

BIBLE

Biblu Ala ta Kuma Bible

Jula Language

Jula - All Bible

Old Testament			
		Nahomu	1.603
Damina	3	Habakuki	1.607
Bori	101	Sofoni	1.612
Sarakalasebagaw	187	Hagize	1.617
Jateri	249	Jakariya	1.620
Sariya	335	Malaki	1.636
Yosuwe	407	New Testament	
Kititigεbagaw	456	Matiyo	1.641
Ruti	503	Mariki	1.713
Samawilu fεlo	510	Luka	1.759
Samawilu flanan	572	Zan	1.836
Masacεw fεlo	625	Kεwaliw	1.892
Masacεw flanan	688	Orumukaw	1.961
Kibaroyaw fεlo	747	Korentikaw fεlo	1.992
Kibaroyaw flanan	810	Korentikaw filanan	2.022
Esidarasi	878	Galatikaw	2.041
Nehemi	899	Efεzikaw	2.052
Esiteri	928	Filipikaw	2.063
Ayuba	940	Kεlεsikaw	2.071
Zaburuw	1.000	Tesalonikaw fεlo	2.078
Zanaw	1.138	Tesalonikaw filanan	2.085
Waajurikεbaga	1.189	Timote fεlo	2.089
Dεnkiriw	1.205	Timote filanan	2.098
Ezayi	1.214	Titi	2.104
Yeremi	1.312	Filemon	2.108
Kasikan	1.418	Eburuw	2.110
Ezekiyeli	1.428	Zaki	2.132
Daniyeli	1.526	Piyeri fεlo	2.140
Oze	1.555	Piyeri filanan	2.148
Yoweli	1.574	Zan fεlo	2.153
Amosi	1.576	Zan filanan	2.161
Abidiyasi	1.588	Zan sabanan	2.162
Yunusu	1.590	Zude	2.164
Mise	1.594	Yirali	2.167

Jula - All Bible

Damina

Damina 1

Ala ka dunuṅa dan cogo min na

- ¹Fɔɓɔfɔɓɔ, Ala ka sankolo dan, ka dugukolo dan.
- ²Dugukolo tun ma laben fɔɓɔ; a lakolonba tun lo. Ji dunba le tun be yi; a yɔɔɔ beɛ tun ye dibi le ye. Nka Ala Nin tun be lamagara jiw kunna.
- ³Ala ko: “Yeelen ye bɔ!” Yeelen bɔra.
- ⁴Ala k’a ye ko yeelen ka ni. A ka yeelen ni dibi faran ka o bɔ ɲɔɲɔn na.
- ⁵A ka yeelen wele ko “tere”, ka dibi wele ko “su”. Ayiwa, su kora ka o dugu gbe; o kera lon fɔɓɔ ye.
- ⁶O kɔ, Ala ko tuun ko: “Furance dɔ ye ke jiw ce ma, ka jiw taran fla ye ka o bɔ ɲɔɲɔn na.”
- ⁷Ala ka o furance ke. Ji minw be san fe, ani ji minw be dugu ma, a ka olugu faran ka o bɔ ɲɔɲɔn na, ka furance ke o ce ma. Ala k’a fɔ cogo min na, a kera ten.
- ⁸Ala ka o furance wele ko “sankolo”. Ayiwa, su kora ka o dugu gbe; o kera lon flanan ye.
- ⁹O kɔ, Ala ko tuun ko: “Ji minw be sankolo jukɔɔ, olugu beɛ ye lajen yɔɔɔ kelen na; yɔɔɔ tɔ ye ke yɔɔɔjalan ye.” Ala k’a fɔ cogo min na, a kera ten.
- ¹⁰Ala ka yɔɔɔjalan wele ko “dugukolo”; jiw beɛ lajenna yɔɔɔ min na, a ka o wele ko “kɔɔɔji”. Ala k’a ye ko o ka ni.
- ¹¹Ayiwa, Ala ko, ko binw ye falen dugukolo kan, ka o kisew ke o ra; ko yiridentaw fana ye wuri, ka den ka kapa ni o suguyaw ye, kisew walama kolo be ke minw denw na. Ala k’a fɔ cogo min na, a kera ten.
- ¹²Dugukolo ka binw bɔ ka o kisew ke o ra ka kapa ni o suguyaw ye. Yiriw fana wurira, ka den, ka o kisew, walama o kolow ke o denw na, ka kapa ni o suguyaw ye. Ala k’a ye ko o ka ni.
- ¹³Ayiwa, su kora ka o dugu gbe. O kera lon sabanan ye.
- ¹⁴Ala ko, ko fen minw be yeelen bɔ, olugu ye ke sankolo ra, ka tere ni su faranfasi ka o bɔ ɲɔɲɔn na. O ye ke tagamasiyen ye ka wagatiw yira, ka lonw yira, ani ka sanw yira.

- 15 O fenw ye ke sankolo kɔnɔ, ka yeelen bɔ dugukolo kan. Ayiwa, Ala k'a fɔ cogo min na, a kera ten.
- 16 Ala ka yeelenbɔnan belebele fla ke. A bee ra belebeleba, a ka o sigi terefewagati kunna; ka fitini sigi sufewagati kunna. A ka lolow fana ke.
- 17 Ala ka o fenw bla sankolo ra, janko o ye yeelen bɔ dugukolo kan.
- 18 A ka kelen sigi terefewagati kunna, ka kelen sigi sufewagati kunna, janko o ye yeelen ni dibi faran ka bɔ nɔɔn na. Ala k'a ye ko o ka ni.
- 19 Su kora, ka o dugu gbe. O kera lon naaninan ye.
- 20 Ayiwa, Ala ko: "Fenpanaman dɔw ye ke jiw ra, ka caya. Kɔnɔw fana ye wuri san ni dugu ce."
- 21 Ala ka kɔɔji danfen barakamanw dan, ani jirafen panaman tɔw bee; o fenw bee kera ji ra caman, ka kapa ni o suguyaw ye. Ala ka kɔnɔw fana dan, ka kapa ni o suguyaw ye. A k'a ye ko o ka ni.
- 22 Ala ka baraka don o ra, ko o ye woro, ka caya ka kɔɔjiw fa. A ko kɔnɔw fana ye caya dugukolo kan.
- 23 Ayiwa, su kora, ka o dugu gbe. O kera lon loorunan ye.
- 24 Ala ko tuun ko fenpanamanw ye ke dugukolo kan ka kapa ni o suguyaw ye: beganw, ani kongosogow, ani fen minw be fofo, o bee ni o suguya. Ala k'a fɔ cogo min na, a kera ten.
- 25 Ala ka kongosogow bee dan, o bee ni o suguya, ka beganw dan, o bee ni o suguya, ani fen minw be fofo, o bee ni o suguya. Ala k'a ye ko o ka ni.
- 26 O bee kɔ, Ala ko: "Ayiwa, sisan, an ye mɔɔ dan ka kapa ni an yere cogo ye, a ye bɔ an fe, janko ale ye ke jegew bee kunna, ka ke kɔnɔw kunna, ka ke beganw ni kongosogow kunna, ka sigi dugukolo bee kunna, ani fenpanaman minw bee be dugukolo kan."
- 27 Ala ka mɔɔ dan ka kapa ni a yere cogo ye; a k'a dan ka kapa ni ale Ala yere cogo ye. A ka o dan, ce ni muso.
- 28 Ala ka baraka don o ra; a ko: "Aw ye den caman sɔrɔ, ka caya ka dugukolo yɔrɔ bee fa, ka aw ta fanga sigi dugukolo kan, ka ke jegew bee kunna, ani kɔnɔw, ani fenpanaman o fenpanaman be dugukolo kan."
- 29 Ala k'a fɔ o ye tuun ko: "A fle, bin o bin be falen dugukolo kan, ani a den, ani yiri o yiri be den, k'a kisew, walama a kolo ke a denw kɔnɔ, ne be o bee di aw ma, o be ke aw ta baro ye.

³⁰Dugukolo beganw bee, ani kɔnɔw bee, ani fenpanaman o fenpanaman be dugukolo kan, o kɔrɔ ye ko fen o fen be nenekiri, ne be bin di olugu ma, ka o ke o ta baro ye.” Ayiwa, Ala k’a fɔ cogo min na, a kera ten.

³¹Ala tun ka fen o fen ke, a ka o bee fle, k’a ye ko o bee ka pi kosebe. Su kora, ka o dugu gbe; o kera lon wɔɔrɔnan ye.

Damina 3

Cɛ ni muso ka yiriden domu

¹Ayiwa, Masa Ala tun ka kongosogo minw bee dan, sa le tun ka cegu ni o bee ye. Lon dɔ, sa nana a fɔ muso ye ko: “Yala can lo ko Ala ko, ko aw kana yiritu yiriden si domu wa?”

²Muso ko: “An be se ka yiritu yiridenw domu ke.

³Nka yiri min be yiritu cemance ra, Ala ko an kana o le den domu, ko hali an kana maga a ra; ko ni o tɛ, an bena sa.”

⁴Sa ko muso ma ko: “Can tɛ, aw tena sa.

⁵Ala ka o fɔ sabu a k’a lon ko ni aw ka yiri nin den domu lon o lon, aw jaw be yeɛ, aw be ke i n’a fɔ ale Ala; aw bena kojuman lon ka bɔ kojugu ra.”

⁶Ayiwa, muso k’a ye ko can ra yiri nin den ka kan ka diya; ni i k’a fle a ce ka pi, a fana be se ka mɔgɔ hakiri yeɛ ka i ke kolɔnbaga ye. Muso ka dɔ tige k’a domu. A ce tun lonin be a kɔrɔ; a ka dɔ di ale ma, ale fana k’a domu.

⁷O k’a domu minke, o ka o yere cogoya ye; o k’a ye ko o fari lakolon lo. O ka toroflaburu dɔw sirisiri jɔgɔn na, ka o ke ka o yere datugu.

Ala ka sege la ce ni muso ni sa kan

⁸Ayiwa, wuladanin fe, ce ni muso ka Matigi Ala mankan men, a be yaalayaalara yiritu kɔnɔ. O borira Matigi Ala ja ka taga dogo yiritu yiri dɔw ce ra.

⁹Matigi Ala ka ce wele ko: “Adama, i be min?”

¹⁰Cɛ ka Ala jaabi ko: “Ne ka i mankan men yiritu ra, ne siranna sabu ne fari lakolon lo; o kosɔn ne dogora.”

¹¹Matigi Ala ko: “Jɔn le k’a fɔ i ye ko i fari lakolon lo? Ne tun ko aw kana yiri min den domu, kɔni i ma o le domu de?”

¹²Cɛ ko: “I ka muso min bla ne kɔrɔ, ale le ka dɔ di ne ma, ne k’a domu.”

¹³Matigi Ala ka muso pininka ko: “Mun na ele ka o ke?” Muso ko: “Sa le ka ne nege, k’a to ne k’a domu.”

¹⁴Matigi Ala k'a fɔ sa ye ko: "I n'a fɔ ele sɔnna ka o kɛ, ne bɛna i danga bɛganw ni kongosogo tɔw bɛɛ cɛ ra. Sisan i bɛna to ka fofɔ i kɔnɔbara le kan, buguri bɛ to ka don i da ra, i bɛ a domu, fɔ ka taga i sa.

¹⁵Ne bɛna juguya le bla ele ni muso cɛ, ka o juguya kelen bla i ta duruja ni muso ta duruja cɛ. Ni o ka i sɔrɔ, o bɛ i kun ci; ni ele fana ka o sɔrɔ, i bɛ o kin o senju ra."

¹⁶Ala k'a fɔ muso ye ko: "Ne bɛna dɔ fara i ta denworo sɛgɛ kan. I bɛna tɔrɔ ka sɔrɔ ka den woro. Ka fara o kan, i ta cɛ lɔgɔ bɛna to ka kɛ i ra; i ta ko bɛɛ bɛna to ale le boro fana."

¹⁷Ala k'a fɔ cɛ ye ko: "I sɔnna ka i ta muso kan le mɛn, ani ne tun kumana i fɛ k'a fɔ i ye ko i kana yiri min den domu, i ka o domu; ayiwa, dugukolo bɛna danga ele kosɔn. I bɛna sɛgɛ le kɔsɛbɛ ka sɔrɔ ka i ta baro sɔrɔ ka bɔ dugukolo ra, fɔ ka taga i sa;

¹⁸ɲaniw ni binjugu dɔw bɛna falen dugukolo kan; i bɛna fɛn minw sɛnɛ, o le bɛna kɛ i ta baro ye.

¹⁹I bɛna baara kɛ ka wasi le, ka sɔrɔ ka i ta baro sɔrɔ, fɔ i ye na kɔsɛgi dugukolo ra yi tuun, i danna ni o dugukolo kelen min bɔgɔ ye; sabu i ye bɔgɔ le ye, i fana bɛna sɛkɔ ka kɛ o bɔgɔ kelen le ye."

Ala ka Adama ni Awa labɔ yiritu ra

²⁰Ayiwa, Adama k'a muso tɔgɔ la ko Awa, sabu ale le kɛra mɔgɔw bɛɛ bamuso ye .

²¹Matigi Ala ka bɛgan dɔw gbolow kɛ fani ye, ka o don Adama ni a muso ra.

²²Matigi Ala ko: "Sisan mɔgɔ kɛra i n'a fɔ an dɔ, a bɛ kɔɲuman ni kojugu lɔn ka bɔ ɲɔgɔn na. An ye a bari a kana ɲanamanya yiriden dɔ tige k'a domu; ni o tɛ, ni a ka o domu a ɲanaman bɛ to wagati bɛɛ."

²³A kɛra ten, Matigi Ala ka o gben ka bɔ Edeni jamana yiritu ra, ko o ye taga dugukolo sɛnɛ, Ala ka o dan ni dugukolo min bɔgɔ ye.

²⁴Ayiwa, Ala ka Adama ni Awa gben o cogo le ra. A ka seruben mɛlɛkɛ* dɔw bla Edeni yiritu donda ra terebɔyanfan na, k'a kɔrɔsi, ani kɛrɛkɛmuru dɔ, min bɛ manamana i ko tasma, ka yelemayelemama, janko mɔgɔ si kana sira sɔrɔ ka se ɲanamanya yiri ma.

Damina 4

Kabila ka Abila faga

¹Ayiwa, Adama jenna ni a muso Awa ye. Awa ka kɔnɔ ta ka Kabilaworo. Awa ko: "Matigi Ala baraka ra, ne ka cɛden sɔrɔ ."

²O kɔ, a ka kɔnɔ ta tuun ka Kabila dɔgɔnin Abila woro. Abila nana kɛ sagagbenbaga ye; Kabila, ale kɛra sɛnɛkɛbaga ye.

³Wagati dama temenin kɔ, Kabila k'a ta foro yiriden dɔw ke saraka ye, ka o di Ala ma.

⁴Abila fana k'a ta sagaden folow kelen mina, ka o faga, ka o sogo yɔrɔɔnumanw jeni, ka o ke saraka ye, ka o di Ala ma. Abila ni a ta saraka ko diyara Matigi Ala ye.

⁵Nka Kabila ni a ta saraka ko ma diya Matigi Ala ye. Kabila dimina o ra, k'a na kumu kosebe.

⁶Ayiwa, Matigi Ala ko Kabila ma ko: "Mun kosɔn i dimina fo ka i na kumu tan?"

⁷Ni i ka kewaleɔnumanw ke, i kun be korɔta. Nka ni i ta kewalew juguyara, o tuma jurumun bena ke i ko tuma bee; a b'a fe ka se i ra, nka ele le ka kan ka se jurumun na."

⁸Ayiwa, lon dɔ, Kabila k'a fo a dogɔce ye ko o ye taga kongo ra. Ka o to kongo ra yi, a benna a dogɔce kan, k'a faga.

⁹Matigi Ala k'a fo Kabila ye ko: "Kabila, i dogɔce Abila do?" Kabila ko: "Ne m'a yɔrɔ lon; o tuma ne le blara ka ke ale korɔsibaga ye wa?"

¹⁰Matigi ko: "I ka mun ko le ke tan? I dogɔce fagari jori kulekan be bɔra dugu ma ka se ne ma, ko ne ye a dimibo.

¹¹Ayiwa, i yere boro ka i dogɔce faga k'a jori seri dugukolo kan, k'a to dugukolo ye a jori min minke, o kosɔn dugukolo banna i ra.

¹²K'a ta sisan, hali ni i ka dugukolo sene, a tena den i ye k'a siman di i ma tuun. I bena bla i yere ma ka yaala ka lamini dugukolo kan."

¹³Kabila k'a fo Matigi Ala ye ko: "I ka tɔrɔ min la ne kan, o ka gbiri ka teme; ne tena se.

¹⁴A fe, i ka ne gben ka bo yan dugukolo kan. Ne bena taga dogo i na fo yɔrɔjan. Ne bena to ne yere ma ka yaala ka lamini yɔrɔ bee; ni mɔgo o mɔgo ka ne sɔrɔ, o tigi bena ne faga."

¹⁵Matigi Ala ko Kabila ma ko: "Ni mɔgo o mɔgo ka Kabila faga, o juru bena sara o tigi ra fo sinaga wolonfla, ka Kabila dimibo." Matigi Ala ka tagamasiyen dɔ bla Kabila kan, janko ni mɔgo min k'a ye, o tigi kana a faga.

¹⁶O kɔ, Kabila bɔra Matigi Ala korɔ ka taga yɔrɔjan, ka taga to Nɔdijamana ra, Eɔeni jamana tereboyanfan na.

Kabila ta duruja

¹⁷Ayiwa, o kɔ, Kabila jenna ni a muso ye. A muso ka kɔnɔ ta ka dence woro; o le kera Henɔki ye. O kɔ, Kabila ka dugu dɔ lo, k'a dence Henɔki tɔgo la o dugu ra.

¹⁸Ayiwa, Henɔki nana Iradi woro; Iradi ka Mehuyaheli woro; Mehuyaheli ka Metusaheli woro; Metusaheli ka Lemeki woro.

¹⁹Lemekı nana muso fla le ta. Kelen tɔgɔ tun ye ko Ada, tɔ kelen tɔgɔ tun ye ko Sila.

²⁰Ada ka dence woro; o le kera Yabali ye. Mɔgɔ minw be si fanibonw kɔnɔ ka o ta beganw kɔrɔsi, Yabali le kera olugu bemace ye.

²¹Yabali dɔgɔce kera Yubali ye. Ale le kera gɔnifɔbagaw ni filenfiyebagaw bee bemace ye.

²²Sila fana ka dence woro; o le kera Tubali Kabila ye. Ale kera numu le ye; a tun be siranɛgefɛnw ni nɛgɛmanfɛnw lalaga. Dɔgɔmuso gbanna Tubali Kabila ra; o tɔgɔ lara ko Naama.

²³Lon dɔ, Lemeki ko a ta musow ma ko: “Ada ni Sila, aw ye menni ke! Ne Lemeki ta musow, aw ye aw toro malɔ ne darakan na! Ni ce o ce boro ka se ne ma, ne be o faga le; ni kanbelen o kanbelen ka ne mandimi, ne be o faga le.

²⁴A fɔra ko ni mɔgɔ min ka Kabila faga, o juru be sara o tigi ra fɔ sijaga wolonfla; nka ne Lemeki, ne ta juru be sara fɔ sijaga biwolonfla ni wolonfla.”

²⁵Ayiwa, Adama jenna ni a muso ye tuun. A ka kɔnɔ ta ka jigi dence ra. A ka o tɔgɔ la ko Seti . A ko: “Sabu Kabila ka Abila faga; Ala le ka dence werɛ di ne ma Abila nɔ ra.”

²⁶Ayiwa, Seti fana nana kɔrɔ ka dence sɔrɔ. A k’a tɔgɔ la ko Enɔsi. O wagati le ra, mɔgɔw ka ke Matigi Ala tɔgɔ wele ye, k’a bato.

Damina 5

Adama ta duruja

¹Ayiwa, Adama ta durujaw tɔgɔw le sebera nin ye: Ala ka mɔgɔ dan lon min na, a k’a dan ka kapa ni ale Ala yerɛ cogo le ye.

²A ka o dan, ce ni muso. A ka o dan minke, a ka baraka don o ra, ka o tɔgɔ la ko mɔgɔ.

³Ka Adama si to san keme ni san bisaba, a ka dence woro, ka kapa ni a yerɛ cogo ye; a bɔra a fe. A ka o dence tɔgɔ la ko Seti.

⁴Seti woronin kɔ, Adama ka san keme seegi le ke tuun. A ka dence werɛw woro, ani denmusow.

⁵A si bee lajennin kera san keme kɔnɔntɔn ni san bisaba. O kɔ, a sara.

⁶Ka Seti si to san keme ni san looru, a ka dence woro; a ka o tɔgɔ la ko Enɔsi.

⁷Enɔsi woronin kɔ, Seti ka san keme seegi ni san wolonfla le ke tuun. A ka dence werɛw woro, ani denmusow.

⁸Seti si bee lajennin kera san keme kɔnɔntɔn ni san tan ni fla. O kɔ, a sara.

- ⁹Ka Enosi si to san bikonontɔn, a ka Kenan woro.
- ¹⁰Kenan woronin kɔ, Enosi ka san keme seegi ni san tan ni looru le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow.
- ¹¹Enosi si bee lajennin kera san keme konontɔn ni san looru; o kɔ, a sara.
- ¹²Ka Kenan si to san biwolonfla, a ka Mahalaleli woro.
- ¹³Mahalaleli woronin kɔ, Kenan ka san keme seegi ni san binaani le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow.
- ¹⁴Kenan si bee lajennin kera san keme konontɔn ni san tan. O kɔ, a sara.
- ¹⁵Ka Mahalaleli si to san biwɔɔɔ ni looru, a ka Yeredi woro.
- ¹⁶Yeredi woronin kɔ, Mahalaleli ka san keme seegi ni san bisaba le ke. A ka dence werew woro, ani denmusow.
- ¹⁷Mahalaleli si bee lajennin kera san keme seegi ni san bikonontɔn ni san looru. O kɔ, a sara.
- ¹⁸Ka Yeredi si to san keme ni san biwɔɔɔ ni san fla, a ka Enoki woro.
- ¹⁹Enoki woronin kɔ, Yeredi ka san keme seegi le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow.
- ²⁰Yeredi si bee lajennin kera san keme konontɔn ni san biwɔɔɔ ni san fla. O kɔ, a sara.
- ²¹Ka Enoki si to san biwɔɔɔ ni san looru, a ka Metusalemu woro.
- ²²Metusalemu woronin kɔ, Enoki tagamana ka kapa ni Ala sago ye tuun fɔ san keme saba. A ka dence werew woro, ani denmusow.
- ²³Enoki si bee lajennin kera san keme saba ni san biwɔɔɔ ni san looru.
- ²⁴Enoki tagamana ka kapa ni Ala sago ye. O kɔ, a ma ke dunupa ra tuun; Ala k'a ta ka taga ni a ye a yere kɔɔ.
- ²⁵Ka Metusalemu si to san keme ni san biseegi ni san wolonfla, a ka Lemeki woro.
- ²⁶Lemeki woronin kɔ, Metusalemu ka san keme wolonfla ni san biseegi ni san fla le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow.
- ²⁷Metusalemu si bee lajennin kera san keme konontɔn ni san biwɔɔɔ ni san konontɔn. O kɔ, a sara.
- ²⁸Ka Lemeki si to san keme ni san biseegi ni san fla, a ka dence woro.
- ²⁹A k'a tɔgɔ la ko Nuho, k'a fɔ ko: "Ala ka dugukolo danga, ka an bla baaragbelen minw na dugukolo kan, nin den le bena an jusu saaro, ka an bɔ o baaraw sege ra."

³⁰Nuho woronin kɔ, Lemeki ka san keme looru ni san bikɔnɔntɔn ni san looru le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow.

³¹Lemeki si bee lajennin kera san keme wolonfla ni san biwolonfla ni san wolonfla. O kɔ, a sara.

³²Ka Nuho si to san keme looru, a ka Semu, ani Kamu, ani Zafeti woro ka gban ɲɔgɔn na.

Damina 6

Adamadenw be halaki o ta juguya kosɔn

¹Ayiwa, mɔgɔw nana caya dugukolo kan; o ka denmusow woro fana.

²A kera ten, Ala ta danfen dɔw tun be yi, olugu k'a ye ko mɔgɔw denmusow ce ka ni minke, o ka dɔw ɲanawoloma olugu ra ka o ke o ta musow ye.

³O tuma Matigi Ala ko: "Ne ka nin min don mɔgɔ kɔnɔ, ne tena o nin to mɔgɔ kɔnɔ wagati bee, sabu mɔgɔ te foyi ye ni fen sata te. A si bee lajennin tena teme san keme ni san mugan kan."

⁴Ala ta danfenw jenna ni mɔgɔw denmusow ye minke, o ka denw sɔrɔ ni o ye; o denw le kera mɔgɔ belebele jamijanw ye o wagatiw ra dunuɲa ra. Olugu le kera cefariw ye fɔɓfɔɓ; o tɔgɔ bɔra kosebe.

⁵Matigi Ala nana a ye ko adamadenw ta kɔnɔnɔjuguya warara dunuɲa kɔnɔ. A k'a ye ko lon o lon, miiriyajuguw dɔrɔn le be kera mɔgɔw jusukun na.

⁶A kera ten, Matigi Ala ka mɔgɔ dan k'a bla dugukolo kan minke, o tingalɔn ka Matigi Ala yere sɔrɔ. A jusu tɔɔrɔra kosebe.

⁷Matigi Ala ko: "Ne ka mɔgɔ o mɔgɔ dan, ne bena o bee halaki pewu ka bɔ dugukolo kan, k'a damina adamadenw na, ka taga a bla beganw ni kongosogow ra, ani fen minw be fofo, ani kɔnɔw; sabu ne ka o dan minke, o danko tingalɔn be ne ra."

⁸Nka Nuho ko diyara Matigi Ala ye.

Ala ko a be Nuho kisi

⁹Nuho ta duruja ta ko ye nin ye: Nuho tun ye mɔgɔ terennin ani mɔgɔ jusukungbenin le ye a ta wagati ra. A tun be tagama ka kaɲa ni Ala sago ye.

¹⁰A ka dence saba le sɔrɔ: Semu, ani Kamu, ani Zafeti.

¹¹O wagati ra, dunuɲa tun fara kojugu ra Ala ɲa kɔrɔ. Mɔgɔw tun fariyara ɲɔgɔn ma yɔrɔ bee.

¹²Ala nana a ye ko dunuɲa fara kojugu ra; sabu adamadenw bee ta kewalew tun juguyara fɔ k'a dama teme.

¹³O tuma Ala k'a fɔ Nuho ye ko: "Ne k'a latige ko ne bena fenpanaman bee ban ka bo dugukolo kan; sabu olugu le k'a to juguya ka dunuƴa yɔrɔ bee fa. O kosɔn ne bena o ni dugukolo bee halaki nɔɔn fe.

¹⁴O ra, ele ye kurunba do lalaga ni goferiyiri ye, k'a kɔnɔ tarantaran, k'a ke bonkɔnɔw ye, k'a kenemayɔrɔ ni a kɔnɔnɔyɔrɔ mun ni mananji ye.

¹⁵I ka kan k'a ke cogo min na, o fle nin ye: i be a janya ke nɔngɔn na keme saba ye, k'a bonya ke nɔngɔn na bilooru ye, k'a lo ke nɔngɔn na bisaba ye.

¹⁶I be a datugu ka wo do ke a ra san fe, ka o ke nɔngɔn na kelen ye. I be a donda ke a kerɛn na. I b'a ke sankaso ye: dugumabon, ani cemancebon, ani sanfebon.

¹⁷Ne bena sanjiba le lana dugukolo kan; fen o fen be nenekiri, sanji bena o bee faga. Fen o fen be dugukolo kan, o bee be halaki.

¹⁸Nka ne bena to ne ta jɛnɔɔnɔya ra ni ele ye ka i kisi. I bena don kurunba kɔnɔ, i ni i dencew, ani i ta muso, ani i dencew ta musow.

¹⁹I be fenpanaman suguya bee fla fla ladon i fe kurunba kɔnɔ fana, ce ni muso, janko o panaman ye to.

²⁰Fenpanaman bee fla fla le bena na i fe, ce ni muso, janko i ye o ladon kurunba kɔnɔ, o panaman ye to: kɔnɔw ni beganw ni kongosogow ni fen fofotaw.

²¹I ka kan ka domunifen bee do ta fana ka bla i yere kɔrɔ, ka o ke i ni o beganw ta domuni ye."

²²Ayiwa, Nuho ka o le ke. Ala ka fen o fen fɔ a ye, a ka o bee ke ka kapa ni Ala ta fɔta ye.

Damina 7

Nuho donna kurunba kɔnɔ

¹O ko, Matigi Ala ko Nuho ma ko: "Sisan aw ye don kurunba kɔnɔ, i ni i ta denbaya; sabu ne k'a ye ko ele dɔrɔn le terennin lo ne na kɔrɔ nin mɔɔɔw bee ce ra.

²Fenpanaman o fenpanaman saninyanin lo, i be o bee do ladon i fe kurunba kɔnɔ, ceman wolonfla, ani musoman wolonfla. Fenpanaman minw saninyanin te, i be olugu fana ladon, ceman kelen, ani musoman kelen.

³I be kɔnɔ suguya bee fana do ladon, ceman wolonfla, ani musoman wolonfla, janko o ta siya kana tunu.

⁴Sabu a to ye tere wolonfla, ne bena sanji ben dugukolo kan fɔ tere binaani ni su binaani. Ne ka fenpanaman o fenpanaman dan, ne bena o bee halaki pewu ka bo dugukolo kan."

⁵Ayiwa, Ala tun ka fen o fen fɔ Nuho ye, Nuho ka o bee ke.

- ⁶Ayiwa, sanjiba nana dugukolo kan lon min na, o kera k'a sɔɔɔ Nuho si ye san keme wɔɔɔɔ.
- ⁷Nuho donna kurunba kɔɔɔ, ani a muso, ani a dencew, ani a dencew ta musow. O donna kurunba kɔɔɔ, ka kisi sanjiba ma.
- ⁸Fenpanaman o fenpanaman saninyanin lo, ani minw saninyanin te, ani kɔɔw, ani fen o fen be fofu dugu ma,
- ⁹o bee do donna Nuho fe kurunba kɔɔɔ, fla fla, ce ni muso, i ko Ala yere tun k'a fo cogo min na.
- ¹⁰Tere wolonfla dafara minke, sanjiba nana dugukolo kan.
- ¹¹O kera ka Nuho si to san keme wɔɔɔɔ. O san karo flanan, o karo tere tan ni wolonflanan, o lon na bunun minw be dugukolo jukɔɔɔ, olugu bee jiw serira ka bo ka ke dugukolo kan. Sankolo jibɔyɔɔw fana dayelera.
- ¹²Ayiwa, sanjiba benna dugukolo kan tere binaani ni su binaani.
- ¹³O lon yere ra, Nuho donna kurunba kɔɔɔ, ani a dence saba: Semu, ani Kamu, ani Zafeti; ani a muso, ani a dence saba ta musow.
- ¹⁴O donna kurunba kɔɔɔ, o ni kongosogo siya bee do. Began siya bee; fenpanaman minw be fofu, o siya bee, kɔɔɔ siya bee, kɔɔɔnin fitiniw bee, ani kaman be fen o fen na.
- ¹⁵O fenpanamanw bee donna kurunba kɔɔɔ ka to ni Nuho ye; fen o fen be nenekiri, o bee fla fla donna.
- ¹⁶Fenpanamanw bee, o bee fla fla donna kurunba kɔɔɔ, ce ni muso, i ko Ala tun k'a fo Nuho ye cogo min na. O ko, Matigi Ala ka da tugu o da ra.
- ¹⁷Sanjiba benna dugukolo kan ka se fo tere binaani. Ji bonyara fo a ka kurunba kɔɔɔta, a ka ke taga ye ji kunna.
- ¹⁸Ji cayara ka bonya kosebe. Kurunba ka fagon ji kunna;
- ¹⁹ji belen ka ke bonya ye tuun. A ka kuru jamijanw bee datugu.
- ²⁰Ji yelenna kuruw kunna ka se fo nɔngɔn ja tan ni looru ka kuruw datugu pewu.
- ²¹Nin tun be fen o fen na, o bee fagara; kɔɔw ni beganw ni kongosogow, ani fen o fen be fofu, ani mɔgɔw bee.
- ²²Fen o fen be nenekiri, ni nin b'a ra, fen o fen be dugukolo kan, o bee fagara.
- ²³Fenpanaman o fenpanaman tun be dugukolo kan, ji ka o bee domu; k'a ta mɔgɔw ra ka taga a bla beganw na, ani fen minw be fofu, ani kɔɔw. Ji ka o bee halaki. Nuho dɔɔɔn le tora, ale ni minw tun be ni a ye kurunba kɔɔɔ.

²⁴Ji bonyanin tora dugukolo kan ka se fɔ tere kɛmɛ ni tere bilooru, k'a ta sanji damina lon na.

Damina 8

Ala ka sanjiba lalɔ

¹Nka Ala hakiri tora Nuho ra, ani kongosogow ni bɛgan minw tun bɛ ni a ye kurunba kɔnɔ. Ala ka fɔnɔ dɔ fiye dugukolo kan; ji jigira dɔɔnin.

²Dugukolo bununjiw lɔra, sankolo jibɔyɔrɔw datugura; sanji tigera.

³Ji tora ka woyo ka bɔ dugukolo kan ka taga. Sani tere kɛmɛ ni tere bilooru cɛ, ji dɔgɔyara.

⁴Ayiwa, a karo wolonflanan, o karo tere tan ni wolonflanan, kurunba tagara sigi Ararati jamana kuruw kan.

⁵Ji ka kɛ dɔgɔya ye fɔ ka taga se san karo tannan ma. San karo tannan, o karo tere fɔlɔ, kuruw kunw bɔra.

⁶Tere binaani tɛmenin kɔ, Nuho tun ka da min bɔ kurunba ra, a ka o dayɛɛ.

⁷A ka kankan bla ka bɔ; o kɔnɔ bɔra, ka to tagakasegi ra, sabu ji tun ma ja dugukolo kan ban.

⁸A ka tugani fana bla ka bɔ, k'a flɛ ni a kɛra ko ji dɔgɔyara dugukolo kan.

⁹Nka tugani bɔra minkɛ, a ma sigiyɔrɔ sɔrɔ. A sekɔra ka na Nuho fɛ kurunba kɔnɔ, sabu ji tun bɛ dugukolo yɔrɔ bɛɛ ra hali bi. Nuho k'a boro bɔ ka tugani mina, k'a ladon kurunba kɔnɔ.

¹⁰Nuho k'a to tere wolonfla tɛmena tuun. O kɔ, a ka tugani bla ka taga tuun.

¹¹Wula fɛ le tugani sekɔra ka na, oliviye flaburu dɔ tigenin bɛ a dakala ra. Nuho k'a lon o le ra ko dɔ bɔra ji ra.

¹²A k'a to tere wolonfla wɛrɛ tɛmena tuun. O kɔ, a ka tugani labɔ tuun. Tugani tagara o ra minkɛ, a ma sekɔ tuun.

¹³San min Nuho si tun bɛ san kɛmɛ wɔrɔ ni san kelen, o san karo fɔlɔ, ani o karo tere fɔlɔ, ji jara dugukolo kan. Da min tun bɛ kurunba san fɛ, Nuho ka o dayɛɛ. A ka yɔrɔ flɛ, k'a ye ko ji jara dugukolo kan.

¹⁴O san karo flanan, o karo tere mugan ni wolonflanan, ji jara dugukolo kan pewu.

Nuho bɔra kurunba kɔnɔ

¹⁵O tuma, Ala kumana Nuho fɛ ko:

¹⁶"Bɔ kurunba kɔnɔ sisan, i ni i ta muso, ni i dencɛw ni o ta musow.

¹⁷Kongosogow ni began minw be ni i ye, o bee ni o siya, ani kɔnɔw, ani fen fofotaw bee, o bee labɔ; o ye taga dugukolo yɔrɔ bee, ka woro, ka caya dugukolo kan.”

¹⁸Ayiwa, Nuho bɔra kurunba kɔnɔ, ani a dencew, ni a muso, ni a dencew ta musow.

¹⁹Kongosogow ni beganw bee, ani fenɔnaman minw bee be fofɔ, ani fen o fen ni nin b'a ra, o bee ni o siya, o bee bɔra kurunba kɔnɔ.

²⁰Nuho ka sarakabɔnan dɔ lalaga, ka Matigi Ala bato. Kongosogow ni began minw saninyanin lo, ani kɔnɔ minw saninyanin lo, a ka o dɔw ke saraka ye, ka o jeni sarakabɔnan kan ka Ala bato.

²¹O saraka kasadiman diyara Matigi Ala ye. Matigi Ala fana k'a latige ko: “Ne tena dugukolo danga tuun adamadenw kosɔn, hali ni mɔgɔ jusukun miiriyaw man ni kabini a denmisenman. Ne tena sɔn ka fenɔnamanw bee halaki tuun, i n'a fɔ ne k'a ke cogo min na.

²²Ka dugukolo to yi kɔni, dannikewagati ni simantigewagati tena ban, nenewagati ni fundeninwagati tena ban, samiya ni teremana tena ban, su ni tere tena ban.”

Damina 9

Ala ka jɛnɔgɔnya don ni Nuho ye

¹Ayiwa, Ala ka baraka don Nuho ni a dencew ra. A ko o ma ko: “Aw ye woro, ka caya ka se dugukolo yɔrɔ bee ra.

²Aw bɛna ke siranyafenba le ye kongosogow ni beganw bee fe, ani kɔnɔw bee, ani fenɔnamanw bee, ani jɛgɛw bee. Ne be o fenw bee labla aw ye.

³Fenɔnaman o fenɔnaman, ni nin b'a ra, o bee be ke aw baro ye. Ne be o bee di aw ma, i n'a fɔ ne ka binw di aw ma cogo min na.

⁴Nka aw man kan ka sogo si domu k'a nin to a ra, o kɔrɔ ye k'a jori to a ra.

⁵Aw ye a lɔn ka la a ra fana ko aw jori min ye aw nin ye ko ne bɛna o kopininka. Ni kongofɛn o kongofɛn ka mɔgɔ faga, ne bɛna o tigi jori kopininka o kongofɛn fe; ni mɔgɔ o mɔgɔ k'a mɔgɔɔgɔn faga, ne bɛna o jori kopininka o tigi fe. Ne bɛna mɔgɔ nin kopininka kongofɛn, walama mɔgɔfagabaga fe.

⁶Ni mɔgɔ min ka mɔgɔ faga, mɔgɔ dɔ wɛrɛ le fana bɛna o tigi faga; sabu Ala ka mɔgɔ dan ka kapa ni a yɛrɛ cogo le ye.

⁷”Ayiwa, aw kɔni, aw ye denw woro, ka caya, ka janjan ka taga dugukolo yɔrɔ bee ra, ka caya dugukolo kan.”

⁸O kɔ, Ala kumana Nuho ni a dencew fe tuun;

⁹a k'a fɔ o ye ko: "Ayiwa, ne be to ne ta jɛnɔɔɔnya* ra ni aw ye, ani aw ta duruja minw bɛna woro aw kɔ fɛ.

¹⁰Fɛnɔɔɔnɛman o fɛnɔɔɔnɛman bɛ ni aw ye, ne bɛ jɛnɔɔɔnya don ni olugu bɛɛ ye: kɔnɔw, ani bɛganw, ani kongosogow bɛɛ, ani fɛn o fɛn bɔra kurunba kɔnɔ ni aw ye, ani fɛnɔɔɔnɛman o fɛnɔɔɔnɛman bɛna kɛ dugukolo kan aw kɔ fɛ.

¹¹Ne bɛ jɛnɔɔɔnya don ni aw ye; sanjiba tɛna danfɛn si halaki tuun. Sanjiba wɛrɛ tɛna kɛ yi tuun, ka dugukolo halaki."

¹²Ala ko tuun ko: "Ne bɛ jɛnɔɔɔnya min don ni aw ye, ani fɛnɔɔɔnɛman minw bɛɛ bɛ ni aw ye, ani mɔɔɔ minw bɛɛ bɛna na aw kɔ fɛ, o jɛnɔɔɔnya tagamasiyɛn le ye nin ye wagati bɛɛ:

¹³ne bɛna ne ta sanmuru bɔ san fɛ sankabaw kunna; ne ka jɛnɔɔɔnya min don ni danfɛnw bɛɛ ye, sanmuru le bɛna kɛ o jɛnɔɔɔnya tagamasiyɛn ye.

¹⁴Ni ne ka na sankabaw lajɛn dugukolo kunna tuma o tuma, ko ne bɛ sanji bɛn, sanmuru bɛna bɔ san fɛ sankabaw kunna.

¹⁵O tuma ne ka jɛnɔɔɔnya min don ni aw ye, ani fɛnɔɔɔnɛmanw bɛɛ ye, ani danfɛnw bɛɛ ye, ne bɛna ne hakiri to o jɛnɔɔɔnya ra. Ne tɛna a to ji ye caya ka kɛ sanjiba ye tuun, fɔ ka danfɛnw bɛɛ halaki.

¹⁶Sanmuru bɛna bɔ san fɛ sankabaw kunna. Ne bɛna o flɛ ka ne hakiri to ne ta jɛnɔɔɔnya wuribari ra, ne Ala ka jɛnɔɔɔnya min don ni fɛnɔɔɔnɛmanw bɛɛ ye, ani danfɛn o danfɛn bɛ dugukolo kan."

¹⁷Ala k'a fɔ Nuho ye tuun ko: "Ne ka jɛnɔɔɔnya min don ni dugukolo danfɛnw bɛɛ ye, o tagamasiyɛn le ye nin ye."

Nuho dɛncɛ saba ta ko

¹⁸Ayiwa, Nuho dɛncɛ minw bɔra kurunba kɔnɔ, olugu tun ye Sɛmu ye, ani Kamu, ani Zafɛti. Kamu ka dɛncɛ dɔ woro, o tɔɔɔ tun ye ko Kanaana.

¹⁹Nuho dɛncɛ saba le bɛ olugu ye. Dugukolo siyaw bɛɛ bɔra olugu ta durujaw le ra.

²⁰Ayiwa, o kow kɔ, Nuho ka sɛnɛ damina. A ka rɛzɛnforo sɛnɛ.

²¹Lon dɔ, Nuho ka o rɛzɛnmɔ duvɛn dɔ min, ka janamini. A tagara la a ta fanibon kɔnɔ, a fari lakolon.

²²Ayiwa, Kanaana facɛ, min ye Kamu ye, ale tagara a facɛ Nuho fari lakolon lanin ye. A bɔra ka taga o fɔ a balemacɛ tɔ fla ye kɛnɛ ma.

²³Sɛmu ni Zafɛti ka dɛrɛgɛba dɔ ta o le ra, k'a la o kan na, ka don ni o kɔ ye o facɛ ta fanibon kɔnɔ, ka taga dɛrɛgɛba kɛ k'a datugu. O tun ka o ja munu fan wɛrɛ fɛ, janko o kana o facɛ fari lakolon ye.

²⁴Ayiwa, duven nana bo Nuho na ra tuma min na, a dence fitini Kamu ka min ke, o ka o fo Nuho ye.

²⁵Nuho ko: “Kanaana dangara! A ye ke a balemaw ta jonw ta jon ye.”

²⁶Nuho ko tuun ko: “Matigi Ala baraka, Semu ta Ala; Kanaana ye ke Semu ta jon ye.

²⁷Ala ye Zafeti borofenw caya , k’a to a ye taga sigi a balemace Semu ta so, k’a to Kanaana ye ke o ta jon ye.”

²⁸Ayiwa, sanjiba ko, Nuho ka san keme saba ni san bilooru le ke tuun.

²⁹Nuho si bee lajennin kera san keme kononton ni san bilooru. O ko, a sara.

Damina 10

Nuho dencew ta durujaw

¹Ayiwa, sanjiba ko, Nuho dencew, minw ye Semu, ani Kamu ni Zafeti ye, olugu ka dence dow soru. Olugu ta durujaw fle nin ye:

²Zafeti dencew tun ye Gomeri ye, ani Magogi, ani Madayi, ani Yavan, ani Tubali, ani Meseki, ani Tirasi.

³Gomeri dencew tun ye Asikenazi ye, ani Rifati, ani Togarima.

⁴Yavan dencew tun ye Elisa ye, ani Tarisisi, ani Kitimu, ani Rodanimu .

⁵Olugu le tagara sigi kogoji kofejamanaw ra, bee ni i ta yoru, bee ni i ta kan, bee ni i ta gba, bee ni i ta siya.

⁶Kamu dencew tun ye Kusi ye, ani Misirayimu, ani Puti ni Kanaana.

⁷Kusi dencew tun ye Seba ye, ani Havila, ani Sabita, ani Rayema, ani Sabiteka. Rayema denw kera Seba ye, ani Dedan.

⁸Kusi dence do fana kera Nimurodi ye. Ale folo le kera fangatigi ye dugukolo kan.

⁹A kera donsocefari ye Matigi Ala na koru. O le koson o tun b’a fo ko magotisina kera donsocefari ye Matigi Ala na koru, i ko Nimurodi.

¹⁰Nimurodi sigira fanga ra Babeli dugu kunna, ani Ereki dugu, ani Akadi dugu, ani Kaline dugu, Sinehari jamana ra.

¹¹A nana bo o jamana ra, ka taga Asiri jamana ra. A ka Ninive dugu lo, ani Rehoboti Hiri dugu, ani Kala dugu;

¹²a ka Reseni duguba fana lo, Ninive dugu ni Kala dugu ce.

¹³Misirayimu le ye Ludikaw bemace ye, ani Anamikaw, ani Lehabikaw, ani Nafitukaw,

- ¹⁴ani Paturusikaw, ani Kasiluhikaw, ani Kafitorikaw; Filisikaw bɔra Kasiluhikaw le ra.
- ¹⁵Kanaana ka Sidon woro; ale le kera a dence fɔlɔ ye; o kɔ fe a ka Heti woro.
- ¹⁶Ale le kera Yebusikaw bemace ye, ani Amorikaw, ani Girigasikaw,
- ¹⁷ani Hevikaw, ani Arikikaw, ani Sinekaw,
- ¹⁸ani Arivadikaw, ani Semarikaw, ani Hamatikaw. Ayiwa, o kɔ, Kanaana ta gbamɔgɔw yeregera.
- ¹⁹Kanaanakaw ta jamana tun be damina Sidon, ka taga Gerari fan fe, ka taga a bla fɔ Gaza, ani ka taga Sodomu fan fe, ani Gomori, ani Adima, ani Seboyimu, ka taga se fɔ Lesa.
- ²⁰Olugu le ye Kamu dencew ye, o bee ni o ta gbaw, ani o ta kanw, ani o ta jamanaw, ani o ta siyaw.
- ²¹Semu fana ka dencew sɔrɔ. Ale Semu le kera Heberi ta mɔgɔw bee bemace ye; Zafeti dɔgɔce tun lo.
- ²²Semu dencew tun ye Elamu ye, ani Asuri, ani Aripasadi, ani Ludi, ani Aramu.
- ²³Aramu dencew tun ye Usi ye, ani Huli, ani Geteri, ani Masi.
- ²⁴Aripasadi ka Sela woro; Sela ka Heberi woro.
- ²⁵Heberi ka dence fla sɔrɔ: kelen tɔgɔ tun ye ko Pelegi, sabu ale ta wagati le ra dugukolo taranna. Ale balemace tɔgɔ tun ye ko Yokitan.
- ²⁶Yokitan ka Alimodadi woro, ani Selefɔ, ani Hasarimaveti, ani Yera,
- ²⁷ani Hadoramu, ani Uzali, ani Dikila,
- ²⁸ani Obali, ani Abimayeli, ani Seba,
- ²⁹ani Ofiri, ani Havila, ani Yobabu. Olugu bee ye Yokitan dencew ye.
- ³⁰O ta sigiyɔrɔ tun be damina fɔ Mesa, ka taga a bla fɔ Sefari kuruyɔrɔw ra terebɔyanfan na.
- ³¹Ayiwa, olugu bee le kera Semu denw ye, o bee ni o ta gbaw, ani o ta kanw, ani o ta jamanaw, ani o ta siyaw.
- ³²Nuho ta denw ta gbaw le kera olugu ye, o bee ni o ta durujaw, ani o ta siyaw. Siya minw yeregera dugukolo kan yɔrɔ bee sanjiba kɔ fe, o bee bɔra Nuho ta denw le ra.

Damina 11

Babeli sankasojan ta ko

- ¹Fɔɔɔɔɔ, dunupamɔɔɔw bɛɛ tun bɛ kan kelen, ani kuma kelen le fɔ.
- ²O bɔra terebɔyanfan na, ka taga kenɛgbɛba dɔ ye Sinehari jamana ra. O sigira o yɔɔ ra.
- ³Lon dɔ, o k'a fɔ ɲɔɔɔn ye ko: "Aw y'a to an ye biriki bɔ, k'a jeni k'a ja." O ka o birikiw le kɛ o ta bonɔɔkabakuruw ye, ka mananji kɛ bonɔɔnan ye.
- ⁴O ko: "Aw y'a to an ye dugu dɔ ɔ, ani sankasojan dɔ; k'a janya fɔ a ye se sankolo ma. O ye kɛ tagamasiyen ye, k'a to an ye tɔɔɔ sɔɔɔ, janko an kana na yereɛɛ ka taga dugukolo fan bɛɛ ra."
- ⁵Ayiwa, Matigi Ala jigira ka na dugu flɛ, ani sankasojan, adamadenw tun bɛ min ɔra.
- ⁶Matigi Ala ko: "Aw y'a flɛ, o bɛɛ kɛra i ko jamana kelen mɔɔɔw; o bɛɛ bɛ kan kelen le fɔra fana. Sisan o fana ka nin baara le damina. Ni a tora tan, o ka fɛn o fɛn latigɛ ko o b'a kɛ, foyi le tɛna o bari ka o kɛ."
- ⁷Ala ko: "An ye jigi ka taga o ta kan ɲagami janko o kana se ka ɲɔɔɔn ta kan mɛn tuun."
- ⁸Matigi Ala ka o le kɛ, ka o bɛɛ janjan ka bɔ o yɔɔ ra, ka o lataga dugukolo yɔɔ bɛɛ ra. O ka dugu ɔri dabra.
- ⁹O kosɔn o yɔɔɔ tɔɔɔ lara ko Babeli , sabu Matigi Ala ka dunupamɔɔɔw bɛɛ ta kan ɲagami o yɔɔ le ra; a ka o gbɛn ka bɔ o yɔɔ le ra, ka o janjan ka taga dugukolo yɔɔ bɛɛ ra.

Sɛmu ta duruja

- ¹⁰Ayiwa, Sɛmu ta duruja ye nin ye. Ka Sɛmu si to san kɛmɛ, a ka Aripasadi woro. O kɛra san fla sanjiba kɔ fɛ.
- ¹¹Aripasadi woronin kɔ, Sɛmu ka san kɛmɛ looru le kɛ tuun. A ka dence werɛw woro, ani denmusow.
- ¹²Ka Aripasadi si to san bisaba ni san looru, a ka Selasi woro.
- ¹³Selasi woronin kɔ, Aripasadi ka san kɛmɛ naani ni san saba le kɛ tuun. A ka dence werɛw woro, ani denmusow.
- ¹⁴Ka Selasi si to san bisaba, a ka Heberɛ woro.
- ¹⁵Heberɛ woronin kɔ, Selasi ka san kɛmɛ naani ni san saba le kɛ tuun. A ka dence werɛw woro, ani denmusow.
- ¹⁶Ka Heberɛ si to san bisaba ni san naani, a ka Pelegi woro.
- ¹⁷Pelegi woronin kɔ, Heberɛ ka san kɛmɛ naani ni san bisaba le kɛ tuun. A ka dence werɛw woro, ani denmusow.

- ¹⁸Ka Pelegi si to san bisaba, a ka Erehu woro.
- ¹⁹Erehu woronin kɔ, Pelegi ka san keme fla ni san kɔnɔntɔn le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow.
- ²⁰Ka Erehu si to san bisaba ni san fla, a ka Serugi woro.
- ²¹Serugi woronin kɔ, Erehu ka san keme fla ni san wolonfla le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow.
- ²²Ka Serugi si to san bisaba, a ka Nahɔri woro.
- ²³Nahɔri woronin kɔ, Serugi ka san keme fla le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow.
- ²⁴Ka Nahɔri si to san mukan ni kɔnɔntɔn, a ka Tera woro.
- ²⁵Tera woronin kɔ, Nahɔri ka san keme ni san tan ni kɔnɔntɔn le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow.
- ²⁶Ka Tera si to san biwolonfla, a ka Iburama woro, ani dence dɔ wɛɛ, min fana tɔgɔ lara ko Nahɔri; ani Haran.
- ²⁷Tera ta duruja le ye nin ye: a ka Iburama woro, ani Nahɔri, ani Haran. Haran ka Lutu woro.
- ²⁸Haran nana sa k'a face to si ra. A tun worora Kalide jamana le ra; a fana sara yi le, Uri dugu ra.
- ²⁹Iburama ni Nahɔri ka muso furu. Iburama ta muso tɔgɔ tun ye ko Sarayi, Nahɔri ta muso tɔgɔ tun ye ko Milika; Milika tun ye Haran denmuso le ye. A denmuso dɔ wɛɛ tun tɔgɔ ye ko Isika.
- ³⁰Sarayi tun tɛ se ka den woro; o kosɔn den ma ke ale fe.
- ³¹Ayiwa, Tera k'a dence Iburama ta, ani Lutu, a dence Haran dence, ani a buranmuso Sarayi, Iburama ta muso; o bɔra Uri, Kalide jamana ra, ka taga sigi Kanaana jamana ra. O tagara se fɔ Karan, ka sigi o yɔrɔ ra.
- ³²Tera si bɛɛ lajennin kera san keme fla ni san looru. O kɔ, a sara Karan mara ra.

Damina 12

Ala kumana Iburama fe

- ¹Ayiwa, lon dɔ, Matigi Ala kumana Iburama fe, ko: "Iburama, bɔ i ta jamana ra, bɔ i faso ra, bɔ i face ta lu kɔnɔ; ne bɛna jamana min yira i ra, i bɛna taga sigi o jamana le ra.
- ²Ne bɛna i ke siya caman fa ye, ka baraka don i ra; ne bɛna i tɔgɔ bonya, k'a to mɔgɔw ye baraka sɔrɔ i sababu ra.

³Ni mɔgɔ minw ka i minako ja, ne bɛna baraka don olugu ra. Ni mɔgɔ min ka i minako juguya, ne bɛna o tigi danga. Dugukolo gbaw bɛɛ bɛna baraka sɔrɔ ne Ala fɛ, ele le sababu ra.”

⁴Iburama wurira ka taga i n’a fɔ Matigi Ala k’a fɔ a ye cogo min na. Lutu fana tagara ni a ye. Iburama bɔra Karan mara ra k’a si to san biwolonfla ni looru.

⁵Iburama k’a muso Sarayi ta, ani a kɔrɔcɛ dence Lutu, ani a borofenw bɛɛ, ani a ta baaradenw bɛɛ, ani a tun ka fɛn o fɛn sɔrɔ Karan mara ra. O bɔra ka taga se Kanaana jamana ra.

⁶A donna Kanaana jamana kɔnɔ ka taga se fɔ yɔrɔ dɔ ra, min bɛ wele ko Sikemu, fɔ More ta yirisunba yɔrɔ ra. O wagati ra, Kanaanakaw tun bɛ Kanaana jamana ra.

⁷Matigi Ala k’a yere yira Iburama ra, k’a fɔ a ye ko: “Ne bɛna nin jamana di i ta duruja le ma.” Iburama ka sarakabɔnan dɔ lalaga o yɔrɔ ra Matigi Ala ye, Ala min tun k’a yere yira a ra.

⁸Iburama bɔra o yɔrɔ ra ka taga kuruyɔrɔw ra, Beteli dugu terebɔyanfan na. A k’a ta fanibonw lɔ Beteli dugu ni Ayi dugu cɛ. Beteli tora terebenyanfan na, ka Ayi dugu to terebɔyanfan na. A ka sarakabɔnan dɔ were lalaga o yɔrɔ ra Matigi Ala ye, ka Ala tɔgɔ wele k’a bato.

⁹Iburama nana bɔ o yɔrɔ ra, ka taga ja a ta tagama ra. A nana jamana woroduguyanfan fɛ.

Iburama tagara Misiran jamana ra

¹⁰Ayiwa, o wagati ra, kɔngɔ benna jamana kan. Iburama tagara Misiran, ko a bɛ taga wagati dɔ ke yi, sabu kɔngɔ tun juguyara jamana ra kosebɛ.

¹¹O dontɔ Misiran, Iburama k’a fɔ a muso Sarayi ye ko: “Ne k’a lɔn ko i cɛ ka ji.

¹²O ra, ni Misirankaw nana i ye, o bɛna a fɔ ko ne ta muso le bɛ i ye. O bɛna ne faga, ka ele to yi, janko ka i ta.

¹³O kosɔn ne bɛ i daari ko ni an sera yi, i y’a fɔ ko i ye ne dɔgɔmuso le ye, janko o ye ne minako ja i kosɔn, o kana ne faga.”

¹⁴Iburama ni a muso sera Misiran minke, Misirankaw k’a ye ko a muso cɛ ka ji fɔ ka temɛ.

¹⁵Masace Farawona ta mɔgɔbaw fana ka Sarayi ye; olugu tagara a cɛpa lakari Farawona ye kosebɛ. O tagara Sarayi ta ka taga ni a ye Farawona ta so.

¹⁶Masace ka Iburama minako ja Sarayi kosɔn. A ka sagaw ni baw ni misiw ni faliw ni baaraden cemanw ni a musomanw di Iburama ma; a ka falimusow ni jɔgɔmew fana di a ma.

¹⁷Nka Matigi Ala ka tɔrɔbaw lase Farawona ni a ta somɔgɔw ma Iburama ta muso Sarayi kosɔn.

¹⁸Farawona k'a ye ten minke, a dimina; a ka Iburama wele, k'a fo a ye ko: "I ka mun le ke ne ra tan? Mun na i m'a fo ne ye ko i ta muso lo?"

¹⁹Mun koson i ko ne ma ko i dogomuso lo, k'a to ne k'a ta k'a ke ne muso ye? I ta muso ye nin ye, a mina ka taga ni a ye!"

²⁰Farawona k'a fo a ta magow ye ko o ye Iburama ni a muso labo Misiran jamana ra, o ni o borofenw bee.

Damina 13

Lutu faranna ka bo Iburama ko

¹Iburama bora Misiran ka taga Kanaana jamana woroduguyanfan fe, ani a muso, ani fen o fen tun be a ta ye; a belenden Lutu fana tun be ni a ye.

²Beganw, ani warigbe, ani sanin caman tun be Iburama fe.

³A bora Kanaana jamana woroduguyanfan fe, ka taga fo Beteli; a tun ka fanibon lo yoro min na folofolo, Beteli ni Ayi dugu ce, a tagara se fo o yoro ra;

⁴a tun konna ka sarakabonan do lo o yoro le ra. A sera o yoro ra minke, a ka Matigi Ala togo wele, k'a bato.

⁵Lutu min tun be ni Iburama ye, sagaw ni baw, ani misiw, ani fanibon caman tun be ale fana fe.

⁶O koson, yoro dogoyara o fla ma, sabu o borofenw tun ka ca kosebe; o fla bee tun te se ka kun yoro kelen na.

⁷O le kera sababu ye k'a to lon do, kere do wurira Iburama ta sagagbenbagaw ni Lutu ta sagagbenbagaw ce, yoro ko ra. O ya soro Kanaanakaw ni Perezikaw fana tun be jamana ra yi.

⁸Iburama k'a ye ten minke, a ko Lutu ma ko: "Sabari, an kana a to kere ye wuri ne ni ele ce, walama ne ta sagagbenbagaw ni ele ta sagagbenbagaw ce, sabu anw ye balemaw le ye.

⁹Jamana ka bon. Nin bee le te yoro ye wa? A to an ye faran. Ni numanboroyanfan ka ben i ma, i ye taga yi; ne be taga kininboroyanfan fe; ni kininboroyanfan fana ka ben i ma, i ye taga yi, ne be taga numanboroyanfan fe."

¹⁰Lutu k'a na korota ka Zuriden ko kenegbeba fle; ji tun ka ca o yoro ra. Tuma min na Matigi Ala tun ma Sodomu dugu ni Gomori dugu halaki ban, o yoro tun ce ka ji, ka taga se fo Sowari; a tun be i ko Matigi Ala ta yiritupuman, i ko Misiran jamana.

¹¹Ayiwa, Lutu ka o ye minke, a ka Zuriden ko kenegbe bee ta a yere ta ye, ka gbara ka taga fo tereboyanfan na. O faranna jagon na o cogo le ra.

¹²Iburama sigira Kanaana jamana ra. Lutu tagara sigi o kenegbeba dugu do ra, k'a ta fanibonw lo ka taga se fo Sodomu;

¹³k'a sɔrɔ Sodɔmu dugumɔgɔw tun ka jugu. O tun be jurumun caman ke, ka Matigi Ala hake ta.

Ala kumana Iburama fe tuun

¹⁴Lutu farannin ko ka bo Iburama ko, lon do Matigi Ala ka a fo Iburama ye ko: "Iburama, i na korota san fe; i be yoro min na, to yi ka fleri ke sahiliyanfan fe, ani woroduguyanfan fe, ka fleri ke tereboyanfan na, ani terebenyanfan na.

¹⁵I na be jamana min bee ra tan, ne bena o di ele ni i ta duruja ma, k'a ke aw ta ye wagati bee.

¹⁶Ne bena i ta duruja caya k'a ke i ko dugukolo kenken. Ni mogo be se ka dugukolo kenken bee jate, o tuma i ta duruja fana bena se ka jate.

¹⁷Wuri ka jamana yaala, k'a janya ni a bonya fe, sabu ne be nin jamana di i ma."

¹⁸Iburama k'a ta fanibonw wuri, ka na sigi Mamire ta yirisunba yoro ra; o yoro be Heburon kere fe. A ka sarakabonan do were lo o yoro ra Matigi Ala togo ra.

Damina 14

Iburama ka Lutu bosi

¹Ayiwa, wagati min na Amurafeli tun ye Sinehari jamana masace ye, Ariyoki tun ye Elasari dugu masace ye, Kedolameri tun ye Elamu jamana masace ye, Tideli tun ye Goyimu jamana masace ye,

²o wagati ra o masace naani jenna ka taga Sodomu dugu masace kere, min togo ye ko Bera, ani Gomori dugu masace min togo ye ko Birisa, ani Adima dugu masace min togo ye ko Sinabu, ani Seboyimu dugu masace min togo ye ko Semeberi, ani Bela dugu masace; Bela dugu le nana ke Sowari ye.

³O masace looru bee fana tun tagara jagon lajen Sidimu kenegbe kan. Kogji sanin be o yoro le ra bi.

⁴O masace looru bee tun be masace Kedolameri ta fanga koru kabini san tan ni fla. A san tan ni sabanan, o murutira.

⁵O koson a san tan ni naaninan, Kedolameri ni masace minw tun be ni a ye, olugu wurira o kama. Kedolameri ni a jengogonw tun ka Refayikaw kere ka se o ra; o kera Asiteroti Karinayimu dugu yoro ra. O tun ka Zuzikaw kere ka se olugu fana ra; o kera Hamu dugu yoro ra. O tun ka Emitikaw kere ka se o ra; o kera Sawe Kiriyatayimu dugu yoro ra.

⁶O tun ka Horikaw kere ka se o ra o yere ta kuruyorow ra, min ye Seyiri kuruyorow ye, ka o gben ka taga se fo Eli Paran, kongokolon kere fe.

⁷O ko, o tun sekora ka na Eni Misipati dugu konko; o dugu togo le ye fana ko Kadesi. O yoro ra, o tun ka Amalekikaw kere, ka se o ra o ta mara bee ra, ani Amorikaw; olugu tun siginin be Hasason Tamari dugu le ra.

⁸Ayiwa, Sodomu dugu masace ka o ye minke, ale wurira ka na o kama, ani Gomori dugu masace, ani Adima dugu masace, ani Seboyimu dugu masace, ani Bela dugu masace; o dugu tɔgɔ le ye fana ko Sowari. O masacew nana lo kere kama Sidimu kenegbe ra,

⁹ko o be Kedolameri kere, min ye Elamu jamana masace ye, ani Tideli, min ye Goyimu jamanaw masace ye, ani Amurafeli, min ye Sinehari jamana masace ye, ani Ariyoki, min ye Elasari dugu masace ye. O masace naani fana nana masace looru kama.

¹⁰Ayiwa, dinga caman tun be Sidimu kenegbe ra, mananji tun be o bee ra. Ka o to kere ra, Sodomu masace ni Gomori masace ni o ta mɔgɔw nana ke bori ye; o borito nana don o mananji dingaw ra. Minw sera ka bosi o ra, olugu borira ka taga kuruw fan fe.

¹¹Kedolameri ni a nɔfemɔgɔw sera o ra; o ka Sodomu ni Gomori ta natorow bee ce ka taga ni o ye, ani o ta domunifenw bee.

¹²O ka Iburama kɔrɔce dence Lutu fana mina ka taga ni a ye, ani a borofenw bee, sabu ale tun siginin be Sodomu dugu kɔnɔ.

¹³Mɔgɔ do borito bɔra kerekeyɔrɔ ra, ka na o fo Iburama ye; o tun be Iburama wele ko Heburuce. O ya sɔrɔ a tun be Mamire ta yirisunbaw yɔrɔ ra. Mamire tun ye Amɔrika le ye. A balemaw tun ye Esikoli ni Aneri le ye. Olugu bee tun kera Iburama jenɔgɔnw ye fana.

¹⁴Kabini Iburama k'a men ko o ka a ta somɔgɔ do mina, a ta baarden minw worora a ta so, a ka olugu ra cefari keme saba ni tan ni seegi laben kere kama. O ka o masacew nɔgben ka taga se fo Dan mara ra.

¹⁵Iburama k'a ta baardenw taran ka o ke jenkuru caman ye; o tagara ben o masacew kan su fe. Iburama ka o kere, a sera o ra, ka o gben ka taga se fo Hoba; o dugu be Damasi dugu sahiliyanfan fe.

¹⁶O tun ka natoro minw ce, a ka o bee mina o ra ka na ni a ye. A nana ni a belenden Lutu ye, ani Lutu borofenw bee, ani musow, ani mɔgɔ minanin tɔw bee.

Melikisedeki ka dugawu ke Iburama ye

¹⁷Ayiwa, Iburama tagara masace Kedolameri ni a masace ɔgɔn tɔw kere minke, ka se o ra, a sekɔtɔ, Sodomu masace bɔra ka taga a kunben Sawe kenegbeyɔrɔ ra, min be wele ko masace ta kenegbe.

¹⁸Ayiwa, Salemu dugu masace, min ye Melikisedeki ye, ale nana Iburama fe ni buru ye, ani duven. Ale tun ye Ala Kɔrɔtaninba ta sarakalasebaga le ye.

¹⁹A ka dugawu ke Iburama ye; a ko: "Ala ye baraka don Iburama ra, Ala Kɔrɔtaninba, sankolo ni dugukolo tigi."

²⁰A ko Iburama ma ko: “An ye Ala tando, ale min ka i juguw labla i ye.” Iburama k’a borofenw bɛɛ yaga bɔ k’a di Melikisedeki ma.

Iburama banna Sodomu masacɛ ta bonya ra

²¹Sodomu masacɛ nana Iburama kunbɛn, k’a fɔ a ye ko: “Ayiwa, ne ta mɔgɔw di ne ma, i ye to ni naforow ye.”

²²Iburama k’a jaabi ko: “Ne bɛ kari Matigi Ala ra, Ala Kɔrɔtaninba, sankolo ni dugukolo tigi,

²³ka kari, ko ne tena i borofen si ta; hali jesejuru, walama sanbara juru, ne tena o ta, janko i kana na a fɔ lon dɔ ko: ‘Ne le ka Iburama fentigiya.’ Ne yɛɛ tɛ foyi ta.

²⁴Kanbelenw ka min kɛ o ta domuni ye, o kɔni ye olugu ta ye; minw tagara ni ne ye kɛɛ ra, Aneri, ani Esikoli, ani Mamire, olugu fana bɛna o ninyɔrɔ ta.”

Damina 15

Ala k’a ta jɛnɔgɔnya ko fɔ Iburama ye tuun

¹Ayiwa, nin kow bɛɛ kɔ fɛ, Matigi Ala k’a yɛɛ yira Iburama ra, k’a fɔ a ye ko: “Iburama, kana siran, ne le bɛ i tanga fɛn bɛɛ ma; ne le bɛna barajiba di i ma fana.”

²Iburama ka Ala jaabi ko: “Dunupatigi Ala, den tɛ ne fɛ. I bɛna mun le di ne ma min bɛ se ka ne mako ja? Ne ta baaraden Eliyezɛri min bɔra Damasi, o le bɛna kɛ ne ta so centabaga ye.”

³Iburama ko Ala ma tuun ko: “I ma duruja kɛ ne ye; ne ta baaraden min worora ne ta so, ale le bɛna ne cɛn ta.”

⁴Matigi Ala ka Iburama jaabi ko: “I ta baaraden le tena kɛ i ta centabaga ye dɛ! I yɛɛ bɛna den min woro cɔ, ale le bɛna i cɛn ta.”

⁵O kɔ, Ala tagara ni Iburama ye kɛɛ ma, k’a fɔ a ye ko: “Iburama, i ja kɔrɔta san fɛ ka lolow bɛɛ jate, ni i bɛ se; sabu i ta duruja bɛna caya o cogo le ra.”

⁶Ayiwa, Iburama lara Matigi Ala ta kumakan na, Ala k’a jate mɔgɔw terennin ye.

⁷Matigi Ala ko a ma tuun ko: “Ne le ye Matigi Ala ye min ka i labɔ Uri, Kalide jamana ra, ka na nin jamana di i ma yan.”

⁸Iburama ka Ala jaabi ko: “Dunupatigi Ala, mun le bɛna a to ne b’a lon ka la a ra ko nin jamana bɛna kɛ ne ta ye?”

⁹Matigi Ala ko: “Misimuso kelen mina, ani ba musoman kelen, ani sagajigi kelen, o bɛɛ si ye kɛ san saba saba; tugani kelen mina fana, ani jɛnɛtugani fitini kelen.”

¹⁰Iburama ka o fɛnw bɛɛ mina; a ka o faga, ka o bɛɛ kelen kelen cɛtigɛ fla ye o cɛmance ra, ka o kunkurunw blabla ka o nasin jɔgɔn ma. A ma kɔnɔw le cɛtigɛ fla ye .

- ¹¹Dɔɔnin kera, duga dɔw nana ke jigi ye o sogow ko. Iburama tora ka o gben.
- ¹²Ayiwa, terebenda surunyara tuma min na, sunɔgɔba dɔ ka Iburama ta. Siranyaba dɔ barara k'a mina, ka dibi don a ma k'a lamini.
- ¹³Matigi Ala ko Iburama ma ko: "Iburama, i ka kan k'a lon ko lon dɔ i ta duruja bena taga ke lonan ye jamana wɛɛ ra. O bena ke jɔnw le ye o jamana ra; o bena o tɔɔɔ fɔ san keme naani.
- ¹⁴Nka jamana min bena o bla o jɔnya ra, ne bena ne ta kiti ben o jamana mɔgɔw kan; o ko, i ta duruja bena bɔ o jamana ra ni naforo caman ye.
- ¹⁵Ele kɔni bena sa pasuma ra. I bena kɔɔya diyabɔ, ka sɔɔ ka sa, o be i su don.
- ¹⁶I ta mɔgɔw ta duruja naaninan le bena seko ka na yan , sabu yan jamana mɔgɔw, minw ye Amɔrikaw ye, olugu ta kojugu ma tɛmɛ a dan kan fɔɔ ka se o gben ma."
- ¹⁷Ayiwa, tere nana ben ka dibiba don tuma min na, tasuma dɔ ka sisi bɔ, ka mana sogo cɛtigeninw ce ra.
- ¹⁸O lon yere ra, Matigi Ala ka jɛnɔgɔnya* don ni Iburama ye, k'a fɔ a ye ko: "Ne be nin jamana di i ta duruja le ma; k'a damina Misiran ba ra, ka taga a bla fɔ ba belebele ra, min ye Efirati ba ye.
- ¹⁹O yɔɔ ye Kenikaw ta jamana le ye, ani Kenazikaw, ani Kadimonikaw,
- ²⁰ani Hetikaw, ani Perezikaw, ani Refayikaw,
- ²¹ani Amɔrikaw, ani Kanaanakaw, ani Girigasikaw, ani Yebusikaw."

Damina 16

Sumayila worocogo

- ¹Iburama ta muso Sarayi tun ma den woro a ye. Ayiwa, Misiranka sunguru dɔ tun be Sarayi fe baardenya ra, min tɔgɔ tun ye ko Hajara.
- ²Lon dɔ, Sarayi ko Iburama ma ko: "Iburama, a fle, Matigi Ala ka ne ke denworobari ye. Sabari ka jen ni ne ta baarden sunguru ye; a be se ka ke ko ale bena den sɔɔ ne ye." Iburama sɔɔna Sarayi ta kuma ma.
- ³Ayiwa, Iburama muso Sarayi k'a ta baarden Misiranka sunguru ta o cogo le ra k'a di a ce Iburama ma, k'a ke a muso ye. O y'a sɔɔ Iburama tun ka san tan le ke Kanaana jamana ra.
- ⁴Iburama jenna ni Hajara ye; Hajara nana kɔɔ ta. Kabini a k'a ye ko ale ka kɔɔ ta, a ka ke padonya ke ye a matigimuso ra, k'a dɔgɔya.
- ⁵Sarayi k'a ye ten minke, a k'a fɔ Iburama ye ko: "Iburama, Hajara be padonya min kera ne ra sisan, ele le ye o sababu ye. Ne le ka ne ta baarden di ele ma; ale

nana a ye ko a ka kɔnɔ ta minke o, sisan ale be ne kera dogoyafen ye. Ayiwa, Matigi Ala le bena o kiti tige an ni jɔgɔn ce!”

⁶Iburama ka Sarayi jaabi ko: “I ta baaraden be i ta bla le ra. Fen min ka i diya, i ye o ke a ra.” O fɔra minke, Sarayi ka ke Hajara tɔɔɔ ye, fɔ a ma ja Hajara borira ka bɔ so kɔnɔ.

⁷Matigi Ala ta meleke ka Hajara ye kongokolon kɔnɔ, bunun dɔ kɔɔ; o bunun be Suri kongokolon sira kere fe.

⁸Meleke ko: “Hajara, Sarayi ta baaraden, i bɔra min, i be taga min?” Hajara ko: “Ne be borira ne matigimuso Sarayi le ja.”

⁹Matigi Ala ta meleke ko: “Sekɔ ka taga i matigimuso fe, ka taga i yere majigi a ye.”

¹⁰Meleke ko: “Ne bena i ta duruja caya, k’a ke fɔ mɔgɔ tena se ka o jate.

¹¹A fe, i ka kɔnɔ ta, i bena dence woro. I bena a tɔgɔ la ko Sumayila, sabu Matigi Ala ka i ta jusukasikan men .

¹²O den bena ke i ko kongo fali; a bena ke kere ra ni bee ye, bee bena ke kere ra ni a ye fana. A bena a ta so lɔ a danna, ka sigi k’a mabɔ a balemaw bee ra.”

¹³Hajara ko: “E! Ala min be ne yera, yala can lo ko ne ka ale le ye tan wa?” Matigi Ala tun kumana Hajara fe minke, Hajara k’a tɔgɔ wele ko: Ata Eli Royi .

¹⁴O kosɔn Hajara tun be kolɔn min kɔɔ, o kolɔn tɔgɔ lara fana ko Lasayi Royi ta kolɔn . A be Kadesi dugu ni Beredi dugu ce.

¹⁵Ayiwa, o kow kɔ, Hajara nana dence woro Iburama ye. Iburama ka den tɔgɔ la ko Sumayila.

¹⁶Hajara ka Sumayila woro Iburama ye, ka Iburama si to san biseegi ni san wɔɔɔ.

Damina 17

Ala ka jɛnɔgɔnya don ni Iburama ye

¹Ayiwa, Iburama nana san bikɔnɔntɔn ni kɔnɔntɔn sɔɔ tuma min na, Matigi Ala k’a yere yira a ra, k’a fɔ a ye ko: “Ne le ye Ala Sebeetigi ye. Tagama ne ja kɔɔ, ka ke mɔgɔ jusukungbenin ye.

²Ne bena ne ta jɛnɔgɔnya* don ni i ye, ka i ta duruja caya kosebe.”

³Iburama ka o men minke, a k’a kinbiri gban k’a ja biri dugu ma, ka Ala bato. Ala kumana a fe tuun ko:

⁴“Ne be jɛnɔgɔnya min don ni i ye, o ye nin ye: I bena ke siya caman face ye.

⁵I tɔgɔ tena ke Iburama ye tuun. I bena wele sisan ko Iburahima; sabu ne bena i ke siya caman bemace ye.

⁶Ne bena i ta denw caya kosebe. I ta denw bena ke siya caman le ye; masace caman bena bo i ta siyaw ra.

⁷Ne bena to ne ta jennogonya ra ni i ye, ani i ta duruja min o min bena na i ko fe; o jennogonya bena to ne ni olugu bee ce, wagati bee. O bena ke jennogonya wuribari le ye. O le sababu ra ne bena ke i ta Ala ye; i ta duruja minw bena na i ko fe, ne be ke olugu fana ta Ala ye.

⁸I be lonanya ra jamana min na bi, ne bena o jamana di i ma, ani i ta duruja minw bena na i ko fe. O ye Kanaana jamana bee ye; ne bena o di o ma, k'a ke o ta ye wagati bee; ne bena ke o ta Ala ye.”

Ala ka kenesigiri yira Iburahima ra

⁹Ala ko Iburahima ma ko: “Ele koni ka kan ka ne ta jennogonya* sira tagama, ani i ta duruja minw bena na i ko fe, o bee ka kan k'a tagama o ta wagatiw ra, tuma bee.

¹⁰Ayiwa, aw ka kan ka ne ta jennogonya sira tagama. O jennogonya ka kan ka to ne ni aw ce wagati bee, ele ni i ta duruja min bena na i ko fe. Ayiwa, o jennogonya tagamasiyen ye nin ye, ko aw ra ceden bee ka kan ka kenesigi.

¹¹Aw ka kan ka kenesigi ka o ke jennogonya tagamasiyen ye ne ni aw ce.

¹²Ceden bee ka kan ka kenesigi a worolon tere seeginan na; a bena ke ten le i ta duruja bee ra wagati bee. Jon minw worora i ta so, walama i ka minw san ka bo siya were ra, siya min te i ta siya do ye, olugu bee ka kan ka kenesigi fana.

¹³”O cogo ra, jon minw worora i ta so, ani i ka minw san, o bee ka kan ka kenesigi. Ni o kera, ne ta jennogonya tagamasiyen bena ke aw farisogo ra, ka ke jennogonya wuribari ye.

¹⁴Ni ceden min ma kenesigi, ka o no ke a farisogo ra, o ka kan ka faran ka bo a ta jamanamogow ce ra, sabu a ka ne ta jennogonya cen.”

Ala ka layiri ta Sarayi ye

¹⁵Ayiwa, o ko, Ala k'a fo Iburahima ye tuun ko: “I kana i ta muso Sarayi wele tuun ko Sarayi. Sisan a togɔ bena la ko Saran .

¹⁶Ne bena baraka don a ra, k'a to a ye den woro i ye. Ne bena baraka don a ra k'a ke siya caman bamuso ye. Siya dow ta masacew bena bo a ta duruja ra.”

¹⁷Iburahima ka o men minke, a k'a kinbiri gban k'a ja biri dugu ma ka Ala bato. A yerekora k'a fo a yere konɔ ko: “Mogɔ min ka san keme sɔɔ, o be se ka den sɔɔ cogo di? Saran fana ye san bikɔnɔntɔn; ale bena den woro cogo di tuun?”

¹⁸A k'a fo Ala ye ko: “A to Sumayila le ye si sɔɔ.”

¹⁹Nka Ala k'a jaabi ko: “Ale te de! I ta muso Saran le bena dence woro i ye. I bena a togɔ la ko Isiyaka. Ne bena to jennogonya ra ni ale ye, ani a ta duruja min bena na a ko fe; o bena ke jennogonya wuribari le ye.

²⁰”Min ye Sumayila ta ye, i ka min daari ale ta ko ra, ne bɛna o kɛ i ye. Ne bɛna baraka don a ra, ka den caman di a ma, k’a ta duruja caya kosebɛ. A bɛna masaden tan ni fla le woro. Ne bɛna a kɛ siya caman face ye.

²¹Saran bɛna Isiyaka min woro i ye san wɛrɛ jɔgɔntumasi, ne bɛna to jɛnjɔgɔnya ra ni ale le ye.”

Ibrahim ni a ta mɔgɔw ta kɛnɛsigiri

²²Ala kumana ni Ibrahim ye ka ban tuma min na, a bɔra Ibrahim kɔrɔ ka yɛlɛn san fɛ.

²³Ayiwa, o lon yɛrɛ ra, Ibrahim ka Sumayila kɛnɛsigi; jɔn minw worora a ta so, ani a tun ka minw bɛɛ san, a ka olugu bɛɛ kɛnɛsigi. Cɛden o cɛden tun bɛ a ta so kɔnɔ, Ibrahim ka olugu bɛɛ kɛnɛsigi, i n’a fɔ Ala tun k’a fɔ a ye cogo min na.

²⁴Ibrahim yɛrɛ kɛnɛsigira k’a si to san bikɔnɔntɔn ni kɔnɔntɔn.

²⁵A dence Sumayila kɛnɛsigira k’a si to san tan ni saba.

²⁶Ibrahim ni a dence Sumayila bɛɛ kɛnɛsigira o lon kelen na,

²⁷ani cɛ o cɛ tun bɛ Ibrahim ta so; jɔn minw worora a ta so, ani a ka minw san ka bɔ siya wɛrɛw ra, o bɛɛ kɛnɛsigira ni a ye o lon na.

Damina 18

Ala ko Saran bɛna dence woro

¹O kow kɔ, Matigi Ala k’a yɛrɛ yira Ibrahim ra tuun Mamire ta yirisunbaw kɔrɔ. Ibrahim tun siginin bɛ a ta fanibon da ra, teregban papa fɛ.

²A nana a ja kɔrɔta minke, a barara ka cɛ saba ye. A teliyara ka bɔ a ta fanibon kɔrɔ ka taga o kunbɛn, ka biri ka o fo ni bonya ye.

³A ko o ra kelen ma ko: “Ne matigicɛ, ni aw tun bɛ sɔn ka sabari ka lɔ aw ta jɔncɛ kɔrɔ dɔɔnin, o tun bɛna kɛ bonyaba le ye ne fɛ.

⁴Aw y’a to o ye na ni ji dɔɔnin ye ka na aw senw ko, aw ye nenɛkiri yirisuma ra yan dɔɔnin.

⁵Ne bɛna taga domuni fitini jini ka na o di aw ma, janko aw ye o domu ka baraka dɔɔnin don aw yɛrɛ ra, aw bɛ sɔrɔ ka taga aw ta tagama fɛ. O le kosɔn Ala k’a to aw tɛmɛna aw ta jɔncɛ kɔrɔ yan.” O ka Ibrahim jaabi ko: “Ayiwa, a kɛ ten.”

⁶Ibrahim teliyara ka don a ta fanibon kɔnɔ Saran nɔ fɛ, k’a fɔ a ye ko: “Teliya ka mugu tentennin minan ja saba suma, k’a nɔɔni k’a kɛ njɔmi ye.”

⁷A borira ka taga a ta misiwɛrɛ ra, ka taga misiden panaman tɔrɔnin dɔ mina, ka o di a ta baaraden dɔ ma. Ale ka o faga ka o labɛn joona.

⁸O kɔ, a nana ni nɔnɔkumu ni nɔnɔkene ye, ani o misiden sogo tobinin, ka na o sigi ce saba kɔrɔ; ale yere ka lo o kere fe, yirisuma ra. O ce saba ka domuni ke.

⁹O ka Iburahima pininka ko: "I ta muso Saran be min le?" A ko: "A be fanibon kɔnɔ yan."

¹⁰O ra kelen ko: "Sigiya t'a ra, ne bena seko ka na i fe yan san were jɔgɔntumasi; o tuma i ta muso Saran bena dence sɔrɔ." Saran tun be o kuma menna, k'a siginin to fanibon donda ra a ce ko fe.

¹¹O wagati ra Iburahima ni Saran tun kɔrɔra kosebe. Denworo wagati fana tun temena Saran kan.

¹²Ayiwa, Saran ka o men minke, a yerekora a yere kɔnɔ. A ko: "Ne kɔrɔninba nin bena mun nafa le sɔrɔ ce ko ra tuun fo ka na den woro? Ne matigice fana kɔrɔnin lo."

¹³Matigi Ala k'a fo Iburahima ye ko: "Mun koson Saran yerekora k'a fo a yere kɔnɔ ko yala ale kɔrɔninba nin be se ka den woro can na wa?"

¹⁴Fen juman le be se ka gbeleya fo ka Matigi Ala kapa? San were jɔgɔntumasi, ne bena na i fe yan; o tuma Saran bena dence sɔrɔ."

¹⁵O kuma fora minke, Saran siranna; a ma son ka lo a ra. A ko: "Ne ma yereko de!" A ka o fo sabu a tun siranna. Matigi Ala ko: "I yerekora yere le."

Iburahima ka Ala daari Sodomu koson

¹⁶Ayiwa, o ko, o ce saba wurira ko o be taga. O ka Sodomu dugu fan fle. Iburahima wurira ka taga o blasira.

¹⁷Matigi Ala ko: "Ne bena min ke Sodomu ni Gomori ra, yala ne be se ka o dogo Iburahima ma wa?"

¹⁸Sabu sigiya t'a ra, Iburahima bena ke siyaba le ye, ani siya fangatigi. Dugukolo siyaw bee bena baraka sɔrɔ ale le sababu ra.

¹⁹Ne k'a panawoloma, janko a ye a fo a ta denw ye, ani a ta somogɔ minw bena na a ko fe, ko o ye Matigi Ala ta sira tagama ka ja, ka tagama terenninya ni can kan. Ni o kera, ne Matigi Ala ka fen minw layiri ta Iburahima ye, ne bena o ke a ye."

²⁰Ayiwa, Matigi Ala ko Iburahima ma ko: "Sodomu dugumogow, ani Gomori dugumogow jarakikan cayara; o ta jurumunw cayara kosebe.

²¹O koson ne bena jigi ka taga a fle, ni i y'a sɔrɔ ko min bee be fora o ta ko ra, o b'a kera o cogo yere le ra; walama ni a fana kera ko o te, ne bena o lon."

²²O ce w bora Iburahima kɔrɔ, ka taga Sodomu dugu fan fe. Nka Iburahima belen lonin tora Matigi Ala ja kɔrɔ.

23A gbarara na fe k'a fo Ala ye ko: "Matigi Ala, yala i be son ka magwuman ni magwugu bee halaki jwgon fe wa?"

24I n'a soro ko magwuman bilooru be dugu kwoko. Yala i be son ka olugu fana halaki wa? I tena yafa dugu bee ma o magwuman bilooru koson wa?"

25Ka magwuman ni magwugu bee halaki jwgon fe, walama ka magwuman ni magwugu bee sara ke kelen ye, ne k'a lon ko i te son o ko jwgon ma fiyewu. O tuma ele min be dunnamagwo bee ta kiti tige, ele le tena se ka kojuman ni kojugu lon ka bo jwgon na wa?"

26Matigi Ala ka Iburahima jaabi ko: "Ni ne ka magwuman bilooru soro Sodomu dugu kwoko, ne be yafa dugu bee ma, o magwuman bilooru koson."

27Iburahima k'a fo Ala ye tuun ko: "Sabari k'a to ne ye kuma tuun, ne min te foyi ye ni buguri ni bugurigbe te."

28A ko: "Matigi, i n'a soro ko dugu magwumanw tena magwo bilooru bo. Magwo looru be se k'a jen. Ayiwa, ni magwo looru doron ka magwo bilooru jen o, o magwo looru koson i bena dugu bee halaki wa?" Matigi Ala ko: "Ni ne ka magwuman binaani ni looru soro dugu kwoko, ne tena dugu halaki o magwuman binaani ni looru koson."

29Iburahima kumana Ala fe tuun, ko: "I n'a soro ko dugu magwumanw tena teme magwo binaani kan." Matigi Ala ko: "O magwo binaani koson, ne tena foyi ke dugu ra."

30Iburahima ko tuun ko: "Matigi, i kana dimi ne kwoko. Ne bena kuma tuun: ni a sorora ko dugu magwuman bee tagara ke magwo bisaba le ye do?" Ala ko: "Ni ne ka magwuman bisaba soro yi, ne tena foyi ke dugu ra."

31Iburahima ko: "Matigi, sabari k'a to ne ye kuma tuun: i n'a soro ko dugu magwuman bena dan magwo mugan le ma. Ni a kera o ye do?" Matigi Ala ko: "Ne tena dugu halaki o magwo mugan koson."

32Iburahima ko: "Matigi, sabari, i kana dimi ne kwoko; ne ta kuma bena dan nin le ma: ayiwa, ni dugu magwuman bee nana ke magwo tan le ye do?" Matigi Ala ko: "Ne tena dugu halaki o magwo tan koson."

33Matigi Ala banna kuma ra ni Iburahima ye minke, a tagara. Iburahima sekora ka taga a ta so.

Damina 19

Sodomu dugu ni Gomori dugu ta ko

1Ayiwa, o melege fla tagara se Sodomu o lon wulada fe. Lutu tun siginin be dugu donda ra . A ka o ye minke, a wurira ka taga o kunben. A k'a kinbiri gban, k'a na biri dugu ma ka o fo ni bonya ye.

2A ko: "Ne matigicew, aw ye sabari ka na jigi aw ta jonce ta so, janko ne ye ji di aw ma, aw ye aw senw ko. O ko, aw be si yan. Aw bena wuri sini sogomada joona fe,

ka taga aw ta tagama fe.” Melekew ka Lutu jaabi ko: “Ɖn-ɔn, an bena si kene ma yan.”

³Nka Lutu kumana o fe k’a gbeleya, fo o tagara ni a ye ka taga jigi a ta so. A ka domuniba laben o ye, ka burufunubari ke o ye. O ka domuni ke.

⁴Dɔɔnin kera, Sodomu dugumogow nana bon lamini, k’a sorɔ lonanw yere tun ma la folo. Denmisen o, mogokoroba o, o bee le tun nana.

⁵O ka Lutu wele k’a fo a ye ko: “Mogɔ minw nana i fe bi su fe, o be min le? O labo yan, an be jen ni o ye.”

⁶Lutu bora ka na o ko kene ma, ka bon dasogɔ lonanw da ra yi.

⁷A ko mogow ma ko: “Ne balemaw, aw ye sabari, aw kana son nin kojugu jogon ma.

⁸Ne denmuso fla be yan, o si ma ceko lon folo; ne bena olugu labo aw fe kene ma yan. Ni fen o fen ka aw diya, aw ye o ke olugu ra. Aw kana foyi ke nin mogow ra; sabu o nana jigi ne ta so le.”

⁹Mogow k’a fo Lutu ye ko: “Ele ye bo yi de!” Dɔw ko: “Aw ye ce nin fle de! Ale min ye lonan ye, ale nana ke ko a be sariya yira an na sisan!” O k’a fo Lutu ye ko: “Ni i ma bo an na sisan, an bena min ke ele ra, o bena juguya ni i ta lonanw yere ta ye.” O ka Lutu joni ka bo yi fanga ra, ka gbara ko o be da kari.

¹⁰O tuma ra, meleke fla ka da yele ka Lutu mina k’a ladon bon kono, ka da sogɔ.

¹¹Mogɔ minw bee tun be bonda ra, melekew ka olugu bee fiyen; k’a ta denmisenw na ka taga a bla mogokorobaw ra, o bee. A kera ten, o ka da yoropini ka dese.

¹²Meleke fla k’a fo Lutu ye ko: “Mogɔ o mogɔ ye i ta mogɔ ye yan, i burancew, i dencew, i denmusow, mogɔ o mogɔ ye i ta mogɔ ye yan, o bee labo dugu nin kono.

¹³An bena nin dugu bee halaki le; sabu o be nin dugumogow jarkira kojugu minw na, o jarkikow cayara ka teme a dan kan Matigi Ala na korɔ. O koson Matigi Ala ka an ci ka na dugu halaki.”

¹⁴Ayiwa, Lutu bora ka taga kuma a burancew fe, minw tun bena a denmusow furu; a ko o ma ko: “Aw ye wuri, an ye taga ka bo dugu nin kono, sabu Matigi Ala bena dugu halaki!” Nka a kera a burancew na na i ko Lutu be toron le kera o fe.

¹⁵Keneboda fe, melekew kumana Lutu fe tuun, ka a gbeleya a ma; o ko: “Wuri, i ta muso boro mina, ani i denmuso fla minw be i fe yan, janko kiti min bena ben nin dugu kan, aw fana kana na halaki o kiti ra ni o ye.”

¹⁶Ayiwa, melekew nana a ye ko o te teliyara minke, o ka Lutu mina a boro ma, ani a muso, ni a denmuso fla. Melekew bora ni o ye ka taga o bla dugu ko fe; sabu Matigi Ala tun b’a fe ka o tanga.

¹⁷O bɔnin kɔ dugu kɔnɔ, mɛlɛkɛ kelen ko Lutu ma ko: “Aw ye bori ka aw yɛrɛ kisi. Aw kana flɛri kɛ kɔ fɛ, aw fana kana lɔ kɛnɛgbɛba nin yɔrɔ si ra. Aw ye bori ka taga fɔ kuruw fan fɛ, janko aw kana halaki.”

¹⁸Lutu ko: “E! Matigi, an tɛna se ka o yɔrɔ sɔrɔ.

¹⁹Aw makarira an na, aw pana an ma ka an kisi ka na se fɔ yan; nka an kɔni tɛna se ka bori ka se fɔ kuruw yɔrɔ ra, sabu sani an ye se yi, cɛnri bɛna kɛ, anw fana bɛna halaki.

²⁰Dugu dɔ flɛ nin ye, o yɔrɔ man jan. An bɛ se ka bori ka se o ma, ka taga dogo yi; o dugu fana man bon. E! Aw ye sabari k’a to an ye taga dogo o dugudennin na, janko an ye kisi. Duguba tɛ o. Aw y’a to an ye taga an yɛrɛ kisi o yɔrɔ ra.”

²¹Mɛlɛkɛ ko: “Ne bɛ o kelen fana kɛ aw ye tuun. I ka dugu min ko fɔ, ne tɛna o halaki.

²²Aw ye teliya ka taga dogo yi, sabu ni aw ma se yi, ne tɛna se ka foyi kɛ.” O le kosɔn o dugu tɔgɔ nana la ko Sowari .

²³Teresun wurituma le kɛra Lutu dontuma ye Sowari dugu kɔnɔ.

²⁴O tuma ra Matigi Ala ka kiribi ni tasuma lajigi Sodɔmu dugu ni Gomɔri dugu kan i ko sanji. Matigi Ala yɛrɛ le tun ka o kɛ.

²⁵A ka o duguw bɛɛ jɛni, ani o kɛnɛgbɛ bɛɛ, ani a dugumɔgɔw bɛɛ, ani a yirisunw bɛɛ.

²⁶Ayiwa, o tagatɔ, Lutu ta muso k’a kɔflɛ; a yɛlɛmana ka kɛ kɔgɔkuru ye.

²⁷Ayiwa, o dugusagbɛ sɔgɔmada joona fɛ, Iburahima tun kumana ni Matigi Ala ye yɔrɔ min na, a wurira ka taga o yɔrɔ kelen na.

²⁸A k’a na kɔrɔta ka flɛri kɛ Sodɔmu ni Gomɔri duguw fan fɛ, ani o yɔrɔ kɛnɛgbɛba bɛɛ ra. A ka sisiba dɔ wuritɔ ye ka bɔ yi i ko dibiba dɔ sisi.

²⁹Lon min Ala tun bɛ o kɛnɛgbɛba ta duguw halakira, a hakiri tora Iburahima ra; o kosɔn a ka Lutu kisi ka bɔ tasuma ra. Lutu tun tagara sigi o dugu minw na, o tasuma le ka o duguw bɛɛ halaki.

Lutu ni a denmuso fla ta ko

³⁰Ayiwa, Lutu ma sɔn ka to Sowari dugu kɔnɔ. A bɔra ka taga sigi kuruw fanfɛyɔrɔ dɔ ra, sabu a tun bɛ siranna. A tagara to kuruwo dɔ ra, ale ni a denmuso fla.

³¹Lon dɔ, Lutu denmuso kɔrɔba k’a fɔ a dɔgɔmuso ye ko: “An face kɔrɔra; cɛ fana tɛ yan min bɛ se ka an furu i n’a fɔ a bɛ kɛ yɔrɔ tɔw ra cogo min na.

³²A to an ye duvɛn di an face ma, a y’a min ka panamini. Ni o kɛra, an bɛ la ni a ye, janko an ye den sɔrɔ, k’a to an face ta siya kana tunu.”

³³O lon su fe, o ka duven di o face ma, a k'a min fo ka panamini; koromusoman ka taga la ni a ye o lon su fe. Face m'a latuma lon, a m'a wurituma lon fana.

³⁴Dugu gbera minke, koromusoman ko dogomusoman ma ko: "Su ra ne lara ni an face ye. Bi su fe an ye duven do were di a ma tuun, a y'a min fo ka panamini; ele ye taga la ni a ye, janko i ye den soro, k'a to an face ta siya kana tunu."

³⁵O lon su fe, o ka duven di o face ma tuun, a k'a min fo ka panamini. Dogomusoman ka taga la ni a ye. Faceman m'a latuma lon, a m'a wurituma lon fana.

³⁶Ayiwa, denmuso fla nana konso ta o face Lutu fe o cogo le ra.

³⁷Koromusoman nana dence woro; a k'a togola ko Mohabu. Ale le kera Mohabukaw bemace ye ka na se fo bi ma.

³⁸Dogomusoman fana nana dence woro; a k'a togola ko Beni Ami. Ale le kera Amankaw bemace ye ka na se fo bi ma.

Damina 20

Ibrahim ni Abimeleki ta ko

¹Ayiwa, Ibrahim nana bo a sigiyorokoro ra, ka taga sigi Kanaana jamana woroduguyanfan fe. A tagara sigi Kadesi dugu ni Suri kongokolon ce. O ko, a ka wagati dama ke Gerari dugu fana ra.

²Ibrahim tun be to k'a fo magow ye ko Saran ye ale dogomuso le ye. O kera sababu ye k'a to Gerari dugu masace min ye Abimeleki ye, ale ka mago do ci ka taga Saran ta ka na a fe.

³O lon su fe, Ala k'a yere yira Abimeleki ra siko ra, k'a fo a ye ko: "Abimeleki, i bena sa, sabu i ka muso min mina nin ye, ko i b'a ke i ta ye, ce b'a fe."

⁴Ayiwa, o y'a soro Abimeleki tun ma jen ni Saran ye folo. A ko Ala ma siko ra ko: "Matigi, i be son ka ne ni ne ta siya halaki k'a soro an ma kojugu foyi ke wa?"

⁵Ce yere le m'a fo ne ye ko a dogomuso lo wa? Muso fana m'a fo ko ale korose lo wa? Ne koni ka nin ko ke ni jusukun gbenin le ye, ne ma jaraki!"

⁶Ala k'a fo Abimeleki ye o siko kelen na ko: "Ne k'a lon ko i ka nin ko ke ni jusukun gbenin le ye, ko i ma kojugu ke; o koson ne ma son k'a to i ye jen ni a ye, ka ne hake ta.

⁷Sisan ce nin ta muso di a ma, sabu cira lo; a bena Ala daari i ye janko i kana sa. Nka ni i ma a muso di a ma, i ye la a ra k'a lon ko i bena sa le, ele ni i ta magow bee."

⁸Abimeleki wurira sogomada joona fe; a k'a ta baaradenw bee wele, ka o kow fo olugu ye. Olugu ka o men minke, o bee siranna.

⁹Abimeleki ka Iburahima fana wele, k'a fɔ ale ye ko: "Ce, ele ka mun ko le ke an na tan? O tuma ne ka mun kojugu le ke i ra fɔ ka na a ke i ka nin jurumun jɔɔɔn lase ne ni ne ta jamana mɔɔɔw ma? I kɔni ka min ke nin ye, o te ko keta ye fiyewu.

¹⁰I ka nin ko ke k'a la kɔɔɔ juman le kan?"

¹¹Iburahima ko: "Ne tun b'a miirira ko i b'a sɔɔɔ mɔɔɔ si te siran Ala ja nin jamana ra, ko o bena ben ne kan ka ne faga ne ta muso kosɔn. O le kosɔn ne k'a fɔ ko ne dɔɔɔmuso lo.

¹²O bɛɛ n'a ta, ne dɔɔɔmuso lo fana. An bɛ fa kelen na, nka an te ba kelen le ra. A kera ne muso ye fana.

¹³O kosɔn lon min Ala ka ne labɔ ne faso ra, ne k'a fɔ Saran ye ko: 'Ne bɛ i daari, sabari, ni an ka se yɔɔɔ o yɔɔɔ, a fɔ mɔɔɔw ye ko ne ye i kɔɔɔɔ le ye.' "

¹⁴Abimeleki ka baw ni sagaw ni misiwi, ani baaraden cɛmanw ni a musomanw di Iburahima ma; k'a muso Saran sekɔ a ma.

¹⁵A ko Iburahima ma ko: "Ne ta jamana ye nin ye i kɔɔɔ, yɔɔɔ min ka i diya, i ye taga sigi yi."

¹⁶A ko Saran fana ma ko: "A flɛ, ne bɛ warigbɛ waga kelen di i kɔɔɔɔ ma, ne ta kewale sara ye. O wari bena i sutara k'a yira aw ta mɔɔɔw bɛɛ ra ko i ma jaraki."

¹⁷Iburahima ka Ala daari Abimeleki ye; Ala ka Abimeleki kenɛya, ani a muso, ani a ta baaraden musomanw bɛɛ. O sera ka den woro;

¹⁸sabu Ala tun ka denworobariya bana le bla Abimeleki ni a ta somɔɔw bɛɛ ra, Iburahima ta muso Saran minari kosɔn.

Damina 21

Isiyaka worocogo

¹Matigi Ala tun ka kuma min fɔ Saran ye, Matigi Ala hakiri tora o ra. A tun ka denko layiri min ta Saran ye, a nana o dafa a ye.

²Ala tun ka wagati min latige k'a fɔ Iburahima ye, o wagati sera minke, Saran ka kɔɔɔ ta ka dence woro Iburahima ye; o y'a sɔɔɔ Iburahima tun kɔɔɔra.

³Ayiwa, Saran ka o dence min woro Iburahima ye, Iburahima ka o tɔɔɔ la ko Isiyaka.

⁴Isiyaka woronin tere seegi, Iburahima k'a kenɛsigi, i n'a fɔ Ala tun k'a yira a ra cogo min na fɔɔɔfɔɔ.

⁵Iburahima si tun ye san kemɛ a dence Isiyaka worowagati ra.

⁶Saran ko: "E! Ala ka ninsɔndiyakoba le ke ne ye dɛ! Ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka nin mɛn, o tigi bena ninsɔndiya yerɛ le."

⁷Saran ko tuun ko: “Ɔn le tun be sɔn k’a fɔ Iburahima ye ko Saran bɛna den woro fɔ ka sin di a ma? A ye nin ye sisan, ne ka dence woro a ye, k’a kɔrɔnin to.”

Iburahima ka sira di Hajara ma

⁸Ayiwa, den tun be kɔrɔbayara ka na. O nana a dabɔ sin na lon min na, Iburahima ka panagbɛba dɔ ke o lon na.

⁹Lon dɔ, Misirankamusɔ Hajara tun ka dence min woro Iburahima ye, Saran ka o cenin yerɛkotɔ ye Isiyaka ma.

¹⁰Saran k’a fɔ Iburahima ye ko: “Ɔnmusɔ ni a dence gben, sabu a dence man kan ka cen ta ni ne dence Isiyaka ye.”

¹¹O kuma digira Iburahima ra kosebɛ, sabu Sumayila fana tun ye a den ye.

¹²O tuma, Ala k’a fɔ Iburahima ye ko: “Iburahima, i kana a to nin kuma ye digi i ra, i ta baaradenmusɔ ni a dence kosɔn. Ni Saran ka fen o fen pini i fe, i ye o ke a ye; sabu i yere tɔgɔ bɛna la i ta duruja min na o bɛna bɔ Isiyaka le ra.

¹³Nka ne bɛna i ta baaradenmusɔ dence ke siya dɔ fana bɛmace ye, sabu i ta den lo.”

¹⁴Iburahima wurira sɔgɔmada jooɔna fe; a ka domuni di Hajara ma, ka ji ke bara dɔ kɔnɔ, ka o dulon a kamankun na. A k’a dence di a ma, ko o ye taga. A bɔra ka taga; nka a tagara tunu Beri Seba kongokolon yɔrɔ ra.

¹⁵Ji nana ban bara kɔnɔ minke, Hajara k’a dence to yiritunin dɔ kɔrɔ,

¹⁶ka taga sigi yɔrɔ wɛrɛ, ka mɛtɛrɛ kemɛ nɔgɔn to a ni den ce, ko ale t’a fe k’a den satɔ ye. A tagara sigi o yɔrɔ ra ka to ka kasi.

¹⁷Ala ka den kulekan mɛn. Ala ta mɛleke tora san fe ka Hajara wele k’a fɔ a ye ko: “Hajara, mun le kɛra? I kana siraɔn, sabu Ala ka den kasikan mɛn , k’a to yiri kɔrɔ.

¹⁸Wuri ka den ta, i ye a boro mina. A ta duruja bɛna ke siyaba le ye.”

¹⁹Ala ka Hajara na yeɛ, a ka kɔlon dɔ ye. A tagara bara fa ji ra ka na a di den ma, a k’a min.

²⁰Ala tora den fe. A nana kɔrɔya, ka sigi kongokolon kɔnɔ yi. A nana ke kalanbonbagaba le ye.

²¹A sigira kongokolon kɔnɔ yɔrɔ dɔ ra, o yɔrɔ tɔgɔ ye ko Paran. A bamusɔ ka Misirankamusɔ dɔ furu ka o di a ma.

Iburahima ni Abimeleki ta jɛnɔgɔnya

²²O kɔ, lon dɔ Abimeleki nana ni a ta kerɛkɛdenw kuntigi ye, min tɔgɔ ye ko Pikɔli, ka na kuma Iburahima fe. A ko Iburahima ma ko: “Ala kɔni be ni i ye i ta kow bɛɛ ra.

²³Ne b'a fe i ye kari Ala ra yan bi, ko ne o, ne ta denw o, ne ta mamadenw o, ko i tena an si janfa; ani ko ne ka kopuman min ke i ye, ko i fana bena o numanya jɔɔɔn le ke ne ye, ani i siginin be ne ta jamana min na lonanya ra, ko i bena o numanya jɔɔɔn ke o jamana mɔɔɔw be ye fana."

²⁴Ibrahim ko: "Ne be kari o ra."

²⁵Nka Ibrahim ka Abimeleki jaraki kolon do ko ra, sabu Abimeleki ta baarden dow tun ka o kolon mina fanga ra k'a ke o ta ye.

²⁶Abimeleki ka Ibrahim jaabi ko: "Ne m'a lon ne ta baarden juman le ka o ko ke. Ele fana tun m'a fo ne ye. Bi le ne be nin mena kura ye."

²⁷Ibrahim ka sagaw ni baw ni misiw di Abimeleki ma; o ka jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔ don.

²⁸Ibrahim ka sagagberen wolonfla bo a ta sagaw ra ka o bla danna.

²⁹Abimeleki ko Ibrahim ma ko: "Nin saga wolonfla bokun ye mun ye ka o bla danna?"

³⁰Ibrahim ko: "Nin saga wolonfla mina; o ye ke an seere ye k'a yira ko ne le ka kolon nin sozi."

³¹O le koson o ka o yoro togo la ko Beri Seba; sabu Ibrahim ni Abimeleki karira jɔɔɔɔɔɔɔɔ ye o yoro le ra.

³²O karira jɔɔɔɔɔɔɔɔ ye ten minke Beri Seba, Abimeleki ni a ta kerekedenw kuntigi Pikoli wurira ka seko Filisikaw ta jamana ra.

³³Ibrahim ka tamarisun do turu Beri Seba. A ka Matigi Ala togo wele o yoro ra, k'a bato, k'a wele ko Matigi Ala banbari.

³⁴Ibrahim tora Filisikaw ta jamana ra lonanya ra ka wagatijan ke.

Damina 22

Ala ka Ibrahim korɔbo k'a fe a dence ko ra

¹Ayiwa, o kow ko fe, Ala ka Ibrahim korɔbo k'a fe. Ala k'a wele ko: "Ibrahim!" A ko: "Naamu."

²Ala ko: "I dence kelenpe Isiyaka min ko ka di i ye, o mina ka taga ni a ye Moriya jamana ra; ne bena kuru do yira i ra, ni i sera yi, i b'a ke saraka jenita* ye o kuru kan."

³Ibrahim wurira soɔɔɔmada joona fe, k'a ta fali laben, k'a ta baarden fla wele ka gban a yere ko, ani a dence Isiyaka. A bena logo min ke ka saraka jeni, a ka o ci, ka o ta, ka ke taga ye. Ala ka yoro min fo a ye, o ka o yoro sira ta.

⁴O ka tere saba ke tagama ra. A tere sabanan, Ibrahim k'a na korota ka yoro ye yorojan yi.

- ⁵Ibrahimima k'a fɔ baardenw ye ko: "Aw ye to yan ni fali ye. Ne ni den bɛna taga fɔ yan fɛ yi, ka taga Ala bato. Ni an tilara, an bɛ kɔsegi ka na."
- ⁶Ibrahimima ka saraka jenilɔgɔ ta, k'a ɲu a dence Isiyaka kun na, ka takami don fen dɔ kɔnɔ, ka o ni muru mina a yere boro; ka o fla tagatɔ to ɲɔgɔn fɛ,
- ⁷Isiyaka k'a fɔ a face ye ko: "Baba!" Ibrahimima ko: "Naamu, ne dence." Isiyaka ko: "Tasuma bɛ an fɛ, ɔgɔ fana bɛ an boro; saga min bɛna kɛ saraka ye, o bɛ min?"
- ⁸Ibrahimima ko: "Saga min bɛna kɛ saraka ye, Ala yere le bɛna o ko ɲanabɔ." O fla ka kɛ taga ye ɲɔgɔn fɛ.
- ⁹Ala tun ka yɔrɔ min yira o ra, o tagara se yi minke, Ibrahimima ka sarakabɔnan dɔ lɔ, ka ɔgɔ lala a kan. A bannin kɔ o ra, a k'a dence Isiyaka mina k'a siri, k'a la sarakabɔnan kan, ɔgɔ san fɛ.
- ¹⁰A k'a boro bɔ ka muru ta ko a bɛ a dence kannatige. A ko a bɛ muru la den kan na dɔrɔn,
- ¹¹Matigi Ala ta mɛleke tora san fɛ ka pɛren ko: "Ibrahimima! Ibrahimima!" Ibrahimima ko: "Naamu."
- ¹²Mɛleke ko: "I kana i boro se den ma dɛ! I kana foyi kɛ a ra. Sisan ne k'a lɔn jate ko i bɛ siran Ala ɲa. O kosɔn i ma ban ka i dence kelenpe kɛ saraka ye k'a di ne ma."
- ¹³Ibrahimima k'a ɲa munu minke, a barara ka sagajigi dɔ ye, a minanin bɛ a gban ma ka lɔ yiritunin dɔ cɛ ma. A tagara sagajigi mina ka na a faga k'a kɛ saraka jɛnita* ye a dence nɔ ra.
- ¹⁴Ibrahimima ka o yɔrɔ tɔgɔ la ko: Yawe Yire . O kosɔn mɔgɔw bɛ to k'a fɔ bi ko: "Ni an sera Matigi Ala ta kuru kunna, Matigi Ala yere bɛna a ɲanabɔ."
- ¹⁵Matigi Ala ta mɛleke tora san fɛ ka Ibrahimima wele a siɲaga flanan na,
- ¹⁶k'a fɔ a ye ko: "Matigi Ala ta kuma ye nin ye ko: 'Ne bɛ kari ni ne yere tɔgɔ ye, ko i ka min kɛ nin ye, i ma ban ka i dence kelenpe kɛ saraka ye k'a di ne ma minke,
- ¹⁷o le kosɔn ne bɛna baraka don i ra, ka i ta duruja caya kɔseɛ i ko lolow, ani i ko kɔgɔjida kenken. I ta durujaw bɛna se o juguw ra, fɔ ka o ta duguw mina o ra.
- ¹⁸Dugukolo siyaw bɛɛ bɛna baraka sɔrɔ ne fɛ ele ta duruja baraka le ra, sabu i sɔnna ka ne kan mina.' "
- ¹⁹O kɔ, Ibrahimima ni a dence sekɔra ka taga baardenw kɔrɔ. O ka sira ta ka taga ɲɔgɔn fɛ Beri Seba, sabu Ibrahimima tun siginin bɛ Beri Seba le.

Nahɔri ta denw

- ²⁰Ayiwa, o kow bɛɛ kɔ fɛ, o nana a fɔ Ibrahimima ye ko Milika fana ka dencew sɔrɔ Ibrahimima balemace Nahɔri fɛ.

²¹A dence folo tɔɔ ye ko Usi, a flanan tɔɔ ye ko Buzi, a sabanan tɔɔ ye ko Kemuheli. Kemuheli le nana Aramu woro.

²²Milika dence naaninan kera Kesedi ye, ka Hazo gban o ra, ka Pilidasi gban o ra, ka Yidilafe gban o ra, ka sɔɔ ka Betuheli gban o ra.

²³Betuheli le nana Rebeka woro. Milika ka o dence seegi le woro Iburahima balemace Nahori fe.

²⁴Nahori tun ka jɔnmuso min ke a muso ye, min tɔɔ tun ye ko Rehuma, ale fana ka dencew woro; o dencew le ye Teba ye, ani Gahamu, ani Tahasi, ani Mahaka.

Damina 23

Saran sacogo

¹Saran si beɛ lajennin kera san keme ni san mugan ni wolonfla.

²Saran sara Kiriyaṭi Araba. O yɔɔ le be wele fana ko Heburɔn. A be Kanaana jamana ra. Iburahima nana sigi Saran su kɔɔ, k'a su kasi.

³Iburahima nana bo a muso Saran su kɔɔ, ka taga kuma ni Heti ta mɔɔw ye.

⁴A ko: "Ne ye lonan tɛmɛbaga le ye aw fe yan. Aw ye yɔɔ do fiyeere ne ma, ne be o ke kaburu ye ka ne ta muso sutara, k'a su bo ne ja kɔɔ."

⁵Heti ta mɔɔw ka Iburahima jaabi ko:

⁶"An matigice, a fle, ele ye Ala ta fagamaden le ye anw ce ra yan. An ta kaburulo min o min ka i diya, i ye i ta su don o yɔɔ ra; an si tena ban ka an ta sudonyɔɔ to i ye, i ye i ta muso su don."

⁷Iburahima k'a kinbiri gban ka Heti ta mɔɔw fo.

⁸A k'a fo o ye ko: "Ayiwa, i n'a fo aw sɔnna ko ne ye ne ta muso sutara, o tuma aw ye sabari ka Sohari dence Efurɔn daari ne ye,

⁹ko kuruwo min b'a fe Makipela, a ta foro dan na, ko a ye o di ne ma; ne bena a wari kɔsegi a ma. O yɔɔ ye ke ne ta sudonyɔɔ ye aw fe yan."

¹⁰O y'a sɔɔ Efurɔn yere tun siginin be Heti ta mɔɔw ce ra. Ale fana tun ye Heti ta mɔɔ do le ye. A ka Iburahima jaabi Heti ta mɔɔ tɔw beɛ ja na, ani mɔɔ minw beɛ tun nana o ta dugu kɔɔ o lon na.

¹¹A ko Iburahima ma ko: "ɔn-ɔn, ne matigice, a fle, ne be foro di i ma le, ka kuruwo fana di i ma ka fara a kan. Ne be o beɛ di i ma ka ne ta dugumɔɔw beɛ ke a seere ye. Taga i ta muso su don."

¹²Iburahima k'a kinbiri gban dugumɔɔw beɛ ja na, ka o fo.

¹³A k'a fo Efurɔn ye dugumɔɔw beɛ ja na ko: "Sabari k'a to ne ye foro sɔngɔ di; sabari k'a mina, ne be sɔɔ ka taga ne ta muso su don yi."

¹⁴Efurɔn k'a fɔ Iburahima ye ko:

¹⁵"Ne matigice, foro min songɔ ye warigbe keme naani, o be mun le cen ne ni ele ce sa? Taga i ta muso su don."

¹⁶Efurɔn ka warida min fɔ, o benna Iburahima ma. Iburahima ka o wari jate Heti ta mɔgɔw bɛɛ ja na na k'a di Efurɔn ma: warigbe keme naani, ka kana ni jagokebagaw ta jate ye.

¹⁷A kera ten minke, Efurɔn ta foro min tun be Makipela, Mamire ta yɔɔ terebɔyanfan na, foro ni kuruwo min be o yɔɔ ra, ani yiri o yiri be foro kɔnɔ ka taga a bla fɔ foro dan na,

¹⁸O bɛɛ kera Iburahima ta ye. Heti ta mɔgɔw bɛɛ kera a ko seere ye, ani mɔgɔ o mɔgɔ tun be o ta dugu kɔnɔ o lon na.

¹⁹O kɔ, Iburahima k'a muso Saran su don Makipela ta foro kuruwo ra; o yɔɔ be Mamire ta yɔɔ terebɔyanfan na. O yɔɔ le ye Heburɔn ye fana; a be Kanaana jamana ra.

²⁰Foro ni kuruwo min tun be yi, o bɛɛ kera Iburahima ta ye, ka ke a ta sudonyɔɔ ye. A ka o san Heti ta mɔgɔw fe.

Damina 24

Isiyaka ni Rebeka ta furu

¹Ayiwa, Iburahima tun kɔɔra kosebe. Matigi Ala tun ka baraka don a ra fen bɛɛ ra.

²A ta baaradenw bɛɛ ra kɔɔba, min mɛenna a ta so kɔnɔ ka teme tɔw bɛɛ kan, a tun ka min sigi a ta borofenw bɛɛ kunna, a ko ale ma ko: "Sabari ka na i boro la ne woto jukɔɔ ,

³ka kari Matigi Ala tɔgɔ ra, sankolo ni dugukolo tigi, ko an siginin be Kanaanaka minw fe yan, ko i tena muso ta ne dence ye olugu ta denw na,

⁴nka i bena taga ne ta jamana le ra, ne faso ra, ka taga muso ta ne dence Isiyaka ye o yɔɔ ra."

⁵Iburahima ta baaraden ko: "Ni a nana ke ko muso t'a fe ka na ni ne ye fɔ yan do? O tuma ne ka kan ka taga ni i dence ye i ta jamana ra wa?"

⁶Iburahima ko: "ɔn-ɔn de! I kana taga ni ne dence ye fiyewu.

⁷Matigi Ala sankolo tigi le ka ne labɔ ne faso ra, ani ne ta jamana ra. A kumana ne fe, ka kari ne ye ko a bena nin jamana di ne ta duruja ma. Ale Ala yere le bena a ta meleke bla i ja ka taga ne faso ra; i bena taga muso ta o yɔɔ le ra ne dence ye.

⁸Ni a kera ko muso le t'a fe ka na ni i ye, o tuma o kariri kunko bɔra i kunna. Nka i kɔni kana taga ni ne dence ye yi."

- ⁹Baaraden k'a boro la a matigice Iburahima woto koro, ka kari, ko Iburahima ka min fo, ko ale bena o le ke.
- ¹⁰A ka jogome tan ta a matigice ta jogomew ra ka taga, ani a tagamajogonw; fen o fen ye fen dawulaman ye, a ka o bee do ta. A tagara Mesopotami jamana ra, Nahori ta dugu ra.
- ¹¹A tagara se yi minke, a ka jogomew lala kolon do koro dugu ko fe. O wagati tun benna wulada le ma, wagati min musow be bo ka na ji bi kolon na.
- ¹²A ka Ala daari ko: "Matigi Ala, ne matigice Iburahima ta Ala, ne be muso min ko, sabari k'a to ne ye ben ni o ye bi; sabari ka o kojuman ke ne matigice Iburahima ye.
- ¹³Ayiwa, ne lonin fle kolon koro yan; ni doonin kera dugu sunguruw bena bo ka na ji bi.
- ¹⁴Ni ne ka na a fo sunguru min ma ko: 'Sabari ka i ta daga jenge k'a to ne ye min,' ni a ka son, ka ne jaabi ko: 'Min; ni i minna, ne bena i ta jogomew fana son o ye min.' Ayiwa, ni sunguru min ka o fo, o le ye ke i ta jonce Isiyaka ta muso ye, i yere ka min latige a ye. O ra ne bena a lon can ra ko i ka kojuman ke ne matigice Iburahima ye."
- ¹⁵Sani ce ye ban a ta kuma ra doron, Rebeka ye nin ye ni a ta daga ye a kamankun kan, a be nana ji bi. Rebeka tun ye Betuheli denmuso le ye. Betuheli bamuso tun ye Milika ye, a face tun ye Nahori ye; Nahori tun ye Iburahima dogoce ye.
- ¹⁶Sunguru cepuman tun lo. A tun ma ceko lon folo. A tagara kolon da ra, ka taga a ta daga fa, ka sira mina.
- ¹⁷Iburahima ta baaraden borira ka taga a kunben. A ko a ma ko: "Sabari ka daga jigi k'a to ne ye min."
- ¹⁸Sunguru ko: "Do min, baba!" A teliyara ka daga jigi, ka a mina a boro, ka ji di ce ma, a k'a min.
- ¹⁹Ce minna ka ban minke, sunguru ko: "Ne bena ji do bi k'a di i ta jogomew fana ma, fo o bee ye min ka fa."
- ²⁰A teliyara ka daga ji yelema beganw ta jiminfaga kono, ka bori ka taga do were bi. A ka ji caman bi jogomew bee ye.
- ²¹Ce koni kabakoyanin lonin tora, a be fleri kera; a ma son ka kuma folo. A tun b'a flera ni Matigi Ala bena ale ta sira diya, walama ni a tena a diya.
- ²²Jogomew bee nana min ka ban tuma min na, ce ka nunnanegge saninlaman do bo, min tun be garamu woro bo, ani bororanegge saninlaman fla, minw tun ka ca ni garamu keme ye. A ka o di Rebeka ma.

- 23**A ka sunguru pininka ko: “Hake to, jon ta den le be ele ye? Yala an siyoro be soro i face ta so wa?”
- 24**Rebeka ko: “Nahori ni Milika dence Betuheli, o denmuso le ye ne ye.
- 25**Bin ni flaburu be soro an fe yi caman i ta jorgomew ye. Aw siyoro fana be soro yi.”
- 26**Ce ka o men minke, a k’a kinbiri gban ka Matigi Ala fo.
- 27**A ko: “Matigi Ala baraka, ne matigice Iburahima ta Ala, sabu a tora a ta kopuman ni a ta kankelentigiya kan ne matigice Iburahima ye, a ka o dafa. Matigi Ala yere le ka ne namina ka na ni ne ye ne matigice Iburahima yere ta balemaw fe.”
- 28**Sungurunin borira ka taga a bamuso fe, ka taga o ko lakari a ye.
- 29**Rebeka korobe do tun be yi, a torgo ye ko Laban. Ale ka o kuma men minke, a borira ka bo, ka taga ce no fe kene ma kolonda ra.
- 30**Laban tun ka nunnanegge ni bororanegge ye a dogomuso boro. Rebeka tun ka ce ta kumaw lakari cogo min na, Laban tun ka o bee men fana. O koson a wurira ka taga ce no fe. O y’a soro ce tun siginin be a ta jorgomew koro kolonda ra.
- 31**Laban sera a koro minke, a ko: “Wuri ka don so koro; Matigi Ala ka baraka don i ra. Mun koson i be to kene ma yan? Ne ka yoro do laben i ye, ka yoro do fana laben i ta jorgomew ye.”
- 32**Ce wurira ka taga so koro ni Laban ye. O sera so koro minke, Laban ka jorgomew ta doniw jigi, ka bin ni flaburu di o ma, ka ji di ce ni a nafemogow ma, o ka o senw ko.
- 33**O ko, o ka domuni sigi o koro. Nka ce ko: “Kuma min be ne fe, ni ne ma o fo, ne te se ka domuni ke.” Laban ko: “Ayiwa, min be i fe, o fo sa.”
- 34**Ce ko: “Ne ye Iburahima ta baaraden le ye.
- 35**Matigi Ala ka baraka don ne matigice ra kosebe, k’a ke fentigi ye, k’a borofenw caya, ka sagaw ni baw ni misiw di a ma, ani warigbe ni sanin, ani baaraden cemanw ni musomanw, ani jorgomew ni faliw.
- 36**Ne matigice ta muso Saran fana, ale ni a ta koroya bee, a ka dence woro ne matigice ye. Ne matigice k’a borofen bee di o dence le ma.
- 37**Ayiwa, lon do, a nana a fo ko ne ye kari ale ye, ko ne tena muso ta ale dence ye Kanaanakaw ta denmusow ra, ale siginin be minw ce ra yi;
- 38**ko nka ne ye taga ale faso le ra, ale ta mogow fe, ka taga muso pini ale dence ye o yoro ra.
- 39**Ne k’a fo a ye ko: ‘Ni muso t’a fe ka na ni ne ye do?’

- ⁴⁰A ko: ‘Ne be tagama ka kapa ni Matigi Ala min ta kuma ye, ale yere le bena a ta meleke ci ka taga ni i ye, k’a to i ta sira ye diya, janko i ye muso do ta ne dence ye ne faso ra, ne ta somogow ra.’
- ⁴¹A ko: ‘Ni i tagara muso daari ne ta somogow fe, ni olugu le ma son k’a di i ma, o tuma i ta kariri kunko bora i kunna.’
- ⁴²”Ayiwa, ne nana o le ra ka na se kolonda ra bi. Ne ko: ‘Matigi Ala, ne matigice Iburahima ta Ala, ni i b’a fe ka ne ta sira diya,
- ⁴³o tuma ne be lo kolonda ra yan; sunguru min bena bo ka na ji bi, ni ne k’a fo a ye ko: Sabari k’a to ne ye i ta daga ji donin min. Ni a ka ne jaabi ko:
- ⁴⁴Do min; o ko, ne bena do bi k’a di i ta jogomew fana ma. Ayiwa, ni sunguru min ka o fo, o ye ke ne matigice dence ta muso ye, Matigi Ala yere ka min latige a ye.’
- ⁴⁵Ayiwa, sani ne ye ban o kuma ra ne yere kono don, Rebeka ye nin ye ni a ta daga ye a kamankun kan, a be nana. A nana ji bi kolon na. Ne ko a ma ko: ‘Sabari ka ji di ne ma ne ye min.’
- ⁴⁶A teliyara k’a ta daga jigi ko ne ye min, ko ale bena ji bi k’a di jogomew fana ma o ye min. Ayiwa, ne minna. O ko, a ka ji bi k’a di ne ta jogomew fana ma, o minna.
- ⁴⁷Ne k’a pininka ko: ‘Jon den le be ele ye?’ A ko: ‘Nahori ni Milika dence Betuheli, o denmuso le be ne ye.’ Ne ka nunnanegge do don a nun na, ka bororanegge don a boro ra.
- ⁴⁸O ko, ne ka ne kinbiri gban dugu ma, Matigi Ala na koru, ne matigice Iburahima ta Ala, k’a fo; sabu ale le blara ne na ka teren ni ne ye fo yan, k’a to ne ye ne Matigice yere dogoce ta denmuso le soru, ne matigice dence ye.
- ⁴⁹Ni aw b’a fe ka o kojuman ke ne matigice ye, k’a ta kankelentigiya yira, o tuma aw ye a fo ne ye; ni aw fana te se k’a ke, aw ye a fo, janko ne ye ne tagayoru lon.”
- ⁵⁰Ayiwa, Laban ni Betuheli ka Iburahima ta jonce jaabi ko: “Nin ko bora Matigi Ala yere le ra. An te se k’a sosu.
- ⁵¹Rebeka ye nin ye, a ta ka taga ni a ye; a ye ke i matigice dence ta muso ye, i n’a fo Matigi Ala yere k’a latige cogo min na.”
- ⁵²Iburahima ta jonce ka o kuma men minke, a k’a kinbiri gban ka Matigi Ala bato.
- ⁵³A ka masirifenw bo k’a di Rebeka ma; dow warigberaman, dow saninlaman, ani faniw. A ka fen dawulamanw di a koruce ni a bamuso fana ma.
- ⁵⁴O ko, a ni a tagamajogonw ka domuni ke, ka min. O sira. O wurira minke sogomada fe, a ko: “Aw ye sira di ne ma, ne be seko ne matigice fe.”
- ⁵⁵Rebeka koruce ni a bamuso ko: “A to sunguru ye wagati fitini ke ni an ye, tere tan jogon; o ko, aw be taga.”

⁵⁶Cε ko: “Matigi Ala ka ne ta sira diya ka ban; aw kana ne lalo tuun. Aw y’a to ne ye taga ne matigice fe.”

⁵⁷Rebeka ta mɔgɔw ko: “Ayiwa, an ye sunguru wele k’a jininka.”

⁵⁸O ka Rebeka wele k’a jininka ko: “I b’a fe ka taga ni ce ye sisan wa?” A ko: “Ɔnhɔn.”

⁵⁹O cogo ra, o ka o balemamuso Rebeka ni a lamɔbamuso bla ka taga ni Iburahima ta baaraden ni a tagamaɔgɔnw ye.

⁶⁰Sani o ye taga, o ka dugawu ke Rebeka ye; o ko: “An balemamuso, Ala ye den caman di i ma, ka o ke mɔgɔ waga caman caman ye. Ala y’a to o ye se o juguw ra, ka o ta duguw mina o ra.”

⁶¹Rebeka ni a ta baaradenmusow wurira ka taga yelen ɔgɔmew kan, ka gban ce ko. A tagara ni Rebeka ye o cogo le ra.

⁶²O y’a sɔrɔ Isiyaka tun bɔra Lasayi Royi ta kolɔn yɔrɔ ra. A tun siginin be jamana woroduguyanfan le fe.

⁶³Lon do, wulada fe, Isiyaka bɔra ka taga yaalayaala kongo kɔnɔ, ani ka miiri. A nana a ɔa kɔrɔta ka fleri ke, a ka ɔgɔme doɔ ye, o be nana.

⁶⁴Rebeka nato k’a ɔa kɔrɔta ka Isiyaka ye. A jigira ka bo ɔgɔme kan.

⁶⁵A ka Iburahima ta baaraden jininka ko: “Ce juman le be nana an kunben tan?” Baaraden ko: “Ne matigice Isiyaka lo.” Rebeka ka o men minke, a k’a ta lankana biri.

⁶⁶Ayiwa, baaraden tun ka ko o ko ke, a ka o bee ɔafɔ Isiyaka ye.

⁶⁷Isiyaka tagara Rebeka bla a bamuso Saran ta fanibon kɔnɔ. Rebeka kera a muso ye; a ko diyara Isiyaka ye. O le kera sababu ye ka Isiyaka jusu suma a bamuso sanin ko.

Damina 25

Iburahima ta duruja toɔ

¹Ayiwa, Iburahima ka muso were ta; ale toɔ tun ye ko Katura.

²Katura ka dence minw woro Iburahima ye, o kera Zimiran ye, ani Yokisan, ani Medan, ani Madiyan, ani Isibaki, ani Suwa.

³Yokisan ka Seba ni Dedan woro. Dedan le ye Asurikaw ye, ani Letusikaw, ani Lemikaw bemace ye.

⁴Madiyan denceɔw tun ye Efa ye, ani Eferi, ani Hanɔki, ani Abida, ani Elida. Olugu bee le ye Katura denw ni a mamadenw ye.

⁵Nka Iburahima k’a borofenw bee di Isiyaka le ma.

⁶A tun ka jɔnmuso minw ke a musow ye, a ka olugu dencew fana sɔn fɛn dɔw ra. Nka sani a ye sa, a ka olugu bla ka taga fɔ yɔrɔjan, terebɔyanfan jamanaw ra, ka o mabɔ a dence Isiyaka ra.

Ibrahim ta saya

⁷Ibrahim si beɛ lajennin kera san keme ni san biwolonfla ni san looru; a ka o le sɔrɔ.

⁸Ibrahim kɔrɔra fɔ ka kɔrɔya diyabɔ. O kɔ, a sara, ka taga fara a bema tɔw kan.

⁹A dence fla, Isiyaka ni Sumayila, olugu k'a su don Makipela kuruwo ra. O yɔrɔ be Hetikace Sohari dence Efurɔn ta foro ra. A be Mamire terebɔyanfan na.

¹⁰Ibrahim tun ka o yɔrɔ le san Heti ta denw fe. Ibrahim ni a muso Saran su donna yi le.

¹¹Ibrahim sanin kɔ, Ala ka baraka don a dence Isiyaka ra. Isiyaka tun siginin be Lasayi Royi ta kɔln yɔrɔ le ra.

Sumayila ta duruja

¹²Ibrahim ta muso Saran ta baaradenmuso min tɔgɔ tun ye ko Hajara, o Misirankamuso tun ka dence min woro Ibrahim ye ni a tɔgɔ tun ye ko Sumayila, ale ta duruja fle nin ye.

¹³A dencew tɔgɔw ye nin ye, ka kapa ni o ta woro wagatiw ye: a dence fɔlɔ ye Nebayɔti ye; o kɔ fe, Kedari, ani Adibeli, ani Mibisamu,

¹⁴ani Misima, ani Duma, ani Masa,

¹⁵ani Hadadi, ani Tema, ani Yeturi, ani Nafisi, ani Kedima.

¹⁶Olugu le ye Sumayila dencew ye. O tɔgɔw le ye o ye, ka kapa ni o ta duguw, ni o ta werew ye. O kera kuntigi tan ni fla ye o ta siyaw ra.

¹⁷Sumayila si beɛ lajennin kera san keme ni san bisaba ni san wolonfla; a ka o le ke. O kɔ, a sara fana ka taga fara a bemace tɔw kan.

¹⁸A denw tun siginin be mara min na, o be damina Havila mara ra ka taga a bla fɔ Suri kongokolon na. A yɔrɔ be Misiran jamana terebɔyanfan na, Asiri jamana sira ra. O sigira o yɔrɔ ra o danna, ka o yere mabɔ o balemaw beɛ ra.

Isiyaka dence fla worocogo

¹⁹Ayiwa, Ibrahim dence Isiyaka ta duruja ye nin ye.

²⁰Ibrahim ka Isiyaka woro. Ka Isiyaka si to san binaani, a ka Rebeka furu. Rebeka face tun ye Betuheli ye. Betuheli tun ye Arameka le ye, a be bo Mesopotami jamana ra. Rebeka kɔrɔce le tun ye Laban ye; ale fana tun ye Arameka ye.

²¹Isiyaka ka Matigi Ala daari kosebe a muso Rebeka ye, sabu a tun ma den sɔɔ. Matigi Ala ka a ta daariri lamɛn; a muso ka kɔɔ ta.

²²Rebeka ka kɔɔ ta flaninw le ra. K'a sɔɔ o ma woro ban, denw tun be ɲɔɔn ɲɔɲɔnina o bamuso kɔɔ. Rebeka ko: "Ni o lo, ne ta kɔɔtari kun kera mun le ye sa?" A ka Matigi Ala pininka o ko ra.

²³Matigi Ala ko: "Siya fla le be i kɔɔ; ni i ka na o siya fla woro, o tɛna ben kelen ma; o bɛna faran. O fla ra kelen fanga bɛna bonya ka tɛmɛ tɔ kelen ta kan; kɔɔcɛman le bɛna ke dɔɔcɛman ta ɲɔn ye."

²⁴Ayiwa, Rebeka jigilon nana se. Sigiya ma ke a ra tuun, a jigira flaninw le ra.

²⁵Den fɔɔ nana; ale kera wulenman, k'a yɔɔ bɛɛ ke si ye i ko sagasi derege. O ka ale tɔɔ la ko Esawu.

²⁶O kɔ, a dɔɔcɛ nana; ale natɔ k'a kɔɔcɛ sen mina a boro. O ka ale tɔɔ la ko Yakuba . O worora ka Isiyaka si to san biwɔɔɔ.

Esawu banna a ta kɔɔya ra

²⁷Denw nana ɲanatigɛ. Esawu nana ke donsoɔfari ye, ka ke kongoyaalabaga ye. Yakuba, ale kera mɔɔ sumanin ye, ka ke sokɔɔsigibaga ye.

²⁸Esawu ko le tun ka di Isiyaka ye, sabu ale baraka ra, Isiyaka tun be sogo sɔɔ k'a domu. Yakuba ko le tun ka di Rebeka ye.

²⁹Lon dɔ, Yakuba tun be sɔɔ tobira. Esawu sɛgeninba nana ka bɔ kongo ra.

³⁰A ko Yakuba ma ko: "Ne sɛgera, kɔɔɔ be ɲini ka ne faga; sabari k'a to ne ye i ta sɔɔwulen nin dɔ domu." Ayiwa, o le kosɔn Esawu tɔɔ nana la ko Edɔmu .

³¹Yakuba ko: "Ni i ka i ta kɔɔya falɛn sɔɔ ra ne fɛ bi, ne be sɔɔ ka sɔɔ dɔ di i ma."

³²Esawu ko: "Kɔɔɔ be ɲini ka ne faga; kɔɔya be mun le ɲa ne ye?"

³³Yakuba ko: "Kari a ra fɔɔ ne ye." Esawu karira; a k'a ta kɔɔya falɛn Yakuba fɛ sɔɔ ra.

³⁴O kɔ, Yakuba sɔɔra k'a ta sɔɔ dɔ di Esawu ma, ani buru. Esawu ka o domu, ka ji min, ka wuri ka tɛmɛ. A kera ten le, Esawu ma a ta kɔɔya jate.

Damina 26

Isiyaka tagara Filisikaw ta jamana ra

¹Ayiwa, o bɛɛ kɔ, kɔɔɔ dɔ benna jamana kan. O ni Iburahima ta wagati ta kɔɔɔ tun tɛ kelen ye. Isiyaka wurira ka taga Filisikaw ta masacɛ Abimeleki fɛ, Gerari dugu kɔɔ.

²Matigi Ala k'a yere yira Isiyaka ra, k'a fo a ye ko: "I kana taga Misiran de! Ne be jamana min yira i ra, i ye sigi yi le.

³Sigi nin jamana ra yan. Ne bena ke ni i ye, ka baraka don i ra, sabu ne bena nin yoro bee di i ni i ta duruja ma. O cogo ra ne ka layiri min ta i face Iburahima ye, ne bena o dafa.

⁴Ne bena i ta duruja caya, k'a ke i ko lolow ka ca cogo min na. Ne bena nin mara bee di i ta duruja ma. Dugukolo siyaw bee bena baraka soro ne fe ele ta duruja sababu le ra,

⁵sabu Iburahima ka ne kan mina; a ka ne ta koketaw, ani ne ta kumaw, ani ne ta cifoninw, ani ne ta sariyaw bee sira tagama."

⁶Ayiwa, Isiyaka tora Gerari.

⁷Ni o tun ka Isiyaka jininka a muso ko ra, a tun be to k'a fo magow ye ko Rebeka ye ale dogomuso le ye. A tun be siran ko ni ale k'a fo ko a muso lo, ko magow bena ale faga Rebeka koson, sabu a tun ce ka ni kosebe.

⁸O nana meen Gerari minke, lon do Filisikaw ta masace Abimeleki ka fleri ke finetiri fe, ka Isiyaka ni a muso Rebeka ye, o be toron kera jagon fe.

⁹Abimeleki ka Isiyaka wele k'a fo a ye ko: "Ele ni muso nin toronkocogo b'a yira ko i muso lo, sigiya te o ra. Mun na i ko an ma ko i dogomuso lo?" Isiyaka ko: "Ne ka o fo sabu ne tun be siranna ko aw bena ne faga a koson le."

¹⁰Abimeleki ko: "I ka mun ko le ke nin ye tan? A tun tora donin ne ta mago do tun bena jen ni i ta muso ye; i tun bena a to an be Ala hake ta ka an yere jaraki gbansan."

¹¹O tuma Abimeleki ka kankari la a ta magow bee ye ko: "Ni mago min ka maga Isiyaka ra, walama a muso ra, o tigi be faga."

¹²Ayiwa, Isiyaka tora Gerari ka sene ke, ka siman dan. Ala ka baraka don a ta baara ra, a ta siman pana; a ka min dan a ka o jagon caman soro.

¹³Isiyaka borofenw nana caya, fo ka na a ke nafortigiba ye.

¹⁴Sagakuruw tun b'a fe, ani baw, ani misiw, ani baaraden caman. A nana ke fo a nangboya ka Filisikaw mina.

¹⁵A kera ten, Isiyaka face Iburahima ta baaradenw tun ka kolon o kolon sogi, Filisikaw ka bogo ke o bee konko ka o gberen.

¹⁶O ko, Abimeleki ko Isiyaka ma ko: "Taga ka bo an fe yan, sabu i fanga bonyara ka teme an kan."

Filisikaw ka Isiyaka kere a ta kolonw ko ra

¹⁷Isiyaka bora yi ka taga se Gerari kenegbe ra. A sigira o yoro ra.

¹⁸Ayiwa, Isiyaka face Iburahima ta wagati ra, a tun ka kɔlɔn minw sozi, ni Filisikaw nana o gberen Iburahima sanin kɔ, Isiyaka ka o kɔlɔnw bɔgɔ bɔ tuun. A face Iburahima tun ka tɔgɔ minw don o kɔlɔnw na, Isiyaka ka o tɔgɔ kelenw don o ra tuun.

¹⁹Lon dɔ, Isiyaka ta baaradenw ka kɔlɔn dɔ sozi o kenegbe ra yi, ka taga se bununji dɔ ma.

²⁰Gerari ta sagagbenbagaw ka o ye minke, o ka Isiyaka ta sagagbenbagaw kere. O ko: “Nin ji ye anw ta le ye.” Isiyaka ka o kɔlɔn tɔgɔ la ko Eteki, ko sabu o kɛrera a kosɔn.

²¹Isiyaka ta baaradenw ka kɔlɔn dɔ were sozi; o nana kere ke o fe o fana kosɔn. Isiyaka ka o tɔgɔ la ko Sitina.

²²O bɔra yi ka taga kɔlɔn dɔ were sozi tuun. Mɔgɔ si ma na kere ke o fe o kosɔn. A ka o tɔgɔ la ko Rehoboti; ko sisan kɔni Matigi Ala ka an wasa yere le. Sisan an borofenw bena caya jamana kɔnɔ.

²³Isiyaka bɔra yi ka taga Beri Seba.

²⁴Lon dɔ, su fe, Matigi Ala k'a yere yira Isiyaka ra k'a fɔ a ye ko: “Ne le ye i face Iburahima ta Ala ye. I kana siran, sabu ne be ni i ye. Ne bena baraka don i ra, ka i ta duruja caya, ne ta baaraden Iburahima kosɔn.”

²⁵Isiyaka ka sarakabɔnan dɔ lɔ, ka Matigi Ala tɔgɔ wele, k'a bato. O kɔ, a k'a ta fanibon lɔ o yɔrɔ ra. A ta baaradenw ka kɔlɔn dɔ sozi o yɔrɔ ra fana.

Abimeleki nana jɛnɔgɔnya don ni Isiyaka ye

²⁶Lon dɔ, Abimeleki ni a terice Ahusati ni a ta kerekedenw kuntigi Pikoli bɔra Gerari ka na Isiyaka fe.

²⁷Isiyaka ko o ma ko: “Mun kosɔn aw nana ne fe tuun, k'a sɔrɔ aw ka ne kɔninya, ka ne gben ka bɔ aw ta yɔrɔ ra?”

²⁸O ko: “An k'a ye ko Matigi Ala be ni i ye le, o kosɔn an nana i fe, ko an ye kari ka layiri ta jɔgɔn ye, ka jɛnɔgɔnya don an ni jɔgɔn ce.

²⁹Kari Ala ra ko i tena kojugu ke an na, i n'a fɔ an fana ma kojugu ke i ra cogo min na; an ka kɔnuman dama le ke i ye. An ka i bla ka bɔ an fe hera ra; ayiwa, sisan Matigi Ala fana ka baraka don i ra.”

³⁰Isiyaka ka domuniba tobi o ye; o ka o domu, ka min.

³¹O dugusagbe sɔgɔmada fe o wurira, o ka jɛnɔgɔnya don ni Isiyaka ye, ka layiri ta jɔgɔn ye. O kɔ, o faranna jɔgɔn na; Isiyaka ka sira di o ma, o tagara hera ra.

³²Ayiwa, o lon yere, Isiyaka ta baaradenw tun be kɔlɔn min sogira, o nana o kɔlɔn ko fɔ Isiyaka ye. O ko: “An ka kɔlɔn sozi ka se ji ma.”

³³Isiyaka ka o kolon tɔɔ la ko Seba. O koson o dugu tɔɔ nana la ko Beri Seba . O tɔɔ le tora a ra fo ka na se bi ma.

Esawu ta musow

³⁴Ayiwa, ka Esawu si to san binaani, a ka Beri denmuso furu; Beri tun ye Hetika le ye; a denmuso tɔɔ tun ye ko Yuditi. O ko, Esawu ka Elon denmuso fana furu. Elon fana tun ye Hetika ye. A denmuso tɔɔ tun ye ko Basimati.

³⁵O muso fla ta ko ka Isiyaka ni Rebeka jusu tɔɔɔ kosebe.

Damina 27

Isiyaka ka dugawu ke Yakuba ye

¹Isiyaka tun korora. A padenw baraka dogoyara fo ka na ke a te foyi yera tuun. Lon do, a k'a dence folo Esawu wele; a ko: "Ne dence!" Esawu ko: "Naamu."

²Isiyaka ko: "A fle, ne korora, ne ma ne sawagati lon fana.

³Sabari, i ye i ta donsominanw ta, i ta kalan ni i ta bijew, ka taga kongo ra ka taga sogo pini ne ye.

⁴Sogo tobigogo min ka di ne ye, i bena a tobi o cogo ra, ka na a di ne ma, ne ye a domu, janko ne ye dugawu ke i ye sani ne ye sa."

⁵Isiyaka ka min fo, jaga Rebeka ka o men. Ayiwa, Esawu nana taga kongo ra ka taga sogo pini minke,

⁶Rebeka ko a dence Yakuba ma ko: "Ne ka i face kumakan men, a tun b'a fora i korose Esawu ye ko:

⁷"Taga sogo pini ne ye; sogo tobigogo min ka di ne ye, i bena o jagon tobi k'a di ne ma ne ye a domu; ni o kera, ne bena dugawu ke i ye Matigi Ala ja korɔ sani ne ye sa.' "

⁸Rebeka ko Yakuba ma tuun ko: "Ne dence, ne bena min fo i ye, i toro lo ka o lamen kosebe.

⁹Taga ba fla mina bakuru ra ka na. Domuni min jagon ka di i face ye, ne bena o tobi a ye,

¹⁰i be taga ni a ye a fe, a b'a domu, ka dugawu ke i ye sani a ye sa."

¹¹Yakuba ko a bamuso Rebeka ma ko: "Can lo, nka ne face k'a lon ko si be Esawu fari ra, k'a sorɔ si te ne fari ra.

¹²Ni ne face ka na a fo ko a be maga ne ra, a bena a lon ko ne te Esawu ye; ne bena ke mɔɔjanfabaga le ye. O tuma sani ne ye dugawu sorɔ, ne bena danga le sorɔ."

¹³A bamuso ko: "Ne dence, Ala y'a to o danga ye ne yere le mina. Ne ka min fo, o ke doron; taga baw mina ka na."

- 14**Yakuba tagara ba fla mina ka na a di a bamuso ma. Sogo tobicogo min ka di a face ye, a bamuso ka o ɲɔgɔn dɔ tobi.
- 15**O kɔ, Rebeka k'a dence fɔlɔ Esawu ta fani dɔw ta bon kɔnɔ, fanipuman dɔw, ka o don Yakuba ra.
- 16**A ka bagbolo dɔ ke ka Yakuba borokanw datugu, ani a kan.
- 17**A ka sogo min tobi, a ka o di Yakuba ma ko a ye taga ni a ye a face fe.
- 18**Yakuba tagara ni sogo ye a face fe. A k'a face wele ko: "Baba!" Isiyaka ko: "Naamu!" A ko: "Ne dence, ele ye jɔn le ye?"
- 19**Yakuba k'a face jaabi ko: "Ne le ye i dence fɔlɔ Esawu ye. I tun ka min fɔ ne ye, ne ka o le ke. Sabari ka wuri ka sigi ka ne ta sogo dɔ jimi, ka dugawu ke ne ye."
- 20**Isiyaka ko a dence ma ko: "E! Ele ka sogo sɔrɔ ka ban wa?" Yakuba ko: "I Matigi Ala yere le ka sogow lana ne fe."
- 21**Isiyaka ko: "Ne dence, gbara yan, ne ye maga i ra k'a lɔn ni can lo ko ele le ye ne dence Esawu ye, walama ni ele te."
- 22**Yakuba gbarara a face ra; a face magara a ra minke, a ko: "A tigi kan ye Yakuba kan ye, nka a borow ye Esawu ta borow ye."
- 23**Isiyaka ma se k'a lɔn ko Yakuba lo, sabu si tun be a borow ra i n'a fɔ a balemace Esawu borow. A ka dugawu ke a ye.
- 24**A k'a pininka tuun ko: "Yala can ra ele le ye ne dence Esawu ye wa?" Yakuba ko: "ɔnhɔn."
- 25**Isiyaka ko: "Ne dence, o tuma sogo sigi ne kɔrɔ, janko ne ye dɔ jimi, ka dugawu ke i ye." Yakuba ka sogo sigi a kɔrɔ, a k'a domu. Yakuba nana ni rezenji fana ye, a ka o min.
- 26**O kɔ, Isiyaka ko: "Gbara ne ra, i ye ne fo ni kanuya ye."
- 27**Yakuba gbarara a ra k'a fo ni kanuya ye. Isiyaka ka a ta faniw kasa men. A ka dugawu ke a ye; a ko: "ɔnhɔn, Matigi Ala ka baraka don kongo min na ne dence kasa be i ko o kongo kasa."
- 28**Ne dence, Ala ye sankolo gɔmiji di i ma ka dugukolo turu di i ma, ka siman ni rezen di i ma caman.
- 29**Ala ye jamanaw bla i ta fanga kɔrɔ k'a to siyaw ye na o kinbiri gban i kɔrɔ. Ala ye i ke i balemaw matigice ye, k'a to i balemaw ye na o kinbiri gban i kɔrɔ. Ni mɔgɔ min ka i minako juguya, Ala ye o tigi danga; ni mɔgɔ min ka i minako ɲa, Ala ye baraka don o tigi ra."
- 30**Ayiwa, Isiyaka ka dugawu ke Yakuba ye ka ban minke, ani Yakuba bɔra a kɔrɔ minke dɔrɔn, a kɔrɔce Esawu nana ka bɔ kongo ra.

- 31A tagara a ta sogo dɔ tobi ka taga o sigi a face kɔrɔ. A ko a face ma ko: “Baba, wuri ka i dence ta sogo dɔ domu, ka dugawu ke a ye.”
- 32A face Isiyaka ko: “Ele ye jɔn le ye?” A ko: “Ne le ye i dence kɔrɔba Esawu ye.”
- 33Esawu ka o fɔ minke, Isiyaka ja tigera fɔ a be yereyerɛ. A ko: “O tuma jɔn le tagara sogo faga ka na o tobi k’a di ne ma? Sani i ye na, dɔ nana ni sogo ye ne fe; ne k’a domu ka dugawu ke a tigi ye, a fana bɛna o dugawu sɔrɔ.”
- 34Ayiwa, Esawu ka o kuma men a face fe minke, a jusu kasira; a kulera kosebe. A k’a fɔ a face ye ko: “Baba, dugawu dɔ ke ne fana ye!”
- 35Isiyaka ko: “I dɔgɔce le nana faninya tige, ka i janfa, ka i ta dugawu sonya.”
- 36Esawu ko: “E! O tuma a tɔgɔ lara minke ko Yakuba, o kosɔn a ka ne janfa fɔ sipaga fla ke? A tɔgɔ bɛna a ma faasi. A ka ne ta kɔrɔya mina ka o ke a yere ta ye; sisan, a ka ne ta dugawu fana sonya.” Esawu ko a face ma ko: “O tuma ele ma dugawu dɔ bla ne fana ye wa?”
- 37Isiyaka ko Esawu ma ko: “A fle, ne ka dugawu ke a ye ka ban ko a ye ke i matigice ye, ko a balema tɔw be ye ke a ta jɔnw ye; ne ka siman ni rezen caman dugawu ke a ye. Ne bɛna dugawu juman were le ke ele ye tuun sa?”
- 38Esawu ko a face ma ko: “Baba, o tuma o dugawu kelen dɔrɔn le tun be ele fe wa? Dugawu dɔ were ke ne ye.” Esawu ka o fɔ minke, a kasira kosebe.
- 39A face ko: “A fle, ele tena dugukolo turu sɔrɔ, i tena sankolo gɔmiji fana sɔrɔ.
- 40I bɛna panamanya i ta kerekemuru le baraka ra. I bɛna ke i dɔgɔce ta jɔn ye fana; nka i bɛna to i yere ma ka yaala ka lamini, ka i yere bɔ a ta jɔnya fanga kɔrɔ.”
- 41Ayiwa, Isiyaka tun ka dugawu min ke Yakuba ye, o ko kera sababu ye k’a to Esawu ka Yakuba kɔninya; a nana ke Esawu tun b’a fɔra a yere kɔnɔ ko: “Ne face sawagati be surunyara; ni a sara, ni ne k’a sutara ka ban, ne be ne dɔgɔce Yakuba faga.”
- 42Dɔ tagara Rebeka fe, ka taga a dence fɔlɔ Esawu ta miiriya fɔ a ye. Rebeka k’a dence Yakuba wele, k’a fɔ a ye ko: “A fle, i kɔrɔce Esawu ko a bɛna i faga k’a yere dimibɔ.
- 43O ra ne bɛna min fɔ i ye, o lamɛn. I ka kan ka bori ka taga Haran jamana ra, ne kɔrɔce Laban fe yi.
- 44I be taga to ale kɔrɔ ka wagati ke yi, sani k’a to i kɔrɔce jusu ye suma.
- 45I ye to yi fɔ i kɔrɔce ta dimi ye mala, janko i ka min ke a ra, a ye pina o kɔ. Ni a nana pina, ne bɛna i lana yan tuun. Ni o te, ne le bɛna bɔnɔ aw fla beɛ ra lon kelen na.”

⁴⁶Ayiwa, Rebeka tagara a fɔ Isiyaka ye ko: “Isiyaka, Esawu ka Heti denmuso minw furu, o musow kɔni ka ne sege fɔ ka dunuɲa lɔgɔ beɛ bɔ ne ra. Ayiwa, ni Yakuba fana nana o musow ɲɔgɔn dɔ furu nin jamana ra yan, Heti denmusow ra, o tuma hali ne ye sa o belen ka fisa.”

Damina 28

Yakuba tagara Mesopotami jamana ra

¹Ayiwa, Isiyaka ka Yakuba wele o le ra ka dugawu ke a ye, k’a fɔ a ye ko: “I kana i ta muso ta Kanaanakaw ta denmusow ra de!

²I be taga fɔ Mesopotami jamana le ra, i bamuso face ta so, ka taga i bamuso kɔrɔce Laban ta denmuso dɔ ta i muso ye o yɔrɔ ra yi.

³Sebeetigi Ala ye baraka don i ra, ka den caman di i ma, ka i ta duruja caya, janko i ta mɔgɔw ye ke mɔgɔ camanba ye.

⁴Ala ka baraka min don Iburahima ra, a ye o baraka ɲɔgɔn don ele ni i ta duruja ra, janko i siginin be jamana min na lonanya ra bi, o jamana min dira Iburahima ma, o jamana ye ke i ta ye.”

⁵O kɔ, Isiyaka ka Yakuba bla ka taga Mesopotami jamana ra, Laban fe, min ye Aramekace Betuheli dence ye. Laban ye Yakuba ni Esawu bamuso Rebeka kɔrɔce le ye.

Esawu ka muso wɛre furu

⁶Ayiwa, Esawu nana a ye ko Isiyaka ka dugawu ke Yakuba ye, k’a ci ka taga Mesopotami jamana ra, ka taga muso ta yi; a k’a ye ko a ka dugawu ke Yakuba ye k’a fɔ a ye ko a kana muso ta Kanaanakaw ta denmusow ra;

⁷a k’a ye fana ko Yakuba k’a face ni a bamuso kan mina, ka taga Mesopotami jamana ra.

⁸Ayiwa, Esawu k’a lɔn o le ra ko Kanaana sunguruw man di a face Isiyaka ye.

⁹A k’a ye ten minke, a wurira ka taga Iburahima dence Sumayila ta mɔgɔw fe, ka taga olugu denmuso dɔ furu ka o fara a muso tɔw kan. O sunguru tɔgɔ tun ye ko Mahalati. Ale tun ye Nebayɔti dɔgɔmuso ye.

Yakuba ta siko

¹⁰Ayiwa, Yakuba bɔra Beri Seba ko a be taga Haran.

¹¹A tagatɔ, a sera yɔrɔ dɔ ra; a sira yi sabu tere tun benna ka ban. A ka kabakuru dɔ ta ka o bla a kun kɔrɔ ka la.

¹²A sikora ka yelenyelennan dɔ ye, a lɔnin be dugu ma, a kun be sera fɔ sankolo ma. Ala ta melekew tun be yelenna ka jigi o yelenyelennan fe.

¹³Matigi Ala yere tun be yelenyelennan kunna, san fe. Ala ko Yakuba ma ko: “Ne le ye Matigi Ala ye, i bemace Iburahima ta Ala, ani i face Isiyaka ta Ala. I lanin be dugukolo min kan, ne bena o di i ni i ta duruja ma.

¹⁴I ta duruja bena caya i ko dugukolo kenkenmugu. I ta denw bena caya ka taga terebenyanfan na, ka taga tereboyanfan na, ka taga sahiliyanfan fe, ani ka taga woroduguyanfan fe. Ne bena baraka don dugukolo gbaw bee ra, ele ni i ta duruja le sababu ra.

¹⁵Ne be ni i ye; ni i be taga yoro o yoro, ne bena ke ni i ye ka i tanga kojugu ma. Ne bena a to i ye seko ka na nin jamana ra yan tuun. Ne tena i to i kelen na fiyewu. Ne ka fen o fen fo i ye, ne bena o bee ke k’a dafa.”

¹⁶Yakuba wurira a ta sunogo ra minke, a ko: “Sigiya t’a ra, Matigi Ala be nin yoro ra, k’a soro ne tun ma o lon.”

¹⁷Yakuba siranna; a ko: “Nin yoro ye siranyayoro le ye de! I b’a soro ko yan le ye Ala ta so ye co. Sankolo donda fana ka kan ka soro yan le.”

¹⁸A wurira sogomada joona fe; a tun ka kabakuru min bla a kun koro, a ka o wuri k’a lo, ka turu bon a kan, k’a ke hakirijigifen ye.

¹⁹A ka o yoro togo la ko Beteli ; k’a soro folofolo o yoro togo tun ye le ko Luzi.

²⁰Yakuba ka dajuru ta Ala fe; a ko: “Ni Ala tora ni ne ye, ka ne tanga kojuguw ma nin tagama ra, ni a ka domuni di ne ma ne y’a domu, ka ne ta fani donta di ne ma,

²¹k’a to ne ye seko hera ra ka na ne faso ra, o tuma Matigi Ala bena ke ne ta Ala ye.

²²Ne ka nin kabakuru min lo nin ye fana yan, k’a ke hakirijigifen ye, o yoro bena ke Ala ta so ye. Ni ne ka fen o fen soro, ne bena o yaga bo Ala ye.”

Damina 29

Yakuba sera Laban fe

¹Yakuba wurira ka sira mina ka taga tereboyanfan jamana fan fe.

²A tagara kolon do ye kongo kono. Sagakuru saba tun be yi, o sagaw tun lanin be kolonda ra. O tun be o sagaw lamin o kolon le ra. O tun be kolon datugu ni kabakuru min ye, o kabakuru tun ka bon kosebe.

³O tun be sagaw bee lajen o yoro le ra; ni sagaw bee nana, o be soro ka kabakuruba kolonkolon ka bo kolon da ra, ka sagaw lamin. Ni sagaw minna, o be kabakuruba kolonkolon k’a bla kolon da ra tuun.

⁴Yakuba ka o sagagbenbagaw jininka ko: “Ne balemaw, aw bora yoro juman le?” O ko: “Anw bora Karan le.”

⁵Yakuba ko: “Yala aw ka Laban lon wa, Nahori dence?” O ko: “An k’a lon.”

⁶Yakuba ko: “Yala a ka keɛ wa?” O ko: “A ka keɛ koseɛ. A denmuso Raseli yeɛ nato ye nin ye, ni sagaw ye.”

⁷Ayiwa, Yakuba ko sagagbenbagaw ma ko: “Sagaw lajentuma ma se fɔɔ de! Aw m’a ye ko tere to ka jan hali bi wa? Aw ye sagaw to o ye min, o kɔ, aw ye taga ni o ye, o ye bin jimi.”

⁸Sagagbenbagaw ko: “An te se ka o ke; fɔ sagaw beɛ le ye lajen fɔɔ, an be sɔɔ ka kabakuru kolonkolon ka bɔ kɔɔnda ra, ka sagaw lamin.”

⁹Ka Yakuba to o kuma ra ni sagagbenbagaw ye, Raseli sera ni a face ta sagaw ye. Ale le tun be o sagaw gbenna.

¹⁰Yakuba ka Raseli ye minke, a belence Laban denmuso, ani a belence ta sagaw, a tagara kabakuru kolonkolon ka bɔ kɔɔnda ra, k’a belence Laban ta sagaw lamin.

¹¹Yakuba ka Raseli fo ni kanuya ye, ka kasi koseɛ.

¹²A k’a fɔ Raseli ye ko ale ye a face ta mɔɔ le ye; ko ale ye a face dɔɔmuso Rebeka dence le ye. Raseli borira ka taga so ka taga o fɔ a face ye.

¹³Kabini Laban k’a dɔɔmuso dence Yakuba ko men, a borira ka taga a nɔ fe, ka taga a boro melege a ma, k’a fo ni kanuya ye, ka taga ni a ye so kɔɔ. Ko minw ka Yakuba sɔɔ, a ka o beɛ lakari Laban ye.

¹⁴Laban ka o men minke, a ko: “Ka can fɔ, ele ni ne beɛ ye mɔɔ kelen le ye.” Yakuba tora Laban fe ka na se fɔ karo kelen.

Yakuba ka Leya ni Raseli furu

¹⁵Lon dɔ, Laban nana a fɔ Yakuba ye ko: “Ne ta mɔɔ le be i ye, o ye can ye, nka o beɛ n’a ta, i man kan ka baara ke ne ye gbansan. I sara ka kan ka ke min ye, o fɔ ne ye.”

¹⁶Ayiwa, o y’a sɔɔ denmuso fla tun be Laban fe. Kɔɔmusoman tɔɔ tun ye ko Leya; a dɔɔmuso le tun ye Raseli ye.

¹⁷Leya padenw le tun ce ka ni ; nka Raseli fari tun ce ka ni, a pada fana tun ce ka ni.

¹⁸Raseli ko le tun ka di Yakuba ye. A ko Laban ma ko: “Ne bena baara ke i ye san wolonfla i denmuso flanan Raseli kosɔn.”

¹⁹Laban ko: “Ne ye a di ele ma, o ka fisa ne ye a di mɔɔ weɛ ma. To ni ne ye yan.”

²⁰O cogo ra, Yakuba tora Laban fe ka baara ke fɔ san wolonfla Raseli kosɔn. Nka Raseli diyanya kosɔn, o san wolonfla kera a na na i ko tere dama dɔɔn.

²¹San wolonfla bannin kɔ, Yakuba ko Laban ma ko: “Ne ta muso di ne ma sisan sabu wagati min tun yirara, o dafara; ne b’a fe ka jen ni a ye sisan.”

²²Laban ka o yɔɔ mɔɔw beɛ lajen, ka domuniba tobi, o ka o yeɛ panagbe.

²³Ayiwa, su fe, Laban k'a denmuso Leya ta ka taga ni a ye Yakuba fe. Yakuba sira ni a ye o su fe.

²⁴Laban tun k'a ta baaradenmuso do di Leya ma, k'a ke a ta baaradenmuso ye. O togo tun ye ko Zilipa.

²⁵Dugu nana gbe minke, Yakuba k'a ye ko Leya lo. A ko Laban ma ko: "I ka mun le ke ne ra tan? O tuma ne ma baara ke i ye Raseli le koson wa? Mun koson i ka ne janfa?"

²⁶Laban ko: "An ta landa ra yan, an te se ka dogomuso di furu ra koromuso ja.

²⁷Logokun to ke ni Leya ye. Ni logokun banna, an bena dogomusoman fana di i ma, ni i ka san wolonfla were baara ke ne fe."

²⁸Yakuba k'a ke ten; a ka logokun to ke ni Leya ye. O ko, Laban k'a denmuso Raseli fana di a ma.

²⁹Laban k'a ta baaradenmuso do di Raseli ma; o togo tun ye ko Bila.

³⁰Yakuba jenna ni Raseli fana ye. Ale le ko diyara a ye ka teme Leya kan; Yakuba ka baara ke Laban ye tuun fo san wolonfla.

Yakuba ka dence naani soro Leya fe

³¹Matigi Ala k'a ye ko Leya ko tun man di Yakuba ye; o koson Ala ka denworo nogyaya Leya ma, nka Raseli ma se ka den soro.

³²Leya nana konjo ta ka dence woro; a k'a togo la ko Ruben , ko: "Matigi Ala ka ne ta sege ye; sisan ne ce bena ne kanu."

³³A nana konjo ta tuun, ka dence were woro; a ko: "Matigi Ala k'a men ko ne ko man di ne ce ye, o koson a ka nin fana di ne ma." A ka o togo la ko Simeyon .

³⁴Leya ka konjo ta tuun ka dence were woro; a ko: "Sisan koni ne ce bena noko ne ra, sabu ne ka dence saba le woro a ye." O koson a ka o togo la ko Levi .

³⁵A ka konjo were ta ka dence naaninan woro. A ko: "Sisan ne bena Matigi tando le." O koson a ka o togo la ko Zuda . O ko, a ma do woro o wagati ra tuun.

Damina 30

Yakuba ta den tow

¹Ayiwa, Raseli nana a ye ko ale te den worora Yakuba ye minke, a koromuso celiya k'a mina. A ko Yakuba ma ko: "Den do di ne fana ma, ni o te, ne bena sa."

²Yakuba dimina Raseli koro kosebe. A ko: "O tuma ne le ye Ala ye wa? Ala le ma i bari denworo ra wa?"

³Raseli ko: "Ne ta baaradenmuso Bila ye nin ye; jen ni ale ye, janko a ye den soro ne ye. Ni o kera, ale sababu ra, ne fana bena den do soro."

- ⁴Raseli k'a ta baaradenmuso Bila di Yakuba ma k'a ke a muso ye. Yakuba jenna ni a ye.
- ⁵Bila nana kɔnɔ ta ka dence woro Yakuba ye.
- ⁶Raseli ko: "Ala ka jo di ne ma. Ne ka min fɔ a ka o men, ka dence di ne ma." O kosɔn Raseli ka den tɔgɔ la ko Dan .
- ⁷Raseli ta baaraden Bila nana kɔnɔ ta ka dence flanan woro Yakuba ye.
- ⁸Raseli ko: "Ne ka siyengbelen le ta ni ne kɔrɔmuso ye fɔ ka se sɔrɔ." A ka o den tɔgɔ la ko Nefitali .
- ⁹Ayiwa, Leya nana a ye ko ale tɛ den worora minke tuun, ale fana k'a ta baaradenmuso Zilipa ta ka o di Yakuba ma.
- ¹⁰Zilipa nana kɔnɔ ta ka dence woro Yakuba ye.
- ¹¹Leya ko: "Ne kunnadiyara dɛ!" A ka o den tɔgɔ la ko Gadi .
- ¹²Zilipa nana dence flanan woro Yakuba ye.
- ¹³Leya ko: "E! Nin ye hera le ye dɛ! Musow bɛna a fɔ ko ne ta pana." A ka o tɔgɔ la ko Aseri .
- ¹⁴Lon dɔ, simantigewagati ra, Ruben bɔra ka taga mandaragɔrisun dɔ ye foro ra. A ka o yiri den tige ka na a di a bamuso Leya ma . Raseli ko Leya ma ko: "I tɛ sabari ka i dence ta mandaragɔri dɔ di ne ma wa?"
- ¹⁵Leya ko: "Mun? I ka ne ta cɛ bɔsi ne ra, o ma i wasa, fɔ i belen ko ne ye ne dence ta mandaragɔri le di i ma ka fara o kan ke!" Raseli ko: "Ayiwa, ni o lo, a bɛna bi su ke ni i ye. O bɛ ke mandaragɔri sara ye." Leya sɔnna o ma.
- ¹⁶Ayiwa, wula fɛ, Yakuba bɔtɔ foro ra, Leya borira ka taga a kunben, k'a fɔ a ye ko: "I bɛ si ne le fɛ bi. Ne ka i sɔrɔ ni ne dence ta mandaragɔriw ye." Yakuba tagara si Leya fɛ o lon su fɛ.
- ¹⁷Ala ka Leya ta daariri lamɛn. A nana kɔnɔ ta ka dence loorunan woro Yakuba ye.
- ¹⁸Leya ko: "Ne ka ne ta baaradenmuso di ne ta cɛ ma minke, Ala ka o sara le di ne ma." Leya ka o den tɔgɔ la ko Isakari .
- ¹⁹Leya nana kɔnɔ ta tuun, k'a dence wɔɔrɔnan woro Yakuba ye minke,
- ²⁰a ko: "Ala ka fɛnba ke ne ye. Sisan ne cɛ bɛna ne bonya, sabu ne ka dence wɔɔrɔ le woro a ye." Leya ka o den tɔgɔ la ko Zabulon .
- ²¹O kɔ, a ka denmuso woro, ka o tɔgɔ la ko Dina.
- ²²Ayiwa, Ala hakiri tora Raseli ra, k'a ta daariri lamɛn, ka woro nɔgɔya a ye.
- ²³Raseli nana kɔnɔ ta ka dence woro. A ko: "Ala ka maroya bɔ ne ra sisan."

²⁴A k'a tɔgɔ la ko Yusufu . A ko: “Ala ye dence wɛrɛ fara nin kan ne ye.”

Yakuba kɛra nafortigi ye

²⁵Ayiwa, Raseli ka Yusufu woro minke, lon dɔ Yakuba k'a fɔ Laban ye ko: “Sira di ne ma ne bɛ seko ka taga so, ne faso ra.

²⁶Ne ta musow, ani ne ta denw di ne ma; ne ka baara kɛ i ye olugu le kosɔn. O di ne ma ne bɛ taga so, sabu ne ka min kɛ i ye, i yɛrɛ ka o lon.”

²⁷Laban ko: “Ni ne ko ka di i ye, o tuma to yan. Ne ta lagberikɛfɛnw k'a yira ne ra ko Matigi Ala ka baraka don ne ra ele le sababu ra.

²⁸I ta sara bɛ kɛ min ye, o fɔ ne ye, ne bɛ o di i ma.”

²⁹Yakuba ko: “Ne ka baara kɛ cogo min na, ani i ta bɛganw cayara cogo min ne boro, ele yɛrɛ ka o lon.

³⁰Sabu bɛgan fitini min tun bɛ i fɛ sani ne ye na yan, o cayara sisan ka kɛ bɛgankuruba ye. Matigi Ala ka baraka don i ra ne le sababu ra. Sisan ne bɛna wagati juman le sɔrɔ ka baara kɛ ne yɛrɛ ta mɔgɔw ye?”

³¹Laban ko: “I b'a fɛ ne ye mun le di i ma i sara ye?” Yakuba ko: “I tɛna foyi wɛrɛ di ne ma; ne bɛna min fɔ, ni i sɔnna o ma, ne bɛna i ta sagaw gbɛn tuun, ka o kɔrɔsi.

³²Nka bi, ne bɛna don i ta bɛganw cɛ ra ka o bɛɛ flɛflɛ kelen kelen. Sagaden musoman minw jɛgɛnjɛgɛnna, ani fin bɛ minw na, ani minw yɔrɔ bɛɛ finna, ani ba minw jɛgɛnna fana, ani fin bɛ minw na, ne bɛna olugu bɛɛ mina ka o bla danna. O le bɛ kɛ ne ta sara ye.

³³O kɔ fɛ, ni i nana ne ta sagaw flɛ, ni ne terennin lo walama ni ne terennin tɛ, walama ni ne ka i janfa, i yɛrɛ bɛna o lon; ni i nana ba o ba ye ne fɛ, min ma jɛgɛn, walama fin tɛ a ra, ani ni i ka sagaden o sagaden ye ne fɛ, min ma fin, o tuma ne ka o sonya i fɛ le.”

³⁴Laban ko: “Ayiwa, i k'a fɔ cogo min na, an ye a kɛ ten.”

³⁵Nka, o lon yɛrɛ ra, bakɔrɔnin min o min jɛgɛnjɛgɛnna, ani fin bɛ a min o min na, ani ba musoman min o min jɛgɛnjɛgɛnna, ani fin bɛ a min o min na, walama gbɛ tun bɛ min o min na, ani saga min o min finna, Laban ka olugu bɛɛ woloma ka o bla danna. A ka olugu karifa a dencew ma,

³⁶ka o bla ka taga yɔrɔ wɛrɛ, ka o yɔrɔ janya Yakuba ra; a dencew tagamana fɔ tere saba ka taga o yɔrɔ ra. Yakuba ka to ni Laban ta bɛgan tɔw ye, ka kɛ olugu kɔrɔsi ye.

³⁷Ayiwa, Yakuba ka bere kɛnɛ dɔw tige, pepiliyesun dɔw ra, ani amandesun dɔw ra, ani pilatanisun dɔw ra. A ka o berekɛnɛw fara dɔw bɔbɔ o ra, ka o gbɛmanyɔrɔw bɔbɔ, ka o jɛgɛnjɛgɛn.

³⁸A ka o bere keɛ ɲegenninw blabla beganw ta jiminfaga kɔɔ, janko beganw nato jiminyɔɔ ra, o ye o bere ɲegenninw ye; k'a sɔɔ beganw tun be yelen ɲɔɔn kan jiminyɔɔ le ra.

³⁹Ayiwa, beganw nana ke yelen ye ɲɔɔn kan jiminyɔɔ ra ka o ɲa to o bere ɲegenninw na. A kera ten, o beganw nana den o den woro, o denw beɛ ɲegenɲegennin worora, ka fin ke o ra, walama ka gbe ke o ra.

⁴⁰Yakuba tun ka saga minw woloma, a ka olugu bla Laban ta saga ɲegenninw, ani a finmanw ɲa kɔɔ, janko o ye Laban ta sagaw fle. A kera ten Yakuba ka begankuru dɔw sɔɔ a yere ta ye; a ma sɔn ka o fara Laban taw kan.

⁴¹Ni saga barakamanw le tun be nana min, Yakuba tun be bere ɲegenɲegennin bla jiminfaga kɔɔ o ɲa kɔɔ, janko o yelento ɲɔɔn kan, o ye berew ye, ani janko ni o sagamusow ka na kɔɔ ta o denw ye ɲegenɲegen.

⁴²Nka ni saga fasaninw le tun be na min, Yakuba tun te bere bla jiminfaga kɔɔ o ɲa kɔɔ. O cogo ra, saga fasaninw kera Laban ta ye, saga belebelew kera Yakuba yere ta ye.

⁴³Ayiwa, Yakuba kera fentigi ye o cogo le ra. A ka baw ni sagaw sɔɔ caman; baarden musomanw ni a cemanw tun be a fe, ani ɲɔɔmew, ani faliw.

Damina 31

Yakuba ko a be sekɔ Kanaana jamana ra

¹Ayiwa, Yakuba nana a men ko Laban dencew b'a fɔra ko: "Yakuba ka an face borofenw beɛ ta. A ka an face ta naforo le ta k'a yere ke fentigi ye."

²Yakuba nana Laban kɔɔsi fana, k'a ye ko Laban tun ka ale mina cogo min na fɔlɔ, a te o cogo ra tuun.

³Lon dɔ, Matigi Ala k'a fɔ Yakuba ye ko: "Sekɔ i faso ra, i worora yɔɔ min na. Ne bena ke ni i ye."

⁴O kuma fɔra minke, Yakuba ka Raseli ni Leya wele ka na. Olugu tun be kongo ra beganw kɔɔ.

⁵Yakuba ka o wele k'a fɔ o ye ko: "Ne k'a ye aw face ɲa ra ko a tun ka ne mina cogo min na fɔlɔ, ko a te ten tuun. Nka ne face ta Ala le tora ne fe.

⁶Aw yere k'a lon ko ne ka baara ke aw face ye ni ne baraka beɛ le ye.

⁷O beɛ n'a ta, aw face ka ne janfa, ka ne ta sara yeɛma fɔ sijaga tan. Nka Ala ma sɔn a ye kojugu ke ne ra.

⁸A ko minke ko ni fin walama gbe ka ke sagaden minw na, ko olugu le be ke ne ta sara ye, sagamusow ka sagaden o sagaden woro, fin walama gbe kera o beɛ ra. A

nana yelema k'a fɔ ko ni sagaden minw ɲegenɲegenna, ko olugu le be ke ne ta ye; o tuma sagamusow ka sagaden o sagaden woro, o bee ɲegenɲegennin worora.

⁹Ala le ka aw face ta sagaw mina a ra ka o di ne ma;

¹⁰sabu wagati min beganw tun be yelen ɲɔɔn kan, lon dɔ ne sikora; ne ka ne ɲa kɔɔta, k'a ye ko bakɔɔnin minw tun yelenna ba musomanw kan, olugu bee tun ɲegenɲegennin lo, walama fin tun be o ra.

¹¹O wagati ra, Ala ta meleke ka ne wele ko: 'Yakuba!' Ne ko: 'Naamu.'

¹²A ko: 'I ɲa kɔɔta ka fleri ke: bakɔɔnin minw be yelenna bamusow kan, o bee ɲegenɲegennin lo, walama nɔ be o bee ra.' A ko: 'Ne ka o ke sabu Laban ka fen o fen ke i ra, ne ka o bee ye.'

¹³Ala min k'a yere yira i ra Beteli, ne le ye o Ala ye. I ka turu ke kabakuru kan o yɔɔ le ra k'a ke hakirijigifen ye, ka dajuru ta ne Ala fe. Ayiwa, sisan wuri ka bɔ nin jamana ra, ka sekɔ i woro jamana ra.' "

¹⁴Ayiwa, Raseli ni Leya ka Yakuba ta kuma men minke, o ko: "Anw ninyɔɔ foyi te yan tuun, an fana tena cen foyi sɔɔ an face ta so yan tuun.

¹⁵Anw face yere be anw jatera lonanw le ye sisan. A ma an fiyeere ka an wari domu ka ban wa?"

¹⁶O ko Yakuba ma tuun ko: "Ala ka naforo minw mina an face ra k'a di i ma, o ye anw ni an ta denw ta le ye sisan. O ra, Ala ka min fɔ i ye, o ke."

¹⁷Yakuba wurira k'a ta musow ni a ta denw yelen ɲɔɔmew kan ka sira mina.

¹⁸A tagara ni a ta beganw bee ye, a ka began minw bee sɔɔ Mesopotami jamana ra, ani fen o fen tun be a ta ye. A ka ke taga ye a face Isiyaka fe, Kanaana jamana ra.

¹⁹Yakuba bɔra wagati min na, o y'a sɔɔ Laban tun tagara a ta sagaw sikanyɔɔ ra. O bɔɔ, Raseli k'a face Laban ta batofenw sonya.

²⁰Yakuba ka Aramekace Laban janfa tan le, ka bɔ ka taga, a ma sara a ra.

²¹Fen o fen tun ye a ta ye, a teliyara ka o bee ta ka taga ni o ye. A ka Efirati ba tige, ka taga Galadi kuruw fan fe.

Laban ka Yakuba nɔɔben

²²Yakuba taganin tere sabanan le ra, o sɔɔra k'a fɔ Laban ye ko Yakuba borira.

²³Laban k'a ta mɔɔ dɔw ta ka Yakuba nɔɔben fɔ tere wolonfla. A tagara Yakuba sɔɔ Galadi kuruyɔɔw ra.

²⁴Nka o lon su fe, Ala k'a yere yira Aramekace Laban na, siko ra, k'a fɔ a ye ko: "Laban, i yere kɔɔsi, i kana foyi ke Yakuba ra de!"

25 Ayiwa, Laban tagara se Yakuba ma tuma min na, o y'a sɔrɔ Yakuba tun k'a ta fanibonw lɔ kuru sanfeyɔrɔ dɔ ra. Laban fana k'a ta fanibonw lɔ Galadi kuruw yɔrɔ dɔ wɛrɛ ra, ani a ta mɔgɔw.

26 O kɔ, Laban tagara a fɔ Yakuba ye ko: "Yakuba, ele ka mun le kɛ ne ra tan? Mun na i ka ne janfa ka bɔ, ka ne denmusow mina ka bɔ ni o ye, i n'a fɔ jɔn minw minana kɛrɛkɛyɔrɔ ra?"

27 Mun na i ka ne janfa ka dogo ka bɔ, i yɛrɛ ma sara ne ra. Ne tun bɛna janagbɛba dɔ kɛ ka i blasira, an bɛ jagari ni dɔnkirilakanw ye, ani dundunkanw, ani gɔnifɔkanw.

28 Hali i yɛrɛ m'a to ne ye ne denmusow ni ne mamadenw fo ni kanuya ye! I ka mun hakirintanyako le kɛ tan?

29 An bɛ yɔrɔ min na sisan, ne bɛ se ka kojugu kɛ aw ra. Nka kunu, i bɛmaw ta Ala kumana ne fɛ. A ko: 'Laban, i yɛrɛ kɔrɔsi, i kana foyi kɛ Yakuba ra dɛ!'

30 Ayiwa, ne k'a lɔn ko i kɔrɔtɔninba lo; i b'a fɛ ka taga i faso ra; nka mun kosɔn i tagatɔ ka ne ta batofɛnw fana sonya?"

31 Yakuba ka Laban jaabi ko: "Ne tun bɛ siranna ko i bɛna i denmusow bɔsi ne ra le; o kosɔn ne bɔra i jina ma.

32 Nka ni i ka i ta batofɛnw sɔrɔ mɔgɔ o mɔgɔ boro ne fɛ yan, o tigi ka kan ka faga le. An ta mɔgɔw bɛɛ ye nin ye; i ta batofɛnw jini yɔrɔ bɛɛ; ni i ka min ye, i ye o ta." Yakuba tun m'a lɔn ko Raseli le k'a face Laban ta batofɛnw sonya.

33 Laban tagara don Yakuba ta fanibon kɔnɔ, ka yɔrɔ bɛɛ flɛ; ka taga don Leya ta fanibon kɔnɔ, ka o fana flɛ; ka taga don baaradenmuso fla ta fanibon kɔnɔ ka o fana flɛ; a ma foyi ye. O kɔ, a tagara don Raseli ta fanibon kɔnɔ;

34 jaga Raseli tun k'a face ta batofɛnw ta, ka o dogo jɔgɔmɛ ta sigifɛn kɔnɔ ka sigi a kan. Laban ka yɔrɔ bɛɛ flɛ, a ma foyi ye.

35 Raseli ko a face ma ko: "Baba, musow ta landa le bɛ ne ra bi, o kosɔn ne tɛ se ka wuri; yafa ne ma." Laban k'a ta batofɛnw jini yɔrɔ tɔw bɛɛ ra, a ma o ye.

36 Yakuba dimina Laban kɔrɔ, fɔ k'a kɛ kɛrɛ ye. A ko Laban ma ko: "Ne ka i hake ta mun le ra, walama ne ka kojugu juman le kɛ i ra, fɔ i jusu gbannin bɛ ne nɔgbenna tan?"

37 I ka ne ta minanw bɛɛ flɛ minke, i ka i ta mun le ye ne fɛ? Ni a kɛra ko i ka i ta fɛn dɔ ye an fɛ, a yira i ta mɔgɔw ni ne ta mɔgɔw bɛɛ ja na yan, olugu ye a kiti tige an fla cɛ.

38 Ne ka san mugan le kɛ i fɛ baara ra. I ta sagaw, ani i ta baw ka den o den woro, a bɛɛ panaman worora. Lon si ne ma i ta sagajigi dɔ faga k'a jimi.

- ³⁹Lon si ne ma na ni began dɔ ye i fe ko waraw k'a faga k'a tigetige. Ni waraw tun ka dɔ faga, ne yere le tun be dɔ jini k'a bla o nɔ ra. Ni began dɔ tun sonyana ne fe, ni a kera tere fe o, ni a kera su fe o, i tun b'a fɔ ko ne ye a jɔgɔn jini.
- ⁴⁰Tere fe, tere fundenin tun be ne kan. Su fe fana, nene tun be ne mina, k'a ke fɔ ne te se ka sunɔgɔ.
- ⁴¹Ne be i ta so, nin ye a san mugan ye. Ne ka baara ke i ye san tan ni naani i denmuso fla kosɔn; o kɔ, ne ka san wɔɔɔ ke, ne be i ta sagaw ni i ta baw kɔɔsira. Nka i ka ne sara yelema fɔ sijaga tan.
- ⁴²Ne bemace Ibrahim ta Ala, ani ne face Isiyaka be tagama o Ala kelen min nasiran na, ni o Ala tun te ni ne ye, ele tun bena ne borolakolon le bla ka taga. Ala ka ne ta sege le ye, ani ne ta baara; o kosɔn kunu a ka nin kiti tige an fla ce, ka nin ko latige."
- ⁴³Ayiwa, Laban ka Yakuba jaabi ko: "Nin musow ye ne denmusow le ye, o ta denw fana ye ne ta denw le ye. Nin beganw ye ne ta le ye. I ja be fen o fen na, o bee ye ne ta le ye. Ne be se ka mun le ke ne denmusow ni o worodenw ye bi tuun?"
- ⁴⁴Laban ko Yakuba ma tuun ko: "Na, an ye jɛnɔgɔnya don, ele ni ne; o ye ke seereya ye ele ni ne ce."
- ⁴⁵Yakuba ka kabakuru dɔ ta k'a lɔ, ka o ke hakirijigifen ye.
- ⁴⁶O kɔ, a ko a ta mɔgɔw ma ko o ye kabakuruw ce. O ka kabakuruw ce k'a ton jɔgɔn kan. O bee jenna ka domuni ke o kabakuruton kan.
- ⁴⁷Laban ka o yɔɔ tɔgɔ la ko Yegari Sahaduta. Yakuba k'a tɔgɔ la ko Galedi .
- ⁴⁸Laban ko: "Nin kabakuruton ye ke an fla seere ye bi. O le kosɔn o yɔɔ tɔgɔ lara ko Galedi."
- ⁴⁹Nka a yɔɔ tɔgɔ nana la fana ko Misipa , sabu Laban ka a fɔ Yakuba ye ko: "Ni an nana fara jɔgɔn na, k'a ke ko an ja te jɔgɔn na tuun, Matigi Ala ye an bee kɔɔsi."
- ⁵⁰Laban ko Yakuba ma tuun ko: "Ni i ka ne denmusow minako juguya, ka muso werew ta, mɔgɔ le te an seere ye de! I yere kɔɔsi, sabu Ala le ye an seere ye."
- ⁵¹Laban k'a fɔ Yakuba ye tuun ko: "Nin kabakuruton fle, ani ne ka nin kabakuruba min lɔ, ele ni ne ce.
- ⁵²Ayiwa, nin kabakuruton ye an seere ye, nin kabakuruba ye an seere ye. Ne man kan ka teme nin kabakuruton kan ka taga ele nɔ fe ni naninyajugu ye, ele fana man kan ka teme ni kabakuruton kan, ani nin kabakuruba kan ka na ne nɔ fe ni naninyajugu ye.
- ⁵³Ibrahim ta Ala, Nahori ta Ala, olugu face ta Ala, ale le ye ke an ta kititigebaga ye." Yakuba fana karira Ala ra, a face Isiyaka be tagama Ala min nasiran na.

⁵⁴O kɔ, Yakuba ka began dɔ kɛ saraka ye kuru kan; a k'a ta mɔgɔw bɛɛ wele ka na, o ka domuniba kɛ; o kɔ, o sira kuru kan yi.

Damina 32

Yakuba ka cira bla Esawu ma

¹O dugusagbɛ sɔgɔmada jooɔna fɛ, Laban wurira k'a denmusow ni a mamadenw fo, ka dugawu kɛ o ye. O kɔ, a sekɔra ka taga a ta so.

²Ayiwa, Yakuba k'a ta sira ka taga; a tagatɔ, a benna ni Ala ta mɛlɛkɛ dɔw ye.

³Yakuba ka o ye minke, a ko: "Nin yɔrɔ ye Ala ta mɔgɔw ta yɔrɔ le ye." O kosɔn a ka o yɔrɔ tɔgɔ la ko Mahanayimu .

⁴Yakuba k'a ta mɔgɔ dɔw ci a kɔrɔcɛ Esawu fɛ Seyiri jamana ra, Edɔmu mara ra.

⁵A k'a fɔ o ye ko: "Aw ye taga a fɔ ne matigicɛ Esawu ye ko a ta jɔncɛ Yakuba le ka aw ci; ko ne tun bɛ Laban fɛ yi, ko ne tun bɛ yi le fɔ ka na se bi ma."

⁶A ko tuun ko: "Aw ye a fɔ a ye ko misiw bɛ ne fɛ, ani faliw, ani sagaw, ani baaraden cɛmanw ni a musomanw; ko ne bɛ o fɔ ne matigicɛ ye janko a ye sabari ka ne minako na."

⁷Ayiwa, ciradenw tagara Esawu fɛ. O sekɔra minke, o nana a fɔ Yakuba ye ko: "An tagara i kɔrɔcɛ Esawu fɛ. A bɛ nana i kunbɛn ni cɛ kɛmɛ naani ye a kɔ fɛ."

⁸Kabini Yakuba ka o mɛn, a siranna fɔ k'a hakiri jagami. Mɔgɔ minw bɛɛ tun bɛ ni a ye, ani sagaw, ani misiw, ani jɔgɔmɛw, a ka o bɛɛ taran, ka o kɛ jenkuru fla ye.

⁹A ko: "Ni Esawu nana ben jenkuru kelen kan, ka olugu faga, tɔw bɛna boriyɔrɔ sɔrɔ."

¹⁰A ka Ala daari ko: "Ne bɛmace Iburahima ta Ala, ne face Isiyaka ta Ala, Matigi Ala, ele le k'a fɔ ne ye ko ne ye sekɔ ka na ne ta jamana ra, ne woroyɔrɔ ra, ko i bɛna baraka don ne ra.

¹¹Ayiwa, i ka kɔɔuman min bɛɛ kɛ ne ye, ani i ka kankelentigiya min bɛɛ kɛ i ta jɔncɛ ye, ne tun man kan ni o ye. Ne tɛmɛtɔ yan ka taga Laban fɛ, ne ka Zuriden ba tige tuma min na, foyi tun tɛ ne boro ni ne ta bere tɛ. Nka bi ne ka ne ta mɔgɔw ni ne ta beganw taran ka o kɛ fɔ jenkuru fla.

¹²Sabari ka ne bɔsi ne kɔrɔcɛ Esawu boro. Sabu ne bɛ siranna, a kana na ne faga, ka ne ta musow ni o ta denw fana faga.

¹³Matigi Ala, ele yɛrɛ le k'a fɔ ko i bɛna baraka don ne ra, ka ne ta duruja caya i ko kɔgɔji kenken; k'a kɛ fɔ mɔgɔ tɛna se k'a jate k'a da lɔn."

Yakuba ka sama ci ka taga a di Esawu ma

¹⁴Ayiwa, Yakuba ka Ala daari ka ban minke, a sira o yɔrɔ ra yi. A k'a ta began dɔw woloma ko a bɛ o sama a kɔrɔcɛ Esawu ma.

15A ka sagajigi mugan mina, ani sagamusu keme, bakorɔnin mugan, ani ba musoman keme fla,

16ani jɔgɔmemuso bisaba ni o sinmindenw, ani misi binaani, ani misitoran tan, ani falimuso mugan, ani falice tan.

17A ka o karifa a ta baaradenw ma, o bɛɛ ni o ta bɛgankuru. A k'a fɔ o ye ko: "Aw ye bla ne ja, ka furance dɔ to bɛgankuruw ni jɔgɔn cɛ."

18A k'a fɔ baaraden fɔlɔ ye ko: "Ni ne kɔrɔcɛ Esawu nana ben ni i ye, ni a ka i pininka ko: 'Ele ye jɔn ta baaraden le ye? I bɛ tagara min le? Bɛgankuru min bɛ i ja o ye jɔn ta le ye?'"

19Ni a ka i pininka ten, i ye a jaabi ko: 'I ta jɔncɛ Yakuba ta lo, a ka nin bɛganw di ko ka na a sama a matigice Esawu ma. A yere bɛ nana kɔ fɛ.' "

20Yakuba ka o kuma kelen fɔ baaraden flanan ye, ani baaraden sabanan, ani bɛgankuru dɔ tun bɛ min o min ja. A k'a fɔ o ye ko ni o ka ben ni ale matigice Esawu ye, o ye o kuma le fɔ a ye.

21A ko o ma ko: "Aw ye a fɔ a ye ko a ta jɔncɛ Yakuba yere bɛ nana kɔ fɛ." Yakuba tun b'a fɔra a yere kɔncɔ ko: "Ne ka nin bɛgan minw bla ka taga ja, ni olugu dira a ma, a jusu bena suma; o ra, ni an ja ka na jɔgɔn ye, a bɛ se ka ke ko a bena ne kunben ni hera ye."

Yakuba tɔgɔ kɛra Izirayeli ye

22Ayiwa, Yakuba ka o sama bla ka taga a yere ja minke, a yere tora ni a ta mɔgɔw ye o su fɛ.

23O su kelen na, Yakuba wurira k'a muso fla ta, ani a ta baaradenmuso fla, ani a ta den tan ni kelen, ka Yabɔki ba tige.

24A ka ba tige ni olugu ye, k'a borofen tɔw bɛɛ lateme fana ba kɔ fɛ.

25O kɔ, ale yere tora a kelen. Cɛ dɔ nana siyen ta ni a ye fɔ ka taga dugugbeda se.

26Cɛ k'a ye ko a tɛ se ka Yakuba ben minke, a k'a bugɔ a tɔgɔkun na. Yakuba tɔgɔkun mugura.

27Cɛ ko Yakuba ma ko: "A to ne ye taga, sabu dugu bɛ gbera." Yakuba ko: "Ni i ma dugawu ke ne ye, ne tɛ a to i ye taga dɛ!"

28Cɛ ko Yakuba ma ko: "I tɔgɔ ye di?" A ko: "Yakuba."

29Cɛ ko: "I tɔgɔ tena ke Yakuba tuun, i tɔgɔ bena la ko Izirayeli ; sabu i ka siyen ta ni Ala ye, ka siyen ta ni mɔgɔw ye, ka se sɔrɔ."

30Yakuba k'a pininka ko: "Sabari ka i tɔgɔ fɔ ne ye." Cɛ ko: "Mun na i bɛ ne tɔgɔ pininkara?" O wagati ra, a ka dugawu ke Yakuba ye.

³¹Yakuba ka o yɔrɔ tɔgɔ la ko Penuweli ; ko sabu ale ka Ala ye ja ni ja, nka ale kisira.

³²Yakuba bɔra wagati min na Penuweli ka ba tige, o y'a sɔrɔ tere bɔra ka ban. A tun be tagamana ka segelen.

³³O le kosɔn fɔ ka na se bi ma, sogobu min be began tɔgɔkun na, Izirayeli ta mɔgɔw te o domu; sabu Ala ka Yakuba bugɔ o yɔrɔ le ra, a tɔgɔkun kolotuguyɔra ra.

Damina 33

Yakuba ni Esawu ka jɔgɔn kunben

¹Ayiwa, Yakuba nana a ja kɔrɔta ka fleri ke, ka Esawu nato ye ni ce keme naani ye. Yakuba ka o ye minke, a k'a denw taran Raseli ni Leya ce, ani baardenmuso fla.

²A ka baardenmusow bla ja fe ni o ta denw ye, ka Leya ni a ta denw gban o ra, o ko, a ka Raseli ni Yusufu gban olugu ko fe.

³Ale yere ka bla o bee ja fe. A k'a kinbiri gban fo sijaga wolonfla, fo ka taga se a korɔce Esawu ma.

⁴Esawu borira ka na a kunben, k'a boro mini a kan na, k'a fo ni kanuya ye. O fla bee ka ke kasi ye.

⁵Esawu k'a ja kɔrɔta ka musow ni denmisenw ye minke, a ko: "Nin mɔgɔ minw be i ko olugu ye jontigiw le ye?" Yakuba ko: "Ala ka den minw di i ta jonce ma, olugu lo."

⁶Baardenmusow gbarara, o ni o ta denw, ka na o kinbiri gban.

⁷Leya ni a ta denw gbarara fana, ka na o kinbiri gban. O ko fe, Raseli ni Yusufu gbarara ka na o kinbiri gban.

⁸Esawu ko Yakuba ma ko: "Ne benna ni begankuru minw ye, o ye mun ta le ye?" Yakuba ko: "Ne b'a fe ka o di i ma janko ne ko ye diya ne matigice ye."

⁹Esawu ko: "Ne dogɔce, fen caman be ne fe ka ban, to ni i ta beganw ye."

¹⁰Yakuba ko: "ɔn-ɔn, sabari! Ni a kera ko i yafara ne ma, sabari ka ne ta bonya mina. O le kosɔn ne nana i kunben minke, ne ka i ye minke, a kera i n'a fo ne ja lara Ala yere le kan. I fana ka ne kunben ka ja.

¹¹Sabari ka son ka ne ta bonya mina, sabu Ala ka ne son fen caman na, foyi ma ne dese." Yakuba k'a fo ten k'a gbeleya minke, a laban Esawu sonna.

¹²O ko, Esawu ko: "Ayiwa, an ye taga. An ye sira mina; ne be i blasira."

¹³Yakuba ko: “Ne matigice yere k’a lon ko denmisenw ta ko ka gbelen; sagadenw fana be ne fe, misiden dow be sin na. Ni an ka tagama lateliya ka teme o baraka kan lon kelen daron, beganw bee bena sa.

¹⁴O ra ne matigice ye bla a ta jonce ja. Ne bena to ka taga daronin daronin, ka gban beganw ko, ani denmisenw, fo ka taga se ne matigice fe Seyiri mara ra.”

¹⁵Esawu ko: “O tuma ne bena ne ta mogow dow to ni i ye.” Yakuba ko: “O kekun ye mun ye sa? Ni ne ko diyara ne matigice ye ka ban, o be ne wasa.”

¹⁶Ayiwa, o lon yere, Esawu ka sira ta ka taga Seyiri mara ra.

¹⁷Yakuba tagara Sukoti. A k’a ta fanibon lo yi, ka were dow lo a ta beganw ye. O le koson o ka o yoro togw la ko Sukoti .

Yakuba sera Sikemu

¹⁸Yakuba bora Mesopotami, a ni hera tagara se fo Sikemu, Kanaana jamana ra. A k’a ta fanibonw lo dugu ja fe.

¹⁹A tun k’a ta fanibonw lo yoro min na, a nana o yoro san Hamori ta mogow fe warigbe keme. Hamori le ka Sikemu dugu sigi.

²⁰Yakuba ka sarakabonan do lo o yoro ra, ka o togw la ko Eli Elowe Izirayeli .

Damina 34

Dina ni Sikemu ta ko

¹Ayiwa, Leya tun ka denmuso min woro Yakuba ye, ni a togw ye ko Dina, lon do, ale le nana bo ko a be taga a sunguru jogonw fe dugu konw.

²Jamanatigi Hamori Hevikace, ale dence min togw ye ko Sikemu, o ka Dina ye. A k’a mina ka jen ni a ye fanga ra, k’a lanogw.

³Ayiwa, Yakuba denmuso Dina ko diyara Sikemu ye; a k’a kanu. A kumana a fe, ka cogo bee ke janko ale ye a soro k’a ke a muso ye.

⁴A ma na ja, Sikemu tagara a fo a face Hamori ye ko a ye Dina daari k’a di ale ma, a be ke a muso ye.

⁵Ayiwa, Yakuba nana a men ko Sikemu k’a denmuso Dina mina ka la ni a ye fanga ra k’a lanogw; nka i n’a fo Yakuba dencew tun be ni beganw ye kongo ra, a jera o ko kan fo ka na a to o ye na ka bo kongo ra.

⁶Hamori ni a dence Sikemu tagara Yakuba fe ka taga kuma a fe.

⁷Yakuba dencew nana ka bo kongo ra, o ka o ko men. O k’a men minke, a digira o ra, o dimina kosebe, sabu Sikemu tun ka maroyakoba le ke Izirayelimogow ce ra; a lara ni o dogomuso Dina ye, k’a soro o tun man kan ka ke.

- ⁸Hamɔri tagara kuma Yakuba dencew fe; a k'a fo o ye ko: "Aw denmuso ko diyara ne dence Sikemu ye. Ne be aw daari aw ye a di a ma a ye ke a muso ye.
- ⁹Aw ye jɛnɔɔɔɔnya don ni an ye; aw bɛna aw denmusow di an ma furu ra, ka an taw fana ta ka o ke aw ta musow ye.
- ¹⁰Aw bɛna sigi ni anw ye yan. Jamana be labla aw ye, ni min ka aw diya aw be o ke. Aw be to yan ka jago ke, ka dugukolo dɔw san aw yere ye."
- ¹¹Sikemu fana k'a fo Dina face ni a balemaw ye ko: "Aw ye sɔn ka nin kelen ke ne ye. Ni aw ka fen o fen jini ne fe, ne bɛna o di.
- ¹²Ni a ka aw diya, aw ye furunaforoba dɔ fo, ani wari caman; ne bɛna o beɛ di aw ma, janko aw ye muso di ne ma dɔrɔn."
- ¹³Yakuba dencew ka Sikemu ni a face Hamɔri jaabi ni janfa kumaw le ye, sabu Sikemu ka o balemamusu Dina lanɔɔ minkɛ, o ma diya o ye.
- ¹⁴O ko Hamɔri ni Sikemu ma ko: "Ka an dɔɔɔmuso di ce kenesigibari ma, o ye ko dɔ le ye an te se ka min ke. O ye maroya le ye an fe.
- ¹⁵Aw ka min fo, an te se ka sɔn o ma, fo aw ye ke i ko anw; o kɔrɔ ye ko aw ra cɛdenw beɛ ka kan ka kenesigi.
- ¹⁶Ayiwa, ni aw sɔnna o ma, o tuma ra an bɛna an denmusow di aw ma, an fana bɛna aw taw ta. An bɛna sigi aw fe, an beɛ bɛna ke mɔɔ kelen ye.
- ¹⁷Nka ni aw ma sɔn an ta kuma ma, ka kenesigi, o tuma an bɛna an denmuso ta ka taga ni a ye."
- ¹⁸Ayiwa, o kuma bɛnna Hamɔri ni a dence Sikemu ma.
- ¹⁹Sikemu ka o ko mina a sɔbe ra, sabu Yakuba denmuso ko tun ka diya a ye. O ta so kɔnɔ, mɔɔ beɛ fana tun be Sikemu jatera.
- ²⁰Hamɔri ni a dence Sikemu tagara dugu donda* ra, ka taga kuma dugumɔɔw fe. O ko:
- ²¹"Nin mɔɔw nana ni njaninyanuman le ye an fe. An ye a to o ye sigi an ta jamana ra, ka jago ke; an ta jamana ka bon, o sigiyɔrɔ tena fon. An bɛna o denmusow furu, an fana bɛna an taw di o ma.
- ²²Nka ni an ta cew beɛ kelen kelen ma kenesigi i n'a fo olugu k'a ke cogo min na, o tena sɔn ka sigi ni an ye, an ye ke mɔɔ kelen ye.
- ²³Ni o sigira an fe, o ta bɛganw, ni o borofenw, ni o ta misiw beɛ tena ke an ta ye wa? O ka min fo an ye sɔn o ma, janko o ye to ni an ye."
- ²⁴Dugumɔɔ minw beɛ tun be dugu donda ra, o beɛ sɔnna Hamɔri ni a dence Sikemu ta kuma ma. Min o min tun nana dugu donda ra, olugu beɛ kenesigira.

²⁵Ayiwa, o kenesisiginin tere sabanan, ka jori dimi to o kan, Yakuba dence fla, Simeyɔn ni Levi, Dina kɔrɔcɛw, olugu ka o ta muruw ta ka taga ben dugumɔgɔw kan, ka cɛw bɛɛ faga, k'a sɔrɔ dugumɔgɔw tun m'a lɔn ko o ko jɔgɔn bɛna se o ma.

²⁶O ka Hamɔri ni a dence Sikemu fana faga, ka o dɔgɔmuso Dina labɔ Sikemu ta bon kɔnɔ ka taga ni a ye.

²⁷Yakuba dence tɔw ka suw ta fenw bɛɛ bɔ o ra, ka dugumɔgɔw ta fenw bɛɛ cɛ, sabu Sikemu tun ka o dɔgɔmuso lanɔgɔ.

²⁸O ka o ta bɛganw ta, ani o ta misiw, ani o ta faliiw; fen o fen tun bɛ dugu kɔnɔ, ani fen o fen tun bɛ forow ra, o ka o bɛɛ ta.

²⁹O ka o ta naforo bɛɛ cɛ, ani o ta denw, ani o ta musow, ani fen o fen tun bɛ o ta so kɔnɔ.

³⁰Yakuba ko Simeyɔn ni Levi ma ko: “Aw ka ne hakiri jagami, sabu aw bɛna ne ko gboya jamana mɔgɔw ye, Kanaanakaw, ani Perezikaw. Ne ta mɔgɔw man ca; o bɛna lajɛn ne kama, ka ne ni ne ta somɔgɔw bɛɛ faga ka ban.”

³¹Yakuba dencew k'a jaabi ko: “Mun kosɔn o ka an dɔgɔmuso kɛ i ko jatɔmuso?”

Damina 35

Ala ka Yakuba tɔgɔ kɛ Izirayɛli ye

¹Ayiwa, lon dɔ, Ala kumana Yakuba fɛ, ko: “Wuri ka taga Beteli, ka taga sigi o yɔrɔ ra; ni i sera yi, i bɛ sarakabɔnan dɔ lɔ ne ye, ne Ala min ka ne yɛrɛ yira i ra, i borito i kɔrɔcɛ Esawu ja.”

²Yakuba kumana a ta somɔgɔw fɛ, ani a nɔfemɔgɔw bɛɛ; a ko: “Batofɛn wɛrɛ minw bɛ aw fɛ, aw ye o bɛɛ labɔ yan. Aw ye aw yɛrɛ saninya, ka fani wɛrɛ don aw yɛrɛ ra;

³sabu an bɛna wuri ka taga Beteli, ne bɛ taga sarakabɔnan dɔ lɔ Ala ye, Ala min ka ne ta daariri lamɛn ka ne demɛ ne ta sɛgɛ wagati ra, ani ka to ne fɛ ne ta tagama ra.”

⁴Batofɛn wɛrɛ minw tun bɛ Yakuba ta mɔgɔw fɛ, o ka o bɛɛ bɔ ka o di Yakuba ma, ani tororanɛgɛ minw tun bɛ o torow ra. Yirisunba min bɛ Sikemu dugu kɔrɔ, Yakuba ka dinga sogi ka o dogo o yirisunba jukɔrɔ.

⁵O kɔ, o wurira ka taga. Ala ka siranyaba bla o yɔrɔ dugumɔgɔw bɛɛ ra. O si ma sɔn ka gban Yakuba ta mɔgɔw kɔ, ko o bɛ o kɛrɛ.

⁶Yakuba ni a nɔfemɔgɔw bɛɛ tagara se Luzi; o dugu tɔgɔ le ye fana ko Beteli, a bɛ Kanaana jamana ra.

⁷Yakuba ka sarakabɔnan dɔ lɔ o yɔrɔ ra, ka o tɔgɔ la ko: Eli Beteli ; ko sabu Ala k'a yɛrɛ yira ale ra o yɔrɔ ra, tuma min na ale tun bɛ borira a kɔrɔcɛ ja.

⁸Ayiwa, Rebeka ta lamɔbamuso min tun ye Debora ye, o sara. O k'a su don Beteli kɔɔ, yirisunba dɔ kɔɔ, o yirisunba tɔɔ le nana la ko kasi yirisunba.

⁹Ala k'a yere yira Yakuba ra tuun, ka baraka don a ra, a nanin kɔ ka bɔ Mesopotami jamana ra.

¹⁰Ala ko a ma ko: "I tɔɔ ye ko Yakuba, nka i tɔɔ tena ke Yakuba ye tuun. I tɔɔ bena la ko Izirayeli." Ala ka Yakuba tɔɔ la ko Izirayeli o cogo le ra.

¹¹Ala k'a fɔ a ye tuun ko: "Ne le ye Ala Sebɛetigi ye. I bena den caman sɔɔ; siya dɔ bena bɔ i ra, ani jamana caman mɔɔw. Masaw bena bɔ i ta duruja ra.

¹²Ne ka jamana min di Iburahima ni Isiyaka ma, ne bena o jamana di i ma. I ta den minw bena na i kɔ fe, ne bena a di olugu fana ma."

¹³Ayiwa, Ala kumana Yakuba fe yɔɔ min na, a bɔra a kɔɔ o yɔɔ ra ka taga.

¹⁴Ala tun kumana ni Yakuba ye yɔɔ min na, Yakuba ka kabakuruba dɔ lɔ o yɔɔ ra k'a ke hakirijigifen ye, ka rezenji ke saraka ye ka o bɔn a kan, ani turu.

¹⁵Ala kumana a fe yɔɔ min na, Yakuba ka o yɔɔ tɔɔ la ko Beteli.

Boniyaminu worocogo, ani Raseli ta saya

¹⁶Ayiwa, Yakuba ni a ta mɔɔw nana bɔ Beteli ka taga yɔɔ were. O ni Efirata dugu ce belen tun ka jan dɔɔnin. Raseli jigira o yɔɔ ra, nka a jigiko gbɛleyara kosebe.

¹⁷Ka tin dimi to a ra, tinminamuso ko a ma ko: "I kana siran, i ka dence were sɔɔ."

¹⁸Ayiwa, o y'a sɔɔ Raseli tun be jini ka sa ka ban. K'a sato to, a ka den tɔɔ la ko: Beni ɔni; nka kɔ fe faceman nana den tɔɔ la ko: Boniyaminu.

¹⁹Ayiwa, Raseli sara o yɔɔ le ra. O k'a su don Efirata dugu sira ra. Efirata dugu tɔɔ le nana la ko Betilehemu.

²⁰Yakuba ka kabakuruba dɔ lɔ Raseli ta kaburu kunna, ka o ke hakirijigifen ye. O kabakuru le kera Raseli ta kaburu hakirijigifen ye. A be yi hali bi.

Yakuba dencew

²¹Yakuba bɔra o yɔɔ ra minke, a tagara a ta fanibonw lɔ, fɔ ka taga teme Migidali Ederi yɔɔ kan.

²²Ayiwa, ka Yakuba to o yɔɔ ra, Ruben tagara jen ni Bila ye, min tun ye a face ta jɔnmuso dɔ ye; Yakuba bɔra o ko kala ma. Yakuba dencew tun ye ce tan ni fla:

²³Leya dencew fle nin ye: a ka dence folɔ min woro Yakuba ye, o ye Ruben ye, o kɔ, Simeyɔn, ani Levi, ani Zuda, ani Isakari, ani Zabolɔn.

²⁴Raseli dencew tun ye Yusufu ni Boniyaminu ye.

²⁵Raseli ta baaradenmuso Bila dencew tun ye Dan ni Nefitali ye.

²⁶Leya ta baaradenmuso Zilipa dencew tun ye Gadi ni Aseri ye. Olugu le ye Yakuba dencew ye, minw worora Mesopotami .

Isiyaka ta saya

²⁷Ayiwa, Yakuba tagara se a face Isiyaka kɔɔ Mamire ta yɔɔ ra, Kiriyaṭi Araba dugu kɔɔ; o dugu le ye Heburɔn ye fana. Iburahima ni Isiyaka tun sigira o dugu le ra.

²⁸Isiyaka si bɛɛ lajennin kera san kɛmɛ ni san biseegi.

²⁹O kɔ, a sara, ka fara a bemace tɔw kan. A tun kɔɔra kosebe fɔ ka sijan sɔɔ. A dencew Esawu ni Yakuba k'a su don.

Damina 36

Esawu tagara sigi Edɔmu jamana ra

¹Esawu ta denw ye nin ye; ale le bɛ wele fana ko Edɔmu.

²Esawu k'a ta musow ta Kanaanaka sunguruw le ra. A muso dɔ tɔɔ tun ye ko Ada; ale tun ye Hetikace Elɔn denmuso le ye. Dɔ tɔɔ tun ye ko Olibama; ale tun ye Ana denmuso ye; Ana yere face tun ye Sibeyɔn ye. Sibeyɔn tun ye Hevika le ye.

³Esawu muso sabanan kera Basimati ye. Ale tun ye Sumayila denmuso dɔ ye. Nebayɔti dɔɔmuso tun lo.

⁴Esawu muso Ada ka Elifazi woro Esawu fe. A muso Basimati ka Reweli woro.

⁵Olibama ka Yehusi woro, ani Yalamu, ani Kore. Olugu le ye Esawu dencew ye, minw worora a fe Kanaana jamana ra.

⁶Ayiwa, lon dɔ, Esawu k'a ta musow ta, ani a dencew, ani a denmusow, ani a ta somɔɔw bɛɛ, ani a ta sagaw ni a ta baw, ani a ta misiw bɛɛ, ani a tun ka fen o fen sɔɔ Kanaana jamana ra; a wurira ka taga jamana were ra, yɔɔjan, ka bɔ a dɔɔce Yakuba kɔɔ.

⁷O fla borofenw caya kosɔn, o tun te se ka to ɲɔɔn kan. Yɔɔ tun ka dɔɔ o ta beganw ma.

⁸O le kera sababu ye k'a to Esawu tagara sigi Seyiri kuruyɔɔw ra. Esawu le bɛ wele fana ko Edɔmu.

Esawu ta denw

⁹Ayiwa, Esawu le ye Edɔmukaw bemace ye. A ta durujaw ye nin ye, k'a siginin to Seyiri kuruyɔɔw ra:

¹⁰Esawu dencew tɔɔw ye nin ye: Elifazi, ale ye Esawu ta muso Ada dence ye; Reweli, o ye Esawu ta muso Basimati dence ye.

- ¹¹Elifazi yere ta denw kera Teman ye, ani Omaru, ani Sefo, ani Getamu, ani Kenazi.
- ¹²Esawu dence Elifazi tun ka jonmuso min ke a muso ye, min tun ye Timina ye, ale le ka Amaleki woro Elifazi ye. Olugu le ye Esawu ta muso Ada mamadenw ye.
- ¹³Reweli dencew fle nin ye: Nahati, ani Zeraki, ani Sama, ani Miza. Olugu le ye Esawu ta muso Basimati mamadenw ye.
- ¹⁴Esawu ta muso Olibama, Sibeyon denmuso Ana ta denmuso, ale ka dence minw woro Esawu fe, olugu fle nin ye: Yehusi, ani Yalamu, ani Kore.
- ¹⁵Ayiwa, Esawu dence minw kera kuntigiw ye, olugu ye nin ye: Esawu dence folo Elifazi dencew ra, minw kera kuntigiw ye, o ye Teman, ani Omaru, ani Sefo, ani Kenazi,
- ¹⁶ani Kore, ani Getamu, ani Amaleki. Olugu le ye Elifazi dencew ye, minw kera kuntigiw ye Edomu jamana ra. Olugu le ye Esawu ta muso Ada mamadenw ye.
- ¹⁷Esawu dence Reweli dence minw kera kuntigiw ye, olugu fle nin ye: Nahati kera gbatigi ye, ani Zeraki, ani Sama, ani Miza. Olugu le ye Reweli dencew ye, minw kera kuntigiw ye Edomu jamana ra. Olugu le ye Esawu ta muso Basimati mamadenw ye.
- ¹⁸Esawu ta muso Olibama dence minw kera kuntigiw ye, olugu fle nin ye: Yehusi kera gbatigi ye, ani Yalamu, ani Kore. Olugu le ye Esawu ta muso Olibama, Ana denmuso dencew ye, minw kera kuntigiw ye.
- ¹⁹Ayiwa, olugu le ye Esawu dencew ye, ani o ta kuntigiw. Olugu le ye Edomukaw ye.

Seyiri dencew

- ²⁰Ayiwa, mogo minw konna ka sigi Edomu jamana ra, o ye Seyiri dencew le ye. Ale tun ye Hrika ye. A dencew tun ye Lotan ye, ani Sobali, ani Sibeyon, ani Ana,
- ²¹ani Dison, ani Eseri, ani Disan. Hrikaw ta kuntigiw le ye olugu ye. Seyiri dencew lo; o tun siginin be Edomu jamana ra.
- ²²Lotan dencew tun ye Hri ni Hemamu ye. Lotan balemamusu tun ye Timina ye.
- ²³Sobali dencew fle nin ye: Aliban ni Manati, ani Ebal, ani Sefo, ani Onamu.
- ²⁴Sibeyon dencew fle nin ye: Aya, ani Ana. Lon do, o Ana togo le tagara bo bununji gbanninman do kan kongo kon, k'a to a be a face Sibeyon ta faliw korosira.
- ²⁵Ana dence tun ye Dison ye; a denmuso tun ye Olibama ye.
- ²⁶Dison dencew fle nin ye: Hemedan, ani Esiban, ani Itiran, ani Keran.
- ²⁷Eseri dencew tun ye Bilan, ani Zavan, ani Akan ye.

²⁸Disan dencew tun ye Usi ye, ani Aran.

²⁹Hɔrikaw ta kuntigiw fle nin ye: Lotan, ani Sobali, ani Sibeyɔn, ani Ana,

³⁰ani Disɔn, ani Eseri, ani Disan. Olugu le ye Hɔrikaw ta kuntigiw ye Seyiri ta jamana ra.

Edɔmu masacɛw

³¹Sani masacɛ dɔ ye sigi Izirayelimɔgɔw kunna, masacɛ minw sigira Edɔmu mara kunna, olugu fle nin ye:

³²Behɔri dence Bela, ale sigira masaya ra Edɔmu; a ta dugu tɔgɔ tun ye ko Dinaba.

³³Bela nana sa minke, Zera dence Yobabu, min be bɔ Bɔsira, ale sigira a nɔ ra.

³⁴Yobabu nana sa minke, Husamu sigira a nɔ ra; ale tun bɔra Temankaw ta jamana ra.

³⁵Husamu nana sa minke, Bedadi dence Hadadi sigira a nɔ ra; ale le ka Madiyankaw kere ka se o ra Mohabu mara ra. A ta dugu tɔgɔ tun ye ko Aviti.

³⁶Hadadi nana sa minke, Samula min tun be bɔ Masireka, ale sigira a nɔ ra.

³⁷Samula nana sa minke, Sawuli min tun be bɔ Rehobɔti, bada ra, ale sigira a nɔ ra.

³⁸Sawuli nana sa minke, Akibɔri dence Bahali Hanani sigira a nɔ ra.

³⁹Akibɔri dence Bahali Hanani nana sa minke, Hadari sigira a nɔ ra; a ta dugu tɔgɔ tun ye Pawu. A muso tɔgɔ tun ye ko Metabeli; Metabeli tun ye Materedi denmuso ye, Materedi tun ye Mezahabu denmuso ye.

⁴⁰Ayiwa, kuntigi minw bɔra Esawu dencew ra ka kapa ni o ta gbaw, ani o ta sigiyɔrɔw, ani o tɔgɔw ye, o kuntigiw fle nin ye: Timina, ani Aliva, ani Yeteti,

⁴¹ani Olibama, ani Ela, ani Pinɔn,

⁴²ani Kenazi, ani Teman, ani Mibisari,

⁴³ani Magidiyeli, ani Iramu. Olugu le kera Edɔmu mara kuntigiw ye; o bee sigira o ta mara ra. Esawu le kera o Edɔmukaw bemace ye.

Damina 37

Yusufu ta sikow

¹Ayiwa, Yakuba sigira Kanaana jamana ra. A face fana tun sigira o jamana le ra.

²Yakuba dencew ta kow fle nin ye. Ka Yusufu si to san tan ni wolonfla, a tun be sagaw ni baw gbenna ni a kɔrɔcɛw ye. A tun be ni a face ta jɔnmuso Bila ni Zilipa dencew le ye. Olugu tun be ko benbari minw ke, Yusufu tun bena o bee lakari a face ye.

³Yusufu ko le tun ka di Yakuba ye ka tɛmɛ a ta den tɔw bɛɛ kan, sabu a tun ka Yusufu sɔrɔ k'a kɔrɔnin to; o kosɔn Yakuba tun ka forokiya numannin nɛɛnɛnɛnman dɔ karan Yusufu ye.

⁴Yusufu kɔrɔcɛw k'a ye ko o face bɛ Yusufu le kanuna ka tɛmɛ olugu kan minke, o ka Yusufu kɔninya; hali kumapuman yere tun tɛ se ka bɔ o da ra k'a fɔ Yusufu ye tuun.

⁵Lon dɔ, Yusufu nana siko dɔ kɛ; a ka o lakari a kɔrɔcɛw ye minke, o ka dɔ fara o ta kɔninya kan.

⁶A k'a fɔ o ye ko: "Aw ye sabari ka ne ta siko lamɛn!"

⁷Ne sikora k'a ye ko an tun bɛ foro ra, an bɛ siman tigera k'a siri. Ne ta simansiri nana wuri ka lɔ, aw ta simansiriw nana ne ta lamini ka biribiri a kɔrɔ k'a kɛ i n'a fɔ o bɛ a bonyara."

⁸Yusufu kɔrɔcɛw ko: "O tuma ele bɛ a miiri ko ele le bɛna sigi an kunna ka kɛ an ta masacɛ ye kɛ." O k'a kɔninya tuun o siko kosɔn, ani o kumaw kosɔn.

⁹Ayiwa, Yusufu nana siko dɔ wɛrɛ kɛ; a ka o fana fɔ a kɔrɔcɛw ye. A ko: "Ne ka siko dɔ wɛrɛ kɛ tuun; ne ka tere ni karo ni lolo tan ni kelen ye, o nana o yere majigi ne kɔrɔ."

¹⁰A ka o siko fɔ a face ni a kɔrɔcɛw ye. A face sɔngɔra a ra, k'a fɔ a ye ko: "Nin siko kɔrɔ le ye di? O tuma i b'a fɛ ne ni i bamuso ni i kɔrɔcɛw, an bɛɛ le ye na an kinbiri gban ele kɔrɔ kɛ?"

¹¹A pangboya donna a kɔrɔcɛw ra; nka a face ka o kumaw to a yere kɔnɔ.

Yusufu kɔrɔcɛw k'a fiyeere

¹²Ayiwa, Yusufu kɔrɔcɛw tun tagara Sikemu ni o face ta bɛganw ye.

¹³Lon dɔ, Yusufu face Yakuba ko a ma ko: "I kɔrɔcɛw tagara ni bɛganw ye Sikemu; na, ne bɛ i ci o fɛ." Yusufu nana.

¹⁴Yakuba ko: "Taga a fɛ, ni i kɔrɔcɛw ka kɛnɛ, ani ni foyi tɛ bɛganw na; i ye na o kibaroya fɔ ne ye." A ka Yusufu ci ka taga. A bɔra Heburɔn kɛnɛgbeyɔrɔ ra ka taga Sikemu.

¹⁵Ayiwa, cɛ dɔ tagara ben ni Yusufu yaalayaalatɔ ye kongo kɔnɔ. A k'a pininka ko: "Ele bɛ mun le pinina?"

¹⁶Yusufu ko: "Ne bɛ ne kɔrɔcɛw le yɔrɔ pinina. O bɛ min le? Sabari ka o yɔrɔ yira ne ra."

¹⁷Cɛ ko: "O bɔra yan; sabu ne tun k'a mɛn o fɛ ko o bɛ taga Dotan." Yusufu tagara o kɔ ka taga o sɔrɔ Dotan.

- 18A kɔrɔcɛw k'a ye yɔrɔjan a bɛ nana. Sani a ye se o ma, o ka janfa siri a kama ko o b'a faga.
- 19O ko: "An ta sikobagawara natɔ ye nin ye.
- 20Aw ye na an ye a faga, k'a firi kɔlɔnkolon dɔ kɔnɔ. An bɛ taga a fɔ ko wara dɔ le k'a faga k'a domu. A ta sikow bɛna kɛ min ye, an bɛna o ye."
- 21Rubɛn ka o kuma mɛn minke, ale tun b'a fɛ ka Yusufu kisi ka bɔ o boro; a ko: "An kana a to a ye sa."
- 22Rubɛn k'a fɔ tuun ko: "Aw kana a faga; aw ye a firi kɔlɔnkolon kɔnɔ, kongo kɔnɔ yan; aw kana aw boro se a ma." Rubɛn tun b'a fɛ ka na Yusufu labɔ dogo ra o kɔ fɛ, ka sekɔ ni a ye ka taga a di a face ma.
- 23Ayiwa, Yusufu nana se o kɔrɔ minke, o k'a ta forokiya jumannin nɛnɛnɛnman sama ka bɔ a kan na.
- 24O k'a mina k'a firi kɔlɔnkolon kɔnɔ. Ji foyi tun tɛ kɔlɔn kɔnɔ.
- 25O kɔ, o sigira ka domuni kɛ. O nana fleri kɛ, ka Sumayila ta mɔgɔ dɔw natɔ ye ni o ta nɔgɔmɛw ye ka bɔ Galadi. Wusunanw, ani kasadiyananw, ani latikɔlɔn tun bɛ o ta doniw na nɔgɔmɛw kɔ ra. O tun bɛ tagara ni o ye Misiran.
- 26O ra, Zuda k'a fɔ a balemaw ye ko: "Ni an ka an dɔgɔnin faga k'a dogo, o bɛna mun le na an ye?"
- 27Aw y'a to an y'a fiyeere Sumayila ta mɔgɔw ma. An kana an boro se a ma k'a faga, sabu an dɔgɔnin lo, an yɛrɛ dɔ lo." A balema tɔw sɔnna a ta kuma ma.
- 28Madiyanka jagokebagaw, Sumayila ta mɔgɔw, olugu tɛmɛtɔ, o ka Yusufu sama k'a labɔ kɔlɔn kɔnɔ, k'a fiyeere olugu ma warigbɛ mukan. Sumayila ta mɔgɔw k'a san ka taga ni a ye Misiran.
- 29Ayiwa, Rubɛn sekɔra ka na kɔlɔnda ra, ko a bɛna Yusufu labɔ. A nana a ye ko Yusufu tɛ kɔlɔn kɔnɔ tuun. A jusu kasira, fɔ a k'a ta derege mina k'a faran.
- 30A nana a dɔgɔcɛw fɛ ka na a fɔ o ye ko: "E! Den tɛ kɔlɔn kɔnɔ tuun! Ne bɛna taga min ni nin ko ye?"
- 31O ka Yusufu ta forokiyanin ta, ka bakɔrɔnin dɔ faga, ka forokiyanin don o jori ra.
- 32O kɔ, o ka Yusufu ta forokiyanin bla ka taga a di a face ma k'a fɔ a ye ko: "An ka forokiya nin ye kongo kɔnɔ; a flɛ ni a kɛra i dɛncɛ ta forokiya lo walama ni o tɛ."
- 33Yakuba k'a flɛ, k'a ye ko a dɛncɛ ta derege lo. A ko: "E! Ne dɛncɛ ta derege lo; wara dɔ le k'a domu. E! Wara dɔ le ka Yusufu tigɛtigɛ tan!"
- 34Yakuba k'a ta derege mina k'a faran, ka bɔrɔ dɔ don a yɛrɛ ra, ka kasi a dɛncɛ saya ko ra tere caman.

³⁵A dencew ni a denmusow nana ko o bena a jusu saaro, nka a tun t'a fe mogo si ye a jusu saaro. A tun b'a fora ko: "Ne bena to kasi le ra fo ka na sa ka taga lahara ne dence no fe." A tora ka kasi.

³⁶Ayiwa, Madiyanka jagokebagaw tagara Yusufu fiyeere Misiran, Farawona ta sorasiw kuntigiba ma; o togo ye ko Potifari.

Damina 38

Zuda ni Tamari ta ko

¹Ayiwa, wagati do nana ke, Zuda bora a balemaw koru, ka taga sigi Adulamu, ce do koru, o ce togo ye ko Hira.

²Zuda ka Kanaanaka sunguru do ye o dugu ra, a face togo ye ko Suwa. A ka o sunguru furu, ka jen ni a ye.

³Muso nana konu ta, ka dence woro. A ka den togo la ko Eri.

⁴A nana konu were ta, ka dence were woro. A ka o togo la ko Onan.

⁵A nana konu were ta tuun ka dence were woro. A ka o togo la ko Sela. O den worotuma ra, Zuda tun be Kesibu dugu konu.

⁶Ayiwa, Zuda nana muso do furu ka o di a dence folo Eri ma. O muso togo tun ye ko Tamari.

⁷Nka Zuda dence folo kera mogojugu ye Matigi Ala ja koru; o koson, Matigi Ala ka saya lase a ma.

⁸Zuda k'a fo a dence flanan Onan ye ko: "I koruce muso ta ka jen ni a ye, sabu i ninmogomuso lo; janko i ye den soru ni a ye i koruce no ra, ka duruja to i koruce ko."

⁹Ayiwa, Onan k'a ye ko o den tena ke ale yere ta ye; o ra, ni a tun be jen ni a ninmogomuso ye, a tun be lawa bon dugu ma, janko muso kana konu ta ka duruja to a koruce ko.

¹⁰Onan tun be min kera, o ma diya Matigi Ala ye. Ala ka saya lase ale fana ma.

¹¹Zuda k'a ye ten minke, a ko Tamari ma ko: "I kana ce were ta; taga to i face ta so, sani k'a to ne dence Sela ye panatige. Ni a ka panatige, ne bena i di ale ma." Zuda ka o fo, sabu a tun be siranna; a tun t'a fe Sela ye Tamari furu janko ale fana kana na sa i n'a fo a koruce tow. Tamari tagara to a face ta so.

¹²Wagati dama temenin ko, Zuda ta muso sara. O muso tun ye Suwa denmuso le ye. Sangakow nana nogoya minke, ani Zuda jusu sumana tuma min na, Zuda tagara a ta sagasikanbagaw fe Timina dugu konu, a ni a terice Hira, min be bo Adulamu.

¹³Ayiwa, do nana a fo Tamari ye ko a burance Zuda be tagara Timina, ka taga a ta sagaw si kan.

14Tamari ka o men minke, a k'a ta firiya faniw bo a yere ra, ka lankana do biri a kun na, k'a yere datugu, ka taga sigi Enayimu dugu donda ra, Timina dugu sira ra, k'a yere ke i ko jatumus. Tamari ka o ke, sabu a k'a ye ko Sela koroyara, nka Zuda ma son ka ale di a ma, ale ye ke a muso ye.

15Ayiwa, Zuda temeto nana Tamari siginin ye; a kera a ja na ko jatumus do lo, sabu Tamari tun k'a ja datugu.

16Zuda k'a siginin ye sirada ra, a m'a lon ko a buranmuso lo. A ko a ma ko: "A to ne ye jen ni i ye." Tamari ko: "Ni i ka jen ni ne ye, i bena mun le di ne ma?"

17Zuda ko: "Ne bena badennin kelen bo ne ta baw ra ka o sama i ma." Tamari ko: "I be mun le di ne ma a sarati ye, sani i ye na a sama ne ma?"

18Zuda ko: "Ele yere b'a fe ne ye mun le di i ma a sarati ye?" Tamari ko: "I tgo tagamasiyen be fen min kan, ani a juru, ani bere min be i boro, olugu di ne ma." Zuda ka o fenw di a ma, ka jen ni a ye. Tamari ka kono ta Zuda fe o cogo le ra.

19O ko, Tamari wurira ka taga. A k'a ta faniw bo a yere ra, k'a ta firiya faniw don tuun.

20Ayiwa, ko fe, Zuda nana badennin di a terice Adulamukace ma, ko a ye na a di muso ma, ani ale ka fen minw di muso ma, ka o mina ka na. Ce tagara, a ma muso ye.

21A ka o yoro mogow nininka ko: "Jatumus min be to ka sigi Enayimu dugu donda ra, sirada ra, a be min le?" Mogow ko: "Jatumus si ma sigi yan ka ye."

22Ayiwa, a sekora ka taga a fo Zuda ye ko: "Ne ma muso ye de! Ne k'a yoro mogow nininka; o ko: 'Jatumus si ma sigi yan ka ye.' "

23Zuda ko: "A ye to ni o fenw ye. An kana maroya jini ka se an yere ma. Ne koni k'a ta badennin ci a ma, nka ele m'a ye!"

24Ayiwa, karo saba temenin ko, o nana a fo Zuda ye ko: "I buranmuso Tamari ka jatoya ke; sisan a ye nin ye, a ka kono ta yere." Zuda ka o kuma men minke, a ko: "Aw ye taga a mina ka bo ni a ye kene ma, o ye a jeni."

25O ko o be taga Tamari mina ka bo ni a ye minke, a ka mogwa bla k'a fo a burance ye ko: "Nin tagamasiyen ni nin bere ye mogwa min ta ye, ne ka kono ta o tigi le fe. Sabari ka nin tagamasiyen ni a juru, ni nin bere tigi jini, k'a lon jon ta lo."

26Zuda ka fenw fle k'a ye ko ale yere ta lo. A ko: "Ne jarkira ka teme Tamari kan. Can lo, sabu ne tun ka kan k'a furu ne dence Sela ma, nka ne ma o ke." Zuda ma jen ni Tamari ye o ko tuun.

27Ayiwa, a jigiwagati ra, denw kera flaninw ye.

28A jigit, den kelen k'a boro bo; tinminamusu ka ale boro mina ka jese wulenman do siri a ra, k'a fo ko: "Nin le ye folo ye."

²⁹Nka den k'a boro sama k'a don yi tuun. A flaniɲɔɲɔɲ bɔra. Tinminamuso ko: "Ele le ka sira dayele ke!" A k'a tɔɔ la ko Peresi .

³⁰O kɔ, a dɔɲɔnin bɔra, ni jese wulenman sirinin ye a boro ra. O ka ale tɔɔ la ko Zeraki.

Damina 39

O ka Yusufu fiyeere Potifari ma

¹Ayiwa, Sumayila ta mɔɔw tagara ni Yusufu ye Misiran. Misirankace Potifari, Farawona ta sorasiw kuntigiba, ale ka Yusufu san Sumayila ta mɔɔw fe; olugu le tun tagara nin Yusufu ye.

²Matigi Ala tora ni Yusufu ye k'a ta kow bee ja a boro. A tun be a matigice Misirankace Potifari ta so le kɔɔ.

³A matigice nana a ye ko Matigi Ala be ni Yusufu ye; ko ni a k'a boro don fen o fen na, Ala be o ja a boro.

⁴Yusufu ko nana diya a matigice ye, fo a k'a sigi a ta so kunna, k'a borofenw bee karifa a ma.

⁵Kabini Potifari ka Yusufu sigi a ta so kunna, ani a borofenw bee kunna, Matigi Ala ka baraka don Misirankace Potifari ra, k'a ta so kojaw bee ja Yusufu kosɔn. Matigi Ala ta baraka lara Potifari borofenw bee kan, sokɔɲfenw, ani forokɔɲfenw bee.

⁶A kera ten minke, Potifari k'a ta so kojaw bee to Yusufu boro. A tun te maga foyi ra, ni a yere ta domuni dɔɲɔn te. Yusufu tun ye kanbelen ceɲumanba le ye; a fari tun dakapanin lo, a pada fana tun ce ka ni.

Potifari muso jabora Yusufu fe

⁷Wagati do nana ke, Yusufu matigice ta muso jabora Yusufu fe. A ko Yusufu ye jen ni ale ye.

⁸Yusufu ma sɔn; a ko a ma ko: "Ne matigice te foyi ke a yere ye tuun so kɔɔ yan. A k'a borofenw bee karifa ne le ma.

⁹A ni ne bee kera kelen ye nin so kɔɔ yan. A ma ne bari foyi ra, fo ele kelen, sabu i ye a muso ye. Ne bena o kojuguba jɔɲɔn ke cogo di ka Ala hake ta?"

¹⁰Lon bee muso tun be Yusufu wele, nka Yusufu ma sɔn ka taga la a kɔɔ ka jen ni a ye.

¹¹Ayiwa, lon do Yusufu tun donna bon kɔɔ ka taga a ta baara ke; o y'a sɔɔ lukɔɲmɔɔ si tun te yi.

¹²Muso ka Yusufu mina a ta derege ma, ko a ye jen ni ale ye. Yusufu k'a ta derege bo k'a to a boro, ka bori ka bo kene ma.

¹³Ayiwa, muso k'a ye ko Yusufu k'a ta derege to ale boro ka bori ka bɔ kɛnɛ ma minke,

¹⁴a kulera ka lukɔnɔmɔgɔw wele k'a fɔ o ye ko: "Aw y'a flɛ, ne cɛ nana ni Heburu kanbelen min ye, o nana an janfa le. Aw m'a ye, a nana ne kɔ ko a bɛna jɛn ni ne ye; nka ne ka kulekanba ci.

¹⁵A nana a ye ko ne bɛ ne kan bɔra ka kule kosebɛ minke, a k'a ta derege to ne boro yan ka bori ka bɔ kɛnɛ ma."

¹⁶Muso ka Yusufu ta derege bla a yɛrɛ kɔrɔ, sani a cɛ ye sekɔ ka na so kɔnɔ.

¹⁷A cɛ nana minke, a ka o kuma kelen fɔ a ye, ko: "A flɛ, i nana ni jɔncɛ Heburuka min ye, a nana ne kɔ ko a bɛna jɛn ni ne ye.

¹⁸Ne ka ne kan bɔ ka kule minke, a k'a ta derege to ne boro, ka bori ka bɔ kɛnɛ ma."

O ka Yusufu bla kaso ra

¹⁹Ayiwa, muso ka min fɔ Yusufu ta ko ra, cɛ ka o men minke, a dimina kosebɛ.

²⁰A ka Yusufu mina k'a bla kaso ra, masacɛ ta kasodenw bɛ yɔrɔ min na. Yusufu tora kasobon na yi.

²¹Nka Matigi Ala tora ni Yusufu ye, ka ja a ma, k'a ko diya kasobon kɔrɔsibaga ye.

²²Kasobon kɔrɔsibaga ka Yusufu bla kasoden tɔw bɛɛ kunna kasobon kɔnɔ, ko a ye o kɔrɔsi. Yusufu le tun bɛ fɛn bɛɛ janabɔ kasobon kɔnɔ yi.

²³Kasobon kɔrɔsibaga yɛrɛ nana a boro bɔ fɛn bɛɛ ra, ka ko bɛɛ to Yusufu le boro, sabu Matigi Ala tun bɛ ni Yusufu ye. Ala tun bɛ a ta ko bɛɛ ja a boro.

Damina 40

Yusufu ka kasoden fla ta siko kɔrɔ fɔ

¹Ayiwa, lon dɔ, Misiran masacɛ ta minnifendibagaw kuntigi, ani a ta burujenibagaw kuntigi, olugu ka ko dɔ kɛ min ma ben masacɛ ma.

²Farawona dimina o kuntigi fla kɔrɔ, minw ye minnifendibagaw kuntigi ni burujenibagaw kuntigi ye.

³Masacɛ ko o ye o mina ka o bla kaso ra, sorasiw kuntigiba ta bon kɔnɔ, Yusufu tun bɛ yɔrɔ min na.

⁴Sorasiw kuntigiba ka o bla ni Yusufu ye, ko Yusufu ye o kɔrɔsi. Yusufu le tun bɛ o ta ko bɛɛ janabɔ. O ka wagati dama kɛ kasobon na yi.

⁵Lon dɔ, ka o to kasobon na yi, minnifendibagaw kuntigi, ani burujenibagaw kuntigi ka siko dɔ kɛ su kelen na. O bɛɛ ni o ta siko, dɔ ni dɔ kɔrɔ tɛ kelen ye.

⁶Ayiwa, sɔgɔmada fɛ, Yusufu nana o flɛ minke, a k'a ye ko o ja kumunin lo.

- ⁷A ka o pininka ko: “Mun le ka aw na kumu tan bi?”
- ⁸O ko: “An ka siko do le ke; mago fana te yi min be se ka a koru fo an ye.” Yusufu ko: “Siko koru lonniya be Ala le fe. Aw ye aw ta sikow fo ne ye.”
- ⁹Masace ta minnifendibagaw kuntigi k’a ta siko fo; a ko: “Ne ta siko ra, ne ka rezensun do le ye ne na fe,
- ¹⁰yiriboro saba tun b’a ra. A fiyerenna, a fiyerenw denna, a rezendenw mona.
- ¹¹O y’a soru Farawona ta jiminminan tun be ne boro. Ne ka rezenmo mina k’a bisi Farawona ta jiminminan konu, k’a di Farawona ma.”
- ¹²Yusufu ko: “I ta siko koru ye nin ye: Yiriboro saba, o ye tere saba le ye.
- ¹³Ni tere saba dafara, Farawona bena i labo kaso ra, ka i bla i ta baarakoru ra. I bena to ka minnifen di Farawona ma i n’a fo i tun b’a kera cogo min na kakoru, tuma min na i tun be o baara ra.
- ¹⁴Nka ni i nana o hera soru tuma min na, i ye i hakiri to ne ra, ka na ne ma; i ye kuma Farawona fe, ka ne ko fo a ye, janko a ye ne labo kaso ra.
- ¹⁵Sabu o ka ne mina fanga ra ka bo Heburuw ta jamana le ra ka na ni ne ye yan. O ka ne bla kaso ra yan, k’a soru ne ma kojugu si ke.”
- ¹⁶Ayiwa, burujenibagaw kuntigi k’a ye ko Yusufu k’a torgonca ta siko koru fo k’a diya minke, ale fana k’a ta fo. A ko: “Ne fana ta siko ra, segi saba tun be ne kun, buru gbeman tun be o segi saba konu.
- ¹⁷Segi min tun be tow bee san fe, domunifen suguya bee tun be o konu, a bee tobira ka mo Farawona ye. Ayiwa, konu dow nana ke o fenw domu ye segi konu ne kunna.”
- ¹⁸Yusufu ko: “I ta siko koru ye nin ye: Segi saba, o ye tere saba ye fana.
- ¹⁹Ni tere saba dafara, Farawona bena i labo kaso ra, ka i kun tige, ka i su dulon yiri ra, konow bena ke i sogisogi ye.”
- ²⁰Ayiwa, tere saba nana dafa, ka ben Farawona worolon kunben ma. O panagbe ra, a ka domuniba do tobi a ta jamana pamogow bee ye. A ka minnifendibagaw kuntigi ni burujenibagaw kuntigi labo kaso ra a ta jamana pamogow na na.
- ²¹A ka minnifendibagaw kuntigi bla a ta baarakoru ra, ko a ye to ka minnifen di Farawona ma.
- ²²Nka a ka burujenibagaw kuntigi dulon yiri ra ka kana ni Yusufu ta kuma ye.
- ²³Kabini minnifendibagaw kuntigi bora kaso ra, a ma miiri Yusufu ma tuun; a pinana a ko pewu.

Damina 41

Farawona ta siko

- ¹San fla temenin ko, Farawona yere ka siko do ke. A sikora k'a yere ye Nili bada ra.
- ²A ka misi pumanman tɔɔnin wolonfla ye, o bɔra ji ra, ka na ke bin pimi ye bada ra.
- ³A ka misi cejugu fasamannin wolonfla ye, olugu fana bɔra ji ra, misi pumanman wolonfla ko fe, ka na lɔlɔ o kɔɔɔ bada ra.
- ⁴Ayiwa, misi cejugu fasamannin wolonfla, olugu ka misi tɔɔnin wolonfla domu. O ko, Farawona kununa sunɔgo ra.
- ⁵Sunɔgo nana a ta tuun; a ka siko do were ke. A ka jɔtizan wolonfla ye, o bɔra jɔsun kelen na, o bee kise ka bonbon, o ce ka ni.
- ⁶O ko, jɔtizan wolonfla were bɔra o jɔsun kelen na, o kisew ka dɔgo dɔgo, sabu kongokolon fɔɔ ka o bee jaja fo ka o cejuguya.
- ⁷Ayiwa, jɔtizan minw jajanin be, olugu ka jɔtizan kiseruman belebelew domu. O ko, Farawona kununa tuun. A k'a ye ko siko lo.
- ⁸O lon sɔgomada fe, Farawona hakiri jagamina. A ka Misiran jamana lagberikebagaw, ani a kolɔnbagaw bee wele. A ka a ta sikow lakari o ye, nka o si ma se k'a kɔɔ fo Farawona ye.
- ⁹O tuma ra, Farawona ta minnifendibagaw kuntigi ka kuma ta, k'a fo Farawona ye ko: "Ne ka kojugu min ke, ne hakiri jigira o ra bi."
- ¹⁰A ko: "Farawona, lon do i tun dimina i ta jamana mɔgoɔba doɔ kɔɔ. I tun ka ne mina o wagati ra ka ne bla kaso ra, sorasiw kuntigiba ta bon kɔɔ, ne ni burujenibagaw kuntigi.
- ¹¹Lon do, su fe, an mɔgo fla bee sikora, an bee ta siko kɔɔ fɔra an ye.
- ¹²Heburu kanbelen do le tun be ni an ye kasobon na; sorasiw kuntigiba ta baaraden tun lo fɔlɔfɔlɔ. An ka an ta siko jafɔ ale le ye, a k'a kɔɔ fo an ye.
- ¹³A ka min fo an ye fana, kow nana ke ka kapa ni o le ye. I ka ne bla ne ta baarakɔɔ ra, ka burujenibagaw kuntigi kun tige k'a su dulon yiri ra."

Yusufu ka Farawona ta siko kɔɔ fo

- ¹⁴Ayiwa, Farawona ka o men minke, a ka mɔgo ci ka taga Yusufu wele. O teliyara ka Yusufu labɔ kasobon na. O k'a kun ni a bonbosiw bee li, k'a saninya, ka fani were don a ra, ka taga ni a ye Farawona fe.
- ¹⁵A sera yi minke, Farawona ko a ma ko: "Ne ka siko do le ke, mɔgo si ma se k'a kɔɔ fo ne ye. Ne k'a men ko ni siko fɔra ele ye, ko i be se k'a kɔɔ fo."
- ¹⁶Yusufu ka Farawona jaabi ko: "Farawona, ne te, Ala le bena i ta siko kɔɔ fo i ye ka pa."

- 17** Farawona k'a fɔ Yusufu ye ko: "Ne ta siko ra ne k'a ye ko ne tun be Nili bada ra.
- 18** Ne ka misi ceɗuman tɔɗnin wolonfla ye, o bɔra ji ra ka na ke bin jimi ye kene ma.
- 19** Misi wolonfla were bɔra ji ra tuun, o fasanin be, o ce ka jugu, sogo janaman te o ra; Misiran jamana bee ra ne ma o misiw jɔɗɔn cejugu ye ban.
- 20** Ayiwa, misi cejugu fasaninw, olugu ka misi tɔɗninw domu, minw tun konna ka bo.
- 21** O ka o kunu yere le; nka o bee n'a ta, a kera i ko foyi yere ma don o kɔnɔbara ra. O cejuguyanin tora ten, i ko o tun be cogo min na kakɔɔ. O ko, ne kununa sunɔɔ ra.
- 22** "Ayiwa, ne sunɔɔra tuun; ne ka siko do were ke. O ra ne ka jɔtizan wolonfla ye, o bee kisew ka bonbon, a ce ka ji. O tizan wolonfla bee bɔra jɔkala kelen na.
- 23** Tizan wolonfla were bɔra o ko fe, o ka dɔɔɔɔɔɔ, sabu kongokolon fɔɔ ka o bee jaja.
- 24** Ayiwa, tizan minw ka dɔɔɔɔɔɔ, olugu ka tizanɗumanw domu. "Ayiwa, ne ka nin siko le fɔ ne ta lagberikebagaw ye, nka o si ma se k'a kɔɔ fɔ ne ye."
- 25** Yusufu k'a fɔ Farawona ye ko: "Farawona, i ka siko fla min ke, o bee ye fen kelen le ye. Ala bena min ke, a ka o le yira i ra.
- 26** Misi jumanman wolonfla, o ye san wolonfla ye. Jɔtizan wolonfla, o ye san wolonfla ye. A bee ye siko kelen le ye.
- 27** Misi fasanin cejugu wolonfla minw bɔra ji ra ka na tɔw ko, o ye san wolonfla kɔɔ ye. Jɔtizan wolonfla minw ka dɔɔɔɔɔɔ, fɔɔ ka minw jaja, o fana ye o san wolonfla kɔɔ kelen le ye.
- 28** Ne k'a fɔ i ye cogo min na sisan, Farawona, Ala bena min ke, a ka o le yira i ra.
- 29** Sanji wolonfla bena ke, siman bena ja kosebe Misiran jamana bee ra.
- 30** Nka sanji wolonfla were bena na o ko fe, o bena ke kɔɔɔba ye, k'a ke fɔ mɔɔɔw bena jina san temeninw ta siman camanba wagati bee ko Misiran jamana ra. Kɔɔɔ bena jamana bee halaki.
- 31** Kɔɔɔ juguyakojuɔ fe, siman tun pana san minw na, mɔɔɔw bena jina o sanw bee ko pewu."
- 32** Yusufu ko Farawona ma tuun ko: "Farawona, ni i k'a ye ko i ka nin siko ke cogoya fla ra, o b'a yira ko can ra Ala le ka nin ko latige; a fana tena meen ni a ma ke.
- 33** Ayiwa, sisan i ka kan ka mɔɔɔ hakirman kolɔnbaga do le jini, k'a sigi Misiran jamana bee kunna,

³⁴ka mɔgɔ dɔw fana sigi jamana kunna ni ale ye, janko ni siman o siman ka sɔrɔ, o ye o tarantaran yɔrɔ looru, ka taran kelen bɔ k'a bla danna, Misiran jamana yɔrɔ bɛɛ ra, sanɓuman wolonfla bɛɛ kɔnɔ.

³⁵Sanɓuman wolonfla min bɛna na, o ye siman lajen o sanw bɛɛ kɔnɔ. Ele Farawona yɛɛ ye o mɔgɔw kɔrɔsi. O ye o simanw lajen k'a bla danna duguw bɛɛ ra, k'a kɔrɔsi.

³⁶Ni san wolonfla kɔngɔ nana se Misiran jamana ma tuma min na, o siman min lajenna, o le bɛna kɛ ka jamana baro. Ni o kɛra, kɔngɔ tena jamana halaki.”

Yusufu kɛra Misiran jamana ɓamɔgɔba ye

³⁷Ayiwa, Yusufu ka min fɔ, o diyara Farawona ni a ta jamana ɓamɔgɔw bɛɛ ye.

³⁸Farawona k'a fɔ a ta jamana ɓamɔgɔw ye ko: “An bɛ se ka mɔgɔ juman le sɔrɔ tuun Ala ka hakiri di min ma i ko nin cɛ?”

³⁹Farawona ko Yusufu ma ko: “I n'a fɔ Ala ka nin kow yira ele ra, mɔgɔ si tɛ yi tuun min bɛ sɔrɔ kolɔnbaga ye, ani hakiritigi ye ka ele bɔ.

⁴⁰Ne bɛ i sigi ne ta so kunna; ni i ka min fɔ, ne ta mɔgɔw bɛna o le kɛ. Masaceya dɔrɔn le bɛna ne bonya ni i ye.

⁴¹Ne ka Misiran jamana bɛɛ kuntigiya don i boro bi.”

⁴²Farawona k'a yɛɛ ta borokandennege bɔ k'a don Yusufu borokanden na. A ko o ye lenfani pumanman dɔw don a ra, ka kannanenge saninlaman dɔ don a kan na.

⁴³A ka Yusufu yeɛ sowotoro dɔ kan, k'a gban a yɛɛ ta sowotoro kɔ. Mɔgɔ dɔw blara o ɓa ka kɛ pɛrɛn ye, ko: “Aw ye sira bla, aw ye sira bla, fagamaw bɛ nana !” Ayiwa, Farawona ka Misiran jamana bɛɛ kuntigiya di Yusufu ma o cogo le ra.

⁴⁴Farawona ko Yusufu ma tuun ko: “Ne le ye Farawona ye. Nka mɔgɔ man kan ka foyi kɛ Misiran jamana bɛɛ kɔnɔ yan, ni ele ma o sira di o tigi ma.”

⁴⁵Farawona ka Yusufu tɔgɔ la ko Safinati Paneya. A ka muso di a ma. A muso tɔgɔ tun ye ko Asanati. Muso face tɔgɔ tun ye Potifera; ale le tun ye ɗni dugu sarakalasebaga ye. Yusufu sigira Misiran jamana bɛɛ kunna.

⁴⁶Wagati min na o ka Yusufu wele ka taga Misiran masace Farawona fɛ, o y'a sɔrɔ a si tun ye san bisaba. O le kɔ fɛ, a bɔra Farawona kɔrɔ ka taga Misiran jamana yaala.

⁴⁷Ayiwa, san wolonfla kɛra, siman ɓana, ka den kosebɛ.

⁴⁸Yusufu ka o san wolonfla ta siman dɔw lajen Misiran jamana yɔrɔ bɛɛ ra, ka o bla danna. A ka siman lajen k'a bla duguw bɛɛ ra. Forow bɛ dugu minw kɔrɔ, a ka o forow simanw lajen o duguw ra.

⁴⁹Yusufu ka siman lajen caman, i ko kɔgɔji kenken. A cayara fɔ a laban o nana a jateri dabra, sabu a jateda tun tɛ se ka lɔn tuun.

⁵⁰Ayiwa, sani kɔngɔ wagati ye se, Yusufu ka dence fla sɔrɔ ni a muso Asanati ye, Oni dugu sarakalasebaga Potifera denmuso.

⁵¹Yusufu k'a dence fɔlɔ tɔgɔ la ko Manase , ko sabu Ala k'a ke ale pinana a ta tɔrɔrɔw bɛɛ kɔ, k'a hakiri bɔ a face ta so kɔ.

⁵²A ka dence flanan tɔgɔ la ko Efirayimu , ko sabu ale tɔrɔrɔra jamana min na, Ala ka dence di ale ma o jamana ra.

⁵³Ayiwa, siman pana kosebe sanji wolonfla min kɔnɔ Misiran, o sanji wolonfla nana ban.

⁵⁴O kɔ fe sanji wolonfla kɔngɔ daminana, i n'a fɔ Yusufu tun k'a fɔ cogo min na. Kɔngɔ benna jamana tɔw bɛɛ kan, nka siman tun be Misiran jamana yɔrɔ bɛɛ ra.

⁵⁵Ayiwa, kɔngɔ nana se Misiran jamana fana ma tuma min na, mɔgɔw nana ke kule ye Farawona kɔrɔ, ko a ye domuni di o ma. Farawona ko Misirankaw bɛɛ ma ko: "Aw ye taga Yusufu fe; ni a ka min fɔ aw ye, aw y'a ke ten."

⁵⁶O tuma kɔngɔba le tun be jamana yɔrɔ bɛɛ ra. Yusufu ka simanmarayɔrɔw dayele, ka siman fiyeere Misirankaw ma. O y'a sɔrɔ kɔngɔ tun be juguyara ka taga Misiran jamana ra.

⁵⁷Mɔgɔw tun be bɔ jamanaw bɛɛ ra ka na siman san Misiran, Yusufu fe; sabu kɔngɔ tun be juguyara jamanaw bɛɛ ra.

Damina 42

Yusufu kɔrɔcɛw tagara siman san Misiran

¹Yakuba nana a men ko siman be sɔrɔra Misiran. A k'a fɔ a dencew ye ko: "Mun kosɔn aw be sigi yan ka ke jɔgɔn fle ye?"

²Ne k'a men ko siman be sɔrɔra Misiran. Aw ye taga yi ka taga dɔ san an ye, janko kɔngɔ kana na an faga yan."

³Yusufu kɔrɔcɛ mɔgɔ tan ka sira mina, ka taga siman san Misiran.

⁴Yakuba ma sɔn ka Yusufu dɔgɔcɛ Boniyaminu bla ni o ye ka taga. A tun be siranna ko kojugu dɔ kana na taga a sɔrɔ yi.

⁵Ayiwa, Yakuba dencew tagara simansanyɔrɔ ra ni mɔgɔ werɛw ye, sabu kɔngɔ tun be Kanaana jamana yɔrɔ bɛɛ le ra.

Yusufu k'a kɔrɔcɛw lasiran

⁶O y'a sɔrɔ Yusufu le tun be Misiran jamana kuntigiya ra; ale le tun be siman fiyeerera mɔgɔ bɛɛ ma Misiran. A kɔrɔcɛw nana se minke, o ka o kinbiri gban Yusufu kɔrɔ, ka o na biri dugu ma.

⁷Yusufu k'a kɔrɔcɛw ye minke, a ka o lɔn; nka a k'a ke i n'a fɔ ale ma o lɔn. A kumana o fe k'a ke i n'a fɔ a dimina o kɔrɔ le. A ko o ma ko: "Aw bɔra min le?" O k'a jaabi ko: "An bɔra Kanaana jamana le ra, ka na siman san yan."

⁸O ka o fɔ minke, Yusufu k'a lɔn can ra ko a kɔrɔcɛw lo. Nka olugu ma Yusufu lɔn.

⁹Yusufu tun ka siko minw ke a kɔrɔcɛw ko ra, a hakiri jigira o ra. A ko o ma ko: "Aw nana jamana fle dogo ra le, janko aw bɛna se ka jamana yɔrɔ minw kɛrɛ, aw ye o yɔrɔw lɔn."

¹⁰A kɔrɔcɛw ko: "An matigice, o tɛ! I ta jɔnw nana siman le san.

¹¹An bɛe ye fakelendenw le ye. An bɛ can le fɔra. An ma na jamana fle dogo ra."

¹²Yusufu ko: "Can tɛ! Aw nakun ye ka na jamana fle le, janko aw bɛna se ka yɔrɔ minw kɛrɛ, aw ye o lɔn."

¹³O ko: "Anw ye i ta jɔnw le ye; an ye balemacɛ tan ni fla le ye, an bɛe ye fakelendenw le ye. An sigira Kanaana jamana ra. An bɛe ra fitini, ale bɛ ni an face ye so; kelen sara an na."

¹⁴Yusufu ko: "Ne ka min fɔ, o le ye can ye; ne ko aw nana an ta jamana fle dogo ra le.

¹⁵Ne bɛna aw sɛgesɛge cogo min na, o ye nin ye: ne bɛ kari Farawona tɔgɔ ra, ko ni aw dɔgɔcɛ fitini ma na fiyewu, aw tɛna bɔ yan.

¹⁶Aw ye mɔgɔ kelen bɔ aw ra k'a ci, o ye taga aw dɔgɔcɛ fitini ta ka na ni a ye. Tɔw bɛ to kaso ra yan. Ne bɛna aw ta kuma sɛgesɛge o cogo le ra k'a lɔn ni aw bɛ can le fɔra. Ni aw ma o ke kɔni, o tuma ne karira Farawona tɔgɔ ra ko aw nana jamana fle dogo ra le."

¹⁷Yusufu ka o fɔ minke, a ka o bla kaso ra tere saba.

¹⁸A tere sabanan, a k'a fɔ o ye ko: "Sisan ne bɛna min fɔ aw ye, ni aw ka o ke, o tuma ne tɛna foyi ke aw ra, sabu ne bɛ siran Ala ja.

¹⁹Ni a kɛra ko aw bɛ can le fɔra, o tuma, aw ra kelen ye to kaso ra yan, aw tɔw ye taga ni siman ye ka taga a di aw ta somɔgɔw ma, sabu kɔngɔ bɛ o ra.

²⁰O kɔ, aw sekɔtɔ, aw ye na ni aw dɔgɔcɛ fitini ye yan; ni o kɛra, ne bɛ a lɔn ko aw bɛ can le fɔra; o ra ne tɛna foyi ke aw ra." A kɔrɔcɛw sɔnna o ma.

²¹O ka ke a fɔ ye jɔgɔn ye ko: "Can ra, an ka an dɔgɔcɛ Yusufu hake ta; sabu an yɛrɛ tun k'a nin tɔrɔtɔ ye; a ka an daari ko an ye sabari ka makari ale ra k'a to yi, nka an ma sɔn. O le kosɔn nin pagban bɛ sera an ma bi."

²²Ruben ka kuma ta, k'a fɔ o ye ko: "Ne tun m'a fɔ aw ye ko aw kana den nin faga wa? Aw ma sɔn ka ne ta kuma lamɛn. Sisan a ye nin ye, Ala b'a hake le bɔra an na tan."

²³Ayiwa, o tun m'a lɔn ko Yusufu be o ta kan menna; sabu Yusufu yere tun be kumana o fe ni daramina le ye.

²⁴Yusufu ka o kuma men minke, a bɔra o kɔɔ ka taga kasi. A kɔsegira ka na, ka na kuma o fe tuun. O ko fe a ka Simeyon mina k'a siri o yere pana.

Yusufu kɔɔcɛw sekɔra ka taga Kanaana

²⁵Yusufu k'a fo a ta baaradenw ye ko o ye a kɔɔcɛw ta bɔɔw fa siman na, ka o bee ta wariw dondon o ta bɔɔw kɔɔ, ani ka o ta siraradomuni di o ma. Baaradenw k'a ke ten.

²⁶O ka o ta bɔɔw lala o ta faluw ko ra, ka sira mina ka ke taga ye.

²⁷O tagara se yɔɔ do ra, o y'a sɔɔ su kora. O sira yi. O ra kelen k'a ta bɔɔ dayele ko a be domuni di a ta fali ma; a k'a ta wari ye bɔɔ da ra.

²⁸A ko tɔw ma ko: "E! O ka ne ta wari sekɔ; a ye nin ye bɔɔ da ra." Tɔw k'a ye ten minke, o jusu kasira. O siranna fo o be yereyere. O ko: "Ala ka mun le ke an na tan sa?"

²⁹Ayiwa, o nana se o face Yakuba fe, Kanaana jamana ra. Min ka o sɔɔ, o ka o bee fo a ye. O ko:

³⁰"Ce min be Misiran jamana kunna, a ma kuma an fe ni numanya ye de! A ko, ko an tagara o ta jamana fle dogo ra le.

³¹An k'a fo a ye ko an ye mɔɔɔɔbew le ye, ko an ma na jamana fle dogo ra.

³²An k'a fo a ye ko an tun ye balemace tan ni fla le ye an face fe, ko kelen sara, ko an dɔɔce fitini, sisan ale be ni an face ye Kanaana jamana ra.

³³Ayiwa, a ko an ma ko: 'Fen min be se k'a to ne be la aw ra, ko aw ye mɔɔɔɔbew ye, o ye nin ye: aw ye aw balema kelen to yan; aw tɔw be siman ta ka taga a di aw ta somɔɔw ma, sabu kɔngɔ be o ra. Ni aw tagara, aw ye na ni aw dɔɔce fitini ye ne fe yan.

³⁴O ra, ne bena a lɔn ko aw ma na jamana fle, ko aw ye mɔɔɔɔbew le ye. Ni o kera, ne bena aw balemace bla. O ko, aw be se ka taga jamana yɔɔ bee ka sanni ni fiyeere ke, aw yere sago ma.' "

³⁵Ayiwa, o nana ke siman bo ye o ta bɔɔw kɔɔ tuma min na, o k'a ye ko o bee ta wari be o ta bɔɔw kɔɔ. O ka wari ye o ta bɔɔ kɔɔ minke, o ni o face bee siranna.

³⁶O face Yakuba k'a fo o ye ko: "E! Aw bena ne bɔɔ ne ta denw na de! Yusufu te yi tuun, Simeyon fana te yi tuun; aw bena Boniyaminu fana mina ka taga ni a ye wa? Nin tɔɔ bee be ben ne le kan."

³⁷Ruben ko a face ma ko: “Ni ne ma seko ka na ni Boniyaminu ye i fe, o tuma i ye ne dence fla bee faga! Boniyaminu to ne boro; ni a kera cogo o cogo, ne bena seko ka na ni a ye i fe.”

³⁸Yakuba ko: “On-on, ne dence te taga ni aw ye Misiran fiyewu; sabu a ni a korose min be bamuso kelen na, o sara k’a kelen to. Ni ko do nana a soro tagama ra, aw bena a to ne koroninba kunsigibetigi ye sa jusukasi ra le.”

Damina 43

Yusufu korosew tagara Misiran ni Boniyaminu ye

¹Ayiwa, kongso nana juguya jamana kono.

²Yakuba dencew tun nana ni siman min ye ka bo Misiran, o nana o domu ka ban tuma min na, Yakuba k’a fo o ye ko: “Aw ye seko ka taga domuni do jini an ye Misiran.”

³A dence Zuda k’a jaabi ko: “Misirankace k’a fo an ye ka a gbeleya kosebe ko ni an ma taga ni an dogose ye, an na tena la ale kan.

⁴O ra, ni i be son ka an dogose Boniyaminu bla ka taga ni an ye, an bena taga domuni san i ye.

⁵Nka ni i te son k’a bla ka taga ni an ye, an te taga; sabu ce k’a fo an ye ko ni an dogose te ni an ye, an na tena la ale kan.”

⁶O face Yakuba ko: “Aw ka kojugu ke ne ra de! Mun na aw k’a fo ce nin ye ko dogose were be aw fe de? Han?”

⁷A dencew k’a jaabi ko: “Ce yere le ka pininkari caman gban an na an ta somogow bee ta ko ra. A ko: ‘Yala aw face be si ra wa? Yala balemace were be aw fe wa?’ Anw fana k’a ta pininkariw jaabi. An tun be se k’a lon cogo di ko a bena a fo an ye ko an ye na ni an dogose ye?”

⁸Zuda ko a face Yakuba ma ko: “Baba, den to ne boro, a ye taga ni an ye; a to an ye wuri ka taga domuni jini, janko kongso kana na an bee faga yan, ele ni anw, ani an ta denw.

⁹Ne le bena lo ni den kunko ye. Ni ko k’a soro, i ye ne pininka. Ni ne ma seko ni a ye fiyewu ka na a lo i na korso yan, o tuma o jaraiki bena to ne kan tuma bee;

¹⁰sabu ni tagama tun ma lalo tan, i b’a soro ko an tun tagara ka kosegi ka ban fo sipaga fla.”

¹¹O face Yakuba ko: “Ayiwa, i n’a fo jagboya le ye a taga ye, o tuma aw bena min ke, o fle: Aw ye an ta jamana fennumanman dow bla aw ta borow kono, ka taga o sama Misirankace ma. Aw ye turu donin ta, ani li, ani kasadiyananw, ani turu kasadiman, ani yiriden dow, ani saraden, ani amande.

¹²”Aw ye aw ta wari ɲɔŋɔn fla ta. O tun ka wari min bla aw ta bɔrɔw kɔnɔ, aw ye sekɔ ni o ye. I b’a sɔrɔ o firira le.

¹³Ayiwa, aw ye aw dɔŋɔɔ ta, aw ye wuri ka taga Misirankace fe.

¹⁴Ala Sebeetigi ye aw makari don ce ra, janko a ye aw balemacɛ tɔ kelen ni Boniyaminu bla o ye na. Nka ni ne ka kan ka bɔnɔ ne ta denw na le, o tuma ne ye bɔnɔ o ra.”

Yusufu kɔrɔɔw sera Yusufu fe tuun

¹⁵Ayiwa, Yusufu kɔrɔɔw ka o samafenw ta; o tun ka kan ka wari min ta, o ka o ɲɔŋɔn fla ta. O wurira, o ni Boniyaminu, ka taga Misiran, Yusufu fe.

¹⁶Kabini Yusufu ka Boniyaminu ye ni o ye, a k’a fɔ a ta baaradenw kuntigi ye ko: “Nin mɔŋɔw ladon so kɔnɔ, i ye began dɔ faga k’a laben; o bɛna tererafana domu ni ne yeɛ le ye.”

¹⁷Yusufu ka min fɔ, ce ka o ke. A tagara ni Yusufu kɔrɔɔw ye Yusufu ta so kɔnɔ.

¹⁸Yusufu kɔrɔɔw k’a ye ko o tagara ni olugu ye Yusufu ta so minke, o siranna. O ko: “Wari min tora an ta bɔrɔ kɔnɔ an nako fɔlɔ ra, i b’a sɔrɔ o le kosɔn o nana ni an ye yan. O bɛna ben an kan le, ka jɛn an na, ka an mina ka an ke o ta jɔnw ye, ka an ta faliw fana mina.”

¹⁹O siranya kosɔn, o gbarara Yusufu ta baaradenw kuntigi ra, so donda ra, ka kuma a fe.

²⁰O ko: “Hake to, an matigice, anw nana siman san yan kakɔrɔ.

²¹An ta siman sanko fɔlɔ, an sekɔtɔ, an sera an siyɔrɔ ra minke, an ka an ta bɔrɔw dayele k’a ye ko an bɛɛ ta wari dafanin bɛ an ta bɔrɔw da ra, dɔ ma bɔ a ra; a bɛ i ko an tun nana ni a ye cogo min na. O kosɔn an sekɔra ni a ye ka na a di.

²²An nana ni wari wɛɛ ye fana ka na siman dɔ wɛɛ san. Nka an m’a lɔn jɔn le ka wari bla an ta bɔrɔw da ra.”

²³Baaradenw kuntigi ko o ma ko: “Aw ye aw hakiri sigi, aw kana siran! Aw ta Ala, aw face ta Ala, ale le ka o wari bla aw fe bɔrɔ kɔnɔ. Ni o tɛ, aw tun ka wari min di, o sera ne ma.” Ce ka o kuma fɔ ka ban minke, a nana ni Simeyɔn ye o fe.

²⁴A ka o ladon Yusufu ta bon kɔnɔ, ka ji di o ma, o ka o senw ko. A ka domuni di o ta faliw fana ma.

²⁵O tun nana ni samafen minw ye, o ka o laben ka bla, sani Yusufu ye na tereɗban fe; sabu a tun fɔra o ye ko o ni Yusufu bɛna domuni ke Yusufu ta so.

²⁶Yusufu nana so kɔnɔ tuma min na, o ka samafenw di a ma, ka o kinbiri gban a kɔrɔ k’a fo.

²⁷Yusufu ka o pininka ko: “Aw ka kene wa?” A ka o pininka fana ko: “Aw ka aw face min ko fo ko a korora, yala a be si ra hali bi wa?”

²⁸O ka Yusufu jaabi ko: “I ta jance min ye an face ye, a be si ra, a fana ka kene.” O birira tuun ka o kinbiri gban Yusufu koru k’a fo.

²⁹Yusufu k’a na korota k’a dogoce Boniyaminu fle, a yere baden dogonin. A ko: “Aw ka aw dogoce min ko fo, ale le ye nin ye wa?” Yusufu ko Boniyaminu ma ko: “Nedence, Ala ye baraka don i ra.”

³⁰Yusufu k’a dogoce ye minke, a hina donna a ra, fo ka kasilogo bla a ra. A teliyara ka don bon kono ka taga kasi.

³¹O ko, a k’a na ko, ka bo kene ma. Kasilogo tun b’a ra belen, nka a jijara k’a yere mina. A k’a fo a ta baaradenw ye ko o ye na ni domuni ye.

³²O ka Yusufu ta domuni bo danna, k’a korocew ta bo danna. Misiranka minw tun be ni o ye, o ka olugu fana ta bo danna, sabu Misirankaw te son ka domuni ke ni Heburuw ye; Misirankaw be nigi o ra.

³³Yusufu korocew sigira a na koru, ka gbangban jagon na, ka kapa ni o sandaw ye; k’a damina koru ra ka taga a bla dogonin na. O ka ke jagon fle ye; o kabakoyara.

³⁴Domuni min tun be Yusufu koru, a ka o do di o ma. A ka tow ta jagon looru di Boniyaminu ma. O ka domuni ke, ka min, ka pagari ni Yusufu ye.

Damina 44

Yusufu k’a korocew korobo k’a fle

¹Ayiwa, o ko, Yusufu k’a fo a ta baaradenw kuntigi ye ko: “Nin magow ta borow fa siman na; o fanga be se min o min koru, o di o ma. O ko, i ye o bee ta wari bla o ta boru kono, boru da ra.

²I ye ne ta jiminminan warigberaman fana bla o bee ra fitini ta boru kono, a ta wari kan.” Ayiwa, Yusufu ka min fo, baaradenw kuntigi k’a ke ten.

³Dugu gbera minke doron, sogomada fe o ka sira di Yakuba dencew ma. O ka o ta doniw lala o ta faliw ko ra, ka taga.

⁴O bora dugu kono minke, k’a soru o yoru tun ma janya folo, Yusufu k’a ta baaradenw kuntigi wele k’a fo a ye ko a ye wuri ka tugu o ko; ko ni a kunna o ra, a ye a fo o ye ko: “Mun na aw ka ne ta kojuman sara ni kojugu ye?”

⁵Yala aw ma ne matigice ta jiminminan ta wa, a be lagberi ke ni min ye? Aw ka kojuguba le ke nin ye de!”

⁶Ayiwa, baaradenw kuntigi tagara kun o ra, a ka o kuma fo o ye ten.

⁷O k’a jaabi ko: “An matigice, mun na i be o kuma jagon fo? Ala ye an kisi o ko jagon keru ma.

⁸An tun ka wari min ye an ta bɔrɔw kɔnɔ, an ma na ni o ye ka bɔ Kanaana ka na o di i ma wa? An bɛna sɔn cogo di ka warigbɛ walama sanin sonya i matigicɛ ta so kɔnɔ?

⁹Ayiwa, ni minan ka ye i ta jɔn min o min fɛ anw na, aw ye o tigi faga, tɔw ye kɛ an matigicɛ ta jɔnw ye.”

¹⁰Baaradenw kuntigi ko: “Ayiwa, aw ka min fɔ, ne sɔnna o ma; nka ni minan yera mɔgɔ min kun, o tigi le bɛ kɛ ne ta jɔn ye, foyi tɛ kɛ tɔw ra.”

¹¹O yɔrɔnin bɛɛ, o bɛɛ ka o ta bɔrɔw jigi, ka o dayɛɛ.

¹²Baaradenw kuntigi ka kɛ bɔrɔw kɔnɔ flɛflɛ ye. A k’a damina o bɛɛ ra kɔrɔba ra, ka taga a laban fitini na. Minan tagara ye Boniyaminu ta bɔrɔ kɔnɔ.

¹³A kera ten minke, o jusu kasira fɔ o ka o ta deregew mina ka o faranfaran. O ka o ta bɔrɔw ta ka o lala faliw kɔ ra ka sekɔ dugu kɔnɔ.

Zuda ka Yusufu daari Boniyaminu ko ra

¹⁴Zuda ni a balemaw tagara se Yusufu ta so, k’a sɔrɔ Yusufu belen tun bɛ yi. O ka o kinbiri gban Yusufu kɔrɔ k’a fo.

¹⁵Yusufu ko o ma ko: “Aw ka mun ko le kɛ tan? O tuma aw ma a lɔn ko ne jɔgɔn bɛ se ka ko dogoninw lɔn wa?”

¹⁶Zuda ko: “An matigicɛ, an bɛna mun le fɔ sa? Kuma tɛ an fɛ tuun. An bɛ se ka an yɛrɛ bɔ nin ko ra cogo di? Ala yɛrɛ le ka i ta jɔnw ta hake bɔ kenɛ kan. Sisan an ye nin ye, an kera an matigicɛ ta jɔnw le ye, anw, ani minan tagara ye min ta bɔrɔ kɔnɔ.”

¹⁷Yusufu ko: “Ala ye ne kisi o ko jɔgɔn kɛri ma. Ne ta minan yera min ta bɔrɔ kɔnɔ, o tigi kelen le bɛna kɛ ne ta jɔn ye. Aw tɔw, aw ye taga hɛra ra aw face fɛ.”

¹⁸Zuda gbarara Yusufu ra k’a fɔ a ye ko: “Ne matigicɛ, sabari k’a to i ta jɔncɛ ye kuma dɔ fɔ i ye; i kana dimi ne kɔrɔ, sabu ele ni Farawona bɛɛ le ye kelen ye.

¹⁹Ne matigicɛ, an nako fɔlɔ ra yan, ele le tun ka an jɔninka ko yala an face belen bɛ yi wa, ko yala dɔgɔcɛ wɛrɛ bɛ an fɛ wa.

²⁰An ka i jaabi ko an face bɛ yi, ko a kɔrɔra, ani ko an dɔgɔcɛ fitini dɔ bɛ yi, an face ka ale woro k’a sɔrɔ a tun kɔrɔra kɔsɛbɛ ka ban. Kɔrɔcɛ dɔ fana tun bɛ an dɔgɔcɛ fitini fɛ, nka ale sara. O fla bɛɛ tun bɛ bamuso kelen na. Ayiwa, o dɔgɔcɛ fitini kelen le tora sisan; an face bɛ a kanu kɔsɛbɛ.

²¹Ele k’a fɔ an ye ko an ye na ni a ye i fɛ, janko i yɛrɛ ja ye a ye.

²²An tun ka i jaabi ko den tɛ se ka bɔ a face kɔrɔ. Ni a bɔra a face kɔrɔ, a face bɛ sa jusukasi boro.

²³I k’a fɔ an ye ko ni an dɔgɔcɛ ma na, an ja tɛna la ele kan tuun.

- ²⁴Ayiwa, tuma min na an sekɔra an face fe, an ka an matigice ta kuma fo a ye.
- ²⁵Lon min an face nana a fo an ye ko an ye seko ka na siman do san,
- ²⁶an k'a fo a ye ko an te se ka na ni an dogoce te ni an ye, ko sabu Misirankace k'a fo an ye ko ni an dogoce te ni an ye, an na tena la ale kan.
- ²⁷"I ta jonce, an face k'a fo o le ra ko: 'Aw k'a lon ko ne ta muso Raseli ka dence fla doron le woro ne ye.
- ²⁸Kelen tun bora so kono lon do; ne be miiri ko wara do le k'a faga, sabu ne m'a ye tuun fo ka se bi ma.'
- ²⁹A ko: 'Ni aw ka na nin fana ta tuun, ni ko do tagara a soro yi, o tuma aw bena a to ne koroninba le bena sa toro ra.'
- ³⁰"Ayiwa, sisan ni ne ka seko i ta jonce fe, ne face fe, k'a soro den min be a ta ko bee ye, o den te ni an ye,
- ³¹ni a k'a ye ko den te ni an ye, a bena sa jusukasi boro. O tuma anw minw ye i ta jonw ye, anw le bena ke sababu ye k'a to i ta jonce, an face koroninba be sa jusukasi ra;
- ³²sabu, ne matigice, ne le k'a fo an face ye ko ne be lo ni den kunko ye. Ne k'a fo a ye ko ni ne ma seko ni den ye a fe, o tuma ne face hake ye to ne kan tuma bee.
- ³³O koson, ne matigice, sabari i y'a to ne ye to yan den no ra, ka ke i ta jon ye, k'a to den ye taga so ni a korocew ye.
- ³⁴Ne bena taga ne face fe cogo di, ni den te ni ne ye? E! Ne te se ka taga ne face toroto ye."

Damina 45

Yusufu k'a yere yira a balemaw ra

- ¹Ayiwa, Zuda banna o kuma ra minke, Yusufu ma se k'a yere mina tuun mogow na. A perenna ko o ye mogow bee labo. Tuma min na Yusufu tun be a yere yira a balemaw ra, mogow si tun te ni o ye.
- ²Yusufu kasira, fo Misirankaw k'a kasikan men; Farawona ta somogow fana k'a kasikan men.
- ³Yusufu k'a fo a balemaw ye ko: "Ne le ye Yusufu ye! Yala ne face be si ra wa?" Yusufu balemaw ma se k'a jaabi, sabu o bee hakiri tun pagamina.
- ⁴Yusufu k'a fo o ye ko: "Aw ye gbara ne ra." O gbarara a ra. A ko: "Ne le ye aw balemace Yusufu ye, aw ka min fiyeere Misiran tagabagaw ma.
- ⁵Nka aw kana aw jusu kasi; aw kana dimi aw yere koro ko mun na aw ka ne fiyeere; sabu Ala le ka ne ci aw na yan, janko ne ye na ke sababu ye ka aw kisi.

⁶Nin ye a san fla le ye kɔngɔ be jamana kɔnɔ. Ayiwa, sene tena se ka ke fo sanji looru tuun, siman fana tena ke yi.

⁷Ala le ka ne ci ka na aw na yan, janko aw ye na duruja sɔrɔ nin jamana ra, ka panamanya; o ye kisiriba le ye.

⁸Aw le ma ne ci yan, Ala yere lo. A ka ne sigi yan, ka ne ke i n'a fo Farawona fa; ka ne sigi a ta so fen bee kunna, ka ne ke Misiran jamana bee pamogɔba ye.

⁹"Ayiwa, aw ye teliya ka taga ne face fe; aw ye taga a fo a ye ko a dence Yusufu ko, ko Ala ka ale ke Misiran jamana bee kuntigi ye. Ko a ye teliya ka na ne kɔrɔ yan.

¹⁰Ko a bena sigi Goseni mara ra; a bena to ne kɔrɔ yan, ale ni a ta denw, ani a mamadenw, ani a ta sagaw, ani a ta misiw, ani a borofenw bee.

¹¹Ko ne bena domuni di a ma, sabu kɔngɔ bena ke fo sanji looru tuun. Ni a nana yan, a ni a ta somogɔw ni a ta beganw bee, o tena fon foyi ra.

¹²Aw yere na bee a ra, ne dogɔce Boniyaminu yere na b'a ra ko ne Yusufu le be kumana aw fe.

¹³Bonya min be ne kan Misiran yan, ani aw yere na ka min ye, aw ye taga o bee lakari ne face ye. O ko, aw y'a to ne face ye na ne fe joona."

¹⁴Ayiwa, Yusufu ka o kumaw fo minke, a k'a boro mini a dogɔce Boniyaminu kan na, ka kasi, Boniyaminu fana k'a boro mini Yusufu kan na ka kasi.

¹⁵A k'a boro mini a kɔrɔcew bee kan na kelen kelen, ka kasi. O ko fe, a kɔrɔcew sɔrɔra ka kuma ni a ye.

Farawona ko Yakuba ye na Misiran

¹⁶Ayiwa, Yusufu balemaw nako kibaroya sera Farawona ta lukɔnɔmogɔw ma. O diyara Farawona ni a ta jamana pamogɔw ye.

¹⁷Farawona ka Yusufu wele, k'a fo a ye ko: "A fo i balemaw ye ko o ye o ta faliw doni siman na ka kɔsegi Kanaana;

¹⁸ni o sera yi, o ye o face ni o ta gɔmogɔw bee ta ka na to ne kɔrɔ yan. Ne bena Misiran jamana yɔrɔ bee ra pumanman di o ma. O bena jamana domunipumanw domu."

¹⁹A ko Yusufu ma tuun ko: "A fo i balemaw ye ko ne ko, ko o ye sowotoro dɔw ta Misiran yan, ka taga o ta musow ni o ta denw ni o face ta ka na ni o ye.

²⁰Ni o ma se ka na ni fen dɔw ye, o kana hami o ra, sabu Misiran jamana yɔrɔ bee ra pumanman le bena di o ma."

²¹Ayiwa, Farawona ka min fo, Yakuba dencew ka o ke. Yusufu ka sowotorow di o ma, ka kapa ni Farawona ta kuma ye. A ka domuni do di o ma ko o ye o domu sira ra.

²²A ka fanikura donta fana di o bɛɛ kelen kelen ma, ka warigbɛ kɛmɛ saba di Boniyaminu ma, ani fanikura looru.

²³A ka falice tan doni Misiran ta domunijumanw na, ka falimuso tan doni simankise ni buru ra, ani domunifen suguya wɛrɛw, ko o ye taga o bɛɛ sama a face ma, janko ni o nana kɛ na ye Misiran, o ye o kɛ o ta baro ye sira ra.

²⁴O kɔ, a ka sira di a balemaw ma, ko o ye taga. A ko o ma ko: “Aw kana kere sira ra dɛ!” O tagara.

²⁵O bɔra Misiran, ka taga se Kanaana jamana ra, o face Yakuba fɛ.

²⁶O sera minke, o k'a fɔ o face ye ko: “Yusufu belen bɛ si ra! Ale le yere siginin bɛ Misiran jamana kunna.” Nka Yakuba k'a kɛ i n'a fɔ mɔgɔ tɛ kumana a fɛ; a manwuna, fɔ a ma se ka foyi fɔ, sabu a ma se ka la o ta kuma ra.

²⁷Nka dencew nana kɛ Yusufu ta kumaw bɛɛ fɔ ye a ye minke, ani Yusufu tun ka sowotoro minw bla ka na a ta, a ka o bɛɛ ye minke, a hakiri sɔrɔra ka sigi.

²⁸Yakuba ko: “Ne dence Yusufu bɛ si ra wa? Ne tɛ foyi pinina tuun ka tɛmɛ o kan. Ne bɛ taga ne ja la a kan sani ne ye sa.”

Damina 46

Yakuba tagacogo Misiran

¹Yakuba tagatɔ Misiran, a tagara ni a borofenw bɛɛ ye. A tagara se Beri Seba, a ka saraka bɔ a face Isiyaka ta Ala ye.

²Ala k'a yere yira a ra su fɛ, k'a wele ko: “Yakuba, Yakuba!” A ko: “Naamu.”

³Ala ko: “Ne le ye Ala ye, i face ta Ala. I kana siran ka taga Misiran, sabu ne bɛna i ta duruja caya, k'a kɛ siyaba ye o yɔrɔ ra.

⁴Ne Ala yere le bɛna taga ni i ye Misiran, ne yere le fana bɛna i labɔ. I bɛna sa ka i to Yusufu le boro.”

⁵Yakuba bɔra Beri Seba. Farawona tun ka sowotoro minw di ka na a ta, a dencew k'a ladon o kɔnɔ, ani o ta denw ni o ta musow.

⁶O ka o ta beganw fana ta, ani o tun ka fen o fen sɔrɔ Kanaana jamana ra. Yakuba ni a ta somɔgɔw bɛɛ tagara Misiran.

⁷A tagara ni a dencew ye Misiran, ani a denmusow, ani a mamaden cɛmanw, ani a musomanw, ani a ta durujaw bɛɛ.

Yakuba ta somɔgɔw

⁸Ayiwa, Yakuba ta den minw tagara Misiran, olugu tɔgɔw ye nin ye; olugu le ye Izirayelimɔgɔw ye. A dence folɔ ye Ruben ye.

⁹Ruben dencew tun ye Hanɔki ye, ani Palu, ani Hesirɔn, ani Karimi.

- ¹⁰Simeyɔn dencew tun ye Yemuweli ye, ani Yamini, ani Owadi, ani Yakini, ani Sohari, ani Sawuli; Sawuli bamuso tun ye Kanaanaka le ye.
- ¹¹Levi dencew tun ye Gerisɔn ye, ani Kehati, ani Merari.
- ¹²Zuda dencew tun ye Eri ye, ani Onan, ani Sela, ani Peresi, ani Zeraki. Nka Eri ni Onan sara Kanaana jamana ra. Peresi dencew tun ye Hesirɔn ni Hamuli ye.
- ¹³Isakari dencew tun ye Tola ye, ani Puva, ani Yasubu , ani Simirɔn.
- ¹⁴Zabulɔn dencew tun ye Seredi ye, ani Elɔn, ani Yalɛli.
- ¹⁵Leya ka o denw le woro Yakuba ye, ka o to Mesopotami jamana ra, ani a denmuso Dina. A dencew ni a denmusow bɛɛ lajennin tun ye mɔgɔ bisaba ni saba.
- ¹⁶Gadi dencew tun ye Sifiyɔn ye, ani Hagi, ani Suni, ani Esibɔn, ani Eri, ani Arɔdi, ani Areli.
- ¹⁷Aseri dencew tun ye Imina ye, ani Isiva, ani Isivi, ani Beriya, ani o balemamusu Sera. Beriya dencew kɛra Heberi ye, ani Malikiyeli.
- ¹⁸Ayiwa, Olugu le ye Zilipa dencew ye, Laban tun ka o baaradenmuso min di a denmuso Leya ma. A ka o le sɔrɔ Yakuba fɛ. O bɛɛ lajennin tun ye mɔgɔ tan ni wɔrɔ.
- ¹⁹Yakuba ta muso Raseli dencew tun ye Yusufu ni Boniyaminu ye.
- ²⁰Dence fla worora Yusufu fɛ Misiran; o ye Manase ni Efirayimu ye. A muso Asanati le ka o woro a ye. Asanati tun ye Potifera denmuso le ye; Potifera le tun ye ɔni dugu sarakalasebaga ye.
- ²¹Boniyaminu dencew tun ye Bela ye, ani Bekeri, ani Asibeli, ani Gera, ani Naaman, ani Ehi, ani Rɔsi, ani Mupimi, ani Hupimi, ani Aridi.
- ²²Olugu le ye Raseli dencew ye, a ka minw woro Yakuba fɛ. O bɛɛ lajennin tun ye mɔgɔ tan ni naani.
- ²³Dan dence ye Husimu ye.
- ²⁴Nɛfitali dencew ye Yaseli ye, ani Guni, ani Yeseri, ani Silɛmu.
- ²⁵Olugu le ye Bila dencew ye, Laban tun ka o baaradenmuso min di a denmuso Raseli ma. A ka o dencew le woro Yakuba ye. O bɛɛ lajennin tun ye mɔgɔ wolonfla.
- ²⁶Mɔgɔ minw tagara Misiran ni Yakuba ye, a yɛrɛ denw, ani a mamadenw, o bɛɛ lajennin tun ye mɔgɔ biwɔrɔ ni wɔrɔ. A dencew ta musow ma jate.
- ²⁷Ayiwa, dence fla fana worora Yusufu fɛ Misiran; o cogo ra Yakuba ta mɔgɔ minw bɛɛ nana sigi ni a ye Misiran, o bɛɛ lajennin tun ye mɔgɔ biwolonfla.

Yakuba sera Misiran

²⁸Ayiwa, Yakuba ka Zuda bla ka taga a yeɛ ɲa Misiran, Yusufu fe, ka taga a fɔ a ye ko ale be nana Misiran, Goseni mara ra.

²⁹Yusufu ka o men minke, a k'a ta sowotoro laben, ka taga Goseni, ka taga a face Yakubakunben. A sera a face ma minke, a k'a boro mini a face kan na, ka kasi ka meen.

³⁰Yakuba ko Yusufu ma ko: "Sisan hali ni ne sara o te baasi ye tuun. Sabu ne ka i ye, k'a ye ko i belen be si ra."

³¹Yusufu k'a fɔ a balemaw ni a face ta somɔgɔ tɔw ye ko: "Ne bena taga a fɔ Farawona ye, k'a lasomi ko ne balemaw nana, ani ne face ta mɔgɔ minw tun be Kanaana jamana ra."

³²Yusufu ko tuun ko: "Ne bena a fɔ Farawona ye ko ne ta mɔgɔw ye sagagbenbagaw le ye. O ta baara ye beganmara le ye. Ne bena a fɔ a ye ko aw nana ni aw ta sagaw ni aw ta baw ni aw ta misiw ye, ani aw borofenw beɛ."

³³Ni Farawona ka na aw wele ka aw ɲininka ko: 'Aw be mun baara le ke?'

³⁴Aw ye a fɔ a ye ko: 'I ta ɲɔnw be beganw le mara kabini o denmisenman fɔ ka na se bi ma; anw ni an bemaw beɛ ka o le ke.' Ni o kera, a bena a to aw ye sigi Goseni mara ra, sabu Misirankaw be ɲigi beganmarabagaw ra."

Damina 47

Yusufu k'a ta mɔgɔw yira Farawona ra

¹Ayiwa, Yusufu tagara a fɔ Farawona ye ko: "Ne face ni ne balemaw nana ka bo Kanaana jamana ra, ani o ta sagaw ni o ta baw, ni o ta misiw, ani o borofenw beɛ. O be Goseni mara ra."

²Yusufu tun be ni a balemace looru ye; a ka olugu yira Farawona ra.

³Farawona k'a fɔ o ye ko: "Aw be mun baara le ke?" O ka Farawona jaabi ko: "Anw ye beganmarabagaw le ye, i n'a fɔ an bemaw."

⁴O ko Farawona ma tuun ko: "An minw ye i ta ɲɔnw ye, anw nana ka na sigi i ta jamana ra, sabu anw ta jamana ra domunikeɲɔɔ te an ta beganw fe tuun. Kɔngɔ juguyara Kanaana jamana ra. A to an ye sigi Goseni mara ra. Anw ye i ta baaradenw le ye."

⁵Farawona ko Yusufu ma ko: "Ayiwa, i face ni i balemaw nana i fe."

⁶Misiran jamana ye nin ye i kɔɔ; i face ni i balemaw bla jamana ɲɔɔ beɛ ra pumanman na, Goseni mara ra; ni i ka dɔw sɔɔ i balemaw ra fana minw ka baara lɔn kosebe, i ye olugu bla ne yeɛ ta sagaw kunna o ye o kɔɔsi."

⁷Yusufu nana ni a face Yakuba fana ye ka na a yira Farawona ra. Yakuba ka Farawona fo kosebe.

⁸Farawona ka Yakuba jininka ko: “Ele si ye san jori ye sisan?”

⁹Yakuba k’a jaabi ko: “Ne si ye san keme ni san bisaba. Ne ka o le ke yaala ra. Ne ma san caman sɔɔ, ne ta panamanya fana gbeleyara. Ne tena se ka sijan sɔɔ, i n’a fo ne bemaw ka min sɔɔ ka o to yaala ra jamana kɔɔ.”

¹⁰Yakuba ka o fo minke, a ka dugawu ke Farawona ye tuun ka sɔɔ ka taga.

¹¹Yusufu ka yɔɔ do di a face ni a balemaw ma Misiran jamana ra, i n’a fo Farawona tun k’a fo a ye cogo min na; a ka jamana yɔɔ bee ra pumanman di o ma, Ramusesi mara ra.

¹²Yusufu ka domuni di a face ni a balemaw ma, ani a face ta somɔgɔw bee ma, ka kapa ni o ta gbamɔgɔw hakeya ye.

Kɔngɔ juguyara Misiran tuun

¹³Ayiwa, domuni foyi tun te sɔɔra Misiran jamana ra tuun; kɔngɔ tun juguyara kosebe. Misiran jamana ni Kanaana jamana mɔgɔw bee baraka tun be desera kɔngɔ boro fo ka o fasa.

¹⁴Yusufu ka siman fiyeere o ma, ka Misiran jamana ni Kanaana jamana wari bee mina k’a bla Farawona ta so.

¹⁵Misiran jamana ni Kanaana jamana wari bee nana ban tuma min na, Misirankaw bee nana Yusufu fe ka na a fo a ye ko: “Domuni di an ma; kana sɔn k’a to an ye faga i kɔɔ. Wari foyi le te an boro tuun.”

¹⁶Yusufu ko o ma ko: “Ni wari te aw fe, aw ye na ni aw ta beganw ye. Aw ye na aw ta beganw falen ne fe siman na.”

¹⁷O nana ni o ta beganw ye Yusufu fe. Yusufu ka o ta sow, ni o ta sagaw, ni o ta baw, ni o ta misiw, ni o ta faliw falen siman na.

¹⁸O san nana ban minke, o nana Yusufu fe tuun ka na a fo a ye ko: “An matigice, an ta wari banna; an nana ni an ta beganw bee ye i fe fana. An tena a dogo i ma, ko foyi were le te an fe tuun k’a di i ma, ni an yere ni an ta dugukolow te.

¹⁹I kana sɔn k’a to an ye faga i kɔɔ, ka an ta dugukolow lakolon to yi. An ni an ta dugukolow san, ka siman di an ma. O ra an ni an ta dugukolo bee be ke i ta ye. Siman di an ma an ye a dan, janko an ye baro, an kana sa kɔngɔ boro, ka an ta dugukolow lakolon to.”

²⁰Yusufu ka Misiran dugukolo bee san Farawona ye. Kɔngɔ gbankojugu o ra, Misirankaw ka o ta forow bee fiyeere. Jamana bee kera Farawona ta ye.

²¹O cogo ra Misiran jamana mɔgɔw bee kera Farawona ta jɔnw ye, k’a ta jamana kun kelen na, ka taga a bla a kun do ra .

²²Dugukolo min tora ni a ma san, o kera sarakalasebagaw ta le ye. A ma olugu ta san, sabu Farawona tun ka sariya do sigi sarakalasebagaw kosɔn; Farawona tun

bɛ min di sarakalasebagaw ma, o tun bɛ baro o le ra. O kosɔn olugu ma o ta dugukolo fiyeere.

²³Yusufu k'a fɔ mɔgɔw ye ko: "Ne ka aw ni aw ta dugukolow san bi Farawona ye. Ne bɛ siman di aw ma, aw ye taga a dan aw ta forow ra.

²⁴Nka ni simantigɛwagati sera, aw bɛna siman taran k'a kɛ sigiyɔrɔma looru, k'a taran kelen di Farawona ma. A taran naani tɔ, aw bɛ o dɔ kɛ si ye, ka dɔ kɛ aw ni aw denw, ni aw ta somɔgɔ tɔw ta baro ye."

²⁵O ka Yusufu jaabi ko: "An matigice, i ka an kisi. Ayiwa, i n'a fɔ i ka o kopumanba kɛ an ye, o tuma, an bɛna kɛ Farawona ta jɔnw ye."

²⁶Yusufu ka o sariya sigi Misiran jamana bɛɛ kan, ko san o san Misiran siman ka kan ka taran sigiyɔrɔma looru, k'a taran kelen kɛ Farawona ta ye. O sariya bɛ yi fɔ bi. Sarakalasebagaw dɔrɔn ta dugukolow le ma kɛ Farawona ta ye.

Yakuba ta kumalabanw

²⁷Ayiwa, Izirayelimɔgɔw sigira Misiran jamana ra, Goseni mara ra. O borofɛnw nana caya, o ka den caman sɔrɔ fana.

²⁸Yakuba ka san tan ni wolonfla le kɛ Misiran jamana ra. A si bɛɛ lajennin kera san kɛmɛ ni san binaani ni san wolonfla.

²⁹A sawagati sera minke, a k'a dence Yusufu wele, k'a fɔ a ye ko: "Ni ne ko ka di i ye, o tuma i boro la ne woto kɔrɔ, ka kari, ko i bɛna kopuman kɛ ne ye, ka kɛ kankelentigi ye ni ne ye, ko i tɛna ne su don Misiran yan.

³⁰Ni ne sara tuma min na, ka taga fara ne bɛmaw kan, i ye ne ta ka bɔ Misiran, ka taga ne su don ne bɛmaw ta kaburu yɔrɔ ra." Yusufu ko: "I ka min fɔ, ne bɛna o kɛ."

³¹Yakuba ko: "O tuma, kari ne ye." Yusufu karira. O kɔ, Yakuba k'a kinbiri gban a ta lanan kunyanfan fɛ ka Ala bato .

Damina 48

Yakuba ka dugawu kɛ Yusufu dencew ye

¹Wagati dama tɛmɛnin kɔ, o nana a fɔ Yusufu ye ko a face man kɛnɛ. Yusufu k'a dence fla ta, Manase ni Efirayimu, ka taga a face kɔrɔ.

²A fɔra Yakuba ye minke ko a dence Yusufu bɛ nana a fɛ, a jijara ka wuri ka sigi a ta lanan kan.

³Yakuba ko Yusufu ma ko: "Ala Sebɛetigi k'a yɛrɛ yira ne ra Luzi, Kanaana jamana ra, ka baraka don ne ra.

⁴A k'a fɔ ne ye ko: 'Ne bɛna den caman di i ma, ka i ta mɔgɔw caya, ka o kɛ siya caman ye, ka nin jamana di i ta duruja ma i kɔ fɛ, a bɛ kɛ o ta ye wagati bɛɛ.' "

- ⁵Yakuba ko Yusufu ma tuun ko: “I ka dence fla min sɔɔ Misiran jamana ra yan, sani ne ye na i fe yan, Efirayimu ni Manase, olugu bena ke ne ta denw le ye. O bena ke ne ta le ye i n’a fo Ruben ni Simeyon ye ne ta ye cogo min na.
- ⁶”Nka i ka den minw sɔɔ olugu ko fe, olugu bena ke i yere ta ye. O bena o ta cen sɔɔ Efirayimu ni Manase sababu le ra.
- ⁷Ne be o kera Raseli le kosɔn. Sabu ne sekoto ka bo Mesopotami jamana ra, Raseli sara ne fe sira ra Kanaana jamana ra, Efirata dugu kere fe. Ne k’a su don o yoro ra, Efirata dugu sira ra, Efirata min be wele fana ko Betlehemu.”
- ⁸Yakuba ka Yusufu ta denw ye minke, a ko: “Ninnugu ye jonw le ye!”
- ⁹Yusufu ko: “Ala ka dence fla min di ne ma yan, olugu lo.” Yakuba ko: “Sabari ka o gbara ne ra yan, janko ne ye dugawu ke o ye.”
- ¹⁰Yakuba na baraka tun dogoyara koroya fe. A tun te yeri kera berebere tuun. Yusufu k’a denw gbara Yakuba ra. Yakuba ka o ta ka o sigi a sen kan, k’a boro mini o ma ni kanuya ye.
- ¹¹A k’a fo Yusufu ye ko: “Ne tun te a miiri ko ne na bena la ele kan tuun. Nka a ye nin ye, Ala nana a ke fo ne ka i ta denw yere ye.”
- ¹²Yusufu ka denw ta ka o bo a face sen kan, ale yere k’a kinbiri gban dugu ma, a face korɔ.
- ¹³O ko, a k’a dence Efirayimu bla a kininboroyanfan fe, ka Manase bla a numanboroyanfan fe. A gbarara ni o ye a face ra, ka Efirayimu lo a face numanboroyanfan fe, ka Manase lo a kininboroyanfan fe.
- ¹⁴Nka a face Yakuba k’a borow bananbiri, k’a kininboro la Efirayimu kun na, k’a soro ale le ye dogoceman ye, k’a numanboro la koroceman Manase kun na.
- ¹⁵Yakuba ka dugawu ke Yusufu ye. A ko: “Ne bemace Iburahima ni ne face Isiyaka ka Ala min bato, ale Ala min blara ne na kabini ne worolon, fo ka na se bi ma, ale ye baraka don nin denw na.
- ¹⁶Meleke min ka ne bosi kojugu bee ma, o meleke ye baraka don nin denw na. Nin denw sababu ra ne togo kana tunu; ne bemace Iburahima ni ne face Isiyaka togo kana tunu, o ta duruja ye caya jamana konɔ.”
- ¹⁷Ayiwa, Yusufu k’a ye ko a face k’a kininboro la Efirayimu le kun na minke, o ma diya a ye, a k’a face boro mina ka bo Efirayimu kun na, ka taga ni a ye a dence folo Manase fan fe.
- ¹⁸A k’a fo a face ye ko: “Baba, i firira, nin le ye dence folo ye. I tun ka kan ka i kininboro la ale le kun na.”

¹⁹Nka a face ma sɔn. A ko: “Ne dence, ne k’a lon cɔ. Ne k’a lon ko Manase fana ta duruja bɛna caya ka ke siya dɔ ye; a fana bɛna bonya, nka a dɔgɔcɛ bɛna bonya ka tɛmɛ a kan. A dɔgɔcɛ ta siya le bɛna caya ka ke siya camamba ye.”

²⁰Yakuba ka dugawu ke o ye o lon na. A ko: “Izirayelimɔgɔw bɛna aw tɔgɔ le ta ka dugawu ke ni a ye. O bɛna a fɔ mɔgɔw ma ko: ‘Ala ye baraka don aw ra, i n’a fɔ a ka baraka don Efirayimu ni Manase ra cogo min na.’ “ Yakuba ka Efirayimu bla Manase ɲa fe o cogo le ra.

²¹O kɔ, a k’a fɔ Yusufu ye ko: “Ne bɛna sa, nka Ala bɛna to ni aw ye. A bɛna kɔsegi ni aw ye aw bɛmaw ta jamana ra.”

²²A ko Yusufu ma tuun ko: “Ne bɛna i ta cɛn caya ka tɛmɛ i balemaw ta kan. Ne bɛ Sikemu mara di i ma. Ne ka Amɔrikaw kɛrɛ le ni ne ta kɛrɛkemuru ni ne ta kalan ye, ka o yɔrɔ mina o ra.”

Damina 49

Yakuba ka cirayakuma minw fɔ a denw ko ra

¹O kɔ, Yakuba k’a dencew bɛɛ wele k’a fɔ o ye ko: “Aw ye na lajen ne kɔrɔ, ne bɛna aw ta duruja nataw ta kow fɔ aw ye.”

²A ko: “Aw ye na lajen ka mɛnni ke, Yakuba dencew! Aw ye na aw face Izirayeli lamɛn.

³Rubɛn, ne dence fɔlɔ, ele ye ne ta baraka ye, ne kanbelenman kɔnna ka den fɔlɔ min woro. I ta bonya tɛmɛna bɛɛ ta kan, i baraka fana tɛmɛna bɛɛ ta kan.

⁴Nka i ma ɲamalɔ; i bɛ i ko jiba woyotɔ min bɛ lamaga; o ra, i tɛna ɲafeyɔrɔ sɔrɔ dɛ! Sabu i yɛlɛnna i face ta lanan kan, i yɛlɛnna ne ta lanan kan, ni ne muso ye.

⁵Ayiwa, Simeyɔn ni Levi ye mɔgɔ suguya kelen ye. O ta muruw ye kojugukɛfɛnw le ye.

⁶O ka jɛn min siri, ne tɛ ni o ye o ra; ne tɛ ni o ye o ta jɛn ra fiyewu! Sabu dimi kosɔn o ka mɔgɔ faga, o ta juguya kosɔn, o toronketɔ, o ka mɔgɔw ta misitoranw senfasaw tige.

⁷Ala ye o ta dimi danga, sabu o le ka o bla kojugu ra. Ala ye o ta fariya danga, sabu o le ka o ke hinabariw ye. Ne bɛna o ta denw faran ka o bɔ ɲɔgɔn na Izirayeli ta jamana ra, ka o yɛrɛge ka taga jamana yɔrɔ bɛɛ.

⁸Ayiwa, Zuda, ele balemaw bɛna ele le bonya. I bɛna i boro la i juguw tɔn kan, ka o kun biri fanga ra. I fadenw fana bɛna o kinbiri gban i kɔrɔ.

⁹Zuda bɛ i ko jarkanbelen le. Ne dence, i bɔra fagarikɛyɔrɔ ra ka na! A bɛ a kinbiri turu, ka la i ko jara, i ko jaraba. Jɔn le bɛ sɔn k’a lawuri!

- 10** Masacebere tena mabo Zuda ta gba ra fiyewu. Kuntigiya bere tena bo a boro ka ye, fo ka taga se kotigi yere nawagati ma. Siyaw bee bena o yere majigi ale le ye.
- 11** Rezen bena caya fo a be a ta fali siri rezensun le ra, k'a ta falimuso den siri rezensunw bee ra numanman na. A be a ta derege ko rezenji le ra, k'a ta deregeba ko rezenji ra.
- 12** Rezenji be a na manamana tuma bee, nono be a pinw gbe a da ra.
- 13** "Zabulon sigiyoro bena ke kogojida le ra, kurunbaw loyoro le bena ke a sigiyoro ye. A ta mara dan bena se fo Sidon dugu fan na.
- 14** "Isakari ye fali barakaman le ye, a be la beganw siyoro ra.
- 15** A k'a ye ko a layoro laganfiyanin be minke, ko a yoro ce ka ni minke, a tora yi kunkelen. A k'a ko bla donita kama, fo ka na ke tow ta jon ye, ka jagboyabaaraw ke tow ye.
- 16** "Dan le bena sigi a ta mogow kunna ka o kiti tige, ka ke i n'a fo Izirayeli ta gba tow.
- 17** Dan ye sa le ye, min be la sira ra. Fonfonnin lo, min be la mogow na siradennin kan. A be sow kin o sen na, fo sotigi be yelema ka ben dugu ma.
- 18** "E! Matigi Ala, ne jigi be i ta demeri kan.
- 19** "Gadi, mogwo dow bena jen ka na ben i kan ko o be i kere, nka ele bena ben o kan ka o gben.
- 20** "Aseri, domunifen numanman bena soro i ta jamana le ra; ele le bena domuninumanw di masacew ma.
- 21** "Nefitali be i ko dagbe, min be a yere ma; a be dennumanw le woro.
- 22** "Yusufu be i ko yiridenta min be wurira kura ye, yiridenta min be bununda ra. A yiriborow be janya fo ka teme kogo kunna.
- 23** Kalantigiw tugura a no fe; o k'a bon ni o ta bijew ye, o gbanna a ra kosebe.
- 24** Nka ale ta kalan tora a boro; Yakuba ta Ala fangatigi ka fanga don a borow ra. Ale Ala le ye Izirayeli korsibaga ye, ani Izirayeli ta Ala barakaman.
- 25** I face ta Ala, ale bena i deme. Ala Sebetigi le bena baraka don i ra, ka sankolo ta baraka di i ma, ka dugukolo ta baraka di i ma, ka baraka don musow ra, ka denworo kogoya o ye, ka baraka don beganw fana ra, ka o caya.
- 26** I face ta dugawu temena kuru banbariw ta kan; o dugawuw bena to i kan, ka meen, fo ka teme kuruw si kan, kuru minw danna kabini folofolo. O dugawu ye ke Yusufu kan, o dugawu bee ye to Yusufu kan, ale min kera a balemaw ta kuntigi ye.

²⁷”Boniyaminu ye wara le ye, a be sogo mina k’a faga. Sogomada fe a be sogo do nimi, wulada fe, a ka min mina, a be o taran.”

²⁸Ayiwa, Izirayeli ta gba tan ni fla le ye nin mogow ye. O face ka nin cirayakumaw le fo o ye, a dugawuketo. A ka dugawu ke o ye, bee ni i ta dugawu.

Yakuba ta saya

²⁹Ayiwa, o ko, Yakuba k’a fo a dencew ye ko: “Ne bena sa ka taga ne ta bemaw fe. Ni ne ka sa, kuruwo min be Hetikace Efuron ta foro ra, aw ye taga ne su don yi, ne ta bemaw kere fe.

³⁰O kuruwo be Makipela ta foro ra, Mamire ta yoro koro, Kanaana jamana ra. Iburahima ka o foro le san Hetikace Efuron fe, k’a ke sudonyoro ye.

³¹Iburahima ni a muso Saran su donna yi le. Isiyaka ni a muso Rebeka fana su donna yi. Ne le ka Leya su don yi fana.

³²O foro ni o kuruwo bee sanna Heti ta mogow fe.”

³³Ayiwa, Yakuba ka o kuma fo ka ban minke, a k’a senw layelen lanan kan, ka la. A sara ka taga a bemaw fe.

Damina 50

Yakuba ta sanga

¹Yusufu k’a ye ko a face sara minke, a face kanuya koson, a ka na biri a face pada kan, k’a boro mini a kan na, ka kasi.

²Flakebaga minw tun be baara ke a ye, a k’a fo olugu ye ko o ye a face su laben ka na ni kasatigenan ye. Flakebagaw k’a su laben ni kasatigenan ye.

³O k’a laben ka se fo tere binaani. Misirankaw k’a su kasi fo tere biwolonfla.

⁴O sukasionw dafara minke, Yusufu k’a fo Farawona ta somogow ye ko: “Ni can ra ne ko ka di aw ye, aw ye taga kuma Farawona fe ne ye. Aw ye a fo a ye ko,

⁵sani ne face ye sa, a tun k’a fo ne ye ko ne ye kari ale ye, ko ni ale nana sa, ale tun ka kaburu min san Kanaana jamana ra, ko ne ye taga ale su don yi. O koson ne b’a fe ka taga ne face su don, ka seko ka na.”

⁶Ayiwa, o kuma sera Farawona ma minke, Farawona k’a fo Yusufu ye ko: “Taga i face su don i n’a fo i karira a ye cogo min na.”

⁷Yusufu tagato a face sudonyoro ra, Farawona ta jamana namogow bee tagara a blasira, ani Farawona ta cekorobaw, ani Misiran jamana cekoroba tow bee,

⁸ani Yusufu ta somogow bee, ani a balemaw, ani a face ta somogow bee. Denmisenw, ani sagaw ni baw, ani misiw doron le tora Goseni mara ra yi, Misiran jamana ra.

⁹Sowotorotigiw, ani sotigiw fana tun be ni o ye. Jama caman le tun be jɔɔɔn kɔ ka taga.

¹⁰Kenegbe min tɔɔ ye ko Atadi, o sera o yɔɔ ra minke, Zuriden kɔba kɔ fe, o ka sukasi ke, ka kulekanbaw bɔ o yɔɔ ra. Yusufu ka tere wolonfla le bla k'a face sanga ke. O k'a face sanga ke o yɔɔ ra k'a su kasi.

¹¹Kanaanaka minw be o jamana ra, olugu ka o sanga ko ye Atadi kenegbe ra, o ko: "Nin kera sangaba ye Misirankaw fe de!" O le kosɔn, o ka o yɔɔ tɔɔ la ko: Abeli Misirayimu ; o yɔɔ be Zuriden ba kɔ fe.

¹²O cogo ra, Yakuba satɔ tun ka min fɔ a ta sanga ko ra, a dencew ka o ke.

¹³O tagara ni a su ye Kanaana jamana ra. Kuruwo min be Makipela foro ra, o tagara a su don yi. Iburahima tun ka o yɔɔ le san Hetikace Efurɔn fe, k'a ke sudonyɔɔ ye; a be Mamire ta yɔɔ kɔɔ.

¹⁴Yusufu k'a face su don ka ban minke, a sekɔra Misiran, ani a balemaw, ani minw bee tun tagara ni a ye a face sudonyɔɔ ra.

Yusufu kɔɔcɛw k'a daari

¹⁵Ayiwa, Yusufu balemaw k'a ye ko o face sara minke, o ko: "Ni Yusufu ka wuri an kama sisan do! An ka kojugu min ke a ra, ni a ko a be o juru sara an na do!"

¹⁶O ka mɔɔ ci ka taga a fɔ Yusufu ye ko: "Sani i face ye sa, a tun k'a fɔ ko

¹⁷an ye kuma i fe, ko i ye sabari ka i balemaw ta hake ni o ta jurumun yafa o ma, sabu o ka kojugu le ke i ra." O ko Yusufu ma ko: "An ye i face ta Ala ta jɔnw le ye; sabari ka an ta hakew yafa an ma." Yusufu ka o kuma men minke, a kasira.

¹⁸A kɔɔcɛw yere nana o kinbiri gban a kɔɔ; o ko: "Anw ye i ta jɔnw le ye."

¹⁹Yusufu ko o ma ko: "Aw kana siran. Ala ka min latige, o le kera.

²⁰Aw tun b'a fe ka kojugu le ke ne ra, nka Ala k'a yeɛma k'a ke kojuman ye, k'a laban ke nin ye bi, janko ka mɔɔ caman kisi.

²¹O ra, aw kana siran, ne bena ne janto aw ra, aw ni aw ta denw bee." Yusufu kumana o fe, ni kanuya ye, ka o jusu saaro.

Yusufu ta saya

²²O kɔ, Yusufu ni a face ta somɔɔw tora Misiran. Yusufu si tun ye san keme ni tan.

²³A k'a dence Efirayimu ta denw ye, ka Efirayimu mamadenw fana ye. A dence Manase dence Makiri, o ta denw worora minke, Yusufu ka olugu ke a yere ta denw ye.

²⁴Lon dɔ, Yusufu k'a fɔ a balemaw ye ko: "Ne bɛna sa, nka sigiya t'a ra, Ala bɛna a janto aw ra, ka aw labɔ nin jamana ra yan. A ka layiri ta ko a bɛ jamana min di an bɛmaw Iburahima, ani Isiyaka, ani Yakuba ma, a bɛna taga ni aw ye o jamana ra."

²⁵O kɔ, Yusufu k'a fɔ a balemaw ye ko: "Aw ye kari ne ye, ko ni Ala nana aw labɔ Misiran, aw tagatɔ, aw ye taga ni ne kolow ye ka bɔ Misiran."

²⁶Ayiwa, Yusufu nana sa k'a si to san kɛmɛ ni tan. O k'a su labɛn ni kasatigenan ye k'a bla kɛsu dɔ kɔnɔ Misiran.

Bɔri

Bɔri 1

Ala ka Izirayelimɔɔw labɔ Misiran Izirayelimɔɔw tɔwɔcogo

¹Ayiwa, Izirayelimɔɔw minw tagara Misiran ni o face Yakuba ye, o ni o ta gbaw, olugu tɔɔw ye nin ye:

²Ruben, Simeyɔn, Levi, Zuda,

³Isakari, Zabulon, Boniyaminu,

⁴Dan, Nefitali, Gadi, Aseri.

⁵Yakuba ta denw ni a ta mamadenw bɛɛ lajennin tun ye mɔɔw biwolonfla. Olugu tun nana a sɔw Yusufu bɛ Misiran ka ban.

⁶Ayiwa, Yusufu nana sa. A balema tɔw bɛɛ nana sa fana, ani minw bɛɛ tun ye o wagati ta mɔɔw ye.

⁷Izirayelimɔɔw ka den caman sɔw. O cayara minke, dɔ ka ke fara ye o ta fanga kan fana lon o lon. A kera ten minke, Misiran jamana fara Izirayelimɔɔw ra.

⁸Ayiwa, o kɔ, masacekura dɔ nana sigi masaya ra Misiran; ale tun ma dɔ lon Yusufu ta ko ra.

⁹O masace k'a fɔ a ta mɔɔw ye ko: "Aw m'a ye, Izirayelimɔɔw cayara ni an ye sisan dɛ! O fanga fana bonyara ni an ta ye.

¹⁰Ayiwa, aw y'a to an ye cogo jini a ko ra, ka o bari janko o kana ke caya ye tuun; ni o tɛ, ni an nana kere sɔw ni an jugu dɔw ye, o bɛ sɔn ka fara an juguw kan ka an kere, ka sɔw ka bori ka bɔ jamana kɔw."

¹¹Ayiwa, a kera ten minke, o ka jagboyabaaraw la Izirayelimɔɔw kan, ka kuntigi dɔw bla o kunna ko o ye o kɔwɔsi, ani ka o pagban kosebɛ ni o jagboyabaaraw ye. Izirayelimɔɔw ka Pitɔmu dugu ni Ramusesi dugu lɔ o cogo le ra, ka o ke masace Farawona ta fenmarayɔw ye.

¹²Nka o tun bɛ o pagbanna cogo min na ni jagboyabaaraw ye, o fana tun bɛ cayara ka taga ten le. A kera ten, Izirayelimɔɔw ta ko ka siranya bla Misirankaw ra kosebɛ.

¹³Misirankaw ka dɔ fara o ta baaraw kan, ka o jɔnyamina.

¹⁴O ka o tɔwɔ fɔ k'a dama tɛmɛ, ka baarajugu suguya bɛɛ la o kan: o tun bɛ bɔɔw nɔɔni, ka biriki bɔ, ka forobaaraw fana ke. O tun bɛ o jagboyabaaraw bɛɛ la o kan hali o tɛ hina o ra.

Farawona ka min latige Izirayelimɔɔw kama

¹⁵Ayiwa, lon dɔ Misiran masace kumana Heburuw ta tinminamusu fla fe. O muso kelen tɔgɔ tun ye ko Sifira, tɔ kelen tɔgɔ tun ye ko Puwa.

¹⁶A ko o ma ko: “Ni Izirayelimuso dɔ be jigira aw boro tuma o tuma, aw ye den bɔtɔ kɔrɔsi. Ni ce lo, aw ye a faga; ni muso lo aw y’a to yi, aw kana a faga.”

¹⁷Nka tinminamusow siranna Ala ja. Misiran masace ka min fo, o ma son ka o ke. O ka cedenw panaman to.

¹⁸Masace ka tinminamusow wele ka o pininka. A ko: “Aw ka mun le ke tan? Mun na aw ka Izirayelimɔgɔw ta cedenw to yi, aw ma o faga?”

¹⁹Tinminamusow ka Farawona jaabi ko: “Izirayelimusow te i ko Misirankamusow; baraka be o ra kosebe. Sani tinminamusu ye na, o be jigi.”

²⁰Ayiwa, dɔ farara Izirayelimɔgɔw kan, o cayara, ka baraka sɔrɔ. Ala ka baraka don tinminamusow ra, o ta kewale koson.

²¹Tinminamusow siranna Ala ja, o ma son ka denw faga minke, o koson Ala ka baraka don o ra, ka denw di olugu fana ma.

²²Ayiwa, Farawona k’a ye ten minke, a k’a fo a ta mɔgɔw ye ko o ye to ka Izirayelimɔgɔw ta denɓenin cemaninw bee firi Nili ba ji ra; ko o ye musodenw dɔron le to yi.

Bɔri 2

Musa denɓeninman

¹Ayiwa, o wagati ra Levi ta gbamɔgɔ dɔ tun ka muso dɔ furu; o muso tun ye o yere ta gbamɔgɔ dɔ le ye.

²Muso nana kɔnɔ ta, ka dence woro; o k’a ye ko den ce ka ji; o siranna, o ka den dogo, ka se fo karo saba.

³Nka den nana ke a te se ka dogo tuun minke, a bamuso ka segi dɔ lalaga ni kodarabin dɔw ye, ka mananji ni yiriji dɔ ke k’a mun janko ji kana don a kɔnɔ. A ka den la o kɔnɔ, ka taga a bla Nili bada ra, binw ce ra.

⁴Den kɔrɔmuso tagara lo ka ke den kɔrɔsi ye, k’a fle min bena ke den na.

⁵Dɔɔnin kera, Farawona denmuso nana ba ra, ko a bena ko. A tɔɔgɔɔn minw tun nana ni a ye, olugu tun be yaalayaalara bada ra. Farawona denmuso nana segi ye binw ce ra. A k’a ta baaradenmuso dɔ ci ka taga a ta.

⁶Baaradenmuso nana ni segi ye minke, Farawona denmuso k’a dayele ka cedennin dɔ ye a kɔnɔ, a be kasira. Den makari k’a mina. A ko: “E! Nin ye Heburu dɔw ta den le ye tan.”

⁷Denɓenin kɔrɔmuso gbarara Farawona denmuso ra. A k’a fo a ye ko: “I te a to ne ye taga Heburukamusu dɔ jini i ye, a bena den lamɔ i ye, ka to ka sin di a ma wa?”

⁸Farawona denmuso ko: “Taga.” Sungurunin tagara den bamuso yere le wele ka na.

⁹Den bamuso nana minke, Farawona denmuso ko a ma ko: “Den nin ta, i ye to ka sin di a ma. Ne yere le bena i sara.” Muso ka den ta ka taga ni a ye.

¹⁰Den nana kɔɔ dɔɔnin minke, muso tagara ni a ye Farawona denmuso fe. Den kera i n’a fo Farawona denmuso yere dence. A ko: “Ne be a tɔɔ la ko Musa; sabu ne k’a labo ji ra le .”

Musa ka Misirankace do faga

¹¹Ayiwa, Musa nana kɔɔya minke, lon do a tagara a balema Heburuw fe, ka taga o ye o ta jagboyabaaraw ra. A nana Misirankace do ye a be a balema Heburu do bugɔra.

¹²Musa ka yɔɔw flefle a ma mɔɔ ye minke, a ka Misirankace faga, k’a su dogo kenkenmugu jukɔɔ.

¹³O dugusagbe, Musa tagara tuun. A tagara bo Heburu fla kan, o be kerera. Jo tun te min fe, a ko o ma ko: “Mun na i be i balemace bugɔra?”

¹⁴Ce ko Musa ma ko: “Jon le ka ele sigi anw kunna ka i ke anw ta kititigebaga ye? O tuma i b’a fe ka ne faga le fana i ko i ka Misirankace faga cogo min na ke?” Musa ka o men minke, a siranna. A ko: “Sigiya t’a ra, i b’a sɔɔ a ko lonna.”

Musa borira ka taga Madiyan jamana ra

¹⁵Ayiwa, Musa ka ce min faga, o ko sera masace Farawona ma. Farawona dimina, ko a be Musa faga. Musa borira o le ra Farawona ja, ka taga dogo Madiyan jamana ra. A tagara se kolon do kɔɔ, ka lo o yɔɔ ra.

¹⁶Ayiwa, denmuso wolonfla tun be Madiyan jamana sarakalasebaga Zetoro fe. Olugu nana kolonda ra ka na ji bi. O ka ji bi ka beganw ta jiminminan fa, ko o be a di o face ta beganw ma.

¹⁷O wagati ra, sagagbenbaga dow nana o sunguruw gben, ko o ye bo yi k’a to olugu ye o ta sagaw lamin. Musa ka o ye minke, a ka sagagbenbagaw fana gben, ka ji di sunguruw ta beganw ma.

¹⁸Sunguruw sekɔra ka taga se so kɔɔ minke, o face Reweli ko o ma ko: “Mun le kera aw nana joona tan bi?”

¹⁹O ko: “Misirankace do le ka an bosi sagagbenbagaw boro bi, fo ka ji bi an ye yere k’a di an ta beganw ma.”

²⁰Reweli ko a denmusow ma ko: “O ce be min? Mun na aw nana k’a to yi? Aw ye taga a wele a ye na domuni ke.”

²¹O tagara Musa wele. Musa nana to o ce ta so. Ce k’a denmuso di a ma, k’a ke a muso ye. O denmuso tɔɔ tun ye ko Sefora.

²²Sefora nana kɔnɔ ta dence ra Musa fe. Musa k'a tɔgɔ la ko Gerisomu. A ko: "Sabu ne ye lonan le ye jamana ra."

²³Ayiwa, wagatijan temenin kɔ, Misiran masace nana sa. O y'a sɔrɔ Izirayelimɔgɔw tun be nɔnana ka kule o ta jɔnyabaara sege boro hali bi. Ala ka o ta kulekan men.

²⁴A ka o ta kumakan men minke, a hakiri tora a ta jɛnɔgɔnya ra, a tun ka jɛnɔgɔnya min don ni Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ye.

²⁵Ala ka Izirayelimɔgɔw fe, o makari k'a mina.

Bɔri 3

Ala kumana Musa fe kongokolon kɔnɔ

¹Ayiwa, Musa tora ka a burance Zetoro ta beganw kɔrɔsi; Zetoro tun ye Madiyan jamana ta sarakalasebaga le ye. Lon dɔ, Musa tagara ni beganw ye fɔ kongokolon kɔ fe, ka taga se fɔ Horebu kuru kɔrɔ, min be wele ko Ala ta kuru.

²Ka Musa to o yɔrɔ ra, Matigi Ala ta meleke k'a yere yira a ra. Musa k'a ye yiritunin dɔ le ce ma, tasumamana ra. Musa k'a fe, a k'a ye ko tasuma be bɔra yiritunin na, nka yiritunin yere te jenina.

³Musa ko: "Ne bena gbara ka taga nin fen suguya fe, k'a lon mun kosɔn yiritu te jenina, k'a sɔrɔ tasuma b'a ra."

⁴Matigi Ala k'a ye ko Musa be gbarara ka taga yiritu fe minke, a k'a kan bɔ yiritu ce ma ka Musa wele ko: "Musa, Musa!" Musa ko: "Naamu."

⁵Ala ko: "I kana gbara yan de! I ta sanbara bɔ i sen na, sabu i lonin be yɔrɔ min na nin ye, yɔrɔ saninman lo."

⁶Ala ko tuun ko: "Ne le ye i bemaw ta Ala ye, Iburahima ta Ala, ani Isiyaka ta Ala, ani Yakuba ta Ala." Musa ka o men minke, a k'a na dogo, sabu a tun be siranna ko ale kana na Ala fe.

⁷Matigi Ala ko: "O be ne ta mɔgɔw minako juguyara cogo min na Misiran, ne ka o ye yere le. Ne ka o kulekan men o tɔrɔbagaw boro, sabu dimi min be o kan, ne ka o ye.

⁸O kosɔn ne nana ka na o bɔsi Misirankaw boro, ka o labɔ o jamana ra, ka taga ni o ye jamanaba numanman dɔ ra, nɔnɔ ni li be woyo jamana min na; Kanaanakaw, ani Hetikaw, ani Amɔrikaw, ani Perezikaw, ani Hevikaw, ani Yebusikaw be o jamana le ra.

⁹Izirayelimɔgɔw kulekan sera ne ma; Misirankaw be o minako juguyara cogo min na, ne ka o ye.

- ¹⁰Ayiwa, sisan ne be ele ci Farawona fe, janko i ye taga ne ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw labɔ Misiran.”
- ¹¹Musa ka Ala jaabi ko: “Ne wa? Ne ye mun le ye, ko ne be taga lɔ Farawona na fe, ko ne be Izirayelimɔgɔw labɔra Misiran?”
- ¹²Ala ko: “Ne bɛna ke ni i ye. Ne b’a fo i ye ko ni i ka na bla Izirayelimɔgɔw na ka o labɔ Misiran, aw bɛna na ne bato nin kuru kelen le kɔrɔ yan. O tagamasiyen le sababu ra i bɛna a lɔn ko ne le ka i ci.”
- ¹³Musa ko: “Ayiwa, sisan ni ne ka taga Izirayelimɔgɔw fe, ka taga a fo o ye ko: ‘Aw bɛmaw ta Ala le ka ne ci aw fe!’ Ni o ka ne pininka ko: ‘A tɔgɔ ye di?’ O tuma ne bɛna o jaabi cogo di?”
- ¹⁴Ala ko Musa ma ko: “ ‘Min be yi, ne le ye o ye.’ I bɛna o le fo Izirayelimɔgɔw ye ko min tɔgɔ ye ko: ‘Ne be yi’, ale le ka ne ci aw fe.”
- ¹⁵Ala k’a fo tuun ko: “I be taga nin fo Izirayelimɔgɔw ye ko: ‘Matigi Ala, aw bɛmaw ta Ala, Iburahima ta Ala, ani Isiyaka ta Ala, ani Yakuba ta Ala, ale le ka ne ci aw fe.’ Ne tɔgɔ le be o ye tuma bɛɛ, ani wagati bɛɛ. Wagati bɛɛ mɔgɔw bɛna ne wele o tɔgɔ le ra.
- ¹⁶”Ayiwa, taga Izirayeli cekɔrɔbaw lajen, i ye a fo o ye ko o bɛmaw ta Ala k’a yere yira i ra, Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ta Ala. Ko a ko a ka aw ye, ani Misirankaw be min kera aw ra Misiran, a ka o ye fana.
- ¹⁷Ko o kosɔn, ko ne ko ne bɛna o labɔ tɔrɔ ra Misiran, ka taga ni o ye Kanaanakaw, ni Hetikaw, ni Amɔrikaw, ni Perezikaw, ni Hevikaw, ni Yebusikaw ta jamana ra, nɔnɔ ni li be woyo jamana min na.”
- ¹⁸Ala ko Musa ma tuun ko: “Izirayelimɔgɔw bɛna sɔn i ta kuma ma. I bɛna taga Misiran masace fe, ele ni Izirayeli cekɔrɔbaw. Aw b’a fo a ye ko: ‘Matigi Ala, Heburuw ta Ala ka a yere yira an na. An bla, an ye taga tere saba tagama ke kongo kɔnɔ, ka saraka bɔ Matigi Ala, an ta Ala ye.’
- ¹⁹Ne k’a lɔn ko Misiran masace tena sɔn k’a to aw ye taga, ni a ma ke jagboya ye a ma.
- ²⁰Ne bɛna ne ta sebgaya yira, ka kabakow ke Misiran, ka tɔrɔ suguya bɛɛ la Misirankaw kan. Ni o kera, Farawona bɛna a to aw ye taga.
- ²¹Ne yere bɛna a ke fo Misirankaw bɛna aw bonya; o ra, aw tagatɔ, aw borolakolon tena taga.
- ²²Aw ta musow bɛɛ kelen kelen bɛna a fo a sigijɔgɔnw, ani a ta sokɔnɔmɔgɔw ye, ko o ye warigbɛfenw, ani saninmanfenw di o ma, ani faniw, o be o don o dencew ni o denmusow ra. “Aw bɛna Misirankaw ta fenw mina o ra ten le, ka taga ni o ye ka o borolakolon to.”

Bɔri 4

Ala ka tagamasiyen fla yira Musa ra

- ¹Ayiwa, Musa ka Ala jaabi ko: “Izirayelimɔɔw tena la ne ra; o tena sɔn ne ta kuma ma. O bena a fɔ ko can tɛ, ko Matigi Ala m’a yere yira ne ra.”
- ²Matigi Ala ko Musa ma ko: “Mun le bɛ i boro?” Musa ko: “Bere lo.”
- ³Matigi Ala ko: “A firi dugu ma.” Musa ka bere firi dugu ma; bere yelemana ka ke sa ye. Musa borira sa ja.
- ⁴Matigi Ala ko Musa ma ko: “Gbara a ra, i ye a mina a kukala ma.” Musa gbarara sa ra k’a mina a kukala ma. Sa yelemana ka ke bere ye tuun a nɔ ra.
- ⁵Matigi Ala ko: “I bena taga o le ke Izirayelimɔɔw ja na, janko o ye la a ra ko ne Matigi Ala, o bemaw ta Ala k’a yere yira i ra, Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ta Ala.”
- ⁶Matigi Ala ko tuun ko: “I boro don i ta derege jukɔɔ, k’a la i disi kan.” Musa k’a boro don a ta derege jukɔɔ. A k’a boro bɔ minke, a k’a ye ko kunabana k’a boro mina, k’a mina k’a gbɛ pepepe.
- ⁷Matigi Ala ko: “I boro don i ta derege jukɔɔ tuun.” Musa k’a boro don a ta derege jukɔɔ tuun. A nana a bɔ minke, a boro sekɔra ka ke a cogo ra.
- ⁸Matigi Ala ko: “Ni o ka tagamasiyen fɔlɔ ye, ni o ma la i ra, ni o ma sɔn i ta ma, ni o nana tagamasiyen flanan ye, o bena la i ra.
- ⁹Ni o ka o tagamasiyen fla bɛɛ ye, ni hali belen o ma la i ra, ni o ma sɔn i ta ma, o tuma i bɛ taga ji dɔ cɛ Nili ba ra, ka na a seri dugu ma. I bena o ji min bɔn, o bena yelemaka ke jori ye dugu ma.”

Ala ka Haruna ke Musa ta kumalasebaga ye

- ¹⁰Musa ko Matigi Ala ma ko: “E! Matigi, ne tɛ se kuma ra dɛ! Kunu ko tɛ o ye, kununasini fana ko tɛ o ye. A fana tɛ i n’a fɔ a daminana sisan le, i kumatɔ ne fɛ. Kabini ne denmisɛnman, ne da ka gbiri, ne nenden sirinin lo.”
- ¹¹Matigi Ala ko: “Jɔn le ka da di mɔɔ ma? Jɔn le bɛ mɔɔ ke bobo ye, walama torogberen, k’a to a ye yeri ke, walama k’a fiyen? Ne Matigi Ala tɛ wa?”
- ¹²Ele ye taga dɔɔn. Ne bena ke ni i ye i kumatɔ. I ka kan ka min fɔ, ne yere le bena o yira i ra.”
- ¹³Musa ko: “Aa, Matigi Ala, sabari, i ye mɔɔ were ci.”
- ¹⁴Musa ka o fɔ minke, Matigi Ala dimina Musa kɔɔ kosebe. Ala ko: “I kɔɔce Haruna tɛ yi wa, i ni min bɔra Levi ta gba ra? Ne k’a lɔn ko ale kɔni bɛ se kuma ra. A yere bɛ a yere labenna ka ban ka na i kunben. Ni a nana i ye, a bena diya a ye kosebe.”

¹⁵I bɛna kuma a fɛ. Ele le bɛna kuma don a da ra. Ne bɛna kɛ ni i ye i kumatɔ, ka kɛ ni ale fana ye a kumatɔ. Aw bɛna kuma min fɔ, ne yɛrɛ le bɛna o yira aw ra.

¹⁶Ale bɛna kuma jama fɛ i nɔ ra. Ale le bɛna kɛ i ta kumalasebaga ye. Ele bɛna kɛ Ala nɔ ra ale fɛ.

¹⁷Nin bere ta i boro; i bɛna taga tagamasiyɛnw kɛ ni o le ye.”

Musa sɔnna ka sekɔ Misiran

¹⁸Ayiwa, o kɔ, Musa sekɔra ka taga so. A tagara se a burance Zetoro fɛ, a k'a fɔ a ye ko: “Sabari k'a to ne ye sekɔ ne balemaw fɛ Misiran, janko k'a lɔn ni o bɛ si ra.” A burance Zetoro ko: “Taga, Ala ye i ni hera ben.”

¹⁹Ka Musa to Madiyan, Matigi Ala kumana a fɛ tuun. Ala ko: “Musa, i kɔsegi ka taga Misiran, sabu minw tun b'a fɛ ka i faga olugu bɛɛ sara.”

²⁰Musa k'a muso ni a dencew layɛlɛn fali dɔ kan, ka taga Misiran. Ala tun ka tagamasiyɛnw kɛ ni bere min ye, Musa tagara ni o bere ye a boro.

²¹Matigi Ala kumana Musa fɛ, ko: “Ni i tagara se Misiran, ne ka kabako minw yira i ra, i bɛna o bɛɛ kɛ Farawona na na. Nka ne bɛna a jusukun gbɛleya, a tɛna sɔn ka Izirayɛlimɔgɔw bla o ye taga.

²²I bɛna a fɔ Farawona ye ko: ‘Matigi Ala ko: Izirayɛlimɔgɔw ko ka gbɛlɛn ne ma; o kɛra i ko ne dence fɔlɔ.

²³Ne b'a fɛ i ye o bla o ye taga baara kɛ ne ye. Ni i ma sɔn k'a to o ye taga, ne bɛna i dence fɔlɔ faga.’ “

²⁴Ayiwa, ka o to tagama ra, Musa ni a muso ni a denw tagara jigi yɔrɔ dɔ ra; ka o to o yɔrɔ ra, Matigi Ala wurira Musa kama ka tɔrɔ dɔ lase Musa ma, fɔ a tun bɛ pini ka sa.

²⁵Sefora ka kabakuru lɛsɛnin dɔ ta, k'a dence Gɛrisɔmu kɛnɛsigi, ka o gbolo maga Musa ra, k'a fɔ a ye ko: “Ele kɛra furuce joritigi le ye ne fɛ.”

²⁶A kɛra ten minke, Matigi Ala ka Musa to yi. O ko le kosɔn Sefora k'a fɔ Musa ma ko “furuce joritigi.” A ka o fɔ kɛnɛsigiri le kosɔn.

Musa ni Haruna ka jɔgɔn kunbɛn

²⁷O wagati ra, Ala k'a fɔ Haruna ye ko: “Wuri ka taga kongo kɔnɔ, ka taga Musa kunbɛn.” Haruna wurira ka taga. A tagara ben ni Musa ye Ala ta kuru kɔrɔ. A ka Musa fo ni kanuya ye.

²⁸Matigi Ala tun ka Musa ci ka kuma minw bɛɛ fɔ Musa ye, ani a tun ka tagamasiyɛn minw bɛɛ yira a ra ko a ye a kɛ, Musa ka o bɛɛ fɔ Haruna ye.

Izirayɛli cɛkɔrɔbaw sɔnna Musa ta kuma ma

²⁹Ayiwa, Musa ni Haruna ka sira ta o le ra ka taga. O tagara se Misiran, o ka Izirayelimogow ta cekarobaw bee lajen.

³⁰Matigi Ala tun ka kuma minw bee fo Musa ye, Haruna ka o fo cekarobaw ye; Musa ka tagamasiyenw ke o na na fana.

³¹Izirayelimogow lara o ra. O yere k'a faamu ko Matigi Ala nana Izirayelimogow bosi; sabu Ala tun ka o ta sege ye. O ka o na biri dugu ma ka Ala bato.

Bɔri 5

Musa ni Haruna tagara kuma Farawona fe

¹Ayiwa, o ko, Musa ni Haruna tagara Farawona fe; o tagara a fo a ye ko: "Matigi Ala, Izirayelimogow ta Ala ko i ye ale ta mogow bla, janko o ye taga panagbe do ke a ye kongo kono, k'a bonya."

²Farawona ko: "Jon le ye Matigi Ala ye ko ne be a kan lamem, ka Izirayelimogow bla o ye taga? Ne ma Matigi Ala lon, ne tena Izirayelimogow bla o ye taga fana."

³Musa ni Haruna ko: "Heburuw ta Ala k'a yere yira an na. A to an ye tere saba tagama ke kongo kono, ka taga saraka dow bo Matigi Ala, an ta Ala ye, janko a kana na banajugu ben an kan ka an faga, walama k'a to o ye an faga ni kerekemuru ye."

⁴Misiran masace Farawona ko: "Ele Musa, ani ele Haruna, mun koson aw be mogow kunnacenna ka o ta baara lab de? Aw ye teme ka taga baara ke de!"

⁵Mogow cayara sisan jamana kono; mun koson aw bena o ta baara lab?"

Farawona ka do fara Izirayelimogow ta baara kan

⁶Ayiwa, o lon yere ra, Farawona k'a fo baara karosibagaw ni baarakuntigiw ye ko:

⁷"Aw kana bin pini k'a di Izirayelimogow ma tuun o ye biriki bo ni a ye, i n'a fo aw derira k'a ke cogo min na. Aw y'a to o ye taga bin pini o yere ye.

⁸O bee n'a ta, o derira ka birikidenda min bo kakaro, aw y'a fo o ye ko o ka kan ka o da kelen le bo. Aw kana do bo a ra de! Sabu salibagatow lo, o koson o b'a fora tuma bee ko: 'An ye taga saraka bo an ta Ala ye'.

⁹Aw ye baara caya o ra, ka o degu kosebe. Ni o kera, o tena nin faninyakumaw jate tuun."

¹⁰Ayiwa, baarakuntigiw, ani baara karosibagaw nana o kuma fo mogow ye, ko: "Farawona ko an kana bin di aw ma tuun.

¹¹Ko aw ye taga bin pini aw yere ye. Ni aw be se k'a sarow yoro o yoro, aw ye taga a pini yi, sabu do tena bo aw ta baara ra."

¹²Mogow janjanna ka taga Misiran jamana yoro bee ra, ka taga bin pini.

¹³Baarakuntigiw tun be o jagbanna, k'a fo o ye ko: "Aw tun be deri ka birikidenda min bo tere kono, aw ka kan ka o le bo, i n'a fo wagati min na bin tun be dira aw ma."

¹⁴Farawona ta kuntigiw tun ka Izirayelimogwo minw sigi Izirayelimogwo tow kunna, ka o ke baara korosibagaw ye, Misirankaw nana ke olugu fana bugwo ye. O ko o ma ko: "Mun koson aw tun be deri ka birikidenda min bo, aw ma se ka o bo kunu ni bi?"

¹⁵Ayiwa, Izirayelimogwo ta baara korosibagaw dimina; o wurira ka taga o ko fo Farawona ye, ko: "Mun koson i be i ta jonw minako juguyara tan?"

¹⁶Bin te dira an ma, o bee n'a ta, o ko an ye biriki bo. A fe, o be an bugwo, k'a soro i yere ta mogwo le jarkira."

¹⁷Farawona ko: "Aw ye salibatow le ye, salibatow yereyere! O koson aw b'a fora ko: 'An be taga saraka bo an ta Ala ye, an be taga saraka bo an ta Ala ye.'

¹⁸Aw ye teme ka taga baara ke sisan. Bin foyi te di aw ma, nka aw tun be deri ka birikidenda min ke kakoro, aw ka kan ka o le ke."

¹⁹Izirayelimogwo ta baara korosibagaw k'a ye ko o ka olugu ta kojaw gbeleya fo k'a dama teme; ko birikidenda min fora, ko do tena bo o ra, ko o da kelen le ka kan ka ke lon o lon.

²⁰Ayiwa, o boto Farawona fe, o benna ni Musa ni Haruna ye. Olugu tun be o konona da ra.

²¹O k'a fo Musa ni Haruna ye ko: "Matigi Ala yere le bena nin ko ye, ka aw ta kewalew hake bo aw ra. Aw le nana anw ta ko to gbeleya Farawona ni a ta jamana namogwo fe. Aw le ka an fagamuru di o ma ko a ye an faga."

²²Musa ka o men minke, a k'a fo Matigi Ala ye ko: "Matigi, mun koson i ka nin kojugu ke nin mogwo ra? Mun na i ka ne ci?"

²³Kabini ne tagara Farawona fe ka taga kuma a fe i togwo ra, a be kojugu doron le kera i ta mogwo ra. Ele fana ma foyi ke ka o kisi ka bo a boro!"

Bori 6

Ala ko a bena Izirayelimogwo kunmabo

¹Ayiwa, Matigi Ala k'a fo Musa ye ko: "Ne bena min ke Farawona ra, i bena o ye sisan. Ne ta sebagaya bena a jagboya k'a to a ye Izirayelimogwo bla ka taga. Ne ta sebagaya bena a ke fo Farawona bena aw ghen yere ka bo a ta jamana kono."

²Ala k'a fo Musa ye tuun ko: "Ne le ye Matigi Ala ye.

³Ne ka ne yere yira Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ra, ko ne le ye Sebestigi Ala ye. Nka ne togwo min ye ko Matigi Ala, o ma ne lon o togwo ra.

⁴Ne ka jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔɔ don ni o ye fana, ka layiri ta o ye ko ne bɛna Kanaana jamana di o ma, o tun nana kɛ lonan ye jamana min na.

⁵Ayiwa, sisan, ne ka o ɔunakan mɛn, sabu Misirankaw ka o bla jɔɔɔɔɔɔ ra. Ne ka layiri min ta o ye, ne hakiri bɛ o ra.

⁶O kosɔn, a fɔ Izirayɛlimɔɔɔɔ ye ko: ‘Ne le ye Matigi Ala ye; Misirankaw ka jagboyabaara min la aw kan, ne bɛna aw bɔsi ka bɔ o ra. Ne bɛna aw kisi ka aw bɔ o ta jɔɔɔɔɔɔ ra. Ne bɛna aw kisi ne ta sebayaba baraka ra, ka kitibaw ben Misirankaw kan.

⁷Ne bɛna aw kɛ ne ta mɔɔɔɔ ye, ka kɛ aw ta Ala ye. O ra, aw bɛna a lɔn ko Misirankaw ka baara minw la aw kan, ko ne le bɛ aw bɔsi ka bɔ o baaraw bɛɛ ra; ne Matigi Ala, aw ta Ala ko ten.

⁸Fɔɔɔɔɔɔ, ne karira Iburahima, ani Isiyaka, ani Yakuba ye, ko ne bɛna jamana min di o ma, ne bɛna taga aw ladon o jamana le ra. Ne yɛɛ le bɛna o jamana di aw ma, k’a kɛ aw ta ye; ne Matigi Ala ko ten.’ “

⁹Ayiwa, Musa ka o kuma le fɔ Izirayɛlimɔɔɔɔ ye. Nka o tun bɛ jɔɔɔɔɔɔɔɔɔ min na, o jusukasi kosɔn, o ma se ka Musa lamɛn.

¹⁰Matigi Ala kumana Musa fɛ tuun ko:

¹¹”Taga kuma Misiran masacɛ Farawona fɛ ko a ye Izirayɛlimɔɔɔɔ bla, o ye taga ka bɔ a ta jamana ra.”

¹²Musa ka Matigi Ala jaabi ko: “A flɛ, Izirayɛlimɔɔɔɔ ma ne lamɛn; Farawona bɛna ne lamɛn cogo di, ne min tɛ se kuma ra?”

¹³Ayiwa, Matigi Ala kumana Musa ni Haruna fɛ tuun, Izirayɛlimɔɔɔɔ, ani Misiran masacɛ ta ko ra, janko ka Izirayɛlimɔɔɔɔ labɔ Misiran jamana ra.

Musa ni Haruna ta buruju

¹⁴Izirayɛlimɔɔɔɔ ta gbatigiw flɛ nin ye: Izirayɛli dɛncɛ fɔɔ Rubɛn, ale dɛncɛw tun ye Hanɔki ye, ani Palu, ani Hɛsirɔn, ani Karimi. O gbaw bɛɛ bɔra Rubɛn le ra.

¹⁵Simeyɔn dɛncɛw flɛ nin ye: Yemuwɛli, ani Yamini, ani Owadi, ani Yakini, ani Sohari, ani Kanaanaka muso dɛncɛ Sawuli. Olugu ta gbaw bɛɛ bɔra Simeyɔn le ra.

¹⁶Levi dɛncɛw ni o ta durujaw tɔɔɔɔ ye nin ye: Levi yɛɛ dɛncɛw tɔɔɔɔ tun ye ko Gerisɔn, ani Kehati, ani Merari. Levi si bɛɛ lajennin kɛra san kɛmɛ ni san bisaba, ani san wolonfla.

¹⁷Gerisɔn dɛncɛw tun ye Libini, ani Simeyi ye, o bɛɛ ni o ta gbaw.

¹⁸Kehati dɛncɛw tun ye Amuramu, ani Isari, ani Heburɔn, ani Uziyɛli ye. Kehati si kɛra san kɛmɛ ni bisaba ni saba.

- ¹⁹Merari dencew tun ye Mali ni Musi ye. Ayiwa, Levi ta gbaw le ye olugu ye, o ni o ta durujaw.
- ²⁰Ayiwa, Amuramu k'a tenenmuso Yokebedi furu. Ale ka Haruna ni Musa woro Amuramu ye. Amuramu si bee lajennin kera san keme ni san bisaba ni san wolonfla.
- ²¹Isari dencew tun ye Kore, ani Nefegi, ani Zikiri ye.
- ²²Uziyeli dencew tun ye Misaheli, ani Elisafan, ani Sitiri ye.
- ²³Haruna ka Aminadabu denmuso Eliseba le furu. Eliseba tun ye Nasan balemamusu le ye fana. Eliseba ka dence minw woro Haruna ye, olugu le kera Nadabu ye, ani Abihu, ani Elehazari, ani Itamari.
- ²⁴Kore dencew tun ye Asiri, ani Elikana, ani Abiyasafu ye. Korekaw ta gbaw le ye olugu ye.
- ²⁵Haruna dence Elehazari nana Putiyeli denmusow kelen furu. O muso ka dence woro, k'a tɔgɔ la ko Finehasi. Levi ta gbatigiw le kera olugu ye, o bee ni o ta gbaw.
- ²⁶Ayiwa, Matigi Ala kumana o Haruna ni o Musa le fe, k'a fo o ye ko o ye Izirayelimogow labo Misiran jamana ra, ka o ta gbaw tugutugu jɔgɔn ko, jenkuru jenkuru, ka o labo Misiran.
- ²⁷O Haruna ni o Musa le tagara kuma Misiran masace Farawona fe, janko ka Izirayelimogow labo Misiran.

Ala ka baara min di Musa ni Haruna ma

- ²⁸Ayiwa, wagati min na Matigi Ala kumana Musa fe Misiran jamana ra,
- ²⁹a tun k'a fo Musa ye ko: "Ne le ye Matigi Ala ye; ne be fen o fen fo i ye, o fo Misiran masace Farawona ye."
- ³⁰O wagati ra, Musa tun ka Matigi Ala jaabi o le ra ko: "Kuma ka gbelen ne fe; Farawona bena ne lamɛn cogo di?"

Bɔri 7

- ¹Ayiwa, Matigi Ala k'a fo Musa ye o le ra ko: "Ne bena fangaba di i ma, ka i ke i ko Ala, Farawona ja korɔ. I korɔce Haruna bena ke i ta kumalasebaga ye.
- ²Ni ne ka ci o ci fo i ye, i ye o fo i korɔce Haruna ye; ale be o lase Farawona ma, janko a y'a to Izirayelimogow ye taga ka bo a ta jamana ra.
- ³Nka ne Ala, ne yere bena Farawona jusukun gbeleya, ka tagamasiyenw ni kabako caman ke Misiran jamana ra.

⁴Nka o bɛɛ n'a ta, Farawona tena sɔn ka aw lamɛn. Ne bɛna ne ta sebagaya yira Misiran jamana ra, ka kitibaw ben o kan, ka ne ta mɔɔw, Izirayelimɔɔw labɔ Misiran jamana ra; ne bɛna o gban jɔɔn kɔ jɛnkuru jɛnkuru ka o labɔ.

⁵Ni ne nana ne ta sebagaya yira Misirankaw ra tuma min na, ka o tɔɔɔ, ka Izirayelimɔɔw bɔ o cɛ ra, o tuma le ra o bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.”

⁶Matigi ka ci minw fɔ Musa ni Haruna ye, o ka o kɛ.

⁷Musa ni Haruna tagara kuma Farawona fɛ wagati min na, o y'a sɔɔɔ Musa si tun ye san biseegi, Haruna si tun ye san biseegi ni saba.

Bere kɛra sa ye

⁸Ayiwa, Matigi Ala k'a fɔ Musa ni Haruna ye ko:

⁹”Ni Farawona k'a fɔ aw ye ko aw ye kabako dɔ kɛ k'a yira ale ra, Musa, ele ye a fɔ Haruna ye ko a ye a ta bere ta k'a firi dugu ma Farawona ja na. Bere bɛna yelemama ka kɛ sa ye.”

¹⁰Musa ni Haruna tagara Farawona fɛ. Matigi Ala ka min fɔ o ye, o ka o kɛ. Haruna k'a ta bere firi dugu ma, Farawona ni a ta jamana jamɔɔw ja na. Bere yelemama ka kɛ sa ye.

¹¹Farawona ka Misiran kolɔnbagaw, ani a subagaw, ani a jinamoriw wele ka na. Olugu fana nana o dɔ kɛ subagaya ra.

¹²Olugu bɛɛ fana ka o ta berew firi dugu ma; berew yelemama ka kɛ saw ye. Nka Haruna ta bere tun yelemama ka kɛ sa min ye, o sa ka olugu ta saw bɛɛ kunu.

¹³Nka o bɛɛ n'a ta, Farawona k'a jusukun gbɛleya, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ cogo min na; a ma sɔn ka Musa ni Haruna ta kuma lamɛn.

Tɔɔɔ fɔlɔ: ji kɛra jori ye

¹⁴Ayiwa, Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko: “Farawona jusukun ka gbɛlɛn; a tɛ sɔnna ka ne ta mɔɔw bla o ye taga.

¹⁵Sini sɔɔmada jona fɛ, i ni Haruna ye taga a nɔ fɛ. A bɛna bɔ ka taga Nili bada ra. Aw ye taga a fɛ bada ra yi. Bere min yelemama ka kɛ sa ye, i ye o ta i boro.

¹⁶I ye a fɔ a ye ko: ‘Matigi Ala, Heburuw ta Ala ka ne ci i fɛ, ko ne ye a fɔ i ye ko i y'a to ale ta mɔɔw ye taga, ka taga ale bato kongo kɔnɔ. Nka hali bi i tɛ sɔnna o kuma ma.

¹⁷Ayiwa, Matigi Ala ko, ko bere min bɛ ne boro, ko ne ye na o kɛ ka baji gbasi, ko baji bɛna yelemama ka kɛ jori ye; ko o ra i bɛna a lɔn ko ale le ye Matigi Ala ye.

¹⁸Nili ba jegew bɛɛ bɛna faga ji ra. Ji bɛna tori. Misirankaw bɛna a fɔ ko o bɛ ji min, nka o tena se.’ “

¹⁹Matigi Ala k'a fɔ Musa ye tuun ko: "A fɔ Haruna ye ko a ye a ta bere ta k'a kɔrɔta Misiran jiw bɛɛ kunna, ani baw, ani kɔw, ani bununw, ani dinga jimanw. O jiw bɛɛ bɛna kɛ jori ye. Jori bɛna kɛ Misiran jamana yɔrɔ bɛɛ ra. Hali ji minw bɛ o ta yiridagaw, ani o ta kabakurudagaw kɔnɔ, o bɛɛ le bɛna kɛ jori ye."

²⁰Matigi ka min fɔ Musa ni Haruna ye, o ka o kɛ. Haruna ka bere kɔrɔta ka baji gbasi ni a ye Farawona ni a ta jamana jamɔgɔw bɛɛ na na. Baji bɛɛ yelemana ka kɛ jori ye.

²¹Ba jɛgɛw bɛɛ fagara. Ji torira. Misirankaw ma se k'a ji min tuun. Jori tun bɛ Misiran jamana yɔrɔ bɛɛ ra.

²²Nka Misiran jinamoriw fana ka o jɔgɔn kɛ subagaya ra. Farawona ka o ye minke, a k'a jusukun gbɛleya, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ cogo min na. A ma sɔn ka Musa ni Haruna ta kuma lamɛn.

²³Masacɛ Farawona sekɔra ka taga a ta so; hali a ma o ko jate fɛn ye.

²⁴Misirankaw bɛɛ ka dingaw sogisogi bada ra ka ji jini; sabu o tun tɛ se ka ba ta ji min tuun.

Tɔrɔ flanan: yɔrɔ bɛɛ kɛra tɔrisenjanw ye

²⁵Matigi Ala ka baji cɛn lon min na, tere wolonfla le kɛra o kɔ fɛ.

²⁶O kɔ, Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko: "Aw ye taga a fɔ Farawona ye ko Matigi Ala ko: 'A to ne ta mɔgɔw ye taga ne bato.

²⁷Ni i ma sɔn k'a to o ye taga, ne bɛna tɔrisenjanw kɛ ka i ta jamana bɛɛ fa, ka i tɔrɔ ni o ye.

²⁸Baji bɛna fa tɔrisenjanw na. O bɛna bɔ ba ra ka taga i yɛrɛ ta so kɔnɔ, ka don hali i ta sibon kɔnɔ, ka yɛlɛn i ta lanan kan, ka don i ta jamana jamɔgɔw ta sow kɔnɔ, ani i ta mɔgɔw bɛɛ ta bonw kɔnɔ; o bɛna don hali burujɛnigbaw, ani burugbasiminanw bɛɛ kɔnɔ.

²⁹Tɔriw bɛna yɛlɛn i kan, ani i ta mɔgɔw kan, ani i ta jamana jamɔgɔw bɛɛ kan.' "

Bɔri 8

¹Matigi Ala k'a fɔ Musa ye tuun ko: "A fɔ Haruna ye ko a ye bere ta, k'a kɔrɔta san fɛ, kɔw kunna, ani jisiraw, ani dinga jimanw, ka tɔrisenjanw bɔ ka o kɛ Misiran jamana bɛɛ kan."

²Haruna k'a boro kɔrɔta ni bere ye Misiran jiw bɛɛ kunna. Tɔrisenjanw bɔra ji ra yɔrɔ bɛɛ ra, ka Misiran jamana yɔrɔ bɛɛ fa.

³Nka Misiran jinamoriw fana ka o dɔ kɛ subagaya ra. O fana ka tɔrisenjanw bɔ ji ra k'a kɛ Misiran jamana kan.

⁴Farawona ka Musa ni Haruna wele k'a fɔ o ye ko: "Aw ye Matigi Ala daari, janko a ye nin tɔrisenjanw mabɔ ne ni ne ta mɔgɔw ra; ni o kera, ne bena a to Izirayelimɔgɔw ye taga saraka bɔ Matigi Ala, o ta Ala ye."

⁵Musa ko Farawona ma ko: "Masace, ele ta le ye bonya ye; a ko be ele le boro. Tuma juman le i b'a fe ne ye Ala daari i ni i ta jamana jamɔgɔw ye, ani i ta jamana mɔgɔw, janko a ye tɔriw mabɔ i ra, ka o bɔ sow kɔnɔ? Ne bena Ala daari; tɔriw tena ke yɔrɔ si tuun ni baji dɔrɔn te."

⁶Farawona ko: "A ye ke sini." Musa ko: "I ka min fɔ, a bena ke ten, janko i ye a lon ko mɔgɔ te yi, min be se k'a yere suma ni Matigi Ala, an ta Ala ye."

⁷Tɔriw bena mabɔ i ni i ta sow ra, ani i ta jamana jamɔgɔw, ani i ta jamana mɔgɔw ra. Tɔriw bena ke ba dɔrɔn le ra."

⁸Musa ni Haruna tagara ka bɔ Farawona ta so. Musa tagara Matigi Ala daari kosebe, ko a ka Farawona tɔrɔ ni tɔri minw ye, a ye o tɔriw mabɔ Farawona ra, ani a ta jamana ra.

⁹Musa ka min daari, Matigi Ala ka o ke. Tɔriw bee fagara bonw kɔnɔ, ani luw kɔnɔ, ani forow ra.

¹⁰O ka o ce ka o tonton jɔgɔn kan. A torira, k'a kasa ke jamana yɔrɔ bee ra.

¹¹Farawona k'a ye ko a ko nɔgɔyara minke, a k'a jusukun gbeleya tuun, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ cogo min na; a ma sɔn ka Musa ni Haruna ta kuma lamɛn.

Tɔrɔ sabanan: buguri kera kinnifenw ye

¹²Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko: "A fɔ Haruna ye ko a ye bere kɔrɔta ka dugukolo buguri gbasi. Buguri bena yelemama ka ke kinnifen misen dɔw ye Misiran jamana fan bee ra."

¹³Matigi Ala ka min fɔ, Musa ni Haruna ka o ke. Haruna k'a boro kɔrɔta ni bere ye ka dugukolo buguri gbasi. Buguri yelemama ka ke kinnifen misenw ye ka don mɔgɔw ni beganw bee ra. Buguri bee yelemama ka ke kinnifen misenw ye Misiran jamana bee ra.

¹⁴Misiran jinamoriw ko o be o jɔgɔn ke subagaya ra, nka o ma se. Kinnifen misenw wurira ka na don mɔgɔw ni beganw bee ra yɔrɔ bee.

¹⁵Jinamoriw k'a fɔ Farawona ye ko: "Nin ye Ala yere ta boro nɔ le ye!" O bee n'a ta, Farawona k'a jusukun gbeleya, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ cogo min na; a ma sɔn ka Musa ni Haruna ta kuma lamɛn.

Tɔrɔ naaninan: yɔrɔ bee kera limɔgɔw ye

¹⁶Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko: "Wuri sɔgɔmada joona fe ka taga Farawona fe. A bena bɔ ka taga bada ra. Taga a fɔ a ye ko Matigi Ala ko: 'A to ne ta mɔgɔw ye taga ne bato."

¹⁷Ni i m'a to ne ta mɔɔw ye taga, ne bɛna limɔɔjuguw lana i kama, ani i ta jamana jamɔɔw, ani i ta jamana mɔɔw bɛɛ kama; limɔɔw bɛna don i ta sow kɔɔ. Misirankaw ta sow bɛɛ bɛna fa limɔɔw ra. Misiran jamana dugukolo bɛɛ bɛna fa a ra.

¹⁸Nka o lon na, ne ta mɔɔw siginin bɛ jamana yɔɔ min na, min ye Goseni mara ye, ne bɛna o yɔɔ tanga o limɔɔw ma. Limɔɔw tɛna kɛ o yɔɔ ra; ne bɛna o kɛ, janko i ye a lon ko ne Matigi Ala, ko ne ta sebaɔya bɛ Goseni mara kan.

¹⁹Ne bɛna o faranfasi kɛ i ta mɔɔw, ani ne ta mɔɔw cɛ. O tagamasiyen bɛna kɛ sini le.' "

²⁰Matigi Ala tun k'a fɔ cogo min na, a k'a kɛ ten fana. Limɔɔjuguw nana caman Farawona ta so kɔɔ, ani jamana jamɔɔw ta sow kɔɔ. Jamana yɔɔ bɛɛ cɛna limɔɔw fɛ.

²¹Farawona ka Musa ni Haruna wele k'a fɔ o ye ko: "Aw ye taga saraka bɔ aw ta Ala ye, nka aw ye to jamana kɔɔ yan."

²²Musa ko: "A tɛ se ka kɛ o cogo ra, sabu an bɛna saraka minw bɔ Matigi Ala, an ta Ala ye, Misirankaw bɛ o sarakaw haramuya; o bɛ fɛn min haramuya, ni an ka o bɔ saraka ye o ja na, o tɛna an bon ni kabakuru ye ka an faga wa?"

²³An b'a fɛ ka tere saba tagama le kɛ ka taga kongo kɔɔ, ka taga saraka bɔ Matigi Ala, an ta Ala ye. Ni a yɛɛ tagara min fɔ an ye, an bɛna o le kɛ."

²⁴Farawona ko: "Ayiwa, ne kɔni bɛna a to aw ye taga saraka bɔ Matigi Ala, aw ta Ala ye kongo kɔɔ, nka aw kana taga yɔɔjan ka tɛmɛ. Aw ye Ala daari ne ye fana janko limɔɔw ye taga."

²⁵Musa ko: "Ni ne bɔra i fɛ yan, ne bɛna Matigi Ala daari i ye. Sini Ala bɛna limɔɔw mabɔ i ra, ani i ta jamana jamɔɔw, ani i ta jamana mɔɔw bɛɛ ra. Nka i kana an neɛ tuun ka ban, k'a to Izirayelimɔɔw ye taga saraka bɔ Matigi Ala ye!"

²⁶Musa bɔra Farawona ta so kɔɔ minke, a ka Matigi Ala daari.

²⁷Musa ka min daari, Matigi Ala ka o kɛ. A ka limɔɔw mabɔ Farawona ra, ani a ta jamana jamɔɔw, ani a ta jamana mɔɔw bɛɛ ra. Hali limɔɔw kelen ma to.

²⁸Nka Farawona belɛn k'a jusukun gbeleya tuun, a ma sɔn k'a to Izirayelimɔɔw ye taga.

Bɔri 9

Tɔɔɔ loorunan: bɛganw fagara

¹Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko: "Taga Farawona fɛ, i ye taga a fɔ a ye ko Matigi Ala, Heburuw ta Ala ko: 'A to ne ta mɔɔw ye taga ne bato.

²Ni i ma sɔn k'a to o ye taga, ni i ka o mina ka to yan tuun,

³o tuma i ta began minw be kongo kɔnɔ, ne Matigi Ala bɛna ne ta se bagaya ke ka olugu bɛɛ halaki. Banajuguba dɔ bɛna i ta sow mina, ani i ta faliw, ani i ta nɔgɔmɛw, ani i ta misiw, ani i ta sagaw, ani i ta baw; o camanba bɛna faga.

⁴Nka ne Matigi Ala, ne bɛna faranfasi ke Izirayelimɔgɔw ta beganw, ani Misirankaw ta beganw cɛ. Izirayelimɔgɔw ta began si tɛna faga.’ “

⁵Ayiwa, o ko bɛna ke lon min na, Matigi Ala ka o latige. A ko: “Sini ne Matigi Ala bɛna o ke Misiran jamana kɔnɔ.”

⁶O dugusagbɛ, Matigi Ala tun ka min fɔ, a ka o ke. Misirankaw ta beganw bɛɛ fagara. Nka foyi ma faga Izirayelimɔgɔw ta beganw na.

⁷Farawona ka mɔgɔ ci ka taga pininkari ke o ko ra. O nana a fɔ a ye ko foyi ma faga Izirayelimɔgɔw ta beganw na. Nka o bɛɛ n’a ta, Farawona belɛn k’a jusukun gbɛlɛya; a ma sɔn fiyewu k’a to Izirayelimɔgɔw ye taga.

Tɔɔɔ wɔɔɔnɔn: sumuniw wurira mɔgɔw ra

⁸Matigi Ala k’a fɔ Musa ni Haruna ye ko: “Aw ye taga dibi dɔ ta bugurigbɛ dɔ cɛ. Ele Musa bɛna o bugurigbɛ seri san fɛ Farawona ja na.

⁹A bɛna ke gbangban ye ka Misiran jamana bɛɛ datugu, ka ke sumuni ye mɔgɔw ni beganw na; sumuniw bɛna cici ka ke joriw ye o fariw ra, Misiran jamana bɛɛ ra.”

¹⁰Musa ni Haruna tagara dibi dɔ ta bugurigbɛ dɔ cɛ, ka taga ni o ye Farawona fɛ. Musa k’a seri san fɛ. A ka sumuni bɔ mɔgɔw ni beganw fari yɔɔ bɛɛ ra.

¹¹Hali Misiran jinamoriw ma se ka bɔ ka taga Farawona fɛ yi, sumuniw kosɔn; sabu sumuni tun bɔra olugu fana fariw ra, ka o fari bɛɛ ke jori ye, i n’a fɔ Misiranka tɔw bɛɛ.

¹²Nka Ala ka Farawona jusukun gbɛlɛya tuun, i n’a fɔ a tun k’a fɔ Musa ni Haruna ye ko min na; Farawona ma sɔn ka Musa ni Haruna lamɛn.

Tɔɔɔ wolɔnflanan: sanbɛrɛ jigira

¹³Matigi Ala k’a fɔ Musa ye ko: “Sini sɔgɔmada jona fɛ, i ye wuri ka taga Farawona fɛ, i ye taga a fɔ a ye ko Matigi Ala, Heburuw ta Ala ko: ‘A to ne ta mɔgɔw ye taga ne bato.

¹⁴Ni o tɛ, sisan kɔni ne bɛna tɔɔɔ min lase i ni i ta jamana jamɔgɔw, ani i ta jamana mɔgɔw bɛɛ ma, o bɛna juguya kɔsɛbɛ. Ne bɛna o ke janko i ye a lon ko dugukolo bɛɛ kan, mɔgɔ si tɛ se ka a yɛrɛ suma ni ne ye.

¹⁵Sabu ne bɛna ne ta se bagaya yira can yɛrɛ ra, ka banajugu dɔ ke ka i halaki, ka i ni i ta jamana mɔgɔw bɛɛ tunu ka bɔ dugukolo kɔ kan.

¹⁶Ne ka i janaman to, janko ka ne ta se bagaya le yira i ra, ani janko mɔgɔw ye ne tɔgɔ fɔ dugukolo yɔɔ bɛɛ ra.

- 17 O bɛɛ n'a ta, hali bi i ka ne ta mɔgɔw bari; i ma sɔn k'a to o ye taga.
- 18 Sini jɔgɔntumasi, ne bɛna sanbɛrɛ jigi; o sanbɛrɛ bɛna juguya fɔ k'a dama tɛmɛ. Kabini Misiran jamana sigira, fɔ ka na se bi ma, o sanbɛrɛ jɔgɔn ma deri ka jigi a kan ban.
- 19 O ra, i ta bɛganw, ani i ta fɛn o fɛn bɛ foro ra, i jija ka o bɛɛ ladon so kɔnɔ joona. Ni mɔgɔ o mɔgɔ, walama ni bɛgan o bɛgan ka to kongo ra, ni a ma na so kɔnɔ, sanbɛrɛ bɛna jigi olugu bɛɛ kan ka o bɛɛ faga.' "
- 20 Ayiwa, Farawona ta jamana jɔmɔgɔ minw siranna Matigi Ala ta kuma ja, olugu ka o ta jɔnw ni o ta bɛganw lana so kɔnɔ joona.
- 21 Nka minw ma Matigi Ala ta kuma jate, olugu ka o ta jɔnw ni o ta bɛganw to kongo ra yi.
- 22 Matigi Ala k'a fɔ Musa ye tuun ko: "Bere ta k'a kɔrɔta san fɛ, janko sanbɛrɛ ye jigi mɔgɔw ni bɛganw kan, ani binw bɛɛ, Misiran jamana ra."
- 23 Musa k'a ta bere kɔrɔta san fɛ. Matigi Ala ka sanpɛrɛn ni sanbɛrɛ jigi; sanmanamana kɛra dugukolo yɔrɔ bɛɛ ra. Matigi Ala ka sanbɛrɛ jigi Misiran jamana bɛɛ kan.
- 24 Sanbɛrɛ tun bɛ jigira; sanmanamana tun bɛ yɔrɔ bɛɛ. A tun juguyara kɔsɛbɛ; kabini Misiran jamana kɛra jamana ye, o jɔgɔn tun ma deri ka kɛ fɔlɔ.
- 25 Sanbɛrɛ jigira Misiran jamana yɔrɔ bɛɛ ra; fɛn o fɛn tun bɛ foro ra, adamaden fara bɛgan kan, sanbɛrɛ ka o bɛɛ halaki. Sanbɛrɛ ka binw bɛɛ faga, ka yiriw bɛɛ karikari.
- 26 Izirayɛlimɔgɔw tun siginin bɛ jamana yɔrɔ min na, Gosɛni mara ra, o yɔrɔ dɔrɔn le tora; sanbɛrɛ ma se o yɔrɔ le ma.
- 27 Farawona ka Musa ni Haruna wele, k'a fɔ o ye ko: "Sisan kɔni ne jarakira; Matigi Ala ta le ye can ye. Ne ni ne ta mɔgɔw le jarakira.
- 28 Aw ye Matigi Ala daari ne ye, a ye sanpɛrɛn ni sanbɛrɛ lalɔ ten. Ne bɛna a to aw ye taga; ne tɛna aw lalɔ tuun."
- 29 Musa k'a fɔ Farawona ye ko: "Ni ne bɔra dugu kɔnɔ tuma min na, ne bɛna ne boro kɔrɔta Matigi Ala ma, k'a daari. Sanpɛrɛn ni sanbɛrɛ bɛna lɔ; janko i ye a lɔn ko dugukolo ye Matigi Ala ta le ye.
- 30 Nka ne k'a lɔn ko hali ni o kɛra, ele ni i ta jamana jɔmɔgɔw tɛna sɔn ka siran Matigi Ala ja hali belɛn."
- 31 Ayiwa, sɛnɛfɛn minw tun dɛna ka ban, ani sɛnɛfɛn minw tun ka fiyɛrɛn bɔ i n'a fɔ lɛn, sanbɛrɛ ka o bɛɛ cɛn.
- 32 Nka alikama* ni jɔ, sanbɛrɛ ma olugu cɛn sabu olugu tɛ fiyɛrɛn joona.

³³Ayiwa, Musa bɔra Farawona ta so ka taga dugu kɔ fɛ. A ka a boro kɔrɔta san fɛ Matigi Ala ma, k'a daari. Sanperen ni sanberɛ lalɔra. Sanji ma ben tuun.

³⁴Farawona k'a ye ko sanji ni sanperen ni sanberɛ bɛɛ lɔra minke, a belen tora a ta kojuguke ra. A k'a jusukun gbeleya tuun, a ni a ta jamana pamɔgɔw.

³⁵Farawona jusukun gbeleyara, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ Musa ye cogo min na; a ma sɔn k'a to Izirayelimɔgɔw ye taga fiyewu.

Bɔri 10

Tɔwɔ seeginan: fɔɔɔ nana ni tɔnw ye

¹Matigi Ala k'a fɔ Musa ye tuun ko: "Taga Farawona fɛ tuun. Ne le ka ale ni a ta jamana mɔgɔw jusukun gbeleya, janko ka ne ta tagamasiyenw ke o ce ra, o ye a ye;

²ani janko ne ka Misirankaw tɔwɔ cogo min na, ni ne ta tagamasiyenw ye, i ye o bɛɛ lakari i denw, ani i mamadenw ye. Aw bɛɛ ka kan k'a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye."

³Musa ni Haruna tagara Farawona fɛ ka taga a fɔ a ye ko: "Matigi Ala, Heburuw ta Ala ko, ko lon juman le i bɛna sɔn ka i yɛɛ majigi a le ye dɛ? A ko i ye a ta mɔgɔw bla o ye taga ale bato.

⁴A ko ni i ma sɔn ka ale ta mɔgɔw bla o ye taga, sini a bɛna tɔnw bla ka na Misiran jamana yɔwɔ bɛɛ ra.

⁵Tɔnw bɛna i ta dugukolo yɔwɔ bɛɛ datugu fɔ mɔgɔw tena se ka dugukolo yɔwɔ si ye. Sanberɛ ma se ka senɛfen minw cɛn, tɔnw bɛna o bɛɛ domu; yiri o yiri bɛ kongo ra, o bɛna o bɛɛ flaburuw jimi.

⁶O bɛna don i ta bon kɔɔ, ka i ta bonkɔɔyɔwɔw fa, ani i ta jamana pamɔgɔw ta bonw, ani Misirankaw bɛɛ ta bonw. Kabini i faw ni i bɛmaw bɛ nin jamana ra yan, fɔ ka na se bi ma, o ja ma kojugu min jɔgɔn ye ban, o le bɛna ke." Musa ni Haruna ka o fɔ minke, o bɔra Farawona ta so kɔɔ ka taga.

⁷Ayiwa, Farawona ta jamana pamɔgɔw ko a ma ko: "O tuma ce nin bɛna an sege tan le tuma bɛɛ wa? I t'a to o ye taga Matigi Ala, o ta Ala bato wa? Hali bi i belen m'a lɔn ko Misiran jamana bɛ halakira ka taga le wa?"

⁸Ayiwa, o ka Musa ni Haruna wele tuun ka na Farawona fɛ. Farawona ko o ma ko: "Aw ye taga Matigi Ala, aw ta Ala bato. Nka jɔn ni jɔn le bɛna taga aw ra?"

⁹Musa ka Farawona jaabi ko: "An bɛɛ lo; an ta kanbelenw, ani an ta cekɔwɔw, ani an dencew ni an denmusow bɛɛ; hali an ta sagaw, ani an ta baw, ani an ta misiw bɛɛ bɛ taga, sabu an bɛna panagbɛba le ke ka Matigi Ala, an ta Ala bonya."

¹⁰Farawona ko: “K’a fɔ ko ne bɛna aw bla ka taga ni aw ta musow ni aw ta denw ye, ko Matigi Ala bɛ aw fɛ, ne tɛ o kɛ fiyewu; ne k’a lon ko aw bɛ kojugu dɔ le miirira.

¹¹Aw ka min fɔ, o tɛ kɛ. Aw cɛw dama le ye taga Matigi Ala bato, sabu aw ko ten le.” O kɔ, o ka Musa ni Haruna gben ka bɔ Farawona ja kɔrɔ.

¹²Matigi Ala k’a fɔ Musa ye tuun ko: “I ta bere mina i boro k’a kɔrɔta Misiran jamana kunna, ka tɔnw bɔ k’a kɛ Misiran jamana kan caman, o ye bin bɛɛ jimi, ani fɛn o fɛn tora sanbɛrɛ tɛmɛnin kɔ.”

¹³Musa ka a ta bere kɔrɔta Misiran jamana kunna. Matigi Ala ka fɔrɔba dɔ lawuri ka bɔ terebɔyanfan na. O fɔrɔ nana o lon tere bɛɛ, ani su bɛɛ. O dugusagbe sɔgɔma, fɔrɔ nana ni tɔnw ye caman;

¹⁴tɔnw bɔra ka don Misiran jamana ra. Jamana yɔrɔ bɛɛ fara tɔnw na, tɔn camanba. A jɔgɔn tun ma kɛ ka ye, a jɔgɔn fana tɛna kɛ ka ye.

¹⁵Misiran dugukolo bɛɛ fara tɔnw na, fɔ ka yɔrɔ bɛɛ kɛ dibi ye. O ka binw bɛɛ jimi, ani yiridenw bɛɛ. Fɛn o fɛn tun tora sanbɛrɛ tɛmɛnin kɔ, o ka o bɛɛ domu. Flaburu foyi ma to yiri si ra, bin foyi ma to kongo ra, ni o ma min jimi, Misiran jamana bɛɛ kɔnɔ.

¹⁶Farawona teliyara ka Musa ni Haruna wele, ka na a fɔ o ye ko: “Ne ka aw ta Matigi Ala hake ta, ka aw fana hake ta.

¹⁷Nka aw ye yafa ne ma nin kelen na, ka Matigi Ala, aw ta Ala daari ne ye janko a ye nin tɔrɔjuguba mabɔ ne ra.”

¹⁸Musa bɔra Farawona ta so kɔnɔ ka taga Matigi Ala daari.

¹⁹Matigi Ala ka fɔrɔba dɔ lawuri ka bɔ terebenyanfan na. O fɔrɔ ka tɔnw bɛɛ cɛ ka taga o kɛ Kɔgɔjiwulen na. Tɔn den kelen ma to Misiran jamana yɔrɔ si ra.

²⁰Nka o bɛɛ n’a ta, Matigi Ala ka Farawona jusukun gbɛlɛya tuun. A ma sɔn ka Izirayelimɔgɔw bla o ye taga.

Tɔrɔ kɔnɔntɔnnan: jamana bɛɛ kɛra dibi ye

²¹Matigi Ala ko Musa ma tuun ko: “I ta bere mina i boro k’a kɔrɔta san fɛ, janko dibikuruba ye don Misiran jamana fan bɛɛ ra; o dibi bɛna bonyafa fɔ k’a kɛ i n’a fɔ mɔgɔ bɛna maga a ra.”

²²Ayiwa, Musa k’a ta bere kɔrɔta san fɛ; dibikuruba donna Misiran jamana fan bɛɛ ra, ka se fɔ tere saba.

²³Mɔgɔw tun tɛ sera ka jɔgɔn ye dibi bonyakojugu fɛ. Tere saba kɛra, mɔgɔ si ma se ka bɔ a ta so kɔnɔ; nka kɛnɛ tun bɛ Izirayelimɔgɔw ta yɔrɔ ra.

²⁴Farawona ka Musa wele tuun k'a fɔ a ye ko: "Aw ye taga Matigi Ala, aw ta Ala bato. Aw ye taga ni aw ta denmisenw bɛɛ ye. Aw ta sagaw ni aw ta baw, ni aw ta misiw dɔrɔn le bɛna to yan."

²⁵Musa ko: "An bɛna taga fɛn minw kɛ saraka ye, ani an bɛna bɛgan minw kɛ saraka jɛnitaw ye k'a di Matigi Ala, an ta Ala ma, i ka kan k'a to an ye taga ni o ye."

²⁶Anw kɔni bɛna taga ni an ta bɛganw bɛɛ le ye, hali kelen tena to an kɔ fɛ yan; sabu an bɛna o dɔw le kɛ saraka ye k'a di Matigi Ala, an ta Ala ma. Nka ni an ma se a yɔrɔ yɛrɛ ra, an bɛna min ni min kɛ saraka ye k'a di Matigi Ala, an ta Ala ma, an tɛ se ka o lon."

²⁷Nka Matigi Ala ka Farawona jusukun gbɛlɛya tuun. A ma sɔn ka Izirayelimɔgɔw bla o ye taga ka bɔ a ta jamana ra.

²⁸Farawona pɛrɛnna Musa kunna, ko: "Tɛmɛ ka bɔ ne ta so kɔnɔ sisan! A dan ye kɛ nin ye. Ne kana i ye ne fɛ yan tuun; sabu ni ne ka i ye ne fɛ yan lon o lon, ne bɛ i faga o lon."

²⁹Musa ko: "Ayiwa, ni i ko ten, ne k'a mɛn; ne tena se i fɛ yan tuun."

Bɔri 11

Ala ko tɔrɔ laban bɛna na

¹Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko: "Ne bɛna tɔrɔba kelen lase Farawona ni Misirankaw ma tuun, ka o kɛ a laban ye. O kɔ, a bɛna aw bla aw ye taga. A yɛrɛ bɛna aw gben le pewu ko aw ye taga ka bɔ a ta jamana ra."

²A fɔ Izirayelimɔgɔw ye ko ni aw tagatuma sera, cɛw ni musow bɛɛ ye warigbɛfɛnw ni saninmanfɛnw daari o sigɔgɔnw fɛ."

³Matigi Ala tun ka Izirayelimɔgɔw ko diya Misirankaw ye kɔsɛbɛ. Farawona ta jamana jamɔgɔw, ani Misirankaw bɛɛ tun bɛ Musa yɛrɛ bonyara kɔsɛbɛ.

⁴Ayiwa, Musa tagara a fɔ Farawona ye ko Matigi Ala ko, ko su cɛmance ra, ale bɛna tɛmɛ Misiran jamana kɔnɔ;

⁵ko dence fɔlɔ bɛɛ bɛna sa Misiran jamana kɔnɔ. Masace Farawona ni a ta masaya bɛɛ, o dence fɔlɔ tena to; hali jɔnmuso gbansan min bɛ mugu si, o fana dence fɔlɔ tena to, bɛganw fana den fɔlɔw cɛmanw tena to.

⁶Kulekanba caman bɛna bɔ Misiran jamana yɔrɔ bɛɛ ra. Sabu o ko jɔgɔn ma deri ka kɛ fɔlɔ, a jɔgɔn yɛrɛ fana tena kɛ tuun.

⁷Nka Izirayelimɔgɔw fɛ, hali wuru tena kasi, k'a fɔ ko a bɛ sɔngɔra mɔgɔ ra, walama bɛgan na; a bɛna o kɛ janko faranfasi min bɛ Misirankaw ni Izirayelimɔgɔw cɛ Matigi Ala fɛ, aw ye o lon.

⁸O tuma ra i ta jamana jamogow bee bena o kinbiri gban ne korɔ, k'a fo ne ye ko: "Taga, i ni i ta nofemogow bee." O le ko, ne be sorɔ ka bo ka taga ni ne ta mogow ye. Musa ka o kumaw fo minke, a dimininba bora Farawona ta so ka taga.

⁹Ayiwa, Matigi Ala tun k'a fo Musa ye kabini a damina ra ko: "Farawona tena son ka aw lamɛn. O bena ke sababu ye k'a to ne ye do fara ne ta kabakow kan, ka ne ta sebgaya yira Misiran jamana konɔ."

¹⁰Ayiwa, Musa ni Haruna ka o kabakow ke Farawona ja na, nka Matigi Ala ka Farawona jusukun gbeleya, a ma son k'a to Izirayelimogow ye taga ka bo a ta jamana ra.

Bɔri 12

Jɔnyaban janagbe

¹Ayiwa, ka Musa ni Haruna to Misiran jamana ra, Matigi Ala k'a fo o ye, ko:

²"Nin karo le bena ke karo folo ye; ale le bena ke san karo folo ye aw fe.

³Aw ye a fo Izirayelimogow ye, ko: 'San o san, nin karo tere tan, gba bee kelen kelen ye sagadennin kelen, walama badennin kelen mina; lu bee kelen kelen ni a ta sagaden walama baden.

⁴Ni lu min mogow man ca, olugu ni o sigijogonw ye jen began kelen na, ka kapa ni mogow hakeya ye. Mogo hakeya min be se ka began kelen domu k'a ban, aw ye o da le jate mina.

⁵A ka kan ka ke beganden cɛman le ye, fiyen te min na, min ka san kelen sorɔ fana.

⁶Aw ye a mina k'a bla ka se fo karo tere tan ni naani ma. Izirayelimogow bee bena o beganden faga karo tere tan ni naaninan wulada fe.

⁷Aw bena a sogo jimi bon min konɔ, aw ye a jori do seriseri o bon donda kerɛfeyɔɔ fla ni a sanfeyɔɔ ra.

⁸O su kelen na, aw ye a sogo jeni k'a domu; aw ye a ni burufunubari le domu, ani nugufɛlaburu kunaman do.

⁹Aw kana a kene domu, walama a barabaranin; aw ye a kuturu le jeni; a kun, ni a senw, ni a konɔfenw.

¹⁰Aw man kan k'a to a to ye si. Ni a to min sira, aw ye o jeni ka a sisi fo k'a ke buguri ye.

¹¹Aw bena a domu cogo min na, o fle nin ye: aw be aw ta deregew don ka aw yere cesiri, ka aw ta sanbaraw don aw senw na, ka aw ta tagamabere mina aw boro; aw ye a domu teliya ra. Jɔnyaban janagbe* lo; aw ye o ke ka Matigi Ala bonya.

12” ‘Bi su nin yere ra, ne bena teme Misiran jamana yoro bee ra, ka Misiran jamana den folo cemanw bee faga; k’a ta mogow ra, ka taga a bla beganw na. Ne bena kiti ben Misiran batofenw bee kan; sabu ne le ye Matigi Ala ye.

13Nka aw bena ke bon min kono, jori le bena ke tagamasiyen ye o bondaw ra. Ni ne ka jori ye, ne be teme aw ta bonw kan. O cogo ra ni ne nana ke Misirankaw faga ye tuma min na, o torow tena se aw ma.

14” ‘Nin lon bena ke aw fe hakirijigilonba le ye tuma bee. Aw bena panagbeba ke o lon na, ka Matigi Ala bonya. O ye ke sariya dablari ye aw fe, ani aw ta duruja nataw bee fe.’ “

Burufunubari panagbe

15Matigi Ala k’a fo tuun ko: “Aw bena burufunubari domu fo tere wolonfla. K’a damina a tere folo ra, burufunufen si man kan ka ye aw ta sow kono tuun; sabu ni mogow o mogow ka burufununin domu, o tere wolonfla kono, o tigi be faran ka bo Izirayeli ta jamanadenw na.

16A tere folo ra, aw bena jamalajenba ke, ka Matigi Ala bato. A tere wolonflanan fana ra, aw bena jamalajenba ke tuun ka Matigi Ala bato. Mogow si man kan ka baara ke o lon fla ra; aw be se ka aw ta tobiriw doron le ke.

17”Aw ye to ka burufunubari panagbe ke san o san, ka aw hakiri jigi ko o lon yere le ra ne ka aw ke jenkuru jenkuru, ka aw labo Misiran. Aw ye o lon bla danna ka o panagbe ke, a ye ke sariya dablari ye aw ni aw denw fe.

18San karo folo, k’a damina a tere tan ni naani wulada fe, fo ka taga se a tere mugan ni kelen wulada fe, aw ye burufunubari le domu.

19O tere wolonfla bee kono, burufunufen si man kan ka ye aw si ta so kono; sabu ni mogow o mogow ka burufununin domu, lonan fara dugulen kan, o tigi be faran ka bo Izirayelimogow ta jen ra o lon na.

20Burufunufen be buru o buru ra, aw kana o domu. Bee ka kan ka burufunubari le domu a ta so kono.”

Jonyaban panagbe saraka

21Ayiwa, Musa ka Izirayeli cekorobaw bee wele k’a fo o ye ko: “Aw bee ye taga sagaden kelen walama baden kelen mina, gba bee ni a ta, k’a faga ka Jonyaban panagbe ke.

22Aw ye sagaden kannatige k’a jori ke minan do kono, ka izopeyiri flaburu dow su o jori ra, ka o jori seriseri bonda sanfeyoro ra, ani a kerefeyoro fla ra. Mogow si kana bo a ta so kono fo ka taga dugu gbe.

23Ni Matigi Ala nana ke teme ye, ka ke Misirankaw faga ye tuma min na, ni a ka jori ye bonda min sanfeyoro ni a kerefeyoro fla ra, a be teme o bon kan; a tena son ninminameleke ye don aw ta bon kono ka aw faga.

²⁴Aw ye nin sariyaw sira tagama, ka o ke sariya dablalariw ye aw ni aw ta durujaw fe wagati bee.

²⁵Matigi ka layiri ta ko a bena jamana min di aw ma, ni aw tagara se o jamana ra tuma o tuma, aw ye to ka nin landa saninman ke.

²⁶Ni aw ta denw ka aw pininka ko: ‘Nin landa korɔ ye di aw fe?’

²⁷Aw ye a fo o ye ko: ‘Nin ye Jonyaban saraka le ye; an be o ke ka Matigi Ala, an ta Ala bonya, sabu ka an to Misiran, tuma min na Matigi Ala ka Misirankaw den folow faga, a temena Izirayelimogow ta sow kan, a ma se olugu ma; a ka o kisi.’ “Ayiwa, Musa ka o kumaw bee fo minke, o tuma ra mogow bee ka o kinbiri gban dugu ma, ka Matigi Ala bato.

²⁸O ko, Izirayelimogow tagara o ta sow konɔ. Matigi Ala tun ka fen o fen fo Musa ni Haruna ye, o ka o bee ke.

Tɔɔɔ tannan: Misirankaw dence folow sara

²⁹Ayiwa, su cemance ra, Matigi Ala ka Misiran jamana den folow bee faga. K’a ta Misiran masaceba yere den folo ra, ka taga a bla fo Misiran kasoden gbansanw den folow ra, ani beganw den folow bee.

³⁰A kera ten, Farawona ni a ta jamana jamogow ni Misirankaw bee wurira dugutarama fe. Kasikanbaw ni kulekanbaw tun be bora jamana yoro bee ra; sabu so si ma to, ni saya ma ke min na.

³¹O su yere fe, Farawona ka Musa ni Haruna wele k’a fo o ye ko: “Aw ye teliya ka taga ka bo ne ta mogow ce ra, aw ni Izirayelimogow bee; aw ye taga Matigi Ala bato i n’a fo aw k’a fo cogo min na.

³²Aw ye taga ni aw ta misiw, ani aw ta sagaw, ani aw ta baw ye, i n’a fo aw k’a fo cogo min na. Aw ye taga Ala daari ne ye.”

³³Misirankaw gbanna Izirayelimogow ra, ko o ye bo; o tun korɔɔra ko Izirayelimogow ye bo o ta jamana ra; sabu o tun be a miirira ko olugu Misirankaw bee le bena sa.

³⁴Izirayelimogow ka o ta mugu nɔɔninin ta, k’a soro a tun ma funu folo; o ka o ta burugbasiminanw bee siri o ta faniw na, ka o la o kamankun na.

³⁵Ayiwa, Musa tun ka min fo Izirayelimogow ye, o ka o ke. O ka minan warigberamanw, ani minan saninlaman ni faniw daari Misirankaw fe.

³⁶Matigi Ala ka Izirayelimogow ko diya Misirankaw ye fana. Izirayelimogow ka fen o fen daari o fe, o ka o bee di o ma. Izirayelimogow ka Misirankaw ta fenw ce o cogo le ra ka o borolakolon to.

³⁷Izirayelimɔɔw bɔra Ramusesi dugu kɔnɔ, ka taga se Sukɔti. Minw tun be o sen na olugu tun be mɔɔɔ waga keme wɔɔɔ bɔ (600 000); musow ni denmisenw ma jate.

³⁸O tagatɔ, siya were mɔɔɔ caman tugura o kɔ; began caman tun be olugu fana fe: misiw, ani sagaw, ani baw.

³⁹Izirayelimɔɔw bɔɔ Misiran, o tun ka mugu nɔɔninin min ta, k'a sɔɔɔ a ma funu fɔɔ, o ka o le jeni ka o ke buru ye ka o domu; sabu Misirankaw tun be gbanna o ra ko o ye bɔ minke, o ma se ka domunifen ta o yere boro.

⁴⁰Izirayelimɔɔw tun ka san keme naani ni san bisaba le ke Misiran.

⁴¹O san keme naani ni san bisaba dafalon yere le ra Matigi Ala ka Izirayelimɔɔw ke jenkuru jenkuru, ka o bee labɔ Misiran.

⁴²O kosɔn o su bena bla a danna Matigi ye, ka ke panagbesu ye, sabu Matigi Ala ka o su bla danna, ka Izirayelimɔɔw labɔ Misiran jamana ra o su fe. Izirayelimɔɔw ni o ta durujaw bee ka kan ka o su bla danna fana, ka o ke panagbesuba ye ka Matigi Ala bonya.

Jɔnyaban panagbe domuni ta sariya

⁴³Matigi Ala k'a fɔ Musa ni Haruna ye tuun ko: "Jɔnyaban panagbe sariya ye nin ye: jamana were mɔɔɔ man kan k'a saraka domu.

⁴⁴Ni jɔn dɔ be aw fe, aw ka min san, aw ka kan k'a kenesigi fɔɔ, sani a ye Jɔnyaban panagbe* domuni ke.

⁴⁵Nka lonan temebaga, ani baaraden, olugu si man kan k'a domu.

⁴⁶Aw ka kan k'a domu bon le kɔnɔ. Mɔɔɔ si kana bɔ ni a sogo dɔ ye kene ma; aw man kan k'a kolo dɔ kari fana.

⁴⁷"Izirayelimɔɔw bee ka kan ka Jɔnyaban panagbe ke.

⁴⁸Lonan minw siginin be aw fe, ni o dɔ b'a fe ka Jɔnyaban panagbe ke ka Matigi Ala bonya, ce o ce be a ta so, olugu bee ka kan ka kenesigi fɔɔ; ni o kera, a be se ka Jɔnyaban panagbe ke. O tuma, a be ke i ko Izirayelimɔɔw dɔ. Nka ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ma kenesigi, o tigi man kan ka Jɔnyaban panagbe domuni ke.

⁴⁹O sariya kelen le be Izirayelimɔɔw ni lonanw bee kan."

⁵⁰Matigi Ala ka ci min fɔ Musa ni Haruna ye, Izirayelimɔɔw ka o ke k'a dafa.

⁵¹O lon yere ra, Matigi Ala ka Izirayelimɔɔw ta gbaw tugutugu jɔɔɔn kɔ, ka o ke jenkuru jenkuru, ka o labɔ Misiran jamana ra.

Bɔri 13

Burufunubari panagbe ni dence fɔɔw ta ko

- ¹Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko:
- ²"Izirayelimɔɔw dence fɔlow bɛɛ bla danna ka o ke ne ta ye. Mɔɔw dence fɔlow, ani beganw ta den fɔlɔ cɛmanw bɛɛ; sabu o ye ne ta le ye."
- ³Musa k'a fɔ mɔɔw ye ko: "Aw ye aw hakiri to nin lon na, aw bɔra Misiran jɔnya ra lon min na; sabu Matigi Ala ka aw labɔ Misiran ni a yere ta sebgaya baraka le ye. O kosɔn aw kana burufununin domu o lon na.
- ⁴Aw bɛna bɔ bi le, nin karo ra, min ye Abibu karo ye.
- ⁵"Matigi Ala karira aw bɛmaw ye ko a bɛna Kanaanakaw, ni Hetikaw, ni Amɔrikaw, ni Hevikaw, ni Yebusikaw ta jamana le di aw ma, nɔnɔ ni li bɛ woyo o jamana min na. Ni Matigi Ala nana aw ladon o jamana ra tuma min na, san o san, ni nin karo sera, aw ye Jɔnyaban panagbɛ* ke ka Matigi Ala bonya.
- ⁶Aw bɛna burufunubari domu fɔ tere wolonfla. A tere wolonflanɛn bɛna ke panagbɛba ye ka Matigi Ala bonya.
- ⁷Bɛɛ bɛna burufunubari le domu fɔ tere wolonfla. Burufununin man kan ka sɔrɔ aw ta bonw si kɔnɔ; burufunufen si man kan ka ye yere jamana yɔrɔ si ra fana.
- ⁸"O panagbɛ wagati ra, aw ka kan k'a pafɔ aw ta denw ye ko: 'Matigi Ala ka koba min ke an ye an bɔtɔ Misiran, an bɛ nin kera ka an hakiri jigi o le ra.'
- ⁹Nin panagbɛ bɛna ke hakirijigifɛn le ye aw fɛ, ka ke i n'a fɔ tagamasiyɛn aw borow ra, ani aw tenw kan. A bɛna aw hakiri jigi, ko aw ka kan ka to ka Matigi Ala ta sariya ko fɔ tuma bɛɛ; sabu Matigi Ala le ka aw labɔ Misiran a ta sebgaya baraka ra.
- ¹⁰O le kosɔn aw bɛna to ka nin landa ke a wagati ra san o san.
- ¹¹"Matigi Ala karira aw ni aw bɛmaw ye, ko a bɛna Kanaanakaw ta jamana di aw ma; ni a nana o jamana ke aw ta ye tuma min na, ka aw ladon o jamana ra,
- ¹²o tuma aw bɛna aw dence fɔlow bɛɛ di Matigi Ala ma, hali aw ta beganw ta den fɔlɔ cɛmanw. O den cɛmanw ye Matigi Ala ta le ye.
- ¹³"Ni faliden lo, aw ye sagaden, walama baden dɔ di a nɔ ra, k'a kunmabɔ. Ni aw t'a fɛ k'a kunmabɔ, o tuma aw ye o faliden kan kari k'a faga. Aw ka kan ka aw yere dence fɔlow fana kunmabɔ.
- ¹⁴"Ayiwa, ni aw dencew nana aw jininka lon dɔ ko: 'Nin kekun ye mun ye aw fɛ?' Aw ye a fɔ o ye ko: 'An bɛ nin ke, sabu Matigi Ala ka an kunmabɔ ka bɔ jɔnya ra Misiran, a ta sebgaya baraka ra.
- ¹⁵Farawona tun t'a fɛ ka sɔn fiyewu k'a to an ye taga minke, Matigi Ala ka Misiran jamana den fɔlɔ cɛmanw bɛɛ faga; k'a damina mɔɔw ta den fɔlow ra, fɔ ka taga se beganw ta den fɔlow ma. O le kosɔn an bɛ beganden fɔlɔ cɛmanw bɛɛ di Ala ma saraka ye, ka an yere dence fɔlow bɛɛ kunmabɔ.'

¹⁶”Ayiwa, nin bɛna kɛ hakirijigifɛn le ye aw fɛ, ka kɛ i n’a fɔ tagamasiyɛn, aw boro ra walama aw ten kan. Aw ka kan ka aw hakiri jigi a ra ko Matigi Ala le ka aw labɔ Misiran jɔnya ra a ta sebgaya baraka ra.”

Ala blara Izirayelimɔgɔw na ka bɔ Misiran

¹⁷Tuma min na Farawona sɔnna k’a to Izirayelimɔgɔw ye taga, Ala m’a to o ye tɛmɛ Filisikaw ta jamana sira fɛ, k’a sɔrɔ o sira le ka surun. A tun k’a lɔn ko ni o ka o sira ta, ni o ka taga bɛn nin siya wɛrɛw ye minw b’a fɛ ka o kɛrɛ, o bɛna siran, ka o ta miiriya yelemɛ, ka kɔsegi Misiran tuun.

¹⁸O le kosɔn Ala k’a to o munumununa kongokolon sira fɛ, ka taga fɔ Kɔgɔjiwulen fan fɛ. Izirayelimɔgɔw bɔra Misiran ni o ta kɛrɛkɛminanw ye o boro.

¹⁹Musa ka Yusufu kolow ta ka taga ni o ye o boro; sabu sani Yusufu tun ye sa, a tun k’a balemacew jagboya ko o ye kari ale ye. A tun k’a fɔ o ye ko: “Sigiya t’a ra, Ala bɛna na, ka na aw labɔ yan; ni ne sara, aw tagatɔ, aw ye taga ni ne kolow ye.”

²⁰Ayiwa, Izirayelimɔgɔw bɔra Sukɔti, ka taga o ta fanibonw lɔ Etamu, kongokolon kɛrɛ fɛ.

²¹Ayiwa, Matigi Ala yɛrɛ le tun bɛ o na, ka sira yira o ra. Tere fɛ, sankaba jamijan dɔ le tun bɛ kɛ o na, ka sira yira o ra. Su fɛ, a tun bɛ kɛ tasumamana jamijan dɔ ye, ka yeelen bɔ o ye, janko o ye tagama su ni tere.

²²Sankaba jamijan tun tɛ bɔ o na fiyewu tere fɛ; tasumamana jamijan fana tun tɛ bɔ o na su fɛ.

Bɔri 14

Farawona ka Izirayelimɔgɔw nɔgbɛn

¹Matigi Ala k’a fɔ Musa ye ko:

²”A fɔ Izirayelimɔgɔw ye ko o ye kɔsegi ka na sigi Pi Hayirɔti yɔrɔ kɛrɛ fɛ, Migidɔli ni kɔgɔji cɛ. Aw ye aw ta fanibonw lɔ yi le, ka nasin Baali Sefɔn ma, kɔgɔji kɔrɔ.

³Ni o kɛra, Farawona bɛna a miiri ko aw tununa kongokolon kɔnɔ, ko aw ma tagayɔrɔ lɔn aw yɛrɛ ra tuun; ko aw kɛra i ko kasodenw, kongokolon kɔnɔ.

⁴Ne bɛna Farawona jusukun gbɛleya fɔ a bɛna wuri ka aw nɔgbɛn; nka ne bɛna ale ni a ta kɛrɛkɛjama bɛɛ halaki ka ne ta sebgaya yira. O ra Misirankaw bɛɛ bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.” Matigi Ala ka min fɔ, Izirayelimɔgɔw ka o kɛ.

⁵Ayiwa, o nana taga a fɔ Misiran masace Farawona ye ko Izirayelimɔgɔw tagara. O yɔrɔnin bɛɛ, Farawona ni a ta jamana jamɔgɔw nimisara o tagako ra. O ko: “Mun kosɔn an k’a to o tagara dɛ? An tun ka kan ka o to yan, o ye baara kɛ an ye.”

⁶Farawona k’a ta sowotoro labɛn, k’a ta kɛrɛkɛdenw bɛɛ cɛ, o ka gban Izirayelimɔgɔw kɔ.

⁷Sowotoropuman minw labennin lo ka ja kere kama, a ka o keme wɔɔɔ ta, ka fara Misiran sowotoro tɔw kan. Sowotorow beɛ labennin tun lo, o beɛ be ni o ta kerekedenw ye.

⁸Matigi Ala ka Misiran masace Farawona jusukun gbeleya, fɔ Farawona tugura Izirayelimɔgɔw kɔ, k'a sɔɔ Izirayelimɔgɔw ja siginin le tun bɔra Misiran ka taga, hali siranya ma ke o ra.

⁹Misirankaw ta kerekejama, ani Farawona ta sow beɛ, ani a ta sowotorow, ani a ta sotigiw, olugu ka Izirayelimɔgɔw nɔ gben fɔ ka taga se o ma Pi Hayirɔti yɔɔ ra, ka nasin Baali Sefɔn yɔɔ ma; Izirayelimɔgɔw tun ka o ta fanibonw lɔ o yɔɔ le ra, kɔgɔjida ra.

¹⁰Izirayelimɔgɔw nana fleri ke k'a ye ko Farawona ni Misirankaw be olugu kɔ, fɔ ka surunya o ra yere. O ja tigera kosebe. O ka ke kule ye, ka ke Matigi Ala tɔgɔ wele ye, ko a ye olugu demɛ.

¹¹O ko Musa ma ko: "O tuma, anw sudonyɔɔ le tun ma sɔɔ Misiran wa, badi? A kera di i ka an labɔ yi ka na ni an ye kongokolon kɔɔ yan, ka na a to an ye sa yan gbansan?"

¹²Ka an to Misiran, an tun ka o le fɔ i ye. An tun ko i ye an to nasuma ra, an ye baara ke Misirankaw ye; sabu o tun ka fisa an ma sani an ye na sa kongokolon kɔɔ yan tan."

¹³Musa ka o jaabi ko: "Aw ye to yɔɔ kelen na, aw kana siran. Matigi Ala bena aw kisi cogo min na bi, aw bena o ye; sabu aw ja be Misiranka minw na tan bi, aw ja tena la olugu dɔ kan tuun fiyewu.

¹⁴Matigi Ala yere le bena o kere aw nɔ ra; aw ye je dɔɔn."

Ala ka Izirayelimɔgɔw lateme kɔgɔji ce ma

¹⁵Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko: "Mun kosɔn i be kulera ko ne ye aw demɛ? A fɔ jama ye ko o ye sira ta ka taga.

¹⁶Ele Musa, ele ye i ta bere ta i boro k'a kɔɔta kɔgɔji kunna. Ji bena cetige fla ye, Izirayelimɔgɔw bena tagama ka teme dugukolo jalan kan.

¹⁷Ne min ye Matigi Ala ye, ne bena Misirankaw jusukun gbeleya, k'a to o ye don aw kɔ. O cogo le ra, ne bena Farawona ni a ta kerekejama, ani a ta sowotorow, ani a ta sotigiw beɛ halaki, ka ne ta sebgaya yira.

¹⁸Ni ne nana Farawona ni a ta sowotorow ni a ta sotigiw beɛ halaki, ka ne ta sebgaya yira tuma min na, o tuma Misirankaw bena a lon ko ne le ye Matigi Ala ye."

¹⁹Matigi ta meleke min tun be to ka ke Izirayelimɔgɔw ja fe, ale bɔra o ja fe, ka yelema o kɔ fe. Sankaba jamijan min tun be o ja fe, o fana bɔra o ja fe, ka yelema o kɔ fe.

²⁰A tagara lo Misirankaw ni Izirayelimogow ce. A kera dibi ye Misirankaw ta fan na, ka ke yeelen ye Izirayelimogow ta fan na. A kera ten, o jenkuru fla ma se ka gbara jogon na o su bee ra.

²¹Ayiwa, Musa k'a boro korota kogji kunna. Matigi Ala ka fjoba do lawuri ka bo tereboyanfan na. O fjoba fiyera su bee ra, ka kogji joni, fo k'a cetige fla ye, ka dugukolo jalan ke a ce ma.

²²Izirayelimogow donna, ka tagama dugukolo jalan kan ka kogji cetige. Ji taranna fla ye, ka wuri ka lo o kininboro ni o numanboro fe, i ko kogo.

²³Misirankaw fana gbanna Izirayelimogow ko. Farawona ta sow, ani a ta sowotorow, ani a ta sotigiw, o bee donna Izirayelimogow ko kogji ce ma.

²⁴Dugugbeda fe, Matigi Ala tora sankaba jamijan tasumaman ra, ka Misirankaw ta kerekajama fe; a ka o ta tagama jagami.

²⁵A ka o ta sowotorow senw don bogo ra ka o cen; o ma se ka taga kosebe tuun. Misirankaw k'a ye ten minke, o ko: "An ye bori ka bo Izirayelimogow koru; Matigi Ala yere le be an kerera ka di o ma."

²⁶Matigi Ala ko Musa ma ko: "I boro korota kogji kunna sisan, janko ji ye kari ka jigi Misirankaw ni o ta sowotorow ni o ta sotigiw kan."

²⁷Musa k'a boro korota kogji kunna. Dugugbeda fe, kogji kosegira a no ra. Misirankaw ko o be bori ka bo, nka Matigi Ala ka ji kari ka jigi o bee kan.

²⁸Farawona ni a ta kerekedenw, ani a ta sowotorow, ani a ta sotigi minw bee tun donna kogji ra Izirayelimogow ko, ji karira ka ke olugu bee kan ka o bee datugu. Hali mago kelen ma kisi o ra.

²⁹Nka Izirayelimogow koni tun tagamana le ka teme dugukolo jalan kan, ka kogji cetige. Kogji tun wurira ka lo o kininboroyanfan ni o numanboroyanfan fe i ko kogo.

³⁰Ayiwa, Matigi Ala ka Izirayelimogow kisi ka o bo Misirankaw boro o lon na. Izirayelimogow yere na ka Misirankaw suw lalanin ye kogjida ra yoro bee.

³¹Matigi Ala k'a ta sebgaya yira cogo min na, ka Misirankaw halaki, Izirayelimogow ka o ye minke, o siranna Matigi Ala na, ka la a ra; Musa min ye Ala ta baaraden ye, o lara ale fana ra.

Bori 15

Musa ni Izirayelimogow ka Ala tando

¹Ayiwa, o lon na Musa ni Izirayelimogow ka nin donkiri la ka Matigi Ala tando. O ko: "Ne bena donkiri la Matigi Ala ye k'a bonya, sabu a k'a ta sebgaya yira; a ka sotigiw ni o ta sow bee jigi kogji jukoro.

- 2**"Matigi Ala le ye ne ta baraka ye, ani ne ta dɔnkirila sababu. Ale le ye ne kisibaga ye; ne ta Ala lo, ne be a tando. Ne face ta Ala lo fana, ne be a tɔgɔ bonya.
- 3**Matigi Ala ye kerεkerεefari le ye. O kosɔn a tɔgɔ ye ko Matigi Ala.
- 4**"A ka Farawona ni a ta sowotorow, ni a ta kerεkejama beε tunu kɔgɔji ra. A ta kerεkerεefariw beε tununa Kɔgɔjiwulen jukɔrɔ.
- 5**Ji ka o beε datugu pewu; o jigira Kɔgɔjiwulen jukɔrɔ i ko kabakuru.
- 6**E! Matigi Ala, i boro barakaman ka i ta setigiya yira. O boro barakaman kelen le ka i juguw ɲɔɲɔ.
- 7**"I ta masaya bonya kosɔn, i be i juguw beε firi dugu ma ni i dimina, i ta dimi be jigi i ko tasuma, ka o beε jenijeni i ko binjalan.
- 8**I nenεkiriko kelen dɔrɔn, o fɔɲɔ le ka jiw beε lajen ɲɔgɔn kan yɔrɔ kelen na. Kɔgɔji wurira ka lɔ i ko kogo. Ji simina, ka teren ka lɔ kɔgɔji ce ma.
- 9**"An juguw tun be o yere wasora k'a fɔ ko: 'An bena o gben fɔ ka o mina le; an bena o borofenw beε ce k'a taran an ni ɲɔgɔn ce. An bena an yere dimibɔ o ra fɔ ka wasa, an bena an ta kerεkemuru bɔ ka o beε halaki.'
- 10**Nka, Matigi Ala, ele ka i dafɔɲɔ fiye ji kan dama, kɔgɔji ka o beε datugu. O jigira ji jukɔrɔ i ko negekuru; ka jigi fɔ ji jukɔrɔyɔrɔ ra yi.
- 11**E! Matigi Ala, batofen juman were le be i ko ele? Juman le saninyanin be k'a dafa i ko ele? Juman le ye siranyafenba ye, ani a ka kan ni tandori ye, ani a be kabakow ke i ko ele?
- 12**"I ka i boro barakaman kɔrɔta dɔrɔn, dugukolo dayelera ka an juguw datugu.
- 13**I ta ɲumanya kosɔn, i ka i ta mɔgɔw kunmabɔ. I ta sebgaya baraka ra, i be bla o ɲa ka taga ni o ye jamana saninman na, i yere ka jamana min layiri ta o ye.
- 14**"Siya tɔw ka o kibaroya men minke, o siranna fɔ o be yereyerera. Filisikaw kɔni, olugu ja tigera fɔ ka o hakiri ɲagami.
- 15**Edɔmu jamanatigiw jigi tigera, Mohabu jamana ta masaw kɔni, siranya ma tɔ to olugu ra. Kanaanakaw, siranya ka olugu baraka beε ban pewu.
- 16**Siranyaba ni jatige bena cun o kan i ta sebgaya baraka kosɔn, fɔ ka o da mina o ra, ka o ke i n'a fɔ kabakuruw; o tena se ka kuma, fɔ i ta mɔgɔw beε ye teme, Matigi Ala; fɔ i ka i ta mɔgɔ minw kunmabɔ, olugu beε ye teme ka ban.
- 17**I be bla i ta mɔgɔw ɲa, ka taga o sigi i ta kuru kan; i yere ka yɔrɔ min lalaga o ye, Matigi Ala. O yɔrɔ bena ke i sigiyɔrɔ ye, k'a ke i sigiyɔrɔ saninman ye.
- 18**"Matigi Ala be to a ta masaya ra wagati beε, ani tuma beε!"

¹⁹Ayiwa, tuma min na Farawona ta sow, ani a ta sowotorow ni a ta sotigiw bɛɛ donna kɔgɔji kɔnɔ, Matigi Ala ka kɔgɔji kari ka jigi o kan ka o bɛɛ tunu; nka Izirayelimɔgɔw tagamana ka tɛmɛ dugukolo jalan kan kɔgɔji cɛmance ra.

²⁰Ayiwa, Haruna kɔrɔmuso Mariyamu, min tun ye ciramuso ye, ale tun ka longan dɔ ta; muso tɔw fana ka dɔ ta ka gban a kɔ; o ka kɛ o fɔ ye, ka dɔn kɛ.

²¹Mariyamu tun blara tɔw na; ale bɛ dɔnkiri ta, tɔw bɛ a lamina a kɔ. A tun b'a fɔra ko: "Aw ye dɔnkiri la Matigi Ala ye, sabu a k'a ta se bagaya yira. A ka sotigiw ni o ta sow bɛɛ tunu kɔgɔji ra."

Izirayelimɔgɔw ka kongokolon sira ta Ji kunaman ta ko

²²Ayiwa, Musa blara Izirayelimɔgɔw na ka bɔ Kɔgɔjiwulen yɔrɔ ra, ka taga se ni o ye Suri kongokolon fan fɛ. O ka tere saba tagama kɛ kongokolon kɔnɔ, o ma ji sɔrɔ.

²³O tagara se yɔrɔ dɔ ra, o yɔrɔ tɔgɔ ye ko Mara. Nka o ma se ka o yɔrɔ ji min, sabu ji tun ka kuna. O le kosɔn o ka o yɔrɔ tɔgɔ la ko "Mara".

²⁴Mɔgɔw ka kɛ Musa mafiyenya ye; o ko: "O tuma an bena mun le min?"

²⁵Musa ka Matigi Ala daari kosebɛ. Matigi Ala ka yiri kunkurun dɔ yira a ra, ko a ye o firi ji ra. Musa ka o ta ka o firi ji ra, ji diyara. O yɔrɔ le ra Matigi Ala k'a ta sariyaw ni a ta ciw yira o ra. O yɔrɔ kelen le ra fana a ka o kɔrɔbɔ k'a fɛ.

²⁶A k'a fɔ o ye ko: "Ni aw bɛ aw toro malɔ ka Matigi Ala, aw ta Ala kan lamɛn, ko minw terennin lo a na kɔrɔ ni aw bɛ o kɛ, ni aw bɛ aw toro malɔ k'a ta cifɔninw lamɛn, ani k'a ta sariyaw bɛɛ sira tagama, o tuma, ne ka bana minw lase Misirankaw ma, ne tɛna o dɔ si lase aw ma; sabu ne le ye Matigi Ala ye, ne le bɛ aw kenɛya."

²⁷Ayiwa, Izirayelimɔgɔw bɔra o yɔrɔ ra, ka taga se Elimu. Bununji tan ni fla ni tamarosun biwolonfla le tun bɛ Elimu. O lɔra o yɔrɔ ra, ka o ta fanibonw lɔ jida ra.

Bɔri 16

Ala ka domuni di Izirayelimɔgɔw ma

¹Izirayelimɔgɔw bɛɛ bɔra Elimu, ka taga se Sine kongokolon kɔnɔ. O yɔrɔ bɛ Elimu ni Sinayi kuru cɛ. O sera yi karo flanan tere tan ni looru ra, o bɔnin kɔ Misiran.

²Ayiwa, ka o to kongokolon kɔnɔ yi, Izirayelimɔgɔw bɛɛ ka kɛ Musa ni Haruna mafiyenya ye.

³O ko Musa ni Haruna ma ko: "E! Hali ni Matigi Ala tun ka a to an ye sa Misiran jamana ra, o belɛn tun bɛna fisaya ni nin ye. O yɔrɔ ra an tun bɛ sigi dagababaw

kɔɔ, o fanin sogo ra; an be domuni ke ka fa. Sisan, a fle, aw nana ni an ye nin kongokolon kɔɔ yan, ka na a to kɔɔ ye an bee faga yan gbansan!”

⁴Matigi Ala ko Musa ma o le ra ko: “Ne bena domuni lajigi aw ye ka bo san fe, i n’a fo sanji. Lon o lon, bee bena taga a ta tere domuni ce a ra. Ne bena aw kɔɔbo k’a fle, k’a lon yala ni aw bena tagama ka kapa ni ne ta sariya ye, walama ni aw tena tagama ka kapa ni a ye.

⁵Ayiwa, loɔkun tere woɔɔnan, aw bena taga min ce ka na a tobi, aw ka kan ka o caya janko a ye lon toɔ ta joɔn fla bo .”

⁶Musa ni Haruna k’a fo Izirayelimɔɔwo bee ye ko: “Bi wula fe, aw bena a lon ko Matigi Ala le ka aw labo Misiran jamana ra.

⁷Sini soɔma fana, aw bena Matigi Ala ta noɔɔ ye, sabu aw ka Matigi Ala mafiyyena ni kuma minw ye, a ka o men; ne ni Haruna ye jontigiw le ye fo aw be anw mafiyyena?”

⁸Musa ko: “Matigi Ala bena sogo di aw ma bi wula fe, aw b’a domu. Sini soɔma fana, a bena domuni di aw ma aw b’a domu ka fa; sabu aw ka Matigi Ala mafiyyena ni kuma minw ye, a ka o men. Anw ye jontigiw le ye ko aw be anw mafiyyena? Aw ma anw le mafiyyena de, aw ka Matigi Ala yere le mafiyyena.”

⁹Musa ko Haruna ma ko: “A fo Izirayelimɔɔwo ye ko o bee ye gbara ka na lo Matigi Ala ja kɔɔ, sabu o ka Matigi Ala mafiyyena ni kuma minw ye, a ka o men.”

¹⁰Ayiwa, ka Haruna to kuma ra jama fe, o barara ka Matigi Ala ta noɔɔ ye sankaba jamijan ce ma kongokolon kɔɔ.

¹¹Matigi Ala ko Musa ma tuun ko:

¹²“Ne ka Izirayelimɔɔwo ta mafiyyenyanw men. A fo o ye ko ne ko, ko bi wula fe o bena sogo domu; sini soɔma fana o bena domuni caman soɔ. Ni o kera, aw bena a lon ko ne le ye Matigi Ala, o ta Ala ye.”

¹³Ayiwa, wulada nana se minke, a kera ten fana; wolɔnin suguya doɔ nana sigisigi yoɔ bee. O dugusagbe soɔmada fe fana, goɔmiji ka fanibonw kɔɔyoɔwo bee lamini.

¹⁴Ayiwa, goɔmiji nana ban tuma min na, fen do tora dugu ma; a tun ka misenmisen i ko sanbere, a be misenman, gbeman.

¹⁵Izirayelimɔɔwo k’a fle, o m’a lon fen min lo. O ko: “Mun le ye nin ye tan ?” Musa ka o jaabi ko: “Matigi Ala ka domunifen min di aw ma, o lo.

¹⁶“Matigi Ala ka ci min fo, o ye nin ye: ‘A ko moɔo bee ye do ce, min be a ta domuta bo; moɔo kelen, sumanikeminan ja kelen. Aw ye a ce ka kapa ni aw ta sokonmoɔwo hakeya ye.’ “

¹⁷A fɔra cogo min na, Izirayelimɔgɔw k'a ke ten. Dɔw ka caman ce, dɔw ka dɔɔnin dɔɔɔn ce, ka kapa ni o ta sokɔnɔmɔgɔw hakeya ye.

¹⁸Nka o nana a suma ni sumanikeminan ye minke, o k'a ye ko minw ka caman ce, olugu ta to ma to, minw ka dɔɔnin ce, olugu ta ma dese fana. Bɛɛ tun k'a ta tere domuni hakeya le ce.

Sariya minw fɔra domuni ta ko ra

¹⁹Musa k'a fo o ye tuun ko: "Mɔgo si kana a ta domuni to bla a ye si."

²⁰Nka o bɛɛ n'a ta, o ma Musa lamɛn. Dɔw ka do bla ka si; tumu donna o ra, a torira. Musa dimina o kɔɔ.

²¹K'a ta o lon na, sɔgɔma o sɔgɔma, min be ben o ta tere domuni ma, bɛɛ be bo ka o le ce. Ni tere tun ka gban, a to min tora dugu ma o tun be yeele.

²²Lɔgɔkun tere wɔɔɔɔnan lon, o ka tere fla ta ce. Mɔgo bɛɛ kelen kelen ta kera sumanikeminan na fla ye. Jama pamɔgɔw tagara o fo Musa ye.

²³Musa ko: "Matigi Ala ka o le fo. Sini le ye Nenɛkirilon ye; o lon blara danna ka Matigi Ala bonya. Aw b'a fe ka fen minw jeni, aw ye o jeni bi. Aw b'a fe ka min barabara, aw ye o barabara bi. Aw ye bi ta domuni bo a ra k'a to bla sini na."

²⁴O k'a to bla o dugusagbe na, i n'a fo Musa tun k'a fo o ye cogo min na. O ma tori, tumu fana ma don a ra.

²⁵Musa ko o ma o le ra ko: "Aw ka domuni min bla kunu, aw ye o domu bi; sabu bi ye Nenɛkirilon le ye. Bi lon blara ka Matigi Ala bonya. Aw tena domuni foyi sɔɔ kongo kɔɔ bi.

²⁶Lɔgɔkun tere wɔɔɔɔ bɛɛ ra, aw bɛna nin domuni sɔɔ. Nka lɔgɔkun tere wolonflanan na, min ye Nenɛkirilon ye, aw tena foyi sɔɔ."

²⁷O bɛɛ n'a ta, lɔgɔkun tere wolonflanan, dɔw belɛn bɔra ko o be taga do ce, o ma foyi sɔɔ.

²⁸Ayiwa, Matigi Ala ko Musa ma o le ra ko: "Tuma juman le aw bɛna sɔn ka ne ta ci fɔninw, ni ne ta sariyaw mara de?"

²⁹Ayiwa, aw ye nin kuma mɛn ka na kosebe; ne ka Nenɛkirilon di aw ma, ko aw ye nenɛkiri le. O le kosɔn ne be lɔgɔkun tere wolonflanan domuni di aw ma a tere wɔɔɔɔnan lon na. Lɔgɔkun tere wolonflanan na, aw bɛɛ ye to aw ta yɔɔ ra. Mɔgo si kana bo a ta yɔɔ ra."

³⁰O kera minke, mɔgɔw ka to ka nenɛkiri lɔgɔkun tere wolonflanan na.

³¹Izirayelimɔgɔw ka o domuni togo la ko mane. A tun bɔra simankise do le fe, min be gbɛman; a tun ka timi i n'a fo lidege.

³²Musa ko: “Matigi Ala ka ci min fɔ, o ye nin ye: ‘A ko aw ye sumanikeminan kelen fa mane ra, ka o mara aw denw ni aw mamadenw ye; janko o ja ye a ye. Ni o kera, o bena a lɔn ko wagati min na ne ka aw labɔ Misiran jamana ra, ko ne ka o le di aw ma, k’a ke aw ta domuni ye kongokolon kɔnɔ.’ “

³³Musa ko Haruna ma ko: “Daga dɔ ta ka sumanikeminan ja kelen mane ke o kɔnɔ, ka o bla yɔrɔ saninman kɔnɔ, Matigi Ala ja kɔrɔ. O bena mara aw denw ni aw mamadenw ye.”

³⁴Haruna ka mane ke daga kɔnɔ. Kesu min be Ala ta jɛnrɔgɔnya yira, a k’a bla o kesu ja fe, k’a mara, i n’a fɔ Matigi Ala k’a fɔ Musa ye cogo min na.

³⁵Izirayelimɔgɔw ka mane domu fɔ san binaani, fɔ ka taga o se jamana dɔ ma, mɔgɔ be jamana min na. O ka mane domu fɔ ka taga o don Kanaana jamana kɔnɔ.

³⁶Mane ta sumanikeminan min ye omeri ye, o ja tan le tun be don sumanikeminanba kɔnɔ, min ye efa ye.

Bɔri 17

Masa ni Meriba ta ji ko

¹Izirayelimɔgɔw beɛ bɔra Sine kongokolon kɔnɔ ka taga Refidimu. O tagatɔ, o lɔlɔra yɔrɔ dɔw ra ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye. O sera Refidimu minke, o ka o ta fanibonw lɔ yi, nka o ma ji sɔrɔ k’a min.

²O wurira Musa kama, ka to ka kumajuguw fɔ a ma. O ko: “Ji di an ma, an b’a min.” Musa ka o jaabi ko: “Mun kosɔn aw be kere pinina ne fe? Mun kosɔn aw b’a fe ka Matigi Ala kɔrɔbɔ?”

³Jiminlɔgɔ gbanna mɔgɔw ra, o ka ke Musa jaraki ye; o ko: “Mun kosɔn i ka an labɔ Misiran de? O tuma i tun b’a fe anw ni an ta denw, ani an ta beganw ye na sa kongokolon kɔnɔ yan jiminlɔgɔ boro le ke?”

⁴Musa ka Matigi Ala daari kosebe. A ko: “Matigi, ne bena mun le ke ni nin mɔgɔw ye sa? Ni a temena nin kan, o bena ne bon ni kabakuru ye.”

⁵Matigi Ala k’a fɔ Musa ye ko: “Bla mɔgɔw ja fe, i ye Izirayeli cekɔrɔba dɔw panawoloma, ka gban i yere kɔ. I ka baji gbasi ni bere min ye, i ye o mina i boro ka taga.

⁶Ne bena lɔ i ja fe Horebu kuru farakuru dɔ kan. I bena o farakuru le gbasi ni bere ye, ka ji bɔ a ra, janko mɔgɔw ye min.” Matigi Ala ka min fɔ, Musa k’a ke ten Izirayeli cekɔrɔbaw ja na.

⁷O ka o yɔrɔ tɔgɔ la ko Masa ni Meriba, o kɔrɔ ye ko kere ni kɔrɔbɔri, ko sabu Izirayelimɔgɔw ka kere pini Musa fe, ani ko o tun b’a fe ka Matigi Ala kɔrɔbɔ k’a fe; o ko: “Yala Matigi Ala be ni an ye wa, walama a te ni an ye le?”

Amaleki ta mɔgɔw ni Izirayelimɔgɔw ta kere

- ⁸Ayiwa, Amaleki ta mɔgɔw nana ben Izirayelimɔgɔw kan Refidimu ko o be o kere.
- ⁹Musa ko Yosuwe ma ko: “Ce dɔw ta Izirayelimɔgɔw ce ra, aw ye bɔ ka taga Amaleki ta mɔgɔw kere. Sini ne bena taga lɔ tintin kan, ni Ala ta bere ye ne boro.”
- ¹⁰Ayiwa, Musa ka min fɔ, Yosuwe ka o ke. A ni Izirayeli cew tagara Amaleki ta mɔgɔw kere. O y’a sɔrɔ Musa ni Haruna ni Huri yelenna ka taga lɔ tintin kan.
- ¹¹Ni Musa tun k’a boro kɔrɔta tuma o tuma, Izirayelimɔgɔw tun be se sɔrɔ. Nka ni a tun k’a boro jigi dɔrɔn, Amaleki ta mɔgɔw le tun be se sɔrɔ.
- ¹²Musa boro fla bɛɛ nana sɛgɛ. Haruna ni Huri ka kabakuru dɔ ta ka o bla a kɔrɔ, a ka sigi a kan. O k’a borow mina ka o kɔrɔta; kelen lɔra a numanboro fɛ, kelen lɔra a kininboro fɛ. Musa borow kɔrɔtanin tora ten fɔ ka taga tere ban.
- ¹³A kera ten, Yosuwe ni a ta mɔgɔw ka se sɔrɔ Amaleki ni a ta mɔgɔw bɛɛ kan, ka o kere ni kerekemuru ye.
- ¹⁴Matigi Ala k’a fɔ Musa ye ko: “Nin ko sebe kitabu kɔnɔ janko aw hakiri ye to a ra. A fɔ Yosuwe ye ko ne bena Amaleki si tunu pewu ka bɔ dugukolo kan; mɔgɔ si hakiri tena to o ra tuun.”
- ¹⁵Musa ka sarakabɔnan dɔ lɔ o yɔrɔ ra, ka o tɔgɔ la ko Yawe Nisi, o kɔrɔ ye ko Matigi Ala ye ne ta darapo ye.
- ¹⁶Musa ko fana ko: “I n’a fɔ Amaleki ta mɔgɔw sɔnna ka o boro kɔrɔta ko o be Matigi Ala ta masaya kere, o ra, kere bena ke Matigi Ala ni Amaleki ta siya ce wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ.”

Bɔri 18

Zetoro tagara Musa flɛ

- ¹Ayiwa, Matigi Ala ka ko o ko ke Musa ni Izirayelimɔgɔw ye, o bɛɛ kibaroya sera Musa burance Zetoro ma, min ye Madiyan sarakalasebaga ye. Matigi Ala tun k’a ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw labɔ Misiran cogo min na fana, Zetoro tun ka o ko men.
- ²Musa burance k’a denmuso Sefora ta, min ye Musa ta muso ye, ka taga ni a ye Musa fɛ, sabu Musa tun k’a muso bla ka taga wagati dɔ ke a face fɛ yi.
- ³Zetoro tagatɔ, a ka Sefora dence fla fana ta ka taga ni o ye. Musa tun ka a dence kelen tɔgɔ la ko Gerisɔmu , ko sabu ale ye lonan le ye jamana ra.
- ⁴A tun ka tɔ kelen tɔgɔ la ko Eliyezɛri , ko sabu ale face ta Ala ka ale demɛ, ka ale bɔsi Farawona ta muru ma.
- ⁵Musa burance Zetoro, ni Musa ta muso, ni a dencew nana Musa sɔrɔ kongokolon kɔnɔ, Matigi Ala ta kuru kere fɛ. Musa tun k’a ta fanibon lɔ o yɔrɔ le ra yi.
- ⁶Zetoro sera yi minke, a ka cira bla Musa ma; o tagara a fɔ Musa ye ko: “I burance Zetoro nana, ani i muso, ni i dence fla.”

⁷Musa bɔra ka na a burance kunben. A birira a kɔrɔ k'a fo ni bonya ye, k'a boro melege a kan na k'a fo ni kanuya ye. O ka jɔgɔn feko jininka. O kɔ, o donna jɔgɔn fe Musa ta fanibon kɔnɔ.

⁸Matigi Ala ka ko minw ke Farawona ni Misirankaw ra, Izirayelimɔgɔw kosɔn, Musa ka o beɛ lakari a burance ye. Tɔɔrɔ minw sera Izirayelimɔgɔw ma ka o to sira ra, ani Matigi Ala ka o kisi o tɔɔrɔw ma cogo min na, Musa ka o beɛ fɔ a ye fana.

⁹Ayiwa, Matigi ka o kopumanba min ke Izirayelimɔgɔw ye, ka o bɔsi ka bɔ Misirankaw boro, o kibaroya ka Zetoro jusu diya kosebe.

¹⁰Zetoro ko o le ra ko: "Matigi Ala baraka, sabu ale le ka aw bɔsi Misirankaw ni Farawona boro; a k'a ta mɔgɔw bɔsi ka o bɔ Misirankaw ta jɔnya ra.

¹¹Ne k'a lɔn sisan ko Matigi Ala le ka bon ka tɛmɛ batofɛn tɔw beɛ kan; sabu a ka Izirayelimɔgɔw kisi ka bɔ Misirankaw ta juguya kɔrɔ, ka o ta juguya ben o yere kan."

¹²Musa burance Zetoro ka began dɔ faga, k'a kuturu jeni, ka o di Ala ma saraka ye. O kɔ, a ka began dɔw ke saraka ye tuun; Haruna ni Izirayeli cɛkɔrɔbaw beɛ nana fara Zetoro kan, ka o saraka domu Ala ja kɔrɔ.

Zetoro ka Musa ladi

¹³Ayiwa, o dugusagbe, Musa wurira ka sigi, ka mɔgɔw ta kopaw janabɔ. Jama lɔra Musa kunna, k'a ta sɔgɔma, fɔ ka taga wula se.

¹⁴Musa tun be min beɛ kera mɔgɔw ye, Zetoro ka o ye minke, a ko Musa ma ko: "Mun na i be nin jama ta kow janabɔra nin cogo ra? Mun kosɔn ele kelenpe le siginin be, nin jamaba lɔnin be i ja fe, k'a ta sɔgɔma fɔ ka na wula se?"

¹⁵Musa k'a burance jaabi ko: "Mɔgɔw yere le be na ne fe ko ne ye o ta kiti tige, ka Ala ta sariya yira o ra.

¹⁶Ni ko dɔ ka don o ni jɔgɔn cɛ, o be na ne fe, ne be o janabɔ. Ne be Ala ta ciw ni Ala ta sariyaw yira o ra."

¹⁷Musa burance Zetoro k'a fɔ Musa ye ko: "I ta baarakɛcogo man ji.

¹⁸I bɛna i yere baraka ban, ka mɔgɔw fana baraka ban. Nin baara ka bon i kelen baraka ma; i kelen tɛ se k'a ja.

¹⁹Ayiwa, sisan ne bɛna min fɔ i ye ka i ladi, o lamɛn; Ala fana ye i dɛmɛ k'a ke. Ele ka kan ka ke daramina le ye mɔgɔw ni Ala cɛ, ka o ta kogbelenw lase Ala ma.

²⁰I ka kan ka mɔgɔw karan Ala ta cifɔninw ni Ala ta sariyaw ra. Mɔgɔw ka kan ka tagama cogo min na, ani o ka kan ka min ke, i ye o beɛ yira o ra.

²¹O kɔ, i ye mɔgɔ dɔw janawoloma, minw hakiri ka bon; o ye ke Alanasiranbagaw ye, ani lanamɔgɔw, ani mɔgɔ minw tɛ sɔn janfa ma. I ye o mɔgɔw le sigisigi jama

kunna; i ye dɔw sigi mɔgɔ waga kelen kelen kunna, ka dɔw sigi mɔgɔ keme keme kunna, ka dɔw sigi mɔgɔ bilooru looru kunna, ka dɔw sigi mɔgɔ tan tan kunna.

²²Olugu le bena kerɛkow janabɔ lon o lon mɔgɔw ni jɔgɔn ɛɛ. Ni ko min bonyara olugu bɛɛ ma, o ye taga ni o ye ele fɛ. Nka ko fitiniw, olugu yere ye o janabɔ yi. Ni a kera ten, i bena i yere laganfiya dɔɔnin, olugu bena dɔ bɔ i ta doni na.

²³Ni i k'a ke ten, ni a fana kera ko Ala ka o le fɔ, ele tena sege, mɔgɔw bɛɛ jusu sumanin bena taga o ta so fana.”

²⁴Musa burance Zetoro ka kuma minw bɛɛ fɔ Musa ye, Musa sɔnna ka o bɛɛ ke.

²⁵A ka mɔgɔ hakirman dɔw bɔ Izirayelimɔgɔw ra, ka olugu ke o kuntigiw ye. A ka dɔw sigi mɔgɔ waga kelen kelen kunna, ka dɔw sigi mɔgɔ keme keme kunna, ka dɔw sigi mɔgɔ bilooru looru kunna, ka dɔw sigi mɔgɔ tan tan kunna.

²⁶Olugu le tun be mɔgɔw ta kerɛkow janabɔ tuma bɛɛ. Ni ko min bonyara o ma, o be taga ni o ye Musa fɛ. Nka ko fitini tɔw, olugu yere le tun be o bɛɛ janabɔ o yere ma.

²⁷Ayiwa, o kɔ, Musa ka sira di a burance Zetoro ma. Zetoro kɔsegira ka taga a ta jamana ra.

Bɔri 19

Ala ka jɛnɔgɔnya don ni Izirayelimɔgɔw ye Izirayelimɔgɔw sera Sinayi kuru ma

¹Izirayelimɔgɔw bɔnin kɔ Misiran jamana ra, a karo sabanan tere fɔlɔ, o sera Sinayi kongokolon kɔɔɔ.

²O bɔra Refidimu le ka se Sinayi kongokolon kɔɔɔ. O ka o ta fanibonw lɔ o yɔɔ ra ka o nasin kuru ma.

³Musa yelenna kuru kunna ka taga kuma ni Ala ye. Matigi Ala ka Musa wele kuru kunna k'a fɔ a ye ko: “Nin kuma fɔ Yakuba ta mɔgɔw ye, Izirayelimɔgɔw, ko:

⁴Ne ka ko minw ke Misirankaw ra, aw ka o ye, ani ne ka aw ta i n'a fɔ bɔn be a denw ta cogo mina a kaman kan, ka na ni aw ye ne yere kɔɔɔ, aw ka o ye fana.

⁵“Ayiwa, sisan, ni aw ka ne kumakan lamɛn, ka to ne ta jɛnɔgɔnya ra, aw le bena ke ne ta mɔgɔ kanuninw ye ka teme siya tɔw bɛɛ kan, sabu dugukolo bɛɛ lajennin ye ne ta le ye.

⁶Ne bena aw ke ne ta sarakalasebagaw ye, ka aw sigi ne ta masaya ra, ka aw ke siya saninman ye, ka aw bla danna ne ye.’ I bena o kuma le lase Izirayelimɔgɔw ma.”

⁷Musa jigira ka na Izirayeli ɛkɔɔɔbaw bɛɛ lajɛn. Matigi Ala ka kuma minw fɔ a ye, a ka o bɛɛ lase o ma.

⁸Jama bɛɛ lajennin ka Musa jaabi ko: “Matigi Ala ka min o min fɔ, anw bɛna o bɛɛ kɛ.” Jama ka min fɔ, Musa tagara o lase Matigi Ala ma.

⁹Matigi Ala ko Musa ma ko: “Ne bɛna kɛ sankaba finman dɔ ra ka na i fɛ, janko ni ne nana kɛ kuma ye i fɛ tuma min na, mɔgɔw ye ne kumakan mɛn, ka la i ra tuma bɛɛ.” Jama tun ka min fɔ Musa ye, Musa kɔsegira ka taga o lase Matigi Ala ma.

Ala kumana Musa fɛ tuun kuru kan

¹⁰Matigi Ala ko Musa ma tuun ko: “Taga mɔgɔw fɛ, i ye o saninya bi, ani sini, k’a fɔ o ye ko o ye o ta faniw fana ko;

¹¹ko o ye o yɛɛ labɛn sani sinikɛnɛ cɛ; sabu sinikɛnɛ ne bɛna jigi Sinayi kuru kan mɔgɔw bɛɛ na na.

¹²I ye dan dɔ yira o ra kuru lamini bɛɛ ra, k’a fɔ o ye k’a gbɛlɛya ko o ye o yɛɛ kɔrɔsi, o kana tɛmɛ o dan kan, ka yɛlɛn kuru kan, walama ka gbara a ra. Ni fɛn o fɛn gbarara kuru ra, o ka kan ka faga le;

¹³nka mɔgɔ man kan k’a boro maga o tigi ra. Aw ye a bon ni kabakuru le ye, walama biɛ, k’a faga. Ni a kɛra mɔgɔ ye o, walama bɛgan o, a panaman man kan ka to. Ni buru nana fiye tuma min na, o tuma le ra dɔw bɛna se ka gbara kuru ra.”

¹⁴Musa jigira ka bɔ kuru kan ka na mɔgɔw fɛ. A k’a fɔ o ye ko o ye o yɛɛ saninya, ka o ta faniw ko.

¹⁵O kɔ, a k’a fɔ mɔgɔw ye tuun ko: “Aw ye aw yɛɛ labɛn; sani sinikɛnɛ cɛ; aw kana gbara aw musow ra.”

¹⁶Ayiwa, lon min fɔra, o lon sɔgɔmada jona fɛ, sankurukan ni sanmanamana ni sankabafinba dɔ kɛra kuru san fɛ. Burufiyɛkan belebele dɔ bɔra, fɔ mɔgɔw bɛ yɛɛyɛɛ o ta fanibonw kɔnɔ, o sirankojugu fɛ.

¹⁷Ayiwa, a kɛra ten, Musa ka mɔgɔw bɛɛ labɔ kɛnɛ ma, ka taga ni o ye Ala na kɔrɔ. Mɔgɔw lɔra kuru kɛɛ fɛ.

¹⁸Sinayi kuru fan bɛɛ tun kɛra sisi ye, sabu Matigi Ala tun jigira kuru kunna tasuma ra. A sisi tun bɛ wurira i ko dibiba dɔ sisi. Kuru bɛɛ tun bɛ yɛɛyɛrɛra ni fanga ye.

¹⁹Burufiyɛkan tun bɛ bonyara ka taga a fɛ. Ni Musa tun kumana, Matigi Ala tun bɛ a jaabi ni pɛrɛnkanba le ye i ko sanpɛrɛnkan.

²⁰Matigi Ala jigira o cogo le ra kuru kan. A tora kuru kunna ka Musa wele. Musa yɛlɛnna ka taga a fɛ.

²¹Matigi Ala k’a fɔ a ye ko: “Jigi, i ye taga a fɔ mɔgɔw ye k’a gbɛlɛya o ma, ko o kana girin ka gbara kuru ra ko o bɛ ne flɛ dɛ! Ni o tɛ, o caman le bɛna faga.

²²Hali sarakalasebaga minw bɛ deri ka gbara ne ra, olugu ka kan ka o yɛɛ saninya fana, janko ne kana na kojugu dɔ kɛ o ra ka o faga.”

²³Musa k'a fɔ Matigi Ala ye ko: "Mɔgɔ tena sɔn ka yɛlɛn Sinayi kuru kan, sabu ele yɛrɛ ka kankari la an ye k'a gbeleya an ma ko an ye dan bla kuru lamini na, mɔgɔ kana tɛmɛ o dan kan."

²⁴Matigi Ala ko Musa ma ko: "Jigi, i ye taga; o kɔ, i ni Haruna ye yɛlɛn ka na jɔgɔn fɛ yan. Nka sarakalasebagaw ni mɔgɔ tɔw kana girin ko o bɛ yɛlɛn ka na ne fɛ! Ni o tɛ, ne bɛna kojugu kɛ o ra ka o faga."

²⁵Musa jigira ka taga mɔgɔw fɛ, ka taga o kuma fɔ o ye.

Bɔri 20

Ala ta sariya tan

¹Ayiwa, Ala ka nin kumaw le fɔ Izirayelimɔgɔw ye; a ko:

²"Ne le ye Matigi Ala, i ta Ala ye, min ka i labɔ Misiran jamana ra, jɔnyaso ra.

³"I kana batofɛn wɛrɛ si bato ne kɔ.

⁴"I kana ja si lɛsɛ i yɛrɛ ye k'a bato. Fɛn minw bɛ sankolo ra o, minw bɛ dugukolo kan o, minw bɛ dugukolo jukɔrɔ ji ra o, i kana o dɔ si bisigiya lalaga k'a bato.

⁵I kana i kinbiri gban o fɛnw si kɔrɔ, ka o bato. Sabu ne min ye Matigi Ala, i ta Ala ye, ne t'a fɛ i ye ne ni batofɛn wɛrɛ kanu jɔgɔn fɛ fiyewu. Mɔgɔ minw bɛ o terenbariyakow kɛ, ne bɛna o hake bɔ o tigiw ra, k'a bɔ o ta denw na, k'a bɔ o ta denw ta denw na fana, fɔ ka taga se o ta duruja sabanan, ni a naaninan ma, sabu o bɛ ne kɔninya.

⁶Nka mɔgɔ minw bɛ ne kanu, ka ne ta sariyaw sira tagama, ne bɛ kɔjuman kɛ olugu ye, k'a kɛ o ta denw ye, ani o ta denw ta denw, fɔ ka taga se o ta duruja waga kelennan ma.

⁷"I kana Matigi Ala, i ta Ala tɔgɔ fɔ gbansan, sabu mɔgɔ o mɔgɔ bɛ Matigi Ala tɔgɔ fɔ gbansan, Matigi Ala tena o tigi jarakibari to.

⁸"I ye i hakiri to Nɛnɛkirilon na k'a kɛ lon saninman ye.

⁹I ye baara kɛ tere wɔɔrɔ, ka i ta kow bɛɛ kɛ.

¹⁰Nka lɔgɔkun tere wolonflanan ye Matigi Ala, i ta Ala ta Nɛnɛkirilon le ye. I kana baara si kɛ o lon na; i yɛrɛ o, i dɛncɛ o, i denmuso o, i ta jɔncɛ o, i ta jɔnmuso o, i ta bɛganw o, hali lonan min bɛ i fɛ so kɔnɔ, o si kana baara kɛ o lon na.

¹¹Sabu Matigi Ala ka sankolo ni dugukolo ni kɔgɔji ni a kɔnɔfɛnw bɛɛ dan tere wɔɔrɔ le kɔnɔ, ka nɛnɛkiri a tere wolonflanan. O le kosɔn Matigi Ala ka baraka don tere wolonflanan na, k'a saninya k'a bla danna.

¹²"I fa ni i ba bonya, janko Matigi Ala, i ta Ala bɛna jamana min di i ma, i ye sijan sɔrɔ o jamana ra.

13”I kana mɔgɔ faga.

14”I kana jɛnɛya kɛ.

15”I kana sonyari kɛ.

16”I kana faninya fɔ k’a la i mɔgɔɔgɔn na.

17”I kana ɲabɔ i mɔgɔɔgɔn ta bon fɛ; i kana ɲabɔ i mɔgɔɔgɔn ta muso fɛ, walama a ta jɔncɛ, walama a ta jɔnmuso, walama a ta misi, walama a ta fali; i kana ɲabɔ i mɔgɔɔgɔn ta fɛn si fɛ.”

Ala kumakan ka siranya bla Izirayɛlimɔgɔw ra

18Mɔgɔw bɛɛ tun bɛ sankurukan ni burufiyɛkan mɛnna. O tun bɛ sanmanamana ni sisi wuritɔ yera kuru kan. Mɔgɔw ka o ye minke, o ka kɛ yɛɛyɛɛ ye siranya boro. O mabɔra kuru ra ka taga lɔ fɔ yɔɔjan.

19O ko Musa ma ko: “Ele yɛɛ ye kuma an fɛ, an bɛna i lamɛn. Matigi Ala kana kuma an fɛ tuun, ni o tɛ, an bɛna sa.”

20Musa k’a fɔ mɔgɔw ye ko: “Aw kana siran, sabu Ala nana ka na aw kɔɔɔɔ k’a fle le. A ka o kɛ janko aw ye siran a ɲa, aw kana jurumun kɛ.”

21Ayiwa, mɔgɔw lɔnin tora yɔɔjan. Ala tun bɛ sankaba finman min na, Musa gbarara o sankaba ra.

Ala ka sariya min sigi sarakajɛnifɛn ko ra

22Matigi Ala k’a fɔ Musa ye ko: “A fɔ Izirayɛlimɔgɔw ye ko ne ko: ‘Aw k’a ye ko ne tora fɔ sankolo ra ka kuma aw fɛ.

23O ra, aw kana batofɛn warigberaman, walama a saninlaman si lalaga aw yɛɛ ye. Aw kana batofɛn wɛɛ fara ne kan. Aw kana o kɛ fiyewu.

24” ‘Aw ye sarakabɔnan bɔgɔraman dɔ lɔ ne ye. Aw bɛna aw ta saraka jɛnitaw* ni aw ta jɛɲɔgɔnya sarakaw* bɔ o kan, ni a kɛra sagaw ye walama baw walama misiw. Ni ne ka ne yɛɛ yira yɔɔɔ o yɔɔɔ, ne bɛna na aw fɛ ka na baraka don aw ra o yɔɔ ra.

25” ‘Ni aw bɛ sarakabɔnan lɔ ne ye, ni aw bɛ a lɔ ni kabakuru le ye, aw kana a lɔ ni kabakuru lɛsɛninw ye. Sabu ni aw bɛ kabakuru lɛsɛ ni aw ta kabakuru lɛsɛnanw ye, aw bɛna o kabakuruw lanɔgɔ le.

26” ‘Aw kana sarakabɔnan lɔ ne ye, ka yɛlɛnyɔɔɔ kɛ a ra ka taga a san fɛ, ni o tɛ, aw yɛlɛntɔ ka taga saraka bɔ, mɔgɔw bɛ se ka to dugu ma ka aw ta fani jukɔɔyɔɔɔ ye.’

Bɔri 21

Sariya min sigira jɔnw kosɔn

- ¹Matigi Ala k'a fɔ Musa ye tuun ko: "Nin sariyaw fɔ Izirayelimɔɔw ye ko:
- ²Ni aw ka jɔn san, ni Heburu lo, a ka kan ka baara ke aw ye san wɔɔɔ; nka a san wolonflanan, aw ka kan k'a bla a ye taga, a fana man kan ka foyi sara.
- ³Ni a kelen le tun nana aw fe, a kelen le ka kan ka taga fana. Ni muso tun be a fe kakɔɔ, a ni a muso be taga.
- ⁴Ni a matigice le tun ka muso di a ma, ni o muso ka dencew walama denmusow sɔɔ a fe, muso ni denw be ke a matigice ta ye, ale kelen be taga.
- ⁵Nka ni jɔnce yere le ko, ko a matigice ni a muso ni a denw ko ka di a ye, ko o kosɔn a t'a fe ka taga,
- ⁶o tuma a matigice ye Ala ke a yere seere ye, ka gbara ni jɔnce ye, k'a den bonda yiri kan, walama da kerɛfeyiri kan, k'a toro sɔɔ ni biye ye. Ni o kera, o jɔnce be to a matigi ta baara ra fɔ ka taga a sa.
- ⁷" 'Ayiwa, ni dɔ k'a denmuso fiyeere jɔnya ra, o denmuso lablacogo ni jɔn tɔw ta tena ke kelen ye.
- ⁸Ni a matigice tun k'a san, ko a bena a furu le, kɔ fe, a ko ma na diya a ye tuun, o tuma, a y'a to den fa ye a ta wari sekɔ a ma, ka den kunmabɔ. Matigice man kan k'a fiyeere tuun siya were mɔɔ ma. Ni a k'a fiyeere, a kera i n'a fɔ a k'a janfa le.
- ⁹" 'Ni matigice tun ka o jɔnsunguru san ko a bena a di a dence le ma, landa min sigira sungurudenw ta furu ko ra, a ye a ke ka kapa ni o ye.
- ¹⁰Kɔ fe, ni a nana muso were furu tuun, a tun be min kera muso fɔlɔ ye, dɔ man kan ka bɔ o ra; a ye a fiyerebɔ, k'a baro, ka sɔn ka jen ni a ye.
- ¹¹" 'Ni a ma o ko saba ke a ye, o tuma jɔnmuso be se ka bɔ ka taga, a te foyi sara.' "

Kojuɔ minw ka kan ni fagari ye

- ¹²" 'Ni mɔɔ min k'a lawuri a kama ka mɔɔ bugɔ k'a faga, o tigi fana ka kan ka faga a jɔɔɔn ye.
- ¹³Nka ni a tigi m'a lawuri a kama ka taga dogo a ja ka a faga, ni a kera Ala yere ta latige le ye, o tuma ne bena yɔɔ dɔ yira aw ra, o mɔɔfagabaga be se ka bori ka taga dogo yɔɔ min na.
- ¹⁴Nka ni mɔɔ dɔ k'a lawuri a kama k'a mɔɔjɔɔɔn nege ka a faga, aw ye o tigi mina k'a faga fana, hali ni a borira ka taga dogo ne ta sarakajenifen le kɔɔ.
- ¹⁵Ni mɔɔ min k'a face, walama a bamuso bugɔ, o ka kan ka mina ka faga.
- ¹⁶Ni mɔɔ min ka mɔɔ dɔ sonya ka taga a fiyeere, walama ni a sonyanin yera a boro, o son ka kan ka faga.
- ¹⁷" 'Ni mɔɔ min ka kumajugu fɔ a face ma, walama a bamuso ma, o tigi ka kan ka faga.' "

Sariya min sigira mandimini kosɔn

18" 'Ni mɔgɔ fla kerera, ni dɔ ka dɔ bugɔ ni kabakuru ye, walama ni a borokuru ye, k'a mandimi, ni a ma sa, nka a banara ka la,

19ni a nana se ka wuri ka bɔ kenɛ ma, ka yaalayaala ni bere ye, o tuma foyi tena ke a bugɔbaga ra. Nka a ka wagati min ke bana ra, a ka kan ka o sara a ye, k'a flake fɔ ka taga a kenɛya.

20" 'Ni matigice min k'a ta jɔnce, walama a ta jɔnmuso bugɔ ni bere ye fɔ k'a faga, o hake ka kan ka bɔ o matigice ra.

21Nka ni o jɔn tora nin na ka tere kelen walama tere fla ke, foyi man kan ka ke a matigice ra, sabu a ta wari lo.

22" 'Ni ce dɔw kereketɔ ka muso lasiritɔ dɔ jɔni k'a ben, ni muso kɔnɔ ka cen, k'a sɔrɔ foyi were ma ke a yere ra, muso ce bena warida dɔ ben o ce kan, a bena o sara muso ce ye kititigɛbagaw na kɔrɔ.

23Nka ni ko were le ka ke muso ra, o tuma o juru be sara ce ra ka kaɓa ni sariya ye: ni min ka mɔgɔ faga, o tigi ka kan ka faga a jɔgɔn ye,

24ni min ka mɔgɔ na ci, o ta be ci a jɔgɔn ye; ni min ka mɔgɔ pin bɔn, o ta be bɔn a jɔgɔn ye; ni min ka mɔgɔ boro kari, o ta be kari a jɔgɔn ye; ni min ka mɔgɔ sen kari, o ta be kari a jɔgɔn ye;

25ni min ka mɔgɔ jeni, o fana be jeni a jɔgɔn ye; ni min ka mɔgɔ mandimi, o fana be mandimi a jɔgɔn ye; ni min ka mɔgɔ bugɔ k'a yɔrɔ dɔ funu, o tigi fana ka kan ka bugɔ k'a yɔrɔ dɔ funu.

26" 'Ni mɔgɔ min k'a ta jɔnce walama a ta jɔnmuso bugɔ fɔ k'a na kelen ci, o tigi ka kan k'a labla a na kosɔn.

27Ni a k'a bugɔ fɔ k'a pin kelen le kari, a ka kan k'a labla fana a pin kosɔn.' "

Sariya min sigira beɓanw ta mandimini ko ra

28" 'Ayiwa, ni misi dɔ ka mɔgɔ tu, ce walama muso, k'a faga, o ka kan ka o misi bon ni kabakuru ye k'a faga. A sogo man kan ka domu. Nka foyi man kan ka ke misitigi yere ra.

29Nka ni misi tun be deri ka mɔgɔw tu kakɔrɔ, ni o ko fora a tigi ye, ni a ma sɔn k'a janto a ra, ayiwa, ni o misi ka mɔgɔ faga, ce walama muso, misi ka kan ka bon ni kabakuru ye k'a faga, k'a tigi fana faga k'a fara a kan.

30Nka ni misi ka min faga, ni o ta mɔgɔw sɔnna ko misitigi ye warida dɔ sara k'a nin kunmabɔ, o tuma a bena o warida sara k'a nin kunmabɔ.

31" 'Ayiwa, ni o misi ka den dɔ le tu k'a faga, ceden, walama musoden, o sariya kelen le bena o ko panabɔ.

³²Nka ni misi ka jɔn le tu k'a faga, ce walama muso, misitigi ka kan ka warigbe garamu keme saba di o jɔn matigice ma; o be misi bon ni kabakuru ye k'a faga.

³³"Ni mɔgɔ dɔ ka dinga dɔ dayele, walama k'a sogi, k'a to yi, a m'a datugu, ni misi dɔ, walama fali dɔ benna a kɔnɔ ka faga,

³⁴o dinga sogibaga ka kan ka o began sara, k'a wari di began tigi ma; nka misi su be ke ale yere ta ye.

³⁵"Ni mɔgɔ dɔ ta misi ka mɔgɔ were ta misi tu k'a faga, misi min ka turi ke, o be fiyeere k'a wari taran o ni jɔgɔn ce; o be misi faganin sogo taran o ni jɔgɔn ce fana.

³⁶Nka ni a kera ko o misi tun be deri ka misi tow tu, ni misitigi k'a lon, nka a ma son k'a janto a ra, o tuma a ta misi ka misi min faga, a be o misi jɔgɔn sara ni misi were ye; misi su be ke ale yere ta ye.

Sariya min sigira sonw kosɔn

³⁷"Ni mɔgɔ dɔ ka misi, walama saga, walama ba sonya k'a faga, walama k'a fiyeere, ni misi lo, a kan ka misi looru le di a jɔgɔn ye. Ni saga lo, walama ba, a ka kan ka o jɔgɔn naani le di.' "

Bɔri 22

¹"Ni son dɔ minana su fe k'a sɔrɔ a b'a fe ka don bon kɔnɔ, ni o k'a bugɔ fɔ k'a faga, kiti tena ke o ra.

²Nka ni a minana tere fe le, ni o k'a faga, o tuma a fagabaga jarakira. Ni son minana tere fe, a ka fen minw sonya, a ka kan ka olugu sara le. Ni foyi te a boro k'a sara, o tuma o ye a yere fiyeere k'a ke a ta sonyari jurusara ye.

³Ayiwa, ni a kera ko a ka misi, walama fali, walama saga, walama ba le sonya, ni a panaman yera a boro, a ka kan ka o misi, walama o fali, walama o saga, walama o ba sonyanin jɔgɔn fla le di.' "

Sariya min sigira walifenw kosɔn

⁴"Ni mɔgɔ min k'a lawuri a kama k'a to a ta beganw ye dɔ ta siman cen, walama ka dɔ ta rezenforo cen, began tigi bena a yere ta foro simanw ni a ta rezenw bee ra numanman di o forotigi ma a sara ye.

⁵Ni mɔgɔ dɔ ka tasuma don, ni tasuma tagara se binjaga ma, ka bonya ka taga don dɔ ta foro ra, ka taga o tigi ta siman tigenin, walama siman senin tigebari, walama a sebari jeni, min ka o tasuma don, o tigi ka kan ka forotigi ta siman sara a ye.

⁶"Ni mɔgɔ dɔ ka wari, walama fen were karifa a mɔgɔjɔgɔn ma ko a ye a mara a ye, ni o k'a sonya a fe so kɔnɔ, ni son ka mina, a ka kan ka o fen jɔgɔn fla sara o tigi ye.

⁷Nka ni son ma ye, o tuma wari, walama fen tun karifara min ma, o tigi ye Ala ke a seere ye, ka kari ko ale yere le ma o fen ta.

⁸” ‘Ayiwa, ni mɔgɔ fla jigira ɲɔgɔn na, misi, walama fali, walama saga, walama fani, walama fen dɔ were kosɔn, ko a tun tununa o fe, ni o fla bee ko o ta tun lo, o tuma o ye taga ni o ko ye Ala ɲa kɔrɔ. Ni Ala ka min jaraki, o tigi bena o fen tununin ɲɔgɔn fla sara tɔ kelen ye.

⁹” ‘Ni mɔgɔ dɔ ka fali, walama misi, walama saga, walama ba, walama began suguya were di a mɔgɔɲɔgɔn ma ko a ye a mara, ni o began ka sa, walama ni a yɔrɔ dɔ ka kari, walama ni o k’a sonya k’a sɔrɔ mɔgɔ ma bɔ a kala ma,

¹⁰o tuma, karifa kera min ma, o ka kan ka kari Ala ra a tɔɲɔgɔn ɲana, ko ale boro ma maga a ra. Ayiwa, began tigi ye sɔn o kariri ma; o tuma karifa kera min ma, o man kan ka foyi sara tuun.

¹¹Nka ni began sonyana a ta so le kɔnɔ, o tuma a ka kan k’a ɲɔgɔn sara began tigi ye.

¹²Ni a kera ko wara dɔ le k’a faga k’a domu, a ye na ni wara datɔ ye ka na o yira, janko o ye ke a seere ye. Ni o kera, a man kan ka o began sara tuun.

¹³” ‘Ni dɔ ka began singa a mɔgɔɲɔgɔn fe, ni o began yɔrɔ dɔ ka kari, walama ni a ka faga, k’a sɔrɔ began tigi yere te yi, min ka began singa, o ka kan k’a ɲɔgɔn sara began tigi ye.

¹⁴Nka ni a kera ko began tigi yere tun be yi, min ka began singa, o man kan ka foyi sara tuun. Ni a kera ko a tun ka began ta a fe sara le ra, o wari le bena ke a sara ye.’ “

Sariya min sigira sunguruw ta ko ra

¹⁵” ‘Sunguru min ma ce ko lon, ni a fana ma mamina folɔ, ni ce dɔ ka o sunguru nege ka jen ni a ye, o ce ka kan k’a furunaforo bɔ k’a di sunguru face ma, k’a furu.

¹⁶” ‘Ni sunguru face ma sɔn k’a denmuso di a ma, o bee n’a ta, ce ka kan ka o sunguru furunaforo sara, ka kapa ni furunaforo sariya ye.’ “

Ko minw ka kan ni fagari ye

¹⁷” ‘Muso o muso be subagaya ke, aw ye o faga, aw kana a to yi.

¹⁸” ‘Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka jen ni began ye, aw ye o tigi faga.

¹⁹” ‘Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka saraka bɔ batofen werew ye, ni Matigi Ala kelenpe te, aw ye o tigi mina k’a faga.

Sariya minw sigira panibagatɔw kosɔn

²⁰” ‘Aw kana kojugu ke lonanw na, walama ka o jɔnyamina, sabu aw fana tun ye lonanw le ye Misiran jamana ra.

- 21**” ‘Muso ce saninw, ani feritaninw, aw kana olugu tɔɔɔ.
- 22**Ni aw ka o tɔɔɔ, ni o kasira ka ne tɔɔ wele, ne Matigi Ala, ne bɛna o kasikan men, sigiya tɛ o ra.
- 23**Ne bɛna dimi aw kɔɔ kɔsɛbɛ, k’a to aw juguw ye aw faga kɛrɛ ra ni kɛrɛkɛmuru ye. O tuma aw yɛrɛw ta musow le bɛna kɛ muso ce saninw ye, aw ta denw bɛ kɛ feritaninw ye.
- 24**” ‘Ni aw ka wari juru don aw ta siyamɔɔ fagantan dɔ ra, aw kana a kɛ i ko jurunantigi tɔw b’a kɛ cogo min na; aw kana a fɔ ko a ye wari dɔ fara a kan k’a sara aw ye.
- 25**” ‘Ni i ka i mɔɔɔɔɔɔ ta deregeba mina a fɛ i ta juru kosɔn, i ka kan k’a kɔsɛgi a ma sani tere ye ben;
- 26**sabu i b’a sɔɔ ko o dɔɔn le b’a fɛ k’a yɛrɛ datugu. Ni i ka o mina a ra, a bɛna mun le kɛ k’a yɛrɛ datugu su fɛ ka la? Ni a kasira, ka ne tɔɔ wele, ne bɛna a kasikan men, sabu ne bɛ hina.

Ala bonyacogo ani saninyari

- 27**” ‘Aw kana Matigi Ala tɔɔ cɛn, walama ka kumajugu fɔ aw ta jamana jamɔɔ dɔ ma.
- 28**” ‘Ni siman sera, walama ni rɛzɛn sera, aw man kan ka mɛɛn ka na ni siman fɔɔ ye, walama rɛzɛn fɔɔ, ka na o di ne ma saraka ye. Aw ka kan ka aw dɛncɛ fɔɔw fana bla danna, ka o kɛ ne ta ye.
- 29**O cogo kelen na fana, aw ye aw ta misiw ni aw ta sagaw ni aw ta baw fana den fɔɔw di ne ma saraka ye. Nka o woronin ka kan ka to o ba kɔɔ fɔɔ, fɔ tere wolonfla. O tere seeginan le ra, aw bɛ sɔɔ ka o di ne ma.
- 30**” ‘Aw bɛɛ ka kan ka kɛ mɔɔ saninmanw ye, ka kɛ ne ta ye. “ ‘Ni wara ka bɛgan o bɛgan faga kongo kɔɔ k’a domu, aw kana o tɔ domu. Aw ye o di wuruw ma.’ “

Bɔri 23

Sariya min sigira barakantanw kosɔn

- 1**Ayiwa, Matigi Ala k’a fɔ Izirayɛlimɔɔw ye tuun ko: “Ko min tɛ can ye, aw kana yaala ka o lakari. Aw kana jɛn ni mɔɔɔjuguw ye ka faninya la mɔɔ ra.
- 2**Aw kana tugu jama nɔ fɛ, ka kojugu kɛ. Aw fana kana tugu jama kɔ, ka sɔn ka kɛ ko dɔ seere ye min tɛ ko terennin ye.
- 3**Aw kana kiti tigɛ k’a diya mɔɔ dɔ ra ko a tigi ye fagantan ye.
- 4**”Ni i benna ni i jugu ta misi tununin ye, walama a ta fali, i ye a gbɛn ka taga a di a ma.
- 5**Ni i ka i jugu ta fali dɛsɛnin ye doni kɔɔ, hali ni a dɛmɛɔɔ tɛ i ra, i ye a dɛmɛ.

6"Aw kana kiti ben fagantan kan kititigeyɔɔ ra k'a ta jo bɔsi a ra.

7"Aw kana sɔn ka mɔɔɔ jaraki faninya kan, ka mɔɔɔ jarakibari, walama mɔɔɔ terennin faga; sabu ne tɛ mɔɔɔjugu jarakibari to.

8"Aw kana sɔn ka bonyafen mina mɔɔɔ fɛ, ka kiti diya a tigi ra; sabu bonyafen bɛ mɔɔɔ yerikɛbagaw na fiyen, ka mɔɔɔ terenninw ta kuma jenge.

9"Aw kana lonan jɔnyamina; lonanya ye min ye, aw yere ka o silɔn, sabu aw fana tun ye lonanw le ye Misiran jamana ra."

Nɛnɛkirisani ni Nɛnɛkirilon ta sariya

10"San wɔɔɔ kɔnɔ aw ka kan ka aw ta dugukolo sɛnɛ k'a siman tige.

11Nka a san wolonflanan, aw ye o yɔɔɔ dugukolo to yi pewu, janko a ye a yere sɔɔɔ. Ni o kɛra, dɛsɛbagatɔ minw bɛ aw cɛ ra, olugu fana bɛna dɔ sɔɔɔ a ra k'a domu. Ni a tɔ min ka to olugu kɔ, kongosogow bɛna o domu. Aw ka kan ka o kelen le kɛ aw ta oliviyeforow ni aw ta rɛzɛnforow ra.

12"Aw ye baara kɛ tere wɔɔɔɔ; a tere wolonflanan, aw ye nɛnɛkiri, janko aw ta misiw, ni aw ta faluw, ni aw ta jɔnw, ni aw ta lonanw bɛɛ ye nɛnɛkiri.

13"Ne min ye Matigi Ala ye, ni ne ka fɛn o fɛn fɔ aw ye, aw ye tagama ka kɔna ni o le ye. Aw ye aw yere kɔɔsi kɔsɛbɛ, aw kana batofɛn wɛrɛ si tɔɔɔ fɔ aw da ra. Mɔɔɔ si yere man kan ka batofɛn wɛrɛ tɔɔɔ mɛn aw da ra."

Sariya minw sigira panagbɛw kosɔn

14"Ayiwa, san o san, aw ka kan ka panagbɛ saba le kɛ ne ye, ka ne bonya.

15A fɔlɔ, aw ka kan ka burufunubari panagbɛ* kɛ. Ni Abibu karo sera, ka kɔna ni wagati latigenin ye, i n'a fɔ ne k'a fɔ aw ye cogo min na, aw ka kan ka burufunubari le domu fɔ tere wolonfla; sabu aw bɔra Misiran jamana ra o karo le ra. O panagbɛ ra, mɔɔɔ si kana na ne na kɔɔɔ fana yɔɔɔ saninman na, ka na ne bato, k'a sɔɔɔ foyi tɛ a boro k'a di ne ma saraka ye.

16"Ayiwa, o kɔ, aw bɛ fɛn minw sɛnɛ aw ta foro kɔnɔ, ni aw bɛ o simankura kun fɔlɔ tige tuma o tuma, aw ye simantige panagbɛ kɛ. "Ni san yelemana fana, ni aw bɛ aw ta forow yiridenw ladon tuma min na, aw ye simanladon panagbɛ kɛ.

17"O cogo ra, san o san, cɛw bɛɛ ka kan ka na sijaga saba ne Matigi Ala na kɔɔɔ, ka na saraka bɔ ne ye o panagbɛw ra.

18"Ni aw b'a fɛ ka bɛgan saraka* bɔ ne ye, aw kana o jori ni burufununin kori jɔɔɔn na. Sarakasogo turu fana man kan ka bla ka si.

19"Aw ka kan ka na ni aw ta simankura kun fɔlɔ ye Matigi Ala, aw ta Ala ta batoso kɔnɔ. Aw kana badennin tobi ni a ba ta kɔnɔ ye."

Ala ka layiri min ta Izirayɛlimɔɔɔw ye

- ²⁰Ayiwa, Matigi Ala k'a fɔ Musa ye tuun ko: "Ne bɛna mɛlɛkɛ dɔ ci aw ɲa fɛ, janko o ye aw kɔrɔsi sira ra. Ne ka yɔrɔ min labɛn aw ye, a bɛna taga aw ladon yi.
- ²¹Aw ye aw yɛrɛ kɔrɔsi o mɛlɛkɛ ra. Aw ye a lamɛn; aw kana a sɔsɔ; ni o tɛ, a tɛna aw ta hake yafa aw ma dɛ! Sabu a bɛ a ta baara kɛra ne tɔɔ le ra.
- ²²Nka ni aw k'a lamɛn, ani ne ka fɛn o fɛn fɔ aw ye, ni aw ka o kɛ, o tuma ne bɛna aw juguw kɛrɛ aw ye, ka aw kɛrɛkɛrɔɔɔnw kɛrɛ aw ye.
- ²³Ne ta mɛlɛkɛ bɛna bla aw ɲa fɛ, ka taga aw ladon Amɔrikaw, ani Hɛtikaw, ani Pɛrɛzikaw, ani Kanaanakaw, ani Hɛvikaw, ani Yɛbusikaw ta jamana ra. Ne bɛna o mɔɔw bɛɛ halaki.
- ²⁴Nka aw man kan ka biri o ta batofɛnw kɔrɔ ka o bato fiyewu; aw kana saraka bɔ o ye. Aw kana o mɔɔw ta kokɛcogow ladegi. Aw ye o halaki le ka o ban pewu, ka o ta batofɛnw bɛɛ cici, ani o bɛ kabakurujan minw sɔn.
- ²⁵Aw ka kan ka baara kɛ Matigi Ala, aw ta Ala le ye. Ni o kɛra, ne bɛna baraka don aw ta domuni ni aw ta ji ra, ka bana mabɔ aw ra.
- ²⁶Aw ta jamana ra, muso si kɔnɔ tɛna cɛn; muso si tɛna kɛ den worobari ye fana. Ne bɛna aw si janya.
- ²⁷"Siya min o min bɛ aw ɲa fɛ, ne bɛna siranyaba le bla olugu bɛɛ ra, sani aw ye se o ma. Aw bɛna se siya o siya ma, ne bɛna o bɛɛ gbɛn aw ɲa. Ne bɛna a to aw juguw bɛɛ ye bori aw ɲa.
- ²⁸Ne bɛna o ja wuri, k'a to o bɛɛ ye bori aw ɲa. Ne bɛna Hɛvikaw, ni Kanaanakaw, ni Hɛtikaw gbɛn ka o bɔ aw ɲa.
- ²⁹Nka ne tɛna o bɛɛ gbɛn ka bɔ aw ɲa san kelen dɔrɔn. Ni o tɛ, jamana lakolon bɛna to, waraw bɛna caya, ka to ka bɛn aw kan.
- ³⁰"Ne bɛna to ka o jamana mɔɔw gbɛn aw ɲa dɔɔnin dɔɔnin le, fɔ aw ye na caya ka se ka jamana bɛɛ fa.
- ³¹"Ne bɛna aw ta jamana dan sigi; k'a ta Kɔɔɔjiwulen da ra, ka taga a bla fɔ Filisikaw ta jamana kɔɔɔjida ra, ani k'a ta kongokolonba dan na, ka taga a bla fɔ Efirati bada ra. Ne bɛna o jamanaw mɔɔw bɛɛ don aw boro. Aw bɛna o bɛɛ gbɛn ka bɔ aw ɲa.
- ³²"Aw kana jɛnɔɔɔɔnya si don ni o ye, walama ni o ta batofɛnw ye.
- ³³"Aw kana sɔn o ye sigi aw ta jamana ra, janko o kana na a to aw ye ne hake ta; sabu ni o sigira ni aw ye, a laban, aw bɛna o ta batofɛnw bato. O fana bɛna kɛ sababu ye ka aw lafiri."

Bɔri 24

Ala ka jɛnɔɔɔɔnya don ni Izirayɛlimɔɔw ye

- ¹Matigi Ala k'a fɔ Musa ye tuun ko: "Yelen ka na kuru kan ne fe yan; ele ni Haruna, ani Nadabu, ani Abihu, ani Izirayeli cekɔɔba biwolonfla. Nka ni aw nana, aw ye to yɔɔɔjan ka aw na biri dugu ma ka ne bato.
- ²"O kɔ, ele Musa kelen dɔɔɔn le ye gbara ne ra; olugu kana gbara ne ra. Mɔɔɔ tɔw fana kana yelen ni aw ye."
- ³Ayiwa, Matigi Ala ka sariya ni ci minw fɔ Musa ye, Musa tagara o bɛɛ fɔ mɔɔɔw ye. Jama bɛɛ jenna ka Musa jaabi ko: "Matigi Ala ka min o min fɔ, anw kɔni bɛna o bɛɛ kɛ."
- ⁴Ayiwa, Matigi Ala ka kuma minw bɛɛ fɔ Musa ye, Musa ka o bɛɛ sɛbɛ. O kɔ, a wurira sɔɔɔmada jona fe, ka sarakajenifen dɔ lɔ kuru kɛɛ fe, ka kabakurujan tan ni fla lɔlɔ fana ka kapa ni Izirayelimɔɔw ta gba tan ni fla tɔɔw ye.
- ⁵A ka Izirayeli kanbelen dɔw ci ko olugu ye saraka jenitaw* faga Matigi Ala ye, ka misitoranw faga, k'a kɛ ninsɔndiya saraka* ye.
- ⁶Musa ka o misitoranw jori tarance kɛ minan dɔw kɔɔ, k'a tɔ seriseri sarakajenifen kan.
- ⁷O kɔ, a tun ka Ala ta sariyaw, ani a ta ciw sɛbɛ jɛnɔɔɔnya Kitabu min kɔɔ, a ka o ta k'a karan ni kanba ye jama bɛɛ na na. O bɛɛ k'a fɔ ko: "Matigi Ala ka kuma o kuma fɔ, an bɛna o bɛɛ le kɛ a cogo yɛɛ ra."
- ⁸Ayiwa, Musa tun ka jori min kɛ minanw kɔɔ, a ka o ta k'a seriseri mɔɔw kan, k'a fɔ o ye ko: "Matigi ka jɛnɔɔɔnya min don ni aw ye, k'a ta sariyaw bɛɛ fɔ aw ye, nin jori le ye o jɛnɔɔɔnya sarati ye."
- ⁹Ayiwa, Musa yelenna kuru kan, ani Haruna ni Nadabu ni Abihu ni Izirayeli cekɔɔba biwolonfla.
- ¹⁰O ka Izirayeli ta Ala ye. A senkɔɔyɔɔɔ tun bɛ i ko safiri lulu min bɛ manamana, k'a nɔɔɔ kɛ i ko sankolo yɛɛ nɔɔɔ.
- ¹¹Nka Matigi Ala ma foyi kɛ o mɔɔw ra. O ka Ala ye; o kɔ, o ka domuni kɛ, ka minni kɛ.

Musa yelenna kuru kunna tun

- ¹²Matigi Ala ko Musa ma ko: "Yelen ka na kuru kunna ne kɔɔ yan, i ye lɔ yan. Ne ka sariyaw ni kumaw sɛbɛ kabakuru walaka minw kan, ne bɛna o di i ma, janko i ye Izirayelimɔɔw karan o ra."
- ¹³Musa yelenna kuru kunna, ani a ta baaraden Yosuwe.
- ¹⁴Nka sani o ye taga, Musa k'a fɔ cekɔɔɔbaw ye ko: "Aw ye an kɔɔ yan, fɔ an ye sekɔ ka na. Haruna ni Huri bɛ ni aw ye yan. Ni aw b'a fe ka ko dɔ panabɔ, aw ye taga olugu fe."
- ¹⁵Ayiwa, ka Musa yelentɔ to kuru kunna, sankaba ka kuru datugu.

¹⁶Matigi Ala ta nɔɔɔ tora Sinayi kuru kan. Sankaba ka kuru datugu ka se fɔ tere wɔɔɔ. A tere wolonflanan, Matigi Ala tora sankaba kɔɔ ka Musa wele.

¹⁷Izirayelimɔɔw ka Matigi Ala nɔɔɔ ye o ɲa ra. A kera i n'a fɔ tasuma farimanba le be jenina kuru san fe.

¹⁸Musa donna sankaba kɔɔ ka to ka yelen ka taga kuru kunna yi. A tora o yɔɔ ra yi ka tere binaani ni su binaani ke.

Bɔri 25

Fanibon saninman lalagacogo Ala ka Fanibon lalagacogo yira Musa ra

¹Matigi Ala kumana Musa fe, ko:

²"A fɔ Izirayelimɔɔw ye ko o ye na ni o borofen dɔw ye ka na o di ne ma. Mɔɔw o mɔɔw bena sɔn k'a di ni ɲaninyaruman ye, aw ye o beɛ ta mina.

³O bena min di, o ye nin ye: sanin, ani warigbe, ani siranegɛ,

⁴ani sagasi jese bulaman, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yere, ani lenfani fiyenman, ani basiw,

⁵ani sagajigi gbolo min logira k'a wulen, ani gbolojalan, ani akasiyayiri,

⁶ani fitinaturu, ani kasadiyanan minw be ke ka turu saninman ni wusunan lalaga,

⁷ani onikisi lulu, ani lulu were minw bena ke ka saninderege ni disirafen masiri.

⁸Aw ye fanibon saninman dɔ lalaga ne ye, janko ne ye sigi aw ce ra.

⁹Ne bena o fenw bisigiya min yira aw ra, aw ka kan ka fanibon saninman ni a minanw beɛ lalaga o cogo kelen le ra."

Kesu min be Ala ta jenɔɔɔnya yira

¹⁰"Aw ye kesu dɔ lalaga ni akasiyayiri ye. A janya ye ke nɔɔɔɔ ɲa fla ni tarance, a bonya ye ke nɔɔɔɔ ɲa kelen ni tarance, a lo fana ye ke nɔɔɔɔ ɲa kelen ni tarance.

¹¹Aw ye sanin yereworo la a yɔɔ beɛ kan; a kɔkanyɔɔ ni a kɔɔɔɔɔ beɛ. Ka sanin ke k'a konkonda lamini.

¹²Aw ye sanin gbasi, k'a koori, ka wo ke a ra; aw ye o ɲɔɔɔ naani lalaga, ka o dondon kesu fan naani na; ka fla don fan kelen na, ka to fla don fan to kelen na.

¹³Aw ye akasiyayiri dɔw lese, k'a ke bere fla ye. Ka sanin gbasi k'a la o berew yɔɔ beɛ ra.

¹⁴O berew le bena don sanin koorininw wow ra kesu fan fla ra, ka to ka kesu ta ni o ye.

15 O berew ka kan ka to o wo koorininw na tuma bæ; a man kan ka bo a ra fiyewu.

16 Ne bena jɛnɔɔɔnya sariya minw sebe k'a di i ma, i ye o bla o kesu kɔɔɔ.”

Kesu datugunan lalagacogo

17 ”Aw ye kesu datugunan fana lalaga ni sanin yereworo ye. A janya ye ke nɔɔɔɔnɔn na fla ni tarance, a bonya ye ke nɔɔɔɔnɔn na kelen ni tarance.

18 ”Aw ye sanin gbasi ka o ke seruben meleke bisigi fla ye, ka o lolɔ kesu datugunan fan fla ra;

19 ka kelen ke datugunan kun do ra, ka kelen were ke a kun to kelen na. Aw ye melekeɔ lo kesu datugunan fan fla ra.

20 O sanin seruben melekeɔ fla kamanw ka kan ka biri kesu datugunan kunna, k'a datugu ni o kamanw ye, ka o fla nasin ɔɔɔɔnɔn ma, ka o naw biri kesu datugunan kunna.

21 Ne bena sariya minw di aw ma, i ye o bla kesu kɔɔɔ, ka datugunan biri kesu kunna.

22 ”Ne bena ne yere yira i ra o yɔɔɔ le ra, kesu datugunan san fe, sanin seruben meleke fla ce ma, o minw be jɛnɔɔɔnya tagamasiyen kesu kunna. Ne bena ne ta ciw bæ fo i ye o yɔɔɔ le ra, janko i ye a fo Izirayelimɔɔɔ ye.”

Sarakaburu ta tabali lalagacogo

23 ”Aw ye tabali do fana lalaga ni akasiyayiri ye. A janya ye ke nɔɔɔɔnɔn na fla ye, a bonya ye ke nɔɔɔɔnɔn na kelen ye, a lo ye ke nɔɔɔɔnɔn na kelen ni tarance.

24 Aw ye sanin yereworo la o tabali yɔɔɔ bæ kan, ka sanin ke k'a konkonda lamini.

25 Aw y'a to tabali konkonda ye bonya doɔɔnin, k'a bonya ke i ko borokanden naani bonya, ka sanin ke k'a dagbolo lamini.

26 Aw ye sanin gbasi, k'a koori, ka wo ke a ra; aw ye o ɔɔɔɔnɔn naani lalaga, ka o dondon tabali nɔɔɔɔnɔn naani na, tabali senw kɔɔɔ.

27 Aw ye o sanin koorininw dondon tabali senw sanfeyɔɔɔɔ ra, a nɔɔɔɔnɔn naani na. Berew ka kan ka don o wow le ra ka tabali ta.

28 Aw ye o berew ke ni akasiyayiri le ye, ka sanin la o berew bæ kan. Aw bena tabali ta ni o berew le ye.

29 ”Aw ye minan doɔ lalaga fana, i n'a fo tasaw, ani setiw, ani belenw, ani jifiyew, ka rezenji sarakaw* ke ni o ye. Aw ye o bæ lalaga ni sanin yereworo le ye.

30 Aw ka kan ka sarakaburuw bla o tabali le kan ne na kɔɔɔ wagati bæ.”

Fitinablanan saninlaman lalagacogo

31"O kɔ, aw ye fitinablanan dɔ lalaga ni sanin yereworo gbasinin ye. A ka kan ka ke ni sanin kuturu kelen le ye. Aw ye sen ke a ra, ani a fitinaborow, ka fen dɔw ke a ra i ko yiriden bisigiw, ka kuruw ke o kɔrɔ, ka fen dɔw ke a ra fana i ko yirifiyeren bisigiw.

32Aw ye fitinaboro wɔrɔ ke fitinablanan cemance boro ra; ka boro saba ke a fan kelen na, ka saba ke a fan dɔ ra.

33Aw ye yiriden bisigi saba ke a boro kelen kelen bee ra, k'a ke i ko amande yiridenw; aw ye kuruw ke a ra fana, ani yirifiyeren bisigiw. Fitinaborow bee ta ka kan ka ke ten.

34Aw ye yiriden bisigi naani ke a cemance boro ra fana, ka o ke i ko amande yiridenw, ka kuruw ke a ra, ani yirifiyeren bisigiw.

35Aw ye kuru kelen ke fitina boro fla jukɔrɔ, ka kuru kelen ke fitina boro fla were ju kɔrɔ, ka fitinaboro wɔrɔ bee ta ke ten.

36A kuruw ni a borow ni a yɔrɔ tɔw bee ka kan ka ke sanin kuturu kelen le ye. Aw ye a bee ke ni sanin yereworo gbasinin ye.

37"Aw ye fitinadaga wolonfla lalaga ka o sigisigi a borow bee kelen kelen kunna. O fitinadagaw bee ye yeelen bɔ o na fe.

38Ayiwa, a fen tɔw, i n'a fɔ a tasuma lalagananw, ani a buguri donminanw, o bee ka kan ka ke sanin yereworo le ye.

39Aw ye fitinablanan ni a minanw bee lalaga ni sanin yereworo kilo bisaba ye.

40"Ayiwa, Musa, ne be nin fenw bisigiya min yirara i ra kuru kan, i ye o kɔrsi kosebe, k'a to a ye ke ka kapa ni o ye."

Bɔri 26

Fanibon datugunanw

1"Aw ye fani gbiriman tan dan ni len jese ye, ani jese bulaman, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yere. Aw ye o faniw dan ni o jesew ye; o kɔ, aw ye o sɔgɔ, ka seruben meleke fla ja bisigiyaw ke o kan.

2Faniw bee kelen kelen janya ka kan ka ke nɔngɔn na mugan ni seegi ye, k'a bonya ke nɔngɔn na naani ye. Faniw bee ka kan ka ke kelen ye.

3Aw ye o faniw looru tugutugu jɔgɔn na, k'a ke fanimugu kelen ye, k'a tɔ looru fana tugu jɔgɔn na ka o fana ke fanimugu kelen ye.

4Aw ye juruden dɔw dan ni jese bulaman ye ka o sirisiri fanimugu fɔlɔ dagbolo ra, ka dɔw sirisiri fana a flanan dagbolo ra.

⁵Aw ye juruden bilooru don fanimugu fɔɔ dagbolo ra, ka bilooru fana don fanimugu flanan dagbolo ra. Fanimugu fla ta jurudenw da ka kan ka ben ni jɔɔɔn ye.

⁶Aw ye sanin koorinin bilooru lalaga ka fanimugu fla mina k'a tugu jɔɔɔn na ni o sanin koorininw ye. O cogo ra, fanibon bɛɛ bɛ kɛ fanimugu kelen ye.

⁷"Ayiwa, o kɔ, aw ye fani gbiriman tan ni kelen dan tuun ni basiw ye; aw ye o biri fanibon kunna.

⁸O faniw bɛɛ kelen kelen janya ye kɛ nɔngɔn ja bisaba ye, k'a bonya kɛ nɔngɔn ja fla ye. O fani gbiriman tan ni kelen bɛɛ janya ye kɛ kelen ye, ka o bonya kɛ kelen ye.

⁹Aw ye o fani gbiriman looru tugutugu jɔɔɔn na k'a kɛ fanimugu kelen ye, k'a tɔ wɔɔɔ fana tugutugu jɔɔɔn na ka o fana kɛ fanimugu kelen ye. A wɔɔɔnan le bena kɛ ka fanibon pafeyɔɔɔ datugu.

¹⁰Aw ye juruden bilooru siri fanimugu fɔɔ dagbolo ra, ka bilooru fana siri fanimugu flanan dagbolo ra.

¹¹Aw ye siranɛɛ koorinin bilooru lalaga ka o kɛ ka fanimugu fla mina k'a siri jɔɔɔn na, janko fanibon bɛɛ ye datugu ni fanimugu kelen ye.

¹²Ayiwa, i n'a fɔ fanibon datuginin kɔ fani kelen belen bena to, aw ye o fani tarance to a ye jigi ka la fanibon kɔfeyɔɔɔ kan.

¹³Fani nɔngɔn ja kelen min bena bɔ fanibon fan fla ra, fanibon datuginin kɔ, o nɔngɔn ja kelen le bena jigi fanibon fan fla ra, k'a bɛɛ datugu ka ja.

¹⁴"O kɔ, aw ye sagajigi gbolo dɔw wulen ka o kɛ ka fanimuguw datugu, ka gbolo gbiriman janin dɔ wɛɛ lalaga ka o biri a bɛɛ lajennin kunna."

Fanibon ta yiriw

¹⁵"O kɔ, aw ye yiriferɛn dɔw lɛɛ akasiyayiri ra, minw bena lɔɔ ka fanibon mina.

¹⁶O yiriferɛnw bɛɛ kelen kelen janya ye kɛ nɔngɔn ja tan ye, a bonya ye kɛ nɔngɔn ja kelen ni tarance.

¹⁷Aw ye sen fla kɛ o yiriferɛnw bɛɛ kelen kelen na, ka o senw kɛ jɔɔɔn kɔɔɔ. Fanibon bena lɔ ni yiriferɛn minw ye, aw ye o bɛɛ kɛ o cogo le ra.

¹⁸Aw ye yiriferɛn mugan lalaga, ka o kɛ fanibon woroduguyanfan ta ye,

¹⁹ka warigbɛ den binaani gbasi ka wow bɔ o ra. Olugu le bena bla fla fla yiriferɛnw senw jukɔɔ, ka yiriferɛnw senw dondon o wow ra dugu ma.

²⁰Aw ye yiriferɛn mugan lɛɛ ka o kɛ fanibon sahiliyanfan ta ye,

²¹ka warigbɛ den binaani gbasi, ka wow bɔ o ra fana, ka o kɛ sendonyɔɔɔw ye. Aw ye olugu fana blabla fla fla, ka yiriferɛnw senw dondon o wow ra dugu ma.

- 22**Aw ye yiriferen wɔɔɔ lalaga ka o ke fanibon kɔnɔnɔyɔɔ ta ye, a terebenyanfan na.
- 23**Aw ye yiriferen dɔw leɛe ka o lo fla fla bon kɔnɔnɔyɔɔ ra, a nɔngɔnw na.
- 24**O yiriferen fla ka kan ka nɔɔ nɔɔ na, k'a ta dugu ma fo san fe, k'a fla mina nɔɔ na a sanfeyɔɔ ra ni nege koorinin dɔ ye. Fanibon nɔngɔn fla beɛ ta yiriw ka kan ka ke ten le.
- 25**O cogo ra, fanibon nɔngɔn naani ta yiriw beɛ bena ke yiriferen seegi ye, ani o sendonyɔɔ warigberamanw. A beɛ be ke sendonyɔɔ tan ni wɔɔɔ; fla be don yiriferenw beɛ kelen kelen na.
- 26**"O kɔ, aw ye akasiyabere looru leɛe ka o bananbiri fanibon fan kelen ta yiriferenw kan, ka yiriferenw mina ni o ye;
- 27**ka looru wɛɛ leɛe ka o bananbiri fanibon fan dɔ ta yiriferenw kan, ka o mina ni o ye fana; ka looru wɛɛ leɛe tuun ka o bananbiri fanibon kɔnɔnɔyɔɔ ta yiriferenw kan, a terebenyanfan na, ka o yiriferenw mina ni o ye.
- 28**Cɛmancebere ka kan ka tɛmɛ yiriferenw cɛmance ra, k'a ta fanibon kun dɔ ra ka taga a bla a kun dɔ ra.
- 29**Aw ye sanin yeele k'a bon yiriferenw beɛ kan. Berew bena don nege koorinin minw na ka yiriferenw mina, aw ye olugu beɛ ke ni sanin ye. Aw ye sanin la berew fana kan.
- 30**Ayiwa, o ra, Musa, ne ka fanibon bisigiya min yira i ra kuru kan yan, i ye a lo ka kapa ni o le ye."

Bonɔetigefani

- 31**"Fani min bena ke ka fanibon ɔetige, aw ye o dan ni jese bulaman ye, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yɛɛ, ani len jese. Aw ye o fani sɔɔ ka pa, ka seruben mɛlekew ja bisigiyaw ke a ra.
- 32**Aw ye akasiyayiri naani leɛe, ka sanin yeele k'a bon o beɛ kan. Aw ye nege koorinin dɔw ke ni sanin ye, ka o dondon o yiriw ra. Aw ye sendonyɔɔ naani ke ni warigbe ye, ka o yiriw sigisigi o kan.
- 33**Aw ye bonɔetigefani dulon o nege koorininw jukɔɔ. Aw ye jɛnɔɔɔnya kesu* bla bonɔetigefani kɔfeyɔɔ ra. O bonɔetigefani le bena bon taran, k'a ke bonkɔnɔ fla ye. Bonkɔnɔ fofo bena ke Ala ta yɔɔ saninman* ye, bonkɔnɔ flanan be ke Ala ta yɔɔ saninmanba* ye.
- 34**O kɔ, aw ye kesu datugunan ke ka jɛnɔɔɔnya tagamasiyen kesu datugu yɔɔ saninmanba kɔnɔ yi.
- 35**Aw ye tabali bla bonɔetigefani nafeyɔɔ ra yɔɔ saninman kɔnɔ, bon sahiliyanfan fe. Aw ye fitinablanan lo bon woroduguyanfan fe, k'a nasin tabali ma.

³⁶Fani min bena siri fanibon da ra, aw ye o dan ni jese bulaman ye, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yerε, ani len jese. Aw ye a sɔgɔ ka ja kosebe.

³⁷Aw ye akasiyabere looru tige ka o lese, ka sanin la o berew bee kan; faniw bena dulon o berew le ra. Aw ye nege koorinin dow lalaga ni sanin ye ka o don o berew ra. O ko, aw ye sendonyɔɔ looru lalaga ni siranegε ye ka o berew sigi o kan.”

Bɔri 27

Sarakajenifen lalagacogo

¹Ala k'a fo Musa ye tuun ko: “Min ye sarakajenifen* ye, aw ye o lalaga ni akasiyayiri ye fana. Aw ye a janya ke nɔngɔn ja looru ye, k'a bonya fana ke nɔngɔn ja looru ye. A fan naani bee janya ye ke kelen ye. A lo ye ke nɔngɔn ja saba ye.

²Aw ye gban naani ke a nɔngɔn naani na, ka siranegε yeele k'a bon o gbanw bee kan.

³Aw ye sarakajenifen ta minanw bee lalaga; a buguri donminanw, ani a buguricenanw, ani a tasaw, ani a sogosɔgɔnanw, ani a takamidonnan. Aw ye o minanw bee ke ni siranegε le ye.

⁴Aw ye nege woman do ke ni siranegε ye fana, k'a ke i n'a fo negesansan. Aw ye siranegε koorinin naani ke ka o don a nɔngɔn naani na.

⁵Aw ye o nege woman la sarakajenifen konkonda jukɔɔɔɔ kan, a kɔnɔɔɔɔ ra, k'a se sarakajenifen lo cemance ra.

⁶Aw ye akasiyabere fla tige ka o ke sarakajenifen taberew ye. Aw ye siranegε yeele ka o bon o berew bee kan.

⁷Aw ye o berew don siranegε koorininw wow ra, sarakajenifen fan fla ra, ka o berew ke ka sarakajenifen ta.

⁸Aw ye sarakajenifen lalaga ni yiriferenw ye, k'a kɔnɔ lakolon to. “Ayiwa, Musa, ne ka bisigiya min yira i ra kuru kan yan, aw ye a lalaga ka kapa ni o le ye.”

Fanibon lukene laminicogo

⁹“Ayiwa, o ko, aw ye fanibon lukene lamini. Aw ye lukene worduguyanfan laminifaniw dan ni len jese ye. O fan kelen janya ye ke nɔngɔn ja kemε ye,

¹⁰k'a berew ke mugan ye, ani sendonyɔɔ siranegeraman mugan, berew bena sigi minw kan. Koori minw bena ke berew ra, ani fanidulonnanw, aw ye olugu lalaga ni warigbe ye.

¹¹Aw ye a sahiliyanfan fana lalaga o cogo kelen na. O fana janya ye ke nɔngɔn ja kemε ye, k'a berew ke mugan ye, ani sendonyɔɔ siranegeraman mugan, berew bena sigi minw kan. Koori minw bena ke berew ra, ani fanidulonnanw, aw ye olugu lalaga ni warigbe ye.

¹²Aw ye lukene terebenyanfan laminifani janya ke nongon na bilooru ye; o ye lukene bonya ye. Aw ye a berew ke bere tan ye, k'a berew donyɔɔw fana ke tan ye.

¹³Ayiwa, lukene terebyanfan, min ye a donda fan ye, o fana janya ye ke nongon na bilooru ye.

¹⁴Lu donda kininboroyanfan faniw janya ye ke nongon na tan ni looru ye, k'a berew ke saba ye, k'a berew donyɔɔw fana ke saba ye.

¹⁵Lu donda numanboroyanfan janya ye ke nongon na tan ni looru ye fana, k'a berew ke saba ye, ka berew donyɔɔw fana ke saba ye.

¹⁶Fani min bena bla lu donda yere ra, aw ye o janya ke nongon na mugan ye. Aw ye o fani sɔɔɔ ni jese bulaman ye, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yere, ani len jese. A berew ye ke naani ye, ka o donyɔɔw ke naani ye.

¹⁷Bere minw bee bena ke ka lu lamini, aw ye o fanidulonyɔɔw bee lalaga ni warigbe ye; koori minw fana ka kan ka don o ra, aw ye o lalaga ni warigbe ye, ka berew donyɔɔw bee ke ni siranegɛ ye.

¹⁸”Lu janya ka kan ka ke nongon na keme, k'a bonya ke nongon na bilooru; a laminifaniw lo ka kan ka ke nongon na looru. Fani minw bena ke ka lu lamini, aw ye o dan ni len jese ye; berew donyɔɔw ye ke ni siranegɛ ye.

¹⁹”Fanibon bena lo ni negɛ minw ye, olugu fana ka kan ka ke siranegɛ le ye. Fanibon ta juruw, ani lu laminifaniw ta juruw bena siri negɛbere minw na dugu ma, o negɛberew bee ye ke siranegɛ ye.”

Fitinadagaw manacogo

²⁰Ayiwa, Matigi Ala k'a fo Musa ye tuun ko: “Musa, i bena a fo Izirayelimɔɔw ye ko o ye na ni oliviye turu yeregoro ye, ka o ke fitinadagaw kɔɔ, janko fitinadagaw mananin ye to wagati bee.

²¹Ayiwa, Haruna ni a dencew ye fitinablanan sigi fanibon kɔɔ, boncɛtigɛfani na fe, jenɔɔɔnya kesu* be o fani min ko fe. Fitinaw mananin ka kan ka to ne na kɔɔ lon o lon, k'a ta wula fe fo ka taga se sɔɔma. O ye sariya le ye, Haruna ni a dencew, ani Izirayelimɔɔw ka kan ka min sira tagama tuma bee.”

Bɔri 28

Sarakalasebagaw ta fani dontaw

¹Ala k'a fo Musa ye tuun ko: “Musa, i bena i kɔɔɔ Haruna ni a dencew, Nadabu, ani Abihu, ani Elehazari, ani Itamari wele ka o gbara i yere ra. I bena olugu bo Izirayelimɔɔw ce ra ka o bla danna ne ye, o ye sarakalasebagaya baara ke ne ye.

²I bena fani saninman dɔw karan i kɔɔɔ Haruna ye, min be a yira ko a blara danna ne ta baara kama, ani min be a masiri, ka a ni mɔɔɔ tow bo ɔɔɔ na.

³"Ayiwa, mɔgɔ minw bɛ se baara ra kosebɛ, ne ka hakiritigiya di minw ma, i bɛna a fɔ olugu ye ko o ye Haruna ta faniw karan; a bɛna o faniw le don k'a yira ko a blara danna ka sarakalasebagaya baara kɛ ne ye.

⁴O ka kan ka fani minw karan, o ye nin ye: disirafen, ani saninderege, ani forokiyajan ni forokiyasurun sɔgɔnin, ani jalamugu fugula ni cɛsirinan. I kɔrɔcɛ Haruna ni a dencew bɛna o faniw le don ka sarakalasebagaya baara kɛ ne ye.

⁵O mɔgɔw ye o faniw baara ni sanin ye, ani jese bulaman, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yerɛ, ani len jese."

Saninderege lalagacogo

⁶"O ka kan ka saninderege lalaga ni saninjese ye, ani jese bulaman, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yerɛ, ani len jese; ka a sɔgɔ ka na.

⁷O ye juru dɔ don saninderege kamankun fla ra, k'a pafeyɔrɔ ni a kɔfeyɔrɔ tugu nɔgɔn na.

⁸Cɛsirinan ni saninderege baaracogo ka kan ka kɛ kelen ye. A ka kan ka karan saninderege ra. A ka kan ka kɛ ni sanin le ye, ani jese bulaman, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yerɛ, ani len jese.

⁹Lulu bisigi min tɔgɔ ye ko onikisi, o ye o fla ta, ka Izirayeli ta gba tan ni fla bɛɛ tɔgɔ sɛbɛ o kan ni nɛgɛ ye.

¹⁰O ye tɔgɔ wɔrɔ sɛbɛ lulu fɔlɔ kan, ka wɔrɔ sɛbɛ a flanan kan, k'a damina o bɛɛ ra kɔrɔba ra, ka taga a bla o bɛɛ ra fitini na.

¹¹Aw ye Izirayeli ta gbaw tɔgɔw sɛbɛ o lulu fla kan, i n'a fɔ seberi bɛ kɛ kabakuru kan cogo min na, k'a kɛ tagamasiyen ye. O kɔ, aw ye sanin kɛ ka o luluw lamini.

¹²O kɔ, aw ye o lulu fla don saninderege kamankun fla ra, ka o kɛ hakirijigifɛn ye Izirayeli siya tan ni fla ko ra. O cogo ra, Izirayeli ta gbaw tɔgɔ bɛna kɛ Haruna kamankun kan Matigi Ala na kɔrɔ, k'a yira ko ne hakiri bɛ aw ra tuma bɛɛ.

¹³O lulu bisigiw bɛna don fɛn min kɔnɔ, o fana ka kan ka lalaga ni sanin le ye.

¹⁴O kɔ, aw ye saninjuru fla kɛ ni sanin yerɛworo ye, k'a dan i ko jurukisɛ bɛ dan cogo min na; luluw bɛna don fɛn minw kɔnɔ, aw ye o saninjuruw nɔrɔ o fɛnw na."

Disirafen lalagacogo

¹⁵"Ayiwa, o kɔ, aw ye disirafen lalaga, min ye kititigenan ye; ale ni saninderege lalagacogo bɛɛ bɛ kɛ kelen ye. O ye a lalaga ka na, k'a nɛgen ni saninjese ye, ani jese bulaman, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yerɛ, ani len jese.

¹⁶A fan naani bɛɛ janya ye kɛ kelen ye. A ye kɛ fla, k'a fla kuru k'a la nɔgɔn kan. A janya ye kɛ sibiri na kelen, k'a bonya fana kɛ sibiri na kelen.

17Aw ye lulu bisigi dɔw dondon a ra k'a masiri ni o ye. Aw ye o luluw ke sira naani ye. A sira fɔɔ ye ke sariduwani lulu ye, ani topazi lulu, ani emerodi lulu.

18A sira flanan ye ke sikaribuli lulu ye, ani safiri lulu, ani jaman.

19A sira sabanan ye ke opali lulu ye, ani agati lulu, ani ametisi lulu.

20A sira naaninan ye ke kirisoliti lulu ye, ani onikisi lulu, ani jasipe lulu. O lulu bee donyɔɔ ka kan ka lalaga ni sanin le ye.

21A bee lajennin be ke lulu den tan ni fla ye, ka kapa ni Izirayeli ta gbaw tɔgɔw ye. Izirayelimɔgɔw ta siya tan ni fla bee kelen kelen tɔgɔ ye seɓe ni nege ye lulu kelen kelen kan, i n'a fɔ tagamasiyenfenw be seɓe cogo min na.

22"Aw ye saninjuru fla lalaga ni sanin yereworo ye, k'a dan i n'a fɔ jurukise be dan cogo min na, ka o siri disirafen na.

23Aw ye sanin dɔ gbasi ka nege koorinin fla lalaga, ka o don disirafen kun fla ra, a sanfeyɔɔ ra.

24Aw ye o saninjuru fla siri kooriw wow ra, disirafen kun fla ra, a sanfeyɔɔ ra.

25O kɔ, aw ye saninjuru kun fla tɔ siri saninderege kamankunw na, luluw donyɔɔ ra, ka disirafen bla ja fe.

26O kɔ, aw ye sanin dɔ gbasi ka koori fla were lalaga ka o siri disirafen kɔfeyɔɔ ra, a kun fla min be a dugumayanfan na.

27Aw ye sanin dɔ gbasi tuun ka koori fla were lalaga, ka o siri saninderege kamankun fla ra, lulu fla jafeyɔɔ jukɔɔ, karansira kere fe, saninderege cesirinan san fe.

28Aw ye disirafen ta kooriw ni saninderege ta kooriw siri jɔgɔn na ni jese bulaman ye, janko disirafen lanin ye to cesirinan san fe, saninderege kan; a kana yɔgɔyɔgɔ ka bɔ saninderege kan.

29"O cogo ra, ni Haruna be don yɔɔ saninman* kɔnɔ tuma o tuma, Izirayeli ta mɔgɔw ta gbaw tɔgɔ seɓenin be ke disirafen min kan, min ye kititigenan ye, o be ke a disi kan, ani a jusukun na, ka o ke hakirijigifen ye Matigi Ala ja kɔɔ tuma bee."

30Ala k'a fɔ Musa ye tuun ko: "Musa, ele bena Urimi ni Tumimi bla disirafen jufa kɔnɔ. Ni Haruna be don yɔɔ saninman kɔnɔ tuma o tuma ne Matigi Ala ja kɔɔ, a ye o siri a disi ra. Tuma o tuma ni a be taga lɔ ne ja kɔɔ, a ye ke a disi kan, ani a jusukun na, janko a ye ne sago lɔn k'a yira Izirayelimɔgɔw ra."

Sarakalasebagaw ta fani tow

31"Ayiwa, Haruna bena saninderege don forokiyajan min kan, o ka kan ka dan ni jese bulaman le ye.

32Aw ye forokiyajan kan bɔ, ka fani gbiriman dɔ karan ka a kan lamini, k'a gbiriya, janko a kana faran.

33Aw ye forokiyajan senkɔɔyɔɔ bɛɛ masiri ni gerenadi yiriden bisigi dɔw ye. Aw ye o ke ni jese bulaman ye, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yɛɛ, ka tanan dennin dɔw lalaga ni sanin ye ka o dondon o yiriden bisigiw cɛ ma.

34Ni aw ka sanin tanan dennin kelen don, aw ye gerenadi yiriden kelen gban o ra; ni aw ka sanin tanan dennin kelen don, aw ye gerenadi yiriden kelen gban o ra, fɔ ka taga forokiyajan senkɔɔyɔɔ bɛɛ lamini.

35Haruna ye to ka o forokiyajan don, k'a ta sarakalasebagaya baara ke. Tuma min ni a bɛ don yɔɔ saninman* kɔɔ Matigi Ala na kɔɔ, walama ni a bɛ bɔ, o tanan denninw bɛna mankan bɔ; o cogo ra a tɛna sa.

36"Aw ye sanin yɛɛworo dɔ gbasi k'a ke i n'a fɔ yirifiyeren bisigi dɔ; ka sɛberi dɔ ke o kan ni neɛ ye, i n'a fɔ o bɛ tagamasiyɛnfɛn sɛbɛ cogo min na. Aw ye a sɛbɛ a kan ko: A SANINYARA KA KE MATIGI ALA TA YE.

37Aw ye o sanin masirifɛn siri jalamugu fugula na fɛ, Haruna ten na, ni jese bulaman dɔ ye.

38Haruna bɛna o masirifɛn siri a ten na; o ra, Izirayelimɔɔw bɛna hakeko minw ke o ta saraka saninmanw bɔwagati ra, o hakew bɛna to ale kan. O masirifɛn ka kan ka ke a ten na wagati bɛɛ, janko ne Matigi Ala, ne ye sɔn o sarakaw ma.

39"Aw ye forokiyasurun dɔ karan Haruna ye ni lɛn jese ye, k'a jalamugu fugula dɔ ke ni lɛnfani ye, ka cɛsirinan dɔ fana dan, ka o sɔɔ, k'a cɛra.

40Aw ye forokiyasurunw, ani cɛsirinanw ni banfla dɔw ke Haruna dɛncɛw fana ye, min bɛ a yira ko o blara danna ne ta baara kama, ani min bɛ o masiri, ka o ni mɔɔ tɔw bɔ jɔɔn na.

41"Ayiwa, o kɔ, Musa, ele bɛna o faniw don i kɔɔcɛ Haruna ni a dɛncɛw ra, ka turu saninman* ke o kun na, ka o saninya ka o bla danna janko o ye sarakalasebagaya baara ke ne ye.

42Aw ye kurusi dɔ karan o ye ni lɛnfani ye, janko o ye o don forokiyajan jukɔɔ ka o yɛɛ sutara. O kurusiw janya ka kan ka damina o soro ra, ka taga se fɔ o wotow ra.

43Ni Haruna ni a dɛncɛw bɛ don Nɔɔnkonbɛn fanibon* kɔɔ tuma o tuma, walama ni o bɛ gbara sarakajɛnfɛn na ka baara ke yɔɔ saninman kɔɔ, o faniw ka kan ka ke o ra. Ni o tɛ, ni o lebu yera, o bɛ sa. O ko ka kan ka ke sariya wuribari le ye Haruna ni a ta durujaw bɛɛ fɛ."

Bɔri 29

Sarakalasebagaw sigicogo o ta baara ra

- ¹Ala k'a fɔ Musa ye tuun ko: "Sisan i ka kan ka fen minw ke ka Haruna ni a dencew saninya ka o bla danna, janko o ye sarakalasebagaya baara ke ne ye, o fle nin ye: I bena misitoran kanaman kelen ni sagajigi fla mina, fiyen te minw na.
- ²I be mugu tentennin do ta fana, ka burufunubari dow lalaga; ka mugu do noni turu ra, ka o jeni ka o ke buru ye, funufen kana ke a ra, ka noni fana ke, ka turu ke a kan, funufen kana ke a ra.
- ³I ye o bla segi do noni, ka na ni a ye yoro saninman* na, ani misitoran kanaman, ani sagajigi fla.
- ⁴"I ye Haruna ni a dencew lana Nonkunen fanibon donda ra, ka o ko ni ji ye.
- ⁵O ko, i ye faniw ta ka o don Haruna ra; forokiyasurun, ani saninderege be don forokiyajan min kan, ani saninderege yere, ani disirafen, ani cesirinan min be ke ka saninderege cesiri.
- ⁶I ye jalamugu fugula biri a kun na, ka sanin masirifen siri o kan a ten na.
- ⁷O ko, i ye turu saninman* do ke a kun na, k'a saninya, k'a bla ne ta baara kama.
- ⁸O ko, i ye Haruna dencew fana gbara i yere ra, ka olugu ta forokiyasurunw don o kan na fana;
- ⁹ka o ta cesirinan siri o ce ra, ka o ta banflaw biri o kun na. Sarakalasebagaya baara bena ke olugu ta le ye tuma be; o ye sariya dablabari le ye. "I bena Haruna ni a dencew saninya ka o bla danna ne ta baara kama o cogo le ra.
- ¹⁰"O ko, i ye na ni misitoran ye Nonkunen fanibon* donda ra. Haruna ni a dencew ye o boro la a kun na.
- ¹¹I ye o misi kan tige ne Ala na koro, Nonkunen fanibon donda ra.
- ¹²I ye i borokanden su misi jori ra, k'a mun sarakajenifen* gbanw na, ka jori to seriseri sarakajenifen* senkoroyoro ra.
- ¹³Ayiwa, ni i ka misi boso, misi noni turu, ani a biyen, ani a kokeri fla, ani a turu be, i ye o be la sarakajenifen kan k'a jeni ka ban pewu.
- ¹⁴Nka a sogo to, ani a gbolo, ani a nogow, i ye taga o jeni kene ma, fanibonw ko fe. O bena ke saraka le ye min be sarakalasebagaw ta jurumun yafa.
- ¹⁵O ko, i ye sagajigi kelen mina; Haruna ni a dencew ye o boro la o sagajigi fana kun na.
- ¹⁶I ye o sagajigi kan tige, k'a jori seriseri sarakajenifen fan be kan.
- ¹⁷I ye a boso, k'a tigetige, k'a nonfenw ni a senw ko, ka o lala sogo to ni a kunkolo kan,

- 18**ka sagajigi bæε jeni sarakajenifen kan k'a ban. O ye saraka jeninin le ye min dira ne Matigi Ala ma; saraka jeninin lo tasuma ra min kasa ka di Matigi Ala ye.
- 19**"O kɔ, i ye sagajigi flanan mina; Haruna ni a dencew ye o boro la a kun na.
- 20**I ye o sagajigi fana kan tige, k'a jori dɔɔnin ta k'a mun Haruna kininboroyanfan toro nunkun na, ani a dencew fana kininboroyanfan toro nunkun, ka dɔ mun o kininboroyanfan borokandenkunba ra, ani o kininboroyanfan senmandenba; o kɔ, i ye jori tɔ bɔn sarakajenifen fan bæε kan.
- 21**Ayiwa, o kɔ, jori min bɔnna sarakajenifen kan, i ye o dɔ ta, ka o ni turu saninman* dɔ seriseri Haruna ni a ta faniw kan, ka dɔ seriseri a dencew ni o ta faniw fana kan. O cogo le ra, Haruna ni a dencew ni o ta faniw bæε bena saninya ka ke ne ta ye.
- 22**"O kɔ, i ye o sagajigi turu, ani a kukala, ani a kɔnɔnɔturu, ani a biyen, ani a kɔkiri fla ni a turu, ani a kininboroyanfan woto fara jɔgɔn kan; sabu o sagajigi le bena ke saraka ye ka Haruna ni a dencew saninya ka o bla danna ne ta baara kama.
- 23**O kɔ, i tun ka burufunubariw bla segi min kɔnɔ, ne Matigi Ala ja kɔrɔ, i ye burukun kelen ta o ra, ani buru turuman kelen, ani ηɔmikun kelen.
- 24**I ye o fenw don Haruna ni a dencew boro, ko o ye a kɔrɔta san fe, ne Matigi Ala ja kɔrɔ.
- 25**O kɔ, i ye o fenw bɔ o boro, ka o jeni ni saraka jenita* ye sarakajenifen kan. Saraka jeninin lo tasuma ra Matigi Ala ye, min kasa ka di Matigi Ala ye.
- 26**"Ayiwa, o sagajigi flanan min kera ka Haruna ni a dencew saninya ka o bla danna ne ta baara kama, i ye o sagajigi disi ta k'a wuri san fe, k'a fifa, Matigi Ala ja kɔrɔ. O disi bena ke i yere ninyɔrɔ ye.
- 27**"O kɔ, i ye a fɔ Izirayelimɔgɔw ye ko o sagajigi disi min fifara, ani a kaman min kɔrɔtara san fe Matigi Ala ja kɔrɔ, ko o ye fen saninmanw le ye.
- 28**O le kosɔn ni Izirayelimɔgɔw be ninsɔndiya saraka* bɔ ne ye tuma o tuma, o ka kan ka began disi ni a kaman bɔ ka o di Haruna ni a ta duruja ma, sabu saraka lo min kɔrɔtara san fe; jenjɔgɔnya sarakaw ra, began saraka* yɔrɔ min kɔrɔtara san fe, o ye Matigi Ala ta le ye; o ye Haruna ni a ta duruja ninyɔrɔ ye.
- 29**"Haruna ta fani saninmanw bena ke a dencew ta le ye ale sanin kɔ. Oluɔu ra, ni o nana turu ke min kun na ka o sigi sarakalasebagaya baara ra, o tigi le bena o fani saninmanw don.
- 30**Haruna dence min bena sigi a nɔ ra sarakalasebagaya ra, ale bena o derege don tere wolonfla, ka sɔrɔ ka don Nɔgɔnkunben fanibon kɔnɔ, Ala ta yɔrɔ saninman* na ka sarakalasebagaya baara damina.

31”Ayiwa, sagajigi min kera saraka ye ka Haruna ni a dencew sigi sarakalasebagaya ra, i ye o sogo to ta ka taga a tobi yoro saninman do ra.

32Haruna ni a dencew ye a sogo domu, ani buru minw be segi kono. O ye o domu Ngonkunben fanibon da ra.

33O saraka minw kera ka jurumun kafari, ka sarakalasebagaw saninya ka o bla sarakalasebagaya ra, ayiwa, sarakalasebagaw doron le ka kan ka o sarakaw domu. Mogo were man kan k’a domu, sabu saraka lo min dira Ala ma.

34Ayiwa, ni o sogo walama ni o buru do sira, o ye a jeni k’a ban pewu; a man kan ka domu, sabu fen saninman lo.

35”Ne ka ci minw be fi i ye Haruna ni a dencew ko ra, i ye o ciw be ke a cogo ra. I ka kan ka tere wolonfla le ke ka o saninya ka soro ka o bla sarakalasebagaya baara ra.

36”O tere wolonfla kono, i ka kan ka misitoran kelen faga lon o lon, ka o ke ka jurumun kafari. I bena sarakajenifen saninya ni o saraka le ye. O ko, i ye turu saninman* seriseri sarakajenifen kan, k’a saninya.

37Tere wolonfla kono, lon o lon i ye o saraka bo ka jurumun kafari, ka sarakajenifen saninya. O cogo ra, sarakajenifen bena ke fen saninyaninba ye. Ni fen o fen ka maga sarakajenifen na, o be saninya fana.”

Saraka min ka kan ka bo lon o lon

38”Ayiwa, i ka kan ka saraka minw bo sarakajenifen* kan lon o lon, o ye nin ye: sagaden fla, minw si ka san kelen soro; i ye o faga lon o lon. O man kan ka dabra fiyewu.

39I ye kelen faga sogoma, ka to kelen faga wula fe.

40Sogoma, ni i be sagaden folo ke saraka ye, i ye mugu tentennin kilo saba, ani oliviye turu litiri kelen ni tarance jagami ngon na, ka rezenji litiri kelen ni tarance ta, ka o fara saraka kan.

41Wula fe, ni i be sagaden flanan ke saraka ye, i be mugu saraka*, ani rezenji saraka* fara a kan, i n’a fo sogomada ta. A ye ke saraka jeninin ye tasuma ra, min kasa ka di Matigi Ala ye.

42Nin ye saraka jenita* le ye; i ni i ta duruja nataw ka kan ka o saraka bo lon o lon Ngonkunben fanibon donda ra ne ja koro. Ne bena ne yere yira aw ra o yoro le ra, ka kuma i fe.

43Ne bena ne yere yira Izirayelimogow ra o yoro le ra. Ne ta noro bena o yoro saninya.

44Ne le bena Ngonkunben fanibon ni sarakajenifen saninya. Ne le fana bena Haruna ni a dencew saninya janko o ye sarakalasebagaya baara ke ne ye.

⁴⁵Ne bɛna sigi Izirayɛlimɔgɔw cɛ ra, ka kɛ o ta Ala ye.

⁴⁶O fana bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye, o ta Ala; ko ne ka o labɔ Misiran jamana ra, janko ne ye sigi o cɛ ra. Ne le ye Matigi Ala ye, o ta Ala.”

Bɔri 30

Wusunanjɛnifɛn lalagacogo

¹”Aw ye sarakabɔnan dɔ lalaga, ka wusunan saraka bɔ o kan. Aw ye a lalaga ni akasiyayiri ye.

²A janya ye kɛ nɔngɔn na kelen ye, a bonya fana ye kɛ nɔngɔn na kelen ye. A janya ni a bonya bɛɛ ye kɛ kelen ye, a lɔ ye kɛ nɔngɔn na fla ye. Aw ye gbanw kɛ a nɔngɔn naani bɛɛ ra.

³Aw ye sanin yɛrɛworo yeele, k’a bɔn a yɔrɔ bɛɛ kan; a sanfɛyɔrɔ ni a kɛrɛfɛyɔrɔw ni a gbanw bɛɛ. Aw ye a konkondaw bɛɛ lamini ni sanin ye.

⁴Aw ye sanin koorinin fla gbasi ka o don a konkondaw jukɔrɔ, a fan fla ra. Aw ye bere fla don o wow ra; aw bɛna a ta ni o berew le ye.

⁵Aw ye o berew lalaga ni akasiyayiri ye, ka sanin yeele k’a bɔn o yɔrɔw bɛɛ kan.

⁶Aw ye wusunanjɛnifɛn sigi boncɛtigɛfani na fɛyɔrɔ ra; jɛnɔgɔnya kɛsu* ni jurumun kafariyɔrɔ bɛ o boncɛtigɛfani min kɔ fɛ, ne bɛna to ka ne yɛrɛ yira i ra o yɔrɔ le ra.

⁷”Ayiwa, Haruna ye to ka wusunan kasadiman don o wusunanjɛnifɛn kan sɔgɔma o sɔgɔma, tuma min ni a bɛ don ka fitinadagaw labɛn.

⁸Ni a donna wula fɛ fana ko a bɛ fitinaw mana, a ye wusunan dɔ don. O wusunan kasadiman ka kan ka don tuma bɛɛ ne Matigi Ala na kɔrɔ. Aw ta durujaw bɛɛ ka kan k’a kɛ ten le.

⁹”Aw kana wusunan suguya wɛrɛ don o wusunanjɛnifɛn kan, walama ka saraka jɛnita* dɔ jɛni a kan, walama ka siman saraka* bɔ a kan, walama ka rɛzɛnji saraka* bɔn a kan.

¹⁰”Haruna ka kan k’a saninya san kɔnɔ sɔnaga kelen. Ni a ka bɛgan min kɛ ka jurumun kafari, a ye o jori dɔ ta k’a mun wusunanjɛnifɛn gbanw na. Aw ta duruja nataw bɛɛ ka kan k’a kɛ ten le tuma bɛɛ. O wusunanjɛnifɛn bɛna bla danna, ka saninya, ka kɛ ne Matigi Ala ta ye.”

Mɔgɔw jateri, ani ninsɔngɔ

¹¹Ayiwa, Matigi Ala k’a fɔ Musa ye tuun ko:

¹²”Ni i bɛ Izirayɛlimɔgɔw jate tuma min na, o bɛɛ kelen kelen ka kan ka o nin kunmabɔsara di ne ma; ni o tɛ, banajugu dɔw bɛna o sɔrɔ o jateri wagati ra.

¹³Ayiwa, o bɛna o wari di cogo min na, o ye nin ye: mɔɔɔ o mɔɔɔ jatera, o bɛɛ kelen kelen ye warigbɛ garamu wɔɔɔɔ ɲɔɔɔn di, ka kapa ni yɔɔɔ saninman* ta jate ye. Ala ta yɔɔɔ saninman ta jate ra, o warigbɛ bɛ bɛn garamu tan ni fla le ma . O warigbɛ tarance le bɛna kɛ ne Matigi Ala ta ye.

¹⁴"Ni mɔɔɔ o mɔɔɔ jatera, k'a ta san mugan na, o bɛɛ ka kan ka ne Matigi Ala ta di.

¹⁵Dɔ man kan ka fara naforotigi ta kan, dɔ fana man kan ka bɔ fagantan ta ra. A fɔra ko bɛɛ ka kan ka da min di k'a kɛ a nin kunmabɔsara ye, bɛɛ ye o le di Matigi Ala ma.

¹⁶Ni i ka o wari mina Izirayelimɔɔɔw fɛ tuma min na, i ye o kɛ ka ɲɔɔɔnkunben fanibon* baara kɛ. O le ra ne hakiri bɛna to Izirayelimɔɔɔw ra ka o nin kunmabɔ."

Siranɛgɛtasaba lalagacogo

¹⁷Matigi Ala k'a fɔ Musa ye tuun ko:

¹⁸"Aw ye tasaba dɔ lalaga ni siranɛgɛ ye, ka siginan kɛ a ra, k'a sigi ɲɔɔɔnkunben fanibon ni sarakajɛnifɛn furance ra, ka ji kɛ a kɔɔɔ. Sarakalasebagaw bɛna o yɛrɛ saninya ni o ji le ye.

¹⁹Haruna ni a dencew bɛna o boro ni o senw ko a ra,

²⁰ka sɔɔɔ ka don ɲɔɔɔnkunben fanibon kɔɔɔ, janko o kana sa; ani fana ni o bɛ gbara sarakajɛnifɛn na, ka o ta sarakalasebagaya kɛ, ka saraka jɛni ne ye,

²¹o ka kan ka o borow, ani o senw ko, janko o kana na sa. O sariya bɛna kɛ sariya wuribari le ye Haruna ni a ta durujaw fɛ."

Turu saninman lalagacogo

²²Matigi Ala k'a fɔ Musa ye tuun ko:

²³"Turu kasadimanw bɛɛ ra ɲumanman dɔw fara ɲɔɔɔn kan: mire jiman kilo looru, ani sinamɔne kasadiman kilo fla ni tarance, ani kaneli kasadiman kilo fla ni tarance,

²⁴ani kase kasadiman kilo wɔɔɔɔ; o bɛɛ ye kɛ ka kapa ni yɔɔɔ saninman* ta jate ye, ka oliviye turu litiri wɔɔɔɔ fara o bɛɛ kan.

²⁵Turulalagabaga dɔ ye o bɛɛ ɲagami ɲɔɔɔn na, k'a kɛ turu kasadiman ye, ani turu saninman*. O turu saninman* le bɛna kɛ ka sarakalasebagaw saninya.

²⁶"I bɛna o turu le seriseri ɲɔɔɔnkunben fanibon kan, k'a saninya k'a bla danna Ala ye, ani jɛnɲɔɔɔnya tagamasiyɛn kɛsu*,

²⁷ani burutabali, ani fitinablanan ni a minanw bɛɛ, ani wusunanjɛnifɛn,

²⁸ani sarakajɛnifɛn ni a minanw bɛɛ, ani saninyari minan ni a siginan.

²⁹I ye o fenw bɛɛ saninya ka o bla danna ne Ala ye. O fenw bɛna kɛ fen saninyaninbaw le ye. Ni fen o fen ka maga o ra, o fen bɛ saninya.

³⁰I ka kan ka o turu le seriseri Haruna ni a dencew kan ka o saninya, janko o ye sarakalasebagaya baara kɛ ne ye.

³¹”O kɔ, i ye a fɔ Izirayelimɔɔw ye ko nin turu ye turu saninman* le ye, min bɛ kɛ ka sarakalasebagaw saninya. A ka kan ka kɛ ten le aw ta duruja nataw bɛɛ fɛ.

³²Mɔɔ si man kan ka nin turu ta k’a yɛɛ mun ni a ye. Aw kana a bɔɔɔɔnko turu lalaga, ka a ni nin cogo bɛɛ kɛ kelen ye; sabu nin turu saninyanin lo, aw fana ka kan k’a jate fen saninyanin le ye.

³³Ni mɔɔ o mɔɔ ka turu dɔ lalaga, ka a ni nin lalagacogo bɛɛ kɛ kelen ye, walama ni mɔɔ o mɔɔ ka nin turu kɛ ka mɔɔ gbansan dɔ mun, o tigi ka kan ka faran ka bɔ Izirayeli ta jamanadenw na.”

Wusunan saninman lalagacogo

³⁴Ayiwa, Matigi Ala k’a fɔ Musa ye tuun ko: “Kasadiyanan dɔw fara ɔɔɔn kan: sitaki, ani ɔnkile, ani galibanɔmu, ani wusunan kasadiman yɛɛworo. I y’a to o bɛɛ hakeya ye kɛ kelen ye.

³⁵Wusunanlalagabaga dɔ ye olugu ɔagami ɔɔɔn na k’a kɛ wusunan saninman ye, ka kɔɔ fana kɛ a ra.

³⁶I ye a dɔ susu k’a mugu bɔ, ka o bla ɔɔɔɔnya kɛsu* ɔa fɛ, ɔɔɔnɔnɔnɔn fanibon kɔnɔ. Ne bɛna ne yɛɛ yira i ra o yɔɔ le ra.

³⁷Aw si kana o wusunan kasadiman ɔɔɔn lalaga aw yɛɛ ye, ka kapa ni nin lalagacogo ye. Aw ka kan k’a jate fen saninman le ye, min blara danna Matigi Ala ye.

³⁸Ni mɔɔ o mɔɔ k’a ɔɔɔn lalaga, ka to k’a sunsun, o tigi ka kan ka faran ka bɔ a ta jamana mɔɔw cɛ ra.”

Bɔri 31

Mɔɔ minw bɛna fanibon saninman lalaga

¹Matigi Ala k’a fɔ Musa ye tuun ko:

²”Ne ka Uri dence Betisaleli le ɔanawoloma nin baara kama; Zuda ta gbamɔɔ dɔ lo. A face Uri ta face le tun ye Huru ye.

³Ne ka Betisaleli hakiri fa ne ta Nin Saninman na, ka hakiritigiya ni faamuri, ni lɔnniya di a ma, janko a ye baara suguya bɛɛ kɛcogo lɔn.

⁴A bɛ se ka baara dɔw bɔ a yɛɛ hakiri ra, k’a kɛ, ka sanin ni warigbe ni siranɛge baara.

⁵A bε se ka lulu kisεw jεgen, ka o dondon sanin na, ka yiri lεsε, ani ka baara suguya bεε kε.

⁶Ne ka Ayisamaki dence Oliyabu di a ma, ka o kε a demεbaga ye; ale ye Dan ta gbamεgε dε le ye. Minw bεε bε baara lon a ja ma, ne ka hakiritigiya di olugu bεε ma, janko ne ka ci minw bεε fε i ye, o ye se ka o bεε kε.

⁷Olugu le bεna Nεgεnkunben fanibon lalaga, ani jεnεgεnya kesu* ni a datugunan; o bεna Fanibon minan tεw bεε lalaga fana:

⁸burutabali ni a minanw bεε, ani fitinablanan saninlaman ni a minanw bεε, ani wusunanjεnifen,

⁹ani sarakajεnifen* ni a minanw bεε, ani minanba ni a siginan,

¹⁰ani sarakalasebagaw ta baarakefaniw, Haruna ta fani saninmanw, ani a dencew ta sarakalasebagaya faniw,

¹¹ani turu saninman*, ani Ala ta yεrε saninman* wusunan kasadiman. O ka kan ka o fenw bεε kε ka kapa ni ne ta cifεninw ye.”

Nεnekirilon ta sariya

¹²Matigi Ala k’a fε Musa ye tuun ko:

¹³”Kuma Izirayelimεgεw fε, i ye a fε o ye ko ne ka Nεnekirilon* min sigi, aw ka kan ka o jate, sabu o bεna kε tagamasiyen le ye ne ni aw cε, aw ta duruja nataw bεε ra, janko aw y’a lon ko ne le ye Matigi Ala ye min ka aw saninya.

¹⁴O le kosεn, aw ye Nεnekirilon sariya sira tagama, sabu a ka kan ka kε lon saninman le ye aw fε. Ni mεgε min ka Nεnekirilon kε lon gbansan ye, aw ka kan ka o tigi faga. Ni mεgε o mεgε ka baara kε o lon na, aw ka kan ka o tigi faran ka bε Izirayeli ta jamanadenw na.

¹⁵Aw ye baara kε tere wεrε; a tere wolonflanan ye Nεnekirilon le ye; mεgε man kan ka baara kε o lon na. O lon blara danna ka Matigi Ala bonya. Ni mεgε o mεgε ka baara kε Nεnekirilon na, aw ka kan ka o tigi faga.

¹⁶Izirayelimεgεw ka kan ka Nεnekirilon sariya sira tagama, k’a kε lonba ye, o ni o ta duruja nataw bεε; o jεnεgεnya sariya ye sariya dablabari le ye.

¹⁷Nεnekirilon bεna kε tagamasiyen le ye ne ni Izirayelimεgεw cε tuma bεε; sabu ne Matigi Ala ka sankolo ni dugukolo dan tere wεrε kεnε. A tere wolonflanan, ne ka baara dabra ka nεnekiri.”

¹⁸Ayiwa, Matigi Ala kumana ni Musa ye ka ban tuma min na Sinayi kuru kan, a tun ka sariyaw sεbε ni a yεrε boro ye kabakuru walaka fla minw kan, a ka o kabakuru walaka fla di Musa ma.

Bεri 32

Izirayelimogow ka batofen wɛɛ bato

¹Ayiwa, mogow k'a ye ko Musa mɛɛnna, ko a tɛ jigira ka bɔ kuru kan minke, o ka jɔgɔn lajen ka taga Haruna fɛ, ka taga a fɔ a ye ko: "Haruna, wuri ka batofen dɔw lalaga an ye, minw bɛna bla an tagamato ja fɛ ka taga; sabu nin cɛ tɔgɔ min ka an labɔ Misiran jamana ra, min ye Musa ye, an tɛ a yera, an m'a lɔn fɛn min k'a sɔɔ." "

²Haruna k'a fɔ o ye ko: "Tororanɛgɛ saninlaman minw bɛ aw ta musow ni aw denmusow ni aw dencew torow ra, aw ye o bɛɛ bɔ ka na ni o ye yan."

³O yɔɔɔnin bɛɛ, o bɛɛ ka o ta sanin tororanɛgɛw bɔ ka na ni o ye Haruna fɛ.

⁴Haruna ka o tororanɛgɛw mina ka o yeele, ka o kɛ misiden bisigi dɔ ye. Izirayelimogow ka o ye minke, o pɛrɛnna ko: "Izirayelimogow, aw ta ala ye nin ye! Ale le ka aw labɔ Misiran jamana ra!"

⁵Haruna k'a ye ko o diyara mogow ye minke, a ka sarakajɛnifɛn dɔ lɔ misiden saninlaman ja fɛ, ka pɛrɛn k'a fɔ mogow ye ko: "Sini an bɛna janagbɛba kɛ ka Matigi Ala bato!"

⁶O dugusagbɛ, o wurira sɔgɔmada jooɔna fɛ, ka saraka jɛnita* dɔw bɔ, ani jɛnɔgɔnya sarakaw*. Mogow sigira ka domuni kɛ, ka min; o kɔ, o wurira ka dɔn kɛ ka o yɛɛ janagbɛ.

Matigi Ala dimina Izirayelimogow kɔɔ

⁷Matigi Ala ko Musa ma ko: "Jigi i ye taga, sabu i ka i ta mogow minw labɔ Misiran jamana ra, o ka kojuguba kɛ.

⁸Ne tun ka sira min yira o ra, o ka o yɛɛ mabɔ o le ra yɔɔɔnin kelen na tan ka ban. O ka misiden dɔ lalaga ni sanin ye, ka biri o kɔɔ ka o bato, fɔ ka saraka bɔ a ye k'a fɔ ko: 'Izirayelimogow, aw ta ala ye nin ye! Ale le ka aw labɔ Misiran jamana ra!' "

⁹Matigi Ala k'a fɔ Musa ye tuun ko: "Ne k'a ye ko nin mogow ye mogow torokungbɛlenw le ye.

¹⁰Ayiwa, ele ye i nin bɔ a ra k'a to ne ma. Ne dimina o kɔɔ cogo min na, ne bɛna o bɛɛ halaki ka ban pewu ten le. Ne bɛna ele Musa dɔɔɔn ta duruja le kɛ siyaba ye."

Musa ka Matigi Ala daari

¹¹Musa ka Matigi Ala daari kɔɛbɛ. A ko: "Matigi Ala, i ka i ta mogow minw labɔ Misiran jamana ra i ta sebgaya ni i ta baraka sababu ra, mun kosɔn i dimina o mogow kɔɔ tan?"

¹²Ni i ka o kɛ, Misirankaw bɛna a fɔ ko: 'Ala k'a ta mogow labɔ Misiran ka taga kojugu le kɛ o ra.' O bɛna a fɔ ko i tun b'a fɛ ka taga o faga kuruw cɛ ra yi le, ka o si tunu ka bɔ dugukolo kan. "O ra, Matigi Ala, sabari ka i ta dimi mala. I b'a fɛ ka kojuguba min kɛ i ta mogow ra, i ta miiriya yɛlɛma ka o dabla.

¹³I hakiri to i ta jɔnw na, an bɛmacew Iburahima, ani Isiyaka, ni Izirayeli. I tun ka layiri ta olugu ye, ko i bɛna o ta duruja caya i n'a fɔ lolow, ani i ka jamana min layiri ta o ye, i ko i bɛna o di o ta durujaw ma, k'a kɛ o ta ye wagati bɛɛ.”

¹⁴Ayiwa, Musa ka Matigi Ala daari ten minke, Matigi Ala tun ko, ko a bɛna kojuguba min kɛ a ta mɔgɔw ra, a k'a ta miiriya yeɛma ka o dabra, a ma o kɛ tuun.

Musa jigira ka bɔ kuru kunna

¹⁵Musa jigira ka bɔ kuru kunna ni jɛnɔgɔnya walaka fla ye a boro. Ala ta sariyaw tun sɛbɛnin bɛ a fan fla bɛɛ kan,

¹⁶Matigi Ala yɛrɛ boro le tun ka o walakaw lalaga. Sɛbɛri min tun fana bɛ a kan, o tun ye a yɛrɛ boro nɔ le ye.

¹⁷Ayiwa, ka Musa ni Yosuwe nato to, o ka mankan dɔ mɛn. Yosuwe ko Musa ma ko: “Kɛrɛ mankan dɔ bɛ bɔra dugu kɔnɔ.”

¹⁸Musa ko Yosuwe ma ko: “Nin tɛ kɛrɛkan ye. Sɛsɔrɔbaga kan tɛ, sɛsɔrɔbari kan tɛ fana. Ne bɛ min mɛnna, o ye dɔnkirilakan le ye.”

¹⁹O surunyara mɔgɔw ra minke, Musa ka misiden saninlaman ye, ka mɔgɔw ye o bɛ dɔn kɛra k'a lamini. Ayiwa, Musa dimikojugu fɛ, kabakuru walaka minw tun bɛ a boro, a ka o firi, ka o cici kuru sen kɔrɔ.

²⁰O tun ka misiden min lalaga, a ka o jeni; k'a tɔ mugumugu, ka o mugu jagami ji ra, k'a di o ma, ko o ye a min.

²¹O kɔ, Musa ko Haruna ma ko: “O tuma, nin mɔgɔw ka mun le kɛ ele ra, ka na a to i sɔnna ka nin jurumunba jɔgɔn lase o ma?”

²²Haruna ko: “Ne matigicɛ, sabari i kana dimi. Kojugu ka di nin mɔgɔw ye cogo min na, ele yɛrɛ ka o lɔn.

²³O nana a fɔ ne ye ko: ‘Haruna, batofɛn dɔw lalaga an ye, minw bɛna bla an tagamatɔ ja fɛ ka taga; sabu nin cɛ min ka an labɔ Misiran jamana ra, min ye Musa ye, an tɛ a yera, an m'a lɔn fɛn min k'a sɔrɔ.’

²⁴Ne k'a fɔ o ye o le ra, ko ni sanin bɛ mɔgɔ o mɔgɔ fɛ, a ye na ni a ye. O nana ni sanin ye ka na a di ne ma. Ne ka a don tasuma ra k'a yeele minke, a kɛra nin misiden le ye.”

Cɛ waga saba fagara Izirayɛlimɔgɔw ra

²⁵Ayiwa, Musa k'a ye ko Haruna ka mɔgɔw to o yɛrɛ ma, o ka o sago kɛ. A k'a ye ko sisan olugu juguw bɛna yɛrɛko o ma.

²⁶Musa tagara lɔ dugu donda ra ka pɛrɛn ko: “Minw bɛ Matigi Ala kanu, olugu ye na ne kɔrɔ yan!” Levi ta gbamɔgɔw bɛɛ nana jɔgɔn kunbɛn Musa kɔrɔ.

²⁷Musa ko o ma ko: “Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: ‘Aw ra ce bee kelen kelen ye a ta kerekemuru ta. Aw ye fanibonw bee yaala, ka aw balemacew, ni aw teriw, ni aw sigijogonw faga.’ “

²⁸Musa ka min fo, Levi ta mogow k’a ke ten. Ce waga saba le fagara mogow ce ra o lon na.

²⁹Musa ko Levi ta mogow ma o le ra ko: “Bi aw ka aw yere bla danna Matigi ta baara kama, sabu aw ma sigiya hali ka aw dencew ni aw balemacew faga. Matigi Ala ye baraka don aw ra bi.”

Musa ka Matigi Ala daari tuun

³⁰Ayiwa, o dugusagbe, Musa k’a fo mogow bee ye ko: “Aw ka jurumunba le ke. Ne bena kosegi kuru kunna ka taga Matigi Ala fe, ka taga a daari k’a fle, ni a bena son ka yafa aw ma.”

³¹Musa kosegira o le ra kuru kunna Matigi Ala fe. A tagara a fo a ye ko: “E, Matigi Ala, nin mogow ka jurumunba le ke. O ka batofen saninlaman le lalaga k’a bato.

³²Sisan ne be i daari, i ye yafa o ma. Ni i te se ka yafa o ma, o tuma i ye ne togɔ jɔsi ka bo i ta panamanya kitabu konɔ.”

³³Matigi Ala ko: “Ne tena ele togɔ jɔsi. Minw ka ne hake ta, ne bena olugu togow le jɔsi ka bo ne ta panamanya kitabu konɔ.

³⁴Ayiwa, sisan, taga. Ne ka jamana min yira i ra, i ye taga ni nin mogow ye o jamana ra; ne ta meleke bena ke ni i ye. Nka ni ne ta hakebolon sera, ne bena ne hake bo o ra o ta kojuguw koson.”

³⁵Ayiwa, Matigi Ala nana a hake bo Izirayelimogow ra o misiden koson, o tun ko Haruna ye o misiden min lalaga o ye.

Bɔri 33

Matigi Ala bɔra Izirayelimogow ce ra

¹Matigi Ala kumana Musa fe, ko: “I ka Izirayelimogɔ minw labɔ Misiran jamana ra, i ni o mogow ye wuri ka bo yan. Ne karira Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ye ko ne bena jamana min di o ta duruja ma, aw ye taga o jamana ra.

²Ne bena ne ta meleke bla aw ja, ka taga Kanaanakaw ni Amɔrikaw ni Hetikaw ni Perezikaw ni Hevikaw ni Yebusikaw gben ka bo o jamana ra.

³Aw ye wuri ka taga o jamana ra, konɔ ni li be woyo o jamana min na. Nka ne yere le tena ke ni aw ye, ni o te, ne bena aw halaki sira ra; sabu aw ye mogɔ torokungbelenw le ye.”

⁴Ayiwa, jama ka o kumagbelenw men minke, o jusu kasira. Mogɔ si ma son ka masirifen don a yere ra;

⁵sabu Matigi Ala tun k'a fɔ Musa ye ko a ye a fɔ Izirayelimɔgɔw ye ko: "Aw bɛɛ ye mɔgɔ torokungbelenw le ye. Ni ne ka kɛ ni aw ye ka hali wagati dɔɔnin dɔɔn kɛ, ne bɛna aw halaki le. O ra aw ye aw ta masirifenw bɛɛ bɔ aw yɛrɛ ra; o kɔ, ne bɛna min kɛ aw ra, ne bɛna o lɔn."

⁶Izirayelimɔgɔw ka o yɛrɛ mabɔ Horebu kuru ra; o ka o ta masirifenw bɛɛ bɔ o yɛrɛ ra.

Musa ni Ala ta Nɔgɔnkunben fanibon

⁷Ayiwa, Musa ka fanibon dɔ ta ka taga a lɔ kɛnɛ ma, k'a yɔɔɔ janya fanibon tɔw ra. A ka o fanibon tɔgɔ la ko Nɔgɔnkunben fanibon*. Ni mɔgɔ o mɔgɔ tun b'a fɛ ka Matigi Ala sago lɔn ko dɔ ra, o tigi tun bɛ bɔ ka taga Nɔgɔnkunben fanibon yɔɔɔ le ra, dugu kɔ fɛ.

⁸Ni Musa tun bɛ tagara o fanibon kɔnɔ tuma o tuma, mɔgɔw bɛɛ tun bɛ bɔ ka lɔlɔ o ta fanibonw dondaw ra, ka Musa tagatɔ flɛ, fɔ ka taga a don fanibon kɔnɔ.

⁹Ni Musa tun ka don o fanibon kɔnɔ, sankaba jamijan tun bɛ jigi ka na lɔ fanibon da ra; Matigi Ala tun bɛ kuma Musa fɛ.

¹⁰Ni Izirayelimɔgɔw tun ka sankaba jamijan lɔnin ye fanibon da ra, o bɛɛ tun wurira ka lɔ o ta fanibonw dondaw ra, ka biri dugu ma ka Ala bato.

¹¹Matigi Ala tun bɛ kuma ni Musa ye da ni da, i n'a fɔ mɔgɔ ni a teri bɛ kuma cogo min na. O kɔ, Musa tun bɛ kɔsegi ka taga jama fɛ. Nka a ta baarden kanbelen Yosuwe, Nuni dence, ale tun bɛ to o Nɔgɔnkunben fanibon kɔnɔ yi.

Musa ta Aladaari

¹²Ayiwa, Musa k'a fɔ Matigi Ala ye ko: "Matigi Ala, i ko ne ma ko ne ye taga ni nin mɔgɔw ye, nka min bɛna ne blasira, ka ne demɛ, i ma o tigi yira ne ra; k'a sɔɔɔ i ko ne ye i tericesɔbɛ le ye, ko ne ko ka di i ye.

¹³Ayiwa, ni ne ko ka di i ye, i ka ko minw latigɛ, o yira ne ra, k'a to ne ye i lɔn; ni o kɛra, ne bɛna a lɔn can ra ko i bɛ ne kanu. Matigi Ala, i hakiri to a ra ko nin mɔgɔw ye i yɛrɛ ta mɔgɔw le ye."

¹⁴Matigi Ala ka Musa jaabi ko: "Ayiwa, ne yɛrɛ bɛna kɛ ni i ye, ka jususuma di i ma."

¹⁵Musa ko Ala ma ko: "Ni i yɛrɛ kɔni tɛna kɛ ni an ye, o tuma i kana a to an ye bɔ yan.

¹⁶Can ra ni ele tɛna kɛ ni an ye, k'a yira ko an ni dugukolo siya tɔw tɛ kelen ye, o tuma ne ni i ta mɔgɔw bɛna a lɔn cogo di ko an ko ka di i ye?"

¹⁷Ayiwa, Matigi Ala ko Musa ma ko: "I ka min daari ne fɛ ne bɛna o kɛ i ye, sabu ne nɛɛmara i ye, i ye ne teri sɔbɛ le ye fana."

¹⁸Musa ko Ala ma ko: "Ne bɛ i daari, ko i ye i ta nɔɔɔ yira ne ra."

¹⁹Ala ko: “Ne bɛna tɛmɛ i ɲa fɛ, ka ne ta ɲumanya yira i ra, ani ka ne tɔɔɔ fɔ i ye, i ye a mɛn; ko: ne ye Matigi Ala le ye; ni ne b’a fɛ ka makari mɔɔɔ min na, ne bɛ makari o tigi ra. Ni ne ko ne bɛ hina min na, ne bɛ hina o tigi ra fana.

²⁰Nka, i tɛ se ka ne ɲada ye; sabu mɔɔɔ si tɛ se ka ne ɲada ye, k’a ɲanamanya tuun.”

²¹Matigi Ala ko tuun ko: “Yɔrɔ dɔ flɛ ne kɛrɛ fɛ yan. I bɛna lɔ farakuru dɔ kan o yɔrɔ ra.

²²Ni ne ta nɔɔrɔ bɛ tɛmɛ tuma min na, ne bɛna i dogo farawo dɔ ra; ne bɛna ne boro kɛ ka i datugu, fɔ ne ye tɛmɛ ka taga.

²³O kɔ, ne bɛna ne boro bɔ i kan; ne tɛmɛnin kɔ le, i bɛna ne kɔ ye. Nka ne ɲada tɛ se ka ye.”

Bɔri 34

Walakakuraw

¹Matigi Ala k’a fɔ Musa ye tuun ko: “Walaka fla wɛrɛ lɛsɛ, k’a kɛ i n’a fɔ i tun ka minw cici. Ne tun ka kuma minw sɛbɛ o walaka fɔlɔw kan, ne bɛna o ɲɔɔɔn sɛbɛ o walakakuraw fana kan.

²I ye i yɛrɛ labɛn sani dugu ye gbɛ. Sɔɔɔmada jooɲa, i ye yɛlɛn ka na lɔ Sinayi kuru kuncɛ ma, ka ne kɔɔɔ yi.

³Mɔɔɔ si kana yɛlɛn ni i ye. Mɔɔɔ si kana ye kuru fan si ra fana, hali sagaw ni misiw kana domuni kɛ kuru kɛrɛ fɛ.”

⁴Musa ka kabakuru walaka fla lɛsɛ i n’a fɔ fɔlɔtaw. Sɔɔɔmada jooɲa fɛ, a wurira ka yɛlɛn Sinayi kuru kunna ni walaka fla ye a boro, i n’a fɔ Matigi Ala tun k’a fɔ a ye cogo min na.

⁵Matigi Ala jigira sankaba ra ka na lɔ Musa kɔrɔ, k’a yɛrɛ tɔɔɔ fɔ.

⁶A tɛmɛna Musa ɲa kɔrɔ k’a fɔ ni fanga ye ko: “Ne le ye Matigi Ala ye, ne le ye Matigi Ala ye, hina tigi Ala, ani Ala min bɛ makari. Ne tɛ dimi jooɲa, ne ta ɲumanya ni ne ta kankelentigiya ka bon.

⁷Ne bɛ koɲuman kɛ mɔɔɔw ye, k’a kɛ o ta denw ye, ani o ta denw ta denw, fɔ ka taga se o ta duruja wagakelennan ma. Ne bɛ terenbariya ni hake ni jurumun yafa mɔɔɔw ma. Nka ne tɛ kojugukebaga jarakibari to. Ne bɛ faw ta hakew bɔ o denw na, k’a bɔ o ta denw ta denw na, fɔ ka taga se o ta duruja sabanan ni a naaninan ma.”

⁸O yɔrɔɲin bɛɛ, Musa birira dugu ma ka Matigi Ala bato.

⁹A ko: “Matigi ni a kera ko ne ko ka di i ye, o tuma i ye sɔn ka ke ni anw ye. Sabu nin mɔgɔw ye mɔgɔ torokungbelenw le ye; nka ne be i daari ko i ye an ta jurumunw ni an ta terenbariyaw yafa an ma, ka an jate i ta mɔgɔw ye.”

Ala ka jɛnɔgɔnya don ni Izirayelimɔgɔw ye tuun

¹⁰Matigi Ala k’a fɔ Musa ye ko: “Ayiwa, ne bɛna jɛnɔgɔnya don ni aw ye tuun. Ne bɛna kabakow ke i ta mɔgɔw bɛɛ na na, kabako minw ma deri ka ke dugukolo yɔrɔ si ra fɔlɔ, ani min ma ke siya wɛrɛ cɛ ra ka ye. Mɔgɔ minw bɛɛ be ni i ye, olugu bɛɛ bɛna ne ta kɛwalew ye, sabu ne bɛna se di i ma k’a to i ye ko minw ke, o bɛna ke siranyakobaw le ye.

¹¹Ne be ci minw fɔra aw ye bi, aw ye aw janto o ciw ra kɔsɛbɛ. Ni o kera, ne bɛna Amɔrikaw ni Kanaanakaw ni Hɛtikaw, ni Perezikaw, ni Hevikaw, ni Yebusikaw gbɛn ka bɔ aw na.

¹²Nka aw bɛna don jamana min kɔnɔ, aw ye aw yɛrɛ kɔrɔsi o mɔgɔw ra kɔsɛbɛ; aw kana jɛnɔgɔnya foyi don ni o jamana mɔgɔw ye, janko o kana na ke sababu ye ka aw lafiri.

¹³Aw ye o ta sarakabɔnanw waraga; aw ye o ta kabakurujanw cici, ka o ta jo musoman Asera ta berew tigɛtigɛ.

¹⁴”Aw fana man kan ka biri batofɛn wɛrɛ kɔrɔ k’a bato, sabu ne tɔgɔ ye ko ‘Ala min t’a fɛ batofɛn wɛrɛ ye bato ale kɔ’; ne t’a fɛ aw ye ne ni batofɛn wɛrɛ kanu ɔgɔn fɛ fiyewu.

¹⁵O kɔsɔn aw kana jɛnɔgɔnya don ni o jamanaw mɔgɔw ye. Ni o tɛ, ni o bɛ o ta jow bato, ani ka o sɔn tuma min na, o bɛna aw wele, aw fana bɛna taga o sɔnnikɛfɛnw domu ni o ye.

¹⁶Ni aw ka jɛnɔgɔnya don ni o ye fana, a laban aw bɛna o denmusow furu ka o di aw dɛncɛw ma. Ni o kera, ni o denmusow be o ta jow bato, o bɛna aw dɛncɛw nɛgɛ k’a to olugu fana ye o jow bato.

¹⁷”Aw kana nɛgɛ yeele ka o ke batofɛn dɔ ye k’a bato.

¹⁸”Aw ka kan ka burufunubari janagbɛ* ke. Ni Abibu karo sera, ka kapa ni wagati latigenin ye, i n’a fɔ ne k’a fɔ aw ye cogo min na, aw ka kan ka burufunubari le domu, sabu aw bɔra Misiran jamana ra o karo le ra.

¹⁹”Dɛncɛ fɔlɔ bɛɛ bɛna bla danna ka ke ne ta ye, hali bɛganw ta den fɔlɔ cɛmanw, ani misiw, ani sagaw, ani baw bɛɛ.

²⁰Nka ni faliden lo, aw ye sagaden walama baden dɔ di a nɔ ra k’a kunmabɔ. Ni aw t’a fɛ k’a kunmabɔ, o tuma aw ye a kan kari k’a faga. Aw ka kan ka aw yɛrɛ dɛncɛ fɔlɔw bɛɛ kunmabɔ fana. “Mɔgɔ si kana na ne na kɔrɔ fana, ka na ne bato, k’a sɔrɔ foyi tɛ a boro k’a di ne ma saraka ye.

- 21"Aw ka kan ka baara ke tere wɔɔɔ, ka nenekiri a tere wolonflanan. Hali ni senekewagati lo, walama simantigewagati, aw ka kan ka nenekiri.
- 22"Ni aw be aw ta simankura kun folow tige tuma o tuma, aw ye logokunw ta panagbe ke. Ni san yelemana fana, ni aw be aw ta forow yiridenw ladon tuma min na, aw ye simanladon panagbe ke.
- 23"O cogo ra, san o san, ce w be e ka kan ka na sijaga saba ne ja kɔɔ, o panagbew ra, ne Matigi Ala, Izirayeli ta Ala.
- 24"Ne bena siya tow gben ka bo aw ja, ka do fara aw ta jamana bonya kan. Hali ni aw be taga ne ta yɔɔ saninman na, ka taga Matigi Ala, aw ta Ala bato sijaga saba san o san, ne tena son k'a to siya si ye nabɔ aw ta jamana fe k'a ta aw ko fe.
- 25"Ni aw b'a fe ka began saraka bo ne ye, aw kana o jori ni burufununin kori jɔɔɔ na. Jonyaban panagbe* ta sarakasogo fana man kan ka bla k'a si.
- 26"Aw ka kan ka na ni aw ta simankura kun folow ye Matigi Ala, aw ta Ala ta batoso kɔɔ. Aw kana badennin tobi ni a ba ta nɔɔ ye."
- 27Ayiwa, Matigi Ala k'a fo Musa ye tuun ko: "Nin kumaw sebe, sabu ne be jɔɔɔɔɔ don ni ele ni Izirayelimɔɔw be ye ka kapa ni nin kumaw le ye."
- 28Musa ka tere binaani ni su binaani le ke ni Matigi Ala ye. A ma domuni ke, a ma ji min. Matigi Ala ka jɔɔɔɔɔ ta sariyaw sebe walakaw kan, sariya tan, k'a di a ma.

Musa jigira ka bo Sinayi kuru kan

- 29Musa jigito ka bo Sinayi kuru kan, jɔɔɔɔɔ ta sariyaw tun sebera walaka fla min kan, a jigira ni o ye a boro. Nka Musa tun m'a lon ko ale pada tun be manamanana sabu ale kumana ni Ala ye.
- 30Haruna ni Izirayelimɔɔw be e ka Musa pada fe; o k'a ye ko a pada be manamanana. O siranna, o ma son ka gbara a ra.
- 31Musa ka o wele; Haruna ni jama jamɔɔw be e nana Musa kɔɔ. Musa kumana o fe.
- 32O ko, Izirayelimɔɔw tow be e gbarara Musa ra. Matigi Ala tun ka ci minw fo a ye Sinayi kuru kan, a ka o be e lase o ma.
- 33Musa kumana o fe ka ban tuma min na, a ka fani do biri a pada ra, a pada manamanako kosɔn.
- 34K'a ta o wagati ra, ni Musa tun be taga Matigi Ala fe tuma o tuma ka taga kuma ni a ye, a tun be fani bo a pada ra, fo ka taga a bo o yɔɔ ra. Ni a bɔra yi, ni Matigi Ala tun ka min fo a ye, a tun be o fo Izirayelimɔɔw ye.

³⁵Ni Izirayelimogow tun ka Musa pada fle, o tun be a pada manamanato ye; o tuma Musa tun be fani biri a pada ra tuun. Ni a be taga kuma ni Ala ye, a be fani bo a pada ra.

Bɔri 35

Fanibon saninman lɔri Nɛnɛkirilon ta ko

¹Musa ka Izirayelimogow bɛɛ wele ka o lajen k'a fo o ye ko: "Matigi Ala ka ci minw fo, o le ye nin ye:

²'Aw ka kan ka baara ke tere wɔɔɔ, nka a tere wolonflanan ka kan ka ke lon saninman le ye, ka ke Nɛnɛkirilon ye; o lon blara danna ka Matigi Ala bonya; ni mogɔ o mogɔ ka baara ke o lon na, o tigi ka kan ka faga.

³Aw kana hali tasuma mana aw ta sow si kɔnɔ o lon na.' "

Fɛn minw ka kan ka di ka fanibon saninman lɔ

⁴Ayiwa, Musa kumana Izirayelimogow bɛɛ lajennin fe tuun k'a fo o ye ko: "Matigi Ala k'a fo fana,

⁵ko aw bɛɛ ye do bo aw borofɛnw na ka o di ale Matigi Ala ma. Mogɔ o mogɔ be son k'a di ni naninyanuman ye, o tigi ye na ni a borofɛnw ye Matigi Ala fe. Aw be se ka fen minw di, o ye nin ye: sanin, ani warigbe, ani siranɛge,

⁶ani sagasijese bulaman, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yere, ani lenfani fiyenman, ani basiw,

⁷ani sagajigi gbolo min logira k'a wulen, ani gbolojalan, ani akasiyayiri,

⁸ani fitinaturu, ani kasadiyanan minw be ke ka turu saninman* ni wusunan lalaga,

⁹ani onikisi lulu, ani lulu wɛɛ minw bɛna ke ka saninderege ni disirafen masiri."

Baara min ka kan ka ke fanibon na

¹⁰Musa ko: "Minw bɛɛ be se bororabaara ra fana, olugu ye na Matigi Ala ta baara ke.

¹¹O bɛna fanibon saninman lɔ, ani fani min bɛna ke k'a datugu, ani gbolo minw bɛna biri a kunna, ani a nɛge koorininw, ani a yiriferɛnw, ani a berew, ani a yiriw, ani a yiriw jusiginanw,

¹²ani jɛnɔgɔnya kesu* ni a berew, ani a datugunan, ani boncɛtigɛfani min be fanibon cɛtigɛ fla ye,

¹³ani tabali ni bere minw be ke k'a ta, ani a minanw bɛɛ, ani sarakaburu minw be bla tabali kan,

- 14ani fitinablanan ni a minanw, ni a fitinadagaw, ani a fitinaturu,
- 15ani wusunanjɛnifɛn ni bere minw bɛ kɛ k'a ta, ani turu saninman*, ani wusunan kasadiman, ani fani min bɛna siri fanibon donda ra,
- 16ani sarakajɛnifɛn ni a ta nɛgesansan, ani bere minw bɛ kɛ k'a ta, ani a minanw bɛɛ, ani minanba ni a siginan,
- 17ani lu laminifani, ani a yiriw, ani a jusiginanw, ani fani min bɛ siri lu donda ra
- 18ani fanibon ta nɛgɛberew, ani lu laminifaniw ta nɛgɛberew, ani a juruw, ani sarakalasebagaw bɛna fani saninman minw don ka sarakalasebagaya kɛ Ala ta yɔrɔ saninman* na;
- 19o ye sarakalasebaga Haruna ta fani saninmanw, ani a dɛncɛw ta sarakalasebagaya fani saninmanw ye.”

Izirayɛlimɔgɔw ka o borofɛnw di

- 20Ayiwa, o kuma fɔnin kɔ, Izirayɛlimɔgɔw bɛɛ bɔra Musa kɔrɔ.
- 21A ko donna minw bɛɛ jusu ra, ani ɲaninyapuman tun bɛ minw kɔnɔ, olugu bɛɛ nana ni o borofɛnw ye, ka na o di Matigi Ala ma, Nɔgɔnkunbɛn fanibon* ni a minanw bɛɛ ta baara kama, ani sarakalasebagaw ta faniw.
- 22Cɛ fara muso kan, o bɛɛ nana ni o borofɛnw ye; ɲaninyapuman tun bɛ min o min na, o bɛɛ nana ni o ta saninw ye: tororanɛgɛw, nunnanɛgɛw, borokandennɛgɛw, bororanɛgɛw, ani sanin suguya bɛɛ. Min o min tun b'a fɛ ka sanin di Matigi Ala ma, o ka o di.
- 23Jese bulaman tun bɛ minw fɛ, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yɛrɛ, walama lɛn jese, walama basiw, walama sagajigi gbolo wulennin, walama gbolojalan, olugu bɛɛ nana ni o ye.
- 24Min o min tun b'a fɛ ka warigbɛ walama siranɛgɛ di Matigi Ala ma, olugu bɛɛ nana ni o ye ka na o di Ala ma. Akasiyayiri tun bɛ minw fɛ, ni a tun bɛ se ka Ala ta yɔrɔ saninman ta baara ɲa, olugu nana ni o ye fana.
- 25Muso minw tun bɛ se jesemunu na, olugu ka jese munu ka na ni o ye: jese bulaman, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yɛrɛ, ani lɛn jese.
- 26Nin baara ko diyara muso minw bɛɛ ye, ni o bɛ se baara ra kɔsɛbɛ, olugu ka basiw munu k'a kɛ jese ye, ka na o di.
- 27Izirayɛlimɔgɔw ta ɲamɔgɔw nana ni onikisi luluw ye, ani lulu suguya wɛrɛw, minw bɛna don saninderege ni disirafɛn na;
- 28o nana ni kasadiyananw ye, ani turu min bɛ don fitinaw na, ani min bɛ kɛ ka sarakalasebagaw saninya, ani min bɛ don wusunan kasadiman na.

²⁹Ayiwa, Matigi Ala tun ka o baara min yira Musa ra, o baara ko tun be Izirayelimogow minw bee jusu ra, ce fara muso kan, olugu bee nana ni o borofenw ye o yere ma ka na o di Matigi Ala ma.

Mogow minw panawolomara fanibon baara kama

³⁰Musa k'a fo Izirayelimogow ye ko: "Matigi Ala ka Uri dence Betisaleli le panawoloma nin baara kama; Zuda ta gbamogow do lo. A face Uri ta face le tun ye Huru ye.

³¹Ala ka Betisaleli hakiri fa a ta Nin Saninman na, ka hakiritigiya ni faamuri ni lonniya di a ma, janko a ye baara suguya bee kecogo lon.

³²Ala ka hakiri di a ma, janko a ye se ka baara dow miiri a yere hakiri ra ka o ke, ka sanin ni warigbe ni siranegbe baara,

³³ka lulu kisew jegen, ka o don sanin na, ka yiri lese, ani ka bororabaara suguya bee ke.

³⁴Ala ka hakiri di a ma fana, janko a ye se ka dow karan o baaraw ra, ale ni Ayisamaki dence Oliyabu; ale ye Dan ta gbamogow do le ye.

³⁵Ala ka lonniyaba di o ma; o ka yirilese ni bororabaara lon; o be se ka fani bulamanw, ani a wulenman bisigiw, ani a wulenmanw yere, ani lenfaniw sogow, ka o dan, ka baara suguya bee ke, ani ka baara dow miiri o yere hakiri ra ka o ke."

Bari 36

Fanibon ta baara daminana

¹"Ayiwa, Betisaleli, ani Oliyabu, ani minw bee tun be se baara ra, Matigi Ala tun ka hakiritigiya ni lonniya di olugu minw ma, janko o ye se ka baara suguya bee ke, olugu le ka fanibon ta baaraw bee ke i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo cogo min na."

²Musa ka Betisaleli ni Oliyabu wele ka o baara di o ma, ani minw bee be se baara ra, Matigi Ala tun ka lonniya don minw hakiri ra, ani minw bee tun labennin be, ka o sobe don baara ra k'a ke ka ja.

³Izirayelimogow tun nana fen minw di fanibon ta baara kama, o nana o fenw ce Musa korow ka taga baara damina. Nka sogoma o sogoma, mogow belen tun be na ni o borofen dow ye tuun ka na o di Musa ma.

⁴A nana ke fo o baarakebagapuman minw tun be fanibon baaraw kera, olugu ka o ta baara lalɔ,

⁵ka taga a fo Musa ye ko: "An mako be fen minw na ka Matigi Ala ta baara ke, mogow ta fen dita cayara ka teme o kan."

⁶A kera ten, Musa k'a fo mogow bee ye, ce fara muso kan, ko mogow si kana na ni fen ye tuun. O ka mogow lalɔ o cogo le ra, o ma na ni fen ye tuun;

⁷sabu fɛn minw tun sɔrɔra, o tun bɛ se ka baara ban, fɔ k'a tɔ to.

Fanibon lalagacogo

⁸Ayiwa, o mɔgɔ minw tun bɛ se baara ra, olugu ka fanibon lalaga damina; o ka fani gbiriman gbɛman tan lalaga ni lɛn jese fiyɛnman ye, ani jese bulaman, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yɛrɛ. O ka serubɛn mɛlɛkɛw ja kɛ a kan, k'a sɔgɔ ka na kosɛbɛ.

⁹Fani bɛɛ kelen kelen janya kɛra nɔngɔn na mugan ni seegi ye, k'a bonya kɛ nɔngɔn na naani ye. Faniw janya ni o bonya bɛɛ kɛra kelen ye.

¹⁰O ka o faniw looru tugutugu nɔgɔn na, k'a kɛ fanimugu kelen ye, k'a tɔ looru fana tugutugu nɔgɔn na ka o kɛ fanimugu kelen ye fana.

¹¹O ka juruden dɔw dan ni jese bulaman ye, ka o sirisiri o fanimugu fɔlɔ dagbolo ra; ka dɔw sirisiri fana fanimugu flanan dagbolo ra.

¹²O ka juruden bilooru don fanimugu fɔlɔ dagbolo ra, ka bilooru don fanimugu flanan fana dagbolo ra. O fanimugu fla ta jurudenw daw benna nɔgɔn ma.

¹³O ka sanin koorinin bilooru lalaga, ka fanimugu fla mina ka o tugu nɔgɔn na ni o sanin koorininw ye. O cogo ra, fanibon bɛɛ kɛra fanimugu kelen ye.

¹⁴O ka fani gbiriman tan ni kelen dan tuun ni basiw ye, ka o fana kɛ ka fanibon datugu.

¹⁵O fani gbirimanw bɛɛ kelen kelen janya kɛra nɔngɔn na bisaba ye, a bonya kɛra nɔngɔn na naani. O fani gbiriman tan ni kelen bɛɛ janya ni a bonya bɛɛ kɛra kelen ye.

¹⁶O ka o fani gbirimanw looru tugutugu nɔgɔn na k'a kɛ fanimugu kelen ye, k'a tɔ wɔɔrɔ fana tugutugu nɔgɔn na, ka o kɛ fanimugu kelen ye.

¹⁷O ka juruden bilooru siri fanimugu fɔlɔ dagbolo ra, ka bilooru siri fani mugu flanan fana dagbolo ra.

¹⁸O ka siranɛgɛ koorinin bilooru lalaga ka o kɛ ka fanimugu fla mina ka o siri nɔgɔn na, janko fanibon bɛɛ ye kɛ fanimugu kelen ye.

¹⁹O kɔ, o ka sagajigi gbolo dɔw wulen, min bɛna kɛ ka faniw datugu; o kɔ, o ka gbolo gbiriman janin dɔw lalaga, min bɛna biri a bɛɛ lajennin kunna.

Fanibon bɛ lɔ ni bere minw ye

²⁰O kɔ, o ka yiriferɛn dɔw lɛsɛ akasiyayiri ra, minw bɛna lɔlɔ ka fanibon mina.

²¹O yiriferɛn bɛɛ kelen kelen janya tun ye nɔngɔn na tan ye; a bonya ye nɔngɔn na kelen ni taranɛ.

²²O ka sen fla kɛ nɔgɔn kɔrɔ yiriferɛn bɛɛ kelen kelen na. Fanibon bɛna lɔ ni yiriferɛn minw ye, o ka o bɛɛ kɛ o cogo ra.

- 23**O ka yiriferen mugan lese ka o ke fanibon woroduguyanfan ta ye.
- 24**O ka warigbe den binaani gbasi ka wow bo o ra, ka olugu ke o yiriferen mugan sendonyoro ye, ka o bla fla fla yiriferenw senw jukoro, ka yiriferenw senw dondon o wow ra dugu ma.
- 25**O ka yiriferen mugan lese ka o ke fanibon sahiliyanfan ta ye.
- 26**O ka warigbe den binaani gbasi, ka wow bo o ra fana, ka o ke sendonyoro ye, ka o bla fla fla ka yiriferenw senw dondon o wow ra dugu ma.
- 27**O ka yiriferen woro lese, ka o ke fanibon konkonoyo ta ye, a terebenyanfan na.
- 28**O ka yiriferen dow lese, ka na olugu lo fla fla fanibon nongonw na, a konkonoyo ra.
- 29**O ka o yiriferen fla noro jagon na, k'a ta dugu ma fo san fe, k'a fla mina jagon na a sanfeyoro ra ni nege koorinin do ye. Fanibon nongon fla bee ta yiriw kera ten le.
- 30**O cogo ra, fanibon nongon naani ta yiriw bee lajennin kera yiriferen seegi, ani o sendonyoro warigberamanw. A bee kera sendonyoro tan ni woro, ka fla don yiriferen bee kelen kelen koro.
- 31**O ka akasiyabere looru lese, ka o bananbiri fanibon fan kelen ta yiriferenw kan, ka yiriferenw mina ni o ye.
- 32**O ka bere looru were lese, ka o bananbiri fanibon fan do ta yiriferenw kan, ka o mina ni o ye fana, ka looru were lese tuun, ka o bananbiri fanibon konkonoyo ta yiriferenw kan, a terebenyanfan na, ka o yiriferenw mina ni o ye.
- 33**O ka cemancebere teme yiriferenw cemance ra, ka ta fanibon kun do ra ka taga a bla a kun do ra.
- 34**O ka sanin la yiriferenw bee kan. Berew be don nege koorinin minw na ka yiriferenw mina, o ka olugu fana ke ni sanin ye. O ka sanin la berew fana kan.

Boncetigefani ni bondarafani

- 35**Fani min be ke ka bon cetige, o ka o dan ni jese bulaman ye, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yere, ani len jese. O ka o fani sogo ka ja, ka seruben melekew ja bisigiya ke a kan.
- 36**O ka akasiyayiri naani lese, ka sanin yeele k'a bon o bee kan. O ka nege koorinin dow ke ni sanin ye ka o don o yiriw ra. O ka sendonyoro naani ke ni warigbe ye, ka o berew sigi o kan.
- 37**Fani min be siri fanibon da ra, o ka o dan ni jese bulaman ye, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yere, ani len jese. O ka o fani sogo ka ja kosebe.

³⁸O ka yiri looru fana lɛsɛ ka o fani mina, ka sanin la o yiriw ni o datugunanw bɛɛ kan, ani a nɛgɛ koorininw, ani a fani dulonnanw. O yiriw sendonyɔɔ looru kera ni siranɛgɛ ye.

Bɔri 37

Jɛnɔɔɔnya kɛsu ni a datugunan lalagacogo

¹Betisaleli ka kɛsu dɔ lalaga ni akasiyayiri ye. A janya kera nɔngɔn ɲa fla ni tarance, a bonya kera nɔngɔn ɲa kelen ni tarance, a lɔ fana kera nɔngɔn ɲa kelen ni tarance.

²A ka sanin yɛrɛworo yeele k'a bɔn a yɔɔ bɛɛ kan, a kɔkanyɔɔ ni a kɔnɔnɔyɔɔ bɛɛ; a ka sanin kɛ k'a konkonda lamini.

³A ka sanin gbasi, k'a koori, ka wo kɛ a ra; a ka o ɲɔɔɔn naani lalaga, ka o dondon kɛsu fan naani na; ka fla don fan kelen na, ka tɔ fla don fan tɔ kelen na.

⁴A ka akasiyayiri dɔw lɛsɛ, ka o kɛ bere fla ye, ka sanin yeele k'a bɔn o berew yɔɔ bɛɛ kan.

⁵A ka o berew don sanin koorininw wow ra kɛsu fan fla ra, ka to ka kɛsu ta ni o ye.

⁶A ka kɛsu datugunan fana lalaga ni sanin yɛrɛworo ye. A janya kera nɔngɔn ɲa fla ni tarance, a bonya kera nɔngɔn ɲa kelen ni tarance.

⁷A ka ja fla lalaga ni sanin ye ka o kɛ i n'a fɔ serubɛn mɛlɛkɛw, ka o lɔlɔ kɛsu datugunan fan fla ra;

⁸a ka mɛlɛkɛ kelen lɔ a kun dɔ ra, ka tɔ kelen lɔ a kun tɔ kelen na. Mɛlɛkɛw lɔra kɛsu datugunan fan fla ra.

⁹O sanin serubɛn mɛlɛkɛw fla kamanw birira kɛsu datugunan kunna, ka kɛsu datugunan datugu ni o kamanw ye, ka o fla ɲaw sin ɲɔɔɔn ma, ka o ɲa biri kɛsu datugunan kunna.

Tabali ni a minanw lalagacogo

¹⁰A ka tabali dɔ fana lalaga ni akasiyayiri ye. A janya kera nɔngɔn ɲa fla ye, a bonya kera nɔngɔn ɲa kelen ye, a lɔ kera nɔngɔn ɲa kelen ni tarance.

¹¹A ka sanin yɛrɛworo yeele k'a bɔn o tabali yɔɔ bɛɛ kan. Ka sanin kɛ k'a konkonda lamini.

¹²A k'a to tabali konkonda ye bonya dɔɔnin, k'a bonya kɛ i ko borokanden naani bonya, ka sanin kɛ k'a dagbolo lamini.

¹³A ka sanin gbasi, k'a koori, ka wo kɛ a ra; a ka o ɲɔɔɔn naani lalaga, ka o dondon tabali nɔngɔn naani na, tabali senw kɔɔ.

14A ka o sanin koorininw dondon tabali senw sanfeyɔrɔw ra, a nɔngɔn naani na. Berew bɛ don o wow le ra ka tabali ta.

15A ka o berew kɛ ni akasiyayiri le ye, ka sanin yeele k'a la o berew bɛɛ kan. O bɛna tabali ta ni o berew le ye.

16A ka minan dɔw lalaga fana minw bɛna bla tabali kan, i n'a fɔ tasaw, ani setiw, ani belɛnw, ani jifiyɛw, ka rɛzɛnji sarakaw kɛ ni o ye. A ka o bɛɛ lalaga ni sanin yɛrɛworɔ le ye.

Fitinablanan ni a fitinaw lalagacogo

17O kɔ, a ka fitinablanan dɔ lalaga ni sanin yɛrɛworɔ gbasinin ye. A ka sen kɛ a ra, ani a fitinaborow, ka fɛn dɔw kɛ a ra i ko yiriden bisigi, ka kuru kɛ o kɔrɔ, ka fɛn dɔw kɛ a ra fana i ko yirifiyeren bisigi. A ka o bɛɛ kɛ ni sanin kuturu kelen le ye.

18A ka fitinaboro wɔrɔ kɛ fitinablanan fan fla ra; a ka boro saba kɛ a fan kelen na, ka saba kɛ a fan dɔ ra.

19A ka yiriden bisigi saba kɛ a boro kelen kelen bɛɛ ra, k'a kɛ i ko amande yiridenw, ka kuruw kɛ a ra fana, ani yirifiyeren bisigi. Fitinaboro wɔrɔ bɛɛ ta kɛra ten.

20A ka yiriden bisigi saba kɛ a cɛmance boro ra fana, ka o kɛ i ko amande yiriden, ka kuruw kɛ a ra, ani yirifiyeren bisigiw.

21A ka kuru dɔ kɛ cɛmance boro ra fitinaboro fla jukɔrɔ, ka kuru dɔ kɛ fitinaboro fla wɛrɛ jukɔrɔ. Fitinaboro fla o fitinaboro fla, kuru kɛra o bɛɛ jukɔrɔ. O cogo ra, fitinaboro wɔrɔ bɛɛ, kuruw kɛra o bɛɛ jukɔrɔ fla fla.

22A k'a kuruw ni a borow ni a yɔrɔ tɔw bɛɛ kɛ ni sanin kuturu kelen le ye. A k'a bɛɛ kɛ ni sanin yɛrɛworɔ gbasinin ye.

23A ka fitinadaga wolonfla lalaga: a tasuma lalagananw, ani a buguri donminanw; a ka o bɛɛ kɛ ni sanin yɛrɛworɔ le ye.

24A ka fitinablanan ni a minanw bɛɛ lalaga ni sanin yɛrɛworɔ kilo bisaba le ye.

Wusunanjɛnifɛn ni wusunan lalagacogo

25A ka wusunanjɛnifɛn dɔ lalaga ni akasiyayiri ye. A janya kɛra nɔngɔn ja kelen, a bonya fana kɛra nɔngɔn ja kelen. A janya ni a bonya bɛɛ kɛra kelen ye. A lɔ kɛra nɔngɔn ja fla ye. A ka gbanw kɛ a nɔngɔn naani bɛɛ ra.

26O ka sanin yɛrɛworɔ yeele k'a bɔn a yɔrɔ bɛɛ kan; a sanfeyɔrɔ, ni a kɛrɛfeyɔrɔ, ni a gbanw bɛɛ. A k'a konkonda bɛɛ lamini ni sanin ye.

27A ka sanin koorinin fla gbasi ka o don a konkonda fla jukɔrɔ, a fan fla ra. A ka bere fla don o wow ra, janko k'a ta ni o berew ye.

28A ka o berew lalaga ni akasiyayiri ye, ka sanin yeele k'a bɔn a yɔrɔ bɛɛ kan.

²⁹A ka turu saninman* lalaga, turu min be ke ka sarakalasebagaw saninya, ani ka wusunan kasadiman yereworo lalaga. A ka o ke ka kapa ni turu lalagabagaw ta turulalagacogo ye.

Bɔri 38

Sarakajenifen ni siranegɛtasa lalagacogo

¹Ayiwa, Betisaleli ka sarakajenifen* lalaga ni akasiyayiri ye. A k'a janya ke nɔngɔn na looru ye, k'a bonya fana ke nɔngɔn na looru ye. A fan naani bee janya kera kelen ye. A lo kera nɔngɔn na saba ye.

²A ka gban naani ke a nɔngɔn naani na, ka siranegɛ yeele k'a bɔn o gbanw bee kan.

³A ka sarakajenifen ta minanw bee lalaga: a buguri donminanw, ani a buguricenaw, ani a tasaw, ani a sogosɔgɔnanw, ani a takamidonnanw. A ka o minanw bee ke ni siranegɛ le ye.

⁴A ka negɛ woman do ke ni siranegɛ ye fana, k'a ke i n'a fo negesansan, ka o don sarakajenifen kɔnɔ. A ka o la sarakajenifen konkonda jukɔɔyɔɔ kan, a kɔnɔyɔɔ ra, k'a se sarakajenifen lo cemance ra.

⁵A ka siranegɛ koorinin naani ke ka o don sarakajenifen siranegɛ sansan nɔngɔn naani na, ka berew don o wow ra.

⁶A ka akasiyaberew tige, ka o ke ka sarakajenifen ta. A ka siranegɛ la o berew bee kan.

⁷A ka o berew dondon siranegɛ koorininw wow ra, sarakajenifen fan fla ra, ka o berew ke ka sarakajenifen ta. A ka sarakajenifen lalaga ni yiriferenw le ye, k'a kɔnɔ lakolon to.

⁸A ka siranegɛtasa lalaga, ani a siginan; a ka o bee ke ni siranegɛ ye. Muso minw tun be to ka nɔgɔn lajen fanibon na fe ka baara do w ke Ala ye, olugu ka dugalen minw di, a ka o le ke ka minanba lalaga.

Fanibon lukene laminicogo

⁹Ayiwa, o ko, a ka lukene laminifenw lalaga. A ka lukene woroduguyanfan laminifani dan ni len jese ye. O fan kelen janya kera nɔngɔn na keme ye,

¹⁰k'a berew ke mugan ye, ani sendonyɔɔ siranegeraman mugan, berew be sigi minw kan. Negɛ koorinin minw be ke berew ra, ani fanidulonnanw, a ka olugu lalaga ni warigbe ye.

¹¹A sahiliyanfan fana ta fani janya kera nɔngɔn na keme ye, k'a berew ke mugan ye, ani sendonyɔɔ siranegeraman mugan, berew be sigi minw kan. Negɛ koorinin minw be ke berew ra, ani fanidulonnanw, a ka olugu lalaga ni warigbe ye.

12A terebenyanfan laminifani janya kera nɔngɔn na bilooru ye, k'a berew ke tan ye, k'a berew sendonyɔrɔw fana ke tan ye. Nege koorinin minw be ke berew ra, ani fanidulonnaw, a ka olugu lalaga ni warigbe ye.

13Ayiwa, lukene terebyanfan, min ye a donda fan ye, o fana janya kera nɔngɔn na bilooru ye.

14Lu donda kininboroyanfan faniw janya kera nɔngɔn na tan ni looru, k'a berew ke saba ye, ka berew sendonyɔrɔw fana ke saba ye.

15Lu donda numanboroyanfan, min ye da fan do ye, o faniw janya kera nɔngɔn na tan ni looru ye fana, k'a berew ke saba ye, ka berew sendonyɔrɔw fana ke saba ye.

16Fanibon lukene laminifaniw bee kera ni lenfani le ye.

17Lukene ta berew sendonyɔrɔw bee tun ye siranegɛ le ye. Nege koorinin minw be don berew ra, ani a fanidulonnaw, olugu kera warigbe ye. Warigbe le fana tun lara o berew datugunanw kan. Fanidulonnaw le tun be lukene ta berew bee ni nɔngɔn ce, ka berew tugu nɔngɔn na.

18Fani min blara lu donda yere ra, o ka o sɔgo ka na kosebe ni jese bulaman ye, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yere, ani len jese. A janya tun ye nɔngɔn na muga ye. A lo ye nɔngɔn na looru, i n'a fo lukene ta faniw ta bonya.

19A ta bere naani ni o sendonyɔrɔ naani bee tun kera ni siranegɛ le ye. A nege koorininw ni a fanidulonnaw tun warigberaman lo, ka warigbe la a berew sanfeyɔrɔw kan fana.

20Negebere minw turura dugu ma ka fanibon mina, ani minw ka lukene faniw mina, o bee tun ye siranegɛ le ye.

Fanibon lalagaminaw bee jateda

21Ayiwa, o ka fanibon ta minanw jate; Ala ta layiri tun be o fanibon min kɔnɔ; Musa ko Levi ta mɔgɔw ye o minanw jate k'a hakeya lon. Haruna dence Itamari le kera o baara namɔgo ye.

22Huru dence Uri, o dence Betisaleli, min be bo Zuda ta gba ra; ale le kera fanibon ta baara namɔgo ye. Matigi Ala tun ka fen o fen fo Musa ye, a ka o bee ke.

23A demɛbaga kera Ayisamaki dence Oliyabu ye; ale be bo Dan ta gba le ra. Ale tun be se ka fenw nɛgen, ani ka ko lon a yere ma k'a ke, ani ka fani bulamanw, ani a wulenman bisigiw, ani a wulenmanw yere, ani lenfaniw sɔgo; ale tun be se o baara ra kosebe.

24Ayiwa, sanin min kera ka fanibon ta baara bee lajennin ke, mɔgɔw ka min di Matigi Ala ma, o bee lajennin kera sanin kilo keme seegi ni biwolonfla ni wolonfla, ani garamu keme saba, ka kapa ni yɔrɔ saninman* ta jate ye.

²⁵Izirayelimɔɔ minw tun jatera, olugu ka warigbe min di, o bee lajennin kera warigbe kilo waga saba ni kilo tan ni wolonfla ye, ani garamu keme wolonfla ni garamu bilooru, ka kaɲa ni yɔɔ saninman* ta jate ye.

²⁶Ce min o min jatera, k'a damina san mugan na, olugu bee kelen kelen tun ka kan ka warigbe garamu wɔɔɔ le sara, ka kaɲa ni yɔɔ saninman* ta jate ye. O cogo ra, ce waga keme wɔɔɔ ani ce waga saba ani ce keme looru ni ce bilooru (603 550), olugu le tun jatera.

²⁷O ka warigbe kilo waga saba le ke ka fanibon yiriw sendonyɔɔɔw lalaga, ani boncɛtigefani ta yiriw sendonyɔɔɔw; o kera sendonyɔɔɔ keme. Sendonyɔɔɔ bee kelen kelen benna warigbe kilo bisaba ma.

²⁸Warigbe kilo tan ni wolonfla ni garamu keme wolonfla ni bilooru min tora, o ka nege koorininw lalaga ni o ye, ani fanidulonnan minw donna berew ra, k'a tɔ la lukene donda ta bere kunna.

²⁹Mɔɔɔw ka siranenge min di Matigi Ala ma, o bee lajennin kera kilo waga fla ni kilo keme ni kilo mugan ni naani ye.

³⁰O ka fanibon donda ta yiriw sendonyɔɔɔw lalaga ni o ye, ani sarakajenifen*, ani a negesansan min lara a kɔɔɔ, ani sarakajenifen ta minan tɔw bee,

³¹ani lukene laminiberew ta sendonyɔɔɔw, ani a donda ta berew sendonyɔɔɔw, ani negebere minw turura dugu ma ka fanibon mina, ani minw ka lukene ta faniw mina.

Bɔri 39

Sarakalasebagaw kuntigi ta saninderege lalagacogo

¹Sarakalasebagaw be fani minw don ka sarakalasebagaya baara ke Nɔɔɔnkunben fanibon kɔɔɔ, o ka olugu lalaga ni fani bulamanw ye, ani a wulenman bisigiw, ani a wulenmanw yere; o ka fani saninman dɔw lalaga Haruna ye, min be a yira ko Haruna blara danna Ala ta baara kama, ani min be a ni mɔɔɔ tɔw bɔ nɔɔɔ na, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ Musa ye cogo min na.

²O ka saninderege lalaga ni sanin ye, ani jese bulaman, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yere, ani len jese.

³O ka sanin yeele k'a tigetige k'a misenya k'a ke i ko jese; o ka o jese dondon fani bulamanw, ani a wulenman bisigiw, ani a wulenmanw yere, ani lenfani dɔw ra ka o sɔɔɔ ka na.

⁴O ka fani dɔ la saninderege kamankun fla kan, k'a pafeyɔɔɔ ni a kɔfeyɔɔɔ tugu nɔɔɔ na.

⁵Ɔesirinan ni saninderege baaracogo kera kelen ye. O ka ale karan saninderege ra, k'a dan ni sanin ye, ani jese bulaman, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yere, ani len jese; o k'a ke i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo Musa ye cogo min na.

⁶O ka onikisi lulu dow ta, ka sanin do gbasi ka o ke ka o lulu koori. O ka Izirayeli ta gbaw togow sebe o luluw kan, i n'a fo tagamasiyenfen be sebe cogo min na.

⁷O ka o luluw don saninderege kamankun fla ra, ka o ke hakirijigifen ye Izirayeli siya tan ni fla ko ra, i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo Musa ye cogo min na.

Sarakalasebagaw ta disirafen lalagacogo

⁸Ayiwa, o ko, o ka disirafen lalaga; ale ni saninderege lalagacogo bee kera kelen ye. O k'a lalaga ka ja, k'a jegen ni sanin ye, ani jese bulaman, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yere, ani len jese.

⁹A fan naani bee janya kera kelen ye. O k'a ke fla, ka a fla kuru k'a la jowon kan. A janya kera sibili ja kelen, k'a bonya fana ke sibili ja kelen.

¹⁰O ka o luluw ke sira naani ye. A sira folo kera sariduwani lulu ye, ani topazi lulu, ani emerodi lulu.

¹¹A sira flanan kera sikaribuli lulu ye, ani safiri lulu, ani jaman.

¹²A sira sabanan kera opali lulu ye, ani agati lulu, ani emetisi lulu;

¹³a sira naaninan kera kirisoliti lulu ye, ani onikisi lulu, ani zasipe lulu. O ka o luluw bee donyow lalaga ni sanin le ye.

¹⁴A bee lajennin kera lulu den tan ni fla, ka kapa ni Izirayeli ta gbaw togow ye. Izirayelimgow ta gba tan ni fla bee kelen kelen togo sebera ni nege ye lulu kelen kelen kan, i n'a fo tagamasiyenfenw be sebe cogo min na.

¹⁵O ka saninjuru fla lalaga ni sanin yereworo ye, ka o dan i n'a fo jurukise be dan cogo min na; o ka o siri disirafen na.

¹⁶O ka sanin do gbasi, ka o ke lulu fla donyow ye, ani nege koorinin fla; o ka o nege koorinin fla don disirafen kun fla ra, a sanfeyow ra.

¹⁷O ka o saninjuru fla siri nege koorininw wow ra, disirafen kun fla ra, a sanfeyow ra.

¹⁸O ko, o ka saninjuru kun fla to siri saninderege kamankunw na, luluw donyow ra, ka disirafen bla ja fe.

¹⁹O ko, o ka sanin do gbasi ka nege koorinin fla were lalaga ka o siri disirafen kofeyow ra, a kun fla min be a dugumayanfan na.

²⁰O ka sanin do gbasi tuun ka nege koorinin fla were lalaga, ka o siri saninderege kamankun fla ra, lulu fla pafeyow jukow, karansira kere fe, saninderege san fe.

²¹O ka disirafen ta kooriw ni saninderege ta kooriw siri ɲɔŋɔn na ni jese bulaman dɔ ye, janko disirafen lanin ye to cesirinan san fe, saninderege kan; a kana yɔŋyɔŋɔ ka bɔ saninderege kan, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ Musa ye cogo min na.

Sarakalasebagaw ta fani tɔw

²²Ayiwa, Haruna bena saninderege don forokiyajan min kan, o ka o yɔrɔ bɛɛ dan ni jese bulaman le ye.

²³O ka o forokiyajan kan bɔ, ka fani gbiriman dɔ karan a kan na k'a lamini, janko a kana faran.

²⁴O ka forokiyajan senkɔrɔyɔrɔ bɛɛ masiri ni gerenadi yiriden bisigi dɔw ye. O ka o ke ni jese bulaman, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yerɛ ye, ani len jese.

²⁵O ka tanan dennin dɔw lalaga ka o dondon o yiriden bisigiw ce ma, ka forokiyajan senkɔrɔyɔrɔ bɛɛ lamini ni o ye.

²⁶Ni o ka tanan dennin kelen don, o be gerenadi yiriden kelen gban o ra; ni o ka tanan dennin kelen don, o be gerenadi yiriden kelen gban o ra, fɔ ka taga Haruna ta sarakalasebagaya forokiyajan senkɔrɔyɔrɔ bɛɛ lamini, i n'a fɔ Matigi k'a fɔ Musa ye cogo min na.

²⁷O ka Haruna ni a dencew ta forokiyasurunw fana lalaga ni lenfani ye;

²⁸o ka Haruna ta jalamugu fugula lalaga ni lenfani ye, ani a dencew ta banflaw, o be min don ka o yerɛ masiri. O ka kurusiw fana lalaga o ye ni lenfani ye,

²⁹ka cesirinan fana dan ni len jese ye, ka olugu sɔŋɔ ni jese bulaman, ani a wulenman bisigi, ani a wulenman yerɛ ye, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ Musa ye cogo min na.

³⁰O ka sanin yerɛworo dɔ gbasi ka o ke i n'a fɔ yirifiyeren bisigi ka o ke masirifen saninman ye; o ka seberi dɔ ke o kan ni nege ye, i n'a fɔ o be tagamasiyenfen sebe cogo min na. O k'a sebe a kan ko: A SANINYARA KA KE MATIGI ALA TA YE.

³¹O ka o sanin masirifen siri jalamugu fugula ɲa fe, ni jese bulaman dɔ ye, Haruna ten na, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ Musa ye cogo min na.

Fanibon saninman ta baara banna

³²O cogo le ra, ɲɔŋɔnkunben fanibon baara bɛɛ banna. Matigi Ala tun k'a fɔ Musa ye cogo min na cɔ, Izirayelimɔŋɔw k'a ke ten le.

³³O kɔ, o ka fanibon minanw bɛɛ ce ka taga ni a ye Musa fe: a nege koorininw, a yiriferɛnw, a berew, a yiriw, a sendonyɔrɔw,

³⁴a sagajigibolo wulenman minw be biri fanibon kunna, ani gbolo gbiriman janin minw be ke k'a datugu, a bon cetigefaniw,

³⁵a jenɲɔŋɔnya tagamasiyen kesu*, ani a berew, ani kesu datugunan,

- ³⁶ani burutabali ni a minanw, ani sarakaburuw,
- ³⁷ani fitinablanan saninlaman min kera ni sanin yereworo ye, ani a fitinadagaw ni a minanw bee, ani fitinaturu,
- ³⁸ani sarakabɔnan saninlaman, ani turu saninman*, ani wusunan kasadiman, ani fani min be siri fanibon da ra,
- ³⁹ani siranegɛ sarakajenifen, ani a ta siranegɛ sansan, ni a ta berew, ani a ta minanw bee, ani minanba ni a siginan,
- ⁴⁰ani lu laminifaniw, ani a berew ni o sendonyɔrɔw, ani a minanw bee, ani fani min be ke ka luda datugu, ani jurukisew, ani negɛberew, ani fanibon minan tɔw bee,
- ⁴¹ani sarakalasebagaw ta baarakefaniw, ani sarakalasebaga Haruna ta fani saninmanw, ani a dencew ta sarakalasebagaya faniw.
- ⁴²Ayiwa, Izirayelimɔgɔw ka o baara bee ke a cogo ra i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ Musa ye cogo min na.
- ⁴³Musa ka baara fle kosebe. A k'a ye ko Matigi Ala tun ka min fɔ ale ye, ko o k'a ke o cogo le ra. Musa ka dugawu ke o ye.

Bɔri 40

Ala ko Musa ye fanibon lo k'a saninya

- ¹Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko:
- ²"San karo fɔlo tere fɔlo, aw ye Nɔgɔnkunben fanibon* lo.
- ³Aw ye jenɔgɔnya kesu* bla a kɔnɔ, ka boncɛtigɛfani siri, janko mɔgɔ kana kesu ye.
- ⁴"Aw ye tabali bla a kɔnɔ, k'a laben ka ja, ka sarakaburuw blabla a kan. Aw ye fitinablanan fana bla a kɔnɔ, k'a fitinadagaw sigisigi a kunna.
- ⁵"Wusunan be jeni sarakabɔnan saninlaman min kan, aw ye o bla jenɔgɔnya tagamasiyen kesu ja fe. Fani min be siri fanibon da ra, aw ye o fana siri.
- ⁶"Aw ye sarakajenifen* sigi Nɔgɔnkunben fanibon donda kɔrɔ.
- ⁷"Aw ye minanba sigi sarakajenifen ni fanibon yerɛ furance ra, ka ji ke a ra.
- ⁸"Aw ye lu laminifaniw ke ka lu lamini; fani min be siri lu donda ra, aw ye o fana siri.
- ⁹"Aw ye turu saninman* do seriseri Nɔgɔnkunben fanibon kan, ani a kɔnɔnɔminanw bee; k'a minanw bee saninya ka o bla Ala ta baara kama. Ni o kera, o fenw bee be ke fen saninyanin ye.

10"Aw ye turu saninman* dɔ fana seriseri sarakajenifen ni a minanw kan, k'a saninya k'a bla Ala ta baara kama. Ni o kera, sarakajenifen be saninya kosebe.

11"Aw ye turu saninman* dɔ seriseri minanba fana kan, ani a siginan, k'a saninya k'a bla Ala ta baara kama."

Haruna ni a dencɛw saninyacogo

12"Ayiwa, o kɔ, i ye Haruna ni a dencɛw lana Nɔgɔnkunben fanibon donda kɔrɔ, ka o ko ni ji ye.

13"I ye Haruna ta sarakalasebagaya fani saninmanw don a ra, ka turu saninman* dɔ ke a kun na, k'a saninya, janko a ye sarakalasebagaya baara ke ne ye.

14"O kɔ, i ye a dencɛw fana gbara i yere ra, ka olugu ta forokiyasurunw don o ra fana.

15I ye turu saninman* dɔ ke olugu fana kun na i ko i ka o face ta ke cogo min na, janko o ye sarakalasebagaya baara ke ne ye. Turu min kera o kun na, o sababu ra sarakalasebagaya baara be ke olugu ni o ta duruja nataw ta le ye tuma bee."

16Ayiwa, Matigi Ala ka ci minw bee fo Musa ye, Musa ka o bee ke. A k'a bee ke a cogo ra.

Musa ka Nɔgɔnkunben fanibon lo

17San flanan karo folo, o karo tere folo, fanibon lora.

18Musa ka fanibon lo; o ka sendonyorow blabla, ka yiriferenw senw dondon o wow ra, ka berew bananbiri o kan, ka yiriw fana lo.

19O ka fanibon kunnafani biri fanibon kunna, ka sorɔ ka birifaniw la o kunna, i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo Musa ye cogo min na.

20O ka sariya walakaw ta ka o bla jenɔgɔnya kesu* kɔnɔ; ka berew don kesu ta nege koorininw na, ka kesu datugunan biri kesu kunna.

21O ka jenɔgɔnya kesu ladon Nɔgɔnkunben fanibon kɔnɔ. O kɔ, o ka boncetigefani siri, janko mɔgɔ kana jenɔgɔnya tagamasiyen kesu ye, i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo Musa ye cogo min na.

22O ka burutabali bla boncetigefani jafeyorɔ ra, Nɔgɔnkunben fanibon kɔnɔ, fanibon sahiliyanfan fe.

23O ka sarakaburuw blabla tabali kan Ala ja kɔrɔ, i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo Musa ye cogo min na.

24O ka fitinablanan lo fanibon woroduguyanfan fe, k'a pasin tabali ma.

25O ka fitinadagaw mana Matigi Ala ja kɔrɔ, i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo Musa ye cogo min na.

²⁶O ka sarakabɔnan saninlaman bla Nɔgɔnkunben fanibon kɔnɔ, boncɛtigɛfani kɔrɔ.

²⁷O ka wusunan kasadiman don o sarakabɔnan kan, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ Musa ye cogo min na.

²⁸Fani min be siri fanibon donda ra o ka o siri.

²⁹O kɔ, o ka sarakajɛnifen bla Nɔgɔnkunben fanibon donda ra, ka bɛgan saraka* dɔ jɛni, ani ka siman saraka* dɔ bɔ, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ Musa ye cogo min na.

³⁰O ka minanba sigi Nɔgɔnkunben fanibon donda ni sarakajɛnifen furance ra, ka ji ke a kɔnɔ sarakalasebagaw ta saninyari kosɔn.

³¹Musa ni Haruna ni a dencew tun be o ji le ke ka o borow ni o senw ko.

³²Ni o be don nɔgɔnkunben fanibon kɔnɔ, walama ni o be gbara sarakajɛnifen na tuma o tuma, o be o yere saninya ni o ji le ye, i n'a fɔ Matigi Ala k'a fɔ Musa ye cogo min na.

³³O kɔ, o ka lu laminifani siri ka fanibon ni sarakajɛnifen lamini, ka lu donda ta fani fana siri. Ayiwa, Musa ka fanibon ta baara ban o cogo le ra.

Matigi Ala ta nɔɔrɔ ka fanibon fa

³⁴Ayiwa, sankaba jamijan jigira ka na to Nɔgɔnkunben fanibon kunna. Matigi Ala ta nɔɔrɔ ka fanibon fa.

³⁵A kera ten fɔ Musa tun tɛ se ka don Nɔgɔnkunben fanibon kɔnɔ; sabu sankaba jamijan tun lɔnin be fanibon kunna, Matigi Ala ta nɔɔrɔ fana tun ka fanibon kɔnɔnɔyɔrɔ bɛɛ fa.

³⁶Izirayɛlimɔgɔw ta tagama wagati bɛɛ ra, o tun be sankaba jamijan le flɛ. Ni sankaba jamijan tun kɔrɔtara ka bɔ fanibon kunna wagati min na, o wagati ra, o tun be tagama damina.

³⁷Nka ni sankaba jamijan tun ma kɔrɔta ka bɔ fanibon kunna, o tun tɛ taga. O tun be tagama lalɔ ka sankaba jamijan kɔnɔ, fɔ a ye kɔrɔta.

³⁸Tere fɛ, Matigi Ala ta sankaba jamijan tun be ke fanibon san fɛ. Ni su tun kora, a tun be ke tasumamana jamijan le ye Izirayɛlimɔgɔw bɛɛ na kɔrɔ. A kera ten le fɔ ka taga o ta tagama ban.

Sarakalasebagaw

Sarakalasebagaw 1

Sarakakow ta sariyaw Saraka jenita minw ka di Ala ye

- 1**Matigi Ala tora Nɔgɔnkunben fanibon* kɔnɔ ka Musa wele, k'a fɔ a ye ko:
- 2**"Kuma Izirayelimɔgɔw fɛ k'a fɔ o ye, ko ni dɔ b'a fɛ ka saraka bɔ Matigi Ala ye, a ye kɛ misi walama saga walama ba le ye.
- 3**"Ni a ta saraka jenita ye misi le ye, a ye kɛ misitoran ye, fiyen tɛ min na. A ye taga o saraka bɔ Nɔgɔnkunben fanibon donda ra, janko Matigi Ala ye a ta saraka mina.
- 4**A ye a boro la saraka jenita kun na, janko Matigi Ala ye sɔn a ta saraka ma, k'a ta jurumun kafari.
- 5**A ye o misi kannatige Matigi Ala ja kɔrɔ. Sarakalasebagaw, minw ye Haruna dencɛw ye, olugu ye o jori kɛ fen dɔ kɔnɔ k'a kɔrɔta san fɛ Matigi Ala ja kɔrɔ. O kɔ, sarakajenifen min bɛ Nɔgɔnkunben fanibon donda ra, o ye o jori seriseri o sarakajenifen fan bɛɛ kan k'a lamini.
- 6**Sarakalasebaga ye o misi boso, k'a tigetige.
- 7**Sarakalasebagaw ye lɔgɔw lala sarakajenifen kan, ka tasuma kɛ a kan.
- 8**Sarakalasebagaw, minw ye Haruna dencɛw ye, olugu ye o sogo tigetigenin ni misi kunkolo ni a turumanyɔrɔw bɛɛ lala lɔgɔ kunna, tasuma ra, sarakajenifen kan.
- 9**O kɔ, sarakalasebaga ye a kɔnɔfenw ni a senw bɛɛ ko. O kɔ, a ye o ni sogo tɔ bɛɛ lajennin jeni sarakajenifen kan fɔ k'a ban; saraka jenita lo tasuma ra, min kasa ka di Matigi Ala ye.
- 10**"Ayiwa, ni a ta saraka jenita ye saga le ye walama ba, a ka kan ka kɛ cɛman le ye, fiyen tɛ min na.
- 11**A ye a kannatige sarakajenifen sahiliyanfan fɛ, Matigi Ala ja kɔrɔ. Sarakalasebagaw, minw ye Haruna dencɛw ye, olugu ye a jori seriseri sarakajenifen fan bɛɛ kan k'a lamini.
- 12**Sarakalasebaga ye a boso k'a tigetige. A ye o sogo tigetigenin ni bɛgan kunkolo ni a turu bɛɛ lala lɔgɔ kunna, tasuma ra, sarakajenifen kan.
- 13**O kɔ, sarakabɔbaga ye a kɔnɔfenw ni a senw bɛɛ ko. O kɔ, sarakalasebaga ye o ni sogo tɔ bɛɛ lajennin bla Matigi Ala ja kɔrɔ k'a jeni sarakajenifen kan fɔ k'a ban; saraka jenita lo tasuma ra, min kasa ka di Matigi Ala ye.
- 14**"Ni i ta saraka jenita ye kɔnɔ le ye, a ye kɛ tugani walama jenɛtugani ye, min ma kɔrɔ.

¹⁵Sarakalasebaga ye taga ni o kɔɔ ye sarakajenifen na fe. A ye a kunkolo sama ka bo a ra, ka o jeni sarakajenifen kan; k'a jori bon sarakajenifen fandara kelen kan.

¹⁶O ko, a ye a joki ni a kɔɔfenw bo, ka o firi sarakajenifen kere fe, tereboyanfan na, bugurigbe bonnin be yoro min na.

¹⁷O ko, a ye kɔɔ mina a kaman fla ma k'a faran a cemance ra, nka a kana a bo jɔɔɔn na. Sarakalasebaga ye a jeni sarakajenifen kan loɔo kunna; saraka jenita lo tasuma ra, min kasa ka di Matigi Ala ye."

Sarakalasebagaw 2

Siman saraka boɔogo

¹"Ayiwa, ni moɔo do b'a fe ka siman saraka le bo Matigi Ala ye, o tigi ye mugu tentennin do ta, ka turu ke o kan, ka wusunan kasadiman fara a kan,

²ka taga ni o ye sarakalasebagaw fe, minw ye Haruna dencew ye. Sarakalasebaga ye boro na kelen ce o mugu tentennin tururaman ra, ka wusunan bee ta, ka o jeni sarakajenifen kan, k'a yira ko o saraka bee kera Matigi Ala ta ye. O ye siman saraka le ye min jenina tasuma ra; o kasa ka di Matigi Ala ye.

³Siman saraka to min tora, o ye Haruna ni a dencew ta ye. Fen saninmanba lo, sabu saraka min jenina tasuma ra Matigi Ala ye, a boɔa o le ra.

⁴Ni i b'a fe ka i ta siman saraka jeni burujenifen kɔɔ, k'a di Matigi Ala ma, i ye mugu tentennin do nooni turu ra ka o ke buru ye, funufen kana ke a ra; walama i ye a ke noomi ye, ka turu ke a kan, funufen kana ke a ra.

⁵"Siman saraka min be yiran faga kɔɔ ni o do lo, i ye mugu tentennin do nooni turu ra, funufen kana ke a ra, k'a yiran.

⁶O ko, i ye a tigetige ka turu do ke a kan tuun. Siman saraka lo.

⁷"Ni siman saraka lo min be yiran poli kɔɔ, i ye mugu tentennin do nooni turu ra, k'a lalaga.

⁸"O ko, o saraka min lalagara ni o fenw ye, i ye taga ni o ye, ka taga o di Matigi Ala ma. I be taga a di sarakalasebaga ma; ale be a bla sarakajenifen kan Matigi Ala na koɔo.

⁹O ko, sarakalasebaga ye doonin bo o siman saraka ra, min be a yira ko o saraka bee ye Matigi Ala ta ye; a be o jeni sarakajenifen kan. O ye siman saraka le ye, min jenina tasuma ra; o kasa ka di Matigi Ala ye.

¹⁰Siman saraka to min tora, o ye Haruna ni a dencew ta ye. Fen saninmanba lo, sabu saraka min jenina Matigi Ala ye, a boɔa o le ra.

11"Aw be siman saraka minw bo Matigi Ala ye, funufen kana ke o si ra. Siman saraka o siman saraka be jeni Matigi Ala ye, funufen walama li man kan ka ke o si ra.

12Ni aw be na ni aw ta simankura kun folo ye ka na o di Matigi Ala ma saraka ye tuma min na, aw be se ka na ni li ni funufen ye ka na o di Matigi Ala ma o wagati ra. Nka aw man kan ka li walama funufen jeni sarakajenifen kan Matigi Ala ye, k'a ke i n'a fo saraka jenita, min kasa ka di.

13"Aw ka kan ka kogo ke aw ta siman saraka bee ra. Aw kana a to kogo ye fon aw ta siman saraka si ra; sabu Matigi Ala ka jenrogonya min don ni aw ye, kogo le ye o tagamasiyen ye. O koson aw ye kogo ke aw ta siman sarakaw bee ra.

14"Ni aw be aw ta simankuraw kun folow di Matigi Ala ma saraka ye, aw ye o siman kisew yiran, k'a susu, ka soro ka taga a di Matigi Ala ma.

15Aw ye turu ke a kan, ka wusunan kasadiman fara a kan; siman saraka lo.

16Sarakalasebaga be o simankise susunin donin bo, ani turu ni wusunan bee, ka o jeni sarakajenifen kan, k'a yira ko o saraka bee kera Matigi Ala ta ye. Siman saraka lo min jenina tasuma ra Matigi Ala ye."

Sarakalasebagaw 3

Ninsondiya saraka

1"Ayiwa, ni do b'a fe ka ninsondiya saraka bo Matigi Ala ye, ni misitoran lo, walama misimuso, a kana a to fiyen ye ke a ra; a ye na ni a ye Matigi Ala fe.

2A ye a boro la began kun na, k'a kannatige Nogonkunben fanibon* donda ra. Sarakalasebagaw, minw ye Haruna dencew ye, olugu ye a jori seriseri sarakajenifen kan k'a lamini.

3Sarakabobaga ye o ninsondiya saraka kononoturu bee ta ka o jeni tasuma ra Matigi Ala ye,

4ani a kokiri fla ni a turumanyow bee, ani a biyen; a ye o ni kokiriw tige.

5Sarakalasebagaw ye o jeni sarakajenifen kan, saraka jenita kan. Saraka jeninin lo tasuma ra min kasa ka di Matigi Ala ye.

6"Ayiwa, ni do ta ninsondiya saraka ye saga le ye, walama ba, ni a kera ceman le ye, walama musoman, ni a b'a fe ka o le di Matigi Ala ma, a kana a to fiyen ye ke a ra.

7"Ni saga lo, a ye na ni a ye Matigi Ala fe.

8A ye a boro la began kun na, k'a kannatige Nogonkunben fanibon donda ra. Sarakalasebagaw, minw ye Haruna dencew ye, olugu ye a jori seriseri sarakajenifen kan k'a lamini.

⁹Sarakabɔbaga ye o ninsɔndiya saraka turumanyɔrɔw ta ka o jeni tasuma ra Matigi Ala ye, ani a kɔnɔnɔturu bɛɛ, ani a kukala bɛɛ; a ye kukala tige fɔ a kɔkolo kɔrɔ,

¹⁰ani a kɔkiri fla, ani a turumanyɔrɔw bɛɛ, ani a biyen; a ye o ni kɔkiriw tige.

¹¹Sarakalasebaga ye o jeni sarakajenifen kan. O ye domunifen le ye min kera saraka ye k'a jeni tasuma ra Matigi Ala ye.

¹²"Ayiwa, ni dɔ ta saraka ye ba le ye, a ye na ni a ye Matigi Ala na kɔrɔ.

¹³A ye a boro la a kun na, k'a kannatige Nɔgɔnkunben fanibon donda ra. Sarakalasebagaw ye o jori mina k'a seriseri sarakajenifen kan k'a lamini.

¹⁴A ye o ninsɔndiya saraka kɔnɔnɔturuw bɛɛ ta ka o jeni tasuma ra Matigi Ala ye,

¹⁵ani a kɔkiri fla ni a turumanyɔrɔw bɛɛ, ani a biyen; a ye o ni kɔkiriw tige.

¹⁶Sarakalasebaga bɛ o jeni sarakajenifen kan. O ye domunifen le ye min kera saraka ye k'a jeni, ani min kasa ka di." Began saraka bɛɛ turu ye Matigi Ala ta ye.

¹⁷"Ayiwa, nin fana ye sariya wuribari le ye aw ni aw ta durujaw fɛ, ko ni aw nana taga sigi yɔrɔ o yɔrɔ, aw man kan ka sogo turu domu walama k'a jori domu."

Sarakalasebagaw 4

Sarakalasebagaw kuntigi ta jurumunyafa saraka

¹Matigi Ala kumana Musa fɛ k'a fɔ a ye ko:

²"Kuma Izirayelimɔgɔw fɛ, i ye a fɔ o ye, ko ni mɔgɔ dɔ firira ka jurumun kɛ, ka ko benbari dɔ kɛ, ka Matigi Ala ta sariya dɔ cɛn, o tigi ka kan ka min kɛ, o ye nin ye:

³"Turu saninman kera sarakalasebaga min kan, ni ale le ka o jurumun nɔgɔn kɛ, ka o hake bla Izirayeli jama bɛɛ kunna, a ka kan ka misitoran kapaman kelen di Matigi Ala ma, fiyen tɛ min na, a ta jurumun kosɔn; o bɛ kɛ a ta jurumunyafa saraka ye.

⁴A ye na ni o misitoran ye Nɔgɔnkunben fanibon* donda ra Matigi Ala na kɔrɔ. A ye a boro la misi kun na, k'a kannatige Matigi Ala na kɔrɔ.

⁵A ye jori dɔ ta ka don ni o ye Nɔgɔnkunben fanibon kɔnɔ.

⁶A ye a borokanden su o jori ra, k'a seriseri sipaga wolonfla Matigi Ala na kɔrɔ yɔrɔ saninman* cɛtigefani nafera kan.

⁷A ye jori dɔ mun wusunanjɛnifen gbanw fana kan, Matigi Ala na kɔrɔ, Nɔgɔnkunben fanibon kɔnɔ yi. O kɔ, a ye bɔ ka taga jori tɔ bɛɛ bɔn sarakajenifen dugumayɔrɔ kan, Matigi Ala na kɔrɔ, Nɔgɔnkunben fanibon donda ra.

⁸O kɔ, a ye o jurumunyafa saraka sogo turu bɛɛ tige ka bɔ a ra, ani a kɔnɔnɔturu bɛɛ,

⁹ani a kəkiri fla ni a turumanyɔrɔw bɛɛ, ani a biyen; a ye o ni kəkiriw tige.

¹⁰Sarakalasebaga ye o yɔrɔw bɔ misi ra, i n'a fɔ ninsɔndiya saraka ta bɛ kɛ cogo min na, ka o jeni sarakajenifen kan.

¹¹Nka a sogo tɔ ni a gbolo ni a kunkolo ni a senw ni a kɔnɔfenw bɛɛ,

¹²ani misi tɔ bɛɛ, a ye taga o bɛɛ jeni kɛnɛ ma fanibonw kɔ fɛ, yɔrɔ saninman dɔ ra. A ye a jeni lɔgɔ kan tasuma ra, bugurigbɛ bɔnyɔrɔ ra.”

Jama ta jurumunyafa saraka

¹³”Ayiwa, ni Izirayelimɔgɔw jama bɛɛ le firira ka jurumun kɛ, hali ni o ma bɔ a kala ma, ni o ka ko bɛnbari dɔ kɛ, ka Matigi Ala ta sariya dɔ cɛn, ka o hake bla o yɛrɛ kunna,

¹⁴ayiwa, ni o nana bɔ o jurumun kala ma, o tuma ra jama bɛɛ ye misitoran kaɲaman kelen di, ka o kɛ jurumunyafa saraka ye. O ye na ni o misi ye Nɔgɔnkunben fanibon* donda ra.

¹⁵Jama cɛkɔrɔbaw ye o borow la misi kun na; o ra kelen ye a kannatige Matigi Ala ɲa kɔrɔ.

¹⁶Turu saninman kɛra sarakalasebaga min kan, ale ye o jori dɔ ta ka don ni a ye Nɔgɔnkunben fanibon kɔnɔ.

¹⁷A ye a borokanden su o jori ra, ka o seriseri sipaga wolonfla fanibon* cɛtigɛfani ɲafɛra kan, Matigi Ala ɲa kɔrɔ.

¹⁸A ye jori dɔ mun fana wusunanjɛnifen gbanw kan, Matigi Ala ɲa kɔrɔ Nɔgɔnkunben fanibon kɔnɔ yi. O kɔ, a ye bɔ ka taga jori tɔ bɛɛ bɔn sarakajenifen dugumayɔrɔ kan, Matigi Ala ɲa kɔrɔ, Nɔgɔnkunben fanibon donda ra.

¹⁹O kɔ, a ye sogo turumanyɔrɔw bɛɛ tige ka bɔ a ra, ka o jeni sarakajenifen kan.

²⁰A ye a kɛ i n'a fɔ a ka misi min kɛ saraka ye a yɛrɛ ta jurumun kosɔn. O cogo le ra, sarakalasebaga bɛna o ta jurumun kafari o ye, Ala bɛna yafa o bɛɛ ma.

²¹O kɔ, a ye taga ni sogo tɔ ye kɛnɛ ma, fanibonw kɔ fɛ, ka taga a jeni i n'a fɔ misi min kɛra saraka ye a yɛrɛ ta jurumunw kosɔn. Jama ta jurumunyafa saraka lo.”

Jama ɲamɔgɔw ta jurumunyafa saraka

²²”Ayiwa, ni jama ɲamɔgɔ dɔ le firira ka jurumun kɛ, ka ko bɛnbari dɔ kɛ, ka Matigi Ala, a ta Ala ta sariya dɔ cɛn, ka o hake bla a yɛrɛ kan,

²³ni a nana bɔ a ta jurumun kala ma, a ye bakɔrɔnin kelen di, fiyɛn tɛ min na, ka o kɛ a ta jurumunyafa saraka ye.

²⁴A ye a boro la bakɔrɔnin kun na, k'a kannatige Matigi Ala ɲa kɔrɔ; o bɛ saraka jɛnitaw kannatige yɔrɔ min na, a ye taga a kannatige o yɔrɔ ra. Jurumunyafa saraka lo.

²⁵Sarakalasebaga ye a borokanden su o jurumunyafa saraka jori ra, ka o mun sarakajenifen gbanw na, ka jori tɔ bɔn sarakajenifen dugumayɔrɔ ra.

²⁶A ye o sogo turumanyɔrɔw bɛɛ jeni sarakajenifen kan, i n'a fɔ ninsɔndiya saraka ta bɛ jeni cogo min na. O cogo le ra sarakalasebaga bɛna o jama jamɔɔ ta jurumun kafari a ye; Ala bɛna a yafa a ma."

Mɔɔɔ gbansanw ta jurumunyafa saraka

²⁷"Ayiwa, ni jama mɔɔɔ gbansan dɔ le firira ka jurumun kɛ, ka ko benbari dɔ kɛ, ka Matigi Ala ta sariya dɔ cɛn, ka o hake bla a yɛɛ kan,

²⁸ni a nana bɔ a ta jurumun kala ma, a ye ba musoman kelen di, fiyen tɛ min na, ka o kɛ a ta jurumunyafa saraka ye; a ye o di a ta jurumun kosɔn.

²⁹A ye a boro la o bɛgan kun na, k'a kannatigɛ; o bɛ saraka jenitaw kannatigɛ yɔrɔ min na, a ye taga a kannatigɛ o yɔrɔ ra.

³⁰Sarakalasebaga ye a borokanden su o bɛgan jori ra k'a mun sarakajenifen gbanw na. O kɔ, a ye jori tɔ bɛɛ bɔn sarakajenifen dugumayɔrɔ ra.

³¹A ye o sogo turumanyɔrɔ bɛɛ bɔ a ra, i n'a fɔ ninsɔndiya saraka ta bɛ kɛ cogo min na, ka o jeni sarakajenifen kan. O saraka bɛna kɛ saraka ye min kasa ka di Matigi Ala ye. O cogo le ra, sarakalasebaga bɛna o tigi ta jurumun kafari a ye; Ala bɛna a yafa a ma.

³²"Ayiwa, ni a b'a fɛ ka saga le kɛ a ta jurumunyafa saraka ye, a ye a kɛ sagamuso ye, fiyen tɛ min na.

³³A ye a boro la o bɛgan kun na, k'a kannatigɛ Matigi Ala ja kɔrɔ, k'a kɛ jurumunyafa saraka ye. O bɛ saraka jenitaw kannatigɛ yɔrɔ min na, a ye taga a kannatigɛ o yɔrɔ ra.

³⁴Sarakalasebaga ye a borokanden su o bɛgan jori ra k'a mun sarakajenifen gbanw na, ka jori tɔ bɔn sarakajenifen senkɔrɔyɔrɔ ra.

³⁵A ye o sogo turumanyɔrɔw bɛɛ bɔ a ra, i n'a fɔ ninsɔndiya saraka ta saga bɛ kɛ cogo min na, ka o jeni sarakajenifen kan, i n'a fɔ saraka min jenina tasuma ra k'a ban, Matigi Ala ja kɔrɔ. O cogo le ra, sarakalasebaga bɛna o tigi ta jurumun kafari a ye; Ala fana bɛna a yafa a ma."

Sarakalasebagaw 5

Jurumunyafa saraka tɔw

¹"Ayiwa, ni mɔɔɔ dɔ kɛra ko dɔ seere ye kititigeyɔrɔ ra, ni a ka fɛn min ye a ja ra, walama ni a ka min mɛn, ni a ma sɔn ka o ko seereya kɛ, o tigi ka kojugu min kɛ, o hake bɛ a kan.

²Ni mɔgɔ dɔ magara fɛn saninyabari dɔ ra, bɛgan saninyabari dɔ su, kongobɛgan walama sokɔnɔbɛgan, walama fɛnɲanaman minw bɛ fofo, hali ni a tigi ma bɔ a kala ma, o tuma, o tigi yɛrɛ bɛ kɛ mɔgɔ saninyabari yɛ; o hake bɛ o tigi kan.

³Ni a magara mɔgɔ saninyabari dɔ ta fɛn le ra, ni a kɛra fɛn o fɛn yɛ, hali ni a ma bɔ a kala ma, ni a nana a lɔn tuma o tuma, o hake bɛ o tigi kan.

⁴Ni mɔgɔ dɔ tora kuma ra, k'a da teliya ka kari ko ale bɛna ko dɔ kɛ, kopuman walama kojugu, k'a sɔrɔ a ma o ko jate, ayiwa, kɔ fɛ ni a nana bɔ o ko kala ma, o hake bɛ o tigi kan.

⁵Ayiwa, nin ko minw fɔra nin yɛ, ni mɔgɔ min ka o dɔ kɛ, o tigi ka kan ka lɔ o jurumun na mɔgɔw ɲa na.

⁶O kɔ, a yɛ na ni a ta hakebɔ saraka yɛ Matigi Ala ɲa kɔrɔ a ta jurumun kosɔn, bɛgan musoman dɔ, saga walama ba, ka o kɛ jurumun yafa sara yɛ; sarakalasebaga bɛna o kɛ k'a ta jurumun kafari a yɛ.

⁷Ni a ma se ka saga walama ba sɔrɔ, a yɛ tugani fla, walama jɛnɛtugani den fla di Matigi Ala ma, a ta jurumun sara yɛ; kelen bɛna kɛ a ta jurumunyafa saraka yɛ, tɔ kelen bɛ kɛ saraka jɛnita yɛ.

⁸A bɛna o di sarakalasebaga ma; min bɛ kɛ jurumunyafa saraka yɛ, sarakalasebaga yɛ kɔn ka o le bɔ fɔlɔ. Sarakalasebaga yɛ a kannatigɛ ni a sɔninfara yɛ, nka a kunkolo kana bɔ a ra;

⁹a yɛ a jori seriseri sarakajɛnifɛn fan kelen kan; o kɔ, a yɛ jori tɔ bɛɛ bɔn sarakajɛnifɛn dugumayɔrɔ ra. Jurumunyafa saraka lo.

¹⁰O kɔ, sarakalasebaga yɛ kɔnɔ flanan kɛ saraka jɛnita yɛ, ka kaɲa ni saraka jɛnitaw ta sariya yɛ. O cogo le ra sarakalasebaga bɛna a ta jurumun kafari a yɛ, Ala bɛna yafa a ma.

¹¹Ni a ma se ka tugani fla, walama jɛnɛtugani den fla sɔrɔ, a yɛ na ni mugu tentennin kilo saba yɛ ka na o kɛ a ta jurumunyafa saraka yɛ. A kana turu kɛ a ra, a kana wusunan fana kɛ a ra, sabu jurumunyafa saraka lo.

¹²A yɛ na ni o mugu tentennin yɛ sarakalasebaga fɛ. Sarakalasebaga yɛ boro ɲa kelen cɛ o mugu ra k'a yira ko o saraka bɛɛ kɛra Matigi Ala ta yɛ. A yɛ o jɛni sarakajɛnifɛn kan, i n'a fɔ siman saraka min jɛnina tasuma ra Matigi Ala yɛ. Jurumunyafa saraka lo.

¹³O cogo le ra, sarakalasebaga bɛna o tigi ta jurumun kafari a yɛ, ni a kɛra ko a tun ka o ko fla dɔ kɛ; Ala bɛna yafa a ma. "O mugu tɔ min bɛna tɔ, o bɛna kɛ sarakalasebagaw ta yɛ, i n'a fɔ siman saraka tɔw ta bɛ kɛ cogo min na."

Hakebɔ sarakaw

¹⁴Matigi Ala kumana Musa fɛ k'a fɔ a yɛ ko:

15”Sarakafen minw ka kan ka bla Matigi Ala ye danna, ni mɔgɔ dɔ firira ka hakeman ko dɔ kɛ o fenw ta ko ra, ka o fen saninmanw lanɔgɔ, o tigi ka kan ka sagajigi kelen, walama bakɔrɔnin kelen di Matigi Ala ma a ta jurumun sara ye; fiyen kana kɛ o bɛganw na. A tigi bɛna o fenw sara ka kapa ni ele Musa ta sɔngɔ fɔnin ye; a bɛ o warida sara ka kapa ni yɔrɔ saninman* ta jate ye.

16A ka fen saninman min cɛn, a bɛna o sɔngɔ di, ani a sɔngɔ tarannin sigiyɔrɔma looru, a bɛ a sigiyɔrɔma kelen fara a kan tuun, ka o di sarakalasebaga ma. O kɔ, sarakalasebaga bɛna o saga walama o bakɔrɔnin kɛ a ta hakebɔ saraka ye. Ala bɛna yafa a ma.

17”Ni mɔgɔ dɔ ka jurumun kɛ, hali ni a ma bɔ a kala ma, ni a ka ko bɛnbari dɔ kɛ, ka Matigi Ala ta sariya cɛn, o hake bɛ bɔ o tigi ra, a fana bɛ lɔ ni a kunko ye.

18A ka kan ka na ni sagajigi, walama bakɔrɔnin dɔ ye, fiyen tɛ min na, min bɛ bɛn ele Musa ta sɔngɔ fɔnin ma; a ye na ni o ye sarakalasebaga fɛ, ka o kɛ a ta jurumun sara ye. A ka jurumun min kɛ ni a ma bɔ a kala ma, sarakalasebaga bɛna o jurumun kafari a ye; Ala bɛna yafa a ma.

19A ta hakebɔ saraka lo, sabu o tigi ka ko bɛnbari le kɛ ka Matigi Ala hake ta.”

Faninya seereya ko

20Matigi Ala kumana Musa fɛ k’a fɔ a ye ko:

21”Ni mɔgɔ dɔ ka terenbariyako dɔ kɛ Matigi Ala ja kɔrɔ, i n’a fɔ ka faninya fɔ a mɔgɔɔgɔn ye fen karifanin dɔ ko ra, walama fen singanin dɔ ko ra, walama fen sonyanin dɔ, walama ni a k’a mɔgɔɔgɔn tɔɔ ko dɔ ra,

22walama ni a ka fen tununin dɔ ye ka faninya tige ko a m’a ye, walama ni a karira gbansan ko dɔ ra, walama ni a ka o ɔgɔnna ko dɔ kɛ,

23a ka jurumun le kɛ; o hake bɛ a yere kan. Ayiwa, a ka fen min sonya, walama a k’a mɔgɔɔgɔn tɔɔ fen min na, walama fen min karifara a ma, walama a ka fen tununin min ye k’a fɔ ko a m’a ye,

24ani a karira gbansan fen min kosɔn, ni a nana bɔ o ko kala ma, lon min ni a bɛ o hakebɔ saraka di, a ka kan ka o fen sara a tigi ye, ka sɔrɔ k’a sɔngɔ taran taranyɔrɔ looru, k’a taran kelen fara a kan ka o di a tigi ma.

25”Ka fara o kan, a ye sagajigi dɔ bɔ a ta sagaw ra, fiyen tɛ min na, ka na ni o ye sarakalasebaga fɛ; a bɛ o di Matigi Ala ma a ta hakebɔ saraka ye. O bɛgan sɔngɔ ka kan ka min bɔ, i yere bɛna o fɔ a ye.

26Ayiwa, sarakalasebaga bɛna a ta jurumun kafari a ye Matigi Ala ja kɔrɔ; a ka jurumun o jurumun kɛ ka Ala hake ta, Ala bɛna o bɛɛ yafa a ma.”

Sarakalasebagaw 6

Saraka jɛnita ta sariya

¹Matigi Ala kumana Musa fe k'a fo a ye ko:

²"Nin ciw fo Haruna ni a dencew ye, ko saraka jenita ta sariya fle nin ye: Saraka jenita ka kan ka jeni sarakajenifen kan su bee, fo ka taga dugu gbe; tasuma mananin ka kan ka to sarakajenifen kan wagati bee.

³Ayiwa, sogoma, saraka jenita min jenina sarakajenifen kan, sarakalasebaga ye a ta lenfaniw don a yere ra, a ta forokiyasurun ni a ta kurusi, ka o saraka jeninin buguri ce ka taga a ke sarakajenifen kere fe.

⁴O ko, a ye o faniw bo, ka fani werew don, ka o buguri ce ka taga a bon kene ma Izirayelimogow ta fanibonw* ko fe, yoro saninman* do ra.

⁵Tasuma min mananin be sarakajenifen kan, o man kan ka faga fiyewu. Sogoma o sogoma, sarakalasebaga ye logo do kundon a ra, ka saraka jenita laben k'a bla tasuma ra, ka ninsondiya saraka konono turu fana jeni a kan.

⁶Tasuma mananin ye to sarakajenifen kan wagati bee, a kana faga fiyewu."

Siman saraka ta sariya

⁷"Ayiwa, siman saraka ta sariyaw fle nin ye: Haruna dencew le ka kan ka na ni o saraka ye Matigi Ala na koro, sarakajenifen na fe.

⁸Sarakalasebaga ye donin bo o mugu tentennin tururaman ra, ka o ni a wusunan bee jeni sarakajenifen kan, k'a yira ko o saraka bee kera Matigi Ala ta le ye. O ye siman saraka le ye, min jenina tasuma ra; o kasa ka di Matigi Ala ye.

⁹Saraka mugu to min tora, Haruna ni a dencew ye o domu. O ye a domu yoro saninman* na, Nogonkunben fanibon* lu konono, funufen man kan ka ke a ra.

¹⁰O man kan ka funufen ke a ra k'a jeni. O ninyoro le ye o ye; ne ka o le di o ma. Siman saraka min jenina tasuma ra ne Matigi Ala ye, ne k'a bo o le ra k'a di o ma. A saninyanin lo kosebe, i n'a fo jurumunyafa saraka, walama hakebo saraka.

¹¹Haruna dencew bee be se k'a domu, sabu o saraka minw jenina Matigi Ala ye, olugu ninyoro bena ke o le ye wagati bee. Ni mogo o mogo ka maga o ra, o be saninya ka bla danna Ala ye."

Sarakalasebaga ta saraka ta sariya

¹²Matigi Ala kumana Musa fe k'a fo a ye ko:

¹³"Lon min i bena Haruna ni a dencew mun ni turu ye ka o sigi sarakalasebagaya ra, o ka kan ka saraka minw di ne Matigi Ala ma, o ye nin ye: o ye mugu tentennin kilo saba ke saraka ye lon o lon. O ye a tarance ke saraka ye sogoma, k'a to tarance ke saraka ye wula fe.

¹⁴O mugu ka kan ka noni turu ra, ka soro k'a yiran faga konono k'a ke noni ye. I ye o noni tigetige ka soro k'a di saraka ye Matigi Ala ma. Siman saraka lo min kasa ka di Matigi Ala ye.

15”Ni turu saninman kera Haruna dence min kan k’a ke sarakalasebagaw kuntigi ye a no ra, o fana ka kan ka o saraka kelen le bo. O saraka ka kan ka jeni Matigi Ala na koro k’a ban pewu. O ye sariya wuribari le ye.

16”Sarakalasebagaw ta siman sarakaw bee ka kan ka jeni k’a ban pewu; foyi man kan ka domu a ra.”

Jurumunyafa saraka ta sariyaw

17Matigi Ala kumana Musa fe k’a fo a ye ko:

18”A fo Haruna ni a dencew ye ko jurumunyafa saraka ta sariyaw fle nin ye: Saraka jenita be kannatige yoro min na, jurumunyafa saraka ka kan ka kannatige o yoro le ra, Matigi Ala na koro, sabu saraka lo, min saninyanin lo kosebe.

19”Sarakalasebaga min be jurumunyafa saraka lase Matigi Ala ma, ale le be se ka o saraka domu. A ye a domu yoro saninman* na, Ngonkunben fanibon* lu kono.

20Ni sarakasogo ka maga fen o fen na, o be saninya ka bla danna Ala ye. Ni a jori sera fani o fani ma, a sera fani yoro min ma, aw ye o yoro ko yoro saninman do ra.

21A sogo tobira bogodaga min kono, ko fe, o bogodaga ka kan ka ci. Ni siranega daga lo, a ye a josi kosebe, k’a senenko ji ra.

22Sarakalasebaga ta den cemanw doron le be se k’a sogo domu, sabu a saninyanin lo kosebe.

23”Nka o be don ni jurumunyafa saraka min o min jori do ye Ngonkunben fanibon kono ka taga jurumun kafari yoro saninman kono, o saraka si sogo man kan ka domu. A ka kan ka jeni k’a ban tasuma ra le.”

Sarakalasebagaw 7

Hakebo saraka ta sariyaw

1”Ayiwa, hakebo saraka ta sariyaw fle nin ye: Saraka saninyaninba lo.

2”Saraka jenita be kannatige yoro min na, hakebo saraka ka kan ka kannatige o yoro le ra. O ko, sarakalasebaga ye a jori seriseri sarakajenifen fan bee kan k’a lamini.

3A ye a turumanyoro bee ke saraka ye ka o di Matigi Ala ma, ani a kukala, ani a kono kono turu bee,

4ani a kakiri fla ni a turumanyoro bee, ani a biyen; a ye o ni kakiriw tige.

5Sarakalasebaga ye o bee jeni sarakajenifen kan. Hakebo saraka lo min jenina tasuma ra Matigi Ala ye.

6Sarakalasebaga ta den cemanw doron le be se k’a sogo domu; nka o ka kan k’a domu yoro saninman* le ra, sabu a saninyanin lo kosebe.

⁷”Jurumunyafa saraka ta sariya ni hakebo saraka ta sariya bee ye kelen ye; a bee ye sariya kelen ye. Sarakalasebaga min be jurumun kafari, o saraka sogo bena ke ale ta le ye.

⁸Sarakalasebaga min ka mogo do ta saraka jenita lase Matigi Ala ma, o saraka gbolo be ke o sarakalasebaga yere ta ye.

⁹Siman saraka o siman saraka, ni a kera ko o saraka jenina burujenigba le kono o, walama ni a yiranna poli le kono o, walama ni a yiranna faga le kono o, sarakalasebaga min k’a lase Ala ma, o siman saraka be ke ale ta le ye.

¹⁰Siman saraka o siman saraka, ni a nonina turu le ra, walama ni a jalan lo, o ye sarakalasebaga Haruna ni a dencew bee ta le ye, do ma bo do ra.”

Ninsondiya saraka ta sariyaw

¹¹”Ninsondiya saraka min be bo ka di Matigi Ala ma, o ta sariyaw fle nin ye:

¹²”Ni mogo do ko a be ninsondiya saraka bo, k’a ke pumanlon saraka le ye, a ye buru tururaman misenmanw fara o barakalari saraka kan, funufen kana ke a ra, ani nomi; a ye turu ke nomi kan, nka funufen kana ke a ra; ani buru min kera ni mugu tentennin tururaman ye.

¹³A ka o ninsondiya saraka min ke pumanlon saraka ye, a ka kan ka burufununin do fana fara o saraka kan k’a di.

¹⁴A ye burukun kelen kelen bo o sarakafenw bee ra ka o korota san fe, ka o di Matigi Ala ma. Sarakalasebaga min ka ninsondiya saraka jori seriseri sarakajenifen kan, o buruw bena ke ale ta le ye.

¹⁵Ninsondiya saraka min kera pumanlon saraka ye, o saraka sogo bee ka kan ka domu a bolon yere ra; a do man kan ka si.

¹⁶”Ni sarakabobaga ta saraka ye dajurudafa saraka le ye, walama ni a yere diyanya saraka lo, a be o saraka di Matigi Ala ma lon min na, a sogo ye domu o lon yere ra. Ni a to ka to, a ye a domu o lon dugusagbe.

¹⁷Nka ni sogo to belen ka to tuun a dugusagbe flanan, a ye o jeni tasuma ra k’a ban.

¹⁸Ni mogo min ka sarakasogo domu fo a tere sabanan, o tigi ta saraka tena mina. O saraka kera gbansan le ye, sabu a sogo kera fen haramunin le ye. Ni mogo o mogo ka o sogo domu, o hake be o tigi kan.

¹⁹Ni fen saninyabari do magara sarakasogo min na, o sogo man kan ka domu tuun. O ka kan k’a jeni. Ni o te, mogo minw saninyara, olugu le ka kan ka sarakasogo domu.

²⁰Nka ni mogo min ka Matigi ta ninsondiya saraka domu k’a soro a ma saninya, o tigi ka kan ka faran ka bo Izirayeli jamanadenw na.

21Ni mɔgɔ min magara fɛn saninyabari dɔ ra fana, ni a kɛra mɔgɔ saninyabari dɔ le ye o, walama bɛgan o, walama fɛn saninyabari dɔ wɛrɛ o, ni o tigi ka Matigi Ala ta ninsɔndiya saraka domu, o tigi ka kan ka faran ka bɔ a ta jamana mɔgɔw cɛ ra.”

Sogo turu ni jori ta sariya

22Matigi Ala kumana Musa fɛ k’a fɔ a ye ko:

23”Kuma Izirayelimɔgɔw fɛ k’a fɔ o ye ko o man kan ka sogo turu domu. Ni a kɛra misi le ye o, walama saga o, walama ba o, o man kan ka o si turu domu.

24Ni a kɛra ko aw ka bɛgan dɔ su le ye, walama ni wara dɔ le k’a faga, aw bɛ se ka o turu kɛ ka mako wɛrɛ ɲa, nka aw man kan k’a domu.

25”Sarakasogo turu minw bɛ jeni tasuma ra k’a kɛ saraka ye Matigi Ala ye, ni mɔgɔ o mɔgɔ ka o domu, o tigi ka kan ka faran ka bɔ a ta jamana mɔgɔw cɛ ra.

26”Ni aw ka taga sigi jamana o jamana ra, aw kana kɔnɔ walama bɛgan si jori domu.

27Ni mɔgɔ min ka o fɛnw dɔ jori domu, o tigi ka kan ka faran ka bɔ Izirayeli jamanadenw na.”

Sarakalasebagaw ninyɔrɔw

28Matigi Ala kumana Musa fɛ k’a fɔ a ye ko:

29”A fɔ Izirayelimɔgɔw ye, ko ni dɔ b’a fɛ ka ninsɔndiya saraka bɔ Matigi Ala ye, Matigi ninyɔrɔ ye min ye o saraka ra, a ye o di.

30Min ka kan ka jeni tasuma ra Matigi Ala ye, a yɛrɛ ye na ni o ye. A ye na ni a turumanyɔrɔw ni a disi ye; a ye o disi fifa Matigi Ala ɲa kɔrɔ.

31Sarakalasebaga ye a turu jeni sarakajenifen kan; nka disi bɛ kɛ Haruna ni a dencɛw ta ye.

32”Aw ta ninsɔndiya sarakaw ra, aw ka kan ka kininboroyanfan woto fana tige ka o di sarakalasebaga ma.

33Haruna dencɛ min bɛna ninsɔndiya saraka jori ni a turu lase Matigi Ala ma, kininboroyanfan woto bɛ kɛ ale ta le ye.

34O ra, Izirayelimɔgɔw bɛ ninsɔndiya saraka minw bɔ, disi min bɔra o saraka ra k’a fifa, ani a woto min dira Ala ma, ne ka o di sarakalasebaga Haruna ni a dencɛw le ma, sabu o le bɛna kɛ olugu ninyɔrɔ ye wagati bɛɛ.

35”O ninsɔndiya saraka min turu jenina tasuma ra Matigi Ala ye, o disi ni o woto min bɔra o saraka ra, o le bɛ kɛ Haruna ni a dencɛw ta ye, ni i nana o mun lon min na ni turu saninman* ye, ka o sigi sarakalasebagaya ra.

36Ni i nana o mun lon min na, Matigi Ala k’a fɔ ko Izirayelimɔgɔw ye o le di o ma. O ye sariya wuribari le ye o ni o ta duruja nataw bɛɛ fɛ, wagati bɛɛ.

³⁷”Ayiwa, sarakaw ta sariyaw le ye nin ye; saraka jenita, ani siman saraka, ani jurumunyafa saraka, ani hakebo saraka, ani sarakalasebagaw ta saninyari saraka, ani ninsondiya saraka.”

³⁸Matigi Ala ka o ciw le fo Musa ye Sinayi kuru kan, kongokolon kono, lon min na a k’a fo Izirayelimogow ye ko o ye saraka bo ale ye.

Sarakalasebagaw 8

Haruna ni a dencew sigira sarakalasebagaya ra

¹Matigi Ala kumana Musa fe k’a fo a ye ko:

²”Na ni Haruna ni a dencew ye, ani o ta fani saninmanw, ani turu saninman*, ani misitoran min bena ke o ta jurumunyafa saraka ye, ani sagajigi fla, ani burufunubariw be segi min kono.

³Izirayeli jama bee lajen fana Nogonkunben fanibon* donda ra.”

⁴Matigi Ala ka min fo, Musa ka o ke. A ka jama bee lajen Nogonkunben fanibon donda ra.

⁵Musa k’a fo jama ye ko: “Matigi Ala ka ci min fo, ne bena o le ke bi.”

⁶A ka Haruna ni a dencew lana; a ka o ko ni ji ye.

⁷O ko, Musa ka forokiyasurun don Haruna ra, ka cesirinan ke k’a cesiri, ka forokiyajan fana don a ra, ka saninderege la o kan, ka saninderege cesirinan ke ka saninderege cesiri.

⁸A ka disirafen siri a disi ra, ka Urimi ni Tumimi don disirafen na.

⁹A ka jalamugu fugula biri a kun na, ka tennasanin tagamasiyen saninman siri o kan, a ten na, i n’a fo Matigi Ala tun k’a fo cogo min na.

¹⁰O ko, Musa ka turu saninman* seriseri Nogonkunben fanibon* ni a konofenw bee kan, ka o saninya ka o bla danna Ala ye.

¹¹A ka do seriseri sarakajenifen kan sijaga wolonfla, ani a minanw bee, ani minanba ni a siginan, ka o bee saninya.

¹²O ko, Musa ka turu saninman* do ke Haruna kun na, k’a saninya Ala ta baara kama.

¹³A ka Haruna dencew fana gbara a yere ra, ka olugu fana ta forokiyasurunw don o ra, ka o ta cesirinanw siri o ce ra, ka o ta banflaw biri o kun na, i n’a fo Matigi Ala tun k’a fo a ye cogo min na.

¹⁴O ko, a nana ni jurumunyafa saraka ta misi ye. Haruna ni a dencew ka o boro la o misitoran kun na.

- 15**Musa ka misi kannatige, k'a jori do ta, k'a borokanden su o ra ka o mun sarakajenifen gbanw na, ka o saninya. O ko, a ka jori to bee bon sarakajenifen dugumayoro ra, ka sarakajenifen saninya, ka jurumunw kafari.
- 16**Musa ka misi boso k'a kononoturu bee bo, ani a biyen, ani a kokiri fla ni a turu bee, ka o bee jeni sarakajenifen kan.
- 17**Nka misi gbolo ni a sogo to, ani a konofenw, a tagara o bee jeni kene ma, fanibonw* ko fe, i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo a ye cogo min na.
- 18**O ko, a nana ni sagajigi kelen ye, min bena ke saraka jenita ye. Haruna ni a dencew ka o boro la sagajigi kun na.
- 19**Musa k'a kannatige, k'a jori seriseri sarakajenifen fan bee kan k'a lamini.
- 20**A ka sagajigi boso, k'a tigetige, k'a kunkolo ni a sogo ni a turu bee jeni.
- 21**A k'a konofenw ni a senw ko ni ji ye, ka o ni sagajigi sogo to bee jeni sarakajenifen kan, ka o ke saraka jeninin ye tasuma ra, min kasa ka di Matigi Ala ye, i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo Musa ye cogo min na.
- 22**O ko, a ka sagajigi flanan mina, sagajigi min be ke Haruna ni a dencew ta saninyari saraka ye. Haruna ni a dencew ka o boro la o sagajigi kun na.
- 23**Musa k'a kannatige, k'a jori donin ta, ka o mun Haruna kininboroyanfan toro nunkun na, ani a kininboroyanfan borokandenba, ani a kininboroyanfan senmandenba.
- 24**O ko, a ka Haruna dencew fana gbara a yere ra, ka jori do mun olugu fana kininboroyanfan toro nunkun na, ani o kininboroyanfan borokandenba, ani o kininboroyanfan senmandenba. O ko, a ka jori to seriseri sarakajenifen fan bee kan k'a lamini.
- 25**A ka sagajigi boso, k'a turu bo, ani a kukala, ani a kononoturu, ani a biyen, ani a kokiri fla ni a turu, ani a kininboroyanfan woto;
- 26**burufunubari minw tun blara segi konu Matigi Ala na koru, a ka burukun kelen ta o ra, ani buru turuman kelen ni nomikun kelen. A ka o fara sogo turu ni a kininboroyanfan woto kan.
- 27**A ka o fenw bee don Haruna ni a dencew boro, o ka o fifa Matigi Ala na koru.
- 28**O ko, a ka o fenw mina o boro, ka o jeni ni saraka jenita ye sarakajenifen kan. O kera Haruna ni a dencew ta saninyari saraka ye. Saraka jeninin lo tasuma ra, min kasa ka di Matigi Ala ye.
- 29**O ko, Musa ka o sagajigi disi ta k'a fifa Matigi Ala na koru. O disi kera Musa yere ninyoro ye o saninyari saraka ta sagajigi ra, i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo Musa ye cogo min na.

³⁰Musa ka turu saninman* dɔ ta, ani jori min tun bɔnna sarakajenifen kan; a ka o seriseri Haruna ni a ta faniw kan, ani a dencew ni o ta faniw. A kera ten, Haruna ni a dencew ni o ta faniw bɛɛ saninyara ka bla Matigi Ala ta baara kama.

³¹Musa k'a fɔ Haruna ni a dencew ye ko: "Aw ye sagajigi flanan sogo tobi Nɔgɔnkunben fanibon* donda ra. Aw ka kan k'a domu o yɔrɔ le ra, Matigi Ala ja kɔrɔ; sarakalasebagaw ta saninyari saraka tun bɛ segi min kɔnɔ, buru minw bɔra o segi kɔnɔ, aw ye o fana domu. Aw ye a domu Nɔgɔnkunben fanibon donda ra, i n'a fɔ ne k'a fɔ aw ye cogo min na.

³²Ni o sogo, walama ni o buru tɔ ka si, aw ye o tɔ jeni k'a ban pewu."

³³Musa k'a fɔ Haruna ni a dencew ye tuun ko: "Aw ye to Nɔgɔnkunben fanibon donda ra ka se fɔ tere wolonfla, fɔ ka taga aw ta saninyari lonw dafa; sabu tere wolonfla le bɛ dafa, aw bɛ sɔrɔ ka saninya ka don sarakalasebagaya ra.

³⁴Min kera bi, Matigi Ala le ka o bɛɛ fɔ. O kera janko aw ta jurumunw bɛɛ ye kafari.

³⁵O ra, aw ye to Nɔgɔnkunben fanibon donda ra su ni tere, fɔ tere wolonfla, ka Matigi Ala ta koketaw dafa; ni o tɛ, aw bɛ sa. Matigi Ala ka o le fɔ ne ye."

³⁶Ayiwa, Matigi Ala tun ka ci minw don Musa da ra k'a lase Haruna ni a dencew ma, o ka o bɛɛ kɛ.

Sarakalasebagaw 9

Sarakalasebagaw ka o ta baara damina

¹Ayiwa, sarakalasebagaw ta saninyari tere seeginan lon na, Musa ka Haruna ni a dencew ni Izirayeli cɛkɔrɔbaw bɛɛ wele.

²A k'a fɔ Haruna ye ko: "Misitoran kelen kɛ i yɛrɛ ta jurumunyafa saraka ye, ka sagajigi kelen kɛ i ta saraka jenita ye; fiyen kana kɛ o si ra. I ye o di saraka ye Matigi Ala ma.

³O kɔ, i ye kuma Izirayelimɔgɔw fɛ k'a fɔ o ye ko o fana ye bakɔrɔnin kelen kɛ o ta jurumunyafa saraka ye, ka san kelen misiden ni san kelen sagajigi kɛ o ta saraka jenita ye. Fiyen kana kɛ o si ra.

⁴O ye na ni misitoran kelen ye fana, ani sagajigi kelen, ka o kɛ ninsɔndiya saraka ye, ka o di Matigi Ala ma; ka mugu dɔ nɔɔni turu ra, ka o kɛ siman saraka ye ka o fara o kan; sabu Matigi Ala bena a yɛrɛ yira aw ra bi."

⁵Ayiwa, Musa ka began minw ko fɔ, mɔgɔw nana ni o beganw ye Nɔgɔnkunben fanibon* donda ra. Jama bɛɛ nana, ka na lɔ Matigi Ala ja kɔrɔ.

⁶Musa ko: "Matigi Ala ko aw ye nin sarakaw bɔ, janko ale ye a ta nɔrɔ yira aw ra bi."

- ⁷Musa k'a fɔ Haruna ye ko: "Gbara sarakajenifen na ka i ta jurumunyafa saraka ni i ta saraka jenita bɔ, ka i yere ta jurumunw kafari, ani jama ta jurumunw. O kɔ, i ye jama bɛɛ ta saraka bɔ fana ka o ta jurumunw kafari, i n'a fɔ Matigi Ala k'a fɔ cogo min na."
- ⁸Ayiwa, Haruna gbarara sarakajenifen na; a ka misitoran kannatige, ka o ke a yere ta jurumunyafa saraka ye.
- ⁹A dencew ka o jori dɔ ta ka o di a ma; a k'a borokanden su jori ra, ka o jori dɔ ke sarakajenifen gbanw kan. O kɔ, a k'a tɔ bɔn sarakajenifen dugumayɔrɔ ra.
- ¹⁰A ka o jurumunyafa saraka turu ni a kɔkiri fla ni a biyen jeni sarakajenifen kan, i n'a fɔ Matigi Ala k'a fɔ Musa ye cogo min na.
- ¹¹Nka a sogo tɔ ni a gbolo, a tagara o jeni kene ma Izirayelimɔgɔw ta fanibonw* kɔ fe.
- ¹²O kɔ, Haruna ka saraka jenita fana kannatige. A dencew ka o jori dɔ ta ka o di a ma. A ka o seriseri sarakajenifen fan bɛɛ kan k'a lamini.
- ¹³O ka o sarakasogo tigetige ka o di Haruna ma, ani a kunkolo; a ka o jeni sarakajenifen kan.
- ¹⁴A k'a kɔnɔfenw ni a senw ko, ka olugu jeni sarakajenifen kan ni saraka jenita ye.
- ¹⁵O kɔ, Haruna ka jama bɛɛ ta saraka fana lase Ala ma. Mɔgɔw tun nana ni bakɔrɔnin min ye ka na o ke o ta jurumunyafa saraka ye, a ka o mina, k'a kannatige, k'a di saraka ye Matigi Ala ma, i n'a fɔ a tun k'a yere ta ke cogo min na.
- ¹⁶A ka jama ta saraka jenita mina, misiden ni sagaden, ka o ke saraka ye, i n'a fɔ a tun latigera cogo min na.
- ¹⁷A ka siman saraka ta, ka boro pa kelen ce o ra ka o ke sɔgɔmada ta saraka jenita kan, ka o jeni sarakajenifen kan.
- ¹⁸O kɔ, jama tun nana ni misitoran ni sagajigi min ye, ka o ke o ta ninsɔndiya saraka ye, Haruna ka o kannatige. A dencew ka o jori dɔ ta ka o di a ma; a ka o seriseri sarakajenifen fan bɛɛ kan k'a lamini.
- ¹⁹O ka o misitoran ni o sagajigi turumanyɔrɔw, ni o kukalaw, ni o kɔnɔɔ turuw, ni o kɔkiriw ni o biyenw bɔ o ra,
- ²⁰ka o fara disiw kan. Haruna ka o turuw jeni sarakajenifen kan.
- ²¹A ka disiw ta, ani kininboro wotow, ka o fifa Matigi Ala pa kɔrɔ, i n'a fɔ Musa tun k'a fɔ cogo min na.
- ²²Ayiwa, Haruna ka o jurumunyafa saraka, ni o saraka jenita, ni o ninsɔndiya saraka bɔ ka ban tuma min na, a k'a boro lawuri ka dugawu ke jama bɛɛ ye. O kɔ, a jigira ka bɔ sarakajenifen kɔrɔ.

²³Musa ni Haruna donna jɔɔɔn fe Ɔɔɔɔnkunben fanibon* kɔɔɔ. O bɔra minke, o ka dugawu ke jama bee ye. O kɔ, jama bee ka Matigi Ala nɔɔɔ ye.

²⁴Tasuma dɔ bɔra san fe, Matigi Ala fe, ka na saraka jenitaw ni sogo turuw bee jeni sarakajenifen kan. Jama bee ka o ye minke, o ka kule ci, ka o ja biri dugu ma, ka Matigi Ala bato.

Sarakalasebagaw 10

Nadabu ni Abihu ka kojugu min ke

¹Haruna dence minw ye Nadabu ni Abihu ye, lon dɔ olugu ka o ta wusunan dagaw ta, ka takami ke a kɔɔɔ, ka wusunan ke a kan; o ka wusunan don Matigi Ala ja kɔɔɔ ni tasuma dɔ ye, min tun bɔra yɔɔɔ were ra, k'a sɔɔɔ o ma ben ni Matigi Ala ta kuma ye.

²A kera ten minke, Matigi Ala ka tasuma lajigi o mɔɔɔ fla kan, ka o jeni ka o faga o yɔɔɔnin kelen bee ra.

³Musa k'a fɔ Haruna ye o le ra ko: "Matigi Ala yere tun ka kankari la aw ye nin ko ra; a ko: 'Ne b'a fe ko ne ta sarakalasebaga minw be ne ta baara ke, olugu ye ne ta saninmanya jate, ka bonya la ne kan mɔɔɔw bee ja na.' " Haruna jera, a ma kuma.

⁴Musa ka Haruna face balemace Uziyeli dencew wele, minw ye Misaheli ni Elisafan ye, k'a fɔ o ye ko: "Aw ye taga aw balemacew suw ta ka bɔ yɔɔɔ saninman* kɔɔɔ, ka taga ni o ye kene ma, fanibonw* kɔ fe."

⁵Olugu gbarara o suw ra; o ka o ta forokiyasurunw to o kana ka o ta ka taga ni o ye fanibonw kɔ fe, i n'a fɔ Musa k'a fɔ o ye cogo min na.

⁶Musa k'a fɔ Haruna ni a dence fla Elehazari ni Itamari ye, ko: "Aw kana aw kunsigi pagaminin to, walama ka aw ta faniw faran nin ko kosɔɔ; ni o te, aw fana bena sa; Matigi Ala ta dimi bena se jama fana ma. Matigi Ala ka minw jeni ka o faga, aw balemaw Izirayelimɔɔɔw le bena olugu su kasi.

⁷Aw fana kana bɔ Ɔɔɔɔnkunben fanibon* donda ra; ni o te, aw bena sa; sabu Matigi Ala ka aw saninya ka aw bla Ala ta baara kama." Musa ka min fɔ, Haruna ni a dencew k'a ke ten.

Sariya min fɔra duven ko ra

⁸Matigi Ala kumana Haruna fe k'a fɔ a ye ko:

⁹"Ele ni i dencew, ni aw be don Ɔɔɔɔnkunben fanibon* kɔɔɔ tuma o tuma, aw kana duven, walama minnifen fariman si min; ni o te, aw be sa. O ye sariya wuribari le ye aw ni aw ta duruja nataw bee fe.

¹⁰Aw kana duven walama minnifen fariman dɔ min, janko fen minw blara danna Ala ye, aw ye se ka olugu faranfasi ka bɔ fen tɔw ra, ka fen saninyaninw faranfasi ka bɔ fen saninyabariw ra fana;

11ani janko ne ka sariya minw don Musa da ra k'a fɔ aw ye, aw ye se ka Izirayelimɔgɔw karan o ra."

Sariya min fɔra sarakasogo ko ra

12Musa k'a fɔ Haruna ni a dence tɔ fla Elehazari ni Itamari ye ko: "Siman saraka minw jenina tasuma ra k'a di Matigi Ala ma saraka ye, o tɔ min tora, aw ye o ta ka o ke buru ye, k'a domu sarakajenifen kɔrɔ, sabu domunifen saninman lo; aw ye a domu, aw kana funufen ke a ra.

13Aw ka kan k'a domu yɔrɔ saninman* dɔ ra. O saraka minw jenina Matigi Ala ye, o saraka tɔ ye ele Haruna ni i dencew ninyɔrɔ le ye; Matigi Ala ka o le fɔ ne ye.

14"Bɛgan disi ni a woto min fana bɔra Izirayelimɔgɔw ta ninsɔndiya saraka ra, min fifara Matigi Ala na kɔrɔ, aw ye o fana domu yɔrɔ saninman dɔ ra. Ele ni i dencew ninyɔrɔ le ye o ye. I denmusow fana bɛ se ka o domu ni aw ye.

15"Izirayelimɔgɔw ka kan ka na ni o woto ni o disi ye, ani turu minw bɛ jeni tasuma ra k'a di saraka ye Matigi Ala ma. Ni bɛgan disi fifara Matigi Ala na kɔrɔ, ani k'a woto fana fifa Matigi Ala na kɔrɔ, o woto ni o disi bɛna ke ele ni i dencew ninyɔrɔ ye. O ye sariya wuribari le ye, i n'a fɔ Matigi Ala k'a fɔ cogo min na."

Jurumunyafa saraka ta sogo

16Ayiwa, bakɔrɔnin min kera jama ta jurumunyafa saraka ye, Musa ka o ko pininka, k'a ye ko sarakalasebagaw ka o sogo bɛɛ jeni tasuma ra. Musa dimina Haruna dence fla kɔrɔ, Elehazari ni Itamari.

17A ko o ma: "Mun kosɔn aw ma o jurumunyafa saraka sogo domu yɔrɔ saninman* dɔ ra? O ye fɛn saninyaninba le ye. Matigi Ala ka o di aw ma, ko aw ye jama ta hake bɔ o kunna, ka o ta jurumun kafari o ye, Matigi Ala na kɔrɔ.

18I n'a fɔ a jori ma don Nɔgɔnkunbɛn fanibon* kɔnɔ, aw tun ka kan k'a domu yɔrɔ saninman dɔ le ra, i n'a fɔ ne k'a fɔ aw ye cogo min na."

19Haruna ka Musa jaabi ko: "A flɛ, Izirayelimɔgɔw ka o ta jurumunyafa saraka ni o ta saraka jenita bɔ Matigi Ala na kɔrɔ bi. Ayiwa, bɔnɔ min ka ne sɔrɔ, ele yɛɛ ka o lɔn. Yala bi lon nɔgɔn na, ni ne tun ka o jurumunyafa saraka sogo domu, o tun bɛna diya Matigi Ala ye wa?"

20Haruna ka min fɔ, Musa sɔnna o ma.

Sarakalasebagaw 11

Fɛn saninyaninw ani fɛn saninyabariw ta sariyaw Sogo saninyaninw ani a saninyabariw

1Matigi Ala kumana Musa ni Haruna fɛ, k'a fɔ o ye ko:

2"Aw ye a fɔ Izirayelimɔgɔw ye ko bɛganw bɛɛ ra, aw bɛ se ka minw sogo domu,

³o ye began minw sen gbɔgɔrɔ cira fla ye, ani o fana be bin nimiko fla ke ; aw be se ka olugu le domu.

⁴Nka minw be bin nimiko fla ke dɔrɔn, walama minw sen gbɔgɔrɔ cira fla ye dɔrɔn, aw man kan ka olugu domu; o ra, aw man kan ka ɲɔgɔme domu, sabu a be bin nimiko fla ke, nka a sen gbɔgɔrɔ ma ci fla ye; aw ye a sogo jate i n'a fɔ sogo saninyabari.

⁵Aw man kan ka farawoɲinan domu, sabu a be bin nimiko fla ke, nka a sen gbɔgɔrɔ ma ci fla ye; aw ye a sogo jate i n'a fɔ sogo saninyabari.

⁶Aw man kan ka sonzannin domu, sabu a be bin nimiko fla ke, nka a sen gbɔgɔrɔ ma ci fla ye; aw ye a sogo jate i n'a fɔ sogo saninyabari.

⁷Aw man kan ka le domu, sabu a sen gbɔgɔrɔ cira fla ye, nka a te bin nimiko fla ke; aw ye a sogo jate i n'a fɔ sogo saninyabari.

⁸"Aw kana o fenw si sogo domu; aw kana maga hali o su ra. Aw ye o sogo jate i n'a fɔ sogo saninyabari."

Jirafen saninyaninw ani a saninyabariw

⁹"Ayiwa, fenɲanaman minw be kɔgɔji ra, ani baji ra, ani kɔw ra, aw be se ka o minw domu, o fle nin ye: fara ni jinɔmunan be minw na, aw be se ka olugu le domu.

¹⁰Nka fenɲanaman o fenɲanaman be ji ra, ni fara ni jinɔmunan te a ra, ni a kera fenɲanaman min o min ye, aw ye o haramuya.

¹¹Aw ye a haramuya, aw kana a sogo domu. Aw ye hali a su haramuya.

¹²Jirafen o jirafen, ni fara ni jinɔmunan te a ra, aw ka kan ka o haramuya."

Kɔnɔ saninyaninw ani a saninyabariw

¹³"Ayiwa, aw ka kan ka kɔnɔ minw haramuya, ani aw man kan ka minw domu, olugu fle nin ye: bɔn, ani dugaba, ani kɔgɔjibɔn,

¹⁴ani kongoduga, ani duga suguya tɔw,

¹⁵ani kankan, ani o kɔnɔ suguya tɔw,

¹⁶ani kɔnɔsogolon, ani gbingbingbe, ani jidarakɔnɔ, ani segen, ani segen suguya tɔw,

¹⁷ani gbingbinfin, ani jɛgɛminakɔnɔ, ani gbingbinba,

¹⁸ani gbingbin fitini, ani kɔnɔdaba, ani dugafin,

¹⁹ani baninkɔnɔ, ani kɔnɔ senjan, ani kɔnɔ kunsigiman, ani tolen ."

Fenɲanaman saninyaninw ani a saninyabariw

20“Fenpanaman minw be ni sen naani ye, ani o be wuri san fe kaman na fana, aw ye olugu bee haramuya.

21Nka o fenpanamanw bee ra, minw kofesenw ka janjan ni o be digi a kan ka pan, aw be se ka olugu le domu;

22o korɔ ye ko aw be se ka tɔnba domu, ani gɛren, ani tonwulen, ani tɔnmisen, ani o ɲɔgɔn tɔnw bee.

23Nka fenpanaman tɔ min o min be ni sen naani ye, ni o be wuri san fe, aw ye o bee haramuya.”

Mɔgɔ man kan ka maga fen saninyabariw su ra

24“Ayiwa, ni aw ka o fen saninyabariw domu, o be aw lanɔgɔ le. Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka maga hali o fenw dɔ su ra, o tigi saninyabari be to fɔ ka taga wula se.

25Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka o fenw dɔ su ta, o tigi ka kan k’a ta faniw ko; nka a saninyabari be to fɔ ka taga wula se.

26“Sogo o sogo, ni a sen gbɔgɔrɔ ma ci fla ye, ani ni a te bin ɲimiko fla ke, aw ye o sogo jate fen saninyabari ye. Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka maga o dɔ su ra, o tigi saninyabari be to.

27Sennaanimanfɛn min o min be tagama a sentɛge kan, aw ye o bee jate fen saninyabari ye. Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka maga a dɔ su ra, o tigi saninyabari be to fɔ ka taga wula se.

28Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka o fenw dɔ su ta, o tigi ka kan k’a ta faniw ko; o tigi saninyabari be to fɔ ka taga wula se. Aw ye o fenw bee jate fen saninyabariw ye.”

Fenpanaman fofotaw saninyanin tɛ

29“Fenpanaman minw be fofo o kɔnɔbara kan, aw ka kan ka o minw jate fen saninyabari ye, olugu fle nin ye: kongoninan, ani sokɔnɔninan, ani kaganan suguya bee,

30ani surandere, ani sakene, ani kogoro, ani basa, ani nɔnsi.

31Aw ye o fenw bee jate fen saninyabariw ye. Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka maga o fen dɔ su ra, o tigi saninyabari be to fɔ ka taga wula se.

32Ni o fen dɔ su ka ben fen o fen kan, o fen be jate fen saninyabari ye. Ni a su benna minan yiriraman dɔ kɔnɔ, walama fani dɔ kan, walama gbolo dɔ kan, walama bɔrɔ, walama baarakeminan fen o fen, aw ka kan ka o fen ko; nka a saninyabari be to fɔ ka taga wula se; o kɔ, a be sɔrɔ ka saninya.

33Ni o fen su ka ben bɔgɔdaga dɔ kɔnɔ, fen o fen tun be o bɔgɔdaga kɔnɔ, o be ke fen saninyabari ye. Aw ka kan ka o bɔgɔdaga ci.

34 Ni a kera ko ji le tun be o bogodaga kono, ni o ji sera domunifen o domunifen ma, o domunifen be ke fen saninyabari ye; ni a sera ji minta le ma, o ji minta fana be ke fen saninyabari ye.

35 Ni o fen saninyabari su ka ben fen o fen le kan, o fen be ke fen saninyabari ye. Ni a kera burujenigba le ye o, walama tobirikegba o, aw ka kan k'a ci; sabu a kera fen saninyabari le ye. Aw ka kan k'a jate fen saninyabari le ye.

36 Nka ni a fen togo su ka ben bunun le kono, walama kolon kono, o bunun ta ji walama o kolon ta ji saninyanin be to. Nka mogo min be a su labo ji ra, o tigi saninyabari be to.

37 Ni a fen togo su ka ben siman le kan, siman min bena dan, o siman saninyanin be to fana.

38 Nka ni a kera ko ji le tun kera o siman kan k'a jigi, ni o fen do su ka ben a ra, o tuma aw ka kan ka o siman jate fen saninyabari le ye."

Jufasogo man kan ka domu

39 Ayiwa, aw be se ka fenpanaman minw sogo domu, ni o do ka jufa, ni mogo o mogo ka maga o su ra, o tigi saninyabari be to fo ka taga wula se.

40 Ni mogo min fana ka o jufasogo do domu, o tigi ka kan k'a ta faniw ko; nka a saninyabari be to fo ka taga wula se. Ni mogo min fana k'a su ta, o tigi ka kan k'a ta faniw ko; a saninyabari be to fo ka taga wula se."

Izirayelimogow man kan ka o yere lanogo

41 Fen o fen be fofa a konobara kan, aw ye o bee haramuya. Aw kana o si domu.

42 Fen o fen be fofa a konobara kan, ani minw be tagama sen naani walama sen caman kan, aw kana olugu si domu; aw ka kan ka o fenw haramuya.

43 Aw kana aw yere haramuya o fen fofotaw si sababu ra, aw kana aw yere lanogo o sababu ra, aw kana a to o fenw ye aw ke mogo saninyabariw ye.

44 Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala. Aw ka kan ka saninya, sabu ne saninyanin lo. O ra, fenpanaman o fenpanaman be fofa, aw kana maga o ra, ka aw yere lanogo ni o fenw ye.

45 Ne le ye Matigi Ala ye; ne le ka aw labo Misiran jamana ra, ka ke aw ta Ala ye. O koson aw ye saninya, sabu ne saninyanin lo.

46 Nin le ye sogow ni konow ni jirafenw ta sariyaw ye, ani fen minw be fofa dugu ma.

47 Ne ka o fo aw ye, janko aw ye se ka fen saninyaninw, ani fen saninyabariw lon ka o bo jagon na, ani ka fen domutaw, ani fen domubariw fana lon ka o bo jagon na."

Sarakalasebagaw 12

Muso jebagatoɔ ta sariya

¹Matigi Ala kumana Musa fe k'a fo a ye ko:

²"Kuma Izirayelimogɔw fe, i ye a fo o ye, ko ni muso do ka kɔno ta ka jigi dence ra, o muso saninyabari be to fo tere wolonfla, i n'a fo ni a ka landa ye, a saninyabari be to cogo min na.

³"A jiginin tere seeginan, o ye den kenɛsigi.

⁴O ko, a ka kan ka tere bisaba ni tere saba le ke ka soro ka saninya pewu, ka bo a ta jebagatoɔya ra. Sani o ce, a man kan ka maga fen saninyanin si ra, a man kan ka don Nɔgɔnkunben fanibon* lu kɔno, fo ka taga a ta saninyari wagati dafa.

⁵"Ni muso jigira musoden le ra, a saninyabari be to fo tere tan ni naani, i n'a fo ni a ka landa ye, a saninyabari be to cogo min na. O ko, a ka kan ka tere biwoɔro ni woɔro le ke tuun, ka soro ka saninya pewu, ka bo a ta jebagatoɔya ra.

⁶"Ayiwa, ni a ta saninyari lonw dafara tuma min na, ni a ka dence le woro walama denmuso, a ye taga ni san kelen sagajigi ye sarakalasebaga fe Nɔgɔnkunben fanibon donda ra, ka o ke saraka jenita ye; ani jenɛtugani kelen, walama tugani kelen, ka o ke jurumunyafa saraka ye.

⁷Sarakalasebaga bena o ke saraka ye Matigi Ala na koro, ka o muso ta jurumunw kafari. Ni o kera, jori min bora a fe a jigiwagati ra, a be saninya ka bo o ra. Ni muso jigira dence walama denmuso ra, sariya min sigira o ko ra, o le ye nin ye.

⁸"Ayiwa, ni muso min ma se ka sagaden soro, o be se ka na ni kongotugani fla ye, walama jenɛtugani fitini fla. Kelen ye ke saraka jenita ye, to kelen ye ke jurumunyafa saraka ye. Sarakalasebaga bena o ke saraka ye Matigi Ala na koro, ka muso ta jurumunw kafari; ni o kera, a be saninya."

Sarakalasebagaw 13

Farikolo ta banaw ta sariyaw Fari birindiri ni warawara ni kurukuruw

¹Matigi Ala kumana Musa ni Haruna fe, k'a fo o ye ko:

²"Ni kuru do ka bo mogɔ do fari ra, walama warawara, walama ni no gbeman dow ka bo a fari ra, k'a ke i ko bana minw be mogɔ fari cen, o ye taga ni o tigi ye sarakalasebaga Haruna fe, walama Haruna dence sarakalasebaga do fe.

³Sarakalasebaga be o yoro fle a fari ra. Ni a k'a ye ko a yoro siw gbegbenin lo, k'a ye ko a yoro dunyara doɔnin fana, o tuma bana minw be mogɔ fari cen, o do lo. Ni sarakalasebaga k'a fle ka ban, a y'a fo ko o tigi saninyanin te.

⁴"Nka ni a yoro nugunin lo doron, k'a gbe, ni a ma dunya, ni a siw ma gbegbe fana, sarakalasebaga ye o banabagato to a kelen na yoro do ra fo tere wolonfla.

⁵A tere wolonflanan, sarakalasebaga ye a fle tuun. Ni a k'a ye ko bana ma juguya, ni a fana ma yerege a fari yoro bee ra, sarakalasebaga y'a to a kelen na yoro do ra fo tere wolonfla were tuun.

⁶Ni o tere wolonfla ka dafa, sarakalasebaga ye a fle tuun. Ni a k'a ye ko bana no tununa dconin, ni a ma yerege a fari yoro bee ra, o tuma sarakalasebaga ye a fo ko o tigi saninyara, ko warawara dcon tun lo. Banabagato ye a ta faniw ko; o ko, a be saninya.

⁷"Nka ni sarakalasebaga k'a fle, k'a bla ka taga, ko a keneyara, ni bana ka taga juguya, a ka kan ka kosegi ka na a yere yira sarakalasebaga ra.

⁸Sarakalasebaga bena a fle kokura tuun. Ni a k'a ye ko bana juguyara a fari ra, a ye a fo ko o tigi saninyanin te; bana minw be mogo fari cen, o do lo."

Bana minw be mogo fari cen

⁹"Bana minw be mogo fari cen, ni o do ka mogo do mina, aw ye taga ni o tigi ye sarakalasebaga fe.

¹⁰Sarakalasebaga ye a tigi fle. Ni a k'a ye ko kuru min be a fari ra, ko o gbenin lo, k'a ye fana ko o yoro siw gbegbenin lo, ko jori na wulennin lo,

¹¹o tuma o bana ye bana koru le ye a farisogo ra. Sarakalasebaga y'a fo ko a saninyanin te. Sarakalasebaga kana a fo ko a be a to a kelen na yoro do ra tuun, sabu sigiya t'a ra, a tigi saninyanin te.

¹²"Nka ni sarakalasebaga k'a ye ko kurukuruw bora a fari yoro bee le ra, k'a ta a kun na ka taga a bla fo a sentege ra, o tuma sarakalasebaga ye a fle ka na kosebe.

¹³Ni a k'a ye ko o bana k'a fari yoro bee le mina, a y'a fo ko o banabagato saninyanin lo; a saninyanin lo, sabu a fari gbegbera dcon le.

¹⁴"Nka ni jori nana ye a fari ra lon min na, o tuma a saninyanin te.

¹⁵Sarakalasebaga bena o joriw fle, k'a fo ko a saninyanin te. O joriw saninyanin te; bana minw be mogo fari cen, o do lo.

¹⁶Nka ni jori da nana gbe, a ye kosegi ka taga sarakalasebaga fe.

¹⁷Sarakalasebaga bena a fle. Ni a k'a ye ko can ra, a fari yoro minw tun wulenna, ko olugu gbegbera tuun, a y'a fo ko o bana banna, sabu a fari gbera. O tuma a saninyara."

Farirajoriw

¹⁸"Ayiwa, ni sumuni bora mogo do fari ra, ni a nana keneya,

¹⁹ni o ko kuru gbeman do nana wuri o sumuni no ra, walama ni o sumuni no nugura, k'a yoro gbe, walama k'a yoro wulen, o tigi ye taga a yere yira sarakalasebaga ra.

²⁰Sarakalasebaga bɛna a yɔɔ fɛ. Ni a k'a ye ko a yɔɔ dunyara dɔɔnin, ani k'a yɔɔ siw gbɛgbɛ, sarakalasebaga y'a fɔ ko o tigi saninyanin tɛ. Bana minw bɛ mɔɔ fari cɛn, o dɔ le wurira sumuni nɔ ra ten.

²¹"Nka ni sarakalasebaga k'a fɛ, k'a ye ko a yɔɔ siw ma gbɛgbɛ, ni a yɔɔ ma dunya fana, ni a nɔ tununa dɔɔnin, sarakalasebaga ye o tigi to a kelen na yɔɔ dɔ ra fɔ tere wolonfla.

²²O kɔ, ni a k'a fɛ k'a ye ko bana k'a fari yɔɔ bɛɛ mina, sarakalasebaga y'a fɔ ko a saninyanin tɛ. Bana minw bɛ mɔɔ fari cɛn, o dɔ lo.

²³Nka ni a nɔ tora a cogo ra, ni a m'a fari yɔɔ bɛɛ mina, o tuma, sumuni le jara; a nɔ dɔɔn lo. Sarakalasebaga ye a fɔ ko o tigi saninyanin lo."

Tasumajenida

²⁴"Ni tasuma ka mɔɔ dɔ jeni, ni a sumana, nka ni a nɔ gbera, walama k'a wulen dɔɔnin,

²⁵sarakalasebaga ye a yɔɔ fɛ. Ni a k'a ye ko o tasumajenida yɔɔ siw gbɛgbera, k'a dunya dɔɔnin, o tuma bana minw bɛ mɔɔ fari cɛn, o dɔ le daminana o tasumajenida nɔ ra. O ra, sarakalasebaga y'a fɔ ko o tigi saninyanin tɛ.

²⁶"Nka ni sarakalasebaga k'a fɛ k'a ye ko a yɔɔ siw ma gbɛgbɛ, ni a yɔɔ dunyara dɔɔnin, nka ni a nɔ tununa dɔɔnin, o tuma, sarakalasebaga y'a to a kelen na yɔɔ dɔ ra fɔ tere wolonfla.

²⁷A tere wolonflanan lon, sarakalasebaga ye a fɛ tuun. Ni a k'a ye ko bana juguyara a fari ra, sarakalasebaga ye a fɔ ko a saninyanin tɛ. Bana minw bɛ mɔɔ fari cɛn, o dɔ lo.

²⁸"Nka ni a nɔ tora a cogo ra, ni a m'a fari yɔɔ bɛɛ mina, ni a nɔ yere tununa dɔɔnin, o tuma tasumajenida nɔ dɔɔn lo. Sarakalasebaga ye a fɔ ko a saninyanin lo, sabu tasumajenida dama lo."

Kunkolo ni bonbonkun ta kaba

²⁹"Ni kaba bɔra cɛ walama muso dɔ kun na, walama a bonbonkun na,

³⁰sarakalasebaga ye o kaba fɛ. Ni a k'a ye ko a nɔ dunyara dɔɔnin, k'a yɔɔ siw ke fitini fitini nɛrɛmuguman ye, sarakalasebaga y'a fɔ ko o tigi saninyanin tɛ. Kaba lo; bana minw bɛ mɔɔ fari cɛn, o dɔ le wurira a kunkolo walama a bonbonkun na.

³¹Nka ni a k'a fɛ k'a ye ko a yɔɔ ma dunya, ko a yɔɔ siw ma finfin, sarakalasebaga y'a to a kelen na yɔɔ dɔ ra fɔ tere wolonfla.

³²A tere wolonflanan lon, sarakalasebaga ye a fɛ tuun. Ni a k'a ye ko kaba m'a fari yɔɔ bɛɛ mina, ni a yɔɔ siw ma ke nɛrɛmuguman ye fana, ni a yɔɔ fana ma dunya,

³³o banabagato ka kan k'a kun walama a bonbosi li. Nka kaba be yoro minw na, a kana o li. O ko, sarakalasebaga y'a to a kelen na tuun tere wolonfla were.

³⁴Ni tere wolonfla ka dafa, sarakalasebaga ye a fle tuun. Ni kaba ma yoro bee mina, ni a no ma dunya fana, a ye a fo ko o banabagato saninyanin lo. A ka kan k'a ta faniw doron le ko; o ko, a be saninya.

³⁵"Nka ni sarakalasebaga ko a saninyara, k'a bla ka taga, ni o kaba tagara juguya, a ka kan ka kosegi ka na janko sarakalasebaga ye a fle tuun.

³⁶Ni a k'a ye ko kaba k'a fari yoro bee mina ka ban, kun te a ra tuun ko a y'a fle ni o yoro siw kera neremuguman ye, sabu sigiya t'a ra, o tigi saninyanin te.

³⁷Nka ni sarakalasebaga k'a ye ko bana ma taga ja, ni a yoro siw ka ke bo ye tuun, o tuma o kaba keneyara; o tigi fana saninyara. O tuma sarakalasebaga ye a fo ko a saninyara."

Bana min be mogɔ fari gbege

³⁸"Ayiwa, ni no gbeman dow ka bo ce, walama muso do fari ra,

³⁹sarakalasebaga bena o tigi fle. Ni a k'a ye ko a yoro nugunin lo k'a gbe doonin, o tuma kurukuru doron le wurira a fari ra. A saninyanin lo."

Kunkolo ta sumuni

⁴⁰"Ni mogɔ do kun cemanceyoro siw bee bonna, a kun le wulanna; a saninyanin lo.

⁴¹Ni a kun jafeyoro siw le bonna, o tuma a kun jafeyoro le wulanna doron; a saninyanin lo.

⁴²"Nka ni kuru do ka bo o wulanyoro ra, ka wulen, ni a kera kun cemance le ra, walama tenda ra, o tuma bana minw be mogɔ fari cen, o do le be wurira a kun wulanyoro ra.

⁴³Sarakalasebaga ye a yoro fle. Ni a ka kuru do ye a kun wulanyoro ra min wulenna, k'a ke i ko bana min be mogɔ fari cen,

⁴⁴o tuma i b'a soro o bana do lo; a saninyanin te. Sarakalasebaga ye a fo ko o bana min be a kunkolo ra ko o koson a saninyanin te.

⁴⁵"Ayiwa, ni o faricenbana do be mogɔ do ra, o tigi ka kan ka fani faranninw le don. A ka kan k'a kunsigi jagaminin to a kun na. A ye fen do ke k'a ja dugumayoro datugu, ka to ka peren k'a fo ko: 'Ne saninyanin te! Ne saninyanin te!'

⁴⁶A saninyabari bena to fo ka taga a ta bana ban. O koson a ka kan ka to a danna kene ma fanibonw ko fe, k'a yere mabo mogow ra."

No min be bo fani walama gbolo ra

⁴⁷"Ni sumaya sera fani donta do ma ka no bla a ra, ni a kera sagasifani le ye, walama lenfani,

⁴⁸walama ni a sera fanimugu dɔ le ma, walama derege dɔ, min ye lenfani ye walama sagasi, walama ni a sera gbolo dɔ le ma, walama fen gboloraman dɔ,

⁴⁹ni a nɔ kera binkeneman, walama wulenman, o tuma o fani walama o gbolo cenna le. O ka kan k'a yira sarakalasebaga ra.

⁵⁰Sarakalasebaga ye a nɔ flɛ. O kɔ, a ye o fen bla bon kɔnɔ ka da sɔɔ a da ra fɔ tere wolonfla.

⁵¹A tere wolonflanan, a ye a nɔ flɛ tuun. Ni a k'a ye ko a nɔ bonyara, o tuma o fani walama o gbolo cenna le. Fen saninyabari lo.

⁵²Sarakalasebaga ka kan k'a jeni. Ni a kera fanimugu le ye, walama derege, min ye lenfani ye, walama sagasi, walama fen gboloraman dɔ ye, a ka kan ka a bɛɛ jeni tasuma ra, sabu a cenna.

⁵³"Nka ni sarakalasebaga k'a flɛ tere wolonfla kɔ fɛ, k'a ye ko nɔ min tun bɛ o fen na, ko o nɔ ma bonya,

⁵⁴o tuma a y'a fɔ ko o ye a ko; o kɔ, a ye a bla bon kɔnɔ ka da sɔɔ a da ra tuun fɔ tere wolonfla wɛɛ.

⁵⁵Ayiwa, ni sarakalasebaga nana a flɛ o tere wolonfla kɔ, k'a ye ko nɔ bɛ a cogo ra, hali ni a nɔ ma bonya, o fen saninyanin tɛ. Ni a kɔ le cenna o, walama ni a ja le cenna o, a ye a jeni.

⁵⁶"Nka ni sarakalasebaga k'a flɛ, k'a ye ko a konin kɔ o nɔ bɔra a ra dɔɔnin, ni a kera fanimugu le ye o, walama a derege o, walama fen gboloraman dɔ, a ye o yɔɔ tige ka bɔ a ra.

⁵⁷"Ayiwa, o kɔ fɛ, ni nɔ nana ye o fani donta ra, walama o fanimugu ra, walama o derege ra, walama o fen gboloraman ra tuun, o tuma a cenna le tuun. Aw ye a jeni tasuma ra.

⁵⁸"Ni nɔ ka kɛ fani o fani na, k'a cɛn, ni a kera fanimugu le ye, walama derege, walama fen gboloraman dɔ, ni o k'a ko, ni nɔ bɔra a ra, o ka kan k'a ko tuun. Ni o kera, a bɛ saninya.

⁵⁹"Ayiwa, nɔ minw bɛ kɛ fanidontaw ra, ni a kera sagasifani le ye o, lenfani o, walama fanimugu, walama derege, walama fen gboloraman dɔ, o sariya le ye nin ye. Nin sariyaw le b'a to aw bɛ se k'a lɔn ko o fenw saninyara walama ko o ma saninya."

Sarakalasebagaw 14

Banabagato saninyacogo

¹Matigi Ala kumana Musa fɛ k'a fɔ a ye ko:

- ²"Bana minw be mɔɔ fari cɛn, ni o dɔ tun be mɔɔ dɔ ra, ni a tigi keneyara, a ta saninyari ka kan ka ke cogo min na, o fle nin ye: a folɔ, o ye na ni a ye sarakalasebaga fe.
- ³Sarakalasebaga be bɔ ni a ye fanibonw kɔ fe, ka taga a fle. Ni a k'a ye ko a keneyara can ra,
- ⁴a y'a fɔ a ye ko a ye na ni kɔɔ fla ye, minw panaman lo, a ta saninyari kosɔn, kɔɔ minw saninyanin lo, ani sediriyiri, ani jese wulenman, ani izope flaburu.
- ⁵Sarakalasebaga b'a fɔ ko o ye kɔɔ kelen kannatige, k'a jori ke jipunman dɔ ra, bɔɔdaga dɔ kɔɔ.
- ⁶O kɔ, sarakalasebaga be kɔɔ panaman mina, ani sediriyiri, ani jese wulenman, ani izope flaburu; kɔɔ min kannatigera k'a jori ke bɔɔdaga kɔɔ, jipunman na, a ye o fenw ni kɔɔ panaman su o jori ra.
- ⁷Banabagatɔ min ka kan ka saninya, a ye a seriseri ale kan sijaga wolonfla. Ni o kera, sarakalasebaga ye a fɔ ko a saninyara. O kɔ, a ye kɔɔ panaman bla ka taga kongo kɔɔ.
- ⁸"Banabagatɔ min be saninyara, ale ka kan k'a ta faniw ko, k'a fari siw beɛ li, k'a yere ko fana ka sɔɔ ka saninya. O kɔ, a be se ka don dugu kɔɔ. Nka a ka kan ka tere wolonfla ke ka sɔɔ ka don a ta fanibon kɔɔ.
- ⁹A tere wolonflanan, a ye a fari siw beɛ li tuun, a kun ni a bonbosi, ani a pasiw beɛ. O kɔ, a ye a ta faniw ko, k'a yere ko fana. Ni o kera, a be sɔɔ ka saninya pewu.
- ¹⁰"A tere seeginan, a ye na ni sagaden cɛman fla ye, fiyen te minw na, ani sagaden musoman kelen, min si ye san kelen ye, ani fiyen te min na. A ye mugu tentennin kilo kɔɔntɔn ta ka o nɔɔni turu ra, ani turu litiri tarance.
- ¹¹Sarakalasebaga min be saninyari ke, ale be taga ni banabagatɔ ni o fenw beɛ ye Matigi Ala na kɔɔ Nɔɔɔnkunben fanibon* donda ra.
- ¹²Sarakalasebaga ye na ni sagaden cɛman kelen ye, ka o ke hakebɔ saraka ye, ka turu litiri tarance fara o kan. A be o saraka fifa Matigi Ala na kɔɔ.
- ¹³Jurumunyafa saraka ni saraka jenitaw be kannatige yɔɔ min na, yɔɔ saninman* kɔɔ, a ka kan ka saga kannatige o yɔɔ le ra. Jurumunyafa saraka ye sarakalasebaga ta ye cogo min na, hakebɔ saraka fana ye a ta ye o cogo le ra; sabu saraka lo min saninyanin lo kosebe.
- ¹⁴"Mɔɔ min ka kan ka saninya, sarakalasebaga ye hakebɔ saraka jori dɔ ta k'a mun o tigi kininboroyanfan toro nunkun na, ani a kininboroyanfan borokandenba ni a senmandenba.
- ¹⁵O kɔ, sarakalasebaga ye turu dɔɔnin ke a yere numanboro tege kɔɔ,

¹⁶k'a kininboro borokanden su o turu ra a numanboro tege kɔɔ, k'a seriseri sijaga wolonfla Matigi Ala ja kɔɔ.

¹⁷O kɔ, turu tɔ min tora a borotege kɔɔ, a be o mun a tigi kininboroyanfan toro nunkun na, ani a kininboroyanfan borokandenba ni a senmandenba, a tun kɔɔna ka hakebo saraka jori mun o yɔɔ minw na.

¹⁸Ayiwa, turu tɔ min tora sarakalasebaga borotege kɔɔ, a ye o ke banabagato kun na, janko k'a ta jurumun kafari a ye Matigi Ala ja kɔɔ.

¹⁹"O kɔ, sarakalasebaga ye jurumunyafa saraka bo, janko min be saninyara ka bo a ta bana ra, ka o tigi ta jurumun kafari, k'a saninya. O kɔ, sarakalasebaga ye saraka jenita kannatige;

²⁰a be o saraka kuturu bee jeni ni siman saraka ye, sarakajenifen kan Matigi Ala ja kɔɔ. Sarakalasebaga ye a ta jurumun kafari a ye; ni o kera, a be saninya.

Banabagato fagantanw saninyacogo

²¹"Ayiwa, ni a kera ko fen te banabagato boro, fen minw fɔra, ni o bee se ma ke a ye, o tuma a ye na ni sagaden ceman kelen dɔɔn ye, ka na o ke hakebo saraka ye. O be o saraka fifa Matigi Ala ja kɔɔ, ka o ke k'a ta jurumun kafari. A be mugu tentennin kilo saba dɔɔn ta, ka o nɔɔni turu ra, ka o ke siman saraka ye, ani turu litiri tarance.

²²A ye na ni tugani fla ye, walama jenetugani fla, ka kapa ni a seko ye. Kelen ye ke jurumunyafa saraka ye, tɔ kelen ye ke saraka jenita ye.

²³"A ta saninyari tere seeginan, a ye na ni o fenw bee ye sarakalasebaga fe Nɔɔnkunben fanibon* donda ra, Matigi Ala ja kɔɔ, ka na a ta saninyari dafa.

²⁴Sarakalasebaga ye sagaden ceman ta, ka o ke hakebo saraka ye, ani turu litiri tarance. A ye o fifa Matigi Ala ja kɔɔ.

²⁵O kɔ, a ye hakebo saraka ta saga kannatige, ka o saraka jori do ta k'a mun banabagato kininboroyanfan toro nunkun na, ani a kininboroyanfan borokandenba, ni a senmandenba.

²⁶Sarakalasebaga ye turu do ta, ka dɔɔnin ke a yere numanboro tege kɔɔ,

²⁷k'a kininboroyanfan borokanden su a ra k'a seriseri Matigi Ala ja kɔɔ sijaga wolonfla.

²⁸O kɔ, sarakalasebaga ye o turu dɔɔnin ta ka o mun a tigi kininboroyanfan toro nunkun na, ani a kininboroyanfan borokandenba ni a senmandenba ra, a tun kɔɔna ka hakebo saraka jori mun yɔɔ minw na.

²⁹Ayiwa, turu tɔ min tora sarakalasebaga borotege kɔɔ, a ye o ke a tigi kun na, janko k'a ta jurumun kafari Matigi Ala ja kɔɔ.

³⁰O kɔ, a sera ka na ni tugani minw ye walama jenetuganiw, sarakalasebaga ye kelen bɔ o ra,

³¹ka o ke jurumunyafa saraka ye, ka tɔ kelen ke saraka jenita ye. A ye o ke saraka ye, ka siman saraka dɔ fara o kan, k'a ta jurumun kafari Matigi Ala ja kɔɔ. Ni o kera, a bena saninya.

³²"Ayiwa, bana minw be mɔgɔ fari cɛn, ni o dɔ ka mɔgɔ dɔ mina, ni o tigi keneyara, k'a sɔɔ saraka min yirara, cogo tɛ a boro ka o bɛɛ bɔ, ale be se k'a yere saninya cogo min na, o sariya le ye nin ye."

Nɔ be bon minw na

³³Matigi Ala kumana Musa ni Haruna fe tuun k'a fɔ o ye ko:

³⁴"Ne bena Kanaana jamana min di aw ma k'a ke aw ta ye, ni aw tagara se yi tuma min na, ni ne nana sumaya yelen aw ta bon kogo kan o jamana ra, ka nɔ bla a ra,

³⁵o bontigi ye taga sarakalasebaga fe ka taga a fɔ a ye ko: 'Ne ka nɔ dɔ ye ne ta bon kogo kan, a be i n'a fɔ sumaya le yelenna a kan.'

³⁶Sarakalasebaga b'a fɔ a ye ko a ye taga a ta bonkɔɔfenw be labɔ kene ma, sani ale ye don ka taga o nɔ fle. O ra, fen o fen tun be bon kɔɔ, o si tɛ jate fen saninyabari ye. Ni o fenw be labɔra, sarakalasebaga be don bon kɔɔ.

³⁷Ni sarakalasebaga ka o nɔw fle, ni a k'a ye ko nɔw kera binkeneman, walama wulenman, k'a yɔɔ ke dinga ye kogo ra,

³⁸sarakalasebaga be bɔ bon kɔɔ, k'a fɔ o ye ko o ye bon da sɔgɔ fɔ tere wolonfla.

³⁹Ni tere wolonfla dafara, sarakalasebaga be kɔsegi ka taga a fle tuun. Ni a k'a ye ko nɔw cayara kogo ra,

⁴⁰a ye a fɔ o ye ko sumaya yelenna bon kabakuru min o min na, ko o ye o bɛɛ labɔ ka taga o firi dugu kɔ fe, yɔɔ saninyabari dɔ ra;

⁴¹o ye bon kɔɔɔyɔɔ kogo bɛɛ siyan, k'a bɔgɔ cɛ ka taga a firi dugu kɔ fe, yɔɔ saninyabari dɔ ra.

⁴²O kɔ, o ye kabakuru werew ta ka o don kɔɔmanw nɔ ra, ka bɔgɔ dɔ were ke ka bon bari.

⁴³Ayiwa, o kabakuru bɔnin kɔ bon na, k'a kogow siyan, k'a bari kura ye, ni sumaya belen donna bon na tuun ka nɔ ke a ra,

⁴⁴sarakalasebaga ka kan ka taga bon fle tuun. Ni a k'a ye ko nɔw yeregera ka don bon kogow ra tuun, o tuma bon cenna ka ban le; bon saninyanin tɛ.

⁴⁵O ka kan ka o bon ci le, k'a kabakuruw ni a yiriw ni a bɔgɔ bɛɛ cɛ ka taga a firi dugu kɔ fe yɔɔ saninyabari dɔ ra.

⁴⁶”Ayiwa, ka o bon da sɔɔnɔnin to fɔ tere wolonfla, ni mɔɔɔ o mɔɔɔ k’a dayeɛ ka don a kɔnɔ, o tigi saninyabari be to fɔ ka taga wula se.

⁴⁷Ni mɔɔɔ o mɔɔɔ k’a da yeɛ ka don ka la a kɔnɔ, walama ka domuni ke a kɔnɔ, o tigi ye a ta faniw ko.

⁴⁸”Nka bon barinin kɔ, ni sarakalasebaga k’a fle k’a ye ko sumaya ma yelen a kan tuun ka nɔ bla a ra, o tuma sarakalasebaga ye a fɔ ko o bon saninyanin lo; sabu sumaya tun ka nɔ minw bla a ra, o beɛ banna pewu.

⁴⁹O tuma sarakalasebaga ye kɔnɔ fla mina, ani sɛdiriyiri, ani jese wulenman ni izope flaburu, ka bon saninya ni o ye.

⁵⁰A ye kɔnɔ kelen kannatige k’a jori ke jipuman na bɔɔɔdaga dɔ kɔnɔ.

⁵¹A be sɛdiriyiri ta, ani izope flaburu, ani jese wulenman, ani kɔnɔ panaman; kɔnɔ min kannatigera, a ye o fenw su o jori ra, ani jipuman na, k’a seriseri bon kan sipaga wolonfla.

⁵²O cogo ra, a bena o bon saninya ni kɔnɔ jori ye, ani jipuman, ani kɔnɔ panaman, ani sɛdiriyiri, ani izope flaburu ni jese wulenman.

⁵³O kɔ, a ye kɔnɔ panaman bla, a ye bɔ dugu kɔnɔ ka taga kongo kɔnɔ. A bena jurumun kafari ke o cogo le ra ka bon saninya. Ni o kera, bon be saninya.

⁵⁴”Ayiwa, bana minw be mɔɔɔ fari cɛn, o sariya le ye nin ye, ani kaba,

⁵⁵ani ni sumaya donna fani na, walama bon,

⁵⁶ani kurukuruw, ani warawara, ani nɔ gbɛman minw be bɔ mɔɔɔ fari ra; o sariyaw le ye nin ye.

⁵⁷O sariyaw le be a yira ni fen saninyara walama ni a ma saninya. O banaw ta sariyaw le ye nin ye.”

Sarakalasebagaw 15

Cɛw ta saninyabariya

¹Matigi Ala kumana Musa ni Haruna fe,

²ko o y’a fɔ Izirayelimɔɔɔw ye, ko: “Ni damajalan ka cɛ mina, k’a ke ko neɛn be bɔn a yeɛ ma, o neɛn be o tigi lanɔɔɔ.

³Ni a kera ko o neɛn be bɔnna le, walama ni a k’a ta jɛgenɛkeyɔɔ le datugu, ni a kera min o min ye, o tigi ma saninya.

⁴O kosɔn ni o tigi ka la fen o fen kan, walama ni a ka sigi fen o fen kan, o fen be ke fen saninyabari ye.

⁵Ni mɔɔɔ min fana ka maga a ta lanan na, o tigi ka kan k’a ta faniw ko, k’a yeɛ ko fana. A saninyabari be to fɔ ka taga wula se.

⁶Ni mɔgɔ min ka sigi a sigiyɔrɔ ra, o tigi fana ka kan k'a ta faniw ko, k'a yere fana ko. A saninyabari be to fo ka taga wula se.

⁷Ni mɔgɔ min ka maga o ce banabagato ra, o tigi fana ka kan k'a ta faniw ko, k'a yere ko. A saninyabari be to fo ka taga wula se.

⁸Ni a daji ka se mɔgɔ saninyanin min ma, o tigi ka kan k'a ta faniw ko, k'a yere ko. A saninyabari be to fo ka taga wula se.

⁹Ni a ka sigi kirike o kirike kan ka taga tagama ra, o kirike saninyabari be to.

¹⁰Ni fen o fen blara banabagato korɔ, a ye la a kan walama a ye sigi a kan, ni mɔgɔ min ka maga o fen na, o tigi saninyabari be to fo ka taga wula se. Ni mɔgɔ min ka o fen ta, o tigi ka kan k'a ta faniw ko, k'a yere ko. A saninyabari be to fo ka taga wula se.

¹¹Ni banabagato tegəkobari ka maga mɔgɔ o mɔgɔ ra, o tigi ka kan k'a ta faniw ko, k'a yere ko. A saninyabari be to fo ka taga wula se.

¹²Ni banabagato ka maga bogodaga min na, o bogodaga ka kan ka ci. Ni a magara minan yiriraman do le ra, o ka kan ka ko ni ji ye kosebe k'a gbe.

¹³"Ayiwa, ni a nana ke ko o ce ta neen te bonna tuun, a ka kan ka logokun kelen le ke, ka sorɔ ka saninya pewu. A ka kan k'a ta faniw ko, k'a yere ko ni jinumani ye. Ni o kera, a be saninya.

¹⁴A tere seeginan, a ka kan ka jenetugani fla, walama sokonotugani fla jini, ka taga ni o ye sarakalasebaga fe, Matigi Ala na korɔ, Nɔgɔnkunben fanibon* donda ra.

¹⁵Sarakalasebaga bena tugani kelen ke jurumunyafa saraka ye, ka to kelen ke saraka jenita ye. O cogo ra, sarakalasebaga be a saninya Matigi Ala na korɔ, ka bo a ta bana ra.

¹⁶"Ayiwa, ni lawa be bon ce fe, k'a sorɔ bana te a ra, a ka kan k'a yere ko ka gbe. A saninyabari be to fo ka taga wula se.

¹⁷Lawa sera birifani min ma, walama fen gboloraman min ma, o ka kan ka ko. A saninyabari be to fo ka taga wula se.

¹⁸"Ni ce ni muso ka jen ni nɔgɔn ye, o fla bee ka kan ka ko. O saninyabari be to fo ka taga wula se."

Musow ta saninyabariya

¹⁹"Ni muso be landa ra, a saninyabari be to fo logokun kelen. Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka maga a ra, o tigi saninyabari be to fo ka taga wula se.

²⁰Ni a ka la fen o fen kan, walama ni a ka sigi fen o fen kan a ta landa wagati ra, o fen be ke fen saninyabari ye.

- 21** Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka maga a ta lanan na, o tigi ka kan k'a ta faniw ko, k'a yere ko. A saninyabari be to fo ka taga wula se.
- 22** Ni o muso sigira fen o fen kan, ni mɔgɔ min ka maga o fen na, o tigi ka kan k'a ta faniw ko, k'a yere ko. A saninyabari be to fo ka taga wula se.
- 23** Fen minw tun be a ta lanan walama a ta siginan kan, ni mɔgɔ o mɔgɔ ka maga o fen do ra, o tigi saninyabari be to fo ka taga wula se.
- 24** Ni ce min ka jen ni o muso ye, k'a to landa ra, muso ta saninyabariya be yelema o ce fe. O ce fana saninyabari be to fo logokun kelen. Ni o ce ka la lanan o lanan kan, o lanan saninyabari be to.
- 25** "Ni jori ka bon muso do fe ka tere dama ke, k'a soro a ta landa wagati te, walama ni a ta landa wagati le nana janya ka teme a cogokoro kan, o wagati bee ra, a saninyabari be to, i n'a fo a ta landa wagati ra.
- 26** Ni a ka la lanan o lanan kan, walama ni a ka sigi siginan o siginan kan, o fana saninyabari be to, i n'a fo a ta landa wagati ra.
- 27** Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka maga o lanan walama o siginan na, o tigi ka kan k'a ta faniw ko, k'a yere ko fana. A saninyabari be to fo ka taga wula se.
- 28** "Ni o jori nana lo, muso ka kan ka tere wolonfla ke ka soro ka saninya tuun.
- 29** A tere seeginan, a ka kan ka jenetugani fla, walama sokonotugani fla jini ka taga ni o ye sarakalasebaga fe, Nɔgɔnkunben fanibon* donda ra.
- 30** Sarakalasebaga bena tugani kelen ke jurumunyafa saraka ye, ka to kelen ke saraka jenita ye. O cogo ra, sarakalasebaga be a saninya Matigi Ala na koro ka bo a ta joribon na.
- 31** "Ayiwa, aw ye a fo Izirayelimogow ye ko wagati min ni o saninyanin te, o kana gbara ne Ala ta yoro saninman* na, janko o Nɔgɔnkunben fanibon min be a yira ko ne be aw ce ra, o kana na o lanogɔ o ta saninyabariya koson, k'a to ne ye o faga.
- 32** "Ayiwa, ni damajalan ka ce mina k'a ke ko neen be bon a fe, walama ni lawa be bon a fe k'a soro bana te a ra, k'a lanogɔ, o sariyaw le ye nin ye;
- 33** ani ni muso be landa ra, walama ni ce ka jen ni muso ye k'a soro muso saninyabari lo, o sariyaw le ye nin ye."

Sarakalasebagaw 16

Jurumun yafalonba

- 1** Ayiwa, Haruna dence fla tun sara, sabu olugu tun ka wusunan don ni tasuma min ye Matigi Ala na koro, o cogo tun ma ben ni Matigi Ala ta sariya ye. Ayiwa, olugu ta saya ko fe, Matigi Ala kumana Musa fe.

- ²Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko: "A fɔ i kɔrɔcɛ Haruna ye ko a kana to ka don tuma bɛɛ yɔrɔ saninmanba* kɔnɔ, boncɛtigɛfani kɔ fɛ, jɛnɔɔɔɔnya kesu* ni a datugunan bɛ yɔrɔ min na, ni o tɛ, a bɛna sa; sabu ne bɛ ne yɛrɛ yira aw ra sankaba jamijan ra o kesu datugunan le kunna.
- ³Haruna ka kan ka don ne ta yɔrɔ saninman kɔnɔ cogo min na, o ye nin ye: a ka kan ka misitoran kaɓaman kelen mina ka o kɛ a yɛrɛ ta jurumunyafa saraka ye, ka sagajigi kelen kɛ a yɛrɛ ta saraka jɛnita ye.
- ⁴A bɛ a ta lɛnfaniw don a yɛrɛ ra, minw ye forokiyasurun ye, ani a kurusi, k'a yɛrɛ cɛsiri ni a cɛsiranin ye, ka jalamugu fugula gbɛman biri a kun na. A bɛ a yɛrɛ ko fɔlɔ, ka sɔrɔ ka o fani saninmanw don a yɛrɛ ra.
- ⁵A ka kan ka bakɔrɔnin fla mina Izirayeli jama fana fɛ ka o kɛ o ta jurumunyafa saraka ye, ani sagajigi kelen, ka o kɛ o ta saraka jɛnita ye.
- ⁶Haruna ye a ta misitoran mina k'a kɛ saraka ye, k'a yɛrɛ ta jurumun, ani a ta somɔɔw ta jurumun kafari.
- ⁷O kɔ, a ye bakɔrɔnin fla mina ka na ni o ye Matigi Ala ɓa kɔrɔ, Nɔɔɔnkunben fanibon* donda ra.
- ⁸A ye kara la*, janko k'a lɔn o bakɔrɔnin fla ra, juman le bɛ kɛ Matigi Ala ta ye, ani juman le bɛ bla ka taga kongo kɔnɔ .
- ⁹Ni bakɔrɔnin min ka kɛ Matigi Ala ta ye, Haruna bɛna o mina ka o faga k'a kɛ jama ta jurumunyafa saraka ye.
- ¹⁰Bakɔrɔnin min kɛra bakɔrɔnin blata ye, a bɛna o ɓanaman mina k'a lɔ Matigi Ala ɓa kɔrɔ, ka jurumun kafari ni a ye, k'a gbɛn ka taga kongo kɔnɔ, k'a kɛ bakɔrɔnin blata ye.
- ¹¹"Ayiwa, ni o kɛra, Haruna bɛ a ta misitoran mina, ka o kɛ k'a yɛrɛ ta jurumun ni a ta somɔɔw ta jurumun kafari; a ye o misitoran kannatigɛ.
- ¹²O kɔ, a ye wusunandaga dɔ ta, ka takami dɔ cɛ wusunanjɛnifɛn kan, Matigi Ala ɓa kɔrɔ, ka o kɛ wusunandaga kɔnɔ, ka wusunanmugu boro ɓa fla kɛ minan dɔ kɔnɔ, ka taga ni o bɛɛ ye boncɛtigɛfani kɔ fɛ yɔrɔ saninmanba* kɔnɔ.
- ¹³Ni a donna yi, a ye wusunan kɛ takami kan Matigi Ala ɓa kɔrɔ, janko wusunan sisi ye wuri ka kɛ jɛnɔɔɔɔnya kesu datugunan kan k'a datugu. Ni o kɛra, Haruna tena sa.
- ¹⁴A bɛna misitoran jori dɔ ta, ka taga o seriseri ni a borokanden ye kesu datugunan ɓafɛyɔrɔ kan, a tɛrɛɔyanfan na; a ye a borokanden su jori ra tuun k'a seriseri kesu datugunan ɓa fɛ sɓnaga wolonfla.
- ¹⁵"O kɔ, a bɛ Izirayeli jama ta bakɔrɔnin mina ka o kannatigɛ, ka o kɛ o ta jurumunyafa saraka ye. A ye taga ni o jori ye boncɛtigɛfani kɔ fɛ. A k'a kɛ cogo

min ni misitoran jori ye, a ye a ke o cogo kelen na. A ye jori do seriseri kesu datugunan kan, ka do seriseri a na fe.

16"O cogo ra, Izirayelimogow ka Ala ta yoro saninmanba lanogw ni o ta kanminabariyaw, ani o ta hakekow, ani o ta jurumun minw bee ye, Haruna be o bee kafari. A be fanibon yoro to bee fana ta ke o cogo ra, sabu o fanibon be o mogw saninyabariw le ce ra.

17"Ni Haruna be don yoro saninmanba kono ka taga jurumun kafari wagati min na, mogw si man kan ka ke fanibon kono o wagati ra, fo ka taga a bo. A be jurumun kafari ke a yere ni a ta somogow ye, ani Izirayelimogow jama bee lajennin ye.

18Ni a bora, a ye taga sarakajenifen koro Matigi Ala na koro, ka taga jurumun kafari ke sarakajenifen kan. A ye misitoran ni bakoronin jori do mun sarakajenifen gbanw bee ra.

19A be jori seriseri sarakajenifen kan ni a borokanden ye, sijaga wolonfla, k'a saninya Izirayelimogow ta hakekow ma, k'a bla danna ne ye.

20"Ayiwa, ni Haruna ka jurumun kafari ka ban, ka yoro saninmanba ni Nogonkunben fanibon ni sarakajenifen saninya, o tuma bakoronin min be gben ka taga kongo kono, a ye o mina ka na.

21Haruna ye a boro fla la o bakoronin kun na; Izirayelimogow ka terenbariyako minw bee ke, ani o ta hakekow, ani o ta jurumunw, Haruna ye o bee fo ka o kunko la bakoronin kan. A be o jurumunw bee kunko la bakoronin kunna; o ko, a be mogw do bla a ye o bakoronin gben ka taga kongokolon kono.

22O be o bakoronin gben ka taga kongokolon kono; ni o kera, bakoronin be taga ni o ta jurumunw bee ye kongo kono.

23"O ko, Haruna be don Nogonkunben fanibon kono. A tun ka lenfani minw don, ka don yoro saninman* kono, a be o bo ka o bla yoro saninman kono yi.

24A ye a yere ko ni ji ye yoro saninman do ra, ka soro k'a ta faniw don. O ko, a ye bo ka na a ta saraka jenita ni jama ta saraka jenita jeni. A ye a yere ta jurumun ni jama ta jurumun kafari.

25Began min kera jurumunyafa saraka ye, a be o turu fana jeni sarakajenifen kan.

26"Mogw min ka bakoronin gben ka taga kongo kono, o tigi ka kan k'a ta faniw ko, k'a yere ko fana, ka soro ka don dugu kono.

27"Missitoran ni bakoronin min kera jurumunyafa saraka ye, o donna ni minw jori ye yoro saninmanba kono ka jurumun kafari, o ka kan ka taga ni olugu ye fanibonw ko fe, ka taga o gbolo ni o sogo ni o bo bee jeni.

28Ni mogw min ka o jeni, o tigi ka kan k'a ta faniw ko, k'a yere ko ji ra; o ko, a be soro ka don dugu kono.

²⁹"Ayiwa, nin ye sariya wuribari le ye aw fe. San karo wolonflanan, o karo tere tan, aw ka kan ka aw yere majigi Ala na korɔ; aw man kan ka baara si ke o lon na, aw Izirayelimogow, ani lonan minw siginin be aw fe.

³⁰Sabu o lon le ra aw ta jurumunw be kafari, ka aw saninya. Ni o kera, aw bena saninya ka bo aw ta jurumunw bee ra Matigi Ala na korɔ.

³¹Aw man kan ka foyi ke o lon na; aw ka kan ka nenekiri, ka aw yere majigi Ala na korɔ. O ye sariya wuribari le ye.

³²"Ayiwa, turu saninman* kera sarakalasebaga min kan k'a saninya, k'a sigi sarakalasebagaya ra a face no ra, ale le be jurumunw kafari; a ka kan ka lenfaniw le don, fani saninmanw.

³³A bena jurumun kafari ke, ka yoro saninmanba saninya, ka Nogonkunben fanibon ni sarakajenifen saninya, ka sarakalasebagaw ni jama bee lajennin saninya.

³⁴"Nin sariya ye sariya wuribari le ye aw fe. Aw ka kan ka Izirayelimogow ta jurumunw bee kafari o ye sipaga kelen san o san." Ayiwa, Matigi Ala tun ka fen o fen fo Musa ye, Haruna ka o bee ke.

Sarakalasebagaw 17

Saninyari ko ta sariyaw Began fagayoro ta sariya

¹Matigi Ala kumana Musa fe k'a fo a ye ko:

²"A fo sarakalasebagaw ye, Haruna ni a dencew, ani Izirayelimogow bee ye, ko:

³Matigi Ala ka min fo o le nin ye: 'Ni Izirayelimogo do ka misi, walama saga, walama ba faga dugu kono, walama so ko fe,

⁴ni a ma na ni a ye Nogonkunben fanibon* na fe ka na a faga o yoro ra, k'a ke saraka ye Matigi Ala na korɔ fanibon donda ra, o hake be to o tigi kunna, sabu a kera i n'a fo a ka mogow le faga. O tigi ka kan ka faran ka bo Izirayeli jamanadenw na.

⁵O kun ye janko Izirayelimogow kana o ta beganw faga kongo kono o yere ma yi; o ye na ni a ye sarakalasebaga fe Matigi Ala na korɔ, Nogonkunben fanibon donda ra, ka na a ke ninsondiya saraka ye k'a di Matigi Ala ma.

⁶Ni o ka o began faga, sarakalasebaga be a jori seriseri Matigi Ala ta sarakajenifen kan, Nogonkunben fanibon donda ra. A be a turu jeni sarakajenifen kan. O be ke saraka ye min kasa ka di Matigi Ala ye.

⁷O ra, Izirayelimogow si man kan ka taga o ta beganw faga kongo kono tuun ka saraka bo bakoronin jinaw ye, ka jen ni o jinaw ye ka jurumun ke. Nin sariya ye sariya wuribari le ye Izirayelimogow ni o ta durujaw bee fe.'

⁸O kosɔn i ye a fɔ o ye ko ni Izirayelimɔgɔ dɔ, walama lonan minw siginin be o fe, ni o dɔ ka saraka jenita dɔ bɔ, walama saraka suguya wɛɛ,

⁹ni a ma na ni a ye Nɔgɔnkunben fanibon donda ra, ka na o saraka bɔ Matigi Ala ye, o tigi ka kan ka faran ka bɔ a ta jamana mɔgɔw cɛ ra.”

Izirayelimɔgɔw man kan ka jori domu

¹⁰Ni Izirayelimɔgɔ dɔ, walama lonan minw siginin be o fe, ni o dɔ ka began dɔ jori domu, ni a kɛra began o began jori ye, ne Ala bɛna wuri o tigi kama, k’a faran ka bɔ a ta jamana mɔgɔw cɛ ra;

¹¹sabu fɛnɔnanaman bɛɛ nin be a jori le ra. O kosɔn Matigi Ala k’a fɔ ko aw ta beganw bɛɛ jori ye kɛ sarakajɛnifɛn kan, janko ka aw ta jurumun kafari. Nin min be jori ra, o le b’a to jori be kɛ ka jurumun kafari.

¹²O le kosɔn ne k’a fɔ Izirayelimɔgɔw ye ko: ‘Aw si man kan ka jori domu. Hali lonan minw be o fe, o si man kan ka jori domu.’

¹³Ni Izirayelimɔgɔ dɔ, walama lonan minw be o fe, ni o dɔ ka kongosogo walama kɔnɔ dɔ mina kongo ra, min be domu, a ka kan ka a jori bɔn dugu ma ka a datugu ni buguri ye.

¹⁴Sabu fɛnɔnanaman bɛɛ nin ye a jori le ye, jori min b’a ra. O kosɔn ne k’a fɔ Izirayelimɔgɔw ye ko: ‘Aw kana fɛnɔnanaman si jori domu; sabu fɛnɔnanaman bɛɛ nin ye a jori le ye. Mɔgɔ o mɔgɔ k’a domu, o tigi be faran ka bɔ Izirayelimɔgɔw cɛ ra.’

¹⁵Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka jufasogo, walama wara datɔ domu, ni a kɛra Izirayelimɔgɔ ye, walama lonan, o tigi ka kan k’a ta faniw ko, k’a yɛɛ ko. A saninyabari be to fɔ ka taga wula se. O kɔ fe, a be sɔrɔ ka saninya.

¹⁶Ni a ma a ta faniw ko, k’a yɛɛ ko, o hake bɛna bɔ a tigi ra.”

Sarakalasebagaw 18

Jɛn minw ma daga cɛ ni muso cɛ

¹Matigi Ala kumana Musa fe k’a fɔ a ye ko:

²”Kuma Izirayelimɔgɔw fe, k’a fɔ o ye ko: ‘Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala.

³Aw tun be Misiran jamana ra tuma min na aw ka ko minw ye olugu fe, aw kana o ladegi. Ne be tagara ni aw ye Kanaana jamana min na fana, aw kana taga o jamana mɔgɔw ta koketaw ladegi. Aw man kan ka o ta landaw ta.

⁴Aw ka kan ka ne ta cifɔninw le kɛ, ka ne ta sariyaw sira tagama; sabu ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala.

⁵” ‘Aw ye ne ta sariyaw ni ne ta cifɔninw sira tagama. Ni mɔgɔ min ka o sariyaw sira tagama, o tigi bɛna kisi o le sababu ra; sabu ne le ye Matigi Ala ye.

- 6" 'Ayiwa, aw ra ce si man kan ka gbara muso do ra, ka jen ni a ye, k'a soro a ni o muso bee ye gbakelenmogow ye. Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala.
- 7" 'I man kan ka jen ni i bamuso ye k'a lebu; sabu i bamuso lo. I man kan ka jen ni a ye, ka i face lebu.
- 8" 'I man kan ka jen ni i face ta muso do ye fana, ka i face lebu.
- 9" 'I man kan ka jen ni i balemamuso ye; ni aw bee kera fa kelen ni ba kelen o, walama ni aw kera fa kelen na, nka aw te ba kelen na o, walama ni aw kera ba kelen na, nka aw te fa kelen na o, ni aw worora lu kelen kono o, walama ni aw ma woro lu kelen kono o, i man kan ka jen ni a ye.
- 10" 'I man kan ka jen ni i mamaden si ye, ka i yere lebu.
- 11" 'I man kan ka jen ni i face ta muso do ta denmuso ye, sabu i balemamuso lo.
- 12" 'I man kan ka jen ni i face koromuso, walama ni a dogomuso do ye, sabu i tenenmuso lo.
- 13" 'I man kan ka jen ni i bamuso koromuso walama a dogomuso ye, sabu i tenenmuso lo.
- 14" 'I man kan ka i face balemace lebu, ka jen ni a muso ye, sabu i tenenmuso lo.
- 15" 'I man kan ka jen ni i buranmuso ye, sabu i dence muso lo. I man kan ka jen ni a ye.
- 16" 'I man kan ka jen ni i balemace muso ye, ka i balemace lebu.
- 17" 'I man kan ka jen ni muso do ye, ka seko ka jen ni a denmuso fana ye. I jenna ni muso min ye, i man kan ka jen ni o muso mamaden si ye; sabu olugu ni o muso bee ye gbakelenmogow le ye. Ni mogow min ka o ke, o tigi ka kojuguba le ke.
- 18" 'I man kan ka i muso dogomuso furu, ka jen ni a ye, k'a i muso to si ra, ka celiya don o ni jagon ce.
- 19" 'I man kan ka gbara muso si ra ka jen ni a ye, k'a soro a be a ta landa ra, sabu a saninyabari lo.
- 20" 'I man kan ka i mogowjagon ta muso jini, ka jen ni a ye, ka i yere lanogo ni a ye.
- 21" 'I kana son ka i den si di o ye a don tasuma ra, k'a ke saraka ye ka Moloki ta jo son ni a ye. I man kan ka i ta Ala togo cen o cogo ra, sabu ne le ye Matigi Ala ye.
- 22" 'I man kan ka jen ni i cejagon ye i n'a fo ce be jen ni muso ye cogo min na; o ye ko haramunin le ye.
- 23" 'I man kan ka jen ni began ye, ka i yere lanogo. Muso fana man kan k'a yere di began ma, a ye jen ni a ye. O ye kokolonba le ye.

24” ‘Ayiwa, aw kana aw yere lanogɔ ni nin kow si ye, sabu ne bena siya minw gben ka bo aw ja, olugu tun ka o yere lanogɔ ni nin kow bee le ye.

25” O k’a ke ten ka jamana bee lanogɔ. O koson ne bena o hake bo o ra, k’a to o ta jamana ye o bee foono.

26” ‘O ra aw ka kan ka ne ta cifoninw, ani ne ta kolatigeninw bee sira tagama. Aw Izirayelimogow, walama lonan minw be aw ce ra, aw si man kan ka nin ko haramuninw jogon do ke;

27” sabu mogɔ minw sigira jamana ra ka kon aw ja, olugu ka nin ko haramuninw jogon le ke, ka jamana bee lanogɔ.

28” Ni aw ka o kow jogon ke, ka jamana lanogɔ, jamana bena aw fana foono, i n’a fo minw tun sigira jamana ra aw ja, jamana ka olugu foono cogo min na.

29” ‘Aw ra ni min o min ka nin ko haramunin jogon do ke, ne bena o tigi faran ka bo a ta jamana mogow ce ra.

30” ‘Ayiwa, aw ka kan ka ne ta koketaw sira le tagama. Nin ko haramunin minw tun be kera jamana konɔ ka soro aw ma se yi ban, aw man kan ka o kow si ladegi ka aw yere lanogɔ, sabu ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala.’ “

Sarakalasebagaw 19

Sariya wɛɛ minw fɔra Izirayelimogow ye Izirayelimogow ka kan ka saninya

1” Ayiwa, Matigi Ala kumana Musa fe k’a fo a ye ko:

2” Kuma Izirayelimogow bee lajennin fe k’a fo o ye ko: ‘Aw ka kan ka saninya, sabu ne saninyanin lo, ne Matigi Ala, aw ta Ala.

3” ‘Aw bee ye aw fa ni aw ba bonya. Ne ka Nenekirilon min sigi, aw ka kan ka o jate fana, sabu ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala.

4” ‘Aw kana jabo batofen gbansanw fe ka o bato. Aw kana nege yeele ka o ke batofen do ye k’a bato; sabu ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala.’ “

Sarakaw ta sariya

5” ‘Ni aw b’a fe ka ninsondiya saraka bo ne ye, aw y’a ke ka kapa ni a kecogo ye, janko ne ye aw ta saraka mina.

6” Aw be o saraka di ne ma lon min na, a sogo ka kan ka domu k’a ban o lon yere ra. Ni a to ka si, aw ye o domu o dugusagbe. Nka ni a to belen ka to a dugusagbe flanan, aw ye o jeni tasma ra k’a ban.

7” Ni mogɔ o mogɔ ka sarakasogo domu ka taga se fo tere saba, o tigi ta saraka te mina, sabu a sogo kera fen haramunin ye.

⁸Ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka o sogo domu, o hake be o tigi kan; sabu o saraka min dira ne ma, a ma o jate fen saninman ye. O tigi ka kan ka faran ka bo Izirayeli jamanadenw na.’ “

Simantige ta sariya

⁹” ‘Ayiwa, ni aw nana ke aw ta simanw kan ye aw ta jamana ra tuma min na, aw ye foro kerɛfeyɔɔ ta simanw to yi, aw kana o kan. Siman minw fana kanbari tora, walama minw benbenna, aw kana seko ka taga olugu kan tuun.

¹⁰Ni aw be aw ta rezenmɔ fana bo, minw tora tigebari ye, walama minw benbenna, aw kana seko ka taga olugu tɔmɔ. Aw ye o to fagantanw ni lonanw ye; sabu ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala.’ “

Mɔɔɔɔɔɔɔn kanuya ta sariya

¹¹” ‘Aw kana sonyari ke; aw kana faninya tige, walama ka aw mɔɔɔɔɔɔɔn janfa.

¹²Aw kana kari gbansan faninya kan ni ne tɔɔ ye, ka ne tɔɔ cen, sabu ne le Matigi Ala ye.

¹³” ‘Mɔɔɔ kana a mɔɔɔɔɔɔɔn tɔɔ. I kana i mɔɔɔɔɔɔɔn borofen bɔsi a ra. I ta baaraden sara kana si i boro.

¹⁴I kana torogberen neni. I kana fen bla fiyentɔ ja, k’a to a ye talon a ra. I ka kan ka siran Ala ja, sabu ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala.

¹⁵” ‘Ni i be kiti tige, i ye a tige terenninya kan. I kana jo di fagantan ma a ta fagantanya kosɔn, i fana kana kiti diya fagama ra a ta fagamaya kosɔn. Ni i be i mɔɔɔɔɔɔɔn ta kiti tige, i ye a ke can le kan.

¹⁶I kana yaala ka nafiya ke mɔɔɔw ce ra. I kana seereyajugu fo i mɔɔɔɔɔɔɔn ta ko ra min be se ka ke a fagasababu ye; ne le ye Matigi Ala ye.

¹⁷” ‘I kana i balema kɔninya i jusukun na gbansan. Ni a ka ko do le ke min man ji, i ye o fo a ja na k’a gbeleya, janko o kana na i fana jaraki ni a ye.

¹⁸Ni mɔɔɔ do ka ko do ke i ra, i kana a fo ko i be a juru sara. Ni i balema do ka ko do ke i ra min ka i dimi, i kana o ko to i yere kɔnɔ. I ka kan ka i mɔɔɔɔɔɔɔn kanu i ko i yere, sabu ne le ye Matigi Ala ye.’ “

Fen minw te suguya kelen ye

¹⁹” ‘Ayiwa, aw ka kan ka ne ta sariyaw sira tagama. Aw ta began minw te began suguya kelen ye, aw kana a to olugu ye jen. Siman minw fana te siman suguya kelen ye, aw kana olugu dan foro kelen kɔnɔ. Fani minw te fani suguya kelen ye, aw kana o karan ɔɔɔn na ka o don.’ “

Jɔnmuso maminanin ta sariya

²⁰” ‘Ni ce do ka jɔnmuso do mamina, k’a sɔɔ a m’a kunmabo, jɔnmuso matigice fana m’a labla, ni ce were nana jen ni o muso ye, o tigi ka kan ka warida do sara.

Nka o man kan ka o faga, sabu jɔnmuso tun ma kunmabɔ, a tun tɛ a yɛrɛ ta ye fana.

²¹O cɛ ye na ni sagajigi kelen ye Nɔgɔnkunbɛn fanibon* donda ra, a ta hake kosɔn, ka na o di Matigi Ala ma hakebɔ saraka ye a ta hake kosɔn.

²²Sarakalasebaga bɛna a ta jurumun kafari ni o hakebɔ saraka ye Matigi Ala ja kɔrɔ. Cɛ ta jurumun bɛna yafa a ma.’ “

Yiridenw ta sariya

²³ ‘Ayiwa, ni aw tagara se Kanaana jamana ra tuma min na, ni aw ka yiri suguya caman turu, minw bɛ den, aw ka kan ka o yiriw denw jate i n’a fɔ yiriden saninyabariw, fɔ san saba; fɔ ka taga o san saba dafa, aw man kan ka o yiridenw domu.

²⁴A san naaninan, o yiriw bɛna den minw kɛ, o denw bɛɛ bɛna bla danna ne ye; aw bɛna janagbɛ dɔ kɛ o yiridenw ko ra, ka ne bonya.

²⁵A san loorunan le ra, aw bɛ se ka o yiridenw domu. O cogo ra, aw ta yiriw bɛna den caman kɛ aw ye san o san. Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala.’ “

Lagberi ni josɔn ta sariya

²⁶ ‘Aw kana jufasogo domu. Aw kana subagaya kɛ, aw kana lagberi kɛ.

²⁷Aw kana aw kun li, ka si dɔ to aw kun cɛmance ra. Aw kana aw bonbosi kerɛfɛyɔrɔw dama li.

²⁸Ni mɔgɔ ka sa aw fɛ, aw kana aw fari cici ni muru ye ko mɔgɔ sara aw fɛ. Aw kana aw fari jɛgɛnjɛgɛn. Ne le ye Matigi Ala ye.

²⁹ ‘Aw kana jɛn siri ni josɔnbagaw ye ka aw denmusow bla jatɔya ra ni o ye, ka o lebu; ni o tɛ, jamana bɛɛ bɛna na jabo o jow fɛ, ka kojugu caya jamana kɔnɔ.

³⁰Ne ka Nenekirilon* minw fɔ aw ye, aw ka kan ka o lonw jate; aw ka kan ka bonya la ne ta batoyɔrɔ saninman kan fana. Ne le ye Matigi Ala ye.

³¹ ‘Minw b’a fɔ ko o bɛ kuma ni suw ye, ka lagberi kɛ, aw kana taga olugu fɛ ko aw bɛ taga lagberi kɛ. Ni aw ka o kɛ, aw bɛna aw yɛrɛ lanɔgɔ. Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala.’ “

Mɔgɔkɔrɔbaw ni lonanw ta sariya

³² ‘Aw ye wuri ka lɔ mɔgɔkɔrɔba kunsigigbetigi ja kɔrɔ; aw ye mɔgɔkɔrɔba bonya kosebɛ. Aw ye siran aw ta Ala ja; ne le ye Matigi Ala ye.

³³ ‘Ni lonan dɔ ka na sigi aw ta jamana ra, aw kana a jɔnyamina.

³⁴Aw ye lonanw minako ja, k’a kɛ i n’a fɔ aw yɛrɛ dɔ lo. Aw ye o kanu k’a kɛ i n’a fɔ o ye aw dɔ le ye, sabu aw fana tun ye lonanw le ye Misiran jamana ra. Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala.’ “

Jago ta sariya

35”Aw kana mɔɔɔ tɔɔɔ jago ra. Ni aw bɛ fiyeere kɛ, ni aw bɛ fɛn suma, aw kana dɔ bɔ a mɛtɛrɛda ra, walama a kiloda ra, walama a litirida ra.

36Aw y’a to aw ta sumanikɛnan ye bɛn, a kiloda ye dafa; aw kana dɔ bɔ aw ta sumanikɛminanw na fana. Ne le Matigi Ala ye, aw ta Ala, min ka aw labɔ Misiran jamana ra.

37” ‘Aw ye ne ta sariyaw ani ne ta cifɔninw bɛɛ kɛ, ka tagama ka kapa ni o ye, sabu ne le ye Matigi Ala ye.’ “

Sarakalasebagaw 20

Josɔn ni lagberi ta kiti

1Matigi Ala kumana Musa fɛ k’a fɔ a ye ko:

2”Kuma Izirayɛlimɔɔɔw fɛ, i ye a fɔ o ye ko: ‘Ni Izirayɛlimɔɔɔ dɔ, walama lonan minw bɛ ni aw ye, ni o dɔ k’a den di, k’a kɛ ka Molɔki ta jo sɔn, o tigi ka kan ka faga. Mɔɔɔw ye jɛn k’a bon ni kabakuru ye k’a faga.

3Ne bɛna wuri o tigi kama, k’a faran ka bɔ Izirayɛlimɔɔɔw ra, sabu a k’a den dɔ di, ka Molɔki ta jo sɔn ni a ye minkɛ, a ka ne ta yɔɔɔ saninman* le lanɔɔɔ, ka ne tɔɔɔ saninman cɛn.

4Ayiwa, aw jamana mɔɔɔw, ni aw ka aw ja tugu o ko jɔɔɔn kan, ni aw ma sɔn k’a tigi faga,

5ne yɛrɛ le bɛna juguya a ma kɔsɛbɛ, ale ni a ta gba bɛɛ, ka o faran ka bɔ o ta jamana mɔɔɔw cɛ ra, ani minw bɛɛ bɛ jɛn ni o mɔɔɔw ye, ka Molɔki ta jo sɔn.

6” ‘Minw b’a fɔ ko o bɛ kuma ni suw ye, ka lagberi kɛ, ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka taga olugu dɔ fɛ, ne bɛna wuri o tigi kama kɔsɛbɛ, k’a faran ka bɔ a ta jamana mɔɔɔw cɛ ra.’ “

Jɛn minw ma daga cɛ ni muso cɛ

7” ‘Aw ye aw yɛrɛ saninya ka kɛ mɔɔɔ saninmanw ye, sabu ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala.

8” ‘Aw ye jija ka ne ta sariyaw sira tagama, sabu ne le ye Matigi Ala ye, min bɛ aw saninya.

9” ‘Ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka kumajugu fɔ a face walama a bamuso ma, o tigi ka kan ka faga. A fagari kunko bɛna ben a yɛrɛ le kan, sabu a ka kumajugu fɔ a face walama a bamuso ma.

10” ‘Ni cɛ min ka jɛn ni a mɔɔɔjɔɔɔn muso ye, o cɛ ni o muso bɛɛ ka kan ka faga.

11” ‘Ni cɛ min ka jɛn ni a face muso ye, k’a face lebu, o cɛ ni o muso bɛɛ ka kan ka faga; o fagari kunko bɛna ben o yɛrɛ le kan.

- 12” ‘Ni ce min ka jen ni a dence muso ye, o ce ni o muso bee ka kan ka faga, sabu o ka kojagamininba le ke. O fagari kunko bena ben o yere le kan.
- 13” ‘Ni ce fla ka jen i n’a fo ce be jen ni muso ye cogo min na, o ka ko haramunin le ke. O ka kan ka o faga. O fagari kunko bena ben o yere le kan fana.
- 14” ‘Ni ce do ka muso do ta, ka soro ka o muso denmuso fana ta tuun, o ye kojuguba le ye. O ka kan ka o saba bee jeni, janko o kojugu jagon kana ye aw ce ra.
- 15” ‘Ni ce min ka jen ni began ye, o ce ka kan ka faga; o ka kan ka began fana faga.
- 16” ‘Ni muso min fana k’a yere di began do ma ka jen ni a ye, o ka kan ka o muso ni o began bee faga. Ni o fagara, o fagari kunko bena ben o yere le kan.
- 17” ‘Ni ce min k’a balemamusu ta, fakelenden, walama bakelenden, ka jen ni a ye, ka jagon lebu, o ye maroyakoba le ye. Olugu ka kan ka faran ka bo Izirayeli jamanadenw na o balema tow bee ja na. O ce jenna ni a balemamusu ye minke, o hake ka kan ka ben a kan.
- 18” ‘Ni ce min ka jen ni muso do ye ka o muso to landa ra, o fla bee ka kan ka faran ka bo o ta jamana magow ce ra, sabu o ka o yere lanogo jori ra, ka ne ta sariya cen.
- 19” ‘I man kan ka jen ni i bamusu balemamusu ye, walama i face balemamusu, sabu i tenenmusu lo. Ni mago min ka o ke, o hake bena ben o tigi yere kan.
- 20” ‘Ni ce min ka jen ni a benogocce ta muso ye, k’a benogocce lebu, o hake bena ben o ce ni o muso kan. O tena den soro fo ka taga o sa.
- 21” ‘Ni ce min k’a balemace musu ta, o ye ko nagonin le ye. O tena den soro, sabu o ce k’a balemace lebu.’ “

Izirayelimogow ka kan ka saninya

- 22” ‘Aw ye ne ta sariyaw ni ne ta cifoninw bee ke, k’a sira tagama; ni o kera, ne be tagara ni aw ye jamana min na, o jamana tena aw fonow.
- 23Ne bena siya minw gben ka bo aw ja fe, aw kana olugu ta landaw ta, sabu o siyaw ka nin kojuguw bee le ke, fo k’a to ne ka o haramuya.
- 24O le koson, ne k’a fo aw ye ko o jamana bena ke aw le ta ye. Ne bena o jamana di aw ma, konow ni li be woyo o jamana min na; sabu ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala. Ne le ka aw panawoloma ka bo siya tow ce ra.
- 25” ‘O koson sogo saninyaninw ni sogo saninyabariw, ani konow saninyaninw ni konow saninyabariw, aw ka kan ka olugu lon ka bo jagon na, janko aw kana aw yere lanogo ni o fen saninyabariw si ye; aw kana aw yere lanogo ni o sogow ye, walama o konow, walama o fenpanaman minw be fofu o konobara kan dugu ma. Ne ka o fenw yira aw ra, janko aw ye a lon ko o saninyanin te.

26” ‘Aw ye aw yere bla danna ka saninya ne ye, sabu ne Matigi Ala, ne saninyanin lo. Ne ka aw janawoloma ka bo siya tow ce ra, janko aw ye ke ne ta magow ye.

27” ‘Cew ni muso minw b’a fo ko o be kuma ni suw ye, ka lagberi ke, aw ka kan ka olugu faga. Aw ye o bon ni kabakuru ye ka o faga. O ta fagari kunko bena ben o yere le kan.’ “

Sarakalasebagaw 21

Sariya min be sarakalasebagaw kan

1Matigi Ala k’a fo Musa ye ko: “Kuma sarakalasebagaw fe, minw ye Haruna dencew ye, i ye a fo o ye, ko ni sarakalasebaga do ta mago sara, a man kan ka gbara o su ra k’a yere lanogo,

2fo ni a kera a yere ta somogo do ye, a bamuso, walama a face, walama a ta den, walama a korce walama a dogce.

3Ni a balemamuso do lo, min sunguruman lo, ni o tun be jagon fe so kono, a be se ka gbara ale fana su ra k’a yere lanogo, sabu a balemamuso ma furu.

4”Sarakalasebaga ye Izirayelimogow jamogo le ye, a ta sarakalasebagaya koson. O ra, a man kan k’a yere lanogo, k’a yere lebu.

5”Sarakalasebaga man kan k’a kun yoro dow li, walama k’a bonbosi kerefeyorow li, walama k’a yere fari yoro dow tigetige ni muru ye.

6A ka kan ka saninya le, ka bla danna Ala ye; a man kan ka ne Ala togo cen, sabu ale le be siman sarakaw jeni tasuma ra Matigi Ala ye, min ye o ta Ala ta saraka ye. O koson a ka kan ka ke mago saninman le ye.

7”Sarakalasebaga man kan ka jatomuso furu, walama ce do ka muso min nega ka jen ni a ye, walama muso furusanin do, sabu sarakalasebaga blara danna ka saninya ka ke Matigi Ala ta le ye.

8”Izirayelimogow bee ka kan ka sarakalasebagaw jate mago saninmanw ye, sabu olugu le be aw ta Ala ta sarakaw lase. Aw ye o jate mago saninmanw ye, sabu ne saninyanin lo, ne Matigi Ala min ka aw saninya.

9”Ni sarakalasebaga do denmuso ka jen ni josonbagaw ye k’a yere bla jatoya ra ni o ye, k’a yere lebu, a k’a face le lebu. O ka kan k’a jeni.”

Sariya min be sarakalasebagaw kuntigi kan

10”Ayiwa, sarakalasebaga min be a balema sarakalasebaga tow kunna, turu saninman* kera min kun na k’a saninya, ka sarakalasebagaya faniw don a ra, ale man kan k’a kunsigi pagaminin to, walama k’a ta fani faran, kojugu do koson.

11A man kan ka gbara su ra k’a yere lanogo, hali ni a face, walama ni a bamuso su lo.

¹²A man kan ka bɔ yɔrɔ saninman* kɔnɔ ka taga sangayɔrɔ ra, janko a kana na Matigi Ala ta yɔrɔ saninman lanɔgɔ, sabu turu saninman* kɛra ale le kun na, k'a saninya k'a bla danna Ala ta baara kama. Ne le ye Matigi Ala ye.

¹³"Sarakalasebagaw kuntigi ka kan ka sunguru le furu.

¹⁴Muso cɛ sanin, walama muso furusanin, walama cɛ dɔ ka sunguru min nɛgɛ ka jɛn ni a ye, walama jatɔmuso, a man kan ka o dɔ furu. A ka kan ka sunguru dɔ le furu a yɛrɛ ta siyamɔgɔw ra,

¹⁵janko a denw kana kɛ den saninyabariw ye, ka ɲagami a ta siyamɔgɔw ra; sabu ne le ye Matigi Ala ye, min ka a saninya."

Sarakalasebaga ka kan ka kɛ mɔgɔ dafanin ye

¹⁶Ayiwa, Matigi Ala kumana Musa fɛ k'a fɔ a ye ko:

¹⁷"A fɔ Haruna ye, ko a ta durujaw ra, ko ni fiyɛn ka sɔrɔ a dence min o min fari ra, ko o man kan ka gbara ko a bɛ a ta Ala ta saraka lase a ma.

¹⁸Ni fiyɛn bɛ mɔgɔ o mɔgɔ ra, o tɛ se ka gbara ne ta sarakajɛnifɛn na ka saraka lase ne ma. O ra, mɔgɔ o mɔgɔ ye fiyɛntɔ ye, walama senkelen, walama min ɲada cogo man ɲi, walama min sen kelen ka jan ni kelen ye,

¹⁹walama min sen kelen, walama a boro kelen man ɲi,

²⁰walama dantɔ, walama mɔgɔ cɔrɔkɔnin, walama nɔ bɛ mɔgɔ min ɲaden kan, walama sɔninya bɛ mɔgɔ min na, walama ni warawara b'a ra, walama mɔgɔ min bɔra cɛya ra, o mɔgɔw si man kan ka saraka bɔ ne ye.

²¹Sarakalasebaga Haruna ta gbamɔgɔ min o min, ni fiyɛn bɛ a fari ra, o man kan ka gbara ko a bɛ sarakaw jɛni Matigi Ala ye; sabu fiyɛn bɛ a fari ra. O ra, a daganin tɛ a ye gbara ko a bɛ a ta Ala ta saraka lase.

²²A tigi bɛ se ka Ala ta saraka domu; fɛn minw saninyara, ani minw saninyara kɔsɛbɛ, a bɛ se ka olugu domu.

²³Nka a man kan ka gbara yɔrɔ saninman* ta boncɛtigɛfani na, walama sarakajɛnifɛn na, sabu fiyɛn bɛ a fari ra. A man kan ka ne ta yɔrɔ saninmanw lanɔgɔ, sabu ne le Matigi Ala ye, ne le bɛ o saninya."

²⁴Ayiwa, Musa ka nin kumaw le fɔ Haruna ni a dencew ye, ani Izirayɛlimɔgɔw bɛɛ ye.

Sarakalasebagaw 22

Sarakalasebagaw man kan ka fɛn saninmanw lanɔgɔ

¹Matigi Ala kumana Musa fɛ k'a fɔ a ye ko:

²"A fɔ sarakalasebagaw ye, Haruna ni a dencew, ko Izirayelimɔgɔw bɛ saraka minw bɔ ne ye, ko o ye o saraka saninmanw minako ja, janko o kana ne tɔgɔ saninman lanɔgɔ. Ne le ye Matigi Ala ye.

³A fɔ o ye ko o ta duruja nataw ra, ko Izirayelimɔgɔw bɛ saraka minw bɔ ne ye, ko ni sarakalasebaga min saninyabari ka gbara o fen saninmanw dɔ ra, o tigi ka kan ka bɔ ne ta baara ra. Ne le ye Matigi Ala ye.

⁴"Bana minw bɛ mɔgɔ fari cɛn, walama damajalan, ni o dɔ bɛ sarakalasebaga o sarakalasebaga ra, Haruna dencew ra, o tigi man kan ka ne ta saraka saninmanw domu, fɔ ka taga a kenɛya. Ni sarakalasebaga min ka maga su ra, walama ni lawa bɛ bɔnna min fɛ, o fana man kan k'a domu;

⁵walama ni min magara fenɲanaman saninyabari dɔ ra, walama mɔgɔ saninyabari dɔ ra, k'a yɛrɛ lanɔgɔ, o fana man kan k'a domu.

⁶Ni mɔgɔ min ka maga o fenw dɔ ra, o tigi saninyabari bɛ to fɔ ka taga wula se; a man kan ka saraka saninmanw domu. O kɔ, a ka kan k'a yɛrɛ ko.

⁷Ni tere benna, a bɛ sɔrɔ ka saninya. O ra, a bɛ se ka saraka saninmanw domu, sabu o domuni ye a ta le ye.

⁸Sarakalasebaga man kan ka bɛgan jufanin domu, walama wara datɔ, janko a kana a yɛrɛ lanɔgɔ. Ne le ye Matigi Ala ye.

⁹"Sarakalasebagaw ka kan ka ne ta kokɛtaw bɛɛ sira tagama; ni o tɛ, ni o ka o ciw bla, o hake bɛna ben o kan, o bɛ sa; sabu ne le ye Matigi Ala ye, ne le bɛ o fenw saninya."

Mɔgɔ minw bɛ se ka sarakasogo domu

¹⁰"Ni sarakalasebagaw tɛ, mɔgɔ gbansan man kan ka saraka saninmanw domu. Mɔgɔ min ye lonan temebaga ye sarakalasebaga ta so, walama min bɛ baaradenya ra a ta so, olugu si man kan k'a domu.

¹¹Nka ni sarakalasebaga ka jɔn min san, o bɛ se k'a domu; walama jɔn min worora a ta so. Olugu bɛ se ka sarakafen saninmanw domu.

¹²Ni sarakalasebaga denmuso dɔ furura mɔgɔ gbansan dɔ ma, o muso man kan ka Ala ta saraka saninmanw domu.

¹³Nka ni sarakalasebaga denmuso min cɛ sara, walama min ta cɛ k'a bla, ni den tɛ a fɛ, ni a bɛ a face ta so i n'a fɔ a sunguruman tuma, ale bɛ se ka saraka saninmanw domu ni a face ye. Ni a bɔra o ra, mɔgɔ gbansan si man kan k'a domu.

¹⁴"Ni mɔgɔ dɔ firira ka saraka saninmanw dɔ domu, o tigi ka kan ka a jɔgɔn sara sarakalasebaga ye, k'a sɔngɔ taran taranyɔrɔ looru, k'a taran kelen fara a kan fana.

15”Izirayelimogow ka sarakafen minw bo ka o bla danna Matigi Ala ye, sarakalasebagaw man kan k’a to mogow gbansanw ye o fenw domu ka o lanogow.

16Sabu ni o k’a domu, sarakalasebagaw be jurumun le lase o mogow ma, ka o hake ben o kan; ne le ye Matigi Ala ye, ne le be o fenw saninya.”

Saraka minw be se ka di Ala ma

17Matigi Ala kumana Musa fe k’a fo a ye ko:

18”Kuma Haruna ni a dencew fe, ani Izirayelimogow bee, k’a fo o ye ko ni Izirayelimogow do, walama lonan minw be Izirayelimogow ce ra, ni o do b’a fe ka saraka jenita bo Matigi Ala ye, k’a ta dajuru le sara, walama ni a yere diyanya saraka lo,

19a y’a to a ye ke began ceman ye, misi, walama saga, walama ba, fiyen kana ke a ra. Ni o kera, a ta saraka be mina.

20Fiyen be began min na, aw kana o ke saraka ye; ni o te, o saraka tena mina.

21Ni mogow do b’a fe ka ninsondiya saraka bo k’a di Matigi Ala ma k’a ta dajuru dafa, walama ni a yere diyanya saraka lo, ni a kera misi ye, walama saga, walama ba, a y’a to fiyen si kana ke o began na, no kana ke a ra, janko a ta saraka ye mina.

22Began min fiyenna, walama min sen kelen man ji, walama min fari yoro do tigera ka bo a ra, walama jori be min fari ra, walama soninya, walama warawara, aw man kan ka o do ke saraka ye. Aw man kan ka o do ke saraka ye k’a jeni sarakajenifen kan Matigi Ala ye.

23Misi, walama saga min sen kelen ka jan, walama min sen kelen ka surun, aw be se ka o ke aw yere diyanya saraka ye; nka a te se ka ke dajurudafa saraka ye.

24Began min kiliw cenna, walama ni a cira, walama ni a bora, walama ni a tigera, aw man kan ka o do ke saraka ye k’a di Matigi Ala ma. O began jogon man kan ka ke saraka ye aw ta jamana ra.

25Ni lonan do ka o began jogon do di, aw kana son ka o mina ka o ke aw ta Ala ta saraka ye; sabu o beganw fari yoro dow tigetigera, walama no do be o ra; o saraka te mina.”

26Ayiwa, Matigi Ala kumana Musa fe k’a fo a ye ko:

27”Ni misiden, walama sagaden, walama baden worora, o den ka kan ka to ni a ba ye ka tere wolonfla le ke. Ni a ka tere seegi soro, walama ni a temena o kan, o tuma le ra a be se ka ke saraka jenita ye k’a di Matigi Ala ma.

28Nka aw kana began ni a den faga lon kelen na, ni a kera misi ye, walama saga, walama ba.

29”Ni aw be pumanlon saraka le bo ne ye, aw y’a ke ka kapa ni a cogo ye, janko Ala ye aw ta saraka mina.

³⁰Ni aw ka saraka bɔ lon min na, aw ye a sogo bɛɛ domu o lon yeɛ le ra. Aw man kan k'a to a tɔ ye si. Ne le ye Matigi Ala ye.

³¹"Aw ka kan ka sɔn ne ta sariyaw ma ka o sira tagama, sabu ne le ye Matigi Ala ye.

³²Aw kana ne tɔgɔ saninman cɛn. Izirayelimɔgɔw bɛɛ ka kan k'a lon ko ne saninyanin lo. Ne le ye Matigi Ala ye, min bɛ aw saninya.

³³Ne ka aw labɔ Misiran jamana ra, ka kɛ aw ta Ala ye. Ne le ye Matigi Ala ye."

Sarakalasebagaw 23

Izirayelimɔgɔw ta panagbɛw

¹Matigi Ala kumana Musa fɛ k'a fɔ a ye ko:

²"Kuma Izirayelimɔgɔw fɛ, i ye a fɔ o ye ko aw ka kan ka panagbɛ minw kɛ ka Matigi Ala bonya, o ka kan ka kɛ jamalajɛnbaw le ye ka Matigi Ala bato. O panagbɛw flɛ nin ye.

Nɛnɛkirilon panagbɛ

³"Aw ye baara kɛ tere wɔɔɔɔ; a tere wolonflanɛn ye Nɛnɛkirilon* le ye. Mɔgɔ man kan ka baara kɛ o lon na. Aw ka kan ka jamalajɛnba kɛ o lon na. Aw man kan ka baara foyi kɛ; ni aw ka kɛ yɔɔɔ o yɔɔɔ, aw ka kan ka o lon bla a danna ka Matigi Ala bonya."

Jɔnyaban panagbɛ ni Burufunubari panagbɛ

⁴"Aw ka kan ka panagbɛ minw fana kɛ Matigi Ala ye, ka jamalajɛnba kɛ ka Matigi Ala bonya, o panagbɛw wagatiw ye nin ye:

⁵San karo fɔlɔ, tere tan ni naani wulada fɛ, o bɛna kɛ Jɔnyaban panagbɛ* ye; aw ye o kɛ ka Matigi Ala bonya.

⁶Karo tere tan ni looru, o bɛna kɛ Burufunubari panagbɛ* ye; aw bɛ o fana kɛ ka Matigi Ala bonya. Aw bɛna burufunubari domu ka se fɔ tere wolonfla.

⁷O lɔgɔkun tere fɔlɔ, aw bɛ jamalajɛnba kɛ ka Matigi Ala bato. Aw ka kan ka aw ta baara tɔw bɛɛ dablɔ o lon na.

⁸Aw ye saraka jɛnitaw bɔ Matigi Ala ye ka se fɔ tere wolonfla. A tere wolonflanɛn, aw bɛna jamalajɛnba kɛ tuun ka Ala bato. Aw ka kan ka aw ta baara tɔw bɛɛ dablɔ o lon na."

Siman fɔlɔ panagbɛ

⁹Matigi Ala kumana Musa fɛ k'a fɔ a ye ko:

¹⁰"A fɔ Izirayelimɔgɔw ye ko ne bɛna jamana min di aw ma, ni aw sera o jamana ra, ni aw nana aw ta simanw tigɛ, aw ye na ni siman kansiri kelen ye sarakalasebagaw fɛ; o ye kɛ aw ta siman fɔlɔ tigenin ye.

11 Sarakalasebaga bena o siman kansiri fifa ne ja kɔɔ Nenekirilon* dugusagbe, ka o di ne ma saraka ye. Ni o kera, o saraka bena mina.

12 O siman kansiri bena di saraka ye ne ma lon min na, o lon kelen na, aw ka kan ka sagaden ceman kelen ke saraka jenita ye, min ka san kelen sɔɔ, ani fiyen te min na.

13 Aw ye mugu tentennin kilo wɔɔɔ nɔɔni turu ra, ka o fara a kan, ka o jeni, o be ke siman saraka* jenita ye, min jenina tasuma ra Matigi Ala ye, min kasa ka di. Aw ye rezenji litiri kelen ni tarance fana ke rezenji saraka ye, ka o bon a kan.

14 Mɔɔ si man kan ka o simankura do ke buru ye k'a domu, walama k'a yiran k'a nimi, walama k'a kene nimi, fo kansiri folo ye di Matigi Ala ma folo. Nin ye sariya wuribari le ye aw ni aw ta durujaw fe. Ni aw nana taga sigi yɔɔ o yɔɔ, aw ye nin sariya sira tagama."

Lɔɔkunw ta janagbe

15 "Ayiwa, aw ka siman kansiri folo di sarakalasebaga ma Nenekirilon* min na ko a ye a fifa k'a ke saraka ye, k'a damina o Nenekirilon dugusagbe ra, aw ye lɔɔkun wolonfla dafanin jate,

16 ka taga a bla fo Nenekirilon wolonflanan dugusagbe ra; o be ke tere bilooru. Ayiwa, o lon na, aw ka kan ka siman saraka do were bo ne ye tuun.

17 Aw bena burukun fla lalaga aw ta sow kɔɔ, ka na ni o ye sarakalasebaga fe, janko sarakalasebaga ye o buruw fifa. Aw ka kan ka o buruw bee kelen kelen lalaga ni mugu tentennin kilo wɔɔɔ ye, ka burufunufen ke a ra. O ye aw ta simankuraw fen folo ye; aw ye o di Matigi Ala ma saraka ye.

18 Ka fara o buruw kan, aw ye na ni sagaden ceman wolonfla ye, fiyen te minw na, ani minw ka san kelen bo, ani misitoran kanaman kelen, ani sagajigi fla; aw ye o ke saraka jenita ye ka o di Matigi Ala ma. Siman saraka ni rezenji saraka* min ka kan ka bo, aw ye o fana fara a kan; o be ke saraka jenita ye, min kasa ka di Matigi Ala ye.

19 Aw ye bakɔɔnin kelen ke jurumunyafa saraka ye; ka sagaden fla ke ninsɔndiya saraka ye, minw ka san kelen sɔɔ.

20 Sarakalasebaga bena o sagaden fla sarakaw fifa Matigi Ala ja kɔɔ, ani simankura ta buruw, ani sagaden fla. O sarakaw be ke sarakalasebaga ta ye, sabu o blara danna Matigi Ala ye.

21 O lon kelen na, aw bena o janagbe ke, ka jamalajenba ke ka Matigi Ala bato. Aw ka kan ka aw ta baara tow bee dabra o lon na. Nin ye sariya wuribari le ye aw ni aw ta durujaw fe; ni aw nana taga sigi yɔɔ o yɔɔ, aw ka kan ka nin sariya sira tagama.

22”Ni aw nana ke siman tige ye aw ta jamana ra tuma min na, aw ye aw ta foro kerefeƴɔɔ ta simanw to yi, aw kana o kan; siman minw fana kanbari tora, walama minw benbenna, aw kana seko ka taga olugu kan tuun. Aw ye o to fagantanw ni lonanw ye; sabu ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala.”

Burufiyɛ panagbe

23Matigi Ala kumana Musa fe k’a fo a ye ko:

24”A fo Izirayelimogow ye ko san karo wolonflanan, a tere folo, o bena ke Nenekirilon* ye aw fe, ka aw hakiri jigi ne ra. Aw bena burufiyekanw bo jamana ƴɔɔ bee ra o lon na, ka jamalajenba ke ka ne bato.

25Aw ka kan ka aw ta baara tow bee dabra o lon na, ka saraka jenitaw bo Matigi Ala ye.”

Jurumun yafalonba panagbe

26Matigi Ala kumana Musa fe k’a fo a ye ko:

27”O karo wolonflanan tere tan, o le bena ke Jurumun yafalonba ye. Aw bena jamalajenba ke ka Matigi Ala bato, ka aw yere majigi Ala na koro, ka saraka jenitaw bo Matigi Ala ye.

28Aw man kan ka baara si ke o lon na, sabu Jurumun yafalonba lo. Aw ta jurumunw ka kan ka yafa o lon le ra ne na koro, ne Matigi Ala, aw ta Ala.

29Mogo o mogo te a yere majigi o lon na, o tigi ka kan ka faran ka bo Izirayelimogow ce ra.

30Ni mogo o mogo fana ka baara ke o lon na, ne bena o tigi halaki ka bo Izirayelimogow ce ra.

31Aw man kan ka baara ke o lon na. Nin ye sariya wuribari le ye aw ni aw ta durujaw bee fe, aw sigiyow bee ra.

32O lon bena ke Nenekirilon* le ye, i n’a fo logokun tere wolonflanan. Aw ka kan ka aw yere majigi Ala na koro. Aw ye o Nenekirilon bla danna Ala ye, k’a damina karo tere konontonnan wula fe, ka taga a bla fo a tere tannan wula fe.”

Gbatakrosigi panagbe

33Matigi Ala kumana Musa fe k’a fo a ye ko:

34”A fo Izirayelimogow ye ko o karo wolonflanan tere tan ni looru, o bena ke Gbatakrosigi panagbe* ye. Aw bena o panagbe ke fo tere wolonfla ka Matigi Ala bonya.

35A tere folo, aw bena jamalajenba ke ka Ala bato. Aw ka kan ka aw ta baara tow bee dabra o lon na.

³⁶O tere wolonfla kɔnɔ, aw bɛna saraka jɛnitaw bɔ ka o di Matigi Ala ma. A tere seeginan, aw bɛna jamalajɛnba kɛ tuun, ka saraka jɛnitaw bɔ Matigi Ala ye. Aw bɛna o jamalajɛnba kɛ Matigi Ala ye. Aw ka kan ka aw ta baara tɔw bɛɛ dɛbla.

³⁷"Ayiwa, panagbɛ minw ka kan ka kɛ ka Matigi Ala bɔnya, ani jamalajɛnba minw ka kan ka kɛ, olugu le ye nin ye. Aw ka kan ka o kɛ, janko ka sarakaw jɛni Matigi Ala ye: saraka jɛnitaw, ani siman sarakaw, ani ninsɔndiya sarakaw, ani rɛzɛnji sarakaw. Aw ka kan ka o sarakaw bɛɛ kɛ ka kɛni a cogo ye.

³⁸Nka o sarakaw nin tɛ Nɛnɛkirilonw ta sarakaw ra, ani aw bɛ deri ka saraka to minw di Ala ma kakɔrɔ, ani aw ta dajurudafa sarakaw, ani aw yɛrɛ diyanya sarakaw.

³⁹"Ayiwa, o karo wolonflanɛn tere tan ni loorunan, ni aw ka aw ta jamana simanw tigɛ, aw bɛna gbatakɔrɔsigi panagbɛ* kɛ tere wolonfla, ka Matigi Ala bɔnya. O panagbɛ tere fɔlɔ bɛna kɛ Nɛnɛkirilon* ye, a tere seeginan fana bɛ kɛ Nɛnɛkirilon ye.

⁴⁰A tere fɔlɔ, aw ye yiridenɲuman dɔw tigɛtigɛ, ani tamaro yiriborow, ani yiri flaburumanw, ani jidarayiri misɛn dɔw ta yiriborow. Aw ye o mina aw boro, ka to ka o fifa, ka toron kɛ, ka nagari Matigi Ala na kɔrɔ, fɔ tere wolonfla.

⁴¹San o san, aw ka kan ka o panagbɛ kɛ tere wolonfla ka Matigi Ala bɔnya. O ye sariya wuribari le ye aw ni aw ta durujaw fɛ. Aw ka kan k'a kɛ san karo wolonflanɛn.

⁴²O tere wolonfla bɛɛ ra, aw bɛna kɛ si ye fanibonw* le kɔnɔ. Izirayɛli jamanadenw bɛɛ ka kan ka si fanibonw le kɔnɔ o lonw na,

⁴³janko aw ta denw y'a lɔn ko ne ka Izirayɛlimɔgɔw labɔ Misiran jamana ra tuma min na, ko o tun bɛ sira fanibonw le kɔnɔ. Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala."

⁴⁴Ayiwa, Izirayɛlimɔgɔw ka kan ka panagbɛ minw kɛ ka Matigi Ala bɔnya, Musa ka o panagbɛw bɛɛ yira o ra nin cogo le ra.

Sarakalasebagaw 24

Fitinadaga saninlaman manacogo

¹Matigi Ala kumana Musa fɛ k'a fɔ a ye ko:

²"A fɔ Izirayɛlimɔgɔw ye ko o ye na ni oliviye turu yɛrɛworo ye, ka na a don fitinadaga saninmanw kɔnɔ, janko fitinaw mananin ye to wagati bɛɛ.

³Boncɛtigɛfani min ka jɛnɲɔgɔnya kɛsu* dogo, Haruna bɛna fitinaw labɛn o fani le na fɛ Nɔgɔnkunbɛn fanibon* kɔnɔ, janko o fitinaw ye mana wagati bɛɛ Matigi Ala na kɔrɔ, k'a ta wula fɛ fɔ ka taga dugu gbɛ. O ye sariya wuribari le ye aw ni aw ta durujaw fɛ.

⁴Haruna bena fitinaw bla fitinablanan kan, min lalagara ni sanin yereworo ye, k'a to o ye mana wagati bee Matigi Ala ja korɔ.

Sarakaburu blacogo

⁵Aw ye mugu tentennin do ke ka burukun tan ni fla lalaga. Mugu kilo wɔɔɔ le ka kan ka don burukun kelen kelen bee ra.

⁶I bena o buruw blabla jɔɔɔn kan, k'a ke layɔɔ fla, sanintabali kan, Matigi Ala ja korɔ. Layɔɔ kelen kelen bee ye ke burukun wɔɔɔ wɔɔɔ.

⁷I ye wusunan yereworo do ke o buruw layɔɔ kelen kelen bee kan k'a yira ko o buruw bee ye Matigi Ala ta le ye, i n'a fo saraka min jenina tasuma ra Matigi Ala ye.

⁸Nenekirilon* o Nenekirilon, aw ka kan ka o buruw laben tabali kan Matigi Ala ja korɔ, wagati bee. O ye jenjɔɔɔnya wuribari le ye ne ni Izirayelimɔɔw ce.

⁹O buruw bena ke Haruna ni a dencew ta ye. O ka kan k'a domu yɔɔ saninman* do le ra, sabu o buru saninyanin lo kosebe. Ala ka o di o ma i n'a fo saraka minw jenina tasuma ra Matigi Ala ye, o sarakaw sogo dira o ma cogo min na. Nin fana ye sariya wuribari le ye Izirayelimɔɔw fe.

Alatɔɔcen ni kojugu saracogo

¹⁰Ayiwa, Izirayelimuso do tun furura Misirankace do ma. Lon do, olugu dence le nana Izirayelimɔɔw ce ra, ka na kere ke ni Izirayelice do ye.

¹¹A ka nenini ke fo ka Ala tɔɔ cen. O k'a mina ka taga ni a ye Musa fe. A bamuso tɔɔ tun ye ko Selomiti; a bamuso face tɔɔ tun ye ko Dibiri. O tun be bo Dan ta gba le ra.

¹²O k'a mina k'a bla kaso ra, sani o ye kuma do sɔɔ ka bo Matigi Ala fe.

¹³Ayiwa, Matigi Ala kumana Musa fe k'a fo a ye ko:

¹⁴Aw ye bo ni Alatɔɔcenbaga ye kene ma. Minw bee ka kumajugu men a da ra, olugu bee ye o borow la a kun na; jama bee ye a bon ni kabakuru ye fo k'a faga.

¹⁵Ala k'a fo Musa ye ko: "A fo Izirayelimɔɔw ye ko, ni mɔɔ o mɔɔ ka Ala tɔɔ cen, o hake ka kan ka bo o tigi ra;

¹⁶o tigi ka kan ka faga. Jama bee ye a bon ni kabakuru ye k'a faga. Ni a kera lonan ye, walama dugulen, a ka kan ka faga, sabu a ka Ala tɔɔ cen.

¹⁷Ni mɔɔ o mɔɔ k'a mɔɔɔɔɔɔn bugɔ k'a faga, o tigi fana ka kan ka faga.

¹⁸Ni mɔɔ min ka do ta began bugɔ k'a faga, a ka kan k'a jɔɔɔn di. Begin panaman do le be ke ka began faganin juru sara.

¹⁹Ni mɔɔ do k'a mɔɔɔɔɔɔn mandimi, o tigi fana be mandimi a jɔɔɔn ye;

²⁰ni min ka mɔɔ do kolo kari, o ta ka kan ka kari a jɔɔn ye; ni min ka mɔɔ na ci, o ta ka kan ka ci a jɔɔn ye; ni min ka mɔɔ nin bɔn, o ta ka kan ka bɔn a jɔɔn ye; ni i ka no o no ke i mɔɔjɔɔn na, o no jɔɔn ka kan ka ke i ra fana.

²¹"Ni mɔɔ min ka do ta began faga, a tigi ka kan k'a jɔɔn di. Nka ni mɔɔ min ka mɔɔ faga, o tigi ka kan ka faga a jɔɔn ye.

²²"Ayiwa, nin sariyaw sigira mɔɔ be le kama, lonan fara dugulen kan; sabu ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala."

²³Ayiwa, Musa ka o kuma fo Izirayelimɔɔw ye ka ban minke, o ka Alatɔɔcɛnbaga mina ka bo ni a ye kene ma, ka taga a bon ni kabakuru ye fo k'a faga. O cogo ra, Matigi Ala tun ka min fo Musa ye, Izirayelimɔɔw k'a ke ten.

Sarakalasebagaw 25

Nɛnɛkirisɛn ta sariya

¹Matigi Ala kumana Musa fe Sinayi kuru kan, k'a fo a ye ko:

²"Kuma Izirayelimɔɔw fe, k'a fo o ye ko: 'Ne bena jamana min di aw ma, ni aw nana taga don o jamana ra, ni wagati do nana se, aw ka kan ka a to aw ta dugukolo ye nenekiri. Aw bena o ke nenekiri wagati le ye, ka Matigi Ala bonya.

³Aw bena aw ta forow sene ka se fo san wɔɔɔ, ka simanw dan a ra, ka o tige, ka aw ta rezensunw kun tigetige janko a ye den ka na, k'a rezenmɔ tige.

⁴Nka a san wolonflanan, o bena ke dugukolo ta nenekirisɛn ye; aw ye nenekiri o san na, ka Matigi Ala bonya. O san na, aw man kan ka siman dan aw ta forow ra, aw man kan ka aw ta rezensunw kun tigetige fana janko o ye den ka na.

⁵Hali simankise minw benbenna dugu ma simantigewagati ra, ka falen o yere ma foro kɔɔ, ni olugu ka den, aw man kan ka o siman tige, k'a lajen aw yere fe. Ni aw ta rezensunw fana tora o yere ma yi ka den minw ke, aw man kan ka o denw tige fana k'a lajen aw yere fe; sabu o san ye dugukolo ta nenekirisɛn le ye.

⁶Fen minw bena falen o yere ma kongo kɔɔ, o ka kan ka labla be le ye, ka ke be ta baro ye: aw yerew, ani aw ta baaraden cemanw ni a musomanw, ani minw be baara ke aw fe sara ra, ani lonan temebaga minw be aw fe,

⁷ani aw ta beganw, ani kongosogow be. O san ta simanw be ke be ta baro le ye.'
"

Yafarisan ta sariya

⁸" 'Ayiwa, ni nenekirisɛn wolonfla ka teme, o be ke san wolonfla sigiyɔɔma wolonfla ye; o nenekirisɛn wolonfla be bena ke san binaani ni kɔɔntɔn ye.

⁹O san binaani ni kɔɔntɔnnan karo wolonflanan tere tan, aw ye buruw fiye ka mankanba bo. O ye jurumun yafalonba le ye. Aw ye buru fiye ka mankanba bo jamana yɔɔ be ra.

¹⁰Aw ye san biloorunan bla danna ka Matigi Ala bonya. Aw ye mɔgɔw labla jamana kɔnɔ, ka forow labla o tigiw ye; bɛɛ ye ke a yere ta ye o san na. O san bɛna ke yafarisanle ye aw fe. Minw tun ka o ta dugukolow tɔnɔmasigi, olugu ta dugukolow ye kɔsegi o ma; jɔnw bɛɛ ye labla, o ye seko ka taga o ta somɔgɔw fe.

¹¹O san biloorunan bɛna ke aw fe yafarisan le ye. Aw man kan ka siman dan. Siman minw wurira o yere ma aw ta foro kɔnɔ, aw man kan ka o simanw kan k'a lajen aw yere fe. Ni aw ta rezensunw fana tora o yere ma yi ka den minw ke, aw man kan ka o denw tige ka o lajen aw yere fe;

¹²sabu yafarisan lo; aw ka kan ka o san jate i n'a fo san saninman. Ni siman minw falenna kongo ra o yere ma, o le bɛna labla bɛɛ ye, ka ke bɛɛ ta baro ye.

¹³O nenekirisan na, min o min tun k'a ta dugukolo tɔnɔmasigi, olugu ta dugukolo ye kɔsegi o ma.

¹⁴“Ayiwa, ni aw be foro do san, walama ni aw be foro do fiyeere aw ta jamana mɔgɔ do ma, do man kan ka ben do kan.

¹⁵Foro be se ka seneko da min ke tuun sani ka yafarisan do were se, aw ka kan ka o sanw le jate k'a songo fo, ka kapa ni o ye.

¹⁶Foro be se ka seneko da min ke tuun sani ka yafarisan do were se, ni o sandaw belen ka ca, o tuma foro songo ka kan ka caya, nka ni a sanw man ca, do ka kan ka bo a songo ra; sabu siman tigeke da min bɛna bo foro ra, a be i n'a fo o siman le be fiyeerera.

¹⁷Mɔgɔ si man kan k'a mɔgɔɔɔgɔɔɔn janfa. Aw ye siran Ala ja; ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala.

¹⁸Aw ye ne ta sariyaw, ani ne ta cifɔninw bɛɛ ke, k'a sira tagama ka ja. Ni o kera, aw bɛna to hera ni laganfiya ra aw ta jamana kɔnɔ.

¹⁹Aw ta forow simanw bɛna ja; aw bɛna domuni sɔɔɔ caman, ka to hera ni laganfiya ra aw ta jamana kɔnɔ.

²⁰“Aw be se k'a fo ko aw bɛna mun le sɔɔɔ k'a domu nenekirisan na, sabu aw tena danni ke, aw tena siman tige fana.

²¹Ayiwa, ne bɛna baraka don aw ta san wɔɔɔɔnan siman na, k'a caya k'a to a ye aw baro fo san saba.

²²San seeginan, aw bɛna aw ta simanw dan. Nka aw bɛna to ka san wɔɔɔɔnan ta simanw to le domu belen, fo ka taga se san seeginan ta simankura ma.’ “

Dugukolow kunmabɔri ta sariya

²³“Aw man kan ka aw ta dugukolo yɔɔɔ si fiyeere, aw ka kan k'a tɔnɔmasigi dɔɔɔn le; sabu aw be jamana min na, o ye ne ta jamana le ye. Aw be i n'a fo lonan temɛbagaw, walama lonan minw siginin be ne ta jamana ra.

²⁴Aw ta jamana yɔrɔ bɛɛ ra, aw ka kan ka sariya dɔ sigi min b'a to mɔgɔ ye se k'a ta foro kunmabɔ.

²⁵O ra, ni fagantanya benna dɔ kan, fɔ k'a jagboya k'a to a k'a ta foro yɔrɔ dɔ tɔnɔmasigi, a balema min ye a ta somɔgɔ yerɛyɛrɛ dɔ ye, o ka kan ka na a balemaɔ ta foro kunmabɔ a ye.

²⁶Ni mɔgɔ tɛ mɔgɔ min fɛ, min bɛ se k'a ta foro kunmabɔ, ni a yerɛ nana se ka foro kunmabɔsara sɔrɔ,

²⁷sanda min tora sani yafarisan ye se, o sanda le bɛ jate ka foro wari fɔ; a dakɔrɔ tɛ tuun. Ni o kɛra, a ta foro bɛ seko a ma.

²⁸Ayiwa, ni foyi tɛ a tigi boro k'a ta foro kunmabɔ, o tuma, foro tɔnɔmasigira min ma, a bɛ to o tigi fɛ, fɔ ka taga yafarisan se. Ni yafarisan sera, forotigi ta foro bɛ seko a ma. A tun tɔnɔmasigira min ma, ale ka kan ka sabari ka foro to a tigi ye.' "

Bonw kunmabɔri ta sariya

²⁹" 'Ni mɔgɔ min k'a ta so tɔnɔmasigi; k'a sɔrɔ o so bɛ dugu min kɔnɔ, o dugu lamininin bɛ ni kogo ye, sotigi ka kan k'a ta so kunmabɔ sani san kelen ye dafa. Kunmabɔri bɛ dan o san kelen le ma.

³⁰Nka ni san minina ka bɛn k'a sɔrɔ a ma a ta so kunmabɔ, o tuma kunmabɔri banna. So tɔnɔmasigira min ma, a bɛ kɛ ale ni a ta denw ta ye wagati bɛɛ. Hali ni yafarisan sera, a tɛ bɔ o so kɔnɔ tuun.

³¹" 'Dugudennin minw ma lamini ni kogo ye, olugu ta sow tɔnɔmasigiri bɛ kɛ i n'a fɔ forow ta. Olugu bɛ se ka kunmabɔ tuma bɛɛ; ni yafarisan sera fana, so tɔnɔmasigira min ma, o ka kan ka so to a tigi ye.

³²" 'Ayiwa, min kɛra Levi ta mɔgɔw ye, ni olugu dɔ ka o ta so tɔnɔmasigi o yerɛ ta dugu dɔ ra, ni wagati o wagati ka bɛn o ma, o bɛ se ka o so kunmabɔ.

³³Ni Levi ta mɔgɔ dɔ k'a ta so dɔ tɔnɔmasigi a yerɛ ta dugu dɔ ra, ni a ma na se k'a kunmabɔ, ni yafarisan sera, min ka so san, o tigi ka kan ka bɔ so kɔnɔ k'a to Levi ta mɔgɔ ye; sabu so minw bɛ Levi ta mɔgɔw fɛ o yerɛ ta duguw ra, Izirayeli jamana ra, o sow ye o ta le ye; a tɛ se ka mina o ra fiyewu.

³⁴Foro minw bɛ Levi ta mɔgɔw fɛ, o ta duguw kɛrɛ fɛ, mɔgɔ si man kan ka o forow san; sabu o ye o ta le ye wagati bɛɛ.' "

Fagantanw demɛcogo ta sariya

³⁵" 'Ayiwa, ni fagantanya benna i balema dɔ kan i kɔrɔ, fɔ ka na a kɛ ko a dɛsera pewu, hali ni lonan lo walama ni tɛmɛbaga lo, i ka kan k'a demɛ, janko a ye to aw kɔrɔ.

³⁶Ni i ka wari juru don a ra, i kana tɔnɔ jini a ra, i kana dɔ fara fɛn sɔngɔ kan; i ka kan ka siran Ala na, k'a to i mɔgɔɔgɔn ye to i kɔrɔ.

³⁷Ni i ka wari juru don mɔgɔ ra, i kana tɔnɔ jini a ra. Ni i ka domunifen fiyeere a ma juru ra, i kana dɔ fara a sɔngɔ kan.

³⁸Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala. Ne le ka aw labɔ Misiran jamana ra, ka na Kanaana jamana di aw ma, ka ke aw ta Ala ye.’ “

Mɔgɔ kunmabɔri ta sariya

³⁹” ‘Ayiwa, ni fagantanya benna i balema Izirayelimɔgɔ dɔ kan i kɔrɔ, fɔ ka na a ke ko a k’a yere fiyeere i ma, ko a be ke i ta jɔn ye, i man kan k’a jɔnyamina.

⁴⁰A ka kan ka baara ke i fe i n’a fɔ i ta baarden dɔ, walama i ko i ta lonan temɛbaga dɔ; a bɛna baara ke i fe fɔ ka taga yafarisan se.

⁴¹Ni yafarisan sera, a be bɔ ka taga a ta so, ani a ta denw, ka taga sigi a faw ta yɔrɔ ra.

⁴²Izirayelimɔgɔw bɛe ye ne Matigi Ala kelen ta jɔnw le ye; sabu ne le ka o labɔ Misiran jamana ra. O kosɔn Izirayelimɔgɔ si man kan ka fiyeere mɔgɔ ma ka ke o tigi ta jɔn ye.

⁴³Aw man kan ka aw balema Izirayelimɔgɔ si jɔnyamina, k’a minako juguya; aw ye siran Ala ja.

⁴⁴” ‘Siya were mɔgɔ minw be aw ta jamana lamini na, aw be se ka aw ta jɔncew ni aw ta jɔnmusow bɔ o siyaw le ra. Aw be se ka olugu dɔw le san ka o ke aw ta jɔncew ni aw ta jɔnmusow ye.

⁴⁵Lonan temɛbaga minw nana sigi aw ta jamana ra, aw be se ka olugu ta denw fana san ka o ke aw ta jɔnw ye, hali ni a kɛra ko o denw worora aw ta jamana ra le. O jɔn jɔgɔnw le be ke aw ta ye.

⁴⁶O jɔnw bɛna ke aw denw fana ta cɛn ye, aw kɔ. O bɛna to jɔnya ra aw fe, fɔ ka taga o sa. Nka aw man kan ka aw balema Izirayelimɔgɔ dɔ jɔnyamina, k’a minako juguya.

⁴⁷” ‘Ayiwa, lonan minw siginin be aw fe, walama minw nana wagati dɔ ke aw fe, ni o dɔ ka ke naforobatigi ye, k’a sɔrɔ aw balema Izirayelimɔgɔ dɔ kɛra fagantan ye a kɔrɔ, fɔ ka na a yere fiyeere o lonan ma, walama o lonan ta mɔgɔ dɔ ma, ko a be ke a ta jɔn ye,

⁴⁸a fiyeerenin kɔ, a be se ka kunmabɔ. A kɔrɔcɛ walama a dɔgɔcɛ dɔ be se k’a kunmabɔ o jɔnya ra.

⁴⁹A face balemace, walama o dence, walama a ta somɔgɔ dɔ were fana be se k’a kunmabɔ; walama ni se nana ke a yere ye, a yere be se k’a yere kunmabɔ.

⁵⁰O tuma, sanda min be o wagati ni yafarisan cɛ, a be o jate ni a matigice ye. A kunmabɔwari be jate ka kɔna ni o sandaw le ye; warida min be di baarden ma o sanda jɔgɔn kɔnɔ, o warida le ka kan ka di a kunmabɔsara ye a matigice ma.

⁵¹Ni o wagati ni yafarisan ce ye san caman ye, a bena wari caman le seko a matigice ma a kunmabɔri sara ye, ka kapa ni o sandaw ye.

⁵²Nka ni a wagati ni yafarisan ce ye san dama dɔrɔn ye, a bena wari dɔɔnin dɔrɔn le seko a matigice ma, ka kapa ni o sandaw ye.

⁵³” ‘Ni Izirayelimɔgɔ dɔ k’a yere fiyeere lonan ma, o lonan ka kan ka o Izirayelimɔgɔ jate i ko baarden min be baara kera a fe san kɔnɔ. Aw man kan k’a to a ye a jɔnyamina, k’a minako juguya.

⁵⁴Ni o Izirayelimɔgɔ ma se ka kunmabɔ cogo si ra, o tuma, yafarisan le ra a be ke a yere ta ye; a ni a ta denw be taga o ta so;

⁵⁵sabu Izirayelimɔgɔw ye ne Matigi Ala kelen ta jɔnw le ye. Ne ta jɔnw lo; ne le ka o labɔ Misiran jamana ra. Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala.’ “

Sarakalasebagaw 26

Baraka be sɔrɔ Ala ta sariya sira tagama ra

¹Matigi Ala k’a fɔ tuun ko: “Aw kana batofen gbansan si bato. Aw kana fen dɔ bisigiya lalaga ni bɔgɔ ye walama nege, walama ni fen were ye k’a bato. Aw kana farakuru si ke aw ta batofen ye fana, walama ka kabakuru dɔ jegenjegen ka lo a na fe k’a bato. Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala.

²Ne ka Nenekirilon minw fɔ aw ye, aw ka kan ka o lonw jate; aw ka kan ka bonya la ne ta batoyɔrɔ saninman kan fana. Ne le ye Matigi Ala ye.

³”Ni aw ka ne ta sariyaw sira tagama, ka ne ta cifɔninw ke,

⁴o tuma ne bena sanji di aw ma a wagati ra, aw ta senefenw bena ja, kongoyiriw bee bena den.

⁵Aw ta senefenw bena ja, k’a ke fɔ sani siman ye gbasi ka ban, o b’a sɔrɔ ko rezenw fana mɔna; sani rezenmɔw ye tige ka ban, o b’a sɔrɔ ko simankura dantuma sera fana. Aw bena domuni sɔrɔ caman, k’a domu ka fa aw sago ma. Aw be ke hera ni laganfiya ra jamana yɔrɔ bee ra.

⁶Ne bena hera ke jamana yɔrɔ bee ra. Aw bena la ka sunɔgɔ, mɔgɔ tena aw lasiran. Ne bena kongowaraw bee gben ka bɔ jamana kɔnɔ. Kere tena se aw ta jamana ma.

⁷Aw juguw bee bena bori aw ja; aw be o gben ka o faga.

⁸Aw ra ce looru bena aw jugu ce keme gben. Ce keme be ce waga tan gben. Aw be o gben ka o faga.

⁹Ne bena ne hakiri to aw ra, ka den caman di aw ma, ka aw ta siya caya. Ne bena to ne ta jenɔgɔnya ra ni aw ye.

¹⁰Sani aw ye aw ta simankɔrɔw domu ka ban, o b’a sɔrɔ ko simankuraw sera. Aw bena simankɔrɔw labɔ bondow kɔnɔ, ka simankuraw ladon o nɔ ra.

11Ne bɛna sigi aw cɛ ra; ne tɛna aw kɔninya fiyewu.

12Ne bɛna kɛ ni aw ye tuma bɛɛ; ne bɛ kɛ aw ta Ala ye, aw bɛ kɛ ne ta mɔgɔw ye.

13Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala. Ne le ka aw labɔ Misiran jamana ra, jɔnya ra. Ne ka jɔnya juru tige ka bɔ aw kan na, ka aw kun kɔrɔtanin labɔ Misiran.”

Danga bɛ Ala ta sariya sira tagamabariya ra

14Matigi Ala k'a fɔ tuun ko: “Nka ni aw ma ne lamɛn, ni aw ma ne ta cifɔninw bɛɛ kɛ,

15ni aw ma ne ta sariyaw jate, ni aw ka ne ta cifɔninw kɔninya ka ban ka o kɛ, ni aw ka ne ta jɛnɔgɔnya cɛn,

16ne bɛna min kɛ aw ra, o flɛ nin ye: Ne bɛna cɛnri lase aw ma. Ne bɛna banajuguw bla aw ra, k'a kɛ farigban ye aw ra, ka aw ɲadenw baraka dɔgɔya; dɔ le bɛna to ka bɔ aw ra lon o lon. Aw bɛna siman dan ka dɛsɛ, aw tɛ foyi sɔrɔ a ra; aw juguw le bɛna a bɛɛ domu.

17Ne bɛna juguya aw ma kosebɛ. Aw juguw bɛna se aw ra; aw kɔninyabagaw bɛna sigi aw kunna. Siranya kosɔn, aw bɛna bori k'a sɔrɔ mɔgɔ yɛrɛ tɛ aw gbɛnna.

18”Ni o tɔrɔw bɛɛ kɔ aw belɛn ma ne lamɛn, o tuma ne bɛna dɔ fara aw ta tɔrɔw kan, ka aw ta jurumunw hake bɔ aw ra fɔ sijaga wolonfla.

19Ne bɛna aw ta yɛrɛbɔnya bɔ aw ra pewu. Sankolo bɛna ja i ko nɛgɛ, ka dugukolo ja i ko siranɛgɛ.

20Aw bɛna baara kɛ ka aw yɛrɛ sɛgɛ gbansan. Aw ta foro simanw tɛna ɲa, yiriw tɛna den fana.

21”O bɛɛ kɔ, ni aw belɛn ka aw jusukun gbɛlɛya, ka ban ka ne lamɛn, o tuma ne bɛna dɔ fara aw ta tɔrɔw kan, ka aw ta jurumunw hake bɔ aw ra fɔ sijaga wolonfla.

22Ne bɛna kongowaraw su aw ra. O bɛna aw ta denw faga, ka aw ta bɛganw fana faga, fɔ ka aw ta siya dɔgɔya. Tɛmɛbagaw bɛna dɔgɔya siraw kan.

23”Ni o tɔrɔw belɛn ma aw yɛlɛma, ni aw belɛn ka aw jusukun gbɛlɛya,

24ne fana bɛna ne jusukun gbɛlɛya aw kama; ne Ala, ne bɛna dɔ fara aw ta tɔrɔw kan tuun, ka aw ta jurumunw hake bɔ aw ra fɔ sijaga wolonfla.

25Ne bɛna kɛrɛ lase aw ma; aw ka ne ta jɛnɔgɔnya cɛn minke, ne bɛna o hake bɔ aw ra. Ni aw ka bori ka taga dogo aw ta dugubaw kɔnɔ, ne bɛna banajuguw ben aw kan ka aw caman faga, ka aw mina ka aw don aw juguw boro.

26Ne bɛna kɔngɔba ben aw kan, fɔ muso tan bɛna aw bɛɛ ta domuni tobi gba kɛlɛn kan, k'a suma sumanikɛminan kɔnɔ, ka dɔɔnin dɔɔnin di aw ma; a bɛna a domu, nka a tɛna kɔngɔ bɔ aw ra.

- 27”Ayiwa, ni o bɛɛ kɔ aw belen ma ne lamɛn, ni aw belen ka aw jusukun gbɛɛya,
 28ne fana bɛna ne jusukun gbɛɛya aw kama, ka fariya aw ma, ka dɔ fara aw ta tɔɔɔw kan, ka aw ta jurumunw hake bɔ aw ra fɔ sɪnaga wolonfla.
 29Aw bɛna aw dencɛw sogo domu, ka aw denmusow sogo domu.
 30”Aw ka aw ta sɔnnikɛyɔɔ minw lɔ kongoriw kunna, ne bɛna o bɛɛ cici. Aw bɛ wusunan bɔ aw ta jow ye kabakuru minw kan, ne bɛna o bɛɛ benben. Ne bɛna aw yɛɛ suw firifiri aw yɛɛ ta jow suw kan. Ne bɛna aw kɔnɪnya.
 31Ne bɛna aw ta dugubaw kɛ tomow ye, ka aw ta sɔnnikɛyɔɔw cɛn. Aw ta saraka kasadimanw si tɛna diya ne ye tuun.
 32Ne bɛna aw ta jamana bɛɛ cɛn, fɔ aw jugu minw bɛna aw ta jamana ta, olugu yɛɛ bɛna kabakoya tuun.
 33Ne bɛna kɛɛ gban aw ra, fɔ ka aw janjan ka taga jamana wɛɛw ra. Aw ta jamana bɛɛ bɛna halaki; aw ta dugubaw bɛɛ bɛna kɛ tomow ye.
 34”Ni o kɛra, ka aw janjannin to aw juguw ta jamanaw ra, ani ka jamana lakolon to, jamana bɛna nɛnɛkiri. Aw tun ka kan ka jamana to a ye nɛnɛkiri san minw na, a bɛna nɛnɛkiri o sanw bɛɛ ra.
 35Tuma min na aw tun bɛ jamana ra, aw banna k’a to dugukolo ye nɛnɛkiri san minw na, a lakolon bɛna to ka nɛnɛkiri o wagatiw bɛɛ ra.
 36”Aw ra minw janaman bɛna to o juguw ta jamana ra, ne bɛna siranyabana le bla olugu ra. Hali ni o ka flaburu gbansan mankan le mɛn, o bɛ bori. O bɛ bori fɔ ka taga bɔ ka ben i n’a fɔ o bɛ kɛɛ ra ni mɔgɔ dɔ le ye, k’a sɔɔ mɔgɔ si tɛ o gbɛnna.
 37O bɛ bori ka taga benben jɔgɔn kan, i n’a fɔ o bɛ kɛɛ le ra, k’a sɔɔ mɔgɔ si tɛ o kɔ. Aw tɛna se ka lɔ aw juguw ja tuun.
 38A laban, siya wɛɛ mɔgɔw bɛna aw halaki. O ta jamanaw bɛna aw domu ka aw ban pewu.
 39Minw janaman bɛna to aw ra, ne bɛna olugu halaki o juguw ta jamanaw ra, o ta jurumunw, ani o bɛmaw ta jurumunw kosɔn.”

Ala tɛ pɪna a ta layiri kɔ

- 40”O bɛɛ n’a ta, aw ta denw bɛna lɔ o ta terenbariyaw ra, ani o bɛmaw ta terenbariyaw ra, ka ne daari; o ka o jurumun minw kɛ ka ne hake ta, ani o ka o jusukun gbɛɛya ne kama cogo min na, o bɛna lɔ o bɛɛ ra.
 41O jurumunw le kosɔn, ne fana ka ne jusukun gbɛɛya o kama, ka o janjan ka taga o juguw ta jamanaw ra. Nka ni olugu nana o ta jusukungbɛɛya dabra, ka o yɛɛ majigi, ni o ta terenbariyakow hake bɔra o ra,

⁴²o tuma, ne tun ka jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔ min don ni o bɛmacew ye, Yakuba, ani Isiyaka, ani Iburahima, ne bɛna ne hakiri to o jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔ ra. Ne tun ka jamana min layiri ta aw ye, ne bɛna ne hakiri to o ra fana.

⁴³Nka o bɛna bɔ ka jamana lakolon to. O tun ka kan ka dugukolo to a ye nɛnɛkiri san minw na, o tuma jamana lakolon bɛna to, janko a ye nɛnɛkiri o wagatiw bɛɛ ra. O wagati ra fana, o ta terenbariyakow bɛɛ hake bɛna bɔ o ra, sabu o ma ne ta cifɔninw jate, o ka ne ta sariyaw cɛn.

⁴⁴Nka o bɛɛ n'a ta, hali ka o to o juguw ta jamana ra, ne tɛna ban o ra, ka o kɔninya fɔ ka taga o ta siya tunu, fɔ ka taga ne ta jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔ dabla ni o ye; sabu ne le Matigi Ala ye, o ta Ala.

⁴⁵Ne tun ka jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔ min don ni o bɛmaw ye, ka o labɔ Misiran jamana ra siya tɔw bɛɛ ɲa na, ka kɛ o ta Ala ye, ne bɛna ne hakiri to o jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔ ra; sabu ne le ye Matigi Ala ye."

⁴⁶Ayiwa, Matigi Ala ka sariyaw ni ciw ni kuma minw fɔ Musa ye Sinayi kuru kan, ko a ye a fɔ Izirayɛlimɔɔɔw ye, olugu le ye nin ye.

Sarakalasebagaw 27

Dajuru min tara ni mɔɔɔ dɔ ye

¹Matigi Ala kumana Musa fɛ k'a fɔ a ye ko:

²"Kuma Izirayɛlimɔɔɔw fɛ, i y'a fɔ o ye ko ni mɔɔɔ dɔ ka dajuru ta Matigi Ala fɛ, ko a bɛna mɔɔɔ dɔ le bla danna Matigi Ala ye, ayiwa, o tigi bɛ se ka wari di mɔɔɔ nɔ ra ka o dajuru dafa.

³A ka dajuru ta ko a bɛ mɔɔɔ min bla danna Matigi Ala ye, ni o tigi si bɛ san mugan ni san biwɔɔɔ cɛ, ni cɛ lo, a bɛ warigbɛ bilooru le di a nɔ ra, ka kapa ni yɔɔɔ saninman* ta jate ye.

⁴Ni muso lo, o ye warigbɛ bisaba ye.

⁵Ni a tigi si bɛ san looru ni san mugan cɛ, ni cɛ lo, o ye warigbɛ mugan. Ni muso lo, o ye warigbɛ tan.

⁶Ni a tigi si bɛ karo kelen ni san looru cɛ, ni cɛ lo, o ye warigbɛ looru. Ni muso lo, o ye warigbɛ saba.

⁷Ni a tigi si ye san biwɔɔɔ, walama ni a tɛmɛna o kan, ni cɛ lo, o ye warigbɛ tan ni looru. Ni muso lo, o ye warigbɛ tan.

⁸"Ayiwa, warida min fɔra, ni o se tɛ dajurutabaga ye, o tuma a ka mɔɔɔ min bla danna Matigi Ala ye, a ye taga ni o ye sarakalasebaga fɛ. Sarakalasebaga bɛna a fle, ka da dɔ yira ka kapa ni dajurutabaga ta sɔɔɔta ye."

Dajuru min tara ni bɛgan ye

9”Ayiwa, ni dajuru tara ni began le ye, began min be se ka ke saraka ye k’a di Matigi Ala ma, ni o began ka di Matigi Ala ma, o began be ke Matigi Ala ta le ye.

10A man kan ka o began falen do were ra; ka cejugu do bla pumanman do no ra, walama ka pumanman do bla cejugu do no ra. Ni a ko a be a falen, o tuma o began fla bee le be ke Matigi Ala ta ye.

11”Ayiwa, ni dajuru tara ni began do ye, min te se ka ke saraka ye k’a di Matigi Ala ma, dajurutabaga ka kan ka taga ni o began ye sarakalasebaga fe.

12Sarakalasebaga bena warida do fo, min be ben began songo ma, ka kapa ni began cogo ye. Ni a ka min fo, o le be jate.

13Ni begantigi b’a fe ka began kunmabo, a ka kan ka o warida le di. O ko, ni a k’a songo taran taranyoro looru, taran kelen be ben da min ma, a ye o fana di ka o fara a wari kan.”

Minw b’a fe ka o ta bon di Ala ma

14”Ni mogo do k’a ta bon di Matigi Ala ma, ko a ye bla danna Matigi Ala ye, sarakalasebaga be o bon fle, k’a songo fo ka kapa ni bon cogo ye. Ni a ka songo min fo, o le be jate.

15Min ka bon di, ni ale b’a fe ka bon kunmabo, sarakalasebaga ka warida min fo, a be o le di. O ko, ni a k’a songo taran taranyoro looru, taran kelen be ben da min ma, a ye o fana di ka o fara a kan. O tuma bon be ke a ta ye tuun.”

Minw b’a fe ka o ta foro di Ala ma

16”Ni mogo do ka foro do soro cen ye a faw fe, ni a ka o foro yoro do di Matigi Ala ma, siman hakeya min be se ka dan o foro ra, a songo be fo ka kapa ni o le ye. Ni siman kilo keme saba lo, foro songo be ben warigbe bilooru ma.

17Ni a ka foro di Ala ma yafarisan le laban na, o songo min fora, o le be jate.

18Ni a ka foro di Ala ma, k’a soro yafarisan temena ka san dama dama ke ka ban, sanda min tora sani yafarisan do were ye se, foro songo be fo ka kapa ni o sandaw le ye. O tuma, do be bo foro songo ra.

19Ni forotigi b’a fe k’a ta foro kunmabo, a ka kan ka foro songo di. O ko, ni a k’a songo taran taranyoro looru, taran kelen be ben da min ma, a ye o fana di ka o fara a kan. Ni o kera, foro be ke a ta ye tuun.

20Ni a ma foro kunmabo, ni o nana foro fiyeere mogo were ma, o tuma ale te se ka o foro kunmabo tuun.

21Min ka foro san, ni o tigi nana foro labla yafarisan na, o foro be ke Matigi Ala ta ye. A be ke i n’a fo a k’a boro bo o foro kan le pewu. O foro be ke sarakalasebagaw ta ye.

22”Ni mɔgɔ dɔ ka foro dɔ san, ka o foro di Matigi Ala ma, k’a sɔrɔ o foro tɛ a yɛrɛ ta cɛn ye,

23sanda min tora sani yafarisan ye se, sarakalasebaga bɛna a sɔngɔ fɔ ka kaɲa ni o le ye. Min ka foro di, o tigi ka kan k’a kunmabɔ o lon yɛrɛ ra. A wari bɛ bla danna Matigi Ala ye.

24Ni yafarisan sera, foro tun sanna min fɛ, min ta cɛn lo, a bɛ kɔsegi o tigi ma.

25”Warida bɛɛ ka kan ka fɔ ka kaɲa ni yɔrɔ saninman ta jate da le ye. O jate ra, o warigbɛ kelen bɛ bɛn garamu tan ni fla ma .”

Fɛn minw tɛ se ka kunmabɔ

26”Mɔgɔ si man kan k’a ta bɛgan den fɔlɔ cɛman di Matigi Ala ma; o ye Matigi Ala ta le ye ka ban, sabu den fɔlɔ o den fɔlɔ, ni cɛ lo, ni a kɛra misi le ye walama saga, walama ba, o ye Matigi Ala ta le ye.

27Ni a kɛra bɛgan dɔ le ye, min tɛ se ka kɛ saraka ye, o tuma a bɛ warida min bɔ, o ye a kunmabɔ ni o warida ye. O kɔ, ni a k’a sɔngɔ taran taranyɔrɔ looru, taran kelen bɛ bɛn da min ma, a ye o fana di ka o fara a kan. Ni a ma kunmabɔ, o tuma a bɛ da min bɔ ka kaɲa ni sarakalasebaga ta jate ye, aw ye a fiyeere o ra.

28”Ni mɔgɔ k’a boro bɔ a ta borofɛn min o min kan pewu, k’a di Matigi Ala ma, ni a kɛra mɔgɔ le ye o, walama bɛgan o, walama a ka foro min sɔrɔ cɛn ye o, o fɛn tɛ se ka fiyeere tuun, a fana tɛ se ka kunmabɔ tuun. Ni mɔgɔ k’a boro bɔ fɛn o fɛn le kan pewu, k’a di Ala ma, o fɛn bɛ kɛ fɛn saninyaninba le ye, k’a bla a danna Matigi Ala ye.

29”Ni boro bɔra mɔgɔ o mɔgɔ fana kan pewu, ko a ye halaki, o tigi fana tɛ se ka kunmabɔ; a ka kan ka faga le .”

Yaga bɔcogo

30”Yaga bɛɛ ye Matigi ta le ye; ni a kɛra siman le ye, walama yiriden, Matigi ta lo. Fɛn dɔ lo min blara danna Matigi Ala ye.

31Ni mɔgɔ dɔ b’a fɛ k’a ta yaga kunmabɔ, a ka kan k’a sɔngɔ di. O kɔ, ni a ka o sɔngɔ taran taranyɔrɔ looru, taran kelen bɛ bɛn da min ma, a ye o fana di ka o fara a kan.

32Yaga o yaga, ni misi lo, walama saga, walama ba, den tan o den tan, aw ka kan ka kelen bɔ ka o bla danna Matigi Ala le ye.

33Bɛgantigi man kan k’a ta bɛganw woloma k’a yaga di. Ni cɛjugu lo, walama ni cɛɲuman lo, ni yaga ka bɛn min ma, a ye o le di. A man kan ka dɔ falɛn dɔ ra. Ni a ko a bɛ a falɛn, o tuma bɛgan fla bɛɛ le bɛ kɛ Matigi Ala ta le ye. O fla si tɛ se ka kunmabɔ fana.”

³⁴Ayiwa, Matigi Ala ka sariya minw fo Musa ye Sinayi kuru kan, ko a ye o fo Izirayelimogow ye, o sariyaw le ye nin ye.

Jateri

Jateri 1

Izirayeli be Sinayi kongokolon kɔɔ

(1–10)

Ala ko Musa ye Izirayeli cɛw jate

- 1**Izirayelimɔɔw bɔnin Misiran, o san flanan, o san karo flanan, o karo tere fɔɔ, Matigi Ala kumana Musa fe Sinayi kongokolon kɔɔ, Nɔɔɔnkunben fanibon* kɔɔ. A ko:
- 2**"Aw ye Izirayelimɔɔw beɛ jate, beɛ ni i ta gba, beɛ ni i ta somɔɔw. Aw ye cɛdenw beɛ le jate;
- 3**Izirayeli cɛ min o min ka san mukan sɔɔ, ani min o min tɛmena o kan, ni a be se ka taga kɛre ra, aw ye o beɛ jate, o beɛ ni o ta kɛrekejama. Ele ni Haruna ye o jateri kɛ.
- 4**Izirayeli ta jamakuruw beɛ kelen kelen ta mɔɔɔ dɔ bɛna fara aw kan, min ye gbatigi ye, ka o jateri kɛ.
- 5**Mɔɔɔ minw bɛna fara aw kan, olugu tɔɔɔw ye nin ye: "Rubɛn ta gba ra, Sedehuri dence Elisuri bɛna fara aw kan.
- 6**"Simeyɔn ta gba ra, Surisadayi dence Selumiyeli bɛna fara aw kan.
- 7**"Zuda ta gba ra, Aminadabu dence Nasɔn bɛna fara aw kan.
- 8**"Isakari ta gba ra, Suwari dence Netaneheli bɛna fara aw kan.
- 9**"Zabulɔn ta gba ra, Helɔn dence Eliyabu bɛna fara aw kan.
- 10**"Yusufu dence Efirayimu ta gba ra, Amihudi dence Elisama bɛna fara aw kan. "Yusufu dence Manase ta gba ra, Pedasuri dence Gamiliyeli bɛna fara aw kan.
- 11**"Boniyaminu ta gba ra, Gidehoni dence Abidan bɛna fara aw kan.
- 12**"Dan ta gba ra, Amisadayi dence Ahezari bɛna fara aw kan.
- 13**"Asɛri ta gba ra, Okiran dence Pagiyeli bɛna fara aw kan.
- 14**"Gadi ta gba ra, Deweli dence Eliyasafu bɛna fara aw kan.
- 15**"Nɛfitali ta gba ra, Enan dence Ahira bɛna fara aw kan."
- 16**O ka o mɔɔɔw le panawoloma jama ra. Olugu le tun ye o faw ta jamakuruw ta kuntigiw ye; olugu le kɛra Izirayeli ta kɛrekejama kuntigiw ye.
- 17**O mɔɔɔ minw tɔɔɔw fɔra, Musa ni Haruna ka o mɔɔɔw fara o yɛre kan;

¹⁸O ka Izirayeli jama bɛɛ lajɛn o san karo flanan tere fɔlɔ ra. O ka cɛdenw bɛɛ tɔgɔ sɛbɛ ka kaɲa ni o ta gbaw ye; o bɛɛ ni o ta gba, o bɛɛ ni o ta somɔgɔw. Min o min si ka san mugan bɔ, ani minw tɛmɛna o kan, o ka o bɛɛ jate kelen kelen.

¹⁹Musa ka o jate Sinayi kongokolon kɔnɔ, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ a ye cogo min na.

²⁰O ka Izirayeli dence fɔlɔ Ruben ta mɔgɔw jate, bɛɛ ni i ta gba, bɛɛ ni i ta somɔgɔw. O ka cɛdenw bɛɛ kelen kelen jate; min o min ka san mugan sɔrɔ, ani min o min tɛmɛna o kan, min o min bɛ se ka taga kɛrɛ ra, o ka olugu bɛɛ jate.

²¹Ruben ta cɛden minw jatera, o bɛɛ lajɛnnin kɛra cɛ waga binaani ni wɔɔrɔ ni cɛ kɛmɛ looru (46 500).

²²O ka Simeyɔn ta mɔgɔw jate, bɛɛ ni i ta gba, bɛɛ ni i ta somɔgɔw. O ka cɛdenw bɛɛ kelen kelen jate; min o min ka san mugan sɔrɔ, ani min o min tɛmɛna o kan, min o min bɛ se ka taga kɛrɛ ra, o ka olugu bɛɛ jate.

²³Simeyɔn ta cɛden minw jatera, o bɛɛ lajɛnnin kɛra cɛ waga bilooru ni kɔnɔntɔn ni cɛ kɛmɛ saba (59 300).

²⁴O ka Gadi ta mɔgɔw jate, bɛɛ ni i ta gba, bɛɛ ni i ta somɔgɔw. O ka cɛdenw bɛɛ kelen kelen jate; min o min ka san mugan sɔrɔ, ani min o min tɛmɛna o kan, min o min bɛ se ka taga kɛrɛ ra, o ka olugu bɛɛ jate.

²⁵Gadi ta cɛden minw jatera, o bɛɛ lajɛnnin kɛra cɛ waga binaani ni looru, ani cɛ kɛmɛ wɔɔrɔ, ni cɛ bilooru (45 650).

²⁶O ka Zuda ta mɔgɔw jate, bɛɛ ni i ta gba, bɛɛ ni i ta somɔgɔw. O ka cɛdenw bɛɛ kelen kelen jate; min o min ka san mugan sɔrɔ, ani min o min tɛmɛna o kan, min o min bɛ se ka taga kɛrɛ ra, o ka olugu bɛɛ jate.

²⁷Zuda ta cɛden minw jatera, o bɛɛ lajɛnnin kɛra cɛ waga biwolonfla ni naani ni cɛ kɛmɛ wɔɔrɔ (74 600).

²⁸O ka Isakari ta mɔgɔw jate, bɛɛ ni i ta gba, bɛɛ ni i ta somɔgɔw. O ka cɛdenw bɛɛ kelen kelen jate; min o min ka san mugan sɔrɔ, ani min o min tɛmɛna o kan, min o min bɛ se ka taga kɛrɛ ra, o ka olugu bɛɛ jate.

²⁹Isakari ta cɛden minw jatera, o bɛɛ lajɛnnin kɛra cɛ waga bilooru ni naani ni cɛ kɛmɛ naani (54 400).

³⁰O ka Zabulɔn ta mɔgɔw jate, bɛɛ ni i ta gba, bɛɛ ni i ta somɔgɔw. O ka cɛdenw bɛɛ kelen kelen jate; min o min ka san mugan sɔrɔ, ani min o min tɛmɛna o kan, min o min bɛ se ka taga kɛrɛ ra, o ka olugu bɛɛ jate.

³¹Zabulɔn ta cɛden minw jatera, o bɛɛ lajɛnnin kɛra cɛ waga bilooru nin wolonfla ni cɛ kɛmɛ naani (57 400).

³²O ka Yusufu dence Efirayimu ta mɔgɔw jate, bɛɛ ni i ta gba, bɛɛ ni i ta somɔgɔw. O ka cɛdenw bɛɛ kelen kelen jate; min o min ka san mugan sɔrɔ, ani min o min temena o kan, min o min bɛ se ka taga kɛrɛ ra, o ka olugu bɛɛ jate.

³³Efirayimu ta cɛden minw jatera, o bɛɛ lajennin kɛra cɛ waga binaani ni cɛ kɛmɛ looru (40 500).

³⁴O ka Yusufu dence Manase ta mɔgɔw jate, bɛɛ ni i ta gba, bɛɛ ni i ta somɔgɔw. O ka cɛdenw bɛɛ kelen kelen jate; min o min ka san mugan sɔrɔ, ani min o min temena o kan, min o min bɛ se ka taga kɛrɛ ra, o ka olugu bɛɛ jate.

³⁵Manase ta cɛden minw jatera, o bɛɛ lajennin kɛra cɛ waga bisaba ni fla ni cɛ kɛmɛ fla (32 200).

³⁶O ka Boniyaminu ta mɔgɔw jate, bɛɛ ni i ta gba, bɛɛ ni i ta somɔgɔw. O ka cɛdenw bɛɛ kelen kelen jate; min o min ka san mugan sɔrɔ, ani min o min temena o kan, min o min bɛ se ka taga kɛrɛ ra, o ka olugu bɛɛ jate.

³⁷Boniyaminu ta cɛden minw jatera, o bɛɛ lajennin kɛra cɛ waga bisaba ni looru ni cɛ kɛmɛ naani (35 400).

³⁸O ka Dan ta mɔgɔw jate, bɛɛ ni i ta gba, bɛɛ ni i ta somɔgɔw. O ka cɛdenw bɛɛ kelen kelen jate; min o min ka san mugan sɔrɔ, ani min o min temena o kan, min o min bɛ se ka taga kɛrɛ ra, o ka olugu bɛɛ jate.

³⁹Dan ta cɛden minw jatera, o bɛɛ lajennin kɛra cɛ waga biwɔrɔrɔ ni fla ni cɛ kɛmɛ wolonfla (62 700).

⁴⁰O ka Asɛri ta mɔgɔw jate, bɛɛ ni i ta gba, bɛɛ ni i ta somɔgɔw. O ka cɛdenw bɛɛ kelen kelen jate; min o min ka san mugan sɔrɔ, ani min o min temena o kan, min o min bɛ se ka taga kɛrɛ ra, o ka olugu bɛɛ jate.

⁴¹Asɛri ta cɛden minw jatera, o bɛɛ lajennin kɛra cɛ waga binaani ni kelen ni cɛ kɛmɛ looru (41 500).

⁴²O ka Nɛfitali ta mɔgɔw jate, bɛɛ ni i ta gba, bɛɛ ni i ta somɔgɔw. O ka cɛdenw bɛɛ kelen kelen jate; min o min ka san mugan sɔrɔ, ani min o min temena o kan, min o min bɛ se ka taga kɛrɛ ra, o ka olugu bɛɛ jate.

⁴³Nɛfitali ta cɛden minw jatera, o bɛɛ lajennin kɛra cɛ waga bilooru ni saba ni cɛ kɛmɛ naani (53 400).

⁴⁴Ayiwa, Musa ni Haruna, ani Izirayeli kuntigi tan ni fla ka o mɔgɔw le jate. Kuntigi kelen kelen tun bɔra gba bɛɛ ra.

⁴⁵O ka Izirayeli cɛdenw jate bɛɛ ni i ta somɔgɔw; minw ka san mugan sɔrɔ, ani minw temena o kan, Izirayeli cɛden min o min tun bɛ se ka taga kɛrɛ ra,

⁴⁶o minw bɛɛ jatera, o bɛɛ kɛra cɛ waga kɛmɛ wɔrɔrɔ ni cɛ waga saba ani cɛ kɛmɛ looru ni bilooru (603 550).

⁴⁷Levi ta mɔ̀gɔ̀w, olugu ta gba nin ma ke o jateri ra;

⁴⁸sabu Matigi Ala tun k'a fɔ̀ Musa ye ko:

⁴⁹"I kana Levi ta gbamɔ̀gɔ̀w jate; i kana o jate ni Izirayelimɔ̀gɔ̀w tɔ̀w ye.

⁵⁰Ala ta jɛnɔ̀gɔ̀nya kesu* be Nɔ̀gɔ̀nkunben fanibon min kɔ̀nɔ̀, i ka kan ka o baara karifa Levi ta mɔ̀gɔ̀w le ma, ani a minanw, ani a fen tɔ̀w beɛ. Olugu le bɛna to ka Nɔ̀gɔ̀nkunben fanibon ni a minan beɛ ta, ka o janto o fenw na; o bɛna o ta fanibonw lɔ̀ ka Nɔ̀gɔ̀nkunben fanibon lamini.

⁵¹Ni aw tagatuma ka se, Levi ta mɔ̀gɔ̀w le bɛna Nɔ̀gɔ̀nkunben fanibon waraga, k'a faniw kuru. Ni aw tagara lɔ̀ yɔ̀rɔ̀ dɔ̀ ra, olugu le bɛna fanibon lɔ̀. Ni mɔ̀gɔ̀ wɛrɛ ka maga a ra, o tigi ka kan ka faga.

⁵²Izirayeli gba beɛ kelen kelen ka kan ka o ta fanibonw lɔ̀ o a ta yɔ̀rɔ̀ le ra, o ta darapo kɔ̀rɔ̀, o beɛ ni o ta kɛrɛkɛjama.

⁵³Nka Levi ta mɔ̀gɔ̀w, olugu ka kan ka o ta fanibonw lɔ̀ ka Nɔ̀gɔ̀nkunben fanibon lamini, jɛnɔ̀gɔ̀nya kesu be min kɔ̀nɔ̀; ni o kɛra, ne ta jusugban tɛna ben Izirayelimɔ̀gɔ̀w kan. Levi ta mɔ̀gɔ̀w ka kan ka o janto Nɔ̀gɔ̀nkunben fanibon na, jɛnɔ̀gɔ̀nya kesu be min kɔ̀nɔ̀."

⁵⁴Ayiwa, Matigi Ala ka fen o fen fɔ̀ Musa ye, Izirayelimɔ̀gɔ̀w ka o beɛ ke a cogo ra.

Jateri 2

Zuda ni Isakari ni Zabulɔ̀n sigiyɔ̀rɔ̀

¹Matigi Ala kumana Musa ni Haruna fe, k'a fɔ̀ o ye ko:

²"Izirayelimɔ̀gɔ̀w ka kan ka o ta fanibonw lɔ̀ o ta kɛrɛkɛjamabaw ta tagamasiyen le kɔ̀rɔ̀, ani o ta gba ta darapo kɔ̀rɔ̀. O ka kan ka o ta fanibonw lɔ̀ ka Nɔ̀gɔ̀nkunben fanibon lamini, k'a mabɔ̀ Nɔ̀gɔ̀nkunben fanibon na dɔ̀ɔ̀nin.

³"Jɛnkuru minw beɛ be Zuda ta kɛrɛkɛjamaba ra, olugu beɛ bɛna sigi terebɔ̀yanfan na, o ta darapo kɔ̀rɔ̀, o beɛ ni o ta jɛnkuru. Zuda ta mɔ̀gɔ̀w ta kuntigi ye Aminadabu dence Nasɔ̀n ye.

⁴Ale ta jɛnkuru jate ye ce waga biwolonfla ni naani, ani ce kɛmɛ wɔ̀rɔ̀ (74 600).

⁵"Isakari ta mɔ̀gɔ̀w bɛna ke olugu kɛrɛ fe. Isakari ta mɔ̀gɔ̀w ta kuntigi ye Suwari dence Netaneheli ye.

⁶Ale ta jɛnkuru jate ye ce waga bilooru ni naani, ani ce kɛmɛ naani (54 400).

⁷"O kɔ̀, Zabulɔ̀n ta mɔ̀gɔ̀w: Zabulɔ̀n ta mɔ̀gɔ̀w ta kuntigi ye Helɔ̀n dence Eliyabu ye.

⁸Ale ta jɛnkuru jate ye ce waga bilooru ni wolonfla, ani ce kɛmɛ naani (57 400).

⁹”Zuda ta kerekejamaba bee lajennin jate ye ce waga keme ni biseegi ni wɔɔɔ ni ce keme naani (186 400). Olugu le bena kon ka sira mina.”

Ruben ni Simeyon ni Gadi ta sigiyɔɔ

¹⁰”Jenkuru minw bee be Ruben ta kerekejamaba ra, olugu bee bena sigi woroduguyanfan na o ta darapo kɔɔ, o bee ni o ta jenkuru. Ruben ta mɔɔw ta kuntigi ye Sedehuri dence Elisuri ye.

¹¹Ale ta jenkuru jate ye ce waga binaani ni wɔɔɔ ni ce keme looru (46 500), ka kapa ni jate ye.

¹²”Simeyon ta mɔɔw bena sigi olugu kere fe. Simeyon ta mɔɔw ta kuntigi ye Surisadayi dence Selumiyeli ye.

¹³Ale ta jenkuru jate ye ce waga bilooru ni konɔntɔn ni ce keme saba (59 300), ka kapa ni jate ye.

¹⁴”O kɔ, Gadi ta mɔɔw: Gadi ta mɔɔw ta kuntigi ye Deweli dence Eliyasafu ye.

¹⁵Ale ta jenkuru jate ye ce waga binaani ni looru ni ce keme wɔɔɔ ni ce bilooru (45 650), ka kapa ni jate ye.

¹⁶”Ruben ta kerekejamaba bee lajennin jate ye ce waga keme ni bilooru ni kelen, ani ce keme naani ni ce bilooru (151 450). Olugu le bena ke kerekejama flanan ye ka sira mina.

¹⁷”Levi ta mɔɔw be sɔɔ ka gban olugu kɔ ni Nɔɔɔnkunben fanibon ye. Olugu be ke gba tɔw bee cemance ra. Sigiyɔɔ minw yirara o ra, o ka kan ka tagama ka kapa ni o sigiyɔɔw ye. Izirayelimɔɔw bee be tagama ka kapa ni o ta sigiyɔɔw ye, o ta darapow kɔɔ.”

Efirayimu ni Manase ni Boniyaminu ta sigiyɔɔ

¹⁸”Jenkuru minw bee be Efirayimu ta kerekejamaba ra, olugu bee bena sigi terebenyanfan na, o ta darapo kɔɔ, o bee ni o ta jenkuru. Efirayimu ta mɔɔw ta kuntigi ye Amihudi dence Elisama ye.

¹⁹Ale ta jenkuru jate ye ce waga binaani ni ce keme looru (40 500).

²⁰”Manase ta mɔɔw bena sigi olugu kere fe. Manase ta mɔɔw ta kuntigi ye Pedasuri dence Gamiliyeli ye.

²¹Ale ta jenkuru jate ye ce waga bisaba ni fla ni ce keme fla (32 200).

²²”O kɔ, Boniyaminu ta mɔɔw: Boniyaminu ta mɔɔw ta kuntigi ye Gidehoni dence Abidan ye.

²³Ale ta jenkuru jate ye ce waga bisaba ni looru ni ce keme naani (35 400).

²⁴”Efirayimu ta kerekejamaba bee lajennin jate ye ce waga keme ni seegi ni ce keme (108 100). Olugu le bena ke kerekejama sabanan ye ka sira mina.”

Dan ni Aseri ni Nefitali ta sigiyɔɔ

²⁵Jenkuru minw be Dan ta kerekejamaba ra, olugu bena sigi sahiliyanfan na, o ta darapo kɔɔ, o bee ni o ta jenkuru. Dan ta mɔgow ta kuntigi ye Amisadayi dence Ahezari ye.

²⁶Ale ta jenkuru jate ye ce waga biwɔɔɔ ni fla ni ce keme wolonfla (62 700).

²⁷Aseri ta mɔgow bena sigi olugu kere fe. Aseri ta mɔgow ta kuntigi ye Okiran dence Pagiyeli ye.

²⁸Ale ta jenkuru jate ye ce waga binaani ni kelen ni ce keme looru (41 500), ka kapa ni jate ye.

²⁹O kɔ, Nefitali ta mɔgow: Nefitali ta mɔgow ta kuntigi ye Enan dence Ahira ye.

³⁰Ale ta jenkuru jate ye ce waga bilooru ni saba, ani ce keme naani (53 400).

³¹Dan ta kerekejamaba bee lajennin jate ye ce waga keme ni bilooru ni wolonfla, ani ce keme wɔɔɔ (157 600). Olugu le bena sira mina tɔw bee kɔ fe, ni o ta darapow ye."

³²Izirayelimɔgɔ minw jatera, olugu le ye nin ye, o bee ni o ta gbaw, ani o ta kerekejamaw. O bee lajennin kera ce waga keme wɔɔɔ ni saba ni ce keme looru ni ce bilooru (603 550).

³³Levi ta mɔgow ma jate ni Izirayelimɔgɔ tɔw ye, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ Musa ye cogo min na.

³⁴Ayiwa, Matigi Ala tun ka fen o fen fɔ Musa ye, Izirayelimɔgɔw ka o bee ke; o bee tun be o ta fanibonw lo o ta yɔɔw le ra, o ta darapow kɔɔ, o tun be tagama fana ka kapa ni o ta gbaw, ani o ta somɔgow sigiyɔɔw le ye.

Jateri 3

Haruna dencew

¹Haruna ni Musa ta somɔgow fle nin ye, wagati min Matigi Ala kumana Musa fe Sinayi kuru kan.

²Haruna dencew tɔgɔw ye nin ye: Nadabu, ale kera a dence fɔɔ ye; ka Abihu gban o ra; o kɔ fe, Elehazari, o kɔ fe Itamari.

³Haruna dencew le ye o ye; turu saninman* kera olugu le kan ka o ke sarakalasebagaw ye, ka o bla danna sarakalasebagaya kama.

⁴Nka Nadabu ni Abihu sara Matigi Ala ja kɔɔ ka o to Sinayi kongokolon kɔɔ, sabu o tun ka wusunan don Matigi Ala ja kɔɔ ni tasuma dɔ ye, min tun bɔra yɔɔ were ra . Dence tun te o si fe. Elehazari ni Itamari le ka sarakalasebagaya ke ni o face Haruna ye.

Levi ta mɔgow ta baara

⁵Matigi Ala kumana Musa fe, k'a fo a ye ko:

⁶"Na ni Levi ta mɔgɔw ye sarakalasebaga Haruna fe, janko o ye na to k'a deme.

⁷Baara min karifara Haruna ni Izirayeli jama bee ma, o bena o baara ke Nɔgɔnkunben fanibon* ja fe; o bena fanibon saninman* ta baaraw ke.

⁸Olugu le bena o janto Nɔgɔnkunben fanibon ta minanw bee ra Izirayelimɔgɔw no ra, ka fanibon saninman ta baaraw ke.

⁹O ra, i ka kan ka Levi ta mɔgɔw di Haruna ni a dencew ma. O ka kan ka to olugu le boro, ka baara ke Izirayelimɔgɔw to no ra.

¹⁰I ka kan ka Haruna ni a dencew le sigi sarakalasebagaya baara ra. Ni mɔgɔ were ka gbara yɔɔ saninman na, o tigi ka kan ka faga."

¹¹Matigi Ala kumana Musa fe tuun, k'a fo a ye ko:

¹²"Ne ka Levi ta mɔgɔw janawoloma ka o bo Izirayelimɔgɔw ra, ka o bla ne ta baara ra Izirayelimɔgɔw dence folow no le ra. O koson Levi ta mɔgɔw ye ne ta le ye;

¹³sabu dence folow bee ye ne ta le ye. Lon min na ne ka Misirankaw dence folow bee faga Misiran jamana ra, o lon na ne ka Izirayelimɔgɔw dence folow bee ke ne yere ta ye, mɔgɔw dence folow, ani beganw den folow cemanw fana. O ka kan ka ke ne ta le ye. Ne le ye Matigi Ala ye."

Levi ta mɔgɔw jateri

¹⁴Matigi Ala kumana Musa fe tuun, Sinayi, kongokolon kɔnɔ; a k'a fo a ye ko:

¹⁵"Levi ta mɔgɔw jate, O bee ni o ta somɔgɔw, o bee ni o ta gbaw. I ye cedenw bee jate, min o min si ka karo kelen bo, ani minw temena o kan."

¹⁶Musa ka o jate ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye, i n'a fo a tun fora cogo min na.

¹⁷Levi dencew toɔgɔw le ye nin ye: Gerison, ani Kehati, ani Merari.

¹⁸Gerison dencew toɔgɔw ye nin ye, o bee ni o ta gba: Libini ni Simeyi.

¹⁹Kehati dencew tun ye Amuramu ye, ani Isari, ani Heburon, ani Uziyeli; o bee ni o ta gba.

²⁰Merari dencew tun ye Mali ni Musi ye; o bee ni o ta gba. Levi ta gbamɔgɔw le tun ye olugu ye, o bee ni o ta somɔgɔw.

Gerisonkaw sigiyɔɔ ni o ta baara

²¹Libini ta gba ni Simeyi ta gba, olugu bora Gerison ta gba le ra; olugu le kera Gerisonkaw ta mɔgɔw ye.

²²Ceden minw jatera olugu ra, min o min si ka karo kelen bo, ani minw temena o kan, olugu bee kera ceden waga wolonfla ani ceden keme looru (7 500).

²³Gerisonkaw ta sigiyɔɔ tun be fanibon saninman* ko fe, terebenyanfan na.

²⁴Gerisonkaw ta kuntigi tun ye Layeli dence Eliyasafu ye.

²⁵Nɔgɔnkunben fanibon* ta baara min karifara Gerisonkaw ma, o kera fanibon kɔnɔɔfaniw, ani a kenemafaniw ta baara ye; fani gbiriman, ani fani min be yɔɔ saninman* donda ra,

²⁶ani fanibon lukene laminifani minw sirinin be ka fanibon saninman ni sarakajenifen* koori, ani fani min be lu donda ra, ani a juruw, ani o minanw ta baaraw bee.

Kehatikaw sigiyɔɔ ni o ta baara

²⁷Amuramu ta gba, ani Isari ta gba, ani Heburɔn ta gba, ani Uziyeli ta gba, olugu bɔra Kehati ta gba le ra; olugu le kera Kehatikaw ta mɔgɔw ye.

²⁸Kehatikaw ta ceden minw jatera, min o min si ka karo kelen bɔ, ani minw temena o kan, o kera ceden waga seegi ni ceden keme wɔɔɔ (8 600). Yɔɔ saninman* ta baara tun karifara olugu le ma.

²⁹Kehati dencew ta mɔgɔw ta sigiyɔɔ tun be fanibon saninman* woroduguyanfan na.

³⁰Kehatikaw ta mɔgɔw ta kuntigi tun ye Uziyeli dence Elisafan le ye.

³¹O ka Ala ta jenɔgɔnya kesu* ta baara le di olugu ma, ani tabali, ani sanin fitinadaga, ani sarakabɔnanw, ani yɔɔ saninman ta baara be ke ni minan minw ye, ani yɔɔ saninman cetigefani, ani o fenw ta baaraw bee.

³²Levi ta mɔgɔw ta kuntigiw bee ta kuntigiba tun ye sarakalasebaga Haruna dence Elehazari le ye. Mɔgɔ minw blara yɔɔ saninman baara ra, ale le tun be olugu bee kunna.

Merarikaw sigiyɔɔ ni o ta baara

³³Malikaw ta gba, ani Musikaw ta gba, olugu bɔra Merari ta gba le ra. Olugu le kera Merarikaw ta mɔgɔw ye.

³⁴Ceden minw jatera o ra, min o min si ka karo kelen bɔ, ani minw temena o kan, o kera ceden waga wɔɔɔ ni ceden keme fla (6 200).

³⁵Merarikaw ta mɔgɔw ta kuntigi tun ye Abihayili dence Suruyeli le ye. Olugu ta sigiyɔɔ tun be fanibon saninman* sahiliyanfan na.

³⁶Fanibon saninman ta yiriferenw, ani a berew, ani a negeberew, ani a negeberew donyɔɔw, ani a minan tɔw bee, o fenw kɔɔsiri ni o baara karifara Merarikaw ma,

³⁷ani lu laminifani ta negeberew bee, ani o negeberew donyɔɔw, ani negebere minw be turu dugu ma, ani a juruw.

³⁸Musa ni Haruna ni a dencew, olugu ta sigiyɔɔ tun be fanibon saninman na fe, tereɔyanfan na, Nɔgɔnkunben fanibon* na fe. Yɔɔ saninman* kɔɔsiri ni a baara karifara olugu le ma Izirayelimɔgɔw nɔ ra. Ni mɔgɔ were tun ka gbara o yɔɔ ra, o tigi tun ka kan ka faga.

³⁹Musa ni Haruna ka Levi ta ceden minw bee jate, o bee ni o ta somɔgɔw, ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye, ceden min o min si ka karo kelen bɔ, ani minw temena o kan, olugu bee lajennin kera ceden waga mugan ni fla (22 000).

Dence folow ta kunmabɔri

⁴⁰Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko: "Izirayelimɔgɔw dence folow bee jate; min o min si ka karo kelen bɔ, ani minw temena o kan. O bee jate, ka o bee tɔgɔ sebe.

⁴¹Levi ta mɔgɔw bla danna ne Matigi Ala ye, Izirayelimɔgɔw tɔw dence folow bee nɔ ra, ka Levi ta mɔgɔw ta beganw fana bla danna ne ye, Izirayelimɔgɔw tɔw ta beganw ta den folɔ cemanw bee nɔ ra."

⁴²Ayiwa, Musa ka Izirayelimɔgɔw dence folow bee jate, ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye.

⁴³Minw bee jatera, ka o tɔgɔ sebe, min o min si ka karo kelen bɔ, ani minw temena o kan, olugu bee lajennin kera ceden waga mugan ni fla ani ceden keme fla ni mɔgɔ biwolonfla ni saba (22 273).

⁴⁴Matigi Ala kumana Musa fe, k'a fɔ a ye tuun ko:

⁴⁵"Levi ta mɔgɔw bla danna ne ye, Izirayelimɔgɔw dence folow bee nɔ ra, ka o ta beganw fana bla danna ne ye Izirayelimɔgɔw ta beganw den folɔ cemanw bee nɔ ra. Levi ta mɔgɔw bena ke ne ta le ye. Ne le ye Matigi Ala ye.

⁴⁶Izirayelimɔgɔw dence folow hakeya temena Levi ta mɔgɔw hakeya kan fɔ mɔgɔ keme fla ni mɔgɔ biwolonfla ni saba; n'i be olugu kunmabɔcogo,

⁴⁷i be warigbe looru mina o cedenw bee kelen kelen fe, ka kapa ni yɔɔ saninman* ta jate ye; ka kapa ni o jate ye, o warigbe jate bee kelen kelen be ben gera mugan le ma .

⁴⁸"I be o wari di Haruna ni a dencew ma. Izirayelimɔgɔw dence folow hakeya min temena Levi ta mɔgɔw hakeya kan, o wari be ke olugu ta kunmabɔri wari le ye."

⁴⁹Musa ka o wari mina. Levi ta ceden dɔ ma sɔɔ ka bla Izirayelimɔgɔw dence folɔ minw nɔ ra, a ka olugu kunmabɔ ni o wari ye.

⁵⁰A ka o wari min mina Izirayelimɔgɔw dence folow fe, o wari bee kera warigbe waga kelen ni keme saba ni biwɔɔɔ ni looru (1 365), ka kapa ni yɔɔ saninman* ta jate ye.

⁵¹A ka o kunmabɔri wari di Haruna ni a dencew ma, ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye; a k'a ke ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye.

Jateri 4

Kehatikaw ta baara

- 1**Matigi Ala kumana Musa ni Haruna fe, k'a fo o ye ko:
- 2**"Aw ye Kehati dencew bee jate Levi ta gba ra, o bee ni o ta gba, o bee ni o ta somogow,
- 3**k'a damina san bisaba ra, ka taga se fo san bilooru ma, min o min be se ka baara do ke Ndogonkunben fanibon* kono.
- 4**"Kehati dencew bena baara min ke Ndogonkunben fanibon kono, o ye nin ye: o bena yoro saninmanba* ta fen saninmanw ta baara le ke.
- 5**Ni Izirayelimogow tagawagati sera, Haruna ni a dencew bena boncetigefani jigi, ka jengogonya kesu* datugu ni a ye.
- 6**O be gbolojalan do fana la a kan, ka fani bulaman do ke k'a bee lajennin datugu. O ko, bere minw be ke k'a ta, o be o berew don a ra.
- 7**"O be fani bulaman do fana la sarakaburu tabali kan, ka rezenji saraka* ta minanw bla a kan, minw ye tasaw ye, ani setiw, ani belenw, ani jifiyew. Sarakaburu min ka kan ka bo wagati bee, o be o fana bla o tabali kan.
- 8**O be fani wulenman do biri a kunna, ka gbolojalan do ke k'a bee lajennin datugu. O ko, bere minw be ke ka tabali ta, o be o berew don a ra.
- 9**"O ko, o be fani bulaman do fana ke ka fitinablanan datugu, ani a fitinadagaw, ani minan minw bee blara a baara kama, i n'a fo tasuma lalagananw, ani buguri donminanw, ani turu donminanw bee.
- 10**O be a ni a minanw bee melege gbolojalan do kono, k'a bla donitanan do kan.
- 11**"O ko, o be fani bulaman do biri sarakabonan saninlaman kan, ka gbolojalan do ke k'a datugu; o ko, bere minw be ke k'a ta, o be o don a ra.
- 12**"Minan minw bee be ke ka yoro saninman* ta baara ke, o be o bee don fani bulaman do ra, k'a melege ni gbolojalan do ye, k'a bla donitanan do kan.
- 13**"O be bugurigbe ce ka bo sarakajenifen* kan, ka fani wulenman do biri a kan.
- 14**O be sarakajenifen ta minanw bee ta, min ye a takamicenanw ye, ani a sogosogonanw, ani a buguricenaw, ani a tasaw; o be o bee bla a kan; o ko, o be gbolojalan do ke ka o datugu. O ko, bere minw be ke ka sarakajenifen ta, o be o berew don a ra.
- 15**"Ni Haruna ni a dencew ka yoro saninman ni a minanw bee datugu ka ban tuma min na, ni aw tagatuma sera, Kehatikaw bena o minanw ta. Nka o boro kana se o fen saninmanw yere ma, janko o kana na sa. "Kehatikaw ta baara bena ke o minanw tari le ye Ndogonkunben fanibon kono.

¹⁶Sarakalasebaga Haruna dence Elehazari le bena a janto fitinadaga saninlaman ta turu ko ra, ani wusunan, ani siman saraka* min be bo lon o lon, ani turu saninman*; a ka kan k'a janto fanibon saninman ni a konofenw bee ra, ani yoro saninman ni a minanw bee."

¹⁷Matigi Ala kumana Musa ni Haruna fe tuun, ko:

¹⁸"Aw kana ke sababu ye k'a to ne ye Kehatikaw halaki ka bo Levi ta mogwo tow ce ra.

¹⁹Aw ka kan ka min ke o ye janko ni o gbarara yoro saninmanba ra o kana sa, o fle nin ye: Haruna ni a dencew ka kan ka don fanibon saninman konow, ka o bee kelen kelen ta baara yira o ra, ka o ta donitataw yira o ra.

²⁰Olugu yere man kan ka don ka taga fen saninmanw fle hali donnin; ni o te, o be sa."

Gerisonkaw ta baara

²¹Matigi Ala kumana Musa fe, ko:

²²"Gerisonkaw ta cedenw fana jate, o bee ni o ta gbaw, o bee ni o ta somogwo.

²³O jate k'a damina san bisaba ra, ka taga se fo san bilooru ma, min o min be se ka baara do ke Nogonkunben fanibon* konow.

²⁴Gerisonkaw ka kan ka baara minw ke, ani o ka kan ka doni minw ta, o fle nin ye:

²⁵olugu le bena fanibon saninman* ta faniw ta, ani Nogonkunben fanibon* ta fani gbirimanw, ani gbolojalan minw be la fanigbirimanw kan, ani fani min be Nogonkunben fanibon* donda ra,

²⁶ani fanibon lu laminifani minw sirinin be ka fanibon saninman ni sarakajenifen* koori, ani fani min be lu donda ra, ani a juruw, ani a minan tow bee. O fenw ta baaraw bee donna Gerisonkaw le boro.

²⁷O be baara o baara ke, ni o be doniw le ta, walama baara were, o ka kan ka o bee ke ka kapa ni Haruna ni a dencew ta fota le ye. O ka kan ka fen minw bee ta, aw le ka kan ka o fo o ye, ka o ta baaraw di o ma.

²⁸"Ayiwa, nin le ye Gerisonkaw ta baara ye Nogonkunben fanibon konow. O ka kan ka o baaraw ke ka kapa ni sarakalasebaga Haruna dence Itamari ta cifoninw le ye."

Merarikaw ta baara

²⁹Ala k'a fo Musa ye tuun ko: "Merari ta ce w jate, o bee ni o ta gbaw, o bee ni o ta somogwo.

³⁰I be o jate k'a damina san bisaba ra, ka taga se fo san bilooru ma, min o min be se ka baara do ke Nogonkunben fanibon* konow.

³¹O bɛna baara minw ke Nɔgɔnkunben fanibon kɔnɔ, ani o bɛna doni minw ta o fle nin ye: o bɛna fanibon saninman* ta yiriferɛnw ta, ani a berew, ani a nɛgɛberew, ani berew donyɔrɔw,

³²ani fanibon lu laminifani ta nɛgɛberew, ani o nɛgɛberew donyɔrɔw, ani nɛgɛbere minw bɛ turu dugu ma, ani a juruw, ani a minan tɔw bɛɛ, ani fɛn o fɛn blara o baara kama. Bɛɛ kelen kelen ka kan ka doni min ta, aw ye o doni yira o tigi ra.

³³"Ayiwa, nin le ye Merarikaw ta baara ye; o ka kan ka baara minw bɛɛ ke Nɔgɔnkunben fanibon kɔnɔ, ka kapa ni sarakalasebaga Haruna dence Itamari ta cifɔninw ye."

Levi ta cɛw jateda

³⁴Musa ni Haruna ni Izirayeli jama jamɔgɔw ka Kehatikaw jate, o bɛɛ ni o ta gbaw, o bɛɛ ni o ta somɔgɔw,

³⁵k'a damina san bisaba ra, ka taga se fɔ san bilooru ma, min o min tun bɛ se ka baara ke Nɔgɔnkunben fanibon* kɔnɔ.

³⁶O ka minw jate o bɛɛ ni o ta gbaw, olugu kɛra cɛ waga fla, ani cɛ kɛmɛ wolonfla ni bilooru (2 750).

³⁷Kehatika minw jatera, olugu da le kɛra o ye, minw bɛɛ tun bɛ baara dɔ ke Nɔgɔnkunben fanibon kɔnɔ. Musa ni Haruna ka o jate ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye, i n'a fɔ a tun k'a fɔ Musa ye cogo min na.

³⁸Gɛrisɔnka minw jatera, o bɛɛ ni o ta gbaw, o bɛɛ ni o ta somɔgɔw,

³⁹k'a damina san bisaba ra, ka taga se fɔ san bilooru ma, min o min tun bɛ se ka baara dɔ ke Nɔgɔnkunben fanibon kɔnɔ,

⁴⁰minw jatera, o bɛɛ ni o ta gbaw, o bɛɛ ni o ta somɔgɔw, olugu kɛra cɛ waga fla, ani cɛ kɛmɛ wɔrɔrɔ ni cɛ bisaba (2 630).

⁴¹Gɛrisɔnka minw jatera, olugu da le kɛra o ye, minw bɛɛ tun bɛ baara dɔ ke Nɔgɔnkunben fanibon kɔnɔ. Musa ni Haruna ka o jate ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye.

⁴²Merari ta mɔgɔ minw jatera, o bɛɛ ni o ta gbaw, o bɛɛ ni o ta somɔgɔw,

⁴³k'a damina san bisaba ra, fɔ ka taga se san bilooru ma, min o min tun bɛ se ka baara dɔ ke Nɔgɔnkunben fanibon kɔnɔ,

⁴⁴minw jatera, o bɛɛ ni o ta gbaw, o bɛɛ ni o ta somɔgɔw, olugu kɛra cɛ waga saba ni cɛ kɛmɛ fla (3 200).

⁴⁵Merari ta mɔgɔ minw jatera, olugu da le kɛra o ye. Musa ni Haruna ka o jate ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye, i n'a fɔ a tun k'a fɔ Musa ye cogo min na.

⁴⁶Ayiwa, Musa ni Haruna ni Izirayeli jama jamogow ka Levi ta mogow minw bee jate, o bee ni o ta gbaw, o bee ni o ta somogow,

⁴⁷k'a damina san bisaba ra, ka taga se fo san bilooru ma, min o min tun be se ka baara do ke, ani ka doni ta Ndogonkunben fanibon kon,

⁴⁸minw bee jatera, olugu kera ce waga seegi, ani ce keme looru ni ce biseegi (8 58o).

⁴⁹O ka o jate ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye, i n'a fo a tun k'a fo Musa ye cogo min na; o ka bee kelen kelen ta baara yira a ra, ani a ka kan ka doni min ta. O ka o jate i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo Musa ye cogo min na.

Jateri 5

Sariya siginin dow Saninyabariya ta sariya

¹Matigi Ala kumana Musa fe, ko:

²"A fo Izirayelimogow ye ko bana minw be mogow fari cen, ni o do be mogow o mogow ra, walama damajalan, walama ni mogow do magara su do ra k'a yere lanogow, o ka kan ka o tigi labo Izirayelimogow ce ra.

³Ni a kera ce ye walama muso, aw ye a labo; aw ye a labo aw sigiyow ra, janko o kana na aw sigiyow lanogow, sabu ne siginin be aw ce ra."

⁴Izirayelimogow k'a ke ten; o ka o mogow labo o ce ra. Matigi Ala tun k'a fo Musa ye cogo min na, Izirayelimogow k'a ke ten.

Mogow tawori ta sariya

⁵Matigi Ala kumana Musa fe tuun, ko:

⁶"Kuma Izirayelimogow fe, k'a fo o ye, ko ni ce do, walama muso do k'a mogowogon hake ta, k'a tawo fen do ra, o tigi ka Matigi Ala le kan bla; a jarakira.

⁷A ka jurumun min ke, a ka kan ka lo o ra. A k'a mogowogon hake ta k'a tawo fen min na, a ye o fen juru bee sara; o ko, o fen songo tarannin taranyow looru, a ye a taran kelen fara a kan fana; a ka mogow min hake ta, a ye o di o tigi ma.

⁸Nka ni a tigi sara, k'a sowo a ta mogow si te yi o fen be se ka di min ma, o tuma, o fen be ke Matigi Ala ta ye. A ka kan ka taga a di sarakalasebaga ma; sagajigi min be ke jurumunyafa saraka* ye, k'a ta jurumun kafari, a be o fana fara a kan.

⁹"Ni Izirayelimogow ka fen o fen bla danna Matigi Ala ye, k'a di sarakalasebaga ma, o be ke sarakalasebaga ta ye.

¹⁰Ni mogow ka fen o fen ke saraka ye, o be ke sarakalasebaga ta ye; ni mogow ka fen o fen di sarakalasebaga ma, o fana be ke a ta ye."

Jenya ta sariya

- 11**Matigi Ala kumana Musa fe tuun, ko:
- 12**"Kuma Izirayelimogow fe k'a fo o ye ko ni ce do muso bora a fe ka ke ce were fe,
- 13**ni a tagara jen ni ce were ye, k'a yere lanogw, k'a sorw a ce ma bo o ko kala ma, ni o ko dogonin tora, sabu mogw si ma ke a seere ye, mogw si fana ma o mina a ra,
- 14**ni celiya nana don ce jusu ra, sabu a sigiyara a muso ra, k'a sorw ko can lo fana ko muso k'a yere lanogw, walama ni celiya ni sigiya donna a jusu ra k'a sorw muso m'a yere lanogw,
- 15**o tuma a ka kan ka taga ni muso ye sarakalasebaga fe. A ye mugu kilo saba ta, ka taga o ke saraka ye muso koson. A man kan ka turu ke o mugu ra, walama wusunan; sabu siman saraka* lo min bora celiya koson; hakirijigi saraka lo, min be mogw hakiri jigi kojugu ra.
- 16**"Sarakalasebaga bena muso lana, ka na a lo Matigi Ala na korw.
- 17**O ko, a be ji saninman do ke bogw daga do konw, ka buguri do ce dugu ma fanibon saninman konw ka o ke o ji ra.
- 18**Ni sarakalasebaga ka muso lo Matigi Ala na korw, a be muso kunsigi foni, ka hakirijigi saraka* don a boro, o siman saraka min bora celiya koson; o y'a sorw ji kunaman min be danga ben mogw kan, o ji be sarakalasebaga yere boro.
- 19**Sarakalasebaga ye muso jagboya ko a ye kari; a y'a fo a ye ko: 'Ka i to i ce ta furu konw, ni a kera ko ce were ma jen ni i ye, ni i ma bo ka taga i yere lanogw, o tuma nin ji kunaman min be danga ben mogw kan, nin ji kana foyi ke i ra.
- 20**Nka ka i to i ce ta furu konw, ni a kera ko i bora ka taga i yere lanogw, ka taga jen ni ce were ye, min te i furuce ye,'
- 21**sarakalasebaga ye muso jagboya ka kari, ka nin danga kumaw fo muso ma, k'a fo ko: 'O tuma, Matigi Ala ye i denworonogow cen i konw, ka i konw funu, k'a to i ta mogw ye i danga, ka i yira, ko i kewale man ni.
- 22**O ra, nin ji min be danga ben mogw kan, nin ji ye don i konw, ka i konw funu, ka i denworonogow cen i konw.' Muso b'a jaabi ko: 'Amina! Amina!'
- 23**"Sarakalasebaga ye o danga kumaw sebe gbolokitabu do kan; o ko, a ye o seberiw ko ka bo yi ni o ji kunaman ye,
- 24**ka o ji kunaman di muso ma ko a y'a min, o ji min be danga ben mogw kan; o ji kunaman bena don a konw.
- 25**Nka sani a y'a min, siman saraka min bora celiya koson, sarakalasebaga ye o mina muso boro, k'a fifa Matigi Ala na korw, ka taga a bla sarakajenifen* kan.

²⁶A be boro na kelen bo o siman saraka* ra, k'a yira ko o saraka bee kera Matigi Ala ta ye; a be o boro na kelen saraka jeni sarakajenifen kan. O ko, a be ji di muso ma ko a y'a min.

²⁷Ayiwa, ni a kera ko can lo ko muso tun bora a ce fe ka taga a yere lanogo, ni a ka ji min, o ji min be danga ben mogo kan, o ji bena don a kono ka tawajugu do lase a ma. Muso denworonogow bena cen a kono, k'a kono funu; o muso be ke mogo danganin ye a ta mogow ce ra.

²⁸Nka ni a kera ko muso m'a yere lanogo, ni a saninyanin lo, o tuma jaraki ko si tena a soro, a bena se ka den woro tuun.

²⁹"Ayiwa, celiya ko ta sariya le be nin ye, ni muso do bora ka taga a yere lanogo, k'a to a ce ta furu kono,

³⁰walama ni ce do sigiyara a muso ra, fo k'a ke a ra celiya ye a muso ta fan fe. Sarakalasebaga ka kan ka o muso lo Matigi Ala na koro, ka nin sariya kow bee ke muso ra.

³¹Ce koni tena jaraki, nka muso ta jurumun hake bena ben a yere le kan."

Jateri 6

Mogo min b'a yere bla danna Ala ye

¹Matigi Ala kumana Musa fe, ko:

²"Kuma Izirayelimogow fe, k'a fo o ye ko ni ce do, walama ni muso do k'a yere bo Izirayelimogo tow ra, ka dajuru ta, ko a b'a yere bla danna Matigi Ala ye, k'a yere ke Ala ta mogo saninman ye ,

³o tigi ka kan ka duven ni minnifen fariman suguya bee ye k'a to yi. A man kan ka duven, walama minnifen fariman were min. Minnifen o minnifen be bo rezen na, a man kan ka o min. A man kan ka hali rezen kene, walama a janin domu.

⁴A ta dajuru wagati bee ra, fen o fen be bo rezensusun na, a man kan ka o domu, hali rezenkise, walama a fara.

⁵A ta dajuru wagati bee kono, kunlimuru man kan ka se a kun ma, fo ka taga o wagati dafa. A k'a yere bla danna Matigi Ala ye ka wagati min ke, a saninyanin ka kan ka to fo ka taga o wagati dafa. A ka kan k'a kunsigi to a ye wuri ka janya.

⁶A k'a yere bla danna Matigi Ala ye wagati min bee kono, a man kan ka gbara su ra.

⁷Hali ni a worofa, walama ni a woroba le sara, walama a balemace, walama a balemamusu, a man kan ka gbara o do su ra k'a yere lanogo, sabu a blara danna Matigi Ala ye minke, o tagamasiyen be a kun na.

⁸A ta dajuru wagati bee kono, a saninyanin lo, ka ke Ala ta ye.

9”Ni mɔgɔ dɔ barara ka sa a kɔrɔ, a kunsigi min b’a yira ko a blara danna Ala ye, o tuma o kunsigi lanɔgɔra. Nka a tere wolonflanan, a bɛ saninya kokura; o lon na, a bɛ a kun li.

10A tere seeginan, a ye taga ni tugani fla, walama jɛnɛtugani fitini fla ye sarakalasebaga fɛ Nɔgɔnkunbɛn fanibon* donda ra.

11Sarakalasebaga bɛ kelen kɛ jurumunyafa saraka* ye, ka tɔ kelen kɛ saraka jɛnita* ye. Sarakalasebaga bɛ a ta jurumun kafari a ye, sabu a gbarara su ra. O lon na, a kunsigi bɛ saninya tuun.

12A ka kan k’a yɛrɛ bla danna Ala ye tuun, k’a ta dajuru wagati damina kura ye. A bɛ sagaden cɛman kelen mina, min ka san kelen sɔrɔ, ka o kɛ hake yafa saraka* ye. Nka a tun ka wagati minw kɛ ka ban, o tɛ jate tuun, sabu a ta dajuru tun cenna.

13”Ayiwa, ni mɔgɔ ka dajuru ta ka kɛ Ala ta mɔgɔ saninman ye wagati min kama, ni o wagati dafara, o sariya ye nin ye: o bɛ na ni o tigi ye Nɔgɔnkunbɛn fanibon* donda ra.

14A bɛ na ni a ta sarakaw ye Matigi Ala fɛ: sagaden cɛman min ka san kelen sɔrɔ, ani fiyɛn tɛ min na, o bɛ kɛ saraka jɛnita ye; ani sagamuso min ka san kelen sɔrɔ, ani fiyɛn tɛ min na, o bɛ kɛ jurumunyafa saraka* ye; sagajigi kelen, fiyɛn tɛ min na, o bɛ kɛ ninsɔndiya saraka* ye.

15A bɛ burufunubari segi ja kelen di, buru min kɛra ni mugu tentennin nɔɔninin ye turu ra, ani ɛɔmi, funufɛn tɛ min na; a bɛ siman sarakaw* ni rɛzɛnji sarakaw* fana fara o kan.

16Sarakalasebaga bɛ o fɛnw bla Matigi Ala ja kɔrɔ, ka jurumunyafa saraka bɔ, ka saraka jɛnita fana bɔ.

17Burufunubari minw bɛ segi kɔnɔ, a bɛ o bla Matigi Ala ja kɔrɔ; o kɔ, a bɛ sagajigi kɛ jɛnɛɔgɔnya saraka* ye k’a di Matigi Ala ma, ka siman saraka ni rɛzɛnji saraka fara o kan.

18”O kɔ, Ala ta mɔgɔ saninman tun k’a kunsigi min kɛ a ta saninyari tagamasiyɛn ye, a bɛ o li Nɔgɔnkunbɛn fanibon* donda ra. Ninsɔndiya saraka* blara tasuma min kan, a bɛ taga a kunsigi don o tasuma ra.

19Ni Ala ta mɔgɔ saninman ka o kunsigi li ka ban tuma min na, sarakalasebaga bɛ sagajigi sogo tobinin kaman kelen ta, ka o don a boro, ka burukun kelen ni ɛɔmikun kelen bɔ segi kɔnɔ, ka o fana di a ma.

20O kɔ, sarakalasebaga bɛ o fɛnw kɔrɔta san fɛ, ka o fifa Matigi Ala ja kɔrɔ. O ye fɛn saninmanw le ye, o ye sarakalasebaga ta ye, ani saga disi min fana fifara Matigi Ala ja kɔrɔ, ani a woto min kɔrɔtara. Ni o kɛra, o tuma Ala ta mɔgɔ saninman bɛ se ka rɛzɛnji min.

²¹”Ayiwa, mɔgɔ min be dajuru ta k’a yere ke Ala ta mɔgɔ saninman ye, o sariya le be nin ye. A ka kan ka sarakaw min bo Matigi Ala ye a ta dajuru koson, o le fana be nin ye; ni fen were se ka ke a ye, a be se ka o fana fara nin sarakaw kan. A ka dajuru min ta, a ka kan ka o kow bee dafa, ka kapa ni o dajuru sariya ye.”

Dugawu kɛcogo

²²Matigi Ala k’a fo Musa ye ko:

²³”A fo Haruna ni a dencew ye, ko o ka kan ka dugawu ke Izirayelimogow ye cogo min na, o ye nin ye. O y’a fo ko:

²⁴’Matigi Ala ye baraka don aw ra, ka aw tanga!

²⁵Matigi Ala ye aw fle ni numanya ye, ka hina aw ra!

²⁶Matigi Ala y’a janto aw ra, ka hera ke aw ye.’

²⁷”O ye dugawu ke Izirayelimogow ye ni ne togow ye; ni o kera, ne bena baraka don Izirayelimogow ra.”

Jateri 7

Fanibon ta minanw labencogo Izirayeli kuntigiw ta bonyafenw

¹Musa tun ka fanibon saninman* lo ka ban wagati min na, a ka turu saninman* seriseri a kan k’a saninya, ani a konominanw bee. A ka turu saninman* ke sarakajenifen* fana kan k’a saninya, a ni a minanw bee.

²O wagati ra, Izirayeli jama pamogow minw ye gbatigiw ani jama cekowobaw ye, olugu nana ni o ta sarakaw ye; Izirayelimogow jateri baara tun donna olugu le boro.

³O nana ni o ta sarakaw ye Matigi Ala ja korow: misi wotoro wawow, minw sanfeyow datugunin lo, ani a misitoran tan ni fla. Kuntigi fla jenna ka wotoro kelen di; kuntigi bee kelen kelen ka misitoran kelen di. O nana ni o fenw ye fanibon saninman ja fe.

⁴Matigi Ala kumana Musa fe, ko:

⁵”Nin bonyaw mina o boro, ka o bla Nogonkunben fanibon* ta baara kama. I bena a di Levi ta mogow ma, ka kapa ni o ta baaraw ye.”

⁶Musa ka wotorow ni misitoranw mina, ka o di Levi ta mogow ma.

⁷A ka wotoro fla ni misitoran naani di Gerisonkaw ma, ka kapa ni o ta baaraw ye,

⁸ka wotoro naani ni misitoran seegi di Merari ta mogow ma, ka kapa ni o ta baaraw ye; olugu tun be o ta baara ke ka kapa ni sarakalasebaga Haruna dence Itamari ta cifoninw le ye.

⁹Nka a ma dɔ di Kehatikaw ma, sabu minan saninmanw tari baara karifara olugu le ma; o tun ka kan ka o fenw ta o kamankunw le kan.

Kuntigiw ta sarakaw

¹⁰Lon min na Musa ka turu saninman* ke sarakajenifen* kan, o lon na Izirayeli kuntigiw nana ni o ta sarakaw ye, janko ka sarakajenifen saninya k'a bla danna Ala ye. O nana ni o sarakaw ye sarakajenifen na fe;

¹¹Matigi Ala k'a fo Musa ye ko: "Lon o lon, kuntigi kelen ye na ka na a ta saraka di, janko ka sarakajenifen saninya k'a bla danna Ala ye."

¹²Ayiwa, kuntigi min nana ni a ta saraka ye a tere folo ra, o kera Aminadabu dence Nasɔn ye, Zuda ta gba ra.

¹³A nana ni tasa warigberaman kelen ye, min gbiriya be kilo kelen ni garamu keme saba bo, ani daga warigberaman kelen, min gbiriya be garamu keme wolonfla bo, ka kapa ni yoro saninman* ta jate ye. O minan fla bee tun fara ni mugu tentennin noninin ye turu ra, ka o ke siman saraka ye.

¹⁴A nana ni belen saninlaman kelen ye, min gbiriya be garamu keme bo, o fanin wusunan na,

¹⁵ani misitoran kapaman kelen, ani sagajigi kelen, ani sagaden ceman kelen, min si ka san kelen bo, ka olugu ke saraka jenita* ye.

¹⁶A nana ni bakoronin kelen ye, ka o ke jurumunyafa saraka* ye;

¹⁷a nana ni misi fla ye, ani sagajigi looru, ani bakoronin looru, ani sagaden ceman looru, minw si ka san kelen bo, ka olugu ke ninsondiya saraka* ye. Nin le kera Aminadabu dence Nasɔn ta saraka ye.

¹⁸A tere flanan, Isakari ta mogow ta kuntigi min ye Suwari dence Netaneheli ye, ale nana ni a ta saraka ye.

¹⁹A nana ni tasa warigberaman kelen ye, min gbiriya be kilo kelen ni garamu keme saba bo, ani daga warigberaman kelen, min gbiriya be garamu keme wolonfla bo, ka kapa ni yoro saninman ta jate ye. O minan fla bee tun fara ni mugu tentennin noninin ye turu ra, ka o ke siman saraka ye.

²⁰A nana ni belen saninlaman kelen ye, min gbiriya be garamu keme bo, o fanin wusunan na,

²¹ani misitoran kapaman kelen, ani sagajigi kelen, ani sagaden ceman kelen, min si ka san kelen bo, ka olugu ke saraka jenita ye.

²²A nana ni bakoronin kelen ye, ka o ke jurumunyafa saraka ye;

²³a nana ni misi fla ye, ani sagajigi looru, ani bakoronin looru, ani sagaden ceman looru, minw si ka san kelen bo, ka olugu ke ninsondiya saraka ye. Nin le kera Suwari dence Netaneheli ta saraka ye.

24A tere sabanan, Zabulon ta magow ta kuntigi min ye Helon dence Eliyabu ye, ale nana ni a ta saraka ye.

25A nana ni tasa warigberaman kelen ye, min gbiriya be kilo kelen ni garamu keme saba bo, ani daga warigberaman kelen, min gbiriya be garamu keme wolonfla bo, ka kapa ni yoro saninman ta jate ye. O minan fla bee tun fara ni mugu tentennin nwoninin ye turu ra, ka o ke siman saraka* ye.

26A nana ni belen saninlaman kelen ye, min gbiriya be garamu keme bo, o fanin wusunan na,

27ani misitoran kapaman kelen, ani sagajigi kelen, ani sagaden ceman kelen, min si ka san kelen bo, ka olugu ke saraka jenita ye.

28A nana ni bakoronin kelen ye, ka o ke jurumunyafa saraka ye;

29a nana ni misi fla ye, ani sagajigi looru, ani bakoronin looru, ani sagaden ceman looru, minw si ka san kelen bo, ka olugu ke ninsondiya saraka ye. Nin le kera Helon dence Eliyabu ta saraka ye.

30A tere naaninan, Ruben ta magow ta kuntigi min ye Sedehuri dence Elisuri ye, ale nana ni a ta saraka ye.

31A nana ni tasa warigberaman kelen ye, min gbiriya be kilo kelen ni garamu keme saba bo, ani daga warigberaman kelen, min gbiriya be garamu keme wolonfla bo, ka kapa ni yoro saninman ta jate ye. O minan fla bee tun fara ni mugu tentennin nwoninin ye turu ra, ka o ke siman saraka ye.

32A nana ni belen saninlaman kelen ye, min gbiriya be garamu keme bo, o fanin wusunan na,

33ani misitoran kapaman kelen, ani sagajigi kelen, ani sagaden ceman kelen, min si ka san kelen bo, ka olugu ke saraka jenita ye.

34A nana ni bakoronin kelen ye, ka o ke jurumunyafa saraka ye;

35a nana ni misi fla ye, ani sagajigi looru, ani bakoronin looru, ani sagaden ceman looru, minw si ka san kelen bo, ka olugu ke ninsondiya saraka ye. Nin le kera Sedehuri dence Elisuri ta saraka ye.

36A tere loorunan, Simeyon ta magow ta kuntigi min ye Surisadayi dence Selumiyeli ye, ale nana ni a ta saraka ye.

37A nana ni tasa warigberaman kelen ye, min gbiriya be kilo kelen ni garamu keme saba bo, ani daga warigberaman kelen, min gbiriya be garamu keme wolonfla bo, ka kapa ni yoro saninman ta jate ye. O minan fla bee tun fara ni mugu tentennin nwoninin ye turu ra, ka o ke siman saraka ye.

38A nana ni belen saninlaman kelen ye, min gbiriya be garamu keme bo, o fanin wusunan na,

³⁹ani misitoran kapaman kelen, ani sagajigi kelen, ani sagaden ceman kelen, min si ka san kelen bɔ, ka olugu ke saraka jenita ye.

⁴⁰A nana ni bakɔɔnɔnin kelen ye, ka o ke jurumunyafa saraka ye;

⁴¹a nana ni misi fla ye, ani sagajigi looru, ani bakɔɔnɔnin looru, ani sagaden ceman looru, minw si ka san kelen bɔ, ka olugu ke ninsɔndiya saraka ye. Nin le kera Surisadayi dence Selumiyeli ta saraka ye.

⁴²A tere wɔɔɔnɔnɔn, Gadi ta mɔgɔw ta kuntigi min ye Deweli dence Eliyasafu ye, ale nana ni a ta saraka ye.

⁴³A nana ni tasa warigberaman kelen ye, min gbiriya be kilo kelen ni garamu keme saba bɔ, ani daga warigberaman kelen, min gbiriya be garamu keme wolonfla bɔ, ka kapa ni yɔɔɔ saninman ta jate ye. O minan fla beɛ tun fara ni mugu tentennin nɔɔnɔnin ye turu ra, ka o ke siman saraka ye.

⁴⁴A nana ni belɛn saninlaman kelen ye, min gbiriya be garamu keme bɔ, o fanin wusunan na,

⁴⁵ani misitoran kapaman kelen, ani sagajigi kelen, ani sagaden ceman kelen, min si ka san kelen bɔ, ka olugu ke saraka jenita ye.

⁴⁶A nana ni bakɔɔnɔnin kelen ye, ka o ke jurumunyafa saraka ye;

⁴⁷a nana ni misi fla ye, ani sagajigi looru, ani bakɔɔnɔnin looru, ani sagaden ceman looru, minw si ka san kelen bɔ, ka olugu ke ninsɔndiya saraka ye. Nin le kera Deweli dence Eliyasafu ta saraka ye.

⁴⁸A tere wolonflanan, Efirayimu ta mɔgɔw ta kuntigi min ye Amihudi dence Elisama ye, ale nana ni a ta saraka ye.

⁴⁹A nana ni tasa warigberaman kelen ye, min gbiriya be kilo kelen ni garamu keme saba bɔ, ani daga warigberaman kelen, min gbiriya be garamu keme wolonfla bɔ, ka kapa ni yɔɔɔ saninman ta jate ye. O minan fla beɛ tun fara ni mugu tentennin nɔɔnɔnin ye turu ra, ka o ke siman saraka ye.

⁵⁰A nana ni belɛn saninlaman kelen ye, min gbiriya be garamu keme bɔ, o fara wusunan na,

⁵¹ani misitoran kapaman kelen, ani sagajigi kelen, ani sagaden ceman kelen, min si ka san kelen bɔ, ka olugu ke saraka jenita ye.

⁵²A nana ni bakɔɔnɔnin kelen ye, ka o ke jurumunyafa saraka ye;

⁵³a nana ni misi fla ye, ani sagajigi looru, ani bakɔɔnɔnin looru, ani sagaden ceman looru, minw si ka san kelen bɔ, ka olugu ke ninsɔndiya saraka ye. Nin le kera Amihudi dence Elisama ta saraka ye.

54A tere seeginan, Manase ta mɔgɔw ta kuntigi min ye Pedasuri dence Gamiliyeli ye, ale nana ni a ta saraka ye.

55A nana ni tasa warigberaman kelen ye, min gbiriya be kilo kelen ni garamu keme saba bo, ani daga warigberaman kelen, min gbiriya be garamu keme wolonfla bo, ka kapa ni yɔɔ saninman ta jate ye. O minan fla beɛ tun fara ni mugu tentennin nɔɔninin ye turu ra, ka o ke siman saraka ye.

56A nana ni belɛn saninlaman kelen ye, min gbiriya be garamu keme bo, o fanin wusunan na,

57ani misitoran kapaman kelen, ani sagajigi kelen, ani sagaden cɛman kelen, min si ka san kelen bo, ka olugu ke saraka jenita ye.

58A nana ni bakɔɔɔnin kelen ye, ka o ke jurumunyafa saraka ye;

59a nana ni misi fla ye, ani sagajigi looru, ani bakɔɔɔnin looru, ani sagaden cɛman looru, minw si ka san kelen bo, ka olugu ke ninsɔndiya saraka ye. Nin le kera Pedasuri dence Gamiliyeli ta saraka ye.

60A tere kɔɔntɔnnan, Boniyaminu ta mɔgɔw ta kuntigi min ye Gidehoni dence Abidan ye, ale nana ni a ta saraka ye.

61A nana ni tasa warigberaman kelen ye, min gbiriya be kilo kelen ni garamu keme saba bo, ani daga warigberaman kelen, min gbiriya be garamu keme wolonfla bo, ka kapa ni yɔɔ saninman ta jate ye. O minan fla beɛ tun fara ni mugu tentennin nɔɔninin ye turu ra, ka o ke siman saraka ye.

62A nana ni belɛn saninlaman kelen ye, min gbiriya be garamu keme bo, o fara wusunan na,

63ani misitoran kapaman kelen, ani sagajigi kelen, ani sagaden cɛman kelen, min si ka san kelen bo, ka olugu ke saraka jenita ye.

64A nana ni bakɔɔɔnin kelen ye, ka o ke jurumunyafa saraka ye;

65a nana ni misi fla ye, ani sagajigi looru, ani bakɔɔɔnin looru, ani sagaden cɛman looru, minw si ka san kelen bo, ka olugu ke ninsɔndiya saraka ye. Nin le kera Gidehoni dence Abidan ta saraka ye.

66A tere tannan, Dan ta mɔgɔw ta kuntigi min ye Amisadayi dence Ahezari ye, ale nana ni a ta saraka ye.

67A nana ni tasa warigberaman kelen ye, min gbiriya be kilo kelen ni garamu keme saba bo, ani daga warigberaman kelen, min gbiriya be garamu keme wolonfla bo, ka kapa ni yɔɔ saninman ta jate ye. O minan fla beɛ tun fara ni mugu tentennin nɔɔninin ye turu ra, ka o ke siman saraka ye.

68A nana ni belɛn saninlaman kelen ye, min gbiriya be garamu keme bo, o fanin wusunan na,

69ani misitoran kapaman kelen, ani sagajigi kelen, ani sagaden ceman kelen, min si ka san kelen bɔ, ka olugu ke saraka jenita ye.

70A nana ni bakɔɔnin kelen ye, ka o ke jurumunyafa saraka ye;

71a nana ni misi fla ye, ani sagajigi looru, ani bakɔɔnin looru, ani sagaden ceman looru, minw si ka san kelen bɔ, ka olugu ke ninsɔndiya saraka ye. Nin le kera Amisadayi dence Ahezɛri ta saraka ye.

72A tere tan ni kelennan, Asɛri ta mɔgɔw ta kuntigi min ye Okiran dence Pagiyeli ye, ale nana ni a ta saraka ye.

73A nana ni tasa warigberaman kelen ye, min gbiriya be kilo kelen ni garamu keme saba bɔ, ani daga warigberaman kelen, min gbiriya be garamu keme wolonfla bɔ, ka kapa ni yɔɔ saninman ta jate ye. O minan fla beɛ tun fara ni mugu tentennin nɔɔninin ye turu ra, ka o ke siman saraka ye.

74A nana ni belɛn saninlaman kelen ye, min gbiriya be garamu keme bɔ, o fanin wusunan na,

75ani misitoran kapaman kelen, ani sagajigi kelen, ani sagaden ceman kelen, min si ka san kelen bɔ, ka olugu ke saraka jenita ye.

76A nana ni bakɔɔnin kelen ye, ka o ke jurumunyafa saraka ye;

77a nana ni misi fla ye, ani sagajigi looru, ani bakɔɔnin looru, ani sagaden ceman looru, minw si ka san kelen bɔ, ka olugu ke ninsɔndiya saraka ye. Nin le kera Okiran dence Pagiyeli ta saraka ye.

78A tere tan ni flanan, Nɛfitali ta mɔgɔw ta kuntigi min ye Enan dence Ahira ye, ale nana ni a ta saraka ye.

79A nana ni tasa warigberaman kelen ye, min gbiriya be kilo kelen ni garamu keme saba bɔ, ani daga warigberaman kelen, min gbiriya be garamu keme wolonfla bɔ, ka kapa ni yɔɔ saninman ta jate ye. O minan fla beɛ tun fara ni mugu tentennin nɔɔninin ye turu ra, ka o ke siman saraka ye.

80A nana ni belɛn saninlaman kelen ye, min gbiriya be garamu keme bɔ, o fanin wusunan na,

81ani misitoran kapaman kelen, ani sagajigi kelen, ani sagaden ceman kelen, min si ka san kelen bɔ, ka olugu ke saraka jenita ye.

82A nana ni bakɔɔnin kelen ye, ka o ke jurumunyafa saraka ye;

83a nana ni misi fla ye, ani sagajigi looru, ani bakɔɔnin looru, ani sagaden ceman looru, minw si ka san kelen bɔ, ka olugu ke ninsɔndiya saraka ye. Nin le kera Enan dence Ahira ta saraka ye.

⁸⁴Musa ka turu saninman* ke sarakajenifen kan lon min na, Izirayeli kuntigiw ka fen minw di saraka ye janko ka sarakajenifen saninya k'a bla danna Ala ye, o fenw le ye nin ye. O ka tasa warigberaman tan ni fla le di, ani daga warigberaman tan ni fla, ani belen saninlaman tan ni fla.

⁸⁵Tasa warigberaman bee kelen kelen tun ye kilo kelen ni garamu keme saba ye; daga warigberaman bee kelen kelen tun ye garamu keme wolonfla ye. O minanw bee lajennin ta warigbe kera kilo mugan ni naani, ka kapa ni yoro saninman ta jate ye.

⁸⁶Belen saninlaman tan ni fla minw fara wusunan na, o bee kelen kelen tun ye garamu keme keme, ka kapa ni yoro saninman ta jate ye. O belenw ta sanin bee lajennin kera kilo kelen ni garamu keme fla.

⁸⁷Began minw dira ka ke saraka jenita ye, o bee lajennin kera misitoran tan ni fla, ani sagajigi tan ni fla, ani sagaden ceman tan ni fla, minw si ka san kelen soro; o ka o siman sarakaw fana fara o kan. Bakoronin tan ni fla kera jurumunyafa saraka ye.

⁸⁸Began minw dira k'a ke ninsondiya saraka ye, o bee lajennin kera misi mugan ni naani, ani sagajigi biworo, ani bakoronin biworo, ani sagaden ceman biworo, minw si ka san kelen soro. Turu kera sarakajenifen kan ka ban minke, fen minw dira saraka ye janko k'a saninya k'a bla danna Ala ye, o le ye nin ye.

⁸⁹Ni Musa tun ka don Nagonkunben fanibon koro, ka taga kuma ni Matigi Ala ye, a tun be Matigi Ala kumakan men ka bo jenrogonya kesu* datugunan kan, seruben meleke bisigi fla cenance ra. A tun be kuma ni a ye o cogo le ra.

Jateri 8

Saninfitinaw blacogo

¹Matigi Ala kumana Musa fe, ko:

²"A fo Haruna ye, ko ni a be fitinadagaw bla fitinablanan kan, a y'a to fitinadaga wolonfla bee yeelen ye bo ka taga fitinablanan pafeyoro ra."

³Haruna k'a ke ten. A ka fitinadagaw bla, ka o pasin fitinablanan pafeyoro ma, i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo Musa ye cogo min na.

⁴Fitinablanan yoro bee tun lalagara ni sanin gbasinin le ye, k'a ta a sen na ka taga a bla fo a yirifiyeren bisigiw ra. Matigi Ala tun k'a bisigiya min yira Musa ra, o tun k'a lalaga ka kapa ni o le ye.

Levi ta mogow blara danna Ala ta baara kama

⁵Matigi Ala kumana Musa fe tuun, ko:

⁶"Levi ta mogow bo Izirayelimogo tow ra, ka o saninya.

⁷I bɛna o saninya cogo min na, o ye nin ye: i bɛ jurumun kafari ji seriseri o kan; o kɔ, o bɛ o fari siw bɛɛ li, ka o ta faniw ko, ka o yɛrɛ saninya.

⁸O ye na ni misitoran kapaman kelen ye, ani siman saraka* min ka kan ka fara o kan, min ye mugu tentennin nɔɔninin ye turu ra. Ele yɛrɛ fana ye na ni misitoran kapaman kelen wɛrɛ ye, min bɛna kɛ jurumunyafa saraka* ye.

⁹I bɛ taga ni Levi ta mɔɔɔw ye Nɔɔɔnkunben fanibon* na fɛ, ka Izirayeli jama bɛɛ wele.

¹⁰I bɛ taga ni Levi ta mɔɔɔw ye Matigi Ala na kɔɔɔ; Izirayelimɔɔɔw bɛ o borow la o kan.

¹¹O kɔ, Haruna bɛ Levi ta mɔɔɔw lɔlɔ Matigi Ala na kɔɔɔ, ka o di Matigi Ala ma, i n'a fɔ Izirayelimɔɔɔw bɛ saraka min fifa, k'a di Ala ma. O cogo ra, Levi ta mɔɔɔw bɛ bla Matigi Ala ta baara kama.

¹²O kɔ, Levi ta mɔɔɔw bɛ o borow la misitoranw kunw na. I bɛ o misitoran kelen kɛ jurumunyafa saraka* ye, ka kelen kɛ saraka jenita* ye, janko ka Levi ta mɔɔɔw ta jurumunw kafari.

¹³I bɛ Levi ta mɔɔɔw lɔlɔ Haruna ni a dencew na fɛ; o kɔ, i bɛ o bla Ala ta baara kama, i n'a fɔ saraka fifata.

¹⁴O cogo ra, i bɛ Levi ta mɔɔɔw faran ka bɔ Izirayelimɔɔɔw tɔw ra. Levi ta mɔɔɔw bɛna kɛ ne ta ye.

¹⁵O kɔ, Levi ta mɔɔɔw bɛna baara kɛ Nɔɔɔnkunben fanibon kɔɔɔ. I bɛna o saninya tan le, k'a kɛ i ko saraka min bɛ fifa k'a di Matigi Ala ma.

¹⁶Sabu olugu le dira ne ma Izirayelimɔɔɔw tɔw nɔ ra. Ne ka olugu le panawoloma Izirayelimɔɔɔw dence fɔlɔw bɛɛ nɔ ra.

¹⁷Sabu Izirayelimɔɔɔw dence fɔlɔw bɛɛ ye ne ta le ye; mɔɔɔw den fɔlɔw, ani bɛganw den fɔlɔw bɛɛ. Lon min ne ka dence fɔlɔw bɛɛ faga Misiran jamana ra, ne ka Izirayelimɔɔɔw dence fɔlɔw bɛɛ kɛ ne yɛrɛ ta ye o lon na.

¹⁸Ne ka Levi ta mɔɔɔw ta Izirayelimɔɔɔw dence fɔlɔw bɛɛ nɔ ra.

¹⁹Ne ka Levi ta mɔɔɔw di Haruna ni a dencew ma Izirayelimɔɔɔw nɔ ra, janko o ye baara kɛ Nɔɔɔnkunben fanibon kɔɔɔ Izirayelimɔɔɔw ye, ka Izirayelimɔɔɔw ta jurumun kafari o ye; ni o kɛra, ni Izirayelimɔɔɔw ka gbara ne ta yɔɔɔ saninman* na, kojugu si tena o sɔɔɔ.”

²⁰Ayiwa, Matigi Ala tun ka fɛn o fɛn fɔ Musa ye Levi ta mɔɔɔw ta ko ra, Musa ni Haruna ni Izirayeli jama ka o bɛɛ kɛ Levi ta mɔɔɔw ye.

²¹Levi ta mɔɔɔw ka o yɛrɛ saninya, ka o ta faniw ko. O kɔ, Haruna ka o kɛ i ko saraka min bɛ fifa k'a di Matigi Ala ma, ka o ta jurumunw kafari o ye, ka o saninya.

²²O kɔ, Levi ta mɔgɔw nana o ta baaraw damina Nɔgɔnkunben fanibon kɔnɔ; Haruna ni a dencew le tun be o ta baaraw yira o ra. O cogo ra, Matigi Ala tun ka fen o fen fɔ Musa ye Levi ta mɔgɔw ko ra, o ka o bɛɛ ke.

²³Matigi Ala kumana Musa fe tuun, ko:

²⁴"Levi ta mɔgɔw ta baara fle nin ye: Levi ta cedenw bɛɛ ka kan ka don Nɔgɔnkunben fanibon ta baara ra, ka baara dɔ ke, k'a damina a san mugan ni looru, ani minw temena o kan.

²⁵Nka ni o si sera san bilooru ma, o ka kan ka o boro bɔ baara ra; o te baara ke tuun.

²⁶O be se ka o balema tɔw demɛ o ta baaraw ra Nɔgɔnkunben fanibon kɔnɔ, nka baara man kan ka ke olugu yere tɔgɔra ta ye tuun. I ka kan ka Levi ta mɔgɔw ta baaraw di o ma nin cogo le ra."

Jateri 9

Jɔnyaban panagbe

¹Izirayelimɔgɔw bɔnin kɔ Misiran, o san flanan karo fɔlɔ ra, Matigi Ala kumana Musa fe, Sinayi kongokolon kɔnɔ; a ko:

²"Izirayelimɔgɔw ka kan ka Jɔnyaban panagbe ke a kewagati ra.

³Wagati min latigera, min ye nin karo tere tan ni naani ye, ni o sera aw ye panagbe ke terebenda fe. Aw y'a ke ka kapa ni ne ta cifɔninw, ani ne ta kolatigeninw bɛɛ ye."

⁴Ayiwa, Musa k'a fɔ Izirayelimɔgɔw ye ko o ye Jɔnyaban panagbe ke.

⁵O ka Jɔnyaban panagbe ke san karo fɔlɔ tere tan ni naani terebenda fe, Sinayi kongokolon kɔnɔ. Matigi Ala tun ka kuma minw bɛɛ fɔ Musa ye, Izirayelimɔgɔw k'a ke ka kapa ni o bɛɛ ye.

⁶Nka mɔgɔ dɔw ma se ka Jɔnyaban panagbe ke o lon na, sabu olugu tun magara mɔgɔ dɔ su ra, ka o yere lanɔgɔ. O lon yere ra, o mɔgɔw tagara Musa ni Haruna fe.

⁷O tagara a fɔ Musa ye ko: "Anw saninyanin te, sabu an magara su dɔ ra. Nka mun le be an bari ka an ta saraka di Matigi Ala ma ni Izirayelimɔgɔ tɔw ye, Jɔnyaban panagbe wagati ra?"

⁸Musa ka o jaabi ko: "Aw ye ne makɔnɔ, sani ne ye kuma dɔ sɔrɔ ka bɔ Matigi Ala fe aw ta ko ra."

⁹Matigi Ala kumana Musa fe, ko:

¹⁰"Kuma Izirayelimɔgɔw fe, k'a fɔ o ye ko: 'Aw ra, walama aw ta duruja nataw ra, ni a kera ko mɔgɔ dɔ ma saninya sabu a magara su dɔ ra, walama ni mɔgɔ dɔ tagara tagamajan dɔ ra, o bɛɛ n'a ta, a tigi be se ka Jɔnyaban panagbe ke.

11Olugu bena a ke san karo flanan tere tan ni naani le ra, terebenda fe. O be sagaden sogo domu ni burufunubari ye, ani juguflaburu kunaman.

12O man kan k'a to a to ye si, o fana man kan k'a kolo do kari. O ka kan k'a ke ka kapa ni Jonnyaban panagbe ta cifoninw bee ye.

13Nka ni mogo min saninyanin lo, ni a fana ma taga tagama ra, o bee n'a ta, ni a ma Jonnyaban panagbe ke a wagati yere ra, o tigi ka kan ka faran ka bo Izirayeli jamanadenw na; sabu a ma a ta saraka bo Matigi Ala ye a wagati ra. A ta jurumun hake bena ben a yere kan.

14" 'Lonan minw siginin be aw ce ra, ni o do b'a fe ka Jonnyaban panagbe ke, ka Matigi Ala bonya, a ka kan k'a ke ka kapa ni Jonnyaban panagbe ta sariyaw ni a cifoninw ye. Izirayelimogo fara lonan kan, o sariya kelen le bena ke aw bee kan.' "

Sankaba jigira fanibon saninman kunna

(Bori 40.34-38)

15Lon min na fanibon saninman* lora, sankaba jamijan nana fanibon saninman datugu, min ye Nogonkunben fanibon* ye. K'a ta wulada fe, fo o dugusagbe sogomada fe, a tora fanibon kunna; a tun be i ko tasuma.

16K'a ta o wagati ra, a kera o cogo le ra wagati bee. Sankaba tun be fanibon datugu; ni su tun kora a be ke i ko tasuma.

17Ni sankaba jamijan tun ka wuri ka bo fanibon kunna, Izirayelimogow tun be wuri ka taga. Ni sankaba jamijan tun tagara lo yoro min na, o tun be sigi o yoro ra.

18Izirayelimogow tun be taga ka kapa ni Matigi Ala ta kuma le ye, o fana tun be lo ka kapa ni Matigi Ala ta kuma le ye. Ni sankaba jamijan tun tora fanibon saninman kunna ka wagati min ke, Izirayelimogow tun be to o sigiyoro ra o wagati bee ra.

19Ni sankaba jamijan tun tora fanibon saninman kunna ka wogatijan ke, Izirayelimogow tun be Matigi Ala kan mina, o tun te taga.

20Tuma do, sankaba jamijan tun be to fanibon saninman kunna ka tere dama doron le ke; o tun be sigi ka kapa ni Matigi Ala ta kuma le ye, o fana tun be taga ka kapa ni Matigi Ala ta kuma le ye.

21Tuma do, sankaba jamijan tun be to fanibon saninman kunna k'a ta wulada fe, ka se o dugusagbe sogomada doron ma; ni a tun wurira sogoma, Izirayelimogow tun be wuri ka taga. Ni sankaba jamijan tun wurira tuma o tuma, ni a kera tere fe, walama su fe, Izirayelimogow tun be wuri ka taga.

22Ni sankaba jamijan tun tora fanibon saninman kunna ka tere fla le ke, walama karo kelen, walama san kelen, Izirayelimogow tun be to o sigiyoro ra, o tun te taga. Nka ni a tun wurira tuma o tuma, o tun be wuri ka taga.

²³O tun be lo ka kapa ni Matigi Ala ta kuma le ye, o fana tun be taga ka kapa ni Matigi Ala ta kuma le ye. O tun be Matigi Ala ta kumaw le lamɛn, ka kapa ni a ta cifɔnin ye, a ka min fo Musa ye.

Jateri 10

Burufiyeta fla

¹Matigi Ala kumana Musa fe, ko:

²"Burufiyeta warigberaman fla lalaga, ni warigbe gbasinin ye. I bɛna o le ke ka jama lajen, ani ka jama lasomi o tagatuma ra.

³Ni o buru fla bee fiyera, jama bee ka kan ka na lajen i korɔ, Nɔgɔnkunben fanibon* na fe.

⁴Ni buru kelen dorɔn fiyera, Izirayeli namogɔ minw ye kerekejama kuntigiw ye olugu le bɛna lajen i korɔ.

⁵Ni aw ka buru fiye k'a kan bonya tuma min na, terebɔyanfan mogow be wuri ka taga.

⁶Ni aw k'a fiye k'a kan bonya tuun a sijaga flanan na, woroduguyanfan mogow be wuri ka taga. Ni buru fiyera k'a kan bonya tuma o tuma, o be aw tagawagatiw le yira.

⁷"Ni aw be jama lajen, aw be buru fiye, nka aw man kan k'a fiye k'a kan bonya.

⁸Haruna dencew, minw ye sarakalasebagaw ye, olugu le ka kan ka o buruw fiye. O bɛna ke sariya wuribari le ye aw ni aw ta durujaw fe.

⁹"Ni aw nana se aw yere ta jamana ra, ni aw juguw wurira aw kama, ni aw tagara o kere, aw ye buru fiye k'a kan bonya; ni o kera, o be ke sababu ye k'a to Matigi Ala, aw ta Ala b'a hakiri to aw ra, ka aw bosi aw juguw boro.

¹⁰"Aw ka kan ka nin buruw fiye aw ta jagarilonw na fana, min ye aw ta panagbelonw ye, ani aw ta karokura panagbew. Aw ye buru fiye aw ta saraka jenitaw*, ani aw ta ninsɔndiya sarakaw* bowagatiw ra; o bɛna ke sababu ye k'a to Matigi Ala b'a hakiri to aw ra. Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala."

Izirayeli bɔra Sinayi ka taga se Mohabu

(10–21)

Izirayelimogow ka sira ta tuun

¹¹Izirayelimogow bonin ko Misiran, o san flanan, karo flanan tere mugan, sankaba jamijan wurira ka bo Nɔgɔnkunben fanibon* kunna, Ala ta jɛnɔgɔnya kesu* tun be min konɔ.

¹²O kera minke, Izirayelimogow wurira ka bo Sinayi kongokolon yoro ra ka taga. Sankaba tagara o na, ka taga lo Paran kongokolon kunna.

- 13**O le tun kera o ta tagama fɔɔ ye, ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye, a tun ka min fɔ Musa ye.
- 14**Jenkuru minw be Zuda ta jamaba ra, olugu le konna ka taga ni o ta darapo ye. O jamaba ra, Aminadabu dence Nasɔn le tun ye Zuda ta jenkuru kuntigi ye,
- 15**Suwari dence Netaneheli tun ye Isakari ta mɔgɔw ta jenkuru kuntigi ye,
- 16**Helɔn dence Eliyabu tun ye Zabulɔn ta mɔgɔw ta jenkuru kuntigi ye.
- 17**O kɔ, o ka fanibon saninman* waraga, Gerisonkaw, ani Merarikaw k'a ta ka taga.
- 18**O kɔ, jenkuru minw be Ruben ta jamaba ra, olugu ka sira mina ka taga ni o ta darapo ye. O jamaba ra, Sedehuri dence Elisuri le tun ye Ruben ta jenkuru kuntigi ye,
- 19**Surisadayi dence Selumiyeli tun ye Simeyɔn ta mɔgɔw ta jenkuru kuntigi ye,
- 20**Deweli dence Eliyasafu tun ye Gadi ta mɔgɔw ta jenkuru kuntigi ye.
- 21**O kɔ, Kehatika minw be minan saninmanw ta, olugu ka sira mina. Ni Izirayelimɔgɔw tun tagara lɔ yɔrɔ o yɔrɔ, o tun ka kan ka fanibon saninman* lɔ sani Kehatikaw ye se yi.
- 22**Jenkuru minw be Efirayimu ta jamaba ra, olugu tagara ni o ta darapo ye. O jamaba ra, Amihudi dence Elisama le tun ye Efirayimu ta jenkuru kuntigi ye,
- 23**Pedasuri dence Gamiliyeli tun ye Manase ta mɔgɔw ta jenkuru kuntigi ye,
- 24**Gidehoni dence Abidan tun ye Boniyaminu ta mɔgɔw ta jenkuru kuntigi ye.
- 25**A laban, jenkuru minw be Dan ta jamaba ra, olugu gbanna tɔw kɔ ni o ta darapo ye. Olugu le tun be ke jama tɔw beɛ kɔ fe. O jamaba ra, Amisadayi dence Ahezeri le tun ye Dan ta jenkuru kuntigi ye,
- 26**Okiran dence Pagiyele tun ye Aseri ta mɔgɔw ta jenkuru kuntigi ye,
- 27**Enan dence Ahira tun ye Nefitali ta mɔgɔw ta jenkuru kuntigi ye.
- 28**Ni Izirayelimɔgɔw tun bɔra o sigiyɔrɔ ra ka sira mina, o ta jenkuruw tun be tugu ɲɔgɔn kɔ nin cogo le ra ka taga.
- 29**Ayiwa, Musa kumana Hobabu fe, min ye a burance Madiyanka Reweli dence ye; a ko: "Matigi Ala k'a fɔ an ye ko a bena yɔrɔ min di an ma, an be tagara o yɔrɔ le ra. Na an ye taga; ni o kera, an bena kopuman ke i ye, sabu Matigi Ala ka layiri ta ko a bena kopuman caman ke Izirayelimɔgɔw ye."
- 30**Hobabu ko: "Ne te taga; ne be seko ka taga ne yere ta jamana le ra, ne ta mɔgɔw fe."
- 31**Musa ko: "Sabari, kana bɔ an kɔ, sabu an be se ka sigi yɔrɔ minw na kongokolon kɔnɔ, ele le ka o yɔrɔw lɔn; na, i bena bla an ɲa ka sira yira an na.

³²Ni i ka taga ni an ye, ni Matigi Ala nana kopuman o kopuman ke an ye, i bena do sɔrɔ o ra.”

³³Ayiwa, Izirayelimɔgɔw bɔra Matigi Ala ta kuru yɔrɔ ra, ka tere saba ke tagama ra. Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya kesu* tun be o ɲa o tere saba kɔnɔ, ka taga nenekiriyoɔrɔ ɲini o ye.

³⁴Ni o tun ka wuri tuma o tuma ka bɔ o sigiyɔrɔ ra, Matigi Ala ta sankaba jamijan tun be ke o kunna tere fe.

³⁵Ni o tun be jɛnɔgɔnya kesu ta tuma o tuma ko o be taga, Musa tun b’a fo ko: “E, Matigi Ala, i wuri, ka i juguw bee janjan; i kɔninyabagaw bee ye bori i ɲa.”

³⁶Ni o tun be a lajigi tuma o tuma, a tun b’a fo ko: “E, Matigi Ala, i kɔsegi ka na! Na sigi Izirayeli ta mɔgɔ waga caman camanw ce ra tuun!”

Jateri 11

Ala ka tasuma lajigi Izirayelimɔgɔw kan

¹Lon do, Izirayelimɔgɔw ka Matigi Ala jaraki ni kuma caman ye, o ta sege kosɔn. Matigi Ala ka o men minke, o ma diya a ye, a dimina kosebe. A k’a ta tasuma mana o ce ra, ka o ta sigiyɔrɔ kerefeyɔrɔ jeni.

²Mɔgɔw kasira Musa no fe. Musa ka Matigi Ala daari; tasuma fagara.

³O ka o yɔrɔ tɔgɔ la ko Tabera, ko sabu Matigi Ala ta tasuma manana mɔgɔw ce ra.

Izirayelimɔgɔw kasira sogo no fe

⁴Ayiwa, siya were mɔgɔ minw tun be ni Izirayelimɔgɔw ye, Misiran ta domunifenw loɔgɔ gbanna olugu ra. Izirayelimɔgɔw fana wurira ka kasi tuun, ko: “E, ɲɔn le bena sogo di an ma yan, an ye a domu sa?”

⁵A fe, an tun be jega minw domu gbansan Misiran, an hakiri be jigira o bee ra, ani kɔnkɔnburu, ani nzere, ani puwaro, ani jaba, ani layi.

⁶Nka sisan an sɔn jara; lon o lon an ɲa te foyi were ra ni nin mane kelen te.”

⁷Ayiwa, mane tun be i ko simankise do, k’a ɲa gbe i ko bideliyomuyiri ta ji.

⁸Izirayelimɔgɔw tun be bo ka taga a ce, ka na a si ni wuguw ye, walama k’a susu kolon kɔnɔ; doɔw tun b’a tobi daga kɔnɔ, walama k’a ke ɲɔmi ye. A timiya tun be i ko ɲɔmi.

⁹Ni gomiji tun jigira su fe Izirayelimɔgɔw sigiyɔrɔ ra, mane fana tun be jigi.

¹⁰Ayiwa, Musa k’a ye ko gbaw bee ta mɔgɔw be kasira o ta fanibonw donda ra. Matigi Ala dimina kosebe. Musa fana jusu kasira.

¹¹A ko Matigi Ala ma ko: “Mun na i ka i ta ɲɔnce jusu kasi tan? Mun kosɔn i ma makari ne ra, fo i ka nin jama bee doni ta k’a la ne kan sa?”

12Yala ne le ka nin mɔgɔw bɛɛ kɔnɔta wa, walama ne le ka o woro wa? Mun na i ko ne ye o ta i ko denɛnin lamɔbaga bɛ a ta cogo min na, ka taga ni o ye fɔ o ta jamana ra, i ka jamana min layiri ta o bɛmaw ye?

13Ne bɛna sogo sɔrɔ min k'a di nin mɔgɔw bɛɛ ma? A flɛ, o bɛ kasira ne da ra ko ne ye sogo di o ma o b'a domu!

14Ne kelen kɔni tɛ se nin mɔgɔw bɛɛ kɔrɔ tuun. O doni ka gbiri ne ma.

15Sani i ye nin tɔrɔ la ne kan, ne bɛ i daari, ko ni ne ko ka di i ye, i ye ne faga kunkelen, janko ne yɛrɛ na kana ne ta pani tɔ ye."

16Ayiwa, Matigi Ala ka Musa jaabi ko: "I bɛ Izirayeli cɛkɔrɔba minw jate ko o ye jama cɛkɔrɔbaw ye, ani jama kuntigiw, olugu cɛ biwolonfla wele ka o lajɛn ne na kɔrɔ. Na ni o ye Nɔgɔnkunbɛn fanibon* donda ra, o ye na lɔ ni i ye ne na kɔrɔ yi.

17Ne bɛna jigi ka na kuma i fɛ o yɔrɔ ra. Nin min bɛ i kan, ne bɛna o dɔ don olugu fana ra; olugu bɛna i dɛmɛ ka jama doni ta; i kelen tɛna o doni ta tuun.

18A fɔ jama ye ko o ye o yɛrɛ saninya sani sini cɛ; ko o bɛna sogo domu, sabu o kasira Matigi Ala toro kɔrɔ, ko: 'Jɔn le bɛna sogo di an ma yan, an b'a domu sa? Misiran le tun ka di an na!' Ayiwa, Matigi Ala bɛna sogo di aw ma, aw b'a domu.

19Nka aw tɛna a domu k'a dan tere kelen ma dɛ, walama tere fla, walama tere looru, walama tere tan, walama tere mugan;

20aw bɛna a domu fɔ karo kelen le; k'a domu fɔ ka taga a bɔ aw nunwow fɛ, fɔ ka taga a lɔgɔ bɛɛ bɔ aw ra pewu. Sabu Matigi Ala min bɛ aw cɛ ra, aw ka ale le mafiyɛnya. Aw kasira a na kɔrɔ ko: 'Mun kosɔn an bɔra Misiran?' "

21Musa ko Matigi Ala ma ko: "Ne bɛ nin jama min cɛ ra, o cɛw ye cɛ waga kɛmɛ wɔrɔrɔ (600 000). Ele ko i bɛna sogo di o ma o b'a domu fɔ karo kelen!

22Hali ni an ka sagaw, ani baw, ani misiw bɛɛ le faga o ye, yala o bɛna o wasa wa? Walama ni an ka kɔgɔji jɛgɛw bɛɛ mina o ye, yala o bɛna o wasa wa?"

23Matigi Ala ka Musa jaabi ko: "O tuma ne ta baraka le ka dɔgɔ wa? Ne ka min fɔ, ni o bɛna kɛ can ye, walama ni a tɛna kɛ can ye, i yɛrɛ bɛna o ye sisan."

Ala k'a ta baraka don cɛkɔrɔba biwolonfla bɛɛ ra

24Ayiwa, Musa bɔra ka taga Matigi Ala ta kuma fɔ jama ye. A ka Izirayeli cɛkɔrɔbaw cɛ biwolonfla panawoloma, ka o lajɛn, ka o lɔlɔ ka fanibon saninman* lamini.

25Matigi Ala jigira sankaba jamijan cɛ ma, ka na kuma ni Musa ye. Nin min tun bɛ Musa kan, a ka o dɔ ta ka o don o cɛkɔrɔba biwolonfla ra. Nin jigira o kan minke dɔrɔn, o ka kɛ cirayakumaw fɔ ye; nka a danna o wagati dɔrɔn ma.

²⁶Ce fla tun be yi, kelen tɔɔ ye ko Elidadi, tɔ kelen tɔɔ ye ko Medadi; olugu tun tora o ta sow kɔɔ. Nin jigira olugu fana kan, sabu o tɔɔw tun sebera ni tɔw ye, nka o tun ma taga fanibon saninman* kɔɔ. Olugu fana tun be cirayakumaw fɔra.

²⁷Kanbelennin dɔ borira ka taga a fɔ Musa ye, ko: “Elidadi ni Medadi be ciraya kera Izirayelimɔɔw ce ra!”

²⁸Ayiwa, Nuni dence Yosuwe, min tun ye Musa ta baarden ye kabini a denmisenman, ale perenna, ko: “Ne matigice Musa, a fɔ ko o y’a dabra!”

²⁹Musa k’a jaabi ko: “Nangboya le be aw ra ne kosɔn wa? Ala m’a kera ko Matigi Ala ta mɔɔw bee ye ke ciraw ye, Matigi Ala ye a ta Nin lajigi o bee kan.”

³⁰O kɔ, Musa ni Izirayeli cekɔɔbaw sekɔra ka taga o sigiyɔɔ ra.

Ala ka wɔɔninw lana

³¹Ayiwa, Matigi Ala ka fɔɔ dɔ fiye; o fɔɔ nana ni wɔɔninw ye ka bɔ kɔɔji fan na, ka na o bɔn Izirayelimɔɔw ta sigiyɔɔ laminiw bee ra. Mɔɔ tun be se ka tere kelen tagama ke ka taga dugu lamini bee ra, i tun be o kɔɔw sɔɔ yi; o tun tonna ɔɔɔn kan dugu ma k’a se fɔ nɔɔn ɔa fla.

³²Mɔɔw bɔra ka o kɔɔw mina o lon tere bee, ani o su bee, ani o dugusagbe tere bee. Mɔɔ si tun te yi ni min ta tun ka dɔɔ ni homerina tan ye. O bee ka o kɔɔw sogo lala o ta yɔɔw kere fe ka o ja.

³³Ayiwa, ka sogo to o da ra, hali o m’a ɔimi ka ban fɔɔ, Matigi Ala dimina o kɔɔ kosebe; a ka banajuguba bla o ra.

³⁴O ka o yɔɔ tɔɔ la ko Kiburɔti Hatava , sabu bana ka minw faga o ta sɔɔjuguya kosɔn, o ka olugu su don o yɔɔ le ra.

³⁵Izirayelimɔɔw bɔra Kiburɔti Hatava ka taga Haserɔti; o tora Haserɔti.

Jateri 12

Mariyamu ni Haruna ka Musa dɔɔya

¹Ayiwa, Mariyamu ni Haruna nana ke Musa kɔɔfɔ ye a ta Kusika muso ta ko kosɔn; sabu Musa tun ka Kusika muso dɔ furu.

²O k’a fɔ ko: “Yala Matigi Ala be kuma Musa dɔɔn le fe wa? Yala a te kuma anw fana fe wa?” Ayiwa, Matigi Ala ka o kuma men.

³K’a sɔɔ Musa tun ye mɔɔ sabarininba le ye. A ɔɔɔn mɔɔ sabarinin tun te dugukolo kɔ kan.

⁴O yɔɔnin bee Matigi Ala k’a fɔ Musa ni Haruna ni Mariyamu ye ko: “Aw mɔɔ saba bee ye bɔ ka na ɔɔɔnkunben fanibon* donda ra.” O saba bee bɔra ka na.

⁵Matigi Ala jigira ka na sankaba jamijan na, ka na lɔ fanibon saninman donda ra. A ka Haruna ni Mariyamu wele. O mɔɔ fla bee gbarara.

⁶A ko: “Aw ye ne ta kuma lamɛn ka ja. Ni mɔgɔ dɔ ka kɛ Matigi Ala ta cira ye aw cɛ ra, ne bɛna ne yɛrɛ yira o tigi ra ni tagamasiyɛnw le ye; ne bɛna kuma a fɛ sikow le ra.

⁷Nka ne ta jɔncɛ Musa ta tɛ ten; ale ye kankelentigi le ye ne ta mɔgɔw bɛɛ cɛ ra.

⁸Ne bɛ kuma ni a ye da ni da, k’a gbɛya a ye; ne tɛ kuma kɔrɔ dogo a ma. A bɛ Matigi Ala cogo yɛrɛ le ye a ja ra. O ra, mun na aw ma siran ka ne ta jɔncɛ Musa dɔgɔya?”

⁹Matigi Ala dimina o kɔrɔ kɔsɛbɛ. A bɔra o kɔrɔ ka taga.

¹⁰Sankaba bɔra fanibon saninman* kunna minke dɔrɔn, farirabana dɔ ka Mariyamu mina, k’a fari bɛɛ gbɛ pepepe. Haruna k’a ja munu ka Mariyamu flɛ, a k’a ye ko o bana bɛ a fari ra.

¹¹Haruna ko Musa ma ko: “Ne matigicɛ, sabari, i kana a to an ta jurumun hake ye ben an kan. Anw ka hakirintanyako le kɛ nin ye.

¹²I kana a to an balemamuso ye kɛ i ko den min sanin bɔra a bamuso kɔnɔ ni a fari tarance torinin ye.”

¹³Musa ka Matigi Ala daari ni kanba ye ko: “E, Ala, ne bɛ i daari ko i ye a kɛnɛya.”

¹⁴Matigi Ala ka Musa jaabi ko: “Ni a face le tun ka daji tu a ja kan, yala a tun tena to ni o maroya ye fɔ tere wolonfla wa? Aw y’a labɔ dugu kɔnɔ, k’a to a kelen na fɔ tere wolonfla; o kɔ, aw y’a to a ye na.”

¹⁵O ka Mariyamu labɔ mɔgɔw cɛ ra, k’a bla a kelen na fɔ tere wolonfla. Jama ma wuri ka bɔ o yɔrɔ ra fɔ ka taga Mariyamu kɔsɛgi ka na.

¹⁶O kɔ, Izirayelimɔgɔw bɔra Haserɔti, ka taga sigi Paran kongokolon kɔnɔ.

Jateri 13

Mɔgɔ minw cira ka taga Kanaana jamana flɛ

(Sariya 1.19-33)

¹Matigi Ala kumana Musa fɛ, ko:

²“Ne ka layiri ta ko ne bɛna Kanaana jamana min di Izirayelimɔgɔw ma, mɔgɔ dɔw ci ka taga o jamana yaala. Kuntigi kelen kelen bɔ gbaw bɛɛ ra ka olugu ci.”

³Musa ka o mɔgɔw ci ka bɔ Paran kongokolon yɔrɔ ra, ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye. O bɛɛ tun ye Izirayeli kuntigi dɔw le ye.

⁴O mɔgɔw tɔgɔw ye nin ye: Min bɔra Rubɛn ta gba ra, o tun ye Zakuri dence Samuha ye.

⁵Min bɔra Simeyɔn ta gba ra, o tun ye Hɔri dence Safati ye.

⁶Min bɔra Zuda ta gba ra, o tun ye Yefune dence Kalebu ye.

- ⁷Min bɔra Isakari ta gba ra, o tun ye Yusufu dence Igali ye.
- ⁸Min bɔra Efirayimu ta gba ra, o tun ye Nuni dence Hoze ye.
- ⁹Min bɔra Boniyaminu ta gba ra, o tun ye Rafu dence Paliti ye.
- ¹⁰Min bɔra Zabulon ta gba ra, o tun ye Sodi dence Gadiyeli ye.
- ¹¹Min bɔra Yusufu dence Manase ta gba ra, o tun ye Susi dence Gadi ye.
- ¹²Min bɔra Dan ta gba ra, o tun ye Gemali dence Amiyeli ye.
- ¹³Min bɔra Aseri ta gba ra, o tun ye Mikayilu dence Seturi ye.
- ¹⁴Min bɔra Nefitali ta gba ra, o tun ye Wofisi dence Nabi ye.
- ¹⁵Min bɔra Gadi ta gba ra, o tun ye Maki dence Geweli ye.
- ¹⁶Musa ka mɔɔ minw ci ka taga jamana yaala, olugu tɔɔw le ye nin ye. Musa ka Nuni dence Hoze tɔɔ la ko Yosuwe.
- ¹⁷Musa ka o ci ko o ye taga Kanaana jamana yaala. A k'a fɔ o ye ko: "Aw ye tɛmɛ woroduguyanfan na, ka yelɛn ka taga kuruyɔɔw ra.
- ¹⁸Aw ye taga jamana flɛ, k'a lɔn a bɛ cogo min na, k'a lɔn ni a mɔɔw baraka ka bon walama ni o baraka ka dɔɔ, ni o ka ca walama ni o man ca.
- ¹⁹Ka o ta jamana cogoya flɛ, k'a lɔn ni a ka di, walama ni a man di; k'a o ta duguw cogoya flɛ, ni o lamininin lo ni kogow ye walama ni o lamininin tɛ.
- ²⁰Aw ye dugukolo cogoya flɛ, ni a ka di walama ni a man di, ni yiriw b'a ra walama ni yiri t'a ra. Aw ye jija ka na ni jamana yiriden dɔw ye fana." O wagati tun ye rɛzɛn fɔlɔw mɔwagati le ye.
- ²¹O tagara ka taga jamana yaala, k'a ta Zini kongokolon yɔɔ ra, ka taga se fɔ Rehɔbu, Hamati dugu donda ra.
- ²²O tɛmɛna woroduguyanfan na ka taga se Heburɔn, Ahiman ni Sesayi ni Talimayi ta mɔɔw, minw ye Anakikaw ye, olugu tun bɛ o yɔɔ ra. Heburɔn dugu tun sigira ka san wolonfla kɛ, Sohan dugu ka sɔɔ ka sigi Misiran jamana ra.
- ²³O sera Esikɔli kɔ yɔɔ ra minkɛ, o ka rɛzɛn yiriboro dɔ tige ni a rɛzɛnmɔw ye; cɛ fla ka o dulon bere dɔ ra k'a la o kan na. O ka Gerenadimɔw, ani toromɔw fana tige.
- ²⁴O yɔɔ tɔɔ lara ko Esikɔli ta kɔ, sabu Izirayɛlimɔɔw ka rɛzɛnmɔ tizan kelen tige yi.

Ciradenw sekɔra ka na

- ²⁵Ayiwa, o mɔɔw ka jamana yaala fɔ tere binaani; o kɔ, o sekɔra ka na.

²⁶O nana minke, o tagara Musa ni Haruna ni Izirayeli jama bee lajennin fe Kadesi, Paran kongokolon kono. O ka min ye, o ka o lakari Musa ni Haruna ni Izirayeli jama bee ye; o ka jamana yiridenw fana yira o ra.

²⁷O ka o ta tagama dantige Musa ye, ko: "I ka an ci jamana min na, an sera yi. Can ra jamanapuman lo, kono ni li be woyo jamana min na. A yiriden dow ye nin ye.

²⁸Nka mogo minw be o jamana ra, olugu baraka ka bon. O ta duguw laminina ni kogow ye; o duguw ka bonbon fana. An ka Anaki ta mogo fana ye yi.

²⁹Amalekikaw be jamana woroduguyanfan na, Hetikaw, ani Yebusikaw, ani Amorikaw be kuruyorow ra; Kanaanakaw be kogojida ra, ani Zuriden bada yorow ra."

³⁰Mogo nana ke Musa jaraki ye minke, Kalebu k'a fo o ye ko o ye je. A ko: "An ye taga ben jamana kan k'a mina; an bena se o ra, sigiya t'a ra!"

³¹Nka minw tun tagara ni a ye, olugu ko: "An te se ka nin mogo kere, sabu o baraka ka bon ni an ta ye."

³²O ka jamana cogo lakari k'a juguya Izirayelimogow ye. O ko: "Anw tagara nin jamana min yaala k'a yorow fe, o jamana be mogo domu le. An ka mogo o mogo ye, o bee ye mogo janjanw ye.

³³An ka mogo belebele jamijanw ye, Anaki ta mogo, minw ta siya ye mogojanw ye. Anw ka an yere ye o koru i ko tonw, olugu fana ka an ye o ja koru o cogo le ra."

Jateri 14

Izirayelimogow murutira

¹O lon su fe, Izirayeli jama bee ka o kan korota ka kasi ni kanba ye.

²O ka Musa ni Haruna jaraki; jama bee k'a fo o ma ko: "E, hali an tun ye sa Misiran sa, walama kongokolon kono!

³Mun le koson Matigi Ala be tagara ni an ye nin jamana ra de, k'a to o ye an faga ni kerekemuru ye? O bena an musow ni an denw mina. Ni an sekora Misiran, o tena fisaya an ma wa?"

⁴O k'a fo jogon ye ko: "An ye mogo do panawoloma ka o ke an jamogo ye, ka seko ka taga Misiran!"

⁵Musa ni Haruna k'a ye ten minke, o ka o yere firi dugu ma, ka o ja biri dugu ma Izirayeli jama bee lajennin ja koru.

⁶Nuni dence Yosuwe ni Yefune dence Kalebu, olugu minw tun tagara jamana yaala fana, olugu dimina ka o ta deregew mina ka o faran.

⁷O k'a fo Izirayeli jama bee ye ko: "An donna jamana min kono k'a yaala, o jamana ka ni kosebe.

⁸Ni a diyara Matigi Ala ye, a bena taga an ladon o jamana ra, k'a di an ma; nɔnɔ ni li be woyo o jamana ra.

⁹Nka aw kana muruti Matigi Ala kama, aw ja kana tige nin jamana mɔgɔw kosɔn; sabu an bena o bee latunu ka bɔ yi. Kɔrɔsibaga te olugu fe min be se ka o tanga, k'a sɔrɔ Matigi Ala be ni anw ye. O ra, aw kana siran o ja."

¹⁰O ka o fɔ minkɛ, jama bee lajennin wurira ko o be o bon nin kabakuru ye. O wagati yere ra, Matigi Ala nɔrɔ yirara Nɔgɔnkunben fanibon* kunna Izirayelimɔgɔw bee ja na.

Musa ka Ala daari jama ye

¹¹Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko: "Wagati juman le nin mɔgɔw bena ne mafiyenyari dabla de? Ne ka kabakoba minw bee ke o ce ra, wagati juman le o bena o hakiri to o ra, ka la ne ra?"

¹²Ne bena banajuguw lase o ma, ka o halaki. Nka ne bena ele Musa ta duruja ke siya do ye, min ka bon, ani min baraka ka bon ni olugu ta ye."

¹³Musa ka Matigi Ala jaabi ko: "O tuma i ka nin mɔgɔw labɔ Misiranka minw ce ra i ta se bagaya baraka ra, olugu bena nin ko men.

¹⁴Olugu fana bena o ko fɔ yan jamana mɔgɔw ye. K'a sɔrɔ olugu k'a men ko ele Matigi Ala be ni nin mɔgɔw ye, ko i be i yere yira o ra ja ni ja, ko i be ke sankaba jamijan na tere fe, janko ka sira yira o ra, ko i be ke tasumamana jamijan na su fe, ka bla o ja, ka taga.

¹⁵Ayiwa, ni i ka na nin mɔgɔw bee faga yɔrɔnin kelen na tan, siya minw ka i ko men, olugu bena a fɔ ko:

¹⁶'Matigi Ala karira nin mɔgɔw ye ko a bena jamana min di o ma, a ma na se ka o ladon o jamana ra tuun. O kosɔn a ka o bee faga kongokolon kɔnɔ.'

¹⁷O ra, ne be i daari Matigi Ala, ko i ye i ta se bagaya yira, i n'a fɔ i tun k'a fɔ cogo min na, ko:

¹⁸'Matigi Ala te dimi joona; a ta pumanya ka bon. A be terenbariya ni hakekow yafa mɔgɔw ma. Nka a te kojugukebaga jarakibari to. A be faw ta hakew bɔ o denw na, fɔ ka taga se o ta duruja sabanan ni a naaninan ma.'

¹⁹O kosɔn, Matigi Ala, i ta pumanyaba kosɔn, nin mɔgɔw ta terenbariya yafa o ma, i n'a fɔ i yafara o ma cogo min na kabini an bɔra Misiran fɔ ka na se yan."

²⁰Matigi Ala ko: "Ne be yafa o ma ka kapa ni i ta kuma ye.

²¹Nka ne be kari ko sigiya t'a ra, ne le ye Ala panaman ye, ani i n'a fɔ ne Matigi Ala ta bonya ka dugukolo yɔrɔ bee fa,

²²nin mɔgɔ minw ka ne ta nɔɔɔ ye, ani ne ka kabako minw ke Misiran, ani kongokolon kɔɔ, o minw sigiyara ne ra ka se fɔ sijaga tan, minw ma sɔn ka ne lamɛn,

²³o si na tɛna nin jamana ye, ne tun ka jamana min layiri ta o bɛmaw ye; min o min ka ne mafiyɛnya, o si tɛna o jamana ye.

²⁴Nka i n'a fɔ ne ta baaraden Kalɛbu ta miiriya ni tɔw ta ma ke kelen ye, ani i n'a fɔ a ka ne ta sira tagama ni a jusukun bɛɛ ye, o kosɔn a tagara o jamana min yaala, ne bɛna a ladon o jamana ra; o jamana bɛna ke a ta durujaw ta ye.

²⁵Ayiwa, Amalɛkikaw, ani Kanaanakaw siginin bɛ dingakɔɔyɔɔ ra. Sini aw ye sekɔ ka taga kongokolon kɔɔ tuun, Kɔgɔjiwulen fan na.”

Izirayɛlimɔgɔw ta kojugu hake bɛna bɔ o ra

²⁶Matigi Ala k'a fɔ Musa ni Haruna ye tuun ko:

²⁷”Nin mɔgɔjuguw bɛna ne mafiyɛnyari dabra wagati juman le? Sabu Izirayɛlimɔgɔw bɛ mafiyɛnyakan minw fɔra, ne ka o mafiyɛnyakanw mɛn.

²⁸O kosɔn, a fɔ o ye ko Matigi Ala ko: ‘Ne bɛ kari ko sigiya t'a ra, ne le ye Ala panaman ye, ko ne toro ka kuma min mɛn aw fɛ, ne bɛna o le ke aw ra.

²⁹O tun ka aw minw bɛɛ jate, aw minw ka san mugan sɔɔ, ani minw tɛmɛna o kan, aw minw ka ne mafiyɛnya, aw bɛɛ bɛna benben ka sa kongokolon kɔɔ.

³⁰Ne tun karira ko ne bɛna aw sigi jamana min na, aw si tɛna don o jamana ra, fɔ Yefune dɛncɛ Kalɛbu, ani Nuni dɛncɛ Yosuwe.

³¹Aw tun ko mɔgɔw bɛna aw den minw mina, ne bɛna olugu le ladon o jamana kɔɔ; aw banna o jamana min na, olugu le bɛna taga o diyabɔ.

³²Nka aw yɛɛ kɔni, aw bɛna benben ka sa kongokolon kɔɔ yan.

³³Aw denw bɛna bɛganw gbɛn kongokolon kɔɔ yan fɔ san binaani; aw ta terenbariyaw hake bɛna bɔ olugu ra, fɔ ka taga a to aw bɛɛ ye benben ka sa kongokolon kɔɔ.

³⁴Aw ka tere binaani le ke ka jamana yaala; aw ta terenbariyaw hake bɛna bɔ aw ra fɔ san binaani fana. Tere kelen kelen bɛɛ bɛ ke san kelen ye. Ni o kɛra, fɛn min tɔgɔ ye ko ka ban ne ta ma, aw bɛna o silɔn.

³⁵” ‘Ne Matigi Ala, ne kumana; sigiya t'a ra, ne bɛna nin kow ke nin mɔgɔjuguw ra, sabu o bɛna kelen ma ka wuri ne kama. O bɛɛ bɛna benben nin kongokolon kɔɔ yan ka sa.’ “

³⁶Ayiwa, a kɛra ten, Musa tun ka mɔgɔ minw ci ka taga jamana yaala, o mɔgɔw ra minw tun sekɔra ka na jamana cogo lakari k'a juguya ka o kibarojugu janjan, k'a to mɔgɔw ka Musa mafiyɛnya,

³⁷o mɔgɔ minw tun ka jamana ta ko lakari k'a juguya, olugu barara ka sa yɔrɔnin kelen na Matigi Ala na kɔrɔ.

³⁸O mɔgɔ minw bɛɛ tun tagara jamana yaala, o mɔgɔw ra, Nuni dence Yosuwe, ani Yefune dence Kalebu dɔrɔn le ma sa.

Izirayelimɔgɔw ka sira ta o yere ma

(Sariya 1.41-46)

³⁹Ayiwa, Musa ka o kow lakari Izirayelimɔgɔw bɛɛ ye minke, o jusu kasira kosebe.

⁴⁰O dugusagbe sɔgɔmada joona fe, o wurira ka ke yelen ye ka taga kuruyɔrɔw fan na. O ko: "An ka jurumun ke; Matigi Ala ka yɔrɔ min layiri ta an ye, sisan an b'a fe ka taga yi."

⁴¹Musa ko o ma ko: "Mun kosɔn aw be Matigi Ala ta kuma sɔsɔ? Nin ko tena na.

⁴²Aw kana taga, sabu Matigi Ala te ni aw ye. Aw juguw bɛna aw kere ka se aw ra;

⁴³sabu Amalekikaw ni Kanaanakaw bɛna lo aw na, ka aw kere, ka aw faga ni kerekemuru ye. Matigi Ala tena ke ni aw ye, sabu aw banna Matigi Ala ra."

⁴⁴O bɛɛ n'a ta, Izirayelimɔgɔw ka o kun gbeleya ka ke yelen ye ka taga kuruyɔrɔw ra. Nka Matigi Ala ta jenɔgɔnya kesu* ma bo a sigiyɔrɔ ra, Musa fana ma bo a sigiyɔrɔ ra.

⁴⁵Amalekikaw ni Kanaanaka minw siginin be o kuruyɔrɔw ra, olugu nana ben o kan, ka o gben ka taga fo Hɔrima.

Jateri 15

Siman sarakaw ni rezenji sarakaw

¹Matigi Ala kumana Musa fe, ko:

²"Kuma Izirayelimɔgɔw fe, k'a fo o ye ko ne bɛna jamana min di aw ma, k'a ke aw sigiyɔrɔ ye, ni aw nana taga don o jamana ra,

³ni aw ko aw be saraka do jeni tasuma ra Matigi Ala ye, min kasa ka di Matigi Ala ye, misi, walama saga, walama ba, ni a kera saraka jenita* le ye, walama dajurudafa saraka, walama diyanya saraka, walama ni aw b'a bo aw ta janagbe do le wagati ra,

⁴mɔgɔ min be o saraka bo, o tigi ka kan ka mugu tentennin kilo saba nooni ni turu litiri kelen ni tarance ye, ka o ke siman saraka* ye ka o fara o saraka kan.

⁵Ni a be sagaden le ke saraka jenita ye walama ninsɔndiya saraka ye, a ka kan ka rezenji litiri kelen ni tarance ke rezenji saraka* ye, ka o fara o saraka bɛɛ kan.

⁶Ni a ta saraka ye sagajigi le ye, a ye mugu tentennin kilo wɔrɔrɔ nooni ni turu litiri fla ye, ka o ke siman saraka ye ka o fara a kan,

⁷ka rezenji litiri fla ke rezenji saraka ye, ka o fana fara a kan. O be ke saraka ye, min kasa ka di ne Matigi Ala ye.

⁸"Ni aw be misiden ceman do le di k'a ke saraka jenita ye, walama dajurudafa saraka ye, walama ninsondiya saraka* ye,

⁹aw ye mugu tentennin kilo kononton noni ni turu litiri saba ye, ka o ke siman saraka ye ka o fara o misiden kan,

¹⁰ka rezenji litiri saba ke rezenji saraka ye, ka o fana fara a kan. Saraka jeninin lo tasuma ra, min kasa ka di Matigi Ala ye.

¹¹"Misitoran bee, ani sagajigi bee, ani sagaden bee, ani baden bee ta saraka be laben nin cogo le ra.

¹²Ni aw ta sarakaw ka ke da o da ye, aw ka kan ka o bee kelen kelen ta siman saraka ni o ta rezenji saraka bo danna ka o fara a kan.

¹³Izirayeli jamanaden bee ka kan k'a ke nin cogo le ra, ni a b'a fe ka saraka jeni tasuma ra, k'a ke saraka ye min kasa ka di Matigi Ala ye.

¹⁴Lonan minw fana be aw ce ra, ni temberagaw lo, walama ni o siginin lo aw fe kabini wagatijan, ni o do b'a fe ka saraka jeni tasuma ra, saraka min kasa ka di ne Matigi Ala ye, olugu fana ka kan k'a ke aw ta kecogo le ra.

¹⁵Jama bee ka kan ka tagama nin cifnin kelen le kan, aw ni lonan minw bee siginin be aw fe. Nin ye cifnin wuribari le ye aw ta durujaw bee fe. Aw ni lonanw bee ta ye kelen ye Matigi Ala na koru.

¹⁶O sariya kelen ni o kolatigenin kelen le be aw bee kan, aw ni lonan minw siginin be aw fe."

Burukun folo saraka

¹⁷Matigi Ala kumana Musa fe tuun, ko:

¹⁸"Kuma Izirayelimogow fe k'a fo o ye ko ne be tagara ni aw ye jamana min na, ni aw sera o jamana ra tuma min na,

¹⁹ni aw nana ke o jamana siman domu ye wagati min na, aw ye o siman do di Matigi Ala ma saraka ye.

²⁰Ni aw nana aw ta mugu folo noni ko aw b'a ke buru ye, aw ye burukun folo di ne ma saraka ye, i n'a fo ni aw ka siman gbasi, aw be siman folo di ne ma saraka ye cogo min na.

²¹Aw ta duruja nataw bee ra, ni aw nana aw ta mugu folo noni, aw ka kan ka o saraka bo k'a di Matigi Ala ma."

Kolonbariya ta jurumun yafa saraka

22”Ayiwa, ne Matigi Ala ka kuma minw bee fo Musa ye, ni aw do firira ka ko do ke min ma ben ni o kumaw ye,

23ne ka o kuma minw bee fo Musa ye, ko a ye a lase aw ma, k’a ta o kumaw fowagati ra, ani wagati nataw bee ra,

24ni aw do firira ka ko do ke min ma ben ni o kumaw ye, k’a soro jama fana ma bo a kala ma, o tuma jama bee lajennin ka kan ka misitoran kapaman kelen ke saraka jenita* ye, saraka min kasa ka di Matigi Ala ye, k’a siman saraka* ni a rezenji saraka* fara a kan, i n’a fo a latigera cogo min na, ka bakoronin kelen fana ke jurumunyafa saraka* ye.

25Sarakalasebaga be jama bee lajennin ta jurumun kafari a ye. Ni o kera, Ala be yafa o ma, sabu o tun m’a lawuri a kama; o fana nana saraka jeni Matigi Ala ye o ta hake koson, ka jurumunyafa saraka fana bo.

26Izirayeli jama bee, ani lonan minw be o fe, Ala bena yafa o bee ma, sabu jama bee le firira.

27”Nka ni a kera ko mogo kelen doron le firira ka jurumun ke, o tigi ka kan ka na ni badennin musoman kelen ye, min ka san kelen bo, ka o ke jurumunyafa saraka ye.

28Mogo min firira ka jurumun ke k’a soro a ma a lawuri a kama, sarakalasebaga be o tigi ta jurumun kafari a ye Matigi Ala ja koro. Ni a ta jurumun kafarira, Ala be yafa a ma.

29Ni mogo o mogo ka kojugu do ke k’a soro a m’a lawuri a kama, o sariya kelen le bena ke bee kan, Izirayeliden fara lonan kan.

30”Nka ni mogo o mogo k’a lawuri a kama ka kojugu do ke, ni a kera jamanaden do le ye walama lonan, o tigi ka Matigi Ala togo le cen. O tigi ka kan ka faran ka bo Izirayeli ta jamanadenw na;

31sabu a ka Matigi Ala ta kuma le mafiyenya, ka ban a kumakan ma. O tigi ka kan ka faran ka bo a ta mogow ce ra; a ta terenbariya hake be ben a yere kan.”

Nenekirilon ta sariya cenko

32Ayiwa, ka Izirayelimogow to kongokolon kono, lon do o ka ce do soro a be logo pinina Nenekirilon* na.

33Minw tun k’a ye a be logo pinina, olugu k’a mina ka taga ni a ye Musa ni Haruna ni jama ja koro.

34O k’a mina k’a datugu, sabu min tun bena ke a ra, o tun ma latige folo.

35Ayiwa, Matigi Ala k’a fo Musa ye ko: “Nin ce ka kan ka faga. Jama bee lajennin ka kan ka taga a bon ni kabakuru ye dugu ko fe.”

36Jama bora ni o ce ye dugu ko fe, ka taga a bon k’a faga, i n’a fo Matigi Ala tun k’a fo Musa ye cogo min na.

Deregew ta tagamasiyɛnw

³⁷Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko:

³⁸"Kuma Izirayelimɔgɔw fɛ, k'a fɔ o ye ko aw ni aw ta duruja nataw bɛɛ, wagati bɛɛ, aw ka kan ka dakun dɔw kɛ aw ta deregebaw ra, ka jese bulamanw don o dakunw bɛɛ ra.

³⁹Ni o kɛra, aw bɛna o jese bulamanw flɛ, ka aw hakiri to Matigi Ala kumakanw bɛɛ ra, ka o sira tagama; aw tɛna Matigi Ala kan bla ka taga aw yɛrɛ jusukun diyanyakow, ani aw na diyanyakow nɔ fɛ.

⁴⁰Ni o kɛra, aw bɛna aw hakiri to ne kumakanw bɛɛ ra, k'a sira tagama, ka saninya ka kɛ Matigi Ala ta ye.

⁴¹Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala, min ka aw labɔ Misiran jamana ra, ka kɛ aw ta Ala ye. Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala."

Jateri 16

Kore ni a nɔfɛmɔgɔw murutira Musa kama

¹Levi ta mɔgɔ dɔ tun bɛ yi, min tɔgɔ tun ye ko Kore. A face tɔgɔ ye ko Isari; Kehatika tun lo. Lon dɔ, Kore le murutira, ale ni Eliyabu dencew, minw ye Datan ni Abiramu ye, ani Peleti dence ɔni; o cɛ saba bɛɛ tun ye Ruben ta mɔgɔw le ye.

²O wurira Musa kama, olugu ni Izirayeli cɛ kɛmɛ fla ni cɛ bilooru; o bɛɛ tun ye jama na mɔgɔw ye, ani jama ta kojanabɔbagaw, jama tun bɛ mɔgɔ minw jate kɔsɛɛ.

³O tagara lajɛn Musa ni Haruna kama, k'a fɔ o ye ko: "Aw ka aw ta tɛmɛ a dan kan! Nin jama bɛɛ saninyanin lo; o bɛɛ saninyanin lo. Matigi Ala fana bɛ ni o ye. Mun kosɔn aw le bɛ wuri ka aw yɛrɛ bla Matigi Ala ta mɔgɔw kunna?"

⁴Musa ka o mɛn minkɛ, a k'a na biri dugu ma.

⁵A k'a fɔ Kore ni a nɔfɛmɔgɔw bɛɛ ye ko: "Sini sɔgɔma, mɔgɔ min ye Matigi Ala ta ye, ani mɔgɔ min saninyanin lo, Matigi Ala yɛrɛ bɛna o tigi yira; a bɛna o tigi le gbara a yɛrɛ ra. Ni a nana mɔgɔ min naawoloma, a bɛna o tigi le gbara a yɛrɛ ra.

⁶Ayiwa, ele Kore, i ni i nɔfɛmɔgɔw, aw ka kan ka min kɛ, o ye nin ye: a ye wusunandaga dɔw ta.

⁷Sini, aw ye tasuma kɛ o ra, ka wusunan don Matigi Ala na kɔrɔ. Ni Matigi Ala ka mɔgɔ min naawoloma, o tuma o tigi le saninyara; sabu aw Levi ta mɔgɔw, aw le ka aw ta ko tɛmɛ a dan kan!"

⁸Musa k'a fɔ Kore ye tuun ko: "Aw Levi ta mɔgɔw, aw ye nin lamɛn!"

- ⁹Izirayeli ta Ala ka aw bo Izirayelimogɔ tɔw ra ka aw gbara a yere ra, k'a to aw ye baara ke Matigi Ala ta fanibon saninman* kɔnɔ, ka lo jama na fe ka baara ke o no ra, o belen ma aw wasa wa?
- ¹⁰Matigi Ala sɔnna k'a to ele ni i balemaw, Levi ta mogɔ tɔw bee ye gbara ale ra; nka sisan aw b'a fe ka sarakalasebagaya fana ke.
- ¹¹Ele ni i nofemogow jenna ka muruti Matigi Ala le kama! Ni o te Haruna ye jontigi le ye, ka na a fo ko aw be a mafiyɛnya?"
- ¹²Musa ka mogɔ do ci ka taga Eliyabu dencɛw, Datan ni Abiramu wele. O ko: "Anw te taga yi."
- ¹³O ko: "Nɔnɔ ni li be woyora jamana min na, i ka an labo o jamana ra, ka na an faga kongokolon kɔnɔ yan minke, o belen ma i wasa wa? Sisan i b'a fe ka i ta fanga sigi an kunna tuun wa?"
- ¹⁴Nɔnɔ ni li be woyo jamana min na, i kɔni ma taga ni an ye o jamana le ra fiyewu; i fana ma forow ni rezɛnsunw le di an ma. O tuma ele b'a bisigi ko nin mogow jaw cinin lo wa? An kɔni te taga yi fiyewu."
- ¹⁵Musa dimina kosebe. A ko Matigi Ala ma ko: "I kana sɔn o ta saraka ma; hali fali gbansan, ne m'a mina o fe, ne fana ma kojugu ke o si ra."
- ¹⁶Ayiwa, Musa k'a fo Kore ye ko: "Ele ni i nofemogow bee ye na Matigi Ala na kɔro sini; ele ni olugu, ani Haruna.
- ¹⁷Bee ye a ta wusunandaga ta ka wusunan ke a kɔnɔ, ka na ni a ye Matigi Ala na kɔro. A bee be ke wusunandaga kemɛ fla ni wusunandaga bilooru. Ele ni Haruna fana ye na ni aw ta wusunandagaw ye."
- ¹⁸O bee ka o ta wusunandagaw ta ka tasuma ke a ra, ka wusunan ke a ra, ka lo ni Musa ni Haruna ye Nɔgɔnkunben fanibon* donda ra.
- ¹⁹Kore tun ka jama bee lajen Musa ni Haruna kama Nɔgɔnkunben fanibon donda ra. Matigi Ala ta noɔro yirara jama bee lajennin na na.
- ²⁰Matigi Ala kumana Musa ni Haruna fe, ko:
- ²¹"Aw ye aw yere mabo nin jama ra, k'a to ne ye o bee halaki ka ban yɔronin kelen na."
- ²²Musa ni Haruna ka o na biri dugu ma ka Ala daari, ko: "E, Ala, ele Ala min ye adamaden bee nin tigi ye, o tuma i be dimi jama bee lajennin kɔro k'a sɔro ce kelen dorɔn le ka kojugu ke wa?"
- ²³Matigi Ala ka Musa jaabi ko:
- ²⁴"A fo jama ye ko o ye o yere mabo Kore ni Datan ni Abiramu ta fanibonw na."
- ²⁵Musa wurira ka taga Datan ni Abiramu fe; Izirayeli cekɔrobaw tugura a ko.

²⁶A kumana jama fe, k'a fo o ye ko: "Aw ye aw yere mabo nin mogojuguw ta fanibonw na. Aw kana maga o borofenw si ra, ni o te, aw fana bena halaki ni o ye o ta jurumunw koson."

²⁷Jama ka o yere mabo Kore ni Datan ni Abiramu ta fanibonw na. O y'a soro Datan ni Abiramu tun bora ka na lo o ta fanibonw donda ra, o ni o ta musow ni o ta denw ni o mamadenw.

²⁸Musa ko: "Nin le bena a to aw be a lon ko Matigi Ala le ka ne ci ka na nin kow bee ke, ko ne te o kera ne yere ma.

²⁹Ayiwa, ni nin mogow sara adamaden tow sacogo ra, ka sa i n'a fo bee be sa cogo min na, o tuma Matigi Ala ma ne ci.

³⁰Nka ni Matigi Ala ka kokura ke, ko min ma deri ka ke, ni dugukolo dayelera ka nin mogow ni o borofenw bee kunu, ka o panaman lataga lahara, o tuma aw bena a lon ko nin mogow ka Matigi Ala dogoya le."

³¹Musa ka o kumaw bee fo ka ban minke doron, dugukolo cira Datan ni Abiramu senw koru.

³²Dugukolo dayelera ka o kunu, o ni o ta somogow bee, ani Kore ni a ta mogow bee, ani o borofenw bee.

³³O panaman tagara lahara, o ni o borofenw bee. Dugukolo datugura o da ra. O halakira ka tunu ka bo Izirayeli jama ce ra.

³⁴O kulekanw fe, Izirayelimogow to minw tun be o koru, olugu bee borira, ka ke kule ci ye, ko: "E, dugukolo kana na anw fana kunu!"

³⁵Ce keme fla ni bilooru minw tun be wusunanan donna, tasuma do bora Matigi Ala fe, ka olugu bee jeni.

Jateri 17

Kore nofemogow ta wusunandagaw

¹Ayiwa, Matigi Ala kumana Musa fe, ko:

²"A fo sarakalasebaga Haruna dence Elehazari ye, ko a ye wusunandagaw bo tasuma ra, sabu fen saninyaninw lo; a ye taga o takamiw bon yorajan.

³Nin mogow ka jurumun le ke, ka o nin to a ra; aw ye o ta wusunandagaw gbasi k'a ke nege falafala do ye ka o la sarakajenifen* kunna; sabu o nana ni o wusunandagaw ye Matigi Ala na koru minke, o wusunandagaw saninyara. O ye ke hakirijigifen ye Izirayelimogow fe ka o lasomi."

⁴Ayiwa, sarakalasebaga Elehazari ka o mogow jenininw ta wusunandaga siranegeramanw ce; o ka o gbasi ka o la sarakajenifen kan,

⁵O tun kera janko ka Izirayelimogow hakiri jigi ko mogow si man kan ka wusunan don Matigi Ala na korow, ni a tigi ma ke Haruna ta duruja do ye; ni mogow o mogow ka o ke, o tigi be ke i ko Kore ni a nofemogow kera cogo min na. Matigi Ala tun konna ka o kuma fo Musa ye ko a ye o lasomi.

Izirayelimogow ka Musa ni Haruna mafiyenya tuun

⁶Ayiwa, o lon dugusagbe, Izirayeli jama bee lajennin dimina, ka ke Musa ni Haruna jaraki ye tuun. O ko: "A fe, aw le ka Matigi Ala ta mogow faga!"

⁷Nka jama nana lajen Musa ni Haruna kama minke, o ka o na munu Ndogonkunben fanibon* fan na k'a ye ko sankaba barara k'a datugu; Matigi Ala ta korow yirara.

⁸Musa ni Haruna tagara Ndogonkunben fanibon na fe.

⁹Matigi Ala kumana Musa fe, ko:

¹⁰"Aw ye bo nin jama ce ra, k'a to ne ye o bee halaki yoronin kelen." Musa ni Haruna ka o na biri dugu ma.

¹¹Musa k'a fo Haruna ye ko: "Wusunandaga ta, ka sarakajenifen* ta tasuma do ke a ra, ka wusunan ke a ra, ka teliya ka taga jama ce ra, ka taga o ta jurumun kafari o ye; sabu Matigi Ala ta dimi wurira, fagari daminana ka ban."

¹²Musa k'a fo cogo min na, Haruna k'a ke ten; a borira ka taga jama ce ra; o y'a sorow fagari tun daminana mogow ce ra ka ban. Haruna ka wusunan don ka o ta jurumun kafari.

¹³A lora mogow panamanw ni suw ce; fagari lalora.

¹⁴Nka bana tun ka mogow waga tan ni naani ni mogow keme wolonfla (14 700) le faga; minw sara Kore ta ko koson, olugu ma jate o ra.

¹⁵O ko, Haruna sekora ka taga Musa fe Ndogonkunben fanibon donda ra; bana tun lalora.

Haruna ta bere

¹⁶Matigi Ala kumana Musa fe, ko:

¹⁷"A fo Izirayelimogow ye ko o ta jamakuruw ta kuntigiw bee ye na ni bere kelen kelen ye; a bee lajennin bena ke bere tan ni fla. I be kuntigi bee togow sebe a ta bere kan.

¹⁸I be Haruna togow sebe Levi ta mogow ta bere kan; sabu kuntigi bee ni a ta bere lo.

¹⁹I be taga o berew bla Ndogonkunben fanibon* kono, jentogonya kesu* na fe, ne be deri ka kuma ni aw ye yoro min na.

²⁰Ni mɔgɔ min ta bere nugura ka flaburu bɔ, o tigi le ye ne ta mɔgɔ panawolomanin ye. Ni o kera, Izirayelimɔgɔw be aw jarakira ni kuma minw ye, o kumaw beɛ bɛna ban ne na kɔrɔ.”

²¹Musa ka o kuma fɔ Izirayelimɔgɔw ye. O ta kuntigiw beɛ nana bere kelen kelen di a ma. Jamakuru beɛ kelen kelen ta kuntigi nana ni bere kelen ye; a kera bere tan ni fla. Haruna ta bere fana tun b’a ra.

²²Musa ka berew bla Matigi Ala na kɔrɔ fanibon saninman* kɔnɔ, jɛnɔgɔnya kɛsu be yɔrɔ min na.

²³O dugusagbɛ, Musa tagara don fanibon saninman kɔnɔ, jɛnɔgɔnya kɛsu yɔrɔ ra. A k’a ye ko Haruna ta bere min tun ye Levi ta gba ta ye, o nugura ka flaburuw ni fiyerenw bɔ, ka den fɔ k’a yiridenw mɔ.

²⁴Musa ka berew beɛ cɛ Matigi Ala na kɔrɔ, ka taga ni o ye Izirayelimɔgɔw fɛ. O beɛ k’a ye; o beɛ ka o ta berew mina.

²⁵Matigi Ala k’a fɔ Musa ye tuun ko: “Sekɔ ni Haruna ta bere ye, k’a taga a bla jɛnɔgɔnya kɛsu na fɛ. Mɔgɔ minw be muruti ka ban ne ta kuma ma, a ye mara ka kɛ tagamasiyen ye olugu kosɔn; janko o ta mafiyenyakanw ye ban ka bɔ ne na kɔrɔ, ne kana na o faga.”

²⁶Musa k’a kɛ ten. Matigi Ala tun ka kuma min fɔ a ye, a ka o kɛ.

²⁷Izirayelimɔgɔw k’a fɔ Musa ye ko: “Anw kɔni bɛna sa le! Anw ta banna le! An beɛ le ta banna!

²⁸Ni an min o min ka gbara Matigi Ala ta fanibon saninman na dɔrɔn, o tigi be sa. O tuma an beɛ le bɛna sa ka ban wa?”

Jateri 18

Sarakalasebagaw ni Levi ta mɔgɔw ta baara

¹Matigi Ala k’a fɔ Haruna ye ko: “Ni terenbariya min o min kera yɔrɔ saninman* kɔnɔ, o hake be ele ni i dencɛw, ani aw ta somɔgɔw le kan. Nka ni terenbariya min kera aw ta sarakalasebagaya baara ra, o hake be ele ni i dencɛw dɔrɔn le kan.

²I balema minw ye i bɛmace Levi ta mɔgɔw ye, olugu gbara i yere ra; janko wagati min i ni i dencɛw be fanibon saninman* na fɛ, jɛnɔgɔnya kɛsu* yɔrɔ ra, olugu ye fara i kan ka i demɛ.

³Ni i ka baara min yira o ra, o bɛna o le kɛ; o bɛna fanibon saninman ta baaraw beɛ kɛ. Nka o man kan ka maga yɔrɔ saninman ta minanw na, walama sarakajenifen* na, ni o tɛ, aw bɛna sa, olugu ni aw beɛ.

⁴O bɛna fara i kan, ka o janto Nɔgɔnkunbɛn fanibon* na, k’a baaraw beɛ kɛ. Mɔgɔ wɛrɛ man kan ka gbara aw ra.

⁵Aw yere le ka kan ka aw janto yɔɔ saninman ni sarakajenifen na, janko ne ta dimi kana se Izirayelimɔɔw ma tuun.

⁶Ne ka aw balemaw, Levi ta mɔɔw panawoloma ka bɔ Izirayelimɔɔw tɔw ra; o blara danna Matigi Ala ye, ka o di aw ma, janko o ye Nɔɔɔnkunben fanibon ta baaraw ke.

⁷Nka ele ni i dencew dɔɔn le ka kan ke sarakalasebagaw ye; fen o fen be ke sarakajenifen kan, walama yɔɔ saninmanba* kɔɔ, boncɛtigefani kɔ fe, aw le ka kan ka o ke. Ne ka sarakalasebagaya baara di aw le ma. Ni mɔɔw were ka gbara yɔɔ saninman na, o tigi ka kan ka faga.”

Saraka minw dira sarakalasebagaw ma

⁸Matigi Ala k'a fɔ Haruna ye tuun ko: “Saraka minw be di ne ma, ne yere le ka i sigi ko i ye i janto o sarakaw ra. Izirayelimɔɔw be saraka saninman minw di ne ma, ne be o di i ni i dencew ma, ka o ke aw ninyɔɔ ye. O ye sariya wuribari le ye.

⁹Saraka saninyaninba minw ma jeni tasuma ra, o bena ke i ta ye: siman sarakaw*, ani jurumunyafa sarakaw*, ani hake yafa sarakaw*, o bena o saraka minw bɔ ne ye, o saraka saninyaninbaw bena ke ele ni i dencew ta ye.

¹⁰Aw ye o fenw domu yɔɔ saninyanin na. Cɛdenw bee be se k'a domu; aw ka kan k'a jate fen saninyanin le ye.

¹¹Fen minw fana bena ke i ta ye, o ye nin ye: ni Izirayelimɔɔw ka fen o fen kɔɔta san fe k'a fifa, k'a di ne ma saraka ye, ne be o di i ni i dencew ni i denmusow ma. O bena ke sariya wuribari le ye. I ta sokɔɔmɔɔw min o min saninyanin lo, o be se k'a domu.

¹²Izirayelimɔɔw be simankura kun fɔɔ minw di Matigi Ala ma, ne be o fana di i ma: turu bee ra pumanman, ani rezenjikura bee ra pumanman, ani simankise bee ra pumanman.

¹³O bena na ni o ta dugukolo siman fɔɔ min ye ka na a di Matigi Ala ma, o bena ke i ta ye. I ta sokɔɔmɔɔw min o min saninyanin lo, o tigi be se ka o domu.

¹⁴Ni mɔɔw k'a boro bɔ a borofen min o min kan pewu, k'a di Matigi Ala ma Izirayeli jamana ra, o fen be ke ele ta ye.

¹⁵Ni fenpanaman o fenpanaman den fɔɔ cɛman dira Matigi Ala ma, ni a kera mɔɔw le ye walama began, o fana be ke i ta ye. Nka o ka kan ka mɔɔw dence fɔɔw kunmabɔ, ka began saninyabariw fana den fɔɔw kunmabɔ.

¹⁶Ni o ka karo kelen sɔɔ, i be o kunmabɔ. I yere be warida min yira, o be kunmabɔ ni o le ye. O be ke warigbe looru ye, ka kapa ni yɔɔ saninman* ta jate ye. Yɔɔ saninman ta jate ra, o warigbe be ben gera mugan le ma .

17”Nka i man kan k’a to o ye misi, walama saga, walama ba den folo kunmabɔ; sabu fen saninyaninw lo. I ka kan ka o faga ka o jori ke sarakajenifen kan, ka o turu jeni, k’a ke saraka jeninin ye tasuma ra, min kasa ka di Matigi Ala ye.

18”O sogo be ke i ta ye, i n’a fo began disi ni a kininboroyanfan woto min fifara k’a di Ala ma, o ye i ta ye cogo min na.

19”Izirayelimogow be saraka saninman min o min korota san fe k’a di Matigi Ala ma, ne be o bee di i ni i dencew ni i denmusow ma, ka o ke sariya wuribari ye. O ye jengogonya wuribari le ye, min te yelema Matigi Ala ja korɔ, ele ni i ta duruja koson.”

20”Matigi Ala k’a fo Haruna ye tuun ko: “Ele tena dugukolo do soro Izirayelimogow ta jamana ra; i tena ninyoro soro o ce ra. Ne yere le ye ele ninyoro ni i ta soro ta ye Izirayelimogow ce ra.”

Yaga ye Levi ta mogow ta ye

21”Matigi Ala k’a fo tuun ko: “Ne be Izirayelimogow ta yagaw bee di Levi ta mogow ma o ta baara koson, o be baara min ke Nogonkunben fanibon* kono.

22”Izirayelimogow man kan ka gbara Nogonkunben fanibon na tuun, janko o kana na jurumun do lase o yere ma, ka sa o koson.

23”Levi ta mogow le bena Nogonkunben fanibon ta baaraw ke. Ni jurumun min o min ka ke o yoro ra, o hake be olugu le kan. O bena ke sariya wuribari le ye o ta duruja nataw bee fe. Levi ta mogow tena dugukolo si soro Izirayelimogow ce ra.

24”Izirayelimogow bena yaga minw korota san fe k’a di Matigi Ala ma saraka ye, ne be o le di Levi ta mogow ma. O koson ne k’a fo o ye ko o tena dugukolo si soro Izirayelimogow ce ra.”

Levi ta mogow ta yaga

25”Matigi Ala kumana Musa fe, ko:

26”Kuma Levi ta mogow fe, k’a fo o ye ko: ‘Ne be Izirayelimogow ta yaga minw di aw ma, ni o nana o di aw ma, aw ka kan ka do bo o ra ka o di Matigi Ala ma, ka o yaga ta yaga fana bo.

27”O yaga bena jate i n’a fo Izirayelimogow tow be min bo o ta simankura ra, walama o ta rezenjikura ra k’a di ne ma.

28”O cogo ra, ni aw ka yaga o yaga soro Izirayelimogow fe, aw fana ka kan ka do bo o ra ka o di Matigi Ala ma. Aw be min bo k’a di Matigi Ala ma, aw bena o di sarakalasebaga Haruna le ma.

29”Ni fen o fen dira aw ma, aw ka kan ka do bo o bee ra ka o ke Matigi Ala ta ye. Aw ye a bee ra pumanman ni a saninman le bla danna Matigi Ala ye.’

³⁰”A fɔ Levi ta mɔgɔw ye fana ko: ‘Ni aw ka o sarakaw bɛɛ ra pumanman bɔ, min tora o kɔ, o bɛna jate Levi ta mɔgɔw fɛ i n’a fɔ Izirayelimɔgɔw ta siman gbasinin min tora, walama o ta rɛzenji min tora o fɛ rɛzenforogidinga kɔnɔ, yaga bɔnin kɔ.

³¹Aw ni aw ta somɔgɔw bɛna o domu aw diyanyayɔrɔ dɔ ra. Aw bɛ baara min kɛ Nɔgɔnkunbɛn fanibon* kɔnɔ, o baara sara lo.

³²Jurumun si hake tena kɛ aw kan o ra; sabu aw ka o saraka yɔrɔ bɛɛ ra pumanman bɔ ka o di Matigi Ala ma ka ban. O ra, aw tena Izirayelimɔgɔw ta saraka saninmanw cɛn, o ra aw fana tena sa o kosɔn.’ “

Jateri 19

Saninyari ji

¹Matigi Ala kumana Musa ni Haruna fɛ, ko:

²”Ne Matigi Ala, ne ka sariya min sigi, o sariya dɔ ye nin ye: A fɔ Izirayelimɔgɔw ye ko o ye na ni misi wulenman kelen ye, nɔ tɛ min na, fiyen si tɛ min fari ra, ani min ma sɛnɛ kɛ fɔlɔ.

³Aw bɛ na o di sarakalasebaga Elehazari ma. Ale b’a to o ye a labɔ dugu kɔnɔ, ka taga a kannatigɛ a ja na.

⁴Sarakalasebaga Elehazari b’a borokanden su misi jori ra, ka o seriseri sɔjaga wolonfla Nɔgɔnkunbɛn fanibon* jafɛyɔrɔ kan.

⁵O bɛ misi bɛɛ jeni sarakalasebaga yɛrɛ ja na: a gbolo, ani a sogo, ani a jori, ani a bo.

⁶Sarakalasebaga bɛ sɛdiriyiri ni izopeyiri ni jese wulenman dɔ ta, ka o firi misi jɛnitasuma ra.

⁷O kɔ, sarakalasebaga bɛ a ta faniw ko, k’a yɛrɛ ko ni ji ye, ka sɔrɔ ka don dugu kɔnɔ; nka a saninyabari bɛ to fɔ ka taga wula se.

⁸Mɔgɔ min ka misi jeni, o tigi fana bɛ a ta faniw ko, k’a yɛrɛ ko ni ji ye. Ale fana saninyabari bɛ to fɔ ka taga wula se.

⁹O kɔ, mɔgɔ saninyanin dɔ bɛ taga misi jɛninin buguri cɛ, ka taga a kɛ yɔrɔ saninyanin dɔ ra, dugu kɔ fɛ. Aw bɛna o buguri mara Izirayeli jama ye; o bɛna saninyari ji lalaga ni o buguri le ye. Jurumunyafa saraka lo.

¹⁰Mɔgɔ min ka misi jɛninin buguri cɛ, o tigi ka kan k’a ta faniw ko. A saninyabari bɛ to fɔ ka taga wula se. O sariya bɛna kɛ sariya wuribari le ye Izirayelimɔgɔw fɛ, ani lonan minw siginin bɛ o cɛ ra.”

Saninyari kɛcogo

¹¹”Ni mɔgɔ min magara su dɔ ra, ni a ka kɛ mɔgɔ o mɔgɔ su ye, o tigi saninyabari bɛ to fɔ tere wolonfla.

12O tigi bena a yere saninya ni o ji le ye a tere sabanan ni a tere wolonflanan, ka sɔɔ ka saninya. Ni a m'a yere saninya a tere sabanan ni a tere wolonflanan, a te saninya.

13Ni mɔɔ min ka maga su dɔ ra, mɔɔ sanin dɔ ra, ni o tigi m'a yere saninya, o tigi be Matigi Ala ta fanibon saninman* lanɔɔ. O tigi ka kan ka faran ka bɔ Izirayeli ta jamanadenw na. Saninyari ji dɔ ma seriseri a kan minke, o tuma a saninyanin te; a ta nɔɔ be to a kan.

14"Ayiwa, ni mɔɔ sara fanibon kɔɔ, o sariya ye nin ye: Ni mɔɔ ka sa fanibon kɔɔ, ni mɔɔ o mɔɔ ka don o fanibon kɔɔ, ani mɔɔ minw tun be a kɔɔ yi, olugu be saninyabari be to fɔ tere wolonfla.

15Minan o minan be o bon kɔɔ, ni a tun dayelenin be, ni datugunan tun te a da ra, o minan saninyabari lo.

16"Ni mɔɔ dɔ fagara kere ra, walama ni a sara a yere ma, ni mɔɔ o mɔɔ ka maga o su ra kongo kɔɔ, walama ni mɔɔ ka maga su dɔ kolokunw na, walama kaburu dɔ ra, o tigi saninyabari be to ka taga se fɔ tere wolonfla.

17"Ayiwa, ni mɔɔ dɔ k'a yere lanɔɔ o cogo ra, misi min jenina ka ke jurumunyafa saraka ye, aw ye o bugurigbe dɔ ta, ka o ke minan dɔ kɔɔ, ka ji panaman dɔ ke o kan.

18Mɔɔ saninyanin dɔ be izope flaburu su o ji ra, ka o seriseri fanibon ni minanw be kan, ani mɔɔ minw tun be bon kɔɔ. Mɔɔ min magara su kolow ra, walama mɔɔ faganin dɔ ra, walama mɔɔ sanin dɔ su ra, walama kaburu dɔ ra, o ji ka kan ka seriseri o tigiw fana kan.

19Mɔɔ saninyanin be o ji seriseri mɔɔ saninyabari kan a tere sabanan, ani a tere wolonflanan. A tere wolonflanan, a be o tigi saninya. Ni a saninyara, a be a ta faniw ko, k'a yere ko ji ra. O lon wula fe, a be saninya.

20"Nka ni mɔɔ min k'a yere lanɔɔ, ni a ma sɔn k'a yere saninya, o tigi ka kan ka faran ka bɔ jama ce ra; sabu a ka Matigi Ala ta yɔɔ saninman* le lanɔɔ. Saninyari ji ma seriseri a kan minke, o tuma a saninyabari lo.

21"Nin bena ke sariya wuribari le ye Izirayelimɔɔw fe. Mɔɔ min be saninyari ji seriseri mɔɔw kan, ale be a ta faniw ko. Ni mɔɔ min ka maga o ji ra, o tigi saninyabari be to fɔ ka taga wula se.

22"Ni mɔɔ saninyabari ka maga fen o fen na, o fen be lanɔɔ. Ni mɔɔ min ka maga a ra, o tigi fana saninyabari be to fɔ ka taga wula se."

Jateri 20

Meriba ta ji ko

(Bori 17.1-7)

¹San karo fɔlɔ ra, Izirayeli jama bɛɛ lajennin sera Zini kongokolon kɔnɔ. O sigira Kadɛsi; Mariyamu sara o yɔrɔ le ra, a su donna yi le fana.

²Jama ma ji sɔrɔ o yɔrɔ ra. O ka nɔgɔn lajen ka wuri Musa ni Haruna kama.

³O ka kɛrɛ jini Musa fɛ; o k'a fɔ ko: "An balemaw sara tuma min na Matigi Ala ja kɔrɔ, hali an fana tun ye sa o tuma ra!"

⁴O ko: "Mun kosɔn aw nana ni Matigi Ala ta mɔgɔw ye nin kongokolon kɔnɔ, ka na a to anw ni anw ta beganw bɛɛ ye sa yan?"

⁵Mun kosɔn aw ka an labɔ Misiran ka na ni an ye nin yɔrɔjugu ra yan dɛ? Sɛnɛkɛyɔrɔ tɛ yan, torosun tɛ yan, rezɛnsun tɛ yan, gerenadisun tɛ yan, hali ji minta yɛrɛ tɛ yan."

⁶Musa ni Haruna bɔra jama kɔrɔ, ka taga Nɔgɔnkunbɛn fanibon* donda ra. O ka o yɛrɛ firi dugu ma, ka o ja biri dugu ma; Matigi Ala ta nɔrɔ yirara o ra.

⁷Matigi Ala kumana Musa fɛ, ko:

⁸"I ta bere ta, i ni i kɔrɔcɛ Haruna ye jama wele ka o lajen. Aw ye kuma farakuru fɛ o pana; ni o kɛra, ji bɛna bɔ farakuru ra. I bɛ ji seri ka bɔ farakuru ra k'a di jama ma, janko o ni o ta beganw ye min."

⁹Musa ka bere ta Matigi Ala ja kɔrɔ, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ a ye cogo min na.

¹⁰Musa ni Haruna ka jama wele ka o lajen farakuru ja fɛ. Musa k'a fɔ o ye ko: "Aw mɔgɔ murutininw, aw ye ne lamɛn. An bɛna ji bɔ nin farakuru le ra k'a di aw ma wa?"

¹¹Musa k'a boro kɔrɔta ka farakuru bugɔ ni bere ye fɔ sijaga fla. Ji caman woyora ka bɔ farakuru ra. Jama minna, beganw fana minna.

¹²Nka Matigi Ala k'a fɔ Musa ni Haruna ye ko: "Aw ma la ne ta kuma ra, k'a yira Izirayelimɔgɔw ra, ko ne ye Ala saninman le ye; o ra, ne bɛ jamana min di nin jama ma, aw le tɛna o ladon o jamana ra tuun."

¹³Ayiwa, o ji tɔgɔ le lara ko Meriba ta ji, ko sabu Izirayelimɔgɔw ka kɛrɛ jini Matigi Ala fɛ, Matigi Ala fana k'a ta saninmanya yira o cɛ ra.

Izirayelimɔgɔw ni Edɔmukaw

¹⁴Ka Izirayelimɔgɔw to Kadɛsi, Musa ka ciraden dɔw ci ka taga Edɔmu masacɛ fɛ, ka taga a fɔ a ye ko: "I balemaw, Izirayelimɔgɔw ko: "Tɔrɔ minw sera an ma, i yɛrɛ ka o bɛɛ lɔn.

¹⁵" 'An bɛmaw tun tagara Misiran. Anw tora yi ka san caman kɛ. Nka Misirankaw ka anw ni an bɛmaw minako juguya kɔsɛbɛ.

¹⁶Nka an kulera ka Matigi Ala daari minke, a ka an kulekan men. A ka melekε dɔ ci ka na an bɔsi ka an labɔ Misiran. Sisan an ye nin ye Kadεsi, dugu min be i ta jamana dan na.

¹⁷O ra, sabari k'a to an ye i ta jamana cεtige. An tena don aw ta foro si ra, an tena don aw ta rezenforo si ra, an tena aw ta kolɔn si ji min. An bena masace ta sirabajuru kelen le ta; an tε jenge ka taga an kininboro fε walama ka taga an numanboro fε, fɔ ka taga an bɔ i ta jamana kɔnɔ.' "

¹⁸Edomu masace ka o jaabi ko: "Aw tε tεmε ne ta jamana ra. Ni aw ka tεmε ne ta jamana ra, ne be bɔ aw kama ni kerεkemuru ye."

¹⁹Izirayelimɔgɔw k'a fɔ Edomu masace ye tuun ko: "An bena tεmε siraba le fε. Ni anw ni an ta began dɔ ka i ta ji dɔ min, an bena o sara. An b'a fε ka tagama ka tεmε dɔrɔn le. An tena foyi wεrε ke o kɔ."

²⁰Edomu masace ko: "Aw tε tεmε yan." O kɔ, Edomukaw bɔra ka na Izirayelimɔgɔw kama ni kerεkejama ba ye; o baraka tun ka bon kosebe.

²¹Edomukaw ma sɔn Izirayelimɔgɔw ye tεmε o ta jamana ra minke, Izirayelimɔgɔw faranna ka sira wεrε ta.

Haruna ta saya

²²Izirayeli jama beε lajennin bɔra Kadεsi ka taga se Hɔri kuru ma.

²³Matigi Ala k'a fɔ Musa ni Haruna ye Hɔri kuru kerε fε, Edomu jamana dan na, ko:

²⁴"Haruna bena sa ka taga fara a bεma tɔw kan; ne be jamana min di Izirayelimɔgɔw ma, a tena don o jamana ra, sabu ne tun ka ci min fɔ aw ye Meriba ta ji yɔrɔ ra, aw fla beε murutira, aw ma o ci ke a cogo ra.

²⁵Ele Musa, ele ye Haruna ni a dence Elehazari ta, ka yelen ni o ye Hɔri kuru kan.

²⁶I be Haruna ta sarakalasebagaya faniw bɔ a ra, ka o don a dence Elehazari ra. Haruna bena sa o yɔrɔ le ra, ka taga fara a bεma tɔw kan."

²⁷Matigi Ala ka min fɔ, Musa ka o ke. O beε yelenna Hɔri kuru kan jama beε na na.

²⁸Musa ka Haruna ta sarakalasebagaya faniw bɔ a ra, ka o don a dence Elehazari ra. Haruna sara kuru kunna yi. Musa ni Elehazari jigira ka bɔ kuru kan.

²⁹Jama k'a ye ko Haruna sara minke, o k'a su kasi fɔ tere bisaba.

Jateri 21

Izirayelimɔgɔw ka masace Aradi kerε

¹Kanaanakaw ta masace min be Aradi mara kunna, min tun siginin be woroduguyanfan na, ale k'a men ko Izirayelimɔgɔw be nana Atarimu dugu sira fε. A nana Izirayelimɔgɔw kerε ka o ta mɔgɔ dɔw mina ka taga ni o ye.

²Izirayeli ta mɔɔw ka dajuru ta Matigi Ala fɛ. O ko: “Matigi Ala, ni i ka nin mɔɔw don an boro, an bena o ta duguw bɛɛ halaki ka ban pewu.”

³Matigi Ala ka Izirayelimɔɔw ta dajuru jaabi. A ka Kanaanakaw don o boro. O ka o ni o ta duguw bɛɛ halaki ka ban pewu. O ka o yɔɔ tɔɔ la ko Hɔrima .

Sa siranɛɔraman ta ko

⁴Izirayelimɔɔw bɔra Hɔri kuru yɔɔ ra, ka tɛmɛ Kɔɔɔjiwulen sira fɛ, ka Edɔmu jamana munumunu. Nka ka o to sira ra, seɛ ma na kun Izirayelimɔɔw ra.

⁵O ka Matigi Ala ni Musa jaraki; o ko: “Mun kosɔn aw ka anw labɔ Misiran, k’a to an ye na sa kongokolon kɔɔ yan? Sabu domunifen tɛ yan, ji tɛ yan. Nin domuni kunntan fana lɔɔ bɔra an na.”

⁶A kɛra ten minke, Matigi Ala ka sajugu dɔw bla ka na Izirayelimɔɔw kama. O ka mɔɔw kin; mɔɔw caman sara Izirayelimɔɔw ra.

⁷Mɔɔw nana Musa fɛ; o ko: “An ka jurumun kɛ, sabu an ka Matigi Ala ni ele yɛɛ jaraki. Matigi Ala daari an ye, janko a ye nin saw mabɔ an na.” Musa ka Matigi Ala daari mɔɔw ye.

⁸Matigi Ala k’a fɔ Musa ye ko: “Sa bisigiya dɔ lalaga ni siranɛɛ ye, k’a dulon yiri dɔ ra. Ni sa ka mɔɔw o mɔɔw kin, ni o tigi ka o sa lalaganin flɛ, o tigi tɛ sa.”

⁹Musa ka sa dɔ lalaga ni siranɛɛ ye, ka o dulon yiri dɔ ra. Ni sa tun ka mɔɔw o mɔɔw kin, ni o tigi tun ka siranɛɛsa flɛ dɔɔn, o tigi tun bɛ kisi.

Izirayelimɔɔw sera Pisiga kuru ma

¹⁰Izirayelimɔɔw bɔra o yɔɔ ra, ka taga sigi Obɔti.

¹¹O bɔra Obɔti ka taga sigi Iye Abarimu, kongokolon min pasinna Mohabu jamana ma, terebɔyanfan na.

¹²O bɔra o yɔɔ ra, ka taga sigi Zerɛdi kenɛgbɛba ra.

¹³O bɔra yi, ka taga sigi Arinɔn kɔ ja dɔ kan; Arinɔn kɔ le bɛ woyo ka bɔ Amɔrikaw ta jamana ra, ka taga kongokolon kɔɔ. Arinɔn kɔ le ye Mohabu jamana dan ye; a bɛ Mohabu jamana ni Amɔrikaw ta jamana fla cɛ ma.

¹⁴O le kosɔn, a sebera Matigi Ala ta Kerekow kitabu kɔɔ, ko: “Vahebu min bɛ Sufa jamana ra, ani Arinɔn kɔ ta baborow,

¹⁵ani baboro minw bɛ woyo ka taga Ari dugu fan fɛ, o bɛ taga se fɔ Mohabu ta jamana dan na.”

¹⁶Izirayelimɔɔw bɔra o yɔɔ ra ka taga Bɛri. Bɛri kɔɔn yɔɔ le ra, Matigi Ala k’a fɔ Musa ye ko: “Mɔɔw laɛn, ne bena ji di o ma.”

¹⁷O tuma le ra, Izirayelimɔɔw ka nin dɔnkiri la; o ko: “Kɔɔn, ji bena bɔ ele ra fɔ ka woyo! An ye dɔnkiri la ka o fɔ!

¹⁸Masacew ka kolon min sogi, jamana jamogow ka kolon min sogi, ni o ta masaceberew ni o ta tagamaberew ye.” Izirayelimogow bora kongokolon kono ka taga Matana,

¹⁹ka bo Matana ka taga Nahaliyeli, ka bo Nahaliyeli ka taga Bamoti.

²⁰O bora Bamoti ka taga Mohabu jamana kenegbeba ra, Pisiga kuru fan na, mogow be se ka to Pisiga kuru kuncu ma yoro min na ka kongokolon bee ye.

Izirayeli ka se soro Sihon ni Ogi kan

(Sariya 2.26–3.11)

²¹Izirayelimogow ka ciraden dow ci ka taga Amorikaw ta masace Sihon fe, ka taga a fo a ye ko:

²²”A to an ye teme i ta jamana fe. An tena don aw ta forow ra, an tena don aw ta rezenforow ra, an tena aw ta kolonw ji min. An bena masace ta sirabajuru kelen le ta, fo ka taga an bo i ta jamana kono.”

²³Nka masace Sihon ma son Izirayelimogow ye teme a ta jamana fe. A k’a ta mogow bee lajen, ka bo ka taga Izirayelimogow kama kongokolon kono. A tagara Izirayelimogow kere Yahasi.

²⁴Nka Izirayelimogow sera a ra; o k’a ta jamana mina, k’a ta Arinon ko ra, ka taga a bla fo Yaboki ko ra; nka o danna Amankaw ta jamana dan na, sabu o tun ka kogo barakamanw lo o jamana dan na.

²⁵Izirayelimogow ka Amorikaw ta duguw bee mina, ka sigi o duguw ra; o ka Hesibon dugu fana mina, ani a kerfeduguw bee.

²⁶Hesibon dugu le tun ye Amorikaw ta masace Sihon ta masadugu ye. Ale le tun ka Mohabukaw ta masacekoro kere, k’a ta jamana bee bosi a ra, ka taga se fo Arinon ko ma.

²⁷O koson donkirilabagaw tun b’a fo ko: “Aw ye na Hesibon, ka na dugu lo kokura, aw ye Sihon ta dugu laben!

²⁸Tasuma do bora Hesibon, tasumamana do bora Sihon ta dugu kono; ka Ari dugu jeni, Mohabu jamana ra, ani kuntigi minw be Arinon mara sanfeyorow ra.

²⁹E, Mohabukaw, boko ka aw soro. E, Kemosi ta mogow, aw ta banna. O k’a dencew labori, k’a denmusow mina ka taga ni o ye Amorikaw ta masace Sihon fe.

³⁰Nka an ka o bon ni an ta bipew ye; Hesibon halakira ka taga a bla fo Dibon. An ka cenri ke ka taga se fo Nofaki, ka taga se fo Medeba.”

³¹Izirayelimogow sigira Amorikaw ta jamana ra o cogo le ra.

³²Musa ka mogow dow ci ka taga Yazeri mara fle dogo ra. O ko, o ka Yazeri kerfeduguw mina; Amerika minw tun be o yoro ra, o ka olugu gben ka bo yi.

³³O kɔ, Izirayelimɔɔw ka o yɔɔ sira bla ka Basan mara sira ta. Basan masace ɔgi bɔra ka na o kama ni a ta kerekejama bee ye, ko a bena o kere Edereyi.

³⁴Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko: "I kana siran a ja, sabu ne bena a don i boro, ani a ta kerekejama bee, ani a ta jamana; i bena a ke i n'a fɔ i ka Amɔrikaw ta masace Sihɔn ke cogo min na, min tun siginin be Hesibɔn."

³⁵Izirayelimɔɔw ka ɔgi kere, ka ale ni a dencew ni a ta kerekejama bee faga; o ma hali mɔɔ kelen to. O ka o ta jamana mina.

Jateri 22

Izirayeli be Mohabu kenegbe ra

(22–36)

Masace Balaki ka Balamu wele

¹Izirayelimɔɔw tagara sigi Mohabu kenegbe ra, Zuriden ba terebɔyanfan na, Zeriko dugu ja fe.

²Izirayelimɔɔw tun ka ko minw bee ke Amɔrikaw ra, o kibaroya tun sera Sipɔri dence Balaki ma, Mohabukaw ta masace.

³Mohabukaw siranna kosebe Izirayelimɔɔw ta jama caya kosɔn; o ka Izirayelimɔɔw ye minke, o ja tigera.

⁴Mohabukaw k'a fɔ Madiyan cekɔɔɔbaw ye ko: "Nin jama caman bena an ta jamana laminiw bee halaki, i n'a fɔ misi be binkene domu cogo min na." Ayiwa, o wagati ra, Sipɔri dence Balaki tun ye Mohabukaw ta masace ye.

⁵Balaki ka ciraden dɔw ci ka taga Behɔri dence Balamu fe, a ta jamana ra, Petɔri dugu kɔɔ, Efirati bada ra, ko o ye taga a wele; a ko o y'a fɔ a ye ko: "Siya dɔ bɔra Misiran jamana ra, o ka ca, o ka jamana yɔɔ bee fa. O nana sigi ne ta jamana kɔɔ.

⁶Sabari ka na nin mɔɔw danga ne ye, sabu o baraka ka bon ni ne ta ye. O be se ka ke sababu ye k'a to ne ye se sɔɔ o kan, ka o gben ka bɔ jamana kɔɔ; sabu ne k'a lɔn ko ni ele ka dugawu ke mɔɔ min ye, o dugawu be mina; ni i ka mɔɔ min danga fana, danga be o tigi mina."

⁷Mohabu cekɔɔɔbaw, ani Madiyan cekɔɔɔbaw tagara ni lagberikebaga Balamu ta sara ye o boro. O tagara se Balamu ma, o ka Balaki ta cira fɔ a ye.

⁸Balamu k'a fɔ o ye ko: "Aw ye si yan; ni Matigi Ala nana min yira ne ra, ne bena aw jaabi ni o le ye." Mohabu kuntigiw sira Balamu ta so.

⁹Ala nana Balamu jininka ko: "Nin mɔɔ minw be i ta so, olugu ye jɔntigiw le ye?"

¹⁰Balamu ka Ala jaabi ko: "Mohabukaw ta masace min ye Sipɔri dence Balaki ye, ale le ka o ci ne fe, ko o ye na a fɔ ne ye,

- ¹¹ko siya dɔ bɔra Misiran ka na, ko o ka jamana yɔrɔ bɛɛ fa, ko ne ye taga o danga ale ye; a ko o bɛ se ka kɛ sababu ye k'a to ale ye se ka o kɛɛ, ka o gbɛn.”
- ¹²Ala k'a fɔ Balamu ye ko: “I kana taga ni o ye; i man kan ka nin mɔgɔw danga, sabu ne ta baraka bɛ o kan.”
- ¹³Balamu wurira sɔgɔmada fɛ; a k'a fɔ Balaki ta jamana kuntigiw ye ko: “Aw ye seko aw ta jamana ra, sabu Matigi Ala ma sɔn k'a to ne ye taga ni aw ye.”
- ¹⁴Mohabu jamana kuntigiw sekɔra ka taga Balaki fɛ, ka taga a fɔ a ye ko: “Balamu banna ka na ni an ye.”
- ¹⁵Balaki ka kuntigi wɛrɛw ci tuun, minw tun ka ca, ani minw ta fanga tun ka bon ni kuntigi folow ta ye.
- ¹⁶Olugu nana Balamu fɛ ka na a fɔ a ye ko: “Sipɔri dence Balaki ko i kana a to foyi ye i bari ka taga ale fɛ,
- ¹⁷ko sabu ale bɛna i bonya kɔsɛbɛ; ni i ka fɛn o fɛn fɔ, a bɛna o kɛ i ye. A ko i ye sabari ka na nin mɔgɔw danga.”
- ¹⁸Balamu ka Balaki ta ciradenw jaabi ko: “Hali ni Balaki k'a ta masabon fa warigbɛ ni sanin le ra k'a di ne ma, ne tɛ se ka foyi si kɛ, koba walama ko fitini, ni min tɛ ben ni Matigi Ala, ne ta Ala ta kuma ye.
- ¹⁹O bɛɛ n'a ta, aw fana ye si yan; Matigi Ala bɛna min fɔ ne ye tuun, ne bɛna o lon.”
- ²⁰Ala nana a fɔ Balamu ye o lon su fɛ, ko: “I n'a fɔ nin mɔgɔw nana i wele, wuri ka taga ni o ye; nka ne bɛna min fɔ i ye, i ka kan ka o le kɛ.”

Balamu ni a ta falimuso ta ko

- ²¹O dugusagbɛ sɔgɔma, Balamu wurira k'a ta falimuso labɛn, ka taga ni Mohabu jamana kuntigiw ye.
- ²²Balamu tagara minke, Matigi Ala dimina a kɔrɔ kɔsɛbɛ. Matigi Ala ta mɛleke dɔ tagara lɔ a na sira ra k'a jakɔrɔmatigɛ. O y'a sɔrɔ a tun bɛ a ta fali kan; a ta baarden fla tun bɛ ni a ye.
- ²³Falimuso ka Matigi Ala ta mɛleke lonin ye sira kan, kɛrɛkemuru b'a boro, a bonin bɛ a la ra. Falimuso ka sira bla ka don foro kɔnɔ. Balamu ka falimuso bugɔ, janko k'a lana sira kan.
- ²⁴O tagara se siradennin dɔ ma rɛzenforow cɛ ra. Kogo tun bɛ sira fan fla bɛɛ ra. Matigi Ala ta mɛleke tagara lɔ o na tuun.
- ²⁵Falimuso ka Matigi Ala ta mɛleke ye minke, a k'a yɛrɛ nɔrɔ kogo ra ka tɛmɛ, fɔ ka Balamu sen dɛrɛ kogo kan. Balamu k'a bugɔ tuun.
- ²⁶Matigi Ala ta mɛleke tɛmena o ra, ka taga lɔ o na yɔrɔ degunin dɔ ra; tɛmɛcogo wɛrɛ tun tɛ o yɔrɔ ra, kininboroyanfan na walama numanboroyanfan na.

- 27**Falimuso ka Matigi Ala ta mēleke ye minke, a lara dugu ma ni Balamu ye. Balamu dimina kosebe; a ka falimuso bugo ni a ta bere ye.
- 28**Matigi Ala k'a to falimuso kumana; a ko Balamu ma ko: "O tuma ne ka mun le ke ele ra, fo i ka ne bugo fo sijaga saba ka ban?"
- 29**Balamu ka falimuso jaabi ko: "I be ne kera i toronkejogon le ye, o koson ne ka i bugo. Ni muru yere tun be ne boro yan, ne tun be i faga sisan."
- 30**Falimuso k'a fo Balamu ye ko: "Ne le te i ta fali ye wa, i be yelen min kan tuma bee fo ka na se bi ma? Yala ne derira ka nin jogon ke ele ra wa?" Balamu ko: "On-on."
- 31**Matigi Ala ka Balamu ja yele; Balamu ka Matigi Ala ta mēleke lonin ye sira ce ma, kerekemuru b'a boro, a bonin be a la ra. Balamu k'a kinbiri gban k'a ja biri dugu ma.
- 32**Matigi Ala ta mēleke k'a fo a ye ko: "Mun koson i ka i ta falimuso bugo fo sijaga saba ka ban? A fe, ne nana lo i ja ka i jakoromatige le; sabu ne k'a ye ko i ka sira min ta, o sira be taga ni i ye i halakiyoro le ra.
- 33**I ta falimuso ka ne ye, ka sira bla ne ye fo sijaga saba. Ni a tun ma bo ne ja fe, sisan b'a soro ko ne tun ka ele faga ka ban, ka falimuso to yi."
- 34**Balamu ka Matigi Ala ta mēleke jaabi ko: "Ne ka jurumun ke, sabu ne tun m'a lon ko i lonin be sira ra ne ja. Ayiwa, ni nin tagama ma ben i ma, ne be seko ka taga ne ta so."
- 35**Matigi Ala ta mēleke k'a fo Balamu ye ko: "Taga ni nin mogow ye. Nka ne bena taga kuma minw don i da ra, i bena o le fo." Balamu tagara ni Mohabu jamana kuntigiw ye.
- 36**Balaki nana a men ko Balamu be nana minke, Mohabukaw ta dugu min be Arinon ko kere fe, a ta jamana dan yere ra, a bora ka taga Balamu kunben fo o yoro ra.
- 37**Balaki k'a fo Balamu ye ko: "Yala ne tun ma kon ka mogow ci ka taga i wele wa? Mun na i ma na ne fe o wagati ra? O tuma i b'a miiri ko ne te se ka i bonya le wa?"
- 38**Balamu ka Balaki jaabi ko: "Sisan ne koni nana i fe, nka ne tena se ka foyi fo ne yere ma de! Ni Ala ka kuma min don ne da ra, ne be o doron le fo."
- 39**Balaki tagara ni Balamu ye, ka taga se Kiriyati Husoti.
- 40**Balaki ka misiw ni sagaw ke saraka ye. A ka o sogo do ci Balamu ma, ani kuntigi minw tun be ni a ye.
- 41**O dugusagbe sogoma, Balaki nana Balamu ta ka yelen ni a ye Bamoti Baali kuruyoro ra; Balamu tora o yoro ra ka Izirayeli jama fan kelen ye.

Jateri 23

Balamu ka dugawu ke Izirayelimogow ye

¹Balamu k'a fo Balaki ye ko: "Sarakabonan wolonfla lalaga ne ye yan, ka misitoran wolonfla ni sagajigi wolonfla fana laben ne ye."

²Balamu ka min fo, Balaki ka o ke. Balaki ni Balamu ka misitoran kelen ni sagajigi kelen ke saraka ye sarakabonan bee kelen kelen kan.

³Balamu k'a fo Balaki ye ko: "Lo i ta sarakaw korow yan, ne bena taga ja fe donin. A be se ka ke ko Matigi Ala bena a yere yira ne ra; o ra ni a ka min yira ne ra, ne bena o fo i ye." Balamu tagara lo tintin do kan.

⁴Ala nana a yere yira Balamu na. Balamu k'a fo a ye ko: "Ne ka sarakabonan wolonfla lalaga, ka misitoran kelen ni sagajigi kelen ke saraka ye sarakabonan bee kelen kelen kan."

⁵Matigi Ala ka kuma don Balamu da ra, k'a fo a ye ko: "Sekow ka taga Balaki fe; ne ka kuma min don i da ra, i be taga o fo a ye."

⁶Balamu sekora ka taga Balaki fe; a tagara Balaki lonin sorow a ta saraka korow, ale ni Mohabu kuntigiw bee.

⁷Balamu k'a ta cirayakuma fo; a ko: "Balaki le ka ne lana ka bo Aramu, Mohabu masace le ka ne lana ka bo tereboyanfan kuruyorow ra. A ko: 'Na Yakuba ta mogow danga ne ye, na kumajuguw fo Izirayelimogow ma.'

⁸Ayiwa, Ala ma mogow min danga, ne be se ka o danga cogo di? Matigi Ala ma kumajugu fo mogow min ma, ne be se ka kumajugu fo o tigi ma cogo di?

⁹Ne be o yera faraw kunna, ne ja be o ra kongoriw kunna. Siya do lo, min siginin be a danna; o te o yere jate ko o ni siya tow ye kelen ye.

¹⁰Jon le be se ka Yakuba ta mogow jate, minw ka ca i ko kenkenmugu? Jon le be se ka hali o tarance ta tarance jate? Ala y'a to ne ye sa nin mogowumanw sacogo ra, ka ne labancogo ni o labancogo ke kelen ye."

¹¹Balaki k'a fo Balamu ye ko: "Ele ka mun le ke ne ra tan? Ne ka ele wele ko i ye na ne juguw danga, ele nana ke dugawu camanba le ke ye o ye!"

¹²Balamu k'a jaabi ko: "O tuma ni Matigi Ala ka kuma min don ne da ra, ne man kan ka jija ka o le fo wa?"

Balamu ta dugawu flanan

¹³Balaki k'a fo Balamu ye ko: "Na, an ye taga yorow were, i bena to yorow min na ka nin mogow ye. I bena dow ye, nka i tena o bee ye. I be to o yorow ra ka o danga ne ye."

¹⁴A ka Balamu wele ka taga ni a ye Sofimu yɔrɔ ra, Pisiga kuru kunna. A ka sarakabɔnan wolonfla lalaga o yɔrɔ ra tuun, ka misitoran kelen ni sagajigi kelen ke saraka ye o sarakabɔnanw beɛ kelen kelen kan.

¹⁵O kɔ, Balamu k'a fɔ Balaki ye tuun ko: "Lɔ i ta sarakaw kɔrɔ yan, ne be taga Ala ta kuma lamɛn."

¹⁶Matigi Ala nana a yeɛ yira Balamu na. A ka kuma don Balamu da ra; a k'a fɔ a ye ko: "Sekɔ Balaki fe, ne ka kuma min don i da ra, i ye taga o fɔ a ye."

¹⁷Balamu sekɔra ka taga Balaki fe; a tagara Balaki lɔnin sɔrɔ a ta saraka kɔrɔ, ani Mohabu kuntigiw. Balaki k'a pininka ko: "Matigi Ala ka mun le fɔ?"

¹⁸Balamu k'a ta cirayakuma fɔ; a ko: "Balaki, wuri ka ne lamɛn! E, Sipɔri dence, i toro malɔ ne ye!

¹⁹Ala te i ko mɔgɔw, k'a fɔ ko a be faninya tige. A te i ko adamaden, k'a fɔ ko a be ko ke, ka nimisa. Yala Ala be ko dɔ fɔ, ni a te a ke wa? A be ko layiri ta, ni a te a dafa wa?

²⁰A fle, Ala ko ne ye dugawu le ke o ye. A ka dugawu mina, ne fana te se k'a yeɛma.

²¹Ala ma terenbariya si ye Yakuba ta mɔgɔw ra; a ma kojugu si kɔrɔsi Izirayelimɔgɔw ra. Matigi Ala, o ta Ala be ni o ye. O pagaritɔ b'a fo ni masaya fori ye.

²²Ala le ka o labɔ Misiran. A be baraka don o ra i ko sigin ta baraka.

²³Subagaya te se ka foyi ke Yakuba ta mɔgɔw ra; lagberi te se ka foyi ke Izirayelimɔgɔw ra. Ni wagati latigenin sera, Ala be min ke, o be fɔ Yakuba ta mɔgɔw ye, Izirayelimɔgɔw.

²⁴Siya dɔ lo, min be wuri i ko jaraba, ka wuri ka pan i ko jarace. A te la, fɔ a ye a ta sogo minaninw domu, fɔ a ye a ta sogo faganinw jori min."

²⁵Balaki k'a fɔ Balamu ye ko: "Ni i te se ka o danga, o to yi; nka i fana kana dugawu ke o ye!"

²⁶Balamu ka Balaki jaabi ko: "Ne m'a fɔ i ye wa, ko: 'Ni Matigi Ala ka fen o fen fɔ ne ye, ko ne be o le ke?' "

Balamu ta dugawu sabanan

²⁷Balaki ko Balamu ma ko: "Na, ne be taga ni i ye yɔrɔ were tuun. A be se ka ke ko Ala bɛna sɔn k'a to i ye nin mɔgɔw danga ne ye o yɔrɔ ra."

²⁸Balaki tagara ni Balamu ye Pehɔri kuru kunna, yɔrɔ min pasinna kongokolon ma.

²⁹Balamu k'a fɔ Balaki ye ko: "Sarakabɔnan wolonfla lalaga ne ye yan, ka misitoran wolonfla ni sagajigi wolonfla fana laben ne ye."

³⁰Balamu ka min fɔ, Balaki ka o kɛ. O kɔ, a ka misitoran kelen ni sagajigi kelen kɛ saraka ye sarakabɔnan bɛɛ kelen kelen kan.

Jateri 24

¹Ayiwa, Balamu k'a ye ko Matigi Ala b'a fɛ ka baraka le don Izirayelimɔgɔw ra. O ra, a m'a kɛ i n'a fɔ sijaga tɔw ta, ko a bɛ taga kuma dɔ jini ka bɔ Matigi Ala fɛ. A k'a nasin kongokolon ma.

²A k'a na kɔrɔta ka Izirayelimɔgɔw ye, gba bɛɛ siginin bɛ a ta yɔrɔ ra. O wagati ra Ala Nin nana Balamu kan.

³Balamu k'a ta cirayakuma fɔ; a ko: "Nin ye ne Balamu, Behɔri dence kan ye. Cɛ yerikebaga kan lo;

⁴Cɛ min bɛ Ala kumakan mɛn, o kan lo, cɛ min bɛ Sebɛɛtigi Ala ta fɛn yiraninw ye, cɛ min bɛ a na biri dugu ma Ala na kɔrɔ, ni Ala bɛ a jaw yeɛ.

⁵"E, Yakuba ta mɔgɔw, aw sigiyɔrɔ cɛ ka ji dɛ! E, Izirayelimɔgɔw, aw ta sow cɛ ka ji dɛ!

⁶O janjannin flɛ ka taga i ko kɔji, i ko nankɔ min bɛ bada ra, i ko Matigi Ala yerɛ ka allowesisun minw turu, i ko sɛdirisun minw bɛ ji da ra.

⁷O ta jibiminan fanin lo ji ra fɔ ka bɔn, ji caman bɛ woyo o ta simanw kɔrɔ, ka o falen. O ta masace ka bon ka tɛmɛ masace Agagi kan, o ta masaya bɛna to ka bonya ka taga a fɛ.

⁸Ala le ka o labɔ Misiran; a bɛ o ta baraka kɛ i ko sigin ta baraka. Siya minw bɛ wuri o kama, o bɛ olugu domu; o bɛ o kolow bɛɛ karikari, ka o sɔgɔ ni o ta biɛw ye.

⁹O kɔ, o bɛ o kinbiri turu, ka la i ko jara, i ko jaraba; jɔn le bɛ sɔn ka o lawuri? Izirayeli, ni mɔgɔ min ka dugawu kɛ aw ye, Ala ye baraka don o tigi ra; ni mɔgɔ min ka aw danga, Ala ye o tigi danga."

¹⁰Balaki dimina Balamu kɔrɔ kosebɛ. A k'a boro fla gbasi jɔgɔn na, k'a fɔ Balamu ye ko: "Ne ka i wele ko i ye na ne juguw danga le; nka i ka dugawu caman le kɛ o ye fɔ sijaga saba.

¹¹Ni o lo, tɛmɛ ka bɔ yan sisan! Taga i ta so! Ne tun ko ne bɛna i bonya kosebɛ, nka Matigi Ala ma sɔn k'a to i ye o bonya sɔrɔ."

Balamu ka Izirayelimɔgɔw ta bonya nata ko fɔ

¹²Balamu ka Balaki jaabi ko: "O tuma i ka ciraden minw ci ne fɛ, yala ne tun ma nin kuma fɔ olugu ye wa?"

¹³Ne ko: ‘Hali ni Balaki k’a ta masabon fa warigbe ni sanin le ra k’a di ne ma, ko ne tena foyi ke ne yere ma, kopuman, walama kojugu, ni min te ben ni Matigi Ala ta kuma ye; ko ni Matigi Ala ka min fo ne ye, ne fana be o le fo!’

¹⁴Ayiwa, ne be taga ne ta mogow fe; nka nin mogow bena min ke i ta mogow ra wagati nata ra, na ne be o fo i ye.”

¹⁵O tuma, Balamu ka cirayakuma do were fo; a ko: “Nin ye ne Balamu, Behori dence kan ye. Ce yerikebaga kan lo;

¹⁶Ce min be Ala kumakan men, o kan lo, ce min be Ala korotaninba ta kolatigeninw lon, ce min be Sebsetigi Ala ta fen yiraninw ye, ce min be a na biri dugu ma Ala na koru, ni Ala be a jaw yele.

¹⁷”Ne na b’a ra, nka sisan ko te; ne b’a flera, nka a yoro belen ka jan ne ra. Lolo do be bora Yakuba ta mogow ce ra; masacebere do be wurira Izirayeli jamana ra. A be Mohabukaw bugo o kun na, ka Seti ta mogow bee bugo ka o ben.

¹⁸A b’a fanga sigi Edomukaw kan, a b’a fanga sigi Seyirikaw kan, a juguw. Izirayelimogow baraka bena bonya.

¹⁹Kuntigi min bena bo Yakuba ta mogow ra, o le bena sigi masaya ra. Minw be bosi ka bori ka bo duguw konu, a be olugu halaki.”

Balamu ka Izirayeli juguw halakiko fo

²⁰Ayiwa, Balamu ka Amalekikaw ta yoro ye minke, a ka cirayakuma do were fo tuun, ko: “Amalekikaw ta siya le tun ka bon ni siyaw bee ye; nka a laban, o bena halaki.”

²¹Balamu ka Kenikaw ta yoro ye minke, a ka cirayakuma do were fo tuun, ko: “Kenikaw, aw ta sigiyoro dogora ka na; a be i ko paga min dogonin be farakuru kan.

²²Nka Kenikaw bena halaki, tuma min na Asirikaw bena o mina ka taga ni o ye.”

²³Balamu ka cirayakuma do were fo tuun, ko: “E, Ala bena nin kow ke wagati min na, jon le bena to si ra fo ka taga se o wagati ma?

²⁴Kurunbatigi dow bena na ka bo Kitimu. O bena o ta fanga sigi Asirikaw kan, k’a sigi Heburuw kan; nka olugu yere bena halaki.”

²⁵Ayiwa, o ko, Balamu wurira ka taga a ta so. Balaki fana tagara a ta yoro ra.

Jateri 25

Mohabukamusow ka Izirayelimogow kunnacen

¹Ka Izirayelimogow siginin to Sitimu, Izirayeli ce dow ka jatoya ke ni Mohabukaw denmusow ye.

²O musow ka Izirayelimɔɔw neɛe ka o wele ka na o ta batofenw sɔn. Izirayelimɔɔw ka o sarakaw domu, ka o kinbiri gban o ta batofenw kɔɔ.

³A kera ten, Izirayelimɔɔw ka Pehɔri ta jo sɔn, min ye Baali* ye. Matigi Ala dimina Izirayelimɔɔw kɔɔ kosebe.

⁴Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko: "Izirayeli kuntigiw beɛ mina ka o beɛ kanw don juru ra Matigi Ala ja kɔɔ, ka o pasin tere ma, janko Matigi Ala ta dimiba ye mabo Izirayelimɔɔw ra."

⁵Musa k'a fɔ Izirayeli kititigebagaw ye ko: "Aw ta mɔɔ minw ka Pehɔri ta jo sɔn, min ye Baali ye, aw ye o mɔɔw faga."

⁶Ayiwa, ka Izirayelimɔɔw lajennin to Nɔɔɔnkunben fanibon* donda ra, o be kasira, Izirayelikace dɔ nana a ta somɔɔw fe ni Madiyanka sunguru dɔ ye, Musa ni jama beɛ ja na.

⁷Sarakalasebaga Haruna dence Elehazari, ale dence Finehasi ka o ye minke, a wurira ka bɔ jama ce ra, ka taman dɔ ta,

⁸ka tugu Izirayelikace kɔ a ta fanibon kɔɔ. A tagara taman turu o fla beɛ ra; a ka Izirayelikace sɔɔ, ka muso fana sɔɔ a kɔɔbara ra. A kera ten, cenri min tun donna Izirayelimɔɔw ce ra, o lalɔra.

⁹Mɔɔw waga mugan ni naani (24 000) le tun fagara.

¹⁰Matigi Ala kumana Musa fe, ko:

¹¹"Sarakalasebaga Haruna dence Elehazari, ale dence Finehasi le ka ne ta dimiba mabo Izirayelimɔɔw ra; sabu Izirayelimɔɔw ka ko min ke, o dimi tun be ne ra cogo min na, a dimi fana kera ale ra ten. O le kosɔn ne ma dimi tuun ka Izirayelimɔɔw faga ka ban.

¹²O kosɔn, a fɔ Elehazari ye ko ne be jenɔɔɔnya don ni a ye, ka hera ke a ye.

¹³O jenɔɔɔnya sababu ra, sarakalasebagaya bena ke ale ni a ta duruja ta le ye tuma beɛ, ani wagati beɛ; sabu a dimina ka nin ko ke a ta Ala ta kanuya kosɔn, ka Izirayelimɔɔw ta jurumun kafari o ye."

¹⁴Izirayelikace min fagara ni Madiyanka muso ye, o tɔɔ tun ye ko Zimiri; a face tɔɔ tun ye ko Salu. Simeyɔn ta mɔɔw ta gbatigi dɔ tun lo.

¹⁵Madiyanka muso min fagara, ale tɔɔ tun ye ko Kosibi; a face tɔɔ tun ye ko Suri. Madiyankaw ta mɔɔw ta gbatigi dɔ tun lo.

¹⁶Matigi Ala kumana Musa fe tuun, ko:

¹⁷"Aw ye Madiyankaw mina i ko aw juguw, ka o beɛ faga;

¹⁸sabu o ka aw mina i ko o juguw. O ka aw janfa ka aw lafiri Pehɔri ta jo ta ko ra, ani o Madiyanka muso Kosibi ta ko, o min tun ye o ta kuntigi dɔ ta denmuso ye.

Halakiri sera aw ma wagati min na Pehōri ta jo Baali kosōn, Finehasi ka o muso le faga.”

Jateri 26

Izirayelimōgōw jateko flanan

¹Ayiwa, o banajugu temenin kō, Matigi Ala k’a fō Musa ni sarakalasebaga Haruna dence Elehazari ye ko:

²”Aw ye Izirayelimōgōw bēē jate, o bēē ni o ta somōgōw; cē minw ka san mugan sōrō, ani minw temena o kan, ni o bē se ka taga kere ra, aw ye olugu bēē jate.”

³Musa ni sarakalasebaga Elehazari ka o kuma fō Izirayelimōgōw ye Mohabu jamana kenegbew yōrō ra, Zuriden ba kere fe, Zeriko dugu ja fe. O k’a fō o ye ko:

⁴”Cē minw ka san mugan sōrō, ani minw temena o kan, an bēna olugu jate i n’a fō Matigi Ala tun k’a fō Musa ye cogo min na.” Izirayelimōgōw minw tun bōra Misiran jamana ra, olugu ta durujaw le ye nin ye:

⁵Ayiwa, Ruben le tun ye Izirayeli dence fōlō ye; Ruben ta durujaw ye nin ye: Hanōkikaw buruju bōra Henōki le ra. Palukaw buruju bōra Palu le ra.

⁶Hesirōnkaw buruju bōra Hesirōn le ra. Karimikaw buruju bōra Karimi le ra.

⁷Ruben ta durujaw bōra o gbaw le ra. O minw jatera, o kera cē waga binaani ni saba ni cē kemē wolonfla ni cē bisaba (43 730).

⁸Ayiwa, Palu dence le tun ye Eliyabu ye.

⁹Eliyabu dencew tun ye Nemuweli ni Datan ni Abiramu ye. O Datan tōgō ni o Abiramu tōgō le tun kera Izirayeli jama jamōgō dōw ye. Olugu le tun farara Kore ta mōgōw kan, ka wuri Musa ni Haruna kama, wagati min Izirayelimōgōw tun murutira Matigi Ala ma.

¹⁰Dugukolo dayelera ka olugu ni Kore bēē kunu. Kore nōfemōgō minw tun lajenna, olugu sara o lon na; tasuma ka mōgō kemē ni bilooru fana jeni. Ala tun ka o ke ka kankari le la Izirayelimōgōw ye.

¹¹O bēē n’a ta, Kore yere dencew tun ma faga.

¹²Simeyōn ta durujaw ye nin ye, o ni o ta somōgōw: Nemuwelikaw buruju bōra Nemuweli le ra. Yaminikaw buruju bōra Yamini le ra. Yakinikaw buruju bōra Yakini le ra.

¹³Zerakikaw buruju bōra Zeraki le ra. Sawuli ta mōgōw buruju bōra Sawuli le ra.

¹⁴Simeyōn ta durujaw le ye olugu ye. O kera cē waga mugan ni fla ni cē kemē fla (22 200).

- ¹⁵Gadi ta durujaw ye nin ye, o ni o ta somɔgɔw: Sefɔnkaw buruju bɔra Sefɔn le ra. Hagikaw buruju bɔra Hagi le ra. Sunikaw buruju bɔra Suni le ra.
- ¹⁶Ozinikaw buruju bɔra Ozini le ra. Erikaw buruju bɔra Eri le ra.
- ¹⁷Arɔdikaw buruju bɔra Arɔdi le ra. Arɛlikaw buruju bɔra Arɛli le ra.
- ¹⁸Gadi ta durujaw le ye olugu ye. O minw jatera, o kera ce waga binaani ni ce keme looru (40 500).
- ¹⁹Zuda dence dɔw tun ye Eri ni Onan ye, nka olugu ce fla sara Kanaana jamana ra.
- ²⁰Zuda ta durujaw ye nin ye, o ni o ta somɔgɔw: Selakaw buruju bɔra Sela le ra. Peresikaw buruju bɔra Peresi le ra. Zerakaw buruju bɔra Zera le ra.
- ²¹Peresi ta durujaw ye nin ye: Hesirɔnkaw buruju bɔra Hesirɔn le ra. Hamulikaw buruju bɔra Hamuli le ra.
- ²²Zuda ta durujaw le ye olugu ye. O minw jatera, o kera ce waga biwolonfla ni wɔɔɔ, ani ce keme looru (76 500).
- ²³Isakari ta durujaw ye nin ye, o ni o ta somɔgɔw: Tolakaw buruju bɔra Tola le ra. Puvakaw buruju bɔra Puva le ra.
- ²⁴Yasubukaw buruju bɔra Yasubu le ra. Simirɔnkaw buruju bɔra Simirɔn le ra.
- ²⁵Isakari ta durujaw le ye olugu ye. O minw jatera o kera ce waga biwɔɔɔ ni naani ni ce keme saba (64 300).
- ²⁶Zabulɔn ta durujaw ye nin ye, o ni o ta somɔgɔw: Serɛdikaw buruju bɔra a dence Serɛdi le ra. Elɔnkaw buruju bɔra Elɔn le ra. Yalɛlikaw buruju bɔra Yalɛli le ra.
- ²⁷Zabulɔn ta durujaw le ye olugu ye. O minw jatera, o kera ce waga biwɔɔɔ, ani ce keme looru (60 500).
- ²⁸Yusufu dencew tun kera Manase ni Efirayimu ye.
- ²⁹Manase ta duruja ye nin ye: Makirikaw buruju bɔra Makiri le ra. Galadikaw buruju bɔra Makiri dence Galadi le ra.
- ³⁰Galadi ta durujaw ye nin ye: Yezɛrikaw buruju bɔra Yezɛri le ra. Helekikaw buruju bɔra Heleki le ra.
- ³¹Asiriyɛlikaw buruju bɔra Asiriyɛli le ra. Sikɛmukaw buruju bɔra Sikɛmu le ra.
- ³²Semidakaw buruju bɔra Semida le ra. Hefɛrikaw buruju bɔra Hefɛri le ra.
- ³³Hefɛri dence Selofadi, ale tun ma dence sɔɔɔ. A tun ka denmusow le sɔɔɔ. A denmusow tɔgɔw tun ye ko Mala, ani Nowa, ani Hogila, ani Milika, ani Tirisa.

- ³⁴Manase ta durujaw le ye olugu ye. O minw jatera, o kera ce waga bilooru ni fla ni ce keme wolonfla (52 700).
- ³⁵Efirayimu ta durujaw ye nin ye, o ni o ta somogow: Sutelakaw buruju bora Sutela le ra. Bekarikaw buruju bora Bekeri le ra. Tahankaw buruju bora Tahan le ra.
- ³⁶Sutela ta durujaw kera Erankaw ye; olugu bora Eran le ra.
- ³⁷Efirayimu ta durujaw le ye olugu ye. O minw jatera, o kera ce waga bisaba ni fla ani ce keme looru (32 500). Olugu bee le kera Yusufu ta durujaw ye, o ni o ta somogow.
- ³⁸Boniyaminu ta durujaw ye nin ye, o ni o ta somogow: Belakaw buruju bora Bela le ra. Asibelikaw buruju bora Asibeli le ra. Ahiramukaw buruju bora Ahiramu le ra.
- ³⁹Sufamukaw buruju bora Sufamu le ra. Hufamukaw buruju bora Hufamu le ra.
- ⁴⁰Aridikaw buruju bora Bela dence Aridi le ra. Nahamankaw buruju bora Bela dence Nahaman le ra.
- ⁴¹Boniyaminu ta durujaw le ye olugu ye, o ni o ta somogow. O minw jatera, o kera ce waga binaani ni looru ni ce keme wawo (45 600).
- ⁴²Dan ta durujaw ye nin ye, o ni o ta somogow: Suhamukaw buruju bora Suhamu le ra. Olugu le kera Dan ta durujaw ye, o ni o ta somogow.
- ⁴³Minw jatera Suhamukaw ta gbaw ra, o bee lajennin kera ce waga biwawo ni naani ani ce keme naani (64 400).
- ⁴⁴Aseri ta durujaw ye nin ye, o ni o ta somogow: Iminakaw buruju bora Imina le ra. Isivikaw buruju bora Isivi le ra. Beriyakaw buruju bora Beriya le ra.
- ⁴⁵Heberikaw buruju bora Heberi le ra; o tun ye Beriya ta mogo do ye. Malikiyelikaw buruju bora Malikiyeli le ra; o tun ye Beriya ta mogo do fana ye.
- ⁴⁶Aseri denmuso togo tun ye ko Sera.
- ⁴⁷Aseri ta durujaw le ye olugu ye. O minw jatera, o kera ce waga bilooru ni saba ni ce keme naani (53 400).
- ⁴⁸Nefitali ta durujaw ye nin ye, o ni o ta somogow: Yaselikaw buruju bora Yaseli le ra. Gunikaw buruju bora Guni le ra.
- ⁴⁹Yeserikaw buruju bora Yeseri le ra. Silemukaw buruju bora Silemu le ra.
- ⁵⁰Nefitali ta durujaw le ye olugu ye, o ni o ta somogow. O minw jatera, o kera ce waga binaani ni looru ni ce keme naani (45 400).

⁵¹Izirayelimɔɔ minw jatera, olugu le ye nin ye. O bɛɛ kɛra cɛ waga kɛmɛ wɔɔɔ ni kelen ani cɛ kɛmɛ wolonfla ni cɛ bisaba (601 730).

Ala ka jamana tarancogo yira

⁵²Matigi Ala kumana Musa fɛ tuun, k'a fɔ a ye ko:

⁵³"I bena jamana taran mɔɔw cɛ, k'a kɛ o sigiyɔɔw ye, ka kapa ni o ta mɔɔw hakeya le ye.

⁵⁴Minw ka ca, i bɛ olugu ta yɔɔ bonya; minw ka dɔɔ, i bɛ olugu ta yɔɔ dɔɔya. Bɛɛ ta yɔɔ bɛ di a ma, ka kapa ni a ta mɔɔw hakeya le ye.

⁵⁵Nka ni ne ka yɔɔ min yira, ko a ye di gba min ma, i jija k'a to o yɔɔ ye di o gba ma. Jamana bena taran o cogo le ra, ka kapa ni o bɛmaw ta gbaw tɔɔw ye.

⁵⁶Ni ne ka yɔɔ min yira ko a ye di gba min ma, o bɛ di o gba ma. Minw ka ca, olugu ta bɛ di o ma; minw ka dɔɔ, olugu fana ta bɛ di o ma."

Levi ta mɔɔw ta jateko flanan

⁵⁷Ayiwa, Levi ta duruja minw tun jatera, o ni o ta somɔɔw, olugu ye nin ye: Gɛrisɔnkaw buruju bɔra Gɛrisɔn le ra. Kehatikaw buruju bɔra Kehati le ra. Merarikaw buruju bɔra Merari le ra.

⁵⁸Levi ta gba dɔw fana ye nin ye: Libinikaw ta gba, ani Heburɔnkaw ta gba, ani Malikaw ta gba, ani Musikaw ta gba, ani Korekaw ta gba. Kehati le ka Amuramu woro.

⁵⁹Amuramu ta muso tɔɔ tun ye ko Yokebedi. Ale tun ye Levi denmuso ye; a tun worora Misiran le. Yokebedi ka Haruna ni Musa ni o balemamusu Mariyamu woro Amuramu fɛ.

⁶⁰Haruna ka dence minw sɔɔ, o kɛra Nadabu ni Abihu ni Elehazari ni Itamari ye.

⁶¹Nka Nadabu ni Abihu sara, sabu lon dɔ, o tun ka wusunan don Matigi Ala ja kɔɔ ni tasuma dɔ ye, min tun bɔra yɔɔ wɛɛ ra.

⁶²Ayiwa, Levi ta mɔɔ minw jatera, cɛden minw ka karo kelen sɔɔ, ani minw tɛmɛna o kan, o kɛra cɛ waga mugan ni saba (23 000). Olugu ma jate ni Izirayelimɔɔ tɔw ye, sabu olugu tun man kan ka yɔɔ dɔ sɔɔ min bɛ kɛ o yɛɛ ta yɔɔ ye, i n'a fɔ Izirayelimɔɔ tɔw.

⁶³Ayiwa, Musa ni sarakalasebaga Elehazari ka Izirayelimɔɔ minw jate Mohabu jamana kɛnɛgbew yɔɔ ra, Zuriden ba kɛɛ fɛ, Zeriko dugu ja fɛ, olugu le kɛra nin ye.

⁶⁴Musa ni sarakalasebaga Haruna tun ka Izirayelimɔɔ minw jate fɔɔfɔɔ, Sinayi kongokolon kɔɔ, olugu si tun tɛ nin mɔɔw ra;

⁶⁵sabu Matigi Ala tun k'a fɔ ko olugu bɛɛ le bɛna sa kongokolon kɔnɔ. O kosɔn o si ma to, fɔ Yefune dence Kalebu, ani Nuni dence Yosuwe.

Jateri 27

Denmusow ta cɛntari ta sariyaw

¹Yusufu dence Manase ta gbamɔgɔ dɔ tun bɛ yi, o tɔgɔ tun ye ko Selofadi. Selofadi face le tun ye Heferi ye, Heferi face tun ye Galadi ye, Galadi face tun ye Makiri ye, Makiri face tun ye Manase ye. Selofadi denmusow tɔgɔw le tun ye ko Mala, ani Nowa, ani Hogila, ani Milika, ani Tirisa.

²Lon dɔ, o denmusow tagara Musa ni sarakalasebaga Elehazari fɛ, ani Izirayeli jama bɛɛ lajennin kuntigiw fɛ, Nɔgɔnkunben fanibon* donda ra, ka taga a fɔ o ye ko:

³Anw face sara kongokolon kɔnɔ. Nka Kore ni a ta nɔfejama min tun murutira Matigi Ala ma, a tun tɛ ni o mɔgɔw ye. A sara a yere ta hakew le kosɔn, k'a sɔrɔ dence tun t'a fɛ.

⁴An face ma dence sɔrɔ minke, yala a tɔgɔ ka kan ka tunu ka bɔ o ta gba ra o kosɔn wa? Anw b'a fɛ aw ye yɔrɔ dɔ di anw fana ma i n'a fɔ an face balemacɛw."

⁵Ayiwa, Musa tagara Matigi Ala pininka o ko ra.

⁶Matigi Ala ka Musa jaabi ko:

⁷"Jo bɛ Selofadi denmusow fɛ. Yɔrɔ dɔ di o ma, i n'a fɔ o face balemacɛw, ka o kɛ o sigiyɔrɔ ye. O face ta cɛn bɛna di olugu le ma.

⁸"Kuma Izirayelimɔgɔw fɛ fana, i y'a fɔ o ye ko ni mɔgɔ dɔ sara k'a sɔrɔ a ma dence to a kɔ, aw ye cɛn di a denmuso ma.

⁹Ni denmuso t'a fɛ, aw ye cɛn di a balemacɛw ma.

¹⁰Ni balemacɛ t'a fɛ, a ye cɛn di a face balemacɛw ma.

¹¹Ni a face balemacɛ tɛ yi, a ta somɔgɔ min ka surun a ra, aw ye cɛn di o ma; ale le bɛ cɛn ta. "Nin ye cifɔnin le ye min latigera Izirayelimɔgɔw ye, i n'a fɔ Matigi Ala k'a fɔ Musa ye cogo min na."

Yosuwe blara Musa nɔ ra

(Sariya 31.1-8)

¹²Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko: "Ne bɛna jamana min di Izirayelimɔgɔw ma, yelen Abarimu kuruw kunna, i bɛ o jamana flɛ.

¹³I b'a flɛ, o kɔ, i bɛna sa ka taga fara i bɛma tɔw kan, i n'a fɔ i kɔrɔcɛ Haruna sara, ka taga fara a bɛmaw kan cogo min na;

¹⁴sabu wagati min jama ka kere pini ne fɛ ji ko ra Zini kongokolon kɔnɔ, ne tun ka min fɔ aw ye, aw ma o kɛ. Aw ma ne bonya Izirayelimɔgɔw ja kɔrɔ ne ta

saninmanya kosɔn.” Meriba ta ji ko min wurira Kadɛsi, Zini kongokolon kɔnɔ, o ko lo.

¹⁵Musa kumana Matigi Ala fɛ ko:

¹⁶”Matigi Ala, ele Ala min ye adamaden bɛɛ nin tigi ye, o tuma ele ye mɔgɔ dɔ sigi jama kunna,

¹⁷min bɛ se ka bla o ja, o dontɔ ni o bɔtɔ, min bɛ o labɔ, ani ka o ladon; janko Matigi Ala ta jama kana kɛ i ko saga minw tora o yɛrɛ ma, ni gbenbaga ma sɔrɔ o ra.”

¹⁸Matigi Ala ka Musa jaabi ko: “Na ni Nuni dence Yosuwe ye, i bɛ i boro la a kan, sabu ne Nin* bɛ a kan.

¹⁹I bɛ taga a lɔ sarakalasebaga Elehazari ni jama bɛɛ ja fɛ, ka ne ta ciw fɔ a ye ka baara karifa a ma o ja kɔrɔ.

²⁰I ta fanga dɔ di a ma, janko Izirayelimɔgɔw bɛɛ ye a kan mina fana.

²¹Nka ni a bɛ ko o ko kɛ, a ka kan ka taga sarakalasebaga Elehazari le fɛ; ale le bena ne jininka ni Urimi ye ka ne sago fɔ a ye. Yosuwe ni Izirayelimɔgɔw bɛɛ lajennin dontɔ o, o bɔtɔ o, o ka kan ka o ta kow bɛɛ kɛ ka kɔna ni Elehazari ta kuma le ye.”

²²Matigi Ala ka min fɔ Musa ye, a ka o kɛ. A nana Yosuwe lɔ sarakalasebaga Elehazari ni jama bɛɛ ja fɛ.

²³A k’a boro la a kan, ka Matigi Ala ta baara karifa a ma, i n’a fɔ Matigi Ala tun k’a fɔ Musa ye cogo min na.

Jateri 28

Sarakaw

Lon o lon ta sarakaw

(Bori 29.38-46)

¹Matigi Ala kumana Musa fɛ, ko:

²”Nin ci fɔ Izirayelimɔgɔw ye, ko saraka minw ka kan ka bɔ ne ye, aw ka kan ka aw janto o ra ka o bɔ ne ye a wagati ra; sabu o saraka minw bɛ jeni tasuma ra ne ye, o sarakaw kasa ka di ne ye.

³”A fɔ o ye ko aw ka kan ka saraka minw jeni tasuma ra Matigi Ala ye, o ye nin ye: Lon o lon aw ye sagaden cɛman fla kɛ saraka ye, minw si ka san kelen sɔrɔ, ani fiyɛn tɛ minw na, ka o kɛ saraka jenita* ye; o man kan ka dabla ka ye.

⁴Aw ye sagaden kelen kɛ saraka ye sɔgɔma, ka tɔ kelen kɛ saraka ye wuladanin fɛ.

⁵Aw ye mugu tentennin kilo saba nɔɔni oliviye turu litiri kelen ni tarance ra, ka o kɛ siman saraka* ye, ka o fara a kan.

⁶Saraka jenita lo, min ka kan ka bɔ lon o lon; o man kan ka dabra ka ye. O saraka tun kɔnna ka bɔ Sinayi kuru le kan. Saraka jeninin lo tasuma ra, min kasa ka di Matigi Ala ye.

⁷Aw ye rezenji litiri kelen ni tarance fana ke rezenji saraka* ye, ka o fara sagaden fɔlɔ kan. Rezenji saraka ka kan ka bɔ Matigi Ala ye yɔrɔ saninman* le kɔnɔ.

⁸Aw ye sagaden flanan ke saraka ye wuladanin fe, ka siman saraka ni rezenji saraka fara a kan i n'a fɔ sɔgɔmada ta. Saraka jeninin lo, min kasa ka di Matigi Ala ye.”

Nenɛkirilon ta sarakaw

⁹”Nenɛkirilon* na, aw ye sagaden ceman fla ke saraka ye, minw si ka san kelen sɔrɔ, ani fiyen te minw na. Aw ye mugu tentennin kilo wɔrɔrɔ nɔɔni turu ra, ka o ke siman saraka* ye, ka o ni rezenji saraka* fara a kan.

¹⁰O ye Nenɛkirilon* ta saraka jenita* ye; o be ke Nenɛkirilon o Nenɛkirilon. O be fara lon o lon ta saraka jenita kan, min man kan ka dabra ka ye, ani a ta rezenji saraka* kan.”

Karokura ta sarakaw

¹¹”Karokura o karokura, a tere fɔlɔ, aw ye misitoran kapaman fla, ani sagajigi kelen, ani sagaden ceman wolonfla ke saraka jenita* ye ka o di Matigi Ala ma; o si ka kan ka san kelen sɔrɔ, ani fiyen kana ke o ra.

¹²Siman saraka* min be fara misitoran beɛ kelen kelen kan, o be ke mugu tentennin kilo kɔnɔntɔn ye, ka o nɔɔni turu ra. Siman saraka min be fara sagajigi kan, o be ke mugu tentennin kilo wɔrɔrɔ ye, ka o nɔɔni turu ra.

¹³Siman saraka min be fara sagaden beɛ kelen kelen kan, o be ke mugu tentennin kilo saba ye, ka o nɔɔni turu ra. Saraka jenita lo tasuma ra, min kasa ka di Matigi Ala ye.

¹⁴Rezenji saraka* min be fara misitoran beɛ kelen kelen kan, o be ke rezenji litiri saba ye. Min be fara sagajigi kan, o be ke rezenji litiri fla ye. Min be fara sagaden beɛ kelen kelen kan, o be ke rezenji litiri kelen ni tarance ye. “Saraka jenita min ka kan ka bɔ karo o karo, karo tere fɔlɔ, o le ye nin ye; a ka kan ka bɔ san karo beɛ ra.

¹⁵Aw ye bakɔrɔnin kelen fana ke jurumunyafa saraka* ye, ka o di Matigi Ala ma. O be fara lon o lon ta saraka jenita kan, ani a rezenji saraka kan.”

Jɔnyaban panagbe ta sarakaw

(Sarakalasebagaw 23.5-14)

¹⁶”San karo fɔlɔ tere tan ni naani, aw ye Jɔnyaban panagbe* ke ka Matigi Ala bonya.

¹⁷O karo tere tan ni looru bena ke panagbelon le ye. Aw bena burufunubari le domu fɔ tere wolonfla.

18O lɔgɔkun tere fɔlɔ, aw bɛ jamalajɛnba kɛ ka Matigi Ala bato. Aw ka kan ka aw ta baara tɔw bɛɛ dabra o lon na.

19Aw bɛna saraka minw bɔ Matigi Ala ye, ka o kɛ saraka jɛnita* ye tasuma ra, o ka kan ka kɛ misitoran kapaman fla ye, ani sagajigi kelen, ani sagaden cɛman wolonfla, minw ka san kelen sɔrɔ; fiyɛn kana kɛ o bɛganw si ra.

20Aw ye mugu tentennin nɔɔni turu ra ka o kɛ siman saraka* ye ka o fara a kan; misitoran kelen ta bɛ kɛ mugu kilo kɔnɔntɔn ye, sagajigi ta bɛ kɛ mugu kilo wɔɔrɔ ye,

21sagadenw bɛɛ kelen kelen ta bɛ kɛ mugu kilo saba ye.

22Aw ye bakɔrɔnin kelen fana kɛ jurumunyafa saraka* ye, janko ka aw ta jurumunw kafari.

23Aw bɛna o sarakaw bɔ ka o fara sɔgɔmada ta saraka jɛnita kan, min bɛ bɔ lon o lon.

24Aw bɛna o sarakaw jɛni lon o lon, fɔ tere wolonfla, i ko siman saraka, min jɛnina tasuma ra, ani min kasa ka di Matigi Ala ye. Aw ka kan ka o sarakaw bɔ ka fara lon o lon ta saraka jɛnita kan, ani a rɛzɛnji saraka*.

25Lɔgɔkun tere wolonflanana, aw bɛ jamalajɛnba kɛ tuun ka Matigi Ala bato. Aw ka kan ka aw ta baara tɔw bɛɛ dabra o lon na.”

Simantigɛ panagbɛ ta sarakaw

(Sarakalasebagaw 23.15-22)

26”Aw bɛ aw ta simanw kun fɔlɔ tige lon min na, ni aw bɛ na ni aw ta simankura saraka ye ka na o di Matigi Ala ma, ka lɔgɔkunw ta panagbɛkɛ, aw ye jamalajɛnba kɛ ka Matigi Ala bato. Aw ka kan ka aw ta baara tɔw bɛɛ dabra o lon na.

27Aw ye saraka jɛnita* dɔ bɔ, min kasa ka di Matigi Ala ye: misitoran kapaman fla, sagajigi kelen, ani sagaden wolonfla, minw si ka san kelen sɔrɔ.

28Aw ye mugu tentennin nɔɔni turu ra ka o kɛ siman saraka* ye, ka o fara a kan; misitoran bɛɛ kelen kelen ta bɛ kɛ mugu kilo kɔnɔntɔn ye, sagajigi ta bɛ kɛ mugu kilo wɔɔrɔ ye,

29sagadenw bɛɛ kelen kelen ta bɛ kɛ mugu kilo saba ye.

30Aw ye bakɔrɔnin kelen kɛ saraka ye, janko ka aw ta jurumunw kafari.

31Aw bɛna o sarakaw bɔ ka o fara lon o lon ta saraka jɛnita ni a siman saraka kan. Fiyɛn man kan ka sɔrɔ o bɛganw na; aw ye o ta rɛzɛnji sarakaw fana fara a kan.”

Jateri 29

Burufiyɛ panagbɛ ta sarakaw

(Sarakalasebagaw 23.23-25)

¹”San karo wolonflanan tere fɔɔ, aw bɛna jamalajɛnba kɛ ka Matigi Ala bato. Aw ka kan ka aw ta baara tɔw bɛɛ dabla o lon na. Aw bɛna burufiyekanw le bɔ jamana yɔrɔ bɛɛ ra o lon na.

²Aw bɛna saraka jɛnitaw* bɔ, minw kasa ka di Matigi Ala ye: Misitoran kaɲaman kelen, ani sagajigi kelen, ani sagaden cɛman wolonfla, minw si ka san kelen sɔrɔ; fiyen kana kɛ o bɛganw si ra.

³Aw ye mugu tɛntɛnnin nɔɔni turu ra, ka o kɛ siman saraka* ye ka o fara o sarakaw kan. Misitoran ta bɛ kɛ mugu kilo kɔnɔntɔn ye, sagajigi ta bɛ kɛ mugu kilo wɔɔrɔ ye,

⁴sagaden bɛɛ kelen kelen ta bɛ kɛ mugu kilo saba ye.

⁵Aw ye bakɔrɔnin kelen fana kɛ jurumunyafa saraka* ye, janko ka aw ta jurumunw kafari.

⁶O sarakaw bɛ bɔ ka o fara karokura ta saraka jɛnita ni a siman saraka* kan, ka o fara lon o lon ta saraka jɛnita ni a siman saraka kan, ani a ta rɛzɛnji saraka* kan, i n’a fɔ ne k’a latigɛ cogo min na. Saraka jɛnita lo tasuma ra min kasa ka di Matigi Ala ye.”

Jurumun yafalonba ta sarakaw

(Sarakalasebagaw 23.26-32)

⁷”O karo wolonflanan tere tan, aw ye jamalajɛnba kɛ ka Matigi Ala bato, ka aw yɛrɛ majigi Ala ɲa kɔrɔ, ka aw diyanyafɛnw bɛɛ to yi; aw ka kan ka aw ta baara tɔw bɛɛ dabla o lon na.

⁸Aw bɛ saraka jɛnitaw* bɔ, min kasa ka di Matigi Ala ye: Misitoran kaɲaman kelen, ani sagajigi kelen, ani sagaden cɛman wolonfla, minw si ka san kelen sɔrɔ; fiyen kana kɛ o bɛganw si ra.

⁹Aw ye mugu tɛntɛnnin nɔɔni turu ra, ka o kɛ siman saraka* ye ka o fara a kan. Misitoran ta bɛ kɛ mugu kilo kɔnɔntɔn ye, sagajigi ta bɛ kɛ mugu kilo wɔɔrɔ ye,

¹⁰sagaden bɛɛ kelen kelen ta bɛ kɛ mugu kilo saba ye.

¹¹Aw ye bakɔrɔnin kelen fana kɛ jurumunyafa saraka* ye, ka fara jurumunyafa saraka yɛrɛ kan, ani ka fara lon o lon ta saraka jɛnita ni a siman saraka* ni a rɛzɛnji saraka* kan.”

Simanladon ɲanagbɛ ta sarakaw

(Sarakalasebagaw 23.33-44)

¹²”Karo wolonflanan tere tan ni looru, aw ka kan ka jamalajɛnba kɛ ka Matigi Ala bato. Aw ka kan ka aw ta baara tɔw bɛɛ dabla o lon na. Aw bɛna ɲanagbɛ dɔ kɛ ka Matigi Ala bonya, fɔ tere wolonfla.

- 13Aw be sarakaw bo Matigi Ala ye, ka o ke saraka jenita* ye tasuma ra, min kasa ka di Matigi Ala ye: Misitoran kapaman tan ni saba, ani sagajigi fla, ani sagaden ceman tan ni naani, minw si ka san kelen soꝛo; fiyen kana ke o beganw si ra.
- 14Aw ye mugu tentennin noꝛni turu ra, ka o ke siman saraka* ye ka o fara a kan. Misitoran tan ni saba bee kelen kelen ta be ke mugu kilo koꝛoꝛoꝛo, sagajigi fla bee kelen kelen ta be ke mugu kilo woꝛo ye,
- 15sagaden tan ni naani bee kelen kelen ta be ke mugu kilo saba ye.
- 16Aw ye bakoroꝛnin kelen fana ke jurumunyafa saraka* ye, ka fara lon o lon ta saraka jenita ni a siman saraka* ni a rezenji saraka* kan.
- 17”A tere flanan, aw be misitoran kapaman tan ni fla ke saraka ye, ani sagajigi fla, ani sagaden ceman tan ni naani, minw si ka san kelen soꝛo; fiyen kana ke o beganw si ra.
- 18Aw ye o misitoranw ni o sagajigiw ni o sagadenw ta siman sarakaw ni o ta rezenji sarakaw fana bo, a bee ni a ta hakeya, i n’a fo ne k’a latige cogo min na.
- 19Aw ye bakoroꝛnin kelen fana ke jurumunyafa saraka* ye, ka fara lon o lon ta saraka jenita ni a siman saraka ni a rezenji saraka kan.
- 20”A tere sabanan, aw ye misitoran tan ni kelen ke saraka ye, ani sagajigi fla, ani sagaden ceman tan ni naani, minw si ka san kelen soꝛo; fiyen kana ke o beganw si ra.
- 21Aw ye o misitoranw, ani o sagajigiw, ani o sagadenw ta siman sarakaw, ani o ta rezenji sarakaw fana bo, a bee ni a ta hakeya, i n’a fo ne k’a latige cogo min na.
- 22Aw ye bakoroꝛnin kelen fana ke jurumunyafa saraka ye, ka fara lon o lon ta saraka jenita ni a siman saraka ni a rezenji saraka kan.
- 23”A tere naaninan, aw ye misitoran tan ke saraka ye, ani sagajigi fla, ani sagaden ceman tan ni naani, minw si ka san kelen soꝛo; fiyen kana ke o beganw si ra.
- 24Aw ye o misitoranw, ani o sagajigiw, ani o sagadenw ta siman sarakaw, ani o ta rezenji sarakaw fana bo, a bee ni a ta hakeya, i n’a fo ne k’a latige cogo min na.
- 25Aw ye bakoroꝛnin kelen fana ke jurumunyafa saraka ye, ka o fara lon o lon ta saraka jenita ni a siman saraka ni a rezenji saraka kan.
- 26”A tere loorunan, aw ye misitoran koꝛoꝛoꝛo ke saraka ye, ani sagajigi fla, ani sagaden ceman tan ni naani, minw si ka san kelen soꝛo; fiyen kana ke o beganw si ra.
- 27Aw ye o misitoranw, ani o sagajigiw, ani o sagadenw ta siman sarakaw, ani o ta rezenji sarakaw fana bo, a bee ni a ta hakeya, i n’a fo ne k’a latige cogo min na.

²⁸Aw ye bakɔɔnɔnin kelen fana ke jurumunyafa saraka ye, ka fara lon o lon ta saraka jenita ni a siman saraka ni a rezenji saraka kan.

²⁹"A tere wɔɔɔnɔnan, aw ye misitoran seegi ke saraka ye, ani sagajigi fla, ani sagaden cɛman tan ni naani, minw si ka san kelen sɔɔɔ; fiyen kana ke o bɛganw si ra.

³⁰Aw ye o misitoranw, ani o sagajigiw, ani o sagadenw ta siman sarakaw, ani o ta rezenji sarakaw fana bɔ, a bɛɛ ni a ta hakeya, i n'a fɔ ne k'a latige cogo min na.

³¹Aw ye bakɔɔnɔnin kelen fana ke jurumunyafa saraka ye, ka fara lon o lon ta saraka jenita ni a siman saraka ni a rezenji saraka kan.

³²"A tere wolonflanɔn, aw ye misitoran wolonfla ke saraka ye, ani sagajigi fla, ani sagaden cɛman tan ni naani, minw si ka san kelen sɔɔɔ; fiyen kana ke o bɛganw si ra.

³³Aw ye o misitoranw, ani o sagajigiw, ani o sagadenw ta siman sarakaw, ani o ta rezenji sarakaw fana bɔ, a bɛɛ ni a ta hakeya, i n'a fɔ ne k'a latige cogo min na.

³⁴Aw ye bakɔɔnɔnin kelen fana ke jurumunyafa saraka ye, ka fara lon o lon ta saraka jenita ni a siman saraka ni a rezenji saraka kan.

³⁵"A tere seeginan, aw ye jamalajenba ke, ani janagbɛba, ka Matigi Ala bonya. Aw ka kan ka aw ta baara tɔw bɛɛ dabra o lon na.

³⁶Aw bɛ sarakaw bɔ, ka o ke saraka jenita ye tasuma ra, min kasa ka di Matigi Ala ye: Misitoran kelen, ani sagajigi kelen, ani sagaden cɛman wolonfla, minw si ka san kelen sɔɔɔ; fiyen kana ke o bɛganw si ra.

³⁷Aw ye o misitoran ni o sagajigi ni o sagadenw ta siman sarakaw, ani o ta rezenji sarakaw fana bɔ, a bɛɛ ni a ta hakeya, i n'a fɔ ne k'a latige cogo min na.

³⁸Aw ye bakɔɔnɔnin kelen fana ke jurumunyafa saraka ye, ka fara lon o lon ta saraka jenita kan, ani a siman saraka ni a rezenji saraka kan.

³⁹"Aw ka kan ka nin sarakaw le bɔ Matigi Ala ye aw ta janagbelonw na. Nin sarakaw bɛ fara aw yere ta diyanya sarakaw kan, ani aw ta dajurudafa sarakaw, ani aw ta saraka jenita tɔw, ani aw ta siman sarakaw, ani aw ta rezenji sarakaw, ani aw ta ninsɔndiya sarakaw*."

Jateri 30

¹Matigi Ala tun ka fen o fen fɔ Musa ye, a ka o bɛɛ fɔ Izirayelimɔɔɔw ye.

Muso ta dajurutari sariya

²Musa kumana Izirayeli jamakuruw ta kuntigiw fe, k'a fɔ o ye ko: "Matigi Ala ka ci minw fɔ, o ye nin ye:

- ³Ni ce o ce ka dajuru ta Matigi Ala fe, walama ni a karira ka layirigbelen ta Ala ye, a man kan ka ke mɔgɔ darakolon ye; ni kuma o kuma bɔra a da ra, a ka kan ka o ke.
- ⁴"Ni sunguru dɔ le ka dajuru ta Matigi Ala fe, ka layirigbelen ta Ala ye, k'a sɔrɔ a belen be a face ta so,
- ⁵a ka dajuru min ta Matigi Ala fe, ani a ka layirigbelen min ta Ala ye, ni a face bɔra o ko kala ma, nka ni a jera, ni a ma foyi fɔ, o tuma sunguru ka dajuru min o min ta, o dajuru be jate; a ka layirigbelen ta ko o ko ra, a ka kan ka o bee ke.
- ⁶Nka ni a face bɔra o ko kala ma lon min na, ni a ma sɔn, o tuma o sunguru ka dajuru o dajuru ta, ani a ka layirigbelen min ta, o si te jate tuun. Matigi Ala be yafa a ma, sabu a face ma sɔn.
- ⁷"Ni sunguru dɔ ka dajuru ta, ka kuma dɔ fɔ, ka layiri ta ko a bɛna o ko ke Ala ye, o kɔ fe ni a furura,
- ⁸ni a ce nana bɔ o ko kala ma, ni a jera a ma foyi fɔ a muso ye o lon na, o tuma muso ta dajuruw be jate; a ka layirigbelen ta ko minw na, a ka kan ka o bee ke.
- ⁹Nka ni a ce bɔra o ko kala ma lon min na, ni a ma sɔn a ma, o tuma muso tun ka dajuru min ta, ani o kuma minw bɔsira a ra, fɔ a ka o layiri ta Ala ye, a ce be o kow bee sa. O ra, Matigi Ala fana be yafa a ma.
- ¹⁰"Muso ce sanin, walama muso furusanin, ni o dɔ ka dajuru ta, ka layirigbelen min o min ta Ala ye, a ka kan ka o layiri fa.
- ¹¹"Ayiwa, ni muso dɔ ka dajuru ta, ka layirigbelen dɔ ta Ala ye, k'a sɔrɔ a be a ce fe,
- ¹²ni a ce ka bɔ o ko kala ma, ni a jera, ni a ma foyi fɔ a muso ye, ni a ma ban muso ta dajuruw ma, o tuma a ta dajuruw bee be jate; a ka layirigbelen ta ko minw bee ra, a ka kan ka o bee dafa fana.
- ¹³Nka lon min ni a ce bɔra o kala ma, ni a ka o dajuruw sa, o tuma muso ka dajuru min o min ta, ani a ka layiri ta ka kuma o kuma bɔ a da ra, o si te jate tuun, sabu a ce ka o bee sa. Matigi Ala fana be yafa a ma.
- ¹⁴"O cogo ra, muso be dajuru min o min ta, ka layiri ta, ka kari ko a bɛna a yere jagboya ka ko o ko ke, a ce be se ka sɔn o ko ma, a fana be se ka a sa.
- ¹⁵Ayiwa, lon min ni a ce bɔra o ko kala ma, ni ce jenin tora o ko kan o lon bee ra, ni a ma foyi fɔ muso ye, o tuma muso ka dajuru min o min ta, walama a ka layirigbelen ta ko minw bee ra, ce sɔnna o kow bee le ma; a sɔnna o ma, sabu a bɔra o ko kala ma lon min na, a jera a ma foyi fɔ muso ye.
- ¹⁶Nka lon min na a bɔra o ko kala ma, ni o lon temena, ni o kɔ fe a nana o dajuru sa, o tuma muso ta dajuru hake be ben ce yere le kan sisan."

¹⁷Ayiwa, Matigi Ala ka o ciw le yira Musa ra, dajuruw tari ko ra, ce ni a muso ce, ani face ni a denmuso ce, denmuso min sunguruman be a face ta so.

Jateri 31

Izirayelimogow ka Madiyankaw kere

¹Matigi Ala kumana Musa fe, ko:

²"Madiyankaw ka kojugu min ke Izirayelimogow ra, taga o hake bo Madiyankaw ra, ka Izirayelimogow dimibo. O ko, i bena sa ka taga fara i bema tow kan."

³Musa kumana mogow fe, ko: "Aw ra ce dow ye o ta kerekeminanw ta ka taga Madiyankaw kere, ka o ta kojugu hake bo o ra Matigi Ala togow ra.

⁴Aw ye ce waga kelen kelen bo gbaw bee ra, ka taga kere ra."

⁵O ka ce waga kelen kelen bo gba bee ra, minw tun ye Izirayeli ta kerekejama mogow dow ye. O kera ce waga tan ni fla; olugu labenna kere kama.

⁶Ayiwa, o ce waga kelen kelen min bora gba bee ra, Musa ka olugu bla ka taga kere ra, ka sarakalasebaga Elehazari dence Finehasi fana bla ka taga ni o ye; Ala ta fen saninmanw tun be ale le boro, ani buru min be fiye ka mogow lasomi.

⁷O tagara Madiyankaw kama, i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo Musa ye cogo min na, ka taga ce w bee faga.

⁸O ka Madiyankaw ta masace looru fana faga, minw togow tun ye ko Evi, ani Reemu, ani Suri, ani Huri, ani Reba. O ka Behori dence Balamu fana faga ni kerekemuru ye.

⁹Izirayelimogow ka Madiyankaw ta musow, ani o ta denfitiniw bee mina; o ka o ta beganw, o ta misiw, o ta sagaw, ani o ta baw bee mina, ka o ta naforow bee ce.

¹⁰O tun siginin be dugu o dugu ra, o ka o duguw bee jeni, ani o ta werew bee.

¹¹O ka fen minw ce, ani o tun ka mogow ni began minw mina, o tagara ni o bee ye.

¹²O tagara ni o mogow minaninw, ani o beganw, ani o fenw ye Musa ni sarakalasebaga Elehazari ni Izirayeli jama bee fe; Izirayelimogow tun siginin be Mohabu kenegbew ra, Zuriden ba kere fe, Zeriko dugu ja fe.

¹³Musa ni sarakalasebaga Elehazari ni jama namogow bora o sigiyow ra ka taga o kunben.

¹⁴Musa dimina kerekejama kuntigiw korow, minw tun be ce waga kelen kelen kunna, ani minw tun be ce keme keme kunna, o nanin ko ka bo kerekeyow ra.

¹⁵Musa ko: "O tuma aw ka musow bee panaman to wa!"

16Aw m'a lɔn ko o musow le ka Izirayeli cew nege ka o lafiri Pehori ta ko wagati ra Balamu ta kuma sababu ra, k'a to o ye Matigi Ala kan bla wa? O ko le tun k'a to halakiri sera Matigi Ala ta mɔgɔw ma.

17O ra, aw ye denmisennin cemanw bee faga, ani muso o muso ka ceke lɔn, ka la ni ce ye ka ye, aw ye o bee faga.

18Nka sunguru min o min ma ceke lɔn, aw ye olugu bee panaman to aw yere ye.

19O ko, aw ye to dugu ko fe ka tere wolonfla ke; min o min ka mɔgɔ faga, walama min o min magara mɔgɔ faganin do su ra, olugu bee ka kan ka o yere saninya a tere sabanan ni a tere wolonflanan; aw ni aw ta mɔgɔ minaninw bee ka kan ka saninya.

20Aw ka kan ka aw ta faniw fana saninya, ani aw ta fen gboloramanw bee, ani aw ta fani minw bee danna ni basiw ye, ani aw ta fen yiriramanw bee."

21Kerekeden minw tun tagara kere ra, sarakalasebaga Elehazari k'a fo olugu ye fana ko: "Matigi Ala ka sariya min yira Musa ra, o sariya ka min fo, o le ye nin ye:

22Sanin, ani warigbe, ani siranenge, ani negefin, ani leten, ani ntileku nege,

23ani tasuma te fen o fen cen, aw ka kan ka o don tasuma ra k'a saninya. Nka o fenw ka kan ka saninya ni saninyariji ye fana. Tasuma be fen o fen cen, aw ye o fenw don saninyariji ra ka o saninya.

24A tere wolonflanan, aw ye aw ta faniw ko; ni o kera, aw be saninya. O ko, aw be taga aw sigiyoro ra."

Izirayelimɔgɔw ka fen sɔroninw taran

25Matigi Ala k'a fo Musa ye, ko:

26"Izirayelimɔgɔw bora ni fen o fen ye kerekeryoro ra, mɔgɔ fara began kan, ele ni sarakalasebaga Elehazari ni Izirayeli ta gbatigiw, aw ye o fenw bee jate.

27O ko, kerekeden minw tagara kere ra, aw ye o fenw taran olugu ni Izirayeli jama to ra.

28Kerekeden minw tagara kere ra, aw ye do bo olugu ninyoro ra, ka o di Matigi Ala ma; aw ye kelen kelen bo o ta fenw bee keme looru looru ra, mɔgɔw, ani misiw, ani faliw, ani sagaw, ani baw, ka o di Matigi Ala ma.

29Aw ye o bo olugu ninyoro ra ka o di sarakalasebaga Elehazari ma, ka o di saraka ye Matigi Ala ma.

30Ninyoro min be di Izirayeli jama to ma, aw ye kelen kelen bo o fenw bee bilooru looru ra, mɔgɔw, ani misiw, ani faliw, ani sagaw, ani baw, ani beganw bee. Aw be o di Levi ta mɔgɔw ma, olugu minw be Matigi Ala ta fanibon saninman* minanw korosira."

- ³¹Matigi Ala k'a fɔ Musa ye cogo min na, Musa ni sarakalasebaga Elehazari k'a ke o cogo ra.
- ³²Ayiwa, kerekewew tun ka fen minw ce, o fenw to minw tora, o kera began waga keme wawo ni waga biwolonfla ni waga looru (675 000), sagaw ni baw lajennin,
- ³³ani misi waga biwolonfla ni fla (72 000),
- ³⁴ani fali waga biwawo ni kelen (61 000),
- ³⁵ani muso waga bisaba ni fla (32 000), minw tun ma la ni ce ye ka ye.
- ³⁶Kerekewew minw tun tagara kere ra, o fenw tarance tun ka kan ka ke olugu ta le ye. Olugu ninyoro kera began waga keme saba ani began waga bisaba ni wolonfla ani began keme looru (337 500), sagaw ni baw lajennin.
- ³⁷Began keme wawo ni began biwolonfla ni looru bora o ra, ka o di Matigi Ala ma.
- ³⁸Misi waga bisaba ni wawo (36 000); misi biwolonfla ni fla bora o ra ka o di Matigi Ala ma.
- ³⁹Fali waga bisaba ni fali keme looru (30 500); fali biwawo ni kelen bora o ra ka o di Matigi Ala ma.
- ⁴⁰Mogo waga tan ni wawo (16 000); mogo bisaba ni fla bora o ra ka o di Matigi Ala ma.
- ⁴¹O fen minw bora k'a di Matigi Ala ma saraka ye, Musa ka o bee di sarakalasebaga Elehazari ma, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ cogo min na.
- ⁴²O fenw tarance to kelen tun ye Izirayelimogo to ta ye; Musa ka olugu ta bo kerekewew ta ra.
- ⁴³Olugu ninyoro kera began waga keme saba ni waga bisaba ni wolonfla ani began keme looru (337 500), sagaw ni baw lajennin,
- ⁴⁴ani misi waga bisaba ni wawo (36 000),
- ⁴⁵ani fali waga bisaba ni fali keme looru (30 500),
- ⁴⁶ani mogo waga tan ni wawo (16 000).
- ⁴⁷Fenw taran kelen min tun ye Izirayelimogo to ta ye, Musa ka kelen bo o fenw bee bilooru looru ra, a mogow ni a beganw na, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ a ye cogo min na. A ka o di Levi ta mogow ma, minw be Matigi Ala ta fanibon saninman minanw korosi.

Kerekuntigiw ta saraka

- ⁴⁸O ko, Izirayeli ta kerekewew kuntigiw, minw tun be ce waga kelen kelen kunna, ani minw tun be ce keme keme kunna, olugu gbarara Musa ra,

⁴⁹k'a fɔ a ye ko: "I ta jɔnw tun blara kerekedenw ja ka taga kere ra; an sekora minke, an ka o jate, k'a ye ko hali ce kelen ma fɔn o ra.

⁵⁰O ra, anw bee kelen kelen ka masirifen saninman minw sɔrɔ, saninjuruw, ani sanin bororanegew, ani sanin borokandennegew, ani sanin tororanegew, ani sanin kannanegew, an nana o di saraka ye Matigi Ala ma, janko ka an ta jurumunw kafari Matigi Ala ja kɔrɔ."

⁵¹Ayiwa, Musa ni sarakalasebaga Elehazari sɔnna ka o masirifen saninlamanw bee mina o boro.

⁵²O ka o sanin min bɔ saraka ye k'a di Matigi Ala ma, o sanin bee lajennin kera sanin kilo keme ni biseegi ni naani (184).

⁵³Kerekeden tɔw kɔni tun ka fen o fen sɔrɔ kere ra, o bee tora olugu boro.

⁵⁴Musa ni sarakalasebaga Elehazari ka kerekejama kuntigiw ta saninw ta, ka taga o bla Nɔgɔnkunben fanibon* kɔnɔ, Matigi Ala ja kɔrɔ, ka o ke hakirijigifen ye Izirayelimɔgɔw fe.

Jateri 32

Ruben ta gba ni Gadi ta gba ta yɔrɔ

(Sariya 3.12-22)

¹Ayiwa, began caman tun be Ruben ta mɔgɔw, ani Gadi ta mɔgɔw fe. O k'a ye ko Yazeri mara ni Galadi jamana yɔrɔw ye beganmarayɔrɔ pumanmanw ye.

²O ra, Ruben ta mɔgɔw, ani Gadi ta mɔgɔw nana Musa ni sarakalasebaga Elehazari ni Izirayeli jama jamɔgɔw fe, ka na a fɔ o ye ko:

³"Nin dugu minw ye Atarɔti ye, ani Dibɔn, ani Yazeri, ani Nimira, ani Hesibɔn, ani Elale, ani Sebamu, ani Nebo, ani Behɔn,

⁴Matigi Ala ka se di Izirayelimɔgɔw ma o yɔrɔ minw kan, an k'a ye ko o yɔrɔw ye beganmarayɔrɔ pumanmanw ye; k'a sɔrɔ began caman be i ta jɔnw fe."

⁵O ko: "O ra, ni i tun be se ka sabari ka sɔn an ta ma, o tuma i ye nin jamana di i ta jɔnw ma yan; i kana a to an ye Zuriden ba tige."

⁶Musa ka Ruben ta mɔgɔw ni Gadi ta mɔgɔw jaabi ko: "O tuma aw siginin bena to yan k'a sɔrɔ aw balema tɔw tagara kere ra wa?"

⁷Mun kosɔn aw b'a fe ka o ke ka Izirayelimɔgɔw fari faga, k'a to Matigi Ala ka jamana min di o ma, o tena sɔn tuun ka ba tige ka taga don o jamana ra?"

⁸Ka an to Kadesi Barineya, ne ka aw bemaw ci wagati min ka taga jamana yaala, o ka nin jɔgɔn le ke.

⁹O tagara ka taga se fɔ Esikɔli kenegbe yɔrɔ ra, ka jamana fle ka ban minke, o nana Izirayelimɔgɔw fari faga, ko Matigi Ala ka jamana min di o ma, ko o te se ka don o jamana ra.

¹⁰A kera ten, Matigi Ala dimina Izirayelimɔgɔw kɔrɔ kosebe o lon na; a karira k'a fɔ Izirayelimɔgɔw ye ko:

¹¹'Ne tun karira ko ne bena jamana min di Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ma, nin mɔgɔ minw bɔra Misiran, o min o min ka sanji mugan sɔrɔ, ani minw temena o kan, olugu si tena o jamana ye o na ra, sabu o si ma ne ta siraw tagama a cogo ra,

¹²fɔ Yefune dence Kalebu, min tun ye Kenazi ta mɔgɔ dɔ ye, ani Nuni dence Yosuwe; olugu le ka Matigi Ala ta siraw tagama a cogo ra.'

¹³O le kosɔn, Matigi Ala tun dimina Izirayelimɔgɔw kɔrɔ kosebe; a ka o to o yere ma, o yaalara ka lamini kongokolon kɔnɔ fɔ san binaani, fɔ ka taga a to o wagati mɔgɔw bee ye sa ka ban, o minw tun ka kojugu ke Matigi Ala na kɔrɔ.

¹⁴Ayiwa, a ye nin ye, aw kera aw bemaw jurumunkebagaw ta siyaw le ye; o kosɔn aw be aw bemaw nɔ tara, ka dɔ fara Matigi Ala ta dimiba kan tuun Izirayelimɔgɔw kɔrɔ;

¹⁵sabu ni aw banna Ala ra, a bena ban Izirayelimɔgɔw ra ka o to o yere ma kongokolon kɔnɔ yan tuun. O cogo ra, aw le bena ke nin jama bee halaki sababu ye."

¹⁶Ayiwa, Ruben nin Gadi ta mɔgɔw gbarara Musa ra tuun, k'a fɔ a ye ko: "An b'a fe ka were dɔw le lɔ yan an ta beganw ye, ani ka dugu dɔw lɔ an ta musow ni an ta denw ye.

¹⁷O kɔ, an be an ta kerekeminanw ta joona joona ka bla Izirayelimɔgɔw tɔw na, ka taga kere ra, fɔ ka taga a to o ye o ta sigiyɔrɔw sɔrɔ. Ka an to o yɔrɔ ra, an ta musow ni an ta denw bena to an ta dugu barakamanw kɔnɔ yan; o ra, nin jamana mɔgɔw tena se o ma.

¹⁸An kɔni tena sekɔ ka na an to sow kɔnɔ yan fiyewu, ni Izirayelimɔgɔw bee ma o ta yɔrɔ sɔrɔ.

¹⁹Dugukolo foyi were tena di an ma tuun ni olugu ye Zuriden ba na dɔ kan yi, walama yɔrɔ were, sabu anw ka an ta yɔrɔ sɔrɔ Zuriden ba terebɔyanfan na yan ka ban."

²⁰Musa ka o jaabi ko: "Ayiwa, ni aw kɔni ka o ke, ni aw ka aw ta kerekeminanw ta ka taga kere ke Matigi Ala tɔgɔ ra,

²¹ni aw ta kerekɛcɛw bee ka Zuriden ba tige ka taga kere ke Matigi Ala tɔgɔ ra, fɔ k'a to a ye a juguw bee gben ka bɔ a yere na kɔrɔ,

- ²²ni aw be sɔn ka taga kere ke ka se sɔrɔ nin jamana kan Matigi Ala tɔgɔ ra fɔlɔ, ka sɔrɔ ka sekɔ ka na aw ta jamana ra, o tuma Matigi Ala ni Izirayelimɔgɔw si ta juru tena ke aw ra tuun; nin yɔrɔ fana bena ke aw sigiyɔrɔ ye Matigi Ala na kɔrɔ.
- ²³"Nka ni aw ma o ke, o tuma aw ka jurumun le ke Matigi Ala na kɔrɔ; aw fana ka kan k'a lɔn ko aw ta jurumun hake bena bɔ aw ra.
- ²⁴O ra, aw ye dugu dɔw lɔ aw ta musow ni aw ta denw ye, ka werew lɔ aw ta beganw ye; nka aw yere da ka layiri min ta, aw ye o ke de!"
- ²⁵Ruben ni Gadi ta mɔgɔw k'a fɔ Musa ye tuun ko: "An matigice ka min fɔ, i ta jɔnw bena o le ke.
- ²⁶An ta musow, ani an ta denw, ani an ta beganw bee be to Galadi duguw kɔnɔ yan.
- ²⁷I ta jɔnw bee bena laben kere kama, ka taga kere ke Matigi Ala tɔgɔ ra, i n'a fɔ an matigice k'a fɔ cogo min na."
- ²⁸Ayiwa, Musa kumana sarakalasebaga Elehazari ni Nuni dence Yosuwe ni Izirayeli ta gbatigiw fe, Ruben ni Gadi ta mɔgɔw ta ko ra.
- ²⁹A k'a fɔ o ye ko: "Ni Ruben ni Gadi ta mɔgɔw ka Zuriden ba tige ni aw ye, o bee ni o ta kerekeminanw, ka taga kere ke Matigi Ala tɔgɔ ra, fɔ ka taga a to aw ye se sɔrɔ jamana kan, o tuma aw ye Galadi mara di o ma.
- ³⁰Nka ni o ma sɔn ka o ta kerekeminanw ta ka ba tige ka taga ni aw ye kere ra, o tuma aw ye jamana dɔ di o ma ba kɔ fe yi Kanaana jamana ra, ni Izirayelimɔgɔ tɔw ye yi."
- ³¹Gadi ni Ruben ta mɔgɔw ka o jaabi ko: "Matigi Ala ka min fɔ i ta jɔnw ye, an bena o le ke.
- ³²An bena an ta kerekeminanw ta, ka taga kere ke Kanaana jamana ra Matigi Ala na tɔgɔ ra. Nka an b'a fe an ta jamana ye di an ma Zuriden ba na nin le kan yan."
- ³³Musa ka Amɔrikaw ta masace Sihon ta mara ni Basan masace ɔgi ta mara di Gadi ni Ruben ta mɔgɔw ni Yusufu dence Manase ta mɔgɔw tarance ma; a jamana ni a duguw, ani a duguw laminiw bee.
- ³⁴Gadi ta mɔgɔw ka dugu minw lɔ kokura, o ye Dibon, ani Ataroti, ani Aroweri,
- ³⁵ani Ateroti Sofan, ani Yazeri, ani Yogibeha,
- ³⁶ani Beti Nimira, ani Beti Haran ye. O ka o duguw lɔ ka o ke dugu barakamanw ye, ka werew lɔ o ta beganw ye fana.
- ³⁷Ruben ta mɔgɔw ka dugu minw lɔ kokura, o ye Hesibon, ani Elale, ani Kiriyaatayimu,

³⁸ani Nebo, ani Baali Meyon ye; o ka o duguw tɔgɔw yeɓema. O ka Sibima dugu fana la kokura. O ka dugu minw la kokura, o ka tɔgɔ werew la o duguw ra.

³⁹Manase dence Makiri ta mɔgɔw tagara Galadikaw kere, ka o ta yɔrɔ mina. Amɔrika minw tun be yi, o ka olugu gben.

⁴⁰Musa ka Galadi jamana di Manase dence Makiri ta mɔgɔw ma; olugu sigira o yɔrɔ ra.

⁴¹Manase ta mɔgɔ do were, min tɔgɔ tun ye ko Yahiri, ale tagara o yɔrɔ dugumisen do w kere, ka o mina, ka o tɔgɔ la ko Yahiri ta duguw.

⁴²Noba fana tagara Kenati dugumɔgɔw kere, ka o dugu ni a dugumisenw mina, k'a yere tɔgɔ la o dugu ra, k'a wele ko Noba.

Jateri 33

Izirayelimɔgɔw tɛmeyɔrɔw

¹Izirayelimɔgɔw tugura jɔgɔn ko ka bo Misiran jamana ra, gba bee ni a ta kerekejama; Musa ni Haruna le kera o jɔmɔgɔw ye. O tɛmeyɔrɔw fle nin ye.

²O tagato tɛmena yɔrɔ minw na, Musa ka o bee sebe, ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye. Ayiwa, o tɛmeyɔrɔw fle nin ye:

³San karo folo tere tan ni looru, o bora Ramusesi; o kera Jonyaban janagbe* dugusagbe. Izirayelimɔgɔw bora Misiran o yere ma le ka taga; a kera Misirankaw bee na na.

⁴O tuma, Matigi Ala tun ka Misirankaw dence folo minw bee faga, Misirankaw tun be olugu suw donna; Matigi Ala tun ka kiti ben Misirankaw ta batofenw fana kan.

⁵Izirayelimɔgɔw bora Ramusesi ka taga sigi Sukoti,

⁶ka bo Sukoti ka taga sigi Etamu, kongokolon dance ra,

⁷ka bo Etamu, ka yeɓema ka taga Pi Hayiroti fan na, Baali Sefon dugu na fe, ka taga sigi Migidoli dugu na fe.

⁸O bora Pi Hayiroti, ka Kɔgɔjiwulen cetige ka taga kongokolon fan na. O ka tere saba tagama ke Etamu kongokolon kono, ka taga sigi Mara.

⁹O bora Mara, ka taga se Elimu. Bunun tan ni fla ni tamarosun biwolonfla le tun be Elimu. O sigira o yɔrɔ ra.

¹⁰O bora Elimu, ka taga sigi Kɔgɔjiwulen koro,

¹¹ka bo Kɔgɔjiwulen koro, ka taga sigi Sine kongokolon kono,

¹²ka bo Sine kongokolon kono, ka taga sigi Dofika,

¹³ka bo Dofika ka taga sigi Alusi,

- 14ka bɔ Alusi ka taga sigi Refidimu. Jama ma ji sɔrɔ o yɔrɔ ra k'a min.
- 15O bɔra Refidimu, ka taga sigi Sinayi kongokolon kɔnɔ,
- 16ka bɔ Sinayi kongokolon kɔnɔ, ka taga sigi Kiburɔti Hatava,
- 17ka bɔ Kiburɔti Hatava, ka taga sigi Haserɔti,
- 18ka bɔ Haserɔti ka taga sigi Ritima,
- 19ka bɔ Ritima ka taga sigi Rimɔn Peresi,
- 20ka bɔ Rimɔn Peresi ka taga sigi Libina,
- 21ka bɔ Libina ka taga sigi Risa,
- 22ka bɔ Risa ka taga sigi Kehelata,
- 23ka bɔ Kehelata ka taga sigi Saferi kuruyɔrɔw ra,
- 24ka bɔ Saferi kuruyɔrɔw ra ka taga sigi Harada,
- 25ka bɔ Harada ka taga sigi Makelɔti,
- 26ka bɔ Makelɔti ka taga sigi Tahati,
- 27ka bɔ Tahati ka taga sigi Taraki,
- 28ka bɔ Taraki ka taga sigi Mitika,
- 29ka bɔ Mitika ka taga sigi Hasimona,
- 30ka bɔ Hasimona ka taga sigi Moserɔti,
- 31ka bɔ Moserɔti ka taga sigi Bene Yakan,
- 32ka bɔ Bene Yakan ka taga sigi Hɔri Gigadi,
- 33ka bɔ Hɔri Gigadi ka taga sigi Yotibata,
- 34ka bɔ Yotibata ka taga sigi Haburona,
- 35ka bɔ Haburona ka taga sigi Esiyɔn Geberi,
- 36ka bɔ Esiyɔn Geberi ka taga sigi Zini kongokolon kɔnɔ, min ye Kadesi ye,
- 37ka bɔ Kadesi ka taga sigi Hɔri kuruyɔrɔw ra, Edɔmu jamana dance ra.
- 38Sarakalasebaga Haruna yelenna Hɔri kuru kan, ka sa yi, ka kaɲa ni Matigi Ala ta kuma ye; o kera Izirayelimɔgɔw ta tagama san binaaninan na, a karo loorunan tere fɔlɔ ra, o bɔnin kɔ Misiran jamana ra.
- 39Haruna sara Hɔri kuru kan k'a si to san keme ni san mugan ni saba.
- 40O wagati le ra Aradi mara ta masace ka Izirayelimɔgɔw nako kibaroya men. Ale tun ye Kanaanaka le ye, a tun siginin be Kanaana woroduguyanfan na.

- ⁴¹Ayiwa, Izirayelimogow bora Hori kuruyorow ra ka taga sigi Salimona,
⁴²ka bo Salimona ka taga sigi Punon,
⁴³ka bo Punon ka taga sigi Oboti,
⁴⁴ka bo Oboti ka taga sigi Iye Abarimu, Mohabu jamana dance ra,
⁴⁵ka bo Iye Abarimu ka taga sigi Dibon Gadi,
⁴⁶ka bo Dibon Gadi ka taga sigi Alimon Diblatayimu,
⁴⁷ka bo Alimon Diblatayimu ka taga sigi Abarimu kuruyorow ra, Nebo kuru na fe,
⁴⁸ka bo Abarimu kuruyorow ra ka taga sigi Mohabu kenegbew ra, Zuriden ba koru,
 Zeriko dugu na fe.
⁴⁹O sigira Zuriden ba kere fe, Mohabu kenegbew ra, k'a ta Beti Yesimoti ka taga se
 fo Abeli Sitimu.

Ala ka jamana tarancogo yira Musa ra

- ⁵⁰Ayiwa, Matigi Ala kumana Musa fe ka o to Mohabu kenegbew yoro ra, Zuriden
 ba kere fe, Zeriko dugu na fe; a ko:
⁵¹"Kuma Izirayelimogow fe, i y'a fo o ye ko: 'Ni aw nana Zuriden ba tige, ka taga
 don Kanaana jamana ra tuma min na,
⁵²aw ye o jamana mogow bee gben; aw ye o ta jo kabakururamanw bee cen; o ka o
 ta batofenw tagamasiyen minw lalaga ni nege ye, aw ye o bee cen fana, ka o ta
 josonyorow bee cici.
⁵³Aw ye jamana mina, ka sigi a ra, sabu ne ka jamana di aw le ma, janko a ye ke
 aw ta ye.
⁵⁴Aw bena jamana taran, gba bee ni a ta; ni ne ka yoro min yira, ko a ye di gba min
 ma, aw ye o di o gba ma. Minw ka ca, aw ye olugu ta yoro bonya; minw fana ka
 dogo, aw ye olugu ta yoro dogoya. Ni ne ka yoro o yoro yira ko a ye ke gba min ta
 ye, o yoro le be ke o gba ta ye. Aw ye jamana taran ka gbaw bee ta yoro di o ma, ka
 kapa ni o bemaw ta togow ye.
⁵⁵ 'Nka ni aw ma jamana mogow bee gben, ni aw ka dow to yi, olugu bena aw
 sogow aw padenw ra i ko nani, ka aw sogow aw geren na i ko bipe. Aw bena taga sigi
 jamana min na, olugu le bena ke aw juguw ye o jamana ra.
⁵⁶Ni a kera ten, ne tun b'a fe ka min ke olugu ra, ne bena o ke aw yere le ra.' "

Jateri 34

Ala ka Kanaana jamana danw yira

- ¹Matigi Ala kumana Musa fe k'a fo a ye ko:

- ²”Kuma Izirayelimɔgɔw fe, k’a fɔ o ye ko: ‘Ni aw nana taga don Kanaana jamana ra, o jamana yɔrɔ minw bɛna di aw ma, k’a ke aw ta ye, o danw fle nin ye:
- ³” ‘Woroduguyanfan na, aw ta jamana dan bɛna ke Zini kongokolon ni Edomu jamana ye; a bɛ damina terebɔyanfan na, Kɔgɔji sanin woroduguyanfan na,
- ⁴ka taga tɛmɛ Akirabimu woroduguyanfan na, ka taga Zini fan fe, ka taga tɛmɛ Kadɛsi Barineya woroduguyanfan na, ka taga Hasari Adari ni Asimɔn,
- ⁵ka bɔ Asimɔn ka munu ka taga Misiran kɔ ra, ka bɔ yi ka taga laban Kɔgɔjiba ra.
- ⁶” ‘Terebenyanfan na aw ta jamana dan bɛna ke Kɔgɔjiba le ye.
- ⁷” ‘Sahiliyanfan na, aw bɛna a dan bɔ k’a ta Kɔgɔjiba ra ka taga a bla fɔ Hɔri kuru ra;
- ⁸k’a ta Hɔri kuru ra, aw bɛ a dan bɔ tuun ka taga tɛmɛ Lebo Hamati, ka taga se fɔ Sedadi;
- ⁹ka bɔ yi, ka taga tɛmɛ Zifirɔn, ka taga laban Hasari Enan. O le bɛna ke jamana dan ye sahiliyanfan na.
- ¹⁰” ‘Terebɔyanfan na, aw ye a dan bɔ k’a damina Hasari Enan ka taga se Sefamu;
- ¹¹ka bɔ yi, ka taga a bla Ribila, Ayini terebɔyanfan na; ka bɔ yi, ka taga fɔ Kinerɛti ba terebɔyanfan jigijigi yɔrɔw ra;
- ¹²ka bɔ yi, ka taga se Zuriden ba ma, ka sɔrɔ ka taga laban Kɔgɔji sanin na. “ ‘Ayiwa, aw ta jamana danw bɛna ke o le ye, a fanw bɛɛ ra.’ “
- ¹³Ayiwa, Musa k’a fɔ Izirayelimɔgɔw ye ko: “Aw bɛna nin jamana le taran Izirayeli gbaw ra; Matigi Ala le bɛna bɛɛ ta sigiyɔrɔ yira. Matigi Ala k’a latige ko a bɛ nin jamana le di Izirayeli ta gba kɔnɔntɔn tɔw ma, ani Manase ta gba tarance tɔ kelen ma;
- ¹⁴sabu Rubɛn ta mɔgɔw, ani Gadi ta mɔgɔw ka o ta yɔrɔ sɔrɔ ka ban, o bɛɛ ni o ta yɔrɔ; Manase ta gba tarance kelen fana k’a ta yɔrɔ sɔrɔ.
- ¹⁵O gba fla ni Manase ta gba tarance kelen ka o ta yɔrɔ sɔrɔ Zuriden ba fan dɔ ra, terebɔyanfan na, k’a pasin Zeriko dugu ma.”

Mɔgɔ minw bɛna jamana taran

- ¹⁶Matigi Ala kumana Musa fe tuun, ko:
- ¹⁷”Mɔgɔ minw bɛna jamana taran Izirayelimɔgɔw ra, o mɔgɔw tɔgɔw fle nin ye: sarakalasebaga Elehazari, ani Nuni dence Yosuwe.
- ¹⁸Aw ye kuntigi kelen kelen bɔ gbaw bɛɛ ra fana, ka o fara o kan ka jamana taran.
- ¹⁹O kuntigiw tɔgɔw fle nin ye: Yefune dence Kalebu, o bɛ Zuda ta gba ra.
- ²⁰Amihudi dence Samawilu, o bɛ Simeyɔn ta gba ra.

- ²¹Kisilɔn dence Elidadi, o be Boniyaminu ta gba ra.
- ²²Yogili dence Buki, kuntigi lo Dan ta gba ra.
- ²³Efodi dence Haniyeli, kuntigi lo Yusufu dence Manase ta gba ra.
- ²⁴Sifitan dence Kemuheli, kuntigi lo Yusufu dence Efirayimu ta gba ra.
- ²⁵Parinaki dence Elisafan, kuntigi lo Zabulɔn ta gba ra.
- ²⁶Azan dence Palitiyeli, kuntigi lo Isakari ta gba ra.
- ²⁷Selomi dence Ahudi, kuntigi lo Aseri ta gba ra.
- ²⁸Amihudi Pedaheli, kuntigi lo Nefitali ta gba ra.”
- ²⁹Ayiwa, Matigi Ala k’a fɔ ko o mɔgɔw le bena Kanaana jamana taran Izirayelimɔgɔw ra.

Jateri 35

Levi ta mɔgɔw ta duguw

- ¹Ka Izirayelimɔgɔw to Mohabu kenegbew yɔrɔ ra, Zuriden ba kɔrɔ, Zeriko dugu na fe, Matigi Ala kumana Musa fe, ko:
- ²”A fɔ Izirayelimɔgɔw ye ko o bena jamana min sɔrɔ, ko o ka kan ka o jamana dugu dɔw di Levi ta mɔgɔw ma, ka o ke o sigiyɔrɔw ye. Aw ye beganmarayɔrɔ dɔw fana di o ma duguw laminiw na.
- ³O yere bena sigi o duguw kɔnɔ; duguw laminiw be ke o ta misiw, ani o ta began tɔw marayɔrɔw ye, ani o borofenw blayɔrɔw.
- ⁴”Aw bena dugukolo min di Levi ta mɔgɔw ma, duguw laminiw na, o bonya ka kan ka ke nɔngɔn na waga kelen ye, k’a damina dugu kogo ra ka taga kene ma; a bonya ka kan ka ke o le ye dugu fan bee ra.
- ⁵Aw ye nɔngɔn na waga fla suma dugu lamini na ka taga terebɔyanfan na, ka nɔngɔn na waga fla suma ka taga woroduguyanfan na, ka nɔngɔn na waga fla suma ka taga terebenyanfan na, ka nɔngɔn na waga fla suma ka taga sahiliyanfan na; dugu be to cemance ra. O yɔrɔw le bena ke o ta duguw beganmarayɔrɔw ye.
- ⁶”Dugu wɔrɔ minw ye aw ta karifaduguw ye, mɔgɔfagabaga be se ka bori ka taga dugu minw na ni a kera ko a ma a lawuri a kama, aw ye o duguw di Levi ta mɔgɔw ma, ka dugu binaani ni fla were di o ma.
- ⁷O ra, aw bena dugu minw di Levi ta mɔgɔw ma, o bee lajennin bena ke dugu binaani ni seegi, ani o laminiw.
- ⁸Ni aw be duguw bɔ Izirayelimɔgɔw ta yɔrɔw ra ka o di Levi ta mɔgɔw ma, ni gba min ta duguw ka ca, olugu ta dugu dita be caya; ni gba min ta duguw man ca,

olugu ta dugu dita be dogoya. Gba bee be dugu dow di Levi ta magow ma, ka kapa ni o ta mara ta duguw hakeya ye.”

Karifaduguw

(Sariya 19.1-13; Yosuwe 20.1-9)

⁹Matigi Ala kumana Musa fe tuun, ko:

¹⁰”Kuma Izirayelimogow fe, i y’a fo o ye ko: ‘Ni aw nana Zuriden ba tige ka don Kanaana jamana ra,

¹¹aw bena dugu dow panawoloma, ka o ke aw ta karifaduguw ye; ni mogow do ka mogow faga, k’a sorow a m’a lawuri a kama, o tigi be se ka bori ka taga karifa o dugu do ra.

¹²O duguw be ke aw ta karifaduguw ye, ka mogowfagabaga kisi hakeboba ma, janko o kana mogowfagabaga do faga k’a sorow a ma taga lo kititigejama na korow folo, k’a ta kiti tige.

¹³Aw bena dugu wawow le di ka o ke aw ta karifaduguw ye.

¹⁴Aw ye dugu saba ke karifaduguw ye Zuriden ba ko fe, ka saba ke karifaduguw ye Kanaana jamana ra yan. O duguw le be ke karifaduguw ye.

¹⁵Izirayelimogow, ani lonanw, ani temebaga minw be aw ce ra, nin karifaduguw bena ke olugu bee ta ye. Ni mogow o mogow ka mogow faga k’a sorow a m’a lawuri a kama, o tigi be se bori ka taga dogo o dugu do ra.’ “

Mogowfaga ta sariyaw

¹⁶” ‘Ni mogow do k’a mogowogon bugow ni negemanfen do ye, ni a sara, o tigi ye mogowfagabaga le ye; mogowfagabaga ka kan ka faga.

¹⁷Ni a ka kabakuru le ta k’a mogowogon bugow ni a ye, kabakuru min be se ka mogow faga, ni a sara, o tigi ye mogowfagabaga le ye; mogowfagabaga ka kan ka faga.

¹⁸Ni a ka yiri le ta k’a bugow ni a ye, yiri min be se ka mogow faga, ni a sara, o tigi ye mogowfagabaga le ye; mogowfagabaga ka kan ka faga.

¹⁹Hakeboba ka kan ka o mogowfagabaga faga. Ni a k’a sorow, a y’a faga.

²⁰” ‘Ni mogow do tara koninya fe k’a mogowogon joni, walama ni a ka a lawuri a kama ka a bon ni fen do ye, ni a sara,

²¹walama ni a tara juguya le fe k’a bugow ni a boro ye, ni a sara, bugowrikebaga ka kan ka faga; mogowfagabaga lo. Ni hakeboba k’a sorow, a y’a faga.

²²” ‘Nka ni mogow do girintow barara k’a mogowogon joni, k’a sorow a m’a koninya, walama ni a ka fen do firi ka taga a se a ma, k’a sorow a m’a lawuri a kama,

²³walama ni a m'a mɔɔɔɔɔɔɔ ye, ni a ka kabakuru dɔ firi ka taga a ben a kan, kabakuru min be se ka mɔɔɔ faga, ni a sara, k'a sɔɔ a tun m'a mɔɔɔɔɔɔɔ kɔninya, a fana tun ma kojugu miiri ni a ye,

²⁴kititigejama bɛna kiti tige o mɔɔɔfagabaga ni hakebɔbaga ce ka kɔna ni nin kolatigeninw le ye.

²⁵Kititigejama ka kan ka mɔɔɔfagabaga bɔsi hakebɔbaga boro; a tun borira ka taga karifadugu min na, o b'a lasekɔ o dugu ra. Turu saninman* kera sarakalasebagaw kuntigi min kan k'a bla Ala ta baara kama, mɔɔɔfagabaga be to yi fɔ ka taga se o ta saya ma.

²⁶Nka a borira ka taga dogo karifadugu min na, ni a bɔra o dugu kɔɔ,

²⁷ni hakebɔbaga bɛna ni a ye karifadugu kɔ fe, ni a k'a faga, a te jaraki o fagari kosɔn.

²⁸Sabu mɔɔɔfagabaga ka kan ka to a ta karifadugu kɔɔ fɔ ka taga a to sarakalasebagaw kuntigi ye na sa. Sarakalasebaga sanin kɔ le, a be se ka bɔ ka taga a ta yɔɔ ra.

²⁹" 'Ayiwa, ni aw nana taga sigi yɔɔ o yɔɔ, nin cifɔnin minw latigera, aw ka kan ka o sira le tagama, aw ni aw ta duruja nataw bɛɛ.

³⁰" 'Ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka mɔɔɔ faga, ni mɔɔɔ dɔw sɔɔɔra ka ke o ko seere ye, o mɔɔɔfagabaga ka kan ka faga. Nka aw kana mɔɔɔ si faga mɔɔɔ kelen dɔɔɔn ta seereya kosɔn.

³¹" 'Mɔɔɔfagabaga min ka kan ni fagari ye, aw kana sɔn ka foyi mina janko ka o kunmabɔ; a ka kan ka faga le.

³²" 'Ni mɔɔɔfagabaga dɔ borira ka taga karifadugu dɔ ra, aw kana sɔn ka foyi mina janko k'a to a ye sekɔ ka taga a sigiyɔɔ ra k'a sɔɔ sarakalasebagaw kuntigi ma sa fɔlɔ.

³³" 'Aw be jamana min na, aw kana o jamana lanɔɔ, sabu mɔɔɔfaga be jamana lanɔɔ le. Foyi were te se ka mɔɔɔfaga jurumun kafari jamana kɔɔ, fɔ ka mɔɔɔfagabaga yere le faga.

³⁴Aw bɛna sigi jamana min kɔɔ, ani ne yere bɛna ke o jamana min kɔɔ, aw kana o jamana lanɔɔ; sabu ne Matigi Ala, ne be Izirayelimɔɔɔw ce ra.' "

Jateri 36

Selofadi denmusow ta ko

¹Manase dence Makiri, o dence Galadi, olugu tun ye Yusufu ta durujaw ye; lon dɔ Galadi ta mɔɔɔw ta gbatigiw nana kuma Musa ni Izirayeli jama jamɔɔɔw fe, minw ye Izirayeli gbatigiw ye.

²O ko: “Tuma min na Matigi Ala tun k’a fɔ an matigice Musa ye ko a ye jamana taran Izirayelimɔgɔw ra ka kaɲa ni Ala yere ta yiracogo ye, a tun k’a fɔ an matigice Musa ye ko a ye an balemace Selofadi ta ninyɔrɔ di a denmusow ma.

³Ayiwa, sisan ni o denmuso dɔ nana furu ce dɔ ma, Izirayeli ta gba dɔ were ra, o tuma, yɔrɔ min tun dira a ma, o yɔrɔ bena bɔ an bemaw ta yɔrɔ ra, ka taga fara a ce ta mɔgɔw ta gba ta yɔrɔ kan. Ni o kera, o tuma yɔrɔ min dira an ma, dɔ le be bɔ o yɔrɔ ra.

⁴Ni Izirayelimɔgɔw ta yafarisan nana se, o musow furura gba min na, o ta yɔrɔ bena bɔ an bemaw ta gba ra ka taga fara o cerakaw ta gba ta yɔrɔ kan.”

⁵Ayiwa, Musa ka nin kuma lase Izirayelimɔgɔw ma, ka kaɲa ni Matigi Ala ta kuma ye. A ko: “Jo be Yusufu ta mɔgɔw fe.”

⁶A ko: “Matigi Ala ka min fɔ Selofadi ta denmusow ta ko ra, o ye nin ye; a ko: ‘Ni ce o ce ka o diya, o ye furu o ma, nka o ka kan ka furu o ta gbamɔgɔ dɔ le ma.

⁷Izirayelimɔgɔw ta gba dɔ ta yɔrɔ man kan ka yelema ka taga ke gba dɔ were ta ye. Izirayelimɔgɔw bee signin ka kan ka to o bemaw ta yɔrɔ le ra.

⁸Ni denmuso o denmuso k’a ninyɔrɔ sɔrɔ a bemaw ta gba ra Izirayeli jamana ra, a ka kan ka furu ce dɔ ma o gba kelen le kɔnɔ; ni o kera, Izirayelimɔgɔw bee be to o bemaw ta yɔrɔ ra.

⁹Gba dɔ ta yɔrɔ man kan ka yelema ka taga ke gba dɔ were ta ye. Izirayelimɔgɔw ta gbaw bee ka kan ka to o ta yɔrɔ le ra.’ “

¹⁰Matigi Ala ka kuma min fɔ Musa ye, Selofadi denmusow ka o le ke.

¹¹Mala, ani Tirisa, ani Hogila, ani Milika, ani Nowa, olugu furura o face balemace dence dɔw ma;

¹²o furura Yusufu dence Manase ta mɔgɔ dɔw ma. A kera ten, o ta yɔrɔw tora o face ta gba ra.

¹³Matigi Ala k’a ta kumaw, ani a ta kolatigenin minw fɔ Musa ye ko a ye o fɔ Izirayelimɔgɔw ye, ka o to Mohabu kenegbew ra, Zuriden ba kɔrɔ, Zeriko dugu ja fe, o le ye nin ye.

Sariya

Sariya 1

Musa ka Izirayelimogow hakiri jigi ko temeninw na Kuma damina

¹Musa ka kuma minw fo Izirayelimogow bee ye kongokolon kono, o kumaw le ye nin ye; o ya soro o tun be Zuriden ba terebayanfan na, Zuriden kenegbe ra, yoro min nasinnin be Sufi dugu ma, ani a be Paran, ni Tofeli, ni Laban, ni Haseroti, ni Dizahabu duguw furance ra.

²Ayiwa, ka bo Horebu kuru ra ka taga Kadasi Barineya, Seyiri kuruw sira fe, o ye tere tan ni kelen tagama le ye.

³Izirayelimogow ta tagama san binaaninan na, o san karo tan ni kelennan na, o karo tere folo, Matigi Ala tun ka fen o fen fo Musa ye, ko a ye a fo Izirayelimogow ye, a ka o bee fo o ye.

⁴O kera k'a soro o tun ka se soro Amrikaw ta masace Sihon kan, min tun siginin be Hesibon; o tun ka se soro Basan masace Jgi kan Edereyi; ale tun siginin be Asitaroti.

⁵Ka Izirayelimogow to Zuriden ba terebayanfan na, Mohabu jamana ra, Musa ka nin sariya ta kumaw fo Izirayelimogow ye; a ko:

⁶Matigi Ala, an ta Ala kumana an fe Horebu, ko: "Aw siginin menna nin kuruyorow ra ka ban.

⁷Aw ye wuri ka sira mina, ka taga Amrikaw ta kuruyorow ra; aw ye taga o yoro jamana fanw bee ra, ani Zuriden kenegbeyoro ra, ani kuruw fan na, ani jamana dugumayanfan na, ani woroduguyanfan kongokolon kono, ani kogojida ra, Kanaanakaw ta jamana ra, ani Liban jamana ra, ka taga se fo ba belebele ma, min ye Efirati ba ye .

⁸"Aw ya fe, ne ka o jamana di aw ma; aw ye wuri ka taga o jamana mina; ne karira aw bemaw Ibrahima ni Isiyaka ni Yakuba ye, ko ne bena o jamana le di o ni o ta duruja nataw ma."

Kititigεbagaw

⁹O wagati le ra, ne k'a fo aw ye ko: "Ne kelen te se aw bee koro.

¹⁰Matigi Ala, aw ta Ala ka aw caya; bi aw ka ca i ko sankolo lolow;

¹¹nka Matigi Ala, aw bemaw ta Ala ye aw caya belen, ka aw ke nin jagon waga kelen ye tuun, ka baraka don aw ra, i n'a fo a k'a layiri ta aw ye cogo min na.

¹²Nka ne kelen bena se ka lo ni aw ta segew, ani aw ta kunkow, ani aw ta keremisew bee ye cogo di?

¹³Ne k'a fɔ aw ye ko aw ye mɔgɔ dɔw janawoloma aw ta gbaw ra, minw ye hakiritigiw ye, ani kolɔnbagaw, ani mɔgɔw bɛ minw jate, janko ne ye olugu sigi aw kunna."

¹⁴Aw ka ne jaabi ko ne ka min fɔ, ko o ka ji.

¹⁵O ra, ne ka aw ta jamakuruw ta kuntigiw ta; olugu tun ye mɔgɔ hakiritigiw le ye, ani jama tun bɛ mɔgɔ minw jate kosebɛ. Ne ka olugu sigi aw kunna. Ne ka dɔw sigi mɔgɔ waga kelen kelen kunna, ka dɔw sigi mɔgɔ kɛmɛ kɛmɛ kunna, ka dɔw sigi mɔgɔ bilooru looru kunna, ka dɔw sigi mɔgɔ tan tan kunna, ka olugu sigi aw ta gbaw kunna.

¹⁶O wagati kelen na, ne ka nin ci fɔ aw ta kititigɛbagaw ye; ne ko o ma ko: "Aw ye aw balemaw lamɛn; sɔsɔri minw bɛ wuri aw balemaw ni jɔgɔn cɛ, walama o ni lonan dɔw cɛ, aw ye o kitiw tige ka kapa ni can le ye.

¹⁷Ni aw bɛ kiti tige, aw kana mɔgɔ bɔ mɔgɔ ra. Aw ye bɛɛ lamɛn, mɔgɔba fara a fitini kan. Aw kana siran mɔgɔ si ja, sabu Ala le ye kititigɛbaga ye. Ni ko min gbɛleyara aw ma, aw ye na ni o ye ne fɛ, ne bɛna o lamɛn."

¹⁸O wagati ra, aw tun ka kan ka fɛn o fɛn kɛ, ne ka o bɛɛ fɔ aw ye.

Mɔgɔ minw tagara jamana flɛ dogo ra

¹⁹Ayiwa, an bɔra Horebu kuru yɔrɔ ra minkɛ, an ka nin kongokolonjuguba bɛɛ cɛtige; aw yɛɛ ja k'a ye. An ka Amɔrikaw ta kuru sira le ta, i n'a fɔ Matigi Ala, an ta Ala tun k'a fɔ an ye cogo min na; an tagara se Kadɛsi Barineya.

²⁰Ne k'a fɔ aw ye ko: "Aw sera Amɔrikaw ta kuruyɔrɔw ra, ko Matigi Ala, an ta Ala ka o yɔrɔ di an ma.

²¹Ne k'a fɔ aw ye ko Matigi Ala, aw ta Ala ka nin jamana di aw ma, ko aw ye wuri ka taga jamana mina k'a kɛ aw ta ye, i n'a fɔ Matigi Ala, aw bɛmaw ta Ala k'a fɔ aw ye cogo min na; aw kana siran, aw ja kana tige fana."

²²Ayiwa, aw bɛɛ gbarara ne ra, k'a fɔ ne ye ko: "An ye mɔgɔ dɔw bla an ja, olugu ye taga jamana yaala fɔlɔ, ka na a jafɔ an ye; an ka kan ka tɛmɛ sira min fɛ, ani an bɛna taga se dugu minw ma, o ye o bɛɛ fɔ an ye."

²³Ne k'a ye ko o miiriya ka ji; o ra ne ka cɛ tan ni fla bɔ aw ra, gba bɛɛ ta cɛ kelen kelen, ka olugu ci.

²⁴O mɔgɔw tagara; o tagara kuruyɔrɔw cɛtige, ka taga se fɔ Esikoli kɛnɛgbɛ ra. O ka o yɔrɔ yaala.

²⁵O ka jamana yiriden dɔw tige ka na o yira an na. O nana jamana cogo lakari an ye, ko: "Matigi Ala, an ta Ala ka jamana min di an ma, jamanapuman lo."

Izirayɛlimɔgɔw ma sɔn Ala ta kuma ma

- 26**Nka aw ma sɔn ka taga; o ra, Matigi Ala, aw ta Ala tun ka min fɔ, aw murutira, aw ma sɔn ka o kɛ.
- 27**Aw ka Matigi Ala kɔrɔfɔ aw ta fanibonw kɔnɔ, k'a fɔ ko: "Matigi Ala bɛ anw kɔninyara le, o kosɔn a ka anw labɔ Misiran, ka na anw di Amɔrikaw ma, janko olugu ye anw halaki."
- 28**Aw ko: "An bɛna taga min sisan? An balemaw ka an fari faga pewu, sabu o ko, ko nin jamana mɔgɔw baraka ka bon, o fana ka janjan ni anw ye. O ko a duguw ka bonbon; ko o ka kogo jamijanbaw kɛ ka o lamini, kogo minw janya bɛ i n'a fɔ a bɛ se fɔ sankolo ma. O ko, ko olugu ka hali Anakikadɔw ye."
- 29**Ne k'a fɔ aw ye ko: "Aw ja kana tige, aw kana siran o ja;
- 30**Matigi Ala, aw ta Ala min bɛ aw ja, ale le bɛna o kɛrɛ aw nɔ ra, i n'a fɔ a k'a kɛ aw yɛrɛ ja na cogo min na Misiran;
- 31**kongokolon kɔnɔ fana, aw yɛrɛ k'a ye ko Matigi Ala, aw ta Ala ka aw ta aw ta tagama bɛɛ ra i ko mɔgɔ b'a den ta cogo min na, fɔ ka na aw se nin yɔrɔ ra yan."
- 32**Nka o bɛɛ n'a ta, aw ma la Matigi Ala, aw ta Ala ra,
- 33**k'a sɔrɔ ale yɛrɛ le tun bɛ tagara aw ja sira ra, ka to ka jigiyɔrɔw jini aw ye; su fɛ a tun bɛ kɛ aw ja i ko tasumamana jamijan, tere fɛ a bɛ kɛ i ko sankaba jamijan, janko ka aw ta tɛmɛsira yira aw ra.
- 34**Ayiwa, aw ka o kuma minw fɔ Matigi Ala ma, a ka o bɛɛ mɛn; a dimina ka kari k'a fɔ ko:
- 35**"Ne tun karira ko ne bɛna jamana min di aw bɛmaw ma, nin wagati ta mɔgɔw, nin mɔgɔjuguw si tɛna o jamanapuman ye,
- 36**fɔ Yefune dɛnɛ Kalɛbu; ale kɔni bɛna o jamana ye. A sen lara o jamana min dugukolo kan, ne bɛna o jamana di ale ni a denw ma, sabu a ka Matigi Ala ta sira bɛɛ tagama a cogo ra."
- 37**Ayiwa, Matigi Ala dimina ne fana kɔrɔ aw kosɔn, k'a fɔ ko: "Ele fana tɛna don o jamana ra.
- 38**I ta baaraden Yosuwe, Nuni dɛnɛ, ale le bɛna don o jamana ra. O ra, a ja gbɛleya kɛsɛbɛ, sabu ale le bɛna Izirayelimɔgɔw ladon o jamana ra, k'a kɛ o ta ye.
- 39**Aw tun b'a fɔra ko o bɛna aw mamaden minw mina ka o kɛ jɔnw ye, ani aw ta den minw ma kopuman lɔn ka bɔ kojugu ra bi, olugu le bɛna taga don o jamana ra; ne bɛna jamana di olugu le ma, a bɛna kɛ olugu le ta ye.
- 40**Nka aw kɔni, aw ye sekɔ ka taga kongokolon fan na, Kɔgɔjiwulen sira fɛ."
- 41**Ayiwa, aw ka ne jaabi k'a fɔ ko aw ka Matigi Ala hake ta, ko aw bɛna taga ka taga kɛrɛ kɛ i n'a fɔ Matigi Ala, an ta Ala k'a fɔ an ye cogo min na. Aw ka aw ta

kerekeminanw siri aw yere ra, ka aw ja gbeleya ko aw be taga kuruyorow ra; aw tun b'a miirira ko o ye ko fitini le ye sa.

⁴²Matigi Ala k'a fo ne ye ko: "A fo o ye ko o kana taga o yoro ra ka taga kere ke; ni o te, o juguw bena se soro o kan, sabu ne te ni o ye."

⁴³Ne kumana aw fe, nka aw ma son ka ne lamena. Aw murutira ka ban Matigi Ala ta kuma ma. Aw ka aw kun gbeleya ka taga kuruyorow ra, ko aw be taga o mowow kere.

⁴⁴Ayiwa, Amorika minw be o kuruyorow ra, olugu bora ka na aw kama i ko lidenw, ka na aw gben. O ka se soro aw kan, k'a ta Seyiri, ka na se fo Horama.

⁴⁵Aw sekora ka na kasi Matigi Ala ja koru, nka a ma aw lamena, a m'a toro malu aw kasikan na.

⁴⁶O ra, aw tora Kadasi ka men, ka wagatijan ke yi.

Sariya 2

Izirayelimow yaalara kongokolon kono ka men

¹An sekora, ka taga kongokolon kono tuun, Kogjiwulen sira fe, i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo ne ye cogo min na; an ka Seyiri kuruyorow munumunu ka men.

²Matigi Ala k'a fo ne ye ko:

³"Aw ka wagatijan ke ka ban, aw be nin kuruyorow munumununa. Sisan aw ye taga sahiliyanfan fe.

⁴A fo mowow ye ko o bena taga teme o balemaw ta jamana koru, minw ye Esawu ta mowow ye, minw siginin be Seyiri kuruyorow ra. O bena siran aw ja, nka aw ye aw yere korosi kosebe.

⁵Aw kana o kere, sabu ne tena o ta jamana yoro si di aw ma; hali senlayoro, ne tena a di aw ma o ta jamana ra. Ne ka Seyiri kuruyorow di Esawu le ma, k'a ke a ta ye.

⁶Ni aw ka fen o fen domu o ta jamana ra, aw ka kan ka o sara. Hali aw ta ji minta, aw ka kan ka o san o fe;

⁷sabu Matigi Ala, aw ta Ala ka baraka don aw ra, aw ta koketaw bee ra. A ka aw korosi aw ta tagama bee ra, nin kongokolonba kono. Nin ye a san binaani ye, Matigi Ala be ni aw ye, foyi ma aw dese."

⁸Ayiwa, o ra, an faranna ka an balemaw ta jamana to yorojan, minw ye Esawu ta mowow ye, minw siginin be Seyiri kuruyorow ra; an ka Zuriden kenegbe sira bla, ka Elati dugu ni Esiyon Geberi dugu fana to yorojan, ka munumunu ka taga Mohabu kongokolon sira ta.

⁹Matigi Ala k'a fɔ ne ye ko: "Aw kana taga Mohabukaw ke an juguw ye, ka kere ke ni o ye, sabu tena yɔrɔ si di an ma o ta jamana ra, sabu ne ka Ari jamana di Mohabukaw le ma, minw ye Lutu ta mɔgɔw ye, k'a ke o ta ye."

¹⁰Emitikaw le tun siginin be o yɔrɔ ra fɔɔfɔɔ. Mɔgɔ barakaman dɔw tun lo, o tun ka ca, o fana tun ka janjan i ko Anakikaw.

¹¹Mɔgɔw tun be o jate Refayika dɔw le ye fana, i n'a fɔ Anakikaw; nka Mohabukaw tun be o wele ko Emitikaw.

¹²Hɔrikaw le tun siginin be Seyiri kuruyɔrɔw ra kakɔrɔ. Esawu ta mɔgɔw nana olugu wuri ka bɔ yi, ka o faga, ka sigi o nɔ ra, i n'a fɔ Matigi Ala ka jamana min di Izirayelimɔgɔw ma, olugu fana ka o jamana mɔgɔw wuri cogo min na.

¹³Ayiwa, Matigi Ala k'a fɔ ne ye tuun ko: "Sisan aw ye wuri ka Zeredi kɔ tige." An ka Zeredi kɔ tige.

¹⁴An ka wagati min ke tagama ra ka bɔ Kadesi Barineya ka na se Zeredi kɔ ma, o kera san bisaba ni seegi. Sani o wagati ce, ce minw tun be se ka taga kere ra, olugu bee sara ka bɔ Izirayelimɔgɔw ra, i n'a fɔ Matigi Ala tun karira k'a fɔ cogo min na.

¹⁵Matigi Ala yere wurira o kama, fɔ ka taga o ban Izirayelimɔgɔw ce ra pewu.

¹⁶O kerekewee be nana sa ka ban Izirayelimɔgɔw ce ra tuma min na,

¹⁷Matigi Ala kumana ne fe, k'a fɔ ne ye ko:

¹⁸"Aw bena Mohabukaw ta mara dan teme bi, min ye Ari jamana ye.

¹⁹Aw bena taga se Amɔn ta mɔgɔw ma; nka aw kana taga ben o kan, ka kere ke ni o ye, sabu ne tena yɔrɔ si di aw ma Amɔn ta mɔgɔw ta jamana ra. Ne ka o yɔrɔ di Lutu ta mɔgɔw le ma, k'a ke o ta ye."

²⁰Mɔgɔw tun be o jamana fana jate Refayikaw ta jamana dɔ le ye; Refayika dɔw le tun siginin be o jamana ra kakɔrɔ. Amɔnkaw tun be o wele ko Zamizumikaw.

²¹Mɔgɔ barakaman dɔw tun lo, o tun ka ca, o fana tun ka janjan i ko Anakikaw. Matigi Ala ka o halaki ka bɔ Amɔnkaw na; olugu ka o gben, ka sigi o nɔ ra.

²²Matigi Ala tun ka o kelen le ke Esawu ta mɔgɔw fana ye, minw tun siginin be Seyiri kuruyɔrɔw ra; a ka Hɔrikaw halaki ka bɔ o na. O ka Hɔrikaw gben, ka sigi o nɔ ra, fɔ ka na se bi ma.

²³Avika minw tun siginin be dugumisenw na, ka taga a bla fɔ Gaza, Kafitorikaw le ka olugu fana halaki, ka sigi o nɔ ra. Kafitorikaw tun bɔra Kafitori jamana le ra.

Izirayeli ka Hesibɔn masace Sihɔn kere

²⁴O kɔ, Matigi Ala k'a fɔ an ye ko: "Aw ye wuri ka taga Arinɔn kɔ tige; a fe, ne be Amɔrikace Sihɔn, Hesibɔn masace ni a ta jamana di aw ma. Aw ye taga o kere, ka o ta jamana ta.

²⁵K'a damina bi yere ra, ne bena jatige ni siranya bla dunuƙa siyaw bee ra aw koson. Ni o ka aw ko men daron, o be yereyere, fo ka o konƙo gban aw koson."

²⁶Ayiwa, ka an to Kedemoti kongokolon konƙo, ne ka ciraden daw ci ka taga Hesibon masace Sihon fe ni herakuma ye, ka taga a fo a ye ko:

²⁷"Sabari k'a to an ye teme i ta jamana fe. An bena teren ka teme masace ta sirabajuru kelen le fe; an tena jenge ka taga an kininboro fe, walama an numanboro fe.

²⁸An bena domuni min ke aw ta jamana ra, aw ye o fiyeere an ma wari ra; hali an bena ji min min, aw ye o fana fiyeere an ma wari ra; janko i y'a to an ye tagama ka teme i ta jamana fe daron.

²⁹Esawu ta mago minw siginin be Seyiri, ani Mohabuka minw be Ari, olugu ka o le ke an ye. Aw fana ye o ke an ye, k'a to an ye taga Zuriden ba tige ka don an ta jamana ra, Matigi Ala, an ta Ala ka o jamana min di an ma."

³⁰Nka Hesibon masace Sihon banna, a ma son an ye teme a ta jamana fe, sabu Matigi Ala, aw ta Ala tun ka o miiriyajuguw don a hakiri ra, k'a jusukun gbeleya, janko k'a don aw boro; a fana nana ke o cogo le ra.

³¹Matigi Ala tun k'a fo ne ye ko: "A fe, k'a ta sisan, ne be masace Sihon ni a ta jamana di aw ma."

³²Ayiwa, masace Sihon bora ni a ta magow bee ye ka na an kama, ko a bena an kere Yahasi yoro ra.

³³Matigi Ala, an ta Ala k'a don an boro. An ka ale ni a dencew, ni a ta magow bee halaki.

³⁴An k'a ta duguw bee mina, ka o bee halaki; ka cew, ani musow, ani denfitiniw bee faga, hali mago kelen ma bosi.

³⁵Beganw, ani naforo minw sorora o duguw konƙo, an ka o le ta ka o ke an yere ta ye.

³⁶K'a ta Aroweri, dugu min be Arinon koda ra, ani min be kurufurance ra, ka taga a bla fo Galadi jamana ra, dugu si magow ta baraka ma bonya an ma. Matigi Ala, an ta Ala ka o duguw bee don an boro.

³⁷Nka an ma son ka se Amankaw ta yoro si ma; ani yoro minw ye Yabaki koda yorow ra, ani dugu minw be kuruyorow ra, Matigi Ala, an ta Ala tun k'a fo an ye ko an kana se o yoro minw ma.

Sariya 3

Masace Ogi ta ko

- ¹O kɔ, an faranna, ka Basan jamana sira ta. Basan jamana ta masace Ɖgi bɔra ka na an kunben ni a ta kerekejama bee ye, ko a be an kere, ka an to Edereyi.
- ²Matigi Ala k'a fo ne ye ko: "I kana siran a ja, sabu ne bena a don i boro, ani a ta kerekejama bee, ani a ta jamana; i bena a ke i n'a fo i ka Amɔrikaw ta masace Sihon ke cogo min na, min tun siginin be Hesibon."
- ³Ayiwa, a kera ten, Matigi Ala, an ta Ala ka Basan masace Ɖgi fana don an boro, a ni a ta kerekejama bee. An ka o bee halaki, an ma hali mɔgo kelen panaman to.
- ⁴O wagati ra, an ka o ta duguw bee mina. O ta dugu biwɔɔɔ minw tun be Arigobu mara ra, Basan jamana ra, min ye masace Ɖgi ta mara ye. O duguw kelen ma to ni an ma min mina.
- ⁵A duguw bee tun ye dugu barakamanw le ye. O tun ka o lamini ni kogojanw ye; kon minw b'a dondaw ra, olugu tun be dasogo ni negeberew le ye. Dugumisen caman fana tun be yi, minw tun ma lamini ni kogo ye.
- ⁶An ka o bee halaki ka ban pewu, i n'a fo an ka Hesibon masace Sihon ta ke cogo min na. An ka duguw bee halaki pewu, ani a dugumogow bee: cew, ani musow, ani denfitiniw bee.
- ⁷Nka an ka dugu beganw ni a naforow ta ka o ke an yere ta ye.
- ⁸A kera ten le, o wagati ra, an ka Zuriden ba terebɔyanfan jamana mina Amɔrikaw ta masace fla ra, k'a ta Arinon ko ra, ka taga a bla fo Herimon kuru ra.
- ⁹Sidonkaw be Herimon kuru wele ko Siriyon; Amɔrikaw b'a wele ko Seniri.
- ¹⁰An ka o kenegbeyɔɔ duguw bee mina, ani Galadi mara bee, ani Basan jamana bee, ka taga a bla Salika ni Edereyi. O duguw bee tun ye masace Ɖgi ta mara le ye, Basan jamana ra.
- ¹¹Basan masace Ɖgi kelen le tun tora Refayikaw ta siya ra. A ta lanan tun lalagara ni negɛ le ye. A janya tun ye nɔngon ja kɔnɔnton ye, k'a bonya ke nɔngon ja naani ye, ka kapa ni mɔgow ta jatecogo ye. Hali bi o lanan be sɔɔ Amonkaw ta duguba kɔɔ, min ye Raba dugu ye.

Zuriden terebɔyanfan jamana tarancogo

- ¹²Ayiwa, an ka o jamana mina o cogo le ra o wagati ra. Yɔɔ min be Aroweri sahiliyanfan na, Arinon kɔda ra, ne ka o yɔɔ di Ruben ta mɔgow ni Gadi ta mɔgow ma, ka Galadi kuruyɔɔw tarance ni a duguw fana di o ma.
- ¹³Galadi mara to, ani Basan mara, min tun ye masace Ɖgi ta mara ye, ne ka o di Manase ta gba tarance mɔgow ma. Fɔɔfɔɔ, Arigobu mara min bee be Basan jamana ra, o fana tun be jate Refayikaw ta yɔɔ do le ye.

¹⁴Manase dence min tɔgɔ tun ye ko Yahiri, ale ka Arigɔbu mara bɛɛ mina, ka taga se fɔ Gesurikaw ni Mahakakaw ta jamana dan na. A k'a yere tɔgɔ la o duguw ra, Basan mara ra. O kosɔn hali bi o duguw bɛ wele ko Yahiri ta duguw .

¹⁵Ayiwa, ne ka Galadi mara di Manase dence Makiri ma.

¹⁶Nka ne ka Galadi mara yɔrɔ dɔ le di Ruben ta mɔgɔw ni Gadi ta mɔgɔw ma. O yɔrɔ bɛ taga se fɔ Arinɔn kɔ kenegbe ma; o kɔ le ye a dan ye. A bɛ taga se fana fɔ Yabɔki kɔ ma; o ye a ni Amɔnkaw ta jamana dan ye.

¹⁷A terebenyanfan na, a dan ye Zuriden kenegbe ye, k'a ta Kinereti ba ra, ka taga a bla Zuriden kenegbe ta kɔgɔji ma, min ye Kɔgɔji sanin ye, Pisiga kuru kɔrɔ.

¹⁸O wagati ra, ne k'a fɔ o ye ko: “Matigi Ala, aw ta Ala ka nin jamana di aw ma k'a ke aw ta ye. O ra, aw minw bɛɛ ye kerekedenw ye, aw ye ba tige ka bla aw balemaw Izirayelimɔgɔ tɔw na ni aw ta kerekeminanw ye.

¹⁹Aw ta musow ni aw ta denw, ani began caman minw bɛ aw fɛ, olugu dɔrɔn le bɛ to aw ta duguw ra yan, ne ka dugu minw di aw ma. Ne k'a lɔn ko began caman bɛ aw fɛ.

²⁰Aw ye taga aw balemaw demɛ, fɔ Matigi Ala ye na laganfiya di olugu fana ma, i n'a fɔ a k'a di aw ma cogo min na, janko Matigi Ala, aw ta Ala ka jamana min di o ma Zuriden ba fan dɔ fɛ, olugu fana ye o sɔrɔ. O kɔ, ne ka yɔrɔ min di aw ma yan, aw bɛɛ bɛ sekɔ ka na sigi o yɔrɔ ra.”

²¹O wagati ra, ne k'a fɔ Yosuwe ye ko: “Matigi Ala, aw ta Ala ka min ke nin masace fla ra, i yere na ka o bɛɛ ye. Ayiwa, aw bɛ tagara yɔrɔ min na, ba kɔ fɛ, Matigi Ala bɛna o jɔgɔn le ke o yɔrɔw masacew bɛɛ ra fana.

²²Aw kana siran o na, sabu Matigi Ala, aw ta Ala yere le bɛna o kere aw ye.”

Ala ma sɔn Musa ye don Kanaana jamana ra

²³O wagati ra, ne ka Matigi Ala daari k'a gbɛleya; ne ko:

²⁴“E! Dunupatigi Ala, i ka i ta bonyaba ni i ta sebayaba yira i ta jɔnce ra, min ye ne ye; sabu ala juman wɛrɛ le bɛ sankolo kɔnɔ, walama dugukolo kan, min bɛ se ka ele ta kewalew ni i ta kabakobaw jɔgɔn ke?”

²⁵Sabari k'a to ne ye ba tige, ka taga nin jamanapuman ye, Zuriden ba kɔ fɛ, nin kuruyɔrɔ ceɓumanw, ani Liban jamana.”

²⁶Nka Matigi Ala dimina ne kɔrɔ aw kosɔn; a ma sɔn ka ne lamɛn. A ko: “Nin kuma dabla ten, i kana foyi fɔ ne ye nin ko ra tuun.

²⁷Yɛlɛn Pisiga kuru kunna, i ye fleri ke terebenyanfan na, ani sahiliyanfan na, ani woroduguyanfan na, ani tereɔyanfan na; jamana flɛ dɔrɔn ni i na ye, sabu i tena nin Zuriden ba tige ka se yi.

²⁸Yosuwe ka kan ka ko minw ke, o fo a ye, k'a ja gbeleya, ka baraka don a ra, sabu i bena to kuru kan ka nin jamana min ye i ja ra, Yosuwe le bena bla Izirayelimogwa ja, ka ba tige ni o ye, ka taga o ladon o jamana ra."

²⁹Ayiwa, o cogo ra, an tora kurufurance ra yi, Beti Pehori kere fe.

Sariya 4

Ala ta sariya siratagama

¹Ayiwa, Izirayelimogwa, sisan ne bena aw karan sariyaw ni ci minw na, aw ye o lamena, k'a sira tagama, janko aw ye panamanya, ani janko Matigi Ala, aw bemaw ta Ala ka jamana min di aw ma, aw ye don o jamana ra k'a ke aw ta ye.

²Ne be sariya minw fo aw ye, aw man kan ka foyi fara o kan, aw fana man kan ka foyi bo o ra; nka aw ye Matigi Ala, aw ta Ala ta sariyaw bee sira tagama, i n'a fo ne ka aw karan a ra cogo min na.

³Matigi Ala ka min ke Baali Pehori ta ko wagati ra, aw yere ja ka o ye. Minw bee tun tagara Baali Pehori ta jo bato, Matigi Ala, aw ta Ala ka olugu bee halaki ka bo aw ce ra.

⁴Nka aw minw tora Matigi Ala, aw ta Ala ta sira kan, aw bee panaman lo bi.

⁵A fe, ne ka aw karan sariyaw ni ciw ra, i n'a fo Matigi Ala, ne ta Ala k'a fo ne ye cogo min na, janko aw bena taga jamana min mina, aw ye o sariyaw sira tagama o jamana koro.

⁶Aw ye o sariyaw sira tagama ka ja kosebe; o le bena aw ke hakiritigiw ani kolonbagaw ye siya tow ja koro. Ni olugu nana o sariyaw bee ko men, o bena a fo ko: "Nin siyaba ye hakiritigibaw, ani kolonbagabaw yere le ye."

⁷Can ra, siyaba juman were le be yi, ko o ta ala be o koro, i n'a fo Matigi Ala, anw ta Ala be an koro cogo min na, ani tuma o tuma ni an b'a daari a be an lamena?

⁸Siyaba juman were le be yi tuun, ko Ala ta cifoninw, ani a ta kolatigenin terreninw be o boro, i n'a fo ne be nin sariya minw bee yirara aw ra bi?

⁹Aw koni ye aw yere korosi le kosebe, ka aw tagamacogo lon janko aw ja ka ko minw ye, aw kana jina o kow ko aw si bee ra, ani o kow kana bo aw jusu ra; aw ye aw denw karan a ra, ka aw mamadenw fana karan a ra.

¹⁰Lon min na aw nana lo Matigi Ala, aw ta Ala ja koro Horebu kuru koro, aw ye aw hakiri to o lon na; o lon na Matigi Ala k'a fo ne ye ko: "Jama lajen ne koro, o ye ne ta kumaw lamena, janko o ye ne nasiran degi, ka to ka siran ne ja o si bee ra, ani janko o ye o ta denw karan o kumaw ra."

¹¹Aw gbarara ka na lo kuru koro. Kuru bee tun ye tasuma ye; tasumamana tun be yelenna fo sankolo ra; sankaba finmanw ni dibikuruba tun be yi.

¹²Matigi Ala kan bɔra tasuma ra ka kuma aw fe. Aw k'a kumakan men, nka aw ma foyi ye. Aw tun b'a kumakan dɔrɔn le menna.

¹³A k'a ta jɛnɔɔɔɔnya* yira aw ra, ko aw y'a sira tagama, o min ye kumakan tan ye. A ka o sebe kabakuru walaka fla kan ka o di aw ma.

¹⁴O kɔ, Matigi Ala k'a fɔ ne ye o wagati ra, ko ne ye aw karan a ta sariyaw ni a ta ciw ra, janko aw bɛna Zuriden ba tige ka taga jamana min mina, aw ye o sariyaw ni o ciw sira tagama o jamana ra.

Izirayɛlimɔɔɔw man kan ka jow sɔn

¹⁵Lon min na Matigi Ala kan bɔra tasuma ra ka kuma aw fe Horebu kuru yɔrɔ ra, aw tun ma foyi si le ye. O kosɔn aw ye aw yere kɔrɔsi kosebe,

¹⁶janko aw kana na aw yere bla kojugu ra, ka batofen werew lalaga aw yere ye, ka fen dɔ bisigiya lalaga ka o bato; ce bisigiya, walama muso bisigiya,

¹⁷walama began bisigiya, walama kɔnɔ minw be wuri san fe, o bisigiya,

¹⁸walama fenpanaman minw be fofo dugukolo kan, walama jɛge minw be ji ra.

¹⁹Ni aw ka aw na kɔrɔta san fe, ka tere fle, walama ka karo ni lolow fle, ni aw ka sankolokɔnɔfenw fle, aw kana a to siya tɔw ye aw nege, k'a to aw ye aw yere majigi o fenw kɔrɔ, ka o bato. Matigi Ala, aw ta Ala, ka o fenw batori to dunupa siya tɔw le boro.

²⁰Nka aw kɔni, Matigi Ala ka aw ta ka aw labɔ Misiran tɔrɔjuguba ra, k'a ke i n'a fɔ a ka aw labɔ negeɗibiba tasumaman kɔnɔ, janko aw ye ke ale yere ta siya ye, i n'a fɔ aw be cogo min na bi.

²¹Ayiwa, Matigi Ala dimina ne kɔrɔ aw kosɔn; a karira ko ale Matigi Ala, aw ta Ala, ale bɛna jamana min di aw ma k'a ke aw ta ye, ko ne tena Zuriden ba tige ka taga don o jamanaruman na.

²²Ne bɛna sa nin jamana le ra yan, ne tena Zuriden ba tige; nka aw bɛna ba tige ka taga don o jamanaruman na.

²³O ra, aw ye aw yere kɔrɔsi janko Matigi Ala, aw ta Ala ka jɛnɔɔɔɔnya* min don ni aw ye, aw kana na pina o kɔ, ani aw kana fen dɔ ja lese, ka fen dɔ bisigiya lalaga ka o bato, k'a sɔrɔ Matigi Ala, aw ta Ala ko aw man kan ka o fen bato;

²⁴sabu Matigi Ala, aw ta Ala be i ko tasuma farimanba; a t'a fe aw ye ale ni batofen were kanu ɔɔɔn fe fiyewu.

²⁵Ni aw nana denw sɔrɔ, ka mamadenw fana sɔrɔ, ni aw nana sigi ka meen jamana kɔnɔ, ni aw ka aw yere lanɔɔɔ, ka fen dɔ ja lese, ka fen dɔ bisigiya lalaga ka o bato, ka kojugu ke Matigi Ala, aw ta Ala na kɔrɔ, k'a jusu bɔ,

²⁶o tuma, ne be sankolo ni dugukolo ke ne seere ye bi aw kama, ko aw bena taga o jamana min mina Zuriden ba ko fe, ko aw bena halaki joona ka bo o jamana ra; aw tena sijan sorɔ yi, sabu aw bena halaki ka ban le pewu.

²⁷Matigi Ala bena aw janjan ka taga siya tow ce ra; a bena aw lataga o siya minw ce ra, aw to bena taga to mago dama dama dorɔn o siyaw ce ra yi.

²⁸Ka aw to o yorɔ ra, aw bena batofen dow bato, magow yere boro ka batofen minw lalaga; batofen yiriramanw, ani a kabakururamanw, o batofen minw te yeri ke, o te menni ke, o te domuni ke, o te kasa men.

²⁹Ka aw to o yorow le ra fana, aw bena ke Matigi Ala, aw ta Ala ta jenrogonya pini ye; aw fana bena a sorɔ, ni aw k'a ta jenrogonya pini ni aw jusukun bee ye, ani aw nin bee.

³⁰Ka aw to o pani na, ka nin torow bee to aw kan, aw bena seko o bee ko fe ka na Matigi Ala, aw ta Ala ma, ka na a ta kuma lamen;

³¹sabu Matigi Ala, aw ta Ala ye Ala le ye, min be hina. A tena aw to aw kelen na, a fana tena aw halaki. A karira ka jenrogonya min don ni aw bemaw ye, a tena jina o jenrogonya ko fana.

Matigi Ala kelenpe le ye Ala ye

³²Ayiwa, aw ye magow jininka wogatijan temeninw ta kow ra, wagati min aw yere tun ma woro folo; lon min na Ala ka adamaden dan k'a bla dugukolo kan, k'a ta o lon na fo ka na se bi ma, aw ye jininkari ke o kow ra, k'a ta dununa kun do ra ka taga a bla a kun do ra. Yala nin koba rogɔn kera ka ye wa? Yala mago ka nin ko rogɔn men folo wa?

³³Yala siya do be yi min ta magow ka Ala yere kumakan men ka bo tasuma ce ma, k'a ke i n'a fo Ala kumana aw fe cogo min na, ni o magow ma sa wa?

³⁴Yala ala do wurira ka ye ko a be siya do ke a yere ta ye, ka o siya ta ka bo siya do were ce ra, i n'a fo Matigi Ala, aw ta Ala ka ko minw bee ke aw ye Misiran jamana ra aw yere na na wa? A ka torobaw ben magow kan, ka tagamasiyenbaw ke, ka kabakow ke, ka magow kere, k'a ta sebagainya ni a ta fanga yira, ka siranyakobaw ke.

³⁵Ala ka o kow bee ke k'a yira aw ra, janko aw y'a lon ko Matigi Ala le ye Ala ye, ko Ala were te yi ale ko.

³⁶A k'a kan bo sankolo ra ka kuma aw fe, janko ka aw karan a ta sira ra. A k'a ta tasumaba lajigi k'a yira aw ra; aw k'a ta kuma men ka bo tasuma ce ra.

³⁷A ka aw bemaw kanu minke, ka na o ta denw fana panawoloma olugu ko fe, ka o ke a yere ta ye, o le koson ale yere ka aw labo Misiran, ni a ta sebagainya ye.

³⁸Siya dɔw tun be yi, minw tun ka ca ni aw ye, o fanga fana tun ka bon ni aw ta ye; nka a ka olugu gben ka bɔ aw ja, ka aw ladon o ta jamana ra, ka o jamana ke aw ta ye, i n'a fɔ a be cogo min na bi.

³⁹O ra, aw ka kan k'a lon bi, ka aw hakiri to a ra ko Matigi Ala kelenpe le ye Ala ye, sankolo kɔnɔ, ani dugukolo kan, ko dɔ were te yi ale kɔ.

⁴⁰Ne be a ta sariyaw ani a ta ci minw fɔra aw ye bi, aw ye o sira tagama, janko aw ye hera sɔrɔ, aw ni aw ta den minw bena na aw kɔ fe; janko Matigi Ala, aw ta Ala bena jamana min di aw ma k'a ke aw ta ye wagati bee, aw ye sijan sɔrɔ o jamana ra.

Mɔgɔfagabagaw ta karifaduguw

⁴¹Ayiwa, Musa ka dugu saba panawoloma Zuriden ba terebɔyanfan na,

⁴²janko o ye ke mɔgɔfagabagaw ta karifaduguw ye; janko ni mɔgɔ dɔ k'a mɔgɔɔgɔn faga, k'a sɔrɔ a m'a lawuri a kama, ni a fana tun te a jugu ye kakɔrɔ, o tigi ye se ka bori ka taga dogo o dugu dɔ ra k'a nin kisi.

⁴³Beseri tun ye o dugu dɔ ye; a be kongokolon kɔnɔ, kenegbe yɔrɔ ra, Ruben ta mɔgɔw ta mara ra. Ramoti fana tun ye o dugu dɔ ye; a be Galadi mara ra, Gadi ta mɔgɔw ta mara ra. Golan fana tun ye o dugu dɔ ye; ale be Basan jamana ra, Manase ta mɔgɔw ta mara ra.

Izirayeli ka kan ka Ala kelenpe bato Kuma damina

⁴⁴Musa ka sariya min yira Izirayelimɔgɔw ra, o sariya le ye nin ye.

⁴⁵A ka Ala ta jɛnɔgɔnya* ta sariyaw, ani Ala ta cifɔninw, ani Ala ta kolatigenin minw fɔ o ye o bɔnin kɔ Misiran, olugu le ye nin ye.

⁴⁶O kera k'a sɔrɔ o tun be Zuriden ba fan dɔ kan, kuruw furance ra, ka pasin Beti Pehɔri yɔrɔ ma, Amɔrikaw ta masace Sihon ta jamana ra; ale le tun siginin be Hesibon. Musa ni Izirayelimɔgɔw ka se sɔrɔ o masace kan, o bɔnin kɔ Misiran.

⁴⁷O k'a ta jamana mina, ani Basan masace ɔgi ta jamana. O masace fla minw tun ye Amɔrikaw ta masacew ye, olugu tun be Zuriden ba terebɔyanfan le fe.

⁴⁸O ta jamana tun be damina fɔ Aroweri, Arinon kɔda ra, ka taga se fɔ Sihon kuru ma, min ye Herimɔn kuru ye.

⁴⁹Zuriden kenegbe terebɔyanfan bee tun b'a ra fana, ka taga se fɔ Kɔgɔji sanin ma, Pisiga kuru kɔrɔ.

Sariya 5

Ala ta kumakan tan

- ¹Musa ka Izirayelimɔɔw bɛɛ wele, k'a fɔ o ye ko: Izirayelimɔɔw aw ye lamenni ke! Ne bɛ sariyaw, ani ci minw fɔra aw ye bi, aw ye o lamɛn. Aw y'a karan, k'a sira tagama ka na kosebɛ.
- ²An Matigi Ala ka jɛnɔɔɔnya don ni an ye Horebu kuru kan.
- ³A ma o jɛnɔɔɔnya* don ni an bɛmaw le ye; an minw bɛɛ panaman bɛ yan bi, a ka o jɛnɔɔɔnya* don ni anw le ye.
- ⁴Matigi Ala kumakan bɔra tasuma cɛ ma kuru kunna; ale yɛɛ da kumana aw fɛ.
- ⁵Ne lɔra aw ni Matigi Ala cɛ, ka Matigi Ala ta kuma lase aw ma, sabu aw tun bɛ siranna tasuma na; o ra aw ma sɔn ka yɛlɛn kuru kan. Matigi Ala ko:
- ⁶"Ne le ye Matigi Ala, i ta Ala ye, min ka i labɔ Misiran jamana ra, jɔnyaso ra.
- ⁷"I kana batofɛn wɛɛ si bato ne kɔ.
- ⁸"I kana ja si lɛɛ i yɛɛ ye k'a bato. Fɛn minw bɛ sankolo ra o, minw bɛ dugukolo kan o, minw bɛ dugukolo jukɔɔ ji ra o, i kana o dɔ si bisigiya lalaga ka o bato.
- ⁹I kana i kinbiri gban o fɛnw si kɔɔ, ka o bato. Sabu ne min ye Matigi i ta Ala ye, ne t'a fɛ i ye ne ni batofɛn wɛɛ kanu jɔɔɔn fɛ fiyewu. Mɔɔɔ minw bɛ o terenbariyakow ke, ne bɛna o hake bɔ o tigiw ra, k'a bɔ o ta denw na, k'a bɔ o ta denw ta denw na fana, fɔ ka taga se o ta duruja sabanan, ni a naaninan ma, sabu o bɛ ne kɔninya le.
- ¹⁰Nka mɔɔɔ minw bɛ ne kanu, ka ne ta sariyaw sira tagama, ne bɛ kopuman ke olugu ye, k'a ke o ta denw ye, ani o ta denw ta denw, fɔ ka taga se o ta duruja waga kelennan ma.
- ¹¹"I kana Matigi Ala, i ta Ala tɔɔɔ fɔ gbansan, sabu mɔɔɔ o mɔɔɔ bɛ Matigi Ala tɔɔɔ fɔ gbansan, Matigi Ala tena o tigi jarakibari to.
- ¹²"I ka kan ka Nenɛkirilon sariya sira tagama, k'a ke lon saninman ye, i n'a fɔ Matigi Ala, i ta Ala tun k'a fɔ i ye cogo min na kakɔɔ.
- ¹³I ye baara ke tere wɔɔɔ, ka i ta kokɛtaw bɛɛ ke.
- ¹⁴Nka lɔɔɔkun tere wolonflanan, o ye Matigi Ala, i ta Ala ta Nenɛkirilon le ye. I kana baara si ke o lon na; i yɛɛ o, i dence o, i denmuso o, i ta jɔnce o, i ta jɔnmuso o, i ta misi o, i ta fali o, i ta began min o min; hali lonan min bɛ i fɛ so kɔɔ, o si kana baara ke o lon na; janko i ta jɔncew ni i ta jɔnmusow ye nenɛkiri i n'a fɔ ele yɛɛ.
- ¹⁵I hakiri to a ra ko i tun bɛ jɔnya le ra Misiran jamana ra; Matigi Ala le ka i bɔ o jɔnya ra ni a ta sebgaya ni a ta fanga ye. O le kosɔn Matigi Ala, i ta Ala k'a fɔ i ye ko i ye Nenɛkirilon bla, i kana baara ke.

16”I fa ni i ba bonya, i n’a fɔ Matigi Ala, i ta Ala k’a fɔ i ye cogo min na kakɔɔ, janko Matigi Ala, i ta Ala bena jamana min di i ma, i ye sijan sɔɔ, ka hera sɔɔ o jamana kɔɔ.

17”I kana mɔɔ faga.

18”I kana jɛɛya kɛ.

19”I kana sonyari kɛ.

20”I kana faninya fɔ k’a la i mɔɔɔɔɔɔ na.

21”I kana ɲabɔ i mɔɔɔɔɔɔɔɔ ta muso fɛ. I kana ɲabɔ i mɔɔɔɔɔɔɔɔ ta so fɛ, walama a ta foro, walama a ta jɔɔɔɔ, walama a ta jɔɔɔmuso, walama a ta misi, walama a ta fali; i kana ɲabɔ i mɔɔɔɔɔɔɔɔ ta fɛn si fɛ.”

22Matigi Ala ka o ciw le fɔ ni kanba ye kuru kan, tasuma ɔɔ ma, sankabaw ni dibiba ɔɔ ma; a ka o fɔ aw ta jama bɛɛ lajennin ye, a ma foyi wɛɛ fara o kan. A ka o sɛbɛ kabakuru walaka fla kan k’a di ne ma.

23Aw ka o kumakan mɛn dibi ra, k’a ye fana ko kuru bɛɛ ye tasuma ye minke, aw ta jamakuruw ta kuntigiw, ani aw ta ɔɔɔɔɔɔɔɔ gbarara ne ra.

24O ko: “A fɛ, Matigi Ala, an ta Ala k’a ta nɔɔɔɔ ni a ta bonya yira an na; an k’a kumakan mɛn tasuma ɔɔ ma. Bi le an k’a ye ko Ala kumana adamaden dɔw fɛ, ko o ma sa.

25O bɛɛ n’a ta, ni anw tora yan, an bɛna sa; sabu nin tasumaba bɛna an faga. Ni an ka kɛ Matigi Ala, an ta Ala kumakan mɛn ye nin cogo ra, an bɛna sa.

26Adamaden juman le ka Ala ɲanaman kumakan mɛn ka bɔ tasuma ɔɔ ma i ko anw, ni a ma sa?

27O ra, ele ye gbara kuru ra; Matigi Ala bɛna fɛn o fɛn fɔ, i ye o bɛɛ lamɛn; ni a ka fɛn o fɛn fɔ i ye, i ye na o lase an ma, an bɛna a lamɛn; ni a ka min fɔ, an bɛna o ke fana.”

28Ayiwa, aw ka kuma min fɔ ne ye, Matigi Ala ka o mɛn. A k’a fɔ ne ye ko: “Nin mɔɔɔw ka kuma min fɔ i ye, ne ka o mɛn. O ka min o min fɔ, o bɛɛ ka ɲi.

29E! Ni a kera ko o miiriya kelen le tun bɛ o jusu ra tuma bɛɛ, ni o tun bɛ siran ne ɲa, ka ne ta ciw bɛɛ sira tagama, o tuma o ni o denw tun bɛna to hera le ra wagati bɛɛ.

30”Taga a fɔ o ye ko o ye sekɔ ka taga o ta fanibonw kɔɔɔ.

31Nka ele ye to ni ne ye yan; ne bɛna ne ta kumaw ani ne ta sariyaw ani ne ta kolatigeninw fɔ i ye, i bɛ taga o karan o ra, janko ne bɛna jamana min di o ma k’a kɛ o ta ye o ye taga o sariyaw sira tagama o jamana ra.”

³²A laban Musa ko: “Matigi Ala, aw ta Ala ka ko minw fɔ aw ye, aw ye o bɛɛ kɛ ka ɲa a cogo ra. Aw kana jenge ka bɔ o sira kan ka taga aw kininboro fɛ walama ka taga aw numanboro fɛ.

³³Matigi Ala, aw ta Ala ka sira min yira aw ra, aw ye o sira bɛɛ le tagama, janko aw bena taga jamana min ta, aw ye si sɔɔ o jamana ra, ka hera ni sijan sɔɔ.”

Sariya 6

Izirayelimɔgɔw ka kan ka Matigi Ala kanu

¹Ayiwa, Matigi Ala, aw ta Ala ka kumaw, ani kolatigeninw, ani sariya minw fɔ, ko ne ye aw karan o ra, o le ye nin ye. A ko aw bena taga jamana min ta, aw ye o sariyaw sira tagama o jamana ra,

²janko aw ni aw denw, ani aw mamaden minw bena na aw kɔ, aw bɛɛ ye siran Matigi Ala, aw ta Ala ɲa, aw si bɛɛ ra; ne ka Ala ta kumaw ni a ta ci minw fɔ aw ye, aw ye o bɛɛ sira tagama, janko aw ye sijan sɔɔ.

³O ra, aw Izirayelimɔgɔw, aw ye lamenni kɛ! Aw ye jija ka Ala kan mɛn ka ɲa kosebɛ, janko aw ye hera sɔɔ, ka caya kosebɛ aw ta jamana ra, nɔnɔ ni li bɛ woyo o jamana min na, i n’a fɔ Matigi Ala, aw bɛmaw ta Ala k’a layiri ta aw ye cogo min na.

⁴Aw Izirayelimɔgɔw, aw ye lamenni kɛ! An Matigi Ala le ye Matigi kelenpe ye.

⁵I ka kan ka Matigi Ala, i ta Ala kanu ni i jusukun bɛɛ ye, ani i nin bɛɛ, ani i baraka bɛɛ.

⁶Ne bɛ nin kuma minw fɔ aw ye bi, aw ka kan ka o to aw jusukun na.

⁷Aw ye aw denw karan a ra ka ɲa. Ni aw bɛ aw ta so, walama ni aw bɛ taga tagama ra, aw latɔ, ani aw wuritɔ, o kumaw ye kɛ aw da ra tuma bɛɛ.

⁸Aw y’a siri aw boro ra i ko tagamasiyɛn, k’a siri aw tenw na fana;

⁹aw y’a sɛbɛ aw ta bon donda yiriw kan, ani aw ta dugu donda* konw kan.

¹⁰Matigi Ala, aw ta Ala karira ko a bena jamana min di aw bɛmaw Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ma, a bena taga aw ladon o jamana ra; aw bena duguba ɲumanmanw sɔɔ, aw boro ma dugu minw lɔ,

¹¹ka bonw sɔɔ, bon minw fara fɛɲuman suguya bɛɛ ra, k’a sɔɔ aw le ma o fɛnw bla o kɔnɔ; aw bena kɔlɔnw sɔɔ, aw ma kɔlɔn minw sogi; aw bena rɛzɛnforow ni oliviyesunw sɔɔ, aw ma minw sɛnɛ.

¹²O kosɔn, ni aw nana domuni kɛ ka fa tuma min na, aw kana a to aw ye ɲina Matigi Ala kɔ, ale min ka aw labɔ Misiran jamana ra, jɔɲyaso ra.

¹³Aw ye siran Matigi Ala, aw ta Ala ɲa, ka baara kɛ ale kelenpe ye; aw ye kari ni ale tɔgɔ le ye.

- ¹⁴Siya tɔ minw bɛ aw kɛrɛ fɛ, aw kana tugu olugu ta batofɛnw kɔ ka o bato.
- ¹⁵Sabu Matigi Ala, aw ta Ala bɛ aw cɛ ra; a t'a fɛ aw ye ale ni batofɛn wɛrɛ kanu ɲɔgɔn fɛ. Ni aw ka o kɛ, a bɛna dimi aw kɔrɔ, fɔ ka aw halaki ka bɔ dugukolo kan.
- ¹⁶Aw man kan k'a fɔ ko aw bɛ Matigi Ala, aw ta Ala kɔrɔbɔ, i n'a fɔ aw tun k'a kɛ cogo min na Masa ta yɔrɔ ra.
- ¹⁷Nka Matigi Ala, aw ta Ala ka kuma minw fɔ aw ye, ani a ka sariyaw ni ci minw fɔ aw ye, aw ye o le kɛ.
- ¹⁸Ko minw terennin lo, ani minw ka ɲi Matigi Ala ɲa kɔrɔ, aw ye o le kɛ, janko aw ye hɛra sɔrɔ, ani janko Matigi Ala karira aw bɛmaw ye ko a bɛna jamanajuman min di aw ma, aw ye don o jamana ra, k'a kɛ aw ta ye.
- ¹⁹Matigi Ala bɛna aw juguw bɛɛ gbɛn ka bɔ aw ɲa fana, i n'a fɔ a tun k'a fɔ cogo min na.
- ²⁰Lon dɔ, ni aw dɛncɛw nana aw ɲininka ko: "Mun kosɔn Matigi Ala ka nin ciw ni nin sariyaw ni nin kumaw fɔ aw ye?"
- ²¹Aw y'a fɔ aw dɛncɛw ye ko: "An tun bɛ jɔnya ra Farawona fɛ Misiran jamana ra; nka Matigi Ala ka an labɔ Misiran a ta sebgaya baraka ra.
- ²²Matigi Ala ka kabakow ni kobaw kɛ an yɛrɛ ɲa na, ka kojugubaw lasɛ Misirankaw ma, ani Farawona ni a ta somɔgɔw bɛɛ ma,
- ²³ka anw labɔ Misiran; a tun karira an bɛmaw ye jamana min ko ra, a nana ni an ye o jamana ra yan, ka na o jamana di an ma.
- ²⁴Matigi Ala k'a fɔ an ye ko an ye a ta sariyaw bɛɛ sira tagama, ka siran Matigi Ala, an ta Ala ɲa, janko an ye si sɔrɔ, ka kɛ hɛra ra tuma bɛɛ, i ko an bɛ cogo min na bi.
- ²⁵Ni an ka nin kumaw bɛɛ sira tagama a cogo ra Matigi Ala, an ta Ala ɲa kɔrɔ i n'a fɔ a k'a fɔ an ye cogo min na, o le bɛna an tagamacogo teren ka kapa ni Ala sago ye."

Sariya 7

Izirayɛlimɔgɔw man kan ka kori siya tɔw ra

- ¹Ayiwa, aw bɛna taga jamana min mina k'a kɛ aw ta ye, Matigi Ala, aw ta Ala le bɛna aw ladon o jamana ra. A bɛna siya caman gbɛn ka bɔ aw ɲa: Hɛtikaw, ani Girigasikaw, ani Amɔrikaw, ani Kanaanakaw, ani Perezikaw, ani Hevikaw, ani Yebusikaw; o ye siya wolonfla ye, minw ka ca ni aw ye, o baraka fana ka bon ni aw ta ye.
- ²Ni Matigi Ala, aw ta Ala nana o siyaw don aw boro, ni aw ka se sɔrɔ o kan, aw ye o bɛɛ halaki ka ban pewu. Aw kana jɛɲɔgɔnya si don ni o ye, aw fana kana makari o ra.

³Aw kana o ke aw furukeɲɔɲw ye. Aw kana sɔn ka aw denmusow di o dencew ma furu ra, aw fana kana sɔn ka o denmusow jini ka o di aw dencew ma furu ra.

⁴Ni o te o bena aw denw kun yelema ka o faran ka bo Matigi Ala ko, k'a to o ye taga batofen werew bato, ka o ke sababu ye k'a to Matigi Ala ta dimi ye se aw ma, fo ka aw halaki joona joona.

⁵O ra, aw ka kan ka min ke o ra, o fle nin ye: Aw ye o ta sarakabɔnanw waraga; aw ye o ta kabakuruanw cici, ka o ta jo musoman Asera ta berew tigetige, ka o ta batofen leseninw jeni tasuma ra;

⁶sabu aw ye siya saninyanin le ye, siya min blara danna Matigi Ala, aw ta Ala ye. Matigi Ala, aw ta Ala ka aw panawoloma dugukolo siya tow bee ce ra, janko aw ye ke ale ta siya ye, siya min ko ka gbelen a ma.

Matigi Ala ka Izirayelimogow kanu

⁷Ayiwa, Matigi Ala ma aw kanu, ka aw panawoloma ko sabu aw tun ka ca ni siya tow bee ye; aw le yere tun ka dogo ka teme siya tow bee kan.

⁸Nka Matigi Ala ka aw kanu le, ani a karira ka layiri min ta aw bemaw ye folofol, a tun b'a fe ka o dafa; o koson a ka aw labo Misiran a ta se bagaya baraka ra, ka aw kisi ka bo o jonyaso ra, ka aw bosi ka bo Misiran masace Farawona boro.

⁹O ra, aw y'a lon ko Matigi Ala, aw ta Ala le ye Ala ye, Ala kankelentigi; mogow minw b'a kanu, k'a ta sariyaw sira tagama, a be to a ta jɛnɲɔɲya* ra ni olugu ye, ka kopuman ke o ye, k'a ke o ta denw ye, fo ka taga se o ta duruja waga kelennan ma.

¹⁰Nka minw b'a koninya, a be o hake bo olugu ra, ka o halaki; minw b'a koninya koni, a tena sumaya ni olugu ta sara ye, a be o hake bo o ra o yɔɔnin bee le ra.

¹¹O ra, ne be kumaw ni cifoninw ni kolatigenin minw fora aw ye bi, aw ye o sira tagama k'a ke a kecogo ra.

¹²Ni aw ka nin sariya ta kumaw lamɛn, ni aw k'a sira tagama k'a ke a kecogo ra, o tuma Matigi Ala, aw ta Ala bena to a ta jɛnɲɔɲya ra ni aw ye, ka kopuman ke aw ye, i n'a fo a tun karira aw bemaw ye cogo min na.

¹³A bena aw kanu, ka baraka don aw ra, ka aw caya. A bena baraka don aw denw na, ka baraka don aw ta dugukolo ra, ka aw ta simanw na, ka rezenji ni turu di aw ma caman, ka baraka don aw ta misiw, ani aw ta began tow bee ra aw ta jamana konɔ, a tun karira aw bemaw ye ko a bena o jamana min di aw ma.

¹⁴A bena baraka don aw ra ka teme siya tow bee kan. Ce tena ke aw ta jamana ra, walama muso, min be ke denworobari ye. Began tena ke aw ta beganw na fana, min te den woro.

¹⁵Matigi Ala bena bana suguya bee mabo aw ra. Aw ka Misiran jamana ta bana minw lon, a tena o si lase aw ma. Minw be aw koninya, a bena o banaw lase olugu le ma.

¹⁶Matigi Ala, aw ta Ala bɛna siya minw bɛɛ don aw boro, aw ye o siyaw bɛɛ halaki le; aw kana a fɔ ko aw bɛ makari o ra ka o to yi, aw fana kana o ta batofɛnw bato, sabu o le bɛna kɛ jan ye ka aw mina.

Izirayɛlimɔgɔw bɛna se sɔrɔ siya tɔw bɛɛ kan

¹⁷Aw bɛ se k'a miiri aw yɛrɛ kɔnɔ k'a fɔ ko: "Nin siyaw ka ca ka tɛmɛ anw kan; anw bɛna se ka o gbɛn cogo di?"

¹⁸Aw kana siran o ja. Matigi Ala, aw ta Ala ka min kɛ Farawona ni Misiran jamana bɛɛ ra, aw ye aw hakiri to o ra.

¹⁹Tuma min na Matigi Ala, aw ta Ala tun bɛ aw labɔra Misiran, a ka tɔrɔba minw ben Misirankaw kan, ani a ka kabakow ni koba minw kɛ, ani a k'a ta se bagaya ni a ta fanga yira cogo min na, aw yɛrɛ ja ka o ye. Ayiwa, aw bɛ siranna siya minw bɛɛ ja, Matigi Ala, aw ta Ala bɛna o jɔgɔn le kɛ olugu ra.

²⁰Matigi Ala, aw ta Ala bɛna o bɛɛ ja wuri, k'a to o bɛɛ ye bori aw ja; hali minw bɛna bɔsi ka bori ka taga dogo, aw bɛna olugu gbɛn fɔ ka o bɛɛ halaki.

²¹O ra, aw ja kana tigɛ o siyaw kosɔn, sabu Matigi Ala, aw ta Ala bɛ aw cɛ ra; Alaba lo, ani siranyafɛnba lo fana.

²²Matigi Ala bɛna o siyaw gbɛn dɔɔnin dɔɔnin le ka bɔ aw ja. Aw tɛna se ka o bɛɛ gbɛn yɔrɔnin kelen na; ni o tɛ, kongowaraw bɛna caya jamana kɔnɔ ka aw lamini.

²³Matigi Ala, aw ta Ala bɛna o siyaw don aw boro; a bɛna o ja wuri, ka o bɛɛ jagami jɔgɔn na, fɔ ka taga o bɛɛ halaki.

²⁴A bɛna o ta masacɛw don aw boro; aw bɛna o bɛɛ faga fɔ ka o tɔgɔ tunu ka bɔ dugukolo kan. O si kelen tɛna se ka lɔ ka aw kɔnɔ; aw bɛna o bɛɛ halaki.

²⁵Aw ye o ta batofɛn lɛsɛninw jeni tasuma ra. Sanin ni warigbɛ minw bɛ o batofɛnw na, aw kana jabo o dɔ fɛ, ka o ta; ni o tɛ, o bɛna kɛ sababu ye ka aw lafiri. Sabu Matigi Ala, aw ta Ala bɛ o fɛnw haramuya le.

²⁶Aw man kan ka o fɛn haramuyanin si ladon aw ta so kɔnɔ, janko Matigi Ala kana na aw danga ka aw bla halakiri kama, i n'a fɔ o fɛnw blara halakiri kama cogo min na. Aw ka kan ka jigi o fɛnw na, ka o haramuya, sabu Ala ka o fɛnw danga ka o bla halakiri le kama.

Sariya 8

Ala ka Izirayɛlimɔgɔw karan kongokolon kɔnɔ

¹Ayiwa, ne bɛ nin kuma minw fɔra aw ye bi, aw ye jija ka o bɛɛ kɛ a cogo ra, janko aw ye si sɔrɔ, ka caya, ani janko Matigi Ala karira ko a bɛna jamana min di aw bemaw ma, aw ye taga don o jamana ra k'a kɛ aw ta ye.

²Matigi Ala, aw ta Ala tɛmɛna ni aw ye sira minw fɛ nin san binaani bɛɛ ra kongokolon kɔnɔ, ani a ka sɛgɛ min la aw kan, ani ka aw kɔrɔbɔ cogo min na, aw

ye aw hakiri to o ra. A ka o ke janko ka aw jusukun cogoya lon, k'a lon ni aw bena ale ta sariyaw sira tagama, walama ni aw tena a tagama.

³A ka sege la aw kan, k'a to kongo ka aw tawo. A ka aw baro ni mane* ye; aw tun ma o domunifen lon, aw bemaw fana tun m'a lon. A ka o ke janko ka aw karan ko domuni dama le te mogo baro; ko nka kuma min o min be bo Matigi Ala da ra, o le fana be mogo baro.

⁴O san binaani bee kono, aw ta faniw ma koro ka faran, aw senw fana ma funu.

⁵O ra, aw y'a lon k'a faamu ko Matigi Ala, aw ta Ala be aw koro i ko mogo be a den koro cogo min na.

Izirayelimogow man kan ka jina Ala ko

⁶Aw ye Matigi Ala, aw ta Ala ta ciw ke, k'a ta siraw bee tagama a cogo ra, ka siran a ja.

⁷Sabu Matigi Ala bena taga aw ladon jamana numanba le ra; kow, ani bununw, ani jibaw be woyo kurufurancow ra, ani kuruw kan o jamana ra.

⁸Simanw be o jamana ra, ani rezen, ani toro, ani gerenadisunw, ani oliviye, ani li.

⁹Aw bena domuni ke ka fa o jamana ra, foyi tena aw dese. Nege be soro o jamana kabakuruw ra, aw bena siranenge bo a kuruw kan fana.

¹⁰Nka ni aw nana domuni ke ka fa tuma min na, aw ye Matigi Ala, aw ta Ala tando o jamanajuman koson a ka min di aw ma.

¹¹Aw ye aw yere korosi, aw kana jina Matigi Ala, aw ta Ala ko; ani ne k'a ta kumaw ni a ta ciw, ani a ta sariya minw fo aw ye, aw kana o sira tagama dabra.

¹²Ni aw nana domuni ke ka fa, ka sopenumanw lo ka don o kono,

¹³ni aw ta misiw ni aw ta began tow nana ke caya ye, ni aw ta warigbe ni aw ta sanin nana ke caya ye, ni aw ta fenw bee nana ke caya ye,

¹⁴o tuma, aw ye aw yere korosi, aw kana na aw yere bonya, fo ka jina Matigi Ala, aw ta Ala ko, ale min ka aw labo jonyaso ra Misiran jamana ra.

¹⁵A blara aw ja ka nin kongokolonjuguba cetige, sajuguw ni bundeninw ka ca o yoro min na; a tagara ni aw ye yoro janinw ni jintanyorow ra, ka ji woyo ka bo faragbelenw na k'a di aw ma.

¹⁶A ka aw baro ni mane* le ye o kongokolon kono; aw bemaw tun ma o domuni lon. A ka o ke janko ka aw majigi, ka aw korobo k'a fe, ka soro ka na konuman ke aw ye o ko fe.

¹⁷Aw ye aw yere korosi, aw kana na a miiri k'a fo aw yere kono ko: "Ne yere ta sebayaya ni ne yere boro baraka le k'a to ne ka nin natorow soro."

¹⁸Aw ye aw hakiri to Matigi Ala, aw ta Ala ra; sabu ale le be o naforow soro baraka di aw ma; a be o ke k'a yira ko ale tun karira aw bemaw ye ka jennogonya* min don ni o ye, ko ale be o jennogonya kan hali bi.

¹⁹Ni aw koni ka pina Matigi Ala, aw ta Ala ko, ka taga ala werew ko, ka taga aw kinbiri gban olugu koru, ka o bato, ne b'a fo aw ye bi k'a gbeleya, ko ni aw ka o ke, aw bee bena halaki pewu.

²⁰Aw bena sa i n'a fo Matigi Ala ka siya to minw halaki aw na fe, sabu aw ma Matigi Ala, aw ta Ala ta kuma lamen.

Sariya 9

Ala ka Kanaanakaw gben kun min na

¹Izirayelimogow, aw ye lamenni ke! Aw bena Zuriden ba tige bi. Siya minw ka ca ni aw ye, ani minw baraka ka bon ni aw ta ye, aw bena taga olugu ta jamanaw mina, ani o ta dugu barakaman minw lamininin be ni kogojanw ye k'a wuri fo san fe.

²O jamanaw mogow ka janjan, baraka be o ra kosebe; Anakikaw lo. Aw ka o ko men; aw k'a men fana ko mogu si te se ka lo Anakikaw na ko a be o kere.

³Nka aw ye la a ra bi, k'a lon ko Matigi Ala, aw ta Ala yere le be bla aw na fe ka taga i ko tasuma farimanba; ale le bena o siyaw halaki, ka o ke aw sago ye. O ra, aw bena o gben ka bo o ta jamana ra, ka o bee faga yoronin kelen na, i n'a fo Matigi Ala yere k'a layiri ta aw ye cogo min na.

⁴Nka ni Matigi Ala, aw ta Ala nana o siyaw gben ka bo aw na, aw kana a fo aw yere konu ko: "Anw terennin lo minke, o koson Matigi Ala ka an ladon nin jamana ra k'a ke an ta ye." O te de! Nin siyaw ta kewalejuguya le koson Matigi Ala be o gben ka bo aw na.

⁵A te ko aw terennin lo, walama ko jarakiyoro te aw ra minke, ko o koson nin siyaw ta jamana dira aw ma. O ta kewalejuguya le koson Matigi Ala, aw ta Ala be o gben ka bo aw na, janko a tun karira ka layiri min ta aw bemaw Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ye, ka o layiri fa.

⁶O koson, aw ka kan k'a lon ko Matigi Ala, aw ta Ala te nin jamanapuman dira aw ma k'a ke aw ta ye aw yere ta terenninya le koson; sabu aw ye mogu torokungbelenw le ye.

Saninmisiden ta ko

⁷Aw ta kewalew k'a to Matigi Ala dimina aw koru cogo min na kongokolon konu, aw ye aw hakiri to o ra, aw kana pina o ko. K'a ta aw bolon na Misiran jamana ra, fo ka na aw se nin yoro ra, aw ma son ka Matigi Ala ta kuma lamen ka ye.

⁸Horebu kuru yoro ra, aw ta kewalew k'a to Matigi Ala dimina aw koru. A tun dimina aw koru, fo a ta miiriya ra, a tun b'a fe ka aw bee halaki.

⁹O y'a sɔɔ ne tun yelenna kuru kan; Ala ka jenɔɔɔnya* min don ni aw ye, a tun ka o jenɔɔɔnya sariyaw seɛ kabakuru walaka minw kan, ne tun tagara o walakaw le mina. Ne ka tere binaani ni su binaani le ke kuru kunna, ne ma domuni ke, ne ma ji min.

¹⁰Matigi Ala ka o kabakuru walaka fla di ne ma; Ala yere ta seberino le tun b'a kan. A tun ka kuma minw bee fo aw ye kuru kunna, tasuma ce ma, lon min na ne ka aw bee lajen, o kumaw le tun seɛnin be o walakaw kan.

¹¹Ayiwa, tere binaani ni su binaani temenin ko le, Matigi Ala sɔɔra ka o walaka fla di ne ma, a ta jenɔɔɔnya* sariyaw tun seɛnin be walaka minw kan.

¹²O tuma ra, Matigi Ala k'a fo ne ye ko: "Wuri ka bo yan, i ye jigi ka taga joona joona, sabu i bora ni i ta mogo minw ye Misiran, o ka kojuguba ke. Ne tun ka sira min yira o ra, o ka o yere mabo o le ra yonin kelen na ka ban. O ka sanin yeele ka o ke batofen do ye."

¹³Matigi Ala k'a fo ne ye tuun ko: "Ne na b'a ra cogo min na, nin mogow ye mogow torokungbelenw le ye.

¹⁴A to ne ye o halaki ka o togo tunu ka bo dugukolo kan pewu; o ko, ne bena ele ke siya were ye, siya min baraka ka bon, ani min ka ca ka teme nin mogow kan."

¹⁵Ayiwa, ne jigira ka bo kuru tasumaman kan, ni walaka fla ye ne boro, jenɔɔɔnya ta kumaw tun seɛnin be o walaka minw kan.

¹⁶Ne ka fleri ke k'a ye ko aw ka jurumun ke, ka Matigi Ala, aw ta Ala hake ta. Aw tun ka sanin yeele k'a ke misiden do bisigiya ye, ka o bato. Matigi Ala tun ka sira min yira aw ra, aw tun ka aw yere mabo o sira ra yonin kelen na.

¹⁷A kera ten, ne ka o walaka fla mina ka o firi dugu ma, ka o bee cici aw yere na na.

Musa ka Ala daari Izirayelimogow ye

¹⁸Ne ka ne kinbiri gban Matigi Ala na korɔ, ka tere binaani ni su binaani ke tuun, i n'a fo ne tun k'a ke cogo min na kakorɔ; ne ma domuni ke, ne ma ji min; ne ka o ke aw ta jurumunw bee koson, sabu fen minw ma ben Matigi Ala na korɔ, aw tun ka o le ke k'a to Matigi Ala dimina.

¹⁹Matigi Ala tun dimina, ani a jusu tun bora aw korɔ, fo a tun b'a fe ka aw halaki; ne ka o ye minke, ne ja tigera. Nka Matigi Ala sonna ka ne ta daariri lamen tuun.

²⁰Matigi Ala tun dimina Haruna fana korɔ; a tun b'a fe ka ale fana faga. Ne ka Ala daari Haruna fana ye o wagati kelen na.

²¹Aw tun ka saninmisiden min bisigiya lalaga, min kera aw ta jurumun sababu ye, ne ka o ta, k'a don tasuma ra k'a jeni, k'a cici fo ka mugumugu. Ko min be woyo ka bo kuru kan, ne k'a mugu firi o ko ji ra.

²²Aw ta kewalew kosɔn, Matigi Ala tun dimina aw kɔrɔ fana ka an to Tabera; a kera o cogo kelen na ka an to Masa, ani ka an to Kiburɔti Hatava.

²³Wagati min na Matigi Ala ka aw bla ka bɔ Kadɛsi Barineya, a k'a fɔ aw ye ko ale ka jamana min di aw ma, ko aw ye taga o jamana mina k'a kɛ aw ta ye. Nka aw banna Matigi Ala, aw ta Ala ta kuma ma. Aw ma sɔn ka la Ala ra, k'a kan mina.

²⁴Kabini ne kɔni ka aw lon, aw ma sɔn Matigi Ala ta kuma ma ka ye.

²⁵O le kosɔn ne tun ka ne kinbiri gban Matigi Ala ja kɔrɔ, k'a daari tere binaani ni su binaani, sabu Matigi Ala tun b'a fɛ ka aw halaki.

²⁶Ne ka Matigi Ala daari k'a fɔ ko: "E, Dunupatigi Ala, sabari i kana i ta mɔgɔw halaki, sabu nin mɔgɔw ye i ta le ye. Ele le ka o kunmabɔ ni i ta fanga ye, ka o labɔ Misiran jamana ra i ta sebgaya baraka ra.

²⁷I hakiri to i ta jɔnw na, Iburahima, ani Isiyaka, ani Yakuba. I kana ta nin mɔgɔw ta kanminabariya ni o ta juguya ni o ta jurumun fɛ;

²⁸ni o tɛ, i ka an labɔ jamana min na, o jamana mɔgɔw bɛna a fɔ ko: 'Matigi Ala tun ka jamana min layiri ta nin mɔgɔw ye, a tun tɛ se ka taga o ladon o jamana ra, nin mɔgɔw ko tun man di a ye fana; o kosɔn a ka o labɔ Misiran ka taga o halaki kongokolon kɔnɔ.'

²⁹E, Matigi Ala, k'a sɔrɔ i ta mɔgɔw lo; nin mɔgɔw ye i ta le ye; ele le ka o labɔ Misiran i ta sebgayaba ni i ta fanga baraka ra."

Sariya 10

Walakakuraw

¹Ayiwa, o wagati ra, Matigi Ala k'a fɔ ne ye ko: "Kabakuru walaka fla lɛsɛ i n'a fɔ fɔlɔtaw, ka yɛlɛn ni o ye kuru kan ne fɛ yan. I ye yiri kɛsu dɔ fana lalaga.

²Kuma minw tun bɛ walaka fɔlɔw kan, i ka minw ci, ne bɛna o kuma kelenw sɛbɛ o walakakuraw kan; i bɛna o walakaw bla kɛsu kɔnɔ."

³Ne ka kɛsu dɔ lalaga ni akasiyayiri ye, ka walaka fla lɛsɛ, ka o kɛ i n'a fɔ fɔlɔtaw; ne yɛlɛnna kuru kan ni o walaka fla ye ne boro.

⁴Matigi Ala tun ka min sɛbɛ walaka fɔlɔw kan, a ka o kelen sɛbɛ walakakuraw kan. A tun ka kumakan tan min fɔ aw ye kuru kan tasuma cɛ ma, lon min na ne ka aw lajɛn, a ka o le sɛbɛ, ka o di ne ma.

⁵Ne jigira ka bɔ kuru kan ka na. Ne tun ka yiri kɛsu min lalaga, ne ka walakaw bla o kɔnɔ, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ ne ye cogo min na. O tora o kɛsu kɔnɔ yi.

⁶Izirayɛlimɔgɔw bɔra Berɔti Bene Yakan, ka taga Mosera. Haruna sara o yɔrɔ le ra, a su donna yi le fana. A dɛncɛ Elehazari sigira sarakalasebgaya ra a nɔ ra.

⁷Izirayelimogow bora o yoro ra ka taga Gudigoda, ka bo Gudigoda ka taga Yotibata; ko caman tun be o yoro ra.

⁸O yoro le ra Matigi Ala ka Levi ta mogow panawoloma, ka o bla danna, ko olugu ye to ka Matigi Ala ta jengogonya kesu* ta, ka to Matigi Ala na koro, ka to k'a ta baara ke, ani ka dugawu ke mogow ye Matigi Ala togo ra. Levi ta mogow ka o baara le ke fo ka na se bi ma.

⁹O koson Levi ta mogow ma ninyoro foyi soro, o ma dugukolo foyi soro o yere ta ye i n'a fo o balema tow. Matigi Ala yere le ye olugu ninyoro ye, i n'a fo Matigi Ala, aw ta Ala tun k'a fo o ye cogo min na.

¹⁰Ayiwa, ne tun tora kuru kunna fo tere binaani ni su binaani, i n'a fo sijaga folo ta kera cogo min na. Matigi Ala sonna ka ne ta daariri jaabi tuun, a ma aw halaki.

¹¹Matigi Ala k'a fo ne ye ko: "Wuri ka bla nin mogow na aw ye taga; ne tun karira o bemaw ye ko ne bena jamana min di o ma, aw ye taga o jamana mina."

Izirayelimogow ka kan ka Ala kanu

¹²Ayiwa, sisan, aw Izirayelimogow, Matigi Ala be mun were le pini aw fe, ni Matigi Ala, aw ta Ala nasiran te? Aw ye a ta siraw bee tagama, k'a kanu, ka baara ke a ye ni aw jusukun bee ye, ani aw nin bee.

¹³Ne be a ta kumaw ni a ta sariya minw fora aw ye bi, aw ye o bee sira tagama, janko aw ye hera soro.

¹⁴Sankolo bee, ani yoro minw be fo sankolo kunna yi belen, ani dugukolo ni a konofenw bee, o bee ye Matigi Ala ta le ye.

¹⁵Nka aw bemaw ko le diyara Matigi Ala ye; Matigi Ala ka olugu le kanu. Aw minw fana kera o denw ye, aw minw nana aw bemaw ko fe, Matigi Ala ka aw le panawoloma siya tow bee ce ra, i n'a fo aw yere na b'a ra cogo min na bi.

¹⁶O ra, aw ye aw jogo yelema, ka aw yere di Ala ma; aw kana ke mogow torokungbelenw ye!

¹⁷Sabu Matigi Ala, aw ta Ala le ye alaw bee ta Ala le ye, ani matigiw bee ta Matigi; Alaba lo, ani Sebeetigi Ala, ani siranyafenba. A te mogow bo mogow ra, a te bonya mina mogow fe janko ka o tigi fisaya ni tow ye.

¹⁸Feritaw, ani muso ce saninw, a be lo ni olugu ta ko ye. A be lonanw kanu, ka domuni ni fiyerebo di o ma.

¹⁹Aw ka kan ka lonanw kanu, sabu aw fana tun ye lonanw le ye Misiran jamana ra.

²⁰Aw ye siran Matigi Ala, aw ta Ala na, ka noro ale kelen le ra, k'a bato; aw ye kari ni ale togo le ye fana.

²¹Aw ka kan ka ale le tando, sabu aw ta Ala lo. Ale le ka nin kobaw ni nin siranyakobaw ke aw ce ra; aw yere na ka o ye.

²²Aw bemaw mago biwolonfla le tagara Misiran. Nka sisan Matigi Ala, aw ta Ala ka aw ke siya caman ye, ka aw caya i ko lolow.

Sariya 11

Ala ka koba min ke Izirayelimogow ye

¹Aw ka kan ka Matigi Ala, aw ta Ala kanu, k'a ta koketaw ni a ta cifoninw ni a ta kolatigeninw ni a ta kumaw bee sira tagama.

²Aw ta denw jaw ma min ye, o ma min lon, aw koni ka o lon. O ra, Matigi Ala, aw ta Ala ka aw karan o fen minw na, aw ye aw hakiri to o ra bi; aw k'a ta bonya min ye, ani a ta sebagaya ni a ta fanga,

³ani a ka tagamasiyenw ni koba minw ke Misiran jamana ra, ka Misiran masace Farawona ni a ta jamana bee kere.

⁴Tuma min na Misirankaw tun wurira ka gban aw ko, a ka min ke o ta kerekajama ra, ani o ta sow ni o ta sowotorow ra, ani a ka o tunu Kogojiwulen ji jukoro cogo min na, ka o halaki ka ban pewu, aw hakiri be o ra.

⁵A ka min ke aw ye, k'a damina kongokolon konko fo ka na se nin yoro ra, aw hakiri be o ra fana.

⁶A ka min ke Eliyabu dence fla ra, Datan ni Abiramu, minw tun ye Ruben ta mogow ye, aw ka o lon; dugukolo dayelera ka o ni o ta somogow ni o ta bonw ni o ta beganw ni o nofemogow bee kunu Izirayelimogow bee na na cogo min na, aw hakiri be o bee ra;

⁷sabu Matigi Ala ka nin koba minw bee ke, aw yere na ka o kow bee ye.

⁸O ra, ne be nin kuma minw bee fora aw ye bi, aw ye o bee sira tagama, janko aw bena Zuriden ba tige, ka taga don jamana min na, aw ye se soro ka o jamana mina,

⁹ani ka sijan soro o jamana ra. Matigi Ala karira aw bemaw ye ko a bena o jamana di o ni o ta durujaw ma, konko ni li be woyo o jamana min na.

¹⁰Aw bena taga don o jamana min na, o te i ko aw bora Misiran jamana min na; sabu Misiran, aw tun be aw ta siman dan forow ra, ka soro k'a son tuun i ko nanko be son cogo min na.

¹¹Nka aw bena taga jamana min mina, kuruw ni dingakonoyoro be o jamana ra; sanji be ben o jamana ra kosebe.

¹²Jamana do lo, Matigi Ala, aw ta Ala b'a janto jamana min na tuma bee. A b'a korosi, k'a ta san damina ra ka taga a bla fo san laban na.

¹³Ne be kuma minw fɔra aw ye bi, ni aw ka sɔn o ma, ni aw ka Matigi Ala, aw ta Ala kanu k'a bato ni aw jusukun bee ye, ani ni aw nin bee ye,

¹⁴a bena sanji ben aw ta dugukolo kan a wagati ra, k'a ta sanji fɔlɔ ma ka taga a bla sanji laban na. Aw bena siman sɔrɔ, ani rezenji ni turu.

¹⁵A bena bin fana falen kongo ra aw ta beganw ye; aw bee bena domuni ke fɔ ka fa.

Izirayelimɔgɔw ka kan ka Ala kan mina

¹⁶Aw ye aw yere kɔrɔsi, janko siya tɔw kana na aw nege, k'a to aw ye ban Matigi Ala ra, ka taga batofen werew fe ka taga aw kinbiri gban olugu kɔrɔ ka o bato.

¹⁷Ni aw ka o ke, Matigi Ala bena dimi aw kɔrɔ kosebe; a bena sankolo datugu, sanji tena ben tuun; siman tena sɔrɔ aw ta forow ra tuun. O tuma, Matigi Ala bena jamanapuman min di aw ma, aw bee bena halaki joona ka bɔ o jamana ra.

¹⁸Ne be nin kuma minw fɔra aw ye, aw ye o kumaw to aw hakiri ra, ani aw jusukun na; aw y'a ke tagamasiyen ye, k'a siri aw borow ra, k'a siri aw tenw na fana.

¹⁹Aw ye aw denw karan a ra. Ni aw be aw ta so, ani ni aw be taga tagama ra, ani aw latɔ, ani aw wuritɔ, o kumaw ye ke aw da ra tuma bee.

²⁰Aw y'a sebe aw ta bon donda yiriw kan, ani aw ta dugu donda konw kan.

²¹Ni o kera, Matigi Ala karira aw bemaw ye ko a bena jamana min di o ma, aw ni aw ta durujaw bena sijan sɔrɔ o jamana kɔnɔ; ni sankolo ma wuri ka bɔ dugukolo kunna fiyewu, aw ta duruja tena ban o jamana ra.

²²Sabu ne be nin kuma minw fɔra aw ye, ni aw ka o bee men, k'a sira tagama, ka Matigi Ala, aw ta Ala kanu, k'a ta siraw bee tagama k'a dafa, ka nɔrɔ a ra,

²³o tuma, Matigi Ala bena nin siya tɔw bee gben ka bɔ aw na fe; hali ni o siyaw ka ca ni aw ye, ni o fanga ka bon ni aw ta ye cogo o cogo, aw bena o ta jamana mina o ra.

²⁴Ni aw sen ka se yɔrɔ o yɔrɔ, o yɔrɔ be ke aw ta ye. Aw ta jamana bena bonya, k'a ta kongokolon na woroduguyanfan na, ka taga a bla fɔ Liban jamana ra sahiliyanfan na, ani k'a ta Efirati ba ra terebɔyanfan na, ka taga a bla fɔ Kɔgɔjiba ra terebenyanfan na.

²⁵Mɔgɔ si tena se ka lɔ ka aw kɔnɔ. Aw bena teme jamana minw bee ra, Matigi Ala, aw ta Ala bena jatige ni siranya bla o mɔgɔw bee ra aw kosɔn, i n'a fɔ a k'a fɔ cogo min na.

²⁶Ayiwa, a fle, ne be dugawu ni danga bla aw na kɔrɔ bi.

²⁷Ne be Matigi Ala, aw ta Ala ta kuma minw fɔra aw ye bi, ni aw ka sɔn ka o ke, o le ye dugawu ye.

²⁸Nka ni aw ma sɔn Matigi Ala, aw ta Ala ta kuma ma, ani ne ka Matigi Ala ta sira min yira aw ra bi, ni aw ka o bla, ka taga batofen werew kɔ, aw ma batofen minw cogo lɔn, o le bɛna kɛ danga ye.

²⁹Ayiwa, aw bɛna taga jamana min mina k'a kɛ aw ta ye, ni Matigi Ala, aw ta Ala nana aw ladon o jamana ra tuma min na, aw bɛna taga dugawu kumaw fɔ Garizimu kuru kan, ka danga kumaw fɔ Ebali kuru kan.

³⁰Aw k'a lɔn ko o kuruw bɛ Zuriden ba kɔ fɛ, terebenyanfan sira kɔ fɛ, Kanaanaka minw siginin bɛ Zuriden kenegbe ra, Giligali dugu ja fɛ, olugu ta jamana ra, More ta yirisunbaw kɔrɔ.

³¹Matigi Ala, aw ta Ala bɛ jamana min dira aw ma, a tora dɔɔnin aw bɛna Zuriden ba tigɛ ka taga o jamana mina. Aw bɛna taga sigi o jamana ra, k'a kɛ aw ta ye.

³²O ra, ne bɛ ciw ni sariya minw bɛɛ fɔra aw ye bi, aw ye o bɛɛ sira tagama k'a dafa.

Sariya 12

Musa kɔsegira Ala ta sariyaw kan Matigi Ala ka kan ka bato yɔrɔ min na

¹Matigi Ala, aw bɛmaw ta Ala bɛ jamana min di aw ma, k'a kɛ aw ta ye, ka aw to si ra o jamana kɔnɔ, aw ka kan ka sariya minw sira tagama, ani aw ka kan ka ko minw bɛɛ kɛ aw si bɛɛ ra, o ye nin ye:

²Aw bɛna siya minw gben, o siyaw bɛ o ta batofenw sɔn yɔrɔ minw na, aw ye o yɔrɔw bɛɛ cɛn pewu; o yɔrɔw bɛ sɔrɔ kurujanw kunna, ani kongoriw kan, ani yiriba flaburumanw jukɔrɔ.

³Aw ye o ta sarakabɔnanw waraga; aw ye o ta kabakurujanw cici, ka o ta jo musoman Asera ta berew jeni tasuma ra, ka o ta batofen leseninw bugɔ ka o benben. Aw ye o batofenw bɛɛ tɔgɔw tunu ka bɔ o yɔrɔw ra le pewu.

⁴Aw kana Matigi Ala, aw ta Ala bato i n'a fɔ o siyaw bɛ o ta batofenw bato cogo min na.

⁵Aw ta gbaw bɛɛ ra, ni Matigi Ala, aw ta Ala yere nana gba min ta yɔrɔ panawoloma, k'a tɔgɔ la o yɔrɔ ra, ka o kɛ a batoyɔrɔ ye, o tuma aw ka kan ka taga a bato o yɔrɔ dɔrɔn le ra.

⁶Aw ka kan ka taga aw ta saraka jenitaw* di Matigi Ala ma o yɔrɔ le ra, ani aw ta jɛnɔgɔnya sarakaw*, ani aw ta yagaw, ani aw ta siman fɔlɔ sarakaw*, ani aw ta dajurudafa sarakaw, ani aw yere diyanya sarakaw, ani aw ta misiw ni aw ta sagaw ni aw ta baw den fɔlɔw sarakaw bɛɛ.

⁷Aw ka kan ka aw ta sarakaw domu o yɔɔ le ra, Matigi Ala, aw ta Ala na kɔɔ; Matigi Ala, aw ta Ala ka baraka don aw ra, ka aw ta baara nafa minw di aw ma, aw ni aw ta somɔɔw ye o diyabɔ ka pagari o yɔɔ ra.

⁸An be Ala batora cogo min na yan, aw tena a bato o cogo ra tuun; yan, ni min ka min diya, o be o le ke,

⁹sabu Matigi Ala, aw ta Ala bena jamana min di aw ma, ka o ke aw laganfiyayɔɔ ye, aw ma se o yɔɔ ra fɔɔ.

¹⁰Nka Matigi Ala, aw ta Ala be jamana min dira aw ma k'a ke aw ta ye, aw bena Zuriden ba tige, ka taga sigi o jamana ra; aw jugu minw bee ka aw lamini, Ala bena a to aw ye se sɔɔ olugu bee kan, ka pasuma; o kɔ, aw bena to hera ni laganfiya ra.

¹¹O tuma ra, Matigi Ala, aw ta Ala bena yɔɔ dɔ le panawoloma k'a tɔɔ la o yɔɔ ra. Ne ka fen minw fɔ aw ye, aw ka kan ka taga ni o fenw ye o yɔɔ le ra: aw ta saraka jenitaw, ani aw ta jenɔɔɔnya sarakaw, ani aw ta yagaw, ani aw ta siman fɔɔ sarakaw, ani aw b'a fe ka saraka minw bɔ Matigi Ala ye ka aw ta dajuruw dafa.

¹²Aw ye aw ta panagbew ke, ka pagari o yɔɔ le ra Matigi Ala, aw ta Ala na kɔɔ, aw ni aw dencew, ani aw denmusow, ani aw ta jɔncew, ni aw ta jɔnmusow, ani Levi ta mɔɔ minw be aw ta dugu ra; sabu ninyɔɔ te olugu fe, dugukolo si ma di o ma jamana kɔɔ min ye o ta ye.

¹³O ra, aw ye aw yere kɔɔsi, aw kana aw ta saraka jenitaw bɔ yɔɔ bee, yɔɔ min ka aw diya.

¹⁴Ni Matigi Ala, aw ta Ala nana yɔɔ min panawoloma aw ta gbaw ta maraw dɔ ra, aw bena aw ta saraka jenitaw bɔ yi le; ne ka fen o fen fɔ aw ye fana, aw ka kan ka o bee ke yi le.

¹⁵Nka ni Matigi Ala, aw ta Ala nana baraka don aw ra, ka beganw di aw ma, ni a diyara aw ye tuma o tuma, aw be se ka aw ta began dɔ faga ka o sogo domu aw yere ta dugu kɔɔ. Mɔɔ minw saninyara o, minw ma saninya o, o bee be se ka o sogo domu, sabu a be i ko aw ka sogo gbansan dɔ le faga, dagbe walama minan.

¹⁶Aw man kan ka began jori le domu; aw y'a bɔn dugu ma i ko ji.

¹⁷Nka aw be aw ta simanw ni aw ta rezenji ni aw ta turu yaga minw di Ala ma, aw man kan ka o domu aw yere ta duguw kɔɔ; aw be aw ta beganw den fɔɔ minw di Ala ma fana, walama aw be saraka min o min bɔ ka aw ta dajuru dafa, walama aw yere diyanya saraka, walama siman fɔɔ sarakaw, aw man kan ka o domu aw yere ta dugu kɔɔ.

¹⁸Aw ka kan ka na o fenw domu Matigi Ala, aw ta Ala le na kɔɔ; ni Matigi Ala, aw ta Ala nana yɔɔ min panawoloma, aw ni aw dencew, ani aw denmusow, ani aw ta

jɔncɛw, ni aw ta jɔnmusow, ani Levi ta mɔgɔ minw bɛ aw ta dugu ra, aw ka kan ka na o fɛnw domu o yɔrɔ le ra. Aw ye ɲagari o yɔrɔ ra Matigi Ala, aw ta Ala ɲa kɔrɔ, aw boro ta baara nafa kosɔn.

¹⁹Ka aw to si ra aw ta jamana kɔnɔ, aw ye aw janto Levi ta mɔgɔw ra kosebɛ, aw kana ɲina o kɔ fiyewu.

²⁰Ayiwa, ni Matigi Ala, aw ta Ala nana aw ta jamana bonya, i n'a fɔ a k'a layiri ta aw ye cogo min na, lon dɔ ni sogo domulɔgɔ ka mɔgɔ dɔ sɔrɔ, ni o tigi ko: "Ne kɔni b'a fɛ ka sogo domu bi", ayiwa, a bɛ se ka sogo domu a sago ma.

²¹Matigi Ala, aw ta Ala ka yɔrɔ min ɲanawoloma k'a tɔgɔ la o yɔrɔ ra, ni a kɛra ko o yɔrɔ ka jan aw ra, o tuma aw bɛ se ka bɛgan dɔ faga, misi walama saga walama ba dɔ, ka o domu aw yɛrɛ ta dugu kɔnɔ aw sago ma, i n'a fɔ ne k'a fɔ cogo min na.

²²Aw y'a domu i ko sogo gbansan, i ko dagbesogo, walama i ko minansogo. Mɔgɔ minw saninyara, ani minw ma saninya, olugu bɛɛ bɛ se ka o sogo domu.

²³Nka aw ye aw yɛrɛ kɔrɔsi, aw kana jori domu fiyewu, sabu bɛgan ta ɲanamanya bɛ sɔrɔ a jori le ra. Fɛn min bɛ bɛgan ɲanamanya, aw man kan ka o domu ni a sogo ye.

²⁴O kosɔn aw man kan ka jori domu. Aw y'a bɔn dugu ma i ko ji.

²⁵Aw kana jori domu; ni o kɛra, aw ani aw ta den minw bɛ na aw kɔ, aw bɛɛ bɛna kɛ hɛra ra; ko minw terennin lo Matigi Ala ɲa kɔrɔ, aw ye to ka o le kɛ.

²⁶Nka aw b'a fɛ ka fɛn minw di Ala ma saraka ye, ani ni aw bɛ saraka minw bɔ ka aw ta dajuruw dafa, Matigi Ala yɛrɛ ka yɔrɔ min ɲanawoloma, aw ka kan ka taga o sarakaw bɔ o yɔrɔ le ra.

²⁷Aw ka kan ka aw ta saraka jenitaw* jori ni a sogo bɛɛ jeni Matigi Ala, aw ta Ala ta sarakajenifen* kan, k'a lase Ala ma; nka ni saraka tɔw lo, aw ye olugu jori bɔn sarakajenifen kan, k'a sogo domu.

²⁸Ne bɛ nin kuma minw fɔra aw ye, aw ye aw janto o ra, ka o lamɛn kosebɛ, k'a sira tagama, janko aw ye kɛ hɛra ra tuma bɛɛ, aw ni aw ta den minw bɛna na aw kɔ fɛ; ko minw terennin lo Matigi Ala, aw ta Ala ɲa kɔrɔ, aw ye to ka o le kɛ.

Izirayɛlimɔgɔw man kan ka Kanaanakaw ladegi

²⁹Aw bɛna taga siya minw gbɛn, ni Matigi Ala, aw ta Ala nana o siyaw bɛɛ halaki ka ban tuma min na, ni aw nana o gbɛn ka bɔ yi, ka sigi o ta jamana ra tuma min na,

³⁰aw ye aw yɛrɛ kɔrɔsi, aw kana na ben o ta jan na, ka kɛ o ta kɛwalew ladegi ye, o halakinin kɔ ka ban; aw kana a fɔ ko aw bɛ ɲininkari kɛ o siyaw ta batofɛnw ko ra, k'a fɔ ko: "Nin siyaw tun bɛ o ta alaw batora cogo di le dɛ? Anw fana b'a fɛ ka o ladegi."

³¹Aw man kan ka Matigi Ala, aw ta Ala bato o siyaw ta batocogow ra; sabu ni olugu be o ta alaw bato, o be ko haramunin suguya bee le ke, Matigi Ala be ko minw koninya. O be hali o dencew ni o denmusow jeni tasuma ra ka o ta alaw bonya ni o ye.

Sariya 13

Jobatobagaw bee ka kan ka faga

¹Ne ka fen o fen fo aw ye, aw ye o bee ke, k'a sira tagama; aw kana foyi fara a kan, aw fana kana foyi bo a ra.

²Ayiwa, ni cira do nana wuri aw ce ra, walama mago do, min ko, ko ale be ko nataw ye siko ra k'a fo, ni a ka tagamasiyenba do fo, walama kabako do, ko o ko bena ke,

³a ka min fo ni o nana ke can ye, nka ni o ko fe o tigi ko aw ma ko aw ye taga batofen werew ko, ka taga o bato, aw ma batofen minw lon,

⁴aw man kan ka o cira, walama o sikokebaga ta kuma lamen. Matigi Ala, aw ta Ala le b'a fe ka aw ke k'a fle, k'a lon ni can ra aw b'a kanu ni aw jusukun bee ye, ani aw nin bee.

⁵Aw ka kan ka tugu Matigi Ala, aw ta Ala kelen le ko, ka ale bato. Aw ye a ta kuma lamen, k'a kan mina. Aw y'a bato, ka noro a ra.

⁶O cira, walama o sikokebaga ka kan ka faga, sabu a kumana ka aw lamuruti Matigi Ala, aw ta Ala ma, Ala min ka aw labo Misiran, ka aw kisi ka bo o jonyaso ra. Matigi Ala, aw ta Ala ka sira min yira aw ra, o tigi tun b'a fe ka aw lafiri ka bo o sira le kan. O ra, aw ye o kojugu bo aw ce ra.

⁷Ayiwa, hali aw balemace do, aw ni min be bamuso kelen na, walama aw dence do, walama aw denmuso do, walama aw muso min ko ka di aw ye, walama aw terice min ko ka gbelen aw ma kosebe, o do be se ka aw negge dogo ra, ko: "An ye taga ala werew bato", k'a soro aw ni aw bemaw si tun ma o alaw lon.

⁸Siya minw ka aw lamini, olugu ta alaw lo. O siya dow yoro ka surun aw ra, nka dow yoro ka jan, o be fo dunuwa kun do ra.

⁹Ayiwa, aw kana son ka o tigi ta kuma lamen; aw kana a fle ka makari a ra, aw kana hina a ra, aw fana kana son k'a sutara.

¹⁰Aw y'a faga le. Aw yere boro le ka kan ka kon ka se a ma, o ko, mago tow boro be soro ka se a ma k'a faga.

¹¹Aw y'a bon ni kabakuru ye fo k'a faga, sabu a tun b'a fe ka aw lafiri ka bo Matigi Ala, aw ta Ala le ko, Ala min ka aw labo Misiran jamana ra, jonyaso ra.

¹²Ni a kera ten, Izirayelimogow bee bena o ko men, ka siran Ala ja. O ra, aw ra mago si tena o kojugu jokon ke tuun.

- ¹³Ayiwa, Matigi Ala, aw ta Ala bena dugu minw di aw ma k'a ke aw sigiyɔɔ ye, ni aw nana kuma dɔ men lon dɔ ka bɔ o dugu dɔ ra,
- ¹⁴ko aw yere ta siya mɔgɔkolon dɔw wurira ka o ta dugumɔgɔw lafiri, k'a fɔ o ye ko o ye taga ala werew bato, aw ma ala minw lon,
- ¹⁵ayiwa, aw ye pininkari ke o ko ra, k'a segesege k'a fle kosebe, k'a lon ni can lo, ko o ko kera, ni o ko haramunin ɲɔgɔn kera aw ce ra.
- ¹⁶Ni can lo, aw ye taga o dugumɔgɔw bee faga ni kerekemuru ye. Aw ye o dugu ni a kɔnɔfenw bee halaki ka ban pewu, ka o ta beganw bee faga ni muru ye.
- ¹⁷O kɔ, aw ye dugu naforo bee lajen dugu kenegbe ce ma, ka dugu ni a naforo bee jeni, k'a ke i ko saraka jenita* Matigi Ala, aw ta Ala ja kɔɔ. O dugu bena ke tomo le ye, ka to ten tuma bee, a tena lo ka ye tuun.
- ¹⁸Fen o fen ka kan ka halaki ka ban pewu, aw boro man kan ka maga o ra. Ni o kera, Matigi Ala ta dimi be mala. A bena makari aw ra, ka ja aw ma, ka aw caya, i n'a fɔ a tun karira aw bemaw ye cogo min na.
- ¹⁹A bena o ke, ni aw sɔnna k'a kan mina, ani ne be kuma minw fɔra aw ye bi, ni aw ka o sira tagama, ko minw terennin lo Matigi Ala, aw ta Ala ja kɔɔ, ni aw be o ke.

Sariya 14

Sogo saninyaninw, ani sogo saninyabariw

- ¹Aw ye Matigi Ala, aw ta Ala ta mɔgɔw le ye. Aw kana aw fari cici ni muru ye, walama ka aw kun ɲafeyɔɔ li, ko mɔgɔ dɔ sara aw fe;
- ²sabu aw ye siya saninyanin le ye, siya min blara danna Matigi Ala, aw ta Ala ye. Matigi Ala, aw ta Ala ka aw ɲanawoloma dugukolo siya tɔw bee ce ra, janko aw ye ke ale ta siya kanunin ye, siya min ko ka gbelen a ma.
- ³Aw kana fen haramunin si domu.
- ⁴Aw be se ka sogo minw domu, o ye nin ye: misi, ani saga, ani ba,
- ⁵ani minan, ani sɔn, ani dagbe, ani mankalanin, ani sigin, ani kɔngɔɔɔn, ani tango.
- ⁶Began minw sen gbɔgɔɔ cira fla ye, ani o be bin ɲimiko fla ke, aw be se ka olugu le domu.
- ⁷Nka minw be bin ɲimiko fla ke dɔɔɔn, walama minw sen gbɔgɔɔ cira fla ye dɔɔɔn, aw man kan ka olugu domu; olugu fle nin ye: ɲɔgɔme, ani sonzannin, ani farawɔɲinan. O be bin ɲimiko fla ke, nka o sen gbɔgɔɔ ma ci fla ye. Aw ye o sogo jate i n'a fɔ sogo saninyabari.
- ⁸Aw man kan ka le domu, sabu a sen gbɔgɔɔ cira fla ye, nka a te bin ɲimiko fla ke. Aw y'a sogo jate i n'a fɔ sogo saninyabari. Aw kana o fenw si sogo domu; aw kana maga hali o su ra.

⁹Ayiwa, fenpanaman minw be ji ra, aw be se ka o minw domu, o fle nin ye: jinɔmunan ni fara be minw na, aw be se ka olugu le domu.

¹⁰Nka jinɔmunan ni fara te minw na aw man kan ka olugu si domu. Aw ye olugu jate i n'a fo fen saninyabari.

¹¹Kɔɔ o kɔɔ saninyanin lo, aw be se ka o domu.

¹²Aw man kan ka kɔɔ minw domu, olugu ye nin ye: bɔn, ani dugaba, ani kɔɔjibɔn,

¹³ani kongoduga, ani duga suguya tɔw,

¹⁴ani kankan, ani o kɔɔ suguyaw,

¹⁵ani kɔɔsogolon, ani gbingbingbe, ani jidarakɔɔ, ani segen, ani segen suguya tɔw,

¹⁶ani gbingbinfin, ani jegeminakɔɔ, ani gbingbinba,

¹⁷ani gbingbin fitini, ani kɔɔdaba, ani dugafin,

¹⁸ani baninkɔɔ, ani kɔɔsenjan suguya beɛ, ani kɔɔ kunsigitigi, ani tolen .

¹⁹Fen misenman minw be wuri kaman na, aw ye o beɛ jate i n'a fo fen saninyabari. Aw man kan ka o domu.

²⁰Nka kaman be fenpanaman minw na, ni o saninyanin lo, aw be se ka olugu domu.

²¹Aw kana began jufanin si sogo domu. Lonan minw siginin be aw ta dugu ra, aw y'a di olugu ma, o ye a domu, walama aw y'a fiyeere lonan do ma; sabu aw ye siya saninyanin le ye, min blara danna Matigi Ala, aw ta Ala ye. Aw kana badennin tobi ni a ba ta nɔɔ ye .

Yaga sariya

²²Aw ka kan ka aw ta forow ta simanw beɛ yaga bo san o san.

²³Ni Matigi Ala, aw ta Ala nana yɔɔ min panawoloma k'a tɔɔ la o yɔɔ ra, aw ka kan ka taga ni aw ta simanw yaga ni aw ta rezenji yaga ni aw ta turu yaga ye o yɔɔ le ra, ka taga domuni ke yi; aw ka kan ka taga aw ta misiw ni aw ta sagaw ni aw ta baw ta den folow sarakaw domu o yɔɔ le ra, Matigi Ala, aw ta Ala na kɔɔ, janko aw ye Matigi Ala, aw ta Ala nasiran degi tuma beɛ.

²⁴Nka Matigi Ala, aw ta Ala ka yɔɔ min panawoloma k'a tɔɔ la o yɔɔ ra, ni a kera ko o yɔɔ ka jan ka teme aw ta so ra, k'a sɔɔ Matigi Ala, aw ta Ala ka baraka don aw ta siman na k'a caya, fo aw te se ka taga ni aw ta yaga beɛ ye o yɔɔ ra, sira janya kosɔn,

²⁵o tuma aw ye aw ta yaga falen wari ra, ka taga ni o wari ye aw boro Matigi Ala, aw ta Ala ta yɔɔ ra, a ka yɔɔ min panawoloma.

²⁶Ni aw sera yi, ni fen o fen ka aw diya: misiw, walama sagaw, walama baw, walama rezenji, walama minnifen fariman werew, ni fen o fen ka aw diya, aw ye o san ni o wari ye. Aw ye domuni ke ka jagari Matigi Ala, aw ta Ala ja kɔɔ, aw ni aw ta somɔɔw.

²⁷Nka Levi ta mɔɔ minw be aw ta dugu kɔɔ, aw kana jina olugu kɔ, ka domuni ke ka o to; sabu Levi ta mɔɔw ma ninyɔɔ foyi sɔɔ, dugukolo foyi ma di o ma i n'a fɔ aw.

²⁸Ni san fla temena, aw y'a san sabanan ta siman bee yaga bɔ, k'a lajen k'a mara aw ta dugu kɔɔ.

²⁹Ni o kera, Levi ta mɔɔ minw ma ninyɔɔ sɔɔ, ani o ma dugukolo dɔ sɔɔ i n'a fɔ aw, ani lonanw, ani ferita minw be aw ta dugu kɔɔ, ani muso ce saninw, olugu bena o domu ka fa. Ni o kera, ni aw ka aw boro don baara o baara ra, Matigi Ala, aw ta Ala bena baraka don aw ra, ka o bee ja.

Sariya 15

Nenckirisan sariya

¹San wolonfla o san wolonfla, aw ka kan ka aw ta jurunantigiw bee ta juruw to o ye o san wolonflanan laban na.

²O bena ke cogo min na, o fle nin ye: Izirayelimɔɔ min o min ka juru don a balema dɔ ra, o tigi ka kan ka yafa o wari kɔ. A man kan k'a fɔ ko a Izirayelijɔɔn, walama ko a balema ye o juru sara a ye tuun, sabu Matigi Ala ka wagati min latige, ko bee ka kan ka kaari a ta juru kɔ, o wagati le sera.

³Lonan minw ka juru ta aw fe, aw kɔni be se ka aw ta juruw kani olugu ra. Nka aw balemaw ka juru minw ta aw fe, aw ka kan ka kaari ka o to yi.

⁴O bee n'a ta, fagantan tena ke aw ce ra, sabu Matigi Ala bena jamana min di aw ma k'a ke aw ta ye, a bena baraka don aw ra o jamana ra, ka aw borofenw caya.

⁵Nka aw ka kan ka Matigi Ala, aw ta Ala kan mina fen bee ra, ani ne be kuma minw bee fɔra aw ye bi, aw ka kan ka aw janto o kumaw bee ra k'a bee ke.

⁶Matigi Ala bena baraka don aw ra i n'a fɔ a k'a fɔ cogo min na. Aw bena juru don jamana caman na, nka aw tena juru ta mɔɔ si fe; aw bena sigi jamana caman kunna, nka jamana si tena sigi aw kunna.

⁷Matigi Ala, aw ta Ala bena jamana min di aw ma, ni a sɔɔra ko aw balema dɔ ye fagantan ye aw ta dugu dɔ ra o jamana ra, aw man kan ka aw jusukun gbeleya, ka ban ka aw balema fagantan sɔn.

⁸Aw ka kan ka aw boro labla ka juru don a ra, min be se k'a mako bee ja.

⁹Aw ye aw yere kɔɔsi, aw kana na ta juguya fe k'a fɔ aw yere kɔɔ ko: "San wolonflanan surunyara ka ban, juru ko bee ka kan ka ban san min na, o sera ka

ban.” Aw kana o miiriya jɔgɔn don aw jusu ra, ka aw ja tugu aw balema fagantan na, ka ban k’a demɛ; ni o tɛ, ni a kulera ni aw tɔgɔ ye ka Matigi Ala wele, o hake bɛna to aw kan.

¹⁰O ra, aw ye aw balema sɔn fɔ k’a wasa; aw kana a sɔn ni jusu fla ye. Ni aw bɛ o kɛ, Matigi Ala, aw ta Ala bɛna baraka don aw ra aw ta baaraw bɛɛ ra, ani aw ta kokɛtaw bɛɛ ra.

¹¹Fagantanw kɔni tɛna fɔn jamana kɔnɔ. O kosɔn ne bɛ nin kuma fɔ aw ye, ko aw ye aw boro labla aw balemaw ye, minw ye janibagatɔw, ani fagantanw ye aw ta jamana ra.

Jɔnya sariya

¹²Ayiwa, ni aw balema Heburu dɔ fiyeerera aw ma, cɛ walama muso, ka kɛ aw ta jɔn ye, ni a ka baara kɛ aw ye san wɔɔɔɔ, a san wolonflanan, aw ka kan k’a labla a ye taga.

¹³Ni aw b’a labla tuma min na fana, aw man kan k’a borolakolon bla ka taga.

¹⁴Aw y’a sɔn caman aw ta bɛganw na, ani aw ta siman na, ani aw ta rɛzɛnji ra; Matigi Ala, aw ta Ala ka baraka don aw ra, ka aw sɔn cogo min na, aw fana ye a sɔn ten.

¹⁵Aw ye aw hakiri to a ra ko aw fana tun bɛ jɔnya le ra Misiran jamana ra, ko Matigi Ala, aw ta Ala le ka aw kunmabɔ o ra; o kosɔn ne bɛ nin kuma fɔra aw ye bi.

¹⁶Nka ni jɔn yɛrɛ ko, ko a t’a fɛ ka taga ka bɔ aw ta so, sabu aw ni aw somɔgɔw ko ka di a ye, a fana bɛ hera ra aw ta so,

¹⁷o tuma aw ye miseni dɔ ta ka o jɔncɛ den bonda yiri kan, k’a toro sɔgɔ; ni o kɛra, a bɛ to jɔnya ra aw fɛ a si bɛɛ ra. Jɔnmusow fana ta bɛ kɛ ten.

¹⁸Ka aw ta jɔnw labla, o man kan ka kɛ aw fɛ kogbɛlɛn ye, sabu a ka baara min kɛ aw ye o san wɔɔɔɔ kɔnɔ, aw ka tɔnɔ min sɔɔɔ o ra, o ka ca ni baaraden gbansan ta ye fɔ sɔpaga fla. Ni o kɛra, Matigi Ala, aw ta Ala bɛna baraka don aw ra aw ta baaraw bɛɛ ra.

Bɛgan den fɔlɔ sariya

¹⁹Aw ka kan ka aw ta misiw, ani aw ta sagaw, ani aw ta baw den fɔlɔ cɛmanw bla danna Matigi Ala, aw ta Ala ye. Aw man kan ka sɛnɛ kɛ ni aw ta misi den fɔlɔ cɛman ye; aw fana man kan ka aw ta sagaw ta den fɔlɔw siw kan.

²⁰Matigi Ala ka yɔɔɔ min janawoloma ka o kɛ a batoyɔɔɔ ye, san o san aw ni aw ta somɔgɔw ka kan ka taga aw ta bɛganw den fɔlɔw kɛ saraka ye o yɔɔɔ le ra, ka o saraka domu Matigi Ala, aw ta Ala ja kɔɔɔ.

²¹Nka ni fiyen dɔ be o began na, ni a sen kelen cenna, walama ni a fiyenna, walama ni fiyen cejugu dɔ be a fari yɔrɔ dɔ ra, aw man kan k'a di Matigi Ala, aw ta Ala ma saraka ye.

²²Aw ye o began domu aw ta dugu kɔnɔ. Mɔgɔ minw saninyara o, minw ma saninya o, o beɛ be se ka o sogo domu, sabu a be i ko aw ka sogo gbansan dɔ le faga, dagbe walama minan.

²³Aw man kan ka began jori le domu; aw y'a bɔn dugu ma i ko ji.

Sariya 16

Jɔnyaban panagbe

¹Aw ka kan ka aw hakiri to Abibu karo ra, ka Jɔnyaban panagbe* ke ka Matigi Ala, aw ta Ala bonya; sabu Abibu karo le ra Matigi Ala, aw ta Ala ka aw labɔ Misiran jamana ra su fe.

²Ni Matigi Ala, aw ta Ala nana yɔrɔ min panawoloma k'a tɔgɔ la o yɔrɔ ra, aw ka kan ka taga Jɔnyaban panagbe saraka bɔ o yɔrɔ le ra ka Matigi Ala, aw ta Ala bonya; aw ye misi walama saga walama ba ke saraka ye.

³O panagbe wagati ra, aw man kan ka burufununin domu. Aw ye burufunubari le domu fɔ tere wolonfla. Aw ye o jusukasi buru domu, ka aw hakiri jigi ko aw bɔtɔ Misiran jamana ra, aw teliyara le ka bɔ. Aw ye o ke, janko aw si beɛ ra, aw hakiri ye to aw bɔlon na Misiran jamana ra.

⁴Burufunufen si man kan ka ye mɔgɔ si fe aw ta jamana beɛ kɔnɔ, fɔ ka taga o tere wolonfla ban. Began minw fana kera saraka ye tere fɔlɔ wula fe, o si sogo tɔ man kan ka bla ka si.

⁵Matigi Ala, aw ta Ala ka dugu minw di aw ma k'a ke aw sigiyɔrɔw ye, aw man kan ka Jɔnyaban panagbe saraka bɔ o duguw si ra.

⁶Nka Matigi Ala yere ka yɔrɔ min panawoloma k'a tɔgɔ la o yɔrɔ ra, aw ka kan ka taga Jɔnyaban panagbe saraka faga o yɔrɔ le ra wula fe, terebenda wagati ra; aw bɔra Misiran wagati min na, aw y'a ke ka ben o wagati jɔgɔn le ma.

⁷Matigi Ala, aw ta Ala ka yɔrɔ min panawoloma, aw ye o saraka sogo tobi k'a domu o yɔrɔ ra. O dugusagbe sɔgɔma, aw be sekɔ ka taga aw ta so.

⁸Aw ka kan ka burufunubari le domu fɔ tere wɔrɔ. A tere wolonflanan, aw ye jamalajenba ke, ka Matigi Ala, aw ta Ala bonya; aw kana baara si ke o lon na.

Simantige panagbe

⁹Ayiwa, ni aw nana wɔrɔsɔ ta ka aw ta simantige damina lon min na, aw ye lɔgɔkun wolonfla jate k'a damina o lon na.

10Ni o loḡḡkun wolonfla dafara, aw ye simantige panagbe* ke, ka aw diyanya sarakaw bo Matigi Ala ye; Matigi Ala, aw ta Ala ka baraka don aw ra cogo min na, aw ye saraka bo a ye ka kapa ni o ye.

11Matigi Ala bena yoro min panawoloma k'a togo la o yoro ra, aw ye taga pagari Matigi Ala, aw ta Ala pa koro o yoro ra, aw ni aw dencew, ani aw denmusow, ani aw ta joncew, ani aw ta jonmusow, ani Levi ta mogw minw be aw ta dugu ra, ani lonanw, ani feritaw, ani muso minw be aw ce ra, ni o cew sara.

12Aw ye aw hakiri to a ra, ko folofolo aw tun be jonya ra Misiran; o ra, sisan, aw ye aw janto nin sariyaw ra ka o sira tagama ka pa kosebe.

Gbatakorosigi panagbe

13Ni aw ka aw ta simanw tige k'a gbasi, ka aw ta rezenji bo ka o bee ladon ka ban tuma min na, aw ye gbatakorosigi panagbe* ke fo tere wolonfla.

14Aw ye o panagbe ke ka pagari, aw ni aw dencew, ani aw denmusow, ani aw ta joncew, ani aw ta jonmusow, ani Levi ta mogw, ani lonanw, ani feritaw, ani muso ce sanin minw be aw ta duguw ra.

15Matigi Ala bena yoro min panawoloma ka o ke a batoyoro ye, aw ye o panagbe ke o yoro le ra tere wolonfla, ka Matigi Ala, aw ta Ala bonya; sabu Matigi Ala, aw ta Ala bena baraka don aw ra ka aw ta siman pa, ka aw ta baara bee pa. O ra, aw ye pagari kosebe.

16Matigi Ala, aw ta Ala bena yoro min panawoloma, aw ta cew bee ka kan ka na Matigi Ala, aw ta Ala pa koro o yoro ra sijaga saba san kono, burufunubari panagbe* ra, ani simantige panagbe* ra, ani gbatakorosigi panagbe ra; mogw si borolakolon man kan ka na Matigi Ala pa koro.

17Matigi Ala, aw ta Ala ka baraka don aw ra k'a to aw ka sorori ke; o ra, ni fen min se ka ke aw ye, aw ye o di Ala ma ka kapa ni o baraka ye.

Kititige sariya

18Matigi Ala, aw ta Ala bena dugu minw bee di aw ma, aw ye kititigebagaw ni kuntigi dow sigi o duguw bee ra, gba bee ni a ta. Olugu ye mogw ta kitiw tige ka pa.

19Aw kana mogw si tojo kiti ra, aw kana mogw bo mogw ra. Aw kana son ka bonyafen mina mogw fe, ka kiti diya o tigi ra. Sabu bonyafen be mogw hakiritigi pa fiyen, ka mogw terennin ta kuma jenge.

20Terenninya, ani terenninya doron, aw ye o sira le tagama, janko aw ye to si ra, ani janko Matigi Ala, aw ta Ala bena jamana min di aw ma, aw ye o jamana sorw, ka to a ra.

Minw be batofen werew bato

²¹Aw ka sarakabɔnan min lɔ Matigi Ala, aw ta Ala ye, aw kana jo musoman Asera ta bere si turu o sarakabɔnan kɔrɔ.

²²Aw kana kabakuruanw lolɔ yɔrɔ si ka o bato, sabu o fenw man di Matigi Ala, aw ta Ala ye fiyewu.

Sariya 17

¹Aw man kan ka saraka si bɔ Matigi Ala, aw ta Ala ye, misi, walama saga, walama ba, fiyen be min na, walama nɔ be min fari yɔrɔ dɔ ra; sabu o saraka jɔgɔn ye saraka haramunin le ye Matigi Ala, aw ta Ala ja kɔrɔ.

²Ayiwa, Matigi Ala, aw ta Ala bɛna dugu minw di aw ma, ni a sɔrɔra ko cɛ dɔ, walama muso dɔ be aw cɛ ra o dugu dɔ ra, min be Matigi Ala, aw ta Ala ta sariya cɛn, ka kojugu ke Matigi Ala ja kɔrɔ,

³ni a be taga batofen werɛw kɔ, ka taga a kinbiri gban olugu kɔrɔ ka o bato, ka tere walama karo walama lolow bato, o tigi be o min kɛra ten, Ala ta sariya ma o fɔ.

⁴Ayiwa, ni o kuma fɔra aw ye, ni aw ka o ko mɛn dɔrɔn, aw ye jɛninkari ke o ko ra kosebe, k'a lɔn ni can lo, ni a kɛra ko o ko be kɛra, ni o ko haramunin jɔgɔn be kɛra aw cɛ ra.

⁵Ni can lo, o cɛ, walama o muso min ka o kojugu ke, aw ye na ni o tigi ye aw ta dugu donda* ra, k'a bon ni kabakuru ye k'a faga.

⁶Nka sani aw ye mɔgɔ dɔ faga, mɔgɔ fla walama saba le ka kan ka sɔrɔ ka lɔ a ra, ko olugu ye a ta kojugu seere ye. Aw man kan ka mɔgɔ si faga mɔgɔ kelen dɔrɔn ta seereya kosɔn.

⁷Seerew yerɛ boro le ka kan ka kɔn ka se a ma; o kɔ, mɔgɔ tɔw boro be sɔrɔ ka se a ma k'a faga. Aw ye o ke janko ka kojugu bɔ aw cɛ ra.

Kiti minw ka gbɛlɛn

⁸Ni o nana ni kiti dɔ ye aw ta dugu kititigeyɔrɔ ra, ni mɔgɔfagako lo, walama ni ko dɔ le donna mɔgɔ fla cɛ, walama ni dɔ le ka dɔ mandimi, ni o ko gbɛleyara aw ma, ni aw tɛ se ka o kiti tige, aw ye taga ni o ko ye Matigi Ala, aw ta Ala ta yɔrɔ ra, a ka yɔrɔ min janawoloma.

⁹Levi ta mɔgɔw, minw ye sarakalasebagaw ye, ani mɔgɔ min ye kititigɛbaga ye o wagati ra, aw ye taga ni a ye olugu fɛ. Ni aw ka olugu jɛninka, min ka kan ka ke, o bɛna o fɔ aw ye.

¹⁰Ni o ka min latige Matigi Ala ta yɔrɔ janawolomanin na, aw y'a ke ten le. Ni o ka min o min fɔ aw ye, aw ye aw janto o ra, ka o ke.

¹¹Ni o ka sariya min yira aw ra, aw ye o sira tagama; ni o ka min latige, aw ye o le ke. Ni o ka min fo aw ye, aw kana jenge ka bo o sira kan ka taga aw kininboro fe, walama ka taga aw numanboro fe.

¹²Ayiwa, sarakalasebaga min sigira Matigi Ala, aw ta Ala ta baara kama, walama kititigebaga min sigira aw ce ra, ni mogo min k'a yere bonya, ka ban ka olugu lamem, o tigi ka kan ka faga; aw y'a faga janko ka kojugu bo Izirayelimogow ce ra,

¹³janko mogow bee ye o ko mem, ka siran; ni o kera, o tena son ka ta yerebonya fe tuun ka o ko mogon ke.

Masace ka kan ka min ke

¹⁴Matigi Ala, aw ta Ala bena jamana min di aw ma, ni aw nana taga don o jamana ra, k'a ke aw ta ye, ka sigi a ra, ni lon do aw nana a fo ko aw b'a fe ka masace do sigi aw yere kunna i n'a fo siya to minw ka aw lamini,

¹⁵Matigi Ala, aw ta Ala yere bena masace min panawoloma, aw ye o le sigi. O masace ka kan ka ke aw yere ta siyamogow do le ye. Aw man kan ka lonan do ke aw ta masace ye, min te aw balema Izirayelimogow do ye.

¹⁶Nka aw ta masace man kan ka ke so caman tigi ye, a fana kana a fo ko a be mogow bla ka taga Misiran, o ye taga so caman jini ale ye, sabu Matigi Ala k'a fo aw ye ko aw man kan ka seko o sira fe tuun.

¹⁷Aw ta masace man kan ka ke muso caman tigi ye fana; ni o te, o musow bena a hakiri yelem a ka bo Ala kan. A fana man kan ka warigbe camanba ni sanin camanba lajen a yere ye.

¹⁸Ni a nana sigi masaya ra, sarakalasebagaw, minw ye Levi ta mogow ye, olugu bena nin sariyaw fo a ye; a ye o sariyaw sebe kitabu do kon, ka o bla a yere fe.

¹⁹O sariya kitabu ka kan ka sor, a kor, ani a ka kan ka to k'a karan a si bee ra, janko a ye Matigi Ala, a ta Ala nasiran degi, ka o sariyaw kumaw ni a ciw bee ke, k'a bee sira tagama.

²⁰Ni o kera, a tena a yere bonya, k'a yere fisaya a balema tow ma, a tena nin kumaw sira bla ka jenge ka taga a kininboro fe walama ka taga a numanboro fe; a bena sijan sor a ta masaya ra, Izirayelimogow ce ra, a ni a ta denw.

Sariya 18

Sarakaw ka kan ka di Levi ta mogow ma

¹Ayiwa, sarakalasebagaw, minw ye Levi ta mogow ye, ani Levi ta mogo tow bee, olugu man kan ka ninyoro foyi sor jamana kon, dugukolo si tena di o ma k'a ke o ta ye, i n'a fo Izirayelimogow tow. Saraka minw be jeni tasuma ra Matigi Ala ye, o ka kan ka baro o le ra, ani fen to minw be di Ala ma.

²Olugu tena dugukolo foyi sɔɔ jamana kɔɔ i n'a fɔ o balema tɔw. Matigi Ala yere le ye olugu ninyɔɔ ye, i n'a fɔ a tun k'a fɔ o ye cogo min na.

³Minw be misisaraka, walama sagasaraka bɔ Matigi Ala ye, olugu jagboyara ka min di sarakalasebagaw ma, o ye kaman ni dagbaga ni furu ye; o ka kan ka o le di sarakalasebagaw ma.

⁴Aw ka kan ka aw ta siman ni aw ta rezenji ni aw ta turu ninyɔɔ fɔɔ di sarakalasebagaw ma; ni aw ka aw ta sagaw si kan, aw ye sagasi ninyɔɔ fɔɔ fana di o ma,

⁵sabu Matigi Ala, aw ta Ala ka olugu le panawoloma gba tɔw be ra, janko o ye sarakalasebagaya baara ke Matigi Ala tɔɔ ra wagati be, olugu ni o ta durujaw.

⁶Ni Levi ta mɔɔ dɔ bɔra aw ta dugu dɔ ra, a tun siginin be dugu min na, ni a kera dugu o dugu ye Izirayeli jamana ra, ni a bɔra yi ka na Matigi Ala ta yɔɔ ra, sabu o yɔɔ ko b'a jusu ra kosebe,

⁷a be se ka sarakalasebagaya baara ke Matigi Ala ye, a ta Ala, i n'a fɔ a balemaw, Levi ta mɔɔ tɔ minw be sarakalasebagaya kera Matigi Ala ja kɔɔ.

⁸Sarakalasebaga tɔw be min sɔɔ k'a ke o ta baro ye, a fana ka kan ka o jɔɔn le sɔɔ; ni a k'a borofen dɔw fiyeere ka wari min sɔɔ, o wari fana ye a ta ye.

Ala be ko minw haramuya

⁹Matigi Ala, aw ta Ala bena jamana min di aw ma, ni aw nana taga don o jamana ra, siya minw tun be o jamana ra, aw kana o siyaw ta ko haramuninw ladegi.

¹⁰Mɔɔ si kana sɔɔ aw ra min b'a dence walama a denmuso di ko o ye a don tasuma ra k'a ke ka jo sɔn. Aw ra, mɔɔ si kana a yere ke jotigi ye, walama lagberikebaga, walama tagamasiyen lonbaga, walama jinamori,

¹¹walama subaga. Aw si kana taga jinatigi fe, walama flerikebaga fe; mɔɔ minw b'a fɔ ko o be kuma ni suw ye, mɔɔ si kana taga olugu dɔ fe,

¹²sabu mɔɔ o mɔɔ be o kow ke, Matigi Ala be o tigi haramuya. O ko haramuninw le kosɔn fana Matigi Ala, aw ta Ala bena o siyaw gben ka bɔ aw ja.

¹³Aw ka kan ka aw tagamacogo ja, ka ke mɔɔ jarakibariw ye Matigi Ala, aw ta Ala ja kɔɔ.

¹⁴Aw bena taga siya minw gben, olugu be lagberikebagaw ni jotigiw le lamɔn; nka aw kɔni, Matigi Ala, aw ta Ala te sɔn aw ye o jɔɔn ke.

Ciraw ta ko

¹⁵Ayiwa, Matigi Ala, aw ta Ala bena cira dɔ lana aw ye ka bɔ aw yere balemaw ce ra, i n'a fɔ ne; aw ka kan ka o cira lamɔn.

¹⁶Aw ka min daari Matigi Ala, aw ta Ala fe Horebu kuru yɔrɔ ra, jama lajenlon na, Matigi Ala bena o le jaabi. Aw tun k'a fɔ ko: "An t'a fe ka Matigi Ala, an ta Ala kan men tuun, an fana t'a fe ka nin tasumaba ye tuun; ni o te, an bena sa."

¹⁷Matigi Ala k'a fɔ ne ye ko: "O ka min fɔ, o ka ni.

¹⁸Ne bena cira dɔ lana o ye ka bɔ o yere balemaw ce ra, i n'a fɔ ele. Ne bena ne ta kumaw don a da ra; ni ne ka fen o fen fɔ a ye, a bena o bee lase o ma.

¹⁹A bena kuma min fɔ ne tɔgɔ ra, ni mɔgɔ o mɔgɔ ma sɔn ka o kuma lamɛn, ne yere le bena o tigi jininka.

²⁰"Nka ni cira min ka sɔn k'a kun gbeleya ka kuma dɔ fɔ ne tɔgɔ ra, ne m'a ci ko a ye kuma min fɔ, walama ni cira min kumana mɔgɔw fe batofɛn werew tɔgɔ ra, o cira ka kan ka faga."

²¹Ayiwa, aw bena aw yere jininka k'a fɔ ko: "An bena a ke cogo di k'a lon ko o cira ta kuma ma bɔ Matigi Ala ra?"

²²Ayiwa, ni cira ka min fɔ Matigi Ala tɔgɔ ra, ni o ko ma na ke can ye, ni a ko ma ke, o tuma Matigi Ala le ma o cira ci. A ka o kuma bɔ a yere ra k'a fɔ yereyira le kosɔn. O ra, aw kana siran o cira ja.

Sariya 19

Karifaduguw ta ko

(Jateri 35.9-34; Yosuwe 20.1-9)

¹Matigi Ala, aw ta Ala bena siya minw ta jamana di aw ma, ni Matigi Ala, aw ta Ala nana o siyaw halaki, ni aw ka o siyaw gben, ka sigi o ta duguw ni o ta bonw kɔnɔ tuma min na,

²o tuma Matigi Ala, aw ta Ala ka o jamana min di aw ma, aw ye dugu saba panawoloma o jamana cemance ra, ka o duguw bla danna.

³Matigi Ala, aw ta Ala ka o jamana min di aw ma, aw ye o jamana taran saba ye, ka sira dɔw bɔ, minw be taga o dugu saba dɔ ra, janko ni mɔgɔ min ka mɔgɔ faga, o tigi ye se ka bori ka taga dogo o dugu dɔ ra.

⁴Ni mɔgɔ min k'a mɔgɔɔgɔn faga, k'a sɔrɔ a m'a lawuri a kama, a fana tun m'a tigi kɔninya kakɔrɔ, ka kapa ni nin sariya ye, o mɔgɔfagabaga ɔgɔn le be se ka bori ka taga dogo o dugu dɔ ra k'a yere kisi.

⁵A be i n'a fɔ ni mɔgɔ fla tagara kongo ra ka taga yiri tige. Kelen k'a ta jende kɔrɔta ko a be yiri tige minke, jendeden bɔra ka taga a tɔɔgɔn gbasi k'a faga. O tigi be se ka bori ka taga o duguw dɔ ra k'a yere kisi;

⁶ni o te, hakeɔbɔbaga dimininba bena o mɔgɔfagabaga gben. Ni a kera ko sira ka jan, a laban a bena kun a ra, k'a bugɔ k'a faga, k'a sɔrɔ a tun man kan ni fagari ye, sabu a tun m'a tɔɔgɔn kɔninya kakɔrɔ.

⁷O le koson, ne ka nin ci fo aw ye, ko aw ye o dugu saba janawoloma, ka o bo danna.

⁸Nka ni Matigi Ala, aw ta Ala nana aw ta jamana bonya, i n'a fo a karira aw bemaw ye cogo min na, ani a ka layiri ta aw bemaw ye ko a bena jamana min di o ma, ni a nana o jamana bee di aw ma tuma min na,

⁹o tuma, aw bena dugu saba were fara o duguw kan. Nka ne be kuma minw fora aw ye bi, aw koni ka kan ka o sira bee tagama k'a dafa, ka Matigi Ala, aw ta Ala kanu, k'a ta siraw bee tagama ka ja.

¹⁰Aw bena dugu saba were fara o duguw kan, janko Matigi Ala, aw ta Ala ka jamana min di aw ma k'a ke aw ta ye, o kana na mogo jarakibari do faga o jamana ra; ni o te, o fagari hake bena ben aw kan.

¹¹Nka ni mogo do k'a mogojogon koninya, ka taga dogo a ja, ka ben a kan k'a bugo fo k'a faga, ka bori ka taga o karifadugu do ra,

¹²o tigi yere ta dugu cekorobaw ye mogo ci ka taga a mina, ka na a di hakeboba ma, janko a y'a faga.

¹³Aw man kan ka makari a ra fiyewu. A ka mogo jarakibari min faga, aw ye o tigi fagari hake bo Izirayeli jamana kan, janko aw ye hera soro.

¹⁴Matigi Ala, aw ta Ala bena jamana min di aw ma, ni yoro min nana di aw ma o jamana ra, aw bemaw ka kabakuru minw bla ka o ke aw ta yoro ni aw sigijogon ta yoro dan ye, aw man kan ka o kabakuruw bo o now ra ka do fara aw ta yoro kan.

Seereya kɛcogo

¹⁵Aw man kan ka mogo si jaraki ka kiti ben a kan mogo kelen doron ta kuma koson, ko a ka mogo faga, walama ko a ka kojugu do ke, ni a kera kojugu min o min ye. Sani aw ye ko do jate ko can lo, seere fla walama seere saba ka kan ka soro o ko ra.

¹⁶Ni do kera seerejugu ye ka kojugu do faninya la mogo do ra,

¹⁷o mogo fla ka kan ka taga lo Matigi Ala ja koro, sarakalasebagaw ja fe, ani o wagati ta kititigebagaw ja fe, ka kuma.

¹⁸Kititigebagaw ye o ko segesege kosebe. Ni a sorora ko seere ye faninyafobaga le ye, ni a ka kuma min fo k'a la a balema ra, ni can te o ye,

¹⁹o tuma ale tun b'a fe ka kojugu min ke a balema ra, aw ye o jogon le ke ale yere ra.

²⁰Ni a kera ten, tow bena o ko men, ka siran Ala ja. O ra, aw ra mogo si tena o kojugu jogon ke tuun.

²¹Aw kana makari a tigi ra fiyewu. Ni min ka mɔgɔ ja ci, o ta ye ci a jɔgɔn ye; ni min ka mɔgɔ jin bɔn, o ta ye bɔn a jɔgɔn ye; ni min ka mɔgɔ boro kari, o ta ye kari a jɔgɔn ye; ni min ka mɔgɔ sen kari, o ta ye kari a jɔgɔn ye.

Sariya 20

Kerekedenya sariya

¹Ni aw bɔra ka taga kere ke ni aw juguw ye, hali ni aw k'a ye ko sow ni sowotorow, ni kerekedenw ka ca o fe ka teme aw kan, aw kana siran o ja; sabu Matigi Ala, aw ta Ala min ka aw labɔ Misiran jamana ra, ale be ni aw ye.

²Ni kere wagati surunyara, sarakalasebaga ye gbara ja fe ka taga kuma mɔgɔw fe.

³A ye a fo o ye ko: "Izirayelimɔgɔw, aw ye lamenni ke! Aw bena kere ke ni aw juguw ye bi. Aw kana aw fari faga, aw kana siran, aw ja kana wuri, aw ja kana tige o ja;

⁴sabu Matigi Ala, aw ta Ala be ni aw ye, a bena aw juguw kere aw ye, ka aw kisi ka bo o boro."

⁵O ko, kerekajama kuntigiw ye kuma kerekedenw fe, k'a fo o ye ko: "Aw ra jontigi le ka bonkura lo ni a ma don a ra folo? O tigi ye seko ka taga a ta so, janko o kana na a faga kere ra k'a to mɔgɔ were ye don a ta bon kono a ko fe.

⁶Aw ra jontigi le ka rezenforo sene ni a m'a rezenmo diyabo folo? O tigi ye seko ka taga a ta so, janko o kana na a faga kere ra k'a to mɔgɔ were ye taga a ta rezenmo diyabo a ko.

⁷Aw ra jontigi le ka muso mamina ni a m'a furu folo? O tigi ye seko ka taga a ta so, janko o kana na a faga kere ra k'a to mɔgɔ were ye a ta maminamusu ta a ko."

⁸Kerekajama kuntigiw ye kuma kerekedenw fe tuun, k'a fo ko: "Aw ra jontigi le be siranna, fo k'a baraka ban? O tigi ye seko ka taga a ta so, janko a kana na ke sababu ye k'a balema tow fana lasiran ka o baraka ban."

⁹Ni kerekajama kuntigiw kumana kerekedenw fe ka ban, o ye jamɔgɔ dow panawoloma ka o bla kerekajama ja.

Duguw kercogo

¹⁰Ayiwa, ni aw tagara dugu do kama ko aw be taga a kere, aw ye kon ka ben le jini ni o ye folo.

¹¹Ni o sonna aw ta ma, ka o ta dugu labla aw ye, o tuma o dugumɔgɔ bee bena ke aw ta jonw ye, ka to ka jagboyabaaraw ke aw ye.

¹²Nka ni o ma son aw ta ma, ni o ko o be aw kere le, o tuma aw ye o ta dugu lamini ni aw ta kerekajama ye.

¹³Ni Matigi Ala nana o dugu don aw boro, aw ye o dugu cew bee faga ni muru ye,

¹⁴ka musow ni denmisenw ni beganw, ani dugu kɔnɔfenw, ani a naforo bɛɛ ta ka o ke aw yere ta ye; Matigi Ala, aw ta Ala ka aw juguw ta borofen minw ke aw ta ye, aw ye o ta.

¹⁵Dugu o dugu yɔrɔ ka jan aw ra, minw tɛ yan siyaw ta dugu ye, aw ka kan ka o duguw bɛɛ ke ten le.

¹⁶Nka Matigi Ala, aw ta Ala ka siya minw ta jamana di aw ma k'a ke aw ta ye, ni o yɔrɔ duguw lo, aw kana adamaden si panaman to o duguw kɔnɔ.

¹⁷Aw ka kan ka o duguw ni a kɔnɔfenw bɛɛ halaki ka ban pewu. O siyaw le ye Hetikaw ye, ani Amɔrikaw, ani Kanaanakaw, ani Perezikaw, ani Hevikaw, ani Yebusikaw. Aw ye o halaki i n'a fɔ Matigi Ala, aw ta Ala k'a fɔ aw ye cogo min na,

¹⁸janko o siyaw bɛ ko haramunin minw bɛɛ kera o ta batofenw ye, o kana na aw karan o ra, k'a to aw ye o ladegi, ka Matigi Ala, aw ta Ala hake ta.

¹⁹Ni aw tagara kere ra dugu dɔ kama, ni aw ta kerekajama ka o dugu lamini ka mɛɛn, aw kana jende se o yɔrɔ yirisun dɔ ma. Aw ye o yiriw denw domu; aw kana o tige. Yala yiriw ye mɔgɔw le ye wa, ka na a ke ko aw bɛ olugu fana kere?

²⁰Nka aw k'a lɔn ko yiri minw den tɛ domu, aw bɛ se ka olugu le tige ka o ben, ka o yiriw ke kerekeminan dɔw ye ka dugu kere, fɔ ka taga a to aw ye se sɔrɔ dugu kan.

Sariya 21

Mɔgɔ min fagabaga ma lɔn

¹Matigi Ala, aw ta Ala bɛna jamana min di aw ma k'a ke aw ta ye, ka aw to o jamana kɔnɔ, lɔn dɔ ni aw ka mɔgɔ dɔ su lanin ye foro dɔ kɔnɔ, ni aw m'a lɔn mɔgɔ min k'a faga,

²aw ye taga a fɔ aw ta dugu cɛkɔrɔbaw ni a kititigebagaw ye; olugu ye taga su layɔrɔ ni o yɔrɔ duguw bɛɛ kelen kelen cɛ suma.

³Dugu min yɔrɔ ka surun su ra, ni o dugu lɔnna, o dugu cɛkɔrɔbaw bɛna misiden musoman dɔ mina, min ma baara ke fɔlɔ, min ma sɛnɛ ke ka ye fɔlɔ.

⁴O ye taga ni o misi ye kenɛgbɛ dɔ ra, mɔgɔ ma yɔrɔ min sɛnɛ, ani siman ma dan yɔrɔ min na; kɔ dɔ ye sɔrɔ a yɔrɔ ra, kɔ min tɛ ja ka ye. Ni o sera yi, o ye misiden kan kari o kɔ ra.

⁵O kɔ, sarakalasebagaw, minw ye Levi ta mɔgɔw ye, olugu bɛ gbara ka na; sabu Matigi Ala, aw ta Ala ka olugu le panawoloma ko o ye baara ke a ye, ka dugawu ke mɔgɔw ye Matigi Ala tɔgɔ ra. Ni sɔsɔri donna ko o ko ra mɔgɔw cɛ, walama ni mɔgɔ dɔ ka dɔ mandimi, sarakalasebagaw ta kuma le ka kan ka o kow bɛɛ ban.

⁶Dugu min yɔrɔ ka surun su ra, o dugu cɛkɔrɔbaw bɛɛ ye o tɛgɛ ko misi kan, o ka misi min kan kari kɔ ra.

⁷O kɔ, o y'a fɔ ko: "Anw boro ma nin ce faga, an na fana m'a fagato ye.

⁸E! Matigi Ala, sabari ka yafa i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw ma, i ka minw kunmabo. O bagara mɔgɔ jarakibari min ma k'a faga, i kana son ka o fagari kunko ben i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw kan." Ni o kera, o ce fagari jurumun be kafari.

⁹O ra, o bagara mɔgɔ jarakibari min ma, k'a faga, o tigi fagari hake be bo aw kan, sabu ko minw terennin lo Matigi Ala na korɔ, aw ka o ke.

Muso minaninw ta furuko sariya

¹⁰Ni aw tagara kere ke ni aw juguw ye, ni Matigi Ala ka o don aw boro, ni aw ka o daw mina ka na ni o ye,

¹¹ni aw nana muso do ye o mɔgɔ minaninw ce ra, min ce ka ni, ni a ko diyara aw ye, fo aw b'a fe k'a ta k'a ke aw muso ye,

¹²o tuma aw ye taga ni a ye aw ta so konɔ. Aw y'a kun li, k'a sonin faraw tige.

¹³A minana ni fani minw ye, a ye o faniw bo a yere ra ka fani werew don, ka to so konɔ yi, k'a face ni a bamuso su kasi fo karo kelen. O kɔ, aw be se ka don a fe, k'a ta k'a ke aw muso ye.

¹⁴Nka o ko fe, ni a ko ma na diya aw ye tuun, aw y'a bla, a ye taga yoro min k'a diya. Aw man kan k'a fiyeere k'a wari mina, walama k'a mina i ko jon, sabu aw tun k'a ke aw muso ye ka ban.

Dence folo sariya

¹⁵Ni muso fla be ce do fe, kelen ko ka di a ye, nka to kelen ko man di a ye, ni o muso fla bee ka dencew soro a fe, muso min ko man di a ye, ni o le ka dence folo woro,

¹⁶ni a nana ke a borofenw taran ye a dencew ra tuma min na, a man kan k'a diyanyamusu dence ke dence folo ye, ka dence folo ninyoro di o ma, k'a soro muso min ko man di a ye, o dence le ye dence folo ye.

¹⁷Muso min ko man di a ye de, a ka kan ka lo a ra ko o dence le ye a dence folo ye; a ka kan ka ninyoro fla di o ma, sabu ale le ye a ta baraka no folo ye; ale le ka kan ka koroya ton soro.

Den kanminabariw ta ko sariya

¹⁸Ni dence do be ce do fe, ni o den nana ke mɔgɔ murutinin ye, ani mɔgɔ kanminabari ye, a te a face kan mina, a te a bamuso kan mina; hali ni o k'a bugo, a te o kan mina,

¹⁹o den face ni a bamuso ye a mina ka taga ni a ye o ta dugu cekorobaw fe, dugu donda ra.

²⁰O ye a fo o ta dugu cekorobaw ye ko: "A fle, an dence kera mɔgɔ murutinin ye, ani mɔgɔ kanminabari. A te son ka an kan mina, a b'a yere blara doromin na fana."

²¹Ni o fɔra, o ta dugu cɛw bɛɛ ye kabakuruw ta ka o den bon fɔ k'a faga. Aw ye o ke janko ka kojugu bɔ aw cɛ ra, janko Izirayelimɔgɔ tɔw bɛɛ ye o ko men ka siran.

Mɔgɔ su dulonnin sariya

²²Ni mɔgɔ dɔ ka kojugu dɔ ke min ka kan ni fagari ye, ni aw ka o tigi faga k'a su dulon yiri ra,

²³aw kana a to a su ye si yiri ra. Aw ka kan k'a su lajigi k'a sutara o lon yere ra, sabu mɔgɔ min fagara k'a su dulon yiri ra, o tigi danganin lo Ala fe. Matigi Ala, aw ta Ala ka jamana min di aw ma k'a ke aw ta ye, aw man kan ka o jamana lanɔgɔ fana.

Sariya 22

Nɔgɔndɛmɛ sariya

¹Ni aw dɔ ka aw balema ta misi walama a ta saga tununin ye, aw kana temɛ a kɔrɔ; aw y'a mina ka taga a di a ma.

²Ni a kera ko aw balema yɔrɔ ka jan aw ra, walama ni aw m'a lon, o tuma aw ye o began to aw ta so, fɔ lon min na aw balema bɛna a ko fɔ; o tuma aw ye a di a ma.

³Ni aw ka aw balema ta fali tununin ye, walama a ta fani, walama ni aw k'a ta fen o fen tununin ye, aw ka kan ka o ko kelen le ke; aw man kan ka temɛ a kɔrɔ ka taga.

⁴Ni aw ka aw balema ta fali walama a ta misi bennin ye sira ra, aw kana temɛ a kɔrɔ ka taga, aw y'a demɛ k'a lawuri.

Ko minw ma daga

⁵Muso man kan ka cɛfani don, cɛ fana man kan ka musofani don; sabu mɔgɔ o mɔgɔ bɛ o ke, Matigi Ala, aw ta Ala bɛ o tigi haramuya.

⁶Ni aw temɛtɔ ka kɔnɔ dɔ ta paga ye yiri ra, walama dugu ma, ni bamuso lanin bɛ a denw kan, walama a ta fanw kan, aw man kan ka bamuso ni denw bɛɛ mina ɲɔgɔn fe.

⁷Aw ye denw dɔrɔn le mina, ka bamuso to a ye taga. Ni aw b'a ke ten, Ala bɛna hera ke aw ye, ka aw sɔn si ra.

⁸Ni aw ka biribonkura lɔ, aw ka kan ka kogo dɔ ke k'a sanfeyɔrɔ lamini, janko mɔgɔ dɔ kana na bɔ biribon kunna ka ben ka sa, ka o fagari hake ben aw ta bon kan.

⁹Aw man kan ka siman suguya were dan aw ta rezenforo ra; ni o te, aw ka siman min dan o, rezen yere o, o bɛɛ ka kan ka bla danna Ala le ye.

¹⁰Aw man kan ka misi ni fali siri misidaba kelen na ka sɛnɛ ke.

¹¹Aw kana sagasi ni len jese ɲagami, ka o dan k'a ke fani ye ka o don.

¹²Aw ka kan ka jesejuruw siri aw ta deregebaw kun naani na.

Muso jarakiri sariya

¹³Ni ce do ka muso do furu, ka jen ni a ye, o ko, ni o muso ko nana gboya a ye,

¹⁴ni a ka kojugu do faninya la muso ra k'a togo cen, k'a fo ko: "Ne ka nin muso furu, nka ne jenna ni a ye minke, ne m'a soro so!"

¹⁵Ayiwa, ni a ka o fo, muso face ni a bamuso ye taga ni muso ta lafani ye cekorobaw fe dugu donda ra, k'a yira ko muso furulon na, a tun sorora so.

¹⁶Muso face ye a fo cekorobaw ye ko: "Ne ka ne denmuso di nin ce ma furu ra, nka sisan a ko gboyara a ye.

¹⁷A ka kojugu dow faninya la ne denmuso ra, ko ale m'a soro so; k'a soro ne denmuso ta lafani ye nin ye, min b'a yira ko a sorora so a furulon na." O ko, muso ta magow ye muso ta lafani foni k'a yira dugu cekorobaw ra.

¹⁸O tuma cekorobaw ye o ce mina ka bugo ni gbeje ye.

¹⁹O ko, o ye warida do ben a kan, warigbe keme, ko a ye o di muso face ma, sabu a ka Izirayeli ta sunguruden do le togo cen. Muso ka kan ka to a fe; fo ka taga a sa a man kan k'a bla.

²⁰Nka ni a kera ko ce ka min fo o ye can le ye, ni foyi ma soro k'a yira ko muso tun sorora so,

²¹o tuma, o ye na ni a ye a face ta bon donda ra, cew ye a bon ni kabakuru ye fo k'a faga, sabu a ka maroyakoba le ke Izirayelimogow ce ra; a ka jatoya ke k'a to a face ta so. Aw ye o ke janko ka kojugu bo aw ce ra.

Ko minw ma daga ce ni muso ce

²²Ni ce do minana k'a to a be jenna ni muso furunin do ye, o fla bee ka kan ka faga, ce min jenna ni muso ye, ani muso yere. Aw ye o ke janko ka kojugu bo Izirayelimogow ce ra.

²³Ni ce do ka sunguru maminanin do ye dugu kono, ka jen ni a ye,

²⁴aw ye o fla bee mina ka taga ni o ye dugu donda ra, ka o bon ni kabakuru ye ka o faga. Sunguru be faga sabu a ma kule k'a to dugumogow ye a kulekan men. Ce be faga sabu a k'a magogon do ta muso le lebu. Aw ye o ke janko ka kojugu bo aw ce ra.

²⁵Nka ni a kera ko ce benna ni sunguru maminanin ye kongo le kono, ka ben a kan yi, o tuma o ce kelen le ka kan ka faga.

²⁶Aw kana foyi ke sunguru ra. A ma kojugu foyi ke min ka kan ni fagari ye; sabu a ta kera i ko mago be ben a magogon kan cogo min na kongo kono k'a faga.

²⁷I n'a fɔ cɛ benna ni sunguru ye kongo le kɔnɔ, a bɛ se ka kɛ ko sunguru kulera, nka mɔgɔ m'a kulekan mɛn, ka taga a bɔsi.

²⁸Ayiwa, ni cɛ dɔ ka sunguru dɔ ye dugu kɔnɔ, min ma mamina, ni a benna a kan, ni o yera,

²⁹o cɛ min jɛnna ni sunguru ye, ale ka kan ka warigbɛ bilooru sara sunguru face ye. A ka kan fana ka sunguru ta k'a kɛ a muso ye, sabu a jenna ni a ye jagboya ra ka ban; fɔ ka taga a sa, a tɛ se k'a bla tuun fiyewu.

Sariya 23

¹Mɔgɔ si man kan ka jɛn ni a face muso ye, k'a face lebu.

Minw man kan ka don Ala ta jama cɛ ra

²Cɛ o cɛ bɔra cɛya ra* walama min cɛya tigera ka bɔ yi, o man kan ka don Matigi Ala ta jama cɛ ra.

³Mɔgɔ o mɔgɔ worora jɛneya sababu ra, o man kan ka don Matigi Ala ta jama cɛ ra. Hali a ta denw ta denw, fɔ ka taga se a ta duruja tannan ma, o man kan ka don Matigi Ala ta jama cɛ ra.

⁴Amɔnkaw ni Mohabukaw man kan ka don Matigi Ala ta jama cɛ ra fiyewu. O ta duruja si yere le man kan ka don Matigi Ala ta jama cɛ ra; hali o ta denw ta denw, ka taga se a ta duruja tannan ma.

⁵Sabu aw bɔtɔ Misiran jamana ra, o ma na aw kunbɛn sira ra ni ji ni domuni ye. O ka wari di Behɔri dence Balamu ma janko a ye na ka bɔ Petɔri, Mesopotami jamana ra, ka na aw danga.

⁶Nka Matigi Ala, aw ta Ala ma sɔn ka Balamu lamɛn. Matigi Ala, aw ta Ala ka danga yelem a k'a kɛ dugawu ye aw kan, sabu a bɛ aw kanu.

⁷O ra, ka aw to si ra, aw kana o ta hera pini, walama ka teriya don ni o ye le fiyewu.

⁸Nka aw man kan ka Edɔmukaw haramuya, sabu aw balemaw lo. Aw man kan ka Misirankaw fana haramuya, sabu aw tun bɛ lonanya ra o ta jamana ra.

⁹O ta duruja sabanan mɔgɔw bɛ se ka don Matigi Ala ta jama cɛ ra.

Ala ta mɔgɔw ta sigiyɔɔ ka kan ka saninya

¹⁰Ni aw tagara kere ra aw juguw kama, ni aw tagara sigi yɔɔ dɔ ra, aw ye aw yere kɔrɔsi, aw kana aw yere lanɔgɔ.

¹¹Ni lawa bɔnna cɛ dɔ fɛ su fɛ k'a lanɔgɔ, a ka kan ka bɔ tɔw cɛ ra ka taga to kɛnɛ ma.

¹²Wulada fɛ, a ye a yere ko; ni tere benna, a bɛ sɔɔ ka kori ni jama ye.

¹³Aw ka kan ka yɔrɔ dɔ laben aw ta sigiyɔrɔ kɔ fe, aw be se ka taga so kɔ yɔrɔ min na.

¹⁴Aw ka kan ka daba dɔ bla aw ta minanw na, janko ni aw be taga so kɔ, aw be o ke ka dinga dɔ sozi, ka sokɔtaga ke, o kɔ, k'a datugu.

¹⁵Sabu Matigi Ala, aw ta Ala be aw ce ra, a be yaala aw ce ra, janko ka aw tanga, ka aw juguw kere ka o don aw boro. O kosɔn aw sigiyɔrɔ ka kan ka saninya, janko Matigi Ala, aw ta Ala kana fen nɔɔnɔn si ye aw ce ra; ni o te, a bena ban aw ra.

Jɔnya sariya

¹⁶Ni jɔn dɔ bɔra a matigice fe, ka na karifa aw dɔ ma, aw man kan k'a mina ka taga a di a matigice ma.

¹⁷Aw y'a to a ye sigi aw fe; ni yɔrɔ min k'a diya, a ye to yi; ni dugu min k'a diya, a ye sigi yi. Aw man kan k'a minako juguya fana.

Jatɔya wari sariya

¹⁸Izirayeli muso si, walama a ce si man kan ka jen ni josɔnbagaw ye k'a yere bla jatɔya ra ni o ye.

¹⁹Muso ta jatɔya sara ta wari, walama ce ta jatɔya sara ta wari, aw man kan ka na ni o ye Matigi Ala, aw ta Ala batoyɔrɔ ra, ka na o ke ka dajuru dɔ dafa; sabu Matigi Ala, aw ta Ala be o mɔɔ suguya fla bee haramuya.

Jurudon sariya

²⁰Aw man kan ka wari juru don aw balema dɔ ra ka tɔnɔ jini a ra, walama domunifen, walama mɔɔ be se ka fen o fen juru don ka tɔnɔ sɔrɔ a ra.

²¹Aw kɔni be se ka juru don jamana were mɔɔw ra ka tɔnɔ jini olugu fe, nka aw kana tɔnɔ jini aw balema dɔ fe. Ni o kera, aw bena taga don jamana min na k'a ke aw ta ye, ni aw sera yi, Matigi Ala, aw ta Ala bena baraka don aw ra aw ta koketaw bee ra.

Dajuru sariya

²²Ni aw ka dajuru ta Matigi Ala, aw ta Ala fe, aw kana meen ka o dajuru dafa. Sabu sigiya t'a ra, Matigi Ala, aw ta Ala bena aw jininka; o hake fana bena ke aw kan.

²³Ni aw ma dajuru ta, o te jurumun ye.

²⁴Nka ni aw ka kuma o kuma bɔ aw da ra, aw ka kan ka o ke k'a dafa, sabu aw yere le ka aw ta dajuru ta aw yere ma Matigi Ala, aw ta Ala fe ni aw yere da ye.

Rɛzenw ni simanw sariya

²⁵Ni aw donna aw balema dɔ ta rɛzenforo ra, aw be se ka rɛzenmɔ domu ka fa aw sago ma. Nka aw man kan ka rɛzen bɔ k'a don aw ta minan kɔnɔ ka taga ni a ye.

²⁶Ni aw donna aw balema dɔ ta simanforo ra fana, aw be se ka simankise dɔw bo ni aw boro ye ka o jimi; nka aw man kan ka wɔrɔsɔ don aw balema ta siman na k'a tige ka taga ni a ye.

Sariya 24

Furu sariya dɔw

¹Ni mɔgɔ dɔ ka muso dɔ furu, o kɔ fe ni o muso ko ma na diya a ye tuun, sabu muso ka ko dɔ ke min ma ben, o ce ye furusasebe dɔ ke, ka o di o muso ma, k'a bla, a ye taga ka bo a ta so kɔnɔ.

²Ni muso tagara ka bo a ta so kɔnɔ, ka taga furu ce were ma,

³ni a ko ma na diya o ce fana ye, ni ale fana ka furusasebe dɔ ke ka o di o muso kelen ma, k'a bla, ko a ye taga ka bo a ta so kɔnɔ, walama o ce flanan min k'a furu ni o sara,

⁴o tuma ce fɔlɔ min tun kɔnna k'a bla, ale te se ka muso ta k'a ke a muso ye tuun, sabu o muso saninyanin te tuun. Ni a k'a ta, o be ke ko haramunin le ye Matigi Ala na kɔrɔ. Matigi Ala, aw ta Ala bena jamana min di aw ma k'a ke aw ta ye, aw man kan ka hake si bla o jamana kan.

⁵Ni ce o ce ka musokura furu, aw man kan ka o bla ka taga kerekeyɔrɔ ra, walama k'a jagboya ka forobabaara dɔ ke. A ka kan ka to a yere ma so kɔnɔ fɔ san kelen, janko a ka muso min furu, a ni o ye jɔgɔn diyabo.

Nɔgɔntɔjɔri sariya

⁶Aw man kan ka aw mɔgɔjɔgɔn ta wugu ni a wuguden bee mina a ra ka aw ta juru tɔnɔmasigi; aw man kan ka hali wuguden dɔrɔn mina. Ni aw ka o ke, a kera i n'a fɔ aw ka o tigi ta baro sɔrɔsababu le mina a ra ka aw ta juru tɔnɔmasigi.

⁷Ni aw ka Izirayelimɔgɔ dɔ ye, min k'a balema Izirayelimɔgɔ dɔ sonya, k'a ke a ta jɔn ye, walama k'a fiyeere, aw ka kan ka o son faga. Aw ye o ke janko ka kojugu bo aw ce ra.

Farirabana sariya

⁸Aw ye aw yere kɔrɔsi farirabanaw ra. Levi ta mɔgɔw, minw ye sarakalasebagaw ye, ni olugu ka min fɔ aw ye, aw ye o ke a cogo ra. Ne ka min fɔ o ye, aw y'a ke ka kapa ni o le ye.

⁹Aw bɔtɔ Misiran, Matigi Ala, aw ta Ala ka min ke Mariyamu na ka aw to sira ra, aw ye aw hakiri to o ra.

Fagantanw minacogo

¹⁰Ni aw ka fen dɔ juru don aw mɔgɔjɔgɔn na, ni a ka ke fen o fen ye, ni a ko a bena fen min ke ka o juru tɔnɔmasigi, aw man kan ka taga don a ta bon kɔnɔ ka o ta aw yere ma.

11Ni aw tagara a fe, aw ye to kene ma. Aw ka juru don ale min na, ale yere le bena bo ni o fen ye kene ma ka na a di aw ma.

12Ni panibagato lo, aw man kan ka si ni a borofen ye aw boro.

13Ni tere benna, aw ye taga a ta deregeba di a ma, janko a ye se k'a yere datugu ni a ye su fe ka sunogo. Ni o kera, a bena dugawu ke aw ye; o fana bena ke kopuman ye Matigi Ala, aw ta Ala na koro.

14Aw kana aw ta baaraden panibagato fagantan toro, ni a kera aw balema Izirayelimogo do ye, walama lonan do, min siginin be aw ta jamana ra, aw ta dugu koro.

15Aw ka kan k'a ta tere baara sara di a ma sani tere ye ben; sabu panibagato lo, a korotoninba be o wari le makona; ni o te, ni a kulera ni aw togo ye ka Matigi Ala wele, o hake be to aw kan.

16Aw man kan ka faceman faga den ta jurumun koson; aw man kan ka den fana faga faceman ta jurumun koson. Be ka kan ka faga a yere ta jurumun le koson.

17Aw man kan ka lonanw, ani feritaw toro; aw man kan ka muso ce sanin ta fani mina a ra ka aw ta juru tonmasigi.

18Aw ye aw hakiri to a ra ko aw tun be jonya ra Misiran, ko Matigi Ala, aw ta Ala le ka aw kunmabo o ra; o koson ne be nin ciw fo aw ye ko aw ye o ke.

19Ni aw ka aw ta siman tige ka pina siman kansiri do ko foro koro, aw man kan ka seko ka taga o ta tuun. Aw ye o to yi, o be ke lonanw ni feritaw ta ye, ani muso ce saninw. Ni o kera, Matigi Ala, aw ta Ala bena baraka don aw ra; ni aw ka aw boro don baara o baara ra, o be na.

20Ni aw ka aw ta oliviesunw yuguyugu k'a denw burun, den minw tora yiri ra, ni o ma ben, aw man kan ka seko ka taga olugu tige tuun. Aw ye o to yi, o be ke lonanw ni feritaw ta ye, ani muso ce saninw.

21Ni aw ka aw ta rezenmow tige, rezen minw tora yiri ra, aw man kan ka seko ko aw be olugu tige tuun. Aw ye o to yi, o be ke lonanw ni feritaw ta ye, ani muso ce saninw.

22Aw ye aw hakiri to a ra, ko aw tun be jonya ra Misiran jamana ra; o koson ne be nin ciw fo aw ye ko aw ye o ke.

Sariya 25

Bugori sariya

1Ni kere donna mogo fla ce, o fla ye taga kititigeyoro ra, kititigebagaw b'a kiti tige. Jo be min fe, o be o labla; min jarkira, o be kiti ben o kan.

²Min jarakira, ni o ka kan ni bugɔri le ye, o tuma kititigebaga ye a la dugu ma, o ye a bugɔ ni gbeɣe ye ale yeɣe ɲa na. A ta kojugu ka kan ni gbeɣe da haɣeya min ye, o gbeɣe da le be bo a ra.

³Nka a man kan ka teme gbeɣe ɲa binaani kan; ni o te, ni aw k'a bugɔ ka teme o kan, aw bena aw balema lamaroya ka teme a dan kan.

Misi ta baara sariya

⁴Ni aw ka misi bla ko a ye siman dondon k'a kise bo, aw man kan ka a da siri.

Balemaw ta furu sariya

⁵Ni balemace fla be ɲogɔn fe, ni kelen nana sa, k'a soro a ma den to a ko, o muso man kan ka bo lu kono ka taga furu ce weɣe ma. A ce balemace le ka kan k'a ta, k'a furu k'a ke a muso ye, k'a balemace loyoro fa.

⁶A bena dence folo min soro, o be jate i ko banbaga dence; banbaga togo le be la o ra, janko a togo kana tunu ka bo Izirayelimogow ce ra.

⁷Nka ni ce min t'a fe k'a balemace muso ta, o tuma o muso ka kan ka taga cekorobaw fe dugu donda ra, ka taga a fo o ye ko: "Ne ce balemace ma son k'a balemace togo lawuri Izirayelimogow ce ra. A t'a fe ka ne ta, k'a balemace loyoro fa ni ne ye."

⁸O tuma cekorobaw ye ce wele ka kuma a fe. Ni a belen tora a ta kuma kan, ko a t'a fe ka muso furu le fiyewu,

⁹o tuma muso ye gbara a ra cekorobaw ɲa na, ka o ce ta sanbara sen kelen bo a sen na, ka daji tu a ɲa ra. O ko, a ye a fo a ma ko: "Mogow min t'a fe ka den soro a balemace ye janko a balemace togo kana tunu, nin le be ke o tigi ra."

¹⁰Izirayeli jamana ra, mogow bena to ka o ce ta somogow wele ko ce sanbara bonin ta somogow.

Muso man kan ka don ce fla ta kere ra

¹¹Ayiwa, ni ce fla be kere ra, ni kelen ta muso k'a ye ko o be ale ta ce bugora, ni a nana ko a bena a ce deme k'a bosi ka bo a kerekeɲogon boro, ni a k'a ce kerekeɲogon mina a ceya ra,

¹²aw ka kan ka o muso boro tige; aw kana makari a ra fiyewu.

Jago sariya

¹³Sumanikafen suguya fla man kan ka soro aw ta boro kono, ka kelen gbiriya, ka kelen fiyanya.

¹⁴Sumanikeminan suguya fla man kan ka soro aw ta so, ka kelen bonya, ka kelen dogoya.

¹⁵Aw ta sumanikefen ka kan ka gbiriya ka ben ni a cogo ye; aw ta sumanikeminan fana ka kan ka bonya ka ben ni a cogo ye. Ni o kera, Matigi Ala, aw ta Ala bena jamana min di aw ma, aw bena sijan sɔɔ o jamana ra;

¹⁶sabu mɔgɔ o mɔgɔ be o kow ke, mɔgɔ o mɔgɔ be janfa ke, Matigi Ala, aw ta Ala be olugu bee haramuya.

Amaleki ta mɔgɔw ta ko

¹⁷Amaleki ta mɔgɔw ka min ke aw ra ka aw to sira ra, aw bɔɔ Misiran, aw ye aw hakiri to o ra.

¹⁸Ka aw segenin ni aw baraka bannin to, o nana kun aw ra sira ra; aw ta mɔgɔ minw bee tun be kɔ fe, o benna olugu kan, hali o ma siran Ala na.

¹⁹O kosɔn aw jugu minw be aw laminiw na, ni Matigi Ala, aw ta Ala nana aw kisi ka bɔ olugu bee boro tuma min na, Matigi Ala, aw ta Ala bena jamana min di aw ma k'a ke aw sigiyɔɔ ye, ani k'a ke aw ta ye, ni a nana laganfiya di aw ma o jamana ra, o tuma ra aw ka kan ka Amaleki ta siya tɔgɔ tunu ka bɔ dugukolo kan pewu; aw kana pina o kɔ.

Sariya 26

Siman folɔ sarakaw dicogo

¹Matigi Ala, aw ta Ala bena jamana min di aw ma k'a ke aw ta jamana ye, ni aw nana taga se o jamana ra, ka o jamana mina ka sigi a ra tuma min na,

²o tuma, Matigi Ala, aw ta Ala ka o jamana min di aw ma, ni aw ka siman o siman sɔɔ o jamana dugukolo ra, aw ye o siman bee kun folɔw bɔ, ka o ke segi dɔ kɔɔ. Matigi Ala, aw ta Ala bena yɔɔ min panawoloma, k'a tɔgɔ la o yɔɔ ra, aw ye taga ni a ye o yɔɔ ra.

³Sarakalasebaga min be sarakalasebagaya ra o wagati ra, aw ye taga ale fe, ka taga a fɔ a ye ko: “Ne b'a fɔ Matigi Ala, i ta Ala ye bi ko Matigi Ala tun karira ko a bena jamana min di an bemaw ma, ko ne donna o jamana ra.”

⁴Sarakalasebaga bena segi mina aw boro k'a bla Matigi Ala, aw ta Ala ta sarakabɔnan na fe.

⁵O kɔ, aw bena kuma ta k'a fɔ Matigi Ala, aw ta Ala na kɔɔ tuun ko: “Ne bemace tun ye Arameka le ye, a tun be yaala ni a ta beganw ye yɔɔw na fe. A tun tagara Misiran ni mɔgɔ dama dama ye, ka taga sigi yi; k'a to yi, a ta mɔgɔw cayara ka na ke siyaba ye, ani siya barakaman.

⁶Misirankaw ka an minako juguya, ka an tɔɔɔ; o ka an bla jagboyabaaraw ra.

⁷An kasira ka Matigi Ala, an bemaw ta Ala tɔgɔ wele. Matigi Ala ka an kasikan men; o tun ka an minako juguya, ka sege ni pani min la an kan, a ka o ye.

⁸Matigi Ala ka an labo Misiran a ta sebgaya ni a ta fanga baraka ra, ka kobaw ke ka siranyaba bla mɔgɔw ra, ka tagamasiyenw ni kabakow ke.

⁹A blara an ɲa ka na ni an ye nin yɔrɔ ra, ka na nin jamana di an ma, nɔnɔ ni li be woyo jamana min na.

¹⁰Ayiwa, Matigi Ala, sisan a fle i ka o dugukolo min di ne ma, ne nana o siman kun fɔlɔw di i ma.” O kuma fɔnin kɔ, aw be o fenw bla Matigi Ala, aw ta Ala ɲa kɔrɔ, ka aw kinbiri gban Matigi Ala, aw ta Ala ɲa kɔrɔ k’a bato.

¹¹O kɔ, aw ni Levi ta mɔgɔw, ani lonan minw be ni aw ye, aw be ɲagari ɲɔgɔn fe; Matigi Ala, aw ta Ala ka fenɲuman minw be di aw ni aw ta somɔgɔw ma, aw ye ɲagari o kosɔn.

San saba ta yaga

¹²Ayiwa, ni san fla temena, a sabanan, o be ke yagabo san ye . Ni aw nana aw ta simanw be yaga bo ka ban, aw ye o yagaw di Levi ta mɔgɔw ma, ani lonanw, ani feritaw, ani muso ce saninw. Olugu bena o domu aw ta dugu kɔnɔ ka fa.

¹³O tuma aw bena nin kuma fo Matigi Ala, aw ta Ala ɲa kɔrɔ, ko: “Matigi Ala, fen o fen tun ka kan ka di Ala ma, ne ka o be labo ne ta so; ne ka o di Levi ta mɔgɔw ma, ani lonanw, ani feritaw, ani muso ce saninw. I ka ci minw fo ne ye, ne k’a ke ka kapa ni o ye. Ne ma i ta sariya si cen, ne fana ma ɲina o si kɔ.

¹⁴Ne ma nin yaga do domu ka ne to sangako do ra, ne saninyabari ma maga a do ra, ne m’a do di saraka ye su do kosɔn fana. Ne ka Matigi Ala, ne ta Ala kan mina; a ka fen o fen fo, ne ka o be ke.

¹⁵O ra, Matigi Ala, ka i to i ta yɔrɔ saninman kɔnɔ, san fe, i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw fle, ka baraka don o ra; i ka jamana min di an ma, baraka don o jamana ra, i n’a fo i tun karira an bemaw ye cogo min na, ko i bena o jamana di o ma, nɔnɔ ni li be woyo jamana min na.”

Ala ta sariyaw sira tagamacogo

¹⁶Ayiwa, Matigi Ala, aw ta Ala b’a fo aw ye bi ko aw ye a ta sariyaw ni a ta kolatigeninw be ke. Aw ka kan k’a sira tagama ka ɲa ni aw jusukun be ye, ani aw nin be.

¹⁷Aw k’a latige bi, k’a fo ko Matigi Ala le ye aw ta Ala ye, ko aw bena a ta sira tagama, ko aw bena a ta cifɔninw ni a ta kumaw ni a ta kolatigeninw be ke, k’a kan mina.

¹⁸Bi, Matigi Ala fana k’a latige k’a fo ko aw ye a ta mɔgɔw ye; a ka layiri ta ko aw le bena ke a ta mɔgo kanuninw ye, minw ko ka gbelen a ma, ko aw ka kan k’a ta kumaw be sira tagama.

¹⁹Ni o kera, a ka siya minw bɛɛ dan, a bɛna aw ta bonya ni aw tɔgɔ ni aw ta dawula temɛ o siyaw bɛɛ ta kan pewu, janko aw ye kɛ Matigi Ala, aw ta Ala ta siya saninman ye, i n'a fɔ a tun k'a fɔ aw ye cogo min na.

Sariya 27

Dugawu ni danga Ebali kuru ta tagamasiyɛn kabakuru

¹Ayiwa, Musa ni Izirayeli cɛkɔrɔbaw ka nin ciw fɔ Izirayelimɔgɔw ye, ko: “Ne bɛ nin kuma minw bɛɛ fɔ aw ye bi, aw ye o bɛɛ sira tagama.

²Matigi Ala, aw ta Ala bɛna jamana min di aw ma, ni aw nana Zuridɛn ba tige, ka taga don o jamana ra, aw bɛna kabakuruba dɔw lɔlɔ, ka o mun ka o gbɛ.

³Matigi Ala, aw ta Ala bɛna jamana min di aw ma, ni aw nana Zuridɛn ba tige, ka taga don o jamana ra, nɔnɔ ni li bɛ woyo o jamana min na, i n'a fɔ aw bɛmaw ta Ala k'a fɔ aw ye cogo min na, o tuma aw ye nin sariya ta kumaw bɛɛ sɛbɛ o kabakuruw kan.

Ebali kuru sarakabɔnan

⁴“Ni aw nana Zuridɛn ba tige, ne k'a fɔ aw ye bi ko aw ye o kabakuru minw lɔlɔ, aw ye o kabakuruw lɔlɔ Ebali kuru kan, ka o mun ka o gbɛ.

⁵Aw ye sarakabɔnan dɔ lɔ fana Matigi Ala, aw ta Ala ye o yɔrɔ ra, ni kabakuruw ye; aw man kan ka nɛgɛ se o kabakuruw ma, ko aw bɛ o lɛɛ.

⁶Aw ka kan ka Matigi Ala, aw ta Ala ta sarakabɔnan lalaga ni kabakuru kulugutuw le ye. Aw ye saraka jɛnitaw* bɔ Matigi Ala, aw ta Ala ye o sarakabɔnan kan.

⁷Aw ye ninsɔndiya sarakaw* fana bɔ, ka domuni kɛ ka ɲagari Matigi Ala, aw ta Ala ɲa kɔrɔ.

⁸“Aw ka kan ka nin sariya ta kumaw bɛɛ sɛbɛ o kabakuruw kan, k'a sɛbɛ k'a dakapa ka ɲa kɔsɛbɛ.”

⁹Musa ni Levi ta mɔgɔ minw ye sarakalasebagaw ye, olugu kumana Izirayelimɔgɔw bɛɛ fɛ, ko: “Izirayelimɔgɔw, aw ye aw toro malɔ ka lamenni kɛ! Bi aw kera Matigi Ala, aw ta Ala ta mɔgɔw le ye.

¹⁰Aw ka kan ka Matigi Ala, aw ta Ala kan lamɛn, ani ne bɛ a ta kumaw, ani a ta sariya minw fɔra aw ye bi, aw ye o bɛɛ sira tagama.”

Danga kumaw

¹¹O lon kelen bɛɛ ra, Musa ka nin ciw fɔ Izirayelimɔgɔw ye:

¹²Ni aw nana Zuridɛn ba tige, o tuma Simeyɔn, ani Levi, ani Zuda, ani Isakari, ani Yusufu, ani Boniyaminu ta gbaw, olugu bɛna lɔ Garizimu kuru kan ka dugawu kumaw fɔ mɔgɔw ye.

13Ruben, ani Gadi, ani Aseri, ani Zabulon, ani Dan, ani Nefitali, olugu ta gbaw bena taga lo Ebali kuru kan, ka danga kumaw fo.

14O tuma, Levi ta mɔgɔw bena kuma ta k'a fo Izirayelimɔgɔw ye ni kanba ye, ko:

15"Mɔgɔ min be fen dɔw lese ka o ke batofen dɔ ye, walama ka nege yeele k'a ke fen dɔ bisigiya ye, ka o bla yɔrɔ dogonin dɔ ra k'a bato, k'a sɔrɔ Matigi Ala be o fen lalaganinw ɔgɔn haramuya, Ala ye o tigi danga." Mɔgɔw bee y'a jaabi, k'a fo ko: "Amina!"

16"Mɔgɔ min b'a face ni a bamuso mafiyenya, Ala ye o tigi danga." Mɔgɔw bee y'a fo ko: "Amina!"

17"Mɔgɔ min b'a mɔgɔɔgɔn ta yɔrɔ dan yeɓema ka dɔ bo a ta yɔrɔ ra, Ala ye o tigi danga." Mɔgɔw bee y'a fo ko: "Amina!"

18"Mɔgɔ min be fiyento ta sira latunu a ma Ala ye o tigi danga." Mɔgɔw bee y'a fo ko: "Amina!"

19"Mɔgɔ min be lonan tɔrɔ, walama ferita, walama muso ce sanin, Ala ye o tigi danga." Mɔgɔw bee y'a fo ko: "Amina!"

20"Mɔgɔ min be la ni a face muso ye, Ala ye o tigi danga, sabu a k'a face le lebu." Mɔgɔw bee y'a fo ko: "Amina!"

21"Mɔgɔ min be la ni began ye, began min o min, Ala ye o tigi danga." Mɔgɔw bee y'a fo ko: "Amina!"

22"Mɔgɔ min be la ni a balemamuso ye, a face denmuso, walama a bamuso denmuso, Ala ye o tigi danga." Mɔgɔw bee y'a fo ko: "Amina!"

23"Mɔgɔ min be la ni a muso bamuso ye, Ala ye o tigi danga." Mɔgɔw bee y'a fo ko: "Amina!"

24"Mɔgɔ min be dogo k'a mɔgɔɔgɔn faga, Ala ye o tigi danga." Mɔgɔw bee y'a fo ko: "Amina!"

25"Mɔgɔ min be wari mina janko ka mɔgɔ jarakibari faga, Ala ye o tigi danga." Mɔgɔw bee y'a fo ko: "Amina!"

26"Mɔgɔ min te a janto nin sariya ta kumaw ra, k'a sira tagama, Ala ye o tigi danga." Mɔgɔw bee y'a fo ko: "Amina!"

Sariya 28

Ala kanminari tɔnɔ ye dugawu ye

1Ayiwa, ni aw ka Matigi Ala, aw ta Ala kan mina kosebe, ani ne be a ta kuma minw fra aw ye bi, ni aw ka o bee sira tagama ka ja, o tuma Matigi Ala, aw ta Ala bena aw ta siya korota ka teme dugukolo siya tow bee kan pewu.

²Ni aw kɔni ka Matigi Ala, aw ta Ala kan mina, nin dugawuw bɛɛ bɛna jigi aw kan ka tugu aw kɔ yɔrɔ bɛɛ.

³Ala bɛna baraka don aw ra duguw kɔnɔ, ka baraka don aw ra kongow ra.

⁴A bɛna baraka don aw ra ka aw ta denw caya, ka baraka don aw ra ka aw ta simanw fana ɲa; a bɛna baraka don aw ta bɛganw na: misiw, ani sagaw, ani baw, k'a to o ye bugu.

⁵A bɛna baraka don aw ra ka aw ta segiw fa siman na, ka aw ta domuni caya.

⁶A bɛna baraka don aw ra aw tagatɔ, ka baraka don aw ra aw sekɔtɔ.

⁷Aw jugu minw bɛna wuri aw kama, Matigi Ala bɛna a to aw ye se sɔrɔ olugu bɛɛ kan. O bɛna jɛn ka na aw kama sira kelen le fɛ, nka o bɛna bori aw ɲa ka yɛrɛgɛ ka taga sira wolonfla fɛ.

⁸Matigi Ala bɛna baraka lajigi aw kan, ka aw ta bondow fa, ka aw bororabaaraw bɛɛ ɲa. A bɛna jamana min di aw ma, a bɛna baraka don aw ra o jamana ra.

⁹Ni aw ka Matigi Ala, aw ta Ala ta kumaw lamɛn, ani a ka sira min yira aw ra, ni aw ka o sira tagama, a bɛna aw kɛ a ta siya saninman ye, i n'a fɔ a karira aw ye cogo min na.

¹⁰Ni o kɛra, dugukolo siya tɔw bɛɛ bɛna a ye ko aw ye Matigi Ala ta mɔgɔw le ye. O bɛna siran aw ɲa.

¹¹Matigi Ala karira ka layiri ta aw bɛmaw ye ko a bɛna jamana min di aw ma, a bɛna aw borofɛnw ɲa ka o caya o jamana ra. A bɛna den caman di aw ma, ka aw ta bɛganw caya, ka aw ta simanw ɲa kɔsɛbɛ.

¹²Matigi Ala bɛna a ta sanjɲuman bɔyɔrɔw dayɛlɛ sankolo ra aw ye, ka sanji bɛn dugukolo kan a wagati ra; aw bɛna baara o baara kɛ, a bɛna baraka don o bɛɛ ra. Aw bɛna juru don jamana caman na, nka aw tɛna juru ta mɔgɔ si fɛ.

¹³Matigi Ala bɛna aw le bla siya tɔw ɲa fɛ; aw tɛna kɛ kɔ fɛ ka ye. Aw bɛna kɛ tɔw kunna tuma bɛɛ, aw tɛna kɛ o jukɔrɔ fiyewu. Nka ne bɛ Matigi Ala, aw ta Ala ta kuma minw fɔ aw ye bi, aw ka kan ka o lamɛn, ka o sira tagama ka ɲa kɔsɛbɛ.

¹⁴Ne bɛ ci minw bɛɛ fɔ aw ye bi, aw man kan ka mabɔ o ra ka taga aw kininboro fɛ walama ka taga aw numanboro fɛ, ka tugu batofɛn wɛrɛw kɔ, ka olugu bato.

Ala kanblari tɔnɔ ye danga ye

¹⁵Nka ni aw ma Matigi Ala, aw ta Ala kan lamɛn, ani ne bɛ a ta kuma ni a ta sariya minw bɛɛ fɔra aw ye bi, ni aw ma o sira tagama ka ɲa kɔsɛbɛ, o tuma danga ko minw bɛɛ bɛna se aw ma ka aw mina, o flɛ nin ye:

¹⁶Ala bɛna aw danga duguw kɔnɔ, ka aw danga kongow ra.

¹⁷A bɛna aw danga, ka aw ta segiw lakolon to, ka aw domunintanya.

- 18A bɛna aw danga ka aw kɛ dɛnsɔɔbariw ye, ka aw danga, k'a to aw ta siman kana ɲa; a bɛna aw danga, k'a to aw ta bɛganw, misiw, ani sagaw, ani baw, o si kana bugu.
- 19A bɛna aw danga aw tagatɔ, ka aw danga aw sekɔtɔ.
- 20Matigi Ala bɛna danga ben aw kan, ka kɔnɔnɔfiri ni gbɛlɛyabaw la aw kan aw ta kokɛtaw bɛɛ ra, fɔ ka taga aw halaki, ka aw bɛɛ ban yɔɔnɔn kelen na, sabu aw ta kewalɛjuguw kosɔn, aw bɔra Matigi Ala kɔ.
- 21Aw bɛna taga don jamana min na k'a mina, Matigi Ala bɛna banajuguw bla aw ra o jamana ra, fɔ ka taga aw halaki ka aw ban.
- 22O banajuguba bɛna aw fasa, ka kɛ farigban ye aw ra, ka aw fari funufunu, ka aw fari jɛnɛjɛni. Ja ni simancɛnbana dɔw fana bɛna aw ta simanw bɛɛ cɛn. Bana bɛna aw tɔɔɔ fɔ ka taga aw halaki ka ban.
- 23Sankolo bɛna ja aw kunna i ko siranɛgɛ, ka dugukolo ja aw sen kɔɔ i ko nɛgɛ.
- 24Matigi Ala bɛna aw ta jamana sanji kɛ gbangban ni buguri le ye. O le bɛna jigi aw kan ka bɔ san fɛ, fɔ ka taga aw halaki.
- 25Matigi Ala bɛna a to aw juguw ye se aw ra. Aw bɛna jɛn ka taga o kama sira kelen fɛ; nka aw bɛna bori o ɲa ka yɛrɛgɛ ka taga sira wolonfla le fɛ. Ni dugukolo siyaw nana aw ta cogo ye, o bɛɛ ja bɛna tigɛ.
- 26Aw suw le bɛna kɛ kɔnɔw ni waraw bɛɛ ta baro ye; mɔgɔ si tena o gben aw ra.
- 27Matigi Ala bɛna Misirankaw ta sumuniw ɲɔgɔn bla aw ra, ani koko, ani sɔnɛnya, ani kaba min tɛ se ka kɛnɛya.
- 28A bɛna kunkolowuri bla aw ra; a bɛna aw ɲa fiyen, ka hakirɛɲagami bla aw ra.
- 29Tɛregban fɛ, aw bɛna mɔmɔri le kɛ, i ko fiyɛntɔw b'a kɛ cogo min na. Ni aw ka ko o ko kɛ, o si tena ɲa. Lon o lon, o bɛna aw tɔɔɔ, ka aw borofɛnw bɛɛ cɛ; mɔgɔ si tena sɔɔ ka aw bɔ aw juguw boro.
- 30Aw bɛna muso dɔ mamina, nka cɛ wɛrɛ bɛna jɛn ni a ye. Aw bɛna bonkura lɔ, nka aw tena si a kɔnɔ. Aw bɛna rɛzɛnforo sɛnɛ, nka aw tena a den diyabɔ.
- 31O bɛna aw ta misiw mina ka o kannatigɛ aw yɛrɛ ɲa na, nka aw tena a sogo dɔ sɔɔ k'a domu. O bɛna aw ta falɛw mina aw yɛrɛ ɲa na ka taga ni o ye, o fana tena o sekɔ aw ma tuun. Aw ta sagaw bɛna mina ka di aw juguw ma; mɔgɔ si tena sɔɔ ka o bɔ o boro.
- 32O bɛna aw dɛncɛw ni aw dɛnmusow mina ka taga o di jamana wɛrɛ mɔgɔw ma. Aw bɛna to ka o ɲanafɛ lon o lon, fɔ ka taga aw ɲadɛnw sɛgɛ flɛri ra, nka se tena kɛ aw ye ka foyi kɛ.

- 33Aw ma siya minw lon, olugu le bena aw ta dugukolo siman domu, ka aw ta baara tɔnɔ domu. O bena aw tɔɔ le lon o lon, ka aw minako juguya kosebe.
- 34Aw na bena ko minw ye, o laban bena aw ke fatɔw ye.
- 35Matigi Ala bena jorijugu dɔw bla aw ra, jori minw te se ka keneya. A be damina aw kinbirikunw ni aw wotow ra, ka yerege aw fari bee ra, k'a ta aw sentege ra, ka taga a bla fo aw kunce ra.
- 36Aw ka aw ta masace min sigi, Matigi Ala bena aw ni o masace bee lataga siya do were ta jamana ra, aw ni aw bemaw si ma siya min lon. Aw bena ala werew bato o yoro ra, ala minw te foyi ye ni yiri ni kabakuru te.
- 37Matigi Ala bena aw lataga siya minw bee ta jamana ra, olugu bena kaba aw ra; o bena aw tɔɔ don o ta zanaw ra, ka yereko aw ma.
- 38Aw bena siman caman dan aw ta foro ra, nka aw bena siman fitini doron le soro ka o tige, sabu tonw bena a domu.
- 39Aw bena rezenw sene, ka baara ke o rezenforow ra, nka aw tena a rezenji soro k'a min; aw tena rezenmo foyi soro a ra, sabu tumuw bena a domu.
- 40Oliviyesunw bena ke aw ta jamana yoro bee ra, nka aw tena turu foyi soro a ra; aw tena hali fitini soro ka aw fari mun ni a ye, sabu a denw bee gberen bena benben.
- 41Aw bena dencew ni denmusow soro, nka o tena to aw boro, sabu o bena o mina ka taga ni o ye jamana were ra.
- 42Tonw bena aw ta jamana yiriw ni a simanw bee domu.
- 43Lonan minw be aw ce ra, olugu bena korota ka teme aw kan. Do le bena fara o ta bonya kan ka taga, nka aw koni bena to ka ben le.
- 44Olugu bena fenw singa aw ma, nka aw tena foyi soro k'a singa olugu ma. Olugu le bena ke namogow ye, aw be ke komogow ye.
- 45O dangaw bee bena se aw ma ka tugu aw ko yoro bee, ka aw mina, ka aw halaki; sabu aw ma Matigi Ala, aw ta Ala kan mina, ani a ka kumaw, ani sariya minw fo aw ye, aw ma o sira tagama.
- 46O dangaw bena ke Ala ta tagamasiyenw ani a ta lasominifenw le ye wagati bee, ani tuma bee, ka aw ni aw ta durujaw lasomi.
- 47Wagati min na aw tun wasara fen bee ra, o wagati ra aw ma Matigi Ala, aw ta Ala bato ni ninsondiya ni jusupuman ye.
- 48O koson Matigi Ala bena aw jugu minw lana aw kama, aw kongoto, ani aw minlogoto, ani aw fari lakolon, ani aw borolakolon bena baara ke olugu ye. A bena jagboyabaara gbelenmanw le la aw kan, fo ka taga aw halaki.

- 49 Matigi Ala bɛna siya dɔ lana ka bɔ fɔ yɔrɔjan, fɔ dugukolo dan na, aw tɛ siya min ta kan mɛn; olugu bɛna bara ka bɛn aw kan i ko bɔn.
- 50 O siya mɔgɔw ka jugu; o ja bɛ siranya bla mɔgɔ ra. O tɛ mɔgɔkɔrɔba bonya, o fana tɛ makari denmisen na.
- 51 O bɛna aw ta bɛganw ni aw ta sɛnɛfɛnw domu, fɔ ka taga aw halaki. O tɛna siman foyi to aw fɛ, o tɛna rɛzɛnji foyi to aw fɛ, o tɛna turu foyi to aw fɛ, o tɛna aw ta misiw ni aw ta sagaw ni aw ta baw si to yi; o bɛna aw ban le pewu.
- 52 O bɛna aw ta duguw bɛɛ lamini, aw ta jamana bɛɛ kɔnɔ, Matigi Ala bɛna o jamana min di aw ma, fɔ ka taga aw ta kogow bɛɛ benben, aw jigi tun bɛ o kogo barakaman jamijan minw kan.
- 53 Aw juguw bɛna aw ta duguw bɛɛ lamini ka sɛgeba min la aw kan, o sɛge bonyakojugu fɛ, hali aw yɛrɛ worodenw, aw bɛna o sogo domu; Matigi Ala ka dɛncɛw ni denmuso minw di aw ma, aw bɛna olugu sogo domu.
- 54 Hali cɛ min tun ye aw ta cɛw bɛɛ ra mɔgɔɾuman ye, ani fɛntigi ye, o tɛna sɔn ka makari a yɛrɛ balemace ra, walama a muso min ko ka di a ye, walama a ta den minw janaman tora.
- 55 A bɛna a ta den min sogo jimi, a tɛna sɔn ka a ta mɔgɔw si sɔn o sogo ra, sabu foyi wɛrɛ tɛ a fɛ k'a domu. Aw juguw bɛna aw ta dugu bɛɛ lamini ka sɛgeba min la aw kan, o sɛge bonyakojugu le bɛna na ni nin kow ye.
- 56 Muso min tun ye aw ta musow bɛɛ ra mɔgɔɾuman ye, ani fɛntigi ye, min ta numanya ni a ta fɛntigiya kosɔn a tun bɛ kɛ i n'a fɔ a kana hali a sɛntɛgɛ la dugu ma, o muso bɛna juguya a cɛ ma, a tun b'a cɛ min kanu; a bɛna juguya a dɛncɛw ni a denmusow ma;
- 57 sabu a ka denpɛnin min woro kura ye, ani donso min bɔra a fɛ den nanin kɔ, a bɛna dogo ka o domu a kelen na. Aw juguw bɛna aw ta duguw lamini ka sɛgeba min la aw kan, o sɛge bonyakojugu le bɛna na ni nin kow ye fana.
- 58 Ayiwa, nin sariya minw sɛbera nin kitabu kɔnɔ, ni aw ma o sariya ta kumaw bɛɛ sira tagama ka ja, ni aw ma siran nin tɔgɔ nɔɔrɔman ani nin siranyatɔgɔba ja, min ye Matigi Ala, aw ta Ala tɔgɔ ye,
- 59 o tuma Matigi Ala bɛna banajuguw bɛn aw ni aw ta durujaw kan; o banajuguw bɛna aw tɔɔrɔ ka mɛɛn, o fana tɛna ban ka ye.
- 60 Aw tun bɛ siranna Misiran jamana ta banajugu minw bɛɛ ja, a bɛna o bɛɛ lase aw ma; o banaw tɛna ban aw ra ka ye.
- 61 Matigi Ala bɛna banajuguw ni kojugu suguya bɛɛ lase aw ma, fɔ ka taga aw halaki; hali bana minw ko ma fɔ nin sariya kitabu kɔnɔ, o bɛɛ bɛna se aw ma.

⁶²Aw minw tun ka ca i ko sankolo lolow, aw tɔ bena to mɔgɔ dama dama dɔrɔn, sabu aw ma sɔn ka Matigi Ala, aw ta Ala kan lamɛn.

⁶³A tun ka di Matigi Ala ye ka koɲuman kɛ aw ye, ani ka aw caya cogo min na cɔ, a bena diya a ye ten le fana ka aw halaki ka aw ban pewu. Aw bena taga don jamana min na k'a kɛ aw ta ye, o bena aw sama ka aw labɔ o jamana ra jagboya ra.

⁶⁴Matigi Ala bena aw janjan ka taga ni aw ye siyaw bɛɛ cɛ ra, dunuɲa fan bɛɛ ra. Ka aw to o yɔrɔw ra, aw bena ala wɛrɛw bato, ala minw yiriraman lo, ani o kabakururaman, aw ni aw bɛmaw si tun ma ala minw lɔn kakɔrɔ.

⁶⁵Ka aw to o siyaw cɛ ra, aw hakiri tena sigi; aw tena yɔrɔ si sɔrɔ aw bɛ se ka hali aw sen lɔ yɔrɔ min na ka laganfiya. Matigi Ala bena siranya don aw jusu ra, ani ɲanafin, ani jigitigɛ.

⁶⁶Aw bena sigiya aw yɛrɛ nin ko ra tuma bɛɛ; aw tɛ a lɔn ni aw bena sa walama ni aw bena baro. Siranyaba bena kɛ aw ra su ni tere; aw saya ni aw baro ko hami bena kɛ aw ra.

⁶⁷Jatigɛ bonyakojuɲu fɛ aw jusu ra, ani aw bena ko minw ye, o kow siranya kosɔn, sɔgɔmada fɛ, aw bena to k'a fɔ ko: "E, ni a tun kɛra ko wulada le sera!" Ni wulada fana sera aw bena a fɔ ko: "E, ni a tun kɛra ko sɔgɔmada lo!"

⁶⁸Matigi Ala bena aw ladon jirakurunw kɔnɔ ka aw kɔsegi Misiran jamana ra. Ne tun k'a fɔ ko aw ɲa tena Misiran sira min ye tuun dɛ, aw bena kɔsegi o sira le fɛ. Aw bena taga aw yɛrɛ di aw juguw ma o yɔrɔ ra, ko o ye aw san, ka aw kɛ o ta jɔncew ni o ta jɔnmusow ye, nka mɔgɔ si tena sɔrɔ ka aw san.

Ala ta jɛnɲɔgɔnya sira tagamacogo **Ala ka min kɛ Izirayɛlimɔgɔw ye**

⁶⁹Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko a ye jɛnɲɔgɔnya min don ni Izirayɛlimɔgɔw ye Mohabu jamana ra, o jɛnɲɔgɔnya ta kumaw ye nin ye; Ala tun konna ka jɛnɲɔgɔnya min don ni o ye ka o to Horebu kuru yɔrɔ ra, nin jɛnɲɔgɔnya farara o kan tuun.

Sariya 29

Ala ka min kɛ Izirayɛlimɔgɔw ye

¹O ra, Musa ka Izirayɛlimɔgɔw bɛɛ lajennin wele k'a fɔ o ye ko: Matigi Ala ka fen minw bɛɛ kɛ Farawona ni a ta jamana ɲamɔgɔw ni a ta jamana bɛɛ ra aw yɛrɛ ɲa na Misiran jamana ra, aw ka o bɛɛ ye.

²Aw ɲa ka o tɔrɔɔbaw ni o tagamasiyɛnbaw ni o kabakobaw ye.

³Nka hali bi, Matigi Ala ma jusukun di aw ma ban, jusukun min bɛ faamuri kɛ; a ma ɲa di aw ma fɔlɔ, ɲa min bɛ yeri kɛ; a ma toro di aw ma fɔlɔ, toro min bɛ menni kɛ.

⁴Matigi Ala blara aw ja kongokolon kɔɔ fɔ san binaani. Aw ta faniw si ma kɔɔ ka faran aw kan na, aw ta sanbaraw fana ma cɛn aw senw na;

⁵a ma aw baro ni buru le ye, walama duven, walama minnifen fariman dɔ wɛrɛ; a ka o kɛ janko aw y'a lɔn ko ale le ye Matigi Ala, aw ta Ala ye.

⁶Aw nana, ka na se fɔ nin yɔɔ ra tuma min na, Sihɔn min ye Hɛsibɔn dugu masace ye, ani ɔgi min ye Basan dugu masace ye, olugu bɔra ka na an kama ko o bɛna an kɛrɛ; nka an ka se sɔɔ o kan.

⁷An ka o ta jamana mina, k'a di Ruben ta mɔgɔw ni Gadi ta mɔgɔw ni Manase ta mɔgɔw tarance ma, k'a kɛ o ta ye.

Izirayelimɔgɔw ka kan ka to Ala ta jɛnɔgɔnya ra

⁸O kosɔn, aw ka kan ka nin jɛnɔgɔnya ta kumaw bɛɛ sira tagama ka ja; ni o kɛra, aw ta kokɛtaw bɛɛ bɛna ja.

⁹Ayiwa, aw bɛɛ nana lɔ Matigi Ala, aw ta Ala ja kɔɔ bi, aw ni aw ta kuntigiw, ani aw ta cɛkɔɔbaw, ani aw ta jamana jamɔgɔw, ani Izirayeli cɛ tɔw bɛɛ,

¹⁰ani aw ta musow, ani aw ta denw, ani lonan minw bɛ aw cɛ ra, minw bɛ aw ta lɔgɔw tigɛ, ani minw bɛ aw ta ji bi.

¹¹Aw nana lɔ yan, janko ka don Matigi Ala, aw ta Ala ta jɛnɔgɔnya ra. A karira aw ye ka o jɛnɔgɔnya don ni aw ye bi,

¹²janko k'a yira bi ko aw ye ale ta mɔgɔw ye, ko ale ye aw ta Ala ye, i n'a fɔ a tun k'a fɔ aw ye cogo min na, ani i n'a fɔ a karira aw bɛmaw Iburahima, ni Isiyaka ni Yakuba ye cogo min na.

¹³Ne tɛ nin jɛnɔgɔnya donna ni aw dɔɔn ye, ka kari aw dɔɔn ye;

¹⁴aw minw bɛɛ bɛ ni an ye yan bi Matigi Ala, an ta Ala ja kɔɔ, aw dɔɔn tɛ, nka hali minw tɛ yan bi fɔlɔ, olugu bɛɛ nin b'a ra.

¹⁵An tun siginin bɛ Misiran jamana ra cogo min na, ani an tɛmena siya minw na, an ka olugu ta jamanaw cɛtigɛ cogo min na, aw ka o lɔn.

¹⁶Aw ka o ta fɛn haramuninw ye: o ta batofɛn yiriramanw, ani a kabakururamanw, ani a warigberamanw, ani a saninlamanw.

¹⁷Aw ra cɛ si, walama muso si, walama lu si ta mɔgɔw, walama gba si ta mɔgɔw kana o jusu yelema ka faran ka bɔ Matigi Ala, an ta Ala kɔ, ka taga o siyaw ta alaw bato. Mɔgɔ si kana o kɛ, ka kɛ i ko yiri lilin min falenna aw cɛ ra, ka kɛ yiri kunaman ni bagayiri ye aw cɛ ra.

¹⁸Matigi Ala karira aw ye ka nin jɛnɔgɔnya min don ni aw ye, o kumaw mɛnnin kɔ, aw ra, ni mɔgɔ dɔ k'a miiri a jusukun na, k'a fɔ ko hali ni ale k'a yɛrɛ jusukun diyanyakow le kɛ, ko foyi tɛna se ale ma ni hɛra tɛ, o tigi bɛna halakiri lase mɔgɔ tɔw bɛɛ le ma.

¹⁹Matigi Ala tena sɔn ka yafa a ma fiyewu. A ka Matigi to yi ka ala wɛrɛ bato minke, Matigi Ala ta dimi bɛna ben a kan o kosɔn. Danga kuma minw bɛɛ fɔra nin kitabu kɔnɔ, o bɛɛ bɛna ben a kan. Matigi Ala bɛna a halaki k'a tɔgɔ bɔ dugukolo kan pewu.

²⁰Matigi Ala bɛna a faran ka bɔ Izirayɛlimɔgɔw ta gbaw bɛɛ ra, k'a halaki; danga kuma minw bɛɛ fɔra nin jɛnɔgɔnya ko ra, minw sebera nin sariya kitabu kɔnɔ, a bɛna o dangaw bɛɛ ben a kan.

Ala bɛ Izirayɛlimɔgɔw ta kanminabariya hake bɔ o ra

²¹Aw ta den minw bɛna woro aw kɔ fɛ, aw ta duruja nataw, ani lonan minw bɛna bɔ fɔ jamanajaw na ka na, o halakiri minw kɛra jamana kɔnɔ, ani Matigi Ala ka o bana minw lase jamana mɔgɔw ma, olugu bɛna o bɛɛ ye.

²²O bɛna a fɔ ko: “Kiribi ni kɔgɔ ni tasuma ka jamana bɛɛ lajennin halaki; siman tɛ se ka dan a ra, foyi tɛ falen, bin tɛ falen a ra. A bɛ i ko Sodɔmu ni Gomɔri ni Adima ni Seboyimu duguw, Matigi Ala dimina, ka fariya ka o dugu minw halaki.”

²³Siya tɔw bɛɛ bɛna a fɔ ko: “Mun kosɔn Matigi Ala ka nin ko kɛ nin jamana ra dɛ? Mun le k'a jusu bɔ, k'a to a dimina ka fariya nin cogo ra?”

²⁴Mɔgɔw bɛna o jaabi ko: “Matigi Ala, o bɛmaw ta Ala tun ka o labɔ Misiran jamana ra ka jɛnɔgɔnya min don ni o ye, o ka o jɛnɔgɔnya le cɛn;

²⁵o tagara o kinbiri gban ala wɛrɛw le kɔrɔ, ka o bato; o tun ma ala minw lɔn, ani ala minw tun tɛ olugu ta ala batotaw ye.

²⁶O kosɔn Matigi Ala ta dimi wurira nin jamana kama; danga kuma minw bɛɛ fɔra nin kitabu kɔnɔ, a ka o dangaw bɛɛ ben o kan.

²⁷Matigi Ala dimina, ka fariya, k'a jusu bɔ kosebɛ nin mɔgɔw kama, fɔ a ka o sama ka o labɔ o ta jamana ra, ka taga o firi jamana wɛrɛ ra; o bɛ o yɔrɔ le ra hali bi.”

²⁸Ayiwa, ko dogoninw ye Matigi Ala, an ta Ala ta le ye; nka ko minw yirara an na, o ye anw ni anw denw ta le ye tuma bɛɛ, ani wagati bɛɛ, janko anw ye nin sariya ta kumaw bɛɛ sira tagama.

Sariya 30

Izirayɛlimɔgɔw ka kan ka nimisa

¹Ayiwa, ne tun ka dugawu kumaw ni danga kuma minw fɔ aw ye, ni o kow bɛɛ nana se aw ma, ni aw hakiri tora o kumaw ra, ka aw to o siyaw bɛɛ cɛ ra yi, Matigi Ala, aw ta Ala tun ka aw gben ka taga siya minw cɛ ra, ni aw nimisara ka sekɔ ka na Matigi Ala, aw ta Ala fɛ,

²ni aw ni aw ta denw bɛɛ ka sɔn ka Ala kan mina ni aw jusukun bɛɛ ye, ani aw nin bɛɛ, ani ne ka ci minw bɛɛ fɔ aw ye, ni aw ka o sira tagama,

³O tuma, Matigi Ala, aw ta Ala bena aw ta mɔɔ minaninw lana aw ta jamana ra tuun, ka makari aw ra; Matigi Ala, aw ta Ala tun ka aw janjan ka taga siya minw beɛ ce ra, a bena aw labɔ yi, ka na aw lajen ɲɔɔn kan tuun.

⁴Hali ni a kera ko aw tun blara ka taga fɔ dunupa dan le ra, Matigi Ala, aw ta Ala bena taga aw ta o yɔɔ ra, ka na aw lajen ɲɔɔn kan tuun.

⁵Nin jamana min tun ye aw bemaw ta ye kakɔɔ, Matigi Ala, aw ta Ala bena seko ka na ni aw ye o jamana ra tuun, ka na a ke aw ta ye tuun. A bena aw borofenw ɲa, ka aw caya fɔ ka tɛmɛ aw bemaw kan tuun.

⁶Matigi Ala, aw ta Ala bena aw ni aw ta durujaw jusukun yeɛma; ni o kera, aw bena Matigi Ala, aw ta Ala kanu ni aw jusukun beɛ ye, ani aw nin beɛ, ka si sɔɔ.

⁷O tuma Matigi Ala bena o danga kow ben aw juguw le kan, minw ka aw kɔninya ka aw minako juguya.

⁸O tuma aw kɔni, aw bena seko ka na Matigi Ala fe, k'a ta kuma lamɛn; ne be a ta kuma minw fɔra aw ye bi, aw bena o beɛ sira tagama.

⁹Matigi Ala, aw ta Ala bena aw borofenw ɲa ka o caya, ka aw bororabaara beɛ ɲa, ka den caman di aw ma, ka aw ta beganw caya, ka aw ta siman ɲa; sabu a bena diya Matigi Ala ye ka kɔɲuman ke aw ye tuun, i n'a fɔ a tun ka di a ye ka kɔɲuman ke aw bemaw ye cogo min na.

¹⁰Nka aw ka kan ka Matigi Ala, aw ta Ala kan mina; a ta kumaw ni a ta ci minw sebera nin sariya kitabu kɔɔ, aw ka kan ka sɔn ka o beɛ sira tagama, ka seko ka na Matigi Ala, aw ta Ala ma ni aw jusukun beɛ ye, ani aw nin beɛ.

Ala ta sariya tɛ yɔɔjan na

¹¹Ne be nin kuma minw fɔra aw ye bi, o sariya man gbɛɛn ka tɛmɛ aw ta faamuri kan, a fana tɛ yɔɔ wɛrɛ ra, yɔɔ min ka jan aw ra.

¹²A tɛ sɔɔ fɔ sankolo le ra, ka na a fɔ ko: “Jɔn le bena yeɛ an ye san fe ka taga a ɲini, ka na a fɔ an ye, an ye a lamɛn, janko an ye a sira tagama?”

¹³A tɛ sɔɔ fɔ kɔɔji kɔ fe le, ka na a fɔ ko: “Jɔn le bena taga kɔɔji kɔ fe an ye, ka taga a ɲini, ka na a fɔ an ye, an ye a lamɛn, janko an ye a sira tagama?”

¹⁴O si tɛ; nin kuma be aw kɛrɛ fe, a be aw da ra, a be aw jusukun na fana, janko aw y'a sira tagama.

Nanamanya ni saya

¹⁵Ayiwa, a fle, ne be ɲanamanya ni hera bla aw ɲa kɔɔ bi, ka saya ni bɔɔ fana bla aw ɲa kɔɔ.

¹⁶Ne b'a fɔ aw ye bi ko aw ye Matigi Ala, aw ta Ala kanu, ka tagama a ta sira kan, k'a ta kumaw ni a ta sariyaw ni a ta ciw beɛ ke, janko aw ye si sɔɔ, ka caya, ani

janko aw bena taga don jamana min na, k'a ke aw ta ye, Matigi Ala, aw ta Ala ye baraka don aw ra o jamana ra.

¹⁷Nka ni aw ka aw ta miiriya yelema ka faran ka bo Matigi Ala, an ta Ala ko, ka ban k'a kan mina, ni aw k'a to o ka aw nege, k'a to aw ye taga aw kinbiri gban batofen werew koru ka o bato,

¹⁸o tuma ne b'a fo aw ye bi ko aw bena halaki yere le, sigiya te o ra; aw bena Zuriden ba tige ka taga don jamana min na k'a ke aw ta ye, aw tena sijan soru o jamana ra.

¹⁹Ne be sankolo ni dugukolo ke ne seerew ye bi aw kama. Ne be panamanya ni saya bla aw na koru, ka dugawu ni danga fana bla aw na koru. Aw ye panamanya le ta, janko aw ni aw ta durujaw ye si soru,

²⁰ka Matigi Ala, aw ta Ala kanu, k'a ta kumaw lamem, ka tugu a ko, sabu o le bena aw panamanya; o ra, Matigi Ala karira ko a bena jamana min di aw bemaw ma, Ibrahima ni Isiyaka ni Yakuba, a bena a to aw ye sigi o jamana ra, ka sijan soru.

Sariya 31

Musa ta kumalabanw

Yosuwe blara Musa no ra

¹Ayiwa, Musa kumana Izirayelimogow bee lajennin fe tuun, ka nin kumaw fo o ye, ko:

²"Bi, ne si ye san keme ni mugan. Ne tena se ka to ka bla aw na tuun. Matigi Ala fana k'a fo ne ye ko ne tena nin Zuriden ba tige.

³Matigi Ala, aw ta Ala yere le bena bla aw na. A bena nin siyaw halaki aw na, k'a to aw ye o ta jamanaw mina. Yosuwe fana bena Zuriden ba tige ka bla aw na, i n'a fo Matigi Ala k'a fo cogo min na.

⁴Matigi Ala bena nin siyaw ke i n'a fo a ka Amorikaw ta masacew Sihon ni Dgi ke cogo min na; a bena o ni o ta jamana bee halaki.

⁵Matigi Ala bena o don aw boro; ni o kera, ne ka kuma min fo aw ye, aw ka kan ka o le ke o ra.

⁶Aw ye jija ka aw yere ja gbeleya! Aw kana siran, aw ja kana tige o na fana, sabu Matigi Ala, aw ta Ala yere le bena ke ni aw ye; a bena a janto aw ra tuma bee, a tena aw kelen to fiyewu."

⁷Ayiwa, Musa ka Yosuwe wele, k'a fo a ye Izirayelimogow bee na na, ko: "I jija ka i ja gbeleya, sabu Matigi Ala tun karira nin mogow ta bemaw ye ko a bena jamana min di o ma, ele le ka kan ka bla o na ka taga ni o ye o jamana ra, ele le fana bena jamana taran o ce, k'a di o ma.

⁸Matigi Ala yere le bena bla i ja, ale yere le bena ke ni i ye; a bena a janto i ra tuma bee, a tena i kelen to fiyewu. I kana siran, i ja kana tige fana.”

Sariya kitabu karan ko

⁹Musa ka nin sariya sebe k'a di Levi dencew sarakalasebagaw ma, minw tun be to ka Matigi Ala ta jɛnɔɔɔnya kesu* ta, ani Izirayeli cekɔɔɔbaw bee ma.

¹⁰Musa k'a fo o ye ko: “San wolonfla o san wolonfla, gbatakɔɔɔsigi janagbe* wagati ra, aw ka kan ka aw ta jurunantigiw ta juruw to o ye san min na,

¹¹ni Izirayelimɔɔɔw bee nana lo Matigi Ala, aw ta Ala ja kɔɔɔ wagati min na Matigi Ala ta yɔɔɔ ra, aw ye nin sariya ta kumaw karan Izirayelimɔɔɔw bee ja na.

¹²Aw ka kan ka jama bee lajen, ceɔw, ani musow, ani denmisenw, ani lonan minw siginin be aw ta duguw ra, janko o ye aw ta karan lamɛn, ka Matigi Ala, aw ta Ala pasiran degi, ka nin sariya ta kumaw bee sira tagama ka ja.

¹³O cogo ra, o ta den minw tun ma nin sariya lon, olugu fana bena a men; ni o kera, aw bena Zuriden ba tige ka taga don jamana min na k'a ke aw ta ye, o bena Matigi Ala, aw ta Ala pasiran degi wagati bee ka aw to o jamana ra.”

Ala ka Izirayelimɔɔɔw ta kewalejuguw ko fo

¹⁴Matigi Ala k'a fo Musa ye tuun ko: “I sawagati surunyara. Yosuwe wele, aw ye taga Nɔɔɔnkunben fanibon* kɔɔɔ; ne bena ne ta ciw fo a ye.” Musa ni Yosuwe tagara Nɔɔɔnkunben fanibon kɔɔɔ.

¹⁵Matigi Ala k'a yere yira fanibon kɔɔɔ sankaba jamijan do ra. Sankaba jamijan nana lo fanibon donda ra.

¹⁶Matigi Ala k'a fo Musa ye ko: “I bena sa, ka taga fara i bemaw kan. Nka sani doɔɔnin, nin mɔɔɔw bena taga don jamana min na, o bena ne to yi, ka taga to ka o jamana mɔɔɔw ta alaw le bato, ka o yere lanɔɔɔ; ne ka jɛnɔɔɔnya* min don ni o ye, o bena o cen.

¹⁷O lon na, ne bena dimi o kɔɔɔ kosebe. Ne bena o to yi, ka ne pada dogo o ma, k'a to o ye o halaki; kojugu caman ni tɔɔɔ caman bena o sɔɔɔ.” O tuma ra o bena a fo ko: “An Matigi Ala te ni an ye tuun minke, o le m'a to nin kojuguw bee be sera an ma wa?”

¹⁸O lon na, ne kɔɔni bena ne pada dogo o ma, o ta kojuguw bee kosɔn, sabu o tagara ala werew bato.

¹⁹”Ayiwa, sisan, aw ye nin donkiri kumaw sebe; aw ye Izirayelimɔɔɔw karan a ra, o ye to k'a la. O donkiri le bena ke ne seere ye o kama.

²⁰Ne tun karira nin mɔɔɔw bemaw ye ko ne bena jamana min di o ma, kɔɔni ni be woyo jamana min na, ne bena taga ni o ye o jamana ra. O bena domuni ke ka fa,

ka bonya fɔ ka tɔrɔ; nka o kɔ, o bena yelema batofen werew fe ka taga olugu bato, ka ne mafiyɛnya, ka o ni ne ta jɛnɔɔɔnya cɛn.

²¹Ni kojuguw ni gbɛleya caman nana se o ma tuma min na, o tuma nin dɔnkiri le bena ke ne seere ye o kama, sabu hali o ta durujaw bena to ka nin dɔnkiri la, o hakiri tena bɔ a kɔ fiyewu. Ne karira nin mɔɔɔw ye ko ne bena jamana min di o ma, hali k'a sɔrɔ ne ma se ni o ye o jamana ra ban, o bena taga ko o ko ke, ne ka o bɛɛ lɔn ka ban."

²²Ayiwa, Musa ka o dɔnkiri sɛbɛ o lon na, ka Izirayelimɔɔw karan o ra.

²³O kɔ, Matigi Ala k'a ta ciw fɔ Nuni dence Yosuwe ye; a ko: "I jija ka i ja gbɛleya, sabu ne karira ko ne bena jamana min di Izirayelimɔɔw ma, ele le bena bla o ja ka taga ni o ye o jamana ra; ne yere bena ke ni i ye."

²⁴Musa nana nin sariya ta kumaw sɛbɛ kitabu dɔ kɔɔ ka ban pewu tuma min na,

²⁵Levi dencew, sarakalasebaga minw bɛ to ka Matigi Ala ta jɛnɔɔɔnya kesu* ta, a k'a fɔ olugu ye ko:

²⁶"Aw ye nin sariya kitabu ta k'a bla Matigi Ala, aw ta Ala ta jɛnɔɔɔnya kesu kere fe; a bena bla o yɔrɔ ra, ka ke ne seere ye aw kama.

²⁷Sabu ne ka aw ta murutiri ni aw ta torokungbɛleya lɔn. Ni aw murutira ka ban Matigi Ala ma ka ne panaman to aw cɛ ra, o tuma, ni ne nana sa do?

²⁸Aw ye aw ta gbaw ta cɛkɔrɔbaw bɛɛ lajɛn ne kɔrɔ, ani aw ta kuntigiw; ne bena nin kumaw fɔ o bɛɛ ja na, ka sankolo ni dugukolo ke ne seerew ye o kama.

²⁹Sabu ne k'a lɔn ko ni ne sara, sigiya t'a ra, aw bena kewalejugu dɔw ke ka aw yere lanɔɔ; ne ka aw karan sira min na, aw bena o sira bla. Nka a laban, bɔɔ le bena aw sɔrɔ, sabu aw bena to ka kojugu ke Matigi Ala ja kɔrɔ, ka Matigi Ala ta dimi lawuri aw yere ta kewalew kosɔn."

³⁰Ayiwa, o kɔ, Musa ka nin dɔnkiri kumaw bɛɛ fɔ, fɔ ka taga a laban, k'a don Izirayelimɔɔw jama bɛɛ lajɛnnin toro ra.

Sariya 32

Ala ta jɛnɔɔɔnya dɔnkiri

¹Sankolo, i toro malɔ, ne bena kuma; dugukolo, ne darakan lamɛn.

²Ne ta lɔnniyakumaw ye jigi i ko sanji, ne ta darakan ye bɔ i ko gɔmiji, i ko sanji ji min bɛ ben binkura kan, i ko sanjiba min bɛ ben bin nuguninw kan.

³Sabu ne bena Matigi Ala tɔɔ fɔ, janko bɛɛ y'a mɛn; bɛɛ ye an ta Ala tando a tɔɔ bonya kosɔn!

⁴Ale le ye an ta barakatigi ye, a ta kewale bɛɛ dafanin lo; a ta siraw bɛɛ terennin lo. Ala kankelentigi lo, a tɛ ko bɛnbari si ke; a terennin lo, cantigi Ala lo.

- ⁵Nka aw le ma teren Ala ye; o kosɔn aw tɛ Ala ta mɔgɔw ye tuun. O maroya le bɛ aw kan, aw mɔgɔ hakirintanw, aw mɔgɔlafiribagaw!
- ⁶Aw siya naloman, siya hakirintan, aw bɛ se ka nin ko kɛ Ala ra cogo di? Ale le tɛ aw Fa ni aw danbaga ye wa? Ale le ma aw dan, ka baraka don aw ra wa?
- ⁷Aw ye miiri fɔɔfɔɔ wagatiw ra, aw ye miiri wagatijan tɛmɛninw na. Aw ye aw bɛmaw jɪninka, olugu bɛna o kow fɔ aw ye; aw ye cɛkɔrɔɔbaw jɪninka, olugu bɛna a jafɔ aw ye.
- ⁸Wagati min na Ala kɔrɔtaninba ka dunuɲa jamanaw taran adamadenw na, ka mɔgɔw janjan dugukolo yɔrɔ bɛɛ ra, a ka bɛɛ ta jamana dan yira; a ka yɔrɔ dɔ bla Izirayɛlimɔgɔw ye ka kaɲa ni o hakeya ye;
- ⁹sabu Matigi Ala ninyɔrɔ ye a yɛɛ ta mɔgɔw le ye. Yakuba ta mɔgɔw le ye a ta ye.
- ¹⁰Matigi Ala ka Izirayɛlimɔgɔw sɔrɔ kongokolon le kɔnɔ, yɔrɔ lakolon dɔ ra yi, kongowuruw kasitɔw cɛ ra yi. A ka o mara, k'a janto o ra, ka o kɔrɔsi, i ko mɔgɔ b'a jɔkise kɔrɔsi cogo min na,
- ¹¹i ko bɔn bɛ a kamanw lamaga cogo min na a ta denw kunna, janko ka o labɔ jaga kɔnɔ; o jigito a b'a kaman yangan, ka o ta ka o la a kamansiw kan.
- ¹²Matigi Ala kelenpe le tagara ni a ta mɔgɔw ye; ala wɛɛ si tun tɛ ni a ye k'a demɛ.
- ¹³A tagara o layɛlen jamana kuruyɔrɔw ra, ka o baro ni jamana yiridenw ye. A ka li bɔ faraw cɛ ra k'a di o ma; ka oliviyɛsunw falɛn faragbɛlɛnw na ka o turu di o ma.
- ¹⁴O ka misiw ni sagaw ta nɔnɔ min, k'a nare domu. O ka sagadenw, ani Basan sagajigiw, ani bakɔrɔninw sogo yɔrɔɲumanw domu; o ka mugu tentɛnnin ɲumanmanw kɛ o baro ye, ka o ta rɛzɛnmɔ ɲumanmanw ji min.
- ¹⁵Nka Yesurun fara fɔ ka tɔrɔ minke, a murutira. O fara, ka bonya, ka tɔrɔ minke, o bɔra o danbaga Ala kɔ; o ka o kɔ di o ta barakatigi ma, min kera o kisibaga ye.
- ¹⁶O ka siya wɛɛw ta alaw bato, k'a to Ala dimina, sabu o ka ale ni ala wɛɛw kɛ kelen ye; o ka o ko haramuninw kɛ, k'a ta dimi lawuri.
- ¹⁷O ka sarakaw bɔ jinaw ye, o minw tɛ Ala ye. O ka ala wɛɛw bato, o tun ma minw lɔn kakɔrɔ; ala minw bɔra kura ye, o bɛmaw tun ma deri ka minw bato.
- ¹⁸Aw ta barakatigi Ala min baraka ra aw worora, aw bɔra o le kɔ! Ala min baraka ra aw worora, aw jɪnana o le kɔ!
- ¹⁹Ayiwa, Matigi Ala k'a ye ten minke, a banna o ra, sabu minw ye a dɛncɛw ni a denmusow ye, olugu k'a ta dimi lawuri.

- 20**A ko: “Ne tena ne janto o ra tuun! Ne bena a fle o laban bena ke min ye; sabu kumayelemabagaw lo, mɔgɔ kankelentigiw te.
- 21**Fen minw te Ala ye, o ka ne ni olugu ke kelen ye, k’a to ne dimina. O ka o ta batofen gbansanw le bato, fɔ ka ne jusu bɔ. O kosɔn siya min te siya janaman ye, ne bena o pangboya don o ra; ne bena siya hakirintan dɔ le ta, janko ka dimi don o ra.
- 22**Sabu ne ta dimi wurira, ka mana i ko tasuma; a tasuma be jeni ka se fɔ lahara; a be dugukolo ni a simanw bee jeni, ka kuruw jeni fɔ o jukɔrɔyɔrɔw ra.
- 23**Ne bena kojuguw caya o kan, ka ne ta bijew bee ke ka o bon.
- 24**Ne bena kɔngɔ ben o kan, fɔ ka o baraka ban; ka farigban ni banajuguw bla o ra fɔ ka o faga. Ne bena kongowaraw bla o ce ra, o ye o kin, ka sajuguw bla o ce ra fana, o ye o kin.
- 25**Mɔgɔw bena o ta denw faga ni kerɛkemuru ye kene ma, ka o ke denntan ye. Ka o to o ta bonw kɔnɔ fana, jatige bena ke o ra. O bena kanbelenw ni sunguruw faga, ka denɛninw ni cekɔrɔba sigbetigiw bee faga.
- 26**”Ne tun b’a fe ka o janjan, ka o lataga fɔ yɔrɔjanw na; k’a to mɔgɔw bee hakiri ye bɔ o kɔ pewu.
- 27**Nka ne siranna o juguw kosɔn; olugu kana na o yere bonya, k’a fɔ ko: Anw yere baraka le sera o ra, nin bee te Matigi Ala nɔ ye.
- 28**”Ayiwa, Izirayelimɔgɔw ye siya naloman le ye, hakiri te o fe ka ko faamu.
- 29**E, ni hakiri le tun be o fe, o tun bena a faamu, o laban bena ke min ye o tun bena o lon!
- 30**Ce kelenpe be ke cogo di ka Izirayeli ce waga kelen gben? Ce fla dɔrɔn be ke cogo di ka Izirayeli ce waga tan labori? Ni a ma ke ko Izirayeli ta Barakatigi le ka o labla o ye, ni a ma ke ko Matigi Ala le ka o don o boro?
- 31**Sabu o juguw yere k’a lon ko min ye olugu ta barakatigi ye, o te i n’a fɔ Izirayeli ta Barakatigi.
- 32**Olugu be i n’a fɔ Sodɔmu ta mɔgɔw, o be i n’a fɔ Gomɔri ta mɔgɔw; o be i n’a fɔ бага be rezensun min denw na, i n’a fɔ rezen min denw ka kuna.
- 33**O ta rezenji be i ko sa бага, a be i ko fonfonnin min бага be mɔgɔ faga.
- 34**”Ne ka ko dɔ laben dogo ra; ne ka ko min dogo k’a mara yi, o fle:
- 35**Ni aw juguw benlon nana se, ne le bena aw hake bɔ o ra, ka o ta kojugu juru sara. Kojugu bena ben o kan lon min na, o lon tɔ man jan tuun; o halakilon be nana yi.

36”Matigi Ala bɛna a ta mɔgɔw ta kiti tige, a bɛna makari a ta jɔnw na, ni a nana a ye ko o bɛɛ baraka banna, jɔn fara hɔrɔn kan.

37A bɛna a fɔ o ma ko: Aw ta alaw bɛ min sisan? Aw tun bɛ aw yɛrɛ karifara ala barakatigi minw ma, o bɛ min?

38Aw tun bɛ aw ta sarakaw fagara, k’a sogo yɔrɔɔɔumanw di ala minw ma, olugu bɛ min? Aw tun bɛ aw ta rɛzɛnɔi sarakaw bɔra k’a di ala minw ma, olugu bɛ min? Ayiwa, o ye wuri ka aw kisi sa! O ye wuri ka aw tanga!

39”Aw y’a lon ko ne, ne kelenpe le ye Ala ye, Ala wɛrɛ tɛ yi ne kɔ. Ne le bɛ nin don mɔgɔ ra, ne le fana bɛ nin bɔ mɔgɔ ra; ne le bɛ mɔgɔ bana, ne le bɛ mɔgɔ kɛnɛya. Mɔgɔ si tɛ se ka mɔgɔ kisi ka bɔ ne boro.

40Ne bɛ ne boro kɔrɔta san fɛ, ka kari, ko sigiya t’a ra, ne le ye Ala janaman ye wagati bɛɛ.

41Ni ne nana ne ta kɛrɛkɛmuru dabɔ, fɔ a bɛ manamana, ni ne boro nana kɛrɛkɛmuru mina mɔgɔw kama, o tuma ne bɛna ne dimibɔ ne juguw bɛɛ ra, ka ne kɔninyabagaw bɛɛ ta kɛwalew hake bɔ o ra.

42Ne ta biɔɔew bɛna o bɛɛ jori min fɔ ka fa; mɔgɔ mandimininw jori, ani mɔgɔ minaninw jori. Ne ta kɛrɛkɛmuru bɛna ne juguw sogo domu, ka ne juguw ta kuntigiw bɛɛ kun tige.”

43Ayiwa, aw siya wɛrɛ mɔgɔw, aw ye jagari ni Ala ta mɔgɔw ye! Sabu Matigi Ala bɛ a ta jɔnw dimibɔ o fagabagaw ra, k’a yɛrɛ mɔnɛbɔ a juguw bɛɛ ra, k’a ta jamana ni a ta mɔgɔw ta jurumunw kafari.

44Ayiwa, Musa ni Nuni dence Yosuwe ka nin dɔnkiri kumaw bɛɛ fɔ Izirayelimɔgɔw ja na.

45Musa ka nin kumaw bɛɛ fɔ Izirayelimɔgɔw bɛɛ ye ka ban tuma min na,

46a k’a fɔ o ye ko: “Ne ka nin kuma minw bɛɛ fɔ aw ye bi Ala ja kɔrɔ, aw ye aw hakiri to o ra kɔsɛbɛ, ka aw denw karan a ra, janko o ye nin sariya ta kumaw bɛɛ sira tagama k’a dafa a cogo ra.

47”Aw kana nin kumaw jate k’a kɛ kuma gbansan dɔrɔn ye dɛ! Nin kumaw le bɛna si di aw ma; sabu aw bɛna Zuriden ba tige ka taga jamana min mina, nin kumaw le sababu ra aw bɛna sijan sɔrɔ o jamana ra.”

Ala ka Musa ta saya ko fɔ

48O lon kelen na, Matigi Ala k’a fɔ Musa ye ko:

49”Wuri ka yelen Abarimu kuruw kan, ka taga se fɔ Nebo kuru kunna, Mohabu jamana ra, Zeriko dugu ja fɛ, ka Kanaana jamana flɛ; ne bɛna o jamana le di Izirayelimɔgɔw ma k’a kɛ o ta ye.

⁵⁰I bena yelen o kuru min kan, i bena sa o yorc le ra, ka taga fara i bemaw kan, i n'a fo i korocce Haruna sara Hori kuru kan cogo min na, ka taga fara a bemaw kan;

⁵¹sabu ka aw to Meriba ta ji yorc ra, min be Kadesi, Zini kongokolon kono, aw ma la ne ra ka ne kan mina Izirayelimogow na na; aw ma ne bonya ne ta saninmanya koson Izirayelimogow na na.

⁵²O ra ne bena o jamana min di Izirayelimogow ma, i bena to yorcjan le doron ka o jamana ye i na ra, nka i yere tena don a ra."

Sariya 33

Musa ka dugawu ke Izirayelimogow ye

¹Matigi Ala ta jonce Musa ka dugawu minw ke Izirayelimogow ye sani a ye sa, o dugawuw le ye nin ye:

²A ko: "Matigi Ala nana ka bo Sinayi kuru kan, a wurira i ko tere, ka bo Seyiri jamana ra. A tora Paran kuruyorcw ra, ka manamana. Meleke waga caman le tun k'a lamini; a nana a ta mogow fe, a nana ni sariya manamanato ye a boro, i ko tasuma.

³Can lo, Matigi Ala le be a ta mogow kanu; a ta mogow saninmanw bee be a boro kono. O bee bena o kinbiri gban a sen korow, janko k'a ta ciw lamen.

⁴Musa ka o sariyaw le di an ma, o le ye Yakuba ta mogow ta cen ye.

⁵Wagati min Izirayelimogow jamogow lajenna ni Izirayeli ta gbaw ye, ale le tun kera Yesurun ta masace ye."

⁶"Ala y'a to Ruben ye si sorow, a si kana ban, hali ni a ta mogow man ca."

⁷Musa ka min fo Zuda ta ko ra: "E, Matigi Ala, Zuda kasikan lamem, i ye a lana a ta mogow fan fe. A ka kere ke ni a yere boro baraka ye; na a dema ka a juguw kere!"

⁸A ka min fo Levi ta ko ra: "Matigi Ala, i ka Urimi ni Tumimi di i ta jon Alapasiranbaga ma, minw ye Levi ye. I ka a korobow Masa ta yorc ra, i ka Meriba ta jiko kiti ben a kan.

⁹O ko, a ka a na bo a bamuso ni a face ra, ka ele kelenpe kanu. A banna a balemaw bee ra, ka ban hali a denw na, ka ele ta darakan doron le lamem, ka i ta jengogonya* sariya sira tagama.

¹⁰O ka Yakuba ta mogow karan i ta ciw ra, o ka Izirayelimogow karan i ta sariyaw ra. O ka wusunan sarakaw bo i ye, ka saraka jenitaw* jeni i ye, i ta sarakajenifen* kan.

¹¹E, Matigi Ala, baraka don a ta baaraw bee ra, ka son a boro ta baara bee ma. A juguw bee soro tige, a koninyabagaw si kana se ka wuri ka lo tuun!"

12A ka min fɔ Boniyaminu ta ko ra: “Ale ye Matigi Ala ta mɔɔ kanunin le ye! A be Matigi Ala kere fe hera ni laganfiya ra. Matigi Ala bena a tanga tuma bee; a signin be o ce ra.”

13A ka min fɔ Yusufu ta ko ra: “Matigi Ala ye baraka don a ta jamana ra, ka sanji panaman ben o ye ka bo san fe, ka dugukolo jukɔɔjiw di o ma fana.

14Tere ye o ta simanw mo o ye, ka simanw bee ra numanman di o ma, k’a to o ye simankuraw sɔɔ, o ye simanw bee ra numanman sɔɔ karo o karo.

15Kuruw ta fenw bee ra numanman, o ye o sɔɔ; kongoriw ta fenw bee ra numanman, o ye o sɔɔ.

16Dugukolo fara fen o fen na, o bee ra numanman, ani Ala min tun k’a yere yira yiritunin tasumaman ra, ale ta ko numanw, o bee ye ke Yusufu kunna ale min kera a balemaw namɔɔ ye.

17Bonya ye Yusufu ta le ye, o min ta fanga be i ko misitoran den folo ceman ta fanga; a gbanw be i ko signin ta gbanw. A be siya tow bee tu ni o gbanw ye, fo ka taga se dugukolo dan na. Efirayimu ta kerekejamaw bena a ke ten le, Manase ta kerekejamaw bena a ke ten le.”

18A ka min fɔ Zabulon ta ko ra: “Zabulon ye nagari a ta tagamaw ra, Isakari ye nagari a ta fanibonw kɔɔ.

19Aw bena siyaw wele ka na kuru kan ka na sarakaw bo, saraka minw bennin be Ala ma. O bena kɔɔji kɔɔfenw sɔɔ ka wasa o ra; naforo minw dogonin be kɔɔji kenken jukɔɔ, o bena o sɔɔ.”

20A ka min fɔ Gadi ta ko ra: “Mɔɔ o mɔɔ ka Gadi bonya, Ala ye baraka don o tigi ra. Gadi be la i ko jara; a be sogo faga, k’a tigetige, k’a ta a senw na ka taga a bla a kun na.

21A be jamana yɔɔ bee ra numanman ta a yere ye. Kuntigiw ninyɔɔ ye a ta le ye. A blara mɔɔw na, janko o ye Matigi Ala ta sira tagama, ani Ala ka ko minw latige Izirayelimɔɔw ye, ka o bee ke.”

22A ka min fɔ Dan ta ko ra: “Dan ye jarkanbelen le ye, min be pan ka bo Basan mara ra.”

23A ka min fɔ Nefitali ta ko ra: “Nefitali ka Ala ta numanya sɔɔ k’a caya, a wasara Matigi Ala ta baraka ra. Ale le be sigi jamana terebenyanfan ni a woroduguyanfan na.”

24A ka min fɔ Aseri ta ko ra: “Ala ka baraka don Aseri ra i ko Izirayelimɔɔw tow. Ala ye a ko diya a balemaw ye, k’a ta oliviyesunw caya fo a ye a sen tunu a turu ra!

25A ta dugu donda sɔɔnanw ye nege ni siranenge le ye. A bena kɔɔ ka sa ni a baraka ye.”

26"E, Yesurun , aw ta Ala bɔɔɔɔɔɔɔɔ tɛ! A bɛ yɛlɛn ka sigi sankolo kan ka na aw demɛ; a bɛ yɛlɛn ka sigi sankabaw kan ka na, a ni a ta bonya.

27Ala banbari le ye aw dogoyɔɔ ye. A boro baraka ye baraka banbari le ye. A bɛna aw juguw gbɛn ka bɔ aw ɲa, k'a fɔ aw ye ko aw ye o halaki.

28"Izirayeli bɛna to hɛra ni laganfiya ra, Yakuba ta mɔɔɔw sigira o danna jamana dɔ ra, siman ni rɛzɛn ka ca jamana min na; sanji bɛ ben caman jamana min na.

29"E, Izirayeli, i ta ɲana, sabu siya juman le bɛ i ko ele? Matigi Ala ka i kisi. Matigi Ala le ye i ta nɛgɛbɛnnan ye, i demɛbaga; ale le ye i ta kɛrɛkɛmuru ye, min b'a to i bɛ se sɔɔɔ. I juguw bɛna o yɛrɛ majigi i kɔɔɔ; i bɛna tagama o kan."

Sariya 34

Musa ta saya

1Ayiwa, o kɔ, Musa bɔra Mohabu kɛnɛgbɛw yɔɔɔ ra, ka taga yɛlɛn Nebo kuru kan, ka taga se fɔ kuru kuncɛ ma, kuru yɔɔɔ min bɛ wele ko Pisiga; o bɛ Zeriko dugu ɲa fɛ. Matigi Ala ka jamana bɛɛ yira a ra k'a to o yɔɔɔ ra, k'a ta Galadi mara ra ka taga a bla fɔ Dan mara ra,

2ani Nɛfitali ta mara bɛɛ, ani Efirayimu ni Manase ta mara bɛɛ, ani Zuda ta mara bɛɛ, ka taga se fɔ Kɔɔɔɔɔɔɔɔ ma,

3ani woroduguyanfan kongokolon, ani Zeriko dugu, min bɛ wele ko tamarosunw ta dugu, o kɛnɛgbɛyɔɔɔ bɛɛ, ka taga se fɔ Sowari.

4Matigi Ala k'a fɔ a ye ko: "Ne tun karira ko ne bɛna jamana min di Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ma, k'a kɛ o ta durujaw ta ye, o jamana le ye nin ye. Ne ka o jamana yira i ra, k'a to i ɲa ye a ye, nka i sen tɛna don a ra fiyewu."

5Matigi Ala ta jɔncɛ Musa sara o yɔɔɔ le ra, Mohabu jamana ra, ka kɔɲa ni Matigi Ala ta kuma ye.

6Matigi Ala k'a su don kɛnɛgbɛ dɔ ra, Mohabu jamana ra, Bɛti Pɛhɔri yɔɔɔ ɲa fɛ. Mɔɔɔ si ma Musa ta kaburu yɔɔɔ lɔn fɔ ka na se bi ma.

7Musa sara k'a si to san kɛmɛ ni mugan. A ɲadenw baraka tun ma dɔɔɔɔya, foyi fana tun ma bɔ a farikolo baraka ra.

8Izirayelimɔɔɔw ka Musa su kasi fɔ tere bisaba, Mohabu kɛnɛgbɛw ra; o kɔ, o ka Musa ta sanga ni a su kasi lalɔ.

9Hakiritigiyaba tun bɛ Nuni dɛncɛ Yosuwe fɛ, sabu Musa tun k'a boro la a kun na, ka dugawu kɛ a ye. O ra, Izirayelimɔɔɔw k'a kan mina. Matigi Ala tun ka ci minw bɛɛ fɔ Musa ye, o ka o bɛɛ kɛ a cogo ra.

10Ayiwa, cira wɛrɛ ma bɔ tuun Izirayeli jamana ra i ko Musa, min ni Matigi Ala tun bɛ kuma da ni da.

11Matigi Ala tun k'a ci ka taga Misiran ka taga kabakow ni kobaw ke Farawona ni a ta jamana namogow na na, ani a ta jamana mogow bee na na.

12Musa ka kabakobaw ani siranyakoba minw ke ni a ta sebgaya ye Izirayelimogow bee na na, mogow si ma o mogon ke ka ye.

Yosuwe

Yosuwe 1

Ala ka Yosuwe bla Musa no ra

¹Matigi Ala ta baaraden Musa sanin ko, Matigi Ala k'a fo Musa ta baaraden Yosuwe ye, min ye Nuni dence ye, ko:

²"Ayiwa, ne ta baaraden Musa sara; ayiwa, ne bena jamana nin di aw ma, ele ni Izirayelimogow bee ye wuri sisan ka nin Zuriden ba tige ka don o jamana ra.

³Ni aw sen ka se yoro o yoro, ne be o yoro di aw ma, i n'a fo ne k'a fo Musa ye cogo min na.

⁴Aw ta jamana bena damina kongokolon na, woroduguyanfan na, ka taga a bla fo nin Liban kuruw fan na, sahiliyanfan na; ani k'a ta Efirati ba ra, tereboyanfan na, ka teme Hetikaw ta jamana ra, ka taga se fo Kogjiba ma, terebenyanfan na.

⁵Fo ka taga i sa, i jugu si tena se i ra kere ra, sabu ne be ni i ye i n'a fo ne tun be ni Musa ye cogo min na. Ne bena ne janto i ra tuma bee, ne tena i kelen to.

⁶I jija ka i ja gbeleya, sabu ne karira ko ne bena jamana min di aw bemaw ma, ele le sababu ra, nin mogow bena don o jamana ra.

⁷Ele koni ye i jija ka i ja gbeleya kosebe doron; ne ta baaraden Musa ka sariya minw fo i ye, i ye o bee sira tagama a cogo ra. I kana jenge ka bo o sariya sira kan ka taga i kininboro fe walama ka taga i numanboro fe. Ni o kera, i ta koketaw bee bena na.

⁸O sariya kitabu kumaw ye ke i da ra tuma bee; i ye miiri a ra su ni tere, janko fen o fen sebera a konjo, i ye o bee sira tagama a cogo ra. Ni o kera, ni i ka ko o ko dabo, o be ja; i bena nafa soro fana i ta koketaw bee ra.

⁹I kana jina ko ne k'a fo i ye k'a gbeleya ko i ye jija ka i ja gbeleya. I kana siran, i kana i fari faga, sabu ne Matigi Ala, i ta Ala, ne be ni i ye i ta koketaw bee ra."

Yosuwe ka mogow laben ka ba tige

¹⁰Yosuwe k'a fo jama namogow ye

¹¹ko: "Aw ye taga mogow sigiyorow ra, k'a fo mogow bee ye ko o ye domuni jini k'a bla, ko sani tere saba ce, Matigi Ala, an ta Ala ka jamana min di an ma, an bena nin ba tige ka taga don o jamana ra."

¹²O ko, Yosuwe kumana Ruben ta gbamogow ni Gadi ta gbamogow ni Manase ta gbamogow tarance fe, k'a fo o ye ko:

¹³"Matigi Ala ta baaraden Musa tun ka min fo, aw ye aw hakiri to o ra. A tun ko: 'Matigi Ala, aw ta Ala bena laganfiya di aw ma, ka nin jamana di aw ma.'

¹⁴Ayiwa, Musa ka jamana min di aw ma Zuriden ba ja nin kan yan, aw sera o jamana ra ka ban. O ra, aw ta musow ni aw ta denw ni aw ta beganw ye to yan; nka aw minw ye kerekewew ye, aw bee ye teme aw balema tow ja fe ni aw ta kerekeminanw ye, ka ba tige, ka taga olugu deme fo o fana ye o ta jamana soro;

¹⁵ani Matigi Ala ye laganfiya di o ma fana, ka o ta jamana di o ma, i n'a fo a ka aw ta di aw ma cogo min na. Matigi Ala, aw ta Ala bena jamana min di o ma, aw ka kan ka o deme fo o ye o jamana soro. Ni o ka o soro, o tuma, Matigi Ala ta baaraden Musa ka jamana min di aw ma yan Zuriden ba terebayanfan na, ka o ke aw ta ye, aw be kosegi ka na o jamana ra.”

¹⁶O ka Yosuwe jaabi ko: “Ni i ka fen o fen fo an ye, an bena o ke; ni i ka an ci ka taga yoro o yoro, an be taga yi.

¹⁷An bena i kan mina fen bee ra, i n'a fo an ka Musa kan mina cogo min na. Janko Matigi Ala, i ta Ala koni ye ke ni i ye doron, i n'a fo a tun be ni Musa ye cogo min na.

¹⁸Ni mogwo o mogwo ka i ta kuma soswo, ni a ma i ta cifoninw ke, ani i ka min fo ni a ma o ke, o tigi ka kan ka faga. Ele koni ye jija ka i ja gbeleya doron.”

Yosuwe 2

Yosuwe ka ce fla ci ka taga Zeriko dugu fle

¹Ayiwa, Nuni dence Yosuwe tora Sitimu ka korosirikebaga fla ci dogo ra. A k'a fo o ye ko: “Aw ye taga jamana cogo fle, ka Zeriko dugu fle kosebe.” O tagara se Zeriko dugu konko minke, o tagara jigi jatumusodofe, o togwo ye ko Rahabu. O sira yi.

²Mogwo nana a fo Zeriko masace ye ko Izirayelimogwo dow nana su fe dugu konko, ka na jamana yoro bee yaala.

³O fora minke, masace ka cira bla ka taga a fo Rahabu ye ko: “Ce minw nana i fe, ka na don i ta so konko, o labo, sabu o nana jamana yoro bee yaala le.”

⁴Rahabu ka ce fla dogo, k'a fo masace ta ciradenw ye ko: “Can lo, o sera ne fe so konko yan, nka ne koni tun ma o boyoro lon.

⁵I n'a fo dugu donda be datugu terebenda fe, o sekora ka taga terebenda wagati ra, sani da ye datugu. Ne m'a lon o tagara fan min na. Ni aw teliyara ka tugu o no fe, aw bena o gben ka o mina.”

⁶Nka Rahabu tun ka o layelen a ta biribon le kunna. Binpaga dow tun be blanin be yi, a tun ka o dogo o binpagaw jukoro.

⁷Masace ta ciradenw bora ko o be taga o ko. O bora minke, mogwo ka dugu donda datugu. O tagara Zuriden ba sennatigeyoro sira fe.

Ciradenw ka layiri ta Rahabu ye

⁸Ayiwa, sani korosirikebaga fla ye sunogwo, Rahabu yelenna o ko bon kunna.

⁹Rahabu k'a fɔ o ye ko: "Ne k'a lɔn ko Matigi Ala ka jamana nin di aw ma. Aw siranya ka an bɛɛ mina yan, jamana mɔgɔw bɛɛ ja tigeninba lo;

¹⁰sabu an k'a mɛn ko Matigi Ala ka Kɔgɔjiwulen ja aw ja, aw bɔtɔ Misiran jamana ra. An k'a mɛn fana ko aw ka Amɔrikaw ta masacɛ fla bɛɛ faga, masacɛ Sihɔn ni masacɛ ɔgi; ko aw ka olugu faga Zuriden ba kɛrɛ fɛ, terebɔyanfan na. An ka o kibaroya mɛn.

¹¹An ka o kibarow mɛn minke, an ja tigenin lo kosebɛ; ja tɛ mɔgɔ si ra yan k'a fɔ ko a bɛ kɛrɛ kɛ ni aw ye, sabu Matigi Ala, aw ta Ala le ye Sebɛɛtigi ye sankolo ra, ani dugukolo kan.

¹²Ayiwa, sisan ne bɛ aw daari ko aw ye kari Matigi Ala tɔgɔ ra ne ye, ko aw bɛna koɗuman kɛ ne ta somɔgɔw ye, i n'a fɔ ne ka koɗuman kɛ aw ye cogo min na. Aw ye tagamasiyen dɔ yira ne ra min b'a yira ko aw bɛna ne to yi.

¹³Aw ye layiri ta ne ye, ko aw bɛna ne face, ni ne bamuso, ni ne balemamusow, ni ne balemacew, ani o ta sokɔnɔmɔgɔw bɛɛ bɔsi; aw tena a to o ye an faga."

¹⁴Cɛ fla ka Rahabu jaabi ko: "An bɛ kari i ye ko foyi tena aw sɔrɔ ka anw janaman to. Nka aw man kan ka dɔ fɔ mɔgɔ si ye an nako ra yan. O ra, ni Matigi Ala nana jamana di an ma, an bɛna i ta koɗuman sara i ye, an fana bɛna kɛ kankelentigiw ye."

¹⁵Ayiwa, Rahabu ka o lajigi ni juru ye bon finɛtiri fɛ, sabu a ta bon tun donnin bɛ dugu laminikogo ra, k'a finɛtiri da bɔ k'a bla kɛnɛ ma.

¹⁶Sani o ye jigi, Rahabu k'a fɔ o ye ko: "Aw ye taga kuruw fanfeyɔrɔw ra, janko mɔgɔ minw bɛ aw nɔ fɛ, aw kana na taga bɛn ni olugu ye. Aw ye taga dogo o yɔrɔ ra fɔ tere saba, ka a to masacɛ ta ciradenw ye sekɔ ka na. O kɔ, aw bɛ aw ta sira ta ka taga."

¹⁷Cɛ fla k'a fɔ Rahabu ye ko: "An ka layiri min ta i ye, an bɛna o dafa cogo min na o ye nin ye:

¹⁸Ni an nana don aw ta jamana ra tuma min na, i ka an lajigi finɛtiri min fɛ, i ye nin juru wulenman siri o finɛtiri ra. I ye i face ni i bamuso ni i balemaw, ani i ta somɔgɔw bɛɛ lajɛn i fɛ bon kɔnɔ.

¹⁹Ni i ta mɔgɔ o mɔgɔ ka bɔ kɛnɛ ma, ni kojugu min ka o tigi sɔrɔ, ale yɛrɛ le ka o pini; o tɛ an nɔ ye. Nka mɔgɔ o mɔgɔ bɛ ni i ye bon kɔnɔ, ni an dɔ boro sera o dɔ ma, o hake ye bɛn an kan.

²⁰Nka ni i ka dɔ fɔ an nako ra yan mɔgɔ wɛrɛ ye, o tuma, an ka layiri min ta i ye, an tena o jate tuun."

²¹Rahabu ko: "Ne sɔnna aw ta ma." O kɔ, a ka cɛ fla bla ka taga. O bɔra minke, Rahabu ka juru wulenman siri a ta finɛtiri ra.

²²O sera kuruw fanfeyorow ra minke, o dogora yi. O tora yi fo tere saba, k'a to masace ta ciradenw ye seko. Masace ta ciradenw ka o jini yoro bee ka dese, o ma o ye minke, o sekora ka taga Zeriko.

²³Ayiwa, ce fla jigira ka bo kuruyorow ra, ka Zuriden ba tige ka taga Nuni dence Yosuwe fe. O ka ko minw ye, o ka o bee lakari a ye.

²⁴O k'a fo Yosuwe ye ko: "Can lo Matigi Ala ka jamana bee di an ma. Jamana magow be siranna ka kere ke ni an ye."

Yosuwe 3

Izirayelimogow ka Zuriden ba tige

¹Ayiwa, Yosuwe wurira sogomada jona fe; a ni Izirayelimogow bee bora Sitimu ka taga Zuriden bada ra. O sera yi minke, o ka wagati dama ke yi, sani o ye ba tige.

²Ayiwa, sani tere saba ce, jama namogow temena magow sigiyorow bee ra,

³k'a fo magow ye ko: "Ni aw nana sarakalasebagaw, Levi ta magow ye, o ka Matigi Ala, aw ta Ala ta jengogonya kesu* ta tuma min na, o tuma aw ye bo aw ta fanibonw konko ka tugu o ko.

⁴O cogo le ra, aw bena a lon aw ka kan ka sira min ta, sabu aw ma deri ka teme nin yoro ra k'a ye. Nka aw kana gbara jengogonya kesu ra; aw ye kilometere kelen jogn to aw ni jengogonya kesu ce."

⁵Yosuwe k'a fo magow ye ko: "Aw ye aw yere saninya, sabu Matigi Ala bena kabakow ke aw ce ra sini."

⁶O dugusagbe Yosuwe k'a fo sarakalasebagaw ye ko: "Aw ye jengogonya kesu ta ka bla magow na fe." O ka jengogonya kesu ta ka bla magow na fe.

⁷Matigi Ala k'a fo Yosuwe ye ko: "Ne bena a damina bi ka i bonya Izirayelimogow bee na koro, janko o y'a lon ko ne be ni i ye i n'a fo ne tun be ni Musa ye cogo min na.

⁸Sarakalasebaga minw be jengogonya kesu tara, i ye nin ci fo olugu ye, ko ni o sera Zuriden ba ra tuma min na, o ye don ka lo ji ra."

⁹Yosuwe k'a fo Izirayelimogow ye tuun ko: "Aw ye gbara ka Matigi Ala, aw ta Ala ta kuma lamena."

¹⁰Yosuwe ko: "Aw bena a lon sisan le ko can ra, Ala panaman be aw ce ra. Ala bena Kanaanakaw ni Hetikaw, ani Hevikaw ni Perezikaw ni Girigasikaw ni Amrikaw, ani Yebusikaw gben yere le ka bo aw na fe.

¹¹A fe, dunupa bee tigi Ala ta jengogonya kesu bena teme aw na fe ka Zuriden ba tige.

¹²Sisan, aw ye ce tan ni fla panawoloma ka bo Izirayeli gbaw bee ra; ce kelen kelen ye bo gba bee ra.

¹³Sarakalasebaga minw ka Matigi Ala, dununa bee tigi Ala ta jɛnɔɔɔnya kesu ta, ni olugu senw donna Zuriden ba ra dɔɔɔn, Zuriden ba bena cɛtigɛ o yɔɔɔnin kelen bee ra; ji bena lo sanfeyɔɔ ra yi, ka lajen ka ke i ko kogo.”

¹⁴Izirayelimɔɔw bɔra o sigiyɔɔ ra, ka taga Zuriden ba tige. Sarakalasebaga minw tun ka jɛnɔɔɔnya kesu ta, olugu blara mɔɔw na.

¹⁵O kera simantigewagati le ra; o wagati ra Zuriden ba be fa fo ka bo kene ma. Ayiwa, sarakalasebagaw ka o sen don ji ra yɔɔ min na dɔɔɔn,

¹⁶ba ji min tun be nana ka bo san fe, o lɔra, ka lajen ka ke i n'a fo kogo, ka janya ka se fo Adamu ma, o dugu min be Saritan yɔɔ kere fe. Dugumayɔɔ ra, ji min tun be woyora ka jigi ka taga Kɔɔɔji sanin na, o fana woyora ka taga ka bo yi pewu. A kera ten le, Izirayeli jama bee sera ka ba tige Zeriko dugu na fe.

¹⁷Ayiwa, sarakalasebaga minw tun ka jɛnɔɔɔnya kesu ta, olugu lonin tora yɔɔ kelen na dugukolo jalan kan Zuriden ba cemance ra; Izirayelimɔɔw bee ka ke teme ye ba ce ma, dugukolo jalan kan, fo ka taga a to jama bee ye Zuriden ba tige ka ban.

Yosuwe 4

Kabakuru tan ni fla

¹Izirayeli jama bee ka Zuriden ba tige ka ban wagati min na, Matigi Ala kumana Yosuwe fe, ko:

²”Ce tan ni fla panawoloma Izirayelimɔɔw ra; ce kelen kelen ye bo gba bee ra.

³I ye nin ci fo o ye ko o ye taga kabakuru tan ni fla ta Zuriden ba ra, sarakalasebagaw tun lonin be yɔɔ min na ji ra. O be o kabakuru tan ni fla ta ka taga o bla aw siyɔɔw ra.”

⁴Yosuwe tun ka mɔɔ tan ni fla minw panawoloma Izirayelimɔɔw ra, ka mɔɔ kelen ta gba bee kelen kelen na, a ka olugu wele,

⁵k'a fo o ye ko: “Aw ye teme Matigi Ala, aw ta Ala ta jɛnɔɔɔnya kesu* na fe, ka taga don Zuriden ba cemance ra. Aw bee kelen kelen ye kabakuru kelen kelen ta ka o la aw kamankunw kan, Izirayeli ta gba bee ni a ta kabakuru;

⁶o kabakuruw bena ke tagamasiyen ye aw ce ra. Ni aw ta denw nana aw pininka lon min na ko: ‘Nin kabakuruw kɔɔ ye mun le ye aw fe?’

⁷Aw ye o jaabi ko: ‘Zuriden ba tigera fla ye Matigi Ala ta jɛnɔɔɔnya kesu na fe. Jɛnɔɔɔnya kesu donna ji ra tuma min na, Zuriden ba tigera fla ye. Nin kabakuruw bena ke hakirijigifen le ye tuma bee, ka Izirayelimɔɔw hakiri jigi nin kabako ra.’ “

⁸Yosuwe ka min fɔ Izirayelimɔgɔw ye, o k'a ke ka kapa ni o ye. O ka kabakuru tan ni fla ta ka bɔ Zuriden ba ce ma ka kapa ni Izirayelimɔgɔw ta gbaw tɔgɔw ye, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ Yosuwe ye cogo min na. O tagara ni o kabakuruw ye o sigiyɔrɔ ra ka taga o bla yi.

⁹Sarakalasebagaw tun ka jɛnɔgɔnya kesu ta ka don ji ra ka lɔ Zuriden ba yɔrɔ min na, Yosuwe ka kabakuru tan ni fla were lɔlɔ o yɔrɔ fana ra, ba ce ma. O kabakuruw be yi hali bi.

¹⁰Sarakalasebaga minw tun ka jɛnɔgɔnya kesu ta, olugu lonin tun tora Zuriden ba janin ce ma; Matigi Ala tun ka ci minw fɔ Yosuwe ye, Izirayelimɔgɔ ka o bee ke k'a dafa. O fana kera ka kapa ni Musa ta kuma le ye. Izirayelimɔgɔw tun teliyara le ka ba tige.

¹¹Mɔgɔw bee temena ka ban wagati min na, sarakalasebagaw temena ni Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya kesu ye ka taga lɔ ba fan dɔ ra jama na kɔrɔ.

¹²Ruben ta gba, ani Gadi ta gba, ani Manase ta gba tarance, olugu ta kerekedenw le tun blara Izirayelimɔgɔ tɔw na fe, i n'a fɔ Musa tun k'a fɔ cogo min na.

¹³Kerekeden waga binaani (40 000) jɔgɔn le temena Matigi Ala na kɔrɔ, kerekeminanw be o bee boro, o bee labennin be kere kama. O ka o pasin Zeriko kenegbe yɔrɔ ma.

¹⁴O lon na, Matigi Ala ka Yosuwe bonya Izirayelimɔgɔw bee na kɔrɔ. Fɔ ka taga Yosuwe sa, Izirayelimɔgɔw k'a bonya i n'a fɔ o tun ka Musa bonya cogo min na.

¹⁵O kɔ, Matigi Ala k'a fɔ Yosuwe ye tuun ko:

¹⁶"Sarakalasebaga minw ka jɛnɔgɔnya tagamasiyen kesu ta, a fɔ o ye ko o ye bɔ Zuriden ba ce ma."

¹⁷Yosuwe k'a fɔ sarakalasebagaw ye ko: "Aw ye bɔ Zuriden ba ce ma."

¹⁸Sarakalasebagaw bɔra Zuriden ba ra, ka o senw bla dugukolo jalan kan yɔrɔ min na dɔrɔn, Zuriden ji sekɔra a nɔ ra, ka ke woyo ye ka yɔrɔ bee fa, i n'a fɔ a tun be woyo cogo min na kakɔrɔ.

¹⁹Izirayelimɔgɔw ka Zuriden ba tige, ka o ta fanibonw lɔ Giligali yɔrɔ kɔrɔ, Zeriko dugu terebɔyanfan na. O kera san karo fɔlɔ tere tan.

²⁰Izirayelimɔgɔw tun ka kabakuru tan ni fla min ta Zuriden ba ra, Yosuwe ka o kabakuru tan ni fla le lɔlɔ Giligali.

²¹O kɔ, Yosuwe k'a fɔ Izirayelimɔgɔw ye ko: "Lon dɔ, ni aw ta denw nana aw pininka, ko nin kabakuruw kɔrɔ ye mun ye,

²²aw ye a fɔ o ye ko Izirayelimɔgɔw tagamana ka nin Zuriden ba tige dugukolo jalan kan.

²³Sabu Matigi Ala, aw ta Ala ka Zuriden baji ja aw na fe, k'a to aw bee ye teme, i n'a fo a tun ka Kogjiwulen ja anw na fe cogo min na.

²⁴A ka nin kow ke, janko dugukolo siyaw bee y'a lon ko ale Matigi Ala ta sebayaya ka bon, ani janko aw ye siran Matigi Ala na tuma bee."

Yosuwe 5

Izirayelimogow nasiran ka masacew soro

¹Amorikaw ta masace minw siginin be Zuriden ba terebenyanfan na, ani Kanaanakaw ta masace minw siginin be Kogjiba da ra, olugu k'a men minke ko Matigi Ala ka Zuriden ba ja janko Izirayelimogow ye teme, o siranna. Izirayelimogow ta ko ka o ja tige, fo ka kerekelogo bee bo o ra.

Izirayelimogow kenesigiri ko

²Ayiwa, o wagati kelen na, Matigi Ala k'a fo Yosuwe ye ko: "Kabakuru dow lese ka o ke muruw ye, ka Izirayeli ceden kenesigibariw kenesigi."

³Yosuwe ka kaba dow lese ka o ke muruw ye ka Izirayeli cedenw kenesigi. O kenesigiri kera yoro min na, o ka o yoro togo la ko kenesigiri kongori .

⁴Kun min na Yosuwe ka o kenesigi, o ye ko Izirayelimogow bee tun bora Misiran jamana ra tuma min na, ceden minw bee tun be se ka taga kere ra, olugu bee sara kongokolon kono, ka o to tagama ra, o bonin ko Misiran.

⁵O ceden minw bee tun bora Misiran, olugu bee tun kenesigira. Nka ceden minw bee worora kongokolon kono, ka o to tagama ra, o bonin ko Misiran, olugu tun ma kenesigi. O le koson Yosuwe ka o kenesigi.

⁶Izirayelimogow ka sanji binaani le ke tagama ra kongokolon kono; a kera ten, ceden minw tun bora Misiran, minw tun be se ka taga kere ra, olugu bee halakira ka ban, sabu o tun ma son ka Matigi Ala ta kuma lamem. O koson Matigi Ala tun ka jamana min layiri ta, ko a bema o di o bemaw ma, kono ni li be woyo o jamana min na, a karira ko a tena a to o na ye o jamana ye.

⁷Matigi Ala ka o dencew le bla o no ra. Yosuwe ka olugu le kenesigi, sabu o si tun ma kenesigi folo.

⁸O kenesiginin ko, o tora o ta fanibonw kono fo ka taga o ta joriw keneya.

⁹O ko, Matigi Ala k'a fo Yosuwe ye ko: "Aw bora ni maroya min ye Misiran jamana ra, ne ka o maroya bo aw kunna bi." O le koson o yoro togo lara ko Giligali . Hali bi o togo kelen le b'a ra.

Jonyaban panagbe

¹⁰Izirayelimogow ka o ta fanibonw lo Giligali, ka Jonyaban panagbe* ke yi. O kera karo tere tan ni naani wulada fe, kenegbe do ra, Zeriko dugu kere fe.

11Ɔonyaban panagbe dugusagbe, o ka burufunubariw ni simankise yirannin domu; o tun ye o yɔɔ yere ta simanw ye. O ka o domu o lon yere ra.

12Ɔonyaban panagbe dugusagbe, mane lalɔra, sabu Izirayelimɔgɔw tun be jamana simanw le domuna. Mane dɔ ma di o ma tuun. K'a ta o san na, o ka Kanaana jamana ta simanw le domu .

Matigi Ala ta kerekajama kuntigi

13Ayiwa, ka Yosuwe to Zeriko dugu kere fe, a k'a na korɔta minke, a barara ka ce dɔ lonin ye a na fe, kerekemuru be a boro, a bonin be a la ra. Yosuwe tagara lɔ ce korɔ, k'a nininka ko: "Ele ye anw dɔ le ye wa, walama i ye an jugu dɔ le ye?"

14Ce ka Yosuwe jaabi ko: "Ne te ni aw si ye. Ne ye Matigi Ala ta kerekajama kuntigi le ye; ne nato le ye nin ye." Yosuwe k'a kinbiri gban k'a na biri dugu ma k'a bato, k'a nininka ko: "Ne matigice, ne ka kan ka mun le ke sa?"

15Matigi Ala ta kerekajama kuntigi k'a jaabi ko: "Sanbara bɔ i sen na, sabu i lonin be yɔɔ saninman le ra nin ye." Yosuwe ka sanbara bɔ.

Yosuwe 6

Izirayelimɔgɔw ka Zeriko dugu bee halaki

1O tun ka Zeriko dugu lalaga k'a datugu kosebe Izirayelimɔgɔw nasiran kosɔn. Mɔgɔ te don, mɔgɔ te bɔ.

2Matigi Ala k'a fɔ Yosuwe ye ko: "A fe, ne bena Zeriko dugu di i ma, ani a masace ni a kerekacefariw bee.

3Ele ni i ta kerekajama, aw bena tagama ka Zeriko dugu lamini, sijaga kelen lon o lon, fɔ tere wɔɔɔ.

4Sarakalasebaga wolonfla bena bla jɛnɔgɔnya kesu* na fe, burufiyeta kelen kelen be ke o bee boro. Tere wolonflanan, aw bena dugu lamini sijaga wolonfla, sarakalasebagaw bena ke buru fiye ye aw na ka taga.

5"Ni o nana burufiyekanba ke wagati min na, ni aw nana o burufiyekan men, o tuma Izirayeli kerekedenw bee ye kuleba ci. Ni o kera, Zeriko dugu laminikogo be ben. Ni o kera, Izirayeli kerekedenw bee ye bori ka taga ben dugumɔgɔw kan. Bee ye teren ka taga a ta fan na."

6Nuni dence Yosuwe ka sarakalasebagaw wele k'a fɔ o ye ko: "Aw ye Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya kesu ta; sarakalasebaga wolonfla ye bla jɛnɔgɔnya kesu na fe ni burufiyeta kelen kelen ye o bee boro."

7A k'a fɔ Izirayelimɔgɔw ye ko: "Aw ye tagama ka dugu lamini; kerekeden dɔw ye bla Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya kesu na fe ni o ta kerekeminanw ye."

⁸Ayiwa, Yosuwe ka min fɔ, o k'a ke ten. Buru wolonfla tun be sarakalasebaga wolonfla minw boro, o be a fiyera Matigi Ala na kɔrɔ, olugu ka ke o ta buruw fiye ye ka taga Matigi Ala ta jɛnɔɔɔnya kesu na fe.

⁹Sarakalasebaga minw tun be buru fiyera, kerɛkeden nafemɔɔɔw blara olugu na ni o ta kerɛkeminanw ye. Kerɛkeden kɔfemɔɔɔw gbanna jɛnɔɔɔnya kesu kɔ. Ka o to tagama ra, sarakalasebagaw tun be buruw fiyera.

¹⁰Nka Yosuwe tun k'a fɔ Izirayelimɔɔɔw ye k'a gbɛleya ko mɔɔɔ si kana kule ci, mɔɔɔ si kana kuma; ko o ye je ka tagama, fɔ lon min ni ale yere nana a fɔ o ye ko o ye kule ci, o be sɔrɔ ka kule ci.

¹¹O ka dugu lamini sijaga kelen ni jɛnɔɔɔnya kesu ye; o kɔ, o sekɔra o sigiyɔrɔ ra ka taga si yi.

¹²O dugusagbe sɔɔɔmada jona fe, Yosuwe wurira; sarakalasebagaw ka jɛnɔɔɔnya kesu ta tuun.

¹³Buru wolonfla tun be Sarakalasebaga wolonfla minw boro, olugu blara Ala ta jɛnɔɔɔnya kesu na fe, ka ke buru fiye ye ka taga. Nafemɔɔɔw blara o bee na fe. Kɔfemɔɔɔw ka gban Matigi Ala ta jɛnɔɔɔnya kesu kɔ. Ka o to tagama ra, sarakalasebagaw ka ke buru fiye ye tuun.

¹⁴O lon fana ra, o ka dugu lamini sijaga kelen; o kɔ, o sekɔra o sigiyɔrɔ ra. O k'a ke ten fɔ ka taga se tere wɔrɔ.

¹⁵A tere wolonflanan, o wurira sɔɔɔmada jona fe ka dugu lamini sijaga wolonfla, o cogo kelen na. O lon kelen le ra, o ka dugu lamini sijaga wolonfla.

¹⁶A sijaga wolonflanan na, tuma min na sarakalasebagaw ka buru fiye ni baraka ye, Yosuwe k'a fɔ Izirayeli kerɛkedenw ye ko: "Aw ye kulekanbaw ci, sabu Matigi Ala ka dugu di aw ma.

¹⁷Aw ka kan ka Zeriko dugu ni a kɔnɔfenw bee haramuya, k'a bee halaki Matigi Ala ye. Nka aw kana foyi ke Rahabu ra, ani mɔɔɔ o mɔɔɔ be ni a ye a ta so kɔnɔ, sabu ale le tun ka an ta ciradenw dogo.

¹⁸"Fen minw ka kan ka halaki Matigi Ala ye, aw ye aw yere kɔrɔsi kosebe, aw kana o fenw si ta; ni aw ka o fenw dɔ ta, aw bena kojugu ni cenri lase Izirayelimɔɔɔw ma.

¹⁹Warigbew bee, ani saninw bee, ani siranɛge minanw bee, ani negemanfenw bee, o bee ka kan ka bla danna Matigi Ala ye, k'a bla Matigi Ala ta naforo ra."

²⁰Mɔɔɔw nana bara ka kule ci; sarakalasebagaw ka buru fiye. Izirayeli ta kerɛkedenw ka burufiyekan men minke, o ka kulekanbaw ci. Zeriko dugu laminikogow bee benna. Izirayeli ta kerɛkedenw borira ka don dugu kɔnɔ, ka ben dugumɔɔɔw kan. Bee terenna ka taga a ta fan na. O ka dugu bee mina.

²¹Izirayelimogow ka Zeriko dugumogow bee faga ni kerékemuru ye, ce fara muso kan, denmisen fara mogokoroba kan; hali misiw ni sagaw ni faluw, o ka o bee faga.

Yosuwe ka Rahabu ni a ta somogow bosi

²²Ce fla minw tun cira dogo ra ka taga jamana cogo fle, Yosuwe k'a fo olugu ye ko: "Aw ye taga Rahabu ta bon konɔ, aw ye taga a labɔ ale ni a ta mogow bee, i n'a fo aw tun karira a ye cogo min na, ko aw tena foyi ke o ra."

²³O kanbelenw tagara Rahabu ta so konɔ, ka taga ale ni a ta somogow bee labɔ kene ma, a face ni a bamuso, ni a balemacew ni a balemamusow, ani a ta gbamogow taw bee; o ka o bee labɔ ka taga o bla yorɔ do ra, ka o mabɔ Izirayelimogow ra.

²⁴O ko, Izirayeli ta kerékedenw ka tasuma don Zeriko dugu ra, ka dugu ni a konofenw bee jeni. O ka warigbew, ani saninw, ani siranege minanw, ani negemanfenw le ta, ka o bla Matigi Ala ta batoso ta naforo ra.

²⁵Yosuwe ka Rahabu ni a ta somogow bee to yi, ani mogow o mogow tun be ni a ye, sabu ce fla minw tun cira ka taga Zeriko dugu fle dogo ra, Rahabu tun ka o ce fla dogo. Rahabu tora Izirayelimogow ce ra. Hali bi a ta duruja be Izirayelimogow ra.

²⁶O wagati ra, Zeriko dugu cinin ko, Yosuwe ka nin kuma fo k'a gbeleya Zeriko dugu ko ra; a ko: "Ni mogow o mogow wurira ko a be Zeriko dugu kogo lo tuun, Matigi Ala yere ye o tigi danga. A be baara dabɔ lon min na, a dence folo ye sa. A be dugu donda konw don lon min na, a dence laban fana ye sa."

²⁷Matigi Ala tun be ni Yosuwe ye. Yosuwe togow bora ka se jamana yorɔ bee ra.

Yosuwe 7

Ayikaw sera Izirayelimogow ra

¹Ala tun ko Izirayelimogow ye fen minw haramuya Zeriko dugu ciwagati ra, Izirayelimogow ka janfa ke o ko ra. Zuda ta gbamogow do togow tun ye ko Akan; a face togow tun ye ko Karimi, Karimi face togow tun ye ko Zabidi, Zabidi face togow tun ye ko Zeraki. Akan ka o fen daw ta; o koson Matigi Ala dimina Izirayelimogow korɔ kosebe.

²Ayiwa, Yosuwe tora Zeriko ka mogow daw ci dogo ra ka taga Ayi dugu fan fe, Beti Aveni dugu kere fe, Beteli terebɔyanfan na. Yosuwe k'a fo o ye ko o ye taga dogo ka jamana cogoya fle. O mogow tagara Ayi dugu cogoya fle dogo ra.

³O ko, o kosegira ka na Yosuwe fe, ka na a fo a ye ko: "Kun te a ra i ye mogow bee bla ka taga Ayi dugu kama; ce waga fla walama waga saba be se k'a ja. I kana mogow bee lataga ka o sege gbansan, sabu Ayikaw man ca."

⁴O ka ce waga saba jɔgon bla ka taga, nka olugu bee borira Ayikaw ja.

⁵Ayikaw ka Izirayelimogow ce bisaba ni wacorɔ jɔgon faga; o ka taw gben, k'a damina dugu donda ra ka taga se fo Sebarim yorɔ korɔ; o ka o bee gben fo ka o

janjan kuru jigijigi yɔrɔ ra. A kera ten minke, Izirayelimɔgɔw bɛɛ jusu kasira, fɔ ka o fari faga.

⁶Yosuwe k'a ta faniw faran, k'a kinbiri gban, k'a ja biri dugu ma Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya kesu* ja fɛ, fɔ ka taga wulada se, ale ni Izirayeli cɛkɔrɔbaw. O ka buguri cɛ k'a kɛ o kun na jusukasi fɛ.

⁷O kɔ, Yosuwe ko: "E, Masa Ala, mun na i k'a to an ka Zuriden ba tige ka na an di Amɔrikaw ma o ye an halaki? Hali ni an tun tora Zuriden ba kɔ fɛ, o tun ka fisa ni nin ye!

⁸Sisan Matigi Ala, ne bena mun le fɔ sa? Izirayelimɔgɔw borira o juguw ja!

⁹Kanaanakaw ni jamana tɔw ta mɔgɔw bena o kibaro men; o bena na an lamini ka ben an kan ka an bɛɛ faga ka an ta siya tunu ka bɔ dugukolo kan. I bena mun le kɛ sisan, janko i tɔgɔba kana cɛn?"

¹⁰Matigi Ala ka Yosuwe jaabi ko: "Ele ye wuri! Mun kosɔn i ka i ja biri dugu ma?"

¹¹Izirayelimɔgɔw ka jurumun le kɛ; ne tun ka jɛnɔgɔnya min don ni o ye, o ka o jɛnɔgɔnya cɛn. Ne k'a fɔ o ye k'a gbɛlɛya ko o ye fɛn minw haramuya, o kana o ta, o ka o dɔ ta. O ka o fɛnw sonya ka o dogo; o ka o dogo o ta minanw cɛ ra.

¹²O le kosɔn Izirayeli ta kerɛkɛdenw tena se ka lɔ o juguw ja tuun. O bena to ka bori o juguw ja le, sabu ne ta dimi bɛ o kan. Ne tena kɛ ni aw ye tuun, fɔ aw ka fɛn minw dogo, ni aw ka o bɔ aw cɛ ra ka o bɛɛ halaki."

¹³Ala k'a fɔ Yosuwe ye tuun ko: "Wuri ka Izirayelimɔgɔw saninya. A fɔ o ye ko: 'Aw ye aw yɛrɛ saninya sani sini cɛ, sabu Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: Izirayelimɔgɔw, fɛn haramunin bɛ aw cɛ ra; o kosɔn aw tena se ka lɔ aw juguw ja tuun, fɔ fɛn haramunin min bɛ aw fɛ ni aw ka o labɔ aw cɛ ra.

¹⁴Sini sɔgɔma, Izirayeli ta jamakuruw bɛɛ bena lɔ ne Matigi Ala ja kɔrɔ kelen kelen. Ni ne nana jamakuru min yira, o jamakuru ta gbaw bɛɛ bena lɔ ne ja kɔrɔ kelen kelen. Ni ne nana gba min yira, o gba ta somɔgɔw bɛɛ bena lɔ ne ja kɔrɔ kelen kelen. Ni ne nana so min yira, o so ta cɛw bɛɛ bena lɔ ne ja kɔrɔ kelen kelen.

¹⁵Ni ne nana mɔgɔ min yira, ko ale le ka fɛn haramuninw ta, o tigi ka kan ka jɛni, a ni a borofɛnw bɛɛ; sabu a ka Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya cɛn. A ka maroyakoba le kɛ Izirayelimɔgɔw cɛ ra.' "

Akan fagacogo

¹⁶O dugusagbe sɔgɔmada jooa fɛ, Yosuwe wurira; a ka Izirayeli ta jamakuruw bɛɛ lana kelen kelen Matigi Ala ja kɔrɔ. Matigi Ala ka Zuda ta jamakuru yira.

¹⁷A ka Zuda ta gbaw bɛɛ lana kelen kelen; Matigi Ala ka Zera ta so yira. A ka Zera ta somɔgɔw bɛɛ lana kelen kelen, Matigi Ala ka Zabidi ta mɔgɔw yira.

¹⁸Yosuwe ka Zabidi ta mɔgɔw ta cɛw bɛɛ lana kelen kelen, Matigi Ala ka Akan le yira. Akan faɛ tun ye Karimi ye, Karimi faɛ tun ye Zabidi ye, Zabidi faɛ tun ye Zeraki ye; o tun bɛ Zuda ta gba le ra.

¹⁹Yosuwe k'a fɔ Akan ye ko: "Ne dence, Matigi Ala, Izirayeli ta Ala bonya, k'a tando. I ka min kɛ, o fɔ ne ye. I kana foyi dogo ne ma."

²⁰Akan ka Yosuwe jaabi ko: "Can lo, ne le ka Matigi Ala, Izirayeli ta Ala hake ta. Ne ka ko min kɛ, o flɛ nin ye:

²¹Ne ka Sinehari jamana ta deregeba panaman dɔ ye Zeriko dugu ta fɛnw na, ani warigbɛ kilo fla, ani saninkuru garamu kemɛ looru. Ne jaboɔra o fɛnw fɛ, fɔ ne ka o ta. O dogonin bɛ dugukolo jukɔɔ ne ta fanibon kɔɔ, warigbɛ bɛ fɛn tɔw jukɔɔ yi."

²²Yosuwe ka mɔgɔ dɔw ci ka taga Akan ta fanibon kɔɔ. Olugu borira ka taga; o tagara o fɛnw dogonin ye Akan ta fanibon kɔɔ dugukolo jukɔɔ, warigbɛ bɛ o jukɔɔ.

²³O ka o ta ka na ni o ye Yosuwe ni Izirayelimɔgɔw fɛ. O ka o fɛnw bla Matigi Ala ja kɔɔ.

²⁴Yosuwe ni Izirayelimɔgɔw bɛɛ ka Zeraki dence Akan mina; a tun ka fɛn minw dogo, warigbɛ ni deregeba ni saninkuru, o ka o bɛɛ lajɛn jɔgɔn kan. O k'a dencew ni a denmusow bɛɛ mina fana; hali a ta misiw, ni a ta faliw ni a ta sagaw, ni a ta baw, o ka o bɛɛ mina. O k'a ta fanibon ni a borofɛn tɔw bɛɛ ta ka taga ni a ye Akɔri dingakɔɔyɔɔ ra.

²⁵Yosuwe k'a fɔ Akan ye ko: "Mun le kosɔn i ka tɔɔɔ lase an ma? Ayiwa, Matigi Ala bɛna tɔɔɔ ben ele yɛɛ kan bi." Izirayelimɔgɔw bɛɛ ka Akan bon ni kabakuruw ye k'a faga. O k'a ta somɔgɔw bɛɛ bon ka o faga fana, ka o bɛɛ jeni.

²⁶O kɔ, Izirayelimɔgɔw ka kabakuru caman cɛ ka o ton Akan kan. O kabakuruton bɛ yi hali bi. O le kosɔn o ka o yɔɔ tɔgɔ la ko Akɔri dingakɔɔyɔɔ . O tɔgɔ le b'a ra hali bi. O kɔ, Matigi Ala ta dimi malara.

Yosuwe 8

Izirayelimɔgɔw ka se sɔɔɔ Ayi dugu kan

¹Matigi Ala k'a fɔ Yosuwe ye ko: "I kana siran, i kana i fari faga. Kerekedenw bɛɛ cɛ ka wuri ka taga Ayi dugumɔgɔw kama. A flɛ, ne bɛna Ayi masacɛ, ani a ta mɔgɔw, ani a ta dugu ni a ta mara bɛɛ di i ma.

²I bɛna Ayi dugu ni a masacɛ kɛ i n'a fɔ i ka Zeriko ni a masacɛ kɛ cogo min na. Nka ele ni i ta kerekedenw le bɛna dugumɔgɔw borofɛnw ni o ta bɛganw cɛ ka o kɛ aw yɛɛ ta ye. I ye kerekeden dɔw dogo dugu kɔ fɛ. Olugu bɛna bara ka ben Ayikaw kan ka o kɛɛ."

- ³Yosuwe wurira ni kerəkedenw bɛɛ ye, ka taga Ayi dugu kama. A ka kerəkɛɛɛfari waga bisaba panawoloma, ka olugu bla ka taga su fɛ.
- ⁴A k'a fɔ o ye ko: "Aw ye ne lamɛn kosebɛ. Aw ye taga dogo dugu kɔ fɛ, nka aw kana aw yɔɔ janya dugu ra kosebɛ; aw ye aw yɛɛ labɛn ka na ben dugumɔgɔw kan.
- ⁵Nka ne ni kerəkeden tɔ minw bɛɛ bɛ ni ne ye, anw bɛna gbara Ayi dugu ra. Wagati min na Ayi dugumɔgɔw bɛna bɔ ko o bɛ anw kerɛ, anw bɛna a lawuri a kama ka bori o ja, k'a kɛ i n'a fɔ sɪnaga fɔlɔ ta.
- ⁶O fana bɛna bori an kɔ, ka an gbɛn; an bɛna o nɛgɛ ka bɔ ni o ye dugu kɔnɔ ka taga ni o ye fɔ yɔɔjan. O bɛna a fɔ ko an bɛ borira o ja i n'a fɔ fɔlɔ ta kera cogo min na.
- ⁷O tuma ra, aw bɛna bara ka bɔ aw ta dogoyɔɔw ra, ka taga ben dugu kan, sabu Matigi Ala, aw ta Ala, bɛna dugu di aw ma.
- ⁸Ni aw bɛna dugu kan wagati min na, aw ye tasuma don dugu ra. Aw ye a kɛ i n'a fɔ Matigi Ala k'a fɔ cogo min na. Kuma min bɛ ne fɛ k'a fɔ aw ye, o le ye nin ye."
- ⁹Yosuwe ka o bla ka taga, olugu tagara dogo, Beteli ni Ayi furance ra, Ayi dugu terebenyanfan na. Yosuwe sira ni kerəkeden tɔw ye.
- ¹⁰O dugusagbɛ sɔgɔmada jona, Yosuwe wurira k'a ta kerəkeden tɔw fɛ, k'a lɔn ni o labɛna ka ja. O kɔ, ale ni Izirayeli cɛkɔɔbaw blara o kerəkedenw ja fɛ ka taga Ayi dugu kama.
- ¹¹O kerəkedenw bɛɛ tagara ni Yosuwe ye fɔ ka taga se Ayi dugu kɔɔ. O tora dugu sahiliyanfan na, ka lɔ ka o ja sin dugu ma; dingakɔɔyɔɔ dɔ tun bɛ o ni Ayi dugu cɛ.
- ¹²Yosuwe ka mɔgɔ waga looru jɔgɔn panawoloma ka olugu dogo Beteli ni Ayi furance ra, dugu terebenyanfan na.
- ¹³Kerəkeden minw bɛɛ tun bɛ ni Yosuwe yɛɛ ye, olugu tora dugu sahiliyanfan na; tɔw tagara dogo dugu terebenyanfan na. O lɔn su fɛ, Yosuwe gbarara ka na se dingakɔɔyɔɔ ra.
- ¹⁴Ayi ta masacɛ ka Izirayelimɔgɔw ye minke, ale ni Ayi ni Ayi kerəkedenw teliyara ka wuri sɔgɔmada jona fɛ, ka bɔ ka taga Izirayelimɔgɔw kama, ko o bɛ o kerɛ. Masacɛ ni a ta mɔgɔw bɛɛ tagara Izirayelimɔgɔw kɔ o yɔɔ kelen na, Zuriden kɛnɛgbɛ fan na. A tun m'a lɔn ko Izirayelimɔgɔ dɔw dogonin bɛ dugu kɔ fɛ.
- ¹⁵Yosuwe ni Izirayeli ta kerəkedenw bɛɛ k'a kɛ i n'a fɔ Ayikaw sera o ra le. O ka kɛ bori ye o ja ka taga kongokolon sira fɛ.

- 16**Ayiwa, Ayi masace tun k'a fo ko a ta kerekedenw bee le ye bo ka gban Izirayelimogow ko. O gbanna Yosuwe ni Izirayelimogow ko. Izirayelimogow ka o nege ka taga ni o ye fo yorɔjan ka bo o ta dugu korɔ.
- 17**Ce si ma to Ayi dugu ni Beteli dugu konɔ, ni min ma bo ka gban Izirayeli ta kerekedenw ko. O bee bora ka gban Izirayelimogow ko, ka dugu lakolon to.
- 18**Matigi Ala nana a fo Yosuwe ye ko: "I ta taman min be i boro, o sin Ayi dugu ma, sabu ne bena se di i ma, ka dugu di i ma." Yosuwe ta taman min tun be a boro, a ka o sin Ayi dugu ma.
- 19**Yosuwe k'a boro korɔta ka taman sin Ayi dugu ma minke, Izirayeli ta kerekeden minw tun dogora Ayi dugu kere fe, olugu barara ka wuri o yorɔnin bee ka bo o dogoyorɔ ra, ka bori ka don Ayi dugu konɔ, ka dugu mina, ka teliya ka tasuma don dugu ra.
- 20**Ayikaw nana o kofle; o barara ka dugu jenito sisi wurito ye san fe. Ayikaw ma tagayorɔ lon o yere ra tuun; sabu Yosuwe ni a ta kerekeden minw tun be borira ka taga kongokolon fan fe, olugu sekora ka ke na ye Ayikaw kama;
- 21**sabu o k'a ye ko o ta kerekeden minw tun dogora dugu ko fe, ko olugu ka dugu mina; o ka sisi fana wurito ye san fe minke, o sekora ka ke na ye Ayikaw kama, ka na o kere.
- 22**Izirayeli ta kerekeden minw tun ka tasuma don dugu ra, olugu fana bora dugu konɔ ka na Ayikaw kama. Izirayelimogow ka Ayikaw lamini fan bee ra; o ka o bee faga. O ma mogɔ si to yi, mogɔ si fana ma se ka bori.
- 23**O ka Ayi masace kelen le to, o m'a faga. O k'a mina ka na ni a ye Yosuwe fe.
- 24**Izirayelimogow ka Ayi kerekedenw bee faga kongokonoyorɔw ra, ani kongokolon konɔ, o tun ka o ghen ka taga o yorɔ minw bee ra. Izirayelimogow ka o bee faga ka ban minke, o bee sekora Ayi dugu konɔ ka taga Ayi dugumogɔ tow bee faga.
- 25**Mogɔ waga tan ni fla le fagara o lon na, ce w ni musow faranin jɔgɔn kan. Ayikaw bee le tun be o ye.
- 26**Yosuwe belen tun m'a boro jigi; a tun k'a boro wurinin to ni taman ye fo ka taga Ayikaw bee faga ka ban.
- 27**Izirayelimogow ka dugu beganw le ta, ani fen to minw sorɔra dugu konɔ, ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye, a tun ka min fo Yosuwe ye.
- 28**Yosuwe ka Ayi dugu jeni, k'a ke tomo ye, min te se ka lo tuun; a k'a ke i ko kongokolon; a be o cogo le ra hali bi.
- 29**O ka Ayi dugu masace faga k'a su dulon yiri ra. A tora yi fo ka taga wulada se. Terebenda wagati ra, Yosuwe ko o ye a su lajigi ka bo yiri ra. O k'a su jigi ka taga a

firi dugu donda ra, ka kabakuru caman ce ka o ton a kan. O kabakuruton be yi hali bi.

Yosuwe ka sariya kitabu karan

30O ko, Yosuwe ka sarakabɓanan do lo Matigi Ala ye, Izirayeli ta Ala, Ebali kuru kan.

31Yosuwe ka o sarakabɓanan lo k'a ke i n'a fo Matigi Ala ta baarden Musa tun k'a fo Izirayelimogow ye cogo min na, ani i n'a fo o kumaw sebera Musa ta sariya kitabu kono cogo min na. O k'a lo ni kabakuru gbansanw le ye, nege ma ke ka minw lese. O ka saraka jenitaw faga, ka ninsondiya sarakaw bo Matigi Ala ye o sarakabɓanan kan.

32Musa tun ka sariya minw fo, Yosuwe ka o sebe kabakuru walaka dow kan o yoro ra, Izirayelimogow bee ja na.

33Ayiwa, Izirayelimogow bee, ani cekorobaw bee, ani jama jamogow, ani kuntigiw, olugu bee tun lora Matigi Ala ta jengogonya kesu fan fla ra, ka o nasin sarakalasebagaw ma, Levi ta mogow, minw tun ka jengogonya kesu ta. Lonan fara Izirayelimogow kan, bee tun be yi. Jama taran kelen tun lora Ebali kuru fan na, taran kelen tun lora Garizimu kuru fan na. Matigi Ala ta baarden Musa tun k'a fo folofolo ko o y'a ke ten le, ka dugawu ke Izirayelimogow ye.

34Ayiwa, Yosuwe ka sariya ta kumaw bee karan ni kanba ye, dugawu kumaw, ani danga kumaw, i n'a fo a sebera sariya kitabu kono cogo min na.

35Musa ka cifonin min o min sebe, o kuma kelen ma to, ni Yosuwe ma min karan Izirayeli jama bee ja na; musow ni denmisenw ni lonan minw tun siginin be o ce ra, a karanna o bee ja na.

Yosuwe 9

Gabahonkaw ta ceguya

1Yosuwe ta kerew kibaroya sera Zuriden ba terebenyanfan jamanaw masacew bee ma; o jamana minw be kuruyorow ra, ani minw be jamana dugumayanfan na, ani minw be Kogjiba da ra, fo ka taga a bla Liban jamana ra. O masacew le ye Hetikaw ni Amrikaw ni Kanaanakaw ni Perezikaw ni Hevikaw, ani Yebusikaw ta masacew ye.

2Olugu ka jogon lajen ka o kan ke kelen ye ko o be Yosuwe ni Izirayelimogow kere.

3Yosuwe ka min ke Zeriko dugu ni Ayi dugu ra, o kibaroya fana sera Gabahonkaw ma. Olugu fana ye Hevika dow ye.

4Nka olugu ka o ta ke ceguya ra. O ka o ta dugutagaminanw laben, ka domuni bla o yere kun, ka borokoro dow la o ta faliw ko ra, ka duvenforogo koro faranfarannin dow ta ka o karankaran,

- ⁵ka derege faranfarannin dɔw don, ka sanbara kɔrɔ dɔw karankaran ka o don; ka buru kɔrɔ janin dɔw bla o ta minanw na, o buruw tun jara fɔ o bɛ mugumugu.
- ⁶O tagara Yosuwe fɛ Giligali, ka taga a fɔ Yosuwe ni Izirayelimɔgɔw bɛɛ ye ko: “An bɔra jamanajan dɔ le ra, an nana aw fɛ ka na jɛnɔgɔnya don ni aw ye.”
- ⁷Izirayelimɔgɔw ka o jaabi ko: “I b’a sɔrɔ ko aw ye yan jamana mɔgɔ dɔw le ye; o tuma an bɛna jɛnɔgɔnya don ni aw ye cogo di?”
- ⁸Gabahɔnkaw k’a fɔ Yosuwe ye ko: “An ye i ta jɔnw le ye.” Yosuwe ka o pininka ko: “Aw ye siya juman le ye, ani aw bɔra jamana juman le ra?”
- ⁹O ka Yosuwe jaabi ko: “I ta jɔnw bɔra jamanajan dɔ le ra ka na aw fɛ, sabu an ka Matigi Ala, aw ta Ala tɔgɔ mɛn; an k’a ko mɛn. A ka kabako minw kɛ aw ye Misiran jamana ra, an ka o mɛn fana.
- ¹⁰A ka min kɛ Amɔrikaw ta masacɛ fla ra Zuriden ba ja dɔ kan, an ka o mɛn fana. O tun ye Hɛsibɔn masacɛ ye, min tɔgɔ ye ko Sihɔn, ani Basan masacɛ min tɔgɔ ye ko ɔgi; ale tun siginin bɛ Asitarɔti.
- ¹¹An ta cɛkɔrɔbaw, ani an ta jamana mɔgɔw bɛɛ k’a fɔ an ye ko an ye domuni bla an yɛrɛ kun, ka na aw fɛ, ka na a fɔ aw ye ko anw ye aw ta jɔnw le ye, ko aw ye jɛnɔgɔnya don ni an ye.
- ¹²Aw ye an ta buruw flɛ! Lon min an bɔra an ta so ka na aw fɛ, an tun k’a gbanninman le bla an kun. Nka sisan aw y’a flɛ, a jara fɔ a bɛ mugumugu.
- ¹³Aw ye an ta duvenforogow fana flɛ! An ka o kura le fa duven na an bɔtɔ an ta so. Sisan o faranfaranna. An ta deregew ni an ta sanbaraw bɛɛ cɛnna fana, sira janyakojuɔ fɛ.”
- ¹⁴Ayiwa, Izirayelimɔgɔw ka Gabahɔnkaw ta domuni dɔ mina, hali o ma Matigi Ala pininka o ko ra.
- ¹⁵Yosuwe ka hɛra kɛ ni o mɔgɔw ye, ka jɛnɔgɔnya don ni o ye; a k’a fɔ ko Izirayelimɔgɔw man kan ka o faga. Izirayeli ta jamɔgɔw fana karira Gabahɔnkaw ye ko o tena foyi kɛ o ra.
- ¹⁶Ayiwa, Izirayelimɔgɔw ka jɛnɔgɔnya don ni Gabahɔnkaw ye lon min na, o tere sabanan, o k’a mɛn ko Gabahɔnkaw ye o siginɔgɔn dɔw le ye, ko o bɛɛ bɛ jamana kelen le ra.
- ¹⁷Izirayelimɔgɔw ka sira ta ka taga. O ka tere saba tagama kɛ minke, o sera Gabahɔnkaw ta duguw ma. O duguw tun ye Gabahɔn, ani Kefira, ani Berɔti, ani Kiriyati Yeharimu.
- ¹⁸O bɛɛ n’a ta, Izirayelimɔgɔw ma o faga, sabu jama jamɔgɔw tun karira o ye Matigi Ala, Izirayeli ta Ala tɔgɔ ra, ko o tena foyi kɛ o ra. Nka, Izirayelimɔgɔw dimina, ka kɛ o ta jamɔgɔw jaraki ye.

- ¹⁹O ta jamogow k'a fo jama bee ye ko: "An te se ka nin mogow faga tuun, sabu an karira o ye Matigi Ala, Izirayeli ta Ala tog ra ko an tena foyi ke o ra.
- ²⁰An bena min ke o fle nin ye: An bena o to yi, an te foyi ke o ra; ni o te, an bena Ala ta dimi lase an yere ma, sabu an karira o ye ka ban.
- ²¹O ra, an tena o faga, nka o bena to ka log tige, ani ka ji bi Izirayeli jama bee ye." Jama jamogow ka o le fo.
- ²²Yosuwe ka Gabahonkaw wele k'a fo o ye ko: "Mun koson aw ka faninya tige ko aw bora yorjan, k'a sor aw be ni an ye yor kelen na yan?"
- ²³Ayiwa, sisan koni, aw dangara. Aw si tena bo jonya ra fiyewu; aw bena to ka log tige, ani ka ji bi ka ne ta Ala ta batoso ta baaraw ke."
- ²⁴Gabahonkaw ka Yosuwe jaabi ko: "I ta jonw tun k'a men ko Matigi Ala, aw ta Ala k'a fo a ta baarden Musa ye ko a ye nin jamana bee di aw ma; ko aw nato, a bena nin jamana mogow bee faga ka bo aw ja. Aw nako k'a to anw siranna aw ja kosebe, ko aw bena na an faga. O koson an ka nin ko ke.
- ²⁵Sisan, anw kera i ta le ye; min ka diya i ye, ani min ka ben i ma, i ye o ke an na."
- ²⁶Min tun fora Gabahonkaw ta ko ra, Yosuwe k'a ke ten. A ma o to Izirayelimogow boro; o ra o ma o faga.
- ²⁷K'a ta o lon na, a ka o bla logtigitige ni jibi ra Izirayelimogow ye, ani ka Matigi Ala ta sarakajenifen ta baaraw ke. Ala ka yor min ke a batoyor ye, o tun be o baaraw ke o yor le ra. Hali bi Gabahonkaw be o baara le ra.

Yosuwe 10

Yosuwe ka Amorikaw ta masacew kere

- ¹Zeruzalemu masace Adoni Sedeki k'a men ko Yosuwe ka Ayi dugu mina, k'a dugumogow haramuya ka o bee faga, ko a ka Ayi dugu masace faga, i n'a fo a ka Zeriko dugumogow ni a masace faga cogo min na. A k'a men fana ko Gabahonkaw tagara jenogonya don ka hera pini Izirayelimogow fe ka sigi o ce ra.
- ²O kibaroya ka siranyaba bla a ra; sabu Gabahon tun ye duguba le ye, i n'a fo masadugu tow. A tun ka bon ka teme hali Ayi dugu kan. A dugu ce w bee tun ye cefariw le ye fana.
- ³O le koson Zeruzalemu masace Adoni Sedeki ka cira bla ka taga Heburon masace Hohamu fe, ka do ci ka taga Yarimuti masace PIRAMU fe, ka do ci ka taga Lakisi masace Yafiya fe, ka do ci ka taga Egilon masace Debiri fe, k'a fo o ye ko:
- ⁴"Aw ye na ne deme ka Gabahonkaw kere, sabu o ka jenogonya don, ka hera pini ni Yosuwe ni Izirayelimogow ye."

⁵Ayiwa, a kera ten, Zeruzalemu masace, ani Heburon masace, ani Yarimuti masace, ani Lakisi masace, ani Egilon masace, olugu minw ye Amorikaw ta masace looru ye, olugu ka jagon lajen ka taga Gabahonkaw kama ni o ta kerekejama bee ye. O tagara o ta fanibonw lo Gabahon dugu koroko o b'a kere.

⁶Gabahonkaw ka cira bla ka taga Yosuwe fe a ta sigiyoro ra Giligali. O k'a fo Yosuwe ye ko: "Sabari, i kana i ta jonw to o kelen na; i teliya ka na an fe, ka na an kisi. Na an dema, sabu Amorikaw ta masace minw siginin be kuruyorow ra, olugu bee ka jagon lajen ka na an kama."

⁷Yosuwe ka o men minke, a bora Giligali, a ni a ta kerekedenw bee, ani cefariw bee.

⁸Matigi Ala k'a fo Yosuwe ye ko: "I kana siran o ja fiyewu, ne bena a to i ye se soroko o kan; o si tena se ka lo i ja."

⁹Yosuwe ni a ta kerekedenw bora Giligali; o ka su bee ke tagama ra, ka na bara Amorikaw ra.

¹⁰Matigi Ala ka Amorikaw ta kerekedenw ja wuri, ka o bee jagami jagon na Izirayelimogow ja. Izirayelimogow ka o kere ka mogow caman faga o ra Gabahon dugu kere fe. Izirayelimogow ka o gben ka taga Beti Horon dugu yelensira fe, ka o gben tuun ka taga fo Azeka, ani Makeda dugu fan fe, ka o faga.

¹¹Ka Amorikaw boritoko to Izirayeli ta kerekedenw ja ka taga Beti Horon jigijigi fe, Matigi Ala ka sanbere belebele dow bo san fe ka o benben Amorikaw kan. O sanberew benna o kan fo ka taga se Azeka, ka o caman faga; sanbere ka mogow minw faga, o cayara ka teme Izirayelimogow yere ta mogow faganinw kan.

¹²Lon min Matigi Ala ka Amorikaw don Izirayeli ta kerekedenw boro, Yosuwe kumana Matigi Ala fe o lon na, Izirayeli ta kerekedenw bee ja na. A ko: "Tere, i lo Gabahon dugu kunna! Karo, ele lonin ye to Ayalon kenegbe kunna!"

¹³Tere lora, karo lonin tora a no ra, fo Izirayelimogow ka o yere monebo o juguw ra. O kow le sebera Mogow terennin ta Kitabu konoko. Tere lonin tora sankolo cemance ra, ka tere kelen wagati ke ka soroko ka ben.

¹⁴O ko jagon ma deri ka ke ka ye fiyewu, a fana jagon ma ke tuun, ko adamaden ka min fo, Matigi Ala sonna ka o ke. O kera, sabu Matigi Ala yere le tun be kere kera Izirayelimogow ye.

Yosuwe ka masace looru faga

¹⁵Ayiwa, o ko, Yosuwe ni Izirayeli ta kerekedenw bee kosegira o ta sigiyoro ra Giligali.

¹⁶Nka Amorikaw ta masace looru tun borira ka taga dogo Makeda dugu kuruwo do konoko.

¹⁷O nana a fɔ Yosuwe ye ko: “Amɔrikaw ta masace looru dogonin be Makeda kuruwo dɔ kɔnɔ.”

¹⁸Yosuwe k'a fɔ a ta mɔgɔw ye ko: “Aw ye taga kabakuru belebeleba dɔw ke ka kuruwo datugu, ka mɔgɔ dɔw bla o ye o kɔrɔsi.

¹⁹Nka aw kana lɔ ka mɛɛn yi, aw ye gban aw juguw kɔ ka sira tige o ja, janko o kana se ka don o ta dugu koorininw na; sabu Matigi Ala, aw ta Ala bena a to aw ye se sɔrɔ o kan ka o don aw boro.”

²⁰Yosuwe ni Izirayeli ta kerɛkɛdenw ka cɛnriba la Amɔrikaw kan, ka se sɔrɔ o bɛɛ kan. Mɔgɔ dama dama minw bɔsira, olugu borira ka taga dogo o ta dugu barakamanw kɔnɔ.

²¹Ayiwa, o kɔ, Izirayeli ta kerɛkɛdenw bɛɛ kɔsegira hera ra Yosuwe fe o sigiyɔrɔ ra Makeda. K'a ta o lon, o jamana ra, mɔgɔ si ma kɛɛ ke ni Izirayelimɔgɔw ye tuun.

²²O kɔ, Yosuwe ko: “Sisan aw ye taga kuruwo dayele ka Amɔrikaw ta masace looru labɔ ka na ni o ye ne fe.”

²³Yosuwe ka min fɔ, o ka o ke. O ka masace looru labɔ kuruwo kɔnɔ, ka na ni o ye Yosuwe fe: Zeruzalemu masace ni Heburɔn masace ni Yarimuti masace ni Lakisi masace ni Egilɔn masace.

²⁴O sera ni o masacew ye Yosuwe fe minke, a ka Izirayeli cɛw bɛɛ wele ka na. Kerɛkuntigi minw tun tagara ni Yosuwe ye kɛɛ ra, a k'a fɔ olugu ye ko: “Aw ye gbara ka na aw senw la nin masacew kan na.” O nana o senw la masacew kan na.

²⁵Yosuwe k'a fɔ o ye ko: “Aw kana siran, aw ja kana tige! Aw ye jija, ka aw ja gbeleya! Sabu aw bena kɛɛ ke ni aw juguw min o min ye, Matigi Ala bena a to aw ye se sɔrɔ olugu bɛɛ kan nin cogo le ra.”

²⁶Yosuwe ka o masacew faga, ka o su dulon yiri looru ra. O dulonnin tora yiri ra fɔ ka taga wulada se.

²⁷O kɔ, terebenda fe, Yosuwe k'a fɔ ko o ye o suw lajigi ka bɔ yiri ra. O tun dogora kuruwo min kɔnɔ, o ka o lajigi ka taga o suw firi o kuruwo kɔnɔ. O ka kabakuru belebeleba dɔw ke ka a donda datugu. Hali bi o kabakurubaw be yi.

Jamana woroduguyanfan ta duguw

²⁸O lon kelen bɛɛ ra, Yosuwe ni a ta kerɛkɛdenw ka Makeda dugu kɛɛ ka se sɔrɔ a kan, k'a mɔgɔw faga. O ka Makeda masace ni a dugumɔgɔw bɛɛ faga. O ma mɔgɔ si to a ye bɔsi. Yosuwe ka min ke Zeriko masace ra, a ka o jɔgɔn le ke Makeda masace ra.

²⁹Yosuwe ni Izirayeli ta kerɛkɛdenw bɔra Makeda jɔgɔn fe ka taga Libina dugu kɛɛ.

- 30**Matigi Ala ka Libina dugu ni a masace fana di Izirayeli ta kerekedenw ma. O ka Libina dugumogow bee faga; o ma mogow si to a ye bosi. Yosuwe ka min ke Zeriko masace ra, a ka o jagon le ke Libina masace ra.
- 31**Yosuwe ni Izirayeli ta kerekedenw bee bora Libina jagon fe ka taga Lakisi. O sera yi minke, o ka o ta fanibonw lo dugu pa fe, ka Lakisi dugu kere.
- 32**Kere tere flanan na, Matigi Ala ka Lakisi dugumogow di Izirayeli ta kerekedenw ma, o ka o faga ni kerekemuru ye. O ka Lakisi dugumogow bee faga, k'a ke i n'a fo o tun ka Libina dugu ke cogo min na.
- 33**Gezari dugu masace Horam tagara ko a be taga Lakisi dugumogow deme. Nka Yosuwe ni a ta kerekejama ka ale fana ni a ta mogow bee faga, a ma mogow si to a ye bosi.
- 34**Yosuwe ni Izirayeli ta kerekedenw bee bora Lakisi jagon fe ka taga Egilon; o sera yi minke, o ka o ta fanibonw lo dugu pa fe, ka Egilon dugu kere.
- 35**O lon kelen bee ra, Yosuwe ka se sorow Egilon dugu kan, a k'a dugumogow bee faga. Yosuwe ka o bee faga o lon yere ra, ka o ke i n'a fo a tun ka Lakisi dugu ke cogo min na.
- 36**Yosuwe ni Izirayeli ta kerekedenw bee bora Egilon jagon fe ka taga Heburon dugu kere.
- 37**Yosuwe ni a ta kerekedenw ka se sorow Heburon dugu kan; o k'a masace ni a ta dugumogow bee faga, ani Heburon ta dugumisenw ni o dugumogow bee. O ma mogow si to a ye bosi. O ka o ke i n'a fo o tun ka Egilon dugu ke cogo min na. Yosuwe ka Heburon dugu ni a dugumogow bee halaki pewu.
- 38**O ko, Yosuwe ni Izirayeli ta kerekedenw bee kosegira ka taga Debiri dugu kere.
- 39**Yosuwe ka Debiri dugu ni a masace ni a dugumisenw bee mina, ka o faga ni kerekemuru ye. A k'a dugumogow bee halaki pewu; a ma mogow si to a ye bosi. Yosuwe ka min ke Heburon ni Libina ni o masacew ra, a ka o jagon le ke Debiri ni a masace ra.
- 40**Yosuwe ka se sorow o jamana bee kan: kuruyorow, ani woroduguyanfan kongokolon, ani jamana dugumayanfan, ani kongori yorow. A ka se sorow o yorow ni o masacew bee kan. A ka o bee faga, a ma mogow si to a ye bosi. Fen o fen be nenekiri, Yosuwe ka o bee halaki pewu, i n'a fo Matigi Ala, Izirayeli ta Ala tun k'a fo cogo min na.
- 41**Yosuwe ka o siyaw kere, ka o faga, k'a ta Kadasi Barineya ka taga a bla Gaza, ani yorow to min be damina Goseni ka taga a bla fo Gabahon.
- 42**Yosuwe sera ka o jamana ni o masacew bee mina o wagati kelen na, sabu Matigi Ala, Izirayeli ta Ala le tun be kere kera Izirayelimogow ye.

⁴³O kɔ, Yosuwe ni Izirayeli ta kerəkedenw bɛɛ kɔsegira o sigiyɔrɔ ra Giligali.

Yosuwe 11

Yosuwe ka masacɛ caman kɛɛ

¹Hazɔri dugu masacɛ min ye Yaben ye, ale ka o kow mɛn minke, a ka ciraden dɔw ci ka taga Madɔn dugu ta masacɛ Yobabu fɛ, ka dɔw ci ka taga Simirɔn dugu masacɛ fɛ, ka dɔw ci ka taga Akisafu dugu masacɛ fɛ.

²A ka ciraden dɔw ci ka taga sahiliyanfan masacɛw fɛ kuruyɔrɔw ra, ka dɔw ci ka taga Kinerɛti jiba woroduguyanfan masacɛw fɛ Zuriden kenɛgbeyɔrɔw ra, ka dɔw ci ka taga jamana dugumayanfan na, ka dɔw ci ka taga Dɔri mara ta kuruyɔrɔw ra terebenyanfan na.

³A ka ciraden dɔw ci ka taga Kanaanakaw fɛ, minw siginin bɛ terebɔyanfan na, ani minw siginin bɛ terebenyanfan na; a ka dɔw ci ka taga Amɔrikaw fɛ, ani Hɛtikaw, ani Perezikaw, ani Yebusika minw siginin bɛ kuruyɔrɔw ra, ani Hevika minw siginin bɛ Hɛrimɔn kuruw jukɔrɔ, Misipa jamana ra.

⁴O masacɛw ni o ta kerəkedenw bɛɛ bɔra kɛɛ kama; o tun kera jama caman le ye, ka caya i n'a fɔ kɔgɔjida kenken. So caman ani sowotoro caman tun bɛ o fɛ.

⁵O masacɛw bɛɛ benna kelen ma, ka na jɔgɔn lajen Merɔmu jida kɔrɔ, ko o bɛ Izirayelimɔgɔw kɛɛ.

⁶Matigi Ala k'a fɔ Yosuwe ye ko: "I kana siran o ja fiyewu; sabu sini jɔgɔntumasi, ne bena o bɛɛ di aw ma, aw bena se sɔrɔ o kan, ka o bɛɛ faga. Aw bena o ta sow senfasaw tige, ka tasuma don o ta sowotorow ra."

⁷Ayiwa, Yosuwe ni a ta kerəkedenw tagara bara o ra Merɔmu ji da ra ka ben o cɛ ra, ka o kɛɛ.

⁸Matigi Ala ka o don Izirayelimɔgɔw boro. Izirayeli ta kerəkedenw sera o ra, ka o gben ka taga se fɔ Sidɔn duguba ma; o ka o gben tuun ka taga se fɔ Misirefɔti Mayimu yɔrɔ ra, ka o gben tuun ka taga se fɔ Misipa kenɛgbɛ ra terebɔyanfan na. O ka o bɛɛ faga, hali mɔgɔ kelen ma bɔsi.

⁹Yosuwe ka o kɛ i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ cogo min na; a ka o ta sow senfasaw tige, ka o ta sowotorow bɛɛ jeni.

Yosuwe ka Hazɔri dugu kɛɛ

¹⁰O sekɔtɔ, o wagati kelen na, Yosuwe ni a ta kerəkedenw ka Hazɔri dugumɔgɔw kɛɛ ka se sɔrɔ o kan, ka o ta masacɛ faga. Fɔlɔfɔlɔ, Hazɔri dugu le tun ye o yɔrɔ jamanaw bɛɛ ta duguba ye.

¹¹O ka Hazɔri dugumɔgɔw bɛɛ faga ni kerəkemuru ye; mɔgɔ o mɔgɔ tun bɛ dugu kɔnɔ, o ka o bɛɛ haramuya ka o bɛɛ halaki. Fɛn o fɛn bɛ nenɛkiri, o ka o bɛɛ faga; o kɔ, o ka tasuma don dugu ra.

¹²Yosuwe ka o masacew bee mina, ani o ta duguw. A ka o bee faga, ka o ta duguw bee halaki, i n'a fo Matigi Ala ta baarden Musa tun k'a fo cogo min na.

¹³Dugu minw siginin tun be kongoriw kan, Izirayelimogow ma o duguw si jeni, ni Hazori dugu te. Yosuwe ka Hazori dugu doron le jeni.

¹⁴Izirayeli ta kerekedenw ka o dugumogow ta naforow ni o ta beganw bee ta. Nka o ka dugumogow bee faga ka o ban; fen o fen be nenekiri, o ma o si to nin na.

¹⁵Matigi Ala tun ka ci minw fo a ta baarden Musa ye, Musa fana tun ka o bee fo Yosuwe ye. Yosuwe ka o ciw bee ke. Matigi Ala tun ka ci o ci fo Musa ye, a ka o bee ke a cogo ra.

Yosuwe ka jamana to bee mina

¹⁶Ayiwa, Yosuwe ka se soro o jamana bee kan o cogo le ra: kuruyorow, ani woroduguyanfan, ani Goseni mara, ani jamana dugumayanfan, ani Zuriden kenegbeyorow, ani kuruyoro minw be sahiliyanfan na, ani Izirayeli ta kuruyorow, ani a dugumayanfan yorow,

¹⁷ani k'a ta Halaki kuru ra, Seyiri mara fan fe, ka taga se fo Bahali Gadi dugu ma, Liban jamana kenegbe kan, Herimon kuru jukoro. Yosuwe ka se soro o masacew bee kan ka o bee faga.

¹⁸Yosuwe ka wagatijan ke kere ra ni o masacew ye.

¹⁹Dugu si ma jenogonya don ka hera jini ni Izirayelimogow ye ni Hevikaw te, o minw tun siginin be Gabahon. Izirayelimogow ka dugu tow bee kere le ka se soro o kan.

²⁰Sabu Matigi Ala le tun ka o dugumogow jusukun gbeleya, k'a to o ye Izirayelimogow kere, janko Izirayelimogow ye o bee halaki, o kana makari o si ra; o ye o bee halaki i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo Musa ye cogo min na.

²¹O wagati kelen na, Yosuwe tagara Anakikaw kere; minw siginin be kuruyorow ra, Heburon, ani Debiri, ani Anabu, ani Zuda kuruyorow bee ra, ani Izirayeli kuruyorow bee ra; Yosuwe ka o bee faga, ka o ni o ta duguw bee halaki.

²²Anakika si ma to Izirayeli jamana ra tuun, ni Gaza dugu ni Gati dugu ni Azidodi dugu taw te.

²³A kera ten, Yosuwe ka o jamanaw bee mina, i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo Musa ye cogo min na. O ko, Yosuwe ka o jamana taran Izirayelimogow ra, k'a ke o sigiyoro ye, gba bee ni a ta yoro. O ko, jamana tora hera ra, o ma kere ke o wagati ra tuun.

Yosuwe 12

Izirayelimogow ka masace minw faga Musa ta tere ra

¹Izirayelimogow tun ka se soro masace dow kan Zuriden ba na do kan, terebyanfan na, ka o ta jamana mina o ra. O masacew ta jamana tun be damina

Arinon kɔ ra, ka taga se fɔ Herimon kuru ma, ani Zuriden kenegbe tereboyanfan bee.

²O masace folo togo tun ye ko Sihon, Amorikaw ta masace tun lo. A siginin tun be Hesibon. A tun be jamana minw mara, o tun be damina Aroweri ra, ka taga se Arinon kɔ kenegbe tarance bee ra. Galadi mara tarance fana tun ye a ta ye, ka taga se fɔ Yaboki kɔ ma. O yoro le ye a ta jamana ni Amankaw ta jamana dan ye.

³Zuriden kenegbe tereboyanfan fana tun be a ta mara ra, ani Kinereti jiba tereboyanfan, ka taga sahiliyanfan na, ka taga se fɔ Kogji sanin ma, Beti Yesimoti kere fe. Yoro min fana tun be Pisiga kuru jukoroyoro ra, woroduguyanfan na, o fana tun ye a ta mara ye.

⁴Masace to kelen togo tun ye ko Ogi, ale tun ye Refayikaw ta siya ta mogo laban do ye. A tun be Basan mara le kunna. A tun be sigi Asitaroti dugu konɔ walama Edereyi dugu konɔ.

⁵A ta mara tun ye Herimon kuru ye, ani Salika mara, ani Basan jamana yoro bee, ka taga se fɔ Gesurikaw ni Mahakakaw ta jamana korɔ; ani Galadi jamana tarance, ka taga a bla fɔ Hesibon masace Sihon ta masadugu korɔ.

⁶Matigi Ala ta baarden Musa ni Izirayelimogow tun ka se sorɔ o masacew le kan ka o faga. Matigi Ala ta baarden Musa tun ka o jamanaw taran Ruben ni Gadi ni Manase ta gba tarance ra.

Izirayelimogow ka masace minw faga Yosuwe ta tere ra

⁷Ayiwa, Yosuwe ni Izirayelimogow ka se sorɔ masace dow kan fana, Zuriden ba terebenyanfan na. O masacew ta mara le tun ye Liban kenegbe ye, k'a damina Baali Gadi, sahiliyanfan na, ka taga se fɔ Halaki kuru ma, min be Seyiri kere fe, woroduguyanfan na. Yosuwe ka o jamanaw taran Izirayelimogow ra, gba bee ni a ta yoro.

⁸O yorow tun ye kuruyorow le ye, ani jamana dugumayanfan yorow, ani Zuriden kenegbe, ani kongori yorow, ani kongokolon, ani woroduguyanfan kongokolon. Hetikaw, ani Amorikaw, ani Kanaanakaw, ani Perezikaw, ani Hevikaw, ani Yebusikaw le tun siginin be o jamanaw ra.

⁹Izirayelimogow ka se sorɔ masace minw kan, olugu fle nin ye: Zeriko masace, ani Ayi min be Beteli korɔ, o masace,

¹⁰ani Zeruzalemu masace, ani Heburon masace,

¹¹ani Yarimuti masace, ani Lakisi masace,

¹²ani Egilon masace, ani Gezeri masace,

¹³ani Debiri masace, ani Gederi masace,

¹⁴ani Horama masace, ani Aradi masace,

- ¹⁵ani Libina masace, ani Adulamu masace,
¹⁶ani Makeda masace, ani Beteli masace,
¹⁷ani Tapuwa masace, ani Heferi masace,
¹⁸ani Afeki masace, ani Lasarɔn masace,
¹⁹ani Madɔn masace, ani Hazɔri masace,
²⁰ani Simerɔn Merɔn masace, ani Akisafu masace,
²¹ani Tanaki masace, ani Megido masace,
²²ani Kedesi masace, ani Yokinamu min be Karimeli kuru kɔrɔ, o masace,
²³ani Dɔri min be kuru kan, o masace, ani Goyimu min be Giligali yɔrɔ kɔrɔ, o masace,
²⁴ani Tirisa masace. O bee lajennin kera masace bisaba ni kelen ye.

Yosuwe 13

Jamana minw ma mina ɓɔɓɔ

- ¹Ayiwa, Yosuwe tun ka sijan sɔrɔ; a tun kɔrɔra kosebe. Matigi Ala k'a ɓɔ a ye ko: "Sisan i ka sijan sɔrɔ, i kɔrɔra kosebe; k'a sɔrɔ i ka kan ka jamana minw kere ka o mina, o belen ka ca.
- ²Jamana minw belen tora, o ye Filisikaw ta jamana bee ye, ani Gesurikaw ta jamana bee;
- ³ani k'a damina Sihɔri kɔ ra, min be woyo ka teme Misiran jamana kere fe, ka taga se ɓɔ Ekurɔn dugu kɔrɔ, sahiliyanfan na. O yɔrɔ bee be jate Kanaana jamana dɔ le ye. Filisikaw ta masadugu looru be yi le. O ye Gaza dugu ye, ani Azidɔdi dugu, ani Asikalɔn dugu, ani Gati dugu, ani Ekurɔn dugu, ka Avikaw ta mara fana fara o kan, woroduguyanfan na;
- ⁴ani k'a ta woroduguyanfan na, aw ka kan ka Kanaanakaw ta jamana bee mina fana; o be damina Mehara, min ye Sidɔnkaw ta mara ye, ka taga se ɓɔ Afeki dugu ra, Amɔrikaw ta jamana dan na.
- ⁵Gebali jamana fana b'a ra, ani Liban jamana min be tereɓɔyanfan na, ani k'a ta Bahali Gadi mara ra, min be Herimɔn kuru jukɔrɔ, ka taga se ɓɔ Hamati dugu kɔrɔ.
- ⁶Kuruyɔrɔ min be Liban jamana ni Misirefɔti Mayimu kɔ ce, o fana b'a ra; o mɔgɔw ye Sidɔnkaw ye. "Ni Izirayelimɔgɔw nana don jamana kɔnɔ ka se jamana yɔrɔ min na, ne yere bena o yɔrɔ mɔgɔw gben ka bɔ o ja. I bena jamana taran Izirayelimɔgɔw ra, k'a ke o ta yɔrɔ ye; ni ne ka yɔrɔ min yira ko o ye di gba min ma, i be o di o ma, i n'a ɓɔ ne tuun k'a ɓɔ i ye cogo min na.

⁷”Ayiwa, sisan i ye nin jamana taran Izirayelimogow ta gba kononton to ra, ani Manase ta gba tarance to kelen.”

Izirayelimogow minw tora Zuriden tereboyanfan na

⁸Ayiwa, Ruben ta gba, ani Gadi ta gba, ani Manase ta gba tarance tun ka o ninyoro soro ka ban Zuriden ba tereboyanfan na; Matigi Ala ta baarden Musa tun ka olugu ta yoro di o ma ka ban Zuriden ba ko fe yi.

⁹Aroweri dugu min be Arinon ko da ra, ani dugu min be o yoro dingakonyoro cemance ra, o jamana tun be damina yi le. Medeba kenegbeba bee, ka taga se fo Dibon dugu ma, o yoro tun b'a ra.

¹⁰Amorikaw ta masace Sihon min tun siginin be Hesibon, ani a ta mara tun be taga se fo Amankaw ta jamana koro, ale ta duguw fana tun b'a ra.

¹¹Galadi jamana fana tun b'a ra, ani Gesuri mara, ani Mahakakaw ta mara, ani Herimon kuru, ani Basan mara bee, fo ka taga se Salika mara ra.

¹²Masace Dgi min tun ye Refayikaw ta siya mogow laban do ye, ni a tun siginin be Asitaroti ni Edereyi, Basan mara ra; ale ta jamana fana tun b'a ra. Musa ka o masacew le kere, ka se o ra, ka o ta jamana mina o ra.

¹³Nka Izirayelimogow ma Gesurikaw ni Mahakakaw gben. O le koson hali bi, Gesurikaw ni Mahakakaw siginin be ni Izirayelimogow ye.

¹⁴Musa ma yoro do di Levi ta gba le ma; sabu saraka minw be jeni Matigi Ala ye, Levi ta gba ta ninyoro bena bo o sarakaw le ra i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo Musa ye cogo min na.

Yoro min dira Ruben ta mogow ma

¹⁵Musa tun ka jamana do di Ruben ta mogow ma, gba bee ni a ta yoro.

¹⁶Aroweri dugu min be Arinon ko da ra, ani dugu min be o dingakonyoro ra, o ta jamana tun be damina yi le; Medeba kenegbeba bee tun b'a ra fana,

¹⁷ani Hesibon dugu, ani dugu minw bee be o kenegbeyoro ra; o duguw le ye Dibon ye, ani Bamoti Baali, ani Beti Baali Meyon,

¹⁸ani Yahasi, ani Kedemoti, ani Mefaati,

¹⁹ani Kiriyaatayimu, ani Sibima, ani Sereti Asahari min be kuru kan, ka na sin dingakonyoro ma,

²⁰ani Beti Pehori, ani Pisiga kuruw, ani Beti Yesimoti.

²¹Ka fara o duguw kan, Amorikaw ta masace Sihon min tun be Hesibon, ale ta jamana bee tun ye Ruben ta mogow ta ye. Musa tun ka masace Sihon kere ka se soro a kan, ani Madiyan jamana kuntigiw. O kuntigiw tun be masace Sihon ta

fanga le kɔrɔ. O kuntigiw tɔgɔw le tun ye ko Evi, ani Rekeṃu, ani Suri, ani Huri ni Reba. Olugu tun siginin be jamana kɔnɔ.

²²Izirayelimɔgɔw tun ka lagberikebaga Balamu, Behɔri dence faga ni kerekemuru ye o wagati le ra fana.

²³Zuriden ba le tun ye Ruben ta mɔgɔw ta jamana dan ye terebenyanfan na. Nin yɔrɔw, ani nin duguw le kera Ruben ta mɔgɔw ninyɔrɔ ye, a dugubaw, ani a dugumisenw, gba beɛ ni a ta yɔrɔ.

Yɔrɔ min dira Gadi ta mɔgɔw ma

²⁴Musa tun ka jamana taran ka yɔrɔ dɔ di Gadi ta mɔgɔw fana ma, gba beɛ ni a ta yɔrɔ.

²⁵Yazeri dugu tun be o ta jamana ra, ani Galadi mara ta duguw beɛ, ani Amɔnkaw ta jamana tarance, ka taga se fɔ Aroweri dugu ma, Raba dugu kɔrɔ.

²⁶A bonya tun be ta fɔ Hesibɔn, ka taga se fɔ Ramati Misipa ni Betonimu duguw ma. A tun be ta fana Mahanayimu, ka taga se fɔ Debiri dugu kɔrɔ.

²⁷Dugu minw be kurufurance ra, olugu fana tun b'a ra; o duguw le ye Beti Haramu ye, ani Beti Nimira, ani Sukɔti, ani Safɔn; o yɔrɔ beɛ tun ye masace Sihɔn ta mara le ye, min tun siginin be Hesibɔn. A ta mara tun be damina Zuriden ba ra, ka taga se fɔ Kinereti jiba dan na, Zuriden ba fan dɔ fe, terebɔyanfan na.

²⁸Nin yɔrɔw, ani nin duguw le kera Gadi ta mɔgɔw ninyɔrɔ ye, a dugubaw, ani a dugu fitiniw, gba beɛ ni a ta yɔrɔ.

Yɔrɔ min dira Manase ta gba tarance ma

²⁹Ayiwa, Musa tun ka jamana taran ka yɔrɔ dɔ di Manase ta gba tarance kelen mɔgɔw ma fana, gba beɛ ni a ta yɔrɔ.

³⁰Olugu ta jamana tun be damina Mahanayimu dugu le ra; Basan mara beɛ tun b'a ra, ani Basan masace ɔgi ta jamana beɛ, ani Yahiri ta dugumisen biwɔrɔ min be Basan mara ra,

³¹ani Galadi jamana tarance, ani Asitarɔti dugu, ani Edereyi dugu. O duguw tun ye Basan masace ɔgi ta masadugukɔrɔw le ye. O yɔrɔ dira Manase dence Makiri ta mɔgɔw tarance ma, o beɛ ni o ta yɔrɔ.

³²Musa ka o jamana taran k'a to Mohabu kenegbe ra, Zuriden ba kɔ fe, Zeriko dugu na fe, terebɔyanfan na.

³³Musa ma yɔrɔ dɔ di Levi ta mɔgɔw ma. Matigi Ala, Izirayeli ta Ala le kera olugu ninyɔrɔ ye, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ o ye cogo min na.

Yosuwe 14

Zuriden terebenyanfan jamana

¹Kanaana jamana min be Zuriden terebenyanfan na, o taranna cogo min na k'a di Izirayelimogow ma, o le ye nin ye. Sarakalasebaga Elehazari ni Nuni dence Yosuwe ni Izirayeli ta gbatigiw, olugu le ka jamana taran o ce.

²Ni Ala ka yorcw min yira, ko a ye di gba min ma, o be o di o ma, i n'a fw Matigi Ala tun k'a fw Musa ye cogo min na. O ka o le ke ka Izirayeli ta gba koncwntw ni Manase ta gba tarance tw kelen ta yorcw di o ma.

³Musa tun ka yorcw dw di gba fla ma, ani Manase ta gba tarance kelen ma Zuriden ba fan dw fe. A tun ma yorcw si di Levi ta mowgw le ma.

⁴Yusufu dencew Manase ni Efirayimu, olugu le tun taranna ka ke gba fla ye. Musa ma dugukolo dw di Levi ta mowgw le ma jamana kwkw. A ka dugu dama dama le di o ma, ka o ke o sigiyorcw ye, ani o duguw laminiw, ka o ke o ta beganw ani o ta borofenw marayorcw ye.

⁵Matigi Ala tun ka ci minw fw Musa ye, Izirayelimogow ka jamana taran ka kapa ni o ciw le ye, i n'a fw Matigi Ala tun k'a fw cogo min na.

Heburwɔn dugu dira Kalebu ma

⁶Lon dw, Zuda ta mowgw dw nana Yosuwe fe Giligali. Yefune dence Kalebu min ye Kenazi ta mowgw dw ye, ale fana tun ye o mowgw dw ye. Ale le ka kuma ta k'a fw Yosuwe ye ko: "Wagati min na an tun be Kadesi Barineya, Matigi Ala tun ka min fw ele ni ne ta ko ra a ta jwncw Musa ye, i hakiri be o ra ke!"

⁷Matigi Ala ta baaraden Musa tun ka ne ci wagati min na ka bw Kadesi Barineya, ko ne ye na nin jamana fle dogo ra, o wagati ra, ne si tun ye sanji binaani. Ne sekora ka taga minke fana, ne ka min ye, ne tagara o lakari a ye ka kapa ni can ye.

⁸K'a scw ne balema minw tun tagara ni ne ye, olugu ka farifagakumaw le fw mowgw ye ka o lasiran gbansan. Nka Matigi Ala, ne ta Ala tun ka min fw, ne kwni tugura o le kw.

⁹Ayiwa, o lon na, Musa karira ne ye; a k'a fw ne ye ko: 'I tagara jamana min fle, o jamana le bena ke ele ni i ta denw ta yorcw ye wagati bee, sabu Matigi Ala, ne ta Ala ka min fw, i ka o sira bee tagama ka ja.'

¹⁰Ayiwa, sisan a ye nin ye, Matigi Ala ka ne to si ra fw ka na se bi ma, i n'a fw a k'a layiri ta ne ye cogo min na. Wagati min Ala tun ka o kuma fw Musa ye, ka Izirayelimogow to kongo kwkw, san binaani ni looru le be o wagati ni bi ce. Ayiwa, bi ne si ye san biseegi ni looru.

¹¹Nka baraka belen be ne ra hali bi, i n'a fw lon min na Musa ka ne ci. Fanga min tun be ne ra o wagati ra, o fanga kelen le be ne ra bi; ne belen be se ka taga kere ra, ne be se ka ko bee ke.

¹²O ra, Matigi Ala tun ka nin kuruyorcw min layiri ta ne ye folwfwlw, o kuruyorcw di ne ma. Ne tun k'a fw o wagati ra ko Anakikaw le be o jamana ra. O ta dugu tun ye

dugu belebele barakamanw le ye. Nka ni Matigi Ala be ni ne ye, ne bena o bee gben, i n'a fo Matigi Ala yere k'a fo cogo min na."

¹³Ayiwa, Yosuwe ka dugawu ke Yefune dence Kalebu ye, ka Heburon dugu di a ma.

¹⁴Yefune dence Kalebu min tun ye Kenazi ta mogo do ye, ale ka Heburon dugu soro o cogo le ra, k'a ke a ta ye wagati bee, fo ka na se bi ma, sabu Matigi Ala, Izirayeli ta Ala tun ka min fo, a ka o sira bee tagama a cogo ra.

¹⁵Heburon dugu tun be wele folofolo ko Kiriya Araba . Araba tun ye Anakikaw bemace do le ye; a togo tun bora ka teme Anakika tow bee kan. Jamana tora hera ra, o ma kere ke o wagati ra tuun.

Yosuwe 15

Yoro min dira Zuda ta mogo ma

¹Matigi Ala ka yoro min yira ko o ye ke Zuda ta mogo ta ye, gba bee ni a ta yoro. O yoro tun be se fo Edomu jamana koro, woroduguyanfan ni tereboyanfan na. Zini kongokolon le tun be a woroduguyanfan dan na.

²O cogo ra, woroduguyanfan na, a tun be damina Kogji sanin dugumayanfan na, yoro min nasinnin be woroduguyanfan kongokolon ma,

³ka taga Akirabimu woroduguyanfan na, ka taga se Zini, ka taga Kadesi Barineya woroduguyanfan na, ka bo yi ka taga Hesirom, ka taga Adari, ka bo yi ka taga Karika;

⁴a tun be se fo Asimom, ka taga fo Misiran ko ra, ka taga se fo Kogjiba ma. O yorow le ye Zuda ta jamana dan ye woroduguyanfan na.

⁵Tereboyanfan na, a dan tun ye Kogji sanin ye, ka taga se fo Zuriden ba donyoro ma Kogji ra. Sahiliyanfan na, a dan tun be damina Zuriden ba donyoro ra kogji ra,

⁶ka taga fo Beti Hogila, ka teme Beti Araba sahiliyanfan na, ka taga se fo Ruben dence Bohan ta kabakuru yoro ra;

⁷ka taga fo Debiri, ka teme Akori dingakonyoro ra, ka bo yi ka taga sahiliyanfan na, Giligali fan fe, Adumimu koro, ko woroduguyanfan na, ka teme Eni Semesi ko kere fe, ka taga se fo Eni Rogeli;

⁸ka bo yi ka teme Beni Hinomu dingakonyoro ra, Yebusikaw ta kuru jigijigi woroduguyanfan na, Zeruzalemu dugu be yoro min na, ka taga fo kuru kunna, kuru min be Hinomu dingakonyoro ra, terebenyanfan na, Refayikaw ta kenegbe koro, sahiliyanfan na;

⁹ka bo o kuru ra ka taga fo Nefitoha ta bunun yoro ra, ka taga Efuron kuruyorow ta duguw ra, ka taga Bahala, min ye Kiriya Yeharimu ye.

¹⁰Ka bɔ Bahala, ka taga Seyiri kuruw fan fɛ, terebenyanfan na, ka taga tɛmɛ Yeharimu kuru jigijigi sahiliyanfan na, min ye Kesalɔn ye, ka jigi ka taga Bɛti Semɛsi, ka taga tɛmɛ Timina;

¹¹ka taga Ekurɔn sahiliyanfan na, ka taga tɛmɛ Sikirɔn, ka tɛmɛ Bahala kuru jigijigi fɛ, ka taga se fɔ Yabineheli, ka taga laban Kɔgɔjiba ma.

¹²Terebenyanfan na, jamana dan tun ye Kɔgɔjiba le ye. Ayiwa, Zuda ta jamana danw kɛra o yɔrɔw le ye, a woroduguyanfan ni a terebɔyanfan ni a sahiliyanfan ni a terebenyanfan na, gba bɛɛ ni a ta a yɔrɔ.

¹³Yosuwe ka Zuda mara yɔrɔ dɔ di Yefune dence Kalebu ma, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ Yosuwe ye cogo min na; a ka Kiriyati Araba dugu di a ma. O dugu tɔgɔ lara Anakikaw bɛmace le ra, min tɔgɔ tun ye ko Araba. O dugu le bɛ wele fana ko Heburɔn.

¹⁴Kalebu ka Anakikaw ta kuntigi saba ni o ta mɔgɔw gben ka bɔ o yɔrɔ ra. O kuntigiw tɔgɔw le tun ye ko Sesayi ni Ahiman ni Talimayi. Anaki durujaw tun ye olugu le ye.

¹⁵Kalebu bɔra yi ka taga Debiri dugumɔgɔw kama. Fɔlɔfɔlɔ Debiri dugu tɔgɔ tun ye ko Kiriyati Seferi.

¹⁶O wagati ra, Kalebu ko: “Ni mɔgɔ o mɔgɔ sera ka Kiriyati Seferi dugumɔgɔw kɛrɛ, ka o ta dugu mina, ne bɛna ne denmuso Akisa furu o tigi ma.”

¹⁷Kalebu dɔgɔcɛ Kenazi, o dence min tɔgɔ ye Ɔtiniyeli, ale ka o dugumɔgɔw kɛrɛ, ka o ta dugu mina. Kalebu k'a denmuso Akisa furu a ma.

¹⁸Akisa sera a cɛ ta so minkɛ, a k'a fɔ a cɛ ye ko ale b'a fɛ ka yɔrɔ dɔ daari a face fɛ. Akisa sera a face fɛ minkɛ, a jigira ka bɔ a ta fali kan. Kalebu k'a pininka ko: “A bɛ di?”

¹⁹Akisa ko: “Sabari ka ja ne ma. Bunun dɔw di ne ma, sabu i ka jamana min di ne ma woroduguyanfan na, ji tɛ o yɔrɔ ra.” Kalebu ka bunun dɔw di a ma sanfɛyɔrɔw ra, ani dugumayɔrɔw ra fana.

²⁰Zuda ta mɔgɔw ka yɔrɔ min sɔrɔ, o le kɛra nin ye, gba bɛɛ ni a ta yɔrɔ.

Zuda ta duguw

²¹Dugu minw tun bɛ Zuda ta jamana dan na, woroduguyanfan kongokolon na, Edɔmu jamana kɔrɔ, o duguw flɛ nin ye: Kabiseli, ani Ederi, ani Yaguri

²²ani Kina, ani Dimona, ani Adada,

²³ani Kedɛsi, ani Hazɔri, ani Itina,

²⁴ani Zifu, ani Telemu, ani Behalɔti,

²⁵ani Hazɔri Hadata, ani Keriyɔti Hɛsirɔn, min ye Hazɔri ye;

- 26ani Aman, ani Sema, ani Molada,
- 27ani Hasari Gada, ani Hesiṁon, ani Bēti Paleti,
- 28ani Hasari Suwali, ani Bēri Seba, ani Bizotiya,
- 29ani Bahala, ani Iyimu, ani Asemu,
- 30ani Elitoladi, ani Kesili, ani Hōrima,
- 31ani Sikilagi, ani Madimana, ani Sansana,
- 32ani Lebahōti, ani Silimu, ani Ayini, ani Rimōn. O bēe kera dugu mugan ni kōnōntōn, ani o dugumisēnw.
- 33Dugu minw tun bē jamana dugumayanfan na, o duguw flē nin ye: Esitahōli, ani Soreha, ani Asina,
- 34ani Zanoḥa, ani Eni Ganimu, ani Tapuwaki, ani Enamu,
- 35ani Yarimuti, ani Adulamu, ani Soko, ani Azeka,
- 36ani Sarayimu, ani Aditayimu, ani Gedera, ani Gederotayimu. O kera dugu tan ni naani, ani o dugumisēnw.
- 37Dugu minw farara o kan tuun, o ye: Zenan, ani Hadasa, ani Migidali Gadi,
- 38ani Dilehani, ani Misipa, ani Yokiteli,
- 39ani Lakisi, ani Bōsikati, ani Egilōn,
- 40ani Kabon, ani Lamasi, ani Kitilisi,
- 41ani Gederōti, ani Bēti Dagōn, ani Naama, ani Makeda. O kera dugu tan ni wōōō, ani o dugumisēnw.
- 42Dugu minw farara o kan tuun, o ye: Libina, ani Eteri, ani Asan,
- 43ani Ifita, ani Asina, ani Nesibu,
- 44ani Keyila, ani Akizibu, ani Maresa. O kera dugu kōnōntōn, ani o dugumisēnw.
- 45Dugu minw farara o kan tuun, o ye: Ekurōn ni a kerefeduguw, ani a dugumisēnw.
- 46Dugubaw ni dugumisen dōw fana tun bē Azidōdi dugu lamini na, Ekurōn ni Kōgōjiba cē,
- 47ani Azidōdi ni a kerefeduguw, ani a dugumisēnw, ani Gaza ni a kerefeduguw, ani a dugumisēnw, fō ka taga se Misiran kō ma, ani ka taga a bla fō Kōgōjiba ma. O le kera a dan ye.
- 48Dugu minw tun bē jamana kuruyōōō ra, o tōōō ye nin ye: Samiri, ani Yatiri, ani Soko,

- ⁴⁹ani Dana, ani Kiriyaṭi Sana, min tɔgɔ ye fana ko Debiri,
- ⁵⁰ani Anabu, ani Esitemo, ani Animu,
- ⁵¹ani Goseni ni Holɔn, ani Gilo. O kera dugu tan ni kelen, ani a dugumisenw.
- ⁵²Dugu minw farara o kan tuun, o ye: Araba, ani Duma, ani Esani,
- ⁵³ani Yanumu, ani Beti Tapuwa, ani Afeka,
- ⁵⁴ani Humita, ani Kiriyaṭi Araba, min be wele fana ko Heburɔn, ani Sihɔri. O kera dugu kɔnɔntɔn, ani o dugumisenw.
- ⁵⁵Dugu minw farara o kan, o ye: Mahɔn, ani Karimeli, ani Zifu, ani Yuta,
- ⁵⁶ani Zizireli, ani Yokidehamu, ani Zanoḥa,
- ⁵⁷ani Kahini, ani Gibeha, ani Timina. O kera dugu tan, ani o dugumisenw.
- ⁵⁸Dugu minw farara o kan tuun, o ye: Haluli, ani Beti Suri, ani Gedɔri,
- ⁵⁹ani Marati, ani Beti Anɔti, ani Elitekɔni. O kera dugu wɔɔɔ, ani a dugumisenw.
- ⁶⁰Dugu minw farara o kan tuun, o ye: Kiriyaṭi Baali, min be wele ko Kiriyaṭi Yeharimu, ani Raba. O kera dugu fla, ani o dugumisenw.
- ⁶¹Dugu minw tun be kongokolon kɔnɔ, o duguw ye nin ye: Beti Araba, ani Midini, ani Sekaka,
- ⁶²ani Nibisan, ani Iri Hamela, ani Eni Gedi. O kera dugu wɔɔɔ, ani o dugumisenw.
- ⁶³Yebusika minw tun siginin be Zeruzalemu, Zuda ta mɔgɔw ma se ka olugu gben. O kosɔn Yebusikaw ni Zuda ta mɔgɔw sigira jɔgɔn fe Zeruzalemu fɔ ka na se bi ma.

Yosuwe 16

Yusufu dencew ta mɔgɔw ta jamana

- ¹Matigi Ala ka yɔɔ min yira ko o ye ke Yusufu dencew ta mɔgɔw ta yɔɔ ye, o yɔɔ tun be damina Zuriden ba ra, Zeriko dugu kɔɔ, Zeriko dugu bununw terebɔyanfan na, ka bɔ yi ka temɛ ka taga kongokolon cɛci, ka taga se fɔ Beteli kuruyɔɔw ra;
- ²ka bɔ yi ka taga se Luzi dugu ma, ka bɔ yi ka taga Atarɔti dugu ma, Arikaw be dugu min na,
- ³ka bɔ yi ka taga terebenyanfan na, Yafiletikaw ta jamana ra, ka temɛ Beti Horɔn min be dugumayanfan na, ani Gezeri, ka taga se Kɔgɔjiba ma.
- ⁴Ayiwa, Yusufu dencew, Manase ni Efirayimu, olugu ta mɔgɔw ka yɔɔ min sɔɔ, o le kera o ye.

Efirayimu ta mɔgɔw ta jamana

⁵Jamana dɔ dira Efirayimu ta mɔgɔw fana ma, gba bɛɛ ni a ta yɔrɔ; o yɔrɔ danw ye nin ye: Terebɔyanfan na, a dan tun bɛ damina Atarɔti Adari, ka taga a bla fɔ Bɛti Horɔn, min bɛ sanfeyɔrɔ ra,

⁶ka bɔ yi ka taga Kɔgɔjiba ra. Sahiliyanfan na, a dan tun bɛ damina fɔ Mikimeta dugu kɔrɔ, ka tɛmɛ Mikimeta terebɔyanfan na, ka taga Tanahati Silo, ka tɛmɛ o yɔrɔ ra ka taga Yanoha,

⁷ka bɔ Yanoha ka taga Atarɔti ni Naara, ka taga se Zeriko, ka tɛmɛ ka taga laban Zuriden ba ra;

⁸a bɛ sekɔ ka na damina tuun Tapuwa, Mikimetati terebenyanfan na, ka bɔ Tapuwa, ka taga Kana kɔ ra, ka bɔ yi ka taga Kɔgɔjiba ra. O le kɛra Efirayimu ta mɔgɔw ta yɔrɔ ye, gba bɛɛ ni a ta yɔrɔ.

⁹O ka Manase ta mara ta duguw ni a dugumisen dɔw fana fara o kan ka o di Efirayimu ma.

¹⁰Kanaanaka minw tun siginin bɛ Gezɛri, Efirayimu ta mɔgɔw ma olugu gben. O kosɔn o Kanaanakaw siginin bɛ ni Efirayimu ta mɔgɔw ye hali bi; nka Efirayimu ta mɔgɔw ka jagboyabaara dɔw la o kan.

Yosuwe 17

Jamana min dira Manase ta gba tarance tɔ kelen ma

¹Matigi Ala ka yɔrɔ dɔ yira fana, ko o ye kɛ Manase ta mɔgɔw ta ye. Manase le tun ye Yusufu dence fɔlɔ ye. Manase dence fɔlɔ Makiri, min ye Galadi face ye, Galadi jamana ni Basan jamana tun dira ale ma. Kɛrɛkɛɛfari tun lo.

²Matigi Ala ka yɔrɔ dɔ yira ko o ye di Manase dence tɔw fana ma, gba bɛɛ ni a ta yɔrɔ. Yɔrɔ dɔ dira a dence Abiyɛzɛri ni a ta mɔgɔw ma, ka dɔ di a dence Heleki ni a ta mɔgɔw ma, ka dɔ di a dence Asiriyɛli ni a ta mɔgɔw ma, ka dɔ di a dence Sikemu ni a ta mɔgɔw ma, ka dɔ di a dence Hefɛri ni a ta mɔgɔw ma, ka dɔ di a dence Semida ni a ta mɔgɔw ma. Olugu le ye Yusufu dence Manase ta den cɛmanw ye, o bɛɛ ni o ta gba.

³Manase dence Makiri, o dence Galadi, o dence Hefɛri, o dence Selofadi, ale ma dence sɔrɔ. A ka denmusow dɔrɔn le sɔrɔ. O denmusow tɔgɔw tun ye ko Mala, ani Nowa, ani Hogila, ani Milika, ani Tirisa.

⁴Selofadi denmusow tagara sarakalasebaga Elehazari ni Nuni dence Yosuwe ni jamana jamɔgɔ tɔw fɛ, ka taga a fɔ o ye ko: “Matigi Ala tun k’a fɔ Musa ye k’a gbeleya, ko a ye yɔrɔ dɔ di anw fana ma i n’a fɔ an balema cɛdenw.” O ka yɔrɔ dɔ di o ma i n’a fɔ o balema cɛden tɔw, ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye.

⁵O cogo ra, Manase ta mɔgɔw ka yɔrɔ tan le sɔrɔ, ka fara Zuriden ba terebɔyanfan yɔrɔw kan, min ye Galadi ni Basan ye;

⁶sabu Manase ta denw na, ce fara muso kan, bee ka yorcɔ dɔ sɔrɔ. Galadi mara kera Manase ta mɔgɔ tɔw ta ye.

⁷Manase ta yorcɔ tun be damina Aseri ta mɔgɔw ta yorcɔ dan na ka taga se fo Mikimeta dugu fan na, Sikemu dugu tereboyanfan na. A dan tun be damina Mikimeta ka taga woroduguyanfan na, ka taga se fo Eni Tapuwa dugu fan na.

⁸Tapuwa mara tun ye Manase ta le ye, nka Tapuwa dugu yere tun be Manase ta mara ni Efirayimu ta mara furance le ra; o dugu kera Efirayimu ta mɔgɔw ta ye.

⁹Manase ta mara dan tun be se fo Kana ko woroduguyanfan na; dugu minw tun be ko woroduguyanfan na, o tun be Manase ta dugukolo le kan, nka o fana kera Efirayimu ta mɔgɔw ta ye. Manase ta mara dan tun be teme Kana ko sahiliyanfan na ka taga se fo Kɔgɔjiba ma.

¹⁰O ra, Efirayimu ta yorcɔ tun be woroduguyanfan le fe, Manase ta yorcɔ tun be sahiliyanfan na. Kɔgɔjiba le tun ye o fla bee ta jamanaw dan ye terebenyanfan na. Aseri ta mɔgɔw ta mara le tun be Manase ta mara sahiliyanfan na; Isakari ta mara tun be a tereboyanfan na.

¹¹Isakari ta mara ni Aseri ta mara dugu dɔw dira Manase ta mɔgɔw ma. O duguw le tun ye Beti Sehan ni a kerɛfeduguw ye, ani Ibilehamu ni a kerɛfeduguw, ani Dori ni a dugumɔgɔw, ani a dugumisenw, ani Tanaki ni a dugumɔgɔw, ani a dugumisenw, ani Megido ni a dugumɔgɔw, ani a dugumisenw. O kera mara saba ye.

¹²Nka Manase ta mɔgɔw ma se ka o duguw mɔgɔw gben; o kosɔn Kanaanaka minw tun be o duguw ra, olugu tora yi.

¹³Izirayelimɔgɔw ta fanga nana bonya kosebe jamana kɔnɔ, fo o ka jagboyabaaraw la Kanaanakaw kan; nka o bee n'a ta, o ma o gben ka bo jamana kɔnɔ.

Yusufu ta mɔgɔw ta yorcɔ dɔgɔyara o ma

¹⁴Lon dɔ, Yusufu ta mɔgɔw nana a fo Yosuwe ye ko: “Mun na i ka mara kelen dɔrɔn le di anw ma, k'a sɔrɔ Matigi Ala ka baraka don anw na fo ka na se bi ma, ka anw caya?”

¹⁵Yosuwe ka o jaabi ko: “Ni aw ka ca, ni Efirayimu kuruyorcɔw te aw labɔ, o tuma aw ye taga tu kɔnɔ, Perezikaw ni Refayikaw ta mara ra, ka taga tu tige, ka yorcɔ dɔ fara aw ta mara kan.”

¹⁶Yusufu ta mɔgɔw ko: “Efirayimu kuruyorcɔw kɔni te an labɔ, nka Kanaanaka minw siginin be kenegbe ra, ani minw siginin be Beti Sehan ni a kerɛfeduguw ra, ani minw be Zizireli kenegbe ra, sowotoro negeramanw le be olugu bee fe, kere kama.”

¹⁷Yosuwe kumana Yusufu ta mɔgɔw, ani Efirayimu ta mɔgɔw, ani Manase ta mɔgɔw fe; a k'a fɔ o ye ko: "Aw ka ca, aw baraka fana ka bon; aw man kan ka mara kelen dɔrɔn sɔrɔ jamana kɔnɔ.

¹⁸Kuruyɔrɔ minw be tu kɔnɔ, o beɛ bena ke aw ta ye. Aw ye taga o tu tige ka o yɔrɔ beɛ ke aw yeɛ ta ye. Hali ni sowotoro negeramanw le be Kanaanakaw fe, hali ni o baraka ka bon cogo o cogo, aw bena se o ra ka o gben."

Yosuwe 18

Jamana tɔ tarancogo

¹Izirayelimɔgɔw beɛ tagara ɲɔgɔn lajen Silo, ka ɲɔgɔnkunben fanibon* wuri k'a lo o yɔrɔ ra.

²Nka gba wolonfla le tun tora Izirayelimɔgɔw ra minw tun ma o ta yɔrɔ sɔrɔ fɔlo.

³Yosuwe kumana Izirayelimɔgɔw fe, ko: "Matigi Ala, aw bemaw ta Ala ka jamana min di aw ma, aw be mun le kɔnɔna ka taga sigi o jamana ra?"

⁴Aw ye ce saba saba ɲanawoloma Izirayeli gba beɛ kelen kelen na. Ne bena olugu ci ka taga jamana yɔrɔw beɛ yaala; o bena jamana danw bo ka o seɛɛ, ka na o yira ne ra.

⁵O bena jamana taran yɔrɔ wolonfla. Zuda ta mɔgɔw bena to o ta yɔrɔ ra woroduguyanfan na, Yusufu ta mɔgɔw bena to o ta yɔrɔ ra, Zuda mara sahiliyanfan na.

⁶O mɔgɔw bena jamana taran yɔrɔ wolonfla ka o seɛɛ ka na ni a ye ne fe. Ne bena Matigi Ala, an ta Ala ɲininka aw ye, janko yɔrɔ min ka kan ka di min ma, a ye o yira.

⁷Nka Levi ta mɔgɔw le tena mara do sɔrɔ jamana kɔnɔ aw ce ra, sabu olugu ninyɔrɔ ye sarakalasebagaya baara le ye, Matigi Ala ye. Gadi ta mɔgɔw, ani Ruben ta mɔgɔw, ani Manase ta mɔgɔw taran kelen, olugu ka o ta yɔrɔ sɔrɔ ka ban; Matigi Ala ta baaraden Musa tun ka olugu ta yɔrɔ di o ma Zuriden ba fan do fe, tereboyanfan na."

⁸Ayiwa, o ka mɔgɔ minw ɲanawoloma ka taga jamana danw bo, sani olugu ye o yeɛ laben ka taga, Yosuwe ka nin ciw fɔ o ye, ko: "Aw ye taga jamana yaala, k'a taran yɔrɔ wolonfla, k'a danw bo, ka o seɛɛ ka na ni a ye ne fe. O ko, ne bena Matigi Ala ɲininka aw ye Silo dugu kɔnɔ yan, janko yɔrɔ min ka kan ka di min ma, a ye o yira."

⁹O tagara jamana yaala, k'a taran k'a ke mara wolonfla, k'a danw bo, ka o seɛɛ, k'a dugu beɛ tɔgɔw seɛɛ kitabu do kɔnɔ, ka na ni o ye Yosuwe fe a sigiyɔrɔ ra, Silo.

¹⁰Ayiwa, Yosuwe ka Matigi Ala pininka o ye Silo dugu kɔɔ, janko yɔɔ min ka kan ka di min ma, a ye o yira. O kɔ, a ka jamana tarantaran Izirayelimɔɔw ce, ka gba be ta yɔɔ di a ma.

Yɔɔ min dira Boniyaminu ta mɔɔw ma

¹¹Matigi Ala ka yɔɔ fɔɔ min yira, o kera Boniyaminu ta mɔɔw ta yɔɔ ye. Yɔɔ min yirara ko a ye ke o ta ye, o yɔɔ kera Zuda ta mɔɔw ta mara ni Yusufu ta mɔɔw ta mara ce.

¹²Sahiliyanfan na, o ta jamana tun be damina Zuriden ba ra, ka taga Zeriko dugu sahiliyanfan na, ka teme kuruyɔɔw ra, ka taga tereɔyanfan na, ka taga a bla fo Beti Aveni kongokolon yɔɔ ra;

¹³ka bo yi ka taga Luzi, min be wele fana ko Beteli, ka taga teme Luzi woroduguyanfan na, ka teme kuru kunna ka taga Ataroti Adari; o kuru be Beti Horon dugu woroduguyanfan na, Beti Horon min be dugumayanfan na;

¹⁴a tun be bo o kuru yɔɔ ra ka yelama ka taga terebenyanfan na, ka bo yi ka taga woroduguyanfan na, ka taga se Kiriyati Baali, min be wele fana ko Kiriyati Yeharimu. O yɔɔ ye Zuda ta mɔɔw ta dugu do le ye. Boniyaminu ta yɔɔ dan le tun be o ye terebenyanfan na.

¹⁵Woroduguyanfan na, o ta yɔɔ tun be damina Kiriyati Yeharimu, ka bo yi ka taga terebenyanfan na, ka taga Nefitoha ta bunun yɔɔ ra;

¹⁶ka taga teme kuru kɔɔ, kuru min be Beni Hinomu dingakɔɔyɔɔ ra, ka taga Refayikaw ta kenegbe sahiliyanfan na, ka teme Hinon dingakɔɔyɔɔ ra, ka teme Yebusikaw ta kongori woroduguyanfan na, ka jigi ka taga fo Eni Rogeli;

¹⁷a be munu ka taga sahiliyanfan na, Eni Semesi fan na, ka taga Geliloti, Adumimu dugu kɔɔ; ka bo o yɔɔ ra, ka taga Ruben dence Bohan ta kabakuru yɔɔ ra;

¹⁸kuru min be Zuriden kenegbe ra, a be teme o kuru sahiliyanfan na, ka jigi o kuruw jigijigi ra;

¹⁹o kɔ, a tun be taga Beti Hogila dugu sahiliyanfan na, ka taga se Kɔɔji sanin ma, sahiliyanfan na, Zuriden ba be don kɔɔji ra yɔɔ min na. O yɔɔw le tun ye jamana danw ye woroduguyanfan na.

²⁰Zuriden ba le tun be o ta yɔɔ dan ye tereɔyanfan na. Yɔɔ min dira Boniyaminu ta mɔɔw ma, o danw le tun ye nin ye, a fanw be ra.

²¹Boniyaminu ta mɔɔw ta duguw ye nin ye: Zeriko, ani Beti Hogila, ani Emeki Kesisi,

²²ani Beti Araba, ani Semarayimu, ani Beteli,

²³ani Avimu, ani Para, ani Ofira,

²⁴ani Kefari Amona, ani Ɔfini, ani Geba. O kera dugu tan ni fla, ani o ta dugumisenw.

²⁵Dugu minw farara o kan, o ye Gabahon, ani Rama, ani Beroti,

²⁶ani Misipa, ani Kefira, ani Mosa,

²⁷ani Rekemu, ani Iripeli, ani Tarala,

²⁸ani Sela, ani Elefu, ani Yebusikaw ta dugu, min ye Zeruzalemu ye, ani Gibeha, ani Kiriyaati. O kera dugu tan ni naani, ani o ta dugumisenw. Yoro min dira Boniyaminu ta mogow ma, o le ye nin ye.

Yosuwe 19

Yoro min dira Simeyon ta mogow ma

¹Matigi Ala ka yoro flanan yira, o kera Simeyon ta mogow ta ye. Olugu ta yoro kera Zuda ta mogow ta yoro kono.

²Dugu minw tun be o ta mara kono, o fle nin ye: Beri Seba, ani Seba, ani Molada,

³ani Hasari Suwali, ani Bahala, ani Asemu,

⁴ani Elitoladi, ani Betuli, ani Horima,

⁵ani Sikilagi, ani Beti Marikaboti, ani Hasari Susa,

⁶ani Beti Lebahoti, ani Saruwen. O kera dugu tan ni saba, ani o dugumisenw.

⁷Dugu minw farara o kan, o ye Ayini, ani Rimon, ani Eteri, ani Asan. O kera dugu naani ni o dugumisenw.

⁸Dugu minw tun be o yoro mara ra, ka taga se fo Bahalati Beri, min ye Ramati ye, woroduguyanfan na, o duguw bee tun be Simeyon ta mara ra. Yoro min dira Simeyon ta mogow ma, o le kera nin ye.

⁹Zuda ta mogow ta yoro do le dira Simeyon ta mogow ma, sabu Zuda ta mogow ta yoro tun ka bon o ma. O koson Simeyon ta yoro tagara ke Zuda ta yoro kono.

Yoro min dira Zabolon ta mogow ma

¹⁰Matigi Ala ka yoro sabanan yira, o kera Zabolon ta mogow ta ye. O ta yoro dan tun be taga fo Saridi dugu yoro ra,

¹¹ka bo yi ka taga terebyanfan na, Marala fan na, ka bo yi ka taga Dabeseti, ka bo yi ka taga Yokinamu ko terebyanfan na;

¹²a tun be bo Saridi dugu fan na, ka taga terebyanfan na, ka taga se Kisiloti Tabori mara koro, ka teme Dabirati, ka taga fo Yafiya;

¹³ka bo Yafiya ka taga terebyanfan na, ka taga se fo Gati Eferi, ani Eti Kasini, ka taga Rimon, ka yelema ka taga Neyya.

¹⁴Sahiliyanfan na a dan tun be munumunu Hanatɔn dugu kɔ fe, ka taga a bla Ifita Eli dingakɔnɔyɔrɔ ra.

¹⁵Dugu tan ni fla le tun be o ta mara ra, ani o dugumisenw. O dugu dɔw le tun ye Katati ye, ani Nahalali, ani Simirɔn, ani Idala, ani Betilehemu.

¹⁶Yɔrɔ min dira Zabulɔn ta mɔgɔw ma, o le kera nin ye, ani a dugubaw ni a dugumisenw.

Yɔrɔ min dira Isakari ta mɔgɔw ma

¹⁷Matigi Ala ka yɔrɔ naaninan yira, o kera Isakari ta mɔgɔw ta ye.

¹⁸O ta jamana duguw fle nin ye: Zizireli, ani Kesulɔti, ani Sunemu,

¹⁹ani Hafarayimu, ani Siyɔn, ani Anaharati,

²⁰ani Rabiti, ani Kisiyɔn, ani Ebesi,

²¹ani Remeti, ani Eni Ganimu, ani Eni Hada, ani Beti Pasesi.

²²O ta mara dan tun be teme Tabɔri, ani Sasayimu, ani Beti Semesi, ka taga a bla Zuriden ba ra. O ta jamana duguw bee lajennin tun ye dugu tan ni wɔrɔ, ani o dugumisenw.

²³Yɔrɔ min dira Isakari ta mɔgɔw ma, o le kera nin ye, ani a dugubaw ni a dugumisenw.

Yɔrɔ min dira Aseri ta mɔgɔw ma

²⁴Matigi Ala ka yɔrɔ loorunan yira. O kera Aseri ta mɔgɔw ta ye.

²⁵O jamana duguw fle nin ye: Helikati, ani Hali, ani Beteni, ani Akisafu,

²⁶ani Halameleki, ani Amadi, ani Misali. Terebenyanfan na, o ta jamana tun be se fo Karimeli kuru ra, ka teme Sihɔri Libina.

²⁷Terebɔyanfan na, a tun be se fo Beti Dagɔn fan na, ka taga se fo Zabulɔn ta mara kɔrɔ, ka teme Ifita Eli dingakɔnɔyɔrɔ ra, ka taga sahiliyanfan na, ka taga se Beti Emeki, ani Neyeli; a tun be taga tuun ka taga teme Kabuli,

²⁸ani Abidɔn, ani Rehɔbu, ani Hamɔn, ani Kana, ka taga a bla Sidɔn duguba kɔrɔ;

²⁹ka bo Sidɔn, ka taga Rama, ani Tiri dugu koorinin na, ka sɔrɔ ka taga teme Mahalabu, ani Akizibu, ka taga Hosa dugu fan na, ka taga dan Kɔgɔjiba ma;

³⁰a tun be teme Uma ni Afeki ni Rehɔbu duguw ra fana. O ta mara dugu bee lajennin kera dugu mugan ni fla, ani a dugumisenw.

³¹Yɔrɔ min dira Aseri ta mɔgɔw ma, o le kera nin ye, ani a dugubaw, ani a dugumisenw.

Yɔrɔ min dira Nɛfitali ta mɔgɔw ma

32Matigi Ala ka yɔrɔ wɔɔrɔnan yira; o kera Nɛfitali ta mɔgɔw ta ye.

33Woroduguyanfan na, olugu ta jamana tun bɛ damina Helefu Sananimu ta yirisunba yɔrɔ ra, ka tɛmɛ Adami Nekebu, ani Yabineheli, ka taga se Lakumu, ka taga a bla Zuriden ba ra.

34Terebenyanfan na, a tun bɛ munu ka taga Azinɔti Tabɔri fan na, ka taga se Hukɔki, ka tɛmɛ Zabulɔn ta mara kerɛ fɛ woroduguyanfan na, ka taga tɛmɛ Aseri ta mara fana kerɛ fɛ terebenyanfan na. A dan tun ye Zuriden ba le ye terebɔyanfan na.

35O ta dugu barakamanw ye nin ye: Sidimu, ani Seri, ani Hamati, ani Rakati, ani Kinereti,

36ani Adama, ani Rama, ani Hazɔri,

37ani Kedesi, ani Edereyi, ani Eni Hazɔri,

38ani Yirɔn, ani Migidali Eli, ani Horemu, ani Bɛti Anati, ani Bɛti Semesi. O bɛɛ kera dugu tan ni kɔnɔntɔn, ani o dugumisɛnw.

39Yɔrɔ min dira Nɛfitali ta mɔgɔw ma o le kera nin ye, ani a dugubaw ni a dugumisɛnw.

Yɔrɔ min dira Dan ta mɔgɔw ma

40Matigi Ala ka yɔrɔ wolonflanan yira, o kera Dan ta mɔgɔw ta ye.

41Olugu ta mara duguw fle nin ye: Soreha, ani Esitahɔli, ani Iri, ani Semesi,

42ani Salabɛn, ani Ayalɔn, ani Itila,

43ani Elɔn, ani Timina, ani Ekurɔn,

44ani Eliteke, ani Gibetɔn, ani Balati,

45ani Yehudi, ani Bene Beraki, ani Gati Rimɔn,

46ani Meyarikɔn, ani Rakɔn, ani mara min bɛ Zafa dugu lamini na.

47Dan ta mɔgɔw ta jamana nana bɔsi o ra. O tagara Lesɛmu dugu kerɛ, ka se sɔrɔ o kan ka o dugumɔgɔw bɛɛ faga, ka o dugu mina, ka sigi o dugu ra. O ka o bɛmace tɔgɔ la o dugu ra, ka a wele ko Dan.

48Yɔrɔ min dira Dan ta mɔgɔw ma, o le kera nin ye, ani a dugubaw ni a dugumisɛnw.

Yɔrɔ min dira Yosuwe ma

49Ayiwa, Izirayelimɔgɔw ka jamana bɛɛ taran ka ban tuma min na, o ka yɔrɔ dɔ di Nuni dence Yosuwe fana ma.

⁵⁰Yosuwe tun ka Timinati Sera dugu le daari, min be Efirayimu kuruyɔrɔw ra; o ka o dugu di a ma, ka kaɲa ni Matigi Ala ta kuma ye. A ka o dugu lɔ ka sigi yi.

⁵¹Sarakalasebaga Elehazari, ani Nuni dence Yosuwe, ani Izirayeli ta gbatigiw ka kara le la ka jamana tarantaran Izirayelimɔgɔw ra, k'a ke ni Matigi Ala ka yɔrɔ min yira, ko a ye di min ma, o be o di o ma. O ka o ke Silo dugu kɔnɔ, Matigi Ala na kɔrɔ, Nɔgɔnkunben fanibon saninman* donda ra. O ka jamana beɛ taran ka ban o cogo le ra.

Yosuwe 20

Karifaduguw

¹Matigi Ala kumana Yosuwe fe k'a fɔ a ye ko:

²"Kuma Izirayelimɔgɔw fe k'a fɔ o ye ko o ye dugu dɔw panawoloma ka o ke karifaduguw ye, i n'a fɔ ne tun k'a fɔ Musa ye cogo min na.

³Ni mɔgɔ dɔ ka mɔgɔ faga, k'a sɔrɔ a m'a lawuri a kama, o tigi be se ka bori ka taga karifa o dugu dɔ ra, janko mɔgɔ min ka kan ka mɔgɔ faganin hake bɔ, a ye kisi ka bɔ o tigi boro.

⁴Ni o mɔgɔfagabaga tagara se o karifadugu ra, a be lɔ dugu donda* ra, kititigeɔrɔw ra; min k'a sɔrɔ, a be o nafo o dugu cekɔrɔbaw ye. Olugu bena a ladon o fe dugu kɔnɔ, ka yɔrɔ di a ma, janko a ye to ni o ye.

⁵Mɔgɔ min ka kan ka mɔgɔ faganin hake bɔ, ni o tigi k'a gben ka taga se fɔ o dugu ra, dugumɔgɔw man kan k'a mina k'a di hakeɔbaga ma; sabu a m'a lawuri a kama k'a mɔgɔɲɔgɔn faga; a jugu tun te fana kakɔrɔ.

⁶Mɔgɔfagabaga be to dugu kɔnɔ fɔ a ta kiti ye tige kititigeɔbagaw na fe. A be to yi fɔ ka taga se o wagati ta sarakalasebagaw kuntigiba ta saya ma. O tuma ra, a be se ka seko a ta so, a ta dugu ra, a tun borira ka bɔ yɔrɔ min na."

⁷Izirayelimɔgɔw ka dugu minw ke karifaduguw ye, o duguw ye nin ye: Kedesi, min be Galile jamana ra Nefitali kuruyɔrɔw ra, ani Sikemu, min be Efirayimu kuruyɔrɔw ra, ani Kiriyaṭi Araba, min be wele fana ko Heburɔn, Zuda kuruyɔrɔw ra.

⁸Zuriden ba ko fe, Zeriko dugu tereɔyanfan na, o ka Beseri dugu fana panawoloma; o be kongokolon kɔnɔ, kenegbe yɔrɔ ra, Ruben ta mɔgɔw ta jamana ra; ani Ramɔti dugu, min be Galadi mara ra, Gadi ta mɔgɔw ta jamana ra, ani Golan dugu min be Basan mara ra, Manase ta mɔgɔw ta jamana ra.

⁹O duguw le panawolomara ka o ke mɔgɔfagabagaw ta karifaduguw ye, janko ni Izirayelimɔgɔ dɔ, walama lonan minw be o ce ra, ni dɔ k'a mɔgɔɲɔgɔn faga k'a sɔrɔ a m'a lawuri a kama, o tigi ye taga a yere karifa yi, janko hakeɔbaga kana na a mina k'a faga, k'a sɔrɔ kititigeɔbagaw ma a ta ko panabo fɔlɔ.

Yosuwe 21

Levi ta mɔgɔw ta duguw

¹Levi ta mɔgɔw ta gbatigiw tagara sarakalasebaga Elehazari ni Nuni dence Yosuwe ni Izirayelimɔgɔw ta gbatigi tɔw fe,

²Silo dugu kɔnɔ, Kanaana jamana ra; o k'a fɔ o ye ko: "Matigi Ala tun k'a fɔ Musa ye ko o ye dugu dɔw di anw ma, janko an ye o ke an sigiyɔrɔw ye, ani o duguw laminiw, janko an ye o ke an ta beganw marayɔrɔw ye."

³Izirayelimɔgɔw ka dugu dɔw bɔ o ta maraw ra, ka o di Levi ta mɔgɔw ma, ani o duguw laminiw, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ cogo min na.

⁴Levi ta mɔgɔ minw bɔra Kehati ta gba ra, Matigi Ala ka olugu ta duguw yira. Olugu ra, sarakalasebagaw kuntigiba Haruna ta mɔgɔw ka dugu tan ni saba sɔrɔ; Ala ka o le yira ka o ke olugu ta ye. O duguw tun be Zuda ni Simeyɔn ni Boniyaminu ta jamanaw le ra.

⁵Kehati ta mɔgɔ tɔw ka dugu tan le sɔrɔ; Ala ka o le yira ka o ke olugu ta ye; o duguw tun be Efirayimu ni Dan ta jamanaw lera, ani Manase ta terebɔyanfan jamana.

⁶Levi ta mɔgɔ minw bɔra Gerisɔn ta gba ra, o ka kara la* olugu ye. Olugu ka dugu tan ni saba le sɔrɔ fana. O duguw tun be Isakari ni Aseri ni Nefitali ta maraw le ra, ani Manase ta mɔgɔw ta terebenyanfan mara, min be Basan mara ra.

⁷Levi ta mɔgɔ minw bɔra Merari ta gba ra, olugu ta mɔgɔw ka dugu tan ni fla le sɔrɔ; o duguw tun be Ruben ni Gadi ni Zabulɔn ta jamanaw le ra.

⁸Ala ka nin dugu minw yira, ani o laminiw, Izirayelimɔgɔw ka o le di Levi ta mɔgɔw ma, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ Musa ye cogo min na.

Sarakalasebaga Haruna ta mɔgɔw ta duguw

⁹O ka dugu minw bɔ Zuda ta mara ni Simeyɔn ta mara ra ka o di, o duguw tɔgɔw fɔra.

¹⁰O duguw dira sarakalasebaga Haruna ta mɔgɔw ma, minw bɔra Levi dence Kehati ta gba ra, sabu Matigi Ala ka mɔgɔ fɔlɔ minw yira, o kera olugu le ye.

¹¹O ka Kiriyati Araba dugu ni a lamini di o ma, Zuda ta jamana kuruyɔrɔw ra. Araba tun ye Anakikaw bemace tɔgɔ le ye. O dugu le be wele sisan ko Heburɔn.

¹²Nka o tun ka Heburɔn dugu kongokɔnɔyɔrɔw ni a dugumisenw di Yefune dence Kalebu ma ka ban.

¹³O ka Heburɔn dugu yere ni a lamini le di sarakalasebaga Haruna ta mɔgɔw ma. Heburɔn dugu tun ye karifadugu dɔ le ye. O ka Libina dugu ni a lamini fana di a ma,

¹⁴ani Yatiri, ani Esitemoha,

¹⁵ani Holɔn, ani Debiri,

¹⁶ani Ayini, ani Yuta, ani Beti Semesi. A bɛɛ kera dugu kɔnɔntɔn ye, ani o laminiw. O duguw bɛɛ tun bɛ Zuda ni Simeyɔn ta jamanaw le ra.

¹⁷Dugu minw dira o ma ka bɔ Boniyaminu ta mɔɔw ta jamana ra, o kera Gabahɔn ye, ani Geba,

¹⁸ani Anatɔti, ani Alemeti. A bɛɛ kera dugu naani, ani o laminiw.

¹⁹Dugu minw dira sarakalasebagaw kuntigiba Haruna ta mɔɔw ma, o bɛɛ lajennin kera dugu tan ni saba, ani o laminiw.

Kehati dence tɔw ta mɔɔw ta duguw

²⁰Matigi Ala ka dugu minw yira, ka o di Kehati dence tɔw ta mɔɔw ma, o duguw tun bɛ Efirayimu ta mɔɔw ta jamana le ra.

²¹O ka Sikemu dugu di o ma; o dugu tun bɛ kuruyɔrɔw ra. Karifadugu dɔ tun lo fana. O ka Gezeri dugu fana di o ma,

²²ani Kibisayimu, ani Beti Horɔn. O kera dugu naani, ani o laminiw.

²³O ka dugu minw di o ma Dan ta jamana ra, o kera Eliteke, ani Gibetɔn,

²⁴ani Ayalɔn, ani Gati Rimɔn. O kera dugu naani, ani o laminiw.

²⁵O ka dugu minw di o ma Manase ta mɔɔw ta terebenyanfan jamana ra, o ye Tanaki dugu ye, ani Gati Rimɔn. O kera dugu fla ye, ani o laminiw.

²⁶Kehati dence tɔw ta mɔɔw ta duguw bɛɛ lajennin kera dugu tan, ani o laminiw.

Gerisɔnkaw ta duguw

²⁷Levi ta mɔɔw minw bɔra Gerisɔn ta gba ra, o ka dugu minw di olugu ma Manase ta terebɔyanfan jamana ra, o ye Golan ni Betesera ye. O kera dugu fla, ani o laminiw. Golan tun bɛ Basan mara ra. O dugu fana tun ye karifadugu dɔ le ye.

²⁸Isakari ta mɔɔw ta mara ra, o ka dugu minw di o ma, o ye Kisiyɔn, ani Dabirati,

²⁹ani Yarimuti ni a lamini, ani Eni Ganimu ni a lamini. O kera dugu naani.

³⁰Aseri ta mɔɔw ta mara ra, o ka dugu minw di o ma, o ye Misali ye, ani Abidɔn,

³¹ani Helikati, ani Rehɔbu. O kera dugu naani, ani o laminiw.

³²Nɛfitali ta mɔɔw ta mara ra, o ka dugu minw di o ma, o ye Kedesi ye, min tun ye karifadugu ye, Galile mara ra, ani Hamɔti Dɔri, ani Karitan. O kera dugu saba, ani o laminiw.

³³Dugu minw dira Gerisɔnkaw ma, o bɛɛ kera dugu tan ni saba, ani o laminiw.

Merari ta mɔɔw ta duguw

³⁴Levi ta mɔgɔ minw bɔra Merari ta gba ra, o ka dugu dɔw di olugu fana ma. O ka dugu minw di o ma Zabulon ta jamana ra, o ye Yokinamu ye, ani Karita,

³⁵ani Dimina, ani Nahalali. O kera dugu naani ni o laminiw.

³⁶O ka dugu minw di o ma Ruben ta mɔgɔw ta jamana ra, o ye Beseri, ani Yahasi,

³⁷ani Kedemoti, ani Mefaati. O kera dugu naani, ani o laminiw.

³⁸O ka dugu minw di o ma Gadi ta mɔgɔw ta jamana ra, o ye Ramoti ye, min ye karifadugu ye, Galadi mara ra, ani Mahanayimu,

³⁹ani Hesibon, ani Yazeri. O kera dugu naani, ani o laminiw.

⁴⁰Matigi Ala ka dugu minw yira, ko o ye di Merari ta mɔgɔw ma, o bɛɛ lajennin kera dugu tan ni fla ye. Merari ta mɔgɔw le kera Levi ta mɔgɔw laban ye.

⁴¹Dugu minw dira Levi ta mɔgɔw bɛɛ ma, Izirayelimɔgɔw ta yɔrɔw ra, o bɛɛ lajennin kera dugu binaani ni seegi, ani o laminiw.

⁴²O duguw bɛɛ dira o ma, ka o laminiw fana di o ma ka o ke o ta beganmarayɔrɔw ye.

Matigi Ala k'a ta layiriw bɛɛ dafa

⁴³Ayiwa, a kera ten, Matigi Ala tun karira ko a bena jamana min di Izirayelimɔgɔw bemaw ma, a ka o jamana bɛɛ di Izirayelimɔgɔw ma. O ka o jamana mina k'a ke o ta sigiyɔrɔw ye.

⁴⁴Matigi Ala ka hera ke Izirayelimɔgɔw ye jamana fan bɛɛ ra, i n'a fɔ a tun karira o bemaw ye cogo min na. Matigi Ala ka baraka don o ra, k'a to o ka se sɔrɔw o juguw bɛɛ kan. O juguw si ma se ka lo o na.

⁴⁵Matigi Ala tun ka kopuman minw bɛɛ layiri ta Izirayeli ta somɔgɔw ye, o si ma to dafabari ye; a ka o bɛɛ dafa.

Yosuwe 22

Yosuwe ka Ruben ni Gadi ni Manase ta mɔgɔw labla

¹Ayiwa, Yosuwe ka Ruben ta mɔgɔw, ani Gadi ta mɔgɔw, ani Manase ta gba tarance fɔlɔ mɔgɔw wele,

²k'a fɔ o ye ko: "Matigi Ala ta baarden Musa ka ci minw fɔ, aw ka o bɛɛ ke ka na; ne ka kuma minw fɔ aw ye fana, aw ka o bɛɛ ke a cogo ra.

³Kabini wagatijan fɔ ka na se bi ma, aw ma ban ka aw balemaw Izirayelimɔgɔw tɔw demɛ; aw ka Matigi Ala, aw ta Ala ta kokɛtaw ni a ta kumaw sira tagama.

⁴Ayiwa, sisan kɔni Matigi Ala, aw ta Ala ka laganfiya di aw balemaw ma, i n'a fɔ a tun k'a layiri ta o ye cogo min na. Ayiwa, sisan aw ye sekɔ ka taga aw ta so, aw ta

jamana ra, Matigi Ala ta baaraden Musa ka jamana min di aw ma Zuriden ba terebɔyanfan na.

⁵Nka Matigi Ala ta baaraden Musa ka kumaw ni sariya minw fɔ, aw ye o sira tagama kosebe, ka to a kan. Aw ye Matigi Ala, aw ta Ala kanu kosebe, ka nɔɔ a ra, k'a ta kumaw bee sira tagama, k'a ta cifɔninw ke, k'a bato ni aw jusukun bee ye, ani aw baraka bee."

⁶Ayiwa, Yosuwe ka dugawu ke o ye, ka o labla. O kɔsegira ka taga o ta jamana ra.

⁷Musa tun ka yɔɔ dɔ di Manase ta gba tarance fɔlɔ ma Basan mara ra, Zuriden ba terebɔyanfan na. Yosuwe le nana Manase ta gba tarance tɔ kelen ta yɔɔ di o ma Zuriden ba terebenyanfan na, o balema Izirayelimɔɔ tɔw ce ra. Tuma min na Yosuwe tun be o lablara, a ka dugawu ke o ye.

⁸A k'a fɔ o ye fana ko: "Aw ka naforoba sɔɔ; aw bena taga ni o ye aw ta so: began caman, ani warigbe, ani sanin, ani siranegbe, ani negbe, ani fani caman. Ayiwa, aw ka o fen minw mina aw juguw ra, aw ye taga o taran aw ni a aw balema tɔw ce."

Terebɔyanfan mɔɔw ta sarakajenifen ta ko

⁹Ruben ta mɔɔw, ani Gadi ta mɔɔw, ani Manase ta terebɔyanfan mɔɔw bɔra Izirayelimɔɔw ce ra, Silo, Kanaana jamana ra, ka taga Galadi mara ra. O yɔɔ le tun dira o ma, k'a ke o sigiyɔɔ ye, ka kɔɔ ni Matigi Ala ta kuma ye, i n'a fɔ a tun k'a fɔ Musa ye cogo min na.

¹⁰Ayiwa, Ruben ta mɔɔw, ani Gadi ta mɔɔw, ani Manase ta terebɔyanfan mɔɔw tagara se Geliloti minke, Zuriden kɔɔ, ka o to Kanaana jamana ra, o ka sarakajenifen belebebeba dɔ lɔ Zuriden bada ra.

¹¹Izirayelimɔɔw tɔw nana a men ko Ruben ta mɔɔw, ani Gadi ta mɔɔw, ani Manase ta terebɔyanfan mɔɔw ka sarakajenifen belebebeba dɔ lɔ Zuriden yɔɔ ra, Izirayelimɔɔw ta fan na, Kanaana jamana ra.

¹²O ka o ko men minke, o bee ka jɔɔɔn lajen Silo dugu kɔɔ, ko o be taga Ruben ni Gadi ni Manase ta mɔɔw kere.

¹³Izirayelimɔɔw ka sarakalasebaga Elehazari dence Finehasi ci ka taga kuma Ruben ta mɔɔw, ani Gadi ta mɔɔw, ani Manase ta terebɔyanfan mɔɔw fe, Galadi mara ra.

¹⁴Izirayelimɔɔw minw be terebenyanfan na, o ka olugu ta jamanaw bee ta kuntigiw janawoloma, ka o mɔɔw tan bla ka taga ni Finehasi ye. O bee tun ye kuntigiw le ye.

¹⁵Olugu tagara Ruben ni Gadi ni Manase ta mɔɔw fe Galadi mara ra, ka taga kuma o fe, k'a fɔ o ye ko:

¹⁶"An nana aw jininka Matigi Ala ta mɔɔw bee tɔɔ ra, ko mun kosɔn aw ka nin kojuguba ke Izirayeli ta Ala ra? Mun kosɔn aw murutira bi ka faran ka bɔ Matigi

Ala, aw ta Ala ra? Aw ka sarakajenifen dɔ lɔ aw yere ye minke, o b'a yira ko aw te Matigi Ala le fe tuun.

¹⁷Tuma min na an tun be Pehori, an tun ka kojuguba min ke, k'a to Matigi Ala ka cenri lase Izirayelimogow bee ma, fo hali bi o kojugu no be an na, o tuma o ko ma an labo wa?

¹⁸"Mun na aw nana ban Matigi Ala ta cifoninw ma, k'a sorɔ ni aw murutira, ka ban Matigi Ala ta kuma ma bi, sini Ala bena dimi Izirayelimogow bee le korɔ?"

¹⁹Ni aw k'a ye ko aw ta jamana saninyanin te aw ja na, o tuma Matigi Ala ta fanibon saninman* be jamana min na yan, aw ye seko ka na yoro dɔ mina o jamana ra yan, ka sigi ni an ye. Nka aw kana muruti ka ban Matigi Ala ta cifoninw ma. Aw kana faran ka bo an na, ka sarakajenifen were lɔ aw yere ye, ka o fara Matigi Ala, an ta Ala ta kan.

²⁰Aw yere k'a lon ko lon dɔ Zeraki dence Akan tun ka kojuguba dɔ ke. Matigi Ala tun k'a fo ko mogɔ man kan ka fen minw ta, a tun ka o fenw dɔ sonya ka o dogo. A kera ten minke, Matigi Ala ta dimi sera Izirayelimogow bee le ma. Akan kelen dorɔn ma faga a ta kojugu koson."

Izirayelimogow benna kelen ma

²¹Ayiwa, Ruben ta mogow, ani Gadi ta mogow, ani Manase ta tereboyanfan mogow ka Izirayeli ta kerekejama ce waga kelen kelen kuntigiw jaabi ko:

²²"Ala le ye Sebsetigi ye, ale le ye Matigi Ala ye! Ala le ye Sebsetigi ye, ale le ye Matigi Ala ye! Ale k'a lon mun koson anw ka nin ke, Izirayelimogow fana bena a lon. Ni a kera ko an murutira ka ban Matigi Ala ra le, o tuma, Ala kana an to yi fiyewu.

²³Ni a kera ko an ka an ta sarakajenifen lɔ, janko ka ban Matigi Ala ra le, ka an yere ta saraka jenitaw ni siman sarakaw ni ninsondiya sarakaw le jeni a kan, o tuma Matigi Ala yere ye o hake bo an na.

²⁴"Nka o te. An ka nin ko ke, sabu an siranna le, ko lon dɔ aw ta denw bena a fo anw ta denw ma ko: 'Aw ta foyi te anw Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ta ko ra.'

²⁵Ko: 'Aw m'a ye ko Matigi Ala yere ka Zuriden ba bla anw ni aw ce wa, aw Ruben ni Gadi ni Manase ta mogow? Aw ninyoro foyi le te Matigi Ala fe.' Ayiwa, ni o kera, aw ta denw bena ke sababu ye k'a to anw ta denw ye ban ka Matigi Ala bato.

²⁶"O koson an ko an be sarakajenifen nin lɔ. Nka an m'a lɔ ko an be saraka jenitaw walama saraka werew le bo a kan de!

²⁷An k'a lɔ, janko a ye ke tagamasiyen le ye, ka ke aw ni anw seere ye, ka ke fana aw ta denw ni an ta denw seere ye, k'a yira ko anw fana be Matigi Ala le batora a ta yoro saninman na, ka an ta saraka jenitaw, ani an ta jurumunyafa sarakaw, ani

an ta ninsɔndiya sarakaw bɔ a ye. Ni o kera, aw ta denw tena se k'a fɔ anw ta denw ma lon dɔ ko o ninyɔrɔ foyi tɛ Matigi Ala fɛ.

²⁸”Anw ta miiriya ye ko lon dɔ ni o nana o kuma fɔ an ma, walama an ta denw ma, an bɛna a fɔ o ye ko Matigi Ala ta sarakajɛnifɛn ɲɔgɔn flɛ nin ye, an bɛmaw le ka o lalaga; nka o tun m'a lalaga janko ka saraka jɛnitaw walama saraka wɛrɛ le bɔ a kan. O k'a lalaga janko a ye kɛ tagamasiyɛn le ye, ka kɛ aw ni anw seere ye.

²⁹”An kɔni t'a fɛ ka muruti ka ban Matigi Ala ra fiyewu, ka an yɛrɛ ta sarakajɛnifɛn lɔ, ka saraka jɛnitaw, walama siman sarakaw walama saraka wɛrɛw bɔ o kan. Sarakajɛnifɛn min bɛ Matigi Ala, an ta Ala ta fanibon saninman donda ra, ni o sarakajɛnifɛn tɛ, anw t'a fɛ ka saraka bɔ sarakajɛnifɛn wɛrɛ kan.”

³⁰Ayiwa, Rubɛn ni Gadi ni Manase ta mɔgɔw ka kuma min fɔ, o kuma ka sarakalasebaga Finehasi ni Izirayɛli ta kɛrɛkɛjama cɛ waga kɛn kɛn kuntigiw bɛɛ wasa.

³¹Sarakalasebaga Elehazari dɛncɛ Finehasi k'a fɔ Rubɛn ta mɔgɔw ye ko: “Sisan an bɛɛ k'a lɔn ko Matigi Ala bɛ ni an ye, sabu an tun b'a miiri ko aw ka kojuguba min kɛ Matigi Ala ra, aw ma o kɛ. O ra, Matigi Ala tena kojugu foyi kɛ a ta mɔgɔw ra.”

³²Ayiwa, o kɔ, sarakalasebaga Elehazari dɛncɛ Finehasi, ani Izirayɛlimɔgɔw ta ɲamɔgɔw bɔra Rubɛn ni Gadi ni Manase ta mɔgɔw kɔrɔ, Galadi mara ra, ka taga Kanaana jamana ra. O sekɔra Izirayɛlimɔgɔ tɔw fɛ, ka taga o kow ɲafɔ o ye.

³³O kibaroya ka Izirayɛlimɔgɔw bɛɛ wasa. O ka Matigi Ala tando. O ma wuri Rubɛn ni Gadi ni Manase ta mɔgɔw kama tuun k'a fɔ ko o bɛ o kɛrɛ, ka o ta jamana halaki.

³⁴Rubɛn ni Gadi ni Manase ta mɔgɔw ka o sarakajɛnifɛn tɔgɔ la ko “seere”. O ko: “Nin sarakajɛnifɛn ye an bɛɛ seere ye, ko Matigi Ala kɛnpe le ye Ala ye.”

Yosuwe 23

Yosuwe ta kumalabanw

¹Izirayɛlimɔgɔw juguw min o min tun bɛ o ta jamana lamini na, Matigi Ala ka se di o ma olugu bɛɛ kan, ka hera kɛ Izirayɛlimɔgɔw ye, fɔ ka wagatijan kɛ. Yosuwe tun kɔrɔra kɔsɛbɛ.

²Yosuwe ka Izirayɛlimɔgɔw bɛɛ wele: cɛkɔrɔbaw, ani jama ɲamɔgɔw, ani kikitigɛbagaw, ani kuntigiw; a k'a fɔ o ye ko: “Ne ka sijan sɔrɔ, ne kɔrɔra kɔsɛbɛ.

³Matigi Ala, aw ta Ala ka ko minw kɛ nin jamana mɔgɔw ra aw kɔsɔn, aw ka o bɛɛ ye. Matigi Ala, aw ta Ala yɛrɛ le ka o kɛrɛ aw ye.

⁴Ayiwa, a flɛ, ne ka jamana minw kɛrɛ ka se sɔrɔ o kan ka o mina, ani jamana minw tora ni o ma mina fɔlɔ, ne ka o jamanaw bɛɛ taran Izirayɛlimɔgɔw ra; ni

Matigi Ala ka yɔrɔ min yira ko a ye di min ma, ne be o di o ma, gba bee ni a ta yɔrɔ, k'a damina Zuriden ba ra, tereboyanfan na, ka taga a bla fo Kɔgɔjiba ra terebenyanfan na.

⁵Matigi Ala, aw ta Ala yere le bena o jamana mɔgo tow gben ka bo aw na fe. Ni aw nana ke don ye o ta jamana kɔno, o bena ke bori ye aw na. Aw bena o ta jamana mina o ra, i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo Musa ye cogo min na.

⁶Nka ko minw sebera Musa ta sariya kitabu kɔno, aw ye o korosi kosebe, ka o ci bee sira tagama, ka o bee ke; aw kana mabo o ciw ra ka taga aw kininboro fe walama ka taga aw numanboro fe.

⁷O siya to minw tora aw ce ra, aw kana kori olugu ra, aw kana o ta batofenw togo fo, walama ka kari o togo ra; aw kana aw kinbiri gban o korɔ ka o bato fana.

⁸Aw ye korɔ Matigi Ala, aw ta Ala kelenpe le ra, i n'a fo aw ka a ke cogo min na fo ka na se bi ma.

⁹Matigi Ala ka siyabaw, ani siya fangatigiw le gben ka bo aw na. Mogo si ma se ka lo aw na ka kere ke ni aw ye fo ka na se bi ma.

¹⁰Aw ra ce kelen be se ka aw juguw ce waga kelen gben, sabu Matigi Ala, aw ta Ala le be kere kera aw ye, i n'a fo a k'a layiri ta aw ye cogo min na.

¹¹Ayiwa, aw ye aw yere korosi kosebe, aw ye jija ka Matigi Ala, aw ta Ala kanu kosebe.

¹²Ni aw ka aw yere mabo Matigi Ala ra, siya to minw tora aw ce ra, ni aw korora o siyaw ra, ka o denmusow furu, ka jɛnɔgɔnya don ni o ye,

¹³o tuma aw ye la a ra ko Matigi Ala, aw ta Ala tena to ka o siyaw gben ka bo aw na tuun. O siyaw bena aw mina o ta jo ra, ka aw mina o ta jan na; o bena aw bugo aw ko ra i ko bisan, ka aw sogo aw jaw ra i ko nani. A bena ke ten le fo ka taga aw bee halaki ka ban pewu nin jamanaruman kɔno, Matigi Ala, aw ta Ala ka nin jamana min di aw ma.

¹⁴Ayiwa, sisan ne koni ta wagati sera. Aw yere y'a lon, ka la a ra ni aw jusukun bee ye, ani aw nin bee, ko Matigi Ala, aw ta Ala ka layiri min o min ta aw ye, ko o si ma to kebari ye. A ka o layiriw bee dafa aw ye; a si ma to dafabari ye.

¹⁵Ayiwa, Matigi Ala, aw ta Ala tun ka kopuman minw bee layiri ta aw ye, a ka o bee dafa cogo min na, o cogo kelen na, ni aw k'a kan bla, a ka kojugu minw fo aw kama, a bena o fana ke aw ra, fo ka taga aw bee halaki ka ban nin jamanaruman kɔno, a ka nin jamana min di aw ma.

¹⁶Matigi Ala, aw ta Ala ka jɛnɔgɔnya min don ni aw ye, ni aw ka o jɛnɔgɔnya cen, ka aw kinbiri gban batofen werew korɔ ka o bato, Matigi Ala bena dimi aw korɔ kosebe; ni o kera, a ka jamanaruman min di aw ma, a bena aw halaki joona ka bo o jamana ra."

Yosuwe 24

Yosuwe ka Ala ta kojumanw lakari Izirayelimogow ye

- ¹Ayiwa, Yosuwe ka Izirayeli ta gbaw bɛɛ lajɛn Sikɛmu; a ka cɛkɔrɔɔbaw, ani jama jamogow, ani kititigɛbagaw, ani kuntigiw bɛɛ wele. O bɛɛ nana lajɛn Matigi Ala na kɔrɔ.
- ²Yosuwe k'a fɔ jama bɛɛ lajɛnnin ye ko: "Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: 'Fɔlɔfɔlɔ, aw bɛmaw Iburahima ni Nahɔri, ani o face Tera, olugu tun siginin bɛ Efirati ba ko fɛ. O tun bɛ batofɛn wɛrɛw le bato.
- ³Ne le nana aw bɛmace Iburahima labɔ o jamana ra, Efirati ba ko fɛ, k'a to a ye ka taga Kanaana jamana bɛɛ yaala. Ne le k'a dence Isiyaka di a ma; ne le fana k'a ta denw caya.
- ⁴Ne le ka dence fla di Isiyaka ma, Yakuba ni Esawu. Ne le ka Seyiri kuruyɔrɔw di Esawu ta denw ma, k'a kɛ o sigiyɔrɔ ye. Nka Yakuba ni a denw tagara Misiran jamana ra.
- ⁵" 'O kɔ, ne le ka Musa ni Haruna ci Misiran, Farawona fɛ; ne le fana ka tɔrɔ suguya bɛɛ la Misirankaw kan, ka sɔrɔ ka aw labɔ Misiran.
- ⁶Ne ka aw bɛmaw labɔ Misiran jamana ra, ka taga se ni o ye fɔ Kɔgɔjiwulen da ra. Misirankaw ka aw bɛmaw gbɛn ni o ta sowotorow, ani o ta sow ye.
- ⁷Aw bɛmaw kulera ne Matigi Ala nɔ fɛ, ko ne ye o kisi. Ne ka dibi don o ni Misirankaw cɛ. O kɔ, ne ka kɔgɔji lasekɔ Misirankaw kan, ka o bɛɛ datugu. Ne ka min kɛ Misirankaw ra, aw yɛrɛ na ka o ye. O kɔ, aw ka wagatijan kɛ kongokolon kɔnɔ.
- ⁸" 'Amɔrika minw tun siginin bɛ Zuriden ba ko fɛ, ne ka aw jamina ka taga ni aw ye olugu ta jamana ra. Olugu ka aw kɛrɛ, nka ne k'a to aw ka se sɔrɔ o kan, ka o don aw boro. Aw ka o ta jamana mina k'a kɛ aw ta ye, sabu ne tun bɛ o halakira aw na le ka taga.
- ⁹Mohabukaw ta masace, Balaki, Sipɔri dence, ale wurira ko a bɛ aw kɛrɛ. A ka cira bla ka taga Behɔri dence Balamu fɛ, ka ale wele ko a ye na aw danga.
- ¹⁰Nka ne ma sɔn k'a to Balamu ye aw danga. Ne k'a jagboya, a yɛrɛ nana dugawu le kɛ aw ye. Ne ka aw bɔsi Balaki boro o cogo le ra.
- ¹¹" 'O kɔ, aw ka Zuriden ba tige, ka taga se fɔ Zeriko dugu kɔrɔ. Zeriko dugumogow nana aw kɛrɛ, ani Amɔrikaw, ani Perezikaw, ani Kanaanakaw, ani Hɛtikaw, ani Girigasikaw, ani Hevikaw, ani Yebusikaw. Nka ne k'a to aw ka se sɔrɔ olugu bɛɛ kan.
- ¹²Ne ka o ja wuri, k'a to o bɛɛ borira aw na; ne ka o gbɛn i n'a fɔ ne tun ka Amɔrikaw ta masace fla gbɛn cogo min na. Aw ta kɛrɛkɛmuruw ni aw ta kalanw le m'a to aw sera o ra.

13Ayiwa, aw ma dugukolo min sene, ne ka o dugukolo di aw ma. Aw ma dugu minw lo, ne ka o duguw di aw ma, ka o ke aw sigiyorow ye. Aw ma rezensunw ni oliviyesun minw turu, ne ka o di aw ma ka o ke aw baro ye.’

14”Ayiwa, o koson sisan koni, aw ye siran Matigi Ala na, k’a bato ni can ye, ani jusukun kelen. Aw bemaw ka batofen minw bato ka o to Efirati ba ko fe, walama Misiran jamana batofenw, aw ye o bee to yi, ka Matigi Ala le bato.

15Ni aw fana t’a fe ka Matigi Ala bato, aw b’a fe ka min bato, aw ye o fo bi. Aw bemaw ka batofen minw bato Efirati ba ko fe, ni aw b’a fe ka o le bato, walama aw siginin be Amerika minw ta jamana ra, ni aw b’a fe ka olugu ta batofenw le bato, aw ye o fo. Ne ni ne ta somogow koni, anw be Matigi Ala le bato.”

16Izirayelimogow ka Yosuwe jaabi ko: “Anw tena bo Matigi Ala ko fiyewu, ka taga batofen were bato!

17Sabu Matigi Ala le ye an ta Ala ye, ale le ka anw ni an bemaw labo jonya ra Misiran. Ale le ka nin kabakoba ke aw yere na na. Ale le ka an mara an ta tagama bee ra; an temena siya minw ta jamanaw ra, a ka an mara olugu bee ce ra.

18A ka o siyaw bee ghen ka bo an na, hali Amerika minw tun siginin be o jamana ra. O le koson anw fana bena Matigi Ala le bato, sabu ale le ye an ta Ala ye.”

19Yosuwe k’a fo Izirayelimogow ye ko: “Aw tena se ka Matigi Ala bato! Sabu Matigi Ala saninyanin lo. A tena son aw ye ale ni batofen were bato jogon fe. Ni aw ka o ke, a tena aw ta kojuguw ni aw ta hakew yafa aw ma.

20Ni aw nana bo a ko, ka taga siya werew ta batofenw bato, a bena wuri aw kama ka kojugu ke aw ra, ka aw bee halaki, k’a soro a tun ka kopuman ke aw ye kakoro.”

21Izirayelimogow ka Yosuwe jaabi ko: “On-on, an tena ban Matigi Ala ra; an bena Matigi Ala doron le bato.”

22Yosuwe ko: “Ayiwa, aw yere le ye aw yere seerew ye. Aw k’a latige ko aw bena Matigi Ala le bato de!” Izirayelimogow ko: “Onhon, an yere be an yere seerew ye.”

23Yosuwe ko: “O tuma, batofen were minw be aw ce ra, aw ye o bee firi, ka noro Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ra, ni aw jusukun bee ye.”

24Jama ka Yosuwe jaabi ko: “An bena Matigi Ala, an ta Ala le bato, k’a ta kuma lamen.”

Izirayelimogow ka layiri ta

25O lon na, Yosuwe, ka jengogonya don ni Izirayelimogow ye. A ka sariyaw ni ci dow sebe ka o di o ma Sikemu dugu konu.

26O ko, Yosuwe ka o kow sebe Ala ta sariya kitabu konu. A ka kabakuruba do lo yirisunba do jukoro, Matigi Ala ta yoro saninman koro, Sikemu dugu konu.

²⁷Yosuwe k'a fɔ mɔgɔw bɛɛ ye tuun ko: "Aw y'a flɛ, nin kabakuru le bɛna kɛ an seere ye; sabu Matigi Ala ka kuma o kuma fɔ an ye yan, nin Kabakuru ka o bɛɛ mɛn; nin kabakuru le bɛna kɛ aw seere ye, ka aw hakiri jigi, janko aw kana ban aw ta Ala ra."

²⁸O kɔ, Yosuwe ka Izirayelimɔgɔw labla. Bɛɛ tagara a sigiyɔrɔ ra.

Yosuwe ta saya

²⁹Ayiwa, o kow bɛɛ tɛmɛnin kɔ, Matigi Ala ta baaraden Yosuwe, min ye Nuni dɛncɛ ye, ale sara, k'a si to san kɛmɛ ni san tan.

³⁰O tun ka yɔrɔ min di a ma, Timinati Sera dugu kɔrɔ, o k'a su don yi, Efirayimu kuruyɔrɔw ra, Gasi kuru sahiliyanfan na.

³¹Izirayelimɔgɔw ka Matigi Ala bato Yosuwe ta tere bɛɛ ra. Cɛkɔrɔba minw tora Yosuwe kɔ fɛ, Matigi Ala tun ka kɔruman minw bɛɛ kɛ Izirayelimɔgɔw ye, olugu tun ka o kow bɛɛ lɔn; o kosɔn Izirayelimɔgɔw ka Matigi Ala bato o cɛkɔrɔbaw fana ta tere ra.

³²Izirayelimɔgɔw tun nana ni Yusufu su kolow ye ka bɔ Misiran. O bɛmace Yakuba tun ka dugukolo min san fɔlɔfɔlɔ Sikɛmu dugu sindibaga Hamɔri ta mɔgɔw fɛ warigbɛ kɛmɛ, Izirayelimɔgɔw ka Yusufu kolow sutara o yɔrɔ le ra, Sikɛmu dugu kɔrɔ. O yɔrɔ dira Yusufu ta mɔgɔw le ma, ka a kɛ o ta yɔrɔ ye.

³³O kɔ, Haruna dɛncɛ Elehazari fana sara; o k'a su don Gibeha. O yɔrɔ le tun dira a dɛncɛ Finehasi ma, Efirayimu kuruyɔrɔw ra.

Kititigεbagaw

Kititigεbagaw 1

Zuda ni Simeyɔn ta mɔgɔw ka Kanaanakaw kεrε

- ¹Yosuwe sanin kɔ, Izirayelimɔgɔw ka Matigi Ala jininka ko: “An ta gba juman le ka kan ka kɔn ka taga Kanaanakaw kεrε?”
- ²Matigi Ala ka o jaabi ko: “Zuda ta mɔgɔw lo. Ne bεna a to o ye se sɔrɔ Kanaanakaw kan.”
- ³Zuda ta mɔgɔw k’a fɔ o balemaw ye, minw ye Simeyɔn ta mɔgɔw ye, ko: “Aw ye na an demε ka Kanaanakaw kεrε, janko mara min dira an ma, an ye o gben ka bɔ o ra. O kɔ, an fana bεna taga aw demε janko mara min dira aw ma, an ye o gben ka bɔ o mara ra.” Simeyɔn ta mɔgɔw sɔnna ka taga fara Zuda ta mɔgɔw kan.
- ⁴O tagara kεrε ra. Matigi Ala k’a to o sera Kanaanakaw ni Perezikaw ra. O ka mɔgɔwaga tan faga o ra Bezeki dugu kɔnɔ.
- ⁵O tun ka masacε Adoni Bezeki sɔrɔ o dugu ra yi; o k’a kεrε ka se sɔrɔ a kan. O ka se sɔrɔ Kanaanakaw ni Perezikaw bεε kan.
- ⁶Masacε Adoni Bezeki borira; o k’a gben k’a mina, k’a borokandenbaw ni a senmandenbaw tige.
- ⁷Adoni Bezeki ko: “E, Ala, ne fana tun ka se sɔrɔ masacε biwolonfla le kan ka o borokandenbaw ni o senmandenbaw tige nin le cogo ra. Ne domunikεtɔ, domuni murumuru minw tun bε benben, olugu tun bε o le tɔmɔtɔmɔ k’a domu. Ne ka kojugu min kε cɔ, Ala ka o hake le bɔ ne ra bi.” O tagara ni Adoni Bezeki ye Zeruzalem. A sara o yɔrɔ le ra.
- ⁸O kɔ, Zuda ta mɔgɔw ka Zeruzalem dugumɔgɔw kεrε, ka se sɔrɔ o kan, ka o bεε halaki, ka tasuma don dugu ra.
- ⁹Kanaanaka minw siginin tun bε jamana kuruyɔrɔw ra, ani a woroduguyanfan kongokolon fan na, ani minw tun bε jamana dugumayanfan na, Zuda ta mɔgɔw tagara olugu fana kεrε.
- ¹⁰Minw tun siginin bε Heburɔn dugu kɔnɔ, o dugu min tun bε wele o wagati ra ko Kiriya Araba, o ka o dugu kεrε; Sesayi dugu, ani Ahiman dugu ni Talimayi dugu minw tun bε o mara ra, o ka se sɔrɔ o duguw bεε kan.
- ¹¹O bɔra yi ka taga Debiri dugumɔgɔw kama. Fɔlɔfɔlɔ Debiri dugu tɔgɔ tun ye ko Kiriya Seferi.
- ¹²O wagati ra Kalebu ko: “Ni mɔgɔ o mɔgɔ sera ka Kiriya Seferi dugumɔgɔw kεrε, ka o ta dugu mina, ne bεna ne denmuso Akisa furu o tigi ma.”

¹³Kalebu dɔgɔcɛ Kenazi, o dence min tɔgɔ ye ko Ɔtiniyeli, ale ka dugumɔgɔw kere, ka o ta dugu mina. Kalebu k'a denmuso Akisa furu a ma.

¹⁴A sera a cɛ Ɔtiniyeli fɛ minke, a k'a fɔ a ye ko a ye dugukolo dɔ daari ale face Kalebu fɛ. Akisa jigira ka bɔ a ta fali kan. Kalebu k'a jininka ko: "A bɛ di?"

¹⁵Akisa ko: "Sabari ka ja ne ma, ka bunun dɔw di ne ma; sabu i ka jamana min di ne ma woroduguyanfan fɛ, ji tɛ o yɔrɔ ra." Kalebu ka bunun dɔw di a ma sanfeyɔrɔ ra, ka dɔw di a ma dugumayɔrɔ ra fana.

¹⁶Musa burance ta mɔgɔw, minw ye Kenikaw ye, olugu bɔra ni Zuda ta mɔgɔw ye tamarosunw ta dugu ra, min ye Zeriko ye, ka taga sigi Zuda kongokolon kɔnɔ, Aradi dugu woroduguyanfan na. O sigira ni o mɔgɔw ye.

¹⁷O kɔ, Zuda ta mɔgɔw tagara o balekaw fɛ, minw ye Simeyɔn ta mɔgɔw ye; Kanaanaka minw tun siginin bɛ Sefati, o ka Simeyɔn ta mɔgɔw demɛ ka olugu kere. O ka dugu halaki ka ban pewu, fɔ o nana a yɔrɔ tɔgɔ la ko Hɔrima .

¹⁸Zuda ta mɔgɔw ka Gaza ni Asikalɔn ni Ekurɔn kere, ka o duguw ni o ta maraw mina.

¹⁹Matigi Ala ka Zuda ta mɔgɔw demɛ, o ka kuruyɔrɔ mɔgɔw kere ka se sɔrɔ o kan. Nka o ma se ka kenegbeyɔrɔ mɔgɔw kere, sabu sowotoro negeramanw tun bɛ olugu fɛ kere kama.

²⁰O ka Heburɔn dugu di Kalebu ma, i n'a fɔ Musa tun k'a fɔ cogo min na. A ka o dugumɔgɔw gben. O tun ye Anakikaw ye, Anaki dence saba ta mɔgɔw.

²¹Nka Yebusika minw tun siginin bɛ Zeruzalemu, Boniyaminu ta mɔgɔw ma se ka olugu gben. O kosɔn olugu tora Zeruzalemu ni Boniyaminu ta mɔgɔw ye fɔ ka na se bi ma.

Yusufu ta mɔgɔw ka Beteli dugumɔgɔw kere

²²Yusufu dencew, Efirayimu ni Manase ta mɔgɔw, olugu tagara ko o bɛ taga Beteli dugumɔgɔw kere. Matigi Ala tora ni o ye.

²³Sani o ye taga, o ka mɔgɔ dɔw ci ka taga Beteli dugu yaala fɔlɔ; Beteli dugu le tun bɛ wele o wagati ra ko Luzi.

²⁴O mɔgɔw tagara cɛ dɔ bɔtɔ ye dugu kɔnɔ. O k'a fɔ o cɛ ye ko: "Cogo dɔ yira an na, an bɛ se ka don dugu kɔnɔ cogo min na. Ni o kera, an bɛna kopuman ke i ye."

²⁵A ka cogo dɔ yira o ra. O cogo le ra, Yusufu ta mɔgɔw ka Beteli dugumɔgɔw kere, ka o bɛɛ halaki. Nka o ka o cɛ ni a ta somɔgɔw bɛɛ bla ka taga.

²⁶Kɔ fɛ, o cɛ tagara Hetikaw ta jamana ra; a tagara dugu dɔ lɔ, ka o fana tɔgɔ la ko Luzi. O tɔgɔ le tora o dugu ra fɔ ka na se bi ma.

Izirayelimɔgɔw ma se ka Kanaanaka minw gben

²⁷Ayiwa, Kanaanaka minw tun be Beti Sehan, ani Tanaki, ani Dori, ani Ibilehamu, ani Megido, ani o kerfedugu misenw kono, Manase ta mogow ma se ka olugu gben. O Kanaanakaw tora o duguw ra yi.

²⁸Izirayelimogow fanga nana bonya wagati min na, o ka jagboyabaaraw le la o Kanaanakaw kan; nka o ma se ka o gben ka bo jamana kono pewu.

²⁹Kanaanaka minw tun siginin be Gezeri, Efirayimu ta mogow fana ma se ka olugu gben. O tora ni Efirayimu ta mogow ye Gezeri.

³⁰Zabulon ta mogow fana ma se ka Kitiron dugumogow ani Nahaloli dugumogow gben. O Kanaanakaw tora ni Zabulon ta mogow ye; nka o ka o Kanaanakaw bla jagboyabaaraw ra.

³¹Aseri ta mogow fana ma se ka Ako dugumogow, ani Sidon dugumogow, ani Akila dugumogow, ani Akizibu dugumogow, ani Heliba dugumogow, ani Afiki dugumogow, ani Rehobu dugumogow gben.

³²O koson Aseri ta mogow tora ni o Kanaanakaw ye, sabu o ma se ka o gben; o Kanaanakaw le tun siginin be o jamana ra kakoro.

³³Nefitali ta mogow fana ma se ka Beti Semesi dugumogow ni Beti Anati dugumogow gben. O tora ni o Kanaanakaw ye; nka Nefitali ta mogow ka o bla jagboyabaaraw ra. Olugu le tun siginin be o jamana ra kakoro.

³⁴Amorikaw ka Dan ta mogow jagboya ka to kuruyorow ra. O ma son o ye na sigi kenegbeyoro ra.

³⁵Amorikaw sigira Heresi kuruyoro ra, ani Ayalon dugu kono, ani Salibimu dugu kono. Nka ko fe, Yusufu dencew, Efirayimu ni Manase ta mogow ka o fanga sigi o kan, ka o bla jagboyabaaraw ra.

³⁶Yoro min be wele ko bundeninw ta yelenyoro, Amorikaw ta jamana dan tun be taga se fo o yoro ra, Sela dugu sahiliyanfan fe.

Kititigebagaw 2

Ala ka Izirayelimogow jaraki

¹Lon do, Matigi Ala ta meleke bora Giligali ka na Bokimu. A nana a fo Izirayelimogow ye ko: "Ne le ka aw labo Misiran jamana ra; ne tun karira aw bemaw ye ko ne bena jamana min di o ma, ne nana ni aw ye o jamana le ra. Ne k'a a fo aw ye ko ne ka jennogonya min don ni aw ye, ko ne tena o cen fiyewu;

²ne k'a a fo aw ye ko aw man kan ka jennogonya don ni Kanaanakaw ta jamana mogow si ye; ko aw ka kan ka o ta sarakabonanw cici. Nka aw ma son ka ne ta kuma lamen. Mun koson ne ka min fo aw ma o ke?

³Ayiwa, ne ka min fo aw ma o ke minke, o koson ne tena nin jamana mogow gben ka bo aw na tuun. O bena sigi ni aw ye; o ta batofenw bena ke janw le ye aw fe."

⁴Ayiwa, Matigi Ala ta meleke ka o kuma fo minke doron, Izirayelimogow bee ka ke kasi ye.

⁵O koson o yoro togo lara ko Bokimu . Izirayelimogow ka sarakaw bo Matigi Ala ye o yoro ra.

Yosuwe ta saya

⁶Wagati min Yosuwe tun ka Izirayelimogow labla, yoro min tun dira gba bee kelen kelen ma, o bee kelen kelen tun tagara sigi o yoro ra.

⁷Izirayelimogow ka Matigi Ala bato, Yosuwe ta tere bee ra. Cekoroba minw tora Yosuwe ko fe, Matigi Ala tun ka koba minw bee ke Izirayelimogow ye, olugu tun ka o kow bee ye; o koson Izirayelimogow ka Matigi Ala bato o cekorobaw fana ta tere ra.

⁸Ayiwa, o kow bee temenin ko, Matigi Ala ta baarden Yosuwe min ye Nuni dence ye, ale sara, k'a si to san keme ni san tan.

⁹O tun ka yoro min di a ma, Timinati Heresi mara ra, o k'a su don yi, Efirayimu kuruyorow ra, Gasi kuru sahiliyanfan fe.

¹⁰Yosuwe ta wagati ta mogow bee nana sa. Izirayelimogow ta den minw wurira olugu ko fe, olugu tun ma Matigi Ala lon i n'a fo o bemaw; Matigi Ala tun ka ko minw ke Izirayelimogow ye, o tun ma foyi lon o ra fana.

Izirayelimogow ka Ala ta jehogonya cen

¹¹Ayiwa, Izirayelimogow ka kojugu ke Matigi Ala na koru. O ka Baali* ta jo son.

¹²Matigi Ala, o bemaw ta Ala, min ka o labo Misiran jamana ra, o ka ale batori dabra, ka jow son. Siya minw be o kere fe, o tora ka olugu ta jow le son, fo ka o kinbiri gban o jow koru. O kow ka Matigi Ala dimi kosebe.

¹³O bora Matigi Ala ko, ka taga o jow le son, minw ye Baali ni Asera* ye.

¹⁴A kera ten, Matigi Ala dimina Izirayelimogow koru kosebe. A ka o labla benkannikebaga dow ye; olugu nana to ka ben o kan ka o borofenw bee ce. O jugu minw tun be o ta jamanaw koru, Matigi Ala ka o labla olugu fana ye. O ma se ka lo o juguw na tuun.

¹⁵Ni Izirayelimogow tun tagara kere ra tuma o tuma, Matigi Ala tun be o kere ka di o juguw ma. Matigi Ala tun karira, k'a fo ko a bena o le ke o ra, ni o ka ale kan bla. Matigi Ala ka segeba la Izirayelimogow kan, fo ka o ke panibagatow ye.

Ala ka namogow sigi Izirayelimogow kunna

¹⁶Ayiwa, o wagatiw ra, Matigi Ala ka mogow dow sigi Izirayelimogow kunna, ka o ke o namogow ye , janko olugu ye Izirayelimogow bosi ka bo benkannikebagaw boro.

¹⁷Nka Izirayelimogow ma son ka o namogow lamem. O banna Matigi Ala ra, ka taga batofen werew bato ka o yere lanogo i ko jatoyakebagaw. O bemaw tun ka sira

min tagama, o ka o sira bla joona joona. O ma Matigi Ala ta sariyaw sira tagama tuun i n'a fɔ o bɛmaw tun k'a ke cogo min na.

¹⁸A kera ten o juguw ka o tɔɔɔ, ka o degu kosebɛ. Nka ni Matigi Ala tun ka o tɔɔɔtɔ ye tuma o tuma, a tun bɛ makari o ra, ka pamɔɔ dɔ sigi o kunna. Matigi Ala yere tun bɛ to ni o pamɔɔ ye, k'a demɛ; Ala tun bɛ to ka Izirayelimɔɔw kisi ka bɔ o juguw boro, o pamɔɔ ta tere bɛɛ ra.

¹⁹Nka ni o pamɔɔ tun sara, Izirayelimɔɔw tun bɛ kɔsegi o ta kɛwalekɔɔw ra tuun, ka juguya fɔ ka tɛmɛ o bɛmaw kan. O tun bɛ tugu batofɛn wɛrɛw kɔ, ka saraka bɔ olugu ye, ka o kinbiri gban o kɔɔ ka o bato. O tun bɛ ban ka o kɛwalejuguw ni o jusukungbɛleya kow dabra.

Ala ka Izirayelimɔɔw kɔɔɔ ni siya minw ye

²⁰Ayiwa, Matigi Ala dimina Izirayelimɔɔw kɔɔ. A ko: "Ne tun ka jɛnɔɔɔnya* min don ni Izirayelimɔɔw ta bɛmaw ye, ko o ye ne ta sariyaw sira tagama, sisan Izirayelimɔɔw ka o jɛnɔɔɔnya cɛn. O ma ne kan mina fiyewu.

²¹O kosɔn Yosuwe sara ka siya minw to o ta maraw ra, ne tɛna o siyaw gbɛn ka bɔ yi tuun.

²²Ne bɛna o siyaw le ke ka Izirayelimɔɔw kɔɔɔ, k'a lɔn ni o bɛna sɔn, walama ni o tɛna sɔn ka ne kan mina, ka tagama ka kapa ni ne sago ye, i n'a fɔ o bɛmaw k'a ke cogo min na."

²³O le kosɔn Matigi Ala ka o siyaw siginin to jamana kɔɔ ni Izirayelimɔɔw ye. A ma sɔn ka o gbɛn joona, a fana tun ma sɔn k'a to Yosuwe ni a ta kɛrɛkɛdenw ye se sɔɔ o kan.

Kititigɛbagaw 3

¹Ayiwa, Matigi Ala ka o siyaw siginin to jamana kɔɔ, janko Izirayelimɔɔ minw tun ma Kanaanaw kɛrɛw ke ka ye, o siyaw ye ke sababu ye ka olugu kɔɔɔ.

²Matigi Ala tun b'a fɛ ko Izirayelimɔɔ minw worora o wagati ra, o minw tun ma kɛrɛ ke ka ye, o fana ye kɛrɛ degi.

³A tun ka siya minw to jamana kɔɔ ni Izirayelimɔɔw ye, olugu flɛ nin ye: Filisikaw ta mara looru ta mɔɔw, ani Kanaanakaw bɛɛ, ani Sidɔnkaw, ani Hevika minw siginin bɛ Liban kuruyɔɔw ra, k'a ta Baali Hɛrimɔn kuru ra, ka taga a bla fɔ Hamati yɔɔ ra.

⁴Matigi Ala ka o siyaw to jamana kɔɔ, janko ka Izirayelimɔɔw kɔɔɔ k'a flɛ, k'a lɔn ni a kera ko o bɛna ale ta cifɔninw lamɛn, ale ka min fɔ a ta baaraden Musa ye k'a fɔ o bɛmaw ye.

⁵A kera ten, Izirayelimɔɔw sigira ni Kanaanakaw ye, ani Hɛtikaw, ani Amɔrikaw, ani Perezikaw, ani Hevikaw, ani Yebusikaw.

⁶Izirayelimɔɔw nana o siyaw denmusow furu, ka o yere denmusow di o dencew ma furu ra. O ka o siyaw ta jow sɔn fana.

Ɔtiniyeli kera Izirayeli namɔɔ ye

⁷Izirayelimɔɔw ka kojugu ke Matigi Ala na kɔɔ. O jinana Matigi Ala, o ta Ala kɔ; o ka batofen werew le bato, minw ye Baali* ni Asera ye.

⁸Matigi Ala dimina Izirayelimɔɔw kɔɔ kosebe. O le kosɔn a ka Izirayelimɔɔw labla Mesopotami masace ye, min ye Kusan Risetayimu ye. Izirayelimɔɔw tora a ta fanga kɔɔ fɔ san seegi.

⁹Izirayelimɔɔw kasira, ka Matigi Ala daari. Matigi Ala ka namɔɔ dɔ sigi o kunna, janko ka o bɔsi. O namɔɔ tun ye Ɔtiniyeli le ye, Kalebu dɔɔce Kenazi dence.

¹⁰Matigi Ala k'a Nin don Ɔtiniyeli kɔɔ. A kera Izirayeli namɔɔ ye. A tagara kere ra minke, Matigi Ala k'a to a ka se sɔɔ Mesopotami masace Kusan Risetayimu kan.

¹¹A kera ten, jamana tora hera ra fɔ san binaani. O kɔ, Kenazi dence Ɔtiniyeli sara.

Ehudi kera Izirayeli namɔɔ ye

¹²Ayiwa, ko minw man di Matigi Ala ye, Izirayelimɔɔw ka o kow le ke tuun. O le kosɔn Matigi Ala ka Mohabukaw ta masace Egilɔn fanga bonya, k'a to a ka se sɔɔ Izirayelimɔɔw kan.

¹³Masace Egilɔn farara Amɔnkaw ni Amalekikaw kan, ka taga Izirayelimɔɔw kere. O ka se sɔɔ Izirayelimɔɔw kan, ka tamarosunw ta dugu mina o ra.

¹⁴Izirayelimɔɔw tora Mohabu ta masace Egilɔn ta fanga kɔɔ fɔ san tan ni seegi.

¹⁵O kɔ, Izirayelimɔɔw kasira tuun, ka Matigi Ala daari. Matigi Ala ka namɔɔ dɔ were sigi o kunna, janko ka o bɔsi. O namɔɔ kera Ehudi ye, Gera dence; Boniyaminu ta mɔɔ dɔ tun lo. Ehudi tun ye numanman le ye. Izirayelimɔɔw ka ninsaraw di Ehudi ma, ko a ye taga a di Mohabukaw ta masace Egilɔn ma.

¹⁶Ehudi ka kerekemuru da fla dɔ lalaga, k'a janya ke nɔngɔn na kelen. A ka o siri a tɔɔkun na a ta derege jukɔɔ, a kininboroyanfan fe.

¹⁷A tagara ninsaraw di Mohabukaw ta masace Egilɔn ma; Egilɔn tun ye ce belebele le ye.

¹⁸Ehudi ka ninsaraw di ka ban minke, a bɔra ni a ta donitabagaw ye ka taga.

¹⁹O sera Giligali ta batofen kabakururamanw yɔɔ ra minke, a ka donitabagaw bla ka taga; ale yere sekɔra ka na masace fe, ka na a fɔ a ye ko: "Masace, gundokuma dɔ be ne fe k'a fɔ i ye." Masace k'a fɔ a ta mɔɔw ye ko o bee ye bɔ. O bee bɔra.

²⁰O y'a sɔrɔ masace tun siginin be bon dɔ kɔnɔ, a ta masabon sanfeyɔrɔ ra a kelen na. Ehudi gbarara a ra k'a fɔ a ye ko: "Ne bena kuma min fɔ i ye, o bɔra Ala le ra." Masace wurira ka lɔ.

²¹O yɔrɔnin bɛɛ, Ehudi k'a numanboro ke ka muru sama ka bɔ a kininboroyanfan na, k'a turu masace kɔnɔbara ra;

²²muru ni a kala bɛɛ tununa a kɔnɔbara ra, fɔ turu ka muru datugu. A ka muru to a kɔnɔbara ra yi, a m'a bɔ.

²³Ehudi ka sankaso sanfebɔn daw bɛɛ dasɔgɔ masace da ra yi, ka bɔ bolon da fe ka taga.

²⁴Ehudi bɔnin kɔ, masace ta mɔgɔw nana; o ka daw sɔgɔnin ye. O ko: "I b'a sɔrɔ masace be sokɔtaga le kera sankaso sanfebɔn kɔnɔ."

²⁵O k'a kɔnɔ ka mɛɛn, fɔ ka na o kɔnɔnɔban. A ma ja o yere ka lakile ke ka bon dayele, ka o matigice su lanin ye dugu ma.

²⁶Sani o ye ban o kow bɛɛ ra, o y'a sɔrɔ Ehudi borira ka taga tɛmɛ batofɛn kabakururamanw yɔrɔ ra, ka taga fɔ Seyira.

²⁷A tagara se yi minke, a ka kerɛkeburu fiye Efirayimu kuruyɔrɔ ra, ka Izirayelimɔgɔw lajen. O bɔra kuruyɔrɔw ra, ka na lajen a kɔrɔ; a blara o ja.

²⁸A k'a fɔ o ye ko: "Aw ye tugu ne kɔ; sabu Matigi Ala ka se di aw ma ka aw juguw Mohabukaw don aw boro." Izirayelimɔgɔw tugura Ehudi kɔ. O tagara Zuriden ba sennatigeyɔrɔ sira mina, ka sira tige Mohabukaw ra. O m'a to Mohabuka si ye ba tige.

²⁹O lon na, Izirayelimɔgɔw ka Mohabuka ce waga tan le faga; a bɛɛ tun ye ce barakamanw, ani cɛfariw le ye. O si ma bɔsi.

³⁰K'a ta o wagati ra, Mohabukaw majigira Izirayelimɔgɔw ye. Jamana tora hera ra fɔ san biseegi.

Samugari kera Izirayeli namɔgɔ ye

³¹Ayiwa, Ehudi sara minke, Anati dence Samugari le sigira a nɔ ra. Lon dɔ, ale kelen ka Filisika ce kɛmɛ wɔrɔ faga ni misinegebere dɔ ye, ka Izirayelimɔgɔw bɔsi o juguw boro.

Kititigɛbagaw 4

Ciramuso Debora ni Baraki

¹Ehudi sanin kɔ, Izirayelimɔgɔw ka kojugu ke Matigi Ala ja kɔrɔ tuun.

²O le kosɔn Matigi Ala ka o labla Kanaanakaw ta masace Yaben ye, a ka se sɔrɔ o kan. O masace tun siginin be Hazɔri dugu le kɔnɔ. A ta kerɛkedenw kuntigi tɔgɔ tun ye ko Sisera. Ale tun siginin be Haroseti Goyimu dugu kɔnɔ.

- ³Sowotoro negeraman keme kɔnɔntɔn le tun be masace Yaben fe, kere kama. A ka sege suguya bee la Izirayelimogow kan, fo san mukan. Izirayelimogow kasira ka Matigi Ala daari.
- ⁴O wagati ra, Lapidoti ta muso Debora min tun ye ciruso ye, ale le tun ye Izirayeli jamogow ye.
- ⁵A tun be to ka taga sigi tamarosun do korɔ, Rama dugu ni Beteli dugu ce, Efirayimu kuruyow ra. O tamarosun togow nana la ko Debora ta tamarosun. Izirayelimogow tun be taga a fe o yow le ra ka taga o ta kow janabo.
- ⁶Lon do, Debora ka Abinohamu dence Baraki wele ka bo Kedesi, Nefitali mara ra, ka na a fo a ye ko: “Matigi Ala, Izirayeli ta Ala le ka nin cira fo; a ko i ye taga mogow waga tan panawoloma Nefitali ni Zabulon ta mogow ra, ka yelen ni o ye Tabori kuru kan.
- ⁷Ko ale bena masace Yaben ta kerekedenw kuntigi Sisera jusu wuri aw kama, k’a ke a ye na Kison ko da ra, ko a bena aw kere ni a ta sowotoro negeramanw ni a ta kerekejama ye. Nka Matigi Ala bena a to aw ye se sorɔ a kan.”
- ⁸Baraki ka Debora jaabi ko: “Ni i yere be taga ni ne ye, ne be son ka taga; nka ni i te taga ni ne ye, ne te taga.”
- ⁹Debora ko: “Ayiwa, ne bena taga ni i ye, nka i tena togow sorɔ nin kere ra de, sabu Matigi Ala bena Sisera don muso do le boro.” Debora wurira ka taga ni Baraki ye Kedesi.
- ¹⁰Baraki ka Zabulon ta mogow ni Nefitali ta mogow wele ka o lajen Kedesi. Mogow waga tan sonna ka tugu a ko. Debora fana tugura o ko.
- ¹¹O wagati ra, Kenikaw ta mogow do tun be yi, a togow ye ko Heberi. Ale tun faranna ka bo Kenika tow ra, ka taga sigi Kedesi dugu korɔ, k’a ta fanibonw lo Sananimu yirisunba korɔ. Kenikaw bemace tun ye Hobabu le ye, Musa burance.
- ¹²Ayiwa, Sisera nana a men ko Abinohamu dence Baraki ni a ta kerekejama lonin be Tabori kuru kan.
- ¹³Sisera k’a ta sowotoro negeraman keme kɔnɔntɔn bee ta, k’a ta kerekedenw bee lajen Haroseti Goyimu dugu kono, ka taga ni o ye Kison ko da ra.
- ¹⁴Debora k’a fo Baraki ye ko: “Aw ye taga o no fe, sabu Matigi Ala bena se di aw ma, ka Sisera don aw boro bi. Matigi Ala yere le bena bla aw ja.” Baraki ni a ta mogow waga tan bee jigira ka bo Tabori kuru kan.
- ¹⁵O tagara Sisera ta kerekedenw kama. Matigi Ala ka Sisera ni a ta sowotorow ni a ta kerekejama bee jagami jowon na. A ma ja, Sisera jigira ka bo a ta sowotoro kono ka bori a sen na.

¹⁶Baraki ni a ta kerekedenw ka Sisera ta sowotorotigiw ni a ta kerekedenw gben, ka taga se fɔ Haroseti Goyimu. O ka Sisera ta kerekedenw bɛɛ faga ni kerekemuru ye; hali cɛ kelen ma bɔsi o ra.

¹⁷Sisera borira ka taga se Heberɪ ta muso Yaheli ta fanibon ma; o y'a sɔrɔ ben tun bɛ Hazɔri ta masacɛ Yaben ni Kenikacɛ Heberɪ ta mɔgɔw cɛ.

¹⁸Yaheli bɔra ka taga Sisera kunben da ra; a ko: "Ne matigicɛ, na dogo yan; na don ne ta so, i kana siran, foyi tɛna i sɔrɔ." Sisera donna Yaheli ta fanibon kɔnɔ. Yaheli ka birifani dɔ biri a kan.

¹⁹Sisera ko: "Jiminlɔgɔ bɛ ne ra; sabari ka ji dɔɔnin di ne ma." Yaheli ka nɔnɔbara dayɛɛ ka nɔnɔ dɔ di a ma, a ka o min, ka la. A ka birifani biri a kan tuun.

²⁰Sisera k'a fɔ Yaheli ye tuun ko: "Taga lɔ fanibon donda ra; ni mɔgɔ dɔ nana i pininka ko: 'Yala mɔgɔ bɛ yan wa?' I y'a fɔ a tigi ye ko: 'ɔn-ɔn, mɔgɔ tɛ yan.' "

²¹Sisera lanin tora yi ka sunɔgɔ o yɔrɔnin bɛɛ, sabu a segeninba tun lo. Heberɪ ta muso Yaheli ka fanibon ta negebere dɔ ta, ani negekuru dɔ. A gbarara dɔɔnin dɔɔnin Sisera ra, ka taga bere turu a toro kɔrɔ, k'a kunkolo sɔgɔ fɔ ka taga bere don dugukolo ra. Sisera sara.

²²Ayiwa, Baraki tun bɛ Sisera gbenna minke, a tagara se Yaheli ta fanibon ma. Yaheli bɔra k'a kunben; a ko: "Na yan; i bɛ mɔgɔ min pinina, ne bɛna o tigi yira i ra." Baraki donna fanibon kɔnɔ, a barara ka Sisera lanin ye, a sara, bere turunin bɛ a kunkolo ra.

²³Ala ka se di Izirayelimɔgɔw ma o lon na, k'a to o ka se sɔrɔ Kanaanakaw ta masacɛ Yaben kan.

²⁴Izirayelimɔgɔw tora ka o fanga digi Kanaanakaw ta masacɛ Yaben kan kosebɛ, fɔ ka na se sɔrɔ a kan k'a faga.

Kititigɛbagaw 5

Debora ni Baraki ta dɔnkiri

¹O lon na, Debora ka nin dɔnkiri la, ale ni Abinohamu dence Baraki. O ko:

²"E, an bɛɛ ye Matigi Ala tando! Izirayelimɔgɔw kuntigiw sɔnna ka bla o ja; Izirayelimɔgɔw fana sɔnna ka taga ni o ye kɛɛ ra.

³Masacɛw, aw ye nin lamɛn, kuntigiw, aw ye aw toro malɔ! Ne bɛna dɔnkiri la, ɔnhɔn, ne bɛna dɔnkiri la Matigi Ala ye; ne bɛna Alatandodɔnkiriw la Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ye.

⁴Lon min Matigi Ala bɔra Seyiri, lon min na a bɔra Edɔmu mara ra, dugukolo yɛyɛyɛrɛra; sankolo bɛɛ kɛra ji ye, sankabaw bɛɛ kɛra ji ye.

- ⁵Kuruw yereyerera Matigi Ala na kɔrɔ, Sinayi kuru ta Ala; o yereyerera Matigi Ala, Izirayeli ta Ala na kɔrɔ.
- ⁶Anati dence Samugari ta wagatiw ra, Yaheli ta tere ra, mɔgɔ si tun tɛ tɛmɛ sirabaw kan; dugutagabagaw tun bɛ tɛmɛ sira dogoninw le fɛ.
- ⁷Baraka foyi tun tɛ Izirayeli kuntigiw si ra tuun; baraka foyi le tun tɛ o ra, fɔ lon min na, ne wurira, ne Debora; ne wurira ka kɛ Izirayelimɔgɔw bamuso ye.
- ⁸O tun bɛ batofenkuraw le bato; o kosɔn o juguw nana o kɛrɛ o ta dugu dondaw ra. I tun bɛ cɛ waga binaani jate Izirayelimɔgɔw cɛ ra, i tɛ nɛgɛbennan, walama taman sɔrɔ o si fɛ.
- ⁹Nka bi, Izirayeli kuntigiw, ne bɛ ni aw le ye, aw minw sɔnna ka bɔ mɔgɔw cɛ ra ka taga kɛrɛ ra. Aw ye Matigi Ala tando!
- ¹⁰Aw minw bɛ yɛlen falimuso gbɛmanw kan, ka sigi fani dawulamanw kan; aw minw bɛ tagama siraw kan, aw ye miiri nin na!
- ¹¹”Jitabaga minw bɛ dɔnkiri la kɔlɔndaw ra, olugu bɛ Matigi Ala ta koɓumanw lakari, a ka koɓuman minw kɛ Izirayeli kuntigiw ye; o tuma ra, mɔgɔw ka dugu dondaw sira ta.
- ¹²I kunu, i kunu, Debora! I kunu, i kunu ka dɔnkiri kelen la! Baraki, i wuri ka taga ni i ta jɔn minaninw ye! E, Abinohamu dence!
- ¹³Mɔgɔw dama minw tun tora, olugu tagara se sɔrɔ fangatigiw kan; Matigi Ala ka se di an ma, an ka se sɔrɔ cɛfariw kan.
- ¹⁴Efirayimu ta mɔgɔw nana ka bɔ Amaleki ta jamana ra, Boniyaminu ta mɔgɔw nana fara o kan. Kuntigi dɔw fana bɔra Makiri, jamɔgɔw dɔw nana ka bɔ Zabulɔn.
- ¹⁵Isakari ta kuntigiw nana fara Debora kan, Isakari ta mɔgɔw farara Baraki kan; o girinna ka bɔ ka taga a fɛ kɛnɛgbɛ ra. “Nka Ruben ta mɔgɔw sigiyara; o ka ɓɔgɔn sɔsɔ ka mɛɛn.
- ¹⁶Mun kosɔn aw tora wɛrɛw kɔrɔ yi, ka to ka sagakasikanw lamɛn sa? Can ra, Ruben ta mɔgɔw sigiyara; o ka ɓɔgɔn sɔsɔ ka mɛɛn.
- ¹⁷Galadi ta mɔgɔw tora Zuriden terebɔyanfan na. Mun kosɔn Dan ta mɔgɔw fana tora o ta jirakurunw kɔrɔ? Aseri ta mɔgɔw fana siginin tora kɔgɔjida ra; o tora o ta kurunlɔyɔrɔw ra.
- ¹⁸Zabulɔn ta mɔgɔw le ma siran saya ɓa; Nefitali ta mɔgɔw fana tagara fɔ kɛrɛkɛyɔrɔ sanfeyɔrɔ ra.
- ¹⁹Masace dɔw nana, ka na kɛrɛ kɛ; Kanaana masace dɔw nana kɛrɛ kɛ Tanaki yɔrɔ kɔrɔ, Megido kɔda ra, nka o ma mɔgɔ si ta borofɛn sɔrɔ, o ma warigbɛ sɔrɔ.
- ²⁰Lolow tora sankolo ra ka kɛrɛ kɛ, o tɛmɛtɔ o ta siraw kan, o ka Sisera kɛrɛ.

- ²¹Kisɔn kɔji ka o bɛɛ ta, o kɔ min bɛ woyo kabini fɔɔfɔɔ, Kisɔn kɔ ji. Aw ye taga, ka taga cɛfariw kerɛ!
- ²²"E, o ta sow senw bɛ dugukolo gbasi ni baraka ye! O bɛ bori, ka bori i ko soce barakamanw!
- ²³Aw ye Merozi dugu danga, Matigi Ala ta mɛɛkɛ le ko ten. Aw ye a danga, aw ye a dugumɔɔw bɛɛ danga! Sabu o ma sɔn ka na Matigi Ala demɛ, o ma sɔn ka fara cɛfariw kan ka Matigi Ala demɛ.
- ²⁴Aw ye Yaheli le tando ka tɛmɛ musow bɛɛ kan, Kenikacɛ Heberɪ ta muso kɔni. Muso minw bɛ sigi fanibonw kɔnɔ, aw ye a tando ka tɛmɛ olugu bɛɛ kan.
- ²⁵Sisera ka ji daari a fɛ, a ka nɔnɔ di a ma. A ka nɔnɔ narelaman di a ma minan panaman dɔ kɔnɔ.
- ²⁶A ka nɛgebere mina a boro kelen na, ka baaradenw ta nɛgekuru mina ni a kininboro ye; ka bere turu Sisera kun na, k'a kun sɔɔɔ; a k'a taman sɔɔɔ k'a cɛci.
- ²⁷Sisera kurura Yaheli sen kɔrɔ; a benna ka la yi. A kurura a sen kɔrɔ, a benna; a kurura yɔrɔ min na, a benna ka sa yi.
- ²⁸I b'a sɔrɔ Sisera bamuso bɛ so, a bɛ fleri kɛra finɛtiriwow fɛ, k'a fɔ ko: 'Mun le kosɔn a ta sowotoro mɛenna tan bi? Mun le kosɔn o ta sowotorow sumayara tan?'
- ²⁹A tɔɔɔɔmusow bɛɛ ra hakiritigiw ka min fɔ, a fana bɛ o le fɔra a yɛrɛ kɔnɔ, ko:
- ³⁰'O ka fɛn minw mina o juguw boro, a bɛ o le taranna! Cɛ bɛɛ kelen kelen ta sunguru kelen, walama fla; fanɪnuman nɛnɛnɛnmanw ye Sisera ta ye; fanɪnuman nɛnɛnɛnman sɔɔɔnɪnw, fanɪnuman nɛnɛnɛnman kelen, fani sɔɔɔnɪn fla, o bɛ don sesɔrɔbaga kan na.'
- ³¹"E, Matigi Ala, i juguw bɛɛ ye halaki nin cogo ra! Nka minw bɛ i kanu, olugu ye manamana i ko tere bɛ manamana cogo min na teregban fɛ." Ayiwa, o kɔ, Izirayeli jamana tora nasuma ra, fɔ san binaani.

Kititigɛbagaw 6

Madiyankaw ka Izirayelimɔɔw tɔrɔ

- ¹Izirayelimɔɔw ka kojugu kɛ Matigi Ala na kɔrɔ. O le kosɔn Matigi Ala ka o labla Madiyankaw ye, olugu ka se sɔrɔ o kan fɔ san wolonfla.
- ²Madiyankaw ta fanga digira Izirayelimɔɔw kan kosebɛ; k'a kɛ fɔ Izirayelimɔɔw tun bɛ to ka bori Madiyankaw na ka taga dogo dingakolonw ni farawow ni kuruwow kɔnɔ.
- ³Ni Izirayelimɔɔw tun ka o ta simanw dan wagati min na, Madiyankaw tun bɛna o wagati le ra, ka na o kerɛ, olugu ni Amalekikaw, ani terebɔyanfan mɔɔw.

⁴O tun be na o ta fanibonw sirisiri Izirayelimogow ta jamana konɔ, ka jamana simanw bee cen, ka taga se fo Gaza dugu korɔ. O tun te domunifen si to Izirayelimogow fe; o tun te o ta sagaw ni o ta misiw ni o ta faliw si to.

⁵O tun be na ni o ta beganw ni o ta fanibonw ye caman i ko tonw. O ni o ta jogomew tun ka ca fo k'a dama teme. O tun be na Izirayelimogow ta fenw bee cen jamana konɔ.

⁶Madiyankaw ka Izirayelimogow sege fo k'a dama teme. Izirayelimogow kasira ka Matigi Ala daari.

⁷O kasira ka Matigi Ala daari ko a ye o bosi Madiyankaw boro minke,

⁸Matigi Ala ka cira do ci o fe. Ale nana a fo o ye ko Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: "Ne le ka aw labo jonya ra Misiran jamana ra.

⁹Ne ka aw bosi ka bo Misirankaw boro, ka aw bosi ka bo aw tawabagaw bee boro. Ne ka o gben ka bo aw na, ka o ta jamana di aw ma.

¹⁰Ne k'a fo aw ye ko ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala; ko aw siginin be Amrikaw ta jamana min na, ko aw kana olugu ta jow son. Nka aw ma son ka ne ta kuma lamɛn."

Matigi Ala kumana Zedeyon fe

¹¹Ayiwa, o ko, Matigi Ala ta meleke nana sigi Ofira dugu yirisunba jukorɔ. O yoro tun ye Abiyezeri ta mogɔ do ta le ye, min togɔ ye ko Yohasi. O y'a soro Yohasi dence Zedeyon tun be siman gbasira rezencogoyoro ra k'a dogo Madiyankaw na.

¹²Matigi Ala ta meleke k'a yere yira a ra, k'a fo a ye ko: "Ne be i fo, cefari, sabu Matigi Ala be ni i ye."

¹³Zedeyon k'a jaabi ko: "E, ne matigice, ni can lo ko Matigi Ala be ni an ye o, mun koson nin kojuguw bee be sera an ma? An faw k'a fo an ye ko Matigi Ala ka kabakoba minw ke, ka olugu labo Misiran jamana ra, mun na Ala te o jogon kera tuun? Mun na Matigi Ala k'a boro bo an kan pewu ka an di Madiyankaw ma?"

¹⁴Matigi Ala ka Zedeyon fle, k'a fo a ye ko: "Fanga min be i ra, taga Izirayelimogow bosi ka bo Madiyankaw boro ni o fanga ye. Ne le ka i ci."

¹⁵Zedeyon k'a jaabi ko: "E, ne matigice, ne bena Izirayelimogow bosi cogo di sa? Ne ta gba le ka dogo ka teme Manase ta gba tow bee kan. Ne le fana ye ne face dencew bee ra fitini ye."

¹⁶Matigi Ala k'a fo a ye tuun ko: "Ne bena ke ni i ye; i bena Madiyankaw bee faga, k'a ke i n'a fo i tun be kere ra ni ce kelenpe le ye."

¹⁷Zedeyon ko: "Ni can lo ko ne ko ka di i ye, o tuma tagamasiyen do yira ne ra, k'a yira ko Matigi Ala yere le be kumana ne fe.

¹⁸I kana taga yɔɔ si, ne kɔɔ yan, fɔ ne ye taga ka na; ne bɛna saraka bɔ i ye.” Matigi Ala ko: “Ne bɛna i kɔɔ fɔ i ye taga ka na.”

¹⁹Zedeyɔn tagara a ta so kɔɔ, ka taga badennin dɔ faga, ka o tobi, ka mugu kilo bisaba gbasi ka o kɛ burufunubari ye. A ka sogo kɛ segi dɔ kɔɔ, k’a nanji kɛ minan dɔ kɔɔ. A tagara ni o ye Ala ta mɛlɛkɛ fɛ yirisunba kɔɔ.

²⁰Ala ta mɛlɛkɛ k’a fɔ a ye ko: “Sogo ni burufunubariw bla fara kan, ka nanji bɔn a kan.” Zedeyɔn k’a kɛ ten.

²¹Bere min tun bɛ mɛlɛkɛ boro, a ka o bere nunkun maga sogo ni buruw ra minke, tasumamana dɔ bɔra fara ra, ka sogo ni burufunubariw jeni. O kɔ, Ala ta mɛlɛkɛ tununa Zedeyɔn na kɔɔ.

²²Zedeyɔn k’a ye ko Matigi Ala ta mɛlɛkɛ lo minke, a ko: “E, bɔɔ bɛna ne sɔɔ, Dunuɔatigi Ala, sabu ne na ka i ta mɛlɛkɛ ye.”

²³Nka Matigi Ala k’a fɔ a ye ko: “Ne bɛna hɛra kɛ i ye; i kana siran, foyi tɛna i sɔɔ.”

²⁴Zedeyɔn ka sarakabɔnan dɔ lɔ Matigi Ala ye o yɔɔ ra, ka o tɔɔ la ko “Matigi, Heratigi Ala”. O sarakabɔnan bɛ Ofira dugu kɔɔ hali bi. O yɔɔ ye Abiyɛzeri ta mɔɔw ta le ye.

Zedeyɔn ka Baali ta sɔnnikɛyɔɔ ci

²⁵O lon yɛrɛ su fɛ, Matigi Ala k’a fɔ Zedeyɔn ye tuun ko: “I face ta misitoran flanan mina, min si ye san wolonfla. Baali* ta sɔnnikɛyɔɔ min bɛ i face ta so, i ye o ci. Yiri min fana turunin bɛ a kɔɔ, min ye Asera* ta tagamasiyɛn ye, i ye o yiri tigɛ .

²⁶”O kɔ, i ye sarakabɔnan panaman dɔ lɔ Matigi Ala, i ta Ala ye o fara kan; i ye misitoran kɛ saraka jɛnita ye k’a di Matigi Ala ma. I ka Asera ta yiri min tigɛ, i ye saraka jɛni ni o lɔɔ ye.”

²⁷Zedeyɔn k’a ta baaraden cɛ tan wele ka na o baara kɛ, i n’a fɔ Matigi Ala tun k’a fɔ a ye cogo min na. Nka a k’a kɛ su fɛ le; a ma sɔn k’a kɛ tere fɛ, a ta somɔɔw ni dugumɔɔw nasiran kosɔn.

²⁸Dugumɔɔw nana wuri sɔɔmada fɛ minke, o k’a ye ko Baali ta sɔnnikɛyɔɔ cira, ko yiri min bɛ Asera ta tagamasiyɛn ye, ko o yiri fana tigɛra; o k’a ye ko dɔ ka misitoran kɛ saraka jɛnita ye sarakabɔnankura dɔ kan.

²⁹O ka jɔɔn pininka ko: “Jɔn le ka nin kɛ?” O ka pininkari kɛ, k’a ko sɛgɛsɛgɛ, ka na a ye ko Yohasi dɛncɛ Zedeyɔn lo.

³⁰O k’a fɔ Yohasi ye ko: “I dɛncɛ labɔ yan, an bɛna a faga. A ka Baali ta sɔnnikɛyɔɔ ci, ka Asera ta tagamasiyɛn yiri fana tigɛ.”

³¹Ayiwa, Yohasi k’a fɔ o mɔɔw ye ko: “O tuma aw le bɛ mɔɔw kɛrɛ k’a di Baali ma wa? O tuma aw ko, ko ni aw tɛ, Baali tɛ se ka foyi kɛ a yɛrɛ ye wa? Ayiwa, ni mɔɔw o mɔɔw ko ale le bɛ kɛrɛ kɛ k’a di Baali ma, sani dugu ye gbɛ, o tigi bɛ faga.

Ni can lo ko Baali ye ala ye, o tuma a yere le ka kan k'a juguw kere, sabu o ka ale ta sonnikewo le cen."

³²K'a ta o lon na, o ka Zedeyon tgo la ko Yerubaali, o kwo ye ko Baali ye a kere, sabu a ka Baali ta sonnikewo cen.

Zedeyon ka tagamasiyen do jini Ala fe

³³Ayiwa, Madiyankaw, ani Amalekikaw, ani terebayanfan magow bee nana jagon lajen; o ka Zuriden ba tige, ka taga o ta fanibonw sirisiri Zizireli kenegbe ra.

³⁴O wagati ra, Matigi Ala Nin donna Zedeyon jusu ra. A ka kerekewo fiye, ka Abiyezeri ta magow wele ka gban a yere ko.

³⁵A ka ciraden dow ci ka taga Manase ta magow bee fe; olugu fana nana gban a ko. A ka ciraden dow ci ka taga Aseri ta magow fe, ani Zabulon ta magow, ani Nefitali ta magow; olugu bee nana fara o kan.

³⁶Zedeyon k'a fo Ala ye ko: "Ni a kera ko can lo, ko i b'a fe ka Izirayelimogow bosi ne le sababu ra,

³⁷ayiwa, ne bena sagasi bla dugu ma simangbasiwo ra. Sani dugu ye gbe, ni gomiji ka sagasi doron jigi, ka dugumawo janin to, o tuma ne bena a lon ko can ra, i bena Izirayelimogow bosi ne le sababu ra, i n'a fo i k'a fo cogo min na."

³⁸Zedeyon k'a fo cogo min na, Ala k'a ke ten. Sogomada jona fe, Zedeyon tagara sagasi mina k'a bisi, ka ji bo a ra, fo ka minan do fa.

³⁹Zedeyon k'a fo Ala ye tuun ko: "Sabari, i kana dimi ne kwo. Ni ne kumana sisan, ne tena foyi were fo o ko tuun. Ne b'a fe i ye tagamasiyen do were yira ne ra ni sagasi ye. Ayiwa, sisan ne b'a fe ko sani dugu ye gbe, sagasi janin ye to, nka gomiji ye dugumawo to jigi."

⁴⁰Zedeyon ka min fo, Ala k'a ke ten o lon su fe. Sagasi janin tora, nka gomiji ka dugumawo to bee jigi.

Kititigebagaw 7

Zedeyon ka do bo a ta kerekedenw na

¹Sogomada jona fe, Zedeyon blara a ta kerekewo na fe; o tagara o ta fanibonw lo Harodi bununji kwo. Zedeyon tgo le tun lara ko Yerubaali. O y'a soro Madiyankaw tun be sahiliyanfan fe, More tintin fan fe, kenegbe ra.

²Matigi Ala k'a fo Zedeyon ye ko: "I ta kerekedenw ka ca k'a dama teme. Ne t'a fe nin mago caman bee ye taga Madiyankaw kere; ni o te, o bena o yere bonya ne na kwo k'a fo ko olugu yere ta fanga le k'a to o ka se soro.

³O ra, a fo magow ye ko: 'Siranya be mago o mago ra, fo a be yereyere, o tigi ye bo Galadi kuru wo ra, ka taga so.' " Zedeyon ka o fo minke, ce waga mugan ni fla (22 000) sekora. Ce waga tan tora ni Zedeyon ye.

⁴Matigi Ala k'a fɔ Zedeyɔn ye tuun ko: "Hali bi, mɔgɔw ka ca ka tɛmɛ. Taga ni o ye jida ra; ne yere bɛna o woloma. Minw ka kan ka taga, ani minw man kan ka taga, ne bɛna o fɔ i ye."

⁵Zedeyɔn tagara ni mɔgɔw ye jida ra. Matigi Ala k'a fɔ a ye ko: "Mɔgɔw jimincogo flɛ; minw bɛna ji cɛ ni o boro ye k'a min dɔɔnin dɔɔnin i ko wuru bɛ ji min cogo min na, i ye olugu bla danna. Minw fana bɛna o kinbiri gban ka o boro fla la dugu ma ka o da biri ji ra k'a min, i ye olugu fana bla danna."

⁶Ayiwa, minw ka ji cɛ ni o boro ye k'a min, olugu kɛra cɛ kɛmɛ saba. Tɔw bɛɛ ka o kinbiri gban ka o boro fla la dugu ma ka o da biri ji ra k'a min.

⁷Matigi Ala k'a fɔ Zedeyɔn ye ko: "Mɔgɔ kɛmɛ saba minw ka ji cɛ ni o boro ye k'a min, ne bɛna aw kisi ka Madiyankaw don aw boro olugu le sababu ra. Mɔgɔ tɔw bɛɛ ye kɔsegi o ta yɔrɔw ra."

⁸Zedeyɔn ka o mɔgɔw bla ka taga, nka o ta domunifɛnw ni o ta burufiyɛtaw tora Zedeyɔn fɛ. Zedeyɔn tora ni cɛ kɛmɛ saba dɔrɔn ye. Madiyankaw ta kɛrɛkɛdenw tun bɛ Zedeyɔn ta mɔgɔw ta yɔrɔ dugumayɔrɔ ra, kɛnɛgbɛ ra.

Ala ka Zedeyɔn ja gbɛɛɔya

⁹O lon su fɛ, Matigi Ala k'a fɔ Zedeyɔn ye ko: "Wuri ka taga Madiyankaw kama, ka taga o kɛrɛ, sabu ne ka o don i boro.

¹⁰Nka ni i bɛ siranna hali bi, o tuma ele ni i ta baaraden Pura ye taga ɲɔgɔn fɛ fɔlɔ Madiyankaw ta yɔrɔ ra.

¹¹Ni aw sera yi, Madiyankaw bɛ min fɔra, i ye o lamɛn; ni o kɛra, i tɛna siran tuun ka taga o kɛrɛ." Zedeyɔn ni Pura tagara se fɔ Madiyankaw ta fanibonw kɔrɔ.

¹²Madiyankaw ni Amalɛkikaw, ani terebɔyanfan mɔgɔw bɛɛ tun janjanna i ko tɔnw, ka kɛnɛgbɛyɔrɔ bɛɛ fa. O ta ɲɔgɔmɛw tun ka ca i n'a fɔ kɔgɔjida kɛnkɛn.

¹³Zedeyɔn ni Pura sera yi wagati min na, o y'a sɔrɔ kɛrɛkɛden dɔ tun bɛ a ta siko lakarira a tɔɲɔgɔncɛ ye. A ko: "Ne sikora, k'a ye ko burukun kelen tun bɛ kolonkolonna ka don an ta fanibonw cɛ ra. A nana fanibon dɔ gbasi k'a ben, fɔ k'a dabiri dugu ma."

¹⁴A tɔɲɔgɔncɛ k'a fɔ a ye ko: "Cɛ, nin tɛ fɛn wɛrɛ ye, ni Izirayɛlikacɛ Yohasi dencɛ Zedeyɔn ta kɛrɛkɛmuru tɛ. Ala ka Madiyankaw ni o ta kɛrɛkɛdenw bɛɛ don a boro."

¹⁵Ayiwa, Zedeyɔn ka o siko ni a kɔrɔ mɛn minke, a k'a kinbiri gban dugu ma ka Ala tando. O kɔ, a sekɔra ka na Izirayɛlimɔgɔw ta yɔrɔ ra. A sera yi minke, a perenna ko: "Aw ye wuri! Sabu Matigi Ala ka Madiyankaw ni o ta kɛrɛkɛjama bɛɛ don aw boro."

Izirayɛlimɔgɔw ka se sɔrɔ Madiyankaw kan

¹⁶Zedeyɔn k'a ta kerekeden keme saba taran ka o ke jenkuru saba ye, ka burufiyeta kelen ni bɔgɔdaga lakolon kelen di o bee kelen kelen ma, ko o ye bɔgmisenw mana ka o dogo o ta bɔgɔdagaw kɔɔ.

¹⁷O kɔ, a k'a fɔ o ye ko: "Aw ye to ka ne fle ka ja. Ni an tagara se Madiyankaw kɔɔ, ni ne ka min ke, aw fana ye o le ke.

¹⁸Ni ne ni ne ta mɔgɔw nana ke an ta buruw fiye ye tuma min na, aw fana ye aw ta buruw fiye o wagati ra, ka Madiyankaw lamini, ka kule ci k'a fɔ ko: 'An ye kere ke Matigi Ala ni Zedeyɔn ye!' "

¹⁹Ayiwa, Zedeyɔn ni a ta ce keme sera Madiyankaw ta yɔɔ kɔɔ su cemance wagati ra. O y'a sɔɔ Madiyankaw ta kerekeden minw tun be yɔɔ kɔɔsira, o tun ka dɔ werew bla ka na olugu labi. Zedeyɔn ni a ta mɔgɔw barara ka o ta buruw fiye, ka o ta bɔgɔdagaw cici.

²⁰Jenkuru tɔw bee fana ka o ta buruw fiye, ka o ta bɔgɔdagaw cici. O bee ka kara tasumamanw mina ni o numanboro ye, ka burufiyetaw mina ni o kininboro ye, ka kule ci k'a fɔ ko: "An ye muru ta ka kere ke Matigi Ala ni Zedeyɔn ye!"

²¹O bee lnin tora o nɔ ra; o tun lɔra ka Madiyankaw ta yɔɔ lamini. Madiyankaw bee ka ke kule ci ye, ka ke bori ye ko o be o yere bɔsi.

²²Zedeyɔn ta ce keme saba bee ka ke o ta buruw fiye tuun. O kera minke, Matigi Ala k'a ke Madiyankaw yere benna jɔgɔn kan, ka ke jɔgɔn faga ye. A laban tɔw bee nana bori, ka taga fɔ Beti Sita, Sereda dugu fan fe. O tagara se fɔ Abeli Mehola dugu yɔɔ ra, fɔ Tabati dugu kere fe yi.

²³Izirayelimɔgɔ tɔw, minw ye Nefitali ta mɔgɔw ye, ani Aseri ta mɔgɔw, ani Manase ta mɔgɔw bee, olugu bee nana fara jɔgɔn kan, ka Madiyankaw nɔgben.

²⁴Zedeyɔn ka cira bla ka taga Efirayimu kuruyɔɔ bee ra, k'a fɔ o mɔgɔw ye ko o ye bɔ ka na Madiyankaw kunben ka sira tige o ja Zuriden batigeyɔɔw ra, ka taga se fɔ Beti Bara dugu ta batigeyɔɔw ma. A fɔra ten minke, Efirayimu ta mɔgɔw bee nana, ka na sira tige Madiyankaw ja Zuriden batigeyɔɔw ra, ka taga se fɔ Beti Bara dugu ta batigeyɔɔw ma.

²⁵O ka Madiyankaw ta kuntigi fla mina, minw ye Orebu ni Zebu ye. O ka Orebu faga Orebu ta fara yɔɔ ra, ka Zebu faga Zebu ta rezenforogiyɔɔw ra. O ka Madiyankaw nɔgben tuun; o nana ni Orebu kunkolo ni Zebu kunkolo ye ka na o di Zedeyɔn ma Zuriden ba kɔ fe.

Kititigebagaw 8

Efirayimu ta mɔgɔw ka Zedeyɔn jaraki

¹Efirayimu ta mɔgɔw nana a fɔ Zedeyɔn ye ko: "I ka mun ko le ke an na tan? I tagatɔ kereyɔɔw ra Madiyankaw kama, mun na i ma anw wele fana?" O ka Zedeyɔn mafiyenya.

²Zedeyɔn ka o jaabi ko: “Ne ka mun baara le ke min be se ka suma ni aw ta baara ye? Aw Efirayimukaw ka rezenden dama dama min tɔmɔ, o ma caya ka teme ne bemace Abiyezeri ta foro ta rezen bee lajennin kan wa ?

³Matigi Ala ka Madiyankaw ta kuntigi fla Orebu ni Zebu don aw le boro, k’a to aw ye o faga. Yala ne sera ka o ke wa?” Ayiwa, Zedeyɔn ka o fo minke, o kuma ka Efirayimukaw jusu suma.

Zedeyɔn tagara Madiyankaw ta masacew mina

⁴Zedeyɔn ni a ta ce keme saba tagara se Zuriden ba ma. O ka ba tige. O tun segenin lo kosebe, nka o bee n’a ta, o belen tun be gbanna Madiyankaw ko tuun.

⁵O tagara se Sukoti dugu kɔnɔ minke, Zedeyɔn k’a fo dugumogow ye ko: “Ne be Madiyankaw ta masacew le gbenna, Zeba ni Salimuna. Aw ye sabari ka domuni dɔnnin di ne ta kerekedenw ma, sabu o segera fo ka o baraka ban.”

⁶Sukoti dugu namogow ka Zedeyɔn jaabi ko: “Mun koson anw be domuni di aw ma k’a soro aw ma Zeba ni Salimuna mina folo?”

⁷Zedeyɔn ko o ma ko: “Ni Matigi Ala nana Zeba ni Salimuna don ne boro, ne sekoto bena nanibisanw ni naniyiriw le tige ka aw bugo fo ka aw fari birindi.”

⁸O bora yi ka taga se Penuweli. Zedeyɔn ka olugu fana daari domuni na. Sukoti dugumogow tun k’a jaabi cogo min na, Penuweli dugumogow fana k’a jaabi ten le.

⁹Zedeyɔn k’a fo Penuweli dugumogow ye ko: “Ni ne tagara se soro Madiyankaw kan ka kosegi ka na, ne bena aw ta dugu sankaso ci.”

¹⁰Zeba ni Salimuna ni o ta kerekedenw tun be Karikori dugu kɔnɔ. O ta kerekedenw to tun ye ce waga tan ni looru (15 000) dɔron. Olugu dɔron le tun tora Madiyankaw ni tereboyanfan mogow ta kerekejama ra, sabu ce waga keme ni mugan (120 000) le tun fagara o ra.

¹¹Zedeyɔn ni a ta mogow temena kongolonmogow ta sira fe, Noba dugu ni Yogibeha dugu tereboyanfan na. A tagara bara Madiyankaw ta kerekejama ra, ka ben o kan, k’a soro olugu tun b’a miiri ko foyi te se ka se o ma.

¹²Madiyankaw ta kuntigi fla, Zeba ni Salimuna, olugu borira; Zedeyɔn ni a ta kerekedenw ka o gben ka o mina. O ka Madiyankaw ta kerekedenw bee jagami jagon na; o bee borira ka taga o ta fan na.

¹³Zedeyɔn ni a ta kerekedenw sekora ka na Heresi kuru yelensira fe.

¹⁴O nana se Sukoti minke, Zedeyɔn ka dugu kanbelen do mina fanga ra k’a pininka. Ale ka Sukoti dugutigiw ni a cekorobaw bee togo sebe k’a di Zedeyɔn ma. O bee lajennin tun ye mogo biwolonfla ni wolonfla.

¹⁵O ko, Zedeyɔn tagara a fo Sukoti dugumogow ye ko: “Aw ka ne neni Zeba ni Salimuna min ko ra, ko: ‘Mun koson an bena domuni di aw ma ko aw baraka

banna, k'a sɔɔ aw ma Zeba ni Salimuna mina fɔlɔ', ayiwa, Zeba ni Salimuna ye nin ye."

¹⁶O ka Sukɔti dugu cɛkɔɔɔbaw mina ka o bugɔ ni ŋanibisanw, ani ŋaniyiriw ye.

¹⁷O tagara Penuwɛli dugu sankaso fana ci, ka cɛw bɛɛ faga.

Zedeyɔn ka Madiyankaw ta masacɛw faga

¹⁸Zedeyɔn ka Zeba ni Salimuna pininka ko: "Aw tun ka cɛ minw faga Tabɔri kuru yɔɔ ra, olugu tun bɛ cogo di le?" O ko: "O tun bɔra i fɛ. O tun bɛ i ko masacɛdenw."

¹⁹Zedeyɔn ko: "Ne balemaw tun lo. Ne bɛ kari Matigi Ala ŋanaman tɔɔ ra, ko ni a tun kɛra ko aw tun ma o faga, ne tun tena aw fana faga."

²⁰Zedeyɔn k'a fɔ a dence fɔlɔ Yetɛri ye ko: "Wuri ka na o faga." Nka den ma sɔn k'a ta kɛrɛkɛmuru bɔ ka o faga. Siranya tun b'a ra, sabu kanbelennin tun lo.

²¹Zeba ni Salimuna k'a fɔ Zedeyɔn ye ko: "I yɛrɛ ye wuri ka an faga, sabu ni mɔɔ ta si ma se min ma, a fanga tɛ se ka o baara kɛ." Zedeyɔn yɛrɛ wurira ka Zeba ni Salimuna faga. Masirifɛn minw tun bɛ o ta ŋɔɔmɛw kan na, a ka o ta.

Zedeyɔn ka saninderege dɔ lalaga

²²O kow tɛmɛnin kɔ, Izirayɛlimɔɔw k'a fɔ Zedeyɔn ye ko: "Kɛ an ta masacɛ ye. I denw ni i mamadenw fana bɛna sigi an kunna i nɔ ra; sabu ele le ka an bɔsi ka bɔ Madiyankaw boro."

²³Zedeyɔn ka o jaabi ko: "Ne tena kɛ aw kuntigi ye, ne denw fana tena kɛ aw kuntigi ye, nka Matigi Ala kelen le bɛna kɛ aw kuntigi ye."

²⁴Zedeyɔn k'a fɔ o ye ko: "Ne bɛna fɛn kelen le pini aw fɛ. Aw ka tororanɛgɛ saninlaman minw mina aw juguw ra kɛrɛkɛyɔɔ ra, aw ye o kelen kelen di ne ma." Madiyankaw tun bɛ tororanɛgɛ saninlamanw don i n'a fɔ Sumayila ta mɔɔ tɔw bɛɛ.

²⁵Izirayɛlimɔɔw ka Zedeyɔn jaabi ko: "An bɛ sɔn ka o di faasi." O ka deregeba dɔ ben dugu ma. O bɛɛ ka o ta tororasaninw blabla o kan, o ka sanin minw sɔɔ kɛrɛ ra.

²⁶O ka sanin min di Zedeyɔn ma, o bɛɛ lajennin tun bɛ sanin kilo mugan bɔ; o ka masirifɛn wɛrɛw fana di, ani tororasaninw, ani Madiyankaw ta masacɛw ta deregebaɗumanw, ani masirifɛn minw tun bɛ o ta ŋɔɔmɛw kan na.

²⁷Zedeyɔn ka o sanin kɛ ka saninderege dɔ lalaga, ka o bla a yɛrɛ ta dugu kɔnɔ, min ye Ofira dugu ye. Izirayɛlimɔɔw bɛɛ nana ka na to ka o saninderege le bato. O saninderege ta ko le kɛra jan ye ka Zedeyɔn ni a ta somɔɔw mina.

Zedeyɔn sawagati

- 28**Madiyankaw tora Izirayelimogow ta fanga korɔ. O ma se ka o yere bosi tuun fiyewu. Jamana tora hera ra fo san binaani, fo ka taga se Zedeyon saya ma.
- 29**Yohasi dence Zedeyon min ye Yerubaali ye, o nana kosegi ka taga sigi a ta so konɔ.
- 30**Dence biwolonfla le tun be Zedeyon fe; sabu muso caman tun b'a fe.
- 31**A tun ka jonmuso min ke a muso ye, min tun be Sikemu, o ka dence kelen woro a ye; a ka o togɔ la ko Abimeleki.
- 32**Yohasi dence Zedeyon k'a ta korɔya diyabo, ka sorɔ ka sa. O k'a su don a face Yohasi su korɔ, Ofira dugu konɔ, min ye a bemace Abiyezeri ta mogow ta dugu ye.
- 33**Nka Zedeyon sanin ko, Izirayelimogow ka Baali ta jo bato tuun. Jo min togɔ ye ko Baali Beriti, o ka o le ke o ta ala ye.
- 34**O ma Matigi Ala, o ta Ala jate tuun, ale min tun ka o bosi ka bo o juguw bee boro, o jugu minw tun ka o lamini fan bee ra.
- 35**Zedeyon Yerubaali tun ka kopuman minw bee ke o ye fana, o ma o kopumanw si lon Zedeyon ta somogow ye.

Kititigebagaw 9

Sikemukaw ka Abimeleki ke o ta masace ye

- 1**Lon do, Yerubaali dence Abimeleki tagara Sikemu, a bamuso balemaw ni a bamuso face ta somogow bee fe, ka taga kuma o fe; a ko:
- 2**"Aw ye sabari ka ne ta kuma lase Sikemu dugu cekorobaw bee ma. Aw ye a fo o ye ko: 'Yerubaali dence biwolonfla bee ye sigi aw kunna, walama ce kelen doron ye sigi aw kunna, aw ta miiriya ra, o fla ra juman ka fisa? Aw fana ye aw hakiri to a ra ko ne ni aw le ye mogɔ kelenw ye.' "
- 3**Abimeleki belencew tagara o kumaw lase Sikemu dugu cekorobaw bee ma, ka Abimeleki togɔnuman fo o ye. Abimeleki ta ko ka o jusu mina. O ko: "Abimeleki ye an yere balema le ye."
- 4**O ka warigbe biwolonfla bo o ta jo Baali Beriti ta jobon na, ka o di Abimeleki ma. Abimeleki ka mogokunntanw ani mogokolon dow gban a yere ko, ka to ka olugu sara ni o wari ye.
- 5**O ko, a tagara a face ta so, Ofira dugu konɔ. A sera yi minke, a k'a balemaw bee faga kabakuru kelen kan; a face Yerubaali dence biwolonfla bee. Yerubaali dence fitini, Yotamu kelen le kisira, sabu ale tun borira ka dogo.
- 6**A kera ten, Sikemu cekorobaw bee, ani Beti Milo dugumogow bee nana lajen Sikemu yirisunba korɔ, kabakuruba korɔ, ka Abimeleki sigi masaya ra.

Yotamu ka talen min fo Sikemukaw ni Abimeleki ma

- ⁷Ayiwa, Yotamu ka o ko men minke, a tagara lo Garizimu kuru kunna ka peren k'a fo ko: "Sikemu dugumogow, ni aw b'a fe Ala ye aw lamen, o tuma aw fana ye ne lamen!
- ⁸Ayiwa, lon do, yiriw le ko o be masace do jini k'a sigi o yere kunna. O k'a fo oliviyesun ye ko: 'Ele ye sigi an kunna.'
- ⁹Oliviyesun ka o jaabi ko: 'Ne be turu min bo, o ka di Ala ye, a ka di mogow ye fana; o tuma aw b'a miiri ko ne bena o dabra ka to ka taga fifa aw kunna doron, ko ne be ke aw ta masace ye wa?'
- ¹⁰"Ayiwa, yiriw tagara a fo torosun ye ko: 'Na, ele ye na sigi an kunna!'
- ¹¹Torosun ka o jaabi ko: 'Diya min be ne ra, ani ne be dendiman minw ke, aw b'a miiri ko ne bena o dabra ka to ka taga fifa aw kunna doron ko ne be ke aw ta masace ye wa?'
- ¹²"Ayiwa, yiriw tagara a fo rezensun ye ko: 'Ele ye na sigi an kunna!'
- ¹³Rezensun ka o jaabi ko: 'Ne be rezenji min bo, o be Ala ninsondiya, a be mogow fana ninsondiya; aw b'a miiri ko ne bena o dabra ka to ka taga fifa aw kunna doron ko ne be ke aw ta masace ye wa?'
- ¹⁴"Ayiwa, a kera ten minke, yiriw bee benna kelen ma ka taga a fo njanisun ye ko: 'Na, ele ye na sigi an kunna!'
- ¹⁵Ayiwa, njanisun ka o jaabi, ko: 'Ni a kera ko can lo ko aw b'a fe ka ne sigi ka ne ke aw ta masace ye, o tuma aw ye na dogo ne suma koru; ni o te, tasuma do bena bo ne ta janiw na ka Liban ta sedirisunw bee jeni.' "
- ¹⁶Yotamu k'a fo o ye tuun ko: "Aw ka Abimeleki sigi k'a ke aw ta masace ye minke, yala aw ka o ke can yere le ra ni aw jusukun bee ye wa? Yala aw ka min ke Yerubaali ni a ta somogow ra, o bennin lo wa? A ka baara min ke aw ye, aw k'a walepumanlon o ra wa?'
- ¹⁷Ne face ka kere ke aw koson, fo a be jini k'a nin to a ra; a ka aw bosi Madiyankaw boro.
- ¹⁸Nka bi, aw le wurira ne face ta somogow kama; aw k'a dence ce biwolonfla bee faga kabakuru kelen kan. Aw k'a ta jonnuso dence Abimeleki le sigi k'a ke Sikemu dugu masace ye, sabu ale ye aw ta dugumogow le ye.
- ¹⁹Ayiwa, aw ka min ke Yerubaali ni a ta so ra, ni a kera ko aw ka o ke can yere le kan, k'a ke ni aw jusukun bee ye, o tuma Ala y'a to Abimeleki ye aw jusu suma, aw fana ye ale jusu suma.
- ²⁰Ni o te, Ala y'a to tasuma do ye bo Abimeleki ra ka Sikemu dugumogow ni Beti Milo dugumogow bee jeni; tasuma do fana ye bo Sikemu dugumogow ni Beti Milo dugumogow ra, ka Abimeleki jeni."

²¹O kɔ, Yotamu bɔra o yɔrɔ ra; a siranna ka bori ka taga dogo fɔ Beri, ka bɔ a balemace Abimeleki kɔrɔ.

Sikemu dugumɔgɔw wurira Abimeleki kama

²²Abimeleki sigira Izirayelimɔgɔw kunna fɔ san saba.

²³O kɔ, Ala ka benbariya don Abimeleki ni Sikemu dugumɔgɔw cɛ. Olugu murutira, ko o bɛ Abimeleki janfa.

²⁴Ala ka o benbariya bla o cɛ, janko Abimeleki tun k'a balemacew, Yerubaali dence biwolonfla minw faga, o hake ye bɔ a ra; Sikemu dugumɔgɔ minw fana k'a deme ka o faga, o hake ye bɔ olugu fana ra.

²⁵Sikemu dugumɔgɔw ka benkannikebaga dɔw dogo kuruw sanfeyɔrɔw ra, Sikemu dugu kɔrɔ, janko ka Abimeleki tɔrɔ. O mɔgɔw tun bɛ to ka ben temɛbagaw kan ka o borofenw bɔsi o ra. Mɔgɔ dɔw nana o ko fɔ Abimeleki ye.

²⁶O wagati ra fana, Ebedi dence, min ye Gali ye, ale ni a balemaw tagara sigi Sikemu dugu kɔrɔ. Gali ta ko ka dugumɔgɔw kun mina, fɔ o ka o jigi la a kan.

²⁷Lon dɔ, dugumɔgɔw bɔra ka taga o ta rezenforow ra, ka taga rezenmɔ tige, ka na o ji bɔ ka o ke duven ye. O kɔ, o ka janagbeba dɔ ke; o donna o ta jobonba kɔrɔ, ka domuniba ke yi, ka min, ka kumajuguw fɔ Abimeleki ma.

²⁸Gali ko: "Abimeleki ye mun le ye an Sikemukaw fe, ka na a fɔ ko ale le bɛ sigi an kunna? Mun le kosɔn an b'a to Abimeleki ye sigi an kunna k'a sɔrɔ Yerubaali dence lo? A ka Zebuli le ta ka o ke Sikemu dugu jamɔgɔ ye. Aw ka kan ka sɔn Hamɔri ta mɔgɔw ta fanga le ma, ale min ka Sikemu dugu sigi. An man kan ka sɔn Abimeleki ta fanga ma fiyewu!"

²⁹Gali k'a fɔ tuun ko: "Ni a kera ko aw tun ka Sikemu dugu kuntigiya di ne le ma, ne tun bɛna Abimeleki gben ka bɔ fanga ra, k'a fɔ a ye ko: 'Abimeleki, dɔ fara i ta kerekedenw kan ka na ne kere!' "

³⁰Ayiwa, Ebedi dence Gali tun ka o kuma minw fɔ, o kumaw sera dugutigi Zebuli ma. Zebuli dimina kosebe.

³¹A ka mɔgɔ dɔw ci dogo ra Abimeleki fe, ka taga a fɔ a ye ko: "A fe, Ebedi dence Gali ni a balemaw nana Sikemu dugu kɔrɔ, ka na to ka mɔgɔw kɔrɔkɔrɔ i kama.

³²O ra, bi su fe, i ni i ta mɔgɔw ye bɔ ka taga dogo kongo kɔrɔ.

³³Sini sɔgɔma, teresun bɔwagati ra, aw ye bara ka na ben dugu kan. Ni Gali ni a ta mɔgɔw bɔra ko o bɛna i kere, ni i baraka ka se ka min ke, i ye o ke o ra."

³⁴Abimeleki ni a ta mɔgɔw bɛɛ bɔra su fe ka taga dogo Sikemu dugu kɔ fe. A tun k'a ta kerekedenw taran ka o ke jenkuru naani.

³⁵Ayiwa, o dugusagbe sɔgɔmada fe, Gali bɔra ka taga lɔ dugu donda ra. O wagati ra, Abimeleki ni a ta mɔgɔw bɛɛ barara ka bɔ o dogoyɔrɔ ra.

- ³⁶Gali ka o ye minke, a k'a fo Zebuli ye ko: "Ne na be mogo dow jigito ra ka bo kuruw kunna." Zebuli k'a jaabi ko: "Mogow te, kuruw ja lo."
- ³⁷Gali ko: "Can lo de, mogo dow le be jigira ka bo kuruw sanfeyorow ra; kerekeden dow le be nana lagberikebagaw ta yirisunba sira fe."
- ³⁸Zebuli ko: "Ele tun be dabayakuma minw fora, i jinana o ko wa? Ele le tun t'a fora ko: 'Abimeleki ye mun le ye ko a be a ta fanga sigi an kan?' I tun be mogo minw dogoyara, olugu le ye nin ye tan. Wuri, i ye taga o kere sisan!"
- ³⁹Gali blara Sikemu dugumogow na ko o be taga Abimeleki kere.
- ⁴⁰Abimeleki ka Gali gben, Gali borira a na. Abimeleki ta mogow ka Sikemukaw caman faga sani o ye bori ka taga se o ta dugu donda ma.
- ⁴¹O ko, Abimeleki tagara sigi Aruma dugu kono. Zebuli ka Gali ni a balemaw bee gben, ko o kana seko Sikemu tuun.
- ⁴²Ayiwa, o dugusagbe, Sikemu dugumogow bora ko o be taga o ta forow ra. Abimeleki ka o men.
- ⁴³A k'a ta kerekedenw taran jenkuru saba. O tagara dogo kongo kono. O nana mogow botu ye dugu kono minke, o tagara o kama ka taga o kere.
- ⁴⁴Abimeleki ni a ta kerekajama kelen borira ka taga lo Sikemu dugu donda ra. Jenkuru to fla tagara ben mogow kan kongo kono yi ka o kere.
- ⁴⁵Abimeleki ka Sikemu dugumogow kere o lon tere bee. A laban, a sera ka dugu mina. A ka dugumogow faga, ka dugu ci, ka ban ka kogori seri dugukolo yoro bee ra.
- ⁴⁶Ayiwa, sankasojan min tun be Sikemu dugu koro, min be wele ko Migidali Sikemu, o yoro mogow ka o men minke, olugu tagara dogo o ta jo Baali Beriti ta jobonba jukoroyoro so kono.
- ⁴⁷Do tagara a fo Abimeleki ye ko Migidali Sikemu mogow bee tagara lajen o ta jobonba kono.
- ⁴⁸Abimeleki tagara ni a ta mogow bee ye Salimon kuru kan. A ka jende ta ka yiriboro do tige, ka o la a kan na, k'a fo a ta kerekedenw ye ko: "Ne ka min ke aw ka o ye ke! Aw fana ye teliya ka o do ke."
- ⁴⁹O bee ka yiriboro kelen kelen tigetige, ka gban Abimeleki ko. O tagara o yiriborow ton jobonba jukoroyoro ra, k'a lala bon kan, ka tasuma don a ra, ka bonba ni a konmogow bee jeni. Migidali Sikemu ta mogow bee sara o cogo le ra. O tun be mogo waga kelen bo, cew ni musow.

Abimeleki sacogo

- ⁵⁰O ko, Abimeleki tagara Tebesi dugu kama. A ka dugu lamini, ka dugu mina.

⁵¹Nka sankasojan barakaman dɔ tun bɛ dugu cɛ ma, dugumɔɔw bɛɛ tagara dogo o sankaso kɔnɔ, cɛw, ani musow. O ka sankaso da sɔɔ o yɛɛ da ra, ka yelen ka taga to sankaso kunna.

⁵²Abimeleki nana se fɔ sankaso ma. A benna sankaso kan, ko a bɛ tasuma don a ra.

⁵³Muso dɔ tora sankaso kunna ka mugusikaba dɔ firi Abimeleki kun kan, k'a kun ci.

⁵⁴O yɔrɔnin bɛɛ, Abimeleki ta kerekeminanw tun bɛ kanbelen min boro, a ka o wele k'a fɔ o ye ko: "I ta kerekemuru bɔ ka ne faga, janko o kana na a fɔ ko muso le ka ne Abimeleki faga." Kanbelen ka Abimeleki sɔɔ ni kerekemuru ye; Abimeleki sara.

⁵⁵Izirayelimɔɔw k'a ye ko Abimeleki sara minke, o bɛɛ sekɔra ka taga o ta so.

⁵⁶O cogo ra, Abimeleki tun ka kojugu min ke, k'a balemace biwolonfla faga, k'a face hake ta, Ala ka o kojugu hake bɔ Abimeleki ra.

⁵⁷Sikemu dugumɔɔw fana tun ka kojugu minw bɛɛ ke, Ala ka olugu fana ta kojuguw hake bɔ o ra. A kera ten, Yerubaali dence Yotamu ta danga benna o kan.

Kititigɛbagaw 10

Tola kera Izirayeli namɔɔ ye

¹Abimeleki sanin kɔ, Isakari ta mɔɔ dɔ tun bɛ yi, o tɔɔ tun ye ko Dodo; Dodo dence min tɔɔ tun ye ko Puwa, o dence Tola, ale le wurira ka Izirayelimɔɔw bɔsi o juguw boro. A tun siginin bɛ Samiri dugu kɔnɔ, Efirayimu kuruyɔrɔw ra.

²A kera Izirayeli namɔɔ ye fɔ san mugan ni saba. O kɔ, a sara. O k'a su don Samiri.

Yahiri kera Izirayeli namɔɔ ye

³Tola sanin kɔ, Yahiri le sigira kuntigiya ra. Ale tun ye Galadika le ye. A kera Izirayeli namɔɔ ye fɔ san mugan ni fla.

⁴Dence bisaba le tun bɛ Yahiri fɛ; fali kelen kelen tun bɛ olugu bɛɛ tɔɔ ra; o bɛɛ tun siginin bɛ kuntigiya ra o ta dugu kunna. O duguw bɛ wele hali bi ko Yahiri ta duguw. O bɛ Galadi jamana ra.

⁵Yahiri nana sa; o k'a su don Kamɔn dugu kɔrɔ.

Amɔnkaw ka Izirayelimɔɔw kɛɛ

⁶Izirayelimɔɔw ka kojugu ke Matigi Ala na kɔrɔ tuun. O ka jo dɔw sɔn, minw ye Baali ni Asera ye, ani Sirikaw ni Sidɔnkaw ni Mohabukaw ni Amɔnkaw ni Filisikaw ta jow bɛɛ. O bɔra Matigi Ala kɔ, o ma sɔn k'a bato tuun.

⁷Matigi Ala dimina Izirayelimogow korɔ kosebe. A ka o labla Filisikaw ni Amɔnkaw ye.

⁸K'a damina o san na, Izirayelimogɔ minw bee tun be Zuriden ba terebɔyanfan na, Galadi mara ra, Amɔrikaw ta jamana ra, Amɔnkaw ka olugu jɔnyamina, ka o degu kosebe, ka taga se fo san tan ni seegi.

⁹Amɔnkaw nana Zuriden ba tige, ka taga ben Zuda ta mogow ni Boniyaminu ta mogow ni Efirayimu ta mogow fana kan ka o kere. O wagati kera segeba ye Izirayelimogow fe.

¹⁰Izirayelimogow kasira ka Matigi Ala daari. O ko: "E, Matigi Ala, an ka i hake ta; sabu an ka an ta Ala to yi, ka taga Baali le bato."

¹¹Matigi Ala ka Izirayelimogow jaabi ko: "Ne le tun ma aw bɔsi ka bo Misirankaw ni Amɔrikaw ni Amɔnkaw ni Filisikaw boro wa?"

¹²Wagati min fana Sidɔnkaw, ani Amalekikaw, ani Mahɔnkaw tun be aw tɔɔɔra, aw kasira ka ne daari minke, ne ma aw bɔsi o boro wa?

¹³Nka aw belen ka ne to yi, ka taga fen werew le bato. O koson ne tena aw bɔsi tuun.

¹⁴Aw ka ala were minw ta ka o bato, aw ye olugu daari; olugu le bena aw bɔsi ka bo aw ta sege ra sisan!"

¹⁵Izirayelimogow k'a fo Matigi Ala ye tuun ko: "An ka i hake ta. Ni min ka i diya, i ye o ke an na; nka sabari, i ye an bɔsi bi!"

¹⁶O ka o ta jow bee labɔ, ka o firi, ka Matigi Ala bato tuun. A kera ten, o ta jani koson, o hina ka Matigi Ala mina.

¹⁷Ayiwa, Amɔnkaw nana lajen Galadi mara ra kere kama. Izirayelimogow fana nana lajen Misipa.

¹⁸Izirayelimogow minw tun siginin be Galadi mara ra, olugu ni o ta namogow ko: "Ce juman le bena bla an ja ka taga Amɔnkaw kere? Ni ce o ce sera ka o ke, ale le bena ke Galadi mogow bee namogow ye."

Kititigebagaw 11

Zefite kera Izirayeli namogow ye

¹Ayiwa, cefari do tun be Galadi mara ra, a togow tun ye ko Zefite. A face togow tun ye ko Galadi. Galadi tun ka Zefite woro jatomuso do le fe.

²Galadi ta muso yere tun ka dence minw woro a ye, olugu nana korɔya minke, o ka Zefite gben. O ko a ma ko: "Ele te se ka cen foyi sorɔ an face ta so kɔɔ yan, sabu ele ye muso were ta den le ye."

³A kera ten, Zefite bɔra a fadenw kɔrɔ, ka taga to Tɔbu jamana ra. A ka mɔgɔkolon dɔw ta ka olugu bla a yere kɔ; o tun be to ka yaala yɔrɔw ja fe ka ben mɔgɔw kan.

⁴Ayiwa, o kow le kɔ fe, Amɔnkaw wurira ko o be Izirayelimɔgɔw kere.

⁵A kera ten minke, Izirayelimɔgɔ minw be Galadi mara ra, olugu ta cekɔrɔbaw tagara Zefite fe Tɔbu jamana ra.

⁶O tagara a fɔ Zefite ye ko: “Na, i bena ke an kuntigi ye, ka bla an ja, an ye taga Amɔnkaw kere.”

⁷Zefite ka Galadi mara cekɔrɔbaw jaabi ko: “Aw ma ne kɔninya ka ne gben ka bo ne face ta so wa? Mun kosɔn sisan sege sera aw ma minke, aw be nana ne kɔ?”

⁸Galadi cekɔrɔbaw ko a ma ko: “An nana i fe, janko i ye bla an ja ka taga Amɔnkaw kere, ka ke anw ni Galadika tɔw be kuntigi ye.”

⁹Zefite ka Galadi cekɔrɔbaw jaabi tuun ko: “Ni aw ka ne wele ka taga Amɔnkaw kere, ni Matigi Ala nana a to ne ka se sɔrɔ o kan, o tuma ne le bena sigi aw kunna ka ke aw jamɔgɔ ye de?”

¹⁰Galadi cekɔrɔbaw ko a ma ko: “An sɔnna. I ka min fɔ, ni anw ma o ke, Ala le ye an seere ye.”

¹¹Zefite tagara ni Galadi cekɔrɔbaw ye o cogo le ra. O k'a ke o jamɔgɔ ye, k'a ke o kuntigi ye. O tun ka layiri min ta Zefite ye, Zefite nana o be fe fɔ Matigi Ala ja kɔrɔ Misipa.

Zefite kumana Amɔnkaw ta masace fe

¹²Zefite ka ciraden dɔw ci ka taga a fɔ Amɔnkaw ta masace ye ko: “Mun le donna aw ni anw ce, fɔ aw nana an kama, ko aw bena an ta jamana kere?”

¹³Amɔnkaw ta masace ka Zefite ta ciradenw jaabi ko: “Ne b'a fe ka aw kere, sabu Izirayelimɔgɔw bɔra Misiran minke, o ka ne ta jamana fan dɔ mina ne ra; k'a ta Arinɔn kɔ yɔrɔ ra, ka taga a bla fɔ Yabɔki kɔ ra, ka taga se fɔ Zuriden kenegbeyɔrɔ ra. Ne b'a fe aw ye o yɔrɔw di ne ma, a kana se kere ma.”

¹⁴Zefite ka ciraden dɔw bla tuun ka taga Amɔnkaw ta masace fe,

¹⁵ka taga a fɔ a ye ko ale Zefite ko: “Izirayelimɔgɔw ma Mohabukaw ta jamana mina, o ma Amɔnkaw ta jamana fana mina;

¹⁶sabu Izirayelimɔgɔw bɔra Misiran minke, o temena kongokolon le fe ka na se fɔ Kɔgɔjiwulen yɔrɔ ra, ka na se Kadesi.

¹⁷O wagati le ra Izirayelimɔgɔw ka cira bla ka taga a fɔ Edɔmukaw ta masace ye ko: ‘Sabari k'a to an ye teme i ta jamana fe ka taga.’ Nka Edɔmu ta masace ma sɔn. O ka cira dɔ ci Mohabukaw ta masace fana fe, ale fana banna. A kera ten, Izirayelimɔgɔw tora Kadesi.

18”O kɔ, Izirayelimɔɔw tɛmɛna Edɔmukaw ni Mohabukaw ta jamana kɔ fɛ, kongokolon kɔnɔ, ka na se Mohabukaw ta jamana terebɔyanfan na. O sigira Arinɔn kɔ kɔ fɛ, nka o ma don Mohabukaw ta jamana ra, sabu Arinɔn kɔ le ye Mohabukaw ta jamana dan ye.

19”O kɔ, Izirayelimɔɔw ka cira bla ka taga Amɔrikaw ta masace Sihɔn fɛ, min tun siginin bɛ Hɛsibɔn dugu kɔnɔ, ka taga a fɔ a ye ko: ‘Sabari k’a to an ye tɛmɛ i ta jamana fɛ ka taga an tagayɔrɔ ra.’

20”Nka masace Sihɔn ma la Izirayelimɔɔw ta kuma ra; a ma sɔn k’a to o ye tɛmɛ a ta jamana fɛ. A k’a ta kerɛkedenw bɛɛ lajen ka na Yahasi, ka na Izirayelimɔɔw kerɛ.

21”Nka Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ka masace Sihɔn ni a ta kerɛkejama bɛɛ don Izirayelimɔɔw boro, k’a to Izirayelimɔɔw ka se sɔrɔ o kan. Amɔrikaw ta jamana fan min bɛ o yɔrɔ ra, Izirayelimɔɔw ka o bɛɛ mina.

22”K’a ta Arinɔn kɔ yɔrɔ ra, ka taga a bla fɔ Yabɔki kɔ ra, ani k’a ta kongokolon fan na ka taga a bla fɔ Zuriden ba ra, Izirayelimɔɔw ka o yɔrɔw bɛɛ mina Amɔrikaw ra.

23”Ayiwa, ni Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ka Amɔrikaw gben ka o ta jamana di Izirayelimɔɔw ma, mun le nana o jamana ke ele ta ye bi?

24”Ele ta ala min ye Kemɔsi ye, o ka jamana min di ele ma, ele ma o jamana ta wa? Ni Matigi Ala, anw ta Ala fana ka fɛn o fɛn di anw ma, an fana ka kan ka o sɔrɔ ke.

25”O tuma ele ka fisa ni Sipɔri dence Balaki ye wa, ale min tun ye Mohabukaw ta masace ye fɔɔfɔɔ? Yala ale tun ka Izirayelimɔɔw sɔsɔ, walama ka o kerɛ wa?

26”Izirayelimɔɔw siginin bɛ Hɛsibɔn dugu ni a kerɛfeduguw ra, ani Aroweri ni a kerɛfeduguw, ani dugu minw bɛɛ bɛ Arinɔn kɔda ra, nin ye a san kemɛ saba le ye. Mun kosɔn aw ma o gben kabini o wagati ra?

27”Anw kɔni ma jaraki, sabu an ma foyi ke aw ra; aw le jarakira, sabu aw b’a fɛ ka anw kerɛ. Matigi Ala yere ye nin kiti tige anw Izirayelimɔɔw ni aw Amɔnkaw cɛ; ale le ye kititigɛbaga ye.”

28”Ayiwa, Amɔnkaw ta masace ma sɔn ka Zefite ta kuma lamɛn.

Zefite ka dajuru ta Ala fɛ

29”Matigi Ala Nin* jigira Zefite kan. A ka Galadi ta jamana ni Manase ta jamana cɛtigi; o kɔ, a tagara Misipa, Galadi jamana ra, Amɔnkaw kama.

30”Zefite ka dajuru dɔ ta Matigi Ala fɛ. A ko: “Matigi Ala, ni i k’a to ne ka se sɔrɔ Amɔnkaw kan,

31”ne sesɔrɔbaga sekɔtɔ ka bɔ kerɛkeyɔrɔ ra Amɔnkaw fɛ, ni mɔɔɔ o mɔɔɔ kɔnna ka bɔ ne ta so, ka na ne kunben, ne bɛna o tigi ke saraka jenita* ye ka o di i ma.”

³²Zefite tagara Amɔnkaw kɛrɛ; Matigi Ala k'a to a ka se sɔrɔ o kan.

³³A ka se sɔrɔ Amɔnkaw bɛɛ kan, k'a ta Aroweri dugu yɔrɔ ra, ka taga a bla fɔ Miniti dugu ra; dugu mугan le tun bɛ o yɔrɔ ra; a ka o bɛɛ mina, ka taga se fɔ Abeli Keramimu dugu ma. Amɔnkaw tora Izirayelimɔgɔw ta fanga kɔrɔ.

Zefite denmuso ta ko

³⁴Ayiwa, Zefite bɔtɔ kɛrɛkɛyɔrɔ ra ka na a ta so kɔnɔ Misipa, a barara k'a denmuso natɔ ye a bɛ dɔn kɛra ka na a kunbɛn ni dundunw ye. O denmuso kelen le tun bɛ Zefite fɛ; dence tun t'a fɛ, denmuso were fana tun tɛ a fɛ.

³⁵Zefite k'a ye minke, jigitigɛ kosɔn, a k'a yɛrɛ ta derege mina k'a faran, k'a fɔ ko: "E, ne denmuso, i ka kojuguba lase ne ma dɛ! Ele yɛrɛ le kɛra ne jigitigɛbaga ye bi. Ne ka dajuru ta Matigi Ala fɛ, ne fana tɛ se ka to a kɛbari ye."

³⁶A denmuso ko a ma ko: "Ni a kɛra ko i ka dajuru le ta Matigi Ala fɛ, i ka min fɔ Ala ye, ne kɛ o ye; sabu Matigi Ala ka i dimibɔ i juguw ra, minw ye Amɔnkaw ye."

³⁷A k'a fɔ a face ye fana ko: "Ne bɛ fɛn kelen jini i fɛ. A to ne ye karo fla kɛ, ka taga yaala kuruw kan, ka kasi ni ne kafijɔgɔnw ye, sabu ne furubari bena sa."

³⁸A face ko: "Taga!" A k'a to a yɛrɛ ma fɔ karo fla. A tagara yaala kuruw cɛ ra, ka kasi ni a kafijɔgɔnw ye, ko sabu ale furubari bena sa.

³⁹Karo fla dafara minke, a sekɔra ka na a face fɛ. Zefite tun ka dajuru min ta, a ka o dafa a denmuso ra. A tun ma cɛ lɔn ka ye. Kabini o kɛra, o ko kɛra landa ye Izirayelimɔgɔw fɛ;

⁴⁰san o san Izirayeli sunguruw bɛ bɔ ka taga tere naani kɛ ka o hakiri jigi Galadikacɛ Zefite denmuso ra.

Kititigɛbagaw 12

Galadikaw ni Efirayimukaw ta kɛrɛ

¹Efirayimu ta cɛw ka jɔgɔn lajɛn ka Zuridɛn ba tigɛ, ka taga Safɔn, ka taga a fɔ Zefite ye ko: "Mun kosɔn i tagara Amɔnkaw kɛrɛ, i ma na an wele an ye taga ni i ye? An bɛna i ta bon jeni, ka ele yɛrɛ fana jeni."

²Zefite ka o jaabi ko: "Kɛrɛba le tun bɛ ne ni Amɔnkaw cɛ; an ka aw wele ko aw ye na an demɛ, nka aw si ma sɔn ka bɔ ka na an bɔsi o boro.

³Ne nana a ye ko aw tɛ nana minke, ne ka ne yɛrɛ nin fiyeere ka taga Amɔnkaw kɛrɛ, ne ni ne ta mɔgɔw; Matigi Ala fana ka o don ne boro. Mun na aw bɛ na ne kama sisan tuun ko aw bɛna ne kɛrɛ?"

⁴Zefite ka Galadi ta cɛw bɛɛ lajɛn, ka Efirayimukaw kɛrɛ. Galadi ta mɔgɔw ka Efirayimukaw kɛrɛ ka se o ra; k'a sɔrɔ Efirayimukaw tun b'a fɔra Galadi ta mɔgɔw ma ko: "Aw Galadikaw, aw tɛ foyi ye; aw borira ka bɔ Efirayimu ta mɔgɔw fɛ ka taga Manase ta mɔgɔw fɛ."

⁵O be Zuriden ba tige yɔɔ minw na ka taga Efirayimukaw ta mara ra, Galadikaw tagara o yɔɔw beɛ mina, ka sira tige Efirayimukaw na. Ni Efirayimuka dɔ borito nana se ba sennatigeyɔɔ ra, ni a ko: “Aw y’a to ne ye tɛmɛ,” o tuma Galadikaw b’a pininka ko: “Ele tɛ Efirayimuka le ye wa?” Ni a ko: “Ɔn-ɔn,”

⁶o b’a fɔ a ye ko a y’a fɔ ko “Siboleti”! A b’a fɔ ko “Shiboleti”; sabu Efirayimukaw da tɛ se ka o kuma fɔ Galadikaw ta fɔcogo ra. Galadikaw b’a lon ko Efirayimuka lo; o b’a mina k’a kannatige batigeyɔɔ ra yi. O lon na, o ka cɛ waga binaani ni fla (42 000) le faga Efirayimukaw ra.

⁷Zefite Galadikace kera Izirayeli namɔɔ ye ka se fɔ san wɔɔɔ. O kɔ, Zefite Galadikace sara. O k’a su don Galadi dugu dɔ ra.

Namɔɔ minw sigira Izirayeli kunna Zefite kɔ

⁸Ayiwa, Zefite sanin kɔ, Ibisani le kera Izirayeli namɔɔ ye. Ale tun be bɔ Betilehemu.

⁹Dence bisaba ni denmuso bisaba le tun b’a fe. A k’a denmusow di furu ra yɔɔ werɛ mɔɔw le ma, ka muso dɔw pini yɔɔ werɛw ra fana ka o di a dencew ma. A kera Izirayeli namɔɔ ye fɔ san wolonfla.

¹⁰O kɔ, Ibisani sara. O k’a su don Betilehemu.

¹¹Ale kɔ, Elɔn le kera Izirayeli namɔɔ ye. Ale tun ye Zabulon ta mɔɔ dɔ le ye. A kera Izirayeli namɔɔ ye fɔ san tan.

¹²O kɔ, Elɔn sara; o k’a su don Ayalɔn dugu kɔɔ, Zabulon ta mara ra.

¹³Ale kɔ fe, Hileli dence Abidon le kera Izirayeli namɔɔ ye. A tun be bɔ Piraton dugu kɔɔ.

¹⁴Dence binaani, ani mamaden cɛman bisaba le tun b’a fe. Fali kelen kelen tun be olugu beɛ tɔɔ ra. A kera Izirayeli namɔɔ ye fɔ san seegi.

¹⁵O kɔ, Piratonkace Hileli dence Abidon sara. O k’a su don Piraton dugu kɔɔ, Efirayimu mara ra, Amalekikaw ta kuruyɔɔw ra.

Kititigebagaw 13

Samuson worocogo

¹Izirayelimɔɔw ka kojugu ke Matigi Ala na kɔɔ tuun. O le koson Matigi Ala ka o labla Filisikaw ye. Olugu ka se sɔɔ o kan fɔ san binaani.

²Cɛ dɔ tun be Soreha dugu kɔɔ, a tɔɔ tun ye ko Manoha. Dan ta mɔɔ dɔ tun lo. A muso tun ma den sɔɔ ka ye.

³Lon dɔ, Matigi Ala ta mɛleke dɔ k’a yere yira o muso ra, k’a fɔ a ye ko: “Ne k’a lon ko i tɛ se ka den woro, o koson den tɛ i fe. Nka i bɛna kɔɔ ta, ka dence woro.

- ⁴Nka i yere kɔrɔsi kosebe. I kana duven min, walama minnifen fariman were; i kana fensaninyabari si domu;
- ⁵sabu i bena kɔnɔ ta ka dence woro. A kunsigi man kan ka tige, walama ka li fiyewu; sabu k'a ta a worolon na, o den bena ke Ala ta mɔgɔ saninman le ye. Ale le bena a damina ka Izirayelimɔgɔw bɔsi Filisikaw boro."
- ⁶Muso tagara a fɔ a ce ye ko: "Ala ta ciraden dɔ nana kuma ne fe. A tun be i n'a fɔ Ala ta meleke dɔ; sabu a cogo tun be siranya blara ne ra. Ne m'a pininka a boyɔra, a fana m'a tɔgɔ fɔ ne ye.
- ⁷A k'a fɔ ne ye ko ne bena kɔnɔ ta ka dence woro. A k'a fɔ ne ye ko k'a ta sisan, ko ne man kan ka duven min, walama minnifen fariman were; ko ne kana fen saninyabari si domu fana; ko sabu o den bena ke Ala ta mɔgɔ saninman le ye, kabini a worolon na fɔ ka taga se a salon ma."
- ⁸Ayiwa, Manoha ka Matigi Ala daari, k'a fɔ ko: "E, Matigi Ala, a to i ta ciraden ye sekɔ ka na an fe tuun, janko an ka kan ka min ke den ta ko ra ni a worora, a ye o fɔ an ye."
- ⁹Matigi Ala ka Manoha ta daariri jaabi. Lon dɔ, Ala ta meleke nana muso fe tuun. O y'a sɔrɔ muso tun siginin be kongo kɔnɔ. A ta ce Manoha tun te ni a ye.
- ¹⁰A borira ka taga o fɔ a ce ye ko: "A fe, ce min tun nana ne fe o lon na, a nana tuun bi."
- ¹¹O yɔrɔnin bee ra, Manoha wurira ka tugu a muso kɔ ka taga se ce kɔrɔ, k'a pininka ko: "Yala ele le kumana ne ta muso fe wa?" Ce ko: "Ne lo."
- ¹²Manoha k'a pininka tuun, ko: "Ni i ta kuma nana ke can ye, an ka kan ka sira juman le tagama den ta ko ra, ani an ka kan ka mun ni mun le ke a ye?"
- ¹³Ala ta meleke ka Manoha jaabi ko: "Ne ko muso man kan ka fen minw domu, a ye o bee ye k'a to yi.
- ¹⁴Fen o fen be bɔ rezen na, a man kan ka o domu; a man kan ka duven min, walama minnifen fariman were. A man kan ka fen saninyabari si domu. Ne ka ci minw fɔ a ye, a ye o bee ke ka ja."
- ¹⁵Manoha k'a fɔ Ala ta meleke ye ko: "Sabari ka an kɔnɔ yan, an be taga badennin dɔ faga ka o tobi ka na o di i ma."
- ¹⁶Matigi Ala ta meleke k'a jaabi ko: "Hali ni ne tora yan, ne tena i ta domuni domu; nka ni i be sɔn, i be se ka saraka jenita* dɔ bɔ ka o di Matigi Ala ma." Manoha tun m'a lon ko Matigi Ala ta meleke lo.
- ¹⁷Manoha k'a fɔ a ye ko: "I tɔgɔ fɔ an ye, janko i ka kuma min fɔ, ni o nana ke can ye, an ye se ka i bonya."

¹⁸Matigi Ala ta mēleke k'a jaabi ko: "Mun na i be ne togo jininka? Ne togo ye togo numamba le ye."

¹⁹Manoha ka badennin mina, ka siman saraka* do fara o kan, ka o ke saraka ye k'a di Matigi Ala ma. Manoha ni a muso tun be fleri kera minke, o ka kabako do ye.

²⁰O tun ka tasuma min don sarakabonan kan, o tasuma mana wurira minke, Matigi Ala ta mēleke yelenna o tasumamana fe. Manoha ni a muso ka o ye minke, o ka o yere firi dugu ma, ka o na biri dugu ma.

²¹Matigi Ala ta mēleke m'a yere yira Manoha ni a muso ra tuun. O wagati le ra Manoha sorora k'a lon ko Matigi Ala ta mēleke tun lo.

²²Manoha k'a fo a muso ye ko: "E, an bena sa, sigiya t'a ra, sabu an ka Ala le ye."

²³A muso k'a jaabi ko: "Ni Matigi Ala tun b'a fe ka an faga, a tun tena son an ta saraka jenita* ni an ta siman saraka ra; a tun tena nin kow bee yira an na, a fana tun tena nin kumaw bee fo an ye."

²⁴Ayiwa, muso nana dence woro, k'a togo la ko Samuson. Den koroyara, Matigi Ala ka baraka don a ra fana.

²⁵Matigi Ala Nin* k'a damina ka a ta fanga don Samuson na, janko a ye a ta baara ke. O wagati ra, a tun be Mahane Dan, Soreha dugu ni Esitaholi dugu furance ra.

Kititigebagaw 14

Samuson tagara Filisika sunguru do daari

¹Lon do, Samuson tagara Timina dugu konjo; a ka Filisika sunguru do ye; a jabora o fe.

²A sekora a ta dugu ra tuma min na, a ka o kuma fo a face ni a bamuso ye; a ko: "Ne ka Filisika sunguru do ye Timina dugu konjo, min ko diyara ne ye; aw ye a jini k'a di ne ma, ne b'a furu."

³A face ni a bamuso k'a jaabi ko: "O tuma sunguru te i balemaw ta denw na le wa, walama sunguru si le te an ta siya ra wa, fo i be taga muso jini o Filisika kenesigibariw le fe?" Samuson ko: "Aw ye a jini ne ye, sabu ale le ko diyara ne ye."

⁴A face ni a bamuso tun m'a lon ko o ko bora Matigi Ala yere le ra; Ala tun be cogo le pinina ka Filisikaw kere; sabu o wagati ra, Filisikaw ta fanga tun be Izirayelimogow kan.

Samuson ka jara faga

⁵Samuson ni a face ni a bamuso tun be tagara Timina. Samuson faranna ka don Timina dugu rezenforow konjo; jarkanbelen do barara ka bo, ka kule, ka girin k'a kunben.

⁶Matigi Ala k'a ta Nin* don Samusɔn kɔnɔ, ka fanga don a ra; a ka jara mina k'a faga k'a tigetige k'a sɔrɔ foyi tɛ a boro, k'a kɛ i n'a fɔ badennin le tun bɛ a boro. Nka a ma o ko fɔ a face ni a bamuso ye.

⁷O kɔ, a tagara kuma sunguru fɛ; o sunguru ko diyara a ye kosebɛ.

⁸Wagati dama tɛmenin kɔ, Samusɔn sekɔra ka taga Timina tuun ni a worobagaw ye, ko o bɛ taga sunguru furu siri. O tagatɔ, Samusɔn faranna ka taga jara su flɛ. A tagara a sɔrɔ ko lidenw ka li kɛ jara su kɔnɔ.

⁹A ka o li dɔ bɔ ka kɛ o domu ye ka taga. A tagara se a face ni a bamuso kɔrɔ minke, a ka dɔ di olugu ma, o k'a domu. Nka a m'a fɔ o ye ko li bɔra jara dɔ su le kɔnɔ.

Samusɔn ta talen

¹⁰Samusɔn face tagara Filisika sunguru ta mɔgɔw fɛ ka taga furuko janabɔ. Samusɔn ka janagbɛba dɔ kɛ, ka domuniba tobi, i n'a fɔ kanbelenw bɛ deri k'a kɛ cogo min na.

¹¹Filisikaw ka Samusɔn ye minke, o ka kanbelen bisaba bla ni a ye, ka o kɛ a jɛnɔgɔnɔw ye.

¹²Samusɔn k'a fɔ o kanbelenw ye ko: "Ne bɛna talen dɔ fɔ aw ye; ni aw sera ka o kɔrɔ lɔn k'a fɔ ne ye janagbɛ tere wolonfla kɔnɔ, ne bɛna deregegbɛ bisaba ni deregeba bisaba di aw ma.

¹³Nka ni aw ma se k'a kɔrɔ fɔ ne ye, aw le bɛna deregegbɛ bisaba ni deregeba bisaba di ne ma." O ko a ma ko: "I ta talen fɔ, an y'a mɛn."

¹⁴A ko: "Fɛn domuta sɔrɔra fɛndomubaga kɔnɔ, fɛn timiman sɔrɔra fɛn barakaman kɔnɔ. O kɔrɔ ye di?" Kanbelenw ka tere saba kɛ, o ma se ka talen kɔrɔ lɔn k'a fɔ.

¹⁵Nanagbɛ tere naaninan, o k'a fɔ Samusɔn muso ye ko: "I ta cɛ nɛgɛ k'a to a ye talen kɔrɔ fɔ i ye, i ye na a fɔ an ye; ni o tɛ, an bɛna i ni i worobagaw bɛɛ jeni. O tuma aw ka an wele aw ta janagbɛ ra ka na an borofenw bɛɛ le bɔsi an na kɛ?"

¹⁶Samusɔn muso kasitɔ tagara a fɔ Samusɔn ye ko: "Ne ko man di ele ye fiyewu; i tɛ ne kanuna hali dɔɔnin. Ni o tɛ mun na i bɛ talen fɔ ne ta dugumɔgɔw ye k'a sɔrɔ i m'a kɔrɔ fɔ ne ye?" Samusɔn k'a jaabi ko: "Ne ma nin talen kɔrɔ fɔ hali ne worobagaw ye; mun na ne bɛna a fɔ ele ye?"

¹⁷Muso ka Samusɔn tɔrɔ ni kasi ye fɔ ka taga se janagbɛ tere wolonflanan ma. A ma ja janagbɛ tere wolonflanan, Samusɔn k'a kɔrɔ fɔ a ye, sabu muso tun bɛ a nin tɔrɔra lon o lon. Muso teliyara ka taga o fɔ dugu kanbelenw ye.

¹⁸Nanagbɛ tere wolonflanan lon, sani tere ye ben, dugu kanbelenw nana a fɔ Samusɔn ye ko: "Mun le ka di ka tɛmɛ li kan? Mun le baraka ka bon ka tɛmɛ jara

kan?” Samusɔn ka o jaabi ko: “Ni aw tun ma aw ta misidaba sama ni ne ta misigberen ye, aw tun tena ne ta talen kɔrɔ lɔn.”

¹⁹O yɔrɔnin bɛɛ, Matigi Ala k’a ta Nin don Samusɔn kɔnɔ, ka fanga don a ra. A tagara Asikalɔn dugu kɔnɔ. A ka cɛ bisaba faga, ka o ta faniw cɛ ka na o di dugu kanbelenw ma, sabu o ka talen kɔrɔ fɔ. O kɔ, a dimininba sekɔra ka taga o ta so.

²⁰Kanbelen minw tun bɛ ni a ye, o k’a muso di o dɔ ma; ale le tun ye a teri ye kɔnɔya janagbɛ wagati ra.

Kititigɛbagaw 15

Samusɔn k’a yɛrɛ dimibɔ Filisikaw ra

¹Ayiwa, wagati dama tɛmɛnin kɔ, simantigɛwagati ra, Samusɔn tagara ko a bɛ taga a muso flɛ. A ka badennin kelen mina ko a bɛ taga o sama a ma. A tagara se minke, a ko a b’a fɛ ka don a muso fɛ bon kɔnɔ. Nka a burance ma sɔn k’a to a ye don.

²A burance ko: “Ne tun b’a miirira ko i t’a fɛ tuun, o kosɔn ne k’a di i tɔrɔgɔnce ma. A dɔgɔmuso ta a nɔ ra; ale yɛrɛ cɛ ka ni ka tɛmɛ a kɔrɔmuso kan.”

³Samusɔn ko: “Sisan kɔni, ni ne ka kojugu kɛ Filisikaw ra, mɔgɔ si man kan ka ne jaraki; olugu yɛrɛ le ka o jini.”

⁴O yɔrɔnin bɛɛ ra, Samusɔn tagara kongowuru kɛmɛ saba mina; ka o kukalaw sirisiri jɔgɔn na fla fla, ka binpaga dɔ siri o kukala fla cɛ ma.

⁵A ka tasuma don o binpagaw ra, ka kongowuruw gben ka taga ni o tasuma ye Filisikaw ta forow ra. Tasuma ka siman tigeninw ni siman tigebariw bɛɛ jeni, ka taga se fɔ oliviyesunw ma.

⁶Filisikaw ka pininkari kɛ ko: “Jɔn le ka nin kɛ?” O k’a fɔ o ye ko Samusɔn le k’a kɛ, ko sabu a burance min bɛ Timina dugu kɔnɔ, ale k’a muso mina k’a di a tɔrɔgɔnce ma. A fɔra ten minke, Filisikaw tagara o muso ni a face bɛɛ mina ka o jeni.

⁷Samusɔn ka o ye minke, a ko: “Ayiwa, ni aw bɛ o le kɛra, ne fana tena aw nasumanin to, fɔ ne ye ne ta dimibɔ aw ra le.”

⁸Samusɔn ma tɔ to Filisikaw ra; a ka o kɛrɛ ka se sɔrɔ o kan, ka o camanba faga. O kɔ, a tagara sigi Etamu farawo kɔnɔ.

Samusɔn ka Filisikaw kɛrɛ tuun

⁹O kow kɔ, Filisikaw bɔra ka na o ta fanibonw lɔ Zuda jamana ra, ka wuri Lehi dugu kama.

¹⁰Zuda ta mɔgɔw ka o pininka ko: “Mun na aw nana an kɛrɛ?” O ko: “An nana Samusɔn le mina; a ka kojugu min kɛ an na, an bɛna o juru sara a ra.”

¹¹Zuda ta mɔgɔw ka o men minke, o ra ce waga saba tagara Etamu farawo ra; o tagara a fo Samuson ye ko: “I ka mun baara le ke tan? I m’a lon ko an be Filisikaw ta fanga le korɔ wa?” Samuson ka o jaabi ko: “O ka min ke ne ra, ne ka o juru le sara o ra.”

¹²O ko: “An nana i mina le ka i siri ka i di Filisikaw ma.” Samuson ko: “Aw ye kari ne ye ko aw yere tena ne faga.”

¹³O ka Samuson jaabi ko: “An t’a fe ka i faga; an b’a fe ka i mina ka i siri le dorɔn ka i di o ma.” O donna farawo kɔnɔ ka Samuson mina k’a siri ni jurukisekura fla ye, ka bo ni a ye.

¹⁴O tagara se ni Samuson ye Lehi dugu kɔnɔ minke, o diyara Filisikaw ye, fo o ka ke kule ci ye ka o kunben. Nka Matigi Ala k’a Nin* don Samuson na, ka fanga don a ra. O tun k’a borow siri ni jurukise minw ye, olugu kera a pa na i ko jesejuru min jenina tasma ra; a ka o tigetige ka bo a boro ra.

¹⁵A ka falidagbaga kene do bennin ye; a ka o ta ka o ke ka Filisika ce waga kelen bugo ka o faga.

¹⁶O ko, a perenna k’a fo ko: “Mɔgɔw suw tonnin fle, do were tonnin fle! Ne ka o be faga ni fali dagbaga kelen le ye. Ne ka ce waga kelen faga ni fali dagbaga kelen ye.”

¹⁷Samuson ka o kuma fo ka ban minke, a ka fali dagbaga firi. O koson o yoro tɔgo lara ko Ramati Lehi .

¹⁸Ayiwa, o ko, jiminlogo gbanna Samuson na. A ka Matigi Ala daari ko: “E, Ala, ele le ka nin sebayaba di i ta jonce ma, k’a to ne ka se soro Filisikaw kan. Sisan i bena a to jiminlogo ye ne faga, k’a to nin mogo kenesigibariw ye ne mina ka ne ke o sago ye wa?”

¹⁹A ka o fo minke, Ala ka farawo do dayele o yoro ra, Lehi dugu korɔ; ji bora o ra. Samuson ka o ji min ka baraka soro tuun. O le koson o ka o bunun tɔgo la ko Eni Akore. A be Lehi dugu kɔnɔ hali bi.

²⁰Samuson kera Izirayeli namogo ye fo san mugan, Filisikaw ta wagati ra.

Kititigebagaw 16

Samuson tagara Gaza dugu kɔnɔ

¹Lon do, Samuson tagara Gaza, Filisikaw ta dugu do ra. A ka jatamusu do ye o yoro ra. A tagara don o muso ta so kɔnɔ, ka jen ni a ye.

²Gaza dugumogow k’a men ko Samuson be o ta dugu kɔnɔ. O ka mɔgɔw bla ka dugu yoro bee korosi ka dugu donda korosi su bee. O ma son ka foyi ke o lon su fe; sabu o tun b’a miirira ko ni dugu gbera le, o be soro ka Samuson faga.

³Nka Samusɔn tora yi ka taga se su cɛmance wagati le ra. Su cɛmance ra a wurira; a ka Gaza dugu donda kon ni a yiriberew ni a negeberew bɛɛ sama ka bɔ. A ka o la a kamankun kan ka taga o bla kuru kunna, Heburɔn dugu ja fɛ.

Samusɔn ni Dalila ta ko

⁴O kow kɔ, muso dɔ wɛrɛ ko diyara Samusɔn ye. O muso ta so tun bɛ Sorɛki kɛnɛgbɛyɔrɔ ra. A tɔɔ tun ye ko Dalila.

⁵Filisikaw ta masacɛ looru nana a fɔ Dalila ye ko: “A kɛ cogo bɛɛ, i ye Samusɔn neɛɛ, janko fangaba min b’a ra, i ye o bɔyɔrɔ lɔn, k’a minacogo lɔn. Ni o kɛra, an bɛna a mina k’a siri. O ra, an bɛɛ kelen kelen bɛna warigbɛ waga kelen ni kɛmɛ kɛmɛ di i ma.”

⁶Dalila ka Samusɔn pininka ko: “Samusɔn, sabari, i ye i ta fangaba nin bɔyɔrɔ fɔ ne ye. O ka kan ka i siri ni juru juman le ye janko i kana se ka foyi kɛ tuun?”

⁷Samusɔn k’a jaabi ko: “Ni o ka ne siri ni jurukisɛ kɛnɛ wolonfla ye, min ma ja fɔlɔ, ne ta fanga bɛ ban; ne bɛ kɛ i ko mɔɔɔ gbansan.”

⁸A fɔra ten minke, Filisikaw ta masacɛw nana ni jurukisɛ kɛnɛ wolonfla ye ka na o di Dalila ma; o jurukisɛw tun ma ja fɔlɔ. Ka Samusɔn to sunɔɔ ra, Dalila ka Samusɔn siri ni o ye.

⁹O y’a sɔrɔ Filisika dɔw tun dogonin bɛ bon dɔ kɔnɔ, Dalila ta so kɔnɔ yi. A ka Samusɔn siri minke, a barara k’a fɔ ko: “Samusɔn, Filisikaw bɛ nana i kama!” O yɔrɔnin bɛɛ, Samusɔn wurira ka o juruw tigɛ i n’a fɔ jesejuru jeninin. A kɛra ten, o ma se k’a ta fanga bɔyɔrɔ lɔn.

¹⁰Dalila ko Samusɔn ma ko: “I ka ne neɛɛ le, i ma sɔn ka can fɔ ne ye. Sisan, ne ka kan ka i siri ni juru suguya min ye, sabari ka o fɔ ne ye.”

¹¹Samusɔn ko: “Ni o ka ne siri ni jurukisɛkura le ye, juru min ma kɛ ka baara si kɛ fɔlɔ, o tuma ne baraka bɛɛ bɛ ban, ne bɛ kɛ i ko mɔɔɔ gbansan.”

¹²K’a to sunɔɔ ra, Dalila ka jurukisɛkura dɔw jini k’a siri ni o ye. A sirinin kɔ, a ko a ma ko: “Samusɔn, Filisikaw bɛ nana i kama!” O y’a sɔrɔ Filisika dɔw tun dogonin bɛ bon dɔ kɔnɔ Dalila ta so kɔnɔ. Samusɔn wurira ka o juruw tigɛtigɛ, k’a kɛ i n’a fɔ jesejuru gbansan le tun bɛ a boro ra.

¹³Dalila ko Samusɔn ma ko: “Hali bi i bɛ ne neɛɛra le, i ma sɔn ka can fɔ ne ye ban. O tuma ne ka kan ka i siri ni mun le ye sa? A fɔ ne ye!” Samusɔn ko: “Ne kunsigi turukala wolonfla don i ta jesedannan na ka a ni jese jagami k’a dan, k’a kɛ fanimugu ye, k’a mina ni jesedanbere ye. Ni o kɛra, ne bɛ kɛ i ko mɔɔɔ gbansan.”

¹⁴Ka Samusɔn to sunɔɔ ra, Dalila k’a kunsigi dan fanimugu dɔ ra, k’a mina ni jesedanbere ye. O kɔ, a k’a fɔ Samusɔn ye tuun ko: “Samusɔn, Filisikaw bɛ nana i kama!” Samusɔn wurira sunɔɔ ra ka fanimugu ni jesedanbere bɛɛ sama ka bɔ.

¹⁵Dalila ko a ma ko: “Mun na i b’a fɔ ne ma ko i be ne kanu, k’a sɔrɔ i te sɔnna ka gbɛ ne ye? I ka ne neɛe fɔ sipaga saba, i ma sɔn ka i ta fangaba bɔyɔrɔ fɔ ne ye.”

¹⁶Muso ka jininkari gban Samusɔn na; lon o lon, a b’a kɔ, ka kuma caya a ma k’a ke i n’a fɔ a bɛna a faga; Samusɔn nana seɛe; tɔ si tun te a ra tuun. A laban, a ma na se ka kun a ra tuun;

¹⁷a k’a ta gundo fɔ a ye. A ko: “Kabini ne worora, o ma ne kunsigi tige ka ye, sabu ne kɛra Ala ta mɔɔɔ saninman le ye kabini ne worolon. Ni o ka ne kunsigi tige, ne ta baraka bɛɛ be bɔ ne ra, ne baraka be ban, ka ne ke i ko mɔɔɔ gbansan.”

¹⁸Dalila k’a ye ko Samusɔn ka can fɔ ale ye minke, a ka mɔɔɔ ci ka taga Filisikaw ta masacew fe, ka taga a fɔ o ye ko: “Sisan, aw ye na, sabu a ka can bɛɛ fɔ ne ye.” Filisikaw ta masacew nana Dalila fe ni wari ye o boro.

¹⁹Dalila ka Samusɔn lasunɔɔ a sen kan; o kɔ, a ka ce dɔ wele ka na Samusɔn kunsigi turukala wolonfla bɛɛ tige ka bɔ a kun na. A ka Samusɔn neɛe k’a sɔrɔ o cogo le ra, sabu a ta fanga bɛɛ bɔra a ra.

²⁰A ko: “Samusɔn, Filisikaw be nana i kama!” Samusɔn panna ka wuri sunɔɔ ra; a ko: “Ne bɛna ne yeɛe bɔsi i n’a fɔ ne derira k’a ke cogo min na; ne bɛna ne yeɛe bɔ o boro.” A tun m’a lon ko Matigi Ala tun k’a ta baraka bɛɛ bɔ ale ra.

²¹Filisikaw k’a mina k’a jadenw ci, ka taga ni a ye Gaza dugu kɔnɔ. O k’a siri ni siranɛɛɛjɔrɔkɔ fla ye, k’a bla mugusi ra kasobon kɔnɔ.

²²Ayiwa, Samusɔn kunsigiw nana ke janya ye tuun.

Samusɔn ka bonba ben Filisikaw kan

²³Lon dɔ, Filisikaw ta masacew ka mɔɔɔw lajen ka janagbɛba dɔ ke, ka sarakaba bɔ o ta ala ye, min tɔɔɔ ye ko Dagon. O tun b’a fɔra ko: “An ta ala ka Samusɔn don an boro, Samusɔn min tun ye an jugu ye.”

²⁴Mɔɔɔw k’a ye minke, o ka o ta ala tando k’a fɔ ko: “An ta ala ka an jugu Samusɔn don an boro bi; mɔɔɔ min tun be an ta jamana halakira, ka suw caya an ta jamana ra.”

²⁵Ka Filisikaw jusu diyaninba to, o nana a fɔ ko: “Aw ye Samusɔn wele ka na, a ye na an janagbɛ.” O tagara Samusɔn bɔ kaso ra, a nana o janagbɛ. O tun k’a la bonba ta samasen fla le ce ma.

²⁶Kanbelennin min tun ka Samusɔn boro mina, Samusɔn k’a fɔ ale ye ko bonba lonin be samasen minw kan, a y’a to ale ye maga o samasenw na, ka den o kan.

²⁷O y’a sɔrɔ bonba kɔnɔna tun fanin be mɔɔɔw ra, ce w ni musow. Filisikaw ta masacew bɛɛ tun be yi. Mɔɔɔ minw tun siginin be bonba sanfeyɔrɔ ra ka ke Samusɔn fle ye, olugu tun be mɔɔɔ waga saba bɔ, ce ni muso.

²⁸Samuson ka Matigi Ala daari; a ko: “E, Dunupatigi Ala, sabari ka i hakiri to ne ra. E, Ala, fanga don ne ra, ka nin ke a sijaga laban ye, janko ne ye ne yere dimibo Filisikaw bee lajennin na sijaga kelen, ne paden fla koson.”

²⁹Samasenba fla min tun be bonba cemance ra, bonba bee tun lonin be minw kan, Samuson k'a borow la o samasenw kan; a k'a kininboro la kelen kan, k'a numanboro la to kelen kan.

³⁰A ko: “Ne ni Filisikaw bee ye sa jagon fe bi!” A ka samasenw digi ni a fanga bee ye. Bonba benna Filisikaw ta masacew bee kan, ani mago tow bee. Samuson ka mago minw faga o lon na, a satw, o cayara ka teme a ta mago faganin tow bee lajennin kan, k'a to si ra.

³¹A balemaw, ani a ta somagow bee nana, ka na a su ta ka taga ni a ye. O tagara a su don a face Manoha ta sudonyoro ra, Soreha dugu ni Esitaholi dugu furance ra. Samuson tun kera Izirayeli jamago ye fo san mugan.

Kititigebagaw 17

Mika ta batorikebon ta ko

¹Ce do siginin tun be Efirayimu kuruyorow ra, a togo tun ye ko Mika.

²Lon do, a k'a fo a bamuso ye ko: “I ta warigbe waga kelen ni warigbe keme min tun sonyana, fo i tun k'a tabaga danga ne yere na na, o wari ye nin ye. Ne le tun k'a ta.” A bamuso k'a fo a ye ko: “Matigi Ala ye baraka don i ra, ne dence.”

³Mika ka o warigbe waga kelen ni warigbe keme seko a bamuso ma. A bamuso ko: “Ne dence, ne yere boro be nin wari bla danna k'a ke Matigi Ala ta ye, k'a yeele k'a ke ja do ye, ani batofen do ye, i togo ra. O cogo ra ne be nin wari seko i ma tuun.”

⁴Nka Mika ka wari seko a bamuso ma tuun. A bamuso ka warigbe keme fla bo o wari ra, ka o di negyeelebaga ma. Ale k'a yeele k'a ke ja do ye. O tagara o ja bla Mika ta bon konw.

⁵Batorikyorw do tun be Mika fe. A ka saninderege ni batofen dow lalaga fana, k'a dence do ta ka o ke a ta sarakalasebaga ye.

⁶O wagati ra, masace si tun te Izirayelimagow kunna. Bee tun be a yere janako le ke.

⁷Kanbelennin do tun siginin be Betilehemu dugu konw, Zuda mara ra. Levi ta gbamago do tun lo.

⁸A bora Betilehemu, ko a be taga sigiyoro were jini. K'a to a ta tagama ra, a tagara bo Mika ta so kan. Efirayimu kuruyorow ra.

⁹Mika k'a pininka ko: “I bora dugu juman le ra.” A ko: “Ne ye Levi ta gbamago do le ye; ne bora Betilehemu, Zuda mara ra. Nka sisan ne be sigiyoro were le pinina.”

¹⁰Mika ko a ma ko: “To ni ne ye yan; i bɛna kɛ ne ladibaga ye, ka kɛ ne ta sarakalasebaga ye. Ne bɛna warigbɛ tan di i ma san o san, ka fiyerebɔ ni domuni di i ma; i mako bɛna se fɛn o fɛn ma, ne bɛna o di i ma.” Levika kanbelen donna Mika ta so kɔnɔ.

¹¹A sɔnna ka to ni Mika ye. Mika k’a minako ja i n’a fɔ a yere dence dɔ.

¹²Mika ka o Levikace sigi sarakalasebagaya ra. A tora a ta so, ka kɛ a ta sarakalasebaga ye.

¹³Mika tun b’a fɔra a yere kɔnɔ ko: “Sisan kɔni ne k’a lɔn ko Matigi Ala bɛna baraka don ne ra, sabu Levi ta gbamɔgɔ dɔ yere le kera ne ta sarakalasebaga ye.”

Kititigɛbagaw 18

Dan ta mɔgɔw tagara jamana dɔ pini

¹O wagati ra, masace si tun tɛ Izirayelimɔgɔw kunna. Dan ta mɔgɔw tun bɛ yɔrɔ dɔ pinina ka sigi yi, sabu fɔ ka taga se o wagati ma, olugu tun ma sigiyɔrɔ sɔrɔ Izirayelimɔgɔw cɛ ra ban.

²Dan ta mɔgɔw ka cɛfari looru janawoloma ka bɔ o ta mɔgɔw ra. O ka olugu ci ka bɔ Soreha ni Esitahɔli dugu kɔnɔ, ko olugu ye taga yaala ka jamana flɛ. O mɔgɔw tagara se Efirayimu kuruyɔrɔw ra, ka taga se fɔ Mika ta so kere fe; o sira yi.

³Ka o to Mika ta so kɔrɔ yi, o ka Levika kanbelen kumakan men minke, o k’a lɔn ko Levika lo. O gbarara a ra k’a pininka ko: “Jɔn le nana ni i ye fɔ yan? I bɛ mun le kera yan? Mun na i tora yan?”

⁴Levikace ka o jaabi. Mika bɛ min bɛɛ kera a ye, a ka o fɔ o ye. A ko: “A ka ne kɛ a ta sarakalasebaga ye; a bɛ to ka ne sara.”

⁵O ko a ma ko: “Ala pininka an ye, janko an ye a lɔn ni an ta tagama bɛna diya.”

⁶Sarakalasebaga ka o jaabi ko: “Aw ye taga, aw kana siran foyi ja; sabu Matigi Ala bɛ ni aw ye nin tagama ra.”

⁷O cɛ looru ka sira ta ka taga se Lahisi dugu kɔnɔ. O sera yi minke, o ka o yɔrɔ mɔgɔw sɔrɔ hera ni laganfiya ra, i n’a fɔ Sidɔnkaw. O tun tɛ a miiri ko ko dɔ bɛ se ka se o ma, sabu jamana si ta tɔrɔ tun tɛ sera o ma, kuntigi si ta fanga tun tɛ o kan fana. Nka o ni Sidɔnkaw yɔrɔ tun ka jan jɔgɔn na, jɛnjɔgɔnya tun tɛ o ni siya wɛrɛ cɛ fana.

⁸Ayiwa, o cɛ looru sekɔra ka na o balemaw fe Soreha dugu kɔnɔ, ani Esitahɔli dugu kɔnɔ. O balemaw ka o pininka ko: “Aw ka kibaroya juman le sɔrɔ yi?”

⁹O ka o balemaw jaabi ko: “Aw ye na an ye taga Lahisi dugumɔgɔw kama, ka taga o kere; sabu an ka jamana yaala, an k’a ye ko a ka ni kosebɛ. Ayiwa, aw tɛ foyi fɔ wa? Aw kana saliya don aw yere ra dɛ! Aw ye wuri an ye taga nin jamana kere k’a mina k’a kɛ an ta ye.

¹⁰Ni aw sera yi, aw bena a ye ko o jamana mɔɔw tɛ miirira ko mɔɔ bɛ se ka wuri o kama ka o kɛrɛ. O ta jamana ka bon; dugukolo sɛnɛfɛn suguya bɛɛ bɛ sɔɔ o jamana ra. Ala yɛrɛ le ka nin jamana di an ma.”

Dan ta mɔɔw ka Mika ta batofɛnw sonya

¹¹Ayiwa, Dan ta mɔɔw cɛ kɛmɛ wɔɔɔ le bɔra Soreha dugu ni Esitahɔli dugu kɔɔ ka taga ni o ta kɛrɛkɛminanw ye .

¹²O tagara o ta fanibonw lɔ Kiriyati Yeharimu dugu terebenyanfan na, Zuda mara ra. O kosɔn o yɔɔ tɔɔ lara ko Mahane Dan . O tɔɔ le b’a ra hali bi.

¹³O bɔra o yɔɔ ra ka taga Efirayimu kuruyɔɔw ra; o tagara se fɔ Mika ta so ma.

¹⁴O sera yi minke, cɛ looru minw tun tagara Lahisi dugu yaala, olugu k’a fɔ o balemaw ye ko: “Yala aw k’a lɔn ko saninderege ni batofɛnw, ani ja warigberaman dɔ bɛ nin so kɔɔ wa? An ka kan ka min kɛ, aw yɛrɛ ka o lɔn dɛ!”

¹⁵O ka o fɔ ten minke, o cɛ looru tagara Mika ta so, ka taga don Levika kanbelen ta bon kɔɔ, k’a fo, k’a jininka ko a ka kɛnɛ wa?

¹⁶O y’a sɔɔ Dan ta mɔɔw ta cɛ kɛmɛ wɔɔɔ min tun bɛ ni kɛrɛkɛminanw ye, olugu tun lɔnin bɛ soda ra.

¹⁷Cɛ looru minw tun tagara jamana yaala, olugu donna bon kɔɔ ka Mika ta saninderege ni a ta batofɛnw ni a ta ja warigberaman ta. Sarakalasebaga tun bɛ lu donda ra ni cɛ kɛmɛ wɔɔɔ ye, kɛrɛkɛminanw tun bɛ minw boro.

¹⁸Sarakalasebaga k’a ye ko o cɛ looru donna Mika ta so kɔɔ ka taga saninderege ni batofɛnw ni ja warigberaman ta minke, a k’a fɔ o ye ko: “Aw bɛ mun le kera tan?”

¹⁹O k’a jaabi ko: “I je, kana kuma; gban an kɔ. I bena kɛ an ladibaga ye, ka kɛ an ta sarakalasebaga ye. Juman le ka fisa? I ye kɛ mɔɔ kelen dɔɔn ta sarakalasebaga ye wa, walama i ye kɛ Izirayeli ta gba kuturu dɔ ni a mɔɔw bɛɛ ta sarakalasebaga ye?”

²⁰O kuma diyara sarakalasebaga ye kosebɛ. A yɛrɛ ka saninderege ni batofɛnw ni ja warigberaman mina, ka taga ni o mɔɔw ye.

²¹O ka sira ta; o ka denmisenw ni bɛganw ni doniw bla o ja fɛ.

²²Ayiwa, Dan ta mɔɔw yɔɔ tun janyara Mika ta so ra ka ban minke, Mika ni a sigijɔɔnw ka jɔɔn lajen ka o nɔɔbɛn.

²³O tagara se o kɔɔ minke, o pɛrɛnna Dan ta mɔɔw nɔ fɛ. Dan ta mɔɔw sekɔra, ka na Mika jininka ko: “Mun le kera? Nin jama bɛɛ lajenkun ye mun le ye ka na an kɔ?”

²⁴Mika ko: “Mun na aw be ne jininka ko mun le kera? Ne ka batofen minw lalaga, aw ka o bee ta, ka ne ta sarakalasebaga fana ta ka taga ni a ye. Foyi were ma to ne boro tuun.”

²⁵Dan ta mɔgɔw k’a fɔ Mika ye ko: “I kana kuma caya an kɔrɔ tan de, ni o te, an ta mɔgɔ dɔw bena dimi ka ben aw kan sisan, ka ele ni i ta somɔgɔw bee faga.”

²⁶Dan ta mɔgɔw ka o ta sira ta ka taga. Mika k’a ye ko o fanga ka bon ale ma minke, a fana sekɔra ka taga a ta so.

Dan ta mɔgɔw tagara Lahisi dugu mina

²⁷Ayiwa, Dan ta mɔgɔw ka Mika ta batofenw ta o cogo le ra; sarakalasebaga min tun be sarakalasebagaya kera a fe, o tagara ni o fana ye. O tagara ben Lahisi dugu kan, k’a sɔrɔ o dugumɔgɔw tun be hera ra, o t’a miirira ko mɔgɔ be se ka na ben olugu kan. O ka dugumɔgɔw faga, ka dugu jeni.

²⁸Mɔgɔ si ma sɔrɔ ka taga Lahisi dugumɔgɔw bɔsi, sabu a dugu yɔrɔ tun ka jan Sidon dugu ra; jɛnɔgɔnya tun te o ni siya were ce fana. Lahisi tun be Beti Rehobu kenegbe fan na. O kɔ, Dan ta mɔgɔw ka Lahisi dugu lɔ kokura, ka sigi o yɔrɔ ra.

²⁹O ka dugu tɔgɔ la o bemace tɔgɔ ra, k’a wele ko Dan. Dan tun ye o bemace le ye; Izirayeli dence dɔ lo. Nka fɔlɔfɔlɔ dugu tɔgɔ tun ye ko Lahisi.

³⁰O ka Mika ta batofenw ni a ta ja warigberaman bla yɔrɔ dɔ ra, ka o ke o ta batofenw ye. Musa dence min tɔgɔ tun ye ko Gerisomu, o mamaden min tɔgɔ tun ye ko Yonatan, o ka ale ni a ta duruja dɔw le ke Dan ta mɔgɔw ta sarakalasebagaw ye. O tora o sarakalasebagaya ra fɔ wagati min o nana jamana mɔgɔw ce ka taga ni o ye jɔnya ra.

³¹Ala ta Nɔgɔnkunben fanibon* ka wagati min bee ke Silo dugu kɔnɔ, Mika ta batofenw tora Dan ta mɔgɔw fe o wagatiw bee ra fana.

Kititigebagaw 19

Levikace ta ko

¹O wagati ra, masace si tun te Izirayelimɔgɔw kunna. Levi ta mɔgɔ dɔ tun siginin be Efirayimu kuruyɔrɔw kɔfeyɔrɔw ra. A tun ka jɔnmuso dɔ ke a muso ye; o muso tun bɔra Betlehemu, Zuda mara ra.

²O muso ma na ke kankelentigi ye; a bɔra a ce fe ka taga a face ta so, Betlehemu, Zuda mara ra. A ka karo naani ke yi.

³Lon dɔ, a ce wurira ka taga a kɔ, ko a be taga kuma ni a ye k’a jusu suma, janko a ye sekɔ ka na. A tagara ni a ta jɔnce ye, ani fali fla. O tagara se yi minke, muso ka o ladon a face ta so kɔnɔ. Faceman ka ce ye minke, a k’a kunben ni jagari ye.

⁴A k’a fɔ ce ye ko a ye tere saba ke ni o ye. O tora yi, o ka domuni ke, ka min; a ka o suw bee ke ni o ye.

- ⁵A tere naaninan, Levikace wurira sɔgɔma jona fe, k'a yere laben, ko a be taga. Nka muso face k'a fo a ye ko: "Aw ye domuni ke folo, ka baraka don aw yere ra; o ko, aw be taga."
- ⁶A kera ten, o ka domuni ke jɔgɔn fe tuun, ka min. O ko, muso face k'a fo ce ye ko: "Aw ye to yan ka bi su ke yan tuun, ka aw yere panagbe."
- ⁷Ce tun wurira ka ban ko a be taga, nka a burance k'a daari k'a gbeleya, ko a ye si. A ka o su fana ke yi.
- ⁸A tere loorunan, a wurira sɔgɔmada jona fe ko a be taga. A burance k'a fo a ye tuun ko: "Aw ye to yan ka domuni do ke folo, k'a to tere ye jigi." Ce tora yi, o ka domuni ke jɔgɔn fe.
- ⁹Tere nana jigi minke, ce wurira ko a be taga ni a muso ye, ani a ta jonce. A burance ko a ma tuun ko: "Tere benna ka ban, wagati fana janfara; aw ye si yan kunkelen, sabu tere banna ka ban. Aw ye si yan tuun, an ye domuni ke, ka jɔgɔn panagbe. Sini sɔgɔmada jona fe, aw be wuri ka taga so."
- ¹⁰Nka ce ma son ka si tuun. A k'a ta fali fla laben, ka taga ni a muso ni a ta jonce ye. O tagara se Yebusi dugu korɔ, min ye Zeruzalemu ye.
- ¹¹O sera Yebusi dugu korɔ wagati min na, o y'a sorɔ tere tun be jini ka ben ka ban. Jonce k'a fo a matigice ye ko: "An ye taga Yebusikaw ta dugu ra, ka taga si yi."
- ¹²A matigice k'a jaabi ko: "Izirayelimɔgo te dugu min na, fo siya were mɔgɔw, an te jigi o dugu ra fiyewu. An ye teme ka taga fo Gibeha.
- ¹³An ye jija ka se Gibeha, walama Rama dugu kɔɔ; an be taga jigi o dugu fla do ra."
- ¹⁴O ka sira ta ka taga; o surunyara Gibeha dugu ra tuma min na, o y'a sorɔ tere benna ka ban. Gibeha dugu be Boniyaminu ta mɔgɔw ta mara le ra.
- ¹⁵O tagara Gibeha, ko o be taga si yi. O donna dugu kɔɔ ka taga to dugu kenegbe ra. Mɔgo si ma o wele ka siyɔɔ di o ma so kɔɔ.
- ¹⁶A laban, cekɔɔba do le nana ke bo ye foro ra ka na wuladanin fe. Efirayimu kuruyɔɔw mɔgo do tun lo; nka a siginin tun be Gibeha dugu kɔɔ. Gibeha mɔgɔw tun ye Boniyaminu ta mɔgɔw le ye.
- ¹⁷Cekɔɔba k'a na korɔta ka lonance ye dugu kenegbe ra. A k'a fo, k'a jininka a boyɔɔ ni a tagayɔɔ ra.
- ¹⁸Levikace k'a jaabi ko: "An bɔra Betilehemu, Zuda mara ra. An be tagara fo Efirayimu kuruyɔɔw kafeyɔɔw le ra. Ne siginin be o yɔɔ le ra. Ne tun tagara Betilehemu, Zuda mara ra; sisan ne be sekɔra ka taga ne ta so, Matigi Ala ta Jɔgɔnkunben fanibon yɔɔ ra. Nka mɔgo si ma son ka siyɔɔ di ne ma yan a ta so.

¹⁹K'a sɔrɔ an ta faliw ta domuniw, bin ni flaburu, o be an boro. Domuni ni rezenji min fana be an fe, o be ne ni ne ta muso, ani ne ta jɔnce bɔ. Foyi ma an dese."

²⁰Cɛkɔrɔba k'a fɔ a ye ko: "Aw nako ɲana, Ala ye hera ke aw ye. Aw mako be fen o fen na, ne bena o beɛ di aw ma; aw man kan ka si kene ma yan."

²¹A tagara ni o ye a ta so kɔnɔ; o sera so kɔnɔ minke, a ka domuni di o ta faliw ma, ka ji di o ma, o ka o senw ko. O kɔ, o ka domuni ke, ka min.

²²Ka o to baro ra ɲɔɲɔn fe, dugu mɔɲɔkunntan dɔw nana bon lamini, ka ke da gbasigbasi ye, k'a fɔ cɛkɔrɔba ye ko: "Cɛ min nana i fe, a labɔ yan, an be jen ni a ye."

²³Bontigi bɔra ka na o mɔɲɔw fe kene ma, k'a fɔ o ye ko: "Ne balemaw, aw ye sabari, aw kana sɔn nin kojugu ɲɔɲɔn ma; sabu nin ce ye ne ta lonan le ye. Aw kana sɔn nin maroyakoba ɲɔɲɔn ma.

²⁴Aw ye lɔ, denmuso kelen be ne fe min ma cɛko lɔn fɔlɔ; nin ce ta jɔnmuso fana be yan; ne bena olugu labɔ aw fe kene ma; aw be se ka jen ni olugu ye ka o lanɔɲɔ; ni fen o fen ka aw diya, aw ye o ke olugu ra. Nka aw kana sɔn ka nin maroyakoba ɲɔɲɔn ke nin ce ra."

²⁵O mɔɲɔw ma sɔn bontigi ta kuma ma. A ma ɲa, levikace k'a muso labɔ o fe kene ma. O beɛ jenna ni muso ye, k'a tɔrɔ su beɛ, fɔ ka taga dugugbɛda surunya. Dugugbɛda surunyara minke, o ka sɔrɔ k'a bla ka taga.

²⁶Sɔɲɔmada jooɲa fe, muso tagara ben jatigice ta bonda ra, a ce tun be min ta bon kɔnɔ. A lanin tora yi fɔ ka na teresun bɔ.

²⁷Levikace wurira sɔɲɔmada fe, ka da yeɛ, ko a be taga. A barara k'a muso lanin ye bonda ra, a boro fla be kon dugumayɔrɔ kan.

²⁸Cɛ ko a ma ko: "Wuri, an ye taga." Nka muso m'a jaabi, sabu a tun sara. A ka muso su ta k'a la fali kan ka sira ta ka taga a ta so.

²⁹A tagara se a ta so minke, a ka muru ta ka muso su tigetige k'a ke fɔ sigiyɔrɔma tan ni fla, ka sigiyɔrɔma kelen kelen ci ka taga Izirayeli ta gba tan ni fla ta maraw beɛ kelen kelen na, k'a ɲafɔ o ye.

³⁰Mɔɲɔ o mɔɲɔ k'a ye, olugu beɛ kabakoyara. O ko: "E, kabini Izirayelimɔɲɔw bɔra Misiran fɔ ka na se bi ma, nin ko ɲɔɲɔn ma deri ka ke fɔlɔ." O ko: "An ka kan ka nin ko mina sɔbe ra, ka ɲɔɲɔn ye, ka kuma, ka ko dɔ latige."

Kititigɛbagaw 20

Izirayelimɔɲɔw nana Boniyaminu ta mɔɲɔw kama

¹Izirayelimɔɲɔw bɔra jamana yɔrɔ beɛ ra, k'a ta Dan ta mara ra, ka taga a bla fɔ Beri Seba; dɔw bɔra Galadi jamana ra fana. O beɛ nana lajen ni miiriya kelen ye Matigi Ala ɲa kɔrɔ Misipa dugu kɔnɔ.

²Izirayeli jamana jamogow bee, ani Izirayeli cew bee nana Ala ta mogow ta jogonyeba ra. Kerekeden ce waga keme naani (400 000), olugu bee tun ye sennamanw ye.

³Boniyaminu ta mogow fana k'a men ko Izirayelimogow tow nana lajen Misipa. Izirayelimogow bee nana lajen minke, o ka pininkari ke, ko: "Nin kojuguba kera cogo min na, a ko lakari an ye."

⁴Ayiwa, Levi ta mogow min ta muso fagara, ale ka kuma ta; a ko: "Ne ni ne ta muso tun nana jigi Gibeha dugu kono, Boniyaminu ta mara ra, ko an be si o yoro ra.

⁵Nka Gibeha dugumogow wurira ne kama; o nana an ta sibon lamini su fe. O tun b'a fe ka ne faga le; nka o nana ne ta muso le mina fanga ra ka jen ni a ye k'a toro fo k'a faga.

⁶O le koson, ne ka ne ta muso su tigetige, k'a kunkurun do ci ka taga Izirayeli maraw bee ra; sabu kojuguba, ani maroyakoba le kera Izirayeli jamana kono nin ye.

⁷Ayiwa, aw Izirayelimogow bee be yan bi. Aw ye jogon ye, ka ko do latige."

⁸Jama ka o men minke, o bee benna kelen ma; o ko: "An si tena seko ka taga an ta fanibonw kono, walama an ta so;

⁹an bena min ke Gibeha dugumogow ra, o ye nin ye: sani an ye taga Gibeha dugumogow kama, an bena Matigi Ala pininka folo, k'a lon Ala b'a fe minw ye taga kere ra.

¹⁰O ko, Izirayeli ta gba minw ye mogow keme, an bena mogow tan bo olugu ra, minw ye mogow waga kelen, an be mogow keme bo olugu ra, minw ye mogow waga tan, an be mogow waga kelen bo olugu ra. O mogow le bena taga domuni jini ka na a di mogow tow ma. Ni o mogow sekora ka na, an bena taga Gibeha dugumogow kama, Boniyaminu ta mogow ta mara ra; o ka maroyakoba min ke Izirayeli jamana ra, an bena o sara ka kapa ni o ye."

¹¹Ayiwa, Izirayelimogow bee ka o kan ke kelen ye, ka na jogon lajen Gibeha dugu kama.

¹²Nka o ka mogow dow ci Boniyaminu ta mogow ta sow bee kono folo, ka taga a fo o ye ko: "Nin kojuguba jogon kera cogo di ka ke aw ce ra?"

¹³Ayiwa, o mogokunntan minw be Gibeha, aw ye o mogow labo yan, janko an ye o faga, ka o kojugu bo Izirayeli jamana kono." Nka Boniyaminu ta mogow ma son o balema Izirayelimogow tow ta kuma ma.

¹⁴O bora o ta duguw ra, ka na lajen Gibeha, ko o be Izirayelimogow kere.

¹⁵Boniyaminu ta kerekeden minw bɔra o ta duguw ra ka na, olugu tun ye cɛ waga mugan ni wɔɔɔ (26 000). Gibeha dugumɔɔw tun ma jate ni o mɔɔw ye; olugu tun ye cɛfari kɛmɛ wolonfla.

¹⁶Cɛfari kɛmɛ wolonfla fana tun bɛ o kerekɛjama ra, olugu tun ye numanmanw le ye. Mɔɔw tun b'a fɔra ko olugu tɛgɛ diyakojugu fɛ, o tun bɛ se ka hali kunsigiden kelen bon k'a sɔɔɔ ni o ta tafura ye.

¹⁷Izirayelimɔɔɔ tɔ minw nana Boniyaminu ta mɔɔw kama, olugu ta kerekedenw tun ye kerekeden cɛ waga kɛmɛ naani (400 000); o bɛɛ derira kɛrɛ ra.

Izirayelimɔɔɔw ni Boniyaminukaw ta kɛrɛ

¹⁸Ayiwa, Izirayelimɔɔɔw tagara Beteli, ka taga Matigi Ala jininka ko: “Matigi Ala, an ta gba juman le ka kan ka kɔn ka taga Boniyaminu ta mɔɔw kɛrɛ?” Matigi Ala ka o jaabi ko: “Zuda ta mɔɔw le ka kan ka kɔn ka taga.”

¹⁹O lon dugusagbɛ sɔɔɔma, Izirayelimɔɔɔw tagara o ta fanibonw lɔlɔ Gibeha dugu kɔɔɔ.

²⁰O kɔ, o bɔra ka taga Boniyaminu ta mɔɔw kama, ka taga lɔ kɛrɛ kama Gibeha dugu ja fɛ.

²¹Boniyaminu ta mɔɔw bɔra Gibeha ka na Izirayelimɔɔɔw kama. O lon na, o ka Izirayeli cɛ waga mugan ni fla (22 000) le faga.

²²Nka o dugusagbɛ, Izirayelimɔɔɔw ka o ja gbɛlɛya, ka taga lɔ tuun kɛrɛ kama o lɔyɔɔɔ fɔlɔ ra, Boniyaminu ta mɔɔw kama.

²³Nka sani o ye taga, Izirayelimɔɔɔw tagara kasi Matigi Ala ja kɔɔɔ, fɔ ka taga wula se; o kɔ, o ka Matigi Ala jininka ko: “Matigi Ala, yala an ka kan ka taga an balemaw, Boniyaminu ta mɔɔw kɛrɛ tuun wa?” Matigi Ala ka o jaabi ko: “Aw ye taga o kɛrɛ.”

²⁴Izirayelimɔɔɔw tagara o le ra, ka taga Boniyaminu ta mɔɔw kɛrɛ tuun, a tere flanan na.

²⁵O lon na, Boniyaminu ta mɔɔw bɔra Gibeha dugu kɔɔɔ ka na Izirayelimɔɔɔw kama. O ka kerekeden cɛ waga tan ni seegi (18 000) faga Izirayelimɔɔɔw ra, o bɛɛ tun derira kɛrɛ ra.

²⁶Izirayelimɔɔɔw jama bɛɛ tagara Beteli. O tora Matigi Ala ja kɔɔɔ, ka kasi; o ka sun don, fɔ ka taga wula se. O ka saraka jenitaw* ni ninsɔndiya sarakaw* bɔ Matigi Ala ye.

²⁷O kɔ, o ka Matigi Ala jininka tuun. O wagati ra, Matigi Ala ta jɛnɔɔɔɔnya kesu* tun bɛ Beteli le;

²⁸Haruna dence Elehazari, o dence Finehasi le tun bɛ sarakalasebagaya ra Matigi Ala ja kɔɔɔ o wagati ra. O ka Matigi Ala jininka ko: “Matigi Ala, yala an ka kan ka

taga an balemaw, Boniyaminu ta mɔɔw kere tuun wa, walama an ka kan ka o to yi?" Matigi Ala ka o jaabi ko: "Aw ye taga o kere, sabu sini ne bena o don aw boro."

²⁹Ayiwa, Izirayelimɔɔw ta kerekeden dɔw tagara dogo, ka Gibeha dugu lamini.

³⁰Kerekeden tɔw tagara Boniyaminu ta mɔɔw kama a tere sabanan na. O tagara lɔ kere kama Gibeha dugu ja fe, i n'a fo o tun be deri k'a ke cogo min na.

³¹Boniyaminu ta mɔɔw bɔra tuun, ka taga Izirayelimɔɔw kama. O tora Izirayelimɔɔw nɔgben na fo ka taga janfa o ta dugu ra. O ka ke Izirayelimɔɔw faga ye tuun, i n'a fo o tun k'a ke cogo min na kakɔɔ. O ka Izirayelimɔɔw ce bisaba faga, kongokɔɔyɔɔw ra, Beteli dugu sira ra, ani Gibeha dugu sira ra.

³²Boniyaminu ta mɔɔw tun b'a fɔra ko: "An sera o ra tuun; a bena ke i n'a fo lon tɔw ta kera cogo min na." K'a sɔɔ Izirayelimɔɔw tun be borira o ja, ka o nege ka o mabɔ o ta dugu ra le, ka taga ni o ye kongosiraw ra.

³³Izirayelimɔɔw borira ka bɔ o sigiyɔɔw ra ka taga lajen Baali Tamari. Minw tun dogonin be dugu kere fe, olugu barara ka bɔ o dogoyɔɔw ra ka taga Geba kenegbe fan na.

³⁴Kerekece fari waga tan bɔra Izirayeli mara bee ra, ka na lɔ Gibeha dugu ja fe. Kere juguyara kosebe. Boniyaminu ta mɔɔw tun m'a lon ko cenriba le bena o sɔɔ.

³⁵Matigi Ala k'a to Izirayelimɔɔw sera Boniyaminu ta mɔɔw ra. O ka kerekeden ce waga mugan ni looru ni kemɛ (25 100) le faga Boniyaminu ta mɔɔw ra; o bee tun derira kere ra.

³⁶O le ra, Boniyaminu ta mɔɔw sɔɔra k'a lon ko se te o ye tuun. Izirayelimɔɔw tun k'a lawuri a kama le ka bori Boniyaminu ta mɔɔw ja, sabu o tun k'a lon ko o ta kerekeden minw dogonin be ka Gibeha lamini, ko olugu bena bɔ.

³⁷Ayiwa, o mɔɔw minw tun dogonin be, olugu barara ka bɔ ka girin ka la Gibeha dugu kan, ka dugumɔɔw faga ni o ta kerekemuruw ye.

³⁸Izirayelimɔɔw tun ka tagamasiyen dɔ yira jɔgɔn na. Minw tun dogonin be, olugu tun ka kan ka tasuma don ka sisiba dɔ wuri dugu kɔɔ.

³⁹Tuma min na Izirayelimɔɔw tun be borira Boniyaminu ta mɔɔw ja, k'a to Boniyaminu ta mɔɔw ka ce bisaba faga o ra, Boniyaminu ta mɔɔw tun b'a miirira ko olugu sera Izirayelimɔɔw ra le ka ban, i n'a fo sipaga tɔw ta kera cogo min na.

⁴⁰Nka sisiba dɔ nana ke wuri ye Gibeha dugu kɔɔ. Boniyaminu ta mɔɔw ka ke o kɔ fle ye; o k'a ye ko o ta dugu bee be jenina k'a tasuma wuri san fe.

⁴¹O wagati ra, Izirayelimogɔ minw tun be borira, olugu sekɔra ka ke na ye Boniyaminu ta mogɔw kama. Boniyaminu ta mogɔw ka o ye minke, o jigi tigera, sabu o k'a ye ko cenri sera o ma.

⁴²O borira Izirayelimogɔw na ka taga kongokolon fan fe. Nka Izirayelimogɔw tugura o ko; minw tun dogora dugu ko fe, olugu fana bɔra ka ke o faga ye.

⁴³O ka Boniyaminu ta mogɔw lamini fan bee ra, ka to ka o faga. O ma o pasumanin to hali doonin; o ka o gben ka taga fo Gibeha dugu tereboyanfan na.

⁴⁴O ka ce waga tan ni seegi (18 000) faga Boniyaminu ta mogɔw ra; o bee tun ye cefariw le ye.

⁴⁵Boniyaminu ta mogɔ minw borira ka taga kongokolon kɔɔ, Rimɔn ta farakuru yɔɔ ra, Izirayelimogɔw ka ce waga looru faga olugu ra sira ra. O ka to w gben ka taga se fo Gidomu dugu kɔɔ, ka ce waga fla faga olugu ra.

⁴⁶Boniyaminu ta mogɔ minw fagara o lon ta kere ra, o bee lajennin kera ce waga mugan ni looru (25 000); o bee tun ye cefariw le ye.

⁴⁷Boniyaminu ta mogɔ minw sera ka bɔsi, ka bori ka taga dogo kongokolon kɔɔ, Rimɔn ta farakuru yɔɔ ra, o tun ye ce keme wɔɔɔ. Olugu ka karo naani le ke o yɔɔ ra yi.

⁴⁸Izirayelimogɔw sekɔra ka na Boniyaminu ta mogɔ to w kama; o donna o ta duguw bee kɔɔ, ka mogɔw bee faga, ani beganw bee; dugu o dugu tun be o yɔɔ ra, o ka tasuma don o bee ra.

Kititigebagaw 21

Izirayelimogɔw ka musow di Boniyaminukaw ma

¹Izirayelimogɔw tun karira Misipa, k'a fo ko Izirayelimogɔ si man kan k'a denmuso di furu ra Boniyaminu ta mogɔ do ma tuun.

²Jama bee tagara Beteli; o tagara to Matigi Ala na kɔɔ fo ka taga wula se. O kasira, ka kule fo ka o naji bo.

³O ko: "E, Matigi Ala, Izirayeli ta Ala, mun le nana a ke ko gba kelen fonna Izirayelimogɔw ra bi sa?"

⁴O dugusagbe, o wurira sogomada jona fe; o ka sarakabonan do lo, ka saraka jenitaw* ni ninsondiya sarakaw* bo Matigi Ala ye.

⁵O ka pininkari ke ko: "Izirayelimogɔw ta gba juman le ma na lajen ni Izirayelimogɔw to w ye Misipa?" O ka o pininkari ke, sabu o tun karira ko ni Izirayelimogɔw min o min ma na Misipa Matigi Ala na kɔɔ, ko o tigi ka kan ka faga.

⁶Boniyaminu ta mogɔw fagako tingalon ka Izirayelimogɔw sɔɔ, sabu o balemaw tun lo. O ko: "E, Izirayeli ta gba kuturu kelen le banna tan bi!"

- ⁷O k'a fɔ tuun ko: "Cɛ dama dama minw sera ka bɔsi Boniyaminu ta mɔgɔw boro, an bena musow sɔrɔ min ka o di olugu ma, sabu an karira Matigi Ala ra ko an si tɛna an denmuso di furu ra Boniyaminu ta mɔgɔw ma?"
- ⁸O ka pininkari kɛ tuun ko: "Yala Izirayeli ta gba dɔ bɛ yi min ma na Misipa Matigi Ala ja kɔrɔ wa?" Ayiwa, o k'a kɔrɔsi k'a ye ko mɔgɔ si ma bɔ Yabesi dugu kɔnɔ, Galadi mara ra ka na jamalajenyɔrɔ ra Misipa.
- ⁹O ka jama bɛɛ jate, k'a ye ko Yabesi dugumɔgɔ si tun ma na ka bɔ Galadi mara ra.
- ¹⁰Jama k'a ye ten minke, o ka kɛrɛkɛden waga tan ni fla (12 000) ci, k'a fɔ olugu ye ko: "Aw ye taga Galadi mara ra, ka taga Yabesi dugumɔgɔw bɛɛ faga ni aw ta kɛrɛkemuruw ye, a musow ni a denmisɛnw bɛɛ.
- ¹¹Aw ye cɛw bɛɛ faga; muso o muso ka cɛko lɔn, aw ye o fana faga; aw ye taga a kɛ ten."
- ¹²Ayiwa, kɛrɛkɛdenw tagara o mɔgɔw faga; nka o ka sunguruden kɛmɛ naani sɔrɔ Yabesi dugumɔgɔw ra, Galadi mara ra, minw ma cɛko lɔn. O nana ni o sungurudenw ye Izirayelimɔgɔw fɛ Silo, Kanaana jamana ra.
- ¹³Ayiwa, Boniyaminu ta cɛ dama dama minw tun borira ka taga to Rimɔn ta farakuruyɔrɔ ra, Izirayeli jama bɛɛ benna a ra ka cira bla o mɔgɔw ma, ka taga a fɔ o ye ko kɛrɛ banna.
- ¹⁴O mɔgɔw nana. Izirayelimɔgɔw tun ka sunguruden minw mina Yabesi dugu kɔnɔ Galadi mara ra, o ka o sunguruw di olugu ma, ka o kɛ o ta musow ye. Nka o sunguruw ma o cɛw labɔ.
- ¹⁵Izirayelimɔgɔw nimisara tuun o balemaw, Boniyaminu ta mɔgɔw fagako ra, sabu a kɛra i n'a fɔ Matigi Ala tun ka Izirayelimɔgɔw dayaga le.
- ¹⁶Izirayeli jama cɛkɔrɔbaw ko: "An bena mun le kɛ ka muso dɔw sɔrɔ k'a di Boniyaminu ta cɛ tɔw ma sisan? An ka o ta musow bɛɛ faga ka ban kɛrɛ ra."
- ¹⁷O ko: "Boniyaminu ta mɔgɔ minw bɔsira, olugu ka kan ka sigi o ta mara ra, janko Izirayeli ta siya dɔ tɔgɔ kana tunu.
- ¹⁸Nka an tɛ se ka an denmusow di o ma ka o kɛ o musow ye; sabu an karira ka ban k'a fɔ ko: 'Ni mɔgɔ o mɔgɔ k'a denmuso di Boniyaminu ta mɔgɔ dɔ ma, Ala ye o tigi danga.' "
- ¹⁹Izirayelimɔgɔw nana a fɔ ko: "Ayiwa, san o san an bɛ janagbɛ dɔ kɛ ka Matigi Ala bato Silo, Beteli sahilianfan fɛ, sira min bɛ bɔ Beteli ka taga Sikɛmu, o sira terebɔyanfan na, Lebona dugu woroduguyanfan fɛ."
- ²⁰O k'a fɔ Boniyaminu ta cɛ tɔw ye ko: "Ni o janagbɛ wagati sera, aw ye taga dogo rɛzenforow kɔnɔ,

²¹ka to ka kɔɔsiri ke; ni Silo dugu sunguruw nana bɔ ko o be taga dɔnkeyɔɔ ra, o tuma aw ye bɔ rezenforow ce ra, aw bee kelen kelen ye Silo dugu sunguru kelen mina, ka taga ni a ye aw ta mara ra, ka o ke aw ta musow ye.

²²Ni o sunguruw facew walama ni o balemacew dimina ka na an fe, an bena a fo o ye ko o ye sabari ka o to aw boro; ko sabu an ma se ka muso do sɔɔ aw bee ye Yabesi dugu kɔɔ. An bena a fo o ye ko olugu yere le m'a lawuri a kama ka o denmusow di aw ma; o ra, o karira min na, o kariri kunko te se ka ben o kan tuun."

²³Ayiwa, Izirayelimɔɔw ka min fo, Boniyaminu ta mɔɔw k'a ke ten. O panagbe wagati ra, o bee kelen kelen ka sunguru kelen mina dɔnkeyɔɔ ra ka taga ni a ye o ta mara ra, ka o ke a muso ye. O cogo ra, o ka o ta duguw lo kokura, ka sigi o ra.

²⁴O wagati kelen na, Izirayelimɔɔw bɔra o ta jɔɔɔnlajenyɔɔ ra, ka taga o ta maraw ra; bee tagara a ta so, bee tagara a ta sigiyɔɔ ra.

²⁵O wagati ra, masace si tun te Izirayelimɔɔw kunna. Bee tun be a sagonanko le ke.

Ruti

Ruti 1

Elimelēki ta gba ta ko

¹Namɔgɔw tun bɛ fanga ra wagati min na Izirayeli jamana ra, kɔngɔba dɔ benna Izirayeli jamana kan. Ayiwa, Betilehemukacɛ dɔ ni a muso ni a dencɛ fla bɔra o sigiyɔrɔ ra Zude mara ra, ka taga sigi Mohabu jamana ra ka wagati dɔ kɛ.

²O cɛ tɔgɔ tun ye ko Elimelēki, a muso tɔgɔ tun ye ko Nahomi, a dencɛ kelen tɔgɔ tun ye ko Malɔn, tɔ kelen tɔgɔ tun ye ko Kiliyɔn. O tun ye Efiratakaw le ye, ka bɔ Betilehemu, Zude mara ra. O ra, o sera Mohabu jamana ra minke, o sigira o yɔrɔ ra yi.

³Nahomi ta cɛ Elimelēki nana sa k'a dencɛ fla to.

⁴Olugu ka Mohabu jamana muso dɔw furu; muso kelen tɔgɔ tun ye ko Oripa, tɔ kelen tɔgɔ tun ye ko Ruti. O ka sanji tan jɔgɔn le kɛ Mohabu jamana ra.

⁵O kɔ fɛ, Elimelēki dencɛw, minw ye Malɔn ni Kiliyɔn ye, olugu fana sara. A kɛra ten, Nahomi bɔnɔna a cɛ ni a dencɛ fla bɛɛ ra.

Ruti tagara Nahomi blasira Betilehemu

⁶Ayiwa, ka Nahomi to Mohabu jamana ra yi, a nana a men ko Matigi Ala k'a hakiri to o ta dugumɔgɔw ra, ka o ta simanw ja kɔsɛbɛ. Nahomi wurira o le ra k'a yɛrɛ labɛn ko a bɛ sekɔ o ta dugu ra, ani a buranmuso fla.

⁷Ayiwa, Nahomi ni a buranmuso fla bɔra o sigiyɔrɔ ra, ka sira mina ka taga Zude jamana ra.

⁸Ka o to sira ra, Nahomi k'a fɔ a buranmuso fla ye ko: "Ayiwa, sisan aw fla tɛ kɔsɛgi ka taga aw ta mɔgɔw fɛ wa? Matigi Ala ye ja aw ma, i n'a fɔ aw fana pana tagabagaw ma, ani ne yɛrɛ ma cogo min na, ka kɔpuman kɛ an ye.

⁹Matigi Ala y'a to aw ye cɛ wɛrɛw sɔrɔ, k'a to aw ye hɛra sɔrɔ aw ta cɛsow ra fana." O kɔ, a ka o fo ni kanuya ye, ko a bɛ o labla; nka Oripa ni Ruti kasira kɔsɛbɛ.

¹⁰O k'a fɔ Nahomi ye ko: "Ɔn-ɔn, an bɛ taga ni i ye i ta jamana ra."

¹¹Nahomi k'a fɔ o ye ko: "Aw ye kɔsɛgi, ne denmusow, mun na aw b'a fɛ ka taga ni ne ye? Yala ne bɛ se ka dencɛ wɛrɛw woro tuun ka o kɛ aw ta cɛw ye wa?"

¹²Aw ye kɔsɛgi, ne denmusow, aw ye taga aw ta so. Ne kɔrɔra furu ma. Hali ni a kɛra ko ne bɛ cɛ sɔrɔ bi yɛrɛ, ka dencɛ dɔw woro tuun,

¹³yala aw bɛna ban ka furu cɛ wɛrɛw ma, fɔ ka taga o denw kɔrɔ wa? Ɔn-ɔn, ne denmusow! Ne ta jusukasi belɛn ka bon ni aw ta ye nin ko ra, sabu Matigi Ala le ka nin kɛ ne ra."

¹⁴Nahomi buranmusow kasira tuun kosebe. Nka a laban, Oripa ka fori di a buranmuso Nahomi ma ni kanuya ye, ka sira ta ka seko a ta so. Nka Ruti naronin tora Nahomi ra.

¹⁵Nahomi k'a fo Ruti ye ko: "I balemamuso tagato fe a ta somogow fe, ani a ta batofenw ko. Ele fana ye kosegi ka taga ni a ye."

¹⁶Ruti ko: "I kana ne jagboya ko ne ye faran i ra, ko ne ye bo i ko ka taga ne ta mogow fe. Ni i ka taga yoro o yoro, ne be taga ni i ye, ni i ka taga sigi yoro o yoro, ne fana be sigi o yoro le ra; i ta mogow le bena ke ne ta mogow ye, i ta Ala be ke ne ta Ala ye.

¹⁷Ni i ka sa yoro min na, ne fana bena sa o yoro le ra, ne su bena don o yoro le ra fana. Ni a ma ke saya ye, ni ne faranna ka bo i ko kun were ra, o tuma Matigi Ala ye tawaba lase ne ma o koson."

¹⁸Nahomi k'a ye ko Ruti naronin be ale ra minke, a ma Ruti jagboya tuun ko a ye seko.

¹⁹Ayiwa, o tagara jagon fe ka taga se fo Betlehemu. O sera dugu donda ra minke, dugumogow bee kabakoyara o nako ra. Muso dow ko: "E, Nahomi le ye nin ye tan wa?"

²⁰Nahomi ka o jaabi ko: "Aw kana ne wele tuun ko Nahomi; aw ye a fo ne ma ko Mara, sabu Sebetigi Ala ka kojuguba le ke ne ra.

²¹"Ne fentigiraman tagara, nka Matigi Ala ka ne borolakolon laseko. Mun na aw be ne wele ko Nahomi; k'a soro Matigi Sebetigi Ala ka kojugu ke ne ra, ka bono lase ne ma."

²²Ayiwa, Nahomi ksegira o cogo le ra ka bo Mohabu jamana ra, a ni a buranmuso Ruti, Mohabukamusu. O sera Betlehemu simantigewagati damina le ra.

Ruti 2

Ruti tagara Boozi ta foro ra

¹Nahomi ce balemace do tun be yi, min togo tun ye ko Boozi; mogoba tun lo, mogowobe tun lo fana. Ale ni Nahomi ce Elimeleki bee tun ye gba kelen mogow ye.

²Lon do, Ruti min ye Mohabukamusu ye, ale k'a fo Nahomi ye ko: "A to ne ye taga foro do ra, ka taga gban simantigebagaw ko; ni mogow dow sonna ka makari ne ra, ne bena siman benbenninw tomotomo olugu ko." Nahomi ko: "Ne denmuso, taga."

³Ruti tagara foro do ra, ka taga siman benbenninw tomotomo simantigebagaw ko fe. A tagara ke fana ko Ruti tagara ben foro min ma, o foro tun ye Boozi ta foro le ye, min ni a burance Elimeleki bee tun ye gba kelen mogow ye.

⁴Donin kera, Boozi yere nana ka bo Betlehemu. A ka simantigebagaw fo, ko: "Matigi Ala ye ke ni aw ye." O k'a jaabi ko: "Matigi Ala ye baraka don i ra."

⁵O kɔ, Boozi k'a ta simantigeɓagaw ta ɲamɔɔ ɲininka ko: "Muso juman le ye nin ye?"

⁶Simantigeɓagaw ta ɲamɔɔ k'a jaabi ko: "Mohabuka lo; ale le bɔra Mohabu jamana ra ni Nahomi ye ka na to yan.

⁷A ka ne daari ko ne ye sabari k'a to ale ye gban simantigeɓagaw kɔ, ka siman benbenninw tɔmɔtɔmɔ siman kansiriw cɛ ra. Kabini a nana, k'a ta sɔɔɔma fɔ ka na se sisan ma, a sigira gbata kɔɔ ka nenɛkiri dɔɔnin dɔɔn.

⁸Ayiwa, Boozi k'a fɔ Ruti ye ko: "Ne denmuso, a fɛ, i kana a fɔ ko i bɛ taga foro wɛrɛ ra tuun. I kana taga siman ɲini yɔɔ wɛrɛ tuun; to ni ne ta baaradenmuso tɔw ye yan, ka siman tɔmɔtɔmɔ.

⁹Ne ta simantigeɓagaw bɛ foro yɔɔ o yɔɔ ra, i ye o yɔɔ kɔɔsi kɔsɛbɛ, ka taga yi, ka taga simanw tɔmɔtɔmɔ ni ne ta baaradenmusow ye. Ne k'a fɔ ne ta baarakeɓagaw ye ko mɔɔ si kana se i ma, ko o kana foyi fɔ i ma. Ni jimɛnlɔɔ ka i mina, ne ta baaradenw ka ji min ta, i ye taga min o ra daga kɔɔ.

¹⁰Ruti ka o kumaw mɛn minke, a k'a kinbiri gban, ka a ɲa biri dugu ma, k'a fɔ Boozi ye ko: "Mun le k'a to ele hinara ne ra, ka nin koɲuman ke ne ye sa, ne min ye siya wɛrɛ mɔɔ ye?"

¹¹Boozi ko: "I ka min ke i buranmuso ye, kabini i cɛ sara, o bɛɛ fɔra ne ye. I sɔɔna ka bɔ i face ni i bamuso kɔɔ cogo min na, ka i ta jamana ni i ta dugu to yi, ka na to jamana wɛrɛ ra, siya wɛrɛ fɛ, i tɛ siya min lɔn kakɔɔ, o ko bɛɛ fɔra ne ye fana.

¹²I ka o baara min ke, Matigi Ala ye i sara o ra. I ta baraji dafanin ye bɔ Matigi Ala, Izirayeli ta Ala fɛ, i nana i yɛrɛ karifa ale Ala min ma."

¹³Ruti ko: "Ne matigicɛ, Ala y'a to ne ye hɛra sɔɔ i ɲa kɔɔ belen; sabu i ta kumaw ka ne jusu saaro, fɔ ka ne jusu suma; k'a sɔɔ hali i ta ɲɔnmuso gbansan, o ka fisa ni ne ye."

¹⁴Domuniwagati nana se minke, Boozi ko Ruti ma ko: "I gbara ka domuni ke. I ta domuni su nanji ra k'a domu." Ruti sigira simantigeɓagaw kɛrɛ fɛ. Boozi ka simankisɛ yirannin dɔ di a ma. Ruti ka domuni ke ka fa, fɔ k'a tɔ bla.

¹⁵O kɔ, a wurira ka taga siman benbenninw tɔmɔtɔmɔ. Boozi k'a fɔ a ta baaradenw ye ko: "Aw y'a to a ye siman benbenninw tɔmɔtɔmɔ kansiriw cɛ ra fana. Aw y'a to yi, aw kana a mafiyɛnya.

¹⁶Aw ye siman dɔw burun aw yɛrɛ kɔ, janko a ye olugu tɔmɔtɔmɔ. Aw kana kumajugu si fɔ a ma."

¹⁷Ruti ka siman benbenninw tɔmɔtɔmɔ fɔ ka taga wula se. A ka siman benbennin minw tɔmɔ, a ka o gbasi ka o fiyɛ. O kɛra simankisɛ kilo bisaba.

¹⁸A tagara ni o simankise ye dugu kɔnɔ a buranmuso fe, ka taga o yira a buranmuso ra, min ye Nahomi ye; a k'a ta tererafana to fana bo ka o di Nahomi ma.

¹⁹Nahomi ko: "E! O tuma i ka siman tomɔ min le bi? I ka baara ke jon ta foro le ra? Mɔgo min hinara i ra, Ala ye baraka don o tigi ra." Ruti ka baara ke ce min ta foro ra, a ka o tigi ko fo a buranmuso ye. A ko: "Ne ka baara ke ce min ta foro ra bi, o tɔgo ye ko Boozi."

²⁰Nahomi ko: "Matigi Ala ye baraka don o tigi ra. Ale Ala le be na mɔgo panamanw ma, i n'a fo a be na mɔgo saninw ma cogo min na." Nahomi ko tuun ko: "Nin ce ye an ta mɔgo do le ye. Minw ka kan ka o janto an na, olugu do lo."

²¹Mohabukamusu Ruti k'a fo tuun ko: "A yere k'a fo ko ne ye to ale ta baaradenw kere fe, fo ka taga a to ale ta siman ye tige ka ban."

²²Nahomi k'a fo Ruti ye ko: "To a ta baaradenw kere fe, ka baara ke ni a ta baaradenmusow ye; o ka ni. I kana bo ka taga foro were ra; o ka fisa i ma."

²³Ayiwa, Ruti tora ni Boozi ta baaradenmusow ye ka siman benbenninw tomotomɔ, fo ka taga simanw bee tige ka ban. Ruti ni a buranmuso Nahomi tora jɔgon fe.

Ruti 3

Ruti k'a yere karifa Boozi ma

¹Lon do, Ruti buranmusu Nahomi kumana Ruti fe; a ko: "Ne denmuso, ne b'a fe i ye sigiyɔro sɔro, ka furu, ka ke hera ra, ka laganfiya.

²Ayiwa, i ka baara ke ni Boozi min ta baaradenmusow ye, an ta mɔgo lo. Bi su nin na, a bena taga a ta siman gbasi simangbasiyɔro ra.

³O ra, wuri, i ye ko, ka turu mun i yere ra, ka i ta faniw bee ra jumanman do don, ka taga simangbasiyɔro ra. Nka i kana a to a ye i ye. I y'a to a ye domuni ke ka fa, ka min folo.

⁴Ni a nana ke taga ye la, i ye dogo k'a layɔro korɔsi ka na. Ni a sunɔgora, i ye gbara a ra, ka taga birifani bo a sen kan, ka la a sen korɔ. O ko, i ka kan ka min ke, ale yere bena o nafɔ i ye."

⁵Ruti ka Nahomi jaabi ko: "I ka min fo, ne bena a ke ten."

⁶Ruti tagara simangbasiyɔro ra. Nahomi ka min fo a ye, a k'a ke ten.

⁷Boozi ka domuni ke ka ban tuma min na, ka min, a ninsɔndiyaninba tagara la siman kansiriw kere fe ka sunɔgo. Ruti dendenna ka gbara a ra ka taga birifani bo a sen kan ka la a sen korɔ.

⁸Su cεmance ra, Boozi nana bara ka kunu. A k'a kun kɔrɔta minke, a barara k'a ye ko muso dɔ lanin bε ale sen kɔrɔ.

⁹Boozi ko: "Jɔn lo?" Ruti k'a jaabi ko: "Ne Ruti lo, i ta jɔnmuso; ne nana ne yere karifa i ma, sabu ne cε ta gbamɔgɔw bεε ra, ele le ka kan ka ne ta, ka i janto ne ra."

¹⁰Boozi ko: "Ne denmuso, Matigi Ala ye baraka don i ra. I ka kewaleɲuman min ke nin ye sisan, o belen ka bon ka tεmε i ta kewale fɔlɔw kan, i ka minw ke i buranmuso ye. Nin kewale b'a yira ko can ra i bε i cε ta gbamɔgɔw fε kosebε; sabu i tun bε se ka taga furu kanbelen fagantan walama waritigi dɔ ma, nka i ma o ke.

¹¹Ayiwa, ne denmuso, i kana hami nin ko ra tuun; i bε fen o fen fε, ne bεna o bεε ke i ye; sabu dugu kɔnɔ yan, mɔgɔw bεε k'a lɔn ko i ye mɔgɔsɔbε le ye.

¹²Can lo, an ta gbamɔgɔw ra, ne le ka surun i cε ra; ne le ka kan ka i ta ka ne janto i ra. Nka mɔgɔ wεrε bε yi, min bε ne ɲa.

¹³O ra, to yan, i ye su tɔ ke yan. Sini ne bεna taga kuma ni o cε ye, k'a lɔn ni a b'a fε ka i ta k'a janto i ra. Ni a sɔnna, ayiwa, o ka ɲi. Nka ni a ma sɔn, ne bε kari i ye Matigi Ala tɔgɔ ra, ko ne bεna i ta ka ne janto i ra. To yan, i ye su tɔ ke yan."

¹⁴Ayiwa, Ruti tora Boozi sen kɔrɔ fɔ ka taga dugugbɛda surunya. Nka sani keɲε ye ci, a wurira; sabu Boozi tun t'a fε ko mɔgɔ si ye a lɔn ko muso dɔ nana la simangbasiyɔrɔ ra.

¹⁵Boozi k'a fɔ a ye ko: "Na ni i ta deregeba ye, i ye a mina ka ɲa." Ruti ka deregeba mina. Boozi ka sumanikeminan fa siman na, k'a ɲa wɔrɔ ke Ruti ta deregeba ra, ka o la Ruti kun na. O kɔ, Boozi sekɔra ka taga dugu kɔnɔ.

¹⁶Ruti tagara se a buranmuso Nahomi fε. Nahomi k'a ɲininka ko: "Ne denmuso, a ko kera cogo di?" Ayiwa, Boozi ka fen o fen fɔ, Ruti ka o bεε lakari a buranmuso ye.

¹⁷Ruti ko: "A yere ka siman sumanikeminan ɲa wɔrɔ di ne ma, ko ne borolakolon man kan ka kɔsegi i fε."

¹⁸Nahomi ko: "Ayiwa, ne denmuso, i kana kɔrɔtɔ; ele ye to yan, an y'a fle a ko bεna laban min ma. Ne k'a lɔn ko ni Boozi kɔni ma nin ko ɲanabɔ bi yere, a jusu te suma."

Ruti 4

Boozi tagara Ruti ta furuko ɲanabɔ

¹Ayiwa, Boozi tagara sigi dugu donda ra, dugu ɲɔgɔnyeyɔrɔ ra. A kera fana ko Boozi tun ka cε min ta ko fɔ Ruti ye, ko min ka surun Elimeleki ra ka tεmε ale kan, ani ko min tun ka kan k'a janto Ruti ra, o cε le nana ke tεmε ye. Boozi k'a wele, ko: "Mɔgɔman, na, i ye na sigi yan, ne b'a fε ka kuma ni i ye." Cε nana sigi.

²Ayiwa, Boozi ka dugu cεkɔrɔba tan wele ka olugu fana lasigi. Olugu siginin kɔ,

³Boozi k'a fɔ Elimeleki balemace ye, min tun ka kan k'a janto Ruti ra, ko: "Ayiwa, an k'a lon ko Nahomi bɔra Mohabu jamana ra ka na. Sisan, a ce Elimeleki, min ye an balemace ye, a be o ta foro fiyeerera.

⁴Ne tun b'a fe ka o fɔ i ye, janko ni i be se k'a kunmabo, a ko ye janabo cekɔɔbaw ni mɔgo tɔw bee na yan; ni i b'a fe k'a kunmabo, i ye a kunmabo, sabu ka kapa ni gba ta sariya ye, ele le ka kan ka ke mɔgo fɔlo ye k'a kunmabo. Nka ni i k'a ye ko i te se k'a kunmabo, i ye a fɔ ne ye, sabu ka kapa ni sariya ye fana, ne le gbanna ele ra." Ce k'a jaabi ko: "Ne bena foro kunmabo."

⁵Boozi ko: "Ayiwa, o benna. Nka ni i be foro kunmabo Nahomi fe lon min na, i ka kan ka Ruti Mohabukamusu fana ta, min ye banbaga ta muso ye, janko ka den sɔɔ banbaga tɔgo ra, a ta cen ye ke olugu ta ye."

⁶Min tun ka kan k'a janto Ruti ra, ale ko: "Ni o lo, ne bena ne sen bo a ko ra, k'a di i ma, sabu ni a kera o cogo ra, ne yere ta denw tena cen sɔɔ. O ra, ne be a di i ma; ne tena se a ma."

⁷Ayiwa, fɔlofɔlo, Izirayelimogow fe, ni do tun ka fen do san do fe, walama ni do ka fen do falen do fe, kelen tun be a ta sanbara bo k'a di to kelen ma, k'a yira ko a sonna. O le tun be a yira ko o ko janabɔra ka na, ko a banna.

⁸O koson min tun ka kan k'a janto Ruti ra, ale k'a fɔ Boozi ye minke ko a ye foro kunmabo, a k'a ta sanbara bo a sen na k'a di Boozi ma.

⁹Boozi k'a fɔ cekɔɔbaw ni mɔgo tɔw bee ye ko: "Aw bee ye an seerew ye bi, ko fen o fen tun ye Elimeleki ni a dencew Kiliyon ni Malon ta ye, ko ne be o bee kunmabo Nahomi fe bi;

¹⁰ko ne be Malon ta Mohabukamusu Ruti fana ta, janko ka denw sɔɔ banbaga tɔgo ra, ka nin foro ke olugu ta ye, janko a tɔgo kana tunu a balemaw ce ra, ani a tɔgo ye lon dugu ta kow ra. Ayiwa, aw bee ye nin ko seerew ye."

¹¹Cekɔɔbaw ni mɔgo minw bee tun be kene kan, olugu ka Boozi jaabi ko: "Can lo, an kera nin ko seerew ye. Ayiwa, nin muso min bena don i ta so, Matigi Ala ye o muso ke i n'a fɔ Raseli ni Leya, Yakuba ta muso fla, Izirayelimogow bee buruju bɔra o muso fla minw na. Ala ye i ke fentigi ye Efirata mara ra, ka i tɔgo bonya Betilehemu dugu kɔɔ.

¹²Matigi Ala ye den caman di i ma, ka bo nin muso ra, ka i ta gba ke i n'a fɔ i bemace Peresi ta gba, Zuda ni Tamari dence."

Ruti ka dence sɔɔ

¹³Ayiwa, Boozi ka Ruti furu. Matigi Ala ka denworo nɔgoya Ruti ye; a ka kɔɔ ta ka dence woro.

¹⁴Betilehemu dugu musow k'a fo Nahomi ye ko: "Matigi Ala baraka! Sabu a ka den di i ma bi, min bena a janto i ra. Ala y'a to i mamaden ye tɔgɔba sɔɔ Izirayeli jamana kɔɔ.

¹⁵Nin den bena i jusu suma, k'a janto i ra i ta kɔɔya wagati ra. I buranmuso ka fisa ka tɛmɛ hali dence wolonfla kan, sabu a ka i kanu, ka nin dence woro i ye."

¹⁶Nahomi ka den ta k'a nɔɔ a yere ra; den tora a boro, a k'a lamɔ.

¹⁷Nahomi siginɔgɔnmusow ko: "E, Nahomi ka dence sɔɔ." O ka den tɔgɔ la ko Obedi. Obedi dence le nana ke Yese ye, Yese dence kera Dawuda ye.

Masace Dawuda buruju

¹⁸Dawuda buruju ye nin ye, k'a damina a bemace Peresi ra: Peresi dence tun ye Esiromu ye,

¹⁹Esiromu dence tun ye Aramu ye, Aramu dence tun ye Aminadabu ye,

²⁰Aminadabu dence tun ye Naasun ye, Naasun dence tun ye Salimɔn ye,

²¹Salimɔn dence tun ye Boozi ye, Boozi dence tun ye Obedi ye,

²²Obedi dence tun ye Yese ye, Yese dence le tun ye Dawuda ye.

Samawilu fɔɔ

Samawilu fɔɔ 1

Elikana ta muso fla ta ko

¹Cɛ dɔ tun siginin bɛ Ramatayimu Sofimu, Efirayimu kuruyɔrɔw ra. A tɔgɔ tun ye ko Elikana; a face tɔgɔ tun ye ko Yerohamu, Yerohamu face tɔgɔ tun ye ko Elihu, Elihu face tɔgɔ tun ye ko Tohu, Tohu face tɔgɔ tun ye ko Sufu; Efirayimukaw tun lo.

²Muso fla tun bɛ Elikana fɛ; kelen tɔgɔ tun ye ko Ane, tɔ kelen tɔgɔ tun ye ko Penina. Penina tun ka denw sɔrɔ, nka Ane tun ma den sɔrɔ.

³San o san, o cɛ tun bɛ bɔ a ta dugu ra ka taga Silo, ka taga Fangatigi Ala bato, ka sarakaw bɔ a ye. Sarakalasebaga Eli dence fla, Hɔfini ni Finehasi, olugu tun bɛ o yɔrɔ le ra; olugu le tun ye Matigi Ala ta sarakalasebagaw ye.

⁴Lon min ni Elikana tun bɛ a ta sarakaw bɔ, a tun bɛ sarakasogo dɔ di a muso Penina ma, ani Penina dencew ni a denmusow bɛɛ ma fana.

⁵Nka a tun bɛ Penina ta sogo ninyɔrɔ jɔgɔn fla le di Ane ma, sabu a tun bɛ Ane kanu, hali k'a sɔrɔ Matigi Ala tun ka Ane kɛ denworobari ye.

⁶A sinamuso tun bɛ to k'a darabɔ, janko k'a jusu gban, sabu Matigi Ala tun k'a kɛ denworobari ye.

⁷San o san, a tun bɛ kɛ ten le. Tuma o tuma ni Ane tun ka taga Matigi Ala ta yɔrɔ saninman na, Penina tun bɛ to k'a darabɔ o cogo kelen na. Ni o kɛra, Ane tun bɛ kɛ kasi ye, ka ban domuni bɛɛ ma.

⁸A cɛ Elikana tun b'a fɔ a ye ko: "Ane, mun le ka i jusu kasi? Mun na i bɛ kasi ka ban domuni ma? O tuma ne kelen man fisa ele fɛ ni hali dence tan ye wa?"

Ala ka dence di Ane ma

⁹Lon dɔ, o ka domuni kɛ ka min ka ban Silo tuma min na, Ane wurira; o y'a sɔrɔ sarakalasebaga Eli siginin tun bɛ siginan dɔ kan, Matigi Ala ta batoso donda samasen dɔ kɔrɔ.

¹⁰Ane jusu tun kasinin lo kosebɛ; a kasira kosebɛ ka Matigi Ala daari.

¹¹A ka dajuru dɔ ta Ala fɛ k'a fɔ ko: "E, Fangatigi Ala, ni i sɔnna ka i ta jɔnmuso ta sɛgɛ flɛ, ka i hakiri to ne ra, ni i ma jina i ta jɔnmuso kɔ fiyewu, ni i ka sɔn ka dence di ne ma, ne bena o den di i ma, a bɛ kɛ i ta ye a si bɛɛ ra; o ra kunlimuru tɛna se a kun ma ka ye."

¹²Ayiwa, Ane nana to daariri ra Matigi Ala ja kɔrɔ ka mɛɛn minkɛ, Eli nana kɛ a dagbolow kɔrɔsi ye.

13Ane tun be kumana a yere kɔɔ le; a dagbolow dama le tun be lamagara, nka mɔɔ tun te a kumakan mena. A kera Eli na na ko a ka dɔɔ le min ka panamini.

14Eli ko a ma ko: “O tuma ele ta dɔɔ bɛna i bla tuma juman le? Taga i ta dɔɔɔya ke yɔɔ wɛɛ!”

15Ane k’a jaabi ko: “Ne matigice, o te; ne ye muso min ye, jusukasiba le be ne kan. Ne ma duven min, ne ma minnifen fariman wɛɛ si min. Ne tun be ne kɔɔɔkɔw beɛ le fɔra Matigi Ala ye.

16I kana i ta jɔnmuso jate muso sɔnkolon dɔ ye. Ne ta dimi bonyakoju ni ne ta sege le k’a to ne ka Ala daari fɔ ka na se sisan ma.”

17Eli k’a fɔ a ye ko: “O tuma, taga hera ra. I ka fen min daari, Izirayeli ta Ala ye o ke i ye.”

18Ane ko Eli ma ko: “Ala y’a ke i ye i hakiri to i ta jɔnmuso ra.” O kɔ, Ane tagara domuni ke; a m’a na sisi tuun.

19O wurira o dugusagbe sɔɔmada jona fe, ka o kinbiri gban Matigi Ala na kɔɔ k’a bato minke, o sekɔra ka taga o ta so, Rama dugu kɔɔ. Elikana jenna ni a muso Ane ye. Matigi Ala k’a hakiri to Ane ra.

20Ane nana kɔɔ ta; a nana dence woro, k’a tɔɔ la ko Samawilu , ko sabu ale tun k’a daari Matigi Ala fe.

Ane k’a dence di Matigi Ala ma

21Wagati min Ane ce Elikana nana a fɔ ko a be taga tuun ni a ta gbamɔɔw beɛ ye ka taga san sarakaw bɔ Matigi Ala ye, ani k’a ta dajuru dafa,

22Ane ma taga ni a ye o san na. A k’a fɔ a ce ye ko: “Ni den nana dabɔ sin na wagati min na, ne bɛna taga ni a ye Silo, ka taga a yira Matigi Ala ra; a bɛna to yi tuma beɛ.”

23A ce Elikana k’a jaabi ko: “Ni min ka ben i yere ma, i ye o ke. To ni den ye yan fɔ ka taga a dabɔ sin na. Janko Matigi Ala ka kɔnuman min layiri ta, o ye ke dɔɔɔn.” A kera ten, a muso Ane tora ni den ye ka den lamɔ fɔ ka taga den dabɔ sin na.

24Ayiwa, den nana dabɔ sin na wagati min na, a k’a ta ka taga ni a ye Matigi Ala ta batoyɔɔ saninman na Silo. O y’a sɔɔ den belɛn tun be fitini. A tagara ni misitoran kelen ye min si ka san saba sɔɔ, ani mugu tentennin kilo tan, ani rezɛnji forogo na kelen.

25O tagara se yi minke, o ka misitoran kannatige; o kɔ, o tagara ni den ye Eli fe.

26Ane k’a fɔ Eli ye ko: “Ne matigice, hake to. Ne be can yere le fɔra i ye; muso min tun nana Matigi Ala daari i kɔɔ yan lon dɔ, ne lo.

27Ne tun be Matigi Ala daarira nin den ta ko le ra. Matigi Ala fana ka ne ta daariri lamɛn.

²⁸O kosɔn ne b'a fe k'a di Matigi Ala ma. A bena ke Matigi Ala ta ye a si bee." Ane ka o fo minke, o ka o kinbiri gban ka Matigi Ala bato.

Samawilu folo 2

Ane ka Matigi Ala fo

¹Ayiwa, Ane ka Ala daari k'a fo ko: "Nagari be ne jusukun na Matigi Ala sababu ra; sabu Matigi Ala ka ne baraka lawuri. Ne bena kuma k'a yira ne juguw ra sisan, sabu ne be nagari Matigi Ala ta demeri kosɔn.

²"Mogo si saninyanin te i ko Matigi Ala, Ala were te yi ni ele Matigi Ala te, Ala barakaman were te yi, min be i ko an ta Ala.

³"Aw ye yerebonya kumaw dabra, Aw kana wasoyakumaw bo aw da ra tuun; sabu Matigi Ala ye Ala le ye, min be fen bee lon. A be bee ta kewalew lon.

⁴"Mogo barakamanw ta kalanw karira o boro, nka barakantanw ka fanga soro.

⁵Minw tun fanin lo, olugu be baara jinina ka o ta baro soro; k'a soro kongotow ta kongo banna. Muso denworobari ka den wolonfla soro, k'a soro denworomuso ta densoro labra.

⁶Matigi Ala b'a to mogo be sa, a b'a to mogo be si soro; a be mogo lataga lahara, a be mogo labo lahara.

⁷Matigi Ala be mogo fagantanya, a be mogo fentigiya; a be mogo majigi, a be mogo korota.

⁸"A be desebagato lawuri ka bo dugu ma, ka fagantan lawuri ka bo nogo ra, k'a lasigi ni fagamaw ye, ka masasiginan noroman di o ma; sabu dugukolo jusiginanw be Matigi Ala le boro, a ka dununa lo olugu le kan.

⁹A bena a nasiranbagaw korosi o temeyorow bee ra; nka a bena mogojuguw latunu dibi ra; sabu adamaden yere fanga te a ke setigi ye.

¹⁰"Matigi Ala bena a juguw bee halaki, a bena sanperen lajigi o kan ka bo san fe; Matigi Ala bena kiti tige ka se fo dugukolo danw bee ra. A bena se di a ta jamana masace ma; a bena a ta mogo panawolomanin baraka lawuri."

¹¹Ayiwa, o ko, Elikana sekora ka taga so, Rama dugu kono; nka den tora Matigi Ala ta baara ra sarakalasebaga Eli koro.

Eli dencew ta kewalejuguw

¹²Eli dencew tun ye mogo sonkolon dow le ye. O tun te Matigi Ala bonya.

¹³Olugu minw tun ye sarakalasebagaw ye, olugu tun be min ke mogow ra, o fle nin ye: Ni mogo do tun be saraka bora, sarakalasebaga tun be a ta baarden do ci ka na sarakabobaga fe sarakasogo tobituma ra; baarden tun be na ni sogosogonan jin saba do ye a boro.

14A tun be na o sogosogonan turu sogo ra minan kɔnɔ, walama negedaga kɔnɔ, walama bɔgɔdaga kɔnɔ, walama tasa kɔnɔ. Ni sogosogonan tun ka bɔ ni sogo min o min ye, o beɛ le tun be ke sarakalasebaga ta ye. Izirayelimɔgɔ minw beɛ tun be na Silo ka na saraka bɔ, sarakalasebaga minw ye Eli dencew ye, olugu tun be o le ke o mɔgɔw ra.

15Tuma dɔw yere, hali k'a sɔrɔ o ma sogo turu jeni ban, sarakalasebaga ta baaraden tun be na, ka na a fɔ sarakabɔbaga ye ko: "Sarakalasebaga ko i ye sogo dɔ di a be taga a jeni. A ko a te sogo tobinin fe, a be sogo kene le fe."

16Ni sarakabɔbaga ko: "A to an ye sogo turu jeni fɔlɔ; o kɔ, ni min ka i diya, i be o ta", baaraden b'a fɔ ko: "Fiyewu! A di sisan le, ni o te, ne b'a mina fanga ra."

17Ayiwa, o kanbelenw tun be o jurumunba le kera ka Matigi Ala hake ta, sabu o tun te Matigi Ala ta sarakaw jatera tuun.

Samawilu ni a worobagaw

18Samawilu kɔni tun be baara kera Matigi Ala ja kɔrɔ; denmisen tun lo; a tun ka saninderege dɔ le don, min tun lalagara ni lenfani ye.

19A bamuso tun be to ka forokiyenin dɔ karan a ye san o san. Ni a ce tun be na Silo ka na san sarakaw bɔ, a tun be na ni a ce ye, ka na o forokiyenin di Samawilu ma.

20Eli tun be to ka dugawu ke Elikana ni a muso ye, k'a fɔ Elikana ye ko: "I muso ka nin den min daari Matigi Ala fe, ka na a bla danna Matigi Ala ye, Matigi Ala y'a to i ye den werew sɔrɔ a fe ka o bla o den nɔ ra." O kɔ, o tun be seko ka taga o ta so.

21Ayiwa, Matigi Ala k'a hakiri to Ane ra tuun. A nana kɔnɔ ta sipagako caman tuun. A ka dence saba ni denmuso fla le sɔrɔ tuun. O y'a sɔrɔ Samawilu kera kanbelennin ye, a tun be kɔrɔyara Matigi Ala ja kɔrɔ.

Eli k'a denw mafiyɛnya

22Ayiwa, Eli tun kɔrɔra kosebe. A dencew tun be min kera Izirayelimɔgɔw ra, a ka o men. A k'a men fana ko muso minw tun be to ka taga baaramisenw ke Nɔgɔnkunben fanibon* donda ra, ko o tun jen ni o musow ye.

23A k'a fɔ o ye ko: "Mun kosɔn aw be nin ko jɔgɔn kera? Aw be nin kojugu minw kera tan, ne be o menna mɔgɔw beɛ le fe.

24Ɔn-ɔn de, ne denw, aw kana sɔn nin ma. Ne be min menna tan, o man ji. Aw be Matigi Ala ta mɔgɔw blara jurumun na.

25Ni mɔgɔ dɔ ka mɔgɔ were hake ta, Ala le be se ka soronari ke o fla ce. Nka ni mɔgɔ ka Ala yere hake ta, jɔn were le bena sɔrɔ ka Ala sorona o tigi ye?" Ayiwa, o beɛ n'a ta, Eli dencew ma o face ta kuma lamen, sabu Matigi Ala tun ka o fagako latige ka ban.

²⁶Ayiwa, Samawilu tun be kɔrɔyara. A ko tun ka di Matigi Ala ye, a ko tun ka di mɔgɔw fana ye.

Matigi Ala ka kankari la Eli ye

²⁷Lon dɔ, Ala k'a ta ciraden dɔ bla ka na Eli fe ka na a fo a ye ko: "Matigi Ala ko: Yala ne ma ne yere yira i bemaw ra k'a gbeya, ka o to jɔnya ra Farawona fe Misiran jamana ra wa?"

²⁸Ne ka ele bemaw ta siya le janawoloma Izirayeli ta gbaw bee ra, ka o bla ne ta sarakalasebagaya baara ra, janko o ye saraka bo ne ta sarakajenifen* kan, ka wusunan saraka don ne ye, ka saninderege don ka baara ke ne ye; Izirayelimogow be saraka o saraka jeni Matigi Ala ye, ne ka o saraka sogo dɔ ke o ta ye.

²⁹Ayiwa, ne b'a fe began sarakaw* ni siman saraka* minw ye bo ne ye ne ta batoso kɔnɔ, mun kosɔn aw te o sarakaw jatera fen ye? A nana ke cogo di ko ele be i dencew bonyara ka teme ne kan? Ne ta mogow, Izirayelimogow be saraka minw bo, aw be o sarakaw jumanmanyɔrɔw bee le domuna, fo ka tɔrɔ.

³⁰"O kosɔn Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: Ne tun k'a latige ko i ta mogow, ani aw ta siya le bena to ne ta sarakalasebagaya baara ra wagati bee. Nka sisan, ne Matigi Ala, ne ko, ko o banna! Sabu mogɔ minw be ne bonya, ne be olugu le bonya; nka mogɔ minw be ne dɔgɔya, ne fana be olugu dɔgɔya.

³¹Wagati dɔ bena se, ne bena ele ni i ta siya bee ta fanga ban. Cɛkɔrɔba tena sɔrɔ aw ta siya ra tuun.

³²I bena tɔrɔ caman ye ne ta batoso kɔnɔ; k'a sɔrɔ ne bena kopuman ke Izirayelimogow ye fo ka o wasa. Nka cɛkɔrɔba tena sɔrɔ aw ta somogow ra tuun.

³³Ni ne ka na i ta somogɔ min to sarakalasebagaya ra, ne bena o to yi dɔrɔn janko ka ele jusu kasi le, ka i naji bo fo ka na i ja fiyen; ni o te, i ta somogow bee bena sa k'a sɔrɔ o ma kɔrɔ.

³⁴"Ko min bena ke i dence fla ra, Finehasi ni Hofini, o bena ke tagamasiyen ye k'a yira i ra ko ne ka min fo ko o bena ke can ye; o fla bee bena sa lon kelen na.

³⁵"Ne bena sarakalasebaga were sigi, min bena ne ta sariya sira tagama a cogo ra, ka ne jusu diya, ani ka ne nin wasa. Ne bena baraka don a ta somogow ra; ni ne nana masace min o min janawoloma k'a sigi masaya ra, olugu le bena ke sarakalasebagaya ra o masace kɔrɔ wagati bee.

³⁶Ni ele ta somogɔ to min o min nana to, o bena taga a kinbiri gban le o sarakalasebaga kɔrɔ, janko a ye wari dɔnɔn, walama domuni dɔnɔn sɔrɔ k'a domu; a bena a fo sarakalasebaga ye ko: 'Sabari, i ye ne bla sarakalasebagaya baara dɔ ra, janko ne ye domuni dɔnɔn sɔrɔ k'a domu.' "

Samawilu folo 3

Ala kumana Samawilu fe

- ¹Samawilu tun ye denmisen ye hali bi. A tun be baara kera Matigi Ala ye Eli korɔ. O wagati ra, Matigi Ala tun te kumana mɔgɔw fe wagati caman na tuun; a tun be deri ka kow yira mɔgɔw ra cogo min na, a fana tun te o kera tuun k'a caya.
- ²O wagati fana ra, Eli padenw baraka tun dɔgɔyara, a tun te yeri kera kosebe tuun. Lon dɔ, su fe, a lanin tun be a layɔɔ ra.
- ³O y'a sɔɔ Ala ta fitina saninman tun ma faga folɔ yɔɔ saninman kɔɔ. Samawilu lanin tun be Matigi Ala ta batoso kɔɔ, jɛnɔgɔnya kesu* tun be yɔɔ min na.
- ⁴Matigi Ala nana Samawilu wele. Samawilu ka jaabiri ke ko: "Naamu."
- ⁵A borira ka taga Eli fe, ka taga a fo a ye ko: "I ka ne wele, ne nana." Eli k'a jaabi ko: "Ne ma i wele. Taga la." Samawilu sekɔra ka taga la.
- ⁶Matigi Ala nana Samawilu wele tuun; a wurira tuun ka taga Eli fe ka taga a fo a ye ko: "I ka ne wele, ne nana." Eli k'a jaabi ko: "Ne dence, ne ma i wele de! Sekɔ ka taga la."
- ⁷Samawilu tun ma Matigi Ala lon folɔ; Matigi Ala tun ma deri ka kuma a fe ka ye folɔ.
- ⁸Matigi Ala nana Samawilu wele tuun a sijaga sabanan na. Samawilu wurira tuun ka taga Eli fe, ka taga a fo a ye ko: "I ka ne wele, ne nana." Ayiwa, Eli k'a faamu ko Matigi Ala le be den welera.
- ⁹O ra, Eli k'a fo a ye ko: "Taga la; ni i nana welekan men tuun, i y'a fo ko: 'Matigi Ala, kuma, sabu i ta jɔnce be i lamenna.'" Samawilu tagara la a layɔɔ ra.
- ¹⁰Matigi Ala nana ka na lo; a ka weleri ke i n'a fo a tun k'a ke cogo min na kakɔɔ. A ko: "Samawilu, Samawilu." Samawilu k'a jaabi ko: "Matigi Ala, kuma, sabu i ta jɔnce be i lamenna."
- ¹¹Matigi Ala k'a fo Samawilu ye ko: "A fe, ne bena ko dɔ ke Izirayeli jamana ra. Ni mɔgɔ o mɔgɔ toro ka na o ko men, o tigi bena kabakoya fo ka manwu.
- ¹²Ni o wagati sera, ne tun ka ko o ko fo Eli ta somɔgɔw ta ko ra, ne bena o bee ke. Ne bena a damina, ne bena a laban fana.
- ¹³Ne tun k'a fo a ye ko ne bena kiti ben a ta somɔgɔw kan, kiti min tena ban ka ye; ne be o ke jurumun min kosɔn, a yere ka o lon. A dencew ka o jurumunw ke ka o yere ko gboya ne ye, nka Eli ma sɔn ka o ladi janko o ye o kow dabra.
- ¹⁴O kosɔn ne karira Eli ta somɔgɔw ye ko o ta hake tena kafari ka ye fiyewu; began saraka* tena se k'a kafari, siman saraka* tena se k'a kafari."
- ¹⁵Ayiwa, Samawilu lanin tora yi fo ka taga dugu gbe. Dugu gbera minke, a wurira ka taga Alabatoso dondaw dayele. Samawilu tun ka min ye su fe, a siranna ka o fo Eli ye.

- ¹⁶Nka Eli k'a wele k'a fɔ a ye ko: "Ne dence Samawilu!" Samawilu ko: "Naamu!"
- ¹⁷Eli ko: "Matigi Ala ka kuma juman le fɔ i ye? A fɔ ne ye, i kana foyi dogo ne ma. A ka fen o fen fɔ i ye, ni i ka o dɔ dogo ne ma, o tuma Matigi Ala ye o hake bɔ i ra fɔ k'a juguya."
- ¹⁸Samawilu k'a bɛɛ fɔ Eli ye, a ma foyi dogo a ma. Eli ko: "Matigi Ala lo, ni min ka ben a ma, a ye o kɛ."
- ¹⁹Samawilu tun bɛ nanatigera. Matigi Ala tun bɛ ni a ye; ni a tun ka kuma o kuma fɔ Matigi Ala tɔɔ ra, o bɛɛ tun bɛ kɛ ka dafa.
- ²⁰K'a ta Dan, ka taga a bla fɔ Beri Seba, Izirayelimɔɔw bɛɛ tun k'a lon ko Samawilu tun ye Matigi Ala ta cira yere le ye.
- ²¹Matigi Ala belen tun bɛ to k'a yere yira Silo, sabu a tun bɛ to ka na Samawilu fe Silo, ka na kuma ni Samawilu ye.

Samawilu fɔɔ 4

Filisikaw sera Izirayelimɔɔw ra

- ¹Ayiwa, Samawilu tun bɛ to ka Matigi Ala ta kuma lase Izirayelimɔɔw bɛɛ ma. Lon dɔ, Izirayelimɔɔw nana bɔ ka taga Filisikaw kunben ko o bɛ o kɛɛ. O tagara lajen Ebeni Ezeri yɔɔ ra; Filisikaw tun bɛ Afeki yɔɔ ra.
- ²Filisikaw ka o yere laben ka na lɔ Izirayelimɔɔw ɲa, kɛɛ kama. O ka kɛɛ damina minke, Filisikaw sera Izirayelimɔɔw ra, ka Izirayelimɔɔw cɛ waga naani (4 000) ɲɔɲɔn faga kɛɛkɛkɛne kan.
- ³Izirayelimɔɔw tɔw sekɔra ka taga o sigiyɔɔ ra. Izirayeli cɛkɔɔɔbaw ko: "Mun kosɔn Matigi Ala k'a to Filisikaw sera an na bi?" O ko: "An ye taga Matigi Ala ta jɛɲɔɲɔnya kɛsu* ta Silo dugu kɔɲɔ ka na ni a ye. An ye na a bla an cɛ ra yan, janko a ye an bɔsi an juguw boro."
- ⁴O ka mɔɔw dɔw ci ka taga Silo ka taga Fangatigi Ala ta jɛɲɔɲɔnya kɛsu ta ka na ni a ye, min sigiyɔɔ bɛ seruben mɛlɛkɛw bisigiyaw cɛ ra. Eli dence fla, Hɔfini ni Finehasi olugu tun bɛ ni Ala ta jɛɲɔɲɔnya kɛsu tabagaw ye.
- ⁵Ayiwa, wagati min Matigi Ala ta jɛɲɔɲɔnya kɛsu sera Izirayelimɔɔw ta kɛɛkɛdenw sigiyɔɔ ra, Izirayelimɔɔw bɛɛ ɲagarira ka kulekanbaw ci, fɔ ka dugukolo yereyere.
- ⁶Filisikaw ka o mankanw men minke, o ka pininkari kɛ ko: "Kulekanba juman le bɛ bɔra Izirayelimɔɔw sigiyɔɔ ra tan?" O k'a fɔ o ye ko o nana ni Matigi Ala ta jɛɲɔɲɔnya kɛsu le ye Izirayelimɔɔw fe.
- ⁷Filisikaw siranna; o ko, ko ala dɔ le nana Izirayelimɔɔw fe. O ko: "E! Bɔɲɔ ka an sɔɔ, sabu nin ɲɔɲɔn ma deri ka kɛ fɔɔ.

⁸Bɔnɔ ka an sɔrɔ dɛ! Jɔn le bɛna an bɔsi ka bɔ nin ala barakamanw boro sa? O alaw le ka Misirankaw tɔrɔ ni banajugu suguya bɛɛ ye kongokolon kɔnɔ yi.

⁹Ayiwa, an Filisikaw, an ye jija, ka kɛ cɛw ye; ni o tɛ, Heburuw le bɛna o ta fanga sigi an kunna, i n'a fɔ an tun ka an ta fanga sigi olugu kunna cogo min na. O ra an ye an yɛrɛ kɛ cɛw ye ka o kɛrɛ!"

¹⁰Filisikaw ka Izirayelimɔgɔw kɛrɛ, ka se o ra tuun. Izirayelimɔgɔw bɛɛ borira ka taga o sigiyɔrɔw ra. Kɛrɛ digira Izirayelimɔgɔw ra kɔsɛbɛ. Izirayelimɔgɔw ta kɛrɛkɛden sennaman waga bisaba (30 000) le fagara.

¹¹Filisikaw ka Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu ta; Eli dɛncɛ fla, Hɔfini ni Finehasi, o ka olugu fla bɛɛ faga fana.

Eli ni a buranmuso sacogo

¹²Boniyaminu ta mɔgɔ dɔ borira ka bɔ kɛrɛkɛyɔrɔ ra, ka na Silo o lon kelen na; a tun k'a ta faniw faranfan, ka buguri kɛ a kun na .

¹³A tagara se Silo tuma min na, o y'a sɔrɔ Eli siginin tun bɛ a ta siginan kan, sira da ra, a bɛ kɛrɛ kibaroya makɔnɔna, sabu hami tun bɛ a jusu ra Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu* kɔsɔn. Cɛ tagara don dugu kɔnɔ ka kɛrɛ kibaroya fɔ minke; dugu bɛɛ ka ke kule ci ye.

¹⁴Eli ka o kulekanw mɛn minke, a ka jɛninkari kɛ, ko: "Nin mankanba kun ye mun le ye?" O yɔrɔnin bɛɛ, cɛ teliyara ka na kɛrɛ kibaroya fɔ Eli ye.

¹⁵O y'a sɔrɔ Eli si tun ye san bikɔnɔntɔn ni seegi. A jaw tun fiyenna, a tun tɛ foyi yera tuun.

¹⁶Cɛ k'a fɔ Eli ye ko: "Ne bɔra kɛrɛkɛyɔrɔ le ra; ne borira ka bɔ yi le bi ka na." Eli ko: "Ne dɛncɛ, mun le kɛra yi?"

¹⁷Ayiwa, kibaroyafɔbaga ka Eli jaabi ko: "Izirayelimɔgɔw borira Filisikaw ja. Kɛrɛ digira o ra kɔsɛbɛ. I dɛncɛ fla, Hɔfini ni Finehasi, olugu fagara; Filisikaw ka Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu fana ta."

¹⁸Cɛ da sera Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu ko ma minke dɔrɔn, Eli yɛlɛmana ka bɔ a ta siginan kan, ka ben a kɔ kan fɔ k'a kan kari, sabu a tun kɔrɔra; cɛ belebele gbiriman tun lo fana. A sara dugu donda ra yi. A tun kɛra Izirayelimɔgɔw jamɔgɔ ye fɔ san binaani.

¹⁹Ayiwa, o y'a sɔrɔ Eli buranmuso, min ye a dɛncɛ Finehasi muso ye, o tun lasirito lo; a jigiwagati fana tun sera ka ban. O muso ka Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu minako kibaroya mɛn, ani k'a burancɛ ni a cɛ saya ko kibaroya mɛn minke, tin dimi barara ka ben a kan; a jigira, nka tin dimi ma se ka kun a ra.

²⁰A tun bɛ jini ka sa minke, muso minw tun bɛ a kɔrɔ, olugu ko: "I kana i jigi tige, i ka dɛncɛ le sɔrɔ." Nka a ma o jaabi; hali a ma o ta kuma jate yɛrɛ.

²¹A ka den tɔgɔ la ko Ikabɔdi , ko: “Nɔɔɔɔ bɔra Izirayeli ta siya kan.” A ka o fɔ Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu tari le kosɔn, ani a burance ni a cɛ fagari kosɔn.

²²A ko: “Nɔɔɔɔ bɔra Izirayeli ta siya kan, sabu Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu tara.”

Samawilu fɔlɔ 5

Ala ka Filisikaw tɔɔɔɔ jɛnɔgɔnya kɛsu kosɔn

¹Ayiwa, Filisikaw ka Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu* ta ka bɔ Ebeni Ezɛri, ka taga ni a ye Azidɔdi.

²O k’a ta ka taga ni a ye Dagɔn ta batoso kɔnɔ, ka taga a bla Dagɔn kɔɔɔ.

³O dugusagbɛ, Azidɔdikaw wurira sɔgɔmada jooɔna fɛ, ka Dagɔn bennin ye k’a ja biri dugu ma Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu ja fɛ. O k’a lawuri k’a bla a nɔ ra.

⁴O dugusagbɛ flanan, o wurira sɔgɔmada jooɔna fɛ, ka Dagɔn bennin ye tuun k’a ja biri dugu ma Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu ja fɛ. Dagɔn kun ni a boro fla karira ka bɔ a ra, ka o ben jobon dakun kan; a kulugutu dɔɔɔn le tun tora ten.

⁵O le kosɔn, fɔ ka na se bi ma Azidɔdi dugu kɔnɔ, Dagɔn ta sɔnnikɛbagaw, ani mɔgɔ minw bɛ don Dagɔn ta jobon kɔnɔ, o si tɛ sɔn ka o sen la bon dakun kan.

⁶O kɔ, Matigi Ala juguyara Azidɔdikaw ma kosebɛ, ani o yɔɔɔ mara bɛɛ; a ka sumuniw bɔ o ra, ka o tɔɔɔ, ka cɛnri lase o ma.

⁷Azidɔdikaw k’a ye ten minkɛ, o ko: “Ni a bɛ ten, Izirayelimɔgɔw ta Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu tena to anw fɛ yan, sabu a juguyara an ma yan kosebɛ, ka juguya an ta ala fana ma, min ye Dagɔn ye.”

⁸O ka Filisikaw ta kuntigiw bɛɛ wele ka o lajɛn, ka o pininka ko: “An bɛna mun le kɛ ni Izirayelimɔgɔw ta Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu ye sa?” Kuntigiw ko: “An ye taga Izirayelimɔgɔw ta Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu bla Gati dugu kɔnɔ.” O tagara a bla Gati dugu kɔnɔ.

⁹Ayiwa, o sera ni a ye Gati minkɛ dɔɔɔn, Matigi Ala wurira o dugu fana kama, ka nagbanba la mɔgɔw bɛɛ kan. A ka dugumɔgɔw tɔɔɔ kosebɛ, denmisen fara mɔgɔkɔɔɔba kan, a ka sumuniw wuri o bɛɛ ra.

¹⁰Olugu k’a ye ten minkɛ, o ka jɛnɔgɔnya kɛsu lataga Ekurɔn dugu kɔnɔ. Jɛnɔgɔnya kɛsu sera Ekurɔn minkɛ, Ekurɔnkaw ka kɛ kule ci ye ko: “O nana ni Izirayelimɔgɔw ta jɛnɔgɔnya kɛsu ye an fɛ yan ka na an ni an ta dugumɔgɔw bɛɛ le faga!”

¹¹Olugu fana ka Filisikaw ta kuntigiw bɛɛ wele ka o lajɛn k’a fɔ o ye ko: “Aw ye Izirayelimɔgɔw ta Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu sekɔ o ma yi! A ye sekɔ a bɔyɔɔ ra, janko a kana na an ni an ta dugumɔgɔw bɛɛ faga.” Nagbanba le tun bɛ dugumɔgɔw bɛɛ kan, sabu Ala tun ka tɔɔɔba la o kan.

¹²Minw ma sa, sumuniw wurira olugu ra. Dugumɔgɔw kulekan bonyara ka se fo sankolo ra.

Samawilu fɔlɔ 6

Filisikaw ka jɛnɔgɔnya kɛsu lasekɔ Izirayelimɔgɔw ma

¹Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu* ka karo wolonfla le kɛ Filisikaw ta jamana ra.

²O kɔ, Filisikaw nana o ta sɔnnikebagaw ni o ta lagberikebagaw wele, ka o jininka ko: “An ka kan ka Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu kɛ cogo di le? An bɛ se k’a lasekɔ a bɔyɔrɔ ra cogo min na, aw ye o fɔ an ye.”

³Olugu ka o jaabi ko: “Ni aw bɛ Izirayelimɔgɔw ta Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu lasekɔ, aw kana a lakolon bla ka taga fiyewu; aw ka kan ka hake yafa saraka dɔ le bɔ Ala ye. Ni o kɛra, aw bɛna kɛneya, ani fɛn min k’a to Ala m’a boro bɔ aw kan, aw bɛna o lɔn fana.”

⁴Filisikaw ko: “An ka kan ka hake yafa saraka juman le bɔ Ala ye?” O ka o jaabi ko: “Aw ye sumuni bisigi looru ni jinan bisigi looru lalaga ni sanin ye, ka kɛra ni Filisikaw ta kuntigiw da ye, ka o kɛ saraka ye, sabu bana kelen le sera aw ni aw ta kuntigiw bɛɛ ma.

⁵Sumuni min wurira aw ra, ani jinan minw bɛ aw ta jamana cenna, aw ye o bisigiyaw lalaga, ka o kɛ ka Izirayelimɔgɔw ta Ala bonya. Ni o kɛra, a bɛ se ka kɛ, ko Ala bɛna a boro bɔ aw kan, k’a boro bɔ aw ta batofɛnw ni aw ta jamana kan fana.

⁶Aw kana aw jusukun gbɛleya i n’a fɔ Misirankaw ni Farawona k’a kɛ cogo min na! Sabu Ala nana olugu tɔɔrɔ kɛsɛ bɛ fɔ a ma ja, o ka Izirayelimɔgɔw labla ko o ye taga.

⁷Ayiwa, aw ye misiwotorokura dɔ lalaga, ka misimuso fla mina, misiden sinminta bɛ minw fɛ, ani minw ma sɛnɛ kɛ ka ye. Aw ye wotoro siri o misiw ra, ka o denw faran ka bɔ o kɔ, ka taga ni o ye so kɔnɔ.

⁸O kɔ, aw ye Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu ta k’a bla wotoro kɔnɔ; aw ka fɛn saninlaman minw lalaga ka o di Ala ma k’a kɛ aw ta hake yafa saraka ye, aw ye olugu bla kɛsu dennin dɔ kɔnɔ, ka o bla jɛnɔgɔnya kɛsu kɛrɛ fɛ; o kɔ, aw ye a bla ka taga.

⁹Aw ye a tagatɔ fɛ; ni a k’a yɛrɛ ta jamana fan sira le ta, ka taga Bɛti Semɛsi dugu fan na, o tuma Matigi Ala le ka nin kojuguba lase an ma. Nka ni a ma o sira ta, o tuma nin tɔɔrɔ ma bɔ Matigi Ala ra; fɛn wɛrɛ le k’a lase an ma.”

¹⁰Ayiwa, min fɔra, mɔgɔw k’a kɛ ten. O ka misimuso fla mina, misiden sinminta bɛ minw fɛ; o ka o siri wotoro ra, ka o ta denw mina ka o datugu bon kɔnɔ.

11O ka Matigi Ala ta jenɔɔɔnya kesu bla wotoro kɔɔ; o ka pinan saninlamanw, ani sumuni bisigiyaw saninlamanw bla kesu dennin dɔ kɔɔ, ka o fana bla wotoro kɔɔ.

12Misiw sinna Beti Semesi dugu sira ma. O kasito tora ka taga o sira kelen le fe; o ma jenge ka taga o numanboro fe walama o kininboro fe. Filisikaw ta kuntigiw gbanna o ko ka taga se fo Beti Semesi dugu dan ma.

13Ayiwa, Beti Semesi dugumogow tun be o ta siman tigera kenegbe ra. O nana o ja korota ka jenɔɔɔnya kesu nato ye minke, o diyara o ye kosebe.

14Misiwotoro tagara se Beti Semesika dɔ ta foro ra, min togɔ ye ko Yosuwe; a lora yi. Kabakuruba dɔ tun be o yoro ra. O ka wotoro yiriw cici ka o ke lɔgo ye, ka misiw faga ka o ke saraka jenita* ye k'a di Matigi Ala ma.

15Levi ta mogɔ dɔw le tun ka Matigi Ala ta jenɔɔɔnya kesu lajigi, ani kesu dennin min tun be a korɔ, fen saninlamanw tun be min kɔɔ. O k'a bee lajennin bla kabakuruba kan. O lon na, Beti Semesi dugumogow ka saraka jenitaw, ani ninsɔndiya sarakaw* bo Matigi Ala ye.

16Filisikaw ta kuntigi looru ka o ye minke, olugu sekora ka taga Ekurɔn o lon yere ra.

17Filisikaw tun ka sumuni bisigiya saninlaman minw lalaga ka o di Matigi Ala ma ka o ke o ta hake yafa saraka ye, o dicogo ye nin ye: o ka kelen di Azidɔdi dugu kosɔn, ka kelen di Gaza dugu kosɔn, ka kelen di Asikalɔn dugu kosɔn, ka kelen di Gati dugu kosɔn, ka kelen di Ekurɔn dugu kosɔn.

18O tun ka pinan saninlamanw fana di ka kapa ni Filisikaw ta kuntigi looru bee kelen kelen ta dugu ye, dugu barakamanw, ani o kerɛfedugu misenw. O tun ka Matigi Ala ta jenɔɔɔnya kesu bla kabakuruba min kan, o kabakuru le ye o kow seere ye hali bi; a kera Beti Semesikace Yosuwe ta foro le ra.

19Matigi Ala ka Beti Semesi dugumogɔ dɔw faga, sabu o tun ka jenɔɔɔnya kesu kɔɔ fe. A ka mogɔ biwolonfla le faga. Mogow kasira kosebe, sabu Matigi Ala tun ka tɔɔɔba le lase o ma.

20Beti Semesi dugumogow ko: "Jon le be se ka lo Matigi Ala ja korɔ, nin Ala saninmanba ja korɔ sa! An bena jenɔɔɔnya kesu bo yan ka taga ni a ye min le?"

21O ka cira bla ka taga Kiriyati Yeharimu dugumogow fe, ka taga a fo o ye ko: "Filisikaw ka Matigi Ala ta jenɔɔɔnya kesu laseko; aw ye na a ta ka taga ni a ye aw fe yi."

Samawilu folo 7

Izirayelimogow sekora Ala ma

¹Ayiwa, Kiriyati Yeharimu dugumogow nana Matigi Ala ta jengogonya kesu* ta ka taga ni a ye. O tagara ni a ye Abinadabu ta so kono; o yoro tun be kongori do kunna. O ka Abinadabu dence Elehazari sigi ko a ye Matigi Ala ta jengogonya kesu korosi.

²Ayiwa, jengogonya kesu tagara bla Kiriyati Yeharimu ka wagatijan ke yi; a ka san mugan le ke yi. O ko, Izirayelimogow bee lajennin nana ke kasi ye ka Matigi Ala ta jengogonya jini.

³Samawilu k'a fo Izirayelimogow bee lajennin ye ko: "Ni a kera ko aw b'a fe ka na ni aw jusukun bee le ye Matigi Ala fe, o tuma siya werew ta batofen minw be aw fe, aw ye o bee labo ka o firi, ani Asera ta jo minw be aw fe. Aw ye aw yere di Matigi Ala ma, ka ale kelen bato; ni o kera, a bena aw bosi ka bo Filisikaw boro."

⁴Ayiwa, Izirayelimogow ta jo minw ye Baali* ni Asera ye, o ka o jow bee bo ka o firi; o ka Matigi Ala kelenpe bato.

⁵Samawilu k'a fo o ye ko: "Aw ye Izirayelimogow bee lajen Misipa, ne bena Matigi Ala daari aw ye."

⁶Izirayelimogow lajenna Misipa. O ka ji bi k'a bon dugu ma Matigi Ala na koru, ka sun don o lon na; o bee lora a ra o lon na k'a fo ko olugu ka Matigi Ala hake ta. A kera ten, Samawilu kera Izirayelimogow pamogow ye Misipa.

Izirayelimogow sera Filisikaw ra

⁷Ayiwa, Filisikaw nana a men ko Izirayelimogow lajenna Misipa minke, o ni o ta kuntigiw wurira ko o be taga Izirayelimogow kere. Izirayelimogow ka o men minke, o siranna Filisikaw na.

⁸O k'a fo Samawilu ye ko: "I kana Matigi, an ta Ala daariri dabra; a daari an ye, janko a ye an kisi ka bo Filisikaw boro."

⁹Samawilu ka sagaden do mina, min be sin minna belen; a ka o faga, k'a bee lajennin jeni k'a ke saraka jenita* ye, k'a di Matigi Ala ma. A ka Matigi Ala daari kosebe Izirayelimogow ye; Matigi Ala fana ka a ta daariri lamen.

¹⁰Tuma min na Samawilu tun be sagaden kera saraka jenita ye, Filisikaw nana ko o bena Izirayelimogow kere. Matigi Ala ka sanperenkanba do jigi Filisikaw kunna o lon na, fo ka o bee hakiri wuri ka o pagami jagon na. A kera ten, Izirayelimogow sera o ra ka o bee kere.

¹¹Izirayelimogow bora Misipa ka Filisikaw ghen, ka to ka o faga ka taga, ka taga se fo Beti Kari dugumayanfan na.

¹²Samawilu ka kabakuru do ta ka o bla Misipa dugu ni Zini dugu ce. A ka o kabakuru togow la ko Ebeni Ezeri ; a ko: "Matigi Ala ka an deme ka na se fo yan."

¹³A kera ten, Filisikaw majigira Izirayelimogow ye kosebe; o ma son ka na ben Izirayelimogow ta jamana kan tuun. Matigi Ala boro tora Filisikaw kan ka o tɔɔɔ Samawilu ta si bee ra.

¹⁴Filisikaw tun ka dugu minw mina Izirayelimogow ra, o duguw bee sekora Izirayelimogow fe tuun, k'a ta Ekuron, ka taga a bla fo Gati, o ni o maraw bee. Hera fana tun be Izirayelimogow ni Amorikaw ce.

¹⁵Samawilu kera Izirayelimogow pamogo ye a si bee ra.

¹⁶San o san, a tun be taga Izirayeli jamana yorow yaala, k'a ta Beteli ka taga a bla Giligali, ani ka taga a bla fo Misipa; a tun be taga Izirayelimogow ta kow panabo o yorow bee ra.

¹⁷Nka a tun be to ka seko ka na Rama, sabu a ta so tun be o yoro le ra. A tun be na Izirayelimogow ta kow panabo o yoro ra fana. A tun ka sarakajenifen* do lo o yoro ra Matigi Ala ye.

Samawilu folo 8

Izirayelimogow ko o be masace do fe

¹Ayiwa, Samawilu nana korɔ tuma min na, a k'a dencew sigi Izirayelimogow kunna, ka olugu ke Izirayelimogow ta kititigebagaw ye.

²A dence folo togo tun ye ko Yoweli, a flanan togo tun ye ko Abiya. O tun be Beri Seba le; o tun be mogow ta kow panabo o yoro le ra.

³Nka Samawilu dencew tun ma Samawilu jogo ta. O ta wariko bonyara kosebe; o tun be to ka bonyafenw mina mogow fe dogo ra, ka kiti tige nanbara kan.

⁴A kera ten, Izirayeli cekorobaw bee tagara lajen Samawilu korɔ Rama.

⁵O k'a fo Samawilu ye ko: "A fle, ele korora sisan, nka i dencew ma ele yere jogo ta. O ra, an b'a fe i ye masace do sigi an kunna, min bena ke an ta kitiw tige ye, i n'a fo a be siya tow bee fe cogo min na."

⁶Ayiwa, o ka o kuma min fo ko: "Masace do sigi an kunna min bena an ta kitiw tige an ye," o kuma ma diya Samawilu ye. A ka Matigi Ala daari.

⁷Matigi Ala k'a fo Samawilu ye ko: "Ni nin mogow ka fen o fen fo i ye, i ye o lamɛn, ka o ke. O ma ban ele ra; o banna ne yere le ra; o ko ne le kana sigi o kunna.

⁸Kabini wagati min na ne ka o labo Misiran jamana ra, o ka ko minw ke kabini o wagati ra fo ka na se bi ma, ka ban ne ra ka taga batofen werew bato, o be o ko kelenw le kera ele fana ra.

⁹O ra, o ka min fo, o ke o ye. Nka masace min bena sigi o kunna, o masace bena ko minw ke o ra, o fo o ye k'a gbeleya kosebe, janko o ye a lon."

Masacew bena min ke Izirayelimogow ra

10Matigi Ala ka kuma minw fɔ Samawilu ye, a tagara o bɛɛ fɔ Izirayeli cɛkɔrɔbaw ye, o minw tun ko o bɛ masacɛ fɛ.

11A k'a fɔ o ye ko: "Ayiwa, masacɛ min bɛna sigi aw kunna, o bɛna ko minw kɛ aw ra, o flɛ nin ye: A bɛna aw dencɛw mina ka o kɛ kɛrɛkɛdenw ye, ka o kɛ a ta sowotorotigiw walama a ta sotigiw ye, walama k'a to o ye kɛ bori ye a yɛrɛ ta sowotoro ɲa fɛ.

12A bɛna dɔw kɛ a ta kɛrɛkɛdenw kuntigiw ye, ka o sigi kɛrɛkɛden waga kelen kelen kunna, walama kɛrɛkɛden bilooru looru kunna; a bɛna dɔw kɛ a ta forosɛnɛbagaw ye, ka dɔw kɛ a ta simankanbagaw ye; dɔw bɛ kɛ a ta kɛrɛkɛminanw lalagabagaw ye, dɔw fana bɛ kɛ a ta sowotorow ta minanw lalagabagaw ye.

13A bɛna aw denmusow fana mina ka o dɔw kɛ a ta turu kasadiman lalagabagaw ye, ka dɔw kɛ a ta gbakɛbagaw ye, ka dɔw kɛ a ta burujenibagaw ye.

14A bɛna aw ta forow, ani aw ta rɛzɛnsunw, ani aw ta oliviyesunw bɛɛ ra ɲumanmanw mina ka o di a ta jamana ɲamɔɔw ma.

15A bɛna aw ta simanw ni aw ta rɛzɛnmɔw fana taran sigiyɔrɔma tan, k'a taran kelen mina ka o di a ta jamana ɲamɔɔw ni a kuntigiw ma.

16A bɛna aw ta jɔncɛw ni aw ta jɔnmusow mina, ka aw ta kanbelen bɛɛ ra barakamanw mina, ani aw ta faliw, ka olugu bla a yɛrɛ ta baara kama.

17A bɛna aw ta bɛganw taran sigiyɔrɔma tan, k'a sigiyɔrɔma kelen ta; aw yɛrɛ fana bɛna kɛ a ta jɔnw ye.

18"O tuma le ra sa, aw yɛrɛ ka o masacɛ min sigi, aw bɛna kɛ kule ye ko Matigi Ala ye aw bɔsi ka bɔ o masacɛ boro; nka Matigi Ala tɛna aw lamɛn o lon na."

19Ayiwa, mɔɔw ma sɔn ka Samawilu ta kuma lamɛn. O ko: "O bɛɛ n'a ta, an b'a fɛ masacɛ dɔ le ye sigi an kunna.

20O ra, an fana bɛ kɛ i n'a fɔ siya tɔw; masacɛ dɔ bɛ kɛ an fɛ min bɛ kɛ an kuntigi ye, ka an ta kopaw ɲanabɔ, ka bɔ ni an ye ka taga kɛrɛkɛyɔrɔ ra."

21Mɔɔw ka kuma minw bɛɛ fɔ, Samawilu ka o bɛɛ lamɛn, ka taga o fɔ Matigi Ala ye.

22Matigi Ala k'a fɔ Samawilu ye ko: "Sɔn o ta ma, i ye masacɛ dɔ sigi o kunna." O kɔ, Samawilu k'a fɔ mɔɔw ye ko: "Aw bɛɛ ye taga aw ta so!"

Samawilu fɔlɔ 9

Sawuli tagara a face ta falimusow yɔrɔɲini

¹Ce dɔ tun be Boniyaminu ta mɔgɔw ra, o tɔgɔ tun ye ko Kisi. Ce tɔgɔba dɔ tun lo. A face tɔgɔ tun ye ko Abiyeli; Abiyeli face tɔgɔ tun ye ko Serɔri; Serɔri face tɔgɔ tun ye ko Bekorati; Bekorati face tɔgɔ tun ye ko Afiya.

²Dence dɔ tun be Kisi fe, min tɔgɔ tun ye ko Sawuli; kanbelen ceɗumanba tun lo. Izirayeli kanbelen si tun te a bo ceɗa ra; a tun ka jan o bee ye fana; a kamankun ni a kunkolo tun be mɔgɔ tɔw bee ta san fe.

³Lon dɔ, Sawuli face Kisi ta falimuso dɔw tununa. Kisi k'a fo a dence Sawuli ye ko: "Baaraden kelen ta, aw ye bo ka taga falimusow yɔrɔɓini."

⁴O tagara, ka taga teme Efirayimu kuruyɔrɔw fe, ka taga Salisa mara cetige. O ma o ye. O temena Salimu mara ra, falimusow ma ye. O ka Boniyaminu ta jamana cetige, o ma o ye.

⁵O tagara se Sufu mara ra minke, baaraden min tun be ni Sawuli ye, Sawuli k'a fo o baaraden ye ko: "Na, an ye seko so, ni o te, ne face bena a hakiri bo falimusow ko, ka to ka hami anw yere ta ko le ra sisan."

⁶Baaraden k'a fo a ye ko: "A fe, Ala ta cira dɔ be nin dugu kɔnɔ yan; mɔgɔsɔbe lo. Ni a ka ko o ko fo, o be ke can ye. An ye taga a fe; a be se ka ke ko a bena sira dɔ yira an na, an be se ka min ta janko an ye falimusow ye."

⁷Sawuli ka baaraden jaabi ko: "Ni an ka taga o ce fe, an bena taga mun le di a ma? Sabu domuni foyi te an ta bɔrɔw kɔnɔ tuun, bonya foyi te an boro fana an be se ka taga min di a ma. Foyi si le te an boro."

⁸Baaraden k'a fo Sawuli ye ko: "A fe, warigbe garamu saba be ne boro yan. An bena taga o di cira ma, a bena sira yira an na."

⁹Ayiwa, folɔfolɔ, Izirayeli jamana ra, ni mɔgɔ tun b'a fe ka Ala sago lon ko dɔ ra, o tigi tun b'a fo ko: "Aw ye na an ye taga flerikebaga fe." Sabu min ye cira ye bi, folɔfolɔ o tun be o le wele ko flerikebaga.

¹⁰O ra, Sawuli k'a fo a ta baaraden ye ko: "Ne sɔnna; na an ye taga." O ra, Ala ta cira tun be dugu min na, o tagara o dugu ra.

¹¹Ayiwa, o tagato o dugu ra, o benna ni sunguruden dɔw ye, o be tagara jibiyɔrɔ ra. O ka olugu jininka ko: "Yala flerikebaga be yi wa?"

¹²O ka o jaabi ko: "ɓnhɔn, a be aw ja fe. Nka aw ye teliya ka taga; a nato le ye nin ye an ta dugu kɔnɔ tan bi, sabu mɔgɔw ka kan ka taga saraka bo sarakabɔyɔrɔ ra kongori kunna bi le.

¹³Ni aw donna dugu kɔnɔ, sani a ye taga sarakabɔyɔrɔ ra ka taga saraka domu ni mɔgɔw ye, aw bena a sɔrɔ yi. Mɔgɔ si te sɔn ka saraka domu ni a ma na, sabu ale le ka kan ka dugawu ke saraka kan, mɔgɔw be sɔrɔ k'a domu. Aw ye taga; ni aw sera yi nin wagati ra kɔni, aw bena a sɔrɔ yi."

Sawuli ni Samawilu ka jɔgɔn ye

14Sawuli ni a tagamaṅṅon ka dugu sira ta ka ke taga ye. O sera dugu donda ra minke dōṅon, o benna ni Samawilu yere ye, a bōra a be tagara sarakabōyōṅō ra kongori kan.

15Matigi Ala tun ka Samawilu lasomi o ko ra tere kelen sani Sawuli nalon ye se. Ala tun k'a fō a ye ko:

16"Sini ṅṅontumasi, ne bena ce dō ci i fe ka bō Boniyaminu ta mara ra; i bena turu saninman* ke o tigi le kun na, k'a ke ne ta mōṅōw, Izirayelimōṅōw ta kuntigi ye. A bena ne ta mōṅōw kisi ka bō Filisikaw boro; sabu ne ka ne ta mōṅōw ta sege ye, o kulekan fana sera ne ma."

17Samawilu ka Sawuli ye minke dōṅon, Matigi Ala k'a fō a ye ko: "Ne tun ka ce min ko fō i ye, ale le ye nin ye; ale le bena sigi ne ta mōṅōw kunna."

18Sawuli gbarara Samawilu ra dugu donda ra, k'a fō a ye ko: "I te sabari ka flerikebaga ta so yōṅō yira an na wa?"

19Samawilu k'a jaabi ko: "Ne yere le ye flerikebaga ye. Aw ye bla ne ṅa, an ye taga sarakabōyōṅō ra. An bena taga domuni ke ṅṅon fe bi. Fen o fen be i jusu ra, ne bena o bee fō i ye. Sini sōṅōma, ne bena aw labla, aw be taga."

20Ayiwa, aw ta falimuso minw tun tununa nin ye a tere saba ye, aw kana hami o ra tuun, sabu o yera ka ban. Ayiwa, Izirayelimōṅōw bee ta miiriya be mōṅō min kan bi, o ye ele ni i ta somōṅōw le ye."

21Sawuli ka Samawilu jaabi ko: "Ne bōra Boniyaminu ta siya le ra; an ta gba le ye Izirayeli ta gbaw bee ra fitini ye. An ta gba le fana ye Boniyaminu ta gbaw bee ra fitini ye. Ayiwa, mun na i be nin kuma ṅṅon fō ne ye?"

22Samawilu donna ni Sawuli ni a ta baarden ye domunikeyōṅō ra, ka o sigi sigiyōṅō fōlōw ra; mōṅō bisaba ṅṅon le tun be bon kōṅō.

23Samawilu k'a fō tobirikebaga ye ko: "Ne tun ka sogo min di i ma ko i ye a bla danna, o bō ka na ni a ye."

24Tobirikebaga nana ni o sogo woto ni a sogo bee lajennin ye, ka na o sigi Sawuli kōṅō. Samawilu ko: "Nin le blara danna i ye; a ta, i ye a domu, sabu ne ka mōṅōw wele tuma min na, ne tun ka nin le bla i ye." A kera ten, Sawuli ka domuni ke ni Samawilu ye o lon na.

25O kō, o jigira ka bō kongori kunna sarakabōyōṅō ra, ka taga dugu kōṅō. Samawilu tagara kuma ni Sawuli ye biribon kunna.

26O dugusagbe, o wurira sōṅōmada joona fe, sani kene ye bō; Samawilu ka Sawuli wele ka taga biribon kunna tuun k'a fō a ye ko: "Aw ye laben, ne bena aw labla aw be taga." Sawuli labenna tuma min na, a ni Samawilu bōra kene ma ṅṅon fe.

²⁷O tagara se dugu dan ma minke, Samawilu k'a fo Sawuli ko: "A fo i ta baaraden ye ko a ye bla an na." Baaraden blara o na. A ko Sawuli ma tuun ko: "Sisan ele ye to yan dɔɔnin; Ala ka kuma min yira ne ra, ne bɛna o fo i ye."

Samawilu fɔɔ 10

Samawilu ka tagamasiyɛn saba yira Sawuli ra

¹Samawilu ka turubaranin dɔ ta ka o turu ke Sawuli kun na. A ka Sawuli fo k'a boro mini a ma, k'a fo a ye ko: "Matigi Ala ka ele le panawoloma ko i ye ke a ta mɔgɔw kuntigi ye.

²Ni i bɔra ne kɔrɔ bi, i bɛna taga ce fla sɔrɔ Raseli ta kaburu yɔrɔ ra, Selisa, Boniyaminu ta mara ra. O bɛna a fo i ye ko i bɔra ka taga falimuso minw yɔrɔɔni, ko o yera. I face yere te miirira faliw ko ra tuun; a be hamina aw yere ko le ra. A b'a fɔra ko ale bɛna a dence yɔrɔɔni k'a ye cogo di le?"

³Ni aw bɔra o yɔrɔ ra, aw bɛna taga na ka taga se Tabɔri yirisunba ma. I bɛna ben ni ce saba ye, o be tagara Ala batoyɔrɔ ra Beteli, badennin saba be kelen boro, burukun saba be kelen boro, duvenforogo kelen be to kelen boro.

⁴O bɛna i fo ka burukun fla di i ma. I ka kan ka o mina.

⁵O kɔ, i bɛna taga se Gibeha Elohimu; Filisikaw ta kerɛkejama dɔ be o yɔrɔ ra. I dontɔ dugu kɔnɔ, i bɛna ben ni cira jamakuru dɔ ye, o be jigira ka bɔ kongori kan Ala batoyɔrɔ ra. Korafɔbagaw, ani tamanfɔbagaw, ani filenfiyɛbagaw, ani gɔnifɔbagaw be o na, olugu yere be ciraya kera.

⁶Matigi Ala Nin* bɛna jigi i kan; ele fana bɛna ciraya ke ni o ye; i bɛna yeɛma ka ke i ko mɔgɔ suguya wɛre.

⁷Ayiwa, ni o tagamasiyɛnw beɛ dafara tuma o tuma, o tuma i be se ka ko o ko ke, i ye o ke, sabu Ala be ni i ye.

⁸O kɔ, i ye bla ne na ka taga Giligali. Sigiya t'a ra, ne bɛna na i sɔrɔ yi, ka na saraka jɛnitaw* ni ninsɔndiya sarakaw* bɔ. Nka i ka kan ka ne makɔnɔ fo tere wolonfla sani ne ye na; ni ne nana, i ka kan ka min ke, ne bɛna o fo i ye.

⁹Ayiwa, Sawuli k'a kɔ don ka bɔ Samawilu kɔrɔ minke, Ala ka Sawuli jusukun yeɛma, k'a ke i ko mɔgɔ suguya wɛre; o tagamasiyɛnw beɛ dafara o lon na.

¹⁰O tagara se Gibeha minke, o benna ni cira jamakuru dɔ ye; Ala Nin jigira Sawuli kan ni baraka ye; a fana korira ni o ye ka ke ciraya ke ye.

¹¹Mɔgɔ minw beɛ tun ka Sawuli lɔn fɔɔfɔɔ, olugu k'a ye a be ciraya kera ni ciraw ye minke, olugu ka ke jɔgɔn jininka ye ko: "Mun ko le kera Kisi dence ra tan bi? O tuma Sawuli fana kera cira dɔ le ye wa?"

¹²Ce dɔ tun be o yɔrɔ ra, ale ko: "O tuma jɔn le ye o ta karamɔgɔ ye?" A laban o kuma kera zana ye, ko: "O tuma Sawuli fana kera cira dɔ le ye wa?"

¹³Sawuli nana ciraya ke ka ban tuma min na, a tagara kongori kunna sarakabɔyɔɔ ra.

¹⁴Ayiwa, Sawuli belence ka a ni baarden jininka ko: “Aw tun tagara min le?” Sawuli k’a jaabi ko: “An tun tagara falimusow jini. Nka an nana a ye ko an te o yera minke, an tagara Samawilu fe.”

¹⁵A belence ko: “Samawilu ka mun le fo aw ye?”

¹⁶Sawuli ko: “A k’a fo an ye ko falimusow yera.” Nka masaya ko kuma min fora, Sawuli ma son ka do fo a belence ye o ko ra.

Sawuli kera Izirayeli masace ye

¹⁷Ayiwa, Samawilu ka Izirayelimogow bee lajen Matigi Ala na koro Misipa.

¹⁸A k’a fo o ye ko: “Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: ‘Ne le ka Izirayelimogow labo Misiran, ka o kisi ka bo Misirankaw ta fanga koro, ani fanga minw bee tun be o kan.

¹⁹Nka bi aw banna aw ta Ala ra, min ka aw kisi ka bo aw ta sege ni aw ta tɔɔɔw bee ra. Aw ko: fiyewu! Aw ko fo ne ye masace do le sigi an kunna. Ayiwa, o tuma aw bee ye na Matigi Ala na koro, aw bee ni aw ta siyaw, aw bee ni aw ta gbaw.’ “

²⁰Samawilu ka Izirayeli ta gbaw bee wele kelen kelen, Ala ka Boniyaminu ta gba le yira.

²¹A ka Boniyaminu ta gbaw wele kelen kelen; Ala ka Matiri ta gba le yira. A laban Ala ka Kisi dence Sawuli le yira. Nka o k’a yɔɔɔpini, o m’a ye.

²²O ra, o ka Matigi Ala jininka tuun, yala ni o ce nana ka ban, walama ni a ma na folo. Matigi Ala ka o jaabi ko: “A nana, a dogonin be doniw ce ra yi.”

²³O borira ka taga a wele ka na ni a ye. A nana lo mogow ce ra; a tun ka jan ni mogow tow bee ye.

²⁴Samawilu k’a fo jama bee lajennin ye ko: “Matigi Ala ka ce min panawoloma, aw ka o ye ke? A jɔɔɔn te Izirayelimogow si ra.” Samawilu ka o fo minke, mogow perenna ko: “An ta masace, Ala ye i meen an koro!”

²⁵Samawilu ka masaya ta sariyaw fo mogow ye, k’a sebe kitabu do koro, ka o bla Matigi Ala na koro. O ko, Samawilu ka mogow labla ko bee ye taga a ta so.

²⁶Sawuli fana tagara Gibeha, a ta dugu ra. Ala tun k’a ko diya cefari dow ye; olugu tagara a blasira.

²⁷Nka mogow sɔnkolon dow ko: “Nin bena se ka an bosi cogo di de!” O ma Sawuli jate, o ma taga ni bonyafen ye a fe. Nka Sawuli jera ka o to yi.

Samawilu folo 11

Sawuli ka Amankaw kere

¹Ayiwa, o kɔ, Amɔnkaw ta masace min ye Nahasi ye, ale ni a ta kerekajama nana ka na Yabesi dugu lamini, Galadi mara ra, ko a be o kere. Yabesi dugumogow bee benna a ra k'a fo Nahasi ye ko: "Jenrogonya don ni an ye, ni o kera, an bena to i ta fanga korɔ."

²Nka Nahasi ka o jaabi ko: "Ne be son ka jenrogonya don ni aw ye, nka fo an ye aw bee kelen kelen kininboroyanfan padenw cici, janko ka Izirayeli siya bee lamaroya."

³Yabesi cekorobaw ka Nahasi jaabi ko: "Tere wolonfla to an ye; an bena cira bla ka taga Izirayeli jamana bee ra. Ni mogɔ si ma sorɔ ka na an deme, o tuma an bena an yere to i boro."

⁴Ayiwa, ciradenw tagara se Gibeha, Sawuli ta dugu ra; o ka o kuma fo mogow ye. Dugumogow bee ka ke kasi ye ka mankan ci.

⁵Ka o to o ra, Sawuli sera. A tun be a ta misiw kɔ, a be bora kongo ra ka na. A ka o nininka ko: "O tuma mun le kera mogow ra o be kasira?" Yabesikaw nana kuma min fo, mogow ka o lakari a ye.

⁶Kabini Sawuli ka o kuma men dorɔn, Ala Nin* jigira a kan ni baraka ye; a dimina kosebe.

⁷A ka misi fla mina ka o tigetige, ka o sogow cici Izirayeli jamana yorɔ bee ra, k'a fo mogow ye ko: "Ni mogɔ o mogɔ ma son ka na gban ne Sawuli kɔ, ani Samawilu kɔ, ne bena o tigi ta misiw ke nin cogo le ra." Matigi Ala ka siranyaba bla mogow bee ra. O bee lajenna i ko mogɔ kelen, ka na.

⁸Sawuli ka kerekedenw jate Bezeki. Zuda ta mogow dorɔn tun ye ce waga bisaba (30 000). Izirayelimogɔ tow tun ye ce waga keme saba (300 000).

⁹Ciraden minw tun nana cira fo, o k'a fo olugu ye ko: "Aw ye taga a fo Yabesi dugumogow ye ko sini tereghan fe, an bena taga o bosi." Ciradenw tagara o kuma fo Yabesi dugumogow ye minke, olugu jusu diyara kosebe.

¹⁰O k'a fo Amɔnkaw ye ko: "Sini an bena an yere majigi aw ye, ni ko o ko ka aw diya, aw bena o ke an na."

¹¹O dugusagbe, Sawuli k'a ta kerekedenw taran ka o ke jenkuru saba. Su dugutarama fe, o tagara don Amɔnkaw ce ra, ka o faga fo ka taga se tereghan wagati ma. Minw sera ka bosi, olugu borira ka janjan; o bee tagara o ta fan na kelen kelen; mogɔ fla ma taga fan kelen na.

Mogow sonna Sawuli ta masaya ma

¹²Ayiwa, mogow k'a fo Samawilu ye ko: "Jontigiw le tun b'a fora ko: 'O tuma Sawuli le bena sigi an kunna wa?' Aw ye na ni o mogow ye an ye o faga."

¹³Sawuli k'a fo o ye ko: "Mogɔ si man kan ka faga bi, sabu bi lon na Matigi Ala ka Izirayelimogow deme, ka o bosi."

¹⁴O kɔ, Samawilu k'a fɔ mɔgɔw ye ko: "Aw ye na, an ye taga Giligali, ka taga Sawuli sigi masaya ra tuun."

¹⁵Jama bɛɛ tagara Giligali; o tagara Sawuli sigi masaya ra tuun Matigi Ala na kɔrɔ Giligali. O ka ninsɔndiya sarakaw* bɔ Matigi Ala ye. Sawuli ni Izirayelice tɔw bɛɛ ka panagbɛba kɛ o yɔrɔ ra yi.

Samawilu fɔlɔ 12

Samawilu kumana Izirayelimɔgɔw fɛ

¹Samawilu k'a fɔ Izirayelimɔgɔw bɛɛ ye ko: "Aw ka fɛn o fɛn fɔ ne ye, ne ka o bɛɛ lamɛn; ne ka masacɛ dɔ sigi aw kunna.

²Ayiwa, sisan, aw ka masacɛ sɔrɔ; ale le bɛna kɛ aw panɔgɔ ye. Ne kɔni, ne kɔrɔra sisan fɔ ka ne si gbɛ; nka ne dencɛw bɛ ni aw ye yan. Ne kɛra aw panɔgɔ ye kabini ne denmisenman, fɔ ka na se bi ma.

³Ayiwa, ne lɔnin ye nin ye, Matigi Ala na kɔrɔ, ani Ala ka masacɛ min panawoloma, o masacɛ yɛrɛ na kɔrɔ; ni a kɛra ko ne ka ko bɛnbari dɔ kɛ aw dɔ ra, o tigi ye o fɔ. Ne ka jɔntigi ta misi le mina a ra? Ne ka jɔntigi ta fali le mina a ra? Ne ka jɔntigi le tɔrɔ? Ne ka jɔntigi le minako juguya? Ne ka bonyafɛn mina dogo ra jɔntigi le fɛ janko ka ne na tugu o tigi ta ko kan? Ni a kɛra ko ne ka o ko jɔgɔn kɛ mɔgɔ dɔ ra, ne bɛna o juru sara o tigi ye."

⁴Mɔgɔw ka Samawilu jaabi ko: "I ma an tɔrɔ, i ma an minako juguya fana; i ma bonyafɛn mina dogo ra mɔgɔ si boro fana."

⁵Samawilu k'a fɔ o ye tuun ko: "Matigi Ala ye ne seere ye; a ka masacɛ min panawoloma, o fana ye ne seere bi, ko aw ma aw ta foyi ye ne boro." O ka Samawilu jaabi ko: "Ɔnhɔn, Ala ye an seere ye."

⁶O ra, Samawilu k'a fɔ mɔgɔw ye ko: "Matigi Ala le ka Musa ni Haruna panawoloma ka o bla a ta baara ra; ale Ala le fana ka aw bɛmaw labɔ Misiran jamana ra.

⁷Ayiwa, sisan, aw ye lɔ yan Matigi Ala na kɔrɔ; Matigi Ala ka koba minw bɛɛ kɛ ka aw ni aw bɛmaw kisi, ne bɛna aw hakiri jigi o bɛɛ ra.

⁸Ayiwa, Yakuba taganin kɔ Misiran, aw bɛmaw kasira ka Matigi Ala wele. Matigi Ala ka Musa ni Haruna ci ka na o labɔ Misiran jamana ra, ka na ni o ye nin jamana ra yan.

⁹Nka o pinana Matigi Ala, o ta Ala kɔ. O kosɔn Matigi Ala ka o don masacɛ Hazɔri ta kɛrɛkɛdenw kuntigi boro, min ye Sisera ye; o kɔ, a ka o don Filisikaw boro, ka na o don Mohabu masacɛ boro; olugu ka o kɛrɛ.

- 10** O kulera ka Matigi Ala wele tuun k'a fɔ ko: 'An ka i hake ta; an banna Matigi Ala ra ka jow bato, minw ye Baali* ni Asera ye. Sisan an kisi ka bɔ an juguw boro; ni o kera, an bena i bato.'
- 11** "Ayiwa, Matigi Ala ka Yerubaali ci ka na aw fe; o kɔ, a ka Baraki ci ka na; o kɔ, a ka Yefite ci ka na; o kɔ, a ka ne Samawilu yere ci ka na aw fe. O bee kelen kelen nana o ta wagati ra ka na aw kisi ka bɔ aw juguw boro, o minw tun ka aw lamini fan bee ra. A kera ten, aw tora hera ni laganfiya ra.
- 12** "O kɔ, aw nana a ye ko Amɔnkaw ta masace Nahasi be wurira aw kama ka aw kere minke, aw k'a fɔ ne ye ko: 'An t'a fe ka to tan, an b'a fe masace dɔ le ye sigi an kunna'; k'a sɔrɔ Matigi Ala, aw ta Ala yere le ye aw ta masace ye.
- 13** "Ayiwa, aw ko, ko aw be masace min fe, o ye nin ye. Aw y'a fle, Matigi Ala ka masace dɔ sigi aw kunna sisan.
- 14** Aw ni aw ta masace min siginin be aw kunna, ni aw ka siran Matigi Ala ja, k'a bato, k'a kan mina, ni aw ma muruti ka ban a ta cifɔninw na, ni aw tugura Matigi Ala, aw ta Ala kɔ, o ka ni.
- 15** Nka ni aw ma Matigi Ala kan mina, ni aw murutira, ka ban a ta cifɔninw ma, a bena aw kere i n'a fɔ a ka aw bemaw kere cogo min na.
- 16** "Ayiwa, sisan aw belen ye to yan; Matigi Ala bena kabakoba min ke aw ja na, aw ye o fle.
- 17** Sisan te simantigewagati le ye wa? Ayiwa, ne bena Matigi Ala daari a y'a to sanperenkan ye bɔ, ka sanji ben . Ni o kera, aw bena a lon ko aw k'a fɔ minke ko aw be masace fe, ko aw ka kojuguba le ke ten Matigi Ala ja kɔrɔ."
- 18** Samawilu ka Matigi Ala daari o le ra; Matigi Ala ka sanperenkan bɔ, ka sanji ben o lon yere ra. Mɔgɔw bee lonin tora, o siranninba Matigi Ala ni Samawilu ja.
- 19** Mɔgɔw bee k'a fɔ Samawilu ye ko: "Sabari, i ye Matigi Ala, i ta Ala daari i ta jonw ye, janko an kana na sa, sabu an k'a fɔ minke ko an be masace fe, an ka jurumun dɔ were le fara an ta jurumun tɔw kan tuun."
- 20** Samawilu ka o jaabi ko: "Aw kana siran! Aw ka o jurumun ke, o ye can ye, nka o bee n'a ta, aw kana ban Matigi Ala ra; aw ye a bato ni aw jusukun bee ye.
- 21** Aw kana faran ka bɔ Matigi Ala kɔ, ka taga batofen gbansanw bato, o batofen minw te se ka foyi ja aw ye, o fana te se ka aw deme, sabu fengbansanw lo.
- 22** Matigi Ala tena bɔ a ta mɔgɔw kɔ, a yere tɔgɔba kosɔn, sabu a diyara ale yere le ye ka aw ke a ta mɔgɔw ye.
- 23** Ne kɔni, ne tena Matigi Ala daariri dabra aw ye fiyewu, ni o te, ne bena Matigi Ala hake le ta. Sira min ka ni, sira min terennin lo, ne bena aw karan o le ra.

²⁴Nka aw kɔni ye jija ka siran Matigi Ala ja, k'a bato ni kan kelen ye, ni aw jusukun bɛɛ ye. A ka koba minw kɛ aw ye, aw ye aw hakiri to o ra.

²⁵Nka ni aw ka kɛ kojugu kɛ ye, aw ni aw ta masacɛ bɛɛ le bena halaki pewu.”

Samawilu fɔlɔ 13

Sawuli ka Matigi Ala kan bla

¹Sawuli kɛra Izirayeli masacɛ ye k'a si to san bisaba; a tora masaya ra fɔ san binaani ni fla.

²Sawuli ka cɛ waga saba janawoloma Izirayeli cɛw ra. A ka cɛ waga fla bla ni a yɛrɛ ye Mikimasi ni Beteli kuruyɔrɔw ra, ka cɛ waga kelen bla ka taga ni a dence Yonatan ye Gibeha, Boniyaminu ta mara ra. A ka mɔgɔ tɔw labla ko o ye taga o ta so.

³Lon dɔ, Filisikaw ta kɛrɛkɛdenw ta sigiyɔrɔ min tun bɛ Geba, Yonatan tagara ben Filisikaw kan o yɔrɔ ra, ka se sɔrɔ o kan. Filisika tɔw ka o mɛn. A kɛra ten minke, Sawuli ko o ye buru fiye jamana fan bɛɛ ra; a ko: “Heburuw bɛɛ ka kan ka nin ko mɛn.”

⁴A kɛra ten, Izirayelimɔgɔw bɛɛ ka o kibaroya mɛn, ko Sawuli tagara ben Filisikaw ta kɛrɛkɛdenw ta sigiyɔrɔ kan, ani ko o kosɔn Filisikaw dimina Izirayelimɔgɔw kɔrɔ kɔsɛbɛ. Izirayeli ta kɛrɛkɛdenw bɛɛ welera ka taga lajen Giligali, Sawuli kɔrɔ.

⁵Filisikaw tagara lajen ko o bɛ Izirayelimɔgɔw kɛrɛ. Sowotoro waga saba le tun bɛ o fɛ, ani sowotorotigi waga wɔrɔ; o tun ka ca i ko kɔgɔjida kɛnken. O nana sigi Mikimasi, Beti Aveni terebɔyanfan na.

⁶Izirayelimɔgɔw k'a ye ko bɔsiyɔrɔ foyi tɛ olugu fɛ nin kɛrɛ ra, sabu Filisikaw tun ka o degu kɔsɛbɛ. O ra, Izirayelimɔgɔ dɔw borira ka taga dogo kuruwow kɔnɔ, dɔw tagara dogo yirituw jukɔrɔ, dɔw dogora farayɔrɔw ra, dɔw dogora farawow kɔnɔ, ani dingakolonw kɔnɔ.

⁷Izirayelimɔgɔ dɔw yɛrɛ ka Zuriden ba tige kunkelen ka bori ka taga dogo fɔ Gadi ni Galadi ta mara ra. O y'a sɔrɔ Sawuli tun bɛ Giligali; kɛrɛkɛjama min tun bɛ ni a ye, olugu bɛɛ tun ja tigenin lo fɔ o bɛ yɛrɛyɛrɛ.

⁸A ka tere wolonfla kɛ a bɛ Samawilu makɔnɔna, i n'a fɔ Samawilu tun k'a fɔ a ye cogo min na; nka Samawilu ma na Giligali; k'a sɔrɔ Sawuli ta kɛrɛkɛdenw tun bɛ janjanna, ka bɔ a kɔrɔ.

⁹Sawuli k'a ye ten minke, a ko: “Aw ye na ni saraka jenita* ni ninsɔndiya saraka* ye yan.” Sawuli yɛrɛ ka saraka jeninta faga ko a bɛ a lase Ala ma.

¹⁰Ayiwa, Sawuli bɛ banna saraka lasera dɔrɔn, Samawilu fana bɛ sera. Sawuli wurira ka taga Samawilu kunben k'a fo.

¹¹Samawilu ko: “Mun le kosɔn i ka nin ke?” Sawuli ko: “Ne k’a ye ko mɔgɔw be janjanna ka bɔ ne kɔrɔ minke, ani ko i tun ka wagati min yira, i ma na o ra, k’a sɔrɔ Filisikaw lajennin lo Mikimasi kere kama,

¹²ne ko Filisikaw bena na ben ne kan Giligali, ka ne kere, k’a sɔrɔ ne ma Matigi Ala daari. O le k’a to ne yere ka ne yere jagboya ka saraka jeninta bɔ.”

¹³Samawilu ko Sawuli ma ko: “I ka hakirintanya baara le ke nin ye. Matigi Ala tun ka ci min fɔ i ye, i ma o ke; ni i tun ka o ke, a tun bena i ni i ta duruja sigi masaya ra Izirayeli jamana ra tuma bee.

¹⁴Nka sisan i ta masaya tena meen tuun. Matigi Ala k’a yere diyanyamɔgɔ pini, a bena min sigi k’a ke a ta mɔgɔw kuntigi ye; sabu Matigi Ala tun ka ci min fɔ ele ye, ele ma o ke.”

¹⁵Ayiwa, o kɔ, Samawilu bɔra Giligali, ka taga Gibeha, Boniyaminu ta mara ra. Mɔgɔ minw tun be ni Sawuli ye, Sawuli ka olugu jate; o tun be ce keme wɔrɔ pɔgɔn.

Filisikaw ka Izirayelimɔgɔw degu kosɔbe

¹⁶Sawuli ni a dence Yonatan, ani mɔgɔ minw tun be ni o ye, olugu tun be Geba, Boniyaminu ta mara ra. Filisikaw tun be Mikimasi.

¹⁷Filisikaw ta kerekɛɛfari dɔw bɔra Filisikaw ce ra, ka taran ka ke jamakuru saba. Jamakuru kelen tagara Ofira fan na, Suwali jamana ra.

¹⁸Kelen were tagara Beti Horɔn fan na; sabanan tagara o ta mara dan fan na, yɔrɔ min be Seboyimu kenegbe sanfeyɔrɔ ra, ka nasin kongokolon ma.

¹⁹O wagati ra, numu tun te sɔrɔ Izirayeli jamana yɔrɔ si ra. Filisikaw le tun ka o ke, janko Izirayelimɔgɔw kana se ka kerekemuruw ni tamanw lalaga o yere ye.

²⁰O kosɔn Izirayelimɔgɔw bee tun be taga Filisikaw le fe ka taga o ta misidabaw, ani o ta dabaw, ni o ta jendew, ni o ta sɔliw dabɔ.

²¹Ni o ta sɔliw, walama ni o ta dabaw, walama ni o ta simancedabaw walama ni o ta jendew daw tun gboyara, walama ni o tun b’a fe ka o ta negberew dabɔ, o tun ka kan ka warigbe garamu naani le sara.

²²O ra, o kere wagati ra, kerekeden minw tun be ni Sawuli ni Yonatan ye, kerekemuru walama taman tun te olugu si boro. Dɔ tun be Sawuli ni a dence Yonatan dɔrɔn le boro.

²³Filisikaw ta kerekeden dɔw tagara lo Mikimasi kuru furance sira ra.

Samawilu fɔlɔ 14

Yonatan ka Filisikaw kere

- ¹Lon dɔ, Sawuli dence Yonatan k'a fɔ a ta kerekeminanw tabaga ye ko: "Na, an ye taga fɔ Filisikaw sigiyɔɔ ra, minw be fɔ yan fe yi." O y'a sɔɔ Yonatan tun ma foyi fɔ a face ye.
- ²O wagati ra, Sawuli yere tun lonin be Gibeha dugu fan dɔ ra, gerenadisun kɔɔ, min be Migɔɔn; ce minw tun be ni a ye, olugu tun ye ce keme wɔɔɔ ɔɔɔn.
- ³Ikabɔdi balemace Ahitubu, o dence min ye Ahija ye, ale tun be o mɔɔw ra; ale le tun be to ka saninderege don, ka sarakalasebagaya ke. Eli min tun ye Matigi Ala ta sarakalasebaga ye Silo, ale dence Finehasi, o dencew le tun ye Ikabɔdi ni Ahitubu ye. Ayiwa, mɔɔ si tun m'a lon ko Yonatan bɔra ka taga yɔɔ dɔ ra.
- ⁴Yonatan tun b'a fe ka teme sira min fe ka taga Filisikaw ta yɔɔ ra, o sira tun be teme farakuru jamijan fla furance ra; o farakuru kelen tɔɔ tun ye ko Bozesi, to kelen tɔɔ tun ye ko Sene.
- ⁵Farakuru kelen tun be sahiliyanfan na, Mikimasi fan fe, to kelen tun be woroduguyanfan na, Geba fan fe.
- ⁶Baaraden kanbelen min tun be Yonatan ta kerekeminanw ta, Yonatan k'a fɔ ale ye ko: "Na, an ye taga nin kenesisigibariw ta yɔɔ ra de! A be se ka ke ko Matigi Ala bena to ni an ye, ka an deme ka se o ra; sabu foyi te se ka Matigi Ala kapa. Ni an ka ca o, walama ni an ka dɔɔ o, a be se ka se di an ma."
- ⁷A ta kerekeminanw tabaga k'a jaabi ko: "Ko o ko be i jusu ra, o ke. Taga o kɔ! Ne kɔni be i kɔ ni ne jusu bee ye, ani ne nin bee ye."
- ⁸Yonatan ko: "Ayiwa, ni o lo, na an ye teme ka taga nin mɔɔw kɔ, janko o ye an ye.
- ⁹Ni o k'a fɔ an ma ko: 'Aw ye lo yi, an be taga aw kɔ', o tuma an bena to an loyɔɔ ra, an tena taga o kɔ o ta yɔɔ ra.
- ¹⁰Nka ni o ko: 'Aw ye na', o tuma, an bena yelen ka taga o kɔ, sabu o le bena ke tagamasiyen ye an fe ko Matigi Ala ka o don an boro."
- ¹¹O fla bee tagara o yere yira Filisikaw ta sigiyɔɔ ra. Olugu ka o ye minke, o ko: "Aw ye fle, Heburu minw tun dogodogonin be wow kɔɔ, o be bɔra ka na."
- ¹²Filisika minw tun be o yɔɔ ra, olugu perenna k'a fɔ Yonatan ni a ta kerekeminanw tabaga ye ko: "Aw ye yelen yan, an bena aw karan ko dɔ ra." Yonatan k'a fɔ a ta kerekeminanw tabaga ye ko: "Yelen ka na ne kɔ; Matigi Ala ka o don Izirayelimɔɔw boro le."
- ¹³Yonatan ka fara mina ni a borow ni a senw ye ka ke yelen ye ka taga; a ta kerekeminanw tabaga fana tun gbannin be a kɔ. O tagara ben Filisikaw kan; Yonatan ka ke Filisikaw bugɔ ye ka o ben, a ta kerekeminanw tabaga ka ke o to laban ye ka taga Yonatan kɔ.

¹⁴Yonatan ni a ta kerekeminanw tabaga ka o kere fɔɔ min ke, o ka ce mugan ɲɔɲɔn le faga o yɔɔ fitini na yi.

¹⁵Ayiwa, a kera ten minke, jatige ka Filisikaw ta kerekejama bee mina. O bee pagamina ɲɔɲɔn na ka ben ɲɔɲɔn kan; kerekejamaba yere o, minw tun be o yɔɔ maraw ra o, minw tun be o sigiyɔɔw kɔɔsi ra o, kerekecefariw o, o bee. Dugukolo fana yereyerera ka dɔ fara o ta siranya kan. Ala yere le tun ka o siranyaba bla Filisikaw ra.

Izirayelimɔɔw bee tugura Filisikaw kɔ

¹⁶Ayiwa, Sawuli ta kerekeden minw tun be Gibeha dugu yɔɔ kɔɔsira Boniyaminu ta mara ra, olugu nana a ye ko Filisikaw ta kerekejama bee pagamina ɲɔɲɔn na ka janjan, o be borira ka taga fan bee ra.

¹⁷O ra, Sawuli k'a fɔ a nɔfemɔɔw ye ko: "Aw ye kerekedenw jate, k'a fle ɲɔn le fɔnna an na." O ka jateri ke, k'a ye ko Yonatan ni a ta kerekeminanw tabaga le fɔnna.

¹⁸Sawuli k'a fɔ Ahija ye ko: "Aw ye na ni Ala ta jenɲɔɲɔnya kesu* ye." O wagati ra, jenɲɔɲɔnya kesu* tun be Izirayelimɔɔw le fe.

¹⁹Sawuli tun be kumana ni sarakalasebaga ye. Nka mankan nana ke bonya ye kosebe Filisikaw ce ra minke, Sawuli k'a fɔ sarakalasebaga ye ko a kana Ala ɲininka tuun; a ko: "A ka ɲi ten, i boro bɔ yi."

²⁰Sawuli ni a ta mɔɔw bee jenna ka taga kere ra. O tagara a sɔɔ ko Filisikaw bee pagamina ɲɔɲɔn na, o gberɛgberɛ ka o ta kerekemuruw bɔ ka ben ɲɔɲɔn kan ka ke ɲɔɲɔn faga ye; a kera kopagamininba ye.

²¹A kera ten, Heburu minw tun tagara to ni Filisikaw ye kabini wagatijan ka to ka baara ke o ye, ani ka taga kere ra ni o ye, olugu fana sekɔra ka na fara Izirayelimɔɔw tɔw kan, o minw tun be Sawuli ni Yonatan kɔ.

²²Izirayelimɔɔw tɔ minw tun tagara dogo Efirayimu kuruyɔɔw ra, olugu nana a men minke ko Filisikaw be borira, olugu fana nana don kere ra, ka ke o gben ye.

²³Matigi Ala ka Izirayelimɔɔw bɔsi o cogo le ra o lon na; o ka kere ke ka taga teme fɔ Beti Aveni yɔɔ kan.

Sawuli ka kerekedenw bari domuni na

²⁴Ayiwa, Izirayelimɔɔw tun segera fɔ ka o baraka ban o lon na, sabu Sawuli tun ka kankarigbelen le la o ye, k'a fɔ o ye ko fɔ ka taga wula se, fɔ ka taga a to ale ye a dimibɔ a juguw ra, ko ni mɔɔw o mɔɔw ka domuni ke, ko Ala ye o tigi danga. O ra, kerekeden si tun ma domuni ke.

²⁵Kerekejama bee lajennin nana taga don tu dɔ kɔɔ; o y'a sɔɔ li caman tun be o tu kɔɔ, fɔ a tun be woyo dugu ma.

- 26**O tagara se o tu kɔnɔ minke, o ka o li woyoto ye; nka mɔgɔ si ma sɔn k'a boro don a ra k'a don a da ra, sabu Sawuli karira ka min fɔ, o tun be siranna o ra.
- 27**Yonatan tun m'a lon ko a face tun karira k'a fɔ ko mɔgɔ si kana domuni ke. O ra, bere min tun be a boro, a ka o bere kun su li ra k'a don a da ra; o yɔrɔnin beɛ a pamalɔra.
- 28**O wagati ra, kerɛkeden dɔ k'a fɔ Yonatan ye ko: "I face ka kankarigbelen la an ye, k'a fɔ kerɛkejama ye ko: 'Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka domuni ke bi, ko Ala ye o tigi danga!' O le k'a to mɔgɔw seɣera fɔ ka o baraka ban tan."
- 29**Yonatan ko: "Ne face be mɔgɔw tɔɔrɔra gbansan le. Ne ka li dɔɔnin domu minke, aw y'a fle ne pamalɔra cogo min na.
- 30**Kerɛkedenw ka fen minw mina o juguw ra, ni o tun ka o fen dɔw domu, o tun bena fisaya o ma, ani fagari min lara Filisikaw kan bi, o fagari tun bena bonya ka teme nin kan pewu."
- 31**O lon na, Izirayelimɔgɔw ka Filisikaw faga tuun, k'a ta Mikimasi, ka taga se fɔ Ayalɔn. O kɔ, o seɣekojugu fe,
- 32**o tun ka began minw mina o juguw ra, o nana girin ka ben o beganw kan, ka sagaw ni misiw ni misidenw mina, ka o kannatige o yɔrɔnin beɛ ra yi, ka ke a sogo ni a jori beɛ domu ye.
- 33**Mɔgɔ dɔ tagara a fɔ Sawuli ye ko: "A fle, kerɛkedenw be sogo ni a jori beɛ domuna ka Matigi Ala hake ta." Sawuli k'a fɔ mɔgɔw ye ko: "Aw ye Ala kanblabagaw le ye! Aw ye kabakuruba dɔ kolonkolon ka na ni a ye yan sisan."
- 34**A ko: "Aw ye don jama ce ra k'a fɔ mɔgɔw ye ko o beɛ kelen kelen ye na ni o ta saga walama ni o ta misi ye yan, ka na a kannatige yan ka a domu. Aw kana sɔn ka sogo domu ni a jori ye tuun ka Matigi Ala hake ta." O beɛ kelen kelen nana ni o ta misi ni o ta saga ye su fe, ka na a faga o yɔrɔ ra.
- 35**Sawuli ka sarakabɔnan dɔ lo Matigi Ala ye; o le kera a ta sarakabɔnan folo ye, a ka min lo Matigi Ala ye.
- 36**Sawuli k'a fɔ a ta kerɛkejama ye tuun ko: "An ye jigi Filisikaw ko su fe ka taga o borofenw beɛ ce fɔ ka taga dugu gbe, an kana hali mɔgɔ kelen panaman to." Kerɛkedenw k'a jaabi ko: "Ni min ka ben i ma, an ye a ke ten." Nka sarakalasebaga ko: "Aw y'a to an ye Ala pininka nin ko ra yan folo."
- 37**Sawuli ka Ala pininka, ko: "Yala ne ka kan ka jigi ka taga Filisikaw ko wa? Yala i bena o don Izirayelimɔgɔw boro wa?" Ala ma Sawuli jaabi o lon na.
- 38**O ra, Sawuli ko: "Aw minw beɛ ye kerɛkejama kuntigiw ye, aw ye na yan. Jurumun min kera bi an ce ra, an ye o seɣeseɣe k'a lon.

³⁹Matigi Ala panaman min ka Izirayeli deme, ne be kari o tɔɔ ra, ko hali ni a kera ko ne yere dence Yonatan le ka kojugu ke, a ka kan ka faga.” Nka mɔɔ si ma kuma.

⁴⁰O ra, Sawuli k’a fɔ Izirayelimɔɔw beɛ ye ko: “Aw ye lɔ fan kelen fe, ne ni ne dence Yonatan, anw be lɔ fan dɔ fe.” Mɔɔw k’a jaabi ko: “Ni min ka ben i ma, i ye a ke ten.”

⁴¹Sawuli ka Matigi Ala daari k’a fɔ ko: “Izirayeli ta Ala, mun kosɔn i ma i ta jɔnce jaabi bi? Ni a kera ko jurumun be ne le ra walama ni a be ne dence Yonatan le ra, o tuma i ye ne jaabi ni Urimi ye; nka ni a kera ko Izirayelimɔɔw le firira ka jurumun ke, ne jaabi ni Tumimi ye.” Ayiwa, Ala ka Sawuli ni Yonatan le yira; kerekeden tɔw nin bɔra a ra.

⁴²Sawuli ko: “Aw ye Matigi Ala pininka sisan k’a lɔn ne ni Yonatan fla ra, jɔn le ka jurumun ke.” O ka Ala pininka tuun; Ala ka Yonatan le yira.

⁴³Sawuli k’a fɔ Yonatan ye ko: “I ka min ke, o fɔ!” Yonatan ko: “Bere min tun be ne boro, ne ka o kun le su li ra ka o li domu. Ayiwa, ni fagari lo, ne sɔnna o ma.”

⁴⁴Sawuli ko: “Yonatan, ni ne kɔni ma ele faga, o tuma Ala kana ne to yi fiyewu!”

⁴⁵Mɔɔw ka Sawuli jaabi ko: “Mun? Ka Yonatan faga? Ale min kera sababu ye k’a to an bɔsira nin kereba ra wa? O te se ka ke fiyewu! An kɔni be kari Matigi Ala panaman tɔɔ ra ko hali a kunsigiden kelen tena bɔ a kun na; sabu Ala yere le k’a deme ka nin baaraba ke bi.” Mɔɔw ka Yonatan bɔsi o cogo le ra; o ma sɔn a ye faga.

⁴⁶O kɔ, Sawuli ka Filisikaw gbenni dabra. Filisikaw sekɔra ka taga o ta jamana ra.

Sawuli ka se sɔɔ siya minw kan

⁴⁷Kabini Izirayeli jamana masaya dira Sawuli ma, a jugu minw tun k’a lamini, a ka olugu beɛ kere. Mohabukaw, ani Amɔnkaw, ani Edɔmukaw, ani Soba jamana masacew, ani Filisikaw. Ni a tun ka taga fan o fan, a tun be se sɔɔ a juguw kan.

⁴⁸A k’a ta cefariya yira, ka se sɔɔ Amalekikaw fana kan. Minw tun be Izirayelimɔɔw borofen ce, a ka Izirayelimɔɔw bɔsi olugu beɛ boro fana.

Sawuli ta somɔɔw

⁴⁹Sawuli dencew tun ye Yonatan, ani Isivi ni Malikisuwa ye. A denmuso kɔɔba tɔɔ tun ye ko Merabu; fitini tɔɔ tun ye ko Mikali.

⁵⁰A muso tɔɔ tun ye ko Ahinohamu; Asimati denmuso tun lo. Sawuli ta kerekejama kuntigi tɔɔ tun ye ko Abineri; Abineri face tɔɔ tun ye ko Neri. Sawuli belence le tun ye Neri ye,

⁵¹sabu Kisi, min tun ye Sawuli face ye, ani Neri min tun ye Abineri face ye, olugu tun ye Abiyeli dencew le ye.

⁵²Sawuli ta tere bɛɛ ra, a ka kɛrɛba kɛ ni Filisikaw ye. Ni a tun ka cɛ barakaman, walama cɛfari dɔ ye yɔrɔ o yɔrɔ, a tun bɛ o tigi ta k'a kɛ a ta kɛrɛkɛden dɔ ye.

Samawilu fɔlɔ 15

Izirayelimɔgɔw ka Amalekikaw kɛrɛ

¹Samawilu k'a fɔ Sawuli ye ko: “Matigi Ala ka ne le ci, ka na turu kɛ ele kun na ka i sigi masaya ra a ta mɔgɔw kunna, minw ye Izirayelimɔgɔw ye. O ra, Matigi Ala bɛna kuma min fɔ i ye sisan, o lamɛn.

²Fangatigi Ala ka min fɔ, o ye nin ye, ko: ‘Ne bɛna Amalekikaw kɛrɛ, sabu Izirayelimɔgɔw bɔtɔ Misiran, o ka sira tige o ja ko o tɛ tɛmɛ.

³O ra, aw ye taga Amalekikaw kɛrɛ ka o ni o borofɛnw bɛɛ halaki pewu, Matigi Ala ye. Aw kana makari o ra; aw ye cɛw, ani musow, ani denmisɛnw, ani denɲɛninw, ani misiw, ani sagaw ni baw, ani ɲɔgɔmɛw, ani faliw bɛɛ faga.’ “

⁴Sawuli k'a ta kɛrɛkɛjama bɛɛ wele, ka taga o lajɛn ka o jate Telahimu yɔrɔ ra. Kɛrɛkɛden sennaman waga kɛmɛ fla (200 000) le tun bɔra Izirayeli yɔrɔ tɔw ra; waga tan (10 000) bɔra Zuda mara ra.

⁵Sawuli ni a ta kɛrɛkɛjama tagara Amalekikaw ta dugu kɔrɔ; o ka kɛrɛkɛden dɔw dogo kɔdinga dɔ kɔnɔ yi.

⁶O kɔ, a k'a fɔ Kenikaw ye ko: “Aw ye taga ka bɔ Amalekikaw cɛ ra, janko ne kana na aw ni o halaki ɲɔgɔn fɛ, sabu aw ka Izirayelimɔgɔw bɛɛ minako ja, wagati min o tun bɛ bɔra Misiran.” Kenikaw tagara ka bɔ Amalekikaw cɛ ra.

⁷Sawuli ka Amalekikaw kɛrɛ ka o faga, k'a ta Havila dugu ra, ka taga a bla fɔ Suri dugu kɛrɛ fɛ, Misiran jamana terebɔyanfan na.

⁸A ka Amaleki masacɛ Agagi panaman mina, ka mɔgɔ tɔw faga ni kɛrɛkɛmuru ye ka o bɛɛ halaki ka ban pewu.

⁹Nka Sawuli ni kɛrɛkɛjama ka Agagi panaman to, ani sagaw ni baw ni misiw ni misiden tɔrɔninw, ani sagadenw bɛɛ ra ɲumanmanw; o ma sɔn ka olugu faga. Fɛn o fɛn ka ɲi, o ma sɔn ka o halaki. Nafa tɛ bɛgan minw na, ani minw man ɲi, o ka olugu dɔrɔn le faga.

¹⁰Ayiwa, Matigi Ala k'a fɔ Samawilu ye, ko:

¹¹“Ne ka Sawuli panawoloma k'a sigi masaya ra minke, o tingalɔn bɛ ne ra sisan; sabu a ka ne kan bla, ani ne ka min fɔ a ye, a ma o kɛ.” O kuma ka Samawilu hakiri ɲagami kɔsɛbɛ; a ka su bɛɛ kɛ ka Matigi Ala daari.

¹²Sɔgɔmada jona fɛ, Samawilu wurira ka taga Sawuli kɔ. K'a to sira ra, o k'a fɔ a ye ko Sawuli tagara Karimeli, ka taga hakimijigifɛn dɔ lɔ a yɛrɛ tɔgɔ ra o yɔrɔ ra, ko o kɔ, a bɔra yi ka sekɔ ka taga Giligali.

- 13**Ayiwa, Samawilu nana taga Sawuli ye. Sawuli k'a fo, ko: "Matigi Ala ye baraka don i ra! Matigi Ala tun ka min o min fo, ne ka o bee ke."
- 14**Nka Samawilu k'a jaabi ko: "O tuma ne toro be sagakasikan ni misikasikan minw na, o ye mun le ye?"
- 15**Sawuli ko: "Kerekedenw le nana ni o ye ka bo Amalekikaw fe; o ka sagaw ni misiw bee ra pumanmanw woloma ko o bena o ke saraka ye k'a di Matigi Ala, i ta Ala ma. Nka an k'a to bee halaki pewu."
- 16**Samawilu ko: "Kuma dabra ten! Matigi Ala ka min fo ne ye bi su fe, a to ne ye o fo i ye." Sawuli ko: "A fo!"
- 17**Samawilu ko: "Tuma min na ele tun te i yere jatera fen ye, Ala ka i ke Izirayeli ta gbaw bee kuntigi ye. Matigi Ala ka turu mun i kun na ka i ke Izirayeli masace ye.
- 18**Matigi Ala ka i ci k'a fo i ye ko i ye taga nin magjuguw bee halaki ka bo yi pewu, minw ye Amalekikaw ye, ko i ye taga o kere ka o faga, fo ka o si tunu pewu.
- 19**Ayiwa, mun na Matigi Ala ka min fo, i ma o ke? Mun na i ka kojugu ke Matigi Ala na koru, ka taga girin ka la Amalekikaw borofenw kan ka o ce."
- 20**Sawuli ka Samawilu jaabi ko: "Ne ka Matigi Ala kan mina ke! Matigi Ala ka min fo ne ye, ne ka o ke. Ne ka Amalekikaw bee halaki ka o ban, ka o ta masace Agagi panaman mina ka na ni a ye.
- 21**Kerekedenw le ka sagaw, ani misi dow ta fen minaninw na. An tun ka kan ka fen minw bee halaki pewu, o ka olugu ra pumanmanw le panawoloma, janko ka na o ke saraka ye k'a di Matigi Ala, i ta Ala ma Giligali."
- 22**Samawilu ko: "Yala saraka jenitaw ni saraka werew le ka di Matigi Ala ye ka teme Matigi Ala yere kanminari kan wa? On-on de, ka Matigi Ala kan mina, o ka fisa ni sarakabo ye. Ka i yere majigi Matigi Ala ye, o ka fisa ni hali sagajigi turuw saraka ye.
- 23**Ka muruti Matigi Ala ma, o ni lagberike ta jurumun bee ka kan. Ka i yere bonya, o ni jobato jurumun bee ka kan. I banna Matigi Ala ta kuma ma minke, Matigi Ala fana be ban ele ra, ka i wuri ka bo masaya ra."
- 24**Ayiwa, Sawuli ko Samawilu ma ko: "Ne ka jurumun ke; ne ma son ka Matigi Ala ta cifoninw ke, ani ne ma son ele ta kuma ma. Ne tun siranna magow le na, o koson o ka min fo, ne k'a to o ka o ke.
- 25**O ra, ne be i daari, sabari ka ne ta jurumun yafa ne ma, ka taga ni ne ye, janko ne ye taga Matigi Ala bato."
- 26**Samawilu k'a jaabi ko: "Ne tena seko ni i ye tuun. I banna ka Matigi Ala ta kuma lamen minke, ale fana be ban i ra, ka i wuri ka bo masaya ra Izirayeli jamana ra."

- ²⁷Samawilu k'a kɔ di, ko a bɛ taga wagati min na, Sawuli ka Samawilu ta deregeba senkɔrɔyɔrɔ mina; deregeba faranna.
- ²⁸Samawilu k'a fɔ a ye ko: "Matigi Ala fana bɛna Izirayeli masaya faran ka bɔ ele boro, k'a di jamana mɔgɔ dɔ wɛrɛ ma, min ka fisa ni ele ye.
- ²⁹Matigi Ala min ye Izirayeli ta bonyatigi ye, ale tɛ faninya tige, a fana tɛ a miiriya yeɛma, sabu adamaden tɛ ka na a fɔ ko a bɛ a ta miiriya yeɛma."
- ³⁰Sawuli ka Samawilu jaabi tuun ko: "Ne ka jurumun kɛ. Sisan ne bɛ i daari ko i ye sabari ka ne bonya ne ta jamana cɛkɔrɔbaw na kɔrɔ, ani Izirayelimɔgɔw na kɔrɔ. Taga ni ne ye, janko ne ye taga Matigi Ala, i ta Ala bato."
- ³¹Samawilu sekɔra ka tugu Sawuli kɔ; Sawuli k'a kinbiri gban ka Matigi Ala bato.
- ³²O kɔ, Samawilu ko: "Aw ye na ni Amalekikaw ta masacɛ Agagi ye yan." Agagi ninsɔndiyanin gbarara ka na. A tun b'a fɔra a yɛrɛ kɔnɔ ko: "Sisan kɔni, sigiya t'a ra, saya siranya kɔni banna."
- ³³Nka Samawilu ko a ma ko: "Ele ta kɛrɛkɛmuru ka muso dɔw bɔnɔ o denw na cogo min na, o cogo kelen na, ele fana bamuso bɛna bɔnɔ a ta den dɔ ra bi." Samawilu ka Agagi faga Matigi Ala na kɔrɔ Giligali.
- ³⁴O kɔ, Samawilu kɔsegira ka taga Rama; Sawuli tagara a ta so, a ta dugu ra Gibeha, min bɛ wele ko Sawuli ta Gibeha.
- ³⁵Fɔ ka taga Samawilu salon se, a ma taga Sawuli flɛ tuun, nka Samawilu tun bɛ to ka kasi Sawuli kosɔn tuma bɛɛ; Matigi Ala tun ka Sawuli sigi masaya ra Izirayeli kunna minke, o tingalɔn ka Matigi Ala sɔrɔ.

Samawilu fɔlɔ 16

Ala ka Dawuda janawoloma

- ¹Ayiwa, Matigi Ala k'a fɔ Samawilu ye ko: "Ele ye kasi dabla Sawuli kunna ten! Ne banna a ra ka ban, ko a tɛ sigi masaya ra Izirayeli kunna tuun. I ta sogogban ta k'a fa turu ra, i ye wuri ka sira mina; ne bɛ i ci Bɛtilɛhɛmukacɛ Yese fɛ, sabu ne b'a fɛ ka mɔgɔ min kɛ masacɛ ye, ne ka o tigi sɔrɔ ale dencew le ra."
- ²Samawilu ko: "Ne bɛ se ka taga o yɔrɔ ra cogo di? Sawuli bɛna o ko mɛn, ka ne faga." Matigi Ala k'a fɔ Samawilu ye ko: "Taga ni misiden musoman dɔ ye i boro, i ye a fɔ ko i nana ka na saraka le bɔ Matigi Ala ye.
- ³I ye Yese wele ka na sarakabɔyɔrɔ ra; o kɔ, i bɛna min kɛ, ne yɛrɛ bɛna o fɔ i ye. Ni ne nana mɔgɔ min yira i ra, i bɛna turu kɛ o tigi kun le na, k'a sigi masaya ra."
- ⁴Matigi Ala ka min fɔ, Samawilu ka o kɛ; a tagara Bɛtilɛhɛmu. Dugu cɛkɔrɔbaw k'a ye minke, o siranna; o borira ka taga a kunbɛn k'a pininka ko: "I bɛ nana diman le ra wa?"

⁵Samawilu ka o jaabi ko: “Ɔnhɔn, ne nana diman le ra; ne nana saraka le bɔ Matigi Ala ye. Aw ye aw yere saninya ka na ni ne ye sarakabɔyɔɔ ra.” Samawilu ka Yese ni a dencew fana saninya, ka o wele ka na sarakabɔyɔɔ ra.

⁶O sera sarakabɔyɔɔ ra minke, Samawilu ka Yese dence Eliyabu ye minke, a k’a fɔ a yere kɔɔ ko: “Sigiya t’a ra, Matigi Ala ka mɔɔ min panawoloma, o le lɔnin ye nin ye Matigi Ala na kɔɔ.”

⁷Nka Matigi Ala k’a fɔ Samawilu ye ko: “I kana a fari cogoya fle, walama a janya; sabu ne ma ale le panawoloma. Adamadenw be min jate fen ye, Ala te o jate foyi ye; sabu adamaden na be min ye, a be nabɔ o le fe, k’a sɔɔ Matigi Ala be mɔɔ jusukun le fle.”

⁸Ayiwa, Yese k’a dence Abinadabu wele ka na, ko a ye na teme Samawilu na kɔɔ. Nka Samawilu ko: “Matigi Ala ma nin fana panawoloma.”

⁹Yese k’a dence Sama wele ko a ye na teme Samawilu na kɔɔ; Samawilu ko: “Matigi Ala ma nin fana panawoloma.”

¹⁰Yese k’a dence wolonfla lateme Samawilu na kɔɔ, nka Samawilu k’a fɔ a ye ko: “Matigi Ala ma ninnugu si panawoloma.”

¹¹A ka Yese pininka ko: “I dencew bee le be ninnugu ye wa?” Yese ko: “Ɔn-ɔn, o bee ra fitini belen be yi, nka a be sagagbenyɔɔ ra.” Samawilu ko: “Aw ye taga a wele ka na; sabu an tena saraka domu fiyewu, ni ale ma na.”

¹²Yese ka mɔɔ ci ka taga Dawuda wele ka na. Kanbelen cejuman tun lo, a tun gbenin be ka na; a nakisew fana tun ce ka ni. A nana minke, Matigi Ala ko Samawilu ma ko: “Wuri, i ye turu ke a kun na, ale lo.”

¹³Samawilu ka sogogban ta ka turu ke a kun na a kɔɔcew bee na na. K’a ta o lon na, Ala Nin* jigira Dawuda kan ni baraka ye, ka to a kan. O kɔ, Samawilu sekɔra ka taga Rama.

O ka Dawuda wele ka taga Sawuli fe

¹⁴Ayiwa, o wagati ra, Matigi Ala Nin* bɔra Sawuli kan; Matigi Ala k’a to ninjugu dɔ donna a ra k’a tɔɔɔ.

¹⁵Sawuli ta baardenw k’a fɔ a ye ko: “A fle, Ala k’a to ninjugu dɔ le be i tɔɔɔra tan.

¹⁶An matigice y’a to a ta jɔnw ye taga mɔɔ dɔ pini a ye, min be se gɔnifo ra. Ni o ninjugu nana don i ra tuma min na, o tigi bena gɔni fɔ; ni o kera, i ta tɔɔɔ be nɔɔɔya.”

¹⁷Sawuli k’a fɔ a ta baardenw ye ko: “Aw ye taga mɔɔ dɔ pini, min be se gɔnifo ra kosebe, ka na ni a ye ne fe yan.”

¹⁸Baaraden dɔ ko: “Ne ka Betilehemukace Yese dence dɔ lɔn, ale be se gɔnifo ra. Kerekɛɛɛfari lo. A be se kuma ra, a ce ka ni, Matigi Ala fana be ni a ye.”

¹⁹Sawuli ka mɔgɔ ci Yese fe ka taga a fɔ a ye a ko: “I dence Dawuda min be i ta sagaw gbenna, a bla ka na ne kɔrɔ yan.”

²⁰Yese ka fali dɔ mina, ka buru caman ke minan dɔ kɔnɔ, ka forogo dɔ fa rezenji ra fana, ka o la fali kɔ ra; a ka badennin kelen fana di a dence Dawuda ma, ko a ye taga o fenw beɛ di Sawuli ma.

²¹Dawuda tagara se Sawuli fe; Sawuli k’a bla baara ra a yere fe. A ko diyara Sawuli ye kosebe. Sawuli k’a ke a ta kerekeminanw tabaga dɔ ye.

²²Sawuli ka cira bla Yese ma, ka taga a fɔ a ye ko: “A to Dawuda ye to baara ra ne fe yan, sabu a ko diyara ne ye kosebe.”

²³Ni Matigi Ala tun k’a to o ninjugu donna Sawuli ra tuma o tuma, Dawuda tun be a ta gɔni ta k’a fɔ. Ni o kera, Sawuli tun be a yere sɔrɔ; a ta tɔrɔ tun be nɔgɔya, o ninjugu fana tun be bɔ a ra.

Samawilu fɔlɔ 17

Goliyati ka siranya bla Izirayelimɔgɔw ra

¹Ayiwa, o kow kɔ, Filisikaw ka o ta kerekɛjamaw beɛ lajen kere kama; o tagara lajen Soko dugu kɔrɔ, Zuda mara ra, ka o ta fanibonw lɔ Efesi Damimu yɔrɔ ra, Soko dugu ni Azeka dugu ce.

²Sawuli ni Izirayelimɔgɔw fana ka jɔgɔn lajen Ela kenegbeba ra, ka o yere laben ka Filisikaw kere.

³Filisikaw tun lɔnin be kuru dɔ fan kelen na, Izirayelimɔgɔw fana tun lɔnin be kuru dɔ were fan kelen na, ka kuruw furance to o ni jɔgɔn ce.

⁴Ayiwa, Filisikaw ta kerekɛɛɛfari dɔ nana bɔ o ce ra ka na lɔ. A tɔgɔ tun ye ko Goliyati, a bɔra Gati. A janya tun ye nɔngɔn ja wɔrɔ ye.

⁵Siranɛge fugula tun be a kun na; siranɛge derege min tun b’a ra, o lalaganin be k’a ke i ko jɛgefara bisigi, a gbiriya be kilo biwɔrɔ bɔ.

⁶A senkalaw tun datuginin be ni siranɛge ye. Taman siranɛgeraman dɔ fana tun dulonnin be a kan na.

⁷A ta taman yiri bonya tun be i ko jesedanbagaw ta kpeleyiri; taman nege dɔrɔn tun be kilo wolonfla bɔ. Ce min tun k’a ta negebennan mina, o tun be tagamana a ja.

⁸Ayiwa, Filisikace lɔra ka kuma Izirayeli ta kerekedenw fe. A perenna k’a fɔ o ye ko: “Mun le kosɔn aw nana lɔ yan kere kama? Ne le ye Filisikace ye! Aw do? Aw te

Sawuli ta jɔnw le ye wa? Aw ye cɛ kelen janawoloma aw cɛ ra, a ye na an bɛ kɛrɛ kɛ!

⁹Ni a sera ne ra ka ne faga, o tuma anw bɛna kɛ aw ta jɔnw ye. Nka ni ne le sera ale kɔrɔ k'a faga, o tuma aw le bɛna kɛ anw ta jɔnw ye; aw bɛna to ka baara kɛ anw ye."

¹⁰Filisikacɛ k'a fɔ tuun ko: "Izirayeli ta kɛrɛkɛdenw, ne b'a fɔ aw ye bi, ko ni aw ye cɛw ye, aw ye cɛ kelen di ne ma, an ye kɛrɛ kɛ!"

¹¹Sawuli ni Izirayeli ta kɛrɛkɛdenw ka Filisikacɛ ta kuma mɛn minke, o ka siranyaba bla o bɛɛ ra, fɔ ka o fari faga.

Dawuda tagara kɛrɛkɛyɔrɔ ra

¹²Ayiwa, Dawuda tun ye Efiratakacɛ dɔ dence le ye, min tun bɛ bɔ Bɛtilɛhemu, Zude mara ra. A tɔgɔ tun ye ko Yese. Dence seegi le tun b'a fɛ. Sawuli ta wagati ra, Yese tun ye cɛkɔrɔba ye, a si tun kɔrɔra kosɛbɛ.

¹³Yese dence saba tun bɛ ni Sawuli ye kɛrɛkɛyɔrɔ ra. A dence fɔlɔ min tun bɛ kɛrɛkɛyɔrɔ ra, o tɔgɔ tun ye ko Eliyabu, flanan tɔgɔ tun ye ko Abinadabu, sabanan tɔgɔ tun ye ko Sama.

¹⁴Dawuda le tun ye o bɛɛ ra fitini ye. Dawuda kɔrɔcɛw tun tagara Sawuli fɛ.

¹⁵Dawuda tun bɛ to ka bɔ Sawuli ta so ka taga Bɛtilɛhemu, ka taga a face ta sagaw gbɛn; o kɔ, a tun bɛ sekɔ ka na.

¹⁶Ayiwa, lon o lon, sɔgɔma ni wula fɛ, Filisikacɛ tun bɛna lɔ ka kuma Izirayɛlimɔgɔw ja na; a ka o kɛ ka na se tere binaani.

¹⁷Lon dɔ, Yese k'a fɔ a dence Dawuda ye ko: "Ne bɛna simankisɛ yirannin bɔrɔ kelen di i ma, ani burukun tan; i bɛ teliya ka taga o di i kɔrɔcɛw ma kɛrɛkɛyɔrɔ ra.

¹⁸Ne bɛ nɔnɔ gberennin kuru tan fana di i ma, i bɛ taga o di o ta kɛrɛkɛjama kuntigi ma. A flɛ ni i kɔrɔcɛw ka kɛnɛ; o ye tagamasiyen dɔ di i ma ka na, min b'a yira ko cira sera.

¹⁹O bɛ ni Sawuli ye, Ela kɛnɛgbɛba yɔrɔ ra, o ni Izirayeli cɛ tɔw bɛɛ, o bɛ kɛrɛ ra ni Filisikaw ye."

²⁰Ayiwa, Dawuda wurira sɔgɔmada jooɔna fɛ; a k'a ta sagaw karifa sagagbɛnbaga dɔ ma, k'a ta doniw sogolon ka taga, i n'a fɔ a face Yese tun k'a fɔ a ye cogo min na. A tagara se kɛrɛkɛyɔrɔ ra tuma min na, o y'a sɔrɔ kɛrɛkɛjama tun bɛ labenna kɛrɛ kama; o tun bɛ kulew cira kɛrɛ kosɔn.

²¹Izirayeli ta kɛrɛkɛjama ni Filisikaw ta kɛrɛkɛjama lɔra, ka ja di jɔgɔn ma ko o bɛ jɔgɔn kɛrɛ.

²²Fen minw tun be Dawuda boro, a ka o di doniw korosibaga ma, ka bori ka taga kerekedenw koru kerekeyuru ra. A tagara se yi minke, a k'a korocew fo ka o pininka ni o ka kene.

²³Ka Dawuda to kuma ra ni a korocew ye, Filisikace Goliyati, Gatikace, ale barara ka bo Filisikaw ta kerekedenw ce ra, ka na lo kerekejama fla ce ma. A tun derira ka kuma minw fo, a kosegira o kuma kelenw kan tuun; Dawuda ka o men.

²⁴Ayiwa, Izirayelimogow ka o ce ye minke, o bee siranna, ka bori.

²⁵O ka ke a fo ye jagon ye ko: "Aw ka ce nin ye ke! A be to ka na, ka na Izirayelimogow neni, k'a ta cefariya le yira an na. Ni mogow o mogow ka se k'a faga, masace bena naforo caman di o tigi ma, k'a denmuso fana di a ma furu ra, ka ninsongosara ko bo a ta somogow bee kan Izirayeli jamana ra."

²⁶Ce minw tun be Dawuda koru, Dawuda ka olugu pininka ko: "Ni mogow min sera ka nin Filisikace faga, ka maroya bo Izirayeli kan, mun le bena ke o tigi ye? O tuma nin Filisikace kenesigibari ye jon le ye, fo a bena ke Ala panaman ta kerekejama mafiyenya ye?"

²⁷Mogow kosegira o kuma kelen kan tuun k'a fo a ye; ni mogow min ka ce faga, masace bena ko minw ke o tigi ye, o ka o fo a ye.

²⁸Ayiwa, Dawuda koruce Eliyabu k'a kumato ye ni mogow ye minke, a dimina kosebe. A ko: "Ele nana mun le pini yan de? Saga dama dama minw be an fe, i ka o to jon le boro kongokolon konu yi? Ne ka ele ta yereyira ni i ta juguya lon; i nakun ye ka na kere le fle doron!"

²⁹Dawuda ko: "O tuma ne ka mun kojugu le ke? Ne te se ka hali pininkari yere ke?"

³⁰A bora a koruce koru, ka taga mogow were fe ka taga o pininka o ko kelen na. Tow tun konna ka min fo a ye, o ka o kuma kelen le fo a ye.

Dawuda ko ale be Filisikace kere

³¹Ayiwa, Dawuda tun ka kuma minw fo, mogow ka o men; o tagara o lakari Sawuli ye. Sawuli ka mogow ci ka taga Dawuda wele ka na.

³²Dawuda nana se Sawuli koru minke, a k'a fo Sawuli ye ko: "Mogow si kana a fari faga nin Filisikace koson. I ta jonce bena taga a kere."

³³Sawuli ko: "I te se ka taga kere ke ni nin Filisikace ye de! Sabu ele ye denmisen le ye, k'a soru ale derira kere ra kabini a denmisenman."

³⁴Dawuda ko Sawuli ma ko: "Tuma min na i ta jonce tun be to k'a face ta sagaw gben, ni jara, walama ni waraba do tun nana ko a bena saga do mina,

³⁵ne tun be bori a ku, ka taga a bugu, ka saga sama ka bo a da ra. Ni a tun yelemana ko a be ben ne kan, ne tun b'a mina a kansiw ma, k'a bugu fo k'a faga.

³⁶I ta jɔnce ka jaraw ni warabaw faga ten le. Nin Filisikace kenɛsigibari ta fana bena ke i n'a fɔ o waraw ta kera cogo min na; sabu a ka Ala panaman ta kerekejama mafiyɛnya.

³⁷Matigi Ala min ka ne kisi jaraw ni warabaw ma, ale kelen le bena ne kisi ka bo nin Filisikace boro." Sawuli ko Dawuda ma ko: "Ayiwa, taga! Matigi Ala ye ke ni i ye."

³⁸Sawuli k'a yere ta kerekɛfaniw don Dawuda ra; a ka siranɛgefugula do biri a kun na, ka nɛgederege don a ra.

³⁹Dawuda ka Sawuli ta kerekemuru fana ta ka o dulon a yere ra, kerekɛfaniw kan. A ko a be tagama ni a ye k'a fle, sabu a tun m'a ke k'a fle folo; a ma se. A ko Sawuli ma ko: "Ne te se ka tagama ni nin fenw ye, sabu ne ma deri a ra." A ka o bo a yere ra.

⁴⁰Dawuda k'a ta bere ta, ka berekoro nugunin looru tomo kodinga konɔ, ka o bla a ta sagagbenboro konɔ. A k'a ta tafura mina a boro ka taga Filisikace kama.

⁴¹Ayiwa, Filisikace ka ke na ye doonin doonin Dawuda koro; a ta nɛgebennan tabaga tun be tagamana a na.

⁴²Filisikace ka Dawuda fle, k'a ye ko denmisennin lo, a fari gbenin be, a pada ce ka ni. A ma Dawuda jate foyi ye.

⁴³A ko Dawuda ma ko: "O tuma ne ye wuru le ye fo i be na ne ko ni bere ye wa?" A ka Dawuda danga ni Filisikaw ta alaw togo ye.

⁴⁴A ko Dawuda ma tuun ko: "Na yan! Ne bena i faga ka i sogo di konow ni kongowaraw ma."

⁴⁵Dawuda ka Filisikace jaabi ko: "Ele be nana ne kama ni kerekemuru ni biye ni taman le ye; nka ne be tagara ele kama ni Fangatigi Ala togo le ye, Izirayeli ta kerekejama ta Ala, i ka min mafiyɛnya.

⁴⁶Bi koni, Matigi Ala bena ele don ne boro; ne bena i faga ka i kunkolo tige. Ne bena Filisikaw ta kerekedenw faga ka o sogo di konow ni kongowaraw ma. Dunupa bee bena a lon ko Ala barakaman be Izirayelimogow fe.

⁴⁷Nin jama bee lajennin bena a lon ko Matigi Ala te mogɔ kisi kerekemuru ni taman le baraka ra, sabu nin kere be Matigi Ala le boro; a bena aw don anw boro."

⁴⁸Ayiwa, Filisikace gbarara ko a be na Dawuda kama minke doron, Dawuda teliyara ka taga a kunben kerekɛkene kan;

⁴⁹a k'a boro don a ta boro konɔ, ka berekoro kelen bo, ka o don a ta tafura ra, ka Filisikace bon a ten na fo ka kabakuru don a ten konɔ. Filisikace benna k'a na biri dugu ma.

⁵⁰Dawuda sera Filisikace ra o cogo le ra ni tafura kelen ni berekoroden kelen ye; a ka Filisikace bugo k'a ben k'a faga, k'a soro kerekemuru te a boro.

⁵¹Dawuda borira ka taga ben Filisikace kan. A ka Filisikace ta kerekemuru mina, k'a sama ka bo a la ra, ka a faga, ka soro k'a kun tige. Filisika tow k'a ye ko olugu ta kerekcefari fagara minke, o bee borira.

⁵²Izirayeli ta kerekedenw, ani Zuda ta mogow, olugu ka ke kule ci ye, ka Filisikaw gben ka taga se fo Gati dugu donda ra, fo Ekuron dugu donda koru. O ka Filisikaw faga; o suw tun lalanin be Sarayimu sira ra ka taga se fo Gati, fo Ekuron.

⁵³Izirayelimogow sekora ka bo Filisikaw gbenyoro ra, ka na Filisikaw borofenw ce.

⁵⁴Ayiwa, Dawuda ka Filisikace kunkolo ta ka taga ni a ye Zeruzalemu; a tagara Filisikace ta kerekeminanw bla a ta fanibon konu.

⁵⁵Tuma min na Sawuli tun ka Dawuda ye a be tagara Filisikace kama, a ta kerekajama kuntigi min ye Abineri ye, a ka o pininka ko: "Abineri, nin kanbelennin ye jon den le ye de?" Abineri tun k'a jaabi ko: "Ka can fo masace, ne m'a lon!"

⁵⁶Masace k'a fo a ye ko: "Nininkari ke, k'a lon jon ta den lo."

⁵⁷Ayiwa, Dawuda nana bo Filisikace fagayoro ra ka na minke doron, Abineri k'a mina ka taga ni a ye masace fe; o ya soro Filisikace kunkolo belen tun be Dawuda boro.

⁵⁸Sawuli k'a pininka ko: "Kanbelen, jon den le be ele ye?" Dawuda k'a jaabi ko: "Ne ye i ta jonce Yese dence le ye, min be Betilehemu."

Samawilu folo 18

Dawuda ni Yonatan ta teriya

¹Ayiwa, Dawuda kumana ni Sawuli ye ka ban tuma min na, o wagati yere ra, Yonatan nin sirira Dawuda ra. Yonatan ka Dawuda kanu i ko a yere nin.

²O lon na, Sawuli ka Dawuda to a yere koru; a ma son k'a bla a ye taga a face ta so.

³Yonatan ka jennogonya don ni Dawuda ye, sabu a tun ka Dawuda kanu i ko a yere.

⁴Deregeba min tun b'a ra, a ka o bo ka o di Dawuda ma, ani a ta kerekederege; hali a ta kerekemuru ni a ta kalan ni a ta cesirinan, a ka o bee di Dawuda ma.

⁵Ni Sawuli tun ka Dawuda ci ka taga kere o kere ra, Dawuda tun be taga se soro o bee ra. O koson Sawuli tun k'a ke kerekcefariw bee kuntigi ye. A ko diyara mogow bee ye; a ko diyara Sawuli ta jamana pamogow fana ye.

Dawuda nangboya ka Sawuli mina

⁶Ayiwa, Dawuda tun ka Filisikace faga wagati min na, kerekedenw nato ka bo kerekewo ra, muso dow tun bora Izirayeli duguw bee ra, ka na masace Sawuli kunben, ka ke donkiri la ye, ka longanw ni dundunw fo, ka don ke, ka jagari, ka kulew ci;

⁷o tun be donkiri lara ka jagon jaabi k'a fo ko: "Sawuli ka ce waga caman faga, Dawuda ka ce waga caman sigiyoma tan faga."

⁸Sawuli ka o men minke, a dimina kosebe. A ko: "O tuma ce waga caman sigiyoma tan be di Dawuda le ma, ka ce waga caman don di ne ma ke. Ni a temena nin kan, a bena masaya yere le ta sisan."

⁹K'a ta o lon na, Dawuda jangboya donna Sawuli ra.

¹⁰O dugusagbe, Matigi Ala k'a to ninjugu donna Sawuli ra tuun. Sawuli ma ke a yere kala ma tuun; a ka ke fatokuma dow jagami ye k'a fo a ta so kono yi. O ya so Dawuda tun be a ta goni fora i n'a fo a tun derira k'a ke cogo min na lon tow ra. Sawuli ta taman tun be a boro.

¹¹Sawuli barara k'a ta taman wuri, ko a be Dawuda so go ni a ye k'a gbengben kogo kan; a ka Dawuda bon ni taman ye fo sijaga fla, nka Dawuda jengera ka bo taman ja fe o bee ra.

¹²Sawuli tun be siranna Dawuda ja, sabu Matigi Ala tun be ni Dawuda ye, nka a tun te ni ale Sawuli ye tuun.

¹³O ra, a ka Dawuda mabo a yere ra, k'a ke ce waga kelen kuntigi ye; Dawuda tun be to ka bla o magow le ja ka taga kerekewow ra.

¹⁴Ni a tun ka ko o ko dabu, o tun be ja a boro, sabu Matigi Ala tun be ni a ye.

¹⁵Sawuli nana a ye ko Dawuda ta koketaw bee be pana a boro minke, do farara a ta siranya kan tuun Dawuda ja.

¹⁶Nka Dawuda ko tun ka di Izirayeli mara mago bee ye, ani Zuda mara magow, sabu a tun be to ka bla o ja ka taga kere ke.

Dawuda ka Sawuli denmuso furu

¹⁷Lon do, Sawuli k'a fo Dawuda ye ko: "Ne denmuso folo ye nin ye, min togo ye ko Merabu. Ne bena a di i ma furu ra; nka i ka kan ka baara ke ne ye, ka ke cefari ye, ka kere ke Matigi Ala togo koson." Sawuli ka o fo sabu a tun b'a fora a yere kono ko ale yere le man kan ka Dawuda faga, ko a ka fisa Filisikaw le ye a faga kere ra.

¹⁸Dawuda ka Sawuli jaabi ko: "E! O tuma ne ye jon le ye? Ne ta gbamagow ni ne face ta somagow ye jon le ye, ka na a fo ko ne be ke masace burance ye?"

¹⁹Nka Sawuli denmuso Merabu furu wagati nana se minke, sani a ye a furu Dawuda ma, a k'a furu ce were ma, min togo tun ye ko Adiriyeli; a tun be bo Mehola.

²⁰Ayiwa, Dawuda ko tun ka di Sawuli denmuso Mikali ye. O kuma fɔra Sawuli ye minke, o diyara a ye.

²¹Sawuli k'a fɔ a yere kɔnɔ ko: "Ne bɛna a di a ma, janko o ye ke sababu k'a laben, k'a to Filisikaw ye se sɔrɔ a kan k'a faga." O ra, a ko Dawuda ma ko: "Nin bɛna ke a sijaga flanan ye ne b'a fe i ye ke ne burance ye."

²²Sawuli k'a fɔ a ta jamana jamɔgɔw ye ko: "Aw ye taga kuma Dawuda fe, mɔgɔ kana ke aw seere ye; aw ye a fɔ a ye ko: 'A fe, i ko ka di masace ni a ta jamana jamɔgɔw bee ye; o ra, ke a burance ye!'"

²³Sawuli ta mɔgɔbaw tagara o kuma fɔ Dawuda ye. Dawuda ka o jaabi ko: "Aw b'a miiri ko ka masace denmuso furu ko o ye ko fitini le ye wa? Ne ye fagantan le ye, mɔgɔ si ma ne lɔn."

²⁴Ayiwa, Dawuda ka min fɔ, Sawuli ta jamana jamɔgɔw tagara o fɔ a ja na.

²⁵Sawuli ko; "Aw ye taga a fɔ Dawuda ye, ko masace ko a te furunaforo were jinina a fe; ko a ye Filisikace keme kenesigi, ka na ni o gbolow ye, janko ka ale dimibo o ra." Sawuli ta miiriya tun ye ko Filisikaw ye na se sɔrɔ Dawuda kan o sababu ra k'a faga.

²⁶Wagati min Sawuli ta jamana jamɔgɔw tagara o kuma fɔ Dawuda ye, o diyara Dawuda ye kosebe; a k'a ye ko ale bɛna ke masace burance ye. O ra, masace tun ka wagati min yira, sani o wagati ye se,

²⁷a ni a ta kerɛkedenw bɔra ka taga Filisikace keme fla faga; o ka olugu bee kenesigi ka na ni o gbolow bee ye masace fe, janko Dawuda ye masace denmuso furu. A kera ten minke, Sawuli k'a denmuso Mikali furu Dawuda ma.

²⁸Ayiwa, Sawuli k'a ye ko can yere ra Matigi Ala be ni Dawuda ye, ani ko Dawuda ko ka di ale denmuso Mikali ye minke,

²⁹ɔ farara Sawuli ta siranya kan Dawuda ja; a ka Dawuda kɔninya a si to bee ra.

³⁰Filisikaw ta kuntigiw tun be to ka bo ka taga kere ra. Nka ni o tun ka bo tuma o tuma, Dawuda tun be se sɔrɔ o kan ka teme Sawuli ta kuntigi tow bee kan. A kera ten Dawuda tɔgɔ nana bo kosebe.

Samawilu fɔlɔ 19

Yonatan ka Sawuli daari Dawuda ye

¹Sawuli kumana a dence Yonatan fe, ani a ta jamana jamɔgɔw bee fe, ko o ye Dawuda faga. Nka Dawuda ko tun ka di Yonatan ye kosebe.

²O ra, a tagara Dawuda lasomi; a k'a fɔ a ye ko: "Ne face Sawuli be cogo jinina ka i faga. O ra, sini sɔgɔma, i ka kan ka i yere kɔrɔsi; i ka kan ka taga dogo yɔrɔ do ra, ka to yi.

³I bɛna taga dogo foro min kɔnɔ, ne bɛna bɔ ka taga lɔ ni ne faɛ ye o foro kɔrɔ. Ne bɛna kuma ni a ye i ko ra k'a flɛ. Ni ne ka min sɔrɔ a fɛ, ne bɛna o fɔ i ye."

⁴Yonatan ka Dawuda tɔgɔnuman fɔ a faɛ Sawuli ye. A k'a fɔ a ye ko: "Masacɛ, i kana kojugu kɛ i ta jɔncɛ Dawuda ra dɛ, sabu a ma kojugu foyi kɛ i ra. A ka kojuman dɔrɔn le kɛ i ye.

⁵A tun ka a nin fiyeere le ka taga Filisikacɛ faga. O lon na, Matigi Ala ka koba kɛ Izirayɛlimɔgɔw bɛɛ ye ka se di o ma. Ele yɛrɛ ka o ko ye, a diyara i ye fana. O tuma mun kosɔn i b'a fɛ ka nin kojugu kɛ Dawuda ra, ko i b'a faga k'a sɔrɔ a ma jaraki?"

⁶Ayiwa, Sawuli sɔnna Yonatan ta kuma ma. A karira k'a fɔ ko: "Ne bɛ kari Matigi Ala janaman tɔgɔ ra, ko Dawuda tɛ faga fiyewu."

⁷Yonatan ka Dawuda wele ka o kumaw bɛɛ fɔ a ye. O kɔ, a tagara ni a ye Sawuli fɛ. Dawuda tora Sawuli kɔrɔ i n'a fɔ a tun bɛ ni a ye cogo min na kakɔrɔ.

Dawuda borira Sawuli ja

⁸Ayiwa, kɛrɛ nana wuri tuun; Dawuda ni a ta kɛrɛkɛdenw bɔra ka taga Filisikaw kɛrɛ, ka o caman faga, fɔ tɔw bɛɛ borira o ja.

⁹Nka Matigi Ala k'a to ninjugu nana don Sawuli ra tuun k'a tɔrɔ. O y'a sɔrɔ Sawuli siginin tun bɛ a ta so kɔnɔ, a ta taman bɛ a boro. Ka Dawuda to a bɛ gɔni fɔra,

¹⁰Sawuli barara ka wuri ka Dawuda bon ni taman ye ko a bɛ Dawuda sɔgɔ nin taman ye k'a gbengben kogo ra. Nka Dawuda jɛngɛra ka bɔ a ja, k'a to taman tagara kogo sɔgɔ. O lon su fɛ, Dawuda borira ka bɔ k'a yɛrɛ kisi.

¹¹Sawuli ka mɔgɔ dɔw ci ka taga Dawuda ta so, ka taga a flɛ ni a bɛ yi, o y'a kɔrɔsi, janko ka a faga sɔgɔmada fɛ. Nka Dawuda muso Mikali ka Dawuda lasɔmi; a ko: "Ni i ma bori su nin na kɔni, sini i bɛ kɛ su le ye."

¹²Mikali ka Dawuda demɛ k'a labɔ finɛtiri fɛ. Dawuda borira ka taga; a bɔsira o cogo le ra.

¹³O kɔ, Mikali ka o ta batofɛn ta, ka o la lanan kan, ka bɛgansi dɔw kuturu ka o bla a kun kɔrɔ, k'a datugu ni birifani ye.

¹⁴Sawuli tun ka mɔgɔ minw ci ka taga Dawuda kɔ, olugu sera yi minke, Mikali k'a fɔ o ye ko Dawuda man kɛnɛ.

¹⁵O tagara o fɔ Sawuli ye minke, Sawuli ko o ye sekɔ tuun ka taga Dawuda flɛ. A ko: "Aw ye taga a ta a ta lanan kan ka na ni a ye yan, janko ne ye a faga."

¹⁶O sekɔra ka taga Dawuda flɛ a ta so kɔnɔ minke, o barara k'a ye ko yirimɔgɔnin dɔrɔn le blanin bɛ lanan kan, bagbolo dɔ bɛ a kun kɔrɔ.

¹⁷O ka o fɔ Sawuli ye minke, a ka Mikali wele k'a janinka ko: "Mun kosɔn ele ka ne janfa nin cogo ra, ka ne jugu bla ka taga k'a to a ye bɔsi ne ra?" Mikali ko: "A yɛrɛ le ko, ko ne ye ale to a ye taga, ko ni o tɛ, ale bɛ ne faga."

Sawuli tugura Dawuda ko

¹⁸Ayiwa, Dawuda borira ka bɔsi minke, a tagara Samawilu fe Rama dugu kɔɔ; Sawuli ka ko minw ke a ra, a ka o beɛ fɔ Samawilu ye. O ko, ale ni Samawilu tagara ciraw sigiyɔɔ ra, Nayɔti, ka taga sigi yi.

¹⁹O nana o kuma fɔ Sawuli ye, ko Dawuda be ciraw sigiyɔɔ ra, Nayɔti, Rama dugu kɔɔ.

²⁰Sawuli ka mɔgɔ dɔw ci ko o ye taga a mina. O mɔgɔw tagara cira dɔw ye, o be ciraya kera. Samawilu le tun ye o mɔgɔw ɲamɔgɔ ye. Ala Nin* jigira Sawuli ta ciradenw kan; olugu fana ka ciraya ke.

²¹O ko tagara fɔ Sawuli ye; a ka mɔgɔ werew ci ka taga. O tagara se yi minke, olugu fana ka ciraya ke. Sawuli ka mɔgɔ dɔw ci tuun a sipaga sabanan na. O tagara se yi minke, olugu fana ka ciraya ke.

²²A laban, Sawuli yere wurira ka taga Rama. Jidingaba min be Seku, a tagara se yi minke, a ka mɔgɔw ɲininka ko: "Samawilu ni Dawuda be min?" Mɔgɔw ko: "O be fɔ ciraw sigiyɔɔ ra, Nayɔti."

²³Sawuli tagara ciraw sigiyɔɔ ra, Nayɔti, Rama dugu kɔɔ. Nka Ala Nin jigira hali Sawuli fana kan, fɔ a tagatɔ ka ciraya ke, fɔ ka taga se ciraw sigiyɔɔ ra.

²⁴A sera yi minke, a k'a ta deregebaw bɔ, a fana ka ciraya ke Samawilu ɲa na. A k'a yere ben dugu ma; a lakolon tora dugu ma o lon tere beɛ, ani o su beɛ. O le kosɔn, mɔgɔw tun b'a fɔra ko: "O tuma Sawuli fana kera cira dɔ le ye wa?"

Samawilu fɔɔ 20

Dawuda tagara Yonatan fe

¹Dawuda borira ka bɔ ciraw sigiyɔɔ ra Nayɔti, Rama dugu kɔɔ. A tagara Yonatan fe ka taga a fɔ a ye ko: "Ne ka mun le ke, walama ne ka kojugu juman le ke, walama ne ka i face hake ta mun le ra, ka na a ke ko a b'a ɲinina ka ne faga?"

²Yonatan ko: "O te se ka ke fiyewu. A tena i faga. I m'a ye, ne face te foyi ke, koba walama ko fitini, ni a m'a sara ne ra. Mun kosɔn a bena nin dogo ne ra? Nin te se ka ke can ye!"

³Dawuda ko: "Ne be kari Matigi Ala ɲanaman tɔgɔ ra, ko i face k'a lɔn cɔ ko ne ko ka di i ye. O ra, i b'a sɔɔ ko a k'a fɔ a yere kɔɔ ko: 'Yonatan man kan ka dɔ lɔn nin ko ra, ni o te, a bena digi a ra.' O kosɔn ne be kari Matigi Ala ra ko sentako kelen dɔɔn le be ne ni saya ce sisan."

⁴Yonatan k'a fɔ Dawuda ye tuun ko: "Ayiwa, ni i ka fen o fen daari ne fe, ne bena o ke i ye."

⁵Dawuda k'a jaabi ko: "Ayiwa, karokura panagbe ye sini le ye; ne ka kan ka sigi masace kɔɔ ka domuni ke ni a ye. A to ne ye taga dogo kongo kɔɔ fɔ ka taga se sinikene wula fe.

⁶Ni i face ka na ne kopininka, i y'a fɔ a ye ko: 'Dawuda ka ne daari ko ne y'a to a ye taga o ta dugu ra, Betlehemu, ko a ta somɔɔw bee be saraka dɔ bɔ san o san, ko a be taga o ra.'

⁷Ayiwa, ni i face ko: 'O ka ni', o tuma i ta jɔnce b'a lon ko foyi tena a sɔɔ. Nka ni a dimina, o tuma i yere bena a lon ko sigiya t'a ra, ko a b'a fe ka kojugu ke ne ra le.

⁸Ele kɔni ye na ne ma, sabu i ka jɛnɔɔɔnya don ni i ta jɔnce ye Matigi Ala na kɔɔ. Nka ni a kera ko ne ka ko dɔ le ke min be ne jaraki, o tuma i yere ye ne faga, sani i ye taga ne di i face ma."

⁹Yonatan ko: "Fiyewu, o te ke! Ni ne k'a men ko can ra ko ne face k'a latige ko a bena kojugu le ke i ra, sigiya te o ra, ne bena o fɔ i ye."

¹⁰Dawuda ka Yonatan pininka ko: "Ni i face ka i jaabi ni kumajugu le ye ne ta ko ra, o tuma ne bena o lon cogo di?"

¹¹Yonatan ko: "Na an ye taga kongo kɔɔ." O bɔra ka taga kongo kɔɔ.

¹²O sera yi minke, Yonatan ko Dawuda ma ko: "Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ye ne seere ye! Sini walama sinikene, nin wagati ɔɔɔn na, ne bena kuma ni ne face ye k'a lon a ta miiriya ye min ye ele Dawuda ta ko ra. Ni kopuman le b'a kɔɔ i ta ko ra, ne bena o fɔ i ye.

¹³Nka ni i y'a sɔɔ ko a be kojugu le miirira ni i ye, ni ne Yonatan kɔni ma o fɔ ele ye fiyewu, ka i bla ka taga ka i kisi ka bɔ a boro, o tuma Matigi Ala ye o hake bɔ ne ra, fɔ ka juguya ne ma. Matigi Ala ye ke ni i ye i n'a fɔ a tun be ni ne face ye cogo min na fɔfɔfɔ.

¹⁴Ni ne tora si ra tuun, i ye kopuman ke ne ye ka kapa ni Matigi Ala ta numanya ye. Nka ni ne sara,

¹⁵i man kan ka o kopuman dabra ne ta somɔɔw ye fana, hali ni Matigi Ala nana ele Dawuda juguw bee ban ka bɔ dugukolo kɔ kan pewu."

¹⁶O cogo ra, Yonatan ka jɛnɔɔɔnya don ni Dawuda ni a ta somɔɔw bee ye; a k'a fɔ ko: "Ala ye Dawuda dimibɔ Dawuda juguw ra."

¹⁷O kɔ, a ko Dawuda fana ye kari tuun ale ye o ta kanuya kosɔn, sabu Yonatan tun be Dawuda kanu i n'a fɔ a yere.

¹⁸Yonatan k'a fɔ Dawuda ye tuun ko: "Sini le ye karokura panagbe ye. Mɔɔw bena a lon ko i te yi, sabu i sigiyɔɔ lakolon bena to.

¹⁹Ayiwa, sinikene, i tun dogora yɔɔ min na, lon min na kopaw tun pagamina, i ye taga dogo o yɔɔ kelen na, ka to Ezeli kabakuru kɔɔ yi.

²⁰Ne bɛna biɛ saba bon kalan na kabakuru fan na, k'a ke i n'a fo ne be fen do le bonna.

²¹O ko, ne bɛna ne ta baaraden kanbelen ci k'a fo a ye ko a ye taga o biɛw jini ka na ni o ye. Ni ne k'a fo a ye ko: 'A fle, biɛw be i ko fe yan, na o ta ka na ni o ye', ayiwa, ni i ka o men, o tuma i be se ka na, sabu hera le be i ja yan; ne be kari Matigi Ala janaman togo ra, foyi tena ke i ra.

²²Nka ni ne perenna k'a fo kanbelen ye ko: 'A fle biɛw be fo i ja fe yi belen', o tuma i ye taga, sabu Matigi Ala le b'a fe i ye taga.

²³Nka an ka layiri minw ta jɔɔɔn ye, Matigi Ala le ye ele ni ne seere ye o ra tuma bee."

Sawuli k'a latige ka Dawuda faga

²⁴Dawuda tagara dogo kongo kɔɔ. Karokura janagbe wagati sera tuma min na, masace nana ka na sigi domunikeyoro ra.

²⁵A sigira a sigiyoro ko ra, k'a ta siginan den kogo ra; Yonatan sigira k'a jasin a ma. Abineri sigira Sawuli ko. Nka Dawuda sigiyoro lakolon tora.

²⁶Sawuli ma foyi fo o lon na; a ko: "I b'a soro ko do le ka Dawuda soro min k'a lanogo. Sigiya t'a ra, i b'a soro a saninyanin le te; o le koson a ma na."

²⁷Ayiwa, o dugusagbe, karokura janagbe tere flanan, Dawuda ta sigiyoro lakolon tun lo hali bi. Sawuli ka Yonatan jininka ko: "Mun koson Yese dence ma na domunikeyoro ra kunu, a ma na bi fana?"

²⁸Yonatan ka Sawuli jaabi ko: "Dawuda ka sira daari ne fe ka taga Betlehemu.

²⁹A ko ne ma ko: 'Sabari k'a to ne ye taga, sabu an ta somogow be saraka do bora dugu kɔɔ. Ne korose le ka cira bla ka na o fo ne ye. Ni ne ko ka di i ye, o tuma sabari k'a to ne ye taga ne balemaw fle.' O le koson a ma na domunikeyoro ra ni masace ye."

³⁰Sawuli dimina Yonatan ko kosebe; a ko a ma ko: "Ele ye musokolonden le ye, muso kanminabari ta den; i ko ne m'a lon ko i ka teriya don ni Yese dence ye wa? Nin ye ele ni i bamuso ta maroya le ye!

³¹Sabu, ka Yese dence to si ra, ele tena loyoro soro ka ye, i ta masaya fana tena se ka sigi ka ye. O ra, mogo ci ka taga a mina ka na ni a ye, sabu a ka kan ka faga."

³²Yonatan ko a face ma ko: "Mun koson i b'a fe k'a faga? A ka mun le ke?"

³³Sawuli k'a ta taman korota ko a be Yonatan bon k'a faga. O wagati ra, Yonatan k'a ye ko a face b'a fe ka Dawuda faga yere le.

³⁴O ra, Yonatan dimininba wurira ka bo domunikeyoro ra. A ma domuni ke o karokura janagbe tere flanan na, sabu a face tun ka Dawuda mafiyenya cogo min na, o ko tun k'a jusu kasi fo ka teme.

Yonatan tagara Dawuda lasomi

- 35**O dugusagbe sɔgɔmada fe, Yonatan tagara kongo kɔnɔ, i n'a fɔ a ni Dawuda tun benna a ra cogo min na. Cɛdennin dɔ tun be ni a ye.
- 36**A k'a fɔ o cɛnin ye ko: "Ne bena kalan bon, i be bori ka taga bijɛw tɔmɔ ka na ni a ye." Ka cɛnin boritɔ to, Yonatan ka bijɛ dɔ bon, o tɛmɛna cɛnin na ka taga ben fɔ a na fe yi.
- 37**Cɛnin tagara se bijɛw benyɔrɔ ra minke, Yonatan pɛrɛnna k'a fɔ a ye ko: "Bijɛ tɛ nin ye fɔ i na fe yi wa?"
- 38**O kɔ, a pɛrɛnna tuun k'a fɔ ko: "Teliya ka taga jooa jooa; i kana lɔ dɛ!" Cɛnin ka bijɛ ta ka na ni a ye a matigice fe.
- 39**Cɛnin tun ma foyi lɔn o ko ra. Yonatan ni Dawuda fla dɔrɔn le tun ka o ko lɔn jɔgɔn fe.
- 40**O kɔ, Yonatan k'a ta kalan ni bijɛw di cɛnin ma, ko a ye sekɔ ni a ye dugu kɔnɔ.
- 41**Cɛnin taganin kɔ, Dawuda wurira ka bɔ a dogoyɔrɔ ra, kabakuru kɔ fe, woroduguyanfan na, ka na a kinbiri gban k'a na biri dugu ma Yonatan kɔrɔ fɔ sipaga saba. O kɔ, o fla ka o boro mini jɔgɔn ma, ka kasi; nka Dawuda le kasira kosebe.
- 42**Yonatan k'a fɔ Dawuda ye ko: "Taga, Ala ye hera ke i ye, sabu an fla ka jɛnjɔgɔnya don Matigi Ala tɔgɔ ra, ko: 'Matigi Ala le ye ele ni ne ta jɛnjɔgɔnya seere ye, ani i ta duruja ni ne ta duruja ta jɛnjɔgɔnya seere ye wagati bee.' "

Samawilu fɔlɔ 21

Dawuda tagara sarakalasebaga Ayimelɛki fe

- 1**O kɔ, Dawuda tagara; Yonatan fana sekɔra ka taga a ta so.
- 2**Dawuda tagara Nɔbu dugu kɔnɔ, sarakalasebaga Ahimeleki fe. Ale siranninba borira ka na Dawuda kunben, k'a jininka ko: "Mun kosɔn i kelen lo? Mun na mɔgɔ si tɛ ni i ye?"
- 3**Dawuda ka sarakalasebaga Ahimeleki jaabi ko: "Masace ka ne ci cira dɔ le ra. A ko: 'Ne ka i ci cira min na, ani ne ka kuma minw fɔ i ye, mɔgɔ si man kan ka dɔ lɔn o ra.' O kosɔn ne k'a fɔ ne ta mɔgɔw ye ko o ye taga ne kunben yɔrɔ dɔ ra.
- 4**Ayiwa, domunifen juman le be i boro yan? Ne be se ka burukun looru sɔrɔ i fe wa, walama ni i ka fen o fen sɔrɔ."
- 5**Sarakalasebaga ka Dawuda jaabi ko: "Buru gbansan wɛrɛ tɛ ne boro yan. Sarakaburu le be yan; ni a kɛra ko i ta mɔgɔw ma jɛn ni muso ye nin tere fla kɔnɔ, ne be se ka o di i ma, i ye taga o di o ma."

⁶Dawuda ko: “Can ra an kɔni ka an yere tanga musow ma. Ni an be taga kere ra tuma o tuma, an b’a ke ten le. Hali ni an be taga ko gbansan do le ra, ne ta mɔgow be o yere saninya, janko ka na a fo bi ta cira jɔgon.”

⁷Dawuda ka o fo minke, sarakalasebaga ka sarakaburuw di a ma, sabu buru were tun te yi ni o te. O buruw le tun blara burutabali kan, ka ke saraka ye Matigi Ala na korɔ; o nana o buruw le bo yi, ka burukuraw bla o no ra.

⁸Ayiwa, o y’a sorɔ Sawuli ta jamana jamogo do tun be yi o lon kelen na, min tun tagara cira do ra Matigi Ala na korɔ. A tɔgo tun ye ko Dogi; Edomuka tun lo. Ale le tun ye Sawuli ta sagagbenbagaw kuntigi ye.

⁹Dawuda ka Ahimeleki jininka ko: “Taman do te i boro yan wa, walama kerekemuru do? Masace ta cira teliyakojuge fe, ne ma se ka ne ta kerekemuru ta, walama ka kerekeminan were ta.”

¹⁰Sarakalasebaga k’a jaabi ko: “I ka Filisikace Goliyati min faga Ela kenegbe ra, ale ta kerekemuru be yan. A melegenin be fani do ra; a blanin be saninderege ko fe; ni i b’a fe, a ta. Kerekemuru were te yan ni o te.” Dawuda ko: “A di ne ma; kerekemuru were te yi min be se ka ale bo.”

Dawuda tagara Filisikaw fe

¹¹O lon na, Dawuda borira ka bo Sawuli korɔ, ka taga Gati ta masace Akisi fe.

¹²Nka Akisi ta jamana jamogow k’a fo a ye ko: “Izirayeli jamana ta masace Dawuda le ye nin ye. Musow tun be don kera ka ale tɔgo le fo donkiri ra ko: ‘Sawuli ka ce waga caman faga, Dawuda ka ce waga caman sigiyoroma tan faga.’ “

¹³O kuma tora Dawuda jusu ra; a siranna Gati masace Akisi na kosebe.

¹⁴A ma na, a k’a yere ke fatɔ ye mɔgow na na. A k’a yere ke i ko kunkolowurito mɔgow ce ra, ka ke tagamasiyenw ke ye bondaw konw kan, ka ke daji bo ye k’a bon a bonbosi kan.

¹⁵Akisi k’a fo a ta jamana jamogow ye ko: “Aw m’a ye ko fatɔya be ce nin na wa? Mun na aw nana ni a ye ne fe?”

¹⁶O tuma o ko fatow le fonna ne fe, fo aw nana ni nin ye, a ye na ke nin kokunntanw ke ye ne na korɔ wa? Nin jɔgon be se ka na ne ta so cogo di?”

Samawilu folo 22

Dawuda nofemogow

¹Ayiwa, a kera ten, Dawuda bora Gati dugu konɔ, ka taga dogo Adulamu kuruwo konɔ. A balemaw ni a ta somogow bee nana a men ko a be o yoro ra minke, o tagara a no fe yi.

²A kera ten, minw bee tun ye desebagatow ye, ani juruw tun be minw na ni o tun te sera k’a sara, ani minw bee tun jusu kasinin lo jamana jamogow ta kow koson,

olugu bɛɛ nana fara a kan; a kɛra o kuntigi ye. Mɔgɔ kɛmɛ naani jɔgɔn le tun bɛ ni a ye.

³Dawuda nana bɔ o yɔrɔ ra ka taga Misipe, Mohabu mara ra. A k'a fɔ Mohabu jamana masace ye ko: "Sabari k'a to ne face ni ne bamuso ye na sigi i fɛ yan, sani k'a to ne y'a lɔn Ala bɛna ne kɛ min ye."

⁴Dawuda tagara ni a face ni a bamuso ye masace fɛ; o tora masace fɛ. Dawuda ka wagati min bɛɛ kɛ kuruwo kɔnɔ, a face ni a bamuso tora Mohabu jamana ra o wagati bɛɛ ra.

⁵Lon dɔ, Ala ta cira min tɔgɔ ye ko Gadi, ale k'a fɔ Dawuda ye ko: "I kana to nin kuruwo kɔnɔ yan; taga Zude mara ra." Dawuda tagara, ka taga don Hereti yiritu kɔnɔ.

Sawuli tagara Nɔbu dugu sarakalasebagaw faga

⁶Ayiwa, Sawuli nana a mɛn ko dɔw ka Dawuda ni a nɔfɛmɔgɔw yɔrɔ lɔn. O y'a sɔrɔ Sawuli tun siginin bɛ Gibeha dugu kɔnɔ, tintin kan, tamarisun dɔ suma ra, ni a ta taman ye a boro. A ta jamana kuntigiw tun lɔnin bɛ k'a lamini.

⁷Sawuli k'a fɔ a ta jamana kuntigiw ye ko: "Aw Boniyaminu ta mɔgɔw, aw ye ne lamɛn! Yala Yese dence ko a bɛna forow ni rɛzɛnforow le di aw bɛɛ ma wa, walama a ko a bɛna aw kɛ a ta kɛrɛkɛden waga kelen kelen, ani kɛrɛkɛden kɛmɛ kɛmɛ kuntigiw le ye wa?"

⁸"Ayiwa, mun na aw bɛɛ ka ne janfa? Ne dence ni Yese dence ka jɛn min siri, mɔgɔ si ma sɔrɔ aw ra ka o fɔ ne ye. Ne ta ko hami tɛ aw si ra, sabu ne dence ka ne ta baaraden kɔnɔnɔsu ne kama minke janko a ye ne laben, i n'a fɔ a b'a kɛra cogo min na sisan, mɔgɔ si ma sɔn ka ne lasɔmi o ra."

⁹Ayiwa, Edɔmukace min tɔgɔ ye ko Dɔgi, ale tun bɛ ni Sawuli ta jamana kuntigiw ye; ale ko: "Ne ka Yese dence natɔ ye Nɔbu dugu kɔnɔ, Ahitubu dence Ahimeleki fɛ.

¹⁰Ahimeleki ka Matigi Ala jɛninka a ye, ka domunifɛnw di a ma, ka Filisikace Goliyati ta kɛrɛkɛmuru fana di a ma."

¹¹O fɔra minke, masace ka mɔgɔ dɔ ci ka taga Ahitubu dence sarakalasebaga Ahimeleki wele, ani a ta gbamɔgɔ minw bɛɛ tun ye sarakalasebagaw ye Nɔbu dugu kɔnɔ. O bɛɛ nana masace fɛ.

¹²Sawuli ko: "Ahitubu dence, ne lamɛn!" Ahimeleki ko: "Naamu, ne matigice!"

¹³Sawuli ko: "Mun le kosɔn ele ni Yese dence bɛna a ra ka ne janfa? Mun kosɔn i ka domuni di a ma, ka kɛrɛkɛmuru fana di a ma, ka Ala jɛninka a ye, janko a ye wuri ne kama, ka ne laben, i n'a fɔ a b'a kɛra cogo min na bi?"

¹⁴Ahimeleki ka masace jaabi ko: “Ele ta jamana kuntigiw bee ra, jon le ye lanamogw ye i ko Dawuda? Ale le ye masace burance ye. I k’a ke i korosibagaw bee kuntigi ye; i ta somogw bee fana be a bonya kosebe.

¹⁵Yala bi le ye a sijaga folo ye ko ne ka Ala jininka a ye wa? Ne koni ma janfa si miiri ele kama ka ye fiyewu. Masace, i kana nin ko kunko la i ta jonce kan, walama k’a la ne ta gbamogw do kan, sabu i ta jonce ma foyi si le lon nin ko ra.”

¹⁶Masace ko: “Ahimeleki, ne bena ele faga, ele ni i ta gbamogw bee, sigiya si le te o ra!”

¹⁷Masace ta kerekere minw b’a korosira, a k’a fo olugu ye ko: “Aw ye aw na munu, ka Matigi Ala ta sarakalasebagaw faga, sabu olugu fana ka Dawuda deme! O tun k’a lon ko Dawuda be borira co, o bee n’a ta, o ma son ka ne lasomi.” Nka kerekere ma son ka o boro se Matigi Ala ta sarakalasebagaw ma.

¹⁸A kera ten, masace k’a fo Dogi ye ko: “Ele ye wuri ka nin sarakalasebagaw faga!” Dogi, Edomukace wurira ka sarakalasebagaw faga. O lon na, Dogi ka ce biseegi ni looru le faga; sarakalasebagaya derege minw lalagara ni lenfani ye, o deregew tun be o bee ra.

¹⁹O ko, Sawuli tagara Nibu dugumogw tow bee faga; Nibu tun ye sarakalasebaga dugu le ye. A ka o bee le faga: ce, ani musow, ani denmisenw, ani denpeninw, ani misiw, ani faliw, ani sagaw bee.

²⁰Ahitubu dence Ahimeleki, o dence kelen, min togw ye ko Abiyatari, ale le sera ka bosi, ka bori ka taga Dawuda fe.

²¹A tagara a fo Dawuda ye ko Sawuli ka Matigi Ala ta sarakalasebagaw faga.

²²Dawuda ko: “E! O lon na, ne koni tun sigiyara Edomukace Dogi ra; ne k’a ye Nibu dugu konc minke, ne tun lara a ra ko a bena taga nin kow bee fo Sawuli ye sigiya te ra. O ra, ne yere le kera sababu ye k’a to o ka aw ta gbamogw bee faga.

²³To ne korw yan, i kana siran; mogw min b’a fe ka ne faga, o tigi kelen le b’a fe ka ele fana faga. Nka ka i to ne korw yan, foyi tena i sorw.”

Samawilu folo 23

Dawuda tagara Keyila dugumogw bosi

¹Ayiwa, o nana a fo Dawuda ye ko Filisikaw benna Keyila dugu kan, ko mogw ka siman minw kan k’a lajen kene ma, ko o be o bee ce ra.

²Dawuda ka Matigi Ala jininka ko: “Matigi Ala, yala ne ka kan ka taga ben Filisikaw kan ka o kere wa?” Matigi Ala k’a jaabi ko: “Taga! I bena Filisikaw kere ka se o ra, ka Keyila dugumogw bosi.”

³Nka Dawuda ta mɔgɔw k'a fɔ a ye ko: "An bɛ Zude mara ra yan, o bɛɛ n'a ta, siranya bɛ an na; ni an ka na taga fɔ Keyila ko an bɛ taga Filisikaw ta kerɛkɛdenw kerɛ, o siranya tena bonya ni nin ye wa?"

⁴Dawuda ka Matigi Ala pininka tuun. Matigi Ala k'a fɔ a ye ko: "Wuri, aw ye taga Keyila, sabu ne bɛna Filisikaw don i boro."

⁵O ra, Dawuda wurira ka taga Keyila ni a ta mɔgɔw ye. O tagara Filisikaw kerɛ. O ka Filisikaw ta bɛganw cɛ, ka o ta kerɛkɛdenw caman faga. Dawuda ka Keyila dugumɔgɔw bɔsi o cogo le ra.

⁶Wagati min na Ahimelɛki dence Abiyatari tun borira ka taga Dawuda fɛ Keyila, a tun tagara ni saninderege ye a boro.

Sawuli ka Dawuda nɔgbɛn

⁷Ayiwa, o tagara a fɔ Sawuli ye ko Dawuda sera Keyila. Sawuli ko: "Cɔ! Ala le ka Dawuda don ne boro sisan, sabu a nana a yɛɛ datugu dugu min kɔnɔ, o dugu lamininin lo ni kogo ye, kon ni sɔgɔnanw fana bɛ a donda ra."

⁸O ra, Sawuli k'a ta kerɛkɛdenw bɛɛ kɛ jɔgɔn kan kerɛ kama, ko o bɛ taga Keyila, ka taga dugu lamini, ka Dawuda ni a ta mɔgɔw datugu dugu kɔnɔ.

⁹Dawuda nana a mɛn minke ko Sawuli bɛ janfa sirira ale kama, a k'a fɔ sarakalasebaga Abiyatari ye ko a ye na ni saninderege ye!

¹⁰Dawuda k'a fɔ Matigi Ala ye ko: "Matigi Ala, Izirayeli ta Ala, i ta jɔnce k'a mɛn ko Sawuli b'a fɛ ka na Keyila dugu kama, ka na dugu halaki ne kosɔn.

¹¹Yala Keyila dugumɔgɔw bɛna ne don a boro wa? Yala Sawuli bɛna na can ra i n'a fɔ i ta jɔnce k'a mɛn cogo min na wa? Matigi Ala, Izirayeli ta Ala, sabari i ye o fɔ i ta jɔnce ye." Matigi Ala ka Dawuda jaabi ko: "Sawuli bɛna na."

¹²Dawuda ka Ala pininka tuun ko: "Yala Keyila dugumɔgɔw bɛna ne ni ne nɔfɛmɔgɔw don a boro wa?" Matigi Ala ko: "O bɛna aw don a boro."

¹³O ra, Dawuda ni a ta mɔgɔw wurira ka bɔ Keyila dugu kɔnɔ, ka to ka yaala ka taga yɔrɔw ja fɛ yi. O tun ye mɔgɔ kɛmɛ wɔɔɔɔ jɔgɔn. O nana a fɔ Sawuli ye minke ko Dawuda bɔra Keyila dugu kɔnɔ, Sawuli ma taga yi tuun.

Yonatan nana Dawuda fɛ

¹⁴Dawuda tagara to Zifu kongokolonyɔrɔw ra, ani a kuruyɔrɔw ra, ka to ka dogo kuruwow ra. Sawuli tun bɛ Dawuda yɔrɔpinina lon o lon, nka Ala ma sɔn ka Dawuda don a boro.

¹⁵Ayiwa, Dawuda nana a mɛn ko Sawuli k'a ta mɔgɔw lajɛn, ko o bɛ ale le pinina k'a faga. Dawuda tora Zifu kongokolon yɔrɔ ra, Horesa fan na.

¹⁶Lon dɔ, Sawuli dence Yonatan tagara Dawuda fɛ Horesa, ka taga a ja gbɛleya, janko a ye a jigi la Ala kan.

17Yonatan k'a fɔ a ye ko: "I kana siran, sabu ne face tena se k'a boro se i ma. Ele le bena ke Izirayeli jamana masace ye, ka ne gban ele ra. Hali ne face Sawuli yere ka o lon."

18O fla bee ka jɛnɔɔɔnya don tuun Matigi Ala ja kɔɔ. Dawuda tora Horesa, Yonatan tagara a ta so.

Ala ka Dawuda bɔsi Sawuli boro tuun

19Ayiwa, Zifuka dɔw wurira ka taga Sawuli kɔ Gibeha, ka taga a fɔ a ye ko: "I m'a lon ko Dawuda dogonin be an ta mara ra yan wa? A be Horesa kuruwow ra, Hakila kongoriw yɔɔ ra, yɔɔ min be Yesimɔn kongokolon woroduguyanfan fe wa?"

20O ra, masace, ni wagati o wagati ka i diya, i ye na; an kɔni, anw bena a mina k'a don i boro."

21Sawuli ka o mɔɔw jaabi ko: "Matigi Ala ye baraka don aw ra, sabu aw hinara ne ra!"

22O bee n'a ta, aw belen ye taga a ko segesege tuun; a be deri ka teme yɔɔ minw na, aw ye o yɔɔw bee cogoya lon; minw k'a ye, aw ye o tigiw jininka kosebe, sabu o k'a fɔ ne ye ko mɔɔw dɔ lo min ka cegu kosebe!

23Aw ye taga a dogoyɔɔw bee yɔɔɔini ka o lon; o kɔ, aw ye na o kow gbeya k'a fɔ ne ye. Ni o kera, ne yere be taga ni aw ye; ni a kera ko a be Zuda mara yɔɔ o yɔɔ, ne bena jamana yɔɔ bee yaala fɔ ka taga a ye."

24Ayiwa, Zifu dugumɔɔw wurira o le ra ka taga o ta yɔɔ ra ka kɔn Sawuli ja. O y'a sɔɔ Dawuda ni a ta mɔɔw tun be Mahɔn kongokolon kɔɔ, kenegbeba yɔɔ ra, Yesimɔn kongokolon woroduguyanfan na.

25Sawuli ni a ta mɔɔw nana wuri ka taga ke Dawuda yɔɔɔini ye. Dɔ tagara o fɔ Dawuda ye. Dawuda wurira ka taga Mahɔn kongokolon kɔɔ farayɔɔ dɔw ra, ka taga to o yɔɔ ra. Sawuli ka o men minke, a tagara Mahɔn kongokolon kɔɔ ka taga ke Dawuda nɔɔben ye.

26Sawuli tun be kuru fan kelen na, Dawuda ni a ta mɔɔw tun be kuru fan dɔ ra, o be teliyara ka bori Sawuli ja. Sawuli ni a ta kerekejama nana surunya Dawuda ni a ta mɔɔw ra tuma min na ko o be ben o kan ka o mina,

27ciraden dɔ nana Sawuli fe ka na a fɔ a ye ko a ye na jona jona, ko Filisikaw donna jamana kɔɔ.

28O yɔɔɔnin bee, Sawuli ka Dawuda gbenni dabra ka seko ka taga Filisikaw kere. O le kosɔn o ka o yɔɔ tɔɔ la ko "farajɔɔɔna farakuru".

Samawilu fɔɔ 24

Dawuda ma sɔn ka Sawuli faga ɛni Gedi kuruwo kɔɔ

- ¹Dawuda bɔra o yɔrɔ ra ka taga dogo fɔ Ɛni Gedi farawow yɔrɔ ra.
- ²Sawuli nana sekɔ ka bɔ kɛrɛ ra ni Filisikaw ye minke, o k'a fɔ a ye ko Dawuda be Ɛni Gedi kongokolon kɔnɔ.
- ³O fɔra Sawuli ye minke dɔrɔn, a ka Izirayeli jamana bɛɛ ra kɛrɛkɛɛfari waga saba ta, ka taga Dawuda ni a ta mɔgɔw nɔ fɛ; o tagara ka taga se fɔ fara dɔw ma, o bɛ minw wele ko kongobakɔrɔninw ta faraw.
- ⁴O tagara se sagamarayɔrɔ dɔw ma, o tun bɛ sirada ra. Kuruwo dɔ tun bɛ o yɔrɔ ra. Sawuli donna o kuruwo kɔnɔ ka sokɔtaga kɛ; k'a sɔrɔ Dawuda ni a ta mɔgɔw tun dogonin bɛ o kuruwo kelen le kɔnɔɔyɔrɔ ra.
- ⁵Dawuda ta mɔgɔw k'a fɔ Dawuda ye o da jukɔrɔ ko: “Matigi Ala tun ka wagati min ko fɔ i ye, ko a bɛna i jugu don i boro, janko i ye a kɛ i sago ye, o wagati le sera bi tan.” Dawuda dɛndɛnna ka taga Sawuli ta deregeba senkɔrɔyɔrɔ dɔ tige; Sawuli ma bɔ o kala ma.
- ⁶Nka Dawuda ka o kɛ minke dɔrɔn, a jusukun k'a sɔsɔ, sabu a k'a ye ko a ka Sawuli ta deregeba senkɔrɔyɔrɔ dɔ tige minke, ko ale tun man kan ka o kɛ.
- ⁷A k'a fɔ a ta mɔgɔw ye ko: “Ala ye ne kisi nin ko jɔgɔn kɛri ma, k'a fɔ ko ne bɛ ne boro se ne matigice ma, Matigi Ala ka min janawoloma, sabu Matigi Ala ka ale le janawoloma k'a to o ka turu kɛ a kun na k'a sigi masaya ra.”
- ⁸Dawuda ka o kumaw le fɔ k'a ta mɔgɔw lalɔ; a m'a to o ye ben Sawuli kan. O kɔ, masace Sawuli bɔra kuruwo kɔnɔ, ka taga.
- ⁹Dawuda fana bɔra kuruwo kɔnɔ ka gban a kɔ; Dawuda pɛrɛnna k'a wele, ko: “Ne matigice masace!” Sawuli k'a ja munu k'a flɛ. Dawuda k'a kinbiri gban, k'a ja biri dugu ma.
- ¹⁰Dawuda k'a fɔ Sawuli ye ko: “Masace, mɔgɔ minw b'a fɔra i ye ko ne Dawuda b'a fɛ ka kojugu kɛ i ra, mun na i bɛ o mɔgɔw lamenna?”
- ¹¹I yɛrɛ ja k'a ye bi ko Matigi Ala tun ka i don ne boro kuruwo kɔnɔ bi. Ne ta mɔgɔw tun ko, ko ne ye i faga; nka ne ka i to yi; ne k'a fɔ o ye ko ne tɛ sɔn ka ne boro se ne matigice ma, ko sabu Matigi Ala le ka i janawoloma k'a to o ka turu kɛ i kun na ka i kɛ masace ye.
- ¹²Ne face, ele yɛrɛ y'a flɛ kɛ! I ta deregeba senkɔrɔyɔrɔ tigenin flɛ nin ye ne boro. Ni ne ka i ta deregeba senkɔrɔyɔrɔ tige ka i yɛrɛ to yi, ne ma i faga, i yɛrɛ ka kan k'a jate mina k'a lɔn ko juguya si tɛ ne kɔnɔ, ne fana t'a fɛ ka muruti i kama, ne fana ma kojugu si kɛ i ra, k'a sɔrɔ ele bɛ ne gbɛnna ko i bɛ ne faga.
- ¹³Matigi Ala le bɛna ele ni ne ta kiti tige; Matigi Ala le bɛna ne hake bɔ i ra; ni o tɛ, ne yɛrɛ boro kɔni tɛna se i ma.

- ¹⁴Mɔgɔw bɛ zana kɔrɔ dɔ fɔ ko: ‘Kojugu bɛ bɔ mɔgɔjugu dɔrɔn le fɛ’. O kosɔn ne boro tena se i ma.
- ¹⁵Izirayeli masace yere bɔra jɔn le kama dɛ? O tuma ele bɛ sɔn ka bɔ ka taga wuru sanin gben, walama ka taga tɛtɛ gbansan gben wa?
- ¹⁶Matigi Ala bɛna nin kiti tige; a bɛna kiti tige ele ni ne cɛ. A bɛna ne ta ko flɛ, ka lo ni ne kunko ye, ka kiti tige ka ne bɔsi i boro.”
- ¹⁷Dawuda ka nin kumaw fɔ Sawuli ye ka ban minke, Sawuli ko: “Ne dence Dawuda, ele kumakan le ye nin ye wa?” Sawuli kasira kosebɛ.
- ¹⁸O kɔ, a k’a fɔ Dawuda ye ko: “Ele terennin lo ka tɛmɛ ne kan, sabu i ka kojuman ke ne ye, k’a sɔrɔ ne ka kojugu le ke ele ra.
- ¹⁹Numanya min bɛ i jusu ra ne ta ko ra, i ka o yira ne ra bi; sabu Matigi Ala tun ka ne don i boro, nka i ma sɔn ka ne faga.
- ²⁰Ni o tɛ, ni mɔgɔ k’a jugu mina, yala a bɛ a to a ye taga a yere ma tan wa? I ka min ke ne ye bi, Matigi Ala ye i sara o ra.
- ²¹Sisan, a flɛ, ne yere k’a lon ko i bɛna sigi masaya ra, sigiya tɛ o ra; Izirayeli jamana masaya bɛna sabati i boro.
- ²²O ra, kari ne ye sisan Matigi Ala tɔgɔ ra, ko i tena ne ta duruja bɛɛ halaki ne kɔ, ani ko i tena ne tɔgɔ tunu ka bɔ ne ta siya ra.”
- ²³Dawuda karira Sawuli ye. O kɔ, Sawuli tagara a ta so. Dawuda ni a ta mɔgɔw tagara o ta dogoyɔrɔw ra, farawow ra.

Samawilu fɔlɔ 25

Samawilu ta saya

¹O kɔ, Samawilu nana sa. Izirayelimɔgɔw bɛɛ lajenna k’a su kasi, k’a sanga ke. O k’a su don a ta so kɔnɔ, Rama dugu kɔnɔ. O kɔ, Dawuda wurira ka taga Paran kongokolon kɔnɔ.

Nabali ka Dawuda ta ciradenw dɔgɔya

²Ayiwa, cɛ dɔ tun bɛ Mahɔn; naforobatigi tun lo. A borofɛnw tun bɛ Karimɛli. Saga waga saba, ani ba waga kelen tun bɛ a fɛ. A tun tagara Karimɛli ka taga a ta sagaw si kan .

³O cɛ tɔgɔ tun ye ko Nabali, a muso tɔgɔ tun ye ko Abigayili. A muso tun ye muso hakiritigi le ye; a tun cɛ ka ni fana. Nka cɛ tun ye mɔgɔjugu le ye, ani mɔgɔ jusukungbɛlen. Kalebu ta gbamɔgɔ dɔ tun lo.

⁴Dawuda tora kongokolon kɔnɔ k’a mɛn ko Nabali bɛ a ta sagaw si kanna.

⁵A k’a ta kɔnbɛlen cɛ tan ci Nabali fɛ k’a fɔ o ye ko: “Aw ye taga Karimɛli, Nabali fɛ. Aw ye taga a fɔ a ye ko ne bɛ a fora.

⁶O kɔ, aw ye a fɔ a ye ko: ‘Ala ye si di i ma, Ala ye hera ke i ye, ka hera ke i ta somɔgɔw bɛɛ ye, ka i borofɛnw bɛɛ sabati.

⁷Ne k’a men ko o bɛ i ta sagaw si kanna. Ayiwa, wagati min na i ta sagagbenbagaw tun bɛ ni an ye, an ma kojugu si ke o ra, o ta foyi ma tunu fana, fɔ ka taga o bɔ Karimeli;

⁸ni i ka i ta baaradenw jininka, olugu yere bena a fɔ i ye. O ra, i n’a fɔ an nana nanagbelon le ra bi, sabari, ka ne ta baaradenw fana minako ja; ni fɛn o fɛn ka sɔrɔ i boro, i ye sabari ka o di i ta jɔnw ma, ani ne min ye i dence Dawuda ye.’ “

⁹Ayiwa, Dawuda ta ciradenw tagara se minke, Dawuda tun ka min fɔ o ye, o ka o fɔ Nabali ye, ka je ka lɔ.

¹⁰Nabali ka Dawuda ta ciradenw jaabi ko: “Dawuda ye jɔn le ye? Yese dence ye jɔn le ye? Baaraden caman bɛ borira bi ka bɔ o matigicɛw fɛ.

¹¹O tuma ne ka domuni ni ji ni sogo min labɛn ne ta sagasikanbagaw ye, aw b’a miiri ko ne bena o le ta ka o di mɔgɔ dɔw ma, ne ma minw bɔyɔrɔ lɔn wa?”

¹²Ayiwa, Dawuda ta ciradenw sekɔra ka taga Dawuda fɛ, ka taga Nabali ta kumaw bɛɛ fɔ a ye.

¹³Dawuda k’a fɔ a ta mɔgɔw ye ko: “Aw bɛɛ ye aw ta kerekemuru siri aw yere ce ra!” O bɛɛ ka o ta kerekemuruw siri. Dawuda fana k’a ta kerekemuru siri a yere ce ra. Ce keme naani jɔgɔn gbanna Dawuda kɔ. A tɔ keme fla tora o ta minanw kɔrɔ.

¹⁴O y’a sɔrɔ Nabali ta baaraden dɔ tun tagara o kuma fɔ Nabali ta muso Abigayili ye; a ko: “A fɛ, Dawuda tora kongokolon kɔnɔ ka mɔgɔ dɔw ci ka na an matigicɛ fo, nka a ka o mafiyenya kosebɛ.

¹⁵K’a sɔrɔ Dawuda ta mɔgɔw ka kojuman caman ke anw ye. Ka an to kongo kɔnɔ, an ka wagati min bɛɛ ke ni o ye, o ma kojugu si ke an na, an ta foyi fana ma tunu.

¹⁶An ka wagati min bɛɛ ke ni o ye, an bɛ sagaw ni baw gbenna, su ni tere, o tun bɛ an kɔrɔsi janko foyi kana an sɔrɔ.

¹⁷O ra, sisan i ka kan ka min ke, i yere ye o miiri; ni o tɛ, an matigicɛ ni a ta so bɛɛ le bena halaki, sigiya tɛ o ra. K’a sɔrɔ ale ye mɔgɔjugu le ye; mɔgɔ tɛ se ka kuma a fɛ.”

¹⁸Abigayili teliyara ka burukun keme fla ta, ani rezenji forogo fla, ani saga looru sogo tobinin, ani simankise yirannin mina ja looru, ani rezenmɔ jalan siri keme, ani toromɔ jalan siri keme fla.

¹⁹A ka o bla faliw kɔ ra, k’a fɔ a ta baaraden kanbelenw ye ko: “Aw ye bla ne ja, ne bɛ aw kɔ.” A ma foyi fɔ a ce Nabali ye.

²⁰K’a tagatɔ to a ta fali kan kuru kɔ fɛ, a barara ka taga ben ni Dawuda ni a ta mɔgɔw ye, olugu fana bɛ nana.

- 21**Dawuda tun b'a fɔra ko: "Ne kɔni ka nin cɛ ta borofɛnw mara a ye, k'a to foyi ma sonya a borofɛn si ra, o kɛra gbansan le ye. A ka ne ta koɗuman sara ni kojugu le ye.
- 22**Sani sini cɛ, ni ne ka hali Nabali ta somɔɔ cɛ kelen to, o tuma Ala ye kojugu suguya bɛɛ la ne Dawuda kan!"
- 23**Abigayili ka Dawuda ye minke, a jigira joona ka bɔ a ta fali kan, k'a kinbiri gban, k'a ɗa biri dugu ma Dawuda ɗa kɔɔ.
- 24**O kɔ, a k'a yere firi dugu ma Dawuda sen kɔɔ, k'a fɔ Dawuda ye ko: "Ne matigice, ne le firira! Sabari k'a to ne ye kuma i fe; i ta jɔnmuso ta kuma lamɛn.
- 25**Ne matigice, i kana ta nin Nabali mɔɔɔjugu fe. A tɔɔ be cogo min na, a yere be ten le. A tɔɔ kɔɔ le ye ko hakirintan; hakirintan lo fana. Ne matigice ka kanbelen minw ci, i ta jɔnmuso fana tun ma olugu ye.
- 26**"Ayiwa, sisan ne lara a ra ko can yere ra Matigi Ala yere le ka i bari, k'a to i kana mɔɔɔ faga, ka i yere mɔneɔ. Ne matigice juguw, ani mɔɔɔ o mɔɔɔ b'a fe ka kojugu ke i ra, olugu bɛɛ ta ye ke i ko Nabali.
- 27**Ne nana ni bonya min ye ne matigice fe, a to o ye di i nɔfɛkanbelenw ma.
- 28**Sabari, i ye i ta jɔnmuso ta hake yafa a ma; sabu Matigi Ala bɛna ne matigice ta somɔɔw sabati, sigiya te o ra, sabu ne matigice be kere kera Matigi Ala tɔɔ le ra. O ra, i si bɛɛ ra, mɔɔɔ tena kojugu foyi sɔɔ i ra ka ye.
- 29**Hali ni mɔɔɔ dɔ ka wuri i kama, ko a be i faga, Matigi Ala, i ta Ala bɛna ne matigice nin mara, janko i panaman ye to. Nka a bɛna i juguw ta ninw firi yɔɔɔjan, i ko mɔɔɔ be kabakuru firi ni tafura ye cogo min na.
- 30**Matigi Ala ka koɗuman minw bɛɛ layiri ta ne matigice ye, ni a nana o fenw bɛɛ ke i ye tuma min na, ka i ke Izirayelimɔɔɔw ɗamɔɔɔ ye,
- 31**o tuma tingalɔn foyi tena ke ne matigice ra, i jusukun fana tena i jaraki ko i ka mɔɔɔ faga gbansan, ka i yere dimibɔ. Ni Matigi Ala ka na o koɗuman ke i ye, o tuma i ye i hakiri to i ta jɔnmuso ra."
- 32**Dawuda k'a fɔ Abigayili ye ko: "Matigi Ala, Izirayeli ta Ala, baraka! Sabu ale le ka i ci ka na ne kunben bi.
- 33**Ala ye baraka don i ra, i ta hakiripuman kosɔn; sabu ele le ka ne bari k'a to ne ma mɔɔɔ faga ka ne yere dimibɔ.
- 34**Nka ne be kari Matigi Ala, Izirayeli ta Ala panaman tɔɔ ra, ale min ka ne bari janko ne kana kojugu ke i ra, ko ni i tun ma na joona ka na ne kunben, sani dugu tun ye gbɛ, hali Nabali ta sokɔnɔmɔɔɔ cɛ kelen panaman tun tena to."

³⁵Ayiwa, Abigayili tun nana ni bonyafen minw ye, Dawuda ka o fenw mina a boro, k'a fɔ a ye ko: "Taga i ta so hera ra; ne ka i ta kuma bɛɛ mɛn, i ka min fɔ, ne sɔnna o ma fana."

Nabali ta saya

³⁶Abigayili sekɔra ka taga so, a cɛ Nabali fɛ; a tagara a sɔrɔ ko Nabali bɛ panagbɛba dɔ kɛra a ta so, i ko masacɛ. A nagarininba tun lo; a ka dɔrɔ min ka fa, fɔ ka panamini. O ra, Abigayili ma sɔn ka foyi fɔ a ye, fɔ ka taga dugu gbɛ.

³⁷Dugu gbera tuma min na, dɔrɔ ka Nabali bla tuma min na, ko minw kɛra, a muso ka sɔrɔ ka o fɔ a ye. A kɛra i ko fen dɔ le ka Nabali sɔgɔ a sɔnkun na; a fari yɔrɔ bɛɛ barara ka faga, k'a kɛ i ko kabakuru.

³⁸Tere tan jɔgɔn temenin kɔ, Matigi Ala ka bana dɔ bla Nabali ra, k'a faga.

Dawuda ka Abigayili furu

³⁹Ayiwa, Dawuda nana a mɛn ko Nabali sara. Dawuda ko: "Matigi Ala baraka, sabu Nabali tun ka mafiɛnyari min lase ne ma, Matigi Ala yɛɛ le ka o juru sara a ra; a ka ne bari fana janko ne kana kojugu kɛ. Matigi Ala ka Nabali ta juguya ben a yɛɛ kan yi." O kɔ, Dawuda ka mɔgɔ ci ka taga a fɔ Abigayili ye ko ale bɛ a furu.

⁴⁰Dawuda ta baaradenw tagara se Abigayili fɛ Karimɛli; o k'a fɔ a ye ko: "Dawuda ka an ci i fɛ, ko an ye na a fɔ i ye ko ale b'a fɛ i ye kɛ a muso ye."

⁴¹O yɔrɔnin bɛɛ, Abigayili k'a kinbiri gban k'a ja biri dugu ma, k'a fɔ ko: "Ne ye aw ta jɔnmuso le ye; ne labenna ka ne matigicɛ ta jɔnw senw ko!"

⁴²O kɔ, Abigayili wurira jona ka yɛlɛn fali dɔ kan, ka gban Dawuda ta ciradenw kɔ, ale ni a ta baaraden sunguru looru. A tagara kɛ Dawuda ta muso ye.

⁴³O y'a sɔrɔ Dawuda tun ka Ahinohamu fana furu, min bɛ bɔ Zizireli. O fla bɛɛ kɛra a musow ye.

⁴⁴Nka Dawuda muso min tun ye Mikali ye, Sawuli denmuso, Sawuli tun nana ale mina k'a di Lahisi dence Paliti ma, min bɛ bɔ Galimu.

Samawilu fɔlɔ 26

Dawuda ma sɔn Sawuli fagako ma a sijaga flanan na

¹Zifukaw tagara Sawuli fɛ tuun Gibeha, ka taga a fɔ a ye ko: "I m'a lɔn ko Dawuda dogonin bɛ Hakila kongoriw yɔrɔ ra, kongokolon kɔrɔ yi wa?"

²Sawuli wurira ka jigi Zifu kongokolon fan na ni Izirayeli kɛrɛkɛɛfari cɛ waga saba (3 000) ye, ko o bɛ taga Dawuda yɔrɔnini Zifu kongokolon kɔnɔ.

³O tagara o ta fanibonw lɔ Hakila kongoriw yɔrɔ ra, kongokolon kɔrɔ, sirada ra. O y'a sɔrɔ Dawuda tun bɛ kongokolon kɔnɔ. A nana a mɛn minke ko Sawuli nana ale kɔ kongokolon kɔnɔ,

- ⁴a ka mɔ̀gɔ̀ dɔ̀w ci dogo ra ka taga a fɛ; o cogo ra a k'a lɔ̀n ko can ra Sawuli nana.
- ⁵Dawuda wurira o le ra ka taga Sawuli ni a ta mɔ̀gɔ̀w sigiyɔ̀rɔ̀ ra. A ka Sawuli yere layɔ̀rɔ̀ ye, ani a ta kerekɛjama kuntigi, Neri dence Abineri layɔ̀rɔ̀. Sawuli tun be si kerekedenw ce ma, kerekedenw be a lamini.
- ⁶Ayiwa, Dawuda ka kuma ta k'a fɔ̀ Hetikace Ahimeleki ni Seruya dence Abisayi ye, min ye Yohabu balemacɛ ye, ko: "Ɔ̀n b'a fe ka jigi ni ne ye ka taga Sawuli ni a ta kerekɛjama sigiyɔ̀rɔ̀ ra?" Abisayi ko: "Ne be jigi ni i ye!"
- ⁷Dawuda ni Abisayi tagara Sawuli ta mɔ̀gɔ̀w kɔ̀ su fe. O tagara a ye ko Sawuli lara a be sunɔ̀gɔ̀ra kerekedenw ce ra, a ta taman turunin be dugu ma a kunyanfan na. Abineri ni kerekedenw lanin be k'a lamini o be sunɔ̀gɔ̀ra.
- ⁸Abisayi ko Dawuda ma ko: "Ala le ka i jugu don i boro bi. A to ne ye a sɔ̀gɔ̀ ni taman ye fɔ̀ k'a gbengben dugu ma sijaga kelen, ka dan o sijaga kelen ma."
- ⁹Dawuda ko Abisayi ma ko: "I kana a faga de! Sabu Ɔ̀n le be se k'a boro se Ala ta masace ma, ni Ala ma o hake bo o tigi ra?"
- ¹⁰Dawuda ko: "Ne be kari Matigi Ala panaman tɔ̀gɔ̀ ra, ko Matigi Ala yere kelenpe le bena a faga; ni a salon sera, a bena sa a yere ma, walama a bena taga sa kere do le ra.
- ¹¹Ni o te, ka ne boro se Matigi Ala ta masace ma, Matigi Ala ye ne kisi o ma. Taman min turunin be dugu ma a kunyanfan na, an ye o dɔ̀rɔ̀n ta, ani a ta jibara, an ye taga."
- ¹²Dawuda ka taman ni jibara ta Sawuli kunyanfan na, o ka taga. Mɔ̀gɔ̀ si ma o ye, mɔ̀gɔ̀ si ma bo a kala ma, mɔ̀gɔ̀ si fana ma kunu; o bee le tun be sunɔ̀gɔ̀ra, sabu Matigi Ala tun ka sunɔ̀gɔ̀ba do ben o bee kan.
- ¹³Dawuda temena kenegbeba fan do fe, ka taga lo kongori kunna k'a yere mabo o ra; yɔ̀rɔ̀janba tun be a ni Sawuli ce.
- ¹⁴A perenna k'a fɔ̀ Neri dence Abineri ni mɔ̀gɔ̀ tɔ̀w ye ko: "E! Abineri, i te ne jaabi wa?" Abineri ko: "Ele jontigi le be perenna masace toro korɔ̀ tan?"
- ¹⁵Dawuda ko Abineri ma ko: "Ele koni ye ce yere le ye, ce min jɔ̀gɔ̀n te Izirayeli jamana bee ra, can te wa? Mun na i ma i matigice masace korɔ̀si ka ja? Sabu mɔ̀gɔ̀ do nana ko a bena masace faga.
- ¹⁶I ka min ke nin ye, o ma ja de! Ne be kari Matigi Ala panaman tɔ̀gɔ̀ ra ko aw bee ka kan ka faga le, sabu aw ma aw matigice korɔ̀si ka ja, Matigi Ala ka min panawoloma k'a ke masace ye. Taman ni jibara min tun be masace kunyanfan na, o be min sisan?"
- ¹⁷Sawuli k'a ye ko Dawuda kan lo. A ko Dawuda ma ko: "Ele kan lo wa, ne dence Dawuda?" Dawuda k'a jaabi ko: "Ne kan lo, masace, ne matigice!"

¹⁸Dawuda ko: “Mun koson ne matigice be a ta jonce nogbenna de? Ne ka mun le ke, walama kojugu juman le yera ne ra?”

¹⁹Ne matigice masace ye sabari k'a ta jonce ta kuma lamden sisan. Ni Matigi Ala le k'a don i jusu ra ko i ye ne nogben, o tuma Ala y'a to ne ye saraka bo a ye k'a daari. Nka ni magow lo, o tuma, Matigi Ala ye o magow danga; sabu o be ne gbenna ka bo Matigi Ala ta jamana ra le, a ka jamana min di a ta magow ma. A be i n'a fo o be ne gbenna, ko ne ye taga batofen werew le bato.

²⁰E! Ne kana sa ka ne yoro janyanin to Matigi Ala ra! Izirayeli masace be tagara kere ra tete gbansan le kama, k'a ke i n'a fo mago min be tagara woloninw le faga kuruw ra.”

²¹Sawuli ko: “Ne jarkira! Ne dence Dawuda, seko ka na; ne tena kojugu ke i ra tuun, sabu bi su fe, i ka ne nin jate fenba ye, i ma son ka ne faga. Ne ka nalomanya le ke; ne koni firira kosebe yere le!”

²²Dawuda ko: “Masace ta taman ye nin ye, kanbelen do ye na a mina.

²³Matigi Ala bena an bee sara ka kana ni a ta terenninya ni a ta kankelentiya ye; sabu Matigi Ala tun ka i don ne boro bi, nka ne ma son ka ne boro se Matigi Ala ta masace ma.

²⁴Ayiwa, i n'a fo ne ka ele nin jate fenba ye bi, Matigi Ala fana ye ne nin jate fenba ye; a ye ne kisi ka bo toro bee ra!”

²⁵Sawuli k'a fo Dawuda ye tuun ko: “Ne dence Dawuda, Ala ye baraka don i ra. I bena koba caman ke, sigiya te o ra; o kow bee bena ja i boro fana!” O ko, Dawuda k'a ta sira ta ka taga; Sawuli fana tagara a ta so.

Samawilu folo 27

Dawuda tagara dogo Filisikaw ta jamana ra

¹O ko, Dawuda k'a miiri a yere konko, k'a fo ko: “Lon do, Sawuli laban bena ne faga le co! Min ka fisa ne ma a bee ye, o le ye nin ye: ka bori ka taga Filisikaw ta jamana ra ka taga to yi, janko Sawuli kana ke ne nogben ye Izirayeli jamana yoro bee ra tuun. Ni o kera, ne bena bosi ka bo a boro.”

²Dawuda wurira o le ra, ale ni a ta ce keme woro minw tun be ni a ye; o tagara Gati masace Akisi fe, min ye Mahoki dence ye, ka taga sigi o yoro ra.

³Dawuda tagara to Akisi fe Gati mara ra o cogo le ra, ale ni a ta ce keme woro, ni o ta somogow; Dawuda ta muso fla bee tun be ni a ye: a ta Zizirelikamusu Ahinohamu, ani Karimelikace Nabali min sara, o ta muso Abigayili.

⁴O tagara a fo Sawuli ye ko Dawuda borira ka taga Gati mara ra. A kera ten, Sawuli ka Dawuda nogben dabra.

⁵Lon do, Dawuda k'a fo Akisi ye ko: "Ni ne ko ka di i ye, o tuma aw ye kerɛfedugu do di ne ma kongo kɔnɔ, ne be se ka taga sigi yɔrɔ min na; sabu i ta jɔnce man kan ka sigi ni i ye masace ta dugu yere kɔnɔ yan."

⁶Ayiwa, o lon kelen yere ra, Akisi ka Sikilagi dugu di Dawuda ma. O le kosɔn, Sikilagi dugu kera Zuda masacew ta dugu ye fo ka na se bi ma.

⁷Dawuda ka san kelen ni karo naani le ke Filisikaw ta jamana ra.

Dawuda tun be to ka ben siya minw kan

⁸Ayiwa, Dawuda ni a ta mɔgɔw tun be to ka bo ka taga ben Gesurikaw ni Gizirikaw ni Amalekikaw kan, ka o kere, sabu kabini wagatijan, o siyaw le tun siginin be o yɔrɔ mara ra, k'a ta Suri, ka taga a bla fo Misiran jamana ra.

⁹Dawuda tun be o ta jamana bee halaki. A tun te ce si walama muso si janaman to. A tun be o ta sagaw, ni o ta baw, ni o ta misiw, ni o ta faliw, ni o ta jɔgɔmew, ni o ta faniw ce ka na ni o ye. Ni a tun sekora tuma o tuma, a tun be taga Akisi fe.

¹⁰Akisi tun be to ka Dawuda jininka ko: "Aw bora ka taga ben yɔrɔ juman mɔgɔw le kan bi?" Dawuda tun be a jaabi ko: "An tagara Zuda jamana woroduguyanfan le fe," walama a tun b'a fo a ye ko: "An tagara Yeramelikaw ta jamana woroduguyanfan le fe," walama a tun a b'a fo ko: "An tagara Kenikaw ta jamana woroduguyanfan le fe."

¹¹Dawuda tun te ce si walama muso si janaman mina, ko a be taga ni o ye Gati mara ra; sabu a tun b'a fora ko o mɔgɔw bena taga olugu ta koketaw lakari Akisi ye, ko: "Dawuda k'a ke tan, a k'a ke tan." O ra, Dawuda ka wagati min bee ke Filisikaw ta jamana kongokɔnyɔrɔw ra, a tun be to k'a ke ten le.

¹²Akisi tun lanin be Dawuda ra kosebe. A tun b'a fora ko: "Dawuda k'a yere ko gboya a ta siya Izirayelimɔgɔw ye yere le. Sisan a bena to ne ta baaradenya le ra tuma bee."

Samawilu folo 28

Filisikaw tagara Izirayelimɔgɔw ko

¹Wagati do nana ke, Filisikaw ka o ta kerɛkejama bee ke jɔgon kan, k'a ke kerɛkejama kelen ye, ko o be taga Izirayelimɔgɔw kere. Akisi k'a fo Dawuda ye ko: "I yere k'a lon ko ele ni i ta mɔgɔw bena ke ne ta kerɛkejama le ra."

²Dawuda ka Akisi jaabi ko: "Ayiwa, i ta jɔnce bena min ke, ele yere na bena o ye." Akisi ko Dawuda ma tuun ko: "O ra sisan, ne be ele le ke ne yere korɔsibaga ye tuma bee."

³O y'a soro Samawilu tun sara. Izirayelimɔgɔw bee tun k'a su kasi, k'a sanga ke. O tun k'a su don Rama, a yere ta dugu kɔnɔ. O wagati ra fana, mɔgo o mɔgo tun be suw wele ka lagberi ke, ani lagberikebaga tow, Sawuli tun ka olugu bee gben ka bo jamana kɔnɔ.

Sawuli tagara muso lagberikebaga dɔ fɛ

- ⁴Ayiwa, Filisikaw ta kerekɛjamaw ka ɲɔɔn lajen ka na sigi Sunɛmu. Sawuli fana ka Izirayeli kerekɛdenw bɛɛ lajen, o ka taga sigi Giliboha.
- ⁵Sawuli ka Filisikaw ta kerekɛjamaw ye minke, a siranna kosebe, fɔ a jusukun ka ke panpan ye.
- ⁶A ka Matigi Ala pininka, nka Ala ma sɔn ka kuma a fɛ. Ala ma kuma a fɛ siko ra, a ma kuma a fɛ ni Urimi ye, a fana ma a ta kuma don a ta cira dɔ da ra k'a fɔ a ye.
- ⁷Sawuli k'a fɔ a ta jamana ɲamɔɔw ye ko: "Aw ye muso dɔ ɲini ne ye min be se ka suw wele ka kuma ni o ye, ne be taga lagberi ke a fɛ." Jamana ɲamɔɔw k'a jaabi ko: "Muso dɔ belen be ɛni Dɔri, ale be suw wele ka kuma ni o ye."
- ⁸Sawuli ka fani suguya werɛw don a yerɛ ra, k'a yerɛ yeɛma, ka taga ni ce fla ye. O tagara se muso fɛ su fɛ. Sawuli k'a fɔ muso ye ko: "Su dɔ wele, ka lagberi ke ne ye; ne bɛna su min tɔɔ fɔ i ye, i bɛna o wele."
- ⁹Muso ka Sawuli jaabi ko: "E! Sawuli ka min ke, i yerɛ ka o lon cɔ! Mɔɔ o mɔɔ be suw wele, ani lagberikebaga tɔw, a ka olugu faga jamana kɔnɔ. Mun na i b'a fɛ ka ne mina jan na, ka na a to o ye ne faga?"
- ¹⁰Sawuli karira muso ye Matigi Ala tɔɔ ra, ko: "Matigi Ala ɲanaman tɔɔ kosɔn, can ra foyi le tena i sɔɔ nin ko kosɔn."
- ¹¹Muso ko: "I b'a fɛ ne ye su juman le lawuri i ye?" Sawuli ko: "Samawilu lawuri ne ye!"
- ¹²Ayiwa, muso ka Samawilu ye minke, a ka kuleba ci, k'a fɔ Sawuli ye ko: "Mun na i ka ne nege? Ele yerɛ le ye Sawuli ye!"
- ¹³Masace k'a fɔ a ye ko: "I kana siran!" A ko muso ma tuun ko: "I be mun le yera?" Muso k'a fɔ a ye ko: "Ne be mɔɔ dɔ le yera, min be i ko Ala ta mɔɔ, a be wurira ka bɔ dugukolo jukɔɔ."
- ¹⁴Sawuli ko: "A tigi be cogo di?" Muso ko: "Cɛkɔɔba dɔ le be wurira, deregeba dɔ b'a ra." Sawuli k'a faamu ko Samawilu lo. A k'a kinbiri gban k'a ɲa biri dugu ma.
- ¹⁵Samawilu k'a fɔ Sawuli ye ko: "Mun kosɔn i ka ne lawuri, ka ne tɔɔɔ?" Sawuli ko: "Ne deguninba lo. Filisikaw nana ko o bɛna an kɛɛ, k'a sɔɔ Ala banna ne ra. Ala ma sɔn ka kuma don a ta cira dɔ da ra k'a fɔ ne ye, a fana ma kuma ne fɛ siko ra; o kosɔn ne ka i wele, janko ne ka kan ka min ke, i ye o yira ne ra."
- ¹⁶Samawilu ko: "Ni Matigi Ala banna i ra, ni ale kɛra i jugu ye ka ban, o tuma mun kosɔn i be ne pininka tuun?"
- ¹⁷Matigi Ala tun ka ne ci ka taga kuma min fɔ i ye, a ka o le ke. A ka masaya mina ka bɔ i boro, k'a di i ta mɔɔ dɔ ma, min ye Dawuda ye.

18I n'a fɔ i ma Matigi Ala kan mina, ani Matigi Ala tun dimina Amalekikaw kɔɔ, k'a fɔ i ye ko i ye o halaki cogo min na, i ma sɔn ka Amalekikaw halaki o cogo ra, o le k'a to Matigi Ala fana bɛ nin ko kɛ ele ra bi.

19O dɔɔn tɛ, Matigi Ala bɛna ele ni Izirayelimɔɔw bɛɛ don Filisikaw boro. Sini ele ni i dencɛw bɛɛ bɛna kɛ ni ne ye yan; Matigi Ala bɛna Izirayelimɔɔw ta kɛɛkɛjama bɛɛ labla Filisikaw ye."

20O yɔɔnin bɛɛ ra Sawuli bɔra ka ben dugu ma fɔ ka la, sabu Samawilu ta kumaw tun k'a ja tige fɔ ka tɛmɛ. Fanga foyi tun tɛ a ra fana, sabu o lon bɛɛ, ani o su bɛɛ, a tun ma domuni kɛ.

21Muso gbarara Sawuli ra, k'a ye ko a jigi tigeninba lo; a k'a fɔ a ye ko: "Ayiwa, a flɛ, i ta jɔnmuso ka i kan mina; i ka kuma min fɔ, ne sɔnna ka o kɛ, k'a sɔɔ o tun bɛ se ka ne faga o kosɔn.

22Ayiwa, sisan ne bɛ i daari, ele fana ye i ta jɔnmuso ta kuma lamɛn. A to ne ye domuni dɔɔnin di i ma, i ye o domu janko i ye fanga sɔɔ ka sira ta ka taga."

23Nka Sawuli banna. A ko: "Ne tɛ domuni kɛ!" A ta jamana jamɔɔw farara muso kan k'a daari tuun ko a ye domuni kɛ; a laban a sɔnna o ta ma. A wurira ka bɔ dugu ma, ka sigi lanan kan.

24O y'a sɔɔ misiden tɔɔnin dɔ tun bɛ muso fɛ a ta so; a teliyara ka o faga. A ka mugu dɔ fana nɔɔni, ka o kɛ buru ye, a ma funufɛn kɛ a ra.

25A nana o domuni sigi Sawuli ni a ta jamana jamɔɔw kɔɔ, o k'a domu. O kɔ, o wurira ka taga o su bɛɛ.

Samawilu fɔɔ 29

Filisikaw ka Dawuda bɔ o ta kɛɛkɛjama ra

1Filisikaw tun ka o ta kɛɛkɛjamaw bɛɛ lajɛn Afɛki. Ji min bɛ Zizireli kɔɔ, Izirayelimɔɔw tun sigira o yɔɔ le ra.

2Filisikaw ta kuntigiw tun bɛ tagamana o ta kɛɛkɛjamaw na fɛ; kɛɛkɛjama dɔw tun ye cɛ kɛmɛ kɛmɛ sigiyɔɔma caman, dɔw tun cɛ waga dama dama. Dawuda ni a ta mɔɔw tun bɛ nana kɔ fɛ ni Akisi ye.

3Filisikaw ta jamanatigiw ko: "Nin Heburuw bɛ mun le kɛra yan?" Akisi ka jamanatigiw jaabi ko: "Dawuda tɛ wa! Izirayeli masacɛ Sawuli ta baaraden lo. A bɛ ni ne ye a ka ca ni san kelen ye sisan. K'a ta a nalon na fɔ ka na se bi ma fana, ne ma jarakiyɔɔ ye a ra."

4Filisikaw ta jamanatigiw dimina Akisi kɔɔ; o ko a ma ko: "Cɛ nin lasekɔ! I ka dugu min di a ma ko a ye sigi yi, a ye taga to o yɔɔ ra yi. A kana taga ni an ye kɛra ra! A kana na taga yelemɛ ka kɛ an jugu dɔ ye kɛɛkɛyɔɔ ra yi. Nin cɛ ko bɛna diya a matigicɛ ye tuun cogo di, ni a ma an ta mɔɔ dɔw le kunkolow tige?"

⁵O tun te donkiri lara ka don ke nin Dawuda tɔgo le ye k'a fo ko: 'Sawuli ka ce waga caman faga, Dawuda ka ce waga caman sigiyɔroma tan faga?'

⁶Akisi ka Dawuda wele k'a fo a ye ko: "Matigi Ala janaman ye ne seere ye, ko can ra i ye mɔgo terennin le ye. A tun bɛna diya ne ye fana ko i ye taga ni ne ye nin kɛre ra, sabu ne ma kojugu foyi sɔro i ta ko ra, k'a ta i nalon na ne fe yan, fo ka na se bi ma; nka i ko man di kuntigiw ye.

⁷O ra, seko ka taga hera ra, janko an kana na ko do ke min tena ben Filisikaw ta kuntigiw ma."

⁸Dawuda ka Akisi jaabi ko: "O tuma ne ka mun le ke? Kabini ne be ni i ye fo ka na se bi ma, i ka mun le ye i ta jonce ra, min b'a to ko ne te se ka taga kerekeyoro ra ka taga ne matigice masace ta juguw kere fana?"

⁹Akisi ko: "Ne k'a lon ko i ma foyi ke; i ko ka di ne ye, sabu i be ne fe i ko Ala ta meleke do. Nka Filisikaw ta jamanatigiw le ko i kana taga ni an ye kerekeyoro ra.

¹⁰O ra, sisan, aw ye wuri sɔgomada jona fe, i ni i matigice ta baaraden minw be ni i ye. Ni kene donnin bora doron, aw ye wuri ka taga."

¹¹Ayiwa, Dawuda ni a ta mɔgow wurira sɔgomada jona fe ka seko ka taga Filisikaw ta jamana ra. Filisikaw yelenna ka taga Zizireli.

Samawilu folo 30

Amalekikaw ka Sikilagi dugu jeni

¹Dawuda ni a ta mɔgow tagara se Sikilagi dugu kono o ta tagama tere sabanan na tuma min na, o y'a soro Amalekikaw tun nana ben Zuda jamana woroduguyanfan mɔgow kan, ani Sikilagi dugu kan. O tun ka Sikilagi dugu jeni fo k'a halaki.

²O tun ka musow ni mɔgo towe bee mina, denmisen fara mɔgokoroba kan, nka o ma mɔgo si faga. O tun ka o mina doron le, ka o ta sira ta ka ke taga ye.

³Dawuda ni a ta mɔgow tagara se ka bara k'a ye ko dugu jenina, ko o ka o musow ni o dencew ni o denmusow mina ka taga ni o ye.

⁴Dawuda ni a nɔfemɔgow kasira, ka kule ci fo ka na o kasikan ban.

⁵Dawuda ta muso fla bee tun minana fana; a ta Zizirelikamusu Ahinohamu, ani a tun ka Karimelikace Nabali ta muso Abigayili min furu.

⁶Dawuda siranna kosebe, sabu a nɔfemɔgow tun b'a fe k'a bon ni kabakuru ye k'a faga, sabu olugu fana jusu toronin tun lo o dencew ni o denmusow koson. Nka Dawuda k'a jigi la Matigi Ala, a ta Ala kan ka baraka don a yere ra.

⁷A k'a fo Ahimeleki dence Abiyatari ye, min tun ye sarakalasebaga ye, ko: "Na ni saninderege ye yan!" Abiyatari nana ni saninderege ye Dawuda fe.

⁸Dawuda ka Matigi Ala pininka ko: “Yala ni ne ka nin sonw nɔgben, ne bena se ka ke o kan wa?” Matigi Ala ka Dawuda jaabi ko: “O nɔgben, i bena o mina ka aw ta mɔɔw bɔsi.”

Dawuda tagara Amalekikaw ko

⁹Ayiwa, Dawuda wurira o le ra ka sira mina, ani ce keme wɔɔɔ min tun be ni a ye. O tagara se Besɔri ko yɔɔ ra minke, kɔfemɔɔ dɔw lɔra o yɔɔ ra.

¹⁰Dawuda tagara ni ce keme naani to ye, sabu ce keme fla le tun lɔra Besɔri ko kɔɔ, o segekɔjugu fe o ma se ka ko tige.

¹¹Dawuda ta mɔɔw tagara Misirankace do ye kongo kɔɔ; o nana ni o ce ye Dawuda fe. O ka domuni ni ji di a ma,

¹²ka toromɔ jalan do di a ma, ani rezenmɔ jalan siri kelen. Ce ka o domu minke, a k'a yere sɔɔ; sabu o lon tun ye a tere saba ni a su saba le ye a ma domuni ke, a ma ji min.

¹³Dawuda k'a pininka ko: “Jon le ye i matigice ye? I bɔra min le?” A ka Dawuda jaabi ko: “Ne ye Misiranka le ye. Ne ye Amalekika do ta jon le ye; nka ne matigice tagara ka ne to, nin ye a tere saba le ye, sabu ne tun man kene.

¹⁴An tun tagara ben Keretikaw ta jamana woroduguyanfan mɔɔw kan ka o kere, ani Zuda mara, ani Kalebu ta jamana woroduguyanfan. An ka Sikilagi dugu fana jeni.”

¹⁵Dawuda ko: “Yala i be se ka taga nin sonw yɔɔ yira ne ra wa?” Ce ko: “Fo i ye kari ne ye folo Ala ra, ko i tɛna taga ne faga, ani ko i tɛna taga ne don ne matigice boro. Ni o kera, ne bena taga o mɔɔw yɔɔ yira i ra.”

¹⁶A kera ten, a tagara o mɔɔw yɔɔ yira Dawuda ra. O tagara Amalekikaw sɔɔ o janjannin be o yɔɔ mara bee ra, o be domuni kera, ka min, ka o yere janagbe, sabu o tun ka fen caman ce Filisikaw ta jamana ra, ani Zuda jamana ra.

¹⁷Dawuda benna o kan kenebɔda fe, ka se o ra, ka o kere fo ka taga se o dugusagbe wulada ma. Mɔɔ si ma bɔsi, fo kanbelen ce keme naani; olugu le yelenna jɔɔmew kan ka bori ka bɔsi.

¹⁸Amalekikaw tun ka fen o fen ta, Dawuda ka o bee mina o ra. A k'a muso fla fana mina o boro.

¹⁹Mɔɔ si ma fon Dawuda ta mɔɔw ra; denmisenw, ani mɔɔkɔɔɔbaw, ani o dencew, ani o denmusow, o si ma fon; o borofenw, ani Amalekikaw tun ka fen o fen ta, o si ma fon. Dawuda k'a bee mina ka sekɔ ni a bee ye.

²⁰Dawuda ka Amalekikaw ta sagaw ni o ta baw ni o ta misiw bee mina. A ta mɔɔ minw tun be o beganw gbenna towa fe ka na, olugu tun b'a fɔra ko: “Nin le ye Dawuda ta fen minaninw ye ka bo kerekeyɔɔ ra!”

Dawuda ka fen minaninw taran kerɛɛdenw na

²¹Ayiwa, o kɔ, Dawuda ni a ta mɔgɔw sekɔra ka na; cɛ kemɛ fla minw tun sɛgera fɔ o ma se ka gban Dawuda kɔ, o tun ka olugu minw to Besɔri kɔ da ra, Dawuda tagara se olugu ma. O nana Dawuda ni a nɔfemɔgɔw kunben. Dawuda gbarara o ra ka o fo.

²²O tuma ra, mɔgɔjuguw ni mɔgɔ sɔnkolon minw tun bɛ ni Dawuda ye, olugu ka kuma ta k'a fɔ ko: "I n'a fɔ nin mɔgɔw ma sɔn ka taga ni an ye kerɛ ra, an ka fen o fen mina kerɛkeyɔrɔ ra, o dɔ tena di o si ma. An bɛna o musow ni o denw dɔrɔn le di o ma. O ye olugu mina ka taga!"

²³Dawuda ka o jaabi ko: "Ne balemaw, Matigi Ala ka fen minw di an ma, aw kana sɔn ka o fenw ta ko kɛ ten! Sabu Matigi Ala ka an mara; mɔgɔ minw tun nana ben an kan, a ka olugu fana don an boro.

²⁴Mɔgɔ si tena nin kuma lamɛn aw fɛ. Minw tagara kerɛ ra o, minw tora doniw kɔrɔ yan o, o bɛɛ ninyɔrɔ ka kan ka kɛ kelen ye; o bɛɛ ta sɔrɔta ka kan ka kɛ kelen ye."

²⁵Ayiwa, Dawuda ka o ko sɛbɛ ka na o kɛ sariya ye Izirayeli jamana bɛɛ ra, k'a ta o lon na, fɔ ka na se bi ma.

Dawuda ka bonya ci Zuda mara cɛkɔrɔbaw ma

²⁶Dawuda sera Sikilagi minke, a ka o fen minanin dɔw sama Zuda mara cɛkɔrɔbaw ma, minw ye a teriw ye, k'a fɔ o ye ko: "Fen minw minana Matigi Ala juguw ra, aw ta bonya le ye nin ye o fenw na."

²⁷A ka dɔ sama Beteli cɛkɔrɔbaw ma; Ramɔti dugu min bɛ Zuda woroduguyanfan na, a ka dɔ sama olugu ta cɛkɔrɔbaw ma, ani Yatiri cɛkɔrɔbaw,

²⁸ani Aroweri cɛkɔrɔbaw, ani Sifimɔti cɛkɔrɔbaw, ani Esitemoha cɛkɔrɔbaw,

²⁹ani Rakali cɛkɔrɔbaw, ani Yeramelikaw ta duguw ta cɛkɔrɔbaw, ani Kenikaw ta duguw ta cɛkɔrɔbaw,

³⁰ani Hɔrima cɛkɔrɔbaw, ani Bɔri Asan cɛkɔrɔbaw, ani Ataki cɛkɔrɔbaw,

³¹ani Heburɔn cɛkɔrɔbaw; Dawuda ni a ta mɔgɔw tun tɛmɛna yɔrɔ o yɔrɔ, a ka dɔ sama o yɔrɔw bɛɛ ta cɛkɔrɔbaw ma.

Samawilu fɔlɔ 31

Sawuli fagara Filisikaw ta kerɛ ra

(Kibaroyaw fɔlɔ 10.1-14)

¹Ayiwa, Filisikaw tagara Izirayelimɔgɔw kerɛ; Izirayelimɔgɔw borira Filisikaw na. O ka Izirayelimɔgɔ caman faga Giliboha kuru kan.

²Filisikaw tugura Sawuli ni a dencɛw kɔ ka o degu fan bɛɛ ra. A laban o ka Sawuli dencɛw, Yonatan ni Abinadabu ni Malikisuwa faga.

³Kere juguyara Sawuli ma kosebe; kalanbonbaga dow k'a ye k'a lon. Sawuli siranna fo a be yereyere.

⁴A k'a fo a ta kerekeminanw tabaga ye ko: "I ta kerekemuru bo ka ne faga, janko nin mogwo kenestigibariw kana na ne bon ni kalan ye, ka toron ke ne ra." A ta kerekeminanw tabaga siranna, a ma son. O ra, Sawuli yere k'a ta kerekemuru mina k'a yere firi a kan k'a yere faga.

⁵Sawuli ta kerekeminanw tabaga k'a ye ko Sawuli sara minke, ale fana k'a yere firi a ta kerekemuru kan k'a yere faga ni Sawuli ye.

⁶A kera ten, Sawuli ni a dence saba ni a ta kerekeminanw tabaga, ani a ta kerekece tow bee sara wagati kelen na, o lon kelen na.

⁷Ayiwa, Izirayelimogwo minw tun siginin be kenegbeba ko fe, ani minw tun be Zuriden ba ko fe, olugu nana a ye ko Izirayeli ta kerekedenw be borira minke, ani ko Sawuli ni a dencew bee sara minke, olugu borira ka bo o ta duguw ra. Filisikaw tagara sigi o duguw ra.

⁸O dugusagbe, Filisikaw nana ka na suw ta fenw bo o ra. O ka Sawuli ni a dence saba suw ye Giliboha kuru kan.

⁹O ka Sawuli kun tige, k'a ta kerekeminanw bo a ra. O ka mogwo dow ci ka taga o kibaro dimanw fo Filisikaw ta jamana yoro bee ra, ani o ta jobonbaw kono; o k'a lase mogwo bee ma.

¹⁰O ka Sawuli ta kerekeminanw bla o ta jo musoman Asera ta jobon kono, k'a su dulon Beti San dugu kogo kan.

¹¹Ayiwa, Filisikaw ka min ke Sawuli ra, Yabesika minw be Galadi mara ra, olugu ka o men minke,

¹²o ta cefariw bee wurira, ka su bee ke tagama ra, ka taga Sawuli ni a dencew suw lajigi ka bo Beti San dugu kogo kan, ka taga ni o ye Yabesi dugu kono, ka taga o jeni.

¹³O ka o kolo ce ka o sutara Yabesi dugu tamarisun koro. O ko, o ka sun don fo tere wolonfla.

Samawilu flanan

Samawilu flanan 1

Sawuli ni Yonatan ta saya ko fɔra Dawuda ye

(Kibaroyaw fɔɔ 10.1-14)

- ¹Sawuli sawagati k'a sɔrɔ Dawuda tun bɔra Amalekikaw kereyɔrɔ ra, ka seko ka na Sikilagi dugu kɔnɔ. A tun ka tere fla ke Sikilagi ka ban.
- ²A tere sabanan, ce dɔ barara ka na; a tun bɔra Sawuli ta kerekejama sigiyɔrɔ ra. A ta faniw tun farannin be, buguri be a kun na. A sera Dawuda kɔrɔ minke, a k'a yere ben dugu ma k'a kinbiri gban Dawuda kɔrɔ.
- ³Dawuda k'a jininka ko: "Ele bɔra min le?" A ko: "Ne borira ka bɔ Izirayeli ta kerekejama sigiyɔrɔ le ra."
- ⁴Dawuda ko: "O tuma a kera cogo di? Ko min kera, o lakari ne ye ke!" Ce ko: "Izirayelimɔgɔw borira o kerekejama nɔ. O caman fagara yere le. Hali Sawuli ni a dence Yonatan sara."
- ⁵Dawuda ko kanbelen ma ko: "Ele kera cogo di k'a lɔn ko Sawuli ni a dence Yonatan sara?"
- ⁶Kanbelen ko: "O wagati y'a sɔrɔ ne tun be Giliboha kuru kan. Sawuli tun tintinnin be a ta taman kan; nka sowotorow ni sotigiw nana tugu a ko k'a degu kosebe.
- ⁷A k'a na munu ka ne ye minke, a ka ne wele. Ne ko: 'Naamu!'
- ⁸A ko ne ma ko: 'Ele ye jon le ye?' Ne ko: 'Ne ye Amalekika le ye.'
- ⁹A ko ne ma tuun ko: 'Gbara ne ra, i ye na ne faga, sabu ne be nin na, nka panamini be ne ra.'
- ¹⁰Ne gbarara a ra k'a faga, sabu ne tun k'a lɔn ko a tun tena kisi kere ra tuun. Masafugula min tun be a kun na, ani bororanegɛ min tun be a boro ra, ne ka o bo ka na ni o ye, ka na o di ne matigice ma."
- ¹¹Dawuda k'a ta faniw faran; a ta mɔgɔ minw tun be ni a ye, olugu fana ka o ta faniw faran.
- ¹²O jusukun tɔɔrɔra, o kasira; o ka sun don fɔ ka taga wula se, Sawuli ni a dence Yonatan kosɔn, ani Matigi Ala ta kerekejama kosɔn, ani Izirayelimɔgɔ minw bee tun fagara o kere ra.
- ¹³O ko, Dawuda ka o kanbelen jininka tuun ko: "Ele bɔra min le?" A ko: "Amalekika minw siginin be yan lonanya ra, ne ye o dɔ ta den le ye."
- ¹⁴Dawuda ko a ma ko: "A kera cogo di ko Matigi Ala ka mɔgɔ min panawoloma k'a sigi masaya ra, ele ma siran ka i boro se o ma k'a faga?"

¹⁵Dawuda k'a nɔfɛkanbelen dɔ wele k'a fɔ o ye ko: "Gbara, i ye nin cɛ faga!" Kanbelen benna Amalekikace kan, k'a faga.

¹⁶Dawuda tun k'a fɔ a ye ko: "I fagari kunko ye ben i yere kan; i yere da le ka i jaraki, sabu i ko, ko Matigi Ala ka mɔgɔ min janawoloma k'a sigi masaya ra, ko ele ka o faga!"

Dawuda ka sangadɔnkiri la Sawuli ni Yonatan kosɔn

¹⁷Dawuda ka nin sangadɔnkiri la Sawuli ni Yonatan kosɔn.

¹⁸O kɔ, Dawuda ko o ye Zuda mara mɔgɔw karan o dɔnkiri ra; o dɔnkiri le bɛ wele ko "kalan dɔnkiri." A dɔnkiri sebenin bɛ Yasari ta kitabu kɔnɔ, ko:

¹⁹E, Izirayeli, aw ta cɛfariw suw lanin bɛ kongoriw kan! Mun le nana a to aw ta cɛ jagbɛlenw benna ka sa?

²⁰Mɔgɔ kana nin ko fɔ Gati dugu kɔnɔ dɛ! Mɔgɔ kana nin kibaroya fɔ Asikalɔn dugu siraw fɛ! Ni o tɛ Filisika sunguruw bena na jagari; nin kenɛsigibariw ta sungurudenw bena na ninsɔndiya.

²¹E, Giliboha kuruw, gɔmiji kana bɔn aw kan tuun, sanji fana kana ben aw kan tuun fiyewu! Mɔgɔ kana foro sɛnɛ aw kan tuun, min siman bɛ ja! Sabu cɛfariw ta negebennanw lanɔgɔra aw le kan. Sawuli ta negebennan kɔni, o tena jɔsi ni turu ye tuun!

²²Yonatan ta kalan tun tɛ kɔsegi fiyewu, Sawuli ta kerɛkemuru tun tɛ kɔsegi ka na gbansan, ni o ma a juguw faga fɔ ka o jori woyo, ka cɛfariw sɔgɔ fɔ ka o baraka ban.

²³Sawuli ni Yonatan, kanɔpɔgɔnmanw tun lo o si bɛɛ ra; hali saya ra, o ma faran ka bɔ jɔgɔn na! O sen tun ka teri ka tɛmɛ bɔn kan, o baraka tun ka bon ka tɛmɛ hali jara ta kan.

²⁴E! Izirayeli sungurudenw, aw ye kasi Sawuli kosɔn dɛ! Ale min tun bɛ aw fiyerebɔ ni fani dawulamanw ye, ka aw ta faniw masiri ni sanin ye.

²⁵Mun le k'a to cɛfariw benna ka sa, ka o to kerɛ ra sa? Mun le k'a to biɛ ka Yonatan sɔgɔ aw ta kongoriw kan?

²⁶E, ne balemace Yonatan, ne deguninba lo ele kosɔn; i ko tun ka gbɛlen ne ma dɛ! I ta kanuya tun ka bon ne fɛ ka tɛmɛ hali musow ta kanuya kan.

²⁷Mun le k'a to cɛ jagbɛlenw bɛɛ benna sa? Mun le k'a to kerɛkeminanw bɛɛ halakira sa?

Samawilu flanan 2

Dawuda kɛra Zuda mara ta masace ye

¹O kow kɔ, Dawuda ka Matigi Ala pininka ko: “Matigi Ala, yala ne ka kan ka taga Zuda dugu dɔ ra wa?” Matigi Ala k’a jaabi ko: “Ɔnhɔn, taga!” Dawuda ka Ala pininka tuun ko: “Ne ka kan ka taga dugu juman le ra?” Matigi Ala ko: “Taga Heburɔn!”

²Dawuda tagara o le ra Heburɔn, ani a muso fla, Zizirelikamusu Ahinohamu, ani Karimelikace Nabali min sara, o ta muso Abigayili.

³Ce minw tun be ni a ye, a tagara ni olugu fana ye, o bee ni o ta somɔgɔw; olugu tagara sigi Heburɔn kerɛfeduguw ra.

⁴O kɔ, Zuda ta mɔgɔw nana Heburɔn, ka na turu saninman* ke Dawuda kun na, k’a ke Zuda mara masace ye. O kɔ, o nana a fɔ Dawuda ye ko Yabesi dugumɔgɔw ka Sawuli su don.

⁵Dawuda ka ciraden dɔw ci Yabesi dugumɔgɔw fe, Galadi mara ra, k’a fɔ o ye ko: “Matigi Ala ye baraka don aw ra, sabu aw ka nin kopuman ke aw matigice Sawuli ye, ka sɔn k’a su don.

⁶O ra, Matigi Ala fana ye kopuman ke aw ye, ka to a ta kankelentiya ra ni aw ye, wagati bee. Aw ka nin ke minke, ne fana bena kopuman ke aw ye.

⁷Aw ye baraka don aw yere ra, ka ke ce jagbelenw ye, sabu aw matigice Sawuli sara, nka sisan Zuda ta mɔgɔw ka turu saninman* ke ne le kun na ka ne sigi masaya ra Zuda mara ra.”

Abineri ka Isi Boseti ke Izirayeli masace ye

⁸Neri dence Abineri, min tun ye Sawuli ta kerɛkejama kuntigi ye, ale ka Sawuli dence Isi Boseti ta ka taga ni a ye Mahanayimu.

⁹A k’a ke Galadikaw ni Asurikaw ni Zizirelikaw ni Efirayimu ni Boniyaminu ta mɔgɔw ani Izirayelimɔgɔ tɔw bee ta masace ye.

¹⁰Isi Boseti si tun ye san binaani, wagati min na a sigira masaya ra Izirayeli kunna; a ka san fla le ke masaya ra. Zuda mara ta mɔgɔw dɔrɔn le tugura Dawuda kɔ.

¹¹Dawuda ka san wolonfla ni karo wɔɔrɔ le ke masaya ra Zuda mara kunna, k’a to Heburɔn dugu kɔnɔ.

Sawuli ta mɔgɔw ni Dawuda ta mɔgɔw ta kerɛ

¹²Neri dence Abineri, ani Sawuli dence Isi Boseti ta baaradenw, olugu bɔra Mahanayimu, ka taga Gabahɔn kere kama.

¹³Seruya dence Yohabu, ani Dawuda ta baaradenw, olugu fana wurira ka taga. O kerɛkejama fla bee tagara jɔgɔn kunben Gabahɔn ji kɔrɔ. Jamakuru kelen tora ji fan kelen na, tɔ kelen tora ji fan dɔ ra.

- 14**Abineri k'a fɔ Yohabu ye ko: "An y'a to kanbelenw ye wuri ka o yere suma ni ɲɔgɔn ye, an b'a fle ke!" Yohabu ko: "Ayiwa, o ye wuri!"
- 15**Kanbelenw wurira ka na ɲɔgɔn kunben. Mɔgɔ hakeya kelen le tun be fan fla bee ra: Sawuli dence Isi Boseti ni Boniyaminu ta mɔgɔ tan ni fla, Dawuda nɔfemɔgɔw fana ta mɔgɔ tan ni fla.
- 16**Nka o bee ka ɲɔgɔn kun dere, ka muru turu ɲɔgɔn kerɛn na; o bee benna ɲɔgɔn fe ka sa. O ko kera Gabahɔn yɔrɔ min na, o ka o yɔrɔ tɔgɔ la ko Helikati Asurimu, ko muruw ta yɔrɔ.
- 17**O lon ta kere juguyara kosebe; o lon na Dawuda ta mɔgɔw ka se sɔrɔ Abineri ni Izirayelimɔgɔ tɔw kan.
- 18**Ayiwa, Seruya dence saba min ye Yohabu ni Abisayi ni Asaheli ye, olugu tun be o kere ra. Asaheli sen tun ka teri i ko dagbe min be kongo kɔnɔ.
- 19**A ka Abineri gben, hali a ma jenge a kininboro fe walama a numanboro fe ka bo a ko dɔɔnin.
- 20**Abineri nana a ko munu k'a fɔ Asaheli ma ko: "Asaheli, ele lo wa?" A ko: "Ne lo."
- 21**Abineri ko: "I faran ka taga i kininboro fe walama i numanboro fe, i ye mɔgɔ were gben; kanbelen dɔ mina, i ye ale ta kerekeminanw bo a ra." Nka Asaheli ma sɔn ka Abineri gbenni dabra.
- 22**Abineri k'a fɔ a ye tuun ko: "I bo ne ko! Mun na i bena a to ne ye i bugɔ ka i faga? Ni o do kera, ne bena i kɔrɔce Yohabu fle cogo di?"
- 23**Nka o bee n'a ta, Asaheli ma sɔn ka bo Abineri ko. A ma ɲa, Abineri k'a sɔgɔ a kɔnɔbara ra ni a ta taman kun ye, fɔ ka taman kun bo kene ma. Asaheli benna ka sa o yɔrɔnin bee ra. A benna ka sa yɔrɔ min na, kerekeden min o min tagara se yi, o bee lɔra o yɔrɔ ra.
- 24**Yohabu ni Abisayi ka Abineri nɔgben; terebenda wagati ra, o tagara se fɔ Ama kongori kɔrɔ, Giya terebɔyanfan na, Gabahɔn kongokolon sira kan.
- 25**Boniyaminu ta mɔgɔw tagara lajen Abineri ko fe; o bee ka ɲɔgɔn lajen ka taga lo kongori dɔ kunna.
- 26**O tuma Abineri perenna k'a fɔ Yohabu ye ko: "O tuma an ta kerekemuruw tena fagari dabra ka ye le wa? I m'a lon ko nin laban bena ke tɔrɔ le ye? Sabari, i ye a fɔ i ta mɔgɔw ye ko o ye balemaw gbenni dabra ten sa!"
- 27**Yohabu k'a jaabi ko: "Can ra, Ala ɲanaman kosɔn, ni i kɔni tun ma nin kuma fɔ tan, ne ta mɔgɔw tun bena o balemaw gben fɔ sini sɔgɔma."
- 28**Yohabu ka buru fiye. Mɔgɔ bee lɔra. O ka Izirayelimɔgɔw gbenni dabra, ka kere lalɔ.

²⁹O kɔ, Abineri ni a ta mɔgɔw tagamana o su bɛɛ Zuriden kenegbɛ ra. O ka Zuriden ba tige, ka taga Bitirɔn cɛtigi, ka taga se Mahanayimu.

³⁰Yohabu fana sekɔra ka bɔ Abineri gbenyɔrɔ ra, ka na a ta mɔgɔw bɛɛ lajɛn jɔgɔn kan. A k'a ye ko cɛ tan ni kɔnɔntɔn le fɔnna Dawuda ta mɔgɔw ra; Asaheli ma jate o ra.

³¹Nka Dawuda ta mɔgɔw tun ka Boniyaminu ni Abineri ta cɛ kemɛ saba ni cɛ biwɔrɔ le faga.

³²O ka Asaheli su ta ka taga a su don a face su kɔrɔ Betilehemu dugu kɔnɔ. Yohabu ni a ta mɔgɔw tagamana su bɛɛ ka taga se Heburɔn dugugbɛda fɛ.

Samawilu flanan 3

¹Kere mɛenna Sawuli ta somɔgɔw ni Dawuda ta somɔgɔw cɛ. O bɛɛ n'a ta, dɔ le tun bɛ farara Dawuda ta baraka kan, k'a sɔrɔ Sawuli ta so baraka tun bɛ dɔgɔyara le ka taga a fɛ.

Dawuda dencɛw

(Kibaroyaw fɔlɔ 3.1-14)

²Dawuda ka dence dɔw sɔrɔ k'a to Heburɔn. A dence fɔlɔ, Aminɔn, a ka o sɔrɔ a ta Zizirelikamusu Ahinohamu fɛ.

³A flanan, Kilehabu, a ka o sɔrɔ a muso Abigayili fɛ, Karimelikace Nabali min sara, o ta muso. A sabanan, Abusalɔn, a ka o sɔrɔ a muso Mahaka fɛ, Gesuri masace Talimayi denmuso.

⁴A naaninan, Adoniya, a ka o sɔrɔ a muso Hagiti fɛ. A loorunan, Sefatiya, a ka o sɔrɔ a muso Abitali fɛ.

⁵A wɔrɔnan, Iterehamu, a ka o sɔrɔ Egila fɛ; o fana tun ye a muso dɔ ye. Dence minw worora Dawuda fɛ k'a to Heburɔn, olugu le ye nin ye.

Abineri nana jɛnɔgɔnya don ni Dawuda ye

⁶Ka Sawuli ta somɔgɔw ni Dawuda ta somɔgɔw to kere ra, Abineri tun k'a yere ta fanga bonya kosebɛ Sawuli ta somɔgɔw cɛ ra.

⁷Ayiwa, Sawuli tun ka jɔnmuso dɔ ke a muso ye, min tɔgɔ tun ye ko Risipa; a face tɔgɔ tun ye ko Aya. Lon dɔ, Isi Boseti ka Abineri jaraki, ko: "Mun kosɔn ele tagara jɛn ni ne face ta jɔnmuso ye?"

⁸Isi Boseti ta kuma digira Abineri ra kosebɛ; a ko Isi Boseti ma ko: "O tuma ne ye wuru le ye, min blanin bɛ Zuda ta mɔgɔw ta baara kama wa? Kabini wagatijan ne pana i face Sawuli ta somɔgɔw ma, ani a balemaw ni a teriw; ne ma ele don Dawuda boro. Bi le i bɛna ne jaraki ko ne ka kojugu ke nin muso ta ko ra wa?"

⁹Ayiwa, ni o lo, o tuma Matigi Ala ka min layiri ta Dawuda ye, ni ne ma Dawuda demɛ ka o layiri dafa a ye fiyewu, o tuma Ala kana ne to yi;

¹⁰sabu Matigi Ala karira ko a bɛna masaya bɔsi Sawuli ta somɔɔw boro, ka Dawuda le sigi masaya ra Izirayeli kunna, ani Zuda mara kunna, ka Dawuda ta fanga bonya kosebɛ, k'a ta Dan ka taga a bla fɔ Bɛri Seba.”

¹¹Isi Boseti ma se ka hali kuma den kelen kɛ ka Abinɛri jaabi, sabu a tun bɛ siranna a ja.

¹²O yɔrɔnin bɛɛ, Abinɛri ka ciraden dɔw ci Dawuda fɛ ka taga a fɔ a ye ko: “Nin jamana ye jɔn ta le ye? Jɛnɔɔɔnya don ni ne ye; ni o kɛra, ne bɛna i dɛmɛ ka Izirayeli jamana bɛɛ sigi i ta fanga kɔrɔ.”

¹³Dawuda k'a jaabi ko: “Ayiwa, ne sɔnna; ne bɛna jɛnɔɔɔnya don ni i ye. Nka ne bɛ fɛn kelen fɔ i ye. I natɔ ne fɛ, ni i ma na ni Sawuli denmuso Mikali ye, o tuma i kana na ne ja kɔrɔ.”

¹⁴Dawuda ka cira bla fana ka taga a fɔ Sawuli dence Isi Boseti ye ko: “Ne ta muso Mikali sekɔ ne ma, sabu ne ka Filisika cɛ kɛmɛ le kɛnɛsigi ka o gbolow kɛ k'a mamina.”

¹⁵Isi Boseti ka Mikali mina a cɛ ra, min tun ye Lahisi dence Palitiyeli ye.

¹⁶A cɛ kasitɔ gbanna a kɔ ka taga se fɔ Bahurimu. O sera yi minke, Abinɛri k'a fɔ a ye ko a ye sekɔ. A sekɔra.

¹⁷Abinɛri kumana ni Izirayeli cɛkɔrɔbaw ye; a k'a fɔ o ye ko: “Kabini wagatijan, aw ko aw b'a fɛ ko Dawuda le ye kɛ aw ta masace ye.

¹⁸Ayiwa, a kɛwagati le sera sisan, sabu Matigi Ala k'a fɔ ale ta ko le ra ko: ‘Ne bɛna ne ta mɔɔw, Izirayelimɔɔw kisi ka o bɔ Filisikaw boro, ani o juguw bɛɛ boro ne ta jɔnce Dawuda le sababu ra.’ “

¹⁹Abinɛri kumana Boniyaminu ta somɔɔw fana fɛ. O kɔ, a tagara Heburɔn; Izirayelimɔɔw ni Boniyaminu ta somɔɔw bɛnna fɛn o fɛn na, a tagara o bɛɛ lase Dawuda ma Heburɔn.

²⁰Cɛ mugan le tun ka Abinɛri blasira, a tagatɔ Dawuda fɛ Heburɔn. O sera yi minke, Dawuda ka domuniba tobi Abinɛri ni a nɔfɛmɔɔw ye.

²¹Abinɛri ko Dawuda ma ko: “Ne bɛna taga Izirayelimɔɔw bɛɛ lajɛn ne matigice masace ye, janko o ye jɛnɔɔɔnya don ni i ye; o ra ni Izirayeli jamana fan o fan ka diya i ye, i bɛ i ta masaya sigi o yɔrɔ kan.” O kɔ, Dawuda ka Abinɛri bla ka taga. A ni hera tagara.

Yohabu ka Abinɛri faga

²²Dɔɔnin kera dɔrɔn, Yohabu ni Dawuda ta mɔɔw nana ka bɔ kɛrɛkɛyɔrɔ dɔ ra. O tun ka fɛn caman mina o juguw ra ka na ni o ye. O nana a sɔrɔ ko Abinɛri tun tɛ Dawuda kɔrɔ tuun Heburɔn, sabu Dawuda tun k'a bla ka taga ka ban. A fana ni hera le tun tagara.

- 23**Yohabu ni a ta kerekejama bee nana se minke, mogow k'a fo a ye ko: "Neri dence Abineri tun nana masace fe, o ko, masace k'a bla ka taga; a fana ni hera le tagara."
- 24**Yohabu tagara masace fe ka taga a fo a ye ko: "I ka mun ko le ke tan? Abineri nana ele fe, mun na i k'a to a tagara a yere ma?"
- 25**K'a sorɔ ele yere ka Neri dence Abineri lon cɔ! A nana i nege le, janko an be taga kere ke yɔɔ minw na ka o yɔɔw cogoya bee lon, ka i ta kokecogow bee lon."
- 26**Yohabu bɔra Dawuda kɔɔ, ka ciraden dɔw ci Abineri kɔ. Olugu tagara Abineri sorɔ Sira ta kolon yɔɔ ra; o k'a wele ka na. Dawuda tun ma foyi lon o ko ra.
- 27**Ayiwa, Abineri sekɔra ka na se Heburɔn minke, Yohabu ka a mina ka taga ni a ye kere fe, bolon dɔ kɔnɔ dugu donda cemance ra, k'a ke i n'a fo a b'a fe ka gundokuma dɔ le fo a ye. Ka o to o yɔɔ le ra, a barara ka Abineri sɔgɔ ni muru ye a kɔnɔbara ra, k'a faga, k'a dɔgɔce Asaheli dimibɔ.
- 28**Dawuda nana o ko men minke, a ko: "Matigi Ala tena ne jaraki, walama ka ne ta masaya jaraki, Neri dence Abineri fagari ko ra.
- 29**A fagari kunko ye ben Yohabu ni a ta somogow bee kan. Ala y'a to damajalan ye mogɔ dɔ mina Yohabu ta somogow ra tuma bee, walama farirabana dɔ, walama dɔ ye to ka tagama ni bere le ye, walama dɔ ye faga kerekeyɔɔ ra, walama dɔ ye ke kɔngɔɔ ye tuma bee."
- 30**Ayiwa, Yohabu ni a balemace Abisayi ka Abineri faga o cogo le ra, sabu Abineri tun ka o dɔgɔce Asaheli faga Gabahɔn kere ra.
- 31**Dawuda k'a fo Yohabu ye, ani mogɔ minw bee tun be ni a ye, ko: "Aw ye aw ta deregew faran, ka bɔrɔw don aw yere ra, ka kasi ka tagama Abineri su na fe ka taga a sutara." Masace Dawuda yere tun be tagamana sutanan kɔ fe ka taga Abineri sutarayɔɔ ra.
- 32**O tagara a su don Heburɔn. Masace kasira kosebe ka kule Abineri kaburu kunna. Jama bee kasira fana.
- 33**Masace ka nin sangadɔnkiri la Abineri kosɔn, ko: "E, yala Abineri tun ka kan ka sa tan i ko mogokunntan wa?"
- 34**I boro tun ma siri, i sen fana tun ma don negejɔrɔkɔ ra. Mogɔjuguw be mogɔ faga cogo min na, i fagara ten." A kera ten, mogɔ bee ka ke kasi ye tuun Abineri su kunna.
- 35**O kɔ, mogow bee nana Dawuda fe, ka na a fo a ye ko a ye domuni ke. O y'a sorɔ su tun ma ko fɔɔ. Nka Dawuda karira, k'a fo o ye ko: "Ni ne ka hali domuni fitini, walama fen were don ne da ra fo ka taga tere ben, o tuma Ala kana ne to yi fiyewu."

³⁶Mɔgɔw bɛɛ ka o kuma mɛn; a diyara o ye fana, sabu can ra masacɛ ta kow bɛɛ tun ka di mɔgɔw ye.

³⁷Jama bɛɛ, ani Izirayelimɔgɔw bɛɛ k'a lɔn o lon le ra, ko masacɛ sen tun tɛ Neri dencɛ Abineri ta fagari ko ra.

³⁸O kɔ, masacɛ k'a fɔ a ta kuntigiw ye ko: "Aw m'a lɔn ko fagamaden, ani kuntigiba dɔ le fagara Izirayeli jamana ra bi wa?"

³⁹Can lo turu kɛra ne kun na ka ne kɛ masacɛ ye, nka ne baraka ka dɔgɔ hali bi. Nin cɛ minw ye Seruya dencɛw ye, olugu baraka ka bon ni ne ta ye. O ra, mɔgɔ min ka nin kojugu kɛ, Matigi Ala yɛrɛ ye o hake bɔ a tigi ra, ka kapa ni a ta kɛwalejugu ye."

Samawilu flanan 4

Isi Boseti ta mɔgɔw k'a faga

¹Sawuli dencɛ Isi Boseti nana a mɛn minkɛ ko o ka Abineri faga Heburɔn, a baraka bɛɛ banna; Izirayelimɔgɔw bɛɛ jigi tigera fana.

²Kɛrɛkuntigi fla tun bɛ Sawuli dencɛ Isi Boseti fɛ. Kelen tɔgɔ tun ye ko Bana, tɔ kelen tɔgɔ tun ye ko Rekabu. Rimɔn dencɛ dɔw tun lo. Boniyaminu ta mɔgɔ dɔw tun lo, minw bɛ bɔ Berɔti;

³sabu Berɔti dugu tun bɛ jate Boniyaminu ta mara dɔ le ye. Nka Berɔtikaw tun borira ka taga sigi Gitayimu; hali bi o ta durujaw bɛ yi.

⁴Ayiwa, dencɛ dɔ tun bɛ Sawuli dencɛ Yonatan fɛ, o tɔgɔ tun ye ko Mefiboseti. Ale sen fla bɛɛ tun cɛnna; sabu wagati min na Sawuli ni Yonatan ta saya kibaroya nana fɔ ka bɔ Zizireli, Mefiboseti si tun ye san looru; a lamɔbamuso tun k'a ta ko a bɛ bori ni a ye. Nka a teliyakojugu fɛ, den benna a boro k'a senw cɛn, k'a kɛ a tɛ se ka tagama tuun.

⁵Ayiwa, lon dɔ teregban fɛ, Rekabu ni Bana, minw ye Berɔtikacɛ Rimɔn dencɛw ye, olugu tagara Isi Boseti ta so; o y'a sɔrɔ ale tun lanin bɛ, a bɛ a ta terefesunɔgɔ kɛra sa.

⁶O donna ka taga fɔ bon kɔnɔnɔyɔrɔ ra, k'a kɛ i n'a fɔ o bɛ tagara siman le bla bon kɔnɔ. O k'a kɛ ten ka Isi Boseti sɔgɔ a kɔnɔbara ra ni muru ye k'a faga, ka bori ka bɔ.

⁷Ayiwa, o donna a ta so kɔnɔ ten, k'a lanin to a ta lanan kan, k'a sɔgɔ ni muru ye k'a faga, ka a kun tige, k'a kunkolo ta ka bɔ, ka su bɛɛ kɛ tagama ra Zuriden kɛnɛgɛ sira fɛ.

⁸O tagara ni Isi Boseti kunkolo ye Dawuda fɛ Heburɔn, ka taga a fɔ Dawuda ye ko: "I jugu Sawuli min tun b'a fɛ ka i faga, ale dencɛ Isi Boseti kunkolo le ye nin ye. Bi kɔni Matigi Ala ka ne matigicɛ masacɛ dimibɔ Sawuli ni a ta duruja ra dɛ!"

⁹Dawuda ka Berotikace Rimon dence fla, Rekabu ni a balemace Bana jaabi ko: “Ne be kari Matigi Ala janaman tɔɔ ra, min ka ne kisi ka bɔ ne ta tɔɔɔw bɛɛ ra,

¹⁰ko ka ne to Sikilagi, ce min tun nana a fɔ ne ye ko Sawuli sara, a tun kera ale ja na ko a be kibaropuman le fɔra ne ye; nka ne k’a fɔ ko o ye o ce mina k’a faga, k’a ta kibaropuman sara di a ma!

¹¹Ni ne ka o ke o, sisan aw mɔɔjuguw, ni aw tagara mɔɔ terennin lanin sɔɔ a ta lanan kan, a ta bon kɔɔ, ka бага a ma k’a faga, o tuma ne man kan fana ka o fagari hake bɔ aw ra, ka aw fana faga ka aw latunu ka bɔ dugukolo kan wa?”

¹²A kera ten, Dawuda k’a fɔ a ta mɔɔɔw ye ko o ye o faga. O ka o faga, ka o borow ni o senw tige, ka o dulon Heburɔn dugu jida ra. O kɔ, o ka Isi Boseti kunkolo ta k’a sutara Abineri su kɔɔ.

Samawilu flanan 5

Dawuda kera Izirayeli jamana bɛɛ masace ye

(Kibaroyaw folo 11.1-3)

¹O kɔ, Izirayeli ta gbaw bɛɛ tagara Dawuda fe Heburɔn, ka taga a fɔ a ye ko: “Anw ye nin ye, anw ye i balemaw le ye.

²Kabini folofolo, hali tuma min na Sawuli le tun be an ta masace ye, ele le tun be to ka bla Izirayeli ta kerekedenw ja ka taga kere ra. Matigi Ala tun k’a fɔ i ye ko: ‘Ele le bena ke ne ta mɔɔɔw, Izirayelimɔɔɔw jamɔɔɔ ye, ka ke o kuntigi ye.’ “

³Izirayeli cekɔɔɔbaw bɛɛ nana Dawuda fe Heburɔn ka na o le fɔ a ye. Dawuda ka jenɔɔɔnya don ni o ye Heburɔn, Matigi Ala ja kɔɔ. O ka turu saninman* ke Dawuda kun na k’a ke Izirayeli jamana bɛɛ ta masace ye.

⁴Dawuda sigira masaya ra k’a si to san bisaba; a ka san binaani le ke masaya ra.

⁵K’a to Heburɔn, a ka san wolonfla ni karo wɔɔɔ ke masaya ra Zuda mara kunna. K’a to Zeruzalemu, a ka san bisaba ni saba le ke masaya ra Izirayeli mara ni Zuda mara bɛɛ kunna.

Dawuda ka Zeruzalemu dugu mina

(Kibaroyaw folo 11.4-9; 14.1-2)

⁶Masace Dawuda ni a ta mɔɔɔw tagara Zeruzalemu dugu kama, ka taga Yebusikaw kere, o minw tun ye o yɔɔ mɔɔɔw ye. Olugu ko Dawuda ma ko: “I te don yan! Hali fiyentɔw ni senkelenw be se ka aw gben ka aw labɔ.” O kɔɔ ye ko Dawuda te se ka don olugu ta dugu kɔɔ.

⁷Nka Dawuda tagara o kere, ka Sihon bonba mina o ra; o tɔɔ le nana la ko Dawuda ta masabonba*.

⁸O lon na, Dawuda tun k’a fɔ a ta mɔɔɔw ye ko ni min o min b’a fe ka Yebusikaw kere ka se o ra, o tigi ye yelen jisira fe ka taga o senkelenw ni o fiyentɔw kama; ko

sabu olugu ye ale Dawuda juguw le ye. Mɔgɔw nana o kuma ke zana le ye, k'a fo ko: "Fiyentɔw ni senkelenw man kan ka don Alabatosoba kɔnɔ."

⁹Dawuda ka o bonba ke a ta masaso ye, k'a tɔgɔ la ko Dawuda ta masabonba. A ka bon dɔw lo k'a lamini; k'a ta Milo yɔrɔ ra, ka taga se fo kɔnɔnɔyɔrɔ ra.

¹⁰Dawuda ta fanga tun be bonyara ka taga a fe, sabu Matigi Ala, Fangatigi Ala tun be ni a ye.

Tiri masace ka bonya ci Dawuda ma

¹¹Tiri masace Hiramun ka mɔgɔ dɔw ci ka taga Dawuda fe ni sediriyiriw ye; a ka yiribaarabagaw, ani kabakurulesesabagaw fana ci ka taga; olugu le tagara Dawuda ta masabonba lo a ye.

¹²Dawuda k'a ye ko Matigi Ala be baraka donna ale ra, k'a ke Izirayeli masace ye; a k'a ye fana ko a ta masaya be sabatira a ta mɔgɔw baraka ra.

Dawuda ka den minw sɔrɔ Zeruzalemu

(Kibaroyaw folo 3.5-9; 14.3-7)

¹³Ayiwa, Dawuda bonin ko Heburɔn, a ka jonmuso dɔw ke a ta musow ye, ka muso werew ta tuun Zeruzalemu. A ka dencew ni denmuso dɔw sɔrɔ tuun.

¹⁴Dence minw worora a fe Zeruzalemu, olugu tɔgɔw le ye nin ye: Samuha, ani Sobabu, ani Natan, ani Sulemani,

¹⁵ani Ibari, ani Elisuwa, ani Nefegi, ani Yafiya,

¹⁶ani Elisama, ani Eliyada, ani Elifeleti.

Dawuda ka se sɔrɔ Filisikaw kan

(Kibaroyaw folo 14.8-16)

¹⁷Ayiwa, Filisikaw nana a men ko o ka turu saninman* ke Dawuda kun na k'a ke Izirayeli masace ye. O ta kerেকেjamaw bee lajennin wurira ka taga Dawuda yɔrɔɔini ko o b'a kere. Dawuda ka o men minke, a tagara dogo kuruyɔrɔ dɔw ra.

¹⁸Filisikaw nana ka na Refayikaw ta kenegbeyɔrɔ bee fa.

¹⁹Dawuda ka Matigi Ala pininka ko: "Yala ne ka kan ka taga Filisikaw kama wa? Yala i bena o don ne boro wa?" Matigi Ala ka Dawuda jaabi ko: "Taga o kere, sabu sigiya t'a ra, ne bena Filisikaw don i boro."

²⁰Dawuda tagara fo Baali Perasimu ka taga Filisikaw kere ka se o ra. Dawuda ko: "Matigi Ala ka ne juguw laben ne ja, i n'a fo jiba be kogo kari ka wo bo a ra cogo min na." O koson o ka o yɔrɔ tɔgɔ la ko Baali Perasimu, ko "Matigi min be wo bo".

²¹Filisikaw borira fo ka o ta batofenw to. Dawuda ni a ta mɔgɔw ka o ce ka taga ni o ye.

²²O ko, Filisikaw nana tuun, ka na Refayikaw ta kenegbeyɔrɔ bee fa tuun.

²³Dawuda ka Matigi Ala pininka tuun; Matigi Ala k'a fɔ a ye ko: "I kana teren ka taga o kɔ. Dogo ka munumunu ka taga o kɔ fɛ; muriyesunw be yɔrɔ min na, i be taga ben o kan o yɔrɔ na fɛ.

²⁴Ni i nana ke senkan dɔw men ye muriyesunw san fɛ, o tuma aw ye teliya ka bɔ, sabu Matigi Ala le be tagara i na fɛ ten, ka taga Filisikaw ta kerekɛjama kere."

²⁵Matigi Ala ka min fɔ, Dawuda k'a ke ten; a ka Filisikaw kere ka se sɔrɔ o kan, k'a ta Geba, ka taga a bla fɔ Gezeri.

Samawilu flanan 6

Izirayelimɔgɔw ka jɛnɔgɔnya kɛsu ta ka taga Zeruzalɛmu

(Kibaroyaw folo 13.1-14)

¹O kɔ, Dawuda ka Izirayeli kerekɛɛfariw bɛɛ lajen tuun; o bɛɛ lajennin tun ye cɛ waga bisaba (30 000).

²A wurira ni o mɔgɔw ye ka taga Baali, Zuda mara ra, ko a be taga Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu* ta. Ala tɔgɔ, Fangatigi Ala yere tɔgɔ, o le be o kɛsu kan; seruben meleke bisigiya fla minw be kɛsu datugunan san fɛ, Ala sigiyɔrɔ be o seruben meleke fla le cɛ ma.

³O ka Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu labɔ Abinadabu ta so kɔnɔ; o so tun be kongori dɔ le kunna. O k'a bla misiwotorokura dɔ kɔnɔ. Abinadabu dence fla minw ye Uza ni Ayo ye, olugu le tun be o misiwotorokura na fɛ.

⁴O ka jɛnɔgɔnya kɛsu labɔ Abinadabu ta so kɔnɔ kongori kan, k'a bla o misiwotoro kɔnɔ, ka taga ni a ye; Uza tun be tagamana Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu kere fɛ; Ayo tun be a na fɛ.

⁵Dawuda ni Izirayelimɔgɔ tɔw bɛɛ tagatɔ tun be ɲagarira Matigi Ala na kɔrɔ, ka dɔnkiriw la, ka fɔrifɛn suguya bɛɛ fɔ; o fɔrifɛnw tun lalagara ni siperesiyiri le ye. Gɔniw tun b'a ra, ani kora, ani longanw, ani cɛgɛcɛgɛw, ani siranɛgɛ tɛgɛrɛw.

⁶O tagara se Nakɔn kenɛgbeyɔrɔ ra minke, misiw tɛrɛndɛra; Uza k'a boro kɔrɔta ka Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu mina.

⁷Matigi Ala dimina Uza kɔrɔ kosebe; a k'a faga o kojugu kosɔn o yɔrɔ yere ra yi. Uza sara Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu kere fɛ yi .

⁸Matigi Ala ka Uza faga o cogo ra minke, o ma diya Dawuda ye. O ka o yɔrɔ tɔgɔ la ko Peresi Uza , fɔ ka na se bi.

⁹O lon na, Dawuda siranna Matigi Ala na. A ko: "Ni a be tan, Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu be se ka taga don ne ta so cogo di?"

¹⁰A ma sɔn o ye taga ni jɛnɔgɔnya kɛsu ye a ta so, Dawuda ta masabonba kɔnɔ. A k'a bla ka taga Obɛdi Edɔmu ta so kɔnɔ; ale be bɔ Gati.

11Matigi Ala ta jɛnɔɔɔnya kɛsu ka karo saba le kɛ Gatikacɛ Obɛdi Edɔmu ta so. Matigi Ala ka baraka don Obɛdi Edɔmu ni a ta somɔɔw bɛɛ ra.

O tagara ni jɛnɔɔɔnya kɛsu ye Zeruzalɛmu

(Kibaroyaw folo 15.25–16.3)

12Ayiwa, o nana a fɔ masacɛ Dawuda ye ko Matigi Ala ka baraka don Obɛdi Edɔmu ni a borofɛnw bɛɛ ra, Ala ta jɛnɔɔɔnya kɛsu kosɔn. Dawuda wurira o le ra ka taga Ala ta jɛnɔɔɔnya kɛsu ta Obɛdi Edɔmu ta so, ka na ni a ye Dawuda ta masabonba ra; o nagarinyinba le nana ni a ye.

13Minw tun ka jɛnɔɔɔnya kɛsu ta, olugu ka sentako wɔɔɔ kɛ minke dɔɔn, mɔɔɔw lɔra; Dawuda ka misitoran kelen ni misiden tɔɔnin kelen kɛ saraka ye, o ka sɔɔ ka sira ta tuun.

14O natɔ, Dawuda tun bɛ dɔn kɛra ni a baraka bɛɛ ye Matigi Ala na kɔɔ. Lenfani derege dɔ le dɔɔn tun b'a ra, min bɛ i ko sarakalasebagaw ta.

15Dawuda ni Izirayelimɔɔw bɛɛ nana ni Matigi Ala ta jɛnɔɔɔnya kɛsu ye o cogo le ra, ni nagarikanbaw ni burufiyɛkanw ye.

16Ayiwa, tuma min na Matigi Ala ta jɛnɔɔɔnya kɛsu tun bɛ donna Dawuda ta masabonba kɔɔ, Sawuli denmuso Mikali tun bɛ fleri kɛra finetiri fɛ. A ka masacɛ Dawuda panpantɔ ni a dɔnketɔ ye Matigi Ala na kɔɔ minke, Dawuda ko gboyara a ye.

17O nana se ni Matigi Ala ta jɛnɔɔɔnya kɛsu ye minke, o k'a bla a blayɔɔ ra; Dawuda tun ka fanibon min laben a kama, o k'a bla yi. Dawuda ka saraka jɛnitaw* ni ninsɔndiya sarakaw* bɔ Matigi Ala ye.

18A ka o saraka jɛnitaw ni o ninsɔndiya sarakaw bɔ ka ban tuma min na, a ka dugawu kɛ jama ye Fangatigi Ala tɔɔ ra.

19O kɔ, a ka burukun kelen, ani tamaroburukun kelen, ani rɛzenmɔ jalan siri kelen kelen di mɔɔw bɛɛ ma, Izirayeli jama bɛɛ, cɛ fara muso kan. O kɔ, bɛɛ tagara a ta so.

20Dawuda nana sekɔ a ta so kɔɔ, ko a bɛ taga dugawu kɛ a ta somɔɔw ye minke, Sawuli denmuso Mikali nana a kunben, ka a fɔ a ye ko: “Han! Izirayeli masacɛ k'a yɛɛ yira bi dɛ! Ele le sɔnna ka i yɛɛ waraga ka bla i ta baaradenw ta jɔnsunguruw bɛɛ na kɔɔ, hali fani panaman yɛɛ tɛ i ra, ka i yɛɛ kɛ i n'a fɔ mɔɔ gbansan!”

21Dawuda ka Mikali jaabi ko: “Ne ka dɔn kɛ Matigi Ala le na kɔɔ. Matigi Ala min ka ele face ni a ta somɔɔw to yi, ka ne ta, ka ne kɛ a ta mɔɔw, Izirayelimɔɔw kuntigi ye, ne ka don kɛ ale Matigi Ala le na kɔɔ.

²²Ne bɛna ne yɛrɛ kɛ mɔgɔ gbansan ye tuun, hali ka tɛmɛ nin kan belɛn, ka ne yɛrɛ majigi belɛn. Nka o bɛɛ n'a ta, i kan bɛ o jɔnsunguru minw ma, olugu belɛn bɛna ne bɔnya.”

²³Ayiwa, a kɛra fana ko Sawuli denmuso Mikali ma den sɔrɔ fɔ ka taga a sa.

Samawilu flanan 7

Ala ka layiri ta Dawuda ye

(Kibaroyaw fɔlɔ 17.1-15)

¹Ayiwa, masacɛ Dawuda sigira a ta masaso kɔnɔ; Matigi Ala ka laganfiya di a ma, k'a bɔsi a juguw bɛɛ boro.

²O tuma masacɛ k'a fɔ cira Natan ye ko: “Ne bɛ nin sɛdiriyiribon numanman kɔnɔ, k'a sɔrɔ Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu* bɛ fanibon le kɔnɔ.”

³Natan ka masacɛ jaabi ko: “Miiriya o miiriya bɛ i jusu ra, o kɛ, sabu Matigi Ala bɛ ni i ye.”

⁴Nka o lon su fɛ, Matigi Ala kumana Natan fɛ, k'a fɔ a ye ko:

⁵”Taga a fɔ ne ta jɔncɛ Dawuda ye ko Matigi Ala ko: ‘Ele le tɛna bon lɔ ne ye, janko ne ye don a kɔnɔ;

⁶sabu kabini lon min ne ka Izirayɛlimɔgɔw labɔ Misiran jamana ra, fɔ ka na se bi ma, ne ma don bon kɔnɔ ka ye; ka ne to o tagama bɛɛ ra ni o ye, ne toyɔrɔ tun ye fanibon le ye.

⁷Ne tɛmɛna yɔrɔ minw bɛɛ ra ni Izirayɛlimɔgɔw ye, ne tun k'a fɔ kuntigi minw ye ko o ye ne ta mɔgɔw, Izirayɛlimɔgɔw kɔrɔsi, yala ne k'a fɔ olugu dɔ ye ko mun na o ma sɛdiriyiribon lɔ ne ye wa?’

⁸O ra, a fɔ ne ta jɔncɛ Dawuda ye, ko Fangatigi Ala ko: ‘Ne le ka ele ta, ka i to sagagbenyɔrɔ ra, i ta sagaw kɔ; ne ka i ta, ka i kɛ ne ta mɔgɔw, Izirayɛlimɔgɔw kuntigi ye.

⁹I tɛmɛna yɔrɔ o yɔrɔ, ne ka i dɛmɛ i ta kokɛtaw bɛɛ ra. Ne ka i juguw bɛɛ gbɛn ka bɔ i nɔ. Ne bɛna i tɔgɔ bɔnya, ka i kɛ i n'a fɔ mɔgɔ tɔgɔba minw bɛ dugukolo kan.

¹⁰Ne bɛna jamana dɔ di ne ta mɔgɔw, Izirayɛlimɔgɔw ma, ka o sigi o jamana ra, ka o kɛ o tɔgɔra jamana ye, janko mɔgɔ si kana o lasiran tuun. O ra, mɔgɔjuguw tɛna o minako juguya tuun, i n'a fɔ o tun b'a kɛra cogo min na fɔlɔfɔlɔ,

¹¹ani wagati min ne tun ka kuntigiw sigi o kunna. Ne bɛna laganfiya di i ma fana, ka i bɔsi ka bɔ i juguw bɛɛ boro. Ne Matigi Ala, ne b'a fɔ i ye fana ko ne bɛna i ta so bɔnya.

¹²” ‘Ni i ta wagati nana dafa, ni i nana sa ka taga fara i bɛma tɔw kan tuma min na, ne bɛna i ta duruja dɔ sigi masaya ra i nɔ ra, i yɛrɛ woroden dɔ; ne bɛna a ta masaya sabati kɔsɛbɛ.

13 Ale le bɛna bon lɔ ne tɔgɔ ra; ne bɛna a sabati masaya ra wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ.

14 Ne bɛna kɛ a fa ye, a bɛna kɛ ne dence ye. Ni a ka ko benbari dɔ kɛ, ne bɛna mɔgɔ wɛrɛw le kɛ sababu ye k'a koro, ka mɔgɔ wɛrɛw kɛ sababu ye ka o firiri hake bɔ a ra.

15 Nka ne tɛna ne ta pumanya bɔ a kan ka ye, i n'a fɔ ne k'a bɔ Sawuli kan cogo min na, k'a bɔ masaya ra ka ele sigi.

16 I ta somɔgɔw bɛna to masaya ra ne ja kɔrɔ wagati bɛɛ. Foyi si tɛna i ta fanga bɔ a nɔ ra ka ye.' "

17 Ayiwa, Ala ka kuma o kuma fɔ Natan ye, ani a ka fɛn o fɛn yira a ra, a ka o bɛɛ lase Dawuda ma.

Dawuda ka baraka la Ala ye

(Kibaroyaw folo 17.16-27)

18 Ayiwa, Dawuda tagara sigi Matigi Ala ja kɔrɔ, k'a fɔ a ye ko: "E, Dunupatigi Ala, ne ye jɔn le ye sa, ne ta somɔgɔw ye jɔnw le ye, fɔ i ka ne bonya ka se fɔ nin bɛɛ ma?

19 E, ne Tigi Ala, i ka min fɔ, o belen dɔgɔyara i ja kɔrɔ; i ko i bɛna i ta baaraden ta so fana bonya tuun wagati nataw ra. E, Dunupatigi Ala, yala adamaden gbansan ka kan ni nin bonya bɛɛ ye wa?

20 "Ne Dawuda bɛ se ka mun le fɔ tuun ka tɛmɛ nin kan sa? Sabu Dunupatigi Ala, ele yɛrɛ ka i ta baaraden lɔn.

21 I ka o kow layiri ta, k'a latige i jusu ra ka kapa ni i sago ye, o kosɔn i ka nin kobaw bɛɛ kɛ, k'a to i ta baaraden fana ye a lɔn.

22 "E, ne Tigi Ala, i ka bon; ele bɔrɔgɔnko tɛ yi, Ala wɛrɛ fana tɛ yi ni ele tɛ. An toro ka min mɛn, o le bɛ o ye.

23 Yala siya dɔ bɛ dugukolo kan min bɛ i ko i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw wa, ele Ala yɛrɛ tagara min labɔ jamana wɛrɛ ra ka o kɛ i ta mɔgɔw ye, ka o tɔgɔ bonya? I ka kobaw kɛ o ye, ka siranyakobaw kɛ, ka o labɔ Misiran jɔnya ra, ka siya wɛrɛw ni o ta batofɛnw bɛɛ gbɛn ka bɔ i ta mɔgɔw ja.

24 I ka i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw sigi, janko o ye kɛ i yɛrɛ ta mɔgɔw ye wagati bɛɛ. Ele, Matigi Ala fana kɛra o ta Ala ye.

25 "Ayiwa, Masa Ala, i ka layiri min ta i ta baaraden ni a ta so ye, i ye to o layiri kan tuma bɛɛ; i ka min fɔ, a kɛ ten.

26 I tɔgɔ ye bonya wagati bɛɛ, janko mɔgɔw ye a fɔ ko Fangatigi Ala le ye Izirayeli ta Ala ye. I ta jɔnce Dawuda ta so fana ye sabati wagati bɛɛ i ja kɔrɔ;

²⁷sabu Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala, ele yere le ka nin ko yira i ta baaraden na k'a fo ko: 'Ne bena i ta so bonya.' O le ka i ta baaraden ja gbeya k'a to a ka nin daariri ke.

²⁸"Sisan, Dunuƙatigi Ala, ele le ye Ala ye, i ta kumaw ye can ye, i fana ka nin kopuman layiri ta i ta baaraden ye.

²⁹O ra, sabari, i ye baraka don i ta baaraden ta so ra, janko a ta so ye to i ja koro wagati bee; sabu Dunuƙatigi Ala, ele yere le kumana. O koson i ta baraka sababu ra, i ta baaraden ta so bena baraka soro wagati bee."

Samawilu flanan 8

Dawuda ka se soro siya caman kan

(Kibaroyaw folo 18.1-13)

¹Ayiwa, o ko fe, Dawuda tagara Filisikaw kere tuun; a sera o ra, k'a ta fanga sigi o kan, ka o ta duguba bosi o ra.

²A sera Mohabukaw fana ra. A ka olugu ta mogo minaninw bee jagboya ka o lala dugu ma ka o tugutugu jagon na, ka o suma ni juru do ye. Ni o tun ka juru ja saba suma, juru ja folo ni a flanan sera minw ma, o be olugu bee faga, ka juru ja sabanan mogow janaman to. O ra, Mohabukaw fana tora Dawuda ta fanga koro, ka to ka ninsongo sara a ye.

³O ko, Dawuda ka Soba masace Hadadezeri kere ka se a ra; ale tun ye Rehobu dence le ye. O ya soro Hadadezeri tun bora ko a be taga Efirati ba sanfeyoro mogow le kere, k'a ta fanga sigi olugu kan.

⁴Dawuda ka sowotorotigi waga kelen ni keme wolonfla (1 700) mina a ra, ani kerekece sennaman waga mugan (20 000). A ka wotorosamaso keme mara a yere ye, ka so to bee senfasaw tigetige.

⁵Sirika minw be Damasi, olugu bora ko o be taga Soba masace Hadadezeri deme. Nka Dawuda ka Sirika ce waga mugan ni fla faga (22 000).

⁶O ko, Dawuda k'a ta kerekeden dow sigi Damasi dugu ta Sirikaw ta mara ra. A kera ten, Sirikaw fana tora Dawuda ta fanga koro; o ka ke ninsongo sara ye a ye. Ni Dawuda tun ka taga yoro o yoro, Matigi Ala tun be se di a ma o yorow mogow bee kan.

⁷Dawuda ka Hadadezeri ta kerekuntigiw ta negebennanw ce ka taga ni o ye Zeruzalemu; o negebennanw tun lalagara ni sanin le ye.

⁸Masace Dawuda ka siranegafenw caman ta fana Beta dugu ni Berotayi dugu koro; o duguw ye Hadadezeri ta dugu dow ye.

⁹Hamati masace min ye Tayi ye, ale nana a men ko Dawuda ka se soro Hadadezeri ni a ta kerekejama bee kan minke,

10 a k'a dence Yoramu ci ni fen warigberamanw ye, ani fen saninlamanw, ani fen siranegeramanw ye, ka taga o di Dawuda ma, ka Dawuda fo, ko a ka Hadadezeri kere ka se a ra minke, ko o pana. Tɔyi tun ka o ke, sabu ale fana ni Hadadezeri tun be kere le ra wagati bee.

11 Masace Dawuda ka o fenw bee di Matigi Ala ma. A tun ka siya min o min kere, a tun ka olugu ta warigbew ni o ta saninw bee mina ka o di Matigi Ala ma o cogo le ra.

12 O siyaw le tun ye Edomukaw ye, ani Mohabukaw, ani Amankaw, ani Filisikaw, ani Amalekikaw; a tun ka fen minw bee mina Soba masace Hadadezeri fana ra, Rehobu dence, a ka o bee di Matigi Ala ma.

13 O ko, Dawuda tɔgo bonyara tuun kosebe; sabu a bɔto Sirikaw kereyɔto ra, a ka Edomukaw fana kere ka olugu ta kerekese waga tan ni seegi (18 000) faga Kɔgo kenegbe yɔto ra.

14 A k'a ta kerekuntigi dɔw sigi Edomukaw ta jamana yɔto bee ra. A kera ten, Edomu jamana bee tora Dawuda ta fanga kɔto. Ni Dawuda tun ka taga yɔto o yɔto, Matigi Ala tun be se di a ma o yɔto mɔgow bee kan.

Dawuda ta jamana pamogow

(Kibaroyaw folo 18.14-17)

15 Dawuda sigira masaya ra Izirayeli jamana bee lajennin kunna. A tun be mɔgow bee ta kow panabo, ka o ta kitiw tige ka kapa ni can ni terenninya ye.

16 Seruya dence Yohabu le tun be Dawuda ta kerekajama kuntigi ye. Ahiludi dence Yosafati tun ye a ta kumalasebaga ye.

17 Ahitubu dence Sadoki, ani Abiyatari dence Ahimelaki, olugu tun ye sarakalasebagaw ye. Seraya tun ye a ta seberikebaga ye.

18 Yehoyada dence Benaya tun be Keretikaw, ani Peletikaw kuntigiw ye. Dawuda dencew tun ye jamana kojanabobagaw ye.

Samawilu flanan 9

Dawuda k'a janto Yonatan dence ra

1 Lon do, Dawuda ko: "Yala Sawuli ta somogo do be yi tuun wa, ne be se ka kojuman ke min ye Yonatan koson?"

2 O y'a sɔto Sawuli ta so baaraden do tun be yi, min tɔgo tun ye ko Siba. O nana ni ale ye Dawuda fe. Masace ka a pininka ko: "Ele le ye Siba ye wa?" A ko: "Onhon, ne le ye i ta jonce Siba ye."

3 Masace ko: "Yala Sawuli ta mogo si te yi tuun wa, ne be se ka kojuman ke min ye ka kapa ni Matigi Ala ta numanya ye?" Siba k'a jaabi ko: "Yonatan dence do be yi, ale sen fla cenna."

- ⁴Masace ko: “A be min le?” Siba ka masace jaabi ko: “A be Lodebari dugu kɔɔ, Amiyeli dence Makiri ta so kɔɔ.”
- ⁵Masace ka mɔɔ ci ka taga Lodebari dugu kɔɔ, Amiyeli dence Makiri ta so, ka taga a ta ka na ni a ye.
- ⁶A nana se Dawuda kɔɔ minke, a k’a kinbiri gban dugu ma Dawuda ja kɔɔ. Sawuli dence Yonatan, o dence tun lo; a tɔɔ tun ye ko Mefiboseti. Dawuda k’a wele ko: “Mefiboseti!” A ko: “Naamu, ne ye i ta jɔnce le ye!”
- ⁷Dawuda k’a fɔ a ye ko: “I kana siran. Sigiya t’a ra, ne bɛna koɔman ke i ye, i face Yonatan kosɔn. Ne bɛna i bɛmace Sawuli ta dugukolow bɛe sekɔ i ma; i fana bɛna domuni ke ni ne ye tuma bɛe.”
- ⁸Mefiboseti k’a kinbiri gban tuun, k’a fɔ Dawuda ye ko: “I ta jɔnce te foyi ye ni wuru sanin te, ele belɛn be hamina ne ta ko ra wa?”
- ⁹Masace ka Siba wele, Sawuli ta baaraden, k’a fɔ a ye ko: “Fɛn o fɛn tun ye Sawuli ni a ta somɔɔw ta ye, ne be o bɛe di i matigice dence ma.
- ¹⁰I bɛna a ta dugukolow sɛne a ye, ele ni i dencew ni i ta baaradenw; aw be a ta simanw ladon, janko i matigice dence Mefiboseti ye domuni sɔɔ k’a domu. A bɛna domuni ke ni ne ye tuma bɛe.” Ayiwa, o y’a sɔɔ dence tan ni looru ni baaraden mugan le tun be Siba fe.
- ¹¹Siba k’a fɔ masace ye ko: “Ne matigice masace ka min o min fɔ a ta jɔnce ye, ne bɛna o bɛe ke.” Mefiboseti kɔni tun be domuni ke ni masace ye, k’a ke i n’a fɔ masace yere dence dɔ.
- ¹²Dence fitini dɔ tun be Mefiboseti fe, min tɔɔ tun ye ko Mika. Mɔɔ o mɔɔ tun be Siba ta so kɔɔ, olugu bɛe tun kɛra Mefiboseti ta baaradenw le ye.
- ¹³Mefiboseti sen fla bɛe tun cenna minke, o kosɔn a tagara to Zeruzalemu, janko ka domuni ke lon o lon ni masace yere ye.

Samawilu flanan 10

Amɔnkaw ka Dawuda ta ciradenw lamaroya

(Kibaroyaw folo 19.1-5)

- ¹O kow kɔ, Amɔnkaw ta masace sara. A dence Hanun sigira masaya ra a nɔ ra.
- ²Dawuda ko: “Ne bɛna Nahasi dence Hanun minako ja, i n’a fɔ a face tun ka ne minako ja cogo min na.” O ra, Dawuda ka jamana jamɔɔw dɔw ci ka taga Hanun fo, k’a jusu saaro a face saya ko ra. Dawuda ta mɔɔw tagara se Amɔnkaw ta jamana ra minke,
- ³Amɔnkaw ta kuntigiw k’a fɔ o matigice Hanun ye ko: “Ele b’a miiri ko Dawuda ka nin forikebagaw ci ka na i face sanga le fo wa? A ka nin jamɔɔw ci i fe ka na i ta dugu yɔɔw fle dogo ra le, k’a cogoya lon, janko ka na a halaki.”

⁴Hanun ka o men minke, a ka Dawuda ta jamana pamogow mina; o ka o bonbosiw fan kelen li, ka o ta deregew tige ka o surunya ka dan o jukunna na, ka soro ka o bla ka taga.

⁵Ayiwa, o tagara o ko fo Dawuda ye. Dawuda ka mogow ci ka taga o kunben, sabu o maroyaninba tun lo kosebe. Masace k'a fo o ye ko o ye to Zeriko dugu kono, k'a to o bonbosiw ye bo folo, o be soro ka na.

Izirayelimogow ni Amankaw ta kere

(Kibaroyaw folo 19.6-19)

⁶Amankaw yere nana a ye ko olugu ka o yere logobo Dawuda ra pewu. O ra o ka kerekeden sennaman ce waga mугan (20 000) ta sara ra Beti Rehobu dugu ni Soba dugu ta Sirikaw fe, ka ce waga kelen ta Mahaka jamana masace fe, ka ce waga tan ni fla ta Tobu jamana masace fe.

⁷Dawuda ka o men minke, a ka Yohabu ci o kama, ni a ta kerekejama bee ye; o bee tun ye cefariw ye.

⁸Amankaw bora ka na lo kere kama o ta duguba donda ra. Soba ta Sirikaw, ani Rehobu ta Sirikaw, ani Tobu ta mogow, ani Mahaka ta mogow, olugu tagara lajen o danna kongo kono.

⁹Ayiwa, Yohabu k'a ye ko ale bena kere ke fan fla le ra, ko ale jugu dow be a na, dow be a ko. O ra, a ka Izirayeli kerekacefariw woloma, ka lo ni olugu ye kere kama k'a nasin Sirikaw ma.

¹⁰A k'a dogoce Abisayi bla kerekeden tow kunna; olugu ka lo kere kama ka o nasin Amankaw yere ma.

¹¹A k'a fo Abisayi ye ko: "Ni Sirikaw fanga bonyara anw ma, o tuma aw bena na anw dema. Ni Amankaw fanga bonyara aw ma, anw fana bena taga aw dema.

¹²Baraka don i yere ra! An bee ye baraka don an yere ra, ka kere ke an ta jamana koson, ani an ta Ala ta duguw koson; ni min ka diya Matigi Ala ye, a ye o ke."

¹³Yohabu ni a ta kerekedenw tagara Sirikaw kama ka taga o kere. Sirikaw borira o na.

¹⁴Amankaw nana a ye ko Sirikaw be borira minke, olugu fana borira Abisayi ni a ta mogow na ka don o ta dugu kono. Yohabu sekora ka bo kerekeyoro ra ka na Zeruzalemu.

¹⁵Sirikaw k'a ye ko Izirayelimogow sera olugu ra minke, o ka o ta kerekejamaw bee lajen.

¹⁶Sirika minw tun be Efirati ba ko fe, masace Hadadezeri tagara olugu bee wele ka na. O bee nana ka na se Helamu. Hadadezeri ta kerekejama kuntigi min ye Sobaki ye, ale le tun be o na.

¹⁷O ka kibaroya fɔ Dawuda ye minke, Dawuda ka Izirayeli kerekedenw bee lajen, ka Zuriden ba tige, ka taga Helamu. Sirikaw ka o yere laben ka na Dawuda ni a ta kerekedenw kama ka na kere damina.

¹⁸Nka Sirikaw borira Izirayelimogow ja. Dawuda ni Izirayelimogow ka o ta sowotorotigi keme wolonfla faga, ani sotigi waga binaani (40 000). O ka o ta kerekejama kuntigi Sobaki fana mandimi kosebe; ale sara o yoro ra yi.

¹⁹Masace minw bee tun be Hadadezeri ta fanga korɔ, olugu nana a ye ko Izirayelimogow sera o ra minke, o ka ben jini ni Izirayelimogow ye, ka to Izirayeli ta fanga korɔ. Kabini o kera, Sirikaw siranna ka taga Amankaw deme kere ra tuun.

Samawilu flanan 11

Dawuda nabɔra Huri ta muso Baseba fe

¹Ayiwa, o sanyelema ra, wagati min masacew tun be deri ka taga kere ra, Dawuda ka Yohabu ni a ta kerekekuntigiw, ni Izirayeli kerekew bee bla ka taga kere ra; o tagara Amankaw halaki, ka Raba dugu lamini. Nka Dawuda yere tun tora Zeruzalemu.

²Ayiwa, lon do wulada fe, Dawuda wurira ka bo a ta layoro ra, ka taga tagamatagama a ta masaso kunna. A tora yi le ka muso do kotɔ ye; o muso tun ce ka ni kosebe.

³Dawuda ka mogɔ ci ka taga jininkari ke muso ko ra. O nana a fo a ye ko Eliyamu denmuso lo, ko Hetikace Huri ta muso Baseba lo.

⁴Dawuda ka mogɔ dow ci ka taga muso wele ka na. Muso nana Dawuda fe; Dawuda jenna ni a ye. O ko, a sekora ka taga a ta so. O ya sorɔ muso tun boninkura lo a ta landa ra.

⁵Ayiwa, muso nana konɔ ta; a ka mogɔ ci ka taga a fo Dawuda ye ko ale konoman lo.

Dawuda ka Baseba ce Huri faga

⁶Ayiwa, Dawuda ka mogɔ ci ka taga a fo Yohabu ye ko: "Hetikace Huri bla ka na yan!" Yohabu ka Huri bla ka taga Dawuda fe.

⁷Huri tagara Dawuda fe. Dawuda k'a jininka Yohabu ta ko ra, ani kerekeden tow ta ko ra, ani kere yere ko ra.

⁸O ko, Dawuda k'a fo Huri ye ko: "Taga i ta so, i ye taga nenekiri donin." Huri bora masace ta so minke doron, masace ka bonya do bla ka taga o di a ma.

⁹Nka Huri lara masace ta so donda ra, ni a matigice ta baarden tow ye. A ma son ka taga a ta so.

¹⁰O tagara a fo Dawuda ye ko Huri ma son ka taga a ta so. Dawuda ka Huri wele k'a fo a ye ko: "O tuma ele ma bo tagama le ra wa? Mun na i ma taga i ta so?"

11Huri ka Dawuda jaabi ko: “Jenɔɔɔɔɔnya kesu, ani Izirayeli mara ni Zuda mara ta kerekedenw bee be sira gbataw le kɔɔɔ; ne matigice Yohabu ni a ta kerekekuntigiw bee be sira kongo kɔɔɔ yi. Ne bɛna olugu to yi, ka na ne ta so, ka na domuni ke, ka min, ka la ni ne ta muso ye cogo di? Can yere ra, ne kɔni te se ka o ko ɔɔɔɔɔ ke le fiyewu!”

12Dawuda k’a fɔ Huri ye tuun ko: “O tuma bi ni sini ke yan; o kɔ, ne bɛna i bla ka taga.” Huri ka o lon ni o lon dugusagbe ke Zeruzalemu.

13Dawuda ka Huri wele domuni na a ta so; a k’a to Huri ka duven min fɔ ka panamini. Nka su fe, Huri tagara la ni masace ta baaradenw le ye, a ma sɔn ka taga a ta so.

14O dugusagbe sɔɔɔma, Dawuda ka seɛe dɔ ke k’a di Huri ma, ko a ye taga a di Yohabu ma.

15A k’a fɔ o seɛe kɔɔɔ ko: “Ni kere wurira, aw ye Huri bla kere jugumanyɔɔɔ ra; o kɔ, bee ye bɔ a kɔɔɔ k’a kelen to yi, janko o ye a faga.”

16O nana taga dugu lamini minke, Yohabu ka ke dugu kɔɔɔsi ye; o juguw ta kerekɛɛɛfariw tun be dugu ɔɔɔ min na cɔ, a ka Huri bla ka taga o ɔɔɔ le ra.

17O dugu kerekedenw nana bɔ ka na Yohabu ta kerekedenw kere. O ka Izirayelimɔɔɔ dɔw faga, ka Dawuda ta kerekekuntigi dɔw fana faga. O ka Hetikace Huri fana faga.

18Ko o ko kera kere ra o lon na, Yohabu ka mɔɔɔ dɔ ci ka taga o bee lase Dawuda ma.

19A k’a fɔ ciraden ye ko: “Ko minw kera kere ra, ni i tagara o bee fɔ masace ye ka ban tuma min na,

20ni i k’a ye ko masace dimina, k’a fɔ ko: ‘Mun na aw gbarara dugu ra ko aw be o kere? Aw m’a lon ko o mɔɔɔw be to o ta dugu kogo kunna ka kalan bon wa?

21Mun le ka Yerubeseti dence Abimeleki faga Tebesi? Muso dɔ le ma to dugu kogo kunna ka wugusikaba dɔ firi k’a ben a kun na wa? O le ma ke a fagasababu ye wa? Mun na aw gbarara dugu ra?’ “Ayiwa, ni masace ka o fɔ, o tuma i ye a fɔ a ye ko: ‘I ta baaraden Hetikace Huri fana fagara.’ “

22Ciraden tagara ka taga se minke, o tuma Yohabu k’a ci kun min na, a ka o bee fɔ Dawuda ye.

23A k’a fɔ Dawuda ye ko: “O mɔɔɔw sera an na. O tun bɔra ka na an kama kongo kɔɔɔ; anw ka o gben ka taga se fɔ o ta dugu donda ra.

24Nka kalanbonbagaw tora o ta dugu kogo kunna ka i ta mɔɔɔw bon ni kalan ye, ka masace ta kerekuntigi dɔw faga. Hali i ta baaraden Hetikace Huri fana fagara.”

²⁵Dawuda ka ciraden jaabi ko: “Taga a fɔ Yohabu ye ko o kana ke a fe baasi ye; ko sabu kere ra kɔni, kerekemuru be fagari ke fan bee le ra. A fɔ a ye ko a belen ye dugu kere ni baraka ye, fɔ k’a ben. Taga o fɔ a ye k’a ja gbeleya.”

²⁶Ayiwa, Huri ta muso nana a men ko a ce Huri sara minke, a k’a ce su kasi.

²⁷Sanga nana ban tuma min na, Dawuda ka mɔgo ci ka taga muso ta ka na ni a ye a ta so. A kera a muso ye; a nana dence kelen woro Dawuda fe. Nka Dawuda tun ka min ke, o tun ma ben Matigi Ala ja kɔɔ.

Samawilu flanan 12

Natan tagara kuma Dawuda fe

¹Matigi Ala ka Natan ci Dawuda fe. Natan tagara a fe, ka taga a fɔ a ye ko: “Ce fla tun be dugu kelen na; kelen tun ye naforotigi ye, to kelen tun ye fagantan ye.

²Misiw ni sagaw ni baw caman tun be naforotigi fe.

³Nka foyi tun te fagantance fe, fɔ sagadennin kelen; a tun ka o san, ka to k’a baro. A tun be a ta so kɔɔ ni a denw ye; a fana tun be bonyara. A yere tun be domuni min ke, a tun be o do le di a ta saga ma; o bee tun be ji min minan kelen na. A tun be si ni a ye a yere kɔɔ. A kera a fe i ko a yere denmuso do.

⁴“Ayiwa, lon do, dugutagabaga do nana jigi naforotigi fe. Naforotigi ma son k’a yere ta misi, walama a ta saga, walama a ta ba do mina ka o faga dugutagabaga ye. A tagara fagantance ta saga le mina a ra, ka na o faga a ta lonance ye.”

⁵Ayiwa, Dawuda ka o kuma men minke, a dimina o naforotigi kɔɔ kosebe. A ko Natan ma ko: “Ne be kari Matigi Ala panaman togo ra, ko ce min ka nin ko ke, o ka kan ka faga le.

⁶A ka saga min mina, a ka kan ka o jɔgon naani le di, sabu a sonna ka nin kojugu jɔgon ke, hali a yere ma makari.”

⁷Natan k’a fɔ Dawuda ye ko: “Ele yere le ye o ce ye; sabu Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ta kuma ye nin ye; a ko: ‘Ne le ka turu ke ele kun na ka i ke Izirayeli masace ye. Ne le ka i bɔsi ka bo Sawuli boro,

⁸ka i matigice Sawuli ta bonw di i ma, k’a ta musow di i ma, ka i sigi Izirayeli ni Zuda jamana kunna. Ni o belen tun ma wasa ke, ne tun bena do fara a kan.

⁹Mun koson i ka Matigi Ala ta kuma mafiyenya, ka kojugu ke Matigi Ala ja kɔɔ? I k’a to o ka Hetikace Huri faga ni kerekemuru ye; i k’a to Amɔnkaw k’a faga ni o ta kerekemuru ye; o ko, i k’a muso ta, ka a ke i yere ta ye!

¹⁰O koson, sisan kerekemuru tena mabo i ta so ra tuun fiyewu; sabu i ka Hetikace Huri ta muso mina a ra k’a ke i ta muso ye minke, i ka ne le dogoya.’

¹¹”Matigi Ala ko tuun ko: ‘Ne bena kojugu dɔ ben i kan; o kojugu bena bɔ i yere ta gba le ra; ne bena i musow ta i yere na kɔrɔ ka o di i sigirɔgɔn dɔ ma. Ale bena jen ni o ye; mɔgɔ bɛɛ bena bɔ o ko kala ma.

¹²Ele ka i ta ke dogo ra, nka ne bena nin ke Izirayelimɔgɔw bɛɛ na na, janko bɛɛ ye a ye.’ “

¹³Ayiwa, Dawuda k’a fɔ Natan ye ko: “Ne ka Matigi Ala hake ta!” Natan k’a fɔ a ye ko: “Matigi Ala yafara i ma; i kɔni tɛna sa,

¹⁴nka nin muso ka dence min woro i ye, o bena sa; sabu i ka nin ko ke, k’a to Matigi Ala ta juguw ka Matigi Ala dɔgɔya.”

¹⁵O kɔ, Natan tagara a ta so.

Baseba dence sara

Ayiwa, Huri muso ka dence min woro Dawuda ye, Matigi Ala nana bana dɔ bla o den na; bana juguyara kosebɛ.

¹⁶Dawuda ka Matigi Ala daari den ye, ka sun don. A lanin tun be to dugu ma a ta so kɔnɔ, ka su bɛɛ ke ten.

¹⁷A ta lu cekɔrɔbaw nana lɔ a kɔrɔ k’a daari ko a ye wuri ka bɔ dugu ma, nka a ma sɔn; a ma sɔn hali ka domuni ke ni o ye.

¹⁸Nka den ta bana tere wolonflanan, a sara. Dawuda ta baaradenw siranna k’a fɔ a ye ko den sara. O tun b’a fɔra ko: “Ka den panaman to, an kumana a fe, a ma sɔn ka an lamɛn. Sisan an bena a fɔ a ye cogo di ko den sara? Ni an ka o fɔ a ye, a bena ko dɔ ke a yere ra!”

¹⁹Dawuda nana a ye ko a ta baaradenw be kumana ni jɔgɔn ye o da jukɔrɔ; a sɔmina a ra ko den sara. A ka o pininka ko: “Den sara wa?” O ko: “Ɔnhɔn, den sara.”

²⁰O fɔra minke, Dawuda wurira ka bɔ dugu ma. A kora, ka suma diyanan dɔ mun, ka fani were don. O kɔ, a tagara Matigi Ala batoso kɔnɔ, ka taga a kinbiri gban ka Ala bato. A bɔra yi ka taga a ta so; a ko o ye domuni di ale ma. O ka domuni di a ma, a ka domuni ke.

²¹A ta baaradenw k’a fɔ a ye ko: “I ka min ke nin ye, o kɔrɔ le ye di sa? Tuma min na den panaman tun lo, i tun be sun don, ka kasi den kosɔn; sisan den sara, i wurira ka domuni ke.”

²²A ka o jaabi ko: “Tuma min na den panaman tun lo, ne tun be sun don, ka kasi, sabu ne tun b’a fɔra ne yere kɔnɔ ko: ‘Jɔn k’a lɔn ni Matigi Ala tɛna hina ne ra, k’a to den ye kenɛya?’

²³Nka sisan, a sara ka ban; mun na ne bena sun don tuun? Yala ne be se k’a labɔ saya ra wa? Ne le bena taga ale fe, nka ale kɔni tɛna sekɔ ka na ne fe yan tuun.”

Sulemani worocogo

²⁴Ayiwa, Dawuda tagara a muso Baseba jusu saaro. A jenna ni a ye. A nana kɔnɔ ta ka jigi dence wɛrɛ ra; a ka o tɔgɔ la ko Sulemani . O den ko diyara Matigi Ala ye;

²⁵o kosɔn Matigi Ala k'a ta cira Natan ci ka taga o fɔ Dawuda ye. A kɛra ten, Matigi Ala ta kanuya kosɔn, o ka den tɔgɔ la ko Yedidiya; o kɔrɔ ye ko Matigi Ala ta mɔgɔ kanunin.

Izirayɛli ta kɛrɛkɛdenw ka Raba dugu mina

(Kibaroyaw fɔlɔ 20.1-3)

²⁶O y'a sɔrɔ Yohabu ni a ta kɛrɛkɛdenw tun bɛ Amɔnkaw ta duguba kɛrɛra, min ye Raba dugu ye. O nana Amɔnkaw ta masacɛ ta so mina minke,

²⁷Yohabu ka mɔgɔ dɔw ci, k'a fɔ o ye ko: "Aw ye taga a fɔ Dawuda ye ko ne benna Raba dugu kan, ko ne yɛrɛ ka o ta dugu jitayɔrɔ mina ka ban;

²⁸ko a ye kɛrɛkɛden tɔw lajen, ka na dugu lamini, ka ben dugu kan ka dugu bɛɛ mina, ni o tɛ, ni ne le nana dugu bɛɛ mina o bɛna ne tɔgɔ le fɔ, ko ne le ka se sɔrɔ dugu kan."

²⁹Dawuda ka kɛrɛkɛden tɔw bɛɛ lajen ka taga Raba dugu kama. O tagara ben dugu kan ka dugu mina.

³⁰A ka Amɔnkaw ta masacɛ ta masafugula ta ka bɔ a kun na. A saninlaman tun lo; a gbiriya tun ye kilo bisaba. Lulu tun bɛ a kɔnɔ. O k'a biri Dawuda kun na. Dawuda ni a ta kɛrɛkɛdenw ka fɛn caman cɛ dugu kɔnɔ ka taga ni o ye.

³¹Dugumɔgɔw kɔni, a ka olugu mina ka taga ni o ye. A tagara o bla jagboyabaaraw ra: yiritige, ani kabakuruleɛɛ, ani lɔgɔci, ani birikibɔ. A ka Amɔnkaw ta dugu tɔw ta mɔgɔw fana kɛ ten le. O kɔ, Dawuda sekɔra ka taga Zeruzalemu, ani a ta kɛrɛkɛdenw bɛɛ.

Samawilu flanan 13

Aminɔn ni Tamari ta ko

¹Ayiwa, o wagati ra, Dawuda dence Abusalɔn dɔgɔmuso dɔ tun bɛ yi, min tun cɛ ka ni kɔsɛbɛ; a tɔgɔ tun ye ko Tamari . Dawuda dence dɔ wɛrɛ tun bɛ yi, o tɔgɔ tun ye ko Aminɔn; ale nana jarabi Tamari ra.

²Aminɔn dɔgɔmuso Tamari ko nana a jusu jagami fɔ ka na a kɛ a fɛ bana ye; Tamari tun ma cɛko lɔn fɔlɔ; o ra, Aminɔn tun ma cogo si sɔrɔ min b'a to a bɛ se ka gbara a ra .

³Nka Aminɔn tericɛ dɔ tun bɛ yi, min tɔgɔ tun ye ko Yonadabu; Dawuda balemace Simeha dence dɔ tun lo. Yonadabu tun ka cegu kɔsɛbɛ.

- ⁴Lon dɔ, a ko Aminɔn ma ko: “Masace dence, mun kosɔn lon o lon ele le na kumunin be, i be fasara ka taga a fe? A kun fo ne ye!” Aminɔn k’a jaabi ko: “Ne be ne balemace Abusalɔn dɔgɔmuso Tamari le kanuna.”
- ⁵Yonadabu k’a fo a ye ko: “Taga la ka i yere ke banabagato ye. Ni i face nana ka na i fle, i ye a fo a ye ko a y’a to i dɔgɔmuso Tamari ye na domuni di i ma; ko a ye na domuni tobi i yere nana, i yere ye a ye, a yere boro fana ye a di i ma i b’a domu.”
- ⁶Aminɔn tagara la k’a yere ke banabagato ye. Masace nana a fle tuma min na, a ko masace ma ko: “Sabari k’a to ne dɔgɔmuso Tamari ye na nɔmikun fla lalaga ne ye, ne yere na ye a ye, a yere boro ye a di ne ma ne ye a domu.”
- ⁷Dawuda ka mɔgo ci ka taga fo so kɔnɔnɔyɔrɔ ra, ka taga a fo Tamari ye ko a ye sabari ka taga a kɔrɔce Aminɔn ta bon kɔnɔ, ka taga domuni tobi a ye.
- ⁸Tamari tagara a kɔrɔce Aminɔn ta bon kɔnɔ; o y’a sɔrɔ Aminɔn lanin lo. Tamari ka mugu ta k’a nɔni, ka nɔmi yiran.
- ⁹A ka nɔmi bɔ minan kɔnɔ k’a di Aminɔn ma. Aminɔn ma sɔn k’a domu. A ko o ye mɔgow beɛ labɔ; mɔgow beɛ bɔra.
- ¹⁰Aminɔn k’a fo Tamari ye ko: “Na ni domuni ye ne ta sibon kɔnɔ, i yere boro ye na a di ne ma ne y’a domu.” Tamari ka nɔmi ta ka taga ni a ye a kɔrɔce fe, a sibon kɔnɔ.
- ¹¹A nana a fo ko a be nɔmi di Aminɔn ma tuma min na, Aminɔn k’a boro mina, k’a fo a ye ko: “Ne dɔgɔmuso, na an ye jen!”
- ¹²Tamari ko: “Ɔn-ɔn, ne kɔrɔce! I kana ne jagboya ka jen ni i ye; sabu o ko nɔgɔn ma daga Izirayeli jamana ra. I kana sɔn ka nin maroyakoba ke.
- ¹³Ni i ka nin ke, ne bena taga min ni o maroya ye? An ta mɔgow bena ele yere fana jate i ko mɔgɔkolon. O ra, sabari, i ye ne daari masace fe; a tena ban ka ne di i ma!”
- ¹⁴Nka Aminɔn ma sɔn k’a dɔgɔmuso lamɛn. A baraka tun ka bon ni a ta ye minke, a benna a kan, ka jen ni a ye fanga ra.
- ¹⁵O kɔ, Aminɔn ka Tamari kɔninya, k’a ke i n’a fo a yere tun m’a kanu ka ye. A ko Tamari ma ko: “Wuri ka taga!”
- ¹⁶Tamari k’a jaabi ko: “I kana o fo; sabu ni i ka ne gben, i ka kojugu min ke ne ra ka ban, gbenni ta dimi bena juguya ka teme o kan!”
- ¹⁷Nka a ma sɔn k’a lamɛn. Kanbelen min tun be baaradenya ra a fe, a ka o wele k’a fo a ye ko: “Nin gben ka bɔ kene ma, i ye da sɔgo a na de!”
- ¹⁸O y’a sɔrɔ derege nɛgenɛgenman sɔngɔgbelen dɔ le tun be Tamari ra; masace ta denmuso minw tun ma ceko lon, olugu tun be o derege nɔgɔn le don. Aminɔn ta baaraden ka Tamari labɔ kene ma, ka da sɔgo a na.

¹⁹Tamari tagara bugurigbe ke a kun na; derege jegenjegenman min tun be a kan na, a ka o faran, k'a boro fla la a kun na, ka ke kule ci ye ka taga.

²⁰A korobe Abusalon ko a ma ko: "I korobe Aminon le jenna ni i ye ke? Ayiwa, ne dogomuso, i je, sabu i korobe lo. I kana nin ko bla i nin kan ka teme." Tamari tagara to a kelen na a korobe Abusalon ta bon konon.

²¹Masace Dawuda nana o kow bee men minke, a dimina kosebe.

²²Abusalon koni ma foyi fo Aminon ye; nka a k'a koninya, sabu a benna ale dogomuso Tamari kan.

Abusalon ka Aminon faga

²³Ayiwa, san fla temenin ko, mogon don tun tagara Abusalon ta sagaw si kan Baali Hazori, Efirayimu kere fe. Abusalon ka masace dence tow bee wele ko o ye taga ni ale ye.

²⁴A tagara masace yere fe ka taga a fo a ye ko: "I ta baarden ta sagasikanbagaw nana. Ne be masace daari, masace ni a ta jamana pamogow ye na ne fe."

²⁵Masace ka Abusalon jaabi ko: "On-on, ne dence, an bee te se ka taga, ni o te, an benna taga ke i fe doni le ye." Abusalon ka masace daari cogo bee ra, nka masace ma son; a ka dugawu le ke a ye.

²⁶Abusalon ko: "Ni ele t'a fe ka taga, o tuma, a to ne korobe Aminon ye taga ni an ye sa!" Masace ko: "Mun koson i b'a fe Aminon ye taga ni i ye?"

²⁷Abusalon ka masace daari k'a gbeleya minke, masace sonna ko a dence Aminon ni a dence tow bee ye taga.

²⁸Ayiwa, Abusalon k'a fo a ta baarden kanbelenw ye ko: "Aw ye Aminon korosi ka ja! Ni aw nana a ye ko a ka duven min ka ninsondiya, fo k'a ke a te foyi kala ma tuma min na, ni ne nana a fo aw ye ko: 'Aw ye Aminon faga!' O tuma aw ye ben a kan k'a faga. Aw kana siran foyi ja. Ne yere le ka aw ci! Aw ye baraka don aw yere ra ka ke ce jagbelenw ye."

²⁹Ayiwa, Abusalon tun k'a fo cogo min na, a ta baarden kanbelenw ka Aminon faga o cogo le ra. Masace dence tow k'a ye ten minke doron, olugu bee wurira ka yelen o ta sofaliw kan ka bori.

³⁰Ka o to sira ra, o ko kibaroya tagara se masace ma, ko Abusalon ka masace dencew bee faga, ko hali o ra kelen ma bosi.

³¹Masace ka o men minke, jusukasi koson, a wurira k'a ta derege faran, ka la dugu ma. A ta jamana pamogow bee nana lo a koron; o bee tun ka o ta deregew faran fana.

³²Masace korobe Simeha, o dence Yonadabu, ale le ka kuma ta k'a fo masace Dawuda ye ko: "Ne matigice masace kana miiri ko o k'a dence kanbelenw bee le

faga, sabu o ka Aminon kelen daron le faga. Abusalon tun ka o ko latige kabini lon min na Aminon benna a dogomuso Tamari kan ka jen ni a ye fanga ra.

³³O ra, masace kana o ko ta k'a la a nin kan kojugu, ka a miiri ko o k'a dencew bee le faga; Aminon kelen daron le fagara.

³⁴Abusalon fana borira." Ayiwa, kanbelen min tun be yoro korosira, ale nana a na korota ka fleri ke, ka jamakuruba do nato ye terebenyanfan sira fe, kuru jigijigi fe. A tagara a fo masace ye ko: "Ne ka mago dow ye, o be nana Horonayimu sira fe, kuru jigijigi fe."

³⁵Yonadabu k'a fo masace ye ko: "Masace dencew le be nana! I ta baaraden tun ma o le fo i ye wa?"

³⁶Sani a ye ban o kuma ra daron, masace dencew sera. O sera minke daron, o benna kasi ra, ka mankan ci. Masace ni a ta jamana namogow fana kasira kosobe.

³⁷O y'a soro Abusalon tun borira ka taga Gesuri mara ta masace fe, min ye Talimayi ye, Amihudi dence. Nka lon bee Dawuda koni tun be a dence su kasi.

³⁸Abusalon borira ka taga Gesuri minke, a ka san saba le ke yi.

³⁹Abusalon loko nana ke Dawuda soro ye tuun, sabu a jusu tun nana suma a dence Aminon fagari ko ra.

Samawilu flanan 14

Yohabu ka masace daari Abusalon ye

¹Seruya dence Yohabu nana a korosi k'a ye ko Abusalon loko be masace ra tuun.

²A ka mago do ci ka taga muso do wele Tekoha dugu konjo; o muso tun ka cegu. A k'a fo muso ye ko: "Sangafaniw don i yere ra, ka i yere ke i n'a fo mago le sara i fe; i kana turu kasadiman mun. I ye i yere ke i ko mago min be a ta su kasira kabini wagatijan.

³I ye taga masace fe o cogo ra, ka taga nin kumaw fo a ye." Muso tun ka kan ka kuma minw fo, Yohabu yere ka o kumaw bee fo a ye.

⁴Ayiwa, Tekohakamusu tagara kuma masace fe. A tagara se minke, a k'a kinbiri gban masace koro, k'a na biri dugu ma, k'a fo masace ye ko: "E, masace, sabari ka na ne ma!"

⁵Masace ko: "Mun le kera?" A ko: "E, masace, ne ye muso do le ye, min bonona a ce ra; ne ce sara.

⁶Dence fla le tun be i ta jonmuso fe; o fla kerera kongo ra, k'a soro mago si tun te yi ka o faran ka bo jagon na. Kelen k'a tajoron bugo fo ka faga.

⁷A kera ten minke, an ta somogow bee wurira ne kama, ko min k'a balemace faga ko ne ye o di, olugu b'a faga, k'a balemace hake bo a ra; k'a soro ni o kera, o tuma

ale min ye centabaga ye, o bɛna ale fana faga ka bɔ yi. Ayiwa, ni o kera, o tuma takamiden kelen min tora ne ta gba ra, o bɛna o le faga ten. O tuma ra ne cɛ tɔgɔ bɛna tunu, duruja si tena to a kɔ tuun dugukolo kɔ kan.”

⁸Masacɛ ka muso jaabi ko: “Taga so! Ne bɛna cira bla i ta mɔgɔw ma ka i ta ko panabo.”

⁹Nka Tekohakamusu k’a fɔ masacɛ ye tuun ko: “E, ne matigicɛ masacɛ, ni ko o ko ka bɔ nin ko ra, o kojugu kunko ye ben ne ni ne ta mɔgɔw kan; masacɛ ni a ta jamana pamɔgɔw si kana jaraki.”

¹⁰Masacɛ ko: “Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka kuma dɔ fɔ i ma nin ko ra, i ye na ni o tigi ye ne fɛ yan; ni o kera, o tigi tena a jɔgɔn wɛrɛ fɔ tuun.”

¹¹Muso ko: “Masacɛ, layiri ta ne ye Matigi Ala, i ta Ala tɔgɔ ra, janko ne dence kelen min tora, hakebɔbaga kana na o faga, ka dɔ wɛrɛ fara ne ta tɔɔɔ kan.” Masacɛ ko: “Ne bɛ kari Matigi Ala panaman tɔgɔ ra, ko hali i dence kunsigiden kelen tena ben dugu ma.”

¹²Muso ko tuun ko: “Sabari k’a to i ta jɔnmuso ye fɛn kelen fɔ ne matigicɛ masacɛ ye tuun!” Masacɛ ko: “A fɔ!”

¹³Muso ko: “Mun kosɔn ele ka nin ko jɔgɔn kɛ Ala ta mɔgɔw ra? Sabu ka kapa ni masacɛ yɛrɛ ta kuma ye sisan, masacɛ k’a ye ko ale yɛrɛ fana jarakinin lo; sabu a dence min borira, a t’a fɛ ka o wele ka na so.

¹⁴An bɛɛ ka kan ka sa, sigiya tɛ o ra, i n’a fɔ ji min bɔnna dugu ma, o tɛ se ka cɛ tuun. Nka Ala tɛ mɔgɔ nin bɔ a ra gbansan. A ta miiriya ra, mɔgɔ min gbɛnna, o tigi man kan ka to a kelen na yi.

¹⁵Ayiwa, ne nana nin kuma lase ne matigicɛ masacɛ ma, sabu ne siranna mɔgɔw le ja. O kosɔn i ta jɔnmuso ko: ‘Ne bɛna kuma masacɛ fɛ; a bɛ se ka kɛ ko masacɛ bɛna sɔn a ta jɔnmuso ta ladiri ma.

¹⁶A bɛ se ka kɛ ko masacɛ bɛna sɔn k’a ta jɔnmuso bɔsi ka bɔ nin cɛ boro, cɛ min b’a fɛ ka ne ni ne dence bɛɛ faga ka bɔ nin jamana ra, Ala ka nin jamana min di an ma.

¹⁷Ne kɔni tun b’a miirira ko ne matigicɛ masacɛ ta kuma bɛna ne jusu suma, sabu ne matigicɛ masacɛ bɛ i ko Ala ta mɛlɛkɛ, a bɛ kɔjuman ni kojugu lɔn ka bɔ jɔgɔn na. I Matigi Ala ye kɛ ni i ye.’ “

¹⁸Masacɛ ka muso jaabi ko: “Ne bɛna i jininka ko dɔ ra, nka i kana foyi dogo ne ma.” Muso ko: “Ne matigicɛ masacɛ ye kuma.”

¹⁹Masacɛ ko: “A fɔ Yohabu sen tɛ ni ele ye nin ko bɛɛ ra wa?” Muso ko: “E, ne matigicɛ masacɛ, ka can fɔ, i ka min fɔ, ne tɛ se ka o sɔsɔ. Can lo, i ta baaraden Yohabu le ka ne ci nin na; ale le ka nin kumaw bɛɛ don i ta jɔnmuso da ra fana.

²⁰I ta baarden Yohabu k'a ke nin cogo ra, janko ka masace ta miiriya yelema nin ko ra. Nka ne matigice ye hakiritigi le ye i ko Ala ta meleke; ko o ko be ke dugukolo kan, i be o bee faamu."

²¹Masace ka Yohabu wele k'a fo a ye ko: "A fle, i ka min fo co, ne bena a ke ten le. Taga Abusalon ta ka na ni a ye."

²²Yohabu k'a kinbiri gban masace koru, k'a na biri dugu ma, ka masace fo, k'a fo ko: "E, ne matigice masace, i ta baarden k'a lon bi ko ale ko ka di i ye, sabu i ta baarden ka min fo, i sonna o ma."

²³O ko, Yohabu wurira ka taga Gesuri, ka taga Abusalon ta ka na ni a ye Zeruzalemu.

²⁴Nka masace ko: "Abusalon ye to a ta so konu yi, ne na kana la a kan!" A kera ten, Abusalon fana tora a ta so konu yi, a ma taga masace fe.

Masace sonna ko Abusalon ye na

²⁵Izirayeli jamana bee konu ce si tun te yi, min tun be Abusalon bo ce na ra; mogo bee tun be a ta ce na le lakari. K'a ta a sentege ra ka taga a bla fo a kunkolo cemance ra, fiyen tun te a fari yoru si le ra.

²⁶San o san, san laban na, a tun be a kunsigi tige, sabu a kunsigi tun be caya ka gbiriya a kun na ka teme. Ni a tun k'a kunsigi tige, a tun be a kunsigi suma k'a gbiriya lon; a kunsigi gbiriya tun be ke fo kilo fla ni tarance, ka kapa ni masaso ta jateda ye.

²⁷Abusalon tun ka dence saba le soru, ani denmuso kelen, min togo tun ye ko Tamari. O kera muso pumanba ye.

²⁸Abusalon ka san fla le ke Zeruzalemu, a na ma se ka la masace kan.

²⁹Lon do, a ka Yohabu wele, ko a be a ci masace fe. Nka Yohabu ma son ka na. A k'a wele a sijaga flanan na; Yohabu ma na.

³⁰O ra, Abusalon k'a fo a ta baardenw ye ko: "Aw y'a fle, Yohabu ta foro le be ne ta koru; siman b'a ra. Aw ye taga tasuma don a ra." Abusalon ta baardenw tagara tasuma don foro ra.

³¹Yohabu wurira ka taga Abusalon ko, a ta so konu. A ko Abusalon ma ko: "Mun na i ta baardenw tagara tasuma don ne ta foro ra?"

³²Abusalon ka Yohabu jaabi ko: "A fle, ne ka mogo ci ka taga a fo i ye ko i ye na yan ne bena i ci masace fe, i ye taga a fo a ye ko mun na a ka ne wele ka bo Gesuri ka na ni ne ye yan? Nka ele ma na. Hali ni ne tun tora Gesuri, o belen tun ka fisa ni nin ye. Ne koni b'a fe sisan ka masace ye. Ni ne ka kojugu le ke, o tuma a ye ne faga."

³³Yohabu tagara masace fe ka taga o kuma lase a ma. Masace ka Abusalɔn wele; Abusalɔn nana a kinbiri gban k'a ja biri dugu ma masace kɔrɔ. Masace k'a boro fla mini a ma ni kanuya ye.

Samawilu flanan 15

Abusalɔn ka Izirayelimɔgɔw kun yeɓema

¹Ayiwa, o kow kɔ fe, Abusalɔn ka sowotoro kelen jini, ani sow, ani ce bilooru; ni a tun be taga yɔrɔ dɔ ra, o cew le tun be to ka bori a ta sowotoro ja fe ka taga.

²Abusalɔn tun be to ka wuri sɔgɔmada joona fe ka taga lɔ dugu donda sira kere fe. Ni a tun ka mɔgɔ dɔ ye a be nana ni ko dɔ ye masace fe ko a be na o kiti tige, Abusalɔn be o tigi wele, k'a fɔ a ye ko: "Ele bɔra dugu juman le ra?" Ni o tigi tun k'a ta gba tɔgɔ fɔ a ye,

³Abusalɔn tun b'a fɔ a ye ko: "I ta ka di nin ko ra, jo be i fe; nka ni i ka taga ni nin ko ye masace fe, mɔgɔ si tena i lamɛn!"

⁴O kɔ, Abusalɔn tun b'a fɔ ko: "Ni ne le tun kera nin jamana kititigebaga ye kɔni, ni ko dɔ tun ka don mɔgɔ dɔ ni dɔ ce, walama ni o tun ka mɔgɔ o mɔgɔ tɔjɔ ko dɔ ra, o tigi tun bena na ne fe, ne tun bena a ta ko janabo a ye ka ja."

⁵Ayiwa, ni mɔgɔ dɔ fana tun ka na, ko a bena a kinbiri gban Abusalɔn kɔrɔ k'a bonya, a tun be a boro lɔ o tigi ye, ka o tigi mina k'a boro mini a ma.

⁶A kera ten, Izirayelimɔgɔw minw bee tun be to ka na masace fe, janko masace ye o ta kiti tige o ye, Abusalɔn tun be o le fɔ olugu bee ye. O cogo ra, Abusalɔn ka Izirayelimɔgɔw nege ka o kun yeɓema.

⁷San naani temenin kɔ, lon dɔ Abusalɔn ko masace ma ko: "Ne tun ka dajuru dɔ ta Matigi Ala fe; a to ne ye taga Heburɔn ka taga o dajuru dafa;

⁸sabu ka ne to Gesuri, Siri jamana ra, i ta baarden tun ka dajuru dɔ le ta. Ne tun ko: 'Ni Matigi Ala ka ne kɔsegi Zeruzalemu tuun, ne bena taga saraka bɔ a ye k'a bato Heburɔn.' "

⁹Masace k'a jaabi ko: "Taga hera ra!" Abusalɔn wurira ka taga Heburɔn.

¹⁰O kɔ, Abusalɔn ka mɔgɔ dɔw ci dogo ra Izirayeli maraw bee ra, ko o ye taga a fɔ mɔgɔw ye ko: "Ni aw ka na burufiyekan men tuma o tuma, aw y'a fɔ ko: 'Abusalɔn le kera masace ye Heburɔn!' "

¹¹Ce kemɛ fla le tun bɔra Zeruzalemu ka taga ni Abusalɔn ye. O tun ka olugu wele le ten ko o ye taga, o fana wurira ka taga; miiriya were tun te o kɔnɔ, sabu o tun ma foyi lon a ko ra.

¹²Ayiwa, ka Abusalɔn to sarakabo ra, a ka mɔgɔ ci ka taga Gilo dugu kɔnɔ, ka taga Gilokace Ahitofeli wele ko a ye na. Ale le tun ye masace Dawuda ladibaga ye. O

kera minke, Abusalɔn ka jen min siri Dawuda kama, o ko baraka bonyara kosebe. Abusalɔn nɔfemɔgɔw ka ke caya ye ka taga a fe.

Dawuda borira ka bɔ Zeruzalemu

13Ciraden dɔ le nana a fɔ Dawuda ye ko: “Izirayelimɔgɔw yelemana ka tugu Abusalɔn kɔ de!”

14Dawuda ta jamana jamɔgɔ minw bee tun be ni a ye Zeruzalemu, a k’a fɔ olugu bee ye ko: “Aw ye wuri an ye bori, ni o te, an tena se ka bɔsi Abusalɔn boro. Aw ye teliya an ye taga, ni o te, o bena kun an na, ka kojugu lase an ma, ka dugumɔgɔw faga ni kerekemuru ye.”

15A ta jamana jamɔgɔw k’a fɔ a ye ko: “Ni an matigice masace ka fen o fen fɔ, an be sɔn o ma, sabu an ye i ta baardenw le ye.”

16Masace bɔra ka sira mina a sen na; a ta somɔgɔw bee bɔra ka gban a kɔ. A tun ka jɔnmuso minw ke a musow ye, a ka o musow ra tan to a kɔ, ka masaso kɔrɔsi.

17Masace bɔra ni dugumɔgɔw bee ye a kɔ. O tagara se dugu bon laban ma minke, o lɔra yi.

18A ta jamana jamɔgɔw bee tun be tagamana a kɔrɔ, ani Keretikaw ni Peletikaw bee; Gatika ce keme wɔrɔ minw tun bɔra Gati ka gban a kɔ, olugu tagamana ka teme masace na kɔrɔ.

19Masace k’a fɔ Gatikace Itayi ye ko: “Mun na ele fana b’a fe ka gban an kɔ? Sekɔ, i ye taga to ni masacekura ye; sabu ele ye lonan le ye; i bɔra fɔ yɔrɔjan i ta jamana ra le ka na yan.

20Ele nana kunu dɔrɔn le an kɔrɔ; bi ne te se k’a to i ye taga yaala ni ne ye yɔrɔw na fe, k’a sɔrɔ ne yere ma an tagayɔrɔ kelen lɔn. Sekɔ ni i balemaw ye. Matigi Ala ye koɔman ke i ye, ka to a ta kankelentiya ra ni i ye.”

21Itayi ka masace jaabi ko: “Ne be kari Matigi Ala janaman tɔgɔ ra, ani ele yere kosɔn, ko ni ne matigice masace ka taga yɔrɔ o yɔrɔ, i ta baarden fana bena taga o yɔrɔ le ra; ni i be faga, ne fana be faga; ni i be baro le, ne fana be baro.”

22Dawuda ko Itayi ma ko: “O tuma, teme an ye taga!” Gatikace Itayi temena ka bla Dawuda na ni a ta mɔgɔw bee ye, ani den minw bee tun be ni a ye.

23Mɔgɔw ka Dawuda nɔfejama temeto ye minke, o bee ka ke kasi ye ka mankanba ci. Masace tagara Sedɔrɔn kɔ tige; jama bee tugura a kɔ, o ka kongokolon sira ta.

24Sarakalasebaga Sadɔki fana tun be yi; Levi ta mɔgɔ minw bee tun be ni ale ye, olugu tun ka Ala ta jenɔgɔnya kesu* ta. O tagara Ala ta jenɔgɔnya kesu sigi; sarakalasebaga Abiyatari ka ke saraka bɔ ye, fɔ ka taga a to jama bee ye bɔ dugu kɔnɔ.

²⁵Masace k'a fɔ Sadɔki ye ko: "Sekɔ ni Ala ta jɛnɔɔɔnya kɛsu ye dugu kɔnɔ. Ni Matigi Ala sɔnna ka baraka don ne ra, a bɛna a to ne ye sekɔ yan tuun, ka a to ne ye a ta jɛnɔɔɔnya kɛsu ni a ta yɔrɔ saninman* ye tuun.

²⁶Nka ni Matigi Ala ko ne ma ko: 'Ne tɛ ele fɛ tuun', o tuma ne flɛ nin ye, ni min ka diya a ye, a ye o kɛ!"

²⁷Masace k'a fɔ sarakalasebaga Sadɔki ye tuun ko: "A flɛ, aw ye sekɔ pasuma ra dugu kɔnɔ, aw ni aw dence fla: i dence Ayimazi, ani Abiyatari dence Yonatan.

²⁸Ne bɛna taga mɛɛn kongokolon kɛnɛgbeyɔrɔw ra, fɔ ne ye na kibaroya dɔw mɛn ka bɔ aw fɛ."

²⁹A kɛra ten, Sadɔki ni Abiyatari sekɔra ni Ala ta jɛnɔɔɔnya kɛsu ye Zeruzalɛmu, ka taga to yi.

Dawuda ka Husayi ci dogo ra ka taga Abusalɔn flɛ

³⁰Dawuda tun bɛ yɛlɛnna oliviyesunw kuru kan, a kasitɔ; a tun k'a kun datugu, a sennakolon tun lo fana. Jama min tun bɛ a kɔ, olugu fana tun ka o kun datugu; o yɛlɛntɔ tun bɛ kasira fana.

³¹Dɔ nana a fɔ Dawuda ye ko: "Ahitofeli fana bɛ ni Abusalɔn jɛnɔɔɔnw ye!" Dawuda ka Ala daari k'a fɔ ko: "E, Matigi Ala, a to Ahitofeli ta ladiri bɛɛ ye kɛ kuma gbansan ye! A si kana lɔyɔrɔ sɔrɔ!"

³²Dawuda tagara se kuru kuncɛ ma, mɔɔɔw bɛ deri ka Ala bato yɔrɔ min na. A sera yi minke dɔrɔn, a ka Arikikace Husayi sɔrɔ yi, a bɛ a kɔnɔna; Husayi ta derege tun farannin lo, buguri bɛ a kun na.

³³Dawuda k'a fɔ a ye ko: "Ni i ka gban ne kɔ, i bɛna kɛ ne fɛ doni le ye!"

³⁴Nka ni i ka sekɔ dugu kɔnɔ ka taga a fɔ Abusalɔn ye ko: 'Masace, ne bɛna kɛ i ta baaraden ye; ne tun ye i face ta baaraden le ye fɔlɔfɔlɔ, nka sisan ne bɛna kɛ ele ta baaraden le ye.' Ayiwa, ni i ka o kɛ, o tuma Ahitofeli bɛna ladiri minw di Abusalɔn ma ne kama, i bɛna kɛ sababu ye ka o ladiriw cɛn, janko ka ne sutara.

³⁵Sarakalasebagaw Sadɔki ni Abiyatari, olugu fana bɛna kɛ ni i ye yi; ni i ka na fɛn o fɛn mɛn masace Abusalɔn ta so kɔnɔ, i ye na o fɔ olugu ye.

³⁶I n'a fɔ olugu dence fla bɛ o kɔrɔ yi, Sadɔki dence Ayimazi, ani Abiyatari dence Yonatan, ni aw ka na fɛn o fɛn mɛn, aw ye o fɔ olugu ye, o bɛna na a lase ne ma yan."

³⁷Dawuda terice Husayi sekɔra ka taga Zeruzalɛmu; o wagati le ra, Abusalɔn fana tun bɛ donna Zeruzalɛmu.

Samawilu flanan 16

Siba nana domuni di Dawuda ni a ta mɔɔɔw ma

¹Dawuda nana kuru kuncemayɔɔ tɛmɛ dɔɔnin minke, a ka Mefiboseti ta jɔnce Siba nato ye ka na a kunben, ni fali fla ye; a tun ka o faliw laben janko mɔgo ye se ka sigi o kan; a tun ka o faliw doni ni burukun kemɛ fla ye, ani rezenmɔ jalan siri kemɛ, ani toromɔ siri kemɛ, ani forogo kelen fanin rezenji ra.

²Masace ka Siba pininka ko: “I nana mun ke ni nin fenw ye?” Siba ko: “Faliw ye masace ta somogow ta ye, olugu bɛna yɛlen o kan; buru ni yiridenw ye kanbelenw ta domuni ye; ni minw nana sege tagama ra kongokolon kɔɔ, olugu bɛna rezenji dɔ min ka minlogɔ bɔ o yere ra.”

³Masace k’a pininka tuun ko: “I matigice Sawuli dence Mefiboseti be min le?” Siba k’a jaabi ko: “A tora Zeruzalemu. A ko, ko bi kɔni, Izirayelimogow bɛna ale face ta masaya fanga sekɔ ale ma!”

⁴Masace ko Siba ma ko: “Mefiboseti borofen beɛ kera i ta ye sisan.” Siba ko: “Ne be ne kinbiri gban i ja kɔɔ ka i fo, ne matigice masace; Ala ye ne ko diya i ye belɛn.”

Simɛyi ka Dawuda mafiyɛnya

⁵Masace Dawuda tagara se fɔ Bahurimu minke, Sawuli ta somogɔ dɔ bɔra o dugu kɔɔ ka na. A tɔgo tun ye ko Simɛyi; Gera dence tun lo. A bɔra ka na, ka na ke kumajuguw fɔ ye Dawuda ni a nɔfemogow ma.

⁶A ka ke Dawuda ni a ta jamana jamogow bon ye ni kabakuruw ye, k’a sɔɔ jama beɛ, ani kerɛkerɛfariw beɛ tun be tagamana Dawuda kininboroyanfan ni a numanboroyanfan na.

⁷Simɛyi tun be Dawuda nenina k’a fɔ a ma ko: “Taga ka bɔ yi, taga ka bɔ yi! Mɔgɔfagabaga! Mɔgɔkolon!”

⁸I ka Sawuli ta somogɔ minw beɛ faga, ka sigi olugu nɔ ra masaya ra, Matigi Ala be o hake le bɔra i ra. Matigi Ala ka masaya bɔsi i ra k’a di i dence Abusalɔn ma. Sisan i janibagatɔ ye nin ye, sabu ele ye mɔgɔfagabaga le ye.”

⁹Ayiwa, Seruya dence Abisayi ko masace ma ko: “Mun kosɔn an b’a to nin wuru sanin ye ne matigice masace neni de? A to ne ye tɛmɛ ka taga a kun tige!”

¹⁰Masace ko: “Aw Seruya dencew, aw ta mun le be nin na sa? Ni a be ne nenina, i b’a sɔɔ ko Matigi Ala le k’a fɔ a ye ko a ye ne Dawuda neni. Ni o lo, jɔn le be se k’a fɔ a ye ko: ‘Mun kosɔn i be nin kera?’ ”

¹¹Dawuda k’a fɔ Abisayi ni a ta jamana jamogow beɛ ye tuun ko: “Ne yere woroden be ne fagayɔɔ pinina, janko ka na a fɔ nin min ye Boniyaminu ta mɔgo ye. Aw y’a to a ye ne neni, sabu Matigi Ala le k’a fɔ a ye ten.

¹²Jɔn k’a lɔn ni Matigi Ala tena ne ta tɔɔɔ fle, ka bi ta nenini yeɛɛma k’a ke kopuman ye ne fe?”

13Dawuda ni a ta mɔgɔw tun bɛ tagara o ta sira fɛ; Simeyi belɛn tun bɛ tagamana kuru konkonda ra Dawuda kɔrɔ, ka to ka Dawuda nɛni, k'a bon ni kabakuru ye, ka buguri seri a kan.

14Masacɛ ni a nɔfɛjama sɛgɛninba tagara se o seyɔrɔ ra minke, o ka sɔrɔ ka nɛnɛkiri.

Husayi tagara Abusalɔn fɛ

15Abusalɔn ni a ta jama bɛɛ, ani Izirayɛlimɔgɔw bɛɛ tun donna Zeruzalɛmu dugu kɔnɔ. Ahitofeli fana tun bɛ ni o ye.

16Dawuda tericɛ Arikikacɛ Husayi tagara se Abusalɔn kɔrɔ minke, a ko Abusalɔn ma ko: "Ala ye masacɛ sɔn si ra! Ala ye masacɛ sɔn si ra!"

17Abusalɔn ka Husayi jaabi ko: "Ele bɛ i ta teriya kɛ ni i tericɛ ye tan le kɛ! Mun kosɔn i ma gban i tericɛ kɔ?"

18Husayi ka Abusalɔn jaabi ko: "Ɔn-ɔn dɛ! Ni Matigi Ala yɛɛ ni jama, ni Izirayɛlimɔgɔw ka mɔgɔ min janawoloma k'a kɛ masacɛ ye, ne bɛ o tigi le kɔ; ne bɛ to ni o tigi le ye.

19Ka fara o kan, a mɛɛn o mɛɛn, ne laban bɛna kɛ jɔn ta baaraden le ye? Masacɛ Dawuda dɛncɛ tɛ wa? Ne ka baara kɛ facɛman ye cogo min na, ne bɛna baara kɛ dɛncɛman fana ye o cogo le ra."

Abusalɔn k'a face ta muso fitiniw ta

20Abusalɔn k'a fɔ Ahitofeli ye ko: "Aw ye jɔgɔn ye ka a flɛ, an ka kan ka min kɛ sisan."

21Ahitofeli k'a fɔ Abusalɔn ye ko: "I face tun ka jɔnmuso minw kɛ a musow ye, a ka minw to yan ko o ye masaso kɔrɔsi, taga jɛn ni olugu ye. Ni o kɛra, Izirayɛlimɔgɔw bɛna a lɔn ko can ra, i ka i face dɔgɔya; o ra minw bɛɛ bɛ ni i ye, o bɛɛ bɛna o yɛɛ ja gbeleya ka to i kɔ."

22O ka gbata dɔ lɔ Abusalɔn ye masaso kunna, Abusalɔn tagara jɛn ni a face ta jɔnmusow ye o yɔrɔ ra; Izirayɛlimɔgɔw bɛɛ bɔra o ko kala ma.

23O wagati ra, ni Ahitofeli kɔni tun ka kuma o kuma fɔ, o kuma tun bɛ jate k'a kɛ i n'a fɔ Ala yɛɛ le kumana. Ni a tun kɛra Dawuda ye o, walama ni a kɛra Abusalɔn ye o, Ahitofeli ta kuma tun bɛ jate o cogo kelen le ra.

Samawilu flanan 17

Husayi ka Ahitofeli ta ladiri cɛn

10 kow kɔ, Ahitofeli k'a fɔ Abusalɔn ye ko: "A to ne ye kɛrɛkɛden cɛ waga tan ni fla ta ka taga ni olugu ye ka taga Dawuda nɔgbɛn su nin yɛɛ ra.

²Ne bena taga bara ka ben a kan k'a sɔɔ a segeninba lo, fɔ k'a baraka bɛɛ ban. A bena siran fɔ k'a ja wuri; a nɔfemɔgɔw bɛɛ bena siran ka bori k'a to yi. Ne bena ale masace kelen dɔɔɔn le faga.

³O kɔ, ne bena na ni jama bɛɛ ye i fɛ; i bɛ mɔgɔ kelen min kɔ, ni ale kɔni fagara ka ban, o tuma jama bɛɛ le bena sekɔ i fɛ. Ni o kɛra fana, mɔgɔw bɛɛ bena hera sɔɔ.”

⁴Ayiwa, o kuma benna Abusalɔn ni Izirayeli cɛkɔɔɔbaw bɛɛ ma.

⁵Nka Abusalɔn ko: “Aw y'a to an ye Arikikace Husayi wele, ka ale fana lamɛn.”

⁶Husayi nana minkɛ, Abusalɔn k'a fɔ a ye ko: “Ahitofeli ta kuma ye nin ye. A ka min fɔ, an ka kan k'a kɛ ten wa, walama an man kan k'a kɛ? Dɔ fɔ!”

⁷Husayi ka Abusalɔn jaabi ko: “Nin ladiri kelen kɔni ma ja Ahitofeli fɛ!”

⁸Husayi ko Abusalɔn ma tuun ko: “Ele yɛɛ ka i face ni a ta mɔgɔw lɔn! Kerekɛɛfariw lo! O ka fari i ko wara min den tara ka bɔ a kɔɔ kongo kɔɔ! I face ye kerekɛɛkɔɔ le ye; a tɛna sɔn ka si ni mɔgɔ tɔw ye.

⁹Sisan i bɛ taga a sɔɔ ko a dogonin bɛ dinga dɔ le kɔɔ, walama yɔɔ dogonin dɔ wɛɛ ra yi. Nin kɛɛ fɔɔ ra, ni Dawuda ta mɔgɔw ka ele ta kerekɛɛden dɔw faga dɔɔɔn, mɔgɔw bena o mɛn, k'a fɔ yɔɔ bɛɛ ko: ‘O ka Abusalɔn nɔfemɔgɔw caman faga!’

¹⁰Ni o do kɛra dɔɔɔn, hali i ta kerekɛɛdenw bɛɛ ra cɛfariw, minw ja ka gbɛɛn i ko waraba, olugu bɛɛ fari bena faga; sabu Izirayelimɔgɔw bɛɛ k'a lɔn ko i face ye cɛfariba le ye, ani ko cɛ jagbɛɛɛnw le fana bɛ ni a ye.

¹¹“O ra, ne bɛ i ladi, ko i y'a to ko Izirayeli cɛw bɛɛ le ye na i kɔ, k'a ta Dan, ka taga a bla fɔ Bɛri Seba, ka caya i ko kɔgɔjida kɛnkɛn; ele yɛɛ ye bla o ja ka taga Dawuda kama.

¹²Ni a ka sɔɔ yɔɔ o yɔɔ, an bena a nɔgbɛn fɔ ka taga a mina; an bɛ taga ben o kan i ko gɔmiji bɛ ben dugukolo kan cogo min na. O si tɛna se ka bɔsi; ale tɛna bɔsi, a nɔfemɔgɔw si tɛna bɔsi fana.

¹³Ni a ka bori ka taga dogo dugu o dugu ra, Izirayelimɔgɔw bɛɛ bena taga ni juruw ye o dugu kama; an bɛ taga o dugu ci k'a kabakuruw bɛɛ sama ni juru ye ka taga a kɛ kɔdinga kɔɔ; hali kabakuru den kelen tɛna to!”

¹⁴Abusalɔn ni Izirayelimɔgɔ tɔw bɛɛ ko: “Arikikace Husayi ta kuma ka fisa ni Ahitofeli ta ye!” Nka Matigi Ala yɛɛ le tun b'a fɛ ka Ahitofeli ta ladiripuman cɛn, janko ka kojugu lase Abusalɔn ma.

Dawuda tagara Zuridɛn ba terebɔyanfan na

¹⁵Ayiwa, Husayi tagara sarakalasebagaw Sadɔki ni Abiyatari fɛ; Ahitofeli ka min fɔ Abusalɔn ni Izirayeli cɛkɔɔɔbaw ye, ani ale yɛɛ ka min fɔ, a ka o bɛɛ fɔ sarakalasebagaw ye. A ko:

¹⁶”Sisan aw ye cira bla Dawuda ma jona jona, ka a fɔ a ye ko a kana si kongokolon kenegbeyɔɔ ra; ko sani dugu ye gbɛ, a ka kan ka ba tige, janko masace Abusalɔn ni a ta nɔfejama kana na cɛnri lase o ma.”

¹⁷O y’a sɔɔ Yonatan ni Ayimazi tun be Eni Rogeli. Baardenmuso dɔ le tun ka kan ka taga o cira lase olugu ma, janko o ye taga a fɔ masace Dawuda ye; sabu olugu yere tun t’a fe ka don dugu kɔnɔ janko mɔgɔw kana na o ye.

¹⁸O beɛ n’a ta, kanbelennin dɔ tun ka o ye; ale tagara o fɔ Abusalɔn ye. Yonatan ni Ayimazi k’a ye ten minke, o fla teliyara ka taga se fɔ ce dɔ ta so, Bahurimu dugu kɔnɔ. Kɔlɔn dɔ tun be o ce ta so; o donna o kɔlɔn kɔnɔ ka dogo yi.

¹⁹Sotigi ta muso ka birifani dɔ ta ka o biri kɔlɔn kunna, ka simankise susunin dɔ yerege o kan, janko mɔgɔ kana a lɔn ko mɔgɔ be yi.

²⁰Abusalɔn ta ciradenw nana se yi minke, o donna o muso ta so k’a jininka ko: “Ayimazi ni Yonatan be min le?” Muso ka o jaabi ko: “O ka kɔ tige!” Nka o ka o nini, o ma o ye minke, o sekɔra ka taga Zeruzalemu.

²¹O taganin kɔ, Ayimazi ni Yonatan bɔra kɔlɔn kɔnɔ ka taga o kuma nafɔ masace Dawuda ye. O k’a fɔ Dawuda ye ko: “Aw ye wuri jona ka ba tige, sabu Ahitofeli ka Abusalɔn ladi ko a ye na aw kama.”

²²Dawuda ni a nɔfejama beɛ wurira ka Zuriden ba tige; sani dugu ye gbɛ hali mɔgɔ kelen ma to ni min ma ba tige!

²³Ayiwa, Ahitofeli nana a ye ko o ma sɔn ale ta kuma ma minke, a k’a ta fali laben ka taga a ta dugu ra, a ta so. A tagara a ta lukɔnɔ kɔɔw beɛ bla boro kelen kan; o kɔ, a k’a kan don juru ra ka a yere faga. A sara o cogo le ra. O k’a su don a face su kɔɔ.

Dawuda sera Mahanayimu

²⁴Ayiwa, Dawuda tagara se Mahanayimu. O wagati y’a sɔɔ Abusalɔn fana ka Zuriden ba tige, a ni Izirayelimɔgɔ tɔ minw beɛ tun be ni a ye.

²⁵Abusalɔn tun ka Amasa le bla a ta kerekejama ja fe, Yohabu nɔ ra. Amasa tun ye Izirayelikace dɔ dence le ye, min tɔgɔ tun ye ko Itira. Ale Itira le tun ka Nahasi denmuso Abigayili furu. Abigayili tun ye Seruya balemamusu ye; Seruya tun ye Yohabu bamusu ye.

²⁶Abusalɔn ni Izirayelimɔgɔw tagara o ta fanibonw lɔ Galadi jamana ra.

²⁷Ayiwa, Dawuda sera Mahanayimu minke, Nahasi dence Sobi, min bɔra Raba, Amɔnkaw ta dugu ra, ani Amiyeli dence Makiri, min bɔra Lodebari, ani Galadikace Barizilayi min bɔra Rogelimu,

²⁸olugu nana ni lananw, ani minanw, ani bɔgɔdaga dɔw ye ka na o di Dawuda ni a ta mɔgɔw ma. O nana ni siman fana ye, ani mugu, ani simankise yirannin, ani sɔɔ,

²⁹ani li, ani nare, ani sagaw, ani baw, ani misinɔɔ gberennin. O nana ni o fenw bee ye Dawuda ni a nɔfemɔɔw fe, ko o ye a domu; sabu o tun b'a fɔra ko: "I b'a sɔɔ nin mɔɔw segera kɔngɔ ni minlɔɔ boro kosebe kongokolon kɔɔ yi."

Samawilu flanan 18

Dawuda ta mɔɔw sera Abusalɔn ta mɔɔw ra

¹Dawuda ta kerɛkeden minw tun be ni a ye, a ka olugu jate, ka o laben kere kama. A ka kerɛkuntigi dɔw sigisigi ce waga kelen kelen kunna, ka dɔw sigisigi ce keme keme kunna.

²A ka mɔɔw taran ka o ke jenkuu saba ye. A ka Seruya dence Yohabu bla jenkuu kelen kunna, ka Yohabu balemace Abisayi bla jenkuu kelen kunna, ka Gatikace Itayi bla jenkuu sabanan kunna. O ko, masace k'a fo jama bee ye ko: "Ne fana bena taga ni aw ye."

³Nka mɔɔw k'a jaabi ko: "I man kan ka taga ni an ye; sabu ni anw do borira, mɔɔw tena o jate. Hali ni o ka an ta jama tarance bee le faga fana, mɔɔw tena o jate. Nka ele kelen be i ko anw ce waga tan le. Ni i ka to dugu kɔɔ yan, o ka fisa, sabu i be se ka to yan ka mɔɔw dɔw ci ka taga an demɛ kere ra."

⁴Masace ko: "Ni min ka ben aw ma, ne bena a ke ten." Masace tagara lo dugu donda kɔɔ; kerɛkedenw ka ke bo ye, ce keme keme, ani ce waga kelen kelen.

⁵Masace k'a fo Yohabu ni Abisayi ni Itayi ye ko: "Aw ye a ke ne kosɔn, aw ye kanbelen kɔɔsi, min ye Abusalɔn ye." Masace ka o kuma min fo kerɛkuntigiw ye Abusalɔn ta ko ra, kerɛkedenw bee tun ka o men fana.

⁶Dawuda ta kerɛkedenw bɔra dugu kɔɔ ka taga Izirayelimɔɔw kama kongo kɔɔ. O ka kere ke Efirayimu yiritu le kɔɔ.

⁷Dawuda ta mɔɔw sera Izirayelimɔɔw ra o yɔɔ ra; o ka cenriba lase o ma, ka ce waga mugan bee faga o ra o lon na.

⁸Kere bonyara ka se fo o yɔɔ mara bee ra. Minw sara yiritu kɔɔ, olugu cayara ka teme kerekeyɔɔ yere ta mɔɔw faganinw kan.

Abusalɔn sacogo

⁹Ayiwa, Abusalɔn barara ka taga ben ni Dawuda ta mɔɔw ye; Abusalɔn tun yelennin be sofali do kan. A ko a be bori ni a ta sofali ye minke, sofali borito temena yiriba do borow jukɔɔ. Abusalɔn kunsigiw balanna yiriborow furance ra; sofali borira ka bo a kɔɔ ka taga, k'a dulonnin to san ni dugu ce.

¹⁰Kerɛkeden do ka o ye minke, ale tagara o lakari Yohabu ye. A ko: "A fle, ne ka Abusalɔn dulonnin ye yirisunba do ra!"

11Yohabu k'a fɔ o kibaroya fɔbaga ye ko: "Ele k'a ye ten, mun na i m'a faga o yɔrɔnin kelen bɛɛ ra yi? Ne tun bɛna warigbɛ garamu kɛmɛ di i ma, ani kɛrɛkɛdenw ta cɛsirinan kelen."

12Nka cɛ ka Yohabu jaabi ko: "Hali ni o ka warigbɛ kilo tan le la ne tɛgɛ kɔnɔ, ne tɛna sɔn ka ne boro se masacɛ dencɛ ma fiyewu; sabu masacɛ ka kuma min fɔ ele ni Abisayi ni Itayi ye, an toro ka o mɛn. A ko: 'Aw ye a kɛ ne kosɔn, aw y'a to foyi kana kanbelen sɔrɔ, min ye Abusalɔn ye.'

13Ayiwa, ni ne tun ka farati ka o janfako kɛ a ra, a laban, masacɛ tun bɛna bɔ o ko kala ma, sabu foyi tɛ se ka dogo a ma; ele fana tun tɛna sɔn ka lɔ ni ne kunko ye."

14Yohabu ko: "Ne tɛna ne yɛrɛ sɛgɛ ka lɔ ele kɔrɔ yan gbansan tuun." Ka Abusalɔn panaman balannin to yiri ra, Yohabu ka taman saba ta ka taga o turu a disi ra.

15Kɛrɛkɛden cɛ tan minw tun bɛ to ka Yohabu ta kɛrɛkɛminanw ta, olugu tagara Abusalɔn lamini, ka ben a kan k'a faga.

16Yohabu nana buru fiyɛ minkɛ, ko o ye kɛrɛ lalɔ ten, a ta mɔgɔw ka Izirayelimɔgɔw gbɛnni dabra.

17O ka Abusalɔn su ta k'a firi dingaba dɔ kɔnɔ tu kɔnɔ yi, ka kabakuru caman cɛ ka o ton a kan. O kɛra minkɛ, Izirayelimɔgɔ tɔw bɛɛ borira ka taga o ta so.

18Ka Abusalɔn panaman to, a tun ka kabakurujan dɔ lɔ masacɛ ta kɛnɛgbɛ ra, sabu a tun b'a fɔra ko dencɛ tɛ ale fɛ, min bɛ se ka kɛ sababu ye k'a to ale tɔgɔ kana tunu. O ra, a k'a yɛrɛ tɔgɔ la o kabakurujan na; hali bi mɔgɔw bɛ o kabakuru wele ko Abusalɔn ta hakirijigi kabakuru.

Abusalɔn ta saya ko fɔra Dawuda ye

19Ayiwa, Sadɔki dencɛ Ayimazi k'a fɔ Yohabu ye ko: "A to ne ye bori ka taga nin kibaroya fɔ masacɛ ye, ko Matigi Ala k'a bɔsi ka bɔ a juguw boro, k'a hake bɔ a juguw ra."

20Yohabu ko a ma ko: "I kana taga, sabu bi ta kibaroya tɛ kibaro diman ye. I bɛna taga lon werɛ ta fɔ, nka bi ta kɔni, i man kan ka taga o fɔ, sabu masacɛ dencɛ le sara!"

21Yohabu k'a fɔ Kusikacɛ dɔ ye ko: "I ka min ye, taga o lakari masacɛ ye!" Kusikacɛ birira Yohabu kɔrɔ k'a fo, ka sɔrɔ ka kɛ bori ye ka taga.

22O bɛɛ n'a ta, Sadɔki dencɛ Ayimazi belɛn ko Yohabu ma ko: "Ni a kɛra cogo o cogo, ne fana bɛna bori Kusikacɛ kɔ fɛ ka taga!" Yohabu k'a jaabi ko: "Ne tericɛ, kun juman le ra ele b'a fɛ ka bori dɛ? Nin ko tɛna taga kɛ kibaro diman ye min bɛ se ka i nafa."

23Ayimazi ko: "Ni a kɛra cogo o cogo, ne kɔni bɛna bori le fana!" Yohabu ko: "Ayiwa, bori sa!" Ayimazi ka kɛnɛgbɛba sira mina bori ra, ka taga tɛmɛ Kusikacɛ ra.

²⁴O y'a sɔɔ masace Dawuda tun siginin be dugu bolon kɔɔ, bolon kenemada ni a kɔɔɔɔda fla ce ma. Kerekeden min be yɔɔ kɔɔsi, ale yelenna ka taga lo o biribon san fe, bolon kunna. A k'a na kɔɔta ka fleri ke minke, a barara ka ce do borito ye a kelen na, a be nana.

²⁵A perenna ka o lase masace ma. Masace ko: "Ni a kelen lo, o tuma a be nana ni kibaro diman le ye!" Ce ka ke gbara ye doonin doonin.

²⁶Kerekeden ka ce do were borito ye, a be nana. A perenna ka o fo dugu donda kɔɔsibaga ye, ko: "Ce do were borito ye a kelen na, a be nana!" Masace ko: "Ale fana be nana ni kibaro diman le ye!"

²⁷Kerekeden ko: "Ne ta yecogo ra, ce folo boricogo be i ko Sadoki dence Ayimazi boricogo." Masace ko: "Mogonuman lo. A be nana ni kibaro diman le ye."

²⁸Ayimazi nana se minke, a perenna k'a fo masace ye ko: "Kere diyara an na!" A k'a kinbiri gban k'a na biri dugu ma, k'a fo tuun ko: "Matigi Ala, i ta Ala baraka, sabu mogon minw tun wurira ne matigice masace kama, Ala k'a to an ka se sɔɔ olugu kan!"

²⁹Masace ko: "Ne dence Abusalon do? A ka kene wa?" Ayimazi ko: "Wagati min na Yohabu tun be i ta baaradenw cira, ne ni i ta baaraden to kelen, ne kɔni tun be mankan caman le menna jama ce ra; nka ne tun m'a lon ko kelen min lo."

³⁰Masace ko: "Ele ye gbara ka lo kere fe." Ayimazi gbarara ka lo kere fe.

³¹O ko, Kusikace sera. Ale ko: "Ne matigice masace ye nin kibaro diman lamen! Mogon minw bee tun wurira i kama, Matigi Ala ka i bɔsi ka bo olugu bee boro bi!"

³²Masace ko Kusikace ma ko: "Ne dence Abusalon don? A ka kene wa?" Kusikace ko: "Ne matigice masace, i juguw, ani mogon o mogon be wurira ele masace kama ko o be kojugu ke i ra, Ala ye olugu bee ta ke i ko nin kanbelen ta kera cogo min na!"

Samawilu flanan 19

Dawuda ka Abusalon su kasi

¹Masace ka o kuma men minke, a ka ke yereyere ye; sankaso min be dugu donda kunna, a tagara don o bon kɔɔ ka ke kasi ye. A tagamatɔ tun be kasira, ka ke a fo ye ko: "E, ne dence Abusalon, ne dence, ne dence Abusalon! Hali ne tun ye sa ele no ra! E, Abusalon, ne dence, ne dence!"

²O tagara o fo Yohabu ye ko: "Masace fle, a be manumankokanw fora, ka kasi Abusalon koson."

³O lon na, Izirayelimogow ta sesorori yelemana ka ke kasi ye kerekedenw bee fe, sabu o tun k'a men mogow fe ko: "Masace jusu kasira kosebe a dence ta saya koson."

⁴O lon na, kerəkedenw dogora le ka don dugu kɔɔ, k'a ke i n'a fɔ mɔgɔ minw borira o kerəkɛɔgɔnw ɲa, fɔ o maroyanin nana don dugu kɔɔ.

⁵Masace tun k'a ɲa datugu ka ke kule ye ko: "E, ne dence Abusalɔn! Abusalɔn, ne dence, ne dence!"

⁶Yohabu tagara a kɔ bon kɔɔ ka taga a fɔ a ye ko: "Ele be maroyaba le blara i ta kerəkedenw be ra bi, k'a sɔɔ olugu le ka i kisi, ka i dencew ni i denmusow kisi, ka i ta musow kisi, ani i ka jɔnmuso minw ke i musow ye.

⁷Ele be i kɔninyabagaw le kanu, ka i kanubagaw kɔninya; sabu i be min kera, o be a yira ko i ta kerəkuntigiw ni i ta baardenw te foyi ye i ɲa kɔɔ. Sisan kɔni, ne k'a ye ko ni a tun kera ko Abusalɔn le bɔsira, k'a to an tɔw be ye faga, o le tun bena diya ele ye.

⁸Ayiwa, sisan i wuri ka bɔ kene ma, i ye taga kuma i ta kerəkedenw fe ka o ja gbɛɛya. Ni o te, ne be kari Matigi Ala tɔgɔ ra, ko ni i kɔni ma bɔ, bi su fe hali ce kelen tena to ni i ye yan. Ni o do kera, o tuma kojugu minw be sera i ma kabini i denmisenman fɔ ka na se bi ma, bi ta bena juguya ni o be lajennin ye."

⁹Masace wurira ka taga sigi dugu donda ra. O k'a fɔ kerəkedenw be ye ko: "Masace ye nin ye, a siginin be dugu donda ra." Kerəkedenw be nana masace kɔɔ.

Dawuda kɔsegira ka na Zeruzalɛmu

O y'a sɔɔ Izirayeli ta kerəkedenw be tun borira ka taga o ta so.

¹⁰Mɔgɔw tun be ɲɔgɔn sɔsɔra Izirayelimɔgɔw ta gbaw be ra; o tun b'a fɔra ko: "Masace Dawuda le ka an bɔsi ka an bɔ an juguw boro; ale le ka an bɔsi Filisikaw boro. Ayiwa, sisan a borira Abusalɔn ɲa ka bɔ jamana kɔɔ.

¹¹K'a sɔɔ an tun ka turu ke ale Abusalɔn min kun na k'a sigi masaya ra, ale sara kere ra. Ayiwa, an be mun le kɔɔna sisan ka sɔɔ ka masace Dawuda wele ka na?"

¹²Masace Dawuda fana ka cira bla ka taga a fɔ sarakalasebagaw ye, minw tun ye Sadɔki ni Abiyatari ye, ko: "Aw y'a fɔ Zuda cekɔɔbaw ye ko: 'Mun kɔɔn tɔw le bena kɔn aw ɲa ka masace wele ka na a ta so?' " Masace tun ka o fɔ, sabu kuma minw be tun be fɔra Izirayeli jamana yɔɔw be ra, o kumaw tun sera masace ma k'a to a sigiyɔɔ ra yi.

¹³Masace ko o y'a fɔ o ye fana ko: "Aw le ye ne balemaw ye, aw ye ne yere dɔ le ye. Mun kɔɔn tɔw le bena kɔn aw ɲa ka masace wele ka na?"

¹⁴A ko o y'a fɔ Amasa fana ye ko: "Ele ni ne be ye mɔgɔ kelen le ye. K'a ta bi ra, ne be i ke kerəkɛjama kuntigi ye Yohabu nɔ ra; ni ne ma o ke, o tuma Ala ye o hake bɔ ne ra."

¹⁵Dawuda k'a ke ten ka Zuda mɔgɔw bɛɛ sɔrɔ; o bɛɛ benna a ra i ko mɔgɔ kelen, ka mɔgɔ ci ka taga a fɔ masace ye ko: "Sekɔ ka na, i ni i ta baardenw bɛɛ."

Dawuda yafara Simeyi ma

¹⁶Ayiwa, masace ka sira ta ka sekɔ ka na, ka na se fɔ Zuriden ba ma. Zuda mara mɔgɔw tagara Giligali, Zuriden bada ra, ko o be taga masace kunben, ka ba tige ni a ye.

¹⁷Gera dence Simeyi, min ye Boniyaminu ta gɔmɔgɔ dɔ ye, ni a be bɔ Bahurimu, ale fana teliyara ka taga ni Zuda mara mɔgɔw ye ka taga masace Dawuda kunben.

¹⁸Boniyaminu ta gɔmɔgɔ ce waga kelen le tun be ni a ye, ani Siba, min tun be baara kera Sawuli ta somɔgɔw ye; ale ni a dence tan ni looru, ni a ta baarden ce mugan. O girinna ka taga masace kunben Zuriden bada ra.

¹⁹Mɔgɔw ka ba tige ka taga ba ja dɔ kan, ko o be taga masace ni a ta somɔgɔw ta kurun dɔ kɔnɔ ka ba tige ni o ye; o kɔ, ni masace b'a fe ka min ke, a benna o fɔ o ye. Tuma min na masace tun benna ba tige, Gera dence Simeyi nana a yere firi dugu ma masace ja kɔrɔ,

²⁰k'a fɔ masace ye ko: "E, ne matigice, i sabari, i kana ne ta kojugu jate; ne ka ko benbari min ke masace ra a bolon na Zeruzalemu, masace kana a hakiri to o ra tuun! Masace ye sabari ka o ko bɔ a jusu ra.

²¹Sabu ne ye i ta jɔn le ye; ne yere fana k'a lon ko ne ka kojugu le ke. Nka i yere k'a ye ko ne le kera Yusufu ta gɔmɔgɔw bɛɛ ra mɔgɔ fɔlɔ ye ka na ne matigice masace kunben!"

²²Seruya dence Abisayi ka kuma ta o le ra k'a fɔ ko: "Matigi Ala ka mɔgɔ min panawoloma k'a sigi masaya ra, Simeyi ka o neni; o ra, Simeyi ka kan ka faga le!"

²³Nka Dawuda ko: "Aw Seruya dencew, aw ta mun le be nin na sa? Mun na aw be aw yere kera ne jugu dɔw ye bi? Mɔgɔ si man kan ka faga Izirayeli jamana kɔnɔ bi; sabu ne k'a ye bi ko masace were te Izirayeli jamana kunna ni ne te."

²⁴O kɔ, masace k'a fɔ Simeyi ye ko: "O tena i faga!" Masace karira a ye.

Mefiboseti k'a ta ko jafɔ

²⁵Ayiwa, Sawuli mamaden min ye Mefiboseti ye, ale fana tun tagara masace kunbenyɔrɔ ra. K'a ta masace tagalon na fɔ ka na se a nalon ma hera ra, Mefiboseti tun ma ko, a tun m'a dasiw saninya, a tun ma a ta faniw si ko fana.

²⁶A bɔra o cogo le ra Zeruzalemu ka taga masace kunben; masace k'a jininka ko: "Mefiboseti, mun kosɔn i tun ma taga ni ne ye?"

²⁷A ka masace jaabi ko: "E, ne matigice masace, ne ta jɔnce le ka ne janfa; sabu ne tun ko le, ko ne be ne ta fali laben ka yelen a kan ka taga ni masace ye, sabu ne te se ka tagama.

²⁸Nka a tagara ne tɔɔ cɛn ne matigice masace kɔɔ. Nka ne matigice masace be i ko Ala ta meleke. O ra, ni min ka ben i yere ma, i ye o ke;

²⁹sabu ne bemace ta somɔɔw si tun man kan ni foyi ye ne matigice masace fe, ni fagari te. O bee n'a ta, i sɔnna ko ne fana ye domuni ke ni i ye, ani ni i ta mɔɔ tɔw ye minan kelen kɔɔ. O ra, ne kɔni te se ka masace daari, ko a ye kopuman were ke ne ye tuun."

³⁰Masace k'a jaabi ko: "Nin kuma bee kun ye mun ye de? Ne k'a latige ka ban ko i bemace ta dugukolo bena ke ele ni Siba ta le ye."

³¹Mefiboseti ko masace ma ko: "A ye a bee ta kunkelen, sabu ne matigice masace nana a ta so hera ra ka ban!"

Dawuda ka Barizilayi bonya

³²Galadikace Barizilayi fana tun bɔra Rogelimu, ka na masace blasira; a ka Zuriden ba tige ni masace ye, ko a be masace to Zuriden ba yɔɔ ra ka sekɔ ka taga.

³³Barizilayi tun kɔɔra kosebe; a si tun ye san biseegi. Tuma min na masace tun be Mahanayimu, masace mako tun be se fen o fen ma, a ka o bee ke a ye, sabu naboratigi tun lo.

³⁴Masace k'a fo Barizilayi ye ko: "Ba tige ka taga ni ne ye, i ye taga to ne kɔɔ Zeruzalemu ne ta so; ne bena i mako bee ja ka ne janto i ra."

³⁵Nka Barizilayi ka masace jaabi ko: "Ne bena taga ni masace ye Zeruzalemu ka taga to si ra ka san jori le ke tuun?"

³⁶Ne si ye san biseegi sisan. Ne yere te se ka fendiman lon ka bo fengboman na tuun. Ne te se ka diya sɔɔ domunifen ni minnifen na tuun; ne te se ka hali donkirilabaga cemanw ni a musomanw kan men kosebe tuun. O tuma mun koson ne bena taga ke ele kunna doni ye tuun?

³⁷Ne bena ba tige, ka taga ni i ye ba ko fe donin, ka dan yi. Ne yere m'a lon kun min na masace b'a fe ka o bonya ke ne ye!

³⁸A to ne ye sekɔ, ka taga sa ne ta dugu ra, ne face ta kaburu ni ne bamuso ta kaburu kɔɔ. Nka ne dence Kimamu ye nin ye, min ye i ta baarden ye; ale kɔni bena taga ni ne matigice masace ye. Ni ko o ko ka ben i ma, i ye o ke ale ye."

³⁹Masace ko: "Ayiwa, Kimamu ye taga ni ne ye. Ni fen o fen ka ben i ma, ne bena o ke a ye; ni i ka fen o fen jini ne fe, ne bena o ke i ye."

⁴⁰Ayiwa, jama bee nana ba tige tuma min na, ani masace yere nana ba tige tuma min na, masace k'a boro mini Barizilayi ma k'a fo ni kanuya ye, ka dugawu ke a ye. O ko, Barizilayi sekɔra ka taga a ta so.

⁴¹Masace ka Giligali dugu sira ta; Kimamu tagara ni a ye.

Zuda ta mɔ̀gɔw ni Izirayelimɔ̀gɔ tɔw ma ben

Ayiwa, Zuda ta mɔ̀gɔw bɛɛ, ani Izirayelimɔ̀gɔ tɔw tarance tun bɛ ni masace ye Zuriden batigeyɔ̀rɔ ra.

⁴²Izirayelimɔ̀gɔ tɔw nana masace fɛ ka na a fɔ a ye ko: “Mun kosɔn an balema minw ye Zuda ta mɔ̀gɔw ye, olugu dɔrɔn le nana ele ta ka ba tige ni i ye, ani i ta somɔ̀gɔw ni i nɔfemɔ̀gɔw bɛɛ?”

⁴³Zuda ta mɔ̀gɔw ka Izirayelimɔ̀gɔ tɔw jaabi ko: “An ka o ke sabu anw ni masace bɛɛ ye mɔ̀gɔ kelen le ye. Aw dimikun ye mun ye o ra sa? Yala masace tun lɔra ni anw kunkow ye le wa, walama a ka bonya dɔ le di an ma, o kosɔn an ka o ke wa?”

⁴⁴Izirayelimɔ̀gɔ tɔw ka Zuda ta mɔ̀gɔw jaabi ko: “Masace ye anw fana ta ye fɔ sipaga tan. Dawuda yere ye anw ta ye ka teme aw kan. Mun kosɔn aw ka an dɔgɔya tan? O tuma anw le ma kɔn k’a fɔ ko an ye masace wele ka na wa?” Nka Zuda ta mɔ̀gɔw ka kuma minw fɔ, o juguyara ka teme Izirayelimɔ̀gɔw ta kan.

Samawilu flanan 20

Seba murutira Dawuda kama

¹Ayiwa, o y’a sɔrɔ ce sɔnkolon dɔ tun bɛ yi, min tɔgɔ tun ye ko Seba; a face tɔgɔ tun ye ko Bikiri; Boniyaminu ta mɔ̀gɔ dɔ tun lo. Ale ka buru fiye, k’a fɔ mɔ̀gɔw ye ko: “An ta foyi tɛ Dawuda fɛ, jɛnɔgɔnya foyi tɛ an ni Yese dence ce. Izirayelimɔ̀gɔw, an bɛɛ ye taga an ta so!”

²A kera ten minke, Izirayelimɔ̀gɔw bɛɛ bɔra Dawuda kɔ ka tugu Bikiri dence Seba kɔ. Nka Zuda ta mɔ̀gɔw gbanna o ta masace kɔ, k’a blasira ka bɔ Zuriden ba yɔrɔ ra ka taga se fɔ Zeruzalemu.

³Dawuda tagara don a ta so kɔnɔ Zeruzalemu minke, a tun ka jɔnmuso tan minw ke a musow ye, a tun ka minw to a kɔ ka masaso kɔrɔsi, a ka olugu bla o danna so dɔ kɔnɔ. O mako tun bɛ ke fɛn o fɛn na, a tun bɛ o bɛɛ di o ma, nka a ma sɔn ka jɛn ni o ye. O tora o danna o so kɔnɔ yi fɔ ka taga se o salon ma; o tun tora yi ten i ko firiyamusow.

Yohabu ka Amasa faga

⁴O kɔ, masace k’a fɔ Amasa ye ko: “Sani tere saba ce, i ye Zuda ta kerɛkedenw wele ka na yan, ele yere fana ye na ni o ye.”

⁵Amasa tagara Zuda ta kerɛkedenw wele. Nka lon min mɔ̀gɔw tun ka kan ka na masace fɛ, ale yere tora kɔ, a ma na o lon na.

⁶O ra, Dawuda k’a fɔ Abisayi ye ko: “Bikiri dence Seba bɛna cɛnri min lase an ma, o bɛna juguya ni Abusalɔn ta ye. I yere ye i matigice ta baardenw ta, aw ye a nɔgben, janko a kana na taga dogo dugu barakaman dɔw kɔnɔ, ka tunu an ma.”

⁷Yohabu ta mɔ̀gɔw bɔra ka gban a kɔ, ani Keretikaw, ani Peletikaw, ani kerɛkɛɛfariw bɛɛ. O bɛɛ bɔra Zeruzalemu ka taga Bikiri dence Seba nɔgben.

⁸O tagara se Gabahɔn kabakuruba yɔrɔ ra minke, o ka Amasa nato ye o na fe. O y'a sɔrɔ Yohabu tun ka cesirinan dɔ siri a ta faniw kan, ka kerekemuru dɔ don a la ra, ka o siri a ta cesirinan na a soro ra. Ka Yohabu tagatɔ to, kerekemuru benna.

⁹Yohabu ka Amasa fo ko: "I ka kene wa?" A ka Amasa mina a bonbosi ma ni a kininboro ye, ko a b'a boro mini a ma k'a fo ni kanuya ye.

¹⁰Kerekemuru min tun be Yohabu numanboro ra, Amasa ma o korɔsi. Yohabu k'a sɔgɔ ni a ye sijaga kelen dɔrɔn a kɔnɔbara ra, ka a nogo bee bɔ kene ma. Amasa sara. Yohabu ni a dɔgɔce Abisayi k'a to yi ka taga Bikiri dence Seba kɔ.

¹¹Kerekeden kanbelen minw tun be Yohabu kɔ, olugu ra kelen lonin tora Amasa korɔ ka ke a fo ye ko: "Minw be Yohabu fe, ani minw be Dawuda fe, olugu ye gban Yohabu kɔ!"

¹²O y'a sɔrɔ Amasa tun be firinfirinna sira kan jori ra. O kerekeden nana a ye ko kerekeden tɔw bee be lɔra ka Amasa fle minke, a ka Amasa sama ka taga a bla foro dɔ kɔnɔ, ka fani dɔ ke k'a datugu; sabu a k'a ye ko ni min o min nana se a ma, o be lɔ.

¹³A ka Amasa bɔ sira ra minke, kerekedenw bee tugura Yohabu kɔ, ka taga Bikiri dence Seba nɔgben.

Seba sacogo

¹⁴Seba ka Izirayeli maraw bee cetige, ka taga se fo Abeli Beti Mahaka, ani fo Berikaw ta maraw bee ra. Olugu wurira ka jɔgɔn lajen ka gban a kɔ fana.

¹⁵Yohabu ni a ta mɔgɔw bee nana, ka na lɔ ka Beti Mahaka dugu lamini, k'a sɔrɔ Seba be dugu kɔnɔ. O ka yelenyɔrɔ dɔw lɔ dugu kenemakogo kere fe ka taga se fo a sanfeyɔrɔ ma; o kɔ, o ka ke dugu laminikogo yere sozi ye janko k'a ben.

¹⁶Muso hakiriman dɔ tora dugu kɔnɔ yi o le ra, ka peren k'a fo ko: "Aw ye ne lamɛn, aw ye ne lamɛn! Aw ye a fo Yohabu ye ko a ye gbara yan, ko ne b'a fe ka kuma ni a ye."

¹⁷Yohabu gbarara muso ra; muso ko: "Ele le ye Yohabu ye wa?" Yohabu ko: "Ne lo!" Muso ko: "I ta jɔnmuso ta kuma lamɛn!" Yohabu ko: "Ne be i lamenna."

¹⁸Muso ko: "Fɔlɔfɔlɔ ni ko dɔ tun kera, mɔgɔw tun b'a fo ko: 'An ye taga hakiri jini Abelikaw fe.' O ra o ko tun be janabo.

¹⁹Ayiwa, anw ye Izirayelimɔgɔw bee ra heramɔgɔ dɔw le ye; ani o bee ra mɔgɔsɔbe dɔw. Ele do b'a fe ka Izirayeli duguba dɔ le halaki tan. Mun kosɔn aw b'a fe ka nin dugu halaki, k'a sɔrɔ Matigi Ala ta jamana ta dugu dɔ lo?"

²⁰Yohabu ka muso jaabi ko: "Fiyewu, fiyewu, ne t'a fe ka foyi halaki, walama ka foyi cɛn!"

²¹Ne ma na o ra. Efirayimu kuruyɔrɔw mɔɔɔ dɔ, min tɔɔɔ ye ko Seba, Bikiri dence, ale le wurira masace Dawuda kama. Aw ye ale kelen don ne boro; ni o kera, an bena an mabɔ dugu ra.” Muso ka Yohabu jaabi ko: “Ayiwa, ni o lo, an bena a kunkolo firi i fe kogo ko fe yi!”

²²Muso tagara kuma dugumɔɔɔw bɛɛ fe ni a ta hakiritigiya ye. O ka Bikiri dence Seba kun tige, k’a kunkolo firi Yohabu fe, kogo ko fe. Yohabu ka buru fiye. A ta kerekedenw bɛɛ mabɔra dugu ra, o bɛɛ ka taga o ta so. Yohabu sekɔra Zeruzalemu masace fe.

Dawuda ta jamana jamɔɔɔw

²³Yohabu le tun ye Izirayeli jamana kerekɛjama bɛɛ kuntigi ye. Yehoyada dence Benaya, ale tun ye Keretikaw, ani Peletikaw kuntigi ye.

²⁴Adoramu tun ye jagboyabaaradenw kuntigi ye. Ahiludi dence Yosafati tun ye masace ta kumalasebaga ye.

²⁵Seva tun ye seberikebaga ye. Sadɔki ni Abiyatari tun ye sarakalasebagaw ye.

²⁶Ira, min ye Yahiri ta mɔɔɔ dɔ ye, ale fana tun ye Dawuda ta sarakalasebaga dɔ ye.

Samawilu flanan 21

San saba kɔngɔ benna Izirayeli kan

¹Ayiwa, Dawuda ta wagati ra, kɔngɔ dɔ tun benna jamana kan fɔ san saba. Dawuda ka Matigi Ala pininka; Matigi Ala k’a jaabi ko: “Sawuli ni a ta gɔmɔɔɔw, olugu mɔɔɔfagabagaw ka Gabahɔnkaw halaki minke, o le ka nin se aw ma.”

²Masace ka Gabahɔnkaw wele ka kuma ni o ye. Gabahɔnkaw tun te Izirayelika dɔw ye; Amɔrika tɔ minw tun tora, olugu tun lo. Izirayelimɔɔɔw tun karira o ye ko o tena o faga. Nka o bɛɛ n’a ta, Izirayelimɔɔɔw ni Zuda ta mɔɔɔw ta ko bonyakojugu fe Sawuli jusu ra, a tun b’a fe ka o halaki ka o ban.

³Dawuda k’a fɔ Gabahɔnkaw ye ko: “Ne be se ka mun le ke aw ye, walama ne ka kan ka mun le ke ka nin kojugu kafari, janko aw ye dugawu ke Matigi Ala ta jamana ye?”

⁴Gabahɔnkaw k’a jaabi ko: “Wari le tena anw ni Sawuli ta mɔɔɔw ta ko janabɔ, walama sanin; anw le fana te se k’a fɔ ko an be mɔɔɔ faga Izirayeli jamana ra.” Masace ko: “Ni aw ka min fɔ, ne bena o ke aw ye.”

⁵Gabahɔnkaw ko: “Ayiwa, i n’a fɔ Sawuli tun b’a fe ka an faga, ka an halaki ka ban Izirayeli jamana kɔnɔ le pewu,

⁶o tuma, aw ye a dencew ra ce wolonfla di an ma, an bena olugu kan don juru ra, Matigi Ala na kɔrɔ Gibeha dugu kɔnɔ, Matigi Ala tun ka Sawuli min janawoloma k’a ke masace ye, ale yere ta dugu.” Masace Dawuda ko: “Ne bena o di aw ma.”

⁷Sawuli mamaden min ye Mefiboseti ye, Yonatan dence, Dawuda ma sɔn ka ale di, sabu Dawuda ni Sawuli dence Yonatan tun ka jɛnɔɔɔnya don ka kari ɔɔɔn ye Matigi Ala na kɔɔ.

⁸Aya denmuso Risipa tun ka dence fla minw woro Sawuli fe, minw tun ye Arimoni ye, ani Mefiboseti tɔɔɔ dɔ wɛɛ, masace Dawuda ka olugu mina. Sawuli denmuso Merabu tun ka dence looru min woro Barizilayi dence Adiriyeli fe, min be bɔ Mehola dugu kɔɔ, a ka olugu fana mina.

⁹A ka olugu di Gabahɔnkaw ma; o ka o kan don juru ra kongori kan Matigi Ala na kɔɔ. O ce wolonfla beɛ sara ɔɔɔn fe. O ka o faga simankanwagati damina ra, simantige tere fɔɔw ra.

¹⁰Aya denmuso Risipa ka bɔɔfani dɔ ta, ka taga o la fara kan, ka to o yɔɔ ra, k'a ta simankanwagati damina ra, fɔ ka taga se sanji nawagati ma. Tere beɛ a tun be kɔɔw gben o suw ra, ka kongowaraw gben o ra su fe.

¹¹Aya denmuso Risipa ka min ke, o tagara o fɔ Dawuda ye; Sawuli tun ka o jɔnmuso ke a muso ye.

¹²A kera ten minke, Dawuda tagara Sawuli su ni Yonatan su kolow daari Yabesi dugumɔɔw fe, Galadi mara ra. Olugu le tun ka o suw lajigi ka bɔ Bɛti San. Filisikaw tun ka se sɔɔ Sawuli kan Giliboha tuma min na, o tun ka o suw dulon yi le.

¹³Dawuda tagara Sawuli su kolow ni a dence Yonatan su kolow ta o yɔɔ ra. Gabahɔnkaw tun ka minw kan don juru ra, o ka olugu fana kolow ce.

¹⁴O ka Sawuli kolow ni a dence Yonatan kolow sutara Boniyaminu ta mara ra, Sela, Sawuli face Kisi su kɔɔ. Masace Dawuda tun ka fen o fen fɔ, o ka o beɛ ke. O kɔ, Ala ka o ta daariri jaabi, ka jamana to hera ra.

Izirayelimɔɔw ni Filisikaw ta kerɛw

(Kibaroyaw fɔɔ 20.4-8)

¹⁵Ayiwa, Filisikaw nana Izirayelimɔɔw kerɛ tuun. Dawuda ni a ta kerɛkɛdenw tagara Filisikaw kama ka taga o kerɛ. Dawuda tun seɛra.

¹⁶Rafa ta mɔɔɔ dɔ tun be Filisikaw ra, min tɔɔɔ tun ye ko Isibi Bɛnɔbi. Taman dɔ tun be ale boro min nunkun tun ye siranɛɛ ye; o siranɛɛ gbiriya tun ye kilo saba. Kerɛkemurukura dɔ fana tun sirinin be a ta cesirinan na. O ce le wurira ko a be Dawuda faga.

¹⁷Nka Seruya dence Abisayi borira ka na Dawuda demɛ, ka Filisikace faga ni kerɛkemuru ye. Dawuda ta mɔɔɔw ka o ye minke, o karira k'a fɔ Dawuda ye ko: "Ele man kan ka taga ni an ye kerɛ ra tuun, janko i kana na a to Izirayeli ta yeelen ye tunu."

¹⁸O kɔ, kɛrɛ dɔ wɛrɛ wurira tuun Gɔbu dugu kɔnɔ, ni Filisikaw ye. O kɛrɛ ra, Husatikacɛ Sibekayi, ale ka Safu faga; Safu fana tun ye Rafa ta mɔgɔ dɔ le ye, Filisikaw ra.

¹⁹Kɛrɛ dɔ wɛrɛ wurira ni Filisikaw ye tuun Gɔbu. O kɛrɛ ra, Yare Oregimu dence Elanan, Betilehemuka dɔ, ale ka Gatikacɛ Goliyati faga Filisikaw ra. O Filisikacɛ ta taman bere bonya tun bɛ i ko jesedanbagaw ta kpeleyiri.

²⁰Kɛrɛ dɔ wɛrɛ kɛra tuun Gati. Filisikacɛ dɔ tun bɛ yi, ale tun ye cɛjanba ye; borokanden wɔwɔ le tun bɛ a boro kelen kelen bɛɛ ra, senmanden wɔwɔ bɛ a sen kelen kelen bɛɛ ra, k'a bɛɛ lajennin kɛ mugan ni naani. Ale fana tun ye Rafa ta mɔgɔ dɔ le ye.

²¹A k'a yɛrɛ waso Izirayelimɔgɔw ra ka o mafiyɛnya minke, Dawuda balemacɛ Simeha, o dence Yonatan k'a faga.

²²O cɛ naani bɛɛ tun ye Rafa ta mɔgɔ dɔw le ye; o tun bɛ bɔ Gati dugu kɔnɔ. Dawuda ni a ta mɔgɔw ka olugu bɛɛ faga.

Samawilu flanan 22

Dawuda ta Alatandodɔnkiri

(Zaburu 18)

¹Wagati min na Matigi Ala ka Dawuda bɔsi ka bɔ a juguw bɛɛ boro, ani k'a bɔ Sawuli boro, Dawuda ka nin dɔnkiri le la ka Matigi Ala tando.

²A ko: Matigi Ala le ye ne ta Ala barakaman ye, ani ne dogoyɔwɔ, ani ne bɔsibaga.

³Ale le ye ne ta Ala ye, ne ta Ala barakaman, ani ne dogoyɔwɔ, ne tangabaga, ne ta kisiri tigi; ale le ye ne dogoyɔwɔ ye, ne kisibaga min bɛ ne bɔsi ka bɔ mɔgɔ farimanw boro.

⁴An ye Matigi Ala tando, sabu ne k'a wele minke, a ka ne bɔsi ka bɔ ne juguw bɛɛ boro.

⁵Saya jikuruw tun ka ne datugu, jiba woyotɔ min bɛ cɛnri kɛ, o tun ka ne ta.

⁶Can lo, saya juruw tun ka ne siri ka ban! Saya ta jan tun bɛ jini ka ne dɛrɛ.

⁷Nka ka ne to o jusukasi ra, ne ka Matigi Ala daari, ne ka ne ta Ala daari. A tora a batoyɔwɔ saninman kɔnɔ ka ne lamɛn, a toro ka ne kulekan mɛn.

⁸Dugukolo yuguyugura, a yɛrɛyɛrɛra; sankolo jusigiyɔwɔw bɛɛ yɛrɛyɛrɛra, a ta dimi ka o bɛɛ lamaga.

⁹Sisi bɛ bɔ a nunwow fɛ, tasuma farimanba bɛ bɔ a da ra, ani takami tasumaman.

¹⁰A bɛ sankolo jɛngɛ ka jigi, sankaba finmanba le bɛ a sen kɔwɔ.

¹¹A tun yɛlennin bɛ seruben meleke* dɔ le kan, a tun bɛ jigira ka na fɔjɔ kan.

- 12A be a yere dogo dibi kɔɔ, ka dogo sanfɔɔ dibi ra, sankaba finmanbaw kɔɔ.
- 13Yeelen min be manamana a ɲa, takami tasumamanw be bo o ra.
- 14Matigi Ala perenkan bɔra sankolo ra; Ala kɔɔtaninba kan bɔra.
- 15A be bara k'a juguw bon ni bijew ye ka o bee janjan; a be sanmanamanaw bo k'a juguw bee labori.
- 16E, Matigi Ala, i ka i juguw bagabaga minke, i ka i ta dimi fɔɔ fiye minke, o ka kɔɔji jukɔɔfenw bee bo kene ma, ka dugukolo jusiginanw bee bla kene ma.
- 17Ala be to sankolo ra k'a boro bo ka ne ta, ka ne ta ka ne labo jibaw ce ma,
- 18ka ne bɔsi ka bo ne jugu barakamanw boro, ka ne bɔsi ne kɔɔninyabagaw boro, o minw baraka ka bon ni ne ta ye.
- 19Lon min pagban sera ne ma, o tun be benna ne kan; nka Matigi Ala kera ne demebaga ye
- 20A ka ne bla yɔɔ laganfiyanin le ra, ka ne bɔsi, sabu ne ko ka di a ye.
- 21Matigi Ala ka ne mina ka kapa ni ne ta terenninya le ye; a ka ne sara, sabu ne boro ka kewale minw ke, o bee saninyanin lo;
- 22sabu ne ka Matigi Ala ta siraw tagama, ne ma ta juguya fe, ka ne yere mabo ne ta Ala ra.
- 23Ne be a ta sariyaw bee sira tagama, ne fana te ne yere mabo a ta cifɔɔninw na.
- 24Ne jusukun gbenin lo a ɲa kɔɔ, sabu ne ka ne yere kɔɔsi jurumun ma.
- 25O kosɔn Matigi Ala ka ne sara ka kapa ni ne ta terenninya ye, sabu ne saninyanin lo a ɲa kɔɔ.
- 26Matigi Ala, ni mɔɔ min kera i nasiranbaga ye, i be o tigi mina ka kapa ni a ta Alapasiran ye; ni mɔɔ min kera mɔɔ jusukungbenin ye, i be o tigi mina ka kapa ni a ta jusukungbeninya ye.
- 27Ni mɔɔ min kɔɔ gbenin lo, i be o tigi mina ka kapa ni a ta kɔɔgbeninya ye; nka ni mɔɔ min kɔɔ finnin lo, i be o tigi mina ni hakiri ye.
- 28I be mɔɔ sabarininw kisi, nka i be mɔɔ wasobagaw fe, ka o majigi.
- 29Can lo, Matigi Ala, ele le ye ne ta lanpan ye; Matigi Ala be ne ta dibi ke yeelen ye.
- 30Ni i be ni ne ye, ne be girin ka ben kerekejama murutigiw kan; ni ne ta Ala be ne fe, ne be pan kogojanw kunna ka teme.
- 31Ala ta siraw bee dafanin lo, sigiya te Matigi Ala ta darakuma ra. Mɔɔ min b'a yere karifa Ala ma, a be o tigi tanga i ko negebennan.

- 32 Sabu jɔn wɛrɛ lɛ yɛ Ala yɛ, ni Matigi Ala kɛlɛn tɛ? Jɔn wɛrɛ lɛ bɛ barakatigi Ala yɛ ni an ta Ala kɛlɛn tɛ?
- 33 Ala lɛ yɛ nɛ dogoyɔrɔ barakaman yɛ; alɛ lɛ bɛ nɛ ta sira labɛn ka ja.
- 34 A bɛ nɛ senw teliya i ko dagbɛ senw, a bɛ nɛ lɔ yɔrɔ kɔrɔtaninw na.
- 35 A bɛ nɛ boro degi kɛrɛ ra, ka nɛ boro kɛ ka siranɛgɛkalan bon.
- 36 I bɛ i ta nɛgɛbɛnnan di nɛ ma, ka nɛ kisi; i ta jɔmanyɛ bɛ nɛ bonya.
- 37 I bɛ nɛ sen lateliya; nɛ sen tɛ sɛgɛ tagama ra.
- 38 Nɛ bɛ nɛ juguw gbɛn ka o halaki; ni nɛ ma o faga ka ban, nɛ tɛ sekɔ.
- 39 Nɛ bɛ o faga ka o ban pewu, fɔ o si tɛ sɛ ka wuri tuun; o bɛ benben nɛ sen kɔrɔ.
- 40 I bɛ baraka don nɛ ra kɛrɛ kama, ka nɛ juguw bɛɛ kuturu ka o bla nɛ sen kɔrɔ.
- 41 I bɛ nɛ juguw bɛɛ labori, k'a to nɛ yɛ nɛ kɔninyabagaw bɛɛ halaki.
- 42 Olugu bɛ flɛri kɛ yɔrɔ bɛɛ, nka o tɛ dɛmɛbaga yɛ o yɛrɛ ra; o bɛ Matigi Ala wele, nka a tɛ o jaabi!
- 43 Nɛ bɛ o terege ka o kɛ i ko buguri. Nɛ bɛ o terege, ka o dɔndɔn i ko bɔgɔ min bɛ sira kan.
- 44 I ka nɛ bɔsi nɛ ta jamana mɔgɔ murutininw boro, ka nɛ kɛ siya dɔw ta jamɔgɔ yɛ; nɛ tun ma siya min lɔn, o lɛ bɛ nɛ ta fanga kɔrɔ.
- 45 Siya wɛrɛ mɔgɔw bɛ nɛ kɔ yɔrɔ bɛɛ; ni nɛ kumana ka min fɔ dɔrɔn, o bɛ o kɛ.
- 46 Siya wɛrɛ mɔgɔw baraka banna, o yɛrɛyɛrɛtɔ bɛ bɔra o dogoyɔrɔw ra.
- 47 Matigi Ala janaman lo! Nɛ bɛ nɛ ta barakatigi Ala tando. Nɛ bɛ nɛ ta Ala, nɛ ta barakatigi Ala tando.
- 48 Ala lɛ bɛ nɛ dimibɔ nɛ juguw ra, ka siyaw bla nɛ ta fanga kɔrɔ.
- 49 A bɛ nɛ kisi ka bɔ nɛ juguw boro, ka nɛ bla nɛ juguw san fɛ, ka nɛ bɔsi ka bɔ mɔgɔ farimanw boro.
- 50 O kɔsɔn, Matigi Ala, nɛ bɛna i fo ka i walejumanlɔn siyaw cɛ ra, nɛ bɛna Alatandodɔnkiriw la ka i tɔgɔ bonya.
- 51 Matigi Ala bɛ sesɔrɔriba di a ta masacɛ ma. A ka min janawoloma k'a sigi masaya ra, a bɛ o mina ni jɔmanyɛ yɛ; a bɛ o kɛ Dawuda ni a ta duruja lɛ yɛ, wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ.

Samawilu flanan 23

Dawuda ta kumalabanw

¹Dawuda ta kumalabanw ye nin ye. A ko: “Nin ye Yese dence Dawuda kan le ye, nin ye Ala ta mɔgɔ kɔrɔtanin kan ye, Yakuba ta Ala ka turu ke min kun na k’a sigi masaya ra, Izirayelimɔgɔw be min tɔgɔ don dɔnkiri ra.

²Matigi Ala Nin k’a ta kuma don ne kɔnɔ, a k’a ta kuma don ne da ra ko ne ye a fɔ.

³Izirayeli ta Ala kumana, Izirayeli ta Ala barakaman k’a fɔ ne ye ko: ‘Masace min be kiti tige mɔgɔw ye terenninya kan, ka siran Ala ja, ka ke mɔgɔw jamɔgɔ ye,

⁴o be i ko tere min be wuri ni a yeelen ye; sɔgɔma a be wuri san fe, sankaba te a datugu. A yeelen baraka ra, ni sanji benna, fenw be falen ka bɔ dugukolo ra.’

⁵”Ala be o kopuman le ke ne ta durujaw ye. Ala ka jenɔgɔnya wuribari le don ni ne ye, ka sariyaw sigi o kosɔn. Wagati bee a be se di ne ma; a be ne diyanyakow ke ne ye.

⁶Nka Ala mafiyenyabagaw be i ko naniyiri minw tigera ka firi; hali mɔgɔ boro te maga o ra.

⁷Ni mɔgɔ min b’a fe k’a ta, o tigi be a ta ni nege dɔ le ye, walama taman dɔ ta yiri, k’a bee jeni yɔrɔnin kelen na.”

Dawuda ta kerekɛɛfariw

(Kibaroyaw folo 11.10-47)

⁸Dawuda ta kerekɛɛfariw tɔgɔw ye nin ye: Yosebu Basebeti, Takemonikace, ale tun ye kerekɛɛfari saba kuntigi ye. Ale le k’a ta taman ke ka ce keme seegi bee faga kere kelen na.

⁹Ni ale bɔra yi, Elehazari lo, min ye Ahoyi dence Dodo ta dence ye. Tuma min na Filisikaw tun tagara lajen kere kama, k’a sɔrɔ Izirayelimɔgɔw tun be borira ka taga kuruyɔrɔw ra, ce saba min lora ni Dawuda ye ka Filisikaw kɔnɔ ka o kere, ale tun ye o ce saba dɔ le ye.

¹⁰Ale le wurira ka Filisikaw kere ni kerekemuru ye, fɔ ka taga a boro ja, k’a nɔrɔnin to a ta kerekemuru kara ra. Matigi Ala ka sesɔrɔriba di Izirayelimɔgɔw ma o lon na. O ko fe, kerekeden tɔw nana Elehazari kɔrɔ ka na o juguw suw ta borofenw le ce dɔrɔn.

¹¹Age dence Sama, o le gbanna ale ra; ale be bɔ Harari dugu kɔnɔ. O wagati ra Filisikaw tun lajenna Lehi. Sɔsɔforo dɔ tun be o yɔrɔ ra; Izirayelimɔgɔw nana ke bori ye Filisikaw ja.

¹²Nka Sama tagara lo sɔsɔforo ce ma, ka Filisikaw kere, ka o gben ka bɔ foro ra. O lon fana ra, Matigi Ala ka sesɔrɔriba ke Izirayelimɔgɔw ye.

¹³Ayiwa, lon dɔ, ka Dawuda to Adulamu kuruwo ra, kerekɛkuntigi bisaba min tun b’a fe, olugu ra ce saba nana Dawuda fe simankanwagati ra. O y’a sɔrɔ Filisikaw ta kerekɛjama dɔ tun be Refayikaw ta kenegbeyɔrɔ ra.

- 14**Dawuda tun dogonin be kuruwo kɔnɔ; Filisikaw ta kerekeden dɔw fana tun ka Betilehemu dugu mina.
- 15**Jiminlɔgɔ ka Dawuda sɔrɔ; a ko: “E, jɔn le bɛna Betilehemu dugu donda ta kɔlɔn ji dɔ di ne ma, ne y’a min sa?”
- 16**O cɛfari saba tagara don Filisikaw sigiyɔrɔ ra jagboya ra, ka ji bi Betilehemu donda kɔlɔn na, ka na ni a ye ka na a di Dawuda ma. Nka Dawuda ma sɔn k’a min. A k’a bɔn dugu ma, k’a ke saraka ye Matigi Ala na kɔrɔ,
- 17**k’a fɔ ko: “E, Matigi Ala ye ne kisi nin ko jɔgɔn ma, sabu nin mɔgɔw ka o nin bla farati le ra ka taga nin ji bi; nin ji kera i n’a fɔ olugu jori le.” A ma sɔn ka ji min. O cɛfari saba ka min ke, o le kera nin ye.
- 18**Yohabu balemaɛ Abisayi, Seruya dence, ale le tun ye o ce saba ta jamɔgɔ ye. Ale le k’a ta taman ke ka ce keme saba faga; ale le ka tɔgɔ sɔrɔ o ce saba ra.
- 19**A tɔgɔ bonyara ka teme tɔ fla kan. Ale le kera o kuntigi ye; nka o bee n’a ta, ce saba min tɔgɔ kɔnna ka fɔ, a tɔgɔ bonya belen ma olugu ta bɔ.
- 20**Yehoyada dence Benayahu fana tun ye kerekɛce jagbelɛn le ye; a ka koba caman ke. Ale tun ye Kabiselika le ye. Ale le ka Mohabukaw ta kerekedenw bee ra cɛfari fla faga. Nenlonba dɔ ra fana, a jigira kɔlɔn dɔ kɔnɔ ka jara dɔ faga.
- 21**Ale le fana ka Misiranka cejanba dɔ faga. Taman tun be Misirankace boro, nka ale tagara a kɔ ni bere le ye. A tagara taman bɔsi Misirankace boro k’a faga ni o taman kelen ye.
- 22**Yehoyada dence Benaya ka min ke, o le ye nin ye. A ka tɔgɔ sɔrɔ kosɛbe o cɛfari saba ra.
- 23**O kuntigi bisaba ra, ale le ka tɔgɔ sɔrɔ ka teme o bee kan. Nka ce saba minw tɔgɔw kɔnna ka fɔ, a ma olugu bɔ. Kerekeden minw tun be to ka Dawuda yere kɔrɔsi, Dawuda k’a bla ni olugu ye.
- 24**Yohabu balemaɛ Asaheli fana tun be o ce bisaba ra, ani Dodo dence Elanan min be bɔ Betilehemu,
- 25**ani Sama min be bɔ Harɔdi, ani Elika min fana be bɔ Harɔdi,
- 26**ani Helesi min be bɔ Peleti, ani Ikɛsi dence Ira min be bɔ Tekoha
- 27**ani Abiyɛzɛri min be bɔ Anatɔti, ani Mebnayai min be bɔ Husa,
- 28**ani Salimɔn min be bɔ Ahoyi, ani Maharayi min be bɔ Netofa,
- 29**ani Bana dence Helebu min be bɔ Netofa fana, ani Ribayi dence Itayi min be bɔ Gibeha, Boniyaminu ta mara ra,
- 30**ani Benaya min be bɔ Piratɔn, ani Hidayi min be bɔ Nahale Gasi,

- ³¹ani Abi Alibon min be bo Beti Araba, ani Azimaveti min be bo Bahurimu,
³²ani Eliyaba min be bo Salibon, Yasen dencew, Yonatan,
³³ani Sama min be bo Harari, ani Sarari dence Ayamu min be bo Arari,
³⁴ani Ahasibayi dence Elifeleti min bemace tun ye Mahakaka ye, ani Ahitofeli
 dence Eliyamu min be bo Gilo,
³⁵ani Hesirayi min be bo Karimeli, ani Parayi min be bo Arabu,
³⁶ani Natan dence Igali min be bo Soba, ani Bani min be bo Gadi,
³⁷ani Seleki min tun ye Amonka ye, ani Naharayi min tun be bo Beroti, ani min tun
 ye Seruya dence Yohabu ta kerekeminanw tabaga ye,
³⁸ani Ira min tun be bo Yeteri, ani Garebu min fana be bo Yeteri,
³⁹ani Huri, Hetikace. A bee lajennin kera ce bisaba ni ce wolonfla.

Samawilu flanan 24

Izirayelimogow jateko

(Kibaroyaw folo 21.1-6)

- ¹O ko, Matigi Ala ta dimi wurira Izirayelimogow kama tuun; a ka miiriya do don Dawuda konko o kama, ko a ye Izirayelimogow ni Zuda ta mogow jate.
- ²O ya soro Yohabu min tun ye kerekejama kuntigi ye, ale tun be masace koro; masace k'a fo Yohabu ye ko: "Taga Izirayeli jamana gbaw bee ra, k'a damina Dan ka taga a bla fo Beri Seba, aw ye mogow jate, janko ne ye mogow da lon."
- ³Yohabu ko masace ma ko: "I Matigi Ala ya to mogow ye caya fo sijaga keme ka teme nin kan, k'a to ne matigice masace yere na ye a ye. Mun koson ne matigice masace b'a fe ka nin ko ke?"
- ⁴Nka masace kumana ka Yohabu ni kerekuntigi tow bari. A kera ten, Yohabu ni kerekuntigiw wurira masace na na ka taga Izirayelimogow jate.
- ⁵O ka Zuriden ba tige, ka taga lo Aroweri, dugu min be Gadi kenegbe ce ma o woroduguyanfan fe, Yazeri koro.
- ⁶O bora yi, ka taga Galadi, ka taga Tatimu Hodisi ta mara ra. O tagara se fo Dan Yan ni a kerefeduguw ra, Sidon fan fe.
- ⁷O bora yi ka taga se Tiri dugu ma, min lamininin be ni kogo ye, ka taga Hevikaw ni Kanaanakaw ta duguw bee ra. O tagara a laban Zuda woroduguyanfan na, Beri Seba.
- ⁸O ka jamana bee yaala o cogo le ra. Karo konkonton ni tere mugan temenin ko, o sekora ka na se Zeruzalemu tuun.

⁹Yohabu ka mɔgɔw jateda di masace ma. Ce jagbelen waga keme seegi (800 000) le tun be Izirayeli mara ra, minw tun be se ka taga kere ra; Zuda ta ce w da tun ye ce waga keme looru (500 000).

Ala ka Dawuda ta kojugu hake bo a ra

(Kibaroyaw folo 21.1-6)

¹⁰Ayiwa, mɔgɔw jatenin ko, Dawuda yere jusukun k'a jaraki. A k'a fo Matigi Ala ye ko: "Matigi Ala, ne ka jurumunba le ke nin ye. Sisan, Matigi Ala, sabari ka i ta jonce ta jurumun yafa a ma, sabu ne ka hakirintanyako yere le ke nin ye."

¹¹Dawuda wurira o dugusagbe sogoma minke, Matigi Ala k'a ta kuma lase cira Gadi ma, Dawuda ladibaga, k'a fo a ye ko:

¹²"Taga a fo Dawuda ye ko Matigi Ala ko: 'Ne be kojugu saba yira i ra; ni i ka kelen min ta o ra, ne bena o ben jamana kan.' "

¹³Gadi tagara Dawuda fe ka taga a fo a ye ko: "I b'a fe san wolonfla kongo le ye ben i ta jamana kan wa, walama aw juguw ye se aw ra ka to ka aw gben, aw ye ke bori ye o na fo karo saba wa, walama i b'a fe banajugu le ye ben i ta jamana kan tere saba? Ayiwa, miiri, i ye do latige; ne ka kan ka taga min fo ne cibaga ye, i ye o fo ne ye."

¹⁴Dawuda ka Gadi jaabi ko: "Ne deguninba lo kosebe. E, an be an yere to Matigi Ala boro, sabu ale ta hina ka bon; nka an kana to adamadenw boro."

¹⁵Matigi Ala ka banajugu ben Izirayeli jamana kan, k'a ta o lon sogoma, fo ka taga a wagati dafa. K'a ta Dan ka taga a bla Beri Seba, ce waga biwolonfla (70 000) le sara mɔgɔw ra.

¹⁶Meleke nana a boro korota ko a be fagari ke Zeruzalemu minke, Matigi Ala k'a ta miiriya yelema mɔgɔw halakiri ko ra; Ala k'a fo halakiri meleke ye ko: "A ka ni ten, i boro bo jamana kan ten." O y'a soro Matigi Ala ta meleke tun lonin be Yebusikace Arahuna ta simangbasiyoro ra ni a ta kerekemuru bonin ye a la ra.

¹⁷Dawuda k'a ye ko meleke be mɔgɔw fagara minke, a k'a fo Matigi Ala ye ko: "Matigi Ala, a fe, ne le ka jurumun ke, ne le ka ko benbari ke. Nin mogo barakantanw ka mun le ke sa? I boro se ne ni ne ta mɔgɔw le ma."

Dawuda ka sarakabonan do lo Matigi Ala ye

(Kibaroyaw folo 21.18-27)

¹⁸O lon na, Gadi tagara Dawuda fe ka taga a fo a ye ko: "Wuri, i ye taga sarakabonan do lo Matigi Ala ye Yebusikace Arahuna ta simangbasiyoro ra."

¹⁹Dawuda wurira ka taga, ka kapa ni Gadi ta kuma ye, i n'a fo Matigi Ala k'a fo a ye cogo min na.

²⁰Arahuna nana a na korota, ka masace ni a ta baardenw nato ye ale fan fe. Arahuna bora ka taga a kinbiri gban masace koro k'a na biri dugu ma.

²¹Arahuna ko: “Mun le k’a to masace be nana a ta jance fe sa?” Dawuda ko: “Ne be nana i ta simangbasiyoro le san, ka sarakabonan do lo Matigi Ala ye, janko halakiri min benna magow kan, Ala ye o lalo ten.”

²²Arahuna ko Dawuda ma ko: “Ne matigice masace ye yoro ta; ni saraka min fana ka i diya, i ye o bo. Misiw ye nin ye, olugu be ke saraka jenita* ye; sowotoro ni misidaba ta yiriw be ke logo ye.

²³E, masace, ne Arahuna koni be a bee le di masace ma!” Arahuna k’a fo masace ye tuun ko: “I Matigi Ala y’a to i ta saraka ye mina.”

²⁴Nka masace ka Arahuna jaabi ko: “On-on! Ne be a san i fe a songo yere le ra. Ne ma wari bo fen min na, ne te se ka o di Matigi Ala, ne ta Ala ma saraka jenita ye!” Dawuda ka yoro ni misiw bee san warigbe bilooru.

²⁵Dawuda ka sarakabonan do lo o yoro ra Matigi Ala togo ra, ka saraka jenitaw ni ninsondiya sarakaw* bo. A ka daariri min ke jamana ko ra, Matigi Ala ka o jaabi; fagari lalora Izirayeli jamana ra.

Masacew fɔlɔ

Masacew fɔlɔ 1

Masace Dawuda kɔrɔra

¹Ayiwa, masace Dawuda nana kɔrɔ kosebe. O tun be birifaniw ke k'a datugu, nka o bee n'a ta, o si tun te nene bɔra a ra.

²O ra, a ta jamana kuntigiw k'a fɔ a ye ko: "An matigice masace, a to an ye sungurunin dɔ pini i ye, min bena to i kɔrɔ, k'a janto i ra, ka to ka la i kɔrɔ; ni o kera, nene bena bɔ an matigice masace ra."

³O tagara yaala Izirayeli jamana yɔrɔ bee ra, ka sungurunin dɔ pini min ce ka pi. O ka Sunamuka sunguru dɔ le sɔrɔ, min tɔgɔ tun ye ko Abisagi. O nana ni ale ye masace fe.

⁴O sunguru tun ce ka pi yere le kosebe. A nana to masace kɔrɔ, k'a janto a ra. Nka masace ma jen ni a ye.

Adoniya ko a be ke masace ye

⁵O wagati ra, Dawuda tun ka dence min sɔrɔ a muso Hagiti fe, min tɔgɔ tun ye ko Adoniya, ale wurira k'a yere bla kow ja fe, ka to k'a fɔ ko: "Ne le bena ke masace ye!" A ka sowotoro dɔ pini, ani soboribaga dɔw, ani ce bilooru, minw tun be to ka bori a ta sowotoro ja fe.

⁶Kabini Adoniya tun worora, hali lon kelen a face tun m'a ladi ka ye, walama k'a fɔ a ye ko "i kana nin ke". A tun ce ka pi kosebe. Ale le tun worora ka gban Abusalɔn na.

⁷A tagara kuma ka ben ni Seruya dence Yohabu ye, ani sarakalasebaga Abiyatari. Olugu sɔnna ka don a ta jen ra.

⁸Nka sarakalasebaga Sadɔki, ani Yehoyada dence Benaya, ani cira Natan, ani Simeyi, ani Ereyi, ani Dawuda ta kerekɛɛfariw, olugu si tun te ni a ye.

⁹Lon dɔ, Adoniya tagara sagaw, ani misitoranw ke saraka ye, ka misiden tɔrɔninw faga Zoheleti kabakuru kɔrɔ, min be Eni Rogeli kɔrɔ. A balemaw, minw ye masace dencew ye, a ka olugu bee wele o saraka domuni na, ani Zuda mɔgɔ minw bee tun ye jamana jamɔgɔw ye.

¹⁰Nka cira Natan ni Benaya ni kerekɛɛfariw ni a balemace Sulemani, a ma sɔn ka olugu si wele.

Natan ni Baseba tagara Dawuda fe

¹¹A kera ten minke, Natan tagara Sulemani bamuso Baseba fe, ka taga a fɔ a ye ko: "Ele m'a men ko Hagiti dence Adoniya be a yere kera masace ye, k'a sɔrɔ an matigice Dawuda ma foyi lon o ko ra wa?"

12Na, ne bɛna i ladi ni kuma kelen ye, min bɛ se k'a to i ye i nin kisi, ka i dence Sulemani fana nin kisi.

13Taga masace Dawuda fe, i ye taga a fo a ye ko: 'E, ne matigice masace, ele tun ma kari i ta jonmuso ye k'a fo ne ye ko ne dence Sulemani le bɛna ke masace ye ele ko wa, ko ale le bɛna sigi i no ra masaya ra wa? Mun koson sisan Adoniya le nana ke masace ye?' "

14Natan k'a fo Baseba ye tuun ko: "Ka i to o kuma ra ni masace ye, ne yere bɛna taga yi, ka taga do fara i ta kuma kan."

15Baseba tagara don masace fe. O wagati ra masace tun korora kosebe; Sunamuka sunguru, min ye Abisagi ye, ale le tun be a jantora masace ra.

16Baseba k'a kinbiri gban masace koru. Masace k'a jininka ko: "A be di?"

17A ko: "Ne matigice, ele yere le tun karira i ta jonmuso ye Matigi Ala, i ta Ala torgo ra, ko sigiya t'a ra, ko i dence Sulemani le bɛna ke masace ye i ko, ko ale le bɛna sigi masaya ra i no ra.

18Nka a fe, sisan Adoniya le kera masace ye, k'a soru ne matigice masace yere ma foyi lon o ko ra.

19A ka misitoranw, ani misiden toroninw, ani saga caman ke saraka ye. A ka masace dencew bee wele o domuni na, ani sarakalasebaga Abiyatari, ani kerekejama kuntigi Yohabu; nka a ma son ka i ta jonce Sulemani wele.

20Nka Izirayeli jamana bee na lonin be ne matigice masace le ra, janko mogu min ka kan ka sigi masaya ra ne matigice masace no ra, i ye o tigi yira.

21Ni o te, lon min ni ne matigice masace nana ke ko a te yan tuun, ni i nana taga ke ni i bemaw ye, o tuma o bɛna ne ni ne dence Sulemani minako juguya, ka an ke i ko an ka mogu le faga."

22Ayiwa, ka Baseba to kuma ra ni masace ye, cira Natan nana.

23O tagara a fo masace ye ko cira Natan nana. Natan donna masace fe, ka na a kinbiri gban k'a na biri dugu ma.

24A k'a fo masace ye ko: "E, ne matigice masace, o tuma ele le k'a fo ko Adoniya le bɛna ke masace ye ele ko, ka sigi masaya ra i no ra wa?"

25Sabu bi a tagara misitoranw ni misiden toronin ni saga caman faga ka o ke saraka ye. A ka masace dencew bee wele o domuni na, ani kerekejama kuntigiw, ani sarakalasebaga Abiyatari. O ye nin ye yi, o be domuni kera a na koru, ka minnin ke, k'a fo ko: 'Ala ye si di masace Adoniya ma!'

26Nka ne min ye i ta baarden ye, a ma ne wele, a ma sarakalasebaga Sadoki wele, a ma Yehoyada dence Benaya wele, a ma i ta jonce Sulemani fana wele.

²⁷Yala ne matigice masace yere le ka nin ko latige wa? Mun na mogo min bena sigi masaya ra i no ra, i ma o fo anw ye, anw minw ye i ta joncew ye?”

Dawuda ko Sulemani bena sigi ale no ra

²⁸Masace Dawuda ka Natan jaabi ko: “Aw ye Baseba wele ne ye!” O k’a wele, a donna so kono ka taga lo masace na koro.

²⁹Masace karira, k’a fo Baseba ye ko: “Ne be kari Matigi Ala panaman togo ra, ale min ka ne kisi ka bo ne ta sege bee ra,

³⁰ko ne tun karira i ye Matigi Ala, Izirayeli ta Ala togo ra, ka min fo i ye, ko: ‘I dence Sulemani le bena ke masace ye ne ko, ka sigi masaya ra ne no ra,’ ayiwa, ne bena o le ke bi.”

³¹Baseba k’a kinbiri gban k’a na biri dugu ma masace koro, k’a fo ko: “E, ne matigice masace Dawuda, Ala ye i to an koro tuma bee!”

Sulemani sigira masaya ra

(Kibaroyaw folo 29.21-25)

³²Ayiwa, Masace Dawuda ko: “Aw ye sarakalasebaga Sadoki wele ka na, ani cira Natan, ani Yehoyada dence Benaya.” O ka olugu wele, o nana masace fe.

³³Masace k’a fo o ye ko: “Aw ye ne ta baardenw wele; aw ye ne dence Sulemani yelen ne yere ta sofali kan, ka taga ni a ye fo Giyon jida yoro ra.

³⁴Ni aw sera yi, sarakalasebaga Sadoki ni cira Natan ye turu saninman* ke a kun na k’a ke Izirayeli masace ye. Aw ye buru fiye k’a fo ko: ‘Ala ye si di masace Sulemani ma!’

³⁵O ko, aw ye bo ni a ye o yoro ra, k’a blasira ka na ni a ye, a ye na sigi ne ta masiginan kan. Ale le bena sigi masaya ra ne ko fe, sabu ne bena ale le sigi Izirayeli ni Zuda jamana pamogoya ra.”

³⁶Yehoyada dence Benaya ka masace jaabi ko: “Amina!” A ko: “Ne matigice masace ta Ala, min ye Matigi Ala ye, ale ye i ta kuma ke can ye!

³⁷Matigi Ala tora ni ne matigice masace yere ye cogo min na, a ye to ni Sulemani fana ye o cogo kelen na; Ala ye Sulemani ta fanga labonya ka teme ne matigice masace Dawuda ta fanga kan belen!”

³⁸Ayiwa, sarakalasebaga Sadoki ni cira Natan ni Yehoyada dence Benaya ni Keretikaw, ani Peletikaw ka Sulemani sigi masace Dawuda ta sofali kan, ka jigi ni a ye Giyon jida yoro ra.

³⁹Sarakalasebaga Sadoki ka sogoban ta, turu saninman* tun be min kono, yoro saninman kono. A ka o turu ke Sulemani kun na k’a sigi masaya ra. O ko, o ka buru fiye; mogo bee ka ke a fo ye ko: “Ala ye si di masace Sulemani ma!”

⁴⁰Mɔgɔ camanba gbanna o kɔ, dɔw ka ke filenw fiye ye, o bee ka ke jagari ye ka ke mankanba ci ye fo ka dugukolo yereyere.

Sulemani yafara Adoniya ma

⁴¹Adoniya ni mɔgɔ minw bee tun be ni a ye domunikeyɔrɔ ra, olugu ka o mankan men; o y'a sɔrɔ o tun ka domuni ke ka ban. Yohabu ka burufiyekan men minke, a ko: "Nin ye mun mankanba le ye dugu kɔnɔ tan?"

⁴²K'a to o kuma ra, sarakalasebaga Abiyatari dence Yonatan nana. Adoniya ko ale ma ko: "Na yan, sabu ele ye mɔgɔsɔbe le ye; sigiya t'a ra, i nana kibarɔpuman le fo an ye."

⁴³Yonatan ka Adoniya jaabi ko: "Fiyewu! Kibarɔpuman te nin ye de! An matigice masace Dawuda le ka Sulemani ke masace ye.

⁴⁴Masace ka sarakalasebaga Sadɔki ni cira Natan ni Yehoyada dence Benaya ni Keretikaw ni Peletikaw bla ni a ye; o k'a layelen masace yere ta sofali kan ka taga ni a ye.

⁴⁵"Sarakalasebaga Sadɔki ni cira Natan ka turu saninman* ke a kun na, k'a sigi masaya ra Giyɔn jida yɔrɔ ra. O bɔra o yɔrɔ le ra, mɔgɔw jagarininba ka ke kule ci ye ka na; o mankan le bonyara ka dugu bee labɔ. Aw ka o mankan le men tan.

⁴⁶Sulemani yere sigira masasiginan kan ka ban.

⁴⁷Jamana jamɔgɔw fana nana an matigice masace Dawuda fo, k'a fo ko: 'Ala ye Sulemani ke tɔgɔtigi ye ka teme ele yere kan; Ala ye a ta fanga kɔrɔta ka teme ele ta kan!' O tuma masace k'a kinbiri gban a ta layɔrɔ ra k'a fo ko:

⁴⁸'Matigi Ala baraka, Izirayeli ta Ala, sabu a ka ne yere dence do sigi masaya ra ne no ra, k'a to ne yere na ka o ye bi.' "

⁴⁹Ayiwa, Adoniya ni a nɔfemɔgɔw ka o kuma men minke, o bee siranninba wurira ka janjan, bee tagara a ta fan na.

⁵⁰Adoniya yere sirankojugu fe Sulemani na, a wurira ka taga sarakajenifen* gbanw mina .

⁵¹O tagara o fo Sulemani ye ko: "Adoniya siranna masace Sulemani na fo a tagara sarakajenifen gbanw mina, a b'a fora ko: 'Masace Sulemani ye kari ne ye ko a tena a ta jonce faga ni kerekemuru ye.' "

⁵²Sulemani ko: "Ni a k'a yere ke mɔgɔsɔbe ye, hali a kunsigiden kelen tena ben dugu ma; foyi tena a sɔrɔ. Nka ni a ka kojugu ke, o tuma a be faga."

⁵³O kɔ, masace Sulemani ka mɔgɔ dɔw ci ka taga a lajigi ka bo sarakajenifen kan. Adoniya nana ka na a kinbiri gban masace Sulemani kɔrɔ. Sulemani ko a ma ko: "Taga so kɔnɔ!"

Masacew folo 2

Dawuda ta kumalabanw

¹Ayiwa, Dawuda sawagati nana surunya minke, a ka nin ciw fo a dence Sulemani ye; a ko:

²"A tora dɔɔnin, ne bena taga mɔgɔw bɛɛ tagayɔrɔ ra. O ra, i ka kan ka baraka don i yere ra, ka ke ce ye,

³ka Matigi Ala, i ta Ala ta koketaw ke, k'a ta siraw tagama, k'a ta cifɔninw, ni a ta kumaw, ni a ta kolatigeninw, ni a ta ciw lamɛn, i n'a fo a sebera cira Musa ta sariya kitabu kɔnɔ cogo min na; ni o kera, ni i ka taga yɔrɔ o yɔrɔ, ni i ka ko o ko ke, o bɛɛ be na i boro;

⁴ni o kera, fana, Matigi Ala tun ka layiri min ta ne ye, a bena o dafa; a tun ka layiri ta ne ye k'a fo ko: 'Ni i ta denw ka o tagamacogo kɔrɔsi, ni o ka tagama can kan ne na kɔrɔ ni o jusukun bɛɛ ye, ani o nin bɛɛ, o tuma mɔgɔ dɔ bena sɔrɔ i ta denw na tuma bɛɛ, min bena sigi i nɔ ra masaya ra Izirayeli jamana kunna.'

⁵"Ayiwa, o kɔ, Seruya dence Yohabu ka min ke ne ra, ani a ka min ke Izirayeli ta kerekejama kuntigi fla ra, Neri dence Abineri, ani Yeteri dence Amasa, i ka o lon. A ka olugu faga, ka o jori seri dugu ma, i n'a fo o tun be kerekeyɔrɔ le ra, k'a sɔrɔ foyi tun te an ni o mɔgɔw ce ni hera te. A ka o jori ke k'a ta cesirinan ni a ta sennasanbara lanɔgɔ.

⁶O ra, i bena a mina ka kapa ni i ta hakiritigiya ye; nka i kana a to a ye kɔrɔ k'a kunsigi gbɛ, ka sa hera ra, ni i m'a faga.

⁷"Nka i ka kan ka Galadikace Barizilayi dencew minako na; mɔgɔ minw be domuni ke ni i ye, o ye sɔrɔ o mɔgɔw ra, sabu wagati min na ne tun be borira i kɔrɔce Abusalɔn na, o tora ni ne ye ka ne demɛ.

⁸"Gera dence Simɛyi min bɔra Bahurimu, Boniyaminu ta mara ra, ale fana be ni i ye. Lon min ne tun be tagara Mahanayimu, ale le ka kumajugu suguya bɛɛ fo ne ma. Nka tuma min na a nana ne kunben Zuriden bada ra, ne karira a ye Matigi Ala tɔgɔ ra ko ne tena a faga.

⁹Nka sisan, i ka kan k'a jate i n'a fo a jarkinin lo. Hakiritigi le be i ye; i ka kan ka min ke a ra i yere bena o lon. A man kan ka kɔrɔ k'a kunsigi gbɛ, ka sa a yere ma ni i ma a faga ni muru ye."

Dawuda sacogoya

(Kibaroyaw folo 29.26-28)

¹⁰Ayiwa, o kɔ, Dawuda sara, ka taga fara a bemaw kan. O k'a su don Dawuda ta masabonba* kɔnɔ.

¹¹Dawuda ka san binaani le ke masaya ra Izirayeli jamana kunna. A ka san wolonfla ke Heburɔn, ka san bisaba ni saba ke Zeruzalemu.

¹²Sulemani sigira masaya ra a face Dawuda nɔ ra; a ta masaya sabatira kosebe.

Sulemani ka Adoniya faga

¹³Lon dɔ, Hagiti dence min ye Adoniya ye, ale tagara Sulemani bamuso Baseba fe. Baseba k'a pininka ko: "Hera lo wa?" Adoniya ko: "Onhon, hera lo!"

¹⁴A ko: "Kuma dɔ le be ne fe k'a fo i ye." Baseba ko: "A fo!"

¹⁵Adoniya ko: "I yere k'a lon ko ne le tun ka kan ka sigi masaya ra; Izirayelimogow bee na lonin tun be ne le ra, ko ne bena ke o ta masace ye. Nka a ko nana yelema; masaya tagara ke ne dogoce Sulemani le ta ye, sabu Matigi Ala yere le k'a ke a ta ye.

¹⁶Ayiwa, sisan, ne be fen kelen min jini i fe, i kana ban ka o ke ne ye!" Baseba ko: "A fo!"

¹⁷Adoniya ko: "Ne be i daari, a fo masace Sulemani ye ko a ye Sunamukamuso Abisagi di ne ma, ne ye a ke ne muso ye, sabu ni ele ka fen daari masace fe, a te se ka ban."

¹⁸Baseba k'a jaabi ko: "Ayiwa, ne k'a men; ne bena taga o ko lase masace ma i ye."

¹⁹Baseba tagara masace Sulemani fe ko a be taga Adoniya ta kuma fo a ye; a tagara se minke, masace wurira ka lo k'a kunben, ka biri a korɔ k'a bonya, ka sorɔ ka taga sigi a ta masasiganan kan. A ko o ye na ni siginan dɔ ye ka na o di a bamuso ma. A bamuso sigira o kan masace kininboroyanfan fe.

²⁰A bamuso ko: "Fen fitini kelen le be ne fe k'a daari i fe; i kana ban ka o ke ne ye!" Masace ko: "Ne bamuso, a fo, ne tena ban k'a ke i ye!"

²¹Baseba ko: "A to Sunamukamuso Abisagi ye di i korɔce Adoniya ma k'a ke a muso ye!"

²²Masace Sulemani k'a bamuso jaabi ko: "Mun koson i be Sunamukamuso Abisagi daarira k'a di Adoniya ma? Hali i ye masaya jini a ye kunkelen, sabu ni a kera cogo o cogo, ne korɔce lo. Masaya jini a ye, ale ni sarakalasebaga Abiyatari, ani Seruya dence Yohabu."

²³O ko, masace Sulemani karira Matigi Ala togɔ ra; a ko: "Adoniya ka min daari, ni ne ma o jaabi ke a yere saya ye fiyewu, o tuma Ala ye kojugu suguya bee la ne kan."

²⁴A ko tuun ko: "Ne be kari Matigi Ala panaman togɔ ra, ale min ka ne sigi masaya ra ne face Dawuda nɔ ra, ka ne ta fanga sabati, ka masaya layiri ta ne ni ne ta duruja ye, ne be kari ko Adoniya be faga bi yere."

²⁵Masace Sulemani ka Yehoyada dence Benaya ci ko a ye taga a faga ni muru ye. Adoniya sara o cogo le ra.

Sulemani ka Abiyatari gben

²⁶O kɔ, masacɛ k'a fɔ sarakalasebaga Abiyatari ye ko: "Ele ye taga i sigiyɔɔ ra Anatɔti; i fana tun ka kan ni fagari le ye, nka ne tena i faga sisan, sabu i ka dunupa bɛɛ tigi Ala ta jɛnɔɔɔnya kɛsu* ta ka tagama ni a ye ne face Dawuda ja fɛ, ani i tora ni a ye a ta sege wagatiw ra."

²⁷Ayiwa, Sulemani ka Abiyatari bɔ Matigi Ala ta sarakalasebagaya baara ra o cogo le ra; o kɛra minke, Matigi Ala tun ka kuma min fɔ Eli ta somɔɔw ta ko ra Silo, o kuma kɛra can ye .

Sulemani ka Yohabu faga

²⁸O kow bɛɛ kibaroya sera Yohabu ma minke, ale borira ka taga Matigi Ala ta yɔɔ saninman* kɔɔ, ka taga sarakabɔnan gbanw mina; sabu ale fana tun donna Adoniya ta jɛn ra, k'a sɔɔ a tun ma sɔn ka don Abusalɔn ta jɛn ra.

²⁹O tagara a fɔ masacɛ Sulemani ye ko Yohabu borira ka taga don Matigi Ala ta yɔɔ saninman kɔɔ, ka lɔ sarakabɔnan kɔɔ yi. Sulemani k'a fɔ Yehoyada dence Benaya ye ko: "Taga a faga ni muru ye!"

³⁰Benaya tagara don Matigi Ala ta yɔɔ saninman kɔɔ k'a fɔ Yohabu ye ko: "Masacɛ ko i ye bɔ yan!" Yohabu ko: "ɔn-ɔn, ne bɛ sa yan le!" Yohabu ka min fɔ, Benaya tagara o fɔ masacɛ ye.

³¹Masacɛ k'a fɔ Benaya ye ko: "A ka min fɔ, taga a kɛ ten. Taga a faga, i ye a su don. Ni o kɛra, Yohabu ka mɔɔ minw faga gbansan, o fagari hake bɛ bɔ ne ni ne ta somɔɔw kan.

³²A ka mɔɔ minw faga, Matigi Ala bɛna o hake bɔ a ra; sabu a benna cɛ fla kan, minw tun ye mɔɔɔnumanw ye ani mɔɔɔsɔbɛw ye ka temɛ ale yɛɛ kan, ka olugu faga ni kɛrɛkɛmuru ye, k'a sɔɔ ne face Dawuda ma bɔ o kala ma; o cɛ fla tun ye Neri dence Abineri ye, Izirayeli ta kɛrɛkɛjama kuntigi, ani Yeteri dence Amasa, Zuda ta kɛrɛkɛjama kuntigi.

³³O mɔɔɔw fagari hake ye ben Yohabu ni a ta durujaw kan wagati bɛɛ. Nka Matigi Ala ta hɛra ye kɛ Dawuda ni a ta durujaw kan, ani a ta somɔɔw ni a ta masaya kan wagati bɛɛ."

³⁴Ayiwa, Yehoyada dence Benaya wurira ka taga Yohabu faga ni muru ye. O tagara a su don a yɛɛ ta yɔɔ ra, kongokolon yɔɔ ra.

³⁵Masacɛ ka Yehoyada dence Benaya bla Yohabu nɔ ra, kɛrɛkɛjama kuntigiya ra, ka sarakalasebaga Sadɔki bla Abiyatari nɔ ra.

Sulemani ka Simɛyi faga

³⁶O kow kɔ, masacɛ ka mɔɔ ci ka taga Simɛyi wele; a k'a fɔ Simɛyi ye ko: "Simɛyi, bon dɔ lɔ Zeruzalɛmu, i ye to o yɔɔ ra; i kana bɔ ka taga yɔɔ wɛɛɛ.

³⁷Ni i ka bɔ dugu kɔɔ lon o lon, ka Sedɔɔn kɔ tige dɔɔn, i ye la a ra ko sigiya t'a ra, ko i bɛ faga o lon na; i fagari kunko fana bɛ ben i yɛɛ le kan."

³⁸Simèyi ka masacɛ jaabi ko: “I ka min fɔ, o benna ne ma. Ne matigicɛ masacɛ ka min fɔ, i ta jɔncɛ bɛna o le kɛ.” A kɛra ten, Simèyi tora Zeruzalɛmu ka wagatijan kɛ.

³⁹Nka san saba tɛmɛnin kɔ, Simèyi ta jɔncɛ fla borira ka taga Mahaka dɛncɛ Akisa fɛ, min ye Gati mara masacɛ ye. O tagara o ko fɔ Simèyi ye, ko: “I ta jɔnw bɛ Gati!”

⁴⁰Simèyi wurira o le ra k’a ta fali labɛn, ka taga Akisa fɛ Gati mara, ka taga a ta jɔnw yɔrɔjini, ka o mina ka na ni o ye ka bɔ Gati.

⁴¹O tagara a fɔ Sulemani ye ko Simèyi bɔra Zeruzalɛmu ka taga Gati, ka sekɔ ka na.

⁴²Masacɛ ka Simèyi wele k’a fɔ a ye ko: “Yala ne tun ma kankari la i ye, ko i ye kari Matigi Ala tɔgɔ ra nin kuma kan, ko ni i bɔra ka taga yɔrɔ wɛrɛ lon o lon, ko i ye la a ra ko ne bɛna i faga wa? O lon na, i yɛrɛ k’a fɔ ko ne ka min fɔ, ko o benna i ma, ko i bɛna a kɛ ten.

⁴³Mun kosɔn i karira kuma min na Matigi Ala tɔgɔ ra, i ma to o kan? Mun kosɔn ne ka kuma min fɔ i ye, i ma o kɛ?”

⁴⁴Masacɛ k’a fɔ Simèyi ye tuun ko: “I ka kojugu min bɛɛ kɛ ne facɛ Dawuda ra, i yɛrɛ ka o bɛɛ lon; o kow bɛɛ bɛ i yɛrɛ jusu ra yi. Ayiwa, i ka kojugu min bɛɛ kɛ, Matigi Ala bɛna o hake ben i yɛrɛ le kan.

⁴⁵Nka Matigi Ala bɛna baraka don masacɛ Sulemani na, Dawuda ta masaya fana bɛna sabati Matigi Ala ja kɔrɔ wagati bɛɛ.”

⁴⁶A kɛra ten, masacɛ ka Yehoyada dɛncɛ Benaya ci, ale bɔra ka taga Simèyi faga ni muru ye. O kɔ, masaya sabatira kɛsɛbɛ Sulemani boro.

Masacɛw fɔlɔ 3

Sulemani ka Farawona denmuso dɔ furu

¹Ayiwa, Sulemani nana jɛnɔrɔgɔnya don ni Misiran masacɛ ye, min ye Farawona ye, ka Farawona denmuso dɔ furu. A tagara o muso bla Dawuda ta masabonba kɔnɔ, sani a ye a yɛrɛ ta masaso lɔ k’a ban, ani Matigi Ala ta batoso, ani Zeruzalɛmu dugu laminikogow.

²O wagati ra mɔgɔw belɛn tun bɛ sarakaw bɔra kongoriw kan, sabu Alabatosoba dɔ tun ma lɔ Matigi Ala tɔgɔ ra fɔlɔ.

³Sulemani ka Matigi Ala kanu, ka tagama ka kapa ni a facɛ Dawuda ta ci fɔninw ye; nka o bɛɛ n’a ta, a tun bɛ to ka sarakaw bɔ, ka wusunɛn sarakaw bɔ kongoriw kan.

Ala ka hakiritigiya di Sulemani ma

(Kibaroyaw flanan 1.2-13)

⁴Lon dɔ, masace Sulemani tagara Gabahɔn ka taga saraka bɔ, sabu o yɔrɔ ta sarakabɔyɔrɔ le tun ka bon ni sarakabɔyɔrɔ tɔw bɛɛ ye. Sulemani ka began waga kelen ke saraka jenita* ye o sarakabɔnan kan.

⁵Matigi Ala k'a yere yira Sulemani na su fe siko ra, k'a to Gabahɔn; Ala k'a fɔ a ye ko: "I b'a fe ne ye fen min di i ma, o fɔ!"

⁶Sulemani k'a jaabi, ko: "I ka kopumanba ke i ta jɔnce Dawuda ye, min ye ne face ye, sabu a kera mɔgɔ kankelentigi ye, ka tagama can kan i ja kɔrɔ ni jusukun kelen ye. I ka o kopumanba ke a ye, ka dence di a ma min sigira masaya ra a nɔ ra bi.

⁷Ayiwa, sisan Matigi Ala, ne ta Ala, ele le ka i ta jɔnce sigi masaya ra ne face Dawuda nɔ ra, k'a sɔrɔ ne te foyi ye ni denfitini te; ne fana te nin baara kecogo lɔn.

⁸I ta jɔnce be i ta mɔgɔw le ce ra, i yere ka mɔgɔ minw panawoloma, nin mɔgɔ camanba min te se ka jate, walama k'a da lɔn, a cayakojugu fe.

⁹O ra, hakiritigiya le di i ta jɔnce ma, janko a ye i ta mɔgɔw ta kow panabo ka ja, ka kopuman ni kojugu lɔn ka bɔ jɔgɔn na; ni o te, jɔn le be se ka ele ta mɔgɔw mara, nin jama camanba?"

¹⁰Ayiwa, Sulemani ka min daari, o diyara Matigi ye.

¹¹O ra, Ala k'a fɔ a ye ko: "I n'a fɔ i ka nin le daari ne fe, i ma sijan daari, walama naforo, walama i juguw saya, nka i n'a fɔ i ka hakiritigiya le daari, janko ka mɔgɔw ta kow panabo ni terenninya ye,

¹²ayiwa, i ka min daari, ne bena o ke i ye. Ne bena i ke kolɔnbaga ye, ka i ke hakiritigi ye, ne ma deri ka min jɔgɔn ke mɔgɔ si ye ban, ani ne fana tena min jɔgɔn ke mɔgɔ si ye tuun fiyewu.

¹³Ka fara o kan, i ma min daari ne fe, ne bena o fana ke i ye. Ne bena naforo ni bonya di i ma; i ta tere bɛɛ ra, i jɔgɔn masace tena ke yi.

¹⁴Ni i ka ne ta siraw tagama, ka ne ta cifɔninw ani ne ta kumaw sira tagama i n'a fɔ i face Dawuda k'a ke cogo min na, ne bena sijan di i ma."

¹⁵O kɔ, Sulemani wurira sunɔgɔ ra ni o siko ye a hakiri ra, ka seko ka taga Zeruzalemu. A tagara lɔ Ala ta jenjɔgɔnya kesu* ja fe; a ka saraka jenitaw* ni jenjɔgɔnya sarakaw* bɔ. O kɔ, a ka domuniba dɔ laben a ta jamana jamɔgɔw bɛɛ ye.

Sulemani ka muso fla ta kiti tige

¹⁶Lon dɔ, jatɔmuso fla nana masace Sulemani fe, ka na lɔ a ja kɔrɔ.

¹⁷O muso fla ra kelen ko: "Hake to, ne matigice, ne ni nin muso, an fla bɛɛ be sira jɔgɔn fe bon kelen kɔnɔ. Ne nana jigi ne ta den na a kɔrɔ bon kɔnɔ.

¹⁸Nka ne jiginin tere sabanan lon, ale fana jigira. An fla dɔrɔn le tun be bon kɔɔ; mɔɔ were tun te ni an ye ni an fla dɔrɔn te.

¹⁹”Ayiwa, su fe, nin muso sunɔɔɔɔ yelemana ka la a den kan k’a den faga.

²⁰A wurira o le ra su cemance ra, ka ne to sunɔɔ ra, ka ne ta den ta ka bo ne kɔɔ, ka o la a yere kɔɔ; a yere ta den min sara, a ka o ta ka o la ne kɔɔ.

²¹Sɔɔɔma ne wurira ko ne be sin di ne ta den ma minke, ne barara k’a ye ko den sanin lo. Ne nana a fle ka na sɔɔɔma minke, ne k’a ye ko ne ka den min woro, ko o te!”

²²Muso to kelen ko: “Can te! Den panaman ye ne ta le ye. Den min sara o ye ele ta den le ye.” Nka muso folo ma lo a ra. A ko: “Can te, den sanin ye ele le ta ye; den panaman ye ne ta le ye!” O ka ke nɔɔɔn sɔɔ ye masace na kɔɔ.

²³Masace ko: “Kelen ko: ‘Den min panaman lo, o ye ne ta den le ye; ele ta le sara!’ To kelen fana ko: ‘Can te, ele ta den le sara, ne ta den panaman lo!’ “

²⁴Masace ko: “Aw ye na ni kerekemuru do ye!” O nana ni kerekemuru do ye masace fe.

²⁵Masace ko: “Aw ye den panaman cetige fla ye, k’a taran kelen kelen di o bee ma.”

²⁶Ayiwa, muso min tun ye den panaman bamuso ye can ra, ale ta den hina k’a mina; a ko masace ma ko: “Ne matigice, sabari i ye den panaman di a ma. Aw kana a faga fiyewu!” Nka muso to kelen ko: “Aw ye a tige fla ye! Ale tena a sɔɔ, ne fana tena a sɔɔ!”

²⁷Masace ka kiti tige o le ra, k’a fo ko: “Aw ye den di muso folo ma, aw kana a faga; ale le ye den bamuso ye.”

²⁸Ayiwa, masace ka kiti min tige, Izirayelimɔɔɔw bee ka o ko men minke, o bee ka bonyaba la masace kan; sabu o k’a ye ko a be a ta hakiritigiya sɔɔra ka bo Ala yere le fe, ka kiti tige.

Masacew folo 4

Izirayeli jamana namɔɔɔw

¹Masace Sulemani sigira masaya ra Izirayeli jamana bee kunna.

²A ta jamana namɔɔɔw tɔɔɔw ye nin ye: Sadoki mamaden Azariya, min tun ye sarakalasebaga ye,

³ale ni Sisa dence fla, Eliyorefu ni Ahiya, olugu le tun ye seberikebagaw ye; Ahiludi dence Yosafati, ale tun ye masace ta kumalasebaga ye.

⁴Yehoyada dence Benaya le tun ye kerekajama kuntigiba ye. Sadoki ni Abiyatari, olugu tun ye sarakalasebagaw ye.

⁵Natan dence Azariya, ale tun ye jamanatigiw ta jamɔɔ ye; Natan dence Zabudi, ale fana tun ye sarakalasebaga ye, ani masace yere ladibaga.

⁶Ahisari, ale tun ye masace ta so koɲanabɔbaga ye; Abida dence Adoniramu, ale tun ye jagboyabaaraw ta ko kuntigi ye.

Sulemani ta jamanatigiw

⁷Sulemani tun ka jamanatigi tan ni fla le sigi Izirayeli jamana bee kunna. Olugu le tun ka kan ka o janto masace ni a ta sokɔnɔmɔɔw bee ta domuni ko ra. O bee kelen kelen tun ka kan ka lo ni masace ta domuni ko ye karo kelen san o san.

⁸O jamanatigiw tɔɔw le ye nin ye: Huri dence le tun be Efirayimu kuruyɔɔw kunna.

⁹Dekeri dence tun be Makasi mara, ani Salibimu mara, ani Beti Semesi mara, ani Elɔn Beti Hanan mara kunna.

¹⁰Hesedi dence tun be Arubɔti mara kunna; Soko mara ni Heferi mara bee tun ye a ta mara do ye fana.

¹¹Aminadabu dence tun be Nafoti Dɔri mara kunna. Ale le tun ka Sulemani denmuso Tafati furu.

¹²Ahiludi dence Bana tun be Tanaki mara ni Megido mara kunna, ani Beti Sehan mara bee, Saritan mara kɔɔ, Zizireli dugumayanfan fe, k'a ta Beti Sehan, ka taga a bla fo Abeli Mehola, ani ka taga a bla fo Yokimehamu mara ko fe.

¹³Geberi dence tun be Ramɔti, Galadi mara kunna. Manase dence Yahiri ta dugu minw tun be Galadi, o duguw fana tun ye a ta mara do ye, ani Arigɔbu yɔɔ minw be Basan mara ra, ani a duguba biwɔɔ minw laminina ni kogo ye, ka o dondaw konw lalaga ni siranegɛ ye.

¹⁴Ido dence Ahinadabu tun be Mahanayimu mara kunna.

¹⁵Ayimazi tun be Nefitali mara kunna. Ale le tun ka Sulemani denmuso Basimati furu.

¹⁶Husayi dence Bana tun be Aseri ta mara ni Behalɔti mara kunna.

¹⁷Paruwa dence Yosafati tun be Isakari ta mara kunna.

¹⁸Ela dence Simeyi tun be Boniyaminu ta mara kunna.

¹⁹Uri dence Geberi tun be Galadi mara kunna; a tun be Amɔrikaw ta masace Sihon ni Basan mara ta masace ɔgi ta yɔɔw fana kunna. Jamanatigi kelen fana tun siginin be jamana bee kunna.

²⁰O wagati ra, Zuda ta mɔɔw, ani Izirayeli ta mɔɔw tun ka ca i ko kɔɔjida kenken. O tun be domuni ke, ka min o sago ma, sabu o tun be hera ra.

Masacew fɔlɔ 5

Sulemani ta masaya bonya

¹Ayiwa, k'a ta Efirati ba ra, ka taga a bla fɔ Filisikaw ta jamana ra, ani ka taga se fɔ Misiran jamana dance ma, Sulemani ta fanga le tun be o yɔrɔw bee kan. Sulemani si bee ra, o mɔgɔw bee tora a ta fanga kɔrɔ, ka to ka ninsɔngɔ sara a ye.

²Lon o lon, Sulemani ni a ta sokɔnɔmɔgɔw tun be min domu, o ye nin ye: mugu tentennin kilo waga kɔnɔntɔn (9 000), ani mugu gbansan kilo waga tan ni seegi (18 000),

³ani sokɔnɔmisi tɔrɔnin tan, ani misi mugan were, minw be yaala ka bin jimi, ani saga kemɛ; o nin te mankalaninw ni dagbew ni minanw ni kɔnɔ tɔrɔninw na.

⁴Ayiwa, jamana minw tun be ba terebenyanfan na, k'a ta Tifisa, ka taga a bla fɔ Gaza, Sulemani ta fanga tun be o yɔrɔw masacew bee kan; hera fana tun be ale ni jamana tɔw bee ce.

⁵Sulemani ta tere bee ra, Zuda ta mɔgɔw, ani Izirayeli ta mɔgɔw bee, k'a ta Dan ka taga a bla fɔ Beri Seba, bee tun be hera ni laganfiya ra; bee tun be a ta rezenforo, walama a ta torosunw sene a sago ma.

⁶Sowerɛ waga naani (4 000) le tun be Sulemani fe; o sow le tun be a ta sowotorow sama. Sowotorotigi ce waga tan ni fla (12 000) le tun be a tɔgɔ ra.

⁷Jamanatigiw le tun be masace Sulemani ni a ta sokɔnɔmɔgɔw bee ta domuniw jini ka na a di o ma. Jamanatigi bee tun be o ke karo kelen san o san. O tun te sɔn k'a to foyi ye dese a fe.

⁸O tun be na ni simankise ni bin fana ye, masace ta yɔrɔ ra, bee ni a ta hakeya, ka na o di wotorosamasow, ani so tɔw ma.

Sulemani ta hakiritigiya

⁹Ala ka hakiritigiya, ani lonniya camanba di Sulemani ma, k'a ta faamuri fana caya i ko kɔgɔjida kenken.

¹⁰Sulemani ta hakiritigiya tun ka bon ka teme terebɔyanfan jamana hakiritigiw bee ta kan, ani Misiran jamana hakiritigiw bee.

¹¹A ta hakiritigiya tun ka bon ni mɔgɔ bee ta ye; a tun ka bon hali ni Ezirayikace Etan ta ye; Mahɔli dencew, minw ye Heman, ani Kalikɔli ni Darida ye, a ta hakiritigiya tun ka bon ni olugu bee ta ye. A tɔgɔ bɔra ka se a lamini jamanaw ta mɔgɔw bee ma.

¹²A ka zana waga saba (3 000) le fɔ, ka dɔnkiri waga kelen ni looru (1 005) sebe.

¹³A ka yiri suguya bee cogoya fɔ; k'a ta Liban sediriyiri ra ka taga a bla izopeyiri ra, min be wuri ka yelen kogo kan. A ka beganw fana ta cogoya fɔ, ani kɔnɔw, ani fen fofotaw, ani jegew.

14A ta hakiritigiya mangutu sera dugukolo masace minw bee ma, dunupa fan bee ra, olugu bee ka mogo ci ka taga a lamen.

Sulemani ka jengogonya don ni Tiri masace ye

(Kibaroyaw flanan 2.2-15)

15Tiri jamana masace, min ye Hiram ye, ale nana a men ko o ka turu ke Sulemani kun na k'a sigi masaya ra a face Dawuda no ra minke, a k'a ta mogo dow ci ka taga Sulemani fo, sabu teriya le tun be ale ni Dawuda ce wagati bee.

16Sulemani ka cira do fana ci Hiram ma; a k'a fo a ye ko:

17"I k'a lon ko kere tun gbanna ne face Dawuda ra fan bee ra; a ka o kerew le ke fo ka na a to Matigi Ala yere ye a juguw bla a sen koru. O le k'a to a m'a yere soru ka batoso do lo Matigi Ala, a ta Ala togo ra.

18Nka sisan koni, Matigi Ala, ne ta Ala ka hera ke ne ye fan bee ra. Mogo si te kere kera ni ne ye, gbeleya fana te yoru si.

19Sisan a ye nin ye, ne b'a fe ka so do le lo Matigi Ala, ne ta Ala togo ra, i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo ne face Dawuda ye cogo min na, ko: 'Ne bena i dence min sigi i no ra masaya ra, ale le bena batoso do lo ne ye.'

20O ra, a to o ye Liban sediriyiri dow tige ne ye. Ne ta baardenw bena taga fara i ta baardenw kan. Ne bena i ta baardenw sara di ka kana ni i yere ta fota ye; sabu i yere k'a lon ko mogo si te anw na min be yiritige lon i n'a fo aw Sidonkaw."

21Ayiwa, Hiram ka Sulemani ta kuma men minke, a jusu diyara kosebe; a ko: "Ne be Matigi Ala tando bi, sabu a ka dence hakiritigi di Dawuda ma, min be se ka nin jamaba ta kow janabo."

22Hiram ka cira bla Sulemani ma k'a fo a ye ko: "I ka cira min ci ne ma, o cira sera ne ma. I ka min o min fo, ne bena o ke. Ne bena sediriyiriw ni siperesiyiriw ci i ma.

23Ne ta baardenw bena yiriw ta ka bo Liban ka taga kogjida ra. O bena o siri jagon na ka o sama ji kan, ka taga ni o ye, ka taga se fo i janayoru ra. Ni o sera yi, o bena yiriw foni ka bo jagon na; aw yere bena o ta ka taga ni o ye. Nka ne fana mako be fen min na, i ye o ci ne ma; i ye domuni ci ne ma ka o ke ne ta somogow ta baro ye."

24Ayiwa, Sulemani mako tun be yiri hakeya min o min na, sediriyiri ni siperesiyiri, Hiram ka o bee ci a ma.

25Sulemani fana ka siman toni waga woru ci Hiram ma, ani oliviye turu yereworo litiri waga kononton, ko a ye o ke a ta sokonmogow ta baro ye; Sulemani tun be o ke san o san.

26Matigi Ala ka hakiritigiya di Sulemani ma i n'a fo a tun k'a layiri ta a ye cogo min na. Hera le tun be Sulemani ni Hiram ce; o fla ka jengogonya don ni jagon ye.

Sulemani ka Alabatosoba baarakow laben

(Kibaroyaw flanan 1.18; 2.1,16-17)

- ²⁷Masace Sulemani ka ce dow ta Izirayeli jamana bee ra, ka olugu bla jagboyabaaraw ra. O bee lajennin tun ye ce waga bisaba (30 000).
- ²⁸A tun be to ka ce waga tan bo o mawo ra ka olugu bla ka taga Liban; ni olugu ka karo kelen ke, o be sekɔ ka na, a be waga tan were bla ka taga. O cogo ra, bee tun be karo kelen le ke Liban, ka sekɔ ka na karo fla ke o ta so. Adoniramun le tun ye o jagboyabaaraw ta ko kuntigi ye.
- ²⁹Donitabaga ce waga biwolonfla (70 000) le tun be Sulemani fe, ani kabakurulesebaga ce waga biseegi (80 000), minw tun be kabakuruw bo kuruw ra.
- ³⁰Baarakuntigi ce waga saba ni keme saba (3 300) fana tun be o baarakebagaw bee ta baaraw korosira; Sulemani ta jamanatigiw le tun be o baarakuntigiw kunna.
- ³¹Masace k'a fo o ye ko o ye kabakuru belebeleba pumanman dow bo, ka o lese, ko o bena ke Alabatosoba jusiginan kabakuruw ye.
- ³²Sulemani ta baaradenw, ani Hiramun ta baaradenw, ani Gabali dugu baaralɔnbagaw ka o kabakuruw lese; o ka Alabatosoba loyiriw ni a lokabakuruw bee laben.

Masacew folo 6

Alabatosoba locogo

(Kibaroyaw flanan 3.1-14)

- ¹Izirayelimawo bo nin ko Misiran, a san keme naani ni biseeginan na, o san karo flanan, min ye Zivu karo ye, Sulemani ka Matigi Ala ta Alabatosoba baaraw damina; o kera a ta masaya san naaninan na Izirayeli jamana kunna.
- ²Masace Sulemani nana o Alabatosoba min lo Matigi Ala ye, o Alabatosoba janya tun ye nongon na biwawo, a bonya tun ye nongon na mugan, a lo tun ye nongon na bisaba.
- ³O ka bolon do lo Alabatosoba bonba nafeyawo ra. O bolon bonya tun ye nongon na mugan, i n'a fo Alabatosoba yere bonya, k'a janya ke nongon na tan.
- ⁴O ka finetiri fitini dow ke Alabatosoba kogow ra, ka negesansanw don o ra.
- ⁵O ka sankaso bon dow lo, ka Alabatosoba bonba ni a yawo saninman bee lamini; o k'a lo k'a nawo Alabatosoba kogow ra, ka bonkawo ke a ra.
- ⁶Sankaso dugumabonw bonya tun ye nongon na looru; a cemance bonw bonya tun ye nongon na wawo, a sanfebonw bonya tun ye nongon na wolonfla. O tun ka do fara Alabatosoba kogow bonya kan a kenemawo ra, janko o sankasow be biri ni berew minw ye, o ye la o yawo kan, o kana don Alabatosoba yere kogo ra.

⁷Alabatosoba lɔtuma ra, o ka kabakuru minw leɛ kabakurubɔyɔɔ ra, o ka o le ta ka Alabatosoba lɔ; o kosɔn a lɔwagati ra, kabakuru leɛkan ma men, kabakuru cikan ma men, neɛmanfen si mankan ma men so lɔyɔɔ yeɛ ra.

⁸Sankaso dugumabonw donda tun be Alabatosoba woroduguyanfan fe. I tun be don o da le fe, ka sɔɔ ka yelen yelenyɔɔ dɔ fe ka taga cemancebonw kɔnɔ, ka bɔ yi ka yelen ka taga sanfebonw kɔnɔ.

⁹O ka bon lɔ ka ban minke, Sulemani ko o ye a datugu ni yiri kuturuw ni sediriyiriferenw ye.

¹⁰Sankaso minw tun lɔra ka so lamini k'a nɔɔ so kogo ra, olugu beɛ kelen kelen lɔ tun ye nɔngɔn na looru; sediriyiri kuturu dɔw tun sigisigira Alabatosoba kogo kan, ka o ke ka sankaso bonw biri.

¹¹Matigi Ala kumana Sulemani fe, k'a fɔ a ye ko: "Ayiwa, i be nin so lɔra;

¹²ni i ka tagama ka kapa ni ne ta cifɔninw ye, ka ne ta kolatigeninw ke, ka ne ta kumaw lamɛn, ani k'a sira tagama, o tuma ne ka layiri min ta i face Dawuda ye, ne bɛna o layiri dafa ele le ye.

¹³Ne bɛna na, ka na sigi Izirayelimɔgɔw ce ra; ne tɛna bɔ ne ta mɔgɔw kɔ tuun, minw ye Izirayelimɔgɔw ye."

Alabatosoba kɔnɔnɔyɔɔ lalagacogo

¹⁴Ayiwa, Sulemani ka bon lɔ ka ban minke,

¹⁵a ka sediriyiriferenw lala a kɔnɔnɔyɔɔ ra, kogo kan, k'a ta dugu ma fɔ san fe, ka sipɛɛsiyiriferen dɔw lala a dugumayɔɔ ra.

¹⁶Bonkɔnɔ min tun be so kɔfeyɔɔ ra, a ka sediriyiriw lala o fana kɔnɔnɔyɔɔ ra, k'a ta dugu ma fɔ san fe. O bon janya tun ye nɔngɔn na mugan ye. O ka o bon kɔnɔnɔyɔɔ labɛn ka o ke Alabatosoba yɔɔ saninmanba* ye.

¹⁷Bon min tun be yɔɔ saninman na fɛyɔɔ ra, ale janya tun ye nɔngɔn na binaani.

¹⁸O tun ka sediriyiri minw lala yɔɔ saninmanba kɔnɔnɔyɔɔ ra, o ka yiriden dɔw bisigiya ke o yiriw kan, ani yirifiyeren dayelenin dɔw bisigiya. O bon kɔnɔnɔyɔɔ beɛ tun kɛra sediriyiri le ye; kabakuru tun te ye a yɔɔ si ra.

¹⁹O ka Alabatosoba yɔɔ saninmanba labɛn ka Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya kesu* bla o yɔɔ ra.

²⁰O yɔɔ saninmanba janya tun ye nɔngɔn na mugan, k'a bonya ke nɔngɔn na mugan, k'a lɔ fana ke nɔngɔn na mugan. O ka sanin yereworo la o bon kɔnɔnɔyɔɔ kogow beɛ kan; o ka sarakabɔnan dɔ lalaga ni sediriyiri ye, ka sanin yereworo la o yɔɔ beɛ kan.

- ²¹O ka sanin yereworo la Alabatosoba kɔnɔnɔyɔrɔ kogow bɛɛ kan fana. O kɔ, o ka saninjɔrɔkɔ dɔw lalaga ka o sirisiri yɔrɔ saninmanba donda ra. O tun ka yɔrɔ saninmanba yɔrɔ bɛɛ kɛ sanin le ye.
- ²²O ka sanin la Alabatosoba kɔnɔnɔyɔrɔ bɛɛ ra. Sarakabɔnan min tun bɛ yɔrɔ saninmanba kɔrɔ, o ka sanin la o fana yɔrɔ bɛɛ ra.
- ²³O ka seruben mɛlɛkɛ bisigiya fla lalaga ni oliviyeyiri ye, ka o bla yɔrɔ saninmanba kɔnɔ. A bɛɛ janya tun ye nɔngɔn ja tan.
- ²⁴O seruben mɛlɛkɛ kelen kamanw bɛɛ kelen kelen janya tun ye nɔngɔn ja looru ye. K'a ta kaman kelen kun ma, ka taga a bla kaman tɔ kelen kun ma, o janya tun ye nɔngɔn ja tan ye.
- ²⁵Mɛlɛkɛ bisigiya tɔ kelen fana kamanw janya tun ye nɔngɔn ja tan, sabu o seruben mɛlɛkɛ bisigiya fla bɛɛ janya ni a cogoya bɛɛ tun ye kelen ye.
- ²⁶O bɛɛ kelen kelen lɔ fana tun ye nɔngɔn ja tan.
- ²⁷O ka o seruben mɛlɛkɛ bisigiyaw bla fɔ Alabatosoba kɔnɔnɔbɔn kɔnɔ. O bɛɛ kamanw tun foninin bɛ. Kelen ta kaman kelen kun tun bɛ sera so kogo kelen ma; tɔ kelen fana ta kaman kelen kun tun bɛ sera so kogo tɔ kelen ma. O fla ta kaman kun fla tun bɛ sera jɔgɔn ma so cɛmance ra.
- ²⁸O ka sanin la o seruben mɛlɛkɛ bisigiyaw fana kan.
- ²⁹O ka Alabatosoba bonkɔnɔ fla bɛɛ kogow jɛgen ni seruben mɛlɛkɛ dɔw bisigiya ye, ani tamarosunw bisigiya, ani yirifiyeren dɔw bisigiya.
- ³⁰O ka sanin la o bonkɔnɔ fla bɛɛ dugumayɔrɔw ra fana.
- ³¹O ka kon fla lalaga ni oliviyeyiri ye, ka o don yɔrɔ saninmanba donda ra k'a datugu. O tun ka bere looru le don kon sanfeyɔrɔ jukɔrɔ.
- ³²O ka seruben mɛlɛkɛ dɔw bisigiya ni tamarosunw ni yirifiyeren dayɛlenin dɔw bisigiya kɛ o konw fla bɛɛ kan, ka o jɛgen, ka sanin gbasinin la o seruben mɛlɛkɛw ni o tamarosunw ni o yirifiyerenw bisigiyaw kan.
- ³³O ka oliviyeyiri naani fana lɛsɛ, ka o lɔ bonba yerɛ donda ra. O tun ka bere naani le don kon sanfeyɔrɔ jukɔrɔ.
- ³⁴O ka kon fla lalaga ni sipɛresiyiri ye, ka o kɛ yiriferɛn fla fla ye, ka nɛgɛ koorinin dɔw lalaga, ka o konw don o ra.
- ³⁵O ka seruben mɛlɛkɛ dɔw bisigiya ni tamarosunw ni yirifiyeren dɔw bisigiya kɛ o konw fana kan ka o jɛgen, ka sanin la o bɛɛ kan, k'a gbasi k'a dakapa.
- ³⁶O kɔ, o ka lukɔnɔyɔrɔ lamini ni kabakuru lɛsenin sira saba ye, ani sɛdiriyiri sira kelen.

³⁷Ayiwa, o tun ka Matigi Ala ta batoso baara damina masace Sulemani ta masaya san naaninan le ra, Zivu karo ra.

³⁸A san tan ni kelennan na, san karo seeginan na, min ye Buli karo ye, Alabatosoba baara bee banna; o tun b'a fe ka fen o fen ke a ra o ka o bee ke ka ban. Sulemani ka san wolonfla le ke bon lori ra.

Masacew folo 7

Sulemani ta masaso lori

¹Sulemani k'a yere ta masabon lori damina. A ka san tan ni saba le ke o bon lori ra, a ka soro ka ban.

²Masabon min togo lara ko Liban yiritu, a konna ka o le lo. O janya tun ye nongon keme, a bonya tun ye nongon na bilooru, a lo tun ye nongon na bisaba. O tun k'a biri ni sediriyiri kuturuw le ye, ka o yiriw sigi sediriyiri sira naani kan; olugu le tun ye a samasenw ye.

³O ka sediriyiri tan ni looru sigiyoroma saba lala yiri kuturuw kan, k'a bee lajennin ke yiri binaani ni looru ye. O bee tun signin be samasenw kan.

⁴Finetiri sira saba le tun be bon fan bee ra. Sira kelen be dugumayanfan na, kelen be cemance ra, kelen be sanfeyanfan na, k'a bee da bo k'a ben jogon ma.

⁵O finetiriw ni o dondaw bee janya ni a bonya tun ye kelen ye. Finetiriw bee tun bora ka o daw ben jogon ma.

⁶O ko, Sulemani ka bon do were lo, ka o togo la ko samasenw ta bon. O janya tun ye nongon na bilooru, k'a bonya ke nongon na bisaba. O bon le tun ye Liban Yiritu ta bon bolon ye; samasenw tun lonin be a pafeyoro ra.

⁷O ko, o ka do were lo ka o togo la ko masasiganan ta bon. O bon le tun be wele fana ko kititigebon, sabu Sulemani tun be kitiw tige o bon le kono. O bon yoro bee tun ye sediriyiri le ye, k'a ta dugu ma fo san fe.

⁸Sulemani yere ta sibon tun lora yoro were ra, k'a mabo Liban Yiritu ta bon na. Nka a bee locogoya tun ye kelen ye. Ayiwa, Sulemani tun ka Farawona denmuso min furu, a tun ka bon min lo ale ye, o bon locogoya ni Liban yiritu ta bolon locogoya bee tun ye kelen ye.

⁹O bonw bee, ani kenemabonw bee, ani luba laminikogow bee, o bee tun lora ni kabakuru lesenin pumanmanw le ye, k'a ta dugu ma ka taga a bla fo san fe; o tun ka o kabakuruw fan fla bee lese ni kabakurulesenan ye, k'a dakana.

¹⁰O tun ka kabakurubaba pumanman dow fana ke bonw jusiginanw ye; o kabakuru dow janya tun ye nongon na tan, dow janya tun ye nongon na seegi.

¹¹O tun ka kabakuru leseninw ni sediriyiri kuturuw sigisigi o kabakurubabaw le kan.

¹²Luba laminikogow tun lɔra ni kabakuru lesenin sira saba le ye, ani sɛdiriyiri kuturu sira kelen, k'a ke i n'a fɔ Matigi Ala ta batoso lu kɔnɔnɔyɔrɔ ni a bolon tun lɔra cogo min na.

Hiramun ka Alabatosoba baarakɛminanw lalaga

(Kibaroyaw flanan 3.15–5.1)

¹³O kɔ, masace Sulemani ka mɔgo ci ka taga Tiri, ka taga Hiramun wele.

¹⁴Hiramun bamuso tun be bɔ Nɛfitali ta gba le ra; a face tun sara. A face tun ye Tirika le ye. Hiramun ta baara tun ye siranɛge baara le ye. Hakiritigiya ni lonniya tun b'a fe o baaraw ra; a tun be se siranɛge baara suguya bee ra. A nana masace Sulemani fe ka na masace ta baaraw bee ke.

Alabatosoba ta samasen lalagacogo

¹⁵Hiramun ka samasen fla lalaga ni siranɛge ye; a bee kelen kelen lo tun ye nɔngɔn na tan ni seegi, k'a lamini ke nɔngɔn na tan ni fla.

¹⁶A ka samasenw datugunanw fana lalaga ni siranɛge ye, minw bena bla samasenw kunna; o bee kelen kelen lo tun ye nɔngɔn na looru.

¹⁷A ka o jɛgen ni jo bisigiya dɔw ye, ani negejɔrɔkɔw bisigiyaw. O fenw bisigiyaw jɔgɔn wolonfla le tun be samasenw sanfeyɔrɔ fla bee kan.

¹⁸Hiramun ka gerenadi yiriden bisigiya sira fla lalaga ka o jo bisigiyaw bee kelen kelen lamini, ka samasen sanfeyɔrɔw jɛgen ka na.

¹⁹O tun ka sanfeyɔrɔ dɔ were lalaga tuun ka o lo bolon samasenw kunna. O sanfeyɔrɔ lo tun ye nɔngɔn na naani ye; o tun k'a lalaga k'a ke i ko yirifiyeren bisigi.

²⁰Samasenw sanfeyɔrɔ kunna, yɔrɔ dɔ tun koorinin be. O yɔrɔ koorinin tun be jo bisigiya ni gerenadi yiriden keme fla ko fe, minw tun blablanin be jɔgɔn kɔrɔ, ka samasenw sanfeyɔrɔw bee kelen kelen lamini.

²¹O ka o samasen fla lo Alabatosoba bolon na fe. O ka kelen lo kininboroyanfan na, ka o tɔgo la ko Yakini; o kɔrɔ ye ko Ala be baraka di. A ka to kelen lo numanboroyanfan na, ka o tɔgo la ko Boozi; o kɔrɔ ye ko fanga be Ala le ra.

²²O tun ka yirifiyeren bisigiya dɔ lalaga ka o bla samasen bee kelen kelen kunna. O samasenw ta baara banna o cogo le ra.

Minanba lalagacogo

²³O kɔ, Hiramun ka siranɛge yeele ka minanba koorinin lalaga. A kɔnɔ bonya tun ye nɔngɔn na tan, a lo tun ye nɔngɔn na looru, a lamini tun ye nɔngɔn na bisaba.

²⁴A ka yiriden dɔw bisigiya ke minanba da jukɔrɔyɔrɔ ra, k'a jɛgen k'a lamini, k'a ke sira fla. Yiriden tan le tun be nɔngɔn na kelen kelen na, ka minanba bee lamini.

O tun ka siranegge yeele ka o yiridenw, ani minanba bee le bo jɔɔɔn fe negekuturu kelen ye.

²⁵Minanba tun siginin be misitoran siranegeraman tan ni fla le kan. Misitoran saba tun pasinna sahiliyanfan ma, saba tun pasinna terebenyanfan ma, saba tun pasinna woroduguyanfan ma, saba tun pasinna tereboyanfan ma. O bee kɔfeyɔɔw tun sinna jɔɔɔn ma minanba jukɔɔɔw ra.

²⁶Minanba ta negge bonya tun ye borotegge ja kelen ye. A tun k'a da kuturu k'a ke i ko jifiye, i ko yirifiyeren bisigi. Litiri waga biseegi (80 000) jɔɔɔn le tun be don minanba kɔɔɔ .

Wotorow lalagacogo

²⁷Ayiwa, Hiram ka siranegge wotoro tan lalaga. O wotoro bee kelen kelen janya tun ye nɔɔɔɔn ja naani, o bonya fana tun ye nɔɔɔɔn ja naani, o lo tun ye nɔɔɔɔn ja saba.

²⁸O wotorow lalagacogo fle nin ye: O ka siranegge gbasi ka o ke a fan naani ye.

²⁹A ka jara tagamasiyenw, ani misitoran tagamasiyen, ani seruben meleke tagamasiyen ke a kerew na, ani a jafeyɔɔɔ ni a kɔfeyɔɔɔ ra. A ka yirifiyeren dɔw fana bisigiya ke jaraw ni misitoranw san fe, ani o jukɔɔɔ.

³⁰Sen naani tun be wotoro bee kelen kelen na; o bee tun lalagara ni siranegge ye. Senw tun donna negbere minw na, o fana tun ye siranegge ye. O siraneggeberew yere tun donnin be negge naani na wotoro kun naani na. O siraneggeberew ni wotoro negge yere tun lalagara k'a nɔɔɔ jɔɔɔn na, nka a janya tun ma teme yirifiyeren bisigiw janya kan.

³¹O tun ka wo koorinin do bo wotorow bee kelen kelen sanfeyɔɔɔ ra, ka o dunya ke nɔɔɔɔn ja kelen, k'a kɔɔɔ bonya ke nɔɔɔɔn ja kelen ni tarance; o le tun ye tasabaw blayɔɔɔ ye. Hiram ka fen dɔw bisigiya ke a kan k'a jegen. Wotoro negge yere janya ni a bonya bee tun ye kelen ye; a tun koorinin te.

³²Wotoro ta sen naani tun be wotoro negew le jukɔɔɔ. Senw tun donnin be negbere min na, o negbere tun nɔɔɔnin be wotoro jukɔɔɔɔɔ ra. Wotoro senw bee kelen kelen kɔɔɔ tun ye nɔɔɔɔn ja kelen ni tarance.

³³O senw tun lalagara k'a ke i n'a fo sowotoro ta senw. O sendonnegew, ani o negge koorininw, ani o neggejuruw, ani o sen cemancenegew, o bee tun lalagara ni siranegge yeelenin le ye.

³⁴Negge kuturunin minw tun be wotoro nɔɔɔɔn naani na, olugu ni wotoro negge bee tun nɔɔɔnin be jɔɔɔn na.

³⁵A ka masafugula do bisigiya ke wotoro bee kelen kelen sanfeyɔɔɔ ra; o fugula kɔɔɔ bonya tun ye nɔɔɔɔn ja tarance ye, ka wotoro sanfeyɔɔɔ ta wo koorinin

lamini. Wotoro sigira nege minw kan, ani wotoro kerefenegew, ani a sanfeyɔɔ, o bee tun nɔɔnin be jɔɔn na.

³⁶O ka seruben melekew ni jaraw ni tamarosunw tagamasiyen dɔw ke wotoro negew kan, ani a kerefenegew kan, fen si bisigiya tun te yɔɔ o yɔɔ ra, o ka dɔ ke yi, ka yirifiyerenw ke k'a lamini.

³⁷Wotoro tan bee tun lalagara cogo kelen le ra. A tun ka nege yeele, k'a bee kelen kelen kuturu le bɔ. A bee janya ni a bonya ni a lɔ ni a cogoya bee tun ye kelen ye.

³⁸O kɔ, Hiram ka siranegetasaba tan lalaga, ka o bla wotoro tan kɔɔ. O tasaba bee kelen kelen lɔ tun ye nɔngɔn ja naani ye; litiri keme seegi ni biseegi le tun be se ka don a bee kelen kelen kɔɔ.

³⁹O ka wotoro looru ni a tasabaw bla Alabatosoba kininboroyanfan fe, ka looru ni a tasabaw bla numanboroyanfan fe. Minanba koorinin blara Alabatosoba kininboroyanfan fe, woroduguyanfan ni terebɔyanfan ce.

Alabatosoba minanw bee jateda

⁴⁰Hiram ka tasaw ni buguricenaw ni jifiyew fana lalaga. A kera ten, masace Sulemani tun ka baara minw bee di a ma Matigi Ala ta batoso ko ra, a ka o bee ke ka o ban.

⁴¹A ka samasen fla lalaga, ani o datugunan koorinin fla, min be bla samasenw kunna, ani jɔ bisigi fla, minw be bla samasenw sanfeyɔɔw kunna, samasenw kunna,

⁴²ani gerenadi yiriden bisigiya keme naani minw dulondulonnin be jɔ fla ra, yiriden sira fla tun be jɔ bee kelen kelen na, samasenw sanfeyɔɔw kunna;

⁴³a ka wotoro tan lalaga, ani tasaba tan minw tun blara wotoro kɔɔ,

⁴⁴ani minanba koorinin kelen, ani misitoran tan ni fla, minanba siginin be minw kan,

⁴⁵ani negedagaw, ani buguricenaw, ani jifiyew. Hiram tun ka o fen minw bee lalaga masace Sulemani ye, Matigi Ala ta batoso ta baara kama, o bee tun lalagara ni siranegɛ nugunin le ye.

⁴⁶Masace tun ko o ye o siranegɛ yeele bɔɔ le ra ka o fenw lalaga; o baara kera Zuriden kenegbe le ra, Sukoti dugu ni Saritan dugu ce.

⁴⁷O kɔ, masace Sulemani tagara o minanw bla Matigi Ala ta batoso kɔɔ. Nka minanw cayakojuɔ fe, o ma o siranegɛ hakeya jate tuun.

⁴⁸Masace Sulemani ka Matigi Ala ta batoso ta minan tɔw bee lalaga fana: sarakabɔnan saninlaman, ani sarakaburuw tun be bla sanintabali min kan;

⁴⁹ani fitinablanan saninlamanw, minw lalagara ni sanin yereworo ye; o ka looru sigi kininboroyanfan fe, ka looru sigi numanboroyanfan fe, yorc saninmanba* ja fe, ani a yirifiyeren bisigiw, ani a fitinaw, ani tasuma lalaganan saninlamanw;

⁵⁰o ka tasaw lalaga, ani muruw, ani jifiyew, ani setiw, ani takamidonnanw; o bee kera ni sanin le ye. So kancancorc ta konw, minw ye yorc saninmanba ta konw ye, ani Alabatosoba yere donda ta konw, o ka o konw donyorcw bee ke ni sanin ye.

⁵¹Ayiwa, masace Sulemani nana Matigi Ala ta batoso baaraw bee ke ka ban tuma min na, a face Dawuda tun ka fen minw bla danna Ala ye, warigbew, ani saninw, ani minan tow, Sulemani tagara o fenw bee bla Matigi Ala ta batoso naforoblayorcw ra.

Masacew folo 8

Sulemani ka jehrocnya kesu bla Alabatosoba konc

(Kibaroyaw flanan 5.2–6.2)

¹Ayiwa, masace Sulemani ka Izirayeli cekorcaw, ani maraw ta kuntigiw, ani a gbatigiw bee lajen a yere korc Zeruzalemu, ka na Matigi Ala ta jehrocnya kesu* ta ka bo Dawuda ta masabonba* konc, min be Siyon.

²Izirayeli cew bee nana lajen masace Sulemani korc, Etanimu karo ta janagbe wagati ra, min ye san karo wolonflanan ye.

³Izirayeli cekorcaw bee nana. Sarakalasebagaw ka jehrocnya kesu ta.

⁴O ka Matigi Ala ta jehrocnya kesu ta, ani Ncgonkunben fanibon*, ani fen saninman minw bee tun be fanibon konc. Sarakalasebagaw ni Levi ta mcgcw le ka o fenw ta ka taga.

⁵Masace Sulemani, ani Izirayelimcgw minw bee tun nana lajen a korc, o bee tun be jehrocnya kesu ja fe; o ka sagaw ni misiw ke saraka ye; a cayakojugu fe, mcgcw tun te se k'a jate k'a da lon.

⁶Sarakalasebagaw tagara ni Matigi Ala ta jehrocnya kesu ye ka taga a bla a blayorcw ra, Alabatosoba kancancorcw ra, yorc saninmanba konc, seruben melekew kamanw jukorcw;

⁷sabu seruben melekew kamanw tun foninin be jehrocnya kesu blayorcw kunna. O kamanw tun ka jehrocnya kesu ni a ta berew bee datugu.

⁸O tun ka berew janya, k'a ke fo mcgcw tun be se ka to yorc saninman konc, yorc saninmanba donda ra k'a ye; nka mcgcw tun te se ka to kene ma k'a ye. O fenw tora o yorcw le ra yi fo bi.

⁹Foyi were tun te jehrocnya kesu konc ni kabakuru walaka fla te; Musa le tun ka o bla a konc Horebu kuru yorcw ra, wagati min Matigi Ala tun ka jehrocnya don ni Izirayelimcgw ye, o botc Misiran jamana ra.

¹⁰Sarakalasebagaw nana bɔ yɔrɔ saninman kɔnɔ tuma min na, sankaba jamijan ka Matigi Ala ta batoso bɛɛ fa.

¹¹Sarakalasebagaw ma se ka lɔ ka sarakaw bɔ tuun sankaba kosɔn, sabu Matigi Ala ta nɔrɔ tun ka Alabatoso fa.

¹²Sulemani ko: “Matigi Ala, ele tun k’a latige ko i bɛ to dibiba le kɔnɔ!”

¹³Ne ka so pumanba dɔ lɔ i ye, i bɛna to yɔrɔ min na, wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ!”

Sulemani ta kuma

(Kibaroyaw flanan 6.3-11)

¹⁴O kɔ, masacɛ k’a nasin Izirayeli jama bɛɛ lajennin ma, ka dugawu kɛ o ye ka o lɔnin to.

¹⁵A ko: “Ne bɛ baraka la Matigi Ala ye, Izirayeli ta Ala, sabu a da tun ka layiri min ta ne face Dawuda ye, a ta sebgaya ka o layiri dafa. A tun k’a fɔ a ye ko:

¹⁶‘Kabini lon min na ne ka ne ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw labɔ Misiran jamana ra, ne tun ma dugu si panawoloma Izirayeli ta gbaw si ra, k’a fɔ ko o ye so lɔ, ne tɔgɔ bɛ se ka sigi yɔrɔ min na. Nka ne ka Dawuda le panawoloma k’a kɛ ne ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw ta namɔgɔ ye.’

¹⁷A kɔni tun bɛ ne face Dawuda jusu ra ka Alabatosoba dɔ lɔ Matigi Ala, Izirayeli ta Ala tɔgɔ ra.

¹⁸Nka Matigi Ala k’a fɔ ne face Dawuda ye ko: ‘I n’a fɔ a bɛ i jusu ra ka so dɔ lɔ ne tɔgɔ ra, o miiriya min bɛ i jusu ra o ka ni.

¹⁹Nka ele le tɛna o so lɔ. I dencɛ, min ye i yɛrɛ woroden ye, o le bɛna o so lɔ ne tɔgɔ ra.’ “

²⁰Sulemani ko tuun, ko: “Matigi Ala tun ka layiri min ta, a ka o dafa. Ne nana kɛ ne face Dawuda nɔ ra, ka sigi masaya ra Izirayeli jamana kunna, i n’a fɔ Matigi Ala tun k’a fɔ cogo min na; ne ka o so lɔ Matigi Ala, Izirayeli ta Ala tɔgɔ ra.

²¹Wagati min na Matigi Ala tun ka an bɛmaw labɔ Misiran jamana ra, a tun ka jɛnɔgɔnya min don ni an bɛmaw ye, o jɛnɔgɔnya kitabu bɛ kɛsu min kɔnɔ, ne ka o kɛsu blayɔrɔ kɛ o so kɔnɔ.”

Sulemani ka Ala daari

(Kibaroyaw flanan 6.12-40)

²²Ayiwa, masacɛ Sulemani lɔra Matigi Ala ta sarakajenifen* na fɛ, k’a nasin Izirayeli jama bɛɛ ma, k’a boro fla kɔrɔta san fɛ, k’a fɔ ko:

²³“E, Matigi Ala, Izirayeli ta Ala! Ele bɔrɔgɔnko Ala tɛ san fɛ, sankolo ra, walama dugu ma, dugukolo kan yan. I ta jɔn minw bɛ i ta siraw tagama ka na ni o jusukun bɛɛ ye, i bɛ to jɛnɔgɔnya ra ni olugu ye ka kopuman kɛ o ye.

24O ra, i tun ka min fɔ i ta jɔnce ye, min ye ne face Dawuda ye, i ka o ke. I yere da tun ka o layiri min ta a ye, i yere boro ka o le dafa bi.

25"Ayiwa, sisan Matigi Ala, Izirayeli ta Ala, i tun ka layiri min ta i ta jɔnce ye, min ye ne face Dawuda ye, o layiri dafa a ye. I tun k'a fɔ a ye ko: 'I dence dɔ bena sɔɔ tuma bee, min bena sigi masaya ra ne ja kɔɔ, Izirayelimɔgɔw kunna, ni o kɔni ka o tagamacogo kɔɔsi, ka tagama ka ja ne ja kɔɔ, i ko ele yere tagamana cogo min na.'

26Ayiwa, sisan, Izirayeli ta Ala, i tun ka o kuma min fɔ i ta jɔnce ye, min ye ne face Dawuda ye, a to o kuma ye ke can ye sa!

27"Nka yala can yere ra Ala be se ka to dugukolo kan yan wa? Sankolo ni a bonya bee lajennin, ni Ala ma se ka kun o kɔɔ, o tuma ne ka nin so min lo i ye, o bena mun le ja sa?

28O bee n'a ta, Matigi Ala, ne ta Ala, i toro malɔ i ta jɔnce ta daariri ni a ta makarikan na; i ta jɔnce kulekan ni a ta daarikan lamɛn bi.

29I janto nin so ra su ni tere; sabu i k'a layiri ta ko i tɔgɔ bena sigi nin yɔɔ le ra. I ta jɔnce be daariri min kera nin yɔɔ ra, o lamɛn!

30"Ni i ta jɔnce ni i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw ka o pasin nin yɔɔ ma ka daariri ke tuma o tuma, i ye sɔn ka o ta makarikan lamɛn. I ye to i sigiyɔɔ ra, sankolo ra, ka o lamɛn. I ye o lamɛn ka yafa o ma.

31"Ni dɔ k'a mɔgɔɔgɔn hake ta, ni a fɔra ko o tigi ye kari o ko kosɔn, ni a ka kan ka kari i ta sarakajɛnifen le ja fe nin so kɔɔ yan,

32ele le bena to sankolo ra ka o ko lamɛn; ele yere le bena i ta jɔnw kiti tige, ka o ko janabɔ. Min jarkira, i be kiti ben o kan, k'a ta kewale kunko ben a yere kan; min jo lo, i be jo di o ma, k'a mina ka kapa ni a ta terenninya ye.

33"Ni i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw nana taga kere ra, ni o juguw tagara se o ra, k'a sababu ke ko o ka i hake ta, ni o sekɔra ka na i fe ka na i tɔgɔ bonya, ka daaririw, ani makarikanw fɔ i ye nin so kɔɔ yan,

34i ye to sankolo ra ka sɔn ka o lamɛn. I ye i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw ta jurumunw yafa o ma; i ka jamana min di o bemaw ma, i ye o lasekɔ ka na o jamana ra tuun.

35"Ni sankolo nana datugu, k'a ke ko sanji te nana tuun, k'a sababu ke ko i ta mɔgɔw ka i hake ta, ni o ka pasin nin so ma ka i daari, ka i tɔgɔ bonya, ka o ta jurumunw dabra ka na i fe,

36sabu o ta jurumunw ta ko ka o jusu kasi, o tuma, i ye to sankolo ra ka i ta jɔnw lamɛn, minw ye i ta mɔgɔw ye, Izirayelimɔgɔw; i ye o ta jurumunw yafa o ma. O ka kan ka sirapuman min tagama, i ye o yira o ra, ka sanji ben dugukolo kan, i ka o dugukolo min di o ma k'a ke o ta ye.

37”Ni kɔngɔ nana ben jamana kan, walama banajugu, walama simancenbanaw, walama ni ɲɔdomutɔnw ni tumuwulenninw nana simanw cɛn, walama ni Izirayelimɔɔw juguw nana o lamini o ta duguw kɔnɔ, dugu minw lamininin bɛ ni kogow ye, ni banajugu, walama ni kojugu o kojugu le benna mɔɔw kan,

38ni i ta mɔɔw, Izirayelimɔɔw bɛɛ kelen kelen jusu kasira kosebɛ o ko ra, ni o min o min ka i daari, ka makarikanw fɔ, ka o boro sin nin so ma,

39i ye to i sigiyɔɔ ra sankolo ra yi ka o lamɛn. I ye yafa o ma, ka bɛɛ sara ka kapa ni a ta kɛwale ye, sabu ele kelen le ka adamadenw bɛɛ jusukunnako lɔn.

40Ni o kɛra, o bɛna siran i ɲa, ka to i ta sariyaw sira kan wagati bɛɛ, nin jamana ra, i ka nin jamana min di an bɛmaw ma.

41”Ayiwa, lonan minw tɛ i ta mɔɔw, Izirayelimɔɔw dɔw ye, ni olugu dɔ bɔra jamanajan dɔ ra ka na yan, i tɔɔw kosɔn,

42sabu o bɛna i tɔɔba, ani i ta sebgaya, ani i ta baraka bonya ko mɛn, ni o dɔ nana a ɲasin nin so ma ka i daari,

43i ye to i sigiyɔɔ ra sankolo ra k’a lamɛn. Ni o lonan ka i daari fɛn o fɛn na, i ye o kɛ a ye, janko dugukolo siyaw bɛɛ ye i tɔɔw lɔn, ka siran i ɲa, i n’a fɔ i yɛɛ ta mɔɔw, Izirayelimɔɔw; o ye a lɔn ko ne ka nin so min lɔ, ko i tɔɔw le bɛ batora o so kɔnɔ.

44”Ni i ta mɔɔw nana bɔ ka taga o juguw kɛɛ, ni a ka kɛ yɔɔw o yɔɔw ye, ni o ka o ɲasin i ta dugu ma, i ka dugu min ɲanawoloma, ka o ɲasin nin so ma, ne ka nin so min lɔ i ye, ni o ka ele Matigi Ala daari,

45i ye to sankolo ra ka o ta daaririw, ani o ta makarikanw lamɛn, ka lɔ ni o kunko ye.

46”Ni o ka i hake ta, sabu mɔɔw si tɛ yi ni min tɛ jurumun kɛ, ni i dimina o kɔɔw ka o don o juguw boro, ni o juguw ka o mina ka taga ni o ye ɲɔnya ra o ta jamana ra, yɔɔwan na, walama yɔɔsurun na,

47o minana ka taga jamana min na, ni o tora yi ka o ta miiriya yeɛma, ni o nimisara ka makarikanw fɔ i ye o minabagaw ta jamana ra yi, k’a fɔ ko: ‘An ka jurumun kɛ, an ka ko benbari kɛ, an jarakira’,

48ka o to o jamana ra yi, o juguw ka o mina ka taga ni o ye jamana min na, ni o sekɔra ka na i fɛ ni o jusukun bɛɛ ye, ani o nin bɛɛ ye, ka o ɲasin nin jamana ma, i ka jamana min di o bɛmaw ma, ani ka o ɲasin nin dugu ma, i ka nin dugu min ɲanawoloma, ka o ɲasin nin so ma, ne ka min lɔ i ye, ni o ka i daari,

49i ye to i sigiyɔɔ ra sankolo ra ka o ta daaririw, ani o ta makarikanw lamɛn, ka lɔ ni o kunko ye.

⁵⁰I ye yafa i ta mɔgɔw ma, sabu o ka i hake ta; ni o ka kojugu o kojugu ke ka i hake ta, i ye yafa o ma o bee ra, k'a to o minabagaw ye makari o ra,

⁵¹sabu i ta mɔgɔw lo; o kera i ta ye, sabu ele le ka o labɔ Misiran jamana ta negɛgba tasuma ra.

⁵²"Sabari ka i janto i ta jɔnce ta makarikan na, ani i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw ta makarikanw; ni o ka i tɔgɔ wele tuma o tuma, i ye o lamɛn;

⁵³sabu, ele Dunupatigi Ala, ele le ka an panawoloma ka an bɔ dugukolo siya tɔw bee ce ra, ka an ke i ta ye, i n'a fɔ i tun k'a fɔ an ye i ta jɔnce Musa sababu ra cogo min na, wagati min i ka an bemaw labɔ Misiran jamana ra."

Sulemani ka dugawu ke jama ye

⁵⁴Ayiwa, Sulemani ka nin daaririw bee fɔ, ani ka nin makarikanw fɔ Matigi Ala ye ka ban tuma min na, a wurira ka bɔ Matigi Ala ta sarakabɔnan kɔrɔ, sabu a tun k'a kinbiri gban o yɔrɔ le ra k'a boro fla kɔrɔta san fe ka Ala daari.

⁵⁵O kɔ, a wurira ka lɔ, k'a kan kɔrɔta ka dugawu ke Izirayelimɔgɔw bee lajennin ye; a ko:

⁵⁶"Matigi Ala baraka, sabu a ka laganfiya di a ta mɔgɔw ma, minw ye Izirayelimɔgɔw ye, i n'a fɔ a tun k'a layiri ta an ye cogo min na. A tun ka kojuman minw bee layiri ta an ye a ta jɔnce Musa sababu ra, o layiri si ma to ni a ma dafa.

⁵⁷An Matigi Ala ye ke ni an ye, i n'a fɔ a tun be ni an bemaw ye cogo min na; a kana an to an kelen na, a fana kana jina an kɔ ka ye!

⁵⁸A ye an jusukun yeɛma ka an lana a yeɛ fan fe, janko an ye a ta siraw bee tagama, ani a k'a ta kumaw ni a ta ciw ni a ta kolatigenin minw bee fɔ an bemaw ye, an ye o bee sira tagama.

⁵⁹Ne ka nin kuma minw bee fɔ Matigi Ala ja kɔrɔ, i ko makarikanw, o kumaw ye to Matigi Ala, an ta Ala hakiri ra su ni tere, janko a ye a ta jɔnce ni a ta mɔgɔw demɛ, minw ye Izirayelimɔgɔw ye; ni o mako ka ke fen o fen na lon o lon, a ye o ke o ye.

⁶⁰Ni o kera, dugukolo siyaw bee bena a lon ko Matigi Ala le ye Ala ye, ko Ala were te yi ale kɔ.

⁶¹O le kosɔn, aw kɔni ka kan ka tugu Matigi Ala, an ta Ala kɔ ni aw jusukun bee ye, ka tagama ka kapa ni a ta cifɔninw ni a ta kumaw ye, i n'a fɔ aw b'a kera cogo min na bi."

Alabatosoba ta panagbe

(Kibaroyaw flanan 7.1-10)

⁶²Masace Sulemani ni Izirayelimɔgɔw bee ka sarakaw bɔ Matigi Ala ye.

⁶³Masace Sulemani ka ninsondiya saraka* minw bo Matigi Ala ye, o kera misi waga mugan ni fla (22 000); sagaw ni baw faranin jɔgɔn kan, o kera began waga keme ni mugan (120 000). Masace ni Izirayelimɔgɔw bee ka o sarakaw le bo ka Matigi Ala ta batoso saninya k'a bla a ta baara kama.

⁶⁴O lon kelen na, Alabatoso lukene cemanceyɔrɔ min be Matigi Ala ta so pafeyɔrɔ ra, Masace Sulemani ka o yɔrɔ saninya, janko ka saraka jenitaw* ani siman sarakaw* ani jɛnɔgɔnya sarakaw* turuw jeni o yɔrɔ ra; sabu sarakajenifen* siranegeraman min be Matigi Ala ta batoso na fe, o tun dɔgɔyara sarakaw bee ma; saraka jenitaw, ani siman sarakaw, ani jɛnɔgɔnya sarakaw turuw bee tun te se ka jeni o sarakajenifen kan.

⁶⁵Masace Sulemani ni Izirayelimɔgɔw bee ka panagbe ke o wagati ra. K'a ta Lebo Hamati, ka taga a bla fo Misiran kɔba kɔrɔ, jama caman tun nana ka bo o yɔrɔw bee ra, ka na lajen Matigi Ala na kɔrɔ, ka o panagbe ke fo tere wolonfla; o ko, o ka tere wolonfla were ke, k'a bee lajennin ke tere tan ni naani.

⁶⁶O tere seeginan, masace ka jama labla. Mɔgɔw ka dugawu ke masace ye, ka taga o ta so. Matigi Ala tun ka kojuman minw bee ke a ta jonce Dawuda ye, ani a ta mɔgɔw ye, minw ye Izirayelimɔgɔw ye, o bee jusu diyanin tun be pagarira o kow kosɔn.

Masacew folo 9

Ala k'a yere yira masace Sulemani na tuun

(Kibaroyaw flanan 7.11-22)

¹Sulemani ka Matigi Ala ta batoso ni a yere ta masaso lo, ani a tun b'a fe ka fen to minw bee lo. A banna o ra tuma min na,

²Matigi Ala k'a yere yira a ra tuun a sijaga flanan na, i n'a fo a tun k'a yere yira a ra cogo min na Gabahɔn.

³Matigi Ala k'a fo a ye ko: "I ka daariri ni makarikan min fo ne ye, ne ka o men. I ka nin so min lo, ne bena o so ke yɔrɔ saninman ye, ka ne togo la o so ra wagati bee. Ne na bena ke o so ra wagati bee; ne hakiri fana bena to a ra wagati bee.

⁴Ni ele kɔni ka tagama ne na kɔrɔ ni jusukun kelen ye, terenninya kan, i n'a fo i face Dawuda k'a ke cogo min na, ani ne ka min fo i ye, ni i ka o ke, ni i ka ne ta cifɔninw, ani ne ta kolatigeninw sira tagama,

⁵ne bena i ta masaya sabati Izirayeli jamana kan tuma bee, i n'a fo ne tun k'a layiri ta i face Dawuda ye cogo min na, ko mɔgɔ do bena sɔrɔ a ta denw na tuma bee, min bena sigi a no ra, ka ke Izirayelimɔgɔw namɔgɔ ye.

⁶Nka ni aw kɔni ka aw yere mabo ne ra, aw ni aw ta denw, ni aw ma sɔn ka ne ta kumaw ni ne ta cifɔninw sira tagama, ne ka minw yira aw ra, ni aw tagara ala werew le bato, ka aw kinbiri gban olugu kɔrɔ,

⁷o tuma ne ka nin jamana min di aw ma, ne bena aw Izirayelimogow faran ka bo o jamana ra; ne ka nin so min fana saninya ka ne togō la a ra, ne bena ban o so ra, k'a to mogow bee ye aw Izirayelimogow togō don o ta zanaw ra, ka yereko aw ma siya tow bee ce ra.

⁸O ra, nin so ni a bonya bee, ni mogō o mogō nana ke teme ye a korō, o tigi bena kabakoya fo ka filen fiye, k'a fo ko: 'Mun koson Matigi Ala ka nin ko jagon ke nin jamana ra, ani nin batoso ra de!'

⁹Mogow bena o jaabi, ko: 'O ka o ko don Matigi Ala ra, o ta Ala min tun ka o bemaw labo Misiran jamana ra; o tagara ala werew ko ka taga o kinbiri gban olugu korō ka o bato. O koson Matigi Ala ka nin kojuguw bee lase o ma.' "

Sulemani ka dugu minw di Hiramum ma

(Kibaroyaw flanan 8.1-18)

¹⁰Sulemani ka san mugan le ke nin so fla lori ra, Matigi Ala ta batoso, ani masace yere ta so.

¹¹Sulemani mako tun be sanin hakeya min o min na, ani yiri min o min, ni a kera sediriyiri ye, walama siperesiyiri, Tiri masace min ye Hiramum ye, ale tun ka o bee di Sulemani ma; o ra Sulemani fana ka dugu mugan di Hiramum ma Galile mara ra.

¹²Sulemani ka dugu minw di Hiramum ma, Hiramum borā Tiri ka na o duguw fle minke, o duguw ko ma diya Hiramum ye.

¹³Hiramum ko Sulemani ma: "E, ne balemace, ele sonna ka nin duguw le di ne ma wa?" Hiramum ka o yoro togō la ko Kabuli, ko jamanakolon! O togō le tora o yoro ra fo ka na se bi ma.

¹⁴K'a soro Hiramum tun ka sanin kilo waga saba ni keme looru (3 500) le ci Sulemani ma.

Sulemani ka baara were minw ke

¹⁵Masace Sulemani tun ka mogow bla jagboyabaara minw na, o baaraw fle nin ye: o ka Matigi Ala ta batoso ni ale yere ta so lo, ka Milo yorow laben ka ja, ka Zeruzalemu dugu laminikogow lo, ka Hazori dugu ni Megido dugu ni Gezeri dugu lo.

¹⁶Misiran masace min ye Farawona ye, folofolo ale le tun tagara ben Gezeri dugu kan, ka dugu mina; a dugumogow, minw ye Kanaanakaw ye, a ka olugu faga, ka dugu jeni. O ko fe, wagati min a denmuso nana furu Sulemani ma, a ka o dugu di a denmuso ma k'a ke a ta furu bonya ye.

¹⁷Sulemani ka Gezeri dugu lo kokura, ani Beti Horon dugu min be jigijigi ra,

¹⁸ani Balati dugu, ani Tadimori dugu min be jamana kongoyanfan na,

¹⁹ani a ta fenmaraduguw bee, ani a tun be a ta sowotorow ni a ta sow mara dugu minw na. A tun b'a fe ka baara o baara ke, a ka o bee ke Zeruzalemu, ani Liban, ani a ta fanga tun be jamana min o min kan.

²⁰Siya dow tun be yi, olugu tun te Izirayelimogow dow ye. Olugu tun ye Hetikaw, ani Amorikaw, ani Perezikaw, ani Hevikaw, ani Yebusikaw ye.

²¹O siyaw ta durujaw le tun tora jamana konow, sabu Izirayelimogow tun ma olugu halaki. Sulemani ka o mogow le bla jagboyabaaraw ra; o tora o le ra fo ka na se bi ma.

²²Sulemani ma son ka Izirayelimogow si bla jagboyabaara ra. A ka o bla kerekedenya le ra; a ka dow ke kerekedenw ye, ka dow ke a ta jamana pamogow ye, ka dow ke a ta kerekajama kuntigiw ye, ka dow ke a ta kerekeww kuntigiw ye, ka dow ke a ta sowotoro kuntigiw ye, ka dow ke a ta sowotorotigiw ye.

²³Olugu le tun ye baaradenw kuntigiw ye. Baaraden minw tun be jagboyabaaraw kera Sulemani ye, kuntigi kemε looru ni bilooru le tun be olugu korosira.

²⁴Sulemani tun ka masaso min lo Farawona denmuso ye, Farawona denmuso nana bo Dawuda ta masabonba konow ka yelemo o so konow wagati min na, masace Sulemani ka sorow ka Milo yorow laben ka na.

²⁵Sulemani tun ka sarakajenifen* min lo Matigi Ala ye, a tun be to ka saraka jenitaw* ni ninsondiya sarakaw* bo o sarakajenifen kan, san o san sijaga saba; a tun be wusunan sarakaw* fana bo Matigi Ala na korow, ka o fara o saraka tow kan. Alabatosoba baaraw daminana o cogo le ra.

²⁶Masace Sulemani ka jirakurunba dow fana lalaga Esiyon Geberi mara ra, Elati dugu korow, Kogojiwulen da ra, Edomu jamana ra.

²⁷Hiramu k'a ta kurunboribaga dow ci ka na Sulemani ta mogow deme o kurun baara ra; olugu tun ye mogow dow ye minw tun ka kurun baara lon kosebe.

²⁸O ka kurun bori jogon fe ka taga Ofiri mara ra; o sekora ka na ni sanin min ye ka na o di masace Sulemani ma, o tun ka ca ni sanin kilo waga tan ni fla (12 000) ye.

Masacew folo 10

Saba jamana ta masamuso nana masace Sulemani fo

(Kibaroyaw flanan 8.1-18)

¹Ayiwa, Saba jamana ta masamuso nana Sulemani ko men; Matigi Ala ka min bee ke a ye, a ka o bee men. A nana o le ra ko a bena Sulemani ta hakiritigiya korowbo k'a fle ni pininkarigbelen dow ye.

²A nana Zeruzalemu ni a nofemogow caman ye; a nana ni jogomew ye, ani kasadiyananw, ani sanin camanba, ani luluw; o tun ka o doniw la o ta jogomew korow ka na. Ko o ko tun be a jusu ra, a nana kuma ni masace Sulemani ye o bee ra.

³A ka jininkari min o min ke, Sulemani ka o bee jaabi. A ta jininkari si ma gbeleya Sulemani ma; kuma si ma ke yi ni min jaabiri ma sɔɔ Sulemani fe.

⁴Ayiwa, Saba jamana masamuso nana Sulemani ta hakiritigiyaba ye; Sulemani ka masaso min lo, a ka o fana ye;

⁵domuni minw be ke masace ta so, ani a ta jamana jamogow ta sigiyow, a ka o fana ye; baarden minw be domuni ni minnifenw di mogow ma, a ka olugu ta faniw ye; o be saraka jenita* minw bo Matigi Ala ta batoso kono, a ka o bee ye; a ka o ye minke, a kabakoyara fo k'a dabari ban.

⁶A ko masace ma ko: "Ka ne to ne ta jamana ra, ne ka min men i ta baaraw ko ra, ani i ta hakiritigiya ko ra, o bee ye can le ye.

⁷Nka ne tun ma la o kow ra, fo ne yere na nana la a kan tuma min na. Can ra, min fra ne ye i ta ko ra, o te hali a tarance bo. Ne ka min men, i ta hakiritigiya ni i ta naforotigiya temena o bee kan pewu.

⁸Ele ta mogow koni ta ka di. I ta jamana jamogow fana ta ka di, sabu olugu be i koro yan ka to ka i ta hakiritigiyakumaw lamem wagati bee.

⁹Matigi Ala, i ta Ala baraka, sabu i ko diyara a ye, o koson a ka i sigi masaya ra Izirayeli jamana kunna. Matigi Ala be Izirayelimogow kanu ni kanuya banbari le ye, o koson a ka i ke Izirayeli masace ye, janko i ye mogow ta kow panabo ni can ni terenninya ye."

¹⁰O ko, Saba jamana masamuso ka masace Sulemani bonya ni sanin kilo waga saba ni keme looru (3 500) ye, ani kasadiyananw, ani lulu camanba. A ka kasadiyanan hakeya min di masace Sulemani ma, mogow si ma na ni o jagon ye tuun.

¹¹Masace Hiramun ta mogow minw tun tagara jirakurun kan Ofiri mara ra, olugu tun sekora ka na ni sanin ye, ani santaliyiri camanba, ani luluw.

¹²Masace Sulemani ka o santaliyiri ke ka samasen dow lo Matigi Ala ta batoso kono, ani a yere ta masaso kono; a ka koraw ni goniw lalaga donkirilabagaw ye. O tun nana ni o santaliyiri min ye, o yiri hakeya jagon ma na tuun, a jagon fana ma ye tuun fo ka na se bi ma.

¹³Ayiwa, Saba jamana masamuso jabora fen o fen fe, ani a ka fen o fen ko fo, masace Sulemani ka o bee di a ma, ka fara fen tow kan, masace yere ka fen minw bo ka o di a ma, a ta masaya bonya koson. O ko, a ni a ta mogow wurira ka sekow ka taga o ta jamana ra.

Sulemani ta naforotigiya

(Kibaroyaw flanan 1.14-17; 9.13-28)

¹⁴Ayiwa, sanin hakeya min tun be na di Sulemani ma san o san o tun ye sanin kilo waga mugan (20 000) ye.

- 15**Jagokebagaw, ani fiyeerekebagaw tun be wusugu minw sara a ye, ani Arabujamana masacew, ani jamana jamogow tun be ninsongow minw sara a ye, o si nin te o ra.
- 16**Masace Sulemani ka negebennan belebele keme fla lalaga ni sanin gbasinin ye; o bee kelen kelen kera ni sanin kilo wowow le ye.
- 17**A ka negebennan fitini keme saba fana lalaga ni sanin gbasinin ye; o bee kelen kelen kera ni sanin kilo kelen ni tarance le ye. A ta masaso min be wele ko Liban yiritu, o ka o negebennanw bla o bon do le kow.
- 18**Masace Sulemani ka masasiginan jamijan do fana lalaga ka samapin don o ra, ka sanin yereworo la a yowow bee kan.
- 19**Yelenyowow tun be o masasiginan na, ka senlayowow wowow ke a ra; siginan kodenyowow tun koorinin lo. Borolayowow tun be a fan fla bee ra. O tun ka jara dow bisigiya lese ka o lolow a borolayowow kelen kelen bee kow.
- 20**O ka jara bisigiya tan ni fla lese ka o lolow masasiginan senlayowow kere fe; jara kelen tun be senlayowow fan kelen na, kelen be a fan do ra. O masasiginan jowowow tun ma deri ka lalaga jamana si ta masace ye folow.
- 21**Masace Sulemani ta minninkeminanw bee tun ye sanin le ye. A ta masaso min be wele ko Liban yiritu, o domunikeminanw bee tun lalagara ni sanin nugunin le ye. Warigbeminan tun te a ta minanw si ra, sabu warigbe tun te jate fenba ye masace Sulemani ta tere ra.
- 22**Jirakurunbaw tun be masace Sulemani fe; a ta kurunboribagaw ni masace Hiramun ta kurunboribagaw tun be to ka taga tagamaw ra kowowji kan. San saba o san saba, o kurunbaw tun be na ni sanin ni warigbe ni samapinw ni sulaw ni makankowow ye.
- 23**Masace Sulemani towow bonyara ka teme dugukolo masace towow bee ta kan, a ta naforotigiya ni a ta hakiritigiya kosow.
- 24**Mogowow bee tun b'a fe ka masace Sulemani ye, janko Ala ka hakiritigiya min di a ma, ka o lamen.
- 25**Bee kelen kelen tun be na ni i ta bonyaw ye ka na o di a ma: fen warigberamanw, ani fen saninlaman, ani faniw, ani kerekeminanw, ani kasadiyananw, ani sow, ani sofaliw. A tun be ke ten le san o san.
- 26**Masace Sulemani ka sowotorow, ani sowotorotigi dow jini; sowotoro waga kelen ni sowotoro keme naani (1 400) tun b'a fe, ani sowotorotigi waga tan ni fla (12 000). A ka dow lataga a ta sowotoromaraduguw ra, ka dow bla Zeruzalemu, masace yere kow.
- 27**Masace Sulemani ka warigbe caya Zeruzalemu, k'a ke i ko berekoro. Sedirisunw fana cayara jamana kow, i ko sikomowrisun minw be jamana dugumayanfan na.

²⁸Masace Sulemani ta sow tun be bo Misiran jamana ni Silisi jamana le ra. Masace ta jagokebaga dow le tun be taga o san ka na ni o ye.

²⁹Sowotoro minw tun be bo Misiran, o bee kelen kelen songo tun ye warigbe keme woro; so kelen songo tun ye warigbe keme ni bilooru. O tun be na ni so dow ye, ka na o fiyeere Hetikaw ta masacew fana ma, ani Sirikaw ta masacew.

Masacew folo 11

Sulemani ta musow

¹Masace Sulemani ka siya were muso caman kanu ka o furu, ka fara Farawona denmuso kan. Mohabukamusow tun b'a fe, ani Amankamusow, ani Edomukamusow, ani Sidonkamusow, ani Hetikamusow.

²O musow tun bora siya werew le ra; k'a soro Matigi Ala tun k'a fo Izirayelimogow ye o siyaw ta ko le ra, ko: "Aw kana o do ta furu ra, aw fana kana a to o ye na aw fe furu ra; ni o te, sigiya t'a ra, o bena ke sababu ye ka aw hakiri yelema, ka aw nege ka taga o ta alaw bato." Nka o bee n'a ta, masace Sulemani tara kanuya fe ka noro o siyaw ta musow le ra.

³Muso keme wolonfla tun b'a fe, minw tun ye masadenw ye, ka fara jonmuso keme saba kan, a tun ka minw fana ke a musow ye. O musow le kera sababu ye k'a hakiri yelema,

⁴sabu masace Sulemani nana koro wagati min na, a ta musow k'a hakiri yelema ka taga ala werew ko. O ra, a ma tugu Matigi Ala, a ta Ala ko ni a jusukun bee ye tuun, i n'a fo a face Dawuda tun k'a ke cogo min na.

⁵A tugura Sidonkaw ta ala musoman ko, min ye Asera ye, ka o bato; a tugura Amankaw ta ala haramunin fana ko, min ye Moloki ye, ka o fana bato.

⁶Sulemani ka kojugu ke Matigi Ala ja koro. A ma tugu Matigi Ala ko ni a jusukun bee ye, i n'a fo a face Dawuda tun k'a ke cogo min na.

⁷A kera ten, kongori min be Zeruzalemu tereboyanfan na, masace tagara sonnikeyoro do lo o yoro ra Kemosi ye, min ye Mohabukaw ta ala haramunin ye; a ka do fana lo Moloki ye, min ye Amankaw ta ala haramunin ye.

⁸A kera ten, a ka sonnikeyoro dow lo a ta siya were musow bee ta alaw ye, janko o bee ye se ka kasadiyananw ni sarakaw bo o ta alaw ye.

Matigi Ala ka Sulemani jaraki

⁹Matigi Ala dimina masace Sulemani koro, sabu a k'a hakiri yelema ka bo Matigi Ala kan, Izirayeli ta Ala min tun k'a yere yira a ra fo sijaga fla;

¹⁰k'a soro Matigi Ala tun kumana a fe nin ko ra, ko a kana tugu siya werew ta alaw ko. Nka Matigi Ala ka min fo, masace Sulemani ma o ke.

11O ra, Matigi Ala k'a fɔ Sulemani ye ko: "I n'a fɔ i ka nin le ke, ani ne tun ka jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔ* min don ni i ye i ma to o kan, ani ne tun ka ci minw fɔ i ye, i ma o ke, ne bɛna masaya bɔsi ka bɔ i boro, k'a di i ta baaraden dɔ ma.

12Nka i face Dawuda kosɔn, ne tɛna o ke i yɛrɛ ja na. Ne bɛna masaya bɔsi i dence ta tere le ra.

13Ne tɛna masaya bɛɛ le bɔsi fana; ne bɛna i dence to masaya ra Izirayeli gba kelen kunna, ne ta jɔnce Dawuda kosɔn, ani Zeruzalemu dugu kosɔn, ne ka o dugu min janawoloma k'a ke ne ta dugu ye."

Ala ka mɔɔɔ minw lawuri Sulemani kama

14Ayiwa, Matigi Ala nana ce dɔ lawuri ka o ke masace Sulemani jugu ye; o ce kera Edɔmukace Hadadi ye. Ale tun ye Edɔmu masace dence dɔ le ye.

15Wagati min na masace Dawuda tun be kere ra ni Edɔmukaw ye, Dawuda ta kerekejama kuntigi min ye Yohabu ye, ale tagato, ko a be taga Izirayeli ta kerekeden faganinw sutara, a tun ka Edɔmu jamana ce w bɛɛ faga.

16Yohabu ni Izirayeli kerekejama bɛɛ tun tora Edɔmu ka se fɔ karo wɔɔɔ, fɔ ka taga Edɔmu jamana ce w bɛɛ faga ka ban pewu.

17O wagati le ra, Hadadi tun borira ka taga Misiran, ni Edɔmuka dɔw ye, minw tun ye a face ta baaradenw ye. O wagati ra, Hadadi tun ye kanbelennin le ye belen.

18Hadadi ni a nɔfemɔɔɔw bɔra Madiyan mara ra, ka taga Paran. O ka Paran ce dɔw fana fara o yɛrɛ kan, ka taga se Misiran masace Farawona fe. Farawona ka bon dɔ di o ma, ka to ka o baro, ka dugukolo dɔ fana di o ma.

19Hadadi ko diyara Farawona ye, fɔ Farawona nana a muso dɔɔɔmuso furu a ma, a muso min ye masamusu Tapenɛsi ye.

20Tapenɛsi dɔɔɔmuso ka dence woro Hadadi ye; o ka o tɔɔ la ko Genubati. Tapenɛsi ka o den lamɔ masace Farawona ta so kɔɔ; a kera ten Genubati tora Farawona ta so kɔɔ ni Farawona dencew ye.

21Ayiwa, Hadadi nana to Misiran k'a men ko masace Dawuda sara, ka taga fara a bemaw kan, ko a ta kerekejama kuntigi min tun ye Yohabu ye, ko o ka ale faga. Hadadi k'a fɔ o le ra Farawona ye ko: "A to ne ye taga ne ta jamana ra ten."

22Farawona k'a jininka ko: "Mun le desera i boro ne fe yan, fɔ i ko i be taga i ta jamana ra?" Hadadi k'a jaabi ko: "Foyi, nka o bɛɛ n'a ta, a to ne ye taga."

23O kɔ, Ala ka ce dɔ were lawuri ka o ke Sulemani jugu dɔ were ye tuun. O ce tun ye Eliyada dence Rezɔn ye; ale tun borira ka bɔ a matigice Hadadezeri fe, min ye Soba jamana masace ye.

²⁴Wagati min na masace Dawuda tun ka Rezon matigice ta magow halaki, o wagati le ra, Rezon tun ka mago dow tugu a yere ko, ka ke olugu namogo ye. Rezon ni o magow tagara Damasi, ka taga sigi o yoro ra, ka ke o yoro kuntigi ye.

²⁵Rezon kera Izirayelimogow jugu ye Sulemani ta masaya wagati bee ra; o wagati kelen le ra, Hadadi fana tun be kojugu caman kera Izirayelimogow ra. Rezon kera Siri jamana masace ye; a ka Izirayelimogow koninya kosebe.

Ala ko a bena masaya di Yerobhamu ma

²⁶Ayiwa, Nebati dence Yerobhamu fana tun wurira masace Sulemani kama. Ale tun ye masace Sulemani ta jamana namogo do le ye; Efirayimuka tun lo, a tun bora Sereda dugu konjo. A face tun sara k'a bamuso kelen to; a bamuso togo tun ye ko Zeruwa.

²⁷A wurira masace Sulemani kama cogo min na, o fle nin ye. O wagati y'a soro masace Sulemani tun be Milo yorow labenna ka ja, ani k'a face Dawuda ta masabonba kogow wo dow datugu.

²⁸Yerobhamu tun ye kanbelen barakaman jagbelen do le ye. Masace Sulemani k'a baaraketo ye minke, Yusufu ta mago minw tun be jagboyabaaraw kera, a k'a sigi olugu bee kunna ka o korosi.

²⁹Lon do, Yerobhamu bora Zeruzalemu ka taga ben ni Ala ta cira do ye sira ra, min togo tun ye ko Ahiya; ale tun be bora Silo. Deregebakura do le tun be Ahiya ra. O ce fla doron le tun tagara ben ni jogon ye kongo konjo yi.

³⁰Deregebakura min tun be Ahiya ra, Ahiya ka o mina k'a faranfanan k'a ke fo kunkurun tan ni fla.

³¹A ko Yerobhamu ma ko: "Kunkurun tan ta! Sabu Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: 'A fle, ne bena masaya bosi Sulemani na, ka ele sigi masaya ra Izirayeli ta gba tan kunna.

³²Nka ne bena gba kelen to a fe ne ta jonce Dawuda koson, ani Zeruzalemu dugu koson, ne ka o dugu min janawoloma Izirayeli ta gbaw ta dugu tow bee ce ra, k'a ke ne ta dugu ye.

³³Ne bena o ke, sabu o banna ne ra, ka taga o kinbiri gban Sidonkaw ta ala musoman koru, min ye Asera ye, ka o bato, ani Mohabukaw ta ala min ye Kemosi ye, ani Amonkaw ta ala min ye Moloki ye; o ma son ka ne ta siraw tagama. Ko minw terennin lo ne ja koru, o ma o ke; o ma ne ta cifoninw ni ne ta kolatigeninw sira tagama i n'a fo Sulemani face Dawuda k'a ke cogo min na.

³⁴Nka ne tena masaya bosi Sulemani yere le ra; ne bena a to kuntigiya ra fo ka taga a sa. Ne bena o ke ne ta jonce Dawuda le koson, ne tun ka min janawoloma; sabu ale ka ne ta kumaw ni ne ta cifoninw bee sira tagama.

³⁵Ne bɛna masaya bɔsi Sulemani dence le boro, ka ele sigi masaya ra Izirayeli ta gba tan kunna.

³⁶Ne bɛna gba kelen di Sulemani dence ma, janko ne ta jɔnce Dawuda dence dɔ ye to masaya ra wagati bɛɛ ne ja kɔɔ Zeruzalemu dugu kɔɔ, ne ka o dugu min panawoloma ka ne tɔɔ sigi o dugu ra.

³⁷Ele kɔni, ne bɛna ele sigi masaya ra Izirayeli jamana kunna; min o min ka i diya, i bɛna o kɛ.

³⁸Ne ka kuma minw fɔ i ye, ni i ka sɔn ka o bɛɛ lamɛn, ka sɔn ka ne ta siraw tagama, ani ko minw terennin lo ne ja kɔɔ ni i ka o kɛ, ka ne ta cifɔninw ni ne ta kumaw bɛɛ sira tagama, i n'a fɔ ne ta jɔnce Dawuda k'a kɛ cogo min na, o tuma ne bɛna kɛ ni i ye, ka i ta somɔɔw to masaya ra tuma bɛɛ, i n'a fɔ ne k'a kɛ Dawuda ye cogo min na; ne bɛna Izirayeli jamana di i ma.

³⁹Ne bɛna Dawuda ta duruja majigi o cogo le ra; nka o majiginin tɛna to ten wagati bɛɛ.' "

⁴⁰Ayiwa, o kow kɔ, masace Sulemani ko a bɛ Yerobohamu faga. Yerobohamu wurira o le ra ka bori ka taga Misiran, Sisaki fɛ, min tun ye Misiran masace ye. A tora Misiran fɔ ka taga se Sulemani saya ma.

Sulemani ta masaya laban

(Kibaroyaw flanan 9.29-31)

⁴¹Ayiwa, masace Sulemani ta ko tɔw, a ka ko minw bɛɛ kɛ, ani a ta hakiritigiya, o bɛɛ sɛbera Sulemani ta kow kitabu le kɔɔ.

⁴²Sulemani ka wagati min kɛ masaya ra Zeruzalemu, ani Izirayeli jamana bɛɛ kunna, o kɛra san binaani.

⁴³O kɔ, Sulemani sara, ka taga fara a bɛmaw kan. O k'a su don a face Dawuda ta masabonba kɔɔ. A dence Robohamu sigira masaya ra a nɔ ra.

Masacew fɔlɔ 12

Robohamu ma Izirayelimɔɔw lamɛn

(Kibaroyaw flanan 10.1-15)

¹Robohamu tagara Sikemu, sabu Izirayelimɔɔw bɛɛ tun tagara lajen Sikemu ko o b'a kɛ masace ye.

²Nebati dence Yerobohamu ka o kuma mɛn; o y'a sɔɔ ale belɛn tun bɛ Misiran, sabu a tun borira masace Sulemani ja ka taga dogo Misiran. Yerobohamu tun siginin bɛ Misiran le.

³O tagara a wele ka na. A ni Izirayeli jama bɛɛ lajennin tagara kuma Robohamu fɛ. O k'a fɔ Robohamu ye ko:

⁴"I face kɔni tun ka doniba le la an kan. Nka ni ele ka sɔn ka an bɔ o jagboyabaaraw ra, ani i face ka doniba min la an kan, ni i ka o doni fiyɛnya an kan, o tuma an bɛna to ka baara kɛ i ye."

⁵Robohamu ka o jaabi ko: "Aw ye taga fɔlɔ; ni tere saba tɛmɛna, aw ye sekɔ ka na ne fɛ." Mɔgɔw wurira ka taga.

⁶Ayiwa, cɛkɔrɔba minw tun bɛ jamana jɛmɔgɔya ra ni Robohamu face Sulemani ye k'a face to si ra, masace Robohamu ka o cɛkɔrɔbaw jɛninka ko: "Aw b'a fɛ ne ye nin mɔgɔw jaabi di le?"

⁷Olugu kumana a fɛ, k'a fɔ a ye ko: "Ni i kɔni ka i yɛrɛ kɛ nin mɔgɔw ta baaraden ye bi, ka o jaabi ni kumapuman ye, o tuma o fana bɛna kɛ i ta baaradenw ye wagati bɛɛ."

⁸Nka Robohamu banna cɛkɔrɔbaw ta ladiri ma. A ni kanbelen minw tun lamɔna jɔgɔn fɛ, o minw tun bɛ a kɔrɔ, a ka olugu le jɛninka.

⁹A k'a fɔ olugu ye ko: "Aw ko di? An ka kan ka nin mɔgɔw jaabi cogo di le? O b'a fɔra ko ne face ka doni min la olugu kan, ko ne ye o doni fiyɛnya."

¹⁰O kanbelen minw ni Robohamu tun lamɔna jɔgɔn fɛ, olugu ka Robohamu jaabi ko: "Nin mɔgɔ minw k'a fɔ i ye ko: 'I face ka doni gbiriman le la an kan, nka ele ye an ta doni fiyɛnya', taga o jaabi ko: 'Ne borokanden fitini ka bon ni ne face soro ye!'"

¹¹Aw ko, ko ne face ka doni gbiriman la aw kan, nka ne belɛn bɛna dɔ le fara o doni gbiriya kan. Ne face ka aw koro ni gbɛjɛw le ye, nka ne bɛna aw koro ni nɛgɛgbɛjɛw le ye.' "

¹²Ayiwa, o dugusagbɛ flanan, Yerobohamu ni Izirayɛlimɔgɔw bɛɛ nana masace Robohamu fɛ, i n'a fɔ masace yɛrɛ tun k'a fɔ o ye cogo min na, ko: "Ni tere saba tɛmɛna aw ye na ne fɛ."

¹³Cɛkɔrɔbaw ka ladirikan min di masace ma, a ma o jate. A ka mɔgɔw jaabi ni kumajuguw le ye.

¹⁴Kanbelenw ka ladirikan min fɔ a ye, a ka o le fɔ mɔgɔw ye; a ko: "Ne face tun ka doni gbiriman le la aw kunna, nka ne belɛn bɛna dɔ le fara o doni gbiriya kan. Ne face ka aw koro ni gbɛjɛw le ye, nka ne bɛna aw koro ni nɛgɛgbɛjɛw le ye."

¹⁵O ra, jama tun bɛ min jɛnina masace fɛ, masace ma sɔn ka o jate, sabu o kow bɛɛ tun bɔra Matigi Ala yɛrɛ le ra, janko a tun ka kuma min don Silokace Ahiya da ra k'a lase Nebati dence Yerobohamu ma, o kuma ye kɛ can ye.

Izirayɛlimɔgɔw kan taranna

(Kibaroyaw flanan 10.16–11.4)

¹⁶Ayiwa, Izirayɛlimɔgɔw k'a ye ko masace ma olugu lamɛn minke, o k'a fɔ masace ye ko: "An ta foyi tɛ Dawuda fɛ, jɛnjɔgɔnya foyi tɛ an ni Yese dence cɛ.

Izirayelimɔɔw, an ye taga an ta so! Ele Dawuda dence, i yere ye i janto i ta so ra sisan!" A kera ten, Izirayelimɔɔw tagara o ta so.

¹⁷Izirayelimɔɔw minw tun be Zuda mara duguw ra, Robohamu sigira masaya ra olugu dama le kunna.

¹⁸Masace Robohamu k'a ye ten minke, jagboyabaaraw ta ko kuntigi min ye Adoramu ye, a belen ka ale ci ka taga Izirayelimɔɔw tɔw fe. Nka olugu bee ka ale bon ni kabakuru ye fo k'a faga. Masace yere jijara le ka don a ta sowotoro kɔɔ ka bori ka taga Zeruzalemu.

¹⁹O le kosɔn Izirayelimɔɔw tɔw bee murutira Dawuda ta somɔɔw kama fo ka na se bi ma.

²⁰Izirayelimɔɔw tɔw bee nana a men minke ko Yerobohamu sekɔra ka na, o ka jama lajen k'a wele ka na, ka na a sigi k'a ke Izirayeli masace ye. Zuda ta gba dɔɔn le tora Dawuda ta somɔɔw ko.

Ala ma sɔn Izirayelimɔɔw ye ɲɔɔn kere

²¹Ayiwa, Robohamu tagara se Zeruzalemu minke, a ka Zuda ta mɔɔw bee lajen, ani Boniyaminu ta siya bee. O kera kerekɛɛfari ce waga keme ni biseegi (180 000), ko o be taga Izirayelimɔɔw kere, ka jamana bee bla ale Sulemani dence Robohamu ta fanga kɔɔ.

²²Nka Ala kumana a ta cira do fe, min tɔɔw tun ye ko Semaya; Ala k'a fo a ye ko:

²³"A fo Sulemani dence Robohamu ye, min ye Zuda masace ye, ani Zuda ta mɔɔw, ani Boniyaminu ta mɔɔw bee, ani mɔɔw tɔw bee ye,

²⁴ko Matigi Ala ko: 'Aw kana wuri ka taga aw balemaw Izirayelimɔɔw kere de! Aw bee ye sekɔ ka taga aw ta so, sabu nin ko bɔra ne yere le ra.' " Ayiwa, o ka Matigi Ala kan mina; o sekɔra ka taga o ta so i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo cogo min na.

Yerobohamu ka Izirayelimɔɔw lafiri

²⁵Ayiwa, Sikemu dugu min be Efirayimu kuruyɔɔw ra, Yerobohamu ka o dugu lamini ni kogo ye, ka sigi o dugu ra. O ko fe, a bɔra yi ka taga Penuweli dugu fana lamini ni kogo ye.

²⁶O ko, Yerobohamu k'a miiri a yere kɔɔ, ko: "O bee n'a ta, masaya belen be se ka sekɔ Dawuda ta somɔɔw fe hali bi,

²⁷sabu ni nin mɔɔw be to ka taga Zeruzalemu ka taga sarakaw bo Matigi Ala ta batoso kɔɔ, o jusu be se ka yelema o matigicekɔɔ Robohamu fe, min ye Zuda masace ye. Ni a kera ten, o bena ne faga ka sekɔ Zuda masace Robohamu fe."

²⁸Ayiwa, masace ka hakiri jini o ko ra. O ko, a ka misiden bisigiya fla lalaga ni sanin ye, k'a fo mawgo ye ko: "Aw ye Zeruzalemu taga dabra, Izirayelimawgo! Aw ta alaw ye nin ye! Olugu le ka aw labo Misiran jamana ra!"

²⁹A ka o misiden kelen bla Beteli dugu kono, ka kelen bla Dan dugu kono.

³⁰Nka o ko kera sababu le ye ka mawgo bla jurumun na; sabu mawgo tagara fo Dan dugu kono ka taga o misiden bato yi.

³¹O ko, Yerobohamu ka sonnikebon daw lo fana sonnikeyawo ra kongori daw kan, ka mawgo daw bo jamana mawgo ra, ka olugu sigi sarakalasebagaya ra, k'a sawo olugu tun te Levi ta gbamawgo daw ye .

³²Yerobohamu ka panagbe do fana sigi san karo seeginan na, karo tere tan ni loorunan lon na, i n'a fo panagbe min jawgon tun be kera Zuda mara ra kakawo; ale yere ka saraka bo sarakabonan kan. A ka o le ke Beteli dugu kono, ka sarakaw bo misiden saninlamanw ye, a tun ka o misiden minw lalaga. A tun ka o sonnikeyawo minw lalaga kongoriw kan Beteli, a ka sarakalasebaga daw fana sigi janko olugu ye to ka sarakaw bo o sonnikeyawo ra.

³³Ayiwa, san karo seeginan na, karo tere tan ni loorunan lon na, a tun ka sarakabonan min lo Beteli, a tagara o yawo ra; a yere le tun ka o lon latige. A ka o lon ke panagbelon ye Izirayelimawgo fe; o lon na, a yere yelenna ka taga wusunan saraka* bo o sarakabonan kan.

Masacew folo 13

Matigi Ala ka Yerobohamu jaraki

¹Ayiwa, Matigi Ala tun k'a ta ciraden do ci ka bo Zuda, ka na Beteli. O ciraden tagara se Beteli, k'a sawo Yerobohamu be wusunan saraka jenina a ta sarakabonan kan.

²Ala ta ciraden perenna sarakabonan kunna, i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo a ye cogo min na; a ko: "Ele sarakabonan, ele sarakabonan, Matigi Ala ko: 'Dence do bena woro Dawuda ta gba ra, min tago bena la ko Yoziyasi. Sarakalasebaga minw be wusunan saraka* bora nin sonnikeyawo ra, lon do o dence bena o sarakalasebagaw yere ke saraka ye ele sarakabonan kan. O ko, o bena mawgokolow fana jeni i kan.' "

³O lon kelen yere ra, Ala ta ciraden ka tagamasiyen do yira; a ko: "Tagamasiyen min bena a yira ko nin kuma bora Matigi Ala le ra, o ye nin ye: nin sarakabonan bena peren, k'a tasuma buguri bon dugu ma."

⁴Masace Yerobohamu k'a ye ko Ala ta ciraden perenna ka o kumaw fo Beteli dugu ta sarakabonan ma minke, a k'a boro kawo ta sarakabonan kunna k'a fo mawgo ye ko: "Aw ye ce nin mina!" Nka Yerobohamu tun k'a boro min sin Ala ta ciraden ma, o boro jara ka lo, a ma se k'a lajigi tuun.

⁵Sarakabɔnan fana pɛrɛnna, tasuma buguri min tun bɛ a kan, o bɔnna dugu ma; Ala ta ciraden tun ka tagamasiyɛn min fɔ, a kɛra ten, ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye.

⁶A kɛra ten minkɛ, masacɛ k'a fɔ Ala ta ciraden ye ko: "Sabari ka kuma Matigi Ala, i ta Ala fɛ, k'a daari ne ye, janko ne ye se ka ne boro lajigi." Ala ta ciraden ka Matigi Ala daari minkɛ, masacɛ sera k'a boro lajigi; a boro kɛra a cogokɔɔ ra.

⁷Masacɛ k'a fɔ Ala ta ciraden ye ko: "Na ne ta so, i ye na domuni kɛ; o kɔ, ne bɛna bonya di i ma."

⁸Nka Ala ta ciraden ka masacɛ jaabi ko: "Hali ni a kɛra ko i bɛna i ta sokɔnɔfɛnw taran kelen bɛɛ le di ne ma, ne tɛna taga i ta so; ne tɛna domuni kɛ, ne fana tɛna ji min,

⁹sabu Matigi Ala ka o kuma le fɔ ne ye, ko ne man kan ka domuni kɛ, ko ne man kan ka ji min fana, ko ni ne tagara sira min fɛ, ko ne man kan ka sekɔ o sira kelen fɛ."

¹⁰Ala ta ciraden ka o fɔ minkɛ, a sekɔra sira wɛrɛ fɛ. A tun ka sira min ta ka na Beteli, a sekɔɔ ma o sira kelen ta.

Cira dɔ wɛrɛ ka Ala ta ciraden lafiri

¹¹Ayiwa, o wagati ra, Ala ta ciracɛkɔɔba dɔ tun bɛ Beteli dugu kɔnɔ. Ala ta ciraden tun nana ko minw kɛ o lon na Beteli dugu kɔnɔ, ani a tun ka kuma minw bɛɛ fɔ masacɛ ye, o ciracɛkɔɔba dɛncɛw nana o bɛɛ lakari o face ye.

¹²O face ka o pininka ko: "Cɛ tagara sira juman le fɛ?" Ala ta ciraden min tun bɔra Zuda, o tagatɔ tun ka sira min ta, Ala ta ciracɛkɔɔba dɛncɛw ka o sira yira o face ra.

¹³Cɛkɔɔba k'a fɔ a dɛncɛw ye ko: "Aw ye ne ta fali labɛn ne ye!" O ka fali labɛn a ye; a yɛlɛnna fali kan,

¹⁴ka taga Ala ta ciraden nɔ fɛ. A tagara a siginin sɔɔ yirisunba jukɔɔ; a k'a pininka ko: "Ala ta ciraden min bɔra Zuda, ele lo wa?" Ala ta ciraden k'a jaabi ko: "Ne lo!"

¹⁵Ciracɛkɔɔba k'a fɔ a ye ko: "Na an ye taga so kɔnɔ, i bɛ taga domuni kɛ."

¹⁶Ala ta ciraden k'a jaabi ko: "Ne tɛ se ka sekɔ ka taga ni i ye; ne man kan ka domuni kɛ, walama ka ji min ni i ye yan mara ra;

¹⁷sabu Matigi Ala ta kuma k'a fɔ ne ye ko: 'I man kan ka domuni kɛ, walama ka ji min o yɔɔ ra yi; i tagara sira min fɛ, i man kan ka sekɔ o sira kelen fɛ.' "

¹⁸Nka cɛkɔɔba k'a jaabi ko: "Ne fana ye Ala ta cira dɔ le ye i ko ele. Mɛlɛkɛ dɔ le ka Matigi Ala ta kuma lase ne ma, ko: "Taga nin cɛ ta ka sekɔ ka na ni a ye i ta so, a ye na domuni kɛ ka ji min.' " Nka ciracɛkɔɔba tun bɛ faninya le fɔra.

¹⁹Nka Ala ta ciraden ka o men minke, a sekora ni a ye ka taga domuni ke ka ji min a ta so.

Jara ka Ala ta ciraden faga

²⁰Ayiwa, ka o siginin to domuni na, Matigi Ala k'a ta kuma lase ciracekoro ba ma, ale min tun tagara Ala ta ciraden ta ka na ni a ye.

²¹Cekoro ba perenna k'a fo Ala ta ciraden Zudakace ye ko: "Matigi Ala ta kuma ye nin ye: 'I banna Matigi Ala ta kuma ma; Matigi Ala, i ta Ala ka kuma min fo i ye, i ma o sira tagama.

²²I sekora ka na domuni ke, ka ji min nin yoro ra, k'a soro Ala tun k'a fo i ye ko i kana domuni ke, i kana ji min yan. O ra, ele su tena don i bemaw ta kaburu koro.' "

²³Ala ta ciraden ka domuni ke, ka ji min ka ban tuma min na, ciracekoro ba min tun k'a laseko, ale k'a ta fali laben a ye.

²⁴Ka Ala ta ciraden tagato to, a tagara ben ni jara do ye sira ra; jara k'a faga. A su lanin tora sira da ra yi; a ta fali tun lonin be a fan kelen fe, jara lonin be a fan do fe.

²⁵Ayiwa, temebaga dow nana a su lanin ye sira ra, ka jara lonin ye a koro. Olugu tagara o ko lakari ciracekoro ba ta dugu ra.

²⁶O ciracekoro ba min tun ka Ala ta ciraden laseko a ta tagama ra, ale ka o ko men minke, a ko: "Ala ta ciraden min banna ka Matigi Ala kan mina, ale lo. Matigi Ala k'a di jara ma, jara benna a kan k'a faga, i n'a fo Matigi Ala tun kumana a fe k'a lasomi cogo min na."

²⁷A k'a fo a dencew ye ko o ye a ta fali laben. Olugu k'a ta fali laben.

²⁸A tagara Ala ta ciraden su lanin ye sira ra, ka fali ni jara ye a koro. Jara tun ma ce su domu, a ma fali fana faga.

²⁹Ciracekoro ba ka Ala ta ciraden su ta k'a la fali kan, ka taga ni a ye dugu koro, ka taga a sanga ke, k'a sutara.

³⁰A tun ka kaburu min laben a yere ye, a k'a su don o kaburu koro. Mogo k'a su kasi k'a fo ko: "E, an balemace!"

³¹Ce sutaranin ko, cekoro ba k'a fo a dencew ye ko: "Ni ne sara, aw ye ne su don Ala ta ciraden su koro; aw ye ne su la a su koro;

³²sabu Matigi Ala k'a ci ko a ye na nin kuma minw fo Beteli dugu sarakabonan kama, ani Samari dugu sonniketon bee kama, sigiya t'a ra, o kow bena dafa le."

Yerobohamu ma kojugu dabra

³³Nka o bee n'a ta, Yerobohamu ma yelema k'a ta sirajuguw bla. A belen ka ce dow ta jamana mogo suguyaw bee ra tuun, ka olugu ke a ta sarakalasebagaw ye a

ta sɔnnikɛyɔrɔw ra kongoriw kunna. Ni mɔgɔ o mɔgɔ tun b'a fɛ ka kɛ sarakalasebaga ye, a tun bɛ o tigi bla sarakalasebagaya ra a ta sɔnnikɛyɔrɔw ra.

³⁴O le kɛra Yerobohamu ta somɔgɔw ta jurumun ye. O le kɛra o ben sababu ye, fɔ ka na o halaki pewu ka bɔ dugukolo kɔ kan.

Masacɛw fɔlɔ 14

Yerobohamu dencɛ ta saya

¹Ayiwa, o wagati ra, bana dɔ ka Yerobohamu dencɛ Ahiya mina.

²Yerobohamu k'a fɔ a muso ye ko: "Wuri, i ye fani dɔ don i yɛrɛ ra, ka i cogoya yɛlɛma, janko mɔgɔ kana a lɔn ko i ye ne Yerobohamu muso le ye. Taga Silo; Ala ta cira Ahiya bɛ yi. Ale le tun k'a fɔ ne ye ko ne bɛna kɛ nin jamana masacɛ ye.

³Burukun tan ta, ani burumisen dama dama, ani li bara kelen, i ye taga a fɛ. Ni i sera yi, min bɛna kɛ den na, a bɛna o fɔ i ye."

⁴Yerobohamu ka min fɔ, a muso k'a kɛ ten. A wurira ka taga Ahiya ta so, Silo dugu kɔnɔ. O wagati ra Ahiya tun tɛ yeri kɛra tuun; kɔrɔya tun k'a na mina a ra.

⁵Nka Matigi Ala tun k'a fɔ Ahiya ye ko: "A flɛ, Yerobohamu ta muso nato ye nin ye i fɛ ka na i pininka a dencɛ ko ra, sabu a dencɛ man kɛnɛ. Ni a sera yan, i bɛna nin ni nin le fɔ a ye. Ni a nana, a bɛna a yɛrɛ kɛ i ko mɔgɔ wɛrɛ."

⁶Tuma min na Ahiya k'a senkan mɛn bonda ra dɔrɔn, a ko a ma ko: "Yerobohamu muso, i don! Mun kosɔn i bɛ i yɛrɛ kɛra mɔgɔ wɛrɛ ye? Kumagbɛlɛn le bɛ ne fɛ k'a fɔ i ye.

⁷Sekɔ, i ye taga a fɔ Yerobohamu ye ko Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: 'Ne ka i kɔrɔta mɔgɔ tɔw cɛ ra, ka i kɛ ne ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw kuntigi ye.

⁸Ne ka masaya bɔsi Dawuda ta somɔgɔw ra k'a di i ma; nka ele ma kɛ i ko ne ta jɔncɛ Dawuda. Ale ka ne ta kumaw bɛɛ sira tagama, ka tugu ne kɔ ni a jusukun bɛɛ ye; ko minw terennin lo ne na kɔrɔ, a ka o dɔrɔn le kɛ.

⁹Minw bɛɛ tɛmɛna ele na fɛ, i ta kojugu tɛmɛna olugu bɛɛ ta kan. I ka ala wɛrɛw kɛ i yɛrɛ ye, ka nɛgɛ yeele ka o kɛ batofɛn wɛrɛw ye ka o bato, ka ne jusu bɔ. I ka ne firi i yɛrɛ kɔ fɛ le.

¹⁰O kosɔn ne bɛna kojugu ben ele Yerobohamu ta somɔgɔw kan, ka i ta cɛdenw bɛɛ halaki, jɔn fara hɔrɔn kan. Ne bɛna i ta duruja bɛɛ flan ka bɔ yi, fɔ ka taga o bɛɛ ban pewu, i n'a fɔ o bɛ namɔnɔma flan cogo min na.

¹¹Ni Yerobohamu ta somɔgɔ min ka sa dugu kɔnɔ, wuruw le bɛna o domu. Ni min ka sa kongo ra, kɔnɔw le bɛna o domu; sabu Matigi Ala le k'a fɔ ten.' "

¹²A ko muso ma ko: "Ayiwa, ele kɔni ye wuri ka taga so; ni i sen ka don dugu kɔnɔ dɔrɔn, i ta den bɛ sa.

¹³Izirayelimɔɔw bɛɛ bɛna den sanga kɛ, k'a su don; Yerobohamu ta somɔɔw bɛɛ ra, ale kelen su le bɛna don kaburu ra, sabu Yerobohamu ta somɔɔw bɛɛ ra, Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ka kopuman sɔɔw ale kelen le ra.

¹⁴O kɔ, Matigi Ala bɛna masacekura sigi a yere ye Izirayeli jamana kunna, min bɛna Yerobohamu ta somɔɔw bɛɛ halaki ka bɔ yi. Ayiwa, o lon bɛ nana yi; a fɔ a yere sera ka ban.

¹⁵Matigi Ala bɛna Izirayelimɔɔw koro; o bɛna yereyere i ko bin min bɛ lamaga ji kan. A tun ka nin jamanapuman min di o bɛmaw ma, a bɛna Izirayelimɔɔw labo o jamana ra, ka o janjan ka taga Efirati ba kɔ fɛ; sabu o ka berew turu ka jo musoman Asera bato ni o ye, ka Matigi Ala jusu wuri.

¹⁶Yerobohamu ka jurumun minw kɛ, ani a ka mɔɔw lafiri ka o bla jurumun minw na, Matigi Ala bɛna ban Izirayelimɔɔw ra o jurumunw le kosɔn."

¹⁷Yerobohamu ta muso wurira ka taga. A tagara se Tirisa. A bɛ sera bonda ma minke dɔɔn, den sara.

¹⁸O k'a su don. Izirayelimɔɔw bɛɛ k'a su kasi, ka kaɓa ni Matigi Ala ta kuma ye, a tun ka o kuma min fɔ a ta baarden ye, min ye cira Ahiya ye.

¹⁹Ayiwa, Yerobohamu ta ko tɔw, a ka kere minw kɛ, ani a k'a ta masaya kɛ cogo min na, o kow bɛɛ sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kɔɔ.

²⁰Yerobohamu ka san mugan ni fla le kɛ masaya ra; o kɔ, a sara, ka taga fara a bɛmaw kan. A dence Nadabu sigira masaya ra a nɔ ra.

Zuda masace Robohamu ta wagati

(Kibaroyaw flanan 12.1-16)

²¹Sulemani dence Robohamu sigira masaya ra Zuda mara kunna, k'a si to san binaani ni kelen. A ka san tan ni wolonfla le kɛ masaya ra Zeruzalemu dugu kɔɔ, Matigi Ala tun ka o dugu min janawoloma Izirayeli jamana bɛɛ ra, k'a tɔɔw la o dugu ra. Robohamu bamuso tun ye Amɔnka le ye; a tɔɔw tun ye ko Naama.

²²Zuda ta mɔɔw ka kojugu kɛ Matigi Ala ɓa kɔɔ. O ka jurumun kɛ ka teme hali o bɛmaw kan, k'a to Matigi Ala dimina, sabu o ka a ni ala werew jen ka o bato.

²³Olugu fana ka sɔnnikeyɔɔw dɔw kɛ, ka kabakuruanw lɔlɔ, ka sɔnnikebere dɔw turu jo musoman Asera tɔɔw ra kongorijanw bɛɛ kunna, ani yiriba flaburumanw bɛɛ jukɔɔ.

²⁴Hali cew fana tun bɛ o yere bla jatɔya ra o sɔnnikeyɔɔw ra jamana kɔɔ. Matigi Ala tun ka siya minw gben ka bɔ jamana ra Izirayelimɔɔw ɓa, o ka o siyaw ta ko haramuninw bɛɛ ladegi.

Misirankaw ka Robohamu kere

²⁵Robohamu ta masaya san loorunan na, Misiran masace Sisaki nana Zeruzalemu kere.

²⁶A ka Matigi Ala ta batoso naforow ta, ani masace yere ta so naforow; a ka fen bee ta. Masace Sulemani tun ka negebennan saninlaman minw lalaga, a ka o bee ta fana.

²⁷Masace Robohamu ka negebennan siranegeraman daw lalaga, ka o bla o no ra; a ka o karifa masace ta so korosibagaw kuntigiw ma, minw tun be to ka masace ta so donda korosi.

²⁸Ni masace tun be taga Matigi Ala ta batoso kono tuma o tuma, o korosibagaw tun be o negebennanw ta ka taga ni o ye Alabatoso kono; o ko, o be seko ni o ye so korosibagaw ta so kono.

²⁹Ayiwa, Robohamu ta kewale tow, a ka ko minw bee ke, o kow bee sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu kono.

³⁰Kere tun be Yerobohamu ni Robohamu ce wagati bee.

³¹O ko, Robohamu sara, ka taga fara a bemaw kan. O k'a su don a bemacew suw kere fe, Dawuda ta masabonba kono. A bamuso togo tun ye ko Naama; Amnka tun lo. A dence Abiyamu sigira masaya ra a no ra.

Masacew folo 15

Zuda masace Abiyamu ta wagati

(Kibaroyaw flanan 13.1-3,22-23)

¹Masace Yerobohamu, min ye Nebati dence ye, ale ta masaya san tan ni seeginan na, Abiyamu sigira masaya ra Zuda mara kunna.

²A ka san saba le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A bamuso togo tun ye ko Mahaka; ale tun ye Abisalomu denmuso do le ye.

³A face tun ka jurumun minw bee ke folofolo ale na fe, a ka o jagon bee ke fana. A ma tugu Matigi Ala, a ta Ala ko ni a jusukun bee ye, i n'a fo a bemace Dawuda tun tugura Matigi Ala ko ni a jusukun bee ye cogo min na.

⁴Nka Dawuda koson, Matigi Ala, a ta Ala ka masaya jigiyar to a ta somogow ye belen, k'a dence do sigi masaya ra Zeruzalemu, a sanin ko, janko Zeruzalemu dugu ye baraka soru;

⁵sabu ko minw terennin be Matigi Ala na koru, Dawuda tun be o le ke. Matigi Ala tun ka fen o fen fo a ye, a tun ma jenge ka bo o si sira kan a si bee ra, fo Hetikace Huri ta ko .

⁶Robohamu si to bee ra, kere tun be ale ni Yerobohamu ce.

⁷Ayiwa, Abiyamu ta kewale tow, a ka ko minw bee ke, o kow bee sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu kono. Kere tun be Abiyamu ni Yerobohamu fana ce.

⁸O ko, Abiyamu sara, ka taga fara a bemaw kan. O k'a su don Dawuda ta masabonba kono. A dence Asa sigira masaya ra a no ra.

Zuda masace Asa ta wagati
(Kibaroyaw flanan 14.1-2; 15.16-19; 16.1-6,11-14)

- ⁹Ayiwa, Izirayeli masace Yerobohamu ta masaya san mugannan na, Asa sigira masaya ra Zuda mara kunna.
- ¹⁰A ka san binaani ni kelen le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A mamamuso tɔɔ le tun ye ko Mahaka; ale tun ye Abisalɔmu denmuso dɔ le ye.
- ¹¹Ko minw terennin lo Matigi Ala na kɔɔ, Asa ka o le ke, i ko a bemace Dawuda.
- ¹²Ce minw tun be o yere bla jatɔya ra sɔnnikeyɔɔw ra, a ka olugu bee gben ka bo jamana kɔɔ. A bemaw tun ka batofen minw bee lalaga, a ka o bee cen ka bo yi.
- ¹³A k'a mamamuso Mahaka yere bo masamusoya ra, sabu ale tun ka batofen haramunin dɔ lalaga jo musoman Asera tɔɔ ra. Asa ka o batofen ci, ka taga a jeni Sedɔɔɔn kɔ yɔɔ ra.
- ¹⁴Nka o bee n'a ta, sɔnnikeyɔɔ minw tun be kongoriw kan, olugu tora yi, k'a sɔɔ Asa yere tun tugura Matigi Ala kɔ ni a jusukun bee ye a si bee ra.
- ¹⁵A face tun ka fen minw bla danna Matigi Ala ye, warigbe ni sanin, ani fen tɔw, ani ale yere tun ka fen minw bla danna Matigi Ala ye, a nana o fenw bee bla Matigi Ala ta batoso kɔɔ.
- ¹⁶Kere tun be Asa ni Izirayeli masace Bahesa ce o ta masaya wagati bee ra.
- ¹⁷Izirayeli masace Bahesa nana taga Zuda mara kere. A ko a be Rama dugu lamini ni kogo ye, janko mɔɔ kana se ka bo, walama ka don Zuda masace Asa ta mara kɔɔ.
- ¹⁸A kera ten minke, warigbe ni sanin min tun tora Matigi Ala ta batoso naforoblayɔɔ ra, ani min tun tora masaso naforoblayɔɔ ra, Asa ka o bee ta, ka o di a ta jamana namɔɔw ma, ko o ye taga a di Siri jamana masace Beni Hadadi ma, min face tɔɔ ye ko Tabirimɔn, ani a bemace tɔɔ ye ko Esiyɔn; Beni Hadadi tun siginin be Damasi dugu le kɔɔ; Asa k'a fɔ Beni Hadadi ye ko:
- ¹⁹"A to ele ni ne ye jɛnɔɔɔnya don, i ko ne face ni i face tun k'a ke cogo min na. A fle ne be nin warigbe ni nin sanin ci i ma, ka o ke i ta bonya ye. O ra, jɛnɔɔɔnya min tun be i ni Izirayeli masace Bahesa ce, o jɛnɔɔɔnya cen, janko a ye faran ne ra."
- ²⁰Beni Hadadi sɔna masace Asa ta kuma ma. A k'a ta kerekedenw kuntigiw ci ka taga Izirayeli duguw kama. O tagara Iyɔn dugu ni Dan dugu, ani Abeli Beti Mahaka dugu, ani Kinereti mara bee kere ka se o ra, ani Nefitali mara bee.
- ²¹Bahesa nana o men minke, a ka Rama dugu kogo lɔri dabla, ka taga to Tirisa.
- ²²A kera ten minke, masace Asa ka Zuda mɔɔw bee wele, a ma mɔɔ si to ni a ma min wele; Bahesa tun be lɔri kera ni kabakuruw, ani yiri minw ye, a ko mɔɔw ye

taga o fenw ce ka na. Masace ka o fenw ce, ka o ke ka Geba dugu lo, Boniyaminu ta mara ra, ani Misipa dugu.

²³Ayiwa, Asa ta kewale tow bee, a ta cefariya, ani a ka ko minw bee ke, ani a ka dugu minw kogow lo, o kow sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu konɔ. Nka a nana korɔ wagati min na, sendimi do k'a mina.

²⁴O ko, Asa sara, ka taga fara a bemaw kan. O k'a su don a bemacew suw kere fe, a bemace Dawuda ta masabonba* konɔ. A dence Yosafati sigira masaya ra a no ra.

Izirayeli masace Nadabu ta wagati

²⁵Zuda masace Asa ta masaya san flanan na, Yerobohamu dence Nadabu sigira masaya ra, Izirayeli mara ra. A ka san fla le ke masaya ra Izirayeli mara kunna.

²⁶A ka kojugu ke Matigi Ala na korɔ; a face tun ka sira min tagama, a fana ka o le ta. A face tun ka Izirayelimogow bla jurumun minw na, a ka o jurumunw jogon le ke fana.

²⁷Ayiwa, Ahiya dence Bahesa, min ye Isakari ta gbamogɔ do ye, ale nana janfa siri Nadabu kama. Lon do, tuma min na Bahesa ni Izirayeli ta kerekejama bee tun ka Gibeton dugu lamini, ko o be dugu kere, Bahesa tagara ben Nadabu kan k'a faga, Gibeton dugu korɔ yi. Gibeton tun be Filisikaw ta mara le ra.

²⁸Bahesa ka Nadabu faga Zuda masace Asa ta masaya san sabanan le ra, ka sigi masaya ra a no ra.

²⁹Bahesa sigira masaya ra tuma min na, a ka Yerobohamu ta somogow bee faga. A ma Yerobohamu ta mogɔ si to nin na; a ka o bee le faga ka ban, ka kana ni Matigi Ala ta kuma ye, a tun ka o kuma min fo a ta baarden Silokace Ahiya ye.

³⁰O kera Yerobohamu ta jurumunw le koson, ani a tun ka Izirayelimogow bla jurumun minw na, ka Matigi Ala, Izirayeli ta Ala jusu wuri.

³¹Nadabu ta kewale tow, a ka ko minw bee ke, o bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw ta kitabu konɔ.

³²Kere tun be Asa ni Izirayeli masace Bahesa ce o ta masaya tere bee ra.

Izirayeli masace Bahesa ta wagati

³³Zuda masace Asa ta masaya san sabanan na, Ahiya dence Bahesa sigira masaya ra Izirayeli mara bee kunna; a tun siginin be Tirisa dugu konɔ. A ka san mugan ni naani le ke masaya ra.

³⁴A ka kojugu ke Matigi Ala na korɔ; a ka Yerobohamu ta sira ta. Yerobohamu tun ka Izirayelimogow bla jurumun minw na, a ka o jurumunw ke.

Masacew folo 16

¹Matigi Ala k'a ta kuma lase Hanani dence Yehu ma, ko a ye a lase masace Bahesa ma, k'a fo a ye ko:

²"Ne ka ele lawuri ka i bo dugu ma, ka i ke ne ta mogoɔw jamogo ye, minw ye Izirayelimogoɔw ye; nka ele ka Yerobohamu ta sira le tagama, ka ne ta mogoɔw bla jurumun na, minw ye Izirayelimogoɔw ye, k'a to o ka ne jusu wuri o ta jurumun koson.

³O ra, ne bena ele Bahesa ni i ta somogoɔw bee flan ka bo yi, ka i ta so ke i n'a fo Nebati dence Yerobohamu ta so kera cogo min na.

⁴Ni Bahesa ta somogoɔw min ka sa dugu kono, wuruw le bena o domu; ni min ka sa kongo ra, kono le bena o domu."

⁵Bahesa ta kewale tow, a ka ko minw bee ke, ani a ta cefariya, o bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kono.

⁶O ko, Bahesa sara, ka taga fara a bemaw kan; o k'a su don Tirisa. A dence Ela sigira masaya ra a no ra.

⁷Matigi Ala tun k'a ta kuma lase cira Yehu ma, min ye Hanani dence ye, k'a fo Bahesa ni a ta somogoɔw ye. Ala tun ka o kuma fo a ta kojuguw le koson, a tun ka kojugu minw bee ke Matigi Ala na koro, ka Ala jusu wuri ni a ta kewalejuguw ye, i n'a fo Yerobohamu ta somogoɔw tun k'a ke cogo min na; ka fara o kan, Bahesa tun ka Yerobohamu ta somogoɔw halaki fana.

Izirayeli masace Ela ta wagati

⁸Zuda masace Asa ta masaya san mugan ni wocoronan na, Bahesa dence Ela sigira masaya ra Izirayeli mara kunna. A ka san fla le ke masaya ra; a tun be Tirisa.

⁹A ta jamana jamogo min togo tun ye ko Zimiri, ale nana janfa siri a kama. Ale le tun ye sowotorotigiw ta jenkuru tarance kuntigi ye. Lon do, Ela tun be Tirisa dugu kono, a tun be doru minna fo k'a yere panamini Aritisa ta so kono; Aritisa le tun ye masaso kunnasigibaga ye Tirisa dugu kono.

¹⁰Zimiri tagara ben a kan k'a faga; o ko, a sigira masaya ra a no ra. O kera Zuda masace Asa ta masaya san mugan ni wolonflanan le ra.

¹¹Kabini Zimiri ka fanga ta ka sigi masaya ra doron, a ka Bahesa ta somogoɔw bee faga. A ma ce si to, a ma balema si to, a ma teri si to.

¹²Zimiri ka Bahesa ta somogoɔw bee le halaki, ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye, a tun ka min fo cira Yehu ye k'a lase Bahesa ma.

¹³O kow kera Bahesa ni a dence Ela ta jurumunw le koson, ani a tun ka Izirayelimogoɔw bla jurumun minw na, ka Matigi Ala, Izirayeli ta Ala jusu wuri.

¹⁴Ela ta kewale tow, a ka ko minw bee ke, o bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kono.

Izirayeli masace Zimiri ta wagati

¹⁵Zimiri sigira masaya ra Zuda masace Asa ta masaya san mugan ni wolonflanan na; a tun siginin be Tirisa dugu le kono. A ka tere wolonfla le ke masaya ra. O wagati ra, kerekedenw tun ka Gibeton dugu lamini; o dugu min be Filisikaw ta mara ra.

¹⁶Mogow tora o yoro ra, k'a men ko Zimiri ka janfa siri masace kama fo k'a faga. O lon yere ra, Izirayeli ta kerekejama kuntigi min ye Omiri ye, kerekedenw bee ka ale ke Izirayeli masace ye kerekeyoro ra yi.

¹⁷A kera ten minke, Omiri ni a ta kerekedenw bee bora Gibeton, ka taga Tirisa dugu lamini.

¹⁸Zimiri nana a ye ko o be jini ka se soro dugu kan minke, a tagara don masaso bon do kono, ka tasuma don masaso ra; ale yere fagara tasuma ra yi.

¹⁹Zimiri sara a ta jurumunw koson o cogo le ra, sabu a ka kojugu ke Matigi Ala na koro; a tun ka Yerobohamu ta sira le ta, k'a ta kojugu jagon le ke, min tun k'a to Izirayelimogow ka Ala hake ta.

²⁰Zimiri ta kewale tow, a ka jen min siri, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kono.

²¹O wagati ra, Izirayelimogow taranna ka ke jenkuru fla ye. Fan kelen gbanna Ginati dence Tibini ko, ka ale ke o ta masace ye; tow gbanna Omiri ko.

²²Nka minw tun gbanna Omiri ko, olugu sera Ginati dence Tibini ta mogow ra. Tibini sara, Omiri sigira masaya ra.

Izirayeli masace Omiri ta wagati

²³Zuda masace Asa ta masaya san bisaba ni kelennan le ra Omiri kera Izirayeli masace ye. A ka san tan ni fla le ke masaya ra. A ka san woro ke Tirisa minke,

²⁴a tagara yoro do san Samari kuru kan warigbe waga woro (6 000), Semeri fe. A ka dugu do lo o kuru kan, ka o dugu togo la ko Samari, ka kana ni yorotigi togo ye, min ye Semeri ye.

²⁵Omiri ka kojugu ke Matigi Ala na koro. Masace to minw tun temena a na fe, a ta kewalew juguyara ni olugu bee ta ye.

²⁶A ka Nebati dence Yerobohamu ta kojugu jagon bee le ke, ka jurumunw ke, ani ka Izirayelimogow fana bla jurumun na, ka Matigi Ala, Izirayeli ta Ala jusu wuri ni o ta batofen gbansanw ye.

²⁷Omiri ta kewale tow bee, a ka ko minw bee ke, ani a ta cefariya, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kono.

²⁸O ko, Omiri sara, ka taga fara a bemaw kan; o k'a su don Samari. A dence Akabu sigira masaya ra a no ra.

Izirayeli masace Akabu ta wagati

²⁹Zuda masace Asa ta masaya san bisaba ni seeginan le ra Omiri dence Akabu sigira masaya ra Izirayeli mara kunna. Omiri dence Akabu ka san mugan ni fla le ke masaya ra Izirayeli; a tun siginin be Samari.

³⁰Omiri dence Akabu ka kojugu ke Matigi Ala na koro, fo ka teme a nafemogo tow bee kan.

³¹A ka Nebati dence Yerobohamu ta jurumun jagon ke; nka o si m'a wasa, a belen tagara Sidonkaw ta masace Etibali denmuso furu, min togo ye ko Yezabeli. A k'a kinbiri gban olugu ta batofen koro, min ye Baali* ye, ka o bato.

³²A ka jobon do lo o jo ye Samari, ka sarakabonan do lo o bon kono o jo ye, min ye Baali ye.

³³Akabu ka bere do fana turu, janko ka jo musoman Asera bato o bere koro. Akabu ka kojugu caman were ke, ka Matigi Ala, Izirayeli ta Ala jusu wuri; Izirayeli masace minw temena a na fe, a ta kojugu temena olugu bee ta kan.

³⁴Ale ta wagati le ra, Betelikace min togo tun ye ko Hiyeli, ale wurira ka Zeriko dugu lo kokura. A be baara dabo lon min na, a dence folo min ye Abiramu ye, o sara. A be dugu donda konw don lon min na, a dence laban min ye Segubu ye, o fana sara. O kow kera ka kapa ni Matigi Ala ta kuma le ye, a tun ka min fo Nuni dence Yosuwe ye.

Masacew folo 17

Iliya ko sanji tena ben Izirayeli jamana ra

¹Ce do tun be Tisibe dugu kono Galadi mara ra, a togo tun ye ko Iliya; ale k'a fo Akabu ye ko: "Ne be kari Matigi Ala panaman, Izirayeli ta Ala togo ra, ne be baara ke Ala min ye, ko nin san nataw bee ra, gomiji foyi tena jigi, sanji fana tena ben, fo ni ne yere le nana a fo ko sanji ye ben tuun."

Iliya tagara to Keriti ko da ra

²Matigi Ala k'a ta kuma lase Iliya ma ko:

³"Bo nin yoro ra, ka taga terebyanfan na, i ye taga dogo Keriti ko koro, Zuriden ba terebyanfan na.

⁴I bena to ka ko ji min. Ne k'a fo kankan dow ye ko o ye to ka domuni di i ma yi."

⁵Iliya tagara. Matigi Ala k'a fo a ye cogo min na a k'a ke ten. A tagara sigi Keriti ko koro, Zuriden ba terebyanfan na.

⁶Kankan dow tun be to ka na buru ni sogo di a ma sogoma ni wula fe. A tun be to ka ko ji min.

⁷Nka sani wagati do ce, ko ji jara, sabu sanji foyi tun te benna jamana ra.

Iliya tagara to muso dɔ fɛ Sarepita

⁸Matigi Ala k'a ta kuma lase Iliya ma k'a fɔ a ye ko:

⁹"Wuri ka taga Sarepita dugu kɔnɔ, Sidɔn mara ra, i ye taga to yi. Ne k'a fɔ muso cɛ sanin dɔ ye o yɔrɔ ra, ko a ye domuni di i ma."

¹⁰Iliya wurira o le ra ka taga Sarepita. A bɛ sera dugu donda ra minke, a ka muso dɔ ye, min cɛ tun sara; muso tun bɛ lɔgɔ le jinina. Iliya k'a wele k'a fɔ a ye ko: "Sabari, i ye taga ji dɔ ta minan dɔ kɔnɔ ka na a di ne ma, ne ye o min."

¹¹Muso tagatɔ jitayɔrɔ ra, Iliya k'a wele tuun k'a fɔ a ye ko: "Sabari, i natɔ, i ye na ni domuni dɔɔnin fana ye i boro."

¹²Muso k'a jaabi ko: "Ne bɛ kari Matigi Ala, i ta Ala janaman tɔgɔ ra, ko domunifen foyi le tɛ ne fɛ so kɔnɔ. Mugu boroɲa kelen dɔrɔn le bɛ ne fɛ minan dɔ kɔnɔ, ani turu fitini bɛ daga dɔ kɔnɔ. O kosɔn ne tun bɛ nin lɔgɔden dama dama tɔmɔna, ka taga so, ka taga o fɛnw tobi ne ni ne dence ye. Ni an kɔni ka o domu ka ban, o tuma an bɛ sigi ka saya makɔnɔ."

¹³Iliya k'a fɔ a ye ko: "I kana siran. I k'a fɔ cogo min na, taga so, i ye taga a ke ten. Nka mugu ni turu min bɛ i boro, i ye buru fitini lalaga ni o ye ka na o di ne ma fɔlɔ; o kɔ, i ye dɔ fana tobi i yere ni i dence ye;

¹⁴sabu Matigi Ala, Izirayeli ta Ala k'a fɔ ko: 'Mugu tena ban minan kɔnɔ, turu fana tena dɛsɛ daga kɔnɔ, fɔ lon min na Matigi Ala bɛna sanji ben jamana kan.' "

¹⁵Iliya k'a fɔ cogo min na, muso tagara a ke ten. Muso ni a ta somɔgɔw, ani Iliya ka domuni sɔrɔ lon bɛɛ, ka taga se fɔ wagatijan;

¹⁶sabu mugu ma ban minan kɔnɔ, turu fana ma dɛsɛ daga kɔnɔ, ka kaɲa ni Matigi Ala ta kuma ye, a tun ka o kuma min don Iliya da ra.

Iliya ka muso dence su lakunu

¹⁷Ayiwa, o kow kɔ, o muso min tun ye a jatigimuso ye, o dence banara; bana juguyara, fɔ den nenekiri nana lɔ.

¹⁸Muso k'a fɔ Iliya ye o le ra ko: "Ala ta ciraden, o tuma ko juman le bɛ ele ni ne cɛ sa? O tuma ra i nana ne fɛ ka na ne hakiri jigi ne ta kojuguw ra le wa?"

¹⁹Iliya k'a jaabi ko: "I dence di ne ma." Iliya ka den mina a boro, ka yɛlen ka taga ni a ye a yere ta bon kɔnɔ sankaso kunna, ka taga a la a yere ta lanan kan.

²⁰A ka Matigi Ala daari ko: "E, Matigi Ala, ne ta Ala, yala i bɛ sɔn ka kojugu ke nin muso cɛ sanin fana ra, k'a to a dence ye sa, k'a sɔrɔ a ka ne lajigi a ta so wa?"

²¹O kɔ, Iliya lara den kan fɔ sipaga saba, ka Matigi Ala daari ni kanba ye, k'a fɔ ko: "Matigi Ala, ne ta Ala, ne bɛ i daari, a to nin den nin ye seko a ma!"

²²Matigi Ala ka Iliya ta daariri lamɛn. Den nin sekɔra a ma, a janamanyara tuun.

²³Iliya ka den ta, ka jigi ka bɔ ni a ye bon kɔɔ, sankaso kɔɔ, ka taga a di a bamuso ma. A ko a ma ko: “I dence ye nin ye, a janamanyara.”

²⁴Muso ka Iliya jaabi ko: “Sisan kɔni, ne k’a lɔn yere le ko ele ye Ala ta ciraden le ye; Matigi Ala be kuma minw don i da ra k’a fɔ, o fana ye can le ye.”

Masacew fɔlɔ 18

Iliya tagara masace Akabu fe

¹Wagatijan temenin kɔ, tuma min na sanji lɔra ka se fɔ san saba, lon dɔ Matigi Ala k’a ta kuma lase Iliya ma, k’a fɔ a ye ko: “Taga Akabu fe; sisan ne bena sanji lana dugukolo kan.”

²Iliya tagara Akabu fe. O y’a sɔrɔ kɔngɔ juguyara Samari mara ra kosebe.

³Akabu k’a ta masaso kunnasigibaga wele ka na, min tɔgɔ tun ye ko Abidiyasi. Matigi Ala nasiran tun be Abidiyasi ra kosebe;

⁴sabu wagati min na Yezabeli tun b’a fe ka Matigi Ala ta ciraw bee halaki ka ban pewu, Abidiyasi tun ka cira keme bɔsi, ka o taran ce bilooru looru, ka taga o dogo kuruwo dɔw kɔɔ, ka to ka domuni ni ji di o ma.

⁵Akabu k’a fɔ Abidiyasi ye ko: “Taga jamana yaala; ni i ka bunun dɔ, walama kɔ dɔ ye yɔrɔ dɔ ra, a be se ka ke ko an bena bin sɔrɔ o yɔrɔ ra, ka o di an ta sow ni an ta sofaliw ma, janko a kana na ke jagboya ye ko an ye o faga.”

⁶O ka jamana taran o fla ce. Akabu kelen tagara fan dɔ fe, Abidiyasi tagara fan dɔ were fe.

⁷Ka Abidiyasi to sira ra, a tagara bara ka ben ni Iliya ye. Abidiyasi ka Iliya ye minke, a k’a lɔn; a k’a kinbiri gban, k’a ja biri dugu ma, k’a fɔ ko: “Ele le ye ne matigice Iliya ye wa?”

⁸Iliya k’a jaabi ko: “Ne lo! Taga a fɔ i matigice Akabu ye ko: ‘Iliya ye nin ye yan!’ “

⁹Abidiyasi ko: “O tuma ne ka mun kojugu le ke, ka na a ke ko i b’a fe ka ne don Akabu boro, k’a to a ye ne faga.

¹⁰Ne be kari Matigi Ala, i ta Ala janaman tɔgɔ ra, ko o yɔrɔ te yi, ani o jamana fana te yi, ni ne matigice ma mɔgɔ ci ka taga yɔrɔ min na ka taga i yɔrɔjini. Ni mɔgɔw tun sekɔra ka na a fɔ a ye ko i te yi, a tun b’a fɔ ko o yɔrɔ mɔgɔw, walama ko o jamana mɔgɔw ye kari, ni can lo, ko i te yi.

¹¹Sisan ele ko ne ma ko ne ye taga a fɔ ne matigice ye ko: ‘Iliya ye nin ye yan!’

¹²K’a sɔrɔ ni ne nana bɔ ele kɔrɔ sisan ka taga dɔrɔn, Matigi Ala Nin bena i ta ka taga ni i ye yɔrɔ dɔ ra, ne ma yɔrɔ min lɔn. Ni ne tagara o fɔ Akabu ye, ni a ma na i ye, a bena ne faga. K’a sɔrɔ Matigi Ala nasiran be ne ra kabini ne fitiniman.

¹³Wagati min na Yezabeli tun be Matigi Ala ta ciraw fagara, ne ka min ke, o ma o lakari i ye wa, ne matigice? Ne ka Matigi Ala ta cira keme bosi, ka taga olugu dogo kuruwo daw kon, ce bilooru looru, ka to ka domuni ni ji di o ma.

¹⁴Sisan ele ko ne ma ko: "Taga a fo i matigice ye ko: Iliya ye nin ye yan!" A bena ne faga le ke."

¹⁵Iliya ko: "Ne be kari Fangatigi Ala panaman togo ra, ne be baara kera min ye, ko bi koni, ne be taga Akabu fe."

¹⁶Abidiyasi tagara Akabu kunben, ka o kow lakari a ye. Akabu tagara Iliya no fe.

¹⁷Akabu ka Iliya ye minke don, a k'a fo a ye ko: "Ele le ye Izirayelimogow segebaga ye!"

¹⁸Iliya k'a jaabi ko: "Ne te Izirayelimogow segebaga ye de! Ele ni i face ta somogow lo; sabu aw banna Matigi Ala ta kuma ma, ka taga to ka Baali* ta jow le son.

¹⁹Taga a fo ko o ye Izirayelimogow bee lajen ne koro Karimeli kuru kan, ani cira keme naani ni bilooru minw be Baali ta jo sonna, ani cira keme naani minw be Asera ta jo musoman sonna, o cira minw be domuni ke masamuso Yezabeli fe."

Iliya ni Baali ta ciraw

²⁰Akabu ka cira bla ka taga Izirayeli yoro bee ra, ka Baali* ta ciraw lajen Karimeli kuru kan.

²¹Iliya gbarara jama bee lajennin na, k'a fo o ye ko: "O tuma aw bena sirafatagama dabra wagati juman le? Ni Matigi Ala le ye Ala ye, o tuma aw ye tugu ale ko; nka ni Baali le ye Ala ye, aw ye tugu ale ko." Jama ma Iliya jaabi.

²²Iliya k'a fo jama ye tuun ko: "Ne kelen le tora Matigi Ala ta ciraw ra, k'a soro Baali ta cira keme naani ni bilooru le be yan.

²³Ayiwa, aw ye misitoran fla di an ma. Olugu ye misitoran kelen ta, k'a faga k'a boso k'a sogo la logo kan, nka o kana tasuma don a koro. Ne fana bena misitoran kelen ta k'a boso k'a la logo kan, ne te tasuma don a koro.

²⁴O ko, aw ye aw ta ala daari, ne fana be Matigi Ala daari. Ni ala min ka daariri jaabi ni tasuma ye, o le ye Ala yere ye." Jama bee lajennin ka Iliya jaabi ko: "An sonna i ta kuma ma!"

²⁵Iliya k'a fo Baali ta ciraw ye ko: "Aw le ye kon ka misitoran kelen ta k'a laben, sabu aw le ka ca; o ko, aw ye aw ta ala daari, nka aw kana tasuma don logo ra."

²⁶O ka misitoran kelen di o ma; o ka o mina ka o laben ka o sogo la logo kan. O ko, o ka o ta jo togo wele, min ye Baali ye, k'a daari, k'a ta sogoma, fo ka taga tere se kuncu; o ko: "Baali, an jaabi!" Nka kumakan ma men, jaabiri ma ke. O tun ka sarakabonan min lalaga, o ka don ke ka o lamini.

²⁷Tere sera kuncɛ minke, Iliya ka o logɔɔ. A ko: “Aw ye pɛrɛn kosebɛ! I n’a fɔ ala lo, i b’a sɔrɔ ko a bɛ miirira ko dɔ le ra, walama a bɛ baara dɔ le ra, walama a tagara dugu ra; a bɛ se ka ke fana ko a bɛ sunɔɔra le; aw ka kan k’a lakunu.”

²⁸O ka ke kulebaw ci ye, ka ke o yɛrɛ tigɛtigɛ ye ni o ta muruw ni o ta tamanw ye, ka kapa ni o ta landa ye, fɔ ka jori bɔ o yɛrɛ ra.

²⁹Tere jengera dɔɔnin tuma min na, o ka cirayakuma caman fɔ, fɔ ka taga wulafesaraka bɔwagati se. Nka kumakan ma bɔ, jaabiri ma ke, mankan si ma bɔ.

³⁰Iliya k’a fɔ jama bɛɛ lajennin ye ko: “Aw ye gbara ne ra yan!” Mɔɔɔw gbarara a ra. Matigi Ala ta sarakabɔnan min tun cenna, a ka o lalaga kokura.

³¹A ka kabakuru tan ni fla ta, Yakuba ta durujaw ta gbaw bɛ kelen kelen tɔɔ ra, sabu Matigi Ala tun k’a fɔ ale Yakuba le ye ko: “I tɔɔ bɛna la ko Izirayeli.”

³²A ka o kabakuruw ta ka sarakabɔnan dɔ lalaga Matigi Ala tɔɔ ra. A ka dinga dɔ sogi ka sarakabɔnan lamini; ji litiri bisaba tun bɛ se ka don o dinga kɔɔ.

³³A ka logɔ lala sarakabɔnan kan, ka misitoran boso, k’a sogo la logɔ kan. O kɔ, a k’a fɔ mɔɔɔw ye ko: “Aw ye daga belebele naani fa ji ra, k’a bɔn saraka ni logɔw kan.” O k’a ke ten.

³⁴A ko: “Aw ye dɔ wɛrɛ bɔn a kan tuun!” O ka dɔ bɔn a kan tuun. A ko: “Aw ye dɔ bɔn a kan tuun, k’a ke fɔ sipaga saba.” O k’a ke ten, k’a se fɔ sipaga saba.

³⁵Ji woyora sarakabɔnan fan bɛɛ ra, fɔ ka dinga fa.

³⁶Wulafesaraka bɔwagati sera minke, cira Iliya gbarara ka taga lɔ sarakabɔnan kɔrɔ, k’a fɔ ko: “Matigi Ala, Iburahima ni Isiyaka ni Izirayeli ta Ala, a to nin mɔɔɔw ye a lɔn bi ko ele le ye Ala ye Izirayeli jamana ra, ko ne le ye i ta baaraden ye, ko ne ka nin kow bɛɛ ke i tɔɔ le ra fana.

³⁷E, Matigi Ala, ne jaabi, ne jaabi Matigi Ala, janko nin mɔɔɔw ye a lɔn ko ele Matigi Ala le ye Ala ye, ko ele b’a fɛ o ye sekɔ i ma ni o jusukun bɛɛ ye.”

³⁸Iliya ka o fɔ minke dɔrɔn, Matigi Ala ta tasuma jigira ka saraka jeni, ani logɔw, ani kabakuruw, ani o yɔrɔ dugukolo bɛɛ; ji min tun bɛ dinga kɔɔ, tasuma ka o bɛ ja.

³⁹Jama bɛɛ ka o ye minke, o bɛɛ ka o kinbiri gban ka o ja biri dugu ma, ka to k’a fɔ ko: “Matigi Ala le ye Ala ye! Matigi Ala le ye Ala ye!”

⁴⁰Iliya k’a fɔ o ye ko: “Aw ye Baali ta ciraw bɛɛ mina, hali kelen kana bɔsi.” Mɔɔɔw ka o mina. Iliya ko o ye jigi ni o ye Kisɔn kɔda ra. O tagara o bɛɛ kannatigɛ yi.

Sanji benna

⁴¹O kɔ, Iliya k’a fɔ Akabu ye ko: “Taga, i ye taga domuni ke, ka min, sabu nin ye sanjiba dɔ mankan le ye tan.”

⁴²Akabu tagara, ka taga domuni ke, ka min. Iliya yelenna Karimeli kuru kunna, ka taga biri dugu ma k'a na dogo a kinbiri fla ce.

⁴³A k'a fo a ta baarden kanbelen ye ko: "Taga fleri ke kogji fan na." Kanbelen tagara fleri ke, ka na a fo Iliya ye ko: "Foyi te yi!" Iliya k'a ci ten fo sijaga wolonfla.

⁴⁴A sijaga wolonflanan na, a ko: "Sankaba fitini do be wurira kogji fan na. A bonya be i ko borotegge." Iliya k'a fo a ye ko: "Taga a fo Akabu ye ko a ye a ta sowoto laben ka taga, janko sanji kana na a bari ka taga."

⁴⁵Sankabaw nana sankolo yoro bee fin. Foro wurira, sanjiba benna. Akabu yelenna a ta sowoto kono ka taga Zizireli.

⁴⁶Matigi Ala ta sebgaya tora Iliya kan. A k'a yere cesiri, ka bori Akabu na fe ka taga se fo Zizireli dugu donda ra.

Masacew folo 19

Iliya borira Yezabeli na

¹Iliya tun ka ko minw ke, ani a tun ka Baali* ta ciraw faga cogo min na, Akabu tagara o bee fo Yezabeli ye.

²Yezabeli ka cira bla ka taga a fo Iliya ye ko: "I ka min ke nin ciraw bee kelen kelen na, sini ni ne ma o jagon ke ele ra o wagati kelen na fiyewu, o tuma an ta batofenw ye toro suguya bee la ne kan."

³Iliya siranna; a borira k'a yere kisi. A tagara se Beri Seba, Zuda mara ra minke, a k'a ta baarden to o yoro ra yi.

⁴Ale yere ka kongokolon sira ta, ka tere kelen tagama ke, ka taga se yirisunnin do koro; a sigira o yirisunnin jukoro ka saya daari Ala fe; a ko: "E, Matigi Ala, to si le te ne ra tuun. Ne nin mina, sabu ne man fisa ni ne bemaw ye."

⁵A ka o fo minke, a lara o yiri jukoro yi ka sunogo. O yoronin bee ra, meleke do nana maga a ra, k'a fo a ye ko: "Wuri ka domuni ke!"

⁶A wurira ka fleri ke minke, a ka buru do blandin ye a kunyanfan na, o be deri ka buru min jagon jeni kabakuru gbannin kan, ani jibara kelen. A ka o buru do domu ka ji min, ka seko ka la tuun.

⁷Matigi Ala ta meleke nana a sijaga flanan na, ka na maga a ra tuun, k'a fo a ye ko: "Wuri ka domuni ke, sabu sira ka jan."

⁸A wurira ka domuni ke, ka ji min. O domuni ka baraka don a ra minke, a wurira ka tere binaani ni su binaani ke tagama ra, ka taga se fo Ala ta kuru ma, min ye Horebu kuru ye.

⁹A donna kuruwo do kono o yoro ra yi, ka si yi.

Matigi Ala k'a yere yira Iliya ra

Matigi Ala k'a ta kuma lase Iliya ma, k'a jininka ko: "Iliya, i be mun le kera yan?"

¹⁰Iliya ko: "Ne ka siyen ta ni mɔgɔw ye ni ne baraka beɛ ye, Matigi Ala, Fangatigi tɔgɔ kosɔn. I tun ka jenɔgɔnya* min don ni Izirayelimɔgɔw ye, o ka o cen; o ka i ta sarakajenifenw* cici, ka i ta ciraw faga ni kerekemuru ye. Ne kelenpe le tora; sisan o b'a fe ka ne fana faga."

¹¹Matigi Ala k'a fo a ye ko: "Bo, ka taga lo kuru kunna, Matigi Ala na korɔ." Matigi Ala nana temɛ. Fɔɔba barakaman do wurira, fo a be kuruw peren, ka farakuruw cici Matigi Ala na korɔ. Nka Matigi Ala tun te o fɔɔba ra. Fɔɔ temenin ko, dugukolo yereyerera; nka Matigi Ala tun te o dugukoloyereyere ra.

¹²Dugukoloyereyere ko fe, tasuma do nana; nka Matigi Ala tun te tasuma ra fana. Tasuma temenin ko, mankan pumannin fitini do bora.

¹³Iliya ka o mankan men minke, a k'a ta deregeba ke k'a na datugu, ka bo ka lo kuruwo donda ra. Kumakan do bora; a ko Iliya ma ko: "Iliya, i be mun le kera yan?"

¹⁴Iliya ko: "Ne ka siyen ta ni mɔgɔw ye ni ne baraka beɛ ye, Matigi Ala, Fangatigi tɔgɔ kosɔn. I tun ka jenɔgɔnya min don ni Izirayelimɔgɔw ye, o ka o cen; o ka i ta sarakajenifenw cici, ka i ta ciraw faga ni kerekemuru ye. Ne kelenpe le tora; sisan o b'a fe ka ne fana faga."

¹⁵Matigi Ala k'a fo a ye ko: "I nana sira min fe, seko o sira kelen fe kongokolon kɔko, ka taga fo Damasi. Ni i sera yi, i bena turu ke Hazaheli kun na, k'a ke Siri jamana masace ye.

¹⁶O ko, i be taga turu ke Nimisi dence Yehu fana kun na, ka ale ke Izirayeli masace ye; i ye turu ke Safati dence Ilyasu fana kun na, min be bo Abeli Mehola, ka ale ke cira ye i no ra.

¹⁷Ni mɔgɔ o mɔgɔ borira ka bosi Hazaheli ta kerekemuru boro, Yehu bena o tigi faga; ni min o min borira ka bosi Yehu ta kerekemuru boro, Ilyasu bena o tigi faga.

¹⁸Nka, ne bena mɔgɔ waga wolonfla (7 000) kisi Izirayeli jamana ra, o mɔgɔ minw ma o kinbiri gban Baali* ta jow korɔ ka o bato, ani o minw ma o jow kanu fo ka o jow da sɔnsɔn."

Iliya ka Ilyasu wele

¹⁹Iliya bora o yoro ra, ka taga Safati dence Ilyasu ko. O y'a soro Ilyasu tun be sene kera; misidaba tan ni fla le tun b'a fe, misi fla fla be a beɛ kelen kelen na. Ale yere tun be sene kera ni a tan ni flanan ye. Iliya temeto a kere fe, a ka a ta deregeba firi a kan .

²⁰Iliyasu k'a ta misiw to yi, ka bori Iliya kɔ, ka taga a fɔ a ye ko: "A to ne ye taga sara ne face ni ne bamuso ra; o kɔ, ne bɛna tugu i kɔ." Iliya k'a jaabi ko: "Taga, i ye na! Ne ka min kɛ i ra, i ye na o kosɔn."

²¹Iliyasu bɔra Iliya kɔrɔ, ka taga. A ka sɛnɛkɛmisi fla faga ka o kɛ saraka ye. A ka sɛnɛkɛdaba yiriw kɛ ka o misiw sogo jeni, k'a di a ta mɔgɔw ma, o k'a domu. O kɔ, a wurira ka tugu Iliya kɔ, ka kɛ a ta baaraden ye.

Masacɛw fɔlɔ 20

Beni Hadadi ni Akabu ta kɛrɛ fɔlɔ

¹Siri masacɛ Beni Hadadi k'a ta kɛrɛkɛjama bɛɛ lajɛn. Masacɛ bisaba ni fla wɛrɛ tun farara a kan, ani o ta sow ni o ta sowotorow. A tagara Samari dugu lamini, ko a bɛ ben dugu kan.

²A nana ciradenw ci ka taga dugu kɔnɔ, Izirayeli masacɛ Akabu fɛ,

³ko o ye taga a fɔ masacɛ ye, ko Beni Hadadi ko: "I ta wari ni i ta sanin bɛɛ ye ne ta le ye; i ta musow ni i ta denw bɛɛ ra pumanmanw fana ye ne ta le ye."

⁴Izirayeli masacɛ k'a jaabi ko: "Ne matigicɛ masacɛ, i ka min fɔ, o lo; ne ni ne borofɛn bɛɛ ye i ta le ye."

⁵Beni Hadadi k'a ta ciradenw ci tuun, ka taga a fɔ Akabu ye ko Beni Hadadi ko: "Ne ka cira bla k'a fɔ i ye ka ban ko i ye i ta wari ni i ta sanin ni i ta musow ni i ta denw di ne ma.

⁶Nka sini, nin wagati jɔgɔn na, ne bɛna ne ta jamana jɔmɔgɔw ci ka taga i fɛ yi; o bɛna taga i ta so yɔrɔw bɛɛ flɛ, ani i ta jamana jɔmɔgɔw ta sow bɛɛ; fɛn o fɛn ye fɛn nafaman ye aw fɛ, o bɛna o bɛɛ ta ka na ni a ye."

⁷Izirayeli masacɛ k'a ta jamana cɛkɔrɔbaw bɛɛ wele k'a fɔ o ye ko: "Aw yɛrɛ ja b'a ra ko nin cɛ kɔni bɛ kojugu le jɛnina an fɛ; sabu a tun ka cira bla ko ne ye ne ta musow ni ne ta denw ni ne ta wari ni ne ta sanin di ale ma. Ne ma ban o ma."

⁸Cɛkɔrɔbaw ni mɔgɔ tɔw bɛɛ ka masacɛ jaabi ko: "I kana a lamɛn; i kana sɔn o kuma ma."

⁹Akabu k'a fɔ Beni Hadadi ta ciradenw ye ko: "Aw ye taga a fɔ ne matigicɛ masacɛ ye ko a tuun k'a ta ciradenw bla ka na min fɔ ne ye a sɛnaga fɔlɔ ra, ko ne bɛ sɔn o bɛɛ ma; ko nka a ka min fɔ sisan kɔni, ne tɛna se ka sɔn o ma." Ciradenw tagara o kuma fɔ Beni Hadadi ye.

¹⁰Beni Hadadi ka cira dɔ wɛrɛ ci ka taga a fɔ Akabu ye ko: "Kɛrɛkɛden minw bɛɛ bɛ ne kɔ, ni Samari dugu cinin buguri sera ka olugu bɛɛ borotɛgɛ fa kɔni, o tuma ne ta batofɛnw ye tɔrɔ suguya bɛɛ la ne kan."

11Izirayeli masace fana ka Beni Hadadi jaabi ko: “Aw ye taga a fo Beni Hadadi ye ko: ‘Mogɔ min be kerekeminan donna a yere ra, o man kan waso folo; min be a bora k’a bla, o le be se ka waso.’ “

12Wagati min o kuma sera Beni Hadadi ma, o y’a soro ale ni a ta masace jɔgɔnw tun be doro minna o ta fanibonw kono. A k’a fo a ta kerekewew ye ko: “Aw ye wuri!” O wurira ka lo ka o ja sin Samari dugu ma.

13O wagati ra, Ala ta cira do nana Izirayeli masace Akabu fe, ka na a fo a ye ko: “Matigi Ala ko: ‘I ka nin kerekjamaba min ye tan, ne bena o bee don i boro bi; ni o kera, i bena a lon ko ne le ye Matigi Ala ye.’ “

14Akabu ko: “O bena ke jontigi le sababu ra sa?” Cira ko: “Matigi Ala ko: ‘O bena ke jamana kuntigiw ta baaraden kanbelenw le sababu ra.’ “ Akabu ko: “Jon le bena kon ka kere damina?” Cira ko: “Ele lo!”

15Akabu ka jamana kuntigiw ta baaraden kanbelenw bee jate; o kera ce keme fla ni ce bisaba ni fla (232). O ko, a ka Izirayeli ta kerekewew bee jate; olugu kera ce waga wolonfla (7 000).

16O bora ka taga kere ra teregban fe. O y’a soro Beni Hadadi ni a ta masace bisaba ni fla tun be o ta fanibonw kono, o be doro minna fo ka panamini.

17Izirayeli kuntigiw ta baaraden kanbelenw le konna ka bo. Beni Hadadi ka mogɔ dow ci ka taga a fle min be yi. Olugu sekora ka na a fo a ye ko: “Mogɔ dow be bora Samari dugu kono ka na.”

18Beni Hadadi ko: “Ni o be hera le pinina o, aw ye o panaman mina ka na ni o ye; ni o fana be nana kere le ra o, aw ye o panaman mina ka na ni o ye.”

19Jamana kuntigiw ta baaraden kanbelenw bora dugu kono; Izirayeli ta kerekajama gbanna o ko.

20O bee kelen kelen benna Sirikace kelen kelen kan ka o faga. A kera ten minke, Sirikaw borira; Izirayelimogow ka ke o gben ye. Siri masace Beni Hadadi yelenna so do kan ka bori ni sotigi dow ye ka bosi.

21Izirayeli masace ka Sirikaw kere; a ka o ta sow faga, ka sowotorow cen, ka cenriba lase Sirikaw ma.

Beni Hadadi ni Akabu ta kere flanan

22Ala ta cira nana Izirayeli masace fe tuun, ka na a fo a ye ko: “Baraka don i yere ra, ka i ja gbeleya, k’a fle i ka kan ka min ke; sabu san were jɔgɔntumasi, Siri masace bena na i kere tuun.”

23O wagati ra, Siri masace ta jamana pamogow k’a fo a ye ko: “Izirayelimogow ta alaw be kuruyorow le ra; o le koson o sera an na. An ye taga o kere kenegbe ra; sigiya t’a ra, an bena se o ra.”

²⁴O k’a fɔ o ta masace ye tuun ko: “I ka kan ka min ke, o ye nin ye: I ka kan ka masacew bee bo kuntigiya ra, ka kuntigi werew bla o no ra.

²⁵I ta kerekejama min halakira, i ka kan ka o kerekejama jogon hakeya le laben, so hakeya min fagara, ka o jogon jini, sowotoro hakeya min fana cenna, ka o jogon jini. O ko, an be taga Izirayelimogow kere kenegbe ra. Ni o kera, sigiya t’a ra, an bena se o ra.” Masace sonna o ta ma. O ka min fɔ, a k’a ke ten.

²⁶O sanyelema ra, o wagati kelen na, Beni Hadadi ka Sirikaw jate tuun; o ko, o tagara Afeki dugu fan na, ko a be taga Izirayelimogow kere.

²⁷Akabu fana ka Izirayelimogow jate, ka domunifenw di o ma. O ko, o tagara Sirikaw kunben. Izirayelimogow tagara lo o ja fe. Izirayelimogow tun be fitini, i ko bakuru fitini fla, k’a soro Sirikaw tun ka jamana yoro bee fa.

²⁸Ala ta cira nana Izirayeli masace fe tuun, ka na a fɔ a ye ko: “Matigi Ala ko: ‘Sirikaw k’a fɔ minke ko Matigi Ala be kuruyoro le ra, ko a te kenegbe ra, o koson ne bena nin kerekejama bae don i boro; ni o kera, aw bena a lon ko ne le ye Matigi Ala ye.’ “

²⁹Kerekejama fla tagara lo ka o ja sin jogon ma fɔ tere wolonfla. A tere wolonflan, o ka kere damina. Izirayelimogow ka Sirika sennaman ce waga keme (100 000) faga o tere kelen na.

³⁰Tow borira ka taga Afeki dugu kono. Nka dugu laminikogo benna Sirika ce waga mugan ni wolonfla (27 000) kan o yoro ra, ka olugu faga.

Akabu ni Siri masace ka jenjogonya don

Beni Hadadi borira ka taga dugu kono, ka taga dogo fɔ bon do konooyoro ra yi.

³¹A ta jamana jamogow k’a fɔ a ye ko: “A fe, an k’a men ko Izirayeli masacew ye mogonumanw le ye. A to an ye boro don an yere ra, ka juruw melege an kun na, ka bo ka taga kuma Izirayeli masace fe. A be se ka ke ko a bena son ka i to yi.”

³²O ka boro don o yere ra, ka juruw melege o kun na, ka taga Izirayeli masace fe, ka taga a fɔ a ye ko: “I ta jonce Beni Hadadi ko i ye sabari ka ale to yi.” Akabu ko: “A ma sa wa? Ayiwa, ne balemace lo.”

³³O mogow ka o kuma ye kumadiman ye; Akabu ka min fɔ, o lara o ra. O ko: “Can lo, Beni Hadadi ye i balemace le ye.” Akabu ko: “Aw ye taga a yorojini ka na ni a ye yan!” Beni Hadadi bora a dogoyoro ra, ka na Akabu fe. Akabu k’a don a ta sowotoro kono.

³⁴Beni Hadadi k’a fɔ Akabu ye ko: “Ne face tun ka dugu minw mina i face ra, ne bena o bee sekɔ i ma. I be se ka fiyeerekeyoro dow lo Damasi dugu kono fana, i n’a fɔ ne face tun ka dow lo Samari dugu kono cogo min na.” Akabu ko: “Ayiwa, ne fana bena jenjogonya don ni i ye, ka i labla i ye taga.” Akabu ka jenjogonya don ni a ye k’a bla ka taga.

Ala ta cira ka Akabu jaraki

³⁵Lon dɔ, ciraw ta jenkuru karamɔɔɔden dɔ k'a fɔ a karamɔɔɔdenɔɔɔɔn dɔ ye ko: "Matigi Ala ko i ye ne sɔɔɔ ni kerɛkemuru ye!" Nka a tɔɔɔɔɔnce ma sɔn.

³⁶A ko a tɔɔɔɔɔnce ma ko: "I n'a fɔ i banna Matigi Ala ta kuma ma, ni i nana bɔ ne kɔɔ yan, ka taga dɔɔɔn, jara dɔ bɛna taga ben i kan ka i faga." A tɔɔɔɔɔnce nana bɔ a kɔɔ ka taga minke dɔɔɔn, jara dɔ tagara ben ni a ye, k'a faga.

³⁷O cira karamɔɔɔden tagara a tɔɔɔɔɔn dɔ wɛɛ fɛ, ka taga a fɔ o ye ko: "Sabari, i ye ne sɔɔɔ ni kerɛkemuru ye." O cɛ k'a sɔɔɔ ni kerɛkemuru ye fɔ k'a mandimi.

³⁸Cira karamɔɔɔden ka fani dɔ melege a ja ra, k'a yɛɛ ke i ko mɔɔɔ suguya wɛɛ, ka bɔ ka taga lɔ masacɛ Akabu ja sirada ra, k'a tɛmɛtɔ makɔɔ.

³⁹Masacɛ nana ke tɛmɛ ye minke, cira k'a kan kɔɔɔta k'a wele, k'a fɔ a ye ko: "I ta jɔnce tun bɛ kerɛkɛyɔɔ le ra. Ka an to kerɛ ra, cɛ dɔ bɔra kerɛkɛdenw cɛ ra, ka na ni mɔɔɔ minanin dɔ ye ne fɛ, k'a fɔ ne ye ko: 'Nin cɛ kɔɔɔsi; ni i k'a to a bɔsira, ele le bɛna faga a nɔ ra, walama i bɛna warigbɛ waga saba di.'

⁴⁰Nka ka ne to munumunu na yɔɔɔw ja fɛ, cɛ tununa." Masacɛ k'a jaabi ko: "Ele yɛɛ ka i ta kiti tige ka ban ke."

⁴¹Nka o yɔɔɔnin bɛɛ, cira ka fani bɔ a jaɔa ra. Masacɛ sinna k'a lɔn ko cira karamɔɔɔden dɔ lo.

⁴²A k'a fɔ masacɛ ye ko: "Matigi Ala ko: 'Ne tun ka mɔɔɔ min haramuya, ko a ka kan ka halaki, ele ka o bla ka taga. Ayiwa, sisan ele le bɛna faga ale nɔ ra, ka i ta jamana mɔɔɔw faga ale ta jamana mɔɔɔw nɔ ra.' "

⁴³Masacɛ ka o kuma mɛn minke, a jusu kasininba ni a janasisininba tagara a ta so, Samari.

Masacɛw fɔlɔ 21

Nabɔti fagako

¹Ayiwa, o kow kɔ fɛ, min kɛra tuun o ye nin ye. Cɛ dɔ tun bɛ Zizireli dugu kɔɔ, a tɔɔɔ ye ko Nabɔti. Rɛzɛnforo dɔ tun b'a fɛ Zizireli; o foro tun bɛ Samari masacɛ Akabu ta masaso kerɛ fɛ.

²Lon dɔ, Akabu ko Nabɔti ma ko: "I ta rɛzɛnforo di ne ma, ne b'a ke nankɔ ye, sabu a bɛ ne ta so kerɛ fɛ. Ne bɛna rɛzɛnforo wɛɛ di i ma a nɔ ra, min ka ji ni nin ye; walama ni o ma i diya, ne bɛ se k'a sɔngɔ di i ma."

³Nabɔti ka Akabu jaabi ko: "Ne bɛmaw ka yɔɔɔ min di ne ma cɛn ye, Matigi Ala ye ne kisi ne ye o di ele ma."

⁴Akabu jusu kasininba ni a janasisininba tagara a ta so, Zizirelikacɛ Nabɔti ta kuma kosɔn, ko sabu Nabɔti k'a fɔ ko: "Ne bɛmaw ka cɛn min di ne ma, ne tɛ se ka o di ele ma." A tagara la a ta lanan kan, k'a pasin kogo ma, ka ban domuni ma.

- ⁵A muso Yezabeli nana a kɔɔ ka na a fɔ a ye ko: “Mun kosɔn i jusu kasinin bɛ tan, fɔ ka ban domuni bɛɛ ma?”
- ⁶A k’a muso jaabi ko: “Ne kumana Zizirelikacɛ Nabɔti fɛ, ko a ye a ta rɛzenforo fiyeere ne ma, ko walama ni o m’a diya, ne bɛ rɛzenforo wɛrɛ di a ma a nɔ ra. A ko, ko a tɛ a ta rɛzenforo di ne ma.”
- ⁷A muso Yezabeli k’a fɔ a ye ko: “O tuma ele le tɛ Izirayeli masacɛ ye wa? Wuri ka domuni kɛ, ka i ninsɔndiya. Ne bɛna Zizirelikacɛ Nabɔti ta rɛzenforo di i ma.”
- ⁸Yezabeli ka sɛbɛ dɔw kɛ ni Akabu tɔɔ ye, ka Akabu tɔɔ tagamasiyɛn sigi o kan. Nabɔti tun siginin bɛ dugu min na, a ka o sɛbɛw ci o dugu cɛkɔɔbaw ni a namɔɔw ma.
- ⁹A k’a fɔ o sɛbɛw kɔɔ ko: “Aw ye lon dɔ sigi k’a fɔ yɔɔ bɛɛ, ko mɔɔ bɛɛ ye sun don o lon na. O kɔ, aw ye Nabɔti sigi jama bɛɛ na fɛ,
- ¹⁰ka mɔɔ sɔnkolon fla sigi a na fɛ; olugu ye a jaraki jama na na k’a fɔ a ma ko: ‘I ka Ala tɔɔ cɛn, ka masacɛ fana tɔɔ cɛn.’ Ni o kɛra, o ye taga ni a ye dugu kɔ fɛ, ka taga a bon ni kabakuru ye k’a faga.”
- ¹¹Nabɔti ta dugumɔɔw ni a cɛkɔɔbaw ni a dugu namɔɔ minw bɛɛ tun bɛ ni a ye dugu kɔɔ yi, olugu fana k’a kɛ i ko Yezabeli tun k’a fɔ o ye cogo min na; a tun ka kuma minw fɔ sɛbɛw kɔɔ k’a ci o ma, o k’a kɛ ten.
- ¹²O ka lon dɔ sigi k’a fɔ yɔɔ bɛɛ ko mɔɔ bɛɛ ye sun don o lon na. O ka Nabɔti sigi jama bɛɛ na fɛ;
- ¹³Cɛ sɔnkolon fla nana sigi Nabɔti na fɛ, ka a jaraki jama na fɛ, k’a fɔ ko: “Nabɔti ka Ala tɔɔ cɛn, ka masacɛ fana tɔɔ cɛn.” A kɛra ten, o tagara ni a ye dugu kɔ fɛ, ka taga a bon ni kabakuru ye k’a faga.
- ¹⁴O kɔ, o ka cira bla ka taga a fɔ Yezabeli ye ko: “An ka Nabɔti bon ni kabakuru ye; a sara!”
- ¹⁵Yezabeli k’a mɛn minke ko o ka Nabɔti bon ni kabakuru ye, ko a sara, a ko Akabu ma ko: “Wuri i ye taga Zizirelikacɛ Nabɔti ta rɛzenforo ta, a tun banna ko a tɛ min fiyeere i ma, sabu Nabɔti tɛ nin na tuun; a sara.”
- ¹⁶Akabu k’a mɛn minke ko Nabɔti sara, a wurira ka taga Zizirelikacɛ Nabɔti ta rɛzenforo ra, ka taga o foro ta k’a kɛ a ta ye.

Iliya ka Yezabeli ni Akabu jaraki

- ¹⁷Matigi Ala k’a ta kuma lase Tisibekacɛ Iliya ma, k’a fɔ a ye ko:
- ¹⁸“Wuri, i ye taga Izirayeli masacɛ Akabu fɛ, Samari. A ye nin ye Nabɔti ta rɛzenforo kɔɔ; a tagara o foro ta k’a kɛ a ta ye.

¹⁹I ye a fɔ a ye ko Matigi Ala ko: ‘Ele be mɔgɔ faga ka sɔrɔ ka na o tigi borofen ta ke!’ I ye a fɔ a ye ko Matigi Ala ko: ‘Wuruw ka Naboti jori nemu yɔrɔ min na cɔ, o bena ele yere fana jori nemu o yɔrɔ kelen le ra.’ “

²⁰Akabu ka Iliya ye minke, Akabu ko: “E, ne jugu, i nana ne kɔ yan tuun ke!” Iliya k’a jaabi ko: “Ne nana i kɔ, sabu ele ka i yere fiyeere le, ka kojugu ke Matigi Ala ja kɔrɔ.

²¹Matigi Ala ko: ‘A fle, ne bena kojuguba lase i ma, ka i ni i ta durujaw bee halaki ka bɔ yi pewu. Ce o ce ye Akabu ta mɔgɔ ye, jɔn fara hɔrɔn kan, ne bena o bee faran ka bɔ Izirayelimɔgɔw ta jen ra.

²²Ne bena i ta so ke i ko Nebati dence Yerobohamu ta so, ani i ko Ahiya dence Bahesa ta so, sabu i ka ne jusu wuri, ka Izirayelimɔgɔw bla jurumun na.’

²³Matigi Ala ka Yezabeli fana ta ko fɔ, ko: ‘Wuruw bena Yezabeli domu Zizireli dugu kogo kɔrɔ.’

²⁴Ni Akabu ta somɔgɔ min o min ka sa dugu kɔnɔ, wuruw le bena o su domu; ni min o min ka sa kongo ra, kɔnɔw bena o su domu.”

²⁵Ayiwa, masace si m’a yere fiyeere, k’a yere bla kojugu ra Matigi Ala ja kɔrɔ i ko Akabu, ani a muso Yezabeli min tun be to k’a kɔnɔnɔsu.

²⁶A ka ko haramuninw dɔrɔn le ke, k’a yere bla josɔn na, k’a ke i n’a fɔ Amɔrikaw, Matigi Ala tun ka o minw gben, ka o ta jamana di Izirayelimɔgɔw ma.

Akabu k’a yere majigi Matigi Ala ja kɔrɔ

²⁷Akabu ka Iliya ta kuma men minke, a nimisara, fɔ k’a ta faniw mina ka o faran. A ka bɔrɔfani don a yere ra, ka sun don. A tun be si ni o bɔrɔfani le ye a kan na; a tagamacogo bee tun sumayara.

²⁸Matigi Ala k’a ta kuma lase Tisibekace Iliya ma, k’a fɔ a ye ko:

²⁹”Akabu k’a yere majigi cogo min na, i ka o ye ke! I n’a fɔ a k’a yere majigi ne ja kɔrɔ, ne tena kojugu lase a ta somɔgɔw ma k’a yere to si ra. Ne bena a ke a dence ta masaya wagati le ra.”

Masacew folɔ 22

Akabu ko a be taga Ramoti dugu kama

(Kibaroyaw flanan 18.1-3)

¹San saba kera, kere ma don Sirikaw ni Izirayelimɔgɔw ce.

²Nka a san sabanan na, Zuda masace Yosafati tagara Izirayeli masace fe.

³O y’a sɔrɔ Izirayeli masace tun k’a fɔ a ta jamana jamɔgɔw ye ko: “Yala aw m’a lɔn ko Ramoti dugu min be Galadi mara ra, ko o ye an ta le ye wa? O bee n’a ta, an te foyi kera janko k’a mina Siri masace ra?”

⁴A k'a fɔ Yosafati ye o le ra ko: "Yala i bɛna sɔn ka taga ni ne ye kɛrɛ ra Ramɔti dugu kama Galadi mara ra wa?" Yosafati ka Izirayeli masacɛ jaabi ko: "Ne ni ele bɛɛ ye mɔgɔ kelen le ye, ne ta mɔgɔw ni i ta mɔgɔw bɛɛ ye kelen ye, ne ta sow fana ye i ta le ye."

⁵Nka Yosafati ko Izirayeli masacɛ ma ko: "Sabari, i ye Matigi Ala pininka fɔɔ."

Mise ni Izirayeli ta cira tɔw ma bɛn kelen ma

(Kibaroyaw flanan 18.4-11)

⁶Izirayeli masacɛ ka ciraw lajen; o tun bɛ cɛ kɛmɛ naani bɔ. A ka o pininka ko: "Yala ne ka kan ka taga Ramɔti dugu kɛrɛ Galadi mara ra wa, walama ne ka kan k'a to yi?" Ciraw ko: "Masacɛ, taga! Matigi bɛna dugu don i boro."

⁷Nka Yosafati belɛn ko: "Yala Matigi Ala ta cira wɛrɛ si tɛ yan tuun, an bɛ se ka Matigi Ala pininka min sababu ra wa?"

⁸Izirayeli masacɛ ka Yosafati jaabi ko: "Cɛ kelen dɔrɔn le bɛ yi, an bɛ se ka Matigi Ala pininka min sababu ra. Nka a ko man di ne ye fiyewu, sabu a tɛ ciraya kɛ ka kɔnuman si le fɔ ne ta ko ra ka ye, ni kojugu dɔrɔn tɛ; Imila dencɛ Mise lo." Yosafati ko: "Masacɛ, i kana o fɔ!"

⁹Izirayeli masacɛ k'a ta masaso jamɔgɔ dɔ wele k'a fɔ o ye ko: "Taga a fɔ Imila dencɛ Mise ye ko a ye na yan sisan sisan."

¹⁰O y'a sɔrɔ Izirayeli masacɛ ni Zuda masacɛ Yosafati tun ka o ta masacɛfaniw don; o bɛɛ tun siginin bɛ o ta masasiginan kan kɛnɛ ma, Samari dugu donda ra. Ciraw bɛɛ tun bɛ cirayakumaw fɔra o ja kɔrɔ.

¹¹Kenaana dencɛ Sedesiyasi, ale tun ka sogogban nɛgeraman dɔw lalaga; a ko masacɛ ma ko: "Matigi Ala ko: 'I bɛna taga Sirikaw tu ni nin ye, fɔ ka taga o bɛɛ halaki pewu.' "

¹²Cira tɔw bɛɛ tun bɛ o kelen le fɔra masacɛ ye fana, ko: "Taga Ramɔti, Galadi mara ra! I bɛna se sɔrɔ o kan. Matigi Ala bɛna dugu don masacɛ boro."

Mise ta ciraya

(Kibaroyaw flanan 18.12-27)

¹³Ayiwa, ciraden min tun tagara Mise wele, ale k'a fɔ Mise ye ko: "A flɛ, ciraw bɛɛ bɛna, ka o kan kɛ kelen ye ka kumaɔuman le fɔ masacɛ ye. A to i ta kuma ni o ta ye kɛ kelen ye dɛ! Kumaɔuman fɔ a ye!"

¹⁴Mise ko: "Ne bɛ kari Matigi Ala janaman tɔgɔ ra, ko ni Matigi Ala nana kuma min yira ne ra, ne bɛna o le fɔ."

¹⁵O tagara se masacɛ kɔrɔ minkɛ, masacɛ ko: "Mise, yala an ka kan ka taga Ramɔti dugu kɛrɛ Galadi mara ra wa, walama an ka kan k'a to yi?" Mise ko: "Ele ye taga faasi masacɛ! I bɛna se sɔrɔ; Matigi Ala bɛna o don i boro."

- ¹⁶Nka masace ko: “Ne m’a fɔ i ye ka ban siyaga caman ko i ye kari, ko ni i be kuma ne fe Matigi Ala tɔgɔ ra, ko i ye can dɔrɔn le fɔ ne ye wa?”
- ¹⁷Mise ko o le ra, ko: “Ne ka Izirayelimɔgɔw ye, o janjannin be kuruw kan, i ko saga minw tora o yere ma, ni gbenbaga ma sɔrɔ o ra. O kosɔn Matigi Ala ko: ‘Kuntigi te nin mɔgɔw fe! O bee ye taga o ta so pasuma ra.’ “
- ¹⁸Izirayeli masace k’a fɔ Yosafati ye ko: “Ne m’a fɔ i ye wa? A te ciraya ke ka kojuman si le fɔ ne ta ko ra, ni kojugu dama te!”
- ¹⁹Mise ko tuun ko: “Ayiwa, Matigi Ala ta kuma lamɛn. Ne ka Matigi Ala siginin ye a ta masasiganan kan; sankolo danfenw bee tun lɔnin be a kɔrɔ, dɔw be a kininboroyanfan fe, dɔw be a numanboroyanfan fe.
- ²⁰Matigi Ala k’a fɔ ko: ‘Jɔn le bɛna taga Akabu lafiri, k’a to a ye taga Ramɔti dugu kere, Galadi mara ra, janko a ye sa o kere ra yi?’ Danfenw bee ka o ta fɔ.
- ²¹Ka o to o ra, nin dɔ bɔra ka na lɔ Matigi Ala ja fe, k’a fɔ ko: ‘Ne bɛna a lafiri!’ Matigi Ala k’a pininka, ko: ‘Cogo di?’
- ²²A ko: ‘Ne bɛna bɔ, ka taga faninyakumaw le don a ta ciraw bee da ra.’ Matigi Ala ko: ‘Sigiya t’a ra, ele kɔni bɛna se k’a lafiri; bɔ i ye taga a ke ten.’ “
- ²³Mise ko tuun ko: “Ayiwa, a kera o cogo le ra; Matigi Ala ka nin dɔ le don i ta ciraw bee kɔnɔ yan, min b’a to o daw be faninya le fɔ; sabu Matigi Ala ka kojuguba le latige ele kama.”
- ²⁴Kenaana dence Sedesiyasi wurira o le ra, ka Mise fata, k’a fɔ a ye ko: “Matigi Ala Nin bɔra ne ra cogo di ka taga kuma ele fe?”
- ²⁵Mise k’a jaabi ko: “Lon min na i bɛna bori ka taga dogo fɔ i ta bon kɔnɔnɔyɔrɔ ra, o lon le ra i bɛna o lɔn.”
- ²⁶Izirayeli masace ko a ta baaraden dɔ ma ko: “Mise mina ka taga ni a ye dugutigi Amɔn ni ne dence Yohasi fe.
- ²⁷A fɔ o ye ko masace ko: ‘Aw ye ce nin bla kaso ra; aw ye to ka domuni dɔɔnin ni ji dɔɔnin dɔrɔn le di a ma, fɔ ka taga ne kɔsegi ka na hera ra.’ “
- ²⁸Mise ko: “Ni ele kɔni kɔsegira ka na hera ra, o tuma Matigi Ala le ma a ta kuma don ne da ra.” Mise ko fana, ko: “Aw tɔw bee ye nin kuma lamɛn de!”

Akabu sacogoya
(Kibaroyaw flanan 18.28-34)

- ²⁹Izirayeli masace ni Zuda masace Yosafati wurira ka taga Ramɔti dugu kama, Galadi mara ra.
- ³⁰Izirayeli masace k’a fɔ Yosafati ye ko ale bɛna fani gbansan dɔw don k’a yere yeɛma ka taga kerekeyɔrɔ ra; ko nka Yosafati ye a ta masacefaniw don a yere ra. O ra, Izirayeli masace ka fani gbansan dɔw don a yere ra, o ka taga kere ra.

³¹O y'a sɔɔ Siri masace tun k'a fɔ a ta sowotoro kuntigi bisaba ni fla ye, ko o kana ben mɔgɔ fitini kan, o kana ben mɔgɔba kan, nka o ye ben Izirayeli masace dɔɔn le kan.

³²Sowotoro kuntigiw nana Yosafati ye minke, o ko: "Sigiya t'a ra, Izirayeli masace lo." O tagara a kɔ ko o be taga ben a kan. Nka Yosafati kulera ka mɔgɔw wele.

³³Sowotoro kuntigiw k'a ye ko Izirayeli masace te minke, o bɔra a kɔ.

³⁴Dɔ nana biɛe dɔ bon a yere kun fe ni a ta kalan ye; o biɛe tagara ben Izirayeli masace ma, k'a sɔgɔ a ta negederege fan fla tuguda ra. Masace k'a fɔ a ta sowotoro boribaga ye ko: "Ne mandimina; sow na yeɛma, i ye bɔ ni ne ye kerekewɔ ra."

³⁵O lon na, kɔni, kere gbanna kosebe. O ka Izirayeli masace mina k'a lo a ta sowotoro kɔnɔ, k'a nasin Sirikaw ma. Nka wulada fe a sara. A tun mandimina yɔɔ min na, jori tun bɔra yi ka bɔn a ta sowotoro kɔnɔ.

³⁶Terebenda wagati ra, perenkan dɔ bɔra kerekewo ra ko: "Bee ye taga a ta dugu ra, bee ye taga a ta jamana ra."

³⁷Izirayeli masace sara o cogo le ra. O k'a ta ka taga ni a ye Samari, ka taga a su don yi.

³⁸O nana taga a ta sowotoro ko Samari kɔ dɔ ra minke, wuruw tagara ke a jori nemu ye; jatɔmusow fana tun be kora o ji ra; o kow kera ka kapa ni Matigi Ala ta kuma le ye.

³⁹Akabu ta kewale tɔw bee, a ka ko minw bee ke, a ka bon min lo ni samajin ye, ani a ka dugu minw bee lo, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

⁴⁰O kɔ, Akabu sara, ka taga fara a bemaw kan. A dence Ahaziya sigira masaya ra a nɔ ra.

Zuda masace Yosafati ta wagati

(Kibaroyaw flanan 20.31–21.2)

⁴¹Asa dence Yosafati sigira masaya ra Zuda mara kunna, Izirayeli masace Akabu ta masaya san naaninan le ra.

⁴²Yosafati sigira masaya ra k'a si to san bisaba ni looru; a ka san mugan ni looru le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A bamuso tɔgɔ tun ye ko Azuba; Sili denmuso le tun ye ale ye.

⁴³A k'a face Asa ta sira le ta fen bee ra; a ma jenge ka bɔ o sira kan. Ko minw terennin be Matigi Ala na kɔɔ, a ka o le ke.

⁴⁴O bee n'a ta, sɔnnikewɔ minw tun be kongoriw kan, olugu tora yi. Mɔgɔw belen tun be sarakaw fagara, ka wusunan sarakaw bɔ o sɔnnikewɔw ra, kongoriw kunna.

⁴⁵Hera tun be Yosafati ni Izirayeli masace ce.

⁴⁶Ayiwa, Yosafati ta kewale tow, ani a ka cefariya min ke kere ra, o kow bee sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu kono.

⁴⁷Mogo minw tun be jatoya ke josonyorow ra, olugu to min tun tora kabini a face Asa ta wagati ra, a ka olugu to bee labo jamana kono.

⁴⁸Masace tun te Edomu jamana kunna. Masace Yosafati tun k'a ta jamana namogo do le sigi o jamana kunna.

⁴⁹Yosafati tun ka jirakurunba dow lalaga, janko olugu ye taga sanin jini Ofiri mara ra. Nka o tagama ma bo, sabu o kurunw tagara cen Esiyon Geberi dugu yoro ra.

⁵⁰O wagati ra, Akabu dence Ahaziya k'a fo Yosafati ye ko: "A to ne ta baaradenw ni i ta baaradenw ye jen ka kurun baara ke jagon fe." Nka Yosafati ma son.

⁵¹O bee ko, Yosafati sara, ka taga fara a bemaw kan. O k'a su don a bemacew suw kere fe, a face Dawuda ta masabonba kono. A dence Yoram sigira masaya ra a no ra.

Izirayeli masace Ahaziya ta masaya wagati

⁵²Akabu dence Ahaziya sigira masaya ra Izirayeli mara kunna Samari, Zuda masace Yosafati ta masaya san tan ni wolonflanan na. A ka san fla le ke masaya ra Izirayeli mara kunna.

⁵³A ka kojugu ke Matigi Ala na koro. A k'a face ni a bamuso ta sira le tagama, ani Nebati dence Yerobohamu ta sira, ale min tun ka Izirayelimogow bla jurumun na.

⁵⁴Jo min ye Baali* ye, a tun be a kinbiri gban o koro, k'a son. A ka Matigi Ala, Izirayeli ta Ala jusu wuri, k'a ke i n'a fo a face tun k'a ke cogo min na.

Masacew flanan

Masacew flanan 1

Ahaziya ta bana

¹Akabu sanin kɔ, Mohabukaw murutira ko olugu tɛ to Izirayelimɔgɔw ta fanga kɔrɔ tuun.

²O wagati ra, ka masace Ahaziya to Samari, a tun bɔra ka ben a ta sankaso finetiri fɛ, k'a yere mandimi kosebɛ. A ka mɔgɔ dɔw ci, k'a fɔ olugu ye ko: "Aw ye taga lagberi kɛ ne ye Ekurɔn dugu ta ala fɛ, min ye Baali Zebubu ye, k'a lɔn ni ne bɛna kɛneya ka bɔ nin bana ra."

³Nka Matigi Ala ta mɛleke nana a fɔ Tisibekace Iliya ye, ko: "Wuri ka taga Samari masace ta ciradenw kunbɛn, k'a fɔ o ye ko: 'Aw bɛ tagara lagberi kɛ Ekurɔnkaw ta batofɛn le fɛ, min ye Baali Zebubu ye; o tuma yala Ala tɛ Izirayeli jamana ra yan le wa?'

⁴O kosɔn aw ye taga a fɔ aw ta masace ye ko Matigi Ala ko: 'I lanin bɛ lanan min kan, i tena wuri ka bɔ o kan tuun; sabu i bɛna sa, sigiya tɛ o ra.' " Iliya ka o fɔ o ye minke, a tagara.

⁵Ciradenw sekɔra ka taga Ahaziya fɛ. Ahaziya ko: "Mun kosɔn aw sekɔra ka na jona tan?"

⁶O k'a jaabi ko: "Cɛ dɔ le nana an kunbɛn, k'a fɔ an ye ko: 'Masace min ka aw ci, aw ye sekɔ ka taga a fɔ o ye ko Matigi Ala ko: I bɛ mɔgɔw cira ka taga lagberi kɛ Ekurɔnkaw ta ala fɛ, min ye Baali Zebubu ye; o tuma Ala tɛ Izirayeli jamana ra yan wa?' A ko: 'O kosɔn i lanin bɛ lanan min kan, i tena wuri ka bɔ o kan tuun; sabu i bɛna sa, sigiya tɛ o ra.' "

⁷Ahaziya ko: "Cɛ min tagara aw kunbɛn ka o kumaw fɔ aw ye, a bɛ cogo di le?"

⁸O k'a jaabi ko: "Bɛgansi le tun bɛ a ta derege ye; cɛsiranin min tun bɛ a cɛ ra, o tun ye gbolojuru le ye." Ahaziya ko: "Tisibekace Iliya lo!"

Ahaziya ko o ye taga Iliya mina

⁹Ahaziya k'a ta kerɛkɛdenw kuntigi dɔ ci ni cɛ bilooru ye Iliya kɔ, ko o ye taga a mina. O kuntigi tagara Iliya siginin sɔrɔ kuru kunna; a yelenna a kɔ, k'a fɔ a ye ko: "Ala ta cira, masace ko i ye jigi ka na!"

¹⁰Iliya ka o cɛ bilooru kuntigi jaabi ko: "Ni ne ye Ala ta cira le ye can ra, o tuma tasuma ye jigi ka bɔ san fɛ ka ele ni i ta cɛ bilooru bɛɛ faga!" O yɔrɔnin bɛɛ, tasuma jigira ka bɔ san fɛ, ka o cɛ ni a ta cɛ bilooru bɛɛ faga.

¹¹Ahaziya ka kuntigi were ci ni cɛ bilooru were ye Iliya fɛ. O kuntigi tagara se minke, a ko Iliya ma ko: "Ala ta cira, masace ko i ye teliya ka jigi ka na!"

¹²Iliya ka o fana jaabi ko: “Ni ne ye Ala ta cira le ye can ra, o tuma tasuma ye jigi ka bɔ san fɛ ka ele ni i ta cɛ bilooru bɛɛ faga!” O yɔrɔnin bɛɛ Ala ta tasuma jigira ka bɔ san fɛ ka na ale ni a ta cɛ bilooru bɛɛ faga.

¹³Ahaziya ka kuntigi sabanan ci ni cɛ bilooru wɛrɛ ye tuun. O kuntigi tagara yɛlɛn ka se Iliya kɔrɔ minke, a k’a kinbiri gban Iliya kɔrɔ, ka makarikanw fɔ a ye, ko: “Ala ta cira, ne bɛ i daari, sabari, i ye hina ne ra, ka hina nin cɛ bilooru fana ra, i kana an nin halaki, sabu an ye i ta jɔnw le ye.

¹⁴Kuntigi fla minw kɔnna ka na, tasuma jigira ka bɔ san fɛ ka olugu ni o ta cɛ bilooruw bɛɛ faga. Nka sabari, i ye hina ne ra, i kana ne nin halaki.”

¹⁵Matigi Ala ta mɛlɛkɛ k’a fɔ Iliya ye ko: “Jigi ka taga ni a ye, i kana siran a ja.” Iliya jigira ka taga ni a ye masacɛ fɛ.

¹⁶Iliya tagara se yi minke, a k’a fɔ masacɛ ye ko: “Matigi Ala ko: ‘I ka mɔgɔw ci ka taga lagberi ke Ekurɔnkaw ta batofɛn fɛ, min ye Baali Zebubu ye. O tuma Ala tɛ Izirayeli jamana ra, mɔgɔ bɛ se ka jɔninkari ke min fɛ wa? Ayiwa, o kosɔn i lanin bɛ lanan min kan, i tɛna wuri ka bɔ o kan tuun; sabu i bɛna sa, sigiya tɛ o ra.’ “

Ahaziya ta saya

¹⁷Ayiwa, Ahaziya nana sa, ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye, a tun ka kuma min fɔ Iliya ye. I n’a fɔ dence tun tɛ a fɛ, a balemacɛ Yoramɔ le sigira masaya ra a nɔ ra; Zuda masacɛ Yoramɔ, min tun ye Yosafati dence ye, a kɛra ale ta masaya san flanan le ra.

¹⁸Ahaziya ta kɛwale tɔw bɛɛ, a ka ko minw bɛɛ ke, o bɛɛ sɛbɛra Izirayeli masacɛw ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

Masacɛw flanan 2

Ala ka Iliya ta

¹Lon min na Matigi Ala ka folonkonto dɔ lajigi ka Iliya ta ka taga ni a ye san fɛ, o lon na a ni Iliyasu tun bɛ bɔra Giligali jɔgɔn fɛ.

²Iliya ko Iliyasu ma ko: “Ele ye to yan, sabu Matigi Ala ka ne ci fɔ Betɛli.” Iliyasu k’a jaabi ko: “Ne bɛ kari Matigi Ala panaman ni ele yɛrɛ tɔgɔ ra, ko ne tɛna bɔ i ko fiyewu.” O tagara jɔgɔn fɛ Betɛli.

³Ciraw ta jenkuru min tun bɛ Betɛli, o ciraw bɔra ka na Iliyasu fɛ ka na a fɔ a ye ko: “Yala i k’a lɔn ko Matigi Ala bɛna i matigicɛ ta ka bɔ i kunna bi wa?” Iliyasu ko: “Ne k’a lɔn cɔ. Aw ye je!”

⁴Iliya ko Iliyasu ma tuun ko: “Iliyasu, ele ye to yan, sabu Matigi Ala ka ne ci Zeriko.” Iliyasu k’a jaabi ko: “Ne bɛ kari Matigi Ala panaman ni ele yɛrɛ tɔgɔ ra ko ne tɛna bɔ i ko fiyewu.” O tagara se Zeriko.

- ⁵Ciraw ta jenkuru min tun be Zeriko, o ciraw gbarara Iiyasu ra k'a fo a ye ko: "Yala i k'a lon ko Matigi Ala bena i matigice ta ka bo i kunna bi wa?" Iiyasu ko: "Ne k'a lon co; aw ye je!"
- ⁶Iliya k'a fo a ye tuun ko: "I bena to yan, sabu Matigi Ala ka ne ci Zuriden ba yoro ra." Iiyasu k'a jaabi ko: "Ne be kari Matigi Ala panaman ni ele yere togo ra, ko ne tena bo i ko fiyewu." O fla ka sira mina ka ke taga ye.
- ⁷Ciraw ta jenkuru ce bilooru tagara o ko, ka taga lo ka o nasin o ma, ka o yere mabo o ra donnin. O mogo fla lora Zuriden bada ra.
- ⁸Iliya k'a ta deregeba bo k'a kuturu, k'a ke ka ji gbasi; ji taranna fla ye ka sira bo ce ma, o fla temena dugukolo jalan kan ba ce ma, ka ba tige.
- ⁹O ka ba tige minke, Iliya ko Iiyasu ma ko: "I b'a fe ne ye min ke i ye, o fo ne ye sani k'a to Ala ye ne ta ka bo i koru." Iiyasu ko: "Sabari, i y'a to nin min be i kan, o jagon hakeya fla ye ke ne kan."
- ¹⁰Iliya ko: "I ka min daari tan, o ye kogbelen le ye. Nka tuma min na Ala bena ne ta ka bo i koru, ni i ka ne tagato ye, o tuma i ka min daari, o bena ke i ye. Nka ni i ma ne tagato ye, a tena ke i ye."
- ¹¹Ka o to sira ra, o be kumana ka taga, sowotoro tasumaman ni so tasumaman dow nana don o fla ce, ka o faran ka bo jagon na. Folonkonto do nana Iliya ta, k'a layelen ka taga ni a ye sankolo konu.
- ¹²Iiyasu k'a fle, ka kule, k'a fo ko: "E, baba, baba, ele min tun ye Izirayeli ta kerekejama ta sowotorotigiw ni a sotigiw bee jigi ye!" O ko, Iiyasu ma Iliya ye tuun. A k'a yere ta faniw mina ka o faran fla ye.
- ¹³Iliya ta deregeba min tun bora a kan na ka ben, Iiyasu ka o ta. O ko, a sekora ka taga lo Zuriden bada ra.
- ¹⁴Iliya ta deregeba min tun bora a kan na ka ben, a ka o ke ka ji gbasi, k'a fo ko: "Matigi Ala, Iliya ta Ala be min sa?" Iiyasu fana ka ji gbasi, ji taranna fla ye ka sira bo ce ma, a temena.
- ¹⁵Ciraw ta jenkuru min tun be Zeriko, olugu tun b'a flera; o ko: "Iliya nin le be Iiyasu kan!" O tagara a kunben, ka o kinbiri gban a koru.
- ¹⁶O ko a ma ko: "A fle, ce barakaman bilooru be i ta baaradenw na yan. A to olugu ye taga i matigice yorjini. I b'a soru ko Matigi Ala Nin k'a ta ka taga a bla kuru do kan, walama kurufurance do ra." Iiyasu ko o ma ko: "Aw kana o ci ka taga."
- ¹⁷Nka o k'a fo k'a gbeleya, fo a ma na, Iiyasu ko o ma ko: "Aw ye o ci ka taga sa!" O ka o ce bilooru ci ka taga Iliya yorjini fo tere saba, o m'a ye.
- ¹⁸O sekora ka na Iiyasu fe, o y'a soru ale tun be Zeriko. Iiyasu k'a fo o ye ko: "Ne tun m'a fo aw ye ko aw kana taga wa!"

Iliyasu ka ji saninya

¹⁹Lon dɔ, Zeriko dugumɔgɔw k'a fɔ Iliyasu ye ko: "An ta dugu sigiyɔɔ ka ji, i ko an matigice yeɛ na b'a ra cogo min na. Nka a ji man ji, a dugukolo fana man di."

²⁰Iliyasu ko o ma ko: "Aw ye kɔgɔ ke minankura dɔ kɔɔ, ka na ni a ye yan." O nana ni a ye.

²¹Dugu ji be woyo ka bɔ bunun min na, a bɔra ka taga o yɔɔ ra, ka taga kɔgɔ bɔn bunun na, k'a fɔ ko: "Matigi Ala ko: 'Ne ka nin ji saninya; a tena mɔgɔ faga tuun, a fana tena densɔɔbariya bla beganw ni adamadenw na tuun.' "

²²K'a ta o lon na fɔ ka na se bi ma, ji saninyara, i n'a fɔ Iliyasu ta kuma tun k'a fɔ cogo min na.

Beteli dugu kanbelenw ka Iliyasu nɛni

²³Iliyasu nana bɔ o yɔɔ ra ka taga Beteli. K'a tagatɔ to sira ra, kanbelennin dɔw bɔɔ dugu kɔɔ, olugu ka ke a lɔgɔbɔ ye, k'a fɔ a ma ko: "Yelen, kuncɛ wulannin! Taga, kuncɛ wulannin!"

²⁴Iliyasu k'a kɔmunu ka o flɛ; a ka o danga Matigi Ala tɔgɔ ra. O yɔɔnin bɛɛ, wara fla bɔra tu kɔɔ ka ben o kanbelennin binaani ni fla kan ka o faga ka o sogo tigɛtigɛ.

²⁵Iliyasu bɔra yi ka taga Karimeli kuru yɔɔ ra, ka bɔ yi ka taga Samari.

Masacew flanan 3

Izirayeli masace Yoramu ta wagati

¹Akabu dence Yoramu kera Izirayeli masace ye, Zuda masace Yosafati ta masaya san tan ni seeginan na. Yoramu tun siginin be Samari. A ka san tan ni fla le ke masaya ra.

²A ka kojugu ke Matigi Ala na kɔɔ; nka a ta kojugu ma a face ni a bamuso ta bɔ, sabu a face tun ka kabakurujan min lɔ Baali* ta jo tɔgɔ ra, a ka o ci ka bɔ yi.

³Nka a belen tora Nebati dence Yerobohamu ta jurumun na, ale min tun ka Izirayelimɔgɔw bla jurumun na. Yoramu ma o jurumun dabra.

Izirayelimɔgɔw ka Mohabukaw kɛɛ

⁴Ayiwa, began caman tun be Mohabu masace Mesa fe. A tun be to ka sagaden waga kɛɛ (100 000) le di Izirayeli masace ma san o san a ta ninsɔngɔ sara ye, ani sagajigi waga kɛɛ (100 000), ani o siw bɛɛ.

⁵Nka Akabu nana sa minkɛ, Mohabu masace murutira Izirayeli masace kama.

⁶Masace Yoramu k'a ye ten minkɛ, a bɔra Samari, ka na Izirayeli ta kɛɛkɛdenw bɛɛ jate.

⁷A ka cira bla ka taga a fɔ Zuda masace Yosafati ye ko: “Mohabukaw ta masace murutira ne ma. Yala i tena taga ni ne ye ka taga Mohabukaw kere wa?” Yosafati k’a jaabi ko: “Ne be taga ni i ye; ne ni ele beɛ ye mɔgɔ kelen le ye, ne ta mɔgɔw ni i ta mɔgɔw beɛ ye kelen ye, ne ta sow fana ye ele ta le ye.”

⁸Yosafati ko: “An bena taga sira juman le fe?” Yoram ko: “An be taga Edomu kongokolon sira fe.”

⁹Izirayeli masace ni Zuda masace ni Edomu masace tagara. O ka tere wolonfla ke tagama ra. Ka o to sira ra, ji nana ban o fe; ji desera mɔgɔw ra, began minw tun be o ko, ji desera olugu fana ra.

¹⁰Izirayeli masace ko o le ra ko: “E, o tuma Matigi Ala ka an masace saba beɛ wele ka na an don Mohabukaw boro le ke!”

¹¹Yosafati ko: “Yala Matigi Ala ta cira do te yan min be se ka Matigi Ala pininka an ye wa?” Izirayeli masace ta jamana jamɔgɔ do ko: “Safati dence Iliyasu be yan, min tun be to ka ji ke Iliya boro kan.”

¹²Yosafati ko: “Ale koni be Matigi Ala ta kuma yere le fo.” Izirayeli masace, ani Yosafati, ani Edomu masace tagara Iliyasu fe.

¹³Iliyasu ko Izirayeli masace ma ko: “Mun le be ele ni ne ce? Taga i face ta ciraw ni i bamuso ta ciraw fe.” Izirayeli masace ko Iliyasu ma ko: “On-on! Matigi Ala le ka an masace saba wele ka na an don Mohabukaw boro.”

¹⁴Iliyasu ko: “Ne be kari Fangatigi Ala panaman togo ra, ne be baara ke min ye, ko ni a tun ma ke Zuda masace Yosafati koson, ne tun tena ele fle, ne tun tena i jate yere.”

¹⁵Iliyasu ko tuun ko: “Aw ye na ni gonifobaga do ye yan.” Gonifobaga nana, ka na ke a ta goni fo ye minke, Matigi Ala ta baraka donna Iliyasu ra.

¹⁶Iliyasu ko: “Matigi Ala ko, ko aw ye dinga caman sogi nin kodinga jalan konɔ.

¹⁷Sabu Matigi Ala b’a fo aw ye ko aw tena fɔɔ mankan men, aw tena sanji ye, nka nin kodinga bena fa ji ra. Aw ni aw ta misiw ni aw ta sagaw ni aw ta baw, ani aw ta began tow beɛ bena ji sorɔ ka min.

¹⁸Nka Matigi Ala belen tena dan o doron ma. A bena Mohabukaw fana don aw boro.

¹⁹O ta dugu barakamanw, ani o ta dugubaw, aw bena o beɛ cici, ka o ta yiripumanw beɛ tigetige ka ben, ka o ta bununw beɛ gberen, ka kabakuruw bon o ta senekewɔɔɔɔumanw beɛ ra, ka o cen.”

²⁰O dugusagbe sogomada fe, sarakabowagati ra, ji woyora ka bo Edomu jamana fan na, fo ka na jamana beɛ fa ji ra.

- ²¹Ayiwa, Mohabukaw k'a men minke ko masace dɔw be nana olugu kere, o ta ce o ce si tun sera keretaga ma, o ka o be wele, hali minw si tun temena keretaga ma, o ka olugu be wele. O tagara lo o ta jamana dan na.
- ²²Mohabukaw nana wuri sogomada joona fe ka tere manamanato ye ji kan minke, a kera o ja na ko o be ye jori le ye, sabu ji ja tun wulenna o ja na.
- ²³O ko: "E, jori lo! I b'a soro ko nin masacew ka rogɔn kere, ka rogɔn faga yi le. Ayiwa, Mohabukaw, an ye bori ka taga o ta fenw ce!"
- ²⁴O borira ka taga Izirayelimogow sigiyoro ra, nka Izirayelimogow wurira o kama, ka o kere, fo Mohabukaw borira. Izirayelimogow ka o ghen, ka taga don o ta jamana ra ka o faga.
- ²⁵O ka o ta duguw ci; Izirayelimogow be ka kabakuru kelen kelen firi o ta senekoyorɔɔpumanw na ka yoro be ke kabakuruw ye. O ka o ta bununw be gberen, ka o ta yiripuman be tigetige. Kiri Hareseti dugu kelen le tora ni a ma ci; nka Izirayelimogow dɔw nana ni o ta tafuraw ye ka na o dugu lamini, ka ben a kan.
- ²⁶Mohabukaw ta masace nana a ye ko kere be temena olugu baraka kan minke, a ka ce murutigi keme wolonfla fara a yere kan, ko o be jama cetige ka taga Edomu masace ko, nka o ma se.
- ²⁷A k'a ye ten minke, a dence folo min tun ka kan ka sigi a no ra masaya ra, a ka o mina, ka o ke saraka ye dugu kogo kan. Izirayelimogow ka o ye minke, o jusu kasira. O bora Mohabukaw ta masace koro ka taga o ta jamana ra.

Masacew flanan 4

Iiyasu ka muso fagantan do deme

- ¹Lon do, cira minw tun be ciraw ta jenkuru ra, olugu kelen ta muso nana Iiyasu fe, ka na kasi Iiyasu koro, k'a fo a ye ko: "Ne ta ce min tun ye i ta baarden ye, ale sara; ele fana k'a lon ko Matigi Ala nasiranbaga tun lo. Nka ce min ta juru be an na, ale nana ko a bena ne dence fla be ta ka taga o ke a ta jonw ye."
- ²Iiyasu ko muso ma ko: "Ne be se ka mun le ke i ye sa! Fen min be i fe so kono, o fo ne ye." Muso ko: "Foyi le te i ta jonmuso fe ni turu fitini te turubaranin do kono."
- ³Iiyasu ko a ma ko: "Taga minan lakolon dɔw singa i sigijogonw be fe. I ye a ke minan caman ye de!"
- ⁴O ko, i ye taga don i ta bon kono, ka da tugu i ni i ta denw da ra, ka i ta turu yelema o minanw be kono. Ni minw fara, i ye olugu bla kere fe."
- ⁵Iiyasu ka min fo, muso tagara a ke ten. A tagara don so kono, ka da tugu ale ni a denw da ra. Denw ka ke minanw di ye a ma, a ka ke turu yelema ye o kono.
- ⁶Minanw be nana fa tuma min na, a ko a dence do ma ko: "Na ni minan were ye!" Den k'a jaabi ko: "Minan were te yi tuun!" O fora minke, turu lora.

⁷Muso bɔra ka taga o fɔ Ala ta cira ye. Ala ta cira ko: “Taga turu fiyeere sisan, ka i ta juruw sara ni o wari ye. Ni min ka to o kɔ fɛ, i ye o kɛ i ni i denw ta baro ye.”

Sunamukamuso ta ko

⁸Lon dɔ, Iiyasu tun bɛ temena Sunemu dugu kɔnɔ. O y’a sɔrɔ muso naforotigi dɔ tun bɛ o dugu kɔnɔ; ale ka Iiyasu daari ko a ye lɔ ka domuni kɛ o ta so. K’a ta o wagati ra, tuma o tuma ni Iiyasu tun bɛ temɛ o dugu ra, a tun bɛ lɔ o muso ta so ka domuni kɛ.

⁹Lon dɔ, muso k’a fɔ a cɛ ye ko: “Ne k’a lɔn ko nin cɛ min bɛ to ka temɛ an fɛ tuma bɛɛ, ko Ala ta mɔgɔ saninman lo.

¹⁰A to an ye bon fitini dɔ lɔ a ye sankaso kunna, ka lanan ni tabali ni siginan ni lanpan dɔ bla yi; ni o kɛra, ni a ka na an fɛ tuma o tuma, a bɛ se ka si o yɔrɔ ra.”

¹¹Ayiwa, lon dɔ Iiyasu nana don o dugu kɔnɔ minke, a tagara don o sankaso bon kɔnɔ ka si yi.

¹²Iiyasu k’a fɔ a ta baaraden kanbelen ye, min ye Gehazi ye, ko a ye taga Sunamukamuso wele ka na. Gehazi tagara a wele; a nana Iiyasu fɛ.

¹³Iiyasu k’a fɔ Gehazi ye ko: “A fɔ nin muso ye ko ale ka nin kopumanw bɛɛ kɛ an ye; an bɛ se ka mun le kɛ ale ye sisan? Yala a b’a fɛ an ye a ko fɔ masacɛ ye wa, walama kɛrɛkejama kuntigi ye?” Muso k’a jaabi ko: “Ne siginin bɛ hera ra ne ta mɔgɔw cɛ ra ka ban.”

¹⁴Iiyasu k’a fɔ Gehazi ye tuun ko: “O tuma an bɛ se ka mun le kɛ a ye sa?” Gehazi ko: “Den kɔni t’a fɛ, a cɛ fana kɔrɔra ka ban.”

¹⁵Iiyasu ko Gehazi ma ko: “A wele ka na tuun!” Gehazi k’a wele; a nana ka na lɔ da ra.

¹⁶Iiyasu ko a ma ko: “San wɛrɛ jɔgɔntumasi, i bɛna dence sɔrɔ!” Muso ko: “E, ɔn-ɔn, ne matigice Ala ta cira, i kana i ta jɔnmuso negɛ sa!”

¹⁷Nka muso nana kɔnɔ ta o sanyɛlɛma ra, o wagati kelen na. A ka dence sɔrɔ, i n’a fɔ Iiyasu tun k’a fɔ a ye cogo min na.

Iiyasu ka Sunamukamuso dence su lakunu

¹⁸Ayiwa, den nana kɔrɔya. Lon dɔ, a bɔra ka taga a face kɔ simantigeyɔrɔ ra.

¹⁹Den nana a fɔ a face ye ko: “Ne kun, ne kun!” A face k’a fɔ baaraden dɔ ye ko a ye taga ni a ye a bamuso fɛ.

²⁰Baaraden ka den ta ka taga ni a ye a bamuso fɛ; a siginin tora a bamuso sen kan fɔ ka taga tere se kuncɛ. O kɔ, a sara.

²¹Muso yɛlɛna ni den ye sankaso kunna, ka taga a la Ala ta cira ta lanan kan, ka da tugu a da ra ka bɔ.

- 22A k'a fɔ a ta cɛ ye ko: "Sabari i ye baaraden kanbelen dɔ bla ka na ni falimuso kelen ye yan. Ne b'a fɛ ka teliya ka taga Ala ta cira fɛ ka na."
- 23A cɛ ko a ma ko: "Mun na i bɛ taga a fɛ bi? Karokura janagbɛ tɛ, Nɛnɛkirilon* fana tɛ." Muso ko: "Foyi tɛ yi."
- 24A ko baaraden ye falimuso labɛn. A sigira fali kan, k'a fɔ baaraden ye ko: "Bla fali ja, an ye taga. Ni ne m'a fɔ i ye ko i ye lɔ, i kana lɔ ni ne ye sira ra."
- 25Muso tagara Ala ta cira fɛ Karimeli kuru kan. Ala ta cira k'a natɔ ye fɔ yɔrɔjan. A k'a fɔ a ta baaraden kanbelen Gehazi ye ko: "Sunamukamuso ye nin ye!"
- 26Bori, i ye taga a kunbɛn, i ye a jininka ni a ka kɛnɛ, ni a cɛ ni a dɛncɛ ka kɛnɛ." Gehazi tagara muso jininka; muso ko: "O bɛɛ ka kɛnɛ."
- 27Muso tagara se Ala ta cira kɔrɔ Karimeli kuru kan minke, a birira ka Ala ta cira senw mina. Gehazi ko a b'a mina ka bɔ yi. Nka Ala ta cira ko: "A to yi, sabu a nin tɔrɔnin lo; nka Matigi Ala ka o ko dogo ne ma, a ma ne lasɔmi."
- 28Muso ko Iiyasu ma ko: "Yala ne tun k'a fɔ ne matigice ye ko ne bɛ den fɛ wa? Ne tun m'a fɔ i ye ko i kana ne nɛgɛ wa?"
- 29Iiyasu ko Gehazi ma ko: "I yɛrɛ cɛsiri, i ye ne ta bere ta i boro ka taga. Ni i ka bɛn ni mɔgɔ ye, i kana a fo; ni mɔgɔ ka i fo, i kana a lamina fana. I bɛ taga ne ta bere bla cɛnin pada kan."
- 30Nka cɛnin bamuso ko: "Ne bɛ kari Matigi Ala janaman ni ele yɛrɛ tɔgɔ ra, ko can ra, ne kɔni tɛna sekɔ ka taga ni i tɛ ni ne ye." Iiyasu wurira o le ra ka gban muso kɔ.
- 31O y'a sɔrɔ Gehazi tun blara o ja ka ban. A tagara bere bla den pada kan; nka mankan ma bɔ, foyi ma kɛ. A sekɔra o le ra ka na Iiyasu kunbɛn, k'a fɔ a ye ko: "Cɛnin ma kunu dɛ!"
- 32Iiyasu tagara se so kɔnɔ minke, a ka cɛnin lanin ye a ta lanan kan, a sara.
- 33A ka da tugu o fla da ra, ka Matigi Ala daari.
- 34A yɛlɛnna ka la den kan, k'a da don den da ra, k'a padɛnw la den padɛnw kan, k'a borow la den borow kan. A lanin tora den kunna minke, den fari ka kɛ gban ye.
- 35O kɔ, a wurira ka yaalayaala bon kɔnɔ, ka sekɔ ka taga yɛlɛn ka la den kan tuun. Den tisora sijaga wolonfla, k'a ja yɛlɛ.
- 36Iiyasu ka Gehazi wele k'a fɔ a ye ko a ye Sunamukamuso wele ka na. Gehazi k'a wele; a nana Iiyasu fɛ. Iiyasu k'a fɔ a ye ko: "I den ta!"
- 37Muso k'a yɛrɛ firi Iiyasu sen kɔrɔ, k'a kinbiri gban dugu ma a kɔrɔ, ka sɔrɔ ka wuri ka den ta ka bɔ.

Iliyasu ka domuni saninya

³⁸O kɔ, Iliyasu sekɔra ka na Giligali. O y'a sɔrɔ kɔngɔba tun benna jamana kan. Ciraw ta jenkuru karamɔɔɔdenw tun lajennin be Iliyasu kɔrɔ. Iliyasu k'a fɔ a ta baaraden kanbelen ye ko: "Nɛgɛdagaba sigi ta ra, i ye domuni dɔ tobi cira karamɔɔɔdenw ye."

³⁹O ra, kelen bɔra ka taga kongo kɔnɔ, ka taga nanflaburu dɔw jini. A ka yiriden dɔw sɔrɔ yiri woyota dɔ ra; a ka o tige caman k'a ta derege fa. A sera so kɔnɔ minke, o ka o tigɛtigi k'a ke daga kɔnɔ, k'a sɔrɔ mɔɔɔ si tun m'a lɔn yiri suguya min lo.

⁴⁰O nana domuni bɔ k'a di mɔɔɔw ma. Nka o k'a nɛnɛ minke dɔrɔn, o ka kule ci ko: "E, Ala ta ciraden, nin be mɔɔɔ faga!" O ma se k'a domu.

⁴¹Iliyasu ko: "Aw ye na ni mugu dɔ ye yan." O nana ni mugu ye. A ka mugu dɔ ke daga kɔnɔ, k'a fɔ o ye ko o ye domuni di mɔɔɔw ma o ye a domu. Kabini o kɛra, domuni ma kojugu ke mɔɔɔ si ra tuun.

Iliyasu ka domuni di mɔɔɔ kemɛ ma

⁴²Lon dɔ, cɛ dɔ bɔra Baali Salisa dugu kɔnɔ, ka na ni a ta foro siman fɔlɔ ye ka na o di Ala ta cira ma: burukun mugan, ani simankura; a tun ka o fɛnw ke a ta bɔrɔ le kɔnɔ ka na ni a ye. Iliyasu k'a fɔ a ta baaraden ye ko: "Nin mina k'a di mɔɔɔw ma, o ye a domu."

⁴³A ta baaraden k'a jaabi ko: "Ne be se ka nin buru taran mɔɔɔ kemɛ ra cogo di?" Iliyasu ko: "A di o ma, o ye a domu, sabu Matigi Ala ko, ko o bena a domu fɔ k'a tɔ to."

⁴⁴A ka buru di o ma. O ka domuni ke fɔ k'a tɔ to, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ cogo min na.

Masacɛw flanan 5

Iliyasu ka Naaman ta bana kenɛya

¹Siri masacɛ ta kerɛkejama kuntigi tɔɔɔ tun ye ko Naaman. A matigicɛ min ye masacɛ ye, o tun b'a jate, ani k'a bonya kosebɛ; sabu Matigi Ala tun ka Sirikaw bɔsi Naaman le sababu ra. Kerɛkɛɛfari tun lo, nka farirabana dɔ tun b'a ra.

²Wagati dɔ ra, benkannikɛbaga dɔw tun bɔra Siri jamana ra ka taga ben Izirayeli jamana yɔrɔ dɔ kan, ka sungurunin dɔ mina ka na ni o ye. O sungurunin nana to baaradenya ra Naaman ta muso fɛ.

³Lon dɔ, o sungurunin k'a fɔ a matigimusɔ ye ko: "E, ni ne matigicɛ tun be se ka taga Ala ta cira fɛ Samari dugu kɔnɔ, a tun bena a ta farirabana kenɛya."

⁴Naaman tagara o kuma fɔ a matigicɛ ye, ko sungurunin min bɔra Izirayeli jamana ra, ko o ka min fɔ, o le ye nin ye.

⁵Siri masace ko Naaman ma ko: “Ayiwa, wuri ka taga Samari. Ne bena sebe do ci Izirayeli masace ma.” Naaman ka warigbe kilo keme saba ni binaani ta, ani sanin kilo biwolonfla, ani deregebakura tan.

⁶A tagara ni sebe do ye ka taga o di Izirayeli masace ma. A tun k’a fo o sebe kono, ko: “Ne be nin sebe di ne ta kerekejama kuntigi Naaman ma ka taga a di i ma, janko i ye a ta farirabana keneya.”

⁷Izirayeli masace ka sebe karan minke, a k’a ta faniw mina ka o faran; a ko: “O tuma ne le ye Ala ye, ko ne be mogo faga, ka soro k’a nin don a ra tuun wa, fo a be na a fo ne ye ko ne ye mogo do keneya, k’a ta farirabana ban? Aw yere na b’a ra ko a be keresababu le pinina ne fe tan.”

⁸Ala ta cira min ye Ilyasu ye, o kuma tagara se ale ma minke, ko Izirayeli masace k’a ta faniw faran, a ka cira bla masace ma, k’a fo a ye ko: “Mun na i ka i ta faniw faran? Aw ye o ce bla ka na ne fe yan; a bena a lon ko Ala ta cira do be Izirayeli jamana ra.”

⁹Naaman nana ni a ta sow ni a ta sowotoro ye ka na lo Ilyasu ta bon da ra.

¹⁰Ilyasu ka mogo do ci ka taga a fo a ye ko a ye taga ko Zuriden ko ra fo sijaga wolonfla, ko a fari bena saninya, a be keneya.

¹¹O kuma fora Naaman ye minke, Naaman dimina ka sira ta ko a be seko ka taga a ta jamana ra; a ko: “Ne tun b’a miirira ko ale yere le bena bo ka na ne fe, k’a Matigi Ala togo fo ne kan, k’a boro lala ne fari yoro kan, ka farirabana keneya.

¹²O tuma Damasi ta kow, minw ye Amana ko ni Paripari ko ye, olugu man fisa ni Izirayeli jamana kow bee lajennin ye wa? Yala ne tun te se ka ko o ko do ra ka keneya wa?” A k’a ko don ka ke taga ye, a dimininba.

¹³A ta baaradenw gbarara a ra ka kuma a fe. O ko: “Baba, ni cira tun ka kogbelen do le jini i fe, i tun tena o ke wa? Ni a nana a fo i ye ko i ye taga i yere ko doron le, janko i ye saninya, o tuma i ka kan ka o ke!”

¹⁴Naaman sekora o le ra, ka taga ko Zuriden ko ra fo sijaga wolonfla, i n’a fo Ala ta cira tun k’a fo cogo min na. A fari nugura k’a ke i ko denfitini fari. A fari saninyara.

¹⁵Naaman ni a komogow bee sekora ka taga Ala ta cira fe. A tagara se minke, a lora Ala ta cira na fe, k’a fo ko: “Sisan ne k’a lon ko Ala were te dunuwa yoro si ra tuun, ni Izirayeli ta Ala te. Ayiwa, sisan i ta jonce be nin bonya min di i ma, sabari ka o mina.”

¹⁶Ilyasu k’a jaabi ko: “Ne be kari Matigi Ala panaman togo ra, ne be baara ke min ye, ko ne tena foyi mina.” Naaman k’a daari cogo bee ra, nka a ma son.

¹⁷Naaman ko: “Ni i tena son foyi ma, o tuma a to o ye i ta jamana dugukolo buguri do di ne ma, min be sofali fla ta doni bo; sabu i ta jonce t’a fe ka saraka jenita* walama ninsondiya saraka* bo ala were ye tuun ni Matigi Ala te.

¹⁸Nka Matigi Ala ye yafa i ta jɔnce ma fen kelen min na, o ye nin ye: ni ne matigice masace ka don a ta ala Rimɔn ta batoso kɔɔ tuma o tuma ko a b'a kinbiri gban, a be digi ne boro le kan; o ra ne fana be ne kinbiri gban Rimɔn ta batoso kɔɔ. Ni ne nana taga ne kinbiri gban Rimɔn ta batoso kɔɔ, Matigi Ala ye yafa i ta jɔnce ma o ra."

¹⁹Ilyasu ko a ma ko: "Taga hera ra!"

Gehazi ta janfa

Naaman bɔra Ilyasu kɔɔ, ka taga ka janfa dɔɔnin minke,

²⁰Ala ta cira Ilyasu ta baarden min ye Gehazi ye, ale k'a fɔ a yere kɔɔ ko: "A fle, nin Sirikace Naaman nana ni fen minw ye, ne matigice ka o bee to a boro, a ma son ka foyi si mina a boro. Ne be kari Matigi Ala tɔgɔ ra, ko ne bena bori ce nin ko ka taga fen dɔ mina a fe!"

²¹Gehazi ka sira mina ka gban Naaman ko. Naaman nana a borito ye ka na ale ko minke, a jigira ka bɔ a ta sowotoro kɔɔ, ka taga a kunben; a ko a ma ko: "Hera le be yi wa?"

²²Gehazi ko: "Hera le be yi. Ne matigice le ka ne ci ko ne ye na a fɔ i ye ko cira karamɔɔden kanbelen fla bɔra Efirayimu kuruyɔrɔw ra ka na ale fe; ko i ye warigbe kilo bisaba ni looru, ani deregebakura fla di."

²³Naaman ko: "Sabari, i ye warigbe kilo biwolonfla mina." A k'a daari k'a gbeleya ko a ye son ka o mina; Naaman yere ka warigbe kilo biwolonfla don bɔɔ fla kɔɔ ka o di a ma, ka deregebakura fla fana di a ta baarden kanbelen fla ma, olugu ka o fenw mina ka bla Gehazi ja ka taga.

²⁴Gehazi tagara se kongori kɔɔ minke, a ka o fenw mina baardenw boro, ka taga o bla bon kɔɔ. O ko, a ka baardenw laseko; olugu tagara.

²⁵Sisan, ale yere tagara a matigice Ilyasu fe. Ilyasu k'a pininka ko: "Gehazi, ele tun tagara min le?"

²⁶Gehazi ko: "I ta jɔnce tun ma taga yɔɔ si!" Ilyasu ko: "Tuma min na ce jigira ka bɔ a ta sowotoro kɔɔ ka na i kunben, o tuma i ko ne nin tun te ele yera wa? O tuma waripinituma le sera sisan ke, ani faniw, ani oliviyesunw, ani rezenforow, ani sagaw, ani misiw, ani jɔncew, ani jɔnmusow?"

²⁷Ayiwa, Naaman ta farirabana bena yelema ele ni i ta durujaw fe wagati bee." Gehazi bɔra Ilyasu kɔɔ; o yɔɔnin bee, farirabana k'a mina, k'a fari bee mina k'a gbe pepepe.

Masacew flanan 6

Ilyasu ka jendeden labɔ ji jukɔɔ

¹Lon dɔ, ciraw ta karamɔɔdenw k'a fɔ Ilyasu ye ko: "A fle, an be yɔɔ min na yan ni i ye, o yɔɔ ka dɔgɔ an ma sisan.

²A to an ye taga fɔ Zuriden kɔ da ra, an bɛɛ bɛ taga yiri kelen kelen tige, ka yɔrɔ dɔ lɔ ka to o yɔrɔ ra.”

³Ilyasu ka o jaabi ko: “Aw ye taga.” Nka, o ra kelen k’a fɔ Ilyasu ye ko: “Sabari ka na ni i ta jɔnw ye.” A ka o jaabi ko: “Ne bɛna taga ni aw ye.”

⁴A tagara ni o ye. O tagara se Zuriden kɔda ra minke, o ka ke yiriw tige ye.

⁵Ka kelen to yiritige ra, ale ta jendeden bɔra ka ben ji ra. A kulera ko: “E, an karamɔgɔ, ne tun k’a singa dɔ le fe.”

⁶Ala ta cira k’a jininka ko: “A benna min le?” A k’a yɔrɔ yira a ra. Ilyasu ka yirikunkurun dɔ tige ka o firi a nɔ ra; jendeden fogonna ji kunna.

⁷A ko a ma ko a ye a ta. Cɛ k’a boro foni k’a ta.

Sirikaw ko o bɛ Ilyasu mina

⁸O wagati ra, Sirikaw ta masace tun bɛ kere ra ni Izirayelimɔgɔw ye. Sirikaw ta masace kumana ni a ta jamana jamɔgɔw ye, k’a fɔ o ye ko: “An ta kerekejama bɛna sigi nin yɔrɔ le ra.”

⁹O yɔrɔnin bɛɛ, Ala ta cira ka mɔgɔ ci ka taga a fɔ Izirayeli masace ye ko: “Aw kana temɛ nin yɔrɔ tisina ra, sabu Sirikaw bɛna taga yi le.”

¹⁰Izirayeli masace ka mɔgɔ dɔw ci, ko Ala ta cira ka yɔrɔ min ko fɔ o ye, ko dɔw ye taga dogo ka lɔ ka o yɔrɔ fle. Ala ta cira ka Izirayeli masace lasɔmi ten, sijaga kelen te, sijaga fla te.

¹¹A ko nana Siri masace kɔnɔnɔfiri. A k’a ta kerekejama kuntigiw wele ka o jininka ko: “Anw cɛ ra min tigi bɛ ni Izirayeli masace ye, aw te o fɔ ne ye wa?”

¹²A ta kerekejama kuntigiw ra kelen k’a jaabi ko: “Ne matigice masace, an si te ni a ye! Ala ta cira Ilyasu min bɛ Izirayeli jamana ra de, ale le bɛ to ka hali i ta bonkɔnɔkumaw bɛɛ fɔ Izirayeli masace ye.”

¹³Siri masace ko: “Aw ye taga a fle, a bɛ yɔrɔ min na; ne bɛna mɔgɔ ci ka taga a mina.” O mɔgɔw tagara, ka sekɔ ka na a fɔ masace ye ko Ilyasu bɛ Dotan dugu kɔnɔ.

¹⁴A ka kerekeden caman ci ka taga ni sow ni sowotorow ye. Olugu tagara se dugu kere fe su fe; o ka dugu lamini.

¹⁵Ala ta cira ta baarden nana wuri sɔgɔmada joona fe ka bɔ kene ma. A barara ka kerekeden caman ye, o ka dugu lamini ni o ta sow ni o ta sowotorow ye. Baarden kanbelen tagara a fɔ Ala ta cira ye ko: “E, ne matigice, an bɛna nin ko ke di?”

¹⁶Ilyasu k’a jaabi ko: “I kana siran, sabu an ta mɔgɔw ka ca ni olugu ta mɔgɔw ye.”

¹⁷A ka Ala daari k'a fɔ ko: "Matigi Ala, sabari, i ye a ɲa yeɛ, janko a ye yeri ke." Matigi Ala ka baaraden kanbelen ɲa yeɛ. A ka sow ni sowotoro tasumamanw ye kuru fan bɛɛ ra, o ka Iiyasu lamini.

¹⁸Sirikaw nana ke na ye Iiyasu kɔ. Iiyasu ka Matigi Ala daari ko: "Matigi Ala, sabari ka nin kerɛkejama bɛɛ ɲa fiyen." Matigi Ala ka o bɛɛ ɲa fiyen ka kapa ni Iiyasu ta kuma ye.

¹⁹Iiyasu k'a fɔ o ye ko: "Sira tɛ yan ye. Aw bɛ dugu min yɔrɔɲinina, o tɛ nin ye. Aw bɛ cɛ min yɔrɔɲinina, aw ye na ne bɛ taga ni aw ye o fɛ." Iiyasu tagara ni o ye fɔ Samari dugu kɔɔ.

²⁰O tagara don Samari minke, Iiyasu ko: "Matigi Ala, nin mɔgɔw ɲa yeɛ, janko o ye yeri ke." Matigi Ala fana ka o ɲa yeɛ, o k'a ye ko olugu bɛ Samari dugu cɛmance le ra.

²¹Izirayeli masace ka o ye minke, ale ko Iiyasu ma ko: "Baba, an ye o faga wa?"

²²Iiyasu k'a jaabi ko: "Aw kana o faga dɛ! Ni i ka taga kerɛ ra ni i ta kerɛkemuru ye, walama ni i ta kalan ye, ni i sera ka mɔgɔ minw ɲanaman mina ka na ni o ye, yala i bɛ olugu faga le wa? Domuni ni ji le di o ma, o ye domuni ke, ka min; o kɔ, o ye seko ka taga o matigice fɛ."

²³Izirayeli masace ka domuniba di o ma; o ka o domu, ka min. O kɔ, a ka o labla; o tagara o matigice fɛ. K'a ta o wagati ra, Sirikaw ta kerɛkedenw ma to ka na Izirayeli jamana ra tuun.

Kɔngɔ benna Samari dugu kan

²⁴Wagati dɔ were ra tuun, Siri masace min ye Beni Hadadi ye, ale k'a ta kerɛkejama bɛɛ lajen ka taga Samari dugu lamini.

²⁵Sirikaw ka Samari dugu lamini ka mɛɛn; o kera sababu ye k'a to kɔngɔba benna Samari dugu kan, ka na a ke fɔ Samari dugu kɔɔ, fali kunkolo kelen dɔrɔn sɔngɔ nana ke fɔ warigbe kilo kelen; tuganibo borotɛge ɲa kelen sɔngɔ nana ke fɔ warigbe garamu bilooru ni looru ye.

²⁶Lon dɔ, Izirayeli masace tun bɛ tagamana dugu kogo kunna; muso dɔ pɛrenna, k'a fɔ a ye ko: "E, ne matigice masace, ne bɔsi!"

²⁷Masace k'a jaabi ko: "Ni Matigi Ala ma i bɔsi, ne bɛ se ka i bɔsi ni mun ye? Yala simankise gbasinin le bɛ ne fɛ wa, walama rɛzɛnji, ka o di i ma?"

²⁸Masace ko a ma tuun ko: "A kera di le?" Muso ko: "A fle, muso nin le k'a fɔ ne ye ko: 'I dence di, an b'a domu bi; sini an bɛna ne ta domu.'

²⁹An ka ne dence tobi k'a domu. O dugusagbe, ne ko a ye a dence di an b'a domu minke, a k'a dence dogo."

³⁰Masace ka o muso ta kuma men minke, a k'a ta derege mina k'a faranfaran . Masace nana ke teme ye dugu kogo kunna tuun minke, magow k'a korosi k'a ye ko a tun ka borofani le don a yere ra, a ta masacefaniw jukoro.

³¹Masace ko: "Ni Safati dence Iiyasu kunkolo tora a kan na bi koni, o tuma Ala ye kojugu suguya bee ben ne kan."

³²O wagati y'a soro Iiyasu tun siginin be a ta bon koro, cekorobaw siginin be a koro. Izirayeli masace k'a ta mago do ci ka taga Iiyasu fe. Nka sani o ciraden ye se yi, Iiyasu tun k'a fo cekorobaw ye ko: "Aw y'a fe, ce magofagabaga le ka mago ci ka na ne kun tige. Aw ye aw yere korosi, ni a ta ciraden ka se yan, aw ye da tugu a na, k'a bari a kana don; ne be a matigice yere senkan mena a ko fe ka na."

³³K'a to o kuma ra ni o ye, masace nana . Masace ko: "Nin kojuguw bee bora Matigi Ala yere le ra; ne be se ka ne jigi la Matigi Ala kan tuun cogo di?"

Masacew flanan 7

¹Iiyasu ko: "Aw ye Matigi Ala ta kuma lamen. Matigi Ala ko: 'Sini nin wagati kelen na, mugu tentennin kilo tan, o songo bena ke warigbe garamu tan ni kelen doron; simankise kilo mukan, o songo fana bena ke warigbe garamu tan ni kelen doron, Samari dugu donda ra yan.' "

²Kerekeden min tun ye masace blasirabaga ye, ale ka Ala ta cira jaabi ko: "Hali ni Matigi Ala ka wo dow le bo sankolo ra ka siman lajigi, nin ko be se ka ke wa?" Iiyasu k'a jaabi ko: "Ele na koni bena a ye, nka i tena do domu a ra le."

Sirikaw borira ka bo o sigiyoro ra

³O wagati ra, ce naani tun be dugu donda ra, farirabana tun be minw na. Olugu k'a fo jagon ye ko: "O tuma anw bena to yan tan fo ka na sa wa?"

⁴Ni an ka don dugu koro, an bena taga sa le, sabu kongu be dugu koro yi. Ni an ka to yan fana, an bena sa. Ni a be ten, o tuma an ye taga an yere di Sirikaw ma kunkelen. Ni o ka an to yi, o lo; ni o fana ka an faga, a banna."

⁵O wurira terebenda fe ka taga Sirikaw ta kerekajama sigiyoro ra. O tagara se Sirikaw sigiyoro koro minke, o k'a ye ko mago si te yi.

⁶Matigi le tun ka sowotorow mankan ni soborikan ni kerekajamaba do mankan don Sirikaw toro ra o sigiyoro ra yi. O kera minke, Sirikaw k'a fo jagon ye ko: "A fe, Izirayeli masace ka Hetikaw ta masacew, ani Misirankaw ta masacew ni o ta kerekajamaw le wele ka na an kama."

⁷Sirikaw wurira ka bori terebenda fe, ka o ta fenw bee to a cogo ra, o sigiyoro ra; o tagara ka o ta fanibonw ni o ta sow, ni o ta faliw bee to; o borira ka o yere bosu.

⁸Ayiwa, farirabana tun be o ce minw na, olugu tagara se Sirikaw sigiyoro ra minke, o donna fanibon kelen koro; o ka domuni ke ka min, ka warigbe ni sanin ni

fani dɔw ta ka taga o dogo. O sekɔra ka na don fanibon dɔ were kɔnɔ tuun, ka fen dɔw ta ka taga o fana dogo.

Sirikaw boriko fɔra Izirayeli masace ye

⁹Ayiwa, o ce naani nana a fɔ jɔgɔn ye ko: “An be min kera tan, o man ni. Kibarɔnuman le be an fe bi, an ka kan ka min fɔ, nka an b’a kera an yere dama ta ye. Ni an jera nin ko kan, k’a to tan fɔ ka taga dugu gbe, Ala bena o hake bɔ an na. An ye taga nin ko lakari masace ta somɔgɔw ye.”

¹⁰O tagara dugu donda kɔrɔsibaga dɔ wele, k’a fɔ ale ye ko: “An bɔra ka taga se Sirikaw sigiyɔrɔ ra, k’a ye ko mɔgɔ si te yi, mɔgɔ si kan te menna yi. Sow ni faliw dɔrɔn le sirinin be yi; fanibonw be o cogo ra yi.”

¹¹Dugu donda kɔrɔsibagaw ka mɔgɔ dɔ wele dugu kɔnɔ, ko a ye taga o ko lase masace ni a ta sokɔnɔmɔgɔw ma.

¹²Masace ka o kuma men minke, a wurira su fe k’a fɔ a ta jamana jamɔgɔw ye ko: “Sirikaw be min kera an na, ne bena o pafɔ aw ye. O k’a lɔn ko kɔngɔ benna an kan minke, o kosɔn o bɔra o sigiyɔrɔ ra ka taga dogo kongo kɔnɔ. O b’a fe an ye bɔ dugu kɔnɔ le, olugu ye an mina, ka sɔrɔ ka don dugu kɔnɔ.”

¹³Jamana jamɔgɔ dɔ ka masace jaabi ko: “So minw belen tora an fe, an ye looru mina o sow ra, ka mɔgɔ dɔw ci ni o ye ka taga fleri ke. Ni o tagara, o tena foyi cen an ye, sabu o ni Izirayelimɔgɔ tɔw be le ye kelen ye, tɔ te o si ra tuun. An ye o bla, o ye taga a fle k’a lɔn min be yi.”

¹⁴O ka o sow bla sowotoro fla ja fe; masace ka o mɔgɔw ci Sirikaw ta kerekɛjama sigiyɔrɔ ra, ko o ye taga a fle a be cogo min na.

¹⁵O tagara, ka taga se fɔ Zuriden ba kɔrɔ. O k’a ye ko sira be fanin be faniw na, ani Sirikaw kɔrɔtɔkojugu tun ka fen minw firi o yere ko. Ciradenw sekɔra ka na o ko lakari masace ye.

¹⁶A kera ten minke, jama girinna ka bɔ ka taga Sirikaw ta fenw ce. O wagati le ra, mugu tentennin kilo tan sɔngɔ kera warigbe garamu tan ni kelen dɔrɔn; simankise kilo mugan sɔngɔ fana kera warigbe garamu tan ni kelen dɔrɔn ye, ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye.

¹⁷Kerekeden min tun ye masace blasirabaga ye, masace tun ka ale le bla ko a ye dugu donda kɔrɔsi. Nka mɔgɔw girintɔ ka bɔ dugu donda fe, o ka ale dɔn fɔ k’a faga dugu donda ra; tuma min na masace tun tagara Ala ta cira fe, Ala ta cira tun ka o kuma le fɔ.

¹⁸O wagati le ra, Ala ta cira tun k’a fɔ ko: “Mugu tentennin kilo tan sɔngɔ bena ke warigbe garamu tan ni kelen dɔrɔn ye; simankise kilo mugan sɔngɔ fana bena ke warigbe garamu tan ni kelen dɔrɔn ye, sini nin wagati kelen na, Samari dugu donda ra yan.”

¹⁹Nka masace blasirabaga tun ka Ala ta cira jaabi ko: “Hali ni Matigi Ala ka wo dow le bo sankolo ra ka siman lajigi, nin ko be se ka ke wa?” Ilyasu tun k’a jaabi ko: “Ele na koni bena a ye, nka i tena do domu a ra le.”

²⁰O le fana kera ce ra. Jama girintɔ k’a don dugu donda ra, fo k’a faga.

Masacew flanan 8

Sunamukamuso ta ko

¹Ayiwa, Ilyasu tun ka muso min dence su lakunu, a tun k’a fo o muso ye ko: “Wuri ka taga yoro were, i ni i ta somogow. Ni aw ka yoro min soro, aw ye taga to yi, sabu Matigi Ala bena kongɔ ben jamana kan; kongɔ bena ben jamana kan ka se fo san wolonfla.”

²Ala ta cira tun ka min fo, muso fana tun k’a ke ten. A ni a ta somogow tun tagara, ka taga sigi Filisikaw ta jamana ra fo san wolonfla.

³O san wolonfla temenin ko, muso sekora ka bo Filisikaw ta jamana ra ka na a yere ta jamana ra. A tagara masace fe, ka taga a daari ko a y’a to o ye ale ta so ni a ta foro seko ale ma.

⁴O y’a soro masace tun be kumana ni Gehazi ye, min ye Ala ta cira ta baarden ye. Masace tun k’a fo a ye ko: “Ilyasu ka koba minw ke, o bee lakari ne ye!”

⁵Ayiwa, Ilyasu tun ka su do lakunu cogo min na, Gehazi tun be o ko lakarira masace ye wagati min na, o wagati kelen yere ra Ilyasu tun ka o muso min dence su lakunu, o muso nana se masace fe, k’a daari ko a y’a to o ye ale ta so ni a ta foro seko a ma. Gehazi ko masace ma ko: “Ne matigice masace, muso yere ye nin ye; Ilyasu tun k’a dence min fana su lakunu, o ye nin ye.”

⁶Masace ka muso pininka; muso fana k’a bee jafɔ a ye. Masace k’a ta baarden do bla ni muso ye, ko fen o fen ye muso ta ye, ko a ye taga o bee seko a ma; ko tɔno o tɔno sorora muso ta foro ra kabini a tagalon, fo ka na se bi ma, ko o ye o bee seko a ma fana.

Hazaheli kera Siri masace ye

⁷O ko, Ilyasu tagara Damasi. O wagati ra, Beni Hadadi, min ye Siri masace ye, ale tun man kene. O tagara a fo a ye ko: “Ala ta cira nana yan.”

⁸Siri masace k’a fo Hazaheli ye ko: “Bonya do ta i boro, i ye taga Ala ta cira fe. I ye taga a fo a ye ko a ye Matigi Ala pininka ne ye, ko yala ne bena bo nin bana ra wa?”

⁹Hazaheli tagara Ilyasu fe; a tun ka Damasi dugu fennumanw bee do ta, ko a be taga Ilyasu bonya ni o ye. A ka o fenw bee la jɔgome binaani ko ra. A tagara se minke, a lora Ilyasu na fe k’a fo a ye ko: “I dence Beni Hadadi, min ye Siri masace ye, ale le ka ne ci i fe ka na i pininka ni ale bena keneya ka bo a ta bana ra.”

¹⁰Iliyasu k'a jaabi ko: "Taga a fɔ a ye ko: 'Sigiya t'a ra, i bɛna kɛnɛya.' Nka can yɛrɛ ra, Matigi Ala k'a yira ne ra ko a bɛna sa."

¹¹O kɔ, Ala ta cira k'a ɲa lɔ Hazaheli ra ka mɛɛn, fɔ ka na Hazaheli yɛrɛ maroya. Ala ta cira kasira.

¹²Hazaheli k'a ɲininka ko: "Mun na ne matigicɛ bɛ kasira?" Iliyasu k'a jaabi ko: "Ne bɛ kasira, sabu ele bɛna kojugu min kɛ Izirayelimɔgɔw ra, ne ka o lɔn. I bɛna tasuma don o ta dugu barakamanw ra. I bɛna o ta kanbelenw faga ni kɛrɛkɛmuru ye, ka denmisenninw bugɔ fɔ ka o ɲɔɲɔ, ka musokɔnɔmanw kɔnɔ faran."

¹³Hazaheli ko: "I ta ɲɔncɛ ye mun le ye, ka n'a fɔ ko ne bɛ nin kobaw ɲɔgɔn kɛ? Ne min tɛ foyi ye, ni wuru gbansan tɛ?" Iliyasu ko: "Matigi Ala k'a yira ne ra ko ele le bɛna kɛ Siri jamana masacɛ ye."

¹⁴Hazaheli bɔra Iliyasu kɔrɔ, ka taga a matigicɛ fɛ. A matigicɛ k'a ɲininka ko: "Iliyasu ka mun le fɔ?" A k'a jaabi ko: "A k'a fɔ ne ye ko sigiya t'a ra, i bɛna kɛnɛya."

¹⁵O dugusagbɛ, Hazaheli ka birifani dɔ ta, ka o su ji ra, k'a biri masacɛ ɲa kan, k'a nɛnɛkiri fereke; masacɛ sara. Hazaheli sigira masaya ra a nɔ ra.

Zuda masacɛ Yoramu ta wagati

(Kibaroyaw flanan 21.2-20)

¹⁶Akabu dencɛ Yoramu ta masaya san loorunan na Izirayeli mara kunna, ka Yosafati to masaya ra belɛn Zuda mara kunna, Yosafati dencɛ Yoramu sigira masaya ra Zuda mara kunna.

¹⁷Yoramu sigira masaya ra k'a si to san bisaba ni fla; a ka san seegi le kɛ masaya ra; a siginin tun bɛ Zeruzalɛmu.

¹⁸A ka Izirayeli masacɛw ta siraw le tagama, i n'a fɔ Akabu ta somɔgɔw tun k'a kɛ cogo min na, sabu a tun ka Akabu denmuso dɔ le furu; a ka kojugu kɛ Matigi Ala ɲa kɔrɔ.

¹⁹Nka Matigi Ala ma sɔn ka Zuda mara halaki, a ta ɲɔncɛ Dawuda kosɔn, sabu a tun ka layiri ta Dawuda ye ko a bɛna a ta somɔgɔ dɔ to masaya ra wagati bɛɛ.

²⁰Yoramu ta masaya wagati le ra, Edɔmukaw murutira, ka masacɛ dɔ sigi o yɛrɛ kunna, ko o tɛ to Zuda ta fanga kɔrɔ tuun.

²¹Yoramu tagara ni a ta sowotorow bɛɛ ye Sayiri. Su fɛ a tagara ben Edɔmukaw kan, ka o kɛrɛ; nka Edɔmukaw nana Yoramu ni a ta sowotorotigiw lamini. A laban, Yoramu ta kɛrɛkejama bɛɛ borira ka taga so.

²²A kɛra ten, Edɔmukaw murutira, ka ban Zuda ta fanga ma fɔ bi. O wagati kelen na, Libina mɔgɔw fana murutira.

²³Yoramu ta ko tɔw, a ka ko minw bɛɛ kɛ, o bɛɛ sebera Zuda masacew ta kibarow kitabu kɔnɔ.

²⁴O kɔ, Yoramu sara, ka taga fara a bɛmaw kan. O k'a su don a bɛmacew suw kɛrɛ fɛ, a face Dawuda ta masabonba kɔnɔ. A dence Ahaziya sigira masaya ra a nɔ ra.

Zuda masace Ahaziya ta wagati

(Kibaroyaw flanan 22.1-6)

²⁵Akabu dence Yoramu ta masaya san tan ni flanan na Izirayeli mara kunna, Yoramu dence Ahaziya sigira masaya ra Zuda mara kunna.

²⁶Ahaziya sigira masaya ra k'a si to san mugan ni fla. A ka san kelen le kɛ masaya ra; a siginin tun bɛ Zeruzalemu. A bamuso tɔgɔ tun ye ko Atali; ale tun ye Izirayeli masace Omiri denmuso dɔ ye.

²⁷Ahaziya tun ka Akabu ta somɔgɔw ta sira le ta. A ka kojugu kɛ Matigi Ala ja kɔrɔ; a k'a kɛ i n'a fɔ Akabu ta somɔgɔw tun k'a kɛ cogo min na, sabu furu tun bɛ a ta somɔgɔw ni Akabu ta somɔgɔw cɛ.

²⁸Ale ni Akabu dence Yoramu tagara kɛrɛ ra Siri masace Hazaheli kama, Ramɔti, Galadi mara ra. Sirikaw ka Yoramu mandimi o kɛrɛ ra.

²⁹Ka Yoramu to kɛrɛ ra ni Siri masace Hazaheli ye Ramɔti, Sirikaw tun ka masace Yoramu mandimi a fari yɔrɔ minw na, Yoramu sekɔra ko a bɛ taga o joriw flake Zizireli. Zuda masace Ahaziya, min tun ye Yoramu dence ye, ale tagara ko a bɛ taga Akabu dence Yoramu flɛ Zizireli, a ta bana wagati ra.

Masacew flanan 9

Yehu sigira masaya ra

¹Cira Iliyasu ka cira karamɔgɔden dɔ wele k'a fɔ a ye ko: "Fani dɔ don, ka i yɛrɛ cɛsiri, ka turubara nin ta i boro ka taga Ramɔti, Galadi mara ra.

²Ni i sera yi, i ye Yehu yɔrɔɔnini, min face ye Yosafati ye, ani a bɛmace ye Nimisi ye. I ye a wele ka bɔ a tɔɔgɔnɔw cɛ ra, ka taga ni a ye bon dɔ kɔnɔ aw danna.

³I bɛ turubara ta, ka turu kɛ a kun na, k'a fɔ ko Matigi Ala ko: 'Ne bɛ turu kɛ i kun na, ka i sigi masaya ra Izirayeli mara kunna.' O kɔ, i bɛ da yɛlɛ ka bori ka bɔ joona, i kana mɛɛn yi."

⁴O cira kanbelen wurira ka taga Ramɔti dugu kɔnɔ, Galadi mara ra.

⁵A tagara se yi minke, a k'a sɔrɔ ko kɛrɛkɛjama kuntigiw tun bɛ ɔgɔnye dɔ kɛra. A ko: "Kuntigi, kuma dɔ bɛ ne fɛ k'a fɔ i ye." Yehu ko: "Kuntigi juman kelen ko lo an bɛɛ ra?" A ko: "Kuntigi, ele yɛrɛ ko lo."

⁶Yehu wurira ka don ni a ye bon dɔ kɔnɔ. Kanbelen ka turu kɛ a kun na, k'a fɔ a ye ko: "Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: 'Ne bɛ turu kɛ i kun na, ka i kɛ Izirayeli masace ye, Matigi Ala ta mɔgɔw ta masace.

⁷I bɛna i matigice Akabu ta somɔgɔw bɛɛ halaki; ni o kɛra, Yezabeli ka ne ta cira minw faga, ani a ka ne Matigi Ala ta baarden tɔ minw bɛɛ faga, ne bɛna o bɛɛ fagari hake bɔ a ra.

⁸Akabu ta somɔgɔw bɛɛ bɛna halaki, ka Akabu ta so cɛdenw bɛɛ halaki Izirayeli jamana ra, jɔn fara hɔrɔn kan.

⁹Ne ka min kɛ Nebati dence Yerobohamu ta so ra, ani Ahiya dence Bahesa ta so ra, ne bɛna o jɔgɔn le kɛ Akabu ta so ra.

¹⁰Wuruw bɛna Yezabeli sogo domu Zizireli foro kɔnɔ. Hali mɔgɔ tɛna sɔrɔ k'a su don.' "Ayiwa, karamɔgɔden kanbelen ka o kumaw fɔ minke, a ka da yeɛ ka bori ka taga.

¹¹Yehu nana sekɔ ka na a matigice ta kuntigi tɔw kɔrɔ minke, olugu k'a jininka ko: "Mun le bɛ yi? Nin fatɔcɛ nin nana i fɛ kun juman le ra?" Yehu ka o jaabi ko: "Foyi! Aw yeɛ ka nin mɔgɔ suguyaw ta kumaw lɔn!"

¹²Nka o ko Yehu ma ko: "Faninya lo! A fɔ an ye." Yehu ko: "Ayiwa, a ka min fɔ ne ye, o le ye nin ye; a ko Matigi Ala ko: 'Ne bɛ turu kɛ i kun na ka i kɛ Izirayeli masace ye.' "

¹³Yehu ka o fɔ minke dɔrɔn, o bɛɛ teliyara ka o ta deregebaw bɔbɔ ka o lala Yehu sen kɔrɔ so donda senlayɔrɔ kan. O kɔ, o ka buru fiye, ka kule ci ko: "An ta masace Yehu!"

Yehu tagara Yoramun ni Ahaziya kama

¹⁴Ayiwa, Yosafati dence Yehu, Nimisi mamaden, ale wurira Yoramun kama o cogo le ra. O y'a sɔrɔ Yoramun ni Izirayeli ta kerekeden tɔw bɛɛ tun bɛ Ramoti dugu kɔrɔsira Galadi mara ra, Sirikaw ta masace Hazaheli kɔsɔn.

¹⁵Nka masace Yoramun tun bɔra yi ka taga a yeɛ flake Zizireli, sabu wagati min na o tun bɛ kɛre ra ni Sirikaw ta masace Hazaheli ye, Sirikaw tun k'a mandimi. Yehu k'a fɔ a tɔjɔgɔnw ye o le ra ko: "Ni aw b'a fɛ can ra ko ne le ye kɛ masace ye, o tuma aw kana a to mɔgɔ si ye bɔ dugu kɔnɔ yan, ka taga nin ko lakari Zizireli."

¹⁶O kɔ, Yehu donna a ta sowotoro kɔnɔ ka taga Zizireli, sabu Yoramun tun lanin bɛ yi le; Zuda masace Ahaziya fana tun nana ka na Yoramun flɛ.

¹⁷Ayiwa, kerekeden min tun lɔnin bɛ Zizireli dugu sankaso kunna ka yɔrɔ kɔrɔsi, ale nana jama natɔ ye ni Yehu ye minke, a ko: "Ne ja bɛ jama dɔ ra." Yoramun ko a ma ko: "Sotigi dɔ ci ka taga o kunben, k'a jininka ni hera lo."

¹⁸O sotigi tagara Yehu kunben, k'a fɔ a ye ko: "Masace ko yala hera lo wa?" Yehu ko a ma ko: "Ele ta nafa juman le bɛ nin hera ra sisan? Tɛmɛ ka bla ne kɔ, an ye taga." Dugu kɔrɔsibaga k'a fɔ masace ye ko: "Sotigi tagara se o ma, nka a ma sekɔ ka na."

¹⁹Yoramu ko o ye sotigi wɛrɛ ci. Ale fana tagara se o ma k'a fɔ o ye ko: "Masacɛ ko, ko yala hera lo wa?" Yehu ko ale fana ma ko: "Ele ta nafa juman le bɛ nin hera ra sisan? Tɛmɛ ka bla ne kɔ, an ye taga."

²⁰Dugu kɔrɔsibaga k'a fɔ masacɛ ye tuun ko: "A tagara se o ma, nka a ma sekɔ ka na; o ta jama jamɔgɔ fana bɛ a ta sowotoro borira i ko Nimisi mamaden Yehu, sabu a bɛ a borira i ko fatɔ le."

Yehu ka Yoramu faga

²¹Yoramu ko: "Aw ye ne ta sowotoro labɛn." O k'a ta sowotoro labɛn. Izirayeli masacɛ Yoramu ni Zuda masacɛ Ahaziya, olugu bɛɛ bɔra ni o ta sowotorow ye ka taga Yehu kunbɛn. O tagara bɛn ni a ye Zizirelikacɛ Nabɔti ta foro ra.

²²Yoramu ka Yehu ye minke dɔrɔn, a ko a ma ko: "Yehu, hera lo wa?" Yehu k'a jaabi ko: "Hera wa? Mun hera le bɛ o ye? Ka ele bamuso to a ta josɔn ni a ta subagayakow ra i ko hera wa?"

²³Yoramu k'a ta so nasin fan wɛrɛ fɛ ka bori. A ko Ahaziya ma ko: "Ahaziya, janfa lo!"

²⁴Nka Yehu k'a ta kalan kɛ ka Yoramu bon a kɔ ra, a kamankun fla cɛ. Biɛ k'a sɔnkun sɔgɔ fɔ ka taga bɔ a disi ra. Yoramu benna a ta sowotoro kɔnɔ yi.

²⁵Yehu k'a fɔ a ta baaraden Bidikari ye ko: "A su ta k'a firi Zizirelikacɛ Nabɔti ta foro kɔnɔ yi; sabu i hakiri b'a ra, ko wagati min ele ni ne tun bɛ sowotoro kɔnɔ a face Akabu kɔ fɛ, Matigi Ala tun ka nin danga kuma le fɔ a ma, ko:

²⁶'Kunu ne ka Nabɔti ni a dencɛw jori ye, nka ne bɛna o jɔgɔn le kɛ ele fana ra nin foro kelen kɔnɔ. Matigi Ala ko ten.' O kosɔn a ta k'a firi foro kɔnɔ, ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye."

Yehu ka Ahaziya faga

(Kibaroyaw flanan 22.6-9)

²⁷Zuda masacɛ Ahaziya ka o ye minke, ale borira ka kɛ taga ye Beti Hagan sira fɛ. Yehu ni a ta mɔgɔw k'a gbɛn. Yehu pɛrɛnna, k'a fɔ a ta mɔgɔw ye ko: "Aw ye ale fana bon ni biɛ ye k'a faga a ta sowotoro kɔnɔ yi!" O k'a bon. Sira min bɛ yɛlɛn ka taga Guri, o tun bɛ tagara o sira le fɛ, Ibilehamu dugu kɔrɔ. Ahaziya borira ka taga Megido, ka taga sa yi.

²⁸A ta baaradenw k'a ta k'a don sowotoro dɔ kɔnɔ, ka taga ni a ye Zeruzalɛmu. O tagara a su don a ta kaburu kɔnɔ, ka taga fara a bɛmaw kan, Dawuda ta masabonba kɔnɔ.

²⁹Ahaziya tun kɛra Zuda mara masacɛ ye Akabu dencɛ Yoramu ta masaya san tan ni kelennan le ra.

Yehu ka Yezabɛli faga

³⁰Ayiwa, o kɔ, Yehu tagara don Zizireli dugu kɔnɔ. Yezabeli ka o mɛn minke, a ka kale la a ɲa ra, k'a kunsigi laben ka ɲa, ka lɔ a ta sankaso finetiri ra, a be fleri kera sa.

³¹Yehu tun be donna dugu donda* fe minke dɔrɔn, Yezabeli pɛrɛnna k'a fɔ a ye ko: "I be nana hera le ra wa, ele Zimiri, min kera a matigice fagabaga ye?"

³²Yehu k'a kun kɔrɔta, ka finetiri fle, k'a fɔ ko: "Jɔntigiw le be san fe yi, minw be ni ne ye? Jɔn?" Lu baaraden fla, walama saba ɲɔgɔn jengera ka Yehu fle dugu ma.

³³Yehu k'a fɔ olugu ye ko: "Aw ye a ɲɔni ka ben dugu ma yan." O ka Yezabeli ɲɔni k'a ben dugu ma, fɔ k'a jori seriseri kogo kan, ani sow kan. Yehu ka sow bori ka yelen a kan, k'a dɔndɔn.

³⁴O kɔ, Yehu donna dugu kɔnɔ, ka taga domuni ke, ka min. A ko a ta mɔgɔw ma ko: "Aw ye taga aw janto nin muso danganin su ra, k'a sutara, sabu masaceden lo."

³⁵Mɔgɔw tagara ko o be taga a sutara, nka o ma taga foyi sɔrɔ a ra ni a kunkolo kolow te, ani a senw, ani a borow.

³⁶O sekɔra ka taga o fɔ Yehu ye. Yehu ko: "Matigi Ala tun ka o kuma le don a ta baaraden Iliya Tisibekace da ra, ko: 'Wuruw le bɛna Yezabeli sogo domu Zizireli kongo kɔnɔ,

³⁷ko Yezabeli su tɔ bɛna ke nɔgɔ le ye dugukolo kan, Zizireli kongo kɔnɔ, k'a ke fɔ mɔgɔ tena se k'a fɔ tuun ko: Yezabeli su ye.' "

Masacew flanan 10

Yehu ka Akabu ta somɔgɔw faga

¹Akabu ta somɔgɔ cɛden biwolonfla tun be Samari. Yehu ka sebe dɔw ke, ka o ci ka taga Samari, ka taga dɔ di Zizireli dugutigiw ma, ka dɔ di a cɛkɔrɔbaw ma, ka dɔ di Akabu ta somɔgɔ cɛdenw lamɔbagaw ma. A tun k'a fɔ o sebɛw kɔnɔ ko:

²"Ayiwa, i n'a fɔ aw matigice masace dencew be ni aw ye ka ban, sowotorow ni sow fana be aw fe, aw ta dugu laminina ni kogow ye, kerɛkeminanw be aw fe, o ra, ni nin sebe tagara se aw ma,

³aw matigice dencew beɛ ra, aw y'a fle min ka ɲi, ani min ka ko lɔn, aw ye o sigi masaya ra a face nɔ ra; o kɔ, aw ye kerɛ ke ka aw matigice ta so mara."

⁴O mɔgɔw ka o sebe karan minke, o ja tigera kosebe. O ko: "Ni masace fla beɛ ma se ka lɔ a ɲa fe, o tuma anw le bɛna se ka lɔ a ɲa wa?"

⁵O ra, masace ta so kɔrɔsibaga, ani dugutigi, ani cɛkɔrɔbaw, ani masace dencew lamɔbagaw, olugu ka cira bla Yehu ma k'a fɔ a ye ko: "Anw ye i ta jɔnw le ye; ni i ka min o min fɔ an ye, an bɛna o le ke. An tena mɔgɔ si sigi masaya ra. Ni min ka i yere diya, i ye o le ke."

⁶Yehu ka seɓe dɔ wɛɛ ci o ma tuun, k'a fɔ o ye ko: "Ni aw bɛ ni ne ye, ni aw b'a fɛ ka ne kan mina, o tuma aw ye na ni aw matigice dencew bɛɛ kunkolow ye ne fɛ Zizireli yan, sini nin wagati jɔɔɔ na." Ayiwa, o y'a sɔɔ masace dence biwolonfla tun bɛ ni dugu jamɔɔɔ ye, minw tun bɛ o lamɔna.

⁷O seɓe tagara se o ma minke, o ka masace dencew bɛɛ mina, ka o cɛ biwolonfla bɛɛ kannatige, ka o kunkolow don segi dɔw kɔɔ, ka taga ni o ye Yehu fɛ Zizireli.

⁸Ciraden dɔ nana a fɔ Yehu ye ko o nana ni masace dencew kunkolow ye. Yehu ko o ye o kunkolow bla kɛɛ kan dugu donda ra, k'a kɛ ton fla, fɔ o lon dugusagbe sɔɔma.

⁹O lon dugusagbe sɔɔma, Yehu bɔra ka lɔ jama bɛɛ ja fɛ, k'a fɔ o ye ko: "Aw kɔni ka min kɛ, o bɛna. Can lo, ne le ka ne matigice janfa k'a faga. Nka jɔn le ka nin mɔɔ tɔw bɛɛ faga?"

¹⁰O ra, aw ka kan k'a lon ko Matigi Ala ka kuma o kuma fɔ Akabu ta so kama, ko o kumaw si tena to kɛbari ye. Matigi Ala tun ka kuma min don a ta baarden Iliya da ra k'a fɔ, o kuma kɛra can ye."

¹¹Akabu ta somɔɔ tɔ minw bɛɛ tun bɛ Zizireli, Yehu ka olugu bɛɛ faga, ani o ta mɔɔbaw, ani o teriw, ani o ta sarakalasebagaw bɛɛ; a ma hali mɔɔ kelen to.

Yehu ka Zuda kuntigiw faga

(Kibaroyaw flanan 22.8)

¹²O kɔ, Yehu wurira ka taga Samari. A tagara se Bɛti Ekɛdi minke, yɔɔ min ye sagagbenbagaw ta jɔɔɔlajenyɔɔ ye,

¹³a ka Zuda masace Ahaziya ta mɔɔ dɔw ye yi. A ka olugu jininka ko: "Aw ye jɔnw le ye?" O k'a jaabi ko: "Anw ye Ahaziya ta mɔɔ dɔw le ye; an bɛ tagara masace ni masamusu dencew le fo."

¹⁴Yehu k'a fɔ a ta mɔɔɔ ye ko; "Aw ye o janaman mina." O ka o janaman mina ka taga o kannatige ka o firi Bɛti Ekɛdi dinga kɔɔ. Olugu tun ye cɛ binaani ni fla. Yehu ma mɔɔ si to.

Yehu ka Akabu ta mɔɔ tɔw faga

¹⁵Ayiwa, Yehu bɔra o yɔɔ ra, ka taga bɛn ni Rekabu dence Yonadabu ye; ale fana tun bɛ nana a kunbɛn. Yehu k'a fo, k'a jininka ko: "Ne jusu gbera ele ye cogo min na, yala ele fana jusu gbera ne ye o cogo ra wa?" Yonadabu k'a jaabi ko: "Ne jusu gbera i ye." Yehu ko: "Ni i jusu gbenin lo, o tuma i boro don ne boro." Yonadabu k'a boro don a boro; Yehu k'a layɛlɛn a ta sowotoro kɔɔ a yɛɛ kɔɔ,

¹⁶k'a fɔ a ye ko: "An ye taga; ne jijara Matigi Ala ye cogo min na, i bɛna o ye." Yehu tagara ni Yonadabu ye a ta sowotoro kɔɔ.

¹⁷O tagara se Samari minke, Akabu ta somogɔ tɔ minw tun tora Samari, Yehu ka olugu bɛɛ faga, ka o halaki pewu, ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye, a tun ka min fɔ Iliya ye.

Yehu ka Baali ta sɔnnikɛbagaw faga

¹⁸O kɔ, Yehu ka jama bɛɛ lajen, k'a fɔ o ye ko: "Akabu ka Baali* bato dɔɔnin dɔɔn le; nka ne Yehu kɔni bɛna a bato kosebɛ yɛɛ le.

¹⁹Sisan aw ye Baali ta ciraw bɛɛ wele ka na ne fɛ yan, ani a batobagaw bɛɛ, ani a sarakabɔbagaw bɛɛ; mɔgɔ si kana fɔn; sabu ne b'a fɛ ka sarakaba le bɔ Baali ye. Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka fɔn o sarakabɔ ra, o tigi janaman tɛna to." Yehu tun bɛ o ko kɛra ceguya le ra, janko ka Baali batobagaw bɛɛ faga.

²⁰A k'a fɔ mɔgɔw ye ko: "Aw ye mɔgɔw wele ka na jamalajɛnba kɛ ka Baali bato." O ka mɔgɔw wele.

²¹Yehu ka cira bla ka taga Izirayeli mara bɛɛ ra. Mɔgɔ o mɔgɔ tun bɛ Baali batobaga ye, o bɛɛ nana; hali mɔgɔ kelen ma to. O nana don Baali ta batoso kɔnɔ ka bon fa, k'a ta a kun dɔ ra, ka taga a bla fɔ a kun dɔ ra.

²²Cɛ min tun bɛ Baali ta sɔnnikɛfaniw ko janabɔbaga ye, Yehu k'a fɔ o cɛ ye ko: "Fani dɔ bɔ k'a di Baali batobagaw bɛɛ ma." Cɛ ka fani bɔ k'a di o ma.

²³Yehu tagara don Baali batoso kɔnɔ ni Rekabu dence Yonadabu ye. A k'a fɔ Baali batobagaw ye ko: "Aw ye bon yɔɔ bɛɛ flɛ kosebɛ, janko ka la a ra ko Matigi Ala batobaga si tɛ ni aw ye yan, ko Baali batobagaw dɔɔn le bɛ yan."

²⁴O kɔ, o donna sarakabɔyɔɔ ra, ko o bɛ jɛnɔgɔnya sarakaw* ni saraka jɛnitaw* bɔ. O y'a sɔɔ Yehu tun ka kɛɛkɛɛ biseegi bla kɛnɛ ma, k'a fɔ olugu ye ko: "Ni ne nana nin mɔgɔw labla aw ye, ni o ra kelen ka bɔsi aw min o min na, o tigi bɛ faga a nɔ ra."

²⁵O nana saraka jɛnitaw labɛn ka ban tuma min na, Yehu bɔra ka taga a fɔ kɛɛkɛɛw ni o kuntigiw ye ko: "Aw ye don ka o faga, hali mɔgɔ kelen kana bɔsi." O donna o kɔ, ka o faga ni kɛɛkɛmuru ye, ka o suw firi kɛnɛ ma. O kɔ, o donna Baali ta batoso kɔnɔyɔɔ yɛɛ ra.

²⁶O ka kabakurujɛn labɔ Baali ta jobon kɔnɔ, ka o firi tasuma ra.

²⁷Baali ja tun bɛ kabakuru min kan, o ka o cici. O yɔɔ nana kɛ sokɔtagayɔɔ le ye fɔ ka na se bi ma.

²⁸Yehu ka Baali ta batori ko ban Izirayeli jamana kɔnɔ o cogo le ra.

Yehu ta wagati laban

²⁹O bɛɛ n'a ta, Nebati dence Yerobohamu tun ka Izirayelimɔgɔw bla jurumun min na, Yehu ma se ka o labɔ. Yerobohamu tun ka saninmisiden dɔw le lalaga, ka o bla Beteli ni Dan, k'a to Izirayelimɔgɔw tagara kɛ o bato ye.

³⁰Matigi Ala k'a fɔ Yehu ye ko: “Ko minw ka di ne ye, i ka o ke ka na minke, ani ne tun b'a fe ko min ye ke Akabu ta somogɔw ra, i ka o bee ke minke fana, o ra i dencew bena to masaya ra Izirayeli fɔ ka taga se o ta duruja naaninan ma.”

³¹O bee n'a ta, Yehu tun ma Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ta sariyaw sira tagama ni a jusukun bee ye. Yerobohamu tun ka Izirayelimogɔw bla jurumun minw na, a tun ma faran o jurumunw na.

³²O wagati ra, Matigi Ala nana ke Izirayeli jamana yɔrɔ dɔw mina ye, ka o di o juguw ma. Hazaheli ka Izirayelimogɔw gben ka bɔ o ta maraw ra.

³³A ka Zuriden ba tereɔyanfan yɔrɔ mina, k'a ta Aroweri, dugu min be Arinɔn kɔda ra, ka taga a bla fɔ Galadi ni Basan mara ra, o kɔrɔ ye Ruben ta mogɔw ta mara, ani Gadi ta mogɔw ta mara, ani Manase ta mogɔw ta mara.

³⁴Ayiwa, Yehu ta ko tɔw, a ka ko minw bee ke, ani a ta cefariya, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

³⁵O kɔ, Yehu sara, ka taga fara a bemaw kan. O k'a su don Samari. A dence Yohahazi sigira masaya ra a nɔ ra.

³⁶Yehu ka wagati min ke masaya ra Izirayeli, k'a to Samari, o kera san mугan ni seegi.

Masacew flanan 11

Atali sigira masaya ra (Kibaroyaw flanan 22.10–23.21)

¹Ayiwa, Ahaziya bamuso Atali nana a ye ko o ka ale dence Ahaziya faga minke, a fana wurira ko a be Zuda masaceden tɔw bee faga.

²Nka tuma min na o tun be masacedenw fagara, masace Yoramun denmuso Yehoseba, min ye Ahaziya balemamusu ye, ale ka Ahaziya dence Yohasi dogo k'a ta, k'a bɔ a balemaw ce ra. A tagara a bla ni a lamɔbamuso ye Alabatosoba bon dɔ kɔnɔ. O k'a dogo Atali na o cogo le ra; a kera ten, o m'a faga.

³A dogonin tora ni Yehoseba ye Matigi Ala ta batoso kɔnɔ fɔ san wɔrɔ. Atali le tun be masaya ra jamana kɔnɔ.

Yohasi sigira masaya ra (Kibaroyaw flanan 23.1-21)

⁴O san wolonflanan na, Karikaw ta kerekuntigi minw be ce keme keme kunna, sarakalasebaga Yehoyada ka olugu ni kerekese tɔw wele; a tagara ni o ye Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, ka taga kuma ka ben ni o ye; a k'a fɔ o ye ko o ye kari ale ye Matigi Ala ta batoso kɔnɔ yi. O kɔ, a ka masace dence yira o ra.

⁵A k'a fɔ o ye ko: “Aw bena min ke, o fle nin ye: Nenekirilon na, aw ta jenkuruba dɔ mogɔw le ka kan ka yɔrɔw kɔrɔsi. Wagati tɔw ra, jenkuru fitini kelen le be deri ka masaso kɔrɔsi,

⁶flanan be Suru ta yɔrɔ donda kɔrɔsi, sabanan be to kɔrɔsibaga tɔw kɔ fe, ka o yɔrɔ ta donda kɔrɔsi. Nka sisan o jenkuru fitini saba beɛ le bɛna masaso kɔrɔsi ka ɲɔɲɔn sɔn.

⁷Jenkuruba fla tɔw, minw tun tɛ baara ke Nenɛkirilon na, olugu bɛna na Alabatosoba kɔrɔsi, sabu masace be yi le.

⁸Aw ye masace lamini fan beɛ ra, aw beɛ ta kerɛkeminanw ye ke aw boro. Ni mɔɲɔ o mɔɲɔ ko a be tɛmɛ aw ra jagboya ra, aw ye o tigi faga. Ni masace be taga yɔrɔ o yɔrɔ, aw ka kan ka ke a kɔ k'a blasira."

⁹Sarakalasebaga Yehoyada tun ka kuma o kuma fɔ cɛ kemɛ kuntigiw ye, o ka o beɛ ke a cogo ra. O beɛ ka o ta mɔɲɔw ta, minw ta baara tun be damina o Nenɛkirilon na, ani minw ta baara tun ka kan ka ban; o tagara sarakalasebaga Yehoyada fe.

¹⁰Masace Dawuda ta tamanw, ani a ta negebennan minw tun be Matigi Ala ta batoso kɔrɔ, sarakalasebaga ka o di kuntigiw ma.

¹¹Kerɛkecew beɛ lɔlɔra ni o ta kerɛkeminanw ye o boro, sarakajenifen* ni Alabatosoba kɔrɔ, ka masace lamini, k'a ta Alabatosoba woroduguyanfan na ka taga a bla a sahiliyanfan na.

¹²Sarakalasebaga Yehoyada nana masace dence labɔ kɛnɛ ma, ka masafugula biri a kun na, ka Ala ta jɛɲɲɔɲɔnya kitabu di a ma. O ka turu saninman* ke a kun na, k'a ke masace ye. O ka tegere fɔ, ka pɛrɛn k'a fɔ ko: "Ala ye si di masace ma!"

Atali sacogo

¹³Ayiwa, Atali ka kerɛkecew ni jama mankan mɛn minke, a nana Matigi Ala ta batoso kɔrɔ, jama yɔrɔ ra.

¹⁴A ka fleri ke, ka bara ka masace lɔnin ye Alabatosoba samasen kɔrɔ, i n'a fɔ a tun be deri k'a ke cogo min na. Kerɛkuntigiw ni burufiyɛbagaw tun lɔnin be masace kɔrɔ. Jamana mɔɲɔw beɛ tun ninsɔndiyaninba lo; burufiyɛbagaw tun be buruw fiyera. Atali ka o ye minke, a k'a ta derege mina k'a faran, ka pɛrɛn k'a fɔ ko: "Nin ye janfa le ye, nin ye janfa le ye!"

¹⁵Ayiwa, cɛ kemɛ kuntigi minw tun be kerɛkejama ɲa fe, sarakalasebaga Yehoyada k'a fɔ olugu ye ko: "Aw ye a mina ka bɔ ni a ye Alabatosoba kɔrɔ, mɔɲɔw cɛ ra; ni mɔɲɔ o mɔɲɔ ka gban a kɔ, aw ye o tigi faga ni kerɛkemuru ye." Sarakalasebaga tun k'a fɔ fana ko a man kan ka faga Alabatosoba kɔrɔ.

¹⁶O k'a mina; o tagara se ni a ye Sow ta donda kɔrɔ masaso ra minke, o k'a faga o yɔrɔ ra yi.

Yehoyada ka Yohasi sigi masaya ra

¹⁷Sarakalasebaga Yehoyada ka jenṛogonya* don Matigi Ala ni masace ni jama ce, k'a fo ko jama ka kan ka ke Matigi Ala ta mogow le ye; a ka jenṛogonya do fana don masace ni jama ce.

¹⁸Jamana mogow bee tagara ben Baali* ta jobon kan k'a ci. O k'a sarakabonanw ni a jaw bee cici, ka Baali ta sarakalasebaga yere faga, min ye Matan ye. Sarakalasebaga Yehoyada ka mogow do bla Matigi Ala ta batoso kono k'a korosi.

¹⁹O ko, kerekuntigi minw tun be ce keme kunna, a ka olugu wele, ani Karikaw, ani kerekece tow, ani jama bee; o bora ni masace ye Matigi Ala ta batoso kono, ka teme kerekedenw ta donda fe, ka taga ni a ye masaso kono. O sera yi minke, o ka masace Yohasi sigi masasiginan kan.

²⁰Jamana mogow bee tun ninsondiyara; dugu fana tun laganfiyara, sabu o tun ka Atali faga ni kerekemuru ye masaso kono yi.

Masacew flanan 12

Zuda masace Yohasi ta wagati

(Kibaroyaw flanan 24.1-3)

¹Yohasi sigira masaya ra k'a si to san wolonfla.

²A sigira masaya ra Yehu ta masaya san wolonflanan le ra. A ka san binaani le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A bamuso togo tun ye ko Sibiya; a tun be bo Beri Seba.

³Ko minw terennin lo Matigi Ala ja koru, Yohasi ka o le ke, sabu sarakalasebaga Yehoyada ta wagati bee ra, ale tun be to k'a karan.

⁴O bee n'a ta, sonnikeyoru minw tun be kongoriw kan, a ma olugu bo yi. Mogow belen tun be taga wusunan sarakaw* ni saraka werew bo o sonnikeyorow ra.

Yohasi ka Alabatosoba lalaga

(Kibaroyaw flanan 24.4-14)

⁵Lon do, Yohasi k'a fo sarakalasebagaw ye ko: "Mogow be to ka na ni wari minw ye Matigi Ala ta batoso kono, ka na o ke saraka ye, o ta kunmabori sarakaw ta wariw, ani o ta dajurudafa sarakaw ta wariw, ani o ta diyanya sarakaw ta wariw, aw ye o wariw bee ke jagon kan.

⁶"Wariminabagaw ye to ka o wariw mina k'a di sarakalasebagaw ma. Ni aw ka yoru o yoru cennin ye Alabatosoba kono, aw ye o wari ke ka o yorow lalaga."

⁷Nka fo ka taga se masace Yohasi ta masaya san mugan ni sabanan ma, Alabatosoba yoru minw tun cenna, sarakalasebagaw belen tun ma o yorow lalaga folo.

⁸Masace Yohasi ka sarakalasebaga Yehoyada ni sarakalasebaga tow wele k'a fo o ye ko: "Mun koson aw ma Alabatosoba yoru cenninw lalaga? Sisan

wariminabagaw be to ka wari min di aw ma, aw kana o wari mara tuun; aw ye o di, janko Alabatosoba ye lalaga ni o ye.”

⁹Sarakalasebagaw sonna ko olugu tena wari mina mɔgɔw fe k’a mara tuun, ko olugu yere le tena Alabatoso baaraw ke fana.

¹⁰Sarakalasebaga Yehoyada ka kesu do jini, ka wo do bo a datugunan sanfeyoro ra, k’a bla sarakajenifen* korɔ, kininboroyanfan fe, mɔgɔw be teme yoro min na ka don Matigi Ala ta batoso konɔ. Sarakalasebaga minw tun be to ka donda korɔsi, mɔgɔw tun be na ni wari min o min ye Matigi Ala ta so konɔ, olugu tun be o wari bla o kesu konɔ.

¹¹Ni o nana a ye ko mɔgɔw nana ni wari min ye Matigi Ala ta batoso konɔ, ko o wari cayara kesu konɔ tuma min na, masace ta seberikebaga ni sarakalasebagaw kuntigi be taga o wari bo k’a jate, k’a ke borow konɔ.

¹²O ko, mɔgɔ minw tun blara Matigi Ala ta batoso ta baaraw kunna, o tun be taga o wari jatenin di olugu ma. Olugu be Matigi Ala ta batoso baarakebagaw sara ni o wari ye: yiribaarabagaw, ani baaradenw,

¹³ani bonlobagaw, ani kabakurulesebagaw. O tun be yiriw fana san, ani kabakuru lesenin minw tun ka kan ka ke ka Matigi Ala ta batoso yoro cenninw lalaga, ani fen o fen tun ka kan ka san ka so lalaga.

¹⁴Nka mɔgɔw nana ni wari min ye Matigi Ala ta batoso konɔ, o ma o wari ke ka Alabatoso ta tasa warigberamanw si lalaga, walama muruw, walama jifiyew, walama burufiyetaw; o ma fen saninlaman walama fen warigberaman si lalaga ni o wari ye.

¹⁵O tun be o wariw bee di baarakebagaw le ma, janko o y’a ke ka Matigi Ala ta batoso lalaga.

¹⁶Wari tun be dira mɔgɔ minw ma, janko o ye baarakebagaw sara, o tun te o mɔgɔw jininka ko wari donna baara min na ko o ye o pafɔ, sabu o ta kow gbenin tun lo.

¹⁷Nka o tun te na ni hake yafa sarakaw* ni jurumunyafa sarakaw* ta wari ye Matigi Ala ta batoso konɔ. O wariw tun ye sarakalasebagaw yere ta le ye.

Yohasi ta masaya laban

(Kibaroyaw flanan 24.23-27)

¹⁸O wagati ra, Siri masace min ye Hazaheli ye, ale nana Gati dugu kere, ka o dugu mina; o ko, a tun b’a fe ka taga Zeruzalemu fana kere.

¹⁹O tuma, fen minw tun blara danna Ala ye, Zuda masace Yohasi ka o fenw bee ce; a bema minw tun be masaya ra Zuda folofolo, minw ye Yosafati, ani Yoram, ani Ahaziya ye, olugu tun ka fen minw bee bla danna Ala ye, ani ale yere tun ka fen minw bee bla danna, a ka o fenw bee ce, ani sanin min bee tun be Matigi Ala ta

batoso naforoblayɔɔ ra, ani sanin min tun be masace yere ta so kɔɔ, a ka o bee ta ka o ci Siri masace ma, min ye Hazaheli ye. O kera minke, Hazaheli faranna Zeruzalemu na.

²⁰Ayiwa, Yohasi ta kewale tɔw, a ka ko minw bee ke, o kow bee sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu kɔɔ.

²¹Lon dɔ, a ta jamana jamɔgɔw wurira a kama, k'a janfa; o benna a kan k'a faga Beti Milo, yɔɔ min be Sila jigijigi ra.

²²A ta jamana jamɔgɔ minw ye Simehati dence Yozabadi ye, ani Someri dence Yehozabadi, olugu le k'a faga. A sara minke, o k'a su don a bemacew suw kere fe Dawuda ta masabonba kɔɔ. A dence Amasiya sigira masaya ra a nɔ ra.

Masacew flanan 13

Izirayeli masace Yohahazi ta wagati

¹Zuda masace Yohasi, min tun ye Ahaziya dence ye, ale ta masaya san mukan ni sabanan na, Yehu dence Yohahazi sigira masaya ra Izirayeli mara kunna; a siginin tun be Samari dugu kɔɔ. A ka san tan ni wolonfla le ke masaya ra.

²A ka kojugu ke Matigi Ala ja kɔɔ. Nebati dence Yerobohamu ka jurumun minw ke, a tun ka Izirayelimɔgɔw bla jurumun minw na, Yohahazi ka o sira le ta; a ma sɔn ka faran o jurumunw na.

³Matigi Ala dimina Izirayelimɔgɔw kɔɔ kosebe. A ka o don Siri masace Hazaheli boro, ani Hazaheli dence Beni Hadadi fana boro, o masacew ta tere bee ra.

⁴Nka Yohahazi nana Matigi Ala daari ko a ye yafa ale ma. Matigi Ala k'a lamɛn; sabu Siri masace tun be Izirayelimɔgɔw minako juguyara cogo min na, Matigi Ala tun ka o bee ye.

⁵O ra, Matigi Ala ka mɔgɔ di Izirayelimɔgɔw ma min kera o bɔsibaga ye. Izirayelimɔgɔw bɔsira ka bɔ Sirikaw boro minke, o tora o ta jamana ra pasuma ra, i ko o tun be cogo min na fɔɔfɔɔ.

⁶Nka o bee n'a ta, Yerobohamu ni a ta somɔgɔw tun ka Izirayelimɔgɔw bla jurumun minw na, Izirayelimɔgɔw ma faran o jurumunw na. O ka o sira kelen le ta, ka o jurumun kelen ke fana. Hali o tun be Asera ta jo sɔn bere min kan, o bere belɛn tun turunin be Samari.

⁷Siri masace tun ka Yohahazi ta kerekejama tɔ bee halaki, ka o ke i ko simangbasiyɔɔ buguri. A laban, foyi tun ma to Yohahazi ta kerekejama ra tuun ni sotigi bilooru tɛ, ani sowotoro tan, ani kerekeden sennaman waga tan.

⁸Ayiwa, Yohahazi ta kewale tɔw, a ka ko minw bee ke, ani a ta cefariya, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroya kitabu kɔɔ.

⁹Yohahazi nana sa ka taga fara a bemaw kan; o k'a su don Samari. A dence Yohasi sigira masaya ra a no ra.

Izirayeli masace Yohasi ta wagati

¹⁰Zuda masace Yohasi ta masaya san bisaba ni wolonflanan na, Yohahazi dence Yohasi sigira masaya ra Izirayeli mara kunna; a siginin tun be Samari. A ka san tan ni wɔɔɔ le ke masaya ra.

¹¹A ka kojugu ke Matigi Ala ja kɔɔ. Nebati dence Yerobohamu tun ka Izirayelimɔɔw bla jurumun minw na, a ma faran o jurumunw na; a ka o sira le ta.

¹²Ayiwa, Yohasi ta kewale tɔw, a ka ko minw bee ke, ani a ta cefariya, ani a ka Zuda masace Amasiya kere cogo min na, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kɔɔ.

¹³Yohasi nana sa ka taga fara a bemaw kan; o k'a su don Samari dugu kɔɔ, Izirayeli masace tɔw kɔɔ. Yerobohamu sigira masaya ra a no ra.

Iiyasu ta saya

¹⁴Bana min tun bena Iiyasu faga, o bana nana a mina minke, Izirayeli masace Yohasi tagara a fle, ka kasi a kunna, ka peren ko: "E, Baba, baba, ele min tun ye Izirayeli ta kerekejama ta sowotorow ni a sotigiw bee jigi ye!"

¹⁵Iiyasu k'a fo a ye ko: "Taga kalan do jini, ani a biɔew." A tagara kalan do mina, ani biɔew.

¹⁶Iiyasu k'a fo masace ye tuun ko: "Kalan sama!" Masace ka kalan sama minke, Iiyasu k'a boro la masace boro kan,

¹⁷k'a fo a ye ko: "Finetiri min be tereɔyanfan na, o dayele!" Yohasi ka finetiri dayele. Iiyasu k'a fo a ye ko: "A bon!" A k'a bon. Iiyasu ko: "Matigi Ala ta sesɔɔri biɔe le be nin ye, biɔe min bena se sɔɔ Sirikaw kan. I bena se sɔɔ Sirikaw kan Afeki, fo ka o bee halaki."

¹⁸Iiyasu k'a fo Izirayeli masace ye tuun ko: "Biɔe tɔw ta!" A ka o ta. Iiyasu k'a fo a ye ko: "Dugukolo gbasi ni o ye!" Masace ka dugukolo gbasi siɔaga saba, ka lo.

¹⁹Ala ta cira dimina a kɔɔ. A k'a fo a ye ko: "I tun ka kan k'a gbasi fo siɔaga looru walama siɔaga wɔɔɔ le. O ra i tun bena se sɔɔ Sirikaw kan fo ka taga o halaki ka ban. Nka sisan i bena se sɔɔ o kan siɔaga saba dɔɔn le."

²⁰Iiyasu nana sa; o k'a su don. O sanyelema ra, Mohabuka benkannikebaga dɔw nana ben jamana kan.

²¹Lon do, ka mɔɔw to ce do sutarayɔɔ ra, o barara ka o benkannikebaga dɔw nato ye. O tun ka Iiyasu su la farawo min kɔɔ, o ka ce su firi jona jona o farawo kɔɔ yi ka bori. Ce su tagara maga Iiyasu kolow ra minke, a nin kɔsegira a ma; a wurira ka lo a sen fla kan.

Yohasi ka se sɔɔ Sirikaw kan

²²Siri masace Hazaheli tun ka Izirayelimɔgɔw minako juguya masace Yohahazi ta wagati bɛɛ ra.

²³Nka Matigi Ala nana makari o ra; o maɓuman k'a mina, a hinara o ra, a ta jɛɲɔgɔnya kosɔn, a tun ka jɛɲɔgɔnya min don ni Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ye. O wagati ra a ma sɔn ka o halaki, a ma sɔn ka o gben ka taga fɔ jamana wɛɛ ra, yɔɔjan.

²⁴Siri masace Hazaheli nana sa; a dence Beni Hadadi sigira masaya ra a nɔ ra.

²⁵Hazaheli tun ka dugu minw mina Yohasi face Yohahazi ra, Yohasi ka o duguw bɛɛ mina Hazaheli dence Beni Hadadi ra. Yohasi k'a kɛɛ ka se sɔɔ a kan fɔ sɔɲaga saba, ka Izirayeli ta duguw bɔsi a ra.

Masacew flanan 14

Zuda masace Amasiya ta wagati

(Kibaroyaw flanan 25.1-4,11-12,17-28; 26.1-2)

¹Yohahazi dence Yohasi ta masaya san flanan le ra Izirayeli mara kunna, Yohasi dence Amasiya sigira masaya ra Zuda mara ra.

²A sigira masaya ra k'a si to san mukan ni looru. A ka san mukan ni kɔnɔntɔn le kɛ masaya ra; a siginin tun bɛ Zeruzalemu. A bamuso tɔgɔ tun ye ko Yehodan; Zeruzalemukaw tun lo.

³Ko minw terennin lo Matigi Ala ɲa kɔɔ, a ka o le kɛ; nka a m'a kɛ k'a dafa i ko a bɛmace Dawuda tun k'a kɛ cogo min na. A k'a face Yohasi ta sira fana tagama a ta kokɛtaw bɛɛ ra.

⁴O bɛɛ n'a ta, sɔnnikeyɔɔ minw tun bɛ kongoriw kan, a ma olugu bɔ yi; mɔgɔw belɛn tun bɛ to ka taga wusunɛn sarakaw ni saraka wɛɛw bɔ o yɔɔw ra.

⁵Masaya nana sabati a boro tuma min na, jamana ɲamɔgɔ minw tun k'a face faga, a ka olugu faga.

⁶Nka a ma o fagarikɛbagaw dencew fana faga, i n'a fɔ a sɛbɛra Musa ta sariya kitabu kɔnɔ cogo min na, ko Matigi Ala k'a fɔ ko: "Aw man kan ka face faga den kosɔn, aw man kan ka den fana faga face kosɔn. Bɛɛ ka kan ka faga a yɛɛ ta jurumun le kosɔn."

⁷Amasiya tagara Edɔmukaw kɛɛ, ka cɛ waga tan faga olugu ra Kɔgɔ kɛnɛgbe yɔɔw ra. A ka o kɛɛ ka Sela dugu mina o ra, ka o dugu tɔgɔ la ko Yokitɛli; o tɔgɔ le tora a ra fɔ ka na se bi ma.

Zuda ni Izirayeli ta kɛɛ

⁸Ayiwa, o kɔ, Amasiya ka ciraden dɔw ci ka taga Izirayeli masace Yohasi fe, min ye Yohahazi dence ye, Yehu mamaden; a ko o ye taga a fo Yohasi ye, ko a ye na o be nɔɔn kere.

⁹Izirayeli masace Yohasi ka cira bla ka Zuda masace Amasiya jaabi ko: “Lon do, Liban jamana ta naniyiri do le ka cira bla ka taga a fo Liban jamana ta sediriyiriba do ye ko: ‘I denmuso di ne dence ma furu ra.’ Nka Liban jamana kongosogow temeto ka naniyiri dɔndɔn.”

¹⁰Yohasi k’a fo a ye fana ko: “I kɔni sera Edomukaw ra, o ye can ye; o le ka yerebonya don i jusu ra. I ka se min sɔro, to ni o bonya ye, nka to i ta so yi. Mun na i be kojugu do pinina k’a di i yere ma? Ele bena to a ra, Zuda mɔgow fana bena to a ra ni i ye.”

¹¹Nka Amasiya ma sɔn ka o kuma lamɛn. O ra, Izirayeli masace Yohasi tagara; ale ni Zuda masace Amasiya ka nɔɔn kunben Beti Semesi, Zuda mara ra.

¹²Izirayelimɔgow ka Zuda ta mɔgow kere ka se sɔro o kan; o bee borira ka taga o ta so.

¹³Izirayeli masace Yohasi ka Zuda masace Amasiya mina Beti Semesi. Amasiya tun ye Ahaziya dence Yohasi dence le ye. O kɔ, a tagara Zeruzalemu, ka taga Zeruzalemu dugu kogo ci, k’a ta Efirayimu donda ra, ka taga a bla fo donda min be kogo nɔɔn na; a ka yoro min ci, o janya tun ye nɔɔn na keme naani.

¹⁴A ka sanin bee ta, ani warigbe bee, ani fen o fen tun be sɔro Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, ani masace ta so kɔnɔ; a ka mɔgo dɔw fana mina ka taga ni olugu ye Samari.

¹⁵Ayiwa, Yohasi ta kewale tɔw bee, a ka ko minw bee ke, ani a ta cefariya, ani a ka kere min ke ni Zuda masace Amasiya ye, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

¹⁶Yohasi nana sa ka taga fara a bemaw kan; o k’a su don Samari dugu kɔnɔ, Izirayeli masace tɔw kɔro. A dence Yerobohamu sigira masaya ra a nɔ ra.

¹⁷Yohasi dence Amasiya, min ye Zuda masace ye, ale ka san tan ni looru le ke Yohahazi dence Yohasi sanin kɔ, min tun ye Izirayeli masace ye.

¹⁸Ayiwa, Amasiya ta ko tɔw, o kow sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

¹⁹O nana janfa siri a kama Zeruzalemu; a borira ka taga Lakisi, nka o tagara a ko Lakisi, ka taga a faga yi.

²⁰O k’a su ta ni so dɔw ye ka na ni a ye, ka na a su don Zeruzalemu a bemacew suw kere fe, Dawuda ta masabonba kɔnɔ.

²¹Zuda ta mɔgow bee lajennin ka Azariya ta k’a sigi masaya ra a face Amasiya nɔ ra; Azariya si tun ye san tan ni wɔro.

²²Ale le ka Elati dugu mina, k'a ke Zuda ta ye tuun, ka soro ka o dugu lo kokura; o kera a face masace sanin ko.

Izirayeli masace Yohasi dence Yerobohamu ta wagati

²³Yohasi dence Amasiya, Zuda masace ta masaya san tan ni loorunan na, Yohasi dence Yerobohamu sigira masaya ra Izirayeli jamana kunna; a siginin tun be Samari. A ka san binaani ni kelen le ke masaya ra.

²⁴A ka kojugu ke Matigi Ala ja koru. Nebati dence Yerobohamu tun ka Izirayelimogow bla jurumun minw na, a ma son ka faran o jurumunw si ra.

²⁵Nka Izirayeli juguw tun ka o jamana yoru minw bosi o ra, ale le ka o yoru mina tuun k'a ke Izirayeli ta ye, k'a ta Hamati dugu donda ra ka taga a bla fo Kogoji sanin koru. O kera ka kapa ni Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ta kuma ye, a tun ka min don a ta jonce da ra k'a fo, min ye cira Yunusu ye, Amitayi dence, min tun be bo Gati Eferi dugu konu.

²⁶Ayiwa, Izirayelimogow tun be segeba min na, Matigi Ala yere tun ka o ye. Minw tun ye jonw ye, ani minw tun ye horonw ye, o bee tun ka kan. Mogu si le tun te yi, min tun be se ka o bosi;

²⁷k'a soro Matigi Ala tun m'a latige ko a bena Izirayeli togo tunu ka bo dugukolo kan. O koson a ka jamana kisi Yohasi dence Yerobohamu sababu ra.

²⁸Yerobohamu ta kewale tow, a ka ko minw bee ke, ani a ka cefariya min ke kere ra, ani a ka Damasi dugu ni Hamati dugu ke Izirayeli mara do ye cogo min na, k'a soro o dugu fla tun be Zuda mara le ra, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu konu.

²⁹O ko, Yerobohamu sara, ka taga fara a bemaw kan, minw ye Izirayeli masace tow ye. A dence Jakariya sigira masaya ra a no ra.

Masacew flanan 15

Zuda masace Azariya ta masaya wagati

(Kibaroyaw flanan 26.3-4,21-23)

¹Izirayeli masace Yerobohamu ta masaya san mugan ni wolonflanan na, Amasiya dence Azariya sigira masaya ra Zuda mara kunna.

²A sigira masaya ra k'a si to san tan ni woru; a ka san bilooru ni fla le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A bamuso togo tun ye ko Yekoliya; Zeruzalemuka tun lo.

³Ko minw terennin lo Matigi Ala ja koru, a ka o le ke a ta koketaw bee ra, i n'a fo a face Amasiya tun k'a ke cogo min na.

⁴Nka sonnikoyoru minw tun be kongoriw kan, a ma olugu bo yi. Mogow belen tun be taga wusunun sarakaw* ni saraka werew bo o sonnikoyoru ra.

⁵Matigi Ala nana farirabana dɔ bla masace ra. A tora ni o farirabana ye fɔ ka taga a sa. A tun be bon dɔ kɔnɔ a kelen na. A dence Yotamu le tun be masaso kunna, ka to ka jamana kow janabo a nɔ ra.

⁶Azariya ta kewale tɔw, a ka ko minw bee ke, o kow bee sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

⁷Azariya sara, ka taga fara a bemaw kan; o k'a su don a bemacew suw kere fe Dawuda ta masabonba kɔnɔ. A dence Yotamu sigira masaya ra a nɔ ra.

Izirayeli masace Jakariya ta wagati

⁸Zuda masace Azariya ta masaya san bisaba ni seeginan na, Yerobhamu dence Jakariya sigira masaya ra ka karo wɔɔɔ ke Izirayeli mara kunna; a siginin tun be Samari.

⁹A ka kojugu ke Matigi Ala ja kɔɔ, i n'a fɔ a bemaw tun k'a ke cogo min na. Nebati dence Yerobhamu tun ka Izirayelimɔɔw bla jurumun minw na, a ma faran o jurumunw na.

¹⁰Lon dɔ, Yabesi dence Salumu ka janfa siri a kama, ka ben a kan mɔɔw bee ja na, k'a faga, ka sigi masaya ra a nɔ ra.

¹¹Jakariya ta kewale tɔw, o bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

¹²O kera ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye, a tun ka min fɔ Yehu ye ko: "I dencew bena to masaya ra Izirayeli fɔ ka taga se o ta duruja naaninan ma." A fana kera ten le.

Izirayeli masace Salumu ta wagati

¹³Yabesi dence Salumu sigira masaya ra Zuda masace Oziyasi ta masaya san bisaba ni kɔnɔntɔnnan le ra. A ka karo kelen le ke masaya ra; a siginin tun be Samari.

¹⁴Gadi dence Menahemu bɔra Tirisa ka na ben Yabesi dence Salumu kan Samari, k'a faga, ka sigi masaya ra a nɔ ra.

¹⁵Salumu ta kewale tɔw, a tun ka janfa min siri, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

¹⁶O wagati le ra, Menahemu bɔra Tirisa, ka na ben Tifisa dugu kan, ani a dugumɔɔw bee, ani Tifisa kerefeduguw bee, ko sabu dugumɔɔw tun ma sɔn ka o ta dugu dayele ale ye. A ka dugu halaki, k'a musokɔnɔmanw bee kɔnɔ faran.

Izirayeli masace Menahemu ta wagati

¹⁷Zuda masace Azariya ta masaya san bisaba ni kɔnɔntɔnnan na, Gadi dence Menahemu sigira masaya ra Izirayeli mara kunna. A ka san tan le ke masaya ra; a siginin tun be Samari.

¹⁸A ka kojugu ke Matigi Ala ja korɔ. A ta masaya wagati bee ra, Nebati dence Yerobohamu tun ka Izirayeli ta mɔgɔw bla jurumun minw na, a ma sɔn ka faran o jurumunw na.

¹⁹O wagati ra, Asiri jamana masace min ye Puli ye, ale nana Izirayeli mara mina. Menahemu ka warigbe kilo waga bisaba ni naani (34 000) le di Puli ma, ko a ye ale deme ka masaya sabati ale boro.

²⁰Menahemu tun ka o wari bee mina Izirayeli nafortigiw le fe k'a di Asiri masace ma; a ka warigbe garamu keme wɔɔɔ le mina mɔgɔ bee kelen kelen fe. A kera ten minke, Asiri masace ma to jamana kɔnɔ tuun, a sekɔra ka taga.

²¹Menahemu ta kewale tɔw bee, a ka ko minw bee ke, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

²²Menahemu sara, ka taga fara a bemaw kan. A dence Pekaya sigira masaya ra a nɔ ra.

Izirayeli masace Pekaya ta wagati

²³Zuda masace Azariya ta masaya san biloorunan na, Menahemu dence Pekaya sigira masaya ra Izirayeli kunna; a siginin tun be Samari. A ka san fla le ke masaya ra.

²⁴A ka kojugu ke Matigi Ala ja korɔ. Nebati dence Yerobohamu tun ka Izirayelimɔgɔw bla jurumun minw na, a ma faran o jurumunw na.

²⁵Remaliya dence Peka, min tun ye a ta baarden do ye, ale ka janfa siri a kama. A tagara ben a kan masaso bonba kɔnɔ yi, ka ale ni Arigɔbu ni Ariye bee faga; Galadika ce bilooru le tun be ni Peka ye. Peka ka Pekaya faga o cogo le ra ka sigi masaya ra a nɔ ra.

²⁶Pekaya ta kewale tɔw bee, a ka ko minw bee ke, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

Izirayeli masace Peka ta wagati

²⁷Zuda masace Azariya ta masaya san bilooru ni flanan na, Remaliya dence Peka sigira masaya ra Izirayeli mara kunna; a siginin tun be Samari. A ka san mukan le ke masaya ra.

²⁸A ka kojugu ke Matigi Ala ja korɔ. Nebati dence Yerobohamu tun ka Izirayelimɔgɔw bla jurumun minw na, a ma faran o jurumunw na.

²⁹Izirayeli masace Peka ta wagati ra, Asiri masace Tigilati Pileseri nana ben Izirayeli mara kan, ka Iyɔn dugu mina, ani Abeli Beti Mahaka dugu, ani Yanoha dugu, ani Kedesi dugu, ani Hazori dugu; a ka Galadi mara ni Galile mara ni Nefitali mara bee mina fana. A ka o yɔɔw mɔgɔw ce ka taga ni o ye Asiri.

³⁰Ela dence Oze, ale ka janfa siri Remaliya dence Peka kama, ka ben a kan k'a faga, ka sigi masaya ra a no ra. O kera Oziyasi dence Yotamu ta masaya san mugannan le ra.

³¹Peka ta kawale tow bee, a ka ko minw bee ke, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu konu.

Zuda masace Yotamu ta masaya wagati

(Kibaroyaw flanan 27.1-3,7-9)

³²Izirayeli masace min tun ye Remaliya dence Peka ye, ale ta masaya san flanan na, Oziyasi dence Yotamu sigira masaya ra Zuda mara kunna.

³³A sigira masaya ra k'a si to san mugan ni looru; a ka san tan ni wawo le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A bamuso togo tun ye ko Yerusa; Sadoki denmuso tun lo.

³⁴Ko minw terennin lo Matigi Ala na kawo, a ka o le ke. A k'a face Oziyasi ta sira jogon le tagama fen bee ra.

³⁵O bee n'a ta, sonnikeyawo minw tun be kongoriw kan, a ma olugu bo yi. Mawo belen tun be wusunan sarakaw, ani saraka werew bora o sonnikeyawo ra. Yotamu le ka Matigi Ala ta batoso sanfeyawo donda lalaga.

³⁶Ayiwa, Yotamu ta ko tow, a ka ko minw bee ke, o sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu konu.

³⁷O wagati le ra, Matigi Ala ka ke Siri masace Resen, ani Remaliya dence Peka lawuri ye Zuda mawo kama.

³⁸Yotamu sara, ka taga fara a bemaw kan. O k'a su don a bemaw suw kere fe, a bemace Dawuda ta masabonba* konu. A dence Ahazi sigira masaya ra a no ra.

Masacew flanan 16

Zuda masace Ahazi ta wagati

(Kibaroyaw flanan 28.1-27)

¹Remaliya dence Peka ta masaya san tan ni wolonflanan na, Yotamu dence Ahazi sigira masaya ra Zuda mara kunna.

²A sigira masaya ra k'a si to san mugan. A ka san tan ni wawo le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. Ko minw terennin lo Matigi Ala, a ta Ala na kawo, a ma o ke, i n'a fo a bemace Dawuda tun k'a ke cogo min na.

³A ka Izirayeli masace tow ta sira le ta, fo ka taga a yere dence di k'a jeni tasuma ra, jow ye; k'a sawo Matigi Ala tun ka siya minw gben ka o ta jamana di Izirayelimawo ma, o siyaw le tun be o ko haramuninw jogon ke.

⁴A tun be to ka began sarakaw* ni wusunan sarakaw* bo sonnikeyawo ra, ani kongoriw kunna, ani yiriba flaburumanw jukawo.

Ahazi ka Asiri masace wele

⁵O wagati ra, Siri masace Resen, ani Izirayeli masace Peka, min ye Remaliya dence ye, olugu nana ko o bena ben Zeruzalemu dugu kan. O nana dugu lamini ka masace Ahazi to dugu kɔnɔ, nka o ma se k'a kere.

⁶O wagati kelen le ra, Siri masace min ye Resen ye, ale ka Eyilati dugu mina k'a bla Sirikaw ta fanga kɔrɔ tuun. A ka Zuda ta mɔgɔw gben ka bɔ Eyilati dugu kɔnɔ. Edɔmukaw nana sigi Elati, fɔ ka na se bi ma.

⁷Ahazi ka mɔgɔ dɔw ci ka taga Asiri masace Tigilati Pileseri fe k'a fɔ a ye ko: "Ne ye i ta jɔn le ye, ani i den; sabari ka na ne bɔsi Siri masace ni Izirayeli masace boro, sabu o nana ne kere."

⁸Wari ni sanin min tun be Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, ani min tun be masace ta so naforow ra, a ka o ta, ka o ci Asiri masace ma, ka o ke a ta bonya ye.

⁹Asiri masace sɔnna Ahazi ta kuma ma. A wurira ka taga Damasi dugu kama, ka taga o dugu mina, k'a dugumɔgɔw ce ka taga ni o ye Kiri dugu kɔnɔ, ka sɔrɔ ka Resen yere faga.

Ahazi ka Alabatosoba cogoya yelma

¹⁰O kɔ, Ahazi tagara Damasi, ka taga Asiri masace Tigilati Pileseri kunben. Asirikaw ta sarakabɔnanba min tun be Damasi dugu kɔnɔ, masace Ahazi ka o ye minke, a ka cira bla sarakalasebaga Huri ma Zeruzalemu, ka o sarakabɔnan cogoya fɔ a ye, k'a minanw bee tagamasiyen fɔ a ye, janko a ye a jɔgɔn lalaga.

¹¹Sarakalasebaga Huri ka o sarakabɔnan jɔgɔn lalaga; masace Ahazi tun ka sarakabɔnan min cogoya fɔ k'a to Damasi, a k'a lalaga ka kapa ni o le ye cogo bee ra. Sani masace ye na ka bɔ Damasi, o y'a sɔrɔ a tun k'a lalaga ka ban.

¹²Masace nana na ka bɔ Damasi minke, a ka sarakabɔnan ye; a gbarara sarakabɔnan na, ka taga yelen a san fe.

¹³A ka saraka jenitaw* jeni sarakabɔnan kan, ka siman sarakaw bɔ, ka rezenji sarakaw* bɔn a kan, ka jenjɔgɔnya sarakaw* jori seriseri sarakabɔnan kan.

¹⁴Matigi Ala ta sarakajenifen siranegeraman min tun be Alabatosoba donda ra, a ka o bɔ a nɔ ra; o sarakajenifen tun be a ta sarakabɔnankura ni Alabatosoba furance le ra. A k'a bɔ yi k'a bla a ta sarakabɔnankura kere fe, Alabatosoba sahiliyanfan na.

¹⁵O kɔ, Masace Ahazi k'a fɔ sarakalasebaga Huri ye ko: "Sisan i bena to ka sɔgɔmada ta saraka jenita, ani wulada ta siman saraka* bɔ sarakabɔnanba le kan, ani masace ta saraka jenita ni a ta siman saraka, ani jama ta saraka jenitaw, ani o ta siman sarakaw; i ka kan ka o ta rezenji sarakaw fana bɔn sarakabɔnankura kan, ka saraka jenitaw jori ni saraka tɔw jori bee bɔn a kan fana. Min ye Matigi Ala ta sarakajenifen siranegeraman ye, ne yere bena o ke ne ta lagberikejɔrɔ ye."

- ¹⁶Masace Ahazi tun ka fen o fen fo, sarakalasebaga Huri ka o bee ke a cogo ra.
- ¹⁷Masace Ahazi ko a ye Alabatosoba ta siranegge wotorow kerefeyorow waraga ka bo o ra; tasaba minw tun siginin be a kunna, a ka olugu fana bo yi. Minanba koorinin min tun be misitoran siranegeramanw kan, a ka o fana bo yi, ka o bla kabakuruw kan dugu ma.
- ¹⁸O ko, Asiri masace koson, o tun ka bolon min lo Matigi Ala ta batoso konso, min tun be wele ko Nenekirilon ta bolon, a ka o gbata bo yi; masacew tun be to ka don Alabatosoba lu konso da min fe, a ka o fana datugu.
- ¹⁹Ayiwa, Ahazi ta kewale tow bee, a ka ko minw bee ke, o bee sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu konso.
- ²⁰Ahazi nana sa ka taga fara a bemaw kan, o k'a su don a bemacew suw kere fe Dawuda ta masabonba konso. A dence Ezekiyasi sigira masaya ra a no ra.

Masacew flanan 17

Izirayeli masace Oze ta wagati

- ¹Zuda masace Ahazi ta masaya san tan ni flanan na, Ela dence Oze sigira masaya ra Izirayeli mara kunna; a siginin tun be Samari. A ka san kononton le ke masaya ra.
- ²A ka kojugu ke Matigi Ala na korso. Nka a ta kojugu ma Izirayeli masace tow ta bo.
- ³Ayiwa, Asiri masace min ye Salimanasari ye, ale nana masace Oze kere. A sera Oze ra, k'a ta fanga sigi a kan; Oze tun ka kan ka to ka ninsongso sara a ye.
- ⁴Nka Asiri masace nana a ye ko Oze b'a fe ka ale janfa, sabu Oze tun ka ciraden dow ci ka taga Misiran masace fe, min togo ye ko So; a fana tun te ninsongso sarara Asiri masace ye tuun san o san, i n'a fo a tun derira k'a ke cogo min na. O ra, Asiri masace ka Oze mina k'a siri ni negejoroko ye, k'a bla kaso ra.
- ⁵O ko, Asiri masace ni a ta kerekedenw donna Izirayeli mara yoro bee ra; o tagara se Samari dugu ma. A ka dugu lamini ka se fo san saba.
- ⁶Oze ta masaya san konontonnan na, Asiri masace ka Samari dugu mina, ka Izirayeli ta mogow mina ka taga ni o ye Asiri jamana ra. A tagara dow bla Hala dugu konso, ka dow bla Habori bada yorow ra, Gozan mara ra, ka dow bla Medikaw ta duguw ra.

Izirayelimogow ta kewalejuguw

- ⁷Ayiwa, o kow bee kera sabu Izirayelimogow tun ka Matigi Ala, o ta Ala hake ta, ale Ala min tun ka o labo Misiran jamana ra, ka o bosi ka bo Misiran masace Farawona ta fanga korso. O tun ka batofen werew bato fana.
- ⁸Matigi Ala tun ka siya minw gben ka bo Izirayelimogow na, o tun ka o siyaw ta siraw le ta, ani Izirayeli masacew tun ka landa minw ladon jamana konso.

- ⁹Izirayelimɔɔw tun ka ko dɔw ke dogo ra Matigi Ala ra, o ta Ala, ko minw ma ben. O ka sɔnnikeyɔɔw lalaga kongoriw kan o ta duguw bɛɛ ra, k'a ta kerekedenw ta dugumisenw na ka taga a bla dugu barakamanw bɛɛ ra.
- ¹⁰O ka kabakurujan dɔw lɔlɔ, ka sɔnnikebere dɔw turu jo musoman Asera tɔɔ ra kongorijanw bɛɛ kunna, ani yiriba flaburumanw bɛɛ jukɔɔ.
- ¹¹O ka wusunan sarakaw* bɔ o sɔnnikeyɔɔw ra kongoriw bɛɛ kan, k'a ke i n'a fɔ Matigi Ala tun ka siya minw gben ka bɔ o ja. O ka kojuguw ke ka Matigi Ala jusu wuri.
- ¹²O ka o jow sɔn, k'a sɔɔ Matigi Ala tun k'a fɔ o ye ko o kana o ke.
- ¹³Matigi Ala tun ka ciraw, ani ladibaga caman ci, ka taga Izirayelimɔɔw, ani Zuda ta mɔɔw bɛɛ lasɔmi, k'a fɔ o ye ko: "Aw ye aw ta sirajuguw dabla. Aw ye ne ta kumaw lamɛn, ka ne ta ciw sira tagama. Ne ka sariya minw yira aw bɛmaw ra, ani ne ta baarden minw ye ciraw ye, ne ka olugu ci aw fɛ ni o sariya kelen min ye, aw ye o bɛɛ sira tagama."
- ¹⁴Nka o tun ma o kuma lamɛn; o ka o torokun gbeleya, k'a ke i ko o bema minw tun ma la Matigi Ala ra, o ta Ala.
- ¹⁵O banna Ala ta cifɔninw na; Ala tun ka jenɔɔɔnya min don ni o bɛmaw ye, o ka o cɛn. A tun ka kuma minw fɔ o ye k'a gbeleya, o ma o jate. O ka o yɛɛ bla batofɛn gbansanw batori le ra; a laban olugu yɛɛ fana kɛra fɛngbansanw ye. O siginin bɛ siya minw cɛ ra, o ka o siyaw le ladegi, k'a sɔɔ Matigi Ala tun k'a fɔ o ye ko o kana o siyaw ladegi.
- ¹⁶O banna Matigi Ala, o ta Ala ta kumaw bɛɛ ma. O ka siranɛge yeele ka o ke misiden bisigiya fla ye, ka o bato. O ka berew turu jo musoman Asera tɔɔ ra, ka o bato. O ka karo ni lolow bɛɛ bato; jo min ye Baali* ye, o ka o fana bato.
- ¹⁷O ka o dencew ni o ta denmusow di ka o don tasma ra, ka o ke sarakaw ye. O tagara lagberikebagaw fɛ ka subagayakow ke. O ka kojugu ke Matigi Ala ja kɔɔ, ka o yɛɛ bla o kow le ra, janko ka Matigi Ala jusu bɔ.
- ¹⁸O le kosɔn, Matigi Ala dimina Izirayelimɔɔw kɔɔ kosebe, ka o gben ka bɔ a yɛɛ ja kɔɔ. Zuda ta mɔɔw dɔɔn le tora o ta mara ra.
- ¹⁹Nka hali Zuda ta mɔɔw fana tun ma Matigi Ala, o ta Ala ta kumaw lamɛn. Olugu fana tun ka Izirayelimɔɔw ta sira ɔɔɔn le ta.
- ²⁰O kosɔn Matigi Ala banna Izirayelimɔɔw ta durujaw bɛɛ ra. A ka o labla benkannikebagaw ye, ka o lamaroya. O kɔ fɛ, a ka o gben ka taga fɔ yɔɔjan.
- ²¹Tuma min na Ala tun ka Izirayelimɔɔw faran ka bɔ Dawuda ta somɔɔ tɔw ra, o tun ka Nebati dence Yerobohamu le ke o ta masace ye; ale le ka Izirayelimɔɔw lafiri ka bɔ Matigi Ala kɔ, k'a to o ka jurumunba ke.

²²Yerobohamu tun ka jurumun o jurumun ke, Izirayelimogow tun ka o bee jagon ke. O ma faran o jurumunw si ra,

²³fo lon min na Matigi Ala nana Izirayelimogow gben ka bo a yere na koro, i n'a fo a tun ka o lasomi cogo min na a ta baardenw ta kuma sababu ra, minw ye ciraw ye, a tun ka minw ci o fe. O ka Izirayelimogow ce ka bo o ta jamana ra ka taga ni o ye Asiri jamana ra. O tora o yoro le ra fo ka na se bi ma.

Siya minw nana sigi Samari

²⁴Asiri masace ka mogow dow ce ka bo Babiloni*, ani Kuta, ani Ava, ani Hamati, ani Sefarivayimu duguw kono, ka taga olugu sigi Samari duguw kono Izirayelimogow no ra. Olugu ka Samari duguw mina ka sigi o duguw ra.

²⁵Nka olugu nana sigi o duguw kono wagati min na, olugu tun te Matigi Ala batora. O koson Matigi Ala ka jaraw lana o kama ka na mogow caman faga o ra.

²⁶O tagara a fo Asiri masace ye ko: "I ka mogow minw wuri ka bo o ta yoro ra ka taga o bla Samari duguw ra, o mogow ma o yoro jamana ta ala batocogo lon. O jamana ta ala ka jaraw bla ka na o ce ra, janko ka o faga, sabu o ma o ala batocogo lon."

²⁷Masace k'a fo mogow ye ko o ka Izirayelimogow minw mina ka labo jamana kono, ko o ye o sarakalasebaga do laseko yi, ale ye taga sigi yi, ka o jamana ta ala batocogo yira mogow ra.

²⁸A kera ten, sarakalasebaga minw tun minana ka bo Samari, olugu ra kelen tagara sigi Beteli, ka to ka mogow karan, o ka kan ka Matigi Ala bato cogo min na.

²⁹Nka o siyaw bee kelen kelen nana o yere ta yoro ta batofen dow lalaga. Samarikaw yere tun ka sonnikeyoro minw lo kongoriw kan, o ka o batofenw bla o bonw le kono, o ta duguw ra.

³⁰Minw tun bora Babiloni, olugu ka Sukoti Benoti ta ala lalaga. Minw tun bora Kuti, olugu ka Nerigali ta ala lalaga. Minw tun bora Hamati, olugu ka Asima ta ala lalaga.

³¹Minw tun bora Ava, olugu ka Nibasi ni Taritaki ta alaw lalaga. Sefarivayimukaw tun be o dencew jeni tasuma ra ka ala minw bato, o alaw le tun ye Adameleki ni Anameleki ye; olugu le tun ye Sefarivayimukaw ta alaw ye.

³²O tun be Matigi Ala fana bato, nka o bee n'a ta, o yere tun ka sarakalasebaga dow sigi o yere ye, minw tun be sarakaw bo sonnikeyorow ra kongoriw kunna. O sarakalasebagaw tun bora jamana fan bee ra. O sarakalasebagaw tun be to ka sarakaw bo sonnikeyorow le ra.

³³O ra, o tun be Matigi Ala batora, nka o fana tun be o yere ta batofenw batora, ka kapa ni o yere ta jamana ta landaw ye, o tun bora jamana min na.

³⁴Fo ka na se bi ma, o siyaw belen be o ta landakow le kera; o te siran Matigi Ala na. Matigi Ala tun ka cifoninw, ani kolatigeninw, ani sariyaw, ani kuma minw fo Yakuba ta duruja ye, minw tɔɔ lara ko Izirayelimɔɔw, o siyaw te o kow si sira tagamana.

³⁵Matigi Ala tun ka jɛnɔɔɔnya* don ni Izirayelimɔɔw ye, k'a fo o ye ko: "Aw kana ala werew bato; aw kana aw kinbiri gban ala werew kɔɔ ka o bato, ka saraka bo o ye.

³⁶Ne Matigi Ala, ne min ka aw labo Misiran jamana ra ne ta sebayaba ani ne ta fanga baraka ra, aw ka kan ka ne le bato. Aw ka kan ka aw yere majigi ne le ye, ka sarakaw bo ne ye.

³⁷Ne ka cifoninw, ani kolatigeninw, ani sariyaw, ani kuma minw sebe, ka o di aw ma, aw ka kan ka o le ke, k'a sira tagama tuma bee; aw kana ala werew bato.

³⁸Ne ka jɛnɔɔɔnya min don ni aw ye, aw kana pina o ko. Ne b'a fo aw ye tuun ko aw kana ala werew bato.

³⁹Aw ka kan ka ne le bato, ne min ye Matigi Ala ye, aw ta Ala; sabu ne le be se ka aw kisi ka bo aw juguw bee boro."

⁴⁰Nka o siyaw ma son ka menni ke. O tora o ta landakow le kan.

⁴¹O tun be Matigi Ala batora, nka o bee n'a ta, o tun be o ta jow sonna belen. Fo ka na se bi ma, o ta denw, ani o mamadenw b'a kera ten le; o b'a kera i n'a fo o bemaw tun k'a ke cogo min na.

Masacew flanan 18

Zuda masace Ezekiyasi ta masaya damina

(Kibaroyaw flanan 29.1-2)

¹Izirayeli masace Oze, min tun ye Ela dence ye, ale ta masaya san sabanan na, Ahazi dence Ezekiyasi sigira masaya ra Zuda mara kunna.

²A sigira masaya ra k'a si to san mugan ni looru. A ka san mugan ni kononton le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A bamuso tɔɔ tun ye ko Abi; Jakariya denmuso tun lo.

³Ko minw terennin lo Matigi Ala na kɔɔ, a ka o le ke. A k'a ta ko bee ke i n'a fo a bemace Dawuda tun k'a ke cogo min na.

⁴A ka sonnikewow cen ka bo kongoriw kunna; a ka kabakurujaw cici, ka jo musoman Asera ta berew tigetige. Cira Musa tun ka siranegesa min lalaga, a ka o tigetige, sabu Izirayelimɔɔw tun be to ka wusunan sarakaw* bo o siranegesa ye. O tun ka o sa tɔɔ la ko Nehusitan.

⁵Ezekiyasi k'a jigi la Matigi Ala kan, Izirayeli ta Ala. Zuda masace minw tun temena a na, ani minw nana a ko fe, a jɔɔɔn masacepuman ma sɔɔ olugu si ra.

⁶A tugura Matigi Ala le kɔ, a fana ma jenge ka bɔ a kɔ ka taga fan si ra; Matigi Ala tun ka kuma minw fɔ cira Musa ye, a ka o bɛɛ sira tagama.

⁷Matigi Ala fana tora ni a ye, k'a to a ka nafa sɔrɔ a ta kokɛtaw bɛɛ ra. A nana muruti Asiri masace ma, a ma sɔn ka to ale ta fanga kɔrɔ tuun.

⁸A ka Filisikaw kere ka se o ra, ka o gben ka taga se fɔ Gaza, ka o duguw ni a maraw bɛɛ halaki, k'a ta dugu barakamanw ra, ka taga a bla kerekedenw ta dugumisenw na.

Asirikaw ka Samari dugu mina

⁹Ezekiyasi ta masaya san naaninan na, Asiri masace Salimanasari ni a ta kerekajama tun wurira ka na Samari dugu kama, ka na dugu lamini; o kera Izirayeli masace Oze, Ela dence ta masaya san wolonflanan le ra.

¹⁰Sani san saba ce, o tun ka dugu mina; o tun kera Ezekiyasi ta masaya san wɔrɔnɔn na. Samari dugu tun minana Izirayeli masace Oze ta masaya san kɔnɔntɔnnan le ra.

¹¹Asiri masace tun ka Izirayelimɔgɔw mina ka taga ni o ye Asiri. A tun tagara ni dɔw ye Hala dugu kɔnɔ, ka taga ni dɔw ye Habɔri bada yɔrɔw ra, Gozan mara ra, ka taga ni dɔw ye Medikaw ta duguw ra.

¹²O kow tun kera o ra, sabu Izirayelimɔgɔw tun ma sɔn ka Matigi Ala, o ta Ala ta kuma le lamɛn; Ala tun ka jɛnɔgɔnya* min don ni o ye, o ka o cɛn. Matigi Ala ta baaraden Musa tun ka kuma minw bɛɛ fɔ o ye, o ma o si lamɛn, o fana m'a sira tagama.

Asirikaw nana Zuda ta mɔgɔw kere

(Ezayi 36.1; Kibaroyaw flanan 32.1)

¹³Masace Ezekiyasi ta masaya san tan ni naaninan na, Asiri masace Senakeribu nana Zuda mara ta dugu barakamanw bɛɛ kere ka o duguw mina.

¹⁴A kera ten minke, Zuda masace Ezekiyasi ka cira bla ka taga Asiri masace fe Lakisi, k'a fɔ a ye ko: "Ne firira; i kana ne kere tuun. Ni i ka warida min ben ne kan, ne bɛna to ka o sara i ye." Asiri masace ko Ezekiyasi ka kan ka warigbe kilo waga tan, ani sanin kilo waga kelen le sara ale ye.

¹⁵Warigbe min bɛɛ tun be Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, ani masaso ta naforow ra, Ezekiyasi ka o bɛɛ ta ka taga o di a ma.

¹⁶Hali a tun ka sanin min nɔrɔ Matigi Ala ta batoso dondaw ni a daw sanfeyɔrɔw kan, a ka o bɛɛ wɔrɔ ka bɔ yi, ka o di Asiri masace ma.

Asirikaw nana Zeruzalemu dugu lamini

(Ezayi 36.2-22; Kibaroyaw flanan 32.9-16)

¹⁷Asiri masace k'a ta kerekajamaba kuntigiba, ani a ta masaso kɔrɔsibagaw kuntigi, ani a ta kerekuntigiba ci ka bɔ Lakisi ka taga masace Ezekiyasi fe

Zeruzalemu ni kerekajamaba do ye. O tagara se Zeruzalemu; ji min be dugu sanfeyoro ra, o tagara lo o jisira koro, fanikobagaw ta foro sira kan.

¹⁸O perenna, k'a fo ko o b'a fe ka kuma ni masace ye. Hilikiya dence Eliyakimu min ye masace Ezekiyasi ta so korosibaga ye, ani Sebina, min ye seberikebaga ye, ani Asafu dence Yoha, min ye masace ta kumalasebaga ye, olugu bora dugu kono ka taga o kunben.

¹⁹Asiri masace ta kerekuntigiba k'a fo o ye ko: "Aw ye taga a fo Ezekiyasi ye, ko masaceba, Asiri masace ko: 'O tuma ele jigi lanin be jontigi le kan sa?"

²⁰Ele ko, ko kere hakiri ni kerekefanga be ele fe; nka o ye kuma gbansan le ye. Ele ka i jigi la jontigi le kan ko i be murutira ne ma?

²¹A fe, i be i jigi lara Misiran masace le kan, k'a soro ale ye kara kunkurun le ye; ni mogo o mogo k'a jigi la a kan, a be o tigi boro sogo k'a mandimi. Can lo de, Misiran masace Farawona be ten le; ni ele mogo o mogo ka i jigi la a kan, a be o le ke i ra.

²²" 'Aw be se k'a fo ne ye ko: An jigi be Matigi Ala, an ta Ala le kan! O tuma ele Ezekiyasi yere ma o Ala kelen ta sonnikeyorow ni a ta sarakabonanw le cici, k'a fo Zuda mara mogow ni Zeruzalemukaw ye ko o ka kan ka Ala bato Zeruzalemu dugu ta sarakajenifen* doron le kan wa?"

²³" 'Ayiwa, sisan, i ka kan ka ben le jini ni ne matigice ye, min ye Asiri masace ye. Ni o kera, ne bena so waga fla di i ma, ni i be se ka mogo soro min bena o bori koni.

²⁴Ele be se ka mun le ke ka anw ta kerekuntigi kelen doron lalo, hali ni a kera ne matigice ta kuntigiw bee ra fitini ye? Aw jigi be Misirankaw le kan, ko olugu bena sowotorow, ani sotigiw di aw ma ke!

²⁵O tuma ele b'a miiri ko ne be se ka wuri ka na nin yoro halaki ni a ma ke Matigi Ala yere sago ye wa? Matigi Ala yere le k'a fo ne ye ko: Taga nin jamana kama ka taga a halaki.' "

²⁶Hilikiya dence Eliyakimu, ani Sebina, ani Yoha, olugu k'a fo Asiri masace ta kerekuntigiba ye ko: "Sabari, ka kuma i ta jonw fe aramekan na; an be o men. I kana kuma an fe heburukan na, k'a to mogo to minw be dugu kogo kan olugu y'a men."

²⁷Asiri masace ta kerekuntigiba ka o jaabi ko: "O tuma ne matigice ka ne ci ko ne ye na nin kumaw fo ele ni i matigice doron le ye wa? A ka ne ci nin mogow bee le fe, nin mogo minw sigisiginin be kogo kan, minw bena o yere ta sokotaga domu, ka o yere pegeneji min i n'a fo ele yere."

²⁸O ko, Asiri masace ta kerekuntigiba k'a kun korota, ka peren ni a fanga bee ye k'a fo heburukan na, ko: "Aw ye masaceba ta kuma lamen, Asiri masace!"

²⁹Masace ko: Aw kana a to Ezekiyasi ye aw lafiri, sabu a tena se ka aw bosi ka bo ne boro.

³⁰Aw kana a to Ezekiyasi ye aw lafiri, ko aw ye aw yere karifa Matigi Ala ma, ko sigiya t'a ra, Matigi Ala bena aw bosi, ko aw ta dugu tena to Asiri masace boro.

³¹"Aw kana Ezekiyasi lamɛn. Asiri masace ko: Aw ye ben don ni ne ye, aw ye aw yere di ne ma. Ni o kera, aw bee bena aw ta forow rezɛnmɔw sɔrɔ k'a domu, ka aw ta torosunw denw domu, ka aw ta kolɔnw ji min,

³²sani ne ye na aw ta ka taga ni aw ye aw ta jamana jɔgɔn dɔ ra, siman ni duven be jamana min na caman, domuni ni rezɛnsunw be jamana min na caman, oliviyɛsunw, ani li be jamana min na caman. O ra, sani aw ye to yan ka na sa, aw bena panamanya le. Aw kana Ezekiyasi lamɛn, sabu a be aw lafirira le, ko Matigi Ala bena aw bosi.

³³"Yala siya tɔw ta alaw sera ka o kisi ka bɔ Asiri masace boro wa? Hamatikaw ni Aripadikaw ta alaw sera ka mun le ke?"

³⁴Sefarivayimukaw, ani Henakaw, ani Ivakaw ta alaw sera ka mun ke? Yala o sera ka Samarikaw kisi ka bɔ ne boro wa?

³⁵Jamanaw bee ra, jamana juman ta ala le sera k'a kisi ka bɔ ne boro, ka na a fɔ ko Matigi Ala bena Zeruzalɛmu kisi ka bɔ ne boro?"

³⁶Ayiwa, Zuda ta mɔgɔw bee jera, o ma foyi fɔ, sabu masace Ezekiyasi tun k'a fɔ o ye ko o kana a jaabi.

³⁷O kɔ, Hilikiya dence Eliyakimu min ye masace Ezekiyasi ta lu kɔrɔsibaga ye, ani Sebina min ye seberikebaga ye, ani Asafu dence Yoha min ye masace ta kumalasebaga ye, olugu sekɔra ka taga Ezekiyasi fe; o tun ka o ta deregew faranfaran. Asiri masace ta kerekuntigiba tun ka kuma minw fɔ, o tagara o bee lakari Ezekiyasi ye.

Masacew flanan 19

Ezekiyasi ka hakiri jini cira Ezayi fe

(Ezayi 37.1-7; Kibaroyaw flanan 32.20-23)

¹Masace Ezekiyasi ka o kuma men minke, a k'a ta derege mina k'a faran, ka bɔrɔfani don a yere ra, ka taga Matigi Ala ta batoso kɔnɔ.

²A k'a ta so kɔrɔsibagaw kuntigi Eliyakimu ni a ta seberikebaga Sebina, ani sarakalasebagaw bee ta cekɔrɔbaw ci ka taga cira Ezayi fe, Amɔzi dence. O bee tun ka bɔrɔfaniw le don o yere ra.

³O tagara a fɔ Ezayi ye ko Ezekiyasi ko: "Bi lon ye jusukasilon, ani hakebolon, ani maroyalon le ye; sabu an ta kera i ko den minw worowagati sera, nka baraka te bamusow ra ka o woro.

⁴A be se ka ke ko Matigi Ala, i ta Ala ka Asiri masace ta kerekuntigiba ta kumaw bee men, a matigice k'a ci ka na Ala panaman mafiyɛnya ni kuma minw ye. A be se

ka ke ko Matigi Ala, i ta Ala bena o mafiyenyari juru sara Asiri masace ra. O koson mogo to minw belen panaman tora, sabari, i ye Ala daari olugu ye.”

⁵Masace Ezekiyasi ta jamana kuntigiw tagara Ezayi fe ni o kumaw ye.

⁶Ezayi ka o jaabi ko: “Aw ye taga a fo aw matigice ye ko Matigi Ala ko: ‘I ka kuma minw men, Asiri masace ta kuntigiw nana ne dogoya ni kuma minw ye, o kumaw kana i lasiran.

⁷A fe, Asiri masace bena kibaroya do men; ni a ka o kibaroya men, ne bena a kononosu k’a to a ye a latige ko a be seko a yere ta jamana ra. Ni a sekora yi, ne bena a to o ye a faga ni kerekemuru ye.’ “

Sanakeribu ta sebe ka Ezekiyasi lasiran

(Ezayi 37.8-13; Kibaroyaw flanan 32.17)

⁸Ayiwa, Asiri masace ta kerekuntigiba nana a men ko Asiri masace bora Lakisi, ka taga Libina dugu kere. A wurira ka taga Asiri masace ko o yoro ra.

⁹Nka Asiri masace nana kibaroya do men, ko Etiyopi masace min ye Tiraka ye, ko ale ni a ta kerekejama wurira ko o bena a kere. Asiri masace ka o men minke, a ka ciraden werew ci tuun Ezekiyasi fe ni sebe do ye, k’a fo a ye ko:

¹⁰“Aw ye taga a fo Zuda masace Ezekiyasi ye, ko: ‘I kana a to i ta Ala ye i lafiri gbansan, ko i ka i jigi la ale kan minke, ko o ra, Asiri masace tena se ka Zeruzalemu dugu mina.

¹¹Asiri masacew ka min ke jamana tow bee ra, i yere ka o ye. O ka o bee halaki le pewu! Ele ko ele le bena bosi wa?

¹²Ne bemaw ka siya minw halaki, siya minw tun be Gozan dugu konu, ani Haran dugu, ani Resefu dugu, ani Edeni ta mogo minw tun be Telasari, yala o siyaw ta alaw sera ka o kisi wa?

¹³Hamati ni Aripadi ni Sefarivayimu ni Hena ni Iva ta masacew be min sisan?’ “

Ezekiyasi ta daariri

(Ezayi 37.14-20)

¹⁴Ezekiyasi ka sebe mina ciradenw boro, k’a karan; o ko, a tagara Matigi Ala ta batoso konu. A ka sebe dayele Matigi Ala na koru.

¹⁵Ezekiyasi ka Matigi Ala daari, k’a fo a ye ko: “Matigi Ala, Izirayeli ta Ala, ele min siginin be seruben melekew kunna. Ele kelen le ye dugukolo masayaw bee ta Ala ye. Ele le ka sankolo ni dugukolo dan.

¹⁶Matigi Ala, i toro malu ka ne lamenu! Matigi Ala, i na yele ka fleri ke! Senakeribu k’a ta ciraden ci ka na ele Ala panaman mafiyenya ni kuma minw ye, o lamenu!

¹⁷Matigi Ala, can lo ko Asiri masacew ka siya tow, ani o ta jamanaw halaki,

¹⁸ka o ta alaw jeni tasuma ra. Nka o alaw fana tun te ala panamanw ye; mɔgɔw yere boro ka fen minw lalaga ni yiri ni kabakuru ye, o lo; o kosɔn o sera ka o halaki.

¹⁹O ra, ne Matigi Ala, an kisi ka bɔ Senakeribu boro, k'a to dunuja masayaw bee y'a lon ko ele Matigi Ala kelenpe le ye Ala ye."

Matigi Ala ka Ezekiyasi ta daariri jaabi

(Ezayi 37.21-35)

²⁰Amɔzi dence Ezayi ka cira bla ka taga a fɔ Ezekiyasi ye ko Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: "I ka daariri min ke ne fe Asiri masace Senakeribu ta ko ra, ne ka o men.

²¹Matigi Ala ka min fɔ Asiri masace kama, o ye nin ye; a ko: Siyɔn dugu be ele mafiyenya le, ka i logɔbɔ; Zeruzalemu dugu ceɓumanba be yereko i ma, ka a kun yuguyugu.

²²Ele ka ne le mafiyenya, ka ne le dogɔya wa? Ele sɔnna ka kuma k'a yira ne le ra wa? Ele ka i pa don ne le ra wa, ne min ye Izirayeli ta Ala saninman ye?

²³I ka i ta ciradenw ci ka na ne le mafiyenya, ne Matigi Ala! I ko: 'Ne ta sowotoro caman sababu ra, ne yelenna fɔ kuruw kunna, ka taga se fɔ Liban jamana cemance ra; ne ka Liban sediriyiriw bee ra jamijanw tige, ani siperesiyiriw bee ra pumanmanw. Ne bena yelen kuruw bee ra jamijan kunna, ka taga don fɔ o ta yirituba yere kɔnɔ.

²⁴Ne ka kolonw sozi jamana werew ra ka o ji min. Ne bena ne sen la Misiran jamana kɔnɔ ka Nili bajiw bee ja.'

²⁵"Ayiwa, o tuma ele m'a lon ko ne kitira nin kow ra kabini wagatijan wa? Kabini folofolɔ, ne tun ka kow minw laben, sisan ne be o le kera. Ne k'a latige ko ele bena dugu barakamanw halaki, ka o ke tomow ye.

²⁶O duguw ta mɔgɔw baraka banna, jatige ni maroya ka o mina. O kera i ko kongobinw, i ko bin nuguninw, i ko binjalan min be bon kunna; a kɔgɔbari be ja.

²⁷"Nka ne ka ele sigituma lon, ka i botuma lon, ka i dontuma lon, ani wagati min i jusu be bɔ ne kama.

²⁸Ayiwa, i n'a fɔ i jusu bɔra ne kama, i ta wasokanw fana sera ne toro ma, ne bena ne ta nunnanegɛ don i nun na, ka ne ta karafe don i da ra, i nana sira min fe, ne bena sekɔ ni i ye o sira kelen fe.

²⁹"Ayiwa, ele Ezekiyasi, nin bena ke tagamasiyen ye ele fe: Simankise minw benbenna foro kɔnɔ ka falen o yere ma, aw bena o siman le domu jinan. San were, minw bena falen o yere ma tuun, aw bena o le domu. Nka a san sabanan, aw yere le bena aw ta siman dan, k'a tige, k'a domu; ka aw ta rezenforow sene, k'a den domu.

30”Ni o kera, Zuda ta mɔgɔ tɔ minw panaman tora, olugu bena ke i ko yiri min ka lilinkuraw bɔ, k’a liliw don fɔ dugukolo jukɔrɔ, ka nugu kura ye tuun, fɔ ka den.

31”Can lo, mɔgɔ dɔw belen bena wuri Zeruzalemu dugu kɔnɔ, mɔgɔ dama dama bena kisi, ka lo Siyɔn kuru* kan. Fangatigi Ala bena o le ke aw ye a ta kanuyaba kosɔn.

32”O kosɔn Matigi Ala ka min fɔ Asiri masace ko ra, o ye nin ye: ‘Asiri masace tena don nin dugu kɔnɔ, a tena mɔgɔ si bon ni a ta biɲew ye, a tena mɔgɔ si kere ni a ta negebennan ye, a tena yelenyɔrɔ lo ka yelen o kan ka dugu kere.

33” ‘A nana sira min fe, a bena sekɔ o sira kelen le fe. A tena don nin dugu kɔnɔ fiyewu! Ne Matigi Ala, ne le ko ten.

34” ‘Ne le bena nin dugu tanga, k’a bɔsi, ne yere tɔgɔ kosɔn, ani ne ta jɔnce Dawuda kosɔn.’ “

Ala ta mɔgɔw kisicogo

(Ezayi 37.36-38; Kibaroyaw flanan 32.21-22)

35”O lon su fe, Matigi Ala ta meleke bɔra ka na Asirika ce waga keme ni biseegi ni waga looru faga (185 000). Mɔgɔ tɔw wurira sɔgɔmada fe minke, o ka suw ye yɔrɔ bee ra.

36”A kera ten minke, Asiri masace Senakeribu sekɔra ka taga sigi Ninive dugu kɔnɔ.

37”Nka lon dɔ, k’a kinbiri gbannin to a ta ala ta sɔnnikebon kɔnɔ, min be wele ko Nisirɔki, a yere dence minw ye Adarameleki ni Sareseri ye, olugu nana ben a kan k’a faga ni kerekemuru ye, ka bori ka taga Ararati jamana ra. A dence Esari Hadɔn sigira masaya ra a nɔ ra.

Masacew flanan 20

Masace Ezekiyasi ka Ala daari a ta bana ko ra

(Ezayi 38.1-8; Kibaroyaw flanan 32.24)

1”O wagati ra, Ezekiyasi nana bana, fɔ a tun be jini ka sa. Amɔzi dence Ezayi tagara a fe, ka taga a fɔ a ye ko: “Matigi Ala ko i ye i ta lu kopaw laben, sabu i bena sa; i tena keneya ka bɔ nin bana ra.”

2”Ezekiyasi k’a ja munu bon kogo fan na, ka Matigi Ala daari; a ko:

3”E, Matigi Ala, i hakiri to ne ra, sabu ne tugura i ko ni kankelentigiya le ye, ni ne jusukun bee ye; ko min ka di i ye, ne ka o le ke.” Ezekiyasi ka o fɔ minke, a kasira kosebe.

4”O y’a sɔrɔ Ezayi tun bɔra bon kɔnɔ, nka a tun ma bɔ lu kɔnɔ ban; Matigi Ala kumana a fe k’a fɔ a ye ko:

⁵”Taga a fɔ Ezekiyasi ye, ale min ye ne ta mɔgɔw jamɔgɔ ye, ko Matigi Ala, a bemace Dawuda ta Ala ko: ‘Ne ka i ta daariri men, ne ka i ta naji fana ye. Ne bena i keneya. Sinikene, i bena taga Matigi Ala ta batoso kɔnɔ.

⁶Ne bena sanji tan ni looru fara i si kan. Ne bena ele ni nin dugu bɔsi ka bɔ Asiri masace boro. Ne bena nin dugu kisi ne yere tɔgɔ bonya kosɔn, ani ne ta jɔnce Dawuda kosɔn.’ “

⁷Ezayi k’a fɔ mɔgɔw ye ko o ye na ni toromɔ siri kelen ye. O nana ni o ye, o ka o lala Ezekiyasi ta joriw kan; Ezekiyasi keneyara.

⁸Ezekiyasi tun ka Ezayi pininka ko tagamasiyen juman le bena a yira ko Matigi Ala bena ale keneya, k’a to ale ye taga Matigi Ala ta batoso kɔnɔ o lon tere sabanan.

⁹Ezayi tun k’a fɔ a ye ko: “Matigi Ala bena nin tagamasiyen le ke i ye, k’a yira i ra ko a ka kuma min fɔ, ko a bena o ke: Suma bena bɔ a nɔ ra. Yala i b’a fe suma ye taga na fe ka se fɔ senlayɔrɔ tan wa, walama a ye sekɔ kɔ fe ka se senlayɔrɔ tan le?”

¹⁰Ezekiyasi ko: “K’a fɔ ko suma ye taga na fe ka se senlayɔrɔ tan, o te kogbelen ye. Ne b’a fe suma ye sekɔ kɔ fe le ka se senlayɔrɔ tan.”

¹¹Ayiwa, cira Ezayi ka Matigi Ala daari; Matigi Ala k’a to suma sekɔra ka taga kɔ fe fɔ senlayɔrɔ tan, Ahazi ta so yelenyɔrɔ kan .

Babilɔni masace ta ciradenw nana Ezekiyasi fe

(Ezayi 39)

¹²Ayiwa, o wagati kelen na, Babilɔni masace Merodaki Baladan, min ye Baladan dence ye, ale ka Ezekiyasi ta bana kibaroya men minke, a ka sebe dɔ ke, ka bonya dɔ la o kan, ka o ci Ezekiyasi ma.

¹³Ezekiyasi ka o ciradenw minako na. Fen o fen tun be Ezekiyasi ta fenmarayɔrɔw ra, a ka o bee yira o ciradenw na: warigbe ni sanin, ani kasadiyananw, ani turu kasadimanw; a k’a ta kerəkeminanw bee yira o ra, ani a ta naforow bee. Foyi le ma to a ta masaso kɔnɔ, ani a ta mara bee kɔnɔ, ni Ezekiyasi ma min yira o ciradenw na.

¹⁴O kow kɔ, cira Ezayi nana masace Ezekiyasi fe, ka na a pininka ko: “Nin mɔgɔw bɔra min le? O nana mun le fɔ i ye?” Ezekiyasi ko: “O bɔra jamanajan dɔ le ra, fɔ Babilɔni*.”

¹⁵Ezayi k’a pininka tuun ko: “O ka mun ni mun le ye i ta so kɔnɔ?” Ezekiyasi ko: “Fen o fen be ne ta masaso kɔnɔ, o ka o bee ye! Foyi ma to ne ta naforow ra, ni ne ma min yira o ra.”

¹⁶Ezayi k’a fɔ Ezekiyasi ye ko: “Matigi Ala ta kuma lamɛn:

¹⁷Lon dɔ, bɛna se, fɛn o fɛn bɛ i ta masaso kɔnɔ, i bɛmaw ka fɛn o fɛn lajɛn fɔ ka na se bi ma, o bɛna na o fɛnw bɛɛ cɛ ka taga ni o ye Babilɔni; foyi tena to. Matigi Ala ko ten.

¹⁸O bɛna i yɛrɛ mamaden dɔw mina, i yɛrɛ worodenw ta denw, ka taga ni olugu ye, ka taga o bɔ cɛya ra, ka o bla Babilɔni masacɛ ta masaso kɔnɔ.’ “

¹⁹Ezekiyasi ka Ezayi jaabi ko: “I ka Matigi Ala ta kuma min fɔ ne ye, o ka ji; sabu hera ni ɲasuma bɛna kɛ jamana kɔnɔ ne yɛrɛ ta tere bɛɛ ra.”

²⁰Ayiwa, Ezekiyasi ta kɛwale tɔw bɛɛ, a ta cɛfariya, a ka dinga min sogi dugu kɔnɔ, ka jisira bɔ dugu kogo jukɔrɔ ka ji lana Zeruzalɛmu dugu kɔnɔ, o kow bɛɛ sɛbɛra Zuda masacɛw ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

²¹Ezekiyasi sara, ka taga fara a bɛmaw kan. A dencɛ Manase sigira masaya ra a no ra.

Masacɛw flanan 21

Zuda masacɛ Manase ta wagati

(Kibaroyaw flanan 33.1-10,18-20)

¹Manase sigira masaya ra k’a si to san tan ni fla; a ka san bilooru ni looru le kɛ masaya ra; a signin tun bɛ Zeruzalɛmu. A bamuso tɔgɔ tun ye ko Hefusiba.

²A ka kojugu kɛ Matigi Ala ɲa kɔrɔ. Matigi Ala tun ka siya minw gbɛn ka bɔ Izirayeli jamana ra, a ka o siyaw ta ko haramuninw ɲɔgɔn le kɛ.

³A face Ezekiyasi tun ka sɔnnikɛyɔrɔ minw cici ka bɔ kongoriw kan, a ka o bɛɛ lalaga kokura tuun. Jo min ye Baali* ye, a ka sarakabɔnan dɔw lɔ o jo tɔgɔ ra. A ka bere dɔ turu jo musoman Asera tɔgɔ ra, i n’a fɔ Akabu min tun ye Izirayeli masacɛ ye fɔlɔfɔlɔ, ale tun k’a kɛ cogo min na. A k’a kinbiri gban ka karo ni lolow bɛɛ bato.

⁴A ka sarakabɔnan wɛrɛw lɔ Matigi Ala ta batoso kɔnɔ; k’a sɔrɔ Matigi Ala tun k’a fɔ ko ale kelen tɔgɔ le ka kan ka bato o yɔrɔ ra Zeruzalɛmu.

⁵A ka sarakabɔnan dɔw lɔ karo ni lolow bɛɛ tɔgɔ ra, Matigi Ala ta batoso lukɛnɛ fla bɛɛ kɔnɔ.

⁶A k’a dencɛ di o k’a jɛni tasuma ra k’a kɛ saraka ye. A tun bɛ lagbɛri kɛ, ka subagayakow kɛ. A ka mɔgɔ dɔw sigi, minw bɛ suw wele, ka lagbɛri kɛ. A ka dɔ fara a ta kojugu kan Matigi Ala ɲa kɔrɔ, ka Matigi Ala jusu bɔ.

⁷A tun ka jo musoman Asera ta tagamasiyɛn min lalaga, a ka o bla Ala ta batoso kɔnɔ, k’a sɔrɔ Matigi Ala tun k’a fɔ Dawuda ye, ka na a fɔ a dencɛ Sulemani fana ye o so ko ra, ko: “Ne ka nin batoso ani nin Zeruzalɛmu dugu le ɲanawoloma Izirayeli mara bɛɛ ra, ka ne tɔgɔ sigi nin yɔrɔ ra wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ.

⁸Ne ka kuma minw fɔ Izirayelimɔgɔw ye, ni o ka o lamɛn ka o sira tagama, ani ne ta baaraden Musa ka sariya minw bɛɛ yira o ra ni o ka o sira tagama, o tuma ne ka

jamana min di o bemaw ma, ne tena o gben ka taga yɔrɔ si ka bɔ o jamana kɔnɔ tuun.”

⁹Nka mɔgɔw ma Ala lamɛn. Manase ka o lafiri; Matigi Ala tun ka siya minw halaki ka bɔ Izirayelimɔgɔw na, o ka kojugu kɛ ka tɛmɛ hali o siyaw kan.

Zuda mara labancogo

¹⁰O kera minkɛ, Matigi Ala ka kuma don a ta ciraw da ra, minw ye a ta baaradenw ye, ko:

¹¹”Zuda masacɛ Manase ka ko haramuninw le kɛ. Amɔrikaw tun kɔnna ka kojugu minw kɛ ale na, ale ta kojugu belɛn nana tɛmɛ olugu ta kan. A ka Zuda mara mɔgɔw bla jurumun na ni a ta josɔn ye.

¹²O ra, Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: ‘Ne bɛna kojuguba dɔ ben Zeruzalemukaw, ani Zuda mara mɔgɔw kan; ni mɔgɔ o mɔgɔ toro ka na o ko mɛn, o tigi bɛna kabakoya fɔ ka manwu.

¹³Ne ka juru min kɛ ka Samari dugu suma, ani ne ka sumanikɛfɛn min kɛ ka Akabu ta somɔgɔw suma, ne bɛna o kelen le kɛ ka Zeruzalemu dugu fana suma. Ne bɛna Zeruzalemu dugumɔgɔw bɛɛ labɔ dugu kɔnɔ, k’a kɛ i n’a fɔ mɔgɔ bɛ minan kɔnɔ saani cogo min na, ka sɔrɔ k’a dabiri, a saanin kɔ.

¹⁴Ne ta mɔgɔ tɔ minw tora, ne bɛna olugu to yi, ka o labla o juguw ye. O juguw bɛɛ bɛna na ben o kan, ka o borofɛnw bɛɛ cɛ;

¹⁵sabu o ka kojugu kɛ Matigi Ala na kɔrɔ. Kabini lon min na o bemaw bɔra Misiran jamana ra, fɔ ka na se bi ma, o bɛ to ka ne jusu bɔ le dɔrɔn.’ “

Manase ta masaya laban

¹⁶Manase ka mɔgɔ jarakibari caman faga, fɔ ka Zeruzalemu dugu fan bɛɛ fa suw ra. Ka fara o bɛɛ kan, a ka kojugu wɛrɛw kɛ Matigi Ala na kɔrɔ, ka Zuda ta mɔgɔw bla o jurumunw na.

¹⁷Ayiwa, Manase ta kɛwale tɔw, a ka ko minw bɛɛ kɛ, a ka jurumun minw kɛ, o kow sɛbera Zuda masacɛw ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

¹⁸Manase sara, ka taga fara a bemaw kan; o k’a su don a ta so yiritu kɔnɔ, min tun bɛ wele ko Uza ta yiritu. A dencɛ Amɔn sigira masaya ra a nɔ ra.

Zuda masacɛ Amɔn ta wagati

(Kibaroyaw flanan 33.21-25)

¹⁹Amɔn sigira masaya ra k’a si to san mugan ni fla; a ka san fla le kɛ masaya ra. A siginin tun bɛ Zeruzalemu. A bamuso tɔgɔ tun ye ko Mesulemeti. Ale tun ye Harusi denmuso dɔ le ye; o tun bɛ bɔ Yotiba dugu kɔnɔ.

²⁰A ka kojugu kɛ Matigi Ala na kɔrɔ, i n’a fɔ a face Manase tun k’a kɛ cogo min na.

²¹A face tun ka sira o sira ta, a fana ka o siraw bee le tagama. A face tun ka jo minw son, a fana ka o jow le son, k'a kinbiri gban ka o bato.

²²A bora Matigi Ala, a ta Ala ko, a bemaw ta Ala. A ma Matigi Ala ta sira si tagama.

²³Lon do, Amon ta jamana kuntigiw ka janfa siri a kama. O k'a faga a ta bon konso.

²⁴Nka o mogo minw bee tun ka masace Amon janfa, jama wurira ka olugu bee faga. O k'a dence Yoziyasi sigi masaya ra a no ra.

²⁵Ayiwa, Amon ta kewale tow, a ka ko minw bee ke, o kow bee sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu konso.

²⁶O ka Amon su don a ta kaburu konso, Uza ta yiritu ra. A dence Yoziyasi le sigira masaya ra a no ra.

Masacew flanan 22

Zuda masace Yoziyasi ta wagati

(Kibaroyaw flanan 34.1-2)

¹Yoziyasi sigira masaya ra k'a si to san seegi. A ka san bisaba ni kelen le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A bamuso togo tun ye ko Yedida; ale tun ye Adaya denmuso do le ye; o tun be bo Bosikati dugu konso.

²Ko minw terennin lo Matigi Ala na koru, a ka o le ke. A k'a bemace Dawuda ta siraw bee le tagama. A ma o sira bla ka jenge ka taga a kininboro fe walama ka taga a numanboro fe.

Sariya kitabu yera

(Kibaroyaw flanan 34.8-18)

³Masace Yoziyasi ta masaya san tan ni seeginan na, lon do, a k'a ta seberikebaga Safan ci, ka taga Matigi Ala ta batoso konso. Safan tun ye Mesulamu dence Asaliya dence le ye. A k'a fo a ye ko:

⁴"Taga sarakalasebagaw kuntigiba Hilikiya fe, ko mogow ka wari min di Alabatosoba konso, so donda korosibagaw ka wari min mina, ko a ye o wari bee fara jagon kan.

⁵O ye o wari di Matigi Ala ta batoso lalagabagaw kuntigiw ma. Olugu bena Matigi Ala ta batoso baaradenw sara ni o ye, janko o ye Alabatoso yoro cenninw lalaga.

⁶O be yirilesebagaw, ani baaradenw, ani bonlobagaw sara, ka yiriw san, ani kabakuru lesenin minw bena ke ka so lalaga.

⁷Nka ni wari o wari dira o ma, mogo kana o wari jate pininka o fe, sabu o be o ta baara kera ni jusukun gbenin le ye."

⁸Ka o to o ra, sarakalasebagaw kuntigiba Hilikiya nana a fo seberikebaga Safan ye ko: "Ne ka sariya kitabu ye Matigi Ala ta batoso konso!" Hilikiya ka o kitabu di Safan ma, Safan k'a karan.

⁹Seberikebaga Safan tagara masace fe. A tagara a fo masace ye ko: “I ta jonw ka Matigi Ala ta batoso wari di Alabatoso lalagabagaw kuntigiw ma.”

¹⁰Seberikebaga Safan k’a fo fana ko: “Sarakalasebaga Hilikiya ka kitabu do di ne ma fana.” A ka o sebe karan masace na na.

Masace ka ciramuso Huluda pininka

(Kibaroyaw flanan 34.19-28)

¹¹Masace ka sariya kitabu kumaw men minke, a k’a ta derege mina k’a faran.

¹²Masace k’a fo sarakalasebaga Hilikiya ni Safan dence Ayikamu ni Mise dence Akibori, ani seberikebaga Safan ni masace ta baaraden Asaya ye ko:

¹³“Aw ye taga Matigi Ala pininka ne togo ra, ani jama bee togo ra, ani Zuda mara mogo bew, nin kitabu ta kumaw ko ra, an ka nin kitabu min ye; sabu Matigi Ala ta dimi ka bon. Matigi dimina an koro kosebe, sabu an bemaw ma nin kitabu ta kumaw sira tagama; a sebera kitabu kono ko an ka kan ka min ke, o m’a ke ten.”

¹⁴Sarakalasebaga Hilikiya, ani Ayikamu, ani Akibori, ani Safan, ani Asaya, olugu tagara ciramuso Huluda fe ka taga kuma ni a ye; ale tun ye Salumu ta muso le ye. Salumu face tun ye Tikiva ye, Tikiva face tun ye Harasi ye. Salumu le tun ye Alabatosoba ta faniw korosibaga ye. A ni a muso tun siginin be Zeruzalemu ta kindakura le ra.

¹⁵Huluda ka o jaabi ko: “Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ta kuma ye nin ye; mogo min ka aw ci ne fe, aw ye taga a fo o tigi ye

¹⁶ko Matigi Ala ko: ‘Ne bena kojuguba le ben nin dugu ni a dugumogow kan, ka kapa ni nin kitabu ta kumaw ye, Zuda masace ka kitabu min karan.

¹⁷I n’a fo o ka ne to yi, ka taga wusunan sarakaw* bo ala werew ye, ka ne jusu bo ni o ta kewalew ye, o koson ne dimina nin dugu koro kosebe, dimi min fana tena mala tuun.’

¹⁸“Nka aw ye taga a fo Zuda masace ye, min ka aw ci ko aw ye na Matigi Ala pininka, ko Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: ‘I ka nin kitabu kuma lamen minke,

¹⁹o kow digira i ra kosebe. I ka i yere majigi Matigi Ala na koro, sabu ne ka min fo nin dugu ni a dugumogow kama, i ka o men. Ne bena o ke panibagatow le ye, ka o danga. Nka ele ka i ta faniw faran, ka kasi ne na koro minke, o koson ne fana ka i ta daariri lamem. Matigi Ala ko ten.

²⁰O koson ni i nana sa, ne bena i lataga i bema tow fe. I bena sa hera le ra; o bena i su don i ta kaburu kono. Ni o kera, ne bena nin kojugu min lase nin dugu ma, i yere na tena o ye.’ “ Ayiwa, o tagara o kumaw lase masace ma.

Masacew flanan 23

Yoziyasi ka jengonye don ni Ala ye

(Kibaroyaw flanan 34.29-32)

¹Masace Yoziyasi ka Zuda mara cekorobaw, ani Zeruzalemu dugu cekorobaw bee wele ka na.

²O ko, masace tagara Matigi Ala ta batoso kono, ale ni Zuda mara magow bee, ani Zeruzalemu dugumagow bee, ani sarakalasebagaw, ani ciraw, ani jama bee, denmisen fara magokoroba kan. O tun ka o kitabu min soro Matigi Ala ta batoso kono, o ka o jenhogonya kitabu kumaw bee karan jama bee na na.

³O y'a soro masace tun lonin be tintin do kan; a ka jenhogonya* don kura ye tuun ni Matigi Ala ye, k'a fo ko: "An bena tugu Matigi Ala le ko, k'a ta kumaw, ani a ta ciw, ani a ta cifoninw bee sira tagama ni an jusukun bee ye, ani an nin bee, janko Ala tun ka kuma minw sebe a ta jenhogonya kitabu kono kakoro, an ye o kumaw bee sira tagama." Jama bee sonna o jenhogonya ta kumaw ma.

Yoziyasi ka batofen werew labo Zuda mara ra

(Kibaroyaw flanan 34.3-5)

⁴Masace k'a fo sarakalasebagaw kuntigiba Hilikiya ye, ani sarakalasebaga tow, ani Alabatoso donda korosibagaw ye, ko fen o fen ye Baali* ta jow ye, ani Asera ta jow, ani karo ni lolow ta sonnikefenw ye, ko o ye o fenw bee labo Alabatosoba kono. O ka o fenw labo ka taga o jeni Zeruzalemu dugu ko fe, Sedoron kenegbe ra, k'a buguri ce ka taga ni a ye fo Beteli.

⁵Zuda masacew tun ka sonnikebaga minw sigi folofolo, wagati min o tun be wusunan sarakaw* bora sonnikeyorow ra, kongoriw kunna, Zuda duguw kono, ani Zeruzalemu kerfeduguw ra, o ka o sonnikebagaw bee ghen. Sonnikebaga minw fana tun be wusunan sarakaw bora Baali ta jo ye, ani minw tun be tere ni karo ni lolow batora, o ka olugu fana ghen.

⁶O tun be jo musoman Asera bato nin bere min ye, a ka o bere labo Matigi Ala ta batoso kono, ka taga ni a ye Zeruzalemu dugu ko fe, Sedoron ko yoro ra, ka taga a jeni o yoro ra, fo k'a ke buguri ye. O ka o buguri bon dugumagow ta kaburulo ra.

⁷Ce jatoyakebaga minw ta yorow tun be Matigi Ala ta batoso lu kono, o ka o yorow bee cen ka bo yi. Musow tun be jo musoman Asera ta sonnikefaniw dan o yorow le ra fana.

⁸Yoziyasi ka Zuda duguw ta sarakalasebagaw bee wele ka na Zeruzalemu. Sarakalasebagaw tun be wusunan sarakaw bora sonnikeyorow minw na kongoriw kan, k'a ta Geba ka taga a bla fo Beri Seba, a ka o yorow bee cen. O tun ka sonnikeyorow minw lo duguw dondaw ra, a ka o fana cen. Min tun be dugutigi Yosuwe yere ta donda ra, a ka o fana cen; o tun be dugu donda numanboroyanfan fe.

⁹Sarakalasebaga minw tun ka sarakaw bo sonnikeyorow ra kongoriw kan, o ma son olugu ye ke saraka bo ye Matigi Ala ta sarakajenifen* kan Zeruzalemu. O koni tun be se ka burufunubariw domu ni sarakalasebaga tow ye.

10O tun be to ka denmisenw jeni ka o ke saraka ye yɔɔ min na, min ye Tofeti yɔɔ ye, Beni Hinomu kurufurance ra, a ka o yɔɔ beɛ cɛn k'a lanɔɔ, janko mɔɔ si kana se k'a dence walama a denmuso jeni k'a ke saraka ye tuun ka Molɔki ta jo bato.

11Zuda masacew tun ka so minw bla, ka o ke ka tere bato, a ka o beɛ bo yi. O sow tun be Alabatoso lu kɔɔ; o tun be lu donda ra, dugu namɔɔ do ta siyɔɔ kere fe, min tɔɔ tun ye ko Netan Meleki. O tun be sowotoro minw ke ka tere bato, a ka olugu fana jeni.

12Sarakabɔnan minw tun be Ahazi ta biribon kunna, Zuda masacew tun ka minw lo, masace Yoziyasi ka o beɛ cici, ani Manase tun ka minw lo Matigi Ala ta batoso lu fla beɛ kɔɔ. A ka o cici, ka o buguri ce ka taga o bɔn Sedɔɔn ko kɔɔ.

13Sɔnnikeyɔɔ minw tun be kongori kan Zeruzalemu dugu terebɔyanfan na, a ka o yɔɔ fana cɛn. O yɔɔ tun be oliviyesunw kuru woroduguyanfan fe, yɔɔ min be wele ko halakiri kuru. Izirayeli masace min tun ye Sulemani ye, ale le tun ka o sɔnnikeyɔɔ lo Sidɔnkaw ta jo musoman haramunin ye, min ye Asera ye, ani Mohabukaw ta jo haramunin ye, min ye Kemɔsi ye, ani Amɔnkaw ta jo haramuninba ye, min ye Molɔki ye.

14Yoziyasi ka kabakurujanw cici, ka jo musoman Asera ta berew tigetige, ka mɔɔkolow ce, ka o ke o no ra, janko k'a cɛn.

Yoziyasi ka batofɛn wɛrɛw cɛn Izirayeli mara ra

(Kibaroyaw flanan 34.6-7)

15Yoziyasi ka o ko kelen fana ke Beteli; Nebati dence Yerobohamu, masace min tun ka Izirayelimɔɔw bla jurumun na, ale tun ka sɔnnikeyɔɔ min lo kongori kan, sarakabɔnan min tun be o sɔnnikeyɔɔ ra, a ka o fana cɛn. A ka o sarakabɔnan ni o sɔnnikeyɔɔ cɛn, ka jo musoman Asera ta sɔnnikebere jeni, k'a sɔnnikeyɔɔ jeni fo k'a ke buguri ye.

16Yoziyasi nana a ja munu, ka kaburu dɔw ye kongoriw kan yi; a ka mɔɔw ci ka taga o suw kolow bo ka na; o ka o kolow jeni sɔnnikeyɔɔw kan, ka o yɔɔw lanɔɔ, i n'a fo Matigi Ala tun k'a ta kuma don a ta cira da ra k'a fo cogo min na. Ala ta cira tun ka o kumaw le fo fofofo.

17Yoziyasi nana a fo ko: “Ne ja be kaburu juman ta kabakuru le ra yan fe yi tan?” Dugumɔɔw k'a jaabi ko: “Ala ta cira min tun nana ka bo Zuda mara ra, ale ta kaburu tagamasiyen lo. I ka min ke nin sarakabɔnanw kan tan co, o cira tun nana o kumaw le fo, ko o le bɛna ke nin sarakabɔnanw kan.”

18Yoziyasi ko: “Aw ye o kaburu to yi! Mɔɔ si kana maga a kolow ra.” O ka o cira kolow to yi, ani cira min fana tun nana ka bo Samari, o ka ale kolow fana to yi.

¹⁹Sɔnnikebon minw tun be kongoriw kan Samari duguw kɔnɔ, Izirayeli masacew tun ka minw lalaga ka sɔnni ke yi, fɔ ka na Matigi Ala jusu bɔ, Yoziyasi ka o bee waraga ka bɔ yi. A ka min ke Beteli, a ka o ko kelen le ke Samari fana.

²⁰Sɔnnikebaga minw tun be o sɔnnikeyɔrɔ ra, a ka olugu bee mina ka o faga sarakabɔnanw kan, ka mɔgɔkolow jeni sarakabɔnanw kan. O kɔ, a sekɔra ka taga Zeruzalemu.

Jɔnyaban panagbe

(Kibaroyaw flanan 35.1,18-19)

²¹Masace k'a fɔ mɔgɔw bee ye ko: "Aw ye Jɔnyaban panagbe* ke ka Matigi Ala, aw ta Ala bonya, i n'a fɔ a fɔra Ala ta jenpɔgɔnya* kitabu kɔnɔ cogo min na."

²²O ka Jɔnyaban panagbe* min ke, o panagbe pɔgɔn tun ma deri ka ke, kabini kuntigiw tun be Izirayeli jamana kunna wagati min na, fɔ ka na a bla Izirayeli masacew, ani Zuda masacew ta wagati ra.

²³Nka masace Yoziyasi ta masaya san tan ni seeginan le ra, o panagbe sɔrɔra ka ke Zeruzalemu, ka Matigi Ala tɔgɔ bonya.

Yoziyasi ta ko tɔw

(Kibaroyaw flanan 35.20-27; 36.1)

²⁴Ka fara o bee kan, mɔgɔ minw tun b'a fɔ ko o be kuma ni suw ye, ani minw be lagberi ke, Yoziyasi ka o mɔgɔw bee gben. Yirimɔgɔninw, ani jow, ani fen haramunin minw bee tun be Zuda mara ra, ani Zeruzalemu dugu kɔnɔ, a ka o bee bɔ yi, janko sariya ta kuma minw sebera kitabu kɔnɔ, sarakalasebaga Hilikiya ka kitabu min ye Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, mɔgɔw ye o kitabu kumaw sira tagama.

²⁵Masace minw temena Yoziyasi ja, o dɔ si ma sekɔ ka na Matigi Ala fe ni a jusukun bee ye, ani a nin bee, ani a baraka bee, ka Musa ta sariyaw bee sira tagama i ko Yoziyasi k'a ke cogo min na. A pɔgɔn masace fana ma wuri a ko fe tuun.

²⁶Nka o bee n'a ta, Matigi Ala tun dimina Zuda ta mɔgɔw kɔrɔ cogo min na, fɔ k'a jusu bɔ, o dimi tun ma ban, sabu Manase tun ka ko minw bee ke, o kow tun ka Ala jusu bɔ.

²⁷O kosɔn Matigi Ala ko: "Ne bena Zuda mara mɔgɔw fana gben ka bɔ ne ja kɔrɔ, i n'a fɔ ne ka Izirayelimɔgɔw gben cogo min na. Ne bena ban nin dugu fana ra, ne tun ka nin dugu min panawoloma, min ye Zeruzalemu ye; ne bena ban nin Alabatoso fana ra, ne tun k'a fɔ ko o min bena ke ne tɔgɔ sigiyɔrɔ ye."

Yoziyasi ta masaya laban

²⁸Ayiwa, Yoziyasi ta kewale tɔw, a ka ko minw bee ke, o kow bee sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

²⁹Yoziyasi ta masaya wagati ra, Misiran masace Farawona, min tɔɔ tun ye ko Neko, ale wurira ko a be taga Asiri masace fe Efirati ba fan fe. Masace Yoziyasi tagara lo a na ko a b'a kere; nka Farawona ka Yoziyasi faga o kere ra Megido.

³⁰A ta jamana kuntigiw k'a su ta sowotoro do kono. O k'a ta ka bo Megido, ka taga ni a ye Zeruzalemu, ka taga a su don a ta kaburu kono. Jamanamogow k'a dence Yohahazi ta, ka turu saninman* ke ale kun na, k'a sigi masaya ra a face no ra.

Zuda masace Yohahazi ta masaya wagati

(Kibaroyaw flanan 36.2-4)

³¹Yohahazi sigira masaya ra k'a si to san mugan ni saba. A ka karo saba le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A bamuso tɔɔ tun ye ko Hamutali; ale tun ye Yeremi denmuso le ye, o tun be bo Libina.

³²A ka kojugu ke Matigi Ala na korɔ, i n'a fo a bemaw tun k'a ke cogo min na.

³³Farawona min tun ye Neko ye, ale nana a mina k'a siri ni negejɔrɔko ye, Ribila dugu kono, Hamati jamana ra, ko a kana sigi masaya ra Zeruzalemu tuun. Farawona ka warida do ben Zuda mara kan, ko o ka kan ka to ka o sara; o tun ye warigbe kilo waga saba ni keme naani ye (3 400), ani sanin kilo bisaba ni naani.

³⁴Farawona, min tɔɔ tun ye ko Neko, ale ka Yoziyasi dence Eliyakimu le ke Zuda masace ye a face Yoziyasi no ra. A ka Eliyakimu tɔɔ ye lema k'a ke Yehoyakimu ye. A ka Yohahazi mina ka taga ni a ye Misiran; a tagara sa o yoro ra yi.

³⁵Farawona tun ka warigbe ni sanin hakeya min fo, Yehoyakimu tun be o dira a ma. O ra, a ka jamana mogow bee kelen kelen ta wari sorota jate mina, ka warigbe ni sanin hakeya do mina bee kelen kelen fe, ka kapa ni bee ta sorota ye. A ka o le ke janko ka Farawona ta wari sorɔ k'a di a ma.

Zuda masace Yehoyakimu ta wagati

(Kibaroyaw flanan 36.5-8)

³⁶Yehoyakimu sigira masaya ra k'a si to san mugan ni looru. A ka san tan ni kelen le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A bamuso tɔɔ tun ye ko Zebuda. Ale tun ye Pedaya denmuso le ye; o tun be bo Ruma dugu kono.

³⁷A ka kojugu ke Matigi Ala na korɔ, i n'a fo a bemaw tun k'a ke cogo min na.

Masacew flanan 24

Babilonikaw nana Yehoyakimu kere

¹Yehoyakimu ta masaya wagati ra, Babiloni masace min ye Nebukadinesari ye, ale nana Yehoyakimu kama ka na a kere. Yehoyakimu tora Nebukadinesari ta fanga korɔ fo san saba. Nka o ko fe, Yehoyakimu murutira tuun.

²Matigi Ala k'a to benkannikebaga dow bora Babilonikaw ta jamana ra, ani Sirikaw ta jamana ra, ani Mohabukaw ta jamana ra, ani Amankaw ta jamana ra, ka na Yehoyakimu kama. Ala k'a to olugu nana Zuda mara kama, janko ka na o

halaki le pewu, ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye, a tun ka kuma min don a ta baaradenw da ra, minw ye a ta ciraw ye.

³Sigiya t'a ra, nin kera ka kapa ni Matigi Ala yere ta kuma le ye. A tun b'a fe ka Zuda mara mɔgɔw bɔ a yere na kɔrɔ, Manase ta jurumunw bee kosɔn,

⁴ani a tun ka mɔgɔ jarakibari minw bee faga, fɔ ka Zeruzalemu dugu bee ke jori ye. Matigi Ala tun t'a fe ka o hake yafa tuun.

⁵Ayiwa, Yehoyakimu ta kewale tɔw, a ka ko minw bee ke, o kow bee sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ.

⁶Yehoyakimu sara, ka taga fara a bemaw kan. A dence Yehoyakini sigira masaya ra a nɔ ra.

⁷O wagati ra, Misiran masace ma bɔ a ta jamana ra tuun ka taga kere ke; sabu yɔrɔ o yɔrɔ tun be a ta mara kɔnɔ, Babilɔni masace tun ka o yɔrɔw bee mina, k'a ta Misiran ba ra, ka taga a bla fɔ Efirati ba ra.

Zuda masace Yehoyakini ta wagati

(Kibaroyaw flanan 36.9-10)

⁸Yehoyakini sigira masaya ra k'a si to san tan ni seegi. A ka karo saba le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A bamuso tɔgɔ tun ye ko Nehusita. Ale tun ye Elinatan denmuso le ye; Zeruzalemukaw tun lo.

⁹A ka kojugu ke Matigi Ala na kɔrɔ, i n'a fɔ a face tun k'a ke cogo min na.

Babilɔnikaw nana Zeruzalemu dugumɔgɔw mina

¹⁰Yehoyakini ta wagati ra, Babilɔni masace Nebukadinesari ta jamana kerekuntigiw ni a ta kerekejama nana Zeruzalemu dugu kama ka na dugu lamini.

¹¹Ka o kuntigiw lɔnin to o kere ra yi, Nebukadinesari yere nana lo dugu na fe.

¹²Zuda masace Yehoyakini bɔra ka taga a yere di Babilɔni masace ma, a ni a bamuso, ani a ta jamana kuntigiw ni jamɔgɔw, ani a ta mɔgɔbaw. Babilɔni masace ka o mina. O kera Babilɔni masace ta masaya san seeginan le ra.

¹³A ka Matigi Ala ta batoso naforow ni masace ta lu naforow bee ce. Izirayeli masace Sulemani tun ka minan saninlaman minw lalaga ka o bla Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, Nebukadinesari ka o minanw bee cici. Matigi Ala tun ka kuma min fɔ kabini folɔfolɔ, o kuma le kera can ye .

¹⁴A ka Zeruzalemu dugumɔgɔw bee mina ka taga ni o ye, ani a kuntigiw bee, ani a kerekedenw bee; o bee lajennin tun ye mɔgɔ waga tan, ani borobaarakɛbagaw, ani negebaarabagaw bee. A ka dugumɔgɔw bee ra fagantanw dɔrɔn le to dugu kɔnɔ yi.

¹⁵A ka Yehoyakini yere mina ka bɔ Zeruzalemu, ka taga ni a ye Babilɔni, ani a bamuso, ani a ta musow, ani a ta mɔgɔbaw, ani jamana kuntigibaw.

¹⁶Babilɔni masace ka kerekere waga wolonfla (7 000) fana mina ka taga ni olugu ye, ani borobaarakebagaw ni negebaarabagaw ce waga kelen, ani kerekerefariw bee.

¹⁷Babilɔni masace ka Yehoyakini belence sigi masaya ra a no ra, min tɔgo tun ye ko Mataniya. A ka o tɔgo yeɓema k'a ke Sedesiyasi ye.

Zuda masace Sedesiyasi ta wagati

(Yeremi 52.1-3; Kibaroyaw flanan 36.11-13)

¹⁸Sedesiyasi sigira masaya ra k'a si to san mugan ni kelen. A ka san tan ni kelen le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A bamuso tɔgo tun ye ko Hamutali. Yeremi denmuso tun lo; Libinaka tun lo.

¹⁹A ka kojugu ke Matigi Ala ja kɔro, i n'a fo Yehoyakimu tun k'a ke cogo min na.

²⁰Nin kow bee tun sera Zeruzalemu dugu ni Zuda mara ma, Matigi Ala ta dimi le koson. A laban, Matigi Ala nana o gben ka bo a yere ja kɔro. O ko fe, Sedesiyasi belen nana muruti Babilɔni masace ma.

Masacew flanan 25

Babilɔnikaw nana Sedesiyasi mina Zeruzalemu

(Yeremi 39.1-7; 52.4-11)

¹Sedesiyasi ta masaya san konontonnan na, o san karo tannan na, o karo tere tannan na, Babilɔni masace Nebukadinesari nana Zeruzalemu dugu kama tuun, ni a ta kerekajama bee ye, ka na dugu lamini; o ka tintin dow lo ka dugu lamini.

²O ka dugu lamini ten ka taga se fo masace Sedesiyasi ta masaya san tan ni kelennan ma.

³O san karo naaninan, o karo tere konontonnan, kongɔ nana gban dugumogow ra k'a soro domuni si tun te o boro tuun minke,

⁴o ka wo do bo kogo ra. Masace ni kerekerew bee bora o sira fe su fe, kogo fla ce ma, masace ta yiritu fan na, ka bori ka taga Zuriden kenegbe sira fe. O y'a soro Babilɔnikaw tun ka dugu lamini.

⁵Nka Babilɔnikaw ta kerekajama ka masace gben ka taga a mina Zeriko kenegbeyoro ra. A ta kerekajama bee borira ka janjan k'a to yi.

⁶O ka masace Sedesiyasi mina ka taga ni a ye Ribila, Babilɔni masace fe, ka taga a ta kiti tige.

⁷O k'a dencew kannatige a yere ja na. O ko, o ka ale yere padenw ci, k'a siri ni siranegbe jorokow ye, ka taga ni a ye Babilɔni.

Babilɔnikaw ka Zuda mara mogɔ tow bee mina

(Yeremi 39.8-10; 52.12-27; Kibaroyaw flanan 36.17-21)

⁸Babilɔni masace Nebukadinesari ta masaya san tan ni kɔnɔntɔnna na, o san karo loorunan, o karo tere wolonflanan na, Nebuzaradan nana Zeruzalemu. Ale tun ye Babilɔni* masace ta jamana kuntigi dɔ ye, ani masace ta kerekuntigiba.

⁹A ka Matigi Ala ta batoso jeni, ani masace ta so, ani dugu bonw bee; a ka bon panamanw bee jeni.

¹⁰Babilɔnikaw ta kerekejama min tun be ni masace ta kerekuntigiba ye, olugu ka Zeruzalemu dugu kogow cici.

¹¹Mɔgɔ tɔ minw tun tora dugu kɔnɔ, Nebuzaradan, min tun ye masace ta kerekuntigiba ye, ale ka olugu bee mina ka taga ni o ye, ani minw tun ka o yere di Babilɔni masace ma, ani mɔgɔ tɔw bee.

¹²A ka dugu fagantan dɔw le to yi, janko olugu ye ke rezenw, ani forow sene ye.

¹³Matigi Ala ta batoso ta samasen siranegeramanw, ani a siranege wotorow, ani a minanba koorinin min tun lalagara ni siranege ye, Babilɔnikaw ka o bee cici, ka taga ni o siranege ye Babilɔni.

¹⁴O ka siranegedagaw, ani a buguricenaw, ani a muruw, ani a setiw ta. O tun be baara ke ni siranegefenw min o min ye Alabatoso kɔnɔ, o ka o bee ta.

¹⁵Masace ta kerekuntigiba ka tasumabɔnanw, ani jifiyew fana ta; fen o fen tun ye sanin ye, ani fen o fen tun ye warigbe ye, a ka o bee ta.

¹⁶Masace Sulemani tun ka o samasen fla ni o minanba koorinin ni o wotoro minw lalaga Matigi Ala ta batoso kama, mɔgɔ si tun te o siranege hakeya lon.

¹⁷O samasen bee kelen kelen janya tun ye nɔngɔn ja tan ni seegi. O tun ka datugunan dɔw ke o ra ni siranege ye; o janya tun ye nɔngɔn ja saba. O tun ka ja dɔw ke ka samasen sanfeyɔrɔ jegen, ani gerenadi yiriden bisigiyaw; o bee tun ye siranege le ye. Samasen fla bee cogoya tun ye kelen ye, ani fen minw tun kera ka o jegenjegen.

¹⁸Masaso kɔrɔsibaga kuntigi ka sarakalasebagaw kuntigiba Seraya fana mina, ani a demebaga min tun ye sarakalasebaga Sofoni ye, ani sarakalasebaga saba minw tun be Alabatosoba donda kɔrɔsibagaw ye.

¹⁹A ka dugu kerekejama jamɔgɔba dɔ fana mina, ani Zuda masace ladibaga ce looru minw tun tora dugu kɔnɔ, ani kerekejama kuntigi ta seberikebaga min tun be cedenw ta kerekedenya ra, ani Zuda mara ce biwɔrɔ; olugu tun be dugu kɔnɔ yi.

²⁰Masaso kɔrɔsibagaw kuntigi Nebuzaradan ka o mɔgɔw mina ka taga ni o ye Ribila Babilɔni masace fe.

²¹Babilɔni masace ka o faga Ribila, Hamati mara ra. Zuda mara mɔgɔw minana o cogo le ra ka bɔ o ta jamana ra ka taga fɔ yɔrɔjan.

Nebukadinesari ka Gedaliya sigi Zuda mara kunna

(Yeremi 40.7–41.18)

²²Ayiwa, Babiloni masace Nebukadinesari tun ka mogo minw to Zuda mara ra, a ka Gedaliya sigi olugu kunna, k'a ke o pamogo ye. Gedaliya face tun ye Ayikamu ye, Ayikamu face tun ye Safan ye.

²³Zuda mara ta kuntigiw, ani o ta kerekeden minw tun tora yi, olugu nana a men ko Babiloni masace ka Gedaliya le sigi k'a ke jamana pamogo ye minke, o ni o ta mogow tagara Gedaliya ko Misipa. O mogow le tun ye Netaniya dence Sumayila ye, ani Kareya dence Yohanan, ani Tahumeti dence Seraya, min be bo Netofa, ani Mahakakace dence Yazaniya.

²⁴Gedaliya karira o mogow ni o ta kerekew ye, k'a fo o ye ko: "Aw kana siran Babilonikaw ta kuntigiw ja, ko o bena ko do ke aw ra. Aw ye to jamana konon yan, ka baara ke Babiloni masace ye; aw ta hera be o le ra."

²⁵Nka o san karo wolonflanan na, Elisama dence Netaniya, o dence Sumayila, ale min tun ye masaceden ye, ale ni ce tan nana, ka na ben Gedaliya kan k'a faga, ani Yahudiyaw ni Babilonika minw bee tun be ni a ye Misipa.

²⁶O kera minke, mogo tow bee, mogo fitini fara mogoba kan, ani kerekuntigiw bee, o bee wurira ka bori ka taga Misiran, sabu o tun be siranna Babilonikaw ja.

Babiloni masace ka Yehoyakini labo kaso ra

(Yeremi 52.31-34)

²⁷Ayiwa, Masace Yehoyakini ta minari san bisaba ni wolonflanan na, san min na Evili Merodaki kera Babiloni* masace ye, o san karo tan ni flanan, ani o karo tere mugan ni wolonflanan, Babiloni masace ka Zuda masace Yehoyakini labla, ka a labo kasobon na.

²⁸A tun be kuma Yehoyakini fe i ko a teri; masace minw tun minana ka taga Babiloni i ko ale, a ka Yehoyakini sigi olugu bee kunna.

²⁹A ka Yehoyakini ta kasodenderegew bo a ra. A tun be domuni ke ni Babiloni masace yere le ye lon o lon, a si to bee ra.

³⁰Babiloni masace k'a mako bee ja o cogo le ra lon o lon, a si to bee ra.

Kibaroyaw fɔlɔ

Kibaroyaw fɔlɔ 1

Izirayɛlimɔɔw ta buruju kitabu K'a ta Adama ra ka taga a bla Sɛmu ra

- ¹Adama le tun ye Seti face ye, Seti tun ye Enɔsi face ye,
- ²Enɔsi tun ye Kenan face ye, Kenan tun ye Mahalaleli face ye, Mahalaleli tun ye Yeredi face ye,
- ³Yeredi tun ye Henɔki face ye, Henɔki tun ye Matusalemu face ye, Matusalemu tun ye Lemeki face ye,
- ⁴Lemeki tun ye Nuho face ye, Nuho tun ye Sɛmu ni Kamu ni Zafeti face ye.
- ⁵Zafeti dencew tun ye Gomeri ye, ani Magɔgi, ani Madayi, ani Yavan, ani Tubali, ani Meseki, ani Tirasi.
- ⁶Gomeri dencew tun ye Asikenazi, ani Rifati, ani Togarima ye.
- ⁷Yavan dencew tun ye Elisa, ani Tarisisi, ani Kitimu, ani Rodanimu ye.
- ⁸Kamu dencew tun ye Kusi, ani Misirayimu, ani Puti, ani Kanaana ye.
- ⁹Kusi dencew tun ye Seba ye, ani Havila, ani Sabita, ani Rahema, ani Sabiteka. Rahema dencew tun ye Saba, ani Dedan ye.
- ¹⁰Kusi le ka Nimurɔdi fana woro; Nimurɔdi le kɔnna ka ke fangatigiba ye dugukolo kan.
- ¹¹Misirayimu le ye Ludikaw bemace ye, ani Anamikaw, ani Lehabikaw, ani Nafitukaw,
- ¹²ani Paturusikaw, ani Kasiluhikaw, ani Kafitorikaw; Filisikaw bɔra Kasiluhikaw ra.
- ¹³Kanaana ka Sidɔn woro; ale le kera a dence fɔlɔ ye; o kɔ fe a ka Hɛti woro.
- ¹⁴Ale le kera Yebusikaw bemace ye, ani Amɔrikaw, ani Girigasikaw
- ¹⁵ani Hevikaw, ani Arikikaw, ani Sinekaw,
- ¹⁶ani Arivadikaw, ani Semarikaw, ani Hamatikaw.
- ¹⁷Sɛmu dencew tun ye Elamu ye, ani Asuri, ani Aripasadi, ani Ludi, ani Aramu, ani Usi, ani Huli, ani Geteri, ani Meseki,
- ¹⁸Aripasadi ka Sela woro; Sela ka Heberi woro.
- ¹⁹Heberi ka dence fla sɔrɔ: kelen tɔɔ tun ye ko Pelegi, sabu ale ta wagati le ra dugukolo taranna. Ale balemace tɔɔ tun ye ko Yokitan.

²⁰Yokitan ka Alimodadi woro, ani Selefū, ani Hasarimaveti, ani Yera,

²¹ani Hadoramu, ani Uzali, ani Dikila,

²²ani Ebali, ani Abimayeli, ani Seba,

²³ani Ofiri, ani Havila, ani Yobabu. Olugu bæε ye Yokitan dencew ye.

K'a ta Semu ra ka taga a bla Esawu ni Yakuba ra

²⁴Semu tun ye Aripasadi face ye, Aripasadi tun ye Sela face ye,

²⁵Sela tun ye Heberi face ye, Heberi tun ye Pelegi face ye, Pelegi tun ye Rehu face ye,

²⁶Rehu tun ye Serugi face ye, Serugi tun ye Nahori face ye, Nahori tun ye Tera face ye,

²⁷Tera tun ye Iburama face ye, min tɔgɔ nana ke Iburahima ye.

²⁸Iburahima dencew tun ye Isiyaka ni Sumayila ye.

²⁹Olugu ta durujaw ye nin ye: Sumayila dence folo tun ye Nebayoti ye, o ko fe Kedari, ani Adibeli, ani Mibisamu,

³⁰ani Misima, ani Duma, ani Masa, ani Hadadi, ani Tema,

³¹ani Yeturi, ani Nafisi, ani Kedima. Olugu le tun ye Sumayila dencew ye.

³²Iburahima tun ka jonmuso min ke a muso ye, min ye Ketura ye, ale ka Zimiran woro, ani Yokisan, ani Medan, ani Madiyan, ani Isibaki, ani Suwa. Yokisan dencew tun ye Seba ni Dedan ye.

³³Madiyan dencew tun ye Efa, ani Eferi, ani Hanoki, ani Abida, ani Elida ye. Olugu bæε le ye Ketura denw ni a mamadenw ye.

³⁴Iburahima ka Isiyaka woro; Isiyaka dencew tun ye Esawu ni Izirayeli ye .

³⁵Esawu dencew tun ye Elifazi ye, ani Reweli, ani Yehusi, ani Yalamu, ani Kora.

³⁶Elifazi dencew tun ye Teman, ani Omaru, ani Sefi, ani Getamu, ani Kenazi, ani Timina, ani Amaleki.

³⁷Reweli dencew tun ye Nahati, ani Zera, ani Sama, ani Miza ye.

³⁸Seyiri dencew tun ye Lotan ye, ani Sobali, ani Sibeyon, ani Ana, ani Dison, ani Eseri, ani Disan.

³⁹Lotan dencew tun ye Hori, ani Homamu. Lotan balemamuso tun ye Timina ye.

⁴⁰Sobali dencew tun ye Aliyan ye, ani Manati, ani Ebali, ani Sefi, ani Onamu. Sibeyon dencew tun ye Aya ye, ani Ana.

⁴¹Ana dence tun ye Disɔn ye. Disɔn dencew tun ye Hamuran ye, ani Esiban, ani Itiran, ani Keran.

⁴²Eseri dencew tun ye Bilan, ani Zavan, ani Yakan ye. Disan dencew tun ye Usi ni Aran ye.

Edɔmu jamana masacɛw ni a kuntigiw

(Damina 36.31-43)

⁴³Sani masacɛ dɔ ye sigi Izirayelimɔgɔw kunna, masacɛ minw sigira Edɔmu mara kunna, olugu flɛ nin ye: Behɔri dence Bela, ale ta dugu tɔgɔ tun ye ko Dinaba.

⁴⁴Bela nana sa minke, Zera dence Yobabu, min be bɔ Bɔsira, ale sigira a nɔ ra.

⁴⁵Yobabu nana sa minke, Husamu sigira a nɔ ra; ale tun bɔra Temankaw ta jamana ra.

⁴⁶Husamu nana sa minke, Bedadi dence Hadadi sigira a nɔ ra; ale le ka Madiyankaw kere ka se o ra Mohabu mara ra. A ta dugu tɔgɔ tun ye ko Aviti.

⁴⁷Hadadi nana sa minke, Samula, min tun be bɔ Masireka, ale sigira a nɔ ra.

⁴⁸Samula nana sa minke, Sawuli min tun be bɔ Rehoboti, bada ra, ale sigira a nɔ ra.

⁴⁹Sawuli nana sa minke, Akibɔri dence Baali Hanan sigira a nɔ ra.

⁵⁰Baali Hanan nana sa minke, Hadadi sigira a nɔ ra; a ta dugu tɔgɔ tun ye ko Payi. A muso tɔgɔ tun ye ko Metabeli; Metabeli tun ye Materɛdi denmuso ye, Materɛdi tun ye Mezahabu denmuso ye.

⁵¹Hadadi sanin kɔ, minw kera Edɔmu mara kuntigiw ye, o kuntigiw flɛ nin ye: Timina, ani Aliva, ani Yeteti,

⁵²ani Olibama, ani Ela, ani Pinɔn,

⁵³ani Kenazi, ani Teman, ani Mibisari,

⁵⁴ani Magidiyeli, ani Iramu. Olugu le kera Edɔmu mara kuntigiw ye.

Kibaroyaw fɔlɔ 2

Yakuba dencew

¹Izirayeli dencew flɛ nin ye: Ruben, ani Simeyɔn, ani Levi, ani Zuda, ani Isakari, ani Zabulɔn,

²ani Dan, ani Yusufu, ani Boniyaminu, ani Nɛfitali, ani Gadi, ani Aseri.

³Zuda dencew tun ye Eri, ani Onan, ani Sela ye. A ka o dence saba sɔrɔ a ta Kanaanaka muso le fe, min ye Suwa denmuso ye. Zuda dence fɔlɔ min tun ye Eri ye, ale nana ke mɔgɔjugu ye Ala na kɔrɔ, o kosɔn Ala k'a faga.

- ⁴Tamari min tun ye Zuda buranmuso ye, ale fana ka Peresi ni Zera woro Zuda fe. Zuda dencew bee lajennin tun ye ce looru.
- ⁵Peresi dencew tun ye Hesiron ni Hamuli ye.
- ⁶Zera dencew tun ye Zimiri, ani Etan, ani Heman, ani Kalikali, ani Dara ye. O bee lajennin tun ye ce looru.
- ⁷Karimi dence le tun ye Akari ye . Ale le tun ka tawo lase Izirayelimogow ma lon do, sabu Matigi Ala tun ko o ye fen minw haramuya ka o to yi, a ka o do ta.
- ⁸Etan dence tun ye Azariya ye.
- ⁹Esiron tun ka dence minw woro, o tun ye Yerameli ye, ani Ramu, ani Kelubayi .
- ¹⁰Ramu ka Aminadabu woro, Aminadabu ka Nason woro, Nason le kera Zuda ta mogow ta jamogow ye.
- ¹¹Nason ka Salima woro, Salima ka Boozi woro,
- ¹²Boozi ka Obedi woro, Obedi ka Yese woro,
- ¹³Yese ka Eliyabu woro; ale le kera a dence folo ye, ka Abinadabu ke flanan ye, ka Simeya ke sabanan ye,
- ¹⁴ka Netaneheli ke a naaninan ye, ka Radayi ke a loorunan ye,
- ¹⁵ka Osemu ke a wawonnan ye, ka Dawuda ke a wolonflanan ye.
- ¹⁶O balemamusow tun ye Seruya ni Abigayili ye. Seruya dencew tun ye Abisayi ye, ani Yohabu, ani Asaheli: o kera ce saba.
- ¹⁷Abigayili ka Amasa woro. Amasa face tun ye Yeteri ye; ale tun ye Sumayila ta mogow do le ye.
- ¹⁸Hesiron dence Kalebu ka dence daw sawo ni a muso Azuba ye, ani Yeriyo; a dencew tun ye Yeseri, ani Sobabu, ani Aridon ye.
- ¹⁹Azuba nana sa minke, Kalebu ka Efirata furu. Efirata ka Huri woro a fe.
- ²⁰Huru ka Uri woro. Uri ka Betisaleli woro.
- ²¹O ko, Hesiron tagara Galadikaw face Makiri denmuso fana furu. A ka o muso ta k'a sawo ale yere si tun ye san biwawo. O muso le k'a dence Segubu woro a ye.
- ²²Segubu ka Yahiri woro. Dugu mugan ni saba le tun be Yahiri togo ra Galadi jamana kawo.
- ²³Nka Gesurikaw ni Sirikaw nana Yahiri ta dugumisenw mina a ra, ani Kenati dugu ni a dugumisenw; a bee lajennin kera dugu biwawo. Minw bee tun be o duguw ra, olugu bee tun ye Galadi face Makiri ta mogow le ye.

- ²⁴Hesirɔn nana sa Kalebu Efirata dugu kɔɔ, k'a muso Abiya kɔɔman to; muso nana jigi dence ra, ka o tɔɔ la ko Asuri. Ale le ye Tekoha dugu sindibaga ye.
- ²⁵Hesirɔn dence fɔlɔ min ye Yerameli, o dence fɔlɔ tun ye Ramu ye, ka Buna gban o ra, ani Oreni, ani Osemu, ani Ahiya.
- ²⁶Yerameli ka muso wɛɛ ta, min tɔɔ tun ye ko Atara. O muso le ka Onamu woro.
- ²⁷Yerameli dence fɔlɔ min tun ye Ramu ye, ale dencew tun ye Maasi, ani Yamini, ani Ekeri ye.
- ²⁸Onamu dencew tun ye Samayi ni Yada ye. Samayi dencew tun ye Nadabu ni Abisuri ye.
- ²⁹Abisuri ta muso tɔɔ tun ye ko Abihayili. O muso ka Aban ni Molidi woro a fɛ.
- ³⁰Nadabu dencew tun ye Seledi, ani Apayimu ye. Seledi sara k'a sɔɔ a ma dence sɔɔ.
- ³¹Apayimu dence tun ye Iseyi ye. Iseyi dence tun ye Sesan ye. Sesan dence tun ye Alayi ye.
- ³²Samayi balemace Yada dencew tun ye Yeteri ni Yonatan ye. Yeteri sara k'a sɔɔ a ma dence sɔɔ.
- ³³Yonatan dencew tun ye Peleti ye, ani Zaza. Ayiwa, Yerameli ta durujaw le ye olugu ye.
- ³⁴Sesan tun ma dence sɔɔ; a tun ka denmusow le sɔɔ. Ayiwa, jɔnce dɔ tun be Sesan fɛ, a tɔɔ tun ye ko Yara; Misiranka tun lo.
- ³⁵Sesan k'a denmuso furu a ta jɔnce Yara ma. O muso ka dence woro, min kera Atayi ye.
- ³⁶Atayi ka Natan woro, Natan ka Zabadi woro,
- ³⁷Zabadi ka Efilali woro, Efilali ka Obedi woro,
- ³⁸Obedi ka Yehu woro, Yehu ka Azariya woro,
- ³⁹Azariya ka Helesi woro, Helesi ka Elasa woro,
- ⁴⁰Elasa ka Sisimayi woro, Sisimayi ka Salumu woro,
- ⁴¹Salumu ka Yekamiya woro, Yekamiya ka Elisama woro.
- ⁴²Yerameli balemace Kalebu dencew fle nin ye: Mesa le kera a dence fɔlɔ ye; ale le ye Zifu face ye. Kalebu dence dɔ fana tun ye Maresa ye; ale le ye Heburɔn dugu sindibaga ye.
- ⁴³Heburɔn dencew tun ye Kora ye, ani Tapuwa, ani Rekemu, ani Sema.

- ⁴⁴Sema ka Rahamu woro; Rahamu le ye Yɔrikiyamu face ye. Reke mu ka Samayi woro.
- ⁴⁵Samayi dence tun ye Mahɔn ye; Mahɔn le tun ye Beti Suri face ye.
- ⁴⁶Kalebu tun ka jonmuso min ke a muso ye, min ye Efa ye, ale ka Haran, ani Mosa, ani Gazazi woro. Haran ka Gazazi woro.
- ⁴⁷Yadayi dencew tun ye Regemu, ani Yotamu, ani Gesan, ani Peleti, ani Efa, ani Sahafu ye.
- ⁴⁸Kalebu tun ka jonmuso were ke a muso ye, min tun ye Mahaka ye; ale ka Seberi ni Tirana woro.
- ⁴⁹A ka Sahafu fana woro, min ye Madimana face ye, ani Seva, min ye Makibena ni Gibeha face ye. Kalebu denmuso tun ye Akisa ye.
- ⁵⁰Ayiwa, Kalebu ta durujaw le kera olugu ye. Efirata dence folo Huri, ale dence do tun ye Sobali ye, min ye Kiriyati Yeharimu dugu sindibaga ye,
- ⁵¹ani Salima min ye Betilehemu dugu sindibaga ye, ani Harefu min ye Beti Gaderi dugu sindibaga ye.
- ⁵²Sobali min ye Kiriyati Yeharimu dugu sindibaga ye, ale ta durujaw tun ye Harowekaw ye, ani Menuhotikaw tarance.
- ⁵³Kiriyati Yeharimu ta mogow le tun ye Yeterikaw ye, ani Putikaw, ani Sumatikaw, ani Miserakaw. Sorehakaw, ani Esitaholikaw bora olugu le ra.
- ⁵⁴Salima ta durujaw tun ye Betilehemukaw ye, ani Netofakaw, ani Ateroti Beti Yohabu, ani Manatikaw ta mogow tarance, ani Sorehakaw,
- ⁵⁵ani lonnikabagaw ta gbamogo minw be Yabezi: Tirehatikaw, ani Simehatikaw, ani Sukatikaw. Olugu le ye Kenikaw ye, minw bora Hamati ra, Hamati min fana ye Rekabukaw bemace ye.

Kibaroyaw folo 3

Dawuda ta duruja

- ¹Dawuda dence minw worora k'a to Heburon, olugu fle nin ye: a dence folo, Aminon, a ka o soro a ta Zizirelikamusu Ahinohamu fe. A flanan, Daniyeli, a ka o soro a ta Karimelikamusu Abigayili fe.
- ²A sabanan, Abusalon, a ka o soro a muso Mahaka fe, Gesuri masace Talimayi denmuso. A naaninan, Adoniya, a ka o soro a muso Hagiti fe.
- ³A loorunan, Sefatiya, a ka o soro a muso Abitali fe. A waworonan, Iterehamu, a ka o soro a muso Egila fe.

- ⁴O dence wɔɔɔ worora ka Dawuda to Heburɔn. A ka san wolonfla ni karo wɔɔɔ le ke masaya ra Heburɔn, ka san bisaba ni saba ke masaya ra Zeruzalemu.
- ⁵A dence minw worora k'a to Zeruzalemu, olugu ye nin ye: Simeha, ani Sobabu, ani Natan, ani Sulemani; Amiyeli denmuso Baseba le ka o dence naani woro.
- ⁶Dawuda ka Ibari fana woro, ani Elisama, ani Elifeleti,
- ⁷ani Noga, ani Nefegi, ani Yafiya,
- ⁸ani Elisama, ani Eliyada, ani Elifeleti: ce kɔnɔntɔn.
- ⁹O bæ tun ye Dawuda dencew ye, ka fara a ta jɔnmusow dencew kan. Tamari le tun ye o balemamuso ye.
- ¹⁰Sulemani ta durujaw ye nin ye: a dence Robohamu, o dence ye Abiya ye, o dence ye Asa ye, o dence ye Yosafati ye,
- ¹¹o dence ye Yoramuy ye, o dence ye Ahaziya ye, o dence ye Yohasi ye,
- ¹²o dence ye Amasiya ye, o dence ye Azariya ye, o dence ye Yotamu ye,
- ¹³o dence ye Ahazi ye, o dence ye Ezekiyasi ye, o dence ye Manase ye,
- ¹⁴o dence ye Amɔn ye, o dence ye Yoziyasi ye.
- ¹⁵Yoziyasi dencew ye nin ye: a dence fɔlɔ ye Yohanan ye, a flanan ye Yehoyakimu ye, a sabanan ye Sedesiyasi ye, a naaninan ye Salumu ye.
- ¹⁶Yehoyakimu dence tun ye Yekoniya ye, Yekoniya dence tun ye Sedesiyasi ye.
- ¹⁷Yekoniya min tun minana ka taga Babilɔni, ale ta durujaw ye nin ye: Sehalitiyeli tun ye a dence ye;
- ¹⁸o kɔ Malikiramu, o kɔ Pedaya, o kɔ Senasari, o kɔ, Yekamiya, o kɔ Hosama, o kɔ Nedabiya.
- ¹⁹Pedaya dencew tun ye Zorobabeli ni Simeyi ye. Zorobabeli dencew tun ye Mesulamu ni Hananiya ye; Selomiti le tun ye olugu balemamuso ye.
- ²⁰O kɔ, a nana Azuba woro, ani Oheli, ani Berekiya, ani Hasadiya, ani Yusabu Esedi; ce looru.
- ²¹Hananiya dencew tun ye Pelatiya ni Ezayi ye; Refaya dencew, ani Arinan dencew, ani Abidiyasi dencew, ani Sekaniya dencew bæ tun ye a ta durujaw ye.
- ²²Sekaniya ta durujaw tun ye Semaya ye, ani Semaya dencew, minw tun ye Hatusi, ani Igali, ani Bariya, ani Nehariya, ani Safati ye; ce wɔɔɔ.
- ²³Nehariya dencew tun ye Eliyonayi ye, ani Hizikiya, ani Azirikamu; ce saba.
- ²⁴Eliyonayi dencew tun ye Hodava ye, ani Eliyasibu, ani Pelaya, ani Akubu, ani Yohanan, ani Delaya, ani Anani ye; ce wolonfla.

Kibaroyaw fɔɓ 4

Zuda ta durujaw

- ¹Zuda dencew tun ye Peresi, ani Hesiron, ani Karimi, ani Huri, ani Sobali ye.
- ²Sobali dence Rehya ka Yahati woro. Yahati ka Ahumayi ni Lahadi woro. Olugu le kera Sorehakaw ta gbaw ye.
- ³Etamu dencew tun ye Zizireli ye, ani Isima, ani Idibasi; olugu balemamuso tun ye Haseleponi ye.
- ⁴Penuweli le tun ye Gedori face ye; Ezeri tun ye Husa face ye. Betilehemu dugu sindibaga min ye Efirata ye, ale dence fɔɓ Huri, o dencew le ye ninnugu ye.
- ⁵Asuri min tun ye Tekoha dugu sindibaga ye, ale tun ka muso fla min ta, o ye Hela ni Naara ye.
- ⁶Naara ka Ahuzamu, ani Heferi, ani Temeni, ani Ahasitari woro a fe. Olugu le ye Naara dencew ye.
- ⁷Hela dencew tun ye Sereti, ani Sohari, ani Etinan ye.
- ⁸Kosi ka Anubu ni Sobeba woro; Kosi le ye Ahareheli ta gbamɔɔw bemace ye, minw ye Harumukaw ye.
- ⁹Yabezi le tun ka tɔɔ sɔɔ ka teme a balema tɔw be kan. A bamuso le tun k'a tɔɔ la ko Yabezi, ko sabu ale k'a woro tɔɔ le kɔɔ.
- ¹⁰Yabezi ka Izirayeli ta Ala daari, k'a fɔ ko: "Ni i be sɔn ka baraka don ne ra can yere ra, o tuma i ye ne ta jamana bonya, ka to ne fe, ka kojugu mabɔ ne ra, ka ne bɔsi ka bɔ tɔɔ ra!" A tun ka min daari, Ala ka o ke a ye.
- ¹¹Kelubu min ye Suwa balemace ye, ale ka Mehiri woro. Mehiri le tun ye Esiton face ye.
- ¹²Esiton le ye Beti Rafa ta mɔɔw, ani Paseha ta mɔɔw, ani Tehina ta mɔɔw bemace ye. Tehina le ye Nahasi dugu sindibaga ye. O mɔɔw le ye Reka dugumɔɔw ye.
- ¹³Kenazi dencew tun ye Otiniyeli ni Seraya ye. Otiniyeli dencew tun ye Hatati ni Mehonotayi ye.
- ¹⁴Mehonotayi le ye Ofira face ye. Seraya le ye Yohabu face ye. Yɔɔ min be wele ko borobaarakebagaw ta kenegbe, Yohabu le tun ye o yɔɔ sindibaga ye, sabu olugu tun ye borobaarakebagaw le ye.
- ¹⁵Yefune dence Kalebu, ale dencew tun ye Iru, ani Ela, ani Nahamu ye. Ela le tun ye Kenazi face ye.
- ¹⁶Yehaleli dencew tun ye Zifu, ani Zifa, ani Tiriya, ani Asareli ye.

¹⁷Esidarasi dencew tun ye Yeteri, ani Meredi, ani Eferi, ani Yalɔn ye. Meredi ta muso kelen ka Mariyamu woro, ani Samayi, ani Isiba; Isiba le kera Esitemoha dugu sindibaga ye.

¹⁸Meredi tun ka Farawona denmuso min furu, min tɔgɔ tun ye ko Bitiya, ale dencew le ye olugu ye. Meredi ta Zudaka muso fana ka Yeredi woro, min kera Gedɔri dugu sindibaga ye; o kɔ, a ka Heberi woro, min kera Soko dugu sindibaga ye; o kɔ, a ka Yekutiyeli woro, min kera Zanoaha dugu sindibaga ye.

¹⁹Hodiya ta muso tun ye Nahamu balemamusu le ye; o muso dence kelen le kera Keyila dugu sindibaga ye; olugu le kera Garimikaw ye; tɔ kelen kera Esitemoha dugu sindibaga ye, olugu le kera Mahakakaw ye.

²⁰Simɔn dencew tun ye Aminɔn, ani Rina, ani Beni Hanan, ani Tilɔn ye. Iseyi ta denw tun ye Zoheti ni Beni Zoheti ye.

²¹Zuda dence Sela, ale dencew ye nin ye: Eri, min kera Leka dugu sindibaga ye, ani Lada, min kera Maresa dugu sindibaga ye, ani gba minw bɛɛ bɛ lenfani baara kɛ Bɛti Asibeha;

²²ale le fana ye Yokimu bɛmace ye, ani Kozeba ta dugumɔgɔw, ani Yohasi ta dugumɔgɔw, ani Sarafu ta dugumɔgɔw, minw tun sigira Mohabukaw, ani Yasubi Lehemu ta mɔgɔw kunna. Ayiwa, o kow ye kokɔrɔw le ye.

²³O mɔgɔw tun ye dagalalagabagaw le ye; o siginin tun bɛ masace kɔrɔ, Netayimu ni Gedera, ka to ka baara kɛ masace ye.

Simeyɔn ta durujaw

²⁴Simeyɔn dencew tun ye Nemuweli, ani Yamini, ani Yaribu, ani Zera, ani Sawuli ye.

²⁵Sawuli dence tun ye Salumu ye, o dence tun ye Mibisamu ye, o dence tun ye Misima ye.

²⁶Misima dence tun ye Hamuweli ye, o dence tun ye Zakuri ye, o dence tun ye Simeyi ye.

²⁷Simeyi ka dence tan ni wɔɔrɔ ni denmuso wɔɔrɔ le sɔrɔ. A balema tɔw ma dence caman sɔrɔ. O kosɔn olugu ta somɔgɔw ma caya i n'a fɔ Zuda ta somɔgɔw.

²⁸Olugu tun siginin bɛ Beri Seba, ani Molada, ani Hasari Suwali,

²⁹ani Bila, ani Asemu, ani Toladi,

³⁰ani Betuheli, ani Hɔrima, ani Sikilagi,

³¹ani Bɛti Marikabɔti, ani Hasari Susimu, ani Bɛti Bireyi, ani Sarayimu. Fɔ ka taga se Dawuda ta masaya wagati ma, o ta duguw le tun ye olugu ye;

³²o ta dugumisɛnw le tun ye Etamu ye, ani Ayini, ani Rimɔn, ani Tokɛn, ani Asan; dugu looru,

³³ani o duguw kɛrɛfɛduguw bɛɛ, ka taga se fɔ Baali. O ta sigiyɔrɔw, ani o ta durujaw le ye nin ye.

³⁴Mesobabu, ani Yamulɛki, ani Amasiya dence Yosa,

³⁵ani Yoweli, ani Yehu min face tun ye Yosibiya ye, Yosibiya face tun ye Seraya ye, Seraya face tun ye Asiyeli ye,

³⁶ani Eliyonayi, ani Yakoba, ani Yesohaya, ani Asaya, ani Adiyeli, ani Yesimiyeli, ani Benaya,

³⁷ani Ziza min face tun ye Sifeyi ye, Sifeyi face tun ye Alɔn ye, Alɔn face tun ye Yedaya ye, Yedaya face tun ye Simiri ye, Simiri face tun ye Semaya ye.

³⁸O mɔgɔ minw bɛɛ tɔgɔw fɔra nin ye, olugu tun ye o ta gbaw kuntigiw le ye; o ta somɔgɔw fana cayara kosebɛ.

³⁹O tagara Gedɔri donda fan na, ka taga se fɔ o yɔrɔ kɛnɛgbɛ terebɔyanfan na, janko ka yɔrɔ dɔ sɔrɔ, o ta sagaw, ani o ta baw bɛ se ka domunikeyɔrɔ sɔrɔ yɔrɔ min na.

⁴⁰O ka yɔrɔɔnumanw sɔrɔ o ta bɛganw ye, bin ni ji tun ka ca yɔrɔ minw na, ka jamanaba sɔrɔ, laganfiya ni hera tun bɛ jamana min na; Kamu ta duruja dɔw le tun siginin bɛ o jamana ra fɔlɔfɔlɔ.

⁴¹Ayiwa, nin mɔgɔ minw tɔgɔw fɔra nin ye, olugu tagara o yɔrɔ ra Zuda masace Ezekiyasi ta masaya wagati le ra. O tagara o yɔrɔ mɔgɔw ta sow ni o ta siyɔrɔw bɛɛ cici, ka o halaki pewu ka sigi o nɔ ra, fɔ ka na se bi ma, sabu o ta sagaw ni o ta baw ta domunikeyɔrɔw tun bɛ sɔrɔ yi.

⁴²Simeyɔn ta mɔgɔ dɔw fana tagara sigi Seyiri kuruyɔrɔw ra; olugu tun ye cɛ kɛmɛ looru. Pelatiya, ani Nehariya, ani Refaya, ani Iseyi dence Uziyeli le tun ye olugu ta pamɔgɔw ye.

⁴³Amalekika tɔ minw tun bɔsira, o ka olugu faga. O sigira o yɔrɔ le ra fɔ ka na se bi ma.

Kibaroyaw fɔlɔ 5

Rubɛn ta durujaw

¹Izirayeli dence fɔlɔ min ye Rubɛn ye, ale dencew flɛ nin ye: ale le tun ye dence fɔlɔ ye, nka i n'a fɔ a jenna ni a face muso ye minke, kɔrɔya dira Izirayeli dence Yusufu dencew le ma. A kera ten, Rubɛn ma jate tuun i ko dence fɔlɔ.

²Zuda fana ka baraka sɔrɔ kosebɛ, a balemaw cɛ ra, sabu Izirayeli masace bɔra ale ta duruja le ra; nka kɔrɔya dira Yusufu le ma.

- ³O ra, Izirayeli dence fɔɔ Ruben dencew ye nin ye: Hanɔki, ani Palu, ani Hesiron ni Karimi.
- ⁴Yoweli dence tun ye Semaya ye, o dence tun ye Gɔgi ye, o dence tun ye Simeyi ye,
- ⁵o dence tun ye Mika ye, o dence tun ye Rehaya ye, o dence tun ye Baali ye,
- ⁶o dence tun ye Bera ye; ale le tun ye Ruben ta mɔgɔw kuntigi ye. Asiri masace Tigilati Pileseri tun ka ale le mina ka taga ni a ye.
- ⁷Bera ta balemaw, ka kapa ni o ta gbaw ye, i n'a fɔ o ta durujaw tɔgɔw sebera cogo min na: o ta kuntigiw tun ye Yeyeli ye; o kɔ, Jakariya,
- ⁸o kɔ, Bela min face tun ye Azazi ye; Azazi face tun ye Sema ye, Sema face tun ye Yoweli ye. Olugu tun siginin be Aroweri, ka taga se fɔ Nebo kuru ni Baali Mehɔn fan na.
- ⁹Terebɔyanfan na fana, o tun sigira k'a ta kongokolon kɔrɔ, ka taga a bla fɔ Efirati ba ra; sabu o ta beganw tun ka ca Galadi mara ra kosebɛ.
- ¹⁰Sawuli ta wagati ra, o tun ka Hagarikaw kere ka se olugu ra. O tagara sigi olugu ta sigiyɔrɔ le ra Galadi mara terebɔyanfan na.

Gadi ta durujaw

- ¹¹Gadi ta mɔgɔw tun sigira Ruben ta mɔgɔw kɔrɔ, Basan mara ra, ka taga a bla fɔ Salika.
- ¹²Yoweli ta gba le tun ka bon o bee ra, ka Safamu ta gba gban o ra, o kɔ, Yanayi ta gba, ani Safati ta gba. O bee tun siginin be Basan.
- ¹³O ta balema tɔw fana ta gbaw tun be yi: Mikayilu ta gba, ani Mesulamu ta gba, ani Seba ta gba, ani Yorayi ta gba, ani Yakan ta gba, ani Ziya ta gba, ani Eberi ta gba; gba wolonfla.
- ¹⁴Olugu le tun ye Abihayili ta denw ye; Abihayili face tun ye Huri ye, Huri face tun ye Yaroha ye, Yaroha face tun ye Galadi ye, Galadi face tun ye Mikayilu ye, Mikayilu face tun ye Yesisayi ye, Yesisayi face tun ye Yado ye, Yado face tun ye Buzi ye;
- ¹⁵Guni dence Abidiyeli, o dence Ayi, ale le tun ye o ta gbaw namɔgɔ ye.
- ¹⁶O tun siginin be Galadi mara ra, ani Basan mara ra, ani o yɔrɔ kerefeduguw, ani Sarɔn began marayɔrɔw bee ra, ka taga se fɔ o yɔrɔ mara danw na.
- ¹⁷Olugu bee tɔgɔ sebera buruju kitabu kɔnɔ Zuda masace Yotamu ta masaya wagati le ra, ani Izirayeli masace Yerobohamu ta masaya wagati ra.
- ¹⁸Ruben ta mɔgɔw, ani Gadi ta mɔgɔw, ani Manase ta gba tarance mɔgɔw, ce barakamanw tun be olugu ra, minw tun be se ka kere ke ni negɛbennan ni kerekemuru ye, ani ka kalan bon; o bee tun derira kere ra. O tun ye ce waga

binaani ni naani ni ce keme wolonfla ni ce biwɔɔɔ (44 760); o bee tun be se ka taga kere ra.

¹⁹O tagara Hagarikaw kere, ani Yeturi ta mɔɔɔw, ani Nafisi ta mɔɔɔw, ani Nodabu ta mɔɔɔw.

²⁰Ala ka o deme k'a to o ka se sɔɔɔ Hagarikaw ni o nɔfemɔɔɔw bee kan, sabu kere wagati ra, o tun ka Ala daari, Ala fana tun ka o jaabi sabu o tun ka o jigi la a kan.

²¹O ka o mɔɔɔw ta beganw mina: jɔɔɔme waga bilooru; baw, ani sagaw bee lajennin tun ye began waga keme fla ni waga bilooru, ani fali waga fla; o ka mɔɔɔw waga keme mina fana.

²²O ka mɔɔɔ caman faga, sabu Ala yere le tun be ni o ye nin kere ra; o ka o mɔɔɔw faga ka sigi o ta yɔɔɔ ra; o tora yi fo ka na se olugu yere fana minawagati ma.

Manase ta duruja

²³Manase ta gba tarance mɔɔɔw tun siginin be mara min na, o mara tun be damina Basan mara ra, ka taga a bla fo Baali Herimɔɔn, ani Seniri, ani Herimɔɔn kuru yɔɔɔ ra. O mɔɔɔw tun ka ca.

²⁴O ta gbatigiw tɔɔɔw ye nin ye: Eferi, ani Iseyi, ani Eliyeli, ani Aziriyeli, ani Yeremi, ani Hodava, ani Yadiyeli; o bee tun ye kerekεcefariw le ye; o tun ka tɔɔɔ sɔɔɔ kosebe. Olugu le tun ye o ta gbatigiw ye.

²⁵Nka o ma na sɔɔn ka to o bemaw ta Ala kɔ, k'a bato; sabu Ala tun ka o jamana mɔɔɔ minw halaki ka bo o ja, o tugura olugu ta alaw le kɔ, ka to ka o alaw bato.

²⁶O le kosɔn, Asiri masace Puli min ye Tigilati Pileseri ye, Izirayeli ta Ala ka ale kɔɔɔɔɔsu, k'a to Tigilati Pileseri ka Ruben ta mɔɔɔw, ani Gadi ta mɔɔɔw, ani Manase ta gba tarance mɔɔɔw mina, ka taga ni o ye Hala, ani Habɔri, ani Hara, ani Gozan bada ra. O tora o yɔɔɔw le ra fo ka na se bi ma.

Levi ta durujaw

²⁷Levi dencew tun ye Gerisɔmu, ani Kehati, ani Merari ye.

²⁸Kehati dencew tun ye Amuramu, ani Isari, ani Heburɔn ni Uziryeli ye.

²⁹Amuramu dencew tun ye Haruna ni Musa ye, ani Mariyamu. Haruna dencew tun ye Nadabu, ani Abihu, ani Elehazari, ani Itamari ye.

³⁰Elehazari dence tun ye Finehasi ye. Finehasi dence tun ye Abisuwa ye.

³¹Abisuwa dence tun ye Buki ye. Buki dence tun ye Uzi ye.

³²Uzi dence tun ye Zeraya ye. Zeraya dence tun ye Merayɔti ye.

³³Merayɔti dence tun ye Amariya ye. Amariya dence tun ye Ahitubu ye.

³⁴Ahitubu dence tun ye Sadɔki ye. Sadɔki dence tun ye Ayimazi ye.

- ³⁵Ayimazi dence tun ye Azariya ye. Azariya dence tun ye Yohanan ye.
- ³⁶Yohanan dence tun ye Azariya ye. Azariya le tun be sarakalasebaga* baara kera masace Sulemani ta Alabatosoba kɔnɔ, a tun ka min lo Zeruzalemu.
- ³⁷Azariya dence tun ye Amariya ye. Amariya dence tun ye Ahitubu ye.
- ³⁸Ahitubu dence tun ye Sadɔki ye. Sadɔki dence tun ye Salumu ye.
- ³⁹Salumu dence tun ye Hilikiya ye. Hilikiya dence tun ye Azariya ye.
- ⁴⁰Azariya dence tun ye Seraya ye. Seraya dence tun ye Yosadaki ye.
- ⁴¹Wagati min na Matigi Ala tun k'a to Nebukadinesari ka Zuda ta mɔgɔw, ani Zeruzalemu dugumɔgɔw mina ka taga ni o ye, Yosadaki fana tun minana o wagati ra ka taga ni o mɔgɔw ye.

Kibaroyaw fɔlɔ 6

Levi ta duruja tow

- ¹Levi dencew tun ye Gerisomu ni Kehati ni Merari ye.
- ²Gerisomu dencew tɔgɔw tun ye Libini ni Simeyi.
- ³Kehati dencew tun ye Amuramu, ani Isari, ani Heburɔn, ani Uziyeli ye.
- ⁴Merari dencew tun ye Mali ni Musi ye.
- ⁵Ayiwa, Levi ta gbaw le ye nin ye, o beɛ ni o facew: Gerisomu ta durujaw ra, Gerisomu dence tun ye Libini ye, o dence tun ye Yahati ye, o dence tun ye Zima ye,
- ⁶o dence tun ye Yoha ye, o dence tun ye Ido ye, o dence tun ye Zera ye, o dence tun ye Yatirayi ye.
- ⁷Kehati ta durujaw ra, Kehati dence tun ye Aminadabu ye, o dence tun ye Kore ye, o dence tun ye Asiri ye,
- ⁸o dence tun ye Elikana ye, o dence tun ye Ebiyasafu ye, o dence tun ye Asiri ye,
- ⁹o dence tun ye Tahati ye, o dence tun ye Uriyeli ye, o dence tun ye Uziya ye, o dence tun ye Sawuli ye.
- ¹⁰Elikana dencew tun ye Amasayi ni Ahimoti ye.
- ¹¹Elikana ta duruja ye nin ye: Elikana dence tun ye Sofayi ye, o dence tun ye Nahati ye,
- ¹²o dence tun ye Eliyabu ye, o dence tun ye Yerohamu ye, o dence tun ye Elikana ye, o dence tun ye Samawilu ye.
- ¹³Samawilu dence fɔlɔ tun ye Yoweli ye, min gbanna o ra o ye Abiya ye.

¹⁴Merari ta durujaw ra, Merari dence tun ye Mali ye, o dence tun ye Libini ye, ale dence tun ye Simeyi ye, o dence tun ye Uza ye,

¹⁵o dence tun ye Simeha ye, o dence tun ye Hagiya ye, o dence tun ye Asaya ye.

Alabatoso dɔnkirilabagaw

¹⁶Jɛnɔgɔnya kesu* blara Alabatoso kɔnɔ wagati min na, Dawuda ka Levi ta mɔgɔ minw sigi ka olugu ke dɔnkirilabagaw jamɔgɔw ye Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, o mɔgɔw flɛ nin ye.

¹⁷Olugu ta baara tun ye dɔnkirila le ye Alabatoso lu kɔnɔ, Nɔgɔnkunbɛn fanibon* donda ra, fɔ lon min na masace Sulemani nana Alabatosoba lɔ Zeruzalemu; ci minw tun fɔra o ye, o tun bɛ o ta baara ke ka kaɲa ni o le ye.

¹⁸Minw tun bɛ o baara kɛra, o ni o dencew, olugu tɔgɔw ye nin ye: Kehati ta gba ra, Heman le tun ye dɔnkirilabaga ye; ale face tun ye Yoweli ye, Yoweli face tun ye Samawilu ye,

¹⁹Samawilu face tun ye Elikana ye, Elikana face tun ye Yerohamu ye, Yerohamu face tun ye Eliyeli ye, Eliyeli face tun ye Toha ye,

²⁰Toha face tun ye Sufu ye, Sufu face tun ye Elikana ye, Elikana face tun ye Mahati ye, Mahati face tun ye Amasayi ye,

²¹Amasayi face tun ye Elikana ye, Elikana face tun ye Yoweli ye, Yoweli face tun ye Azariya ye, Azariya face tun ye Sofoni ye,

²²Sofoni face tun ye Tahati ye, Tahati face tun ye Asiri ye, Asiri face tun ye Ebiyasafu ye, Ebiyasafu face tun ye Kore ye,

²³Kore face tun ye Isari ye, Isari face tun ye Kehati ye, Kehati face tun ye Levi ye, Levi face tun ye Izirayeli ye.

²⁴Heman balemace min ye Asafu ye, ale le tun bɛ lɔ Heman kininboroyanfan fɛ. Asafu face tun ye Berekiya ye, Berekiya face tun ye Simeha ye,

²⁵Simeha face tun ye Mikayilu ye, Mikayilu face tun ye Baseya ye, Baseya face tun ye Malikiya ye,

²⁶Malikiya face tun ye Etini ye, Etini face tun ye Zera ye, Zera face tun ye Adaya ye,

²⁷Adaya face tun ye Etan ye, Etan face tun ye Zima ye, Zima face tun ye Simeyi ye,

²⁸Simeyi face tun ye Yahati ye, Yahati face tun ye Gerisɔmu ye, Gerisɔmu face tun ye Levi ye.

²⁹Ayiwa, o balemace minw ye Merari ta durujaw ye, olugu ra Etan le tun bɛ lɔ Heman numanboroyanfan fɛ. Etan face tun ye Kisi ye, Kisi face tun ye Abidi, Abidi face tun ye Maluki ye,

³⁰Maluki face tun ye Hasabiya ye, Hasabiya face tun ye Amasiya ye, Amasiya face tun ye Hilikiya ye,

³¹Hilikiya face tun ye Amisi ye, Amisi face tun ye Bani ye, Bani face tun ye Semeri ye,

³²Semeri face tun ye Mali ye, Mali face tun ye Musi ye, Musi face tun ye Merari ye, Merari face tun ye Levi ye.

³³O balemace to minw tun ye Levi ta duruja to w ye, olugu tun be Ala ta batoso baaraw le ke, min ye fanibon* baaraw ye.

³⁴Haruna ni a dencew le tun be to ka sarakaw jeni sarakajenifen* kan, ani ka wusunan don wusunanjenifen kan. O tun be Ala ta fanibon yoro saninmanba* baaraw bee ke; olugu le tun be Izirayelimogow ta jurumunw kafari o ye. Ala ta baaraden Musa tun ka ci minw fo o ye, o tun be a bee ke ka kapa ni o le ye.

³⁵Ayiwa, Haruna dencew fle nin ye: Haruna dence tun ye Elehazari ye, Elehazari dence tun ye Finehasi ye, Finehasi dence tun ye Abisuwa ye,

³⁶Abisuwa dence tun ye Uzi ye, Uzi dence tun ye Zeraya ye,

³⁷Zeraya dence tun ye Merayoti ye, Merayoti dence tun ye Amariya ye, Amariya dence tun ye Ahitubu ye,

³⁸Ahitubu dence tun ye Sadoki ye, Sadoki dence tun ye Ayimazi ye.

Dugu minw dira Levi ta durujaw ma

³⁹Levi ta durujaw ta yorow ye nin ye, o bee ni o ta sigiyoro, o ta maraw ra. Haruna ta duruja minw ye Kehati ta mogow ye, Ala konna ka olugu ta yorow le yira.

⁴⁰O ka Heburon dugu ni a lamini di o ma, Zuda mara ra.

⁴¹Nka dugu ta forow, ani a dugumisenw, olugu tun dira Yefune dence Kalebu le ma.

⁴²O ra, dugu minw tun ye karifaduguw ye, Heburon, ani Libina ni a lamini, ani Yatiri ni a lamini ni Esitemoha ni a lamini, o ka o di Haruna ta durujaw ma,

⁴³ani Hilan ni a lamini, ani Debiri ni a lamini,

⁴⁴ani Asan ni a lamini, ani Beti Semesi ni a lamini.

⁴⁵Boniyaminu ta mara ra, o ka Geba dugu ni a lamini di o ma, ani Alemeti ni a lamini, ani Anatoti ni a lamini. O duguw bee lajennin kera dugu tan ni saba, o ta gbaw bee ni o ta yoro.

⁴⁶Min ye Kehati ta mogow to w ye, Ala ka dugu tan yira, ko o ye di olugu ma; o duguw tun be Efirayimu ta durujaw ta mara le ra, ani Dan ta durujaw ta mara, ani Manase ta gba tarance ta mara ra.

⁴⁷Dugu tan ni saba le dira Gerisomu ta mɔgɔw ma, gba bɛɛ ni a ta yɔrɔ; o dugu dɔw tun bɛ Isakari ta mara ra, ani Aseri ta mara ra, ani Nefitali ta mara ra, ani Manase ta gba tarance ta mara ra, Basan.

⁴⁸Ala ka dugu tan ni fla le yira ko o ye di Merari ta mɔgɔw ma, gbaw bɛɛ ni a ta yɔrɔ; o duguw tun bɛ Ruben ta mara ra, ani Gadi ta mara ra, ani Zabulon ta mara ra.

⁴⁹Izirayelimɔgɔw ka o duguw ni o laminiw le di Levi ta durujaw ma.

⁵⁰O dugu minw tɔgɔ fɔra, Ala k'a yira ko o ye o duguw le di o ma; o duguw tun bɛ Zuda ta gbamɔgɔw ta mara ra, ani Simeyon ta gbamɔgɔw ta mara ra, ani Boniyaminu ta gbamɔgɔw ta mara ra.

⁵¹Kehati ta gba tɔw, olugu ka dugu minw sɔrɔ, o duguw tun bɛ Efirayimu ta mɔgɔw ta mara le ra.

⁵²Dugu minw ye karifaduguw ye, o ka o duguw ni o laminiw di o ma; o duguw ye Sikemu ye, ani Efirayimu mara kuruyɔrɔw, ani Gezeri ni a lamini,

⁵³ani Yokimehamu ni a lamini, ani Beti Horɔn ni a lamini,

⁵⁴ani Ayalɔn ni a lamini, ani Gati Rimɔn ni a lamini.

⁵⁵O ka dugu dɔw di o ma fana Manase ta gba tarance mɔgɔw ta mara ra; o duguw tun ye Aneri ye, ani a lamini, ani Bilehamu ni a lamini. Kehatikaw ta gba minw tun tora, olugu ta duguw le ye nin ye.

⁵⁶O ka dugu dɔw di Gerisomu ta mɔgɔw ma Manase ta gba tarance ta mara ra; o duguw ye Golan ye, min bɛ Basan mara ra, ani a lamini, ani Asitarɔti ni a lamini.

⁵⁷O ka dugu dɔw di o ma fana Isakari ta mɔgɔw ta mara ra; o duguw tun ye Kedesi ye, ani a lamini, ani Dabirati ni a lamini,

⁵⁸ani Ramɔti ni a lamini, ani Anemu ni a lamini.

⁵⁹O ka dugu dɔw di o ma Aseri ta mɔgɔw ta mara ra fana; o duguw tun ye Masali ye, ani a lamini, ani Abidɔn ni a lamini,

⁶⁰ani Hukɔki ni a lamini ni Rehɔbu ni a lamini.

⁶¹O ka dugu dɔw di o ma Nefitali ta mɔgɔw ta mara ra; o duguw tun ye Kedesi ye, min bɛ Galile mara ra, ani a lamini, ani Hamɔn ni a lamini, ani Kiriyaayimu ni a lamini.

⁶²Levi ta duruja minw tun tora, minw ye Merari ta mɔgɔw ye, o ka dugu dɔw di olugu ma Zabulon ta mara ra; o duguw tun ye Rimono ye, ani a lamini, ani Tabɔri ni a lamini.

⁶³O ka dugu dɔw fana di o ma Zuriden ba kɔ fe, Zeriko terebɔyanfan na, Ruben ta mɔgɔw ta mara ra; o duguw tun ye Beseri ye, min be kongokolon fan na, ani a lamini, ani Yahasa ni a lamini,

⁶⁴ani Kedemoti ni a lamini, ani Mefaati ni a lamini.

⁶⁵O ka dugu dɔw di o ma fana Gadi ta mɔgɔw ta mara ra; o duguw tun ye Ramoti ye, min be Galadi mara ra, ani a lamini, ani Mahanayimu ni a lamini

⁶⁶ani Hesibon ni a lamini, ani Yazeri ni a lamini.

Kibaroyaw fɔlɔ 7

Isakari ta durujaw

¹Isakari ka dence naani le sɔrɔ, minw ye Tola, ani Puwa, ani Yasubu, ani Simiron ye.

²Tola dencew tun ye Uzi, ani Refaya, ani Yeriyeli, ani Yamayi, ani Ibisamu, ani Samawilu ye; o cew bee tun ye Tola ta gbatigiw le ye; o tun ye kerেকেcfariw le ye o ta somɔgɔw ra. Dawuda ta wagati ra, o bee lajennin tun ye ce waga mugan ni fla, ani ce keme wɔrɔ (22 600).

³Uzi dence tun ye Iziraya ye; Iziraya dencew tun ye Mikayilu, ani Abidiyasi, ani Yoweli, ani Isiya ye. Olugu bee lajennin tun ye kuntigi looru.

⁴Ka kapa ni o ta gbamɔgɔw ye, kerেকেce minw tun be o ta gbaw ra, o tun ye ce waga bisaba ni wɔrɔ (36 000), sabu o ta musow ni o ta denw tun ka ca.

⁵Isakari ta gbaw bee lajennin ta mɔgɔ minw jatera, o tun ye kerেকেcfari waga biseegi ni wolonfla (87 000).

Boniyaminu ta durujaw

⁶Boniyaminu ka dence saba le sɔrɔ; o tun ye Bela, ani Bekeri, ani Yediyaheli ye.

⁷Bela ka dence looru sɔrɔ; o tun ye Esibon, ani Uzi, ani Uziyeli, ani Yerimoti ni Iri ye. Olugu kera o ta gbatigiw ye; o kera kerেকেcfariw ye fana. O jatenin tun kera ce waga mugan ni fla, ani ce bisaba ni naani (22 034).

⁸Bekeri dencew tun ye Zemira, ani Yohasi, ani Eliyezeri, ani Eliyonayi, ani Omiri, ani Yeremoti, ani Abiya, ani Anatoti, ani Alemeti ye. Bekeri dencew tun ye olugu le ye.

⁹O ta gbatigiw ta gbamɔgɔw jatenin kera kerেকেcfari waga mugan ni keme fla (20 200).

¹⁰Yediyaheli dence tun ye Bilan ye; Bilan dencew tun ye Yehusi, ani Boniyaminu, ani Ehudi, ani Kenaana, ani Zetan, ani Tarisisi, ani Ahisahari ye.

¹¹Yediyaheli dencew bee tun ye o ta gbatigiw le ye. O tun ye kerেকেcfari waga tan ni wolonfla, ani ce keme fla (17 200); o bee tun be se ka taga kere ra.

¹²Supimu ni Hupimi tun ye Iri dencew le ye; Husimu tun ye Aheri dence ye.

Nefitali ta duruja

¹³Nefitali dencew tun ye Yasiyeli, ani Guni, ani Yeseri, ani Salumu ye. Olugu tun ye Bila ta mamadenw le ye.

Manase ta duruja

¹⁴Manase dence dɔ tun ye Asiriyeli ye; a tun ka jɔnmuso min ke a muso ye, min ye Sirikamusu ye, ale le ka o woro. O muso ka Makiri fana woro; Makiri le kera Galadi face ye.

¹⁵Makiri ka muso dɔ ta Hupimi ye, ka dɔ ta Supimu ye. Makiri balemamusu tɔgɔ tun ye ko Mahaka. Makiri ka dence flanan min sɔrɔ, o tɔgɔ tun ye ko Selofadi. Selofadi yere ka denmusow dɔrɔn le sɔrɔ.

¹⁶Makiri ta muso min tun ye Mahaka ye, o ka dence dɔ woro a ye fana, ka o tɔgɔ la ko Peresi; o dɔgɔce tun ye Seresi ye. Seresi dencew tun ye Ulamu ni Reke mu ye.

¹⁷Ulamu dence tun ye Bedan ye. Galadi ta durujaw le ye olugu ye; Galadi tun ye Makiri dence ye, Makiri tun ye Manase dence ye.

¹⁸A balemamusu min ye Hamoleketi ye, ale ka Isodi woro, ani Abiyezeri, ani Mala.

¹⁹Semida dencew tun ye Ayan, ani Sikemu, ani Liki, ani Aniyamu ye.

Efirayimu ta durujaw

²⁰Efirayimu dence tun ye Sutela ye, o dence tun ye Beredi ye, o dence tun ye Tahati ye, o dence tun ye Elehada ye, o dence tun ye Tahati ye,

²¹o dence tun ye Zabadi ye, o dence tun ye Sutela ye. Nka min kera Ezeri ni Elehadi ye, Gati dugumɔgɔ minw ye o yɔrɔ jamanadenw ye, o dugumɔgɔw ka olugu faga, sabu o tun b'a fe ka o dugumɔgɔw ta beganw sonya.

²²O face Efirayimu ka o su kasi ka mɛɛn. A ta balemaw nana a jusu saaro.

²³O kɔ fe, a nana jɛn ni a muso ye tuun; a muso ka kɔnɔ ta ka dence sɔrɔ; a ka o tɔgɔ la ko Beriya, ko sabu bɔnɔ be ale ta so kɔnɔ.

²⁴Efirayimu denmusu tun ye Sera ye. Bɛti Horɔn dugu min be san fe, ani Bɛti Horɔn dugu min be dugumayɔrɔ ra, ani Uzen Sera dugu, ale le ka o duguw la.

²⁵A dence tun ye Refa ye, o dence tun ye Resefu ye, o dence tun ye Tela ye, o dence tun ye Tahan ye,

²⁶o dence tun ye Ladan ye, o dence tun ye Amihudi ye, o dence tun ye Elisama ye,

²⁷o dence tun ye Nuni ye, Nuni dence tun ye Yosuwe ye.

²⁸Yɔrɔ min tun dira Efirayimu ta mɔgɔw ma k'a ke o sigiyɔrɔ ye, o tun ye Beteli ni a dugumisenw ye, ani Naaran dugu min tun be terebɔyanfan na, ani Gezeri ni a

dugumisenw terebenyanfan na, ani mara min be Sikemu ni Aya dugu fla ce, a ni a dugumisenw.

²⁹Manase ta durujaw ta duguw tun ye Bēti Sehan, ani Tanaki, ani Megido, ani Dōri, ani o dugumisenw. Izirayeli dence Yusufu ta durujaw tun sigira o duguw le ra.

Aseri ta durujaw

³⁰Aseri dencew tun ye Imina, ani Isiva, ani Isivi ni Beriya ye; o balemamuso tun ye Sera ye.

³¹Beriya dencew tun ye Heberi ni Malikiyeli ye. Malikiyeli le kera Birizayiti dugu sindibaga ye.

³²Heberi ka dence minw soro o tun ye Yafileti, ani Someri, ani Hotamu ye, ani o balemamuso Suwa.

³³Yafileti dencew tun ye Pasaki, ani Bimali, ani Asivati ye. Olugu le ye Yafileti dencew ye.

³⁴Someri dencew tun ye Ahi, ani Rohega, ani Huba, ani Aramu ye.

³⁵Someri balemace Helemu dencew tun ye Sofa, ani Imina, ani Selesi, ani Amali ye.

³⁶Sofa dencew tun ye Suwa, ani Harineferi, ani Suwali, ani Beri, ani Imira,

³⁷ani Beseri, ani Hodi, ani Sama, ani Silisa, ani Itiran, ani Bera ye.

³⁸Yeteri dencew tun ye Yefune, ani Pisipa, ani Ara ye.

³⁹Ula dencew tun ye Ara, ani Haniyeli, ani Risiya ye.

⁴⁰Olugu bee le tun ye Aseri ta durujaw ye; olugu le tun ye o ta gbatigiw ye. O bee tun ye ce barakamanw ye, ani kerেকেcfariw. O tun ye o ta gbaw pamogow ye. Ce minw jatera o ta jenkuru ra, minw be se ka taga kere ra, o tun ye ce waga mugan ni woro (26 000).

Kibaroyaw folo 8

Boniyaminu ta duruja minw tun be Zeruzalemu

¹Boniyaminu dence folo tun ye Bela ye, a flanan tun ye Asibeli ye, a sabanan tun ye Ara ye,

²a naaninan tun ye Nowa ye, a loorunan tun ye Rafa ye.

³Bela dencew tun ye Adari, ani Gera, ani Abihudi,

⁴ani Abisuwa, ani Naaman, ani Ahowa,

⁵ani Gera, ani Sefufan, ani Huramu ye.

- ⁶Ehudi ta durujaw le ye ninnugu ye; olugu le tun ye Geba dugumɔɔw ta gbatigiw ye.
- ⁷O ka olugu le cɛ ka taga ni o ye Manati. O cɛw le tun ye Nahaman, ani Ahiya, ani Gera ye. Gera le tun ka o mɔɔw cɛ ka taga ni o ye. Gera dencew tun ye Uza ni Ahihudi ye.
- ⁸Saharayimu ka den dɔw sɔɔ, k'a to Mohabu kongokolon kɔɔ, a muso fla Husimu ni Bara blarin kɔ.
- ⁹A tun ka muso min ta, min tun ye Hodɛsi ye, o ka dence minw woro a ye, olugu le tun ye Yobabu, ani Sibiya, ani Mesa, ani Malikamu,
- ¹⁰ani Yehusi, ani Sakiya, ani Mirima ye. A dencew le kɛra olugu ye; olugu le tun ye o ta gbatigiw ye.
- ¹¹A muso Husimu tun ka Abitubu, ani Elipali le woro a ye.
- ¹²Elipali dencew tun ye Eberɛ, ani Misamu, ani Semɛdi ye. Semɛdi le ka Ono dugu, ani Lodi dugu lɔ, ani o laminiw.
- ¹³Beriya ni Sema tun ye Ayalɔn dugumɔɔw ta gbatigiw le ye. Olugu le ka Gati dugumɔɔw gben.
- ¹⁴Ayo, ani Sasaki, ani Yeremɔti,
- ¹⁵ani Zebadiya, ani Aradi, ani Ederi;
- ¹⁶ani Mikayilu, ani Isifa, ani Yoha, olugu bɛɛ tun ye Beriya dencew le ye.
- ¹⁷Zebadiya, ani Mesulamu, ani Hiziki, ani Heberɛ,
- ¹⁸ani Isimerayi, ani Iziliya, ani Yobabu, olugu tun ye Elipali dencew ye.
- ¹⁹Yakimu, ani Zikiri, ani Zabidi,
- ²⁰ani Eliyenayi, ani Silitayi, ani Eliyɛli,
- ²¹ani Adaya, ani Beraya, ani Simirati, olugu tun ye Simɛyi dencew le ye.
- ²²Isipan, ani Eberɛ, ani Eliyɛli,
- ²³ani Abidɔn, ani Zikiri, ani Hanan,
- ²⁴ani Hananiya, ani Elamu, ani Antotiya,
- ²⁵ani Ifideya, ani Penuweli, olugu tun ye Sasaki dencew ye.
- ²⁶Samuserayi, ani Sehariya, ani Ataliya,
- ²⁷ani Yaresiya, ani Eliya, ani Zikiri, olugu tun ye Yerohamu dencew ye.
- ²⁸Nin cɛw bɛɛ tun ye gbatigiw le ye, o bɛɛ ni o ta gbamɔɔw. O tun siginin bɛ Zeruzalɛmu.

²⁹Gabahɔn dugu sindibaga tun siginin be Gabahɔn. A muso tɔgo tun ye ko Mahaka.

³⁰A dence fɔlɔ tun ye Abidɔn ye; a dence tɔw tun ye Suri, ani Kisi, ani Baali, ani Nadabu,

³¹ani Gedɔri, ani Ayo, ani Zekeri ye.

³²Mikilɔti dence tun ye Simeha ye. Olugu fana tun siginin be Zeruzalemu; o tun siginin be o balema tɔw kɔrɔ.

Sawuli ta durujaw

(9.39-44)

³³Neri dence tun ye Kisi ye; Kisi dence tun ye Sawuli ye; Sawuli dencew tun ye Yonatan ye, ani Malikisuwa, ani Abinadabu, ani Esibahali.

³⁴Yonatan dence tun ye Meribu Baali ye, Meribu Baali dence tun ye Mika ye,

³⁵Mika dencew tun ye Pitɔn, ani Meleki, ani Tareha, ani Ahazi ye.

³⁶Ahazi dence tun ye Yehohada ye; Yehohada dence tun ye Alemeti, ani Azimaveti, ani Zimiri ye; Zimiri dence tun ye Mosa ye;

³⁷Mosa dence tun ye Bineha ye, o dence tun ye Rafa ye, o dence tun ye Elasa ye, o dence tun ye Aseli ye.

³⁸Aseli ka dence wɔrɔ le sɔrɔ; olugu tɔgɔw le ye nin ye: Azirikamu, ani Bokiru, ani Sumayila, ani Sehariya, ani Abidiyasi, ani Hanan. Olugu bee le tun ye Aseli dencew ye.

³⁹Aseli balemace Eseki, ale dence fɔlɔ tun ye Ulamu ye, a flanan tun ye Yehusi ye, a sabanan tun ye Elifeleti ye.

⁴⁰Ulamu dencew tun ye kerɛkerɛfariw le ye; o tun be se kalanbon na. O ka dence caman, ani mamaden caman sɔrɔ. O dencew tun ye ce keme ni ce bilooru. Nin mɔgɔw bee le ye Boniyaminu ta durujaw ye.

Kibaroyaw fɔlɔ 9

Mɔgɔ minanin minw kɔsegira Zeruzalemu

¹O tun ka Izirayelimɔgɔw bee jate, ka o tɔgɔw sebe Izirayeli masacew ta buruju kitabu kɔrɔ.

²Zuda ta mɔgɔw ta terenbariyakow le kosɔn Ala tun k'a to o ka o mina ka taga ni o ye Babilɔni. Minw kɔnna ka kɔsegi ka na sigi o ta maraw, ani o ta duguw ra, olugu tun ye Izirayelimɔgɔw le ye, ani sarakalasebagaw, ani Levi* ta mɔgɔw, ani Alabatosoba baarakedenw.

³Zuda ta durujaw, ani Boniyaminu ta durujaw, ani Efirayimu ni Manase ta duruja minw kɔsegira ka na sigi Zeruzalemu, olugu tɔgɔw ye nin ye:

⁴Zuda ta durujaw ra, mɔgɔ min tun bɔra Peresi ta gba ra, o tun ye Utayi ye; Utayi face tun ye Amihudi ye, Amihudi face tun ye Omiri ye, Omiri face tun ye Imiri ye, Imiri face tun ye Bani ye.

⁵Minw tun bɔra Silokaw ta gba ra, o tun ye Asaya ni a dencew ye; Asaya le tun ye a face dence fɔlɔ ye.

⁶Min tun bɔra Zera ta gba ra, o tun ye Yeweli ye. O ra, Zuda ta mɔgɔ minw kɔsegira, o bɛɛ lajennin tun ye cɛ kɛmɛ wɔɔɔ ni cɛ bikɔnɔntɔn.

⁷Boniyaminu ta duruja minw tun kɔsegira, o tun ye Salu ye; Salu face tun ye Mesulamu ye, Mesulamu face tun ye Hodava ye, Hodava face tun ye Hasenuwa ye;

⁸Yerohamu dence Ibineya; Ela face tun ye Uzi ye, Uzi face tun ye Mikiri ye; Mesulamu face tun ye Sefatiya ye, Sefatiya face tun ye Reweli ye, Reweli face tun ye Yibiniya ye.

⁹Boniyaminu ta duruja minw kɔsegira ka na Zeruzalem, ka kapa ni o ta buruju kitabu ye, o tun ye cɛ kɛmɛ kɔnɔntɔn ni cɛ bilooru ni wɔɔɔ. O mɔgɔw bɛɛ tun ye o ta gbatigiw le ye, o bɛɛ ni o ta gba.

¹⁰Sarakalasebaga minw tun kɔsegira, o tun ye Yedaya, ani Yehoyaribu, ani Yakini,

¹¹ani Azariya; Azariya face tun ye Hilikiya ye, Hilikiya face tun ye Mesulamu ye, Mesulamu face tun ye Sadɔki ye, Sadɔki face tun ye Merayɔti ye, Merayɔti face tun ye Ahitubu ye; Ahitubu le tun ye Ala ta batoso ta kow namɔgɔ ye.

¹²Adaya fana tun bɛ o ra; Adaya face tun ye Yerohamu ye, Yerohamu face tun ye Pasuri ye, Pasuri face tun ye Malikiya ye; ani Masayi; Masayi face tun ye Adiyeli ye, Adiyeli face tun ye Yazera ye, Yazera face tun ye Mesulamu ye, Mesulamu face tun ye Mesilemiti ye, Mesilemiti face tun ye Imeri ye.

¹³O sarakalasebagaw le tun ye o ta mɔgɔw ta gbatigiw ye. O ni sarakalasebaga tɔw bɛɛ lajennin tun ye cɛ waga kelen, ani cɛ kɛmɛ wolonfla ni cɛ biwɔɔɔ (1 760). O bɛɛ tun ye cɛ barakamanw ye; olugu le tun blara Ala ta batoso ta baara kama.

¹⁴Levi ta mɔgɔ minw tun kɔsegira ka na, o tun ye Semaya ye; Semaya face tun ye Hasubu ye, Hasubu face tun ye Azirikamu ye, Azirikamu face tun ye Hasabiya ye. Olugu tun ye Merari ta mɔgɔw le ye,

¹⁵ani Bakibakari, ani Heresi, ani Galali, ani Mataniya; Mataniya face tun ye Mika ye, Mika face tun ye Zikiri ye, Zikiri face tun ye Asafu ye,

¹⁶ani Abidiyasi min face tun ye Semaya ye; Semaya face tun ye Galali ye, Galali face tun ye Yedutun ye, ani Berekiya min face tun ye Asa ye; Asa face tun ye Elikana ye; ale tun tagara sigi Netofakaw ta mara ra.

- ¹⁷Alabatosoba donda kɔ́rɔ́sibaga minw tun kɔ́segira ka na, o tun ye Salumu ye, ani Akubu, ani Talimɔ́n, ani Ahiman, ani o balema tɔ́w; Salumu le tun ye olugu ta ɲamɔ́gɔ ye.
- ¹⁸Fɔ́ ka na se bi ma, ale dencew le tun be to ka Alabatosoba ta terebɔ́yanfan donda kɔ́rɔ́si, min be wele ko masace ta donda. Olugu le tun ye dakɔ́rɔ́sibagaw ye Levi ta mɔ́gɔw ra.
- ¹⁹Salumu face tun ye Kore ye, Kore face tun ye Ebiyasafu ye, Ebiyasafu face tun ye Kore ye; Salumu ni o ta gbamɔ́gɔ tɔ́w, minw ye Korekaw ye, olugu le tun ye ɲɔ́gɔ́nkunben fanibon* donda kɔ́rɔ́sibagaw ye, i n'a fɔ́ fɔ́lɔ́fɔ́lɔ́, o bɛmaw fana tun be Matigi Ala ta so donda kɔ́rɔ́si cogo min na.
- ²⁰Fɔ́lɔ́fɔ́lɔ́, Elehazari dence Finehasi le tun be o mɔ́gɔw ɲamɔ́gɔ ye, sabu Matigi Ala tun be ni a ye.
- ²¹Jakariya, min ye Meselemya dence ye, ale fana tun ye ɲɔ́gɔ́nkunben fanibon donda kɔ́rɔ́sibaga dɔ́ ye.
- ²²O mɔ́gɔw bɛɛ lajennin tun ye ce kɛmɛ fla, ani ce tan ni fla. O tun ka olugu le ɲanawoloma ka o ke Alabatosoba dondaw kɔ́rɔ́sibagaw ye. O bɛɛ tɔ́gɔ tun sebera o yere ta duguw le ra. Masace Dawuda ni flerikebaga Samawilu le tun ka olugu bɛmaw sigi o baara ra, o ta lanamɔ́gɔya kosɔ́n.
- ²³Olugu ni o ta durujaw ta baara tun ye Matigi Ala ta yɔ́rɔ́ saninman* dondaw kɔ́rɔ́siri ye, min ye fanibon* saninman dondaw ye.
- ²⁴Dakɔ́rɔ́sibaga tun be Fanibon fan naani bɛɛ ra: dɔ́w tun be a terebɔ́yanfan na, dɔ́w tun be a terebenyanfan na, dɔ́w tun be a sahiliyanfan fe, dɔ́w tun be a woroduguyanfan fe.
- ²⁵O balema tɔ́ minw tun siginin be o ta duguw ra, olugu tun be to ka na wagati dɔ́w ra, ka na baara ke ni o ye fɔ́ lɔ́gɔ́kun kelen;
- ²⁶sabu dakɔ́rɔ́sibaga naani minw tun ye ɲamɔ́gɔw ye Levi ta mɔ́gɔw ra, olugu tun be baara ke wagati bɛɛ. Olugu le tun be Alabatoso ta bonw ni a naforow kɔ́rɔ́si.
- ²⁷O tun be si Ala ta yɔ́rɔ́ saninman kɛrɛfeyɔ́rɔ́w ra, sabu olugu le tun ka kan k'a kɔ́rɔ́si; olugu le tun be a dondaw fana dayele sɔ́gɔ́ma o sɔ́gɔ́ma.
- ²⁸Levi ta mɔ́gɔ dɔ́w fana le tun be Alabatosoba minanw kɔ́rɔ́si; o tun be o minanw bɔ́tɔ́ jate, ka o kɔ́segitɔ́ fana jate.
- ²⁹Dɔ́w fana tun blara ka yɔ́rɔ́ saninman ta minanw, ani a baarakɛfen saninmanw bɛɛ kɔ́rɔ́si, ani mugu sarakaw, ani rɛzenji sarakaw, ani turu sarakaw, ani wusunan sarakaw, ani kasadiyananw.
- ³⁰Nka sarakalasebagaw* yere le tun be turu kasadiman saninmanw lalaga.

³¹Saraka ḡomi min tun be yiran p̄li k̄n̄, Salumu dence f̄l̄ Matitiya le tun be o baara ke; ale tun ye Levi ta m̄ḡo d̄o le ye; ale tun be Kore ta gba le ra.

³²O balema minw tun ye Kehatikaw ye, olugu d̄w le tun be sarakaburuw lalaga, ka o buruw laben ka o bla Matigi Ala ḡa k̄r̄o Nenekirilon* o Nenekirilon.

³³Levi ta gbatigi minw tun blara danna d̄n̄kirila kama, bon d̄w tun be olugu t̄ḡo ra. Olugu tun te baara were ke, sabu o tun be o ta baara ra su ni tere.

³⁴Ayiwa, o m̄ḡow le tun ye Levi ta gbatigiw ye, o bee ni o ta gbam̄ḡow. O siginin tun be Zeruzalemu.

Sawuli ta som̄ḡow

(Kibaroyaw f̄l̄ 8.29-38)

³⁵Gabah̄n dugu sindibaga min ye Yeyeli ye, ale tun siginin be Gabah̄n. A muso t̄ḡo tun ye ko Mahaka.

³⁶A dence f̄l̄ tun ye Abid̄n ye; a dence t̄w tun ye Suri ye, ani Kisi, ani Baali, ani Neri, ani Nadabu,

³⁷ani Ged̄ri, ani Ayo, ani Jakariya, ani Mikil̄ti.

³⁸Mikil̄ti dence tun ye Simehamu ye. Olugu fana tun siginin be Zeruzalemu; o tun siginin be o balema t̄w k̄r̄o.

³⁹Neri dence tun ye Kisi ye; Kisi dence tun ye Sawuli ye; Sawuli dencew tun ye Yonatan, ani Malikisuwa, ani Abinadabu, ani Esibahali ye.

⁴⁰Yonatan dence tun ye Meribu Baali ye, Meribu Baali dence tun ye Mika ye.

⁴¹Mika dencew tun ye Pit̄n, ani Meleki, ani Tareha ye.

⁴²Ahazi dence tun ye Yara ye; Yara dencew tun ye Alem̄ti, ani Azimav̄ti, ani Zimiri ye; Zimiri dence tun ye Mosa ye;

⁴³Mosa dence tun ye Bineha ye; o dence tun ye Refaya ye, o dence tun ye Elasa ye, o dence tun ye Aseli ye.

⁴⁴Aseli ka dence w̄r̄o le s̄r̄o; olugu t̄ḡow le ye nin ye: Azirikamu, ani Bokiru, ani Sumayila, ani Sehariya, ani Abidiyasi, ani Hanan. Olugu le tun ye Aseli dencew ye.

Kibaroyaw f̄l̄ 10

Dawuda ta masaya wagati

Sawuli sacogoya

(Samawilu f̄l̄ 31.1-13)

¹Ayiwa, Filisikaw tagara Izirayelim̄ḡow kere; Izirayeli ta kerek̄cew borira Filisikaw ḡa. O ka Izirayelim̄ḡo caman faga Giliboha kuru kan.

²Filisikaw tugura Sawuli ni a dencew ko ka o degu fan bee ra. A laban o ka Sawuli dencew Yonatan ni Abinadabu ni Malikisuwa faga.

³Kere juguyara Sawuli ma kosebe; kalanbonbaga dow k'a ye k'a lon. Sawuli siranna fo a be yereyere.

⁴A k'a fo a ta kerekeminanw tabaga ye ko: "I ta kerekemuru bo ka ne faga, janko nin mogwo kenesigibariw kana na ne bon ni kalan ye, ka toron ke ne ra." A ta kerekeminanw tabaga siranna, a ma son. O ra, Sawuli yere k'a ta kerekemuru mina ka digi a kan k'a yere faga.

⁵Sawuli ta kerekeminanw tabaga k'a ye ko Sawuli sara minke, ale fana digira a ta kerekemuru kan k'a yere faga.

⁶Sawuli ni a dence saba, ani a ta somogwo bee sara o cogo le ra wagati kelen na.

⁷A kera ten, Izirayelimogwo minw tun be kenegbe ra, olugu nana a ye ko mogwo be borira minke, ani ko Sawuli ni a dencew sara minke, olugu bora o ta duguw ra ka bori ka taga; Filisikaw nana sigi o duguw ra.

⁸O dugusagbe, Filisikaw nana ka na suw ta fenw bo o ra. O ka Sawuli ni a dence saba suw ye Giliboha kuru kan.

⁹O ka Sawuli ta minanw bo a ra, k'a kun tige, ka taga ni a kunkolo ni a ta kerekeminanw ye. O ka mogwo dow ci ka taga o kibaro diman fo Filisikaw ta jamana yoro bee ra, ani o ta jobonbaw kono, k'a lase mogwo bee ma.

¹⁰O ka Sawuli ta kerekeminanw bla o ta jo ta bon kono, k'a kunkolo dulon Dagon ta sonnikebon kono.

¹¹Ayiwa, Filisikaw ka ko minw bee ke Sawuli ra, Yabesika minw bee be Galadi mara ra, olugu ka o men minke,

¹²o ra cefariw bee wurira ka na Sawuli su ni a dencew suw ta ka taga ni o ye Yabesi. O ka o sukolow sutara Yabesi terebentisun koro, ka tere wolonfla sun don.

¹³Sawuli tun ka terenbariyako minw ke ka Matigi Ala kan bla, a fagara o kow le koson. A ma son ka Matigi Ala ta kuma lamem. Mogwo minw b'a fo ko o be kuma ni suw ye, a tagara lagberi ke olugu le fe;

¹⁴a ma son ka Matigi Ala sago jini. O koson Matigi Ala k'a to o k'a faga, ka masaya mina a ra k'a di Yese dence Dawuda ma.

Kibaroyaw folo 11

Dawuda kera Izirayeli jamana masace ye

(Samawilu flanan 5.1-3)

¹Ayiwa, Izirayelimogwo bee tagara lajen Dawuda koro Heburon, k'a fo a ye ko: "Anw ye nin ye, anw ye i balemaw le ye.

²Kabini fɔɓfɔɓ, hali tuma min na Sawuli le tun be an ta masace ye, ele le tun be to ka bla Izirayeli ta kerekedenw na ka taga kere ra. Matigi Ala tun k'a fo i ye ko: 'Ele le bena ke ne ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw namɔgɔ ye, ka ke o kuntigi ye.' "

³Izirayeli cekɔɔɓaw bee nana Dawuda fe Heburɔn ka na o le fo a ye. Dawuda ka jenɔgɔnya don ni o ye Heburɔn, Matigi Ala na kɔɔ. O ka turu saninman* ke Dawuda kun na, k'a ke Izirayeli jamana bee ta masace ye, i n'a fo Samawilu tun k'a fo cogo min na ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye.

Dawuda ka Zeruzalemu dugu mina cogo min na

(Samawilu flanan 5.1-3)

⁴Ayiwa, Dawuda ni Izirayelimɔgɔw bee tagara Zeruzalemu kama, min ye Yebusi ye. Yebusika minw tun ye o yɔɔ mara mɔgɔw ye, olugu le tun siginin be dugu kɔɔ.

⁵Yebusikaw k'a fo Dawuda ye ko: "Ele tena don yan!" Nka o ta bonba min tun be Siyɔn kuru* kan, Dawuda ka o mina. O le kera Dawuda ta masabonba ye.

⁶Dawuda tun k'a fo a ta kerekedenw ye ko ni mɔgɔ min konna ka ben Yebusikaw kan, ko a be o tigi ke a ta kerekejama kuntigiba ye. Seruya dence Yohabu le konna ka taga ben o kan; ale kera kerekejama kuntigiba ye.

⁷Dawuda tagara sigi o ta bonba kɔɔ, min tun ye o ta kerekedenw dogoyɔɔ ye. O kosɔn o yɔɔ tɔgɔ nana la ko Dawuda ta masabonba.

⁸Dawuda ka bon dɔw lo ka dugu lamini, k'a ta Milo yɔɔ ra, ka taga a bla fo dugu laminikogo ma. Yohabu ka dugu to lalaga.

⁹Dawuda ta fanga tun be bonyara ka taga a fe, sabu Fangatigi Ala tun be ni a ye.

Dawuda ta kerekɛɛw fariw

(Samawilu flanan 5.1-3)

¹⁰Dawuda ta kerekɛɛw kuntigiw tɔgɔw ye nin ye; olugu ni Izirayelimɔgɔw tɔw bee le k'a deme k'a sigi fanga ra, ka baraka don a ta masaya ra kosebe, i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo Izirayelimɔgɔw ye cogo min na.

¹¹O kerekɛɛfariw tɔgɔw le ye nin ye: Yasobhamu, min tun ye Hakimɔnika do dence ye; ale tun ye kerekɛɛfari saba kuntigi ye. Ale le k'a ta taman ke ka ce keme saba bee faga kere kelen na.

¹²Ni ale bɔra yi, Elehazari lo; ale tun ye Ahoyikace Dodo dence le ye. Ale fana tun be o cefari saba ra.

¹³Tuma min na Filisikaw tun tagara lajen kere kama, a tun be ni Dawuda ye Pasidamimu. Foro do tun be yi, siman caman tun be o foro kɔɔ; Izirayelimɔgɔw nana ke bori ye Filisikaw na minke,

¹⁴olugu le tagara lo o foro ce ma, ka Filisikaw kere, ka o gben ka bo yi. Matigi Ala ka sesɔɔriba ke Izirayelimɔgɔw ye.

- 15**Lon dɔ, o kuntigi bisaba ra, cɛ saba tagara Dawuda fɛ; fara min bɛ Adulamu farawo yɔrɔ ra, Dawuda tun bɛ o fara yɔrɔ le ra; o y'a sɔrɔ Filisikaw ta kɛrɛkɛdenw ta jɛnkuru dɔ tun ka o ta fanibonw lɔ Refayikaw ta kɛnɛgbɛ ra.
- 16**Dawuda tun dogonin bɛ kuruwo kɔnɔ; Filisikaw ta kɛrɛkɛden dɔw fana tun ka Bɛtilɛhemu dugu mina.
- 17**Jiminlɔgɔ ka Dawuda sɔrɔ; a ko: "E, jɔn le bɛna Bɛtilɛhemu dugu donda ta kɔlɔn ji dɔ di ne ma, ne y'a min sa?"
- 18**O cɛfari saba wurira ka taga don Filisikaw sigiyɔrɔ ra fanga ra, ka ji bi Bɛtilɛhemu donda kɔlɔn na, ka na ni a ye ka na a di Dawuda ma. Nka Dawuda ma sɔn k'a min. A k'a bɔn dugu ma, k'a kɛ saraka ye, Matigi Ala ja kɔrɔ;
- 19**a ko: "E, ne Tigi Ala ye ne kisi nin ko jɔgɔn ma! A bɛna kɛ i n'a fɔ ne ka nin mɔgɔw jori le min, sabu o ka o nin bla farati le ra ka taga nin ji bi ka na ni a ye." A ma sɔn ka ji min. O cɛfari saba ka min kɛ, o le kɛra nin ye.
- 20**Yohabu balemaccɛ Abisayi, ale le tun ye o cɛ saba ta jɔmɔgɔ ye. Ale le k'a ta taman kɛ ka cɛ kɛmɛ saba faga; ale le ka tɔgɔ sɔrɔ o cɛ saba ra.
- 21**A tɔgɔ bonyara ka tɛmɛ tɔ fla kan. A kɛra o kuntigi ye; nka o bɛɛ n'a ta, cɛ saba min tɔgɔ kɔnna ka fɔ, a tɔgɔ bonya belɛn tun ma olugu ta bɔ.
- 22**Yehoyada dence Benaya fana tun ye kɛrɛkɛcɛfari le ye; a ka koba caman kɛ. Ale tun ye Kabisɛlika le ye. Ale le ka Mohabukaw ta cɛfari fla faga. Nɛnɛlonba dɔ ra fana, a jigira jidinga dɔ kɔnɔ ka jara dɔ faga yi.
- 23**Ale le fana ka Misiranka cɛjanba dɔ faga; a janya tun ye nɔngɔn ja looru. Taman min tun bɛ Misirankaccɛ boro, o bonya tun bɛ i ko jɛsɛdanbagaw ta kɛpɛleyiri; nka Benaya tagara a kɔ ni bere le ye. A tagara taman bɔsi Misirankaccɛ boro k'a faga ni o taman kɛlɛn ye.
- 24**Yehoyada dence Benaya ka min kɛ, o le ye nin ye. A ka tɔgɔ sɔrɔ kɔsɛbɛ o cɛfari saba ra.
- 25**O kuntigi bisaba ra, ale le ka tɔgɔ sɔrɔ ka tɛmɛ o bɛɛ kan. Nka cɛ saba minw tɔgɔ kɔnna ka fɔ, a ma olugu bɔ. Kɛrɛkɛden minw tun bɛ to ka Dawuda yɛrɛ kɔrɔsi, Dawuda k'a bla ni olugu ye.
- 26**Cɛfari wɛrɛ minw tun bɛ yi, olugu flɛ nin ye: Yohabu balemaccɛ Asahɛli, ani Dodo dence Elanan min tun bɛ bɔ Bɛtilɛhemu,
- 27**ani Samɔti min tun bɛ bɔ Harɔri, ani Hɛɛsi min tun bɛ bɔ Pɛlɔn.
- 28**Ani Ikɛsi dence Ira min tun bɛ bɔ Tekoha, ani Abiyɛzɛri min tun bɛ bɔ Anatɔti,
- 29**ani Sibekayi min tun bɛ bɔ Husa, ani Ilayi min tun bɛ bɔ Ahoyi,
- 30**ani Maharayi min tun bɛ bɔ Netofa, ani Bana dence Hɛɛdi min tun bɛ bɔ Netofa,

- ³¹ani Ribayi dence Itayi min tun be bo Gibeha, Boniyaminu ta mɔgɔw ta dugu ra, ani Benaya min tun be bo Piratɔn,
- ³²ani Hurayi min tun be bo Gasi ta kɔw yɔrɔ ra, ani Abiyeli min tun be bo Beti Araba,
- ³³ani Azimaveti min tun be bo Baharumu, ani Eliyaba min tun be bo Salibɔn,
- ³⁴ani Hasemu min tun be bo Gizɔn, ale dencew, ani Sage dence Yonatan min tun be bo Harari,
- ³⁵ani Sakari dence Ayamu min tun be bo Harari, ani Uri dence Elifali,
- ³⁶ani Heferi min tun be bo Mekera, ani Ahiya min tun be bo Pelɔn,
- ³⁷ani Hesiro, min tun be bo Karimeli, ani Ezibayi dence Narayi,
- ³⁸ani Natan balemace Yoweli, ani Hagiri dence Mibari,
- ³⁹ani Seleki min tun ye Amɔnka ye, ani Naharayi min tun be bo Berɔti; ale tun ye Seruya dence Yohabu ta kerɛkeminanw tabaga ye;
- ⁴⁰ani Ira, min tun be bo Yeteri, ani Garebu min tun be bo Yeteri fana,
- ⁴¹ani Huri, Hetikace, ani Alayi dence Zabadi,
- ⁴²ani Siza dence Adina, min tun ye Ruben ta mɔgɔ ye; ale le tun ye Ruben ta mɔgɔw ta ɲamɔgɔ ye; ce bisaba kuntigi tun lo;
- ⁴³ani Mahaka dence Hanan, ani Yosafati min tun be bo Mitini,
- ⁴⁴ani Uziya min tun be bo Asitarɔti, ani Hotamu dencew, Sama ni Yeyeli minw tun be bo Aroweri,
- ⁴⁵ani Simiri dence Yediyaheli, ani a balemace Yoha min tun be bo Tisite,
- ⁴⁶ani Eliyeli min tun be bo Mahava, ani Elinamu dencew, Yeribayi ni Yosaviya, ani Itima min tun ye Mohabuka ye,
- ⁴⁷ani Eliyeli, ani Obedi, ani Yasiyeli min tun be bo Soba.

Kibaroyaw fɔlɔ 12

Kerɛkeden minw tagara Dawuda fe

- ¹Ayiwa, Dawuda belen tun be dogora Kisi dence Sawuli kosɔn; o wagati ra, mɔgɔ minw wurira ka taga Dawuda fe Sikilagi, olugu tɔgɔw le ye nin ye; kerɛkɛɛfari minw ka Dawuda demɛ kere ra, o mɔgɔw tun ye olugu dɔw le ye.
- ²Kalanbonbagaw tun lo. O kininboro ni o numanboro beɛ tun ka kan kalanbon na, walama kabakurufiri ra. O ni Sawuli beɛ tun be gba kelen mɔgɔw ye, min ye Boniyaminu ta gba ye.

- ³O ta pamɔɔ tun ye Ahezari le ye; o kɔ, Sema dence Yohasi, min tun be bo Gibeha, ani Azimaveti dencew, minw ye Yeziyeli ni Peleti ye, ani Beraka, ani Yehu, min tun be bo Anatoti,
- ⁴ani Yisimaheya, min tun be bo Gabahɔn; ale tun ye kerekeden bisaba do le ye, ale fana tun ye o pamɔɔ do ye;
- ⁵ani Yeremi, ani Yahaziyeli, ani Yohanan, ani Yozabadi, min tun be bo Gedera,
- ⁶ani Eluzayi, ani Yerimoti, ani Behaliya, ani Semariya, ani Sefatiya, min tun be bo Harufu,
- ⁷ani Elikana, ani Isiya, ani Azareli, ani Yohezari, ani Yasobhamu, minw tun ye Korekaw ye,
- ⁸ani Yerohamu dencew, minw ye Yohela ni Zebadiya ye; olugu tun be bo Gedori.
- ⁹Ayiwa, Gadi ta mɔɔ do fana tun bɔra Sawuli kɔ, ka taga Dawuda fe a ta dogoyɔɔ ra kongokolon kɔnɔ yi. O mɔɔw fana tun ye kerekɛɛfari do le ye; o tun be se kere ra kosebe ni negɛbennan ni taman ye. O tun be i ko jaraw, o tun ka teri i ko dagbe minw be kuru kan.
- ¹⁰Ezari le tun ye olugu ta pamɔɔ ye, k'a flanan ke Abidiyasi ye, a sabanan tun ye Eliyabu ye,
- ¹¹a naaninan tun ye Misimana ye, a loorunan tun ye Yeremi ye,
- ¹²a wɔɔɔnan tun ye Atayi ye, a wolonflanan tun ye Eliyeli ye,
- ¹³a seeginan tun ye Yohanan ye, a kɔnɔntɔnnan tun ye Elizabadi ye,
- ¹⁴a tannan tun ye Yeremi ye, a tan ni kelennan tun ye Makibanayi ye.
- ¹⁵O mɔɔ minw tun ye Gadi ta mɔɔw ye; olugu bee tun ye kerekuntigiw le ye. Min baraka tun ka doɔ o bee ra, ale kelen tun be se ka ce kemɛ kere; min baraka tun ka bon o bee ra, ale kelen tun be se ka ce waga kelen kere.
- ¹⁶Olugu le ka Zuriden ba tige, san karo folo ra, wagati min na ba be fa a fan fla bee ra; o tagara o yɔɔ kenegbe mɔɔw bee gben, tereboyanfan ni terebenyanfan mɔɔw bee.
- ¹⁷Ayiwa, Boniyaminu ta mɔɔ to, ani Zuda ta mɔɔ do fana tun tagara Dawuda fe a ta dogoyɔɔ ra.
- ¹⁸Dawuda bɔra ka na lo o pa fe ka kuma ta, k'a fo o ye ko: "Ni aw ka hera le naninya aw jusu ra ka na ne fe, ka na ko aw bɛna ne demɛ le, o tuma aw ni ne bɛna ke jɛnɔɔnɔw ye. Nka ni aw nana ne janfa le, ka ne mina ka ne di ne juguw ma, k'a sɔɔ ne ma kojugu ke mɔɔ ra, o tuma an bemaw ta Ala ye ke an seere ye, ka o kiti tige an ce."

¹⁹O fɔra minke, Ala Nin jigira Amasayi kan, min tun ye ce bisaba kuntigi ye; ale perenna k'a fɔ ko: E, Dawuda, anw ye i ta mɔgɔw le ye! E, Yese dence, anw kɔni be ni i ye! Hera, hera ye ke i ye, ka hera ke i demebagaw fana ye, sabu i ta Ala le ye i demebaga ye! A kera ten minke, Dawuda sɔnna o ma, ka o ke a ta kerekejenkuruw kuntigi dɔw ye.

²⁰Wagati min na Dawuda tun tagara ni Filisikaw ye kerekeyɔrɔ ra, ka taga Sawuli kere, o wagati ra Manase ta mɔgɔ dɔw tun tugura Dawuda kɔ. Nka Dawuda ma Filisikaw deme o kere ra, sabu Filisikaw ta kuntigiw nana jɔgɔn ye, ka ben a ra ka Dawuda lasekɔ; ko ni o te, Dawuda bena taga olugu janfa kere ra, ka fara a matigice Sawuli kan, ka olugu bɔnɔ o nin na.

²¹Wagati min na a tun sekɔra ka taga Sikilagi, Manase ta mɔgɔ minw tun tagara fara a kan, olugu tɔgɔw le ye nin ye: Adina, ani Yozabadi, ani Yediyaheli, ani Mikayilu, ani Yozabadi, ani Elihu ni Silitayi. Olugu bee kelen kelen tun ye ce waga kelen kelen kuntigiw le ye Manase ta mɔgɔw ra.

²²O ka Dawuda ni a ta kerekejama deme, sabu o bee tun ye kerekecefariw le ye; olugu fana kera kerekejama kuntigi dɔw ye.

²³Lon o lon, mɔgɔ dɔw tun be na fara Dawuda kan k'a deme; a kera ten fɔ a ta kerekejama nana bonya kosebe, k'a ke kerekejamaba ye.

Izirayelimɔgɔ minw tagara Dawuda fe Heburɔn

²⁴Mɔgɔ minw tun labenna kere kama, ni o tagara Dawuda fe Heburɔn, ka taga masaya mina Sawuli ra k'a di Dawuda ma, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ cogo min na, o mɔgɔw tɔgɔw le ye nin ye:

²⁵Zuda ta mɔgɔw ra, ce waga wɔrɔ ni ce keme seegi (6 800). Ngegebennan ni taman tun be o bee boro, o bee tun labenna kere kama.

²⁶Simeyɔn ta mɔgɔw ra, ce waga wolonfla ni ce keme (7 100); o bee tun ye kerekecefariw ye, o bee tun labenna kere kama.

²⁷Levi ta mɔgɔw ra, ce waga naani ni ce keme wɔrɔ (4 600);

²⁸Yehoyada fana tun be ni olugu ye; ale tun ye Haruna ta durujaw ta jamɔgɔ ye. Ce waga saba ni ce keme wolonfla (3 700) tun be ale kɔ.

²⁹Sadɔki fana tun be ni o ye; ale fana tun ye kanbelen cefari dɔ ye kere ra; kerekuntigi ce mugan ni fla tun bɔra ale ta somɔgɔw ra ka na.

³⁰Boniyaminu ta mɔgɔw ra, minw ye Sawuli ta somɔgɔw ye fana, ce waga saba (3 000); fɔ ka na se nin wagati ma, o mɔgɔw bee tun tugura Sawuli ta somɔgɔw le kɔ.

³¹Efirayimu ta mɔgɔw ra, ce waga mugan ni ce keme seegi (20 800); o cew bee tun ka tɔgɔ sɔrɔ kere ra kosebe o ta somɔgɔw ce ra.

³²O ka mɔgɔ minw tɔgɔ wele, ka o janawoloma ka bɔ Manase ta gba tarance to kelen mɔgɔw ra, ka o bla ka taga Dawuda sigi masaya ra, olugu tun kera ce waga tan ni seegi (18 000).

³³Isakari ta mɔgɔw ra, kuntigi keme fla; olugu blara o balemaw ja, ka ke o jamɔgɔw ye ka na. Izirayelimɔgɔw tun ka kan ka ko minw ke, ani a kewagatiw, olugu tun be o kow faamu.

³⁴Zabulon ta mɔgɔw ra, ce waga bilooru (50 000); olugu tun derira kere ra kosebe; kerekeminan suguya bee tun be o boro fana. O tun labenna ka kere ke ni o jusu bee ye.

³⁵Nefitali ta mɔgɔw ra, kerekuntigi ce waga kelen. Ce waga bisaba ni wolonfla (37 000) le tun be olugu ko. Negebennanw, ani tamanw tun be o boro.

³⁶Dan ta mɔgɔw ra, ce waga mugan ni seegi ni keme wɔɔɔ (28 600); o bee tun labenna kere kama.

³⁷Aseri ta mɔgɔw ra, ce waga binaani (40 000); o bee tun derira kere ra kosebe, o bee labenna kere kama.

³⁸Mɔgɔ minw tun be Zuriden ba terebɔyanfan na, minw ye Ruben ta mɔgɔw ye, ani Gadi ta mɔgɔw, ani Manase ta gba tarance tokelenman ta mɔgɔ tɔw, olugu ra ce waga keme ni mugan (120 000) le tun nana. Kerekeminan suguya bee tun be o boro.

³⁹Ayiwa, o kerekeww bee labenna kere kama, ka tugutugu jɔgɔn ko ka na Heburɔn, ni o jusukun bee ye, ka na Dawuda sigi masaya ra Izirayeli jamana bee lajennin kunna. Izirayelimɔgɔ tɔw bee fana tun benna kelen ma ka masaya di Dawuda ma.

⁴⁰O tagara tere saba le ke Dawuda kɔɔ, ka domuni ke ka min, sabu o ta somɔgɔw tun ka domuniw laben o ye.

⁴¹O sigijɔgɔn minw fana tun be o yɔɔ ra, ka taga se fo Isakari ni Zabulon, ani Nefitali ta mɔgɔw ma, olugu bee tun nana ni domunifenw ye faluw, ani jɔgɔmew, ani sofaliw, ani misitoranw kan; o nana ni mugu ye, ani toromɔ janin, ani rezen janin, ani duven, ani turu, ani misi caman, ani saga caman, sabu jagari tun be Izirayeli jamana ra.

Kibaroyaw folo 13

Izirayelimɔgɔw tagara jɛnɔgɔnya kesu ta

(Samawilu flanan 6.1-11)

¹Dawuda ta kerekuntigi minw be ce waga kelen kelen kunna, ani minw be ce keme keme kunna, a ka olugu ni jamɔgɔ tɔw bee wele ka kuma ni o ye.

²O ko, Dawuda kumana Izirayeli jama bee fe, k'a fo o ye ko: "Ni a benna aw ma, ni a fana bɔra Matigi Ala, an ta Ala le ra, an ye cira bla ka taga fan bee ra, an

balemaw fe, minw be Izirayeli jamana yɔɔ be ra, ani sarakalasebagaw* ni Levi* ta mɔɔ minw be ni o ye o ta duguw ra, ani beganmarayɔɔ ra, janko olugu fana ye na fara an kan.

³O kɔ, an ye an ta Ala ta jɛnɔɔnya kesu* ta ka na ni a ye an yere kɔɔ, sabu Sawuli ta masaya wagati ra, an tun ma an janto a ra.”

⁴Jama be sɔna ko o y’a ke ten, sabu o ko benna be ma.

⁵O ra, Dawuda ka Izirayelimɔɔ be lajen, k’a ta Misiran kɔ yɔɔ mɔɔ ra, ka taga se fo Hamati donda mɔɔ ma; a ko, ko o ye taga Kiriyati Yeharimu, ka taga Ala ta jɛnɔɔnya kesu ta ka na ni a ye.

⁶Dawuda ni Izirayelimɔɔ be wurira ka taga Bahala, min ye Kiriyati Yeharimu ye, Zuda mara ra, ka taga Ala ta jɛnɔɔnya kesu ta ka bo yi ka na ni a ye, Matigi Ala min siginin be seruben melekew* ce ra, ani min tɔɔ be o jɛnɔɔnya kesu kan.

⁷O ka jɛnɔɔnya kesu bla sowotorokura do kɔɔ, ka bo ni a ye Abinadabu ta so kɔɔ. Uza ni Ayo le tun be o wotoro ja fe.

⁸Dawuda ni Izirayelimɔɔ tow be tagato tun be koraw, ani gɔniw, ani longanw, ani siranege tegerew fora, ani ka buruw fiye Ala ja kɔɔ ni o baraka be ye, ka donkiriw la.

⁹O tagara se Kidon kenegbeyɔɔ ra minke, misiw terendera; Uza k’a boro kɔɔta ka jɛnɔɔnya kesu mina.

¹⁰Matigi Ala dimina Uza kɔɔ kosebe; a k’a faga, sabu a tun k’a boro maga jɛnɔɔnya kesu ra. Uza sara o yɔɔ ra yi, Matigi Ala ja kɔɔ.

¹¹Matigi Ala ka Uza faga o cogo ra minke, o ma diya Dawuda ye. O ka o yɔɔ tɔɔ la ko Peresi Uza , fo ka na se bi ma.

¹²O lon na, Dawuda siranna Matigi Ala ja. A ko: “Ni a be tan, Matigi Ala ta jɛnɔɔnya kesu be se ka taga don ne ta so cogo di?”

¹³A ma sɔn o ye taga ni jɛnɔɔnya kesu ye a ta so kɔɔ, Dawuda ta masabonba kɔɔ. A k’a bla ka taga Obedi Edomu ta so kɔɔ; ale be bo Gati.

¹⁴Matigi Ala ta jɛnɔɔnya kesu ka karo saba le ke Obedi Edomu ta so, a ta somɔɔ ce ra. Matigi Ala ka baraka don Obedi Edomu ta somɔɔ ra, ani a ta borofenw be ra.

Kibaroyaw fol 14

Ala ka Dawuda ta masaya sabati

(Kibaroyaw fol 3.5-9; Samawilu flanan 5.11-16)

¹Tiri masace Hiramun ka mɔgɔ dɔw ci ka taga Dawuda fe ni sediriyiriw ye; a ka kabakurulesɛbagaw, ani yirilesɛbaga dɔw fana ci ka taga, janko o ye taga masaso dɔ lɔ Dawuda ye.

²O ra, Dawuda k'a ye ko Matigi Ala ka ale sigi masaya ra Izirayeli jamana kunna; a k'a ye fana ko Ala be ale ta masaya nɔɔɔ bonyara lon o lon a ta mɔgɔw kosɔn, minw ye Izirayelimɔgɔw ye.

³Ayiwa, Dawuda ka muso werew furu tuun Zeruzalemu, ka dencew, ani denmuso werew sɔɔɔ.

⁴A ka dence minw sɔɔɔ Zeruzalemu, olugu tɔgɔw ye nin ye: Samuha, ani Sobabu, ani Natan, ani Sulemani,

⁵ani Ibari, ani Elisuwa, ani Elipeleti,

⁶ani Noga, ani Nefegi, ani Yafiya,

⁷ani Elisama, ani Beliyada, ani Elifeleti.

Dawuda ka Filisikaw kɛɛ

(Samawilu flanan 5.17-25)

⁸Ayiwa, Filisikaw nana a men ko o ka turu saninman* ke Dawuda kun na k'a ke Izirayeli jamana beɛ masace ye. O ta kerekejamaɔw beɛ lajennin wurira ka taga Dawuda yɔɔɔɔɔni ko o b'a kere. Dawuda ka o men minke, a bɔra ka taga o kunben.

⁹Filisikaw nana ka na Refayikaw ta kenegbeyɔɔɔ beɛ fa.

¹⁰Dawuda ka Matigi Ala pininka ko: "Yala ne ka kan ka taga Filisikaw kama wa? Yala i bena o don ne boro wa?" Matigi Ala ka Dawuda jaabi ko: "Taga o kere, sabu ne bena o don i boro."

¹¹O tagara Baali Perasimu; Dawuda ka Filisikaw kere o yɔɔɔ ra ka se o ra. Dawuda ko: "Ala k'a to ne ka ne juguw bugɔ ka o ben, i n'a fo jiba be kogo kari ka ben ka wo bɔ a ra cogo min na." O kosɔn o ka o yɔɔɔ tɔgɔ la ko Baali Perasimu, ko: "Matigi min be wo bɔ."

¹²Filisikaw borira ka o ta batofenw to o yɔɔɔ ra. Dawuda k'a fo a ta mɔgɔw ye ko o ye o jeni.

¹³O kɔ, Filisikaw nana tuun, ka na Refayikaw ta kenegbeyɔɔɔ beɛ fa.

¹⁴Dawuda ka Matigi Ala pininka tuun; Matigi Ala k'a fo a ye ko: "I kana taga o ko fe ka taga ben o kan. Dogo ka o munumunu ka; muriyesunw be yɔɔɔ min na, i be taga ben o kan o yɔɔɔ na fe.

¹⁵Ni i nana ke senkan dɔw men ye muriyesunw san fe, o tuma i ye bɔ ka taga o kere, sabu Matigi Ala le be tagara i na fe, ka taga Filisikaw ta kerekejama kere."

¹⁶Matigi Ala ka min fɔ, Dawuda k'a ke ten; o ka Filisikaw kere ka se sɔrɔ o kan, k'a ta Gabahɔn, ka taga a bla fɔ Gezeri.

¹⁷Dawuda tɔgɔ bɔra ka se jamanaw bee ra; Matigi Ala ka Dawuda nasiran bla siya tɔw bee ra.

Kibaroyaw fɔlɔ 15

Izirayelimɔgɔw tagara jɛnɔgɔnya kesu ta

¹Dawuda ka bon dɔw lɔ a yere ye Dawuda ta masabonba* kɔnɔ; a ka yɔrɔ dɔ fana laben, ka fanibon dɔ lɔ, ka o ke Ala ta jɛnɔgɔnya kesu* blayɔrɔ ye.

²O kɔ, Dawuda ko: “Mɔgɔ wɛre man kan ka Ala ta jɛnɔgɔnya kesu ta ni Levi* ta mɔgɔw tɛ, sabu Matigi Ala ka olugu le janawoloma ko o ye ke a ta jɛnɔgɔnya kesu tabagaw ye, ani ka o ke a ta baarakebagaw ye wagati bee.”

³Dawuda ka Izirayelimɔgɔw bee lajen Zeruzalemu, ko o ye Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya kesu ta ka taga ni a ye a blayɔrɔ ra, ale ka yɔrɔ min laben a tɔgɔ ra.

⁴Dawuda ka Haruna dencew, ani Levi ta mɔgɔw lajen:

⁵Kehatikaw ra, Uriyeli le tun ye jamɔgɔ ye; a balema ce keme ni mugan tun be ni a ye.

⁶Merari ta mɔgɔw ra, Asaya le tun ye jamɔgɔ ye; a balema ce keme fla ni ce mugan tun be ni a ye.

⁷Gerisɔmu ta mɔgɔw ra, Yoweli le tun ye jamɔgɔ ye; a balema ce keme ni ce bisaba tun be ni a ye.

⁸Elisafan ta mɔgɔw ra, Semaya le tun ye jamɔgɔ ye; a balema ce keme fla tun be ni a ye.

⁹Heburɔn ta mɔgɔw ra, Eliyeli le tun ye jamɔgɔ ye; a balemaw ce biseegi tun be ni a ye.

¹⁰Uziyeli ta mɔgɔw ra, Aminadabu le tun ye jamɔgɔ ye, a balema ce keme ni tan ni fla tun be ni a ye.

¹¹O kɔ, Dawuda ka sarakalasebagaw* Sadɔki ni Abiyatari wele, ani Levi ta mɔgɔw, minw ye Uriyeli ni Asaya, ani Yoweli, ani Semaya, ani Eliyeli, ani Aminadabu ye,

¹²k'a fɔ o ye ko: “Aw le ye Levi ta mɔgɔw ta gbatigiw ye. Aw ye aw yere saninya, aw ni aw balemaw, janko ka taga Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ta jɛnɔgɔnya kesu ta ka na ni a ye; ne ka yɔrɔ min laben a ye, aw bena a bla o yɔrɔ ra.

¹³Sɔnaga fɔlɔ ra aw tun ma a ta minke, o kosɔn Matigi Ala tun dimina an kɔrɔ, sabu an tun ma an janto a ra k'a ke i n'a fɔ Ala tun k'a latige ko a ye ke cogo min na.”

¹⁴Ayiwa, sarakalasebagaw, ani Levi ta mɔgɔw ka o yere saninya, janko ka taga Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu ta.

¹⁵Levi ta mɔgɔw ka Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu ta ni a berew ye, k'a la o kamankunw kan, i n'a fɔ Musa tun k'a fɔ cogo min na ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye.

¹⁶Dawuda k'a fɔ fana Levi ta mɔgɔw ɲamɔgɔw ye, ko o ye o balema dɔw ɲanawoloma ka olugu kɛ dɔnkirilabagaw ye. Olugu tun ka kan ka o ta fɔrifɛnw fɔ kɔsɛɛ, minw ye koraw ye, ani gɔniw, ani siranɛge tɛgɛrɛw, ka ɲagarikanbaw bɔ.

¹⁷Levi ta mɔgɔw ka Yoweli dence Heman ɲanawoloma, ani a balemaɛ min ye Berekiya dence Asafu ye, ani Kusaya dence Etan, min bɛ Merari ta gba ra.

¹⁸Levi ta mɔgɔ minw tun ye dakɔrɔsibagaw ye, o ka olugu fana fara o kan; olugu tun ye Jakariya ye, ani Beni, ani Yaziyeli, ani Simiramɔti, Yeyeli, ani Uni, ani Eliyabu, ani Benaya, ani Maseya, ani Matitiya, ani Elifelehu, ani Mikineya, ani Obɛdi Edɔmu ni Yeheli.

¹⁹Minw tun ye dɔnkirilabagaw ye, Heman, ani Asafu, ani Etan, olugu tun bɛ siranɛge tɛgɛrɛw fɔra.

²⁰Jakariya, ani Aziyeli, ani Simiramɔti, ani Yeyeli, ani Uni, ani Eliyabu, ani Maseya, ani Benaya, olugu tun ye gɔnifɔbagaw ye.

²¹Nka Matitiya, ani Elifelehu, ani Mikineya, ani Obɛdi Edɔmu, ani Yeyeli, ani Azaziya, olugu tun bɛ kora juru seegi le fɔ, ka dɔnkiriw lamina ni o ye.

²²Kenaniya, min tun ye Levi ta mɔgɔw ɲamɔgɔ ye dɔnkirila ra, ale tun bɛ dɔnkirilabagaw ni fɔrifɛntigiw bɛɛ ɲa fɛ, sabu a tun ka o baara lɔn kɔsɛɛ.

²³Berekiya ni Elikana, olugu le tun bɛ jɛnɔgɔnya kɛsu kɔrɔsibagaw ye.

²⁴Sebaniya, ani Yosafati, ani Netaneheli, ani Amasayi, ani Jakariya, ani Benaya, ani Eliyezɛri, minw tun ye sarakalasebagaw ye, olugu le tun bɛ buru fiyera Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu ɲa fɛ ka taga. Obɛdi Edɔmu, ani Yehiya, olugu fana tun bɛ jɛnɔgɔnya kɛsu kɔrɔsibaga dɔw ye.

O tagara ni jɛnɔgɔnya kɛsu ye Zeruzalɛmu

(Samawilu flanan 6.12-19)

²⁵O ra, Dawuda ni Izirayeli cɛkɔrɔbaw, ani kerekuntigi minw bɛ cɛ waga kelen kelen kunnɔ, olugu bɛɛ tagara Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu ta ka bɔ Obɛdi Edɔmu ta so kɔnɔ. O tun bɛ ɲagarira kɔsɛɛ.

²⁶Levi ta mɔgɔw sera ka jɛnɔgɔnya kɛsu ta Matigi Ala baraka le ra; o ra, o ka misitoran wolonfla ni sagajigi wolonfla kɛ saraka ye.

²⁷Dawuda tun ka lenfani deregeba dɔ le don; Levi ta mɔgɔ minw tun ka jɛnɔgɔnya kɛsu ta, ani dɔnkirilabagaw, ani Kenaniya min tun ye fɔrifɛntigiw

namɔɔ ye, olugu bɛɛ tun ka o fani jɔɔn dɔ le don fana. Dawuda tun ka lenfani derege dɔ le don min bɛ i ko sarakalasebagaw kuntigi ta saninderege.

²⁸Izirayelimɔɔw bɛɛ lajennin tagara Matigi Ala ta jɛnɔɔnya kɛsu ta o cogo le ra; o jagarinin tun bɛ kulekanw bɔra, ka sagajigigbanw, ani buruw fiye, ka siranɛge tɛgɛɛw ni gɔniw, ani koraw fana fɔ.

²⁹Ayiwa, tuma min na Matigi Ala ta jɛnɔɔnya kɛsu tun bɛ donna Dawuda ta masabonba kɔnɔ, Sawuli denmuso Mikali tun bɛ fleri kɛra finɛtiri fɛ. A ka masace Dawuda jagarininba ye, a bɛ panpanna, ka dɔn kɛ minkɛ, Dawuda ko gboyara a ye.

Kibaroyaw fɔlɔ 16

Izirayelimɔɔw ka Ala tando

¹Ayiwa, Izirayelimɔɔw tagara Ala ta jɛnɔɔnya kɛsu* ta; Dawuda tun ka fanibon min lalaga ka o kɛ a blayɔɔ ye, o tagara a bla yi. O ka saraka jɛnitaw* ani ninsɔndiya sarakaw* bɔ Matigi Ala ye.

²Dawuda ka o saraka jɛnitaw, ani o ninsɔndiya sarakaw bɔ ka ban tuma min na, a ka dugawu kɛ jama ye Matigi Ala tɔɔ ra.

³O kɔ, a ka burukun kelen, ani tamaroburu kelen, ani rɛzɛnburu kelen di Izirayelimɔɔw bɛɛ kelen kelen ma, cɛ fara muso kan.

Levi ta mɔɔw ka Ala tando

(Zaburuw 105.1-15; 96; 106.1,47-48)

⁴Dawuda ka Levi* ta mɔɔw dɔw janawoloma, ka olugu bla Matigi Ala ta jɛnɔɔnya kɛsu baara ra, ko olugu ye to ka Matigi Ala, Izirayeli ta Ala daari, ka baraka la a ye, ani k'a tando.

⁵Asafu le tun ye olugu ta namɔɔ ye, ka Jakariya gban ale ra, ani Yeyeli, ani Simiramɔti, ani Yehiyeli, ani Matitiya, ani Eliyabu, ani Benaya, ani Obɛdi Edɔmu, ani Yeyeli. Olugu le tun ye korafɔbagaw, ani gɔnifɔbagaw ye. Asafu tun bɛ siranɛge tɛgɛɛw le fɔ.

⁶Sarakalasebaga* minw tun ye Benaya ni Yahaziyeli ye, olugu tun bɛ buruw le fiye wagati bɛɛ Ala ta jɛnɔɔnya kɛsu ja fɛ.

⁷O lon le kɛra a sipaga fɔlɔ ye, Dawuda ka nin barakalaridɔnkiri yira, ko Asafu ni a balemaw ye a la, ka Matigi Ala bonya:

⁸E, aw ye Matigi Ala fo k'a walejumanlɔn, aw y'a tɔɔ wele, aw ye a ta kabakobaw ko fɔ siya tɔw ye.

⁹Aw ye dɔnkiri la a ye, aw ye tandori dɔnkiriw la a ye; aw ye a ta kojumanbaw bɛɛ ko fɔ mɔɔw ye.

- 10**Aw ye jagari a tɔgɔ saninman kosɔn; minw be Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya jini, olugu jusu ye ninsɔndiya!
- 11**Aw ye Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya jini, k'a ta baraka jini; aw ye gbara a ra wagati bɛɛ!
- 12**A ka kojumanba minw ke, aw ye aw hakiri to o ra, a ka kabako minw ke, ani a ka ko minw latige, aw ye aw hakiri to o ra,
- 13**aw minw ye a ta jɔn Izirayeli ta durujaw ye, aw minw ye a ta mɔgɔ janawolomaninw ye, Yakuba ta denw!
- 14**Ale le ye Matigi Ala ye, an ta Ala. A ta fangatigiya be dugukolo yɔrɔ bɛɛ kan.
- 15**Aw ye aw hakiri to a ta jɛnɔgɔnya ra wagati bɛɛ; a ka o kuma minw fɔ duruja caman ye,
- 16**a ka jɛnɔgɔnya min don ni Iburahima ye, ani a karira min na ni Isiyaka ye,
- 17**a kɔsegira o kuma le kan, ka o ke sariya ye k'a di Yakuba ma, ka o ke jɛnɔgɔnya wuribari ye ka o di Izirayeli ma.
- 18**A ko o ma ko: "Ne bɛna Kanaana jamana di aw le ma, ka o ke aw ninyɔrɔ ye, ka o ke aw ta ye."
- 19**O wagati ra, o tun ye mɔgɔ dama dama dɔrɔn ye, o tun man ca, o tun be lonanya ra o dugukolo kan,
- 20**o tun be yaala siyaw ni jɔgɔn cɛ, ka bɔ jamana dɔ ra ka taga dɔ ra.
- 21**Ala ma sɔn mɔgɔ si ye o minako juguya, a ka masa dɔw dɔgɔya o kosɔn.
- 22**A ko: "Aw kana maga ne ta mɔgɔ janawolomaninw na dɛ! Aw kana kojugu si ke ne ta ciraw ra!"
- 23**Dunuɔnamɔgɔw bɛɛ ye dɔnkiri la ka Matigi Ala tando! Aw ye a fɔ lon o lon, ko ale le ye an kisibaga ye.
- 24**Aw ye a ta bonya lakari siyaw bɛɛ ye, aw ye a ta kobaw lakari mɔgɔw bɛɛ ye.
- 25**Sabu Matigi Ala ka bon, a ka kan ni tandori ye kosebe; an ka kan ka siran a ja ka tɛmɛ batofɛn tɔw bɛɛ kan.
- 26**Siya tɔw ta alaw ye batofɛn gbansanw le ye, nka Matigi Ala le ka sankolo dan.
- 27**Bonya ni nɔrɔ ye ale ta le ye, sebgaya ni hera be sɔrɔ a ta so kɔnɔ.
- 28**Dunuɔna siyaw bɛɛ, aw ye bonya ni fanga di Matigi Ala ma, aw y'a di Matigi Ala ma.
- 29**Aw ye bonya la Matigi Ala tɔgɔ kan, aw ye na ni sarakaw ye Matigi Ala ja kɔrɔ, aw ye saninya ka na aw kinbiri gban Matigi Ala ja kɔrɔ.

- ³⁰Dunuṣamɔɔw bɛɛ lajennin ye siran Matigi Ala ja fɔ ka yereyere; ɔnhɔn, dugukolo b'a nɔ ra, a tɛ jenge ka bɔ a nɔ ra ka ye.
- ³¹Sankolokɔnɔfenw ye jagari! Dugukolokanfenw ye ninsɔndiya, k'a fɔ siyaw bɛɛ ye ko: "Matigi Ala le ye Masa ye!"
- ³²Kɔɔɔji ni a kɔnɔfenw bɛɛ ye mankanba bɔ! Kongokɔnɔyɔɔw, ani kongokɔnɔfenw bɛɛ ye jagarikanba bɔ!
- ³³Kongoyiriw bɛɛ ye jagari, ka dɔnkiri la Matigi Ala ja kɔɔ, sabu a bɛ nana ka na dunuṣamɔɔw ta kiti tige!
- ³⁴Aw ye Matigi Ala fo k'a walepumanlɔn, sabu a ka ji, a ta pumanya tɛ ban ka ye.
- ³⁵Aw y'a fɔ fana ko: "E, an kisibaga Ala, an kisi! An lajen ka bɔ siyaw cɛ ra, ka an bɔsi janko an ye i fo ka i walepumanlɔn i tɔɔ saninman kosɔn, ka an ta bonya kun kɛ ele tandori ye."
- ³⁶Matigi Ala, Izirayeli ta Ala, baraka, wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ! O tuma jama bɛɛ lajennin k'a fɔ ko: "Amina!" O ka Matigi Ala tando.
- ³⁷O ra Dawuda ka Asafu ni a balemaw to Matigi Ala ta jenɔɔɔnya kɛsu ja fɛ, ko o ye to ka o baara kɛ jenɔɔɔnya kɛsu ja fɛ wagati bɛɛ; lon o lon baara minw tun ka kan ka kɛ, o tun bɛ o kɛ.
- ³⁸A ka Obɛdi Edɔmu ni a balemace biwɔɔɔ ni seegi fara olugu kan; nka Obɛdi Edɔmu min tun ye Yedutun dence ye, ale ni Hosa, olugu tun ye dakɔɔsibagaw le ye.
- ³⁹O kɔ, Matigi Ala ta fanibon min tun bɛ Gabahɔn kongori kunna, Dawuda ka sarakalasebaga* Sadɔki ni a balema sarakalasebaga tɔw bla ka taga o yɔɔ ra,
- ⁴⁰janko o ye to ka saraka jenitaw bɔ Matigi Ala ye, sarakajenifen* kan wagati bɛɛ, sɔɔma ni wula fɛ; min bɛɛ sebera Matigi Ala ta sariya ra, a ka o sariya min di Izirayelimɔɔw ma, o tun b'a kɛ ka kapa ni o le ye.
- ⁴¹Heman ni Yedutun tun bɛ ni o mɔɔw ye, ani mɔɔw tɔ minw tɔɔ fɔra, ko o ye to ka baraka la Matigi Ala ye, sabu a ta pumanya tɛ ban ka ye.
- ⁴²Heman ni Yedutun, olugu tun bɛ buruw fiye, ka siranegɛ tegerew fɔ, ani fɔrifɛn tɔw, ka dɔnkiriw lamina ka Ala bonya.
- ⁴³Ayiwa, o kɔ, mɔɔw tagara o ta so; Dawuda fana tagara a ta so, ka taga dugawu kɛ a ta somɔɔw ye.

Kibaroyaw fɔlɔ 17

Ala ka layiri ta Dawuda ye

(Samawilu flanan 7.1-17)

- ¹Ayiwa, masace Dawuda donna a ta masaso kɔɔ tuma min na, Ala ta cira min tɔɔ tun ye ko Natan, a k'a fɔ o ye ko: "A fɛ, ne bɛ nin sɛdiriyiribon numanman kɔɔ, k'a sɔɔ Matigi Ala ta jɛnɔɔnya kɛsu* bɛ fanibon le kɔɔ."
- ²Natan ka Dawuda jaabi ko: "Miiriya o miiriya bɛ i jusu ra, o kɛ, sabu Ala bɛ ni i ye."
- ³Nka o lon su fɛ, Matigi Ala kumana Natan fɛ, k'a fɔ a ye ko:
- ⁴"Taga a fɔ ne ta jɔnce Dawuda ye ko Matigi Ala ko: 'Ele le tɛna bon lɔ ne ye, janko ne ye don a kɔɔ;
- ⁵sabu kabini lon min ne ka Izirayelimɔɔ labɔ Misiran jamana ra, fɔ ka na se bi ma, ne ma don bon kɔɔ ka ye; ka ne to o tagama bɛɛ ra ni o ye, ne tun bɛ fanibon le kɔɔ wagati bɛɛ, ani yɔɔ bɛɛ.
- ⁶Ne tɛmɛna yɔɔ minw bɛɛ ra ni Izirayelimɔɔ ye, ne tun k'a fɔ kuntigi minw ye ko o ye ne ta mɔɔ, Izirayelimɔɔ kɔɔsi, yala ne k'a fɔ olugu dɔ ye ko mun na o ma sɛdiriyiribon lɔ ne ye wa?"
- ⁷"O ra, a fɔ ne ta jɔnce Dawuda ye, ko Fangatigi Ala ko: 'Ne le ka ele ta, o y'a sɔɔ i tun bɛ sagagbenyɔɔ ra, i ta sagaw kɔ; ne ka i ta, ka i kɛ ne ta mɔɔ, Izirayelimɔɔ kuntigi ye.
- ⁸I tɛmɛna yɔɔ o yɔɔ, ne ka i dɛmɛ i ta kokɛtaw bɛɛ ra. Ne ka i juguw bɛɛ gben ka bɔ i ja. Ne bɛna i tɔɔ bonya, ka i kɛ i n'a fɔ mɔɔ tɔɔba minw bɛ dugukolo kan.
- ⁹Ne bɛna jamana dɔ di ne ta mɔɔ, Izirayelimɔɔ ma, ka o sigi o jamana ra, ka o kɛ o tɔɔrajamana ye, janko mɔɔ si kana o lasiran tuun. Ni o kɛra, mɔɔjuguw tɛna o minako juguya tuun, i n'a fɔ o tun b'a kɛra cogo min na fɔɔfɔɔ,
- ¹⁰ani wagati min ne tun ka kuntigiw sigi o kunna. Ne bɛna i juguw bɛɛ bla i ta fanga kɔɔ. Ne Matigi Ala, ne b'a fɔ i ye fana ko ne bɛna i ta so bonya.
- ¹¹"Ni i ta wagati nana dafa, ni i sawagati nana se ka taga fara i bɛmaw kan tuma min na, ne bɛna i ta duruja dɔ sigi masaya ra i nɔ ra, i yɛɛ woroden dɔ; ne bɛna a ta masaya sabati kɛɛbɛ.
- ¹²Ale le bɛna bon lɔ ne tɔɔ ra; ne bɛna a ta fanga sabati wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ.
- ¹³Ne bɛna kɛ a fa ye, a bɛna kɛ ne dence ye. Ne tɛna ne ta nɔmanya bɔ a kan ka ye, i n'a fɔ masace min tun bɛ ele ja, ne ka ne ta nɔmanya bɔ ale kan cogo min na.
- ¹⁴Ne bɛna a ta fanga sabati ne ta mɔɔ cɛ ra, ani ne ta jamana ra wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ. Foyi si tɛna a ta fanga bɔ a nɔ ra ka ye.' "
- ¹⁵Ayiwa, Ala ka kuma o kuma fɔ Natan ye, ani a ka fɛn o fɛn yira a ra, a tagara o bɛɛ lase Dawuda ma.

Dawuda ta daariri
(Samawilu flanan 7.18-29)

16O ra, masace Dawuda tagara sigi Matigi Ala ja kɔrɔ, k'a fɔ a ye ko: "E, Masa Ala, ne ye jɔn le ye sa, walama ne ta somɔgɔw ye jɔnw le ye, ka na a ke ko i be ne bonya fɔ ka se nin bee ma?"

17E, Ala, i ka min fɔ, o belen dɔgɔyara i ja kɔrɔ; i ko i bɛna i ta baaraden ta so fana bonya tuun wagati nataw ra. E, Masa Ala, i be ne jatera k'a ke i n'a fɔ ne ye mɔgɔba le ye.

18"I ka o bonya min ke i ta jɔnce ye, ne Dawuda, ne be se ka mun werɛ le fɔ tuun ka tɛmɛ o kan? I yerɛ ka i ta jɔnce lɔn.

19Matigi Ala, i be i ta jɔnce kanu minke, o le kosɔn i ka nin kobaw bee latige, ka kapa ni i yerɛ ta miiriya ye, janko ka i ta bonyaba yira.

20E, Matigi Ala, ele bɔjɔgɔnko tɛ yi, Ala werɛ fana tɛ yi ni ele tɛ. An toro ka min mɛn, o le be o ye.

21Yala siya dɔ be dugukolo kan min be i ko i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw wa, Ala tagara minw labɔ jamana werɛ ra, ka o ke a ta mɔgɔw ye? I ka kobaw ke, ka siranyakobaw ke i tɔgɔ bonya kosɔn; i ka i ta mɔgɔw kisi ka bɔ Misiran, ka siya werɛw gbɛn ka bɔ o ja.

22I ka i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw sigi, ka o ke i yerɛ ta mɔgɔw ye wagati bee. Ele, Matigi Ala fana kɛra o ta Ala ye.

23"Ayiwa, Matigi Ala, i ka layiri min ta i ta baaraden ni a ta so ye, to o layiri kan tuma bee; i ka min fɔ, a ke ten.

24I ka o layiri min ta, o ye ke can ye, janko i tɔgɔ ye bonya wagati bee, mɔgɔw ye a fɔ ko Fangatigi Ala, min ye Izirayeli ta Ala ye, ko ale le ye Izirayelimɔgɔw ta Ala ye can ra.

25Ne tigi Ala, ele yerɛ k'a yira i ta jɔnce ra ko i bɛna a ta so sabati. O le kosɔn i ta jɔnce k'a ja gbeleya ka lɔ i ja kɔrɔ ka i daari.

26O ra, sisan, Matigi Ala, ele le ye Ala ye; ele le ka nin kojuman ko fɔ i ta jɔnce ye.

27Ayiwa, i sɔnna ka baraka don i ta jɔnce ta so ra, janko a ta so ye sabati wagati bee i ja kɔrɔ; sabu ni ele Matigi Ala ka baraka don fen min na, o be baraka sɔrɔ wagati bee, ani tuma bee."

Kibaroyaw fɔlɔ 18

Dawuda ka siya minw kɛrɛ

(Samawilu flanan 8.1-14)

1Ayiwa, o kɔ fɛ, Dawuda tagara Filisikaw kɛrɛ tuun; a sera o ra, k'a ta fanga sigi o kan. A ka Gati dugu ni a dugumisenw bɔsi o ra.

2A sera Mohabukaw fana ra. Mohabukaw fana tora Dawuda ta fanga kɔrɔ, ka to ka ninsɔngɔ sara a ye.

³Dawuda sera Soba masace Hadadezeri fana ra; o kera Hamati fan na, wagati min na a tun be tagara Efirati ba yorcɔ mɔgɔw kere k'a ta fanga sigi olugu kan.

⁴Dawuda ka sowotoro waga kelen, ani sowotorotigi waga wolonfla (7 000) mina a ra, ani kerekeden sennaman ce waga mugan (20 000). A ka wotorosamaso keme mara a yere ye, ka so to bee senfasaw tigetige.

⁵Sirika minw be Damasi, olugu bɔra ko o be taga Soba masace Hadadezeri demɛ. Nka Dawuda ka Sirika ce waga mugan ni fla (22 000) faga.

⁶O kɔ, Dawuda k'a ta kerekeden dɔw sigi Damasi dugu ta Sirikaw ta mara ra. A kera ten, Sirikaw fana tora Dawuda ta fanga kɔrɔ; o ka ke ninsongɔ sara ye a ye. Ni Dawuda tun ka taga yorcɔ o yorcɔ, Matigi Ala tun be se di a ma o yorcɔ mɔgɔw bee kan.

⁷Dawuda ka Hadadezeri ta kerekuntigiw ta negebennanw ce ka taga ni o ye Zeruzalemu; o negebennanw tun lalagara ni sanin le ye.

⁸Dawuda ka siranegafen caman ta fana Tibati dugu ni Kuni dugu kɔnɔ; o duguw tun ye Hadadezeri ta dugu dɔw ye. Masace Sulemani nana o siranegew le ke Alabatosoba ta siranegetasa ni a negeberew ni a siranegafen tɔw ye.

⁹Hamati masace min ye Tohu ye, ale nana a men ko Dawuda ka se sɔrɔ Soba masace Hadadezeri ni a ta kerekejama bee kan minke,

¹⁰a k'a dence Hadoramu ci ni fen saninlamanw ye, ani fen warigberamanw, ani fen siranegeraman suguya bee ye, ka taga o di Dawuda ma, k'a fo, ko a ka Hadadezeri kere ka se a ra minke, ko o pana. Tohu tun ka o ke, sabu ale fana ni Hadadezeri tun be kere le ra wagati bee.

¹¹Masace Dawuda ka o fenw bee di Matigi Ala ma. A tun ka siya min o min kere, a tun ka olugu ta warigbew ni o ta saninw bee mina ka o di Matigi Ala ma o cogo le ra. O siyaw le tun ye Edɔmukaw ye, ani Mohabukaw, ani Amɔnkaw, ani Filisikaw, ani Amalekikaw.

¹²Seruya dence min ye Abisayi ye, ale fana ka Edɔmuka ce waga tan ni seegi (18 000) kere ka se o ra Kɔgɔ kenegbe yorcɔ ra.

¹³A ka kerekeden dɔw sigi Edɔmu; Edɔmu mara bee tora Dawuda ta fanga kɔrɔ. Ni Dawuda tun ka taga yorcɔ o yorcɔ, Matigi Ala tun be se di a ma o yorcɔw mɔgɔw bee kan.

Dawuda ta jamana pamɔgɔw

(Samawilu flanan 8.15-18)

¹⁴Dawuda sigira masaya ra Izirayeli jamana bee lajennin kunna. A tun be mɔgɔw bee ta kow panabo ka kapa ni can ye ni terrenninya ye.

¹⁵Seruya dence Yohabu tun ye Dawuda ta kerekejama kuntigi ye. Ahiludi dence Yosafati tun ye a ta masace ta kumalasebaga ye.

¹⁶Ahitubu dence Sadoki, ani Abiyatari dence Ahimeleki, olugu tun ye sarakalasebagaw* ye. Savoha tun ye a ta seberikebaga ye.

¹⁷Yehoyada dence Benaya tun ye Keretikaw ni Peletikaw kuntigi ye. Dawuda dencew tun ye jamana jamogɔ fɔlow ye masace kere fe.

Kibaroyaw fɔlɔ 19

Amɔnkaw ka Dawuda ta mɔgɔw lamaroya

(Samawilu flanan 8.15-18)

¹Ayiwa, o kow ko fe, Amɔnkaw ta masace min ye Nahasi ye, ale sara; a dence sigira masaya ra a no ra.

²Dawuda ko: “Ne bena Nahasi dence Hanun minako na, sabu a face tun ka ne minako na.” O ra, Dawuda ka mɔgɔ dɔw ci ka taga Hanun fo, k’a jusu saaro a face saya ko ra. Dawuda ta mɔgɔw tagara Hanun fe, Amɔnkaw ta jamana ra, ka taga a jusu saaro.

³Nka Amɔnkaw ta kuntigiw k’a fɔ Hanun ye ko: “Ele b’a miiri ko Dawuda ka nin forikebagaw ci ka na i face sanga le fo wa? A ka nin jamogɔw ci i fe ka na i ta dugu yɔrɔw fle dogo ra le, k’a cogoya lon, janko ka na a halaki.”

⁴Hanun ka o men minke, a ka Dawuda ta jamana jamogɔw mina, ka o kun ni o bonbosiw bee li, ka o ta deregew tige ka o surunya ka dan o jukunna na, ka sɔrɔ ka o bla ka taga.

⁵Ayiwa, min ka o ciradenw sɔrɔ o tagara o fɔ masace Dawuda ye minke, Dawuda ka mɔgɔ ci ka taga o kunben, sabu o maroyaninba tun lo kosebe. Masace Dawuda k’a fɔ o ye ko o ye to Zeriko dugu kɔnɔ, k’a to o bonbosiw ye bo fɔlɔ, o be sɔrɔ ka na.

Izirayelimogɔw ni Amɔnkaw ta kere

(Samawilu flanan 10.6-19)

⁶Amɔnkaw yere nana a ye ko olugu ka o yere logɔbo Dawuda ra pewu. O ra, Hanun ni Amɔnka tɔw bee ka warigbe kilo waga bisaba ci Mesopotami ta Sirikaw, ani Mahaka ta Sirikaw, ani Soba ta Sirikaw ma, ko o ye sowotorow, ani sowotorotigiw di o ma.

⁷Amɔnkaw ka sowotoro waga bisaba ni fla (32 000) ani o boribagaw ta sara ra. Mahaka ni a ta mɔgɔw nana o ta fanibonw lo Medeba. Amɔnkaw fana bɔra o ta duguw kɔnɔ, ka na lajen kere kama.

⁸Dawuda ka o men minke, a ka Yohabu ci o kama, ni a ta kerekejama bee ye; o bee tun ye cefariw ye.

⁹Amɔnkaw bɔra ka na lo kere kama o ta duguba donda ra. Masace minw tun nana o deme, olugu tagara lajen o danna kongo kɔnɔ.

¹⁰Ayiwa, Yohabu k'a ye ko ale bena kere ke fan fla le ra, ko a jugu dow be a ja, dow be a ko. O ra, a ka Izirayeli kerekexefariw woloma, ka lo ni olugu ye kere kama, k'a jasin Sirikaw ma.

¹¹A k'a dogoce Abisayi bla kerekeden tow kunna; o ka lo kere kama ka o jasin Amankaw yere ma.

¹²A k'a fo Abisayi ye ko: "Ni Sirikaw fanga bonyara anw ma, o tuma aw bena na anw demε. Ni Amankaw fanga bonyara aw ma, anw fana bena taga aw demε.

¹³Baraka don i yere ra! An bee ye baraka don an yere ra, ka kere ke an ta jamana koson, ani an ta Ala ta duguw koson; ni min ka diya Matigi Ala ye, a ye o ke."

¹⁴Yohabu ni a ta kerekedenw tagara Sirikaw kama ka taga o kere. Sirikaw borira o ja.

¹⁵Amankaw nana a ye ko Sirikaw be borira minke, olugu fana borira Yohabu balemace Abisayi ni a ta magow ja, ka don o ta dugu konko. Yohabu sekora ka na Zeruzalemu.

¹⁶Sirikaw k'a ye ko Izirayelimogow sera olugu ra minke, o ka ciraw bla ka taga Sirika tow fe Efirati ba ko fe, ko o ye na. Hadadezeri ta kerekejama kuntigi min ye Sofaki ye, ale le tun be olugu jamogw ye.

¹⁷O ka kibaroya fo Dawuda ye minke, Dawuda ka Izirayeli kerekedenw bee lajen, ka Zuriden ba tige, ka taga se o ma, ka lo o ja fe kere kama. Dawuda wurira Sirikaw kama minke, Sirikaw fana nana a kere.

¹⁸Nka Sirikaw borira Izirayelimogow ja. Dawuda ka Sirikaw ta sowotorotigi waga wolonfla (7 000) faga, ani kerekeden sennaman waga binaani (40 000). A ka o ta kerekejama kuntigi Sofaki fana faga.

¹⁹Masace minw tun be Hadadezeri ta fanga korow, olugu nana a ye ko Izirayelimogow sera o ra minke, o ka ben don ni masace Dawuda ye, ka o yere bla a ta fanga korow. Kabini o kera, Sirikaw ma son ka taga Amankaw demε kere ra tuun.

Kibaroyaw folo 20

Izirayelimogow ka Raba dugu mina

(Samawilu flanan 11.1; 12.26-31)

¹Ayiwa, o sanyelema ra, wagati min masacew tun be deri ka taga kere ra, Yohabu blara kerekejama dɔ ja, ka taga Amankaw kere, ka o ta jamana bee halaki; o ko, o tagara Raba dugu lamini. Nka Dawuda yere tun tora Zeruzalemu. Yohabu ka se sorow Raba dugumogow kan, ka dugu ci minke,

²Dawuda ka Amankaw ta masace ta masafugula ta ka bo a kun na. A k'a ye ko a saninlaman lo, a gbiriya tun ye sanin kilo bisaba. Lulu tun be a konko fana. O k'a

biri Dawuda kun na. Dawuda ni a ta kerəkedenw ka fen caman ta dugu kɔɔ ka taga ni o ye.

³Dugumɔɔw kɔni, a ka olugu mina ka taga ni o ye. A tagara o bla jagboyabaaraw ra: yiritige, ani kabakurulese, ani lɔɔci. A ka Amɔnkaw ta dugu tɔw ta mɔɔw fana ke ten le. O kɔ, Dawuda sekɔra ka taga Zeruzalemu, ani a ta kerəkedenw bee.

Izirayelimɔɔw sera Filisikaw ra

(Samawilu flanan 21.18-22)

⁴O kɔ, kere dɔ were wurira tuun Gezeri, ni Filisikaw ye. O kere ra, Husatikace Sibekayi, ale ka Sipayi faga; Sipayi tun ye Refayika dɔ le ye. O kera minke, Filisikaw ka o yere majigi.

⁵Kere dɔ were wurira ni Filisikaw ye tuun. O kere ra, Yahiri dence Elanan ka Goliyati balemace faga, min tun ye Lami ye; a tun be bɔ Gati. A ta taman ta bere bonyan tun be i ko jesedanbagaw ta kpɛleyiri.

⁶Kere dɔ were kera tuun Gati. Filisikace dɔ tun be yi, ale tun ye cejanba ye; borokanden wɔɔɔ le tun be a boro kelen kelen bee ra, senmanden wɔɔɔ be a sen kelen kelen bee ra, k'a bee lajennin ke mukan ni naani. Ale fana tun ye Rafa ta mɔɔw dɔ le ye.

⁷A k'a yere waso Izirayelimɔɔw ra ka o mafiyenya minke, Dawuda balemace Simeha, o dence Yonatan k'a faga.

⁸O ceɔw bee tun ye Rafa ta mɔɔw dɔw le ye; o tun be bɔ Gati dugu kɔɔ. Dawuda ni a ta mɔɔw ka o bee faga.

Kibaroyaw fɔɔ 21

Izirayelimɔɔw jateko

(Samawilu flanan 24.1-9)

¹Setana wurira Izirayelimɔɔw kama. A ka miiriya dɔ don Dawuda jusu ra, ko a ye Izirayelimɔɔw jate.

²Dawuda k'a fɔ Yohabu ni jamana jamɔɔw ye ko: "Aw ye taga Izirayelimɔɔw jate, k'a ta Beri Seba, ka taga a bla fɔ Dan, ka na o da fɔ ne ye, janko ne ye o da lɔn."

³Yohabu ka masace jaabi ko: "Matigi Ala ye a ta mɔɔw caya fɔ sijaga keme ka teme nin kan! E, ne matigice masace, yala o bee te i ta baardenw le ye wa? Mun koson ne matigice b'a fe ka nin ko ke sa? I bena a to Izirayelimɔɔw ye jaraki!"

⁴Nka masace kumana ka Yohabu bari. Yohabu wurira ka taga Izirayeli jamana yɔɔ bee ra; o kɔ, a sekɔra ka na Zeruzalemu.

⁵Yohabu ka mɔɔw jateda sebe ka o di masace ma. Ce miliyon kelen, ani ce waga keme (1 100 000) le tun be Izirayeli jamana bee ra, minw tun be se ka taga kere ra;

ce waga keme naani ni ce waga biwolonfla (470 000) tun be Zuda mara ra, minw be se ka taga kere ra.

⁶Yohabu tun ma Levi ta magow ni Boniyaminu ta magow si jate, sabu masace ta kuma tun ma ben Yohabu ma fiyewu.

Ala ka banajugu ben Izirayelimogow kan

(Samawilu flanan 24.10-17)

⁷Dawuda tun ka min ke, o ma diya Matigi Ala ye. A ka o hake bo Izirayelimogow ra.

⁸Dawuda k'a fo Ala ye ko: "Ala, ne ka jurumunba le ke nin ye. Sisan, sabari ka i ta jonce ta jurumun yafa a ma, sabu ne ka hakirintanyako yere le ke nin ye."

⁹Matigi Ala kumana Gadi fe, Dawuda ladibaga, k'a fo a ye ko:

¹⁰"Taga a fo Dawuda ye ko Matigi Ala ko: 'Ne be kojugu saba yira i ra; ni i ka kelen min ta o ra, ne bena o ben jamana kan.' "

¹¹Gadi tagara Dawuda fe ka taga a fo a ye ko: "Matigi Ala ko:

¹²'Do ta nin fen saba ra: san wolonfla kongo, walama aw juguw ye se aw ra, ka a dow faga ni o ta kerekemuruw ye, ka se fo karo saba, walama Matigi Ala yere ta kerekemuru le ye se aw ma, ka banajugu lase aw ma, k'a to Matigi Ala ta meleke ye cenri ke Izirayeli jamana yoro bee ra.' Ayiwa, sisan a fle i ye do latige; ne ka kan ka taga min fo ne cibaga ye, i ye o fo ne ye."

¹³Dawuda ka Gadi jaabi ko: "Ne deguninba lo kosebe. E, ne be ne yere to Matigi Ala boro, sabu ale ta hina ka bon, nka an kana to adamadenw boro."

¹⁴Matigi Ala ka banajugu ben Izirayeli jamana kan; Izirayelimogow ce waga biwolonfla (70 000) le sara.

¹⁵Ala ka meleke do ci Zeruzalemu, ka taga dugumogow halaki. A nana ke magow halaki ye minke, Matigi Ala k'a fle, k'a ta miiriya yelema magow halakiri ko ra. A k'a fo o halakiri meleke ye ko: "A ka ni ten, i boro bo jamana kan ten!" O y'a soro Matigi Ala ta meleke tun lonin be Yebusikace Orinan ta simangbasiyoro ra.

¹⁶Dawuda k'a na korota ka Matigi Ala ta meleke lonin ye san ni dugu ce, a ta kerekemuru be a boro, a bonin be a la ra, a nasinnin be Zeruzalemu fan na. Dawuda ni jamana cekorobaw benna ka o na biri dugu ma; o tun ka borow le don o yere ra .

¹⁷Dawuda k'a fo Matigi Ala ye ko: "Ne le m'a fo ko o ye magow jate wa? Ne le ka nin kojuguba ke, ne le firira. Nin mago barakantanw ka mun le ke sa? Matigi Ala, ne ta Ala, i boro se ne ni ne ta magow le ma. Nka i kana i ta magow halaki tuun."

Dawuda ka sarakabonan lo Matigi Ala ye

(Samawilu flanan 24.18-25)

- 18**Matigi Ala ta meleke tun k'a fo Gadi ye, ko a ye a fo Dawuda ye ko a ye taga sarakabonan do lo Matigi Ala ye Yebusikace Orinan ta simangbasiyoro ra.
- 19**Dawuda wurira ka taga, ka kana ni Gadi ta kuma ye, a tun ka min fo Matigi Ala togo ra.
- 20**Orinan k'a na munu ka meleke ye minke, ale ni a dence naani bee dogora. O ya soro o tun be siman le gbasira.
- 21**Dawuda tagara se Orinan koro minke, Orinan k'a na koro ta ka Dawuda ye minke, a bora simangbasi yoro ra, ka na a kinbiri gban k'a na biri dugu ma Dawuda na koro.
- 22**Dawuda ko Orinan ma ko: "I ta simangbasiyoro fiyeere ne ma, janko ne ye sarakabonan do lo Matigi Ala ye, janko halakiri min be magow kan, Ala ye o lalo ten. A fiyeere ne ma a songo yere ra."
- 23**Orinan ka Dawuda jaabi ko: "Ne ta yoro ta; ni saraka min fana ka ne matigice masace diya, a ye o bo. A fe, ne be misiw di, ka o ke saraka jenita* ye; sowotoro ni misidaba yiriw be ke logo ye, siman be ke siman saraka* ye. Ne be o bee di."
- 24**Nka masace Dawuda k'a fo Orinan ye ko: "On-on! Ne be a san i fe a songo yere le ra, k'a wari di. Fen min ye ele ta ye, ne te se ka o mina ka o di ne Matigi Ala ma saraka jenita ye, ne ma wari bo saraka min na!"
- 25**Dawuda ka sanin kise keme woro di Orinan ma, a ta yoro songo ye.
- 26**Dawuda ka sarakabonan do lo o yoro ra, Matigi Ala togo ra, ka saraka jenitaw ni ninsondiya sarakaw* bo. A ka Matigi Ala togo wele, Matigi Ala k'a jaabi ni tasuma ye. Tasuma jigira ka bo san fe, ka na sarakabonan kan.
- 27**O kera minke, Matigi Ala kumana meleke fe; meleke k'a ta kerekemuru don a la ra.
- 28**K'a ta o wagati ra, kabini Dawuda k'a ye ko Matigi Ala ka ale ta daariri jaabi Yebusikace Orinan ta simangbasiyoro ra, Dawuda ka ke sarakaw bo ye o yoro ra.
- 29**O wagati ra, Musa tun ka fanibon min lalaga kongokolon koro k'a ke Matigi Ala batoyoro ye, ani sarakajenifen*, olugu tun be Gabahon kongori kan.
- 30**Nka Dawuda tun te se ka taga Ala jininka o yoro ra, sabu Matigi Ala ta meleke ta kerekemuru ko tun k'a lasiran kosebe.

Kibaroyaw folo 22

Dawuda ka Alabatosoba ta Iorifenw laben

- 1**Dawuda ko: "Masa Ala ta batoso bena ke yan le; Izirayeli ta sarakajenifen* bena ke yan le."

²Dawuda ko, ko siya were mɔgɔ minw be Izirayeli jamana kɔnɔ, ko o ye olugu bee wele. Kabakuru minw tun bena ke ka Ala ta batoso lo, Dawuda ka o mɔgɔw le ke o kabakurubɔbagaw, ani o kabakurulesɛbagaw ye.

³A ka nege caman jini ka o mara fana, min bena ke ka so dondaw gbengben, ani ka ke a konw datugunegew ye. A ka siranegew fana jini, k'a caya fo a hakeya tun te se ka lon,

⁴ani sediriyiri, min fana hakeya tun te lon; sabu Sidonkaw, ani Tirikaw tun nana sediriyiri caman di Dawuda ma.

⁵Dawuda tun b'a fora ko: "Ne dence Sulemani ye denmisen le ye, a ma deri nin baara jɔgɔn na fana, k'a sɔrɔ nin so min bena lo Matigi Ala ye, o so ka kan ka ke so pumanba le ye, ani so nɔɔrɔman, mɔgɔw bena min ko fo jamana fan bee ra; o koson ne be nin minanw bee labenna a ye." O ra, Dawuda ka fen caman laben ka bla, sani a ye sa.

Dawuda ka Sulemani ladi so lori ko ra

⁶Ayiwa, Dawuda k'a dence Sulemani wele k'a fo a ye ko a ye so lo Matigi Ala, Izirayeli ta Ala tɔgɔ ra.

⁷A ko Sulemani ma ko: "Ne dence, ne yere le tun b'a fe ka nin so lo Matigi Ala, ne ta Ala tɔgɔ ra.

⁸Nka Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma k'a fo ko: 'Ele ka kere caman ke, ka mɔgɔ caman faga; o ra, i te se ka so lo ne tɔgɔ ra, sabu i ka mɔgɔ caman faga dugukolo kan ne ja kɔrɔ.

⁹A fle, i bena dence do le sɔrɔ, min bena ke heramɔgɔ ye; ne bena hera don a ni a juguw bee ce fan bee ra. O koson a tɔgɔ bena la ko Sulemani, sabu ne bena hera ni nasuma di Izirayelimɔgɔw ma a ta masaya wagati bee ra.

¹⁰Ale le bena so lo ne tɔgɔ ra. A bena ke ne dence ye, ne bena ke a fa ye; ne bena a sabati masaya ra wagati bee, ani tuma bee.'

¹¹"O ra, sisan, ne dence, Matigi Ala ye ke ni i ye, janko i ye se ka Matigi Ala, i ta Ala ta so lo, i n'a fo a k'a fo cogo min na, ko ele le ka kan k'a lo.

¹²Matigi Ala ye faamuri ni hakiritigiya di i ma, janko ni a nana i sigi fanga ra Izirayeli jamana kunna, i ye Matigi Ala, i ta Ala ta sariyaw sira tagama.

¹³Matigi Ala ta cifoninw, ani a ta kolatigenin minw yirara Musa ra, ko a ye a fo Izirayelimɔgɔw ye, ni i kɔni ka i yere jija ka o bee sira tagama a cogo ra, o tuma i ta koketaw bena ja. I jija, ka i ja gbeleya, i kana siran, i kana i fari faga.

¹⁴"Ne ka sege caman mupu ka fen minw jini ka bla Matigi Ala ta so lori kama, o ye nin ye: sanin toni waga saba, ani warigbe toni waga bisaba, ani siranegɛ ni negɛfin caman, min hakeya ma lon. Ne ka yiriw, ani kabakuruw fana jini caman; nka i belen ye do fara a kan.

¹⁵Baaraden caman be ni i ye yan: kabakurulesebagaw, ani minw be se ka kabakuru ni yiri negen, ani minw be bororabaara suguya bee ke.

¹⁶Sanin, ani warigbe, ani siranegbe ni negefin min lajenna, o hakeya te se ka lon. Wuri, i ye baara damina, Matigi Ala ye ke ni i ye.”

¹⁷Dawuda k'a fo a ta jamana namogow bee ye fana ko o ye a dence Sulemani deme a ta baara ra.

¹⁸A ko: “Yala Matigi Ala, aw ta Ala te ni aw ye wa? A ma hera di aw ma fan bee ra wa? Sabu a ka nin jamana mogow don ne boro; nin jamana be Matigi Ala ni a ta mogow ta fanga le korow sisan.

¹⁹”Sisan aw ye jija ka Matigi Ala, aw ta Ala ta jengogonya pini ni aw jusukun bee ye, ani aw nin bee. Aw ye wuri ka Masa Ala ta yow saninman* lo, janko ka Matigi Ala ta jengogonya kesu* ni Ala ta minan saninmanw ta ka na o bla nin bon konow, nin bon min lora Matigi Ala togow ra.”

Kibaroyaw folo 23

Baara minw dira Levi ta mogow ma

¹Ayiwa, Dawuda tun korora, fo ka sijan sorow. A k'a dence Sulemani sigi masaya ra Izirayeli jamana kunna.

²A ka Izirayeli jamana namogow, ani sarakalasebagaw* ni Levi* ta mogow bee lajen.

³O ka Levi ta mogow jate, k'a ta san bisaba mogow ra, ani minw si temena o kan. O da kera mogow waga bisaba ni seegi (38 000).

⁴Dawuda ko: “Mogow waga mugan ni naani (24 000) ye ke Matigi Ala ta batoso lori baaraw korosibagaw ye, mogow waga wawow (6 000) ye ke jamana ladibagaw, ani a kititigebagaw ye,

⁵mogow waga naani (4 000) ye ke dakorosibagaw ye, mogow waga naani (4 000) ye to ka Matigi Ala tando ni forifenw ye, ne ka forifen minw lalaga Ala tandori kama.”

⁶Dawuda ka o taran ka o ke jenkuru saba ye, ka kapa ni Levi dence saba togow ye, Gerisomu ni Kehati ni Merari ye.

⁷Gerisomu dencew tun ye Ladan ni Simeyi ye.

⁸Ladan dence folo tun ye Yeyeli ye; o ko Zetamu, o ko Yoweli; o kera ce saba.

⁹Simeyi dencew tun ye Selomiti, ani Haziyele, ani Haran ye; o kera ce saba. Olugu le tun ye Ladan ta gbatigiw ye.

¹⁰Simeyi dence dow fana tun ye Yahati ye, ani Zina, ani Yehusi, ani Beriya. Olugu le kera Simeyi dence naani ye.

- 11**Yahati le tun ye dence fɔlɔ ye, ka Ziza gban ale ra; Yehusi ni Beriya, olugu ma dence caman sɔrɔ; o kosɔn o ka olugu bɛɛ jɛn ka o jate i ko gba kelen.
- 12**Kehati dencew tun ye Amuramu ye, ani Isari, ani Heburɔn, ani Uziyeli; o kera mɔgɔ naani.
- 13**Amuramu dencew tun ye Haruna ni Musa ye. Haruna ni a dencew le tun blara danna Ala ye, wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ, janko o ye to ka o janto Ala ta fen saninmanw na, ka wusunan sarakaw* don Matigi Ala ja kɔrɔ, ka sarakalasebagaya baara ke Ala ye, ani ka dugawu ke mɔgɔw ye Ala tɔgɔ ra, wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ.
- 14**Musa min tun ye Ala ta cira ye, ale dencew tun jatera ni Levi ta mɔgɔw le ye.
- 15**Musa dencew tun ye Gɛrisɔmu ni Eliyezɛri ye.
- 16**Gɛrisɔmu dence fɔlɔ tun ye Sebuwɛli ye.
- 17**Eliyezɛri dence fɔlɔ tun ye Rehabiya ye, nka a ma dence wɛrɛ sɔrɔ tuun. Nka Rehabiya dencew le cayara kosɛbɛ.
- 18**Isari dence fɔlɔ tun ye Selomiti ye.
- 19**Heburɔn dence fɔlɔ tun ye Yeriya ye, a flanan tun ye Amariya ye, a sabanan tun ye Yahaziyeli ye, a naaninan tun ye Yekamamu ye.
- 20**Uziyeli dence fɔlɔ tun ye Mika ye, a flanan tun ye Isiya ye.
- 21**Merari dencew tun ye Mali ni Musi ye. Mali dencew tun ye Elehazari ni Kisi ye.
- 22**Elehazari sara k'a sɔrɔ a ma dence sɔrɔ; a tun ka denmusow dama le sɔrɔ. Kisi dence minw tun ye o balemaw ye, olugu le ka o furu.
- 23**Musi dencew tun ye Mali, ani Ederi, ani Yeremɔti ye; o kera mɔgɔ saba.
- 24**Olugu le tun ye Levi dencew ye, o bɛɛ ni o ta gbaw, ani o ta gbatigiw ye; o tun ka olugu bɛɛ le jate ka o tɔgɔw sɛbɛ buruju kitabu kɔnɔ. O tun blara Matigi Ala ta batoso baaraw le kama, o min o min tun ka san mugan sɔrɔ, ani minw tun tɛmena o kan.
- 25**Sabu Dawuda tun k'a fɔ ko: Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ka laganfiya di a ta mɔgɔw ma, ko a fana bɛna sigi Zeruzalɛmu wagati bɛɛ.
- 26**O ra, Levi ta mɔgɔw tɛna ke jɛnɔgɔnya kɛsu* ni a minanw ta ye ka yaala tuun.
- 27**Levi ta mɔgɔ minw bɛɛ si tun ka san mugan sɔrɔ, ani minw tun tɛmena o kan, o tun ka olugu bɛɛ jate, ka kaja ni Dawuda ta kumalabanw le ye.
- 28**O ta baara tun ye ka Haruna dencew demɛ Matigi Ala ta batoso baaraw ra, ka o janto fanibon lukɔnɔyɔrɔ ra, ani a bonkɔnɔw ra, ka sarakafenw saninya, ani ka Ala ta so ta baara tɔw bɛɛ ke.

²⁹O tun be sarakaburuw fana lalaga, ani mugu tentennin min be ke siman saraka* ye, ani ḡomi min lalagara ni funufen ma ke a ra, ani buru minw yiranna p̄li k̄n̄o, ani minw jenina; o tun be janto fana sumanikeminanw, ani jaterikeminanw na.

³⁰O tun be to ka baraka la Matigi Ala ye k'a tando s̄ḡoma ni wula fe.

³¹Olugu le tun be saraka jenitaw* jeni Matigi Ala ja k̄r̄o, Nenekirilonw* na, ani karokura panagbew ra, ani panagbe t̄w be ra. M̄ḡo da min tun yirara ka kapa ni sariya ye, o m̄ḡo da le tun ka kan ka o baaraw ke wagati be Matigi Ala ja k̄r̄o.

³²Olugu le fana tun be N̄ḡonkunben fanibon*, ani ȳr̄o saninman* k̄r̄osi; o balema minw ye Haruna dencew ye, ni olugu tun ka fen o fen f̄o o ye Ala ta batoso baaraw ko ra, o tun be o ke.

Kibaroyaw f̄l̄o 24

Sarakalasebagaw ta jenkuruw

¹O ka Haruna ta durujaw taran, o be ni o ta jenkuru. Haruna dencew tun ye Nadabu, ani Abihu, ani Elehazari, ani Itamari ye.

²Nadabu ni Abihu sara o face ja, k'a s̄r̄o o ma den s̄r̄o. Elehazari ni Itamari le tun be sarakalasebagaya kera.

³O k̄o fe, Dawuda, ani Sad̄ki min tun ye Elehazari ta duruja d̄o ye, ani Ahimeleki min tun ye Itamari ta duruja d̄o ye, olugu ka Haruna ta durujaw taran, k'a ke o be ni o ta jenkuru, ka kapa ni o ta baaraw ye.

⁴A nana ke ko kuntigi caman tun be Elehazari ta durujaw ra ka teme Itamari ta durujaw kan; o kos̄n, o ka Elehazari ta durujaw taran ka o ke gbatigi tan ni w̄r̄o, ka Itamari ta durujaw ta ke gbatigi seegi ye.

⁵O ka o taran ka o pagami, o ma m̄ḡo b̄o m̄ḡo ra; ni min t̄ḡo ka ben jenkuru min ma, o tigi be ke o jenkuru ra; sabu minw tun ka kan ka ke ȳr̄o saninman* pam̄ḡow ye, ani minw tun ka kan ka ke Ala ta kow pam̄ḡow ye, olugu d̄o tun ka kan ka b̄o Elehazari ta durujaw ra, o d̄o tun ka kan ka b̄o Itamari ta durujaw ra fana.

⁶Netaneheli dence Semaya, min tun ye Levi ta gbam̄ḡo d̄o ye, ale le ka o t̄ḡow sebe; o kera masace yere ja na, ani jamana pam̄ḡow, ani sarakalasebaga* Sad̄ki, ani Abiyatari dence Ahimeleki, ani sarakalasebagaw, ani Levi* ta m̄ḡow ta gbatigiw ja na. Ni o tun ka Elehazari ta gbam̄ḡo d̄o ta, o tun be Itamari ta gbam̄ḡo d̄o ta.

⁷M̄ḡo f̄l̄o min t̄ḡo yirara o kera Yehoyaribu ye; flanan kera Yedaya ye;

⁸sabanan kera Harimu ye; naaninan kera Sehorimu ye;

⁹loorunan kera Malikiya ye; w̄r̄on̄an kera Miyaminu ye;

- ¹⁰wolonflanan kera Hakosi ye; seeginan kera Abiya ye;
¹¹kɔnɔntɔnnan kera Yosuwe ye; tannan kera Sekaniya ye;
¹²tan ni kelennan kera Eliyasibu ye; tan ni flanan kera Yakimu ye;
¹³tan ni sabanan kera Hupa ye; tan ni naaninan kera Yesebabu ye;
¹⁴tan ni loorunan kera Biliga ye; tan ni wɔɔɔɔnan kera Imeri ye;
¹⁵tan ni wolonflanan kera Heziri ye; tan ni seeginan kera Hapisesi ye;
¹⁶tan ni kɔnɔntɔnnan kera Petaya ye; mugannan kera Ezekiyeli ye;
¹⁷mugan ni kelennan kera Yakini ye; mugan ni flanan kera Gamuli ye;
¹⁸mugan ni sabanan kera Delaya ye, mugan ni naaninan kera Maziya ye.
¹⁹O tun ka o tarantaran nin cogo le ra, janko o ye to ka don Matigi Ala ta batoso kɔɔ, ka baaraw ke, beɛ ni i ta wagati; o tun b'a ke ten, ka kapa ni o bemace Haruna ta cifɔninw ye, i n'a fɔ Matigi Ala, Izirayeli ta Ala tun k'a fɔ ale ye cogo min na.

Levi ta mɔɔɔ tɔw

- ²⁰Levi* ta mɔɔɔ ta kuntigi tɔw tɔɔɔ ye nin ye: Amuramu ta somɔɔɔ ta kuntigi tun ye Subaheli ye. Subaheli ta somɔɔɔ ta kuntigi tun ye Yedeya ye.
²¹Rehabiya ta somɔɔɔ ta kuntigi tun ye Isiya ye.
²²Isarikaw ta somɔɔɔ ta kuntigi tun ye Selomoti ye. Selomoti ta somɔɔɔ ta kuntigi tun ye Yahati ye.
²³Heburɔn ta somɔɔɔ ta kuntigi fɔɔ tun ye Yeriya ye, flanan tun ye Amariya ye, sabanan tun ye Yahaziyeli ye, naaninan tun ye Yekamamu ye.
²⁴Uziyeli dence Mika ta somɔɔɔ ta kuntigi tun ye Samiri ye.
²⁵Mika balemace Isiya ta somɔɔɔ ta kuntigi tun ye Jakariya ye.
²⁶Merari dencew tun ye Mali ni Musi ye, ka fara a dence Yaziya dencew kan.
²⁷Merari dence Yaziya dencew tun ye Sohamu ni Zakuri ni Ibiri ye.
²⁸Mali dence tun ye Elehazari ye; ale ma dence sɔɔɔ.
²⁹Kisi dence tun ye Yerameli ye.
³⁰Musi dencew tun ye Mali, ani Ederi ni Yerimoti ye. Levi ta duruja tɔw le ye ninnugu ye, o beɛ ni o ta gba.
³¹Olugu fana ta kera i n'a fɔ o balema minw ye Haruna ta mɔɔɔ ye. Ni min tɔɔ ka ben baara min ma, o tigi le tun be bla o baara ra. O ka o ke masace Dawuda yere pa na, ani Sadaki, ani Ahimeleki, ani sarakalasebagaw* ni Levi ta mɔɔɔ ta

gbatigiw. Gba bɛɛ ta kɛra cogo kelen le ra, dence kɔɔɔbaw ta gbaw, ani dɔɔɔɔɔmanw ta gbaw bɛɛ.

Kibaroyaw fɔlɔ 25

Dɔnkirilabagaw ta jɛnkuruw

¹Dawuda ni Alabatoso baaradenw ta kuntigiw ka Asafu ta duruja dɔw, ani Heman ta duruja dɔw, ani Yedutun ta duruja dɔw janawoloma ka o bla danna, janko olugu ye mɔɔɔw karan Ala ta kuma ra, ni dɔnkiriw ye, ka koraw, ani gɔniw, ani siranɛɛ tɛɛɛɛw fɔ. Minw tun blara o baara kama, olugu tɔɔɔw ye nin ye:

²O ka minw janawoloma Asafu dencew ra, o tun ye Zakuri, ani Yusufu, ani Netaniya, ani Asarela ye; olugu tun ye Asafu dencew le ye. Asafu yɛɛ le tun ye olugu janawoloma ye; ale tun bɛ Ala ta kuma lase ni dɔnkiriw ye, ka kapa ni masacɛ ta ciw ye.

³Minw tun bɛ ni Yedutun ye, o tun ye Yedutun dencew ye: Gedaliya, ani Seri, ani Ezayi, ani Hasabiya, ani Matitiya, ani Simeyi . O kera cɛ wɔɔɔɔ. Olugu face Yedutun le tun ye o ta janawoloma ye. Ale tun bɛ mɔɔɔw karan Ala ta kuma ra, ni dɔnkiriw ye, ka kora fɔ, ka Matigi Ala bonya k'a tando.

⁴Minw tun bɛ ni Heman ye, o tun ye Heman dencew ye: Bukiya, ani Mataniya, ani Uziyeli, ani Sebuweli, ani Yerimɔti, ani Hananiya, ani Hanani, ani Eliyata, ani Gidaliti, ani Romamiti Ezeri, ani Yosibekasa, ani Maloti, ani Hotiri, ani Mahaziyoti.

⁵Olugu bɛɛ tun ye Heman dencew ye. Ale le tun ye masacɛ ladibaga ye; a tun bɛ Ala ta kow yira masacɛ ra janko ka masacɛ ta sebgaya bonya. Ala tun ka dence tan ni naani, ani denmuso saba le di Heman ma.

⁶Olugu face le tun bɛ o bɛɛ janawoloma dɔnkirila ra Matigi Ala ta batoso kɔɔɔ. Siranɛɛ tɛɛɛɛw, ani gɔniw, ani koraw tun bɛ o boro; o tun bɛ o baara le kɛ Ala ta batoso kɔɔɔ. Masacɛ yɛɛ le tun bɛ Asafu ni Yedutun ni Heman ta baarakɛtaw fɔ o ye.

⁷O ni o balema tɔ minw bɛɛ tun ka Matigi Ala ta tandori dɔnkiriw karan k'a lon kosebɛ, o bɛɛ lajennin tun ye cɛ kɛmɛ fla ni cɛ biseegi ni seegi (288).

⁸O ka o tɔɔɔw le fɔ, k'a flɛ ni min ka bɛn min ma, mɔɔɔ fitini fara mɔɔɔba kan, karamɔɔɔ fara karamɔɔɔden kan; o ma mɔɔɔ bɔ mɔɔɔ ra. Bɛɛ ta baara yirara o cogo le ra.

⁹Mɔɔɔ fɔlɔ min tɔɔɔ yirara, min tun ye Asafu ta mɔɔɔ ye, o kera Yusufu ye. Mɔɔɔ flanan kera Gedaliya ye, ale ni a balemaw, ani a dencew: mɔɔɔ tan ni fla.

¹⁰Mɔɔɔ sabanan kera Zakuri ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔɔ tan ni fla.

¹¹Mɔɔɔ naaninan kera Iseri ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔɔ tan ni fla.

- 12Mɔɔ loorunan kera Netaniya ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔ tan ni fla.
- 13Mɔɔ wɔɔɔɔnan kera Bukiya ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔ tan ni fla.
- 14Mɔɔ wolonflanan kera Yesarela ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔ tan ni fla.
- 15Mɔɔ seeginan kera Ezayi ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔ tan ni fla.
- 16Mɔɔ kɔɔɔɔɔnnan kera Mataniya ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔ tan ni fla.
- 17Mɔɔ tannan kera Simeyi ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔ tan ni fla.
- 18Mɔɔ tan ni kelennan kera Azareli ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔ tan ni fla.
- 19Mɔɔ tan ni flanan kera Hasabiya ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔ tan ni fla.
- 20Mɔɔ tan ni sabanan kera Subaheli ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔ tan ni fla.
- 21Mɔɔ tan ni naaninan kera Matitiya ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔ tan ni fla.
- 22Mɔɔ tan ni loorunan kera Yeremɔti ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔ tan ni fla.
- 23Mɔɔ tan ni wɔɔɔɔnan kera Hananiya ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔ tan ni fla.
- 24Mɔɔ tan ni wolonflanan kera Yosibekasa ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔ tan ni fla.
- 25Mɔɔ tan ni seeginan kera Hanani ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔ tan ni fla.
- 26Mɔɔ tan ni kɔɔɔɔɔnnan kera Maloti ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔ tan ni fla.
- 27Mɔɔ mugannan kera Eliyata ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔ tan ni fla.
- 28Mɔɔ mugan ni kelennan kera Hotiri ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔ tan ni fla.
- 29Mɔɔ mugan ni flanan kera Gidaliti ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔ tan ni fla.
- 30Mɔɔ mugan ni sabanan kera Mahaziyoti ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔɔ tan ni fla.

³¹Mɔgɔ mugan ni naaninan kera Romamiti Ezeri ye, ale ni a dencew, ani a balemaw: mɔgɔ tan ni fla.

Kibaroyaw fɔlɔ 26

Alabatosoba donda kɔrɔsibagaw

¹Alabatosoba donda kɔrɔsibagaw ta jenkuruw le ye nin ye: Meselemya tun be Kore ta mɔgɔw ta jenkuru ra; ale tun ye Kore ta duruja dɔ ye, a tun be Asafu ta gba ra.

²Meselemya dence fɔlɔ tun ye Jakariya ye, a flanan tun ye Yediyaheli ye, a sabanan tun ye Zebadiya ye, a naaninan tun ye Yatiniyeli ye,

³a loorunan tun ye Elamu ye, a wɔɔrɔnan tun ye Yohanan ye, a wolonflanan tun ye Eliyonayi ye.

⁴Obedi Edomu dence fɔlɔ tun ye Semaya ye, a flanan tun ye Yozabadi ye, a sabanan tun ye Yoha ye, a naaninan tun ye Sakari ye, a loorunan tun ye Netaneheli ye,

⁵a wɔɔrɔnan tun ye Amiyeli ye, a wolonflanan tun ye Isakari ye, a seeginan tun ye Pehulitayi ye. Ala tun ka baraka don Obedi Edomu na.

⁶A dence Semaya ka dence dɔw sɔrɔ; olugu kera o ta gbaw kuntigiw ye, sabu ce jagbelen barakamanw tun lo.

⁷Semaya dencew tun ye Otini ye, ani Refaheli, ani Obedi, ani Elizabadi, ani o balema tɔw, min ye Elihu ni Samakiya ye; olugu fana tun ye ce jagbelen barakamanw le ye.

⁸Olugu bee tun ye Obedi Edomu ta durujaw ye, ani o dencew, ani o balemaw; o bee tun ye ce jagbelen barakamanw le ye, baara fanga tun be o ra. O tun be ce biwɔɔrɔ ni fla.

⁹Meselemya dencew, ani a balemaw tun ye ce jagbelen barakamanw ye; o tun be ce tan ni seegi.

¹⁰Hosa min tun ye Merari ta duruja dɔ ye, ale fana ka dencew sɔrɔ; a dence min ye Simiri ye, ale kera tɔw ta jamɔgɔ ye; a face k'a ke o jamɔgɔ ye, k'a sɔrɔ a tun te dence fɔlɔ ye.

¹¹Hilikiya kera flanan ye, Tebaliya kera sabanan ye, Jakariya kera naaninan ye. Hosa dencew, ani a balemaw bee lajennin tun ye ce tan ni saba.

¹²Alabatosoba donda kɔrɔsibagaw tun taranna, jenkuru bee ni a jamɔgɔ. O bee tun be Alabatosoba baara ke i n'a fɔ o balema tɔw tun b'a ke cogo min na.

¹³O ka gbaw bee tɔgɔ fɔ Ala na kɔrɔ, gba fitini fara gbaba kan, k'a fle Ala bɛna gba min yira ka ben donda min ma, k'a ke o donda kɔrɔsibaga ye.

¹⁴Ayiwa, Ala k'a ke Selemiya ta mɔgɔw tɔgɔ benna terebɔyanfan ta donda le ma. O k'a dence Jakariya fana tɔgɔ fɔ Ala na kɔrɔ; ale tun ye masace ladibaga hakiriman dɔ le ye. Ala k'a ke ale tɔgɔ benna sahiliyanfan donda le ma.

¹⁵Obedi Edomu tɔgɔ benna woroduguyanfan donda ma. A dencew ta tɔgɔw benna fenmarayɔrɔw le ma.

¹⁶Supimu ni Hosa, olugu ta tɔgɔw benna terebenyanfan donda ma, min ye Saleketi donda ye; a nasinnin be tintin sira ma. O jenkuru minw tun blara yɔrɔw kɔrɔsiri kama, olugu tarancogo le ye nin ye:

¹⁷Min ye terebɔyanfan donda ye, Levi ta mɔgɔ ce wɔrɔ le tun be o yɔrɔ kɔrɔsi lon o lon. Ce naani tun be sahiliyanfan ta donda kɔrɔsi lon o lon. Ce naani tun be woroduguyanfan ta donda kɔrɔsi lon o lon; ce naani min tun be fenmarayɔrɔw kɔrɔsi, o tun ka olugu taran ka o bla yɔrɔ fla ra.

¹⁸Min ye lukɔnɔyɔrɔ terebenyanfan ye, ce naani tun be sirabayanfan donda kɔrɔsira, ce fla tun be lukɔnɔyɔrɔ yere kɔrɔsira.

¹⁹Dakɔrɔsibagaw ta jenkuruw tun be o cogo le ra; olugu tun ye Kore ta mɔgɔw, ani Merari ta mɔgɔw le ye.

Levi ta mɔgɔw ta baara tɔw

²⁰Levi* ta mɔgɔ dɔw fana le tun ye Alabatosoba ta naforow kɔrɔsibagaw ye, ani Ala ta fen saninmanw; Ahiya tun ye o mɔgɔw dɔ ye.

²¹Olugu le tun ye Ladan ta durujaw ye; o tun ye Gerison ta mɔgɔw ye; kuntigiw tun lo. Yeyeli fana tun be o mɔgɔw ra,

²²ani a dencew, minw tun ye Zetamu ni a balemace Yoweli ye. Matigi Ala ta batoso naforo tun karifara olugu le ma.

²³Amuramu, ani Isari, ani Heburɔn, ani Uziyeli ta mɔgɔw ra,

²⁴Sebuweli le tun ye naforo kɔrɔsibagaw kuntigi ye. Ale tun ye Musa dence Gerisomu ta duruja dɔ le ye.

²⁵A balemaw tun ye Eliyezeri ta durujaw ye; Eliyezeri dence tun ye Rehabiya ye, o dence tun ye Ezayi ye, o dence tun ye Yoramumu ye, o dence tun ye Zikiri ye, o dence tun ye Selomiti ye.

²⁶Masace Dawuda, ani gbatigiw, ani kerekuntigi minw tun be ce waga kelen kelen kunna, ani minw tun be ce keme keme kunna, ani kerekajama kuntigiw tun ka o naforo minw di Ala ma, Selomiti ni a balemaw le tun sigira o naforo bee kunna.

²⁷O tun ka naforo minw mina o juguw ra kere ra, o tun ka dɔ bɔ o le ra, k'a bla danna Matigi Ala ta batoso lalagari kama.

²⁸Flerikebaga Samawilu, ani Kisi dence Sawuli, ani Neri dence Abineri, ani Seruya dence Yohabu tun ka fen minw di Ala ma, ani mɔgɔ minw bɛɛ tun ka fen dɔ di Ala ma, Selomiti ni a balemaw le tun ye o fenw bɛɛ kɔɔsibagaw ye.

²⁹Isari ta mɔgɔw ra, Kenaniya ni a dencew le tun ye Izirayeli jamana kɔpanabɔbagaw ye; olugu le tun ye fagamaw, ani kititigebagaw ye.

³⁰Heburɔn ta mɔgɔw ra, Hasabiya ni a balemaw, minw tun ye cɛ barakamanw ye, olugu le tun bɛ Matigi Ala ta baaraw, ani masace ta baaraw bɛɛ kɔɔsibagaw ye Izirayeli, Zuriden ba terebenyanfan na. O tun ye cɛ waga kelen ni cɛ kemɛ wolonfla (1 700).

³¹Min ye Heburɔn ta mɔgɔw ye, Yeriya le tun ye olugu ta jamɔgɔ ye, ka kapa ni o bɛmaw ta buruju kitabu ye. Dawuda ta masaya san binaaninan na, o ka o tɔgɔw flɛ buruju kitabu w kɔnɔ; o k'a ye ko cɛ barakaman dɔw tun bɛ Heburɔn ta mɔgɔw fana ra Yazeri, Galadi mara ra.

³²Yeriya ta somɔgɔw tun ye cɛ barakaman waga fla ni kemɛ wolonfla (2 700), minw tun ye gbatigiw ye; Masace Dawuda ka olugu sigi Rubɛn ta mɔgɔw, ani Gadi ta mɔgɔw, ani Manase ta gba tarance mɔgɔw kunna, janko o ye Ala ta baara ta kow, ani masace yere ta kow bɛɛ panabɔ o mɔgɔw ye.

Kibaroyaw fɔlɔ 27

Kɛɛkɛjama kuntigiw

¹Izirayelimɔgɔ minw tun ye gbatigiw ye, ani kerekuntigi minw tun bɛ cɛ waga kelen kelen kunna, ani minw tun bɛ cɛ kemɛ kemɛ kunna, ani jamɔgɔ minw tun bɛ masace demɛ kɛɛkɛjamaw ta kow ra, olugu tɔgɔw le ye nin ye. O ta jenkuruw tun bɛ baara kɛ karo kelen kelen ka jɔgɔn sɔn. Cɛ waga mugan ni naani (24 000) le tun bɛ jenkuruw bɛɛ kelen kelen na.

²Zabidiyeli dence Yasobhamu le tun ye jenkuru fɔlɔ jamɔgɔ ye; olugu le tun bɛ baara kɛ karo fɔlɔ ra. Cɛ waga mugan ni naani (24 000) tun bɛ a ta jenkuru ra.

³Ale tun ye Peresi dence dɔ le ye. Kɛɛkɛjama minw tun ka kan ka baara kɛ karo fɔlɔ ra, ale le tun bɛ o kɛɛkɛjamaw kuntigiw bɛɛ kunna.

⁴Jenkuru min tun bɛ baara kɛ karo flanan na, Ahoyikace Dodayi le tun ye o jenkuru kuntigi fɔlɔ ye. Mikilɔti le tun ye o jenkuru kuntigi flanan ye. Cɛ waga mugan ni naani (24 000) tun bɛ a ta jenkuru ra.

⁵Kɛɛkɛjama sabanan ta jamɔgɔ tun ye sarakalasebaga* Yehoyada dence Benaya ye; ale le tun ye o kuntigi ye. Olugu le tun bɛ baara kɛ karo sabanan na. Cɛ waga mugan ni naani (24 000) tun bɛ a ta jenkuru ra.

⁶O Benaya tɔgɔ tun ye o kɛɛkɛden bisaba dɔ le ye; ale le tun ye o cɛ bisaba kuntigi ye fana. A dence Amazabadi fana tun ye a ta jenkuru mɔgɔ dɔ ye.

⁷Kuntigi naaninan, min tun be karo naaninan ta jenkuru kunna, o tun ye Yohabu balemace Asaheli ye. A dence Zebadiya le tun gbanna a ra. Ce waga mugan ni naani (24 000) tun be a ta jenkuru ra.

⁸Kuntigi loorunan, min tun be karo loorunan ta jenkuru kunna, o tun ye kuntigi Samehuti ye, min be bo Isira. Ce waga mugan ni naani (24 000) tun be a ta jenkuru ra.

⁹Kuntigi wooronnan, min tun be karo wooronnan ta jenkuru kunna, o tun ye Ikese dence Ira ye, min be bo Tekoha. Ce waga mugan ni naani (24 000) tun be a ta jenkuru ra.

¹⁰Kuntigi wolonflanan, min tun be karo wolonflanan ta jenkuru kunna, o tun ye Pelonikace Helesi ye; ale tun ye Efirayimu ta mago do ye. Ce waga mugan ni naani (24 000) tun be a ta jenkuru ra.

¹¹Kuntigi seeginan, min tun be karo seeginan ta jenkuru kunna, o tun ye Husatikace Sibekayi ye, min tun ye Zera ta mago do ye. Ce waga mugan ni naani (24 000) tun be a ta jenkuru ra.

¹²Kuntigi konontonnan, min tun be karo konontonnan ta jenkuru kunna, o tun ye Abiyezeri ye, min be bo Anatoti; ale tun ye Boniyaminu ta mago do ye. Ce waga mugan ni naani (24 000) tun be a ta jenkuru ra.

¹³Kuntigi tannan, min tun be karo tannan ta jenkuru kunna, o tun ye Maharayi ye, min be bo Netofa, ale tun ye Zera ta mago do ye. Ce waga mugan ni naani (24 000) tun be a ta jenkuru ra.

¹⁴Kuntigi tan ni kelennan, min tun be karo tan ni kelennan ta jenkuru kunna, o tun ye Benaya ye, min be bo Piraton; ale fana tun ye Efirayimu ta mago do ye. Ce waga mugan ni naani (24 000) tun be a ta jenkuru ra.

¹⁵Kuntigi tan ni flanan min tun be karo tan ni flanan ta jenkuru kunna, o tun ye Helidayi ye, min be bo Netofa, ale tun ye Otiniyeli ta mago do ye. Ce waga mugan ni naani (24 000) tun be a ta jenkuru ra.

Izirayeli kuntigiw

¹⁶Izirayelimogow ta maraw ta kuntigiw fle nin ye: Ruben ta magow ta kuntigi tun ye Zikiri dence Eliyezeri ye. Simeyon ta magow ta kuntigi tun ye Mahaka dence Sefatiya ye.

¹⁷Levi ta magow ta kuntigi tun ye Kemuheli dence Hasabiya ye. Haruna ta magow ta kuntigi tun ye Sadoki ye.

¹⁸Zuda ta magow ta kuntigi tun ye Elihu ye; ale tun ye Dawuda balemace do ye. Isakari ta magow ta kuntigi tun ye Mikayilu dence Omiri ye.

¹⁹Zabulon ta magow ta kuntigi tun ye Abidiyasi dence Isimaya ye. Nefitali ta magow ta kuntigi tun ye Aziriyeli dence Yeremoti ye.

²⁰Efirayimu ta durujaw ta kuntigi tun ye Azaziya dence Hoze ye. Manase ta gba tarance mɔgɔw ta kuntigi tun ye Pedaya dence Yoweli ye.

²¹Manase ta gba tarance min be Galadi, olugu ta mɔgɔw ta kuntigi tun ye Jakariya dence Ido ye. Boniyaminu ta mɔgɔw ta kuntigi tun ye Abineri dence Yahasiyeli ye.

²²Dan ta mɔgɔw ta kuntigi tun ye Yerohamu dence Azareli ye. Izirayelimɔgɔw ta maraw ta kuntigiw le tun ye olugu ye.

²³Ceden min o min si tun ma teme san mukan kan, Dawuda tun ma olugu si jate, sabu Matigi Ala tun k'a fo ko a bena Izirayelimɔgɔw caya i ko sankolo lolow.

²⁴Seruya dence Yohabu tun ka jateri damina, nka a tun m'a laban, sabu Matigi Ala tun dimina Izirayelimɔgɔw kɔrɔ o jateri kosɔn. O ra, o mɔgɔw jateninw daw ma sebe masace Dawuda ta kibaroya kitabuw kɔnɔ.

Masace ta fenmarabagaw

²⁵Adiyeli dence Azimaveti le tun ye masace ta naforo kopaw pamɔgɔ ye. Naforo minw tun maranin be kongosow ra, ani dugubaw ra, ani dugumisenw na, ani sankasojanw kɔnɔ, Oziyasi dence Yonatan le tun ye o naforow kow pamɔgɔ ye.

²⁶Baaraden minw tun be sene ke kongo kɔnɔ, Kelubu dence Eziri le tun ye o kow pamɔgɔ ye.

²⁷Simeyi, min be bo Rama, ale le tun ye rezenforow ta kow pamɔgɔ ye. Rezenji minw maranin tun be rezenforow ra, Zabidi min be bo Sefamu, ale le tun ye o kow pamɔgɔ ye.

²⁸Oliviyesunw, ani sikomɔrisun minw tun be jamana dugumayanfan na, Baali Hanani min be bo Gederi, ale le tun ye o yiriw ta kow pamɔgɔ ye. Yohasi le tun ye turu marayɔrɔw ta kow pamɔgɔ ye.

²⁹Misi minw tun be Sarɔn beganmarayɔrɔw ra, Sitirayi, min be bo Sarɔn, ale le tun ye o kow pamɔgɔ ye. Misi minw tun be kenegbeyɔrɔw ra, Adilayi dence Safati le tun ye o kow pamɔgɔ ye.

³⁰Obili min tun ye Sumayila ta mɔgɔw do ye, ale le tun ye mɔgɔmew kɔrɔsibagaw ta pamɔgɔ ye. Yedeya min tun be bo Meronoti, ale le tun ye falimusow kɔrɔsibagaw ta pamɔgɔ ye.

³¹Yazizi min tun ye Hagirika ye, ale le tun ye sagakuruw, ani bakuruw kɔrɔsibagaw ta pamɔgɔ ye. Ayiwa, o mɔgɔw bee le tun ye masace Dawuda ta borofenw kow pamɔgɔw ye.

Masace ladibagaw

³²Yonatan min tun ye Dawuda belence ye, ale tun ye masace ladibaga ye; mɔgɔ hakiritigiba tun lo. Ale le tun ye masace ta seberikebaga; ale le fana tun ye masace dencew karanbaga ye, ale ni Hakimɔni dence Yeyeli.

³³Ahitofeli fana tun ye masace ladibaga do ye. Arikikace Husayi, ale tun ye masace tericesobe ye.

³⁴Benaya dence Yehoyada le nana sigi Ahitofeli no ra, ale ni Abiyatari. Yohabu le tun ye kerekejama kuntigiba ye.

Kibaroyaw folo 28

Dawuda k'a dence ladi Alabatosoba lori ko ra

¹Dawuda ka Izirayeli jamana panogow bee lajen Zeruzalemu, ani a maraw ta kuntigiw, ani masace ta baaradenw kuntigiw, ani kerekuntigi minw be ce waga kelen kelen kunna, ani minw be ce keme keme kunna, ani a ta fenmarabagaw kuntigiw, ani masace ni a dencew ta beganmarabagaw kuntigiw, ani masaso ta fagamaw, ani kerekecefariw, ani ce barakamanw bee.

²O ko, masace Dawuda wurira ka lo a sen fla kan, k'a fo o ye ko: "Ne balemaw, ani ne ta mogow, aw ye ne lamen. A tun be ne jusu ra ka so do lo, min be se ka ke Matigi Ala ta jenpogonya kesu* blayoro ye, ani ka ke an ta Ala ta senblayoro ye. Ne tun be ne yere labenna o baara le kama.

³Nka Ala k'a fo ne ye ko: 'Ele man kan ka so lo ne togo ra, sabu ele ye kerekebaga le ye; i ka mogow faga.'

⁴"Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ka ne panawoloma ne face ta somogow bee ce ra, ka ne ke Izirayeli masace ye tuma bee; sabu a ka Zuda ta gba le panawoloma k'a sigi gba tow kunna. O ko, a ka ne face ta gba panawoloma ka bo Zuda ta gba ra; o ko, a sonna ka ne panawoloma ka bo ne face dence tow ra, ka ne sigi masaya ra Izirayeli jamana bee kunna.

⁵Matigi Ala ka dence caman di ne ma fana; nka ne dencew bee ra, a ka ne dence Sulemani le panawoloma k'a sigi Matigi Ala ta masaya ra Izirayeli jamana kunna.

⁶"A k'a fo ne ye ko: 'I dence Sulemani le bena ne ta batoso ni a lukene lo, sabu ne k'a panawoloma k'a ke ne dence ye; ne yere le bena ke a face ye.

⁷Ni a jijara ka ne ta kumaw, ani ne ta kolatigeninw sira tagama i n'a fo a b'a kera cogo min na bi, ne bena a ta masaya sabati wagati bee.'

⁸Ayiwa, sisan Izirayelimogow bee lajennin pa na, min ye Matigi Ala ta jama ye, ani an ta Ala min be aw lamenna, ale pa na, ne b'a fe ko aw ye Matigi Ala, aw ta Ala ta kumaw bee lamen, k'a sira tagama ka pa, janko nin jamanaruman ye ke aw ta ye, ani aw den minw bena na aw ko fe, a ye to olugu fe cen ye wagati bee.

⁹"Ele Sulemani, ne dence, i ka kan ka tugu i face ta Ala le ko, k'a bato ni i jusukun bee ye, ni naninyaruman ye, sabu Matigi Ala be mogow jusukunnakow bee segesege; ko o ko be mogow ta miiriya ra, a be o bee lon. Ni i ka tugu a ko, a bena a yere yira i ra; nka ni i ka bo a ko, ale fana bena ban i ra pewu.

10I ka kan k'a lɔn sisan ko Matigi Ala ka i panawoloma, janko i ye so dɔ lɔ, min be ke a ta yɔrɔ saninman ye. O ra, i jija, ka baara ke."

Dawuda ka Alabatoso lɔcogo yira Sulemani na

11Dawuda ka Alabatosoba bolon ni a sow tagamasiyenw ke k'a di a dence Sulemani ma, ani a naforomarayɔrɔw, ani a sankasobonw, ani a bonkɔnɔw, ani jɛnɔɔɔnya kesu* datugunan ta bon.

12Fɛn o fɛn tun be a ta miiriya ra Matigi Ala ta batoso lukene ko ra, ani a kɛrɛfɛbonw, ani Alabatosoba ta naforomarayɔrɔw, ani fɛn saninmanw blayɔrɔw, a ka o beɛ tagamasiyen ke k'a di a ma.

13A ka sarakalasebagaw* ni Levi* ta mɔɔɔw ta jɛnkuruw yira a ra, ani baara o baara tun ka kan ka ke Matigi Ala ta so kɔnɔ, ani Matigi Ala ta so ta baarakeminanw beɛ.

14Fɛn o fɛn tun ka kan ka lalaga ni sanin ye, ni a ka ke baara o baara kama, a ka o fɛnw beɛ ta sanin hakeya yira a ra; fɛn o fɛn tun ka kan ka lalaga ni warigbe ye, ni a ka ke baara o baara kama, a ka o warigbe hakeya yira a ra,

15ani fitinablanan saninlamanw ni o ta fitinadagaw ta sanin hakeya, ani fitinablanan beɛ kelen kelen ni a fitinadagaw ta sanin hakeya, ani warigbe fitinablanan beɛ kelen kelen ni a ta fitinadagaw ta warigbe hakeya, ka kapa ni fitinablanan beɛ ta baara ye,

16ani sarakaburuw ta tabali beɛ kelen kelen ta sanin hakeya, ani warigbe tabaliw ta warigbe hakeya,

17ani sogosɔɔɔnanw ni tasaw ni daga minw tun ka kan ka ke ni sanin yereworo ye, olugu ta sanin hakeya, ani sanin setiw beɛ kelen kelen ta sanin hakeya, ani warigbe setiw beɛ kelen kelen ta warigbe hakeya,

18ani wusunanjɛnifɛn ta sanin hakeya, o min ka kan ka lalaga ni sanin yereworo ye, ani seruben mɛlɛkɛ* saninlaman bisigiyaw be wotoro min kɔnɔ, o seruben minw ka o kamanw yangan ka Matigi Ala ta jɛnɔɔɔnya kesu datugu.

19Dawuda ko: "Matigi Ala yerɛ boro le ka nin fɛnw beɛ sɛbe, janko baara o baara ka kan ka ke ka kapa ni nin fɛnw bisigiyaw ye, ne ye hakiri sɔrɔ ka o beɛ faamu."

20Ayiwa, Dawuda k'a fɔ a dence Sulemani ye tuun ko: "I jija, i ye i ja gbeleya ka baara ke. I kana siran, i kana i fari faga, sabu Masa Ala, ne ta Ala bɛna ke ni i ye. A tɛna a boro bɔ i kɔrɔ, a fana tɛna i to i kelen na, fɔ ka taga Matigi Ala ta so ta baaraw beɛ ban.

21"Ayiwa, sarakalasebagaw, ani Levi ta mɔɔɔw ta jɛnkuruw ye nin ye, olugu labenna Ala ta so ta baaraw beɛ kama, ani baaraden minw beɛ sɔnna baara ma, minw be se baara suguya beɛ ra, ani kuntigiw, ani jama beɛ; ni i ka min fɔ, o bɛna o le ke."

Kibaroyaw fɔlɔ 29

Mɔgɔw ka o borofenw di Alabatoso lɔri kama

¹Masace Dawuda k'a fɔ jama bɛɛ lajennin ye ko: "Ala ka ne dence Sulemani min kelen janawoloma, ale belen ye den le ye, a ma deri nin baara jɔgɔn na fana, k'a sɔrɔ baaraba lo, sabu nin so tɛ mɔgɔ ta ye, Masa Ala ta lo.

²Ne kɔni ka ne seko bɛɛ kɛ ka ne ta Ala ta so ta minanw laben: baara min ka kan ka kɛ ni sanin ye, o bɛ kɛ ni sanin ye, min ka kan ka kɛ ni warigbɛ ye, o bɛ kɛ ni warigbɛ ye, min ka kan ka kɛ ni siranɛge ye, o bɛ kɛ ni siranɛge ye, min ka kan ka kɛ ni nɛgefɪn ye, o bɛ kɛ ni nɛgefɪn ye, min ka kan ka kɛ ni yiri ye, o bɛ kɛ ni yiri ye; onikisi lulu fana bɛ yi, ani lulu minw bena don bon kogow ra, ani lulu finman, ani lulu cɛɓuman suguya bɛɛ, ani kabakuru gbɛman cɛɓuman camanba.

³Ka fara o bɛɛ kan, Ala ta so kanuya kosɔn, ne yɛrɛ ta naforo, a sanin ni a warigbɛ, ne bɛ o di ne ta Ala ta so lɔri kama, ka o fara fɛn tɔw bɛɛ kan, ne ka minw laben ka ban Ala ta so saninman kosɔn;

⁴ne bɛ Ofiri sanin tɔni kɛmɛ di, ani warigbɛ yɛrɛworo tɔni kɛmɛ fla ni bilooru, ka o lala so kogow kan;

⁵baara minw ka kan ka kɛ ni sanin ye, o bɛ kɛ ni sanin ye, minw ka kan ka kɛ ni warigbɛ ye, o bɛ kɛ ni warigbɛ ye, ani baaradenw bena baara minw bɛɛ kɛ. Ayiwa, jɔn le b'a fɛ k'a borofen di bi a yɛrɛ sago ma ni a jusukun bɛɛ ye Matigi Ala ta baara kosɔn?"

⁶Ayiwa, gbatigiw, ani Izirayeli ta maraw ta kuntigiw, ani kerɛkuntigi minw bɛ cɛ waga kelen kelen kunna, ani minw bɛ cɛ kɛmɛ kɛmɛ kunna, ani masace ta baaraden kuntigiw, olugu bɛɛ ka o borofenw di o yɛrɛ sago ma.

⁷O ka sanin tɔni kɛmɛ ni biwolonfla di, ani sanin kise waga tan, ani warigbɛ tɔni kɛmɛ saba ni dɔɔnin, ani siranɛge tɔni kɛmɛ wɔɔrɔ jɔgɔnna, ani nɛgefɪn tɔni waga saba ni dɔɔnin.

⁸Luluw tun bɛ minw fana fɛ, olugu ka o bla Matigi Ala ta so naforoblayɔrɔ ra; Yeyeli min tun ye Gerison ta mɔgɔ dɔ ye, ale le tun ye o naforow marabaga ye.

⁹Jama tun ka o fɛn minw di o yɛrɛ sago ma, o ko ka o yɛrɛ jusu diya, sabu o tun ka o fɛnw di o yɛrɛ sago le ma ni o jusukun bɛɛ ye Matigi Ala ma. O ko ka masace Dawuda yɛrɛ jusu diya kosebɛ.

Dawuda ta Aladaari

¹⁰Ayiwa, Dawuda ka baraka la Matigi Ala ye jama bɛɛ lajennin ja na; Dawuda ko: "An bɛ baraka la i ye wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ, Matigi Ala, an fa Izirayeli ta Ala,

¹¹Matigi Ala, bonya ni sebgaya ni cɛpa, ani nɔɔrɔ ni fangatigiya ye ele le ta ye; sabu fɛn o fɛn bɛ sankolo kɔnɔ, ani dugukolo kan, o bɛɛ ye i ta ye, Matigi Ala. Masaya fana ye ele le ta ye, Matigi Ala; ele le bɛ fɛn bɛɛ kunna.

12Fentigiya ni bonya be bo ele le fe; ele le be fen bee kunna. Fanga ni sebagaya be ele le boro, ele boro le fana be se ka fen bee labonya, ka baraka don fen bee ra.

13Sisan, an ta Ala, an be i fo, ka i tando i tɔgo bonya kosɔn;

14sabu ne ye jon le ye, ani ne ta mɔgow ye jon le ye, ko an be se ka fen bo an yere ra k'a di i ma? Fen bee be bo ele le fe; an ka min di i ma, ele yere boro le ka o di an ma.

15"An ye lonanw le ye i na kɔro, an ye temebagaw le ye, i n'a fo an bemaw bee tun be cogo min na. An si teredaw be teme dugukolo kan i ko suma be teme cogo min na; jigiya te yi.

16Matigi Ala, an ta Ala, an ka nin naforo caman minw bee lajen ko an be so lo i ye i tɔgo saninman kosɔn, ele yere boro le ka o fenw bee di an ma, a bee ye i yere ta le ye.

17Ne ta Ala, ne k'a lon ko i be mɔgo jusukun segesege, sabu jusukun terennin le ka di i ye. O kosɔn ne ka nin fenw bee di i ma ne yere sago ma ni jusukun terennin le ye; ne fana be jagari k'a ye ko sisan i ta mɔgo minw be yan, ko olugu fana ka o borofenw di i ma o yere sago ma.

18Matigi Ala, an bemaw Iburahima, ani Isiyaka, ani Izirayeli ta Ala, a to nin naninyanuman ani nin miiriya ye to i ta mɔgow jusukun na wagati bee, k'a to i miiriya ye to o jusukun na.

19A to ne dence Sulemani ye i ta kumaw ani i ta ciw, ani i ta cifoninw bee sira tagama ni a jusukun bee ye, k'a bee ke, janko ne ka nin fenw bee laben masaso min lori kama, a ye se ka o lo."

Sulemani sigira masaya ra

20Dawuda k'a fo jama bee lajennin ye ko: "Aw ye baraka la Matigi Ala ye, aw ta Ala!" Jama bee ka baraka la Matigi Ala ye, o bemaw ta Ala. O ka o kinbiri gban ka o na biri dugu ma Matigi Ala na kɔro, ani masace na kɔro.

21O ka ninsɔndiya sarakaw* bo, ka saraka jenitaw* bo Matigi Ala ye o lon dugusagbe; o ka misitoran waga kelen ke saraka ye, ani sagajigi waga kelen, ani sagaden waga kelen, a bee ni a ta rezenji saraka*; o ka saraka caman were bo Izirayelimogow bee ye.

22O ka domuni ke ka min o lon na Matigi Ala na kɔro o jusu diyaninba. O ka Dawuda dence Sulemani sigi masaya ra a sipaga flanan na, ka turu ke a kun na Matigi Ala na kɔro, k'a ke o ta pamogow ye, ka Sadoki fana ke sarakalasebaga* ye.

23Sulemani sigira o cogo le ra Matigi Ala ta masasiganan kan, ka ke masace ye a face Dawuda no ra; a ta masaya fana diyara a ra. Izirayelimogow bee tun be a kan mina.

²⁴Jamana jamɔgɔw, ani kerəkedenw, hali masace Dawuda yere dence tɔw bee tun ka o yere majigi masace Sulemani ye.

²⁵Matigi Ala ka bonyaba la Sulemani kan Izirayelimɔgɔw bee ja kɔrɔ; masace minw bee sigira masaya ra Izirayeli jamana ra a ja fe, Matigi Ala k'a ta masaya dawula bonya ka teme olugu bee ta kan.

Masace Dawuda ta saya

²⁶Ayiwa, Yese dence Dawuda tun sigira fanga ra Izirayeli jamana bee kunna.

²⁷A ka san binaani le ke masaya ra Izirayeli jamana kunna. A ka san wolonfla ke Heburɔn, ka san bisaba ni saba ke Zeruzalemu.

²⁸A kɔrɔra hera ra, ka kɔrɔya fɔ ka sijan sɔrɔ, ani naforo ni bonya. A dence Sulemani sigira masaya ra a nɔ ra.

²⁹Masace Dawuda ta kewalew bee, k'a ta a damina ra, ka taga a bla a laban na, o bee sebenin be flerikebaga Samawilu ta sebew kɔnɔ, ani cira Natan ta sebew, ani flerikebaga Gadi ta sebew.

³⁰A ta masaya ta wagati ta kow bee, ani a ta cefariya, ani fen o fen kera a yere ra, ani Izirayeli jamana ra, ani min kera jamana tɔw ra, o bee sebera yi.

Kibaroyaw flanan

Kibaroyaw flanan 1

Ala ka hakiritigiya di Masace Sulemani ma

(Masacew folo 3.4-15)

- ¹Ayiwa, Dawuda dence Sulemani ta masaya sabatira a boro kosebe, sabu Matigi Ala, a ta Ala tun be ni a ye. O koson Ala ka baraka don a ta masaya ra kosebe.
- ²Sulemani kumana Izirayeli jama bee fe: kerekuntigi minw be ce waga kelen kelen kunna, ani minw be ce keme keme kunna, ani kititigebagaw, ani Izirayeli jamana jamogw tow bee, ani a gbatigiw.
- ³Sulemani tagara ni o jama bee ye Gabahon kongori yow ra, sabu Matigi Ala ta baarden Musa tun ka o Nwgonkunben fanibon* min lalaga kongokolon kow, o fanibon tun be Gabahon le.
- ⁴Nka Dawuda tun ka Ala ta jengwonyanya kesu yere ta ka bo Kiriyaati Yeharimu, ka taga ni a ye Zeruzalemu; a tun ka fanibon min lalaga ka o ke a blayow ye, a tun tagara a bla o yow le ra.
- ⁵Huru dence Uri, o dence Betisaleli tun ka sarakajenifen siranegeraman min lalaga, o sarakajenifen fana tun be Gabahon, Matigi Ala ta fanibon na fe. O ra, Sulemani ni jama bee tagara yi, ka taga Matigi Ala bato.
- ⁶Sulemani yelenna ka taga o sarakajenifen siranegeraman korw, Matigi Ala na korw, Nwgonkunben fanibon* kow; a ka began waga kelen ke saraka jenita* ye, ka o di Ala ma.
- ⁷O lon su fe, Ala k'a yere yira Sulemani na, k'a fo a ye ko: "I b'a fe ne ye fen min di i ma, o fo!"
- ⁸Sulemani ka Ala jaabi ko: "I ka kopumanba ke ne face Dawuda ye, ka ne sigi masaya ra a no ra.
- ⁹O ra, Masa Ala, i ka layiri min ta ne face Dawuda ye, a to o ye dafa, sabu i ka ne sigi masaya ra mogw minw kunna, o mogw ka ca i ko dugukolo buguri.
- ¹⁰O ra, hakiritigiya ni lonniya di ne ma, janko ne ye ne tagamacogo lon nin mogw na korw. Ni o te, jon le be se ka i ta mogw mara, ka nin jama camanba nin mara?"
- ¹¹Ala k'a fo Sulemani ye ko: "Ayiwa, i n'a fo o miiriya le be i jusu ra, i m'a pini ko i borofenw le ye caya, i ma naforo le daari, walama bonya, walama i juguw ta saya, i yere ma sijan le daari, fo hakiritigiya ni lonniya, janko ka ne ta mogw mara, ne ka i sigi masaya ra minw kunna,
- ¹²o ra, hakiritigiya ni lonniya bena di i ma. O doron te, ne bena i borofenw fana caya, ka naforo di i ma, ka i bonya; masace minw temena i na fe, ani minw bena na i ko fe, olugu si tena i ta jwgon sorw."

¹³Sulemani bɔra Nɔgɔnkunben fanibon* ja fe, Gabahɔn kongori kan, ka seko ka taga Zeruzalemu. A sigira masaya ra Izirayeli jamana kunna.

Sulemani ta naforotigiya

(Masacew folo 10.26-29; Kibaroyaw flanan 9.25-28)

¹⁴Masace Sulemani ka sowotorow, ani sowotorotigi dow jini; sowotoro waga kelen ni keme naani (1 400) tun b'a fe, ani sowotorotigi waga tan ni fla (12 000). A ka dow bla sowotoromaraduguw ra, ka dow bla Zeruzalemu, masace yere korɔ.

¹⁵Masace Sulemani ka warigbe ni sanin caya Zeruzalemu, fo k'a ke i ko berekoro. Sedirisunw fana cayara jamana konɔ, fo k'a ke i ko sikomɔrisun minw be jamana dugumayanfan na.

¹⁶Masace Sulemani ta sow tun be bo Misiran jamana ni Silisi jamana le ra. Masace ta jagokebaga dow le tun be taga o san ka na ni o ye.

¹⁷O tun be taga sowotorow ni so minw san Misiran ka na, o sowotoro kelen songo tun ye warigbe keme wɔɔɔ; so kelen songo tun ye warigbe keme ni bilooru. O tun be na ni so dow ye, ka na o fiyeere Hetikaw ta masacew, ani Sirikaw ta masacew fana ma.

¹⁸Ayiwa, Masace Sulemani nana a fo ko o ye so do lo Matigi Ala togo ra, ani ka masaso do lo ale yere togo ra.

Kibaroyaw flanan 2

Sulemani ka Alabatosoba lɔri ko fo Tiri masace ye

(Masacew folo 5.15-32)

¹Sulemani ka ce waga biwolonfla (70 000) ke donitabagaw ye, ka ce waga biseegi (80 000) ke kabakurulesebagaw ye kuruw ra, ka ce waga saba ni keme wɔɔɔ (3 600) ke o kuntigiw ye.

²A ka cira bla Tiri masace Huramu ma k'a fo a ye ko: "I ka min ke ne face Dawuda ye, ka sediriyiriw ci a ma k'a ta sibon lo, o jɔgɔn fana ke ne ye.

³Ne be so do le lɔra Matigi Ala togo ra, ne ta Ala, k'a ke a batoyɔɔ ye, janko ka wusunan kasadiman don a ye, ka burusarakaw bo a ye wagati bee, ka saraka jenitaw* bo, sogoma ni wula fe, ani Nenekirilonw* na, ani karokura panagbew ra, ani Matigi Ala, an ta Ala ta panagbew bee ra, i n'a fo a ka kan ka ke Izirayeli jamana ra tuma bee cogo min na.

⁴Ne b'a fe ka so min lo, o so bena ke so belebebeba le ye, sabu an ta Ala le ka bon ni alaw bee ye.

⁵Nka jon le be se ka so lo Ala ye sa? Sankolo ni a bonya bee te se ka Ala min labo, ne ye jon le ye ka na a fo ko ne be so lɔra o ye? Ne koni be se ka yɔɔ do le lalaga a ye dɔɔn ka wusunan don a ye.

⁶O ra, sisan, ne b'a fe i ye mɔgɔ hakiriman dɔ ci ne ma, min be se ka sanin, ani warigbe, ani siranegbe, ani negefin baara ke ka na, ani min be se ka fani don gala ra k'a ke fani wulenman bisigiw ye, walama a wulenmanw yere, walama a bulamanw, ani min be se ka yiri, walama kabakuru lese k'a ke fen dɔw bisigiya ye. A bena baara ke ni ne yere ta mɔgɔ hakirimanw ye, minw be ne fe yan Zeruzalemu, ani Zuda mara yɔrɔ tɔw ra, ne face Dawuda tun ka minw jini ka bla.

⁷Sediriwiriw, ani siperesiyiriw, ani santaliyiri dɔw fana tige Liban, ka o ci ne ma, sabu ne k'a lon ko i ta baaradenw be se Liban yiriw tigeɔcogo ra kosebe. Ne ta baaradenw fana bena taga fara i ta baaradenw kan.

⁸O ye yiri caman tige ne ye, sabu ne bena so min lo, o bena ke so belebebeba numanman le ye.

⁹I ta baaraden minw bena yiri ben, ani ka yiri tige, ne bena simankise susunin toni waga wɔrɔ (6 000), ani ɔrize toni waga wɔrɔ (6 000), ani rezenji litiri waga keme kɔnɔntɔn (900 000), ani turu litiri waga keme kɔnɔntɔn (900 000) di olugu ma."

¹⁰Tiri masace Huramu ka sebe dɔ ci Sulemani ma k'a jaabi ko: "Matigi Ala be a ta mɔgɔw kanu, o koson a ka i ke o ta masace ye."

¹¹Huramu k'a fo tuun ko: "Matigi Ala baraka, Izirayeli ta Ala, ale min ka sankolo ni dugukolo dan; a ka dence hakiriman le di masace Dawuda ma, min be ko lon, ani min be ko faamu, min bena so lo Matigi Ala ye, ka masaso lo a yere ye.

¹²"Ayiwa, ne be ce hakiriman dɔ blara ka taga i fe yi, min be baara lon kosebe; a tɔgɔ ye ko Huramu Abi.

¹³A bamuso ye Dan ta mɔgɔ dɔ ta denmuso le ye. A face ye Tirika ye. A be sanin ni warigbe ni siranegbe ni negefin ni kabakuru ni yiri ta baaraw lon kosebe. A be se ka faniw don gala ra k'a na wulen, walama k'a ke bulaman ye. A ka lenfaniw, ani fani wulenmanw fana baaracogo lon. A be se ka tagamasiyen suguya bee ke. Ni baara o baara yirara a ra, a be o bee ke. A bena taga fara i yere ta baaradenw kan, ani ne matigice, i face Dawuda ta baaradenw kan.

¹⁴"Ayiwa, ne matigice ka siman ni turu ni rezenji min ko fo, a ye o ci ka na.

¹⁵I mako be Liban yiri hakeya min o min na, anw koni bena o tige i ye. An bena o yiriw bla kɔgɔji kan ka o sama ji kan ka taga se fo Zafa; o ko, i yere bena na o ta ka taga ni o ye Zeruzalemu."

¹⁶Ayiwa, lonan min o min tun be Izirayeli jamana ra, Sulemani ka olugu bee jate tuun, a face Dawuda ta jateri ko fe. O jate benna mɔgɔ waga keme ni bilooru ni saba ni mɔgɔ keme wɔrɔ ma (153 600).

¹⁷Sulemani ka mɔɔ waga biwolonfla (70 000) bɔ o ra, ka olugu ke donitabagaw ye, ka mɔɔ waga biseegi (80 000) ke kabakurulesebagaw ye kuruw ra, ka mɔɔ waga saba ni keme wɔɔɔ (3 600) bla o kunna ka o kɔɔsi janko o ye baara ke.

Kibaroyaw flanan 3

Alabatosoba lɔri

(Masacew folo 6.1-38)

¹Ayiwa, masace Sulemani nana Matigi Ala ta so lɔri damina Zeruzalemu, Moriya kuru kan, Ala tun k'a yere yira a face Dawuda ra yɔɔ min na. Dawuda fana tun ka o yɔɔ le laben; o yɔɔ tun ye Yebusikace Orinan ta simangbasikene le ye.

²A ta masaya san naaninan, a karo flanan, o karo tere flanan le ra a ka so lɔri damina.

³Sulemani tun ka Ala ta so bonya hakeya ke min ye, o fle nin ye: a k'a janya ke nɔngɔn na biwɔɔɔ, k'a bonya ke nɔngɔn na mugan, ka kapa ni folofolo ta sumanikecogo ye.

⁴Bolon min tun be so na fe, o janya tun ye nɔngɔn na mugan; o ni bon bonya bee kera kelen ye; a lo tun ye nɔngɔn na keme ni mugan. Sulemani ka sanin yereworo la a kɔɔɔɔɔɔ bee kan.

⁵A ka siperesiyiri la bonba yere kɔɔɔɔɔɔ ra, ka sɔɔ ka sanin bee ra pumanman la o kan, ka tamarosun ni jɔɔkɔ dɔw tagamasiyen ke a kan k'a jegen.

⁶A ka luluw dondon so kogow ra k'a ceɔa. A sanin tun ye Parivayimu sanin le ye.

⁷A ka sanin la so fan bee ra: bonba, ani a yiriw, ani a dondaw, ani a kogow, ani a daw ta konw; o kɔ, o ka seruben melekew tagamasiyenw ke kogow kan.

⁸O kɔ, a ka yɔɔ saninmanba lo; a janya tun ye nɔngɔn na mugan, i ko so yere bonya, k'a bonya fana ke nɔngɔn na mugan. A ka sanin bee ra pumanman tɔni mugan la o yɔɔ kan.

⁹A pɔntiw gbiriya tun ye sanin garamu keme wɔɔɔ. A ka sanin do la bon sanfeyɔɔ fana kan.

¹⁰A ka seruben meleke fla tagamasiyen ke yɔɔ saninmanba kɔɔ, ka sanin la o kan.

¹¹Seruben meleke fla bee kamanw janya tun ye nɔngɔn na mugan. Seruben meleke folo ta kaman kelen tun ye nɔngɔn na looru; o kaman kun tun be se fo so kogo do ma; kama to kelen fana tun ye nɔngɔn na looru; o kun tun be se seruben flanan ta kaman kelen kun ma.

¹²Seruben meleke flanan fana ta kaman kelen tun ye nɔngɔn na looru; o kama kun fana tun be se fo so kogo to kelen ma; a kama to kelen fana tun ye nɔngɔn na looru; o fana kun ni seruben meleke folo ta kaman kelen kun tun ka jɔɔɔn ben.

13O seruben melekew bee kamanw foninin janya tun ye nongon na mukan. O tun ka o lo o senw kan, ka o jaw sin so kononoyoro ma.

14A ka boncetigefani dan ni len jese ye, a bulaman, ani a lomasaraman, ani wulenman; a ka seruben melekew tagamasiyenw fana ke a kan.

Samasen siranegeramanw

(Masacew folo 7.13-51)

15A ka samasen fla lo so nafeyoro ra, ka o bee kelen kelen janya ke nongon na bisaba ni looru, ka datugunan do sigi o samasenw bee kelen kelen kunna; o datugunan bee kelen kelen janya tun ye nongon na looru.

16A ka sanin joro do w lalaga ka o bla samasenw kunna, k'a ke i n'a fo yoro saninman ta be cogo min na. A ka gerenadi yiriden bisigiya keme lalaga ka o dondon saninjorokow ra.

17A ka o samasenw lol Alabatoso nafeyoro le ra, ka kelen lo so donda kininboroyanfan na, ka to kelen lo a numanboroyanfan na; min be kininboroyanfan fe a ka o togo la ko Yakini, ka numanboroyanfan ta togo la ko Bohazi .

Kibaroyaw flanan 4

Sarakajenifen ni minanba lalagacogo

1Masace Sulemani ka sarakajenifen do lalaga ni siranege ye, k'a janya ke nongon na mukan, k'a bonya fana ke nongon na mukan, k'a lo ke nongon na tan.

2O ko, a ka siranege yeele ka minanba koorinin lalaga. A konon bonya tun ye nongon na tan, a lo tun ye nongon na looru, a lamini tun ye nongon na bisaba.

3A ka misi do bisigiya ke minanba jukoro k'a lamini, k'a ke sira fla; misi tan le tun be nongon na kelen na, ka minanba bee lamini. A tun ka siranege yeele ka o misiw ni minanba bee le bo jongo fe negokuturu kelen ye.

4Minanba tun siginin be misitoran siranegeraman tan ni fla le kan. Misitoran saba tun nasinna sahiliyanfan ma, saba tun nasinna terebenyanfan ma, saba tun nasinna woroduguyanfan ma, saba tun nasinna tereboyanfan ma. O bee kofeyorow tun sinna jongo ma minanba jukoroyoro ra.

5Minanba ta nega bonya tun ye borotage na kelen ye. A tun k'a da kuturu k'a ke i ko jifiye, i ko yirifieren bisigi. Litiri waga keme ni mukan (120 000) jongo tun be se ka don minanba konon.

6A ka tasa tan lalaga; a ka looru bla kininboroyanfan fe, ka looru bla numanboroyanfan fe, ka o ke minankoyorow ye. O tun be saraka jenitaw* ta minanw ko o yoro le ra. Minanba koorinin ta ji tun blara sarakalasebagaw yere ta saninyari le kama.

Alabatoso ta minan tow

(Masacew folo 7.40-41)

- ⁷A ka saninfitinadaga tan lalaga, ka kapa ni Ala ta cifɔnin ye; o ka o bla Alabatoso kɔnɔ. O ka looru bla kininboroyanfan fe, ka looru bla numanboroyanfan fe.
- ⁸A ka tabali tan lalaga ka o bla Alabatoso kɔnɔ, ka looru bla kininboroyanfan fe, ka looru bla numanboroyanfan fe. O ka jifiye keme lalaga ni sanin ye.
- ⁹A ka sarakalasebagaw ta lukene la, ani lukeneba, ani lu dondaw, ka siranegɛ la a konw kan.
- ¹⁰A ka minanba koorinin bla so kininboroyanfan fe, woroduguyanfan ni tereɔyanfan ce.
- ¹¹A ka negedagaw fana lalaga, ani buguricenaw, ani jifiyew. A kera ten, masace Sulemani tun ka baara minw bee di Huramu ma Ala ta batoso ko ra, a ka o bee ke:
- ¹²samasen fla, ani a datugunan koorinin fla minw be bla samasen fla kunna, ani jo bisigi fla minw be bla samasenw sanfeyɔrɔw kan, samasenw kunna;
- ¹³ani gerenadi yiriden bisigiya keme naani minw dulondulonnin be jo fla ra; yiriden sira fla tun be jo bee kelen kelen na, samasenw sanfeyɔrɔw kunna.
- ¹⁴A ka wotorow fana lalaga, ani tasaba minw tun be wotorow kɔnɔ;
- ¹⁵ani minanba koorinin kelen, ani misitoran tan ni fla, minanba siginin be minw kan;
- ¹⁶ani negedagaw, ani buguricenaw, ani sogosɔɔɔnanw. Huramu Abi tun ka o fen minw bee lalaga masace Sulemani ye, Matigi Ala ta batoso ta baara kama, o bee tun lalagara ni siranegɛ nugunin le ye.
- ¹⁷Masace tun ko o ye o siranegɛ yeele boɔ le ra, ka o fenw lalaga; o baara kera Zuriden kenegbe le ra, Sukoti dugu ni Sereda dugu ce.
- ¹⁸Sulemani tun k'a to o ka o fenw lalaga k'a caya fo o ma se k'a siranegɛ hakeya jate tuun.
- ¹⁹Masace Sulemani ka Ala ta batoso ta minan tow bee lalaga fana: sarakabɔnan saninlaman, ani sarakaburuw tun be bla tabali minw kan,
- ²⁰ani fitinadagaw ni o ta fitinaw, minw lalagara ni sanin nugunin ye; o tun ka kan ka olugu mana ka kapa ni Ala ta cifɔnin ye yɔrɔ saninman ja fe;
- ²¹ani yirifiyerenw bisigiyaw, ani fitinaw, ani tasuma lalaganan saninlamanw, min lalagara ni sanin berebere yereworo ye;
- ²²ani muruw, ani jifiyew, ani belenw, ani tasumabɔnanw, minw lalagara ni sanin nugunin ye, ani so kɔnɔnɔyɔrɔ ta kon min lalagara ni sanin ye, min be yɔrɔ saninmanba donda ra, ani min be Alabatoso yere donda ra.

Kibaroyaw flanan 5

Jenḡoḡnya kesu blara Alabatoso kṅo

(Masacew folo 8.1-13)

- ¹Ayiwa, masace Sulemani nana Matigi Ala ta batoso baaraw bee ke ka ban tuma min na, a face Dawuda tun ka fen minw bla danna Ala ye, warigbew, ani saninw, ani minan tow, a tagara o fenw bee bla Ala ta batoso natoroblayoro ra.
- ²O ko, masace Sulemani ka Izirayeli cekorobaw, ani maraw ta kuntigiw, ani a gbatigiw bee lajen Zeruzalemu, ka na Matigi Ala ta jenḡoḡnya kesu* ta ka bo Dawuda ta masabonba* kṅo, min ye Siyon ye.
- ³Izirayeli cew bee nana lajen masace Sulemani koru, san karo wolonflanan na, panagbe wagati ra.
- ⁴Izirayeli cekorobaw bee nana. Levi* ta mogow ka jenḡoḡnya kesu ta.
- ⁵O ka jenḡoḡnya kesu ta, ani Nogonkunben fanibon, ani fen saninman minw bee tun be fanibon kṅo. Sarakalasebagaw* ni Levi* ta mogow le ka o fenw ta ka taga.
- ⁶Masace Sulemani, ani Izirayelimogow minw bee tun nana lajen a koru, o bee tun be jenḡoḡnya kesu ja fe; a cayakojugu fe, mogow ma se k'a jate k'a da lon.
- ⁷O ra, sarakalasebagaw* tagara ni Matigi Ala ta jenḡoḡnya kesu ye, ka taga a bla a blayoro ra, Alabatosoba kṅokoyoro ra, yoro saninmanba kṅo, seruben melekew kamanw jukoro;
- ⁸sabu seruben melekew kamanw tun foninin be jenḡoḡnya kesu blayoro kunna. O kamanw tun ka jenḡoḡnya kesu ni a berew bee datugu.
- ⁹O tun ka berew janya, k'a ke fo mogow tun be se ka to yoro saninman kṅo, yoro saninmanba donda ra k'a ye; nka mogow tun te se ka to kene ma k'a ye. O fenw tora o yoro le ra yi fo bi.
- ¹⁰Foyi were tun te jenḡoḡnya kesu kṅo ni kabakuru walaka fla te; Musa le tun ka o bla a kṅo Horebu kuru yoro ra, wagati min Matigi Ala tun ka jenḡoḡnya don ni Izirayelimogow ye, o botu Misiran.
- ¹¹Ayiwa, sarakalasebagaw nana bo yoro saninmanba kṅo. O y'a soro sarakalasebaga min o min tun be yi, olugu bee tun ka o yere saninya; hali sarakalasebagaya da tun ma se minw ta jenḡoḡnya ma, o bee tun ka o yere saninya.
- ¹²Levi* ta mogow minw bee tun ye forifentigiw ye, Asafu, ani Heman, ani Yedutun, ani o dencew ni o balemaw, olugu bee tun ka lenfanijumanw don, ka lo sarakajenifen tereboyanfan na ni o ta siranegetegere ye, ani o ta koraw, ani o ta goniw ye o boro. Sarakalasebaga keme ni mugan fana tun be ni o ye, olugu tun be buruw fiyera.

¹³Burufiyɛbagaw, ani dɔnkirilabagaw nana jɛn ka dɔnkiri la ɲɔgɔn fɛ, ka o kan kɛ i ko mɔgɔ kelen, ka Matigi Ala tando, k'a bonya. Burufiyɛbagaw, ani siranɛgɛtɛgɛrɛ fɔbagaw, ani fɔrifɛnfɔbaga tɔw fana ka o ta fɔrifɛnw fɔ; o ka o kanw kɔrɔta ka Matigi Ala tando, ka dɔnkiri la Ala ye, k'a fɔ ko: "A ka ɲi, a ta ɲumanya tɛ ban ka ye!" O ka o fɔ minkɛ, sankaba dɔ ka Matigi Ala ta so fa, fɔ

¹⁴sarakalasebagaw ma se ka to so kɔnɔ ka o ta baara kɛ tuun, sankaba kɔsɔn; sabu Matigi Ala ta nɔɔrɔ tun ka Alabatoso fa.

Kibaroyaw flanan 6

Sulemani ta kuma

(Masacɛw folɔ 8.14-21)

¹Sulemani ko: "Matigi Ala, ele tun k'a latigɛ ko i bɛ to dibiba le kɔnɔ!

²Ne ka so ɲumanba dɔ lɔ i ye, i bɛna to yɔrɔ min na, wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ!"

³O kɔ, masacɛ k'a ɲasin Izirayeli jama bɛɛ lajennin ma, ka dugawu kɛ o ye, ka o lɔnin to.

⁴A k'a fɔ ko: "Ne bɛ baraka la Matigi Ala ye, Izirayeli ta Ala, sabu a da tun ka layiri min ta ne face Dawuda ye, a boro ka o layiri dafa. A tun k'a fɔ a ye ko:

⁵"Kabini lon min na ne ka ne ta mɔgɔw labɔ Misiran jamana ra, ne tun ma dugu si ɲanawoloma Izirayeli ta gbaw si ra, k'a fɔ ko o ye so lɔ, ne tɔgɔ bɛ se ka sigi yɔrɔ min na; ne fana tun ma mɔgɔ si ɲanawoloma, ka o kɛ ne ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw ɲamɔgɔ ye.

⁶Nka ne nana Zeruzalemu le ɲanawoloma, ka ne tɔgɔ la o dugu ra, ka Dawuda ɲanawoloma k'a kɛ ne ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw ta ɲamɔgɔ ye.'

⁷"A kɔni tun bɛ ne face Dawuda jusu ra ka Alabatosoba dɔ lɔ Matigi Ala, Izirayeli ta Ala tɔgɔ ra.

⁸Nka Matigi Ala k'a fɔ ne face Dawuda ye, ko: 'I n'a fɔ a bɛ i jusu ra ka so dɔ lɔ ne tɔgɔ ra, o miiriya min bɛ i jusu ra o ka ɲi.

⁹Nka ele le tɛna o so lɔ. I dencɛ, min ye i yɛrɛ woroden ye, o le bɛna o so lɔ ne tɔgɔ ra.'

¹⁰"Ayiwa, Matigi Ala tun ka layiri min ta, a ka o dafa. Ne nana kɛ ne face Dawuda nɔ ra, ka sigi masaya ra Izirayeli jamana kunna, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ cogo min na; ne ka o so lɔ Matigi Ala, Izirayeli ta Ala tɔgɔ ra.

¹¹Matigi Ala ka jɛnɲɔgɔnya min don ni Izirayelimɔgɔw ye, o jɛnɲɔgɔnya kitabu bɛ kesu min kɔnɔ, ne ka o kesu bla o so kɔnɔ."

Sulemani ka Ala daari

(Masacɛw folɔ 8.22-53)

12Ayiwa, masace Sulemani lɔra Matigi Ala ta sarakajenifen ɲa fe, k'a ɲasin Izirayeli jama beɛ ma, k'a boro fla kɔrɔta san fe.

13A tun ko o ye tintin dɔ lalaga ni siranɛge ye, lukene cemance ra, k'a janya ke nɔngɔɲa looru, k'a bonya fana ke nɔngɔɲ ɲa looru, k'a lɔ ke nɔngɔɲ ɲa saba. Sulemani tun lɔra o tintin le kan. A nana a kinbiri gban, Izirayeli jama beɛ lajennin ɲa kɔrɔ, k'a boro fla kɔrɔta san fe,

14k'a fɔ ko: "E, Matigi Ala, Izirayeli ta Ala! Ele bɔɲɔgɔnko Ala te san fe, walama dugukolo kan. I ta jɔn minw be i ta siraw tagama ka ɲa ni o jusukun beɛ ye, i be to jɛɲɔgɔɲya ra ni olugu ye ka kɔɲuman ke o ye.

15O ra, i tun ka min fɔ i ta jɔnce ye, min ye ne face Dawuda ye, i ka o ke. I yere da tun ka o layiri min ta a ye, i yere boro ka o le dafa bi.

16"Ayiwa, sisan Matigi Ala, Izirayeli ta Ala, i tun ka layiri min ta i ta jɔnce ye, min ye ne face Dawuda ye, o layiri dafa a ye. I tun k'a fɔ a ye ko: 'I dence dɔ bena sɔrɔ tuma beɛ, min bena sigi masaya ra ne ɲa kɔrɔ, Izirayelimɔgɔw kunna, ni o kɔni ka o tagamacogo kɔrɔsi, ka ne ta sariyaw sira tagama ka ɲa, i ko ele yere k'a tagama cogo min na.'

17"Ayiwa, sisan, Matigi Ala, Izirayeli ta Ala, i tun ka o kuma min layiri ta i ta jɔnce Dawuda ye, a to o kuma ye ke can ye!

18"Nka yala can yere ra Ala be se ka to dugukolo kan yan ni adamadenw ye wa? Sankolo ni a bonya beɛ lajennin, ni Ala ma se ka kun o kɔnɔ, o tuma ne ka nin so min lɔ, o bena mun le ɲa sa?

19O beɛ n'a ta, Matigi Ala, ne ta Ala, i toro malɔ i ta jɔnce ta daarikan ni a ta makarikan na; i ta jɔnce kulekan ni a ta daarikan lamɛn.

20I janto nin so ra su ni tere; sabu i k'a layiri ta ko i tɔgɔ bena sigi nin yɔrɔ le ra. I ta jɔnce be daariri min kera nin yɔrɔ ra, o lamɛn!

21"Ni i ta jɔnce ni i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw, ka o ɲasin nin yɔrɔ ma ka daariri ke tuma o tuma, i ye sɔn ka o ta makarikanw lamɛn. I ye to i sigiyɔrɔ ra, sankolo ra, ka o lamɛn. I ye o lamɛn ka yafa o ma.

22"Ni dɔ k'a mɔgɔɲɔgɔn hake ta, ni a fɔra ko o tigi ye kari o ko kosɔn, ni a ka kan ka kari i ta sarakajenifen le ɲa fe nin so kɔnɔ yan,

23ele le bena to sankolo ra ka o ko lamɛn; ele yere le bena i ta jɔnw kiti tige, ka o ko ɲanabɔ. Min jarkira, i be kiti ben o kan k'a ta kewale kunko ben a yere kan; min jo lo, i be jo di o ma, k'a mina ka kaɲa ni a ta terenninya ye.

24"Ni i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw nana taga kere ra, ni o juguw tagara se o ra, k'a sababu ke ko o ka i hake ta, ni o sekɔra ka na i fe ka na i tɔgɔ bonya, ni o ka i daari, ka makarikanw fɔ nin so kɔnɔ yan,

25i ye to sankolo ra ka sɔn ka o lamɛn. I ye i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw ta jurumunw yafa o ma; i ka jamana min di o ma, ani o bɛmaw ma, i ye o lasekɔ ka na o jamana ra tuun.

26"Ni sankolo nana datugu, k'a kɛ ko sanji tɛ nana tuun, k'a sababu kɛ ko i ta mɔgɔw ka i hake ta, ni o ka pasin nin so ma ka i daari, ka i tɔgɔ bonya, ka o ta jurumunw dabra ka na i fɛ, sabu o ta jurumunw ko ka o jusu kasi,

27o tuma, i ye to sankolo ra ka i ta jɔnw lamɛn, minw ye i ta mɔgɔw ye, Izirayelimɔgɔw; i ye o ta jurumunw yafa o ma. O ka kan ka sirapuman min tagama, i ye o yira o ra, ka sanji ben i ta dugukolo kan, i ka o dugukolo min di o ma k'a kɛ o ta ye.

28"Ni kɔngɔ nana ben jamana kan, walama banajugu, walama simancɛnbanaw, walama ni jɔdomutɔnw, walama ni tumuwulenninw nana siman cɛn, walama ni Izirayelimɔgɔw juguw nana o lamini o ta dugubaw kɔnɔ, ni kojugu min o min, walama ni bana min o min ka ben mɔgɔw kan,

29ni mɔgɔ o mɔgɔ, walama i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw bɛɛ kelen kelen jusu kasira kosebɛ o ko ra, fɔ ka nimisa, ni o ka i daari, ka makarikanw fɔ, ka o boro sin nin so ma,

30i ye to i sigiyɔrɔ ra sankolo ra yi ka o lamɛn. I ye yafa o ma, ka bɛɛ sara ka kapa ni a ta kɛwale ye, sabu ele ka bɛɛ kelen kelen jusukunnako lɔn; ele kelen le ka adamadenw bɛɛ jusukunnako lɔn.

31Ni o kera, o bɛna siran i ja, ka to i ta sariyaw sira kan wagati bɛɛ, nin jamana ra, i ka min di an bɛmaw ma.

32"Ayiwa, lonan minw tɛ i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw dɔw ye, ni olugu dɔ bɔra jamanajan dɔ ra ka na yan, i tɔgɔba ni i ta sebgaya ni i ta baraka bonya kosɔn, ni a nana a pasin nin so ma ka i daari,

33i ye to i sigiyɔrɔ ra sankolo ra k'a lamɛn. Ni o lonan ka i daari fɛn o fɛn na, i ye o kɛ a ye, janko dugukolo siyaw bɛɛ ye i tɔgɔ lɔn, ka siran i ja, i n'a fɔ i yɛɛ ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw; o ye a lɔn ko ne ka nin so min lɔ, ko i tɔgɔ le bɛ batora nin so kɔnɔ.

34"Ni i ta mɔgɔw nana bɔ ka taga o juguw kɛɛ, ni a ka kɛ yɔrɔ o yɔrɔ ye, ni o ka o pasin i ta dugu ma, i ka dugu min panawoloma, ka o pasin nin so ma, ne ka nin so min lɔ i ye, ni o ka i daari,

35i ye to sankolo ra ka o ta daaririw, ani o ta makarikanw lamɛn, ka lɔ ni o kunko ye.

36"Ni o ka i hake ta, sabu mɔgɔ si tɛ yi ni min tɛ jurumun kɛ, ni i dimina o kɔrɔ ka o don o juguw boro, ni o juguw ka o mina ka taga ni o ye jɔnya ra jamana dɔ ra, yɔrɔjan na walama yɔrɔsurun na,

³⁷o minana ka taga jamana min na, ni o tora yi ka o ta miiriya yelema, ni o nimisara ka makarikanw fɔ i ye o minabagaw ta jamana ra yi, k'a fɔ ko: 'An ka jurumun ke, an ka ko benbari ke, an jarakira',

³⁸ka o to o jamana ra yi, o juguw ka o mina ka taga ni o ye jamana min na, ni o sekɔra ka na i fe ni o jusukun beɛ ye, ani o nin beɛ ye, ka o pasin nin jamana ma, i ka jamana min di o bemaw ma, ani ka o pasin nin dugu ma, i ka nin dugu min panawoloma, ka o pasin nin so ma, ne ka min lo i ye, ni o ka i daari,

³⁹i ye to i sigiyɔɔ ra sankolo ra ka o ta daaririw, ani o ta makarikanw lamɛn, ka lo ni o kunko ye. I ye yafa i ta mɔgɔw ma, sabu o ka i hake ta.

⁴⁰"E, ne ta Ala, sisan, daariri o daariri be ke nin yɔɔ ra yan, i ye sabari ka i janto an na, ka i toro malɔ ka o daaririw lamɛn.

⁴¹"E, Masa Ala, sisan i wuri, i ye na i ta laganfiyayɔɔ ra, i ni i ta jɛnɔgɔnya kesu, i ta sebgaya be min kan. Masa Ala, i ta sarakalasebagaw ye kisiri ke o kannaderege ye; i nasiranbagaw ye jagari i ta kojumanw kosɔn!

⁴²E, Masa Ala, i kana i kɔ di i ta masace ma, i ka ale min panawoloma! I ka kojumanba min layiri ta Dawuda ye, i hakiri to o ra!"

Kibaroyaw flanan 7

Sulemani ka saraka bɔ Ala ye

(Masacew folo 8.62-66)

¹Sulemani ka Ala daari ka ban tuma min na, tasuma bɔra san fe, ka na saraka jenitaw, ani saraka tɔw beɛ jeni; Ala nɔɔɔ ka Alabatoso fa.

²Sarakalasebagaw ma se ka don Matigi Ala ta so kɔɔ tuun, sabu Matigi Ala nɔɔɔ tun ka Alabatoso fa.

³Izirayelimɔgɔw beɛ na tun be tasuma ni Matigi Ala ta nɔɔɔ jigito ra so kɔɔ. O ka o kinbiri gban, ka o na biri dugu ma Alabatoso lu kene ra, ka Ala bato, ka baraka la a ye k'a fɔ ko: "A ka ni, a ta numanya te ban ka ye!"

⁴Masace Sulemani ni jama beɛ ka sarakaw bɔ Matigi Ala ye.

⁵Masace Sulemani ka saraka minw bɔ Matigi Ala ye, o kera misi waga mugan ni fla (22 000); sagaw ni baw faranin jɔgɔn kan o kera began waga keme ni mugan (120 000). Masace ni jama beɛ ka o sarakaw le bɔ ka Ala ta batoso saninya k'a bla danna a ta baara kama.

⁶Sarakalasebagaw tun be o ta loyɔɔw ra. Levi* ta mɔgɔw fana tun loɔnin be ni o ta forifenw ye o boro, o tun be Matigi Ala tando ni minw ye; masace Dawuda le tun ka o forifenw lalaga, ko o ye Matigi Ala tando ni o ye, k'a fɔ ko: "Onhon, a ta numanya te ban ka ye!" Dawuda le tun ka o bla o forifenw fori ra, ko o ye Matigi Ala tando. Sarakalasebagaw* kɔni, olugu tun lɔra Levi* ta mɔgɔw na fe, ka to ka buruw fiye. Izirayelimɔgɔw beɛ tun loɔnin be.

⁷Alabatoso lukene cemanceyɔɔ min be Matigi Ala ta so nafeyɔɔ ra, Masace Sulemani ka o yɔɔ saninya, janko ka saraka jenitaw* ni ninsɔndiya sarakaw* turumanyɔɔw jeni o yɔɔ ra, sabu a tun ka siranegɛ sarakajenifen min lalaga, saraka jenitaw* ni siman sarakaw, ani began turumanyɔɔw bɛɛ tun tɛ se ka jeni o sarakajenifen kan.

⁸Sulemani ni Izirayelimɔɔw bɛɛ ka panagbɛ ke o wagati ra, fɔ tere wolonfla. K'a ta Lebo Hamati, ka taga a bla fɔ Misiran kɔba kɔɔ, jama camanba le tun nana ka bɔ o yɔɔ bɛɛ ra.

⁹A tere seeginan, o ka jamalajenba dɔ ke ka Ala bato; o ra, o ka tere wolonfla le ke sarakajenifen saninyari ra, ka sɔɔ ka panagbɛ fana ke fɔ tere wolonfla tuun.

¹⁰San karo wolonflanan tere mugan ni sabanan na, Sulemani ka jama labla, ko o ye taga o ta so. O jusu tun diyara, o be pagarira Matigi Ala ta kopumanw bɛɛ kosɔn, a tun ka o kopuman minw ke Dawuda ni Sulemani ye, ani a ta mɔɔw bɛɛ ye, minw ye Izirayelimɔɔw ye.

Ala k'a yere yira Sulemani na tuun

(Masacew folo 9.1-9)

¹¹Ayiwa, Sulemani nana Matigi Ala ta so ni masaso lo ka ban. Fen o fen tun be a jusu ra, ni a tun b'a fe k'a ke Matigi Ala ta so ko ra, ani a yere ta so ko ra, a ka o bɛɛ ke a cogo ra.

¹²Matigi Ala k'a yere yira Sulemani na su fe, k'a fɔ a ye ko: "Ne sɔnna i ta daariri ma; o kosɔn ne bɛna nin so panawoloma k'a ke ne ta sarakabɔyɔɔ ye.

¹³Ni ne ka na sankolo datugu, ko sanji kana ben, walama ka tɔnw bla ko o ye jamana simanw domu, walama ka banajuguw bla ne ta mɔɔw ra,

¹⁴ayiwa, ne ta mɔɔw, ne tɔɔ lara minw na, ni olugu ka o yere majigi, ka ne daari, ka jija ka ne ta nɛema jini, ni o ka o ta sirajuguw bla, ne bɛna to sankolo ra ka o lamɛn, ka o ta jurumunw yafa o ma, ka o ta jamana kenɛya.

¹⁵Ayiwa, k'a ta bi ra, daariri o daariri bɛna ke nin yɔɔ ra yan, ne bɛna ne janto aw ra, ka ne toro malɔ ka o daaririw lamɛn.

¹⁶Sisan, ne ka nin so panawoloma, k'a saninya k'a bla, janko ne tɔɔ ye ke a kan wagati bɛɛ; ne bɛna ne janto nin so ra wagati bɛɛ; ne hakiri fana bɛna to a ra wagati bɛɛ.

¹⁷Ni ele kɔni ka tagama ne ja kɔɔ i n'a fɔ i face Dawuda k'a ke cogo min na, ani ne ka min fɔ i ye, ni i ka o ke, ni i ka ne ta cifɔninw, ani ne ta kolatigeninw sira tagama,

¹⁸ne bɛna i ta masaya sabati, i n'a fɔ ne tun ka jenɔɔɔnya don ni i face Dawuda ye cogo min na, k'a fɔ ko mɔɔ dɔ bɛna sɔɔ a ta denw na tuma bɛɛ min bɛna sigi a no ra, ka ke Izirayelimɔɔw panɔɔ ye.

¹⁹”Nka ni aw kɔni ka aw yere mabo ne ra, ka aw kɔ don ne ta cifɔninw, ani ne ta kumaw ra, ne ka minw yira aw ra, ni aw tagara ala werew le bato, ka aw kinbiri gban olugu kɔɔ,

²⁰o tuma ne ka nin jamana min di aw ma, ne bena aw mina ka aw labɔ o jamana ra; ne ka nin so min fana saninya ka ne tɔgɔ la a ra, ne bena ban o so ra, k’a to mɔgɔw bɛɛ ye aw tɔgɔ don o ta zanaw ra, ka yereko aw ma siya tɔw bɛɛ ce ra.

²¹O ra, nin so ni a bonya bɛɛ, ni mɔgɔ o mɔgɔ nana ke tɛmɛ ye a kɔɔ, o tigi bena kabakoya, k’a fɔ ko: ‘Mun kosɔn Matigi Ala ka nin ko jɔgɔn ke nin jamana ra, ani nin so ra de?’

²²Mɔgɔw bena o jaabi ko: ‘O ka o kɔ don Matigi Ala ra, o bɛmaw ta Ala min tun ka o labɔ Misiran jamana ra; o tagara ala werew kɔ ka taga o kinbiri gban olugu kɔɔ ka o bato. O kosɔn a ka nin kojuguw bɛɛ lase o ma.’ “

Kibaroyaw flanan 8

Sulemani ta baara tɔw

(Masacew folo 9.10-28)

¹Sulemani ka san mugan le ke Matigi Ala ta batoso ni ale yere ta so lɔri ra.

²O kɔ, Huramu tun ka dugu minw di a ma, a ka o duguw lɔ kokura, ka Izirayelimɔgɔ dɔw bla o duguw kɔɔ.

³O kɔ, Sulemani tagara Hamati Soba dugumɔgɔw kere, ka o ta dugu mina.

⁴Tadimɔri dugu min be kongokolon fan na, a ka o fana lɔ kokura; a ta fenmarayɔrɔw tun ye dugu minw ye Hamati mara ra, a ka o duguw fana lɔ kokura.

⁵Beti Horɔn dugu min be sanfeyɔrɔ ra, ani Beti Horɔn dugu min be jigijigi ra, a ka o duguw lɔ, ka o ke dugu barakamanw ye, ka kogow ke ka o lamini, ka sɔgɔnanw ke a dondaw ra ni negeberew ye.

⁶A ka Balati dugu fana lɔ, ani a ta fenmaraduguw bɛɛ, ani a tun be a ta sowotorow ni a ta sow mara dugu minw na. A tun b’a fe ka baara o baara ke, a ka o bɛɛ ke Zeruzalemu, ani Liban, ani a ta fanga tun be jamana min o min kan.

⁷Siya dɔw tun be yi, olugu tun te Izirayelimɔgɔ dɔw ye. Olugu tun ye Hetikaw, ani Amɔrikaw, ani Perezikaw, ani Hevikaw, ani Yebusikaw ye.

⁸O siyaw ta durujaw le tun tora jamana kɔɔ, sabu Izirayelimɔgɔw tun ma olugu halaki. Sulemani ka o mɔgɔw le bla jagboyabaaraw ra; o tora o le ra fɔ ka na se bi ma.

⁹Sulemani ma sɔn ka Izirayelimɔgɔ si bla jagboyabaara ra. A ka o bla kerekedenya le ra. A ka dɔw ke kerekeden dɔw kuntigiw ye, ka dɔw ke a ta jamana jamɔgɔw ye, ka dɔw ke a ta sowotoro kuntigiw ye, ka dɔw ke a ta sowotorotigiw ye.

¹⁰Masace Sulemani ta baaraden kuntigiw le tun ye olugu ye; o tun ye ce keme fla ni ce bilooru. Olugu le tun siginin be jamana kunna.

¹¹Sulemani nana Farawona denmuso labo Dawuda ta masabonba kono; a tun ka so min lo a ye, a tagara a bla o so kono, sabu Sulemani tun b'a fora ko ale ta muso man kan ka to Izirayeli masace Dawuda ta masabonba kono, ko sabu ni Matigi Ala ta jennogonya kesu ka se yoro o yoro, ko o yoro saninyanin lo.

Sulemani ka saraka minw bo Ala ye

¹²Sulemani tun be to ka saraka jenitaw bo Matigi Ala ye, Matigi Ala ta sarakajenifen kan, a tun ka o sarakajenifen min lo Alabatoso bolon nafeyoro ra,

¹³i n'a fo a tun ka kan ka ke cogo min na, ka kapa ni Musa ta kuma ye, ko sarakaw ye bo Nenekirilonw na, ani karokura panagbew ra, ani panagbe saba minw be deri ka ke san o san, minw ye burufunubari panagbe ye, ani simantige panagbe, ani gbatakrosigi panagbe.

¹⁴A ka sarakalasebagaw sigisigi, o bee ni o ta jenkuru, ka kapa ni o ta baaraw ye, i n'a fo a face Dawuda tun k'a ke cogo min na. A ka Levi* ta mogow fana sigi ka kapa ni o ta baaraw ye; olugu ta baara tun ye Matigi Ala tandori ye, ani ka sarakalasebagaw deme o ta lon o lon baaraw ra. A ka dakrosibagaw fana sigi, ka jenkuru bee kelen kelen sigi, ka kapa ni a ta donda ye, i n'a fo Ala ta ciraden Dawuda tun k'a fo ko a ye ke cogo min na.

¹⁵Dawuda tun ka ko o ko fo sarakalasebagaw, ani Levi* ta mogow ye, fen tow ko ra, ani Ala ta naforoblayoro ko ra, o ma jenge ka bo o kow si sira kan.

¹⁶O ra, Sulemani k'a ta baara bee ke ka ban; k'a ta lon min na Matigi Ala ta so ju sigira, fo ka taga baara bee ban. A kera ten, Matigi Ala ta so baara bee banna.

¹⁷O ko, Sulemani wurira ka taga Esiyon Geberi, ani Elati, kogjida ra, Edomu mara ra.

¹⁸Masace Huramu k'a ta baaraden dow ci ka na kurun dow di Sulemani ma, ani baaraden dow; olugu tun ka kurun baara lon kosebe. Olugu ni Sulemani ta baaradenw tagara Ofiri; o tagara sanin toni tan ni looru bo, ka na o di Sulemani ma.

Kibaroyaw flanan 9

Saba masamuso nana masace Sulemani fe

(Masacew folo 10.1-13)

¹Ayiwa, Saba jamana ta masamuso nana Sulemani ko men; a nana Zeruzalemu, ko a bena a ta hakiritigiya korobo k'a fle ni jininkarigbelen dow ye. A nana ni a nufemogo caman ye; a nana ni pogomew ye, ani kasadiyananw, ani sanin caman, ani luluw; o tun ka o doniw la o ta pogomew ko ra ka na. Ko o ko tun be a jusu ra, a nana kuma ni masace Sulemani ye o bee ra.

²A ka jininkari min o min ke, Sulemani k'a jaabi o bee ra. A ta jininkari si ma gbeleya masace ma. Kuma si ma soro ni min jaabiri ma soro Sulemani fe.

³Ayiwa, Saba jamana masamuso ka Sulemani ta hakiritigiya ye; Sulemani ka masaso min lo, a ka o fana ye.

⁴Domuni minw be ke masace ta so, a ka o ye; a ka jamana jamogow sibonw fana ye. Baarden minw be domuni ni minnifenw di mogow ma, a ka olugu ye; o be saraka jenita* minw bo Matigi Ala ta batoso kono, a ka o bee ye minke, a kabakoyara fo k'a dabari ban.

⁵A ko masace ma ko: "Ka ne to ne ta jamana ra, ne ka min men i ta baaraw ko ra, ani i ta hakiritigiya ko ra, o bee ye can le ye.

⁶Nka ne tun ma la o kow ra, fo ne yere na nana la a kan tuma min na. Can ra, min fora ne ye i ta hakiritigiya bonya ko ra, o te hali a tarance bo. Ne ka min men, i ta hakiritigiya temena o bee kan pewu.

⁷Ele ta mogow ta ka di, i ta jamana jamogow fana ta ka di, sabu olugu be i koro yan ka to ka i ta hakiritigiyakumaw lamen wagati bee.

⁸Matigi Ala, i ta Ala baraka, sabu i ko diyara a ye, o koso a ka i sigi masaya ra, ka i ke masace ye Matigi Ala, i ta Ala togo ra. I ta Ala ka Izirayelimogow kanu; a fana b'a fe ka o sabati wagati bee, o koso a ka i sigi o kunna ka i ke o ta masace ye, janko i ye mogow ta kow janabo ni can ni terenninya ye."

⁹O ko, Saba jamana ta masamuso ka masace Sulemani bonya ni sanin kilo waga saba ni keme looru (3 500) ye, ani kasadiyananw, ani lulu camanba. A ka kasadiyanan hakeya min di masace Sulemani ma, mogow si ma na ni o jagon ye ka na a di a ma k'a ye tuun fiyewu.

¹⁰Masace Huramu ta baardenw, ani Sulemani ta baarden minw tun tagara sanin jini Ofiri ka na ni a ye, olugu tun nana ni santaliyiri ni luluw fana ye.

¹¹Masace Sulemani ka o santaliyiri ke ka Matigi Ala ta batoso donda yelenyoro lalaga, ani a yere ta masaso donda. A ka koraw ni gonw lalaga donkirilabagaw ye. O fenw jagon tun ma deri ka ye folo Zuda mara ra.

¹²Ayiwa, Saba jamana masamuso tun be fen o fen fe, ani a ka fen o fen daari, masace Sulemani ka o bee di a ma. Sulemani ka fen minw di a ma, o cayara ka teme ale masamuso yere ta fen dininw kan pewu. O ko, a ni a ta mogow wurira ka seko ka taga o ta jamana ra.

Sulemani ta naforotigiya

(Masacew folo 10.14-29)

¹³Ayiwa, sanin hakeya min tun be na di Sulemani ma san o san, o tun ye sanin kilo waga mugan (20 000) ye.

- 14**Jagokebagaw ni fiyeerekεbagaw tun be na ni min ye, o nin tun te o ra; Arabujamana masacew, ani jamana kuntigiw fana tun be na sanin ni warigbe di masace Sulemani ma.
- 15**Masace Sulemani ka negebennan belebele keme fla lalaga ni sanin gbasinin ye; o bee kelen kelen kera ni sanin kilo wawo wawo le ye.
- 16**A ka negebennan fitini keme saba fana lalaga ni sanin gbasinin ye; o bee kelen kelen kera ni sanin kilo kelen ni tarance le ye. A ta masaso min be wele ko Liban yiritu, o ka o negebennanw bla o bon do le kawo.
- 17**Masace Sulemani ka masasiginan jamijan do fana lalaga ni samarin ye, ka sanin yereworo la a yoro bee kan.
- 18**Yelenyoro tun be o masasiginan na, ka senlayoro wawo ke a yelenyoro ra; senblayoro saninlaman do le tun noronin be masasiginan na. Borolayoro tun be a fan fla bee ra. O tun ka jara dow bisigiya lese ka o lolo a borolayoro bee kelen kelen kawo.
- 19**O ka jara bisigiya tan ni fla lese ka o lolo masasiginan senlayorow kere fe; jara kelen tun be senlayoro kelen fan kelen na, kelen be a fan do ra. Nin masasiginan jogon tun ma deri ka lalaga jamana si ta masace ye.
- 20**Masace Sulemani ta minninkeminanw bee tun ye sanin le ye. A ta masaso min be wele ko Liban yiritu, o domunikeminanw bee tun lalagara ni sanin nugunin le ye. Warigbeminan tun te a ta minanw si ra, sabu wari tun te jate fenba ye tuun masace Sulemani ta tere ra.
- 21**Jirakurunbaw tun be masace Sulemani fe; Huramu ta mogow le tun be o kuruntigiw ye. San saba o san saba, o kurunbaw tun be na ni sanin ni warigbe ni samarinw ye, ani sulaw ni makankonow ye.
- 22**Masace Sulemani tgo bonyara ka teme dugukolo masace tow bee ta kan, a ta naforotigiya ni a ta hakiritigiya koson.
- 23**Dugukolo masacew bee tun b'a fe ka masace Sulemani ye, janko Ala ka hakiritigiya min di a ma, ka o lamen.
- 24**O bee tun be na ni o ta bonyaw ye ka na o di a ma: fen warigberamanw, ani fen saninlamanw, ani faniw, ani kerekeminanw, ani kasadiyananw, ani sow, ani sofaliw. A tun be ke ten le san o san.
- 25**Somarayorow ni sowotoromarayoro waga naani (4 000) le tun be Sulemani fe, ani sowotorotigi waga tan ni fla (12 000). A tun ka olugu bla sowotoromaraduguw ra, ka dow fana bla Zeruzalemu, ale yere kawo.
- 26**Sulemani ta fanga tun be o yoro mara masacew bee kan. K'a ta Efirati ba ra, ka taga a bla fo Filisikaw ta jamana ra, ani ka taga a bla fo Misiran jamana kawo.

²⁷Masace Sulemani ka warigbe caya Zeruzalemu, k'a ke i ko berekoro. Sedirisunw fana cayara jamana kɔɔ, i ko sikomɔrisun minw be jamana dugumayanfan na.

²⁸Masace Sulemani ta sow tun be bo Misiran, ani jamana werew ra.

Sulemani ta saya

(Masacew folo 11.41-43)

²⁹Ayiwa, masace Sulemani ta ko tow, a damina ni a laban, o bee fra cira Natan ta sebew kɔɔ, ani Silokace Ahiya ta cirayakumaw ra, ani ladibaga Ido ta kumaw ra, a ka kuma minw fo Nebati dence Yerobohamu ta ko ra.

³⁰Sulemani ka san binaani le ke masaya ra Izirayeli jamana bee kunna.

³¹O ko, a sara, ka taga fara a bemaw kan. O k'a su don a face Dawuda ta masabonba kɔɔ. A dence Robohamu sigira masaya ra a no ra.

Kibaroyaw flanan 10

Robohamu ma Izirayelimogow lamɛn

(Masacew folo 12.1-15)

¹Robohamu tagara Sikemu, sabu Izirayelimogow bee tun tagara lajen Sikemu ko o b'a ke masace ye.

²Nebati dence Yerobohamu ka o kuma men; o y'a sorɔ ale tun be Misiran, sabu a tun borira masace Sulemani na ka taga dogo Misiran. A bora o le ra Misiran ka seko ka na.

³O tagara a wele ka na. A ni Izirayeli jama bee tagara kuma Robohamu fe. O k'a fo Robohamu ye ko:

⁴"I face kɔni tun ka doniba le la an kan. Nka ni ele ka son ka an bo o jagboyabaaraw ra, ani i face ka doniba min la an kan, ni i ka o doni fiyanya an kan, o tuma an bena to ka baara ke i ye."

⁵Robohamu ka o jaabi ko: "Ni tere saba temena, aw ye seko ka na ne fe." Mogow wurira ka taga.

⁶Ayiwa, cekɔɔba minw tun be jamana namogoya ra ni Robohamu face Sulemani ye, k'a to si ra, masace Robohamu tagara o cekɔɔbaw fe, ka taga o pininka ko: "Aw b'a fe ne ye nin mogow jaabi cogo di le?"

⁷Olugu kumana a fe k'a fo a ye ko: "Ni i kɔni ka nin mogow minako na, ka i yere ko diya o ye, ka kumajuman fo o ye, o tuma o fana bena ke i ta baardenw ye wagati bee."

⁸Nka Robohamu banna cekɔɔbaw ta ladiri ma. A ni kanbelen minw tun lamona jogon fe, o minw tun be a korɔ, a ka olugu le pininka.

⁹A k'a fo olugu ye ko: "Aw ko di? An ka kan ka nin mogow jaabi cogo di le? O b'a fra ko ne face ka doni min la olugu kan, ko ne ye o doni fiyanya."

¹⁰O kanbelen minw ni Robohamu tun lamɔna ɲɔɔn fɛ, olugu ka Robohamu jaabi ko: “Nin mɔɔɔ minw k’a fɔ i ye ko: ‘I face ka doni gbiriman le la an kan, nka ele ye an ta doni fiyɛnya’, taga o jaabi ko: ‘Ne borokanden fitini ka bon ni ne face soro ye!’

¹¹Aw ko, ko ne face ka doni gbiriman la aw kan, nka ne belen bɛna dɔ le fara o doni gbiriya kan. Ne face ka aw koro ni gbɛɲɛw le ye, nka ne bɛna aw koro ni nɛɛgbɛɲɛw le ye.’ “

¹²Ayiwa, o dugusagbɛ flanan, Yerobohamu ni Izirayelimɔɔw bɛɛ nana masacɛ Robohamu fɛ, i n’a fɔ masacɛ yɛɛ tun k’a fɔ o ye cogo min na, ko: “Ni tere saba tɛmɛna aw ye na ne fɛ.”

¹³Masacɛ ka mɔɔw jaabi ni kumajuguw le ye. A ma cɛkɔɔɔɔw ta ladirikan jate.

¹⁴Kanbelenw ka ladirikan min fɔ a ye, a ka o le fɔ mɔɔw ye; a ko: “Ne face ka doni gbiriman le la aw kan, nka ne belen bɛna dɔ le fara o doni gbiriya kan. Ne face ka aw koro ni gbɛɲɛw le ye, nka ne bɛna aw koro ni nɛɛgbɛɲɛw le ye.”

¹⁵O ra, jama tun bɛ min ɲinina masacɛ fɛ, masacɛ ma sɔn ka o jate, sabu o kow bɛɛ tun bɔra Matigi Ala yɛɛ le ra, janko a tun ka kuma min don Silokacɛ Ahiya da ra k’a lase Nebati dencɛ Yerobohamu ma, o kuma ye kɛ can ye.

Izirayelimɔɔw kan taranna

(Masacɛw fɔlɔ 12.16-25)

¹⁶Ayiwa, Izirayelimɔɔw k’a ye ko masacɛ ma olugu lamɛn minke, o k’a fɔ masacɛ ye ko: “An ta foyi tɛ Dawuda fɛ, ɲɛɲɔɔɔnya foyi tɛ an ni Yese dencɛ cɛ. Izirayelimɔɔw, an bɛɛ ye taga an ta so! Ele Dawuda dencɛ, i yɛɛ ye i janto i ta so ra sisan!” A kɛra ten, Izirayelimɔɔw tagara o ta so.

¹⁷Izirayelimɔɔw minw tun bɛ Zuda mara duguw ra, Robohamu sigira masaya ra olugu dama le kunna.

¹⁸Masacɛ Robohamu k’a ye ten minke, jagboyabaaraw ta ko kuntigi min ye Hadoramu ye, a belen ka ale ci ka taga Izirayelimɔɔw fɛ. Nka Izirayelimɔɔw ka o bon ni kabakuru ye fɔ k’a faga. Masacɛ yɛɛ ɲɲara le ka don a ta sowotoro kɔnɔ ka bori ka taga Zeruzalɛmu.

¹⁹O le kosɔn, Izirayelimɔɔw tɔw bɛɛ murutira Dawuda ta somɔɔw kama fɔ ka na se bi ma.

Kibaroyaw flanan 11

Ala ma sɔn Izirayelimɔɔw ye ɲɔɔn kɛɛ

¹Ayiwa, Robohamu tagara se Zeruzalɛmu minke, a ka Zuda ta mɔɔw, ani Boniyaminu ta mɔɔw laɲɛn. O kɛra kɛɛkɛcɛfari waga kɛmɛ ni biseegi (180 000), ko o bɛ taga Izirayeli kɛɛ, ka jamana bɛɛ bla ale Robohamu ta fanga kɔɔ.

²Nka Matigi Ala kumana a ta cira dɔ fɛ, min tɔgɔ tun ye ko Semaya; Ala k'a fɔ a ye ko:

³"A fɔ Sulemani dence Robohamu ye, min ye Zuda masace ye, ani Izirayelimɔgɔ minw bɛɛ bɛ Zuda ni Boniyaminu ta mara ra,

⁴ko Matigi Ala ko: 'Aw kana wuri ka taga aw balemaw kɛɛ dɛ! Aw bɛɛ ye sekɔ ka taga aw ta so, sabu nin ko bɔra ne yɛɛ le ra.' " Ayiwa, o ka Matigi Ala kan mina; o sekɔra, o ma taga Yerobohamu kɛɛ tuun.

Robohamu ka dugu minw lalaga

⁵Robohamu tun siginin bɛ Zeruzalemu le, nka a ka dugu barakaman dɔw lɔ Zuda mara ra.

⁶A ka Betilehemu lɔ, ani Etamu, ani Tekoha,

⁷ani Bɛti Suri, ani Soko, ani Adulamu,

⁸ani Gati, ani Maresa, ani Zifu,

⁹ani Adorayimu, ani Lakisi, ani Azeka,

¹⁰ani Soreha, ani Ayalɔn, ani Heburɔn; a ka o lɔ Zuda mara ra, ani Boniyaminu ta mara ra, ka o kɛ dugu barakamanw ye.

¹¹A ka o duguw kogow lalaga, ka jamanatigi dɔw sigi o duguw kɔnɔ, ka domunifen caman bla o kɔrɔ yi, ani turu ni rɛzɛnji.

¹²A ka nɛgebennanw ni tamanw bla o duguw bɛɛ kɔnɔ, ka o duguw fanga bonya kosebɛ. Zuda mara ni Boniyaminu ta mara bɛɛ tun ye a ta ye.

Sarakalasebagaw nana Robohamu fɛ

¹³Sarakalasebagaw* ni Levi* ta mɔgɔ minw tun bɛ Izirayeli jamana fan bɛɛ ra, olugu nana ka bɔ o ta maraw bɛɛ ra ka na fara Robohamu kan.

¹⁴O bɔra ka o ta duguw ni o ta bɛganmarayɔrɔw ni o ta dugukolow to yi, ka na Zuda mara ra, ani Zeruzalemu, sabu Yerobohamu ni a dence tun ma sɔn k'a to o ye o ta sarakalasebagaya baara kɛ Matigi Ala ye.

¹⁵Yerobohamu tun ka sɔnnikɛyɔrɔ dɔw lɔ kongoriw kunna; a yɛɛ ka sarakalasebaga dɔw sigi a yɛɛ ye, janko olugu ye sarakaw bɔ o yɔrɔw ra, ani ka ale yɛɛ ta batofenw sɔn, a tun ka o batofen minw lalaga ka o kɛ bakɔrɔnin walama misiden tagamasiyɛnw ye.

¹⁶Nka a tun bɛ Izirayelimɔgɔ minw bɛɛ jusu ra ka tugu Matigi Ala, Izirayeli ta Ala kɔ, olugu bɔra Izirayeli ta gbaw bɛɛ ra ka gban Levi* ta mɔgɔw kɔ, ka taga Zeruzalemu, ka taga to ka saraka bɔ Matigi Ala ye, o bɛmaw ta Ala.

¹⁷O kera sababu ye ka Zuda mara ta masaya sabati, ka baraka di Sulemani dence Robohamu fana ma, ka se fɔ san saba; sabu o ka Dawuda ni Sulemani ta sira tagama k'a dan san saba le ma.

Robohamu ta musow

¹⁸Ayiwa, Robohamu tun ka Yerimoti denmuso Mahalati furu. Yerimoti tun ye Dawuda dence do ye, a ka min soro ni a muso Abihayili ye; Abihayili tun ye Yese dence Eliyabu denmuso le ye.

¹⁹Mahalati ka dence minw woro Robohamu ye, o tun ye Yehusi, ani Semariya, ani Zahamu ye.

²⁰O ko, Robohamu ka Abusalon denmuso fana furu, min ye Mahaka ye. O muso ka Abiya, ani Atayi, ani Ziza, ani Selomiti woro.

²¹Abusalon denmuso Mahaka ko tun ka di Robohamu ye ka teme a muso tow bee kan, ani a ka jonmuso minw bee ke a musow ye. Muso tan ni seegi le tun b'a fe; a tun ka jonmuso biworo ke a musow ye fana. A ka dence mukan ni seegi ni denmuso biworo le soro.

²²Robohamu tun ka loryo folo di a muso Mahaka dence Abiya le ma, ka ale ke a balemaw bee ta pamogo ye, sabu a tun b'a fe ka ale le sigi masaya ra.

²³A ka hakiritigiya soro k'a dence tow bee janjan ka taga Zuda ta maraw, ani Boniyaminu ta maraw bee ra, ka o sigi dugu barakamanw koro; a ka domunifen caman mara o ye, ka muso caman furu o ye fana.

Kibaroyaw flanan 12

Masace Sisaki tagara Zeruzalemu kere

(Masacew folo 14.25-28)

¹Robohamu ta masaya nana sabati tuma min na, ani ale yere nana se soro kosebe tuma min na, a ka Matigi Ala ta sariya sira tagama dabra. Izirayelimogow bee tugura a ko fana.

²Robohamu ta masaya san loorunan na, Misiran masace Sisaki nana Zeruzalemu kere. O kera, sabu Izirayelimogow tun ka Matigi Ala kan bla.

³Sowotoro waga kelen ni keme fla (1 200), ani sotigi waga biworo (60 000) le tun be Sisaki fe. A nana ka bo Misiran ni jama camanba ye. Libikaw tun be o ra, ani Sukikaw, ani Etiyopikaw.

⁴Dugu barakaman minw tun be Zuda mara ra, a ka olugu mina, ka bo yi ka taga se fo Zeruzalemu.

⁵Ayiwa, cira Semaya tagara Robohamu ni Zuda mara pamogow fe; olugu tun tagara lajen Zeruzalemu, Sisaki pasiran koson. A ko o ma ko: "Matigi Ala ko: 'Aw bora ne ko, o koson ne fana be bo aw ko, ka aw to Sisaki boro.' "

⁶Izirayeli jamana jamɔɔw, ani masace Robohamu ka o yere majigi; o ko: “Matigi Ala terennin lo!”

⁷Matigi Ala nana a ye ko o ka o yere majigi minke, a k’a ta kuma lase Semaya ma tuun k’a fo a ye ko: “O ka o yere majigi minke, ne tena o halaki tuun; sani wagati dɔɔnin, ne bena o bɔsi. Ne tena ne ta dimi ben Zeruzalemu kan tuun Sisaki sababu ra.

⁸O bee n’a ta, o bena to Sisaki ta fanga kɔɔ. Ni o kera, o bena a lon fen min tɔɔ ye ka baara ke ne ye, ani fen min tɔɔ ye ka baara ke jamana werew ta masacew ye.”

⁹Misiran masace Sisaki nana Zeruzalemu dugu kere. A ka Matigi Ala ta batoso naforow ta, ani masace yere ta so ta naforow; a ka fen bee ta. Masace Sulemani tun ka negebennan saninlaman minw lalaga, a ka o ta fana.

¹⁰Masace Robohamu ka negebennan siranegeraman dɔw lalaga, ka o bla o nɔ ra; a ka o karifa masace ta so kɔɔsibagaw kuntigiw ma, minw tun be to ka masace ta so donda kɔɔsi.

¹¹Ni masace tun be taga Matigi Ala ta batoso kɔɔ tuma o tuma, o kɔɔsibagaw tun be na o negebennanw ta ka taga ni o ye Alabatoso kɔɔ; o kɔ, o be sekɔ ni o ye o ta so.

¹²Ayiwa, Robohamu k’a yere majigi minke, Matigi Ala ta dimi malara; a ma o halaki pewu. Kɔɔuman dɔw fana tun be kera Zuda mara ra belen.

Robohamu ta masaya laban

(Masacew folo 14.21-24,29-31)

¹³Ayiwa, Masace Robohamu k’a ta fanga sabati kosebe Zeruzalemu, ka to masaya ra. A tun sigira masaya ra k’a si to san binaani ni kelen. A ka san tan ni wolonfla le ke masaya ra Zeruzalemu; Matigi Ala tun ka o dugu le panawoloma Izirayeli ta maraw bee ra, k’a tɔɔ sigi o yɔɔ ra. A bamuso tɔɔ tun ye ko Naama. Amɔnka tun lo.

¹⁴A ka kojugu ke, sabu a ma tugu Matigi Ala kɔ ni a jusukun bee ye.

¹⁵Ayiwa, Robohamu ta kewalew bee, k’a ta a damina ra ka taga a bla a laban na, o kow bee sebera cira Semaya ta sebew kɔɔ, ani ladibaga Ido ta buruju kitabu kɔɔ. Kere tun be Yerobohamu ni Robohamu ce wagati bee.

¹⁶O kɔ, Robohamu sara, ka taga fara a bemaw kan. O k’a su don Dawuda ta masabonba kɔɔ. A dence Abiya sigira masaya ra a nɔ ra.

Kibaroyaw flanan 13

Zuda masace Abiya ta wagati

(Masacew folo 15.1-8)

¹Masace Yerobohamu ta masaya san tan ni seeginan na, Abiya sigira masaya ra Zuda mara kunna.

²A ka san saba le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A bamuso tɔgɔ tun ye ko Mikaya; Uriyeli denmuso dɔ tun lo, ka bɔ Gibeha. Kere tun be Abiya ni Yerobohamu ce.

³Abiya nana lo kere kama ni a ta kerekejama ye: ce barakaman waga keme naani (400 000), a bee ye cefari dama. Yerobohamu fana nana lo a ja, kere kama, ni kerekece waga keme seegi ye (800 000); o bee ye cefariw dama, ani ce barakamanw.

⁴Abiya lɔra Efirayimu kuru dɔ kunna, min ye Semarayimu kuru ye, k'a fo ko: "Yerobohamu, ani aw Izirayelimɔgɔ tɔw bee, aw ye ne lamɛn!"

⁵Aw m'a lon ko Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ka jɛnɔgɔnya yelemabari le don ni Dawuda ni a ta durujaw ye, ka olugu sigi masaya ra Izirayeli jamana kunna wagati bee wa?

⁶Nka Nebati dence Yerobohamu, min tun ye Dawuda dence Sulemani ta baaraden ye, ale le wurira ka muruti a matigice kama.

⁷Mɔgɔ gbansan dɔw, mɔgɔ sɔnkolon dɔw fana tagara fara a kan, ka Sulemani dence Robohamu kere; i n'a fo ale tun ye denmisen ye, a ma ko lon, a ma se ka lo o ja.

⁸"Sisan, Matigi Ala ka masaya min don Dawuda dencew boro, aw ko, ko aw b'a fe ka olugu kere o kosɔn! Aw kɔni ye kerekejama ye, ani Yerobohamu ka misiden saninlaman minw lalaga ka o ke aw ta alaw ye, o fana be aw boro.

⁹Nka Matigi Ala ta sarakalasebaga minw ye Haruna dencew ani Levi* ta mɔgɔw ye, yala aw ma olugu gben, ka sarakalasebaga dɔw sigi aw yere ye i n'a fo siya tɔw b'a ke cogo min na wa? Aw fe, a dan ye mɔgɔ dɔ ye misitoran kapaman kelen ni sagajigi wolonfla di, ko a be ke sarakalasebaga ye, o tigi be ke sarakalasebaga dɔ ye, k'a sɔrɔ aw be saraka bɔ fen min ye, o te Ala ye.

¹⁰"Anw kɔni, Matigi Ala le ye anw ta Ala ye; anw fana ma bɔ a ko fiyewu. An ta sarakalasebaga minw be saraka bɔ Matigi Ala ye, olugu ye Haruna dencew le ye; Levi ta mɔgɔw le fana be o demena baara ra.

¹¹An be saraka jɛnitaw jɛni Matigi Ala ye lon o lon sɔgɔma ni wula fe. An be wusunan kasadiman don Matigi Ala ye. An be sarakaburuw blabla Matigi Ala ja kɔrɔ tabali saninman kan. Lon o lon wula fe, an be fitina saninman ta fitinaw mana; sabu Matigi Ala, an ta Ala ka min fo, an be o sira le tagama. Nka aw kɔni, aw bɔra Matigi ko.

¹²A fe, Ala be ni anw ye; ale le be anw ja. A ta sarakalasebagaw fana be ni an ye, buru kanba be olugu boro, o bɛna o fiye ni baraka ye aw kama. E, Izirayelimɔgɔw, aw kana Matigi Ala, aw bemaw ta Ala kere, sabu aw tena se sɔrɔ fiyewu."

¹³Yerobohamu k'a fɔ a ta kerəkeden dɔw ye ko o ye dogo ka munumunu ka taga lo Zuda ta mɔgɔw kɔ fɛ. O ra Yerobohamu ta kerəkeden tɔw tun bɛ Zuda ta mɔgɔw na fɛ, k'a sɔrɔ dɔw fana tun bɛ o kɔ fɛ.

¹⁴Ayiwa, Zuda ta mɔgɔw ka o na munu k'a ye ko dɔw bɛ olugu kerera kɔ fɛ, dɔw bɛ o kerera na fɛ minke, o kulera ka Matigi Ala wele. Sarakalasebagaw ka ke buruw fiye ye.

¹⁵O kera minke, Zuda ta kerəkedenw ka kulew ci kere kosɔn. O ka o kule ci minke, Matigi Ala ka Yerobohamu ni Izirayelimɔgɔw bɛɛ kere ka se di Abiya ni Zuda ta mɔgɔw ma.

¹⁶Izirayelimɔgɔw borira Zuda ta mɔgɔw na; Ala ka o don Zuda ta mɔgɔw boro.

¹⁷Abiya ni a ta mɔgɔw ka se sɔrɔ o kan ka mɔgɔ caman faga; o ka Izirayelimɔgɔw ta kerəkɛɛfariw ɛɛ waga kemɛ looru (500 000) le faga ni muru ye.

¹⁸O wagati ra, Izirayelimɔgɔw majigira; Zuda ta mɔgɔw ka se sɔrɔ sabu o tun ka o jigi la Matigi Ala le kan, o bɛmaw ta Ala.

¹⁹Abiya belen tugura Yerobohamu kɔ, k'a kere, ka dugu dɔw mina a ra: Beteli ni a kerɛfeduguw, Yesana ni a kerɛfeduguw, Efurɔn ni a kerɛfeduguw.

²⁰Yerobohamu ma se ka baraka sɔrɔ tuun Abiya ta wagati ra. O kɔ, Matigi Ala ka tɔrɔ dɔ lase a ma, k'a faga.

²¹Nka dɔ farara Abiya ta fanga kan. A ka muso tan ni naani le furu, ka dence mugan ni fla, ani denmuso tan ni wɔrɔrɔ sɔrɔ.

²²Abiya ta ko tɔw, a ka min bɛɛ ke, ani a ka kuma minw fɔ, o bɛɛ sebera cira Ido ta sebew kɔnɔ.

²³O kɔ, Abiya sara, ka taga fara a bɛmaw kan. O k'a su don Dawuda ta masabonba kɔnɔ. A dence Asa sigira masaya ra a nɔ ra. Ale ta wagati ra, jamana tora hera ra fɔ san tan.

Kibaroyaw flanan 14

Zuda masacɛ Asa ta wagati

(Masacɛw folo 15.9-11)

¹Ko minw ka pi, ani ko minw terennin lo Matigi Ala, a ta Ala na kɔrɔ, Asa ka o le ke.

²A ka siya were mɔgɔw ta sarakabɔnanw bɔ yi, ani o ta sɔnnikeyɔrɔ minw tun bɛ kongoriw kan, ka o ta kabakuruanw benben, ka jo musoman Asera ta berew fana benben.

³A k'a fɔ Zuda mara mɔgɔw ye ko o ye Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya jini, o bɛmaw ta Ala, k'a ta sariyaw sira tagama, ani ka to a ta kuma kan.

⁴A ka sɔnnikeyɔrɔw, ani wusunandonyɔrɔw cɛn ka bɔ Zuda mara duguw bɛɛ ra. A ta wagati ra kɔni jamana tora pasuma ra.

⁵A ka dugu barakaman dɔw lɔ Zuda mara ra, sabu pasuma tun bɛ jamana kɔnɔ. O sanw bɛɛ kɔnɔ, mɔgɔ ma kɛrɛ kɛ ni a ye, sabu Matigi Ala tun ka laganfiya di a ma.

⁶A k'a fɔ Zuda mɔgɔw ye ko: "An ye nin duguw lɔ, ka o lamini ni kogow ye, ani sankasojanw, ka konw ni sɔgɔnanw kɛ dugu dondaw ra; jamana ye an ta le ye hali bi, sabu an jijara ka tugu Matigi Ala, an ta Ala kɔ. An jijara ka tugu a kɔ, a fana ka laganfiya di an ma fan bɛɛ ra." O ka o lɔri kɛ; o ta baara fana pana o boro.

Asa ni Etiyopikaw ta kɛrɛ

⁷Asa ta kɛrɛkɛjama min tun bɔra Zuda mara ra, olugu tun ye cɛ waga kɛmɛ saba (300 000), minw tun bɛ se ka kɛrɛ kɛ ni nɛgɛbennanba ni taman ye. Minw tun bɔra Boniyaminu ta mara ra, olugu tun ye cɛ waga kɛmɛ fla ni biseegi (280 000), minw tun bɛ se ka kɛrɛ kɛ ni nɛgɛbennan fitini ye, ani ka kalan bon. O bɛɛ tun ye kɛrɛkɛɛfariw le ye.

⁸Ayiwa, Etiyopikace Zera bɔra ka na o kama ni kɛrɛkɛjama cɛ miliyɔn kelen ye, ani sowotoro kɛmɛ saba; a nana se fɔ Maresa.

⁹Asa ni a ta kɛrɛkɛjama fana tagara lɔ o ja; o ka lɔ kɛrɛ kama Sefata kurufurance ra, Maresa kɔrɔ.

¹⁰Asa ka Matigi Ala daari, a ta Ala; a ko: "Matigi Ala, ele bɛ mɔgɔ barakaman demɛ cogo min na, i bɛ barakantan fana demɛ o cogo kelen le ra. Na an demɛ, Matigi Ala, an ta Ala; sabu an ka an jigi la ele le kan, an fana nana ele tɔgɔ le ra nin jamaba kama. Matigi Ala, ele le ye an ta Ala ye; i kana a to adamadenw ye se sɔrɔ ele kan."

¹¹Matigi Ala k'a to Asa ni Zuda mara mɔgɔw ka Etiyopikaw kɛrɛ ka se o ra, fɔ o borira.

¹²Asa ni a nɔfɛmɔgɔw ka o gbɛn ka taga se fɔ Gerari; o ka Etiyopikaw camanba faga fɔ ka taga o bɛɛ ban; o bɛɛ halakira Matigi Ala ni a ta kɛrɛkɛjama ja fɛ. Asa ni a ta mɔgɔw ka o borofɛn caman cɛ.

¹³O benna Gerari kɛrɛfɛduguw kan ka olugu kɛrɛ, sabu Matigi Ala tun ka siranyaba bla o mɔgɔw ra; o ka o duguw fɛnw bɛɛ cɛ, sabu fɛn caman tun bɛ o duguw kɔnɔ.

¹⁴O benna bɛganmarayɔrɔw fana kan, ka sagaw, ani baw caman mina, ani jɔgɔmɛw; o kɔ, o sekɔra ka taga Zeruzalɛmu.

Kibaroyaw flanan 15

Asa ka jɛnɔgɔnya don ni Ala ye

(Masacɛw folɔ 15.12-15)

- ¹Ayiwa, Ala Nin jigira Odedi dence Azariya kan.
- ²A nana Asa kunben k'a fo a ye ko: "Asa, ani aw Zudakaw bee, ani aw Boniyaminukaw bee, aw ye ne lamen! Ni aw be ni Matigi Ala ye, ale fana be ke ni aw ye; ni aw k'a ta jennogonya jini, a bena a yere yira aw ra, nka ni aw ka bo a ko, a fana bena bo aw ko.
- ³"Kabini wagatijan, Ala panaman tun te Izirayelimogow fe, sarakalasebaga tun te o fe, min be o karan, sariya fana tun te o fe.
- ⁴Nka ka o to o pani na, o sekora ka na Matigi Ala fe, Izirayeli ta Ala; o jijara ka tugu a ko, ale fana k'a yere yira o ra.
- ⁵O wagatiw ra koni, mogwo si tun te se ka taga yoro ra ka seko a yere ma hera ra; sabu jamana tun pagamina, tooro tun benna jamana mogow bee kan.
- ⁶Siya do tun be siya do kere, dugu do tun be dugu do kere, sabu Ala tun ka pani suguya bee la o kan fo ka o hakiri pagami.
- ⁷Nka aw koni, aw ye jija, aw kana a to aw baraka ye dogoya, sabu aw be min kera aw bena o sara soro."
- ⁸Ayiwa, Asa ka Odedi dence ta cirayakumaw men minke, o k'a ja gbeleya. A ka fen haramuninw bo Zuda mara bee ra, ani Boniyaminu mara bee ra, ani a tun ka dugu minw mina Efirayimu kuruyorow ra. Matigi Ala ta sarakajenifen min tun be Alabatoso bolonda ra, a ka o lalaga k'a bla a no ra.
- ⁹A ka Zuda ta mogow, ani Boniyaminu ta mogow bee lajen, ani Efirayimu ni Manase ni Simeyon ta mogwo minw tun nana sigi o fe; sabu Izirayelimogwo tow tun nana a ye ko Matigi Ala, a ta Ala be ni a ye minke, o caman tun nana, ka na to ni a ye.
- ¹⁰O bee tagara jagon lajen Zeruzalemu, Asa ta masaya san tan ni loorunan na, a karo sabanan na.
- ¹¹O tun ka began minw mina o juguw ra kere ra, o ka o dow ke saraka ye o lon na: misi keme wolonfla, ani saga ni ba waga wolonfla (7 000).
- ¹²O ka jennogonya don ni Ala ye ko o be Matigi Ala ta jennogonya jini, o bemaw ta Ala, ni o jusukun bee ye, ani o nin bee;
- ¹³O ko, ko ni mogwo min ma Matigi Ala ta jennogonya jini, Izirayeli ta Ala, ko o tigi ka kan ka faga, mogwo fara a fitini kan, ce fara muso kan.
- ¹⁴O karira ka layiri ta Matigi Ala ye ni kanba ye, ka mankanba ci, ka siranegge buruw, ani sagajigban buruw fiye.
- ¹⁵Zuda mara mogow bee jusu diyara o layiri koson, sabu o tun k'a ke ni o jusukun bee le ye. O yere le tun k'a latige o yere sago ma, ka Matigi Ala ta jennogonya jini; Matigi Ala fana tun k'a yere yira o ra. Matigi Ala ka laganfiya di o ma fan bee ra.

¹⁶Masace Asa ka hali a mamamusu Mahaka bo masamusoya ra, sabu ale fana tun ka batofen haramunin do lalaga jo musoman Asera togo ra. Asa ka o batofen laben, k'a karikari, ka taga a jeni Sedoron ko yoro ra.

¹⁷Nka o bee n'a ta, sonnkeyoro minw tun be kongoriw kan, olugu ma bo Izirayeli jamana ra, k'a soro Asa tun tugura Matigi Ala ko ni a jusukun bee ye, a ta tere bee ra.

¹⁸A face tun ka fen minw di Ala ma, ani ale yere tun ka fen minw di Ala ma, minan warigberamanw, ani a saninlamanw, ani minan suguya werew, a nana o fenw bee bla Alabatoso konu.

¹⁹O ko, kere ma ke tuun fo ka taga se Asa ta masaya san bisaba ni loorunan ma.

Kibaroyaw flanan 16

Zuda ni Izirayeli ta kere

(Masacew folo 15.16-22)

¹Asa ta masaya san bisaba ni woronan na, Izirayeli masace Bahesa tagara Zuda mara kere. A ko a be Rama dugu lamini ni kogo ye, janko mogo kana se ka bo, walama ka don Zuda masace Asa ta mara ra.

²A kera ten minke, warigbe ni sanin min tun be Matigi Ala ta batoso naforoblayoro ra, ani min tun be masaso naforoblayoro ra, Asa ka o bee ta, ka o ci Siri masace Beni Hadadi ma, min tun be Damasi, k'a fo a ye ko:

³"A to ele ni ne ye jengogonya don, i ko ne face ni i face tun k'a ke cogo min na. A fe, ne be nin warigbe ni nin sanin ci i ma. O ra, jengogonya min tun be i ni Izirayeli masace Bahesa ce, o jengogonya cen, janko a ye faran ne ra."

⁴Beni Hadadi sonna masace Asa ta kuma ma. A k'a ta kerekedenw kuntigiw ci ka taga Izirayeli duguw kama. O tagara Iyon dugu kere, ani Dan dugu, ani Abeli Mayimu dugu, ani Nefitali dugu, o minw bee tun ye fenmarayorow ye.

⁵Bahesa nana o men minke, a ka Rama dugu kogo lori dabra, ka baaraw lalo.

⁶O ra, masace Asa ka Zudakaw bee lajen; Bahesa tun ka kabakuruw, ani yiri minw lajen Rama lori kama, o tagara o ce, ka na o ke ka Geba dugu ni Misipa dugu lo.

Ala kumana masace Asa fe

⁷O wagati ra, flerikebaga Hanani tagara Zuda masace Asa fe, ka taga a fo a ye ko: "Ayiwa, i ka i jigi la Siri masace le kan, i ma son ka i jigi la Matigi Ala, i ta Ala kan; o ra, Siri masace ta kerekejama bosira i boro.

⁸Yala kerekejama le tun te Etiyopikaw, ani Libikaw fe, ani sowotorow, ani sotigi camanba wa? Nka o bee n'a ta, i tun ka i jigi la Matigi Ala kan minke, Matigi Ala ka o bee don i boro;

⁹sabu Matigi Ala ja be dunupa fan bee yaala, janko minw tugunin be a ko ni o jusukunw bee ye, ka baraka don olugu ra. I ka hakirintanyako le ke nin ye; o koson k'a ta bi ra, ele bena ke kere le ra tuma bee."

¹⁰Ayiwa, Asa dimina flerikebaga koru; a k'a senw don nega ra, k'a bla kaso ra, sabu a tun dimina kosebe a ta kumaw koson. O wagati kelen na fana, Asa ka jamana mogu dow minako juguya.

Masace Asa ta masaya laban

(Masacew folo 15.23-24)

¹¹Ayiwa, Asa ta kow, k'a ta a damina ra, ka taga a bla a laban na, o bee sebera Zuda ni Izirayeli masacew ta kow kitabu konu.

¹²Asa ta masaya san bisaba ni konontonnan na, bana do k'a mina a senw na. O bana juguyara kosebe. Nka hali k'a to o bana ra, a ma munu Matigi Ala fan fe; a tagara flakebagaw le fe.

¹³O ko, Asa sara, ka taga fara a bemaw kan. A sara a ta masaya san binaani ni kelennan le ra.

¹⁴A tun ko o ye kaburu min sozi a tugu ra Dawuda ta masabonba* konu, o k'a su don yi. Turulalagabaga dow tun ka kasadiyananw, ani turu kasadiman minw lalaga, o ka o ke lanan do kan, k'a su la o kan. O ka tasumaba mana k'a sukoya ke.

Kibaroyaw flanan 17

Zuda masace Yosafati ta wagati

(Masacew folo 15.24; 22.41-45)

¹Yosafati sigira masaya ra a face Asa no ra. A ka baraka don a yere ra ka Izirayelimogow kere.

²A ka kerekedenw bla Zuda mara dugu barakamanw konu, ka kerekuntigiw sigisigi Zuda mara ra, ani Efirayimu dugu dow ra, a face Asa tun ka dugu minw mina.

³Matigi Ala tora ni Yosafati ye, sabu a bemace Dawuda tun ka sira min tagama folofolu, a ka o sira le ta. A ma taga Baali ta jow ko,

⁴nka a jijara ka tugu a face ta Ala le ko, ka tugu a ta kumaw ko; a ma Izirayelimogow ta sira pogon ta.

⁵Matigi Ala ka masaya sabati a boro; Zuda mara mogow bee tun be to ka na ni o borofenw ye ka na o di Yosafati ma. O ra, a ka naforo caman, ani bonyaba soru.

⁶A ka Matigi Ala ta sira tagama ni a jusukun bee ye. Sonnikeyuru minw tun be kongoriw kan Zuda mara ra, ani jo musoman Asera ta berew, a ka olugu bo yi.

⁷A ta masaya san sabanan na, a ta jamana namɔɔ minw tun ye Beni Hayili ye, ani Abidiyasi, ani Jakariya, ani Netaneheli, ani Mikaya, a ka olugu ci ka taga mɔɔw karan Zuda mara duguw ra.

⁸A ka Levi* ta mɔɔ minw fana ci ni o ye, o tun ye Semaya ye, ani Netaniya, ani Zebadiya, ani Asaheli, ani Simiramɔti, ani Yonatan, ani Adoniya, ani Tobiya, ani Tobi Adoniya. A ka sarakalasebaga minw fara Levi* ta mɔɔw kan, olugu tun ye Elisama ni Yoramun ye.

⁹Olugu tagara mɔɔw karan Zuda mara ra ni Matigi Ala ta sariya kitabu ye o boro. O temena Zuda duguw bee ra, ka mɔɔw karan.

¹⁰Matigi Ala nasiran donna Zuda mara lamini jamanaw bee ra; o ma son ka kere ke ni Yosafati ye.

¹¹Filisika dow nana bonyaw di Yosafati ma; o ka ninsongɔ sara a ye fana ni warigbe ye. Arabuw fana nana sagaw ni baw di a ma: sagajigi waga wolonfla ni keme wolonfla (7 700), ani bakɔɔnin waga wolonfla ni keme wolonfla (7 700).

¹²Do le tun be farara Yosafati ta fanga kan. A ka sankasojan dow lo Zuda mara ra, ka dugu dow fana lo ka o ke a ta fenmarayɔw ye.

¹³A ka baaraba caman ke Zuda duguw kɔɔ. Kerekeden cefariw fana tun b'a fe Zeruzalemu.

¹⁴O kerekedenw jateda le ye nin ye, o bee ni o ta somɔɔw: Zuda ta mɔɔw ra, Adina tun ye kuntigi do ye; cefari waga keme saba (300 000) tun be ni ale ye.

¹⁵Min gbanna ale ra, o tun ye Yohanan ye; ale fana tun ye kuntigi do ye; cefari waga keme fla ni biseegi (280 000) tun be ni ale ye.

¹⁶Min gbanna ale ra, o tun ye Zikiri dence Amasiya ye; ale yere le tun k'a yere di Matigi Ala ma; cefari waga keme fla (200 000) tun be ni a ye.

¹⁷Boniyaminu ta mɔɔw ra, Eliyada tun ye cefari do ye; ce waga keme fla (200 000) tun be ni ale ye, taman ni negbennan tun be o bee boro.

¹⁸Min tun gbanna ale ra, o tun ye Yezabadi ye; ce waga keme ni biseegi (180 000) tun be ni ale ye, o bee labennin be kere kama.

¹⁹Ce minw tun be masace ta baara, ra olugu le ye nin ye; masace yere tun ka minw sigi Zuda dugu barakamanw ra, olugu nin te o ra.

Kibaroyaw flanan 18

Yosafati ka jɛnɔɔɔnya don ni Akabu ye

(Masacew folo 22.1-4)

¹Ayiwa, Yosafati tun ka naforo caman, ani bonyaba sɔɔ. Furu nana don a ta somɔɔw ni Akabu ta somɔɔw ce.

²San dama temenin ko, a tagara Akabu fe Samari. Akabu ka sagaw, ani baw, ani misi camanba faga ale ni a nɔfemɔgɔw ye. Akabu k'a kɔnɔnɔsu ko o ye taga Ramoti, Galadi mara ra.

³Izirayeli masace Akabu k'a fo Zuda masace Yosafati ye ko: "Yala i bena son ka taga ni ne ye Ramoti dugu kama Galadi mara ra wa?" Yosafati k'a jaabi ko: "Ne ni ele bee ye mogo kelen le ye, ne ta mogo ni i ta mogo bee ye kelen ye; an bena taga ni aw ye o kere ra."

Mise ni cira tow ma ben kelen ma

(Masacew folo 22.5-12)

⁴Nka Yosafati ko Izirayeli masace ma ko: "Sabari, i ye Matigi Ala pininka folo."

⁵Izirayeli masace ka ciraw lajen; o tun ye ce keme naani. A ka o pininka ko: "Yala ne ka kan ka taga Ramoti dugu kere Galadi mara ra wa, walama ne ka kan k'a to yi?" Ciraw ko: "Masace, taga! Ala bena dugu don i boro!"

⁶Nka Yosafati belen ko: "Yala Matigi Ala ta cira were si te yan tuun, an be se ka Matigi Ala pininka min sababu ra wa?"

⁷Izirayeli masace ka Yosafati jaabi ko: "Ce kelen doron le be yi, an be se ka Matigi Ala pininka min sababu ra. Nka a ko man di ne ye fiyewu, sabu a te ciraya ke ka kɔnuman si le fo ne ta ko ra ka ye fiyewu, ni kojugu doron te; Imila dence Mise lo." Yosafati ko: "Masace, i kana o fo."

⁸Izirayeli masace k'a ta masaso jamogo do wele k'a fo o ye ko: "Taga a fo Imila dence Mise ye ko a ye na yan sisan sisan."

⁹O y'a soro Izirayeli masace ni Zuda masace Yosafati tun ka o ta masacefaniw don; o bee tun siginin be o ta masasiginan kan kene ma, Samari dugu donda ra. Ciraw bee tun be cirayakumaw fora o ja koro.

¹⁰Kenaana dence Sedesiyasi, ale tun ka sogogban negeraman dow lalaga; a ko masace ma ko: "Matigi Ala ko: 'I bena taga Sirikaw tu ni nin ye, fo ka taga o bee halaki pewu.' "

¹¹Cira tow bee tun ka o kelen le fo masace ye fana, ko: "Taga Ramoti, Galadi mara ra! I bena se soro o kan. Matigi Ala bena dugu don masace boro."

Mise ta ciraya

(Masacew folo 22.13-28)

¹²Ayiwa, ciraden min tun tagara Mise wele, ale k'a fo Mise ye ko: "A fe, ciraw bee benna, ka o kan ke kelen ye ka kumanuman le fo masace ye. A to i ta kuma ni o ta ye ke kelen ye de! Kumanuman fo a ye!"

¹³Mise ko: "Ne be kari Matigi Ala panaman togo ra, ko ni ne ta Ala nana kuma min yira ne ra, ne bena o le fo."

- ¹⁴O tagara se masace kɔɔ minke, masace ko: “Mise, yala an ka kan ka taga Ramoti dugu kere Galadi mara ra wa, walama ne ka kan k’a to yi?” Mise ko: “Aw kɔni ye taga faasi! Aw bena se sɔɔ; Matigi Ala bena o don aw boro.”
- ¹⁵Nka masace ko: “Ne m’a fɔ i ye ka ban sɔɔ caman ko i ye kari, ko ni i be kuma ne fe Matigi Ala tɔɔ ra, ko i ye can dɔɔn le fɔ ne ye wa?”
- ¹⁶Mise ko o le ra, ko: “Ne ka Izirayelimɔɔ ye, o janjannin be kuruw kan, i ko saga minw tora o yere ma, ni gbenbaga ma sɔɔ o ra. O kosɔn Matigi Ala ko: ‘Kuntigi te nin mɔɔ fe! O bee ye taga o ta so, nasuma ra.’ “
- ¹⁷Izirayeli masace k’a fɔ Yosafati ye ko: “Ne m’a fɔ i ye wa? A te ciraya ke ka kopuman si le fɔ ne ta ko ra, ni kojugu dama te!”
- ¹⁸Mise ko tuun ko: “Ayiwa, aw ye Matigi Ala ta kuma lamɛn sa. Ne ka Matigi Ala siginin ye a ta masasiganan kan; sankolo danfenw bee tun lɔnin be, dɔw be a kininboroyanfan fe, dɔw be a numanboroyanfan fe.
- ¹⁹Matigi Ala k’a fɔ ko: ‘Jɔn le bena taga Izirayeli masace Akabu lafiri, k’a to a ye taga Ramoti dugu kere Galadi mara ra, janko a ye taga sa o kere ra yi?’ Danfenw bee ka o ta fɔ.
- ²⁰Ka o to o ra, nin dɔ bɔra ka na lɔ Matigi Ala pa fe, k’a fɔ ko: ‘Ne be se k’a lafiri!’ Matigi Ala k’a pininka ko: ‘Cogo di?’
- ²¹A ko: ‘Ne bena bɔ ka taga faninyakumaw le don a ta ciraw bee da ra.’ Matigi Ala ko: ‘Sigiya t’a ra, ele kɔni bena se k’a lafiri; bɔ i ye taga a ke ten.’ “
- ²²Mise ko tuun ko: “Ayiwa, a kera o cogo le ra; Matigi Ala ka nin dɔ le don ciraw bee kɔɔ yan, min b’a to o daw be faninya le fɔ; sabu Matigi Ala ka kojuguba le latige ele kama.”
- ²³Kenaana dence Sedesiyasi wurira o le ra ka Mise fata, k’a fɔ a ye ko: “Matigi Ala Nin bɔra ne ra cogo di le, ka taga kuma ele fe?”
- ²⁴Mise k’a jaabi ko: “Lon min na i bena ke bori ye ka taga dogo fɔ i ta bon kɔɔɔɔɔɔ ra yi, o lon le ra i bena a lɔn.”
- ²⁵Izirayeli masace ko: “Aw ye Mise mina ka taga ni a ye dugutigi Amɔn ni ne dence Yohasi fe.
- ²⁶Aw ye a fɔ o ye ko masace ko: ‘Aw ye ce nin bla kaso ra; aw ye to ka domuni dɔɔnin ni ji dɔɔnin dɔɔn le di a ma, fɔ ka taga ne kɔsegi ka na hera ra.’ “
- ²⁷Mise ko: “Ni ele kɔni kɔsegira ka na hera ra, o tuma Matigi Ala le ma a ta kuma don ne da ra.” Mise ko fana, ko: “Aw tɔw bee ye nin kuma lamɛn de!”

Akabu sacogo

(Masacew folo 22.29-40)

²⁸Izirayeli masace ni Zuda masace Yosafati wurira ka taga Ramoti dugu kama, Galadi mara ra.

²⁹Izirayeli masace k'a fo Yosafati ye ko ale bena fani gbansan dow don k'a yere yelema ka taga kerekeyoro ra; ko nka Yosafati ye to ni a ta masacefaniw ye. O ra, Izirayeli masace ka fani gbansan dow don a yere ra, o ka taga kere ra.

³⁰O y'a soro Siri masace tun k'a fo a ta sowotero kuntigiw ye, ko o kana ben mogo fitini kan, o kana ben mogoba kan, nka o ye ben Izirayeli masace doron le kan.

³¹Sowotero kuntigiw nana Yosafati ye minke, o ko: "Izirayeli masace lo." O k'a lamini, ko o be ben a kan. Yosafati kulera ka mogow wele. Matigi Ala k'a deme, ka o mogow mabo a ra;

³²sabu sowotero kuntigiw k'a ye ko Izirayeli masace te minke, o bora a ko.

³³Do nana bipe do bon a yere kun fe ni a ta kalan ye; o bipe tagara ben Izirayeli masace ma, k'a sogo a ta negederege fan fla tuguda ra. Masace k'a fo a ta sowotero boribaga ye ko: "Ne mandimina; sow na yelema, i ye bo ni ne ye kerekefogo ra."

³⁴O lon na, koni, kere gbanna kosebe. O ka Izirayeli masace mina k'a lo a ta sowotero koni, k'a nasin Sirikaw ma, fo ka taga wula se. Terebenda ra, a sara.

Kibaroyaw flanan 19

Cira Yehu ka Yosafati jaraki

¹Zuda masace Yosafati sekora nasuma ra ka taga a ta so, Zeruzalemu.

²Yehu min ye ladibaga Hanani dence ye, ale tagara masace Yosafati kunben k'a fo a ye ko: "Yala ka mogojugu deme, ani ka Matigi Ala koninyabagaw kanu, o bennin lo wa? Ayiwa, ele ka o ke minke, Matigi Ala dimina i koro.

³Nka o bee n'a ta, i ka konuman dow ke, sabu i ka jo musoman Asera ta sonnikeberew cen ka bo jamana koni, ani i jijara ka tugu Ala ko ni i jusukun bee ye."

Yosafati ka jamana kow laben

⁴Yosafati tora Zeruzalemu. O ko, a tagara jamana yaala, k'a ta Beri Seba, ka taga a bla fo Efirayimu kuruyoro ra; a ka mogow laseko Matigi Ala ma, o bemaw ta Ala.

⁵A ka kititigebaga dow sigisigi jamana koni Zuda dugu barakamanw bee kelen kelen na.

⁶A k'a fo kititigebagaw ye ko: "Aw ye aw ta baarakecogo korosi kosebe, sabu aw te kiti tigera mogow le ye; aw b'a tigera Matigi Ala le ye. Ni aw be kiti tige, ale Ala yere le bena ke ni aw ye.

⁷Ayiwa, sisan, aw y'a to Matigi Ala nasiran ye ke aw ra. Aw ye aw ta kokecogow korosi kosebe, sabu Matigi Ala, an ta Ala te terenbariyako fe; ka mogo do fisaya ni do ye, a te o fe, ka bonyafen mina dogo ra, a te o fana fe."

⁸Ayiwa, o ko, Yosafati ka Levi* ta mogo, ani sarakalasebagaw, ani Izirayeli ta gbatigi dow sigi Zeruzalemu fana ka kiti tige Matigi Ala togo ra, ka mogo ta kow nanabo o ni pogon ce.

⁹A k'a fo olugu fana ye ko: "Aw ka kan ka min ke Matigi Ala nasiran na, ni kankelentiya ye, ani jusukun kelen ye, o ye nin ye:

¹⁰Ni aw balemaw bora o ta duguw ra ka na ni ko do ye aw fe tuma o tuma, ni a kera ko mogo le ka do faga o, walama ni Ala ta sariya ko lo o, walama ni Ala ta kuma fonin do ko lo o, walama ni Ala ta cifnin dow lo, ani a ta ci dow, aw ye mogo lasomi, janko o kana Matigi Ala hake ta, k'a to Matigi Ala ye dimi aw ni aw balemaw koru. Ni aw k'a ke ten, o tuma aw tena jaraki.

¹¹Sarakalasebagaw kuntigi Amariya bena ke aw namogo ye Matigi Ala ta kow ra. Sumayila dence Zebadiya, min ye Zuda mara kuntigi ye, ale bena ke aw namogo ye masace ta kow bee ra. Levi* ta mogo bena ke ni aw ye, ka ke jamana ladibagaw ye. Aw ye jija ka baara ke; ni mogo o mogo ka ke baaranuman kebaga ye, Matigi Ala ye ke ni o tigi ye."

Kibaroyaw flanan 20

Mohabukaw ni Amankaw tagara Yosafati kama

¹Ayiwa, o ko, Mohabukaw, ani Amankaw, ani Mehonika dow wurira ka na, ko o bena Yosafati kere.

²O nana o fo Yosafati ye, ko: "Jamaba le be nana i kama; o bora fo Kogoji sanin ko fe, Edomu mara ra. Sisan o sera Hasason Tamari, min ye Eni Gedi ye."

³Yosafati siranna; a k'a latige ko a be Matigi Ala pininka o ko ra. A ko, ko Zuda mara mogo bee ye sun don.

⁴Zuda mara mogo ka pogon lajen ka Matigi Ala daari, ko a ye olugu deme; o nana ka bo Zuda duguw bee ra, ka na Matigi Ala daari.

⁵Yosafati wurira ka lo Zuda mara jama ni Zeruzalemukaw ta jama ce ma, Matigi Ala ta batoso kono, lukenekura na fe,

⁶k'a fo ko: "Matigi Ala, an bemaw ta Ala, ele le te Ala ye, min siginin be sankolo kono wa? Ele ta fanga le te dunupa masayaw bee kan wa? Fanga ni sebgaya be i boro; mogo si te se ka lo ele na.

⁷An ta Ala, ele le ma nin jamana mogo gben ka bo i ta mogo, Izirayelimogo na, ka nin jamana di i ta mogo kanunin Iburahima ta durujaw ma, k'a ke o ta ye wagati bee wa?

- ⁸O sigira nin jamana ra, ka batoso saninman do lo i togo ra, k'a fo ko:
- ⁹Ni kojugu do sera an ma, walama kere, walama ni togo do ka ben an kan an ta hakew koson, walama banajugu do, walama kongu, an bena lo nin so na fe ele na koro, ka kule ka i daari an ta togo koson; i bena an lamena ka an bosi, sabu i togo be nin so kan.'
- ¹⁰Nka sisan Amankaw, ani Mohabukaw, ani Seyiri kuruyoro magow ye nin ye; i tun ma son Izirayelimogow ye don o magow ta jamana ra o boto Misiran; o ra Izirayelimogow temena o koro, o ma o halaki.
- ¹¹Ayiwa, sisan a fe, o nana an ta kopuman sara cogo min na; o ko o be anw gben ka bo jamana kono, i ka jamana min di an ma k'a ke an ta ye.
- ¹²E, an ta Ala, i te togo do ben o kan wa? Sabu nin jama camanba min be nana an kama, baraka foyi te an fe ka o kere; an yere ka kan ka min ke, an ma o lon, nka an na be ele le ra."
- ¹³Ayiwa, o y'a soro Zuda mara magow bee, o ta musow, ani o ta denw, ani o ta denfitiniw bee, o bee tun lonin be Matigi Ala na koro.

Yahaziyeli kumana Izirayelimogow fe

- ¹⁴Ayiwa, Matigi Ala Nin jigira Yahaziyeli kan jama ce ra; ale face tun ye Jakariya ye, Jakariya face tun ye Benaya ye, Benaya face tun Yeyeli ye, Yeyeli face tun ye Mataniya ye. Ale tun ye Levi* ta mogo do ye, ka bo Asafu ta gba ra.
- ¹⁵Yahaziyeli ko: "Aw ye aw janto ne ta kuma ra, masace Yosafati ni aw Zuda mara magow bee, ani aw Zeruzalemukaw bee. Matigi Ala ko: 'Aw kana siran, aw ja kana tige nin kerekejamaba koson, sabu nin kere te aw ta ye, Ala ta lo.
- ¹⁶Sini, aw ye jigi ka taga o kama. O bena na Hasisi yelenyoro sira fe; aw bena taga o kunben kurufurance dan na, Yeruweli kongokolon na fe.
- ¹⁷Aw tena kere ke nin na; aw ye taga, ka taga lo o na fe doron. Matigi Ala bena aw bosi cogo min na, aw bena o ye. Zuda mara magow, ani Zeruzalemukaw, aw kana siran, aw ja kana tige. Sini aw ye taga o kunben; Matigi Ala bena ke ni aw ye.' "
- ¹⁸Yosafati k'a na biri dugu ma; Zuda mara magow, ani Zeruzalemukaw bee ka o kinbiri gban ka o na biri dugu ma Matigi Ala na koro.
- ¹⁹O ra, Levi* ta mogo minw bora Kehati ta gba ra, ani minw bora Kore ta gba ra, olugu wurira ka lo ka ke Matigi Ala, Izirayeli ta Ala tando ye ni fanga ye, ani kanba ye.

Ala ka Izirayelimogow bosi

- ²⁰Ayiwa, Izirayelimogow wurira sogomada jona fe, ka bo ka taga Tekoha kongokolon kono. O boto, Yosafati wurira ka lo k'a fo ko: "Aw ye ne lamena, aw Zuda mara magow, ani aw Zeruzalemukaw! Aw ye aw jigi la Matigi Ala kan, aw ta

Ala; ni o kera, aw jigi tena tige. Aw ye aw jigi la a ta ciraw kan, ni o kera, aw bena se sɔrɔ.”

²¹Yosafati ni a ta mɔgɔw ka jɔgɔn ye ka kuma; o kɔ, a ka mɔgɔ dɔw janawoloma janko olugu ye fani saninman dawulaman dɔw don, ka dɔnkiriw la ka Matigi Ala tando; olugu blara kerekejama na fe ka dɔnkiri la k'a fɔ ko: “Aw ye baraka la Matigi Ala ye, sabu a ta numanya te ban ka ye.”

²²Olugu ka dɔnkirila damina, ka ke Ala tando ye minke, Matigi Ala barara ka kerekejama dɔ wuri Amɔnkaw, ani Mohabukaw, ani Seyiri kuruyɔrɔ mɔgɔw kama, o minw tun nana Zuda mara kama. O kerekejama sera o ra,

²³sabu o kera minke, Amɔnkaw, ani Mohabukaw benna Seyiri kuruyɔrɔ mɔgɔw kan, ka olugu bee faga ka ban. O ka Seyiri mɔgɔw faga ka ban minke, o gberegbere benna jɔgɔn kan sisan ka jɔgɔn faga.

²⁴Ayiwa, mɔgɔ be to yɔrɔ min na ka kongokolon ye, Zuda mara mɔgɔw nana se o yɔrɔ ra minke, o ka o na munu ka jama fle; o ka suw dɔrɔn le lalanin ye dugu ma. Mɔgɔ si tun ma bɔsi.

²⁵Yosafati ni a ta mɔgɔw tagara o mɔgɔw borofenw ce. O ka fen suguya caman sɔrɔ yi: naforow, ani faniw, ani fen dawulamanw. O ka fen minw ce, o cayakojuju fe, o ma se ka taga ni a bee ye. O ka tere saba le ke o fenw ceri ra, sabu fen camanba tun lo.

²⁶A tere naaninan, o tagara lajen Beraka kenegbeyɔrɔ ra; o ka baraka la Matigi Ala ye o yɔrɔ ra. O kosɔn, fɔ ka na se bi ma, o yɔrɔ tɔgɔ lara ko Beraka kenegbe.

²⁷Ayiwa, o kɔ, Yosafati blara Zuda mara mɔgɔw, ani Zeruzalemukaw na; o nagarininba sekɔra ka taga Zeruzalemu, sabu Matigi Ala tun ka o bɔsi o juguw boro, ka o jusu fa nagari ra.

²⁸O nana don Zeruzalemu ni gɔnifɔkanw ni korafɔkanw ni burufiyekanw ye; o tagara fɔ Matigi Ala ta batoso kɔnɔ.

²⁹Matigi Ala ka Izirayeli juguw kere cogo min na, jamana tɔw ka o ko men minke, Alapasiran donna olugu bee ra.

³⁰Ayiwa, Yosafati ta jamana tora hera ra, sabu a ta Ala tun ka laganfiya di a ma fan bee ra.

Yosafati ta masaya laban

(Masacew folɔ 22.41-51)

³¹Yosafati sigira masaya ra Zuda mara kunna. A sigira masaya ra k'a si to san bisaba ni looru; a ka san mugan ni looru le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A bamuso tɔgɔ tun ye ko Azuba; Sili denmuso le tun ye ale ye.

³²A k'a face Asa ta sira le ta; a ma jenge ka bɔ o sira kan. Ko minw terennin lo Matigi Ala na kɔrɔ, a ka o le ke.

³³Nka o bæ n'a ta, sɔnnikeyɔɔ minw tun be kongoriw kan, olugu tun ma bɔ yi; mɔgɔw tun ma tugu o bemaw ta Ala kɔ ni o jusukun bæ ye hali bi.

³⁴Ayiwa, Yosafati ta ko tɔw, k'a ta a damina ra ka taga a bla a laban na, o kow sebera Hanani dence Yehu ta kibarow kitabu kɔɔ; o kow le sebera fana Izirayeli masacew ta kitabu w kɔɔ.

³⁵O kɔ, Zuda masace Yosafati ka jen siri ni Izirayeli masace Ahaziya ye, k'a sɔɔ ale kewale tun ka jugu.

³⁶A ka jen siri ni a ye ka jirakurun dɔw lalaga, minw tun ka kan ka taga Tarisisi. O ka o kurunw lalaga Esiyɔn Geberi.

³⁷O tuma ra, Dodava dence min ye Eliyezeri ye, ni a tun be bɔ Maresa, ale ka ciraya ke Yosafati kama, k'a fɔ ko: "I ka jen siri ni Ahaziya ye minke, Matigi Ala bena i ta baara cen!" A kera ten, o kurunw cenna; o ma se ka taga Tarisisi tuun.

Kibaroyaw flanan 21

¹Ayiwa, o kɔ, Yosafati sara, ka taga fara a bemaw kan. O k'a su don a bemacew suw kere fe Dawuda ta masabonba kɔɔ. A dence Yoramum sigira masaya ra a nɔ ra.

Masace Yoramum ta wagati

(Masacew flanan 8.16-24)

²Balemace dɔw tun be Yoramum fe, o bæ tun ye Yosafati dencew ye. Olugu le tun ye Azariya ni Yeyeli ni Jakariya ni Azariya, ani Mikayilu ni Sefatiya ye. Olugu bæ le tun ye Izirayeli masace Yosafati dencew ye.

³O face tun ka fen caman di o ma: warigbe, ani sanin, ani fen dawulamanw; a tun ka dugu barakaman dɔw fana di o ma Zuda mara ra. Nka a ka masaya di Yoramum le ma, sabu ale le tun ye dence folɔ ye.

⁴Tuma min na Yoramum sigira a face nɔ ra masaya ra, a k'a ta fanga sabati tuma min na, a k'a balemacew bæ faga ni kerekemuru ye, ani Izirayeli kuntigi dɔw.

⁵Yoramum sigira masaya ra ka a si to san bisaba ni fla; a ka san seegi le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu.

⁶A ka Izirayeli masacew ta siraw le tagama, i n'a fɔ Akabu ta somɔgɔw tun k'a ke cogo min na, sabu a tun ka Akabu denmuso dɔ le furu. A ka kojugu ke Matigi Ala na kɔɔ.

⁷Nka Matigi Ala tun ka jenɔgɔnya min don ni Dawuda ye, a ma sɔn ka Dawuda ta so halaki o jenɔgɔnya kosɔn, sabu a tun ka layiri ta Dawuda ye ko a bena a ta somɔgɔ dɔ to masaya ra wagati bæ.

⁸Yoramum ta masaya wagati le ra, Edɔmukaw murutira, ka masace dɔ sigi o yere kunna, ko o te to Zuda ta fanga kɔɔ tuun.

⁹O ra, Yoramu wurira ka taga o kɔ ni a ta kerekuntigiw ni a ta sowotorow bɛɛ ye. A bɔra su fɛ ka taga ben Edɔmukaw kan, k'a sɔrɔ olugu tun ka ale ni a ta sowotorotigiw bɛɛ lamini.

¹⁰A kera ten, Edɔmukaw murutira, ka ban Zuda ta fanga ma fɔ bi. O wagati kelen na, Libina mɔgɔw fana murutira, ka ban Zuda ta fanga ma; o kera, sabu Zuda mara mɔgɔw tun bɔra Matigi Ala, o bɛmaw ta Ala kɔ.

¹¹Nka Yoramu ma dan o ma; a ka sɔnnikɛyɔrɔ dɔw kɛ Zuda kuruyɔrɔw ra, k'a to Zeruzalemukaw bɔra Ala kɔ, ka taga batofɛn wɛrɛw bato; a ka Zuda mara mɔgɔw fana lafiri ka o bla kojugu ra.

¹²O le ra cira Iliya ka sɛbɛ dɔ kɛ k'a ci Yoramu ma, k'a fɔ a ye ko: “Matigi Ala, i bɛmace Dawuda ta Ala ko: ‘Ele ma i face Yosafati ta sira tagama, i ma Zuda masace Asa fana ta sira tagama;

¹³i ka Izirayeli masacew ta sira le tagama, k'a to Zuda ni Zeruzalemukaw bɔra Ala kɔ, ka taga batofɛn wɛrɛw bato, i n'a fɔ Akabu ta somɔgɔw ka min jɔgɔn kɛ Izirayelimɔgɔw ra; i ka i balemacɛw faga fana, minw tun ye i yɛrɛ ta somɔgɔw ye, k'a sɔrɔ olugu tun ka fisa ni ele ye.

¹⁴O ra, a flɛ, Matigi Ala bɛna kojuguba dɔ ben i ta mɔgɔw kan, ani i ta denw, ani i ta musow, ani i borofɛnw bɛɛ.

¹⁵Bana cɛjugu dɔw bɛna ele yɛrɛ mina, k'a kɛ kɔnɔnɔbana dɔ ye; o bana kɔni bɛna to ka juguya ka taga a fɛ lon o lon le, fɔ ka taga i nogow bɔ kɛnɛ ma, bana juguya kosɔn.’ “

¹⁶Ayiwa, Filisikaw, ani Arabu minw siginin bɛ Etiyopikaw kɔrɔ, Matigi Ala ka olugu kɔnɔnɔsu ka o jusu wuri Yoramu kama.

¹⁷O nana Zuda mara kama, ka na jamana yɔrɔ bɛɛ fa. Naforo min o min tun bɛ masaso kɔnɔ, o ka o bɛɛ cɛ, k'a dencew ni a ta musow fana mina; dence wɛrɛ ma to a fɛ ni a dencew bɛɛ ra fitini tɛ, min ye Yohahazi ye.

¹⁸Ayiwa, o kɔ, Matigi Ala ka kɔnɔdimibana dɔ bla Yoramu na, bana kɛnɛyabari dɔ.

¹⁹Lon o lon o bana tun bɛ juguyara ka taga a fɛ le. A san flanan laban na, bana k'a nogow bɔ a kɔnɔbara ra. Dimi juguyakojugu fɛ, a sara. A ta mɔgɔw ma tasumaba mana k'a sukoya kɛ, i n'a fɔ o tun ka min jɔgɔn kɛ a bɛma tɔw ye.

²⁰Yoramu tun sigira masaya ra k'a si to san bisaba ni fla. A ka san seegi le kɛ masaya ra; a siginin tun bɛ Zeruzalemu. A saya nimisa ma kɛ mɔgɔ si ra. O k'a su don Dawuda ta masabonba kɔnɔ, nka o m'a su don masacew ta kaburuw dɔ kɔnɔ.

Kibaroyaw flanan 22

Zuda masace Ahaziya ta wagati

(Masacew flanan 8.25-29; 9.27-29)

¹Ayiwa, Zeruzalemukaw ka Yoramū dence fitini Ahaziya sigi masaya ra a nɔ ra, sabu kerekejama min tun nana ni Arabuw ye Zuda mara kama, olugu tun k'a dence korɔbaw beɛ faga. Yoramū dence Ahaziya sigira ka ke Zuda masace ye o cogo le ra.

²Ahaziya sigira masaya ra k'a si to san mugan ni fla . A ka san kelen le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A bamuso tɔgɔ tun ye ko Atali; ale tun ye Omiri denmuso dɔ ye.

³Ale fana ka Akabu ta somɔgɔw ta sira le ta, sabu a bamuso tun b'a ladira k'a bla kojugu ra.

⁴A ka kojugu ke Matigi Ala na korɔ, i n'a fɔ Akabu ta somɔgɔw tun k'a ke cogo min na; sabu a face sanin kɔ, olugu le tun kera a ladibagaw ye, ka ke sababu ye ka cenri lase a ma.

⁵Olugu le tun k'a ladi k'a to ale ni Akabu dence Yoramū, Izirayeli masace tagara kere ra Siri masace Hazaheli kama, Ramɔti, Galadi mara ra. Sirikaw ka Yoramū mandimi o kere ra.

⁶Ka Yoramū to kere ra ni Siri masace Hazaheli ye Ramɔti, Sirikaw tun ka masace Yoramū mandimi a fari yɔrɔ minw na, Yoramū sekɔra ko a be taga o joriw flake Zizireli. Zuda masace Ahaziya , min tun ye Yoramū dence ye, ale tagara ko a be taga Akabu dence Yoramū fle Zizireli a ta bana wagati ra.

⁷Ala le kitira a ra ko Ahaziya ye o tagama ke ka taga Yoramū fe, ka o ke Ahaziya fagasababu ye. A tagara se yi minke, a ni Yoramū bɔra ka taga Nimisi dence Yehu fe, Matigi Ala tun ka turu saninman* ke min kun na, janko a ye Akabu ta so halaki.

⁸Wagati min na Yehu tun be Akabu ta somɔgɔw ta kojuguw hake bɔra o ra, a tagara ben ni Zuda mara namɔgɔ dɔw ye, ani Ahaziya balema dɔw dencew, minw ye Ahaziya ta baaradenw ye; a ka olugu faga.

⁹A ka ke Ahaziya yere yɔrɔɔini ye; o tagara a dogonin sɔrɔ Samari; o k'a mina ka na ni a ye Yehu fe; o k'a faga. O k'a su don, sabu mɔgɔw ko, ko Yosafati min tun jijara ka tugu Matigi Ala kɔ ni a jusukun beɛ ye, ko ale ta mamaden dɔ lo. Mɔgɔ si ma to Akabu ta somɔgɔw ra tuun min tun be se ka sigi masaya ra.

Atali sigira masaya ra

(Masacew flanan 11.1-3)

¹⁰Ayiwa, Ahaziya bamuso Atali nana a ye ko o ka ale dence Ahaziya faga minke, a fana wurira ko a be Zuda ta gba ta masaceden tɔw beɛ faga.

¹¹Nka tuma min na o tun be masacedenw fagara, masace denmuso Yehoseba ka Ahaziya dence Yohasi dogo k'a ta, ka bɔ a balemaw ce ra. A tagara a bla ni a lamɔbamuso ye Alabatosoba ta sibon dɔ kɔnɔ. Masace Yoramū denmuso Yehoseba min tun ye sarakalasebaga Yehoyada ta muso ye, ale ka Yohasi dogo

Atali ja o cogo le ra, janko a kana a sɔɔ k'a faga; ale tun ye Ahaziya balemamuso le ye.

¹²A dogonin tora ni o ye Ala ta batoso kɔɔ fɔ san wɔɔɔ. O y'a sɔɔ Atali le tun be masaya ra jamana kɔɔ.

Kibaroyaw flanan 23

Yohasi sigira masaya ra

(Masacew flanan 11.4-20)

¹Ayiwa, a san wolonflanan na, Yehoyada jijara kosebe ka jɛnɔɔɔɔɔɔɔ don ni kerekuntigiw ye, minw tun be ce keme kunna. Olugu tun ye Yerohamu dence Azariya ye, ani Yohanan dence Sumayila, ani Obedi dence Azariya, ani Adaya dence Maseya, ani Zikiri dence Elisafati.

²O ka Zuda mara bee yaala, ka Levi* ta mɔɔw wele ka bɔ Zuda duguw bee ra, ani ka Izirayeli ta gbatigiw wele. O bee nana Zeruzalemu.

³O jama bee ka jɛnɔɔɔɔɔɔɔ don ni masace ye, Ala ta batoso kɔɔ. Yehoyada k'a fɔ o ye ko: "Masace dence ye nin ye; a ka kan ka sigi masaya ra, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a layiri ta Dawuda ye cogo min na a ta durujaw ko ra.

⁴Sisan, aw ka kan ka min ke, o ye nin ye: Aw sarakalasebagaw, ani Levi* ta mɔɔ minw be yɔɔw kɔɔsi Nenekirilon na, aw ta jenkuru saba ra kelen ka kan ka dondaw kɔɔsi.

⁵Flanan be masaso kɔɔsi, sabanan be Yesodi donda kɔɔsi. Jama tɔ bee ye taga to Matigi Ala ta batoso lu kɔɔ.

⁶Mɔɔ si man kan ka don Matigi Ala ta batoso kɔɔ, ni sarakalasebagaw dɔɔn tɛ, ani Levi* ta mɔɔ minw be baara ra. Olugu dɔɔn le be se ka don, sabu o saninyara.

⁷Levi* ta mɔɔw ye masace lamini fan bee ra; bee ta kerekeminan ye ke a boro. Ni mɔɔ o mɔɔ ko a be don Alabatoso kɔɔ, aw ye o tigi faga. Ni masace be taga yɔɔ o yɔɔ, aw ka kan ka ke a kɔ, k'a blasira."

⁸Sarakalasebaga Yehoyada tun ka kuma o kuma fɔ Levi* ta mɔɔw, ani Zuda mara mɔɔw bee ye, o ka o bee ke a cogo ra. O bee ka o ta mɔɔw ta, minw ta baara tun be damina o Nenekirilon na, ani minw ta baara tun ka kan ka ban; sabu sarakalasebaga Yehoyada tun ma jenkuru si labla ko o ye taga nenekiri.

⁹Masace Dawuda ta tamanw, ani a ta negebennan belebelebaw, ani fitini minw tun be Matigi Ala ta batoso kɔɔ, sarakalasebaga Yehoyada ka o di kerekuntigiw ma, minw tun be ce keme kunna.

¹⁰A ko bee ye lɔ ni a ta kerekeminan ye a boro, sarakajenifen* ni Alabatosoba kɔɔ, ka masace lamini, k'a ta Alabatosoba woroduguyanfan na ka taga a bla a sahiliyanfan na.

11O ka masace dence labo kene ma, ka masafugula biri a kun na, ka Ala ta jennogonya kitabu di a ma. O k'a sigi masaya ra; Yehoyada ni a dencew ka turu saninman* ke a kun na. O perenna k'a fo ko: "Ala ye si di masace ma!"

Atali sacogo

12Ayiwa, Atali ka jama mankan men, o be borira ka na, ka ke masace tando ye.

13A nana Matigi Ala ta batoso koru, jama yoru ra, ka na fleri ke; a ka masace lonin ye Alabatosoba samasen koru, donda ra. Kerekuntigiw ni burufiyebagaw tun lonin be masace koru. Mogow bee tun ninsondiyaninba lo; burufiyebagaw tun be buruw fiyera. Atali ka o ye minke, a k'a ta derege mina k'a faran, ka peren k'a fo ko: "Nin ye janfa le ye, nin ye janfa le ye!"

14Kuntigi minw tun be ce keme kunna, minw tun be kerekejama na fe, sarakalasebaga Yehoyada ka olugu labo k'a fo o ye ko: "Aw ye a mina ka bo ni a ye Alabatosoba konu, mogow ce ra; ni mogow o mogow ka gban a ko, aw ye o tigi faga ni kerekemuru ye." Sarakalasebaga tun k'a fo fana ko a man kan ka faga Alabatosoba konu.

15O k'a mina; o tagara se ni a ye Sow ta donda koru masaso ra minke, o k'a faga o yoru ra yi.

Yohasi sigira masaya ra

16Sarakalasebaga Yehoyada ka jennogonya don ale yere ni jama bee ce, ani masace yere ce; a k'a fo ko jama ka kan ka ke Matigi Ala ta mogow le ye.

17O kera minke, mogow bee tagara ben Baali ta jobon kan k'a ci. O k'a sarakabonanw ni a jaw bee cici; Baali ta sarakalasebaga min ye Matan ye, o ka ale faga sarakabonanw na fe.

18Yehoyada ka Matigi Ala ta batoso korosiko baara don sarakalasebagaw, ani Levi* ta mogow boro. Dawuda tun ka olugu le tarantaran, bee ni a ta jenkuru, ka o bla Matigi Ala ta batoso baara ra, janko o ye saraka jenitaw* bo Matigi Ala ye, i n'a fo a sebera Musa ta sariya ra cogo min na, ani ka jagari ka donkiriw la i n'a fo Dawuda tun k'a fo cogo min na.

19A ka dakorosibaga dow fana bla Matigi Ala ta batoso dondaw ra ka o korosi janko mogow saninyabari si kana don cogo si ra.

20Kerekuntigi minw tun be ce keme kunna, a ka olugu wele, ani jama pamogow, ani a kuntigiw, ani jamana mogow bee; a ka masace labo Matigi Ala ta batoso konu. O bora sanfeyoru ta da fe ka taga masaso ra. O ka masace sigi masasiganan kan.

21Jamana mogow bee tun ninsondiyara; dugu fana tun laganfiyara, sabu o tun ka Atali faga ni kerekemuru ye.

Kibaroyaw flanan 24

Yohasi ka Alabatosoba lalaga

(Masacew flanan 12.1-17)

- ¹Yohasi sigira masaya ra k'a si to san wolonfla. A ka san binaani ni fla le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A bamuso tɔgɔ tun ye ko Sibiya; a tun be bɔ Beri Seba.
- ²Ko minw terennin lo Matigi Ala ja kɔrɔ, Yohasi ka o le ke sarakalasebaga Yehoyada ta wagati bɛɛ ra.
- ³Yehoyada ka muso fla furu ka o di Yohasi ma. Yohasi ka dencew, ani denmusow sɔrɔ.
- ⁴O kɔ, Yohasi k'a latige ko a be Matigi Ala ta batoso lalaga.
- ⁵A ka sarakalasebagaw, ani Levi* ta mɔgɔw lajen, k'a fɔ o ye ko: "Aw ye bɔ ka taga Zuda mara duguw ra, ka wari mina Izirayelimɔgɔw bɛɛ fe, ka na to ka aw ta Ala ta batoso lalaga san o san. Aw ye a ko lateliya." Nka Levi* ta mɔgɔw ma o ko lateliya.
- ⁶O ra, Masace ka sarakalasebagaw kuntigi Yehoyada wele k'a fɔ a ye ko: "Matigi Ala ta baarden Musa tun ka warida min ben Izirayeli jama kan ko o ye o di janko ka jenɔgɔnya kesu ta fanibon saninman lalaga, mun kosɔn i m'a fɔ Levi* ta mɔgɔw ye ko o ye taga o wari mina Zuda ta mɔgɔw, ani Zeruzalemukaw fe?"
- ⁷Sabu nin musojugu min ye Atali ye, ale ni a ta mɔgɔw ka Alabatoso cɛn, fɔ ka Matigi Ala ta minan saninmanw bɛɛ ta, ka Baali bato ni o ye."
- ⁸Masace ko o ra, ko o ye kesu dɔ lalaga, ka o bla Matigi Ala ta batoso donda ra, kɛɛ ma.
- ⁹O ka o kuma lase Zuda mara mɔgɔw, ani Zeruzalemukaw ma, ko Ala ta baarden Musa tun ka warida min ben Izirayelimɔgɔw kan kongokolon kɔnɔ, ko o ye a sara, ko mɔgɔw ye na o wari di Matigi Ala ma.
- ¹⁰O kuma diyara kuntigiw, ani jama bɛɛ ye; o nana ni o ta wari ye ka na a bla kesu kɔnɔ, fɔ ka na kesu fa.
- ¹¹Ayiwa, ni wari tun cayara kesu kɔnɔ tuma min na, o wagati le ra Levi* ta mɔgɔw tun be taga ni kesu ye janko masace y'a fle. O tuma ra masace ta seberikebaga ni sarakalasebagaw kuntigi ta ciraden tun be na wari bɔ kesu kɔnɔ, ka kesu bla a nɔ ra. O k'a ke ten le lon o lon, fɔ ka na wari caman sɔrɔ.
- ¹²Ayiwa, masace ni Yehoyada ka o wari di Matigi Ala ta batoso baarakuntigiw ma, minw tun ka kan ka so lalaga. Olugu ka kabakurulesebagaw, ani yirilesebaga dɔw ta sara ra, ka Matigi Ala ta batoso lalaga; o ka nege baarabagaw, ani siranege baarabagaw fana ta ka Alabatoso lalaga.
- ¹³Baara tun dira baarakuntigi minw ma, olugu ka o ta baara ke. So yɔrɔ minw tun cenna, o yɔrɔw lalagara olugu sababu ra. O ka Ala ta batoso lalaga ka ban, k'a ke bon barakaman ye.

14O banna baara ra tuma min na, o tagara ni wari to ye masace ni Yehoyada fe. O ka minan dow lalaga ni o ye ka o bla Matigi Ala ta batoso kono: sarakabominanw, ani saraka jenita* ta minanw, ani tasaw, ani minan saninlamanw, ani a warigberamanw. Yehoyada ta wagati bee ra, o tun be saraka jenitaw* bo tuma bee Matigi Ala ta batoso kono.

15Yehoyada nana koro; a korora fo ka sijan soro ka soro ka sa. A sara k'a si to san keme ni bisaba.

16O k'a su don Dawuda ta masabonba kono ni masace tow ye, a ta kopumanw koson Izirayeli jamana ra, ani a ka min ke Ala ye, ani a ka baara min ke Alabatoso kono.

Izirayelimogow ka Ala kan bla

17Ayiwa, Yehoyada sanin ko, Zuda mara kuntigiw nana o kinbiri gban masace koro. O ka min fo, masace ka o lamen.

18O ka Matigi Ala, o bemaw ta Ala ta batoso to yi, ka jo musoman Asera bato, ani batofen werew. Matigi Ala dimina Zuda mogow, ani Zeruzalemukaw koro o ta kewalejuguw koson.

19Matigi Ala ka cira dow ci o fe, janko olugu ye taga kuma o fe ka o laseko ale fe. O ciraw tagara o jaraki o ta kewalew koson, nka o si ma son ka ciraw lamen.

20Ayiwa, Ala Nin jigira sarakalasebaga Yehoyada dence Jakariya kan; a tagara lo jama na fe k'a fo o ye ko: "Ala ko: 'Mun koson aw be ban ka Matigi Ala ta kumaw sira tagama? O koson aw ta kow si tena se ka na. Ayiwa, i n'a fo aw bora Matigi Ala ko, ale fana bena bo aw ko.' "

21O ka janfa siri a kama, k'a bon ni kabakuru ye k'a faga Matigi Ala ta batoso lukene kono, ka kana ni masace yere ta kuma ye.

22O ra, Jakariya face Yehoyada tun ka kopuman min ke masace Yohasi ye, Yohasi hakiri tun ma to o ra. A ka Yehoyada dence faga. Jakariya satso, a ko: "Matigi Ala yere ye nin ko fle, ka ele sara."

Yohasi sacogo

(Masacew flanan 12.18-22)

23Ayiwa, san kelen temenin ko, Sirikaw ta kerekejama nana Yohasi kama. O nana se Zuda mara ra, ani Zeruzalemu. O ka jama kuntigiw bee halaki, ka o borofenw bee ci Damasi masace ma.

24Sirikaw tun nana ni kerekejama fitini doron le ye. O bee n'a ta, Matigi Ala ka Zuda ta kerekejamaba don o boro, sabu o tun bora Matigi Ala, o bemaw ta Ala ko. O ra, Ala ka Sirikaw le ke sababu ye ka Yohasi ta kojugu hake bo a ra.

25Sirikaw nana taga minke, ka Yohasi tawoninba to a kelen na yi, a ta jamana namogow ka janfa siri a kama Yehoyada dencew ta fagari koson; o k'a faga a ta

lanan kan; a sara minke, o k'a su don Dawuda ta masabonba kɔnɔ, nka o m'a su don masacew ta kaburuw kɔnɔ.

²⁶Minw tun ka janfa siri a kama o tun ye Amɔnkamuso Simehati dence Zabadi ye, ani Mohabukamuso Simiriti dence Yozabadi.

²⁷Ayiwa, Yohasi dencew ta kow, ani cirayakuma minw fɔra a kama, ani a ka Ala ta batoso lalaga cogo min na, o kow sebera masacew ta kitabu sebew kɔnɔ. A dence Amasiya sigira masaya ra a nɔ ra.

Kibaroyaw flanan 25

Zuda masace Amasiya ta wagati

(Masacew flanan 14.1-7)

¹Amasiya sigira masaya ra k'a si to san mugan ni looru. A ka san mugan ni kɔnɔntɔn le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A bamuso tɔgɔ tun ye ko Yehodan; Zeruzalemukaw tun lo.

²Ko minw terennin lo Matigi Ala ja kɔrɔ, a ka o le ke; nka a m'a ke ni a jusukun bee ye.

³Masaya nana sabati a boro tuma min na, jamana jamɔgɔ minw tun k'a face faga, a ka olugu faga.

⁴Nka a ma o mɔgɔw denw fana faga, sabu a sebera sariya ra, Musa ta kitabu kɔnɔ, ko Matigi Ala k'a fɔ ko: "Aw man kan ka face faga den kosɔn, aw man kan ka den fana faga face kosɔn. Bee ka kan ka faga a yere ta jurumun le kosɔn."

Amasiya k'a ta kerεkecew laben

⁵Amasiya ka Zuda mara mɔgɔw bee lajen, ka o sigisigi o bee ni o ta gba, ka kuntigi dɔw sigisigi ce waga kelen kelen kunna, ka dɔw sigisigi ce keme keme kunna. A ka Zuda mara mɔgɔw bee, ani Zeruzalemukaw bee ke ten. A ka o jate, k'a damina san mugantigiw ra, ani minw temena o kan; a ka ce waga keme saba (300 000) le sɔrɔ, minw be se ka taga kere ra ni taman ni negebennan ye.

⁶A ka cefari waga keme (100 000) fana ta sara ra Izirayelimɔgɔw ra; a ka olugu sara warigbe kilo waga saba ni keme looru (3 500).

⁷Ala ta cira dɔ nana a fɔ a ye ko: "E, masace, kana a to Izirayeli ta kerεkecew ye taga ni i ye kere ra, sabu Matigi Ala te ni Izirayeli ye, a te ni nin Efirayimukaw si ye.

⁸Ni i ka taga ni o ye, hali ni i jijara kere ra cogo o cogo, Ala bena a to i juguw ye se sɔrɔ i kan, sabu Ala be se ka mɔgɔ deme, a fana be se ka mɔgɔ to a ye ben."

⁹Amasiya ka Ala ta cira jininka ko: "O tuma, ne ka warigbe kilo waga saba ni keme looru (3 500) min sara Izirayeli ta kerεkecew ye ka ban do?" Ala ta cira k'a jaabi ko: "Matigi Ala be se ka fen di i ma min ka ca ni o ye."

¹⁰O ra, Amasiya ka Efirayimu ta kerekew faran ka bo a yere ko, ka o labla ko o ye taga o ta so. O magow dimina Zuda ta magow koru kosebe. O dimininba le tagara o ta so.

¹¹Amasiya k'a yere ja gbeleya, ka bla a ta kerekajama na ka taga Koru kenegbe yuru ra, ka taga ce waga tan faga Seyiri ta magow ra.

¹²Zuda kerekew ka ce waga tan were panaman mina o magow ra, ka taga ni olugu ye fo farakuruan do san fe, ka to yi ka o firi dugu ma; o bee nana benben fo ka yerege.

¹³Nka Amasiya tun ka kerekajama mago minw laseko, ko o kana taga kere ra, olugu tagara ben Zuda duguw kan, k'a ta Samari ka taga a se fo Beti Horon. O ka mago waga saba faga (3 000), ka magow ta fen caman ce ka taga ni a ye.

Yohasi sera Amasiya ra

(Masacew flanan 14.8-14)

¹⁴Amasiya sekoto ka bo Edomukaw kereyuru ra, a nana ni Seyiri ta magow ta batofen duw ye, ka na olugu ke a ta alaw ye. A k'a kinbiri gban o batofenw koru ka o bato, ka wusunan sarakaw bo o ye.

¹⁵O kera minke, Matigi Ala dimina Amasiya koru. Ala ka cira do ci a fe ka taga a fo a ye ko: "Mun koson i ka o magow ta batofenw ta, k'a soru o ma se ka o yere ta magow bosi?"

¹⁶Ka cira to kuma ra, Amasiya ko a ma ko: "Jon le ka ele ke masace ladibaga ye de? Kuma lalo ten! I kana a to o ye na i faga." Cira k'a ta kuma lalo; nka a ko: "Ne k'a lon ko Ala yere le k'a latige ko a be ele halaki, sabu i sonna ka nin ko ke, i ma son ka ne ta ladiri lamen."

Zuda ni Izirayeli ta kere

¹⁷Ayiwa, o ko, Zuda masace Amasiya ka hakiri jini a ladibagaw fe, ka soru ka cira bla ka taga Izirayeli masace Yohasi fe, min ye Yohahazi dence ye, Yehu mamaden; a ko o ye taga a fo Yohasi ye ko a ye na o be jugon kere.

¹⁸Izirayeli masace Yohasi ka mago ci ka Zuda masace Amasiya jaabi, ko: "Lon do, le, Liban jamana ta naniyiri do le ka cira bla ka taga a fo Liban jamana ta sedirisunba do ye ko: 'I denmuso di ne dence ma furu ra.' Nka Liban jamana kongosogow temeto ka naniyiri dondon."

¹⁹Yohasi k'a fo a ye fana ko: "I ko: 'A fe ne sera Edomukaw ra!' O le ka yerebonya don i jusu ra, fo i be waso. Nka o bee n'a ta, to i ta so yi. Mun na i be kojugu do pinina k'a di i yere ma sa? Ele bena to a ra, Zuda magow fana bena to a ra ni i ye."

²⁰Nka Amasiya ma son k'a ta kuma lamen, sabu a ko tun bora Ala yere le ra; Ala le tun b'a fe Yohasi ye se soru Amasiya ni a ta magow kan, sabu o tun tugura Edomukaw ta alaw le ko.

²¹O ra, Izirayeli masace Yohasi tagara; ale ni Zuda masace Amasiya ka jɔɔn kunben Beti Semesi, Zuda mara ra.

²²Izirayelimɔɔw ka Zuda ta mɔɔw kere ka se sɔɔ o kan; o bee borira ka taga o ta so.

²³Izirayeli masace Yohasi ka Zuda masace Amasiya mina Beti Semesi, ka taga ni a ye Zeruzalemu; Amasiya tun ye Ahaziya dence Yohasi dence le ye. A tagara Zeruzalemu dugu kogo ci, k'a ta Efirayimu donda ra, ka taga a bla fɔ donda min be kogo nɔɔn na; a ka yɔɔ min ci, o janya tun be nɔɔn na keme naani.

²⁴A ka sanin bee ta, ani warigbe bee, ani fen o fen tun be sɔɔ Ala ta batoso kɔɔ, o minw tun karifara Obedi Edomu ma; a ka masace ta so natorow fana ce, ka mɔɔ dɔw fana mina ka taga ni olugu ye Samari.

Amasiya sacogo

(Masacew flanan 14.15-20)

²⁵Yohasi dence Amasiya, min ye Zuda masace ye, ale ka san tan ni looru le ke Yohahazi dence Yohasi sanin kɔ, min tun ye Izirayeli masace ye.

²⁶Ayiwa, Amasiya ta ko tɔw, k'a ta a damina ra ka taga a bla a laban na, o kow sebera Zuda masacew ni Izirayeli masacew ta kitabu kɔɔ.

²⁷Amasiya nana bɔ Matigi Ala kɔ minke, o nana janfa siri a kama Zeruzalemu; a borira ka taga Lakisi, nka o tagara a kɔ Lakisi, ka taga a faga yi.

²⁸O k'a su ta ni so dɔw le ye ka na ni a ye, ka na a su don a bemacew suw kere fe Dawuda ta masabonba kɔɔ.

Kibaroyaw flanan 26

Oziyasi kera Zuda masace ye

(Masacew flanan 14.21-22; 15.1-3)

¹Zuda mara mɔɔw bee ka Amasiya dence Oziyasi ta k'a sigi masaya ra a face no ra, k'a si to san tan ni wɔɔɔ.

²Ale le ka Elati dugu lɔ, ka o dugu bla Zuda mara ta fanga kɔɔ tuun masace sanin kɔ.

³Oziyasi sigira masaya ra k'a si to san tan ni wɔɔɔ; a ka san bilooru ni fla le ke masaya ra; a signin tun be Zeruzalemu. A bamuso tɔɔ tun ye ko Yekoliya; Zeruzalemuka tun lo.

⁴Ko minw terennin lo Matigi Ala na kɔɔ, a ka o le ke a ta koketaw bee ra, i n'a fɔ a face Amasiya tun k'a ke cogo min na.

⁵Ka Jakariya to si ra, Oziyasi jijara kosebe ka tugu Ala kɔ, sabu Jakariya tun be to k'a karan Alapasiran na. A ka wagati min bee ke ni a be Matigi Ala kɔ, Matigi Ala k'a ta kow sabati a boro.

⁶A nana bɔ ka taga Filisikaw kere; a ka Gati dugu kogow ci, ani Yabine dugu kogow, ani Azidɔdi dugu kogow. A ka dugu dɔw lɔ Azidɔdi mara ra, ani Filisikaw ta jamana yɔrɔ wɛrɛw ra.

⁷Ala k'a demɛ ka Filisikaw kere, ani Arabu minw tun siginin bɛ Guri Baali, ani Mehonikaw.

⁸Amɔnkaw tun bɛ to ka ninsɔngɔ sara Oziyasi ye. Oziyasi tɔgɔ bɔra ka se fɔ Misiran jamana ra, sabu a ta fanga tun bonyara kosebɛ.

⁹Oziyasi ka sankasojan barakaman dɔ lɔ Zeruzalemu, Nɔngɔn ta donda kunna, ka dɔ lɔ Kurufurance ta donda kunna, ka dɔ lɔ dugu kogo nɔngɔn na.

¹⁰A ka sankasojan dɔw lɔ kongokolon kɔnɔ, ka kɔlɔn caman sogi, sabu bɛgan caman tun b'a fɛ jamana dugumayanfan na, ani kɔgɔji kenɛgbɛba yɔrɔw ra. Sɛnɛkɛbaga dɔw tun bɛ a ta forow sɛnɛ, ani a ta rɛzenforo minw tun bɛ kuruyɔrɔw ra, ani Karimeli yɔrɔ ra; sɛnɛ kɔni tun ka di a ye kosebɛ.

¹¹Oziyasi ta kerɛkejama tun derira kere ra kosebɛ. Ni o tun bɛ taga kere ra, o tun bɛ taran ka kɛ jenkuru jenkuru, ka kapa ni mɔgɔw jateda ye. Masacɛ ta sɛberikɛbaga Yeyeli ni a ta ciraden Maseya, olugu le tun ka mɔgɔw jate; masacɛ ta jamana kuntigi min ye Hananiya ye, ale le tun ye olugu jamɔgɔ ye.

¹²Gbatigi minw tun ye o kerɛkɛɛfariw jamɔgɔw ye, olugu tun ye cɛ waga fla ni cɛ kemɛ wɔrɔ (2 600).

¹³Olugu tun bɛ kerɛkejama min kunna, o tun ye kerɛkɛɛfari waga kemɛ saba ni wolonfla ni cɛ kemɛ looru (307 500). Olugu bɛɛ tun labennin lo ka kere kɛ ni baraka ye, janko ka se di masacɛ ma a juguw kan.

¹⁴Oziyasi ka nɛgebennanw, ani tamanw, ani nɛgefugulaw, ani nɛgederegew, ani kalanw, ani kabakuru bontaw di kerɛkejama bɛɛ lajennin ma.

¹⁵Cɛ hakiritigi dɔ fana ka kerɛkɛminan dɔw lalaga Oziyasi ye Zeruzalemu. O tun bɛ o kerɛkɛminanw bla sankasojanw kunna, ani dugu kogo nɔngɔnw na, ka biɲɛw bon ni a ye, ani ka kabakurubaw firi ni a ye. O kera minke, Oziyasi tɔgɔ bɔra kosebɛ, sabu o k'a demɛ kosebɛ fɔ ka na a kɛ fangatigiba ye.

Oziyasi k'a yɛrɛ bonya Ala ɲa kɔrɔ

¹⁶Ayiwa, wagati min Oziyasi ta fanga nana sabati kosebɛ, a ta yɛrɛbonya kera sababu ye k'a halaki. A ka Matigi Ala, a ta Ala kan bla; a tagara don Matigi Ala ta batoso kɔnɔ ko a bɛ wusunan saraka don wusunanjɛnifen kan.

¹⁷Sarakalasebaga Azariya donna a kɔ, ale ni Matigi Ala ta sarakalasebaga cɛ biseegi;

¹⁸o bɛɛ tun ye cɛ jagbɛlɛnw. O ka masacɛ Oziyasi lalɔ, k'a fɔ a ye ko: "Oziyasi, ka wusunan saraka don Matigi Ala ye, o tɛ ele ta baara ye; o ye sarakalasebagaw ta baara le ye, Haruna ta duruja minw saninyara ka bla o baara kama. Bɔ yɔrɔ

saninman kɔɔ, sabu i ka Ala kan bla; nin baara tena bonya foyi la ele kan Matigi Ala na kɔɔ.“

¹⁹Oziyasi dimina; o y'a sɔɔ wusunandaga tun be a boro, ko a be wusunan don. K'a diminin to sarakalasebagaw kɔɔ, farirabana dɔ barara ka bɔ a ten na sarakalasebagaw na na, Matigi Ala ta batoso kɔɔ, wusunanjefen kɔɔ yi.

²⁰Sarakalasebagaw kuntigi Azariya ni sarakalasebaga tɔw beɛ ka o na munu k'a fle, k'a ye ko farirabana dɔ bɔra a ten na. O teliyara k'a labɔ kenɛ ma. Ale yere fana tun be teliyara ka bɔ a yere ma, sabu Matigi Ala tun k'a ta kojugu hake bɔ a ra.

Oziyasi sacogo

(Masacew flanan 15.5-7)

²¹Oziyasi tora ni o farirabana ye fɔ ka taga a sa. I n'a fɔ o bana tun b'a ra, a tun be bon dɔ kɔɔ a kelen na, sabu a tun man kan ka don Matigi Ala ta batoso kɔɔ tuun. A dence Yotamu le kera masaso kow janabɔbaga ye, ani ka jamana mara.

²²Ayiwa, Oziyasi ta ko tɔw, a damina ni a laban, cira Ezayi, min ye Amɔzi dence ye, ale le ka o kow beɛ sebe.

²³O kɔ, Oziyasi sara, ka taga fara a bemaw kan. O k'a su don a bemacew suw kere fe masacew ta kaburulo ra, ko sabu farirabana b'a ra. A dence Yotamu le sigira masaya ra a nɔ ra.

Kibaroyaw flanan 27

Masace Yotamu ta wagati

(Masacew flanan 15.32-38)

¹Yotamu sigira masaya ra k'a si to san mugan ni looru; a ka san tan ni wɔɔɔ le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A bamuso tɔɔ tun ye ko Yerusa; Sadɔki denmuso tun lo.

²Ko minw terennin lo Matigi Ala na kɔɔ, a ka o le ke fen beɛ ra, i n'a fɔ a face Oziyasi tun k'a ke cogo min na.

³Yotamu le ka Matigi Ala ta batoso sanfeyɔɔ ta donda lɔ, ka caman fara Ofeli kinda kogow kan.

⁴A ka dugu dɔw fana lɔ Zuda kuruyɔɔw ra, ka kerebonbaw, ani sankasojanw lɔ yirituw ra.

⁵A ka Amɔnkaw ta masace kere, ka se sɔɔ ale kan. O san na, Amɔnkaw ka warigbe tɔni saba ni kilo kemɛ looru (3 500) di a ma, ani alikama* tɔni waga saba (3 000), ani ɔrize tɔni waga saba (3 000). Amɔnkaw ka o ɔɔɔ le sara a ye a san flanan ni a san sabanan fana ra.

⁶Yotamu ta fanga bonyara kosebe, sabu a tun be a ta kow beɛ ke ka na Matigi Ala, a ta Ala na kɔɔ.

⁷Ayiwa, Yotamu ta ko tɔw bɛɛ, ani a ta kerɛw bɛɛ, ani a ta kokeninw bɛɛ, o sebera Izirayeli masacɛw, ani Zuda masacɛw ta kow kitabu kɔɔ.

⁸A tun sigira masaya ra k'a si to san mugan ni looru; a ka san tan ni wɔɔɔ le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu.

⁹O kɔ, Yotamu sara, ka taga fara a bemaw kan. O k'a su don Dawuda ta masabonba kɔɔ. A dence Ahazi sigira masaya ra a nɔ ra.

Kibaroyaw flanan 28

Zuda masace Ahazi ta wagati

(Masacɛw flanan 16.1-6)

¹Ahazi sigira masaya ra k'a si to san mugan. A ka san tan ni wɔɔɔ le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. Ko minw terennin lo Matigi Ala ja kɔɔ, a ma o ke, i n'a fo a bemace Dawuda.

²A ka Izirayeli masace tɔw ta sira le ta; a yere ka nege yeele, ka Baali ta jo tagamasiyen dɔw lalaga ka o bato.

³A ka wusunan sarakaw bo Beni Hinomu kurufurance ra, ka taga a yere dence di k'a jeni tasma ra, jow ye; k'a sɔɔ Matigi Ala tun ka siya minw gben, ka o ta jamana di Izirayelimɔgɔw ma, o siyaw le tun be o ko haramuninw jɔgɔn kera.

⁴A tun be to ka began sarakaw ni wusunan sarakaw bo sɔnnikeyɔɔw ra, ani kongoriw kunna, ani yiriba flaburumanw jukɔɔ.

⁵Matigi Ala, a ta Ala k'a don Siri masace boro. Sirikaw ka se sɔɔ a kan, k'a ta mɔgɔ caman mina ka taga ni o ye Damasi. Ala k'a don Izirayeli masace fana boro; ale ka se sɔɔ a kan k'a ta mɔgɔ caman faga.

⁶Remaliya dence Peka ka Zuda ta mɔgɔ waga keme ni mugan (120 000) faga lon kelen na; o bɛɛ tun ye kerɛkerɛfariw le ye. O kera sabu o tun bɔra Matigi Ala kɔ, o bemaw ta Ala.

⁷Zikiri min tun ye Efirayimu kerɛkerɛfari do ye, ale ka masace dence Maseya faga, ani Azirikamu min tun ye masaso kunnasigibaga ye, ani Elikana, min tun ye masace ta jamana kuntigi folo ye.

⁸Izirayelimɔgɔw ka mɔgɔ waga keme fla (200 000) le mina o balema Zudakaw ra. O ka o ta musow, ani o dencew, ani o ta denmusow mina. O ka o borofen caman fana ce ka taga ni o ye Samari.

Ala ta cira kumana Izirayelimɔgɔw fe

⁹Ayiwa, Matigi Ala ta cira do tun be yi, min tɔgɔ tun ye ko Odedi. Kerɛkejama min tun be nana Samari, ale bɔra ka taga o mɔgɔw kunben, k'a fo o ye ko: "Matigi Ala, aw bemaw ta Ala tun dimina Zuda mara mɔgɔw kɔɔ, o kosɔn a ka o don aw boro; nka aw ka o halaki ni juguyaba min ye, o juguya bonyara ka se fo sankolo ma.

¹⁰Ayiwa, sisan aw ko aw b'a fe ka nin Zudakaw, ani nin Zeruzalemukaw le ke aw ta joncew, ani aw ta jonmusow ye; yala o tuma aw fana ma jurumun do ke ka Matigi Ala, aw ta Ala hake ta wa?

¹¹O ra, aw ye ne lamen! Aw ka nin mago minw mina aw balemaw ra, aw ye o bla ka taga, sabu Matigi Ala ta dimiba le be aw kan."

¹²Ayiwa, Izirayeli ta kerekeden tun bora kere ra ka na; Efirayimu mara jamago minw tun ye Yohanan dence Azariya ye, ani Mesilemoti dence Berekiya, ani Salumu dence Ezekiyasi, ani Hadelayi dence Amasa ye, olugu wurira o kerekedenw kama.

¹³O ko o ma ko: "Aw tena don ni nin mago minaninw ye yan, ni o te, aw bena an jaraki Matigi Ala na korole. Aw b'a fe ka do le fara anw ta hakew ni anw ta jaraki kan, k'a sorole anw jarakininba lo ka ban; Ala ta dimiba le fana be Izirayelimogow kan."

¹⁴O fora minke, kerekedenw ka mago minaninw bla; o tun ka fen minw ce, o ka o bee bla kuntigiw ni jama bee korole.

¹⁵O ko, mago minw togow tun fora, olugu gbarara o mago minaninw na; fani tun te minw na, o ka fani dow bo fen minaninw na ka o don olugu ra. O ka faniw don o ra, ka sanbara don o sen na, ka domuni ni ji di o ma, ka turu mun o ra. Minw tun te se ka tagama, o ka olugu sigi faliw kan, ka taga ni o ye Zeriko, tamarosunw ta dugu ra, o balemaw fe. O ko, olugu yere sekora ka na Samari.

Ahazi ka Asirikaw wele ko o ye na ale deme

(Masacew flanan 16.7-20)

¹⁶O wagati ra, masace Ahazi ka cira do bla Asiri masace ma ko a ye na ale deme.

¹⁷O ya sorole Edomukaw tun nana tuun, ka na Zuda mara magow kere, ka dow mina ka taga ni o ye.

¹⁸Filisikaw fana tun nana ben jamana dugumayanfan ni a woroduguyanfan duguw kan; o ka dugu minw mina, o kera Beti Semesi ye, ani Ayalon, ani Gederoti, ani Soko ni a kerefeduguw, ani Timina ni a kerefeduguw, ani Gimizo ni a kerefeduguw; o sigira o duguw ra.

¹⁹O kera sabu Matigi Ala le tun ka Zuda mara majigi, Izirayeli masace Ahazi koson, sabu ale tun ka kopagaminin suguya bee ke Zuda mara ra, ka Matigi Ala kan bla.

²⁰Asiri masace Tigilati Pileseri, sani ale ye na Ahazi deme, a nana ka na pagban le la a kan.

²¹Ahazi tun ka Matigi Ala ta batoso minanw bee ce, ani masaso minanw bee, ani jamana jamagow ta fenw, ka o bee di Asiri masace ma. Nka o si ma foyi na a ye.

²²Nka hali k'a to o pagbanba ce ra, ale masace Ahazi belen ka do le fara a ta kanblari kan Matigi Ala na korole.

²³Damasi ta batofen minw tun ka se sɔrɔ a kan, a ka sarakaw bɔ olugu ye, k'a fɔ ko: "I n'a fɔ Siri masacew ta alaw ka o demɛ, ne fana bɛna saraka bɔ o ye, janko o ye ne fana demɛ." Nka o ko kɛra ale yɛrɛ ni Izirayelimɔgɔw bɛɛ ben sababu ye.

²⁴O kɔ, Ahazi ka Alabatoso minanw lajɛn ka o bɛɛ cici, ka Matigi Ala ta batoso daw datugu. A ka sarakabɔnanw lɔ Zeruzalɛmu yɔrɔ bɛɛ ra.

²⁵A ka sɔnnikɛyɔrɔ dɔw kɛ Zuda mara duguw bɛɛ ra, ka wusunɔn sarakaw bɔ batofen wɛrɛw ye. A k'a kɛ ten ka Matigi Ala, a bɛmaw ta Ala ta dimi lawuri.

²⁶Ayiwa, a ta ko tɔw, a ta kɛwalew, k'a ta a damina ra ka taga a bla a laban na, o bɛɛ sɛbera Zuda masacew, ani Izirayeli masacew ta kitabuw kɔnɔ.

²⁷Ahazi nana sa ka taga fara a bɛmaw kan; o k'a su don Zeruzalɛmu, nka o m'a su don Izirayeli masacew ta kaburuw dɔ ra. A dɛncɛ Ezekiyasi sigira masaya ra a nɔ ra.

Kibaroyaw flanan 29

Zuda masacɛ Ezekiyasi ta wagati

(Masacew flanan 18.1-4)

¹Ezekiyasi sigira masaya ra k'a si to san mugan ni looru. A ka san mugan ni kɔnɔntɔn le kɛ masaya ra; a siginin tun bɛ Zeruzalɛmu. A bamuso tɔgɔ tun ye ko Abiya; Jakariya denmuso tun lo.

²Ko minw terennin bɛ Matigi Ala ja kɔrɔ, a ka o le kɛ, k'a dafa i n'a fɔ a bɛmace Dawuda yɛrɛ tun k'a kɛ cogo min na.

³A ta masaya san fɔlɔ ra, a karo fɔlɔ, a ka Matigi Ala ta batoso daw dayɛlɛ, k'a konw lalaga.

⁴A ka sarakalasebagaw, ani Levi* ta mɔgɔw wele ka na o lajɛn Alabatoso lukɛnɛ terebɔyanfan na,

⁵k'a fɔ o ye ko: "Levi* ta mɔgɔw, aw ye ne lamɛn! Aw ye aw yɛrɛ saninya, ka Matigi Ala, aw bɛmaw ta Ala ta batoso fana saninya. Aw ye fɛn saninyabariw bɛɛ labɔ yɔrɔ saninman kɔnɔ;

⁶sabu an bɛmaw ka Ala kan bla. O ka kojugu kɛ Matigi Ala, an ta Ala ja kɔrɔ; o bɔra Ala kɔ, ka o ja bɔ Matigi Ala ta yɔrɔ saninman na, ka o kɔ don a ma.

⁷O ka hali a bolondaw bɛɛ datugu, k'a fitinaw faga. O ma wusunɔn saraka bɔ Izirayeli ta Ala ye, o ma saraka jɛnita bɔ a ye yɔrɔ saninman kɔnɔ.

⁸O kosɔn Matigi Ala ta dimi sera Zuda mara mɔgɔw ni Zeruzalɛmukaw bɛɛ ma. A ka o kɛ siranya sababu ye, ka jamana kɛ yɔrɔ lakolonba ye, ka o kɛ lɔgɔbɔrifɛn ye mɔgɔw fɛ, i n'a fɔ aw yɛrɛ ja b'a ra cogo min na.

⁹Aw y'a flɛ, o le kosɔn o ka an bɛmaw faga ni kɛrɛkɛmuru ye; o ka an dɛncɛw, ani an denmusow, ani an ta musow mina ka taga ni o ye.

¹⁰”Ayiwa, sisan, a be ne jusu ra ka jenɔɔɔnya don ni Matigi Ala ye, Izirayeli ta Ala, janko a ta dimiba ye mabo an na.

¹¹O ra, sisan, ne denw, aw ye aw sɔbe don; sabu Matigi Ala ka aw le panawoloma janko aw ye baara ke a ja kɔɔ, ka ke a ta baardenw ye, ka to ka wusunan sarakaw bo a ye.”

Levi* ta mɔɔw ka Alabatosoba saninya

¹²Ayiwa, Levi* ta mɔɔw minw wurira, olugu fe: Amasayi dence Mahati, ani Azariya dence Yoweli; olugu tun ye Kehatikaw le ye. Minw tun ye Merari ta mɔɔw ye, olugu tun ye Abidi dence Kisi ye, ani Yehaleli dence Azariya. Minw tun ye Gerisonkaw ta mɔɔw ye, o tun ye Zima dence Yoha ye, ani Yowa dence Edeni.

¹³Minw tun ye Elisafan ta mɔɔw ye, o tun ye Simiri ni Yeweli ye. Minw tun ye Asafu ta mɔɔw ye, o tun ye Jakariya ni Mataniya ye.

¹⁴Minw tun ye Heman ta mɔɔw ye, o tun ye Yeyeli ni Simeyi ye. Minw tun ye Yedutun ta mɔɔw ye, o tun ye Semaya ni Uziyeli ye.

¹⁵O ka o balema tɔw lajen; o ka o yere saninya. O ko, o nana Matigi Ala ta batoso saninya, i n’a fo masace tun k’a fo cogo min na, ka kapa ni Matigi Ala yere ta kuma ye.

¹⁶Sarakalasebagaw donna Matigi Ala ta batoso kɔɔɔɔɔɔ ra k’a saninya. O ka fen saninyabari min o min sɔɔ Matigi ta batoso kɔɔ, o ka o bee labo ka taga a bla Alabatosoba lu kɔɔ. Levi* ta mɔɔw ka o fenw ce ka bo ni o ye, ka taga o ke Sedɔɔn kɔdinga kɔɔ.

¹⁷O tun ka Alabatosoba saninyari damina karo fofo tere fofo. Karo tere seegi, o donna Matigi Ala ta batoso bolon kɔɔ, ka tere seegi ke Matigi Ala ta batoso saninyari ra. O karo fofo tere tan ni woɔɔ, o banna o baara ra.

¹⁸O ko, o tagara masace Ezekiyasi fe, ka taga a fo a ye ko: “An ka Matigi Ala ta batoso bee saninya: sarakajenifen ni a minanw bee, ani sarakaburu tabali ni a minanw bee.

¹⁹Masace Ahazi tun tora a ta kojuguke ra ka fen minw bee lanɔɔ, an ka o bee laben k’a saninya; o fenw be Matigi Ala ta sarakajenifen ja fe.”

Alabatosoba saninyara ka bla Ala ta baara kama

²⁰Masace Ezekiyasi wurira sɔɔmada jona fe, k’a ta jamana pamɔɔw lajen, ka taga Matigi Ala ta batoso kɔɔ.

²¹O nana ni misitoran wolonfla ye, ani sagajigi wolonfla, ani sagaden wolonfla; o nana ni bakɔɔnin wolonfla fana ye, ka na o ke jurumunyafa saraka ye masace ta somɔɔw kosɔn, ani yɔɔ saninman kosɔn, ani Zuda mara kosɔn. Masace k’a fo sarakalasebagaw ye, minw ye Haruna ta durujaw ye, ko o ye o sarakaw bo Matigi Ala ta sarakajenifen kan.

²²Sarakalasebagaw ka misitoranw kannatige, k'a jori mina, k'a seriseri sarakajenifen kan. O ka sagajigiw kannatige, ka o fana jori seriseri sarakajenifen kan. O ka sagadenw fana kannatige ka o fana jori seriseri sarakajenifen kan.

²³O kɔ, bakɔrɔnin minw tun be jurumunyafa saraka ye, o gbarara ni o ye masace kɔrɔ, ani jama kɔrɔ. Olugu ka o borow la o kan.

²⁴Sarakalasebagaw ka o kannatige ka o jori bɔn sarakajenifen kan, k'a ke jurumunyafa saraka ye, ka Izirayelimɔgɔw ta jurumunw kafari o ye; sabu masace tun k'a fɔ ko saraka jenitaw, ani jurumunyafa sarakaw tun ka kan ka bɔ Izirayeli jamana bee le ye.

²⁵A ka Levi* ta mɔgɔw bla Matigi Ala ta batoso kɔnɔ ni siranegetegeere ye, ani gɔniw, ani koraw, i n'a fɔ Dawuda tun k'a fɔ cogo min na, ani masace ladibaga Gadi, ani cira Natan; sabu Matigi Ala le tun ka o kuma yira a ta ciraw ra ko o y'a fɔ.

²⁶Levi* ta mɔgɔw lɔlɔra ni Dawuda ta fɔrifenw ye; burufiyetaw tun be sarakalasebagaw boro.

²⁷Ezekiyasi k'a fɔ o ye ko o ye saraka jenita* bɔ sarakajenifen kan. O ka saraka jenita* bɔri damina minke, o ka Matigi Ala ta dɔnkiriw fana damina ni buru fiyetaw ye, ani Izirayeli masace Dawuda ta fɔrifenw.

²⁸Jama bee ka o yere majigi ka Ala bato. O ka dɔnkiriw la, ka buruw fiye fɔ ka taga saraka jenita* jeni ka ban.

²⁹Saraka jenita bɔra ka ban tuma min na, masace ni a nɔfemɔgɔw bee birira ka Ala bato.

³⁰O kɔ, masace Ezekiyasi ni a ta jamana jamɔgɔw k'a fɔ Levi* ta mɔgɔw ye ko o ye Matigi Ala tando ni Dawuda ta kumaw ye, ani ladibaga Asafu ta kumaw; o ka Ala tando ni pagariba ye, ka o yere majigi, ka biri ka Ala bato.

³¹O kɔ, Ezekiyasi ka kuma ta k'a fɔ ko: "Sisan aw ka aw yere bla danna Matigi Ala ye; o ra aw ye gbara ka na ni aw ta began sarakaw ni aw ta barakalari sarakaw ye Matigi Ala ta batoso kɔnɔ." Jama nana ni o ta began sarakaw ni o ta barakalari sarakaw ye; minw boro lablanin tun lo, olugu nana ni saraka jenitaw ye.

³²Jama nana ni saraka jenita minw ye, o kera misitoran biwolonfla, ani sagajigi keme, ani sagaden keme fla. O bee tun ye saraka jenita ye k'a di Matigi Ala ma.

³³O ka began minw di fana, o tun ye misitoran keme wɔrɔ, ani saga waga saba.

³⁴Nka i n'a fɔ sarakalasebagaw tun man ca, o ma se ka o saraka jenitaw bee boso; o ra o balema minw ye Levi* ta mɔgɔw ye, olugu nana o deme ka baara ban, sani k'a to sarakalasebaga tɔw ye o yere saninya; sabu Levi* ta mɔgɔw tun ka saninyari ko mina ni o sɔbe ye ka teme sarakalasebagaw kan.

³⁵Saraka jenitaw tun ka ca, ani ninsɔndiya sarakaw ta turuw, ani rezenji saraka min be fara saraka jenitaw* kan. Matigi Ala ta batoso baara daminana tuun o cogo le ra.

³⁶Ezekiyasi ni jama beɛ ninsɔndiyara, sabu Ala ka o kojuman ke a ta mɔgɔw ye; o kow kera joona fana.

Kibaroyaw flanan 30

Ezekiyasi ka mɔgɔw wele

¹Ayiwa, Ezekiyasi ka cira bla ka taga Izirayeli mara beɛ ra, ani Zuda mara ra; a ka sebe dɔw ci Efirayimu ta mara ni Manase ta mara ra, ko o ye na Matigi Ala ta batoso ra Zeruzalemu, ka na Jɔnyaban panagbe ke Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ye.

²Masace ni a ta jamana jamɔgɔw, ani Zeruzalemukaw beɛ tun k'a latige ko Jɔnyaban panagbe ye ke san karo flanan na.

³O tun ma se k'a ke a wagati ra, sabu sarakalasebaga minw tun ka o yere saninya olugu tun man ca, jama fana tun ma lajen Zeruzalemu.

⁴Ayiwa, o ko benna masace ni jama beɛ lajennin ma.

⁵O ra, o k'a latige k'a fo Izirayeli jamana yɔro beɛ ra, k'a ta Beri Seba ka taga a bla fo Dan, ko mɔgɔw ka kan ka na Jɔnyaban panagbe ke Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ye Zeruzalemu, sabu mɔgɔ caman tun te o panagbe kera tuun, i n'a fo a sebera cogo min na.

⁶Masace ni a ta jamana jamɔgɔw ka sebe minw ke, ciradenw tagara ni o ye Izirayeli ni Zuda mara fan beɛ ra. Ka kapa ni masace ta kuma ye, o ko: "Izirayelimɔgɔw, aw to minw bɔsira ka bo Asiri masacew boro, aw ye kɔsegi ka na Matigi Ala fe, Iburahima ni Isiyaka, ni Izirayeli ta Ala, janko ale fana ye kɔsegi aw fe.

⁷Aw kana ke i ko aw bemaw, ani aw balema minw ka Matigi Ala, o bemaw ta Ala kan bla, k'a to Ala ka o ta jamana ke yɔro lakolon ye i n'a fo aw yere na b'a ra cogo min na.

⁸O ra, aw kana aw torokun gbeleya i n'a fo aw bemaw k'a ke cogo min na. Aw ye aw yere di Matigi Ala ma, ka na a ta yɔro saninman na, a ka yɔro min saninya k'a ke a yere ta ye tuma beɛ. Aw ye baara ke Matigi Ala, aw ta Ala ye, janko a ta dimiba ye mabo aw ra.

⁹Ni aw ka kɔsegi ka na Matigi Ala fe, aw balemaw ni aw dencew bena hina sɔro o minabagaw fe; o fana bena kɔsegi ka na nin jamana ra, sabu Matigi Ala, aw ta Ala be hina, a fana be neema ke. Ni aw ka kɔsegi ka na a fe, a tena ban aw ra."

¹⁰Ayiwa, ciradenw temena duguw bee ra; o tagara Efirayimu mara ra, ka taga Manase ta mara ra, ka taga fo Zabolon ta mara ra. Nka mogow tun be yerekora o ma le, ka ke o logobo ye.

¹¹O bee n'a ta, Aseri, ani Manase, ani Zabolon ta mogow dow ka o yere majigi ka son ka na Zeruzalemu.

¹²Ala ka Zuda mara mogow fana deme; a ka miiriya kelen don o bee jusu ra, k'a to masace ka min fo ka kana ni Matigi Ala ta kuma ye, o sonna ka o ke.

Izirayelimogow ka Jonyaban panagbe ke

¹³Mogow camanba nana lajen Zeruzalemu ka burufunubari panagbe ke san karo flanan na. O tun kera jama camanba le ye.

¹⁴Sarakabonan minw tun be Zeruzalemu, o ka olugu cen; o ka wusunan sarakabonanw fana ta ka taga o bee firi Sedoron ko konu.

¹⁵O ko, o ka Jonyaban saraka faga san karo flanan tere tan ni naani na. Sarakalasebagaw, ani Levi* ta mogow maroyara; o ka o yere saninya, ka saraka jenitaw bo Matigi Ala ta batoso konu.

¹⁶O bee lora o loyow ra, i n'a fo a fora Ala ta baarden Musa ta sariya ra cogo min na. Levi* ta mogow le tun be began jori di sarakalasebagaw ma, olugu be a seriseri.

¹⁷Mogow caman tun be jama ra minw tun ma o yere saninya; o ra minw tun ma saninya, Levi* ta mogow le ka Jonyaban sarakaw faga olugu ye, janko k'a saninya k'a di Matigi Ala ma.

¹⁸Mogow caman tun be jama ra minw tun ma o yere saninya; olugu caman tun bora Efirayimu ta mara ra, ani Manase ta mara ra, ani Isakari ta mara ra, ani Zabolon ta mara ra. Olugu ka Jonyaban saraka domu, k'a soru a sebera cogo min na, o m'a ke ten. O koson Ezekiyasi ka Ala daari o ye, k'a fo ko: "Matigi Ala, ele min ka ni, yafa bee ma;

¹⁹min o min jijara ka tugu Ala ko, Matigi Ala, o bemaw ta Ala, hali ni a kera ko o tigi m'a yere saninya i n'a fo a ka kan ka ke cogo min na, ele ye yafa o ma."

²⁰Matigi Ala ka Ezekiyasi ta daariri lamen; a yafara o mogow ma.

²¹O ra, Izirayelimogow minw tun be Zeruzalemu, olugu ka burufunubari panagbe ke tere wolonfla, ni pagariba ye. Lon o lon, Levi* ta mogow, ani sarakalasebagaw tun be to ka Matigi Ala tando ni forifen kanbaw ye, ka Matigi Ala bonya.

²²Ezekiyasi kumana Levi* ta mogow bee fe, ka o ja gbeleya, sabu o tun timinadiyara Matigi Ala ta baara ra kosebe. O ka sarakaw domu fo tere wolonfla, ka ninsondiya sarakaw bo, ka Matigi Ala, o bemaw ta Ala bonya.

²³O kɔ, jama bɛɛ lajennin benna a ra ko o ye tere wolonfla wɛrɛ kɛ tuun panagbɛ ra. O ka tere wolonfla wɛrɛ kɛ, ka pagari;

²⁴sabu Zuda masacɛ Ezekiyasi tun ka misitoran waga kelen ani saga waga wolonfla (7 000) le di jama ma. Jamana pamɔgɔw tun ka misitoran waga kelen ani saga waga tan le di jama ma. Sarakalasebaga caman tun ka o yɛrɛ saninya.

²⁵Zuda mara mɔgɔw bɛɛ, ani sarakalasebagaw, ani Levi* ta mɔgɔw, ani mɔgɔ minw bɛɛ tun nana ka bɔ Izirayeli, ani lonan minw tun bɔra Izirayeli, walama minw tun siginin bɛ Zuda mara ra, bɛɛ le pagarira.

²⁶O kɛra pagariba le ye Zeruzalemu. Kabini Izirayeli masacɛ Dawuda dence Sulemani ta wagati ra, nin ko jɔgɔn tun ma deri ka kɛ ban Zeruzalemu.

²⁷O kɔ, sarakalasebagaw, ani Levi* ta mɔgɔw wurira ka dugawu kɛ jama ye. Ala ka o ta dugawu mɛn; o ta daarikan sera fɔ Ala ta yɔrɔ saninman na sankolo kɔnɔ yi.

Kibaroyaw flanan 31

Ezekiyasi ka Alabatoso baara labɛn

¹Nanagbɛ bɛɛ nana ban tuma min na, Izirayelimɔgɔ minw bɛɛ tun bɛ yi, olugu tagara Zuda duguw ra, ka taga kabakurujanw benben, ka jo musoman Asera ta berew benben; sɔnnikɛyɔrɔ minw bɛ kongoriw kan o ka olugu ni sarakabɔnanw bɛɛ waraga ka bɔ Zuda, ani Boniyaminu, ani Efirayimu, ani Manase ta maraw ra, fɔ ka taga o bɛɛ ban. O kɔ, Izirayelimɔgɔw bɛɛ kɔsegira ka taga o sigiyɔrɔw ra, o ta duguw ra.

²Ezekiyasi ka sarakalasebagaw, ani Levi* ta mɔgɔw sigi ka kapa ni o ta jɛnkuruw ye, bɛɛ ni a ta baara. Sarakalasebagaw ni Levi* ta mɔgɔw ta baara tun ye saraka jɛnitaw* ye, ani ninsɔndiya sarakaw, ani Alabatoso baaraw, ani ka dɔnkiriw la, ka baraka la Ala ye, k'a tando Matigi Ala ta batoso donda ra.

³Masacɛ ka dɔ bɔ a yɛrɛ ta naforow ra ka o di, janko o ye to ka o kɛ saraka jɛnitaw ye: sɔgɔma ta, ani wulafɛ ta, ani Nenɛkirilonw ta, ani karokuraw ta, ani panagbew ta, i n'a fɔ a sebera Matigi Ala ta sariya ra cogo min na.

⁴A k'a fɔ Zeruzalemukaw ye, ko o ye to ka sarakalasebagaw ni Levi* ta mɔgɔw ninyɔrɔ di o ma, janko o ye jija Matigi Ala ta sariya sira tagama ra.

⁵O kuma sera mɔgɔw ma minke, Izirayelimɔgɔw nana ni o ta simanw kunfɔlow ye caman, ani o ta rezenjikura, ani turu, ani li, ani o ta forow ta senɛfenw bɛɛ. O nana ni o ta fenw bɛɛ yaga ye, caman.

⁶Izirayelimɔgɔw, ani Zuda mara mɔgɔ minw tun siginin bɛ Zuda duguw ra, olugu fana ka o ta misiw, ani o ta sagaw, ani o ta baw yagaw di; fen saninman minw tun ka kan ka di Matigi Ala, o ta Ala ma, o ka o fana yaga di. O ka o fenw tonton jɔgɔn kan.

⁷O ka o fenw lajenri damina san karo sabanan na, ka taga a laban fo san karo wolonflanan le ra.

⁸Ezekiyasi ni a ta jamana pamogow nana o fenw tontonnin ye minke, o ka baraka la Matigi Ala ye, ani a ta mogow, minw ye Izirayelimogow ye.

⁹Ezekiyasi ka sarakalasebagaw ni Levi* ta mogow jininka o fenw ko ra.

¹⁰Sarakalasebagaw kuntigi Azariya, min ye Sadoki ta somogow do ye, ale k'a jaabi ko: "Kabini mogow k'a damina ka na ni o borofenw ye Matigi Ala ta batoso kono, an ka domuni soro k'a domu ka fa, fo k'a to to caman; sabu Matigi Ala ka baraka don a ta mogow ra. Fen minw dira o to le ye nin bee ye tan."

¹¹Ezekiyasi k'a fo ko o ye fenmarayoro dow laben Matigi Ala ta batoso kono; o ka o laben.

¹²Mogow ka o borofen minw di, ani o ta yagaw, ani fen saninman tow, o tun be to ka taga o fenw bla o yoro ra; o ka o baara ke ka na a cogo ra. Levi* ta mogow min ye Konaniya ye, ale le tun ye o ko pamogow ye, k'a balemace Simeyi gban ale ra.

¹³Yeyeli, ani Azaziya, ani Nahati, ani Asaheli, ani Yerimoti, ani Yozabadi, ani Eliyeli, ani Isimakiya, ani Mahati, ani Benaya, olugu le tun ye o baaraw korosibagaw ye; Konaniya ni a balemace Simeyi le tun ye olugu bee pamogow ye. Masace Ezekiyasi ni Alabatoso kuntigi Azariya, olugu le tun ka o kow bee latige.

¹⁴Levi* ta mogow min tun ye Imina dence Kore ye, min tun ye terebyanfan donda korosibaga ye, mogow tun be fen minw di Ala ma o yere sago ma, ale le tun be o fenw mina; mogow tun be fen minw di Matigi Ala ma, ani fen saninmanbaw, ale fana le tun be o fenw tarantaran.

¹⁵Edeni, ani Miniyaminu, ani Yosuwe, ani Semaya, ani Amariya, ani Sekaniya, olugu le tun be a kere fe sarakalasebagaw ta duguw ra, k'a deme ka fenw taran ka na o balemaw ra, mogokoroba fara denfitini kan, ka kapa ni o ta jenkuruw ye.

¹⁶Ceden minw ka san saba soro, ani minw temena o kan, o tun be olugu fana ninyoro di o ma, minw togo tun sebera buruju kitabu kono, ani minw bee tun be don Matigi Ala ta batoso kono, janko baara minw karifara o ma ka o baaraw ke, ka kapa ni o ta jenkuruw ye.

¹⁷O tun ka sarakalasebagaw togo sebe, bee ni a ta gba; nka min ye Levi* ta mogow ye, minw si tun ka san mugan soro, ani minw temena o kan, o tun ka olugu togo sebe ka kapa ni o ta baaraw ni o ta jenkuruw le ye.

¹⁸O togo tun sebera, o ni o ta denfitiniw bee, ani o ta musow, ani o dencew ni o denmusow. O ta gbmogow bee togo le tun sebera; sabu o tun ka o yere bla danna yoro saninman ta baara le koson.

¹⁹Sarakalasebaga minw tun ye Haruna ta durujaw ye, minw tun siginin be kongokonyoro ra, sarakalasebagaw ta duguw kerefeyoro ra, o ka mogow dow

panawoloma yɔrɔ bɛɛ kelen kelen na, janko olugu ye to ka domuni nin mɔgɔw ra, sarakalasebagaw ni Levi* ta mɔgɔw cɛ ra.

²⁰Ayiwa, Ezekiyasi ka o le ke Zuda mara bɛɛ ra. Ko minw ka ɲi, ani ko minw terennin lo, ani ko minw bennin lo Matigi Ala, a ta Ala ɲa kɔrɔ, a ka o le ke.

²¹A ka baara o baara ke Alabatoso ta kow ra, walama Ala ta sariya ni a ta kuma sira tagama ko ra ka Ala ta jɛɲɔgɔnya ɲini, a ka o bɛɛ ke ni a jusukun bɛɛ ye; o baaraw fana ɲana.

Kibaroyaw flanan 32

Asiri masace nana Ezekiyasi kama

(Masacew flanan 18.13; Ezayi 36.1)

¹Ayiwa, o kow kɔ fe, Ezekiyasi ka o baaraw ke ni kankelentigiya ka ban tuma min na, Asiri masace Senakeribu nana ben Zuda mara kan, ka dugu barakamanw lamini, ko a be kogow ci ka don fanga ra.

²Ezekiyasi nana a ye ko Senakeribu nakun tun ye ka na Zeruzalemu dugu kere minke,

³a sigira ka kuma ni a ta jamana ɲamɔgɔw ni a ta kerekɛɛfariw ye, ko jidinga minw be dugu kɔ fe, ko o ye o bɛɛ gberen.

⁴Olugu sɔnna a ta ma. Jamaba nana ɲɔgɔn lajen; jidinga ni kɔ min o min tun be woyo o mara ra o ka o bɛɛ gberen. O ko: “Asiri masacew man kan ka na ji camanba sɔrɔ o yere ɲa yan.”

⁵Ezekiyasi k’a yere ja gbeleya ka dugu kogo yɔrɔcenninw lalaga; a ka dɔ fara sankasojanw janya kan. A ka kogo were lo dugu kɔ fe, ka Milo yɔrɔ fana laben Dawuda ta masabonba kɔnɔ, ka kerekeminanw, ani negebennanw caman ɲini.

⁶A ka kerekeden kuntigi dɔw sigi jama kunna; o kɔ, a ka olugu lajen a yere kɔrɔ dugu donda ra, ka kuma o fe ka o ja gbeleya; a ko:

⁷“Aw ye jija, ka aw ja gbeleya! Aw kana siran, aw ja kana tige Asiri masace ni a ta jamaba ɲa, sabu min be ni anw ye, o baraka ka bon ni ale nɔfemɔgɔw ye.

⁸Adamadenw le be ni ale ye; nka Matigi Ala, an ta Ala le be ni an ye; ale le bena an deme, ka kere ke an nɔ ra.” Ayiwa, mɔgɔw ka o jigi la Zuda masace Ezekiyasi ta kuma kan.

Senakeribu ka cira min ci Zeruzalemukaw ma

(Masacew flanan 18.17-37; 19.9-19; Ezayi 36.2-22; 37.9-20)

⁹Ayiwa, o kɔ, Asiri masace Senakeribu k’a ta jamana ɲamɔgɔ dɔw ci ka taga Zeruzalemu; o y’a sɔrɔ ale yere tun be Lakisi ɲa fe ni a ta kerekɛjama bɛɛ ye. A ka o ci Zuda masace Ezekiyasi fe, ani Zuda mara mɔgɔ minw bɛɛ tun be Zeruzalemu, ko o ye taga a fɔ o ye, ko:

¹⁰”Asiri masace Senakeribu ko: ‘O tuma aw ka aw jigi la mun le kan, ka aw yere datugu ka to Zeruzalemu kɔnɔ?’

¹¹Aw m’a lon ko Ezekiyasi be aw lafirira le, k’a to kɔngɔ ni jiminlɔgɔ ye aw faga yan wa, ka ke a fo ye ko: Matigi Ala, an ta Ala bena an bɔsi Asiri masace boro?

¹²Yala ale Ezekiyasi yere le ma Matigi Ala ta sonnikeƴɔrɔw cen ka bo kongoriw kan, ani a ta sarakabɔnanw fana, ka sɔrɔ k’a fo Zuda mara mɔgɔw, ani Zeruzalemukaw ye ko o ka kan ka Ala bato sarakabɔnan kelen dɔrɔn le kan, ka wusunan sarakaw bo o ƴɔrɔ ra wa?

¹³Yala ne ni ne ta bemaw ka min ke jamana tɔw bee ta mɔgɔw ra, aw ma o lon wa? Yala o jamanaw ta mɔgɔw ta alaw sera ka o ta jamana bɔsi ka bo ne boro wa?

¹⁴Ne bemaw ka o siya minw halaki, o siyaw ta alaw bee ra, juman kelen le sera k’a ta mɔgɔw bɔsi ka bo ne boro, ka na a fo ko Ala be aw bɔsi ka bo ne boro?

¹⁵O ra, aw kana a to Ezekiyasi ye aw nege, ka aw lafiri tan. Aw kana la a ra de! Sabu siya si, walama jamana si ta ala ma se ka o ta mɔgɔw bɔsi ka bo ne boro, ani ne bemaw boro. O tuma aw ta alaw bena aw bɔsi cogo di ka bo ne boro?” “

¹⁶Senakeribu ta jamana jamɔgɔw belen ka ke kumakolonw fo ye Matigi Ala ma, ani Ala ta baarden Ezekiyasi ma.

¹⁷Senakeribu tun ka sebe do ke ka Matigi Ala, Izirayeli ta Ala mafiyenya, k’a fo ko: “Jamana tɔw ta mɔgɔw ta alaw ma se ka o ta mɔgɔw bɔsi ne boro cogo min na, o cogo ra Ezekiyasi ta Ala tena se k’a ta mɔgɔw bɔsi ka bo ne boro.”

¹⁸O perenna ka o kuma fo ni kanba ye Zuda mɔgɔw yere ta kan na, janko Zeruzalemuka minw tun be kogo kunna, ka siranya ni jatige bla olugu ra, k’a to Asirikaw ye se ka dugu mina.

¹⁹O ka Zeruzalemu ta Ala ta ko ta k’a ke i n’a fo siya tɔw ta alaw, mɔgɔw yere boro be ala minw lalaga.

Ezekiyasi sera Senakeribu ra

(Masacew flanan 19.1,35-37; Ezayi 37.1,36-38)

²⁰Ayiwa, masace Ezekiyasi ni cira Ezayi, min ye Amɔzi dence ye, olugu ka Ala daari o ko ra, ka o kan lase Ala ma sankolo ra.

²¹O kera minke, Matigi Ala k’a ta meleke do ci ka na Asiri masace ta kerekajama halaki: a kerekacefariw bee, a jamɔgɔw, ani a kerekuntigiw bee. Masace Senakeribu k’a ye ten minke, a sekora a ta jamana ra a maroyaninba. A tagara don a ta ala ta batoso kɔnɔ; a yere dencew tagara a faga o ƴɔrɔ ra yi ni kerekemuru ye.

²²O cogo le ra, Matigi Ala ka Ezekiyasi ni Zeruzalemukaw kisi ka bo Asiri masace Senakeribu boro, ani ka bo o juguw bee boro. A ka pasuma di o ma fan bee ra.

²³Mɔgɔ caman nana o ta sarakaw di Matigi Ala ma Zeruzalemu, ani ka bonyaw di Zuda masace Ezekiyasi ma. K'a ta o wagatiw ra, dɔ farara masace Ezekiyasi ta bonya kan siya tɔw bɛɛ na kɔrɔ.

Masace Ezekiyasi ta bana

(Masacew flanan 20.1-21; Ezayi 38.1-8; 39)

²⁴O wagati ra, Ezekiyasi nana bana, fɔ a tun bɛ jini ka sa. A ka Matigi Ala daari; Matigi Ala k'a jaabi, ka kabako dɔ ke a ye.

²⁵Nka o koɗuman min kera Ezekiyasi ye, a ma ke o lonbaga ye. Yerebonya donna a jusu ra; o kera minke, Ala ta dimi sera ale ni Zuda ni Zeruzalemu bɛɛ ma.

²⁶O ra, Ezekiyasi k'a ta yerebonya dabla k'a yere majigi. Zeruzalemukaw fana ka o yere majigi. O kera minke, Matigi Ala ta dimi ma se o ma tuun Ezekiyasi yere ta tere ra.

²⁷Ezekiyasi ka naforo caman sɔrɔ, ani bonya caman. A ka naforo caman mara a yere ye: warigbe, ani sanin, ani luluw, ani kasadiyananw, ani negebennanw, ani fen dawulaman suguya bɛɛ.

²⁸A ka bon dɔw lɔ, ka o ke simanblayɔrɔ ye, ka dɔw ke rezenji marayɔrɔ ye, ani turu marayɔrɔ. A ka began marayɔrɔ dɔw lɔ began suguya bɛɛ ye, ani a ta sagakuruw ye.

²⁹A ka dugu dɔw lɔ fana. Sagaw, ani baw, ani misiw tun b'a fe caman; sabu Ala tun ka naforo caman di a ma.

³⁰Ale Ezekiyasi kelen le ka Giyɔn kɔ ta ji boɗɔrɔ da gberen a sanfeyɔrɔ ra, k'a ji lana dugumayanfan na terebenyanfan na Dawuda ta masabonba kɔnɔ. A ka baara o baara dabɔ, o bɛɛ pana a boro.

³¹O bɛɛ n'a ta, kabako minw tun kera a ta jamana ra, wagati min na Babilɔni jamana namɔgɔw ta ciradenw nana a fe ka na a jininka o kabakow ko ra, o wagati ra Ala bɔra a kɔ, janko k'a segesege, k'a lon ko minw bɛɛ be a jusukun na.

³²Ayiwa, Ezekiyasi ta ko tɔw bɛɛ, a ka koɗuman minw ke Ala na kɔrɔ, o kow sebera cira Ezayi, Amɔzi dence ta ciraya kitabu kɔnɔ, ani Zuda ni Izirayeli masacew ta kitabuw kɔnɔ.

³³O kɔ, Ezekiyasi sara, ka taga fara a bemaw kan; o k'a su don Dawuda dencew ta kaburuw sanfeyɔrɔ ra. Zuda mara mɔgɔw bɛɛ, ani Zeruzalemukaw bɛɛ k'a sanga bonya. A dence Manase sigira masaya ra a nɔ ra.

Kibaroyaw flanan 33

Zuda masace Manase ta wagati

(Masacew flanan 21.1-18)

¹Manase sigira masaya ra k'a si to san tan ni fla; a ka san bilooru ni looru le ke masaya ra; a siginin tun bɛ Zeruzalemu.

²A ka kojugu ke Matigi Ala ja kɔrɔ. Matigi Ala tun ka siya minw gben ka bo Izirayelimɔgɔw ja, a ka o siyaw ta ko haramuninw jɔgɔn le ke.

³A face Ezekiyasi tun ka sɔnnikeyɔrɔ minw cici ka bo kongoriw kan, a ka o bee lalaga kokura tuun. Jo min ye Baali ye, a ka sarakabɔnan dɔw lo o jo tɔgɔ ra. A ka bere do turu jo musoman Asera tɔgɔ ra. A k'a kinbiri gban ka karo ni lolow bee bato.

⁴A ka sarakabɔnan werew lo Matigi Ala ta batoso kɔnɔ; k'a sɔrɔ Matigi Ala tun k'a fo ko ale tɔgɔ bena sigi Zeruzalemu le wagati bee.

⁵A ka sarakabɔnan dɔw lo Matigi Ala ta batoso lukene fla bee kɔnɔ karo ni lolow bee tɔgɔ ra.

⁶A k'a dence di o k'a jeni tasuma ra k'a ke saraka ye Beni Hinomu ta kurufurance ra. A tun be lagberi ke, ka jinamoriyakow ke, ani subagaya. A ka mɔgɔ dɔw sigi, minw be suw wele, ka lagberi ke. A ka do fara a ta kojuguw kan Matigi Ala ja kɔrɔ, ka Matigi Ala jusu bo.

⁷A tun ka jo do tagamasiyen min lalaga, a ka o bla Ala ta batoso kɔnɔ, k'a sɔrɔ Ala tun k'a fo Dawuda ye, ka na a fo a dence Sulemani fana ye o so ko ra, ko: "Ne ka nin batoso ani nin Zeruzalemu dugu le janawoloma Izirayeli mara bee ra, ka ne tɔgɔ sigi nin yɔrɔ ra wagati bee, ani tuma bee.

⁸Ne ka sariyaw, ani ciw ni cifɔnin minw bee yira Musa ra k'a fo o ye, ni o ka o bee sira tagama ka ja, o tuma ne ka nin jamana min di aw bemaw ma, ne tena Izirayelimɔgɔw labo o jamana ra tuun."

⁹Nka Manase ka Zuda mara mɔgɔw, ani Zeruzalemukaw lafiri; Matigi Ala tun ka siya minw halaki ka bo Izirayelimɔgɔw ja, o ka kojugu ke ka teme hali o siyaw kan.

¹⁰Matigi Ala kumana Manase ni a ta mɔgɔw fe, nka o ma o janto a ta kuma ra.

Manase nimisara

¹¹O kera minke, Matigi Ala ka Asiri masace ta kerekejama kuntigiw bla ka na o kama; olugu nana Manase mina ka nege don a nun na, k'a siri ni siranegɛjɔrɔko ye ka taga ni a ye Babiloni.

¹²K'a to o tɔrɔ le ra, a ka sɔrɔ ka kasi ka Matigi Ala, a ta Ala daari kosebe, k'a yere majigi kosebe a bemaw ta Ala ja kɔrɔ.

¹³A ka Ala daari minke, Ala k'a jaabi. Ala k'a ta makarikan lamen, k'a laseko ka taga a ta masaya ra Zeruzalemu. O le ra, Manase k'a lon ko Matigi Ala le ye Ala ye.

¹⁴O ko fe a ka kogo do lo Dawuda ta masabonba kɔfeyɔrɔ ra, Giyon terebenyanfan na, kurufurance ra, ka taga se fo Jegew ta donda ma; o kogo tun ka Ofeli lamini. A tun k'a janya kosebe fana. A ka kerekuntigi dɔw fana bla Zuda dugu barakamanw bee ra.

¹⁵Batofen werew, ani jo min tun be Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, a ka o bo yi, ani a tun ka sarakabɔnan minw lo Matigi Ala ta batoso ta kongori kan, ani Zeruzalemu. O tagara o fenw bee firi dugu ko fe.

¹⁶A ka Matigi Ala ta sarakajenifen lo kokura, ka ninsɔndiya sarakaw, ani barakalari sarakaw bo. A k'a fo Zuda mara mɔgɔw ye ko o ye Matigi Ala, Izirayeli ta Ala le bato.

¹⁷Mɔgɔw tun be sarakaw bɔra kongoriw kan hali bi, nka o tun be o sarakaw bɔra Matigi Ala, o ta Ala dɔrɔn le ye.

¹⁸Ayiwa, Manase ta ko tɔw, a ka Ala daari cogo min na, ani a ladibagaw ka kuma minw fo a ye Matigi Ala tɔgo ra, Izirayeli ta Ala, o kow sebera Izirayeli masacew ta kow kitabu kɔnɔ.

¹⁹A ta daariri, ani Ala ka a ta daariri lamɛn cogo min na, ani a ta jurumunw, ani a ta kanblari, ani a tun ka sɔnnikeɣɔrɔw lo kongoriw kan yɔrɔ minw na, ka berew turu jo musoman Asera tɔgo ra, ka jow lalaga, ka sɔrɔ ka na a yere majigi, o kow bee sebera Hozayi ta kitabu kɔnɔ.

²⁰O ko, Manase sara, ka taga fara a bemaw kan. O k'a su don a ta so kɔnɔ. A dence Amɔn sigira masaya ra a no ra.

Zuda masace Amɔn ta wagati

(Masacew flanan 21.19-26)

²¹Amɔn sigira masaya ra k'a si to san mugan ni fla; a ka san fla le ke masaya ra. A siginin tun be Zeruzalemu.

²²A ka kojugu ke Matigi Ala na kɔrɔ, i n'a fo a face Manase tun k'a ke cogo min na. A face Manase tun ka jo minw lalaga, a ka saraka bo olugu bee ye, ka o sɔn.

²³A m'a yere majigi Matigi Ala na kɔrɔ, i n'a fo a face Manase tun k'a ke cogo min na; nka ale Amɔn kɔni ka do le fara a ta kojuguw kan ka taga.

²⁴Lon do, a ta jamana pamɔgo do w ka janfa siri a kama, k'a faga a ta bon kɔnɔ.

²⁵Nka o mɔgo minw bee tun ka masace Amɔn janfa, jama wurira ka olugu bee faga. O k'a dence Yoziyasi sigi masaya ra a no ra.

Kibaroyaw flanan 34

Zuda masace Yoziyasi ka jamana saninya

(Masacew flanan 22.1-2; 23.4-20)

¹Yoziyasi sigira masaya ra k'a si to san seegi. A ka san bisaba ni kelen le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu.

²Ko minw terennin lo Matigi Ala na kɔrɔ, a ka o le ke. A k'a bemace Dawuda ta siraw le tagama. A ma o sira bla ka jenge ka taga a kininboro fe walama a numanboro fe.

³A ta masaya san naaninan na, k'a to denmisenya ra hali bi, a jijara ka tugu a bemace Dawuda ta Ala ko. A si sera san tan ni fla tuma min na, a ka ke Zuda ni Zeruzalemu saninya ye; sonnikeyo ko minw tun be kongoriw kan, a ka olugu cen, ka jo musoman Asera ta sonnikeberew ben, ka jo yiriramanw ni a negeramanw cen.

⁴A blara magow na ka Baali ta sarakabonanw benben. Wusunan sarakabonan minw tun be o sarakabonanw kunna, o ka o fana cici ka Asera ta sonnikeberew kari, ani a jo yiriramanw ni a negeramanw. A ka o fenw cici, ka taga o seriseri o batobagaw ta kaburuw kan yi, minw tun be o sonna.

⁵A ka o sonnikebagaw suw kolow jeni o yere ta sarakabonanw kan yi. A ka Zuda ni Zeruzalemu saninya o cogo le ra.

⁶A tagara Manase ta mara duguw ra, ani Efirayimu, ani Simeyon, ka taga se fo Nefitali, ani yo ko lakolon minw tun be o yo ko lamini na.

⁷A ka sarakabonanw benben, ka jo musoman Asera ta sonnikeberew benben, k'a jo cici fo k'a mugumugu, ka wusunan sarakabonanw bee benben Izirayeli jamana ra. O ko, a sekora ka taga Zeruzalemu.

Sariya kitabu yera
(Masacew flanan 22.3-10)

⁸Yoziyasi ta masaya san tan ni seeginan na, k'a to jamana ni Alabatoso saninyari ra, a ka Asaliya dence Safan ci, ani dugutigi Maseya, ani Yohahazi dence Yoha, min tun ye masace ta kumalasebaga ye, ko o ye taga Matigi Ala, a ta Ala ta batoso lalaga.

⁹O tagara sarakalasebagaw kuntigi Hilikiya fe; magow tun ka wari minw di Ala ta batoso baara kama, o ka o wariw di Hilikiya ma. Levi* ta mago minw tun ye dakorosibagaw ye, olugu le tun ka o wari mina Manase ni Efirayimu ta mara magow fe, ani Izirayelimogo to w bee fe, ani Zuda ni Boniyaminu ta mara magow fe, ani Zeruzalemukaw fe.

¹⁰Mogo minw tun blara Matigi Ala ta batoso baara kow na fe, o ka o wari di olugu ma. O magow le tun be baaradenw sara, baaraden minw tun be Alabatoso lalaga, k'a laben.

¹¹O ka o wari di yirilesebagaw ni bonlobagaw ma, janko o ye kabakuru leseninw san, ani bonloyiriw, ani bonw sanfeyo ko ta yiriw; Zuda masacew tun ka o yo ko to yi, fo ka na a cen.

¹²O magow ka o ta baara ke ni terenninya ye. Levi* ta mago minw ye Yahati ni Abidiyasi ye, ka bo Merari ta gba ra, olugu le tun ye o ta pamogow ye, ani Jakariya ni Mesulamu min bo ra Kehati ta gba ra; olugu le tun be o ta baara korosira.

¹³Levi* ta mɔgɔw bɛɛ tun ye fɔrifentigiw le ye. Olugu le tun bɛ donitabagaw kɔrɔsi, ka baardenw bɛɛ ta baaraw yira o ra, ka kapa ni o ta baaraw ye. Dɔw fana tun ye seberikebagaw ye, ani sokɔrɔsibagaw, ani dakɔrɔsibagaw.

¹⁴O wari min tun blara Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, tuma min na o tun bɛ wari bɔra, sarakalasebaga Hilikiya ka Matigi Ala ta sariya kitabu ye, Ala tun ka o sariya min fɔ Musa ye, k'a lase mɔgɔw ma.

¹⁵Hilikiya ka kuma ta o le ra, k'a fɔ Safan ye, min ye seberikebaga ye, ko: "Ne ka sariya kitabu ye Matigi Ala ta batoso kɔnɔ." Hilikiya ka o kitabu di Safan ma.

¹⁶Safan tagara ni kitabu ye masace fe, ka o kow lakari a ye, ko: "Baara min tun fɔra i ta baardenw ye, an ka o bɛɛ ke.

¹⁷Wari min tun bɛ Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, an ka o bɔ k'a di baarakuntigiw ni baarakɛbagaw ma."

¹⁸Seberikebaga Safan k'a fɔ masace ye fana ko: "Sarakalasebaga Hilikiya ka kitabu dɔ di ne ma." Safan ka kitabu karan masace ja na ni kanba ye.

Yoziyasi ka ciruso Huluda jininka

(Masacew flanan 22.11-20)

¹⁹Ayiwa, masace ka sariya kitabu kumaw men minke, a k'a ta derege mina k'a faran.

²⁰Masace k'a fɔ Hilikiya ni Safan dence Ayikamu ni Mika dence Abidon ni seberikebaga Safan ni Asaya ye, min tun ye jamana jamɔgɔ dɔ ye, ko:

²¹"Aw ye taga Matigi Ala jininka ne ye, ani Izirayeli ta mɔgɔw, ani Zuda ta mɔgɔ to minw tora, nin kitabu ta kumaw ko ra, sabu Matigi Ala ta dimi ka bon. Matigi Ala ta dimi bɛ an kan, sabu an bemaw ma Matigi Ala ta kumaw sira tagama ka kapa ni nin kitabu ta kumaw ye."

Masace ka Ala ta ciruso Huluda jininka

²²Ayiwa, Hilikiya, ani masace tun ka mɔgɔ minw ci, olugu tagara ciruso Huluda fe ka taga kuma ni a ye nin ko ra; ale tun ye Salumu ta muso le ye. Salumu face tun ye Tokeha ye, Tokeha face tun ye Hasira ye. Salumu le tun ye Alabatosoba ta faniw kɔrɔsibaga ye. A ni a muso tun siginin bɛ Zeruzalemu ta kindakura le ra.

²³Huluda ka o jaabi ko: "Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ta kuma ye nin ye: Mɔgɔ min ka aw ci ne fe, aw ye taga a fɔ o tigi ye,

²⁴ko Matigi Ala ko: 'Ne bɛna kojuguba le ben nin dugu ni a dugumɔgɔw kan, ka kapa ni nin danga kumaw bɛɛ ye, minw sebera nin kitabu kɔnɔ, nin kitabu min karanna Zuda masace ja na.

²⁵I n'a fɔ o banna ne ra, ka taga wusunanan sarakaw* bɔ ala werew ye, ka ne jusu bɔ ni o ta kewalew ye, o kosɔn ne ta dimi bɛna wuri nin dugu kama, a tasuma fana tena faga tuun.'

²⁶”Nka aw ye taga a fɔ Zuda masace ye, ale min ka aw ci ko aw ye na Matigi Ala nininka, ko Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: ‘I ka nin kitabu kuma lamɛn minke,

²⁷o kow digira i ra kosebe; i ka i yere majigi Ala ja kɔɔ, sabu a ta kuma min fɔra nin dugu ni a dugumɔɔw kama, i ka o men. Nka i ka i yere majigi ne ja kɔɔ ka i ta faniw faran, ka kasi ne ja kɔɔ minke, o ra, ne fana ka i ta daariri lamɛn. Ne Matigi Ala ko ten.

²⁸O kosɔn, ni i nana sa, ne bɛna i lataga i bɛma tɔw fɛ. I bɛna sa hɛra le ra; o bɛna i su don i ta kaburu kɔɔ. O ra, ne bɛna nin kojugu min lase nin dugu ni a dugumɔɔw ma, i ja tɛna o ye.’ “Ayiwa, o tagara o kumaw lase masace ma.

Yoziyasi ka jɛnɔɔɔnyakura don ni Ala ye

(Masacɛw flanan 23.1-3)

²⁹Masace Yoziyasi ka Zuda mara cɛkɔɔɔbaw, ani Zeruzalɛmu dugu cɛkɔɔɔbaw bɛe wele ka na.

³⁰O kɔ, masace tagara Matigi Ala ta batoso kɔɔ, ale ni Zuda mara mɔɔɔw bɛe, ani Zeruzalɛmu dugumɔɔw bɛe, ani sarakalasebagaw ni Levi* ta mɔɔɔw, ani jama bɛe, denmisen fara mɔɔɔkɔɔɔba kan. O ka o jɛnɔɔɔnya kitabu kumaw bɛe karan jama bɛe ja na, o tun ka o kitabu min sɔɔɔ Matigi Ala ta batoso kɔɔ.

³¹O y’a sɔɔɔ masace tun lɔnin bɛ a lɔyɔɔɔ ra; a ka jɛnɔɔɔnyakura don tuun ni Matigi Ala ye, k’a fɔ ko: “An bɛna tugu Matigi Ala le kɔ, k’a ta kumaw, ani a ta ciw, ani a ta cifɔninw bɛe sira tagama ni an jusukun bɛe ye, ani an nin bɛe, janko Ala tun ka kuma minw sɛbɛ jɛnɔɔɔnya kitabu kɔɔɔ kakɔɔ, an ye o kumaw bɛe sira tagama.”

³²O kɔ, masace k’a fɔ Zeruzalɛmukaw, ani Boniyaminu ta mara mɔɔɔw bɛe ye ko o ye o layiri ta Ala ye. Zeruzalɛmukaw ka o kɛ ka kaɔa ni Ala ta jɛnɔɔɔnya ye, o bɛmaw ta Ala.

³³Batofɛn haramunin minw tun bɛ Izirayɛlimɔɔɔw ta maraw ra, Yoziyasi ka o bɛe bɔ jamana kɔɔ. Mɔɔɔ o mɔɔɔ tun bɛ Izirayeli, a ka o bɛe jagboya ko o ye Matigi Ala, o ta Ala le bato. O ra, Yoziyasi si bɛe ra, o ma bɔ Matigi Ala, o bɛmaw ta Ala kɔ.

Kibaroyaw flanan 35

Jɔnyaban panagbɛ

(Masacɛw flanan 23.21-23)

¹O kɔ, Yoziyasi ka Jɔnyaban panagbɛ kɛ Zeruzalɛmu Matigi Ala ye. O ka Jɔnyaban sarakaw faga san karo fɔlɔ tere tan ni naani.

²A ka sarakalasebagaw sigi o ta baaraw ra, ka o ja gbɛleya ko o ye to Matigi Ala ta batoso baara ra.

³Levi* ta mɔɔɔ minw bɛ Izirayɛlimɔɔɔw bɛe karan, ka o yere bla danna Matigi Ala ye, a k’a fɔ olugu ye ko: “Izirayeli masace Dawuda dence Sulemani ka Alabatoso

min la, aw ye jɛnɔɔɔɔnya kesu saninman ta ka taga a bla o so kɔɔɔ. Aw man kan k'a ta aw kamankunw kan tuun. Aw ye baara ke Matigi Ala, aw ta Ala ye, ani a ta mɔɔɔw, minw ye Izirayelimɔɔɔw ye.

⁴Aw ye aw yere tarantaran ka kapa ni aw ta gbaw ye, ani ka kapa ni aw ta jenkuruw ye, i n'a fo Izirayeli masace Dawuda ni a dence Sulemani tun k'a fo cogo min na.

⁵Aw ye to yoro saninman kɔɔɔ; Levi* ta mɔɔɔ dow ka kan ka ke ni aw ta jenkuru bee kelen kelen ye, janko ka aw balema Izirayelimɔɔɔw deme o ta saraka kow ra.

⁶Aw ye Jonyaban saraka faga, ka aw yere saninya, ka laben ka aw balemaw Izirayelimɔɔɔw deme, i n'a fo Matigi Ala k'a fo Musa ye cogo min na.”

⁷Jama min tun nana Zeruzalemu, Yoziyasi ka Jonyaban saraka bo olugu ye: a ka began waga bisaba (30 000) ke saraka ye, baw ni sagaw faranin jɔɔɔɔ kan, ani misi waga saba (3 000). O bee tun bora masace yere ta begankuru le ra.

⁸Jamana jamɔɔɔw fana ka began dow di, ka o ke jama ni sarakalasebagaw ni Levi* ta mɔɔɔw ta Jonyaban saraka ye. Hilikiya ni Jakariya ni Yeyeli, minw ye Alabatoso ta kow jamɔɔɔw ye, olugu ka sagaw ni baw di sarakalasebagaw ma, ka o ke began waga fla ni keme wɔɔɔɔ (2 600), ka o ke o ta Jonyaban saraka ye, ani misi keme saba.

⁹Konaniya ni a balemaw, minw ye Semaya ni Netaneheli ye, ani Hasabiya, ani Yeyeli, ani Yozabadi, o minw ye Levi* ta mɔɔɔw kuntigiw ye, olugu ka sagaw ni baw di Levi ta mɔɔɔw ma, ka o ke began waga looru (5 000), o ta Jonyaban saraka ye, ani misi keme looru.

¹⁰Ayiwa, o ka panagbe laben. Sarakalasebagaw lolora o loyoro ra, ani Levi* ta mɔɔɔw, bee ni a ta jenkuru, i n'a fo masace tun k'a fo cogo min na.

¹¹O ka Jonyaban sarakaw faga. Levi* ta mɔɔɔw ka o jori di sarakalasebagaw ma, o k'a seriseri sarakajenifen kan. Levi* ta mɔɔɔw ka o beganw gbolow bo.

¹²Began minw tun ka kan ka ke saraka jenita ye, o ka olugu bla danna, ka o taran jama ra, gba bee ni a ta, janko o ye di Matigi Ala ma, i n'a fo a sebera Musa ta kitabu kɔɔɔ cogo min na. O ka misiw fana ta ke ten.

¹³O ka Jonyaban sarakaw jeni tasuma ra, i n'a fo a sebera cogo min na. O ka saraka saninman tow tobi dagabaw, ani negedagaw, ani poli wɔɔɔ; o ka o ninnin joona joona mɔɔɔw bee ra.

¹⁴O ko, Levi* ta mɔɔɔw ka olugu yere ni sarakalasebagaw ta Jonyaban sarakaw fana laben, sabu sarakalasebaga minw tun ye Haruna durujaw ye, olugu ka saraka jenitaw, ani beganw ta turu jeni fo ka taga su ko. O koson Levi* ta mɔɔɔw ka o yere ta Jonyaban saraka laben, ani ka Haruna ta durujaw sarakalasebagaw fana ta laben.

¹⁵Fɔrifɛnfɔbagaw, minw ye Asafu ta durujaw ye, olugu tora o lɔyɔrɔw ra, i n'a fɔ Dawuda ni Asafu ni Heman tun k'a fɔ cogo min na, ani Yedutun, min tun ye masace ladibaga ye. Dakɔrsibagaw lɔnin tora da bɛɛ kelen kelen na. O ma bɔ o lɔyɔrɔ ra, sabu o balema minw ye Levi* ta mɔgɔw ye, olugu tun ka o ta Jɔnyaban saraka ko panabɔ o ye.

¹⁶O lon na, o ka Matigi Ala ta saraka kow bɛɛ panabɔ, ka Jɔnyaban panagbɛ kɛ, ka saraka jɛnitaw bɔ Matigi Ala ta sarakajɛnifen kan, i n'a fɔ masace Yoziyasi tun k'a fɔ cogo min na.

¹⁷Izirayelimɔgɔ minw bɛɛ tun bɛ o yɔrɔ ra, olugu ka Jɔnyaban panagbɛ kɛ o wagati ra, ka burufunubari panagbɛ kɛ fɔ tere wolonfla.

¹⁸Nin jɔgɔn Jɔnyaban panagbɛ ma deri ka kɛ tuun Izirayeli kabini cira Sumayila ta wagati ra. Izirayeli masace si ma nin Jɔnyaban panagbɛ jɔgɔn kɛ, i n'a fɔ Yoziyasi k'a kɛ cogo min na, ale ni sarakalasebagaw ni Levi* ta mɔgɔw ni Zuda mara mɔgɔw ni Izirayelimɔgɔ minw bɛɛ tun bɛ Zeruzalemu, ani Zeruzalemukaw yɛɛ.

¹⁹O Jɔnyaban panagbɛ tun kɛra Yoziyasi ta masaya san tan ni seeginan le ra.

Yoziyasi ta masaya laban

(Masacɛw flanan 23.28-30)

²⁰Ayiwa, o kow bɛɛ kɔ fɛ, Yoziyasi ka Ala ta batoso lalaga ka ban tuma min na, Misiran masace Neko wurira ko a bɛ taga Karikemisi dugumɔgɔw kɛɛ Efirati bada ra. Yoziyasi bɔra ka taga a kunbɛn.

²¹Neko ka ciraden dɔw ci ka taga a fɔ a ye ko: “Kɛɛ juman le bɛ ele ni ne cɛ sa, Zuda masace? Ne tɛ bɔra ele le kama bi, ne bɔra ne kɛɛkɛjɔgɔn ta so le kama. Ala ko ne ye teliya. I kana ban Ala ta ma, sabu Ala bɛ ni ne ye; ni o tɛ, a bɛna i halaki.”

²²Nka Yoziyasi ma faran Neko ra. A k'a yɛɛ cogo yɛlɛma ka taga a kɛɛ. Neko tun ka kuma minw fɔ a ye, a ma o jate, k'a sɔrɔ o kumaw tun bɔra Ala le ra. A tagara Neko kɛɛ Megido kɛɛgbɛyɔrɔ ra.

²³Kalanbonbaga dɔw ka masace Yoziyasi bon ni kalan ye. Masace Yoziyasi k'a fɔ a ta jamana panagɔw ye ko: “Aw ye ne ta ka bɔ yan, sabu ne mandimiko juguyara kɛɛbɛ.”

²⁴O k'a labɔ a ta sowotoro kɔnɔ, k'a don a ta sowotoro flanan kɔnɔ ka taga ni a ye Zeruzalemu. A sara minke, o k'a su don a bɛmaw ta kaburu kɔnɔ. Zuda mara mɔgɔw, ani Zeruzalemukaw bɛɛ ka Yoziyasi su kasi.

²⁵Yeremi ka sangadɔnkiri dɔ la Yoziyasi sukoya ra. Dɔnkirilabaga cɛmanw, ani musomanw bɛɛ ka Yoziyasi ko fɔ o ta dɔnkiriw ra fɔ ka na se bi ma. O ka o ko kɛ landa le ye Izirayeli. O dɔnkiriw sɛbɛra sukasidɔnkiriw ta kitabu kɔnɔ.

²⁶Ayiwa, Yoziyasi ta ko tɔw, a ka kojuman minw ke, ka kapa ni Matigi Ala ta sariya kitabu kumaw ye,

²⁷o kow damina ni a laban beɛ sebera Izirayeli ni Zuda masacew ta kitabu kɔnɔ.

Kibaroyaw flanan 36

Zuda masace Yohahazi ta wagati

(Masacew flanan 23.31-34)

¹Jamana mɔgɔw ka Yoziyasi dence Yohahazi ta k'a sigi masaya ra a face nɔ ra Zeruzalemu.

²Yohahazi sigira masaya ra k'a si to san mukan ni saba. A ka karo saba le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu.

³Misiran masace k'a wuri ka bɔ masaya ra Zeruzalemu, ka warida dɔ ben Zuda mara kan, o ka kan ka to ka min sara: warigbe kilo waga saba ni kemɛ naani (3 400), ani sanin kilo bisaba ni naani.

⁴Misiran masace ka Yohahazi balemace Eliyakimu le sigi masaya ra Zuda ni Zeruzalemu kunna. A ka Eliyakimu tɔgɔ yeɛma k'a ke Yehoyakimu ye. Neko k'a balemace Yohahazi mina ka taga ni a ye Misiran.

Zuda masace Yehoyakimu ta wagati

(Masacew flanan 23.36–24.6)

⁵Yehoyakimu sigira masaya ra k'a si to san mukan ni looru. A ka san tan ni kelen le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A ka kojugu ke Matigi Ala, a ta Ala na kɔrɔ.

⁶Babilɔni masace Nebukadinesari nana a kama, ka na a siri ni siranɛgejɔrɔkɔw ye, ka taga ni a ye Babilɔni.

⁷Nebukadinesari ka Matigi Ala ta minanw ta ka taga Babilɔni, ka taga o bla a ta masaso kɔnɔ Babilɔni.

⁸Yehoyakimu ta ko tɔw, a ka ko haramunin minw ke, ani ko minw k'a sɔrɔ, o kow sebera Izirayeli masacew ni Zuda masacew ta kitabu kɔnɔ. A dence Yehoyakini sigira masaya ra a nɔ ra.

Zuda masace Yehoyakini ta wagati

(Masacew flanan 24.8-17)

⁹Yehoyakini sigira masaya ra k'a si to san seegi . A ka karo saba ni tere tan le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A ka kojugu ke Matigi Ala na kɔrɔ.

¹⁰Sanyeɛma wagati ra, masace Nebukadinesari k'a lataga Babilɔni. O ka Matigi Ala ta batoso ta fenpanamanw fana ta ka taga ni o ye Babilɔni. A ka Yehoyakini balemace Sedesiyasi le sigi masaya ra Zuda ni Zeruzalemu kunna.

Zuda masace Sedesiyasi ta wagati

(Masacew flanan 24.18–25.21; Yeremi 39.1-10; 52.1-27)

¹¹Sedesiyasi sigira masaya ra k'a si to san mugan ni kelen. A ka san tan ni kelen le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu.

¹²A ka kojugu ke Matigi Ala, a ta Ala na koro. Ciru Yere mi min tun be Matigi Ala ta kuma fora a ye, a ma son k'a yere majigi o na koro.

¹³A nana muruti hali Nebukadinesari yere kama, k'a soro Nebukadinesari tun k'a jagboya ka kari Ala ra ale ye. A k'a torokun gbeleya, k'a jusukun gbeleya; a ma son ka seko Matigi Ala, Izirayeli ta Ala fe.

¹⁴Sarakalasebagaw kuntigiw, ani mogo tow fana ka terenbariyakow ke; o ka siya werew ta ko haramuninw ke. O tora o ra ka Matigi Ala ta batoso lanogo, Ala tun ka o so min saninya k'a ke yoro saninman ye Zeruzalemu.

¹⁵Matigi Ala, o bemaw ta Ala kumana o fe sijaga caman kabini a damina ra a ta ciraw sababu ra, sabu a tun b'a fe k'a ta mogo kisi, k'a ta yoro saninman fana bosi.

¹⁶Nka o ka Ala ta ciradenw logo, ka Ala ta kumaw mafiyenya, ka yereko a ta ciraw ma, fo ka na a to Matigi Ala ta dimiba wurira a ta mogo kama; o tuma fla were ma soro tuun o ko ra.

Zuda ta masaya laban

¹⁷O ra, Matigi Ala ka Babilonikaw ta masace lana o kama. O nana o ta kanbelenw faga ni kerekemuru ye Alabatoso koro. A ma kanbelen to, a ma sunguru to, a ma mogokoro to, a ma cekoro to. Ala ka mogo bee le don a boro.

¹⁸Nebukadinesari ka Ala ta batoso ta minanw bee ce ka taga ni a ye Babiloni, fenba fara fen fitini kan; a ka Matigi Ala ta batoso naforo bee ce, ani masace ta naforow, ani a ta jamana namogow ta naforow.

¹⁹A ka tasuma don Ala ta batoso ra, ka Zeruzalemu kogow ben, ka masasow bee jeni, ka fenpanamanw bee halaki.

²⁰Minw bosira, fagari ma se minw ma, a ka olugu mina ka taga ni o ye Babiloni. O tagara ke ale ni a dencew ta jonw ye, fo ka na se Peresikaw ta masaya wagati ma.

²¹O kera minke, Matigi Ala tun ka kuma min fo ciru Yere mi da ra, o kumaw kera can ye. A tun k'a fo ko: "Jamana lakolon bena to, janko a ye nenekiri fo san biwolonfla, k'a ta nenekiri wagati bee ke k'a dafa."

Masace Sirusi ta kuma

(Esidarasi 1.1-4)

²²Ayiwa, Peresi ta masace Sirusi ta masaya san folo ra, Matigi Ala ka miiriya do don Peresi masace Sirusi jusu ra. O kera janko Matigi Ala tun ka kuma min don Yere mi da ra k'a fo, o kuma ye ke can ye. O ra, Sirusi ka nin kibaroya fo, k'a sebe k'a ci a ta mara fan bee ra; a ko:

23”Ne Sirusi, Peresi masace, ne ko: ‘Matigi Ala, sankolo tigi Ala ka dugukolo masayaw bee di ne ma. A ko ne ye so do lo ale ye Zeruzalemu, Zuda mara ra. Ayiwa, aw ra jontigiw le ye a ta mago dow ye? Matigi Ala, o ta Ala ye ke ni o tigiw ye; o ye wuri ka taga!’ “

Ɛsidasasi

Ɛsidasasi 1

Masace Sirusi ka Izirayelimogow labla

¹Ayiwa, Peresi masace Sirusi ta masaya san fɔlɔ ra, Matigi Ala ka miiriya dɔ don Peresi masace Sirusi jusu ra. O kera janko Matigi Ala tun ka kuma min don Yeremi da ra k'a fɔ, o kuma ye ke can ye. O ra, Sirusi ka nin kibaroya fɔ, k'a seɓe k'a ci a ta mara fan bɛe ra; a ko:

²"Ne, Sirusi, Peresi jamana masace le ko: Matigi Ala, sankolo tigi Ala ka dugukolo masayaw bɛe di ne ma. A ko ne ye Alabatoso dɔ lɔ ale ye Zeruzalemu, Zuda mara ra.

³Ayiwa, aw ra jɔntigiw le ye a ta mogɔ dɔw ye? O ta Ala ye ke ni o ye; o ye wuri ka taga Zeruzalemu, Zuda mara ra, ka taga Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ta batoso lɔ, Ala min bɛ Zeruzalemu.

⁴A ta mogɔ tɔ minw tora, ni olugu ka ke jamana yɔrɔ o yɔrɔ ra, o sigijɔgɔn minw bɛ o yɔrɔw ra, olugu ye o sɔn warigbɛ ni sanin na, ka fenɗuman caman di o ma, ani beganw, ani o diyanya sarakaw*, o bɛna taga min bla Ala ta batoso kɔnɔ, Ala min bɛ Zeruzalemu."

⁵Ayiwa, o kera minke, Zuda ta gbatigiw, ani Boniyaminu ta gbatigiw, ani sarakalasebagaw*, ani Levi* ta mogɔw, ani Ala k'a don min o min jusu ra, olugu bɛe wurira ka taga Matigi Ala ta batoso lɔ Zeruzalemu.

⁶O sigijɔgɔnw bɛe ka o demɛ; o ka fen warigberamanw, ani fen saninlamanw di o ma, ka o borofen caman wɛɛ di o ma, ani beganw, ani fen nafaman caman. O ka o diyanya sarakaw fana di, ka o fara o fenw bɛe kan.

⁷Nebukadinesari tun ka Matigi Ala ta batoso ta minan minw ta Zeruzalemu, ka na o bla a ta ala ta batoso kɔnɔ, masace Sirusi ka o minanw fana di o ma.

⁸Peresi jamana masace Sirusi, k'a ta warimarabaga Miteredati le ci ka taga o minanw labɔ. Ale ka o jate ka o di Sesibasari ma, min ye Zuda ta mogɔw ta namogɔ ye.

⁹O minanw jateda ye nin ye: Sanin tasa bisaba, ani warigbɛ tasa waga kelen, muru mugan ni kɔnɔntɔn,

¹⁰sanin seti bisaba, warigbɛ seti suguya wɛɛ kemɛ naani ni tan, ani minan waga kelen wɛɛ.

¹¹Minanw bɛe lajennin, a saninlamanw, ani a warigberamanw tun ye minan waga looru ni kemɛ naani (5 400). Sesibasari tagara ni o minanw bɛe ye tuma min na, o wagati le ra mogɔ minaninw tun bɛ bɔra Babilɔni ka taga Zeruzalemu.

Esidarasi 2

Mɔɔw jateda

- ¹Babilɔni masace Nebukadinesari tun ka Zuda mara mɔɔ minw mina ka na ni o ye Babilɔni, o mɔɔ minw sekɔra ka taga Zeruzalemu, ani ka taga Zuda mara ra, ka taga sigi o ta duguw ra, o mɔɔw tɔɔw le ye nin ye:
- ²Olugu le sekɔra ka taga ni Zorobabeli ye, ani Yosuwe ni Nehemi ni Seraya ni Relaya ni Maridose ni Bilisan ni Misipari ni Bigivayi ni Rehumu ni Bana. Izirayelimɔɔw bɛɛ lajennin jateda ye nin ye:
- ³Parehɔsi ta durujaw: mɔɔ waga fla ni keme ni biwolonfla ni fla (2 172);
- ⁴Sefatiya ta durujaw: mɔɔ keme saba ni biwolonfla ni fla (372);
- ⁵Ara ta durujaw: mɔɔ keme wolonfla ni biwolonfla ni looru (775);
- ⁶Pahati Mohabu ta durujaw, minw bɔra Yosuwe ni Yohabu ta gba ra, mɔɔ waga fla ni keme seegi ni tan ni fla (2 812);
- ⁷Elamu ta durujaw: mɔɔ waga kelen ni keme fla ni bilooru ni naani (1 254);
- ⁸Zatu ta durujaw: mɔɔ keme kɔnɔntɔn ni binaani ni looru (945);
- ⁹Zakayi ta durujaw: mɔɔ keme wolonfla ni biwɔɔɔ (760);
- ¹⁰Bani ta durujaw: mɔɔ keme wɔɔɔ ni binaani ni fla (642);
- ¹¹Bebayi ta durujaw: mɔɔ keme wɔɔɔ ni mugan ni saba (623);
- ¹²Azigadi ta durujaw: mɔɔ waga kelen ni keme fla ni mugan ni fla (1 222);
- ¹³Adonikamu ta durujaw: mɔɔ keme wɔɔɔ ni biwɔɔɔ ni wɔɔɔ (666);
- ¹⁴Bigivayi ta durujaw: mɔɔ waga fla ni bilooru ni wɔɔɔ (2 056);
- ¹⁵Adini ta durujaw: mɔɔ keme naani ni bilooru ni naani (454);
- ¹⁶Ateri ta durujaw, minw bɔra Ezekiyasi ta gba ra: mɔɔ bikɔnɔntɔn ni seegi (98);
- ¹⁷Betisayi ta durujaw: mɔɔ keme saba ni mugan ni saba (323);
- ¹⁸Yora ta durujaw: mɔɔ keme ni tan ni fla (112);
- ¹⁹Hasumu ta durujaw: mɔɔ keme fla ni mugan ni saba (223);
- ²⁰Gibari ta durujaw: mɔɔ bikɔnɔntɔn ni looru (95);
- ²¹Betilehemu dugumɔɔw: mɔɔ keme ni mugan ni saba (123);
- ²²Netofakaw: mɔɔ bilooru ni wɔɔɔ (56);
- ²³Anatɔtikaw: mɔɔ keme ni mugan ni seegi (128);
- ²⁴Azimaveti dugumɔɔw: mɔɔ binaani ni fla (42);

- ²⁵Kiriyati Arimu, ani Kefira, ani Beroti dugumogow: mogow keme wolonfla ni binaani ni saba (743);
- ²⁶Rama ni Geba dugumogow: mogow keme wawawo ni mogow mugan ni kelen (621);
- ²⁷Mikimasikaw: mogow keme ni mugan ni fla (122);
- ²⁸Betelikaw, ani Ayikaw: mogow keme fla ni mugan ni saba (223);
- ²⁹Nebo dugumogow: mogow bilooru ni fla (52);
- ³⁰Magibisi ta durujaw: mogow keme ni bilooru ni wawawo (156);
- ³¹Elamu to kelen ta durujaw: mogow waga kelen ni keme fla ni bilooru ni naani (1 254);
- ³²Harimu ta durujaw: mogow keme saba ni mugan (320);
- ³³Lodi, ani Hadidi ni Ono dugumogow: mogow keme wolonfla ni mugan ni looru (725);
- ³⁴Zeriko dugumogow: mogow keme saba ni binaani ni looru (345);
- ³⁵Sena dugumogow: mogow waga saba ni keme wawawo ni bisaba (3 630);
- ³⁶Sarakalasebagaw*, minw tun ye Yedaya ta durujaw ye, minw bora Yosuwe ta gba ra: mogow keme konkonton ni biwolonfla ni saba (973);
- ³⁷Imeri ta durujaw: mogow waga kelen ni bilooru ni fla (152);
- ³⁸Pasuri ta durujaw: mogow waga kelen ni keme fla ni binaani ni wolonfla (1 247);
- ³⁹Harimu ta durujaw: mogow waga kelen ni tan ni wolonfla (1 017).
- ⁴⁰Levi* ta mogow, minw tun ye Yosuwe ni Kadimiyeli ta durujaw ye, minw tun bora Hodava ta gba ra: mogow biwolonfla ni naani (74).
- ⁴¹Dankirilabagaw, minw tun ye Asafu ta durujaw ye: mogow keme ni mugan ni seegi (128).
- ⁴²Alabatoso donda korosibagaw: Salumu ta durujaw, ani Ateri ta durujaw, ani Talimon ta durujaw, ani Akubu ta durujaw, ani Hatita ta durujaw, ani Sobayi ta durujaw bee lajennin: mogow keme ni bisaba ni konkonton (139).
- ⁴³Alabatoso baardenw tun ye Siha ta durujaw, ani Hasufa ta durujaw, ani Tabahoti ta durujaw,
- ⁴⁴ani Kerosi ta durujaw, ani Siyaha ta durujaw, ani Padon ta durujaw,
- ⁴⁵ani Lebana ta durujaw, ani Hagaba ta durujaw, ani Akubu ta durujaw,
- ⁴⁶ani Hagabu ta durujaw, ani Samulayi ta durujaw, ani Hanan ta durujaw,
- ⁴⁷ani Gideli ta durujaw, ani Gahari ta durujaw, ani Rehaya ta durujaw,

- 48ani Resen ta durujaw, ani Nekoda ta durujaw, ani Gazamu ta durujaw,
- 49ani Uza ta durujaw, ani Paseha ta durujaw, ani Besayi ta durujaw,
- 50ani Asina ta durujaw, ani Mehunimu ta durujaw, ani Nefusimu ta durujaw,
- 51ani Bakibuki ta durujaw, ani Hakufa ta durujaw, ani Harihuri ta durujaw,
- 52ani Basiluti ta durujaw, ani Mehida ta durujaw, ani Harisa ta durujaw,
- 53ani Barikɔsi ta durujaw, ani Sisera ta durujaw, ani Tama ta durujaw,
- 54ani Nesiya ta durujaw, ani Hatifa ta durujaw.
- 55Sulemani ta baaradenw ta durujaw, olugu le tun ye Sotayi ta durujaw ye, ani Sofereti ta durujaw, ani Peruda ta durujaw,
- 56ani Yahala ta durujaw, ani Darikon ta durujaw, ani Gideli ta durujaw,
- 57ani Sefatiya ta durujaw, ani Hatili ta durujaw, ani Pokereti Hatisebayimu ta durujaw, ani Ami ta durujaw.
- 58Alabatoso baaradenw, ani Sulemani ta baaradenw ta durujaw, o bɛɛ lajennin tun ye mɔgɔ keme saba ni bikɔntɔn ni fla (392).
- 59Ayiwa, minw tun bɔra Teli Mela, ani Teli Harisa, ani Kerubi Adan, ani Imeri, olugu tɔgɔw ye nin ye; nka o ma se ka o ta somɔgɔw ni o ta buruju fɔ, k'a yira ko o ye Izirayelimɔgɔw ye:
- 60olugu le tun ye Delaya ta durujaw ye, ani Tobiya ta durujaw, ani Nekoda ta durujaw: mɔgɔ keme wɔɔɔ ni bilooru ni fla (652).
- 61Minw tun ye sarakalasebagaw ta durujaw ye olugu ra, o tun ye Habaya ta durujaw ye, ani Hakɔsi ta durujaw, ani Barizilayi ta durujaw. Barizilayi le tun ka Galadikace Barizilayi denmuso dɔ furu, o kosɔn olugu tɔgɔ lara ale ra.
- 62O ka olugu ta burujusebew pini, nka o ma o ye. O ra, o ka o bɔ sarakalasebagaya ra.
- 63Jamanatigi k'a fɔ o ye ko o man kan ka fen saninman domu, fɔ sarakalasebaga dɔ ye Ala pininka ni Urimi ni Tumimi ye fɔlɔ, ka o ko jalɔn.
- 64Ayiwa, jama bɛɛ lajennin tun ye mɔgɔ waga binaani ni fla ani mɔgɔ keme saba ni biwɔɔɔ (42 360).
- 65O ta jɔn cemanw ni a musomanw tun ma jate; olugu tun ye mɔgɔ waga wolonfla ni mɔgɔ keme saba ni mɔgɔ bisaba ni wolonfla (7 337). Dɔnkirilabaga cemanw, ani a musoman minw tun bɛ o ra, o tun ye mɔgɔ keme fla (200).
- 66So keme wolonfla ni bisaba ni wɔɔɔ (736), ani sofali keme fla ni binaani ni looru (245),

⁶⁷ani ƚɔgɔmɛ kɛmɛ naani ni bisaba ni looru (435), ani fali waga wɔɔɔɔ ni kɛmɛ wolonfla ni mugan (6 720), o le tun bɛ o fɛ.

⁶⁸O tagara se Matigi Ala ta batoso yɔɔɔ ra Zeruzalɛmu minkɛ, gbatigi caman ka o yɛɛ diyanya sarakaw* di Ala ta batoso lɔri baara kama, janko a ye lɔ a lɔyɔɔɔɔɔ ra.

⁶⁹O ka fɛn minw di ka kapa ni o seko ye o baara kama, o kɛra saninden waga biwɔɔɔɔ ni kelen, ani warigbɛ kilo waga fla ni kɛmɛ looru, ani sarakalasebaga derege kɛmɛ.

⁷⁰Sarakalasebagaw, ani Levi ta mɔgɔw, ani mɔgɔ tɔw, minw ye dɔnkirilabagaw ye, ani Alabatoso donda kɔɔsibagaw, ani a baaradenw, olugu ni Izirayɛlimɔgɔw bɛɛ tagara sigi o ta duguw ra.

Ɛsidasasi 3

Sarakajɛnifɛn lɔri

¹Ayiwa, san karo wolonflanan bɛ se wagati min na, o y'a sɔɔɔ Izirayɛlimɔgɔw tun sigira o ta duguw ra ka ban. O wagati ra o bɛɛ tagara lajɛn Zeruzalɛmu i ko mɔgɔ kelen.

²Yosadaki dɛncɛ Yosuwe, ale ni a balema sarakalasebagaw*, ani Sehalityɛli dɛncɛ Zorobabeli ni a balemaw, olugu wurira ka Izirayɛli ta Ala ta sarakajɛnifɛn* lɔ, ka saraka jɛnitaw* bɔ o sarakajɛnifɛn kan, i n'a fɔ a sɛbɛra Musa ta sariya ra cogo min na, Musa min tun ye Ala ta cira ye.

³O yɔɔɔ mɔgɔw ƚasiran tun bɛ o ra, nka o bɛɛ n'a ta, o ka sarakajɛnifɛn lɔ a ƚusiginankɔɔ kan, ka saraka jɛnitaw bɔ a kan Matigi Ala ye: sɔgɔmasaraka, ani wulafɛsaraka.

⁴O kɔ, o ka gbatakɔɔsigi ƚanagbɛ* kɛ, i n'a fɔ a sɛbɛra sariya ra cogo min na. Saraka jɛnita hakeya min tun ka kan ka bɔ lon o lon, o ka o bɔ.

⁵O kɔ, o ka kɛ saraka jɛnitaw bɔ ye lon o lon, ani karokura sarakaw, ani saraka minw tun ka kan ka bɔ Matigi Ala ta ƚanagbɛ saninmanw bɛɛ ra; dɔw fana nana ni o diyanya sarakaw* ye, ka na o di Matigi Ala ma.

⁶San karo wolonflanan tere fɔlɔ le ra o ka kɛ saraka jɛnitaw bɔ ye Matigi Ala ye, hali k'a sɔɔɔ Matigi Ala ta batoso lɔri tun ma dabɔ fɔlɔ.

⁷O ka wari di kabakurulesebagaw ni yirilɛsebagaw ma, ka domuni ni minnifɛnw ni turu di Sidɔnkaw ni Tirikaw ma, ko o ye sɛdiriyiriw tige Liban jamana ra, ka o bla kɔgɔji kan, ka na ni a ye Zafa, i n'a fɔ Pɛɛsi jamana masacɛ Sirusi yɛɛ tun k'a fɔ cogo min na.

Alabatosokura lɔri

⁸Izirayelimogow sera Ala ta batoso yow ra Zeruzalemu san min na, o san flanan na, ani o san karo flanan na, o ka baara damina. Minw ka baara damina, o tun ye Sehalitiyeli dence Zorobabeli ye, ani Yosadaki dence Yosuwe, ani o balema tow, minw ye sarakalasebagaw* ni Levi* ta mogow ye, ani minw bee tun sekora ka na Zeruzalemu. Levi ta mogow minw tun ka san mugan sorow, ani minw tun temena o kan, o ka olugu ci ko o ye Matigi Ala ta batoso lori baaraw korosi.

⁹Yosuwe ni a dencew ni a balemacew, ani Kadimiyeli ni a dencew, minw ye Zuda ta mogow dow ye, olugu bee farara jowon kan, ka ke Ala ta batoso lomagaw ta baara korosi ye. Henadadi ta mogow ni o dencew ni o balemacew, minw ye Levi ta mogow ye, olugu fana tun be ni o ye.

¹⁰Bonlomagaw nana Matigi Ala ta batoso ju sigi tuma min na, o ka sarakalasebagaw wele ka na. Sarakalasebagaw tun ka o ta sarakalasebagaya faniw don, ka burufiyetaw ta. Levi ta mogow minw ye Asafu dencew ye, siranegge tegerew tun be olugu fana boro, janko ka Matigi Ala tando, i n'a fo Izirayeli masace Dawuda tun k'a fo cogo min na.

¹¹O tun be donkiriw lara, k'a lamina jowon fe, ka Matigi Ala tando k'a bonya, k'a fo ko: "A ka ni, a ta pumanya te ban k'a ye Izirayelimogow ta fan fe!" Jama bee tun be mankanba cira, ka Matigi Ala tando, sabu o tun be Matigi Ala ta batoso jubora.

¹²Nka sarakalasebagaw, ani Levi ta mogow, ani gbatigi caman tun be yi, minw si tun korora kosebe, ani minw tun ka Alabatoso folo ye. Tuma min na bonlomagaw nana ke Alabatosokura ju sigi ye o pa na, olugu ka ke kasi ye, ka kule; k'a sorow mogow caman tun be nagarikanbaw bora.

¹³A kera ten, mogow tun te se ka nagarikanw ni kasikanw lon ka bo jowon na; sabu jama tun be kulekan caman le cira. O mankan tun be sera fo yowjan.

Esidarasi 4

Alabatoso lori lalora

¹Ayiwa, minw ye Zuda ta mogow, ani Boniyaminu ta mogow ta juguw ye, olugu nana a men ko mogow minanin minw sekora ka na, ko olugu be batoso do lora Matigi Ala ye, Izirayeli ta Ala.

²O tagara Zorobabeli ni Izirayeli ta gbatigiw fe, ka taga a fo o ye ko: "An fana bena lori ke ni aw ye, sabu an fana be aw ta Ala le batora i ko aw b'a ke cogo min na. Asiri masace Esari Hadon min ka anw lana yan, kabini ale ta wagati ra, an tun be sarakaw bora Ala ye."

³Zorobabeli ni Yosuwe ni Izirayeli ta gbatigi tow ka o jaabi ko: "Aw ni anw te se ka jen ka batoso lo an ta Ala ye. Anw dama le bena so lo Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ye, i n'a fo Peresi jamana masace Sirusi k'a fo an ye cogo min na."

⁴Nka o yɔrɔ mɔgɔw ka farifaga don Zuda mara mɔgɔw ra; o ka o lasiran janko o ye so lɔri dabra.

⁵O ka wari di fagama dɔw ma janko olugu ye baara bari; a kera ten baara fana lalɔra Pɛresi masace Sirusi ta masaya wagati bɛɛ ra, fɔ ka taga se Pɛresi masace Dariyusi ta wagati ma.

Yahudiyaw juguw ka sɛbɛ ci masace ma

⁶Serisesi ta masaya wagati ra, a ta masaya damina yere ra, Yahudiyaw juguw ka kuma dɔw sɛbɛ ka Zuda mara mɔgɔw ni Zeruzalemukaw jaraki.

⁷O kɔ fɛ, Pɛresi jamana masace Aritaserisesi fana ta wagati ra, Bisilamu ni Miteredati ni Tabeli ni o tɔpɔgɔnw ka sɛbɛ dɔ kɛ k'a ci Pɛresi ta masace Aritaserisesi ma. O kumaw tun sebera Aramekaw ta sebericogo ni o ta kan le ra.

⁸Jamanatigi Rehumu, ani seberikebaga Simisayi, olugu fana ka sɛbɛ dɔ kɛ k'a ci masace Aritaserisesi ma, Zeruzalemu dugu kama; o k'a sɛbɛ ko:

⁹"Jamanatigi Rehumu, ani seberikebaga Simisayi, ani o baarakepɔgɔn tɔw, minw bɛ Dini, ani Arifarisataki, ani Taripeli, ani Afarasi, ani Ereki, ani Babilɔni, ani Suzi, ani Deha, ani Elamu,

¹⁰ani masaceba tɔgɔbatigi Osinapari ka siya minw mina ka na o bla Samari dugu kɔnɔ, ani a ka minw bla Efirati ba terebenyanfan na, ani a yɔrɔ tɔw bɛɛ, anw le ka nin sɛbɛ ci."

¹¹O ka o sɛbɛ min ci, o sɛbɛ kɔnɔkumaw ye nin ye; o ko: "Masace Aritaserisesi ta jamana jamɔgɔ minw bɛ Efirati ba terebenyanfan mara ra, ani a yɔrɔ tɔw ra, olugu le bɛ nin sɛbɛ cira masace Aritaserisesi ma.

¹²"Masace, an bɛ i lalɔnninya ko Yahudiya minw bɔra ele fɛ yi ka na yan, ko o Yahudiyaw sera Zeruzalemu yan; o ko o b'a fɛ ka o dugu murutinin ni o dugujugu le lɔ tuun. O bɛ a kogow jusiginanw lɔra, k'a kogow lawuri.

¹³O ra, masace ka kan k'a lɔn ko ni nin dugu kɔni lɔra, ni a kogow fana wurira, o tena ninsɔngɔ sara tuun, o tena wusugu sara tuun, tagamabagaw fana tena sirarawariw sara tuun. A laban masace ta sɔrɔta le bɛna dɔgɔya.

¹⁴Nka i n'a fɔ anw ta baro bɛ bɔ masaso le ra, an k'a ye ko a bennin tɛ ko ko min bɛ kɛ masace dɔgɔya sababu ye, an ye je o ko kan. O kosɔn an ka nin kibaroyaw ci masace ma,

¹⁵janko aw ye aw bɛmaw ta sɛbɛkɔrɔw segɛsegɛ. Ni aw ka o sɛbɛw flɛ, aw bɛna a ye ko nin dugumɔgɔw ye mɔgɔ murutininw le ye, dugu min ka masacɛw ni o ta maraw segɛ. Yɔrɔ dɔ lo, min mɔgɔw murutinin lo kabini fɔlɔfɔlɔ. O le kosɔn, o tun ka nin dugu ci.

¹⁶An kɔni b'a fɔ masace ye ko ni nin dugu lɔra, ni a kogow wurira, o tuma foyi le tena kɛ ele fɛ tuun Efirati ba terebenyanfan na yan."

Masace ka sebe jaabi

- ¹⁷Ayiwa, masace ka o ta sebe jaabi, ko: “Ne be nin sebe ci jamanatigi Rehumu, ani seberikebaga Simisayi ma, ani o baarakejogon to minw be Samari, ani yoro towa be ra Efirati ba terebenyanfan na. Ne ta fori be aw ye, ani towa be.”
- ¹⁸Aw ka sebe min ci, o ka o sebe karan, k’a kumaw korow fo ne ye fana.
- ¹⁹Ne ka mogwa ci ka o kow segesege. A yera ko kabini wagatijan, nin dugu tun be wuri masacew kama, ani ko o be to ka muruti, ka mankanw lawuri.
- ²⁰Masace fangatigiw tun be Zeruzalemu. O ta fanga tun be Efirati ba terebenyanfan jamana be kan. Mogwa tun be ninsogwa ni wusugu sara o ye, tagamabagaw tun be sirarawariw sara fana.
- ²¹O ra, aw y’a fo o ye ko o ye o baaraw lalo; o man kan ka nin dugu lo, ni ne m’a sira di o ma.
- ²²Aw ye aw yere korosi, aw kana saliya don nin ko ra, janko nin ko kana na digi masace ra tuun ka teme nin kan.”
- ²³Ayiwa, masace Aritaserisesi ta sebe karanna Rehumu ni seberikebaga Simisayi ni o jenogonwa na na minke doron, o tagara Yahudiyaw fe Zeruzalemu o yoronin be ra, ka taga o jagboya ko o ye baaraw lalo fanga ra.
- ²⁴O kera minke, Ala ta batoso baara lalora Zeruzalemu. A lalora ka taga se fo Peresi masace Dariyusi ta masaya san flanan wagati ma.

Esidarasi 5

Alabatoso lori daminana tuun

- ¹Ayiwa, cira Hagize, ani cira Jakariya min ye Ido ta mamaden do ye, Ala ka kuma do don olugu da ra k’a fo Zuda mara ta Yahudiyaw, ani Zeruzalemu ta Yahudiyaw ye, Izirayeli ta Ala togo ra.
- ²O kera minke, Sehalitiyeli dence Zorobabeli ni Yosadaki dence Yosuwe, olugu wurira ka Ala ta batoso lori damina tuun Zeruzalemu. Ala ta ciraw fana tun be ni o ye, ka o deme.
- ³O tuma, Tatenayi min tun ye Efirati ba terebenyanfan mara jamanatigi ye o wagati ra, ani Setari Bozinayi ni o jenogon towa, olugu nana Yahudiyaw ko, ka na o pininka ko: “Jon le ko aw ye nin so lo k’a kogow lawuri?”
- ⁴O ka o pininka fana ko: “Minw be nin so lora, olugu togo ye di?”
- ⁵Nka o be n’a ta, Ala tun k’a janto o Yahudiyaw ta jamogwa ra. O ma o ta baara lalo; sebe min cira masace Dariyusi fe, o tora o ta baara ra fo ka na o sebe kajaabi na.

⁶Efirati ba terebenyanfan jamanatigi min ye Tatenayi ye, ani Setari Bozinayi ni a jɛnɛɔɔɔn tɔ minw bɛ Afarisaki, ba terebenyanfan na, olugu ka sɛbɛ min ci masacɛ Dariyusi ma, o sɛbɛ le ye nin ye.

⁷O ka nin kumaw le sɛbɛ k'a ci, ko: "Masacɛ Dariyusi, Ala ye hɛraba kɛ i ye!

⁸Masacɛ, i ka kan k'a lɔn ko an tagara Zuda mara ra, ka taga se fɔ Alaba ta batoso yɔrɔ ra. Ayiwa, an k'a ye ko Yahudiyaw bɛ o batoso lɔra ni kabakuru leseninw ye, ka yiriw don a kogow ra. Baara bɛ kera ka ja, a fana bɛ tagara ja o boro kɔsɛbɛ.

⁹An ka o ta jamɔɔɔw jininka ko: 'Jɔn le ka sira di aw ma ko aw ye nin so lɔ, k'a kogow lawuri?'

¹⁰An ka o jininka o tɔɔɔw ra fana, janko ka o tɔɔɔw fɔ i ye. An ka o ta jamɔɔɔw tɔɔɔw sɛbɛ.

¹¹O ka an jaabi ni kuma minw ye o ye nin ye; o ko: 'Anw ye sankolo tigi ni dugukolo tigi Ala ta baardenw le ye. Izirayeli masacɛba dɔ tun ka nin so min lɔ ka ban kabini san caman, an bɛ o so le lɔra kura ye tuun.

¹²An bɛmaw le tun ka sankolo tigi Ala jusu bɔ, o kɔsɔn Ala tun ka o don Babilɔni ta masacɛ Nebukadinesari boro, min tun ye Kalideka ye. Ale le ka nin batoso ci, ka mɔɔɔw mina ka taga ni o ye Babilɔni.

¹³Nka Babilɔni ta masacɛ Sirusi ta masaya san fɔlɔ ra, a ka sariya dɔ sigi ko o ye nin Alabatoso lɔ kokura tuun.

¹⁴Nebukadinesari tun ka Ala ta batoso ta minan saninlaman ni a warigberaman minw ta ka bɔ Ala ta batoso kɔnɔ Zeruzalɛmu, ka taga ni a ye Babilɔnikaw ta ala ta batoso kɔnɔ, masacɛ Sirusi ka o fɛnw labɔ Babilɔnikaw ta ala ta batoso kɔnɔ. A tun ka o fɛnw di cɛ dɔ ma, min tɔɔɔ tun ye ko Sɛsibasari. Masacɛ ka o cɛ kɛ jamanatigi ye,

¹⁵k'a fɔ a ye ko a ye o fɛnw ta, ka taga o bla Zeruzalɛmu ta Ala ta batoso kɔnɔ, ka Alabatoso lɔ kokura a lɔyɔrɔkɔrɔ ra.

¹⁶O Sɛsibasari tɔɔɔ nana o cogo le ra, ka na Ala ta batoso ju sigi Zeruzalɛmu. K'a ta o lon na fɔ ka na se bi ma, a lɔri bɛ sen na, nka a ma ban fɔlɔ.'

¹⁷"Ayiwa, ni a benna masacɛ ma, masacɛ ta sɛbɛkɔrɔw bɛ mara yɔrɔ min na Babilɔni, o ye o sɛbɛkɔrɔw flɛ kɔsɛbɛ, k'a lɔn ni a kera ko can lo ko masacɛ Sirusi tun ka sariya dɔ sigi ko o ye Ala ta batoso lɔ Zeruzalɛmu. O kɔ, ni masacɛ nana min latigɛ o ko ra, a ye o lase an ma yan."

Esidarasi 6

Dariyusi ka Sirusi ta sariya sɛbɛ ye

¹Ayiwa, masacɛ Dariyusi ka mɔɔɔ dɔw ci, ko o ye taga flɛri kɛ sɛbɛmarayɔrɔ ra, o bɛ fɛn nafamanw mara yɔrɔ min na Babilɔni.

²O tagara gbolokitabu dɔ melegenin ye Ekibatani, min ye Medi mara duguba ye. A tun fɔra o sɛbɛ kɔnɔ ko:

³"Masace Sirusi ta masaya san fɔlɔ ra, masace Sirusi ka nin sariya sigi Zeruzalemu ta Alabatoso ko ra, ko Alabatoso ka kan ka lɔ kokura, k'a ke sarakabɔyɔrɔ ye. A ka kan ka lɔ a jusiginankɔrɔw kan. A lɔ ye ke nɔngɔn na biwɔrɔ, a bonya fana ye ke nɔngɔn na biwɔrɔ.

⁴O ka kan k'a lɔ ni kabakuru leseninw ni yiri ye: ni o ka kabakuru lesenin sira saba la, o bɛ yiri sira kelen la, ni o ka kabakuru sira saba la, o bɛ yiri sira kelen la. A baara wari bɛɛ ka kan ka bɔ masace ta naforo le ra.

⁵Ka fara o kan, Nebukadinesari tun ka Ala ta batoso ta minan saninlaman, ani a warigberaman minw ta ka bɔ Alabatoso kɔnɔ Zeruzalemu, ka na ni a ye Babilɔni, o fenw ka kan ka sekɔ ka taga o nɔ ra Zeruzalemu Alabatoso kɔnɔ yi, ka taga o bla Ala ta batoso kɔnɔ."

Masace Dariyusi k'a ta kuntigiw jaabi

⁶Masace ko: "Ayiwa, sisan, ele Tatenayi min ye Efirati ba terebenyanfan jamanatigi ye, ani Setari Bozinayi, ani aw jɛnɔɔɔn tɔ minw bɛ Afarisaki, ba terebenyanfan mara ra, aw ye aw sen bɔ nin ko ra pewu.

⁷Aw kana nin Alabatoso baara bari tuun. Aw y'a to Yahudiyaw ta jamanatigi ni o ta jamɔɔɔw ye a lɔ a lɔyɔrɔkɔrɔ ra.

⁸Ne b'a fɛ aw fana ye min ke Yahudiyaw ta jamɔɔɔw ye nin Alabatoso lɔri ko ra, o flɛ nin ye: Efirati ba terebenyanfan mara mɔɔɔw bɛ ninsɔngɔ minw sara, min ka kan ka bla masace ta naforo ra, o wari le bɛna ke ka so baaraw bɛɛ ke. A wari ka kan ka sara a wagati ra, janko baara kana lalɔ.

⁹Ni o mako ka lɔ fen o fen na, misitoranw, ani sagajigiw, ani sagaden cɛmanw, o ka kan ka fen minw ke saraka jenita* ye k'a di sankolo tigi Ala ma, ani siman, ani kɔɔɔ, ani rɛzɛnji, ani turu, ani Zeruzalemu dugu sarakalasebagaw* bɛna fen o fen jini aw fɛ, aw ka kan ka o bɛɛ di o ma lon o lon; foyi kana o dɛsɛ,

¹⁰janko o ye to ka saraka kasadimanw bɔ sankolo tigi Ala ye, ka Ala daari masace ni a dɛncɛw ye, Ala ye o kisi.

¹¹Ne bɛ min fara o kan, o ye nin ye: Ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka nin sariya cɛn, aw ye o tigi ta bon yiri dɔ bɔ, ka o yiri nunbɔ, ka o turu o tigi kɔnɔ, ka se fɔ a kɔnɔbara ra, ka sɔrɔ k'a dulon o yiri ra. O kɔ, aw ye a ta bon cici k'a ke i ko sununkun.

¹²Ni masa o masa, walama ni siya o siya ka nin sariya yelema, walama ka nin Zeruzalemu Alabatoso cɛn, Ala min sɔnna ko a tɔɔɔ ye sigi nin yɔrɔ ra, ale Ala ye o tigi halaki. Ne Dariyusi le ka nin sariya sigi; ne fana b'a fɛ a ye ke ka kapa ni a cogo ye."

Alabatoso baara bannin ta panagbɛ

¹³Ayiwa, masace Dariyusi ka min latige, k'a ci kuntigiw ma, olugu ka o ciw bee ke. O kuntigiw le ye Tatenayi ye, min ye Efirati ba terebenyanfan jamanatigi ye, ani Setari Bozinayi ni o jɛnɔɔɔnw.

¹⁴O ra, Yahudiyaw ta pamogow ka so lɔri dabɔ tuun. O ta baara fana pana o boro, cira Hagize ni cira Jakariya ta kumaw baraka ra; Jakariya tun ye Ido ta duruja do le ye. Yahudiyaw ka so lo fo k'a ban, ka kapa ni Izirayeli ta Ala ta kuma ye, ani Peresi masacew ta kuma, minw tun ye Sirusi ye, ani Dariyusi, ani Aritaserisesi ye.

¹⁵Alabatoso lɔra ka ban Adari karo tere saba le ra. O kera masace Dariyusi ta masaya san wɔɔɔɔnan na.

¹⁶Izirayelimogow, minw ye sarakalasebagaw* ni Levi* ta mogow ye, ani mogow minaninw to minw tun nana, olugu bee ka Ala ta batoso lɔri panagbe ke ni ninsɔndiya ye.

¹⁷O Alabatoso ta panagbe ra, o ka misitoran keme ani sagajigi keme fla, ani sagaden ceman keme naani le ke saraka ye. O ka bakɔɔɔnin tan ni fla ke Izirayelimogow bee ta jurumunyafa saraka* ye; gba kelen, bakɔɔɔnin kelen.

¹⁸O ka sarakalasebagaw sigi, o bee ni o ta jenkuru, ka Levi ta mogow fana sigi ka kapa ni o ta jenkuruw ye, janko o ye Ala ta baara ke Zeruzalemu, i n'a fo a sebera Musa ta kitabu kɔɔɔ cogo min na.

¹⁹San karo folo tere tan ni naani, mogow minaninw ka Jonyaban panagbe* ke.

²⁰Sarakalasebagaw, ani Levi ta mogow bee tun ka o yere saninya; o cogo ra o bee tun saninyara. Levi ta mogow ka Jonyaban sarakaw faga mogow minaninw bee ye, ani o balema sarakalasebagaw ye, ani o yerew ye.

²¹Izirayelimogow minanin minw tun sekora ka na, olugu bee ka o saraka domu. Minw fana tun ka o yere mabo jamana ta siya saninyabariw ta kow ra, ka fara mogow minaninw kan ka tugu Matigi Ala ko, Izirayeli ta Ala, olugu fana ka o saraka domu ni o ye.

²²O bee ka burufunubari panagbe* ke jɔɔɔɔn fe ni jagari ye, fo tere wolonfla; sabu Matigi Ala tun ka Asiri masace ta miiriya yelema minke, k'a to a ka o deme Izirayeli ta Ala ta batoso lɔri ra, o ko tun ka o jusu fa jagari ra.

Esidarasi 7

Esidarasi nana Zeruzalemu

¹Ayiwa, o kow ko fe, Esidarasi nana. A nana Peresi jamana masace Aritaserisesi ta wagati le ra. Esidarasi face tun ye Seraya ye; Seraya face tun ye Azariya ye, Azariya face tun ye Hilikiya ye,

²Hilikiya face tun ye Salumu ye, Salumu face tun ye Sadoki ye, Sadoki face tun ye Ahitubu ye,

³Ahitubu face tun ye Amariya ye, Amariya face tun ye Azariya ye, Azariya face tun ye Merayoti ye,

⁴Merayoti face tun ye Zeraya ye, Zeraya face tun ye Uzi ye, Uzi face tun ye Buki ye,

⁵Buki face tun ye Abisuwa ye, Abisuwa face tun ye Finehasi ye, Finehasi face tun ye Elehazari ye, Elehazari face tun ye sarakalasebagaw kuntigiba* Haruna ye.

⁶O Esidarasi tɔgɔ le nana ka bɔ Babiloni. Sariya karamɔgɔ tun lo. Matigi Ala, Izirayeli ta Ala tun ka sariya minw di Musa ma, a tun karanna o sariyaw ra kosebe. A tun ka fen o fen pini masace fe, masace tun ka o bee di a ma, sabu Matigi Ala, a ta Ala boro tun be a kan.

⁷Aritaserisesi ta masaya san wolonflanan na, Izirayelimɔgɔ dɔw fana tun nana Zeruzalemu; sarakalasebagaw tun be o ra, ani Levi* ta mɔgɔ dɔw, ani donkirilabaga dɔw, ani Alabatoso donda korɔsibaga dɔw, ani Alabatoso baaraden dɔw.

⁸Esidarasi sera Zeruzalemu masace Aritaserisesi ta masaya san wolonflanan na, o san karo loorunan na .

⁹A tun k'a ta tagama damina Babiloni*, san karo folɔ tere folɔ ra, ka taga se Zeruzalemu san karo loorunan tere folɔ ra, sabu a ta Ala tun k'a janto a ra ka ja.

¹⁰Esidarasi tun k'a yere timinadiya Matigi Ala ta sariya karan na, ani k'a sira tagama, ani ka Izirayelimɔgɔw karan Ala ta sariyaw ni a ta cifɔninw na.

Masace ka cira min di Esidarasi ma

¹¹Esidarasi tun ye sarakalasebaga* le ye, ani sariya karamɔgɔ*. Matigi Ala tun k'a ta sariyaw ni a ta kuma minw fo Izirayelimɔgɔw ye, a tun karanna o kow ra kosebe. Masace Aritaserisesi ka sebe min di Esidarasi ma, o sebe le ye nin ye; a ko:

¹²"Ne Aritaserisesi, masaw ta masa, ne le be nin sebe di sarakalasebaga Esidarasi ma, min ye sankolo tigi Ala ta sariyaw karamɔgɔ ye. Ne be bee fo.

¹³Ayiwa, ne b'a latige k'a fo ko Izirayelimɔgɔ min o min be ne ta mara kɔnɔ, sarakalasebagaw, ani Levi* ta mɔgɔw, min o min b'a fe ka taga ni ele Esidarasi ye Zeruzalemu, o tigi ye taga.

¹⁴Ne, masace, ani ne ladibaga ce wolonfla le be ele ci, ka taga Zuda mara ni Zeruzalemu cogo fle. I ta Ala ta sariya min be i boro, i y'a fle k'a lon ni mɔgɔw be tagamana ka kapa ni o sariya ye.

¹⁵Ka fara o kan, a diyara masace ni a ladibagaw ye ka warigbe ni sanin min di Izirayeli ta Ala ma, Ala min siginin be Zeruzalemu, i be taga ni o wari ni o sanin fana ye.

¹⁶I bɛna wari ni sanin min o min sɔrɔ Babilɔni mara ra, ani sarakalasebagaw ni mɔgɔ tɔw bɛna fɛn minw di o yɛrɛ sago ma Ala ta batoso ta baara kama Zeruzalɛmu, i bɛna taga ni o bɛɛ ye.

¹⁷O ra, i jija ka misitoranw, ani sagajigiw, ani sagaden cɛmanw san ni o wari ye, ani siman sarakaw*, ani rɛzɛnji sarakaw*; i bɛ taga o bɛɛ kɛ saraka ye, i ta Ala ta batoso ta sarakabɔnan kan Zeruzalɛmu.

¹⁸Ni warigbɛ ni sanin tɔ min ka to, ni min ka bɛn ele ni i balema Yahudiyaw ma, aw ye o kɛ ni o ye, ka kaɲa ni aw ta Ala sago ye.

¹⁹I ta Ala ta batoso ta batorikeminan minw dira i ma, i bɛ taga o fɛnw bla Zeruzalɛmu ta Ala ɲa kɔrɔ yi.

²⁰Ni i mako ka lɔ fɛn o fɛn na tuun i ta Ala ta batoso ko ra, i ka kan ka min san, i bɛ se ka o wari bɔ masacɛ ta naforo ra.

²¹”O ra, ne, masacɛ Aritasɛrisɛsi, ne b’a ɲini Efirati ba terebenyanfan warimarabagaw bɛɛ fɛ, ko sarakalasebaga Ɛsidasasi, min ye sankolo tigi Ala ta sariya karamɔgɔ ye, ko ni ale ka fɛn o fɛn ɲini aw fɛ, ko aw ye o di a ma.

²²Aw bɛ se ka o fɛnw di ka se fɔ warigbɛ kilo waga saba ni kɛmɛ looru (3 500), ani simankisɛ kilo waga bisaba (30 000), ani rɛzɛnji litiri waga naani ni kɛmɛ looru (4 500), ani turu litiri waga naani ni kɛmɛ looru (4 500), ani kɔgɔ hakeya min o min ka o diya.

²³Ni sankolo tigi Ala ka fɛn o fɛn ko fɔ a ta batoso ko ra, aw ye o kɛ ka ɲa, janko a ta dimi kana wuri masacɛ ta mara kama, ani a dencɛw kama.

²⁴Aw ka kan k’a lɔn fana ko aw man kan ka ninsɔngɔ, walama wusugu, walama sirarawari mina sarakalasebagaw fɛ, ani Levi ta mɔgɔw, ani nin Alabatoso dɔnkirilabagaw, ani a dakɔrɔsibagaw, ani a baaradenw, ani nin Alabatoso baarakebaga tɔw si fɛ.

²⁵Sisan ele Ɛsidasasi, Ala ta hakiritigiya min bɛ i fɛ, ka kaɲa ni o ye, i ka kan ka kititigɛbagaw, ani ɲamɔgɔ dɔw sigi, olugu ye Efirati ba terebenyanfan mara mɔgɔw ta kitiw tige, ani minw bɛɛ bɛ i ta Ala ta sariyaw lɔn; minw fana m’a lɔn i ye olugu karan a ra.

²⁶Ni mɔgɔ o mɔgɔ tɛ i ta Ala ta sariya sira tagama ka ɲa, ani min tɛ masacɛ ta sariyaw fana sira tagama, o tigi ka kan ka faga, walama k’a gbɛn, walama k’a borofɛnw bɛɛ bɔsi a ra, walama k’a bla kaso ra.”

Ɛsidasasi ka baraka la Ala ye

²⁷Ɛsidasasi ko: “Matigi Ala baraka, an bemaw ta Ala, min k’a don masacɛ jusu ra, ko a ye nin bonya ɲɔgɔn la Matigi Ala ta batoso kan Zeruzalɛmu.

²⁸Ale Ala le ka kojuman ke ne ye, k'a to ne ko diyara masace ni a ladibagaw, ani a ta fagamabaw bee ye. Matigi Ala, ne ta Ala boro tun be ne kan minke, o sababu le ra, ne ka ne yere ja gbeleya ka Izirayeli ta pamogo dow lajen ka taga ni olugu ye."

Esidarasi 8

Esidarasi ni a tagamapogonw

¹Ayiwa, gbatigi minw nana ni ne Esidarasi ye ka bo Babiloni, masace Aritaserisesi ta wagati ra, ani olugu ta mogo minw togow sebera ni o ye, olugu ye ni ye:

²Gerisomu, ale tun ye Finehasi ta duruja do ye. Daniyeli, ale tun ye Itamari ta duruja do ye. Hatusi, ale tun ye Dawuda ta duruja do ye.

³Sekaniya ta mogo do tun lo fana. Jakariya, ale tun ye Parehosi ta duruja do ye; ce keme ni bilooru tun be ni a ye.

⁴Zeraya dence Eliyonayi, ale tun ye Pahati Mohabu ta duruja do ye; ce keme fla tun be ni a ye.

⁵Yahaziyeli dence Sekaniya, ale tun ye Zatu ta duruja do ye; ce keme saba tun be ni a ye.

⁶Yonatan dence Ebedi, ale tun ye Adini ta duruja do ye; ce bilooru tun be ni a ye.

⁷Ataliya dence Ezayi, ale tun ye Elamu ta duruja do ye; ce biwolonfla tun be ni a ye.

⁸Mikayilu dence Zebadiya, ale tun ye Sefatiya ta duruja do ye; ce biseegi tun be ni a ye.

⁹Yeyeli dence Abidiyasi, ale tun ye Yohabu ta duruja do ye; ce keme fla ni tan ni seegi tun be ni a ye.

¹⁰Yosifiya dence Selomiti, ale tun ye Bani ta duruja do ye; ce keme ni biwogoro tun be ni a ye.

¹¹Bebayi dence Jakariya, ale tun ye Bebayi ta duruja do ye; ce mugan ni seegi tun be ni a ye.

¹²Hakatan dence Yohanan, ale tun ye Azigadi ta duruja do ye; ce keme ni tan tun be ni a ye.

¹³Adonikamu ta durujaw ta mogo labanw tun ye Elifeleti ni Yeweli ni Semaya ye; ce biwogoro tun be ni olugu ye.

¹⁴Utayi ni Zakuri, olugu tun ye Bigivayi ta duruja dow ye; ce biwolonfla tun be ni olugu ye.

15 Ayiwa, kɔ min bɛ woyo ka taga Ahava, ne tagara o laɣen o kɔda ra; an ka an ta fanibonw lo o yɔrɔ ra ka tere saba kɛ yi. Ne nana jama flɛ minke, ka sarakalasebagaw* fana flɛ, ne ma Levi* ta mɔɔ si ye o ra.

16 O ra, ne ka Eliyezɛri ni Ariyeli ni Semaya ni Elinatan ni Natan ni Jakariya ni Mesulamu wele, olugu tun ye kuntigi dɔw ye. Ne ka Yoyaribu ni Elinatan fana wele, olugu tun ye mɔɔ karanninw le ye.

17 Ne ka o ci ka taga Ido fɛ, min tun ye ɲamɔɔ dɔ ye Kasifiya. O tun ka kan ka taga min fɔ Ido ni a ɲɛnɔɔɔnw ye, minw ye Alabatoso baaradenw ye Kasifiya, ne ka o kumaw fɔ o ye, ko o ye baaraden dɔw bla ka na an demɛ an ta Ala ta batoso ta baaraw ra.

18 I n'a fɔ an ta Ala ta boronuman tun bɛ an kan, o sɔnna ka Serebiya ci ka na an fɛ; cɛ hakiriman tun lo. Mali, min ye Levi ta duruja dɔ ye, ani Izirayeli ta duruja dɔ, ale ta mɔɔ dɔ tun lo. A tun nana ni a dencew ni a balemaw fana ye; o bɛɛ tun kera cɛ tan ni seegi.

19 Hasabiya ni Ezayi, minw ye Merari ta duruja dɔw ye, olugu fana tun nana ni o balemaw ni o dencew ye; o bɛɛ tun kera cɛ mugan.

20 Dawuda ni jamana ɲamɔɔw tun ka Alabatoso baaraden minw bla Levi ta mɔɔw kɔrɔ fɔlɔfɔlɔ janko ka o demɛ, o nana ni o mɔɔw ta duruja dɔw ye fana. Olugu tun kera baaraden cɛ kɛmɛ fla ni mugan ye. O bɛɛ tun welera o tɔɔ le ra kelen kelen.

21 Ayiwa, ka an to Ahava kɔ kɔrɔ yi, ne k'a fɔ mɔɔw ye ko an ye sun don, ka an yɛrɛ majigi an ta Ala ɲa kɔrɔ, k'a daari, ko a ye an ni an denw ni an borofɛnw bɛɛ numan se an seyɔrɔ ra.

22 K'a fɔ masacɛ ye ko a ye sorasiw ni sotigi dɔw bla ni an ye, janko ka an kɔrɔsi an juguw ma sira ra, o maroya tun bɛ ne ra; sabu anw yɛrɛ le tun k'a fɔ masacɛ ye ka ban ko: "Ni mɔɔ o mɔɔ bɛ tugu an ta Ala kɔ, Ala ta baraka bɛ to o tigi kan, ka kɔnuman kɛ a ye; nka minw bɛ bɔ Ala kɔ, Ala ta dimi le bɛ ben olugu kan ni baraka ye."

23 O ra, an ka sun don, ka an ta Ala daari; a fana ka an jaabi.

24 O kɔ, ne ka cɛ tan ni fla ɲanawoloma sarakalasebagaw kuntigiw cɛ ra: Serebiya, ani Hasabiya, ani o balema cɛ tan.

25 Masacɛ ni a ladibagaw ni a ta kuntigiw, ani Izirayelimɔɔ minw bɛɛ bɛ Babilɔni, olugu ka warigbɛw ni saninw ni fɛn minw bɛɛ di Alabatoso ta baara kama, ne ka o fɛnw bɛɛ jate o mɔɔw ɲa na.

26 Ne ka warigbɛ kilo waga mugan (20 000) jate ka o di o ma, ani warigbɛ minanw kilo waga saba (3 000) ani sanin kilo waga saba (3 000)

²⁷ani sanin seti mugan, minw hakeya tun be saninden waga kelen bo, ani siranege minan nugunin jumanman fla; o songo tun be sanin songo bo.

²⁸O ko, ne k'a fo o ye ko: "Aw saninyara ka ke Matigi Ala ta ye; nin minanw fana saninyara. Mogo le k'a latige o yere sago ma ka nin warigbe ni nin sanin di Matigi Ala ma, aw bemaw ta Ala.

²⁹O ra, aw ka kan ka aw janto nin fenw na kosebe. Ni an nana taga se Zeruzalemu, aw bena o fenw jate Matigi Ala ta batoso bonw kono, sarakalasebagaw kuntigiw, ani Levi ta mogo, ani Izirayeli ta gbatigiw bee ja na."

³⁰O warigbe ni o sanin ni o minan minw tun jatera, sarakalasebagaw, ani Levi ta mogo ka o mina, ka taga ni o ye an ta Ala ta batoso kono Zeruzalemu.

Esidarasi ni a tagamogonw sera Zeruzalemu

³¹Ayiwa, an bora Ahava ko yoro ra ka taga se Zeruzalemu, san karo folo tere tan ni fla ra. An ta Ala tun k'a janto an na. A ka an tanga an juguw ma, ani benkannikebagaw ma sira ra.

³²An sera Zeruzalemu minke, an ka tere saba bla ka nenekiri.

³³A tere naaninan, an ka warigbe ni sanin ni minanw jate an ta Ala ta batoso kono, k'a di sarakalasebaga* Meremoti ma, Huri dence. Finehasi dence Elehazari tun be ni a ye, ani Levi* ta mogo dow, minw tun ye Yosuwe dence Yozabadi ye, ani Binuwi dence Nohadiya.

³⁴A bee jatera, k'a bee suma tuma min na, an k'a bee lajennin jateda sebe.

³⁵Mogo minanin minw tun sekora ka na, olugu ka saraka jenitaw* bo Izirayeli ta Ala ye; o ka misitoran tan ni fla ke saraka ye Izirayeli ta mogo bee togo ra, ani sagajigi bikononton ni woro, ani sagaden ceman biwolonfla ni wolonfla; o ka bakoronin tan ni fla di ka o ke jurumunyafa saraka* ye. O bee kera saraka jenita ye, k'a di Matigi Ala ma.

³⁶Masace tun ka cira minw fo, o ka o lase masace ta fagamaw ma, ani Efirati ba terebenyanfan jamanatigiw ma; olugu ka Ala ta mogo deme Ala ta batoso lori baara ra.

Esidarasi 9

Yahudiya minw tun ka siya wese musow ta

¹Ayiwa, o kow bee temenin ko, jama jamogo dow nana ne fe ka na a fo ne ye ko: "Izirayelimogo, ani sarakalasebagaw*, ani Levi* ta mogo ma son ka o yere mabo nin jamana mogo ra; o ma son ka faran nin jamana ta ko haramuninw na. O ka o ta kewalew kana ni Kanaanakaw ta kewalew le ye, ani Hetikaw, ani Perezikaw, ani Yebusikaw, ani Amankaw, ani Mohabukaw, ani Misirankaw, ani Amorikaw.

²O ka o siyaw ta denmusow ta ka o ke o ta musow ye, ka dow di o dencew fana ma; o cogo ra, o ka an ta siya saninman jagami ni nin jamana ta siyaw ye. Kuntigiw ni jamogow yere le konna ka nin terenbariyakow ke.”

³Ne ka o kuma men minke, ne ka ne ta faniw ni ne ta deregeba mina ka o faran, ka ke ne kunsigiw, ani ne bonbosiw tufatufa ye k'a bon; ne jusu kasinin siginin tora.

⁴O kera minke, Izirayeli ta Ala ta kuma pasiran tun be mogow minw na, olugu bee nana lajen ne korow, sabu mogow minaninw ta terenbariyakow tun digira o ra. Ne koni jusu kasinin siginin tora fo ka taga wulafesaraka bowagati se.

⁵Wulafesaraka bowagati ra, ne jusu kasinin tun siginin be yorow min na, ne wurira ka bo o yorow ra, ni ne ta faniw ni ne ta deregeba faranfarannin ye. Ne ka ne kinbiri gban ka ne boro lawuri Matigi Ala, ne ta Ala fe.

Ɔsidasasi ka Ala daari mogow ta terenbariya koson

⁶Ne k'a daari k'a fo ko: “E, ne ta Ala, ne maroyara fo ka ne kun suuru; ne te se hali ka ne ja korota i fan fe, ne ta Ala; sabu an ta jurumunw cayara fo ka an kun datugu. An ta hakew cayara ka se fo sankolo ma.

⁷K'a ta an bemaw ta tere ra, ka na se fo bi ma, an ta jurumunw cayara. An ta jurumunw le koson, anw ni an ta masacew ni an ta sarakalasebagaw donna siya were mogow ta masacew boro, k'a to o ka an faga, ka an mina ka bo an ta jamana ra, ka an borofenw ce, ka an lamaroya i n'a fo an be cogo min na bi.

⁸Nka sisan, Matigi Ala, an ta Ala, i makarira an na ka mogow dama dama kisi an ta siya ra, ka yorow do to an ye, an be se ka na sigi yorow min na, i ta jamana saninman konow. O ra, an ta Ala, ele le ka i ta yeelen bo an ye, ka laganfiya doonin di an ma an ta jonya ra;

⁹sabu anw ye jonw le ye, nka an ta Ala ma an to jonya ra. A ka kopuman ke an ye, ka an ko diya Peresi jamana masacew ye; a ka barakakura don an na, janko an ye an ta Ala ta batoso lo, k'a yorow cenninw lalaga, ani janko an ye sigiyorow panaman sorow Zuda ni Zeruzalemu.

¹⁰”Nka nin ko min kera tan ka ban, an be se ka mun le fo nin ko fe tuun, an ta Ala! An ma i ta kumaw jate;

¹¹i tun ka o kuma minw fo an ye i ta jonw sababu ra, minw ye ciraw ye. I tun ko: ‘Aw bena taga jamana min tigiya ta, o jamana mogow ka jamana lanogow ni o ta kewalejuguw ye. O ka o ta kewale haramuninw ke, k'a ta jamana kun kelen na, ka taga a bla a kun do ra, fo ka jamana fa ni o ta fen saninyabariw ye.

¹²O koson, aw kana aw denmusow di o dencew ma furu ra, aw fana kana o denmusow ta aw dencew ye. Aw kana foyi ke o ye min be se ka o fentigiya, walama min be se k'a to o ye pasuma sorow. Ni o kera, aw bena baraka sorow, ka jamana fenpumanw domu, ani ka o fenw to aw ta duruja nataw fana ye wagati bee.’

¹³”Ayiwa, nin ko min sera an ma, o ye an yere ta kewalejuguw ni an ta hake caman no le ye. Nka o bee n’a ta, an ta Ala, i ka hake min bo an na, an ta jurumun tun ka ca ni o bee ye belen; i fana ka mogo dama dama panaman to an ye.

¹⁴Yala an belen ka kan ka ban i ta kuma ma, ka jen furu ra ni nin mogow ye, minw be nin ko haramuninw jogon ke wa? Ni an ka o ke, i tena dimi an koru ka an halaki, ka an bee ban pewu wa?

¹⁵E, Matigi Ala, Izirayeli ta Ala, i terennin lo! Anw mogo dama dama le tora bi. An fle i ja koru ni an ta hakew ye; k’a soru mogo si te se ka lo ele ja koru nin cogo ra tan.”

Esidarasi 10

Izirayelimogow lora o ta jurumunw na

¹Ayiwa, Esidarasi tun k’a kinbiri gban Ala ta batoso ja fe, a be Ala daarira, ka o ta jurumunw fo, ka kasi. K’a to o ra, Izirayeli ceu, ani a musow, ani a denmisenw camanba nana a lamini; olugu fana tun be kasira kosebe.

²Yeyeli dence Sekaniya, min ye Elamu ta duruja do ye, ale k’a fo Esidarasi ye ko: “An koni ka an ta Ala kan bla, sabu siya were minw ka an lamini, an ka o musow furu. Nka o bee n’a ta, jigi belen be Izirayeli fe nin bee ko.

³Ayiwa, sisan an ye jennogonya* don ni an ta Ala ye, k’a latige ko an bena o musow ni o denw bee labla, o ye taga; an bena o ke ka kapa ni an matigice Esidarasi ta kuma ye, ani an ta Ala ta kuma pasiran be mogo minw na. Sariya ka min fo an ye, an y’a ke o cogo ra.

⁴Ele ye wuri, sabu nin ko be ele le boro. An koni be ni i ye. I jija ka nin ko panabo.”

⁵O kuma fora minke, Esidarasi wurira. A ka sarakalasebagaw* ta jamogow ni Levi* ta mogow ni Izirayeli jama bee lajen; a ko o ye kari, ko kuma min fora, ko o bena a ke ten. O karira.

⁶O ko, Esidarasi bora Ala ta batoso ja fe, ka taga Eliyasibu dence Yohanan ta bon konu. K’a to o yoru ra, a ma domuni ke, a fana ma ji min, sabu hali bi a belen tun be kasira mogo minaninw ta terenbariyakow koson.

Izirayelimogow ka jogonye do ke

⁷Ayiwa, o ka Zuda mara mogow ni Zeruzalemukaw ni mogo minaninw bee wele ko o ye na lajen Zeruzalemu.

⁸O k’a fo ko ka kapa ni jamogow ni kuntigiw ta kuma ye, ko ni mogo o mogo ma na sani tere saba ce, ko o bena o tigi borofenw bee bosi a ra, k’a gben ka bo mogo minaninw ta jen ra fana.

⁹O tere saba konu, Zuda mara mogow ni Boniyaminu ta mogow bee nana lajen Zeruzalemu. O kera san karo konontonnan tere mugan na; jama bee siginin tun be

kene kan Ala ta batoso na fe. Nin ko nasiran koson, ani sanji fana koson, o tun be yereyera.

¹⁰Sarakalasebaga* Esidarasi wurira ka lo, k'a fo o ye ko: "Aw ka Ala kan bla, sabu aw ka siya were musow furu; aw ka do le fara Izirayeli ta hakew kan.

¹¹O ra sisan, aw ye lo aw ta jurumunw na Matigi Ala, aw bemaw ta Ala na koru, k'a sago ke. Aw ye faran ka bo nin jamana ta siyaw ra, ka faran nin siya were musow ra."

¹²Jama bee k'a jaabi ni kanba ye ko: "Can lo! I k'a fo cogo min na, an ka kan k'a ke ten le."

¹³O ko: "Nka jama caman le be yan, sanji wagati lo fana; o koson an te se ka to kene ma yan. Nin ko fana te se ka panabo tere kelen walama tere fla doron konu, sabu mogo caman be an ce ra minw ka jurumun ke nin ko ra.

¹⁴O ra, an ta pamogow ye lajen jama bee no ra. Ce minw bee be an ta duguw ra, minw ka siya were musow ta, o bena wagati do yira olugu ra, o bee kelen kelen bena na ni o ta dugu pamogo dow ye, ani a kititigebaga dow. An bena to ka nin ko panabo ten le fo ka taga a to an ta Ala ta dimiba min be an kan nin ko koson, o dimi ye mabo an na."

¹⁵Ayiwa, Asaheli dence Yonatan, ani Tikiva dence Yaziya, olugu doron le ma son o kuma ma; Mesulamu ni Sabetayi min ye Levi* ta mogow ye, olugu fana tun farara o kan.

¹⁶Nka a tun fora cogo min na, mogo minanin tow k'a ke ten. Sarakalasebaga Esidarasi ka gbatigi dow panawoloma ka bo gba bee kelen kelen na, ka o bee togo wele. Olugu lajenna, k'a damina san karo tannan tere folo ra, ka ke nin kow panabo ye.

¹⁷O sanyelema karo folo tere folo, ce minw bee tun ka siya were muso furu, o ka olugu bee ta kow panabo ka o ban.

Mogo minw tun ka siya were musow ta

¹⁸Ayiwa, sarakalasebaga* minw tun ka siya were musow ta, olugu le ye nin ye: Maseya ni Eliyezeri ni Yaribu ni Gedaliya, olugu tun ye Yosadaki dence Yosuwe ta duruja dow ye, ani a balemaw ta durujaw.

¹⁹Olugu ka o boro don jagon boro, ka layiri ta ko o be o ta musow bla, ani ka sagajigi kelen di ka o ke o ta hakebo saraka* ye.

²⁰Hanani ni Zebadiya, olugu tun ye Imeri ta duruja dow ye.

²¹Maseya ni Iliya ni Semaya ni Yeyeli ni Oziyasi, olugu tun ye Harimu ta duruja dow ye.

- ²²Elizohenayi ni Maseya ni Sumayila ni Netaneheli ni Yozabadi ni Elehasa, olugu tun ye Pasuri ta duruja dɔw ye.
- ²³Yozabadi ni Simeyi ni Kelaya min be wele fana Kelita, ani Petaya ni Zuda ni Eliyezeri, olugu tun ye Levi* ta mɔgɔw ye.
- ²⁴Eliyasibu, ale tun ye dɔnkirilabaga dɔ ye. Salumu ni Telemu ni Uri, olugu tun ye Alabatoso dakɔɔsibaga dɔw ye.
- ²⁵Minw tun be Izirayelimɔgɔ tɔw ce ra, olugu ye nin ye: Ramiya ni Isiya ni Malikiya ni Miyaminu ni Elehazari ni Malikiya ni Benaya, olugu tun ye Parehɔsi ta duruja dɔw ye.
- ²⁶Mataniya ni Jakariya ni Yeyeli ni Abidi ni Yeremoti ni Iliya, olugu tun ye Elamu ta duruja dɔw ye.
- ²⁷Eliyonayi ni Eliyasibu ni Mataniya ni Yeremoti ni Zabadi ni Aziza, olugu tun ye Zatu ta duruja dɔw ye.
- ²⁸Yohanan ni Hananiya ni Zabayi ni Atelayi, olugu tun ye Bebayi ta duruja dɔw ye.
- ²⁹Mesulamu ni Maluki ni Adaya ni Yasubu ni Sehali ni Yeremoti, olugu tun ye Bani ta duruja dɔw ye.
- ³⁰Adina ni Kelali ni Benaya ni Maseya ni Mataniya ni Betisaleli ni Binuwi ni Manase, olugu tun ye Pahati Mohabu ta duruja dɔw ye.
- ³¹Eliyezeri ni Isiya ni Malikiya ni Semaya ni Simeyɔn ni
- ³²Boniyaminu ni Maluki ni Semariya, olugu tun ye Harimu ta duruja dɔw ye.
- ³³Matinayi ni Matata ni Zabadi ni Elifeleti ni Yeremayi ni Manase ni Simeyi ni olugu tun ye Hasumu ta duruja dɔw ye.
- ³⁴Mahadayi ni Amuramu ni Uweli, olugu tun ye Bani ta duruja dɔw ye,
- ³⁵ani Benaya ni Bediya ni Keluhu
- ³⁶ni Vaniya ni Meremoti ni Eliyasibu
- ³⁷ni Mataniya ni Matinayi ni Yahasayi
- ³⁸ni Bani ni Binuwi ni Simeyi
- ³⁹ni Selemiya ni Natan ni Adaya,
- ⁴⁰ni Makinadibayi ni Sasayi ni Sarayi
- ⁴¹ni Azareli ni Selemiya ni Semariya
- ⁴²ni Salumu ni Amariya ni Yusufu.

⁴³Yeyeli ni Matitiya ni Zabadi ni Zebina ni Yadayi ni Yoweli ni Benaya, olugu tun ye Nebo ta duruja dɔw ye.

⁴⁴Ayiwa, o mɔgɔw bɛɛ le tun ka siya wɛrɛ musow ta; o caman fana tun ka denw sɔrɔ ni o musow ye.

Nehemi

Nehemi 1

Zeruzalemu dugu kibaroya fɔra Nehemi ye

¹Hakaliya dence Nehemi ta ko: Ayiwa, masace Aritaserisesi ta masaya san mugannan na, Kisilevu karo ra, ka ne to masadugu kɔnɔ, min ye Suzi ye,

²Hanani, min ye ne balema dɔ ye, ale ni mɔgɔ dama dama bɔra Zuda mara ra, ka na. Yahudiya tɔ minw tora yi, o mɔgɔ minanin minw tun sekɔra ka taga Zuda mara ra, ne ka o pininka olugu ko ra, ani Zeruzalemu dugu cogo ra.

³O k'a fɔ ne ye ko mɔgɔ minanin minw panaman tora, minw sekɔra ka taga sigi Zuda mara ra, ko o mɔgɔw kɔni be jani ni maroyaba le ce ra yi; o ko wow be Zeruzalemu laminikogo ra, ko tasuma k'a konw fana jeni.

Nehemi ka Ala daari

⁴Ayiwa, ne ka o kumaw men minke, ne sigira ka kasi. Ne panasisira fɔ tere dama; ne ka sun don, ka sankolo tigi Ala daari.

⁵Ne ko: "E, Matigi Ala, sankolo tigi Ala, i ka bon, i ye siranyafenba le ye. Ele le be to i ta jɛnɔgɔnya ra, ka kopuman ke i kanubagaw, ani i ta kuma siratagamabagaw ye.

⁶Sabari ka i toro malɔ, ka i janto ne ra, ka i ta jɔnce ta daariri lamɛn, sabu ne be i daarira su ni tere i ta jɔnw ye, minw ye Izirayelimɔgɔw ye. Izirayelimɔgɔw ka jurumun minw ke, ani ne yere ni ne ta somɔgɔw ka jurumun minw ke ka i hake ta, ne lɔra o jurumunw bee ra.

⁷An kɔni ka kojugu caman le ke ka i hake ta. I ka kumaw, ani cifɔninw, ani i ta kolatigenin minw fɔ i ta baaraden Musa ye, an ma o sira tagama.

⁸I tun ka kuma min fɔ i ta baaraden Musa ye, i hakiri to o kuma ra; i tun ko, ko: 'Ni aw ka ne kan bla, ne bɛna aw gbɛn ka aw janjan siyaw ce ra.

⁹Nka ni aw sekɔra ka na ne fe, ka ne ta kumaw lamɛn, k'a sira tagama, o tuma hali ni a kera ko aw ta mɔgɔw tagara fɔ dunuɔa dan le ra, ne bɛna o lana ka bɔ o yɔrɔ ra ka na ni o ye nin yɔrɔ ra, ne ka nin yɔrɔ min panawoloma, k'a ke ne tɔgɔ sigiyɔrɔ ye.'

¹⁰I ta jɔnw lo, i ta mɔgɔw lo; ele le ka o kunmabɔ i ta fangatigiya ni i ta sebayayaba baraka ra.

¹¹E, Matigi Ala, sabari ka i toro malɔ ka i ta jɔnce ta daariri lamɛn, ka i ta jɔnw bee ta daariri lamɛn, sabu i tɔgɔ ye bonya, o le ka di i ta jɔnw ye. Ne b'a fe ka ko min ke bi, a to o ye ja, janko ni ne tagara nin ce ja kɔrɔ, ne ko ye diya a ye." Ayiwa, o wagati y'a sɔrɔ ne le tun ye masace ta minnifendibaga ye.

Nehemi 2

Nehemi tagara Zeruzalemu

- ¹Nisan karo ra, Aritaserisesi ta masaya san mugannan na, lon dɔ, ka ne to masace na kɔrɔ, ne ka duven ta ko ne be dɔ di a ma. Ne na tun ma deri ka kumu ka ye masace na kɔrɔ ni o lon te.
- ²Masace ka ne pininka ko: “Mun le ka i na kumu tan k’a sɔrɔ bana te i ra? I b’a sɔrɔ jusukasi le be i ra.” Ne siranna kosebe,
- ³nka ne ka masace jaabi ko: “Ala ye si di masace ma! Mun na ne na te kumu, k’a sɔrɔ ne bemaw suw donna dugu min na, o dugu beɛ benna, ani tasuma k’a donda konw jeni k’a cen?”
- ⁴Masace ka ne pininka ko: “I b’a fe ne ye mun le ke i ye sa?” Ne ka sankolo tigi Ala daari,
- ⁵ka sɔrɔ ka masace jaabi. Ne ko: “Ni a benna masace ma, ni masace be sɔn a ta jɔnce ta kuma ma, o tuma masace ye ne bla ka taga Zuda mara ra, janko ne bemaw suw donna dugu min na, ne ye taga o dugu lo kokura.”
- ⁶Masace ni a ta masamusu tun siginin be jɔgɔn kɔrɔ. Masace ka ne pininka ko: “O tagama bena ke tere jori tagama le ye? I bena seko wagati juman?” Ne ka ne sekowagati yira a ra. O ra, masace sɔnna ka ne bla ka taga.
- ⁷Ne k’a fo masace ye fana ko: “Ni a benna masace ma, o ye sebe dɔw di ne ma ka taga o di Efirati ba terebenyanfan mara jamanatigiw ma, janko o y’a to ne ye teme ka taga se fo Zuda mara ra.
- ⁸Sebe dɔ fana ye di ne ma ka taga di Asafu ma, min ye masace ta yiriforo kɔrɔsibaga ye, janko ale ye yiriw di ne ma. Sankasojan min be Alabatoso kere fe, ne bena o dondaw lalaga ni o yiriw ye, ani dugu laminikogo, ani ne yere ta sibon.” Masace sɔnna ne ta kuma ma, sabu ne ta Ala ta boronuman tun be ne kan.
- ⁹O ko, ne tagara Efirati ba terebenyanfan mara jamanatigiw fe, ka taga masace ta sebew di o ma. Masace tun ka kerekuntigiw, ani sotigi dɔw ci ka taga ne blasira.
- ¹⁰Ayiwa, Horonikace Sanbala, ani Amɔnkace Tobiya min tun ye jamɔgɔ dɔ ye, olugu ka ne nako men minke, o ma diya o ye, k’a ye ko mɔgɔ dɔ be nana a janto Izirayelimɔgɔw ra, ka hera jini o ye.
- ¹¹Ne sera Zeruzalemu minke, ne ka tere saba ke yi.
- ¹²O ko, ne ni mɔgɔ dama dama bɔra su fe. Nka ne ta Ala tun ka min don ne jusu ra, ko ne ye a ke Zeruzalemu dugu ye, ne tun ma o fo mɔgɔ si ye ban. Began were tun te ne fe ni ne yere ta fali te, ne tun yelenna min kan.

¹³Ne bɔra su fe Kurufurance ta donda fe; ne tagara Jegɛ belebele ta bunun yɔrɔ ra, Sununkun ta donda fan na. Ne ka Zeruzalemu kogow fle. Ne k'a ye ko wow b'a fan be ra, ani ko tasuma k'a konw jeni ka o cen.

¹⁴O kɔ, ne tagara Bunun ta donda fan na, masace ta kɔ yɔrɔ ra. Nka ne tun yelenna fali min kan, o temeyɔrɔ ma sɔrɔ.

¹⁵O su kelen na, ne yelenna ka bɔ kurufurance ra; hali bi ne tun be kogo kɔrɔsira. O kɔ, ne sekɔra ka taga don Kurufurance ta donda fe ka taga so.

¹⁶Dugu jamɔgɔw tun m'a lɔn ne tagara yɔrɔ min na, ani ne tun tagara min ke, sabu hali bi ne tun ma foyi fɔ Yahudiyaw ye ban, walama sarakalasebagaw*, walama jamɔgɔw, walama kuntigiw. Ne tun ma foyi fɔ baara jamɔgɔw si ye fana.

¹⁷Kɔ fe le, ne nana a fɔ o ye ko: "Bɔnɔ min be an kan, aw yere ja be o ra. Zeruzalemu kogow cenna, tasuma k'a dondaw ta konw jeni. Aw ye na, an ye Zeruzalemu kogow lɔ, janko maroya ye bɔ an kan."

¹⁸Ne ta Ala ta borɔnuman tun be ne kan cogo min na, ani masace tun ka kuma minw fɔ ne ye, ne ka o fɔ o ye. O ka ne jaabi ko: "An ye wuri ka lɔri damina!" O jijara ka o baarajuman damina.

Sanbala ni Tobiya ka Yahudiyaw lɔgɔbɔ

¹⁹Nka Horonikace Sanbala ni Amɔnkace Tobiya min tun ye jamɔgɔ dɔ ye, ani Arabuce Gesemu, olugu ka o ko men minke, o ka an lɔgɔbɔ, ka yereko an ma, k'a fɔ ko: "Aw be mun le kera nin ye de? O tuma aw b'a fe ka muruti masace ma le ke?"

²⁰Ne ka o jaabi ko: "Sankolo tigi Ala bena a to an ta baara ye ja. Anw minw ye a ta jɔnw ye, an kɔni bena kogo lɔri damina; nka aw kɔni, aw ninyɔrɔ te Zeruzalemu, aw ta fanga te Zeruzalemu kan, aw tɔgɔ tena fɔ Zeruzalemu."

Nehemi 3

Yahudiyaw ka Zeruzalemu laminikogo lɔri damina

¹Sarakalasebagaw kuntigiba* Eliyasibu ni a sarakalasebaga jɔgɔnw ka baara damina. Olugu ka Sagaw ta donda lɔ, k'a saninya Ala ye, k'a konw don a ra. O ka lɔri ke ka taga se fɔ Meha ta sankasojan ma, ka o saninya Ala ye, ka lɔri ke tuun ka taga se fɔ Hananeheli ta sankasojan ma.

²Zeriko dugumɔgɔw ka lɔri ke ka gban olugu ra. Imiri dence Zakuri ka lɔri ke ka gban olugu ra.

³Sena ta durujaw ka Jegew ta donda lɔ. O k'a yiriw don, k'a konw don a ra, k'a sɔgɔnanw ni a berew don.

⁴Hakɔsi dence Huri, o dence Meremɔti fana ka yɔrɔ dɔw lalaga ka gban olugu ra. Mesezabeli dence Berekiya, o dence Mesulamu fana ka yɔrɔ dɔw lalaga. Bana dence Sadɔki fana ka yɔrɔ dɔw lalaga.

- ⁵Tekoha ta mɔgɔw fana ka yɔɔ dɔw lalaga ka gban olugu ra. Nka olugu ta namɔgɔw ma sɔn ka o yere majigi baarakuntigiw ye ka baara ke.
- ⁶Paseha dence Yehoyada ni Besodiya dence Mesulamu, olugu ka Dondakɔɔ lalaga. O k'a yiriw don, k'a konw don a ra, k'a sɔgɔnanw ni a berew don.
- ⁷Yɔɔ min gbanna o ra, Gabahɔnkace Melatiya ni Meronitikace Yadɔn, olugu ka o yɔɔ lalaga, olugu ni Gabahɔnkaw ni Misipakaw. Olugu tun be Efirati ba terebenyanfan ta jamanatigi ta mara le kɔɔ.
- ⁸Yɔɔ min gbanna o ra, Haraya dence Uziyeli, min tun ye saninfagabaga ye, ale ka o yɔɔ lalaga. Yɔɔ min gbanna o ra, Hananiya min tun ye turu kasadiman lalagabaga dɔ ye, ale ka o yɔɔ lalaga. O ka Zeruzalemu dugu laben o cogo ra fɔ ka taga se kogo bonyayɔɔ ma.
- ⁹Yɔɔ min gbanna o ra, Huri dence Refaya, min tun ye Zeruzalemu mara tarance namɔgɔ ye, ale ka o yɔɔ lalaga.
- ¹⁰Yɔɔ min gbanna o ra, Harumafu dence Yedaya ka o yɔɔ lalaga; o yɔɔ tun be a ta so na fe. Hasabiniya dence Hatusi fana ka yɔɔ dɔw lalaga ale kere fe.
- ¹¹Harimu dence Malikiya ni Pahati Mohabu dence Hasubu ka kogo fan dɔ were lalaga, ani Dibiw ta sankaso.
- ¹²Yɔɔ min gbanna o ra, Halohesi dence Salumu min tun ye Zeruzalemu mara tarance tɔ kelen namɔgɔ ye, ale ni a denmusow ka o yɔɔ lalaga.
- ¹³Kurufurance ta donda, Hanun ni Zanoaha dugumɔgɔw le ka o yɔɔ lalaga, k'a konw don a ra, k'a sɔgɔnanw ni a berew don. O ka kogo lalaga fana k'a janya se fɔ nɔngɔn na waga kelen, ka taga se fɔ Sununkun ta donda ma.
- ¹⁴Rekabu dence Malikiya min tun ye Beti Hakeremu dugu namɔgɔ ye, ale ka Sununkun ta donda lalaga. A k'a lɔ, k'a konw don, ani a sɔgɔnanw ni a berew.
- ¹⁵Kɔli Hoze dence Salumu min tun ye Misipa mara namɔgɔ ye, ale ka Bunun ta donda lalaga. A k'a lɔ k'a datugu, k'a konw don a ra, k'a sɔgɔnanw ni a berew don. A ka Silohamu ta ji yɔɔ ta kogo fana lɔ, min be masace ta yiriforo kɔɔ, ka taga se fɔ sira min be jigi ka bɔ Dawuda ta masabonba* ra.
- ¹⁶O kɔ, Azibuki dence Nehemi, min tun ye Beti Suri mara tarance namɔgɔ ye, ale ka Dawuda ta sudonyɔɔ nafeyɔɔ lalaga, ka taga se fɔ jidinga ma, ani ka taga se fɔ kerekεcεw ta so ma.
- ¹⁷O kɔ, Levi ta mɔgɔ dɔw fana ka yɔɔ dɔw lalaga; olugu tun ye Bani dence Rehumu ye, ani Hasabiya, min tun ye Keyila mara tarance namɔgɔ ye; ale ka baara ke ka gban Rehumu na.
- ¹⁸O kɔ, o balema minw tun be ni Henadadi dence Bavayi ye, min tun ye Keyila mara tarance tɔ kelen namɔgɔ ye, olugu fana ka yɔɔ dɔw lalaga.

- ¹⁹Yosuwe dence Ezəri min tun ye Misipa pamɔɔ ye, ale ka kogo fan dɔ wɛrɛ lalaga ka gban olugu ra; o fan nasinnin bɛ kɛrɛkɛminanw ta so yelɛnyɔrɔ ma; a bɛ kogo nɔngɔn na.
- ²⁰O kɔ, Zabayi dence Baruki jijara kɔsɛbɛ ka kogo fan dɔ wɛrɛ lalaga, k'a ta kogo nɔngɔn na ka taga a bla sarakalasebagaw kuntigiba Eliyasibu ta so donda ra.
- ²¹O kɔ, Hakɔsi dence Huri, o dence Meremɔti, ale ka kogo fan dɔ wɛrɛ lalaga, k'a ta Eliyasibu ta so donda ra, ka taga a bla fɔ a ta so dan na.
- ²²O kɔ, sarakalasebaga minw tun bɛ o yɔrɔ mara ra, olugu fana ka yɔrɔ dɔw lalaga.
- ²³O kɔ, Boniyaminu ni Hasubu fana ka o ta so pafeyɔrɔ lalaga. O kɔ, Ananiya dence Maseya, o dence Azariya fana k'a yɛrɛ ta so pafeyɔrɔ lalaga.
- ²⁴O kɔ, Henadadi dence Binuwi ka kogo fan dɔ wɛrɛ lalaga, k'a ta Azariya ta so yɔrɔ ra ka taga a bla fɔ kogo nɔngɔn na, logologo fan na.
- ²⁵Uzayi dence Palali ka yɔrɔ dɔw lalaga; o yɔrɔ tun nasinnin bɛ kogo nɔngɔn ni sankasojan ma, masacɛ ta so na fɛ, kasobon lukɛnɛ kɛrɛ fɛ. O kɔ, Parihɔsi dence Pedaya
- ²⁶ani Alabatoso baaraden minw siginin tun bɛ Ofeli kongori kan, olugu ka yɔrɔ dɔw lalaga, ka taga se Ji ta Donda ma, terebɔyanfan na, ani sankasojan fan na.
- ²⁷O kɔ, Tekohakaw fana ka kogo fan dɔ wɛrɛ lalaga, k'a ta sankasojan na, min janyara ka bɔ kogo kunna, ka taga se fɔ Ofeli ta kogo ma.
- ²⁸K'a damina Sow ta Donda ra, sarakalasebagaw bɛɛ kelen kelen ka yɔrɔ dɔ lalaga o ta so pafeyɔrɔ ra.
- ²⁹O kɔ, Imeri dence Sadɔki ka yɔrɔ dɔw lalaga a yɛrɛ ta so na fɛ. O kɔ, Sekaniya dence Semaya, min tun ye Terebɔyanfan ta Donda kɔrɔsibaga ye, ale fana ka yɔrɔ dɔw lalaga.
- ³⁰O kɔ, Selemiya dence Hananiya ni Salafu dence wɔɔrɔnan min ye Hanun ye, olugu ka kogo fan dɔ wɛrɛ lalaga. O kɔ, Berekiya dence Mesulamu ka yɔrɔ dɔw lalaga a yɛrɛ ta sow na fɛ.
- ³¹O kɔ, Malikiya min tun ye saninfagabaga dɔ ye, ale ka yɔrɔ dɔw lalaga, ka taga se fɔ Alabatoso baaradenw ta so ma, ani jagokɛbagaw ta so; yɔrɔ min bɛ Yɔrɔkɔrɔsibagaw ta donda na fɛ, ka taga se fɔ Dugukɔrɔsibagaw ta bon ma, min bɛ kogo nɔngɔn kɔrɔ.
- ³²Ayiwa, yɔrɔ min tun bɛ kogo nɔngɔn ta sankaso ni Sagaw ta Donda cɛ, saninfagabagaw ni jagokɛbagaw le ka o yɔrɔ kogow lalaga.

Sanbala ka Yahudiyaw mafiyɛnya

- ³³Ayiwa, Sanbala nana a men minke ko an bɛ dugu laminikogo lɔra, o ma diya a ye; a dimina kɔsɛbɛ. A ka kɛ an Yahudiyaw lɔɔɔ ye.

³⁴A k'a fɔ a ta dugumɔɔw ni Samari kerɛkejama ja na ko: "Nin Yahudiya barakantanw bɛ mun le kera tan dɛ? Yala o b'a miiri ko o bɛna kogo lɔ kokura le wa, ka sarakaw bɔ, ka nin baara ban bi yɛrɛ le kɛ? O tuma tasuma ka nin kabakuru minw jeni, ani bɔɔɔ ka o datugu, yala olugu bɛ se ka nin kabakuruw labɔ ka o lɔ kokura tuun wa?"

³⁵Amɔnkacɛ Tobiya min tun lɔnin bɛ Sanbala kɔrɔ, ale ko: "A to o ye a lɔ sa! Hali ni kongowurunin dɔ le ka yɛlɛn o ta kogo nin kan, a bɛna a kabakuruw bɛɛ benben!"

Nehemi ka Ala daari

³⁶"E, an ta Ala, an lamɛn, sabu o bɛ an mafiyɛnyara. O bɛ dɔɔɔyari min lasera an ma, a to o ye ben olugu yɛrɛ le kan yi! A to o juguw ye na o cɛ ka taga o kɛ jɔnw ye jamana wɛrɛ ra.

³⁷I kana o ta hakew yafa, i kana o ta jurumunw jɔsi ka bɔ i ja kɔrɔ, sabu o ka kogo lɔbagaw mafiyɛnya."

³⁸O ra, an ka kogo lɔ k'a lamini k'a bɛn, k'a lɔ se fɔ a cɛmance ra; sabu mɔɔɔw bɛɛ tun ka baara ta ni o jusu bɛɛ le ye.

Nehemi 4

Sanbala ko a bɛ Yahudiyaw kerɛ

¹Nka wagati min Sanbala ni Tobiya ni Arabuw ni Amɔnkaw ni Azidɔdikaw nana a mɛn ko Zeruzalɛmu dugu laminikogo lɔri bɛ tagara ja, ani ko a wow bɛ datugura, o dimina kosebɛ.

²O ka janfa siri ko o bɛna Zeruzalɛmu dugu kerɛ, ka dugu jagami.

³An fana ka o mɛn minke, an ka an ta Ala daari; o kɔ, an ka mɔɔɔ dɔw bla ka yɔrɔw kɔrɔsi su ni tere, janko o kana na ben an kan.

⁴Nka Zuda mara mɔɔɔw nana kɛ a fɔ ye ko: "Baarakebagaw baraka bɛ dɛsɛra, k'a sɔrɔ kabakurutɔnw belɛn ka ca. An kɔni tɛna se ka nin kogo lɔ le fiyewu!"

⁵An juguw kɔni, olugu tun b'a fɔra ko: "Sani o ye na a lɔn ko an bɛ nana, walama sani o ye an ye, o y'a sɔrɔ an donna o cɛ ra ka ban, ka o faga, ka o ta baara lalɔ."

Nehemi ka kerɛkɛminanw di a ta mɔɔɔw ma

⁶Yahudiya minw tun siginin bɛ ni an juguw ye, olugu nana sipaga caman ka na an lasɔmi; o tun bɛ to k'a fɔ an ye ko: "Ni aw ka munu fan o fan, o bɛna na ben an kan."

⁷O ra, kogo ka surun fan minw na, ne ka mɔɔɔ dɔw lɔlɔ kogo kɔ fɛ o yɔrɔw ra, ani yɔrɔ minw lablanin bɛ. Ne ka o lɔlɔ, gba bɛɛ ni a ta yɔrɔ, ni o ta kerɛkemuruw ni o ta tamanw ni o ta kalanw ye o boro.

⁸Ne nana yɔrɔ bɛɛ flɛ ka ja tuma min na, ne gbarara jamɔgɔw ni kuntigiw ni mɔgɔ tɔw ra k'a fɔ o ye ko: "Aw kana siran o ja. Aw ye aw hakiri to Matigi ra, ale Ala min ka bon, ani siranyafenba lo fana; aw ye kɛrɛ kɛ aw balemaw ni aw dencɛw ni aw denmusow ni aw ta musow ni aw ta bonw kosɔn."

⁹Ayiwa, an juguw nana a lon ko an bɔra o ta jen kɔrɔ ma, ani ko Ala ka o ta jen kɔrɔtigɛ minke, an sekɔra ka taga kogo kɔrɔ, bɛɛ k'a ta baara ta.

¹⁰K'a ta o lon na, mɔgɔw tarance dɔrɔn le tun bɛ baara kɛ; o tarance tɔ kelen tun bɛ o ta nɛgɛderegew don, ka lɔ ni o ta tamanw ye, ani o ta nɛgɛbennanw, ani o ta kalanw ye o boro. Kɛrɛkuntigiw tun lonin bɛ Zuda ta mɔgɔw bɛɛ kɔ fɛ.

¹¹Minw tun bɛ kogo lɔra, ani minw tun bɛ minanw tara, olugu tun bɛ o ta baaraw kɛra ni o boro kelen ye, ka kɛrɛkeminan dɔ mina boro tɔ kelen na.

¹²Lɔrikɛbaga bɛɛ kelen kelen ta kɛrɛkɛmuru tun sirinin bɛ a gɛrɛn kelen na, k'a to baara ra. Cɛ min tun ka kan ka buru fiyɛ, ale tun lonin bɛ ne kɔrɔ.

¹³Ne k'a fɔ jamɔgɔw ni kuntigiw ni jama tɔ ye ko: "Baara ka ca, kogo ka jan, an cɛ ka jan jɔgɔn na fana.

¹⁴O ra, ni aw nana burufiyɛkan mɛn ka bɔ fan min na, aw ye taga lajɛn o yɔrɔ ra. An ta Ala bɛna kɛrɛ kɛ an ye."

¹⁵An tun bɛ an ta baara kɛ o cogo le ra lon o lon. Tamanw tun bɛ mɔgɔw taran kelen boro, k'a ta dugugbɛda ra fɔ ka taga lolo bɔ su fɛ.

¹⁶O wagati ra, ne k'a fɔ mɔgɔw ye tuun ko: "Mɔgɔ bɛɛ kelen kelen ni a ta baarakejɔgɔn ye to Zeruzalɛmu dugu kɔnɔ su fɛ. Ni o kɛra, an bɛna dugu kɔrɔsi su fɛ, ka baara kɛ tere fɛ.

¹⁷Ne ni ne balemaw, ani ne baarakejɔgɔnw, ani yɔrɔkɔrɔsibagaw, an si ma an ta faniw bɔ an yɛrɛ ra. Bɛɛ ta kɛrɛkeminan tun bɛ a boro, hali ni a tun bɛ taga ko le ."

Nehemi 5

Nehemi ka Yahudiyaw ta terenbariyakow janabo

¹Ayiwa, wagati dɔ nana kɛ, Yahudiya dɔw ni o musow ka kuma caman fɔ, ka o balema Yahudiya tɔw jaraki kɔsɛbɛ.

²Dɔw tun b'a fɔra ko: "Anw ni an dencɛw ni an denmusow ka ca; aw ka kan ka siman di an ma janko an ye domuni kɛ ka baro!"

³Dɔw fana ko: "Ni kɔngɔ wagati ka se, anw ka kan ka an ta forow ni an ta rɛzɛnforow, ani an ta bonw le tɔnɔmasigi janko ka siman sɔrɔ k'a domu."

⁴Dɔw ko tuun ko: "Anw ka kan ka an ta forow ni an ta rɛzɛnforow tɔnɔmasigi ka o wari ta, janko ka ninsɔngɔ sara masace ye;

⁵k'a sɔɔ anw ni an ta jamana mɔɔw bɛɛ ye siya kelen le ye; olugu ta denw ni an ta denw bɛɛ ye kelen ye. O bɛɛ n'a ta, an ka kan ka an dencew ni an denmusow di ka o kɛ jɔnw ye. An denmuso dɔw kɛra jɔnw ye ka ban; se foyi tɛ an ye fana, sabu an ta forow ni an ta rɛzenforow kɛra mɔɔw wɛrɛw ta ye."

⁶Ayiwa, ne ka o tɔɔɔkɔw ni o kumaw mɛn minke, ne dimina kɔsɛbɛ.

⁷Ne k'a latigɛ ko ne bɛna kumagbɛlɛn fɔ jama jamɔɔw ni a kuntigiw ye. Ne ko o ma ko: "Mun kɔsɔn aw bɛ juru don aw balemaw ra, ka tɔɔɔ jini a ra o fɛ?" Ne ka o wele jɔɔɔnyɛba dɔ ra, janko ka o ko janabɔ ni o ye.

⁸Ne k'a fɔ o ye ko: "An balema Yahudiya minw tun fiyeerera siya wɛrɛw ma ka o kɛ jɔnw ye, an jijara ka an seko kɛ, ka olugu kunmabɔ. Sisan aw yɛrɛ le bɛ sekɔra ka aw balemaw fiyeere tuun an yɛrɛ ta mɔɔw ma!" O jera, o ma foyi sɔɔ k'a fɔ.

⁹Ne ko o ma tuun ko: "Aw bɛ min kɛra tan, o man ji. Aw tun ka kan ka siran Ala ja, janko an jugu minw ye siya wɛrɛ mɔɔw ye, olugu kana na maroya bla an na.

¹⁰Ne ni ne balemaw ni ne baarakejɔɔɔnw, anw fana ka wari ni siman di mɔɔw ma juru ra. Sisan an ye o juruw to o ye.

¹¹Aw ye o ta forow, ani o ta rɛzenforow, ani o ta oliviyesunw, ani o ta bonw sekɔ o ma bi yɛrɛ. Aw tun b'a fɛ ka tɔɔɔ min fana sɔɔɔ o fɛ aw ta wari ni aw ta siman ni aw ta rɛzenji ni aw ta turu ra, ko fɛn o fɛn sigiyɔɔɔma kɛmɛ, ko sigiyɔɔɔma kelen ye fara o kan, aw ye kaari o bɛɛ kɔ."

¹²O ka ne jaabi ko: "I ka min fɔ, an bɛna a kɛ ten. An bɛna o borofɛnw sekɔ o ma; an fana tɛna tɔɔɔ foyi jini o fɛ tuun." O ra, ne ka sarakalasebagaw wele; ne k'a fɔ ko o mɔɔw ye kari sarakalasebagaw yɛrɛ ja na, ko o ka min fɔ, ko o bɛna a kɛ ten.

¹³Ne ka ne ta deregeba foni k'a yuguyugu, k'a fɔ ko: "Ni mɔɔɔ min ma nin layiri dafa, Ala ye o tigi fana yuguyugu nin cogo ra, k'a faran ka bɔ a ta somɔɔw ni a ta borofɛnw cɛ ra. Ala ye a yuguyugu fɔ k'a lakolon to." Jama bɛɛ k'a jaabi k'a fɔ ko "Amina!" O ka Matigi Ala tando. Min tun latigɛra, o k'a kɛ ten.

Nehemi kɛra jamanatigijuman ye

¹⁴Ka ne to Zuda mara jamanatigiya ra Aritasɛrisɛsi ta masaya wagati ra, k'a ta a ta masaya san mugannan na ka taga se a san bisaba ni flanan ma, o san tan ni fla bɛɛ kɔɔ, ne ni ne ta gbamɔɔ si ma masacɛ ta ninsɔɔɔ mina mɔɔw fɛ, ka o kɛ ka an yɛrɛ baro.

¹⁵Jamanatigi fɔɔ minw kɔɔna ne ja, olugu tun ka mɔɔw sɛgɛ kɔsɛbɛ. O tun bɛ mɔɔw jagboya ko o ye warigbɛ binaani le di olugu ma lon o lon; domuni ni rɛzenji nin tɛ o ra. Hali o ta kuntigiw, olugu fana tun ka o ta fanga digi mɔɔw kan kɔsɛbɛ. Nka ne kɔni ma o jɔɔɔn kɛ, sabu Alapasiran tun bɛ ne ra.

¹⁶Ne ka ne yeɛ bla nin kogo lɔri baara le ra. Ne baarakeɲɔɔɲw fana lajenna ka baara ke. An fana ma dugukolo si san.

¹⁷Ka fara o beɛ kan, Yahudiyaw kuntigi ce keme ni bilooru le tun be to ka domuni ke ne fe. Minw tun bɔra an lamini jamanaw ra ka na an fe, olugu nin te o ra.

¹⁸Lon o lon misitoran kelen le tun be faga ne ta so, ani saga panaman wɔɔɔ, ani sisew. Ne le tun be lo ni o musakaw beɛ ye. Tere tan o tere tan, o tun be na ni rezenji suguya beɛ camanba ye. Nka o beɛ n'a ta, mɔɔɔw tun ka kan ka siman minw di jamanatigi ma, ne ma sɔn ka o jini o fe, sabu baara doni tun gbiriyara mɔɔɔw ma kojugu.

¹⁹E, ne ta Ala, ne ka kopuman minw beɛ ke nin mɔɔɔw ye, o kosɔn i hakiri to ne ra, ka ja ne ma.

Nehemi 6

Yahudiyaw juguw wurira o kama tuun

¹Ayiwa, Sanbala ni Tobiya ni Arabuce Gesemu ni an jugu tɔw nana a men ko an ka kogo lalaga, ko hali wo kelen ma to kogo ra tuun. O wagati ra ne tun ma konw don fofo.

²Sanbala ni Gesemu ka cira do ci o le ra, ka n'a fo ne ye ko: "Na, an ye ɲɔɔn ye Kefirimu, Ono kenegbe ra." K'a sɔɔɔ o tun b'a fe ka ne janfa le.

³Ne ka ciraden doɔw ci ka taga fo o ye ko: "Baaraba le be ne fe yan belen, o kosɔn ne tena se ka taga yi. Ni ne ka bo yan ka taga aw fe, baara bena lalo."

⁴Nka o belen ka o cira kelen ci ka na, ka se fo sijaga naani. O na o na, ne fana ka o jaabi ni nin kuma kelen le ye.

⁵A sijaga loorunan na, Sanbala k'a ta baaraden kanbelen ci ne fe ni o kuma kelen ye tuun. Sebe do tun be ale boro, o dayelenin be.

⁶A tun sebera o sebe kɔɔɔ ko: "O b'a fora siya werew ce ra ko ele ni i ta jamana mɔɔɔw b'a fe ka muruti. Gesemu fana ka o kuma kelen fo; ko o le kosɔn ele ni Yahudiya tɔw be kogo lalagara. O b'a fora fana ko ele le bena ke o ta masace ye,

⁷ko i yeɛ ka cira doɔw panawoloma ka ban ko olugu y'a fo Zeruzalemu ko: 'Masace do be Zuda mara ra!' Ayiwa, nin ko kibaroya tena meen ka se masace ma. O ra, na, an ye ɲɔɔn ye."

⁸Ne k'a jaabi ko: "Ele be nin ko minw beɛ fora, o si te can ye; ele yeɛ le be nin beɛ miirira i yeɛ kɔɔɔ k'a fo."

⁹Can ra, o mɔɔɔw beɛ tun b'a fe ka an lasiran le; o tun b'a miirira ko o kumaw bena ke sababu ye ka an fari faga, k'a to an ye baara dabra. E, Ala, baraka don ne ra sisan janko ne ye baara ke.

Cira min tun b'a fe ka Nehemi janfa

¹⁰Ayiwa, lon dɔ ne tagara Metabeli dence Delaya ta dence Semaya ta so kɔnɔ. Ne tagara a sɔrɔ ko ale k'a yere datugu a ta so yi. A ko ne ma ko: "Na, an ye taga jɔgɔn ye Ala ta batoso kɔnɔ, yɔrɔ saninman* kɔnɔnɔ. An bɛna don ka daw datugu an yere da ra, sabu mɔgɔ dɔw bɛ nana, ko o bɛ na i faga. O b'a fɛ ka na i faga su fɛ."

¹¹Ne k'a jaabi ko: "Ne bɔjɔgɔnko bɛ se ka bori cogo di? Ne bɔjɔgɔnko bɛ se ka taga don Ala ta yɔrɔ saninman kɔnɔ cogo di ni o ma ne faga? Ne kɔni tena taga yi!"

¹²Ne tun k'a kɔrɔsi k'a ye ko Ala le tun m'a ci ne fɛ fiyewu; Sanbala ni Tobiya le tun ka wari di a ma. O kosɔn a tun nana o cirayakuma fɔ ne ye.

¹³O tun ka o wari di a ma ko a ye nin kuma fɔ, janko ne ye siran ka tugu a ta kuma kɔ, ka kojugu dɔ kɛ, min bɛ kɛ sababu ye ka ne tɔgɔ cɛn, ka ne mafiyɛnya.

¹⁴E, ne ta Ala, i hakiri to Tobiya ni Sanbala ra, ka o sara ka kaɲa ni o ta kewalew ye. I hakiri to ciruso Nohadiya fana ra, ani cira tɔ minw tun b'a fɛ ka ne lasiran.

Nehemi juguw maroyara

¹⁵Ayiwa, kogo baara bɛɛ banna ka bɛn Eluli karo tere mugan ni looru ma. A baara bɛɛ kera ka ban tere bilooru ni fla le kɔnɔ.

¹⁶An juguw, ani siya minw bɛɛ ka an ta jamana lamini, olugu ka o mɛn minke, o siranna; o maroyara kosebɛ, sabu o k'a faamu ko Ala le ka an demɛ ka nin baara kɛ.

¹⁷O wagatiw bɛɛ ra, Zuda mara jɔmɔgɔ dɔw ni Tobiya tun ka kibaroya caman ci jɔgɔn ma.

¹⁸O kera, sabu Zuda mara mɔgɔ caman tun karira ko olugu bɛ Tobiya ta jen le ra, sabu Tobiya tun ka Ara dence Sekaniya denmuso furu. Tobiya dence Yohanan fana tun ka Berekiya dence Meslamu ta denmuso furu.

¹⁹O tun bɛ to ka na Tobiya ta kopumanw lakari ne ja kɔrɔ; o tun bɛ taga ne ta kumaw fana fɔ a ye. O Tobiya tɔgɔ le tun bɛ sɛbɛw cira ne ma janko ka ne lasiran.

Nehemi 7

Zeruzalemu dugu kɔrɔsicogo

¹Kogo nana lɔ ka ban minke, ani ne nana a konw don tuma min na, an ka dakɔrɔsibagaw, ani dɔnkirilabagaw, ani Levi* ta mɔgɔw sigi o ta baaraw ra.

²Ne ka Zeruzalemu dugu kopaw karifa ne balemace Hanani ma, ani Hananiya min tun ye Zeruzalemu kerekunbenbon kuntigi ye, sabu ale tun ye mɔgɔ terennin le ye; Alapasiranbaga tun lo fana ka temɛ mɔgɔ caman kan.

³Ne k'a fɔ o ye ko: "Aw kana Zeruzalemu dugu dondaw dayɛlɛ, fɔ ni tere gbanna tuma min na. Wula fɛ fana aw ye a daw datugu ka o sɔgɔ sani dakɔrɔsibagaw ye taga. Aw ye Zeruzalemu dugumɔgɔw bla, o ye to ka yɔrɔw kɔrɔsi ka jɔgɔn sɔn. Dɔw ye lɔlɔ dugu kɔrɔsiyɔrɔ ra, dɔw ye lɔlɔ o yere ta bonw kere fɛ."

⁴Zeruzalemu dugu tun ka bon, dugu kene fana tun ka bon; nka a dugumogow tun man ca, a bonw fana tun ma lo kokura folo.

Mogow jateda

⁵Ne ta Ala k'a don ne jusu ra ko ne ye jamogow ni kuntigiw ni mogow tow bee lajen janko ka o jate, o bee ni o ta somogow. Mogow minw tun konna ka na, ne ka olugu ta burujusebe ye. Ne ka min sorow o sebe konow o ye nin ye:

⁶Babiloni masace Nebukadinesari tun ka Zuda mara mogow minw mina ka taga ni o ye, o mogow minw sekora ka na Zeruzalemu, ani Zuda mara ra, ka na sigi o ta duguw ra, olugu fle nin ye:

⁷O mogow le nana ni Zorobabeli ye, ani Yosuwe, ni Nehemi, ni Azariya, ni Ramiya, ni Nahamani, ni Maridose, ni Bilisan, ni Misipereti, ni Bigivayi, ni Nehumu, ni Bana. Izirayelimogow bee lajennin jateda fle nin ye:

⁸Parehosi ta durujaw: mogow waga fla ni keme ni biwolonfla ni fla (2 172);

⁹Sefatiya ta durujaw: mogow keme saba ni biwolonfla ni fla (372);

¹⁰Ara ta durujaw: mogow keme wawow ni bilooru ni fla (652);

¹¹Pahati Mohabu ta durujaw, minw bora Yosuwe ni Yohabu ta gba ra: mogow waga fla ni keme seegi ni tan ni seegi (2 818);

¹²Elamu ta durujaw: mogow waga kelen ni keme fla ni bilooru ni naani (1 254);

¹³Zatu ta durujaw: mogow keme seegi ni binaani ni looru (845);

¹⁴Zakayi ta durujaw: mogow keme wolonfla ni biwawow (760);

¹⁵Binuwi ta durujaw: mogow keme wawow ni binaani ni seegi (648);

¹⁶Bebayi ta durujaw: mogow keme wawow ni mugan ni seegi (628);

¹⁷Azigadi ta durujaw: mogow waga fla ni keme saba ni mugan ni fla (2 322);

¹⁸Adonikamu ta durujaw: mogow keme wawow ni biwawow ni wolonfla (667);

¹⁹Bigivayi ta durujaw: mogow waga fla ni biwawow ni wolonfla (2 067);

²⁰Adini ta durujaw: mogow keme wawow ni bilooru ni looru (655);

²¹Ateri ta durujaw, minw bora Ezekiyasi ta gba ra: mogow bikononton ni seegi (98);

²²Hasumu ta durujaw: mogow keme saba ni mugan ni seegi (328);

²³Betisayi ta durujaw: mogow keme saba ni mugan naani (324);

²⁴Harifu ta durujaw: mogow keme ni tan ni fla (112);

²⁵Gabahon dugumogow: mogow bikononton ni looru (95);

- ²⁶Betilehemu dugumɔɔw, ani Netofa dugumɔɔw: mɔɔɔ keme ni biseegi ni seegi (188);
- ²⁷Anatɔtikaw: mɔɔɔ keme ni mugan ni seegi (128);
- ²⁸Beti Azimaveti dugumɔɔw: mɔɔɔ binaani ni fla (42);
- ²⁹Kiriyati Yeharimu, ani Kefira, ani Berɔti dugumɔɔw: mɔɔɔ keme wolonfla ni binaani ni saba (743);
- ³⁰Rama ni Geba dugumɔɔw: mɔɔɔ keme wɔɔɔɔ ni mɔɔɔ mugan ni kelen (621);
- ³¹Mikimasikaw: mɔɔɔ keme ni mugan ni fla (122);
- ³²Betelikaw, ani Ayikaw: mɔɔɔ keme ni mugan ni saba (123);
- ³³Nebo dugu tɔ kelen ta mɔɔɔw: mɔɔɔ bilooru ni fla (52);
- ³⁴Elamu were ta durujaw: mɔɔɔ waga kelen ni keme fla ni bilooru ni naani (1 254);
- ³⁵Harimu ta durujaw: mɔɔɔ keme saba ni mugan (320);
- ³⁶Zeriko dugumɔɔw: mɔɔɔ keme saba ni binaani ni looru (345);
- ³⁷Lodi, ani Hadidi ni Ono dugumɔɔw: mɔɔɔ keme wolonfla ni mugan ni kelen (721);
- ³⁸Sena dugumɔɔw: mɔɔɔ waga saba ni keme kɔnɔntɔn ni bisaba (3 930);
- ³⁹Sarakalasebagaw, minw tun ye Yedaya ta durujaw ye, minw bɔra Yosuwe ta gba ra: mɔɔɔ keme kɔnɔntɔn ni biwolonfla ni saba (973);
- ⁴⁰Imeri ta durujaw: mɔɔɔ waga kelen ni bilooru ni fla (1 052);
- ⁴¹Pasuri ta durujaw: mɔɔɔ waga kelen ni keme fla ni binaani ni wolonfla (1 247);
- ⁴²Harimu ta durujaw: mɔɔɔ waga kelen ni tan ni wolonfla (1 017).
- ⁴³Levi ta mɔɔɔ minw tun ye Yosuwe ni Kadimiyeli ta durujaw ye, minw tun bɔra Hodeva ta gba ra: mɔɔɔ biwolonfla ni naani (74).
- ⁴⁴Dɔnkirilabaga minw tun ye Asafu ta durujaw ye: mɔɔɔ keme ni binaani ni seegi (148).
- ⁴⁵Alabatoso donda kɔɔsibagaw tun ye Salumu ta durujaw ye, ani Ateri ta durujaw, ani Talimɔn ta durujaw, ani Akubu ta durujaw, ani Hatita ta durujaw, ani Sobayi ta durujaw beɛ lajennin: mɔɔɔ keme ni bisaba ni seegi (138).
- ⁴⁶Alabatoso baaradenw tun ye Siha ta durujaw ye, ani Hasufa ta durujaw, ani Tabahoti ta durujaw,
- ⁴⁷ani Kerosi ta durujaw, ani Siha ta durujaw, ani Padɔn ta durujaw,
- ⁴⁸ani Lebana ta durujaw, ani Hagaba ta durujaw, ani Salimayi ta durujaw,

- 49ani Hanan ta durujaw, ani Gideli ta durujaw, ani Gahari ta durujaw,
 50ani Rehaya ta durujaw, ani Resen ta durujaw, ani Nekoda ta durujaw,
 51ani Gazamu ta durujaw, ani Uza ta durujaw, ani Paseha ta durujaw,
 52ani Besayi ta durujaw, ani Mehunimu ta durujaw, ani Nefisimu ta durujaw,
 53ani Bakibuki ta durujaw, ani Hakufa ta durujaw, ani Harihuri ta durujaw,
 54ani Basuluti ta durujaw, ani Mehida ta durujaw, ani Harisa ta durujaw,
 55ani Barikɔsi ta durujaw, ani Sisera ta durujaw, ani Tama ta durujaw,
 56ani Nesiya ta durujaw, ani Hatifa ta durujaw.
- 57Sulemani ta baardenw ta durujaw, olugu le tun ye Sotayi ta durujaw ye, ani Sofereti ta durujaw, ani Perida ta durujaw,
 58ani Yahala ta durujaw, ani Darikon ta durujaw, ani Gideli ta durujaw,
 59ani Sefatiya ta durujaw, ani Hatili ta durujaw, ani Pokereti Hatisebayimu ta durujaw, ani Amɔn ta durujaw.
- 60Alabatoso baardenw, ani Sulemani ta baardenw ta durujaw, o bɛɛ lajennin tun ye mɔgɔ kemɛ saba ni bikɔnɔntɔn ni fla (392).
- 61Ayiwa, minw tun bɔra Teli Mela, ani Teli Harisa, ani Kerubi Adɔn, ani Imeri, olugu fle nin ye, nka o ma se ka o ta somɔgɔw ni o ta burujuw fɔ, k'a yira ko olugu ye Izirayelimɔgɔw ye:
- 62Olugu le tun ye Delaya ta durujaw ye, ani Tobiya ta durujaw, ani Nekoda ta durujaw: mɔgɔ kemɛ wɔɔɔ ni binaani ni fla (642).
- 63O mɔgɔw ra, minw tun ye sarakalasebagaw ta durujaw ye, o tun ye Hobaya ta durujaw ye, ani Hakɔsi ta durujaw, ani Barizilayi ta durujaw. Barizilayi le tun ka Galadikacɛ Barizilayi denmuso dɔ furu, o kosɔn olugu tɔgɔ lara ale ra.
- 64O ka olugu ta burujusebew jini, nka o ma o ye. O kosɔn, o ka o bo sarakalasebagaya ra.
- 65Jamanatigi k'a fɔ o ye ko o man kan ka fen saninman domu, fɔ sarakalasebaga dɔ ye Ala pininka ni Urimi ni Tumimi ye fɔlɔ ka o ko palɔn.
- 66Ayiwa, jama bɛɛ lajennin tun ye mɔgɔ waga binaani ni fla ni mɔgɔ kemɛ saba ni biwɔɔɔ (42 360).
- 67O ta jɔn cɛmanw ni a musomanw tun ma jate; olugu tun ye mɔgɔ waga wolonfla ni mɔgɔ kemɛ saba ni bisaba ni wolonfla (7 337). Dɔnkirilabaga cɛmanw, ani a musoman minw tun bɛ o ra, o tun ye mɔgɔ kemɛ fla ni binaani ni looru (245). So kemɛ wolonfla ni bisaba ni wɔɔɔ (736), ani sofali kemɛ fla ni binaani ni looru (245),

⁶⁸ani ƚɔgɔmɛ kɛmɛ naani ni bisaba ni looru (435), ani fali waga wɔɔɔ ni kɛmɛ wolonfla ni mugan (6 720), o le tun bɛ o fɛ.

⁶⁹Gbatigi caman ka o borofenw di janko ka Ala ta batoso lɔ kokura. Jamanatigi yɛrɛ ka fen minw di baara kama o kɛra saninden waga kelen ye, ani jifiyɛ bilooru, ani sarakalasebagaw ta derege kɛmɛ looru ni bisaba.

⁷⁰Gbatigiw ka fen minw di baara kama, o kɛra saninden waga mugan (20 000), ani warigbɛ kilo waga kelen ni kɛmɛ (1 100).

⁷¹Jama mɔgɔ tɔw ka saninden waga mugan di, ani warigbɛ kilo waga kelen, ani sarakalasebaga derege biwɔɔɔ ni wolonfla.

⁷²Sarakalasebagaw*, ani Levi* ta mɔgɔw, ani mɔgɔ tɔw, minw ye Alabatoso donda kɔɔsibagaw ye, ani dɔnkirilabagaw, ani Alabatoso baaradenw, olugu ni Izirayelimɔgɔw bɛɛ tagara sigi o ta duguw ra. San karo wolonflanan sera k'a sɔɔ Izirayelimɔgɔw bɛɛ tun sigira o ta duguw ra ka ban.

Nehemi 8

Ɛsidasasi ka sariya kitabu karan jama ye

¹O kɔ, jama bɛɛ tagara lajen i ko mɔgɔ kelen Jiw ta donda yɔɔ ra. O k'a fɔ sariya karamɔgɔ Ɛsidasasi ye ko a ye na ni Musa ta sariya kitabu ye, Matigi Ala tun ka o sariya min di Izirayelimɔgɔw ma.

²Ayiwa, sarakalasebaga* Ɛsidasasi nana ni o sariya kitabu ye jama ƚa kɔɔ. O jama tun ye cɛw, ani musow ye, ani min o min tun bɛ se ka karan faamu. O kɛra san karo wolonflanan tere fɔlɔ le ra.

³A ka kitabu karan k'a ta sɔgɔma joona fɛ, fɔ ka taga tere se kuncɛ. A tun bɛ Ji ta Donda yɔɔ ƚa fɛ; cɛw, ani musow, ani min o min tun bɛ se ka karan faamu, a tun lɔnin bɛ olugu bɛɛ ƚa kɔɔ. Mɔgɔw bɛɛ tun ka o toro malɔ janko ka sariya kitabu karan lamɛn.

⁴O tun ka lɔyɔɔ dɔ lalaga ni yiri ye o lon kama; Ɛsidasasi yɛlɛnna ka lɔ o kan. Matitiya ni Sema ni Anaya ni Huri ni Hilikiya ni Maseya, olugu tun bɛ Ɛsidasasi kɔɔ, a kininboroyanfan fɛ; Pedaya ni Misaheli ni Malikiya ni Hasumu ni Hasibadana ni Jakariya ni Mesulamu, olugu tun bɛ a numanboroyanfan fɛ.

⁵Ɛsidasasi ka kitabu dayɛlɛ; jama bɛɛ tun ƚa b'a ra, sabu ale tun lɔnin bɛ o bɛɛ san fɛ. A ka kitabu dayɛlɛ minke, jama bɛɛ wurira ka lɔ.

⁶Ɛsidasasi ka baraka la Matigi Ala ye, Alaba. Jama bɛɛ ka o boro lawuri san fɛ, k'a lamina k'a fɔ ko "Amina, amina!" O ka o kinbiri gban ka o ƚa biri dugu ma Matigi Ala ƚa kɔɔ.

⁷O tuma, Yosuwe ni Bani ni Serebiya ni Yamini ni Akubu ni Sabetayi ni Hodiya ni Maseya ni Kelita ni Azariya ni Yozabadi ni Hanan ni Pelaya, ani Levi* ta mɔgɔ tɔw, olugu ka sariya ta kumaw ɲafɔ mɔgɔw ye, ka mɔgɔw lonin to.

⁸O tun be Ala ta sariya kitabu karanna k'a gbeya, ka to k'a kɔrɔ fɔ, janko min be karanna, mɔgɔw ye o faamu.

⁹Ayiwa, mɔgɔw ka sariya ta kumaw men minke, o kasira. O ra, Nehemi min tun ye jamanatigi ye, ani Esidarasi min tun ye sarakalasebaga ani sariya karamɔgɔ ye, ani Levi ta mɔgɔ minw tun be jama karanna, olugu k'a fɔ jama ye ko: "Bi lon blara danna Matigi Ala ye, aw ta Ala; aw kana aw ɲanasisi ka kasi!"

¹⁰Esidarasi k'a fɔ o ye tuun ko: "Aw ye taga, ka taga sogo tɔrɔninw domu, ka minnifen dimanw min; minw ma foyi sɔrɔ k'a tobi, aw ye dɔ ci olugu ma, sabu bi lon blara danna an Matigi le ye. Aw kana aw jusu kasi, sabu Matigi Ala be ɲagari min di aw ma, o le be aw ta baraka ye."

¹¹Levi ta mɔgɔw fana kumana jama fe ka o jusu suma; o ko: "Aw ye je, sabu bi ye lon saninman le ye; aw kana aw jusu kasi!"

¹²O fɔra minke, jama bee tagara, ka taga domuni ke ka min, ka domuniw ci o sigiɲɔgɔnw ma. O ka ɲanagbew ke ka ɲagari kosebe, sabu kuma minw tun fɔra o ye, o tun ka o faamu kosebe.

Izirayelimɔgɔw ka gbatakɔrɔsigi ɲanagbe ke

¹³Ayiwa, o lon dugusagbe, gbatigiw, ani mɔgɔ tɔw bee, ani sarakalasebagaw*, ani Levi* ta mɔgɔw tagara lajen sariya karamɔgɔ Esidarasi kɔrɔ; o ka sariya ta kumaw segesege kosebe.

¹⁴O k'a ye ko Matigi Ala tun ka o sariya min fɔ Musa ye k'a lase mɔgɔw ma, ko a sebera o sariya ra ko Izirayelimɔgɔw tun ka kan ka ɲanagbe dɔ ke san karo wolonflanana, ani ko o tun ka kan ka si gbataw le kɔrɔ o ɲanagbe wagati ra,

¹⁵ani ko o tun ka kan ka nin kumaw fɔ, k'a lase o ta duguw bee ra, ani Zeruzalemu, k'a fɔ mɔgɔw ye ko: "Aw ye bɔ ka taga kuruyɔrɔw ra, ka taga forokɔɔ oliviyew ta yiriborow, ani kongo oliviyew ta yiriborow tige ka na, ani mirite yiriflaburuw, ani tamaro flaburuw, ani yiri tuninw flaburuw, ka na gbataw lalaga, i n'a fɔ a sebera cogo min na."

¹⁶A kera ten minke, mɔgɔw bɔra ka taga o yiriborow ɲini ka na. O nana gbataw lɔlɔ o ta sow sanfeyɔrɔw ra, ani o ta luw kɔɔ, ani Ala ta batoso luw kɔɔ, ani Ji ta donda yɔrɔ ra, ani Efirayimu ta donda yɔrɔ ra.

¹⁷Jama min bee tun nana ka bɔ Babilɔni, olugu bee ka gbataw lɔ; o sira o gbataw kɔrɔ. K'a ta Nuni dence Yosuwe ta wagati ra fɔ ka na se o lon ma, Izirayelimɔgɔw tun ma nin ɲɔgɔn ke ka ye. O ɲagarira kosebe.

¹⁸Esidarasi tun bɛ Ala ta sariya kitabu karan o ye lon bɛɛ, k'a ta panagbɛ lon fɔlɔ ra, ka taga a bla a lon laban na. O ka o panagbɛ kɛ fɔ tere wolonfla. A tere seeginan, o ka jamalajenba kɛ ka Ala bato, ka kapa ni sariya ye.

Nehemi 9

Izirayelimɔgɔw lɔra o ta jurumunw na

¹Ayiwa, o karo kelen tere mugan ni naani na, Izirayelimɔgɔw ka jɔgɔn lajen; o ka sun don, ka bɔrɔfaniw don o yere ra, ka bugurigbɛ mun o yere ra.

²Minw bɛɛ tun ye Izirayeliden yerɛworow ye, olugu tun ka o yere faran ka bɔ siya were mɔgɔ tɔw bɛɛ ra, ka lɔ o danna, ka o ta jurumunw ni o bɛmaw ta terenbariyakow fɔ Ala ye.

³O lɔnin tora o lɔyɔrɔ ra ka Matigi Ala, o ta Ala ta sariya kitabu karan fɔ leri saba. O kɔ, o ka leri saba were kɛ ka to ka o ta jurumunw fɔ Ala ye, ani ka Matigi Ala bato, o ta Ala.

⁴Yosuwe ni Bani ni Kadimiyeli ni Sebaniya ni Buni ni Serebiya ni Bani ni Kenani, olugu yelenna ka lɔ Levi* ta mɔgɔw ta lɔyɔrɔ ra, ka perɛn ka Matigi Ala, o ta Ala daari ni kanba ye.

⁵O kɔ, Levi ta mɔgɔ minw ye Yosuwe, ani Kadimiyeli, ani Bani, ani Hasabiniya, ani Serebiya, ani Hodiya, ani Sebaniya ni Petaya ye, olugu ko: "Aw ye wuri ka baraka la Matigi Ala ye, min ye aw ta Ala ye wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ."

Levi ta mɔgɔw ta Aladaari

Matigi Ala, bɛɛ ye i tɔgɔba tando; mɔgɔw bɛ barakalariw ni tandori minw lase i ma, i tɔgɔ ka bon ka tɛmɛ o bɛɛ kan.

⁶Ele kelen le ye Matigi Ala ye. Ele le ka sankolo ni a bonya bɛɛ dan, ka sankolo lolow bɛɛ dan, ani dugukolo ni fɛn o fɛn bɛ a kan, ani kɔgɔji ni a kɔnɔfɛnw bɛɛ. Ele le bɛ panamanya di o fɛnw bɛɛ ma; sankolo ni a kɔnɔfɛnw bɛɛ bɛ ele le bato.

⁷Ele le ye Masa Ala ye; ele le ka Iburama panawoloma, k'a labɔ Uri, Kalidekaw ta jamana ra, k'a tɔgɔ la ko Iburahima.

⁸I k'a ye ko a jusukun terennin lo ni i ye minke, o kosɔn i ka jɛnɔgɔnya don ni a ye, ko i bɛna Kanaanakaw, ani Hetikaw, ani Amɔrikaw, ani Perezikaw, ani Yebusikaw, ani Girigasikaw ta jamana di a ta durujaw ma. I tora i ta layiri kan, sabu i terennin lo.

⁹I ka an bɛmaw ta sege ye Misiran, i ka o kasikan mɛn Kɔgɔjiwulen da ra.

¹⁰I ka kabakobaw, ani tagamasiyenw kɛ Farawona kama, ani a ta jamana namɔgɔw kama, ani a ta jamana mɔgɔw bɛɛ kama, sabu yerɛbonya min tun bɛ Misirankaw ra an bɛmaw kama, i yere tun ka o lɔn. I ka o kɛ janko ka i tɔgɔ bonya; i tɔgɔ bonyara o cogo le ra fɔ bi.

- 11**I ka kɔgɔji cɛci fla ye o ja fɛ; o tɛmɛna dugukolo jalan kan kɔgɔji cɛ ma. Nka minw tun bɛ o nɔgbenna, i ka olugu lajigi ji jukɔrɔ, i ko kabakuru bɛ jigi jiba jukɔrɔ cogo min na.
- 12**Tere fɛ i tun bɛ sankaba jamijan dɔ bla o ja ka sira yira o ra; su fɛ, i tun bɛ tasumamana jamijan dɔ bla o ja, ka yeelen bɔ o ye ka o ta sira yira o ra.
- 13**I jigira ka na Sinayi kuru kan; i tora sankolo ra ka kuma o fɛ. I ta kolatigeninw terennin lo, i ta sariyaw bɛ can le yira, i ta cifɔninw ni i ta kuma ka ji; i ka o le yira o ra.
- 14**I ka o karan i ta Nɛnɛkirilon saninman ko ra; i ka i ta kumaw, ani i ta cifɔninw, ani i ta sariya yira o ra i ta baaraden Musa sababu ra.
- 15**Tuma min na kɔngɔ nana o sɔrɔ, i ka domuni di o ma ka bɔ sankolo ra. Tuma min na jiminlɔgɔ ka o sɔrɔ, i ka ji bɔ farakuru ra k'a di o ma. I tun ka i boro kɔrɔta ka kari ko i bena jamana min di o ma, i k'a fɔ o ye ko o ye taga o jamana ta.
- 16**Nka olugu minw tun ye an bɛmaw ye, olugu ka o yɛrɛ bonya, ka o torokun gbɛleya; o ma i ta kumaw lamɛn.
- 17**O banna ka i lamɛn! I ka kabako minw kɛ o ye, o ma se ka o hakiri to o ra. O ka o torokun gbɛleya, ka muruti ko o bɛ kuntigi dɔ jini o yɛrɛ ye, ka sekɔ o ta jɔnya ra. Nka ele ye Ala ye, min bɛ yafa, i bɛ hina, i fana bɛ makari; i tɛ dimi joona, i ta numanya ka bon. O kosɔn i belɛn ma ban o ra,
- 18**hali wagati min na o ka sanin yeele, ka o kɛ misiden dɔ bisigiya ye, k'a fɔ ko: "I ta Ala min ka i labɔ Misiran, o le ye nin ye!" O ka kojugubaw kɛ ka i tɔgɔ cɛn.
- 19**Nka i ta hinaba kosɔn, i ma bɔ o kɔ kongokolon kɔnɔ yi. Tere fɛ, sankaba jamijan tora o ja; a ka o ta sira yira o ra. Su fɛ, tasumamana jamijan fana tora o ja; a ka yeelen bɔ o ye ka o ta sira yira o ra.
- 20**I ka i ta Ninjuman don o jusukun na, janko o ye hakiri sɔrɔ. I ma ban ka i ta domuni di o ma, o ye a domu. I ka ji di o ma ka o ta minlɔgɔ ban.
- 21**I ka i janto o ra kongokolon kɔnɔ, fɔ san binaani, k'a to foyi ma o dɛsɛ. O ta faniw ma kɔrɔ ka faran, o senw fana ma funu.
- 22**I ka masacɛw ta maraw ni o ta jamanaw don o boro, ka olugu ta dugukolow bɛɛ di o ma, fɔ ka taga se o maraw ni o jamanaw dan ma. O ka Hesibɔn masacɛ Sihɔn, ani Basan masacɛ Ōgi ta jamanaw mina.
- 23**I ka o denw caya i ko sankolo lolow. I tun k'a fɔ o bɛmaw ye ko o ye taga don jamana min na k'a kɛ o ta ye, i nana ni o ye o jamana ra.
- 24**O denw tagara don o jamana ra k'a kɛ o ta ye. Kanaanaka minw tun siginin bɛ jamana kɔnɔ, i ka o Kanaanakaw bla o ta fanga kɔrɔ. I ka Kanaanakaw don o boro,

olugu ni o ta masacew ni o jamana mɔgɔw, janko ni cogo min ka o diya, o ye o mina ten.

²⁵O ka o ta dugu barakamanw, ani o ta dugukolonumanw ta. Bon minw tun fanin be fenɔuman suguya bee ra, o ka o bonw ta, ka kolɔn sogininw fana ta, ani rezensunw, ani oliviyesunw, ani yiridenta camanba. I ta numanyaba baraka ra, o ka domuni ke, ka fa, fo ka toro, ka to ka fendimanw diyabo.

²⁶Nka o ka i kan bla, ka muruti i ma; o ka o ko don i ta sariyaw ra. I ta cira minw tun be o ladira ko o ye seko i ma, o ka olugu faga; o ka kojuguba caman ke.

²⁷O koson i ka o don o juguw boro; olugu ka o minako juguya kosebe. Nka ka o to o sege le ra, o kasira i no fe; i tora sankolo ra ka o lamɛn. I ta makariba koson, i ka bosibagaw di o ma; olugu ka o bosi ka bo o juguw boro.

²⁸Nka o ka laganfiya soro minke doron, ko minw man di i ye, o ka o le ke. O ra, i ka o labla tuun o juguw boro; olugu ka o ta fanga digi o kan. O kasira i no fe tuun. Ele tora sankolo ra ka o lamɛn tuun. I ta makariba koson, i ka o bosi tuma bee.

²⁹I k'a fo o ye k'a gbeleya ko o ye seko ka na i ta sariyaw sira tagama. Nka o ka o yere bonya, ka ban ka i ta kumaw lamɛn. O ka i ta kolatigeninw cen, k'a soro mogo be se ka o le sira tagama ka panamanya. O murutira ka o ko di i ma, ka o torokun gbeleya; o ma son ka mennike.

³⁰I mupuna o koro san caman. I ka i Nin don i ta ciraw koro; olugu kumana o fe k'a gbeleya; nka o bee n'a ta, o ma i lamɛn. A kera ten minke, i ka o don jamana were mogo boro.

³¹Nka i ta makariba koson, i ma o halaki ka ban, i ma bo o ko fana; sabu ele ye hina tigi ni makari tigi Ala le ye.

³²Sisan, an ta Ala, Alaba, Setigi Ala, siranyafenba, ele min be to i ta jɛnɔgonya kan tuma bee, ele min be kopuman ke tuma bee; toro min sera an ma, anw ni an ta masacew, ani an ta fagamaw, ani an ta sarakalasebagaw, ani an ta ciraw, ani an bemaw, ani jamana mogo bee, kabini Asiri masacew ta wagati ra, fo ka na se bi ma, i kana o toro jate ko fitini ye.

³³I sonna k'a to ko o ko ye se an ma, jo tun be i fe o bee ra; sabu ele koni kera kankelentigi le ye, nka anw ka kojugu ke.

³⁴An ta masacew, ani an ta fagamaw ani an ta sarakalasebagaw, ani an bemaw, olugu ma i ta sariya sira tagama; o ma o janto i ta kumaw ra, ani i ka kankari minw la o ye, o ma o jate.

³⁵Tuma min na o tun be o ta jamana ra, i ka kopumanba minw ke o ye, ka o to o kopumanw ce ra, ani i ka dugukoloba diman min di o ma, ka o to o jamana ra, o ma i bato, o ma faran o ta kojuguw ra fana.

³⁶Ayiwa, a flɛ, an kɛra jɔnw le ye bi! I tun ka jamana min di an bɛmaw ma, janko o ye a sɛnɛfɛnw domu, k'a fɛndimanw diyabɔ, an blara jɔnya ra o jamana le ra!

³⁷I ka masa minw sigi an kunna jamana sɛnɛfɛnw ni a caya bɛɛ, o bɛɛ kɛra olugu ta le ye; o kɛra an ta jurumunw le kosɔn. O bɛ an farikolo, ani an ta bɛganw bɛɛ kɛ o sago ye. An kɔni bɛ sɛgɛba le ra!

Nehemi 10

Mɔgɔ minw ka o boronɔ la sɛbɛ kan

¹Ayiwa, o kow bɛɛ le kosɔn, an bɛ nin layirigbɛlɛn ta, k'a kumaw sɛbɛ. An ta namɔgɔw, ani Levi* ta mɔgɔw, ani an ta sarakalasebagaw bɛɛ ka o boronɔ la o sɛbɛ kan.

²Mɔgɔ minw ka o boronɔ la o sɛbɛw kan, olugu flɛ nin ye: Hakaliya dɛncɛ Nehemi, min ye jamanatigi ye, ani Sedesiyasi,

³ani Seraya, ani Azariya, ani Yeremi,

⁴ani Pasuri, ani Amariya, ani Malikiya,

⁵ani Hatusi, ani Sebaniya, ani Maluki,

⁶ani Harimu, ani Meremɔti, ani Abidiyasi,

⁷ani Daniyɛli, ani Ginetɔn, ani Baruki,

⁸ani Mesulamu, ani Abiya, ani Miyaminu,

⁹ani Maziya, ani Biligayi, ani Semaya; olugu tun ye sarakalasebagaw le ye.

¹⁰Minw tun ye Levi* ta mɔgɔw ye olugu flɛ nin ye: Azaniya dɛncɛ Yosuwe, ani Binuwi min tun ye Henadadi ta mɔgɔ dɔ ye, ani Kadimiyɛli,

¹¹ani o baarakeɲɔgɔnw, minw ye Sebaniya ye, ani Hodiya, ani Kelita, ani Pelaya, ani Hanan,

¹²ani Mika, ani Rehɔbu, ani Hasabiya,

¹³ani Zakuri, ani Serebiya, ani Sebaniya,

¹⁴ani Hodiya, ani Bani, ani Beninu.

¹⁵Jama namɔgɔ minw ka o boronɔ la sɛbɛw kan olugu flɛ nin ye: Parehɔsi, ani Pahati Mohabu, ani Elamu, ani Zatu, ani Bani,

¹⁶ani Buni, ani Azigadi, ani Bebayi,

¹⁷ani Adoniya, ani Bigivayi, ani Adini,

¹⁸ani Ateri, ani Ezekiyasi, ani Azuri,

¹⁹Hodiya, Hasumu, Bɛtisayi,

- 20ani Harifu, ani Anatoti, ani Nebayi,
 21ani Magipiyasi, ani Mesulamu, ani Heziri,
 22ani Mesezabeli, ani Sadoki, ani Yaduwa,
 23ani Pelatiya, ani Hanan, ani Asaya,
 24ani Hoze, ani Hananiya, ani Hasubu,
 25ani Halohesi, ani Pila, ani Sobeki,
 26ani Rehumu, ani Hasabina, ani Maseya,
 27ani Ahiya, ani Hanan, ani Anan,
 28ani Maluki, ani Harimu, ani Bana.

Izirayelimogow karira Ala ye

- 29Izirayelimogow tow, ani sarakalasebaga dow, ani Levi ta mogow dow, ani dakowosibagaw, ani donkirilabagaw, ani Alabatoso baaradenw, ani minw bee tun ka o yere faran ka bo siya werew ra Ala ta sariya sira tagama koson, olugu ni o ta musow, ani o dencew ni o denmuso minw bee tun be se ka faamuri ke,
- 30o mogow bee farara o balema tow kan, mogow tun be minw jatera kosebe. O ka layiri ta ka kari, ko o bena tagama ka kapa ni Ala ta sariya ye, Ala tun ka o sariya min di o ma a ta baaraden Musa sababu ra. O ko, ko olugu bena Matigi Ala, an Matigi ta kumaw bee lamem, k'a sira tagama, k'a ta kolatigeninw ni a ta cifoninw bee ke.
- 31O ko: "An be layiri ta ko an tena an denmusow di furu ra siya were mogow ma, ko an fana tena o denmusow di an dencew ma.
- 32"Ni o mogow nana ni fiyeerefem dow ye, walama siman suguya o suguya, ko o bena o fiyeere an ma Nenekirilon* na, an tena sanni ke o fe Nenekirilon na, walama lon saninman do were ra. "San wolonfla o san wolonfla, an bena dugukolo to a ye nenekiri; an bena an ta jurunantigiw bee ta juruw to o ye o san na.
- 33"An bena an yere jagboya fana san o san ka warigbe garamu naani di an ta Ala ta batoso ta baara koson,
- 34janko ka sarakaburuw lalaga, buru minw ka kan ka bla Matigi Ala na koru, ani saraka min be bo lon o lon, ani saraka jenita* min be bo lon o lon, ani min be bo Nenekirilonw na, ani karokura panagbew ra, ani panagbe tow ra, ani saraka saninmanw, ani Izirayelimogow ta jurumunyafa sarakaw*, ani an ta Ala ta batoso ta baaraw bee.
- 35"Anw sarakalasebagaw*, ani Levi ta mogow, ani mogow tow, an ka an ta gbaw bee kelen kelen togow fo Ala na koru, janko k'a lon gba bee kelen kelen ka kan ka taga

ni a ta saraka logow ye wagati min na san kɔnɔ, ka o ke ka sarakaw jeni Matigi Ala, an ta Ala ta sarakajenifen* kan, i n'a fo a sebera sariya ra cogo min na.

36"An ka layiri ta k'a latige fana ko san o san, an bena taga ni an ta dugukolo siman folow, ani yiridenw bee den folow ye Matigi Ala ta batoso kɔnɔ.

37"An bena taga ni an ta den folo cemanw fana ye Ala ta batoso kɔnɔ, ani an ta beganw den folow cemanw, i n'a fo a sebera Matigi Ala ta sariya ra fana cogo min na; an bena taga ni an ta misiw den folo cemanw ni sagaw ni baw den folo cemanw ye sarakalasebagaw fe, sarakalasebaga minw be sɔrɔ sarakalasebagaya ra an ta Ala ta batoso kɔnɔ.

38"An ta siman folo mugu, ani an ta siman sarakaw*, ani yiriden suguya bee, ani rezenjikura, ani turu, an bena taga o di sarakalasebagaw ma an ta Ala ta batoso ta fenmarayɔrɔw ra. "An bena an ta forow ta simanw yaga fana di Levi ta mɔgɔw ma. An be baara ke dugu o dugu ra, Levi ta mɔgɔw yere le bena na o yagaw mina o duguw bee ra.

39Ni Levi ta mɔgɔw be na yagaw mina, sarakalasebaga minw ye Haruna ta durujaw ye, olugu do ka kan ka ke ni o ye. Ni o ka yaga mina, o ka kan ka yaga ta yaga bo, ka taga ni o ye an ta Ala ta batoso bonw kɔnɔ, naforo marayɔrɔw ra.

40Izirayelimɔgɔw, ani Levi ta mɔgɔw ka kan ka na ni o ta siman sarakaw, ani rezenji sarakaw*, ani turu sarakaw ye o bonw le kɔnɔ; yɔrɔ saninman* ta minanw be bla o bonw le kɔnɔ fana. Sarakalasebaga minw be sarakalasebagaya ke, ani dakɔrɔsibagaw, ani donkirilabagaw, olugu fana be sigi o bonw le kɔnɔ. "An tena an hakiri bo an ta Ala ta batoso ko tuun."

Nehemi 11

Zeruzalemu dugumɔgɔw

1Jamana pamɔgɔw yere le tun sigira Zeruzalemu dugu kɔnɔ. Min ye mɔgɔ tow ye, o ka olugu tɔgɔw jate kelen kelen, ko ni min tɔgɔ tagara ben mɔgɔ tannan ma, o tigi le bena taga sigi Zeruzalemu dugu saninman kɔnɔ. Mɔgɔ to kɔnɔntɔn tow be to dugu tow ra.

2Mɔgɔ minw sɔnna ka taga sigi Zeruzalemu o yere ma, jama ka o mɔgɔw tando kosebe.

3Jamana pamɔgɔ minw tun sigira Zeruzalemu, olugu fle nin ye: Izirayelimɔgɔw, ani sarakalasebagaw*, ani Levi* ta mɔgɔw, ani Alabatoso baardenw, ani Sulemani ta baardenw ta durujaw, olugu tun be Zuda ta duguw ra; o bee tun sigira o yere ta yɔrɔw le ra, o yere ta duguw ra.

4Nka Zuda ta mɔgɔw, ani Boniyaminu ta mɔgɔ dow sigira Zeruzalemu. Zuda ta mɔgɔ minw sigira Zeruzalemu, olugu fle nin ye: Ataya face tun ye Oziyasi ye, Oziyasi face tun ye Jakariya ye, Jakariya face tun ye Amariya ye, Amariya face tun

ye Sefatiya ye, Sefatiya face tun ye Mahalaleli ye; olugu tun ye Peresi ta durujaw ye;

⁵ani Maseya min face tun ye Baruki ye; Baruki face tun ye Koli Hoze ye, Koli Hoze face tun ye Hazaya ye, Hazaya face tun ye Adaya ye, Adaya face tun ye Yoyaribu ye, Yoyaribu face tun ye Jakariya ye, Jakariya face tun ye Siloni ye.

⁶Ayiwa, Peresi ta duruja minw nana sigi Zeruzalemu, olugu bee lajennin tun ye ce barakaman keme naani ni biwooro ni seegi (468).

⁷Boniyaminu ta mogow fle nin ye: Salu, o face tun ye Mesulamu ye, Mesulamu face tun ye Yohedi ye, Yohedi face tun ye Pedaya ye, Pedaya face tun ye Kolaya ye, Kolaya face tun ye Maseya ye, Maseya face tun ye Itiyeli ye, Itiyeli face tun ye Ezayi ye;

⁸o ko fe Gabayi ni Salayi; o bee lajennin kera ce keme kononton ni ce mugan ni seegi (928).

⁹Yoweli min face tun ye Zikiri ye, ale le tun ye o kuntigi ye. Zuda min face tun ye Hasenuwa ye, ale tun ye dugu namogo flanan ye.

¹⁰Sarakalasebaga minw sigira Zeruzalemu, olugu fle nin ye: Yedaya min face tun ye Yoyaribu ye, ani Yakini,

¹¹ani Seraya min face tun ye Hilikiya ye; Hilikiya face tun ye Mesulamu ye, Mesulamu face tun ye Sadaki ye, Sadaki face tun ye Merayoti ye, Merayoti face tun ye Ahitubu ye; ale le tun ye Ala ta batoso kuntigi ye,

¹²ani o baarakepogon minw tun be Alabatoso baaraw ke. Olugu bee lajennin tun ye ce keme seegi ni ce mugan ni fla (822); ani Adaya min face tun ye Yerohamu ye; Yerohamu face tun ye Pelaliya ye, Pelaliya face tun ye Amisi ye, Amisi face tun ye Jakariya ye, Jakariya face tun ye Pasuri ye, Pasuri face tun ye Malikiya ye,

¹³ani a baarakepogonw, minw tun ye gbatigiw ye; o bee lajennin tun ye ce keme fla ni ce binaani ni fla (242), ani Amasisayi min face tun ye Azareli ye; Azareli face tun ye Azayi ye, Azayi face tun ye Mesilemoti ye, Mesilemoti face tun ye Imeri ye,

¹⁴ani o baarakepogonw, minw tun ye kerekecafariw ye; o bee lajennin tun ye ce keme ni mugan ni seegi (128). O ta kuntigi tun ye Zabidiyeli le ye, Hagedolimu dence.

¹⁵Levi ta mogow minw sigira Zeruzalemu, olugu fle nin ye: Semaya min face tun ye Hasubu ye, Hasubu face tun ye Azirikamu ye, Azirikamu face tun ye Hasabiya ye, Hasabiya face tun ye Buni ye;

¹⁶ani Sabetayi, ani Yozabadi; Levi ta mogow ra, Ala ta batoso kenemayoro ta baara kow tun karifara olugu le ma;

¹⁷ani Mataniya min face tun ye Mika ye, Mika face tun ye Zabidi ye, Zabidi face tun ye Asafu ye; ale le tun ye donkirikow namogw ye, ani Ala daari wagati ta kow; ani Bakibukiya, min tun ye a baarakepogonw ta kuntigi flanan ye, ani Abida min face tun ye Samuha ye, o min face tun ye Galali ye, min face tun ye Yedutun ye.

¹⁸Levi ta mogw minw nana sigi dugu saninman konw, o bee lajennin tun ye ce keme fla ni biseegi ni naani (284).

¹⁹Dakwosibaga minw nana sigi Zeruzalemu, olugu fle nin ye: Akubu, ani Talimon, ani o baarakepogonw, minw tun be daw kwosi. O bee lajennin tun ye ce keme ni biwolonfla ni fla (172).

²⁰Izirayelimogw tow, ani sarakalasebaga tow, ani Levi ta mogw tow, olugu tun sigira Zuda mara dugu tow bee ra; o bee tun be o yere ta yoro le ra.

²¹Alabatoso baaradenw tun sigira Ofeli. Siha ni Gisipa le tun be olugu kuntigiw ye.

²²Levi ta mogw minw tun be Zeruzalemu, olugu ta kuntigi tun ye Uzi ye, Uzi face tun ye Bani ye, Bani face tun ye Hasabiya ye, Hasabiya face tun ye Mataniya ye, Mataniya face tun ye Mika ye. Uzi tun ye Asafu ta duruja do le ye, Asafu min tun ye donkirilabagaw namogw ye Ala ta batoso ra.

²³Masace le tun be o donkirilabagaw ta kow panabo, ka o ta lon o lon baaraw yira o ra.

²⁴Mesezabeli dence Petaya, min tun ye Zuda dence Zera ta duruja do ye, ale le tun ye masace ta ciraden ye, min tun be mogow ta kow panabo.

²⁵Mogw dow fana sigira dugudenninw ni o laminiw na: Zuda ta mogw dow sigira Kiriyati Araba, ani a lamini duguw ra, dow sigira Dibon ni a lamini duguw ra, dow sigira Yekabiseli ni a lamini duguw ra,

²⁶dow sigira Yesuwa, ani Molada, ani Beti Paleti,

²⁷ani Hasari Suwali, ani Beri Seba ni a lamini duguw;

²⁸dow sigira Sikilagi, ani Mekona ni a lamini duguw ra;

²⁹dow sigira Eni Rimon, ani Soreha, ani Yarimuti,

³⁰ani Zanoa, ani Adulamu ni a dugudenninw, ani Lakisi ni a ta forow, ani Azeka ni a laminiw. O sigira k'a ta Beri Seba, ka taga a bla fo Hinomu kurufurance ra.

³¹Boniyaminu ta mogow fana sigira, k'a ta Geba, ka taga se fo Mikimasi, ani Aya, ani Beteli ni a laminiw,

³²ani Anatoti, ani Nobu, ani Hananiya,

³³ani Hazori, ani Rama, ani Gitayimu,

³⁴ani Hadidi, ani Seboyimu, ani Nebalati,

³⁵ani Lodi, ani Ono, ani yɔrɔ min bɛ wele ko borobaarakɛbagaw ta kurufurance.

³⁶Levi ta mɔgɔ minw tun bɛ Zuda mara ra, olugu ta jenkuru dɔw nana sigi Boniyaminu ta mara ra.

Nehemi 12

Sarakalasebagaw ni Levi ta mɔgɔw

¹Ayiwa, sarakalasebagaw* ni Levi* ta mɔgɔ minw tun sekɔra ka na ni Sehalitiyeli dence Zorobabeli ni Yosuwe ye, olugu flɛ nin ye: Seraya, ani Yeremi, ani Esidarasi,

²ani Amariya, ani Maluki, ani Hatusi,

³ani Sekaniya, ani Rehumu, ani Meremɔti,

⁴ani Ido, ani Ginetɔyi, ani Abiya,

⁵ani Miyaminu, ani Maadiya, ani Biliga,

⁶ani Semaya, ani Yoyaribu, ani Yedaya,

⁷ani Salu, ani Amɔki, ani Hilikiya, ani Yedaya. Olugu le tun ye sarakalasebagaw kuntigiw ye Yosuwe ta wagati ra, o ni o sarakalasebagawɔgɔnw.

⁸Minw tun ye Levi ta mɔgɔw ye, olugu flɛ nin ye: Yosuwe, ani Binuwi, ani Kadimiyeli, ani Serebiya, ani Zuda, ani Mataniya, min tun bɛ Ala tandori dɔnkiriw ko na fe ni a tɔɔgɔnw ye.

⁹Bakibukiya ani Uni, minw tun ye o jɛnɔgɔnw ye, olugu tun bɛ o na fe ka to ka dɔnkiri lamina.

¹⁰Yosuwe ka Yehoyakimu woro, Yehoyakimu ka Eliyakibu woro, Eliyasibu ka Yehoyada woro,

¹¹Yehoyada ka Yonatan woro, Yonatan ka Yaduwa woro.

¹²Ayiwa, Yehoyakimu ta wagati ra, sarakalasebagaw ta gbaw ra minw tun ye gbatigiw ye, olugu flɛ nin ye: Seraya ta gba ra, Meraya le tun ye gbatigi ye; Yeremi ta gba ra, Hananiya le tun ye gbatigi ye;

¹³Esidarasi ta gba ra, Mesulamu le tun ye gbatigi ye; Amariya ta gba ra, Yohanan le tun ye gbatigi ye;

¹⁴Meluku ta gba ra, Yonatan le tun ye gbatigi ye; Sebaniya ta gba ra, Yusufu le tun ye gbatigi ye;

¹⁵Harimu ta gba ra, Adina le tun ye gbatigi ye; Merayɔti ta gba ra, Helikayi le tun ye gbatigi ye;

¹⁶Ido ta gba ra, Jakariya le tun ye gbatigi ye; Ginetɔn ta gba ra, Mesulamu le tun ye gbatigi ye;

- ¹⁷Abiya ta gba ra, Zikiri le tun ye gbatigi ye; Miniyaminu ni Mohadiya ta gba ra, Pilitayi le tun ye gbatigi ye;
- ¹⁸Biliga ta gba ra, Samuha le tun ye gbatigi ye; Semaya ta gba ra, Yonatan le tun ye gbatigi ye;
- ¹⁹Yoyaribu ta gba ra, Matinayi le tun ye gbatigi ye; Yedaya ta gba ra, Uzi le tun ye gbatigi ye;
- ²⁰Salayi ta gba ra, Kalayi le tun ye gbatigi ye; Amoki ta gba ra, Eberi le tun ye gbatigi ye;
- ²¹Hilikiya ta gba ra, Hasabiya le tun ye gbatigi ye; Yedaya ta gba ra, Netaneheli le tun ye gbatigi ye.
- ²²Eliyasibu ni Yehoyada ni Yohanan ni Yaduwa ta wagati ra, o tun ka Levi ta mɔgɔw ta gbatigiw tɔgɔw seɓe, ani sarakalasebagaw ta gbatigiw. O ka o ke ka taga se fo Peresi masace Dariyusi ta wagati ma.
- ²³Levi ta mɔgɔw ta gbatigiw, ka taga a bla fo Eliyasibu dence Yohanan ta wagati ra, olugu tɔgɔw tun sebera kibaroyaw kitabu do kɔnɔ.
- ²⁴Levi ta mɔgɔw ta kuntigiw, minw tun ye Hasabiya ni Serebiya ni Kadimiyeli dence Yosuwe ye, ani o tɔpɔgɔnw, olugu tun be lo ka o nasin jɔgɔn ma ka Alatandodɔnkiriw, ani barakalaridɔnkiriw la, jenkuru do be do lamina, i n'a fo Ala ta jɔnce Dawuda tun k'a fo ko a ye ke cogo min na.
- ²⁵Mataniya, ani Bakibukiya, ani Abidiyasi, ani Mesulamu, ani Talimɔn, ani Akubu, olugu tun ye dakɔrsibagaw ye; o tun be fenw kɔrsi fenmarayɔrɔw ra, Alabatoso dondaw ra.
- ²⁶Ayiwa, o mɔgɔw le tun be baara ke Ala ta batoso kɔnɔ, Yosadaki dence Yosuwe, o dence Yehoyakimu ta wagati ra, ani jamanatigi Nehemi, ani sarakalasebaga Esidarasi ta wagati ra, min tun ye sariya karamɔgɔ ye fana.

Zeruzalemu dugu laminikogo lɔri ta janagbe

- ²⁷Nanagbe min tun bena ke Zeruzalemu dugu laminikogo lɔri laban na, o wagati sera minke, Levi* ta mɔgɔw tun be yɔrɔ o yɔrɔ, o ka o wele ka bo o yɔrɔw bee ra, ka o lana Zeruzalemu, janko o ye na o janagbe ke ni jagari ye, ka dɔnkiriw la ka baraka la Ala ye, ni siranegɛ tegerew ye, ani gɔniw, ani koraw ye.
- ²⁸O ka dɔnkirilabagaw fana lajen; o bɔra Zeruzalemu lamini duguw ra ka na, ani Netofa mara ta duguw ra,
- ²⁹ani Beti Giligali, ani Geba ni Azimaveti maraw ra; sabu dɔnkirilabaga dɔw tun ka o ta duguw lo Zeruzalemu lamini na.
- ³⁰Sarakalasebagaw, ani Levi ta mɔgɔw ka o yere saninya, ka sɔrɔ ka mɔgɔ tɔw fana saninya, ka dondaw ni kogo fana saninya.

³¹O kɔ, ne ka Zuda mara ta kuntigiw layelen kogo kunna. Ne ka dɔnkirilajamaba fla laben fana. Dɔnkirilajama folɔ tun be tagamana ka taga kininboroyanfan fe kogo kunna, Sununkun ta donda fan na.

³²Hosaya ni Zuda ta mɔgɔw ta kuntigiw tarance le tun be tagamana olugu kɔ fe,

³³ani Azariya, ani Esidarasi, ani Mesulamu,

³⁴ani Zuda, ani Boniyaminu, ani Semaya, ani Yeremi.

³⁵Sarakalasebaga dɔw fana tun be o kɔ ni burufiyetaw ye, ani Jakariya, min face tun ye Yonatan ye, Yonatan face tun ye Semaya ye, Semaya face tun ye Mataniya ye, Mataniya face tun ye Mikaya ye, Mikaya face tun ye Zakuri ye, Zakuri face tun ye Asafu ye;

³⁶ani Jakariya baarakɛpɔgɔnw, minw tun ye Semaya ye, ani Azareli, ani Milalayi, ani Gilalayi, ani Mahayi, ani Netaneheli, ani Zuda ni Hanani. Ala ta jɔnce Dawuda ta fɔrifɛnw tun be o boro. Sariya karamɔgɔ Esidarasi le tun blara o ja.

³⁷O tagara se Bunun ta donda ma; sira min be yelen ka taga Dawuda ta masabonba ra, o tagara se o ma. O yelenna o yelenyɔrɔw fe kogo kunna, ka taga se Dawuda ta masabonba kunna. O kɔ, o tagara se fɔ Ji ta donda ma, dugu terebɔyanfan na.

³⁸Dɔnkirilajama flanan tagara numanboroyanfan fe. Ne gbanna o kɔ ni jama taran kelen ye kogo kunna. An tagara tɛmɛ Dibiw ta sankaso kɔrɔ, ka taga se kogo bonyayɔrɔ ma.

³⁹An tagara tɛmɛ Efirayimu ta donda kunna, ka tɛmɛ Dondakɔrɔ kunna, ani Jegɛw ta donda kunna; an tagara tɛmɛ Hananeheli ta sankasojan na, ani Meha ta sankasojan, ka tɛmɛ Sagaw ta donda ra, ka taga lɔ kasobon kɔrɔsibagaw ta donda ra.

⁴⁰O kɔ, o dɔnkirilajama fla tagara don Ala ta batoso kɔncɔ; ne fana donna, ani namɔgɔw tarance,

⁴¹ani sarakalasebaga dɔw, minw tun ye Eliyakimu, ni Maseya, ni Miniyaminu, ni Mikaya, ni Eliyonayi, ni Jakariya, ni Hananiya ye; burufiyetaw tun be olugu le boro.

⁴²Maseya fana tun be ni o ye, ani Semaya, ni Elehazari, ni Uzi, ni Yohanan, ni Malikiya, ni Elamu ni Ezeri. Iziraya le tun ye dɔnkirilabagaw namɔgɔ ye.

⁴³O lon na, o ka saraka camanba faga, ka pagari, sabu Ala tun ka pagariba don o jusu ra. Musow ni denmisenw fana tun be pagarira. Nagarikan minw tun be Zeruzalemu, mɔgɔw tun be to fɔ yɔrɔjan ka o mankan men.

Yagabɔcogo ni sarakabɔcogo

⁴⁴O wagati ra, o ka mɔgɔ dɔw janawoloma, ko siman fɔɔ sarakaw, ani yagaw be bla bon minw kɔnɔ, ko olugu ye o bonw kɔrsi. Ninyɔrɔ minw tun ka kan ka di sarakalasebagaw ni Levi* ta mɔgɔw ma ka kapa ni sariya ye, ni mɔgɔw tun nana ni o ninyɔrɔw ye ka bɔ dugu kerɛfɛforow ra, o tun ka kan ka o fenw mina k'a bla o bonw le kɔnɔ. Zuda mara mɔgɔw kɔni jusu tun diyara kosebe k'a ye ko sarakalasebagaw ni Levi ta mɔgɔw tun be Alabatoso ta baara kera.

⁴⁵O tun be o ta Ala ta baaraw ke, ka fenw saninya. Dɔnkirilabagaw ni dakɔrsibagaw fana tun be o ta baara ke, i n'a fɔ Dawuda ni Sulemani tun k'a fɔ cogo min na.

⁴⁶Fɔɔfɔɔ, Dawuda ni Asafu ta wagati ra, dɔnkirikuntigiw tun be yi; o tun be dɔnkiriw la ka Ala tando, ani ka baraka la a ye.

⁴⁷O kosɔn Zorobabeli ni Nehemi ta wagati ra, ninyɔrɔ min tun ka kan ka di dɔnkirilabagaw ni dakɔrsibagaw ma lon o lon, Izirayelimɔgɔw bɛɛ tun be o dira o ma. O tun be Levi ta mɔgɔw fana ninyɔrɔ di o ma. Levi ta mɔgɔw tun be Haruna ta durujaw fana ninyɔrɔ di o ma.

Nehemi 13

Izirayelimɔgɔw ka o yɛɛ mabɔ siya wɛɛ mɔgɔw ra

¹O wagati ra, o tun be Musa ta sariya kitabu karanna jama ye minke, o k'a ye ko a tun sebera, ko Amɔnka ni Mohabuka man kan ka ke Ala ta mɔgɔw ce ra fiyewu;

²ko sabu olugu tun ma sɔn ka na Izirayelimɔgɔw kunben ni domuni ni ji ye, ani ko o tun ka wari di Balamu ma janko a ye Izirayelimɔgɔw danga; nka an ta Ala ka o danga yeɛma k'a ke dugawu ye .

³Mɔgɔw ka o sariya ta kumaw men minke, mɔgɔ o mɔgɔ tun ye siya wɛɛ mɔgɔ ye, o ka olugu bɛɛ faran ka bɔ Izirayelimɔgɔw ra.

Nehemi ka Tobiya labɔ Alabatoso bon kɔnɔ

⁴Ayiwa, sani o kow tun ye ke, sarakalasebaga* Eliyasibu le tun blara an ta Ala ta batoso ta fenmarayɔrɔw kunna ka o kɔrsi; k'a sɔrɔ Tobiya tun ye Eliyasibu balema dɔ le ye.

⁵O kosɔn a ka Alabatoso ta bonba dɔ di Tobiya ma. O tun be deri ka siman sarakaw* le bla o bon kɔnɔ, ani wusunaw, ani Alabatoso ta minanw, ani simanw ta yagaw, ani rezenjikura, ani turu; o fenw tun ka kan ka di Levi* ta mɔgɔw ani dɔnkirilabagaw ni dakɔrsibagaw le ma, ani sarakalasebagaw ma.

⁶Nka o kow bɛɛ be ke tuma min na, o y'a sɔrɔ ne tun te Zeruzalemu, sabu Babilɔni masace Aritaserisesi ta masaya san bisaba ni flanan na, ne tun sekɔra ka taga to masace kɔrɔ. Wagati dɔ nana se minke, ne ka sira daari masace fe,

⁷ka sekɔ ka na Zeruzalemu. O tuma le ra Eliyasibu tun ka kojugu min ke, ka bon dɔ di Tobiya ma Ala ta batoso lu kɔnɔ, ne sɔrɔra ka bɔ o ko kala ma.

⁸O ko digira ne ra koseɓe. Ne ka Tobiya ta minanw bɛɛ firi kene ma.

⁹O kɔ, ne ko o ye bonw saninya; ne ka Ala ta batoso ta minanw ni siman sarakaw, ani wusunan bla bonw kɔɔ tuun.

Alabatoso baaradenw ta domuniko

¹⁰Ne nana a men fana ko Levi ta mɔɔw ta siman ninyɔɔ tun ma di o ma; ko o kosɔn Levi ta mɔɔw, ani dɔnkirilabaga minw tun bɛ baara ke Alabatoso kɔɔ, olugu bɛɛ sekɔra ka taga o ta forow ra.

¹¹Ne ka pamɔɔw jaraki o ko ra; ne k'a fɔ o ye ko: "Mun kosɔn aw ka Ala ta batoso ta kow to kɔ fɛ?" O kɔ, ne ka Levi ta mɔɔw ni dɔnkirilabagaw lajen ka o bla o ta baara ra tuun.

¹²A kera ten minke, Zuda mara mɔɔw bɛɛ nana ni o ta simanw yagaw ye, ani rezenjikura, ani turu, ka na o bla fenmarayɔɔw ra.

¹³Ne ka o fenmarayɔɔw karifa sarakalasebaga Selemiya ma, ani sariya karamɔɔ Sadɔki, ani Pedaya, min tun ye Levi ta mɔɔw dɔ ye; ne ka Mataniya dence Zakuri ta dence Hanan fana bla ni o ye, sabu o tun bɛ o mɔɔw jatera lanamɔɔw ye. Olugu le tun ka kan ka siman nin o balemaw ra.

¹⁴E, ne ta Ala, i hakiri to ne ra nin ko kosɔn! Ne ka kewaleɓuman minw ke ne ta Ala ta batoso ko ra, ani a ta baara ko ra, i kana pina o kɔ.

Nehemi ka Yahudiyaw jaraki Nenekirilon ko ra

¹⁵O wagati ra, Zuda mara ra, ne ka mɔɔw dɔw ye o bɛ rezenji bɔra Nenekirilon* na, dɔw tun bɛ o ta simanw cɛra, ka o la faliw kɔ ra, ani o ta rezenjiw, ani rezenmɔw, ani toromɔw, ani doni suguya bɛɛ, ka taga ni o ye Zeruzalemu, Nenekirilon na. Lon min na o tun bɛ o ta fenw fiyeerera, ne ka o jaraki o lon na.

¹⁶Tirika minw tun siginin bɛ Zeruzalemu, olugu fana tun bɛ na ni jɛɛ ni fiyeerefɛn suguya bɛɛ ye, ka na o fiyeere Zeruzalemu, Nenekirilon na Zuda mara mɔɔw ma.

¹⁷Ne ka Zuda mara pamɔɔw fana jaraki o ra. Ne ko: "Mun kosɔn aw bɛ nin kojugu jɔɔɔn ke, ka Nenekirilon ke lon gbansan ye?"

¹⁸Yala o tuma aw bemaw ma nin ko kelen le ke k'a to an ta Ala ka nin kojuguw lase anw ni an ta dugu ma wa? Sisan aw bɛ Nenekirilon kera lon gbansan ye, ka dɔ were fara Ala ta dimi kan Izirayeli kama."

¹⁹O ra, su nana ke ko ye, ka dibi don Zeruzalemu dugu donda kan minke dɔɔn, sani Nenekirilon ye damina, ne k'a fɔ o ye ko o ye daw datugu, o kana o dayele fɔ ni Nenekirilon ka ban. Ne ka ne yere ta baaraden dɔw lɔ dugu donda ra, k'a kɔɔsi janko doni si kana don dugu kɔɔ Nenekirilon na.

²⁰A kera ten minke, fen suguya bee fiyeerebagaw, ani sannikebagaw ka su kelen walama su fla si Zeruzalemu dugu ko fe.

²¹Nka ne ka kankari la o ye, k'a fo o ye ko: "Mun koson aw be si kogo kere fe? Ni aw ka o do were ke tuun, ne boro bena se aw ma." K'a ta o lon na, o ma na tuun Nenekirilon na.

²²Ne k'a fo Levi ta magow ye ko o ye o yere saninya, ka taga dugu donda* korosi, janko ka Nenekirilon ke lon saninman ye. E, ne ta Ala, i hakiri to ne ra nin fana koson; makari ne ra i ta pumanyaba koson.

Yahudiyaw ta siya were musow ta ko

²³O wagati ra fana, ne k'a ye ko Yahudiya dow tun ka Azidodikamusow, ani Amankamusow, ani Mohabukamusow dow furu.

²⁴O ta denw tarance tun be Azidodikan le fora, walama o siyaw do ta kan; o tun te se ka Yahudiyakan fo.

²⁵Ne ka o jaraki, fo ka o danga. Ne ka o ce dow bugo, ka o kunsigi sama k'a bon. Ne ko o ye kari Ala ra, k'a fo ko: "Aw kana aw denmusow di o dencew ma furu ra, aw fana kana o denmusow ta furu ra aw dencew ye, walama aw yere ye."

²⁶Ne ko o ma ko: "Yala Izirayeli masace Sulemani ma jurumun ke o furu jagon le koson wa? Siyaw bee ra, a jagon masace tun te yi. A ta Ala tun b'a kanu; Ala k'a ke Izirayeli jamana bee lajennin ta masace ye, nka o bee n'a ta, siya were musow ka ale fana bla jurumun na.

²⁷Mun koson an bena a men aw ta ko ra, ko aw be o kojuguba jagon le kera tuun, ka an ta Ala kan bla, ka siya were musow ta?"

²⁸Sarakalasebagaw kuntigi Eliyasibu dence Yehoyada, o dence do tun ka Horonikace Sanbala ta denmuso do furu; o le koson ne ka ale gben k'a mabo ne ra.

²⁹E, ne ta Ala, i hakiri to o ra, sabu o ka sarakalasebagaya baara lanogo; i tun ka jengogonya min don i ni sarakalasebagaw ni Levi ta magow ce, o ka o jengogonya cen.

³⁰O koson ne ka sarakalasebagaw ni Levi ta magow saninya, ka o bo siya were magow ta kow bee ra pewu; sarakalasebagaw ni Levi ta magow bee kelen kelen ka kan ka sariya minw tagama ka o ta baaraw ke, ne ka o yira o ra.

³¹Logo min be di saraka ye, ne ka o fana sariya sigi, k'a diwagati yira, ani siman kun folo ta sarakaw. E, ne ta Ala, i hakiri to ne ra, ka ja ne ma.

Ɛsiteri

Ɛsiteri 1

Masace Serisesi ta panagbeba

¹Nin kow kera Serisesi ta wagati le ra. O Serisesi togo min tun be fanga ra mara keme ni mugan ni wolonfla kunna, k'a ta Endi jamana ra, ka taga a bla fo Etiyopi jamana ra.

²O wagati ra, Serisesi sigira masaya ra a ta jamana duguba kono, min ye Suzi dugu ye.

³A ta masaya san sabanan na a ka panagbeba do laben a ta kuntigiw ni a ta jamana pamogow ye. Peresikaw ni Medikaw ta kerekuntigiw fana tun be ni a ye, ani jamanatigiw ni jamana pamogow.

⁴A ka o ke janko k'a ta naforotigiya ni a ta masaya bonya yira, k'a ta fanga noko ni a ta bonyaba yira mogow ra. O ka o panagbe ke ka men, ka se fo karo woko.

⁵O teredaw dafara tuma min na, mogow minw bee tun be Suzi duguba kono, masace ka panagbe do were ke olugu bee ye, mogoba fara a fitini kan. O ka o ke masaso lu ta yiritu kono, fo tere wolonfla.

⁶O tun ka o yoko laben ka pa kosebe. O ka lenfaniw, ani korondefani gbemanw, ani a bulaman dow siri san fe ni lenjuru wulenman ni a gbeman dow ye. O tun ka o juruw don warigbe koorinin dow ta wow le ra. Juruw tun sirinin be samasen minw na, o tun lalagara ni faragbe le ye. Sanin kalagaw ni warigbekalagaw tun be dugu ma. O tun ka fara nremuguman ni a gbeman ni a wulenman ni a finman dow le lala dugumayoko ra.

⁷O tun be minnifenw dira mogow ma saninminanw le kono. O minanw si ni si tun te kelen ye. Masace koni ka duven caman le di mogow ma, janko k'a ta numanya yira.

⁸Bee tun be minni ke a yere sago ma, mogow te mogow jagboya. Masace tun k'a fo a ta so baardenw ye ko o ye bee ta minnifen di a ma ka kapa ni a tigi yere sago ye.

⁹Ayiwa, Vasiti, min tun ye masamuso ye, ale fana ka panagbe do laben musow ye Serisesi ta masaso kono.

Vasiti ka masace dogoya

¹⁰Nanagbe tere wolonflanan na, duven koni tun ka masace ninsondiya kosebe. Musow ta so kunnasigibaga wolonfla minw ye Mehuman ni Bizita ni Haribona ni Bigita ni Abagita ni Zetari ni Karikasi ye, minw be baara ke masace koro tuma bee, a k'a fo olugu ye,

¹¹ko o ye masamuso Vasiti wele ka na; a ko masamuso ye a ta masafugula biri a kun na ka na ale masace ja kɔɔ, janko ka na a ta ceɗa yira jama ra, ani kuntigiw ra, sabu Vasiti tun ce ka ni kosebe.

¹²Nka musow ta so kunnasigibagaw nana masace ta cira fo Vasiti ye minke, Vasiti banna ka taga. O kera minke, masace jusu bora, a dimina fo ka se a dan bee ma.

¹³A ladibaga minw tun ye faamurikebagaw ye, a ka olugu jininka; sabu masace tun te foyi ke ni a ma o sariyalɔnbagaw ni o kititigebagaw jininka folo.

¹⁴Minw tun ye a ladibaga folow ye, olugu le tun ye Karisena ni Setari ni Adimata ni Tarisisi ni Meresi ni Marisena ni Memukan ye. Olugu le tun ye Peresikaw ni Medikaw ta fagama wolonfla ye. Olugu le tun be masace kɔɔ; olugu le tun be jamana namogo folow ye.

¹⁵Masace ka o jininka, ko ka kapa ni sariya ye, o ka kan ka mun le ke masamuso Vasiti ra, sabu ale masace Serisesi ka musow ta so kunnasigibagaw ci ka taga cira min fo a ye, a ma o ke.

¹⁶Memukan ka o kuma jaabi masace ni fagamaw bee ja na, ko: "Masamuso Vasiti ka ko benbari min ke, a ma o ke ele masace dama le ra de, a k'a ke jamana namogow bee le ra, ani mogow minw bee be masace Serisesi ta mara kɔɔ.

¹⁷Sabu masamuso ka min ke, muso tow bee bena o men; o be ke sababu ye k'a to o bee bena ke o ceɗ dogoya ye, k'a fo ko: 'Masace Serisesi yere ka masamuso Vasiti wele ka na a ja kɔɔ, nka a ma son ka na.'

¹⁸Bi yere, Peresikaw ni Medikaw ta fagamaw ta muso minw ka masamuso ta kewale ko men, olugu fana bena o jɔɔn le ke masace ta fagamaw bee ra. O musow ta dogoyari fana bena o ceɗ jusu wuri.

¹⁹"O ra, ni a benna masace ma, masace ye sariya do sigi, ka o ke Peresikaw ni Medikaw ta sariya wuribari do ye, ko Vasiti kana na lo masace ja kɔɔ tuun fiyewu. Masace ye masamusoya di muso were ma min ka fisa ni ale ye.

²⁰Ni o sariya ta kuma nana fo a ta maraba bee kɔɔ, musow bee bena o ceɗ bonya, muso fitini fara musoba kan."

²¹Ayiwa, o kuma diyara masace ni a ta fagamaw ye. Memukan k'a fo cogo min na, masace k'a ke ten.

²²A ka cira do bla ka taga a ta jamana yorow bee ra. A ka mara bee ta sebe o ta seberikecogo ra, ani o ta mogow ta kan na, k'a fo siyaw bee ta kan na, ko ce bee ye ke a ta so kuntigi ye.

Esiteri 2

Masamusokura sɔɔko

¹Ayiwa, o kow ko fe, masace Serisesi jusu nana suma minke, a ka ke miiri ye Vasiti ta ko ra; Vasiti tun ka min ke, ani ale ka min latige a kama, a miirira o bee ra.

²O kera minke, masace ta mago minw be a ta sokonbaaraw ke, olugu ko masace ma ko: "An ye sunguru dow jini masace ye, minw ma ceko lon folo, ani minw ce ka ji.

³Masace ye ciraden dow ci a ta jamana maraw bee ra; sunguru minw ce ka ji, ani minw ma ceko lon folo, o ye na olugu bee lajen masaso ra, musow ta so kono, masadugu kono, min ye Suzi dugu ye. Musow ta so kunnasigibaga min ye Hege ye, min be masace ta musow korsu, ale le bena a janto o sunguruw ra. Fen o fen be se ka o ceɓa, a ye o di o ma.

⁴Ni o sunguruw min ko nana diya masace ye, ale bena ke masamuso ye Vasiti no ra." Ayiwa, o kuma diyara masace ye; min fora, o k'a ke ten.

Esiteri ta ko damina

⁵Ayiwa, Yahudiyace do tun be Suzi masadugu kono, min tago tun ye ko Maridose. A face tago tun ye ko Yahiri, Yahiri face tun ye Simeyi ye, Simeyi face tun ye Kisi ye. O tun be bo Boniyaminu ta gba le ra.

⁶Babiloni masace Nebukadinesari tun ka mago minw mina ka na ni o ye, Zuda masace Yekoniya minawagati ra, Maridose fana tun minana k'a bo Zeruzalemu ni o magow ye.

⁷Maridose le tun ka Hadasa lamɔ, Hadasa min be wele fana ko Esiteri. A belence denmuso tun lo. Esiteri face ni a bamuso tun sara. A face ni a bamuso sanin ko, Maridose tun k'a ke a yere denmuso ye. A tun ce ka ji kosebe.

⁸Ayiwa, masace ta kuma ni a ta ci fora minke, sunguruden caman lajenna Suzi masadugu kono; o ka o karifa Hege ma. O tagara ni Esiteri fana ye masace ta so kono, k'a karifa Hege ma, min tun ye musow korsibaga ye.

⁹Esiteri ko diyara Hege ye; a k'a janto a ra kosebe. Fen o fen be se k'a ceɓa, a ka o bee di a ma joona, ani a ta domuni. A ka masaso baaraden sunguru wolonfla fana panawoloma ka o bla ni a ye. A ka Esiteri ni a ta baaraden sunguruw bla musow ta so yoro bee ra numanman na.

¹⁰Nka Esiteri ma son k'a ta siya fo, a m'a boyoro fo, sabu Maridose tun k'a fo a ye ko a kana a fo.

¹¹Lon o lon, Maridose tun be to ka taga yaalayaala musow ta lu ja fe, k'a lon ni Esiteri ka kene, ani ni o tun b'a minana ka ja.

¹²Ayiwa, sani sunguru do tun ye taga masace Serisesi ja koro, a tun ka kan ka karo tan ni fla le ke k'a yere laben folo, k'a fari ceɓa. Sunguruw bee tun ka kan ka o le ke. O tun be kasadiyanan dow mun, min ye miri ye, fo karo woro, ka soro ka turu kasadiman werew ni kasadiyanan werew mun fo karo woro fana.

¹³Ni o le kera, o sunguru be soro ka taga masace fe. O tuma ni o sunguru tun ko a be fen o fen fe, o tun be o di a ma; a tun be se ka bo ni o fenw ye musow ta so kono ka taga ni o ye masace ta so.

¹⁴A tun be taga masace ta so wulada fe. Sogomada fe ni a tun bora, a tun be taga musow ta bon do were kono. Musow ta so kunnasigibaga min ye Sasigasi ye, min ye masace ta sunguruw korosibaga ye, ale le tun be a janto o sunguruw ra. O sunguru tun man kan ka seko masace fe tuun, fo ni a ko tun be masace yere ra, ani ni masace k'a wele a togo ma ko a ye na.

Esiteri kera masamusokura ye

¹⁵Ayiwa, Esiteri donwagati nana se masace fe; masace ta musow ta so kunnasigibaga Hege min tun ye musow korosibaga ye, ale tun ka min fo, Esiteri ma fen were jini ka teme o kan. Esiteri tun ye Maridose belence Abisayili denmuso le ye. Maridose tun k'a lambo k'a ke a yere denmuso ye. Mogo o mogo ka Esiteri ye, a ko diyara o bee ye.

¹⁶O tagara ni Esiteri ye masace Serisesi fe, a ta masaso kono; o kera Tebeti karo tere tan na, masace ta masaya san wolonflanan na.

¹⁷Masace ka Esiteri kanu ka teme muso tow bee kan. Esiteri ko diyara a ye; a tun be ale le fe ka teme sunguru tow bee kan. O ra masace ka masafugula biri a kun na, k'a ke masamusu ye Vasiti no ra.

¹⁸O ko, masace ka domuniba do laben, Esiteri togo ra, a ta kuntigiw ni a ta jamana jamogow ye. A k'a latige ko mogow ye nenekiri o lon na a ta maraw bee ra. A ka bonyaw didi mogow ma caman, k'a ta masaya bonya yira.

Maridose ka masace kisi cogo min na

¹⁹O nana sungurudenw lajen tuun a sipaga flanan na. O y'a soro Maridose fana tun ye masaso jamogo do ye.

²⁰Esiteri tun ma son hali bi k'a boyoro ni a ta siya fo mogo si ye. A k'a ke i n'a fo Maridose tun k'a fo a ye cogo min na. Ni Maridose tun ka fen o fen fo a ye, a tun be o le ke, i n'a fo Maridose tun b'a lamona a ta so wagati min na.

²¹Ayiwa, o wagati ra, ka Maridose siginin to masace ta so donda ra, masace ta musow ta so kunnasigibaga fla, Bigitan ni Teresi, minw tun be masace ta da korosibagaw ye, olugu dimina, ka janfa siri masace Serisesi kama, ko o b'a faga.

²²O ko sera Maridose ma minke, a ka o jafu masamusu Esiteri ye. Esiteri tagara o fo masace ye, ko Maridose ko ten.

²³O ka o ko segesege, k'a ye ko can lo minke, o ka o kuntigi fla dulon yiri ra. O ka o kow bee sebe jamana ta kokeninw kitabu kono masace yere ja na.

Esiteri 3

Haman dimina Yahudiyaw kɔɔ

- ¹Ayiwa, o kow kɔ fɛ, Hamedata min tun ye Agagi ta mɔɔɔ dɔ ye, masace Serisesi ka ale dence Haman bonya. A k'a kɔɔta k'a sigi kuntigi tɔw bɛɛ kunna.
- ²Jamana jamɔɔɔ minw tun bɛ to ka sigi masaso donda ra, olugu bɛɛ tun bɛ o kinbiri gban Haman ja kɔɔ k'a bonya, sabu masace yere le tun k'a fɔ ten. Nka Maridose kɔni tun tɛ a kinbiri gban, a fana tun tɛ a bonya.
- ³Namɔɔɔ minw tun bɛ to ka sigi masaso donda ra, olugu ka Maridose jininka ko: "Mun kosɔn masace ka min fɔ, ele tɛ o kɛra?"
- ⁴Lon o lon o tun bɛ kuma a fɛ, nka a ma sɔn ka o lamɛn. O ra, o ka o ko fɔ Haman yere ye, k'a flɛ ni Maridose belɛn bɛna sɔn ka to a ta kɛwale kan, sabu a tun k'a fɔ ko ale ye Yahudiya le ye.
- ⁵Haman nana a ye ko Maridose tɛ a kinbiri gbanna ale kɔɔ ka ale bonya minke, a jusu bɔra kosebɛ.
- ⁶Nka a k'a ye ko ni ale k'a ta dimibɔ Maridose kelen dama ra, o tɛna se ka ale wasa, sabu o tun ka Maridose ta siya fɔ a ye. O ra, Haman k'a latige ko a bɛ Maridose ta siya bɛɛ le halaki, Yahudiya min o min bɛ Serisesi ta jamana bɛɛ lajennin kɔnɔ.
- ⁷San karo fɔlɔ ra, min ye Nisan karo ye, masace Serisesi ta masaya san tan ni flanan na, o ka Purimi firi Haman yere ja na, o kɔɔ ye ka lagberi kɛ k'a flɛ lon min bɛ se ka kɛ lonɔnuman ye, ani karo min bɛ se ka kɛ wagatipuman ye ka Yahudiyaw halaki. O k'a ye ko san karo tan ni flanan min ye Adari karo ye, ko o le ye wagatipuman ye.
- ⁸O ra Haman tagara a fɔ masace Serisesi ye ko: "Siya dɔw bɛ mɔɔɔw cɛ ra i ta jamana ta maraw bɛɛ ra; o farannin lo ka bɔ siya tɔw bɛɛ ra. O ta sariyaw ni siya wɛrɛ si ta sariya tɛ kelen ye. O fana tɛ ele masace ta sariyaw sira tagamana. O ra, ni o mɔɔɔw tora o yere ma yi tan, masace ta nafa si le tɛ o ra.
- ⁹O kosɔn, ni masace ka sɔn, a ye a latige k'a sɛbɛ ko an ye o bɛɛ halaki. Ni o kɛra, ne bɛna warigbɛ kilo waga kɛmɛ saba ni bilooru (350 000) jate ka o di jamana kuntigiw ma, k'a bla masace ta naforo ra."
- ¹⁰Ayiwa, masace k'a ta tagamasiyennege bɔ a borokanden na k'a di Haman ma, min tun ye Yahudiyaw jugu ye. Haman tun ye Hamedata dence le ye; Agagi ta mɔɔɔ dɔ tun lo.
- ¹¹Masace k'a fɔ Haman ye ko: "To ni warigbɛ ye! Ni min fana ka bɛn i ma, i ye o ke nin mɔɔɔw ra."
- ¹²San karo fɔlɔ tere tan ni saba, o ka masace ta sɛberikɛbagaw wele. Olugu ka Haman ta ciw bɛɛ sɛbɛ k'a ci masace ta fagamaw ma, ani jamanatigiw, ani siyaw bɛɛ ta jamɔɔɔw ma. O ka mara bɛɛ kelen kelen ta sɛbɛ o ta sɛberikɛcogo ra, ani o

ta mɔgɔw ta kan na. O tun k'a sɛbɛ masacɛ Serisesi yɛrɛ tɔgɔ le ra, k'a yɛrɛ ta tagamasiyen sigi a kan.

¹³O ka ciradenw ci ka taga ni o sɛbɛw ye masacɛ ta maraw bɛɛ ra, ko o ye Yahudiyaw bɛɛ halaki, ka o faga ka o ban pewu, denmisɛn fara mɔgɔkɔrɔba kan, musow ni denfitiniw bɛɛ. O tun ka kan ka o kɛ ka ban tere kelen kɔnɔ, san karo tan ni flanan na, min ye Adari karo ye, o karo tere tan ni saba. O k'a fɔ ko o ye Yahudiyaw borofɛnw fana cɛ.

¹⁴Sɛbɛ dɔ tun ka kan ka taga maraw bɛɛ ra, k'a kɛ sariya ye, k'a to siyaw bɛɛ ye o ko lɔn, janko bɛɛ ye labɛn o lon kama.

¹⁵Ayiwa, masacɛ ka min fɔ, ciradenw teliyara ka bɔ ka taga o ciraw kɛ. O ka o ko kibaroya fɔ Suzi dugu kɔnɔ, min ye masadugu ye. Masacɛ ni Haman yɛrɛ tun sigira ka kɛ minni kɛ ye, k'a sɔrɔ Suzi dugumɔgɔw hakiri jagamininba tun lo.

Ɛsiteri 4

Maridose ko Ɛsiteri ye Yahudiyaw dɛmɛ

¹Ayiwa, ko minw tun bɛ kɛra, Maridose nana bɔ o kala ma minkɛ, a k'a ta derege faran, ka bɔrɔfani dɔ don a yɛrɛ ra, ka bugurigbɛ bɔn a yɛrɛ kan, ka don dugu kɔnɔ; a jusu kasira, a bɛ kulera kɛsɛbɛ.

²A tagara ka taga dan masacɛ ta so donda ja fɛ, sabu mɔgɔ tun man kan ka don ni bɔrɔfani ye o yɔrɔ ra.

³Masacɛ ta cira ni a ta sɛbɛ sera mara o mara ra, a kɛra janasisiba le ye o yɔrɔ Yahudiyaw fɛ. O ka sun don, ka kasi, ka maɓumankokanw fɔ. O caman lara bɔrɔfaniw kan bugurigbɛ ra.

⁴Ɛsiteri ta baarden sunguruw ni a ta so kunnasigibagaw nana o ko lase Ɛsiteri ma minkɛ, Ɛsiteri jigi tigera kɛsɛbɛ. A ka fani dɔw ci ko o ye taga o di Maridose ma, janko a ye o bɔrɔfaniw bɔ ka fani janaman dɔw don; nka Maridose ma sɔn o ma.

⁵Ɛsiteri ka Hataki wele. Ale tun ye musow ta so kunnasigibaga dɔ ye, masacɛ tun ka min bla janko k'a janto Ɛsiteri ra. Ɛsiteri ko ale ye taga Maridose fɛ, ka taga a nininka, k'a lɔn fɛn min kɛra, ani nin ko kun ye min ye.

⁶Hataki bɔra ka taga Maridose fɛ, dugu kɛnɛgbɛ ra, masaso donda ja fɛ.

⁷Ayiwa, kibaroya min tun sera Maridose ma, Maridose ka o bɛɛ jafɔ a ye; Haman ka warida min layiri ta ko a bɛna o don masacɛ ta naforo ra Yahudiyaw ta halakiri kosɔn, a ka o bɛɛ jafɔ a ye fana.

⁸Sɛbɛ min fana bɔra ka Yahudiyaw halakiri ko latigɛ, o kuma min lasera Suzi dugu kɔnɔ, a ka o sɛbɛ dɔ fana di a ma, janko a ye taga o yira Ɛsiteri ra, k'a jafɔ a ye, ko

Ɛsiteri ye taga masace fe, ka taga a yere majigi masace korɔ k'a daari kosebe a ta siyamogow ye.

⁹Hataki kosegira ka taga Maridose ta kumaw fo Ɛsiteri ye.

¹⁰Ɛsiteri k'a ci tuun ka taga a fo Maridose ye ko:

¹¹"Masace ta jamana jamogow ni a ta mara mogow bee k'a lon ko sariya do be yi, ko o sariya be bee le kan; ko ni ce o ce, walama ni muso o muso ka don masaso kononoyoro ra masace fe, k'a sorɔ i ma wele, ko o tigi be faga, fo ni masace yere k'a ta saninbere kun sin a tigi ma, o le be ke sababu ye k'a kisi. Ne koni, nin ye a tere bisaba le ye, ne ma wele ka taga masace fe folo."

¹²O tagara Ɛsiteri ta kuma lase Maridose ma minke,

¹³Maridose ka Ɛsiteri jaabi, ko: "Ele kana a miiri ko ele be masaso konɔ minke, ko o koson ele kelen bena bosi Yahudiyaw bee ce ra de!"

¹⁴Sabu ni ele ka je nin ko kan bi, Yahudiyaw ta kisiri ni o ta bosiri bena bo fan were le fe; nka ele ni i ta somogow be halaki. Jon le yere k'a lon ni ele ma masamusoya sorɔ nin wagati yere le koson?"

¹⁵Ayiwa, Ɛsiteri ka Maridose jaabi ko:

¹⁶"Taga Suzi dugu Yahudiyaw bee lajen ne ye. Aw ye sun don ne koson. Aw ye tere saba ni su saba ke ka tugu jogon na, aw kana domuni ke, aw kana ji min. Ne ni ne ta baarden sunguruw fana bena sun don i n'a fo aw. Ni o kera, ne bena taga masace fe, hali ni ne man kan ka taga, ka kapa ni sariya ye. Ni ne bena faga le, o tuma ne ye faga."

¹⁷Ɛsiteri k'a fo cogo min na, Maridose fana tagara a ke ten.

Ɛsiteri 5

Ɛsiteri ka masace ni Haman wele domuni na

¹Ayiwa, a tere sabanan, Ɛsiteri k'a ta masamusofaniw don a yere ra, ka taga lo masaso lu konɔ, masace yere ta bon ja fe. O y'a sorɔ masace tun siginin be a ta masasiganan kan masaso konɔ, k'a pasin so donda ma.

²A ka Ɛsiteri ye masaso konɔ minke, a ko diyara a ye. Saninbere min tun be a boro, a ka o sin Ɛsiteri ma. Ɛsiteri gbarara, ka na a boro maga bere nunkun na.

³Masace k'a pininka ko: "A be di, masamuso Ɛsiteri? I be mun le fe? Hali ni ne ta jamana tarance lo, ne b'a di i ma!"

⁴Ɛsiteri ko: "Ni masace sonna, ne ka domuniba min laben ele masace ye, ne b'a fe ele ni Haman ye na jogon fe bi o domuni na."

⁵Masace ko: "Aw ye Haman wele ka na sisan, an be taga Ɛsiteri ta weleri ra." Ayiwa, masace ni Haman tagara o domuni na, Ɛsiteri tun ka min laben.

⁶Ka o to duvenmin na, masace ka Esiteri jininka tuun ko: “Ayiwa, i be mun le fe? A fo, ne bena a ke i ye. I b’a fe ka mun le daari? Hali ni a kera ne ta jamana tarance le ye, ne b’a di i ma.”

⁷Esiteri ko: “Ne be min fe, ne b’a fe i ye min ke ne ye, o ye nin ye:

⁸Ni ne ko diyara masace ye, ne be min fe, ani ne bena min daari, ni masace b’a fe ka o ke ne ye, o tuma ne bena domuniba min laben tuun sini, masace ni Haman ye na o domuni na. Ni o kera, ne bena masace ta kuma jaabi.”

Haman ka janfa siri Maridose kama

⁹Ayiwa, Haman jagarininba ni a jusu diyaninba le bora o lon na ka taga. Nka a tagara Maridose ye masaso donda ra minke, k’a ye ko Maridose ma wuri ka lo, a fana ma siran ale na minke, a jusu bora Maridose koru kosobe.

¹⁰Nka a k’a yere mina, ka taga a ta so konu. A tagara a teriw ni a muso Zeresi wele ka na.

¹¹Haman k’a yere waso olugu na na; a k’a ta naforoba ko fo, ani a dence camanw ta ko, ani masace ka ale bonya cogo min na, ka ale sigi kuntigiw ni jamana namogu tow bee kunna.

¹²A ko: “O doron yere te, masamusu Esiteri tun ka domuniba min laben, a ma mogo si wele o domuniba ra ni ne ni masace te. Sini tuun, ne le fana welera ni masace ye.

¹³Nka o si te ne wasa, ni ne belen be to ka nin Yahudiyace Maridose siginin ye masaso donda ra.”

¹⁴A muso Zeresi ni a teriw bee k’a jaabi ko: “A to o ye berejan do turu, k’a janya ke nongon na bilooru ye. Sini sogoma i y’a fo masace ye ko a y’a to o ye Maridose dulon o yiri ra. O ra, i jusu sumanin be taga ni masace ye domuni na.” Ayiwa, o kuma diyara Haman ye. O ka o berejan turu.

Esiteri 6

Masace ka Maridose bonya

¹Ayiwa, o lon su fe masace ma se ka sunogu. A ko, ko o ye na ni kitabu ye, folofolokow, ani jamana ta kow sebera kitabu min konu. Ayiwa, o nana o kitabu karan masace ye.

²O k’a ye ko a tun sebera ko masace ta musow ta so kunnasigibaga fla, minw tun ye Bigitan ni Teresi ye, minw tun be so donda korosi, ko lon do, olugu tun ka janfa siri ko o be masace Serisesi faga, ko nka Maridose le tun ka o ko bo kene kan.

³Masace ko: “O tuma, kojuman juman, ani bonya juman le kera Maridose ye nin ko koson?” Masace ta mogow k’a jaabi ko: “Foyi ma ke a ye!”

⁴Masace ko: “Jɔntigi le be masaso lu kɔnɔ sisan?” O y’a sɔrɔ Haman le tun be donna masaso lu kɔnɔ, ko a be na a fɔ masace ye ko ale ka berejan min turu, ko a y’a to o ye Maridose dulon o yiri ra.

⁵Ayiwa, masace ta mɔgɔw ko masace ma ko: “Haman le lɔnin be lu kɔnɔ.” Masace ko: “A ye don!”

⁶Haman donna minke, masace ko a ma ko: “Ni masace b’a fe ka mɔgɔ min bonya, a ka kan ka mun le ke o tigi ye?” Haman k’a miiri a yere kɔnɔ ko: “Masace be se ka jɔn were le bonya ni ne te?”

⁷O ra, Haman ko masace ma ko: “Ni masace b’a fe ka mɔgɔ min bonya kɔni,

⁸o ka kan ka na ni masace ta masaderegeba dɔ le ye, masace ka min don ka ye, ka na ni so dɔ ye fana, masace yelenna min kan ka ye, ka masace ta masirifen dɔ ke ka o so kun masiri,

⁹ka o masaderegeba ni o so karifa masace ta jamana jamɔgɔba dɔ ma, fagama dɔ. O kɔ, masace b’a fe ka o mɔgɔ min bonya, o ye o deregeba don o tigi ra, k’a yelen so kan, ka taga ni a ye dugu kenegbe ra, ka to k’a fɔ a ja fe ko: ‘Masace b’a fe ka mɔgɔ min bonya, a be o tigi ke tan le!’ “

¹⁰Ayiwa, masace k’a fɔ Haman ye ko: “Taga masaderegeba ta, ka so fana mina jona jona, i ko i yere k’a fɔ cogo min na. Yahudiyace Maridose min be sigi masaso donda ra, i ye o bonya ke ale ye. I ka fen o fen fɔ, i ye o bee ke, i kana jina foyi kɔ.”

¹¹Haman tagara masaderegeba ta, ka so mina ka na. A ka masaderege don Maridose ra, k’a layelen so kan, ka yaala ni a ye dugu kɔnɔ, ka to k’a fɔ a ja fe ka taga ko: “Masace b’a fe ka mɔgɔ min bonya, a be o tigi ke tan le!”

¹²O kɔ, Maridose sekɔra ka taga masaso donda ra. Haman kɔni jusu kasininba, ani a kun suurunin le teliyara ka taga a ta so.

¹³Min k’a sɔrɔ, a tagara o fɔ a muso Zerɛsi ye, ani a teriw bee. A ladibagaw, ani a muso Zerɛsi k’a fɔ a ye ko: “Ele ta dɔgɔyari daminana nin Maridose tɔgɔ min kosɔn, i n’a fɔ ale ye Yahudiya le ye, o tuma ele tena se ka foyi le ke a ra. Ele kɔni bena halaki ka ban le pewu, sigiya te o ra.”

¹⁴Ka olugu to kuma ra ni Haman ye, masace ta so kɔrɔsibagaw nana, ka na Haman lateliya ka bɔ ka taga ni a ye domuniba yɔrɔ ra, Esiteri tun ka o domuni min laben.

Esiteri 7

Haman fagacogo

¹Ayiwa, masace ni Haman tagara domuniyɔrɔ ra masamusu Esiteri fe.

²Ka o to duvenmin na o tere flanan na tuun, masace ka jininkari lase Esiteri ma tuun ko: “Masamuso Esiteri, i be mun le fe? A fo, ne b’a di i ma. I b’a fe ka mun le daari? Hali ni a kera ne ta jamana tarance le ye, o bena di i ma.”

³Masamuso Esiteri k’a jaabi ko: “E, masace, ni ne ko diyara i ye, ni ele masace sonna, sabari i ye ne nin kisi. Ne be o le fe. Ne ta magow bosi! Ne ta daariri ye o le ye;

⁴sabu o ka ne ni ne ta magow fiyeere, ko o be an halaki, ka an faga ka an ban pewu. Ni a yere tun kera ko o be an fiyeerera ka an ke dow ta joncew ni o ta jonnusow le, ne belen tun be se ka je o ko kan, sabu an ta tawo tun tena masace segekun bo.”

⁵Masace Serisesi ka masamuso Esiteri jininka ko: “Jon le be o tigi ye? Mago min sonna k’a ja gbelaya ka o ko jagon ke, o tigi be min?”

⁶Esiteri ko: “An tawobaga, ani an jugu ye nin magojugu Haman le ye!” O kuma fora minke, Haman ja tigera fo a be yereyere masace ni masamuso ja kawo.

⁷Masace dimikojugu fe, a wurira ka bo domunikeyo ro ra k’a ta duven to yi, ka taga masaso yiritu ra. Haman yere k’a ye ko ale ta fagari latigera masace fe ka ban minke, a tora ka ke Esiteri le daari ye, ko a ye ale kisi.

⁸Masace nana bo masaso yiritu ra tuma min na ka na don domunikeyo ro ra, a k’a ye ko Esiteri tun lanin be kalaga min kan, ko Haman k’a yere firi ka ben o kalaga kan. Masace perenna, ko: “O tuma a b’a fe ka ben masamuso yere le kan ne yere na na, ne ta masaso kawo wa?” Sani masace ye ban o kuma ra, magow ka Haman mina k’a kun datugu o yaronin bee.

⁹Musow ta so kunnasigibaga min ye Haribona ye, ale tun be masace kawo; ale ko: “Yirijan do turunin be Haman yere ta so kawo; a janya ye nongon na bilooru. A tun ka o turu Maridose le kama, min ta kuma tun kera sababu ye ka masace kisi.” Masace ko: “Aw ye taga a dulon o berejan na yi.”

¹⁰A kera ten, Haman tun ka berejan min turu Maridose kama, o tagara ale yere le dulon o yiri ra. O kera minke, masace ta dimi ka kawo ka mala.

Esiteri 8

Sariya min sigira Yahudiyaw koson

¹Ayiwa, o lon yere ra, masace Serisesi ka Yahudiyaw jugu Haman ta so di masamuso Esiteri ma. Maridose fana nana masace na kawo, sabu balemaya min be Esiteri ni Maridose ce, Esiteri tun ka o fo masace ye.

²O ra, Masace tun k’a ta tagamasiyen borokandennege min mina Haman fe, a ka o di Maridose ma. Esiteri fana ka Maridose sigi Haman ta so kunna.

³O kɔ, Esiteri kumana masace fe tuun; a benna masace sen kɔrɔ ka kasi, k'a daari, ko Haman min tun ye Agagi ta mɔgɔ ye, ko ale tun ka kojugu min laben, ani a tun ka ko minw latige Yahudiyaw kama, ko masace ye o kow lalɔ.

⁴Masace ka saninbere sin Esiteri ma. Esiteri wurira ka lɔ masace na kɔrɔ.

⁵A ko: "Ni a diyara masace ye, ni ne ko diyara masace ye, ni masace k'a ye ko nin ko be ben, ni masace be ne fe, o tuma Hamedata dence Haman min ye Agagi ta mɔgɔ ye, ale tun ka ko min laben, k'a sebe ko ka Yahudiyaw bee halaki masace ta maraw bee ra, masace ye ci dɔ were sebe ka o kow lalɔ;

⁶sabu ne be se ka kojugu bentɔ ye ne ta mɔgɔw kan, ka o ko sɔnmina cogo di? Ne be se ka ne ta siya halakitɔ ye, ka o ko sɔnmina cogo di?"

⁷Masace Serisesi ka masamuso Esiteri ni Yahudiyace Maridose jaabi ko: "A fe, Haman wurira Yahudiyaw kama minke, o kosɔn ne k'a ta so di Esiteri ma; ne k'a to o k'a dulon berejan na fana.

⁸Ayiwa, sisan aw yere ye sebe dɔ were ke masace tɔgɔ ra, Yahudiyaw ye; ni kuma min ka ben aw ma, aw ye o sebe. Aw ye masace ta borokandennege tagamasiyen sigi a kan. Ni ko o ko kɔni sebera masace tɔgɔ ra, ka masace ta borokandennege tagamasiyen sigi a kan, o ko te se ka yeɛma tuun."

⁹O lon yere ra, o ka masace ta seberikebagaw wele, san karo sabanan na, min ye Sivan karo ye, a tere mugan ni saba. Maridose ka min o min fɔ, o ka o bee sebe, k'a ci Yahudiyaw ma, ani fagamaw, ani jamanatigiw, ani kuntigi minw bee be masace ta mara kemɛ ni mugan ni wolonfla kɔnɔ, k'a ta Endi jamana ra, ka taga a bla fɔ Etiyopi. O ka mara bee ta sebe o ta seberikecogo ra, ani o ta mɔgɔw ta kan na. O ka Yahudiyaw fana ta sebe o ta seberikecogo ni o ta kan na.

¹⁰Maridose ka o sebe masace Serisesi tɔgɔ le ra, ka masace ta borokandennege tagamasiyen sigi sebɛw bee kan, ka o ciraw di sotigi dɔw ma ko o ye taga ni o ye; olugu yelenna masace yere ta so teliman dɔw kan ka taga.

¹¹O sebe kɔnɔ, a tun fɔra ko masace ko, ko Yahudiyaw be dugu o dugu ra, ko o be se ka o yere lajen ka kere ke ka o yere kisi; ko ni siya o siya, walama ni mara o mara ta kerekɛɛw nana ben o kan, ko o be se ka olugu halaki, ka o faga ka o ban pewu. O be se ka hali o juguw musow ni o denw bee faga, ka o borofenw fana ce.

¹²Lon min tun yirara ko Yahudiyaw be se ka o kere ke masace Serisesi ta maraw bee ra, o tun ye san karo tan ni flanan tere tan ni saba le ye, min ye Adari karo ye.

¹³Ayiwa, o sebe dɔ tun ka kan ka taga mara bee ra, ka ke sariya ye, k'a to siyaw bee ye a lon, janko o lon na, Yahudiyaw bee ye laben ka o juguw kere ka o yere dimibɔ.

¹⁴Ciraden sotigi minw tun yelenna masace ta sow kan, olugu teliyara ka bɔ ka taga, ka kapa ni masace ta kuma ye. O ka o cira lase Suzi masadugu kɔnɔ fana.

¹⁵O kɔ, Maridose bɔra masace ta so. A tun ka masacefani bulaman ni a gbɛman dɔ le don, ka masafugulaba saninlaman dɔ biri a kunna, ka deregeba wulenman ni gbɛman dɔ fana don. Suzi dugumɔgɔw bɛɛ tun bɛ ɲagarikanbaw bɔra ka ninsɔndiya kosebɛ.

¹⁶Yahudiyaw kɔni fɛ, o lon tun kera jususumalon le ye, ani ɲagarilon, ani ninsɔndiyalon, ani bonyalon.

¹⁷Masace ta cira sera mara o mara ra, ani dugu o dugu ra, ɲagari ni ninsɔndiya le kera Yahudiyaw fɛ o yɔrɔw bɛɛ ra. O ka domuniw ke, ka ɲanagbew ke. Yahudiyaw ɲasiran kosɔn, siya wɛrɛ mɔgɔ caman ka o yɛrɛ ke Yahudiya ye.

Esiteri 9

Yahudiyaw sera o juguw ra

¹San karo tan ni flanan min ye Adari karo ye, o tere tan ni saba, masace tun ka kuma min sebe, mɔgɔw tun ka kan ka o kow dafa o lon le ra. O lon na, kɔni, Yahudiyaw juguw tun b'a miiri ko o bɛna se sɔrɔ, nka a ko yelemana; Yahudiyaw le sera o juguw ra.

²Yahudiyaw tun bɛ dugu min o min na masace Serisesi ta maraw bɛɛ ra, o ka o yɛrɛ lajɛn o duguw bɛɛ ra; o jugu minw tun b'a fɛ ka o halaki, o benna olugu kan. Mɔgɔ si ma se ka lɔ o ɲa, sabu siya tɔw bɛɛ tun bɛ siranna o ɲa.

³Jamana maraw ta ɲamɔgɔw, ani a fagamaw, ani a jamanatigiw, ani masace ta jamana kuntigiw, olugu ka Yahudiyaw demɛ, sabu Maridose ɲasiran tun ka o bɛɛ mina.

⁴Maridose tun ka lɔyɔrɔba le sɔrɔ masaso kɔnɔ. A tɔgɔ tun bɔra ka se maraw bɛɛ ra; dɔ le fana tun bɛ farara a ta fanga kan.

⁵Yahudiyaw ka o juguw bɛɛ kerɛ, ka o faga ni kerɛkemuru ye, ka o halaki. Ko o ko diyara o ye, o ka o ke o juguw ra.

⁶Masadugu Suzi kɔnɔ Yahudiyaw ka ce kemɛ looru le faga ka o halaki.

⁷O ka Parisandata ani Dalifɔn ani Asipata,

⁸ani Porata ani Adaliya ani Aridata

⁹ani Parimasita ani Arizayi ani Aridayi ani Vayezata faga.

¹⁰Olugu le tun ye Hamedata dence Haman dence tan ye; Haman min tun ye Yahudiyaw jugu ye. Nka o ma sɔn ka maga o borofɛnw si ra.

¹¹Mɔgɔ minw fagara masadugu Suzi kɔnɔ, o tagara o da fɔ masace ye o lon yɛrɛ ra.

¹²Masace k'a fɔ masamuso Esiteri ye ko: "Masadugu Suzi kɔnɔ yan, Yahudiyaw ka ce kemɛ looru le faga ka o halaki, ani Haman dence tan. O ka min ke jamana mara

tɔw ra, jɔn le bɛ se ka o da lɔn? Ayiwa, i bɛ mun le fɛ tuun? A fɔ, ne b'a di i ma. I b'a fɛ ka mun wɛrɛ le daari tuun? A fɔ, a bɛ kɛ i ye.”

¹³Ɛsiteri ka masacɛ jaabi ko: “Ni masacɛ bɛ sɔn, Suzi Yahudiyaw ka min kɛ bi, a y'a to o jɔgɔn wɛrɛ ye kɛ tuun sini, k'a to o ye Haman dencɛ tan bɛɛ dulon berejanw na fana.”

¹⁴Masacɛ sɔnna ko o ye kɛ. O ka ci dɔ wɛrɛ lase Suzi dugu kɔnɔ. O ka Haman dencɛ tan bɛɛ dulon berejanw na.

¹⁵Suzi Yahudiyaw ka jɔgɔn lajɛn tuun Adari karo tere tan ni naani na, ka cɛ kɛmɛ saba faga, nka o ma maga o borofɛnw si ra.

¹⁶Yahudiya tɔ minw tun bɛ masacɛ ta mara tɔw ra, olugu fana ka jɔgɔn lajɛn ka o juguw kɛrɛ, janko ka o yɛrɛ kisi, ka jɔsuma sɔrɔ. Olugu fana ka cɛ waga biwolonfla ni looru (75 000) faga o juguw ra. Nka o ma maga o borofɛnw si ra.

¹⁷O kɛra Adari karo tere tan ni saba le ra; nka karo tere tan ni naani, o ka fagari lalɔ, ka o kɛ jɔnagbɛlon ye, ka domuni kɛ, ka jɔgari.

¹⁸Suzi ta Yahudiya minw tun ka jɔgɔn lajɛn karo tere tan ni saba, ani a tere tan ni naani na, olugu ka karo tere tan ni loorunan le bla ka o kɛ jɔnagbɛlon ye, ka domuni kɛ, ka jɔgari.

¹⁹O le kosɔn, Yahudiya minw bɛ kongokɔnɔyɔrɔw ra, ani minw bɛ dugumisɛnw na, olugu bɛ to ka Adari karo tere tan ni naani le bla, ka o kɛ jɔgarilon ye, ani jɔnagbɛlon, ka bonyaw ci jɔgɔn ma.

Purimi ta jɔnagbɛ

²⁰Maridose ka o kow bɛɛ sɛbɛ kitabu dɔ kɔnɔ. O kɔ, a ka sɛbɛ dɔ kɛ ka o ci Yahudiyaw bɛɛ ma, masacɛ Serisesi ta maraw bɛɛ ra, minw yɔrɔ ka surun, ani minw yɔrɔ ka jan.

²¹A k'a fɔ o ye ko san o san, o ye Adari karo tere tan ni naani ni a tere tan ni looru bla ka o kɛ jɔnagbɛlon ye;

²²ko sabu o lon le ra, Yahudiyaw ka jɔsuma sɔrɔ o juguw boro. O karo le ra, o ta jusukasi yɛlɛmana k'a kɛ ninsɔndiya ye, ka o ta kasi yɛlɛma k'a kɛ jɔnagbɛ ye. A ko o ye o lonw bla ka o kɛ jɔnagbɛlonw ye, ka jɔgari, ka bonyaw ci jɔgɔn ma, ka fagantanw sɔn.

²³Maridose ka min fɔ, Yahudiyaw k'a kɛ ten. O tun ka o jɔnagbɛ min kɛ, o tora o kan, ka to ka o kɛ san o san.

²⁴Hamedata dencɛ Haman, min tun ye Agagi ta mɔgɔ dɔ ye, ani min tun ye Yahudiyaw jugu ye, ale le tun ka janfa siri Yahudiyaw kama, ko a bɛ o halaki. A tun ka Purimi firi, o kɔrɔ ye ka lagbɛri kɛ, janko k'a lɔn wagati min bɛ se ka bɛn, janko ale ye Yahudiyaw halaki fɔ ka o ban.

²⁵Nka o janfa ko sera masace ma minke, masace k'a sebe ko Haman tun ka kojugu minw latige Yahudiyaw kama, ko o kojugu ye ben ale Haman yere kan. O le koson o ka Haman ni a dencew dulon berejanw na.

²⁶O koson o ka o lonw tɔgɔ la ko Purimi, ka kapa ni o kuma ye, min kɔrɔ ye ko "k'a latige". Ayiwa, ko minw tun fɔra o sebe kɔnɔ, ani Yahudiyaw yere tun ka ko minw ye, ani ko minw tun ka o sɔrɔ,

²⁷o kow le koson, Yahudiyaw k'a latige ka o ko ke landa ye, olugu ni o ta durujaw fe, ani mɔgɔ o mɔgɔ farara o kan. O k'a latige ko o ka kan ka o lon fla bla san o san, ka o panagbew ke a cogo ra, ani a wagati ra; a man kan ka dabra ka ye.

²⁸O k'a fɔ ko o ka kan ka o hakiri to o lonw na, ka o lonw bla danna; o ko ka kan ka ke wagati bee, ani tuma bee gbaw bee ra, ani maraw bee ra, ani dugu bee ra. O Purimi panagbelonw ta ko man kan ka ben ka ye fiyewu Yahudiyaw ce ra; o ta duruja nataw fana hakiri man kan ka bɔ a kɔ ka ye.

²⁹Masamuso Esiteri, min ye Abisayili denmuso ye, ale ni Yahudiyace Maridose ka sebe dɔ were ke, ka kapa ni o ta fanga ye masaya ra, janko sebe flanan min tun kera ka Purimi ta panagbe ko fɔ, ka fanga di o sebe ta kumaw ma.

³⁰Maridose ka o sebew ci Yahudiyaw bee ma, Serisesi ta jamana mara keme ni mugan ni wolonfla bee ra. A tun ka forikanw ni dugawuw le ke o sebew kɔnɔ, k'a nasin Yahudiyaw bee ta hera ma.

³¹A ko o ye Purimi lonw ta panagbe ke a wagatiw ra, i n'a fɔ ale Yahudiyace Maridose ni masamuso Esiteri k'a fɔ Yahudiyaw ye cogo min na, ani i n'a fɔ olugu yere k'a ko latige o yere ni o ta durujaw ye cogo min na. O ye a ko mina sɔbe ra, i n'a fɔ wagati min o be sun don, ka kasi.

³²Esiteri ka kuma min fɔ, o kumaw ka Purimi ta panagbe ko gbeya tuun. Yahudiyaw ka o kow sebe ka o bla kitabu dɔ kɔnɔ.

Esiteri 10

Kitabu laban

¹O kɔ, masace Serisesi ka ninsongɔ dɔ ben a ta mara bee kan, hali kɔgɔji kɔfejamanaw.

²Serisesi ta fanga ni a ta cefariyakow, ani a ka Maridose bla lɔyɔrɔba ra cogo min na, o kow bee sebera Medikaw ni Peresikaw ta masacew ta kitabuw kɔnɔ.

³Yahudiyace Maridose le tun gbanna masace Serisesi ra. Yahudiyaw tun be Maridose jate kosebe. A ko tun ka di a ta siyamɔgɔw bee ye fana; sabu a tun be a ta mɔgɔw ta na le pini, ani a tun b'a fe a ta siyamɔgɔw bee ye o yere sɔrɔ.

Ayuba

Ayuba 1

Ayuba ta tagamacogonuman

¹Cε dɔ tun bε Usi jamana ra, min tɔgɔ tun ye ko Ayuba. O cε tun ye mɔgɔ jusukungbenin ye, ani mɔgɔɗuman. A tun bε siran Ala ɗa, k'a yere mabo kojugu ra.

²Dence wolonfla ni denmuso saba le tun b'a fe.

³A ta beganw tun ye saga waga wolonfla, ani ɗɔgɔme waga saba, ani senekemisi fla fla sigiyɔroma keme looru, ani fali keme looru. A ta baaradenw fana tun ka ca kosebe. Mɔgɔw tun bε ale le jate ka teme Zuriden ba tereboyanfan jamana mɔgɔ tɔw bεe kan.

⁴Ayuba dencew tun bε to ka taga ɗɔgɔn ta so ka taga panagbew ke. Ni o tun bε o ke, o tun bε o balemamusow fana wele ka taga domuni ke, ani ka duven min ɗɔgɔn fe.

⁵Nka ni panagbe tun nana ban tuma o tuma, Ayuba tun bε a ta denw wele ka na o saninya. A tun bε wuri sɔgɔmada jona fe ka saraka jenita* kelen bo o bεe kelen kelen tɔgɔ ra. Sabu Ayuba tun b'a fo a yere kɔnɔ ko: "A bε se ka ke ko ne ta denw baroketo ka Ala tɔgɔ cen o jusukun na, ka jurumun ke." Ayiwa, Ayuba tun b'a ke ten le wagati bεe.

Ayuba ta kɔrɔbɔriko folo

⁶Ayiwa, lon dɔ Ala ta melekew nana lo Matigi Ala ɗa kɔrɔ; Setana fana nana lo o ce ra.

⁷Matigi Ala ko Setana ma ko: "I bɔra min?" Setana ka Matigi Ala jaabi ko: "Ne tun bε dunupa le laminina dɔrɔn, ka yɔrɔw yaalayaala!"

⁸Matigi Ala ko Setana ma ko: "I ka ne ta jɔnce Ayuba kɔrɔsi ke? A ɗɔgɔn te dunupa ra; mɔgɔ jusukungbenin lo, mɔgɔɗuman lo fana. A bε siran Ala ɗa, a b'a yere mabo kojugu ra."

⁹Setana ka Matigi Ala jaabi ko: "Yala Ayuba bε siranna Ala ɗa gbansan le wa?"

¹⁰Yala i m'a tanga, a ni a ta somɔgɔw ni a borofenw bεe wa? I ka baraka don a ra a ta baara bεe ra; a ta beganw bε jamana yɔrɔ bεe ra.

¹¹Nka ele ye i boro se a borofenw ni a ta mɔgɔw ma k'a fle sa; sigiya t'a ra, a bena i tɔgɔ cen mɔgɔ bεe ɗa na sisan."

¹²Matigi Ala ko Setana ma ko: "Ayiwa, ne b'a borofenw bεe labla i ye, nka i kana i boro se ale yere ma." O fɔra minke, Setana bɔra Matigi Ala kɔrɔ ka taga.

¹³Ayiwa, lon dɔ Ayuba dencew, ani a denmusow tun be domuni kera, ka duven min o kɔrɔce ta so.

¹⁴O wagati yere ra, ciraden dɔ nana a fɔ Ayuba ye ko: “Misiw tun be sene kera, faliw tun be bin nimina o kere fe;

¹⁵Sabeka dɔw nana ben an kan, ka i ta baaradenw bee faga, ka beganw mina ka taga ni o ye. Ne kelen le sera ka bɔsi, ka n’a fɔ i ye.”

¹⁶Sani ale ye ban kuma ra, dɔ were nana ka na a fɔ ko: “Sanperen jigira ka sagaw, ani baw, ani baaradenw bee jeni ka o faga. Ne kelen le sera ka bɔsi, ka n’a fɔ i ye.”

¹⁷Sani ale ye ban kuma ra, dɔ were nana tuun ka n’a fɔ ko: “Kalideka dɔw ka o yere taran jenkuru saba ka na ben baaradenw kan ka o faga, ka jɔgɔmew mina ka taga ni o ye. Ne kelen le sera ka bɔsi, ka n’a fɔ i ye.”

¹⁸Sani ale ye ban kuma ra, dɔ were nana tuun ka na a fɔ ko: “I dencew, ani i denmusow tun be domuni kera ka duven min o kɔrɔce ta so;

¹⁹fɔɔba dɔ bɔra kongokolon fan na ka na bon fan naani bee ben; bon benna denw kan ka o faga. Ne kelen le sera ka bɔsi, ka n’a fɔ i ye.”

²⁰Ayuba wurira ka lɔ; a k’a ta deregeba mina k’a faran, k’a kun li. A k’a yere firi dugu ma, k’a kinbiri gban,

²¹k’a fɔ ko: “Ne borolakolon le bɔra ne bamuso kɔɔ, ne borolakolon le fana bena seko ka taga. Matigi Ala le k’a di, Matigi Ala le fana k’a ta. Bonya ye la Matigi Ala tɔgo kan.”

²²Ayiwa, nin bee ra, Ayuba ma jurumun ke, a ma kuma benbari si fɔ Ala ma.

Ayuba 2

Ayuba ta kɔrɔbɔriko flanan

¹Ayiwa, lon dɔ were ra, Ala ta melekew nana lɔ Matigi Ala ja kɔrɔ; Setana fana nana lɔ o ce ra, Matigi Ala ja kɔrɔ.

²Matigi Ala ko Setana ma ko: “I bɔra min?” Setana ka Matigi Ala jaabi ko: “Ne tun be dunuɔa le laminina dɔrɔn, ka yɔrɔw yaalayaala!”

³Matigi Ala ko Setana ma ko: “I ka ne ta jɔnce Ayuba kɔrɔsi ke? A jɔgɔn te dunuɔa ra; mɔgo jusukungbenin lo, mɔgoɔuman lo fana. A be siran Ala ja, a b’a yere mabo kojugu ra. Hali bi a be a ta jusukungbeninya kan, nka ele b’a fe ne y’a halaki gbansan.”

⁴Setana ka Matigi Ala jaabi ko: “Gbolo le ye gbolo sara ye . Mɔgo be se k’a borofen bee di janko k’a nin kisi!

⁵Nka ele ye i boro se a farisogo ma k’a fle sa; sigiya t’a ra, a bena i tɔgo cen mɔgo bee ja na sisan.”

⁶Matigi Ala ko Setana ma ko: “Ayiwa, a fɛ, ne k’a labla i ye, nka i kana se a nin ma.”

⁷O fɔra minke, Setana bɔra Matigi Ala kɔrɔ ka taga. A ka jorijugu dɔ bla Ayuba fari yɔrɔ bɛɛ ra, k’a ta a sentɛge ra ka taga a bla fɔ a kuncɛ ra.

⁸Ayuba siginin tora bugurigbɛ ra, ka tɛgɛnɛnkolon dɔ ta ka to k’a yɛɛ siyen.

⁹A muso ko a ma ko: “Ele belɛn bɛ i ta jusukungbɛninya le kan hali bi wa? Hali i ye Ala tɔgɔ cɛn ka sa!”

¹⁰Ayuba k’a jaabi ko: “Ele kɔni bɛ kumana i ko hakiri tɛ mɔgɔ min fɛ. O tuma an bɛ kɔnuman dɔrɔn le sɔrɔ Ala fɛ, an tɛ kojugu fana sɔrɔ a fɛ wa?” Ayiwa, nin kow bɛɛ ra, Ayuba ma kumajugu si bɔ a da ra k’a sin Ala ma.

Ayuba tericɛ saba nana a fɛ

¹¹Tericɛ saba tun bɛ Ayuba fɛ; kelen ye Elifazi ye, ale bɛ bɔ Teman, kelen ye Bilidadi ye, o bɛ bɔ Suwa, tɔ kelen ye Sofari ye, o bɛ bɔ Naama. Ayiwa, kogbelɛn minw bɛɛ sera Ayuba ma, olugu ka o kow kibaroya mɛn minke, o bɛɛ bɔra o ta yɔrɔ ra, ka bɛn kelen ma, ko o bɛ na Ayuba jusu saaro, k’a naji cɛ.

¹²O tora yɔrɔjan ka o ja kɔrɔta ka Ayuba ye minke, o firira a ma. O ka o kan kɔrɔta ka kule kosebɛ. O ka o ta deregebaw faranfaran, ka buguri cɛ k’a firi san fɛ, k’a bɔn o kun na.

¹³O sigira dugu ma a kɔrɔ, fɔ tere wolonfla ni su wolonfla, mɔgɔ si ma kuma a fɛ, sabu a ta dimi bonyara o ja kɔrɔ fɔ ka tɛmɛ.

Ayuba 3

Ayuba ni a tericɛ saba ta kuma

(3–31)

Ayuba k’a worolon danga

¹Ayiwa, o kɔ, Ayuba k’a da yɛɛ k’a yɛɛ worolon danga.

²A kumana k’a fɔ ko:

³Ne worora lon min na Ala ye o lon halaki, ani su min na a fɔra ko: “Cɛden dɔ worora!”

⁴O lon kɔni, Ala ye o lon kɛ dibi ye, Ala kana to san fɛ k’a hakiri to o lon na fiyewu! Yeelen kana bɔ o lon na!

⁵Dibifinba ni saya dibi ye o lon mina k’a kɛ o yɛɛ ta ye, sankabaw ye o lon datugu, o lon ta tere ye yɛɛma ka kɛ su ye.

⁶Dibiba le ye o su ta pewu! O su kana ninsɔndiya san ta lon tɔw cɛ ra, o su kana jate ni karow ta lon tɔw ye!

⁷Ɔnhɔn, o lon su ye kɛ densɔrɔbariya ta su ye, najarikan kana mɛn o su fɛ!

- ⁸Londangabagaw ye o lon danga , o mɔɔ minw be se ka jirasa belebele lawuri!
- ⁹O lon ta dugugbeda lolow ye ke dibi ye, a ye tere yeelen kɔɔ ka deɛ, a kana a sɔɔ, a kana dugu gbeto ye!
- ¹⁰Sabu kɔɔ min ka ne woro, o lon ma sɔn ka o kɔɔ bari janko ne kana woro, janko ne ja kana nin sege ye.
- ¹¹Mun kosɔn ne woroto ma sa de? Mun na ne boto ne bamuso kɔɔ, ne nenekiri ma mina ne ra de?
- ¹²Mun kosɔn mɔɔ sɔɔra ka ne sigi a sen kan, mun kosɔn sin sɔɔra k'a di ne ma ne y'a min?
- ¹³Ne lanin tun bena ke nasuma ra, ne laganfiyanin tun bena to saya sunɔɔ ra.
- ¹⁴Ne tun bena ke ni dugukolo masacew ni a kuntigiw ye, minw ta yɔɔɔuman loninw kera tomow ye bi.
- ¹⁵Ne tun bena ke ni fagama sanintigiw ye, minw tun ka o ta bonw fa ni warigbe ye.
- ¹⁶Walama ne tun tena ke foyi ye, ne tun bena ke i ko o be den kɔɔbari min dogo dugukolo ra, i ko denfitini min be sa k'a sɔɔ hali a ja ma tere yeelen ye.
- ¹⁷O yɔɔ ra kɔni, mɔɔjuguw te mɔɔ tɔɔ tuun, mɔɔ barakantan segeninw be nenekiri.
- ¹⁸Kasodenw beɛ be nasuma, o te o jagbanbagaw si kan men tuun.
- ¹⁹Mɔɔ fitiniw, ani mɔɔbaw be yi, jɔnw te o matigicew ta fanga kɔɔ tuun.
- ²⁰Mun kosɔn Ala be yeelen bo segebagato ye? Mun kosɔn a be si di mɔɔ jusu kasinin ma?
- ²¹K'a sɔɔ olugu be saya kɔɔna ka deɛ, o t'a sɔɔra, o be saya jinina ka teme hali naforo kan.
- ²²Ni olugu tun ka kaburu sɔɔ, o tun bena ninsɔndiya fo ka jagari kosebe!
- ²³Mɔɔ min temesira dogora a ma, Ala ka mɔɔ min lamini fan beɛ ra, boyɔɔ t'a fe, mun kosɔn Ala be si di o tigi ma tuun sa?
- ²⁴Nunakanw le kera ne ta domuni ye, ne kasikan be bora i ko ji woyoto.
- ²⁵Ne be siran fen min ja, o le be ne sɔɔ, ne tun be borira min ja, o le sera ne ma.
- ²⁶Nasuma te ne fe, laganfiya te ne fe, jususuma te ne fe; jagban le be ne kan.

Ayuba 4

Elifazi ta ladirikan folo: Ala ka kan ka adamaden koro

- ¹Ayiwa, Elifazi min be bo Teman, ale ka kuma ta k'a fo Ayuba ye ko:
- ²Ni mogo do ko a be kuma do fo, yala o bena ben i ma wa? Sabu jon le be se ka kuma mara a yere konso?
- ³A fle, ele ka mogo caman karan. Ni mogo minw baraka tun desera, ele le tun be baraka don olugu ra,
- ⁴ni mogo minw tun talonna ka ben, ele ta kumaw le tun be olugu lawuri; minw tun te se ka lo o sen kan, ele le tun be baraka don olugu ra.
- ⁵Nka sisan a sera ele yere ma minke, ele fari fagara! Sisan a ka ele yere le soro minke, ele jigi tigera!
- ⁶I ta Alapasiran le tun man kan ka i ja gbeleya wa? I ta jusukungbeninya tun man kan ka ke i jigi ye wa?
- ⁷Ele ye miiri k'a fle! Ala ka mogo jarakibari juman le halaki ka ye? I k'a men yoro juman ko Ala ka kojugu ben mogonuman do kan k'a faga?
- ⁸Ne koni ka min ye, o le ye ko mogo minw be terenbariya sene, ka juguya dan, olugu le b'a siman tige;
- ⁹Ala be olugu le fiye ka o halaki, a ta jusugban tasuma be o jeni ka o ban.
- ¹⁰Hali ni jara kasira, ni waraba ka kule, Ala be jarkanbelenw jinw karikari.
- ¹¹A be domunintanya ke ka jara faga, jaramuso denw be janjan.
- ¹²Kuma do le dogora ka se ne ma, a mankan fitini donna ne toro ra.
- ¹³Wagati min siranyakow be na mogo hakiri ra siko ra, tuma min na mogo be sunogo fo ka jina a yere ko,
- ¹⁴o wagati le ra siranya ni jatige do ka ne mina, k'a ke fo ne kolow be yereyere.
- ¹⁵Fono sumanin do fiyera ka teme ne pada kan, fo ka ne farisi tagama.
- ¹⁶Mogo do tun lonin be, nka ne tun te se k'a cogoya lon; fen do ja tun lonin be ne ja koru. Ne ka kumakan fitini do men, ko:
- ¹⁷"Yala adamaden be se ka teren ka kapa ni Ala yere sago ye wa? Yala mogo be se ka saninya ka kapa n'a danbaga sago ye wa?"
- ¹⁸Ni Ala ma la hali a yere ta ciradenw na, o minw ye a ta melekew ye, ni a be jaraki soro hali olugu ra,
- ¹⁹o tuma adamaden min farisogo ye bogo ye, min danna ni buguri ye, o be se ka min terege dugu ma i ko tumu, yala kuma be ale ma wa?
- ²⁰Sogomada ni wulafera ce, o y'a soro adamaden mugumugura ka ban, a halakira ka ban pewu, hali mogo t'a janto a ra.

21A ta fanibon juruw be tige, a be sa k'a soro a ma hakiri soro."

Ayuba 5

Elifazi ko mago te ban Ala ta korori ma

1Ayiwa, kule sisan sa! Jontigi le bena i jaabi? I bena i jasin Ala ta meleke saninman juman le ma k'a daari?

2Sabu jusugban be naloman faga, nangboya b'a to kolonbari be sa.

3Ne ka naloman ye, a be baraka soro, nka o yoronin bee ne k'a sigiyoro danga.

4"Demebaga kana soro a denw si ra! Kiti ye ben o kan, mago kana soro ka o bosi!

5A ka siman min kan, kongotow ye o bee domu! Hali siman minw be naniw ce ra, o ye o bee ce. Natabaw ye a ta naforo bee domu!"

6Terenbariya te bo dugukolo ra, kojugu fana te falen dugu ma.

7Adamaden le danna kojugu kama, i ko tadenw be bo tasuma ra ka wuri ka taga san fe cogo min na.

8Ni nin ko tun sera ne le ma, ne tun bena Ala le jini; ne tun bena ne ta kow jafu Ala le ye.

9Ala le be kobaw ke, ko minw temena adamaden hakiri dan kan; a be kabako minw ke, o te se ka jate ka ban.

10Ale le be sanji lana dugukolo kan, ka ji lajigi kongokonyoro ra.

11Mago majigininw, a be olugu lawuri fo san fe, minw jusu kasira, a be olugu kisi.

12A be mago cegumanw ta kolatigeninw cen; o ka baara o baara dabu, o bee be cen o boro.

13A be hakiritigiw mina ni o yere ta ceguya ye; ka janfamagow ta kolatigeninw bee cen yoronin kelen na.

14Dibi be ben o kan tere fe; teregan fe o be mamari ke i ko mago min be tagamana su fe.

15Nka keremukuru min be bo o magow da ra, Ala be fagantan kisi o ma, ka o kisi ka bo fangatigiw boro.

16Ni o kera, desebagato be jigiya soro, magojugu da be datugu.

17O koson ni Ala be mago min jaraki, o tigi ta pana! I kana ban Sebestigi Ala ta ladiri ma.

18Sabu ale le be dimi ben mago kan, ka soro k'a suma; a boro be mago bana, ka soro k'a keneya.

- ¹⁹Deguko wɔɔɔ be se i ma, nka Ala be i bɔsi a beɛ ra; hali n'a wolonflanan ka ke, foyi t'i sɔɔ.
- ²⁰Kɔngɔba wagati ra, a be i kisi saya ma, kere wagati ra, a be i kisi kerekemuru ma.
- ²¹A bena i tanga mɔgɔjuguw nenkun ma; hali ni cenri wagati sera, i te siran.
- ²²I be yereko cenri wagati ni kɔngɔ wagati ra, i te siran kongowaraw fana ja;
- ²³sabu kabakuru minw be foro kɔɔ, olugu bena jenɔgɔnya don ni i ye, kongowaraw fana bena hera layiri ta ni i ye.
- ²⁴I yere bena a ye ko hera be i ta so; ni i tagara i ta beganw fle o ta domunikeɔɔ ra, i b'a ye ko foyi ma o jen.
- ²⁵I bena a ye ko i ta durujaw cayara, ko i denw ka ca i ko kongobinw.
- ²⁶I kɔɔninba le bena sa ka don kaburu kɔɔ, i n'a fɔ ni simantigewagati sera, o be a tige k'a lajen cogo min na.
- ²⁷Ayiwa, a fle, an ka jatemina ke ka nin le sɔɔ; a fana be ten le cɔ! Ele le ka kan ka nin lamen, k'a sira tagama.

Ayuba 6

Ayuba ta jaabi: Ayuba k'a teriw jaraki

- ¹Ayuba ka Elifazi jaabi k'a fɔ ko:
- ²E, ni ne ta dimi hakeya tun be se ka lon! Ni ne ta sege beɛ lajennin tun be se ka bla sumanikenan kan!
- ³Sigiya t'a ra, a tun bena gbiriya ka teme hali kɔgɔjiw ta kenken kan pewu. O le kosɔn, ne ta kuma cayara.
- ⁴Sebetigi Ala ta bijew ka ne sɔgɔ; a бага donna ka se fɔ ne nin ma. Ala k'a ta jatigekobaw laben ne kama.
- ⁵Yala kongofali be se ka kasi k'a lonin to binkene kɔɔ wa? Misi be se ka kasi k'a lonin to a ta domuni kɔɔ wa?
- ⁶Yala diya te fen min na, o fen kɔgɔntan be se ka domu wa? Yala diya be sisefan gbemanyɔɔ ra wa?
- ⁷Ne tun t'a fe ka maga fen min na, o le kera ne ta baro ye, hali ni a ka gbo ne ye.
- ⁸E, ne be min daari, ni o tun be se ka ke ne ye! Ne jigi be min kan, ni Ala tun be se ka o ke ne ye!
- ⁹Ni a ka Ala diya, a ye ne ɔɔɔ, a y'a boro ke ka ne tɔ laban!

- 10 Nka o bɛɛ ra ne belen bɛna jususaaro sababu sɔrɔ, ka ɲagari fɔ ka panpan, hali ni sɛgɛ bɛ ne kan, sabu ne ma ban Ala saninman ta kuma ma ka ye!
- 11 Baraka juman le bɛ ne ra, ko ne belen bɛna Ala makɔnɔ? Ne si tɔ ye jori le ye, ko ne belen bɛna muɲu?
- 12 Yala ne baraka ye kabakuru baraka le ye wa? Ne fari ye siranɛgɛ le ye wa?
- 13 Yala dɛmɛbaga bɛ ne ra tuun wa? Bɔyɔrɔ foyi tɛ ne fɛ tuun.
- 14 Mɔgɔ tɔɔrɔnin ka kan ni a teri ta ɲumanya ye, hali ni a ka Sebɛetigi Ala ɲasiran dabra.
- 15 Nka ne balemaw ka ne janfa i ko dingakɔnɔji, i ko dingakɔnɔji min bɛ ja.
- 16 Nenɛwagati ra, a jiw bɛ simi ka duuru, nɛnɛ bɛ a ɲa kɛ i ko bugun.
- 17 Ni teremana sera, a bɛ ja, fundɛninwagati ra, ji foyi tɛ sɔrɔ a ra.
- 18 Kongokolon ɲɔgɔmɛtigiw bɛ to jɲini na fɔ ka o ta sira bla, o bɛ tunu kongokolon kɔnɔ, ka o yɛrɛ halaki.
- 19 Tema jamana ɲɔgɔmɛtigiw bɛ o ɲa kɔrɔta ka o jiw yɔrɔɲini, Saba jamana tagamabagaw jigi tun b'a kan.
- 20 Nka o ta jigi yɛlɛmana k'a kɛ nimisa ye, sabu o tagara se yi minke, o jigi tigera.
- 21 Ayiwa, sisan aw ta kɛra o cogo le ra ne fɛ. Kogbɛlɛn min sera ne ma, aw ka o ye minke, aw siranna.
- 22 Yala ne k'a fɔ ko aw ye fɛn dɔ di ne ma, walama ko aw ye dɔ bɔ aw ta naforo ra k'a di ne kosɔn wa?
- 23 Ne k'a fɔ aw ye ko aw ye ne bɔsi ne jugu boro wa, ko aw a ye ne kunmabɔ mɔgɔ farimanw boro wa?
- 24 Aw ye o fɔ ne ye, ni o kɛra, ne bɛna je. Ne firira yɔrɔ min na, aw ye o yira ne ra.
- 25 Cɛnkuma kɔni bɛ digi mɔgɔ ra, nka aw ta jarakirikumaw bɛ mun le ɲa?
- 26 Yala aw b'a fɛ ka ne jaraki ne ta kumaw le kosɔn wa, ka mɔgɔ jigi tigɛnin ta kumakan jate i ko fɔɲɔ?
- 27 Aw kɔni bɛ sɔn ka ben hali ferita kan; aw bɛ sɔn ka hali aw teri fiyeere.
- 28 Ayiwa, sisan aw ye aw ɲa lɔ ne ra ka ne flɛ. Yala ne bɛ sɔn ka faninya tige aw ye wa?
- 29 Aw ye aw ta miiriya yɛlɛma, aw kana to juguya kan; aw ye aw ta miiriya yɛlɛma, sabu ne bɛ can le kan hali bi.
- 30 Yala juguyakuma bɛ ne darakumaw ra wa? Yala ne da tɛ kumajugu ni kumajuman lɔn ka bɔ ɲɔgɔn na wa?

Ayuba 7

Ayuba ta jaabi to: Ayuba k'a ta dimi lakari

- ¹Adamaden ta dunuƙalatige be i ko kerekeden min be kere ra; a be fen o fen ke a si kono, a be o ke i ko baaraden le.
- ²A be i ko jon segeninba, yirisuma loko be a ra fo a be nuna a no fe; a be i ko baaraden min korotonin be a ta sara makonona.
- ³Ayiwa, ne fana ninyoro kera nimisa le ye kabini karo caman, ne ta kera su caman sege le ye.
- ⁴Ni ne lara su fe doron, ne be koroto ne wuriwagati ra; nka su be janya. Ne be to yelemayelama ra fo ka taga dugu gbe.
- ⁵Tumuw donna ne sogo ra, ne fari jajara i ko bogojalan; a be perenperen, ka nen don.
- ⁶Ne si terew ka teli i ko jesedanbaga ta kurunin, ne si be banna, ne jigi fana be banna!
- ⁷E, Ala, i hakiri to ne ra, ko ne si te foyi ye ni fono dama te; ne padenw koni tena hera ye tuun le fiyewu!
- ⁸Na min be ne flera, lon do o tena ne ye tuun; i paw bena ne yoropini, nka ne tena ke yi tuun.
- ⁹Sankaba be teme, ka tunu cogo min na, ni moko min ka taga lahara, o tigi fana te seko tuun.
- ¹⁰A tena seko ka na a ta so kono tuun, ni i k'a ta so fe, i t'a lon ko moko tun be yi kakoro.
- ¹¹O le koson ne tena ne da datugu; ne nin degunin le bena kuma, ne jusu kasinin le bena ne ta dimi lakari.
- ¹²Yala ne ye kogoji le ye wa, walama ne ye kogoji danfen barakamanle ye, fo i ka ne temeyorow bee datugu, boyoro si te ne fe?
- ¹³Tuma do ne b'a miiri ko ni ne lara, o bena do bo ne ta sege ra, ko layoro ra, ne ta dimi bena kogoya.
- ¹⁴Nka ni ne lara, i be sikojuguw ke ka ne lasiran; ne be fen minw ye, o be ne ja tige.
- ¹⁵Hali i ye ne kan dere ka ne nenekiri fereke, ne ye sa, o ka fisa ni ne fasanin ye fo ka ne kolow bo kene ma.
- ¹⁶Foyi loko te ne ra tuun! Ne tena to si ra wagati bee le. Ne to yi tan, sabu ne ta dunuƙalatige kera gbansan le ye.

- ¹⁷O tuma adamaden ye mun le ye ko i b'a jate tan, ko i be i ta miiriya la a kan,
¹⁸ka i janto a ra lon o lon sɔgɔma, k'a temesiraw segesege wagati bee?
¹⁹I bena i ja bo ne ra tuma juman le sa, k'a to ne ye nenekiriyɔrɔ sɔrɔ dɔɔnin ka ne daji kunu?
²⁰Ni ne ka jurumun le ke, o tuma ne ka jurumun juman le ke ele ra sa, adamadenw kɔrɔsibaga? Mun na i ka ne ke i kerekereɔgɔn ye, ka ne ta ko ke doni ye i yere kunna?
²¹Mun na i te ne ta hake bo ne kunna, ka ne ta terenbariya yafa sa? Sabu sisan, ne bena taga la dugukolo jukɔrɔ, i bena ne yɔrɔjini, nka ne tena ye tuun.

Ayuba 8

Bilidadi ta Iadirikan fɔlɔ: Sara be kojugu ra

- ¹Bilidadi min be bo Suwa, ale ka kuma ta, k'a fo Ayuba ye ko:
²Ele bena nin kuma suguyaw dabra tuma juman le de? I bena nin kumalakolonw dabra tuma juman? Sabu i darakumaw be i ko fɔrɔ dama.
³Yala Ala be se ka bo can sira kan wa? Yala Sebestigi Ala be se ka bo terrenninya sira kan wa?
⁴I b'a sɔrɔ ko i ta denw ka jurumun ke ka Ala hake ta, o ra, Ala ka o ta hakew kunko ben o kan ke!
⁵Nka ni ele ka Ala ta jenɔgɔnya jini, ni i ka Sebestigi Ala daari ko a ye makari i ra,
⁶ni i ma jarakiko ke, ni i terrenin lo, o tuma Ala bena a janto i ra sisan yere; a bena hera ladon i ta so tuun, ka kapa ni i ta terrenninya ye.
⁷Ala bena min ke i ye, o bena bonya kosebe; a be ke i n'a fo fen minw tun be i fe fɔlɔfɔlɔ, o belen tun te foyi ye.
⁸Ayiwa, ele ye fɔlɔfɔlɔmɔgɔw jininka ke! Olugu ta bemaw ka ko minw karan k'a lon, o kow segesege kosebe k'a fle!
⁹Sabu anw koni worora kunu le, an te foyi lon; dunuɔa ra yan, an si terew be teme i ko yirisuma.
¹⁰Fɔlɔfɔlɔmɔgɔw le bena i karan, ka o ta hakirinanta fo i ye; o bena nin kuma dɔw bo o ta faamuyari ra ka o fo i ye:
¹¹"Yala jirabin be se ka wuri ni a te jida ra wa? Kodarabin be se ka falen ni ji t'a kɔrɔ wa?
¹²Ni ji t'a kɔrɔ, a kene be ja joona ka teme bin tɔw bee kan, k'a sɔrɔ mɔgɔ m'a tige."

- ¹³Minw be pina Ala kɔ, olugu be laban tan le; Alapasiranbari jigi be cen.
- ¹⁴A tun k'a boromala fen min ma, o be tige ka bɔ a kɔrɔ; sabu a be i n'a fɔ a tun k'a jigi la talenjuru le kan.
- ¹⁵A ko a be den a ta bon kan, nka bon benna; a ko a be dulon a ra cogo o cogo, a ma se a kɔrɔ.
- ¹⁶A tun be i ko yiri barakaman min be tere kɔrɔ; a borow be janya fɔ ka yiritu ta yiri tɔw datugu.
- ¹⁷A b'a lilinw melege jɔgɔn na ka o don ka se fɔ kabakuruw ce ra; a be donyɔrɔ jini ka taga fɔ faraw jukɔrɔ.
- ¹⁸Nka lon min ni a samana ka bɔ a sigiyɔrɔ ra dɔrɔn, a sigiyɔrɔ be ban a ra, k'a fɔ a ma ko: Ne ma deri ka ele ye!
- ¹⁹Ayiwa, ale be ninsɔndiya min sɔrɔ a ta dunupalatige kɔnɔ, o be dan nin le ma! Nka a jɔgɔn werew bena falen tuun ka bɔ dugukolo ra.
- ²⁰Ala kɔni te ban mɔgɔ jusukungbenin na fiyewu, a fana te kojugukebaga boro sabati a ta baara ra.
- ²¹A bena a to i ye yerɛko tuun kosebe, k'a to i ye jagari tuun kosebe.
- ²²Minw be i kɔninya, maroya le bena ke olugu kannaderege ye; sabu mɔgɔjuguw sigiyɔrɔ bena halaki.

Ayuba 9

Ayuba ta jaabi: Mɔgɔ te Ala sɔsɔ

- ¹Ayuba ka Bilidadi jaabi ko:
- ²Can ra, ne k'a lon ko i ka min fɔ ko a be ten le; adamaden tagamacogo be se ka teren Ala ja kɔrɔ cogo di?
- ³Ni i ko i be sɔsɔri ke ni Ala ye, ni a ka pininkari waga kelen ke, ele tena se ka hali kelen jaabi a ra.
- ⁴Hakiritigiya b'a fe, a ta se bagaya fana ka bon. Jon le be se ka lo k'a kɔnɔ, ni fen ma o tigi sɔrɔ?
- ⁵Ale le be kuruw wuri ka o bɔ o nɔ ra, hali o te bɔ a kala ma; ni a dimina, a be kuruw dabiri.
- ⁶A be dugukolo siginin to a jusiginan kan k'a yerɛyerɛ, fɔ a samasenw be yuguyugu.
- ⁷A be kuma tere fe ko a kana bɔ, tere te bɔ; a be lolow datugu janko o yeelen kana bɔ.

- ⁸Ale kelen le be sankolo yerege, a be tagama kogaji jikurubaw kunna.
- ⁹Ale le ka sahiliyanfan ta lolow bee dan, ani samiya wagati ta lolow, ani teremana wagati ta lolow, ani woroduguyanfan ta lolow.
- ¹⁰A be kobaw ke, ko minw temena adamaden hakiri dan kan; a be kabako minw ke, o te se ka jate ka ban.
- ¹¹A fe, a be se ka teme ne koru, nka ne ta ye, a be se ka taga ka bo ne koru, nka ne te bo foyi kala ma.
- ¹²Ni a ka fen min mina, jon le be se ka o bosi a boro? Jon le be se ka a ma ko: "I be mun le kera tan?"
- ¹³Ala tena a ta jusugban mala; kogaji danfen barakaman ni a jengogonw bee be o yere majigi a koru.
- ¹⁴O tuma ne be se ka jaabi cogo di? Ne be se ka kuma juman le soru ka sigi ka o fo ni a ye?
- ¹⁵Hali ni ne tun terennin lo, ne tun tena se ka jaabi; ne be se ka daari le doru, sabu ale le ye ne ta kititigebaga ye.
- ¹⁶Ni ne ka wele, hali ni a ka ne jaabi, ne tena la a ra ko can ra, a be son ka toro malu ka ne lamu.
- ¹⁷A be ne fifa ka taga fan bee ra ni a ta sanfon ye; a be ne ta torokow caya ka soru ne ma foyi ke a ra.
- ¹⁸A ta to ne ye nenekiri; a be jusukasi caya ne kan.
- ¹⁹Ni ne ko ne ba ke fangako ye, ale baraka le ka bon; ni ne ko ne be taga ni a ye kiti ra, jontigi le bena o kiti sigi?
- ²⁰Hali ni ne tun terennin lo, ne yere da tun bena kiti ben ne kan; hali ni ne jusukun tun gbenin lo, ne yere da tun bena ne jaraki.
- ²¹Yala ne jusukun gbenin lo can ra wa? Ne ma lon! Ne logu bora ne yere ra!
- ²²A bee ka kan ne fe sisan! O koson ne ko: "Ala be mogu jusukungbenin ni mogujugu bee halaki cogo kelen na!"
- ²³Hali ni kojugu du ka bara ka ben mogu terennin kan ka faga, Ala be yereko mogu jarakibariw ta jusukasikow ra le.
- ²⁴Ale le be jamana labla mogujuguw ye, ka to kititigebagaw ye o paw datugu kojugu kan. Ni ale te, o tuma jontigi lo sa?
- ²⁵Ne si terew be temena joona joona; a ka teli ka teme hali sennaboribaga teliman kan. Ne si be banna ka soru ne ma hera ye ne pa ra.

- ²⁶Ne si terew be temena joona joona le, i ko jirakurun min ka fiyen, i ko bon be jigi ka na cun sogo kan cogo min na.
- ²⁷Ni ne ko ne be pina ne ta dimi ko, ka ne pada cogoya yelema, ka ninsondiya,
- ²⁸ne ta sege be ne lasiran; sabu ne k'a lon ko i tena ne jarakibari to.
- ²⁹Ne le bena jaraki! O tuma mun koson ne be ne yere sege gbansan?
- ³⁰Hali ni ne kora ni ji saninyaninba do le ye, ka ne tegew ko k'a gbe ni safina ye,
- ³¹o bee n'a ta, i belen bena ne lajigi kaburu konko, bogo ra; hali ne ta faniw be ne haramuya.
- ³²Ala te adamaden ye, i ko ne, janko ne y'a jaabi, walama ko ne ye a wele ka taga kititigeyoro ra.
- ³³Kititigebaga si te se ka don an fla ce, min be se k'a ta fanga sigi an fla bee kan,
- ³⁴janko a ye a ta bere bo ne kan, a ta siranyakow kana ne ja tige tuun.
- ³⁵Ni o tun be se ka ke, ne tun bena kuma, ne tun tena siran a ja tuun; nka o te se ka ke, ne tora ne kelen na le.

Ayuba 10

Ayuba ta jaabi to: Ala be tugu le ka mago tooro

- ¹Dunupa logo bora ne ra! Sisan ne bena ne ta dimi bo kene kan; ne jusu kasinin le bena kuma.
- ²Ne ko Ala ma ko: I kana kiti ben ne kan! I be ne jarakira fen min koson, o fo ne ye!
- ³Yala ka ne minako juguya, o le ka di i ye wa? Ka ban i ta danfen na, i yere boro ka min dan, ani ka magojuguw ta kolatigeninw ja k'a di o ma, o le ka di i ye wa?
- ⁴O tuma adamaden ja le be ele fe wa? Yala ele ta yerikecogo ni adamadenw ta bee ka kan wa?
- ⁵Yala ele si terew be ban i ko magow ta wa, walama i si sandaw be ban i ko adamadenw ta?
- ⁶O koson i be ne ta terenbariyako segesegera, i be ne ta jurumun segesegera k'a lon,
- ⁷k'a soro i yere k'a lon ko ne ma jaraki, ko mago fana te yi min be se ka ne bosi ka bo i boro.
- ⁸I yere boro le ka ne laben, ka ne fari yoro bee kelen kelen dan; nka sisan i b'a fe ka ne halaki!
- ⁹Sabari, i ye i hakiri to a ra ko i ka ne dan ni bogo dama le ye; yala i b'a fe ka ne laseko dugukolo buguri ra tuun wa?

- ¹⁰I ka ne sensen i ko nɔnɔ, ka ne gberɛn i ko nɔnɔ bɛ gberɛn cogo min na.
- ¹¹I ka gbolo ni sogo don ne ra, ka ne tugutugu ɲɔɲɔn na ni kolow ni fasaw ye.
- ¹²I ka si di ne ma, ka ɲumanya kɛ ne ye, ka i janto ne ra, ka ne nin mara.
- ¹³Nka i tun bɛ min dogora i jusukun na, o le ye nin ye; ne k'a lɔn ko nin ko le tun bɛ i jusu ra:
- ¹⁴I tun bɛ ne kɔrɔsira, k'a flɛ ni ne bɛna ben jurumun na; o ra, i tɛna sɔn ka ne jarakibari to ne ta terenbariya kosɔn.
- ¹⁵Ni ne jarakira, bɔnɔ bɛ ne sɔrɔ! Ni ne jo lo fana, ne tɛ se ka ne kun kɔrɔta! Maroya kɔni ka ne labɔ, ɲani ma tɔ to ne ra.
- ¹⁶Ni ne ko ne bɛ ne kun kɔrɔta, i bɛ ne gbɛn i ko jara; i bɛ gban ne ra tuun ni i ta sebayaba ye.
- ¹⁷I bɛ seere wɛrɛw le wurira ne kama, dɔ le bɛ farara i ta jusugban kan ne kɔrɔ; kɛrɛkɛjamaw bɛ benna ne kan, fɔ o bɛ ɲɔɲɔn labi.
- ¹⁸O tuma mun kosɔn i ka ne labɔ ne bamuso kɔnɔ sa? Hali ne tun ye to yi ka sa, mɔɲɔ si ɲa kana la ne kan!
- ¹⁹O ra, ne tun bɛna kɛ i ko Ala ma mɔɲɔ min dan ka ye fiyewu; ne sanin tun bɛ bɔ ne bamuso kɔnɔ ka sin kaburu ma.
- ²⁰Ne si teredaw tɔ ye dɔɔnin dɔrɔn! O ra, Ala ye ne to yi tan; a ye bɔ ne kɔrɔ janko ne ye ne yɛrɛ sɔrɔ dɔɔnin,
- ²¹sani ne ye taga dibifinba ni saya dibi ta jamana ra, mɔɲɔ tɛ sekɔ ka bɔ yɔrɔ min na.
- ²²Dibifinba ta jamana lo, yɔrɔ min finna i ko su dibi; saya dibi lo, yɔrɔ ɲagamininba lo; o yɔrɔ tere yeelen bɛ i ko su dibi!

Ayuba 11

Sofari ta ladirikan fɔlɔ: Ala ta hakiritigiya ka bon

- ¹Sofari min tun bɛ bɔ Naama, ale ka kuma ta k'a fɔ Ayuba ye ko:
- ²Yala jaabiri tɛna sɔrɔ nin kuma caman na le wa? Yala kumalɔn bɛ se ka jo di mɔɲɔ ma wa?
- ³Yala ele ta kuma caman kosɔn mɔɲɔ tɔw ka kan ka je wa? Ele bɛ mɔɲɔ tɔw lɔɲɔbɔ, ko mɔɲɔ kana ele dɔɲɔya!
- ⁴I ko Ala ma ko: “Ne ta kumaw gbɛnin lo, ne saninyanin lo i ɲa kɔrɔ!”
- ⁵E, ni Ala tun bɛ sɔn ka kuma, ni a tun bɛ sɔn k'a da yeɛ ka kuma ni ele ye,

⁶ka hakiritigiya ta gundow fɔ i ye, o gundo minw temena adamadenw ta hakiri dan kan! O ra, i tun bena a lɔn ko Ala b'a ja datugura ele ta terenbariya dɔw kan le.

⁷Yala ele be se ka Ala ta gundobaw segesege k'a lɔn wa, walama ka Sebɛetigi Ala ta kow segesege ka se fɔ a dan bɛɛ ma?

⁸Fɛn min kɔrɔtanin lo ka teme sankolo kan, ele be se ka mun le ke o ra? Fɛn min ka dun ka teme lahara dinga kan, ele be se ka mun le lɔn o ra sa?

⁹A ka jan ka teme dugukolo janya kan, a fana ka bon ka teme kɔgɔji bonya kan.

¹⁰Ni Ala temeto ka mɔgɔ dɔ mina k'a datugu, ko a be o tigi wele kiti ra, jɔn le be se k'a bari?

¹¹Ale ka janfamɔgɔw lɔn; a be terenbariya ye, hali ni a ma a segesege.

¹²Nka mɔgɔ hakiri lakolon lo; kongofali be woro ni hakiri min ye, adamaden be woro ni o hakiri jɔgɔn le ye.

¹³Ele kɔni, ni i ka i jusukun ta miiriyaw to Ala kan, ka i boro kɔrɔta k'a daari,

¹⁴ka i boro bɔ terenbariyakow ra, ka ban kojugu ma i ta so,

¹⁵o tuma i bena i kun kɔrɔta, sabu fiyen tena sɔrɔ i ra; i be baraka sɔrɔ, siranya te ke i ra.

¹⁶I bena jina i ta sege kɔ; a bena ke i hakiri ra i ko ji min woyora ka taga.

¹⁷I ta dunupalatige bena manamana ka teme tere kan; dibi bena yeɛma ka ke i ko sɔgɔmada yeelen.

¹⁸I tena sigiya i yere ra, sabu jigi bena ke i fe; i bena la hera ni laganfiya ra, sabu i bena a ye ko fɛn bɛɛ ka ni.

¹⁹I bena la ka laganfiya, mɔgɔ si tena i tɔrɔ; mɔgɔ caman bena na i daari ko i ye o demɛ.

²⁰Nka mɔgɔjuguw jigi bena ban; dogoyɔrɔ si tena sɔrɔ o fe. Jigi kelen min bena ke o fe, o ye saya le ye!

Ayuba 12

Ayuba ta jaabi: Ni min ka Ala diya a be o ke

¹Ayuba ka Sofari jaabi ko:

²Can lo, dunupa bɛɛ lajennin ta lɔnniya be aw le boro! Ni aw kɔni sara, o tuma hakiritigiya fana sara le!

³Nka hakiri dɔ be ne fana fe i ko aw; sabu ne hakiri man dɔgɔ ni aw ta ye! Jɔntigi le ma nin kow lɔn?

- ⁴Ne kɔni kera yerekofen le ye ne teriw fe. Ne min be Ala daarira janko a ye ne jaabi, ne min ye mɔgo terennin ye, ani mɔgo jusukungbenin, ne le kera o ta yerekofen ye!
- ⁵"Ni bɔnɔ ka mɔgo min sɔrɔ, o tigi ta ye dɔgɔyari le ye!" O le ye mɔgo wasaninw ta miiriya ye. Ni ele mɔgo min ka talon ka ben, dɔgɔyari le be ke ele ta sɔrɔta ye.
- ⁶K'a sɔrɔ cɛnriɛbagaw laganfiyanin lo o ta sow kɔnɔ; minw be Ala mafiyɛnya, olugu nasumanin lo, olugu minw be o yere ta baraka ta k'a ke o ta ala ye.
- ⁷Nka ni i ka bɛganw jininka, olugu bɛna i karan; ni i ka kɔnɔw jininka, olugu bɛna dɔ fɔ i ye.
- ⁸Kuma dugukolo fe, ale bɛna i karan, kɔgɔjirajɛgɛw bɛna a lakari i ye!
- ⁹Juman kelen le be olugu bɛɛ ra ni min m'a lɔn ko Matigi Ala le ye nin kow kebaga ye?
- ¹⁰Fɛnɔnanaman bɛɛ nin be ale Ala le boro, ani adamadenw bɛɛ ta nɛnɛkiri.
- ¹¹Yala toro le tɛ kumakanw faranfasi k'a silɔn wa? Mɔgo dakɔnɔyɔrɔ le tɛ domuniw diya lɔn ka bɔ jɔgɔn na wa?
- ¹²Hakiritigiya be cɛkɔrɔbaw fe, faamuri ye sijantigiw ta ye.
- ¹³Nka hakiritigiya ni sebgaya ye Ala le ta ye, kokɛcogonuman, ani faamuri be sɔrɔ ale le fe.
- ¹⁴Ni a ka min cɛn, o tɛ se ka lalaga tuun, ni a ka da datugu mɔgo min da ra, mɔgo tɛ se ka da dayɛɛ o da ra.
- ¹⁵Ni a ka jiw mina k'a lalɔ, fɛn bɛɛ be ja; ni a ka jiw labla, o be dunuɔa halaki.
- ¹⁶Baraka ni hakiriɔuman ye a ta ye; mɔgo lafirininw, ani o lafiribagaw bɛɛ ye a ta ye fana.
- ¹⁷A be jamana kolatigɛbagaw bla sennakolontagama ra, ka kuntigiw ke nalomanw ye.
- ¹⁸A be masaw ta cɛsirijaraw foni ka bɔ o cɛ ra, ka fani gbansan siri o soro ra.
- ¹⁹A be sarakalasebagaw bla sennakolontagama ra, ka fangatigibaw laben.
- ²⁰A be kuma bɔsi kumalɔnbagabaw ra, ka faamuri hakiri mina cɛkɔrɔbaw ra.
- ²¹A be dɔgɔyari lase fagamaw ma, ka cɛ barakamanw ta kurusijara yɔgɔyɔgɔ.
- ²²A be dibirako dogoninw bɔ kɛnɛ kan, ka saya dibi bla yeelen na.
- ²³A be siyaw bonya, o kɔ, a be o halaki; a be o caya, o kɔ, a be o janjan.
- ²⁴A be dunuɔa jamanakuntigiw ke hakirintanw ye, k'a to o ye yaala o kun fe kongokolonw kɔnɔ, sira tɛ yɔrɔ minw na.

²⁵O be mómóri ke dibi ra, sabu yeelen te yi; a b'a to o ye yaala ka talontalon i ko dórótow.

Ayuba 13

Ayuba ta jaabi tó: Ne ni Ala ka kan ka kuma

- ¹Can lo, ne ja ka nin kow bee ye, ne toro fana k'a men, ne k'a faamu.
- ²Aw ka min lon, ne fana ka o lon; sabu ne hakiri man dogo ni aw ta ye!
- ³Nka ne bena kuma Sebsetigi Ala le fe, ne bena kuma k'a yira Ala yere le ra, ko ne ma jaraki.
- ⁴Aw koni ka ne datugu ni faninya ye; aw bee ye flakebaga nacintanw le ye!
- ⁵Hali aw tun ye je, aw kana foyi fo! O belen tun bena ke hakiritigiya sira ye aw fe.
- ⁶Ayiwa, ne bena min fo, ka ne ta jo yira, aw ye o lamén! Ne da bena kuma min fo, ka can yira, aw ye aw janto o ra!
- ⁷Yala aw be son ka kumajugu fo Ala no ra wa? Aw be son ka janfakuma fo a togo ra wa?
- ⁸Aw b'a fe ka fara Ala kan ka kuma ka jo di a ma le wa?
- ⁹Ni Ala ka aw segesege, yala o bena diya aw ra wa, walama aw b'a janfara le i ko mogo b'a mogoogon janfa cogo min na wa?
- ¹⁰Sigiya t'a ra, a bena aw jaraki, ni a kera ko aw be mogo dow fisaya dow ye dogo ra.
- ¹¹Yala a ta masaya nooro te jatige blara aw ra wa? Yala a nasiran tena ke aw ra wa?
- ¹²Aw ka fen o fen fo, o bee be i ko buguri; aw ka ne jaabi ni kuma o kuma ye, o bee be i ko bogo.
- ¹³Aw ye je k'a to ne fana ye kuma! Ni min be ke ne ra o ye ke!
- ¹⁴Ne koni bena ne yere bla farati ra, ka ne nin fiyeere.
- ¹⁵Hali ni Ala bena ne faga le, ne jigi belen b'a kan. Nka ne bena kuma a ja koro k'a yira ko jaraki te ne tagamacogo ra.
- ¹⁶O le fana bena ke ne kisisababu ye; sabu Alanasiranbari si te son ka lo Ala ja koro.
- ¹⁷Aw ye ne ta kumaw lamén kosebe! Aw ye aw toro maló ne ta kumafori ra!
- ¹⁸A fe, ne bena kuma k'a yira ko ne be can le kan; sabu ne k'a lon ko jo be ne fe.
- ¹⁹Jontigi le be se ka ne soso? Ni mogo sera ka ne jaraki, o tuma ne be je, ka sa.

- ²⁰Nka, Ala, sabari ka nin fen fla ke ne ye, ni o kera, ne tena dogo i ra tuun:
- ²¹I boro bo ne kan, i kana ne ja tige tuun ni i ta siranyafenbaw ye.
- ²²O ko, ele ye i ta fo, ne be i jaabi, walama ne le be kuma ta, ele be ne jaabi.
- ²³Ayiwa, ne ka terenbariyako ni jurumun jori le ke? Ne ka hakekow ni jurumun minw ke, o fo ne ye ke!
- ²⁴Mun koson i be i pada dogora ne ra, ka ne ke i jugu ye?
- ²⁵Yala i be son ka kere ni flaburu gbansan ye wa, fono be taga ni min ye? I be son ka tugu binjalan dama ko k'a gben wa?
- ²⁶I be kogbelenw le sebe k'a bla ne kama; i be ne ta denmisenya wagati ta terenbariyaw kunko fana ben ne kan.
- ²⁷I be ne sen don negjoroko ra, i be ne temeyorow bee korosi, ka dan sigi ne tagayorow ra;
- ²⁸k'a soro mogo farisogo be torira ka cen, i ko cenrifenw be don fani na k'a cen cogo min na.

Ayuba 14

Ayuba ta jaabi to: Dununalatige ye sege le ye

- ¹Adamaden o adamaden, ni muso le k'a woro, a si man jan, a ta dununalatige bee ye pagban le ye fana.
- ²A be wuri i ko yirifiyeren, nka a be ja; a be teme i ko yirisuma, a te men.
- ³Ala, ele na lonin be o le ra ka to k'a korosi wa! Ele be ne le minana ka taga ni ne ye kiti ra wa?
- ⁴Jon le be se ka fen saninyanin soro fen saninyabari ra? Mogo si!
- ⁵I n'a fo i ka adamaden si teredaw latige ka ban, ani a karodaw, ka dan sigi a si ra, a te se ka teme min kan,
- ⁶o tuma i na bo a ra k'a to a ye nenekiri donin, janko a ye a ta wagati laban diyabo, i ko baarden be a ta tere baara sara diyabo cogo min na.
- ⁷Jigi belen be yiri fe, sabu ni o k'a tige, a be nugu tuun, ka to ka yiriborokuraw bo tuma bee.
- ⁸Hali ni a lilinw ka koroko dugukolo jukoro, hali ni a kunkurun ka to dugukolo ra ka faga,
- ⁹ni sumaya ka se a ma doron, a be nugu, ka yiriborow bo i ko yirisunkura.
- ¹⁰Nka ni mogo sara, a baraka bee le be ban pewu; ni adamaden nenekiri ka mina a ra, a be taga min?

- ¹¹Ayiwa, kɔgɔji ta ji bɛ jigi, ba ta ji bɛ ban, a bɛ ja.
- ¹²O cogo ra ni mɔgɔ ka la saya sunɔgɔ ra, a tɛ wuri tuun; fɔ ka taga sankolo tunu, a tɛ wuri, a tɛ wuri ka bɔ a ta sunɔgɔ ra.
- ¹³E, Ala, ni i tun bɛ sɔn ka ne dogo saya dibi ra, ka ne dogonin to yi fɔ ka taga i ta jusugban mala, ka wagati dɔ latigɛ ne ye, i bɛna i hakiri to ne ra wagati min na!
- ¹⁴Ni mɔgɔ sara, yala a bɛ se ka janamanya tuun wa? Ni o tun bɛ se ka kɛ, ne tun bɛna ne ta sɛgɛ mupu ka Ala makɔnɔ, fɔ ne ta wagati ye na se, o ye na ne labi.
- ¹⁵O ra i tun bɛna ne wele, ne tun bɛna i jaabi; ne min ye i yɛrɛ boro ta danfɛn ye, ne lɔgɔ tun bɛna i sɔrɔ.
- ¹⁶O ra, i tun tɛna ne ta sentako kelen kelen bɛɛ jate, i tun tɛna to ka ne ta jurumunw si kɔrɔsi tuun.
- ¹⁷I tun bɛna ne ta hakekow don bɔrɔ dɔ kɔnɔ k'a dasiri, ka ne ta terenbariyakow datugu.
- ¹⁸Nka kuruw bɛ ben ka yɛrɛgɛ, faraw bɛ kari ka bɔ o nɔ ra.
- ¹⁹Ji bɛ woyo kabakuru kan ka to ka dɔ bɔ a ra cogo min na, a bɛ woyo ka bɔgɔ fana cɛ ka taga ni a ye cogo min na, ele fana bɛ adamaden jigi cɛn o cogo le ra.
- ²⁰I bɛ ben a kan k'a kɛrɛ sipaga kelen dɔrɔn ka se a ra, a bɛ tɛmɛ; i b'a pada cogoya bɛɛ yɛlɛma, k'a bla ka taga.
- ²¹Yala mɔgɔw bɛna a denw bonya a kɔ yan wa? A tɛ se ka o lɔn. Yala o bɛna o dɔgɔya le wa? A tɛ se ka bɔ o kala ma.
- ²²Sɛgɛ min b'a yɛrɛ farisogo kan, a bɛ o dɔrɔn le lɔn, saya dimi min sera a yɛrɛ nin ma, a bɛ o le lɔn.

Ayuba 15

Elifazi ta ladirikan flanan: Mɔgɔjugu tɛ bɔsi kiti ma

- ¹Ayiwa, Elifazi min bɛ bɔ Teman, ale ka kuma ta k'a fɔ Ayuba ye tuun ko:
- ²Ni hakiritigi bɛ mɔgɔ jaabi, yala a ta lɔnniya ka kan ka kɛ kumalakolonw le ye i ko fɔrɔ wa? Yala a b'a kɔnɔ fa terebɔyanfan ta fɔrɔ gbanninman le ra ka kuma wa?
- ³Yala a bɛ kuma k'a ta jo yira ni kuma nafantanw le ye wa, walama kuma nacintanw?
- ⁴Ayiwa, ele kɔni bɛ Alapasiran cenna yɛrɛ le; i bɛ Ala ko miiriya bɛɛ bɔ mɔgɔ hakiri ra.
- ⁵Sabu i ta terenbariyakow le bɛ i da blara nin kumaw fɔri ra; i ka mɔgɔ cegumanw ta kumacogo le ladegi.

- ⁶Nka i yeɛ da le ka kiti ben i kan, ne tɛ! I yeɛ darakan le ka kuma ben i kan!
- ⁷Yala ele le worora ka kɛ adamadenw bɛɛ ra mɔgɔ fɔlɔ ye wa? Ele nana dunupa ra ka kɔn kongoriw na wa?
- ⁸Yala ele tun bɛ ni Ala ye a ta jɛn ra, k'a ta gundow lamɛn wa? Ele ka hakiritigiya bɛɛ mina k'a kɛ i kelen ta ye le wa?
- ⁹Ele ka mun le lɔn ni an tɔw ma min lɔn? Faamuri juman le bɛ ele fɛ ka tɛmɛ anw kan?
- ¹⁰Kunsigigbetigi bɛ an cɛ ra, cɛkɔrɔba bɛ an cɛ ra, minw si ka ca hali ni ele face ta ye.
- ¹¹Ala ka i jusu saaro minkɛ, ani kumadiman minw bɛɛ fɔra i ye, o belɛn ma i wasa!
- ¹²Mun na i jusu bɔra? Mun na i ka i na basa an na tan?
- ¹³I dimina Ala le kɔrɔ, fɔ ka nin kuma naɔgɔn bɔ i da ra!
- ¹⁴Adamaden ye mun le ye k'a fɔ ko a bɛ saninya? Muso ka fɛn min woro, o ye mun le ye k'a fɔ ko a bɛ teren?
- ¹⁵A fɛ, Ala ma la hali a yeɛ ta danfɛn saninmanw na; hali sankolo ma saninya a na kɔrɔ,
- ¹⁶janko ka n'a fɔ adamaden, fɛn haramunin, ani fɛn naɔintan, min bɛ kojugu kɛ a ta minji ye!
- ¹⁷Ayiwa, ne lamɛn, ne bɛna a naɔfɔ i ye! Ne ka min lɔn, ne bɛna o lakari i ye.
- ¹⁸Hakiritigiw ka min fɔ, o ka o sɔrɔ o bɛmaw le fɛ, o fana ma foyi dogo a ra.
- ¹⁹O wagati ra jamana tun dira olugu dɔrɔn le ma; mɔgɔ wɛrɛw tun ma na naɔgami o ra fɔlɔ.
- ²⁰Mɔgɔjugu bɛ to sɛgɛ ra a si bɛɛ ra; sanda minw latigɛra mɔgɔ jusu fariman ye, o da lɔnnin lo.
- ²¹Lɔn dɔ, jatigɛkan dɔw bɛna don a toro ra; k'a siginin to naɔsuma ra, cɛnrikebaga dɔ bɛna ben a kan.
- ²²A tɛ la a ra tuun ko ale bɛ se ka bɔsi ka bɔ o dibi ra, nka kɛrɛkɛmuru fana b'a dendenna.
- ²³A bɛna to ka yaala, a t'a lɔn a bɛna domuni sɔrɔ yɔrɔ min na; a k'a lɔn ko lonjugu dɔ labɛna ale kama.
- ²⁴Degu ni kɔnɔnɔfiri bɛna jatigɛ bla a ra, k'a datugu pewu, i ko masacɛ ni a ta kɛrɛkejama b'a juguw datugu cogo min na.
- ²⁵Sabu a k'a borokanden sin Ala ma, k'a yeɛ sanga ni Sebɛɛtigi Ala ye.

²⁶A k'a kun gbeleya ka taga Ala kama, ni a ta negebennan belebeleba gbirimanba ye.

²⁷A tun tɔrɔra fɔ a pada be manamana, ka bonya fɔ k'a fari bee gbiriya.

²⁸Nka a bena sigi dugu cininw le kɔnɔ, ka si bonkolonw kɔnɔ, bon minw be benbenna.

²⁹A tena ke fentigi ye tuun, sabu a ta naforo tena meen tuun; a borofenw tena caya ka se fɔ jamana yɔrɔ bee ra tuun.

³⁰A tena se ka bɔsi dibi ma; tasumamana dɔ bena a lalinw jeni ka o jaja, Ala dafɔrɔ bena a ta ka taga ni a ye.

³¹A kana a jigi la fengbansanw kan, k'a yere lafiri; sabu o fengbansanw le fana bena sekɔ a ma.

³²O kow bena se a ma sani a ta lon ye se; a ta yiriborow kɔni tena nugu tuun fiyewu.

³³A be ke i ko rezensun min denw kɔgɔbari be burun; walama i ko oliviyesun min fiyeren be bɔn.

³⁴Alapasiranbari ta bon lakolon bena to; tasuma bena surafenw minabagaw ta so domu.

³⁵O be kojugu kɔnɔ ta, ka terenbariya woro, ka janfa laben o yere kɔnɔ.

Ayuba 16

Ayuba ta jaabi: Ne ta seere be san fe

¹Ayuba ka Elifazi jaabi ko:

²Ne ka nin kow jɔgɔnna caman men kakɔrɔ; aw bee ye ladibaga mɔgɔsegebagaw le ye.

³Aw te nin kumalakolonw dabla ten wa? O tuma mun le digira ele ra, fɔ i be ne jaabi?

⁴Min sera ne ma, ni o tun sera aw le ma, ne fana tun bena kuma i ko aw. Ne tun bena kuma dɔw laben aw kama, ka kuma fɔ ka ne kun kɔmikɔmi aw ra.

⁵Nka ne da tun bena aw ja gbeleya le, ne tun bena ne da lamaga ka kuma ka aw jusu saaro.

⁶Ayiwa, ni ne kumana, o tena dɔ bɔ ne ta dimi na, ni ne ka je fana, yala o le bena ne ta dimi bɔ ne kan wa?

⁷Sisan kɔni, Ala ka ne baraka bee le ban pewu! Ala, i ka ne ta lu bee ke yɔrɔ lakolon ye.

⁸I ka ne fari cɛn, ka o kɛ i seere ye ko jo tɛ ne fɛ; ne fasacogo yɛrɛ b'a yira ko ne jarakira.

⁹Ala dimina fɔ a bɛ ben ne kan ka ne farisogo tigetigɛ, k'a jin jimi ne kama; ne jugu bɛ a na boso ne ra ka ne flɛ ni juguya ye.

¹⁰Mɔgɔw ka o daw waga ne kama; o bɛ tɛgɛ ci ne na kan, ka ne lamaroya. O bɛɛ le bɛ jɛn ka ben ne kan.

¹¹Ala ka ne labla mɔgɔkolonw le ye, a ka ne to mɔgɔjuguw boro.

¹²Ne nasumanin tun lo, nka a ka ne kolow bɛɛ karikari, a ka ne mina ne kankɔfɛyɔrɔ ma ka ne jɔni ka ben, ka ne fari bɛɛ yɛrɛgɛ; a ka ne kɛ a ta fɛnbonta le ye.

¹³A ta biɲɛw bɛ ne sɔgɔra fan bɛɛ ra; a ka ne soro sɔgɔ, hali a ma hina; a ka ne kunakuna sɔgɔ k'a bɔn dugu ma.

¹⁴A bɛ ben ne kan tuma bɛɛ, i ko kɛrɛkɛdenw bɛ ben dugu kan, ka kogow sɔgɔ cogo min na; a bɛ girin ka la ne kan i ko kɛrɛkɛɛ.

¹⁵Ne ka bɔrɔfani le karan ka o kɛ ka ne fari datugu; ne ni ne ta bonya bɛɛ le be fofora dugu ma!

¹⁶Ne na wulenna kasi fɛ, saya dibi donna ne na ra;

¹⁷k'a sɔrɔ ne boro ma kojugu kɛ, ne jusukun saninyanin le tun bɛ Ala daari fana.

¹⁸E, dugukolo, ele kana ne jori datugu; foyi kana ne kulekan bari k'a to Ala y'a lamɛn !

¹⁹Nka hali bi ne ta seere bɛ sankolo ra; min bɛ kuma ne nɔ ra, o bɛ san fɛ.

²⁰Ne teriw bɛ kumakolonw fɔ ne ma; nka ne jajibɔtɔ bɛ Ala le daari.

²¹Ale ye kiti tige mɔgɔw ni ale Ala cɛ, ka kiti tige adamaden ni a mɔgɔɲɔgɔn cɛ.

²²Sabu ne si sandaw bɛ sera a laban ma; ne bɛna sira dɔ ta, tagakasegi tɛ sira min ta ko ra.

Ayuba 17

Ayuba ta jaabi tɔ: Ne teriw ka ne jigi tige

¹E, ne nin baraka banna! Ne si sera a dan ma! Kaburu le bɛ ne kɔnɔna!

²Mɔgɔlɔgɔbɔbagaw le ka ne lamini; ne tɛ se ka ne padenw datugu ka sunɔgɔ o ta mafiyɛnyarikumaw kosɔn.

³Ele Ala yɛrɛ ye kɛ ne demɛbaga ye i kɛrɛ fɛ; sabu jɔn wɛrɛ le bɛna lɔ ni ne kunko ye?

⁴I ka o jusukunw datugu janko o kana hakiri sɔrɔ, o kosɔn i tɛna a to o ye se sɔrɔ.

- ⁵O be i ko mɔgɔ min b'a teriw wele domuni na, k'a sɔrɔ kɔngɔ be ale yere ta denw panaminina.
- ⁶Siyaw beɛ be ne tɔgɔ le don o ta zanaw ra, o be daji tu ne ja ra.
- ⁷Ne jadenw baraka banna dimi kosɔn; ne farisogo yɔrɔw kera i ko fen dɔ ja.
- ⁸Ni mɔgɔɗumanw ka o ye, o be digi olugu ra; mɔgɔ jarakibariw be wuri Alapasiranbariw kama.
- ⁹O beɛ n'a ta, mɔgɔ terennin be jija ka to a ta sira kan; mɔgɔ minw ta kewalew saninyanin lo, olugu be dɔ fara o ta baraka kan.
- ¹⁰Aw kɔni ye na, aw beɛ, aw ye na sekɔ aw ta kumaw kan tuun! Ne tena hakiritigi si sɔrɔ aw ra!
- ¹¹Ne si teredaw banna, ne ta kolatigeninw cenna, ani ne jusukun diyanyakow.
- ¹²O belen b'a fɔ su ma ko "tere", o b'a fɔ ko "yeelen yɔrɔ ka surun", k'a sɔrɔ dibi le be nana!
- ¹³Yala ne be so min makɔnɔna, o tɛ lahara le ye wa? Ne bena ne ta layɔrɔ laben o yɔrɔ dibi le ra.
- ¹⁴Ne be kaburu wele ko: "Ne fa!" Ne b'a fɔ kaburu tumuw ma ko: "Ne baw, ani ne balemamusow!"
- ¹⁵Ne jigi be min le sa? Jɔn le ja be ne jigi ra?
- ¹⁶A bena jigi ka taga lahara donda le ra, ni an nana ke taga ye jɔgɔn fɛ ka taga la buguri ra, ka nenekiri.

Ayuba 18

Bilidadi ta ladirikan flanan: Mɔgɔjugu be halaki

- ¹Bilidadi min be bɔ Suwa, ale ka kuma ta k'a fɔ Ayuba ye ko:
- ²Aw bena nin kuma caman dabra tuma juman le sa? Aw ye hakiri sɔrɔ, o kɔ, an be kuma!
- ³Mun kosɔn aw be an jate i ko began? Mun kosɔn aw be an fle i ko nalomanw?
- ⁴Ele Ayuba min dimina fɔ ka i sɔn ja, o tuma ele b'a fɛ dunuɗa lakolon ye to ele kosɔn wa, walama ko faraw ye bɔ o nɔ ra ele kosɔn?
- ⁵Can lo de, mɔgɔjugu ta fitinayeelen bena faga, a ta gba tasuma tena yeelen bɔ tuun.
- ⁶Yeelen bena ban a ta bon kɔnɔ, a ta fitina min be yeelen bɔ a ye, o bena faga.
- ⁷A tun be tagama ni baraka ye, nka a ta tagama bena sumaya. A yere ta kolatigeninw le bena a laben;

- ⁸sabu a senw bɛna mina jɔ ra; a bɛna taga a senw don jɔ wow kɔnɔ.
- ⁹Jan bɛna a mina a senju ra, juru bɛna a sen dɛrɛ.
- ¹⁰Juru min b'a mina, o dogonin lo dugukolo jukɔrɔ; jan lanin b'a ja sira kan.
- ¹¹Balahukow bɛna a lasiran fan bɛɛ ra, o le tugunin b'a kɔ yɔrɔ bɛɛ ra.
- ¹²Kɔngɔ b'a baraka ban, cɛnri wurira a kama,
- ¹³a b'a farisogo domudomuna; banajugu dɔ b'a fari yɔrɔw bɛɛ domuna.
- ¹⁴A tun k'a jigi la a ta bon min kan, o bɛna a sama ka bɔ o kɔnɔ; k'a fofɔ ka taga ni a ye balahu masa fɛ.
- ¹⁵Mɔgɔ wɛrɛ bɛ se ka sigi a ta so kɔnɔ, sabu a ta tɛ tuun; o bɛ kiribi bɔn a ta sibon kan.
- ¹⁶A dugumalilinw bɛ jaja; a yiriborow bɛ fagafaga.
- ¹⁷Mɔgɔ si hakiri tena to a ra tuun dunuɲa ra; a tɔgɔ tɛ fɔ kɛnɛ ma yɔrɔ si tuun.
- ¹⁸O b'a ɲɔni ka bɔ yeelen na k'a bla dibi ra, o b'a gbɛn ka bɔ dunuɲa ra.
- ¹⁹A tɛ den to a kɔ, a tɛ mamaden to a kɔ a ta mɔgɔw cɛ ra; a ta mɔgɔ si ɲanaman tɛ to a kɔ a ta so kɔnɔ.
- ²⁰Terebenyanfan mɔgɔw bɛna manwu a labancogo kosɔn; terebɔyanfan mɔgɔw kunmasi bɛna cɛ.
- ²¹Ayiwa, kojugukɛbaga ta so bɛ laban tan le; mɔgɔ min ma Ala lɔn, o ta yɔrɔ bɛ kɛ tan le.

Ayuba 19

Ayuba ta jaabi: Ala ye ne kunmabɔbaga ye

- ¹Ayuba ka Bilidadi jaabi, ko:
- ²Aw bɛ ne jusu kasira cogo min na, ka ne baraka ban ni aw ta kumaw ye, aw bɛna o dabra tuma juman le dɛ?
- ³Aw ka ne dɔgɔya ka se fɔ sɲaga tan! Ni aw bɛ ne tɔrɔ tan, yala o maroya tɛ aw ra wa?
- ⁴Ni a kɛra ko can lo, ko ne firira, ne ta firiri ye ne kelen ta le ye.
- ⁵Nka ni a kɛra ko aw b'a fɛ ka aw yɛrɛ fisaya ne ma le, ka ne ta lebu kɛ sababu ye ka ne jaraki,
- ⁶o tuma, aw y'a lɔn fana ko Ala le ka ne ta jo bɔsi ne ra, ko ale le ka ne mina a ta ja ra.

- ⁷Hali ni ne kulera ko: “O be ne tɔɔra!”, mɔɔ si tena ne jaabi! Ni ne kulera ko o ye ne demɛ, mɔɔ si tena jo di ne ma!
- ⁸Ala ka sira datugu ne ja, ne tɛ se ka tɛmɛ; a ka dibi don ne tɛmɛsira ra.
- ⁹A ka ne ta bonya bɔ ne kan; a ka ne ta masafugula bɔ ne kun na.
- ¹⁰A ka ne halaki fan bɛɛ ra, janko ka ne lataga; a ka ne jigi tige, i ko yiri bɛ sama ka bɔn cogo min na.
- ¹¹A dimina ne kɔɔ kosebe; a ka ne kɛ i ko a jugu dɔ.
- ¹²A ta kɛɛkɛjamaw bɛɛ jenna ka na jɔɔɔn fɛ, ka o ta sira bɔ fɔ ka na se ne ma; o ka o ta fanibonw turu ka ne ta bon lamini.
- ¹³A ka ne balemaw mabɔ ne ra, ne lɔnbagaw faranna ka bɔ ne kɔ.
- ¹⁴Ne ta somɔɔɔw bɔra ne kɔɔ, ne teriw jinana ne kɔ.
- ¹⁵Ne ta lukɔɔmɔɔɔw, ani ne ta jɔnmusow bɛ ne flɛ i ko o ma deri ka mɔɔɔ min ye; ne kɛra o ja kɔɔ i ko jamana wɛɛ mɔɔɔ.
- ¹⁶Ne bɛ ne ta jɔnce wele, a t’a lamina; fɔ ne yɛɛ da ye makarikanw le fɔ a ye!
- ¹⁷Ne dakasa ka ne lɔɔ bɔ ne ta muso ra; ne yɛɛ worodenw bɛ jigira ne ra.
- ¹⁸Hali denmisenw bɛɛ bɛ ne mafiyenyara; ni ne ko ne bɛ wuri, o bɛ to ka ne lɔɔbɔ.
- ¹⁹Ne tun ka minw kɛ ne jɛnɔɔɔnw ye, olugu ka ne haramuya; minw ko tun ka di ne ye, olugu le wurira ne kama.
- ²⁰Ne fasara fɔ ka ne kolow bɛɛ bɔ kɛɛ ma; a tun tora dɔɔnin ne nin bɛ to a ra .
- ²¹E, aw ye makari ne ra, ne teriw, aw ye makari ne ra, sabu Ala boro sera ne ma!
- ²²Mun kosɔn aw fana bɛ ne nɔɔben i ko Ala? Aw belen ma wasa ne ra ban wa?
- ²³E, ni ne ta kumaw tun bɛ se ka sebe! Ni o tun bɛ se ka sebe kitabu dɔ kɔɔ!
- ²⁴Ni a tun bɛ se ka lɛɛ fara ra, ni biɔɛ nɛgeraman dɔ ye, ani ntileku nɛɛ, janko a ye to yi wagati bɛɛ!
- ²⁵Nka o bɛɛ n’a ta, ne k’a lɔn ko ne kisibaga janaman lo; lon dɔ a bɛna wuri k’a yɛɛ yira dugukolo kan.
- ²⁶Hali ni ne fari halakira ka ban, ne belen farisogoraman ja bɛna la Ala kan.
- ²⁷Ne yɛɛ le bɛna a ye, ne ja le bɛna a ye, mɔɔɔ wɛɛ ja tɛ; ne jusu gbannin lo, fɔ ne bɛ kɔɔɔ o wagati kɔɔ.
- ²⁸Aw b’a fɔra ko: “An bɛna a nɔɔben k’a mina cogo di le sa?” Sabu aw b’a miiri ko nin ko ju bɛ sɔɔ ne le ra.

²⁹Ayiwa, aw yere ye siran kerékemuru na de! Sabu ni aw be gban ne ra, o fana be se ka kerékemuru lase aw ma, janko aw y'a lon ko kiti do belen be ko.

Ayuba 20

Sofari ta ladirikan flanan: Mɔgɔjugu borofen te men

¹Sofari min be bo Naama, ale ka kuma ta k'a fo Ayuba ye ko:

²Ayiwa, miiriya minw be ne konɔ, ani jusugban min be ne ra, o le b'a to ne be korɔto ka i jaabi.

³Ne ka jarakikan do men, min kera ne fe dogoyari ye; nka faamuri hakiri min be ne fe, ne bena i jaabi ni o ye.

⁴O tuma ele m'a lon ko kabini folofolo, kabini adamaden sigira dugukolo kan,

⁵ko mɔgɔjugu ta jagari wagati ka surun, ko Alanasiranbari ta ninsɔndiya ye wagati donin ko le ye wa?

⁶Hali ni a korɔtara ka se fo sankolo ma, k'a kun se fo sankabaw ma,

⁷lon do a be halaki ka ban pewu, k'a ke i ko pamapama. Minw tun be deri k'a ye, olugu b'a fo ko: "E, a be min le?"

⁸A be teme i ko siko; mɔgɔ t'a ye tuun. A be tunu i ko mɔgɔ be fen minw ye su fe siko ra.

⁹Mɔgɔ minw tun be to k'a fe, olugu na tena a ye tuun, a sigiyɔto tena a ye tuun.

¹⁰A dencew bena desebagato ta borofenw seko o ma jagboya ra; a tun ka naforo min sɔto, a yere boro bena o seko.

¹¹A kolow bee tun ka kene i ko a kanbelenman nka o bee bena taga la ni a ye kaburu buguri ra.

¹²Kojugu tun diyara a da ra, fo a b'a dogo a nen jukoto.

¹³A tun b'a mara, a t'a fe k'a to a ye ban; a tun b'a mina k'a to a da konɔ.

¹⁴Nka o domuni bena yeleme a konɔbara ra; a be yeleme ka ke fonfonnin бага ye a konɔ.

¹⁵A tun ka naforo min kunu, a bena o fonɔto; Ala bena a bee labo a konɔ.

¹⁶A tun be fonfonninw ta бага le muganna, o ra, sajugu da le bena a faga.

¹⁷A tena li ni konɔ camanba woyoto ye tuun i ko bununji, walama i ko kaji.

¹⁸A ka fen o fen sɔto, a bena o seko, a tena o si domu; a tena a ta jago toto diyabo.

¹⁹Sabu a tun ka desebagato toto fo ka o borolakolon to; a ma bon minw lo, a tun ka o bosi o tigiw ra jagboya ra.

- ²⁰A tun tɛ wasa ka ye, nka fɛn minw ko tun ka gbɛlɛn a ma, a tɛna se ka o si bɔsi cɛnri ma.
- ²¹A ta natabaya kosɔn, a tun tɛ foyi ye k'a to yi; o kosɔn a ta hera fana tɛna mɛɛn.
- ²²K'a wasaninba to a borofɛn camanw cɛ ra, degu bɛna a sɔrɔ; kojugu suguya bɛɛ bɛna ben a kan.
- ²³Wagati min a b'a kɔnɔbara fara, o wagati le ra, Ala bɛna a ta dimiba lajigi a kan, ka o bɔn a fari kan ka o kɛ a ta domuni ye.
- ²⁴Ni a borira kɛrɛkɛminan nɛgeramanw na, kalan siranɛgeraman dɔ ta biɛ b'a sɔgɔ.
- ²⁵Ni a ka o biɛ sama ka bɔ a kɔ ra, ni a ka o nɛgɛ tasumaman sama ka bɔ a kɔnɔbara ra, jatigɛba dɔ bɛ cun a kan.
- ²⁶Kojugu dogonin bɛ dibi ra k'a ta naforo kɔnɔ; tasuma dɔ bɛna a domu, mɔgɔ ma tasuma min don. Fɛn o fɛn tora a ta so kɔnɔ, tasuma bɛna o bɛɛ jɛni.
- ²⁷Sankolo bɛna a ta terenbariya yira, dugukolo bɛna wuri a kama.
- ²⁸A ta so naforow bɛɛ bɛna taga; Ala ta dimilon na mɔgɔw bɛna o bɛɛ cɛ.
- ²⁹Ayiwa, adamaden kojugukɛbaga ninyɔrɔ ye nin le ye Ala fɛ; Ala bɛ nin le kɛ a ta sara ye.

Ayuba 21

Ayuba ta jaabi: Mɔgɔjugu ta hera ka ca

- ¹Ayuba ka Sofari jaabi, ko:
- ²Aw ye ne ta kuma lamɛn kosɛbɛ! Aw ye sɔn ka o kɛlɛn kɛ ne ye, janko ka ne jusu saaro.
- ³Aw ye sabari k'a to ne fana ye kuma! Ni ne kumana ka ban, aw ye ne lɔgɔbɔ sa.
- ⁴Yala ne diminin bɛ adamadenw le kɔrɔ wa? Mun kosɔn aw ko ne jusu kana gban?
- ⁵Aw ye aw na munu ka ne flɛ, aw bɛna kabakoya, fɔ ka aw boro la aw da ra ka je!
- ⁶Ni ne ka miiri ne yɛrɛ ta ko ra, ne jigi bɛ tigɛ, fɔ ne farisi bɛ tagama.
- ⁷Mun kosɔn Ala bɛ mɔgɔjuguw to si ra, k'a to o ye kɔrɔ, ani ka dɔ fara o baraka kan?
- ⁸O ta durujaw bɛ baraka sɔrɔ o kɔrɔ, ka to ni o ye; o ta denw bɛ to o kɔrɔ.
- ⁹Hera dɔrɔn le bɛ o ta so, siranyako tɛ yi; Ala ta bugɔribere tɛ se o ma.
- ¹⁰O ta misitoranw bɛɛ bɛ den sɔrɔ, o baraka tɛ dɔgɔya ka ye; misimusow fana bɛ misidenw woro, o si kɔnɔ tɛ can.

- 11O be o ta denmisenw to o ye boribori i ko sagadenw; o ta denw be toron ke o sago ma.
- 12O be longanw ni koraw fo ka donkiri la, ka ninsondiya ni filenfiye kanw ye.
- 13O be o si bee ke hera ra; o ko, o nasumanin be jigi kaburu kon.
- 14K'a soru olugu le tun b'a fura Ala ma ko: "I bo an koru, an t'a fe ka i ta siraw palon!"
- 15Jon le ye Sebaetigi Ala ye, ka na fo ko an b'a bato? Hali ni an ka makarikanw fo a ye, an bena mun le soru?"
- 16K'a soru o ta hera te olugu yere le boro. Mogyuguw ta kow koni temena ne ta faamuri kan!
- 17Yala can lo ko mogyuguw ta fitina be faga joona wa? Yala can lo ko cenri be se o ma wa? Yala can lo ko Ala ta jusugban be se olugu fana ma wa?
- 18Wagati juman le o be ke i ko binjalan, fono be min ta, walama i ko binpaga, sanfono be taga ni min ye?
- 19A fura ko Ala bena mogyuguw ta kojugu hake bo o ta denw na; Ala tun ka kan k'a bo olugu yere le ra, janko o y'a silon!
- 20Olugu yere le tun ka kan ka o ta halakiri ye o pa ra! Ala ta jusugban tun ka kan ka ben olugu yere le kan!
- 21Ni o te ni olugu yere ta wagati dafara ka ban, o be taga ka o ta somogo minw to o ko, o ta mun le be o ra tuun?
- 22Mogo te se ka lonni yira Ala ra, sabu ale le be hali sankolokonofenw ta kititigebaga ye.
- 23Mogo do be sa ni a farisogo barakaman ye, a nasumanin ni a laganfiyaninba be sa.
- 24O y'a soru a toroninba lo, a garagaw bee ye turu ye, a kolow bee fara sonbe ra.
- 25Mogo do were jusu kasinin be sa; ale si bee ra, a ma hera nene ka ye fiyewu.
- 26Nka o mogo fla bee be don kaburu ra, tumuw be don o fla bee ra!
- 27Ayiwa, ne ka aw ta miiriya lon yere le; aw be ne torora ni dabari minw ye, ne ka o lon.
- 28Aw b'a fo ko: "O mogoba ta so be min sisan? O mogyugu tun siginin be so min kon, o be min?"
- 29O tuma aw ma yaalabagaw pininka wa? Olugu ka ko minw korosi, k'a lakari, aw ye o jate mina!

- ³⁰Cenrilon na, foyi tɛ se kojugukɛbaga ma! Ala ta dimilon na, a bɛ bɔsi!
- ³¹Jɔn le bɛ se ka lɔ a ɲa kɔrɔ k'a jaraki? Jɔn le bɛna a ta kojugu juru sara a ra?
- ³²O b'a su ta ka taga ni a ye kaburulo ra, ka o janto a ta kaburu ra.
- ³³Kaburu bɔgɔkuruw bɛ fiyɛnya a kan; jama caman bɛ tugu a su kɔ, mɔgɔ caman fana bɛ bla a ɲa ka taga.
- ³⁴Ayiwa, aw bɛ se ka ne jusu saaro ni nin kuma gbansanw ye cogo di? Aw ka kuma o kuma kɛ ka ne jaabi, o bɛɛ ye mɔgɔlafirikumaw le ye!

Ayuba 22

Elifazi ta ladirikan sabanan: Ayuba ka fagantanw tɔɲɔ

- ¹Ayiwa, Elifazi min bɛ bɔ Teman, ale ka kuma ta tuun k'a fɔ Ayuba ye ko:
- ²Adamaden bɛ se ka mun le ɲa Ala ye? Mɔgɔ hakiriman bɛ fɛn ɲa a yɛrɛ le ye!
- ³Ni ele terenna, Sebɛɛtigi Ala ta mun le bɛ o ra? Ni ele jusukun gbɛnin lo, ale Ala ta nafa juman le bɛ o ra?
- ⁴Yala Ala bɛ sɔn ka i jaraki i ta Alapasiran kosɔn, walama ka kiti ben i kan wa?
- ⁵I ta juguya le ka ca, dan tɛ i ta terenbariyakow ra fana!
- ⁶I tun bɛ i balemaw borofɛnw mina o ra k'a sɔrɔ o ma juru ta i fɛ; i tun bɛ o ta faniw bɔsi o ra ka o fari lakolon to .
- ⁷I tun tɛ ji di minlɔgɔtɔw ma, i tun bɛ ban ka domuni di kɔngɔtɔw ma.
- ⁸I tun ka jamana labla mɔgɔ jusu farimanw le ye; ni mɔgɔ min ko tun diyara i ye, i bɛ o sigi kuntigiya ra.
- ⁹I tun bɛ muso cɛ saninw borolakolon gbɛn ka taga, ka feritaw bɛɛ jigi tige pewu!
- ¹⁰O le kosɔn, janw lara ka i lamini fan bɛɛ ra; siranyakow bɛ i ja tige.
- ¹¹I ma nin dibibaw ye wa, ani nin jiba minw ka i datugu?
- ¹²Yala Ala tɛ san fɛ sankolo ra wa? Sankolo lolow flɛ fɔ san fɛ, o yɔrɔ ka jan cogo min na!
- ¹³Ele belɛn b'a fɔra ko: "Ala bɛ mun le lɔn? Yala a bɛ se ka to sankaba dibi ra yi ka mɔgɔ ta kiti tige wa?"
- ¹⁴Sankabaw k'a dogo, a tɛ foyi yera! A bɛ yaala sankolo sanfeyɔrɔw le kunna yi."
- ¹⁵Yala i b'a fɛ ka sirakɔrɔ le ta wa, kojugukɛbagaw tɛmɛna sira min fɛ?
- ¹⁶Olugu tagara k'a sɔrɔ o ta wagati tun ma se; o jigi tagara i ko kɔji bɛ woyo ka taga cogo min na.

- ¹⁷O tun b'a fɔra Ala ma ko: "I bɔ an kɔrɔ, Sebɛetigi Ala bɛ se ka mun le kɛ an ye?"
- ¹⁸K'a sɔrɔ ale Ala le tun ka o ta bonw fa fɛnɔumanw na! Mɔgɔjuguw ta kow kɔni tɛmɛna ne ta faamuri kan!
- ¹⁹Mɔgɔ terenninw bɛna o ye ka ninsɔndiya; mɔgɔ jarakibariw bɛna o lɔgɔbɔ, ko:
- ²⁰"Minw tun wurira an kama, yala olugu ma halaki wa? O borofen min o min tun tora o kɔ, yala tasuma ma o bɛɛ domu wa?"
- ²¹O ra, sabari ka sɔn Ala ta ma, janko i ye hɛra sɔrɔ; ni o kɛra, i bɛna hɛra sɔrɔ tuun.
- ²²A to Ala darakumaw ye i karan; a darakan mara i jusukun na.
- ²³Ni i ka sekɔ ka na Sebɛetigi Ala fɛ, a bɛna i sigi i cogokɔrɔ ra; ni o kɛra, i bɛna kojugu mabɔ i ta so ra.
- ²⁴I ta sanin firi dugu ma! I ta Ofiri sanin firi kɔda kabakuruw cɛ ra!
- ²⁵Ni o kɛra, Sebɛetigi Ala bɛna kɛ i ta sanin ye, a bɛna kɛ i fɛ warigbɛ camanba ye.
- ²⁶O tuma, Sebɛetigi Ala ko bɛna diya i ye ka tɛmɛ fɛn tɔ bɛɛ kan; i bɛna se ka i ja kɔrɔta Ala fan fɛ.
- ²⁷I bɛna a daari, a fana bɛna i jaabi; i ka dajuru minw ta a fɛ, i bɛna o dafa.
- ²⁸Ni i ka ko o ko latigɛ, o bɛɛ bɛ ja i boro. Yeelen bɛna manamana i tɛmɛsira bɛɛ kan.
- ²⁹Ni mɔgɔ dɔ ka ben, ele le bɛna o tigi lawuri; sabu Ala bɛ mɔgɔ majigininw dɛmɛ.
- ³⁰A bɛna hali mɔgɔ jarakininw bɔsi; a bɛ o bɔsi ele boro ta kɛwale saninmanw le sababu ra.

Ayuba 23

Ayuba ta jaabi: Mɔgɔ tɛ Ala yɔrɔ lɔn

- ¹Ayuba ka Elifazi jaabi ko:
- ²Hali bi ne ta dimi bɛ juguya ka taga a fɛ; a boro bɛ dɔ le farara ne njanakan kan.
- ³E, ni ne tun k'a yɔrɔ lɔn! Ni ne tun bɛ se ka se fɔ a sigiyɔrɔ ra!
- ⁴Ne tun bɛna taga kuma a ja kɔrɔ ka ne ta jo yira; ne tun bɛna ne ta josɔrɔsababu caman sɔrɔ k'a fɔ a ye.
- ⁵A tun bɛna ne jaabi ni min ye, ne tun bɛna o lɔn; ne tun bɛna a ta fɔta mɛn.
- ⁶Yala a tun bɛna a ta fanga bɛɛ le ta ka kuma ka kiti ben ne kan wa? ɔn-ɔn, a tun bɛna a janto ne ra ka ne lamɛn.

- ⁷A tun bena a lon ko mɔgɔɔuman dɔ le be kuma kera ni a ye; ne tun bena bɔsi ka bɔ ne ta kititigebaga boro pewu!
- ⁸Nka ni ne ka taga terebɔyanfan na, a tɛ yi, ni ne ka taga terebenyanfan na, ne t'a ye.
- ⁹Yala a boro degunin lo baara dɔ ra sahiliyanfan na, o kosɔn ne t'a yera wa? Yala a dogonin be woroduguyanfan le ra, o kosɔn ne ja tɛ se ka la a kan wa?
- ¹⁰Nka o bɛɛ n'a, ta ne be sira min kan a ka o lon; ni a ka ne kɔrɔbɔ ka ban, ne saninyanin bena bɔ i ko sanin.
- ¹¹Sabu ne sen tugura a sennɔ kɔ wagati bɛɛ; ne k'a ta sira tagama, ne ma jenge ka bɔ a kan.
- ¹²Ne ma ne yere mabɔ a kumakan na; a da ka kuma min fɔ, ne ka ne yere sago to yi ka o le ke.
- ¹³Nka ni ale ka ko min latige, jɔn le be se ka o yeɛma? Ni fen min k'a yere diya, a be o le ke.
- ¹⁴A ka min latige ne ta ko ra, a bena o ke, ani a ka o jɔgɔnna ko caman were min mara ne ye.
- ¹⁵O le kosɔn, ne jigi tigera a ja kɔrɔ; ni ne ka miiri nin kow ra, ne be siran.
- ¹⁶Ala le ka ne baraka ban, Sebɛetigi Ala le ka ne jigi tige;
- ¹⁷dibi min be ne kan, o le ma kuma bɔsi ne ra; dibiba min ka ne datugu, o tɛ.

Ayuba 24

Ayuba ta jaabi tɔ: Ala tɛ mɔgɔjugu bɔsi

- ¹Mun kosɔn Sebɛetigi Ala tɛ wagati dɔ latige kiti kama, k'a to Ala batobagaw ye o lonw ye?
- ²Mɔgɔw be o mɔgɔɔɔgɔnw ta forow dancew yeɛma ka dɔ fara o yere ta foro kan ; o be beganw sonya, ka bla o kɔ ka o gben ka taga ni o ye.
- ³O be feritaw ta fali mina o ra ka taga ni a ye; o be muso ce sanin ta misi mina a ra ka o ta juru tɔnɔmasigi.
- ⁴O b'a to fagantanw be o ta sira bla, ka sira were ta o pasiran kosɔn; o b'a to jamana janibagatɔw bɛɛ be ke dogo ye o ja.
- ⁵Nanibagatɔw be i ko kongofaliw be kongo kɔnɔ cogo min na; dugugbɛda fe, janibagatɔw be bɔ ka taga o ta baara ra ka taga domuni jini; o be domuni sɔrɔ kongokolon yɔrɔw le ra k'a di o ta denw ma.
- ⁶O be beganw ta bin kan kongo kɔnɔ, ka mɔgɔjugu ta rezenmɔw tige a ye.

- ⁷O fari lakolon be la su fe, sabu fani te o boro, birifani te o fe ka o yere datugu nene ra.
- ⁸Sanji sumanin min be ben kuruyorow ra, o be o bugo ka o jigi; dogoyoro te o fe minke, o be den fara do koru.
- ⁹Mogojuguw be feritanin bosi a bamuso boro fanga ra, o be janibagato borofen mina a ra ka o ta juru tonomasigi.
- ¹⁰O te fani si to o boro; o fari lakolon le be yaala. O be o jagboya ko o ye simansiriw ce foro konu k'a soru o kongoto lo.
- ¹¹Olugu le be oliviye turu bo turuboyorow ra o matigicew ye; o be o ta rezen congona ka rezenji bo o ye, k'a soru olugu yere minlogoto lo.
- ¹²Mogo minw be fagara toru boro, olugu kasikan be bora dugu konu; mogo jusukasininw be kulera, nka o ko benbari minw be kera o ra, Ala te o si jatera.
- ¹³O mogow tana ye tere yeelen ye; o te Ala ta siraw jate, o te a ta siraw tagama.
- ¹⁴Mogofagabaga be wuri dugugbeda fe, a be ben janibagato fagantan kan ka a faga; ni su kora, a be yelema ka ke son ye.
- ¹⁵Jenyakebaga na be terebenda le korosira; a b'a fo ko: "Mogo si na te ne ra!" A b'a kun datugu ni fani do ye.
- ¹⁶Mogo dow be bondaw kari su fe dibi ra; nka tere fe, o be o yere datugu bon konu ka to yi; o te tere yeelen fe fiyewu.
- ¹⁷O mogow bee fe, sogomada be i ko saya dibi; sabu saya dibi ta jatige ye min ye, o ka o silon.
- ¹⁸Nka aw b'a fo ko: "Mogojugu ka fiyen; ni a blara ji kan, ji be taga ni a ye. O ta yorow bee danganin lo jamana konu; a te se k'a ta rezenforo sira ta tuun!"
- ¹⁹Tere ni fundenin be bugun latunu cogo min na, kaburu dibi be jurumunkebaga latunu o cogo le ra.
- ²⁰A bora muso min konu, o be jina a ko, kaburu tumuw b'a ke o sago ye; mogo si hakiri te to a ra tuun. Mogojugu laban be kari ka ben i ko yiri.
- ²¹"Ale le tun be muso denworobariw, muso denntanw borofenw mina o ra; a tun te muso ce saninw minako na fana!"
- ²²Nka Ala le be mogo farimanw gben a ta se bagaya baraka ra; ni ale wurira, olugu te la o yere ta adamadenya ra tuun.
- ²³Ala be o to yi, o b'a miiri ko o be hera ni laganfiya ra, nka a na be o temesiraw korosira.

²⁴O tun korɔtara ka wagati dɔɔnin dɔɔn le ke, o ko, o be tunu; o be ben i ko yirifiyeren be ben cogo min na, o be tige ka ben i ko siman be tige cogo min na.”

²⁵Jɔn le be se k’a fɔ ko ne ka faninya le fɔ, ko a te ke ten? Jɔn le be se ka ne ta kuma sɔsɔ?

Ayuba 25

Bilidadi ta ladirikan sabanan: Adamaden te se ka saninya

¹Bilidadi min be bo Suwa, ale ka kuma ta tuun k’a fɔ Ayuba ye ko:

²Kuntigiya ni jatige, o ye Ala ta ye; a be hera sigi sankolo kɔnɔyɔrɔw ra.

³Yala a ta kerekejamaw jateda be se ka lon wa? Jɔntigi le be yi, ko a ta yeelen te sera min ma?

⁴Adamaden be se ka teren cogo di Ala na korɔ? Adamaden, muso ka min woro, o be se ka saninya cogo di?

⁵A fle, hali karo gbenin te Ala na korɔ, lolow belen saninyanin te a na korɔ,

⁶janko ka n’a fɔ mɔgɔ min te foyi ye ni tumu te, adamaden min ni tɔnɔnkɔ bee ka kan.

Ayuba 26

Ayuba ta jaabi: Mɔgɔ te Ala ta kow faamu

¹Ayuba ka Bilidadi jaabi ko:

²E, ele kɔni ka mɔgɔ barakantan demecogo lon yere le kosebe! Se te mɔgɔ min ye, ele be se o demecogo ra de!

³Ele ka hakirintanw ladicogo lon de! I k’a yira ko i hakiri ka bon yere le!

⁴O tuma ele be nin kumaw fora jɔntigi le ma? Jɔn le ka nin kumaw don i da ra?

⁵Mɔgɔ saninw jaw be yereyerera kɔgɔji ni a kɔnɔfen jukɔrɔ.

⁶Lahara so dayelenin lo Ala na korɔ; lahara dibi yɔrɔ si dogonin te Ala ma.

⁷Ala le ka sahiliyanfan sankolo bla yɔrɔ lakolon kunna; a ka dugukolo dulon, k’a sɔrɔ foyi m’a mina ka lo.

⁸A be jiw lajen a ta sankabaw kɔnɔ, nka sankabaw te faran ji baraka kosɔn.

⁹A be a ta sankabaw yerenge a ta masasiginan kunna, ka o ke k’a ta masasiginan datugu.

¹⁰A ka tagamasiyen koorinin do ke kɔgɔji kan, ka o ke yeelen ni dibi dan ye.

¹¹Ni a songɔra, sankolo jusiginanw dabari be ban fɔ o be yereyere.

¹²A be kɔgɔji lamaga ni a ta se bagaya ye, a be kɔgɔji danfen barakaman halaki ni a ta lonniya ye.

¹³A ta fɔɔɔ be sankolo fiye k'a gbe, a boro be sa belebele boribagato sɔgɔ.

¹⁴Ayiwa, ni nin ye Ala ta kow bee ra fitiniw ye, an toro be min men nin kow ra, ni o ye a mankan fitini dɔɔɔn le ye, o tuma ni a nana a ta se bagaya yira i ko sanperen mankan, jɔn le bena se ka o faamu?

Ayuba 27

Ayuba ta jaabi to: Ne ma jaraki

¹Ayiwa, Ayuba ka do fara a ta kuma kan, k'a fo ko:

²Ne be kari Ala panaman togo ra, ale min ka jo bosi ne ra, Sebestigi Ala min ka ne jusu kasi,

³ko fo ka taga ne nin mina ne ra, Ala ta nenekiri min be bo ne nunwo fe, fo ka taga o lab,

⁴kumajugu tena bo ne da ra, ne nenkun tena janfakuma fo.

⁵Ne koni te se ka jo di aw ma fiyewu! Fo ka taga ne sa, ne tena ne yere jaraki!

⁶Ne lara a ra ko ne terennin lo, sigiya te o ra, ne fana te bo o kan fiyewu; ne jusukun ma ne jaraki foyi ra ne si bee ra.

⁷Ala ye ne jugu ke i ko a be mɔgɔjugu ke cogo min na; mɔgɔ o mɔgɔ be wuri ne kama, a ye o tigi ke i ko a be kojugukebaga ke cogo min na!

⁸Jigi juman le bena to Alapasiranbari fe tuun, ni a ta wagati nana ban, ni Ala k'a nin mina a ra?

⁹Ni degu sera a ma, yala Ala bena a kulekan lamɛn tuun wa?

¹⁰Yala Sebestigi Ala ko bena se ka diya a ye ka temɛ fen to bee kan tuun wa? Yala a bena to ka Ala wele tuun wagati bee wa?

¹¹Ayiwa, ne bena aw karan Ala ta se bagaya ra, ne tena Sebestigi Ala ta kow dogo aw ma.

¹²Aw bee ka o kow ye kosebe; o tuma mun le be aw blara nin kumakolonfo ra?

¹³Ayiwa, mɔgɔjugu ninyɔɔ fle nin ye Ala fe; mɔgɔ hinabari ta sɔɔɔta ye nin ye Sebestigi Ala fe :

¹⁴Hali ni a ka den caman sɔɔɔ, o bee be faga ni kerɛkemuru ye; a ta durujaw si tena domuni sɔɔɔ ka wasa.

¹⁵Ni a ta mɔgɔ min o min ka to a ko, banajugu bena o faga; a ta firiyamusow fana tena se k'a su kasi.

- 16**Hali ni a ka wari sɔɔ caman k'a lajen i ko kenken, hali ni a ka faniw sɔɔ caman k'a ton jɔɔn kan i ko bɔɔ,
17ale kɔni bɛna a ton jɔɔn kan, nka mɔɔ terennin dɔ le bɛna o faniw don; o wari bɛna kɛ mɔɔ jarakibari dɔ le ta ye.
18A ka bon min lɔ, o ye tumuforogo le ye; a bɛ i ko forokɔɔsibaga ta gbata.
19A waritigiraman bɛ la ka sunɔɔ, nka o ye a ta wagati laban le ye; sabu ni a nana a na yeɛ, a tɛ foyi ye tuun.
20Balahu bɛ bara ka ben a kan, i ko jiba min bɛ mɔɔ ta; sanfɔɔ bɛ taga ni a ye su fɛ.
21Terebɔyanfan ta fɔɔ gbanninman b'a sama ka bɔ a sigiyɔɔ ra, ka taga ni a ye.
22Ala b'a bon, hali a tɛ hina a ra; ale kɔni bɛ bori le ko a b'a yeɛ kisi.
23O bɛ tɛgɛɛ fɔ a benko kosɔn; o b'a sigiyɔɔ flɛ ka kabakoya a ra fɔ ka filen fiye!

Ayuba 28

Alapasiran le ye hakiritigiya ye

- 1**Warigbɛ bɔyɔɔ bɛ yi, sanin fana bɛ ko k'a woloma yɔɔ min na, o yɔɔ bɛ yi.
2Nɛgɛ bɛ bɔ dugukolo jukɔɔ; o bɛ kabakuru yeele ka siranɛgɛ bɔ a ra.
3Mɔɔw bɛ dibi yeɛma k'a kɛ yeelen ye; o bɛ sogiri kɛ dugukolo jukɔɔ ka se fɔ yɔɔjan, ka lulu dogoninw jini dugukolo dibi ra, dibifinba ra yi.
4O bɛ dingaw sogi k'a yɔɔ janya mɔɔw sigiyɔɔw ra, mɔɔ si tɛ tɛmɛ yɔɔ minw na; o bɛ dulon ka to ka fifa o dingaw kɔɔ yi, o ni mɔɔ si yɔɔ ma surun.
5Adamadenw ta baro bɛ sɔɔ dugukolo min na, o bɛ o dugukolo jukɔɔyɔɔw le karikari, k'a kɛ i ko tasuma ka fɛn min jeni.
6Dugukolo kabakuruw le ye safiri luluw sɔɔyɔɔ ye, ani saninbuguri.
7Dugaw tɛ o yɔɔ sira lɔn, sogodomukɔɔw na ma la o yɔɔ kan ka ye.
8Kongosogo fagamaw sen ma se yi fɔlɔ; jara ma se o yɔɔ ra ka ye.
9Mɔɔw bɛ taga ben faragbɛlenw kan ka o sogi, ka kuruw sogi ka se fɔ o lilinw ma.
10O bɛ dingaw sogi faraw jukɔɔ; o na bɛ dugukolo jukɔɔnaforow bɛɛ ye.
11O bɛ jisiraw gberɛn, ka bɔ ni fɛn dogoninw ye kɛnɛ kan.
12Nka hakiritigiya bɛ sɔɔ min le? Faamuri hakiri bɛ yɔɔ juman le?
13Adamaden t'a nafa lɔn, sabu a tɛ sɔɔ dunupa ra mɔɔ panamanw cɛ ra yan.
14Ji dunba ko: "A tɛ ne kɔɔ!" Kɔɔji ko: "A tɛ ne fɛ!"

- ¹⁵Mɔgɔ tɛ se k'a falen sanin yerɛworo ra, mɔgɔ tɛ se k'a san ni warigbɛ ye.
- ¹⁶A tɛ se ka suma ni Ofiri sanin ye, walama ni onikisi lulu sɔngɔgbɛlɛn ye, walama ni safiri lulu ye.
- ¹⁷Sanin walama dugalen tɛ se ka suma ni a ye; mɔgɔ tɛ se k'a falen saninminan dɔ ra, hali sanin nugunin.
- ¹⁸Korayi lulu ni zasipe lulu tɔgɔ yerɛ tɛ se ka fɔ a kɔrɔ; hakiritigiya nafa ka bon ni lulu sɔngɔgbɛlɛn suguya bɛɛ ye.
- ¹⁹Etiyopi jamana ta topazi lulu tɛ se ka suma ni a ye, sanin yerɛworo tɛ se ka suma ni a ye.
- ²⁰Ayiwa, hakiritigiya bɛ bɔ min le? Faamuri hakiri sɔrɔyɔrɔ bɛ min le?
- ²¹A dogonin lo danfen ninman bɛɛ ma, sanfɛkɔnɔw tɛ se k'a ye.
- ²²Lahara dibi ni saya yerɛ b'a fɔ ko: "An toro k'a ko mɛn dɔrɔn le!"
- ²³Ala le k'a sira lɔn, ale le k'a yɔrɔ lɔn;
- ²⁴sabu ale le bɛ fleri kɛ ka se fɔ dunuɗa danw bɛɛ ma, fɛn o fɛn bɛ sankolo jukɔrɔ, a ɗa bɛ o bɛɛ ra.
- ²⁵Wagati min a ka fɔɗɔ baraka latigɛ, ka jiw hakeya latigɛ,
- ²⁶wagati min a ka sanji ta sariya yira a ra, ka sanmanamana ni sanperɛn tɛmɛyɔrɔw yira o ra,
- ²⁷o wagati le ra a ka hakiritigiya ye k'a ko fɔ; a ka hakiritigiya sigi k'a sɛgesɛgɛ kɔsɛbɛ.
- ²⁸O kɔ, a ko adamaden ma ko: "A flɛ, Matigi ɗasiran, o le ye hakiritigiya ye; ka i yerɛ mabɔ kojugu ra, faamuri hakiri bɛ sɔrɔ o le ra."

Ayuba 29

Ayuba ta kumalaban: A k'a ta wagati tɛmɛninw lakari

- ¹Ayiwa, Ayuba ka dɔ fara a ta kuma kan tuun; a ko:
- ²E, ni ne tun bɛ se ka sekɔ ka kɛ i ko ne tun bɛ cogo min na karo tɛmɛninw na, wagati minw na Ala tun b'a jantora ne ra,
- ³wagati minw na Ala tun bɛ a ta fitina mana ne kunna, k'a to ne ye tagama o yeelen na dibi cɛ ma!
- ⁴O wagati ra ne tun bɛ ne ta dunuɗalatigɛ diya bɛɛ le ra; Ala ta jɛɗɔgɔɗɔnya nɛɛma tun bɛ ne ta so kan,
- ⁵Sebɛetigi Ala tun bɛ ni ne ye, ne ta denw tun bɛ sigi ka ne lamini.

- ⁶O wagati ra ne tun be ne sen ko nɔnɔ ra , oliviye turu tun be bo fara ra ka woyo ne kere fe.
- ⁷O wagati ra ni ne tun bɔra ko ne be taga dugu donda ra, ka taga sigi dugu ɲɔɲnyeyɔɔ ra,
- ⁸ni kanbelenw tun ka ne ye, o tun be sekɔ kɔ fe, cɛkɔɔɔbaw tun be wuri ka lo,
- ⁹fagamaw tun be o ta kuma lalo, ka o boro la o da ra, ka je.
- ¹⁰Kuntigiw tun be o kumakan majigi, o nen be nɔɔ o da kɔnɔ.
- ¹¹Ni mɔɔ o mɔɔ toro tun ka ne lamɛn, o tun b'a fo ko ne ta pana; ni min o min ja tun ka ne ye, o tun be to ka ne ko fo,
- ¹²sabu ne tun be janibagato kasibagato bo a ta jani na, ani demɛbaga tun te ferita minw na, ne tun be olugu demɛ.
- ¹³Mɔɔ sabagaw sato tun be dugawu le ke ne ye; ne tun be muso ce saninw jusu diya.
- ¹⁴Terenninya le tun ye ne kannaderege ye, ne ta can le tun ye ne ta deregeba ni ne ta jalamugu ye.
- ¹⁵Ne tun kera fiyentɔw ta paden ye, ani senkelenw ta sen;
- ¹⁶ne le tun ye fagantanw fa ye; hali ne tun te minw lon, ne tun be ne janto olugu ta kow ra k'a segeɛgeɛ.
- ¹⁷Nka ne tun be kojugukebagaw dagbaga kari, ka o ta domuta sama ka bo o da ra.
- ¹⁸O wagati ra ne tun b'a miirira ko ne bɛna sa hɛra ra ne ta somɔɔw ce ra, ko ne si bɛna caya i ko kɔɔjida kenken,
- ¹⁹ko ne lilinw bɛna sama ka taga se fo ji ma, ko gɔmiji bɛna jigi ne ta yiriborow kan su beɛ ra,
- ²⁰ko ne bɛna bonyakura sɔɔ tuma beɛ, ko ne ta kalan bɛna barakakura sɔɔ ne boro tuma beɛ.
- ²¹O wagati ra mɔɔw tun be ne makɔnɔ janko ka ne lamɛn; o tun be je janko ka ne ta ladirikanw lamɛn.
- ²²Ni ne tun kumana ka ban, mɔɔ si tun te ne sɔsɔ; o tun be sɔn ne ta kumaw beɛ ma.
- ²³O tun be ne makɔnɔ i ko sanji, i ko sanji laban, i ko mɔɔ minlɔɔto b'a da waga ka ji makɔnɔ cogo min na.
- ²⁴Ni o jigi tun tigera, ne tun be o ninsɔndiya; foyi tun te ne bari ka kopuman ke o ye.

²⁵Ne le tun kera o ta pamɔɔ ye, ne le tun be o temesiraw yira o ra; ne tun be o ce ra i ko masace min be a ta kerekejama ce ra, i ko min be mɔɔ jusukasininw jusu saaro.

Ayuba 30

Ayuba ta kumalaban to: Kunu ni bi te kelen ye

¹Nka bi kɔni, minw si ka dɔɔ ni ne ta ye, olugu le be yereko ne ma, ne tun te hali minw faw jate fen ye; ne tun te sɔn ka o bla ka taga ni ne ta wuruw ye ka taga ne ta beganw kɔɔsi.

²O mɔɔw baraka tun be se ka mun le na ne ye? O baraka bee tun bannin lo ka ban.

³Fagantanya ni kɔɔ tun ka o nagasi, o tun be yaala o kelen na kongokolonw kɔɔ, yɔɔ lakolonw, ani yɔɔ cejuguw ra.

⁴O tun be binkene tige tuw kɔɔ ka o nimi; yirililnw le tun be o ta baro ye.

⁵O tun ka o gben ka bo o siginɔɔnw ce ra; mɔɔw tun be kule ci o ko i ko sonw,

⁶o tun be taga to dingakolonw le kɔɔ, ani kuruwow, ani farawow kɔɔ.

⁷Mɔɔw tun be o kulekanw men yirituw ce ra; o tun be taga ton nɔɔn kan nanisunw ce ra.

⁸O tun ka o mɔɔkolonw, ani o mɔɔkunntanw gben le ka bo jamana kɔɔ.

⁹Ayiwa, bi o mɔɔw le be ne tɔɔ donna o ta donkiriw ra, ka baro ke ne tɔɔ kan.

¹⁰O ka ne haramuya, fo o be o yere mabo ne ra. O te sigiya hali ka daji tu ne na ra;

¹¹sabu Ala ka ne ta kalan juru foni, ka ne majigi; mɔɔw te o yere mina foyi ra ne na kɔɔ.

¹²Mɔɔkolon caman wurira ka lo ka ne jaraki; o b'a fe ka ne sen gbasi ka ne laben, o be ben ne kan janko ka ne halaki.

¹³O be ne temesira tige, sabu o be ne ta halakiri le jini; o be o ke o yere ma, hali mɔɔ te o demɛ.

¹⁴O be na ne ko i ko mɔɔ minw ka woba bo dugu kogo ra ka to ka don o fe; o be to ka girin ka na kogo benninw kabakuruw ce ra.

¹⁵Balahu benna ne kan, ne ta bonya tagara, i ko fojo be taga ni fen ye cogo min na; ne ta hera temena i ko sankaba be teme cogo min na.

¹⁶Sisan kɔni ne si bee banna, pani benna ne kan.

¹⁷Su fe, ne fari ta dimi be ne sɔɔ fo ne kolow ra; dimi be ne baraka banna, a fana te malara ka ye.

- ¹⁸Ala ka ne ta deregeba tufa k'a mina ni a baraka bee ye, ka ne ta derege kan ce.
- ¹⁹A ka ne firi bogɔ ra; ne kera i ko buguri ni bugurigbe.
- ²⁰E, Ala, ne be i wele ko i ye ne demɛ, nka i te ne jaabi; ne be lo i pa korɔ, nka i be ne fle dorɔn le!
- ²¹I te hina ne ra; i be ben ne kan ka ne kere ni i yere boro baraka ye.
- ²²I be ne sama ka ne bla fɔɔɔ na fe, k'a to sanfɔɔɔ ye ne tufatufa ka taga ni ne ye fan bee ra.
- ²³Ne yere k'a lon ko i be tagara ni ne ye saya le ra, ninmanfen bee tagayɔɔ ye yɔɔ min ye.
- ²⁴Nka yala sabaga man kan k'a boro korɔta ka i daari wa? Ni bonɔ sera mogɔ min ma, o man kan ka i wele tuun wa?
- ²⁵Yala ne tun te kasira ni tow ye o ta wagatigbelenw na wa? Yala ne jusu tun te kasira fagantanw kosɔn wa?
- ²⁶Ne tun be kopuman makɔnɔna, nka kojugu nana; ne tun be yeelen makɔnɔna, nka dibiba nana.
- ²⁷Ne kɔɔ gbannin lo tuma bee, pani le sera ne ma.
- ²⁸Ne jusu kasinin le be tagama; tere yeelen te ne ninsɔndiya tuun; ne be wuri ka lo jama ce ra ka kule ko o ye ne demɛ.
- ²⁹Ne kera kongowuruw balema ye, ka ke kɔɔsogolonw jɛnɔɔɔn ye .
- ³⁰Ne fari finna, k'a ja fo a be tigtigɛ ka ben; farigban be ne fari jeni fo ka se ne kolow ma.
- ³¹Ne ta gɔni te donkiri were la ni sangadonkiriw te, ne ta filen te donkiri were lamina ni sukasibagaw ta donkiriw te.

Ayuba 31

Ayuba ta kumalaban to: Ayuba ka jo di a yere ma

- ¹K'a sorɔ ne tun ka layiri do ta ni ne padenw ye, ko ne na kana sunguru fle ka nabo a fe.
- ²Ne ninyɔɔ bɛna ke mun le ye san fe Ala fe? Ne ta sorɔta bɛna ke mun le ye Sebeetigi Ala fe sankolo ra?
- ³Yala cenri ma labɛn kojugukebagaw le kama wa? Minw be terenbariyakow ke, bonɔ ma labɛn olugu le ye wa?
- ⁴Yala Ala te ne tagamacogo yera wa? Yala a te ne sentako kelen kelen bee jatera wa?

- ⁵Yala ne tagamana janfa sira kan ka ye wa? Ne sen teliyara ka don nanbarako do ra ka ye wa?
- ⁶Ala ye ne suma ni sumanikenan terennin ye; a bɛna a lɔn ko ne jusukun gbenin lo.
- ⁷Ni a kɛra ko ne sen jɛngɛra ka bɔ sirapuman kan, ne ja ka min ye, ni ne jusukun ta miiriya tugura o le kɔ, ni a kɛra ko ne borow ka kɛwale do kɛ min ka ne lanɔgɔ,
- ⁸o tuma ne ye siman dan, nka mɔgɔ wɛrɛ y'a domu, walama o ye ne ta siman falenninw bɛɛ bɔn ka bɔ yi!
- ⁹Ni a kɛra ko walimuso do ka ne nɛgɛ ka ye, ka ne jusukun yɛlɛma, ni ne tagara dɛn ne mɔgɔɔgɔn ta luda ra k'a muso kɔnɔ,
- ¹⁰o tuma Ala y'a to ne muso ye mugu si cɛ wɛrɛ ye, cɛ wɛrɛw ye la ni a ye!
- ¹¹Sabu o ye maroyako le ye; terenbariyako do lo min kiti ka kan ka tigɛ.
- ¹²Tasuma lo min bɛ mɔgɔ jɛni ka taga ni i ye fɔ lahara dibi ra; o ko bɛ se k'a to ne ye bɔnɔ ne ta sɔrɔta bɛɛ ra.
- ¹³Ni a kɛra ko ko do tun donna ne ni ne ta jɔncɛ, walama ne ta jɔnmuso cɛ, ni ne banna ka lɔ a ra ko jo b'a fɛ,
- ¹⁴o tuma ni Ala nana o kuma lawuri, ne bɛna a kɛ di? Ni a nana ne pininka o ko ra, ne bɛna a jaabi ni mun ye?
- ¹⁵Min ka ne kɛ mɔgɔ ye ne bamuso kɔnɔ, yala ale le ma olugu fana kɛ mɔgɔ ye wa? Ale kelen le ma an fla bɛɛ kɛ mɔgɔ ye an bamusow kɔnɔ wa?
- ¹⁶Yala dɛsɛbagatɔ ka ne daari ka ye, ne banna k'a sɔn wa? Yala muso cɛ saninw ka o ja lɔ ne ra ka dɛsɛ, ne ma o dɛmɛ wa?
- ¹⁷Yala ne ka ne ta domuni kɛ ne kelen na, ka ban ka feritaw sɔn wa?
- ¹⁸Kabini ne kanbelenman, feritaw mɔna ni ne ye, ka ne kɛ i ko o fa; kabini ne worora, ne bɛ muso cɛ saninw ladon,
- ¹⁹Yala ne derira ka mɔgɔ do ye fani tɛ min fɛ, walama ka fagantan do ye birifani t'a boro,
- ²⁰ni ne ma ne ta sagaw ta sagasifani do don o tigi ra ka nɛnɛ bɔ a ra, k'a to a ye dugawu kɛ ne ye wa?
- ²¹Ni a kɛra ko ne boro sera ferita do ma ka ye, k'a sababu kɛ ko kititigɛbagaw ye ne teriw ye,
- ²²o tuma ne boro ye tigɛ ka bɔ ne kamankun na, ne borokan ye kari ka tigɛ ka bɔ ne nɔngɔn na!
- ²³Sabu ne bɛ siran Ala ta cɛnri ja, ne tɛ se ka foyi kɛ a ta masaya nɔɔrɔ ja kɔrɔ.

- 24 Yala ne ka ne boromala sanin ma wa? Yala ne k'a fɔ sanin yereboro ma ko: "Ne jigi ye ele le ye" wa?
- 25 Ne borofenw, ne yere boro sera ka naforo min sɔrɔ, yala ne ninsɔndiyara o caya kosɔn wa?
- 26 Yala ne ka tere manamanatɔ flɛ, walama ka karo ni a ta nɔɔrɔ tagatɔ flɛ,
- 27 k'a to ne jusukun ye ne lafiri, k'a to ne ye ne boro la ne da ra o fenw tɔgɔ ra ka o bato wa?
- 28 O ko fana tun bɛna kɛ terenbariya dɔ ye min kiti ka kan ka tige, sabu ne tun bɛna Ala janfa, Ala min bɛ san fɛ.
- 29 Yala ne ninsɔndiyara ne kɔninyabaga ta bɔnɔ kosɔn ka ye wa? Yala ne panpanna ka pagari, ko kojugu dɔ k'a sɔrɔ wa?
- 30 Ne min tun tɛ sɔn ne da ye jurumun kɛ, ka mɔgɔ danga janko a ye sa!
- 31 Lonan minw tun bɛ jigi ne ta so, yala olugu tun tɛ to k'a fɔ wa, ko: "Jɔntigi le ma sogo domu a fɛ ka fa k'a ye"?
- 32 Lonan si tun tɛ si kɛnɛ ma; ne ta lu dayɛlenin tun lo lonanw ye tuma bɛɛ.
- 33 Yala ne ka ne ta hakɛkow dogo i ko adamaden tɔw wa? Ne ka terenbariyakow dogo ne jusukun na wa?
- 34 Yala jama nasiran kosɔn, walama ne ta mɔgɔw ta mafiyenyari jatige kosɔn, ne jenin tora ko dɔ kan, ne ma sɔn ka o bɔ kɛnɛ ma wa?
- 35 E, ne bɛna lamɛnbaga sɔrɔ min sa? O le ye ne ta kumalaban ye. Sebɛetigi Ala ye ne jaabi, ne kɛrɛbaga Ala ye ne ta jarakirisɛbɛ kɛ!
- 36 Ne bɛna o la ne kamankun kan, ka o siri ne ten kan i ko masafugula.
- 37 Ne ka sentako da min kɛ, ne bɛna o bɛɛ fɔ a ye; ne bɛna gbara a ra i ko fagamaden.
- 38 Ni a kɛra ko ne ta forow bɛ kulera ka ne jaraki, ni walanw bɛ kasira ne kosɔn,
- 39 ni a kɛra ko ne ka foro baaradenw tɔrɔ, ka forow simanw domu k'a sɔrɔ ne ma olugu sara,
- 40 o tuma njanw le ye falen siman nɔ ra, binjuguw ye falen siman nɔ ra. Nin ye Ayuba ta kumaw laban ye.

Ayuba 32

Elihu ta ladiri

(32–37)

Elihu ta ladirikan fɔlɔ: Elihu k'a ta kuma fɔkun yira

- ¹Ayiwa, i n'a fɔ Ayuba tora a ta miiriya kan ko ale terennin lo, a terice saba ka kuma dabra ni a ye.
- ²O tuma, Barakeli min ye Buzi ta somɔɔ dɔ ye, ni a be bɔ Ramu ta gba ra, ale dence Elihu dimina kosebe. A dimina Ayuba kɔɔ kosebe, sabu Ayuba tun b'a yere jatera mɔɔ terennin ye fɔ ka Ala jaraki.
- ³A dimina Ayuba terice saba fana kɔɔ kosebe, sabu olugu tun ma kuma panaman sɔɔ ka Ayuba jaabi, nka o bee n'a ta, o tun b'a jarakira.
- ⁴Ayiwa, i n'a fɔ o bee tun ka kɔɔ ni Elihu ye, Elihu tun lɔra ka o makɔɔ fɔlɔ, ka sɔɔ ka kuma ni Ayuba ye.
- ⁵Nka Elihu nana a ye ko kuma panaman te bɔra o ce saba si da ra tuun minke, a dimina kosebe.
- ⁶Barakeli min ye Buzi ta somɔɔ ye, ale dence Elihu ka kuma ta o le ra; a ko: Ne ye denmisen ye, aw ye cekɔɔbaw ye, o kosɔn sigiya tun be ne ra, ne tun be siranna ka ne ta lɔnta fɔ aw ye.
- ⁷Ne tun b'a miirira ko aw minw kɔɔra, ko aw bena kuma, ko aw sancamantigiw bena hakiritigiwakuma fɔ.
- ⁸Nka can ra, hakiri min be adamaden kɔɔ, Sebeetigi Ala ta nin min b'a kɔɔ, o le be faamuri di a ma.
- ⁹Ka san caman sɔɔ, o te mɔɔ ke hakiritigi ye; cekɔɔbaya t'a to mɔɔ ye can sira faamu.
- ¹⁰O kosɔn ne ko i ye ne lamɛn, ne fana bena ne ta lɔnta yira i ra.
- ¹¹Ayiwa, ne tun be aw ta kuma makɔɔna; ne ka ne toro malɔ ka aw ta kumafɔcogow lamɛn, k'a to aw ye kuma fɔ ka taga se aw ta miiriya dan ma.
- ¹²Ne ka ne hakiri sigi ka aw ta kumaw lamɛn kosebe, nka aw si ma se ka Ayuba ta jaraki yira a ra; aw si ma se k'a ta kuma kɔsegi a ma.
- ¹³O bee n'a ta, aw kana a fɔ ko: "An kera hakiritigiw ye! Ala yere le bena a yira a ra ko a firira, mɔɔ te!"
- ¹⁴Ayuba ma a ta kumaw fɔ k'a jasin ne ma; ne tena a jaabi ni aw ta kumaw jɔɔɔn ye.
- ¹⁵Ayiwa, kuma benna o kan, jaabi ma sɔɔ o fe tuun, kuma te o da ra tuun!
- ¹⁶Ne ka o makɔɔ, nka i n'a fɔ o te kumana tuun, i n'a fɔ o ka kuma lalɔ, jaabi te o fe tuun,
- ¹⁷O ra ne fana bena kuma; ne fana bena ne ta lɔnta yira.
- ¹⁸Ayiwa, kuma caman le be ne fe, ne jusu gbannin lo, ne kɔɔɔra ka kuma.

¹⁹A be i ko minnifen fariman do le be fununa ne kono, i ko minnifen fununin b'a fe ka forogokura min faran.

²⁰O ra ne bena kuma ka ne yere soro; ne bena ne da yele ka i jaabi.

²¹Ne tena kuma ka mogo bo mogo ra, ne tena kuma ka mogo si malasa;

²²sabu ne te se mogomalasa ra; ni ne ka o ke, ne Danbaga bena ne ta ka bo yi o yoronin bee ra.

Ayuba 33

Elihu ko Ala be mogo karan toro sababu ra

¹Ayiwa, sisan, Ayuba, ele ye ne ta kuma lamen! I toro malɔ ne ta kumaw bee ra!

²A fe, ne bena ne da yele sisan, ne nenkun bena lamaga ne da kono ka kuma.

³Terenninya min be ne jusukun na, ne bena kuma ka kapa ni o le ye, lonniya min be ne fe, ne da bena o le fo k'a gbeya.

⁴Ala Nin le ka ne ke mogo ye, Sebestigi Ala dafono le be ne panamanya.

⁵Ni i be se ka ne jaabi, i ye ne jaabi; i yere laben, i ye lo ne na koro ka i ta fo!

⁶A fe, ne ni ele bee ka kan Ala na koro; sabu ne fana danna ni bogo le ye.

⁷O ra i man kan ka siran ko ne bena i ja tige, ne fana te se ka ne ta fanga sigi i kunna.

⁸I ka kuma do fo, ne toro ka o men; ne yere ka i kumakan men.

⁹I ko: "Ne saninyanin lo, hake te ne ra, ne jusukun gbenin lo, ne ma terenbariyako ke!"

¹⁰Nka o bee n'a ta, Ala belen be ne jarkiyoro pinina; a be ne jatera a jugu do ye.

¹¹A ka ne sen don negajoro ra, a be ne tagajoro bee koro.

¹²Ayiwa, ne be i jaabi ko jo t'i fe o ra, sabu Ala ka bon ni adamaden ye.

¹³Mun koso i b'a fe ka siyen ta ni a ye ko a te a ta koketaw kekun jafora mogo ye?

¹⁴Ala be kuma mogo fe cogo do ra bi, ka kuma a fe cogo were ra sini, nka mogow le te a koro.

¹⁵A be kuma mogo fe siko ra, a be ko dow yira a ra su fe, tuma min na mogo be sunogo fo ka pina a yere ko, tuma min na a lanin be sunogo ra a ta lanan kan.

¹⁶O wagati le ra, a be mogo torow dayele k'a son hakiri ra, k'a karan kosebe;

¹⁷janko ka adamaden mabo a ta kewalejuguw ra, janko ka mogo kisi yerebonya ma,

- 18janko k'a kisi kaburu ma, k'a nin kisi taman ta fagari ma.
- 19Ayiwa, Ala be bana ta dimi fana ke ka mɔgɔ koro, k'a lanin to a ta lanan kan; o wagati le ra, a tigi kolow be to ka yerere tuma bee dimi boro;
- 20domuni te diya a da ra tuun, a ta miiriya te ke domuni dimanw si kan tuun.
- 21A be fasa k'a fari bee bo a ra pewu; a kolow tun te ye, nka sisan o bee be bo kene ma.
- 22O wagati b'a sɔɔ a si surunyara kaburu ra, o y'a sɔɔ a nin lablara ninminameleke ye ka ban.
- 23Nka ni a kera ko meleke soronarikɛbaga do b'a kɔɔ, hali ni o meleke jɔgɔnna kelen le ka sɔɔ meleke waga kelen ce ra, min b'a temesira yira a ra,
- 24ni o ka makari a ra, k'a fo Ala ye ko: "A kisi janko a kana jigi kaburu kɔɔ, sabu ne k'a kunmabɔsara sɔɔ,"
- 25o tuma a fari be keneya ka ke i ko a denmisenman ta, a be sekɔ ka ke i ko a kanbelenman tun be cogo min na.
- 26A be Ala daari, Ala be son a ta daariri ma; a be taga lo Ala na kɔɔ ka pagari, sabu Ala le be mɔgɔ ta terenninya kɔsegi a ma.
- 27O tigi be donkiri la mɔgɔw na kɔɔ k'a fo ko: "Ne tun ka jurumun ke, ne tun ka can sira bla, nka ne tun ka kan ni min ye, Ala ma o ke ne ra.
- 28A ka ne nin kisi janko ne kana jigi kaburu kɔɔ; o ra ne bena to si ra, ne bena to yeelen na belen!"
- 29Ayiwa, Ala le be nin kow bee ke adamaden ye; a b'a ke sijaga fla, a b'a ke sijaga saba,
- 30janko ka mɔgɔ nin bɔsi kaburu ma, janko a ye to yeelen na ni mɔgɔ panaman to ye.
- 31Ayiwa, Ayuba, i janto ne ta kuma ra k'a lamɛn! Ele ye je, k'a to ne ye kuma!
- 32Nka ni kuma be i fe ka ne jaabi, o fo! Kuma, sabu ni i ka jo sɔɔ, o ka di ne ye.
- 33Ni o te, ele ye ne lamɛn! I je, k'a to ne ye hakiritigiya sira yira i ra.

Ayuba 34

Elihu ta ladirikan flanan: Ala ta kow bee terennin lo

- 1Elihu ka do fara a ta kuma kan k'a fo ko:
- 2Aw hakiritigiw, aw ye ne ta kuma lamɛn! Aw kolɔnbagaw, aw ye aw toro malɔ ne fe!
- 3Sabu da be domuni diya lon cogo min na, toro fana be kuma nafa lon ten le.

- ⁴O ra, an ye can le jini, an ye kojuman le jate mina jɔɔɔn fe.
- ⁵Ayuba k'a fɔ ko: "Ne terennin lo, nka Ala ka ne ta jo bɔsi ne ra.
- ⁶Ne kera i ko faninyatigebaga, k'a sɔrɔ jo be ne fe; ne ta dimi te sera ka ban, k'a sɔrɔ ne ma hakeko ke."
- ⁷Ayiwa, wasoyakuma ka di jɔn ye ka Ayuba bɔ? A ka di a ye i ko ji.
- ⁸A be kojugukebagaw le ke a jɛnɔɔɔnw ye, ka mɔɔɔjuguw ke a tagamaɔɔɔnw ye!
- ⁹Sabu a ko: "Ni mɔɔɔ k'a yere ko diya Ala ye, a te nafa foyi sɔrɔ o ra!"
- ¹⁰O kosɔn, aw mɔɔɔ hakirimanw, aw ye ne lamɛn! Ala ni kojugu ce ka jan, Sebɛetigi Ala ni terenbariya ce ka jan!
- ¹¹A be adamaden sara ka kapa ni a ta kewalew le ye; mɔɔɔ tagamacogo ka kan ni min ye, a be o le ke i ye.
- ¹²Can ra, Ala te kojugu ke, Sebɛetigi Ala te bɔ can sira kan ka ye!
- ¹³Jɔn le k'a sigi dugukolo kuntigiya ra? Jɔn le k'a sigi dunupa beɛ lajennin kunna?
- ¹⁴Ni a kera ko Ala tun be miiri ale yere dɔrɔn ta ko le ra, ni a tun k'a ta nenekiri ni a ta nin mina danfenw na,
- ¹⁵o beɛ tun be sa yɔrɔnin kelen na, adamaden tun be sekɔ ka ke buguri ye.
- ¹⁶Ni i be ko faamu, o tuma nin lamɛn; i toro malɔ ne kumakan na!
- ¹⁷Yala can kɔninyabaga be se ka sigi kuntigiya ra wa? Yala ele be se ka kiti ben Ala terennin kan wa, Fangatigi Ala?
- ¹⁸Ale min b'a fɔ masacew ma ko: "Aw mɔɔɔkolonw," k'a fɔ kuntigiw ma ko: "Aw mɔɔɔjuguw!"
- ¹⁹A te nabɔ mɔɔɔ fe ko fagama lo, a te nafortotigi fisaya desebagato ye; sabu a boro le ka o fla beɛ dan.
- ²⁰O beɛ be se ka sa yɔrɔnin kelen na. Jamana mɔɔɔw be se ka muruti su cemance ra ka kuntigiw faga; fangatigiw be tunu hali mɔɔɔ boro te se o ma.
- ²¹Sabu Ala ja be mɔɔɔ temesiraw beɛ ra, a be mɔɔɔ ta sentako kelen kelen beɛ kɔrɔsi.
- ²²O dibi te yi, kojugukebaga be se ka dogo min kɔnɔ, hali saya dibi.
- ²³Ala mako t'a ra ko a be mɔɔɔ ta ko segesege ka meɛn folɔ, ka sɔrɔ ka o tigi wele a ta kiti ra.
- ²⁴A be fangatigiw laben, hali a te pininkari ke o ta ko ra; o kɔ, a be mɔɔɔ werew sigi o nɔ ra,

²⁵sabu a ka o ta kewalew lon. A be o lawuri su kelen na ka o bo fanga ra, ka o ta ko bee cen.

²⁶A be o bugo mogo bee na na i ko mogojuguw;

²⁷sabu o ka o yere mabo Ala ra, o ma hakiri soro k'a ta kow si faamu.

²⁸O ka desebagatow lakasi ka o kasikan se Ala ma; o b'a to Ala be panibagatow kulekan men.

²⁹Nka ni Ala jera, jon be se k'a jaraki? Ni a k'a pada dogo, jon be se k'a ye? O bee n'a ta, a be min ke siyaw ra, a be se ka o kelen ke adamadenw bee ra;

³⁰janko Alanasiranbari do kana na sigi fanga ra, ka to ka jan la mogow na ka o laben.

³¹Ayiwa, ni mogo k'a fo Ala ye ko: "Ne ta kojugu hake bora ne ra ka ban, ne tena kojugu were ke tuun.

³²Ne na te se ka fen min ye, i yere ye o yira ne ra; ne tun ka terenbariyako minw ke, ne tena o do were ke tuun."

³³Ayiwa, ele min be Ala jarkira, ka kana ni ele ta miiriya ye, yala Ala ka kan ka o tigi sara wa? Ele le ka kan k'a latige, ne te. I ka min lon, o fo!

³⁴Mogo hakirimanw ani mogo hakiritigi minw be ne lamenna, olugu bena a fo ne ma ko:

³⁵"Ayuba be kuma i ko mogo min te ko lon; a be kuma i ko hakiri te mogo min fe.

³⁶O ra, Ayuba ka kan ka korobo ka se fo a dan ma, sabu a ta jaabicogo ni kojugukebagaw ta bee ka kan.

³⁷A be murutiri le farara a ta jurumunw kan; a be sigiya donna an jusukun na, ka kuma caman fo k'a sin Ala ma."

Ayuba 35

Elihu ta ladirikan sabanan: Ayuba be kumalakolonw le fo

¹Elihu ka do fara a ta kuma kan k'a fo Ayuba ye ko:

²Yala ele b'a miiri ko jo be i fe wa? I ko: "Ne terennin lo Ala na koru!"

³I ko: "Nafa juman le be ne ta jurumunkebariya ra?" I ko: "Ala be mun nafa le soro a ra?"

⁴Ne le bena i jaabi, ele ni i tericew bee.

⁵I na lo sankolo ra k'a fe! Sankabaw fe i kunna fo yorjan!

⁶Ni ele ka jurumun ke, o be mun le can Ala ye? Ni i ka i ta hakekow caya, o be mun ke Ala ra?

- ⁷Ni ele terenna, o be mun lase Ala ma? Ala be mun le sɔɔɔ i boro?
- ⁸I ta juguya be digi i mɔɔɔɔɔɔɔw le ra; i ta terenninya fana be adamadenw le nafa.
- ⁹Mɔɔɔw be kulera o tɔɔɔbagaw boro; o be kulera ko o ye o bɔsi ka bɔ fangatigiw boro.
- ¹⁰Nka mɔɔɔ si t'a fɔ ko: "Ne Danbaga Ala be min le, ale min be mɔɔɔ bla dɔnkirila ra su fe,
- ¹¹ale min be an karan ka an ke hakiritigi ye ka teme kongosogow kan, ka an ke hakiritigi ye ka teme sanfekɔɔɔw kan?"
- ¹²Mɔɔɔw be kule, nka Ala te o jaabi, kojugukebagaw ta yerebonya kosɔɔ.
- ¹³Can lo, o be kulera gbansan le; Ala te o lamɛn, Sebɛɛtigi Ala t'a jantora o ra.
- ¹⁴O tuma a bɛna ele jaabi cogo di, ni ele ko i t'a yera, ko i ka i ta kow to a boro, nka i k'a makɔɔ ka dɛɛɛ!
- ¹⁵Ayiwa, sisan, i n'a fɔ a ta jusugban te foyi kɛra mɔɔɔw ra fɔɔ, i n'a fɔ a te mɔɔɔw ta murutiriw jatera fɔɔ,
- ¹⁶o kosɔɔ, Ayuba be kuma gbansanw fɔra; a be hakirintanyakumaw cayara.

Ayuba 36

Elihu ta ladirikan naaninan: Mɔɔɔ te Ala sɔɔɔ

- ¹Elihu ka dɔ fara a ta kuma kan tuun k'a fɔ Ayuba ye ko:
- ²Ne makɔɔ dɔɔnin, ne bɛna a nafa i ye; sabu kuma dɔ belɛn be ne fe k'a fɔ i ye Ala ta ko ra.
- ³Ne bɛna ne ta lɔnniya jini fɔ yɔɔɔjan, ne bɛna kuma ka can di ne Danbaga ma.
- ⁴Can ra, ne ta kuma te faninyakuma ye; mɔɔɔ min ta lɔnniya bɔra jusukun gbenin na, o tigi le be i kɔɔ tan!
- ⁵Ala ka bon, a fana te ban mɔɔɔ ra; a baraka ka bon, a hakiri ka bon.
- ⁶A te mɔɔɔjugu to a ye si sɔɔɔ; nka a be janibagatɔw ta jo di o ma.
- ⁷A t'a ja yeɛma k'a kɔ don mɔɔɔ terenninw na; a be o lasigi masasiginanw kan i ko masacew, ka o sabati kosebe, ka o kɔɔta.
- ⁸Ni negejɔɔkɔ dɔ ka o siri, walama ni jani benna o kan,
- ⁹o tuma o ta kewale min ka o kow lase o ma, a be o fɔ o ye; o tara wasoya fe ka hakeko minw ke, a be o fɔ o ye.

¹⁰A be o toro dayele, janko o ye a ta karan lamɛn; a b'a fo o ye ko o ye terenbariyakow dabra.

¹¹Ni o k'a lamɛn ka sɔn a ta ma, o tuma o be o ta dunupalatige to ke hera ra, ka o si to ke o diyanyakow ra.

¹²Nka ni o m'a lamɛn, a b'a to o ye faga ni taman ye, o be sa o ta kolɔnbariya kosɔn.

¹³Alapasiranbariw diminin be to; hali ni Ala ka o siri ni a ta sirinanw ye, o te kule ko a ye o bɔsi.

¹⁴O kosɔn o be sa ka o to kanbelenya ra, ka o to ni ce jatɔyakebagaw ye o ta sɔnnikejɔrɔw ra.

¹⁵Nka Ala be janibagato bɔsi a ta pani sababu ra, a be sege ke sababu ye k'a toro dayele, janko a ye menni ke.

¹⁶Ayiwa, a bɛna ele fana sama ka i bo sege ra, ka i laganfiya; foyi tɛna i degu tuun; domuni dimanw bɛna caya i kɔrɔ.

¹⁷Bi, mɔgɔjuguw ka kan ni jaraki min ye, o le sera ele ma; jaraki ni kiti benna i kan.

¹⁸Nka i kana ta jusugban fe ka i yere bla kumakolonfo ra; i kana a to tɔrɔ bonyakojugu ye i lafiri.

¹⁹Yala i kulekan be se ka i bo i ta degu ra wa, walama i yere ta baraka fanga bɛɛ be se wa?

²⁰I kana kɔrɔto ko su ye ko, su min be siyaw ta ka o bo o sigiyɔrɔw ra.

²¹I yere kɔrɔsi, i kana i yere bla terenbariyakow ra; sabu pani be se ka i bla o ra.

Ala ta sebgaya ka bon

²²A fe, Ala ni a ta sebgaya ka bon. Jon le be se ka mɔgɔ karan i ko ale?

²³Jon le be a ta kokɛtaw fɔra a ye? Jon le be se k'a fo a ma ko: "I ka kojugu ke"?

²⁴I hakiri to Ala ra k'a bonya a ta kokɛninw kosɔn; mɔgɔw be dɔnkiri la k'a tando a ta ko minw kosɔn.

²⁵Adamaden bɛɛ na b'a ra, mɔgɔw be to fo yɔrɔjan k'a ye.

²⁶Ala ka bon, nka a ta bonya tɛmena an ta hakiri dan kan; a sandaw te se ka jate k'a da lɔn.

²⁷A be jiw sama ka o layɛlen san fe, ka o ke sanji ye sankabaw kɔnɔ.

²⁸Sankabaw be sanji lajigi, k'a bɔn adamadenw kan caman.

²⁹Ala be sankabaw yerege san fe cogo min na, ani sanperen be mankan bo cogo min na a ta so kɔnɔ, jɔn be se ka o faamu?

³⁰A fle, a be a ta sanmanamanaw bo cogo min na sankolo fan bee ra, k'a sɔrɔ kɔgɔji jukɔrɔyɔrɔw be dibi ra.

³¹A be kiti ben siyaw kan o fenw sababu ra, a be domuni di o ma caman o fenw sababu ra.

³²A be sanmanamanaw ke k'a borotegew fa, ka o ci ka taga o tagayɔrɔw ra.

³³A ta sanperen le b'a ko fɔ; hali beganw be bo a nako kala ma.

Ayuba 37

Elihu ko Ala ta danfenw ye kabako ye

¹Elihu ko tuun ko: Nin kow bee le kosɔn ne jusukun be yereyere, fɔ a be panpan.

²Aw y'a lamɛn, aw y'a perɛnkan lamɛn, ani a da be songɔkanba min bee fɔra.

³A be o songɔkan bo sankolo fan bee ra; a ta sanmanamanaw be se fɔ dugukolo danw na.

⁴O kɔ, kanba do be bo: a be a ta sankurukan bo ni baraka ye; ni a kan bɔra dɔrɔn, a ta sanmanamanaw te dabra tuun.

⁵Ala ta sankurukan ye kabakofɛn le ye; a be kobaw ke, minw temena an ta hakiri dan kan.

⁶A b'a fɔ sanbere ye ko: "Jigi dugukolo kan"; a be sanji lana, a be a ta sanji barakamanw lana,

⁷fɔ ka adamadenw bee ta baaraw lalɔ, janko bee y'a lon ko ale Ala ta baara lo.

⁸Kongosogow be don o ta wow kɔnɔ, o be to o layɔrɔw ra.

⁹Sanfɔnɔ be na ka bo woroduguyanfan na, sahiliyanfan fɔnɔ be na ni nene ye.

¹⁰Ala b'a dafɔnɔ fiye ka jiw suma fɔ ka o simi; jiw bee be ja ka ke i ko kabakuru.

¹¹A be sankabaw fa ji ra; san be manamana sankabaw ce ra fan bee ra.

¹²Ale le be o temeyɔrɔw yira o ra ka kɔna ni a sago ye; ni a ka fen o fen fɔ o ye, o be o ke, dunupa yɔrɔ bee lajennin na.

¹³Ni a ko a be mɔgɔw bugɔ ni a ta bere ye, walama ni a ko a be kopuman ke o ye, a be o fenw le ci.

¹⁴I toro malɔ nin kow ra, Ayuba! I lo dɔɔnin, i ye Ala ta kabakow jate mina.

¹⁵Ala be nin fenw bee ta baara yira o ra cogo min na, ani a be sanmanamana bo sankabaw ce ra cogo min na, ele ka o lon wa?

¹⁶Sankabaw be dulon ka lo yoro kelen na cogo min na, ele ka o lon wa? O ye lonniya dafanin tigi ta baara kabakoman le ye.

¹⁷Ni woroduguyanfan fono ka dugukolo gban, ele min ta faniw be fundenin bla i ra,

¹⁸yala ele tun be se ka Ala deme ka sankolo yerege, k'a gbeleya i ko dugalen negeraman wa?

¹⁹Ayiwa, an ka kan ka min fo a ye, ele ye o fo an ye; an koni te se k'a karan foyi ra, sabu anw be dibi le ra.

²⁰Yala o ka kan ka Ala lasomi sani ne ye kuma ta wa? Yala mogo ka kan ka Ala lasomi ko do ra, janko a ye o ko lon wa?

²¹Tere yeelen be bara ka tunu sankabaw ko fe, nka ni fono ka fiye doron, olugu be taga.

²²Yeelen do be manamana i ko sanin, ka bo sahiliyanfan na; Ala ta masaya noro ye siranyafenba ye de!

²³Sebetigi Ala lo, an te se ka se a ma; a ka bon a ta fanga ni a ta can sababu ra, sabu a te mogo terennin fon.

²⁴O le koson mogow ka kan ka siran a ja; minw be o yere jate hakiritigi ye, a te olugu jate.

Ayuba 38

Ala kumana Ayuba fe

(38.1–42.6)

Ala ta kumakan folo: Ala ka sankolo ni dugukolo ko lakari

¹Matigi Ala tora sanfon ce ma ka Ayuba jaabi, ko:

²Jontigi le be sigiya donna ne ta kow ra ni a ta kolonbariyakumaw ye?

³I yere cesiri i ko cefari; ne bena hakiri jini ele fe, ele bena ne karan.

⁴Wagati min ne tun be dugukolo ju sigira, ele tun be min? Ni i ka ko lon, o fo ne ye.

⁵Jon le ka a janya ni a bonya ni a lo latige? Ele ka o tigi lon wa? Jon le ka juru siri k'a suma?

⁶Dugukolo ju siginin be mun le kan? Jon le k'a kabakuru folo sigi,

⁷wagati min sogomada ta lolow tun be jenna ka donkiri la ka ninsondiya jonon fe, ani wagati min Ala ta melekew bee tun be pagarira fo ka peren?

⁸Wagati min kogoji serira ka bo, jon le ka konw datugu a da ra k'a mina ka lo,

- ⁹ani wagati min ne ka sankabaw ke a ta derege ye k'a datugu, ka dibi ke a ta faniw ye k'a lamini,
- ¹⁰ani wagati min ne ka ne ta sariyaw sigi a kunna, ka konw ke k'a datugu, ka sogonaw don a ra,
- ¹¹k'a fo a ye ko: "I be se ka na fo yan, nka i man kan ka teme yan kan, sabu i ta jikuruw ta yerebonya ka kan ka dan yan le"?
- ¹²Kabini ele worora, ele ka dugu gbe ka ye wa? Ele ka dugugbeda loryo yira a ra ka ye wa,
- ¹³janko a yeelen ye manamana dugukolo fan bee ra, ka mogojuguw gben?
- ¹⁴O wagati le ra dugukolo cogoya be yeema k'a ke i ko mogob'a boro tagamasiyen to bogo ra cogo min na, k'a ke i ko mogoka fani don k'a yere pari.
- ¹⁵Nka mogojuguw ta yeelen be bosi o ra; a tun ka o boro min lawuri, o boro be kari.
- ¹⁶Yala ele sera kogji ta jiw boryo ra wa? I yaalara a jidunbaw jukoro ka ye wa?
- ¹⁷Saya dondaw yirara ele ra wa? Yala ele na ka saya dibi donda ye wa?
- ¹⁸Yala i ka dugukolo bonya jate mina wa? Ni a kera i ka o bee lon, a fo!
- ¹⁹Yeelen ta sosira be min le? Dibi sigiyoro be min le,
- ²⁰ka n'a fo ko ele be o ta sosiraw lon, fo ka taga o mina o sigiyoro ra?
- ²¹Sigiya t'a ra, ele ka o lon, sabu i tun worora ka ban; i si sandaw ka ca yere le kosebe!
- ²²Bugun maranin be yoro min na, ele sera yi wa? I ka sanbere marayoro ye wa?
- ²³Ne ka o fenw mara lonjuguw le kama, lon min siyaw be ben jogon kan ka jogon kere.
- ²⁴Yeelen be teme sira juman le fe ka se yoro bee ra? Tereboyanfan ta fono gbanninman be teme min le ka fiye dugukolo kan?
- ²⁵Jon le be sanjibaw temeyoro laben o ye? Jon le be sanmanamanaw ni sanperen ta sira bo o ye,
- ²⁶k'a to sanji ye ben dugukolo lakolon kan, mogote yoro min na, ka ben kongokolonw koro, adamaden te yoro min na,
- ²⁷janko ka yoro lakolonw, ani yorojalanw son ji ra, janko binw ye falen ka caya?
- ²⁸Yala fa be sanji fe wa? Jon le ka gomiji den kelen kelen bee ke?
- ²⁹Ji siminin bora min? Jon le ka bugun dan?

- ³⁰O wagati le ra, ji be simi ka ja, ka ke i ko kabakuru, k'a sanfeyoro gbeleya k'a ke kulugutu kelen ye.
- ³¹Ele be se ka teremana wagati ta lolow juruw siri jagon na wa, walama ka samiya wagati ta lolow juruw foni?
- ³²Ele be se ka woroduguyanfan ta lolow bo o bowagati ra wa? I be se ka sahiliyanfan ta lolobaw, ani a lolo misenw ta siraw yira o ra wa?
- ³³Yala ele ka sankolo ta sariyaw lon wa? Ele le be o sariyaw lase dugukolo ma wa?
- ³⁴Yala ele be se ka i kan korota ka kuma sankabaw fe, janko o ye sanji ben ka jiba bon i kan wa?
- ³⁵Ele le be sanmanamanaw ci ka taga o tagayoro ra wa? Ni i ka o wele, yala o b'a fo i ma ko: "An ye nin ye" wa?
- ³⁶Jon le ka hakiritigiya don adamaden jusukun na, walama ka faamuri don a hakiri ra?
- ³⁷Jon le be se ka sankabaw jate? Jon be se ka sankolo ta baraw jenge k'a ji bon,
- ³⁸ka buguri nigi k'a ke bogo ye, ka bogokuruw noro jagon na?
- ³⁹Ele le be sogo mina k'a di jaramuso ma wa? Ele le be domuni di jaradenw ma ka kongob bo o ra wa,
- ⁴⁰wagati min o lanin be o ta wow kono, walama wagati min o dogonin be tu kono ka sogow kono?
- ⁴¹Wagati min kankan ta denw be kule Ala no fe, ka to ka yaalayaala sabu domuni te o fe, jon le be o ta domuni di o ma?

Ayuba 39

Ala ka kongobeganw ko lakari Ayuba ye Kongobakoronin

- ¹Ele ka kongobakoroninw worotuma lon wa? I ka minanmuso jigito ye wa?
- ²O be karo da min ke ka soro ka woro, ele ka o jate k'a da lon wa? Ele ka o denw worotuma lon wa?
- ³O be biri le ka o ta denw woro; ni o kera, o be bosi ka bo o ta dimi boro.
- ⁴O denw be baraka soro ka bonya o yere ma kongo kono; o be taga o panayoro ra, o te seko o bamuso fe tuun.

Kongofali

- ⁵Jon le ka kongofali labla k'a to a ye bori a sago ma? Jon le ka kongofaliba foni k'a to a yere ma?

⁶Ne ka kongokolon ke a ta yɔrɔ ye, ka yɔrɔjalanw ke a ta so ye.

⁷A ta foyi te dugukɔnɔyɔrɔ ta mankanw na; a te sowotorotigi perɛnkanw men.

⁸A be yaala kuruw kunna k'a ta domuni pini; a be bin nugunin suguya bee pini.

Kongomisi

⁹Yala kongomisi be sɔn ka baara ke ele ye wa? A be sɔn ka si i ta were kɔnɔ wa?

¹⁰I be se ka juru siri kongomisi ra janko a ye sene ke wa? Yala a be sɔn ka misidaba sama i ye foro kɔnɔ wa?

¹¹Yala ele be sɔn ka i jigi la a kan, ko a baraka ka bon, ka i ta foro baara bee to a boro wa?

¹²I be sɔn ka la a ra ko a bɛna i ta siman ce ka na ni a ye, ka na a lajen simangbasiyɔrɔ ra wa?

Kɔnɔsogolon

¹³Kɔnɔsogolon b'a kaman gbasigbasi, ka ninsɔndiya, nka a te se ka wuri a kaman na i ko baninkɔnɔ.

¹⁴A be a ta fanw la dugukolo kan ka taga ka o to yi, k'a to dugukolo fundenin ye a gban.

¹⁵A be pina ko fen dɔ be se ka o dɔn, ko kongosogo dɔ be se ka o ci ni a sen ye.

¹⁶A te hina a denw na; a be i n'a fɔ a yere ta denw te. A te siran ko a ka fan min la, o sege bɛna ke gbansan ye,

¹⁷sabu Ala ka ale jen hakiritigiya ra, a m'a sɔn faamuri ra.

¹⁸Nka n'a wurira ka lɔ tuma min na ka bori damina, a be yereko so ni sotigi bee ma.

So

¹⁹Ele le ka so ta baraka don a ra wa? Jɔn le k'a kansiw ke k'a ceɓa?

²⁰Ele le b'a to a be pan i ko jɔdomutɔn wa? A ta fagamayakasi be jatige bla mɔgɔw ra!

²¹A b'a sengbɔgɔrɔ gbasigbasi dugu ma ka jagari sabu baraka b'a ra; a be girin ka don kerekedenw ce ra.

²²A te siranya jate, foyi te a ja tige; hali ni a ka kerekemuru ye, a te seko ko fe.

²³KerekECE min siginin b'a kan, a be o ta biɛforogo mankan, ani taman manamanatɔ ni biɛjan mankan men.

²⁴A kɔrɔtɔninba be bori yɔrɔ bee; ni buru fiyera ka ban, a te se ka lɔ yɔrɔ kelen na tuun.

²⁵Ni buru fiyera a b'a fo: "An ye taga!" A be to fo yorɔjan ka kere kasa ta, a be kerekuntigiw perenkan ni kerekedenw woyɔkan men.

Santigi ni bon

²⁶Yala ele ta hakiri le sababu ra, santigi be wuri a kaman na, k'a kaman yangan ka taga fo woroduguyanfan na wa?

²⁷Ele le b'a fo bon ye ko a ye wuri wa? Ele le b'a fo a ye ko a ye a ta naga la fo kurujanw san fe wa?

²⁸A be to faraw le ce ra; a be si o yorɔw le ra. A dogoyorɔ ye kuru jamijanw sanfeyorɔw le ye.

²⁹A be to o yorɔ ra ka sogo denden; k'a to fo yorɔjan, a na b'a ye.

³⁰A denw be jori min; ni sogosu be yorɔ o yorɔ, a be yi .

Ayuba 40

Ala ko Ayuba ye ale jaabi

¹Matigi Ala k'a fo Ayuba ye tuun ko:

²Ele min be Sebeetigi Ala sosora, yala ele b'a fe ka Ala wele kiti ra le wa? Ele min be Ala jarakira, ele be se ka nin pininkariw jaabi wa?

³Ayiwa, Ayuba ka Matigi Ala jaabi ko:

⁴A fe, ne te foyi ye; ne bena ele jaabi ka mun fo sa? Ne be ne boro la ne da ra le ka je.

⁵Ne kumana sijagako kelen, ne tena foyi fo tuun; ne kumana sijagako fla, ne tena do were fara o kan tuun.

Ala ta kumakan flanan: A ko se te Ayuba ye

⁶Matigi Ala tora sanforɔ ce ma ka Ayuba jaabi tuun, ko:

⁷I yere cesiri i ko cefari, ne bena hakiri pini ele fe, ele bena ne karan.

⁸Yala i b'a fe ka jaraki ben ne le kan wa? I b'a fe ka kiti ben ne kan ka jo di i yere ma wa?

⁹Yala ele boro be i ko ne Ala ta boro wa? Yala ele kan be i ko sankurukan, i ko ne Ala kan be cogo min na wa?

¹⁰Ayiwa, i yere masiri ni masaya ni fanga ye sa! Bonya ni norɔ la i yere kan!

¹¹I ta jusugban lajigi mɔgɔw kan i ko jibaw; i na lo yerebonyabagaw bee ra, ka o laben!

¹²I na lo yerebonyabagaw bee ra, ka o majigi! Mɔgɔjuguw terege dugu ma ka o norɔ yorɔnin kelen na!

13O bee lajennin dogo buguri jukɔɔ! O na datugu ka o dogo kaburu kɔɔ!

14Ni o kera, ne yere le bena ele fo ka i waleɓumanɓɓɓɓ, sabu i yere baraka be se ka i kisi!

Ala ka jirafen daw lakari Mali

15Ayiwa, mali fle! Ne ka ale dan i ko ne ka ele dan cogo min na; a be bin jimi i ko misi.

16A fle, baraka min b'a soro ra, ani fanga min b'a kɔɔɔbara ta sogobuw ra!

17A b'a kukala wuri k'a ja i ko sedirisun; a wotow ta sogobuw ka jɔɔɔɔ mina ni baraka ye.

18A kolo ka gbelen i ko siranegge, a garagakolow be i ko negeberew.

19Ale ye Ala ta danfenw bee ra kabakoman le ye; a danbaga k'a dan ka muru di a ma .

20A be a ta baro sɔɔɔ kuruw kan, kongosogow bee be boribori yɔɔɔ minw na.

21A be la kɔɔdarayiriw jukɔɔɔ, a be dogo binw ce ra bɔɔɔ ra.

22Kɔɔdarayiriw suma b'a datugu, a be dogo yirimisɛnw ce ra.

23Hali ni baji ka fariya cogo o cogo, a te siran; hali ni Zuriden ba ka fa ka se fo a da kɔɔɔ, a hakiri siginin lo.

24Yala mɔɔɔ be se k'a na yelennin to k'a mina wa, walama k'a mina ni jan ye k'a nun sɔɔɔ nin biɛɛ ye?

Jirasa belebele

25Yala ele be se ka jirasa belebele mina ni dulen ye wa? Ele be se k'a nenkun siri ni jurukise ye wa?

26Yala i be se ka juru don a nun na wa? I be se ka a dagbaga sɔɔɔ ni biɛɛ ye wa?

27Ni i ko i b'a mina, a bena i daari ni makarikanw le ye, ka kumadimanw fo i ye wa?

28Yala a bena teriya don ni ele ye le, k'a yere ke ele ta jɔɔɔ ye wagati bee wa?

29Yala i be se ka toron ke ni a ye i ko kɔɔɔnin wa, walama k'a siri juru ra, i denmusow ye toron ke ni a ye?

30Yala mɔɔɔw be se ka jen k'a mina k'a fiyeere wa? O be se k'a taran sannikeɓagaw ra wa?

31I be se k'a bon ni biɛɛ ye k'a fari yɔɔɔ bee sɔɔɔsɔɔɔ wa, walama k'a kunkolo sɔɔɔ ni jɛɛɛfagabiɛɛ ye?

³²Ayiwa, ele ye i boro la a kan ka fɛ sa! A bɛna min kɛ i ra, o tɛna bɔ i kɔnɔ; i tɛna a se fla!

Ayuba 41

Ala ka jirasa belebele ta ko lakari

¹I bɛ i jigi la fɛn o fɛn kan ko i bɛ jirasa belebele kɛrɛ ni o ye, ka se sɔrɔ a kan, o bɛɛ ye gbansan ye; a yeri dama siranya bɛ mɔgɔ ben dugu ma.

²Mɔgɔ si tɛ sɔn ka farati k'a darabɔ. Ayiwa, o tuma ne Ala, jɔntigi le bɛna se ka lo ka ne kɔnɔ?

³Jɔn le ka fɛn di ne ma, ko ne ka kan ka o juru sara o tigi ye? Fɛn o fɛn bɛ dunuɓa kɔnɔ o bɛɛ lajennin ye ne ta le ye.

⁴Ayiwa, ne tɛna jirasa belebele farikolow ko to fɔbari ye, ani baraka min b'a ra, ani a fari cɛɓa.

⁵Jɔn le sera k'a ta derege bɔ a ra ka ye? Jɔn le sera ka don a jɛnsira fla cɛ ma ka ye?

⁶Jɔn le sera k'a da yɛɛ ka ye? A jɛnw bɛ jatigɛ bla mɔgɔ ra!

⁷A faraw bɛ i ko nɛgɛbɛnnanw; o le bɛ bonya ni baraka di a ma. O nɔrɔnɔrɔnin lo jɔgɔn na a fari kan i ko tagamasiyɛnw.

⁸O dondonnin lo jɔgɔn na; hali fɔɓɔ tɛ tɛmɛ o ni jɔgɔn cɛ.

⁹O bɛɛ kelen kelen sirinin bɛ jɔgɔn na, ka jɔgɔn mina; foyi tɛ se ka o faran ka bɔ jɔgɔn na.

¹⁰A tisotɔ bɛ tasumayeelen bɔ; a jadenw bɛ manamana i ko teresun yeelen.

¹¹Tasumamana bɛ seri ka bɔ a da fɛ, tadenw bɛ bɔ a da ra.

¹²Sisi bɛ bɔ a nunwow fɛ, i ko daga, walama dagaba wuritɔ tasuma kan.

¹³A nɛnɛkiritɔ, a nunfɔɓɔ bɛ se ka takami fiye k'a mana; tasumamanaw bɛ bɔ a da fɛ.

¹⁴A ta fanga b'a kankala le ra; ni i k'a ye, a bɛ jatigɛ bla i ra.

¹⁵A fari jɔguyɔrɔw nɔrɔnin lo jɔgɔn na; o jajanin lo ka o nɔrɔ jɔgɔn na kɔsɛbɛ.

¹⁶A jusukun ka gbɛlen i ko kabakuru, a ka gbɛlen i ko mugusi kaba.

¹⁷Ni a wurira, hali cɛfaribaw bɛ siran; jatigɛ kosɔn o bɛ bori ka dogo.

¹⁸K'a fɔ ko i b'a kɛrɛ ni kɛrɛkemuru ye, walama biɓɛ ni taman ni nɛgɛderege, o si tɛ foyi ja.

¹⁹Nɛgɛ bɛ a ja kɔrɔ i ko binjalan; siranɛgɛ bɛ a ja kɔrɔ i ko yiri torinin.

²⁰Bijɛ tɛ se k'a labori; ni i ka kabakuru don tafura ra k'a bon, o bɛ kɛ i ko binjalan le benna a kan.

²¹Berekuru b'a fɛ i ko binjalan, a ta foyi tɛ bijɛ tɛmɛtɔ mankan na.

²²Fara minw b'a kɔnɔbara kan, o da ka di i ko muru; a fofotɔ, olugu bɛ kɛ i ko misidaba samatɔ bɔgɔ ra.

²³Ni a lamagara ji jukɔrɔ, a bɛ jidunbaw lawuri i ko ji wuritɔ daga kɔnɔ; a bɛ baji na duuru k'a kɛ i ko turudaga.

²⁴A tɛmesira nɔ bɛ manamana a kɔ fɛ; ji na bɛ gbɛ, k'a kɛ i ko kunsigigbɛ.

²⁵Mɔgɔ si tɛ ale kuntigi ye dugukolo kan yan; ale danna ko a kana siran foyi le na.

²⁶Danfen min o min kɔrɔtanin lo, a bɛ o bɛɛ kunna; ale le ye kongosogo fagamaw bɛɛ ta masa ye.

Ayuba 42

Ayuba ka jo di Ala ma

¹Ayuba ka Matigi Ala jaabi, ko:

²Ne k'a lɔn ko fɛn bɛɛ se bɛ ele ye; ko foyi tɛ i ta kolatigenin si bari.

³I ko: "Jɔntigi le bɛ sigiya donna ne ta kow ra ni a ta kolɔnbariyakumaw ye?" Can lo, ne tɛ ko minw faamu, ne ka o fɔ, kabakoba minw ka bon ne ta lɔnniya ma, ne ka o fɔ.

⁴I ko: "Ne lamɛn, sisan ne bɛna kuma; ne bɛna hakiri jini ele fɛ, ele bɛna ne karan!"

⁵Ne toro le tun ka i ko mɛn, nka sisan ne yɛrɛ na ka i ye!

⁶O kosɔn ne bɛ ne yɛrɛ jaraki; ne nimisara ne ta kɛta ra; ne bɛ ne yɛrɛ majigi ka sigi buguri ra, ka sigi bugurigbɛ ra.

Ala ka Ayuba tericɛ saba jaraki

⁷Ayiwa, Matigi Ala ka o kumaw fɔ Ayuba ye ka ban minkɛ, Elifazi min tun bɛ bɔ Teman, a k'a fɔ ale ye ko: "Ne dimina ele ni i tericɛ fla kɔrɔ kosɛbɛ, sabu aw ma ne ta ko fɔ ka kapa ni can sira ye, i ko ne ta jɔncɛ Ayuba k'a kɛ cogo min na.

⁸O ra, aw ye misitoran wolonfla, ani sagajigi wolonfla mina ka taga ni o ye ne ta jɔncɛ Ayuba fɛ, ka o kɛ saraka jɛnita* ye aw yɛrɛ kosɔn. Ne ta jɔncɛ Ayuba bɛna Ala daari aw ye. Ne bɛna a ta daariri lamɛn; o ra, ne tɛna aw mina ka kapa ni aw ta hakirintanya ye, sabu aw ma ne ta ko fɔ ka kapa ni can sira ye i ko ne ta jɔncɛ Ayuba k'a kɛ cogo min na."

⁹Elifazi min be bo Teman, ani Bilidadi min be bo Suwa, ani Sofari min be bo Naama, olugu tagara a ke i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo o ye cogo min na. Matigi Ala ka Ayuba ta daariri lamēn ka yafa o ma.

Ala ka Ayuba ta bonya kosegi a ma tuun

¹⁰Ayuba ka Ala daari a teriw ye ka ban minke, Matigi Ala ka Ayuba kosegi a cogokoro ra. Naforo minw tun b'a fe folofolo, a ka o bee jogon fla fla di a ma.

¹¹A balemacew, ani a balemamusow, ani a lonbagakoro bee nana a fe; o nana domuni ke ni a ye a ta so. Matigi Ala tun ka kojugu minw bee lase a ma, o k'a jusu saaro k'a naji ce o bee koson. O bee kelen kelen ka warigbe kelen kelen, ani sanin bororanegē kelen kelen di a ma.

¹²Matigi Ala ka baraka don Ayuba ra tuun a si to ra, fo ka teme wagati folo ta kan. Ayuba ka saga waga tan ni naani (14 000), ani jogome waga woko (6 000), ani senkemisi fla fla sigiyoroma waga kelen (1 000), ani falimuso waga kelen (1 000) soro tuun.

¹³A ka dence wolonfla ni denmuso saba soro tuun.

¹⁴A k'a denmuso folo togo la ko Yemima, ka flanan togo la ko Kesiya, ka sabanan togo la ko Kerēni Hapuki .

¹⁵Jamana bee lajennin kono, a denmusow jogon muso cejuman tun te yi. O face ka o balemacew ta cen jogon do di o ma.

¹⁶O ko, Ayuba ka san keme ni binaani le ke; a ka a ta denw ye, ka olugu ta denw ye, fo ka taga se o ta duruja naaninan ma.

¹⁷Ayuba korora ka sijan soro, ka soro ka sa.

Zaburu

Zaburu 1

Kitabu fɔlɔ

(Zaburuw 1–41)

Mɔgɔ terennin ta sira ani mɔgɔjugu ta sira

¹Mɔgɔ min tɛ tagama ka kapa ni mɔgɔjuguw ta ladiri ye, ni a tɛ lɔ ni jurumunkeɓagaw ye o ta sira kan, ni a tɛ sigi ni kumakolonfɔbagaw ye o ta jɛn ra, o tigi ta pana;

²Matigi Ala ta sariya le ka di a ye, a ta miiriya bɛ o sariya le kan su ni tere.

³O tigi bɛ i ko yiri min turunin bɛ jiwoyo kɔrɔ; ni a dentuma sera, a bɛ den, a flaburuw fana tɛ jaja ka ye. Ni a ka fɛn o fɛn kɛ, o bɛɛ bɛ pa.

⁴Nka mɔgɔjuguw ta tɛ ten fiyewu! Olugu bɛ i ko binjalan, fɔrɔ bɛ min ta ka taga ni a ye.

⁵O kosɔn mɔgɔjugu tɛ se ka jo sɔrɔ kiti lon na, jurumunkeɓaga tɛ se ka don mɔgɔ terenninw ta jɛn ra.

⁶Sabu Matigi Ala bɛ mɔgɔ terennin ta sira kɔrɔsi; nka mɔgɔjugu ta sira b'a lataga halakiyɔrɔ le ra.

Zaburu 2

Ala ka masacɛ min panawoloma

¹Mun kosɔn siyaw bɛ muruti dɛ? Mun kosɔn miiriya gbansanw bɛ jamana mɔgɔw kɔnɔ dɛ?

²Dugukolo masacɛw wurira ka lɔ; kuntigiw ka jɔgɔn lajɛn Matigi Ala ni a ta mɔgɔ panawolomanin kama.

³O ko: “An ye o ta sirinanw foni ka bɔ an yɛrɛ ra, an ye o ta juruw tige ka bɔ an yɛrɛ ra!”

⁴Min siginin bɛ sankolo masaya ra, ale bɛ yɛrɛkora o ma; Matigi bɛ o lɔgɔbɔra le!

⁵O kɔ, a dimininba bɛ kuma ni o ye, a jusu bɔnin bɛ kuma o fɛ fɔ ka o ja tige,

⁶ko: “Ne yɛrɛ le ka ne ta masacɛ sigi Siyɔn kuru* kan, ne ta kuru saninman kan.”

⁷Ayiwa, ne bɛna Matigi Ala ta cifɔninw wangola. A k'a fɔ ne ye ko: “Den min bɔra ne ra, ele lo; ne kɛra i fa ye bi.

⁸Siyaw daari ne fɛ, ne bɛna o bɛɛ tigiya di i ma, ne bɛna yɔrɔ bɛɛ kɛ i ta ye, ka taga se fɔ dugukolo danw ma.

⁹I bɛna o mara ni masacɛbere nɛgeraman le ye; i bɛna o ta fanga ɲɔɲɔ i ko bɔgɔdaga.”

¹⁰Ayiwa, sisan, aw masaw, aw ye hakiri sɔrɔ! Aw y’a to o ye aw ladi, aw minw ye dunuɲa fangatigiw ye!

¹¹Aw ye baara kɛ Matigi Ala ye ni Alapasiran ye! Aw ye ɲagari, nka aw ye siran a ɲa fɔ ka yɛrɛyɛrɛ.

¹²Aw y’a dence bonya, janko a kana na dimi aw kɔrɔ ka aw halaki aw ta siraw ra; sabu a ta dimi bɛ se ka ben aw kan yɔrɔnin kelen na. Minw bɛɛ bɛ o yɛrɛ karifa a ma, olugu ta ɲana!

Zaburu 3

Ala le bɛ a ta mɔgɔw tanga

¹Dawuda ta Zaburu, a ka min sɛbɛ a boritɔ a dence Abusalɔn ɲa.

²Matigi Ala, ne juguw ka ca, minw wurira ne kama, o ka ca.

³Mɔgɔ caman b’a fɔra ne ta ko ra, ko: “Ala tɛna a bɔsi fiyewu!”

⁴K’a sɔrɔ ele kɔni, Matigi Ala, ele le ye ne tangabaga ye, ne bɛ bonya sɔrɔ ele le fɛ, ele le bɛ ne kun kɔrɔta.

⁵Ne bɛ ne kan kɔrɔta, ka Matigi Ala wele, a bɛ to a ta kuru saninman kan ka ne jaabi.

⁶Ne bɛ la ka sunɔgɔ, ka kunu, sabu Matigi Ala bɛ ne dɛmɛ.

⁷Ne juguw jamaba min ka ne lamini, ne tɛ siran olugu si ɲa.

⁸E, Matigi Ala, i wuri! Ne ta Ala, ne kisi! I tɛgɛ ci ne juguw bɛɛ ɲa kan, mɔgɔjuguw bɛɛ ɲinw karikari!

⁹Kisiri bɛ sɔrɔ Matigi Ala le ra; baraka don i ta mɔgɔw ra!

Zaburu 4

Ala le bɛ a ta mɔgɔw dɛmɛ

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dɔnkiri min bɛ la ni gɔni ye. Dawuda ta Zaburu.

²E, Ala, ele min bɛ jo di ne ma, ni ne ka kule i nɔ fɛ tuma o tuma, i ye ne jaabi. Ne degunin tun lo, nka i ka laganfiya di ne ma. Makari ne ra, ka ne ta daariri lamɛn!

³Aw adamadenw, aw minw bɛ ne ta bonya yɛlɛma k’a kɛ maroya ye, aw bɛna o dabla tuma juman le? Aw bɛ fɛngbansanw kanu, ka tugu faninya kɔ, aw bɛna o fana dabla tuma juman le sa?

⁴Aw ka kan k’a lɔn ko Matigi Ala k’a ɲasiranbaga ɲanawoloma; ni ne ka Matigi wele, a bɛ ne lamɛn.

⁵Ni aw dimina, aw kana jurumun ke; aw ye to aw ta layɔɔ ra ka je ka miiri kosebe.

⁶Aw ye terenninya sarakaw bɔ, ka aw jigi la Matigi Ala kan.

⁷Mɔgɔ caman b'a fɔ ko: "E, jɔn le bɛna hɛra ke an ye tuun sa!" E, Matigi Ala, makari an na ka i ta yeelen bɔ an ye.

⁸Hali ni mɔgɔw ka simankura ni rɛzɛnjikura sɔɔ caman, ka jagari, i bɛ jagari min don ne jusu ra, o belɛn ka bon ka tɛmɛ olugu ta kan.

⁹Ne bɛ la ka sunɔgɔ hɛra ra, sabu ele Matigi Ala, ele yɛrɛ le bɛ ne mara ne layɔɔ ra hɛra ni laganfiya ra.

Zaburu 5

Ala b'a nasiranbagaw dɛmɛ

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dɔnkiri min bɛ la ni filɛnw ye. Dawuda ta Zaburu.

²E, Matigi Ala, i toro malɔ ne kumakan na, ne ŋunakan lamɛn!

³I janto ne ta wɛlerikan na, ne ta Masa, ne ta Ala! Sabu ne bɛ ele le daarira.

⁴Matigi Ala, lon o lon sɔgɔma i bɛ ne kan mɛn, lon o lon sɔgɔma ne bɛ taga lɔ ka i makɔnɔ;

⁵sabu i tɛ Ala ye, kojugu ka di Ala min ye, i tɛ mɔgɔjugu fɛ.

⁶Yɛrɛbonyabaga tɛ se ka lɔ ele ja kɔɔ, mɔgɔ o mɔgɔ bɛ kojugu ke, i bɛ o haramuya.

⁷I bɛ faninyafɔbagaw halaki; mɔgɔfagabagaw, ani nanbaramɔgɔw, Matigi Ala bɛ olugu haramuya.

⁸Nka ne kɔni, i ta numanyaba baraka ra, ne bɛ se ka don i ta batoso kɔnɔ, ka ne kinbiri gban i ta batoso saninman ja fɛ ka i bato, sabu i nasiran bɛ ne ra.

⁹E, Matigi Ala, i ta terenninya sira yira ne ra, i ta siraw laterɛn ne ye, ne juguw kosɔn;

¹⁰sabu mɔgɔ tɛ se ka la olugu darakuma si ra, cɛnri miiriya dɔɔn le bɛ o jusu ra, o kandinga ye kaburu dayɛlɛnin le ye, o bɛ mɔgɔw lafiri ni o nɛnkun ye.

¹¹E, Ala, o jaraki! A to o yɛrɛ ta ŋaninyajuguw ye ke o ben sababu ye; o gbɛn ka bɔ i ja kɔɔ o ta jurumun caman kosɔn, sabu o murutira i ma.

¹²Nka minw bɛɛ bɛ o yɛrɛ karifa ele ma, olugu bɛna ninsɔndiya, ka jagari kosebe tuma bɛɛ fɔ ka kule ci, sabu ele le bɛ o tanga. I tɔgɔ ka di minw ye, olugu bɛna jagarikanbaw bɔ;

¹³sabu, Matigi Ala, ele le be baraka don mɔɔ terennin na, i be kopuman caman ke a ye, k'a sutara i ko negebennan.

Zaburu 6

Ala le ye keneyari kebaga ye

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dɔnkiri min be la ni gɔni juru seegi ye. Dawuda ta Zaburu.

²E, Matigi Ala, i kana ta dimi fe ko i be ne jaraki, i kana ta jusugban fe ko i be ne koro.

³E, Matigi Ala, makari ne ra, sabu ne baraka bee le banna; ne keneya, Matigi Ala, sabu ne kolow bee be yereyerera.

⁴Ne hakiri pagamina kosebɛ! Matigi Ala, nin bɛna ban tuma juman le sa?

⁵Na, Matigi Ala, na ne bɔsi, na ne kisi i ta pumanya kosɔn.

⁶Sabu mɔɔ saninw hakiri te to i ra tuun; jɔn le bɛna to kaburu kɔnɔ ka i fo ka i walepumanlɔn?

⁷Ne nɔnana fo ka ne baraka bee ban, su o su ne naji be woyo fo ka ne ta lanan nigi, ne be kasi ka ne layɔɔ bee ke naji ye.

⁸Ne padenw finna dimi kosɔn, ne padenw baraka bee banna ne juguw ta kewalew kosɔn.

⁹Aw kojugukebagaw, aw ye aw yere mabɔ ne ra, sabu Matigi Ala ka ne kasikan men.

¹⁰Matigi Ala ka ne ta makarikan men, Matigi Ala sɔnna ne ta daariri ma.

¹¹Ne juguw bee bɛna maroya, ka o ja tige fo o be yereyerɛ; o maroyaninba bɛna seko ka taga joona joona.

Zaburu 7

Ala le be a ta mɔɔw lakisi

¹Dawuda ta mapumanko dɔnkiri; a ka min la Matigi Ala na kɔɔ, Kusi ta ko ra, Kusi min tun ye Boniyaminu ta mɔɔ do ye.

²Matigi Ala, ne ta Ala, ne be ne yere karifa ele le ma; ne kisi ka bo ne nɔgbenbagaw bee boro, ka ne bɔsi,

³janko o kana na ne sogo tigetige i ko jara, o kana na ne tigetige, mɔɔ kana sɔɔ ka ne bɔsi.

⁴Matigi Ala, ne ta Ala, ni a kera ko ne ka nin ko nɔɔn do le ke: ni ne boro ka kojugu ke,

- ⁵walama ni ne ka kojugu ke ne sigijogon na, ni ne ka hali ne jugu do ta borofenw bosi gbansan,
- ⁶o tuma ne juguw ye ne gben fo ka ne nin mina; o ye ne dondon ka ne terege dugu ma fo ka ne si ban, ka ne ta bonya bee tunu bogo ra.
- ⁷E, Matigi Ala, i wuri ka i ta dimi yira, i wuri ka ne juguw ta jusugban bee ban; i wuri ka ne demε, ka kiti tige.
- ⁸Jamanaw bee ta mogow ye na lajen ka i lamini, ele ye sigi san fe o bee kunna.
- ⁹Matigi Ala le be siyaw ta kiti tige; Matigi Ala, ne ta kiti tige ka kapa ni ne ta terenninya ye, ka kapa ni ne ta jusukungbeninya ye.
- ¹⁰Mogojuguw ta kojuguw lalo ten, ka mogō terennin sabati, ele min be adamaden jusukunnakow ni a hakirinankow bee segesege k'a lon, ele Ala min terennin lo.
- ¹¹Ala le ye ne tangabaga ye, ale le ye mogō jusupumanw kisibaga ye.
- ¹²Ala ye kititigebaga terennin le ye, a ta dimi be ben mogojuguw kan lon o lon.
- ¹³Ni o ma nimisa, Ala bena a ta kerεkemuru dabō o kama; a be a ta kalan laben, k'a sama.
- ¹⁴A be a ta kerεkeminanw laben fagari kama, a be bijε tasumamanw laben.
- ¹⁵A fe, mogojugu be terenbariya kono ta, kojugu kono le b'a ra; a fana bena jigi faninya le ra.
- ¹⁶A be dinga sogi, fo k'a dunya, nka a ka dinga min sogi, ale yere le be ben o kono.
- ¹⁷A ta kojugu bena ben ale yere le kan, a ta fariya be jigi ale yere le kuncε ra.
- ¹⁸Ne bena Matigi Ala fo k'a walepumanlon a ta terenninya koson, ka Alatandodonkiriw la ka Matigi Ala korotaninba togo tando.

Zaburu 8

Ala ta bonya ni a ta noro

- ¹Donkirilabagaw kuntigi. Donkiri min be la ni Gatikaw ta goni ye. Dawuda ta Zaburu.
- ²E, Matigi Ala, an Matigi, i togo ka bon dugukolo yoro bee le ra! I ta bonya temena sankolo bonya kan.
- ³I ka i togo tandorikumaw don denmisenw ni sinmindenw da ra, janko ka i kerεbagaw lamaroya, ka i juguw da datugu, ani minw b'a fe ka o yere dimibo i ra.
- ⁴Ni ne ka i ta sankolo fe, i yere boro ka min dan, ka karo ni lolow fe, i boro ka minw laben,

⁵o tuma ne b'a fɔ ko: "Mɔgɔ ye mun le ye, ka n'a fɔ ko i be i hakiri to a ra? Adamaden ye mun le ye, ka n'a fɔ ko i be i janto a ra?"

⁶O beɛ n'a ta, i k'a dan k'a dɔgɔya ni Ala yere dɔrɔn le ye; i ka bonya ni nɔɔrɔ masafugula sigi a kun na.

⁷I boro ka fen o fen dan, i ka o beɛ bla a ta fanga kɔrɔ, ka fen beɛ bla a sen jukɔrɔ:

⁸sagaw, ani baw, ani misiw beɛ, ani kongosogow,

⁹ani sanfekɔnɔw, ani kɔgɔji jegew, ani fen o fen be yaala kɔgɔjiw kɔnɔ.

¹⁰E, Matigi Ala, an Matigi, i tɔgɔ ka bon dugukolo yɔrɔ beɛ le ra!

Zaburu 9

Ala b'a janto panibagatɔw ra

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dɔnkiri min be la ni filen ni gɔni ye. Dawuda ta Zaburu.

²Matigi Ala, ne be i fo ka i waleɓumanlɔn ni ne jusukun beɛ ye, ne bena i ta kabakobaw beɛ lakari.

³Ne bena ninsɔndiya, ka ɓagari kosebe ele Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya kosɔn; ne bena Alatandodɔnkiriw la ka i tɔgɔ tando, ele Ala kɔrɔtaninba!

⁴Ne juguw sekɔra ni o kɔ ye; o be talon ka ben, ka halaki i ɓa kɔrɔ;

⁵sabu ele le be ne ta kiti tige, ka ne ta jo di ne ma. I siginin be i ta masasiginan kan, i be kiti tige ka kapa ni terreninya ye.

⁶I ka siya tɔw jaraki, ka mɔgɔjuguw halaki; i ka o tɔgɔ jɔsi ka bɔ yi pewu!

⁷Ne juguw beɛ banna, o sigiyɔrɔw kɛra tomo lawuribariw le ye; i ka o ta duguw cici, mɔgɔ si hakiri tena to o ra tuun.

⁸Matigi Ala kɔni siginin be a ta masaya ra wagati beɛ, a siginin be a ta masasiginan kan, ka kiti tige.

⁹Ale le be dunuɓa mara ni terreninya ye, ka mɔgɔw ta kiti tige ka ɓa.

¹⁰Matigi Ala le ye sɛgebagatɔw dogoyɔrɔ ye, ale le ye o dogoyɔrɔ ye o degu wagatiw ra.

¹¹O kosɔn minw ka i tɔgɔ lɔn, olugu be o jigi la i kan; sabu minw be i yɔrɔɓini, i tena olugu to o kelen na, Matigi Ala.

¹²Aw ye Alatandodɔnkiriw la Matigi Ala ye, Ala min siginin be Siyɔn, aw ye a ta kokeninw lakari mɔgɔw ye.

¹³A bena mɔgɔfagabagaw ɓininka, sabu o ka mɔgɔ minw faga, a hakiri be olugu ra; a te ɓina panibagatɔw kasikan kɔ.

¹⁴E, Matigi Ala, makari ne ra, ne janicogo fle ne koninyabagaw boro; ele le be ne lawuri ka bo saya ta so donda ra,

¹⁵janko ne ye i tando ka i ta bonya bee lakari Siyon dugu donda ra, ka jagari i ta kisiri koson.

¹⁶Siyaw benna o yere ta dinga soginin konon; o dogora ka jo min siri, o yere sen minana o jo ra.

¹⁷Matigi Ala k'a yere yira, a ka kiti tige can kan; mogojugu ta kewalew kera jan ye k'a yere mina.

¹⁸Mogojuguw bena taga saya dibi ra, o siya minw bee be pina Ala ko.

¹⁹Nka Ala te pina fagantanw ko ka o to yi ten, janibagatow jigi tigenin te to yi ten tuma bee.

²⁰E, Matigi Ala, i wuri! I kana a to mogow ye se soron! Siyaw ta kiti ye tige i ja koron.

²¹Matigi Ala, siranyaba bla o ra, siyaw y'a lon ko olugu te foyi ye ni adamaden gbansanw te.

Zaburu 10

Ala le be janibagatow bosi

¹E, Matigi Ala, mun koson i k'a i yere mabon ne ra? Mun koson i be dogo ne ra ne ta degu wagatiw ra?

²Mogojugu ni a ta yerebonya be janibagatow torora; a ka dabarijugu minw siri, a bena o mina ni o le ye.

³Mogojugu b'a yere tando, sabu ko min miiriya tun b'a jusukun na, a ka o soron; ale mogon nataba be Matigi Ala neni, k'a mafiyenya.

⁴Mogojugu be yada, fo k'a fo ko: "Ala te yi!" A ta miiriya bee be o le ye.

⁵A ta kow be ja a boro tuma bee; i ta kolatigeninw si te se a ma, a b'a juguw bee fiye ka bo yi.

⁶A b'a fo a yere konon ko: "Foyi te se ka ne bo ne non ra! Kojugu si tena ne soron ka ye fiyewu!"

⁷Mogodanganaw doron le be a da ra, ani nanbara ni torori; kumajuguw, ani terenbariyakumaw le b'a nenkun kan.

⁸A be dogo dugu ko fe ka mogow konon, a be to yoron dogoninw na ka бага mogon jarakibari ma k'a faga; a be dogo ka desebagatow konon.

⁹A be dogo ka mogow konon, i ko jara be dogo a ta dinga konon cogo min na, a be dogo ka janibagatow konon, a be janibagatow sama k'a don a ta jo ra, k'a mina.

- ¹⁰A be biri, ka sonzori, ka deseɓagato denden fo k'a mina.
- ¹¹Ni o kera, a b'a fo a yere kono ko: "E, Ala jinana! Ala k'a na datugu, a te foyi yera!"
- ¹²E, Matigi Ala, i wuri! E, Ala, i boro korota! I kana jina janibagatoɓ ko.
- ¹³Mun na magojugu be Ala mafiyenyara tan? Mun koson a b'a fora a yere kono ko: "Ala tena foyi ke ne ra!"
- ¹⁴Nka ele Ala le be fen bee yera! Minw be sege ra, ani dimi be minw kan, i na be olugu ra. Ko bee be ele le boro. Deseɓagato b'a yere karifa ele le ma, ele le ye ferita demebaga ye.
- ¹⁵Magojugu kojugukebaga boro kari! A ta kojuguw hake bo a ra fo ka taga a halaki ka ban pewu!
- ¹⁶Matigi Ala le ye Masa ye tuma bee, ani wagati bee, a bena Alapasiranbariw bee halaki ka bo a ta dugukolo kan.
- ¹⁷E, Matigi Ala, janibagatoɓ be min fe, ele le be o ke o ye, i be o ja gbeleya, ka i toro malɓ ka o lamɓ,
- ¹⁸ka feritaw, ani segeɓagatoɓ ta jo di o ma, janko adamadenw kana to ka o ta jagboyafanga sigi magoɓ kan tuun ka o degu.

Zaburu 11

Mago terennin b'a yere karifa Ala le ma

- ¹Dankirilabagaw kuntigi. Dawuda ta Zaburu. Ne be ne yere karifa Matigi Ala le ma. Mun koson aw b'a fo ne ma ko ne ye bori i ko kono be wuri cogo min na ka taga dogo kuruw ce ra?
- ²A fe, magojuguw be o ta kalan samana, o be o ta bijew donna kalan juru ra, ka dogo dibiba ra ka mago jusupuman bon.
- ³Ni terenninya jusiginanw benna ka ban, o tuma mago terennin be se ka mun le ke tuun?
- ⁴Matigi Ala be a ta batoso saninman kono, Matigi Ala ta masasiganan be sankolo kono; a na be fleri kera, a be adamadenw jusukunw fe, ka o segesege.
- ⁵Matigi Ala be mago terennin jusukun segesege, nka a be magojuguw ni mago farimanw koniya.
- ⁶A be takami ni tasuma ni kiribi le bon magojuguw kan, ani fono gbanninman; o le be ke olugu ninyoro ye.
- ⁷Sabu Matigi Ala terennin lo, ko terenninw le ka di a ye; mago terenninw le bena a pada ye.

Zaburu 12

Ala be a ta mɔgɔw dɛmɛ wagatigbɛlɛnw na

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dɔnkiri min be la ni gɔni juru seegi ye. Dawuda ta Zaburu.

²E, Matigi Ala, an bɔsi, ni o tɛ, Alapasiranbagaw banna, lanamɔgɔ tɛ adamadenw cɛ ra tuun.

³O bɛɛ be faninya le fɔ jɔgɔn ye, o be jɔgɔn nɛgɛ; flankafuya be o jusuw ra.

⁴Matigi Ala ye mɔgɔnɛgɛbagaw bɛɛ halaki ka bɔ yi, ani min o min nɛnkun be yɛɛbonyakumaw fɔ;

⁵minw b'a fɔ ko: "An bɛna se sɔrɔ an nɛnkun baraka ra, an daw be an fɛ ka ban, jɔn le bɛna se an na?"

⁶O be panibagatɔw minako juguya, fagantanw be nɔnana o boro; o kosɔn Matigi Ala ko: "Sisan ne bɛna wuri, o be o mɔgɔ minw mafiyɛnya, ne bɛna olugu bɔsi."

⁷Matigi Ala darakumaw ye kuma saninyaninw le ye, a be i ko warigbɛ min kora daganin kɔnɔ tasuma ra, k'a saninya fɔ sijaga wolonfla.

⁸E, Matigi Ala, ele le bɛna an mara, ka an tanga nin mɔgɔ suguyaw ma tuma bɛɛ;

⁹sabu mɔgɔjuguw be yaala yɔrɔ bɛɛ, kojugu be cayara adamadenw cɛ ra.

Zaburu 13

Ala be an kisi an juguw ma

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dawuda ta Zaburu.

²E, Matigi Ala, i bɛna i hakiri jigi ne ra tuma juman le sa? I bɛna i ja munu ka ne fle tuma juman le sa?

³Hami min be ne jusu ra, o bɛna ban lon juman le? Jusukasi min be ne ra lon o lon, o bɛna ban lon juman le? Ne jugu be se sɔrɔra ne kan minke, o bɛna dabra tuma juman?

⁴E, Matigi Ala, ne ta Ala, ne fle, i ye ne jaabi! Baraka don ne ra janko ne ja yɛlɛnin ye to, janko saya sunɔgɔ kana na ne ta.

⁵Ni o tɛ, ne jugu bɛna a fɔ ko: "Ne sera a ra le!" Ni ne benna, ne kɔninyabagaw bɛna pagari le.

⁶O bɛɛ n'a ta, ne jigi be i ta pumanya kan, ne jusu bɛna pagari i ta kisiri kosɔn. Ne bɛna dɔnkiri la Matigi Ala ye, sabu a ka kɔpuman kɛ ne ye.

Zaburu 14

Alapasiranbariw

(Zaburu 53)

- ¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dawuda ta Zaburu. Mɔgɔ kolɔnbariw b'a fɔ o yere kɔnɔ ko: "Ala te yi!" O mɔgɔw ye mɔgɔkolonw le ye, o ta kewalew bee haramunin lo; o si te kojuman ke.
- ²Matigi Ala be to sankolo ra ka jenge ka adamadenw fle, k'a fle ni a kera ko mɔgɔ be yi, hakiri be min fe, min ye Alapinibaga ye.
- ³O bee ka o ko munu Ala ma, o bee kera nacintanw ye; o si te kojuman ke, hali mɔgɔ kelenpe.
- ⁴Minw bee be kojugu kera, yala olugu te ko lon le wa? O be ne ta mɔgɔw domuna i ko to; o fana te Matigi Ala bato.
- ⁵Sisan, jatigeba le bena o mina, sabu Ala bena ke ni mɔgɔ terenninw ye.
- ⁶Aw b'a fe ka panibagato ta koketaw cen a boro, nka Matigi Ala le ye a karifayoro ye.
- ⁷Jɔntigi le bena bo Siyon ka na Izirayeli kisi! Ni Matigi Ala nana a ta mɔgɔw ta bonya laseko o ma tuma min na, Yakuba ta mɔgɔw bena jagari, Izirayelimɔgɔw bena ninsɔndiya.

Zaburu 15

Ala ta mɔgɔ saninman

- ¹Dawuda ta Zaburu. Matigi Ala, jon le bena sigi i ta bon saninman kɔnɔ? Jon le bena sigi i ta kuru saninman kan?
- ²Mɔgɔ min be tagama ni jusukun gbenin ye, ka terenninya sira ta; mɔgɔ min be can bo a jusukun na k'a fo.
- ³O tigi te mɔgɔ togo cen ni a nenkun ye, a te kojugu ke a mɔgɔtoگون na, a fana te a sigijogon lamaroya.
- ⁴A be mɔgɔ sɔnkolon mafiyenya, nka Matigi Ala nasiran be mɔgɔ minw na, a be olugu bonya. Ni a ka layiri min ta, a be o dafa, hali ni o ko be digi a ra.
- ⁵A te juru don mɔgɔ ra ka tonɔ jini a ra, a te bonyafen mina dogo ra, ka kuma ben mɔgɔ jarakibari kan. Mɔgɔ o mɔgɔ be o sira tagama, o tigi te jenge ka bo a no ra ka ye fiyewu.

Zaburu 16

Mɔgɔ ka kan k'a jigi la Ala le kan

- ¹Dawuda ta dɔnkiri. E, Ala, ne tanga, sabu ne ka ne yere karifa i ma.
- ²Ne b'a fo Matigi Ala ye ko: "Ele le ye ne Matigi ye, ne ta hera bee lajennin be ele le ra."

³Ala ta mɔgɔ saninman minw be jamana kɔnɔ, ani jamana jamɔgɔw, olugu le ko ka di ne ye.

⁴Nka minw be boribori batofen werew kɔ, olugu be o ta jusukasi le caya. O be saraka minw bɔ, ka jori bɔn o ta batofenw kan, ne te o do ke; ne fana tena o batofenw tɔgɔ fo ne da ra fiyewu.

⁵Matigi Ala le ye ne ninyɔrɔ ye, ani ne ta sɔrɔta. Ne ta dunupalatige be ele le boro.

⁶Yɔrɔ min danw sigira k'a ke ne ninyɔrɔ ye, o ye yɔrɔ numanba le ye; ne ninyɔrɔ ye fennumanba le ye.

⁷Ne be baraka la Matigi Ala ye, ne ladibaga; hali su fe, o miiriya le be ne jusukun na.

⁸Ne na lɔnin be Matigi Ala ra wagati bee; k'a to ne kere fe, foyi te se ka ne bɔ ne no ra.

⁹O kosɔn pagari be ne jusu ra, ninsɔndiya be ne ra, foyi tena ne farikolo fana sɔrɔ;

¹⁰sabu i tena sɔn ka ne nin to saya dibi ra; i tena sɔn k'a to i ta jɔn Alapasiranbaga ye to kaburu kɔnɔ.

¹¹I bena panamanya sira yira ne ra; pagari dafanin le be i na kɔrɔ, kodiman banbari le be i kininboro kɔnɔ.

Zaburu 17

Ala be a ta mɔgɔw bɔsi o juguw boro

¹Dawuda ta Aladaari. E, Matigi Ala, ne be min daari i fe ka kɔna ni terreninya ye, o lamɛn, i ye i janto ne kasikan na; i toro malɔ ne ta daariri ra, sabu nanbarakuma si tena bɔ ne da ra.

²Ele yere le bena ne ta jo di ne ma, i yere na bena koɔman ni kojugu faranfasi k'a lɔn.

³I be ne jusukun segesege, i be ne kɔrɔsi su fe, i be ne kɔrɔbɔ, nka i te jarkiyɔrɔ foyi sɔrɔ ne ra; ne k'a latige ko ne tena a to ne da ye kojugu ke.

⁴Ne ka adamadenw ta kewalew kɔrɔsi; nka i ta darakumaw baraka ra, ne ka ne yere mabɔ benkanikebagaw ta siraw ra.

⁵Ne tora i ta siraw le kan; ne sen ma jenge ka bɔ o sira kan.

⁶E, Ala, ne be i wele sabu i be ne jaabi; i toro malɔ ne ye, ka ne darakumaw lamɛn.

⁷I ta numanyaba yira an na, sabu minw be o yere karifa i ma, i be olugu kisi ni i boro barakaman ye, ka bɔ o juguw boro.

⁸I janto ne ra i ko mɔgɔ b'a janto a pakise ra cogo min na; ne dogo i kaman suma kɔrɔ,

⁹ka ne kisi mɔgɔjuguw ta cɛnri ma, ani ne jugu farimanw ma, o minw ka ne lamini fan bɛɛ ra.

¹⁰O fanin bɛ o yɛrɛ ra; wasoyakumaw le bɛ bɔ o da ra.

¹¹O ka ne nɔgbɛn fan bɛɛ ra, fɔ ka ne lamini; o ja lɔnin bɛ ne ra, janko ka na ne bugɔ ka ne ben dugu ma.

¹²O bɛ i ko jara min kɔrɔtɔnin lo, a b'a fɛ ka fagari kɛ, i ko jarkanbelen min dogora ka kɛ sogo dɛndɛn ye.

¹³E, Matigi Ala, i wuri ka o kunbɛn, ka o ben dugu ma; ne kisi ka bɔ mɔgɔjuguw boro ni i ta kɛrɛkɛmuru ye.

¹⁴E, Matigi Ala, ne bɔsi ka bɔ nin mɔgɔw boro ni i yɛrɛ ta baraka ye! Ne bɔsi ka bɔ nin dunupamɔgɔw boro! A to o ninyɔrɔ ye kɛ nin dunupa dɔrɔn le ra yan! I ka min labɛn k'a bla o ja, a to o ni o ta denw ye taga fa o ra. O ye fa a ra fɔ k'a tɔ to o mamadenw ye.

¹⁵Nka ne kɔni, ne ta terenninya kɔsɔn, ne ja bɛna i pada ye. Ni ne kununa tuma o tuma, ne bɛ i ye ne ja kɔrɔ, fɔ ka wasa i ra.

Zaburu 18

Masacɛ bɛ baraka la Ala ye

(Samawilu flanan 22.2-51)

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Matigi Ala ta jɔncɛ Dawuda ta dɔnkiri. Wagati min na Matigi Ala ka Dawuda bɔsi ka bɔ a juguw bɛɛ boro, ani k'a bɔsi ka bɔ Sawuli boro, Dawuda ka nin dɔnkiri le la ka Matigi Ala tando.

²A ko: E, Matigi Ala, ne ta baraka tigi, ne bɛ i kanu.

³Matigi Ala le ye ne ta Ala barakaman ye, ne dogoyɔrɔ, ani ne bɔsibaga; ne ta Ala lo, ne ta barakatigi Ala, ne karifayɔrɔ, ne tangabaga, ne ta sesɔrɔri tigi, ani ne dogoyɔrɔ.

⁴An ye Matigi Ala tando, sabu ne k'a wele minke, a ka ne bɔsi ka bɔ ne juguw bɛɛ boro.

⁵Saya juruw tun melegera ne ra, jiba woyotɔ minw bɛ cɛnri kɛ, o tun ka ne ta.

⁶Saya juruw tun ka ne siri ka ban! Saya janw tun bɛ jini ka ne dɛrɛ.

⁷Nka ka ne to o jusukasi ra, ne ka Matigi Ala daari. Ne ka ne ta Ala wele ko a ye ne demɛ. A tora a batoyɔrɔ saninman kɔnɔ ka ne lamɛn, a toro ka ne kulekan lamɛn.

⁸Dugukolo yuguyugura, a yɛrɛyɛrɛra; kuruw jusigiyɔrɔw bɛɛ yɛrɛyɛrɛra; a ta dimi ka o bɛɛ lamaga.

⁹Sisi bɛ bɔ a nunwow fɛ, tasuma farimanba bɛ bɔ a da ra, ani takami tasumaman.

- 10**A be sankolo jenge ka jigi, sankaba finmanba le be a sen korɔ.
- 11**A tun yelennin be seruben meleke* do le kan, a tun be jigira ka na fɔɔ kan.
- 12**A be a yere dogo dibi kɔɔ, ka dogo sanfɔɔ dibi ra, sankaba finmanbaw kɔɔ.
- 13**Yeelen min be manamana a ja, sankabaw tun be o ra, ani sanbere ni takami tasumamanw.
- 14**Matigi Ala perenkan bɔra sankolo ra; Ala korɔtaninba kan bɔra; a ka sanbere ni takami lajigi.
- 15**A be bara a juguw ra, ka o bon ni bijew ye ka o bee janjan; a be sanmanamanaw bo caman k'a juguw bee labori.
- 16**E, Matigi Ala, i ka i juguw bagabaga minke, i ka i ta dimi fɔɔ fiye minke, o ka kɔɔji jukɔɔfenw bee bo kene ma, ka dugukolo jusiginanw bee bla kene ma.
- 17**Ala be to sankolo ra k'a boro bo ka ne ta, ka ne ta ka ne labo jibaw ce ra,
- 18**ka ne bɔsi ka bo ne jugu barakamanw boro, ka ne bɔsi ne kɔninyabagaw boro, o minw baraka ka bon ni ne ta ye.
- 19**Lon min pagban sera ne ma, o tun be benna ne kan; nka Matigi Ala kera ne demebaga ye.
- 20**A ka ne bla yɔɔ laganfiyanin le ra, ka ne bɔsi, sabu ne ko ka di a ye.
- 21**Matigi Ala ka ne mina ka kapa ni ne ta terreninya le ye; a ka ne sara, sabu ne boro ka kewale minw ke, o bee saninyanin lo;
- 22**sabu ne ka Matigi Ala ta siraw tagama, ne ma ta juguya fe, ka ne yere mabo ne ta Ala ra.
- 23**Ne be a ta sariyaw bee sira tagama, ne fana te ne yere mabo a ta cifɔninw na.
- 24**Ne jarakibari lo a ja korɔ, sabu ne ka ne yere korɔsi jurumun ma.
- 25**O kosɔn, Matigi Ala fana ka ne sara ka kapa ni ne ta terreninya ye, sabu ne borow saninyanin lo a ja korɔ.
- 26**Matigi Ala, ni mɔɔ min kera i nasiranbaga ye, i be o tigi mina ka kapa ni a ta Alapasiran ye; ni mɔɔ min kera mɔɔ jusukungbenin ye, i be o tigi mina ka kapa ni a ta jusukungbeninya ye.
- 27**Ni mɔɔ min kɔɔ gbenin lo, i be o tigi mina ka kapa ni a ta kɔɔgbeninya ye; nka ni mɔɔ min kɔɔ finnin lo, i be o tigi mina ni hakiri ye.
- 28**Sabu ele le be mɔɔ sabarininw kisi, nka yereyira be minw flerikecogo ra, i be olugu kun suuru.

- 29 Ele le be ne ta lanpan yeelen bonya; Matigi Ala, ne ta Ala be ne ta dibi ke yeelen ye.
- 30 Ni i be ni ne ye, ne be girin ka ben kerεkejama murutigiw kan; ni ne ta Ala be ne fe, ne be pan kogojanw kunna ka temε.
- 31 Ala ta siraw beε dafanin lo, sigiya te Matigi Ala darakuma ra. Mεgε min b'a yere karifa Ala ma, a be o tigi tanga i ko negebennan.
- 32 Sabu jon were le be Ala ye ni Matigi Ala kelen te? Jon were le be barakatigi Ala ye ni an ta Ala kelen te?
- 33 Ala le be baraka don ne ra; ale le be ne ta sira dakana ka na.
- 34 A be ne senw teliya i ko dagbe senw, a be ne lo yoro korotaninw na.
- 35 A be ne boro degi kere ra, ka ne boro ke ka siranegεkalan bon.
- 36 I be i ta negebennan di ne ma, ka ne kisi; i boro barakaman be baraka don ne ra, i ta numanya be ne bonya.
- 37 I be ne sen lateliya, ne sen te sege tagama ra.
- 38 Ne be ne juguw gben ka o mina; ni ne ma o faga ka ban, ne te sekε.
- 39 Ne be o ban pewu, o si te se ka wuri tuun; o be benben ne sen koro.
- 40 I be baraka don ne ra kere kama, ka ne juguw beε kuturu ka o bla ne sen koro.
- 41 I be ne juguw beε labori, k'a to ne ye ne koninyabagaw beε halaki.
- 42 Olugu be weleri ke yoro beε, nka o te demεbaga soro o yere ra; o be Matigi Ala wele, nka a te o jaabi!
- 43 Ne be o terege k'a ke i ko fono be buguri ta cogo min na; ne be o flan i ko siradarabuguri.
- 44 I ka ne bosi ne ta jamana mεgε murutininw boro, ka ne ke siya daw ta namεgε ye; ne tun ma siya min lon, olugu le be ne ta fanga koro.
- 45 Ni ne kumana ka min fo doron, o be o ke. Siya were mεgεw be o kinbiri gban ne koro.
- 46 Siya were mεgεw baraka banna, o yereyere to be bora o dogoyoro ra.
- 47 Matigi Ala panaman lo! Ne be ne ta barakatigi Ala tando. Ne be ne kisibaga Ala bonya.
- 48 Ala le be ne dimibo ne juguw ra, ka siyaw bla ne ta masaya fanga koro.
- 49 A be ne bosi ka bo ne juguw boro, ka ne bla ne juguw san fe, ka ne bosi ka bo mεgε farimanw boro.

⁵⁰O kosɔn, Matigi Ala, ne bɛna i fo ka i waleɲumanlɔn siyaw cɛ ra, ne bɛna Alatandodɔnkiriw la ka i tɔɔ bɔnya.

⁵¹Matigi Ala bɛ sesɔrɔriba di a ta masacɛ ma. A ka min ɲanawoloma k'a sigi masaya ra, a bɛna o mina ni ɲumanya ye; a bɛ o kɛ Dawuda ni a ta duruja le ye, wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ.

Zaburu 19

Ala ta bɔnya

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dawuda ta Zaburu.

²Sankolokɔnɔfɛnw bɛ Ala ta bɔnya yira, sankolo danfɛnw bɛ Ala boro ta baara lakari.

³Tere bentɔ b'a ko lakari tere bɔtɔ ye, su bantɔ bɛ o lɔnniya yira su nata ra.

⁴A tɛ kɛ ni kumaɲafɔ ye, a tɛ kɛ ni darakuma ye, kumakan tɛ, mɔɔɔ toro bɛ min mɛn.

⁵Nka o ta karan bɛ se dugukolo fan bɛɛ ra, o ta kumaw bɛ se fɔ dunuɲa dan na. Ala ka bon dɔ le lɔ tere ye sankolo kɔnɔ.

⁶Ale bɔtɔ bɛ i ko kɔɲɔcɛ bɔtɔ a ta kɔɲɔbɔn kɔnɔ; a jusu diyanin bɛ a ta bori damina i ko cɛ barakaman.

⁷A bɛ bɔ sankolo kun dɔ ra, ka taga a ta tagama laban a kun dɔ ra; a fundɛnin bɛ se fɛn bɛɛ ma.

⁸Matigi Ala ta sariya dafanin lo, a bɛ baraka don mɔɔɔ ra. Matigi Ala ta jɛnɲɔɔɲya ta kumaw ye can le ye, a bɛ kolɔnbariw sɔn hakiri ra.

⁹Matigi Ala ta sariya ta kumaw ka ɲi, o bɛ mɔɔɔ jusu diya. Matigi Ala ta kumaw gbɛnin lo, o bɛ mɔɔɔ ɲa yeɛ.

¹⁰Matigi Ala ɲasiran ta sariya saninyanin lo, a bɛ to a nɔ ra wagati bɛɛ. Matigi Ala ta kolatigeninw ye can ye, o bɛɛ terennin lo.

¹¹A nafa ka bon ka tɛmɛ hali sanin kan, hali sanin yɛrɛworo camanba kan. A ka di ka tɛmɛ hali li kan, hali li min bɛ bɔra kura ye lipaga ra.

¹²Matigi Ala, o le bɛ i ta jɔncɛ fana karan; ni mɔɔɔ min b'a sira tagama, o tigi bɛ nafaba sɔrɔ a ra.

¹³Mɔɔɔ bɛ firi ka kojugu minw kɛ, i tɛ bɔ o bɛɛ kala ma. O kosɔn ne ma bɔ ne ta jurumun minw kala ma, o yafa ne ma.

¹⁴I ta jɔn tanga yɛrɛyirabagaw ma fana; i kana a to o ye o ta fanga sigi ne kan. Ni o kera, ne bɛna kɛ mɔɔɔ jusukun gbɛnin ye, o jurumunba jaraki tɛna kɛ ne kan.

¹⁵E, Matigi Ala, sabari k'a to ne darakumaw ani ne jusukun ta miiriw ye ben i ma, Matigi Ala, ne ta barakatigi Ala, ani ne kunmabɔbaga.

Zaburu 20

Matigi Ala ye a ta mɔgɔw jigi ye

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dawuda ta Zaburu.

²Matigi Ala ye i ta daariri jaabi i degulon na, Yakuba ta Ala tɔgɔ ye i tanga!

³A ye to a ta yɔrɔ saninman kɔnɔ ka i demɛ, a ye to Siyɔn , ka baraka don i ra.

⁴A y'a hakiri to i ta siman sarakaw* bɛɛ ra, ka sɔn i ta saraka jenita* ma.

⁵A ye i jusukun diyanyafenw di i ma; ni i ka ko o ko latigɛ, a ye o bɛɛ na k'a di i ma.

⁶Ni i ka se sɔrɔ, an bena pagari fɔ ka kule o kosɔn, ka an ta darapo kɔrɔta an ta Ala tɔgɔ kosɔn. Matigi Ala ye i ta daariri bɛɛ jaabi.

⁷Sisan kɔni, ne k'a lɔn ko Matigi Ala bɛ a ta mɔgɔw panawolomanin kisi; a bɛ to a ta yɔrɔ saninman kɔnɔ sankolo ra, k'a jaabi, k'a kisi ni a kininboro barakaman ye.

⁸Dɔw jigi ye o ta kerɛkɛwotorow ye, dɔw jigi ye o ta kerɛkɛsow ye; nka, anw kɔni, anw jigi ye Matigi Ala, an ta Ala tɔgɔ le ye, an bɛ ale le wele.

⁹Olugu bɛ dɛsɛ ka ben, nka anw bɛ wuri ka lɔ ni baraka ye.

¹⁰E, Matigi Ala, masacɛ kisi! Ni an ka i wele tuma o tuma, i ye an lamɛn!

Zaburu 21

Ala le bɛ kɔjuman kɛ masacɛ ye

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dawuda ta Zaburu.

²E, Matigi Ala, masacɛ bɛ ninsɔndiya ele ta baraka le sababu ra. I k'a kisi minke, o ko k'a jusu diya kɔsɛbɛ.

³Fɛn min ko tun b'a jusukun na, i ka o di a ma, a da ka min daari i fɛ, i ma ban ka o kɛ a ye.

⁴I nana a fɛ ni dugawu panaman caman le ye; i ka sanin yereworo masafugula biri a kun na.

⁵A ka si daari i fɛ, i k'a di a ma, sijan, si min tɛ ban ka ye.

⁶I k'a kisi minke, o le sababu ra, a ta nɔrɔ bonyara; i k'a masiri ni bonya ni nɔrɔ ye.

⁷I k'a kɛ dugawuden ye, dan tɛ dugawu min na; i b'a sigi i yerɛ kɔrɔ k'a ninsɔndiya kɔsɛbɛ.

⁸Sabu masace b'a jigi la Matigi Ala le kan; Ala korotaninba ta pumanya baraka ra, a tena jenge ka bo a no ra.

⁹Masace, i boro bena i juguw bee mina; i boro barakaman bena i koninyabagaw mina.

¹⁰Ni i ka na i yere yira lon min na, o lon na, i bena i juguw mana i ko tasumaba. Ele Matigi Ala bena dimi o koru, ka o bee latunu pewu; tasuma bena o jeni ka o ban.

¹¹I bena o si tunu ka bo dugukolo kan, ka o ta durujaw ban adamadenw ce ra.

¹²O tun ka kojugu le naninya ele kama, o tun ka dabarijuguw le siri, nka o tena se k'a ke.

¹³Sabu i bena i ta kalan ke ka o bon, fo o ye bori ka seko ni o ko ye.

¹⁴E, Matigi Ala, wuri ka i ta setigiya yira, an bena donkiriw ni Alatandodonkiriw la, i ta sebagaya koson.

Zaburu 22

Nanibagato ta Aladaari

¹Donkirilabagaw kuntigi. Nin be la donkiri min lacogo ra, o tugo ye ko "Sogomada dagbe". Dawuda ta Zaburu.

²E, ne tigi Ala, ne tigi Ala, mun na i ka ne kelen to sa? I ka i yere mabo ne ra; ne ta mapumankokanw fo, nka o bee n'a ta, i ma ne kisi.

³E, ne ta Ala, ne be kule ka i wele tere bee, nka i te ne jaabi; ne be kule su bee, nka ne te laganfiya soru.

⁴O bee n'a ta, ele le ye Ala saninman ye, i siginin be i ta masaya ra; Izirayelimogow bee be ele le tandora.

⁵An bemaw tun be o jigi la ele le kan; o tun be o jigi la i kan, i be o kisi fana.

⁶Ni o tun kulera ka i wele, i tun be o bosi; o tun be o jigi la ele le kan, o koson o tun te maroya.

⁷Nka ne koni, ne kera tumu le ye, ne te mogow ye tuun! Ne kera logoborifen ye adamadenw fe, mogow bee be ne dogoya!

⁸Ni min o min ka ne ye, o be yereko ne ma; o be kuma ka ne korofu, fo ka o kun komi,

⁹ko: "A k'a yere karifa Matigi Ala le ma; Ala bena a bosi ke; i n'a fo a ko ka di Ala ye, Ala y'a kisi sa!"

¹⁰Ayiwa, Matigi Ala, ele le ka ne labo ne bamuso konu, ka i janto ne ra, ka ne sigi ne bamuso sen kan.

- 11 Kabini ne worolon na, ne karifara ele le ma; kabini ne bɔra ne bamuso kɔnɔ, ele le kera ne ta Ala ye!
- 12 I kana i yere mabɔ ne ra, sabu degu sera ne ma, mɔgɔ si te yi min be ne deme!
- 13 Misitoran caman ka ne lamini, Basan misitoran kɔgɔnin dɔw ka ne fan bee koori.
- 14 O be o daw waga ne kama, i ko jara kasitɔ min be sogo pinina k'a faga.
- 15 Ne fari magayara k'a ke i ko ji; ne kolow bee yɔgɔyɔgɔra, ne jusukun kera i ko kepe; a be yeele ka jigi ne kɔnɔbara ra.
- 16 Ne baraka bee banna, ka ne fasa k'a ke i ko bɔgɔjalan. Ne nen nɔrɔra ne da kɔnɔ; i ka ne la saya buguri jukɔrɔ.
- 17 Wuruw ka ne lamini, mɔgɔjuguw jenna ka ne koori; o ka ne borow, ani ne senw sɔgɔ.
- 18 Ne fasara fɔ ka ne kolow bee bɔ kene ma; olugu kɔni ka o ja lɔ ne ra, o be ne flera le.
- 19 O ka ne ta faniw taran o ni jɔgɔn ce, ka kara la* ne ta deregeba kosɔn .
- 20 E, Matigi Ala, ele kɔni kana i mabɔ ne ra. E, ne ta baraka tigi, i teliya ka na ne deme.
- 21 Ne nin kisi ne juguw ta kerekemuru ma, ne nin kisi wuruw ma.
- 22 Ne kisi jaraw da ma, ne bɔsi kongomisiw gbanw ma.
- 23 Ala, ne bena i tɔgɔ fɔ ne balemaw ye, ne bena i tando ni dɔnkiriw ye i ta jama bee lajenninw ce ra .
- 24 Aw minw bee be siran Matigi Ala ja, aw y'a tando! Yakuba ta durujaw bee, aw bee ye a bonya! Izirayeli ta durujaw bee, aw bee ye siran a ja!
- 25 Sabu a te janibagatɔ dɔgɔya, walama ka jigi a ra a ta jani kosɔn, a fana t'a pada dogo janibagatɔ ma; nka ni janibagatɔ k'a wele, a b'a lamɛn.
- 26 Ele le bena ke ne ta tandori sababu ye i ta mɔgɔw ta jamaba bee lajennin ce ra; ne ka dajuru minw ta, ne bena o bee dafa i pasiranbagaw ja na.
- 27 Janibagatɔw ye na domuni ke ka fa, Matigi Ala janibagaw ye Ala tando, Ala ye aw si sabati wagati bee!
- 28 Dunupa yɔrɔw bee ta mɔgɔw bena o hakiri jigi Matigi Ala ra, ka seko ka na a bato; siyaw bee ta mɔgɔw bena o kinbiri gban a ja kɔrɔ.
- 29 Sabu masaya ye Matigi Ala le ta ye, dunupa siyaw be ale ta fanga le kɔrɔ.

³⁰Dunuƙa mɔgɔbaw bɛɛ bɛna domuni kɛ, ka o kinbiri gban k'a bato fana; minw bɛɛ bɛna don kaburu buguri jukɔrɔ, o bɛɛ ye o kinbiri gban a ja kɔrɔ, min o min nin bɛna mina a ra.

³¹Duruja nataw bɛɛ bɛna a bato, o bɛna Matigi ko fɔ wagati nata ta mɔgɔw ye.

³²Den minw bɛna woro, o bɛna na a ta terenninya lakari olugu ye, ko ale le ka o kow kɛ.

Zaburu 23

Sagagbɛnbagaɲuman

¹Dawuda ta Zaburu. Matigi Ala le ye ne kɔrɔsibaga ye, i ko sagagbɛnbaga; ne tɛna dɛsɛ foyi si ra.

²A bɛ ne laganfiya i ko sagagbɛnbaga bɛ taga ni sagaw ye bin nuguninw kɔrɔ, ani ji pamalɔninw kɔrɔ cogo min na.

³A bɛ barakakura don ne ra, ka ne bla sira terenninw kan, a yɛɛ tɔgɔ kosɔn.

⁴Hali ni ne bɛ tagama kurufurance dibi ra, min bɛ i ko saya dibi, ne tɛ siran foyi ja, sabu ele Ala, ele bɛ ni ne ye. I ta sagagbɛnbere ni i ta tagamabere, o le bɛ ne tanga.

⁵I bɛ domuni sigi ne kɔrɔ ne juguw yɛɛ jaana; i bɛ turu kasadiman mun ne kun na, ka ne ta minan fa fɔ k'a bɔn .

⁶Ɔnhɔn, numanya ni nɛɛma le bɛna tugu ne kɔ ne si bɛɛ ra; ne bɛna to ka taga Matigi Ala ta batoso kɔnɔ wagati bɛɛ.

Zaburu 24

Jɛnɔgɔɲya kɛsu dontɔ Alabatoso kɔnɔ

¹Dawuda ta Zaburu. Matigi Ala ta le ye dugukolo ye, ani fɛn o fɛn bɛ dugukolo kan; a ta le ye dunuƙa ni a kɔnɔfɛnw bɛɛ ye;

²sabu ale le ka dugukolo ju sigi kɔgɔjiw kan; a k'a ju sigi jiw kunna k'a sabati.

³Jɔn le bɛ se ka yɛlɛn ka taga Matigi Ala ta kuru kan sa? Jɔn le bɛ se ka don ka taga lɔ a ta yɔrɔ saninman kɔnɔ?

⁴Ayiwa, mɔgɔ min boro ma jarakiko kɛ, ani min jusukun gbɛnin lo, mɔgɔ min tɛ sɔn faninya ma, ani min tɛ kari nanbara kan.

⁵O tigi le bɛna Matigi Ala ta baraka sɔrɔ, a kisibaga Ala b'a jate mɔgɔ terennin ye.

⁶Mɔgɔ minw bɛ Ala ta jɛnɔgɔɲya jini, olugu ta bɛna kɛ ten le; mɔgɔ minw bɛ jija ka ele Ala, Yakuba ta Ala ta nɛɛma jini, olugu ta bɛna kɛ ten le.

⁷Yɔrɔ saninman dondaw, aw ye kɔrɔta kosebe; fɔɔfɔɔ dondakɔrɔw, aw ye kɔrɔta, k'a to masace nɔɔrɔman ye don!

⁸Jɔn le ye o masace nɔɔrɔman ye sa? Matigi Ala lo, fangatigi ni barakatigi; Matigi Ala lo, kerεkecefari lo.

⁹So dondaw, aw ye kɔrɔta, donda wuribariw, aw ye kɔrɔta san fe, k'a to masace nɔɔrɔman ye don!

¹⁰Jɔntigi le ye o masace nɔɔrɔman ye sa? Fangatigi Ala lo! Ale le ye o masace nɔɔrɔman ye.

Zaburu 25

Mɔɔɔ degunin ta Aladaari

¹Dawuda ta Zaburu. E, Matigi Ala, ne be samana ele le nɔ fe.

²E, ne ta Ala, ne ka ne jigi la ele le kan; i kana a to ne ye maroya, i kana a to ne juguw ye yerεko ne ma.

³Mɔɔɔ minw beε ka o jigi la ele kan, olugu si tena maroya; minw bena maroya, o ye i kanblabagaw le ye, olugu le borolakolon bena to.

⁴E, Matigi Ala, ne tagamacogo yira ne ra, ne ka kan ka sira min ta, ne karan o ra.

⁵Ne bla i ta can sira kan, ka ne karan; sabu ele le ye ne kisibaga Ala ye, ne jigi be ele le kan lon beε.

⁶E, Matigi Ala, i hakiri to i ta hina ni i ta pumanya ra, i n'a fɔ i derira k'a ke an ye cogo min na kabini wagatijan.

⁷Ne ka jurumunw, ani hakεko minw ke ne denmisenman, i kana i hakiri to o ra, nka i kɔni ye i hakiri to ne ra ka kapa ni i ta pumanya le ye, i ta neεma kosɔn, Matigi Ala.

⁸Matigi Ala ka ni, a be kopuman ke; o kosɔn a be sirapuman yira jurumunkebagaw ra.

⁹A be mɔɔɔ sabarininw bla can sira kan, a be a ta sira yira mɔɔɔ sabarininw na.

¹⁰Matigi Ala ta siraw beε ye pumanya ni kankelentigiya le ye; minw be a ta jenpɔɔɔnya* sira tagama, k'a ta ciw ke, a be o le ke olugu ye.

¹¹Matigi Ala, ne ta kewalejuguw yafa ne ma i tɔɔɔ kosɔn, sabu o ka ca.

¹²Ni mɔɔɔ min kera Matigi Ala pasiranbaga ye, o tigi ka kan ka sira min ta, Matigi Ala be o yira a ra.

¹³O tigi bena ke hera ra, jamana bena ke a ta durujaw fana ta ye.

¹⁴Matigi Ala b'a nasiranbagaw le don a ta jɛn ra; a bɛ a ta jɛnɔɔɔnya siraw yira olugu le ra.

¹⁵Ne ɲa lɔnin bɛ Matigi Ala le ra wagati bɛɛ, sabu ale le bɛ ne sen sama ka bɔ jɔ ra.

¹⁶I ɲa munu ka ne flɛ, ka makari ne ra, sabu ne bɛ ne kelen na, ne fana ye ɲanibagato ye.

¹⁷Ne jusukun degura kosebɛ; na ne bɔ ne ta kɔnɔnɔfiri ra.

¹⁸Ne ta ɲani ni ne ta sɛgɛ flɛ, i ye ne ta jurumunw bɛɛ yafa.

¹⁹A flɛ, ne juguw ka ca cogo min na! A flɛ o bɛ ne kɔninyara ni kɔninyajugu min ye!

²⁰Ne nin mara, i ye ne bɔsi, ne kana na maroya, sabu ne ka ne yɛɛ karifa ele le ma.

²¹Ne tanga ne ta jusukungbɛninya ni ne ta terreninya kosɔn, sabu ne jigi bɛ ele le kan.

²²E, Ala, Izirayeli kunmabo, k'a bɔsi ka bɔ a ta degukow bɛɛ ra.

Zaburu 26

Ala ta mɔɔ tagamacogo

¹Dawuda ta Zaburu. Ne ta kiti tige ka ne ta jo di ne ma, Matigi Ala, sabu ne jusukun gbɛnin lo. Ne ka ne jigi la Matigi Ala le kan, foyi tɛna ne bɔ ne lɔyɔɔ ra.

²Ne sɛgɛsɛgɛ, Matigi Ala, i ye ne kɔrɔbɔ k'a flɛ; ne kɔnɔnɔkɔw, ani ne jusunankow bɛɛ flɛ kosebɛ;

³sabu ne ɲa lɔnin bɛ i ta ɲumanya le ra, ne fana bɛ tagama ka kapa ni i ta can le ye.

⁴Ne tɛ sigi ni janfamɔɔɔw ye, ne tɛ tagama ni flankafuw ye.

⁵Ne bɛ kojugukɛbagaw ta jɛn kɔninya; ne tɛ sigi ni mɔɔɔjuguw ye.

⁶Ne bɛ ne tɛgɛ ko ka ne boro bɔ kojugu bɛɛ ra, ka sɔrɔ ka taga tagama ka i ta sarakajɛnifen* lamini,

⁷ka dɔnkiri la ka baraka la i ye ni kanba ye, ka i ta kabakow bɛɛ lakari.

⁸Matigi Ala, i siginin bɛ so min kɔnɔ, o ka di ne ye; i ta nɔɔrɔ bɛ o so min kɔnɔ.

⁹O ra, i kana ne ni jurumunkebagaw laban kɛ kelen ye, ka ne si ni mɔɔɔfagabagaw si laban kɛ kelen ye;

¹⁰olugu minw boro bɛ kojugu ra, o kininboro fanin lo bonyafenw na, o ka minw mina mɔɔɔw fɛ dogo ra.

¹¹Nka ne kɔni, ne jusukun gbenin lo; makari ne ra, ka ne kunmabɔ.

¹²Ne sen be tagama terreninya sira le kan; ne bɛna baraka la Matigi Ala ye a ta jama ce ra.

Zaburu 27

Alabatobaga jigi be Ala le kan

¹Dawuda ta Zaburu. Matigi Ala le ye ne ta yeelen ye, ani ne ta kisiri tigi; ne bɛna siran jɔntigi le na? Matigi Ala le ye ne nin karifayɔrɔ ye; ne ja bɛna tige jɔntigi le na?

²Ni mɔgɔjuguw nana ne kama, ko o be na ne sogo jimi, olugu minw ye ne kerɛbagaw ni ne juguw ye, olugu yere le be talon ka benben.

³Hali ni kerɛkejama dɔ le nana ne lamini, siranya si tena ke ne jusu ra. Hali ni o ka kere dɔ wuri ne kama, o bɛɛ n'a ta, jigiba le belɛn bɛna ke ne fe.

⁴Fɛn kelen be yi, ne be o le daari Matigi Ala fe, ne be o le jini a fe kosebe: ne b'a fe ka to Matigi Ala ta so kɔnɔ ne si bɛɛ ra, ka to ka Matigi Ala ta ceɓa nɔrɔ fe, ani ka to a na kɔrɔ a ta batoso kɔnɔ.

⁵Sabu ni lonjugu sera, a bɛna ne dogo a ta so kɔnɔ; a bɛna ne dogo fo a ta fanibon kɔnɔnɔyɔrɔ ra. A bɛna ne yelen ka ne lo fara dɔ kunna, janko foyi kana ne sɔrɔ.

⁶Sisan ne kun kɔrɔtara; ne jugu minw tun ka ne lamini, ne be olugu bɛɛ kunna. O ra ne bɛna saraka bo Matigi Ala ye a ta batoso kɔnɔ, ni nagarikanbaw ye; ne bɛna dɔnkiriw la, ka Alatandodɔnkiriw la Matigi Ala ye.

⁷Ne kan lamɛn Matigi Ala, ne be i wele; makari ne ra, ka ne jaabi!

⁸I ka min fo ko: "Aw ye jija ka ne ta neema jini!" O kuma be ne jusukun na. E, Matigi Ala, ne be ele ta neema le jinina.

⁹I kana i pada dogo ne ma, i kana dimi ka ban i ta baarden na. Ele le ye ne demɛbaga ye, i kana taga ka ne to, i kana ban ne ra, ne kisibaga Ala!

¹⁰Hali ni ne face ni ne bamuso banna ne ra, Matigi Ala bɛna ne ladon.

¹¹Matigi Ala, i ta siraw yira ne ra, ne bla terreninya sira kan, ne juguw kosɔn.

¹²I kana ne ke ne juguw sago ye, sabu seerejugu dɔw wurira ne kama, kuma farimanw dɔrɔn le be o daw ra.

¹³Ne tun bɛna a ke di le sa, ni ne tun ma la a ra ko ne bɛna Matigi Ala ta neema ye tuun dunuɓa ra yan ni mɔgɔ janaman tɔw ye!

¹⁴Matigi Ala makɔnɔ; baraka don i yere ra, ka jija, ka Matigi Ala makɔnɔ.

Zaburu 28

Ala be mɔgɔ sɛgɛninw ta welerikan mɛn

- ¹Dawuda ta Zaburu. E, Matigi Ala, ne be ele le welera; ne ta barakatigi Ala, i kana i toro datugu ne ta welerikan na, sabu ni i jera ne ra, ne bɛna ke i ko o be mɔgɔ minw lajigi kaburu kɔnɔ.
- ²Ne ta makarikanw lamɛn, ne be i wele ko i ye ne dɛmɛ; ne be ne borow kɔrɔta ka o sin i ta yɔrɔ saninman* ma ka i daari.
- ³I kana ne ni mɔgɔjuguw minacogo ke kelen ye, ani minw be kojugu ke; olugu be kumadimanw fɔ o mɔgɔɔgɔnɔw ye, k'a sɔrɔ kojugu le be o jusukun na.
- ⁴O sara ka kaɲa ni o ta keɓalew ye, o sara ka kaɲa ni o ta baarajuguw ye. O yere borow ka baara min ke, o sara ka kaɲa ni o ye; o ka kan ni sara min ye, o di o ma.
- ⁵Sabu o tɛ Matigi Ala ta kokɛninw jate, ani a boro ta baara. Matigi Ala bɛna o bɛɛ laben, o si tena wuri tuun!
- ⁶Matigi Ala, baraka! Sabu i ka ne ta makarikanw lamɛn.
- ⁷Matigi Ala le ye ne ta baraka tigi ye, ani ne tangabaga. Ne be ne jigi la ale le kan. A be ne dɛmɛ, fɔ ne jusu be ɲagari; ne be dɔnkiri la k'a fo k'a waleɲumanlɔn.
- ⁸Matigi Ala le ye a ta mɔgɔw ta baraka ye; ale le ye a ta mɔgɔ ɲanawolomaninw dogoyɔrɔ ni o kisiyɔrɔ ye.
- ⁹Matigi Ala, i ta jamanadenw kisi, ka baraka don i ta mɔgɔw ra, o kɔrɔsi, ka i janto o ra tuma bɛɛ!

Zaburu 29

Matigi Ala kumakan

- ¹Dawuda ta Zaburu. Ala ta mɛlɛkɛw, aw ye Matigi Ala ta kow lakari, ka Matigi Ala ta bonya ni a ta baraka lakari!
- ²Aw ye Matigi Ala tɔgɔ bonya lakari! Aw ye masirifɛn saninmanw don, ka aw kinbiri gban Matigi Ala ɲa kɔrɔ k'a bato.
- ³Matigi Ala kan fanga ka bon ni jiw mankan ye, bonyatigi Ala kan be i ko sanpɛrɛn. Matigi Ala kan fanga ka bon ni jibaw mankan ye.
- ⁴Matigi Ala kan be bɔ ni baraka ye, Matigi Ala kan be bɔ ni nɔɔrɔ ye.
- ⁵Matigi Ala kan be sɛdiriyiribaw karikari, Matigi Ala be Liban sɛdiriyiriw karikari.
- ⁶A be Liban kuruw yuguyugu i ko misiden be panpan cogo min na, ka Herimɔn kuruw yuguyugu i ko kongomisiw be panpan cogo min na.
- ⁷Matigi Ala kan be sanmanamanaw bɔ.
- ⁸Matigi Ala kan be kongokolon yereyere, Matigi Ala be Kadɛsi kongokolon yereyere.

⁹Matigi Ala kan b'a to minanw be woro , a be yiriw flaburuw bon ka yiritu lakolon to. A ta batoso kɔnɔ danfenw bee b'a fo ko: "Bonya ye Ala ta ye!"

¹⁰Matigi Ala be a ta masaya sigi jibaw bee kunna, Matigi Ala siginin be masaya ra wagati bee.

¹¹Matigi Ala le be sebagaya di a ta mɔgɔw ma, Matigi Ala be baraka don a ta mɔgɔw ra, ka hera ke o ye.

Zaburu 30

Ala le ye keneyari kebaga ye

¹Zaburu. Donkiri min tun be la ka Alabatosokura karifa Ala ma. Dawuda ta Zaburu.

²E, Matigi Ala, ne be i tɔgɔ kɔrɔta, sabu i ka ne lawuri; i ma son k'a to ne juguw ye yereko ne ma.

³Matigi Ala, ne ta Ala, ne ka i wele ko i ye ne deme, i fana ka ne keneya.

⁴E, Matigi Ala, i ka ne nin tanga saya ma; o be minw lajigi kaburu kɔnɔ, i ka ne kisi ka bo olugu ce ra.

⁵Aw Alapasiranbagaw, aw ye donkiri la ka Matigi Ala tando. Aw y'a fo k'a walepumanlon, ka aw hakiri to a tɔgɔ saninman na,

⁶sabu a ta dimi be wagati donnin donon le ke, nka a ta nesema be to mɔgɔ kan a si bee ra. Ni wulada kera kasi ye, sɔgɔmada be ke nagari ye.

⁷Ne koni nasumaninba tun b'a fora ko: "Foyi le tena ne bo ne no ra fiyewu!"

⁸Matigi Ala, ne ko tun diyara i ye minke, i tun ka ne sabati ka ne lo i ko kuru barakaman; nka i nana i pada dogo ne ra minke, ne jigi tigera.

⁹Matigi Ala, ne ka ele le wele; ne ka makarikanw fo Matigi ye.

¹⁰Ele bena mun nafa le sɔrɔ ne ta saya ra? Ka ne su lajigi kaburu kɔnɔ, ele ta nafa juman le be o ra? Yala dugukolo buguri be se ka i fo ka i walepumanlon wa? A be se ka i ta kankelentigiya lakari wa?

¹¹Ne lamɛn, Matigi Ala, i ye makari ne ra! E, Matigi Ala, ne deme!

¹²I ka ne ta jusukasi yelesma k'a ke don ye; i ka ne ta panasisifaniw bo ne ra, ka panagbefaniw don ne ra;

¹³janko ne ye donkiri la ka i tando ni ne jusukun bee ye, ne kana je. Matigi Ala, ne ta Ala, ne bena i fo ka i walepumanlon wagati bee.

Zaburu 31

Ala b'a nasiranbaga bosi ka bo a juguw boro

- ¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dawuda ta Zaburu.
- ²Matigi Ala, ne bɛ ne yɛrɛ karifa ele le ma; i kana a to ne ye maroya fiyewu! Ne bɔsi ka kɔna ni i ta terenninya ye.
- ³I toro malɔ ka ne lamɛn, i ye ne bɔsi joona! Kɛ ne ta barakatigi Ala ye, ne dogoyɔrɔ barakaman, i ye ne kisi;
- ⁴sabu ele le ye ne ta Ala barakaman ye, ne dogoyɔrɔ. Bla ne ja, ka sira yira ne ra, i tɔgɔ kosɔn.
- ⁵Mɔgɔw bɛ jɔ min siri ne ja, i bɛ ne bɔ o jɔ ra, sabu ele le ye ne tangabaga ye.
- ⁶Ne bɛ ne nin to i boro ; i ka ne kunmabɔ, Matigi Ala, cantigi Ala.
- ⁷Mɔgɔ minw bɛ batofɛn gbansanw bato, ne bɛ olugu kɔninya; ne bɛ ne jigi la Matigi Ala le kan.
- ⁸Ne bɛ jagari ka ninsɔndiya i ta jumanya kosɔn, sabu i ka ne ta pani lɔn, degu min bɛ ne nin kan, i ka o lɔn.
- ⁹I ma sɔn ka ne to ne juguw boro; i ka ne bla yɔrɔ laganfiyanin le ra.
- ¹⁰Makari ne ra, Matigi Ala, sabu ne degunin lo; dimi kosɔn, ne jadenw, ani ne nin, ani ne farikolo bɛɛ baraka banna.
- ¹¹Ne si bɛ banna ka ne to tɔrɔ ra, ne si sandaw bɛ banna ka ne to ŋuna le ra, ne baraka bɛ banna ne ta terenbariya kosɔn, ne farikolo baraka bɛɛ banna.
- ¹²Ne kɛra lɔgɔbɔrifɛn le ye ne juguw bɛɛ fɛ, ne kɛra maroyafɛn ye ne sigijɔgɔnw fɛ, ne kɛra siranyafɛn ye ne teriw fɛ; ni o ka ne ye kɛnɛ ma, o bɛ bori ne ja.
- ¹³Mɔgɔw hakiri bɔra ne kɔ, k'a kɛ i ko mɔgɔ min sara ka ban; ne kɛra i ko fɛn cennin firinin.
- ¹⁴Ne ka kumajuguw mɛn mɔgɔ caman fɛ ne ta ko ra; siranyaba bɛ ne ra fan bɛɛ ra. O ka jɔgɔn lajɛn ne kama, ka janfa siri ko o bɛ ne faga.
- ¹⁵Nka ne kɔni jigi bɛ ele le kan, Matigi Ala; ne ko: "Ele le ye ne ta Ala ye!"
- ¹⁶Ne ta kow bɛɛ bɛ ele le boro. Ne bɔsi ka bɔ ne juguw, ani ne nɔgbɛnbagaw boro.
- ¹⁷Sabari ka i ta jɔncɛ flɛ ni jumanya ye; ne kisi i ta jumanya kosɔn.
- ¹⁸Matigi Ala, ni ne ka i tɔgɔ wele, i kana a to ne ye maroya; a to mɔgɔjuguw le ye maroya, o ye jigi kaburu kɔnɔ, kuma kana sɔrɔ o fɛ k'a fɔ.
- ¹⁹O bɛ faninyaw bɔ o da minw na, o daw ye datugu; sabu o bɛ kuma ka mɔgɔ terenninw mafiyɛnya, ka o yɛrɛ bonya, ka tɔw dɔgɔya.

²⁰E, Matigi Ala, i ta kopumanw ka ca! I be o kopumanw mara i pasiranbagaw le ye; minw be o yere karifa i ma, i b'a ke olugu le ye, k'a to adamadenw bee pa y'a ye.

²¹I be i pasiranbagaw dogo i yere korɔ, ka o bɔsi adamadenw ta dabarijuguw ma. I be o mara i yere ta so, ka o sen bɔ mɔgɔw ta keretigekumaw ra.

²²Matigi Ala baraka! Sabu i ka i ta pumanya ke ne ye, fɔ k'a bonya, k'a sɔrɔ ne tun be i ko kerekejama ka dugu min lamini.

²³Ne kɔni jigi tigenin tun b'a fɔra le ko i ka ne gben ka bɔ i ja korɔ ka ban! Nka ne ka i wele ko i ye ne demɛ, i fana ka ne ta makarikanw lamɛn.

²⁴Matigi Ala pasiranbagaw, aw bee ye Matigi Ala kanu! Matigi Ala b'a janto lanamɔgɔw ra, nka a be yerebonyabagaw sara ni kojugu caman ye.

²⁵Aw minw jigi be Matigi Ala kan, aw ye jija, aw ye aw ja gbɛleya.

Zaburu 32

Ala le ye jurumun yafabaga ye

¹Dawuda ta Zaburu. Karan. Ni Ala ka mɔgɔ min ta hake bɔ a kunna, o tigi ta pana; ni mɔgɔ min ta jurumun datugura, o tigi ta pana!

²Ni Matigi Ala te mɔgɔ min ta terenbariyakow jate tuun, ni janfa te mɔgɔ min jusukun na, o tigi ta pana.

³Ne tun jera ne ta jurumun kan minke, ne farikolo tun be halakira le, ne tun be to ka nuna tere bee;

⁴sabu su ni tere, i tun be i boro digira ne kan le. Ne baraka bee tun banna, k'a ke i ko yiri be ja cogo min na teremana fe.

⁵O kosɔn ne lɔra ne ta jurumun na, k'a fɔ i ye; ne ma ne ta terenbariyakow dogo tuun. Ne ko: "Ne bɛna lɔ ne ta jurumunw na k'a fɔ Matigi Ala ye!" O ra, ele ka ne ta jurumun kunko bɔ ne kunna.

⁶O kosɔn, i pasiranbagaw bee ye i daari a wagati ra; o ra, lon min ni jibaw jigira o kan, o jiw si tɛna se o ma.

⁷Ele le be ne sutara, i be ne bɔsi ka bɔ degukow ra. Kisiri dɔnkiriw le ka ne lamini fan bee ra.

⁸I ko: "Ne bɛna i sɔn hakiri ra, ka i tɛmesiraw yira i ra; ne bɛna i ladi, ka ne janto i ra.

⁹O ra, aw kana ke i ko so, walama sofali min te ko faamu. O be juru ni karafe le don olugu ra, janko o ye taga i panayɔrɔ ra."

¹⁰Dimi caman le bena ben mɔgɔjugu kan, nka ni mɔgɔ min k'a jigi la Matigi Ala kan, a ta numanya be o tigi lamini.

¹¹Aw mɔgɔ terenninw, aw ye ninsɔndiya, ka jagari Matigi Ala kosɔn! Aw mɔgɔ jusuɔnumanw, aw be ye ninsɔndiya fo ka kule ci!

Zaburu 33

Danbaga Ala ta numanya ka ca

¹Aw mɔgɔ terenninw, aw ye jagari fo ka kule ci Matigi Ala tɔgɔ kosɔn, sabu Ala tandori ka ni mɔgɔnumanw da ra.

²Aw ye Matigi Ala fo ni kora ye, aw y'a tando ni gɔni juru tan ye.

³Aw ye dɔnkirikura la a ye! Aw ye aw ta gɔniw fo ka ja, ka aw kan kɔrɔta k'a tando.

⁴Matigi Ala ta kuma terennin lo, a be a ta baara be ke ni kankelentigiya le ye.

⁵Terenninya ni can ka di a ye. Matigi Ala ta numanya ka dunuɔa yɔrɔ be fa.

⁶Sankolo danna Matigi Ala kumakan le baraka ra; sankolokɔnɔfenw be danna a dafɔɔ le baraka ra.

⁷A be kɔgɔji ta jiw be lajen yɔrɔ kelen na, a be jibaw be ke jɔgɔn kan ka o mara dingaw kɔnɔ.

⁸Dugukolo danfenw be lajennin ka kan ka siran Matigi Ala ja; a jasiran ye ke dunuɔamɔgɔw be ra;

⁹sabu a kumana ka min fo, o le kera, a ko fen minw ye bo, olugu bo ra ke ke kan.

¹⁰Matigi Ala le be siyaw ta kolatigeninw sa; ale le be mɔgɔw ta ko labenninw cen.

¹¹Matigi Ala ta kolatigeninw be to o no ra wagati be; ni a ka ko minw latige a jusukun na, o kow be to o no ra wagati be, ani tuma be.

¹²Matigi Ala ye siya min ta Ala ye, o siya ta pana! Ni a ka mɔgɔ minw ke a ta mɔgɔw ye, olugu ta pana!

¹³Matigi Ala be to san fe ka fleri ke; a ja be adamadenw be ra.

¹⁴A be to a sigiyɔrɔ ra ka dugukolo mɔgɔw be fle.

¹⁵Ale le ka adamadenw be jusukun don o kɔnɔ; a be o ta kokɔtaw be kɔrɔsi.

¹⁶Masace ta kerekejama bonya le te a kisi, kerekecefari ta baraka bonya le fana te a bo si.

¹⁷Ka i jigi la so kan ko a be i kisi ke ra, o ye gbansan le ye; so ni a ta baraka be, a te se ka mɔgɔ bo si.

¹⁸Matigi Ala le b'a janto a pasiranbagaw ra; minw jigi be a ta numanya kan, a b'a janto olugu ra.

¹⁹A be o nin kisi saya ma, ka o baro kongɔ wagati ra.

²⁰An be Matigi Ala le makɔnɔna, ale le ye an demɛbaga ye, ani an tangabaga.

²¹An jusu be nagari ale le kosɔn, an be an jigi la a tɔɔ saninman le kan.

²²E, Matigi Ala, i ta numanya ke an ye, sabu an jigi be ele le kan.

Zaburu 34

Ala b'a daaribagaw jaabi

¹Dawuda ta Zaburu. Wagati min a tun k'a yere ke i ko fatɔ, masace Abimeleki na korɔ, fo ale nana a ghen ka taga, a ka nin donkiri sebe o wagati le ra .

²Ne be baraka la Matigi Ala ye tuma bee; wagati bee ne da b'a tando.

³Ne ta bonya sababu ye Matigi Ala le ye! Mɔɔɔ sabarininw ye o men, ka ninsɔndiya!

⁴Aw ye fara ne kan ka bonya la Matigi Ala kan! An ye jen k'a tɔɔ korɔta jɔɔɔn fe!

⁵Ne ka Matigi Ala wele, a ka ne jaabi; a ka ne bɔsi ka bo ne ta siranyaw bee ra.

⁶Minw be o na lo Matigi Ala ra, olugu pada be manamana; o na te sisi maroya fe.

⁷Ni janibagato ka Matigi Ala wele, a b'a lamɛn; a b'a kisi ka bo a ta degukow bee ra.

⁸Matigi Ala ta meleke b'a janto Alapasiranbagaw ra, ka o korɔsi fan bee ra janko ka o bɔsi.

⁹Aw ye a nene k'a fe, k'a lon ko Matigi Ala ka ni; ni mɔɔɔ min k'a yere karifa a ma, o tigi ta pana!

¹⁰Ala ta mɔɔɔ saninmanw, aw ye siran Matigi Ala na, sabu foyi te dese a pasiranbagaw fe.

¹¹Hali jaranbelenw ta domuni be ban, kongɔ be o sorɔ; nka minw be o na lo Matigi Ala ra, foyi te dese olugu fe.

¹²Aw ye na, ne dencew, aw ye na ne lamɛn! Ne bɛna aw karan Matigi Ala pasiran na.

¹³Jɔntigi le be si fe? Jon le b'a fe ka sijan sorɔ janko ka hera ye a na ra?

¹⁴I nenkun korɔsi kumajuguw ma, ka i da korɔsi nanbarakumaw ma.

¹⁵I yere mabo kojugu ra, ka kopuman ke, i jija ka hera jini, i ye tugu a no fe.

¹⁶Matigi Ala na lonin be mɔɔɔ terenninw na, a toro be o kulekan na fana.

¹⁷Matigi Ala be kojugukebagaw kere, ka o halaki ka bo dugukolo kan, janko mogo si kana a hakiri to o ra tuun.

¹⁸Ni mogo terenninw kasira, Matigi Ala be o lamɛn; a be o bɔsi ka bo o ta degukow bee ra.

¹⁹Matigi Ala be mogo jusukasininw kere fe, a be mogo deseɓagatoɓw kisi.

²⁰Kojugu caman be mogo terennin soro, nka Matigi Ala b'a bɔsi ka bo a bee ra.

²¹A b'a kolow bee mara, o si te karikari .

²²Kojugu be mogojugu faga; mogo terennin koninyabagaw koni, kiti bena ben olugu kan.

²³Matigi Ala be a ta jonw nin kunmabo; minw be o yere karifa a ma, kiti tena ben olugu si kan.

Zaburu 35

Ala be a nasiranbagaw bɔsi

¹Dawuda ta Zaburu. E, Matigi Ala, ne jarakibagaw jaraki! Ne kerebaga kere!

²Negebennan fitini ni negebennanba mina, ka wuri ka ne deme kere ra.

³Taman ni biɓe mina, ka wuri ne noɓbenbagaw kama! A fo ne ye ko ele yere le ye ne kisibaga ye!

⁴Minw be ne ta saya jini, olugu le ye maroya ni dogoyari soro! Minw be kojugu naninya ne kama, olugu kun suurunin le ye seko ni o ko ye.

⁵O ye ke i ko binjalan, foɓo be taga ni min ye; Matigi Ala ta meleke ye o gben ka taga!

⁶O ta sira ye ke dibi ye, o ye terende a kan; Matigi Ala ta meleke ye o noɓben!

⁷O bagara ne ma ka dinga sozi ne ja, o bagara ne ma ka jo siri ne ja ko o be ne faga.

⁸Ɔenri ye bara ka cun o kan, k'a soro o tun ma sigi ni a ye. O ka jo min siri ne ja, o jo ye olugu yere le mina, o yere ye mina o jo ra, fo ka o halaki.

⁹Ni o kera, ne bena jagari Matigi Ala baraka ra; ne bena ninsondiya a ta kisiri koson.

¹⁰Ne bena a fo ni ne jusukun bee ye ko: "E, Matigi Ala, jon le be i ko ele? I be janibagato bɔsi ka bo a juguw boro, o minw fanga ka bon ni a ta ye. I be janibagato ni fagantan bɔsi ka bo o toɓobagaw boro."

¹¹Seerejugu dow wurira ne kama; ne ma ko min lon, o be ne jininka o ra.

¹²O be ne ta konuman sarara ni kojugu le ye; ne kera mogontan le ye.

- ¹³K'a sɔrɔ ne kɔni, ni olugu dɔ tun banara, ne tun be bɔrɔfaniw le don, ka panasisi, ka sun don; ne tun be Ala daari o ye wagati bee,
- ¹⁴i ko mɔgɔ b'a ke a teri, walama a balema dɔ ye cogo min na. Ne kun suurunin ni ne na sisinin tun be to ka tagama, i ko mɔgɔ min b'a bamuso su kasira.
- ¹⁵Nka sisan, tɔrɔ benna ne kan minke, olugu pagaritɔ tagara jɔgɔn lajen; o mɔgɔjuguw ka jɔgɔn lajen ne kama, k'a sɔrɔ ne te foyi kala ma. O be ne tɔrɔ wagati bee.
- ¹⁶O Alapasiranbariw be ne lɔgɔbɔ, ka ne neni, fɔ ka o jin jimi ne kama.
- ¹⁷E, Matigi, ele be se ka je ka nin ko fle cogo di? Ne nin kisi o ta cenri ma, ne kisi ka bɔ nin jaraw boro!
- ¹⁸Ni o kera, ne bena i fo ka i walepumanlon i ta mɔgɔw ta jamaba bee lajennin ce ra; ne bena i tando i ta mɔgɔw camanba lajennin ce ra.
- ¹⁹Minw ka o yere ke ne juguw ye gbansan, i kana a to olugu ye pagari ne kosɔn; minw be ne kɔninya gbansan, i kana a to olugu ye ke o na komikomi ye ne kosɔn.
- ²⁰Sabu o da te herakuma fɔ ka ye; mɔgɔ minw ta ko te se mɔgɔ ma jamana kɔnɔ, o be nanbarako dɔw le labenna olugu kama.
- ²¹O be o da waga ne kama, k'a fɔ ko: “ɔnhɔn, cɔ! An yere na k'a ye!”
- ²²E, Matigi Ala, ele be o yera; i kana je ka o fle! Matigi, i kana i mabɔ ne ra!
- ²³I kunu, i ye wuri ka ne ta jo di ne ma! Ne ta Ala, ne Matigi, i lɔ ni ne kunko ye.
- ²⁴Ne ta kiti tige ka kapa ni i ta terenninya ye, Matigi Ala, ne ta Ala! Ne le kana ke o ta pagari sababu ye!
- ²⁵O kana a fɔ o yere kɔnɔ, ko: “ɔnhɔn, cɔ! An tun be min pinina, an ka o sɔrɔ!” I kana a to o y'a fɔ ko: “An k'a latunu pewu!”
- ²⁶Minw bee be pagarira ne ta tɔrɔw kosɔn, o bee ye maroya fɔ ka o kun suuru; minw bee be o yere wasora ne ma, maroya ni mafiyenyari le ye ben olugu kan.
- ²⁷Nka minw b'a fe ko Ala ye a yira ko jo be ne fe, olugu ye pagari, fɔ ka kule ci, ka to k'a fɔ tuma bee ko: “E, Matigi Ala ka bon, a be a ta jɔnw ta hera jini.”
- ²⁸O ra, ne da bena i ta terenninya lakari, ka i tando lon bee.

Zaburu 36

Mɔgɔjugu ta kwalew te Ala ta numanya bari

- ¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Matigi Ala ta jɔnce Dawuda ta Zaburu.
- ²Jurumun be mɔgɔjugu karan ko minw na, o be ne jusu ra: Alapasiran te mɔgɔjugu jusukun na.

³A ko ka di a yere ye fo ka teme; o koson a te se ka lo a ta jurumun na, ka jurumun koninya.

⁴A darakan bee ye terenbariya ni nanbara le ye; a te son ka tagama ni hakiri ye, ka kopuman ke.

⁵A lanin be to a layoro ra su fe ka kojugu naninya; sira min man ni, a be o le ta, a fana te ban kojugu ma.

⁶E, Matigi Ala, i ta numanya bonya be se fo sankolo ma! I ta kankelentigiya bonya be se fo sankabaw ma.

⁷I ta terreninya be i ko kuru barakamanw, i ta kolatigeninw be i ko jidunbaw. Matigi Ala, i be adamadenw, ani beganw bee kisi.

⁸E, Ala, i ta numanya jagon te yi! Adamadenw be o yere dogo ele kaman suma le koru.

⁹I ta so fara fenuman minw na, i be o di o ma fo ka o wasa; i be kopumanw ke o ye i ko mogu be jipuman soru k'a min cogo min na.

¹⁰Sabu panamanya bununji be ele le fe; ele ta yeelen le baraka ra, an be yeelen soru.

¹¹Minw ka i lon o ta Ala ye, i ta numanya ye to olugu kan tuma bee; mogu minw jusu ka ni, olugu mina ka ja, ka kapa ni i ta terreninya ye.

¹²I kana a to yerebonyabaga ye tagama ka se ne ma, i kana a to mogujuguw boro ye ne mina ka ne bo ne no ra!

¹³Kojugukebagaw bencogo fle nin ye! O be ben, hali o te se ka wuri tuun.

Zaburu 37

Muru ni Alamakoro

(Zaburu 49)

¹Dawuda ta Zaburu. I kana i jusu gban mogu kewalejuguw koson, i kana jabo kojugukebagaw fe;

²sabu o bena jaja yoronin kelen na i ko bin, o be fagafaga i ko flaburukene.

³I yere karifa Matigi Ala ma, ka kopuman ke; sigi jamana konu, ka tagama can kan.

⁴Matigi Ala kanu ka teme fen to bee kan; ni o kera, i jusukun be jabo fen min fe, a bena o di i ma.

⁵I ta ko bee to Matigi Ala boro; i yere karifa a ma; ale le bena i ta kow jabanu.

⁶A bena i ta terreninya bo kene kan mogow bee ja na, i ko tere botu, ka i ta jo bo kene kan, i ko wagati min tere be kun ce.

- ⁷I je, ka Matigi Ala fle, k'a makɔnɔ. Mɔgɔ minw ta kow beɛ be ja o boro, i kana i jusu gban olugu kosɔn; minw be kojuguw ɲaninya, i kana i jusu gban olugu kɔrɔ.
- ⁸Dimi dabla, jusubɔ to yi, i kana i jusu gban, ni o tɛ, o laban be ke kojugu le ye;
- ⁹k'a sɔrɔ kojugukebagaw bena halaki ka bɔ yi, nka minw be Matigi Ala makɔnɔ, olugu bena jamana tigiya ta.
- ¹⁰Sani wagati dɔɔnin cɛ, kojugukebaga tɛ ye tuun! Ni i ka a sigiyɔrɔ fle, i tɛ foyi ye.
- ¹¹Mɔgɔ sabarininw le bena jamana tigiya ta; o bena heraba sɔrɔ k'a diyabɔ fɔ ka wasa.
- ¹²Mɔgɔjuguw be janfa siri mɔgɔ terenninw kama, fɔ o be o ɲin ɲimi o kama.
- ¹³Nka Matigi be yerɛko mɔgɔjugu ma, sabu a k'a lɔn ko mɔgɔjugu ta lon sera ka ban.
- ¹⁴Mɔgɔjuguw be o ta kerɛkemuruw samana ka bɔ, ka o ta kalanw sama, janko ka ɲanibagatɔw ni fagantanw bon ka o faga, ka mɔgɔsɔbew kannatige.
- ¹⁵Nka o ta kerɛkemuru bena o yerɛ jusukun le sɔgɔ, o ta kalanw bena karikari.
- ¹⁶Mɔgɔ terennin ta borofɛn fitini, o ka fisa ni mɔgɔjuguw beɛ lajennin ta borofɛn caman ye.
- ¹⁷Sabu Matigi Ala bena mɔgɔjuguw borow karikari, nka a be mɔgɔ terenninw demɛ.
- ¹⁸Matigi Ala b'a janto mɔgɔ jusukungbeninw ta dunupalatige ra; jamana min bena di o ma, o bena to o tigiya ra wagati beɛ.
- ¹⁹Hali ni kojugu sera o ma, o tena maroya; hali kɔngɔ wagati ra, o bena fa.
- ²⁰Nka mɔgɔjuguw kɔni, olugu bena halaki; Matigi Ala ta juguw bena tunu, i ko kongobinw cɛɲa be tunu cogo min na; o bena tunu, i ko sisi.
- ²¹Mɔgɔjugu be fɛn singa, nka a t'a lasekɔ; nka mɔgɔ terennin be makari mɔgɔw ra, ka o sɔn.
- ²²Ni Matigi Ala ka baraka don mɔgɔ minw na, olugu le bena jamana tigiya ta; nka ni a ka minw danga, olugu be halaki.
- ²³Matigi Ala le baraka ra, mɔgɔ tagamacogo be sabati, ni a tigi ta kokecogo diyara Ala ye.
- ²⁴Hali ni a talonna, a tɛ ben, sabu Matigi Ala k'a boro mina.
- ²⁵Ne kera denmisen ye, ka na kɔrɔ ka ke cɛkɔrɔba ye sisan; ne m'a ye ban ko Ala banna mɔgɔ terennin na, walama ko a ta denw le be domuni daarira.
- ²⁶Wagati beɛ a be makari, a be juru don tɔw ra, a ta denw fana be baraka sɔrɔ.

- ²⁷I yere mabɔ kojugu ra, ka kojuman ke, ni o kera, i bena to i nɔ ra wagati bee.
- ²⁸Sabu can le ka di Matigi Ala ye, a te taga k'a nasiranbagaw to, a b'a janto o ra wagati bee; nka mɔɔjuguw ta durujaw bena halaki.
- ²⁹Mɔɔ terenninw le bena jamana tigiya ta; o bena sigi jamana kɔnɔ wagati bee.
- ³⁰Mɔɔ terennin be hakiritigiyakumaw le bɔ a da ra; a nenkun be can le fo.
- ³¹A ta Ala ta sariya b'a jusukun na; a tagamatɔ, a sen te terende.
- ³²Mɔɔjugu be mɔɔ terennin dendenna; a b'a fe k'a faga.
- ³³Nka Matigi Ala tena a to a boro; hali ni a tagara ni a ye kiti ra, Ala tena a to kiti ye ben a kan.
- ³⁴Matigi Ala makɔnɔ, k'a ta sira tagama, ni o kera, a bena i kɔrɔta, ka jamana tigiya di i ma; i bena mɔɔjuguw halakitɔ ye.
- ³⁵Ne ka mɔɔjugu ye, a ni a ta jusukungbeleya; a baraka be bonyara i ko sediriyiriba min flaburuw nugunin lo.
- ³⁶Nka dɔɔnin kera dɔɔn, a temena, a ma ye tuun; ne k'a yɔrɔɔini, nka ne m'a ye.
- ³⁷Mɔɔ jusukungbenin kɔrɔsi, ka mɔɔɔuman fana fe; sabu mɔɔ sabarinin labanko le be na;
- ³⁸nka mɔɔ murutininw bee bena halaki, mɔɔjuguw laban ye halakiri ye.
- ³⁹Mɔɔ terenninw ta kisiri be bɔ Matigi Ala le ra; ale le ye o dogoyɔrɔ ye o degu wagatiw ra.
- ⁴⁰Matigi Ala be o demɛ, ka o bɔsi; a be o bɔsi mɔɔjuguw boro ka o kisi, sabu o ka o yere karifa ale le ma.

Zaburu 38

Mɔɔ tɔɔɔnin ta daariri

- ¹Dawuda ta Zaburu. Hakirijigi dɔnkiri.
- ²E, Matigi Ala, i kana ta dimi fe ko i be ne jaraki, i kana ta jusugban fe ko i be ne koro.
- ³Sabu i ta bijɛw ka ne sɔɔ, i boro sera ne ma kosebe.
- ⁴Yɔrɔɔuman si te ne farisogo ra tuun, i ta dimiba kosɔn; yɔrɔ kenɛman te ne farikolo yɔrɔ si ra tuun, ne ta jurumun kosɔn.
- ⁵Sabu ne ta terenbariyakow cayara fo ka ne kun datugu, a kera i ko doni gbiriman, min ka gbiri ka temɛ ne baraka kan.
- ⁶Ne ta joriw torira fo ka nɛn don, ne ta hakirintanya le ye o sababu ye.

- ⁷Ne seƣera, ne baraka beƣe banna, fɔ ka ne kɔ kuru; lon o lon ne panasisinin le be yaalayaala.
- ⁸Ne soro be to ka ne jeni; yɔrɔɔɔuman si te ne farisogo ra tuun.
- ⁹Ne baraka banna, ne jigi tigera pewu; ne be to ka ŋuna, sabu ne jusukun tɔɔrɔnin lo.
- ¹⁰E, Matigi, ne be min jini, ele ka o lon, ne ta jusukasikanw fana ma dogo i ma.
- ¹¹Ne sɔnkun be yeƣeƣeƣe, ne baraka banna; ne pa te manamana tuun.
- ¹²Ne teriw, ani ne tɔɔɔɔɔnw ka o yeƣe mabɔ ne ra, ne ta bana kosɔn; ne sigiɔɔɔnw fana bɔra ne kɔrɔ.
- ¹³Minw be ne fagayɔrɔ jini, olugu ka o ta janw la ne pa, minw b'a fe kojugu ye ne sɔrɔ, olugu be ne halakirikuma le fɔra; tere beƣe, o be to ka dabarijuguw le siri ne kama.
- ¹⁴Ne kɔni, ne be i ko torogberen, ne te foyi men; ne be i ko bobo, ne te ne da yeƣe ka foyi fɔ.
- ¹⁵Ne be i ko mɔɔɔ min te menni ke, ani min da te se ka kuma jaabi fana.
- ¹⁶Nka ne jigi be ele le kan, Matigi Ala, ele le bena ne jaabi, ne Tigi Ala.
- ¹⁷Ne ko: "I kana a to o ye jagari ne ta tɔrɔ kosɔn, walama ka waso ne ra, ni ne benna."
- ¹⁸Sabu ne kɔni be jini ka ben, ne ta dimi be ne kan hali bi.
- ¹⁹Ne lɔra ne ta terenbariya ra; sabu ne ta jurumun ka ne hakiri jagami.
- ²⁰K'a sɔrɔ ne juguw ka keƣe, olugu baraka ka bon; minw be ne kɔninya faninya gbansan kan, o ka ca.
- ²¹Minw be ne ta kopuman sara ni kojugu ye, olugu wurira ne kama, sabu ne be tugura kopuman kɔ.
- ²²E, Matigi Ala, i kana taga ka ne to! Ne ta Ala, i kana i yeƣe mabɔ ne ra!
- ²³I teliya ka na ne deƣe, Matigi, ne ta kisiri tigi.

Zaburu 39

Adamaden te foyi ye

- ¹Dɔnkirilabagaw kuntigi, Yedutun. Dawuda ta Zaburu.
- ²Ne tun b'a fɔra ko ne bena ne tagamacogo kɔrɔsi, janko ne nenkun kana na ne bla jurumun na; ne tun b'a fɔra ko ka mɔɔɔjugu to ne keƣe fe, ne bena karafe le don ne da ra.

- ³Ne jera, ne ma foyi fɔ, hali kumapuman, ne m'a fɔ; nka ne ta dimi juguyara le.
- ⁴Ne jusukun tun be ne jenina; ni ne ka miiri, a be ke i ko tasuma do le be manana ne kɔnɔ; a laban, ne ka ne da yeɛ ka kuma:
- ⁵E, Matigi Ala, ne si laban yira ne ra, ani ne ta dunupalatige dan; janko ne y'a lon ko ne te foyi ye.
- ⁶A fle, i ka ne si janya ke i ko mɔgo borotɛge bonya; ne ta dunupalatige janya te foyi ye i ja kɔnɔ. Can lo, adamaden min o min lonin lo, o te foyi ye ni fɔnɔ te.
- ⁷Can lo, adamaden be taga, a be na, i ko yirisuma; a be boribori, nka a be teme i ko fɔnɔ. A be naforo lajen, nka a t'a lon a bɛna ke mɔgo min ta ye.
- ⁸Ayiwa, Matigi, sisan ne be se ka ne jigi la mun le kan sa? Ne boromalanin be ele le ma.
- ⁹Ne bɔsi ka bɔ ne ta hakekow beɛ ra! I kana a to mɔgo sɔnkolonw ye ne lebu!
- ¹⁰Ne be je, ne tɛna ne da yeɛ tuun, sabu nin kow kebaga ye ele yeɛ le ye.
- ¹¹I ta bugɔri mabɔ ne ra ten, sabu i boro be ne halakira.
- ¹²I be adamaden koro a ta terenbariyakow kosɔn; fen min ko ka gbelen a ma, i be o cen i ko cenrifɛn be fen cen cogo min na. Can lo, adamaden te foyi ye ni fɔnɔ dama te.
- ¹³E, Matigi Ala, ne ta daarikan lamɛn, i toro malɔ ne ta welerikan na, i kana i toro datugu ne kasikan na; sabu ne kɔni ye lonan le ye i ta so, ne ye temɛbaga le ye, i ko ne bɛma tɔw beɛ.
- ¹⁴I ja bɔ ne ra ten, janko ne ye ninsɔndiya dɔɔnin, sani ne ye na taga, ka tunu ka ban pewu!

Zaburu 40

Ala be konuman ke a ninibagaw ye

(Hayan 14–18; Zaburu 70.2-6)

- ¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dawuda ta Zaburu.
- ²Ne tun ka ne jigi la Matigi Ala kan k'a makɔnɔ, a k'a toro malɔ ne fe, ka ne kulekan lamɛn.
- ³A ka ne sama ka bɔ dingajuguba kɔnɔ, ka ne labɔ bɔgo ce ma, dingadun kɔnɔ; a ka ne sen fla lo fara kan, ka ne lo yɔrɔpuman na.
- ⁴A ka dɔnkirikura don ne da ra, ka o ke an ta Ala ta tandori dɔnkiri ye. Mɔgo caman bɛna o ye, ka siran Ala ja, ka o jigi la Matigi Ala kan.
- ⁵Mɔgo min be Matigi Ala ke a jigi ye, o tigi ta pana! Yeɛbonyabaga minw be o yeɛ bla faninyafɔ ra, a te sɔn k'a nasin olugu fan fe.

⁶E, Matigi Ala, ne ta Ala, i ka kojumanbaw, ani kabako minw ke an ye, o ka ca! Foyi te se ka suma ni ele ye; ni ne ko ne b'a bee fo, ani k'a bee lakari, a da te se ka lon, sabu a ka ca.

⁷I ko i te began saraka* fe, i te siman saraka* fe; i ka o kuma don ne toro ra kosebe. Saraka jenitaw* o, jurumunyafa sarakaw* o, i ma o si jini an fe.

⁸O ra ne ko: "Ne nato fle, i n'a fo a fora ne ta ko ra sariya kitabu konɔ cogo min na .

⁹Ne ta Ala, i sago keri, o le ka di ne ye; i ta sariya ta kumaw be ne jusukun na."

¹⁰Ne be i ta terreninya ko fo i ta mogow ta jamaba bee lajennin ce ra. A fle, ne ma ne da datugu o ko kan, ele yere ka o lon, Matigi Ala.

¹¹Ne te i ta terreninya ko dogo ne jusu ra, ne be i ta kankelentigiya, ani i ta kisiri ko fo le; ne te i ta pumanya ni i ta can dogo i ta mogow ta jamaba lajennin ma.

¹²E, Matigi Ala, ele koni tena ban ka hina ne ra; i ta pumanya ni i ta kankelentigiya bena ne tanga wagati bee;

¹³sabu kojugu caman ka ne lamini, dan te kojugu minw na. Ne ta terenbariyakow ka ne datugu, k'a ke fo ne te foyi yera tuun; o ka ca ka teme hali ne kunsigiw kan. Ne baraka bee banna.

¹⁴Matigi Ala, sabari ka ne bosi, Matigi Ala, teliya ka na ne deme!

¹⁵Minw b'a fe ka ne nin bo ne ra, olugu bee ye maroya fo ka o kun suuru! Minw b'a fe kojugu le ye ne soro, olugu le ye dogoyari soro fo ka seko ni o ko ye.

¹⁶Minw be yereko ne ma ko: "Ha ha ha", maroya ye olugu halaki ka o ban pewu!

¹⁷Nka minw bee be i yoropinina, olugu ye ninsondiya ka jagari i koson! I ta kisiri ko ka di minw ye, olugu y'a fo tuma bee ko: "E, Matigi Ala ka bon!"

¹⁸Ne koni ye panibagato ye, ani fagantan, nka Matigi hakiri be ne ra. Ele le ye ne demebaga ye, ani ne kunmababaga; ne ta Ala, i kana men ka na ne deme.

Zaburu 41

Ala be mogow jusukungbenin sutara

¹Dankirilabagaw kuntigi. Dawuda ta Zaburu.

²Mogow min b'a hakiri to desebagato ra, o tigi ta pana! Lon min ni kojugu k'a soro, Matigi Ala b'a bosi.

³Matigi Ala b'a korsu ka si di a ma; a be hera soro jamana konɔ. Ala tena a don a juguw boro.

⁴K'a toronin lanin to a ta lanan kan, Matigi Ala be baraka don a ra; ni bana k'a soro, a b'a keneya ka bo o sege bee ra.

- ⁵Ne ko: “Matigi Ala, makari ne ra! Ne keneya, sabu ne ka jurumun ke ka i hake ta.”
- ⁶Ne juguw be kumajuguw fora ne kama, ko: “A bena sa wagati juman le sa, janko a togo ye tunu?”
- ⁷Ni min ka na ne fle, o be faninyakumaw le fo; a be kumajuguw dogo a jusukun na, ni a bora kene ma, a be o fo.
- ⁸Ne koninyabagaw bee be kumana jagon fe o da jukoro ne kama; o be kojugu le miirira ne kama.
- ⁹O b’a fo ko: “Kojuguba do benna a kan! A lanin fle, a tena wuri tuun!”
- ¹⁰Hali ne tericegbelen, ne jigi tun be min kan, min tun be domuni ke ni ne ye, o k’a yere ke ne jugu ye.
- ¹¹Nka Matigi Ala, ele koni ye makari ne ra, ka ne lawuri, janko ne ye ne ta juru sara o ra.
- ¹²Ni ne juguw ma se soro ne kan, o le bena a to ne b’a lon ko ne ko ka di i ye.
- ¹³I be ne korsi, sabu ne jusukun gbenin lo; i be ne to i na koro wagati bee.
- ¹⁴Matigi Ala baraka, Izirayeli ta Ala baraka, wagati bee, ani tuma bee! Amina! Amina!

Zaburu 42

Kitabu flanan (Zaburuw 42–72) **Alapinibagaw jigi ye Ala ye**

- ¹Dankirilabagaw kuntigi. Kore dencew ta dankiri.
- ²Minan minlogoto be kasi kaji no fe cogo min na, ne nin be kasi ele no fe ten le, Ala!
- ³Ala nege be ne ra i ko ji, Ala panaman nege be ne ra. Wagati juman le ne bena taga lo Ala na koro sa?
- ⁴Ne naji le ye ne ta baro ye su ni tere; k’a soro wagati bee magow b’a fo ne ma ko: “Ele ta Ala be min le sa?”
- ⁵O bee n’a ta, ni ne hakiri ka jigi nin kow ra, a be miiri caya ne jusu ra: O wagati ra ne le tun be jama ce ra, ne le tun be bla o na ka tagama ka taga Ala ta batoso ra, ni nagarikanbaw ye, ani Ala tandorikanw; o y’a soro jama bee lajennin nagarininba lo.
- ⁶E, ne nin, mun koson ele be i jusu kasi de? Mun na i be nuna? I jigi la Ala kan, sabu ne bena a fo k’a walenumanlon tuun; ale le ye ne kisibaga ye, ani ne ta Ala.
- ⁷Ala, ne jusu kasira; o koson, ka ne to Zuriden mara yoro ra, ani Herimon kuru yoro ra, ani Misari kuru yoro ra, ne be ne hakiri to i ra.

⁸Jiba dɔ bɛ jiba dɔ wele, o bɛ tugu nɔɔn kɔ, ka woyo ni mankanba ye; i b'a to o jikuruw, ani o jiwoyow bɛɛ ye woyo ka tɛmɛ ne kan.

⁹Tere fɛ, Matigi Ala bɛ a ta nɔmanyɔ yira ne ra; su fɛ, ne bɛ dɔnkiri la k'a tando, ka ne ta nanamanyɔ tigi Ala daari.

¹⁰Ne b'a fɔ ne ta Ala ye, ne ta Ala barakaman ye ko: "Mun na i pinana ne kɔ? Mun kosɔn ne nanasisinin le bɛ to ka yaalayaala, ani ne juguw fana bɛ ne minako juguya?"

¹¹Ne juguw ka ne mafiyɛnya fɔ ka na ne baraka bɛɛ ban; o b'a fɔ ne ma tuma bɛɛ, ko: "Ele ta Ala bɛ min le?"

¹²E, ne nin, mun kosɔn ele bɛ i jusu kasi dɛ? Mun na i bɛ nuna? I jigi la Ala kan, sabu ne bɛna a fo k'a waleɔnumanlɔn tuun; ale le ye ne kisibaga ye, ani ne ta Ala.

Zaburu 43

Ala le ye a ta mɔɔw jigi ye

¹E, Ala, ne ta kiti tige, ka ne ta jo di ne ma, ka nin siya Alaɔnisanbariw kɛɛ; ne bɔsi ka bɔ nin mɔɔw nanbaratɔw, ani nin mɔɔw kɛwalejuguw boro;

²sabu ele le ye ne dogoyɔrɔ ye, ne ta Ala. Mun kosɔn i banna ne ra? Mun kosɔn ne nanasisinin le bɛ yaalayaala, ne juguw fana bɛ ne minako juguya?

³I ta yeelen ni i ta can yira, janko ka ne tɛmɛsira yira ne ra, ka taga ni ne ye i ta kuru saninman kan, i sigiyɔrɔ ra.

⁴O ra, ne bɛna taga Ala ta sarakajɛnifen kɔrɔ, Ala fɛ, Ala min ye ne ta ninsɔndiya ani ne ta pagarikun ye; ne bɛna i fo ka i waleɔnumanlɔn ni kora ye, Ala, ne ta Ala!

⁵E, ne nin, mun kosɔn ele bɛ i jusu kasi dɛ? Mun na i bɛ nuna? I jigi la Ala kan, sabu ne bɛna a fo k'a waleɔnumanlɔn tuun; ale le ye ne kisibaga ye, ani ne ta Ala.

Zaburu 44

Ala ta mɔɔw ta tɔrɔ

(Zaburuw 74; 79; 80)

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Kore dencew ta karan.

²E, Ala, i ka ko minw kɛ an bɛmaw ta wagati ra, kabini fɔɔfɔɔ, an torow ka o mɛn; an bɛmaw ka o lakari an ye.

³I yɛɛ boro ka siya dɔw gben, janko ka an bɛmaw sigi olugu nɔ ra; i ka kojugu ben siya dɔw kan, janko an bɛmaw ye laganfiya sɔrɔ.

⁴Sabu o ma jamana kɛɛ k'a mina ni o yɛɛ ta kɛrɛkɛmuruw le ye, o yɛɛ boro le ma se di o ma; nka ele boro barakaman, ani i ta sebgaya, ani i ta nɔmanyɔ nɔ lo; sabu o ko tun diyara i ye.

- ⁵E, Ala, ele le ye ne ta masace ye; ele le b'a latige ka Yakuba ta mɔgɔw kisi ka o bo o juguw boro.
- ⁶Ele le baraka ra, an be se ka an juguw gben; i tɔgɔ le baraka ra, an be an kerebagaw dɔndɔn ka o terege dugu ma.
- ⁷Sabu ne te ne jigi la ne ta kalan kan, ne ta kerekemuru le te ne kisi;
- ⁸nka ele le be an kisi ka bo an kerebagaw boro, ele le be an koninyabagaw lamaroya.
- ⁹An be Ala tando lon o lon, k'a tɔgɔ bonya wagati bee.
- ¹⁰Nka sisan i banna an na, ka an lamaroya; i te bo ni an ta kerekedenw ye tuun.
- ¹¹I be an labori an kerekɛɔgɔnw na, k'a to an koninyabagaw ye an borofenw ce o sago ma.
- ¹²I ka an don o boro i ko o be saga min faga k'a sogo domu; i ka an gben ka taga yɔrɔ bee, siyaw ce ra.
- ¹³I ka i ta mɔgɔw fiyeere dasu le ra, hali i ma o sɔngɔ gbɛɛya.
- ¹⁴I ka an ke dɔgɔyarifen le ye an sigiɔgɔnw fe; minw ka an lamini, olugu be an lɔgɔbo, ka yereko an ma.
- ¹⁵I k'a to siya tɔw be zanaw fo ni anw tɔgɔ le ye; siya tɔw be o kun yuguyugu anw le ra.
- ¹⁶Ne ta maroya be ne kan wagati bee. Ne maroyara fo ka ne kun suuru,
- ¹⁷sabu ne be ne mafiɛnyabagaw ni ne dɔgɔyabagaw kan menna; ne be ne juguw yera, o b'a fe ka o yere dimibo ne ra.
- ¹⁸Nin kow bee sera an ma, nka an ma pina i ko, an ma i ta jɛnɔgɔnya* layiri cen.
- ¹⁹An ma an ta miiriya munu fan were fe, an sen ma bo i ta sira kan.
- ²⁰Nka i ka an baraka bee ban, ka an sigiyɔrɔ ke kongowuruw ta ye, ka saya dibi ke ka an datugu.
- ²¹Ni an tun jinana an ta Ala tɔgɔ ko, ni an tun ka an boro lo batofen werew le ye,
- ²²yala Ala tun tena o lon wa, ale min ka mɔgɔ jusukun ta gundow lon?
- ²³Ele le kosɔn o be an fagayɔrɔ jinina lon o lon, ka an ke i ko saga minw blara fagari kama.
- ²⁴Matigi, i wuri! Mun na i be sunɔgɔra? I kunu! I kana ban an na pewu ka an to yi ten!
- ²⁵Mun na i ka i pada dogo an ma sa? Mun na i be pina an ta pani ni an ta sege ko?

²⁶Anw kɔni lanin lo buguri ra, fɔ ka an farikolo nɔrɔ dugukolo ra.

²⁷I wuri ka an demɛ! An bɔsi i ta pumanya kosɔn!

Zaburu 45

Masacɛ ni masamuso ta furudɔnkiri

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Nin dɔnkiri bɛ la dɔnkiri min lacogo ra, o tɔgɔ ye ko “Yirifiyeren”. Kore dencew ta karan. Kanuyadɔnkiri.

²Ne jusukun fara kumadimanw na; o ra, ne bɛna ne ta cirayakuma fɔ masacɛ ye. Ne nɛnkun bɛ i ko sɛberikɛbagaruman ta sɛberikɛnan.

³I cɛ ka ni ka tɛmɛ adamaden tɔw bɛɛ kan; nɛɛma bɛ i ta kuma bɛɛ ra, o kosɔn Ala bɛ baraka don i ra tuma bɛɛ.

⁴E, kerɛkɛɛfari, i ta kerɛkɛmuru siri i tɔgɔ ra! O le ye i ta bonya ni i ta nɔrɔ ye.

⁵I ni i ta nɔrɔ ye don i ta sowotoro kɔnɔ ka kerɛ kɛ, ka se sɔrɔ; taga kerɛ kɛ can ni sabari ni terenninya kosɔn. I boro barakaman ye koba caman kɛ i ye!

⁶I ta biɲɛw da ka di; o bɛ masacɛ ta juguw sɔgɔ o sɔnkun na, ka mɔgɔw benben i sen kɔrɔ.

⁷E, Ala, i ta masaya bɛ to a nɔ ra tuma bɛɛ, ani wagati bɛɛ; i ta masacɛbere ye hɔrɔnya bere le ye.

⁸I bɛ terenninya kanu, ka juguya kɔninya; o kosɔn Ala, i ta Ala ka i janawoloma, ka turu kɛ i kun na, ka i ninsɔndiya, ka i fisaya i tɔɲɔgɔnw bɛɛ ye .

⁹Mire turu, ani alowɛsi turu, ani kase turu, o ka i ta faniw kasa diya. I ta masabonw lɔra ni samarɲinw ye; ka i to o masasow kɔnɔ, gɔnifɔkanw bɛ i ninsɔndiya.

¹⁰I diyanyamusow ye masacɛdenw le ye; masamuso bɛ i kininboroyanfan fɛ, a masirinin bɛ ni Ofiri sanin yerɛworo ye.

¹¹Ne lamɛn, ne denmuso, i ɲa yeɛ, ka i toro malɔ fana; i hakiri bɔ i ta siyamɔgɔw kɔ, ani i faso kɔ.

¹²Masacɛ ɲabɔra i fɛ i ta cɛɲa kosɔn; i yerɛ majigi a kɔrɔ k’a bonya, sabu ale le ye i matigicɛ ye.

¹³Ni o kɛra, Tiri dugumɔgɔw, minw ye mɔgɔw bɛɛ ra naforotigiw ye, olugu bɛna na ni bonyafenw ye i fɛ, ka o yerɛ ko diya i ye.

¹⁴Masacɛ denmuso bɛ a ta bon kɔnɔ, a yɔrɔ bɛɛ ye nɔrɔ le ye; a ta faniw ɲɛgɛɲɛgɛnna ni sanin ye.

¹⁵O tagara ni a ye masacɛ fɛ, a ni a ta fani cɛɲumanw. Sunguruden dɔw b’a kɔ fɛ; a kafɲɔgɔnw lo; olugu fana tagara ni a ye.

- ¹⁶O tagara jagari ni ninsɔndiya le ce ra; o ka o ladon masace ta masabon kɔɔ.
- ¹⁷Masace, i dencew bena sigi i bemaw nɔ ra, i bena o ke kuntigiw ye jamana yɔɔ bɛɛ ra.
- ¹⁸Ne bena a to wagati bɛɛ ta mɔgɔw hakiri ye to i tɔgɔ ra; ni o kera, siyaw bena i fo ka i walepumanlon wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ.

Zaburu 46

Ala le ye Sebɛɛtigi ye

- ¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Kore dencew ta dɔnkiri.
- ²Ala le ye an karifayɔɔ ye, ani an ta baraka sɔɔyɔɔ. Ni degu ka an sɔɔ tuma o tuma, a be ke an kɔɔ ka an demɛ.
- ³O kosɔn an tɛ siran, hali ni dugukolo be yerɛyerɛ, hali ni kuruw be bɔ o nɔ ra ka yeɛma ka ben kɔgɔji kɔɔ,
- ⁴hali ni a jikurubaw be mankanbaw bɔ, ka kanga, ka wuri san fe fɔ ka kuruw yuguyugu.
- ⁵Kɔ dɔ be yi, min jiwoyo be Ala ta duguba ninsɔndiya, dugu min ye Ala kɔɔtaninba ta sigiyɔɔ saninmanba ye.
- ⁶Ala yerɛ siginin be o dugu kɔɔ, o dugu tɛna bɔ a nɔ ra ka ye; sabu ni dugugbɛda sera dɔɔn, a be na o fe ka na o demɛ.
- ⁷Siya dɔw be mankanw cira, masa dɔw ta masaya be benna; nka ni ale Ala k'a kan bɔ dɔɔn, dugukolo be yeele.
- ⁸Fangatigi Ala be ni an ye; an tangabaga ye Yakuba ta Ala le ye.
- ⁹Aw ye na Matigi Ala ta kabakow fle, a ka cɛnriba min ke dugukolo kan, aw ye na o fle!
- ¹⁰Ale le be kerew lalɔ dunuɔa fan bɛɛ ra; a be kalanw karikari, ka tamanw tigetige, ka kerekewotorow jeni tasuma ra!
- ¹¹"Aw ye nin kow bɛɛ dabra, k'a lon ko ne le Ala ye; ne le be siyaw bɛɛ kunna, ne le be dunuɔa bɛɛ kunna."
- ¹²Fangatigi Ala be ni an ye; an tangabaga ye Yakuba ta Ala le ye.

Zaburu 47

Siyaw bɛɛ ye tɛgɛɛ fɔ Ala ye

(Zaburuw 93; 96–99)

- ¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Kore dencew ta Zaburu.
- ²Jamanaw bɛɛ ta mɔgɔw, aw ye tɛgɛɛ fɔ! Aw ye jagari ka kule ci, ka Ala tando!

³Sabu Matigi Ala kɔɔtaninba ye siranyafenba le ye, masaceba lo min be dunupa bee lajennin kunna.

⁴A be jamanaw ta mɔgow bla a ta fanga kɔɔ, ka siyaw bla an sen kɔɔ.

⁵A ka jamana dɔ janawoloma ka o ke an ninyɔɔ ye; o le ye Yakuba ta bonya kun ye, a be Yakuba min kanu.

⁶Ala be yelenna ka taga a ta yɔɔ saninman* kɔɔ a ta mɔgow ta jagarikanbaw le ce ra, Matigi Ala be yelenna ka taga burufiyekanw le ce ra.

⁷Aw ye tandoridɔnkiriw la Ala ye, aw ye tandoridɔnkiriw la! Aw ye tandoridɔnkiriw la an ta Masa ye, aw ye tandoridɔnkiriw la.

⁸Sabu Ala le ye dunupa bee lajennin ta Masa ye; aw y'a tando ni dɔnkiri janaman le ye.

⁹Ala ta fanga be siyaw bee kan, Ala siginin be a ta masasiganan saninman kan.

¹⁰Siyaw ta kuntigiw be lajen ka fara Iburahima ta Ala ta mɔgow kan; sabu dunupa negebennanw bee ye Ala ta le ye. A kɔɔtanin lo fen bee kunna.

Zaburu 48

Zeruzalemu dugu saninman

¹Dɔnkiri. Kore dencew ta Zaburu.

²Matigi Ala ka bon, bee ka kan k'a tando kosebe an ta Ala ta dugu saninman kɔɔ, min be a ta kuru saninman kan.

³O kuru wuricogo ce ka ni; a be dunupa mɔgo bee ninsɔndiya. Siyon kuru le ye Ala sigiyɔɔ ye; Masaceba ta dugu lo.

⁴Ala be Siyon masasobaw kɔɔ, bee k'a lon ko tangabaga janaman lo.

⁵A fle, masacew tun ka jɔgon lajen, ka jen ka na dugu kama.

⁶Nka olugu ja lara a kan minke dɔɔn, o kabakoyara, o jigi tigera, o borira.

⁷O barara ka to ka yereyere o yɔɔnin bee ra, i ko muso jigibagato kɔɔdimito b'a ke cogo min na,

⁸i ko terebɔyanfan ta fɔɔ gbanninman min be fiye, ka jirakurunbaw karikari.

⁹An tun ka min men, an ja nana o le ye fana Fangatigi Ala ta dugu kɔɔ, an ta Ala ta dugu kɔɔ; Ala bena o dugu baraka bonya wagati bee.

¹⁰E, Ala, ka an to i ta batoso kɔɔ, an be miiri i ta pumanya ra.

¹¹E, Ala, i ta bonya be i n'a fo i tɔgo; i ta bonya sera fo dunupa dan bee ra. I boro barakaman be ko terenninw dɔɔn le ke.

¹²Siyon kuru be ninsondiya, Zuda duguw be jagari, i ta kolatigeninw koson.

¹³Aw ye yaala ka Siyon dugu yoro bee lamini; aw ye a sankasow jate,

¹⁴k'a laminikogow fe ka ja, k'a bon barakamanw korosi kosebe, janko ka na o lakari duruja nataw ye,

¹⁵ko an ta Ala le ye nin ye; an bena tugu ale le ko wagati bee .

Zaburu 49

Ala ye jigi nanaman ye ka teme naforo kan

¹Donkirilabagaw kuntigi. Kore dencew ta Zaburu.

²Aw ye nin lamen, jamanaw bee ta magow; aw ye aw toro malɔ, dununamogow bee,

³magɔ fitini fara magɔba kan, naforotigi fara fagantan kan!

⁴Ne da bena hakiritigiyakumaw le fo, sabu faamurikumaw le be ne jusukun na.

⁵Ne be ne toro malɔ ka zanaw lamen, ne bena ne ta kuma koromanw korɔ fo ni gonifokan le ye.

⁶Hali ni toro sera ne ma, ni ne janfabagaw ka ne lamini ni o ta terenbariyakow ye, mun koson ne bena siran o ra?

⁷Olugu jigi be o borofenw le kan, o be o yere waso o ta naforo caya le koson.

⁸O bee n'a ta, magɔ si te se k'a magɔrogɔn nin kunmabɔ, walama k'a yere nin kunmabɔsara di Ala ma,

⁹sabu magɔ nin kunmabɔsara ye songɔba le ye; magɔ be se ka fen o fen di, o si t'a bo.

¹⁰Yala olugu b'a miiri ko o bena to si ra wagati bee le wa, ani ko o tena don kaburu kono fiyewu le wa?

¹¹An b'a ye ko hakiritigiw be sa, hakirintan ni naloman fana be ban; o be taga ka o borofenw to magɔ werew le boro.

¹²O b'a miiri ko o ta bonw bena to yi wagati bee, ko o ta sigiyorow bena to yi wagati bee, ani tuma bee, ko olugu togow bena to o ta dugukolow ra tuma bee.

¹³Nka adamaden ni a ta bonya bee, a te meen; a be i ko began fagata.

¹⁴Magɔ minw jigi be o yere kan, olugu ta be ke ten le; minw yere ta kumafota ka di o ye, olugu be laban ten le.

¹⁵O be o gbengben i ko sagaw, ka taga o lajigi kaburu kono; saya le ye ke o gbengbenbaga ye. Songmada fe, magɔruman be tagama o kan. O ta ceja bee be teme; saya dibi le be ke o ta so ye.

- ¹⁶Nka Ala bena ne nin kunmabɔ saya dibi ma; sabu a bena ne ta.
- ¹⁷Ni mɔgɔ dɔ ka naforo sɔrɔ, o kana digi i ra, ni a borofenw cayara a ta so, o kana digi i ra;
- ¹⁸Sabu a satɔ tɛ taga ni foyi ye, a borofenw tɛ jigi ni a ye kaburu kɔnɔ.
- ¹⁹A bɛ se k'a fɔ ko ale ka jususuma sɔrɔ a ta dunuɲalatigɛ ra, sabu ni dunuɲa diyara i ra, mɔgɔw bɛ i tando.
- ²⁰O bɛɛ n'a ta, i bena taga fara i bɛmaw kan lahara; olugu minw tɛna tere yeelen ye o ɲa ra tuun fiyewu.
- ²¹Adamaden ni a ta bonya bɛɛ, a tɛ a faamu ko a bɛ i ko bɛgan fagata.

Zaburu 50

Saraka min ka di Ala ye

- ¹Asafu ta Zaburu. Alaw ta Ala, Matigi Ala kumana, ka dunuɲamɔgɔw wele, k'a ta terebɔyanfan na ka taga a bla terebenyanfan na.
- ²Ala ta nɔrɔ manamanatɔ bɛ bɔ Siyɔn dugu kɔnɔ, dugu min ta cɛɲa dafanin lo.
- ³An ta Ala bɛ nana yi, a kumabari tɛna to; tasuma farimanba dɔ le b'a ɲa fɛ, sanfɔɲɔ fariman dɔ k'a lamini.
- ⁴A bɛ sankolo wele san fɛ, ka dugukolo wele, janko ka na a ta mɔgɔw ta kiti tigɛ.
- ⁵A ko: "Aw ye ne ɲasiranbagaw lajen ne ye, minw ka saraka bɔ ka jɛɲɔgɔɲya* don ni ne ye!"
- ⁶sankolokɔnɔfenw bɛ Ala ta terenninya lakari, sabu ale yɛrɛ le bɛ kiti tigɛ.
- ⁷"Ne ta mɔgɔw, aw ye ne lamɛn, ne bena kuma; Izirayɛli, ne bena ele jaraki, ne le ye Ala ye, i ta Ala.
- ⁸Ne tɛ aw jarakira aw ta sarakaw le kosɔn, sabu aw ta saraka jenitaw* bɛ ne ɲa kɔrɔ tuma bɛɛ.
- ⁹Misitoran minw bɛ aw ta so, ne mako tɛ o dɔ ra, ba minw bɛ aw ta babonw kɔnɔ, ne mako tɛ o dɔ ra;
- ¹⁰sabu kongosogow bɛɛ ye ne ta le ye, bɛgan waga caman minw bɛ kuruw kan, o bɛɛ ye ne ta le ye.
- ¹¹Kɔnɔ o kɔnɔ bɛ san fɛ, ne ka o bɛɛ da lɔn, fɛɲɲanaman min o min bɛ kongo kɔnɔ, o bɛɛ ye ne ta ye.
- ¹²Ni kɔngɔ tun bɛ ne ra, ne tun tɛna o fɔ aw ye, sabu dunuɲa bɛɛ lajennin ye ne ta le ye, ani a kɔnɔfenw bɛɛ.
- ¹³Yala ne bɛ misitoran sogo domu wa? Yala ne bɛ bakɔrɔnɔnɔw jori min wa?

¹⁴Ni i be saraka bo Ala ye, a ye ke barakalari le ye; i ka dajuru minw ta Ala korotaninba fe, o dafa.

¹⁵Ni o kera, ni i ka degu lon min na, i ye ne wele; ne bena i bosi, i fana bena ne bonya.”

¹⁶Nka Ala b'a fo magojugu ye ko: “Mun koson ele be ne ta cifoninw karan, ka to ka ne ta jenogonya sariyaw fo i da ra?”

¹⁷K'a soro ele te son korori ma, i be ne ta kumaw firi i yere ko fe.

¹⁸Ni i ka son ye, i be fara a kan; jenyakebagaw le ye i kokeogonw ye.

¹⁹I be i da don kojugu ra, i nenkun be nanbarakow laben.

²⁰I be sigi ka i balema korfo, i be i yere baden togo cen.

²¹I be nin kow le ke, nka ne te kuma minke, a kera i pana ko ne fana be i n'a fo ele; nka sisan ne be i jaraki, ka i ta kewalew bee bla i yere na kor.

²²Aw minw be pina Ala ko, aw ye nin faamu, ni o te, ne bena aw sogo tigetige, mago tena soro ka aw bosi.

²³Minw be barakalari ke o ta saraka ye, olugu le be ne bonya; minw be o tagamacogo korosi, ne bena a yira olugu le ra ko ne Ala le ye o kisibaga ye.

Zaburu 51

Jurumunkebagaw ta yafamadaari

¹Dankirilabagaw kuntigi. Dawuda ta Zaburu.

²Masace Dawuda tun jenna ni Huri ta muso Baseba ye; o ko, cira Natan tagara a fe ka taga a ladi. Dawuda ka nin yafamadaari le ke o wagati ra .

³E, Ala, makari ne ra i ta numanya koson; a ke i ta hinaba koson, i ye ne ta hakew josi ka bo yi.

⁴Ne ko, ka ne bo ne ta terenbariyaw bee ra pewu; ne saninya ka bo ne ta jurumun na.

⁵Sabu ne yere k'a lon ko ne ka i hake ta; ne ta jurumunw be ne na kor tuma bee.

⁶Ne ka jurumun ke ka ele kelen le hake ta; i be fen min jate kojugu ye, ne ka o le ke. O koson ni i ka min o min latige ne kama, o bennin lo, ni i ka kiti min ben ne kan, mago si tena se ka i jaraki o ra.

⁷Can lo, ne worora ni terenbariya le ye, ne bamuso ka ne jurumunto le kon ta.

⁸Nka ele b'a fe can le ye ke adamaden jusukun na; o ra, hakiritigiya don fo ne jusukun kon.

⁹Ne saninya ni izope ye, ni o kera, ne bena saninya; ne ko, ni o kera, ne bena gbe pepepe.

¹⁰A to ne jusu ye diya, k'a to ne ye ninsɔndiya tuun; ni o kera, i tun ka ne min farikolo bæ karikari, ne belen bena jagari tuun.

¹¹I ja yeɛma ka bɔ ne ta jurumun na, i ye ne ta terenbariyakow bæ jɔsi ka bɔ yi.

¹²E, Ala, jusukun saninyanin dɔ dan ka o don ne kɔɔ, hakirijuman laben ka o don ne kɔɔ.

¹³I kana ne gben ka bɔ i yeɛ ja kɔɔ, i kana i ta nin saninman bɔ ne jusukun na.

¹⁴Ne kisi, ka o kisiri jagari don ne jusukun na, ka hakirijuman di ne ma, ka baraka don ne ra.

¹⁵Ni o kera, ne bena i hakɛtabagaw karan i ta siraw ra; jurumunkɛbagaw bena sekɔ ka na i fɛ.

¹⁶E, Ala, ne ta kisiri tigi Ala, ne ka mɔgɔ min faga o fagari hake bɔ ne kunna; ni o kera, ne da bena pɛren ni kanba ye ka i ta terreninya ko lakari.

¹⁷E, Matigi, ne dagbolow labla, janko ne da ye i tando.

¹⁸I tɛ saraka fɛ, ni o tɛ, ne tun bena dɔ bɔ i ye; nka i tɛ sɔn saraka jɛnitaw ma.

¹⁹Saraka min ka di Ala ye, o ye adamaden nimisabagatɔ le ye, kojugu nimisa be mɔgɔ min jusukun na, fɔ k'a jusu kasi, Ala, i tɛ ban o tigi ra.

²⁰Koɔuman kɛ Siyɔn dugu ye, i ta neema kosɔn; Zeruzalemu laminikogow lɔ kokura!

²¹Ni o kera, saraka panamanw ko bena diya i ye, o saraka jɛnita minw kuturu be di i ma; an bena misitoran sarakaw bɔ i ye i ta sarakajɛnifen kan.

Zaburu 52

Naforo kanubagajugu labancogo

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dawuda ta dɔnkiri.

²A ka nin dɔnkiri la wagati min na Edɔmukace Dɔgi tagara a fɔ Sawuli ye ko Dawuda tagara Ayimeleki ta so.

³Ele cɛfari, mun kosɔn i be i yeɛ tando i ta kojugu kosɔn, k'a sɔɔ Ala ta numanya tɛ ban ka ye?

⁴I nenkun be cɛnri ke i ko muru dadiman; i be janfaw siri.

⁵Kojugu ka di i ye ka tɛmɛ koɔuman kan, faninya ka di i ye ka tɛmɛ can kan.

⁶Mɔgɔ halakikumaw dama le ka di i ye, ele mɔgɔ nenkun nanbaratɔ!

⁷O kosɔn Ala bena ele halaki pewu; a bena i mina, ka i sama ka bɔ i ta bon kɔnɔ, ka i lilinw bɔn, ka i bɔ dunupa ra mɔgɔ janamanw cɛ ra pewu.

⁸Mɔgɔ terenninw bena o ye ka siran; o bena yerɛko i ma, k'a fɔ ko:

⁹"Mɔgɔ min tun ma sɔn ka Ala kɛ a dogoyɔrɔ ye, ale le ye nin ye; a tun k'a jigi la a ta naforoba le kan, ka baraka sɔrɔ a ta kɛwalejugu baraka ra."

¹⁰Nka ne kɔni, ne bɛ Ala ta so kɔnɔ i ko oliviyesun nugunin; ne jigi bɛ Ala ta numanya kan wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ.

¹¹Ne bɛ i fo ka i waleɓumanlɔn wagati bɛɛ, i ta kokɛninw kosɔn; ne jigi bɛ i tɔgɔ kan, sabu i ka ɓi i ɓasiranbagaw ma.

Zaburu 53

Alaɓasiranbariya laban ye maroya ye

(Zaburu 14)

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dawuda ta karan; dɔnkiri min bɛ la ni filen ye.

²Mɔgɔ kolɔnbariw b'a fɔ o yerɛ kɔnɔ ko: "Ala tɛ yi!" O mɔgɔw ye mɔgɔkolonw le ye, o ta kɛwalew bɛɛ haramunin lo; o si tɛ koɓuman kɛ.

³Ala bɛ to sankolo ra ka jenge ka adamadenw fɛ, k'a fɛ ni a kɛra ko mɔgɔ bɛ yi, hakiri bɛ min fɛ, min ye Alaɓinibaga ye.

⁴O bɛɛ ka o yerɛ mabɔ Ala ra, o bɛɛ kɛra ɓacintanw ye; o si tɛ koɓuman kɛ, hali mɔgɔ kelenpe.

⁵Minw bɛ kojugu kɛra, yala olugu tɛ ko lɔn le wa? O bɛ ne ta mɔgɔw domuna i ko to; o fana tɛ Matigi Ala bato.

⁶Sisan jatigɛba le bena o mina, k'a sɔrɔ siranya ko tɛ yi. Minw ka aw lamini ko o bɛ aw kɛrɛ, Ala bena olugu kolow bɛɛ yerɛgɛ. Aw bena o lamaroya, sabu Ala banna o ra.

⁷Jɔntigi le bena to Siyɔn ka Izirayeli kisi! Ni Ala nana a ta mɔgɔw ta bonya lasekɔ o ma tuma min na, Yakuba ta mɔgɔw bena ɓagari, Izirayelimɔgɔw bena ninsɔndiya.

Zaburu 54

Ala ye mɔgɔ degunin bɔsibaga ye

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dɔnkiri min bɛ la ni gɔni ye. Dawuda ka nin dɔnkiri la,

²wagati min Zifikaw nana a fɔ Sawuli ye ko: "Dawuda dogonin bɛ anw fɛ yi!"

³E, Ala, ne kisi i tɔgɔ baraka ra; kiti tigɛ ka ne ta jo di ne ma, i ta seɓagaya baraka ra.

⁴E, Ala, ne ta daariri lamɛn, i toro malɔ ne darakan na.

⁵Sabu Alapasiranbari dɔw wurira ne kama, mɔgɔ fariman dɔw b'a fɛ ka ne nin bɔ; o tɛ Alako fan si le jate.

⁶Nka, a fɛ, Ala le ye ne demɛbaga ye, Matigi le bɛ baraka don ne nin na.

⁷A bɛna ne juguw ta kojuguw hake ben o yere kan. E, Ala, o halaki i ta kankelentigiya kosɔn.

⁸Ne bɛna ne yere diyanya sarakaw bɔ i ye ni ne jusukun bɛɛ ye; Matigi Ala, ne bɛna i fo ka i waleɓumanlɔn, ka i tɔgɔ bonya, sabu i tɔgɔ ka ni.

⁹A bɛ ne bɔsi ka bɔ ne ta degukow bɛɛ ra. Ne bɛ ne ɓa lɔ ne juguw ra ka o bento fɛ.

Zaburu 55

Terijugu mɔgɔjanfabagaw

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dɔnkiri min bɛ la ni gɔni ye. Dawuda ta karan.

²E, Ala, i toro malɔ ne ta daariri ra; i kana dogo, ka ban ka ne ta makarikanw lamɛn.

³I janto ne kumakan na, i ye ne jaabi; sabu ne hakiri ɓagamina, ne ta jusukasi kosɔn. Ne bɛ ɓuna

⁴ne juguw ta kumakan kosɔn, ani mɔgɔjuguw ta juguya kosɔn. O bɛ kojuguw ke ne ra, o dimininba bɛ ben ne kan.

⁵Ne sɔnkun bɛ panpanna, saya jatige ka ne mina.

⁶Siranya ni yereyere ka ne mina, jatigeɓa ka ne datugu fan bɛɛ ra.

⁷Ne ko: "Ɔɔn le bɛna kaman di ne ma sa, ne ye ke i ko tugani? Ne tun bɛna wuri ka taga sigi yɔrɔ wɛɛɛ.

⁸A fɛ, ne tun bɛna bori ka taga fɔ yɔrɔjan, ne tun bɛna taga to kongokolon kɔɔ.

⁹Ne tun bɛna teliya ka taga dogoyɔrɔ dɔ ɓini, janko ka kisi fɔɓɔba ni sanfɔɓɔ ma."

¹⁰E, Matigi, o ta kuma ɓagami, ka o kan taran; sabu ne ɓa bɛ jusukungbeleya ni kɛɛ le ra dugu kɔɔ.

¹¹Su ni tere, o kow le bɛ kɛra dugu kogow kunna, ka dugu lamini; terenbariyakow, ani tɔrɔ bɛ dugu kɔɔ,

¹²cɛnri bɛ yi, tɔrɔri ni nanbara tɛ ban dugu jamalajɛnyɔrɔw ra ka ye.

¹³Ne jugu dɔ le tɛ ne mafiyɛnyara; ni o dɔ tun lo, ne belɛn tun bɛna o mupu. Ne kɔninyabaga dɔ le ma wuri ne kama; ni o dɔ tun lo, ne tun bɛna dogo o tigi ra.

¹⁴Nka ele lo, ne ni ele min bɛɛ ye mɔgɔ kelen ye, ele min tun ye ne yere teri ye, ani ne jɛɓɔgɔn,

¹⁵ne ni ele min ta jɛnɔɔɔɔnya tun ka di kɔsɛbɛ; anw le tun bɛ kɛ ni jama ye, ka taga ɔɔɔɔn fɛ Ala ta batoso kɔɔɔ.

¹⁶Ayiwa, saya ye bara ka cun o kan, o janaman ye don saya dibi ra; sabu juguya bɛ o ta so, a bɛ o jusukun na.

¹⁷Ne kɔni, ne bɛ Ala le wele; Matigi Ala bɛna ne kisi.

¹⁸Wula fɛ, ani sɔɔɔma, ani tereɔban fɛ ne bɛ maɔumankokanw fɔ, ka ɔuna; a fana bɛ ne kan mɛn.

¹⁹Kɛrɛ min dabɔra ne kama, a bɛna ne bɔsi ka bɔ o ra, ka hɛra kɛ ne ye, hali ni ne kɛrɛbagaw ka ca.

²⁰Ala bɛna ne lamɛn, ka o bɛɛ majigi, ale min bɛ a ta masaya ra wagati bɛɛ. Olugu kɔni tɛ o jogo yelemɛ, o fana tɛ siran Ala ɔa.

²¹Ne jɛnɔɔɔɔn bɛ kojugu kɛ a teriw ra, a tun ka teriya layiri min ta, a bɛ o cɛn.

²²A darakuma nugunin lo ka tɛmɛ nare kan, nka kɛrɛ dogonin bɛ a jusukun na; a ta kumaw ka di ka tɛmɛ turu kan, nka a bɛ i ko kɛrɛkɛmuru bɔnin a la ra.

²³I ta ko bɛɛ to Matigi Ala boro, ni o kɛra, a bɛna baraka don i ra; a tɛ sɔn ka mɔɔɔ terennin to a ye ben fiyewu.

²⁴Nka ele Ala kɔni, ele bɛna nin mɔɔɔw lajigi fɔ kaburu kɔɔɔɔɔ. Mɔɔɔfagabagaw, ani nanbaramɔɔɔw tɛna hali o ta si sandaw tarance sɔɔɔ. Nka ne bɛ ne jigi la ele Ala kan.

Zaburu 56

Ala b'a janto a ta mɔɔɔw ra

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. A bɛ la dɔnkiri min lacogo ra, o tɔɔɔ ye ko “Yɔɔɔjanna tugani kasibari.” Dawuda ka nin dɔnkiri la wagati min Filisikaw tagara a mina Gati dugu kɔɔɔ .

²E, Ala, makari ne ra, sabu mɔɔɔw bɛ ne nin tɔɔɔra; lon o lon o bɛ ne kɛrɛ, o bɛ ben ne kan.

³Lon o lon ne juguw bɛ ne tɔɔɔ; ne kɛrɛbagaw cayara, fɔ o bɛ waso ne ra.

⁴Nka ni siranya ka ne mina wagati min na, ne bɛ ne jigi la ele le kan.

⁵Ne bɛ Ala ta kuma tando; ne jigi bɛ Ala le kan, ne tɛ siran; adamadenw bɛ se ka mun le kɛ ne ra?

⁶Lon o lon o b'a fɛ ka ne ta kow cɛn le; o bɛ kojugu dama le miiri ne ta ko ra.

⁷O bɛ janfa siri ne kama, o bɛ dogo ka ne kɔɔsi, o bɛ ne tɛmɛɔɔɔw bɛɛ kɔɔsi, sabu o bɛ ne fagayɔɔɔ le pini.

⁸Yala o bɛna bɔsi k'a sɔrɔ o bɛ nin terenbariyaw kɛra wa? Ala, i ta dimi kosɔn, nin mɔgɔw halaki!

⁹I bɛ ne senlayɔrɔw bɛɛ kelen kelen jate, ka ne to ne ta dunuɔalatige ta yaala ra. Ne ɲajiw mina ka o mara i ta minan kɔnɔ; yala a bɛɛ hakeya seɓenin tɛ i ta kitabu kɔnɔ wa?

¹⁰Ni ne nana i wele lon min na, o lon na ne juguw bɛna sekɔ ni o kɔ ye; o ra ne bɛna a lon ko Ala bɛ ni ne ye.

¹¹Ne bɛ Ala ta kuma tando, ne bɛ Matigi Ala ta kuma tando.

¹²Ne jigi bɛ Ala le kan, ne tɛ siran; adamadenw bɛ se ka mun le kɛ ne ra?

¹³E, Ala, ne ka dajuru min ta i fɛ, ne ka kan ka o dafa. Ne bɛna barakalari sarakaw bɔ i ye,

¹⁴sabu i ka ne nin kisi saya ma, i ma sɔn k'a to ne sen ye talon; o ra, ne ɲanaman bɛna tagama Ala ɲa kɔrɔ yeelen na.

Zaburu 57

Ala ta mɔgɔw jigi ye Ala ye

(Hayan 8–12; Zaburu 108.2-6)

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. A bɛ la dɔnkiri min lacogo ra, o tɔgɔ ye ko “I kana a halaki.” Dawuda ka nin dɔnkiri la wagati min a borira Sawuli ɲa ka taga dogo kuruwo kɔnɔ .

²Makari ne ra, Ala, makari ne ra! Sabu ne ka ne nin karifa ele le ma. Ne bɛ ne yɛɛ dogo i kaman suma kɔrɔ, sani k'a to kojugu wagati ye tɛmɛ.

³Ne bɛ kule ka Ala kɔrɔtaninba wele, Ala min bɛ ko bɛɛ kɛ ne ye k'a dafa.

⁴A bɛna to sankolo ra ka ne kisi, a bɛna ne tɔrɔɔbagaw mafiyɛnya. Ala bɛna a ta numanya ni a ta kankelentigiya lajigi ne kan.

⁵Ne kɔni lanin bɛ jaraw le cɛ ra, minw bɛ adamaden sogo ɲimi; o ɲinw bɛ i ko tamanw, ani biɲɛw, o nɛnkun bɛ i ko kɛrɛkɛmuru dadiman.

⁶E, Ala, i tɔgɔ ye kɔrɔta fɔ ka tɛmɛ sankolo kan, i ta bonya ye kɛ dunuɲa bɛɛ lajennin kunna.

⁷O tun ka jɔ le siri ne sen kɔrɔ janko ka ne laben; o ka dinga sogi ne ɲa, nka olugu yɛɛ le nana ben o dinga kɔnɔ.

⁸Ne hakiri sigira, Ala, ne hakiri sigira; ne bɛna dɔnkiri la ka Ala tando.

⁹Ne nin, i kunu! Ne ta kora ni ne ta gɔni, aw ye kunu! Ne bɛna dugugbɛda lakunu.

¹⁰E, Matigi, ne bɛ i fo ka i waleɲumanlon jamana mɔgɔw cɛ ra; ne bɛ dɔnkiri la ka i tando siyaw cɛ ra,

¹¹sabu i ta jumanya bonya be se fo sankolo kɔnɔ, i ta kankelentigiya be se fo sankolo ma.

¹²E, Ala, i tɔgɔ ye kɔrɔta fo ka teme sankolo kan, i ta bonya ye ke dunuɓa bee lajennin kunna.

Zaburu 58

Ala le ye mɔgɔjugu sarabaga ye

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. A be la dɔnkiri min lacogo ra, o tɔgɔ ye ko “I kana a halaki” Dawuda ta dɔnkiri.

²Aw fangatigiw, yala can ra aw be terenninya sira kan wa? Yala aw be adamadenw ta kiti tigera ka na wa?

³Fiyewu! Aw be tugu ka kojuguw ke, aw borow le be kojugu caya jamana kɔnɔ.

⁴Mɔgɔjuguw be sirajugu ta kabini o worolon na, faninyafɔbagaw be o yere lafiri kabini o worolon.

⁵Baga min be o ra, o бага be i ko sa ta бага, a be i ko fɔnfɔnnin min te menni ke, min b’a toro datugu,

⁶janko a kana sanegɛbaga kan men, hali sanegɛbagaw bee ra ceguman.

⁷E, Ala, o jinw karikari o da kɔnɔ! Matigi Ala, nin jarkanbelenw dagbagaw karikari!

⁸O ye tunu i ko ji be woyo ka tunu cogo min na; ni o ka o ta kalan bon, o ta bijew kana foyi na.

⁹O ye ke i ko tɔnɔnkɔ, min tagatɔ be to ka yeele tere kɔrɔ. O ye ke i ko den min kɔgɔbari worora, o na kana tere yeelen ye.

¹⁰Sani daga ye bo nani tasuma fundenin kala ma, ni nani kene lo, walama ni a jalan lo o, sanfɔrɔ ye mɔgɔjugu ta ka taga ni a ye.

¹¹Mɔgɔ terennin bena nagari, sabu Ala k’a mɔnebo; a bena a sen ko mɔgɔjuguw jori le ra.

¹²Mɔgɔw bena a fo ko: “Can lo, mɔgɔ terennin ta baraji be yi; can lo, Ala be yi, min be kiti tige dunuɓa kɔnɔ.”

Zaburu 59

Ala le ye a nasiranbagaw karifayɔrɔ ye

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. A be la dɔnkiri min lacogo ra, o tɔgɔ ye ko “I kana a halaki!” Dawuda ka nin dɔnkiri la wagati min Sawuli ka mɔgɔw ci ka taga a ta bon lamini, janko a boɔ, o y’a faga .

- ²E, Ala, ne bɔsi ka bɔ ne juguw boro, minw bɛ wurira ne kama, ne tanga olugu ma.
- ³Ne bɔsi ka bɔ mɔgɔ terenbariw boro, ne kisi ka bɔ mɔgɔfagabagaw boro.
- ⁴Sabu o dogonin ye nin ye ka ne kɔnɔ; mɔgɔ jusu farimanw lo. O ka janfa siri ne kama, k'a sɔrɔ ne ma hakeko kɛ, ne ma jurumun kɛ, Matigi Ala.
- ⁵Ne ma terenbariyako si kɛ o ra, nka o bɛ boriborira ka o yɛɛ laben ne kama. I kunu, ka na o flɛ, i ye ne dɛmɛ!
- ⁶Ele, Matigi Ala, Fangatigi, Izirayeli ta Ala, i wuri ka siyaw bɛɛ kɛrɛ! I kana makari nin janfamɔgɔw ni nin mɔgɔ terenbariw si ra.
- ⁷Wula fɛ o bɛ sekɔ ka na; o bɛ kasi i ko wuruw; o bɛ yaala ka dugu lamini.
- ⁸A flɛ, kumakolon tɛ ban o da ra ka ye, o darakumaw ka jugu i ko kɛrɛkɛmuruw; o b'a fɔ ko: "Mɔgɔ si tɛ an lamɛna?"
- ⁹Nka ele, Matigi Ala, ele bɛ yɛrɛko o ma; ele bɛ siyaw bɛɛ lɔgɔbɔ.
- ¹⁰E, ne ta barakatigi, ne ja lɔnin bɛ ele le ra, sabu ele le ye ne tangabaga ye.
- ¹¹Ne ta pumanya tigi Ala bɛna na ne fɛ; Ala bɛna a to ne ye ne juguw bentɔ flɛ.
- ¹²I kana o faga, janko ne ta mɔgɔw kana na pɛna o kɔ; nka i ta sebgaya baraka ra, o janjan le, ka o majigi, Matigi, an tangabaga Ala.
- ¹³O darakuma bɛɛ ye jurumun le ye; o kosɔn o yɛɛ ta yɛrɛbonya ye kɛ jan ye ka o mina, sabu o bɛ kumajuguw ni faninyakumaw dama le fɔ.
- ¹⁴I jusu gbannin ye o bɛɛ halaki; o halaki fɔ ka na o bɛɛ ban pewu! O ra, bɛɛ bɛna a lɔn, ka taga se fɔ dunuɓa dan na, ko Ala le ye Yakuba ta mɔgɔw ta masace ye.
- ¹⁵Wula fɛ, o bɛ sekɔ ka na, o bɛ kasi i ko wuruw, o bɛ yaala ka dugu lamini.
- ¹⁶O bɛ yaalayaala ka o ta domuni jini; ni o ma fa, o bɛ to ka kule ci.
- ¹⁷Ne kɔni, ne bɛna dɔnkiri la ka i ta sebgaya lakari, lon o lon sɔgɔma, ne bɛna i ta pumanya ko fɔ. Sabu ele le ye ne dogoyɔrɔ ye; ne ta degulonw na, ele le ye ne karifayɔrɔ ye.
- ¹⁸E, ne ta barakatigi, ne bɛna dɔnkiri la ka i tando, sabu Ala le ye ne tangabaga ye, ne ta Ala ye pumanya tigi le ye.

Zaburu 60

Ala bɛ sesɔrɔri di a ta mɔgɔw ma

(Hayan 7–14; Zaburu 108.7-14)

- ¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Nin dɔnkiri bɛ la dɔnkiri min lacogo ra, o tɔgɔ ye ko "Jɛnɔgɔnya yirifiyeren." Dawuda ka nin dɔnkiri la, janko ka mɔgɔw karan,

²wagati min a ta mɔgɔw tun tagara Mesopotami mara ta Sirikaw kere, ani Soba mara ta Sirikaw, ani o ko fe Yohabu sekora ka na Edomuka ce waga tan ni fla faga Kɔgɔ kenegbe yɔrɔ ra .

³E, Ala, i banna an na, k'a to an juguw ka an gben ka an janjan; i tun dimina an kɔrɔ, nka sabari ka sɔn an na tuun.

⁴I ka dugukolo yereyere, fo k'a peren; dugukolo perendaw lalaga, sabu a be yuguyugura.

⁵I ka kogbelenw lase i ta mɔgɔw ma, k'a ke i n'a fo i ka duven le di o ma, o k'a min fo ka panamini.

⁶Nka i ka tagamasiyen do di i pasiranbagaw ma, min be o tanga o juguw ta bijew ma.

⁷An jaabi, ka an kisi ni i boro barakaman ye, janko i ta mɔgɔ kanuninw ye bɔsi.

⁸Ala tora a ta yɔrɔ saninman* kɔnɔ, ka kuma, ko: "Ne bena se sɔrɔ, ka Sikemu ta mara taran k'a nin, ka Sukoti dingakonɔyɔrɔ suma k'a nin.

⁹Galadi ta mara ye ne ta le ye, Manase ta mara ye ne ta le ye, Efirayimu ta mara ye ne kun dogoyɔrɔ ye, Zuda ta mara ye ne ta masacebere ye,

¹⁰Mohabu ta mara ye ne ta kominan ye, ne be ne ta sanbara bo k'a firi Edomu ta mara le kan; ne be se sɔrɔ, fo ka peren Filisikaw ta jamana kunna."

¹¹Ala, jon le bena ne lataga dugu barakaman kɔnɔ sa? Jon le bena taga ni ne ye Edomu?

¹²Ele Ala te wa? Ele min tun banna an na, ele min tun te bora ni an ta kerekesew ye tuun, Ala!

¹³An demɛ, ka an bɔsi ka bo an juguw boro! Sabu adamaden ta demeri ye gbansan le ye.

¹⁴Nka ni Ala be ni an ye, an bena kobaw ke; ale le bena an juguw dondon fo ka o nɔrɔ.

Zaburu 61

Ala le ye a ta mɔgɔw karifayɔrɔ ye

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dɔnkiri min be la ni gɔni ye. Dawuda ta Zaburu.

²E, Ala, ne kulekan lamɛn! I janto ne ta daarikan na!

³Ka ne to hali dunuɓa dan na, ne be kule ka i wele, sabu ne jigi tigera. Farakuru min yɔrɔ ka jan ne ma, ne layelen o kan,

⁴sabu ele le ye ne karifayɔrɔ ye, i ko sankasojan min be ne tanga ne juguw ma.

- ⁵Ne b'a fe ka to i ta bon kɔnɔ tuma bɛɛ, ka ne yɛrɛ dogo i kamanw kɔrɔ;
- ⁶sabu Ala, ne ka dajuruw ta i fe fɛn minw na, i ka o kɛ ne ye; i ka fɛn minw mara i tɔgɔ nasiranbagaw ye, i bɛna o di ne fana ma.
- ⁷Dɔ fara masacɛ si kan! A ye to si ra ka wagatijan kɛ!
- ⁸A siginin ye to masaya ra Ala na kɔrɔ wagati bɛɛ! A to i ta numanya ni i ta kankelentigiya y'a mara!
- ⁹Can lo, ne bɛna dɔnkiri la ka i tɔgɔ tando tuma bɛɛ, ka ne ta dajuruw dafa lon o lon.

Zaburu 62

Ala kelenpe le ye kisiri tigi ye

- ¹Dɔnkirilabagaw kuntigi, Yedutun. Dawuda ta Zaburu.
- ²Ne nin, i je ka Ala kelenpe le makɔnɔ; ne ta kisiri bɛ bɔ ale le ra.
- ³Ɔnhɔn, ale le ye ne ta barakatigi Ala ye, ani ne ta kisiri tigi; ne tangabaga lo; foyi tɛna ne jɛngɛ ka bɔ ne nɔ ra.
- ⁴Tuma juman le aw bɛna nin dabla: Aw bɛɛ bɛ ben mɔgɔ dɔ kan, aw bɛ jɛn o tigi ra k'a bugɔ k'a faga, i n'a fɔ mɔgɔ bɛ kogo jɛngɛnin tɔ laben cogo min na, i n'a fɔ mɔgɔ bɛ sansan cennin tɔ waraga cogo min na!
- ⁵Can lo, o bɛ janfa siri janko ka mɔgɔ laben ka bɔ a ta lɔyɔrɔɔnuman na; faninya le ka di o ye. O bɛ dugawu kɛ i ye ni o da ye, k'a sɔrɔ o bɛ i danga o jusukun na.
- ⁶Ɔnhɔn, ne nin, i je ka Ala kelenpe le makɔnɔ; sabu ne jigi ye ale le ye.
- ⁷Ale le ye ne ta barakatigi ye, ani ne ta kisiri tigi; ne tangabaga lo; ne tɛna jɛngɛ ka bɔ ne nɔ ra.
- ⁸Ne ta kisiri ni ne ta bonya bɛ bɔ Ala le ra; ne ta barakatigi Ala barakaman, ani ne karifayɔrɔ ye Ala le ye.
- ⁹Aw adamadenw, aw ye aw yɛrɛ karifa a ma wagati bɛɛ; aw ye aw jusukunnakow bɛɛ fɔ a ye, sabu Ala le ye an dogoyɔrɔ ye.
- ¹⁰Can lo, adamadenw tɛ foyi ye; mɔgɔw ye fɛngbansanw le ye. Hali ni i ka o bɛɛ bla sumanikɛnan dɔ kɔnɔ, o bɛɛ lajennin bɛ fiyɛnya ka tɛmɛ hali fɔɔ kan.
- ¹¹Aw kana aw jigi la tɔɔri kan, walama ka aw boromala sonyari kan gbansan. Hali ni naforo ka caya cogo o cogo, aw kana aw jigi la a kan.
- ¹²Ala ka nin fɔ sijaga kelen, ka sekɔ k'a fɔ sijaga fla, ne k'a mɛn; a ko: "Fanga ye Ala ta le ye."

¹³Numanya fana ye ele ta le ye, an Matigi! Sabu ele le be be sara ka kapa ni a tigi ta kewalew ye.

Zaburu 63

Ala ta numanya ka fisa ni fen be ye

¹Dawuda ta Zaburu. A ka min la k'a to Zuda kongokolon kon.

²E, Ala, ele le ye ne ta Ala ye, ne be i ta jennogonya le jini, i loko be ne ra i ko jiminloko; ne farikolo be sama i no fe, i ko dugukolo janin, segenin, jintan be ji fe cogo min na.

³O koson ka ne to i ta yoro saninman kon, ne be ne pa lo i ra, janko ka i ta sebagaya ni i ta bonya fe,

⁴sabu i ta numanya sorori ka fisa ni si sorori ye; o koson ne be i bonya ni ne darakumaw ye.

⁵Ne be ne boro fla lawuri i togo ra, ka baraka la i ye ne si be ra.

⁶Ne nin wasara, i n'a fo moko min ka domuni dimanyoro le domu ka fa; ne nagarininba, ne da bena i tando.

⁷Ka ne to ne layoro ra, ni ne hakiri ka jigi i ra, ne be to ka miiri i ra su wagatiw be ra.

⁸Sabu ele le ye ne demebaga ye, ne be to i kaman suma koro ka nagarikanw fo.

⁹Ne nin sirinin be i ra, i boro barakaman be ne mina.

¹⁰Nka minw b'a fe ka ne nin halaki, i bena olugu lajigi fo dugukolo jukoro.

¹¹I bena o labla murutigiw ye, k'a to o sogo ye ke kongowuruw ta domuni ye.

¹²Nka masace bena nagari Ala ta jennogonya koson; moko o moko be kari ni Ala togo ye, o tigi kun be koro, sabu faninyafobagaw da bena datugu.

Zaburu 64

Ala be mogojugu ta ko be kala ma

¹Dankirilabagaw kuntigi. Dawuda ta Zaburu.

²E, Ala, ne ta mapumankokan lamen; ne si tanga, sabu ne juguw nasiran be ne ra.

³Mogojuguw ka jen min siri, ne kisi o ma, ka ne bo kojukukebagaw ta mankanw ce ra.

⁴O be o nenkun dabo, k'a da diya i ko kerekemuru, o be o ta kumajuguw laben i ko bijew,

⁵ka dogo ka moko jusukungbenin bon; o be bara a ra, k'a bon, hali o te siran.

⁶O be o yere jija kojugu le ra, k'a fo ko olugu bena jan dow dogo ka o la magow ja; o b'a fo ko: "Jon le be an yera?"

⁷O be kojugu naninya, k'a fo ko: "An ka dabarijugu min siri, o pana yere le!" Can lo, mago kononkow ni a jusukunnakow ye dingadunba le ye min dunya te lon.

⁸Nka Ala bena o bon ni bipe do ye; o bena bara ka benben.

⁹O yere nenkun le bena ke sababu ye ka o laben; ni mago o mago ka o ye, o tigi b'a kun yuguyugu.

¹⁰Ni o kera, adamadenw bee bena siran; o bena Ala ta kobaw lakari, sabu o bena a ta kokeninw koru faamu.

¹¹Mago terrenin be pagari Matigi Ala koson, a b'a yere karifa Matigi Ala ma; mago jusupumanw bee kun bena korota.

Zaburu 65

Ala b'a janto a ta danfenw na

¹Dankirilabagaw kuntigi. Dawuda ta Zaburu. Dankiri.

²E, Ala, i ka kan ni tandori ye, Siyon dugu konu; magow ka dajuru minw ta i fe, o bena na o dafa.

³Ele min be daariri jaabi, adamadenw bee bena na ele le fe.

⁴Ne ta terenbariyakow doni gbiriyara ne ma, nka i be an ta hakew bee yafa.

⁵I be mago minw panawoloma, ka o gbara i yere ra, janko o ye to i ta so konu, olugu ta pana. I ta so ta fenpumanw bena an wasa, i ta batoso saninman ta fenpumanw.

⁶An ta kisiri tigi Ala, i ka kabakobaw ke ka an jaabi, janko ka i ta terreninya yira; bee jigi ye ele le ye, hali minw be fo dugukolo dan na, ani fo kogoji dan na.

⁷Ale le ka kuruw sigi a ta fanga baraka ra; sabu sebayaya b'a fe.

⁸A be kogojiw ta mankan mala, ka jikuruw ta mankan mala, ka siyaw ta woyokanw mala.

⁹Mago minw be fo hali dugukolo dan na, siranya be olugu ra i ta tagamasiyenw koson. I be terebyanfan magow ni terebenyanfan magow fa pagari ra.

¹⁰I be i janto dugukolo ra k'a son ji ra, ka dugukolo diya kosebe, sabu Ala ta ko fanin lo ji ra. I be siman di magow ma, sabu i ka dugukolo laben o le kama.

¹¹I be forow ta walanw son ji ra kosebe, k'a bogokuruw yerege, ka sanji ke ka o magaya, ka baraka don simanw falento ra.

¹²I ta koɗumanw sababu ra, san laban be diya; ni ele ka teme yɔɔ o yɔɔ, o yɔɔ fenw bee be na.

¹³Beganw ta domunikeyɔɔ minw be kongokolon kɔɔ, o bee ka ji; nagarikanw be kongoriw kunna fan bee ra.

¹⁴Kongokɔɔyɔɔw bee fara sagaw ni baw ra, forow bee fara siman na. Bee be nagari fo ka donkiriw la.

Zaburu 66

Ala be a ta mɔɔw bɔsi o juguw boro

¹Donkirilabagaw kuntigi. Donkiri. Zaburu. Aw ye Ala tando ni nagarikanbaw ye, aw dunɔnamɔɔw bee.

²Aw ye donkiri la k'a tɔɔ bonya lakari, aw y'a tando ni bonyaba ye.

³Aw y'a fo Ala ye ko: "I ta kow ye siranyakobaw ye! I ta baraka bonya kosɔn, i juguw be o kinbiri gban i kɔɔ.

⁴Dunɔna bee lajennin be a kinbiri gban i kɔɔ ka i bato, ka donkiri la ka i bonya, ka donkiri la ka i tɔɔ bonya."

⁵Aw ye na Ala ta kokeninw fe; a be koba minw ke adamadenw ye.

⁶A ka kɔɔji yeɔema k'a ke dugukolo jalan ye, k'a to mɔɔw tagamana a ce ma k'a cetige. O le kosɔn an be nagari a ta kokeninw kosɔn.

⁷A siginin be kuntigiya ra wagati bee, a ta sebgaya baraka ra, a na be siyaw ra; o kosɔn mɔɔ murutininw kana o yere kɔɔta!

⁸Siyaw, aw ye baraka la an ta Ala ye! Aw ye aw kan bo k'a tando!

⁹A ka an nin panamanya; a m'a to an sen ye talon.

¹⁰E, Ala, i ka an segesege, i ka an kɔɔbo i ko mɔɔw be warigbe kɔɔbo tasuma ra cogo min na.

¹¹I tun ka an don jo ra, i tun ka doni gbiriman la an ko ra;

¹²I k'a to an juguw ka so bori ka yelen an kunw kan. An ka tasuma cetige, ka ji cetige; nka i ka an bɔsi ka bo o bee ra, ka an laganfiya.

¹³Ne bena taga i ta batoso kɔɔ ni saraka jenitaw* ye; ne ka dajuru minw ta i fe, ne be taga o dafa;

¹⁴ne da ka dajuru minw ta, ne da ka kuma minw fo wagati min ne tun degura, ne bena o dafa.

¹⁵Ne bena began tɔɔninw ke saraka jenitaw ye ka o di i ma, ani sagajigi sarakaw, ani wusunan sarakaw*; ne bena misitoranw, ani bakɔɔninw ke saraka ye.

¹⁶Aw minw bεε bε siran Ala ja, aw ye na lamenni ke; Ala ka min ke ne ye, ne bεna o lakari.

¹⁷Ne kulera ni ne da ye k'a wele, ne k'a bonya ni ne nenkun ye.

¹⁸Ni ne tun ka terenbariya ye ne jusukun na, ka je a kan, Matigi tun tena ne lamεn.

¹⁹Nka can ra, Ala ka ne lamεn; a k'a janto ne ta daarikan na.

²⁰Ala baraka, sabu a ma ban ne ta daariri ma, a fana ma a ta pumanya mabo ne ra.

Zaburu 67

Ala le ye hinatigi ye

¹Dankirilabagaw kuntigi. Dankiri min bε la ni goni ye. Zaburu. Alabatodankiri.

²Ala ye hina an na, ka baraka don an na, ka son ka an fle ni pumanya ye.

³Ni o kera, mεgaw bεna i ta kow jalon dunuƙa kεnε, siyaw bεna i ta kisiri ko faamu.

⁴Ala, mεgaw ye i fo ka i walepumanlon! Mεgaw bεε ye i fo ka i walepumanlon!

⁵Siyaw ye jagari ka dankiri la ka ninsondiya, sabu i bε mεgaw ta kiti tige hεrεnya kan, ele le ye siyaw kuntigi ye dugukolo kan.

⁶Ala, mεgaw ye i fo ka i walepumanlon, mεgaw bεε ye i fo ka i walepumanlon!

⁷Dugukolo senefenw bε den; Ala, an ta Ala, ale bε baraka don an na.

⁸Ɔnhon, Ala bε baraka don an na; a pasiran bεna ke mεgaw bεε ra, ka taga se fo dunuƙa danw bεε ra.

Zaburu 68

Ala bε se soro a juguw bεε kan

¹Dankirilabagaw kuntigi. Dawuda ta Zaburu. Dankiri.

²Ala ye wuri k'a juguw bεε janjan, a kεninyabagaw bεε ye bori a ja.

³Sisi bε tunu cogo min na, i bεna o latunu ten le, ka o ke i ko keƙε bε yeele cogo min na tasuma kεrε. Mεgawjuguw bεna halaki Ala ja kεrε;

⁴nka mεgaw terreninw bεna ninsondiya, o bεna jagari kosebe Ala ja kεrε, ka ninsondiya fo k'a ke ninsondiya dan ye.

⁵Aw ye dankiri la Ala ye, ka Alatandodankiriw la k'a tεgaw bonya; aw y'a kunben ni bonya ye, ale min bε sankabaw ke a ta sowotoro ye. A tεgaw ye ko Matigi Ala, aw ye jagari kosebe a ja kεrε.

⁶Feritaninw fa, ani muso ce saninw ta kititigeƙεbaga, Ala ye o le ye; a siginin bε a ta yεrε saninman kεnε.

- ⁷Ala le be mɔgɔ di mɔgɔntanw ma, ka mɔgɔ minaninw labla ka o wasa. Mɔgɔ murutininw le sigiyɔɔ bena ke yɔɔ lakolonw ye.
- ⁸E, Ala, wagati min i bɔra ka bla i ta mɔgɔw na, wagati min i tun be tagamana o na fe kongokolon kɔɔ,
- ⁹dugukolo yereyerera, sankolo ka sanji lajigi; o kera Ala na kɔɔ, Sinayi ta Ala, o kera Ala na kɔɔ, Izirayeli ta Ala.
- ¹⁰E, Ala, i ka sanji lana caman; i ta jamana tun jara, nka i yere ka sumaya jigi a kan tuun.
- ¹¹I ta mɔgɔw sigira o yɔɔ le ra. E, Ala, i ta numanya kosɔn, i ka o yɔɔ laben panibagatɔw ye.
- ¹²Matigi kumana; muso kumalasebagaw ye jamaba le ye.
- ¹³Siya tɔw ta kerekejamaw ni o ta masacew borira; o bee borira. An ta muso minw tun tora so kɔɔ, olugu le ka an juguw borofenw tarantaran.
- ¹⁴Jendetuganiw tagamasiyenw lo, o kamanw warigberaman lo, o kamansiw kera ni sanin nugunin le ye. Nka kerekeden dɔw lanin tora so sagakuruw ce ra.
- ¹⁵Wagati min Sebɛetigi Ala ka masacew gben ka o janjan o kereyɔɔ ra, a tun kera i ko bugun le tun be jigira Salimɔn kuru kan.
- ¹⁶Ala ta kuruba, Basan kuru! Kuru kun caman, Basan kuru!
- ¹⁷Ala ka kuru min panawoloma k'a ke a sigiyɔɔ ye, mun kosɔn o kuru pangboya be aw ra, aw kuru kun camanw? Sigiya t'a ra, Matigi Ala bena o yɔɔ le ke a sigiyɔɔ ye wagati bee.
- ¹⁸Ala ta sowotorow jateda ye waga camanba, waga caman sigiyɔɔma caman. Matigi be bɔ Sinayi kuru kan ka taga a ta yɔɔ saninman kɔɔ.
- ¹⁹I yelenna san fe, i ka jon dɔw mina ka taga ni olugu ye, i ka bonyaw mina mɔgɔw fe, hali mɔgɔ murutininw, janko ka o yɔɔ ke ele Masa Ala ta sigiyɔɔ ye.
- ²⁰Matigi baraka lon bee! Ale le be lo ni an kunko ye, ale Ala le ye an ta kisiri tigi ye.
- ²¹Ale Ala le ye an kisibaga ye; Matigi Ala, an Matigi, ale le be mɔgɔ bɔsi ka bɔ saya boro.
- ²²Nka Ala bena a juguw kun ci; minw be hakekow ke, a bena olugu kunkolo siman ci.
- ²³Matigi ko: "Ne bena o lana ka bɔ fo Basan; ne bena o lana ka bɔ fo kɔgɔji jukɔɔ;
- ²⁴janko aw ye aw senw ko aw juguw jori ra, aw ta wuruw fana nenw ye aw juguw jori dɔ sɔɔ k'a nemu."

- ²⁵E, Ala, mɔgɔw ka i ni i ta mɔgɔw ta sesɔrɔri tagama ye, ne ta Ala ka tagama min ke, ne ta Masace ka tagama min ke ka na don yɔrɔ saninman kɔnɔ.
- ²⁶Dɔnkirilabagaw tun be na fe, ka forifentigiw gban olugu kɔ; sungurudenw be o ce ra, olugu be longanw fɔra.
- ²⁷Aw ye baraka la Ala ye jamalajenyɔrɔw ra, aw ye baraka la Matigi Ala ye, aw minw buruju bɔra Izirayeli ra.
- ²⁸Mɔgɔ fɔlɔw ye o bee ra fitini Boniyaminu ta mɔgɔw le ye; ale le ye o pamɔgɔ ye. O kɔ, Zuda ta kuntigiw ni o ta jamakuru, ani Zabalɔn ta kuntigiw, ani Nefitali ta kuntigiw.
- ²⁹I ta Ala k'a latige ko i baraka ye bonya. E, Ala, i ta sebgaya yira i n'a fɔ i tun derira k'a ke an ye cogo min na fɔlɔfɔlɔ.
- ³⁰Ka i to i ta batosoba kɔnɔ, Zeruzalemu dugu kunna, masaw bena na i fe ni bonyafenw ye.
- ³¹Jirafen min be yaala bin na, songɔ ale ra, ani misitoranw ni siya werew ta misiden minw be na ni warigbew ye o boro, ka na o kinbiri gban; kere ka di siya minw ye, olugu bee janjan.
- ³²Ciraden dɔw bena na ka bɔ Misiran, Etiyopikaw fana ka o boro kɔrɔta, o be borira ka na Ala fe.
- ³³Dunuɔa masayaw bee, aw ye dɔnkiri la Ala ye, aw ye Alatandodɔnkiriw la Matigi ye.
- ³⁴A yelennin be sankolo le kan i ko so, sankolo min danna kabini fɔlɔfɔlɔ; a be a kan bɔra, a be a kan barakaman kɔrɔta.
- ³⁵Aw ye lɔ a ra k'a lɔn ko sebgaya ye Ala ta ye; a ta bonya be Izirayeli kan, a ta sebgaya ka sankolo fa.
- ³⁶E, Ala, i ye siranfenba le ye i ta yɔrɔ saninmanba kɔnɔ de! Izirayeli ta Ala be sebgaya ni baraka di a ta mɔgɔw ma; Ala baraka!

Zaburu 69

Ala le be mɔgɔ kisi

- ¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Nin dɔnkiri be la dɔnkiri min lacogo ra, o tɔgɔ ye ko "Yirifiyeren". Dawuda ta Zaburu.
- ²E, Ala, ne kisi, sabu ji ka ne mina fɔ ne kan kɔrɔ.
- ³Ne be jigira jibɔgɔ jukɔrɔ, dan te min dunya ra, foyi te yi ka ne lalɔ; ne be jigira fɔ ji jukɔrɔyɔrɔ ra, jiwoyo be tagara ni ne ye.

- ⁴Ne kulera fɔ ka ne baraka ban, ne kan jara fɔ a be ne jeni; ne ka ne ta Ala mafle, fɔ ka na ne padenw sege fleri ra.
- ⁵Mɔgɔ minw be ne kɔninya gbansan, olugu ka ca ka teme hali ne kunsigiw kan. Minw b'a fe ka ne halaki, olugu baraka ka bon kosebe; ne juguw be bagara ne ma le. Ne ma fen min sonya, o ko ne ye o seko jagboya ra!
- ⁶E, Ala, ele ka ne ta hakirintanya lon, ne ta hakekow fana ma dogo i ma.
- ⁷Minw jigi be i kan, i kana a to olugu ye maroya ne koson, Matigi Fangatigi Ala. Minw be i ta jɛnɔgɔnya pinina, i kana a to olugu kun ye suuru ne koson, Izirayeli ta Ala.
- ⁸Sabu ele le koson mafiyenyari be ne kan, ele le koson ne kun suurura.
- ⁹Ne kera mɔgɔ were ye ne yere balemaw ce ra, ne kera siya were mɔgɔ ye ne balemaw ce ra,
- ¹⁰sabu i ta so ko hami be ne jenina ne jusukun na i n'a fɔ tasuma. I mafiyenyabagaw be mafiyenyarikuma minw fɔ i ma, o kumaw be ben ne le kan.
- ¹¹Ni ne be kasi ka sun don, o be dogoyari le lase ne ma.
- ¹²Ni ne ka borofani don ne yere ra, o be ne togo le don o ta zanaw ra.
- ¹³Minw be sigi dugu donda ra, olugu be ne korofɔ, dɔrɔminbagaw be ne togo le don o ta donkiriw ra.
- ¹⁴Nka ne kɔni, Matigi Ala, ne be ne ta daariri fora ele le ye; nin ye ke wagatijuman ye. E, Ala, ne jaabi i ta numanyaba koson, i ye ne kisi ka kapa ni i ta kankelentigiya ye.
- ¹⁵Ne sama ka bo bogɔ ra, janko ne kana jigi tuun, ne bɔsi ka bo ne kɔninyabagaw boro; ne sama ka bo ji jukɔɔ,
- ¹⁶jiwoyo kana taga ni ne ye, jidunbaw kana ne datugu, saya dinga kana datugu ne da ra.
- ¹⁷Ne jaabi, Matigi Ala, sabu i ta numanya ka di; a ke i ta hinaba koson, i ye i ja munu ka ne fle.
- ¹⁸I kana i pada dogo i ta jon ma; i teliya ka ne jaabi sabu ne degunin lo.
- ¹⁹Gbara ne ra, i ye ne kisi; ne kunmabo ka bo ne juguw boro.
- ²⁰O ka ne dogoya, ka ne lamaroya, ka ne kun suuru cogo min na, i yere ka o lon; i ka ne juguw bee lon.
- ²¹O ta dogoyari ka ne jusu kasi fɔ ka ne bana; ne tun b'a miiri ko do bena makari ne ra, nka mɔgɔ si ma makari ne ra, ne tun ko jususaarobaga bena sɔɔ ne ra, nka mɔgɔ ma sɔɔ.

- ²²O ka fagarifen ke ne ta domuni na, ka minnifen kumunin do ke ne ta minji ye .
- ²³Ala y'a to o ta domunibaw ye ke jan ye ka o mina, o ta hera ye ke jo ye ka o mina.
- ²⁴O paw ye fin, o kana yeri ke tuun; o ko kurunin ye to tuma bee.
- ²⁵I ta jusugban ye jigi o kan, i ta dimiba ye ben o kan.
- ²⁶O ta sigiyorow ye ke yoro lakolonw ye, mogwo si kana ke o ta bonw kono.
- ²⁷Sabu ele ka kojugu ben mogwo minw kan, o be wuri olugu le kama ka o toro; ele ka dimi ben mogwo minw kan, o be to ka olugu ta segekow le lakari.
- ²⁸O ta kojuguw bee jate, o kana i ta terenninya soro ka ye.
- ²⁹O togo ye josi ka bo panamanya kitabu kono, o togo kana sebe ni mogwo terenninw togow ye.
- ³⁰Ne koni ye panibagato ye, ne segenin lo; Ala, ne kisi, ka i janto ne ra.
- ³¹Ne bena donkiri la ka Ala togo tando, ne bena a bonya ka baraka la a ye.
- ³²O le ka di Matigi Ala ye ka teme mيسارaka kan, ka teme misitoran ni a gbanw ni a sengborow bee kan.
- ³³Ni mogwo majigininw ka o ye, olugu bena ninsondiya. Aw Alapinibagaw, Ala ye sijan di aw ma!
- ³⁴Sabu Matigi Ala be fagantanw lamen; o k'a ta mogwo minw mina, a te pina olugu ko.
- ³⁵Sankolo ni dugukolo bee y'a tando, ani koraji ni a fenpanamanw bee;
- ³⁶sabu Ala bena Siyon dugu kisi, ka Zuda duguw lo kokura. A ta mogwo bena sigi o duguw kono tuun, k'a ke o ta ye;
- ³⁷o yoro bena ke a ta jonw ta durujaw ta ye. A togo ka di minw ye, o yoro bena ke olugu le sigiyoro ye.

Zaburu 70

Ala le ye panibagato dembaga ye

(Hayan 2-6; Zaburu 40.14-18)

- ¹Donkirilabagaw kuntigi. Dawuda ta Zaburu. Hakirijigi donkiri.
- ²E, Ala, na ne bosi, Matigi Ala, teliya ka na ne dema!
- ³Minw b'a fe ka ne nin bo, olugu le ye maroya, fo ka o kun suuru! Minw b'a fe kojugu ye ne soro, olugu le ye dogoyari soro, fo ka seko ni o ko ye.
- ⁴Minw be yerako ne ma ko: "Ha ha ha", maroya ye olugu laseko ni o ko ye!

⁵Nka minw bæe be ele yɔrɔpini, olugu ye ninsɔndiya ka jagari i kosɔn! I ta kisiri ko ka di minw ye, olugu y'a fɔ tuma bæe ko: "E, Ala ka bon!"

⁶Ne kɔni ye janibagato ye, ani fagantan. E, Ala, i teliya ka na ne demɛ! Ele le ye ne demɛbaga ye, ani ne kunmabɔbaga, Matigi Ala, i kana mɛɛn.

Zaburu 71

Ala le bæ baraka don a ta jɔnw na

¹E, Matigi Ala, ne bæ ne yɛɛ karifa ele le ma; i kana a to ne ye maroya.

²Na ne demɛ, i ye ne bɔsi i ta terreninya kosɔn! I toro malɔ ka ne lamɛn, i ye ne kisi!

³Ƙɛ ne ta barakatigi Ala ye, ani ne dogoyɔrɔ; ne bæ se ka taga dogo yɔrɔ min na wagati bæe. I k'a latige ko i bæ ne kisi, sabu ele le ye ne ta Ala barakaman ye, ani ne dogoyɔrɔ.

⁴E, ne ta Ala, ne bɔsi ka bɔ mɔgɔjugu boro, ne bɔsi ka bɔ kojugukebaga ni mɔgɔ jusufariman boro;

⁵sabu ele le ye ne jigi ye, Dunuɔatigi Ala; kabini ne denmisenman, ne jigi bæ i kan.

⁶Kabini ne worora, ne ka ne yɛɛ karifa i ma, sabu i ka ne mara kabini ne worolon; ne ta tandori kun ye ele le ye wagati bæe.

⁷Ne ƙɛra kabakofɛn le ye mɔgɔ caman fɛ, nka ele le ye ne karifayɔrɔ barakaman ye.

⁸I tɔgɔ tandori dɔrɔn le bæ ne da ra, ne da bæ i ta bonya nɔɔrɔman lakari lon bæe.

⁹Ni ƙɔrɔya nana se ne ma wagati min ma, i kana i ƙɔ don ne ra; ni ne baraka nana dese, i kana ban ne ra.

¹⁰Sabu ne juguw bæ ne le ƙɔrɔfɔra, minw bæ ne dendenna, olugu ka janfa siri ne kama.

¹¹O b'a fɔra ko: "Ala banna a ra; an ye tugu a ƙɔ, k'a mina, sabu mɔgɔ si tɛ yi min b'a bɔsi!"

¹²E, Ala, i kana i yɛɛ mabɔ ne ra! Ne ta Ala, i teliya ka na ne demɛ.

¹³Minw bæ ne jarakira gbansan, maroya ye olugu le halaki pewu! Minw b'a fɛ ka kojugu ƙɛ ne ra, olugu le ye lebu fɔ ka o kun suuru.

¹⁴Ne kɔni jigi bæ ele kan wagati bæe; ne bɛna dɔ le fara i tɔgɔ tandori kan tuun.

¹⁵Ne da bɛna i ta terreninya ko lakari, ka i ta kisiri ko lakari lon bæe, sabu i ta ƙɔɔmanw dan tɛ se ka lon.

¹⁶Ne bɛna taga ele Dunupatigi Ala ta setigiya ko le fɔ, ne bɛna ele kelen ta terrenninya le lakari.

¹⁷E, Ala, i ka ne karan kabini ne denmisenman; fɔ ka na se bi ma fana, ne bɛ i ta kabakow lakarira.

¹⁸O kosɔn fɔ ka taga ne kɔrɔ ka ne kunsigi gbɛ, Ala, i kana i kɔ don ne ra, janko ne ye i ta baraka ko fɔ ne ta durujaw ye, ka i ta sebgaya ko lakari duruja nataw bɛɛ ye.

¹⁹E, Ala, i ta terrenninya bonya bɛ se fɔ sankolo ma. E, Ala, ele min ka kabakobaw kɛ, jɔn le bɛ i ko ele?

²⁰Ele min ka kojuguw lase an ma, ka an degu kosebɛ, ele le bɛna an laganfiya tuun; i bɛna ne labɔ dugukolo jukɔrɔ, ka ne layɛlɛn san fɛ.

²¹Dɔ fara ne ta bonya kan, i ye ne jusu saaro kokura.

²²Ni o kɛra, Ala, ne fana bɛna i fo ka i walepumanlɔn ni gɔni ye, i ta kankelentigiya kosɔn. Ne bɛna Alatandodɔnkiriw la i ye ni kora ye, Izirayeli ta Ala saninman!

²³Ni ne nana kɛ i tando ye ni dɔnkiriw ye, ne da bɛna kule ci ka pagarikanw fɔ; i ka ne nin min kunmabɔ, o fana bɛna i tando.

²⁴Ne nɛnkun fana bɛna i ta terrenninya ko lakari wagati bɛɛ, sabu minw tun b'a fɛ ka kojugu kɛ ne ra, olugu maroyara, olugu kun suurura.

Zaburu 72

Ala ye si di masacɛ ma

¹Sulemani ta Zaburu. E, Ala, masacɛ karan i ta kititigecogo ra, i ta terrenninya don masacɛ dence jusukun na.

²Ni o kɛra, a bɛna i ta mɔgɔw ta kiti tige terrenninya kan, ka i ta mɔgɔ janibagatɔw ta kiti tige ka kapa ni can ye.

³Kuruw bɛna hɛra lase mɔgɔw ma, kongoriw fana bɛna hɛra lase mɔgɔw ma, terrenninya sababu ra.

⁴A bɛna jamana janibagatɔw ta jo di o ma, ka fagantandenw kisi, ka o tɔɔrɔbagaw dɔndɔn ka o terege a sen kɔrɔ.

⁵Ni o kɛra, fɔ ka taga dunupa wuri, ni tere bɛ bɔ, ni karo bɛ bɔ, i pasiran bɛna kɛ mɔgɔw ra tuma bɛɛ.

⁶Masacɛ bɛna kɛ i ko sanji min bɛ ben siman wuritɔ kan, i ko sanji min bɛ dugukolo sɔn ji ra.

⁷A ta masaya wagati ra, mɔgɔ terreninw bɛna caya, hɛra bɛna caya wagati bɛɛ fɔ ka taga dunupa wuri.

- ⁸A ta fanga bena ke dunupa bee kan; k'a ta kogoji do ra ka taga a bla fo kogoji do were ra, k'a ta Efirati ba ra ka taga a bla fo dugukolo dan na.
- ⁹Kongokolon sigibagaw bena o kinbiri gban a koru, a juguw bena biri a koru fo ka buguri nemu.
- ¹⁰Tarisisi ta masacew, ani kogoji kofejamanaw masacew, olugu bena na o borofenw nin a ra; Saba jamana ta masacew, ani Seba mara ta masacew bena na bonyafenw di a ma.
- ¹¹Masacew bee bena o kinbiri gban a koru, siyaw bee bena baara ke a ye.
- ¹²Sabu fagantan minw be kasi k'a wele, a be olugu bosi, ani demebaga te panibagato minw na.
- ¹³A bena makari desebagato ni fagantanw na; a bena fagantanw nin kisi.
- ¹⁴A bena o nin kunmabo ka bo torikebagaw ni mogw farimanw boro, sabu o nin ko ka gbelen a ma kosebe.
- ¹⁵Ala ye si di masace ma! Mogw ye na ni sanin ye ka bo Seba jamana ra ka na a di a ma! O ye Ala daari a ye tuma bee, ka dugawu ke a ye lon o lon.
- ¹⁶Siman ye na jamana kono ka taga se fo kuruw san fe, siman tizanw ye to ka fifa i ko Liban yirisunw, mogw ye caya duguw kono i ko kongobinw.
- ¹⁷A togw ye fo tuma bee; a togw kana tunu fo ka taga dunupa wuri. Mogw bee ye dugawu ke jogn ye ni a togw le ye; o bee y'a fo ko Ala k'a ta na!
- ¹⁸Masa Ala, Izirayeli ta Ala, baraka! Ale kelen le be kabakow ke.
- ¹⁹Baraka ye la a togw nonon kan wagati bee! A ta nonon ye dunupa yoro bee fa! Amina! Amina!
- ²⁰Nin ye Yese dence Dawuda ta daaririw laban ye.

Zaburu 73

Kitabu sabanan

(Zaburuw 73–89)

Alasiranbari ta ko te laban

- ¹Asafu ta Zaburu. Can lo, Ala ka ni Izirayeli ma; minw jusukun saninyanin lo, a ka ni olugu ma.
- ²O bee n'a ta, a tun tora donin, ne sen tun bena jenge ka sira bla, ne tun be pini ka talon ka ben;
- ³sabu yerebonyabagaw nangboya tun ka ne mina; ne tun b'a yera ko mogwjuguw ta kow bee be pana o boro.
- ⁴Ne k'a ye ko sege si te o kan fo ka taga o sa, o ka kene, o tonin lo tuma bee.

- ⁵Sege min be se mɔgɔ tɔw ma, o ɲɔɲɔn tɛ se olugu ma; kojugu tɛ o sɔrɔ i ko adamaden tɔw.
- ⁶O kosɔn o be yerɛbonya ke masirifen ye ka o don o kan na; jusukungbeleya ye o kannaderege ye.
- ⁷O tɔrɔra fɔ o ɲada be manamana; miiriyajugu minw be o jusukun na, dan tɛ o ra.
- ⁸O be o yere waso, ka mɔgɔw jaabi ni kumajuguw ye; o be kuma ka o yere fisaya tɔw ma, ka mɔgɔw minako juguya.
- ⁹O da be kuma ka se fɔ Ala ma san fe, k'a sɔrɔ o nenkun be cenri kera dugukolo kan.
- ¹⁰O kosɔn Ala ta mɔgɔw be tugu o kɔ; mɔgɔw be la o ra, ka o ta kumaw beɛ kunu i ko ji,
- ¹¹ka to k'a fɔ ko: "Ala be se ka an ta kewalew lon cogo di? Lonniya juman le be Ala kɔrɔtaninba fe?"
- ¹²Mɔgɔjuguw be ten le. O laganfiyanin lo tuma beɛ, dɔ le fana be fara o ta naforo kan.
- ¹³O tuma ne ka ne jusukun saninya gbansan le ke! Ne ka ne boro ko ka bɔ kojugu beɛ ra gbansan le!
- ¹⁴Sabu lon beɛ tɔrɔ be ne le kan, sɔgɔma o sɔgɔma, korori be ne kan.
- ¹⁵Nka ni ne ko ne be kuma i n'a fɔ o mɔgɔw, o tuma ne bena Ala ta mɔgɔw janfa.
- ¹⁶Ayiwa, ne nana nin ko jate mina minke janko k'a faamu, nin ko ka ne sege.
- ¹⁷Ne nana taga don Ala ta yɔrɔ saninman kɔnɔ minke, ne sɔrɔra ka mɔgɔjuguw ta labancogo ko faamu.
- ¹⁸Ala, can lo, i be o bla sira dɔ kan, o be terende sira min kan, k'a to o ye ben ka halaki.
- ¹⁹E, a fe, cenri barara ka ben o kan yɔrɔnin kelen na! O beɛ tununa, balahu ka o halaki ka ban pewu!
- ²⁰Mɔgɔ be min ye siko ra, ni i kununa, o be tunu cogo min na, Matigi, i bena o mɔgɔw latunu o cogo le ra.
- ²¹O kosɔn tuma min ne jusu tun cenna, tuma min nin ko tun digira ne ra kosebe,
- ²²o wagati ra ne kɔni tun ye naloman le ye, ne tun ma foyi lon; ne tun be i ɲa kɔrɔ i ko beɲanw.
- ²³O beɛ n'a ta, ne be ni i ye tuma beɛ, i ka ne kininboro mina.
- ²⁴I be ne ladi ka sira yira ne ra, o kɔ, i bena ne ladon i ta nɔrɔ ra.

²⁵Jɔn wɛrɛ lɛ bɛ nɛ fɛ sankolo ra ni ele tɛ? Ni i bɛ ni ne ye, ne tɛ foyi wɛrɛ fɛ tuun dugukolo kan yan.

²⁶Ne farisogo ni ne jusukun baraka bɛ se ka ban, nka Ala le bɛ baraka don ne jusukun na, ale le ye ne ninyɔrɔ ye wagati bɛɛ.

²⁷A flɛ, minw ka o yɛrɛ mabɔ i ra, olugu bɛna halaki; minw ma kɛ kankelentigi ye i ta sira kan, i bɛna olugu bɛɛ latunu.

²⁸Ne kɔni, Ala ta jɛn le ka di ne ye; ne karifayɔrɔ ye Dunuɔatigi Ala le ye, janko ne ye a ta kobaw bɛɛ lakari.

Zaburu 74

Ala yɛrɛ lɛ bɛna a juguw halaki

¹Asafu ta karan. E, Ala mun kosɔn i banna an na pewu? Mun kosɔn i ta dimi wurira i yɛrɛ ta sagakuru kama i ko tasuma sisiman?

²I hakiri to i ta jama ra, i ka min janawoloma kabini fɔɓfɔɓ k'a kɛ i ta ye; i ka i yɛrɛ ta mɔgɔ minw kunmabɔ, i hakiri to olugu ra, Siyɔn kuru min tun ye i sigiyɔrɔ ye, i hakiri to o ra.

³Taga a yɔrɔ cɛnninw flɛ; an jugu ka fɛn bɛɛ cɛn i ta yɔrɔ saninman kɔnɔ.

⁴I kɛrɛbagaw ka pɛrɛnkanba bɔ i ta yɔrɔ saninman kɔnɔ, o ka o yɛrɛ ta darapow turu ka o kɛ i ta yɔrɔ tagamasiyɛn ye.

⁵O bɛ i ko mɔgɔ minw ka jende ta ka taga yiriw kama yiritu ra.

⁶O ka tagamasiyɛnfɛnw bɛɛ cici ni jendew ni nɛgɛkurunw ye.

⁷O ka tasuma don i ta yɔrɔ saninman na; i ta mɔgɔw tun bɛ i tɔgɔ wele bon min kɔnɔ, o ka o ben dugu ma k'a lanɔgɔ.

⁸O tun b'a fɔra o yɛrɛ kɔnɔ ko: "An bɛna o bɛɛ halaki ka ban pewu!" O ka Ala ta mɔgɔw ta jamalajenyɔrɔw bɛɛ jeni jamana kɔnɔ.

⁹An ja tɛ an ta tagamasiyɛnw si ra tuun, Ala ta cira tɛ yi tuun, mɔgɔ si fana tɛ an cɛ ra min bɛ se ka nin kow laban lɔn.

¹⁰E, Ala, an tɔɔrɔbagaw bɛ mafiyɛnyari min lara an kan, o bɛna ban tuma juman sa? Yala i juguw bɛna to ka i tɔgɔ cɛn tuma bɛɛ tan wa?

¹¹Ala, mun kosɔn i ka i boro barakaman dogo? I boro bɔ, i ye o halaki ka ban pewu!

¹²Ala le ye ne ta masacɛ ye kabini fɔɓfɔɓ; ale le bɛ mɔgɔw kisi dugukolo kan.

¹³Ele Ala le ka kɔgɔji cɛtigɛ fla ye i ta sebagaya baraka ra; i ka danfɛn barakamanw kunw ci ji ra.

- ¹⁴Ele le ka jirasa belebele kunw ci, k'a sogo di kongokolon danfenw ma, ko o y'a domu.
- ¹⁵Ele le ka bununw ni kow dayele an ye; ko minw ji tun be woyo tuma bee, i ka olugu jiw ja.
- ¹⁶Tere ye ele ta ye, su fana ye i ta ye; ele le ka karo ni tere dan.
- ¹⁷Ele le ka dugukolo danw bee sigi, ele le ka samiya ni teremana wagatiw latige.
- ¹⁸Ala, i hakiri to a ra ko i juguw be ele Matigi Ala le mafiyenyara, ko siya hakirintan do be i togo cenna.
- ¹⁹I kana i ta tugani nin to kongowaraw boro, i kana jina i ta mogo janibagatow nin ko pewu.
- ²⁰I ka jengogonya min don ni o ye, i hakiri to o ra, sabu jamana yoro dogoninw bee kera kojugukebagaw dogoyorow le ye.
- ²¹I kana a to segebagatow maroyanin ye seko ka taga! A to janibagatow ni fagantanw ye i togo tando.
- ²²E, Ala, i wuri ka i juguw kere ka i yere monebo! Hakirintanw be mafiyenyari min lara i kan lon bee, i hakiri to o ra.
- ²³I kana jina i juguw ta kumaw ko; i kerebagaw be mankanba minw cira tuma bee, i kana jina o ko.

Zaburu 75

Ala le ye kititigebaga ye

- ¹Dankirilabagaw kuntigi. Nin dankiri be la dankiri min lacogo ra, o togo ye ko "I kana a cen!" Asafu ta Zaburu. Dankiri.
- ²Ala, an be i fo ka i walepumanlon; an be i fo ka i walepumanlon. An be i togo bonya lakari; mogow be i ta kabakobaw lakari.
- ³Ne Ala ka wagati min latige, ni o sera, ne yere le bena kiti tige can kan.
- ⁴Ni dugukolo be yereyere ni a sigibagaw bee ye, ne le b'a mina k'a lo yoro kelen na.
- ⁵Ne b'a fo yerebonyabagaw ye ko: "Aw kana aw yere bonya!" Ne b'a fo mogojuguw ye ko: "Aw kana aw yere korota!"
- ⁶Aw kana aw kun korota san fe tan, aw kana aw kun gbeleya ka dabayakumaw fo."
- ⁷Sabu bonya te bo terebyanfan na, a te bo terebenyanfan na, a fana te bo kongokolon fan le fe.
- ⁸Ala le be ko bee latige; a be do majigi, ka do korota.

⁹Sabu minan dɔ le be Matigi Ala boro; minnifen fariman dɔ labenninkoɗuman be o minan kɔnɔ, fɔ a be kanga. A bena o dɔ ke mɔgɔw kun. Dunuɗa mɔgɔjuguw bena a kami; o bena a min fɔ ka taga se a buruburu ma.

¹⁰Ne kɔni, ne bena nin lakari wagati bee; ne bena dɔnkiri la ka Yakuba ta Ala tando.

¹¹A bena mɔgɔjuguw gbanw bee karikari; mɔgɔɗumanw kun le bena kɔrɔta.

Zaburu 76

Ala le ye sesɔɔbaga ye

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dɔnkiri min be la ni gɔni ye. Asafu ta Zaburu. Alabatodɔnkiri.

²Ala tɔgɔ lɔnnin lo Zuda mara ra kosebe; a tɔgɔ ka bon Izirayeli mara ra.

³A ta so be Salemu, Siyɔn ye a sigiyɔɔ ye.

⁴A k'a juguw ta biɗe tasumamanw karikari o yɔɔ le ra, ani o ta negebennanw ni o ta kerekemuruw ni o ta kerekeminanw bee.

⁵Ala, i ta nɔɔɔ ni i ta bonya temena kurubaw ta kan, kuru minw danna kabini fɔlɔfɔlɔ.

⁶Ala ka kerekese jusufariw borofenw bee mina o ra; o lara sunɔgɔ ra, o tena kunu tuun. Kerekeseɗariw si ma se ka o boro kɔrɔta ka ko ke tuun.

⁷Yakuba ta Ala, i sɔngɔra o ra minke, soboribaga o, so yere o, o bee benna ka kirin.

⁸Ele Ala ye siranyafenba le ye! Ni i ta dimi wurira, jɔn le be se ka lo i ja?

⁹I tora sankolo ra ka kiti tige; dunuɗamɔgɔw siranna, o bee jera;

¹⁰sabu Ala ka kiti tige, ka dunuɗa janibagatɔw bee kisi.

¹¹Ala, hali adamaden diminin be ele bonya jagboya ra; i be adamaden ta dimi ke masirifen le ye ka o don i yere ra.

¹²Aw ye dajuru ta Matigi Ala, aw ta Ala fe, k'a dafa; siya minw bee yɔɔ ka surun, olugu bee ye na o borofenw di jatigeɗaga Ala ma.

¹³Ale le be kuntigiw ta yerebonya bo o ra, a be siranyaba bla dugukolo masacew ra.

Zaburu 77

Ala be mɔgɔ tɔɔɔninw jusu saaro

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi, Yedutun. Asafu ta Zaburu.

²Ne be ne kan bo Ala ma, ka kule; ne be ne kan bo Ala ma, janko a ye ne lamɛn.

- ³Wagati min ne tun degura, ne ka Matigi Ala ta jɛnɔɔɔnya jini. Su fɛ ne ka ne boro kɔrɔta ka mɛɛn, hali ne ma sɛge; ne ma sɔn mɔɔ si ye ne jusu saaro.
- ⁴Ni ne hakiri jigira Ala ra, ne bɛ to ka ɔuna; ni ne miirira a ma, ne jusu bɛ kasi.
- ⁵Ala, i ka ne bari sunɔɔ bɛɛ ra, ne hakiri jagamina, hali ne tɛ se ka kuma tuun.
- ⁶Ne bɛ to ka miiri lon tɛmɛninw ta kow ra, ani sanjan tɛmɛninw ta kow.
- ⁷Ne tun bɛ to ka dɔnkiri minw la su fɛ, ne hakiri bɛ jigi o ra, ne bɛ o kow miiri ne jusu ra, ne bɛ ne yɛrɛ jɛninka ko:
- ⁸”Yala Matigi banna ne ra pewu le wa? Yala a tɛna sɔn ne ra tuun fiyewu le wa?”
- ⁹Yala a ta jumanya banna le wa? Yala kuma si t’a fɛ k’a fɔ an ye tuun le wa?”
- ¹⁰Yala Ala jɛnana a ta makari kɔ le wa? Yala a dimina ko a tɛ hina tuun le wa?”
- ¹¹Ne ko: “Ne ta tɔɔɔ sababu ye ko Ala kɔrɔtaninba boro barakaman tɛ a cogokɔɔ ra tuun.”
- ¹²Ayiwa, ne bɛna ne hakiri to Matigi Ala ta kobaw ra; ne bɛna ne hakiri jigi i ta kabakobaw ra, i ka minw kɛ fɔɔfɔɔ.
- ¹³Ne bɛna i ta kokɛninw bɛɛ jate mina, ne bɛna miiri i ta kobaw ra.
- ¹⁴Ala, i ta siraw saninyanin lo; ala juman wɛrɛ le ka bon i ko ele Ala?”
- ¹⁵Ele Ala le bɛ kabakow kɛ. I ka i ta sebgaya yira siyaw ra.
- ¹⁶I ta sebgaya baraka ra, i ka i ta mɔɔɔw kunmabɔ, minw ye Yakuba ni Yusufu ta mɔɔɔw ye.
- ¹⁷E, Ala, kɔɔɔji ka i ye! Kɔɔɔji ka i ye minkɛ, a lamagara, jidunbaw yuguyugura.
- ¹⁸Sanji caman jigira ka bɔ sankabaw ra; san finna ka sankurukan bɔ, i ka i ta bijɛw bon ka taga fan bɛɛ ra.
- ¹⁹I ta sanpɛrɛnkan bɔra sanfɔɔɔba cɛ ma, sanmanamanaw ka dunɔɔa yɔɔ bɛɛ kɛ yeelen ye; dugukolo lamagara, ka yɛrɛyɛrɛ.
- ²⁰I ka i ta sira bɔ kɔɔɔji cɛ ma, i ka i tɛmɛyɔɔ bɔ jiba cɛ ma; nka i sennɔ ma ye.
- ²¹I blara i ta mɔɔɔw ja ka taga ni o ye i ko sagakuru; i ka Musa ni Haruna le bla o ja.

Zaburu 78

Ala ta mɔɔɔw kɛra kopumanlɔnbariw ye

- ¹Asafu ta karan. Ne ta mɔɔɔw, aw ye aw toro malɔ ne ta karan na, aw ye aw toro sigi ka ne darakuma lamɛn.
- ²Ne bɛna ne da yɛlɛ ka talenw le fɔ, ne bɛna gundokɔɔ dɔw le lakari aw ye.

- ³An ka min men, ani an ka min lon, an bemaw ka min lakari an ye,
- ⁴anw tena o dogo o denw na, an bena o fo duruja nataw ye; an bena Matigi Ala ta bonya ni a ta sebagaya ko fo o ye, ani a ka kabako minw ke.
- ⁵Ala tun ka ci dow fo Yakuba ta magow ye, a tun ka sariya di Izirayelimogow ma; a k'a fo an bemaw ye ko o ye o denw karan o ra,
- ⁶janko duruja nataw, den minw bena woro ko fe, olugu fana ye o lon, ka a lakari o yere ta denw ye.
- ⁷Ni o kera, o bena o boromala Ala ma, o tena jina Ala ta kokeninw ko; o bena a ta kumaw lamem k'a sira tagama.
- ⁸O tena ke o bemaw bopogonko ye, ka ke mago kanminabariw, ani mago murutininw ye, minw jusukun tun ma teren Ala ye, ani minw ta miiriyaw tun ma to Ala kan.
- ⁹Efirayimu ta magow borira ka kalan to o boro; o borira kerekelon na.
- ¹⁰O ma Ala ta jenpogonya sira tagama, o banna ka a ta sariya sira tagama.
- ¹¹O jinana Ala ta kobaw ko; a tun ka kabakoba minw ke o pana, o jinana o ko.
- ¹²A tun ka kabakow ke o bemaw ja na, Misiran jamana ra, Sohan mara ra.
- ¹³A tun ka kogoji cetige fla ye ka o lateme a ce ma, ka ji mina k'a lo i ko kogo.
- ¹⁴Tere fe a tun be sankaba jamijan do bla o ja, ka sira yira o ra, su bee a tun be tasumamana do bla o ja fana.
- ¹⁵A ka fara dow dayele kongokolon konon, ka ji camanba di o ma, o k'a min.
- ¹⁶A ka ji seri ka bo fara ra, k'a woyo i ko baji.
- ¹⁷Nka o belen ka do fara o ta jurumunw kan ka Ala hake ta; o murutira Ala korotaninba ma kongokolon konon.
- ¹⁸O k'a lawuri a kama ko o be Ala korobo; o ka domuni daari a fe nege doron koson.
- ¹⁹O ka kumajuguw fo Ala ma, ko: "Yala can ra, Ala be se ka domuni di an ma kongokolon konon yan wa?"
- ²⁰A koni ka fara gbasi, ji serira ka bo, fo ka woyo caman. Nka yala can ra, a be se ka domuni fana di, walama ka sogo di a ta magow ma wa?"
- ²¹Ayiwa, Matigi Ala ka o men, a jusu bora o koron; a ka tasuma mana Yakuba ta magow kama, a ta dimi wurira Izirayeli kama;
- ²²sabu o tun ma la Ala ra, o tun ma o jigi la a kan, ko a be se ka olugu kisi.
- ²³O bee n'a ta, a kumana sankabaw fe san fe, a ka sankolo dayele.

- 24A ka mane* lajigi i ko sanji, k'a di o ma o k'a domu; a ka sankolo ta domuni di o ma.
- 25O bee ka Ala ta danfen barakamanw ta domuni le ke; a ka domuni caman di o ma, o ka o domu fo ka fa.
- 26O ko, a ka tereboyanfan fojo fiye san fe, ka woroduguyanfan fojo lana a ta sebgaya baraka ra.
- 27A ka sogo lajigi o kan caman i ko buguri, a ka konow lajigi caman i ko kogjida kenken,
- 28ka na o bon o sigyow ra, ka o ta sow lamini.
- 29O k'a domu ka fa kosebe; fen min nege tun be o ra, a ka o di o ma.
- 30Nka hali bi, o belen tun ma wasa; ka domuni to o da kon,
- 31Ala ta dimi wurira o kama. A ka o bee ra ce barakamanw faga, a ka Izirayeli kanbelenw ben dugu ma.
- 32Nka o bee n'a ta, o ka jurumun ke tuun, o ma la a ta kabakow ra.
- 33O koson a ka o ta dunupalatige ke gbansan ye, ka o si laban jatige ra.
- 34Nka ni Ala tun ka dow halaki, o wagati le ra, tow tun be a ta jengonya jini, o tun be nimisa ka Ala ta jengonya jini.
- 35O tuma ra o hakiri tun be jigi a ra ko Ala le ye olugu ta barakatigi Ala ye, ko Ala korotaninba le ye o kunmababaga ye.
- 36Nka o tun be o bee ke ka Ala janfa ni o da ye le, o tun be faninyaw le fo Ala ye ni o nenkunw ye.
- 37O jusukun tun ma teren Ala ye, o tun te to Ala ta jengonya kan.
- 38K'a soro Ala be hina, o koson a tun be o ta terenbariyakow yafa o ma, a tun te o halaki. Wagati caman, a k'a ta dimi mala, a ma son k'a ta jusugban bee ben o kan.
- 39A b'a hakiri to o ra, ko adamadenw lo, ko o be i ko fojo min be teme, ni a te seko tuun.
- 40O murutira a kama tuma caman kongokolon kon; o k'a jusu kasi kongo kon tuma caman.
- 41Tuma bee o tun be Ala dakorob, tuma bee o tun be Izirayeli ta Ala saninman le dogya.
- 42O hakiri ma to Ala ta sebgaya ra; lon min na a tun ka o bosi ka bo o juguw boro,
- 43ani a k'a ta tagamasiyen kabakomanw yira Misiran jamana ra cogo min na, ani a ka kabako minw ke Sohan mara ra, o hakiri ma to o ra.

- 44A ka Misirankaw ta bajiw yeɓema ka o ke jori ye, o ma se k'a ji min tuun.
- 45A ka limɔɔjuguw caman lana o kama, ka na o kin, ka torisenjanw lana o kama ka na o tɔɔɔ.
- 46A ka o ta simanw labla tɔnwulenninw ye, ka o ta sene sege tɔɔ di jɔdomutɔnw ma.
- 47A k'a to sanbere ka o ta rezenforow cen, k'a to nene ka o ta torosunw faga.
- 48A k'a to sanbere ka o ta beganw halaki, sanperen ka o ta misiw ni o ta sagaw ni o ta baw halaki.
- 49A k'a ta dimiba ben o kan, ani a ta jusugban ni a ta fariya, fo ka o degu; a ka cenrikemeleke camanba ci o kama.
- 50Foyi ma a ta dimi bari tuun; a ma son ka o bosi saya ma, nka a ka banajuguw ben o kan.
- 51A ka Misirankaw den folow bee faga, Kamu ta durujaw ta den folow, minw ye o ta baraka no folo ye.
- 52O ko, a k'a ta mɔɔɔ labo i ko sagakuru; a ka o gbengben kongokolon kɔɔ i ko sagagbenbaga.
- 53A blara o ja, k'a janto o ra, foyi ma o lasiran; kɔɔji ka o juguw le datugu.
- 54A tagara ni o ye fo a ta jamana saninman donda ra, ka taga se fo kuru kan, a yere boro barakaman ka kuru min mina.
- 55A ka siya daw gben ka bo o ja, ka o siyaw ta jamana tarantaran k'a di Izirayelimɔɔɔ ma k'a ke o ta ye; a ka Izirayeli ta mɔɔɔ sigi o siyaw ta sow kɔɔ.
- 56Nka o bee n'a ta, o ka Ala korotaninba korobo, o murutira a ma, o ma a ta ciw ke.
- 57O ka o yere mabo Ala ra ka ke janfamɔɔɔ ye i ko o bemaw; kalan min man ni o bipe be jenge ka sira bla cogo min na, o kera ten le.
- 58O ka o ta sonnikeyoɔɔ caya kongoriw kan k'a ke fo Ala dimina o koroo; o ka Ala ni batofen werew jen ka o bato, k'a jusu bo.
- 59Ayiwa, Ala k'a ye ten minke, a jusu bora kosebe, a banna Izirayeli ra pewu!
- 60A sigiyoo min tun be Silo, a banna o yoo ra, o yoo min tun ye a sigiyoo ye adamadenw ce ra.
- 61A ta jennooɔnya kesu* min ye a ta baraka tagamasiyen ye, a k'a to o ka o ta; a k'a ta nooo labla a juguw boro.
- 62A k'a to o k'a ta mɔɔɔ faga ni kerakemuru ye; sabu a jusu gbanna a yere ta mɔɔɔ koroo.

- ⁶³Tasuma ka o ta kanbelenw jeni; dɔnkiri ma se ka la o ta sungurudenw ye .
- ⁶⁴O ka o ta sarakalasebagaw faga ni kerekemuru ye, hali o ta firiyamusow ma se ka o su kasi.
- ⁶⁵Nka o bɛɛ kɔ, Matigi wurira i ko mɔgɔ min kununa sunɔgɔ ra, i ko duven ka kerekɛɛ min mina k'a fariya!
- ⁶⁶A k'a juguw gben ka o lasegi ni o kɔ ye, a ka o lebu, dan tɛ lebu min na.
- ⁶⁷Nka a banna Yusufu ta somɔgɔw ra; a ma jabo Efirayimu ta mɔgɔw fɛ tuun.
- ⁶⁸A ka Zuda ta mɔgɔw le panawoloma; Siyɔn kuru ko le diyara a ye.
- ⁶⁹A k'a ta yɔrɔ saninman lɔ k'a kɔrɔta san fɛ, k'a ju sigi i ko dugukolo; a tɛ bɔ a no ra tuun fiyewu.
- ⁷⁰A ka Dawuda le mina ka bɔ a ta sagabonw kɔrɔ, k'a panawoloma k'a kɛ a ta baaraden ye.
- ⁷¹A k'a mina ka bɔ saga denbatigiw kɔrɔ, janko a ye na a janto ale ta mɔgɔw ra, minw ye Yakuba ta mɔgɔw ye, k'a janto Izirayelimɔgɔw ra, minw ye ale yere ta mɔgɔw ye.
- ⁷²Dawuda k'a janto o ra ni jusukun gbenin ye, a ka o kɔrɔsi ni hakiri ye.

Zaburu 79

Ala bɛna Zeruzalɛmu kisi

- ¹Asafu ta Zaburu. E, Ala, siya werɛw nana don i ta jamana ra, o ka i ta batoso saninman lanɔgɔ; o ka Zeruzalɛmu dugu ci k'a kɛ tomo le ye.
- ²O ka i ta baaradenw faga, ka o suw di kɔnɔw ma, ka o kɛ o ta baro ye. O ka i nasiranbagaw sogo di waraw ma,
- ³ka o jori woyo i ko ji, ka Zeruzalɛmu lamini; hali mɔgɔ ma sɔrɔ ka o su don.
- ⁴An kɛra dɔgɔyarifen le ye an sigiɔgɔnw fɛ; siya minw ka an lamini, olugu bɛ an lɔgɔbɔ, ka yereko an ma.
- ⁵E, Matigi Ala, i ta dimi bɛna mala tuma juman le sa? An ka ala were minw bato, o dimi min bɛ i ra, o tasuma bɛna faga tuma juman le sa?
- ⁶I ta jusugban ben siya werɛw kan, minw tɛ i lɔn o ta Ala ye, ani jamana werɛw kan, jamana minw tɛ i tɔgɔ bato;
- ⁷sabu o ka Yakuba ta mɔgɔw domu, o ka o sigiyɔrɔ cɛn k'a kɛ yɔrɔ lakolon ye.
- ⁸I kana i hakiri to an ta terenbariyako tɛmeninw na tuun; a to i ta hina ye na jooa ka na jigi an kan, sabu an baraka dɛsɛra kɔsɛbɛ.

⁹An demɛ, an ta kisiri tigi Ala, i tɔɔ bonya baraka ra; an bɔsi, ka an ta jurumunw kafari i tɔɔ kosɔn.

¹⁰Mun na i b'a to siya tɔw b'a fɔ an ma ko: "O ta Ala bɛ min le?" O ka i ta baaraden minw faga ka o jori woyo, olugu dimibɔ, k'a to an yere na y'a ye, siyaw fana y'a lɔn.

¹¹I toro malɔ ka kasodenw nɔnakan lamɛn; minw blara fagari kama, olugu bɔsi i ta sebayaba baraka ra.

¹²Matigi, an sigiɔɔɔnw ka i mafiyɛnya ni mafiyɛnyari minw ye, o ɔɔɔn bɔɔɔnko wolonfla kɔsegi o ma,

¹³Ni o kera, an minw ye i ta mɔɔw ye, i ta sagakuru, anw bɛna i fo ka i walepumanlɔn tuma bɛɛ; an bɛna i ta bonya lakari wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ.

Zaburu 80

Ala le ye Izirayɛli marabaga ye

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Nin dɔnkiri bɛ la dɔnkiri min lacogo ra, o tɔɔ ye ko "Jɛnɔɔɔnya yirifiyeren". Asafu ta Zaburu.

²E, Izirayɛli kɔrɔsibaga, i toro malɔ! Ele min bɛ i janto Yusufu ta mɔɔw ra i ko i ta sagakuru, i toro malɔ! Ele min siginin bɛ masaya ra seruben melekew* cɛ ra, i ta nɔrɔ manamana

³Efirayimu ni Boniyaminu ni Manase ta mɔɔw na kɔrɔ. I ta baraka yira, i ye na ka na an kisi.

⁴E, Ala, an lasekɔ ka na i fɛ tuun! Sabari ka an flɛ ni nɔmanya ye, janko an ye kisi.

⁵E, Matigi Ala, Fangatigi, i jusu bɛna suma tuma juman, ka sɔn ka i ta mɔɔw ta daariri lamɛn sa?

⁶I ka o ta domuni kɛ o yere naji le ye; i ka naji fa minan kɔnɔ fɔ siyaga saba ka o kɛ o minji ye.

⁷An sigiɔɔɔnw bɛ ɔɔɔn kere an ta jamana le nɔ fɛ, fɔ an juguw bɛ an lɔɔɔɔ.

⁸E, Fangatigi, an lasekɔ ka na i fɛ tuun! Sabari ka an flɛ ni nɔmanya ye, janko an ye kisi!

⁹Ala, i tun ka rezɛnsun dɔ bɔn Misiran jamana ra ka na ni a ye; i ka siya tɔw gbɛn, ka o rezɛnsun turu olugu ta jamana ra.

¹⁰I k'a jukɔrɔyɔrɔ labɛn ka na; a ka liliw don dugukolo ra fɔ ka jamana bɛɛ fa.

¹¹A suma tun ka kuruw bɛɛ datugu; a yiriborow tun kera i ko sɛdiriyiribaw yiriborow.

¹²A yiriborow janyara ka se fɔ kɔɔji ma, ka woyo ka se fɔ Efirati ba ma.

¹³Ayiwa, mun na i nana a laminikogow ben, k'a to temɛbagaw bɛɛ ye kɛ a denw tigɛtigɛ ye?

¹⁴Kongolɛw bɛ don a ra k'a cɛn; kongosogow k'a kɛ o ta domuni ye.

¹⁵E, Fangatigi, sabari, i ye kɔsegi ka na an fɛ; ka i to sankolo ra ka i ja majigi ka an flɛ, ka i hakiri to nin rɛzensun na,

¹⁶i boro barakaman ka yiri min turu, i yɛɛ ka baraka don o den min na k'a kɛ i yɛɛ ta ye.

¹⁷Tasuma ka i ta rɛzensun jeni, mɔgɔw k'a tigɛtigɛ! I dimina ka i ta mɔgɔw jaraki, ka o bɛɛ halaki.

¹⁸I janto i ta mɔgɔ janawolomanin na, i yɛɛ ka baraka don mɔgɔ min na, k'a kɛ i ta ye.

¹⁹Ni o kɛra, an tɛna an yɛɛ mabɔ i ra tuun fiyewu! Barakakura don an na, janko an ye i tɔgɔ wele ka i bato.

²⁰E, Matigi Ala, Fangatigi, an lasekɔ ka na i fɛ tuun! Sabari ka an flɛ ni jumanya ye, janko an ye kisi.

Zaburu 81

Mɔgɔw ka kan ka Ala lamɛn

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dɔnkiri min bɛ la ni Gatikaw ta gɔni ye. Asafu ta Zaburu.

²Aw ye dɔnkiri la Ala ye ka jagari, sabu ale le ye an ta baraka sɔrɔyɔrɔ ye. Aw ye aw kan kɔrɔta ka pɛrɛn ka Yakuba ta Ala tando!

³Aw ye Alatandodɔnkiriw damina, aw ye longan fɔ! Aw ye kora kandimanw fana fɔ, ani gɔniw!

⁴Aw ye buru fiyɛ karokura janagbɛ ra, ni karo sera a cɛmance ra, aw y'a fiyɛ tuun, an ta janagbelon na;

⁵sabu nin ye Ala ta cifɔnin le ye k'a di Izirayeli ma, nin ye Yakuba ta Ala ta kolatigenin le ye.

⁶Ala tun ka o ciw le fɔ Yusufu ta mɔgɔw ye, wagati min a tun tagara Misiran jamana kama. Ne ka kan dɔ mɛn ne ma min lɔn:

⁷"Ne ka doni ta ka bɔ o kamankunw kan, o borow ka segi gbirimanw bla.

⁸Aw tun degura wagati min na, aw ka ne wele, ne ka aw bɔsi, ne dogonin tora sanpɛrɛn cɛ ma ka aw jaabi; ne ka aw kɔrɔbɔ Meriba ta ji yɔrɔ ra.

⁹Ne ta mɔgɔw, aw ye ne lamɛn, ne bɛna aw lasɔmi. E, Izirayeli, ni a kɛra ko ele tun bɛ sɔn ka ne lamɛn sa!

¹⁰Aw kana a to ala wɛrɛ ye sɔrɔ aw cɛ ra, aw kana aw kinbiri gban siya wɛrɛ ta ala kɔrɔ ka a bato.

¹¹Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala, min ka aw labɔ Misiran jamana ra; aw ye aw da yɛlɛ kɔsɛbɛ, ne bɛna a fa.

¹²"Nka ne ta mɔgɔw ma ne kan lamɛn, Izirayɛli banna ne ra.

¹³O kɔsɔn ne ka o to ni o yɛrɛ jusukun ta miiriw ye, k'a to o ka o yɛrɛ sagonansiraw ta.

¹⁴"E, ni ne ta mɔgɔw tun bɛ sɔn ka ne lamɛn, ni Izirayɛli tun bɛ sɔn ka tagama ne ta sira kan!

¹⁵Ne tun bɛna o juguw majigi o ye yɔrɔnin kelen na, ne tun bɛna wuri o kɛrɛbagaw kama.

¹⁶Minw bɛ Matigi Ala kɔninya olugu tun bɛna o kinbiri gban o kɔrɔ; Izirayɛli tun bɛna kɛ hera le ra wagati bɛɛ.

¹⁷Ala tun bɛna o baro ni alikama* bɛɛ ra numanman le ye, ka kongokɔnɔli bɔ fara ra k'a di o ma o y'a domu fɔ ka o wasa."

Zaburu 82

Ala bɛ kiti tigɛ can kan

¹Asafu ta Zaburu. Ala bɛ a ta kititigɛjama cɛ ra, a bɛ kiti tigɛ ala tɔw cɛ ra.

²"Aw bɛ kiti minw tigɛ terenbariya kan, ka jo di mɔgɔjuguw ma, aw bɛna o ko dabla tuma juman?

³Aw ye dɛsɛbagatɔw, ani feritaw ta jo di o ma, aw ye panibagatɔw, ani fagantanw ta kiti tigɛ ni terreninya ye.

⁴Aw ye dɛsɛbagatɔw ni fagantanw kisi, aw ye o bɔsi ka bɔ mɔgɔjuguw boro.

⁵"O tɛ foyi lɔn, o tɛ foyi faamu, o bɛ tagama dibi le ra; sabu dunuɓa kɔnɔ, terreninya jusiginanw bɛɛ jɛngɛra ka bɔ o nɔ ra.

⁶Ne tun k'a fɔ aw ma ko aw ye alaw ye, ko aw bɛɛ ye Ala kɔrɔtaninba dencɛw le ye.

⁷Nka aw fana bɛna sa i ko adamadenw, aw bɛna ben i ko dunuɓa kuntigi tɔw."

⁸E, Ala, i wuri ka dunuɓa ta kiti tigɛ, sabu siyaw bɛɛ ye ele ta le ye!

Zaburu 83

Izirayɛlimɔgɔw ka Ala daari o juguw kama

¹Dɔnkiri. Asafu ta Zaburu.

- ²E, Ala, i kana je, i kana to ni i ma foyi ke, i kana to pasuma ra, Ala!
- ³Sabu a fle, i juguw be mankan cira, i koninyabagaw be o yere korotara.
- ⁴O be dabarijuguw sirira i ta mogow kama, ka janfa siri i ta mogow kama, minw ko ka gbelen i ma.
- ⁵O b'a fo jagon ye ko: "Aw ye na, an ye o ta siya tunu pewu, janko mogow si hakiri kana to Izirayeli togow ra tuun."
- ⁶O bee le benna ni miiriya kelen ye ka janfa siri; o ka jenjogonya don ni jagon ye ele kama.
- ⁷Edomu ta mogow, ani Sumayila ta mogow, Mohabukaw, ani Hagarikaw,
- ⁸Gebali, ani Amon, ani Amaleki ta mogow, ani Filisikaw, ani Tiri dugumogow.
- ⁹Asirikaw fana farara o kan; olugu fana be Lutu ta mogow demena.
- ¹⁰Ala, o ke i n'a fo i ka Madiyankaw ke cogo min na, i n'a fo i ka Sisera, ani Yaben ke cogo min na Kison koda ra.
- ¹¹I tun ka olugu halaki Eni Dori, ka o suw ke togow ye dugukolo kan.
- ¹²O ta kuntigiw ke i n'a fo i ka Orebu ni Zebu ke cogo min na, ka o ta jamogow ke i ko Zeba ni Salimuna.
- ¹³Olugu minw tun k'a fo ko: "An ye Ala ta yoro ta k'a ke an yere ta ye!"
- ¹⁴E, ne ta Ala, o ke i ko folonkonto ta gbangban, o ye ke i ko fono be binjalan min ta.
- ¹⁵Tasuma be tu jeni cogo min na, tasumamana be kuruw jeni cogo min na,
- ¹⁶i ta sanfono ke ka o gben ten; o jatige ni i ta sanfonoba ye.
- ¹⁷Maroyaba bla o ra, Matigi Ala, janko o ye i ta jenjogonya jini.
- ¹⁸Maroya ni jatige ye o mina wagati bee, o kun suurunin ye halaki.
- ¹⁹O y'a lon ko ele le togow ye ko Matigi Ala, ko ele kelenpe le ye Ala korotaninba ye dunuwa bee kunna.

Zaburu 84

Ala ta yoro saninman ko ka di a ta mogow ye

- ¹Dankirilabagaw kuntigi. Dankiri min be la ni Gatikaw ta goni ye. Kore dencew ta Zaburu.
- ²E, Fangatigi Ala, i ta so ko ka di ne ye de!
- ³Matigi Ala ta batoso lukenew panafin ka ne sorow fo ka ne baraka ban; ne jusukun ni ne farikolo bee be nagarikanba bo Ala panaman koson.

⁴Hali cɔrɔninw bɛ so sɔrɔ, hali naganaganinw bɛ o ta paga layɔrɔ sɔrɔ, o bɛ se ka o denw bla yɔrɔ min na; o yɔrɔ ye ele ta sarakabɔnan kɛrɛfɛyɔrɔw le ye, Fangatigi Ala, ne ta masa, ani ne ta Ala.

⁵Minw bɛ sigi i ta so kɔnɔ, olugu ta pana! O bɛ to ka i tando wagati bɛɛ.

⁶Ele ye mɔgɔ minw ta baraka sɔrɔyɔrɔ ye, olugu ta pana; i ta so sira tagama ka di minw ye, olugu ta pana.

⁷Hali ni o bɛ Baka ta dingakɔnɔyɔrɔ cetige, o yɔrɔ bɛ kɛ bununjiyɔrɔ ye o fɛ; teremasanji dɔ fana bɛna baraka di o yɔrɔ ma.

⁸O tagatɔ, dɔ le bɛ to ka fara o baraka kan ka taga, fɔ ka taga se Ala na kɔrɔ Siyɔn.

⁹Matigi Ala, Fangatigi, ne ta daariri lamɛn, i toro malɔ, Yakuba ta Ala!

¹⁰E, Ala, ele min ye an ta tangabaga ye, an fɛ, i janto i yɛrɛ ta mɔgɔ panawolomaninw na.

¹¹Ka tere kelen dama kɛ i ta so lu kɔnɔ, o ka fisa ni tere waga kelen ye yɔrɔ wɛrɛ. Ne ye lɔ ne ta Ala ta so donda ra dɔrɔn, o ka fisa sani ne ye taga to mɔgɔjuguw ta bon kɔnɔ.

¹²Sabu Masa Ala bɛ i ko tere, a bɛ mɔgɔ tanga. Matigi Ala bɛ makari ni bonya lase mɔgɔ ma; minw bɛ tagama ni jusukun gbɛnin ye, a tɛ ban ka kojuman kɛ olugu ye.

¹³E, Fangatigi Ala, mɔgɔ min b'a yɛrɛ karifa i ma, o tigi ta pana!

Zaburu 85

Ala le bɛ kojuman kɛ a ta mɔgɔw ye

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Kore dencew ta Zaburu.

²E, Matigi Ala, i ka kojuman kɛ i ta jamana ye; i ka Yakuba ta mɔgɔw ta bonya lasekɔ o ma tuun.

³I ka i ta mɔgɔw ta terenbariya ta ka bɔ o kunna, i ka o ta jurumunw bɛɛ datugu.

⁴I ka i ta jusugban bɛɛ dabla, i ka i ta dimiba ban.

⁵E, an ta kisiri tigi Ala, sekɔ an fɛ tuun! Dimi min bɛ i jusu ra an kama, a to o ye ban!

⁶Yala i bɛna dimi an kɔrɔ wagati bɛɛ le wa? Yala i diminin bɛna to wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ le wa?

⁷Ele yɛrɛ le tɛna na sekɔ ka na barakakura don an na tuun, janko i ta mɔgɔw ye ninsɔndiya i ta jɛnɔgɔnya ra wa?

⁸E, Matigi Ala, i ta kojumanw kɛ an ye, ka an kisi.

⁹Ala be min fɔra, Matigi Ala be min fɔra, a to ne ye o lamɛn; sabu a be herakuma le fɔra a ta mɔgɔw ye, minw ye a pasiranbagaw ye; nka o kana na sekɔ o ta hakirintanyakow ra tuun de!

¹⁰Can lo, a ta kisiri ka surun a pasiranbagaw ra; a be o ke janko a ta bonya ye to an ta jamana kan.

¹¹Numanya ni kankelentigiya ka nɔgɔn ben, terenninya ni hera ka o boro mini nɔgɔn ma.

¹²Kankelentigiya be falen ka bo dugukolo ra, terenninya be jigi ka bo sankolo ra.

¹³Matigi Ala yere bena kojuman ke an ye, an ta dugukolo simanw bena na.

¹⁴Terenninya le bena bla a na fe, k'a temesira laben a ye.

Zaburu 86

Ala le ye demɛbaga ye

¹Dawuda ta Aladaari. Matigi Ala, i toro malɔ, ka ne jaabi, sabu ne ye panibagato ye, ani fagantan.

²Ne nin mara, sabu ne ye i pasiranbaga le ye. Ele le ye ne ta Ala ye; i ta jonce kisi, sabu a jigi be ele le kan.

³Makari ne ra, Matigi, sabu ne be kule ka i wele lon bee.

⁴I ta jonce ninsɔndiya, sabu ne jusukun ta miiriyaa be ele le kan, Matigi.

⁵I ka ni, Matigi, i be yafa. Mɔgɔ minw bee be i bato, i be kojuman caman ke olugu ye.

⁶Matigi Ala, i toro malɔ ne ta daariri ra, i janto ne ta makarikanw na.

⁷Ne ta degulonw na, ne be i wele, sabu i be ne jaabi.

⁸E, Matigi, ele bonɔgɔnko te batofenw si ra; i ta kewalew fana bonɔgɔnko te yi.

⁹I ka siya minw bee dan, olugu bee bena na o kinbiri gban i na korɔ, Matigi, ka bonya la i tɔgɔ kan;

¹⁰sabu i ka bon, i be kabakow ke, ele kelen le ye Ala ye.

¹¹E, Matigi Ala, ne karan i ta siraw ra, janko ne ye tagama can kan; ne jusukun ke jusukun kelen ye, ka i tɔgɔ pasiran don ne ra.

¹²Ne be i fo ka i walejumanlon ni ne jusukun bee ye, ne tigi Ala; ne be i tɔgɔ bonya wagati bee;

¹³sabu i ka numanya min ke ne ye, o ka bon, i ka ne nin kisi ka bo saya dinga konɔ.

¹⁴E, Ala, yereyirabaga dɔw wurira ne kama, mɔgɔ jusukungbelen dɔw be ne fagayɔrɔ pinina; o tɛ ele ta kow si jate.

¹⁵Nka ele Matigi, ele le ye hina tigi Ala ye, ani Ala min be makari; i tɛ dimi joona, i ta numanya ni i ta kankelentigiya ka bon.

¹⁶I ja lɔ ne ra, i ye makari ne ra, i ta baraka don i ta jɔnce ra, ka i ta jɔnmuso dence kisi!

¹⁷Tagamasiyen dɔ ke ka i ta koɔuman yira ne ra, janko ne kɔninyabagaw ye o ye, ka maroya, sabu ele Matigi Ala le be ne demɛ, ka ne jusu saaro.

Zaburu 87

Ala ta dugu saninman

¹Kore dencew ta Zaburu. Dɔnkiri. Matigi Ala ka Siyɔn dugu ju sigi kuru saninmanw le kunna.

²Siyɔn dugu donda ko ka di Matigi Ala ye ka tɛmɛ Yakuba ta dugu tɔw bɛɛ kan.

³E, Ala ta dugu, koba caman fɔra ele ta ko ra!

⁴Ne bɛna Misirankaw, ani Babilɔnikaw fana tɔgɔ fɔ ne lɔnɔbagaw ra; ne bɛna Filisikaw, ani Tirikaw, ani Etiyopikaw fana jate, ko olugu worora yan.

⁵Nka Siyɔn kɔni, a fɔra ko bɛɛ le worora yi; Ala kɔrɔtaninba yere le ka nin dugu ju sigi.

⁶Ni Matigi Ala be siyaw jateda sebe, a b'a fɔ bɛɛ kelen kelen ta ko ra, ko: "Nin worora yan le!"

⁷Dɔnkirilabagaw, ani dɔnkebagaw bɛɛ b'a fɔ Siyɔn ma ko: "Ne ta ko bɛɛ be bɔ ele le ra."

Zaburu 88

Ala ta mɔgɔ kasikan

¹Dɔnkiri. Kore dencew ta Zaburu. Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dɔnkiri min be la ni filen ye. Ezirahikace Heman ta dɔnkiri.

²E, Matigi Ala, ne ta kisiri tigi Ala, su ni tere, ne be kule i ja kɔrɔ.

³A to ne ta daariri ye se i ma, i toro malɔ ne kulekan na;

⁴sabu tɔrɔrɔ warara ne ma, ne nin ka surun saya ra.

⁵Ne be jate i ko o ka minw lajigi kaburu kɔnɔ; ne be i ko mɔgɔ min baraka bɛɛ banna.

⁶Ne be ni mɔgɔ saninw le ye, ne be i ko mɔgɔ faganin minw su lanin be kaburu kɔnɔ, i hakiri tɛ minw na tuun, i tɛ i janto minw na tuun.

- ⁷I ka ne firi dingadunba le kɔnɔ, fɔ dibiba cɛ ma dinga jukɔɔɔɔ ra yi.
- ⁸I ka i ta jusugban bɛɛ ben ne kan, ka i ta jikurubaw bɛɛ tɛmɛ ne kan.
- ⁹I ka ne lɔnbagaw bɛɛ mabɔ ne ra, ka ne kɛ o fɛ i ko fɛn haramunin. I ka ne datugu, bɔɔɔɔ si tɛ ne fɛ;
- ¹⁰tɔɔɔ ka ne padenw bɛɛ fin. E, Matigi Ala, lon o lon ne bɛ i wele ko i ye ne dɛmɛ, ne bɛ ne boro kɔɔɔta i nɔ fɛ.
- ¹¹Yala i bɛna kabakow kɛ suw le ye wa? Yala mɔɔɔ saninw bɛ se ka wuri ka i fo ka i waleɓumanlɔn wa?
- ¹²Yala o bɛna i ta numanya ko fɔ kaburu le kɔnɔ wa? Yala o bɛna i ta kankelentigiya lakari lahara dibi le ra wa?
- ¹³Jɔn le ka i ta kabakow lɔn saya dibi ra yi? Jɔn le ka i ta terreninya lɔn laharaso kɔnɔ yi?
- ¹⁴Nka ne kɔni, ne bɛ kulera ele Matigi Ala le nɔ fɛ; lon o lon sɔɔɔma, ne ta daarikan bɛ se i ma.
- ¹⁵E, Matigi Ala, mun kosɔn i banna ne ra sa? Mun kosɔn i bɛ i pada dogora ne ma?
- ¹⁶Ne kɔni ye janibagatɔ ye kabini ne denmisenman, ne ni saya cɛ man jan; i ka jatige bla ne ra fɔ ka ne jigi tige.
- ¹⁷I ta dimiba ka ne datugu, i ka sɛgeba min la ne kan, o ka ne si ban pewu.
- ¹⁸O tɔɔɔw bɛ ne lamini lon bɛɛ i ko jiwoyo, o ka ne datugu fan bɛɛ ra.
- ¹⁹I ka ne teriw, ani ne siginɔɔɔnw bɛɛ mabɔ ne ra, dibi dɔɔɔn le kɛra ne teri ye.

Zaburu 89

Ala bɛ a ta layiri dafa

- ¹Ezirayikacɛ Etan ta karan.
- ²Ne bɛna Matigi Ala ta numanya dɔnkiri la wagati bɛɛ, ne da bɛna i ta kankelentigiya ko lakari wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ.
- ³Ne b'a fɔ ko i ta numanya tɛna bɔ a nɔ ra ka ye; i ka i ta kankelentigiya sabati k'a sigi sankolo kɔnɔ.
- ⁴I tun ko: "Ne ka jɛnɔɔɔɔnya don ni ne ta mɔɔɔ janawolomanin ye, ne tun karira ne ta jɔncɛ Dawuda ye."
- ⁵Ne ko: "Ne bɛna baraka don i ta durujaw ra wagati bɛɛ, ne bɛna i ta masaya sabati wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ."
- ⁶Matigi Ala, sankolo ni a kɔnɔfenw bɛ i fo ka i waleɓumanlɔn i ta kobaw kosɔn, danfen saninmanw bɛ i ta kankelentigiya fana lakari.

- ⁷Sabu jɔn le bɛ sankolo ra min bɛ se k'a yɛrɛ suma ni ele ye? Ala ta danfen juman le bɛ se k'a yɛrɛ suma ni Matigi Ala ye?
- ⁸Ala ta danfen saninmanw ta jɛn ra, bɛɛ bɛ siran a ɲa; siranyafenba lo ka tɛmɛ danfen tɔw bɛɛ kan, danfen minw k'a lamini.
- ⁹E, Matigi Ala, Fangatigi, se bɛ jɔntigi le ye i ko ele, Matigi Ala? Kankelentigiya ka i lamini fan bɛɛ ra.
- ¹⁰Ele le bɛ kɔgɔji ta yɛrɛbonya mala; ni a jikurubaw ka wuri, i bɛ o mala.
- ¹¹Ele le ka kɔgɔji danfen barakaman ɲɔɲɔ, fɔ k'a kɛ su ye; i ka i juguw janjan i ta sebayaba baraka ra.
- ¹²Sankolo ye i ta ye, dugukolo fana ye i ta ye; ele le ka dunuɲa ni a kɔnɔfɛn bɛɛ dan.
- ¹³Ele le ka sahili ni worodugu dan, Tabɔri kuru ni Herimɔn kuru bɛ ɲagari ka pɛrɛn i tɔgɔ kosɔn.
- ¹⁴I boro ye cɛfariboro le ye; sebayaya bɛ i borotɛgɛ kɔnɔ, i boro barakaman kɔrɔtanin lo.
- ¹⁵Terenninya ni can le bɛ i ta masaya jusiginan ye, ɲumanya ni kankelentigiya bɛ i ɲa kɔrɔ wagati bɛɛ.
- ¹⁶Siya min bɛ tandori dɔnkiriw la Ala ye, o ta ɲana; Matigi Ala, o bɛna tagama i ɲada yeelen na.
- ¹⁷O siya bɛ ɲagari wagati bɛɛ i tɔgɔ kosɔn, a bɛ bonya sɔrɔ i ta terenninya sababu ra;
- ¹⁸sabu ele le ye o ta baraka nɔɔrɔ ye, ele le sababu ra an fanga bɛ kɔrɔta.
- ¹⁹An tangabaga bɛ Matigi Ala le boro, an ta masacɛ bɛ Izirayeli ta Ala saninman le boro.
- ²⁰I tun kumana i ɲasiranbagaw fɛ siko dɔ ra k'a fɔ ko: “Ne ka cɛfari dɔ dɛmɛ, ne ka kanbelen dɔ kɔrɔta mɔgɔw cɛ ra.
- ²¹Ne ka Dawuda sɔrɔ, ne ta jɔn lo, ne ka ne ta turu saninman* kɛ a kun na.
- ²²Ne yɛrɛ boro bɛna a dɛmɛ k'a sabati, ne yɛrɛ bɛna baraka don a ra.
- ²³A juguw tɛna se ka ben a kan a ɲina ma; mɔgɔ kewalejuguw tɛna se k'a minako juguya.
- ²⁴Ne bɛna a kɛrɛbagaw bɛɛ ɲɔɲɔ a ɲa kɔrɔ, k'a kɔninyabagaw bɛɛ kɛrɛ.
- ²⁵Ne ta kankelentigiya ni ne ta ɲumanya bɛna kɛ ni a ye, a baraka bɛna bonya ne tɔgɔ sababu ra.

- 26 Ne be kɔgɔji bla a ta kuntigiya kɔrɔ, ka baw bla a ta fanga kɔrɔ.
- 27 "A bɛna ne wele k'a fɔ ko: 'Ne fa, ne ta Ala, ne ta kisibaga barakatigi Ala!'
- 28 Ne bɛna a ke bɛɛ ra fɔlɔ ye, k'a kɔrɔta ka tɛmɛ dugukolo masacɛw bɛɛ kan.
- 29 "Ne bɛna ne ta pumanya to a kan wagati bɛɛ; ne ta jɛnɔgɔnya bɛna sabati a kan.
- 30 Ne bɛna duruja dɔ to a kɔ wagati bɛɛ; ni sankolo ma wuri ka bɔ a nɔ ra, a ta masaya fana tɛna wuri.
- 31 "Ni a denw ka ne ta sariya sira bla, ni o ma tagama ka kapa ni ne ta kolatigeninw ye,
- 32 ni o ka ne ta cifɔninw sira bla, ni o tɛ, ne ta kumaw lamɛn,
- 33 ne bɛna wuri o kama ni bere ye o ta hakew kosɔn, ka wuri o kama ka o bugɔ o ta terenbariyaw kosɔn.
- 34 Nka ne tɛna ne ta pumanya bɔ o kan, ne tɛna ne ta kankelentigiya dabla.
- 35 Ne tɛna ne ta jɛnɔgɔnya cɛn; kuma min bɔra ne da ra, ne tɛna o yeɛma.
- 36 Ne karira ka ban sipagako kelen ne ta saninmanya kosɔn; yala ne bɛna faninya tige Dawuda ye wa?
- 37 Ne ko a ta duruja bɛna to a kɔ wagati bɛɛ, a ta masaya bɛna to ne ja kɔrɔ tuma bɛɛ i ko tere;
- 38 a bɛna to a nɔ ra wagati bɛɛ i ko karo, min ye seere cantigi ye sankolo kɔnɔ."
- 39 Nka sisan i banna a ra, i bɔra a kɔ, i jusu gbanna i yɛrɛ ta mɔgɔ janawolomanin kɔrɔ.
- 40 I ka i ni i ta jɔncɛ ta jɛnɔgɔnya cɛn, i k'a ta masafugula ben dugu ma k'a lanɔgɔ.
- 41 I k'a to o k'a ta dugu kogow bɛɛ sɔgɔsɔgɔ, k'a to o k'a ta bon barakamanw benben ka o ke tomow ye.
- 42 Tɛmɛbagaw bɛɛ b'a borofɛnw cɛ; i k'a ke lɔgɔbɔrifɛn ye a siginɔgɔnw fɛ.
- 43 I k'a kɛrɛbagaw baraka bonya, k'a juguw bɛɛ to o ye ninsɔndiya.
- 44 I k'a ta kɛrɛkɛmuru da gboya, i ma sɔn k'a demɛ kɛrɛ ra.
- 45 I k'a ta dawula ban, i k'a ta masaya laben dugu ma.
- 46 I k'a ta kanbɛlenya wagati surunya, i ka maroyaba bla a ra.
- 47 E, Matigi Ala, i dogonin bɛna to fɔ wagati juman le sa? I ta jusugban tasuma bɛna faga tuma juman?

⁴⁸I hakiri to a ra ko ne ta dunupalatige man jan, i ka adamaden min o min dan, o bee be teme.

⁴⁹Jɔn le bena to si ra, ko ale ja tena saya ye, walama jɔn le be se k'a nin kisi kaburu ma?

⁵⁰E, Matigi, i derira ka numanya minw ke fɔɔfɔɔ, o be min sisan? I tun karira ko i bena kopuman minw ke Dawuda ye ka kapa ni i ta kankelentigiya ye, o be min?

⁵¹E, Matigi, dogoyari minw sera i ta jɔnw ma, i hakiri to o ra; ka i hakiri to a ra ko nin jama caman doni be ne le kunna.

⁵²E, Matigi Ala, i hakiri to i juguw ta mafiyenyari ra, o be i ta mogɔ panawolomanin dogoyara.

⁵³Matigi Ala, i baraka wagati bee! Amina! Amina!

Zaburu 90

Kitabu naaninan

(Zaburuw 90–106)

Ala te yeɛma

¹Ala ta jɔnce Musa ta Aladaari. Matigi, ele le kera an karifayɔrɔ ye, wagati bee, ani tuma bee.

²Sani kuruw ye dan, sani i ye dugukolo ni dunuɔa dan, ele le ye Ala ye wagati bee, ani tuma bee.

³Ele le be mogɔ laseko dugukolo boɔ ra; i b'a fo a ma ko: "Adamaden, i seko!"

⁴Sabu ele fe, san waga kelen be i ko kunu tere min temena ka ban, walama i ko su wagati do.

⁵I be adamadenw lateme, o be ban i ko sunoɔ be ban cogo min na soɔmada fe. O be teme i ko bin;

⁶bin be fiyerenkura bo soɔma, nka wula fe, a be fɔɔnfɔɔn, ka ja.

⁷I ta dimi ka an halaki ka ban; i ta jusugban ka an jigi tige.

⁸I ka an ta terenbariyakow bla i ja koɔ, ka an ta ko dogoninw bla kene kan.

⁹An si teredaw bee dogoyara i ta jusugban koson; an sandaw be banna i ko dafɔrɔ fiyeke kelen.

¹⁰An si sandaw bee lajennin ye san biwolonfla; minw ye mogɔ barakamanw ye, olugu le be san biseegi soɔ. Nka an be fen o fen ke, o bee laban ye sege ni kojugu le ye, sabu fen bee be teme, an fana tagato lo.

¹¹Adamaden juman le ka i ta dimi baraka hakeya lon? I ta jusugban min ka kan ka i pasiran don mogow ra, jɔn ka o hakeya lon?

- ¹²An karan, an ye an si terew jate, janko an jusukun ye hakiritigiya sira ta.
- ¹³E, Matigi Ala, seko ka na an fe! An bena i makono fo wagati juman sa? Makari i ta jonw na ten.
- ¹⁴An fa i ta numanya ra lon o lon sogoma, ni o kera, an bena ninsondiya fo ka kule ci an si terew bee ra.
- ¹⁵An ka tereda min ke maroya ra i boro, o jagon ninsondiya fana di an ma; an ka sanda min ke tawo ra, o jagon ninsondiya fana di an ma.
- ¹⁶I ta koketaw yira i ta jonw na, ka i ta nawo yira o ta denw fana ra.
- ¹⁷An tigi Ala ta neema ye to an kan! An ta baara sabati an boro, Ala! Onhon, an ta baara sabati an boro.

Zaburu 91

Ala ye a ta magow dogoyow ye

- ¹Ni mago min be dogo Ala karotaninba kere fe, o tigi be laganfiya Sebaetigi Ala ta suma kawo.
- ²Ne b'a fo Matigi Ala ma ko: "Ne karifayow, ani ne dogoyow, ne ta Ala, ne jigi lanin be min kan."
- ³Ale le be i kisi ka bo konominabaga ta jo ra, ka i kisi banajugu tawo ma.
- ⁴A be i dogo i ko sise b'a denw dogo a siw jukawo cogo min na, i ko sise b'a denw dogo a kamanw kawo cogo min na. A be i tanga i ko negebennan, walama i ko negederege, a ta kankelentigiya koson.
- ⁵Fen minw be mago ja tige su fe, i tena siran o ja, walama i juguw be se ka i bon ni bije minw ye tere fe,
- ⁶walama banajugu min be denden dibiba ra ka taga ben mago kan, walama kojugu minw be ben mago kan teregan fe.
- ⁷Hali ni mago waga kelen le ka ben i kere fe, hali ni mago waga tan le ka ben i kininboroyanfan fe, foyi tena se ele ma.
- ⁸Ele bena i ja le lo ka fleri ke doron, ka magojuguw ta sara fe.
- ⁹Can lo, Matigi Ala le ye ne karifayow ye. Ni Ala karotaninba ye i dogoyow ye,
- ¹⁰kojugu si tena se i ma, banajugu si tena se i ta somagow ma;
- ¹¹sabu a bena i ko fo a ta melekew ye, k'a fo o ye ko o ye o janto i ra i ta koketaw bee ra.
- ¹²O bena i ta o boro kawo, janko i sen kana na talon kabakuru dawo ra.

¹³I bɛna tagama jara kan, ka tagama fɔnfɔnnin kan; i bɛna jara kan bɛlen dɔn ka tɛmɛ, ka saɟugu dɔn ka tɛmɛ.

¹⁴I n'a fɔ ne ko ka di a ye, a nɔrɔra ne ra, ne bɛna a bɔsi, ne bɛna a tanga, sabu a bɛ ne tɔgɔ lɔn.

¹⁵Ni a ka ne wele, ne bɛna a jaabi, ni a degura, ne bɛ kɛ ni a ye; ne bɛna a bɔsi, k'a bonya.

¹⁶Ne bɛna a si janya fɔ k'a wasa, ne bɛna a yira a ra ko ne le ye a kisibaga ye.

Zaburu 92

Ala ta kɛwalew bɛɛ ka ɲi

¹Zaburu. Nenɛkirilon ta dɔnkiri.

²Ka Matigi Ala fo k'a waleɲumanlɔn, o ka ɲi; ka dɔnkiri la ka ele Ala kɔrɔtaninba tɔgɔ tando,

³ka i ta ɲumanya lakari lon o lon sɔgɔma, ka i ta kankelentigiya lakari lon o lon su fɛ

⁴ni gɔni juru tan ye, ani korafɔkanw ye, o ka ɲi.

⁵E, Matigi Ala, i ta kɛwalew bɛ ne ninsɔndiya; ne bɛ ninsɔndiya fɔ ka kule ci i boro ta baaraw kosɔn.

⁶Matigi Ala, i ta kokɛninw ka bon! I ta kolatigeninw kɔrɔ ka dun kosɛbɛ!

⁷Naloman t'a lɔn, hakirintan tɛ se k'a faamu.

⁸Mɔgɔjuguw bɛ wuri ka caya i ko binjugu, kojugukɛbagaw bɛɛ ta kow bɛ ɲa o boro, nka o laban bɛ halaki ka ban le pewu!

⁹Nka ele kɔni Matigi Ala, ele kɔrɔtanin lo wagati bɛɛ.

¹⁰E, Matigi Ala, i juguw flɛ, i juguw halakitɔ flɛ, minw bɛɛ bɛ terenbariyakow kɛ, i bɛ olugu bɛɛ janjan.

¹¹I bɛ ne baraka bonya i ko kongomisi baraka; i bɛ turu kasadiman kɛ ne kan ka ne ninsɔndiya.

¹²Ne bɛ ne ɲa lɔ ne darɔpinibagaw ra ka o flɛ; minw bɛɛ bɛ wurira ne kama ni kojugu ye, ne toro bɛ olugu kan na.

¹³Mɔgɔ terenninw bɛ wuri i ko tamarosun, o baraka bɛ bonya i ko Liban jamana sɛdirisunw.

¹⁴O bɛ i ko yiri turuninw Matigi Ala ta so kɔnɔ, o bɛ wuri ka nugu an ta Ala ta lukɛnɛ kɔnɔ.

¹⁵Hali o kɔrɔnin bɛ den, ji bɛ o ra tuma bɛɛ, o flaburu nugunin lo;

¹⁶o be Matigi Ala ta terrenninya lakari. Ale le ye ne ta barakatigi Ala ye, terenbariyako si t'a ra.

Zaburu 93

Ala le ye Masa ye

¹Matigi Ala le ye Masa ye, bonya le ye a ta masiri ye, bonya le ye Matigi Ala ta masiri ye; baraka ye a ta cesirinan ye. O koson dununa sabinin lo, a te se ka jenge ka bo a no ra.

²Ala, i ta masasiginan sigira kabini folofolo, i be yi wagati bee, ani tuma bee.

³Bajiw be o kan korotara, Matigi Ala, bajiw be o kan korotara kosebe, bajiw be mankan wurira.

⁴Nka Matigi Ala ta sebgaya ka bon ka teme jibaw mankan kan, a ka bon ka teme kogji jikurubaw baraka kan; Matigi Ala korotanin lo san fe, a ta sebgaya ka bon.

⁵Ala, i ka ci minw fo, o te yelema ka ye. Saninyari benna i ta so ma, wagati bee ra, Matigi Ala.

Zaburu 94

Ala le be mogjuman dimibo

¹Dimibobaga Ala, Matigi Ala, dimibobaga Ala, i ta koroyira!

²I wuri, dununa kititigebaga! Yerebonyabagaw sara ka kana ni o ta ketaw ye!

³Mogjuguw ta wagati ye juman le ye sa, Matigi Ala? Mogjuguw ta jagari banwagati bena ke tuma juman le?

⁴O be dabayakumaw fo ka mogow mafiyenya; kojugukebagaw bee be o yere bonya.

⁵E, Matigi Ala, o be i ta mogow teregera o sen korow, o be i ta jamana mogow minako juguyara.

⁶O be muso ce saninw, ani lonanw fagara, o be feritaw nin bora o ra.

⁷O b'a fo ko: "Matigi Ala te foyi yera," ko: "Yakuba ta Ala te foyi kala ma!"

⁸Aw ye miiri, aw nalomanw! Aw hakirintanw, aw bena hakiri sorow tuma juman le?

⁹Ala min ka toro di mogow ma, mun b'a to ko ale te menni ke? Ala min ka paden di mogow ma, mun b'a to ko ale te yeri ke?

¹⁰Ala min be siyaw koro, mun b'a to ko ale te se ka aw ta hakew juru sara aw ra, ale min be lonniya yira adamadenw na?

¹¹Matigi Ala ka adamadenw jusukunnakow lon, a k'a lon ko o ta miiriyaw bee ye gbansan le ye.

- ¹²Matigi Ala, ni ele ka mɔgɔ min koro, o tigi ta pana; ni i ka mɔgɔ min karan i ta sariya ra, o tigi ta pana.
- ¹³Ni wagatigbelenw sera a ma, i be a jusu suma, sani k'a to dingaba ye sogi, mɔgɔjugu bena ben min kɔnɔ.
- ¹⁴Matigi Ala tena bo a ta mɔgɔw ko fiyewu, a tena ban a ta jamana mɔgɔw ra.
- ¹⁵Kiti bena tige can kan tuun, mɔgɔ jusupumanw bee bena son o ma.
- ¹⁶Jɔntigi le bena lo ni kunko ye ne ni mɔgɔjuguw ta kiti ra? Jɔn le bena fara ne kan janko ne ye jo sɔrɔ kojugukebagaw kan?
- ¹⁷Ni Matigi Ala tun ma ke ne demebaga ye kɔni, bi tun b'a sɔrɔ ne nin tagara jamana mankanntan na ka ban.
- ¹⁸Ni ne ko: "E, ne senw desera tagama ra!" O tuma i ta numanya be baraka don ne ra, Matigi Ala.
- ¹⁹Ni ne ta haminakow cayara, i be ne jusu saaro ka ne ninsɔndiya.
- ²⁰Fanga min sigira mɔgɔfaga kama, yala ele be son o fanga ma wa? O be Ala ta cifɔninw sira bla, ka sege bla mɔgɔw kan.
- ²¹O be jɔgɔn lajen mɔgɔ terennin nin kama, ka kiti ben mɔgɔ jarakibari kan k'a faga gbansan;
- ²²nka Matigi Ala ye ne tangabaga ye, ne ta Ala le ye ne ta barakatigi Ala ye, ne karifayɔrɔ.
- ²³A bena o yere ta kojuguw le ke ka o sara, ka o latunu pewu o ta juguya kosɔn. Matigi Ala, an ta Ala bena o latunu pewu.

Zaburu 95

Ala le ka kan ni tandori ye

- ¹Aw ye na an ye pagari ka Matigi Ala tando, an ye pagari ni kanba ye ka barakatigi Ala, an kisibaga Ala tando.
- ²An ye taga a pa kɔrɔ ni forikanw ye, an ye pagari ka donkiriw la k'a tando ni kanba ye;
- ³sabu Matigi Ala ye Alaba le ye, Masaba lo min be batofenw bee kunna.
- ⁴K'a ta dugukolo jukɔrɔyɔrɔw ra, ka taga a bla fo kuruw sanfeyɔrɔw ra, o bee b'a boro kɔnɔ, o bee ye a ta ye.
- ⁵Kɔgɔji ye a ta ye, ale le k'a dan; dugukolo fana, ale le ka o dan.
- ⁶Aw ye na, an ye an yere majigi a kɔrɔ k'a bato, an ye an kinbiri gban Matigi Ala kɔrɔ, min ka an dan;

- ⁷Sabu ale le ye an ta Ala ye, anw le ye a ta mɔgɔw ye, a be minw kɔrɔsi; an be i ko a ta sagakuru, a yere boro be min gbengben. O kosɔn ni aw k'a kumakan men bi,
- ⁸aw kana aw jusukun gbeleya i n'a fɔ a kera Meriba cogo min na, i n'a fɔ a kera cogo min na kongokolon kɔnɔ Masa ta ko ta wagati ra.
- ⁹O yɔrɔ le ra, aw bemaw ko o be ne Ala kɔrɔbɔ, ka ne segesege k'a fle, k'a sɔrɔ o tun ka ne ta kokeninw ye.
- ¹⁰Fɔ san binaani, nin siya lɔgɔ bɔra ne ra; ne ko: "Siya dɔ lo min jusukun terennin te, o te ne ta sira tagama."
- ¹¹O kosɔn ne dimikojugu fe, ne karira ko: "O tena don ne ta jamana ra ka nenekiri fiyewu!"

Zaburu 96

Dunuɔa beɛ ye Ala ta bonya lakari (Zaburuw 105; 106; Kibaroyaw folo 16.23-33)

- ¹Aw ye dɔnkirikura la ka Matigi Ala tando! Dunuɔamɔgɔw beɛ ye dɔnkiri la ka Matigi Ala tando!
- ²Aw ye dɔnkiri la Matigi Ala ye, k'a tɔgɔ bonya, aw y'a fɔ lon o lon, ko ale le ye an kisibaga ye.
- ³Aw ye a ta bonya lakari siyaw beɛ ye, aw ye a ta kobaw lakari mɔgɔw beɛ ye.
- ⁴Sabu Matigi Ala ka bon, a ka kan ni tandori ye kosebe; an ka kan ka siran a ɲa ka teme batofen tɔw beɛ kan.
- ⁵Siya tɔw ta alaw beɛ ye batofen gbansanw le ye, nka Matigi Ala le ka sankolo dan.
- ⁶Bonya ni nɔrɔ ye ale ta le ye, sebgaya ni dawula be sɔrɔ a ta yɔrɔ saninman kɔnɔ.
- ⁷Dunuɔa siyaw beɛ, aw ye bonya ni fanga di Matigi Ala ma, aw y'a di Matigi Ala ma.
- ⁸Aw ye bonya la Matigi Ala tɔgɔ kan, aw ye na don a ta batoso lu kɔnɔ ni aw ta sarakaw ye.
- ⁹Aw ye saninya ka na aw kinbiri gban ka Matigi Ala bato, dunuɔamɔgɔw beɛ lajennin ye siran Matigi Ala ɲa fɔ ka yereyerɛ.
- ¹⁰Aw y'a fɔ siyaw beɛ ye ko: "Matigi Ala le ye Masa ye!" O kosɔn dugukolo b'a no ra, a te jenge ka bɔ a no ra ka ye. Matigi Ala bena siyaw ta kiti tige can le kan.
- ¹¹Sankolokɔnɔfenw ye ɲagari, dugukolokanfenw ye ninsɔndiya, kɔgɔji ni a kɔnɔfenw beɛ ye mankanba bɔ!

¹²Kongokɔnɔyɔrɔw, ani kongokɔnɔfenw bɛɛ ye ɲagariƚanba bɔ! Kongoyiriw bɛɛ ye ɲagari, ka dɔnkiri la.

¹³O ye o ke Matigi Ala ɲa kɔrɔ, sabu a be nana, a be nana ka na dunuɲamɔgɔw ta kiti tige! A bɛna dunuɲamɔgɔw ta kiti tige ka kaɲa ni terenninya ye, ka siyaw ta kiti tige ka kaɲa ni a ta can ye.

Zaburu 97

Matigi Ala le ye dunuɲa Masa ye

¹Matigi Ala le ye Masa ye! Dunuɲamɔgɔw ye ɲagari, kɔgɔji kɔfɛmɔgɔw bɛɛ ye ninsɔndiya!

²Sankabaw, ani dibikurubaw k'a lamini, terenninya ni can le ye a ta masaya jusiginan ye.

³Tasuma be mana a ɲa fe, k'a juguw jeni fan bɛɛ ra.

⁴A ta sanmanamanaw yeelen be bɔ dunuɲa bɛɛ kan; ni dunuɲamɔgɔw ka o ye, o be yerɛyerɛ.

⁵Kuruw be yeele i ko keɲɛ, Matigi Ala ɲa kɔrɔ, o be yeele dunuɲa bɛɛ tigi Ala ɲa kɔrɔ.

⁶Sankolokɔnɔfenw be a ta terenninya lakari, dunuɲamɔgɔw bɛɛ be a ta nɔrɔ ye.

⁷Minw be batofen leseninw bato, minw be o yerɛ bonya batofen gbansanw kosɔn, maroya ye ke olugu ta le ye; ala tɔw bɛɛ ye o kinbiri gban Matigi Ala le kɔrɔ.

⁸Siyɔn dugu bɛna o mɛn ka ninsɔndiya, Zuda dugumɔgɔw bɛna ɲagari i ta kolatigeninw kosɔn, Matigi Ala.

⁹Sabu, ele Matigi Ala le ye Ala kɔrɔtaninba ye dunuɲa bɛɛ lajennin kunna, i kɔrɔtara fɔ san fe alaw bɛɛ kunna.

¹⁰Ala kanubagaw, aw ye kojugu kɔninya! Ala b'a ɲasiranbagaw nin kɔrɔsi, a be o bɔsi ka bɔ mɔgɔjuguw boro.

¹¹Ala be yeelen manamana mɔgɔ terenninw kan, a be mɔgɔ jusuɲuman ninsɔndiya.

¹²Aw mɔgɔ terenninw, aw ye ninsɔndiya Matigi Ala kosɔn, aw y'a fo k'a waleɲumanlɔn a tɔgɔ saninman kosɔn.

Zaburu 98

Danfɛnw bɛɛ ye Ala tando

¹Zaburu. Aw ye dɔnkirikura la ka Matigi Ala tando, sabu a ka kabakobaw ke. A be mɔgɔ kisi ni a boro barakaman ni a ta sebgaya saninman ye.

- ²Matigi Ala k'a yira mɔgɔw ra ko ale le ye kisiri tigi ye; a k'a ta terenninya yira siyaw ra, k'a to o na y'a ye.
- ³A hakiri tora Izirayelimɔgɔw ra k'a ta pumanya ni a ta kankelentigiya ke o ye; dunuɓa yɔrɔ beɛ k'a ye ko an ta Ala le ye kisiri tigi ye.
- ⁴Dunuɓamɔgɔw, aw beɛ ye ɓagarikanba bɔ Matigi Ala kosɔn! Aw ye peren ka ɓagari ka dɔnkiri la k'a tando!
- ⁵Aw ye dɔnkiri la ka Matigi Ala tando ni korafɔkan ye, aw y'a tando ni korafɔkan ni dɔnkirilakan ye,
- ⁶k'a tando ni burufiyekan ni sagajigigban buru ye; aw ye ɓagari ka peren masace na kɔrɔ, Matigi Ala na kɔrɔ!
- ⁷Kɔgɔji ni a kɔnɔfenw beɛ ye mankanba bɔ, ani dunuɓa ni a kɔnɔfenw beɛ.
- ⁸Bajiw ye tegere fɔ, kuruw beɛ ye jen ka ɓagarikanw bɔ!
- ⁹O ye o ke Matigi Ala na kɔrɔ, sabu a be nana ka na dunuɓamɔgɔw ta kiti tige; a bena dunuɓamɔgɔw ta kiti tige ka kapa ni terenninya ye, ka siyaw ta kiti tige ka kapa ni can ye.

Zaburu 99

Ala le ye saninyari Masa ye

- ¹Matigi Ala le ye Masa ye, dunuɓamɔgɔw be yerɛyere a na kɔrɔ; a siginin be seruben melekew* kunna, dugukolo be yerɛyere a na kɔrɔ.
- ²Matigi Ala ka bon Siyɔn dugu kɔnɔ; ale le kɔrɔtara dunuɓamɔgɔw beɛ kunna.
- ³Mɔgɔw ye i fo ka i waleɓumanlɔn, sabu i tɔgɔ ka bon, siranyafen lo, a saninyanin lo fana.
- ⁴Ele Masace barakaman, can ka di min ye, ele le be pumanya sabati, ele le be can ni terenninya sigi Yakuba ta mɔgɔw ce ra.
- ⁵Aw ye Matigi Ala, an ta Ala kɔrɔta! Aw ye aw kinbiri gban a sen kɔrɔ k'a bato, sabu a saninyanin lo.
- ⁶Musa ni Haruna tun ye a ta sarakalasebaga dɔw ye, Samawilu tun ye a batobaga dɔ ye; olugu ka Matigi Ala wele, a ka o jaabi.
- ⁷A tora sankaba jamijan ce ma ka kuma o fe; o k'a ta ciw sira tagama, a tun ka cifɔnin minw yira o ra, o ka o ke.
- ⁸Matigi Ala, an ta Ala, ele le ka o jaabi; i kera o ta Ala ye, Ala min be yafa o ma, nka i tun be o ta kewalejuguw hake bɔ o ra fana.
- ⁹Aw ye Matigi Ala, an ta Ala kɔrɔta; aw ye aw kinbiri gban k'a bato a ta kuru saninman kan, sabu Matigi Ala, an ta Ala saninyanin lo.

Zaburu 100

Dununamogow bee ye Ala tando

- ¹Barakalari Zaburu. Aw ye jagari ka Matigi Ala tando, aw dununamogow bee!
- ²Aw ye baara ke Matigi Ala ye ni ninsondiya ye, aw ye na a ja koru ni nagarikanbaw ye!
- ³Aw y'a lon ko Matigi Ala le ye Ala ye, ko ale le ka an dan, an fana ye a ta ye; anw le ye a ta mogow ye, anw le ye a ta sagakuru ye.
- ⁴Aw ye don a ta so dondaw fe ni barakalari ye, aw ye don a lu konu ni tandori ye. Aw y'a fo k'a walepumanlon, ka baraka la a tog kan;
- ⁵sabu Matigi Ala ka ni, a ta numanya te ban ka ye! A ta kankelentigiya te yelema ka ye!

Zaburu 101

Masace ka kan ka layiri minw ta

- ¹Dawuda ta Zaburu. Ne bena donkiri la ka kopuman sira ni can sira yira; Matigi Ala, ne bena donkiri la ka ele le tando.
- ²Ne bena jija ka tagama sira gbenin le kan. I bena na ne fe tuma juman le sa, Ala? Ne bena tagama ni jusukun gbenin le ye, ne ni ne ta somogow.
- ³Ne tena son kokolonw ye ke ne ja koru; ne bena Alapasiranbariw ta sira koninya, ne tena son ka jen ni o kow si ye.
- ⁴Ne bena ne yere mabo mogo terenbariw ra, ne tena son kojugu si ma.
- ⁵Mogo o mogo be dogo k'a mogogogon tog cen, ne bena o tigi halaki. Yereyira be minw flerikecogo ra, ani yerebonya be minw jusukun na, ne tena olugu ta ko muju.
- ⁶Ne bena ne janto lanamogow le ra jamana konu, k'a to olugu ye sigi ne koru. Mogo o mogo be tagama sira gbenin kan, o tigi le bena baara ke ne ye.
- ⁷Mogo o mogo b'a mogogogon janfa, o tigi tena sigi ne ta so; mogo o mogo be faninya tige o tigi tena to ne koru.
- ⁸Lon o lon sogoma, ne bena wuri ka jamana mogojuguw bee halaki, janko ka kojogukebagaw bee ban ka bo Matigi Ala ta dugu konu.

Zaburu 102

Ala le ye panibagato jigi ye

- ¹Nin ye panibagato do ta daariri ye, wagati min na a jigi tigera; a k'a kononokow nafa Matigi Ala ye.

- ²E, Matigi Ala, ne ta daarikan lamɛn, a to ne ta welerikan ye se i ma.
- ³I kana i pada dogo ne ra k'a sɔrɔ ne degunin lo; ni ne ka kule ka i wele tuma o tuma, i ye i toro malɔ ka ne lamɛn, i teliya ka ne jaabi.
- ⁴Sabu ne si bɛ banna i ko sisi bɛ tunu cogo min na, ne kolow bɛ ne jɛnina i ko tasuma.
- ⁵Ne jusukun baraka bɛɛ banna, k'a ja i ko binjalan; ne bɛ pɪna hali ka domuni kɛ.
- ⁶Ne ŋunakojugu fɛ, ne fasara fɔ ka ne kolow bɛɛ bɔ kɛnɛ ma.
- ⁷Ne kɛra i ko kɔnɔdaba min bɛ kongokolon kɔnɔ, ne kɛra i ko gbingbinfin min bɛ sigi yɔrɔ dogoninw na.
- ⁸Ne bɛ si pana, i ko kɔnɔnin min bɛ a kelen na bon kunna.
- ⁹Lon o lon ne juguw bɛ ne mafiyɛnya; o bɛ ne lɔgɔbɔ, ka to ka ne tɔgɔ kɛ ka pɔgɔn danga.
- ¹⁰Bugurigbɛ le kɛra ne ta domuni ye, ne paji bɛ pagami ne ta minji ra,
- ¹¹i ta jusugban ni i ta dimi kosɔn; sabu i ka ne ta ka ne firi fɔ yɔrɔjan.
- ¹²Ne si bɛ banna i ko wulafesuma min bɛ samana ka taga a laban na, ne bɛ jara i ko bin bɛ ja cogo min na.
- ¹³Nka ele kɔni, Matigi Ala, ele siginin bɛ i ta masaya ra wagati bɛɛ, i bɛ yi wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ.
- ¹⁴Ele le bɛna na, ka na hina Siyɔn dugu ra; i ka kan ka makari a ra wagati min na, o sera; wagati min tun latigera o sera.
- ¹⁵Sabu a dugu kabakuruw ko ka gbɛlen i ta jɔnw ma kɔsɛbɛ, hali a buguri ko ka di o ye.
- ¹⁶Ni o kɛra, siyaw bɛna siran Matigi Ala tɔgɔ na, dunupa masaw bɛɛ bɛna siran i na i ta bonya kosɔn.
- ¹⁷Matigi Ala bɛna Siyɔn dugu lɔ kokura, a bɛna a ta bonya yira.
- ¹⁸A bɛna panibagatɔw flɛ, ka o ta daariri lamɛn; a tɛna a toro datugu o ta daarikan na.
- ¹⁹Nin kow ye sɛbɛ k'a bla duruja nataw ye, janko mɔgɔ minw bɛna na kɔ fɛ, olugu fana ye Matigi Ala tando.
- ²⁰A bɛ to a ta yɔrɔ saninman kɔnɔ san fɛ ka flɛri kɛ dugu ma, a bɛ to sankolo ra ka dugukolo flɛ,
- ²¹janko ka a ta mɔgɔ minaninw ŋunakan lamɛn, ani minw blara fagari kama, janko ka olugu bɔsi.

- ²²Ni o kera, o bena Matigi Ala tɔgɔ lakari Siyɔn dugu kɔnɔ, k'a tando Zeruzalemu;
- ²³o wagati le ra siyaw bena lajen jɔgɔn kan, ani jamanaw, janko ka Matigi Ala bato.
- ²⁴Matigi Ala ka ne baraka ban ka ne to tagama ra; a ka dɔ bɔ ne si ra.
- ²⁵Ne ko: "E, ne ta Ala, i kana ne ta ka ne to ne si cɛmance ra, ele min si sandaw tɛ ban ka ye fiyewu!"
- ²⁶I ka dugukolo dan kabini fɔɔfɔɔ, sankolo fana ye i boro nɔ le ye.
- ²⁷Olugu kɔni bena ban pewu, nka ele bɛ to i cogo ra. O bɛɛ bena kɔrɔ ka cɛn i ko fani, i bena o yeɛma i ko mɔgɔ bɛ fani donta yeɛma cogo min na; o bena tɛmɛ.
- ²⁸Nka ele kɔni bɛ to i cogo ra, i si sandaw tɛ ban ka ye le fiyewu!
- ²⁹I ta jɔnw ta denw bena sigi i kɔrɔ, o ta durujaw fana bena sabati i ja kɔrɔ.

Zaburu 103

Danfɛnw bɛɛ ye baraka la Ala ye

- ¹Dawuda ta Zaburu. E, ne nin, baraka la Matigi Ala ye! Ne jusukun bɛɛ ye baraka la a tɔgɔ saninman kan!
- ²E, ne nin, baraka la Matigi Ala ye, i kana pɪna a ta kopuman si kɔ.
- ³Ale le bɛ i ta terenbariyaw bɛɛ yafa, ale le bɛ i ta banaw bɛɛ kenɛya.
- ⁴A bɛ i nin kunmabɔ kaburu ma, k'a ta pumanya ni a ta hina kɛ masafugula ye i kun na.
- ⁵A bɛ kopumanw kɛ i ye i si bɛɛ ra; a bɛ i kanbelenman wagati ta baraka jɔgɔn don i ra, i ko bɔn ta baraka.
- ⁶Matigi Ala bɛ kiti tige terrennɪnya kan, ka mɔgɔ tɔjɔnɪnw bɛɛ ta jo di o ma.
- ⁷A k'a ta siraw yira Musa ra, k'a ta kobaw kɛ ka o yira Izirayelimɔgɔw ra.
- ⁸Matigi Ala bɛ hina, a bɛ makari, a tɛ dimi jooɪa, a ta pumanya ka bon.
- ⁹A tɛ mɔgɔ jaraki k'a kɛ jaraki dablɔbari ye, a fana tɛ dimi maranin to a jusukun na mɔgɔ kama.
- ¹⁰A tɛ an mina ka kaɲa ni an ta jurumunw ye, a fana tɛ an sara ka kaɲa ni an ta terenbariyaw ye.
- ¹¹Sankolo ni dugukolo cɛ ka bon cogo min na, a bɛ pumanya min kɛ a nasiranbagaw ye, o fana ka bon ten le.
- ¹²Terebɔ ni tereben cɛ ka jan cogo min na, a fana bɛ an ta hakɛw yɔrɔ janya an na ten le.

- ¹³Fa be hina a denw na cogo min na, Matigi Ala fana be hina a nasiranbagaw ra ten le.
- ¹⁴Sabu an danna ni fen min ye, a yere ka o lon; a hakiri b'a ra ko an ye bogo le ye.
- ¹⁵Adamaden ta janamanya be i ko bin; a be i ko kongobinw be fiyeren cogo min na.
- ¹⁶Nka ni fono wurira ka fiye doron, a te ye tuun; ni i k'a sigiyoro fe, i t'a lon ko fen tun be yi.
- ¹⁷Nka Matigi Ala ta numanya be to a nasiranbagaw kan wagati bee, ani tuma bee; a ta terenninya be to o ta denw ta denw kan,
- ¹⁸minw koni be son ka to a ta jenhogonya ra, ka o hakiri to a ta sariya ta kumaw ra ka o sira tagama.
- ¹⁹Matigi Ala k'a ta masasiginan sigi sankolo konu, a ta fanga be danfen bee kan.
- ²⁰Matigi Ala ta melekew, aw ye baraka la Matigi Ala ye, aw minw baraka ka bon, aw minw be a ta baara ke, aw minw be a ta kumakan lamem.
- ²¹Matigi Ala ta sankolokonofenw, aw bee ye baraka la Matigi Ala ye, aw minw be a ta baara ra, aw minw b'a sago ke!
- ²²Matigi Ala ta danfenw, aw bee ye baraka la Matigi Ala ye, ni aw ka ke dunupa yoro o yoro a ta fanga koru. E, ne nin, baraka la Matigi Ala ye!

Zaburu 104

Ala le ye danfen bee makonabaga ye

- ¹E, ne nin, baraka la Matigi Ala ye! Matigi Ala, ne ta Ala, i ka bon kosebe; bonya ni noro le be ele ta masiri ye.
- ²Yeelen ka i lamini i ko derege, i be sankolo yerege i ko fanibon.
- ³I be i ta so lo sankolo jiw le kunna san fe; sankabaw ye i ta sowotoro ye, i be bori fonu kan.
- ⁴I be fonu ke i ta ciradenw ye, ka tasumamana ke i ta baaradenw ye.
- ⁵I ka dugukolo sigi a jusiginanw kan, a te jenge ka bo a no ra ka ye fiyewu.
- ⁶I tun ka ji ke k'a datugu i ko fani, jiw tun yelenna fo kuruw kunna.
- ⁷Nka i songora jiw ra, o borira, i ta sanperenkan bora minke, o teliyara ka taga.
- ⁸O yelenna kuruw kan ka taga, o jigira kurufurancew ra, ka taga se fo o toyoro ra, i ka yoro min laben o ye.
- ⁹I ka dan do sigi, jiw man kan ka teme min kan, janko o kana na dugukolo datugu tuun.

- 10I be kɔw fa ji ra, o be fa fɔ ka woyo kuruw furancew ra.
- 11I be kongosogow beɛ sɔn ji ra, kongofaliw bɛna min a ra.
- 12Sanfekɔnɔw be to a jidaw ra, o be to ka kasi yiriflaburuw cɛ ra.
- 13I be to i sigiyɔrɔ ra san fɛ ka sanji lana kuruw kan, i ta baara tɔnɔ ka dugukolo wasa.
- 14I be binw falen ka o di bɛganw ma, ka adamadenw ta senɛfenw falen, janko o ye o ta baro sɔrɔ dugukolo ra,
- 15ani rɛzɛnji min be adamaden jusu diya, ani turu min b'a pada manamana, ani domuni min be baraka don a ra.
- 16Matigi Ala ta yiriw be ji sɔrɔ fɔ ka wasa, a ka Liban jamana sɛdiriyiri minw turu, o be ji sɔrɔ.
- 17Kɔnɔninw be o ta jagaw la o yiriw le ra, baninkɔnɔw be o ta so lalaga sipɛrɛsisunba le san fɛ.
- 18Kuru jamijanw ye kongobakɔrɔninw ta ye, faraw ye farawo jinanw dogoyɔrɔ ye.
- 19A ka karo dan janko ka wagatiw bɔ jɔgɔn na, tere fana k'a benwagati lɔn.
- 20Ni a ka dibi don, su be ko; o wagati le ra kongosogow beɛ be bɔ ka yaala.
- 21Jaraw be kasi o ta domuni kɔ, o be o ta baro jini Ala fɛ.
- 22Nka ni tere ka bɔ dɔrɔn, o be sekɔ, ka taga la o ta wow kɔnɔ.
- 23O tuma ra mɔgɔw be bɔ ka taga o ta baaraw kɛ; o be to o ta baaraw ra fɔ wula fɛ.
- 24E, Matigi Ala, i ta kokeninw ka ca! I ka o beɛ kɛ ni hakiritigiya ye; dunupa fara i ta danfenw na.
- 25Kɔgɔji ye nin ye, a ka bon, a dan yɔrɔ ka jan; fɛnɔnaman minw b'a kɔnɔ, o da tɛ lɔn, a fitiniw, ani a belebelebaw.
- 26Jirakurunbaw be yaala a kan, ani jirasa belebele, i ka o min dan janko a ye janagbɛ ji kɔnɔ.
- 27O fɛnw beɛ na lɔnin be ele le ra, janko i ye o ta domuni di o ma a wagati ra.
- 28I b'a di o ma, o b'a mina, i be i boro dayɛɛ o ye, o be wasa fɛnɔmanw na.
- 29Nka ni i ka i pada dogo o ma, o jigi be tigɛ, ni i ka i ta nin bɔ o ra, o be sa, o be sekɔ ka kɛ buguri ye tuun.
- 30Nka ni i ka i ta nin lajigi, dɔ werɛw be woro kokura, ka kɛ danfenkuraw ye dugukolo kɔ kan.

³¹Matigi Ala ta bonya ye to a nɔ ra wagati bɛɛ, Matigi Ala ye ninsɔndiya a yerɛ ta baara kosɔn!

³²Ni a ka a ja lɔ dugukolo ra, dugukolo bɛ yerɛyerɛ, ni a magara kuruw ra, o bɛ sisi bɔ.

³³Ne bɛna dɔnkiri la Matigi Ala ye ne si bɛɛ ra, ka ne to nin na, ne bɛna dɔnkiriw la ka ne ta Ala tando lon bɛɛ.

³⁴Ne ta dɔnkiri ye diya Matigi Ala ye; ne kɔni bɛna ninsɔndiya Matigi Ala kosɔn.

³⁵Ala y'a to jurumunkebagaw bɛɛ ye tunu ka bɔ dugukolo kan, mɔgɔjugu si kana ye tuun! E, ne nin, baraka la Matigi Ala ye! Aw ye Matigi Ala tando!

Zaburu 105

Ala ye kankelentigi ye

(Hayan 1–15; Kibaroyaw folo 16.8-22)

¹E, aw ye Matigi Ala fo k'a waleɓumanlon, aw y'a tɔgɔ wele! Aw ye a ta kabakobaw ko fo siya tɔw ye!

²Aw ye dɔnkiri la a ye, aw ye tandori dɔnkiriw la a ye; aw ye a ta koɓumanbaw bɛɛ ko fo mɔgɔw ye.

³Aw ye jaɓari a tɔgɔ saninman kosɔn; minw bɛ Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya jini, olugu ye ninsɔndiya!

⁴Aw ye Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya jini, k'a ta baraka jini; aw ye gbara a ra wagati bɛɛ!

⁵A ka koɓumanba minw ke, aw ye aw hakiri to o ra, a ka kabako minw ke, ani a ka ko minw latige, aw ye aw hakiri to o ra,

⁶aw minw ye a ta jon Iburahima ta durujaw ye, aw minw ye a ta mɔgɔ panawolomaninw ye, Yakuba ta denw!

⁷Ale le ye Matigi Ala ye, an ta Ala. A ta fangatigiya bɛ dugukolo yɔrɔ bɛɛ kan.

⁸A b'a hakiri to a ta jɛnɔgɔnya ra wagati bɛɛ, a tun ka o kuma minw fo duruja caman ye.

⁹A ka jɛnɔgɔnya min don ni Iburahima ye, ani a karira min na ni Isiyaka ye,

¹⁰a kɔsegira o kuma le kan, ka o ke sariya ye k'a di Yakuba ma, ka o ke jɛnɔgɔnya wuribari ye ka o di Izirayeli ma.

¹¹A ko o ma ko: "Ne bɛna Kanaana jamana di aw le ma, ka o ke aw ninyɔrɔ ye, ka o ke aw ta ye."

¹²O wagati ra, o tun ye mɔgɔ dama dama le ye dɔrɔn, o tun man ca, o tun bɛ lonanya ra o dugukolo kan;

- 13o tun be yaala siyaw ni ꞓɔɔn ce, ka bo jamana do ra ka taga do ra.
- 14Nka Ala ma son mogo si ye o minako juguya, a ka masaw jaraki o koson.
- 15A ko: “Aw kana maga ne ta mogo panawolomaninw na de! Aw kana kojugu si ke ne ta ciraw ra!”
- 16Ala nana kongo ben jamana kan, ka domuni bee dese mogow ra.
- 17A ka ce do bla o na, o ye Yusufu ye, min tun fiyeerera ka taga ke jon ye.
- 18O ka negeljoroko don a senw na, ka nega don a kan na,
- 19fo lon min na a ta kuma nana ke can ye, Matigi Ala darakuma nana jo di a ma.
- 20Masace k'a fo ko o y'a labla, jamana matigice ko o y'a labo kasobon na.
- 21O k'a labo k'a ke masace ta so pamogo ye, k'a sigi a borofenw bee kunna,
- 22ko a be se ka jamana kuntigiw jagboya a sago ma, ka cekorobaw son hakiri ra.
- 23O ko, Izirayeli nana Misiran, Yakuba nana sigi Kamu ta jamana ra .
- 24Ala ka o ta mogow caya kosebe, ka o baraka bonya ka teme o juguw ta kan.
- 25Nka Ala nana Misirankaw ta miiriya yelema, k'a to o ka Ala ta mogow koninya; ka Ala ta jonw janfa.
- 26Ala k'a ta jonce Musa ci o fe, ani Haruna, a tun ka ale min fana wele.
- 27O ka tagamasiyenw ke Ala ta sebgaya baraka ra, k'a yira Misirankaw ra; o ka kobaw ke Kamu ta jamana ra.
- 28Ala ka dibi don, ka jamana yoro bee ke dibi ye; mogo si ma ban Ala ta kuma ma.
- 29A ka o ta jiw yelema ka o ke jori ye, ka o ta jegew faga.
- 30O ta jamana fara torisenjanw na, ka taga don hali o ta masaw ta sibonw konu.
- 31A kumana minke, kinnifen misenw nana jamana yoro bee ra, ani sosow.
- 32A ka sanbere lajigi o kan i ko sanji, ka tasumamana lajigi o ta jamana kan.
- 33A ka o ta rezensunw, ani o ta torosunw halaki, ka o ta jamana yiriw karikari.
- 34A kumana minke tuun, ꞓodomutonw nana, ani tonbaw, minw da te se ka lon.
- 35O ka o ta jamana binw bee nimi, ka o ta dugukolo yiridenw bee domu.
- 36A ka o ta jamana den folow bee faga, den minw tun ye o ta baraka no folo ye.
- 37A k'a ta mogow labo, k'a to o ye bo ni warigbe ni sanin ye; o ta gbaw si ta mogo ma dese ka to ko.
- 38O boke ka Misirankaw ninsondiya, sabu o nasiran tun ka Misirankaw mina.

³⁹Ala ka sankaba ke ka a ta magow datugu, ka tasuma mana ka yeelen bo o ye su fe.

⁴⁰O ko o be sogo fe, a ka woloninw lana o fe; a ka domuni di o ma ka bo sankolo ra.

⁴¹A ka fara dayele, ji bora, ka woyo i ko ko, ka taga kongokolon fan bee ra.

⁴²Ala tun ka layiri saninman min ta, a k'a hakiri to o ra; a k'a hakiri to a ta jonce Ibrahima ra.

⁴³A k'a ta magow labo ni ninsondiyakanw ye; a k'a ta mago panawolomaninw labo ni jagarikanw ye.

⁴⁴A ka siya werew ta dugukolow di o ma, ka mago werew ta baara ton ke o ta ye,

⁴⁵janko o ye a ta cifoninw lamen, k'a ta sariyaw sira tagama. Aw ye Matigi Ala tando!

Zaburu 106

Izirayelimagow ma ke kankelentigiw ye

(Hayan 1,47-48; Kibaroyaw folo 16.34-36)

¹Aw ye Matigi Ala tando! Aw ye Matigi Ala fo k'a walepumanlon, sabu a ka ni, a ta numanya te ban ka ye.

²Jon le bena se ka Matigi Ala ta kobaw bee lakari? Jon le bena se k'a ta tandori bee fo?

³Minw be tagama ka kana ni can ye, minw be terenninya sira tagama tuma bee, olugu ta pana.

⁴Matigi Ala, ni i be neema i ta magow ye, i ye i hakiri to ne ra; ni i be o kisi, i ye i hakiri to ne ra,

⁵janko ne ja ye i ta mago panawolomaninw ta hera ye, ka ninsondiya ni i ta jamana magow ye; ne fana kun ye korota ni i ta magow ye.

⁶Anw fana ka jurumun ke i ko an bemaw, an ka ko benbariw ke, ka kojuguw ke fana.

⁷An bemaw ma i ta kabakow koru faamu Misiran; i ka kopuman caman min ke o ye, o hakiri ma to o si ra, o murutira kogoji koru, Kogojiwulen koru.

⁸Nka a ka o kisi a tugo koson, janko k'a ta sebhagaya yira.

⁹A songora Kogojiwulen na, a jara; a ka o lateme jiba ce ma i ko mago be tagama kongokolon kon cogo min na.

¹⁰A ka o bosi ka bo o koninyabaga boro, ka o kunmabo o jugu boro.

¹¹Ji ka o juguw le datugu, hali o ra kelen ma bosi.

- 12O ra, o lara a ta kuma ra, o ka dɔnkiri la k'a tando.
- 13Nka a ma mɛɛn, o pinana a ta kokɛninw kɔ joona; o ma muɗu k'a ta kolatigeninw wagati makɔnɔ.
- 14Fɛn caman nege ka o mina kongokolon kɔnɔ, o ko o bɛ Ala kɔrɔbɔ kongokolon kɔnɔ.
- 15O tun bɛ min fɛ, Ala ka o di o ma, nka o kɔ, a ka banajugu dɔ bla o ra.
- 16Ka o to o ta sigiyɔrɔ ra, Musa pangboya ka o mina, ani Haruna, min tun blara danna Matigi Ala ye.
- 17Dugukolo dayɛlɛra ka Datan kunu, a datugura Abiramu ni a tɔɗɔɗɔnw da ra.
- 18Tasuma ka o nɔfɛmɔɗɔw jɛni, tasumamana ka o mɔɗɔjuguw halaki.
- 19O ka misiden dɔ bisigiya lalaga ni sanin ye Horebu, o ka o kinbiri gban o ta batofɛn lalaganin kɔrɔ ka o bato.
- 20Misi min bɛ bin jimi, o ka o bisigiya le lalaga, ka o bla o ta Ala nɔɔrɔman nɔ ra.
- 21O pinana o kisibaga Ala kɔ, ale min tun ka kobaw kɛ o ye Misiran,
- 22min tun ka kabakow kɛ Kamu ta jamana ra, min tun ka siranyakobaw kɛ Kɔɗɔjiwulen kan.
- 23A tun ko a bɛ o halaki, nka Musa min tun ye a ta mɔɗɔ panawolomanin ye, ale lɔra o ni Ala cɛ, janko ka Ala ta jusugban lalɔ, k'a to a kana o halaki.
- 24O ka o jamana pumanba ko mafiyɛnya, o ma la Ala ta kuma ra.
- 25O ka Ala kɔrɔfɔ o ta fanibonw kɔnɔ, o ma sɔn ka Matigi Ala kan mina.
- 26Ala karira o ye, ko ale bɛna a to o ye faga kongokolon kɔnɔ,
- 27ko a bɛna o ta durujaw janjan ka taga jamanaw cɛ ra k'a to o ye sa siya tɔw cɛ ra yi.
- 28O kɔ, o ka Baali Pehɔri ta batofɛnw bato, o ka o sukɔrɔw ta sarakaw domu.
- 29O k'a to Matigi Ala dimina o ta kɛwalew kosɔn, k'a to fagari sera o ma.
- 30Finehasi le wurira ka o ko panabɔ; o kɛra minkɛ, bana lalɔra.
- 31Ala k'a jate mɔɗɔ terennin ye o kɛwale kosɔn, wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ, o tɛ yɛlɛma.
- 32O ka Matigi Ala jusu bɔ Meriba ta ji yɔrɔ ra k'a to Ala ka kojugu kɛ Musa ra olugu kosɔn,
- 33sabu o tun k'a jusu kasi, k'a to a ka kuma bɛnbari fɔ.
- 34O ma sɔn ka siya wɛrɛw halaki i ko Matigi Ala tun k'a fɔ o ye cogo min na.

- ³⁵O ka o yere pagami o siyaw ra, ka o ta kokecogow ladegi.
- ³⁶O ka o siyaw ta batofenw bato; o kera jan ye ka o mina.
- ³⁷O ka o dencew ke saraka ye, o ka o denmusow ke saraka ye ka o di jinaw ma.
- ³⁸O bagara mogo jarakibari ma k'a faga, o ka o dencew, ani o denmusow faga, ka olugu ke saraka ye ka Kanaana jamana ta jow son. O fagariw kera sababu ye ka jamana lanogo.
- ³⁹O ka o yere lanogo ni o ta kewalew ye; o ta kewalejuguw fe, o bora Ala ko ka jow bato.
- ⁴⁰O koson Matigi Ala dimina a ta siya koru kosebe; a k'a yere ta mogow haramuya.
- ⁴¹A ka o labla siya tow ye; o koninyabagaw ka o ta fanga sigi o kunna.
- ⁴²O juguw ka o minako juguya, ka o majigi ka o bla o ta fanga koru.
- ⁴³Sinjaga caman, a ka o bosi, nka o belen tugura ka muruti a ma, ka do fara o ta terenbariyaw kan.
- ⁴⁴Nka a ka o kasikan men minke, a ka o degucogo ye.
- ⁴⁵A k'a hakiri to a ta jennogonya ra o koson; a k'a jusu suma o koru a ta numanyaba koson;
- ⁴⁶o tun ka o mina ka taga siya minw bee fe, a ka o hina don olugu ra.
- ⁴⁷E, Matigi Ala, an ta Ala, an kisi! An labo siyaw ce ra ka an lajen; janko an ye i fo ka i walepumanlon i togo saninman koson, ka an ta bonya kun ke ele tandori ye.
- ⁴⁸Matigi Ala, Izirayeli ta Ala, baraka, wagati bee, ani tuma bee! Jama bee lajennin y'a fo ko: "Amina!" Aw ye Matigi Ala tando!

Zaburu 107

Kitabu loorunan

(Zaburuw 107–150)

Ala le ye mogo bee kisibaga ye

- ¹Aw ye Matigi Ala fo k'a walepumanlon, sabu a ka ni, a ta numanya te ban ka ye.
- ²Matigi Ala ka mogo minw kunmabo, olugu ye o fo; a ka olugu minw bo degu ra,
- ³a ka minw labo jamana tow ra, ka o lajen ka bo tereboyanfan ni terebenyanfan na, sahiliyanfan ni woroduguyanfan na.
- ⁴Do tun be yaalara kongokolon konu o kun fe, yoru lakolonw na, o te sira sorora ka taga dugu si ra, o be se ka sigi min na.
- ⁵Kongu ni minlugu tun be o ra, o baraka tun be jini ka ban.

- ⁶Ka o degunin to, o kulera ka Matigi Ala wele, a ka o bɔsi ka bɔ o ta kɔnɔnɔfiri ra.
- ⁷A ka o lataga sira terennin fe, fɔ ka taga se dugu dɔ ma, o be se ka sigi min na.
- ⁸Olugu ye Matigi Ala fo k'a walepumanlɔn a ta pumanya kosɔn, a be kopumanba minw ke adamadenw ye;
- ⁹sabu minlɔgɔ tun be minw na, a ka olugu ta minlɔgɔ ban, ka fenpumanw di kɔngɔtɔw ma ka o wasa.
- ¹⁰Dɔw tun siginin be dibi ra, saya dibi ra, o tun be kaso ra, pani na, o sirinin be negejɔrɔkɔ ra,
- ¹¹sabu o murutira Ala ta kuma ma, ka Ala kɔrɔtaninba ta ladiriw mafiyenya.
- ¹²O kosɔn a ka sege ben o kan ka o majigi; o talonna ka ben, mɔgɔ si ma sɔrɔ ka o demɛ.
- ¹³Ka o degunin to, o kulera ka Matigi Ala wele, a ka o kisi ka bɔ o ta kɔnɔnɔfiri ra.
- ¹⁴A ka o labɔ dibi ra, saya dibi ra, ka o ta sirinanw tigetige ka bɔ o ra.
- ¹⁵Olugu ye Matigi Ala fo k'a walepumanlɔn a ta pumanya kosɔn, a be kopumanba minw ke adamadenw ye;
- ¹⁶sabu a ka kasobon ta siranegekonw karikari, k'a sɔgɔnan negeramanw cici.
- ¹⁷Naloman dɔw tun be hakekow ke, fɔ bana ka o tɔrɔ o ta terenbariyaw kosɔn.
- ¹⁸Hali domuni lɔgɔ tun te o ra tuun; o tun be surunyara saya donda le ra.
- ¹⁹Ka o degunin to, o kulera ka Matigi Ala wele, a ka o kisi ka bɔ o ta kɔnɔnɔfiri ra.
- ²⁰A kumana minke, a ta kuma ka o keneya, a ka o bɔsi kaburu ma.
- ²¹Olugu ye Matigi Ala fo k'a walepumanlɔn a ta pumanya kosɔn, a be kopumanba minw ke adamadenw ye.
- ²²O ye pumanlɔn sarakaw* bɔ, k'a ta kokeninw lakari ni pagarikanbaw ye.
- ²³Dɔw tun be kɔgɔji kan jirakurunw kɔnɔ, o tun be sanni ni fiyeere ke yɔrɔw ni jɔgɔn ce jiw kan.
- ²⁴Olugu fana ka Matigi Ala ta kewalew ye, o k'a ta kobaw ye ka o to ji dunbaw ce ma yi.
- ²⁵A kumana minke, sanfɔjɔba dɔ wurira, ka jikuruw kɔrɔta.
- ²⁶Kurun tun be wuri san fe, ka sekɔ ka na ben ji ra; o tɔrɔra fɔ ka o baraka bee ban.
- ²⁷Nanamini ka o mina, o be tingitanga i ko dɔrɔtɔw; o ta dabari bee tun banna pewu.

- ²⁸Ka o degunin to, o kulera ka Matigi Ala wele, a ka o bo o ta kɔnɔnɔfiri ra.
- ²⁹A ka sanfɔɔ lalo k'a mala, ka jikuruw mankan suma.
- ³⁰Yɔɔ sumana minke, o diyara o ye; Ala ka o lataga o panayɔɔ ra.
- ³¹Olugu ye Matigi Ala fo k'a waleɔumanlɔn a ta numanya kosɔn, a be koɔumanba minw ke adamadenw ye.
- ³²O y'a tɔɔ kɔɔta a ta mɔɔw ta jamalajenyɔɔ ra k'a tando cekɔɔbaw ta ɔɔnɔlajenyɔɔ ra.
- ³³Ala le be bajiw yeɔema ka o ke kongokolon ye, ka bununjiw yeɔema ka o ke yɔɔjalan ye,
- ³⁴ka dugukolonuman yeɔema k'a ke yɔɔjalan ye, jamana mɔɔw ta juguya kosɔn.
- ³⁵A fana be kongokolon yeɔema k'a ke jiyɔɔ ye, ka yɔɔjalan yeɔema k'a ke bununji ye,
- ³⁶ka o ke kɔngɔw sigiyɔɔ ye, ka o ke dugu ye, mɔɔw be sigi min na.
- ³⁷O be simanw dan forow ra, ka rezensunw turu, ka den caman sɔɔ o ra.
- ³⁸A be baraka don o ra, ka o caya kosebe; a t'a to do ye bo o ta beganw na.
- ³⁹Doɔw baraka tun doɔyara, fo ka o kun suuru mɔɔw ta tɔɔri ni sege ni jusukasi sababu ra.
- ⁴⁰O kosɔn Ala ka doɔyari lase fagamaw ma, k'a to o ye yaala o kun fe kongokolonw kɔɔ, sira te yɔɔ minw na.
- ⁴¹A ka fagantanw lawuri ka o bo pani na, ka o ta gbamɔɔw caya i ko sagakuruw.
- ⁴²Mɔɔw terreninw be o ye, ka ninsɔndiya, nka kojugukebagaw bee da be datugu.
- ⁴³Ni mɔɔw min ye hakiritigi ye, o tigi bena nin kow kɔɔsi, ka Matigi Ala ta numanya ko faamu.

Zaburu 108

Ala le ye sesɔri tigi ye

(Hayan 2–6; Zaburu 57.8-12; Hayan 7–14; Zaburu 60.7-14)

- ¹Alatandɔnkiri. Dawuda ta Zaburu.
- ²Ne hakiri sigira, Ala, ne hakiri sigira! Ne bena dɔnkiri la ka Ala tando ni ne jusukun bee ye.
- ³Ne ta kora ni ne ta gɔni, aw ye kunu! Ne bena dugugbeda lakunu.
- ⁴E, Matigi Ala, ne be i fo ka i waleɔumanlɔn jamana mɔɔw ce ra, ne be dɔnkiri la ka i tando siyaw ce ra;

⁵sabu i ta pumanya bonya be teme sankolo kan, i ta kankelentigiya be se fo sankolo ma.

⁶E, Ala, i tɔgɔ ye kɔrɔta, fo ka teme sankolo kan, i ta bonya ye ke dunuɓa bee lajennin kan.

⁷Ne jaabi, ka an kisi ni i boro barakaman ye, janko i ta mɔgɔ kanuninw ye bɔsi.

⁸Ala tora a ta yɔrɔ saninman kɔnɔ, ka kuma, ko: “Ne bena se sɔrɔ, ka Sikemu mara taran k’a nin, ka Sukoti dingakɔnɔyɔrɔ suma k’a nin.

⁹Galadi ta mara ye ne ta ye, Manase ta mara fana ye ne ta ye; Efirayimu ta mara ye ne ta negɛfugula ye, Zuda ta mara ye ne ta masacebere ye.

¹⁰Mohabu ta mara ye ne ta kominan dɔrɔn le ye, ne be ne ta sanbara bo k’a firi Edomu ta mara le kan; ne be se sɔrɔ, ka perɛn Filisikaw ta jamana kunna.”

¹¹Jɔn le bena ne lataga dugu barakaman kɔnɔ sa? Jɔn le bena taga ni ne ye Edomu?

¹²Ele te wa? E, Ala! Ele min tun banna an na; ele min tun te bɔra ni an ta kerekɛɛw ye tuun! E, Ala!

¹³An demɛ, ka an bɔsi ka bo an juguw boro! Sabu adamaden ta demeri ye gbansan le ye.

¹⁴Nka ni Ala be ni an ye, an bena kobaw ke; ale le bena an juguw dɔndɔn fo ka o nɔnɔ.

Zaburu 109

Ala le be fagantan mɔnɛbo

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dawuda ta Zaburu. E, Ala, ne be ele le tando, i kana je ne ra!

²Sabu mɔgɔjuguw, ani nanbaratɔw ka o da yeɛ ne kama; o be faninyakumaw fo ne kama.

³O be kɔninyarikumaw fo ne kama fan bee ra, o be kere jini ne fe gbansan.

⁴O be ne jaraki k’a sɔrɔ ne be olugu kanu; ne kɔni ta ye Aladaari le ye.

⁵O be ne ta kɔnuman sara ni kojugu ye, ka ne ta kanuya sara ni kɔninya ye.

⁶Mɔgɔjugu do ye wuri a kama k’a jaraki, a jarakibaga ye lo a kininboroyanfan fe!

⁷Ni a ta kiti be tige, kiti ye ben a kan; hali a ta Aladaari ye jate jurumun ye!

⁸Do ye bo a si ra, mɔgɔ were ye a ta baara ke a no ra.

⁹A denw ye ke feritaw ye, a muso ye ke muso ce sanin ye!

- 10**A denw ye yaala o kun fe ka daariri ke, o ye bo o ta bonkolonw kono ka taga domuni daari fo yorojan!
- 11**Jurunantigiw y'a borofenw bee mina, mogo werew ye a ta baara tona bee ce!
- 12**Mogo si kana konuman ke a ye, a be sa ka den minw to a ko, mogo si kana makari olugu ra.
- 13**A komogow ye halaki ka ban, o togo ye tunu ka bo duruja nata ce ra.
- 14**Matigi Ala hakiri ye to a bemaw ta terenbariyakow ra; a bamuso ta jurumunw kana yafa!
- 15**O ta jurumunw ye to Matigi Ala hakiri ra tuma bee; Ala ye o togo tunu ka bo dugukolo ko kan.
- 16**Ayiwa, nin kow bee y'a soru, sabu ale ma miiri ka konuman ke mogo ye; a ka mogo janibagato, ani fagantanw, ani mogo jusu kasinin toro fo ka o faga.
- 17**Ka mogow danga, o le tun ka di a ye; sisan danga ye ben ale yere kan! Dugawuke tun man di a ye; sisan dugawu yoro ye janya ale yere ra!
- 18**Danga le ye ke a kannaderege ye, danga ye jigi a kono i ko ji, ka jigi a kolow kono i ko turu.
- 19**Danga ye ke fani ye a kanna k'a datugu, ka ke a ta kurusijara ye a ce ra tuma bee.
- 20**Ne jarakibagaw, ani minw be kumajuguw fo ne ma, olugu ta sara bena ke o le ye Matigi Ala fe.
- 21**E, Matigi Ala, ne Matigi, ele koni ye ne minako ja, i togo koson; ne bosi, sabu i ta numanya ka ni!
- 22**Ne koni ye janibagato ye, ani fagantan; ne jusu cenna!
- 23**Ne be tagara i ko wulafesuma min be samana ka taga a laban na. O be ne yuguyugu i ko o be yiri yuguyugu ka tonw benben cogo min na.
- 24**Ne kinbirikunw be yereyere ne koru, sundonkojugu fe; ne fasara fo ka ne ja.
- 25**Ne kera dogoyarifen le ye o fe, o be ne fle ka o kun yuguyugu.
- 26**E, Matigi Ala, ne ta Ala, ne dema! Ne kisi i ta numanya koson,
- 27**k'a to o y'a lon ko ele boro no lo, ko ele Matigi Ala yere le ka nin ke.
- 28**Hali ni olugu ka ne danga, ele bena baraka don ne ra. Ni o ka wuri ne kama, olugu le bena maroya, nka i ta jon bena ninsondiya.
- 29**Dogoyari le bena ke ne jarakibagaw kannaderege ye, maroya le bena o datugu i ko deregeba.

³⁰Ne da bena Matigi Ala fo k'a waleɓumanlon kosebe, ne bena a tando a ta mɔgɔw ta jamaba ce ra;

³¹sabu a be lo fagantan koro, k'a kisi ka bo a jarakibagaw boro.

Zaburu 110

Masace sarakalasebaga

¹Dawuda ta Zaburu. Matigi Ala k'a fo ne Matigi ye ko: "Na i sigi ne kininboroyanfan fe, fo ne ye na i juguw mina ka o bla i sen koro."

²Matigi Ala bena i ta fanga bonya, k'a damina Siyon ka se fo yorojan; i bena i ta kuntigiya sigi i juguw kan.

³I bena wuri ka i juguw kere lon min na, i ta mɔgɔw labennin lo o lon kama. I ta kanbelenw bena na to i koro kuru saninman kan, i ko sɔgomada gomiji.

⁴Matigi Ala karira, a fana tena a ta miiriya yeɓema: "Ele le ye sarakalasebaga ye wagati bee, i n'a fo Melikisedeki tun be cogo min na."

⁵Matigi be i koro i kininboroyanfan fe, a ta dimilon, na a bena masaw joro.

⁶A be kiti ben siyaw kan; suw be fan bee ra, a be kuntigiw joro jamana yoro bee ra.

⁷K'a tagato to sira kan a be ji min ko ra; o ko, a b'a kun korota tuun.

Zaburu 111

Ala ka kan ni tandori ye

(Zaburu 112)

¹Aw ye Matigi Ala tando! Ne be Matigi fo k'a waleɓumanlon ni ne jusukun bee ye, mɔgɔɓumanw ta jen ra, ani jamalajenyoro ra.

²Matigi Ala ta kokeninw ka bon, a ta kow ka di minw bee ye, olugu be o kow mara o jusu ra;

³sabu bonya ni noro le be a ta koketaw kan, a ta terreninya te ban ka ye fiyewu.

⁴A b'a fe mɔgɔw hakiri ye to a ta kabakow ra; Matigi Ala be makari, a be hina,

⁵a be domuni di a nasiranbagaw ma, a b'a hakiri to a ta jenrogonya ra wagati bee.

⁶A k'a ta setigiya yira a ta mɔgɔw ra a ta kewalew sababu ra, ka siya werew ta jamanaw mina k'a di o ma.

⁷A boro be baara o baara ke, o bee be ke ni kankelentigiya ni can le ye; mɔgo be se ka la a ta sariya ta kumaw bee ra;

⁸a ta cifoninw te yeɓema ka ye, o ju sigira can ni terreninya le kan.

⁹A k'a ta mɔgɔw kunmabɔ, ka jɛnɔgɔnya don ni o ye, jɛnɔgɔnya min tɛ yelemɛ; a tɔgɔ saninyanin lo, siranyafenba lo.

¹⁰Matigi Ala nasiran le ye hakiritigiya damina ye. Min o min bɛ o sira tagama, o tigi bɛ faamurikonuman sɔrɔ. Matigi Ala ye tando wagati bɛɛ.

Zaburu 112

Ala ta baraka bɛ mɔgɔnuman kan (Zaburu 111)

¹Aw ye Matigi Ala tando! Matigi Ala nasiran bɛ mɔgɔ min na, a ta kumaw ka di mɔgɔ min ye kosebɛ, o tigi ta pana.

²A ta durujaw le bɛna kɛ jamana mɔgɔ barakamanw ye; sabu mɔgɔnumanw ta siya bɛ baraka sɔrɔ.

³Naforo ni fɛnɔnumanw bɛ sɔrɔ a ta so, a bɛ terenninya sira tagama tuma bɛɛ.

⁴Hali dibi ra, Ala bɛ yeelen bɔ mɔgɔnuman ye, mɔgɔ min bɛ makari, ni a bɛ hina, ani a terennin lo.

⁵Ni mɔgɔ bɛ makari a mɔgɔɔgɔn na ka juru don a ra, ani k'a ta kow kɛ ka kapa ni can sira ye, o ka ni.

⁶O tigi kɔni tɛna jɛngɛ ka bɔ a nɔ ra fiyewu! Sabu mɔgɔw hakiri bɛ to mɔgɔ terennin na wagati bɛɛ!

⁷A tɛ siran kibarojuguw na, a hakiri siginin lo, a jigi lanin bɛ Matigi Ala kan.

⁸A ja siginin lo, a tɛ siran; a laban, a bɛna a na lɔ a juguw ra ka o bentɔ flɛ.

⁹A b'a boro labla ka fagantanw sɔn; a ta terenninya tɛ ban ka ye. A ta fanga bɛ to ka kɔrɔta, ka bonya.

¹⁰Mɔgɔjugu bɛ o ye ka dimi, k'a pin nimi fɔ k'a yɛrɛ halaki; mɔgɔjugu bɛ sama fɛn min nɔ fɛ, o bɛ tunu a ma.

Zaburu 113

Matigi Ala bɔɔgɔnko tɛ yi

¹Aw ye Matigi Ala tando! Matigi Ala ta jɔnw, aw y'a tando, aw ye Matigi Ala tɔgɔ tando!

²Aw ye baraka la Matigi Ala tɔgɔ kan, k'a damina sisan, ani wagati bɛɛ;

³k'a ta terebɔyanfan na ka taga a bla terebenyanfan na, Matigi Ala tɔgɔ ye tando yɔrɔ bɛɛ.

⁴Matigi Ala le kɔrɔtara siyaw bɛɛ san fɛ, a ta bonya tɛmɛna hali sankolo janya kan.

⁵Jɔn le bɛ i ko Matigi Ala, an ta Ala, min siginin bɛ yɔrɔ kɔrɔtaninw na fɔ san fɛ?

⁶A b'a na majigi ka sankolo ni dugukolo fe.

⁷A be desebagato lawuri ka bo dugu ma, ka fagantan labo nogo ra,

⁸k'a lasigi ni fagamaw ye, ni a ta jamana fagamaw ye.

⁹A be somogo di muso denworobari ma, k'a ke bamuso ninsondiyanin ye a denw ce ra. Aw ye Matigi Ala tando!

Zaburu 114

Ala ka kobaw ke a ta mogow ye

¹Wagati min Izirayeli bora Misiran, wagati min Yakuba ta mogow bora o siya were mogow ce ra,

²Zuda mara le kera a sigiyoro saninman ye, Izirayeli kera a ta mara ye.

³Kogji ka o ye minke, ale borira, Zuriden ba sekora ko fe.

⁴Kuruw panpanna i ko sagajigiw, kongoriw panpanna i ko sagadenw.

⁵Kogji, ele borikun? Zuriden, ele sekokun ko fe?

⁶Kuruw, aw panpankun i ko sagajigiw? Kongoriw, aw panpankun i ko sagadenw?

⁷Dugukolo, ele ye yereyere Matigi na koro, Yakuba ta Ala na koro;

⁸sabu ale le be farayoro yelema k'a ke dinga jiman ye, ka faragbelen yelema k'a ke bununji ye.

Zaburu 115

Ala le ye baraka bee tigi ye

¹Bonya kana la anw kan, Matigi Ala, bonya kana la anw kan, nka bonya ye la ele togo le kan, i ta numanya ni i ta kankelentigiya koson!

²I kana a to siya tow y'a fo ko: "O ta Ala be min le?"

³Anw ta Ala be san fe, ni ko o ko k'a diya, a be o ke.

⁴Olugu ta batofenw ye fen warigberamanw le ye, ani fen saninlamanw; adamadenw yere boro le ka o lalaga.

⁵Da be o fe, nka o te kuma, na be o fe, nka o te yeri ke,

⁶toro be o fe, nka o te menni ke, nun be o fe, nka o te kasa men,

⁷boro be o fe, nka o te maga fen na, sen be o fe, nka o te tagama, mankan si te bo o kandinga ra.

⁸O lalagabagaw ni olugu yere bee ye kelen ye, ani minw bee be o jigi la o kan.

⁹Izirayeli, i jigi la Matigi Ala kan! Ale le ye o demebaga ni o tangabaga ye.

¹⁰Haruna ta somɔɔw, aw ye aw jigi la Matigi Ala kan! Ale le ye o demɛbaga ni o tangabaga ye.

¹¹Aw minw bɛ siran Matigi Ala ɲa, aw ye aw jigi la Matigi Ala kan! Ale le ye o demɛbaga ni o tangabaga ye.

¹²Matigi Ala hakiri bɛ an na, a bɛna baraka don an na; a bɛna baraka don Izirayeli ta somɔɔw ra, a bɛna baraka don Haruna ta somɔɔw ra,

¹³a bɛna baraka don a ɲasiranbagaw ra, mɔɔɔba fara a fitini kan.

¹⁴Matigi Ala ye dɔ fara aw kan, ka dɔ fara aw ni aw ta denw kan.

¹⁵Matigi Ala ye baraka don aw ra, ale min ka sankolo ni dugukolo dan.

¹⁶Sankolo ye Matigi Ala kelen ta ye; a ka dugukolo le di adamadenw ma.

¹⁷Suw le tena Matigi Ala tando, laharatagabagaw le tena a tando.

¹⁸Anw le bɛna Matigi Ala tando, k'a ta sisan, ani wagati bɛɛ. Aw ye Matigi Ala tando!

Zaburu 116

Mɔɔɔ min bɛ Ala waleɲumanlɔn

¹Ne bɛ Matigi Ala kanu, sabu a bɛ ne ta makarikanw lamɛn,

²sabu a b'a toro malɔ ka ne lamɛn; o kosɔn, ne bɛna a daari ne si bɛɛ ra.

³Saya ta sirinanw tun melegera ne ra ka ban, kaburu jatige tun ka ne mina ka ban, degu ni jusukasi tun sera ne ma.

⁴Nka ne ka Matigi Ala tɔɔɔ wele, ko: "E, Matigi Ala, ne nin kisi!"

⁵Matigi Ala bɛ makari, a terennin lo; an ta Ala bɛ hina.

⁶Matigi Ala b'a janto mɔɔɔ majigininw na; ne tun dɛsɛra, a ka ne kisi.

⁷Ne nin, sekɔ i ta laganfiya ra tuun, sabu Matigi Ala ka kopuman kɛ i ye.

⁸Can lo, i ka ne nin kisi ka bɔ saya ra, ka ne ɲa kisi ɲajibɔ ma, ka ne sen kisi talon ma.

⁹O ra, ne bɛna tagama Matigi Ala ɲa kɔrɔ ni mɔɔɔ ɲanaman tɔw ye, dunuɲa ra yan.

¹⁰Ne jigi tun bɛ Ala kan, hali tuma min ne tun b'a fɔra ko ɲani bɛ ne kan kɔsɛɛ.

¹¹Ne jusu gbannin le tun b'a fɔra ko mɔɔɔ bɛɛ ye faninyafɔbaga le ye.

¹²Matigi Ala ka kopuman minw bɛɛ kɛ ne ye, ne bɛna a waleɲumanlɔn o bɛɛ ra cogo di sa?

¹³Ne bɛna jifiyɛ kɔrɔta, ka o kɛ ne ta kisiri tagamasiyɛn ye, ka Matigi Ala tɔgɔ wele.

¹⁴Ne ka dajuru minw ta Matigi Ala fɛ, ne bɛna o dafa, a ta jama bɛɛ lajennin ja kɔrɔ.

¹⁵Alapasiranbagaw ta saya ko ka bon Matigi Ala fɛ kosɛbɛ.

¹⁶E, Matigi Ala, ne ye i ta jɔn le ye, ne ye i ta jɔn le ye, ne ye i ta jɔnmuso dence le ye. Ele le ka ne bɔsi ka bɔ ne ta sirinanw bɛɛ ra.

¹⁷O kosɔn ne bɛna numanlɔn saraka* bɔ i ye, ne bɛna Matigi Ala tɔgɔ wele.

¹⁸Ne ka dajuru minw ta Matigi Ala fɛ, ne bɛna o dafa a ta jama bɛɛ lajennin ja kɔrɔ,

¹⁹Matigi Ala ta batoso lu kɔnɔ, ele Zeruzalemu dugu yɛɛ kɔnɔ! Aw ye Matigi Ala tando!

Zaburu 117

Bɛɛ ye Matigi Ala tando

¹Aw siya wɛɛɛ mɔgɔw, aw bɛɛ ye Matigi Ala tando! Aw dunɔpamɔgɔw, aw bɛɛ y'a bonya!

²Sabu a bɛ numanya min kɛ an ye, o ka bon kosɛbɛ. Matigi Ala ta kankelentigiya tɛ ban ka ye fiyewu! Aw ye Matigi Ala tando!

Zaburu 118

Ala ta numanya tɛ ban

¹aw ye Matigi Ala fo k'a walenumanlɔn, sabu a ka ni, a ta numanya tɛ ban ka ye.

²Izirayeli y'a fo ko: "Sabu a ta numanya tɛ ban ka ye!"

³Haruna ta somɔgɔw y'a fo ko: "Sabu a ta numanya tɛ ban ka ye!"

⁴Matigi Ala pasiranbagaw y'a fo ko: "Sabu a ta numanya tɛ ban ka ye!"

⁵Ka ne degunin to, ne ka Matigi Ala wele, Matigi Ala ka ne jaabi, a ka ne laganfiya.

⁶Matigi Ala bɛ ne fɛ, ne tɛ siran foyi ja; adamadenw bɛ se ka mun le kɛ ne ra?

⁷Matigi Ala bɛ ne fɛ, ale le ye ne demɛbaga ye; ne bɛna ne ja lɔ ne kɔninyabagaw ra ka o bentɔ flɛ.

⁸Ka i yɛɛ karifa Matigi Ala ma, o ka fisa sani i ye i jigi la adamaden kan.

⁹Ka i yɛɛ karifa Matigi Ala ma, o ka fisa sani i ye i jigi la fagamaw kan.

¹⁰Siya tɔw bɛɛ tun ka ne lamini, nka Matigi Ala tɔgɔ baraka ra, ne ka o halaki.

- 11**O tun ka ne lamini, fɔ ka ne datugu, nka Matigi Ala tɔgɔ baraka ra, ne ka o halaki.
- 12**O tun ka ne lamini fan bɛɛ ra i ko lidenw, nka o fagara i ko ɲanitasuma; Matigi Ala tɔgɔ baraka ra, ne ka o halaki.
- 13**O tun bɛ ne ɲɔnina ni baraka ye, janko ka ne laben, nka Matigi Ala ka ne dɛmɛ.
- 14**Matigi Ala le bɛ baraka di ne ma, ne bɛ dɔnkiri la ale le ye, ale le kɛra ne ta kisiri tigi ye.
- 15**Mɔgɔ terenninw ɲagarikan bɛ bɔra o ta sow kɔnɔ, sabu Matigi Ala ka o kisi. Matigi Ala boro barakaman bɛ kobaw kɛ.
- 16**Matigi Ala boro barakaman kɔrɔtanin lo! Matigi Ala boro barakaman bɛ kobaw kɛ.
- 17**Ne tɛna sa, ne bɛna ɲanamanya, janko ka Matigi Ala ta kow lakari.
- 18**Matigi Ala ka ne koro kɔsɛbɛ, nka a ma ne labla saya ye.
- 19**Aw ye terenninya dondaw dayɛɛ ne ye; ne bɛna don o daw fɛ ka taga Matigi Ala fo k'a waleɲumanlɔn.
- 20**Matigi Ala ta donda ye nin ye; mɔgɔ terenninw bɛ don o le fɛ.
- 21**Matigi Ala, ne bɛna i fo ka i waleɲumanlɔn sabu i ka ne jaabi, sabu i kɛra ne ta kisiri sababu ye.
- 22**Bonlɔbagaw banna kabakuru min na, o le nana kɛ kabakuru sɔbɛman ye, ka kɛ bon kabakuru fɔlɔ ye.
- 23**O kow bɛɛ bɔra Matigi Ala yɛɛ le ra, o kɛra kabako ye an ɲa na.
- 24**Nin ye Matigi Ala yɛɛ ta lon le ye, an ye ɲagari ka ninsɔndiya nin lon na.
- 25**E, Matigi Ala, sabari, i ye an kisi! Matigi Ala, sabari, i y'a to an ye se sɔrɔ!
- 26**Min bɛ nana Matigi Ala tɔgɔ ra, dugawu ye kɛ o ye! An bɛ to Matigi Ala ta so kɔnɔ ka dugawu kɛ aw ye!
- 27**Matigi Ala le ye Ala ye, ale le ka yeelen bɔ an ye. Aw ye na ɲanagbɛ ra ni yiriborow ye aw boro, ka taga se fɔ sarakabɔnan gbanw kɔrɔ!
- 28**Ele le ye ne ta Ala ye, ne bɛ i fo ka i waleɲumanlɔn! Ne ta Ala, ne bɛ i tɔgɔ kɔrɔta.
- 29**Aw ye Matigi Ala fo k'a waleɲumanlɔn, sabu a ka ɲi, a ta ɲumanya tɛ ban ka ye.

Zaburu 119

Ala ta sariya ɲɔgɔn tɛ

(Zaburu 19.8-15)

- ¹Minw be tagama ni jusukun gbenin ye, minw be tagama ka kapa ni Matigi Ala ta sariya ye, olugu ta pana.
- ²Minw be a ta ciw sira tagama, minw b'a yorɔɔni ni o jusukun bee ye, olugu ta pana.
- ³Olugu koni te terenbariyako ke, o be Ala ta sira le tagama.
- ⁴I ka i ta sariya ta kumaw yira an na, janko an y'a sira tagama ka pa.
- ⁵A to ne tagamacogo ye pa, janko ne ye i ta cifɔninw sira tagama.
- ⁶Ni o kera, ni ne ka i ta kumaw bee jate mina, ne tena maroya.
- ⁷Ne bena i fo ka i waleɔumanlɔn ni jusukunɔuman ye, ka to ka i ta kolatigeninw karan, sabu o terennin lo.
- ⁸Ne b'a fe ka i ta cifɔninw sira tagama, o ra, i kana ban ne ra fiyewu!
- ⁹Kanbelen be se ka a tagamacogo saninya cogo di? Ni a be tagama ka kapa ni i ta kuma ye.
- ¹⁰Ne be i ta jenɔɔɔnya jini ni ne jusukun bee ye, i kana a to ne ye jenge ka i ta kumaw sira bla.
- ¹¹Ne be i ta darakuma mara ka pa ne jusukun na, janko ne kana na i hake ta.
- ¹²E, Matigi Ala, i baraka! Ne karan i ta cifɔninw na.
- ¹³I da ka kolatigenin minw fo, ne be o bee fo kelen kelen.
- ¹⁴Ka i ta ciw sira tagama, o be ne ninsɔndiya, k'a ke i n'a fo naforoba le be ne boro.
- ¹⁵Ne be to ka miiri i ta sariya ta kumaw ra; ne be ne pa lo i ta siraw le ra.
- ¹⁶I ta cifɔninw ko le ka di ne ye kosebe; ne te jina i ta kuma ko.
- ¹⁷Koɔuman ke i ta jon ye, janko ne ye si sɔɔ, ka i ta kuma sira tagama!
- ¹⁸Ne pa ye, janko koɔumanba minw be i ta sariya ra, ne ye o fe!
- ¹⁹Ne ye lonan le ye dugukolo kan yan; i kana i ta kumaw dogo ne ma.
- ²⁰I ta kolatigeninw lɔɔ be ne ra tuma bee, fo ne jusukun be korɔɔ o ma.
- ²¹I be yereyirabagaw dɔɔya, o mɔɔɔ danganin minw be o yere mabɔ i kumakan na.
- ²²O ta mafiyenyari ni o ta dɔɔyari bo ne kunna, sabu ne be i ta ciw sira tagama.
- ²³Hali ni kuntigiw ka janfa siri ne kama, i ta jon be miiri i ta cifɔninw le ra.
- ²⁴I ta ciw ko le ka di ne ye kosebe, olugu le be ne ladi.

- 25 Ne lanin fle dugu ma, buguri ra! A to ne ye panamanya tuun ka kapa ni i ta kuma ye!
- 26 Ne ka ne ta kow jafɔ i ye, i ka ne jaabi; ne karan i ta cifɔninw na.
- 27 A to ne ye i ta sariya ta kumaw faamu, janko ne ye i ta kabakow jate mina.
- 28 Ne be kasi jusukasi kosɔn; ne lawuri ka kapa ni i ta kuma ye.
- 29 Faninyasira mabɔ ne ra, makari ne ra k'a to ne ye i ta sariya sira tagama!
- 30 Ne ka kankelentigiya sira le ta; ne be tagama ka kapa ni i ta kolatigeninw le ye.
- 31 Ne be nɔrɔ i ta ciw le ra k'a sira tagama. E, Matigi Ala, i kana a to ne ye maro.
- 32 Ne be bori i ta kumakanw le kɔ, sabu i be faamuri di ne ma.
- 33 Matigi Ala, ne karan i ta cifɔninw na, janko ne ye o sira tagama ka se fɔ a laban ma!
- 34 Faamuri di ne ma, janko ne ye to i ta sariya kan, k'a sira tagama ni ne jusukun beɛ ye!
- 35 I ta kuma sira yira ne ra, sabu a ka di ne ye.
- 36 Ne jusukun jenge ka taga i ta ciw fan fe, a kana taga nafa fan fe.
- 37 Ne ja bɔ fengbansanw na, k'a to ne ye to i ta sira kan!
- 38 I ka i darakan min di i pasiranbagaw ma, o kuma dafa i ta jɔn ye.
- 39 Ne be siran tɔgɔcɛn min ja, o mabɔ ne ra, sabu i ta kolatigeninw ka ji.
- 40 A fle, i ta sariya ta kumaw lɔgɔ be ne ra kosɛbe; a to ne ye panamanya i ta terreninya sira kan.
- 41 Matigi Ala, i ta pumanya ye jigi ne kan, ani i ta kisiri, ka kapa ni i darakan ye
- 42 Ni o kera, ne bena ne mafiyenyabagaw jaabi, sabu ne jigi be i ta kuma kan.
- 43 I kana cankuma mabɔ ne da ra ka ye fiyewu, sabu ne be i ta kolatigeninw le makɔnɔna.
- 44 Ne bena i ta sariya sira tagama lon beɛ, wagati beɛ, ani tuma beɛ.
- 45 Ne laganfiyanin le be tagama, sabu ne be tugu i ta sariya ta kumaw le kɔ.
- 46 Ne bena i ta ciw jafɔ masacew ye; o maroya tena ke ne ra.
- 47 I ta kumaw le ka di ne ye kosɛbe, ne be o le kanu.
- 48 Ne be ne boro kɔrɔta i ta kumaw nɔ fe, sabu ne be o kanu; ne be sigi ka miiri i ta cifɔninw le ra.
- 49 I ka kuma min fɔ i ta jɔn ye, i hakiri to o ra, sabu ne be o le makɔnɔna!

- 50 Min be ne jusu saaro ne ta pani na, o ye ko i darakuma be si di ne ma.
- 51 Yerɛyirabaga daw be ne logɔbo; nka ne te jenge ka bo i ta sariya sira kan.
- 52 Ni ne hakiri jigira i ta kolatigeninw na i ka minw fo fɔɔfɔɔ, Matigi Ala, o be ne jusu saaro.
- 53 Dimiba be ne mina mɔgɔjuguw kosɔn, olugu minw be ban i ta sariya ra.
- 54 Ne be i ta cifɔninw le la dɔnkiri ye, ka ne to nin so kɔnɔ yan, i ko lonan.
- 55 E, Matigi Ala, hali su fe, ne hakiri be to i tɔgɔ ra, ka i ta sariya sira tagama.
- 56 Min ye ne ta ye, o ye ko ne ye to i ta sariya ta kumaw kan.
- 57 Ne ninyɔɔ ye min ye, Matigi Ala, ne be kɔsegi a kan, o ye ka i ta kuma sira tagama.
- 58 Ne b'a fe ka i diyanyako le ke ni ne jusukun beɛ ye; makari ne ra, i darakuma kosɔn.
- 59 Ne ka ne ta kow jate mina, ka ne tagamacogo ke ka kapa ni i ta ciw ye tuun.
- 60 Ne te sumaya; ne be teliya le, ka i ta kumaw sira tagama.
- 61 Mɔgɔjuguw ka o ta sirinanw ke ka ne melege, nka ne te pina i ta sariya ko.
- 62 Su cemance ra, ne be wuri ka i fo ka i walepumanlon i ta kolatigeninw kosɔn, sabu o terennin lo.
- 63 Ne ye i nasiranbagaw beɛ ta teri le ye, ani i ta sariya ta kumaw siratagamabagaw.
- 64 E, Matigi Ala, i ta pumanya ka dugukolo fa! Ne karan i ta cifɔninw na.
- 65 I ka koɔnuman ke i ta jɔnce ye, Matigi Ala, ka kapa ni i ta kuma ye.
- 66 Hakiriɔnuman ni lonniya yira ne ra, sabu ne lara i ta kumaw ra.
- 67 Wagati min i tun ma ne koro fɔɔ, ne tun be bɔra i ta sira kan; nka sisan ne be i darakumaw lamenna.
- 68 I ka pi, i be koɔnuman ke; ne karan i ta cifɔninw na.
- 69 Yerɛyirabaga daw be faninyaw lara ne ra; nka ne be i ta sariya ta kumaw mara kosebe ne jusukun na.
- 70 Olugu hakiri gberenna; nka ele ta sariya ko le ka di ne ye kosebe.
- 71 I ka ne koro minke, o fisayara ne ma; sabu sisan ne be i ta cifɔninw karanna.
- 72 I da ka sariya min fo, o ka di ne ye ka teme hali sanin ni warigbe waga caman kan.

- 73I boro le ka ne dan, ka baraka don ne ra; hakiri di ne ma janko ne ye i kumakan faamu.
- 74I nasiranbagaw bena ne ye ka ninsɔndiya, sabu o b'a ye ko ne jigi be i ta kuma le kan.
- 75Matigi Ala, ne k'a lon ko i ta kolatigeninw terennin lo, ko i ka ne koro ka kapa ni i ta kankelentigiya le ye.
- 76I ta numanya ye ne jusu saaro, ka kapa ni i darakuma ye.
- 77I ta hina ye se ne ma, janko ne ye si sɔrɔ, sabu i ta sariya ko le ka di ne ye kosebe.
- 78Yereyirabaga minw be ne tɔpɔra gbansan, olugu le ye maroya! Ne koni be miiri i ta sariya ta kumaw le ra.
- 79I nasiranbagaw ye seko ka na ne fe, ani minw ka i ta ciw lon.
- 80A to ne ye i ta cifɔninw sira tagama ni jusukun gbenin ye, janko ne kana na maroya.
- 81Ne nin be samana i ta kisiri le no fe; ne jigi be i ta kuma le kan.
- 82Ne ka i darakumaw panafle fo ka na ne padenw baraka ban; ne ko: "I bena ne jusu saaro tuma juman sa?"
- 83Ne be i ko sisi ka forogo min fin ; nka ne ma pina i ta cifɔninw ko.
- 84I ta jon si to ye san jori le ye? I bena kiti ben ne nogbenbagaw kan tuma juman?
- 85Yereyirabaga dow be dingaw sogira ne ja fe, k'a sɔrɔ o ma ben ni i ta sariya ye.
- 86I ta kumaw bee ye can ye; o wurira ne kama gbansan le; ne demɛ!
- 87A tora dɔɔnin, o tun bena ne halaki; nka ne ma bo i ta sariya ta kumaw kan.
- 88A to ne ye si sɔrɔ, i ta numanya koson, janko i da ka ci minw fo, ne ye o sira tagama.
- 89Matigi Ala, i ta kuma be yi tuma bee! A sabatinin lo sankolo ra.
- 90I ta kankelentigiya be yi wagati bee, ani tuma bee; i ka dugukolo sabati, a fana be to a no ra.
- 91I ta kolatigeninw le koson danfenw be o no ra bi; sabu fen bee be baara ke ele le ye.
- 92Ni i ta sariya ko tun man di ne ye kosebe, ne tun bena sa ne ta pani na.
- 93Ne te pina i ta sariya ta kumaw ko, sabu i be ne panamanya o le sababu ra.
- 94Ne kera i ta ye; ne kisi, sabu ne be tugu i ta sariya ta kumaw le ko.

- 95 Mɔgɔjugu dɔw bɛ ne kɔnɔna, janko ka ne halaki; nka ne bɛ i ta ciw le lamɛn.
- 96 Ne bɛ dan ye fɛn dafanin bɛɛ ra, nka ele ta kumaw bonya dan tɛ lɔn.
- 97 E, ne bɛ i ta sariya kanu dɛ! Ne ta miiriya bɛ o le kan wagati bɛɛ.
- 98 I ta kuma bɛ ne kɛ hakiritigi ye ka tɛmɛ ne juguw kan, sabu o kuma bɛ ne kɛrɛ fɛ tuma bɛɛ.
- 99 Hakiri bɛ ne fɛ ka tɛmɛ ne karanfaw bɛɛ kan, sabu ne bɛ miiri i ta ciw le ra.
- 100 Ne bɛ faamuri kɛ ka tɛmɛ cɛkɔrɔbaw kan, sabu ne bɛ i ta sariya ta kumaw mara.
- 101 Ne bɛ ne sen kɔrɔsi sirajugu bɛɛ ma, janko ne ye i ta kuma sira tagama.
- 102 Ne tɛ ne yɛrɛ mabɔ i ta kolatigeninw na; sabu ele le bɛ ne karan.
- 103 I darakuma ka di ne ye dɛ! A ka di ka tɛmɛ hali li kan.
- 104 I ta sariya ta kumaw baraka ra, ne bɛ faamuri sɔrɔ; o kosɔn ne bɛ faninyasiraw bɛɛ kɔninya.
- 105 I ta kuma ye fitina le ye ne sen kɔrɔ, yeelen lo fana ne ta sira kan.
- 106 Ne bɛ kari a ra, ne fana bɛna a dafa, ko ne bɛna i ta kolatigeninw sira tagama, sabu o terennin lo.
- 107 I ka ne koro ka ne majigi kosebɛ; Matigi Ala, a to ne ye panamanya i ta kuma baraka ra.
- 108 Matigi Ala, sɔn ne ta tandori ma i ko saraka; ne karan i ta kolatigeninw na.
- 109 Ne nin bɛ farati ra wagati bɛɛ, nka ne tɛ pɪna i ta sariya kɔ.
- 110 Mɔgɔjuguw bɛ jan la ne ja; nka ne tɛ ne yɛrɛ mabɔ i ta sariya ta kumaw ra.
- 111 I ta ciw le ye ne ninyɔrɔ ye tuma bɛɛ, sabu o bɛ ninsɔndiya don ne jusu ra.
- 112 Ka i ta cifɔninw sira tagama, o le bɛ ne jusukun na wagati bɛɛ, fɔ a laban.
- 113 Ne bɛ mɔgɔ jusuflatigiw kɔninya; ne bɛ i ta sariya le kanu.
- 114 Ele le ye ne dogoyɔrɔ ye, ani ne tangabaga; ne jigi bɛ i ta kuma le kan.
- 115 Aw mɔgɔjuguw, aw ye mabɔ ne ra, janko ne ye ne ta Ala ta kumaw lamɛn.
- 116 Baraka don ne ra, i darakuma kosɔn, janko ne ye panamanya; ne jigi kana maroya!
- 117 Baraka don ne ra janko ne ye kisi, ani janko i ta cifɔninw ye to ne ja kɔrɔ tuma bɛɛ!

- 118 Mɔgɔ o mɔgɔ bɛ bɔ i ta cifɔninw sira kan, i bɛ o tigi mabɔ i yɛrɛ ra, sabu o bɛ fɛn o fɛn dabari, o bɛɛ ye faninya le ye.
- 119 I bɛna dunuɗa mɔgɔjuguw bɛɛ firi i ko ɲamaɲama; o kosɔn ne bɛ i ta ciw kanu.
- 120 Ne bɛ siran i ɲa fɔ ne fari bɛ yɛrɛyɛrɛ; i ta kolatigeninw ɲasiran bɛ ne ra.
- 121 Ne bɛ can ni terreninya sira tagama; i kana ne labla ne tɔɲɔbagaw ye.
- 122 Kɛ ne ta hera sarati ye; i kana a to yɛrɛyirabagaw ye ne minako juguya.
- 123 Ne ka i ta kisiri ko ɲanaflɛ, ka i ta darakuma terrenin ɲanaflɛ fɔ ka na ne ɲadenw baraka ban.
- 124 I ta ɲɔn mina ka kaɲa ni i ta ɲumanya ye, i ye ne karan i ta cifɔninw na.
- 125 Ne ye i ta ɲɔn le ye, faamuri di ne ma, k'a to ne ye i ta ciw lɔn.
- 126 Matigi Ala, wagati sera i ye i ta setigiya yira, sabu mɔgɔw bɛ i ta sariya cɛna.
- 127 Nin le kosɔn, ne bɛ i ta kumakan kanu, ka tɛmɛ hali sanin kan, hali sanin yɛrɛworo kan.
- 128 O kosɔn ne bɛ i ta sariya ta kumaw bɛɛ jate ko kuma terreninw lo; ne bɛ faninyasiraw bɛɛ kɔninya.
- 129 I ta ciw ye fɛnɲumanba ye; o kosɔn ne bɛ o mara.
- 130 I ta kuma faamuri bɛ mɔgɔ bla yeelen na; a bɛ faamuri di kolɔnbariw ma.
- 131 Ne bɛ ne da yɛlɛ ka ɲuna, sabu i ta kumaw lɔgɔ bɛ ne ra.
- 132 I ɲa munu ka ne flɛ, ka makari ne ra i n'a fɔ i b'a kɛ i kanubagaw ye cogo min na ka kaɲa ni i ta kolatigenin ye.
- 133 Ne tagamacogo sabati ka bɛn ni i darakumaw ye; i kana a to terenbariyako si ye se sɔrɔ ne kan.
- 134 Ne kisi mɔgɔw ta tɔɲɔri ma, janko ne ye i ta sariya ta kumaw sira tagama.
- 135 Sabari ka i ta ɲɔn flɛ ni ɲumanya ye, ka ne karan i ta cifɔninw na.
- 136 Ne bɛ kasira ka ɲaji caman le bɔ, sabu mɔgɔw tɛ i ta sariya sira tagamana.
- 137 E, Matigi Ala, i terrenin lo, i ta kolatigeninw fana ka ɲi.
- 138 I ka i ta ciw fɔ ni terreninya ye, ani kankelentigiyaba.
- 139 Sɔnɲa ka ne baraka bɛɛ ban, sabu ne juguw bɛ ɲina i ta kumaw kɔ.
- 140 I darakumaw bɛɛ kora ka o saninya kɔsɛbɛ; i ta ɲɔncɛ bɛ o le kanu.
- 141 Ne ka dɔgɔ, mɔgɔw tɛ ne jate, nka ne tɛ ɲina i sariya ta kumaw kɔ.
- 142 I ta terreninya ye terreninya banbari le ye, i ta sariya fana ye can le ye.

- 143 Degu ni kɔnɔnɔfiri sera ne ma, o bɛɛ n'a ta, i ta kumaw ko ka di ne ye kosebɛ.
- 144 I ta ciw terennin lo tuma bɛɛ; o faamuri di ne ma, janko ne ye si sɔrɔ.
- 145 Ne bɛ i wele ni ne jusukun bɛɛ ye, ne jaabi, Matigi Ala; ne bɛna to i ta cifɔninw kan.
- 146 Ne bɛ i wele ko i ye ne kisi, janko ne ye i ta ciw sira tagama.
- 147 Ne bɛ kɔn dugugbɛda ja ka kasi ka i wele, sabu ne jigi bɛ i ta kuma le kan.
- 148 Ne jaɗenw bɛ yeɛ k'a sɔrɔ dugu ma gbɛ ban; ne bɛ to ka miiri i darakumaw ra.
- 149 Ne kan lamɛn i ta jumanya kosɔn! Matigi Ala, a to ne ye janamanya ka kapa ni i ta kolatigeninw ye.
- 150 Dabarijuguw siribagaw bɛ nana yi; o bɛ o yeɛ mabɔ i ta sariya ra.
- 151 Nka ele yɔrɔ ka surun ne ra, Matigi Ala! I ta kumaw bɛɛ ye can ye.
- 152 Kabini wagatijan, i ta ciw k'a yira ne ra ko ele ka o sigi, o fana tɛ yeɛma tuun fiyewu.
- 153 Ne ta pani flɛ, i ye ne bɔsi, sabu ne tɛ jina i ta sariya kɔ.
- 154 Lɔ ni ne kunko ye, i ye ne kunmabɔ; a to ne ye janamanya i darakuma sababu ra.
- 155 Kisiri yɔrɔ ka jan mɔgɔjuguw ra, sabu olugu tɛ i ta cifɔninw jini.
- 156 I ta hina ka bon, Matigi Ala; a to ne ye janamanya i ta kolatigeninw baraka ra.
- 157 Ne nɔgbɛnbagaw, ani ne juguw ka ca, nka ne tɛ jenge ka bɔ i ta ciw sira kan.
- 158 Ne bɛ janfamɔgɔw flɛ fɔ ka jigi o ra, olugu minw tɛ i darakuma lamɛn.
- 159 Ne bɛ i ta sariya ta kumaw kanu cogo min na, o jate, Matigi Ala, k'a to ne ye janamanya i ta jumanya kosɔn.
- 160 I ta kuma ju sigira can le kan, i ta kolatigeninw bɛɛ terennin lo, o si tɛ ban ka ye.
- 161 Kuntigi dɔw wurira ne kama gbansan, nka i ta kuma dɔrɔn le nasiran bɛ ne jusukun na.
- 162 Ne bɛ ninsɔndiya i darakuma kosɔn, i ko mɔgɔ min ka naforoba cɛ.
- 163 Mɔgɔ o mɔgɔ bɛ faninya fɔ, ne bɛ o kɔninya, k'a haramuya; ne bɛ i ta sariya le kanu.
- 164 Ne bɛ i tando fɔ sijaga wolonfla tere kɔnɔ, i ta kolatigeninw kosɔn, sabu o terennin lo.
- 165 Hera caman le maranin bɛ i ta sariya kanubagaw ja; o sen tɛna talon foyi ra.

- 166E, Matigi Ala, ne be i ta kisiri le makɔnɔna! Ne be i kumakan le lamɛn.
- 167Ne be i ta ciw sira tagama, ne be o kanu kosebe.
- 168Ne be i ta sariya ta kumaw, ani i ta ciw sira tagama, sabu ne ta kow si ma dogo i ma.
- 169A to ne kasikan ye se i ma, Matigi Ala! Faamuri di ne ma i ta kuma kosɔn.
- 170A to ne ta makarikanw ye se i ma! Ne bɔsi i darakan kosɔn!
- 171Tandori camanba ye bɔ ne da ra, sabu i be ne karan i ta cifɔninw na.
- 172Ne da ye dɔnkiri la ka i darakuma tando, sabu i ta kumaw beɛ terennin lo.
- 173I boro ye ne demɛ, sabu ne ka i ta sariya ta kumaw le panawoloma.
- 174E, Matigi Ala, ne be kasi i ta kisiri nɔ fe, i ta sariya ko le ka di ne ye kosebe.
- 175Ne ye to si ra ka i tando, i ta kolatigeninw ye baraka don ne ra.
- 176Ne be yaalara ne kun fe i ko sagaden tununin: i ta jɔn yɔrɔjini, sabu ne te pina i kumakanw kɔ.

Zaburu 120

Mɔgɔɔuman ta sɛgɛ

- 1Ala ta batoso yelensira ta dɔnkiri. Ka ne degunin to, ne kasira ka Matigi Ala wele, a ka ne jaabi.
- 2"E, Matigi Ala, ne nin bɔsi faninyafɔbaga da ma, ne nin bɔsi mɔgɔjanfabaga nenkun ma."
- 3Aw mɔgɔjanfabagaw, mun le bɛna ke aw sara ye? Aw bɛna mun le sɔrɔ?
- 4Kerekɛɛw ta biɛ minw donna tasumakami na k'a da diya, o le bɛna ke aw sara ye.
- 5Bɔnɔ ka ne sɔrɔ, sabu ne tagara sigi Mesɛki; bɔnɔ ka ne sɔrɔ, sabu ne tagara to Kedari ta mɔgɔw ce ra !
- 6Ne siginin tora nin mɔgɔw ce ra yan ka mɛɛn fɔ ka temɛ; nin mɔgɔ minw te hera fe.
- 7Ne ko hera le; nka ni ne kumana dɔrɔn, olugu ko kɛɛ.

Zaburu 121

Ala le ye a ta mɔgɔw kɔrɔsibaga ye

- 1Ala ta batoso yelensira ta dɔnkiri. Ne be ne ja kɔrɔta ka kuruw fle! Ne ta demeri bɛna bɔ min le sa?

- ²Ne ta demeri be bo Matigi Ala le fe, min ka sankolo ni dugukolo dan.
- ³A tena son k'a to i sen ye talon; i korosibaga te jingɔ ka ye!
- ⁴A fe, Izirayeli korosibaga te jingɔ, janko ka sunɔɔ.
- ⁵Matigi Ala le ye i korosibaga ye. Matigi Ala be to i kere fe, ka ke suma ye i kunna.
- ⁶Tere fe, tere tena kojugu ke i ra, su fe, karo fana tena kojugu ke i ra.
- ⁷Matigi Ala bena i korosi kojugu bee ma; a bena i nin korosi.
- ⁸Matigi Ala bena i tagato ni i nato korosi, k'a ta sisan, ani wagati bee.

Zaburu 122

Matigi Ala ta so kanuya

- ¹Ala ta batoso yelensira ta donkiri. Dawuda ta Zaburu. Ne be ninsondiya, n'a fora ne ye ko: "An ye taga Matigi Ala ta so kono!"
- ²An tagara fo ka taga an sen lo ele Zeruzalemu dugu dondaw le ra!
- ³Ele Zeruzalemu dugu min lora, ka ke dugu ye min donna jagon na ka ja.
- ⁴Gbaw be taga yi le, Matigi Ala ta gbaw be taga yi le. O ye ci le ye min dira Izirayelimogow ma, ko o ye taga Matigi Ala fo k'a walepumanlon a togɔ koson.
- ⁵Sabu kititigebagaw ta masasiginanw be yi le, Dawuda ta so ta masasiginanw.
- ⁶Aw ye Ala daari ko a ye hera ke Zeruzalemu ye: "Zeruzalemu, i kanubagaw ye nasuma!"
- ⁷Hera ye ke i ta sow kono, nasuma ye ke i ta masabonw kono."
- ⁸Ne balemaw ni ne teriw koson, ne b'a fo ko: "Hera ye ke i ta sow kono!"
- ⁹Matigi Ala, an ta Ala ta so kanuya koson, ne be i ta hera le pini Ala fe.

Zaburu 123

Makari tigi Ala

- ¹Ala ta batoso yelensira ta donkiri. Ne be ne ja korota ka ele le fe, ele min siginin be sankolo ta masaya ra.
- ²Jonce ja lonin be a matigice boro ra cogo min na, jonmuso ja lonin be a matigimusosoro ra cogo min na, anw fana ja lonin be Matigi Ala, an ta Ala ra ten, fo a ye na makari an na.
- ³Makari an na, Matigi Ala, makari an na; sabu dogoyari ka an labo fo k'a dama teme.
- ⁴Wasobagaw ta logobori ka an labo, yerebonyabagaw ta dogoyari ka an labo.

Zaburu 124

Ala le ye an bɔsibaga ye

- ¹Ala ta batoso yelensira ta dɔnkiri. Dawuda ta Zaburu. Ni Matigi Ala tun tɛ ni an ye, Izirayeli y'a fɔ ten,
- ²ni Matigi Ala tun tɛ ni an ye wagati min mɔgɔw wurira an kama,
- ³o tun bɛna an bɛɛ janaman le latunu, tuma min na o tun dimina an kɔrɔ kosebɛ.
- ⁴Jibaw le tun bɛna an datugu, jiwoyoba dɔ tun bɛna woyo ka tɛmɛ an kunna.
- ⁵Ji barakamanw le tun bɛna woyo ka tɛmɛ an kunna.
- ⁶Nka Matigi Ala baraka! Ale ma sɔn k'a to o ye an domu.
- ⁷An nin bɔsira o boro i ko kɔnɔ bɛ bɔsi ka bɔ kɔnɔminabaga ta jɔ ra cogo min na; jɔ tigera, an bɔsira.
- ⁸An ta demeri bɛ sɔrɔ Matigi Ala tɔgɔ le ra, min ka sankolo ni dugukolo dan.

Zaburu 125

Ala bɛ a ta mɔgɔɗumanw kɔrɔsi

- ¹Ala ta batoso yelensira ta dɔnkiri. Minw bɛ o jigi la Matigi Ala kan, olugu bɛ i ko Siyɔn kuru*; o tɛ jengɛ ka bɔ a nɔ ra ka ye, o bɛ yi wagati bɛɛ.
- ²Kuruw ka Zeruzalemu lamini cogo min na, Matigi Ala fana bɛ a ta mɔgɔw lamini o cogo le ra, sisan, ani wagati bɛɛ.
- ³Mɔgɔjuguw ta masacebere siginin tena to mɔgɔ terenninw ta mara kunna, janko mɔgɔ terenninw kana na o boro sama ka taga kojugu nɔ fɛ.
- ⁴E, Matigi Ala, koɗuman kɛ mɔgɔɗumanw ye, ani mɔgɔ minw jusu ka ji.
- ⁵Nka minw bɛ sira jengeninw ta, Matigi Ala bɛna olugu gben ka bɔ yi, ani minw bɛɛ bɛ terenbariyakow kɛ. Ala ye hera kɛ Izirayeli ye!

Zaburu 126

Ala bɛ hera lasekɔ a ta mɔgɔw ma

- ¹Ala ta batoso yelensira ta dɔnkiri. Wagati min Matigi Ala tun ka Siyɔn dugu ta bonya lasekɔ a ma tuun, a tun kɛra anw ɗa na i ko siko.
- ²An yerɛkora kosebɛ, an ɗagarira fɔ ka pɛrɛn. O tuma o tun b'a fɔra siyaw cɛ ra ko: "Matigi Ala ka kobaw kɛ o ye dɛ!"
- ³Matigi Ala ka koba kɛ anw ye, o kosɔn an bɛ ninsɔndiya.
- ⁴Matigi Ala, an ta bonya lasekɔ an ma, i ko kɔji min bɛ woyo woroduguyanfan kongokolon kɔnɔ.

⁵Minw najibɔɔ bɛ danni kɛ, olugu pagarininba le bɛna siman tige.

⁶Minw kasitɔ bɛ bɔ ni siman ye o boro ka taga a dan, olugu pagarininba bɛ seko ni siman tigenin ye o boro.

Zaburu 127

Ala le ye ko bɛɛ nabaga ye

¹Ala ta batoso yelensira ta dɔnkiri. Sulemani ta Zaburu. Ni Matigi Ala yere ma bon lo, minw b'a lɔra, olugu bɛ o yere segera gbansan le. Ni Matigi Ala yere ma dugu kɔrɔsi, min b'a kɔrɔsira, ale ta sijana ye gbansan le ye.

²Aw bɛ sori ka wuri, ka meen pana gbansan, ka sege ka aw ta baro sɔrɔ; Ala bɛ o ɲɔɲɔn di a ta mɔɔ kanuninw ma ka o to sunɔɔ ra.

³A flɛ, den ye Matigi Ala ta difɛn le ye, worodenw ye baraji le ye.

⁴Bijɛw bɛ cogo min na kerɛkɛɛ boro, mɔɔ kanbelenman ta denw bɛ kɛ i boro ten le.

⁵Ni mɔɔ min k'a sɔrɔ k'a ta bijɛforogo fa, o tigi ta pana. Ni a bɛ kuma kititigeɲɔrɔ ra a juguw ɲa kɔrɔ, dugu donda ra, a tɛ maroya.

Zaburu 128

Alapasiranbaga bɛ Ala ta baraka sɔrɔ

¹Ala ta batoso yelensira ta dɔnkiri. Matigi Ala pasiran bɛ ele mɔɔ min na, ni i bɛ Matigi Ala ta sira tagama, ele ta pana.

²I bɛna i boro ta baara nafa sɔrɔ k'a domu; i ta kow bɛ ɲa, i fana bɛ hera sɔrɔ.

³I ta muso bɛ kɛ i ta so kɔnɔ i ko rezɛnsun min bɛ den caman kɛ; i ta denw bɛ sigi i kerɛ fɛ domunikeɲɔrɔ ra, i ko oliviyesun falenninkuraw.

⁴Matigi Ala pasiran bɛ mɔɔ min na, a bɛ baraka don o tigi ra o cogo le ra.

⁵Matigi Ala bɛna to Siyɔn, ka baraka don i ra, k'a to i ye Zeruzalɛmu ta hera ye i ɲa ra i si bɛɛ ra.

⁶I bɛna i ta denw ta denw ye. Ala ye hera kɛ Izirayeli ye!

Zaburu 129

Mɔɔɲugu ni labankojugu

¹Ala ta batoso yelensira ta dɔnkiri. Kabini ne denmisenman, o ka ne tɔrɔ kosebɛ. Izirayeli y'a fɔ ten!

²Kabini ne denmisenman, o ka ne tɔrɔ kosebɛ, nka o ma se ne ra.

³Senɛkebagaw ka ne ko sɛnɛ, fɔ ka walanjanw bɔ ne ko ra.

⁴Nka Matigi Ala ta le ye can ye; a ka mɔgɔjuguw ta sirinanw foni ka bɔ ne ra.

⁵Minw bɛɛ be Siyɔn dugu kɔninya, olugu le ye maroya fɔ ka sekɔ ni o kɔ ye!

⁶O ye ke i ko bin min be falen biribon kunna; sani a bɔntuma ye se, a be ja.

⁷A tɛ a bɔnbaga boro fa, a t'a cɛbaga fana kɔnkɔn fa.

⁸Tɛmɛbagaw t'a fɔ olugu ma ko: "Matigi Ala ye baraka don aw ra! An be dugawu ke aw ye ni Matigi Ala tɔgɔ ye!"

Zaburu 130

Ala ta mɔgɔw jigi ye Ala ye

¹Ala ta batoso yɛlɛnsira ta dɔnkiri. Ka ne deguninba to, Matigi Ala, ne be i wele ko i ye ne demɛ!

²Matigi, ne kan lamɛn, i toro malɔ ka ne ta makarikanw lamɛn.

³Matigi Ala, ni i tun be an ta terenbariyakow mara i yɛrɛ kɔnɔ, Matigi, jɔntigi le tun bɛna se ka kisi?

⁴Nka ele kɔni be yafa, o kosɔn mɔgɔw be siran i na ka i bonya.

⁵Ne be Matigi Ala le makɔnɔna, ne nin b'a makɔnɔna; ne jigi be ale ta kuma le kan.

⁶Dugu kɔrɔsibagaw be sɔgɔmada makɔnɔna, dugu kɔrɔsibagaw kɔrɔtɔnin be sɔgɔmada makɔnɔna, nka ne kɔrɔtɔnin be Matigi makɔnɔna belɛn ka tɛmɛ olugu kan.

⁷Izirayeli, i jigi la Matigi Ala kan; sabu numanya be sɔrɔ Matigi Ala le fɛ; a be mɔgɔ kunmabɔ ko bɛɛ ma.

⁸Ale le bɛna Izirayeli kunmabɔ a ta terenbariyakow bɛɛ ra.

Zaburu 131

Ala nasiranbaga wasara

¹Ala ta batoso yɛlɛnsira ta dɔnkiri. Dawuda ta Zaburu. Matigi Ala, yɛrɛbonya tɛ ne jusukun na, yɛrɛyira tɛ ne flɛrikɛcogo ra; ne tɛ miiri kobaw ra, ani ko minw tɛmɛna ne ta lɔnniya kan.

²Ne jera ka to yɔrɔ kelen na, i ko den min fanin siginin be a bamuso sen kan; ne nin wasara i ko den min fanin siginin be a bamuso sen kan.

³Izirayeli, Matigi Ala makɔnɔ, k'a ta sisan ma, ani wagati bɛɛ.

Zaburu 132

Ala be baraka don a ta masacɛ ra

- ¹Ala ta batoso yelensira ta donkiri. E, Matigi Ala, i hakiri to Dawuda ra; i hakiri to a ta sege bee ra.
- ²A karira Matigi Ala ye, ka nin dajuru ta Yakuba ta Ala fangatigi ye, ko:
- ³"Ne tena don ne ta bon kɔnɔ, ne tena la ne ta lanan kan,
- ⁴ne tena a to sunɔɔ ye don ne na ra, ne tena ne na tugu ka jingɔ,
- ⁵ƒɔ ne ye yɔrɔ dɔ sɔrɔ Matigi Ala ye, ƒɔ ne ye sigiyɔrɔ sɔrɔ Yakuba ta Ala fangatigi ye."
- ⁶A fle, an ka jɛnɔɔɔnya kesu ko men Efirata; an tagara a sɔrɔ Yahari kongokɔnɔyɔrɔw ra.
- ⁷"An ye taga a ta so! An y'an kinbiri gban a sen kɔrɔ k'a bato!"
- ⁸E, Matigi Ala, i wuri, i ye na i ta laganfiyayɔrɔ ra, i ni i ta jɛnɔɔɔnya kesu barakaman!
- ⁹I ta sarakalasebagaw ye terreninya ke o kannaderege ye, i nasiranbagaw ye nagari ƒɔ ka pɛrɛn!
- ¹⁰I ta jɔnce Dawuda kosɔn, i kana i kɔ di i ta mɔɔɔ panawolomanin ma.
- ¹¹Matigi Ala karira Dawuda ye can kan, a fana tena a ta kuma yelemɔ; a ko: "I yere woroden dɔ, ne bɛna o le sigi i ta masasiganan kan i nɔ ra.
- ¹²Ni i denw ka ne ta jɛnɔɔɔnya sira tagama, ani ne ka ci minw yira o ra, ni o ka o ke, o tuma olugu yere fana ta denw bɛna sigi i ta masasiganan kan tuma bee."
- ¹³Sabu Matigi Ala ka Siyɔn dugu le panawoloma; o yɔrɔ ko le diyara a ye, a ko a be o ke a sigiyɔrɔ ye.
- ¹⁴A ko: "Nin le ye ne ta laganfiyayɔrɔ ye tuma bee; ne bɛna sigi nin yɔrɔ le ra, sabu a ko diyara ne ye.
- ¹⁵Ne bɛna baraka don o ta simanw na kosebe, ne bɛna domuni di o ta fagantanw ma ka o fa.
- ¹⁶Ne bɛna kisiri ke o ta sarakalasebagaw kannaderege ye; o ta Alanasiranbagaw bɛna nagari ƒɔ ka pɛrɛn.
- ¹⁷O yɔrɔ le ra, ne bɛna Dawuda ta fanga lawuri; ne ta mɔɔɔ panawolomanin ta fitina mananin bɛna to .
- ¹⁸Ne bɛna maroya ke a juguw kannaderege ye, nka ale ta masafugula bɛna manamana!"

Zaburu 133

Balemaya ka di

¹Ala ta batoso yelensira ta dɔnkiri. Dawuda ta Zaburu. Can ra, balemaw ye ben, ka to ɲɔɔn fe, o ka ɲi de! O ka di yeɛ le!

²A be i ko turu kasadiman min bɔnna Haruna kun na , min be jigi fo a bonbosi kan, fo Haruna bonbosi kan, ka jigi ka se fo a ta deregeba kan ma.

³A be i ko Herimɔn kuru ta gɔmiji, min be jigi Siyɔn kuruw kan. Matigi Ala be baraka di o yɔɔ le ra, ka si di, wagati beɛ.

Zaburu 134

Ala ta baaradenw beɛ ye baraka la a ye

¹Ala ta batoso yelensira ta dɔnkiri. Matigi Ala ta baaradenw, aw beɛ ye baraka la Matigi Ala ye! Aw minw be baara ke Matigi ta so kɔnɔ su beɛ!

²Aw ye aw boro kɔɔta k'a sin yɔɔ saninman fan na, ka baraka la Matigi Ala ye!

³Matigi Ala ye to Siyɔn dugu kɔnɔ ka baraka don i ra; ale min ka sankolo ni dugukolo dan.

Zaburu 135

An ye Ala tando a ta sebayaya kosɔn

¹Aw ye Matigi Ala tando! Aw ye Matigi Ala tɔɔ tando! Matigi Ala ta baaradenw, aw y'a tando!

²Aw minw be baara ke Matigi Ala ta so kɔnɔ, aw minw be baara ke an ta Ala ta batoso lu kɔnɔ, aw y'a tando!

³Aw ye Matigi Ala tando, sabu Matigi Ala ka ɲi. Aw ye dɔnkiri la k'a tɔɔ tando, sabu a tɔɔ ka di.

⁴Matigi Ala ka Yakuba ta mɔɔw ɲanawoloma ka o ke a ta ye, a ka Izirayeli ta mɔɔw ɲanawoloma ka o ke a ta mɔɔw ye.

⁵Ne kɔni k'a lɔn ko Matigi Ala ka bon, ko an Matigi be ala tɔw beɛ kunna.

⁶Ni ko o ko ka Matigi Ala diya, a be o ke, sankolo kɔnɔ, ani dugukolo kan, ani kɔɔji n'a dunmanyɔɔw beɛ ra.

⁷A be sankabaw lawuri ka bo fo dugukolo danw na, a be sanmanamana bo, ka sanji ben; a be foɔ lana ka bo a marayɔɔw ra.

⁸A ka Misirankaw ta dence folɔw halaki, k'a ta adamadenw na, ka taga se beganw ma.

⁹A ka tagamasiyenw, ani kabakow ke ele Misiran jamana ce ma, Farawona ni a ta jamana ɲamɔɔw beɛ kama.

¹⁰A ka siya caman halaki, ka masace barakamanw faga.

- 11** Amōrikaw ta masace Sihon, ani Basan masace Dgi, ani Kanaanakaw ta masacew bee.
- 12** A ka o ta jamana di Izirayeli ma, a ka o ta jamana ke a ta mōgōw ta ye.
- 13** Matigi Ala, ele tōgō kōni tē tunu ka ye fiyewu! Matigi Ala, mōgōw hakiri bē to i tōgō ra wagati bee, ani tuma bee.
- 14** Matigi Ala bēna a ta mōgōw ta kiti tige ka jo di o ma; a bēna hina a ta jōnw na.
- 15** Siya tōw ta batofenw ye fen warigberamanw ni fen saninlamanw le ye; adamadenw yere boro le ka o lalaga.
- 16** Da bē o fē, nka o tē kuma, na bē o fē, nka o tē yeri ke,
- 17** toro bē o fē, nka o tē mēnni ke; dafōjō si tē bō o da fē.
- 18** O lalagabagaw ni olugu yere bee ye kelen ye, ani minw bee bē o jigi la o kan.
- 19** Izirayeli ta somōgōw, aw ye baraka la Matigi Ala ye! Haruna ta somōgōw, aw ye baraka la Matigi Ala ye!
- 20** Levi ta somōgōw, aw ye baraka la Matigi Ala ye! Matigi Ala nasiranbagaw, aw ye baraka la Matigi Ala ye!
- 21** Matigi Ala baraka, ele min bē Siyōn, ele min siginin bē Zeruzalemu! Aw ye Matigi Ala tando!

Zaburu 136

Ala ta pumanya

- 1** Aw ye Matigi Ala fo k'a walepumanlōn, sabu a ka ni, a ta pumanya tē ban ka ye.
- 2** Aw ye alaw bee ta Ala fo k'a walepumanlōn, sabu a ta pumanya tē ban ka ye!
- 3** Aw ye matigiw bee ta Matigi fo k'a walepumanlōn, sabu a ta pumanya tē ban ka ye!
- 4** Ale Ala kelen le bē kabakobaw ke, sabu a ta pumanya tē ban ka ye!
- 5** Ale le ka sankolo dan a ta lōnniya sababu ra, sabu a ta pumanya tē ban ka ye!
- 6** Ale le ka dugukolo dan k'a bla ji kunna, sabu a ta pumanya tē ban ka ye!
- 7** Ale le ka sankolo yeelenbōnan belebelew dan, sabu a ta pumanya tē ban ka ye!
- 8** A ka tere dan ka o sigi terefera kunna, sabu a ta pumanya tē ban ka ye!
- 9** A ka karo ni lolow dan ka o sigi sufera kunna, sabu a ta pumanya tē ban ka ye!
- 10** Ale le ka Misirankaw ta dence fōlōw faga, sabu a ta pumanya tē ban ka ye!
- 11** A ka Izirayelimōgōw labō o cē ra, sabu a ta pumanya tē ban ka ye!

- ¹²A ta se bagaya ni a ta fanga baraka ra, sabu a ta pumanya te ban ka ye!
- ¹³Ale le ka Kogojiwulen cetige fla ye, sabu a ta pumanya te ban ka ye!
- ¹⁴A ka Izirayelimogow lateme ji ce ma, sabu a ta pumanya te ban ka ye!
- ¹⁵A ka Farawona ni a ta kerekejama dafiri Kogojiwulen konɔ, sabu a ta pumanya te ban ka ye!
- ¹⁶Ale le blara a ta mogow na kongokolon konɔ ka taga, sabu a ta pumanya te ban ka ye!
- ¹⁷Ale le ka masacebaw halaki, sabu a ta pumanya te ban ka ye!
- ¹⁸A ka masace barakamanw faga, sabu a ta pumanya te ban ka ye!
- ¹⁹Amorikaw ta masace Sihon, sabu a ta pumanya te ban ka ye!
- ²⁰Basan masace Dgi, sabu a ta pumanya te ban ka ye!
- ²¹A ka o ta jamana di Izirayeli ma, sabu a ta pumanya te ban ka ye!
- ²²A k'a ke a ta jonw ta ye, Izirayelimogow ta ye; sabu a ta pumanya te ban ka ye!
- ²³Ale le k'a hakiri to an na, tuma min na an tun be siya tow ta fanga korɔ, sabu a ta pumanya te ban ka ye!
- ²⁴A ka an bosi ka bo an juguw boro, sabu a ta pumanya te ban ka ye!
- ²⁵Ale le be domuni di danfenw bee ma, sabu a ta pumanya te ban ka ye!
- ²⁶Aw ye sankolo tigi Ala fo k'a walepumanlon, sabu a ta pumanya te ban ka ye!

Zaburu 137

Zeruzalemu ta bonɔ

- ¹Ka an to Babiloni badaw ra, an hakiri jigira Siyon dugu ko ra minke, an siginin tora yi, ka to ka kasi.
- ²Yirimisen minw tun be o yoro ra, an tun ka an ta goniw dulon olugu ra.
- ³Ka an to yi, an minabagaw tun b'a fora an ye ko an ye donkiri do la olugu ye; an toowabagaw tun b'a fora ko an ye olugu ninsondiya. O ko: "Aw ye Siyon dugu donkiri dow la an ye ke!"
- ⁴An be se ka Matigi Ala ta donkiriw la jamana were dugukolo kan cogo di sa?
- ⁵E, Zeruzalemu, ni ne ka pina ele ko, o tuma ne kininboro ye pina gonifo ko!
- ⁶Ne nen noronin ye to ne da konɔ, ni ne ma ne hakiri to ele ra, ni ne ma ele Zeruzalemu jate ka teme ne ta nagariko tow bee kan.

⁷Matigi Ala, Edomukaw ka min ke an na, i hakiri to o ra: Zeruzalemu dugu minalon na, olugu le tun b'a fɔra ko: "Aw y'a ci, aw y'a ci ka se fɔ bonw jusiginanw ma!"

⁸Ele Babiloni, ele min bɛna halaki, ele ka kojugu min ke anw na, ni mɔgɔ min ka i sara ni o ɲɔgɔn ye, Ala ye o tigi ta ɲa.

⁹Ni mɔgɔ min ka aw ta denfitiniw mina ka o gbasi fara kan ka o ɲɔɲɔ, Ala ye o tigi ta ɲa.

Zaburu 138

Bɛɛ ye Ala fo k'a waleɲumanlɔn

¹Dawuda ta Zaburu. Ala, ne bɛ i fo ka i waleɲumanlɔn ni ne jusukun bɛɛ ye, ne bɛ dɔnkiri la ka i tando i ta danfen saninmanw ɲa kɔɔ.

²Ne bɛ ne kinbiri gban i ta batoso saninman kɔɔ, ka i tɔgɔ fɔ ka i fo ka i waleɲumanlɔn i ta ɲumanya ni i ta kankelentigiya kosɔn; sabu i ka i tɔgɔ bonya ka tɛmɛ fen bɛɛ kan, ka i darakumaw bɛɛ dafa.

³Lon min ne ka i wele, i ka ne jaabi; i ka ne ja gbɛɛya, ka baraka don ne ra.

⁴Matigi Ala, ni dunuɲa masaw nana i ta kumaw mɛn ka bɔ i yɛɛ da ra, o bɛɛ ye i fo ka i waleɲumanlɔn!

⁵O ye dɔnkiri la ka Matigi Ala ta kow lakari, sabu Matigi Ala ta nɔɔɔ ka bon.

⁶Matigi Ala kɔɔtanin lo, nka a ɲa bɛ mɔgɔ majigininw na; a bɛ mɔgɔ yadaninw fana ye fɔ yɔɔjan, ka o lɔn.

⁷Hali ni ne degura kɔsɛbɛ, i bɛ ne nin tanga; i bɛ i boro bɔ ka ne bɔsi ne juguw ta dimi ma, ka ne kisi ni i boro barakaman ye.

⁸Matigi Ala bɛ ko bɛɛ ke ne ye k'a dafa. E, Matigi Ala, i ta ɲumanya tɛ ban ka ye! I yɛɛ boro ka baara min ke, i kana i kɔ don o ra.

Zaburu 139

Foyi dogonin tɛ Ala ma

¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dawuda ta Zaburu. Matigi Ala, i ka ne jusukun sɛgɛsɛgɛ, i ka ne jusukunnakow bɛɛ lɔn.

²I ka ne sigiwagati lɔn, i ka ne wuriwagati lɔn; i ka ne ta miiriyaw lɔn kabini wogatijan.

³Ni ne bɛ tagama ra, walama ni ne lanin lo, i ka o lɔn; i bɛ ne ta kow bɛɛ kala ma.

⁴Hali k'a sɔɔ kuma ma bɔ ne da ra fɔlɔ, Matigi Ala, o y'a sɔɔ ko ne bɛna min fɔ, ele ka o bɛɛ lɔn ka ban.

- ⁵I be ne ko fe, i be ne ja fe, i boro fana be ne kan.
- ⁶O lonniyaba jɔgɔn ka bon ne ta hakiri ma, a temena ne ta faamuri dan kan pewu.
- ⁷Ne be se ka taga min le, ko ne be faran ka mabo ele ra? Ne be se ka bori ka taga dogo min le, ele ja tena ne ye yɔrɔ min na?
- ⁸Ni ne ka yelen ka taga sankolo ra, i be yi; ni ne jigira fo dugukolo jukɔrɔ, i be yi.
- ⁹Ni ne wurira ka taga fo tereboyanfan dan na, walama ni ne tagara sigi terebenyanfan na fo kɔgɔji dan na,
- ¹⁰hali o yɔrɔ ra, i boro be ne temesira yira ne ra, i boro barakaman bena ne mina.
- ¹¹Ni ne ko, ko dibi ye ne datugu, hali su be yeɛma ka ke tere ye ka ne lamini.
- ¹²Hali dibi te se ka dibi don ele ma; ele fe su gbenin lo i ko tere, dibi be i ko yeelen ele fe.
- ¹³Ele le ka ne kɔnɔnɔyɔrɔw beɛ dan, ka ne fari yɔrɔw tugutugu jɔgɔn na ne bamuso kɔnɔ.
- ¹⁴Ne be i fo ka i walepumanlon, sabu i ka ne ke danfen kabakoman ye, ani danfen numanba. I ta danfenw beɛ ye fenpumanbaw le ye; ne yere ka o lon kosebe.
- ¹⁵Ne farikolo yɔrɔ si tun dogonin te ele ma, wagati min i tun be ne farisogo danna dogo ra, wagati min i ka ne fari yɔrɔw tugutugu jɔgɔn na dugukolo jukɔrɔ.
- ¹⁶Hali wagati min ne fari tun ma laben folo, i ja tun be ne ra. Tereda minw tun latigera ne ye, o beɛ tun sebera i ta kitabu kɔnɔ ka ban, k'a sɔrɔ o lonw si tun ma se folo.
- ¹⁷E, Ala, i ta miiriyaw kɔrɔ ka dun ne ta faamuri ma! O hakeya ka ca ne ma!
- ¹⁸Ni ne ko ne be o jate mina, o ka ca ka teme hali kɔgɔji kenken kan. A fle, ni ne kununa tuma o tuma, ne ni ele belen be jɔgɔn fe.
- ¹⁹E, Ala ni i tun be sɔn ka mɔgɔjuguw faga, ka o mɔgɔfagabagaw gben ka o mabo ne ra!
- ²⁰Olugu be ele ko fo ni naninyajuguya le ye; o be i tɔgɔ fo gbansan le, sabu i juguw lo.
- ²¹Matigi Ala, yala ne man kan ka i kɔninyabagaw kɔninya wa? Minw be wuri i kama, yala olugu ko man kan ka gboya ne ye wa?
- ²²Ne be o kɔninya fo ka se kɔninya dan ma; ne juguw lo.
- ²³Ala, ne segesege, ka ne jusukunnakow lon! Ne kɔrɔbo ka fle, ka ne jusukunnakow lon.
- ²⁴A fle, ni ne be sirajugu kan, i ye ne bla i ta panamanya banbari sira kan.

Zaburu 140

Ala le be an kisi an juguw ta tɔɔɔ ma

- ¹Dɔnkirilabagaw kuntigi. Dawuda ta Zaburu.
- ²Matigi Ala, ne bɔsi mɔgɔjuguw boro, ne tanga mɔgɔ farimanw ma.
- ³Olugu minw be kojugu ɲaninya o jusukun na; lon o lon o be kere lawuri.
- ⁴O be o nenkun dabɔ k'a ke i ko sa; o darakan ka jugu i ko fɔnfɔnnin бага.
- ⁵Matigi Ala, ne kɔɔsi, janko mɔgɔjugu boro kana se ne ma; ne tanga mɔgɔ farimanw ma, minw be janfa siri janko ka ne laben.
- ⁶Yerebonyabaga dɔw ka jɔ siri, ka juruw siri ne ɲa; o ka jɔw siri ne ɲa sira kan, o ka minarijanw lala ne ɲa.
- ⁷Ne b'a fɔ Matigi Ala ye ko: "Ele le ye ne ta Ala ye! Matigi Ala, i toro malɔ ka ne ta makarikanw lamɛn!"
- ⁸Matigi Ala, ne Matigi, ne ta baraka tigi, ani ne kisibaga, ele le ka ne kɔɔsi kere wagati ra.
- ⁹Matigi Ala, i kana a to mɔgɔjugu diyanyako ye ke! I kana a to a ta kolatigeninw ye ɲa, ni o tɛ, a bɛna a yere kɔɔta.
- ¹⁰Ne jugu minw ka ne lamini, olugu da tun ka kojugu minw laben, o kojuguw ye ben olugu yere le kun na ka o datugu!
- ¹¹Tasumakamiw ye bɔn o kan, o ye o firi tasuma ra, dingadun dɔw kɔɔɔ, o kana se ka bɔ tuun.
- ¹²Kumajugufɔbaga kana lɔyɔɔ sɔɔɔ jamana kɔɔɔ! Mɔgɔ fariman kɔni, kojugu le ye gban ale kɔ tuma bɛɛ.
- ¹³Ne k'a lɔn ko Matigi Ala bɛna ɲanibagatɔw ta kiti tige o ye, a bɛna fagantanw ta jo di o ma.
- ¹⁴Can lo, Matigi Ala, mɔgɔ terenninw bɛna i tɔgɔ fɔ ka i fo ka i waleɲumanlɔn, mɔgɔɲumanw bɛna to i ɲa kɔɔɔ.

Zaburu 141

Mɔgɔjugu be mina a yere ta jɔ ra

- ¹Dawuda ta Zaburu. Matigi Ala, ne be i wele, i teliya ka na ne fe! Ni ne be i wele, i ye i toro malɔ ka ne kan lamɛn!
- ²A to ne ta daariri ye diya i ye i ko wusunɔn saraka; ni ne ka ne boro kɔɔta i nɔ fe, o ye diya i ye i ko wulafɛsaraka!
- ³Matigi Ala, ne da kɔɔsi kumajugu ma, ne dagbolow tanga kumajugu ma!

⁴I kana a to ne jusukun ye sama kojugu nɔ fɛ, ne kana ne sen don kɛwalejuguw ra, ne kana kori ni mɔɔ terenbariw ye, ne kana o ta janagɛ domuni dɔ domu!

⁵Mɔɔ terennin ye ne bugɔ, o ye koɔuman le ye; ni a ka ne jaraki, o bɛ i n'a fɔ a ka turu le kɛ ne kun na. Ne tɛ ban o turu ma; nka tuma bɛɛ ne ta Aladaari ye ko mɔɔjuguw ta kow kana ja.

⁶Ala y'a to o ye o ta kititigɛbagaw mina ka o firi farakuruw kan! Ni o kɛra, o bɛna ne kumakan lamɛn k'a lɔn ko ne ta kumaw ka di.

⁷Mɔɔ sɛnɛkɛtɔ bɛ dugukolo ci k'a yɛɛɛ cogo min na, o kolow bɛna yɛɛɛ o cogo le ra kaburu da ra.

⁸Nka ne ja lɔnin bɛ ele le ra, Matigi Ala, ne Matigi; ne bɛ ne yɛɛ karifa ele le ma, i kana ne nin labla saya ye!

⁹O ka jan min la ne ye, ne tanga o ma; ne tanga mɔɔ terenbariw ta minarijanw ma!

¹⁰Mɔɔjuguw ye mina o yɛɛ ta jɔw ra, nka ne ye tɛmɛ, foyi kana ne sɔɔ.

Zaburu 142

Ala hakiri bɛ a ta jɔn na

¹Dawuda ta karan: wagati min a tun bɛ kuruwo kɔnɔ. Aladaari.

²Ne bɛ ne kan kɔɔta, ka kasi Matigi Ala nɔ fɛ, ne bɛ ne kan bɔ ka makarikanw fɔ Matigi Ala ye.

³Ne bɛ ne ta maɔmankow bɛɛ fɔ a ye, ne bɛ ne ta degukow ɔafɔ a ye.

⁴Ni ne jusu kasira, ele le bɛ ne tɛmɛyɔɔ lɔn; o ka jan la ne ja ne tɛmɛsira ra.

⁵Ne kɛɛfɛyɔɔw flɛ, i b'a ye ko mɔɔ si tɛ yi min b'a jantora ne ra. Dogoyɔɔ si tɛ ne fɛ, sabu ne ta ko hami tɛ mɔɔ si ra.

⁶E, Matigi Ala, ne bɛ kasi ele le nɔ fɛ, ko: "Ele le ye ne dogoyɔɔ ye, ele le ye ne ninyɔɔ ye nin dunuɔa ra yan mɔɔ janamanw cɛ ra."

⁷I janto ne kasikan na, sabu ne dɛsɛnin lo kɛsɛ. Ne bɔsi ka bɔ ne nɔgbɛnɔbagaw boro, sabu o baraka ka bon ni ne ta ye.

⁸Ne nin labɔ kaso ra, janko ne ye i tɔɔ fɔ ka i fo ka i waleɔumanlɔn! Mɔɔ terenninw bɛna ne lamini, sabu i ka koɔuman kɛ ne ye.

Zaburu 143

Ala le ye a ta jɔnw bɔsibaga ye

¹Dawuda ta Zaburu. Matigi Ala, ne ta daarikan lamɛn, i toro malɔ ka ne ta makarikanw lamɛn i ta kankelentiɔiya kɔsɔn; ne jaabi i ta terenninya kɔsɔn.

- ²I kana a to kiti ye don ele ni i ta jɔn cɛ, sabu adamaden si terennin tɛ ele ɲa kɔrɔ.
- ³Ne jugu bɛ ne nin nɔgbɛnna, a b'a fɛ ka ne nin terege dugu ma; a ka ne bla dibi ra, i ko mɔgɔ minw sara kabini wagatijan.
- ⁴Ne jusu kasira, ne jigi tigɛra pewu!
- ⁵Ne hakiri bɛ fɔɔfɔɔ wagatiw ra, ne bɛ miiri i ta ko tɛmɛninw bɛɛ ra, ne bɛ i boro ta baara jate mina.
- ⁶Ne bɛ ne boro kɔrɔta i nɔ fɛ, ne sɔn jara i ɲa kɔrɔ k'a kɛ i ko dugukolo janin.
- ⁷E, Matigi Ala, i teliya ka ne jaabi, tɔ si tɛ ne ra tuun! I kana i pada dogo ne ra, ni o tɛ, ne bɛna kɛ i ko o bɛ minw lajigi kaburu kɔnɔ.
- ⁸Lon o lon sɔgɔma, a to ne ye i ta ɲumanya ko mɛn, sabu ne jigi bɛ ele le kan. Ne ka kan ka tagama sira min kan, o yira ne ra, sabu ne bɛ samana ele le nɔ fɛ, ka i daari.
- ⁹Matigi Ala, ne bɔsi ka bɔ ne juguw boro! Ne bɛ ne yɛɛ dogo ele le kɔrɔ.
- ¹⁰Ne karan i sago kɛcogo ra, sabu ele le ye ne ta Ala ye. I ta hakirijuman ye ne tɛmɛsira yira ne ra, ka ne lataga sira dakapanin kan.
- ¹¹Matigi Ala, a to ne ye si sɔrɔ i tɔgɔ kosɔn; ne nin bɔ degu ra, i ta terenninya kosɔn.
- ¹²I ta ɲumanya kosɔn, i bɛna ne juguw ban pewu; i bɛna ne kɛɛbagaw bɛɛ halaki, sabu ne ye i ta jɔn le ye.

Zaburu 144

Ala ta baraka le bɛ jamana ɲa

- ¹Dawuda ta Zaburu. Matigi Ala, ne ta barakatigi Ala, i baraka! Ele le bɛ ne boro degi kɛɛkɛcogo ra, ka ne borokandenw degi kɛɛkɛminanw minacogo ra.
- ²Ele le ye ne ta kow ɲabaga ye, ani ne tangabaga, ne ta karifayɔrɔba, ani ne bɔsibaga; ne tangabaga lo, ne bɛ ne yɛɛ karifa min ma, min bɛ ne ta mɔgɔw majigi ne ye!
- ³Matigi Ala, adamaden ye mun le ye k'a fɔ ko ele b'a jate? Mɔgɔ ye mun ye ka n'a fɔ ko ele bɛ miiri a ma?
- ⁴Adamaden bɛ i ko fɔɲɔ, a si teredaw bɛ i ko suma min bɛ tunu.
- ⁵Matigi Ala, i ta sankolo jenge ka jigi, ka maga kuruw ra fɔ o ye sisi bɔ.
- ⁶Sanmanamana bɔ ka ne juguw janjan; o bon ni i ta bijɛw ye, fɔ ka o yɛɛɛge!
- ⁷To san fɛ, ka i boro foni ka ne kisi, ka ne sama ka bɔ jiba jukɔrɔ, ka ne bɔsi ka bɔ siya wɛɛ mɔgɔw boro,

- ⁸minw da be faninyakumaw fo, o be o kininboro korota ka kari faninya kan.
- ⁹E, Ala, ne bena donkirkura la i ye, ne bena donkiri la, ka i tando ni goni juru tan ye;
- ¹⁰ele le be masacew kisi, ka i ta jonce Dawuda kisi fagarimuru ma.
- ¹¹Ne kisi, i ye ne bosi siya were magow boro, minw da be faninyakumaw fo, o be o kininboro korota ka kari faninya kan.
- ¹²An dencew bena ke o ta denmisenya ra i ko yiri minw be wuri ni baraka ye. An denmusow bena ke i ko samasen minw lesera k'a bla masaso kono ka masaso ce na.
- ¹³An ta bondow bena fa siman na, siman suguya bee bena soro o kono. An ta sagaw, ani an ta baw bena bugu ka ke fo waga caman, ka ke fo waga tan sigiyoroma caman.
- ¹⁴An ta misiw bena bonya fo ka toro. An juguw tena se ka ben an kan, ka an mina fanga ra ka taga ni an ye; mago si tena degu fo ka kule tuun an ta dugu siradaw ra.
- ¹⁵Ni siya min ta kera nin cogo ra, o siya ta pana; ni Matigi Ala ye siya min ta Ala ye, o siya ta pana.

Zaburu 145

Ala ta bonya ni a ta numanya

- ¹Ala tandori donkiri. Dawuda ta Zaburu. Ne be i togo korota, ne ta Ala, ne ta Masa! Ne be baraka la i togo ye wagati bee, ani tuma bee.
- ²Lon o lon ne bena baraka la i ye, ne bena i togo tando wagati bee, ani tuma bee.
- ³Matigi Ala ka bon, a ka kan ni tandori ye kosebe, a ta bonya dan te lon.
- ⁴Durujaw bee ye i ta kewalew bonya ko fo jagon ye, o ye i ta kobaw lakari,
- ⁵ka i ta bonyaba noroman ko fo. Ne be miiri i ta kewale kabakomanw ra.
- ⁶Magow bena i ta baraka ko fo, sabu siranyafenba lo; ne fana bena i ta bonya lakari.
- ⁷O bena o hakiri to i ta komanbaw ra ka o lakari, ka jagari ni kanba ye ka i ta terenninya ko fo.
- ⁸Matigi Ala be makari, a be hina, a te dimi joona, a ta numanya ka bon.
- ⁹Matigi Ala ka ni mago bee ma, a ta hina be se a ta danfenw bee ma.
- ¹⁰Matigi Ala, i ta danfenw bee be i fo ka i walepumanlon, i nasiranbagaw bee be baraka la i ye.
- ¹¹O be i ta masaya noro ko fo, ka i ta sebgaya lakari,

- ¹²janko adamadenw ye i ta kobaw lon, ani i ta masaya ta bonya nɔɔrɔman.
- ¹³I ta masaya ye masaya wuribari le ye, i ta fanga be yi wagati bee, ani tuma bee. Matigi Ala be a ta darakan bee dafa, a be pumanya ke a ta danfenw bee ye.
- ¹⁴Matigi Ala be mɔɔɔ benninw lawuri, a be mɔɔɔ deseninw bee lawuri.
- ¹⁵Danfenw bee na lonin be ele le ra, ele le be o ta domuni di o ma a wagati ra.
- ¹⁶I be i boro foni, ka ninmanfenw bee fa o sago ma.
- ¹⁷Matigi Ala terrenin lo a ta kow bee ra, a be a ta koketaw bee ke ni pumanya ye.
- ¹⁸Matigi Ala be to a welebagaw bee kere fe, minw bee b'a wele ni can ye o jusukun na.
- ¹⁹A b'a nasiranbagaw bee diyanyakow ke o ye, a be o kulekan men, ka o kisi.
- ²⁰Matigi Ala be a kanubagaw bee mara, nka a bena mɔɔɔjuguw halaki.
- ²¹Matigi Ala tandorikan le ye sɔɔɔ ne da ra; danfen bee ye baraka la a tɔɔɔ saninman kan wagati bee, ani tuma bee!

Zaburu 146

Ala ye barakantanw demɛbaga ye

- ¹Aw ye Matigi Ala tando! Ne nin ye Matigi Ala tando!
- ²Ne be Matigi Ala tando ne si bee ra, ne be donkiri la ka ne ta Ala tando ne ta dunuɔalatige bee ra.
- ³Aw kana aw jigi la fagamaw kan, aw kana aw jigi la adamadenw kan, sabu olugu te se ka mɔɔɔ kisi.
- ⁴Ni o nenekiri ka mina o ra lon min na, o be sekɔ o nɔ ra dugukolo buguri ra; o lon yere ra, o ta kow bee be ban.
- ⁵Ni Yakuba ta Ala kera mɔɔɔ min demɛbaga ye, o tigi ta pana; ni mɔɔɔ min jigiya kera Matigi Ala ye, a ta Ala, o tigi ta pana.
- ⁶Ale le ka sankolo ni dugukolo dan, ani kɔɔɔji ni a kɔɔɔfenw bee. A be to a ta kankelentigiya ra wagati bee.
- ⁷A be kiti tige ka mɔɔɔ tɔɔɔninw ta jo di o ma, a be domuni di kɔɔɔtɔw ma; Matigi Ala be mɔɔɔ minaninw labla.
- ⁸Matigi Ala be fiyentɔw na yeɛ, Matigi Ala be mɔɔɔ deseninw lawuri, Matigi Ala be mɔɔɔ terreninw kanu.
- ⁹Matigi Ala b'a janto lonanw na, a be baraka don feritaw ni muso ce saninw na, nka a be mɔɔɔjuguw ta kow cen.

¹⁰Matigi Ala be to masaya ra wagati bee; Siyon dugumogow, aw ta Ala be to masaya ra wagati bee, ani tuma bee! Aw ye Matigi Ala tando!

Zaburu 147

Ala b'a janto a ta danfenw bee ra

¹Aw ye Matigi Ala tando! Sabu ka donkiri la ka an ta Ala tando, o ka ni, o ka di, o bennin lo!

²Matigi Ala bena Zeruzalemu lo kokura; Izirayelimogow minw tun minana ka taga jamana were ra, a bena olugu lajen tuun.

³A bena mogow jusukasininw jusu saaro, ka o ta dimiw suma.

⁴A ka sankolo lolow da latige; a ka togow la o bee ra.

⁵An Matigi ka bon, a ta sebgaya ka bon, dan te a ta faamuri ra.

⁶Matigi Ala be baraka don mogow majigininw na; nka a be mogowjuguw majigi fow dugu ma.

⁷Aw ye donkiri la Matigi Ala ye k'a fo k'a walepumanlon; aw ye donkiri la ni kora ye ka an ta Ala tando!

⁸Ale le be sankabaw lajen, ka san fin; a be sanji laben, k'a ben dugukolo kan, ka binw falen kongoriw kan.

⁹A be beganw ta domuni di o ma; ni kankan ta denw be kasi, a be olugu fana ta domuni di o ma.

¹⁰Matigi Ala mako te so ta baraka ra, a te adamaden ta tofanga jate.

¹¹Nka Matigi Ala b'a nasiranbagaw le fe, minw bee koni jigi be a ta numanya kan.

¹²Ele Zeruzalemu, Matigi Ala bonya! Siyon dugu, i ta Ala tando!

¹³Sabu a be aw ta dugu donda sogowanw baraka bonya, a be baraka don aw ta denw na aw ta sow konow.

¹⁴A be hera ladon aw ta jamana konow, a be aw fa ni siman bee ra pumanman ye.

¹⁵A b'a darakuma lase dugukolo kan, a kumakan be se yowow bee ra yowonin kelen na.

¹⁶A be bugun lajigi ka yowow bee gbe i ko sagasiw, a be gomiji ke yowow bee i ko bugurigbe.

¹⁷A be a ta sanbere lajigi i ko kabakuru. Jon be se ka lo k'a ta neneba konow?

¹⁸Nka ni a kumana, o fenw bee be yeele, a be a ta fowow fiye, jiw be woyo ka taga.

¹⁹A k'a ta kumaw lase Yakuba ma, k'a ta cifɔninw, ani a ta kolatigeninw yira Izirayeli ra.

²⁰A ma o ɲɔɲɔn ke siya si ye; olugu ma a ta kolatigeninw lon. Aw ye Matigi Ala tando!

Zaburu 148

Danfɛn bɛɛ ye Ala tando

¹Aw ye Matigi Ala tando! Aw sankolokɔɲɔfenw, aw ye Matigi Ala tando! Aw y'a tando sanfeyɔrɔw ra!

²A ta mɛlɛkɛw bɛɛ, aw y'a tando! A ta danfɛn fangatigiw bɛɛ, aw y'a tando!

³Tere ni karo, aw y'a tando! Lolow bɛɛ ye manamana k'a tando!

⁴Sankolow ta sankolo, aw y'a tando! Ji minw be sankolo kunna, aw y'a tando!

⁵O fɛnw bɛɛ ye Matigi Ala tando, sabu ale kumakan le sababu ra, o danna.

⁶A ka o sigi yɔrɔ min na, o be to yi wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ; a ka sariya min sigi o kan, o tɛ yeɛma ka ye.

⁷Aw dugukolokanfenw, aw ye Matigi Ala tando! Kɔɲɔji danfɛn barakamanw, ani jidunbaw,

⁸sanpɛrɛn ni sanbɛrɛ, bugun ni sankaba finmanw, ani sanfɔɲɔ min be a ta ciw ke,

⁹kuruw, ani kongoriw bɛɛ, yiridentaw, ani sɛdiriyiriw bɛɛ,

¹⁰kongosogow, ani bɛganw bɛɛ, fɛnɲanaman fofotaw, ani kɔɲɔw,

¹¹dunɲa masaw, ani siyaw bɛɛ, fagamaw, ani dunɲa kititigɛbagaw bɛɛ,

¹²kanbelenw, ani sunguruw, cɛkɔrɔɲɔw, ani denmisɛnw!

¹³O bɛɛ ye Matigi Ala tɔɲɔ tando, sabu ale kelen tɔɲɔ le kɔrɔtanin lo, a nɔɲɔ ka bon ka tɛmɛ dugukolo ni sankolo bɛɛ lajennin nɔɲɔ kan.

¹⁴A k'a ta mɔɲɔw ta fanga kɔrɔta; ka o ke a ɲasiranbagaw bɛɛ ta tandori kun ye, ani Izirayelimɔɲɔw, o siya min ko ka gbɛlen a ma. Aw ye Matigi Ala tando!

Zaburu 149

Matigi Ala ta mɔɲɔw ko ka di a ye

¹Aw ye Matigi Ala tando! Aw ye dɔnɲirikura la Matigi Ala ye, aw ye dɔnɲiri la k'a tando a ɲasiranbagaw bɛɛ lajennin cɛ ra.

²Izirayelimɔɲɔw ye ninsɔndiya o danbaga kosɔn, Siyɔn dugumɔɲɔw ye ɲagari o ta masace kosɔn.

³O y'a tɔɲɔ tando ni dɔnw ye, ka dɔnɲiri la k'a tando ni longan ni kora ye;

⁴sabu Matigi Ala ta mɔgɔw ko ka di a ye, a be kisiri ke mɔgɔ majigininw ta masiri ye.

⁵Alaɲasiranbagaw ye ɲagari Ala ta bonya kosɔn, o ye ɲagari ka pɛrɛn hali o ta layɔrɔw ra.

⁶Ala tɔgɔ kɔrɔtakumaw ye ke o da ra, kɛrɛkemuru da fla fana ye ke o boro,

⁷janko ka o yɛrɛ dimibɔ siyaw ra, ka mɔgɔw sara ka kɔɲa ni o ta kɛwalew ye,

⁸ka siyaw ta masacew siri ni negejɔrɔkɔw ye, ka o ta fagamaw sen don nege ra;

⁹kiti min sebera o kama, o ye o kiti ben o kan. O bɛna ke nɔɔrɔba le ye Alaɲasiranbagaw bɛɛ kan. Aw ye Matigi Ala tando!

Zaburu 150

Ninmanfɛnw bɛɛ ye Matigi Ala tando

¹Aw ye Matigi Ala tando! Aw ye Ala tando a ta yɔrɔ saninman kɔnɔ! Aw y'a tando sankolo kɔnɔ, o yɔrɔ min be a ta sebagaya yira!

²Aw y'a tando a ta kobaw kosɔn! Aw y'a tando ka kɔɲa ni a ta bonyaba ye!

³Aw y'a tando ni burufiyɛkanw ye! Aw y'a tando ni gɔniw ni koraw ye!

⁴Aw y'a tando ni longanw ni dɔnw ye! Aw y'a tando ni gɔniw ni filenw ye!

⁵Aw y'a tando ni siranɛgɛtɛgɛrɛw mankanw ye! Aw y'a tando ni siranɛgɛtɛgɛrɛw fɔkanw ye!

⁶Nɛnɛkiri be fɛn o fɛn na, o bɛɛ ye Matigi Ala tando! Aw ye Matigi Ala tando!

Zanaw

Zanaw 1

Kitabu sebekun

- ¹Dawuda dence Sulemani min tun ye Izirayeli masace ye, ale ta zanaw le ye nin ye.
- ²A sebekun ye janko ka mɔgɔw sɔn hakiri ra, ani ka o karan, janko o ye kuma kɔrɔmanw faamu.
- ³A sebekun ye fana janko ka mɔgɔw ladi, k'a to o ye tagama ni hakiri ye, ka o karan terenninya sira ra, ani can sira, ani sirapuman.
- ⁴A sebekun ye fana janko ka nalomanw laceguya, ka lɔnniya ni miiricogoruman don denmisenw hakiri ra.
- ⁵Hakiritigiw fana y'a lamɛn, ka dɔ fara o ta lɔnni kan; faamurikebagaw y'a lamɛn, janko ka o tagamacogo lɔn.
- ⁶Ni o kera, o bɛna zanaw, ani kuma kɔrɔmanw faamu, ka hakiritigiw ta kumaw, ani o ta gundow faamu.
- ⁷Matigi Ala nasiran le ye lɔnniya damina ye, nka nalomanw bɛ hakiritigiya ni ladirikan mafiyɛnya.

Denmisen ka kan k'a yɛrɛ kɔrɔsi

- ⁸Ne dence, i face ta ladirikan lamɛn, i kana ban i bamuso ta ladirikan ma;
- ⁹sabu o ye nɛɛma masafugula le ye i kun na, o ye masirifɛn le ye i kan na.
- ¹⁰Ne dence, ni jurumunkebagaw dɔw ko o bɛ i lafiri, i kana sɔn.
- ¹¹Ni o ko: "Na, an ye taga dogo mɔgɔ dɔ na, ka ben a kan k'a faga; na, an ye taga dogo mɔgɔ jarakibari dɔ na sira ra, ka baga a ma k'a faga.
- ¹²An ye o bɛɛ panaman latunu i ko saya dibi bɛ mɔgɔ latunu cogo min na! An ye o bɛɛ lajennin latunu i ko o bɛ mɔgɔ lajigi kaburu kɔnɔ cogo min na!
- ¹³An bɛna fɛn nafaman suguya bɛɛ sɔrɔ, ka o cɛ, ka an ta bonw fa.
- ¹⁴Ele fana bɛna i ninyɔrɔ sɔrɔ ni an ye; ni an ka fɛn o fɛn sɔrɔ, o bɛna kɛ an bɛɛ ta jɛn le ye."
- ¹⁵Ne dence, i kana tagama ni o mɔgɔw ye; i sen bɔ o ta sira kan pewu!
- ¹⁶Sabu o senw bɛ bori kojugu le nɔ fɛ, o ka teri mɔgɔfaga le fɛ.
- ¹⁷Nka ni jɔ min sirira kɔnɔw bɛɛ na na, o jɔ kɔni sirira gbansan le.
- ¹⁸Nka o mɔgɔ minw bɛ dogo mɔgɔw na, ka na ben o kan, a laban olugu yɛrɛ le bɛna faga; o bɛ jan min la tɔw ye, o jan bɛna olugu yɛrɛ le mina.

19 Mɔgɔ o mɔgɔ be naforo jini benkanni sababu ra, o tigi labancogo be ten le; o naforo sɔɔɓaga yeɓe nin le be to a ra.

Hakiritigiya be adamadenw wele

20 Hakiritigiya be perenna siradaw ra, a b'a kan kɔɔɔtara dugu jamalajenyɔɔw ra.

21 A be kule cira jamayɔɔw ra, a b'a fɔra mɔgɔw ye dugu dondaw ra ko:

22 "Aw nalomanw, aw bena ceguya tuma juman le sa? Aw kumakolonfɔbagaw, aw bena kumakolonfɔ dabla tuma juman le sa? Aw hakirintanw, aw bena sɔn lɔnniya ma tuma juman le sa?"

23 Aw ye sekɔ ka na sɔn ne ta korori ma. Ni o kera, ne bena ne yeɓe nin lajigi aw kan; ne bena aw karan ne ta kumaw ra.

24 "Nka i n'a fɔ ne ka aw wele, aw banna, ne ka ne boro lɔ aw ye, mɔgɔ si m'a janto o ra;

25 i n'a fɔ aw banna ne ta ladiriw beɓe ma, aw ma sɔn ne ta korori ma,

26 o ra, ni cɛnri nana se aw ma, ne fana bena yeɓeko; ni jatige nana ben aw kan, ne fana bena aw lɔɔɓɔ.

27 Ni jatige nana ben aw kan i ko sanfɔɔɓa, ni cɛnri nana ben aw kan i ko folonkonto, ni degu ni kɔɔɔɔfiri nana ben aw kan tuma min na, ne fana bena aw lɔɔɓɔ.

28 "O wagati le ra o bena ne wele, nka ne tena o jaabi, o bena ne ta jenɔɔɔɔnya jini, nka o tena ne sɔɔɔ;

29 sabu o ka lɔnniya kɔnniya, min fana ye Matigi Ala nasiran ye, o ma sɔn o ma.

30 O ma sɔn ne ta ladiriw ma, o ma ne ta korori jate.

31 O kosɔn o bena o yeɓe ta kewalew tɔɔ le domu, o bena o yeɓe ta ladirikanw tɔɔ le domu fɔ ka fa.

32 Sabu nalomanw ta yerelafiri le be o faga; hakirintanw ta jateminabariya le be o halaki.

33 "Nka ni mɔgɔ min ka ne lamɛn, o tigi bena sigi hera ni laganfiya ra; a bena sigi nasuma ra, kojugu si tena a ja tige."

Zanaw 2

Hakiritigiya be mɔgɔ tanga kojugu ma

1 Ne dence, ni i ka sɔn ne ta kumaw ma, ni i ka ne ta kumakan mara i yeɓe kɔɔɔ,

2 ni i ka i toro malɔ ka i janto hakiritigiyakumaw ra, ni i ka i jusukun jenge ka taga faamurikoɔnuman sira fe,

- ³ni i ka faamuri wele, ni i ka i kan kɔrɔta ka kule faamurikoɗuman nɔ fe,
- ⁴ni i ka faamuri pini i ko warigbe, ni i k'a yɔrɔɓini kosebe i ko naforo dogonin,
- ⁵o tuma ra i bena Matigi Ala pasiran faamu; min ye Ala ta lɔnniya ye, i bena o sɔrɔ.
- ⁶Sabu Matigi Ala le be hakiritigiya di mɔɔ ma; ale da le be mɔɔ karan lɔnniya ni faamurikoɗuman na.
- ⁷A be sesɔrɔri mara mɔɔɗumanw ye; minw be tagama ni jusukun gbenin ye, a be olugu tanga i ko negebennan;
- ⁸Sabu Ala be can siratagamabagaw ta temeyɔrɔw kɔrɔsi; a b'a janto a ta mɔɔɗumanw temesira ra.
- ⁹O ra, i bena terenninya ni can ni sirajuman ko faamu, ani sira o sira ka ni.
- ¹⁰Sabu hakiritigiya bena don i jusu ra, lɔnniya bena i ninsɔndiya.
- ¹¹I ta miiricogonuman bena ke sababu ye ka i bɔsi, i ta faamurikoɗuman bena ke sababu ye ka i tanga,
- ¹²ka i kisi ka bɔ sirajugu kan, ka i kisi kumayelembaga darakan ma,
- ¹³ani mɔɔ minw be sirajuman bla, ka dibirasiraw ta,
- ¹⁴ani minw be kojugu ke fɔ ka ninsɔndiya o ra, ka kumayelema ke, fɔ ka nagari o ra;
- ¹⁵o mɔɔw te sira terennin ta, o temeyɔrɔw beɛ jengenin lo.
- ¹⁶O ra, i bena i yere kisi ka bɔ muso sunguruba boro, ka i yere kisi ka bɔ muso yaalabaga boro, ale ni a ta mɔɔmalasakumaw.
- ¹⁷A sunguruman k'a kan di ce min ma, a be ban o ce ra; a ka layiri min ta a ta Ala na kɔrɔ, a be pina o kɔ.
- ¹⁸A ta so be jenge ka taga saya fan le fe, a ta siraw be taga mɔɔ saninw le ta so.
- ¹⁹Mɔɔ o mɔɔ be taga a nɔ fe, o si te seko tuun; o si te panamanya sira sɔrɔ tuun.
- ²⁰O ra, i bena tagama mɔɔɗumanw temeyɔrɔ ra, ka to mɔɔ terenninw ta sira kan.
- ²¹Sabu mɔɔɗumanw le bena sigi jamana kɔnɔ; mɔɔ jusukun gbeninw le bena to jamana kɔnɔ.
- ²²Nka Ala bena mɔɔjuguw labɔ jamana kɔnɔ, a bena mɔɔjanfabagaw sama ka o bɔ jamana kɔnɔ.

Zanaw 3

Hakiritigiya ni Alanasiran

- ¹Ne dence, i kana i hakiri bo ne ta ladirikan ko; ne ta kumakan mara i jusukun na,
²sabu o le bena i si janya, ka san caman fara i si kan, ka hera di i ma.
³I kana a to pumanya ni kankelentigiya ye bosi i ra. A siri i kan na, k'a sebe i jusukun walaka kan.
⁴Ni o kera, i bena tɔgɔnuman sɔɔ, i ko bena diya Ala ye, i ko bena diya mɔgɔw fana ye.
⁵I jigi la Matigi Ala kan ni i jusukun bee ye; i kana i boromala i yere ta faamuri kan.
⁶Ala sago nini i ta koketa bee ra; ni o kera, ale bena i ta sira lateren i ye.
⁷I kana i yere jate hakiritigi ye; nka siran Matigi Ala le ja, ka i yere mabo kojugu ra.
⁸O le bena i farikolo keneya, ka baraka don i kolow ra.
⁹Matigi Ala bonya ni i borofenw ye, a bonya ni i ta foro ta simanw bee kun folow ye.
¹⁰Ni o kera, i ta bondow bena fa fo ka bon; i ta rezenji minanw bena fa rezenjikura ra fo ka woyo.
¹¹Ne dence, i kana ban Matigi Ala ta ladirikan ma; ni a ka i jaraki, i kana muruti.
¹²Sabu Matigi Ala be mɔgɔ min kanu, a be o tigi le koro, i n'a fo fa be a den koro cogo min na, den min ko ka di a ye.

Hakiritigiya nafa ka bon

- ¹³Ni mɔgɔ min ka hakiritigiya sɔɔ, o tigi ta pana; ni mɔgɔ min ka faamurikonuman sɔɔ, o tigi ta ka di!
¹⁴Sabu nafa min be sɔɔ a ra, o nafa ka bon ni hali wari ye; tɔɔ min be sɔɔ a ra, o ka bon ni hali sanin ye.
¹⁵Hakiritigiya songo ka bon ni lulu ye; i ja be bo fen o fen fe, o si dawula te se ka suma ni a ta ye.
¹⁶Sijan le be hakiritigiya kininboro kɔɔ. Naforo ni bonya be a numanboro kɔɔ.
¹⁷Hakiritigiya ta temeyɔɔw ye jususuma yɔɔw le ye, a temesiraw bee ye laganfiya siraw le ye.
¹⁸Yiri do lo, ni mɔgɔ min k'a mina, a be si di o tigi ma; ni min k'a dere ni a boro fla ye, o tigi ta pana.
¹⁹Matigi Ala ka dugukolo ju sigi ni hakiritigiya le ye; a ka sankolo lo a no ra ni faamuri le ye.

²⁰A ta lɔnniya le sababu ra, dugukolo jidingaw dayɛɛra; o le sababu ra, gɔmiji bɛ jigi ka bɔ sankabaw ra.

Ala le bɛ hakiritigiw tanga

²¹Ne dence, hakiripuman ni miiricogopuman mara ka ja; i padon a ra tuma bɛɛ.

²²O le bena si di i ma, ka kɛ masirifɛn ye i kan na.

²³O ra, i bena tagama i ta sira kan hera ni laganfiya ra; i tagamatɔ sen tɛna talon foyi ra.

²⁴Ni i bɛ la, foyi tɛna i ja tige; ni i lara, i ta sunɔɔ bɛna diya.

²⁵Jatige min bɛ bara ka cun mɔɔ kan, i tɛna siran o ja; cɛnriba min bɛna bɛn mɔɔjuguw kan, i tɛna siran o fana ja.

²⁶Sabu Matigi Ala bɛna kɛ i jigilayɔɔ ye; a bɛna i tagamatɔ kɔɔsi, janko i sen kana mina jan dɔ ra.

Mɔɔ ka kan k'a mɔɔɔɔɔɔ minako ja

²⁷Mɔɔ min ka kan ni i ta kɔɔpuman ye, i kana ban ka kɔɔpuman kɛ o tigi ye, k'a sɔɔ se bɛ i ye k'a kɛ.

²⁸I kana a fɔ i mɔɔɔɔɔɔ ma ko: "Taga ka na, sini ne bɛna a di i ma," k'a sɔɔ bi yɛɛ i bɛ se k'a di a ma.

²⁹I kana kojugu ɲaninya i mɔɔɔɔɔɔ kama, k'a sɔɔ a siginin bɛ i kɔɔ, miiriyajugu si tɛ a kɔɔ i ta fan fɛ.

³⁰I kana kɛɛ kɛ ni mɔɔ dɔ ye gbansan, k'a sɔɔ a ma kojugu si kɛ i ra.

³¹I kana ɲabɔ mɔɔ fariman fɛ, i kana sɔn a ta kow si ma.

³²Sabu Matigi Ala bɛ kojugukɛbagaw haramuya, nka a bɛ mɔɔɔpumanw don a ta jɛn ra.

³³Matigi Ala ta danga le bɛ mɔɔɔjugu ta so kan, nka a bɛ baraka don mɔɔɔpuman ta sigiyɔɔ ra.

³⁴Minw ye kumakolonfɔbagaw ye, a fana bɛ kumakolon le fɔ olugu ma, nka a bɛ ja mɔɔ sabarininw ma.

³⁵Hakiritigiw bɛna bonya sɔɔ o ta cɛn ye, nka mɔɔ hakirintanw ta bɛna kɛ maroya le ye.

Zanaw 4

Den bɛ hakiritigiya sɔɔ a faɛ fɛ

¹Ne dencew, aw ye aw fa ta ladirikan mɛn, aw ye aw janto o ra, ka faamuri sɔɔ,

²sabu ne bɛ lɔnniyapuman le yirara aw ra; aw kana ban ne ta ladirikan na.

³Wagati min ne fana tun ye denmisennin ye ne face kɔrɔ, tuma min ne fitiniman kelenpe le tun be ne bamuso kɔrɔ, ka to k'a ta kanuya diyabo,

⁴ne face fana tun be to ka kow payira ne ra, k'a fo ne ye ko: "Ne ta kumaw to i jusu ra! Ne kumakan mara, janko i ye si sɔrɔ.

⁵Hakiritigiya jini, faamuri jini. I kana jina ne ta kumaw ko, i kana i yere mabo ne darakumaw ra.

⁶I kana i ko di nin kumaw ma, sabu o le bena i kisi, o kumaw kanu, sabu o le bena i tanga kojugu ma.

⁷Ka jija ka hakiritigiya jini, o le ye hakiritigiya damina ye, fen o fen be i boro, o bee ke ka faamuri jini.

⁸Ni i ka hakiritigiya jate fenba ye, hakiritigiya be i korota, ni i k'a mina ni i boro fla ye, a be i bonya.

⁹A bena neema masafugula le sigi i kun na, a bena masafugula nɔɔrɔman le biri i kun na."

Mɔgo terennin ta sira ani mɔgojugu ta sira

¹⁰Ne dence, ne lamɛn, ka sɔn ne ta kumaw ma; ni o kera, i si sandaw bena caya.

¹¹Ne ka hakiritigiya sira yira i ra, ne ka i bla sirapuman kan.

¹²Ni i ka o sira tagama, foyi tena i ta tagama bari, i borito sen tena talon foyi ra.

¹³I jija ka ladirikan mina ka ja, a kana bosi i ra; a mara kosebe, sabu i be si sɔrɔ o le baraka ra.

¹⁴I kana teme mɔgojuguw temeyɔrɔ ra, i kana tagama kojugukebagaw ta sira kan.

¹⁵O sira ye k'a to yi, i kana teme a fe; i yere mabo o sira ra, ka taga i ta sira fe.

¹⁶Sabu ni o mɔgow ma kojugu ke fiyewu, o te se ka sunɔgo; o ja te sunɔgo sɔrɔ, ni o ma mɔgo do laben.

¹⁷Sabu olugu ta domuni ye kojugu le ye, o ta duven minta ye fariya le ye.

¹⁸Nka mɔgo terenninw ta sira be i ko dugugbeda yeelen; a yeelen be to ka bonya, fo ka taga tere se kuncɛ.

¹⁹Mɔgojuguw ta sira be i ko dibifinba; fen min bena o laben sira ra, o te se ka o ye.

Mɔgo ka kan ka sira terennin tagama

²⁰Ne dence, i janto ne ta kumaw ra, i toro sigi ka ne darakan lamɛn.

²¹I ja lo ne ta kumaw ra tuma bee; o mara fo i jusukun kɔnɔnɔyɔrɔ ra.

²²Sabu ni minw ka hakiri sɔrɔ, a be si di olugu ma; a be o farikolo yɔrɔ bee kenɛya.

²³I janto i jusukun le ra ka tɛmɛ fɛn tɔw bɛɛ kan, sabu i ta janamanya kow bɛ bo yi le.

²⁴I sen bɔ flankafukumaw ra, i da bɔ janfakumaw ra.

²⁵I ja lɔ i ta sira ra ka teren ka taga, i jadenw sin i ta sira ma ka teren ka tagama.

²⁶I ye tagama sira terennin kan; ni o kera, i ta kow bɛɛ bɛna dakaɲa.

²⁷I kana jenge ka taga i kininboro fɛ walama i numanboro fɛ, i sen bɔ kojugu ra.

Zanaw 5

Ka nɔrɔ muso wɛrɛ ra o ma bɛn

¹Ne dence, i janto ne ta hakiritigiyakumaw ra, i toro malɔ ne ta faamurikumaw ra,

²janko i ye miiricogonuman sɔrɔ, janko i da ye lonniyakumaw sɔrɔ k'a fɔ.

³Sabu li bɛ tɔni ka bɔ muso sunguruba da ra, a darakan nugunin lo ka tɛmɛ turu kan.

⁴Nka a laban, o li bɛ kunaya i da ra i ko jalaji; a laban, a darakan bɛ i tige i ko muru da fla.

⁵A senw bɛ saya sira le kan, a ta tagama jasinna kaburu le ma.

⁶Sira min b'a sɔn si ra, a tɛ o jate, a ta siraw jagaminin lo, nka a tɛ o lɔn.

⁷Ayiwa, ne dencew, aw ye ne lamɛn! Aw kana aw yɛrɛ mabɔ ne kumakan na!

⁸I ta sira yɔrɔ janya o muso jɔgɔn na, i kana gbara a ta bonda ra!

⁹Ni o tɛ, i bɛna i ta bonya di mɔgɔ wɛrɛw le ma, i bɛna i si sandaw di mɔgɔ hinabari dɔ le ma.

¹⁰Mɔgɔ wɛrɛw le bɛna i borofɛnw cɛ fɔ ka wasa a ra, i ta sege tɔnɔ bɛna taga mɔgɔ wɛrɛ le ta so.

¹¹I bɛna to ka ɲuna i si laban na, k'a sɔrɔ i fari ni i sogo bɛɛ halakira ka ban.

¹²O wagati le ra, i bɛna a fɔ ko: "E, mun na ne tun ma sɔn ladiri ma sa? Mun na ne banna korori ma?"

¹³Mun na ne ma sɔn ka ne karamɔgɔw kumakan lamɛn dɛ? Mun na ne ma ne toro lɔ ne karanbagaw kan na sa?

¹⁴A tora dɔɔnin, ne tun bɛna halaki ka ban le pewu ne ta jamana mɔgɔw bɛɛ lajennin cɛ ra!"

Ka i yɛrɛ ta muso kanu o le jɔgɔn tɛ

¹⁵I yɛrɛ ta dinga soginin ji min; ji min bɛ bɔ i yɛrɛ ta kɔlɔn kɔnɔ, o min.

¹⁶Mun na i b'a to i ta bununji ye bon kene ma gbansan? Mun na i b'a to i ta ko jiw ye woyo ka taga siradaw fe?

¹⁷A ka kan ka ke i kelen ta le ye, a man kan ka ke mogo were ta ye.

¹⁸I yere ta bununji diyabo; i kanbelenman ka muso min furu, i yere ninsondiya ni o ye.

¹⁹I ta minanmuso kanunin lo, i ta dagbemuso saraman lo; i wasa don ale ta kanuya le ra tuma bee, a jarabi ye i mina wagati bee.

²⁰Mun koson i be jarabi muso sunguruba ra sa, ne dence? Mun koson i be i boro melege muso yaalabaga do ce ra?

²¹Ayiwa, Matigi Ala na be adamaden temesiraw bee ra, a be mogo tagamacogo bee korsu.

²²Mogojugu yere ta kojuguw le b'a mina jan na, a yere ta jurumun juruw le b'a siri.

²³A be sa, sabu a banna ladiri ma, a ta hakirintanya bonyakojugu b'a lafiri.

Zanaw 6

Ni i ka layiri ta, i y'a dafa

¹Ne dence, ni i ka i yere ke i mogogogon ta juru ko seere ye, ni i boro don a boro ka kari ko i be lo ni o kunko ye,

²ni i yere darakan ka i mina o jan na, ni i yere kumakan ka i siri juru ra,

³ne dence, i ka kan ka min ke ka i yere bo, o le ye nin ye: i n'a fo i ka i yere don o tigi boro ka ban, taga i yere majigi, ka jurudonbaga daari kosebe.

⁴I kana a to sunogo ye don i na ra ni a ma panabo, i kana i na tugu ka jingo ni a ma panabo.

⁵I yere bosi i ko dagbe be bori k'a yere bosi donsoce boro cogo min na, i yere bosi i ko kono be a yere bosi konominabaga boro cogo min na.

Salibagato

⁶Ele salibagato, taga dugumeneninw fe, taga o ta baaracogo fe, i ye hakiri soru.

⁷Kuntigi te o fe, namogo te o fe, jamanatigi te o fe.

⁸Nka ni simantige sera, o be o ta siman laben, ni simancewagati sera, o be o ta domuni ladon o ta so.

⁹Ele salibagato, ele bena wuri tuma juman le? Ele bena wuri sunogo ra tuma juman le?

¹⁰Ka sunogo donin, ka i na tugu ka jingo donin, ka i boro fla kuru ka la donin,

11ni i ka to o ra, fagantanya bena bara i ra i ko son be bara mɔgɔ ra cogo min na, pani bena bara i ra i ko kerekere murutigi be bara mɔgɔ ra cogo min na.

Janfamɔgɔ laban tɛ na

12Adamaden sɔnkolon, adamaden mɔgɔ terenbari, ale le be yaala ni janfa ye a da ra.

13A b'a na kɔmikɔmi, ka ko dɔ fɔ, a be tagamasiyenw ke ni a sen ye ka ko dɔ fɔ, a be tagamasiyenw ke ni a borokandenw ye ka ko dɔ yira.

14Kumayelema b'a jusu ra, a be kojugu naninya wagati bee, a be mɔgɔw bla pɔgɔn na.

15O le kosɔn, cɛnri bena cun a kan yɔrɔnin kelen na, a bena bara ka halaki, fla tɛ halakiri min na.

Fɛn wolonfla minw man di Ala ye

16Fɛn wɔɔɔ be yi, Matigi Ala be minw kɔninya, a fɔ fɛn wolonfla yere, a be minw haramuya:

17Mɔgɔ min b'a yere fisaya tɔw ma, mɔgɔ min nenkun be faninya fɔ, mɔgɔ min be mɔgɔ jarakibari faga,

18mɔgɔ min jusukun be terenbariyakow naninya, mɔgɔ min sen ka teri kojugu nɔ fe,

19mɔgɔ seerejugu min be faninya fɔ, ani mɔgɔ min be balemaw bla pɔgɔn na.

Muso jɛneyakɛbaga

20Ne dence, i face ta kumakan lamɛn, i kana ban i bamuso ta ladirikan ma.

21O kumaw mara i jusukun na wagati bee, a siri i kan na tuma bee.

22Ni i be tagama, o le bena i ta sira yira i ra, ni i lara sunɔgɔ ra, o le bena i kɔrɔsi, ni i wurira, o le bena ke i barokepɔgɔn ye.

23Sabu o kumaw ye fitina le ye, o ladirikanw ye yeelen le ye, o korori ni o karan ye sisɔrɔsira le ye.

24O le bena i tanga muso jogojugu ma, ka i tanga muso yaalabaga ta mɔgɔmalasakumaw ma.

25I kana ta a cɛna ma, ka pabɔ a fe i jusukun na de! I kana a to a lɔgɔ ye i mina a nakisew cɛna kosɔn de!

26Jatɔmuso be mɔgɔ borofɛn bee ban fɔ ka taga i ta sɔrɔta tɔ to buru kunkurunnin kelenpe ye, muso furunin jɛneyakɛbaga be mɔgɔ ta panamanya bee le mina jan na.

27Yala mɔgɔ be se ka tasuma don i ta derege jukɔrɔ, ni i ta faniw ma jeni wa?

- ²⁸Yala mɔgɔ bɛ se ka tagama takami kan, ni a ma i sen jɛni wa?
- ²⁹Cɛ min bɛ jɛn ni a mɔgɔɔgɔn ta muso ye, o tigi ta bɛ ten le, ni mɔgɔ o mɔgɔ ka maga a mɔgɔɔgɔn ta muso ra, o tigi jarakibari tɛ to.
- ³⁰Son min kɔngɔɔ bɛ fɛn sonya k'a domu kɔngɔ kosɔn, mɔgɔ tɛ o mafiyɛnya.
- ³¹O bɛɛ n'a ta, ni a minana, a ka min sonya a bɛ o ɔgɔn wolonfla le sara, hali ni a kɛra ko a bɛ a ta sokɔnɔminan bɛɛ le di.
- ³²Nka mɔgɔ min bɛ jɛnɛya kɛ ni walimuso ye, o tigi hakiri ka dɔgɔ; mɔgɔ o mɔgɔ bɛ o kɛ, o tigi b'a yɛrɛ halaki le.
- ³³O tigi tɛna foyi sɔrɔ ni bugɔri ni dɔgɔyari tɛ; ale ta maroya kɔni tɛna ban ka ye.
- ³⁴Sabu celiya bɛ furucɛ ta jusugban lawuri, ni a b'a yɛrɛ dimibɔ lon min na, a tɛ makari.
- ³⁵Bonyafɛn si tɛ se k'a jusu suma, hali ni i ka bonya caya cogo o cogo k'a di a ma, a tɛna sɔn.

Zanaw 7

Muso jɛnɛyakɛbaga

- ¹Ne dence, ne ta kumaw to i hakiri ra, ne ta kumakan mara ka ɲa i jusukun na.
- ²Ne ta kuma mara janko i ye si sɔrɔ, ne ta ladirikan kɔrɔsi kosebɛ, i ko i bɛ i janto i ɲakise ra cogo min na.
- ³O kumaw siri i borokandenw na, a seɓɛ i jusukun walaka kan.
- ⁴A fɔ hakiritigiya ma ko: "Ele ye ne balemamuso le ye!" Faamuri wele ko i terimuso!
- ⁵Ni o kɛra, o bɛna i tanga muso sunguruba ma, ka i tanga muso yaalabaga ma, ani a ta mɔgɔmalasakumaw.
- ⁶Lon dɔ, ne tun bɛ ne ta bon finɛtiri ra, ne tun bɛ fleri kɛra finɛtiri nɛgesansan wow fɛ.
- ⁷Ne ka cɛden dɔ ye naloman dɔw cɛ ra, ne ka cɛden dɔ kɔrɔsi kanbelenw cɛ ra, min hakiri tun ka dɔgɔ.
- ⁸A tun bɛ nana sira kan o muso ɔgɔn dɔ ta so fan na, a tun ka o muso ta sosira ta.
- ⁹Terebenda wagati tun lo, wuladayanfan fɛ, su damina wagati ra, dibi donwagati ra.
- ¹⁰Muso dɔ barara ka bɔ ka na a kunbɛn, a ta fanidoncogo tun bɛ i ko jatɔmuso, ɲaninyajugu b'a jusu ra.
- ¹¹A da ka ca, a tɛ maro, a tɛ sigi a ta so ka ye.

12 Ni a te sirada ra, a be dugu kɔnɔ, a be teme sirafaranw bee ra, ka to ka ce w le kɔnɔ.

13 A ka kanbelen poron k'a mina o cogo le ra, ka melege a ra, k'a fo kanbelen ye, hali a ma maroya, ko:

14 "E, ne tun ka kan ka ninsɔndiya saraka* min faga, ne sera ka o layiri dafa bi .

15 "O kosɔn ne bɔra ka na i kunben, ne ka i yɔrɔjini, fo ka i ye.

16 Ne ka birifaniw lala ne ta lanan kan, k'a laben ka ja, ne ka Misiran jamana ta birifani pumanman dɔw le la a kan.

17 Ne ka ne ta layɔrɔ kasa diya ni turu kasadimanw ye: miri turu, ani allowesi turu, ani sinamɔne turu.

18 Na, an ye jɔgɔn kanu, ka fa jɔgɔn na, fo ka janamini, fo ka taga dugu gbɛ, an ye jɔgɔn lɔgɔrake kanuya ra.

19 Sabu ne ce te so, a tagara tagamajan do le ra.

20 A ka wari caman le don a ta waribɔrɔ kɔnɔ ka taga, a te seko fo ni karo janfara."

21 O muso ka o kanbelen mina ni a ta ceguya ye, a k'a nege fo k'a sɔrɔ ni a ta mɔgɔmalasa kumaw ye.

22 O yɔrɔnin kelen bee, kanbelen gbanna a ko, i n'a fo o be tagara ni misi min ye a fagayɔrɔ ra, i n'a fo o be tagara ni fatɔ min sirinin ye a bugɔyɔrɔ ra,

23 fo biɛ do ye na a sɔnkun sɔgɔ. A be i ko kɔnɔnin min be bori ka taga a yere don jo ra, sabu a t'a lon ko ale nin bena to a ra.

24 Ayiwa, sisan ne dencew, aw ye ne lamɛn! Aw ye aw janto ne darakumaw ra!

25 I kana i ta miiriya sama ka taga nin muso jɔgɔn ta sira fe, i kana a ta siraw ta ka i yere latunu.

26 Sabu a ka ce minw laben ka ban ka o faga, o ka ca; a ka minw faga, o bee tun ye ce barakamanw le ye fana.

27 A ta so ye kaburu sira le ye, sira min be mɔgɔ lajigi fo saya ta so yere kɔnɔ.

Zanaw 8

Bee ka kan ka hakiritigiya jini

1 Yala hakiritigiya te adamadenw welera wa? Yala faamuri te a kan korɔtara ka peren wa?

2 A be lo yɔrɔ korɔtaninw na, ani siradaw ra, a be lo sirafaranw na,

3 a be lo dugu dondaw korɔ, a be lo dugu donda siraw ra ka peren:

- ⁴”Aw mɔgɔw, ne bɛ aw le wɛlɛra! Ne kan bɛ aw adamadenw le ma!
- ⁵Aw nalomanw, aw ye ceguya degi! Aw hakirintanw, aw ye hakiri sɔrɔ!
- ⁶Aw ye mɛnni kɛ, sabu ne bɛna kuma nafamanw le fɔ, ne bɛna ne da yɛɛ ka cankumaw le fɔ.
- ⁷Ne da bɛ kumaɲuman le fɔ, ne nɛnkun bɛ kumajugu haramuya.
- ⁸Ne darakuma bɛɛ terennin lo, nanbarakuma ni kuma terenbari si tɛ bɔ ne da ra,
- ⁹ne darakuma bɛɛ gbenin lo faamurikɛbagaw fɛ, a bɛɛ ye kumaɲuman le ye lɔnnikɛbagaw fɛ.
- ¹⁰Aw ye kɛ ne ta ladirikan fɛ ka tɛmɛ hali wari kan, lɔnniya ka fisa ni sanin bɛɛ ra ɲumanman ye.
- ¹¹Sabu hakiritigiya ka fisa ni lulu ye, mɔgɔ bɛ ɲabɔ fɛn o fɛn fɛ, o si tɛ se ka suma ni hakiritigiya ye.”

Hakiritigiya bɛ min kɛ mɔgɔ ye

- ¹²”Ne min ye hakiritigiya ye, ne ni ceguya le siginin bɛ ɲɔgɔn fɛ, lɔnniya ni miiricogonuman bɛ sɔrɔ ne le fɛ.
- ¹³Matigi Ala ɲasiran bɛ mɔgɔ min na, o tigi bɛ kojugu kɔninya, yɛrɛwasobaga, ani yɛrɛbonyabaga, ani sirajugu tagamabaga, ani da min bɛ kumayɛlɛma kɛ, ne bɛ o kɔninya.
- ¹⁴Ladiri ni hakiriɲuman bɛ sɔrɔ ne le fɛ, ne le ye faamuri ye, sebagaya bɛ sɔrɔ ne le fɛ.
- ¹⁵Ne le sababu ra, masacɛw sigira masaya ra, ne le sababu ra, kuntigiw bɛ se ka ko terenninw latigɛ.
- ¹⁶Ne le sababu ra, fagamaw sigira fanga ra, ani mɔgɔbaw, ani dunuɲa kititigɛbagaw bɛɛ.
- ¹⁷Ne kɔni, mɔgɔ minw bɛ ne kanu, ne fana bɛ olugu kanu, minw bɛ ne yɔrɔɲini, olugu bɛ ne sɔrɔ.
- ¹⁸Naforo ni bonya bɛ ne le fɛ, fɛnɲuman mɛɛntaw, ani wasa bɛ sɔrɔ ne le fɛ.
- ¹⁹Tɔnɔ min bɛ sɔrɔ ne ra, o ka fisa ni sanin ye, a ka fisa ni sanin yɛrɛworo ye, nafa min bɛ ne ra, o ka fisa ni warigbɛ bɛɛ ra ɲumanman ye.
- ²⁰Ne bɛ tagama sira terennin le kan, ne bɛ tɛmɛ cansiraw le fɛ.
- ²¹Ne bɛ ne kanubagaw fentigiya, ka o ta naforomarayɔrɔw fa.”

Hakiritigiya bɛ bɔ Ala yɛɛ le ra

22”Ne worora kabini Matigi Ala ta baara damina ra, tuma min na a tun ma a ta danfen fɔlɔw si dan ban.

23Ne sigira kabini wagatijan, kabini fɔlɔfɔlɔ, k’a sɔrɔ dugukolo ma dan fɔlɔ.

24Ne nana, k’a sɔrɔ jibaw tun tɛ yi fɔlɔ, ne nana, k’a sɔrɔ bununjibaw si tun tɛ yi fɔlɔ;

25ne nana k’a sɔrɔ kuruw tun ma dan ban, ne nana k’a sɔrɔ kongoriw tun ma sigi ban,

26o y’a sɔrɔ Ala tun ma dugukolo ni kongow dan fɔlɔ, a tun ma hali dunuɓa buguri fɔlɔ dan ban.

27Wagati min Ala ka sankolo bla a nɔ ra, ne tun bɛ yi; wagati min a ka jibaw dantige,

28wagati min a ka sankabaw bla san fɛ, wagati min dugukolo jukɔrɔjiw woyora ka bɔ ni baraka ye,

29wagati min a ka kɔgɔji dan yira, janko a ji kana tɛmɛ o danw kan, wagati min a ka dugukolo jusigiyɔrɔ tagamasiyen kɛ,

30ne tun bɛ a kɛrɛ fɛ i ko baarakuntigi. Lon o lon ne tun b’a diyanyako kɛ, ka ɲagari a ɲa kɔrɔ tuma bɛɛ.

31Ne tun bɛ ɲagari a ta dugukolo kɔ kan, ka ninsɔndiya adamadenw cɛ ra.”

Hakiritigiw le bɛ ɲasuma sɔrɔ

32”Ayiwa, sisan, ne dencew, aw ye ne lamɛn! Minw bɛ ne ta sira tagama, olugu ta ɲana!

33Aw ye ladiri lamɛn, ka kɛ hakiritigiw ye, aw kana ladiri bla aw yɛrɛ kɔ fɛ.

34Mɔgɔ min bɛ ne lamɛn, o tigi ta ɲana, mɔgɔ min bɛ lɔ lon o lon ne ta so donda ra ka menni kɛ, min bɛ lɔ ne ta da ra, ka menni kɛ, o tigi ta ɲana.

35Sabu ni mɔgɔ min ka ne sɔrɔ, o tigi kɛra sitigi ye, Matigi Ala bɛ sɔn o tigi ma.

36Nka ni mɔgɔ min ka ne kan bla, o tigi ka kojugu kɛ a yɛrɛ le ra; mɔgɔ o mɔgɔ bɛ ne kɔninya, o tigi bɛ saya le kanu.”

Zanaw 9

Hakiritigiya ta welerikan

1Hakiritigiya k’a ta bon samasen wolonfla lɛsɛ, a k’a ta bon lɔ.

2A ka bɛganw faga, ka minnifɛnw labɛn, a ka domunikeyɔrɔ labɛn.

3A k’a ta baaraden sunguruw ci, ko o ye taga pɛrɛn k’a ta weleri lase mɔgɔw ma; o bɛ lɔ dugu yɔrɔ kɔrɔtaninw le ra ka weleri kɛ:

⁴"Mɔgɔ o mɔgɔ ye kolɔnbari ye, o ye tɛmɛ yan!" Minw hakiri ka dɔgɔ, a b'a fɔ olugu ye ko:

⁵"Aw ye na ne ta domuni kɛ, ne ka minnifen min labɛn, aw ye na o min!

⁶Aw ye nalomanya dabla, janko aw ye si sɔrɔ, aw ye faamuri sira ta."

Hakiritigi ni hakirintan

⁷Mɔgɔ min bɛ kumakolonfɔbaga ladi, o tigi bɛ dɔgɔyari le lase a yɛrɛ ma, mɔgɔ min bɛ mɔgɔjugu jaraki, o tigi bɛ maroya le lase a yɛrɛ ma.

⁸I kana kumakolonfɔbaga jaraki, ni o tɛ, a bɛ i kɔninya, nka hakiritigi jaraki, ni o kɛra, a bɛ i kanu.

⁹Hakiritigi karan, ni o kɛra, dɔ bɛ fara a ta hakiritigiya kan; lɔnniya yira mɔgɔ terennin na, ni o kɛra, dɔ bɛ fara a ta lɔnni kan.

¹⁰Matigi Ala nasiran, o le ye hakiritigiya damina ye, Ala saninman lɔnniya, o le ye faamuri ye.

¹¹Sabu, ne hakiritigiya, ne le sababu ra i si bɛna caya, ne le sababu ra san caman bɛna fara i si kan.

¹²Ni i ye hakiritigi ye, i ta hakiritigiya nafa bɛ i kan, ni i ye kumakolonfɔbaga ye, i ta kumakolonfɔ kunko bɛ i kelen kan.

Hakirintanya ta welerikan

¹³Hakirintan bɛ i ko muso dacamantigi, a bɛ i ko muso naloman, min tɛ foyi lɔn.

¹⁴A bɛ sigi a ta so donda ra, siginan dɔ kan, dugu yɔrɔ kɔrɔtaninw na,

¹⁵ka pɛrɛn ka tɛmɛbagaw wele; minw terenna, ni o bɛ tagara o ta sira fɛ, a bɛ olugu wele:

¹⁶"Mɔgɔ o mɔgɔ ye kolɔnbari ye, o ye tɛmɛ yan!" Minw hakiri ka dɔgɔ a b'a fɔ olugu ye ko:

¹⁷"Ji sonyanin le ka di, denjuguya domuni le ka timi."

¹⁸Mɔgɔw m'a lɔn ko a ta so ye saya ta yɔrɔ le ye, o m'a lɔn ko a bɛ mɔgɔ minw wele ko olugu bɛɛ bɛ jigi saya dibi le ra.

Zanaw 10

Sulemani ta hakiritigiyakumaw

¹Masacɛ Sulemani ta zanaw. Den hakiriman b'a face jusu suma, nka den hakirintan bɛ a bamuso jusu kasi le.

²Naforojugu sɔrɔri tɛ mɔgɔ nafa, nka terenninya bɛ mɔgɔ kisi saya ma.

- ³Matigi Ala tɛ mɔgɔ terennin to kɔngɔ ra, nka mɔgɔjuguw bɛ sama fɛn minw kɔ, Ala bɛ o yɔrɔ janya o ra.
- ⁴Boro min ka suma baara ra, o bɛ fagantanya lase mɔgɔ ma, nka boro min bɛ timinadiya baara ra, o bɛ mɔgɔ fentigiya.
- ⁵Den min bɛ siman ladon simantigɛwagati ra, o ye den hakiriman ye; nka min bɛ a ta kɛ sunɔgɔ ye simankanwagati ra, o bɛ mɔgɔ lamaroya.
- ⁶Dugawu le bɛ mɔgɔ terennin kan, nka kuma farimanw le dogonin bɛ mɔgɔjugu da ra.
- ⁷Mɔgɔw hakiri bɛ to mɔgɔ terennin na, ka dugawu le kɛ a ye, nka mɔgɔjugu tɔgɔ bɛ tori.
- ⁸Mɔgɔ hakiriman bɛ sɔn ladirikan ma, nka nalomanyakuma fɔbaga b'a yɛrɛ halaki.
- ⁹Mɔgɔ min bɛ tagama ni jusukun gbɛnin ye, o tigi ja siginin bɛ tagama, nka mɔgɔ min tɛ sira terennin ta, o ta kow bɛna bɔ kɛnɛ kan.
- ¹⁰Mɔgɔ min b'a ɲa kɔmikɔmi janfa kosɔn, o bɛ tɔrɔ le lase mɔgɔ ma, nalomanyakuma fɔbaga b'a yɛrɛ halaki .
- ¹¹Mɔgɔ terennin darakuma bɛ si di mɔgɔ ma, nka mɔgɔjugu da fara kuma farimanw le ra.
- ¹²Kɔninya bɛ kɛrɛ lawuri; nka kanuya bɛ hake bɛɛ datugu.
- ¹³Hakiritigiyakumaw le bɛ faamurikebaga da ra, nka minw hakiri ka dɔgɔ, bisan bɛ ɲini olugu kɔ le kama.
- ¹⁴Hakiritigiw bɛ lɔnniya mara ka ɲa, nka naloman da b'a sama ka taga ni a ye a benyɔrɔ le ra.
- ¹⁵Naforitigiw ta naforo le ye o ta dugu barakaman ye, nka fagantan ta fagantanya le ye a bensababu ye.
- ¹⁶Mɔgɔ terennin ta baara sara b'a sɔn si ra, nka mɔgɔjugu ta baara tɔnɔ b'a bla jurumun na.
- ¹⁷Mɔgɔ min bɛ ladirikan mɛn, o bɛ sisɔrɔsira le kan, nka min bɛ ban korori ma, o b'a yɛrɛ lafiri.
- ¹⁸Mɔgɔ min bɛ kɔninya dogo a jusu ra, o da bɛ faninya tige, min bɛ yaala ka mɔgɔw tɔgɔ cɛn, o ye hakirintan ye.
- ¹⁹Kumacamantigi ni jurumun tɛ ban, nka mɔgɔ min bɛ se a da kɔrɔ, o ye mɔgɔ hakiriman ye.

- ²⁰Mɔgɔ terennin ta kuma be i ko warigbe bee ra numanman, nka mɔgɔjuguw ta jusukunnakow nafa ka dɔgɔ.
- ²¹Mɔgɔ terennin ta kuma be mɔgɔ caman nafa, nka naloman be sa a ta hakiridɔgɔya kosɔn.
- ²²Matigi Ala ta baraka le be mɔgɔ fentigiya, a fana te tɔɔɔ were si fara a kan.
- ²³Kojuguke ye hakirintan diyanyako ye, hakiritigiya fana ye mɔgɔ faamurikebaga diyanyako ye.
- ²⁴Mɔgɔjugu be siran ko min na cɔ, o le b'a sɔɔɔ, nka mɔgɔ terennin be nabɔ fen min fe, Ala be o di a ma.
- ²⁵Ni folonkonto fiyera ka teme, mɔgɔjugu be tunu, nka mɔgɔ terennin be to a nɔ ra tuma bee.
- ²⁶Minnifen kumunin be min ke mɔgɔ jin na, sisi be min ke mɔgɔ paden na, salibagatɔ be o le ke a cibagaw ra.
- ²⁷Matigi Ala nasiran be mɔgɔ si janya, nka Ala be mɔgɔjuguw si dɔgɔya.
- ²⁸Mɔgɔ terenninw ta Alamakɔnɔ laban ye nagari ye, nka mɔgɔjugu jigi be cen.
- ²⁹Matigi Ala ta sira ye mɔgɔ jusukungbenin ta dogoyɔɔ le ye, nka minw be terenbariyakow ke, olugu halaki sababu lo.
- ³⁰Mɔgɔ terennin te jenge ka bɔ a nɔ ra ka ye, nka mɔgɔjuguw tena to jamana kɔnɔ fiyewu.
- ³¹Hakiritigiyakumaw le be bɔ mɔgɔ terennin da ra, nka kumayelema baga nenkun be tige.
- ³²Mɔgɔ terennin da be kuma bennin fɔcogo lon, nka mɔgɔjugu da be kumayelema le lon.

Zanaw 11

- ¹**Matigi Ala be sumanikenan dayaganin tigi haramuya; nka kilo dafanin tigi ka di Ala ye.**
- ²Yereyira be dɔgɔyari lase mɔgɔ ma, nka hakiritigiya ye mɔgɔ majigininw ta ye.
- ³Mɔgɔnumanw ta jusukungbeninya be o bla siranuman kan, nka janfamɔgɔw ta kumayelema be o halaki.
- ⁴Naforo te foyi na Ala ta dimilon na, terenninya le be mɔgɔ kisi saya ma.
- ⁵Mɔgɔ jusukungbenin ta terenninya le be a ta sira na, nka mɔgɔjugu be ben a yere ta juguya kosɔn.

- ⁶Mɔgɔɗumanw ta terenninya be o kisi, nka janfamɔgɔw be mina jan na o yere ta nege kosɔn.
- ⁷Ni mɔgɔɗugu sara, a jigi be ban, a tun k'a boromala a ta fangatigiya min kan, o bee be tunu.
- ⁸Ni mɔgɔ terennin degura, Ala b'a bɔsi, ka mɔgɔɗugu bla a nɔ ra.
- ⁹Alaɗasiranbari b'a fe k'a mɔgɔɗugɔn halaki n'a da ye, nka mɔgɔ terennin ta lɔnniya b'a kisi.
- ¹⁰Ni mɔgɔ terenninw ka hera sɔɔ, dugumɔgɔw jusu be diya; ni mɔgɔɗuguw ka halaki, dugumɔgɔw be ɗagarikanbaw bɔ.
- ¹¹Mɔgɔɗumanw ta dugawu le be dugu lɔ, nka mɔgɔɗuguw da be dugu ci.
- ¹²Mɔgɔ min b'a mɔgɔɗugɔn dɔgɔya, o hakiri ka dɔgɔ, nka mɔgɔ min ye faamurikebaga ye, o te kuma.
- ¹³Nafigi be mɔgɔw ta gundow labɔ kene kan, nka lanamɔgɔ be kow mara.
- ¹⁴Ni ko ɗayirabagaw ka fɔn, jamana be ben, nka ni ladibagaw ka caya, o le be na ni sesɔrɔri ye.
- ¹⁵Ni mɔgɔ min k'a kan di ka ke mɔgɔ were ta juru ko seere ye, o tigi be sege le la a yere kan, nka mɔgɔ min te sɔn k'a kan di mɔgɔ were ta ko ra, o tigi bɔsira.
- ¹⁶Muso jusuɗuman be bonya sɔɔ, nka mɔgɔ farimanw be naforo dɔɔn le sɔɔ.
- ¹⁷Koɗumankebaga ta koɗuman tɔnɔ b'a yere kan, nka mɔgɔ hinabari be kojugu ke a yere le ra.
- ¹⁸Mɔgɔɗugu ta sɔɔta te foyi ɗa a ye, nka mɔgɔ min be terenninya dan, o be sara ɗanaman sɔɔ.
- ¹⁹Terenninya be si di mɔgɔ ma, nka ka tugu kojugu nɔ fe, o be saya le lase mɔgɔ ma.
- ²⁰Mɔgɔ minw jusukun terennin te, Matigi Ala be olugu haramuya, nka minw be sira terennin tagama, olugu ko ka di a ye.
- ²¹Mɔgɔɗugu kɔni jarakibari tena to fiyewu, sigiya te o ra, nka Ala be mɔgɔ terennin ni a ta duruja bɔsi.
- ²²Nunnasanin donna le nun na, o ye muso ceɗuman hakirintan ye!
- ²³Mɔgɔɗuman be sama fen min nɔ fe, o ye koɗuman dɔɔn le ye, nka mɔgɔɗugu jigi be taga laban ni Ala ta dimi le ye a kan.
- ²⁴Dɔ b'a boro labla ka mɔgɔw sɔn, nka dɔ le be fara ale ta naforo kan, dɔ b'a tege gbeleya fɔ k'a dama teme, nka dɔ le be fara ale ta fagantanya kan.

- ²⁵Mɔgɔ min be tɔw sɔn, Ala be o wasa; mɔgɔ min be ji ke tɔw kɔrɔ, Ala fana be ji ke o tigi kɔrɔ.
- ²⁶Mɔgɔ min be ban k'a ta siman fiyeere mɔgɔw ma, mɔgɔw be o tigi danga, nka min be a ta siman fiyeere, dugawu be o tigi kan.
- ²⁷Mɔgɔ min be tugu kojuman nɔ fe, o tigi be mɔgɔw diyanyako le fe, nka mɔgɔ min be kojugu yɔrɔɔini, kojugu le bena o sɔrɔ.
- ²⁸Mɔgɔ min k'a boromala a ta naforo kan, o tigi be ben, nka mɔgɔ terennin be nugu ka ja i ko flaburukura bɔtɔ.
- ²⁹Mɔgɔ min be kojugu lase a yere ta so ma, o ta sɔrɔta bena ke fɔɔ le ye; mɔgɔ naloman bena ke hakiritigi ta jɔn ye.
- ³⁰Mɔgɔ terennin be den min ke, o yiri ye sisɔrɔyiri le ye; mɔgɔ hakiritigi le be mɔgɔw sɔrɔ.
- ³¹Hali mɔgɔ terennin be a ta kewalew sara sɔrɔ dunuɔa ra yan, janko ka n'a fɔ mɔgɔjugu ni jurumunkebaga!

Zanaw 12

- ¹Korori ka di mɔgɔ min ye, lɔnniya ka di o tigi ye, nka mɔgɔ min be ban jarakiri ma, o ye naloman le ye.
- ²Mɔgɔɔuman ko ka di Matigi Ala ye, nka mɔgɔ min be kojugu ɔaninya, Ala be kiti ben o tigi kan.
- ³Adamaden te sabati juguya baraka ra, mɔgɔ terennin ta lilinw te se ka yuguyugu ka bɔ o nɔ ra.
- ⁴Muso barakaman ye a ce ta masafugula le ye, nka min b'a ce lamaroya, ale be ke a ce fe i ko jorijugu min be mɔgɔ kolo nimi.
- ⁵Mɔgɔ terenninw ta miiriya be can le kan, nka mɔgɔjuguw be tagama nanbara le kan.
- ⁶Mɔgɔjuguw darakumaw ye jan dogoninw le ye min be mɔgɔ faga, nka mɔgɔɔumanw darakan be o bɔsi.
- ⁷Mɔgɔjuguw bena yeɔema ka bɔ o nɔ ra, ka tunu pewu, nka mɔgɔ terenninw ta so lɔnin be to.
- ⁸Hakiri min be mɔgɔ fe, i be tando ka kɔpa ni o le ye, nka mɔgɔ kɔnɔnɔjugu be dɔgɔya.
- ⁹Mɔgɔw ye i mafiyɔnya k'a sɔrɔ baarden be i tɔgɔ ra, o ka fisa, sani i ye i yere bonya k'a sɔrɔ hali domuni te sɔrɔ i boro.

- 10 Mɔgɔ terennin b'a janto a ta beganw na ka o baro, nka mɔgɔjugu ta hina ni a ta hinabariya bɛɛ ka kan.
- 11 Mɔgɔ min bɛ a ta foro sɛnɛ, o bɛ domuni sɔrɔ ka fa, nka mɔgɔ min bɛ tugu fɛngbansanw nɔ fɛ, o hakiri ka dɔgɔ.
- 12 Naforo min sɔrɔra kojugu sababu ra, mɔgɔjugu bɛ jabo o le fɛ, nka mɔgɔ terenninw ta lilinw b'a to o bɛ den caman kɛ.
- 13 Mɔgɔjugu bɛ mina a yɛrɛ ta kumakanjugu ta jan le ra, nka mɔgɔ terennin bɛ bɔsi ka bɔ jagan na.
- 14 Darakanɗuman bɛ kojuman caman lase mɔgɔ ma; ni mɔgɔ boro ka baara min kɛ, i bɛ o sara le sɔrɔ.
- 15 Naloman ta sira ka ji ale yɛrɛ ja na, nka mɔgɔ min bɛ sɔn ladiri ma, o ye hakiritigi ye.
- 16 Naloman bɛ a ta dimi yira yɔrɔnin kelen na, nka mɔgɔ min bɛ dɔgɔyari sɔnmina, o ka cegu.
- 17 Mɔgɔ min bɛ can fɔ, kuma terennin le bɛ bɔ o da ra, nka seerejugu ta ye nanbara ye.
- 18 Mɔgɔ kumabagajugu ta kuma bɛ mɔgɔ sɔgɔ i ko kerekemuru, nka hakiritigi ta kuma bɛ mɔgɔ jusu suma.
- 19 Da min bɛ can fɔ, o bɛ si sɔrɔ tuma bɛɛ, nka nenkun min bɛ faninya fɔ, o ta wagati ye jakɔmiko kelen ye.
- 20 Mɔgɔ minw bɛ kojugu ɗaninya, nanbara le bɛ olugu jusu ra, nka minw bɛ mɔgɔw ladi ka o bla hera sira kan, olugu bɛna ninsɔndiya.
- 21 Ala tɛ kojugu si ben mɔgɔ terennin kan, nka mɔgɔjuguw ni tɔrɔ le bɛ jɔgɔn na.
- 22 Da min bɛ faninya fɔ, Matigi Ala bɛ o haramuya, nka mɔgɔ min bɛ tagama ni kankelentigiya ye, o ko ka di a ye.
- 23 Mɔgɔ min ka cegu, o tɛ a ta lɔnniya wangola; nka hakirintan bɛ a ta hakirintanya fɔ kenɛ kan ni a jusu bɛɛ ye.
- 24 Mɔgɔ min boro bɛ timinadiya baara ra, o tigi le bɛ sigi kuntigiya ra, nka mɔgɔ farifaganin ka kan ni jagboyabaaraw le ye.
- 25 Mɔgɔ ta jusukunnahami b'a baraka ban, nka kumakanɗuman bɛ mɔgɔ ninsɔndiya.
- 26 Mɔgɔ terennin bɛ sira yira a mɔgɔjɔgɔn na, nka mɔgɔjugu ta sira b'a lafiri.
- 27 Mɔgɔ farifaganin tɛ se ka hali a ta sogo jeni a yɛrɛ ye, nka ka timinadiya baara ra, nafaba bɛ o ra.

²⁸Si be sɔɔ terenninya sira le kan, saya te o sira kan.

Zanaw 13

¹Den hakiriman b'a face ta ladirikan men, nka den kumakolonfɔbaga te sɔn jarakiri ma.

²Mɔɔ darakan sababu ra, i be se ka fenɔuman sɔɔ k'a domu, nka janfamɔɔ be sama fariya dɔɔn le nɔ fe.

³Mɔɔ min b'a kumacogo kɔɔsi, o b'a nin tanga, nka min da yelenin lo tuma bee, o b'a yere halaki.

⁴Fen caman nege be salibagato ra, nka a t'a sɔɔ, nka mɔɔ min be timinadiya baara ra, o be wasa.

⁵Fen o fen ye faninya ye, mɔɔ terennin be o kɔninya, nka mɔɔjugu be kuma ka tɔw dɔɔya, ka o lamaroya.

⁶Mɔɔ jusukungbenin ta terenninya le b'a tanga, nka jurumunkebaga ta kojugu b'a halaki pewu.

⁷Dɔ b'a yere ke waritigi ye k'a sɔɔ foyi t'a fe, dɔ fana b'a yere ke fagantan ye k'a sɔɔ naforoba b'a fe.

⁸Naforotigi ta wari le ye a nin kunmabɔsara ye, nka mɔɔ si te fagantan jaraki.

⁹Mɔɔ terennin ta fitinayeelen be mana ka ja, nka mɔɔjugu ta fitina be faga le.

¹⁰Yereyira be mɔɔ bla kere dɔɔn le ra, nka minw be sɔn ladiri ma, olugu ye hakiritigiw ye.

¹¹Naforo min be na joona joona, o laban be tunu yɔɔnin kelen na, nka mɔɔ min be a ta sɔɔ dɔɔnin dɔɔnin, o ta be caya.

¹²Mɔɔ jigi be fen min kan, ni o fen mɛenna kojugu, a be i jusu kasi, nka fen min nege be mɔɔ ra, ni i ka o sɔɔ, o be dɔ fara i si kan.

¹³Mɔɔ min be ladirikan mafiyenya, o juru bena sara o tigi ra, nka min be kuma jate, o tigi bena o baraji sɔɔ.

¹⁴Hakiritigi ta ladirikan be si di mɔɔ ma, a be mɔɔ tanga saya ta janw ma.

¹⁵Hakirijuman le be mɔɔ ko diya mɔɔw ye, nka janfamɔɔ ni sege le be jɔɔn na.

¹⁶Mɔɔ ceguman bee be a ta ko ke ni jatemala le ye, nka hakirintan be a ta hakirintanya yira bee ra.

¹⁷Ciradenjugu be kojugu le lase mɔɔ ma, nka cirafɔbaga kankelentigi be jususuma le lase mɔɔ ma.

- ¹⁸Mɔgɔ min be ban ladiri ma, o laban ye fagantanya ni maroya ye, nka min be sɔn jarakiri ma, o be bonya sɔrɔ.
- ¹⁹Fɛn min lɔgɔ be mɔgɔ ra, ni i ka o sɔrɔ, o ka di; ka kojugu dabra, o ye mɔgɔ hakirintanw tana le ye.
- ²⁰Mɔgɔ min be tagama ni hakiritigiw ye, o be ke hakiritigi ye, nka mɔgɔ min be hakirintan ke a jɛnɔgɔn ye, o be sɛgɛ.
- ²¹Kojugu le be jurumunkebagaw kɔ, nka mɔgɔ terenninw ta sara ye kopuman ye.
- ²²Mɔgɔɔnuman be cɛn mara a ta denw ta denw ye, nka jurumunkebaga b'a borofɛnw lajɛn k'a bla mɔgɔ terennin le ye.
- ²³Fagantan ta foro sɛnɛnin siman be ja kosebe, nka ni terenninya ka mɔgɔ min jɛn, o ta beɛ be cɛn.
- ²⁴Mɔgɔ min be bisan bla, o tigi ta den ko man di a ye le; mɔgɔ min b'a den kanu, ale b'a janto a ra k'a koro.
- ²⁵Mɔgɔ terennin be domuni ke ka wasa, nka mɔgɔjugu kɔnɔbara lakolon be to.

Zanaw 14

- ¹Muso hakiritigi be a ta so lɔ, nka muso hakirintan yere boro be a ta so ci.
- ²Mɔgɔ min be sirapuman tagama, Matigi Ala jasiran be o tigi ra, nka min te sira terennin ta, o te Ala bonya.
- ³Bere min be naloman ta yerebonya bɔ a ra, o ye a yere darakuma le ye; nka mɔgɔ hakiritigi ta darakuma b'a bɔsi.
- ⁴Ni sɛnekemisi te yi, bondow lakolon be to, nka sɛnekemisiw baraka sababu ra, siman caman be sɔrɔ.
- ⁵Seere kankelentigi te faninya tige, nka seerejugu be faninya caman fɔ.
- ⁶Kumakolonfɔbaga be hakiritigiya jini, a t'a sɔrɔ, nka faamurikebaga ta lonniya sɔrɔ ka di.
- ⁷I yere mabɔ mɔgɔ hakirintan na, sabu i tena lonniyakuma si sɔrɔ ka bɔ a da ra.
- ⁸Mɔgɔ ceguman ta hakiritigiya ye k'a janto a temesiraw ra, nka hakirintan ta nalomanya b'a lafiri.
- ⁹Nalomanw te hakebɔ saraka* jate, nka Ala be sɔn mɔgɔɔnumanw ma.
- ¹⁰Mɔgɔ jusukun yere le be a yere ta tɔɔrɔw silɔn, mɔgɔ fana te se ka mɔgɔ were jusukun ta pagari silɔn.
- ¹¹Mɔgɔjugu ta bon be ci, nka mɔgɔɔnuman ta so be sabati.

- 12Mɔgɔ be sira dɔ ye, ko a ka ni, nka a laban be taga ke saya sira le ye.
- 13Mɔgɔ be se ka yereko k'a sɔrɔ tɔrɔ be a jusu ra, jagari fana be se ka laban ni jusukasi ye.
- 14Mɔgɔ sɔnkolon bɛna a ta kewale tɔnɔ sɔrɔ, mɔgɔɗuman fana bɛna a ta tɔnɔ sɔrɔ.
- 15Naloman be la ko bɛe ra, nka mɔgɔ ceguman b'a tagamacogo kɔrɔsi.
- 16Hakiritigi be siran kojugu ja, k'a yere mabɔ a ra, nka hakirintan te a yere mina, sabu a lanin be a yere ra.
- 17Mɔgɔ min jusu gban ka di, o be hakirintanyakow ke, mɔgɔ min be kojugu ŋaninya, mɔgɔw be o tigi kɔninya.
- 18Nalomanw be hakirintanya le sɔrɔ o ninyɔrɔ ye, nka lɔnniya masafugula le be biri mɔgɔ cegumanw kun na.
- 19Mɔgɔjuguw bɛna o kinbiri gban mɔgɔɗumanw kɔrɔ, mɔgɔ kewalejuguw bɛna o kinbiri gban mɔgɔ terreninw ta bondaw ra.
- 20Hali fagantan sigiɗɔgɔn b'a kɔninya, nka naforotigi kanubagaw ka ca.
- 21Ka i sigiɗɔgɔn dɔgɔya, o ye jurumun le ye, nka mɔgɔ min be makari janibagatɔw ra, o tigi ta pana.
- 22Minw be kojugu ŋaninya, yala olugu te o yere lafirira le wa?
Nka minw be kopuman ŋaninya, olugu be to pumanya ni kankelentigiya ra.
- 23Mɔgɔ be sege baara o baara ra, tɔnɔ be sɔrɔ o ra, nka ka to kumagbansanfɔ ra, o be fagantanya dɔrɔn le lase mɔgɔ ma.
- 24Hakiritigiw ta naforo le ye o ta masafugula ye, nka hakirintan ta nalomanya te ke foyi ye ni nalomanya te.
- 25Seere canfɔbaga be mɔgɔ nin kisi, nka seere faninyafɔbaga ta ye nanbara ye.
- 26Matigi Ala nasiran be mɔgɔ min na, jigiyaba le be o tigi fe, o tigi be ke a ta denw fana dogoyɔrɔ ye.
- 27Ka siran Matigi Ala ja, o be si di mɔgɔ ma, a be mɔgɔ kisi saya ta janw ma.
- 28Ni jamana mɔgɔw ka caya, o ye masace ta bonya le ye, nka mɔgɔntanya ye fagama ta ben sababu le ye.
- 29Mɔgɔ min be sabari, o ta faamuri ka bon, nka min jusu gban ka di, o be a ta nalomanya le yira.
- 30Jususuma ye mɔgɔ farikolo keneya le ye, nka pangboya be i ko jorijugu min be mɔgɔ kolo pimi.

³¹Ni mɔɔ min ka dɛɛɛbagatɔ minako juguya, o tigi k'a danbaga le mafiyɛnya, nka ni mɔɔ min ka na fagantan ma, o tigi k'a danbaga le bonya.

³²Mɔɔjugu yɛɛ ta kɛwalejugu le b'a laben, nka mɔɔ terennin bɛ jigiya sɔɔ hali a satuma ra.

³³Hakiritigiya siginin bɛ faamurikɛbagaw jusukun na, nka hakiritigiya lɔnbaga tɛ hakirintanw cɛ ra.

³⁴Terenninya le bɛ jamana kɔɔta, nka jurumun ye siyaw bɛɛ ta maroyako le ye.

³⁵Baaraden min bɛ tagama ni hakiri ye, o ko ka di masacɛ ye, nka baaraden min bɛ maroyakow kɛ, a jusu bɛ bɔ o kɔɔ.

Zanaw 15

¹Ka mɔɔ jaabi ni kumadiman ye o bɛ a ta jusugban mala, nka kumajugu bɛ mɔɔ ta dimi lawuri.

²Lɔnniyakuma cɛ ka ni hakiritigi da ra, nka hakirintan da bɛ nalomanyakumaw le fɔ.

³Matigi Ala na bɛ yɔɔ bɛɛ ra, a bɛ bɛɛ kɔɔsira, mɔɔjuguw fara mɔɔɔumanw kan.

⁴Nenkun min bɛ kumadiman fɔ, o bɛ i ko yiri min bɛ si di mɔɔ ma, nka min bɛ mɔɔ janfa, o bɛ mɔɔ jusu cɛn.

⁵Naloman tɛ a face ta ladirikan jate, nka mɔɔ min bɛ sɔn korori ma, o ye mɔɔ ceguman ye.

⁶Naforo caman bɛ sɔɔ mɔɔ terennin ta so, nka mɔɔjugu ta sɔɔta bɛ sɛɛ le lase a ma.

⁷Hakiritigiw da bɛ lɔnniyakumaw le seri mɔɔw kan, nka o ɔɔɔn tɛ se ka bɔ hakirintanw jusukun na.

⁸Matigi Ala bɛ mɔɔjugu ta saraka haramuya, nka a bɛ mɔɔɔumanw ta Aladaari mina.

⁹Matigi Ala bɛ mɔɔjugu ta kɛwalew haramuya, nka minw tugunin bɛ terenninya kɔ, a bɛ olugu kanu.

¹⁰Mɔɔ min bɛ sirapuman bla, kororigbɛlen le bɛna se o tigi ma; mɔɔ min tɛ sɔn jarakiri ma, o le bɛ kɛ o tigi ta saya sababu ye.

¹¹Saya dibi ni lahara dibi, o si dogonin tɛ Matigi Ala na kɔɔ, janko ka n'a fɔ adamaden jusukun!

¹²Ka kumakolonfɔbaga jaraki, o man di a ye, o kosɔn a tɛ sɔn ka taga hakiritigiw fɛ.

- 13Jusudiya be mɔgɔ pada ceɗa, nka jusukasi be mɔgɔ ninsɔngboya.
- 14Mɔgɔ faamurikebaga le be lonniya jini, nka nalomanya le ye hakirintanw ta baro ye.
- 15Lon bee ye lonjugu ye janibagato fe, nka mɔgɔ wasanin be janagbe le ra wagati bee.
- 16I borofen ye dogɔya, nka Matigi Ala nasiran ye ke i ra, o ka fisa i ye naforoba sɔɔ ka to pagban na.
- 17Ka flaburunan gbansan domu ni i kanubaga ye, o ka fisa i ye taga misisogo tɔɔnin domu ni i koninyabaga ye.
- 18Mɔgɔ jusu gbannin be kere lawuri, nka mɔgɔ sabarinin be kere mala.
- 19Naniw be wuri ka salibagato ta temesira bee datugu, nka mɔgɔnuman ta sira ye siraba gbenin le ye.
- 20Den hakiriman b'a face jusu suma, nka adamaden hakirintan b'a bamuso dogɔya.
- 21Mɔgɔ min hakiri ka dogɔ, nalomanya ye o tigi fe pagariko le ye, nka mɔgɔ faamurikebaga be teren ka taga a ta sira fe.
- 22Ni mɔgɔw ma sigi ka kuma ka sɔɔ ka baara min dabɔ, o baara be cen, nka ni ladibagaw cayara, baara be ja.
- 23Kuma jaabikonuman, o be mɔgɔ ninsɔndiya; ka kuma fo a fɔwagati ra, o ka di de!
- 24Sira min be yelen san fe, janamanya sira, mɔgɔ hakiriman be o le ta; sira min be jigi ka taga saya ra, a b'a yere kisi o sira ma.
- 25Matigi Ala be yerebonyabaga ta bon ben, nka a b'a janto muso ce sanin ta yɔɔ ra.
- 26Matigi Ala be naninyajuguw haramuya, nka kumanumanw saninyanin lo a ja kɔɔ.
- 27Mɔgɔ min te fa naforojugu ra ka ye, o tigi be bonɔ lase a ta so ma, nka bonya min be mina dogo ra, mɔgɔ min be o haramuya, o tigi be si sɔɔ.
- 28Mɔgɔ terennin be miiri foɔ ka sɔɔ ka mɔgɔ jaabi, nka mɔgɔjugu da be kumakolonw dɔɔn le fo.
- 29Matigi Ala b'a yere mabo mɔgɔjuguw ra, nka a be mɔgɔ terenninw ta Aladaari lamɛn.
- 30Flerikɛcogonuman be mɔgɔ jusu diya; ka kibaro diman lamɛn, o be mɔgɔ kolow kenɛya.

³¹Jarakirikuma min be mɔgɔ bla sirapuman kan, ni mɔgɔ min k'a toro malɔ o ra, o tigi be se ka sigi hakiritigiw ce ra.

³²Mɔgɔ min be ban ladiri ma, o tigi t'a nin fe, nka mɔgɔ min be jarakirikumaw lamɛn, o be hakiri sɔrɔ.

³³Matigi Ala nasiran be mɔgɔ karan hakiritigiya ra, nka yeremajigi kɔ ye bonya ye.

Zanaw 16

Matigi Ala le ye Setigi ye fen bee ra

¹Adamaden kɔni be ko miiri a jusukun na, nka ni Matigi Ala da ka min latige, o le be ke.

²Mɔgɔ ta kewalew bee bennin lo a yere na na, nka Matigi Ala le be mɔgɔ ta miiriya cogo lon.

³I ta kow bee to Matigi Ala boro, ni o kera, i ta koketaw be na.

⁴Matigi Ala ka fen bee dan kun dɔ le ra, hali mɔgɔjugu, ale danna lonjugu le kosɔn.

⁵Matigi Ala be mɔgɔ yadanin haramuya; sigiya t'a ra, Ala tena a to ni a ma a ta hakew juru sara a ra.

⁶Ka kopuman ke, ani ka can sira tagama, o be mɔgɔ ta kojugu kafari, Matigi Ala nasiran fana be mɔgɔ bɔ sirajugu kan.

⁷Ni mɔgɔ ta kewalew diyara Matigi Ala ye, a be hera don hali i ni i juguw ce.

⁸I ta sɔrɔta ye dɔgɔya, nka i ye ke mɔgɔ terrenin ye, o ka fisa sani i ta sɔrɔta ye caya, k'a sɔrɔ i be tagama terenbariya le ra.

⁹Adamaden be a ta koketaw jate mina a jusukun na, nka Matigi Ala le b'a temesira yira a ra.

Masacew ta ko

¹⁰Masace darakuma be i ko Ala ta kuma, o kosɔn ni a be kiti tige, a da man kan ka firi kuma ra.

¹¹Sumanikɛnan bennin ni a sumanikɛfen bee ye Matigi Ala ta le ye, kilo dafanin min o min be bɔrɔ kɔnɔ, o bee ye a ta fen latigenin le ye.

¹²Masaw be kewalejuguw haramuya, sabu terreninya le be masaya sabati.

¹³Kuma terreninw ka di masaw ye; mɔgɔ min be can fɔ, o tigi ko ka di o ye.

¹⁴Masace ta jusugban ye saya ta ciraden le ye, nka mɔgɔ hakiritigi be se k'a jusu suma.

¹⁵Ni ninsɔndiya be masace pada kan, mɔgɔw be si sɔrɔ, ni mɔgɔw ko diyara a ye, a be ke i ko sankaba minw be sanji laban lana.

Adamadenya minacogo

- 16** Ka hakiritigiya sɔɔ, o ka ɲi ka tɛmɛ sanin kan pewu! Ka faamuri sɔɔ, o ka fisa ni warigbɛ sɔɔri ye pewu!
- 17** Mɔgɔɲumanw bɛ o tɛmɛsira mabɔ kojugu ra; ni mɔgɔ min b'a tɛmɛsira kɔɔsi, o tigi b'a jantora a yɛrɛ nin le ra.
- 18** Yɛrɛbonya kɔ ye halakiri ye, waso kɔ ye ben ye.
- 19** Ka i yɛrɛ majigi ka sigi ni mɔgɔ sabarininw ye, o ka fisa sani i ye taga sigi ni yɛrɛbonyabagaw ye ka o ta benkanɲɛnw domu.
- 20** Mɔgɔ min b'a hakiri sigi ka kuma lamɛn, o tigi bɛ hera sɔɔ, mɔgɔ min b'a jigi la Matigi Ala kan, o tigi ta bɛ ɲa.
- 21** Hakiritigiya bɛ mɔgɔ min jusukun na, o tigi le bɛ wele ko faamurikɛbaga, kumacogonuman fana bɛ mɔgɔ ta kuma baraka bonya.
- 22** Mɔgɔ min bɛ tagama ni hakiri ye, hakiri bɛ si di o tigi ma, nka nalomanw ta sɛgɛ bɛ bɔ o yɛrɛ ta nalomanya le ra.
- 23** Mɔgɔ hakiritigi jusukun le b'a da sɔn hakiri ra, a bɛ baraka don a ta darakumaw ra.
- 24** Kumadiman ye li le ye, a bɛ i jusu diya, a bɛ i fari fana kɛɲɛya.
- 25** Mɔgɔ bɛ sira dɔ ye, ko a ka ɲi, nka a laban bɛ taga kɛ saya sira le ye.
- 26** Kɔngɔ le bɛ baarakɛbaga bla baara ra, sabu mɔgɔ da le b'a ɲɔni k'a bla baara ra.
- 27** Mɔgɔ sɔnkolon bɛ kojugu le labɛn, a darakuma bɛ i ko tasuma farimanba.
- 28** Kumayɛlemabaga bɛ mɔgɔw bla ɲɔgɔn na, nafigi bɛ terimanw faran.
- 29** Mɔgɔ fariman b'a mɔgɔɲɔgɔn nɛgɛ, k'a bla sirajugu kan.
- 30** Mɔgɔ min b'a ɲa tugu ka kojugu miiri, mɔgɔ min b'a dagbolo kin, o tigi ka kojugu kɛ ka ban.
- 31** Kɔɔya ta kunsigigbɛ ye bonya masafugula le ye, mɔgɔ min bɛ sira terennin tagama, o le b'a sɔɔ.
- 32** Sani i ye kɛ kɛrɛkɛɛfari ye, kɛ mɔgɔ sabarinin ye, o le ka fisa; sani i ye kɛ kɛrɛkɛɛ ye min bɛ dugu mina, kɛ mɔgɔ ye min b'a yɛrɛ mina, o le ka fisa.
- 33** Mɔgɔw bɛ kara la* janko ka kow latigɛ, nka ni ko o ko latigɛra, i b'a sɔɔ o bɔra Matigi Ala yɛrɛ le ra.

Zanaw 17

- 1** Burukunkurun jalan, o ni ɲasuma, o ka fisa ni bon fanin ye sogo ra, nka lon o lon kɛrɛ.

- ²Jɔnce hakiriman, o laban be ke a matigice ta denkolon kuntigi ye; o jɔnce le bɛna cɛn ta ni a matigice dence tɔw ye.
- ³O be warigbe don daganin kɔnɔ tasuma ra, ka sanin yeele furune kan, k'a silɔn, nka Matigi Ala le be adamaden jusukun segesege.
- ⁴Kojugukebaga le b'a janto mɔgɔjuguw ta kuma ra, faninyatigebaga le b'a toro malɔ ka kumajuguw lamɛn.
- ⁵Mɔgɔ min be fagantan lɔgɔbɔ, o tigi b'a danbaga le mafiyɛnya, mɔgɔ min be nagari dɔ ta cɛnri kosɔn, Ala tena o tigi jarakibari to.
- ⁶Cɛkɔrɔbaw ta masafugula ye o mamadenw le ye, denw fana ta kunkɔrɔtasababu ye o worobagaw ye.
- ⁷Mɔgɔkunntan ni kumafɔkɔruman man kan, janko ka n'a fɔ fagama ni faninya!
- ⁸Minw be bonyafenw di mɔgɔw ma dogo ra, a be olugu ja na ko fla le be o bonyaw ra, ko ni i ka bonya di dɔrɔn, ni i boro ka don fɛn o fɛn na, o be ja.
- ⁹Mɔgɔ min be hake yafa, o be kanuya le jini; nka min be to ka kɔsegi hakekow kan, o b'a teriw mabɔ a yere ra.
- ¹⁰Jarakiko kelen be min ja faamurikebaga ye, hali bisan ja keme te o ja hakirintan ye.
- ¹¹Mɔgɔjugu te foyi jini ni murutiri te; o ra, ciraden hinabari dɔ le bɛna ci a kama.
- ¹²Ka bɛn ni wara dɔ ye min denw bɔsira a ra, o ka fisa sani i ye bɛn ni hakirintan dɔ ye min be a ta nalomanyakow ra.
- ¹³Mɔgɔ min be kɔruman sara ni kojugu ye, kojugu tena mabɔ o tigi ta so ra ka ye.
- ¹⁴Ka kere lawuri, ani ka jiwoyoba temesira dayele, o bɛe ye kelen ye; o ra, sani sɔsɔri ye na gban, i yere kun bɔ.
- ¹⁵Mɔgɔ min be jo di kojugukebaga ma, ani min be kiti ben mɔgɔ terennin kan, Matigi Ala be o mɔgɔ fla bɛe haramuya.
- ¹⁶Ka hakiritigiya sansɔngɔ don hakirintan boro, o be mun le ja? Mɔgɔ min te miiri, o be se ka hakiritigiya san cogo di?
- ¹⁷Mɔgɔ ta teri be i kanu wagati bɛe, balemaya fana kun ye jɔgɔndɛme ye degu wagatiw ra.
- ¹⁸Mɔgɔ min hakiri ka dɔgɔ, o le be sɔn ka layiri ta, k'a yere ke mɔgɔ were ta juru ko seere ye.
- ¹⁹Kere ka di mɔgɔ min ye, jurumun le ka di o ye, mɔgɔ min b'a yere kɔrɔta, o tigi b'a yere ta cɛnri le jini.

- ²⁰Mɔgɔ min jusukun terennin tɛ, o tɛ hera sɔrɔ, kojugu fana bɛ ben kumayɛlemabaga le kan.
- ²¹Ni mɔgɔ min ka den hakirintan woro, o tigi ta ye jusukasi ye, denkolon face tɛ se ka ninsɔndiya.
- ²²Jusudiya ye fla panaman le ye, nka jusukasi bɛ mɔgɔ baraka ban.
- ²³Mɔgɔjugu bɛ bonyafen mina k'a dogo a ta deregeba jukɔrɔ, ka can yɛlɛma k'a kɛ faninya ye.
- ²⁴Mɔgɔ faamurikebaga ta miiriya bɛ hakiritigiya le kan tuma bɛɛ, nka hakirintan ta miiriya bɛ yaala ka taga fɔ dugukolo dan na.
- ²⁵Den hakirintan bɛ dimi don a face ra, ka jusukasi bla a bamuso ra.
- ²⁶Ka бага mɔgɔ terennin ma ka wari ben a kan ko a y'a sara, o man ji; ka бага fagama ma k'a bugɔ a ta kojuman kosɔn, o ma ben.
- ²⁷Mɔgɔ min b'a kumacogo kɔrɔsi, o tigi ka ko lɔn, mɔgɔ min hakiri siginin lo, o tigi ye faamurikebaga ye.
- ²⁸Hali naloman, ni a ka se ka je, a bɛ jate hakiritigi ye; ni a ka se a da kɔrɔ, a bɛ jate faamurikebaga ye.

Zanaw 18

- ¹Kelennamɔgɔ b'a yɛrɛ negerakow le jini, fɛn o fɛn bɛ se k'a sɔn hakirijuman na, a bɛ ban o bɛɛ ma.
- ²Hakirintan mako tɛ faamuri ra, nka k'a yɛrɛ kɔnɔnɔkɔw fɔ, o ka di a ye.
- ³Kojuguke bɛ na ni dɔgɔyari ye, yɛrɛmafiyɛnyari, o bɛ na ni lebu ye.
- ⁴Kuma bɛ i ko ji min ka dun, i ko kɔ min fara fɔ ka bɔ kɛnɛ ma; hakiritigiya bɛ sɔrɔ kuma le ra.
- ⁵Ka fara kojugukebaga kan, ka jo bɔsi mɔgɔ terennin na kiti ra, o man ji.
- ⁶Hakirintan da le b'a bla kɛrɛ ra, a yɛrɛ darakuma le bɛ bugɔri lase a ma.
- ⁷Hakirintan yɛrɛ darakuma le bɛ kojugu ben a kan, a yɛrɛ ta kumaw le bɛ kɛ jan ye k'a mina.
- ⁸Nafigi darakan bɛ i ko domunifen diman, i b'a kunu cogo min na, a bɛ jigi i kɔnɔbara ra ten.
- ⁹Mɔgɔ min b'a boro sumaya baara ra, o ye cɛnrikebaga dɔgɔcɛ le ye.
- ¹⁰Matigi Ala tɔgɔ bɛ i ko kɛrɛkunbenbon, mɔgɔ terennin bɛ bori ka taga don o so kɔnɔ k'a yɛrɛ kisi.

- ¹¹Naforotigi ta naforo ye a ta dugu barakaman le ye, a b'a miiri ko kogojan lo, min b'a tanga fen bee ma.
- ¹²Ni yerebonya ka don mogo jusukun na, o ko ye cenri ye, nka yeremajigi ko ye bonya ye.
- ¹³Mogo min be koroto ka kuma jaabi k'a soro a m'a bee lamem folo, o ta ye nalomanya le ye, a laban fana ye maroya ye.
- ¹⁴Mogo jusukun le be baraka don a ra k'a to a ye bana sonmina, nka ni i jusu cenna ka ban, mun le be se ka i dema?
- ¹⁵Faamuri jusu be mogo min fe, o le be lonniya soro, hakiritigi toro be lonniyakumaw le pini.
- ¹⁶Mogo ta bonyafenw le be sira dayele a ye, fo ka taga a lase fagamaw koru.
- ¹⁷Ni mogo min konna k'a ta jafu kititigeyoru ra, a be ke i n'a fo jo be ale le fe, fo mogo were le ye na, ka na o ko segesege, can yere be soro ka lon.
- ¹⁸Karala be kere ban, a be fangatigiw faran ka o bo jagon na.
- ¹⁹Ka gbara i balema toronin na, o ka gbelen ka teme dugu barakaman minari kan; Masabonba donda belen kari ka di ka teme kereban kan.
- ²⁰Mogo da be min fo, i be se ka i ta domuni soro o sababu ra, i darakuma be se ka ke sababu ye ka i wasa.
- ²¹Saya ni si be soro adamaden nenkun na, ni kuma ka diya mogo min ye, o tigi fana be kuma tonu soro.
- ²²Ni mogo ka muso soro, a ka fenjuman soro, Matigi Ala ka korumanba le ke a ye fana.
- ²³Fagantan ta kuma ye makarikanw le ye, nka naforotigi ta jaabiri ye kumagbelenw le ye.
- ²⁴Mogo jenjogon dow be cenri le lase i ma, nka teri do be yi, o be noro i ra ka teme hali i balema kan.

Zanaw 19

- ¹Fagantan min jusukun gbenin lo, o ka fisa ni mogo hakirintan ye min da te kuma terennin fo.
- ²Ka don ko ra ni jusugban ye k'a soro i ma jatemina ke folo, o man ni; teriyakojugu fana be mogo lafiri.
- ³Adamaden ta nalomanya le be cenri lase a ma, o ko, a b'a jusu bo Matigi Ala koru.
- ⁴Naforo be mogo teriw caya, nka desebagato teri be ban a ra.

- ⁵Seerejugu jarakibari tena to fiyewu, faninyafɔbaga fana tena bɔsi.
- ⁶Mɔgɔ caman b'a fɛ ka o yere ko diya fagamaw ye, mɔgɔ min be mɔgɔ sɔn, bɛɛ be ke o teri ye.
- ⁷Fagantan balemaw bɛɛ b'a kɔninya, janko ka n'a fɔ a teriw; olugu be o yere mabo a ra le; hali ni a b'a fɛ ka kuma ni dɔ ye, a tɛ mɔgɔ si ye.
- ⁸Mɔgɔ min be hakiri jini, o tigi b'a yere nin kanu; mɔgɔ min be faamuri jini, o tigi bɛna fɛnɔuman sɔrɔ.
- ⁹Seerejugu jarakibari tena to fiyewu, faninyafɔbaga fana bɛna halaki.
- ¹⁰Mɔgɔ hakirintan man kan ni mɔgɔbaya ye, jɔn fana man kan ka sigi kuntigiya ra fagamaden kunna.
- ¹¹Mɔgɔ min be tagama ni hakiri ye, o tigi sabarinin lo; mɔgɔw b'a hake ta, a tɛ o jate minke, o le ye a ta bonya ye.
- ¹²Masace diminin mankan be i ko jarkanbelen kasikan, nka a ta nɔmanya be i ko gɔmiji min be sumaya jigi binw kan.
- ¹³Den hakirintan be bɔnɔ le lase a face ma, musow ta kere fana ye kodablabari le ye, i ko ji min be tɔnitɔni tuma bɛɛ.
- ¹⁴Mɔgɔ be se ka bon ni naforo sɔrɔ cɛn ye i face fɛ, nka muso hakiriman dibaga ye Matigi Ala le ye.
- ¹⁵Salibagatɔya be mɔgɔ bla sunɔgɔba le ra; mɔgɔ farifaganin le fana be to kɔngɔ ra.
- ¹⁶Mɔgɔ min be kuma lamɛn, o tigi b'a nin kisi, nka mɔgɔ min t'a tagamacogo kɔrɔsi, o tigi be sa.
- ¹⁷Ni mɔgɔ min ka makari dɛsebagatɔ ra, o tigi ka juru le don Matigi Ala ra; Ala bɛna a ta kɔjuman sara a ye.
- ¹⁸I den koro a korowagati ra, nka i kana dimi a kɔrɔ k'a faga.
- ¹⁹Mɔgɔ jusu fariman ta fariya hake ka kan ka bɔ a ra, ni o tɛ, ni i k'a to yi, i bɛna a to a b'a jɔgɔn were le ke tuun.
- ²⁰Ni i be ladirikan mɛn, ka sɔn karan ma, a laban i fana be ke hakiritigi ye.
- ²¹Miiriya caman be mɔgɔ jusukun na, nka Matigi Ala ka min latige, o le be ke.
- ²²Min be jini adamaden fɛ, o ye kɔjuman ye; nka fagantan belɛn ka fisa ni faninyatigɛbaga ye.
- ²³Matigi Ala pasiran be si di mɔgɔ ma, a be i wasa, i be si hera ra, kojugu si tɛ se i ma.

- ²⁴Salibagatɔ b'a boro don tominan kɔnɔ, nka a tɛ se k'a lase hali a da ma.
- ²⁵Ni i ka kumakolonfɔbaga bugɔ, ni naloman ka o ye, ale bɛ ceguya; ni i ka faamuribaga jaraki ko dɔ ra, a bɛ faamuri sɔrɔ.
- ²⁶Den min b'a face minako juguya, k'a bamuso gben, o ye denkolon le ye, den min bɛ mɔgɔ lebu.
- ²⁷Ne dence, ni i kɔni b'a fɛ ka i yere mabɔ lonniyakuma ta sira kan, o tuma i ye ladirikanw lamenni dabra.
- ²⁸Seere sɔnkolon mako tɛ can ra, kojugu ka di kojugukebaga ye i ko to.
- ²⁹Tɔɔrɔ labenna kumakolonfɔbagaw kama, bugɔribere fana labenna hakirintanw kɔ kama.

Zanaw 20

- ¹Duven bɛ mɔgɔ bla kumakolonfɔ ra, minnifen fariman bɛ mɔgɔ bla mankanci ra, ni mɔgɔ o mɔgɔ ka a yere bla o ra, o tigi tɛ kɛ hakiritigi ye.
- ²Masace diminin ta jatige bɛ i ko jaranbelen kasikan jatige; ni mɔgɔ min k'a jusu wuri, o tigi ka kojuguba kɛ a yere ra.
- ³Ka i yere mabɔ kerekow ra, mɔgɔ ta bonya bɛ o le ra, nka naloman bɛɛ ka teli ka don kere ra.
- ⁴Nene kosɔn, salibagatɔ tɛ sɔn ka bɔ ka taga sene kɛ, ni simantigewagati nana se, a bɛ siman pini a tɛ foyi sɔrɔ.
- ⁵Adamaden jusukun ta kolatigeninw bɛ i ko kolon min ji yɔrɔ ka jan, nka mɔgɔ faamurikebaga bɛ se ka o ji bi.
- ⁶Mɔgɔ caman bɛ o yere ta kopuman lakari, nka lanamɔgɔ yere, o sɔrɔ man di.
- ⁷Mɔgɔ terennin jusukun gbenin lo, a ta den minw bɛ to a kɔ fɛ, olugu ta pana!
- ⁸Ni masace sigira a ta kititigesiginan kan, a na bɛ kojugu bɛɛ ye k'a lon.
- ⁹Jɔn le bɛ se k'a fɔ ko: "Ne ka ne jusukun ko k'a gbɛ, ne saninyara ka bɔ ne ta jurumun bɛɛ ra"?
- ¹⁰Ka kilo yeɛma, walama ka sumanikeminan yeɛma, Matigi Ala bɛ o ko fla bɛɛ haramuya.
- ¹¹Hali denfitini ta kewalew b'a yira a bena kɛ mɔgɔ suguya min ye, ni a bena kɛ mɔgɔ terennin ye, ani mɔgɔsɔbɛ, o bɛ lon a ta kewalew fɛ.
- ¹²Matigi Ala le ka toro dan menni kama, ka na dan yeri kama.
- ¹³I kana a to sunɔgɔ ye diya i ye ka tɛmɛ, ni o tɛ, fagantanya bena ben i kan, i na yeɛ, ni o kera, i bɛ fa domuni na.

- 14Sannikebaga b'a fɔ ko: "Nin man pi, nin man pi fiyewu!" Nka ni a k'a kɔ don, a b'a fɔ ko ale ka fenpuman sɔrɔ.
- 15Sanin be sɔrɔ, lulu caman fana be sɔrɔ, nka lonniyakuma dawula ka bon ni a bee ye.
- 16Ni mɔgɔ min k'a yere ke mɔgɔ were ta juru ko seere ye, o tigi ta derege ka kan ka mina a ra ka o juru tɔnɔmasigi; ni mɔgɔ min ka layiri ta, ko a be lo ni mɔgɔ were ta ko ye, fen do ka kan ka mina o tigi ra k'a ke a sarati ye.
- 17Domuni min sɔrɔra nanbara ra, o ka di mɔgɔ da ra, nka a laban be ke berekoro le ye ka i da fa.
- 18Ladiri le be mɔgɔ ta kokɛtaw ja, sani i ye taga kere ra, i ka kan ka hakiri jini folo.
- 19Nafigi be mɔgɔw ta gundow labo kene kan, mɔgɔ min da ka fiyen, i kana o tigi ke i jɛnɔgɔn ye.
- 20Ni mɔgɔ min k'a face ni a bamuso mafiyenya, o tigi ta fitina be faga k'a to dibiba ce ma.
- 21Naforo min barara ka sɔrɔ joona joona, a laban, baraka te ke o ra.
- 22I kana a fɔ ko: "Ne bena nin kojugu juru sara le!" A to Matigi Ala ma, ale bena i bɔsi.
- 23Kilo suguya fla, fiyeerefɛn kelen, Matigi Ala be o haramuya; sumanikenan dayaganin, o man pi.
- 24Mɔgɔ ta dunupalatige be Matigi Ala le boro, o kosɔn adamaden yere te se ka foyi faamu a yere ta kow ra.
- 25Mɔgɔ min b'a da teliya k'a fɔ ko: "Ne be nin di Matigi Ala ma", o dajuru tanin ko a be sɔrɔ ka miiri, o tigi b'a yere sen don jan le ra.
- 26Masace hakiritigi be mɔgɔjuguw fiye, ka o woloma ka bo mɔgɔ tɔw ce ra, a be simangbasiwotoro senw yelen o kan ka teme.
- 27Matigi Ala ta fitina be yeelen bo adamaden nin kɔnɔ, o le be mɔgɔ jusukun kɔnɔnɔyɔrɔ bee segesege.
- 28Numanya ni kankelentigiya, o le be masace tanga, kopuman le be baraka don a ta fanga ra.
- 29Kanbelenw ta masiri ye o ta baraka le ye, nka kunsigigbe ye mɔgɔkɔrɔbaw ta nɔrɔ ye.
- 30Bisan ta jorinɔw, o ye kojugukebaga ta kojugu fla ye; a be bugɔri min mina, o le b'a jusukun saninya.

Zanaw 21

- ¹Masace jusukun be Matigi Ala boro kɔnɔ i ko jiwoyo, ni fan min k'a diya, a b'a nasin o fan na.
- ²Mɔgɔ ta kewalew bee ka ni a yere na na, nka Matigi Ala le be mɔgɔ jusukun cogoya lon.
- ³Ka terenninya ni can sira tagama, Matigi Ala fe, o le ka fisa ni sarakabo ye.
- ⁴Yereyira be o flerikɛcogo ra, yerebonya be o jusukun na; mɔgɔjuguw ta dawula bee ye jurumun le ye.
- ⁵Mɔgɔ min be jatemala ke a ta baara ra, o laban be nafa sɔrɔ, nka mɔgɔ min be kɔrɔɔ kow ra, o tigi be fagantanya.
- ⁶Ka naforo sɔrɔ faninya sababu ra, o be i ko fɔrɔ temeto, min be saya lase mɔgɔ ma.
- ⁷Mɔgɔjuguw ta kewalejuguw le bena ke o minasababu ye, sabu o te son ka can sira tagama.
- ⁸Kojugukebaga ta kewalew si terennin te, nka mɔgɔ jarakibari tagamacogo ka ni.
- ⁹Ka si logologonin do ra biribon kunna, o belen ka fisa, sani i ye si ni muso keretigebaga ye bon kelen na.
- ¹⁰Mɔgɔjugu jusukun be sama kojugu le no fe, a te makari hali a teri ra.
- ¹¹Ni i ka kumakolonfɔbaga bugɔ, ni naloman ka o ye, ale be hakiri sɔrɔ; ni i ka hakiri di hakiritigi ma, o be do fara a ta lonniya kan.
- ¹²Terenninya tigi Ala na lonin be mɔgɔjugu ta so ra, a be halakiri ben mɔgɔjuguw kan.
- ¹³Ni mɔgɔ min k'a toro datugu desebagato kulekan na, lon do ale yere fana bena kule, nka mɔgɔ tena a jaabi.
- ¹⁴Ka bonyafen dogo k'a di mɔgɔ ma, o b'a tigi ta dimi mala, ka bonyafen dogo i ta deregeba jukoro k'a di mɔgɔ ma, o b'a tigi ta jusugban mala.
- ¹⁵Ka can sira tagama, o ye nagariko le ye mɔgɔ terennin fe, nka o ye siranyakoba le ye mɔgɔ terenbari fe.
- ¹⁶Adamaden min be a yere mabo hakirisorosira ra, o laban bena taga a yere soro suw le ce ra.
- ¹⁷Kodiman kanubagajugu be ke fagantan ye, duven ni fendiman kanubagajugu te ke waritigi ye fiyewu!
- ¹⁸Mɔgɔjugu le be ke mɔgɔ terennin kunmabosara ye, janfamogɔ be bla mɔgɔnuman no ra.

- ¹⁹Ka sigi jamana do ra kongokolon kono i kelen na yi, o belen ka fisa, sani i ye sigi ni muso keretigebaga magotowobaga ye.
- ²⁰Fenpuman ni turu maranin be mago hakiritigi ta so kono, nka adamaden hakirintan be a ta bee domu ka ban.
- ²¹Ni mago min ka tugu terenninya ni kopuman ko, o tigi be si soro, ani terenninya, ani bonya.
- ²²Hakiritigi be se ka don cefariw ta dugu kono, o jigi tun be o ta bon barakaman min kan, a be o ci.
- ²³Ni mago min k'a da ni a nenkun korosi, o tigi b'a yere kisi degu ma.
- ²⁴Yereyirabaga ni yerewasobaga togo le ye ko kumakolonfobaga; a be a ta kow ke ni a jusu gbanninba ni yereyira le ye.
- ²⁵Salibagato ta negerafenw sorobariya b'a faga, sabu a boro te son baara ma.
- ²⁶Tere bee, a be jabo fenw fe, a te wasa; nka mago terennin be mago son, hali a te jatemala ke a ra.
- ²⁷Matigi Ala be magojuguw ta saraka haramuya, janko ka n'a fo ni o saraka bora ni miiriyajugu ye.
- ²⁸Seere faninyafobaga be halaki, nka mago min be ko lamen ka ja, o ta kuma le be laban.
- ²⁹Mogojugu b'a kun gbeleya ka kow ke, nka magopuman koni, ale b'a janto a yere ra.
- ³⁰Hakiritigi si te yi, faamuribaga si te yi, ladibaga si te yi, min be se ka lo Matigi Ala ja koru.
- ³¹Sow koni be laben kerakelon kama, nka sesori be bo Matigi Ala le ra.

Zanaw 22

- ¹Tojopuman ka fisa ni naforoba ye; warigbe o, sanin o, magow ye ke i fe, o le ka fisa ni nin bee ye.
- ²Nafrotigi o, fagantan o, Matigi Ala le ye nin fla bee danbaga ye.
- ³Ni mago ceguman ka kojugu nato ye, a be dogo, nka naloman be kojugu ye, ka taga don a ra, k'a yere toru.
- ⁴Yeremajigi, ani Matigi Ala pasiran, o tonu ye naforo ni bonya ni si ye.
- ⁵Naniw, ani janw le be mago terenbari ta sira kan, nka mago min b'a janto a yere ra, o b'a yere mabo o fenw na.

⁶Den ka kan ka sira min ta, a karan o ra, ni o kera, hali ni a koroyara, a tena o sira bla.

⁷Naforotigiw le ye fagantanw kuntigiw ye, jurutabaga ye jurudonbaga ta jon ye.

⁸Ni mogo min ka juguya dan, o be kojugu siman le tige, a tun be a ta jusugban ben mogo kan ni bere min ye, o be tunu.

⁹Mogo hinabaga le be baraka soru, sabu a be a ta domuni do di fagantanw ma.

¹⁰Ni i ka kumakolonfobaga gben, kere be ban, sosori ni pogonfiyenari bee be dabra.

¹¹Jusukungbeninya ka di mogo min ye, min be kumapuman fo, o tigi be ke masace teri ye.

¹²Matigi Ala b'a janto lonniya ra, nka a be mogojanfabaga ta kumaw cen.

¹³Salibagato ko: "Jara be kene ma! Ni ne bora, a bena ne faga sira kan yi!"

¹⁴Muso sungurubaw da ye dingadun le ye, ni Matigi Ala dimina ce min koru, o ce le be ben o dinga konu.

¹⁵Fatoya le sirinin be denmisen jusukun na, korori bisan le be se k'a mabo a ra.

¹⁶Mogo min be fagantan minako juguya janko k'a yere ta naforo caya, walama mogo min be naforotigi son, o tigi be laban fagantanya le ra.

Mogo ka kan k'a yere korosi

¹⁷I toro malu ka hakiritigiw ta kuma lamenu! I janto ne ta lonniyakumaw ra.

¹⁸Sabu ni i ka o kumaw mara i jusukun na, k'a fo i da ra tuma bee, o ka di.

¹⁹Ne bena ele fana karan bi, janko i ye i jigi la Matigi Ala kan.

²⁰Yala ne ma ladirikan ni lonniyakuma bisaba sebe ka o di i ma wa?

²¹Ne ka cankumaw le fo i ye, sigiya te kuma minw na, janko i ye i cibaga jaabi ni jaabiri panaman ye.

²²I kana desebagato tona, ko desebagato lo, i kana panibagato sege kititigeyaru ra;

²³sabu Matigi Ala bena lo ni o kunko ye, minw ka o borofenw mina, a bena olugu nin mina o ra.

²⁴I kana teriya don ni mogo jusubatigi ye, mogo min jusu gban ka di, i kana o ke i jengogon ye.

²⁵Ni o te, i bena a ta kokocogo ladegi, ka i yere mina jan na.

²⁶Minw be layiri ta, ka o yere ke mogo were ta juru ko seere ye, i kana ke o mogo do ye.

²⁷Ni i yere k'a lon ko i tena se k'a sara, mun na i b'a to o ye na hali i ta lanan ta ka bo i korɔ?

²⁸I bemaw tun ka kabakuru min bla kabini fɔɔfɔɔ ka yɔɔw dan sigi, i kana o kabakuru bo a no ra.

²⁹Ni i ka mɔɔ o mɔɔ ye min timina ka di a ta baara ra, a laban o tigi bena taga baara ke masacew le ye, a tena baara ke mɔɔ gbansanw ye tuun.

Zanaw 23

¹Ni i sigira domuni na ni fagama do ye, min be i na korɔ, i yere korɔsi o ra kosebe.

²Ni i ye mɔɔ ye min nogo ka bon, o tuma muru la i kan na de!

³I kana nabɔ a ta domuni dimanw fe, sabu mɔɔnegedomuni lo.

⁴I kana i yere sege ko i be ke nafortigi ye; o bo i ta miiriya ra!

⁵A dan ye i na ye la naforo kan dorɔn, o y'a sorɔ a tununa, sabu sigiya t'a ra, a be kamanw don a yere ra, ka wuri i ko bon, ka taga san fe.

⁶I kana son ka mɔɔ tegegbelen ta domuni domu, i kana nabɔ a ta domuni dimanw fe;

⁷sabu mɔɔ do lo, ni a ka wari o wari bo, a be o bee jate mina a yere konɔ; a b'a fo i ma ko: "A domu! A min!" K'a sorɔ o kuma te bora a jusukun na.

⁸A laban, i ka to min o min domu, i bena o fonɔ; i ka kumadiman minw fo a ye, o bee kera gbansan ye fana.

⁹I kana kuma ka don mɔɔ hakirintan toro ra, sabu a bena i ta hakiritigiyakumaw mafiyenya.

¹⁰Kabakuru min blara kabini fɔɔfɔɔ ka yɔɔw dan sigi, i kana o bo a no ra, i kana don feritaw ta foro ra;

¹¹sabu baraka be o ta hakebɔbaga ra, ale le bena lo ni o kunko ye ka i kere.

¹²I sɔbe don karan na ni i jusu bee ye, i toro malɔ ka lonniyakumaw lamɛn.

¹³I kana den tanga korori ma; ni i k'a koro ni bisan ye, a te sa.

¹⁴Ni i b'a koro ni bisan ye, i b'a nin le kisira saya ma.

Denfaw ta ladirikanw

¹⁵Ne dence, ni hakiritigiya be ele jusu ra, o bena ne fana jusu diya.

¹⁶Ni kumapumanw ka bo i da ra, o le bena ne jusu nagari kosebe.

¹⁷I kana nabɔ jurumunkebagaw fe, nka Matigi Ala pasiran le ye ke i jusu ra lon bee;

- 18ni o kera, i bena labankopuman soro, i jigi fana tena tige.
- 19Ne dence, ele kɔni ye ne lamɛn ka ke hakiritigi ye, ka i hakiri bla sirapuman kan.
- 20I kana ke ni dorɔtɔw ye, walama minw be o ta ke sogobadomu ye;
- 21sabu dorɔtɔw, ani domunibakebagaw laban ye fagantanya ye. O be to o sunɔgo le ra, fo ka na o kannaderege bee ban ka o bla fanikolondon na.
- 22I face lamɛn, sabu ale le ka i woro, i kana i bamuso fana dogɔya hali ni a korɔra.
- 23Can san, i kana a fiyeere, hakiritigiya, ani ladiri, ani faamuri san.
- 24Mɔgo terennin face kɔni be pagari yere le, mɔgo min ka den hakiriman woro, o be ninsɔndiya le.
- 25A to i face ni i bamuso ye ninsɔndiya; i bamuso ka i woro, a to a ye pagari.

Muso yaalabaga

- 26Ne dence, i yere di ne ma, ne ta kumaw kanu, k'a sira tagama;
- 27sabu jatɔmuso ye dingadun le ye, muso yaalabaga ye kolɔn le ye, min kɔno gbendenin lo.
- 28A be dogo ka ceɔw kɔno i ko benkannikebaga; ce minw be o ta musow janfa, a be olugu caya ceɔw ce ra.

Dorɔminbaga

- 29Jɔn le be "yooyi" fo? Jɔn le be "waayi" fo? Jɔn le be kere ra tuma bee? Jɔn le be jusukasikumaw fo tuma bee? O be jɔn le bugo gbansan k'a mandimi tuma bee? Jɔn padenw wulennin lo tuma bee?
- 30Minw be to duvenminyɔro ra ka meɛn, olugu lo; minw be to ka duven suguya caman pagami k'a min, olugu lo.
- 31I kana duven na wulencogo fle ka jabo a fe de! I kana a kangato ni a manamanato fle fiye kɔno ka jabo a fe de! A kɔni jigi ka di mɔgo kan na,
- 32nka a laban, a be i kin i ko sa, a be i sɔgo i ko fonfonnin.
- 33O tuma i na be to ka minimini, i be fen werew ye, i ta miiriya be i bla kumakunntanfo ra.
- 34I be ke i ko mɔgo min lanin be kogɔji ce ma, i ko mɔgo min lanin be kurunba fifato ta fanisiribere san fe.
- 35I b'a fo ko: "O be ne bugora, nka a te digira ne ra, o be ne bugora ni bisan ye, nka a te ne dimina! Ne bena se ka wuri tuma juman le de, janko ka do were min tuun?"

Zanaw 24

Mɔgo hakiritigi ni mɔgojugu

- ¹I kana nabɔ mɔɔɔ kewalejuguw fe, i kana o ta jenɔɔɔnya jini.
- ²Sabu o jusukun be cenri le miiri, o da be kojuguw dɔɔɔn le fɔ.
- ³So be lo hakiritigiya le sababu ra, baraka be don so ra faamuri le sababu ra.
- ⁴Bonw be fa lonniya le sababu ra, ka fa fen nafamanw, ani fendiman suguya bee ra.
- ⁵Mɔɔɔ hakiritigi baraka ka bon, do le fana be to ka fara mɔɔɔ kolɔnbaga baraka kan;
- ⁶sabu mɔɔɔw be hakiri min di i ma, o le sababu ra i be se ka kere ke; ni ladibagaw ka caya, o le be na ni sesɔɔri ye.
- ⁷Hakiritigiya yɔɔɔ ka jan naloman ma, o kosɔɔn a te a da yeɛ ka kuma dugu donda ta ɔɔɔnyew ra.
- ⁸Mɔɔɔ min be janfa siri ka kojugu ke, o tigi tɔɔɔ le ye ko cenrikebaga.
- ⁹Naloman be ko o ko naninya, o bee ye jurumun le ye; mɔɔɔw be kumakolonfɔbaga haramuya.
- ¹⁰Ni wagatigbelen ka se, ni i ka i fari faga, o tuma i baraka ka dɔɔɔ de!
- ¹¹O be tagara ni minw ye o fagayɔɔɔ ra, olugu bɔsi, minw fifato be tagara fagayɔɔɔ ra, olugu kisi.
- ¹²Ni o te, ni i ko: “Ne tun m’a lon!” O tuma, min be adamaden jusunankow lon, ale te a yera wa? Min b’a janto i nin na, yala ale t’a lon wa? Yala a tena bee kelen kelen sara ka kapa ni a ta kewalew ye wa?
- ¹³Ne dence, li domu, sabu a ka di, li min be bo lipaga ra, o ka timi mɔɔɔ da kɔɔɔ cogo min na,
- ¹⁴i ka kan k’a lon ko hakiritigiya fana ka di i jusukun ye ten le. Ni i k’a sɔɔɔ, i bena labankɔɔuman sɔɔɔ, i jigi fana tena tige.
- ¹⁵I kana ta juguya fe ka jan la mɔɔɔ terrenin na a ta so, i kana a sigiyɔɔɔ cen;
- ¹⁶sabu mɔɔɔ terrenin be se ka ben sijaga wolonfla, nka a be wuri a bee ra, k’a sɔɔɔ kojugukebaga be to kojugu ra ka o yeɛ halaki pewu.
- ¹⁷Ni i jugu ka ben, i kana pagari o ra, ni a sen ka talon, i jusu kana diya o ra;
- ¹⁸ni o te, ni Matigi Ala ka o ye, o tena diya ale ye; o ra, dimi min tun b’a jusu ra i jugu kama, a be o ban.
- ¹⁹I kana i jusu gban mɔɔɔ kewalejuguw kosɔɔn, i kana nabɔ mɔɔɔjuguw fe;
- ²⁰sabu mɔɔɔ kewalejugu te labankɔɔuman sɔɔɔ, mɔɔɔjugu ta fitina be faga.

²¹Ne dence, siran Matigi Ala ja, siran masace ja, i kana don mogo murutininw ta jen ra;

²²sabu cenri bena bara ka ben o kan le, Matigi Ala ni masace fana bena kojugu min la o kan, jon ka o lon?

Hakiritigiw kumakan

²³Nin ye hakiritigiw ta kuma do werew ye: Ka mogo do fisaya ni do ye kiti ra, o man ni.

²⁴Kititigebaga min b'a fo mogojugu ma ko: "I ma jaraki!" Jama bena o danga, mogow bena a mangboya.

²⁵Nka min be mogojugu jaraki, o ta le be ja; dugawu ni hera le be ale kan.

²⁶Ni i be mogo jaabi, ni i ka gbe a tigi ye, o le b'a yira ko i b'a kanu.

²⁷I ta kenemabaaraw ke ka ja, i ta foro laben ka ja o ko, i ye i ta bon lo.

²⁸I kana ke seere ye ka i mogojon jaraki gbansan, i kana mogow lafiri ni i darakan ye.

²⁹I kana a fo ko: "A ka min ke ne ra, ne bena o jon le ke a ra, nin ce nin ka min ke ne ra, ne bena o juru sara a ra."

Salibagato

³⁰Ne temena salibagato do ta foro koru, ne temena mogo jusuntan do ta rezenforo koru.

³¹Ne k'a ye ko naniw wurira fan bee ra, binw falenna ka yoru bee datugu, kabakurukogo min tun k'a lamini, o benna.

³²Ne k'a fle, k'a jate mina kosebe, ne ka min ye, o ka ne ladi.

³³Ka sunogo donin, ka i ja tugu ka jingo donin, ka i boro fla kuru ka la donin,

³⁴ni i ka to o ra, fagantanya bena bara i ra, i ko son be bara mogo ra cogo min na, panti bena bara i ra i ko kerekece murutigi be bara mogo ra cogo min na.

Zanaw 25

Masacew ka kan ni bonya le ye

¹Masace Sulemani ta zana do werew ye nin ye; Zuda masace Ezekiyasi ta mogow le tun ka olugu sebe.

²Ka kow dogo, Ala ta bonya be o le ra; ka kow segesege, masaw ta bonya be o le ra.

³Sankolo janya te se ka lon, dugukolo dunya te se ka suma, masace jusukun fana te se ka segesege k'a cogo lon.

⁴Ni warigbe kora ka m̀g̀w b̀w a ra, o tuma saninfagabaga be se k'a lalaga k'a ke minan d̀w ye.

⁵Ni m̀g̀wjuguw gbenna ka b̀w masace k̀r̀w, a ta fanga be baraka s̀r̀w terreninya sababu ra.

⁶I kana i yere bonya masace na k̀r̀w, i kana i yere bla m̀g̀wbaw l̀ỳr̀w ra;

⁷sabu m̀g̀w ye i wele k'a f̀w i ma ko: "Wuri ka na sigi na fe yan," o ka fisa, sani o ye na i d̀g̀wya fagamaw yere na na.

Kokɛcogonuman ni kumacogonuman

⁸I na ka fen min ye, i kana teliya ka taga o f̀w kititigeỳr̀w ra, ni o tɛ, ni i kitikej̀wgon nana kiti ben i kan ka i lamaroya, i bena a ke di sisan?

⁹Ni ko ka don i ni i sigij̀wgon cɛ, o janab̀w aw ni j̀wgon cɛ, nka i kana m̀g̀w were ta gundo f̀w.

¹⁰Ni o tɛ, ni a tigi nana a men, a bena i lamaroya; o tuma ele ta t̀g̀wjugu tɛna f̀w ka ban.

¹¹Sanin yiriden bisigi kera ka warigbe jegen, o ye kuma bennin f̀nin ye a f̀wagati ra.

¹²Tororanegɛ saninlaman, ani sanin yeregoro masirifen be cogo min na, hakiritigi ta jarakirikuma be ten le a lamɛnbaga toro ra.

¹³Jisuma be min na m̀g̀w ye simankanwagati ra, fundenin na, ciradenjuman be o le na a cibaga ye; a b'a matigice jusu suma.

¹⁴Sankaba ni sanf̀w min tɛ sanji lana, o ye m̀g̀w d̀w ye min b'a yere tando ko ale be m̀g̀w s̀n, k'a s̀r̀w can tɛ.

¹⁵Sabari sababu ra, m̀g̀w be se ka fagama ta miiriya yeɛma, kumadiman be se ka hali korokun ci.

¹⁶Ni i ka li s̀r̀w, min be i b̀w o d̀r̀n le domu, ni o tɛ, ni i ka fa a ra k'a dama tɛmɛ, i b'a f̀w.

¹⁷I kana to ka taga i m̀g̀wj̀wgon ta so tuma beɛ, ni o tɛ, ni a nana sege i k̀r̀w, a laban a be i k̀ninya.

¹⁸Berekuru, walama kerekemuru, walama biɛ nunb̀nin be min ke m̀g̀w ra, m̀g̀w min be ke seerejugu ye a m̀g̀wj̀wgon kama, o tigi be o j̀wgon le ke m̀g̀w ra.

¹⁹Nin min ỳg̀wɔ̀g̀wra, walama sen min mugura, ka i jigi la o kan, o be i n'a f̀w i be i jigi la janfam̀g̀w kan i degu wagati ra.

²⁰Ka i ta derege b̀w i kan na nɛnɛ ra, walama ka lemurukumu ke segen kan , o be i ko ni i be jagari d̀nkiri la m̀g̀w jusu kasinin ye.

- ²¹Ni kɔngɔ bɛ i jugu ra, domuni di a ma. Ni minlɔgɔtɔ b'a ra, ji di a ma.
- ²²Ni i bɛ o kɛra, a bɛ i ko i bɛ takami le cɛra ka o kɛ a kun na; Matigi Ala fana bɛna i sara.
- ²³Sahiliyanfan fɔɔ bɛ na ni sanji ye cogo min na, nɛnkun min bɛ mɔgɔ kɔɔfɔ dogo ra, o fana bɛ na ni panasisi ye.
- ²⁴Ka si logologonin dɔ ra biribon kunna, o belɛn ka fisa, sani i ye si ni muso kɛrɛtigɛbaga ye bon kɛlɛn na.
- ²⁵Jisuma ka di mɔgɔ sɛgɛnin minlɔgɔtɔ ye cogo min na, kibaro diman ye bɔ fɔ jamanajan dɔ ra ka n'a fɔ i ye, o fana ka di tɛn le.
- ²⁶Bununji duurunin, ani kɔlɔnji cɛnnin bɛ cogo min na, ni mɔgɔ terennin k'a yɛrɛ to kojuguɛbaga boro, a bɛ kɛ tɛn le.
- ²⁷Ka li domu k'a dama tɛmɛ, o man ji, ka bonya jini k'a dama tɛmɛ, o man ji.
- ²⁸Dugu min lablanin lo, ni laminikogo t'a ra, o ye mɔgɔ dɔ ye min tɛ se k'a yɛrɛ mina foyi ra.

Zanaw 26

Hakirintanw

- ¹Nɛnɛ man ji fundɛninwagati ra, sanji man ji simankanwagati ra, bonya fana man ji hakirintan kan.
- ²Kɔnɔnin bɛ wuri ka taga cogo min na, walama naganaganin bɛ tɛmɛ cogo min na, ni i ka mɔgɔ danga k'a sɔɔ kun t'a ra, o danga fana bɛ tɛmɛ le.
- ³Bisan ka kan ni so ye, karafe ka kan ni fali ye, bɛrɛ ka kan ni hakirintan kɔ ye.
- ⁴I kana hakirintan jaabi ka kapa ni a ta hakirintanya ye, ni o tɛ, i fana bɛ kɛ a bɔɔgɔnko dɔ ye.
- ⁵Hakirintan jaabi ka kapa ni a ta hakirintanya ye, ni o tɛ, a bɛna a yɛrɛ jate hakiritigi ye.
- ⁶Ni mɔgɔ min k'a ta cira don hakirintan boro, a kɛra i ko o tigi k'a yɛrɛ sɛn tige le, ka kunko dɔ lasɛ a yɛrɛ ma.
- ⁷Nabara sɛnw tɛ foyi ja a ye cogo min na, ni hakirintan da ka zana fɔ, o fana tɛ foyi ja.
- ⁸Ni i ka hakirintan bonya, a kɛra i n'a fɔ i ka kabakuru siri tafura kɔnɔ ko i b'a bon.
- ⁹Zana bɛ hakirintan da ra, o bɛ i ko ŋanibisan donna dɔɔtɔ boro.
- ¹⁰Mɔgɔ min bɛ hakirintanw bɛɛ ta baara ra, ni a ka min o min tɛmɛtɔ ye, a bɛ o ta, o tigi bɛ i ko kalantigi min bɛ mɔgɔw bɛɛ bonna ka o mandimi.

11Wuru be sekɔ a ta fɔɔɔ ma cogo min na, hakirintan fana be sekɔ a ta nalomanya ma ten le.

12Ni i ka mɔgɔ o mɔgɔ ye min b'a yere jate hakiritigi ye, mɔgɔ ka kan k'a jigi la hakirintan kan ka teme o tigi kan belen.

Salibagato

13Salibagato ko: "Waraba do be sira ra, jara be yaalayaalara sirada ra!"

14Kon be to ka yeɛma a donyɔrɔw kan cogo min na, salibagato be to ka yeɛma a ta lanan kan ten le.

15Salibagato b'a boro don tominan kɔɔ, nka ka to lase a da ma, o b'a sege.

16Salibagato b'a yere jate hakiritigi ye, ka teme hali ce wolonfla kan, minw be mɔgɔ jaabicogo lon.

Keretigebaga

17Temebaga min b'a yere jagami kere do ra min t'a ta ye, o be i ko mɔgɔ min be wuru ye, k'a mina a toro ma.

18Fato be bije tasumamanw bon, ka kalan bon ka mɔgɔw faga cogo min na,

19mɔgɔ min b'a mɔgɔɔgɔɔn janfa, ka sɔrɔ k'a fo ko: "Ne tun be toron le kera," o tigi fana be ten le.

20Ni lɔgɔ banna, tasuma be faga, ni nafari te yi, kere be ban!

21Finfin be ke takami ye cogo min na, lɔgɔ be tasuma mana cogo min na, keretigebaga be kere juguya ten le.

22Nafari darakan be i ko domunidiman, i b'a kunu cogo min na, a be jigi i kɔɔbara ra ten.

23Ka warigbe jagaminin ke ka bɔgɔdaga ko mun, o ye kumadimanfɔbaga kɔɔɔjugu ye.

24I jugu be se ka i nege n'a darakan ye, k'a sɔrɔ nanbara le fanin b'a jusukun na.

25Hali ni a k'a kumakan diya cogo o cogo, i kana la a ra, sabu haramu wolonfla le b'a jusukun na.

26Kɔninya min b'a jusukun na, a be nanbara ke ka o dogo, nka a laban, a ta juguya be yira kene kan bee na na.

27Mɔgɔ min ka dinga sozi, o tigi le be ben a kɔɔ, mɔgɔ min ka kabakuru kolonkolon, kabakuru be kɔsegi ka ben o tigi yere le kan.

28Faninyafɔbaga be kuma ka digi mɔgɔ minw na, a be olugu kɔninya fana; da min be mɔgɔ nege, o be cenri ke.

Zanaw 27

Ladirikanw

- ¹I bɛna min kɛ sini, i kana i yɛrɛ tando o ra bi, sabu min bɛ se ka kɛ sisan ni sini cɛ, i tɛ o lɔn.
- ²Mɔgɔ tɔw le ka kan ka i tando, i yɛrɛ tɛ, a to mɔgɔ wɛrɛ ye i tando, a kana bɔ i yɛrɛ da ra.
- ³Kabakuru ka gbiri, kenken fana ye fɛn gbiriman ye, nka naloman bɛ dimi min don mɔgɔ ra, o doni ka gbiri ni nin fla bɛɛ ye.
- ⁴Jusugban ye kojuguba ye, dimi ye jiba woyotɔ le ye, nka jɔn bɛ se ka lɔ ka celiya kɔnɔ?
- ⁵Mɔgɔ ye gbɛ i ye, ka i jaraki, o ka fisa, sani a ye ta kanuya fɛ ka i ta jaraki dogo i ma.
- ⁶I teri min bɛ kuma ka digi i ra, o le bɛ i fɛ, nka i jugu bɛ i nɛgɛ le ni a ta kanuyaforiw ye.
- ⁷Mɔgɔ fanin bɛ ban li ra, k'a sɔrɔ kɔngɔtɔ fɛ, fɛn bɛɛ ka di, hali fɛn kunaman.
- ⁸Mɔgɔ min bɛ bɔ a ta so ka taga fɔ yɔrɔjan, o bɛ i ko kɔnɔ min bɛ bɔ a ta pɔga kɔnɔ ka taga fɔ yɔrɔjan.
- ⁹Turu kasadiman ni wusunan bɛ mɔgɔ ninsɔndiya, nka teriya ta diyanya le bɛ mɔgɔ jusu saaro.
- ¹⁰I kana ban i teri ra, walama i face ta teri, ni cɛnri ka se i ma, i kana taga i balema dɔ ta so; sabu i sigijɔgɔn min yɔrɔ ka surun i ra, ale ka fisa ni i balema ye, min yɔrɔ ka jan i ra.
- ¹¹Ne dence, kɛ hakiritigi ye, ka ne jusu diya, ni o kɛra, ne bɛna se ka ne mafiyenyabagaw jaabi.
- ¹²Ni mɔgɔ ceguman ka kojugu natɔ ye, a bɛ dogo, nka naloman bɛ kojugu ye, ka taga don a ra, k'a yɛrɛ tɔrɔ.
- ¹³Ni mɔgɔ min k'a yɛrɛ kɛ mɔgɔ wɛrɛ ta juru ko seere ye, o tigi ta derege ka kan ka mina a ra ka o juru tɔnɔmasigi; ni mɔgɔ min ka layiri ta, ko a bɛ lɔ ni muso yaalabaga dɔ ta kunko ye, fɛn dɔ ka kan ka mina o tigi ra ka o kɛ a sarati ye.
- ¹⁴Ni i bɛ taga dugawu kɛ i teri ye ni kanba ye sɔgɔmada jooa fɛ, a bɛ kɛ i n'a fɔ i b'a dangara le.
- ¹⁵Ji min bɛ tɔnitɔni tuma bɛɛ sanji wagati ra, ni a tɛ lɔ ka ye, o ni muso kɛrɛtigɛbaga bɛɛ ye kelen ye.
- ¹⁶Ni mɔgɔ min ko a b'a lalɔ, a kɛra i n'a fɔ o tigi ko a bɛ fɔjɔ le lalɔ, walama ko a bɛ turuji dɛrɛ k'a mina a tɛgɛ kɔnɔ.

- 17** Nege be nege dabo, mago le b'a magoɔɔɔn sɔn hakiri ra.
- 18** Ni mago min k'a janto torosun na, o tigi le b'a den domu, ni mago min k'a matigice minako na, o tigi le be o bonya sɔɔ.
- 19** Ni i ka ji fle, i be i yere pada cogo le ye, ni i ka adamaden do jusukun segesege, i be i yere jogo le ye.
- 20** Saya dibi ni lahara dibi te fa ka ye, adamaden na fana te fa fleri ra ka ye.
- 21** O be warigbe don daganin kɔnɔ tasuma ra, ka sanin yeele furune kan, k'a silɔn, magoɔw be tandori min lase adamaden ma, o le b'a cogo yira.
- 22** Hali ni i ka naloman don kolon kɔnɔ k'a susu i ko simankise, a ta nalomanya te bo a ra.

Mago ka kan k'a janto a borofenw na

- 23** I ka kan ka jija ka i ta beganw cogoya lon ka na tuma bee, ka i janto o ra ka na kosebe;
- 24** sabu naforo te to mago boro wagati bee, masafugula te to mago kun na tuma bee.
- 25** Ni i ka bin kan, ni binkura bora, i be binjalan ce kuruw kan.
- 26** I be sagaw si kan, ka o ke i ta fiyerebo ye, ka bakoronin dow fiyeere, ka o ke ka foro do san.
- 27** I be baw ta nono ke i ni i ta gbamogow ta domuni ye, ani ka i ta baaradenmusow fana baro.

Zanaw 28

Mago ka kan ka sɔn ladiri ma

- 1** Magojugu be bori hali k'a sɔɔ mago t'a gbenna, nka mago terennin lanin be a yere ra i ko jaranbelen.
- 2** Ni jamana magoɔw murutira, kuntigiw be caya; nka ni faamurikebaga ni lonnikɛbaga ka sɔɔ o ra, o be jamana sabati ka meen.
- 3** Ni kuntigi fagantan be desebagatow minako juguya, o be i n'a fo sanjiba min be ben ka simanw cen, ka magoɔw bla kɔnɔ ra.
- 4** Minw be sariya sira bla, olugu be magojuguw tando, nka minw be sariya sira tagama, olugu be magojuguw kere.
- 5** Mago kewalejugu te can sira faamu, nka minw be Matigi Ala ta jenɔɔɔnya jini, olugu b'a bee faamu.

- ⁶Fagantan min jusukun gbenin lo, o ka fisa ni naforotigi do ye, min te sira terennin tagama.
- ⁷Den min be sariya sira tagama, o ye faamurikebaga ye, nka min be tagama ni mogo sɔnkolonw ye, o b'a face lamaroya.
- ⁸Mogo min be juru don mogow ra, ka tɔnɔba la a kan, janko k'a ta naforo caya, o tigi be naforo min lajenna, o laban be taga mogo were fe, min be makari desebagatow ra.
- ⁹Mogo min b'a toro datugu janko a kana sariya lamɛn, hali o tigi ta Aladaari ye haramu le ye.
- ¹⁰Mogo min be mogonumanw lafiri ka o bla sirajugu kan, o tigi be ben a yere ta dinga soginin kɔnɔ, nka minw jusukun gbenin lo, olugu be hera sɔrɔ.
- ¹¹Naforotigi b'a yere jate hakiritigi ye, nka fagantan faamurikebaga be se k'a kɔrɔbɔ.
- ¹²Ni mogo terenninw ka se sɔrɔ, o ye pagarikoba le ye, nka ni mogojuguw ka wuri, bee be dogo.
- ¹³Mogo min be a ta hakew dogo, o ta kow si te ja, nka min be lo a ta hakew ra, k'a dabra, Ala be hina o tigi ra.
- ¹⁴Kojugu nasiran be mogo min na tuma bee, o tigi ta pana, nka mogo min b'a jusukun gbeleya, kojugu be ben o kan.
- ¹⁵Ni mogojugu ka sigi kuntigiya ra fagantanw kunna, a be ke i ko jara kasitɔ, walama wara kɔngɔtɔ.
- ¹⁶Kuntigi kolɔnbari be tɔpɔri caman ke, nka namogo min be naforojugu kɔninya, o be sijan sɔrɔ.
- ¹⁷Mogofaga hake be mogo min kɔ, o be bori a yere ma fo kaburu ra; mogo kana a lalɔ de!
- ¹⁸Mogo min be tagama ni jusukun gbenin ye, o be kisi, nka mogo min be sira fla tagama, o laban be ben a fla do kan.
- ¹⁹Mogo min be a ta foro sene, o be domuni sɔrɔ ka fa, nka mogo min be tugu fengbansanw no fe, o be fa fagantanya le ra.
- ²⁰Mogo kankelentigi be dugawu caman sɔrɔ, nka mogo min kɔrɔtɔra k'a ta naforo sɔrɔ, o jarakibari tena to.
- ²¹Ka mogo do fisaya do ye, o man ji;
nka buru kunkurunnin kelen kosɔn, mogo be se k'a yere bla kojugu ra.
- ²²Mogo teggebelen be bori naforo kɔ;

a m'a lon ko fagantanya le bena ben ale kan.

²³Mɔgɔ min be a mɔgɔɲɔgɔn jaraki ni a firira, a laban o tigi ko le be diya a ye; nka min b'a nege k'a ta jaraki dogo a ma, o ko tena diya a ye.

²⁴Mɔgɔ min b'a face, walama a bamuso borofen sonya, k'a fo ko hake te o ra, o tigi ye cenrikebaga jenɲɔgɔn ye.

²⁵Mɔgɔ wasabari be kere lawuri, nka min b'a jigi la Matigi Ala kan, o be wasa.

²⁶Mɔgɔ min jigi lanin be a yere jusukunnakow le kan, o ye hakirintan ye, nka min be tagama ni hakiritigiya ye, ale be bosi.

²⁷Mɔgɔ o mɔgɔ be fagantan son, o te ke desebagato ye; nka min b'a na datugu fagantan na, danga caman le be o tigi kan.

²⁸Ni mɔgɔjuguw ka wuri, bee be dogo, nka ni o halakira, mɔgɔ terenninw be caya.

Zanaw 29

¹Mɔgɔ min jarakira fo sɲaga caman, ni o tigi belen b'a torokun gbɛɛya, o tigi bena bara ka halaki, fla te halakiri min na.

²Ni mɔgɔ terenninw cayara, jamana mɔgɔw be ɲagari, nka ni mɔgɔjuguw be kuntigiya ra, mɔgɔw be ke ɲuna ye.

³Hakiritigiya ka di mɔgɔ min ye, o be a face ninsɔndiya, nka min be jen ni jatɔmusow ye, o b'a borofenw bee cen.

⁴Masace be a ta jamana sabati can le baraka ra, nka min be to ka wari ben jamanadenw kan, o be a ta jamana cen.

⁵Mɔgɔ min b'a mɔgɔɲɔgɔn nege, o tigi be jo le sirira a sen korɔ.

⁶Mɔgɔ kewalejugu yere ta hakew le be ke jan ye k'a mina, nka mɔgɔ terenninw be ɲagari fo ka donkiri la.

⁷Mɔgɔ terennin be desebagatɔw ta jo lon, nka o faamuri ɲɔgɔn te mɔgɔjugu fe.

⁸Kumakolonfɔbagaw be tasuma fiye dugu kan, nka mɔgɔ hakiritigiw be mɔgɔw ta dimi mala.

⁹Ni hakiritigi ka taga ni naloman ye kiti ra, naloman koni bena dimi, ka yerekobaw ke, nka foyi te panabo.

¹⁰Mɔgɔfagabaga be mɔgɔ jusukun gbenin koninya, nka mɔgɔɲuman b'a janto a ra.

¹¹Hakirintan be a ta dimi bee yira kene kan yoro kelen na, nka hakiritigi b'a yere mina ka sabari.

- ¹²Kuntigi min b'a janto faninyakumaw ra, o ta jamana jamogow bee be ke mogojuguw ye.
- ¹³Fagantan o, mogotobaga o, nin fla bee be yeri ke Matigi Ala ta yeelen le sababu ra.
- ¹⁴Masa min be desebagato ta kiti tige can kan, o ta fanga be baraka soru wagati bee.
- ¹⁵Bisan ni korori le be den ke hakiritigi ye, nka den min tora a yere ma, o b'a bamuso lamaroya.
- ¹⁶Ni mogojuguw ka caya, hake be caya, nka mogu terenninw bena to ka o bento fle.
- ¹⁷I den koro, ni o kera, a bena i jusu suma, a bena i nin laganfiya.
- ¹⁸Ni mogu te yi min be Ala ta kuma lamena ka mogow ladi, mogow te o yere mina foyi ra tuun; nka mogu min be sariya sira tagama, o tigi ta pana!
- ¹⁹Mogu te jonce koro ni kuma dama ye; hali ni a ka ko faamu, a t'a ke.
- ²⁰Ni i ka mogu o mogu ye min te jatemala ke ka soru ka kuma, mogu ka kan k'a jigi la hakirintan kan, ka teme o tigi kan belen.
- ²¹Ni i ka i ta jonce ladiya kojugu a denmiseman, a laban, a te foyi na.
- ²²Mogu diminin be kere lawuri, mogu jusu gbannin be hakeko caman ke.
- ²³Adamaden ta yerebonya le be dogoyari lase a ma, nka mogu majiginin be bonya soru.
- ²⁴Mogu min jengon ye son ye, o tigi b'a yere nin le koninya; a be dangarikumaw men, nka a te foyi fo.
- ²⁵Adamadenw nasiran ye jan le ye, nka ni mogu min k'a jigi la Matigi Ala kan, a be o tigi tanga.
- ²⁶Mogu caman b'a fe ka o yere ko diya fagamaw ye, nka Matigi Ala le be bee ta kiti tige can kan.
- ²⁷Mogu terenninw be mogu terenbariw haramuya, mogojuguw fana be mogonumanw haramuya.

Zanaw 30

Aguri ni Lemuweli ta kumaw

¹Nin ye Yake dence Aguri ta kumaw ye. Nin ce ka kuma minw fo Itiyeli ye, Itiyeli ni Ukali .

Nininkarigbelenw

²Can lo, ne ye naloman ye ka teme mogu bee kan, adamaden hakiri te ne fe.

³Ne ma hakiritigiya karan, ne fana ma mɔgɔ saninmanw ta lɔnniya sɔrɔ.

⁴Jɔntigi le yelenna ka taga sankolo kɔnɔ ka sekɔ ka na ka ye? Jɔntigi le ka fɔɔ mina a boro kɔnɔ ka ye? Jɔntigi le ka ji mina k'a don a ta deregeba jukɔrɔ ka ye? Jɔntigi le ka dugukolo danw bɛɛ sigi? A tigi tɔgɔ ye di? A dence fana tɔgɔ ye di? Ni i ka o lɔn, a fɔ!

⁵Ala ta darakumaw bɛɛ gbenin lo, minw bɛ o yɛɛ karifa Ala ma, a bɛ olugu tanga i ko negebennan.

⁶I kana foyi fara o kumaw kan, ni o tɛ, a bɛna i jaraki, i bɛ kɛ faninyafɔbaga ye.

Fɛn fla

⁷Matigi Ala, ne bɛ fɛn fla ɲini i fɛ, i kana ban ka o di ne ma sani ne ye sa:

⁸Kuma gbansanw, ani faninyakumaw mabɔ ne ra. I kana ne kɛ fagantan ye, i fana kana ne kɛ naforotigi ye, nka domuni min bɛ ne bɔ, o di ne ma;

⁹janko ne kana na fa ka tɛmɛ, fɔ ka na ban Ala ra, k'a fɔ ko: "Matigi Ala yɛɛ ye jɔn le ye dɛ?" Walama fagantanya kana na ne bla sonyari ra, k'a to ne ye ne ta Ala tɔgɔ cɛn.

¹⁰I kana taga baaraden tɔgɔjugu fɔ a matigice kɔrɔ, janko a kana na i danga, ka i jaraki.

Mɔgɔjugu suguya naani

¹¹Mɔgɔ dɔw bɛ o face dɔgɔya, o fana tɛ o bamuso bonya!

¹²Mɔgɔ dɔw bɛ o yɛɛ jate ko o saninyara, k'a sɔrɔ o ma ko ka bɔ o ta nɔgɔ ra fɔlɔ.

¹³Mɔgɔ dɔw bɛ o ɲa lɔ tɔw ra ni wasoya ye, yɛɛbonya bɛ hali o flɛrikɛcogo ra.

¹⁴Mɔgɔ dɔw ɲinw ye kɛrɛkɛmuruw le ye, o ɲinw ye muruw le ye, janko ka ɲanibagatɔw domu ka o ban dugukolo kan, ka fagantanw domu ka o ban adamadenw cɛ ra.

Fɛn fla fɛn saba ani fɛn naani

¹⁵Denmuso fla bɛ tɔrimaganan fɛ, kelen tɔgɔ ye: "A di!" Tɔ kelen fana tɔgɔ ye: "A di!" Fɛn saba bɛ yi, minw tɛ fa ka ye, a fɔ fɛn naani yɛɛ, minw t'a fɔ ko: "Ne wasara":

¹⁶Lahara dingaba, muso min ma den sɔrɔ ka ye, dugukolo min ma fa ji ra, ani tasuma min t'a fɔ fiyewu ko: "Ne wasara!"

¹⁷Mɔgɔ min b'a ɲa lɔ a face ra k'a lɔgɔbɔ, min b'a ɲadon a bamuso ra, ka ban k'a kan mina, kɔda ta kankan kɔnɔw bɛna o tigi ɲadenw wɔgɔbi ka bɔ, bɔn ta denw bɛna o domu.

¹⁸Fɛn saba bɛ yi, minw tɛmɛna ne ta lɔnniya kan, a fɔ fɛn naani yɛɛ, ne tɛ minw faamu:

- ¹⁹Bɔn tɛmɛsira sankolo ra, sa tɛmɛsira fara kan, jirakurun tɛmɛsira kɔgɔji kan, ani cɛ tɛmɛsira ka taga sunguru kɔ.
- ²⁰Muso jɛnɛyakeɓaga cogo bɛ tan le: a bɛ domuni kɛ k'a da jɔsi , k'a fɔ ko: "Ne ma kojugu kɛ!"
- ²¹Dugukolo bɛ se ka yɛrɛyɛrɛ fɛn saba kosɔn, a fɔ fɛn naani yɛrɛ, a tɛ se ka minw muɓu:
- ²²Jɔncɛ ye kɛ masacɛ ye, o ye dɔ ye, mɔgɔkolon ye fa domuni na, o ye dɔ ye,
- ²³muso min mangboyara o ye cɛ sɔrɔ, o ye dɔ ye, jɔnmuso ye sigi a matigimuso nɔ ra, o fana ye dɔ ye.
- ²⁴Fɛnɓanaman naani bɛ dunuɓa ra, minw ka dɔgɔ, nka o ta hakiritigiya ka bon kosɛbɛ:
- ²⁵Dugumɛnɛw, olugu ye danfɛn dɔw ye fanga tɛ minw na, nka simantigɛwagati ra, o bɛ o ta domuni labɛn k'a bla.
- ²⁶Farawoɓinanw, olugu fana ye danfɛn dɔw ye baraka tɛ minw na, nka o bɛ o ta dogoyɔrɔ jini fɔ faraw le cɛ ra.
- ²⁷Kuntigi tɛ jɔdomutɔnw fɛ, nka o bɛ bla jɔgɔn kɔ ka taga jɛnkuru jɛnkuru i ko kɛrɛkɛdenw.
- ²⁸Basa bɛ se ka mina ni boro ye, nka a bɛ don fɔ masacɛw ta masasow kɔnɔ.
- ²⁹Fɛnɓanaman saba bɛ yi, minw sentacogo cɛ ka ji, a fɔ fɛn naani yɛrɛ, minw tagamacogo cɛ ka ji:
- ³⁰Jara, min ye kongofɛnw bɛɛ ta cɛfari ye, a tɛ bori foyi ja,
- ³¹dondo, min bɛ kanbɛlenya tagama kɛ, ani bakɔrɔnin , ani masacɛ min bɛ tagama a ta kɛrɛkɛjama ja fɛ.
- ³²Ni mɔgɔ min tun kɛra hakirintan ye, fɔ k'a yɛrɛ bonya, walama ni ɓaninyajuguw tun bɛ mɔgɔ min kɔnɔ, o tigi y'a boro la a da ra ka je;
- ³³sabu ni i ka nɔnɔ bisi, nare bɛ bɔ a ra, ni i ka nun bisi, jori bɛ bɔ a ra, ni i ka dimi bisi, kɛrɛ bɛ bɔ a ra.

Zanaw 31

Masacɛ bamuso ta ladiriw

- ¹Nin ye masacɛ Lemuweli ta kumaw ye, a bamuso k'a karan ni ladirikan minw ye:
- ²Ne dence, ne bɛna mun le fɔ ele ye sa? Ne woroden, ne bɛna mun le fɔ i ye dɛ? Ne ka dajuru ta den min kosɔn, ne bɛna mun kuma le fɔ o ye sa?

³I kana i baraka bɛɛ di musow ma, muso minw bɛ masaw laben, i kana i yɛrɛ to olugu boro.

⁴Masacɛ man kan ka duven min, Lemuweli! Fagama man kan ka bori minnifen farimanw nɔ fɛ. Masacɛ man kan ka o kɛ!

⁵Ni o tɛ, ni a ka duven min, a bɛna jina sariya sigininw kɔ, ka sɛgɛbagatɔw bɛɛ ta jo bɔsi o ra.

⁶Minnifen farimanw ye di sabagaw le ma, duven ye di mɔgɔ jusukasininw le ma.

⁷O y'a min ka jina o ta fagantanya kɔ, o hakiri ye bɔ o ta sɛgɛ kɔ pewu!

⁸Se tɛ minw ye ka kuma, i da yɛlɛ ka kuma olugu nɔ ra; kuma, ka sɛgɛbagatɔ ta jo di a ma.

⁹I da yɛlɛ ka kuma, ka kiti tigɛ ni terenninya ye, ka fagantan ni janibagatɔ ta jo di a ma.

Muso barakaman makirikan

¹⁰Muso barakaman sɔrɔ man di dɛ! A sɔngɔ ka gbɛlɛn ka tɛmɛ hali luluw kan pewu.

¹¹A cɛ lanin b'a ra ni a jusukun bɛɛ ye, foyi kɔni tɛna fɔn ale ta so.

¹²A bɛ kojuman le kɛ a cɛ ye, a tɛ kojugu kɛ a ra, a si bɛɛ ra.

¹³A bɛ sagasiw ni lɛn jini, k'a yɛrɛ timinadiya ka o baara ni a boro ye.

¹⁴A bɛ i ko jagokɛbagaw ta jirakurunbaw, a bɛ a ta baro jini ka bɔ fɔ yɔrɔjan ka na ni a ye.

¹⁵Sani dugu ye gbɛ, i b'a sɔrɔ a wurira ka ban; a bɛ domuni di a ta sokɔnɔmɔgɔw ma, a bɛ a ta baaradenmusow ta baaraw yira o ra.

¹⁶A bɛ foro dɔ ko miiri a yɛrɛ kɔnɔ, o kɔ, a bɛ o foro san, ni a ka min sɔrɔ a ta baara ra, a bɛ o kɛ ka rɛzɛn sɛnɛ.

¹⁷A b'a yɛrɛ cɛsiri ka baraka don a yɛrɛ ra, k'a boro don baara ra.

¹⁸A b'a ye ko a bɛ tɔnɔ caman sɔrɔra a ta jago ra, o ra, a ta fitina tɛ faga su fɛ.

¹⁹A bɛ sagasi mina a boro kelen na, a borokandenw bɛ jɛnɛkala munu ka jɛsɛ dan.

²⁰A b'a tɛgɛ labla ka janibagatɔw sɔn, a b'a boro foni fagantanw ye.

²¹Nɛnɛwagati ra, a tɛ siran ko nɛnɛ bɛna a ta somɔgɔw mina, sabu a ka sagasifani gbirimanw dan o bɛɛ ye.

²²A bɛ kosow dan, lɛnfaniw, ani fanijuman wulenmanw fana b'a fɛ.

²³Ni a cɛ ka taga sigi ni dugu cɛkɔrɔbaw ye dugu donda ra, mɔgɔ bɛɛ b'a bonya.

- 24 A be faniw dan ka o fiyeere, a be cesirinanw fiyeere jagokebagaw ma.
- 25 Baraka ni nɔɔɔ, o le ye a ta masiri ye; a be sigi ka yereko, sabu sini ta ko hami t'a ra.
- 26 A b'a da yeɛ ka kuma ni hakiritigiya ye, ladirɔɔmanw le be bɔ a da ra.
- 27 A b'a janto a ta sokɔɔkɔw beɛ ra ka ɲa, a te sɔn salibagatɔya ma, a be baara ke le k'a ta baro sɔɔ.
- 28 A denw be wuri k'a fo a ma ko a ta pana, a ce fana b'a tando, ko:
- 29 "Muso caman ye muso barakamanw ye, nka ele kɔni ta temena olugu beɛ ta kan."
- 30 Farikolo nɔɔɔ be mɔɔɔ lafiri, ceɲa ye fengbansan le ye, Matigi Ala nasiran be muso min na, o le bena tando.
- 31 Aw ye muso barakaman ta baara tɔɔ di a ma, mɔɔɔw y'a tando a ta kewalew kosɔn jamalajenyɔɔw ra.

Waajurikebaga

Waajurikebaga 1

Kuma damina

¹Nin ye Waajurikebaga ta kuma ye, masace Dawuda dence, min tun siginin be Zeruzalemu:

Dunuƙa ta kow si te kokura ye

²Gbansan, ani gbansan, ne Waajurikebaga ko ten! Gbansan, ani gbansan, fen bee ye gbansan le ye!

³Adamaden be pagban min bee la a yere kan dugukolo kan yan, a be mun nafa le soro o ra sa?

⁴Duruja dow be taga, dow be na olugu ko, nka dugukolo b'a no ra tuma bee.

⁵Tere be bo, tere be ben; o ko, a be teliya ka seko ka taga a boyoro ra tuun.

⁶Fono be fiye ka taga woroduguyanfan na, ka yelema ka taga sahiliyanfan na. A be munumunu, ka munumunu, ka kosegi ka teme a temesirakoro fe tuun.

⁷Bajiw bee be woyo ka taga ke kogoji ra, nka kogoji te fa ka ye. Bajiw be deri ka woyo ka taga fan min na, o be woyo ka taga o fan kelen le ra tuma bee.

⁸Sege min be danfenw bee kan, mogo da te se ka o bee jafu. Naden te fa fleri ra, toro fana te wasa lamenni na.

⁹Ko minw temena kakoro, o ko kelenw le be nana tuun, ko minw kera kakoro, o ko kelenw le be kera tuun, ko si le te kokura ye dugukolo kan yan.

¹⁰Hali ni mogo ka ko do ye, k'a fo ko: "A fe, nin ko ye kokura ye!", i bena taga a soro ko o ko tun be kera kakoro kabini wagatijan temeninw na.

¹¹Ko minw temena ka ban, an hakiri te to o ra tuun. Ko minw fana bena ke tuun, kofemogow hakiri tena to o kow ra.

Adamaden ta hakiritigiya te foyi ye

¹²Ne Waajurikebaga, ne kera Izirayeli masace ye; ne siginin tun be Zeruzalemu.

¹³Ko o ko be ke dunuƙa kono, ne ka ne yere timinadiya ka pininkari ke o kow bee ra kelen kelen, k'a segesege ni hakiritigiya ye. O ye segeba do le ye, Ala ka min doni la adamadenw kan.

¹⁴Ayiwa, ne k'a koro si k'a ye ko baara o baara be ke dugukolo kan yan, ko o bee ye gbansan le ye; a be i ko mogo min be borira fono ko, ko a b'a mina.

¹⁵Fen min kuturunin lo kakoro, o te se ka lateren. Fen min te yi, o te se ka jate.

¹⁶Ne k'a fɔ ne yere kɔnɔ ko: "A fle, minw sigira masaya ra ne ja Zeruzalemu, ne ka ne ta hakiritigiya bonya, k'a caya ka teme olugu bee ta kan. Ne ka hakiritigiya ni lonniya caman sɔrɔ."

¹⁷Ne ka ne yere timinadiya, janko k'a lon fen min ye hakiritigiya ye, ani k'a lon fen min ye fatɔya ni nalomanya ye. Nka ne nana a ye ko o kow bee fana be i ko mɔgo min be borira fɔnɔ kɔ, ko a b'a mina. Sabu,

¹⁸Hakiritigiya, jusukasiba! Lonniya caman, sege caman!

Waajurikɛbaga 2

Dununa ta fɛntigiya tɛ foyi ye

¹Ne k'a fɔ ne yere kɔnɔ ko: "Ayiwa, ne bɛna jagarikow ke k'a fle, ka kodimanw diyabɔ k'a fle." Nka o bee ye kogbansan le ye fana!

²Ne ko: "Yereko ye nalomanya le ye, jagari tɛ foyi ye!"

³O kɔ, ne k'a latige ne yere kɔnɔ, ko ne bɛna to ne ta hakiritigiya sira kan, ka ne yere bla duvenmin na. Ne k'a latige ka ne yere bla fatɔya ra, janko k'a lon min ka fisa adamaden ma dugukolo kan yan, a ta dunuɔlatige wagati ra.

⁴Ne ka baarabaw dabɔ. Ne ka bonw lɔ, ka rezenforow sene.

⁵Ne ka nankɔw, ani yiriforow sene; ne ka yiridenta suguya bee turu.

⁶Ne ka jidingaw sozi ka yirimisenw sɔn ni o ji ye.

⁷Ne ka jɔncew ni jɔnmusow san. Olugu ta denw fana worora ne ta so ka fara jɔn tɔw kan. Ka fara o bee kan, misiw, ani sagaw, ani baw camanba tun be ne fe; minw bee tun sigira Zeruzalemu ne ja, ne borofenw cayara ka teme olugu bee ta kan.

⁸Ne ka warigbe ni sanin caman lajen, ka masace werew, ani jamana werew ta naforow fana lajen ka o bla ne yere ye. Ne ka donkirilabaga cɛmanw ni a musomanw ta, donkirila kama. Ne ka muso caman fana ta, o min ye cew diyanyakoba ye.

⁹O ra, ne ta fanga bonyara. Minw bee tun temena ne ja Zeruzalemu, ne ta bonya tun temena olugu bee ta kan. O bee n'a ta, ne ta hakiritigiya ma bɔsi ne ra.

¹⁰Ne jabɔra fen o fen fe, ne ma ne yere bari o si ra. Ne ma ne yere bari jagariko si ma. Ne ka ne ta baaraw bee diyabɔ. Ne ka jagari min sɔrɔ, o le kera ne ta baaraw tɔnɔ ye.

¹¹O kɔ, ne boro ka baara minw ke, ani ne ka sege min ke ka o baaraw dafa, ne ka o jate mina. Ne k'a ye ko o bee ye kogbansan le ye, i ko mɔgo min be borira fɔnɔ kɔ, ko a b'a mina. Nafa tɛ foyi si le ra dugukolo kan yan.

Hakiritigi ni hakirintan be sa

¹²O kɔ, ne ka jatemina ke, k'a lon hakiritigiya ye min ye, ani fatɔya ye min ye, ani nalomanya ye min ye; sabu mɔgɔ min bena sigi masaya ra masace kɔ, o tigi bena mun wɛrɛ le ke, ni min tun ma ke kakɔrɔ?

¹³O bɛɛ n'a ta, ne k'a ye ko nafa bɛ hakiritigiya ra ka tɛmɛ nalomanya kan, i n'a fɔ nafa bɛ yeelen na ka tɛmɛ dibi kan cogo min na.

¹⁴Hakiritigi ja bɛ a tagayɔrɔ ra; nka hakirintan bɛ tagama dibi le ra. O bɛɛ n'a ta, ne k'a kɔrɔsi fana k'a ye ko o mɔgɔ fla bɛɛ laban ye kelen ye.

¹⁵Ne k'a fɔ ne yɛrɛ kɔnɔ ko: "Ko min bɛ se hakirintan ma, o le bena se ne fana ma. O tuma, ne ta hakiritigiya nafa kɛra juman le ye sa?" O kosɔn ne k'a fɔ ne yɛrɛ kɔnɔ ko nin fana ye kogbansan le ye.

¹⁶Sabu mɔgɔw hakiri tɛna to hakiritigi ra ka mɛɛn ka tɛmɛ hakirintan kan; ni wagati dɔ nana se fana, mɔgɔw bena jina o fla bɛɛ kɔ. Hakiritigi bɛ sa, hakirintan fana bɛ sa. Mun le ka o ke sa?

¹⁷Ayiwa, o le kosɔn dunuɗa lɔgɔ bɛɛ bɔra ne ra pewu, sabu fɛn o fɛn bɛ ke dugukolo kan yan, o bɛɛ gboyara ne ye; sabu a bɛɛ ye kogbansan le ye, i ko mɔgɔ min bɛ borira fɔjɔ kɔ, ko a b'a mina.

Adamadenw bɛ jɔgɔn ta tɔnɔ le domu

¹⁸O kosɔn ne tun bɛ sɛgɛra baara minw bɛɛ ra dugukolo kan yan, ne ka o bɛɛ kɔninya, sabu mɔgɔ min bena na ne kɔ, ne bena ne ta sɛgɛ nafa bɛɛ to ale le boro.

¹⁹Jɔn k'a lon ni o tigi bena ke hakiritigi ye, walama hakirintan? K'a sɔrɔ ne sɛgɛra ka baara min bɛɛ ke ni hakiri ye dugukolo kan yan, ale le bena o tigiya ta. Nin bɛɛ ye kogbansan le ye fana.

²⁰A laban, ne ka sɛgɛ min bɛɛ ke baara ra dugukolo kan yan, ni ne miirira o ra, ne jusu bɛ kasi.

²¹Sabu mɔgɔ dɔ bɛ a ta baara ke ni hakiri ye, ani lonniya, ani timinadiya, ka na a borofɛn bɛɛ to dɔ wɛrɛ boro, min m'a sɛgɛ ke. O fana ye kogbansan dɔ le ye, ani kojuguba!

²²Adamaden b'a yɛrɛ sɛgɛ dugukolo kan yan ka baara min bɛɛ ke, ani ka tɔrɔ min bɛɛ la a yɛrɛ kan, a bɛ mun nafa le sɔrɔ o bɛɛ ra sa?

²³A bɛ a ta dunuɗalatigɛ bɛɛ ke sɛgɛ le ra. A ta baara fana bɛ dɔ le fara a ta jusukasi kan. Hali su fɛ, a hakiri tɛ sigi. Nin bɛɛ ye kogbansan le ye fana.

²⁴Foyi man fisa adamaden ma, fɔ ka domuni ke, ka min, ka i ta baara nafa diyabɔ. Nka ne k'a ye fana ko Ala le bɛ o ke mɔgɔ ye.

²⁵Jɔn le bɛ se ka domuni ke, ka jagari ni Ala m'a di i ma?

²⁶Sabu ni mɔgɔ min ko diyara Ala ye, Ala bɛ hakiritigiya ni lonniya ni jagari di o tigi le ma. Nka a b'a to jurumunkeɓaga le ye sɛgɛ ka baara ke k'a tɔnɔ lajɛn k'a bla

Ala diyanyamɔɔ ye. O fana ye kogbansan le ye, i ko mɔɔ min be borira fɔɔ ko, ko a b'a mina.

Waajurikɛbaga 3

Ko bɛɛ n'a wagati lo

- ¹Ko bɛɛ ni a kɛwagati lo, kɛtuma le be ko bɛɛ ra dunuɔa kɔɔ:
- ²Worowagati be yi, sawagati be yi. Yiri turuwagati be yi, yiri bɔnwagati be yi.
- ³Fagari wagati be yi, flakeri wagati be yi. Bon ciwagati be yi, bon lɔwagati be yi.
- ⁴Kasi wagati be yi, yerɛko wagati be yi. Sangakasi wagati be yi, dɔnke wagati be yi.
- ⁵Kabakuruw firiwagati be yi, kabakuruw cɛwagati be yi. Ka boro mini ɔɔɔɔ ma, o wagati be yi, ka boro bɔ ɔɔɔɔ na, o wagati be yi.
- ⁶Fɛn piniwagati be yi, a tunuwagati be yi. Fɛn marawagati be yi, a firiwagati be yi.
- ⁷Fani karanwagati be yi, a faranwagati be yi. Mɔɔ jɛwagati be yi, a kumawagati be yi.
- ⁸Kanuya wagati be yi, kɔninya wagati be yi. Kere wagati be yi, hera wagati be yi.

Ala le ye ko bɛɛ ɔabaga ye

- ⁹Baarakɛbaga be sege min ke, a be mun nafa le sɔɔ o bɛɛ ra sa?
- ¹⁰Ala ka baara min la adamadenw kan janko ka o sege, ne ka o ko jate mina.
- ¹¹Ala be fɛn bɛɛ ke k'a ben a wagati ma. A ka hali ko temeninw, ani ko nataw miiriya don adamaden jusukun na, k'a sɔɔ adamaden te se ka Ala ta baara cogo bɛɛ faamu, k'a ta a damina ra ka taga a bla a laban na.
- ¹²O kosɔn ne k'a ye ko foyi man fisa adamaden ma, fɔ ka ɔagari ani k'a yere ɔanagbe dɔɔɔ, k'a ta dunuɔalatige diyabɔ.
- ¹³Ni mɔɔ o mɔɔ be domuni ke ka min, k'a ta baara tɔɔɔ diyabɔ, o tigi ka kan k'a lɔn ko Ala le fana ka o di a ma.
- ¹⁴Ne nana a faamu ko Ala be fɛn o fɛn ke, o be to a cogo ra tuma bɛɛ; foyi te se ka fara a kan, foyi fana te se ka bɔ a ra. Ala be o ke janko adamadenw ye siran ale ɔa.
- ¹⁵Ko o ko be kera bi, i b'a sɔɔ o tun kera kakɔɔ; fɛn o fɛn bɛna ke kɔ fe, i b'a sɔɔ o tun be kera ka ban fɔɔfɔɔ. Ala be ko temeninw laseko tuun.

Ala le bɛna kiti tige

- ¹⁶Ne ka ko wɛɛ kɔɔsi tuun dugukolo kan yan; ne k'a ye ko can tun ka kan ka fɔ yɔɔ min na, terenbariyakow le be kera o yɔɔ ra. Terenninya tun ka kan ka ke yɔɔ min na, terenbariyakow le be kera o yɔɔ ra.

¹⁷O ra, ne k'a fɔ ne yere kɔɔ ko: Mɔɔ terennin fara mɔɔjugu kan, Ala le bɛna bɛɛ ta kiti tige. Sabu fen bɛɛ ni a kewagati lo, ko bɛɛ ni a ketuma lo.

Adamaden tɛ foyi ye

¹⁸Ne k'a fɔ ne yere kɔɔ ko min ye adamadenw ye, ko Ala bɛ o kɔɔɔ le, janko k'a yira o ra ko olugu ni bɛganw bɛɛ ka kan.

¹⁹Sabu adamaden laban ni bɛgan laban bɛɛ ye kelen ye. Adamaden bɛ sa, bɛgan fana bɛ sa. Nin kelen le bɛ o bɛɛ ra. Adamaden man fisa ni bɛgan ye foyi le ra, sabu fen bɛɛ ye gbansan le ye.

²⁰O bɛɛ bɛ taga yɔɔ kelen le ra. O bɛɛ bɔra bɔɔ le ra, o bɛɛ bɛ sekɔ o bɔɔ kelen le ra fana.

²¹Jɔn le k'a lɔn ni adamaden nin bɛ yɛlen ka taga san fɛ le, walama ni bɛgan nin bɛ jigi dugukolo jukɔɔ le?

²²O ra, ne k'a ye ko foyi man fisa adamaden ma, fɔ k'a ta baara tɔɔ diyabɔ dɔɔɔn. A ninyɔɔ ye o le ye, sabu jɔn le bɛna ale lasekɔ dunuɔa ra yan tuun, janko a ye na a flɛ min bɛ kɛra a kɔ fɛ yan?

Waajurikɛbaga 4

Adamadenw ta jɔɔɔɔɔɔɔɔ

¹O kɔ, tɔɔɔɔɔɔɔɔ minw bɛɛ bɛ kɛra dugukolo kan yan, ne ka o fana kɔɔsi. O bɛ mɔɔ minw tɔɔɔɔɔɔɔɔ, ne ka olugu jaji bɔɔ ye; nka mɔɔ si tɛ sɔɔ ka o jaji cɛ. Fanga bɛ o tɔɔɔɔɔɔɔɔ le boro; mɔɔ si tɛ sɔɔ ka o jaji cɛ.

²O kosɔn ne k'a miiri k'a fɔ ko mɔɔ minw sara ka ban, ko olugu ta ka di ka tɛmɛ mɔɔ janananw kan, minw bɛ nin na.

³Nka minw belɛn ta ka fisa ni a tɔ bɛɛ ye, o ye mɔɔ minw yere ma woro, kojugu minw bɛ kɛ dugukolo kan yan minw ma o dɔ ye.

Mɔɔ ka kan ka baara kɛ ni hakiri ye

⁴Ne k'a kɔɔsi fana, k'a ye ko mɔɔ b'a yere sɛgɛ ka baara o baara kɛ k'a ja, a bɛ o bɛɛ kɛ a mɔɔjɔɔɔɔɔɔ jangboya le kosɔn. O fana ye kogbansan le ye, i ko mɔɔ min bɛ borira fɔɔ kɔ, ko a b'a mina.

⁵Hakirintan kɔni bɛ sigi k'a boro fla mini jɔɔɔɔɔɔ ma ka to k'a yere cɛn.

⁶Nka ka borɔna kelen sɔɔ, o ni laganfiya, o ka fisa sani i ye borɔna fla sɔɔ, o ni jagan, ka to ka bori fɔɔ kɔ, ko i b'a mina.

⁷Ne ka kogbansan dɔ wɛɛ ye dugukolo kan yan.

⁸Mɔɔ dɔ flɛ nin ye, a kelen lo, mɔɔ wɛɛ tɛ ni a ye. Den t'a fɛ, balema t'a fɛ; nka a ta baara tɛ ban ka ye. A ja fana tɛ wasa naforo ra ka ye. "O tuma ne bɛ sɛgɛra ka

nin baaraw bɛɛ kɛ jɔntigi le ye sa, ka ne yere bari janagbe bɛɛ ma?" Nin fana ye kogbansan dɔ le ye, ani janasisiko dɔ.

Fla ka fisa ni kelen ye

⁹Fla ka fisa ni kelen ye; sabu mɔgɔ fla ta baara tɔnɔ le be caya.

¹⁰O fla ra ni kelen ka ben, a tɔɔgɔn b'a lawuri. Nka mɔgɔ min be a kelen na, bɔnɔ be o tigi sɔrɔ, sabu ni a ka ben, mɔgɔ t'a fe min be se k'a lawuri.

¹¹O cogo ra fana, ni mɔgɔ fla ka la jɔgɔn kɔrɔ, o be nene bɔ jɔgɔn na. Nka ele min be la i kelen na, ele be se ka nene bɔ i yere ra cogo di?

¹²Ni mɔgɔ dɔ sera ce kelen na, ce fla be se ka lɔ ka o tigi kɔnɔ. Juru min danna ni juruden saba ye, o tige man di de!

Masaya bonya te foyi ye

¹³Denmisen fagantan hakiritigi, o ka fisa ni masace dɔ ye min kɔrɔra, nka hakirintan lo, a fana te sɔn ladiri ma tuun.

¹⁴Hali ni a kera ko o den bɔra kaso le ra ka na sigi masaya ra, walama ni a fagantanman le worora, ka sɔrɔ ka na sigi masaya ra, o belen ka fisa.

¹⁵Ne k'a kɔrɔsi k'a ye ko adamaden min o min be janamanyara dugukolo kan yan, ko o bɛɛ be tugu o denmisen jɔgɔn le kɔ, min sigira masaya ra masace folɔ nɔ ra.

¹⁶Jama min be o masace kɔ, o jama hakeya te se ka lɔn. Nka o bɛɛ n'a ta, mɔgɔ minw bena na olugu kɔ fe, olugu tena ninsɔndiya foyi sɔrɔ o masace ta ko ra. Nin fana ye kogbansan dɔ le ye, i ko mɔgɔ min be borira fɔɔ kɔ ko a b'a mina.

Mɔgɔ ka kan k'a kumacogo kɔrɔsi

¹⁷Ni i be don Ala ta batoso kɔnɔ, i ka kan ka i yere kɔrɔsi. I ye gbara ka menni ke, o ka fisa, sani i ye taga hakirintanw ta saraka bɔ; sabu olugu t'a lɔn ko o be kojugu le kera.

Waajurikebaga 5

¹Ni i be Ala ja kɔrɔ, i kana kɔrɔtɔ ka kuma; i kana teliya ka ko dɔ miiri i jusu ra k'a fɔ, sabu Ala be san fe, k'a sɔrɔ ele be dugukolo kan yan le. O kosɔn, i ta kuma kana caya.

²Hami caman le be na ni sikow ye; mɔgɔ hakirintan fana be lɔn a ta kuma caman le fe.

Ni i ka dajuru ta, i y'a dafa

³Ni i ka dajuru ta Ala fe, i kana meen k'a dafa, sabu mɔgɔ hakirintan ko man di Ala ye. O kosɔn ni i ka dajuru ta, a dafa.

⁴A ka fisa i kana dajuru ta, sani i ye a ta k'a sɔrɔ i tena a dafa.

⁵I kana a to i da ye i bla jurumun na, ka n'a fɔ Ala ta ciraden ye ko: "Ne tun firira ka dajuru nin ta le!" Ni o kɛra, Ala bɛna dimi i kɔrɔ i darakuma kosɔn, ka i ta baara bɛɛ cɛn i boro.

⁶Ni sikow cayara ka tɛmɛ, a laban tɛ kɛ foyi ye. Ni kuma fana cayara ka tɛmɛ, a laban bɛ kɛ kumalakolon ye. O kosɔn i ka kan ka siran Ala ja.

Fagamaw ta tɔɔri

⁷Ni i k'a ye jamana dɔ ra ko mɔɔw bɛ fagantanw tɔɔra, ka ban can ni terenninya ma, o kana bara i ra; sabu fagama dɔ le bɛ dɔ kunna, nka fagama wɛrɛw le siginin bɛ olugu bɛɛ kunna.

⁸K'a sɔrɔ dugukolo nafa ye bɛɛ ta le ye. Hali masacɛ yɛrɛ ta ko bɛɛ bɛ bɔ sɛnɛ le ra.

Naforo ye fɛn tɛmɛta le ye

⁹Mɔɔɔ o mɔɔɔ bɛ wari kanu, wari tɛ o tigi wasa ka ye. Mɔɔɔ o mɔɔɔ bɛ naforo kanu, o tigi ta sɔrɔta t'a wasa ka ye. Nin fana ye kogbansan dɔ le ye.

¹⁰Ni i borofɛnw cayara, o domubagaw fana bɛ caya. O tuma fentigi yɛrɛ ta nafa ye juman le ye? A ja y'a ye dɔrɔn!

¹¹Baarakɛbaga ta sunɔɔ ka di, hali ni a ka dɔɔnin dɔrɔn le sɔrɔ, walama ni a ka caman le sɔrɔ k'a domu. Nka waritigi ta wasa t'a to a ye sunɔɔ.

¹²Ne ka kojuguba dɔ fana ye dugukolo kan yan: o ye naforotigi min bɛ naforo lajen k'a bla a yɛrɛ ta halakiri kama.

¹³O naforo bɛna cɛn kokolon dɔ le ra; hali ni o tigi nana den sɔrɔ, o den tɛna foyi sɔrɔ o naforo ra.

¹⁴Adamaden fari lakolon le bɛ bɔ a bamuso kɔɔɔ. A fari lakolon nana cogo min na, a fana bɛ sekɔ ka taga o cogo kelen le ra; a tɛ taga ni a ta baara tɔɔ si ye a yɛrɛ boro.

¹⁵Nin ye kojuguba dɔ le ye fana. Adamaden nana cogo min na, a fana bɛ taga ten le. O tuma, juman le kɛra ale ta nafa ye? A ta baara tɔɔ bɛɛ tagara fɔɔ fɛ;

¹⁶k'a sɔrɔ a k'a ta dunupalatige bɛɛ kɛ janasisi le ra, ka tɔɔrɔ caman sɔnmina, ani jusukasi ni dimi.

¹⁷Nin bɛɛ ra, ne k'a ye ko min ka fisa, ani adamaden ta nafa bɛ min na, o ye ka domuni kɛ, ka min; Ala ka wagati min di a ma, a ye a ta baara sɛgɛ diyabo dugukolo kan yan o wagati kɔɔɔ. O le ye a ninyɔrɔ ye.

¹⁸Ni Ala fana ka naforo di mɔɔɔ o mɔɔɔ ma, k'a fentigiya, k'a to a tigi y'a diyabo, k'a nafa sɔrɔ, ka jagari a ta baara kosɔn, Ala le k'a di a ma.

¹⁹O tigi tēna sigi ka to ka miiri a ta dunuƙalatigē ra, sabu Ala b'a jusukun fa ni ƙagari ye.

Waajurikebaga 6

Mɔgɔ min tē a borofenw diyabɔ

¹Kojugu dɔ wɛrɛ bɛ yi, ne ka min ye dugukolo kan yan, min bɛ digi adamadenw na kosebɛ:

²Ala bɛ naforo di mɔgɔ dɔ ma, k'a fentiƙiya, k'a bonya. Fɛn o fɛn ka di a nin ye, o si t'a dɛsɛ. Nka Ala t'a to a ye o fɛnw diyabɔ. Mɔgɔ wɛrɛ le bɛna o diyabɔ. Nin fana ye sege gbansan dɔ le ye, ani kojuguba.

³Mɔgɔ bɛ se ka den kɛmɛ sɔrɔ, ka sijan sɔrɔ. Nka hali ni i ka sijan sɔrɔ cogo o cogo, ni i ma se ka i ta dunuƙalatigē diyabɔ, ni i ma i tɔgɔra kaburu yɛrɛ sɔrɔ, o tuma ne kɔni ta miiriya ra, hali den min kɔgɔbari worora, o ta ka fisa ni ele ta ye;

⁴sabu ale worora gbansan cogo min na, a fana bɛ sekɔ dibi ra o cogo le ra, a tɔgɔ fana bɛ to dibi ra yi.

⁵A ƙa ma tere ye, a ma dunuƙa ko foyi si lɔn. O kosɔn ale belɛn laganfiyara ka tɛmɛ tɔ kelen kan.

⁶Ka san waga kelen sigiyɔrɔma fla sɔrɔ, o bɛ mun le ƙa, ni i ma i borofenw si diyabɔ? Yala an bɛɛ tēna taga laban yɔrɔ kelen le ra wa?

Adamaden ta wasabariya

⁷Adamaden ta sege bɛɛ kun ye a da le ye; nka o bɛɛ n'a ta, a tɛ fa ka ye.

⁸Nafa juman le bɛ hakiritigiya ra ka tɛmɛ hakirintanya kan? Hali ni fagantan k'a yɛrɛ tagamacogo lɔn mɔgɔw cɛ ra, a bɛ mun nafa le sɔrɔ o ra?

⁹Mɔgɔ ƙa bɛ se ka fɛn min ye, o ka fisa ni fɛn dɔ wɛrɛ ye, i nin bɛ sama min kɔ, nka i ƙa t'a ye. Nka nin bɛɛ ye kogbansan le ye, i ko mɔgɔ min bɛ borira fɔɔɔ kɔ, ko a b'a mina.

Adamaden ta dunuƙalatigē tɛ foyi ye

¹⁰Fɛn min tun bɛ yi kakɔrɔ, tɔgɔ bɛ o ra ka ban. Adamaden ye min ye, an ka o lɔn; mɔgɔ min baraka ka bon ni i ta ye, i tɛ se ka o tigi sɔsɔ.

¹¹Kuma caman ye kogbansan le ye. Mɔgɔ tɛ nafa foyi sɔrɔ a ra.

¹²Adamaden ta dunuƙalatigē tɛ foyi ye. A si ka dɔgɔ, a bɛ tɛmɛ i ko suma bɛ tunu cogo min na. Fɛn min ka fisa adamaden ma, jɔn le ka o lɔn? Ko min bɛna kɛ dugukolo kan ale kɔ fɛ, jɔntigi le bɛ se ka o fɔ a ye?

Waajurikebaga 7

Fɛn min ka fisa

- ¹Tɔgɔɔuman ka fisa ni turu kasadiman ye; mɔgɔ sawagati ka fisa ni i worowagati ye.
- ²Ka taga sangabon na, o ka fisa sani i ye taga, ɲanagɛɛbon na; sabu o yɔɔ le ye bɛɛ labanyɔɔ ye; mɔgɔ ɲanamanw fana ka kan ka o hakiri to o le ra.
- ³ɲanasisi ka fisa ni yɛɛko ye; sabu ɲanasisi bɛ mɔgɔ sɔn hakiriɲuman na.
- ⁴Hakiritigi ta miiriya bɛ sangabon kɔnɔ, nka hakirintan ta miiriya bɛ ɲanagɛɛbonw le kɔnɔ.
- ⁵Ka mɔgɔ hakiritigi ta ladirigɛɛɛnɛw lamɛn, o ka fisa ni mɔgɔ hakirintan ta mɔgɔnɛgɛkumaw lamɛnni ye.
- ⁶ɲaniyiri bɛ mankan bɔ cogo min na tasuma ra daga jukɔɔ, mɔgɔ hakirintan ta yɛɛko kan bɛ ten le. O fana ye kogbansan le ye.
- ⁷Mɔgɔɔɔɔ bɛ hakiritigi kɛ fatɔ ye, bonyafɛn bɛ mɔgɔ kun yɛɛɛma.
- ⁸Ko laban ka fisa ni a damina ye; sabari ka fisa ni yɛɛbonya ye.
- ⁹I kana teliya ka dimi, sabu hakirintanw le bɛ yaala ni dimi ye o boro jukɔɔ tuma bɛɛ.
- ¹⁰I kana a fɔ ko: “Mun kosɔn fɔɔ wagati tun ka fisa ni sisan wagati ye?” Sabu o ɲininkari tɛ hakiritigiya sira ye.
- ¹¹Hakiritigiya ni can bɛɛ ka kan; adamaden bɛɛ bɛ nafa sɔɔ ale le ra.
- ¹²Hakiritigiya bɛ mɔgɔ sutara i ko wari bɛ mɔgɔ sutara cogo min na. Nka nafa min bɛ hakiritigiya ra, o ye ko ni minw k’a sɔɔ, a bɛ si di olugu ma.
- ¹³Ala ta baara kɔɔsi! A ka fɛn min kuturunin dan, ɲɔn bɛ se ka o laterɛn?
- ¹⁴Ni hɛra lon ka se, i ninsɔndiya! Nka ni sɛgɛ lon ka se, i miiri! Sabu a fla bɛɛ ye Ala nɔ le ye. Min bɛna adamaden sɔɔ lon nataw ra, a tɛ se ka o lon.

Mɔgɔ ka kan ka hakiri sɔɔ ko bɛɛ ra

- ¹⁵Ne ta dunupalatige tɛ foyi ye, nka ne ka nin kow bɛɛ ye. Mɔgɔ dɔw terennin lo, nka o bɛɛ n’a ta, o bɛ sa, o tɛ sijan sɔɔ; k’a sɔɔ dɔw ka jugu, nka olugu bɛ sijan sɔɔ.
- ¹⁶I kana i yɛɛ kɛ mɔgɔ terennin ye k’a dama tɛmɛ, i kana a yira ko i ye hakiritigi ye k’a dama tɛmɛ. Mun na i bɛ i yɛɛ halaki?
- ¹⁷I kana kɛ mɔgɔjugu ye k’a dama tɛmɛ, i kana kɛ hakirintan ye fana. Mun na i bɛna a to i ye sa i sawagati ɲa?
- ¹⁸I ka kan ka nin ladiri fla bɛɛ le jate mina; i kana a to a dɔ kelen ye bɔsi i ra. Mɔgɔ min bɛ siran Ala ɲa, o tigi bɛna nin fɛn fla bɛɛ minacogo lon.
- ¹⁹Hakiritigiya bɛ hakiritigi baraka bonya ka tɛmɛ hali dugu ɲamɔgɔ cɛ tan kan.

²⁰Mɔgɔ si tɛ dugukolo kan, min terennin lo, ko a bɛ koɗuman dɔrɔn le kɛ, ko a tɛ kojugu kɛ ka ye.

²¹O kosɔn kuma minw bɛɛ bɛ fɔ, i kana i toro lɔ ka o bɛɛ lamɛn, ni o tɛ, i bɛna a ye ko hali i yɛrɛ ta baaraden bɛ i dangara.

²²Sabu ele yɛrɛ k'a lɔn i jusukun na ko i fana ka mɔgɔ tɔw danga sijaga caman.

²³Ne ka nin kow bɛɛ sɛgɛsɛgɛ ni hakiri ye. Ne tun ko: "Ne b'a fɛ ka hakiritigiya sɔrɔ!" Nka hakiritigiya yɔrɔ janyara ne ra.

²⁴Fɛn min lo, a yɔrɔ ka jan, a kɔrɔ ka dun, a ka dun. Jɔn le bɛ se k'a faamu sa?

²⁵Ne ka ne yɛrɛ timinadiya ni ne jusu bɛɛ ye, janko ka hakiritigiya ni kow kɛkun jate mina, k'a sɛgɛsɛgɛ, k'a lɔn; ne ka juguya, ani hakirintanya, ani nalomanya, ani fatɔya fana kun pini k'a lɔn.

²⁶Ne ka fɛn dɔ ye min ka jugu ka tɛmɛ hali saya kan: muso min bɛ mɔgɔ mina i ko jan, min jusukun bɛ mɔgɔ don jɔ ra, ani min borow bɛ mɔgɔ siri i ko nɛgɛjɔrɔkɔ. O muso ka jugu ka tɛmɛ hali saya kan. Ala ta mɔgɔɗumanw bɛ bɔsi a boro. Nka jurumunkebagaw bɛ to a boro.

²⁷Waajurikebaga ko: Ne ka kow sɛgɛsɛgɛ kelen kelen fɔ ka taga se a kun yɛrɛ ma; ne ka min sɔrɔ, o le ye nin ye.

²⁸Nka hali bi ne bɛ fɛn kelen pinina, ne ma min sɔrɔ ban. Ne ka cɛ kelen sɔrɔ cɛ waga tan cɛ ra min ye cɛ ye, nka ne ma se ka hali muso kelen sɔrɔ musow bɛɛ cɛ ra min ye muso ye.

²⁹O bɛɛ n'a ta, ne ka min kelen sɔrɔ, o le ye nin ye: Ala ka adamadenw dan ka o ɗa, nka olugu yɛrɛ le ka o ta kow gbɛleya.

Waajurikebaga 8

An ye masaw mina ni hakiri ye

¹Jɔntigi le ye hakiritigi ye? Jɔntigi le bɛ se ka kow kɔrɔ lɔn k'a fɔ? Hakiritigiya bɛ mɔgɔ ɗada manamana, a bɛ mɔgɔ ta ɗanasisi yelemɛ k'a kɛ ninsɔndiya ye.

²Ne ko: Masacɛ ta kumakan lamɛn, sabu i yɛrɛ karira ka o le fɔ Ala ɗa kɔrɔ.

³I kana kɔrɔtɔ k'a fɔ ko i bɛ bɔ masacɛ kɔrɔ. Ko min tɛ koɗuman ye, i kana i kun gbɛleya ka don o ra, sabu ni fɛn o fɛn ka masacɛ diya, a bɛ o le kɛ.

⁴Mɔgɔ tɛ masacɛ ta kuma sɔsɔ. Jɔntigi le bɛ se k'a fɔ a ma ko: "Mun na i ka nin kɛ?"

⁵Ni mɔgɔ min bɛ a ta kuma lamɛn, a ta kojugu tena se o tigi ma. Mɔgɔ hakiritigi le ka ko ketuma ni a kɛcogo lɔn.

⁶Sabu ketuma ni kɛcogo le bɛ ko bɛɛ ra. Nka kojuguba dɔ le bɛ adamaden kan:

⁷ko min bɛna kɛ kɔ fɛ, ale tɛ se ka o lɔn. Ko nataw bɛna kɛ cogo min na, jɔn le bɛ se ka o fɔ a ye?

⁸Adamaden si ta nin tɛ a yɛrɛ ta ye, ko a b'a mara, janko lon dɔ ale kana sa. Mɔgɔ si tɛ se k'a salon bari. Kɛrɛ min lo, mɔgɔ tɛ se ka bɔsi ka bɔ a ra. Kojugukɛbaga ta kojugu fana tɛ se k'a bɔsi.

Mɔgɔjugu labanko tɛ na

⁹Ne ka nin bɛɛ kɔrɔsi. Fɛn o fɛn bɛ kɛ dugukolo kan, ne ka o bɛɛ jate mina. Wagati dɔw ra, mɔgɔ dɔw bɛ o fanga digi dɔw kan ka kojugu kɛ o ra.

¹⁰Ne k'a ye fana ko mɔgɔjuguw suw bɛ donna ka na. O kɔ, mɔgɔw bɛ to ka don ka bɔ yɔrɔ saninman kɔnɔ, ka o tando dugu kɔnɔ, o tun ka o ta kojuguw kɛ dugu min yɛrɛ kɔnɔ. O fana ye kogbansan dɔ le ye.

¹¹I n'a fɔ kojugu juru tɛ sara kojugukɛbaga ra jooa, o kosɔn adamaden jusukun fanin lo kojugu nege ra.

¹²O bɛɛ n'a ta, hali ni kojugukɛbaga ka kojugu kɛ sɔnaga kɛmɛ, ka sɔjan sɔrɔ cogo o cogo, ne kɔni k'a lɔn ko Alapasiranbagaw ta le ka di, sabu Alapasiran bɛ olugu jusukun na.

¹³Nka mɔgɔjugu ta tɛna diya, a fana tɛna sɔjan sɔrɔ; a bɛna tɛmɛ i ko suma bɛ tunu cogo min na, sabu Alapasiran tɛ a jusukun na.

Mɔgɔ ka kan k'a ta wagati diyabo

¹⁴Kogbansan dɔ wɛrɛ bɛ kɛra dunuɔa kɔnɔ tuun: tuma dɔw, i b'a ye ko mɔgɔjugu ka kan ni ko min ye, o ko bɛ taga kɛ mɔgɔ terennin le ra; mɔgɔ terennin fana ka kan ni min ye, mɔgɔjugu bɛ o sɔrɔ. Ne ko, ko nin fana ye kogbansan dɔ le ye.

¹⁵O kosɔn ne ko, ko ninsɔndiya le jɔgɔn tɛ, sabu foyi man fisa adamaden ma dugukolo kan yan, fɔ ka domuni kɛ, ka min, ani k'a yɛrɛ ninsɔndiya. A ka kan ka o le kɛ k'a to a ta baara ra a ta dunuɔalatige wagati kɔnɔ; Ala ka o wagati le di a ma ko a y'a kɛ dugukolo kan.

¹⁶Ne ka ne yɛrɛ timinadiya ka hakiritigiya sɔrɔ minke, ani adamaden bɛ sɛgeba min na dunuɔa ra, k'a yɛrɛ bari sunɔgɔ ra su ni tere, ne ka o jate mina minke,

¹⁷o tuma ne ka Ala ta baara bɛɛ lajennin flɛ; ko minw bɛ kɛ dugukolo kan, mɔgɔ si tɛ se ka o faamu. Hali ni mɔgɔ ka jija k'a kɔrɔ jini cogo o cogo, a tɛna se k'a kɔrɔ faamu. Hali ni mɔgɔ hakiritigi dɔ le k'a fɔ ko ale k'a lɔn, i b'a sɔrɔ ko a tɛ se k'a faamu.

Waajurikɛbaga 9

Ko bɛɛ bɛ Ala le boro

¹Ayiwa, ne miirira nin kow bɛɛ ra, k'a bɛɛ sɛgɛsɛgɛ. Ne k'a ye ko mɔgɔ terenninw, ani mɔgɔ hakiritigiw ni o ta kɛwalew bɛɛ bɛ Ala le boro. Adamaden bɛna taga bɛn ni kanuya le ye a yɛrɛ ɲa wa, walama kɔninya wa, a tɛ se ka o lɔn.

²Kokelen le bɛ bɛɛ sɔrɔ. Ko min bɛ mɔgɔ terennin sɔrɔ, o kelen le bɛ mɔgɔjugu fana sɔrɔ; a bɛ mɔgɔɲuman ni mɔgɔ saninyanin sɔrɔ, a bɛ mɔgɔ saninyabari sɔrɔ; a bɛ sarakabɔbaga sɔrɔ, a bɛ sarakabɔbari sɔrɔ. Kokelen le bɛ mɔgɔɲuman ni mɔgɔjugu sɔrɔ; minw bɛ kari, a bɛ olugu sɔrɔ, minw bɛ siran ka kari, a bɛ olugu sɔrɔ.

³Ko minw bɛɛ bɛ kɛ dugukolo kan, o kow bɛɛ ra juguman ye nin ye: Kokelen le bɛ se adamaden bɛɛ ma. Ka fara o kan, adamadenw jusukun fara kojugu ra; fatɔya fana bɛ o jusu ra o ta dunuɲalatigɛ wagati ra. O kɔ, o bɛ sa ka taga fara suw kan.

⁴Mɔgɔ min bɛ mɔgɔ ɲanamanw cɛ ra, jigi bɛ o tigi fɛ. Wuru min ɲanaman lo, o belɛn ka fisa ni jara su ye.

⁵Mɔgɔ minw ɲanaman lo, olugu k'a lɔn ko o bɛna sa, nka suw tɛ foyi lɔn tuun. Olugu ta sɔrɔta banna, sabu mɔgɔ si hakiri tɛ to o ra tuun.

⁶O ta kanuya o, o ta kɔninya o, o ta celiya o, o bɛɛ banna. Ko o ko bɛ kɛ dugukolo kan yan, o nin tɛ o si ra tuun.

Ala le bɛ ninsɔndiya di adamaden ma

⁷Taga i ta domuni kɛ ni ninsɔndiya ye, ka i ta duven min ni jusudiya ye, sabu i ta kɛwalew diyara Ala ye ka ban.

⁸I ta fani dontaw ye gbɛ ka ɲa tuma bɛɛ, turu kasadiman kana fɔn i kun na ka ye.

⁹Ala ka wagati min di i ma ko i y'a kɛ dugukolo kan yan, i yɛrɛ ɲanagbɛ ni i ta muso kanunin ye o wagati bɛɛ kɔnɔ; i ninyɔrɔ le ye o ye dunuɲa kɔnɔ yan, ka i to nin sɛgɛba ra dugukolo kan, sabu dunuɲalatigɛ ye kogbansan le ye, adamaden bɛ wagati min bɛɛ kɛ o bɛɛ ye gbansan le ye.

¹⁰Ni i boro ka fɛn o fɛn sɔrɔ k'a kɛ, ni i baraka bɛ se, a kɛ! Sabu i bɛ tagara yɔrɔ min na, min ye lahara ye, baara tɛ yi, jatemina tɛ yi, lɔnɲiya tɛ yi, hakiritigiya tɛ yi.

¹¹Ne k'a ye fana ko dugukolo kan yan, ko minw sen ka teri bori ra, olugu le tɛ kɔn ka se, mɔgɔ barakamanw le fana tɛ se sɔrɔ kɛrɛ ra, mɔgɔ hakiritigiw le tɛ domuni sɔrɔ, mɔgɔ cegumanw le tɛ naforo sɔrɔ, mɔgɔ kolɔnbagaw le fana tɛ bonya sɔrɔ; sabu kunnadiya ni kunnagboya bɛ se bɛɛ le ma.

¹²Adamaden fana tɛ a ta wagati lɔn. A bɛ i ko jɛgɛ bɛ mina jɔ ra cogo min na, jɔ min bɛ kɛ a sababu ye, walama i ko kɔnɔ bɛ mina jan na cogo min na. Wagatijugu bɛ adamaden fana sɔrɔ o cogo le ra; a bɛ bara ka cun a kan k'a mina.

Hakiritigiya ka fisa ni cɛfariya ye

¹³Ne ka nin hakiritigiyasira fana ye dugukolo kan; o kera koba ye ne ɲa na.

¹⁴Dugu fitini do tun be yi, o dugumogow tun man ca. Masace barakaman do nana o dugu kama. A ka dugu lamini, k'a ta kerekeminanw ke ka dugu lamini.

¹⁵Ce tun be o dugu kono, min tun ye fagantan ye, nka hakiritigi tun lo. Ale le ka dugu bosi ni a ta hakiritigiya ye. Nka mogo si hakiri ma na to o ce fagantan na tuun.

¹⁶O koson ne koni ko: Hakiritigiya ka fisa ni cefariya ye. Nka mogo te fagantan ta hakiritigiya jate, mogo te a ta kuma fana lamena.

¹⁷Hakiritigi b'a kan jigi ka kuma min fo, mogo ka kan ka o lamena ka teme hakirintanw kuntigi ta perenkan kan.

¹⁸Hakiritigiya ka fisa ni kerekeminanw ye, nka kojugukebaga kelen doron be se ka kojuman caman cen.

Waajurikebaga 10

Hakiritigiya nafa

¹Limogosuwa be turutigi ta turu cen k'a kasa gboya cogo min na, o cogo ra nalomanya donin doron be hakiritigiya cen; a be bonya bo mogo kan.

²Mogo hakiritigi ta hakiri b'a lataga a borojuman fe, nka hakirintan ta hakiri b'a lataga a borojugu le fe.

³Hali ni hakirintan be tagama sira kan, hakiri t'a fe; a b'a yira bee ra ko ale ye hakirintan le ye.

⁴Ni fagama ka dimi i koru, i ye to i sigiyoru ra; sabu sabari be kojuguba caman bari.

⁵Ne ka ko benbari do ye dugukolo kan, k'a ke i n'a fo jamana namogo yere le firira o yoru ra:

⁶Loyoruw bee ra pumanmanw be di hakirintan ma, ka mogosobew sigi olugu ko fe.

⁷Ne ka jonw yelennin ye sow kan, k'a soru fagamadenw be tagamana o sen na i ko jonw.

⁸Mogo min be dinga sozi, o tigi bena ben a kono; mogo min be kogo ci, sa bena o tigi kin.

⁹Mogo min be kabakuruw lawuri, kabakuruw bena o tigi mandimi, mogo min be loko ci, o tigi be farati ra.

¹⁰Ni jende da gboyara, ni mogo m'a da diya, o tuma baarakebaga le ka kan ka do fara a baraka kan; nka hakiritigiya b'a to baara be na.

¹¹Ni sa ka mogo kin, sani sanegebaga ye na sa nege, o tuma kun te sanegebaga ta baara ra tuun.

- ¹²Kuma min be bo hakiritigi da ra, o ye neema le ye; nka hakirintan da le be a yere halaki.
- ¹³A be kuma damina nalomanya ra, ka taga a laban fatoya juguman na.
- ¹⁴O bee n'a ta, hakirintan ta kuma te ban ka ye. Adamaden te ko nataw lon; min fana bena ke ale ko fe, jon le be se ka o fo a ye fana?
- ¹⁵Hakirintan ta baara b'a sege gbansan; a te hali a ta dugu yere sira lon.
- ¹⁶Jamana min ta masace ye denmisen ye, jamana min ta kuntigiw be domunibaw damina kabini sogoma, bono bena o jamana soro.
- ¹⁷Nka jamana min ta masace ye haron ye, min ta kuntigiw be domuni ke a wagati ra ka fanga soro, nka o te min ka fa, o jamana koni ta jana.
- ¹⁸Salibagatoya le b'a to mogo ta bon sanfeyoro be ben; ni i boro banna baara ma, sanji be don i ta bon na.
- ¹⁹Mogow be domunibaw laben ka o yere janagbe, ka duven ke ka o yere ninsondiya, wari fana be o ta kow bee janabo!
- ²⁰I kana masace danga hali i jusukun na. I kana fangatigiw danga hali i sibon koni; sabu koni do be se ka i kumakan ta ka taga ni a ye, danfen kamantigi be se ka taga o ko lakari yoro bee.

Waajurikebaga 11

Jateminakojuju man ni ko bee ra

- ¹I ta domuni firi ji kan, sabu ni wagati do ka se, i bena a soro tuun.
- ²Do di mogo wolonfla ma, hali mogo seegi yere ma; sabu kojugu min bena ke dugukolo kan mogo ma o lon.
- ³Ni sankabaw ka fa ji ra, o be sanji ben dugukolo kan; ni yiri ka ben woroduguyanfan na, walama sahiliyanfan na, ni a koni ka ben yoro min na, a be to o yoro le ra.
- ⁴Mogo min be to ka fono le jate mina, o tigi tena danni ke. Ni mogo min tora sankabaw fleri ra, o tigi tena siman tige.
- ⁵Fono temesira ye, min ye ele te o lon, dennenin farikolo be laben a bamuso koni cogo min na, i te o fana lon; o cogo kelen na, Ala min ye fen bee kebaga ye, i te se ka ale fana ta baara faamu.
- ⁶Sogomada fe, i ta siman seri; fo ka taga wula se, i kana saliya don i yere ra, sabu min bena ja walama min bena cen, i te o lon, ni a bee le fana bena ja wa, i te o lon.
- ⁷Yeelen ye fendiman ye; ka tere yeelen ye, o ka di mogo ja ye.

⁸Ni mɔgɔ min ka sijan sɔrɔ, o tigi ye jagari o wagatiw kɔnɔ; nka a ka kan k'a hakiri to a ra ko wagatijuguw fana bena caya. Ko o ko be ke, o bee ye kogbansan le ye.

Denmisen ka kan ka hakiri sɔrɔ

⁹Ele kanbelen, i jagari i ta denmisenya wagati ra. I jusu diya i ta kanbelenya wagati ra. Ni i ta miiriya ka se ko o ko ma, ni i ja ka bo fen o fen fe, o ke. Nka i ka kan k'a lon ko kiti lon na, Ala bena taga i jininka nin kow bee ra.

¹⁰O koson ko min be na ni janasisi ye, o bo i ta miiriya ra; ko min be tɔrɔ lase i farikolo ma, i yere mabo o ra. Sabu denmisenya be teme i ko dugugbeda wagati. Nin bee ye kogbansan le ye.

Waajurikebaga 12

Kɔrɔya tagamasiyenw

¹O koson i hakiri to i danbaga ra i ta kanbelenya wagati ra, sani k'a to lonjuguw ye se, sani k'a to sanw ye se, san minw na i yere bena a fo ko: "Dunuɲa logɔ si te ne ra tuun!"

²I hakiri to i danbaga ra sani tere ye don dibi ra, sani yeelen ye ke dibi ye, sani karo ni lolow ye don dibi ra, sani sankaba werew ye wuri ka na tuun sanji bennin ko fe .

³O wagati le ra, bon kɔrɔsibagaw be yereyerere, ce barakamanw be kuturu, mugusibagaw be mugusi lalo, sabu do bora o ra; minw tun be fleri ke finetiri fe, olugu ja be fin .

⁴Da minw tun yelenin be ka bla sira kan, o daw be datugu, mugusikan be dogɔya, mɔgɔ be kunu kɔnɔkasituma ra, donkirilabagaw kan be dogɔya .

⁵O wagati le ra, mɔgɔ be siran fen kɔrɔtaninw ja, siraratagama jatige be i sɔrɔ. Amandesun be fiyeren bo, ton te se ka pan kosebe tuun , diya te ke foyi si ra tuun; sabu lon do adamaden be taga a ta so kɔnɔ, a bena to so min kɔnɔ wagati bee. Ni o kera, kasibagaw be to ka kasi siradaw ra.

⁶I hakiri to i danbaga ra, sani warigbejuru ye tige, sani sanindaga ye ci, sani jurufiye ye ci kolonda ra, sani jibinege ye kari ka ben kolon kɔnɔ.

⁷I hakiri to i danbaga ra, sani bogɔ ye seko dugukolo ra, i n'a fo a bora dugukolo ra cogo min na, ani sani adamaden nin ye seko a dibaga Ala fe.

⁸Gbansan, ani gbansan, ne Waajurikebaga ko ten! Fen bee ye gbansan le ye!

Karan laban

⁹Ayiwa, Waajurikebaga tun ye hakiritigi ye; ka fara o kan, a ka mɔgɔw karan a ta lonniya ra. A ka zana caman lamen, ka o segesege, ka o laben ka ja, ka o sebe.

¹⁰Waajurikebaga jijara ka kumapumanw le fɔ; a ka o kumaw seɓe ka ja, ka kapa ni can yere ye.

¹¹Hakiritigiw ta kuma be i ko negebere nunbɔnin; o be o ta hakiritigiyakuma minw laben ka o seɓe, o be i ko nege min gbengbenna dugukolo ra. O kumaw bee bɔra kuntigi kelen le fe.

¹²I yere kɔrɔsi, ne dence, i kana foyi fara a kan. Mɔgɔ be se ka kitabu minw seɓe, dan te o ra; nka karan cayakojuɓu be mɔgɔ sege.

¹³Ayiwa, min bee fɔra, o kumaw laban ye nin ye: Siran Ala ja, k'a ta kumakanw sira tagama. Adamaden ta ko bee be bɔ o le ra.

¹⁴Sabu Ala bena adamadenw ta kewalew bee kiti tige, hali minw kera dogo ra, koɓuman fara kojugu kan.

Dɔnkiriw

Dɔnkiriw 1

Kanupɔɔɔnmanw ta baro

¹Dɔnkiriw bɛɛ ta dɔnkiri. Sulemani ka min sɛbɛ.

(Sunguru kumakan)

²Ne mɔmɔ! Ne fari yɔrɔ bɛɛ saaro! Sabu i ta kanuya ka di ka tɛmɛ duvɛn kan.

³I munturu kasa ka di. I tɔɔɔ bɛ i ko turu kasadiman min kasa bɛ yɔrɔ bɛɛ labɔ. O kosɔn, i ko ka di sungurudenw ye.

⁴Ne mina, ka gban i kɔ, an ye bori! Masacɛ, ne ladon i ta bon kɔnɔ! An ye ɲagari ka ninsɔndiya ɲɔɔn fɛ! An ye kanuya diyabɔ ka tɛmɛ hali duvɛn kan. Sunguruw jo lo ka ɲabɔ i fɛ.

⁵Zeruzalemu sunguruw, ne finnin lo, nka ne cɛ ka ɲi, i ko Kedari ta fanibonw, i ko Sulemani ta masaso bondarafaniw.

⁶Aw kana ne ta finya flɛ, tere le ka ne fin. Ne balemacɛw le dimina ne kɔrɔ, ka ne bla ko ne ye rɛzenforow kɔrɔsi. O ra, ne ma ne yɛrɛ ta foro kɔrɔsi.

⁷E, ne jusukun bɛ ele min kanu, a fɔ ne ye: ele bɛ taga ni i ta bɛganw ye min, o ye taga bin ɲimi? Aw bɛ sigi yɔrɔ juman ka nɛnɛkiri tere fɛ? Ni ne ka o lɔn, ne tɛna to ka yaalayaala tuun ka lamini i tɔɲɔɔnɔw ta bɛganw kɔ gbansan.

(Kanbelen kumakan)

⁸E, musow bɛɛ ra cɛɲuman, ni ele ma o lɔn, bɔ ka tugu bɛganw nɔ fɛ, ka taga ni i ta badenninw ye, o ye taga bin ɲimi sagagbenbagaw ta fanibonw kɛrɛ fɛ.

⁹E, ne kanupɔɔɔn, ne bɛ i ta cɛɲa suma ni masacɛ Farawona ta wotorosamasow le ye.

¹⁰I dafuruw cɛ ka ɲi i ta tororanɛgɛ fla cɛ ma, i kankala cɛ ka ɲi i ta kannanɛgɛ cɛ ma!

(Sagagbenbagaw kumakan)

¹¹An bɛna tororanɛgɛ saninlamanw le gbasi i ye, ka o ɲɛgɛn ni warigbɛ ye.

(Sunguru kumakan)

¹²Ka ne ta masacɛ ni a jɛnɲɔɔnɔw siginin to, ne ta turu ka yɔrɔ bɛɛ kasa diya.

¹³Ne jarabi bɛ i ko kasadiyanan, min bɛ bɔrɔnɛn kɔnɔ. A lanin bɛ ne sin fla cɛ ma.

¹⁴Ne jarabi bɛ i ko jabifiyeren, min bɛ Eni Gedi rɛzenforow cɛ ra.

(Kanbelen kumakan)

¹⁵E, i cɛ ka ɲi sa, ne kanupɔɔɔn, i cɛ ka ɲi! I ɲakisew cɛ ka ɲi i ko tugani!

(Sunguru kumakan)

¹⁶I ce ka ni, ne jarabi, i ko ka di ne ye; an ta lanan be i ko binkene.

¹⁷An ta bon yiriw ye seditiyiri cepuman le ye, a kogow ye siperesi yirijumanw le ye.

Dankiruw 2

¹Ne be i ko yirifiyeren min be falen Saron kenegbe ra, i ko yirifiyeren min be falen kuruw furance ra.

(Kanbelen kumakan)

²Ne kanupogon be sunguru tow ce ra i ko yirifiyeren cepuman falennin hanyiriw ce ra.

(Sunguru kumakan)

³Ne jarabi be kanbelen tow ce ra i ko pomusun be yiri tow ce ra tu konso cogo min na. Ne jusu diyaninba be sigi a suma koru, a den fana ka di ne da ra!

⁴A ka ne ladon panagbeyoru ra, so konso; ka kanu ke ka ne datugu.

⁵Aw ye rezen monin di ne ma ka baraka don ne ra, aw ye pomu di ne ma ka do fara ne fanga kan, sabu kanu kera ne ra bana ye.

⁶A numanboro ye to ne kun koru, a kininboro ye ne monso.

(Kanbelen kumakan)

⁷E, Zeruzalemu sunguruw, ne be aw daari, aw y'a ke minanw, ani mankalaninw koson, aw kana kanu lawuri, aw kana a lakunu k'a soru a wagati ma se.

(Sunguru kumakan)

⁸Ne toro be ne jarabi kumakan na! A fle nin ye, a be nana! A be panpanna kuruw kan, a be borira kongoriw kunna!

⁹Ne jarabi be i ko minan, i ko mankalanin den; a lonin fle kene ma an ta kogo ko fe. A be fleri kera finetiri fe, a paw be finetiri sansanw na.

¹⁰Ne jarabi kumana ne fe; a ko: "I wuri, ne kanupogon! Ne ta cepumanin, na yan!"

¹¹A fle, nenewagati banna, sanji tigera, sanji lora.

¹²Yiriw be fiyerenja jamana konso; dankirilawagati le sera; tuganiw kasikan be bora an ta kongow konso.

¹³Toroden folow be mona, rezensunw fiyerenja, ka yoru kasa diya. I wuri, ne kanupogon! Ne ta cepumanin, na yan!

¹⁴"E, ne ta tugani birinin be farawow le ra, a dogonin be fo kuruwow le ce ra. A to ne ye i pada fle sa! A to ne ye i kumakan men, sabu i kumakan ka di, i pada ce ka ni."

(Bamusoman kumakan)

¹⁵Aw ye kongowuru mina an ye, kongowurunin minw be an ta rezenforow cen, tuma min na o be fiyeren bo!

(Sunguru kumakan)

¹⁶Ne jarabi ye ne ta ye, ne fana ye a ta ye. A be ni a ta beganw ye, o be bin jimina yirifiyerenw ce ra.

¹⁷Sani tere ye suma, sani yirisuma ye tunu, i ye kosegi ka na, ne jarabi; bori ka na i ko minan, walama mankalaninden min be panpan kuru walonwalonninw kan.

Dankiruw 3

Sunguru sikora ni a ta kanbelen ye
(Sunguru kumakan)

¹Ka ne to ne layo ra, su bee, ne sikora k'a ye ko ne be ne ta kanbelen kanunin yorojinina. Ne k'a yoroini ka dese, ne m'a ye.

²Ne wurira ka dugu yaala, siradaw ra, ani jamalajenyoro ra. Min ko ka di ne ye, ne ka o yoroini, ne k'a yoroini ka dese, ne m'a ye.

³Ne ka dugu korosibagaw kunben, o be yaalara ka dugu koro. Ne ko: "Ne jarabi don? Aw ma ben ni a ye wa?"

⁴Ne temena o ra donin don, ne benna ni ne jarabi ye. Ne k'a mina, ne tena a bla tuun, fo ne ye don ni a ye ne bamuso ta so kono, ne woroba ta bon kono.

⁵E, Zeruzalemu sunguruw, ne be aw daari, aw y'a ke minanw, ani mankalaninw koson, aw kana kanu lawuri, aw kana a lakunu k'a soro a wagati ma se.

⁶E, jon le be wurira ka bo kongokolon kono ka na, i ko sisiba wurito, mire kasadiman ni wusunan kasadiman, ani turutigiw ta turu kasadiman suguya bee kasa b'a ko?

⁷Masace Sulemani le lanin be a ta lanan kono; o k'a ta, o be nana. Ce barakaman biwooro b'a blasirara, Izirayeli ta kerekewe bee ra cefariw lo.

⁸Kerekemuru be o bee boro, o degira ke ra; o bee ta kerekemuru be o togo kun na, o labenna sufera ta kojuguw kama.

⁹Masace Sulemani ka o lanan lalaga ni Liban jamana yirijumanw ye;

¹⁰a k'a senw lalaga ni warigbe ye, k'a kodenyoro ke ni sanin ye, k'a sigiyoro lalaga ni faniwulen cejuman do ye. Zeruzalemu sunguruw k'a kononyoro soro ka ja, kanu koson.

¹¹Siyon sunguruw, aw ye bo ka masace Sulemani fe! A bamuso ka masafugula min biri a kun na a furulon na, o le be a kun na; a ta ninsondiyalon le kera o lon ye.

Dankiriw 4

(Kanbelen kumakan)

- ¹E, i ce ka ni, ne kanupɔgɔn, i ce ka ni haali! I pakisew ce ka ni i ko tuganiw, i ta lankana jukɔɔ. I kunsigi finna, k'a caya i ko bakuru min be jigira ka bo Galadi kuru kan.
- ²I pinw gbera i ko sagakuru min siw kannu, i ko saga minw konin be bɔra ko ra. I pinsira fla bee dafanin lo, do ma fon a si ra.
- ³I dagbolo fla wulencogo jana haali; i da ce ka ni. I dafuru bee kelen kelen be i ko gerenadi cetige i ta lankana jukɔɔ.
- ⁴I kankala be i ko masace Dawuda ta sankaso, min lora k'a ke kerekeminanw marayɔɔ ye; negɛbennan waga kelen le dulonnin b'a konɔ, kerekɛɛɛfari ta negɛbennanw.
- ⁵I sinbara fla be i ko mankalaninden fla, o be i ko minanmuso ta flaniw, minw be bin pimi yirifiyerenw ce ra.
- ⁶Sani tere ye suma, sani yirisuma ye tunu, ne bena yeɛ o mirisunw ta kuru kan, ne be taga o wusunanyiriw ta kongori kan.
- ⁷Ne kanupɔgɔn, i ce ka ni haali! Fiyen t'i ra!
- ⁸Na ne fe, ka bo Liban kuru kan, ne ta maminamusu, jigi ka bo Liban kuru kan i ye na. Jigi ka bo Amana kuru kunna ka fleri ke; jigi ka bo Seniri kuru kunna ka fleri ke, jigi ka bo Herimon kuru kunna ka fleri ke, jaraw be dogo yɔɔ min na, waraninkalaw be dogo kuru minw ce ra.
- ⁹E, ne dogomuso, ne ta maminamusu, i ka ne jusukun mina. I ta flerikeko kelen dorɔn ka ne jusukun mina, i ta konokise kelen dorɔn ka ne jusukun mina.
- ¹⁰Ne dogomuso, ne ta maminamusu, i ta kanu ka di de, i ta kanu ka di ka teme duven kan. I munturu kasa ka di ka teme wusunanw bee kan!
- ¹¹Ne ta maminamusu, li le be toni ka bo i dagbolow ra, li ni konɔ le be i nenden jukɔɔ. I ta faniw kasa ka di i ko Liban yiriw kasa.
- ¹²Ele ye nankɔ koorinin le ye, ne dogomuso, ne maminamusu; ele ye bununji koorinin le ye, ani kolon min dasogora!
- ¹³I be i ko gerenadi yiritupuman min be denpumanw ke, ani min denw ka di; jabisunw, ani narisunw b'a ra.
- ¹⁴Narisunw ni safiransunw, ani yiri kasadimanw, ani sinamonisunw, ani wusunanyiri suguya bee: miri ni alowesi, ani kasadiyananw bee ra pumanman.
- ¹⁵Ele ye kolon le ye nankow ce ma, bununji saninman min be woyo ka bo fo Liban kuruw ra!

(Sunguru kumakan)

¹⁶Sahiliyanfan fɔɔɔ ye wuri! Woroduguyanfan fɔɔɔ ye na! O ye fiye ne ta nankɔ kan, janko a yiriw kasadiman ye wuri, k'a to ne jarabi ye don a ta nankɔ ra, k'a yiridendimanw domu.

Dɔnkiriw 5

(Kanbelen kumakan)

¹Ne dɔgɔmuso, ne maminamusu, ne be nana ne ta nankɔ ra, ka na ne ta kasadiyananw tige, mirisunw, ani ne ta wusunanyiriw. Ne bena ne ta lipaga ni a ji beɛ domu, ka ne ta duven ni ne ta nɔnɔ min!

(Teriw kumakan)

An teriw, aw ye domuni ke, ka min, ka ɔɔɔɔ kanu fɔ ka panamini!

Sunguru ma da yeɛ joona

(Sunguru kumakan)

²Ne tun be sunɔɔɔra, nka ne hakiri tun be ne jarabi ra. A fle ne jarabi kan lo, a be da gbasira.

(Kanbelen kumakan)

“Da yeɛ, ne dɔgɔmuso, ne kanuɔɔɔɔ, ne ta tugani, ne ta muso dafanin! Ne kun beɛ kera gɔmiji ye, su sumaya ka ne kunsigi beɛ ɔɔɔ.”

(Sunguru kumakan)

³Ne ka ne ta derege bɔ ka ban; o tuma ne bena a don tuun wa? Ne ka ne senw ko ka ban, ne bena o nɔɔɔ tuun wa?

⁴Ne jarabi k'a boro don da wo fe; a makari ka ne mina.

⁵Ne wurira ko ne be da yeɛ ne jarabi ye, k'a sɔɔɔ ne boro beɛ tun ye turu kasadiman ye; ne ta turu kasadiman ka da sɔɔɔnan beɛ ke turu ye.

⁶Ne ka da yeɛ ne jarabi ye, nka o y'a sɔɔɔ a tun k'a kɔ don ka taga ka ban. A tagako ka ne hakiri beɛ ɔɔɔami. Ne k'a yɔɔɔɔini, nka ne m'a ye. Ne k'a wele, nka a ma ne lamina.

⁷Dugu kɔɔɔsibagaw yaalayaalatɔ ka ne kunben, o ka ne bugɔ fɔ ka ne mandimi; o ka ne ta lankana bɔsi ne ra! Dugu kɔɔɔsibagaw ka o le ke ne ra.

⁸E, Zeruzalemu sunguruw, ne be aw daari, ni aw ka ne jarabi ye, aw bena mun le fɔ a ye sa? Aw y'a fɔ a ye ko a ta kanu ka bana bla ne ra!

(Dugu sunguruw kumakan)

⁹E, musow beɛ ra ceɔuman, o tuma mun le be ele jarabi ra ka temɛ ce tɔw kan sa? Mun le be ele jarabi ra ka temɛ ce tɔw kan, fɔ i be an daarira tan?

(Sunguru kumakan)

¹⁰Ne jarabi gbenin lo, fɔ a be manamana. A bɔɔɔɔɔnko te sɔɔɔ hali ce waga tan ce ra.

¹¹A kunkolo ye sanin yereworo ye, a kunsigi ka ca fo a be fifa a ko, a kunsigiw finna i ko kancinfin ta siw.

¹²A nakisew be i ko kodaratuganiw, i ko noko kera ka kodaratugani minw ko; a nakisew be a na kono i ko lulu.

¹³A dafuru be i ko nankorayiri kasadimanw; ani wusunanyiri kasadimanw. A dagbolo ce ka ni, i ko yirifiyeren kasadimanw.

¹⁴A borow bee ye sanin ye, ka lulu ke k'a jegen. A fari ce ka ni, i ko samarin nugunin, safiri lulu donna min na k'a ceja.

¹⁵A senkalaw be i ko farakurupuman gbeman, minw ju sigira sanin yereworo kan. A baraka be i ko Liban kuruw; a be i ko sediriyiri, min ta ceja jagon te yiri tow si ra.

¹⁶A da ka timi, a yoro bee ka di ne ye. Ne jarabi be ten le, ne kanujagon be ten le, Zeruzalemu sunguruw.

Dankiriw 6

(Dugu sunguruw kumakan)

¹Musow bee ra cejuman, i jarabi tagara min le? I jarabi tagara fan juman fe sa? A fo an ye janko an ye i dema k'a yorjini.

(Sunguru kumakan)

²Ne jarabi tagara a ta nankole ra, wusunanyiriw falennin be yoro min na. A tagara to ni a ta beganw ye nankow kono, a be yirifiyerenw tigera yi.

³Ne ye ne jarabi ta ye, ne jarabi fana ye ne ta ye. A be ni a ta beganw ye, o be bin nimina yirifiyerenw ce ra.

Sunguru ta ceja
(Kanbelen kumakan)

⁴E, ne kanujagon, i ce ka ni, i ko Tirisa dugu, i saraman lo i ko Zeruzalemu dugu; i be mogo ja tige i ko kerekejama lajennin.

⁵I na bo ne ra, sabu i ta fleri be ne hakiri wuri le. I kunsigi ce ka ni, i ko bakuru minw be jigira ka bo Galadi kuru kan.

⁶I pinw gbera i ko sagakuru min konin be bora ko ra. I pinsira fla bee dafanin lo, do ma fon a si ra.

⁷I dafuru bee kelen kelen be i ko gerenadi cetige, i ta lankana jukoro.

⁸Masamuso biworo be masace fe, jonmuso biseegi ye a musow ye; sunguruw da te lon.

⁹Nka ne ta tugani, ne ta dafanin ye kelenpe le ye. A jɔɔɔn wɛɛ tɛ a bamuso fɛ. A ko ka di a woroba ye ka tɛmɛ fen bɛɛ kan. Ni sunguru tɔw k'a ye, olugu b'a fɔ a ma ko a ta pana. Masamusow, ani jɔnmusow minw ye a musow ye, olugu b'a tando.

(Teriw kumakan)

¹⁰E, nin ye sunguru juman nato ye i ko dugugbɛda bɔtɔ? A cɛ ka ji i ko karo, a bɛ manamana i ko tere; a bɛ mɔɔɔ ja tige i ko kɛrɛkɛjamaba lajennin.

¹¹Ne jigira nankɔ ra, yiridentaw bɛ nankɔ min na, ka taga yiriw falentɔ flɛ, k'a flɛ ni rezensunw bɛ nugura, ni gerenadisunw bɛ fiyerenna.

¹²Fɛn min k'a to ne nege ka ne sama ka taga ni ne ye fɔ ne ta jamana ta kɛrɛkɛwotoro cɛ ra, ne ma o lɔn.

Dɔnkiriw 7

(Mɔɔɔ wɛɛw kumakan)

¹Na, na, Sulamiti sunguru! Na, na janko an ye i pada flɛ!

(Sunguruw kumakan)

Mun na aw bɛ Sulamiti sunguru flɛra i ko mɔɔɔ minw bɛ dɔnkɛbagaw flɛra?

(Kanbelen kumakan)

²E, fagamadennin, i senw cɛ ka ji i ta sanbaraw kɔɔɔ! I soro koorinin bɛ ka ja i ko kannakɔɔɔ; baarakɛbaga hakiriman dɔ boro nɔ le bɛ o ye.

³I cɛmanceyɔɔ bɛ i ko minan koorinin, duven kasadiman tɛ fɔn min kɔɔɔ. I kɔɔɔbara bɛ i ko siman min lajenna jɔɔɔn kan, k'a lamini ni yiri fiyerenw ye.

⁴I sinbara fla bɛ i ko mankalaninden fla, o bɛ i ko minanmuso ta flaninw.

⁵I kankala bɛ i ko sankaso min lɔra ni samajin ye. I jadenw bɛ manamana i ko Hesibɔn kɔ ji, min bɛ Bati Rabimu donda kɛrɛ fɛ. I nunkala bɛ i ko Liban sankaso, min lɔnin bɛ k'a jasin Damasi dugu ma.

⁶I kunkolo cɛ ka ji i ko Karimeli kuru. I kunsigi danna k'a cɛna i ko danfani dawulaman. I kunsigi bɛ se ka masacɛ sen fereke k'a laben.

⁷E, i cɛ ka ji dɛ! I ko ka di ne ye! Ne ta kanunin, ne diyanyamɔɔɔ.

⁸I lɔcogo bɛ i ko tamarosun. I sin bɛ i ko tamaro tizanw.

⁹Ne bɛ yɛlen tamarosun na k'a tizan dɔ tige! I sinw bɛ i ko rezɛn mɔnin. I da kasa ka di i ko yiriden mɔkɔnuman.

¹⁰I da ka timi i ko duvendiman. Can lo, o duven ye ne ni ne jarabi ta le ye, a bɛ woyo an dagbolo kan fɔ ka taga an sunɔɔɔ.

Kanu ni ninsɔndiya
(Sunguru kumakan)

¹¹Ne ye ne jarabi ta le ye, a ta miiriya bɛɛ bɛ ne le kan.

¹²Na, ne jarabi, an ye taga kongo kɔnɔ, an bɛna si togoda dɔ ra,

¹³sɔgɔmada jooa fɛ, an bɛ taga rɛzɛnforo ra, k'a flɛ ni rɛzɛnsun nugura, ni a bɛ fiyerenna, ni gerenadisunw fiyerenna. O yɔrɔ le ra, ne bɛna a yira i ra ko i ko ka di ne ye.

¹⁴Mandaragɔriw kasadiman ka yɔrɔ bɛɛ labɔ. Yiridenɔnuman suguya bɛɛ bɛ an ta bonda ra; yiriden tigeninkuraw, ani a kɔrɔninw. Ne jarabi, ne ka o bɛɛ mara ele le ye.

Dɔnkiriw 8

¹E, ni ele tun ye ne kɔrɔcɛ yɛrɛ le ye, ni ele ni ne tun ka sin kelen min, ne tun bɛna i kunbɛn kɛnɛ ma ka melege i ra, mɔgɔ si tun tɛna ne mafiyɛnya.

²Ne tun bɛna taga ni i ye ka taga i ladon ne bamuso ta so; i tun bɛna ne karan. Ne tun bɛna duvendiman dɔ di i ma, i ye o min; ne tun bɛna ne ta gerenadisunw yiriden ji dɔ di i ma.

³A numanboro ye to ne kun kɔrɔ, a y'a kininboro melege ne ra.

(Kanbelen kumakan)

⁴E, Zeruzalemu sunguruw, ne bɛ aw daari aw kana kanu lawuri, aw kana a lakunu k'a sɔrɔ a wagati ma se.

Kanu ta fanga bɛ i ko saya fanga
(Dugu sunguruw kumakan)

⁵E, muso juman le bɛ nana ka bɔ kongokolon kɔnɔ, a dɛnnin bɛ a jarabi kan?

(Sunguru kumakan)

Ne ka i lakunu pɔmusunw le kɔrɔ, i bamuso ka i kɔnɔ ta yɔrɔ min na, i woroba ka i kɔnɔ ta yɔrɔ min na.

⁶Ne sigi i jusukun kan i ko tagamasiyɛn, ne don i boro ra i ko tagamasiyɛn; sabu kanu fanga bɛ i ko saya fanga, celiya ka fari i ko kaburu. Kanu tasuma ye tasuma farimanba le ye, a bɛ i ko Matigi Ala ta tasuma.

⁷Hali jiba caman tɛ se ta kanuya tasuma faga, ji si tɛ se k'a datugu. Ni mɔgɔ min ka hali a ta sokɔnɔfɛnw bɛɛ di ko a bɛ kanu san, o tigi tena foyi sɔrɔ ni lɔgɔbɔri tɛ.

(Sunguru balemaw kumakan)

⁸Dɔgɔmuso dɔ bɛ an fɛ, a kɔgɔ ma fa fɔlɔ. An bɛna mun le kɛ an dɔgɔmuso ye, ni a furukokuma nana wuri lon min na?

⁹Ni an dɔgɔmuso ye dugu laminikogo le ye, an bɛna sansan warigberamanw lɔ a kunna. Ni an dɔgɔmuso ye donda le ye, an bɛna sɛdiriyiri barakamanw le kɛ a kon ye.

(Sunguru kumakan)

10Ne ye dugu laminikogo le ye, ne sinw ye a kogo sankasow ye. O ra, ne kera ne jarabi fe hera sababu le ye.

(Kanbelen kumakan)

11Yiriforo do tun be Sulemani fe Baali Hamon. A k'a karifa dow ma ko o y'a korosi. Olugu bee kelen kelen tun be to ka na warigbe waga kelen le di a ma yiridenw songo ye.

12Ne ta yiriforo be ne yere le na koron yan. Ele Sulemani ye to ni i ta warigbe waga kelen ye, warigbe keme fla ye ke a korosibagaw ta ye.

13Ele min siginin be nankon konon, ne torogon dow ka o toro malon, ko o be i ta kuma lamen. A to ne ye i kumakan men!

(Sunguru kumakan)

14Bori, ne jarabi, i ko minan, walama mankalanin den, min be panpan kuruw kan ka taga, yirikasadimanw be kuru minw kan.

Ezayi

Ezayi 1

Kitabu kumakan fɔɔ **Ala ka Izirayelimɔɔw jarakiri** (1–12)

¹Ala ka nin kow le yira Amɔzi dence Ezayi ra, Zuda mara ni Zeruzalemu dugu ta ko ra; o kera Zuda masacew Oziyasi, ani Yotamu, ani Ahazi, ani Ezekiyasi ta wagatiw ra .

Ala ta mɔɔw ta hakirintanya

²Sankolo, ele ye nin lamɛn, dugukolo, i toro malɔ! Sabu Matigi Ala le bɛ kumana: “Ne ka denw lamɔ, ka o kɛ mɔɔw ye, nka olugu le murutira ne ma.

³Hali misi b’a tigi lɔn, fali fana k’a ta domunikeyɔɔw lɔn a tigi ta so; nka Izirayelimɔɔw ma foyi lɔn, ne ta mɔɔw tɛ foyi faamu.”

Zuda jamana halakicogo

⁴Aw siya jurumunkebaga, bɔnɔ bɛna aw sɔɔw! Aw ta terenbariyaw ka ca! Aw siya kojugukebaga! Aw den cɛnninw! Aw banna Matigi Ala ra, aw ka Izirayeli ta Ala saninman dɔɔya, aw ka aw kɔ don a ra.

⁵Ne bɛna aw bugɔ aw fan juman le ra tuun? Mun kosɔn aw bɛ murutira tuma bɛɛ? Aw kunkolo yɔɔw bɛɛ ye jori ye, aw jusukun bɛɛ tɔɔɔnɔnɔn lo.

⁶K’a ta sentɛge ra ka taga a bla fɔ kunkolo cɛmance ra, yɔɔw si tɛ yi ni bana tɛ min na; a bɛɛ ye bugɔrinɔw ye, ani birindirinɔw, ani jorikenɛw; o joriw si ma ko k’a flake, k’a siri; turu ma mun a si ra k’a dimi suma.

⁷Aw ta jamana kera yɔɔw lakolonba ye! Tasuma ka aw ta duguw jeni; siya wɛrɛ mɔɔw le bɛ aw ta dugukolo tɔnɔ domuna aw yɛrɛ na kɔɔw. Yɔɔw bɛɛ cɛnna k’a kɛ yɔɔw lakolon ye, i ko siya wɛrɛ mɔɔw ka yɔɔw min halaki.

⁸Siyɔn dugu tora a kelen na i ko gbata min bɛ rɛzɛnforo cɛ ma, i ko togo min lɔnin bɛ rɛzɛnforo cɛ ma, i ko kɛrɛkɛjama ka dugu min lamini.

⁹Ni Fangatigi Ala tun ma mɔɔw dama dama kisi ka olugu to an kɔ, an tun bɛna kɛ i ko Sodɔmukaw; an ni Gomɔrikaw bɛɛ tun bɛna kɛ kelen ye.

Izirayelimɔɔw ta batori kera haramu ye

¹⁰Aw ye Matigi Ala kumakan lamɛn, aw Sodɔmu dugu namɔɔw! Aw ye aw toro malɔ an ta Ala ta sariya ta kumaw ra, aw Gomɔri dugumɔɔw !

¹¹”Aw ta bɛgan saraka* caman bɛ mun le na ne ye? Matigi Ala ko ten. Ne fara aw ta sagajigi saraka jenitaw* ra, ani aw ta misiden sarakaw ta turuw. Misitoranw, ani sagadenw, ani bakɔɔnɔnɔnɔn joriw, ne tɛ o si fɛ tuun.

¹²Aw bɛna lɔ ne ɲa kɔrɔ, ka to ka tagama ne ta batoso lukɛnɛ ra! Jɔntigi le ka aw ci o ra?

¹³Aw ye aw ta siman saraka* ɲacintanw bɔri dabra; ne bɛ aw ta wusunan sarakaw* fana haramuya. Aw bɛ batori minw kɛ karokuraw ra, ani Nenɛkirilonw* na, ani jamalajɛnbaw ra, ne tɛ se ka sɔn o si ma tuun; sabu aw bɛ terenbariya ni Alabato jɛn.

¹⁴Aw ta karokura ɲanagbɛw, ani ɲanagbɛlonbaw, ne bɛ o bɛɛ kɔninya. O kɛra doni le ye ne kunna, ne sɛgɛra o kɔrɔ.

¹⁵Hali ni aw bɛ aw boro kɔrɔta, ne bɛ ne ɲa dogo aw ma. Hali ni aw ka aw ta daaririw caya cogo o cogo, ne tena aw lamɛn, sabu mɔgɔw jori ka aw borow bɛɛ maraga.

¹⁶Aw ye ko ka aw yɛrɛ saninya, aw ye aw ta kɛwalejuguw bɔ ne ɲa kɔrɔ, aw ye kojugu dabra.

¹⁷Aw ye kopuman ladegi, aw ye can ɲini, aw ye mɔgɔ tɔɲɔninw dɛmɛ, aw ye feritaw ta kiti tige ka o ta jo di o ma, aw ye lɔ ni muso cɛ saninw kunkow ye.”

¹⁸”Ayiwa, aw ye na, an ye kuma ka bɛn sa! Matigi Ala ko ten. Hali ni aw ta jurumunw wulennin lo cancan, o bɛna gbɛ pepepe. Ni o wulennin lo fɔ k’a fin, o bɛna gbɛ i ko sagasi gbɛman.

¹⁹Ni aw sɔnna ka ne kan mina, jamana fɛnw bɛɛ ra ɲumanmanw, aw bɛna o le domu.

²⁰Nka ni aw banna, ni aw ka muruti, o tuma kɛrɛkɛmuru le bɛna aw domu, sabu Matigi Ala yɛrɛ da le k’a fɔ ten.”

Zeruzalɛmu ta jurumun

²¹E, mun le nana ele kɛ jatɔmuso ye, ele dugu kankelentigi! Can tun ka dugu min fa, terenninya fana tun siginin b’a kɔnɔ! Nka sisan, a kɛra mɔgɔfagabagaw sigiyɔrɔ le ye.

²²Ayiwa, aw ta warigbɛ kɛra nɛgɛbo le ye aw ta rɛzɛnɟi kɛra ji gbansan ye.

²³Aw ta kuntigiw ye mɔgɔ murutininw le ye; sonw jɛnɲɔgɔnw lo. Surafɛnw ka di o ye, o bɛ boribori bonyafɛnw le nɔ fɛ. O tɛ feritaw ta kiti tige ka o ta jo di o ma, o tɛ muso cɛ saninw ta ko ɲanabɔ, hali o tɛ miiri o ra.

Zeruzalɛmu saninyacogo

²⁴O kosɔn, Matigi, Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala barakaman ko: “E, ne bɛna ne yɛrɛ mɔnɛbɔ ne kɛrɛbagaw ra fɔ ka wasa; ne bɛna ne yɛrɛ dimibɔ ne juguw ra.

²⁵Ne bɛna ne boro lawuri ele Zeruzalɛmu kama tuun; ne bɛna i yeele ka nɛgɛbo bɛɛ bɔ i ra, i ko sɛgen bɛ fɛn saninya cogo min na, ka nɔgɔ bɛɛ bɔ a ra.

²⁶Ne bena aw ta kititigebagaw sigi o nɔ ra tuun, i ko o tun be cogo min na kakɔɔ, ka aw ladibagaw fana sigi, i n'a fɔ o tun be cogo min na fɔɔfɔɔ. Ni o kera, aw ta dugu bena wele ko terenninya ta dugu, dugu kankelentigi!"

²⁷Siyɔn dugu bena kunmabɔ can sababu ra, ni o ta mɔgɔ minw ka nimisa, olugu bena kunmabɔ terenninya sababu ra.

²⁸Nka halakiri bena ben mɔgɔ murutinw, ani jurumunkebagaw bɛɛ kan; minw be ban Matigi Ala ra, olugu bena tunu.

²⁹O tuma ra, aw bena maroya yirisunbaw kosɔn, o yirisunba minw ko tun ka di aw ye haali; aw tun ka yiritu minw janawoloma aw bena maroya olugu kosɔn .

³⁰Sabu aw yere bena ke i ko yirisun min flaburuw fɔsɔnfɔsɔnna, ka ke i ko yiritu jintan.

³¹Cɛ barakaman bena ke i ko kɔrɔndemugu, a ta kewalew be ke tadenw ye; o fla bɛɛ bena jeni jɔgɔn fe, mɔgɔ tena sɔɔ ka o tasuma faga.

Ezayi 2

Siyaw bɛɛ bena taga Zeruzalemu

¹Ala ka ko minw yira Amɔzi dence Ezayi ra, Zuda mara ni Zeruzalemu dugu ta ko ra:

²Wagati dɔw bena se, o wagatiw ra, Matigi Ala ta batoso lɔnin be kuru min kan, o kuru le bena ke kuru tɔw bɛɛ kunna; a bena kɔɔta ka ke kongoriw bɛɛ kunna. Siyaw bɛɛ bena jɔgɔn lajen caman ka taga o yɔɔ ra.

³Jamana caman ta mɔgɔw bena taga yi; o bena a fɔ ko: "Aw ye na, an ye taga Matigi Ala ta kuru saninman kan, Yakuba ta Ala ta batoso ra, janko a ye an karan a ta siraw ra, an ye a ta siraw tagama"; sabu Ala ta sariya bena bɔ Siyɔn dugu le ra, Matigi Ala ta kuma bena bɔ Zeruzalemu le.

⁴A bena siyaw ta kiti tige, ka jamana caman ta mɔgɔw ta kow janabɔ. O bena o ta kerekemuruw yeɛma ka o ke senekedabaw ye, ka o ta tamanw yeɛma ka o ke wɔɔɔw ye; siya dɔ tena kerekemuru ta dɔ kama tuun, o si tena kerekecogo karan tuun .

⁵E, Yakuba ta somɔgɔw, aw ye na, an ye tagama Matigi Ala ta yeelen na.

Matigi Ala ta kititigelonba

⁶Matigi, i banna i ta mɔgɔw ra, minw ye Yakuba ta somɔgɔw ye, sabu o ta jamana fara terebɔyanfan mɔgɔw ta landakow ra, o be lagberiw ke i ko Filisikaw; minw ye siya were mɔgɔw ye, o be o boro don olugu le boro.

⁷O ta jamana fara wari ni sanin na, o ta naforo da te se ka lɔn; o ta jamana fara sow ra, dan te o ta sowotorow ra.

⁸O ta jamana fara batofen gbansanw na fana. O yere boro ka fen minw lalaga, o be o kinbiri gban o le korɔ; o be o kinbiri gban o yere boro ta fen lalaganinw korɔ.

⁹O kosɔn adamadenw bena suuru, mɔgɔw bena majigi. Nka ele Ala, ele kana yafa o ma de!

¹⁰Aw ye don faraw jukɔrɔ; aw ye don dugukolo jukɔrɔ, ka dogo Matigi Ala ta jatige na, ani a ta bonya nɔɔrɔ na.

¹¹Yereyira be adamaden minw ta flerikɛcogo ra, olugu kun bena suuru, mɔgɔ yerebonyabagaw bena majigi; Matigi Ala kelenpe le bena korɔta o lon na.

¹²Can lo, Fangatigi Ala ka lon dɔ laben yerebonyabagaw, ani wasobagaw bee kama, ani minw bee be o yere korɔta; a bena o bee majigi.

¹³A bena wuri Liban jamana sediriyiriw jamijanw kama, ani a yiri korɔtaninw bee kama, ani Basan mara yirisunbaw bee kama,

¹⁴ani kuru jamijanw bee kama, ani kongori korɔtaninw bee kama,

¹⁵ani sankasojanw bee kama, ani kogo barakamanw bee kama,

¹⁶ani jirakurunbaw bee kama, ani kurunba dawulamanw bee kama.

¹⁷Adamaden yadaninw kun bena suuru, yerebonyabagaw bena majigi; Matigi Ala kelenpe le bena korɔta o lon na.

¹⁸Batofen gbansanw bee bena tunu pewu.

¹⁹O bena don farawow kɔnɔ, ka don fɔ dugukolo jukɔrɔ, ka dogo Matigi Ala na, jatige kosɔn, ka dogo a ta bonya nɔɔrɔ na; o wagati le ra, a bena wuri ka jatigeba bla dunɔnamɔgɔw ra.

²⁰O lon na, adamadenw tun ka batofen warigberamanw, ani batofen saninlaman minw lalaga o yere ye, ka o kinbiri gban o korɔ ka o bato, o bena o fenw firi totow ni tolenw fe.

²¹O bena don farawow kɔnɔ, ka don fɔ kuruwow kɔnɔ, ka dogo Matigi Ala na, jatige kosɔn, ka dogo a ta bonya nɔɔrɔ na; o wagati le ra, a bena wuri ka jatigeba bla dunɔnamɔgɔw ra.

²²Aw ye aw jigi bɔ adamaden kan, sabu ni ale ta nenekiri lɔra dɔrɔn, a ta banna le. Se juman le be adamaden ye?

Ezayi 3

Gbeleya minw bena se Zuda mɔgɔw ma

¹Ayiwa, a fle, Matigi Ala, Fangatigi Ala bena Zeruzalemukaw, ani Zuda mara mɔgɔw ta jigi ni o ta demesira bee bɔsi o ra: o ta domuni maraninw bee, ani o ta ji maraninw bee,

²o ta cefariw, ani o ta kerekεcεw, o ta kititigebagaw, ani o ta ciraw, o ta lagberikebagaw, ani o ta cekεrεbaw,

³o ta kerekuntigi cebiloorutigiw, ani o ta mεgεbaw, o ladibagaw, o ta lεnnikebagaw, ani o ta subagakuntigiw.

⁴Ne bεna denmisεnw le kε o pamεgεw ye; sinmindenw le bεna sigi o kunna.

⁵Jamana mεgεw bεna wuri jεgεn kama, mεgεw bεna wuri o sigijεgεnw kama; denmisεnw bεna mεgεkεrεbaw fiyenya, mεgεkolon bεna mεgεsεbe fiyenya.

⁶O wagati ra dεw bεna taga o balema dε mina, o ta somεgε dε, k'a fε a ye ko: "Deregeba kelen bε ele fε, ele ye kε an pamεgε ye! Sigi kuntigiya ra ka nin yεrε lakolonw mara!"

⁷Nka o lon na, o tigi bεna kule, k'a fε ko: "E, ne tε se ka aw ta bana keneya dε! Domuni tε ne ta so, fani donta tε ne ta so; aw kana ne kε jamana pamεgε ye!"

⁸Ɔnhεn, Zeruzalemu talonna, Zuda benna; sabu o bε muruti Matigi Ala kama ni o ta kumacogo ni o ta kεwalew ye; o tε siran a ta bonya nεrε ja.

⁹O yere pada cogo bε o jaraki; o bε o ta jurumun kε k'a yira kenε kan i ko Sodεmukaw . Hali o t'a dogo. Bεnε bεna o sεrε, sabu o bε kojugu le labenna o yere ja.

¹⁰Aw y'a fε mεgε terennin ye ko ale ta ka di, sabu a bεna a ta baara tεnε sεrε.

¹¹Nka mεgεjugu ta bεna kε bεnε le ye, kojugu le bεna se ale ma, sabu a boro ka baara min kε, o sara le bεna di a ma.

¹²Minw bε o ta jagboyafanga sigira ne ta mεgεw kan, o ye sinmindenw le ye; musow le sigira ne ta mεgεw kunna ka o mara. E, ne ta mεgεw, aw kuntigiw bε aw lafirira, o bε aw tεmesira dogora aw ma.

Izirayeli kuntigiw ta kiti

¹³Matigi Ala bε nana mεgεw jaraki, a bεna wuri ka jamanaw ta kiti tige.

¹⁴Matigi Ala k'a ta jamana cekεrεbaw, ani a kuntigiw wele kiti ra. "Aw le ka ne ta rezεnforo cεn; aw ka panibagatεw ta borofεn minw bεsi, o bε aw ta bonw kεnε.

¹⁵Aw bε ne ta mεgεw minako juguyara, ka panibagatεw jagban ka la kεrε juman le kan?" Matigi Ala, Fangatigi Ala ko ten.

Zeruzalemu sungurubaw ta kiti

¹⁶Matigi Ala ko: "Siyεn dugu musow yadanin lo; o bε o kun kεrεta ka tagama, ka cεw nεge ni o flerikecogo ye. O bε sunguruyatagama kε sa, ka to ka o sennanεgew mankan bε.

¹⁷O kosεn Matigi bεna Siyεn dugu musow kun gbana; Matigi Ala bεna o lebu bε kenε kan."

¹⁸O lon na, kɔni, Matigi bɛna o ta masirifɛnw bɔ o ra: o ta sennanɛgɛw, ani o ta kunnajalaw, ani o ta kannakɔnɔnw;

¹⁹o ta tororanɛgɛw, ani o ta bororanɛgɛw, ani o ta ɲadatugufaniw;

²⁰o ta musɔrɔw, ani o ta sennajɔlɔkɔninw, ani o ta cɛsirinaw, ani o ta wusunanbaraninw, ani o ta sɛbɛw;

²¹o ta borokandennɛgɛw, ani o ta nunnanɛgɛw;

²²o ta fani dawulamanw, ani o ta deregejanw, ani o ta deregebaw; o ta wariblananw,

²³ani o ta dugalenninw, ani o ta fani fiyɛnmanw, ani o ta jalamuguw, ani o ta lankanaw.

²⁴O ta turu kasadiman bɛna yɛlɛma ka kɛ fɛn torinin kasa le ye, o ta cɛsirinaw bɛna kɛ jurukisɛ le ye, o kunw dankoɲumanw bɛna kɛ kungbanaw ye, o ta deregebaɲumanw bɛna kɛ bɔrɔfaniw le ye, o ta cɛɲa bɛna yɛlɛma ka kɛ cɛjuguya ye.

Zeruzalɛmu musow labancogo

²⁵Kɛrɛkɛmuru bɛna aw ta cɛw faga; aw ta cɛfariw bɛna ben ka faga kɛrɛkɛyɔrɔ ra.

²⁶ɲunakanw, ani sangakasikanw le bɛna kɛ Siyɔn dugu donda ra; o borolakolon bɛna sigi dugu ma.

Ezayi 4

¹Muso wolonfla bɛna nɔrɔ cɛ kelen na o lon na, k'a fɔ a ma ko: "An yɛrɛ bɛna lɔ ni an ta baro ni an ta fiyɛrɛbɔ ye; sabari k'a to i tɔgɔ ye la an na dɔrɔn ko i ta musow, janko mɔgɔw ta mafiyɛnyari ye bɔ an kunna."

Ala bɛna min kɛ a ta mɔgɔw ye

²O lon na, kɔni, Matigi Ala bɛna yiri min falɛn, o yiri bɛna cɛɲa ni nɔrɔ sɔrɔ; a bɛna nafa minw ladon jamana kɔnɔ, o bɛna kɛ Izirayɛli ta mɔgɔ tɔ kisininw ta bonya ni o ta dawula ye.

³O wagati ra, mɔgɔ tɔ minw bɛna kisi, ka to Siyɔn dugu kɔnɔ, minw bɛna to Zeruzalɛmu, o bɛna olugu wele ko mɔgɔ saninmanw; o mɔgɔw bɛɛ tɔgɔw le bɛna sɛbɛ, ka ɲanamanya Zeruzalɛmu dugu kɔnɔ.

⁴Matigi Ala bɛna Siyɔn dugumɔgɔw ta nɔgɔw ko k'a bɔ o ra, ka Zeruzalɛmukaw saninya, ka mɔgɔ faganinw ta joriw nɔw bɔ o ra a ta kiti ni a ta saninyari tasma baraka ra.

⁵O tuma ra Matigi Ala bɛna bugun sisiman dɔ lawuri tere fɛ, ka tasumamana dɔ bɔ su fɛ, Siyɔn kuru* yɔrɔ bɛɛ kan, ani a jama bɛɛ lajennin kan; Matigi Ala ta bonya nɔrɔ bɛna yɔrɔ bɛɛ datugu, ka o ta yɔrɔw bɛɛ tanga.

⁶A bɛna kɛ dogoyɔɔ ye, ka suma di tere ta fundɛnin wagati ra; a bɛ kɛ donyɔɔ ye, ani dogoyɔɔ, sanfɔɔ ni sanji wagati na.

Ezayi 5

Matigi Ala ta rɛzɛnforo

¹Aw y'a to ne ye ne diyanyamɔɔ ta dɔnkiri la; ne bɛna o la ne diyanyamɔɔ ye a ta rɛzɛnforo ko ra: Rɛzɛnforo dɔ tun bɛ ne diyanyamɔɔ fɛ, a tun bɛ kuru kɛrɛ fɛ, dugukolodiman dɔ ra.

²A k'a yɔɔ siyen, k'a kabakuruw bɔ, ka rɛzɛnsunɔumanw turu a ra. A ka foro kɔɔsibagaw ta gbata lɔ foro cɛmance ra, ka rɛzɛnforogidinga dɔ sozi. A tun b'a bisigi ko rɛzɛnforo bɛna rɛzɛnɔumanw le kɛ, nka a nana rɛzɛn kumuninw le kɛ.

³Ayiwa, sisan aw Zeruzalɛmukaw, ani aw Zuda mara mɔɔɔw, aw ye nin kiti tige ne ni ne ta rɛzɛnforo cɛ!

⁴Mun wɛrɛ le tun ka kan ka kɛ ne ta rɛzɛnforo ra, ni ne ma min kɛ a ra sa? Ne tun b'a bisigi ko a bɛna rɛzɛnɔumanw le kɛ; mun na a ka rɛzɛn kumuninw kɛ?

⁵Ayiwa, ne bɛna min kɛ ne ta rɛzɛnforo ra, aw y'a to ne ye o fɔ aw ye sisan! Ne tun k'a lamini ni sansan min ye, ne bɛna o waraga, k'a to beganw y'a domu. Ne bɛna a kogow ben, k'a to mɔɔɔw y'a dondon.

⁶Ne bɛna a kɛ yɔɔ lakolon le ye; mɔɔɔ tena a borow tigtige ka o dakana, k'a sɛnɛ tuun. Nɔnfɔnw, ani naniw le bɛna wuri a ra. Ne bɛna a fɔ sankabaw ye ko o kana sanji ben a kan tuun.

⁷Ayiwa, Fangatigi Ala ta rɛzɛnforo, o ye Izirayɛli ta mɔɔɔw le ye. Zuda ta mɔɔɔw, olugu le ye a ta yiriforo kanunin ye. A tun b'a bisigi ko o bɛna terenninya sira le tagama, nka o ka terenbariya sira le tagama; a tun b'a bisigi ko a bɛna terenninya sira le tagama, nka a ka mɔɔɔɔɔɔkan le mɛn.

Ala kanblabagaw ta bɔɔɔ

⁸Bɔɔɔ bɛna aw sɔɔɔ, aw minw bɛ bonw lɔ caman ka o fara ɔɔɔɔn kan, ka forow mina caman ka o fara ɔɔɔɔn kan, fɔ ka taga yɔɔ bɛɛ ban, k'a to aw kelen dɔɔɔn ye sigi jamana kɔɔɔ.

⁹Fangatigi Ala ka nin le fɔ k'a don ne toro ra, ko: "Sigiya t'a ra, nin bon caman bɛna kɛ yɔɔ lakolonw le ye; nin bonba cɛɔumanw lakolon bɛna to.

¹⁰Rɛzɛnforo ɛkitari saba, o ta rɛzɛnji tena tɛmɛ litiri binaani kan; simankisɛ bɔɔɔ tan dannin, siman min bɛna sɔɔɔ o ra, o tena tɛmɛ bɔɔɔ kelen kan."

¹¹Bɔɔɔ bɛna aw sɔɔɔ, aw minw bɛ wuri sɔɔɔmada jona fɛ, ka bori ka taga minnifen farimanw nɔ fɛ; su bɛ janfa ka aw to kɛnɛ ma, k'a sɔɔɔ duvɛn nege belɛn gbannin bɛ aw ra.

¹²Korafɔkanw, ani gɔnifɔkanw, ani longanfɔkanw, ani filenfiyekanw, ani duven, o fenw le be o janagbe. Nka o mɔgɔw te Matigi Ala ta kewalew jatera; a boro ka baara min ke, o ja te o yera.

¹³O kosɔn o bena ne ta mɔgɔw mina ka taga ni o ye, o ta kolɔnbariya kosɔn. O ta fagamaw bena ke kɔngɔtɔw ye, o ta mɔgɔ tɔw, minlɔgɔ le bena olugu halaki.

¹⁴O kosɔn kaburu b'a kandinga dayele k'a bonya; a b'a da waga, fɔ k'a teme a dan kan. O ta fagamaw, ani mɔgɔ tɔw bee be jigi a kɔnɔ, ani o ta janagbekanw ni a mankan bee.

¹⁵O kosɔn adamadenw bena suuru, mɔgɔw bena majigi, yerebonya be minw ta flerikecogo ra, olugu kun bena suuru.

¹⁶Fangatigi Ala bena a ta bonya yira ka kapa ni a ta can ye, Ala saninman bena a ta saninmany a yira ka kapa ni a ta terenninya ye.

¹⁷Sagaw bena bin jimi dugu cinin kɔnɔ, k'a ke i n'a fɔ o be kongo le kɔnɔ; nafortigiw tagara ka o ta yɔrɔ minw to, o yɔrɔw le bena ke baw ta binjimiyo ye.

¹⁸Bɔnɔ bena aw sɔrɔ, aw minw be janfa ta juru ke ka terenbariya sama aw yere kɔ, ka jurumun sama aw yere kɔ, i ko misi be daba sama cogo min na.

¹⁹Aw minw b'a fɔ ko: "Ala ye teliya, a ye a ta kow ke joona, janko an ye a ye. Izirayeli ta Ala saninman ye a ta kolatigenin ke joona, janko an ye a ta keta lɔn."

²⁰Bɔnɔ bena aw sɔrɔ, aw minw b'a fɔ kojugu ma ko kopuman, k'a fɔ kopuman ma ko kojugu; aw minw be dibirako ta k'a ke ko gbenin ye, ka ko gbenin ta ka o ke dibirako ye, ka jusukasiko ta ka o ke jusudiyako ye, ka jusudiyako ta ka o ke jusukasiko ye.

²¹Bɔnɔ bena aw sɔrɔ, aw minw be aw yere ke hakiritigiw ye, aw minw be aw yere jate kolɔnbagaw ye.

²²Bɔnɔ bena aw sɔrɔ, aw minw ko, ko aw jɔgɔn cefari te duvenmin na, ko aw jɔgɔn jagbelen te minnifen farimanw jagamini na.

²³O be can di mɔgɔjugu ma surafen kosɔn, ka mɔgɔ terennin ta jo bɔsi a ra.

²⁴O kosɔn tasumamana be binjalan jeni cogo min na, ani binpaga be jeni ka ban tasma ra cogo min na, o cogo kelen na, nin mɔgɔw ta lilinw bena tori, o ta fiyerenw bena taga fɔnɔ fe i ko gbangban; sabu o banna Matigi Ala ta sariya ra, o ka Izirayeli ta Ala Saninman darakan mafiyenya.

²⁵O kosɔn Matigi Ala dimina a ta mɔgɔw kɔrɔ kosebe; a b'a boro kɔrɔta o kama ka o bugɔ, fɔ kuruw be yereyere; o suw be benben siraw kan i ko pamapama. Nka o bee n'a ta, a ta dimi belen ma mala, a boro belen kɔrɔtanin lo o kama hali bi.

Cɛnri min be nana

²⁶Ala bena tagamasiyen dɔ kɔrɔta ka o yira yɔrɔjanmɔgɔw ra; a bena filen fiye ka o wele ka na ka bɔ fɔ dunuɔa kun dɔ ra, olugu fana bena teliya ka na joona joona.

²⁷O mɔgɔw si tɛ sege, o si tɛ dese, o tɛ jingɔ, o tɛ sunɔgɔ, o si ta cesirijara tɛ yɔgɔyɔgɔ o soro ra, o si ta sanbara juru tɛ foni.

²⁸O ta biɲew dabɔnin lo, o ta kalanw samanin lo tuma bɛɛ, o ta sow sengbɔgɔrɔ bɛ i ko kabakuru, o ta sowotorow senw ka teri i ko folonkonto.

²⁹O kulecikan bɛ i ko jara kulekan, o bɛ kule ci i ko jarkanbelenw; o bɛ mankan ci, ka o ta sogo mina ka taga ni a ye, mɔgɔ tɛ se k'a bɔsi o boro.

³⁰O lon na, kɔni, o bena mankanba dɔ le bɔ nin jamana kunna, k'a kɛ i ko kɔgɔji mankan. O lon na, ni i ka jamana flɛ, i b'a bɛɛ ye dibi ye, ani kɔnɔnɔfiri; sankabaw bena yeelen datugu, ka yɔrɔ kɛ dibifinba ye.

Ezayi 6

Ezayi sɔnna Ala ta weleri ma

¹Masace Oziyasi sara san min na, ne ka Matigi ye, a siginin bɛ masasiganan kɔrɔtanin dɔ kan san fɛ, a ta masaderege senkɔrɔyɔrɔ tun ka Alabatosoba fa.

²Serafen* mɛlɛkɛ dɔw tun lɔlɔnin bɛ a kunna; kaman wɔrɔ tun bɛ olugu bɛɛ kelen kelen fɛ: o tun bɛ fla kɛ ka o ɲada datugu, ka fla kɛ ka o senw datugu, ka wuri ni fla ye.

³O tun bɛ to ka pɛrɛn k'a fɔ ɲɔgɔn ye ko: "Ala saninman, saninman, saninman, Fangatigi Ala ye o le ye; dunuɔa yɔrɔ bɛɛ fara a ta nɔɔrɔ ra!"

⁴O ta mankan tun bɛ Alabatosoba* dondaw jusiginanw yuguyugura, yɔrɔ saninman* tun fara sisi ra.

⁵Ne ko: "E, bɔnɔ ka ne sɔrɔ, ne tora a ra, sabu ne ye mɔgɔ dɔ ye min darakan saninyanin tɛ, ne siginin bɛ mɔgɔ minw cɛ ra, olugu fana darakan saninyanin tɛ; k'a sɔrɔ ne ɲa ka Masace, Fangatigi Ala ye!"

⁶Nka serafen mɛlɛkɛ kelen wurira kaman na ka na ne kɔrɔ ni tasumakami dɔ ye a boro; a tun ka o ta sarakabɔnan kan ni tasumabɔnan dɔ ye.

⁷A ka o maga ne da ra, k'a fɔ ko: "Nin magara i dagbolow ra minke, i ta terenbariya yafara, i ta jurumun kafarira."

⁸O kɔ, ne ka Matigi kumakan mɛn, a ko: "Ne bɛna jɔntigi le ci? Jɔntigi le bɛna taga anw ta cira kɛ?" Ne ko: "Ne flɛ nin ye, ne ci!"

⁹A ko ne ma ko: "Taga a fɔ nin jamana mɔgɔw ye ko: 'Aw kɔni bɛna a lamɛn, k'a lamɛn, nka aw tɛna a faamu, aw bɛna a flɛ, k'a flɛ, nka aw tɛna a ye!'"

¹⁰Taga nin jamana mɔgɔw jusukun gbɛɛya, ka o toro gberen, ka o padenw fiyen; janko o padenw kana na yeri ke, o torow kana na menni ke, o jusukun kana na faamuri ke, ni o te, o bɛna sekɔ ka na ne fe, k'a to ne ye o kisi .”

¹¹Ne k'a pininka ko: “A bɛna ke ten ka se fɔ wagati juman sa, ne Matigi?” A ko: “Fɔ ka taga a to duguw ye halaki, mɔgɔ si kana sigi o kɔnɔ tuun, adamaden si kana ke bon si kɔnɔ tuun, o ta dugukolo ye halaki ka ke yɔrɔ lakolon ye.”

¹²Matigi Ala bɛna adamadenw gbɛn ka taga fɔ yɔrɔjan, ka o ta yɔrɔw ke yɔrɔ lakolonba caman ye jamana kɔnɔ.

¹³Hali ni mɔgɔ kelen le ka bɔsi mɔgɔ tan ce ra, o mɔgɔ kelen fana bɛna halaki. Nka yiriba ni yirisunba ju be to dugukolo ra cogo min na, ni a tigera, o cogo ra, o kɔmɔgɔw fana bɛna falen tuun ka ke duruja saninman ye.

Ezayi 7

Ala ka Ezayi ci masace Ahazi fe

¹Wagati min na Oziyasi dence Yotamu, o dence Ahazi tun be Zuda mara masace ye, Siri masace Resen ani Izirayeli masace Peka, min ye Remaliya dence ye, olugu tagara Zeruzalemu dugu kama, ko o be taga dugu kere; nka o ma na se ka a kere.

²O ka o kuma fɔ Ahazi ye, min tun ye Dawuda ta duruja ye, ko: “Sirikaw nana fara Efirayimukaw kan!” Ahazi ni a ta mɔgɔw bɛɛ jusukun tun be panpanna i ko fɔɔ be yiriw yuguyugu cogo min na tu kɔnɔ.

³Matigi Ala k'a fɔ Ezayi ye ko: “Bɔ ka taga Ahazi kunben, i ni i dence Sehari Yasubu; jidinga min be dugu sanfeyɔrɔ ra, ni i tagara o jisira danyɔrɔ ra, fanikobagaw ta fanikoyɔrɔ sira ra, i b'a sɔrɔ yi.

⁴I b'a fɔ a ye ko: ‘I hakiri sigi, i jusu suma; i kana siran, i fari kana faga Sirikace Resen ni Remaliya dence ta jusugban kosɔn; olugu ye lɔgɔkurun sisiman fla le ye.

⁵Sirikaw, ani Efirayimukaw, ani Remaliya dence be kojugu labenna i kama, k'a fɔ ko:

⁶An ye taga Zuda mara kama, ka taga jatigɛba bla o ra, ka o ta mara mina, ka Tabeli dence sigi o kunna k'a ke o ta masace ye.

⁷Nka Dunupatigi Ala ko: O ko tena ja sɔrɔ, a tena ke.

⁸Sabu Siri jamana kunkolo, o ye Damasi le ye, Damasi kunkolo, o ye Resen ye. Sani san biwɔrɔ ni looru, Efirayimu bɛna yerɛɛ, o tena ke siya ye tuun.

⁹Efirayimu kunkolo, o ye Samari ye, Samari kunkolo, o ye Remaliya dence ye. Ni aw ta lanaya ma sabati, aw yere tena sabati.’ “

Den min tɔgɔ bɛna la ko Emanuweli

¹⁰Matigi Ala ka dɔ fara a ta kuma kan tuun, k'a fɔ Ahazi ye ko:

11”Tagamasiyen dɔ daari Matigi Ala, i ta Ala fe, ko a ye o ke i ye; a fɔ ko a y’a ke i ye ka bɔ dugukolo jukɔrɔyɔrɔ dɔ ra, walama ka bɔ san fe, sankolo ra.”

12Ahazi k’a jaabi ko: “Ne tena foyi daari; ne t’a fe ka Matigi Ala kɔrɔbɔ k’a fle!”

13O tuma Ezayi ko: “Aw ye nin kuma lamɛn sa, aw Dawuda ta somɔgɔw! Aw bɛ mɔgɔw sɛgɛra minke, o ma aw wasa, fɔ aw b’a fe ka ne ta Ala yɛrɛ fana sɛgɛ wa?”

14Ayiwa, o kosɔn Matigi yɛrɛ bɛna tagamasiyen dɔ yira aw ra: Sunguru bɛna kɔnɔ ta ka dence woro, k’a tɔgɔ la ko Emanuweli .

15A bɛna to ka nare ni li le domu, fɔ a ye na ko lɔn, ka kojugu ye k’a to yi, ka kojuman lɔn k’a ke.

16Nka sani den ye na ko lɔn ka kojugu ye k’a to yi, ka kojuman lɔn k’a ke, masace fla minw nasiran bɛ ele ra, olugu ta jamana bɛna ke yɔrɔ lakolon ye.

17Matigi Ala bɛna wagati dɔ latige, ka kojuguba dɔ ben ele ni i ta jamana mɔgɔw kan, ani i ta somɔgɔw kan; o wagati jɔgɔn ma ke ka ye fɔlɔ, kabini Efirayimu mara faranna ka bɔ Zuda mara ra. O wagati ye Asiri masace ta wagati le ye.”

Asirikaw bɛna min ke Zuda mara ra

18O wagati ra kɔni, Matigi Ala bɛna filen fiye ka limɔgɔw lana ka bɔ fɔ Misiran bajiw dan na, ka lidenw lana ka bɔ Asiri.

19O bɛɛ bɛna na ka na sigisigi dingakolonbaw kɔnɔ, ani farawow kɔnɔ, ani njanituw bɛɛ kɔnɔ, ani jiyɔrɔw bɛɛ ra.

20O wagati ra, Matigi Ala bɛna kunlimuru dɔ singa ka bɔ Efirati ba kɔ fe, Asiri masace fe, ka aw kun li, ka aw fari yɔrɔ bɛɛ li, ka aw bonbosi fana li ka bɔ yi.

21O wagati ra fana, mɔgɔ bɛɛ kelen kelen bɛna misimuso kelen ni sagamuso fla le mara.

22Nɔnɔ cayakojugu fe, mɔgɔw ta baro bɛna ke nare le ye. Ɔnhɔn, minw bɛna kisi ka to jamana kɔnɔ, olugu bɛɛ bɛna nare ni li le domu.

23O wagati ra fana, rezɛnsun waga kelen bɛ sɔrɔ foro minw kɔnɔ, foro minw sɔngɔ bɛ warigbɛ waga kelen bɔ, mɔgɔw bɛna ban o forow ra ka o to nɔnfɔnw, ani njaniw cɛ ra yi.

24Mɔgɔw bɛna taga yaala o yɔrɔw ra ni kalanw ni bijɛw le ye, sabu jamana bɛɛ lajennin bɛna ke nɔnfɔntuw ni njanituw le ye.

25O tun bɛ deri ka kongoriw kerɛfeyɔrɔw ta dugukolodiman minw sɛnɛ ni daba ye, mɔgɔ tena taga o yɔrɔw ra tuun, nɔnfɔntuw, ani njanituw nasiran kosɔn. Misiw le bɛna domuni ke yi, sagaw bɛna yaala yi.

Ezayi 8

Asirikaw bɛna kojugu minw ke

¹Matigi Ala k'a fɔ ne ye ko: "Walakaba dɔ pini, i y'a seɓe a kan ni seberidenbabaw ye ko: 'Maheri Salali Hasi Bazi,' o kɔrɔ ye ko 'cɛnri surunyara, naforo cɛtuma sera!' "

²Ne ka mɔgɔsɔɓe dɔw ta, ka olugu ke ne seerew ye: sarakalasebaga Huri, ani Yeberekiya dence Jakariya.

³O kɔ, ne gbarara ciruso ra, min ye ne ta muso ye. A nana kɔnɔ ta ka dence woro. Matigi Ala k'a fɔ ne ye ko: "A tɔgɔ la ko: 'Maheri Salali Hasi Bazi,' ko: 'cɛnri surunyara, naforo cɛtuma sera!'"

⁴Sabu sani den ye se k'a fɔ ko: 'Baba,' walama ko: 'Na,' Asiri masace bena na Damasi ta naforow, ani Samarikaw borofenw ce ka taga ni o ye."

⁵Matigi Ala ka dɔ fara a ta kuma kan tuun, k'a fɔ ne ye ko:

⁶"I n'a fɔ nin jamana mɔgɔw ka Silowe ta ji mafiyenya, o ji min jamalɔnin be woyo, i n'a fɔ Resen ni Remaliya dence ta ko le diyara o ye,

⁷o kosɔn, a fle, Matigi Ala bena Efirati ba ta ji belebele barakamanw lana o kama, min ye Asiri masace ye, ani a ta baraka bee. O ba kɔnɔ bena fa, ka woyo ka bɔ fɔ kene ma, k'a kerɛfeyɔrɔw bee fa.

⁸A bena woyo ka don Zuda mara kɔnɔ, a bena fa ka woyo ka yɔrɔ bee datugu, ka mɔgɔw mina fɔ o kan kɔrɔ. Nka Ala be ni an ye, Emanuweli; Ala bena a kamanw yangan an ta jamana bee kunna k'a tanga."

Ala bena a ta mɔgɔw bɔsi

⁹Aw ye jen ka kere mankanw ci, dunuɓa mɔgɔw, nka aw bena janjan! Aw bee ye aw toro malɔ, aw minw be fɔ jamanajanw na; aw ye aw yere cesiri kere kama, nka aw bena janjan, aw ye aw yere cesiri kere kama, aw bena janjan!

¹⁰Aw ye janfa siri, nka o bee bena ke fengbansan ye! Aw ye kuma ka ben, nka o ko tena bɔ, sabu Ala be ni an ye.

Matigi Ala nasiran le ka fisa

¹¹Matigi Ala ka nin le fɔ ne ye, wagati min a boro barakaman ka ne mina, k'a fɔ ne ye k'a gbeleya ko ne kana nin jamana mɔgɔw ta sira jɔgɔn tagama; a ko:

¹²"Nin mɔgɔw be ko minw bee wele ko janfa, aw kana o wele ko janfa. O be siran fen minw ja, aw kana siran o ja; aw ja kana tige fana.

¹³Aw ka kan ka Fangatigi Ala le jate ko Ala saninman lo, aw ka kan ka ale le bonya, aw ka kan ka siran ale le ja.

¹⁴Dogoyɔrɔ saninman lo, nka a bena ke kabakuru ye mɔgɔ sen be gbasi min na; a bena ke sentalon kabakuru ye Izirayeli mara fla mɔgɔw fe, ka ke jɔ ye, ani jan, Zeruzalemukaw fe.

¹⁵O ra, mɔgɔ caman bɛna talon a ra, ka ben fɔ ka halaki; o bɛna o mina jan na, ka o mina ka taga ni o ye.”

Cira ka kan ka Ala makɔnɔ

¹⁶Nin seereyakumaw mara, nin karan kitabu dasiri k’a bla ne ta karamɔgɔdenw ye.

¹⁷Ne bɛ Matigi Ala makɔnɔ, ale min k’a kɔ don Yakuba ta mɔgɔw ra; ne jigi b’a kan.

¹⁸Ne flɛ nin ye, ne ni Matigi Ala ka den minw di ne ma. Anw kɛra ko nataw tagamasiyen ni lasɔminifen le ye Izirayeli jamana ra; o ko bɔra Fangatigi Ala le ra, min sigiyɔrɔ bɛ Siyɔn kuru kan.

¹⁹Ni mɔgɔw nana a fɔ aw ye ko mɔgɔ minw bɛ kuma ni suw ye, ko aw ye taga olugu fɛ, ani minw bɛ lagbɛri kɛ ka kuma o da jukɔrɔ, ka ŋunuŋunu, ni o ko, ko yala siya bɛɛ man kan k’a ta alaw bato wa, ka suw daari mɔgɔ janamanw ye wa? Aw ye o jaabi ko:

²⁰”Ala ta sariya ni a ta jɛnɔgɔnya* kumaw, an ka kan ka o sira le tagama!” Ni aw m’a fɔ ten, o tuma jamana mɔgɔw tɛna dugugbɛ sɔrɔ ka ye.

²¹O bɛna jamana cɛtigɛ, o sɛgeninba ni o kɔngɔtɔ; ni kɔngɔ nana gban o ra, o bɛna dimi fɔ ka o ta masacɛ danga, ka o ta alaw danga. O bɛna o ja kɔrɔta san fɛ,

²²ka dugukolo fana flɛ; o tɛna foyi ye ni degu, ani dibi, ani kɔnɔnɔfirikow tɛ. O bɛna to dibifinba le kɔnɔ.

Hɛra masacɛ nako

²³Nka kɔnɔnɔfiri bɛ nin jamana min kɔnɔ sisan, dibi tɛna to o jamana kɔnɔ tuma bɛɛ; hali ni Zabulɔn mara ni Nɛfitali mara ma kɛ foyi ye wagati tɛmenin na, wagati nata ra, bonya bɛna la kɔgɔjisira mara kan, ani Zuriden ba kɔfeyɔrɔ mara, ani siya tɔw ta maraw.

Ezayi 9

¹Mɔgɔ minw tun bɛ tagamana dibi ra, yeelenba bɔra olugu kan. Minw tun siginin bɛ saya jamana dibi ra, yeelen dɔ manamanana olugu kan .

²Matigi Ala, i bɛ bonyaba la jamana kan, ka o ta ninsɔndiya caya; o bɛ ninsɔndiya i ja kɔrɔ i ko mɔgɔ bɛ ninsɔndiya simankanwagati ra cogo min na, walama i ko kɛrɛkɛdenw bɛ jaɣari cogo min na fɛn minaninw taranwagati ra.

³Sabu doni gbiriman min tun bɛ o kun na, bugɔribere min tun bɛ o kɔ kan, o tɔrɔbagaw tun bɛ o bugɔ ni bisan min ye, i ka o karikari i n’a fɔ i tun k’a kɛ cogo min na lon min na i ka Madiyankaw kɛrɛ .

⁴Mɔgɔ tun ka sanbara o sanbara don ka taga kɛrɛkɛyɔrɔ ra, ani jori seriserira derege o derege kan, o fɛnw bɛɛ bɛna bla tasuma ra ka o jɛni ka o ban.

⁵Sabu den dɔ worora an ye, dence dira an ma. Kuntigiya bena di a ma. O bena a tɔgɔ la ko Ladibaga min jɔgɔn tɛ, Ala barakatigi, fa Ala banbari, Hera Masa.

⁶A bena a ta masaya baraka bonya; a bena hera ladon Dawuda ta masaso ni a ta mara bɛɛ kɔnɔ, dan tɛ hera min na, ka masaya sigi k'a sabati can ni terenninya baraka ra, sisan, ani wagati tɔ bɛɛ ra. Fangatigi Ala bena nin le kɛ a ta kanuya barakaman kosɔn.

Matigi Ala ta lasɔmini

⁷Matigi ka kuma dɔ fɔ Yakuba ta mɔgɔw kama, o kuma benna Izirayeli kan.

⁸Jamana mɔgɔw bɛɛ bena o mɛn; Efirayimukaw, ani Samari dugumɔgɔw, minw bɛ ta yerebonya ni wasoya fɛ k'a fɔ ko:

⁹"Bɔgɔbirikiw benbenna, nka an bena kogo lɔ kokura ni kabakuru leseninw le ye. Sikomɔriyiriw karikarira, nka an bena sɛdiriyiriw le bla olugu nɔ ra."

¹⁰Matigi Ala ka baraka don Resen ta juguw ra, ka o lawuri Izirayelimɔgɔw kama; a ka o kerebagaw kɔnɔnɔsu ka o bla o ra.

¹¹Sirikaw bɛ bɔ terebɔyanfan na ka na, Filisikaw bɛ bɔ terebenyanfan na ka na; o bena o da fa Izirayelimɔgɔw ra ka o bɛɛ domu. Nka o bɛɛ n'a ta, a ta dimi belen ma mala, a boro belen kɔrɔtanin lo o kama hali bi.

¹²Izirayelimɔgɔw ma nimisa ka sekɔ ka na o bugɔbaga fɛ, o ma Fangatigi Ala ta jɛnɔgɔnya jini.

¹³O kosɔn Matigi Ala bena Izirayeli kunkolo ni a kukala bɛɛ bɔ a ra, ka tamarosun ni bin bɛɛ tige lon kelen na.

¹⁴Cɛkɔrɔbaw, ani jamɔgɔw, olugu le ye kunkolo ye. Ciru minw bɛ mɔgɔw karan faninya ra olugu ye kukala ye.

¹⁵Nin jamana mɔgɔw ta jamɔgɔw bɛ o lafirira le; o kera mɔgɔ minw jamɔgɔw ye, olugu fana tununa.

¹⁶O kosɔn Matigi tena makari o ta kanbelenw ra, a tena hina o ta feritaw, ani o ta muso cɛ saninw na; sabu o bɛɛ ye Alapasiranbariw, ani mɔgɔjuguw le ye, o bɛɛ da bɛ kumakolonw le fɔ. Nka o bɛɛ n'a ta, a ta dimi belen ma mala, a boro belen kɔrɔtanin lo o kama hali bi.

¹⁷Sabu juguya bɛ cɛnri kɛ i ko tasuma; a bɛ nɔnfɔntuw, ani njanituw jeni, ka yiritubaw jeni ka ban, ka o sisikuruba lawuri ka taga san fɛ.

¹⁸Fangatigi Ala ta jusugban kosɔn, tasuma bena jamana mina, tasuma bena mɔgɔw domu. Mɔgɔ si tena hina a balema ra;

¹⁹o bɛ dɔ mina o kininboroyanfan fɛ ka o jimi, nka o bɛɛ n'a ta, kɔngɔ belen bɛ o ra. O bɛ dɔ mina o numanboroyanfan fɛ ka o domu, nka o bɛɛ n'a ta, o tɛ fa. Mɔgɔw bena o yere ta somɔgɔw domu.

²⁰Manase ta mɔgɔw be Efirayimu ta mɔgɔw domu, Efirayimu ta mɔgɔw be Manase ta mɔgɔw domu; o be fara jɔgɔn kan ka taga ben Zuda ta mɔgɔw kan. Nka o bee n'a ta, a ta dimi belen ma mala, a boro belen kɔrɔtanin lo o kama hali bi.

Ezayi 10

Zuda mara jamɔgɔw ta kiti

¹Mɔgɔ minw be sariya terenbariw sigi, minw be sariya juguw latige, bɔnɔ bɛna olugu sɔrɔ.

²O be o ke janko ka desɛbagatɔw tɔpɔ kititigeyɔrɔ ra, ka ne ta jamana janibagatɔw ta jo bɔsi o ra, ka muso ce saninw borofenw mina o ra, ka feritaw borofenw sonya!

³Ni aw saralon nana se, aw bɛna a ke di? Ni kojugu nana bɔ fɔ yɔrɔjan ka na ben aw kan, aw bɛna a ke di? Aw bɛna bori ka taga jɔntigi le fe ko a ye aw bɔsi? Aw bɛna aw ta naforo bla min?

⁴Aw tena se ka foyi werɛ ke fɔ ka biri ni kasoden tɔw ye, ka ben dugu ma ni mɔgɔ fagataw ye. Nka o bee n'a ta, Matigi Ala ta dimi belen ma mala, a boro belen kɔrɔtanin lo o kama hali bi.

Asirikaw ta yɛrɛbonya

⁵Matigi Ala ko: “Bɔnɔ bɛna Asirikaw sɔrɔ, olugu minw kɛra ne ta dimibɔbere ye. Bere min be o boro, o ye ne ta jusufariya bere le ye.

⁶Ne be o ci ka taga siya Alapasiranbari dɔ kama; siya min be ne jusu bɔ, ne be o bla ka taga o siya kama, janko o ye taga o borofenw ce, ka o ta naforow bɔsi o ra, ka o dɔndɔn i ko bɔgɔ min be sira kan.

⁷”Nka Asirikaw m'a faamu o cogo ra, olugu m'a miiri ten o ta hakiri ra. Halakiri miiriya le kɛra olugu jusukun na, ka siya camanba faga.

⁸O kosɔn o ko: ‘An ta jamana jamɔgɔw bee te masacew le ye fana wa?’

⁹Yala an ma Kalino ke i ko Karikemisi, ka Hamati ke i ko Aripadi, ka Samari ke i ko Damasi wa ?

¹⁰Ni anw boro sera ka o batofen gbansanw ta jamanaw mina, k'a sɔrɔ olugu ta batofen leseninw tun ka ca ni Zeruzalemu ni Samari taw ye,

¹¹o tuma an ka min ke Samarikaw ni o ta batofen gbansanw na, an tena o kelen le ke Zeruzalemukaw ni o ta batofen leseninw na wa? “

Ala bɛna Asirikaw ta yɛrɛbonya bɔ o ra

¹²Nka ni Matigi nana a ta baara bee ke k'a dafa tuma min na Siyɔn kuru* kan, ani Zeruzalemu, a bɛna a fɔ ko: “Yɛrɛbonya miiriya min be Asiri masace jusukun na, ani wasoya min b'a flerikɛcogo ra, ne bɛna a sara ka kapa ni o ye.

¹³Sabu Asiri masace ko: ‘Ne ka nin bee ke ni ne yere boro baraka le ye, ani ne yere ta hakiritigiya, sabu ne hakiri ka bon. Ne ka siya tow ta jamana danw bo o no ra, ka o ta jamana fara ne ta kan, ka o ta naforow ce. Ne ka masacew lajigi ka bo o sigiyoro ra, i ko ce barakaman.

¹⁴Ne boro ka siyaw ta naforow ce, i ko mago be kononaga ta cogo min na. Ne ka dununa bee ta, i ko mago be konon ta fanw benninw tomo cogo min na; o si ma o kaman magamaga, walama k’a o dakala yele ka do fo.’ “

¹⁵Ayiwa, yala jende yiritigetso b’a yere waso yiritigebaga ra wa? Yiritigeso b’a yere bonya yirisibaga ma wa? A kera i n’a fo bere le b’a minabaga boro korotara, i n’a fo berekuru le b’a minabaga boro lawurira.

¹⁶O koson Matigi Ala, Fangatigi Ala bena o ta kerেকে barakamanw ke ce fasaninw ye; o ta bonya bee bena jeni i ko tasuma be mana ka fen jeni cogo min na.

¹⁷Ala min ye Izirayeli ta yeelen ye, ale bena ke tasuma le ye; Izirayeli ta Ala Saninman bena ke tasumamana ye, ka nonfonw, ani naniw bee jeni ka o ban pewu, lon kelen na.

¹⁸O ta yirituw, ani o ta yiriforow ta cerna ko ani a ja, a bena o bee halaki ka bo yi, k’a ke i ko bana ka mago min baraka bee ban.

¹⁹O ta yirituw ta yiriw to dogoyakojugu fe, hali denfitini do bena se ka o jate k’a sebe.

Izirayelimogow tow ta ko

²⁰O wagatiw ra, Izirayeli ta mago tow, ani Yakuba ta somogow minw bosira, olugu tena o boromala o bugobaga kan tuun, nka o bena o boromala Matigi Ala, Izirayeli ta Ala saninman le kan, ka kapa ni can ye.

²¹O to bena sekow ka na; Yakuba ta magow to bena na Setigi Ala fe.

²²Aw Izirayelimogow, hali ni aw ta magow ka ca i ko kogojida kenken, mago dama dama doron le bena kosegi. Aw ta halakiri latigera ka ban; Ala ta terenninya bena sigi bee kan.

²³O halakiri min latigera, Matigi Ala, Fangatigi Ala le bena o ke k’a dafa jamana bee lajennin konon.

Asirikaw ta fanga bena ban pewu

²⁴O koson Matigi Ala, Fangatigi Ala ko: “E, ne ta magow, aw minw siginin be Siyon dugu konon, aw kana siran Asirikaw ja, hali ni o be aw bugow ni bere ye, ka berekuru ta aw kama, i n’a fo Misirankaw k’a ke aw ra cogo min na.

²⁵Sani wagati donin doron, ne ta jusufariya bena ban aw ta fan fe, nka ne ta dimi bena ke olugu Asirikaw ta cenri sababu le ye.”

²⁶Fangatigi Ala bena bisan ta o kama, i n'a fɔ a tun k'a ke Madiyankaw ra cogo min na, Orebu ta farakuru yɔrɔ ra. A bena a ta bere kɔrɔta kɔgɔji kunna, i n'a fɔ a tun k'a ke ni Misirankaw ye cogo min na.

²⁷O lon na, o ta doni bena ta ka bɔ aw kunna, o ta fanga yiri bena bɔ aw kan na; aw bena bonya ka aw kan tɔrɔ fɔ ka yiri kari.

Zeruzalemukaw juguw nacogo

²⁸O natɔ fle Ayati kama, o be temena Migɔrɔn, o ka o ta doniw bla Mikimasi!

²⁹A fle, o be temena kuruw furance ra. O ko: "An bena si Geba bi su fe!" Ramakaw be yerɛyerɛra; Gibhakaw, minw ye Sawuli ta dugumɔgɔw ye, olugu be borira.

³⁰Aw ye kule ci, Galimu dugumɔgɔw! Aw ye aw yerɛ kɔrɔsi, aw Lahisakaw! Anatɔtikaw, bɔnɔ ka aw sɔrɔ!

³¹Madimenakaw be janjanna, Gebimu dugumɔgɔw be dogoyɔrɔ jinina!

³²Bi yerɛ, o bena lɔ Nɔbu; o bena o boro kɔrɔta Siyɔn dugumɔgɔw ta kuru kama, min ye Zeruzalemu ta kongori ye.

Halakiriba

³³A fle, Matigi Ala, Fangatigi Ala bena yiriborow karikari ni barakaba ye; yirijanbaw bena tige, yiri jamijanbaw bena tige ka ben dugu ma.

³⁴A be yiritubaw tige ni jende ye ka o benben, i ko Liban yiritu cɛpumanbaw be ben cogo min na.

Ezayi 11

Yese ta duruja ta masayakura

¹Ayiwa, yiriborokura bena bɔ Yese ta yiriju ra, falenkun dɔ bena bɔ a lilinw na, ka den ke.

²Matigi Ala Nin bena to a kan; o Nin bena hakiritigiya ni faamuri di a ma, ka kolatigecogonuman ni cɛfariya di a ma, ka Matigi Ala lonniya ni a pasiran di a ma.

³A diyanyakoba bena ke Matigi Ala pasiran le ye. A na be min ye, a tena kiti tige ka kapa ni o ye, a toro be min men, a tena ko latige ka kapa ni o ye;

⁴nka a bena dɛsɛbagatɔw ta kiti tige terenninya kan, ka jamana panibagatɔw ta ko latige ni hɔrɔnya ye. A kumakan bena dunuɔnamɔgɔw bugɔ i ko bere, a darakuma ta fɔnɔ baraka bena mɔgɔjuguw faga.

⁵Terenninya le bena ke a ta cɛsirijara ye; a bena kankelentigiya fana siri a yerɛ ce ra.

⁶Wara ni sagadennin bena to jɔɔɔn fɛ, waraninkala ni badennin bɛ la jɔɔɔn kɔɔ. Sagaden ni jaraden bena domuni kɛ jɔɔɔn fɛ; cɛdennin dɔ le bena kɛ o gbenbaga ye.

⁷Misi ni waraba bena domuni kɛ jɔɔɔn fɛ, o ta denw fana bena la jɔɔɔn kɔɔ; jara bena bin jimi i ko misi.

⁸Denɓenin bena toron kɛ fɔnfɔnnin ta wo da ra, denfitini bena a boro don satutu ta wo kɔɔ.

⁹Kojugu si tena kɛ, cɛnri si tena kɛ ne ta kuru saninman yɔɔ si kan; sabu Matigi Ala ta lɔnniya bena dunupa fa, i ko jiw bɛ kɔɔji fa cogo min na.

Ala bena a ta mɔɔw kunmabɔ

¹⁰Ayiwa, o lon na Yese ta duruja bena wuri ka lɔ, ka kɛ i ko tagamasiyen, jamanaw ta mɔɔw ye. Siyaw bena a yɔɔjini; a sigiyɔɔ bena fa nɔɔ ra.

¹¹O lon na, kɔni, Matigi Ala bena a boro kɔɔta tuun a sipaga flanan na, k'a ta mɔɔ tɔw kunmabɔ, a ta mɔɔ tɔ minw tun tora Asiri, ani Misiran, ani Patɔɔsi, ani Etiyopi, ani Elamu, ani Sinehari, ani Hamati ani kɔɔji kɔfejamanaw ra.

¹²A bena tagamasiyen dɔ kɔɔta siyaw ye, ka Izirayeli ta mɔɔ minaninw kɛ jɔɔɔn kan, ka Zuda ta mɔɔ janjanninw lajen ka bɔ dunupa fan naani na.

¹³Efirayimu ta mɔɔw ta celiya bena ban, Zuda ta mɔɔw fana ta juguya bena dabra; Efirayimu ta mɔɔw tena celiya kɛ ni Zuda ta mɔɔw ye tuun, Zuda ta mɔɔw fana tena juguya Efirayimu ta mɔɔw ma tuun.

¹⁴O bena jen ka taga ben Filisikaw kan terebenyanfan na, ka jen ka taga terebɔyanfan mɔɔw borofɛnw cɛ. O bena Edɔmu ni Mohabu jamana mina, ka o ta fanga sigi Amɔnkaw fana kan.

¹⁵Matigi Ala bena Misiran ta kɔɔji ja; a bena a boro fifa Efirati baji san fɛ, ka fɔɔ barakaman dɔ fiye ka ji tarantaran k'a kɛ kɔ fitini wolonfla ye, mɔɔ bɛ se ka minw tige ni a ta sanbara ye a sen na.

¹⁶A ta mɔɔ tɔ minw tora Asiri, olugu bena sira sɔɔ ka na, i n'a fɔ a ta mɔɔw bɔɔ Misiran fɔɔfɔɔ, olugu tun ka sira sɔɔ ka na cogo min na.

Ezayi 12

Alatandodɔnkiri

¹O lon na, i bena a fɔ ko: "E, Matigi Ala, ne bɛ i fo ka i waleɓumanlɔn, sabu i tun dimina ne kɔɔ, nka i ta dimi banna, i ka ne jusu saaro.

²Can lo, Ala le ye ne Kisibaga ye! Ne jigi b'a kan, ne ja tena tige; sabu Matigi Ala, Matigi Ala le ye ne ta baraka ye, ani ne ta dɔnkirila sababu; ale le ye ne kisibaga ye."

- ³Aw ninsɔndiyanin bena ji bi kisiri ta bunun na.
- ⁴O lon na, aw bena a fɔ ko: “Aw ye Matigi Ala fo k’a waleɗumanlon, k’a tɔɔɔ bato! Aw ye a ta kobaw lakari siyaw ce ra, ka o hakiri jigi a ra ko a tɔɔɔ ka bon.
- ⁵Aw ye dɔnkiri la ka Matigi Ala tando, sabu a ka koɗumanbaw ke; dunuɗamɔɔ bɛɛ ka kan ka o lon.”
- ⁶Siyɔn dugumɔɔɔw, aw ye ɗagarikanbaw bɔ, ka ɗagari fɔ ka perɛn, sabu Izirayeli ta Ala saninman min be aw ce ra, o ka bon.

Ezayi 13

Siya tɔw ta kiti (13–23) Babilɔni ta kiti

- ¹Ala ka fen minw yira Amɔzi dence Ezayi ra, Babilɔni* ta kow ra.
- ²Aw ye tagamasiyen dɔ kɔrɔta kuru dɔ kan, yiri foyi te kuru min kan! Aw ye aw kan kɔrɔta ka o wele! Aw ye aw boro fifa o ma, o ye na don fagamaw ta donda fe!
- ³Ne yere kumana ne ta ceɓ fe, minw blara danna ne ye; ne ka ne ta ceɓfariw wele, ne dimibɔbagaw, ne ta bonya sɔrɔri ko ka di minw ye.
- ⁴Mankan caman be bɔra kuruw kunna, i ko jama camanba mankan; jamanaw ta wɔyɔkanw, siyaw lajennin ta wɔyɔkan! Fangatigi Ala be a ta mɔɔɔw jatera, k’a ta kerekejama laben kere kama.
- ⁵O be nana ka bɔ jamanajan dɔ ra, fɔ dunuɗa dan na yi. Matigi Ala ni a ta jusufariya ciradenw bena jamana bɛɛ halaki.
- ⁶Aw ye maɗumankokasi ke, sabu Matigi Ala ta lon surunyara, Sebeɛtigi Ala ta cenrilonba be nana.
- ⁷O kosɔn bɛɛ baraka bena ban, ce bɛɛ fari bena faga.
- ⁸Jigitige bena o mina, tɔrɔ ni dimi bena ben o kan; o bena o yere tɔnɔmi i ko muso jigibagatɔ. O kɔnɔnɔfirinin bena to ka ɗɔɔɔn fe; o ɗadaw cogo bena yelemana.
- ⁹Matigi Ala ta lon natɔ ye nin ye, a ta fariya, ni a ta jusugban, ni a ta dimiba lon lo. A bena jamana ke yɔrɔ lakolon ye, ka jurumunkebagaw halaki ka bɔ jamana kɔnɔ.
- ¹⁰Sankolo lolow, ani a lolokuruw, o si tena o ta yeelen bɔ tuun. Tere bɔtɔ bena ke dibi ye, karo fana tena a ta yeelen bɔ tuun.
- ¹¹Ne bena dunuɗamɔɔɔw ta kojugu sara di o ma, ka mɔɔɔjuguw ta terenbariya sara di o ma. Ne bena yereyiramɔɔɔw ta yerebonya ban, ka mɔɔɔ jusu farimanw ta wasoya bɔ o ra.

¹²Ne bɛna mɔgɔw yeko gbɛlɛya ka tɛmɛ sanin yɛrɛworo yeko kan, ka adamadenw yeko gbɛlɛya ka tɛmɛ Ofiri sanin yeko kan.

¹³O kosɔn ne bɛna sankolo yuguyugu; dugukolo ni a jusiginanw bɛna yɛrɛyɛrɛ, Fangatigi Ala ta jusugban sababu ra, ani a ta dimiba lon kosɔn.

¹⁴Mɔgɔw bɛna kɛ i ko o bɛ dagbɛ min gbɛnna, ka kɛ i ko sagaw ni ba minw ma mɔgɔ sɔrɔ ka o lajɛn; bɛɛ bɛna munu a ta siyamɔgɔw fan na, bɛɛ bɛna bori ka taga a ta faso fan na.

¹⁵Ni o ka mɔgɔ o mɔgɔ sɔrɔ, o bɛ o tigi sɔgɔ ni biɲɛ ye, ni o ka min o min mina, o bɛ o faga ni kɛrɛkɛmuru ye.

¹⁶O bɛna o ta sinmindenw gbasi dugu ma ka o ɲɔɲɔ o yɛrɛ ɲa na; o bɛna o ta bonkɔnɔfɛnw bɛɛ cɛ, ka jɛn ni o ta musow ye jagboya ra.

¹⁷A flɛ, ne bɛna Mɛdikaw lasu o ra, o siya min tɛ wari jate foyi ye, o fana tɛ sanin fɛ.

¹⁸O ta kalanw bɛna kanbelenw sɔgɔ ka o ben dugu ma. O tɛna hina hali denpeninw na, o tɛna denmisen si flɛ ka makari a ra.

¹⁹O ra, Babilɔni min tun ye maraw bɛɛ ta dugu cɛɲumanba ye, min tun ye Babilɔnikaw ta nɔɔrɔ ni o ta yɛrɛbonya sababu ye, o dugu bɛna kɛ i ko Ala ka Sodɔmu ni Gomɔri dugu minw halaki.

²⁰Mɔgɔ si tɛna sigi Babilɔni tuun; a lakolon le bɛna to wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ. Hali kongoyaalabagaw tɛna o ta fanibonw lɔ yi, sagagbenbagaw tɛna sigi yi ni o ta sagaw ye ka nɛnɛkiri!

²¹Kongofɛnw le bɛna la yi: gbingbinw bɛna a bonw fa, kɔnɔsogolonw bɛna a yɔrɔw kɛ o ta siyɔrɔw ye, bakɔrɔninw bɛna to ka panpan yi.

²²Suruguw le bɛna to ka kasi o ta fagamabonbaw kɔnɔ, kongowuruw bɛna to ka kasi o ta masasɔɲumanw kɔnɔ. Babilɔni ta wagati le sera; dɔ fana tɛna fara a ta teredaw tɔ kan.

Ezayi 14

Ala bɛna Izirayɛlimɔgɔw ladon tuun

¹Sigiya t'a ra, Matigi Ala bɛna hina Yakuba ta mɔgɔw ra, a bɛna Izirayɛlimɔgɔw ta tuun; a bɛna o sigi o yɛrɛ ta dugukolo kan. Lonanw bɛna na fara o kan; olugu bɛna na sigi ni Yakuba ta mɔgɔw ye.

²Siya dɔw le bɛna Izirayɛlimɔgɔw ta ka na ni o ye Izirayɛli jamana ra. Izirayɛlimɔgɔw bɛna o mɔgɔw kɛ o ta jɔncɛw ni o ta jɔnmusow ye Izirayɛli jamana ra, Matigi Ala ka jamana min di o ma. Siya minw tun ka Izirayɛlimɔgɔw mina, Izirayɛlimɔgɔw bɛna olugu fana mina; minw tun ka o ta fanga sigi Izirayɛlimɔgɔw kan, Izirayɛlimɔgɔw bɛna o ta fanga sigi olugu fana kan.

Babiloni masace ta kiti

- ³Ni Matigi Ala nana aw laganfiya tuma min na, ka aw ta tɔɔɔ ni aw ta sege ban, ani jɔnyagbelen min tun lara aw kan, ka o bee ban,
- ⁴o tuma ra aw bena Babiloni masace tɔɔɔ don dɔnkiri ra, k'a fɔ ko: E, min tun be mɔɔɔw minako juguyara, ale ta ko banna pewu! A ta jagboyafanga sera a dan ma!
- ⁵Matigi Ala ka mɔɔɔjuguw ta bere kari; a ka fangatigi farimanw ta masacebere kari.
- ⁶Ale jusu gbannin le tun be to ka jamana werew ta mɔɔɔw faga, o fagari fana tun te dabra; a diminin le tun be siya tɔw mara jagboya ra, ka segeba la o kan, dan te sege min na.
- ⁷Sisan kɔni, jamana bee be pasuma ni laganfiya ra; o be jagari fɔ ka kule ci!
- ⁸Hali siperešisunw bee be ninsɔndiya ele ta ben kosɔn; Liban sedirisunw ko: "Kabini ele benna, yiritigeɓaga si te nana an kama tuun!"
- ⁹Kaburu jukɔɔɔɔɔ kɔɔɔɔninba be a yere labenna ka i nato kunben; o be su tɔw lakunu ele kosɔn, dunuɓa kuntigiw bee suw; o be siyaw ta masaw bee lawurira ka bɔ o ta sigiyɔɔw ra ele kosɔn.
- ¹⁰O bee bena kuma ta, k'a fɔ i ma ko: "Ele fana kera barakantan ye i ko anw, ele ni anw bee kera kelen ye!"
- ¹¹I ta yerebonya jigira kaburu kɔɔɔ, ani i ta gɔnifɔkanw bee; kaburu tumuw le kera i ta lanan ye, tumumisenw kera i ta birifani ye.
- ¹²E, ele le bɔra san fe ka ben tan wa? Ele sɔɔmada lolo, dugugbɛda lolo, ele benna fɔ dugu ma, ele min tun be se siya tɔw ra!
- ¹³I tun b'a fɔra i yere kɔɔɔ ko: "Ne bena yelen ka taga fɔ sankolo kɔɔɔ, ne bena ne ta sigiyɔɔ layelen ka se fɔ Ala ta lolow kunna; ne bena taga sigi fɔ alaw ta jamalajenkuru kunna, fɔ sahiliyanfan kɔɔɔɔɔɔɔ ra !
- ¹⁴Ne bena yelen fɔ sankabaw kunna, ne bena ke i ko Ala kɔɔtaninba yere!"
- ¹⁵Nka o ka i firi kaburu dibi ra, fɔ dingaba dɔ jukɔɔɔɔɔ ra yi!
- ¹⁶Ni mɔɔɔ min ka i ye, o tigi b'a ɓa lɔ i ra, ka i fle kosebe, k'a fɔ ko: "E, ce min tun be dugukolo yereyere, ale le ye nin ye tan wa? Ale le tun be jamanaw yuguyugu,
- ¹⁷ka dunuɓa ke i ko kongokolon, k'a duguw cici; a fana tun te a ta kasodenw labla ka ye fiyewu!"
- ¹⁸Siya tɔw ta masacew bee, o ka olugu bee kelen kelen la ni bonya ye o ta kaburu kɔɔɔ.

¹⁹Nka o ka ele firi keɛ ma, i ma kaburu sɔrɔ. I kera i ko den kɔɔbari su, mɔɔɔw be ɔigi min na. O ka i la kerekeden faganinw ce ra, minw fagara ni kerekemuru ye. Mɔɔɔw be o suw dɔndɔn ka temɛ; o be o suw firi faradinga kɔɔ.

²⁰Ele tena la kaburu kɔɔ i ko masace tɔw, sabu i ka i ta jamana cen, ka i yere ta jamana mɔɔɔw halaki. Mɔɔɔjuguw ta siya tɔɔ tena fɔ tuun fiyewu!

²¹Aw ye o ta denw ta fagari ko laben, o facew ta terenbariyaw kosɔn, janko olugu fana kana na wuri lon dɔ ka dunuɔa mina, k'a ke o ta ye, ka o ta duguw lɔ ka yɔɔ beɛ fa.

²²"Ne bena wuri o kama; Fangatigi Ala ko ten. Ne bena Babilɔni tɔɔ ni a ta ko to beɛ latunu, o ta denw ni o ta mamadenw beɛ; Matigi Ala ko ten.

²³Ne bena o ta yɔɔ ke juguninw dogoyɔɔ le ye, k'a yɔɔ beɛ ke bɔɔ ye. Ne bena o flan ni flanan ye ka o halaki; Fangatigi Ala ko ten."

Asirikaw ta kiti

²⁴Fangatigi Ala karira, ko: "Sigiya t'a ra, ne ka min ɔaninya o le bena ke, ne ka min latige, o bena dafa!

²⁵Ne bena Asirikaw halaki ka bɔ ne ta jamana kɔɔ; ne bena o dɔndɔn ne ta kuruw kan. Ne bena o ta doni ta ka bɔ ne ta mɔɔɔw kunna, ka o ta fanga yiri kari ka bɔ o kan na."

²⁶Matigi Ala ka min latige dunuɔa beɛ laɔennin kama, o le ye nin ye; a k'a boro kɔɔta siyaw beɛ kan ko a bena min ke o ra, o le ye nin ye.

²⁷Fangatigi Ala ka nin ko latige ka ban; ɔɔn le be se k'a bari? A boro kɔɔtanin lo; ɔɔn be se k'a lalɔ?

Filisikaw ta kiti

²⁸Masace Ahazi sara san min na, nin kuma fɔra, ko:

²⁹Filisi jamana beɛ laɔennin, aw kana ɔagari ko aw bugɔbere karira de, sabu sa ta lilin tɔ bena falen ka ke satutu le ye; sa bena den min woro, o bena ke saɔuguba kamantigi dɔ le ye!

³⁰O tuma ra, deɛbagatɔw beɛ ra mɔɔɔ deɛenin bena domuni sɔrɔ, fagantanw bena hera ni laganfiya sɔrɔ. Nka ne bena aw Filisikaw ta lilinw beɛ faga, kɔɔɔ sababu ra; ni fen o fen ka to aw kɔ, ne bena o beɛ faga.

³¹Dugu donda, ele ye maɔumankokanw fɔ! Dugu, ele ye kule! Filisi jamana beɛ laɔennin baraka ye ban, sabu sisi finman dɔ be wurira ka na ka bɔ sahiliyanfan fe; o mɔɔɔw ta kerekɛjama ra, ce si te to kɔ.

³²An bena nin siya ta ciradenw jaabi ni mun kuma le ye? Ko Matigi Ala le ka Siyɔn dugu sigi, ko a ta jamana ɔanibagatɔw bena dogoyɔɔ sɔrɔ yi.

Ezayi 15

Mohabukaw ta kiti

- ¹Kuma minw fɔra Mohabukaw ta ko ra: Ɔnhɔn, a halakira su kelen na! Mohabukaw ta dugu min ye Ari ye, o ta banna! Ɔnhɔn, a halakira su kelen na! Mohabukaw ta dugu min ye Kiri ye, o ta banna!
- ²Dibɔnkaw bɛ tagara o ta alaw ta batosow kɔnɔ, o bɛ tagara o ta sɔnnikɛyɔrɔw ra, ka taga kasi. Nebo ni Medeba le kosɔn, Mohabukaw bɛ maɓumankokanw fɔra. O bɛɛ kun lira, o bɛɛ bonbosiw lira.
- ³O ka bɔrɔfaniw don o yɛrɛ ra ka sigi siradaw ra; o bɛɛ bɛ maɓumankokanw le fɔra, ka to ka ɓaji bɔ biribonw kunna, ani jamalajɛnyɔrɔw ra.
- ⁴Hɛsibɔnkaw, ani Elalekaw bɛ kule cira; o ta mankan bɛ sera fɔ Yahasi. O kosɔn Mohabukaw ta kɛrɛkɛcɛw bɛ mankan cira; o ja tigeninba lo.
- ⁵Ne jusu kasira Mohabu jamana kosɔn; o ta boribagaw borira ka taga fɔ Sowari, ka taga fɔ Egilati Selisiya. O bɛ yelenna ka taga Luhiti dugu sira fɛ; o tagatɔ bɛ kasira ka taga. O tagatɔ Horonayimu dugu sira fɛ, cɛnri min sera o ma, o bɛ o kule le cira.
- ⁶Nimirimu ta jiw jara, binw jara, kongobinw halakira, binkɛnɛ ni flaburukɛnɛ si tɛ yi tuun.
- ⁷O kosɔn o ta borofɛn minw tora o boro, o sera ka fɛn o fɛn mara, o bɛ o cɛra ka taga ni o ye sɔlisunw ta kɔ kɔ fɛ.
- ⁸Sabu mankan bɛ wurira ka Mohabu jamana bɛɛ lamini; o ta maɓumankokanw mankan sera fɔ Egilayimu, o ta maɓumankokanw mankan sera fɔ Bɛri Elimu.
- ⁹Dimɔn kɔ jiw bɛɛ kɛra jori ye, nka ne bɛna ko wɛrɛ fara Dibɔnkaw ta kan tuun; Mohabuka minw bɔsira, minw tɔ tora o ta jamana kɔnɔ, jara dɔ bɛna ben olugu kan.

Ezayi 16

Mohabukaw dɛsɛra

- ¹Aw ye sagajigi dɔ bla ka bɔ Sela, ka taga o di jamana kuntigi ma, ka kongokolon cɛtigɛ, ka taga o kɛ bonya ye Siyɔn dugu kɔnɔ, Siyɔn kuru kan.
- ²Mohabukamusow bɛna kɛ Arinɔn kɔji sennatigeyɔrɔ ra i ko kɔnɔnin minw gbɛna ka bɔ o ta ɓaga kɔnɔ, o bɛ yaala o kun fɛ.
- ³O b'a fɔ ko: "E, aw ye an ladi, aw ye fɛn dɔ latigɛ an ta ko ra; aw ye kɛ suma ye ka anw datugu teregban fɛ, ka yɔrɔ kɛ i ko su dibi. Aw ye an ta mɔgɔ gbɛnninw dogo, aw kana an ta mɔgɔ boribagatɔw janfa!

⁴Aw y'a to Mohabukaw ta mɔgɔ gbenninw ye taga sigi aw fe; aw ye ke o dogoyɔɔ ye, ka o tanga cenrikebagaw ma." Sabu lon dɔ mɔgɔjuguw bena ban, cenri bena lalo, cenrikebagaw bena tunu ka bɔ jamana kɔnɔ.

⁵O kɔ, masaya dɔ bena wuri ka sabati a ta numanya sababu ra; kuntigi dɔ bena sigi o masasiginan kan, ka ke kankelentigi ye Dawuda ta so kɔnɔ; a bena kiti tige can kan, ka terenninya sira ko lateliya.

⁶An ka Mohabukaw ta yerebonya ko men, o ta yerebonya dama temenin, o ta yereyira ni o ta yerebonya, o ta dabaya ni o ta wasoyakuma gbansanw.

⁷O kosɔn Mohabukaw be kasira Mohabu jamana kosɔn, o bee le be kasira. Aw ye manumankokasi ke, ka aw jusu kasi Kiri Hareseti ta rezenburuw kosɔn.

⁸Hesibɔn dugu ta forow jajara, ani Sibima dugu ta rezensunw. Siyaw ta kuntigiw k'a yiriborow karikari. A yiriborow tun woyora ka se fo Yazeri, ka se fo kongokolon fan na; a borow tun nugura ka janya ka se fo Kɔgɔji sanin kɔ fe.

⁹O kosɔn ne bena kasi, ka kasi ni Yazerikaw ye Sibima dugu ta rezenforo kosɔn. E, Hesibɔnkaw! E, Elalekaw! Ne bena naji bɔ, fo ka aw nigigi, sabu keremankan dɔ ka aw ta simankan pagari ni aw ta rezentige pagari mankanw ban.

¹⁰Nagari ni ninsɔndiya banna yiriforow ce ra, donkirilakanw te rezenforow kɔnɔ tuun, panagbekan te yi tuun. Mɔgɔ si te rezen forogira rezenforogidinga kɔnɔ tuun, sabu ne ka pagarikanw bee ban.

¹¹O kosɔn ne kɔnɔ gbannin be nuna Mohabukaw ta ko ra, k'a ke i ko gonifokan; ne jusukun tɔɔɔra Kiri Heresi ta ko ra.

¹²Mohabukaw be taga o yere sege o ta sɔnnikeɔyɔɔw ra; o be taga o ta alaw daari o ta batoso kɔnɔ, nka o si te foyi na.

¹³Matigi Ala ka nin kuma le fo kabini wagatijan Mohabukaw ta ko ra.

¹⁴Ayiwa, sisan, Matigi Ala b'a fo tuun ko: "Sani san saba ce, san saba dafanin, Mohabu jamana ta dawula bena ben, ani a ta jama camanba bee; mɔgɔ dama dama minw bena to o kɔ, olugu tena ke foyi ye, o tena baraka sɔɔɔ."

Ezayi 17

Damasi dugu ta kiti

¹Kuma minw fora Damasi dugu ta ko ra: "A fe, Damasi tena ke dugu ye tuun; a bena ke kabakuruton le ye.

²Aroweri mara ta duguw bena ke yɔɔ lakolon ye, ka ke beganw ta toyɔɔ ye; beganw bena la yi, foyi tena o lasiran.

³Dugu barakamanw bɛna ban Efirayimu mara kɔnɔ, masaya bɛna ban Damasi mara ra. Sirika tɔ dama dama min tora, olugu bɛna laban i ko Izirayelimɔgɔw ta bonya banna cogo min na. Fangatigi Ala ko ten.”

Min bɛna kɛ Izirayelimɔgɔ tɔw ra

⁴”Ayiwa, o lon na kɔni, Yakuba ta mɔgɔw ta bonya bɛna dɔgɔya; o bɛna fasa, ka turu bɛɛ ban o fari ra.

⁵Izirayelimɔgɔw bɛna kɛ i ko simankanbaga bɛ siman lɔlɔninw mina ni a boro ye cogo min na k’a kan; o bɛna kɛ i ko mɔgɔw bɛ siman benbennin minw tɔmɔtɔmɔ Refayikaw ta kɛnɛgbe ra.

⁶Izirayelimɔgɔ tɔ minw bɛna to, olugu bɛna kɛ i ko o ka oliviyesun min yuguyugu k’a denw burun; o bɛna kɛ i ko yiriden tɔ fla, walama tɔ saba min bɛ to fɔ sanfeyiriborow ra, walama den tɔ naani, walama tɔ looru min bɛ to yiriboro dencamantigi ra. Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko ten.”

⁷O lon na, adamadenw bɛna o ɲa munu o danbaga fan fɛ; o bɛna o ɲa lɔ Izirayeli ta Ala saninman na.

⁸O tena o ɲasin sarakabɔnanw ma tuun, o yere boro tun ka minw lɔ; o tena o yere boro ta fɛnlalaganinw flɛ tuun, jo musoman Asera ta berew, ani wusunan sarakabɔnanw.

⁹O lon na, Izirayeli ta dugu barakamanw bɛna kɛ i ko dugu minw tun kɛra tomow ye yirituw cɛ ra, ani kuruw kan fɔlɔfɔlɔ, wagati min Izirayelimɔgɔw tun nana ben o yɔrɔ mɔgɔw kan ka o halaki. Ayiwa, Izirayeli duguw fana bɛna kɛ yɔrɔ lakolonw ye ten le.

¹⁰Sabu aw ɲinana aw kisibaga Ala kɔ, aw ma aw hakiri to aw ta baraka sɔrɔyɔrɔ ra; o kosɔn aw ka yiriforɔnumanw sɛnɛ, ka rɛzɛn yiriboro turu ala wɛrɛw ye.

¹¹Aw ka o turu lon min na, o lon yere ra aw ka o wuritɔ ye; o sɔgɔmada yere fɛ, aw ka aw ta sɛnɛfɛnw fiyerentɔ ye. Nka siman tigɛta tena kɛ foyi ye o lon na, banajugu ni dimi banbari kosɔn.

Cɛnrikɛbagaw bɛna halaki

¹²E, jamaba dɔ mankan! O mankan bɛ i ko kɔgɔjiw mankan. Siyaw wɔyɔkan bɛ bɔra, i ko ji barakamanw woyokan.

¹³Siyaw bɛ wɔyɔkanw cira i ko jibaw woyokan; nka Matigi Ala bɛna sɔngɔ o ra, o bɛ bori ka taga fɔ yɔrɔjan. A bɛna o cɛ ka taga, i ko fɔɲɔ bɛ bɔ kuruw ra ka binɲaga cɛ ka taga cogo min na, i ko sanfɔɲɔ bɛ buguri wuri ka taga folonkonto ra cogo min na.

¹⁴Wulada wagati belɛn ye balahu ye, nka sani sɔgɔmada ye se, o bɛɛ bɛ tunu. Minw bɛ benna an kan, olugu ta bɛna kɛ ten le; minw bɛ an borofɛnw minana, olugu ta bɛna kɛ ten.

Ezayi 18

Etiyopi jamana fagamaw ta kiti

¹E, bɔnɔ bɛna nin jamana sɔrɔ, kamanw mankan bɛ bɔra jamana min na, jamana min bɛ Etiyopi jamana ta baw kɔ fɛ,

²jamana min bɛ ciradenw ci jibaw kan, ka o bla ka taga ji kan ni jirakurunw ye, jirakurun minw lalagara ni bin ye! Aw ciraden telimanw, aw ye taga nin siya mɔgɔw fɛ, siya min mɔgɔw ka jan, ani o fari bɛ manamana, siya min ye siranyafenba ye yɔrɔsurunmɔgɔw, ani yɔrɔjanmɔgɔw bɛɛ fɛ, siya min ye siya barakaman ye, min sen bɛ fɛn bɛɛ terege, bajiw ka siya min ta jamana cɛtigɛ.

³Aw dunuɔnamɔgɔw bɛɛ, aw minw siginin bɛ dugukolo kan, ni tagamasiyen dɔ nana kɔrɔta kuruw kunna, aw ye o flɛ! Ni buru nana fiyɛ, aw y'a lamɛn!

⁴Sabu Matigi Ala k'a fɔ ne ye ko: "Ne bɛna to ne sigiyɔrɔ ra ka flɛri kɛ; ne bɛ to yɔrɔ kelen na, i ko fundɛnin min bɛ bɔ tere bɔwagati ra, i ko bugun min bɛ gɔmiji jigi simankanwagati ta fundɛnin tuma ra."

⁵Sabu ni rɛzɛn fiyerenna ka ban, ni a fiyerɛnw yɛlɛmana ka kɛ rɛzɛn mɔtaw ye, sani rɛzɛntigɛwagati ye se o bɛ rɛzɛn yiriboromisɛnw lɛɛɛ ni muru ye, ka yiriboro janjanw tigɛtigɛ ka bɔ yi.

⁶O kɔ, a bɛɛ lajennin bɛna to yi, ka kɛ kuruyɔrɔw ta sogodomukɔnɔw ta ye, ka kɛ jamana kongosogow ta ye; kɔnɔw bɛna baro a ra fundɛninwagati ra, jamana kongosogow bɛɛ bɛna baro a ra nɛnɛwagati ra.

⁷O wagati ra, o jamana mɔgɔw bɛna na ni bonyaw ye Fangatigi Ala fɛ; jamana dɔ lo, min ta mɔgɔw ka jan, ani o fari bɛ manamana; siya dɔ lo, min ye siranyafenba ye yɔrɔsurunmɔgɔw, ani yɔrɔjanmɔgɔw bɛɛ fɛ, siya min ye siya barakaman ye, min sen bɛ fɛn bɛɛ terege, bajiw ka siya min ta jamana cɛtigɛ. O bɛna na ni o bonyafɛnw ye Siyɔn kuru kan, Fangatigi Ala tɔgɔ bɛ yɔrɔ min na.

Ezayi 19

Misirankaw ta kiti

¹Kuma minw fɔra Misiran jamana ta ko ra: Matigi Ala yɛlɛnna sankaba teliman dɔ kan, a bɛ nana Misiran. Misirankaw ta jow bɛ yɛrɛyɛrɛra a ja; Misirankaw ja tigɛra.

²"Ne bɛna Misirankaw kɔnɔnɔsu jɔgɔn kama: balemaw bɛna jɔgɔn kɛrɛ, sigijɔgɔnɔw bɛna jɔgɔn kɛrɛ, dugu dɔ bɛ dugu dɔ kɛrɛ, mara dɔ bɛ mara dɔ kɛrɛ.

³Misirankaw ta jagbɛlɛya bɛɛ bɛna ban pewu; ne bɛna o ta kolatigeninw cɛn. O bɛna taga lagberi kɛ jotigiw le fɛ, ani subagaw, ani minw bɛ suw wele, ani lagberikɛbagaw.

⁴Ne bena Misirankaw don matigice fariman dow boro; masace hinabari do le bena a ta fanga sigi o kan. Matigi Ala, Fangatigi Ala ko ten.”

⁵Kogoji ta jiw bena ja, ba ta ji bena ban fo ka ja.

⁶Ba ta jiborow ta jiw bena tori, Nili ba ta jisira ta jiw bena jigi fo ka ja; binw, ani karaw bena jaja.

⁷Bin o bin be bada ra, ani ba donyoro ra kogoji ra, fen o fen be sene Nili bada ra, o bee bena jaja, fono b'a yerege, k'a tunu pewu!

⁸Jegeminabagaw bena to ka nuna; minw bee be dulen bla Nili baji ra, olugu bee bena sukasi ke; minw be jo firi ji ra, olugu bee jusu bena kasi.

⁹Minw be lenfani baara ke, olugu jigi bena tige; muso minw be jese woloma, ani ce minw b'a dan, olugu ta bena ke kononofiri ye.

¹⁰O ta jesedanbagaw jigi bena tige, minw be baara ke sara ra, olugu bee jusu bena kasi.

¹¹Sohan dugu namogow ye nalomanw le ye, Farawona ladibaga hakiritigiw ta ladiri ye hakirintanyakuma le ye. Mun na aw be son k'a fo Farawona ye ko: “Anw ye hakiritigidenw le ye, masacekoro ta denw?”

¹²Aw ta hakiritigiw be min sa? Ayiwa, Fangatigi Ala ka min latige Misirankaw kama, o ye o kow palon ka o yira aw ra sa!

¹³Sohan dugu namogow kera fatow ye, Menfisi dugu namogow be o yere negera; Misiran kuntigiw le be Misirankaw lafirira.

¹⁴Matigi Ala ka panamini le bla o ra, k'a to o ye to ka talontalon o ta koketaw bee ra, i n'a fo doroto be talontalon ka ben a yere ta fonon ra cogo min na.

¹⁵Mogo si tena se ka foyi ke Misiran jamana ye tuun: namogow tena se, komogo tena se; mogoba tena se, mogogbansan tena se .

Misirankaw bena Matigi Ala bato

¹⁶O lon na, Misirankaw bena ke i ko musow; wagati min ni Fangatigi Ala nana a boro korota o kama, k'a boro fifa o kama, o bena siran fo ka yereyere.

¹⁷Zuda mara ta ko bena ke jatigekoba ye Misirankaw fe; ni a togo fora mogo o mogo koro, o tigi be siran Fangatigi Ala ta kolatigeninw koson, a ka ko min latige Misiran jamana kama.

¹⁸O lon na, dugu looru bena soro Misiran jamana ra, o dugumogow bena heburukan fo, o bena kari Fangatigi Ala togo le ra. O duguw ra kelen bena wele ko Teredugu .

¹⁹O lon na, sarakabonan do bena soro Matigi Ala togo ra Misiran jamana cenance ra; o bena kabakuruan do ke hakirijigifen ye, ka o bla jamana danyoro ra.

²⁰O bɛna kɛ Fangatigi Ala ta tagamasiyɛn ni a ta seereya le ye Misiran jamana kɔnɔ; ni Misirankaw ka kule o tɔɔɔbagaw boro, ka Matigi Ala wele, Matigi Ala bɛna kisibaga di o ma, min bɛna o juguw kɛrɛ, ka o bɔsi.

²¹Matigi Ala bɛna a yɛrɛ yira Misirankaw ra, Misirankaw fana bɛna Matigi Ala lon o lon na. O bɛna a bato, ka bɛgan sarakaw* ni siman sarakaw* bɔ a ye; o bɛna dajuruw ta Matigi Ala fɛ, ka o dajuruw dafa.

²²Matigi Ala bɛna Misirankaw tɔɔɔ; a bɛna o tɔɔɔ, nka a bɛna o kɛnɛya. O yɛrɛ bɛna sekɔ ka na Matigi Ala fɛ; a bɛna sɔn o ta daariri ma ka o kɛnɛya.

²³O lon na, sira dɔ bɛna bɔ Misiran, ka taga Asiri jamana ra; Asirikaw bɛna taga Misiran, Misirankaw fana bɛna taga Asiri. Misirankaw, ani Asirikaw bɛɛ bɛna jɛn ka Matigi Ala bato.

²⁴O lon na, Izirayeli le bɛna kɛ jamana sabanan ye, ka fara Misiran jamana ni Asiri jamana kan, o jamana minw sababu ra Ala bɛna baraka don dunupa ra.

²⁵Fangatigi Ala bɛna baraka don a ra, k'a fɔ ko: "Nɛ bɛ baraka don Misiran jamana ra, sabu nɛ ta mɔgɔw lo; nɛ bɛ baraka don Asiri jamana ra, sabu nɛ boro le ka o dan; nɛ bɛ baraka don Izirayeli jamana ra, sabu nɛ yɛrɛ ta jamana lo."

Ezayi 20

Misirankaw ni Etiyopikaw ta sɛgɛ tagamasiyɛn

¹San min na Asiri masacɛ Sarigɔn tun k'a ta kɛrɛkɛjamaw kuntigiba ci ka na Azidɔdi dugu kɛrɛ k'a mina,

²o wagati le ra Matigi Ala tun kumana Amɔzi dence Ezayi fɛ, k'a fɔ a ye ko: "Bɔrɔfani min bɛ i ra, taga o bɔ i yɛrɛ ra, ka i ta sanbara fana bɔ i sen na." Ezayi k'a kɛ ten; a fari lakolon ni a sennakolon ka kɛ yaala ye.

³Matigi Ala k'a fɔ o le ra, ko: "Ayiwa, nɛ ta jɔncɛ Ezayi fari lakolon ni a sennakolon tagamana fɔ san saba, ka o kɛ ko nataw tagamasiyɛn ye, ka Misirankaw, ani Etiyopikaw lasɔmi cogo min na,

⁴Asiri masacɛ bɛna Misiran jamana ta kasodenw, ani Etiyopi jamana mɔgɔ minaninw kɛ o cogo le ra; o bɛna denmisɛnw, ani cɛkɔrɔbaw bɛɛ fari lakolon ni o sennakolon ni o julakolon mina ka taga ni o ye, ka o kɛ maroyakoba ye Misirankaw fɛ.

⁵Ni o kɛra, minw tun bɛ o jigi lara Etiyopi jamana kan, ka o yɛrɛ bonya Misirankaw sababu ra, olugu ta bɛna kɛ jatigɛ ni maroya ye."

⁶O lon na, kɔni, o kɔgɔjida ta yɔrɔ mɔgɔw bɛna a fɔ ko: "E, a flɛ, an tun ka an jigi la minw kan, ani an tun bɛ to ka bori ka taga minw fɛ ko o ye an demɛ, ka an bɔsi Asiri masacɛ boro, olugu laban kɛra nin le ye! E, anw bɛna bɔsi cogo di sisan sa?"

Ezayi 21

Babiloni ta fanga laban

- ¹Kuma minw fɔra kɔgɔjida kongokolon ta ko ra: An juguw be nana i ko sanfɔɔ min be wuri ka woroduguyanfan kongokolon cɛtigɛ; o be nana ka bɔ kongokolon kɔnɔ, ka bɔ jamana dɔ ra, min tɔgɔ be siranya bla mɔgɔw ra.
- ²Kogbɛlɛnba le yirara ne ra: Mɔgɔjanfabagaw be janfa sirira, cɛnrikɛbagaw be cɛnri kɛra. Elamu kɛrɛkɛcɛw, aw ye taga! Mɛdi kɛrɛkɛcɛw, aw ye dugu lamini! Ne Ala bɛna nɔnakanw bɛɛ ban.
- ³O kosɔn ne soro be ne dimina, kɔnɔdimi ka ne mina i ko muso jigibagatɔ; jigitigɛ kosɔn ne toro tɛ foyi mɛnna tuun, jatigɛ kosɔn ne ja tɛ foyi yera tuun.
- ⁴Ne hakiri jagamina, ne ja tigɛra fɔ ne be yɛrɛyɛrɛ. Ne kɔrɔtɔnin tun be to ka sufera min makɔnɔ, o kɛra siranyafɛn ye ne fɛ sisan.
- ⁵O be domunikɛyɔrɔ labɛn ka tapiw lala, ka domuni kɛ, ka min. Nka o bɛna bara k'a mɛn ko: "Aw ye wuri, kɛrɛkuntigiw! Aw ye turu mun aw ta nɛgɛbɛnnanw na!"
- ⁶Sabu Matigi Ala k'a fɔ ne ye ko: "Taga yɔrɔkɔrɔsibaga dɔ sigi, ka yɔrɔ kɔrɔsi; ni a ka min ye, a ye o fɔ.
- ⁷Ni a ka sowotoro dɔ ye so fla be min samana, ka mɔgɔ dɔw ye falɔw kan, ka dɔw ye nɔgɔmɛw kan, a ye kɔrɔsiri kɛ ka ja, a ye kɔrɔsiri kɛ ka ja kosɛbɛ."
- ⁸Yɔrɔkɔrɔsibaga pɛrɛnna, ko: "Matigi, ne lɔnin be sankaso kunna, lon o lon ne be yɔrɔ kɔrɔsi. Ne lɔnin be ne lɔyɔrɔ ra; su o su ne be flɛri kɛ.
- ⁹A flɛ, cɛ dɔ be nana sowotoro dɔ kɔnɔ, so fla be sowotoro samana! A ka kuma ta, k'a fɔ ko: 'A bɛna, Babiloni bɛna! O ta alaw bɛɛ benbɛna dugu ma, ka cici.' "
- ¹⁰E, ne ta mɔgɔw, o ka aw minw gbasi simangbasikɛnɛ ra, ka aw fiyɛ i ko siman, ne ka min mɛn Fangatigi Ala, Izirayɛli ta Ala fɛ, ne ka o le fɔ aw ye.

Duma mara ta kiti

- ¹¹Kuma minw fɔra Duma mara ta ko ra: Mɔgɔ dɔ tora Seyiri ka pɛrɛn ka ne wele, ko: "Dugu kɔrɔsibaga, sufera be cogo di? Dugu kɔrɔsibaga, sufera be cogo di?"
- ¹²Dugu kɔrɔsibaga ko: "Sɔgɔmada be sera, nka su fana be kora tuun. Ni aw b'a fɛ ka jininkari kɛ, aw ye jininkari kɛ; o kɔ, aw ye sekɔ ka na tuun."

Arabujamana ta kiti

- ¹³Kuma minw fɔra Arabujamana ta ko ra: "Aw bɛna si Arabujamana yirituw ra, aw Dedanka nɔgɔmɛtigi dugutagabagaw!"
- ¹⁴Aw ye taga minlɔgɔtɔw kunbɛn ni ji ye, aw minw siginin be Tema jamana ra, aw ye taga boribagaw nɔ fɛ ni domuni ye.

¹⁵Sabu o be borira kerekemuru le ja, kerekemuru min samana ka bo a forogo ra o kama, ani kalan min samana o kama; o be borira kere baraka bonyakojugu le ja.”

¹⁶Sabu Matigi k'a fo ne ye ko: “Sani san kelen ce, san kelen dafanin, ne bena Kedari mara ta dawula bee ban.

¹⁷Kedari ta kalanbonbaga cefari to minw bena to, olugu bena ke ce dama dama doron. Matigi Ala, Izirayeli ta Ala le kumana.”

Ezayi 22

Zeruzalemu ta kiti

¹Kuma minw fora kurufurance ta ko ra, Ala ka kurufurance min yira cira ra: O tuma mun le ka aw soro, fo aw bee yelenna aw ta biribonw san fe,

²ele dugu mankanbatigi, dugu min fara woyokanw ni panagbekanw na? Aw ta mogo faganinw ma faga ni kerekemuru ye, o ma sa kerekeyoro ra.

³Aw ta kerekuntigiw bee borira jagon fe; kalantigiw ka o mina ka o ke kasodenw ye. O ka aw ta mogo min o min soro, o ka o bee mina, hali minw tun borira ka se fo yorojan.

⁴O koson ne b'a fo ko: “Aw ye aw ja bo ne ra, aw y'a to ne ye kasi kosebe. Aw kana aw yere sege ko aw be ne jusu saarora ne ta dugumogow ta cenri koson.”

⁵Sabu nin lon ye pagban lon le ye, ani halakiri lon, ani kononofiri lon, Matigi, Fangatigi Ala ka min ben an kan kurufurance yoro ra, a ka kurufurance min yira cira ra. Dugu laminikogow bena benben o lon na, kulekanw bena bo ka taga kuruyorow fan na.

⁶Elamukaw ta kerekewe ka o ta bifesforogow ta; o ta sowotorotigiw, ani o ta sotigiw fana wurira. Kiri ta kerekewe ka o ta negebennanw labo.

⁷E, Zeruzalemukaw, aw ta dingakonoyoro bee ra cepumanw fara sowotorow ra! Kerekese sotigiw nana lo aw ta dugu donda ra de!

⁸Fen min tun be Zuda mara tanga, o bee tara ka bo o koro. O lon na, aw jigi tun be Yiritu ta bon ta kerekeminanw le kan.

⁹Wo caman minw tun bora Dawuda ta masabonba kogow ra, aw ka o ye. Aw tun ka ji mara aw yere ye dugumayanfan ta jimarayoro ra.

¹⁰Aw tun ka Zeruzalemu bonw jate ka bon dow cici janko ka do fara dugu kogo baraka kan.

¹¹Aw tun ka jimarayoro do laben kogo fla ce ma, ka jidinga koro ta jiw ke o konu. Nka min ye nin kow kebaga ye, aw ma o tigi fle; min ka nin kow laben kabini wogatijan, aw ma o tigi jate.

¹²O lon na, Matigi, Fangatigi Ala tun k'a fɔ aw ye ko aw ye kasi, ka maɲumankokasi ke, ka aw kun li, ka bɔrɔfaniw don aw yeɛ ra.

¹³Nka jusudiyakow, ani ninsɔndiyakow, aw ka o le ke! Aw ka misiw faga, ka sagaw kannatige, ka o sogo domu, ka duven min, k'a fɔ ko: "An ye domuni ke, ka min, sabu sini an bena sa!"

¹⁴Fangatigi Ala ka nin kuma fɔ k'a don ne toro ra; a ko: "Fɔ ka taga se aw ta saya ma nin terenbariyakow tena yafa aw ma fiyewu!" Matigi, Fangatigi Ala ko ten.

Masaso kunnasigibaga ta kiti

¹⁵Matigi, Fangatigi Ala ko: "Wuri ka taga nin fagamace fe, min ye Sebina ye, masaso kunnasigibaga, i y'a fɔ a ye ko:

¹⁶'Ele ta mun le be yan, walama i ta mɔgɔ juman le be yan, fɔ ka na ke kaburu sogi ye k'a bla i yeɛ tɔgɔ ra yan? I be kaburu sogira i yeɛ tɔgɔ ra kuruw san fe, i be i su layɔrɔ lesera faraw ra k'a bla!

¹⁷A fe, ele ce barakaman, Matigi Ala bena ele mina ka i siri kolikoli, ka i firi ni baraka ye fɔ yɔrɔjan,

¹⁸k'a to i ye kolonkolon, ka kolonkolon i ko kabakuru, ka taga fɔ jamana dɔ ra, jamana min kɔnɔ ka bon. I bena taga sa o yɔrɔ le ra, i ta sowotoro dawulamanw bena to yi, ele min ka maroya ben i matigice ta masaso kan!

¹⁹Ne bena i gben ka bɔ i ta baara ra, ka i sama ka bɔ i loyɔrɔ ra.

²⁰O lon na, ne bena ne ta baaraden wele, min ye Hilikiya dence Eliyakimu ye.

²¹Ne bena i ta fagamaderge don ale le ra, k'a cesiri ni i ta cesirijara ye, ka i ta fanga di a ma. A bena ke Zeruzalemukaw fa ye, ani Zuda mara mɔgɔw fa.

²²Ne bena Dawuda ta masaya fanga lakile di a ma. Ni a ka bon min dayele, mɔgɔ te se ka o datugu; ni a ka min datugu, mɔgɔ te se ka o dayele.

²³Ne bena a turu dugu ma i ko negebere, yɔrɔ barakaman dɔ ra; a ta masasiginan bena tɔgɔba sɔrɔ ka bonya la a ta somɔgɔw kan.' "

²⁴A ta somɔgɔw ta doni bee bena dulon ale le ra, o ta durujaw, ani o kɔmɔgɔw bee, i ko o be minanw dulon negebere ra cogo min na, jifiyew, ani dagaw.

²⁵Nka Fangatigi Ala ko: "Lon dɔ, o negebere min tun turura yɔrɔ barakaman na, o negebere bena yɔgɔyɔgɔ, ka kari ka ben; doni minw tun dulonnin b'a ra, o bee bena ben ka cici. Matigi Ala ko ten."

Ezayi 23

Tiri ni Sidon ta kiti

- ¹Kuma min fɔra Tiri dugu ta ko ra: Tarisisi ta jirakurunbaw, aw ye mapumankokasi ke! Sabu Tiri dugu halakira, bon tɛ yi tuun, kurunlɔyɔrɔ tɛ yi tuun! O kuma fɔra o ye, o nanin kɔ ka bɔ Sipere jamana ra.
- ²Aw kɔgɔjidaramɔgɔw, aw ye je, aw Sidɔn jagokebagaw, aw ye je, aw minw ta ciradenw bɛ kɔgɔji yaala ka taga fɔ yɔrɔjan.
- ³Siman minw tun bɛ sɛnɛ Nili bada ra, o tun bɛ o siman minw kan bada ra, o tun ye Sidɔnkaw ta naforosɔrɔ sababu ye; o ta dugu le tun kɛra siya tɔw ta jagokeyɔrɔ ye.
- ⁴Ele Sidɔn, kɔgɔjida dugu barakaman, ele ta le ye maroya ye; sabu kɔgɔji kumana, a ko: “Ne tɛna kɔnɔdimi sɔnmina tuun, walama ka den woro; ne tɛna dence lamɔ tuun, walama denmuso.”
- ⁵Ni o kibaroya nana se Misiran, ni olugu ka Tiri ta ko kibaroya mɛn, o kɔnɔ bɛna gban.
- ⁶Aw ye kɔgɔji cɛtigɛ ka taga Tarisisi, aw ye mapumankokasi ke, aw kɔgɔjidaramɔgɔw!
- ⁷Nanagbɛ caman tun bɛ dugu min kɔnɔ, o dugu le kɛra tan wa? Dugu min ju sigira kabini fɔlɔfɔlɔ, dugu min mɔgɔw senw tun bɛ o ta ka taga fɔ yɔrɔjan, ka taga jamana werew mara jagboya ra!
- ⁸Jɔntigi le ka nin ko latigɛ Tiri dugu kama sa, dugu min tun bɛ masacɛw sigi masaya ra, dugu min ta fiyeerekɛbagaw tun bɛ i ko fagamadenw, min ta jagokebagaw tun ye dunuɓa tɔgɔbatigiw le ye?
- ⁹Fangatigi Ala le ka nin ko latigɛ, janko ka mɔgɔ dawulamanw bɛɛ ta yerebonya cɛn, ka dunuɓa tɔgɔbatigiw bɛɛ dɔgɔya.
- ¹⁰Tarisisi dugumɔgɔw, aw ye aw ta dugukolo sɛnɛ i ko Misirankaw bɛ Nili bada yɔrɔ sɛnɛ cogo min na; sabu kurunlɔyɔrɔ tɛ aw fɛ tuun.
- ¹¹Ala k’a boro lawuri kɔgɔji kama, a bɛ maraw yuguyugu; Matigi Ala ka mɔgɔ dɔw ci ko o ye Kanaanakaw ta bon barakamanw cici.
- ¹²A ko: “Aw tɛna janagbɛ ke tuun; aw Sidɔn dugumɔgɔw kɛra i ko cɛ benna sunguru min kan. Aw ye wuri ka kɔgɔji cɛtigɛ ka taga fɔ Sipere; nka hali ni aw bɛ o yɔrɔ ra, aw tɛna laganfiya sɔrɔ.
- ¹³Aw ye Babilɔnikaw ta jamana flɛ; olugu ta siya tununa. Asirikaw ka o ta yɔrɔ ke kongobɛganw ta siyɔrɔ le ye. O ka yɛlɛnyɔrɔw lɔ ka Babilɔni dugu kogo lamini, ka o ta bon barakamanw cici, ka o ke tomow ye.
- ¹⁴Jirakurunbaw, aw ye mapumankokasi ke, sabu aw ta masabonbaw benbenna.”

¹⁵O wagati ra, mɔgɔw bɛna pɛna Tiri dugu kɔ, fɔ san biwolonfla; o ye masace kelen si sandaw ye. Ni o san biwolonfla dafara, Tiri dugu ta ko bɛna kɛ i ko jatɔmuso min ta ko fɔra dɔnkiri ra, ko:

¹⁶“Gɔni ta ka dugu lamini, cɛw pɛnana ele jatɔmuso min kɔ! Gɔni fɔ kosebɛ, ka dɔnkiri caman la, janko cɛw ye o hakiri to i ra tuun.”

¹⁷Ni san biwolonfla dafara, Matigi Ala bɛna a hakiri to Tiri dugu ra tuun. A bɛna a ta warisɔrɔ damina tuun, ka to ka jatɔya kɛ ni dunuɔa siyaw bɛɛ ye.

¹⁸Nka a ta sara ni a ta sɔrɔta bɛɛ bɛna bla danna Matigi Ala ye; a tɛna lajɛn, a tɛna mara tuun. Minw bɛ Matigi Ala ɔa kɔrɔ, ka baara kɛ a ye, o ta sɔrɔta bɛna kɛ olugu le ta ye, janko o ye domuni sɔrɔ ka wasa, ani fanɔpumanw.

Ezayi 24

Wagati nataw ta ko

(24–27)

Matigi Ala bɛna dunuɔa halaki

¹A flɛ, Matigi Ala bɛna dugukolo halaki, k’a kɛ yɔrɔ lakolon ye; a bɛna a dabiri, k’a sigibagaw bɛɛ janjan.

²Min bɛna kɛ mɔgɔ gbansanw na, o le bɛ kɛ sarakalasebaga ra; min bɛna kɛ jɔnce ra, o le bɛ kɛ a matigice ra; min bɛna kɛ jɔnmuso ra, o le bɛ kɛ a matigimuso ra; min bɛna kɛ fiyeerekebaga ra, o le bɛ kɛ sannikebaga ra; min bɛna kɛ fensingabaga ra, o le bɛ kɛ a dibaga ra; min bɛna kɛ jurudonbaga ra, o le bɛ kɛ jurunantigi ra.

³Dugukolo bɛna halaki pewu, k’a lakolon to; sabu Matigi Ala le ka nin kumaw fɔ.

⁴Dugukolo bɛ sukasi kɛra, a baraka banna, dunuɔamɔgɔw baraka banna, o fasara, dunuɔa mɔgɔbaw fasara.

⁵Dugukolo lanɔgɔra a sigibagaw sababu ra; sabu o banna Ala ta sariyaw ra, k’a ta cifɔninw yeɛɛma, k’a ta jɛnɔgɔnya* wuribari cɛn.

⁶O le kosɔn, danga bɛ dugukolo halaki; o hake bɛ ben a mɔgɔw kan. O le kosɔn, dugukolo mɔgɔw bɛ banna; mɔgɔ dama dama dɔrɔn le tora.

⁷Duvenkura banna pewu, rezensunw jajara; minw jusu tun diyara, olugu bɛɛ bɛ nɔnana.

⁸Longanfɔkanw ta ninsɔndiya banna, ɔanagbɛkanw mankan lalɔra, korafɔkanw ta ninsɔndiya banna.

⁹Mɔgɔ si tɛ dɔnkiri la ka duven min tuun; minnifen farimanw kunayara a minbagaw da ra.

¹⁰Dugu cira, k’a kɛ yɔrɔ lakolon ye; bonw bɛɛ datugura, mɔgɔ si tɛ don o kɔnɔ tuun.

¹¹Mɔgɔw be kule dugu siradaw ra, ko duven desera; ninsɔndiya te yi tuun, jusudiya bɔra jamana kɔnɔ.

¹²Dugu beɛ kera yɔrɔ lakolon ye; dugu donda konw karira ka ben, ka cɛn.

¹³Min bɛna ke dugukolo kan, ani siyaw ce ra, o bɛna ke i ko wagati min o be oliviyesun yuguyugu k'a denw burun, walama rezɛn tigenin kɔ, o be rezɛnden to dama dama minw tɔmɔtɔmɔ.

Ala ta mɔgɔw ta ninsɔndiya wagati ma se

¹⁴Minw bɔsira, olugu be o kan kɔrɔtara ka jagarikanbaw bɔ; o be to terebenyanfan na ka pɛren ka Matigi Ala tɔgɔ bonya.

¹⁵O kosɔn aw ye Matigi Ala bonya terebɔyanfan jamanaw ra; aw ye Matigi Ala, Izirayeli ta Ala tɔgɔ bonya kɔgɔji kɔfɛjamanaw ra.

¹⁶An be dɔnkirilakan mɛna ka bɔ fɔ dunuɓa dan na ko: "Ala terennin ta le ye bonya ye!" Nka ne ko: "E, ne jigi tigera; ne jigi tigera, bɔnɔ ka ne sɔrɔ!" Janfabagaw be janfa sirira! Janfa! Janfabagaw be janfa sirira!

¹⁷Jatige, ani dingaba, ani jɔ, o le be aw ɓa, aw dunuɓamɔgɔw.

¹⁸Ni min ka bori jatige mankan ɓa, o be ben dingaba kɔnɔ; ni min ka bɔ dingaba kɔnɔ, o be mina jɔ ra. Sabu sankolo wow dayɛlɛra, dugukolo jusiginanw be yɛrɛyɛrɛra.

¹⁹Dugukolo cira fɔ ka yɛrɛgɛ, dugukolo pɛrenna fɔ ka karikari, dugukolo yuguyugura ni baraka ye.

²⁰Dugukolo be tingitanga i ko dɔrɔtɔ; a be fifara i ko gbatakolon. A ta hakekow baraka bonyara a ma; a bɛna ben, a tɛna se ka wuri tuun.

Matigi Ala le bɛna ke masacɛ ye Zeruzalɛmu

²¹O lon na, Matigi Ala bɛna sankolokɔnɔfɛnw ta hakew sara bɔ o ra san fɛ, ka dugukolo masacɛw ta hakew sara bɔ o ra dugukolo kan yan.

²²O bɛna lajɛn ɓɔgɔn kan i ko o be kasodenw lajɛn dinga kɔnɔ cogo min na. O bɛna o datugu kasobon kɔnɔ; ni wagatijan tɛmɛna, o bɛna o ta kiti tige.

²³Karo kun bɛna suuru, tere bɛna maroya; sabu Fangatigi Ala bɛna sigi masaya ra Siyɔn kuru kan, ani Zeruzalɛmu; a nɔrɔ bɛna manamana a ta jamana ɓamɔgɔw ɓa kɔrɔ.

Ezayi 25

Ala le ye a nasiranbagaw jigi ye

¹E, Matigi Ala, ele le ye ne ta Ala ye; ne be i bonya ka i tɔgɔ tando, sabu i ka kobaw ke; i ka min latige kabini wagatijan, o be to a nɔ ra, a te yeɛma.

²I ka dugu barakaman ke tomo ye, k'a halaki k'a ke kabakuruton ye. Siyaw ta fagamaduguba te dugu ye tuun, a tena lo ka ye tuun fiyewu.

³O koson siya barakamanw be i bonya, siya farimanw ta duguw be siran i na.

⁴Ele le ye desebagatow dogoyoro ye, ele le ye fagantanw dogoyoro ye o degu wagati ra, ele le ye o dogoyoro ye sanjiba wagati ra, ele le ye o ta suma ye, fundeninwagati ra. Sabu mogwo farimanw ta jusugban be i ko sanjiba min be kogo gbasi,

⁵walama i ko tere fundenin be dugukolojalan jeni cogo min na. Ele le be siyaw ta woyokanw mala; sankaba be tere datugu k'a fundenin lalo cogo min na, i be mogwo farimanw ta donkirilakanw fana ban ten.

Matigi Ala ta panagbeba

⁶Fangatigi Ala bena panagbeba do laben siyaw bee ye nin kuru kan: sogo turuman ta panagbe, duvendiman ta panagbe, ani sogo tobikonuman ni a turu, ani duvendiman sensenkonuman!

⁷O kuru kelen kan, fani min tun ka jamana mogow bee na datugu, a bena o faran; birifani min tun ka siyaw bee na datugu, a bena o faran.

⁸A bena saya ban pewu! Dunupatigi Ala bena bee naji ce. Mafiyenyari min tun be a ta mogow kan, a bena o ban jamana yoro bee ra; sabu Matigi Ala kumana.

Izirayeli ta hera ani Mohabu ta konso

⁹O lon na, o bena a fo ko: "An ta Ala fle nin ye; an ka an jigi la ale le kan, a ka an kisi. An jigi be Matigi Ala le kan; an ye ninsondiya ka jagari, sabu a ka an kisi.

¹⁰Matigi Ala b'a boro la nin kuru kan k'a tanga." Nka o bena Mohabukaw terege yoronin kelen na, i ko o be binjalan karikari k'a digi pamapamadinga konso cogo min na.

¹¹Ka o to o dingakolon konso, o bena a boro yangan i ko jinomubaga b'a boro yangan ka ji nomu cogo min na; nka Ala bena o ta yerebonya bo o ra, o ni o ta setigiya bee.

¹²Mohabukaw, aw ta kogo jamijan barakamanw koni, Matigi Ala bena o cici, ka o lala; a bena o benben dugu ma, bogwo ra.

Ezayi 26

Matigi Ala ta dugu barakaman

¹O lon na, mogow bena nin donkiri la Zuda mara ra, k'a fo ko: "Dugu barakaman be an fe; Matigi Ala ka laminikogow ni kogo barakamanw lo k'a lamini, janko ka an kisi.

²Aw ye dugu dondaw yeɛ, k'a to siya terennin ta mɔgɔw ye don, siya kankelentigi.

³Ni mɔgɔ min kera jusukelentigi ye, i be hera ke o tigi ye; i be hera ke a ye, sabu a b'a jigi la i kan.

⁴Aw ye aw jigi la Matigi Ala kan wagati beɛ, ani tuma beɛ, sabu Matigi Ala, Matigi Ala le ye an dogoyɔɔ barakaman ye wagati beɛ.

⁵A ka sanfesigibagaw lajigi; a ka dugu barakaman laben, k'a ben fɔ dugu ma, k'a ben k'a la fɔ buguri ra.

⁶Mɔgɔw b'a dɔndɔn ni o sen ye: janibagatɔw b'a dɔndɔn ni o senw ye, deseɓagatɔw be tagama a kan."

Alaɓinibagaw ta Aladaari

⁷Mɔgɔ terennin ta sira ye sira terennin le ye. Ala, ele min ye cantigi ye, ele le be mɔgɔ terennin temesira dakara.

⁸Can lo, Matigi Ala, an be to i ta kolatigeninw sira le kan; an be ele le makɔnɔna. I tɔgɔ ni i ta bonya, o le ye an jusukun diyanyako ye.

⁹Su fe i ta ko miiriya be ke ne jusukun na; ne be i ta jenɔɔgɔnya jini ni ne ta miiriya beɛ ye. Ni i ta kiti be ben dunuɓamɔgɔw kan, o le b'a to adamadenw be terenninya sira yɔɔɓini.

¹⁰Nka ni i ka makari mɔgɔjugu ra, a te terenninya sira yɔɔɓini. A be to ka kojugu ke, hali mɔgɔ terenninw ta jamana ra; a te Matigi Ala ta bonya jate.

¹¹E, Matigi Ala, i boro kɔɔtanin lo mɔgɔjuguw kama, nka o te a yera. I bena min ke i ta mɔgɔw ye i ta kanuyaba kosɔn, o bena o ye, fɔ ka maroya. Tasuma min labenna i juguw kama, o le bena mɔgɔjuguw domu.

¹²E, Matigi Ala, i be hera ke anw ye; sabu an be fen o fen dabɔ, ele le be o beɛ dafa an ye.

¹³E, Matigi Ala, an ta Ala, matigice werew tun sigira an kunna, minw te ele ye, nka an be ele kelenpe tɔgɔ le bato.

¹⁴Olugu sara ka ban, o tena janamanya tuun; o tagara ka ban, o tena wuri ka lo tuun; sabu i wurira o kama ka o halaki, ka o tɔgɔ tunu ka bɔ mɔgɔw hakiri ra.

¹⁵E, Matigi Ala, i ka an ta siya caya, i ka an ta siya caya, ka i ta nɔɔɔ yira; i ka jamana danw beɛ yeɛma ka dɔ fara a bonya kan.

¹⁶E, Matigi Ala, wagati min an tun degura, an ka i yɔɔɓini; wagati min i ka an ta kojugu hake bɔ an na, an ka i daari kosebe.

¹⁷E, Matigi Ala, an tun be i ja kɔɔɔ i ko muso lasiritɔ, min jigiwagati surunyara, min b'a yere tɔnɔmi ka kule kɔnɔdimi boro.

¹⁸An ka kɔnɔ ta, ka kɔnɔdimi sɔnmina, nka an ka fɔnɔ le woro. An ma se ka jamanadenw bɔsi, an ma den woro ka o fara dunupamɔɔw kan.

Ala ka layiri min ta a ta mɔɔw ye

¹⁹Aw ta mɔɔw saninw bena panamanya tuun; ne ta mɔɔw suw bena kunu. Aw ye kunu ka ninsɔndiya ka kule ci, aw minw lanin be dugukolo buguri ra; sabu Ala bena sɔɔmada gɔmiji le lajigi aw ta dugukolo kan, dugukolo bena mɔɔw saninw panaman labɔ.

²⁰Ne ta mɔɔw, aw ye taga don aw ta bonw kɔnɔ ka da datugu aw yere da ra, ka dogo ka wagati dɔɔnin ke sani k'a to ne ta jusufariya ye ban.

²¹Sabu, a fe, Matigi Ala be bɔra a sigiyɔɔw ra; a bena dugukolo mɔɔw ta kojuguw hake bɔ o ra. Dugukolo bena mɔɔw faganinw jori labɔ kene kan; a tena mɔɔw faganinw dogo tuun.

Ezayi 27

Jirasa belebele halakira

¹O lon na, Matigi Ala bena a ta kerɛkemuru fariman, a ta kerɛkemuru belebele, a ta kerɛkemuru barakaman ta jirasa belebele kama, min ye sa boribaga ye, jirasa belebele, sa tɔnɔminin! A bena o kɔɔɔji danfen barakaman faga.

Matigi Ala ta rɛzenforo ta ko

²"O lon na, aw bena rɛzenforo diman ta ko dɔnkiri la!

³Ne Matigi Ala, ne yere le bena ne janto a ra; ne bena a sɔn ji ra wagati bee. Ne bena a kɔɔsi su ni tere, janko foyi kana na a cen.

⁴Dimi foyi te ne jusukun na tuun; nka ni ne ka nɔnfɔnyiriw, ani ɲaniyiri dɔw le sɔɔw a ra, o tuma ne bena wuri olugu kama ka o kere, ka o bee jeni tasuma ra;

⁵fɔ ni o ka ne ke o dogoyɔɔw ye, ka hera pini ne fe, ka hera ke ni ne ye."

Izirayelimɔɔw ta jurumunw bena yafa

⁶Wagati nataw ra, Yakuba ta mɔɔw bena liliw don; Izirayelimɔɔw bena nugu, ka fiyeren, fɔ ka dunupa bee fa o denw na.

⁷Yala Matigi Ala ka o bugɔ i n'a fɔ a tun ka o bugɔbagaw bugɔ cogo min na wa? Yala a ka o faga i ko a tun ka o fagabagaw faga cogo min na wa?

⁸ɔn-ɔn, a ka o ta kiti tige k'a dama kapa; a ka o gben ka taga jamana were ra, ka o fiye n'a dafɔnɔ fariman ye, i ko terebɔyanfan ta fɔnɔ gbanninman wurilon na.

⁹Yakuba ta mɔɔw ta terenbariyaw bena kafari nin cogo le ra; o ta jurumunw yafari kɔ bena ke nin le ye: O bena o ta sɔnnikeyɔɔw ta kabakuruw bee cici ka o mugumugu i ko faragbe; jo musoman Asera ta sɔnnikeberew, ani wusunan saraka* bɔyɔɔw si tena ye tuun.

¹⁰E, dugu barakaman kera yɔrɔ lakolon ye; mɔgɔw bɛɛ tagara k'a lakolon to, k'a ke i ko kongokolon. Misidenw le be bin jimi yi, ka la yi, ka yiri misenw flaburuw jimi.

¹¹Ni a yiriborow jajara, o be o karikari, musow b'a ke ka tasuma mana. Mɔgɔ hakirintanw tun lo, o kosɔn o danbaga ma hina o ra; min ka o ke mɔgɔ ye, ale ma makari o ra.

Mɔgɔ minaninw bɛɛ bɛna labla

¹²O lon na, Matigi Ala bɛna a ta siman gbasi, k'a fiyɛ, k'a ta Efirati ba ra, ka taga a bla fɔ Misiran kɔba ra; a bɛna aw bɛɛ tɔmɔtɔmɔ kelen kelen, aw Izirayelimɔgɔw.

¹³O lon na, buru belebele bɛna fiyɛ; ni o kera, minw tun tununa Asiri jamana ra, minw tun gbɛna ka taga fɔ Misiran jamana ra, olugu bɛɛ bɛna seko ka na. O bɛna na o kinbiri gban Matigi Ala ja kɔrɔ, k'a bato a ta kuru saninman kan, Zeruzalemu.

Ezayi 28

Ala bɛna kiti tigɛ k'a ta mɔgɔw kisi (28–35)

Samari mara bɛna halaki

¹Efirayimu dɔrɔtɔw be o yere bonya masafugula min kosɔn, bɔnɔ bɛna o sɔrɔ . O ka o yirifiyeren faganin le ke o ta masiri ye, o min be o ta dugukolojuman sanfeyɔrɔ ra; dɔrɔ ka o mɔgɔ minw halaki, bɔnɔ bɛna olugu ta dugu sɔrɔ!

²A flɛ, cɛ dɔ be Matigi fɛ, cɛ barakaman fangatigi lo. A nato be i ko sanbere jigitɔ, i ko sanfɔnɔ min be cɛnri ke, i ko sanjiba min be jibaw lana; a boro baraka bɛna fen bɛɛ yeɛma dugu ma.

³Efirayimu dɔrɔtɔw be o yere bonya masafugula min kosɔn, mɔgɔw bɛna o dɔndɔn ni o sen ye.

⁴O ka o yirifiyeren faganin min ke o ta masiri ye, min be o ta dugukolojuman sanfeyɔrɔ ra, o bɛna ke i ko toromɔ min mɔna toro mɔwagati ja; ni mɔgɔ min k'a ye, k'a sɔrɔ k'a mina a boro dɔrɔn, o tigi b'a domu o yɔrɔnin kelen bɛɛ ra.

⁵O lon na, Fangatigi Ala yere bɛna ke a ta mɔgɔ tɔw ta masafugula nɔɔrɔman ye, ka ke o ta masirifen dawulaman ye.

⁶Minw be sigi ka kiti tigɛ, a bɛna can hakiri di olugu ma; minw be taga o juguw kere dugu donda ra, a bɛna cɛfariya don olugu ra.

Ala ta cira lɔgɔbɔbagaw

⁷Ayiwa, nin mɔgɔw fana be talontalon duven kosɔn; minnifen farimanw ka o lafiri. Sarakalasebagaw, ani ciraw be talontalon minnifen farimanw kosɔn; duven ka o hakiri pagami, minnifen farimanw ka o lafiri, ni o be cirayakumaw fɔ, o be to ka talontalon, o fifa fifatɔ le be kiti tigɛ.

⁸O ta tabaliw bæe fara fɔɔɔ ni nɔɔ ra, yɔɔ si saninyanin tɛ.

⁹O ko: “Ale b’a fɛ ka jɔntigi le karan dɛ? A b’a fɛ ka kuma jafa jɔntigi le ye? A b’a miiri ko anw ye den dabɔninkuraw le ye sin na wa, den minw be sinmin dablara kura ye?”

¹⁰Aw y’a don tan, aw y’a bɔ tan, aw y’a kɛ tan, aw y’a kɛ tan, aw ye dɔɔnin kɛ yan, ka dɔɔnin fana kɛ yan ! “

¹¹Ayiwa, o tɛ jamana min mɔɔw ta kuma faamu, siya wɛɛ mɔɔw ta kanw, Matigi Ala bɛna o mɔɔw le ta ka kuma nin mɔɔw fɛ.

¹²A tun k’a fɔ o ye ko: “Laganfiya ye nin ye! Minw sɛgɛra, olugu ye laganfiya! Nasuma ye nin ye!” Nka o ma sɔn k’a lamɛn .

¹³O kosɔn olugu kɔni fɛ, Matigi Ala ta kuma bɛna kɛ o le ye, ko: “Aw y’a don tan, aw y’a bɔ tan, aw y’a kɛ tan, aw y’a kɛ tan, aw ye dɔɔnin kɛ yan, ka dɔɔnin fana kɛ yan!” O ra, o tagamatɔ bɛna bɛn ka o kɔ kari, o bɛna don jɔ ra, jɔ bɛ o mina.

Kabakuru nafaman

¹⁴O kosɔn aw ye Matigi Ala ta kuma lamɛn, aw mɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ, aw minw ka aw ta fanga sigi Zeruzalɛmu dugumɔɔw kunna.

¹⁵Aw ko: “An ka jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ don ni saya ye, anw ni lahara ka layiri ta jɔɔɔɔ ye. O ra, hali ni kojuguba dɔ ka na, a tɛna se an ma; sabu an ka janfa kɛ an dogoyɔɔ ye, ka faninya kɛ ka an yɛɛ sutara.”

¹⁶O kosɔn Dunupatigi Ala ko: “A fɛ, ne bɛna kabakuru dɔ sigi ka o kɛ Siyɔn dugu jusiginan ye; kabakuru barakaman lo, kabakuru fɔɔ lo, kabakuru sɔngɔɔɔɔɔɔɔ lo, bon jusiginan barakaman lo. Ni mɔɔw o mɔɔw k’a jigi la a kan, o tigi tɛna siran, ka bori .

¹⁷Ne bɛna can le kɛ sumanikejuru ye, ka terenninya kɛ kogo laterenjuru ye. Aw dogoyɔɔ min ye janfa ye, sanbɛɛ bɛna o flan ka bɔ yi; jiba dɔ bɛna aw sutarayɔɔ ta ka taga ni a ye.”

¹⁸O ra, aw tun ka jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ min don ni saya ye, o bɛna cɛn, aw tun ka layiri min ta ni lahara ye, o tɛna to yi. Ni kojuguba nana, a bɛna aw tɛrege dugu ma ka tɛmɛ.

¹⁹Ni a bɛ tɛmɛ tuma o tuma, a bɛna aw ta; a bɛna tɛmɛ sɔɔɔma o sɔɔɔma, lon o lon, ani su o su; a kumakan dama mɛnni, o bɛna jatige bla aw ra.

²⁰Lanan surunyakojuɔ fɛ, mɔɔw tɛna se ka la k’a yɛɛ foni a kan, birifani dɔɔɔyojuɔ fɛ, mɔɔw tɛna se k’a yɛɛ datugu ni a ye.

Ala bɛna min kɛ mɔɔɔjuɔw ra

²¹Matigi Ala bɛna wuri i n’a fɔ a tun wurira Perasimu kuru kan cogo min na; a bɛna dimi i ko a tun dimina Gabahɔn kɛnɛgbɛ ra cogo min na . A bɛna a ta koba

ke, koba min jɔgɔn ma deri ka ke; a bɛna a ta baara ke, baara min jɔgɔn ma ke ka ye ban.

²²O ra, sisan, aw kana aw yere bla lɔgɔbɔri ra, janko aw ta sirinanw kana na aw dɛre tuun; sabu ne k'a mɛn Matigi Ala, Fangatigi Ala fe, ko jamana bɛɛ lajennin ta halakiri ko latigera.

Sɛnɛkɛbaga k'a ta baara kɛcogo lɔn

²³Ayiwa, aw ye aw toro malɔ ka ne kan lamɛn, aw ye aw janto ne darakuma ra, k'a lamɛn.

²⁴Min bɛ sɛnɛ ke ka siman dan, yala o tigi bɛ sɛnɛ ke wagati bɛɛ le wa? Yala a bɛ to ka walanw bɔ, walama ka dugukolo dakapa tuma bɛɛ le wa?

²⁵A bɛ dugukolo dakapa fɔlɔ le, o kɔ, a bɛ nanfen misɛn dɔw kise seri, ka dɔw kise dan; o kɔ, a bɛ siman suguya dɔ dan foro yɔrɔ dɔ ra, ka suguya wɛrɛ dan yɔrɔ wɛrɛ ra, ka sɔrɔ ka siman dɔ fana dan k'a ta foro lamini.

²⁶Ala le k'a karan a kɛcogo ra, ale le ka o yira a ra.

²⁷Mɔgɔ si tɛ nanfen misɛnw kise bɔ ni yirikurunba sirinin ye misi ra; o fana tɛ wotoro sen yeɛ nanfen misɛnw kan ka o kise bɔ. O bɛ nanfen misɛn dɔw gbasi ni bere le ye, ka dɔw gbasi ni kalama ye.

²⁸O bɛ simankise si, k'a mugu bɔ, k'a ke buru ye; nka mɔgɔ si tɛ siman gbasi k'a dama tɛmɛ. O bɛ misiwotoro senw, ani yirikurunba tɛmɛ siman kan, nka misiw tɛ simankisew dɔndɔn ka o cici ni o senw ye.

²⁹O bɛɛ bɔra Fangatigi Ala le ra fana; a ta kolatigeninw ye kabako le ye, a ta hakiritigiya ka bon.

Ezayi 29

Zeruzalɛmu dugu ta ko

¹Bɔnɔ bɛna Ariyeli sɔrɔ, Ariyeli kɔni, Dawuda tun tagara dugu min kama! San o san, ni a ka aw diya, aw kɔni ye aw ta san janagbew bɛɛ ke.

²O bɛɛ n'a ta, ne bɛna Ariyeli degu kosebɛ: ne bɛna o ta ke kasi ni jaji le ye; ne bɛna dugu ke i ko sarakajenyɔrɔ.

³Ne bɛna na aw kama ka na aw ta dugu lamini; ne bɛna yelɛnyɔrɔw lɔ ka dugu kogo lamini, ka kogojanw lɔ ka aw datugu.

⁴Aw bɛna majigi, aw bɛna to dugu ma le ka kuma; aw darakuma bɛna bɔ dugukolo buguri le ra, aw kumakan bɛna bɔ dugukolo jukɔrɔ, i ko minw bɛ suw wele, aw bɛna aw darakumaw nɔnununu ka bɔ dugukolo jukɔrɔ le.

⁵Nka aw juguw ta jama bee bena ke i ko bugurimugu; o mogo farimanw ta jama bee bena ke i ko binjalan, fɔɔ be min ta. O kow bee bena bara ka ke yɔɔnɔn kelen na.

⁶Fangatigi Ala yere bena na aw bɔsi; a bena na ni sanperen ni dugukoloyereyere ni mankan belebele ye, ani sanjiba ni sanfɔɔba ni tasumamana fariman.

⁷Mogow ta sikow, ani o be fen minw ye su fe, o bee be tunu cogo min na, siya caman minw be Ariyeli kerera, olugu bena tunu ten le, o mogo minw bee be benna o kan, ani o ta bon barakamanw kan, ka o degu.

⁸Mogo min kongoto be sunogo, ka siko ko a be domuni kera, ka na kunu k'a sɔɔ a kɔɔbara lakolon lo, walama mogo min minlogoto be sunogo, ka siko ko a be ji minna, ka na kunu, k'a sɔɔ a segeninba lo, a kan janin lo, ayiwa, siya caman minw bee be Siyon kuru kerera, olugu ta bena ke ten le.

Ala ta mogow ta faamubariya

⁹Aw ye kabakoya fo ka manwu, aw ye fiyentoya ke fo ka ke fiyentow ye. Aw ye panamini, k'a sɔɔ duven no te, aw tagamato ye to ka fifa, k'a sɔɔ minnifen fariman no te.

¹⁰Sabu Matigi Ala ka aw hakiri lasunogo; a ka ciraw jaw datugu, ka fani biri flerikebagaw padaw kan.

¹¹Ayiwa, nin ko minw yirara aw ra, o bee be aw fe i ko gbolokitabu do kɔɔkumaw, gbolokitabu min melegera k'a da nɔɔ. Ni i k'a di sebelɔnbaga do ma k'a fo a ye ko: "Sabari, i ye nin karan de," ale be i jaabi ko: "Ne te se k'a karan, sabu a da nɔɔnɔn lo."

¹²Walama ni i ka kitabu di sebelɔnbari do ma, k'a fo a ye ko: "Sabari, i ye nin karan de," ale be i jaabi ko: "Ne te sebe lon!"

¹³Matigi ko: "Nin mogow be gbara ne ra ka ne bato ni o da dama le ye; o b'a fɔra o da ra le, ko o be ne bonya, k'a sɔɔ o jusukun yɔɔ ka jan ne ra kosebe. Ne pasiran min be o ra, o ye adamadenw ta kuma fonin dama le ye, o ka min karan o kun fe.

¹⁴O koson a fe, ne bena nin mogow kabakoya tuun, ka o kabakoya fo ka taga o kabakoya. Hakiritigiw ta hakiritigiya bena cen, lonnikebagaw ta lonniya bena tunu o ma."

¹⁵Bɔno bena aw sɔɔ, aw minw be taga fo yɔɔjan, ko aw be aw ta kow dogora Matigi Ala ma; aw be aw ta kow ke dibi ra, k'a fo ko: "Jon le be an yera? Jon le b'a kala ma?"

¹⁶Aw kumayelemabagaw, o tuma dagalalagabaga yere le kera bogɔ ye sisan wa? Yala fen lalaganin b'a fo a lalagabaga ma wa, ko: "Ele le ma ne lalaga"? Daga b'a fo dagalalagabaga ma ko a ma foyi lon wa?

Ala bena a ta mogow jusukun yelma

¹⁷Sani wagati dɔɔnin dɔɔɔn cɛ yala Liban jamana tɛna yɛlɛma ka kɛ yiriforo ye, ka yiriforo yɛlɛma k'a kɛ i ko yirituba wa?

¹⁸O lon na, kɔni, hali torogberenw bɛna kitabu kumaw lamɛn. Fiyɛntɔw bɛna bɔ dibi ra, ka bɔ dibifinba ra; o ɲaw bɛna yeri kɛ.

¹⁹Dɔ le bɛna to ka fara mɔɔɔ majigininw ta ɲagari kan, Matigi Ala kosɔn; mɔɔɔw bɛɛ ra fagantanw bɛna ninsɔndiya Izirayeli ta Ala saninman kosɔn.

²⁰Sabu mɔɔɔ fariman tɛna ye tuun, kumakolonfɔbaga bɛna ban, minw bɛɛ tun bɛ mɔɔɔw dɛndɛn ka kojugu kɛ o ra, olugu bɛɛ bɛna halaki;

²¹olugu le tun bɛ adamadenw jaraki ni o darakumaw ye, ka jan la dugu kititigɛbagaw ɲa dugu donda ra ka o lafiri, ka mɔɔɔ terenninw ta jo bɔsi o ra ni faninyakumaw ye.

²²O kosɔn Matigi Ala min ka Iburahima kunmabɔ, ale ko Yakuba ta somɔɔw ma ko: “Sisan kɔni, Yakuba ta mɔɔɔw tɛna maroya tuun, o kun tɛna suuru tuun.

²³Sabu ne boro bɛna baara min kɛ o cɛ ra, ni o ta denw nana o ye tuma min na, o bɛna ne tɔɔɔ jate ko a saninyanin lo, ka Yakuba ta Ala saninman jate ko a saninyanin lo, ka siran fɔ ka yɛyɛyɛ Izirayeli ta Ala ɲa.

²⁴Mɔɔɔ hakiri lafirininw bɛna faamuri sɔɔɔ, mɔɔɔ murutininw bɛna sɔn karan ma.”

Ezayi 30

Misiran jamana ta dɛmɛri

¹Bɔnɔ bɛna aw den murutininw sɔɔɔ. Matigi Ala ko ten! Aw bɛ aw ta kow latigɛ, k'a sɔɔɔ o kow ma bɔ ne ra, ka jɛɲɔɔɔɔnyaw don, minw tɛ ne sago ye, ka to ka jurumun dɔ fara dɔ kan.

²Aw bɛ sira ta ka taga Misiran, k'a sɔɔɔ aw ma ne ɲininka; aw b'a fɔ ko aw bɛ taga aw yɛɛ karifa Farawona ta fanga kɔɔɔ, ka dogoyɔɔɔ ɲini Misiran jamana suma kɔɔɔ.

³Farawona ta karifari bɛna kɛ aw fɛ maroya le ye; Misiran jamana ta dogoyɔɔɔ suma bɛna kɛ aw kun suuru sababu le ye.

⁴O ta ɲamɔɔɔw sera fɔ Sohan ka ban, o ta ciradenw sera fɔ Hanɛsi ka ban.

⁵Nka o bɛɛ bɛna maroya Misirankaw ta ko ra, sabu o tɛna se ka o mako ɲa, o tɛna se ka o dɛmɛ, walama ka o nafa; Misirankaw ta ko bɛna kɛ o fɛ maroya ni mafiyɛnyari le ye.

⁶Kuma min fɔra woroduguyanfan kongokolon ta bɛganw ta ko ra: “Degu ni kɔnɔnɔfiri bɛ jamana min na, jaramusow, ani jaracɛw bɛ jamana min na, fɔnfɔnnin ni sajuguba kamantigi bɛ jamana min na, o ka o ta naforow la o ta faluw

kɔ ra, ka o borofenw la nɔgɔmɛw kɔ ra ka o jamana le cɛtigɛ, ka taga o naforo di siya dɔ ma, siya min tɛna foyi ja o ye.

⁷Misiran ta demeri ye gbansan le ye, a tɛ foyi ja; o kosɔn ne bɛ o ta jamana wele ko: ‘Mankancamantigi kokebari!’ “

Ala ta mɔgɔw kɛra mɔgɔ murutininw ye

⁸Ayiwa, sisan taga nin kow sɛbɛ walaka dɔ kan o ja na; a sɛbɛ gbolokitabu dɔ kan, janko a sɛbenin ye to yi lon nataw kosɔn, ka kɛ ne seere ye wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ.

⁹Sabu siya murutinin lo, den faninyafɔbagaw lo, den minw t’a fɛ ka Matigi Ala ta sariya ta kuma lamɛn.

¹⁰O b’a fɔ cira yerikɛbagaw ye ko: “Aw kana foyi ye k’a fɔ an ye!” O b’a fɔ cira ladibagaw ye ko: “Aw kana cankuma si kɛ ka an ladi! Aw ye kumadimanw dɔrɔn le fɔ an ye, cirayakuma minw bɛ an nɛgɛ, aw ye o le fɔ an ye.

¹¹Aw ye sirapuman bla, aw ye jɛngɛ ka bɔ sira terennin kan! Aw kana Izirayeli ta Ala saninman ta kuma dɔ fɔ an ja kɔrɔ tuun!”

¹²O kosɔn Izirayeli ta Ala saninman ko: “I n’a fɔ aw banna nin kumaw ma, ka aw jigi la tɔrɔri ni janfa kan, ka aw boromala o kan,

¹³o kosɔn nin terenbariyakow bɛna kɛ aw fɛ i ko cida bɔra kogojan min na; kogo bɛ jɛngɛ, ka na bara ka ben yɔrɔnin kelen na.

¹⁴A bɛna ben ka yɛrɛgɛ, i ko dagalalagabaga ta daga bɛ ci cogo min na, k’a nɔnɔ hali foyi tɛ to a kɔ; foyi tɛ sɔrɔ a kɔ min bɛ se ka hali tasma bɔ, walama ka ji ta kɔ ra.”

Ala ta mɔgɔw ma sɔn ka nimisa

¹⁵Dunɔpatigi Ala, Izirayeli ta Ala saninman ko: “Ni aw ka sekɔ Ala ma, ka aw hakiri sigi, aw ta kisiri bɛna sɔrɔ o le ra; ni aw ka pamalɔ, ka aw jigi la ne kan, aw ta baraka bɛna sɔrɔ o le ra. Nka aw ma sɔn o ma!

¹⁶Aw ko: ‘Fiyewu, anw bɛ yɛlɛn so le kan ka bori!’ Ayiwa, aw bɛna bori haali! Aw ko: ‘An b’a fɛ ka yɛlɛn socɛ telimanw le kan!’ Ayiwa, aw nɔgbɛnbagaw fana bɛna teliya aw kɔ.

¹⁷Aw cɛ waga kelen bɛna bori cɛ kelen ja; cɛ looru bɛna aw bɛɛ labori, fɔ ka na aw tɔ to kelen kelen i ko bere turunin kuru kan, i ko darapo min bɛ kongori kunna.”

Ala ta makari ka bon

¹⁸O bɛɛ n’a ta, Matigi Ala b’a fɛ ka makari aw ra; a b’a fɛ ka hina aw ra, sabu Matigi Ala ye cantigi Ala le ye. Minw bɛɛ b’a makɔnɔ, olugu ta pana.

- ¹⁹Siyon dugumogow, Zeruzalemukaw, aw tena kasi tuun! Ni Ala nana aw kasikan men, sigiya t'a ra, a bena makari aw ra; ni a nana aw kan men, a bena aw jaabi.
- ²⁰Matigi bena domuni di aw ma aw ta degu wagatiw ra, ka ji di aw ma aw ta sege wagatiw ra. Aw karanbaga tena dogo aw ma tuun; aw yere ja bena a ye.
- ²¹Ni aw ka taga aw kininboro fe, walama aw numanboro fe, aw bena kumakan do men aw ko fe, ko: "Sira ye nin ye, aw ye tagama a kan!"
- ²²O tuma aw ka warigbe la aw ta jo yiriraman minw kan, ani aw ka sanin gbasi k'a la aw ta jo negeraman minw kan, aw bena o fenw bee jate i ko fen saninyabariw. Aw bena o ce ka o firi, i ko fen nogoninw, k'a fo o ma ko: "Aw ye taga ka bo yan!"
- ²³Ni o kera, aw ka siman min dan dugukolo ra, Ala bena sanji ben o kan. Siman minw bena bo dugukolo ra, o bena baraka soru, ka diya. O wagati ra, aw ta beganw ta domunikeyorow bena ke kenegbebaw le ye.
- ²⁴Misiw ni fali minw be aw ta dugukolo sene, aw bena kogoo ke olugu ta domuni na k'a timiya; aw bena o ta bin domutaw woloma, k'a yerege ka ja o koru.
- ²⁵Ji bena woyo caman kurujanw bee kunna, ani kongorijanw bee kunna, aw juguw fagalon na, ani o ta sankasojanw benlon na.
- ²⁶Karo yeelen bena ke i ko tere yeelen, tere yeelen baraka bena bonya fo sijaga wolonfla, ka ke i ko tere wolonfla yeelen faranin jogon kan. A bena ke ten le, lon min na Matigi Ala bena a ta mogow ta joriw flake, ka o ta bugorinow keneya.

Ala bena Asirikaw kere

- ²⁷A fe, Matigi Ala togoo be nana ka bo fo yorjan; a ta dimi ka fari. A be na i ko sankaba finmanba; a darakumaw bee ka fari, a nenkun be i ko tasuma fariman.
- ²⁸A dafono be i ko ko min fara fo ka bo kene ma, min ji be se fo mogoo kan koru; a bena siyaw tenten ni a ta halakiriteme ye, a be karafe don o da ra ka o mina ka taga o latunu.
- ²⁹Aw bena donkiri la, i ko aw b'a ke cogo min na su fe aw ta panagbelonw na. Aw jusu bena diya i ko filen be fiyera mogoo minw ye, o tagato Matigi Ala ta kuru kan, Izirayeli ta Ala barakaman ta yoru ra.
- ³⁰Matigi Ala bena kuma ni a ta masacekan ye; mogow bena a boro barakaman jigitoo ye o kan ni a ta dimiba ye, ani a ta tasuma farimanba, ani sanjiba, ani sanfono, ani sanbere.
- ³¹Ni Asirikaw nana Matigi Ala kan men, o ja bena tige; Matigi Ala bena o bugoo ni a ta bere ye.
- ³²Ni Matigi Ala be o bugoo, longanw ni koraw bena fo, bere ja kelen kelen bee ra. Ala yere boro le bena wuri o kama ka o kere.

³³Kabini wagatijan, tasumaba dɔ labenna ka ban, a labenna masace le kama; a kɔnɔ ka dun, a ka bon; tasumaba ani lɔgɔ caman lo. Matigi Ala yere dafɔɔ le b'a mana k'a ke tasumamanaba ye.

Ezayi 31

Bɔnɔ bɛna Misiran tagabagaw sɔrɔ

¹Minw bɛ taga Misiran, ka taga Misirankaw ta demeri jini, bɔnɔ bɛna olugu sɔrɔ, sabu o bɛ o boromala Misirankaw ta sow le kan, o bɛ o jigi la Misirankaw ta sowotoro caman le kan, ani o ta sotigiw ta baraka bonya kan; nka o tɛ o ja lo Izirayeli ta Ala saninman na, o tɛ jija ka Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya jini;

²k'a sɔrɔ ale fana ye hakiritigi ye, a bɛ kojugu ke mɔgɔ ra, a fana tɛ a darakuma yelɛma. A bɛna wuri kojugukebagaw ta jɛn kama, ani terenbariya kebagaw ta demɛbagaw kama.

³Misiranka ye adamaden le ye, Ala tɛ; o ta sow ye bɛganw le ye, Ala ninw tɛ. Ni Matigi Ala nana a boro kɔrɔta, demɛbaga bɛna talon, a bɛ min demɛna o bɛ ben; o bɛɛ bɛ halaki jɔgɔn fɛ ka ban.

Ala kelenpe le ye Zeruzalɛmu bɔsibaga ye

⁴Matigi Ala k'a fɔ ne ye ko: "Ni jara bɛ mankan ci, ni jarkanbelen bɛ mankan ci a ta domuni kɔrɔ, hali ni sagagbenbagaw ta jɛnkuru bɛɛ lajennin welera a kama, olugu ta mankan tɛ jara ja tige, o ta wɔyɔkan tɛ a lasiran. O cogo ra, Fangatigi Ala bɛna jigi, ka na kɛrɛ ke Siyɔn kuru kan, ani a kongori kan.

⁵Kɔnɔ b'a kaman yangan a ta denw kunna cogo min na, Fangatigi Ala bɛna Zeruzalɛmu kɔrɔsi o cogo ra; a bɛna a kɔrɔsi, k'a bɔsi, k'a tanga, k'a kisi."

⁶Aw murutira Matigi Ala min ma pewu, aw ye sekɔ ka na ale le ma, aw Izirayelimɔgɔw!

⁷O lon na, kɔni, aw yere boro tun ka batofɛn gbansan warigberamanw, ani a saninlaman minw lalaga, aw bɛna o bɛɛ firi.

⁸"Kɛrɛkɛmuru dɔ bɛna Asirikaw faga, nka mɔgɔw ta kɛrɛkɛmuru tɛ; kɛrɛkɛmuru min tɛ adamadenw ta ye, o le bɛna o halaki. O bɛna bori o kɛrɛkɛmuru ja; o juguw bɛna o ta kanbelendenw mina ka o bla jagboyabaaraw ra.

⁹Min ye o ta cɛ barakatigi ye, jatige bɛna o labori; o ta kɛrɛkuntigiw bɛna bori ka o ta darapo to." Matigi Ala ko ten, min ta tasuma mananin lo Siyɔn dugu kɔnɔ, min ta tasumaba mananin lo Zeruzalɛmu.

Ezayi 32

Masace terrenin

- ¹A fɛ, masace dɔ bɛna sigi masaya ra ka kapa ni terenninya ye; a ta jamana namɔɔw bɛna sigi ka kapa ni can ye.
- ²O bɛɛ bɛna kɛ i ko dogoyɔɔ min bɛ mɔɔ tanga fɔɔ ma, i ko bon min bɛ mɔɔ tanga sanfɔɔ ma, i ko ji min bɛ woyo ka dugukolojalan jigi, i ko mɔɔw bɛ sigi farakuruba min suma ra kongokolon kɔɔ.
- ³Minw bɛ yeri kɛ, olugu ja tena fin, minw bɛ mɛnni kɛ, olugu bɛna o toro malɔ.
- ⁴Mɔɔ miiribariw bɛna hakiri sɔɔ ka faamuri kɛ; minw da bɛ sigisigi, olugu bɛna kuma ka ja.
- ⁵O tena naloman kɛ fagama ye tuun, walama ka nanbaramɔɔ kɛ mɔɔba ye.
- ⁶Naloman bɛ nalomanyakumaw le fɔ, terenbariyakow le b'a jusukun na; a bɛ Alapasiranbariyakow kɛ, ka tɔɔcɛnkumaw fɔ Matigi Ala ma. A bɛ kɔngɔtɔ kɔɔbara lakolon to, ka minlɔɔtɔ jɛn minnifen na.
- ⁷Janfabaga ta kɛwalew ka jugu; a bɛ kojuguw le ɲaninya ka ɲanibagatɔw halaki ni faninyakumaw ye, k'a sɔɔ fagantan bɛ min fɔra, a jo le bɛ o ra.
- ⁸Nka mɔɔsɔbɛ bɛ ko sɔbɛ le kɛ; a fana bɛ to a ta mɔɔsɔbɛya sira le kan.

Zeruzalɛmu musow ta kiti ni Ala ta makari

- ⁹Aw muso fɛɛninw, aw ye wuri ka ne lamɛn! Aw sunguru minw lanin bɛ aw yɛɛ ra, aw ye aw toro malɔ ka ne darakan lamɛn!
- ¹⁰Ni san kelen tɛmɛna, ka dɔɔnin fara o kan, aw minw lanin bɛ aw yɛɛ ra, aw bɛna yɛɛyɛɛ, sabu rɛzɛnmɔ tigeta tena sɔɔ, siman tigeta tena sɔɔ.
- ¹¹Aw ja bɛna tigɛ, aw muso fɛɛninw! Aw minw lanin bɛ aw yɛɛ ra, aw bɛna yɛɛyɛɛ! Aw ye fani bɔ aw yɛɛ ra, ka aw fari lakolon to, ka bɔɔfaniw siri aw yɛɛ cɛ ra.
- ¹²Aw ye aw disi gbasigbasi , ka kasi aw ta foroɲumanw kosɔn, ani aw ta rɛzɛnforo denkoɲumanw kosɔn,
- ¹³ani ne ta mɔɔw ta dugukolo kosɔn, ɲaniw, ani nɔnfɔnw wurira ka dugukolo min fa. Aw ye kasi o ta bonw kosɔn, bon minw tun fara ninsɔndiyakanw na, ani nin dugu min tun fara ɲanagbɛkanw na.
- ¹⁴Sabu masabonba lakolon tora, duguba mankantigi kɛra yɔɔ lakolon ye. Masabonba ni sankasojan bɛna kɛ tomo ye wagati bɛɛ; a bɛna kɛ kongofaliw ta toronkeyɔɔ ye, ka kɛ bɛganw ta domuniyɔɔ ye.
- ¹⁵A bɛna kɛ ten, fɔ lon min na Ala bɛna a Nin lajigi an kan ka bɔ san fɛ, ka kongokolon yɛlɛma k'a kɛ yiriforo ye, ka yiriforo yɛlɛma k'a kɛ yiritu ye.
- ¹⁶O wagati ra, kongokolon sigibagaw bɛna can sira tagama, dugukoloɲumanw sigibagaw bɛna terenninya sira ta.

¹⁷Terenninya nafa bɛna kɛ hɛra ye; terenninya tɔnɔ bɛna kɛ hɛra ni laganfiya ye wagati bɛɛ.

¹⁸Ne ta mɔgɔw bɛna sigi hɛra yɔrɔ le ra, foyi tɛ se o ma yɔrɔ min na; o bɛna sigi yɔrɔ nasumanin laganfiyaninw na.

¹⁹Hali ni sanbɛrɛ ka yirituw halaki, ka dugu ben k'a ci,

²⁰aw ta bɛna ja, aw minw bɛ dannɪ kɛ jidaw bɛɛ ra; aw bɛna aw ta misiw, ani aw ta faliw bla o ye yaala o sago ma.

Ezayi 33

Bɔnɔ min bɛna cɛnriɛbagaw sɔrɔ

¹Bɔnɔ bɛna ele sɔrɔ, ele min bɛ cɛnri kɛ k'a sɔrɔ mɔgɔ ma cɛnri kɛ ele fɛ, ele min bɛ tɔw janfa, k'a sɔrɔ mɔgɔ ma ele janfa. Ni i nana ban i ta cɛnri ra tuma min na, cɛnri bɛna se ele fana ma; ni i nana ban i ta janfa ra tuma min na, o bɛna ele fana janfa.

²E, Matigi Ala, makari an na, an bɛ ele le makɔnɔna; i boro baraka ye an dɛmɛ lon bɛɛ, ka an kisi an degu wagatiw ra.

³Ni i ta mankanba bɔra, mɔgɔw bɛ bori; ni i wurira ka lɔ dɔrɔn, siyaw bɛ janjan.

⁴O juguw bɛ o borofɛnw bɛɛ cɛ, i ko tɔnmisɛnw bɛ siman domu cogo min na; o bɛ girin ka la a kan i ko tɔnw camanba.

⁵Matigi Ala kɔrɔtanin lo, sabu a siginin bɛ fɔ san fɛ; a bɛ Siyɔn dugu fa can ni terenninya ra.

⁶A bɛna aw tanga aw ta dunupalatigɛ bɛɛ ra: Hakiritigiya ni lɔnniya ye naforo le ye, min bɛ mɔgɔ kisi; Matigi Ala nasiran le ye aw ta naforo ye.

Matigi Ala bɛna a ta mɔgɔw dɛmɛ

⁷A fɛ, cɛfariw bɛ kule cira siradaw ra; ciraden minw tun tagara hɛra jini, olugu jusu kasinin bɛ kasira.

⁸Sirabaw lakolon lo, mɔgɔ si tɛ tɛmɛna siraw fɛ tuun. Mɔgɔw ka jɛnɔgɔnya cɛn, o ka seerew dɔgɔya, o ma mɔgɔ si jate.

⁹Jamana ta kɛra mapumanko ye, a halakira, Liban mara maroyara, a yiriw bɛɛ jajara, Sarɔn mara kɛra i ko kongokolon, Basan ni Karimeli kɛra yɔrɔ lakolonw ye.

¹⁰"Sisan kɔni, ne bɛna wuri, Matigi Ala ko ten. Sisan ne ta bonya bɛna yira; sisan ne bɛna kɔrɔta.

¹¹Aw ka binjalan le kɔnɔ ta; aw bɛna binjaga le woro. Aw yɛrɛ nɛnɛkiri ta fɔrɔ bɛna kɛ tasuma ye ka aw halaki.

¹²Jamana mɔgɔw bɛna jɛni i ko faragbɛ bɛ jɛni cogo min na, walama i ko ɲani bɛ tige k'a jɛni tasuma ra cogo min na.”

¹³Aw minw bɛ yɔrɔjan na, ne ka ko minw kɛ, aw ye o lamɛn! Aw minw bɛ yɔrɔsurun na, aw ye ne ta se bagaya lɔn.

¹⁴Jurumunke bagaw ja tige ra Siyɔn dugu kɔnɔ, siranya ka Alapasiranbariw mina fɔ o bɛ yɛyɛyɛ. O ko: “Anw cɛ ra, jɔntigi le bɛ se ka to nin tasuma fariman kɔrɔ? Anw cɛ ra, jɔntigi le bɛ se ka to nin tasumaba fagabari kɔrɔ?”

¹⁵Mɔgɔ min bɛ tagama terreninya kan, min bɛ kuma ka kaɲa ni can ye, min tɛ sɔn naforɔjugu sɔrɔri ma, min bɛ a boro kuturu ka ban ka surafenw mina, min b'a toro datugu janko a kana hali mɔgɔfagakumaw mɛn a toro ra, min b'a ɲa datugu janko a kana hali kojugu ye a ɲa ra,

¹⁶o tigi le bɛna sigi yɔrɔ kɔrɔtaninw na; farayɔrɔ barakamanw le bɛna kɛ a dogoyɔrɔ ye; domuni bɛna di a ma, ji fana tɛna a dɛsɛ.

Zeruzalemu bɛna bɔsi

¹⁷Aw ɲa bɛna masacɛ ni a ta cɛɲa ye, aw bɛna jamana ni a bonya bɛɛ flɛ.

¹⁸Aw hakiri bɛna jigi fɔlɔfɔlɔ ta jatigekow ra: “Warijatebaga bɛ min? Wariminabaga bɛ min? Sankasɔjanw kɔrɔsibaga bɛ min?”

¹⁹Aw tɛna o mɔgɔ wasobagaw ye tuun fiyewu; o mɔgɔ minw ta kan ka gbɛlɛn, aw tɛ se ka minw ta kan mɛn; mɔgɔ minw ta kuma ɲagaminin lo, aw tɛ se ka minw ta kumaw faamu.

²⁰Aw ye Siyɔn dugu flɛ, an ta Ala bato ɲanagbew dugu lo; aw ɲa bɛna Zeruzalemu ye, dugu ɲamalɔnin; a fanibonw tɛna bɔ o nɔ ra tuun, fanibonw ta nɛgɛberew tɛna bɔn tuun, o sirijuruw tɛna tige tuun.

²¹Matigi Ala bɛna a ta bonya yira an na o yɔrɔ le ra; a bɛna kɛ i n'a fɔ ba belebelew, ani kɔbaw ka yɔrɔ min lamini, kɛrɛkɛdenw ta jirakurunw tɛ tɛmɛ ji minw kan, jirakurunba fana tɛ tɛmɛ a kan.

²²Sabu Matigi Ala le ye an ta kolatigɛbaga ye, Matigi Ala le ye an kuntigi ye, Matigi Ala le ye an ta masa ye, ale le bɛna an kisi.

²³An juguw ta jirakurunw ta juruw yɔgɔyɔgɔra; o tɛ se ka kurun ta fanisiribere mina ka ɲa tuun, o tɛ se ka kurun ta fani layɛlɛn, k'a foni tuun. O ra an bɛna o borofɛnw camanba le cɛ ka o taran ɲɔgɔn na; hali senkelenninw bɛɛ bɛna o ninyɔrɔ sɔrɔ a ra.

²⁴Zeruzalemu dugumɔgɔ si tɛna a fɔ ko: “Ne man kɛnɛ!” Mɔgɔ minw siginin bɛ yi, olugu ta terenbariyaw bɛna yafa o ma.

Ezayi 34

Edɔmukaw ta kiti

- ¹Siyaw, aw ye gbara ka na menni ke! Jamanaw ta mɔgɔw, aw ye aw janto nin kuma ra! Dugukolo n'a danfenw bee ye lamenni ke, dunupa ni a kɔnɔfenw bee.
- ²Sabu Matigi Ala ta jusubɔ bena ben siyaw bee kan, a ta jusufariya bena ben o ta kerekɛjamaw bee kan, a bena o bee halaki, a bena o labla fagari kama.
- ³O ta mɔgɔ faganinw firinin bena to yi, o suw kasa bena bɔ, o jori bena woyo kuruw kan.
- ⁴Sankolokɔnɔfenw bee bena yeele; a bena sankolo kuru i ko gbolokitabu; a kɔnɔfenw bee bena benben i ko rezɛn flaburuw be jaja ka benben cogo min na, i ko toro flaburuw be jaja ka benben cogo min na.
- ⁵Ala ko: Ne ta kerekemuru minna fɔ ka panamini sankolo kɔnɔ; sisan a jigito fle Edɔmukaw kan, ne ka kiti ben o mɔgɔ minw kan ko ne be o halaki ka ban pewu!
- ⁶Matigi Ala ta kerekemuru fara jori ra, a munnin lo ni turu ye: sagadenw, ani bakɔrɔninw jori, ani sagajigiw kɔkiriw ta turuw; sabu saraka dɔ bena bɔ Matigi Ala ye Bɔsira, fagariba dɔ bena ke Edɔmu jamana ra.
- ⁷Kongomisiw fana bena benben o wagati kelen na, ani misigberenw, ani misitoranw; o ta jamana bena jori min fɔ ka fa, a dugukolo buguri bee be ke sogoturu ye.
- ⁸O lon bena ke Matigi Ala ta mɔnebɔlon le ye, ka ke hakesarasan ye, ka Siyɔn dugu dimibɔ.
- ⁹Edɔmu jamana ta kɔw bena yelema ka ke mananji le ye; a buguri be ke kiribi ye, o ta jamana bena ke mananji tasumaman ye.
- ¹⁰Su ni tere, a tasuma te faga; a sisi be wuri wagati bee. A bena ke yɔrɔ lakolon ye wagati bee, ani tuma bee; mɔgɔ tena teme o ta jamana kɔnɔ tuun.
- ¹¹Kɔnɔdabaw, ani juguninw bena o yɔrɔ ke o ta ye; gbingbinw, ani kankanw bena a ke o ta siyɔrɔ ye. Ala bena halakiri juru le ke ka jamana suma, ka cɛnri juru ke k'a suma.
- ¹²O ta fagamaw si tena ke yi tuun, ka masace were sigi; o ta kuntigiw bee bena ban!
- ¹³Ɗaniw bena wuri o ta masabonw kɔnɔ, binjuguw, ani ɲaniyiriw bena falen o ta sankasojanw kɔnɔ. A bena ke kongowuruw dogoyɔrɔ le ye, ani kɔnɔsogolonw ta so.
- ¹⁴Kongowaraw ni suruguw bena ɲɔgɔn kunben yi, kongobakɔrɔninw bena ɲɔgɔn wele yi, gbingbinw bena a ke o sigiyɔrɔ ye, sabu o bena laganfiya sɔrɔ yi.
- ¹⁵Saw bena o ta paga la yi, ka o ta fanw la yi, ka o kɔrɔsi fɔ ka na o tɔtɔ, ka o denw lajen o yere kɔrɔ. Dugaw bena ɲɔgɔn lajen yi, o bee kelen kelen ni o ɲɛnɲɔgɔn.

¹⁶Aw ye Matigi Ala ta kitabu ta, k'a karan; a fɔra ko: Ni beganw si tena fɔn yi, o si tena fɔn o jɛnɔɔɔn na yi; sabu Matigi Ala yere da le kumana o fe, a yere nin le ka o lajen.

¹⁷Ale yere le ka o bee ninyɔɔ di o ma, a yere boro le ka nin dugukolo suma k'a di o ma; a bena ke o ta ye tuma bee, o bena sigi a kɔnɔ wagati bee, ani tuma bee.

Ezayi 35

Ala ta mɔɔw lablawagati ta hera

¹Kongokolon ni dugukolo janinw ye ɲagari, kenegbeyɔɔ janinw ye ninsɔndiya! Yiriw ye falen yi, ka fiyeren ka ɲa i ko kongobinw.

²Yiriw bee ye fiyeren caman ke, yɔɔ bee ye ninsɔndiya, ka ɲagari fɔ ka dɔnkiri la. Liban kuruw ta bonya ɲɔɔn le bena di aw ma, ani Sarɔn kenegbe ni Karimeli kuruw ta nɔɔɔ. Mɔɔw bena Matigi Ala ta bonya ye, o bena an ta Ala ta nɔɔɔ ye.

³Minw segera fɔ ka o borow magaya, aw ye olugu ja gbeleya; minw kinbiriw be yereyerera, aw ye baraka don olugu ra.

⁴Minw ja tigera, aw y'a fɔ olugu ye ko: "Aw ye jija! Aw kana siran! Aw ta Ala ye nin ye, a be nana aw dimibɔ; Ala bena na aw juguw sara, a bena na aw kisi."

⁵O wagati ra, fiyentɔw ɲaw bena yeɛ, torogberenw torow bena dayeɛ.

⁶Sendimitɔw bena pan i ko mankalanin, bobow nenkunw bena labla, o daw bena dɔnkiri la. Sabu jibaw bena seri ka bɔ, ka woyo kongokolon kɔnɔ, kɔdingaw bena fa ka woyo yɔɔjalanw na.

⁷Yɔɔjalan bena yeɛma ka ke kɔba ye, yɔɔ jintanw be ke bununjiw ye. Kongowuruw tun be deri ka la yɔɔ minw na, kongobinw, ani kɔdarabinw bena falen o yɔɔw bee ra.

⁸Siraba dɔ bena ke yi, o bena o sira wele ko sira saninman; Mɔɔ saninyabari si tena teme a kan; a bena ke Ala ta mɔɔw dɔrɔn ta le ye. Tagamabaga si tena o sira ta ka tunu, hali hakirintanw.

⁹Jara tena ye o sira kan, wara fariman si tena o sira ta, mɔɔ tena ben ni o fenw ɲɔɔnw si ye o sira kan; Ala ta mɔɔ kisininw le bena tagama a kan.

¹⁰Matigi Ala ta mɔɔ kunmabɔninw bena sekɔ ka na o cogo le ra; o bena don Siyɔn dugu kɔnɔ ni ɲagarikanw ye, hera banbari le bena jigi o kunna. Jusudiya ni ɲagari bena na o fe, jusukasi ni ɲunakanw bena ban.

Ezayi 36

Masace Ezekiyasi ta ko

(36–39)

Asiri masace nana Zeruzalem kama

(Masacew flanan 18.13,17-37)

- ¹Masace Ezekiyasi ta masaya san tan ni naaninan na, Asiri masace Senakeribu nana Zuda mara ta dugu barakamanw bee kere ka o duguw mina.
- ²Asiri masace k'a ta kerekuntigiba ci ka bo Lakisi ka taga masace Ezekiyasi fe Zeruzalemu ni kerekemajamba do ye. Ji min be dugu sanfeyoro ra, a tagara lo o jisira koru, fanikobagaw ta foro sira kan.
- ³O tuma, Hilikiya dence Eliyakimu min ye masace Ezekiyasi ta so korosibaga ye, ani Sebina, min ye seberikebaga ye, ani Asafu dence Yoha, min ye masace ta kumalasebaga ye, olugu bora dugu konu ka taga o kunben.
- ⁴Asiri masace ta kerekuntigiba k'a fo o ye ko: "Aw ye taga a fo Ezekiyasi ye, ko masaceba, Asiri masace ko: 'O tuma ele jigi lanin be jontigi le kan sa?"
- ⁵Ne b'a fo i ye ko ni i ko, ko kere hakiri ni kerekefanga be ele fe, o ye kuma gbansan le ye. Ele ka i jigi la jontigi le kan ko i be murutira ne ma?"
- ⁶A fe, i be i jigi lara Misiran masace le kan, k'a soru ale ye kara kunkurun le ye; ni mago o mago k'a jigi la a kan, a be o tigi boro sogu k'a mandimi. Can lo de, Misiran masace Farawona be ten le; ni ele mago o mago ka i jigi la a kan, a be o le ke i ra.
- ⁷I be se k'a fo ne ye ko aw jigi be Matigi Ala, an ta Ala le kan! O tuma ele Ezekiyasi yere ma o Ala kelen ta sonnkeyoro ni a ta sarakabonanw le cici, k'a fo Zuda mara magow, ani Zeruzalemukaw ye ko o ka kan ka Ala bato nin sarakajenifen* doron le kan wa?"
- ⁸"Ayiwa, sisan, i ka kan ka ben le jini ni ne matigice ye, min ye Asiri masace ye. Ni o kera, ne bena so waga fla di i ma, ni i be se ka mago soru min bena o bori koni.
- ⁹Ele be se ka mun le ke ka hali anw ta kerekekuntigi ce kelen doron lalo, hali ni a kera ne matigice ta kuntigiw bee ra fitini le ye? Aw jigi be Misirankaw le kan, ko olugu bena sowotorow ni sotigiw di aw ma ke!"
- ¹⁰O tuma ele b'a miiri ko ne be se ka wuri ka na nin jamana halaki ni a ma ke Matigi Ala yere sago ye wa? Matigi Ala yere le k'a fo ne ye ko: "Taga nin jamana kama ka taga a halaki!" "
- ¹¹Eliyakimu, ani Sebina, ani Yoha, olugu k'a fo Asiri masace ta kerekuntigiba ye ko: "Sabari, i ye kuma i ta jonw fe Aramekan na; an be o men. I kana kuma an fe heburukan na, k'a to mago to minw be dugu kogo kan olugu ya men."
- ¹²Asiri masace ta kerekuntigiba ko: "O tuma ne matigice ka ne ci ko ne ye na nin kumaw fo ele ni i matigice doron le ye wa? A ka ne ci nin magow bee le fe, nin mago minw sigisiginin be kogo kan, minw bena o yere ta sokotaga domu, ka o yere jegenaji min i n'a fo ele yere."
- ¹³O ko, Asiri masace ta kerekuntigiba k'a kun korota, ka peren ni a fanga bee ye k'a fo heburukan na, ko: "Aw ye masaceba ta kuma lamen, Asiri masace!"

- ¹⁴Masace ko: 'Aw kana a to Ezekiyasi ye aw lafiri, sabu a tena se ka aw bɔsi!
- ¹⁵Aw kana a to Ezekiyasi ye aw lafiri, ko aw ye aw yere karifa Matigi Ala ma, ko sigiya t'a ra, Matigi Ala bena aw bɔsi, ko aw ta dugu tena to Asiri masace boro!
- ¹⁶"Aw kana Ezekiyasi lamɛn. Asiri masace ko: 'Aw ye ben don ni ne ye, ko aw yere di ne ma. Ni o kera, aw bee bena aw ta forow rezenmɔw sɔrɔ k'a domu, ka aw ta torosunw denw domu, ka aw ta kɔlɔnw ji min,
- ¹⁷sani ne ye na aw ta ka taga ni aw ye aw ta jamana jɔgɔn dɔ ra, siman ni duven be jamana min na caman, domuni ni rezensunw be jamana min na caman.
- ¹⁸" 'Aw kana a to Ezekiyasi ye aw lafiri ko: Matigi Ala bena an bɔsi. Yala siya tɔw ta alaw sera ka o kisi ka bɔ Asiri masace boro wa?
- ¹⁹Hamatikaw, ani Aripadikaw ta alaw sera ka mun le ke? Sefarivayimukaw ta alaw sera ka mun ke? Yala o sera ka Samarikaw kisi ka bɔ ne boro wa?
- ²⁰O jamanaw bee ra, jamana juman ta ala le sera k'a kisi ka bɔ ne boro, ka n'a fɔ ko Matigi Ala bena Zeruzalemu kisi ka bɔ ne boro?" "
- ²¹Ayiwa, o jera, o ma foyi fɔ, sabu masace Ezekiyasi tun k'a fɔ o ye ko o kana a jaabi.
- ²²O kɔ, Hilikiya dence Eliyakimu min ye masace Ezekiyasi ta lu kɔrɔsibaga ye, ani Sebina min ye seberikebaga ye, ani Asafu dence Yoha min ye masace ta kumalasebaga ye, olugu sekɔra ka taga Ezekiyasi fe; o tun ka o ta deregew faranfaran. Asiri masace ta kerekuntigiba tun ka kuma minw fɔ, o tagara o lakari Ezekiyasi ye.

Ezayi 37

Ezekiyasi ka hakiri jini cira Ezayi fe

(Masacew flanan 19.1-7)

- ¹Masace Ezekiyasi ka o kuma men minke, a k'a ta derege mina k'a faran, ka bɔrɔfani don a yere ra, ka taga Matigi Ala ta batoso kɔnɔ.
- ²A k'a ta so kɔrɔsibagaw kuntigi Eliyakimu ni a ta seberikebaga Sebina, ani sarakalasebagaw bee ta cekɔrɔbaw ci ka taga cira Ezayi fe, Amɔzi dence. O bee tun ka bɔrɔfaniw le don o yere ra.
- ³O tagara a fɔ Ezayi ye ko Ezekiyasi ko: "Bi lon ye jusukasilon, ani hakebɔlon, ani maroyalon le ye; sabu an ta kera i ko den minw jigiwagati sera, nka baraka te bamusow fe k'a woro.
- ⁴A be se ka ke ko Matigi Ala, i ta Ala ka Asiri masace ta kerekuntigiba ta kumaw bee men, a matigice k'a ci ka na Ala panaman mafiyɛnya ni kuma minw ye. A be se ka ke ko Matigi Ala, i ta Ala bena o mafiyɛnyari juru sara Asiri masace ra. O kosɔn mɔgɔ tɔ minw belɛn panaman tora, sabari i ye Ala daari olugu ye."

⁵Masace Ezekiyasi ta jamana kuntigiw tagara Ezayi fe ni o kumaw ye.

⁶Ezayi ka o jaabi ko: “Aw ye taga a fo aw matigice ye ko Matigi Ala ko: ‘I ka kuma minw men, Asiri masace ta kuntigiw nana ne dogoya ni kuma minw ye, o kumaw kana i lasiran.

⁷A fe, Asiri masace bena kibaroya do men; ni a ka o kibaroya men, ne bena a kononosu k’a to a ye a latige ko a be seko a yere ta jamana ra. Ni a sera yi, ne bena a to o ye a faga ni kerekemuru ye.’ “

Sanakeribu ta sace ka Ezekiyasi lasiran

(Masacew flanan 19.8-13)

⁸Ayiwa, Asiri masace ta kerekuntigiba nana a men ko Asiri masace bora Lakisi, k’a taga Libina dugu kere. A wurira ka taga Asiri masace ko o yoro ra.

⁹Nka Asiri masace nana kibaroya do men, ko Etiyopi masace min ye Tiraka ye, ko ale ni a ta kerekejama wurira ko o bena a kere. Asiri masace ka o men minke, a ka ciraden werew ci tuun Ezekiyasi fe ni sebe do ye, k’a fo a ye ko:

¹⁰“Aw ye taga a fo Zuda masace Ezekiyasi ye, ko: ‘I kana a to i ta Ala ye i lafiri gbansan, ko i ka i jigi la ale kan minke, ko o ra Asiri masace tena se ka Zeruzalemu dugu mina.

¹¹Asiri masacew ka min ke jamana tow bee ra, i yere ka o ye. O ka o bee halaki le pewu! Ele ko ele le bena bosi wa?

¹²Ne bemaw ka siya minw halaki, siya minw tun be Gozan dugu konu, ani Haran dugu, ani Resefu dugu, ani Edeni ta mogu minw tun be Telasari, yala o siyaw ta alaw sera ka o kisi wa?

¹³Hamati ni Aripadi ni Sefarivayimu ni Hena ni Iva ta masacew be min sisan?’ “

Ezekiyasi ta daariri

(Masacew flanan 19.14-19)

¹⁴Ezekiyasi ka sebe mina ciradenw boro, k’a karan; o ko, a tagara Matigi Ala ta batoso konu. A ka sebe dayele Matigi Ala na koru.

¹⁵Ezekiyasi ka Matigi Ala daari, k’a fo a ye ko:

¹⁶“Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala, ele min siginin be seruben melekew kunna. Ele kelen le ye dugukolo masayaw bee ta Ala ye. Ele le ka sankolo ni dugukolo dan.

¹⁷Matigi Ala, i toro malo ka ne lamen! Matigi Ala, i na yele ka fleri ke! Senakeribu k’a ta ciraden ci ka na ele Ala panaman mafiyenya ni kuma minw ye, o lamen!

¹⁸Matigi Ala, can lo ko Asiri masacew ka siya tow, ani o ta jamanaw halaki,

¹⁹ka o ta alaw jeni tasuma ra; nka o alaw fana tun te ala panamanw ye; mogow yere boro ka fen minw lalaga ni yiri ni kabakuru ye, o lo; o koson o sera ka o halaki.

20 O ra, Matigi Ala, an ta Ala, an kisi ka bɔ Senakeribu boro, k'a to dunupa masayaw bɛɛ y'a lɔn ko ele kelenpe le ye Matigi Ala ye."

Matigi Ala ka Ezekiyasi ta daariri jaabi

(Masacew flanan 19.20-34)

21 Amɔzi dence Ezayi ka cira bla ka taga a fɔ Ezekiyasi ye, ko: "Matigi Ala, Izirayeli ta Ala, i ka min daari Asiri masace Senakeribu ta ko ra, ale ta kuma ye nin ye;

22 Matigi Ala ka min fɔ Asiri masace kama, o ye nin ye; a ko: Siyɔn dugu tɛ ele jatera foyi ye, a bɛ i lɔgɔbɔra le. Zeruzalemu dugu ceɽumanba bɛ yerekorale ma le, fɔ k'a kun yuguyugu.

23 Ele ka ne le mafiyɛnya, ka ne dɔgɔya wa? Ele kumana k'a yira ne le ra wa? Ele ka i ɲa don ne le ra wa, ne min ye Izirayeli ta Ala saninman ye?

24 I ka i ta ciradenw ci ka na ne mafiyɛnya, ne Matigi Ala! I ko: 'Ne ta sowotoro caman sababu ra, ne yelenna fɔ kuruw kunna, ka taga se fɔ Liban jamana cemance ra; ne ka Liban sediriyiriw bɛɛ ra jamijanw tige ani siperesiyiriw bɛɛ ra ɲumanmanw. Ne bɛna yelen kuruw bɛɛ ra jamijan kunna, ka taga don fɔ o ta yirituba yere kɔnɔ.'

25 I ko: 'Ne ka kɔlɔnw sozi ka o ji min. Ni ne ka ne sen la Misiran jamana kɔnɔ, ne bɛ Nili bajiw bɛɛ ja.'

26 "O tuma ele m'a lɔn ko ne kitira nin kow ra kabini wagatijan wa? Kabini fɔlɔfɔlɔ ne tun ka ko minw labɛn k'a bla, sisan ne bɛ o le kɛra. Ne k'a latige ko ele le bɛna dugu barakamanw halaki, fɔ ka o kɛ tomow ye.

27 O duguw ta mɔgɔw baraka banna, jatige ni maroya ka o mina; o kɛra i ko kongobinw, i ko bin nuguninw, i ko binjalan min bɛ bon kunna; a kɔgɔbari bɛ ja.

28 "Nka ne ka ele sigituma lɔn, ka i bɔtuma lɔn, ka i dontuma lɔn, ani wagati min i jusu bɛ bɔ ne kama.

29 Ayiwa, i n'a fɔ i jusu bɔra ne kama, i ta wasokanw fana sera ne toro ma, ne bɛna ne ta nunnanɛge don i nun na, ka ne ta karafe don i da ra, i nana sira min fɛ, ne bɛna sekɔ ni i ye o sira kelen fɛ.

30 "Ayiwa, ele Ezekiyasi, nin bɛna kɛ tagamasiyɛn ye ele fɛ: Simankise minw benbenna foro kɔnɔ ka falen o yere ma, aw bɛna o siman le domu ɲinan. San wɛrɛ, minw bɛna falen o yere ma tuun, aw bɛna o domu. Nka a san sabanan, aw yere le bɛna aw ta siman dan, k'a tige, k'a domu; ka aw ta rezenforow sɛnɛ, k'a den domu.

31 "Ni o kɛra, Zuda ta mɔgɔ tɔ minw ɲanaman tora, olugu bɛna kɛ i ko yiri min ka lilinkuraw bɔ, k'a liliw don fɔ dugukolo jukɔrɔ, ka nugu kura ye tuun, fɔ ka den.

32”Can lo, mɔgɔ dɔw belen bɛna wuri Zeruzalemu dugu kɔnɔ, mɔgɔ dama dama bɛna kisi, ka lɔ Siyɔn kuru kan. Fangatigi Ala bɛna o le kɛ aw ye a ta kanuyaba kosɔn.

33”O kosɔn Matigi Ala ka min fɔ Asiri masacɛ ko ra, o ye nin ye: Asiri masacɛ tɛna don nin dugu kɔnɔ, a tɛna mɔgɔ si bon ni a ta biɲɛw ye, a tɛna mɔgɔ si kɛrɛ ni a ta nɛgɛbɛnnan ye, a tɛna yɛlɛnyɔrɔ lɔ ka yɛlɛn o kan ka dugu kɛrɛ.

34A nana sira min fɛ, a bɛna sekɔ o sira kelen le fɛ. A tɛna don nin dugu kɔnɔ fiyewu! Ne Matigi Ala, ne le ko ten.

35Ne le bɛna nin dugu tanga, k’a bɔsi, ne yɛrɛ tɔgɔ kosɔn, ani ne ta jɔncɛ Dawuda kosɔn.”

Ala ta mɔgɔw kisicogo

(Masacɛw flanan 19.35-37)

36Matigi Ala ta mɛlɛkɛ nana Asirika cɛ waga kɛmɛ ni biseegi ni looru faga (185 000). Mɔgɔ tɔw wurira sɔgɔmada fɛ minkɛ, o ka suw ye yɔrɔ bɛɛ ra.

37O kɛra minkɛ, Asiri masacɛ Senakeribu sekɔra ka taga sigi Ninive dugu kɔnɔ.

38Nka lon dɔ, k’a kinbiri gbannin to a ta ala ta sɔnnikɛbon kɔnɔ, ala min bɛ wele ko Nisirɔki, a yɛrɛ dencɛw, minw ye Adaramɛlɛki ni Saresɛri ye, olugu nana ben a kan k’a faga ni kɛrɛkɛmuru ye, ka bori ka taga Ararati jamana ra. A dencɛ Esari Hadɔn sigira masaya ra a nɔ ra.

Ezayi 38

Ezekiyasi ka Ala daari a ta bana ko ra

(Masacɛw flanan 20.1-11)

1O wagati ra, Ezekiyasi nana bana, fɔ a tun bɛ ɲini ka sa. Amɔzi dencɛ Ezayi tagara a fɛ ka taga a fɔ a ye ko: “Matigi Ala ko i ye i ta lu kopaw laben, sabu i bɛna sa; i tɛna kɛneya ka bɔ nin bana ra.”

2Ezekiyasi k’a ɲa munu bon kogo fan na, ka Matigi Ala daari.

3A ko: “E, Matigi Ala, i hakiri to ne ra, sabu ne tugura i kɔ ni kankelentigiya le ye, ni ne jusukun bɛɛ ye; ko min ka di i ye, ne ka o le kɛ.” Ezekiyasi ka o fɔ minkɛ, a kasira kɔsɛbɛ.

4Matigi Ala kumana Ezayi fɛ k’a fɔ a ye ko:

5”Taga a fɔ Ezekiyasi ye ko Matigi Ala, a bɛmacɛ Dawuda ta Ala ko: ‘Ne ka i ta daariri mɛn, ne ka i ta ɲaji fana ye. Ne bɛna sanji tan ni looru fara i si kan.

6Ne bɛna ele ni nin dugu bɔsi ka bɔ Asiri masacɛ boro. Ne bɛna nin dugu kisi.

7” ‘Matigi Ala bɛna nin tagamasiyen le kɛ i ye, k’a yira i ra ko a ka kuma min fɔ, ko a bɛna o kɛ.

⁸A flɛ, suma min bɛ Ahazi ta so yɛlɛnyɔɔ kan, ne bɛna a to o suma ye sekɔ ka taga kɔ fɛ, ka se fɔ senlayɔɔ tan.’ “ Ayiwa, suma tun bɛ so yɛlɛnyɔɔ minw kan, tere sekɔra o kan tuun fɔ senlayɔɔ tan.

Ezekiyasi ka Ala tando

⁹Zuda masacɛ Ezekiyasi ka kuma minw sɛbɛ a ta bana ni a kɛnyari ko ra, o ye nin ye; a ko:

¹⁰Ne kɔni tun b’a fɔra ko ne bɛna taga le, ka ne to ne si cɛmancɛ ra; ne bɛna taga don lahara donda fɛ, ka ne si tɔ kɛ o yɔɔ ra.

¹¹Ne tun ko, ko ne tɛna Matigi Ala ye tuun, ko ne tɛna Matigi Ala ye dunuɔa ra yan mɔgɔ ɲanamanw cɛ ra tuun, ko ne ɲa tɛna adamaden si ye tuun dunuɔamɔgɔw cɛ ra.

¹²Ne tun ko ne ta dunuɔalatigɛ bɔsira ne ra ka taga, i ko sagagbɛnbaga bɛ a ta fanibon ta ka taga cogo min na. Ne tun ko, ko i ka ne si kuru ka ban i ko jɛsedanbaga bɛ fani kuru cogo min na, ko ne tigɛra ka bɔ kpɛlɛ ra ka ban, ko sani tere ye ban ka se wulada ma, o b’a sɔɔ i ka ne laban.

¹³Ne ka ne ta tɔɔɔ mupɔ fɔ ka na dugu gbɛ, nka i ka ne kolow bɛɛ karikari i ko jara; ne ko sani tere ye ban, ka se wulada ma, o b’a sɔɔ i ka ne laban.

¹⁴Ne tun bɛ kasimisɛnw kɛ i ko naganaganin tɛmɛtɔ san fɛ; ne tun bɛ ɲuna i ko tugani. Ne ka flɛri kɛ san fɛ, fɔ ka ne ɲadenw baraka ban. E, Matigi, ne kɔnɔnɔfirira; na ne bɔsi!

¹⁵Ne bɛ se ka mun fɔ sa? A kumana ne fɛ; ale yɛrɛ le bɛ nin kow kɛra. Ne majiginin le bɛna tagama ne si tɔ bɛɛ ra , ne ta jusukasi kosɔn.

¹⁶E, Matigi, mɔgɔ bɛ ɲanamanya nin kow le baraka ra, ne bɛ si sɔɔ nin bɛɛ le sababu ra fana; i bɛna ne kɛnyɛa, k’a to ne ye to si ra.

¹⁷A flɛ, ne ta jusukasiba yɛlɛmana k’a kɛ jususuma ye; i ta kanuya kosɔn, i ka ne sama ka bɔ dingaba kɔnɔ, ka ne ta jurumun bɛɛ firi i kɔ fɛ.

¹⁸Sabu kaburukɔnɔmɔgɔw le tɛna i fo ka i waleɲumanlɔn, suw le tɛna i tando; minw lajigira kaburu dinga kɔnɔ, olugu jigi tɛ i ta kankelentigiya kan tuun.

¹⁹Mɔgɔ ɲanamanw, mɔgɔ ɲanamanw, olugu bɛ se ka i fo ka i waleɲumanlɔn, i n’a fɔ ne b’a kɛra cogo min na bi. Facɛw bɛ o denw karan janko o ye i ta kankelentigiya lɔn.

²⁰Matigi Ala ka ne kisi! An bɛna dɔnkiri la a ye ni an ta fɔrifɛnw ye an si bɛɛ ra, Matigi Ala ta batoso kɔnɔ.

²¹Ayiwa, Ezayi tun k’a fɔ ko o ye na ni toromɔ siri kelen ye, ka na o lala Ezekiyasi ta joriw kan; ko ni o kɛra, a bɛ kɛnyɛa .

²²Ezekiyasi tun k'a fɔ ko: "Tagamasiyen juman le bɛna a yira ko ne bɛna kɛneya fɔ ka taga don Matigi Ala ta batoso kɔnɔ tuun?"

Ezayi 39

Babilɔni masacɛ ta ciradenw nana Ezekiyasi fɛ

(Masacɛw flanan 20.12-21)

¹Ayiwa, o wagati kelen na, Babilɔni* masacɛ Merodaki Baladan, min ye Baladan dencɛ ye, ale ka Ezekiyasi ta bana ni a kɛneyako kibaroya mɛn minke, a ka seɓɛ dɔ kɛ, ka bonya dɔ la o kan, ka o ci Ezekiyasi ma.

²O ko diyara Ezekiyasi ye koseɓɛ. Fɛn o fɛn tun bɛ Ezekiyasi ta fɛnmarayɔrɔw ra, a ka o bɛɛ yira o ciradenw na: warigbɛ ni sanin, ani kasadiyananw, ani turu kasadimanw; a k'a ta kɛrɛkɛminanw bɛɛ yira o ra, ani a ta naforow bɛɛ. Foyi le ma to a ta masaso kɔnɔ, ani a ta mara bɛɛ kɔnɔ, ni Ezekiyasi ma min yira o ciradenw na.

Ala ka Ezekiyasi jaraki

³O kow kɔ, cira Ezayi nana masacɛ Ezekiyasi fɛ, ka na a jininka ko: "Nin mɔgɔw bɔra min le? O nana mun le fɔ i ye?" Ezekiyasi ko: "O bɔra jamanajan dɔ le ra, fɔ Babilɔni, ka na ne fɛ."

⁴Ezayi k'a jininka tuun ko: "O ka mun ni mun le ye i ta so kɔnɔ?" Ezekiyasi ko: "Fɛn o fɛn bɛ ne ta masaso kɔnɔ, o ka o bɛɛ ye! Foyi ma to ne ta naforow ra, ni ne ma min yira o ra."

⁵Ezayi k'a fɔ Ezekiyasi ye ko: "Fangatigi Ala ta kuma lamɛn:

⁶'Lon dɔ, bɛna se, fɛn o fɛn bɛ i ta masaso kɔnɔ, i bɛmaw ka fɛn o fɛn lajɛn fɔ ka na se bi ma, o bɛna na o fɛnw bɛɛ cɛ ka taga ni o ye Babilɔni; foyi tɛna to. Matigi Ala ko tɛn.

⁷O bɛna i yɛrɛ mamaden dɔw mina, i yɛrɛ worodenw ta denw, ka taga ni olugu ye, ka taga o bɔ cɛya ra, ka o bla Babilɔni masacɛ ta masaso kɔnɔ.' "

⁸Ezekiyasi ka Ezayi jaabi ko: "I ka Matigi Ala ta kuma min fɔ ne ye, o ka ji; sabu hɛra ni jɛsuma bɛna kɛ jamana kɔnɔ ne yɛrɛ ta tɛrɛ bɛɛ ra."

Kitabu kumakan flanan

Ezayi 40

Izirayɛli ta jususaaro wagati

(40-55)

Ala bɛna Izirayɛli bɔsi

¹Aw ye o jusu saaro, aw ye ne ta mɔgɔw jusu saaro! Aw ta Ala ko tɛn.

²Aw ye kuma Zeruzalemu fe k'a jusu saaro; aw ye aw kan kɔɔta k'a fo a ye ko a ta jagboyabaaraw banna, ko a ta terenbariyaw juru sarara, ko Matigi Ala k'a ta jurumunw bee hake bo a ra ka ban fo sijaga fla.

³Perenkan do be bora ko: "Aw ye sira laben Matigi Ala ye kongokolon kono; aw ye siraba dakana nin yorojalanw na an ta Ala ye .

⁴Dingakonoyoro bee ye lafa, aw ye kuruw, ani kongoriw bee cici ka o yerege, ka tintinw bee dakana, yoro korotaninw ye ke kenegbew ye.

⁵Ni o kera, Matigi Ala ta noro bena yira, adamadenw bee lajennin bena a ye; sabu Matigi Ala yere le kumana."

⁶Kumakan do ko: "Peren!" Ne ko: "Ne ye peren ka mun fo?" A ko: "Adamadenw bee be i ko bin, o dawula bee be i ko kongobinw ta fiyerenw.

⁷Ni Matigi Ala ta fono ka fiye a kan, a be ja, a fiyerenw fana be fagafaga. Can lo, adamadenw be i ko bin;

⁸bin be ja, a fiyerenw fana be fagafaga; nka an ta Ala ta kuma koni be to a no ra tuma bee ani wagati bee ."

Ala bena a janto a ta magow ra

⁹Ele ye yelen kuru jamijan kan, ele Siyon dugu, dugu kibarodimanfobaga; ele ye i kan korota ni baraka ye, ele Zeruzalemu, dugu kibarodimanfobaga. Ele ye i kan korota, aw kana siran; ele y'a fo Zuda mara ta duguw ye ko o ta Ala ye nin ye!

¹⁰A fle, Dunupatigi Ala be nana ni barakaba ye, a boro baraka le be se di a ma. A be nana ni a ta sara ye a boro; a be nana ni a ta baara tono ye a ja fe.

¹¹A bena a janto a ta sagakuru ra i ko sagagbenbaga; a bena sagadenw lajen ni a boro ye, ka o la a disi kan. A bena sagamusu dentigiw demedeme.

Ala ta bonya ni a ta hakiritigiya

¹²Jon le ka kogoji suma ni a borotege ye, ka sankolo bonya suma ni a boro ye? Jon le ka dugukolo buguri bee suma sumanikeminan kono, ka kuruw suma ka o gbiriya hakeya lon, ka kongoriw suma ni sumanikenan ye?

¹³Jon le be se ka Matigi Ala ta hakiri bonya segesege? Jon le kera a ladibaga ye, k'a karan ?

¹⁴A ka hakiri pini jontigi le fe, ka faamuri soro? Jon le k'a karan can sira ra? Jon le k'a karan lonniya ra, ka faamuri sira yira a ra?

¹⁵A fle, siyaw be i ko jiden kelen toninin minan kono, o be i ko kenkenden kelen, sumanikeminan kono; Matigi Ala be kogoji kofejamanaw lawuri i ko buguri.

¹⁶Liban jamana yiriw bee lajennin te se k'a ta sarakajenifen* tasuma labo, a beganw bee lajennin te a ta saraka jenita* bo.

¹⁷Siyaw bee lajennin te foyi ye a na korɔ; a be o bee jate i ko fen jacinanw, i ko fengbansanw.

Matigi Ala boɔɔɔnko te yi

¹⁸Aw be se ka Ala suma ni mun le ye? Aw be se ka fen juman le ke a boɔɔɔnko ye?

¹⁹Jow koni, negeyeelebaga do le be nege yeele ka o lalaga; saninfagabaga do be sani korɔ a kan, ka warigbe jorokonin dow ke k'a jegen.

²⁰Ni se te mogo min ye ka o fenw sorɔ, ale be yiri do jini min te tori jona, ka yirilalagabaga hakimman do jini, ka o yiri lese k'a ke jo do ye, a be se ka min lo ka teren.

²¹Aw m'a lon wa? Aw m'a men ka ye wa? O ko ma fo aw ye kabini folofolo wa? Aw ma dunupa ju sigicogo ko faamu wa?

²²Matigi Ala le siginin be dugukolo sanfeyoro koorinin kunna; dunupamogow be a na korɔ i ko tonmisenw. A be sankolo yerege i ko fanimugu, a b'a foni i ko fanibon, ka sigi a konɔ.

²³Ale le be fagamaw ke i n'a fo o te foyi ye, ka dugukolo kititigebagaw ke mogo gbansanw ye.

²⁴O turuto ye nin ye sisan, o danto ye nin ye sisan, hali o lilinw ma donyoro sorɔ dugukolo ra folo, a b'a daforo ke ka o fiye, ka o jaja; sanforo be o ta ka taga ni o ye i ko binjalan.

²⁵"Aw b'a fe ka ne suma ni jontigi le ye? Ne ni jontigi le ka kan?" Ala Saninman ko ten.

²⁶Aw ye aw na korota san fe ka fleri ke! Jontigi le ka nin fenw dan? Ale le be o bee labo ka o bee bla o ta sira kan; a be o bee wele o togow ra, a ta sebagayaba ni a ta barakaba sababu ra. O ra, hali kelen te fon.

Ala bena barakakura don a ta mogow ra

²⁷Yakuba ta mogow, mun na aw be nin kuma fo? Izirayelimogow, mun na aw b'a fo ko: "Anw ta kunkow dogonin lo Matigi Ala ma, anw ta Ala te anw ta jo jatera?"

²⁸Aw m'a lon wa? Aw m'a men ka ye wa, ko Matigi Ala le ye Ala banbari ye? Ale le ka dunupa dan ka se fo a danw na. A te sege, a baraka te dese, a ta hakiri dan te se ka lon.

²⁹A be fanga don mogo segeninw na, ka baraka don barakantanw na.

³⁰Kanbelendenw be sege, o baraka be dese; hali kanbelenkoro fana be ben.

³¹Nka minw be Matigi Ala makono, olugu be to ka barakakura le sorɔ; o be pan ka taga san fe i ko bon, o be bori, o te sege, o be tagama, o baraka te dese.

Ezayi 41

Ala ta ciradenkura

¹Aw kɔgɔji kɔfɛmɔgɔw, aw ye je ka ne lamɛn! Siyaw ye baraka don o yɛrɛ ra, o ye gbara ka na, an ye kuma; aw ye na, an ye jɛn ka taga an ta kiti tige.

²Min bɛ terenninya wele k'a gban a yɛrɛ kɔ, jɔn le ka o tigi wele ka bɔ terebɔyanfan na? Jɔn le bɛ siyaw don a boro? Jɔn le bɛ masaw bla a ta fanga kɔrɔ? A ta kerɛkɛmuru bɛ o kɛ i ko buguri, a ta kalan bɛ o kɛ i ko fɔrɔ bɛ binjalan kɛ cogo min na .

³A bɛ tugu o kɔ, a bɛ tɛmɛ hali foyi tɛ se a ma, k'a sɔrɔ a sen tun ma deri ka o sira ta ka ye.

⁴Jɔntigi le ka nin kow kɛ k'a dafa, ka wagatiw bɛɛ ta mɔgɔw wele kabini fɔlɔfɔlɔ? Ne Matigi Ala, ne min ye fɔlɔ ye, ne min fana ye laban ye, ne lo.

⁵Kɔgɔji kɔfɛmɔgɔw ka o ye, o siranna; minw bɛ fɔ dugukolo dan na, olugu yɛrɛyɛrɛtɔ bɛ gbarara ka na.

⁶Bɛɛ bɛ a mɔgɔrɔgɔn dɛmɛ, bɛɛ b'a fɔ a balema ye ko: "I jija!"

⁷Yirilesebaga bɛ saninfagabaga ja gbɛlɛya, saningbasibaga bɛ nɛgɛgbasibaga ja gbɛlɛya; a b'a fɔ ko: "Nɛgɛ nɔrɔcogo pana!" O bɛ o jo lalaga k'a gbengben ni nɛgɛ ye k'a lɔ, janko a kana lamaga.

Ala bɛna a ta mɔgɔw dɛmɛ

⁸Ayiwa, aw Izirayelimɔgɔw kɔni, ne ta baaradenw, Yakuba ta mɔgɔw, ne ka aw minw panawoloma, aw minw ye ne tericɛ Iburahima ta siya ye,

⁹ne tagara aw yɔrɔjini fɔ dugukolo dan na, ne tagara aw wele ka bɔ fɔ yɔrɔjan. Ne k'a fɔ aw ye ko: "Aw le ye ne ta baaradenw ye, ne ka aw le panawoloma, ne tɛna ban aw ra."

¹⁰Aw kana siran, sabu ne bɛ ni aw ye. Aw ja kana tige, sabu ne le ye aw ta Ala ye, ne bɛna baraka don aw ra, ka aw dɛmɛ, ne bɛna aw tanga ne ta terenninya kosɔn, ni ne boro baraka ye.

¹¹A flɛ, minw bɛɛ jusu tun bɔra aw kɔrɔ, olugu bɛna maroya fɔ ka o kun suuru; minw bɛ kerɛra ni aw ye, olugu bɛna halaki, ka tunu pewu.

¹²Minw bɛ siyɛn tara ni aw ye, aw bɛna olugu yɔrɔjini, nka aw tɛna o ye; minw tun bɛ aw kerɛra olugu bɛna tunu ka ban pewu.

¹³Sabu ne le ye Matigi Ala, aw ta Ala ye; ne le bɛ aw boro mina, k'a fɔ aw ye ko: "Aw kana siran, ne bɛna aw dɛmɛ."

¹⁴Aw kana siran, Yakuba ta tumudenninw! Izirayeli ta mɔgɔ barakantanw, ne bɛna aw dɛmɛ. Matigi Ala, aw kunmabɔbaga, Izirayeli ta Ala saninman ko ten.

¹⁵A fɛ, ne bɛna aw kɛ simangbasinan ye, min kura lo, ani min pinw da ka di; aw bɛna kuruw bɛɛ benben, ka o bɛɛ yɛrɛgɛ, ka kongoriw yɛrɛgɛ i ko binjalan.

¹⁶Aw bɛna o fiyɛ i ko siman, fɔɔ bɛ o ta ka taga, sanfɔɔ bɛ o janjan; nka aw kɔni bɛna ninsɔndiya sɔɔ Matigi Ala fɛ, ka Izirayeli ta Ala saninman kɛ aw kunkɔɔtasababu ye.

Ala bɛna kongokolon yɛlɛma k'a kɛ jiyɔɔ ye

¹⁷Nanibagatɔw, ani fagantanw bɛ ji jini, nka o tɛ ji sɔɔ; minlɔgɔ ka o kan ja. Nka ne Matigi Ala, ne bɛna o jaabi; ne, Izirayeli ta Ala, ne tɛna ban o ra.

¹⁸Ne bɛna kɔjiw woyo kuru yirintanw kunna, k'a to bununw ye woyo kurufurancɛw ra; ne bɛna kongokolon yɛlɛma k'a kɛ jiyɔɔ ye, ka dugukolojalan kɛ jiwoyow ye.

¹⁹Ne bɛna sɛdirisunw falen kongokolon kɔɔ, ani akasiyasunw, ani miritesunw, ani oliviyesunw; ne bɛna sipɛrɛsisunw falen yɔɔɔɔɔɔɔɔ na, ani ɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ni buyisunw bɛɛ,

²⁰janko mɔgɔw y'a ye, k'a lɔn, ka miiri, k'a faamu ko Matigi Ala boro le ka nin kow kɛ, ko Izirayeli ta Ala saninman le ka nin fɛnw dan.

Batofɛn wɛrɛw tɛ foyi ja

²¹"Batofɛn wɛrɛw, aw ye na aw ta jafo!" Matigi Ala le ko ten. "Min bɛ aw fɛ, aw ye o fo!" Yakuba ta mɔgɔw ta Masacɛ ko ten.

²²O ye na kuma, ka ko nataw jafo an ye. Fɔɔfɔɔkɔw kɛra cogo min na, o ye o jafo an ye; ni o kɛra, an bɛna miiri k'a lɔn min bɛna kɛ kɔ fɛ; walama aw ye ko nataw fo an ye.

²³Aw ye wagati labanw ta kow jafo an ye, ni o kɛra, an bɛna a lɔn ko aw fana ye ala dɔw ye. Aw kɔni ye kɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ walama kojugu dɔ kɛ dɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ, janko an ye o ye ka kabakoya.

²⁴A fɛ, aw tɛ foyi ye! Aw ta kɛwalew ye gbansan le ye! Minw bɛ aw kɛ o ta alaw ye, olugu haramuyara.

²⁵Ne ka mɔgɔ dɔ lawuri ka bɔ sahiliyanfan na, a bɛna na ka bɔ terebɔyanfan na. A bɛ ne tɔgɔ wele; a bɛna kuntigiw dɔndɔn ni a sen ye i ko bɔgɔ, i ko dagalalagabaga bɛ bɔgɔ terege cogo min na.

²⁶Jɔn ka nin kow ye k'a fo kabini fɔɔfɔɔ janko an ye a lɔn? Jɔn kɔnna k'a yira an na, janko an ye a fo ko: "Can lo!" Mɔgɔ si ma nin ko fo, mɔgɔ si m'a ye k'a fo, mɔgɔ si ma foyi mɛn aw fɛ nin kow ra.

²⁷Nka ne le kɛra mɔgɔ fɔɔ ye k'a fo Siyɔn dugu ye ko: "O ye nin ye, o natɔ ye nin ye!" Ne ka kibarodimanfɔɔbaga dɔ ci Zeruzalɛmu.

²⁸K'a sɔrɔ ne bɛ fleri kɛ, nka ne tɛ mɔɔ si ye; hali ladibaga kelen tɛ o batofenw cɛ ra, min bɛ se ka ne jaabi ni ne k'a jininka.

²⁹O si tɛ foyi ye, o ta koketaw ye ko gbansanw le ye, fɔɔ lakolon, o le ye o ta jo nɛgeramanw ye.

Ezayi 42

Ala ta jɔnɔman ta dɔnkiri fɔlɔ: A ta baara

¹Ne ta baaraden ye nin ye, ne bɛ ne hakiri to min na; ne ta mɔɔ panawolomanin lo, min ko ka di ne ye haali. Ne bɛna ne nin lajigi a kan, janko a ye can sira yira siyaw ra.

²A tɛna kule ci, walama k'a kan kɔrɔta; mɔɔ tɛna a pɛrenkan mɛn siradaw ra.

³A tɛna hali bin karinin tɔ karikari, a tɛna hali fitina fagatɔ tɔ dufa; a bɛna can sira le yira mɔɔw ra ni kankelentigiya ye.

⁴A baraka tɛna dɛsɛ, a fari tɛna faga, fɔ a ye na can sigi dugukolo kan, fɔ kɔɔji kɔfɛmɔɔw bɛɛ ye o jigi la a ta sariya kan .”

⁵Ala, Matigi Ala, min ka sankolo dan, k'a bonya, ka dugukolo yɛrɛɛ fan bɛɛ, ani fɛn o fɛn bɛ falɛn a kan, ka nɛnkiri don dunuɔamɔɔw ra, ka nin don dunuɔa yaalabagaw ra, ale Matigi Ala ko:

⁶”Ne Matigi Ala, ne le ka ele wele terreniɔya kama; ne bɛna i boro mina, ne bɛna i tanga, ka i lasigi, ka i kɛ ne ni mɔɔw ta jɛnɔɔɔnya donbaga ye, ka i kɛ siyaw ta yeelen ye,

⁷janko ka fiyɛntɔw ɔa yeɛ, ka kasodenw labɔ kaso ra, ka dibiramɔɔw labɔ o ta dibi ra .

⁸”Ne le ye Matigi Ala ye, o le ye ne tɔɔ ye; ne ta bonya kɔni, ne tɛna o di danfɛn wɛrɛ ma, walama tandori min ka kan ni ne ye, ka o di batofɛn yiriramanw ma.

⁹Ko minw tun kɔnna ka fɔ, a flɛ, olugu kɛra; sisan ne bɛna kokura le fɔ, nka sani a ye damina, ne bɛ aw lasɔmi.”

Dunuɔa bɛɛ ye Matigi Ala tando

¹⁰Aw ye dɔnkirikura la ka Matigi Ala tando; aw y'a tando ka se fɔ dunuɔa danw na, aw minw bɛ tagamaw kɛ jirakurunw kɔnɔ, kɔɔji kan, ani aw danfɛnw minw bɛ kɔɔji ra, ani aw kɔɔji kɔfɛmɔɔw!

¹¹Kongokolon n'a duguw ye o kan kɔrɔta, ani Kedari ta dugumisenw! Sela kuruyɔɔ mɔɔw ye ɔagari ka dɔnkiri la; o ye to kuruw san fɛ ka ɔagari fɔ ka pɛrɛn!

¹²Mɔɔw ye bonya la Matigi Ala kan, kɔɔji kɔfɛmɔɔw ye a tando.

13Matigi Ala be bo i ko cefari, a be fariya i ko kerেকে; a be peren, ka kulekanba ci, ka se soro a juguw kan.

Matigi Ala bena a ta baara laban

14"Ne kumabari tun tora ka men; ne tun jera, ne tun ka ne yere mina. Nka sisan ne bena kule i ko muso jigibagato min be firinfirin, fo k'a nenekiri fereke.

15Ne bena kuruw ni kongoriw halaki, ka a binw ni a yiriw bee jaja; ne bena baw ke yorojalanw ye, ka jiyoro ja.

16Ne bena fiyentow bla o ye tagama sira do kan, o ma sira min lon; o ma sira min lon co, ne bena o bla o le kan. Ne bena dibi yelema k'a ke yeelen ye o ja fe, ka sira cejuguw ke sira dakananinw ye. Ne bena nin kow le ke; ne tena a to kebari ye.

17"Minw be o jigi la jo yiriramanw kan, olugu bena seko ni o ko ye, ka maroya kosebe; minw b'a fo jo negramanw ma ko: 'Aw le ye an ta alaw ye!' "

Izirayelimogow ma Ala lamen

18Ala ko: "Aw torogberenw, aw ye menni ke! Fiyentow, aw ye fleri ke, ka yeri ke!

19Jontigiw le ye fiyentow ye ni ne yere ta baaradenw te? Jontigiw le ye torogberenw ye i ko ne yere ta ciradenw, ne ka minw ci? Jontigiw le ye fiyentow ye i ko Ala ta ciradenw? Jontigiw le ye fiyentow ye i ko Matigi Ala ta baaradenw?

20Aw ka fen caman ye, nka aw ma o jate; aw torow dayelera, nka aw ma foyi men."

21Matigi Ala ta terenninya koson, a tun b'a fe k'a ta sariya bonya, ka noro la a kan;

22nka siya tow benna a ta mogow le kan, ka o borofenw bee ce. O benna dingaba kono, ka mina jan na, siya tow ka a ta mogow mina ka o dogo kasobonw kono; o benna o kan, mogow si ma soro ka o bosi, o ka o borofenw ce, mogow si ma soro k'a fo ko: "Aw y'a laseko!"

23Nka jontigi le bena a toro malon nin kow ra, walama k'a janto o ra sijaga were k'a lamem?

24Jon le ka Yakuba ta mogow don o borofenw cebagaw boro, ka Izirayeli don benkannikebagaw boro? An ka Matigi Ala min hake ta, yala ale te wa? An ma son ka a ta sira tagama, an ma son k'a ta sariyaw lamem.

25O koson a k'a ta dimi tasuma bon Izirayeli kan, ka kere juguw lawuri o kama. A ta dimi tasuma manana ka o lamini, nka o ma hakiri soro; o tasuma ka o jeni, nka o ma o jate.

Ezayi 43

Matigi Ala ka layiri ta a ta mogow ye

¹Sisan, Matigi Ala min ka aw dan, aw Yakuba ta mɔgɔw, Matigi Ala min ka aw ke mɔgɔ ye, aw Izirayelimɔgɔw, ale ko: “Aw kana siran, sabu ne ka aw kunmabɔ; ne ka aw wele aw tɔgɔ ra, aw ye ne ta le ye.

²Hali ni aw be jibaw le cɛtigɛ, ne bɛna to ni aw ye; hali ni aw be baji le cɛtigɛ, ji tena aw datugu. Hali ni aw be tagama tasuma cɛ ma, a tena aw jeni, tasumamana tena se aw ma.

³“Sabu ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala; ne le ye Izirayeli ta Ala saninman ye, aw kisibaga. Ne bɛna Misiran jamana di, ka o ke aw kunmabɔsara ye, ka Etiyopi jamana ni Seba jamana di aw nɔ ra.

⁴I n’a fɔ aw ko ka gbɛlɛn ne ma, aw ta ko ka bon ne fɛ, ani ne be aw kanu, o ra, ne bɛna mɔgɔ wɛrɛw le di aw nɔ ra, ka siya wɛrɛw di ka aw nin kunmabɔ.

⁵“Aw kana siran, sabu ne be ni aw ye; ne bɛna aw ta den dɔw lana ka bɔ terebɔyanfan na, ka dɔw lana ka bɔ terebenyanfan na, ka na aw bɛɛ lajen.

⁶Ne bɛna a fɔ sahiliyanfan mɔgɔw ye ko: ‘Aw ye o di,’ k’a fɔ woroduguyanfan mɔgɔw ye ko: ‘Aw kana o mara tuun.’ Aw ye ne dencew lana ka bɔ fɔ yɔrɔjan, aw ye ne denmusow lana ka bɔ fɔ dunupa dan na,

⁷ne tɔgɔ be minw bɛɛ ra, ne ka minw bɛɛ dan ne ta nɔɔrɔ kosɔn, ka o ke mɔgɔ ye, ka o labɛn.”

Matigi Ala kelenpe le ye Ala ye

⁸“Aw y’a to nin mɔgɔw ye na, nin mɔgɔ minw tɛ yeri ke, k’a sɔrɔ ja be o fɛ, minw tɛ menni ke, k’a sɔrɔ torow be o fɛ.

⁹Siyaw bɛɛ ye lajen, mɔgɔw bɛɛ ye fara jɔgɔn kan. Olugu ra, jɔntigi le tun ka nin kow ye k’a fɔ? Jɔn le tun ka ko tɛmeninw ye k’a fɔ an ye? O ye na ni o ta seerew ye ka na kuma k’a yira ko o ta ye can ye; seerew ye o lamɛn k’a fɔ ko: ‘Can lo!’

¹⁰“Aw le ye ne ta seerew ye, Matigi Ala ko ten; aw le ye ne ta baaradenw ye, ne ka minw janawoloma, janko aw y’a lɔn, ka la a ra, k’a faamu ko ne le ye Ala ye, ko ala dɔ wɛrɛ ma na ne ja fɛ, dɔ wɛrɛ fana tena na ne kɔ fɛ.

¹¹Ne, ne le ye Matigi Ala ye; ni ne tɛ, kisibaga wɛrɛ tɛ yi tuun!

¹²Ne le ka nin kow ye k’a fɔ, ne le ka aw kisi, ne le kɔnna ka nin kow yira; ala wɛrɛ minw be aw cɛ ra, olugu dɔ tɛ. Aw le ye ne ta seerew ye, Matigi Ala ko ten; ne le ye Ala ye.

¹³Ne le ye Ala ye wagati bɛɛ; mɔgɔ si tɛ se ka fɛn bɔsi ne boro. Ni ne ka ko min ke, jɔn le be se ka o yeɛma?”

Ala ka sirakura min bɔ

14Matigi Ala, aw kunmabɔbaga, Izirayeli ta Ala saninman ko: “Aw kosɔn, ne bɛna mɔɔɔ dɔw ci Babilɔni kama, ka taga Babilɔnikaw bɛɛ lajigi; o bɛna don o ta jirakurunw kɔnɔ ka bori, o tun bɛ ɲagari o jirakurun minw kosɔn.

15Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala saninman, ne le ye Izirayeli danbaga ye, aw ta masace.”

16Matigi Ala min ka sira bɔ kɔɔɔji kɔnɔ, ka temeyɔrɔ kɛ jibaw cɛ ma,

17ale min tun ka sowotorow ni sow labɔ, ani kerɛkejama ni a cɛfariw, ka na o benben ka o lala, o kana se ka wuri tuun, k’a to o ye mana ka ban, ka faga i ko fitinajuru,

18ale ko: “Aw kana aw hakiri to fɔɔɔfɔɔkɔw ra tuun, aw kana kokɔrɔw jate tuun.

19A flɛ, ne bɛna kokura dɔ kɛ; a dabɔra ka ban, aw ta yera wa? Ne bɛna sira bɔ kongokolon kɔnɔ, ka bajiw woyo dugukolojalan kan.

20Kongobɛganw bɛna ne bonya: kongowuruw, ani kɔnɔsogolonw; sabu ne bɛna ji lana kongokolon kɔnɔ, ka bajiw woyo dugukolojalan na, ka ji di ne ta mɔɔɔ ɲanawolomaninw ma, o y’a min.

21Ne ka mɔɔɔ minw labɛn ka o kɛ ne ta ye, olugu bɛna ne ta bonya lakari.”

Matigi Ala k’a ta mɔɔɔw jaraki

22”O bɛɛ n’a ta, aw ma ne tɔɔɔ wele, aw Yakuba ta mɔɔɔw; aw seɣera ne kɔrɔ, aw Izirayelimɔɔɔw.

23Aw ma aw ta sagadenw kɛ saraka jenitaw* ye ka o di ne ma, aw ma aw ta sarakaw bɔ janko ka ne bonya; ne fana ma siman sarakaw* doni la aw kan, walama ka aw seɣe wusunan sarakaw* ko ra.

24Aw ma wari bɔ ka yiri kasadiman san ne ye, aw ma ne wasa ni aw ta bɛgan sarakaw* turumanyɔrɔw ye; nka aw ka aw ta jurumunw doni la ne kan, ka ne seɣe ni aw ta terenbariyakow ye.

25Nka ne kɔni, ne le bɛ aw ta hakɛw jɔsi ka bɔ aw ra, ne ta bonya kosɔn; ne tɛna ne hakiri to aw ta jurumunw na tuun.

26”Aw ye ne hakiri jigi ne ta jaraki ra, an ye kiti kɛ; aw yɛrɛ ye kuma k’a yira ko aw ta ye can ye.

27Aw bɛmace fɔɔ ka jurumun kɛ, aw ta kumalasebagaw murutira ne ma.

28O le kosɔn, ne ka batoso saninman ɲamɔɔɔw dɔɔɔya, ka halakiri lase Yakuba ta mɔɔɔw ma, ka Izirayelimɔɔɔw mangboya.”

Ezayi 44

Ala bɛna a ta baraka lajigi a ta mɔɔɔw kan

¹”Aw ye nin lamɛn sisan, Yakuba ta mɔgɔw, ne ta baaradenw, Izirayelimɔgɔw, ne ka aw minw janawoloma!

²Matigi Ala min ka aw dan, ka aw ke mɔgɔ ye aw bamuso kɔnɔ, ka ke aw demɛbaga ye: Aw kana siran, Yakuba ta mɔgɔw, ne ta baaradenw, Yesurun, ne ka aw minw janawoloma.

³Ne bɛna ji woyo dugukolojalan kan, ka bununjiw woyo yɔrɔjalanw na; ne bɛna ne nin lajigi aw ta durujaw kan, ka ne ta baraka lajigi aw ta denw kan.

⁴O bɛna falɛn i ko kɔdarabinw, ka falɛn i ko yiri minw bɛ jida ra.

⁵Dɔ bɛna a fɔ ko: ‘Ne ye Matigi Ala ta le ye!’ Dɔ wɛrɛ bɛna a fɔ ko ale ye Yakuba ta mɔgɔ le ye! Dɔ wɛrɛ fana bɛna a sɛbɛ a boro kan ko: ‘Ne ye Matigi Ala ta le ye!’ O bɛna Izirayeli tɔgɔ ke o ta bonya sababu ye.”

Ala wɛrɛ tɛ yi Matigi Ala kɔ

⁶Matigi Ala, Izirayeli masacɛ, Fangatigi Ala, min bɛ Izirayeli kunmabɔ, ale ko: “Ne le ye fɔlɔ ye, ne le fana ye laban ye; ni ne tɛ, Ala wɛrɛ tɛ yi.

⁷Jɔntigi le bɛ i ko ne, o tigi ye kuma ta! A ye kuma, k’a fɔ ne ye; ko minw kɛra kabini ne ta mɔgɔw sigiwagati ra fɔlɔfɔlɔ, ko nataw, ani ko minw bɛna ke o ko fɛ, a ye o fɔ!

⁸”Aw kana siran, aw kana yɛrɛyɛrɛ. Yala ne tun ma nin kow fɔ k’a yira aw ra kabini wagatijan wa? Aw le ye ne seerew ye: Yala Ala wɛrɛ bɛ yi ni ne tɛ wa? Ala Barakatigi wɛrɛ tɛ yi, ne ma dɔ wɛrɛ lɔn.”

Batofɛn wɛrɛw tɛ foyi ja

⁹Jo lalagabagaw si tɛ foyi ye; o ta batofɛn lalaganinw bɛɛ ra pumanman tɛ foyi ja. Minw ye o jow ta seerew ye, olugu ja tɛ foyi yera, o tɛ foyi lɔn, o kosɔn o bɛna maroya.

¹⁰Jɔn le bɛ sɔn ka yiri lalaga ka o ke a ta ala ye, ka nɛgɛ yeele ka o ke jo ye, k’a sɔrɔ a tena nafa foyi sɔrɔ a ra?

¹¹A flɛ, jo nɔfɛmɔgɔw bɛɛ bɛna maroya; jo lalagabaga tɛ foyi ye ni adamadenw gbansan tɛ. O bɛɛ ye lajɛn, o bɛɛ ye na lɔ yan; o bɛɛ ja bɛna tige, o bɛɛ bɛna maroya.

¹²Numucɛ bɛ nɛgɛ ta k’a don tasma ra. A b’a gbasi ni nɛgɛgbasiyan ye; a bɛ o ke ni a boro fanga bɛɛ ye. Nka ni kɔngɔ k’a mina dɔrɔn, a baraka bɛ ban, ni a ma ji min dɔrɔn, a baraka bɛ dɛsɛ.

¹³Yirilɛsɛbaga bɛ juru la ka yirisuma, ka fɛn dɔ tagamasiyɛn ke ni sɛbɛrikenan ye; o kɔ, a bɛ yiri lɛsɛ ni yirilɛsɛnan ye, a b’a dakɔja ni sumanikenan ye, k’a lɛsɛ k’a ke i n’a fɔ mɔgɔ, k’a ke adamaden bisigiya ye, k’a cɛja, k’a bla bon kɔnɔ.

14A be seditisunw tige, walama a be siperesisunw, ani senisun dow panawoloma k'a to olugu ye bonya kongoyiri tow ce ra yi; walama a yere be penisunw turu, sanji be ben o kan ka o wuri.

15Ayiwa, a be o yiri kelenw le ke loko ye: a be do don tasuma ra, ka ja ni o tasuma ye, ka do ke tasuma ye ka buru jeni o kan. Nka a be do fana lalaga ka o ke a ta ala ye ka o bato; a be jo do lalaga k'a kinbiri gban o koro.

16A be yiri tarance ke loko ye, a be sogo jeni o kan, ka o sogo domu ka fa; a be ja o tasuma ra fana, k'a fo ko: "Ha, ne be jara, tasuma fle!"

17Nka yiri to, a be o ke a ta ala ye, a ta jo; a be a kinbiri gban o koro k'a bato, k'a daari k'a fo ko: "Ne kisi, sabu ele le ye ne ta ala ye!"

18O mago te foyi lon, o te foyi faamu; o jaw datugunin lo janko o kana foyi ye, o hakiri gberennin lo janko o kana hakiri soro.

19Mago si te miiri a yere koro, walama ka ko lon, ka faamuri ke, k'a fo ko: "Ne ka yiri do ke loko ye ka o don tasuma ra, ka buru jeni ni o takamiw ye, ka sogo fana jeni ka o nimi; mun koson ne bena fen haramunin do lalaga ni o yiri to ye, ka ne kinbiri gban o yirikunkurun koro ka o bato!"

20Mago min be o ke, o tigi tugura fengbansan le ko; a hakiri cenna, fo k'a lafiri. A tena se k'a yere kisi, a fana tena a fo ko: "Fen min be ne boro, yala o te batofen gbansan le ye wa?"

Matigi Ala le ye Izirayeli kunmababa ye

21"Aw ye aw hakiri to nin na, aw Yakuba ta mago; Izirayelimago, aw le ye ne ta baardenw ye. Ne le ka aw ke mago ye, aw le ye ne ta baardenw ye. E, Izirayelimago, ne te jina aw ko.

22Ne ka aw ta hake josi ka bo yi, i ko sankaba be tunu cogo min na, ka aw ta jurumunw josi ka bo yi i ko bugun be tunu cogo min na. Aw ye seko ka na ne fe, sabu ne ka aw kunmabo."

23E, sankolo, ele ye jagari ka peren, sabu Matigi Ala le ka nin ke! E, dugukolo jukoro, aw ye ninsondiyakanw fo! E, kuruw, aw ye jagarikanw bo, ani yirituw, ani yiriw bee; sabu Matigi Ala ka Yakuba ta mago kunmabo, a ka a ta bonya yira Izirayelimago ce ra.

24Matigi Ala, aw kunmababa, min ka aw ke mago ye aw bamuso koro, ale ko: "Ne Matigi Ala, ne le be nin kow bee ke; ne kelenpe le ka sankolo foni, ne yere le ka dugukolo yerege.

25Ne be cira faninyafabagaw ta cirayakumaw cen, ka fatokumaw don lagberikebagaw da ra; ne be hakiritigiw laseko ko fe, ka o ta lonniya ke nalomanya ye.

²⁶Nka ne b'a yira ko ne ta baaraden ta kuma ye can ye, ne be ne ta ciradenw ta cirayakumaw dafa. Ne le b'a fo Zeruzalemu ma ko: 'Mogow bena sigi yi tuun,' k'a fo Zuda duguw ma ko: 'O bena o lo kokura!' Ne bena o ta yoro benninw lo kokura.

²⁷Ne b'a fo kogjiba ma ko: 'I ja! Ne be ele ta jiw bee ja!'

²⁸Ne b'a fo Sirusi ma ko: 'Ne ta mogow marabaga lo! Ale le bena ne sagonankow bee ke. A bena a fo ko Zeruzalemu ye lo kokura, k'a fo ko Alabatoso lori ye dabo.' "

Ezayi 45

Ala ka baara min di Sirusi ma

¹Matigi Ala k'a fo a ta mogow panawolomanin Sirusi ta ko ra, ko: "Ne bena a boro mina, ka siya tow majigi a ta fanga koru; ne bena siya tow ta masacew ta kurusijaraw foni, ka dondaw bee dayele ale na fe, janko daw si kana datugu tuun.

²Ne yere bena bla ele Sirusi na fe, ne bena kuruw yerege i tagato na fe, ne bena siranage konw kari, ka o sogonan negeramanw tigetige.

³Ne bena naforo dogoninw di i ma, naforo minw be gundo yorow ra, janko i y'a lon ko ne le ye Matigi Ala ye, Izirayeli ta Ala, min be i wele i togow ra.

⁴"Ne ta jonce Yakuba le koson, ani ne ta siya panawolomanin Izirayeli le koson, ne ka ele wele i togow ra, ka bonya la i kan, k'a soru ele ma ne lon.

⁵Ne le ye Matigi Ala ye, Ala were te yi, Ala were te yi ne ko. Ne ka i cesiri ka baraka don i ra, k'a soru ele ma ne lon,

⁶janko k'a ta terebyanfan na ka taga a bla fo terebenyanfan na, mogow y'a lon ko ni ne te, batofen tow bee ye fengbansanw le ye; ne le ye Matigi Ala ye, Ala were te yi ne ko.

⁷Ne be yeelen bo, ne be dibi don, ne be hera lana, ne be toro lana. Ne Matigi Ala, ne le be nin kow bee ke.

⁸"Sankolo ye terenninya lajigi i ko gomiji, sankabaw fana y'a lajigi i ko sanji; dugukolo ye dayele janko kisiri ye falen, k'a to terenninya fana ye nugu. Ne Matigi Ala, ne le be nin bee ke."

Mogow ni a danbaga

⁹Bono be ele soru, ele min be i danbaga soru; k'a soru ele fana ye bogodaga do le ye bogodaga tow ce ra! Yala bogow be se k'a fo a lalagabaga ma wa, ko: "Ele be mun le kera tan?" walama k'a fo ko: "I ta baara ma na i boro!"

¹⁰Bono be ele soru, ele min b'a fo i face ma ko: "Mun na i ka ne woro?" K'a fo i bamuso ma ko: "Mun na i ka ne woro?"

11Matigi Ala, Izirayeli ta Ala saninman, Izirayeli danbaga ko: “Ne ta denw bɛna kɛ min ye, yala aw le ka kan ka ne jininka o ra wa? Aw le ka kan ka ne ta kokɛtaw yira ne ra wa?”

12Ne le ka dugukolo dan, ka adamadenw dan ka o sigi a kan. Ne yɛrɛ boro le ka sankolo foni k’a se yɔrɔ bɛɛ, ne le bɛ sankolokɔnɔfenw bɛɛ mara.

13Ne le ka Sirusi lawuri ne ta terenninya kama; ne bɛna a ta siraw bɛɛ dakara. Ale le bɛna ne ta dugu lɔ kokura, ka ne ta mɔgɔ minaninw labla o ye taga, o tɛna wari sara a ye, o fana tɛna bonyafen di a ma. Fangatigi Ala ko ten.”

Ala bɛ a ta mɔgɔw cɛ ra

14Matigi Ala ko: “Misirankaw ta sɔrɔtaw, ani Etiyopikaw ta tɔnɔw, ani Sebakaw, o siya mɔgɔ janjanw, o bɛɛ bɛna tɛmɛ aw fɛ, o bɛɛ bɛna kɛ aw ta ye. O mɔgɔw bɛna na tugu aw kɔ, o sirinin bɛ ni nɛgɛjɔrɔkɔ ye. O bɛna o kinbiri gban aw kɔrɔ, ka aw bonya, k’a fɔ ko: ‘Ala bɛ aw dama le fɛ, Ala wɛrɛ tɛ yi. Batofɛn tɔw ye fɛngbansanw le ye.’ “

15Can ra, ele ye Ala dogonin le ye, Izirayeli ta Ala, kisibaga Ala.

16Jo lalagabagaw maroyara fɔ ka o kun suuru; o bɛɛ kun suurunin le bɛ sekɔra ka taga.

17Nka Izirayeli bɛna kisi Matigi Ala baraka ra, kisiri min tɛ ban. Aw tɛna maroya, aw kun tɛna suuru tuun ka ye fiyewu!

Sankolo ni dugukolo danbaga Ala

18Matigi Ala min ka sankolo dan, min fana ka dugukolo lalaga, k’a labɛn, k’a sabati; a m’a dan k’a lakolonba to, nka a k’a dan janko mɔgɔw ye sigi a kan. Ale ko: “Ne le ye Matigi Ala ye, Ala wɛrɛ tɛ yi ne kɔ.

19Ne ma kuma dogo ra, ne ma kuma dugukolo yɔrɔ dogonin dɔ ra; ne m’a fɔ Yakuba ta mɔgɔw ye ko: ‘Aw ye ne yɔrɔɔini yɔrɔ lakolonw na!’ Ne Matigi Ala, ne bɛ kuma terennin le fɔ, kuma min ye can ye, ne bɛ o le lase.”

Siyaw bɛɛ bɛna Matigi Ala lɔn

20”Aw ye jɔgɔn lajɛn ka na; aw tɔ minw bɔsira siyaw cɛ ra, aw bɛɛ ye gbara ka na! Minw bɛ o ta jo yiriramanw ta ka yaala, olugu tɛ foyi lɔn; ala min tɛ se ka o kisi, o bɛ o le daari.

21”Aw ye gbara ka na aw ta fɔ, aw bɛɛ ye lajɛn ka na sigi ka kuma. Jɔntigi le ka nin kow fɔ kabini wagatijan? Jɔn le k’a lase kabini fɔlɔfɔlɔ? Ne tɛ wa, ne Matigi Ala? Ni ne tɛ, Ala wɛrɛ tɛ yi min terennin lo, min bɛ mɔgɔ kisi; ni ne tɛ, dɔ wɛrɛ tɛ yi.

22Aw ye aw pasin ne ma janko aw ye kisi, aw minw bɛ fɔ dunuɔa danw na; sabu ne le ye Ala ye, Ala wɛrɛ tɛ yi ne kɔ.

²³Ne be kari ni ne yere tɔgɔ ye; ne da be kuma terennin le fɔ, kuma min te yeɛma ka ye. Adamadenw bee bɛna o kinbiri gban ne le kɔrɔ ; o bee bɛna kari ni ne tɔgɔ le ye.

²⁴O bɛna a fɔ ne ta ko ra, ko: ‘Terenninya ni baraka be sɔrɔ Matigi Ala kelenpe le fe.’ “ Minw bee jusu tun gbanna a kɔrɔ olugu maroyanin bɛna sekɔ ka na a fe.

²⁵Matigi Ala le baraka ra Izirayeli ta denw bee bɛna terenninya sɔrɔ, ka o kun kɔrɔta.

Ezayi 46

Matigi Ala bɔɔɔgɔnko te yi

¹Beli dɛsɛra, Nebo baraka banna; o ka o jow siri bɛganw le kɔ ra, donitabɛganw. Aw tun be o jo minw ɲu fɔɔfɔɔ ka taga ni o ye, olugu le kɛra doni ye bɛganw ko ra, fɔ ka bɛganw sege!

²O jow bee baraka banna, o dɛsɛra, o ma se ka o yere kisi; o ka olugu yere le mina ka taga ni o ye jamana wɛre ra.

³Ayiwa, Yakuba ta mɔgɔw, aw ye ne lamɛn, Izirayeli ta mɔgɔ tɔw bee, aw ye ne lamɛn. Ne lɔra ni aw kunko ye kabini aw worolon na; ne ka aw ta, kabini aw worolon na.

⁴Fɔ ka taga aw kɔrɔ, ne le bɛna aw ta; fɔ ka taga aw kunsigi gbɛ, ne le bɛna aw dɛmɛ. Ne le bɛna o kɛ; ne le bɛna aw ta, ne le bɛna aw dɛmɛ, ne le bɛna aw bɔsi.

⁵Aw b’a fe ka ne suma ni jɔntigi le ye, ka ne ni o tigi kɛ kelen ye? Aw b’a fe ka ne kapa ni jɔntigi le ye, k’a fɔ ko ne ni o tigi ka kan?

⁶Dɔw be o ta sanin bee bɔ bɔrɔ kɔnɔ, ka o ta warigbɛ jate ni sumanikenan ye; o be o fɛnw di saninfagabaga ma, ko a ye ala dɔ lalaga ni o ye. O bɛna o kinbiri gban o batofɛn le kɔrɔ k’a bato!

⁷O bɛna o le la o kamankun kan ka taga ni a ye, ka taga a bla a blayɔrɔ ra, a be to yi; a te se ka bɔ a nɔ ra. Hali ni mɔgɔ ka pɛrɛn k’a wele, a te se k’a lamina, a te se ka mɔgɔ kisi ka bɔ tɔrɔ ra.

⁸Aw ye aw hakiri to nin kow ra, ka aw janto a ra kɔsɛbɛ; aw mɔgɔ murutininw, aw ye miiri!

⁹Aw ye aw hakiri to fɔɔfɔɔ ta ko tɛmɛninw na, sabu ne le ye Ala ye, Ala wɛre te yi ne kɔ; ne le ye Ala ye, ne bɔɔɔgɔnko wɛre te yi.

¹⁰Ne be ko nataw fɔ kabini a damina; ko minw ma kɛ fɔɔ, ne be o fɔ kabini wagatijan. Ne b’a fɔ ko: Ne ta kolatigeninw bɛna kɛ; ko o ko ka di ne ye, ne be o bee dafa.

¹¹”Ne bɛna kɔnɔ fariman dɔ wele ka bɔ terebɔyanfan na, ne bɛna ne ta ko dafabaga wele ka bɔ fɔ jamanajan dɔ ra; ne ka min fɔ, ne bɛna a to o ye kɛ, ne ka min latigɛ, ne bɛna o dafa.

¹²”Aw ye ne lamɛn, aw mɔgɔ jusukungbɛlɛnw, aw minw yɔrɔ ka jan terenninya ra.

¹³Ne bɛna na ni ne ta terenninya ye; a yɔrɔ man jan tuun; ne tɛna mɛɛn tuun ka aw kisi. Ne bɛna Siyɔn dugu kisi, ka ne ta nɔɔrɔ la Izirayeli kan.”

Ezayi 47

Ala bɛna a yɛɛ dimibɔ Babilɔnikaw ra

¹Ala ko: “Aw ye jigi ka sigi buguri ra, Babilɔni dugumɔgɔw! Aw ye sigi dugu ma, sabu masasiganan tɛ aw fɛ tuun, aw Babilɔnikaw! Mɔgɔ tɛna aw wele tuun ko: ‘Dugu nasumanin, dugu fɛrɛnin!’

²Aw ye wuguw mina ka mugu si . Aw ye lankana bɔ aw kun na, ka aw ta tagafe kɔrɔta ka aw senkalaw bɔ kɛɛ ma, ka ba tige.

³Aw fari lakolon bɛna to, aw lebu bɛna bɔ kɛɛ kan. Ne bɛna ne yɛɛ dimibɔ, ne tɛna mɔgɔ si to.”

⁴Anw bɔsibaga tɔgɔ le ye ko Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala saninman.

⁵”Babilɔnikaw, aw ye je ka sigi, aw ye to dibi ra; mɔgɔ tɛna aw wele tuun ko: ‘Siyaw ta masamuso!’

⁶Ne jusu tun bɔra ne ta mɔgɔw kɔrɔ, o kosɔn ne tun banna ne ta jamana ra, ka a don aw boro; nka aw ma hina o ra, aw ka aw ta fanga digi ni baraka ye hali cɛkɔrɔbaw kan.

⁷Aw tun b’a fɔra ko: ‘Wagati bɛɛ anw bɛna to an ta masaya ra!’ O le kosɔn aw ma nin kow jate; a laban bɛna kɛ min ye, aw ma miiri o ra.

⁸”Ayiwa, sisan aw ye nin lamɛn, aw kodiman kanubagaw, aw minw fɛrɛnin bɛ sigi ka to k’a fɔ aw yɛɛ kɔnɔ ko: ‘Anw kɔni, anw jɔgɔn tɛ yi! Anw tɛna kɛ i ko muso cɛ sanin fiyewu, an tɛna kɛ denntanw ye fiyewu!’

⁹Ayiwa, nin ko fla bɛɛ bɛna aw sɔrɔ yɔrɔnin kelen na, lon kelen na: Densaya ni cɛsaya. O kow bɛna aw sɔrɔ fɔ ka juguya, aw ni aw ta subagayaba, ani aw ta lagberi caman bɛɛ.

¹⁰”Aw tun ka aw jigi la aw ta kojugu kɛ le kan; aw tun b’a fɔra ko: ‘Mɔgɔ si tɛ anw yera!’ Aw ta hakiritigiya ni aw ta lɔnniya ka aw lafiri. Aw tun b’a fɔra aw yɛɛ kɔnɔ ko: ‘Anw kɔni, anw jɔgɔn tɛ yi!’

¹¹Nka bɔnɔ dɔ bɛna ben aw kan, aw tɛna min minacogo lɔn; cɛnri dɔ bɛna ben aw kan, aw tɛna se ka min bari. Kojugu dɔ bɛna bara ka cun aw kan k’a sɔrɔ aw ma sɔmi a ra.

¹²”Ayiwa, aw ye to aw ta lagberike ra sa, ani aw ta subagayaba! Aw ka aw yere sege o kow le ra kabini aw denmisenman. I b’a sɔɔ ko aw bena nafa sɔɔ a ra, ko o kow bena aw ke siranyafen ye.

¹³Aw ka aw yere sege lagberi ra! Ayiwa, minw be sankolo tagamasiyenw lon, minw be fleri ke ni lolow ye, minw be aw ta lon nataw fo aw ye karokura o karokura, olugu ye wuri ka aw kisi sa!

¹⁴”A fle, olugu bee be i ko binjalan, tasuma be min jeni. O te se ka o yere nin kisi ka bo tasumamana boro. Mogo b’a yere ja ni takami min ye, o jɔɔɔn te; mogo be sigi tasumayeelen min kɔɔ, o jɔɔɔn te.

¹⁵Aw ka aw yere sege minw ye, olugu ka ko min na aw ye, o le ye nin ye; aw tun ka minw ke aw kokejɔɔɔnw ye kabini aw denmisenman. O bee bena taga o kun fe, o bee be taga o ta fan na, mogo si tena sɔɔ ka aw kisi.”

Ezayi 48

Ala ka kokuraw yira

¹Ala ko: “Yakuba ta somogow, aw ye nin lamɛn, Izirayeli togɔ be aw le ra, aw le buruju bɔra Zuda ra, aw le be kari ni Matigi Ala togɔ ye, aw le be Izirayeli ta Ala bato; nka aw te o ke ni can ni terenninya ye!

²Aw b’a fo ko aw ye dugu saninman ta mogow ye, aw be aw boromala Izirayeli ta Ala kan, min togɔ ye ko Fangatigi Ala.

³”Ayiwa, ne tun ka ko temeninw fo kabini wagatijan sani o ye ke; o kumaw tun bɔra ne da ra, ne tun k’a lase aw ma, o ko, ne barara k’a ke, k’a dafa.

⁴Sabu ne k’a lon ko aw ye mogo torokungbelɛnw le ye, ko aw kan janin lo i ko negɛbere, ko aw kun ka gbɛlen i ko siranɛge.

⁵Ne tun ka nin kow fo aw ye kabini wagatijan; sani a ye ke, ne tun k’a lase aw ma, janko aw kana na a fo ko: ‘Anw ta sonnifenw le ka nin kow ke, anw ta jo yiriramanw, ani a negeramanw le ka nin kow latige.’

⁶Min fɔra, aw ka o men, aw yere k’a ye ko a bee dafara; yala aw tena lo a ra wa? “Sisan ne bena a to aw ye kokuraw men, ko dogonin dɔw lo, aw ma ko minw lon.

⁷O kow labenna sisan le, wagatijan ko te; fo ka na se bi, ma aw tun m’a men folo, ni o te, aw tun bena a fo ko aw tun k’a lon kakɔɔ!

⁸Aw ma nin ko men ka ye, aw ma foyi lon a ra, a tun ma don aw toro ra ka ye, sabu ne ka aw lon ni janfa dɔɔn le ye; kabini aw worora, aw togɔ lara ko mogo murutinw.

⁹”Nka ne togɔ kosɔn, ne be ne ta dimi mala; ne ta bonya kosɔn, ne be ne yere mina, janko ne kana na aw halaki.

¹⁰A fɛ, ne ka aw yeele, nka ne tun tɛ warigbɛ le pinina; ne ka aw kɔrɔɔ ni tɔrɔ ta tasuma le ye.

¹¹Ne ka o kɛ ne yɛrɛ tɔgɔ le kosɔn, ne yɛrɛ tɔgɔ; yala ne bɛ sɔn k'a to ne tɔgɔ ye cɛn wa? Ne tɛna ne ta bonya di mɔgɔ wɛrɛ ma."

Ala ka baara min karifa Sirusi ma

¹²"E, Yakuba ta mɔgɔw, aw ye ne lamɛn, Izirayeli, ne ka aw minw wele, aw ye ne lamɛn! Ne lo, ne le ye fɔlɔ ye, ne le fana ye laban ye.

¹³Ne yɛrɛ boro le ka dugukolo ju sigi, ne kininboro ka sankolo bonya ka se yɔrɔ bɛɛ; ni ne ka o wele dɔrɔn, o bɛɛ bɛ wuri ka lɔ.

¹⁴Aw bɛɛ ye na lajen ka mɛnni kɛ! Aw ra, jɔn le kɔnna ka nin kow fɔ? Matigi Ala bɛ cɛ min kanu, ale le bɛna Ala sago kɛ Babilɔni, ka wuri Babilɔnikaw kama.

¹⁵Ne, ne le kumana a fɛ, ne le k'a wele; ne le k'a lana, a ta kow fana bɛna ja a boro.

¹⁶"Aw ye gbara ne ra ka nin lamɛn! Kabini a damina, ra ne ma kuma fɔ dogo ra; kabini nin kow kɛwagati ra, ne tun bɛ yi." Sisan Dunɔpatigi Ala k'a nin lajigi ne kan ka ne ci.

¹⁷Matigi Ala, aw kunmabɔbaga, Izirayeli ta Ala saninman ko: "Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala, min bɛ aw karan aw yɛrɛ ta nafa kama, ka aw bla sira kan, aw ka kan ka sira min ta.

¹⁸E, ni aw tun sɔnna ka aw janto ne ta kumaw ra, aw ta hɛra tun bɛna woyɔ i ko baji, aw ta terenninya tun bɛ caya i ko kɔgɔji jikuruw.

¹⁹Aw ta durujaw tun bɛ caya i ko kɛnkɛn, aw ta denw tun bɛ caya i ko kɛnkɛnmugu; o ta siya tɔgɔ tun tɛna tunu, o tun tɛna halaki ne ja kɔrɔ."

Ala ta mɔgɔw bɛna bɔ Babilɔni

²⁰"Aw ye bɔ Babilɔni, aw ye bori ka bɔ Babilɔnikaw cɛ ra! Aw ye nin fɔ ni jaarikanbaw ye, k'a to bɛɛ y'a mɛn; aw y'a fɔ ka se fɔ dunuɔa dan na. Aw y'a fɔ ko: 'Matigi Ala k'a ta jɔncɛ Yakuba kunmabɔ!

²¹" 'A tagara ni o ye yɔrɔjalan min na, minlɔgɔ ma o sɔrɔ yi; a ka ji woyɔ ka bɔ fara ra k'a di o ma, a ka fara dayɛlɛ, ji serira ka bɔ.

²²" 'Nka mɔgɔjuguw kɔni tɛna hɛra sɔrɔ fiyewu.' " Matigi Ala ko ten.

Ezayi 49

Ala ta jɔnɔuman ta dɔnkiri flanan: Dunuɔa yeelen

¹Aw kɔgɔji kɔfɛmɔgɔw, aw ye ne lamɛn! Aw yɔrɔjanmɔgɔw, aw ye aw janto nin kuma ra! Matigi Ala ka ne wele, k'a sɔrɔ ne tun ma woro fɔlɔ; ka ne to ne bamuso kɔnɔ, a ka ne tɔgɔ fɔ.

²A ka ne da diya i ko kerékemuru dadiman, ka ne dogo a boro jukɔɔ; a ka ne ke i ko biye dabɔnin, ka ne dogo a ta biyeforogo kɔɔ.

³A ko ne ma ko: “Ele le ye ne ta jon ye, ele Izirayeli, ne bena ne ta nɔɔɔ yira ele le sababu ra.”

⁴Nka ne ko: “Ne kɔni ka ne yere sege gbansan le; ne ka ne baraka ban ko lakolonw ani ko nacintanw le ra. O bee n’a ta, ne ta ko be Matigi Ala le boro, ne ta baraji be ale Ala le fe.”

⁵Ayiwa, sisan, Matigi Ala kumana; ale le ka ne ke mɔɔ ye ne bamuso kɔɔ, ka ne ke a ta jon ye, janko ka Yakuba ta mɔɔw laseko a fe, ka Izirayelimɔɔw lajen a kɔɔ. Ne bena bonya sɔɔ Matigi Ala ja kɔɔ, ne ta Ala le bena ke ne ta baraka ye.

⁶Matigi Ala ko: “I bena ke ne ta jon ye ka Yakuba ta gbaw lawuri, ka Izirayelimɔɔ tɔw laseko ka na; nka o dɔɔn te, ne bena i sigi ka i ke siya were mɔɔw ta yeelen ye, janko ne ta kisiri ko ye se fo dunupa fan bee ra.”

Ala bena Izirayelimɔɔw ladon

⁷Matigi Ala ye Izirayeli kunmabɔbaga, ani a ta Ala saninman ye; mɔɔ mafiyenyanin, siyaw be mɔɔ min kɔninya, mɔɔ min kera fangatigiw ta jon ye, a b’a fo o tigi ye ko: “Ni masacew nana ele ye, o bena wuri ka lo; ni kuntigiw nana i ye, o bena o kinbiri gban, Matigi Ala, Ala kankelentigi kosɔn, Izirayeli ta Ala saninman min ka ele panawoloma, ale Ala kosɔn.”

⁸Matigi Ala ko: “Ne ka aw ta daariri lamɔn ne diyanya wagati ra, ne ka aw kisi kisiri lon na; ne bena ne janto aw ra, ka aw sigi, janko ka jɛnɔɔɔnya don ni mɔɔw ye aw sababu ra, ka jamana lo kokura, ka bee ninyɔɔ di a ma nin jamana halakinin na,

⁹k’a fo kasodenw ye ko: ‘Aw ye bo,’ k’a fo dibiramɔɔw ye ko: ‘Aw ye bo dibi ra!’ Ni o kera, o bena domuni ke siradaw ra, o bena o ta baro sɔɔ kurukerefeyɔɔw bee ra.

¹⁰Kɔngɔ tena o sɔɔ tuun, walama minlɔɔ; kongokolon fundenin walama tere tena o jeni, sabu min be hina o ra ale bena bla o ja, ka taga ni o ye bununjiw kɔɔ.

¹¹Ne bena temesiraw bo ne ta kuruw bee ra, ne ta sirabaw bee bena dakapa.

¹²“O nato fle ka bo fo yɔɔjan! Dow nato fle ka bo sahiliyanfan na, ani terebenyanfan na; dow be nana ka bo fo Sinimu jamana ra.

¹³Sankolo, ele ye pagari ni kanba ye! Dugukolo, ele ye ninsɔndiya! Kuruw, aw ye pagari fo ka perɛn, sabu Matigi Ala be a ta mɔɔw jusu saaro, a be hina a ta mɔɔw janibagatɔw ra.”

Ala te pina a ta mɔɔw ko

14”Siyon dugumogow tun b’a fɔra ko: ‘Matigi Ala banna an na, Matigi jinana an ko!’

15Yala muso be se ka jina a ta sinminden ko wa? Yala a te hina a yere woroden na wa? Hali ni musow be jina, ne koni tena jina aw ko.

16Aw m’a ye, ne ka aw tagamasiyen ke ne borotege konɔ; aw ta dugu kogow tagamasiyen be ne ja korɔ tuma bee.

17”Aw ta denw be borira ka na ; aw ta dugu cibagaw, ani a cenbagaw bena bo aw ce ra.

18Aw ye aw ja korɔta ka aw lamini fle: aw ta denw bee be lajenna ka na aw fe. Ne be kari ko sigiya t’a ra, ne le ye Ala panaman ye, Matigi Ala ko ten, ko aw bena aw denw siri aw yere ra i ko masirifenw, ka aw yere masiri ni o ye i ko korɔmuso.

19”Jnhɔn, aw ta tomow, ani aw ta yɔrɔ lakolonw, aw ta jamana min tun halakira, o yɔrɔw bena dogɔya aw ta mogow ma; aw tɔrɔbagaw fana bena taga ka mabo aw ra.

20Aw tun b’a miiri ko aw bonɔna aw ta den minw na, olugu le bena to k’a fo aw toro korɔ ko: ‘Yɔrɔ ka dogo an ma, aw ye yɔrɔ do di an ma, an be se ka sigi min na!’

21O tuma aw bena a fo aw yere konɔ ko: ‘Jon le ka nin denw bee woro ne ye sa? Ne tun kera denntan ye, ka ke denworobari ye, o tun ka ne mina, ka ne gben ka taga jamana wera ra; o tuma jontigi le ka nin denw lamɔ sa? Ne tun be ne kelen na, o tuma ninnugu bee bora min le?’ “

22Dunupatigi Ala ko: “A fle, ne bena ne boro lawuri siyaw ma, ka ne ta tagamasiyen korɔta jamanaw ye; janko o ye aw dencew ta o boro konɔ ka na ni o ye, ka aw denmusow sigi o kamankunw kan ka na ni o ye.

23Masacew le bena ke aw lamɔfaw ye, o ta masamusow be ke aw lamɔbamusow ye; o bena na o kinbiri gban aw ja korɔ ka o ja biri dugu ma, fo ka aw sennabuguri nemu. Ni o kera, aw bena a lon ko ne le Matigi Ala ye, ko mogow minw be o jigi la ne kan, olugu tena maroya.”

24Cefari ka fen minw sorɔ kere ra, yala o be se ka bosi a boro wa? Yala kuntigi fariman ta mogow minaninw be se ka bosi wa?

25Ayiwa, Matigi Ala ko: “Can lo, cefari ta mogow minaninw bena bosi, kuntigi fariman ka fen minw sorɔ kere ra, o bena bosi. Ne yere le bena aw kerebagaw kere, ne yere le bena aw denw kisi.

26Ne bena aw tɔrɔbagaw yere ta sogo le di o ma o y’a domu, o bena o yere jori le min i ko duvenkura, fo ka panamini. Ni o kera, adamaden bee bena a lon ko ne le ye Matigi Ala ye, aw kisibaga, ani aw kunmabɔbaga, Yakuba ta Ala fangatigi.”

Ezayi 50

Matigi Ala ma ban a ta mɔgɔw ra

¹Matigi Ala ko: “Furusasebe be min, ne ka aw bamuso furu sa ni sebe min ye? Jɔntigi ta juru le tun be ne ra fɔ k’a to ne ka aw fiyeere o tigi ma? A fle, aw fiyeerera aw ta terenbariyaw le kosɔn; aw bamuso furu sara aw ta hakew le kosɔn.

²Mun kosɔn ne nana, ne ma mɔgɔ ye, ne ka weleri ke, mɔgɔ si m’a lamina? Yala ne boro ka surun ka teme ko a te se ka aw bɔsi wa? Ne baraka man bon ka se ka aw kisi wa? K’a sɔrɔ ne sɔngɔko kelen, o be kɔgɔji ja, ka baji yelema k’a ke kongokolon ye; jɛgɛw be tori jintanya kosɔn, sabu minlɔgɔ be o faga.

³Ne be dibi don sankolo ra i ko fani, k’a yɔrɔ beɛ datugu i ko mɔgɔ min ka bɔrɔfani don.”

Ala ta jɔnɔuman ta dɔnkiri sabanan: Tɔɔrɔ m’a jigi tige

⁴Dunɔpatigi Ala ka ne karan kumacogo ra, janko ne ye mɔgɔ segeninw demecogo lɔn ni ne ta kuma ye. Sɔgɔma o sɔgɔma a be ne lakunu, a be ne lakunu janko ne ye ne toro malɔ ka menni ke i ko karamɔgɔdenw.

⁵Dunɔpatigi Ala ka ne toro dayele; ne ma muruti, ne ma seko ko fe.

⁶Ne sɔnna ka ne ko lɔ ne bugɔbagaw ye, ka ne pada lɔ ne bonbosi tufabagaw ye; minw ka ne neni, ka daji tu ne kan, ne ma ne pada dogo olugu ma.

⁷Nka Dunɔpatigi Ala be ne demɛ, o kosɔn ne kun ma suuru; o kosɔn ne fana ka ne kun gbɛleya i ko kabakuru, sabu ne k’a lɔn ko ne tena maroya.

⁸Min be ne ta jo di ne ma, o natuma surunyara. Jɔntigi le be se ka ne wele kiti ra? O tigi ye na an beɛ ye taga lɔ ka kuma! Jɔntigi le b’a fe ka ne jaraki? O tigi ye na ne kama!

⁹A fle, Dunɔpatigi Ala bɛna na ne demɛ. Jɔntigi le be se ka kiti ben ne kan? Ne juguw beɛ bɛna tige ka benben i ko fanikolon, fɔ ka tumu don o ra.

¹⁰Aw ra jɔntigi le be siran Matigi Ala ja, k’a ta jɔnce ta kuma lamɛn? Hali ni o tigi be tagamana dibi le ra, ni yeelen t’a fe, a y’a jigi la Matigi Ala tɔgɔ kan, k’a boromala a ta Ala ma.

¹¹Nka aw minw beɛ be tasuma mana ka biɛ tasumamanw lalaga aw yeɛ ye, aw ye taga don aw yeɛ ta tasuma mananin na ani aw ta biɛ tasumamanw ce ra; ne boro le ka o lase aw ma, aw bɛna la ka sa tɔɔrɔ le ra.

Ezayi 51

Dan te Matigi Ala ta kisiri ra

¹Ala ko: “Aw ye ne lamɛn, aw minw be terrenninya pinina, aw minw be Matigi Ala yɔrɔpinina! Aw lesɛra ka bɔ fara min na, aw ye o fara fle, aw sogira ka bɔ farakuru min na, aw ye o fle!

²Aw ye aw bemace Iburahima fle ani Saran min ka aw woro; wagati min ne k'a wele, a kelen tun lo, nka ne ka baraka don a ra, k'a ta denw caya."

³Matigi Ala bena Siyon dugumogow jusu saaro, k'a yoro lakolonw bee jusu saaro. A bena o ta kongokolon yelema k'a ke i ko Edeni yiritu, ka o ta dugukolojalanw ke i ko Matigi Ala ta yiritu. Jusudiya ni ninsondiya le bena ke yi, ani barakalari ni donkirilakanw.

⁴"Aw ye aw janto ne ta kuma ra, ne ta mogow! Ne ta siya, aw ye aw toro malɔ ne ye, sabu sariya bena bo ne le fe k'a di aw ma; ne bena ne ta kolatigeninw sigi, ne bena siyaw bla yeelen na.

⁵Ne ta terenninya wagati surunyara, ne ta kisiri wagati sera; ne yere le bena jamana mogow ta kiti tige. Kogoji kofemogow bena ne le makono, o bena o jigi la ne le kan.

⁶"Aw ye aw ja korota san fe, o ko, aw ye aw kun suuru ka dugukolo fle; sabu dugukolo bena tunu i ko sisi, dugukolo bena bo jagon na i ko fanikolon, a sigibagaw bena sa i ko limogow. Nka ne ta kisiri bena to a cogo ra wagati bee, ne ta terenninya tena ban ka ye.

⁷"Aw ye ne lamɛn, aw minw ka terenninya lon, ne ta sariya be aw minw jusukun na! Aw kana siran mogow ta mafiyenyari ja, aw ja kana tige o ta kumajuguw koson;

⁸sabu cenrifɛnw bena o domu i ko fani, tumuw bena o domu i ko sagasi. Nka ne ta terenninya bena to a cogo ra wagati bee, ne ta kisiri bena to a cogo ra wagati bee, ani tuma bee."

Ala ta mogow ta daariri

⁹I kunu, i kunu ka i ta baraka don i yere ra, Matigi Ala boro barakaman! I wuri i n'a fo i tun k'a ke cogo min na folofolo, wagati temeninw na. Ele le ma Rahabu halaki, ka kogoji danfen barakaman faga wa?

¹⁰Ele le ma kogoji ja, ka o jiba ta jiw bee ja wa? Ele le ma sira bo kogoji ce ma, ka o ke i ta mogow kunmaboninw temesira ye wa?

¹¹Matigi Ala ta mogow kunmaboninw bena seko ka na o cogo le ra; o bena don Siyon dugu kono ni nagarikanw ye. Hera banbari le bena jigi o kunna, jusudiya ni nagari bena na o fe, jusukasi ni nunakanw bena ban.

Ala le ye a ta mogow jigi ye

¹²"Ne, ne le be aw jusu saaro; mun koson aw be siran mogow ja, k'a soro fen sata lo? Mun koson aw be siran adamaden ja, min ni bin bee ka kan?

¹³Aw be jina aw Matigi Ala ko, aw danbaga, ale min ka sankolo bonya, ka dugukolo ju sigi! Aw ja tigenin lo lon o lon, tere kururu bee, aw tawobagaw ta

jusufariya koson, sabu o be labenna ka na aw halaki. Ayiwa, aw tɔɔɔɔbagaw ta jusufariya be min sisan?

¹⁴Sani wagati dɔɔnin ce, kasodenw bɛna labla; o tena to kasobon kɔnɔ ka sa, o tena fon o ta domuni na tuun.

¹⁵Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala; ne be kɔgɔji lamaga, k'a jikuruw mankan bɔ. Fangatigi Ala, o le ye ne tɔgɔ ye.

¹⁶Ne be ne ta kuma don ele da ra, ka ne boro ta suma ke ka i datugu; ne le be sankolo bonya k'a se yɔɔ bɛɛ, ka dugukolo ju sigi, k'a fo Siyon dugumɔgɔw ye ko: 'Aw le ye ne ta mɔgɔw ye.' "

Ala bɛna Zeruzalɛmu dugu lawuri

¹⁷Aw ye kunu, aw ye kunu, Zeruzalɛmukaw, aw ye wuri! Aw minw ka Matigi Ala ta fariya duven mina Matigi Ala boro k'a min. Aw k'a min k'a ban pewu, fo ka se a buruburu ma; aw k'a min fo ka panamini.

¹⁸O ka den minw bɛɛ woro, hali mɔgɔ kelen ma sɔɔ olugu ra ka bla o ja; o ka den minw bɛɛ lamɔ, hali mɔgɔ kelen ma sɔɔ olugu ra ka o boro mina.

¹⁹Kojugu fla fla le sera aw ma; jɔntigi le bɛna kasi ni aw ye sa? Cenri ni halakiri, kɔngɔ ni kerɛkemuru be aw kan! Jon le bɛna aw jusu saaro sa?

²⁰Aw denw baraka desera, o lalanin be siradaw bɛɛ ra, i ko mankalanin min minana jan na. Matigi Ala jusu fariyaninba lo o kama; aw ta Ala ta mafiyenyari be o kan.

²¹O koson aw ye nin lamɛn, aw panibagatɔw, aw minw panaminina, nka duven nɔ tɛ!

²²Dunupatigi Ala, aw ta Ala, min be lo ni a ta mɔgɔw ta ko ye, ale ko: "A fle, panamini duven min be aw boro, ne bɛna o mina ka bɔ aw boro; min ye ne ta fariya ta duven ye, aw tena o min tuun.

²³Ne bɛna a don aw tɔɔɔɔbagaw le boro; minw tun b'a fo aw ma ko: 'Aw ye la, an ye tagama aw kan ka tɛmɛ!' O tuma aw ko tun kɛra i ko dugukolo, i ko mɔgɔw be tagama siraba min kan."

Ezayi 52

Ala bɛna Zeruzalɛmu kisi

¹I Kunu! I Kunu! Baraka don i yere ra, ele Siyon dugu! I ta fani dawulamanw don, ele Zeruzalɛmu, dugu saninman! Sabu kenɛsigibariw, ani mɔgɔ saninyabariw, o do si tena na i fe tuun.

²Wuri ka buguri yuguyugu ka bɔ i yere ra, ka na sigi i sigiyɔɔ ra, ele Zeruzalɛmu! Juru min be i kan na, o foni, o tun ka ele Siyon dugu min mina!

³Matigi Ala ko: “I n’a fɔ aw sanbagaw ma foyi di, o ra, wari fana tena bɔ ka aw kunmabɔ.”

⁴Sabu Dunupatigi Ala ko: “Fɔlɔfɔlɔ, ne ta mɔgɔw tun tagara Misiran ka taga sigi yi; o kɔ, Asirikaw bagara o ma, ka o ta fanga sigi o kan.

⁵Ayiwa, sisan ne ka kan ka mun le kɛ? Matigi Ala ko ten; sabu o bagara ne ta mɔgɔw ma ka o mina. O kosɔn o tɔɔɔbagaw bɛ wasora; lon o lon ne tɔgɔ bɛ cɛn. Matigi Ala ko ten.

⁶Ayiwa, lon dɔ, ne ta mɔgɔw bɛna ne tɔgɔ lɔn. O lon na, kɔni, o bɛna a lɔn ko ne le kumana, ko ne yɛrɛ lo!”

Ala bɛna seko ka na Zeruzalem

⁷Minw bɛ na ni kibaro dimanw ye, olugu nacogo ka ji kuruw kunna ; minw bɛ hera kibaro lase, minw bɛ kɔɔɔuman kibaro fɔ, minw bɛ kisiri ko fɔ, k’a fɔ Siyɔn dugu ye ko: “Aw ta Ala le masa ye!”

⁸Aw ta dugu kɔɔɔsibagaw kan lo, o bɛ o kan kɔɔɔtara ka jɛn ka ɔagari, ka dɔnkiri la; sabu o yɛrɛ ɔa bɛ Matigi Ala ra, a bɛ sekɔra ka na don Siyɔn dugu kɔnɔ.

⁹Aw ye jɛn ka ɔagari ka dɔnkiri la ni kanba ye, Zeruzalem tomow; sabu Matigi Ala bɛ a ta mɔgɔw jusu saaro, a bɛ Zeruzalem kunmabɔ!

¹⁰Matigi Ala k’a boro saninman ta baraka yira siyaw bɛɛ ɔa kɔɔɔ; ka taga se fɔ dugukolo danw bɛɛ ra, bɛɛ bɛna an ta Ala ta kisiri ye.

Ala bɛna a ta mɔgɔw labɔ Babilɔni

¹¹Aw ye taga, aw ye taga ka bɔ yan! Aw kana maga fɛn saninyabari si ra. Aw ye bɔ o cɛ ra, aw ye aw yɛrɛ saninya, Matigi Ala ta minanw bɛ aw minw boro.

¹²Aw girintɔ kana bɔ, aw boritɔ kana bɔ, sabu Matigi Ala le bɛna bla aw ɔa fɛ, ale Izirayeli ta Ala le bɛna kɛ aw kɔ fɛ fana.

Ala ta jɔnɔuman ta dɔnkiri naaninan: A ta tɔɔɔ ni a ta bonya

¹³”A fɛ, ne ta jɔn ta baara bɛna ɔa; a bɛna kɔɔɔta, a bɛna layɛlɛn san fɛ, a bɛna bonya kɔsɛbɛ.

¹⁴A kɛra jatigɛfɛn ye mɔgɔ caman fɛ, sabu a ɔada cogo tun cenna, a cogo ni adamaden si cogo tun ma bɔ ɔɔɔɔn fɛ tuun;

¹⁵O kosɔn a bɛna siya caman kabakoya fana; masacɛw bɛna lɔ a ɔa kɔɔɔ, kuma tena sɔɔɔ o da ra k’a fɔ, sabu mɔgɔ si tun ma deri ka min fɔ o ye, o bɛna o ye, o tun ma min mɛn ka ye fɔlɔ, o bɛna o faamu.”

Ezayi 53

¹Kuma min fɔra an ye, jɔntigi le lara o ra? Jɔntigi le ka Matigi Ala ta sebgaya lɔn ?

²A wurira Ala ja kɔrɔ i ko yiri nuguninkura, i ko yiri lilin min bɛ falen dugukolojalan na. Cɛɲa tun t'a ra, dawula tun t'a ra min b'a to an b'a fɛ; nɔɔrɔ foyi tun tɛ a kan, min b'a to an bɛ ɲabɔ a fɛ.

³Mɔgɔw k'a dɔgɔya, ka ban a ra, a kɛra mɔgɔ sɛgenin ye, mɔgɔ min ka tɔɔrɔ silɔn. A kɛra i ko mɔgɔ si t'a fɛ ka mɔgɔ min fɛ; o k'a mafiyɛnya, an m'a jate.

⁴K'a sɔrɔ a tɔɔrɔra anw nɔ le ra, a ka anw ta sɛgɛ doni le ta; anw kɔni k'a jate i ko sɛgɛbagatɔ, ko Ala le ka kojugu ben a kan, ka ɲani la a kan.

⁵Nka a mandimina anw ta hakɛw le kosɔn, a baraka bɛɛ banna anw ta terenbariyaw le kosɔn; korori min bɛ hɛra lase anw ma, o benna ale kan, jori minw tigera a farikolo ra, o le ka kɛɛya lase anw ma.

⁶An bɛɛ tun bɛ yaala an kun fɛ i ko sagaw, an bɛɛ kelen kelen tun bɛ taga an ta sira le fɛ; nka Matigi Ala ka an bɛɛ ta kojuguw hake ben ale kan .

⁷O k'a bugɔ, a fana k'a yɛrɛ majigi, a ma foyi fɔ. A tun kɛra i ko sagaden min minana ka taga a fagayɔrɔ ra, i n'a fɔ saga min tɛ kasi a si kanbagaw boro; a ma foyi fɔ.

⁸O ka jagboya kiti tige a kan, k'a mina ka taga ni a ye. A ta mɔgɔw si ma o janto a ra, wagati min o k'a labɔ dunuɲa ra mɔgɔ ɲanamanw cɛ ra. A fagara ne ta jamana mɔgɔw ta hakɛw le kosɔn .

⁹O k'a ta kaburu kɛ mɔgɔjuguw ta kaburuw cɛ ra, a sanin kɔ, o k'a su don naforitigiw sudonyɔrɔ ra; k'a sɔrɔ a ma kojugu kɛ, faninya si ma bɔ a da ra ka ye.

¹⁰Matigi Ala le kitira a ra ko a baraka ye ban, ko a ye tɔɔrɔ. Nka hali ni Ala k'a di, k'a kɛ hakebɔ saraka* ye, a bɛna si caman sɔrɔ, k'a ta duruja nataw ye; a bɛna Matigi Ala diyanyakow kɛ k'a dafa.

¹¹A ta sɛgɛ bɛɛ bannin kɔ fɛ, a ɲa bɛna dunuɲa ta yeelen ye tuun, fɔ ka wasa. I n'a fɔ mɔgɔ caman bɛna a lɔn, ne ta jɔn terennin bɛna o mɔgɔw jate mɔgɔ terenninw ye, a bɛna lɔ ni o ta terenbariyakow kunko ye.

¹²O kosɔn ne bɛna a ninyɔrɔ di a ma ni mɔgɔbaw ye, k'a to a ye naforo taran ni fangatigiw ye; sabu a sɔnna k'a yɛrɛ di ka sa. O k'a jate ni kojugukebagaw ye, k'a sɔrɔ a ka mɔgɔ caman ta jurumun doni le ta, ka soronari kɛ kojugukebagaw ye .

Ezayi 54

Zeruzalɛmu bɛna kɛ Ala ta dugu ye tuun

¹"Nagari ni kanba ye, ele muso denworobari, ele min ma den sɔrɔ ka ye! I ninsɔndiya fɔ ka pɛrɛn, ele min ma denworo sɛgɛ lɔn ka ye! Sabu muso min tora a kelen na, o ta denw bɛna caya ka tɛmɛ muso cɛtigi ta kan . Matigi Ala ko ten.

²I ta fanibon kɔnɔnɔyɔrɔ waga kosebɛ, i ta bon faniw foni kosebɛ, i kana jatemina kɛ; a juruw sama ka taga fɔ yɔrɔjan, k'a nɛgɛberew gbengben ka ɲa.

³Sabu i ta denw bɛna caya, ka janjan ka taga fan bɛɛ ra; i ta durujaw bɛna siya tɔw ta yɔrɔw mina, ka sigi o ta dugu lakolonw kɔnɔ, fɔ ka o duguw fa mɔgɔw ra.

⁴"I kana siran, sabu i tɛna maroya tuun; i kana i kun biri, sabu dɔgɔyari tɛna se i ma tuun. I bɛna jina i sunguruman ta maroyakow kɔ, mafiyenyari min sera i ma i cɛ sawagati ra, i hakiri tɛna to o ra tuun.

⁵Sabu min ka i dan, ale le bɛna kɛ i cɛ ye; 'Fangatigi Ala', o le ye a tɔgɔ ye. I kunmabɔbaga ye Izirayeli ta Ala saninman le ye; a tɔgɔ le ye ko: 'Dunɔna bɛɛ ta Ala.'

⁶"Matigi Ala bɛ i wele tuun, i ko muso furusanin jusu kasinin ta cɛ b'a wele tuun cogo min na, i ko cɛ bɛ a kanbelenman ta muso furusanin wele cogo min na. I ta Ala ko ten.

⁷Ne tun banna i ra wagati fitini dɔrɔn le; nka ne ta hinaba kosɔn, ne bɛna i ladon tuun.

⁸Ne jusu tun gbanna i kɔrɔ minke, o kosɔn ne tun ka ne pada dogo i ra wagati dɔɔnin; nka ne ta jumanya banbari kosɔn, ne bɛna hina i ra. I kunmabɔbaga, Matigi Ala ko ten.

⁹"Ne bɛna a kɛ i ko ne tun k'a kɛ cogo min na Nuho ta wagati ra: Ne tun karira ko Nuho ta wagati ta jiba jɔgɔn tɛna dugukolo datugu tuun. Ne bɛ kari o cogo ra fana ko ne tɛna ne jusu gban i kɔrɔ tuun, ko ne tɛna wuri i kama tuun.

¹⁰Hali ni kuruw bɔra o nɔ ra, hali ni kongoriw yɛlɛmana, ne bɛ jumanya min kɛ i ye, o tɛna bɔ a nɔ ra; ne ka hɛra jɛnjɔgɔnya* min don ni i ye o tɛna yɛlɛma. Matigi Ala min bɛ hina i ra, ale ko ten."

Zeruzalɛmu bɛna kɛ dugukura ye

¹¹"E, ele dugu janibagatɔ, sanfɔjɔ ka dugu min fifa, hali mɔgɔ ma sɔrɔ ka dugu min jusu saaro! A flɛ ne bɛna kabakuru sɔngɔgbɛlenw le kɛ ka o dugu lɔ, k'a jusiginanw kɛ safiri lulu ye.

¹²Ne bɛna i ta kogo sanfɛyɔrɔw kɛ lulu wulenman ye, ka dugu donda ta konw kɛ lulu ye, lulu min bɛ manamana, ka dugu laminikogow bɛɛ kɛ lulu yɛrɛworo ye.

¹³"Matigi Ala bɛna i ta denw bɛɛ karan, i ta denw ta hɛra bɛna caya.

¹⁴I bɛna sabati terenninya sababu ra, i bɛna bɔsi mɔgɔw ta tɔrɔri boro, i tɛna siran foyi ja, i bɛna bɔsi jatigekow boro, foyi tɛna se i ma tuun.

¹⁵Ni mɔgɔ dɔ wurira ka ben i kan, ne tɛna jɛn ni o ye; ni mɔgɔ o mɔgɔ ko a bɛ ben i kan, o tigi yɛrɛ le bɛna ben i ja kɔrɔ.

¹⁶"A flɛ, numuce min bɛ takami fiyɛ, ka kɛrɛkɛminan lalaga a ta baara kama, ne le ka ale dan. Cɛnrikebaga min bɛ o kɛrɛkɛminan halaki, ne le ka ale fana dan.

¹⁷Kerekeminan o kerekeminan lalagara i kama, o tena foyi ja; ni mɔgɔ o mɔgɔ ko a be kuma ka kiti ben i kan, o tigi be jaraki. Matigi Ala ta jɔnw ta sɔrɔta bena ke o le ye, ne bena jo di o ma o cogo le ra; Matigi Ala ko ten.”

Ezayi 55

Ala ta numanya be sɔrɔ gbansan

¹”Minlɔgɔ be aw min o min na, aw bee ye na ji min! Hali wari te aw minw fe, aw ye na sanni ke ka domuni ke; aw ye na rezenji ni nɔnɔ san, waribo t’a ra, warisara t’a ra!

²”Domuni min te mɔgɔ baro, mun kosɔn aw be wari don o ra? Domuni min te mɔgɔ fa, mun kosɔn aw be sege o kosɔn? Aw ye ne lamɛn kosebe, ni o kera, aw bena fenpumanw le domu, aw bena domuni dimanw diyabo.

³Aw ye aw toro malɔ, aw ye na ne fe! Aw ye ne lamɛn janko aw nin ye kisi; ne bena jenɔgɔnya* wuribari don ni aw ye, i ko ne tun ka numanya ni kankelentigiya min ke Dawuda ye.

⁴Ne tun k’a ke ne ta kow seere ye siya tɔw ce ra, k’a ke siyaw ta namɔgɔ ye, ani o ta kuntigi.

⁵A fe, aw ma siya min lɔn, aw bena o siya wele; siya min ma aw lɔn, olugu le bena bori ka na aw fe, Matigi Ala, aw ta Ala kosɔn, Izirayeli ta Ala saninman kosɔn, sabu Matigi Ala bena bonya la aw kan.”

Ala ta layiri bee bena dafa

⁶”Aw ye Matigi Ala ta jenɔgɔnya pini a piniwagati ra, aw ye a wele, wagati min a yɔrɔ ka surun aw ra.

⁷Mɔgɔjugu ye a ta sirajugu bla, kojugukebaga ye a ta miiriyajuguw dabra; a ye seko Matigi Ala ma, ale bena hina a ra; a ye seko an ta Ala ma, sabu ale be yafa ke caman.

⁸”Ne ta miiriyaw ni aw ta miiriyaw te kelen ye, ne ta siraw ni aw ta siraw te kelen ye. Matigi Ala ko ten.

⁹Sankolo korɔtara san fe dugukolo kunna cogo min na, ne ta siraw korɔtara aw ta siraw san fe o cogo le ra, ne ta miiriyaw fana korɔtara aw ta miiriyaw san fe o cogo le ra.

¹⁰”Sanji ni bugun be jigi ka bo san fe, nka o te seko yi tuun, ni o ma dugukolo son ji ra, ka siman falen, k’a wuri, k’a to dannikebaga ye simansi sɔrɔ, k’a to domunikebaga ye a ta baro sɔrɔ.

¹¹Ne ta kuma min be bo ne da ra, o fana be ten: A te seko ka na ne fe gbansan, fo ne ka min latige, a ye o ke, fo ne k’a ci kun min na, a ye o ke k’a dafa.

¹²“Can lo, aw pagarito le bena bo ka taga, o bena bla aw na, ka taga ni aw ye hera ra; kuruw ni kongoriw bena pagari ni kanba ye aw na fe, kongoyiriw bee bena tegera fo aw ye .

¹³Siperesipumanw bena falen naniyiriw no ra, miritesun kasadimanw bena falen binjuguw no ra; o bena ke bonyaba le ye Matigi Ala kan, ka ke tagamasiyen wuribari ye, min te bo a no ra ka ye.”

Ezayi 56

Kitabu kumakan sabanan

Jarakiriw ani layiriw

(56–66)

Ala ta batoso bena ke siyaw bee ta ye

¹Matigi Ala ko: “Aw ye can sira tagama, aw ye sira terennin ta; sabu ne ta kisiri wagati be jini ka se, ne ta terenninya yirawagati surunyara.

²Mogo min be o sira tagama, adamaden min be jija ka to a kan, o tigi ta pana; sabu a be Nenekirilon* sariya sira tagama, a te o sariya cen, a b'a yere korosi kojugu suguya bee ma.”

³Jamana were mogo min be tugu Matigi Ala ko, ale kana a fo ko: “Sigiya t'a ra, Matigi Ala bena ne faran ka bo a ta mogow ra!” Ce min bora ceya ra, ale kana a fo ko: “E, ne koni ye yirijalan le ye!”

⁴Sabu Matigi Ala ko: “O ce minw bora ceya ra, ni o be ne ta Nenekirilon sariya sira tagama, ka ne diyanyakow ke, ka jija ka to ne ta jengogonya ra,

⁵ne bena hakirijigifen do ke olugu ye, ka togoba do di o ma ne ta batoso konu, ne ta bon kononoyoro ra, tugo min ka fisa ni dencew walama denmusow ye; ne bena tugo wuribari le di o ma, tugo min tena tunu ka ye.

⁶Jamana were mogo minw fana be tugu Matigi Ala ko, ka baara ke a ye, ka Matigi Ala tugo kanu, ka ke a ta jonw ye, minw be Nenekirilon sariya sira tagama, ni o te o sariya cen, minw be jija ka to ne ta jengogonya* ra,

⁷ne bena taga ni olugu ye ne ta kuru saninman kan; ne bena o ninsondiya ne ta Aladaaribon konu. O be saraka jenitaw* ni began sarakaw* minw bo ne ye ne ta sarakabonan kan, ne bena son o sarakaw ma; sabu ne ta bon bena wele le ko siyaw bee ta Aladaariyoro .

⁸Dunupatigi Ala ko ten, ale min be Izirayeli ta mogo minaninw lajen. A ko: ‘Minw lajenna ka ban, ne bena do werew lajen ka o fara olugu kan.’ “

Ala ka Izirayeli kuntigiw jaraki

⁹“Kongosogow bee, aw bee ye na domuniba ke! Aw kongowaraw bee!

¹⁰”Izirayeli kɔ̀rɔ̀sibagaw bɛɛ ye fiyentɔ̀w ye, o tɛ foyi lɔ̀n; o bɛɛ ye wuru bobow le ye, o tɛ se ka sɔ̀ngɔ̀ mɔ̀gɔ̀ ra. O bɛ la ka jan, ka kuma o yɛɛ kun fɛ; sunɔ̀gɔ̀ le ka di o ye.

¹¹Nka wuru wasabariw lo, o tɛ fa ka ye; ne ta mɔ̀gɔ̀w kɔ̀rɔ̀sibagaw tɛ ko lɔ̀n. Bɛɛ bɛ taga a panasira le fɛ, bɛɛ b’a yɛɛ kelen ta nafa le jini.

¹²O b’a fɔ̀ ko: ‘Aw ye na, an ye taga duven jini! An bena duven farimanw min fɔ̀ ka panamini; sini fana an bɛ bi ta jɔ̀gɔ̀n kɛ, sabu a tɔ̀ camanba le bɛ yi!’ “

Ezayi 57

Ala k’a ta mɔ̀gɔ̀w jaraki batofɛn wɛɛw ko ra

¹Mɔ̀gɔ̀ terennin bɛ sa, nka mɔ̀gɔ̀ si tɛ o jate. Mɔ̀gɔ̀ɔ̀ɔ̀manw bɛ sa, nka mɔ̀gɔ̀ si t’a faamu ko o mɔ̀gɔ̀ terenninw sara janko ka bɔ̀si kojugu le ma.

²O bɛ taga don pasuma le ra; minw kɔ̀ni bɛ sira terennin tagama, olugu bɛ sa ka laganfiya le.

³Nka aw kɔ̀ni, aw ye gbara yan, aw lagberikebagaw, aw siya jɛnɛyakebaga, siya jatɔ̀yakebaga!

⁴Aw bɛ yɛɛkora jɔ̀n le ma? Aw b’a da wagara jɔ̀n le ra, fɔ̀ ka to ka aw nɛn labɔ̀? Yala aw tɛ mɔ̀gɔ̀ haketigiw le ye wa, ani siya faninyafɔ̀baga?

⁵Jatɔ̀ya nege b’a to aw bɛ boribori yirisunbaw jukɔ̀rɔ̀, ani yiriba flaburumanw bɛɛ jukɔ̀rɔ̀, ka denmisɛnw kɛ sarakaw ye kɔ̀dingaw da ra, ani farawow kɔ̀nɔ̀.

⁶Kɔ̀dinga kabakuru nuguninw, aw ka o le kɛ aw ta alaw ye; o fɛnw kɔ̀ni, olugu le kɛra aw ta batofɛnw ye. Aw bɛ rɛzɛnji sarakaw* bɔ̀n o kabakuruw le kan, aw bɛ siman sarakaw* bɔ̀ o le kan. Yala ne Ala bɛ se ka o kow sɔ̀nmina wa?

⁷Aw bɛ aw ta layɔ̀rɔ̀ labɛn kuru belebele jamijan dɔ̀ le san fɛ; aw bɛ yɛlɛn o yɔ̀rɔ̀ ra fana ka taga sarakaw bɔ̀ yi.

⁸Aw bɛ aw ta jo tagamasiyɛn nɔ̀rɔ̀ aw ta bonda ta kon kan, ani a sanfɛyɔ̀rɔ̀ ra; aw dogora ne ra, ka aw ta fani bɔ̀ aw yɛɛ ra, ka yɛlɛn aw ta lanan kan; aw ka aw ta lanan kɔ̀nɔ̀ bonya. Aw bɛ teri dɔ̀w jini aw yɛɛ ye, sabu olugu ta layɔ̀rɔ̀ le ka di aw ye; aw bɛ to ka olugu fari flɛ sa.

⁹Aw bɛ tagama kɛ ka taga Molɔ̀ki fɛ ni turu ye; aw bɛ taga a bonya ni turu kasadimanw ye. Aw bɛ aw ta ciradenw ci ka taga fɔ̀ yɔ̀rɔ̀jan, ka kɛ sababu ye ka olugu lajigi fɔ̀ lahara.

¹⁰Aw tagamana fɔ̀ ka sɛgɛ, nka aw m’a fɔ̀ ko: ‘Nin ko tɛ foyi ja!’ Aw belɛn ka baraka sɔ̀rɔ̀ tuun, o kɔ̀sɔ̀n aw ma dɛsɛ.

11”O tuma jon le ka kɔnɔnɔfiri ni siranya bla aw ra, k’a to aw be ne janfa, ka aw hakiri bɔ ne kɔ, ka ne ta ko bɔ aw jusukun na? Yala kabini wagatijan ne jera minkɛ, o lo wa? Yala o le k’a to ne nasiran tɛ aw ra tuun wa?

12Ne bɛna aw ta terenninya ni aw ta kewalew bɔ kɛnɛ kan; o kow si tɛna foyi ja aw ye.

13Ni aw nana kɛ kule ye tuma min na, o tuma aw ka ala caman minw lajɛn, olugu bɛna aw bɔsi! Nka fɔɔba dɔ le bɛna olugu bɛɛ ta, fɔɔ dɔ bɛna taga ni o ye. Nka ni mɔgɔ min k’a yɛrɛ dogo ne kɔrɔ, o tigi bɛna to jamana kɔnɔ, a bɛna ne ta kuru saninman sɔrɔ.”

Ala bɛna makari a ta mɔgɔw ra

14O bɛna a fɔ ko: “Aw ye sira bɔ, aw ye sira bɔ, aw ye sira dayɛɛ, aw ye sentalonfɛnw bɛɛ bɔ sira ra ne ta mɔgɔw ja.”

15Sabu Ala kɔrɔtaninba min sigiyɔrɔ tɛ yɛlɛma ka ye, min tɔgɔ saninyanin lo, ale ko: “Ne siginin bɛ yɔrɔ kɔrɔtanin ni yɔrɔ saninman le ra, nka ne bɛ ni dɛsɛbagatɔw, ani mɔgɔ majigininw fana ye, janko ka mɔgɔ majigininw lawuri, ka dɛsɛbagatɔw lawuri.

16Ne tɛna to ka mɔgɔw jaraki wagati bɛɛ, walama ka ne jusu gban o kɔrɔ tuma bɛɛ; ni o tɛ, ne yɛrɛ ka danfɛn minw dan, olugu bɛna dɛsɛ ne ja kɔrɔ, fɔ ka o nin bɔ o ra.

17”Izirayeli ta wasabariyajugu le tun ka ne jusu gban; o kosɔn ne ka o kɛrɛ, ne jusu gbanin dogora o ra. Nka o belɛn murutira ka taga o panasiraw fɛ.

18Ne ka o ta kewalew ye cɔ, nka o bɛɛ n’a ta, ne bɛna o kɛnɛya; ne bɛna bla o ja, ka o jusu saaro ka ja, o ni o ta mɔgɔ jusukasininw bɛɛ.

19Ne bɛna tandoridɔnkiriw don o da ra. Hɛra ni hɛra, yɔrɔjanmɔgɔw, ani yɔrɔsurunmɔgɔw bɛɛ bɛna o sɔrɔ. Ne bɛna o kɛnɛya. Matigi Ala ko ten.”

20Nka mɔgɔjuguw bɛ i ko kɔgɔji lamagatɔ; a ji tɛ se ka jamalɔ ka ye. A jikuruw bɛ jamapama ni bɔgɔ le lawuri.

21”Mɔgɔjuguw kɔni tɛna hɛra sɔrɔ fiyewu!” Ne ta Ala ko ten.

Ezayi 58

Sun min ka di Ala ye

1”Kule ni i baraka bɛɛ ye, i kana je; i kan bɔ i ko burufiyɛkan, ka ne ta mɔgɔw ta hakɛkow fɔ o ye, ka Yakuba ta mɔgɔw ta jurumunw yira o ra.

2O bɛ ne le batora lon o lon, ko o b’a fɛ ka ne ta sariya siraw lɔn; o bɛ o yɛrɛ kɛ i ko siya min bɛ terenninya tagamana, i ko siya min ma jina a ta Ala ta kolatigeninw kɔ. O b’a fɛ ne ye o ta kow latigɛ ka kapa ni terenninya ye, ko ne Ala ye kɛ olugu kɛrɛ fɛ tuma bɛɛ.

³O b'a fɔ ne ma ko: 'An ta sundon kun ye mun ye, k'a sɔrɔ ele tɛ an flɛra? An ta yɛrɛmajigi kun ye mun ye, k'a sɔrɔ ele t'a jatera?' Ayiwa, ni aw bɛ sun don lon min na, aw bɛ aw sago le kɛ, aw bɛ aw ta baaradenw bɛɛ tɔɔ.

⁴Aw bɛ sun don ka sɔsɔri ni kɛrɛ le kɛ, ka aw mɔɔɔɔɔɔɔ bugɔ ni aw borokuru ye kɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ kosɔn; aw bɛ sun min ɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ donna bi, o tɛ se k'a to Ala ye aw ta daariri lamɛn.

⁵Ne bɛ sun min fɛ, yala o le ye nin ye wa? Mɔɔɔ ka kan k'a yɛrɛ majigi cogo min na, o le ye nin ye wa? Aw bɛ aw kun suuru i ko bin, ka bɔrɔfaniw don aw yɛrɛ ra ka la bugurigbɛ ra; yala aw bɛ o le wele ko sun wa? Aw ko bɛ se ka diya Matigi Ala ye nin lon na tan wa?

⁶Ne bɛ sun min fɛ, o le ye nin ye: 'Aw ye aw ta juguya nɛɛɛɔrɔkɔw tige ka bɔ mɔɔɔw ra, ka aw ta fanga doni jigi ka bɔ mɔɔɔw kunna, ka mɔɔɔ sɛɛɛɛɛɛɛ labla, ka doni suguya bɛɛ bɔ mɔɔɔw kunna.

⁷Aw ye kɔngɔtɔw sɔn domuni na, siyɔrɔ tɛ ɔnibagatɔ minw fɛ, aw ye olugu ladon aw ta so. Ni aw ka mɔɔɔ dɔ ye fani tɛ min fɛ, aw ye fani don o tigi ra, aw kana aw kɔ don aw mɔɔɔɔɔɔɔ na.'

⁸Ni o kɛra, ne ta nɛɛma yeelen bɛna jigi aw kan i ko sɔɔɔmadatere, ne bɛna aw ta bana kɛnɛya jooɔa; Matigi Ala bɛna bla aw ɔa fɛ a ta terenninya kosɔn, a ta bonya bɛna kɛ aw kɔ fɛ ka aw mara.

⁹Ni aw ka weleri kɛ, Matigi Ala bɛna aw jaabi, ni aw kulera a nɔ fɛ, a bɛna a fɔ ko: 'Ne flɛ nin ye!' "Nka aw ka kan ka aw ta jagboyafanga bɔ mɔɔɔw kan, aw bɛ aw borokanden sin o ma ka kumajugu minw fɔ o ma, aw ye o dabla.

¹⁰Ni aw bɛ aw yɛrɛ ta domuni dɔ di kɔngɔtɔw ma, ka ɔnibagatɔw jusu wasa, o tuma hali dibi ra, Ala bɛna yeelen bɔ aw ye; aw ta dibi bɛna yeɛma ka kɛ i ko wagati min tere bɛ kun cɛ.

¹¹Matigi Ala bɛna bla aw ɔa fɛ wagati bɛɛ, ni aw bɛ jintanyɔrɔw ra kongokolon kɔɔ, a bɛna aw jusu wasa; a bɛna baraka don aw kolow ra. Aw bɛna kɛ i ko ji bɛ yiritu min kɔrɔ tuma bɛɛ, i ko bunun min ji tɛ mɔɔɔ janfa.

¹²Aw ta mɔɔɔw bɛna tomokɔrɔw lɔ kokura, aw bɛna kogo lɔ wagatijan tɛmɛninw ta bonkɔrɔw jusiginanw kan. O bɛna aw tɔɔ la ko: 'Kogo cininw lobagaw, minw bɛ dugu siradaw lalaga k'a kɛ mɔɔɔw sigiyɔrɔw ye.' "

Nɛnɛkirilon min ka di Ala ye

¹³"Ni aw ka aw senw kɔrɔsi Nɛnɛkirilon* na, janko aw kana aw yɛrɛ diyanyakow kɛ ne ta lon saninman na, ni aw ka Nɛnɛkirilon ko diya aw yɛrɛ ye, ka bonya la Matigi Ala ta lon saninman kan, ni aw ka bonya la a kan, ka aw yɛrɛ ta siraw to yi, ni aw ma aw yɛrɛ diyanyakow kɛ, walama ka kumalakolonw fɔ,

¹⁴o tuma Matigi Ala ko bɛna diya aw ye ka tɛmɛ fɛn tɔ bɛɛ kan; ne bɛna aw ta jamana layelen jamana tɔw bɛɛ san fɛ. Ne bɛna a to aw ye aw bɛmace Yakuba ta jamana diyabɔ; sabu ne Matigi Ala yɛrɛ da le kumana.”

Ezayi 59

Ala ta mɔgɔw ta kɛwalejuguya

¹Ɔn-ɔn, Matigi Ala boro ma surun, k'a kɛ ko a tɛ se ka aw kisi; a toro ma gberɛn, k'a kɛ ko a tɛ se ka aw lamɛn.

²Nka aw yɛrɛ ta terenbariya le ka dan sigi aw ni aw ta Ala cɛ. Aw yɛrɛ ta jurumunw le k'a ɲada dogo aw ma, k'a to a tɛ sɔn ka aw lamɛn.

³Mɔgɔfaga kosɔn jori ka aw borow maraga, kojugu ka aw borokandenw maraga; aw da bɛ faninya tige, aw nɛnkun bɛ kumajuguw fɔ.

⁴Mɔgɔ si tɛ kiti tige terrenninya kan, mɔgɔ si tɛ kiti tige can kan. O bɛ o ta seereya ju sigi kumalakolonw le kan, ka janfa siri; o bɛ juguya kɔnɔ ta, ka kojugu woro.

⁵O bɛ satutu ta fanw le tɔtɔ, o bɛ talenjuruw le dan. Ni mɔgɔ min ka o fanw dɔ domu, o tigi bɛ sa; ni mɔgɔ ka a dɔ ci, sajugu dɔ le bɛ bɔ o kɔnɔ.

⁶O bɛ talenjuru minw dan, o tɛ se ka kɛ fani ye, o tɛ se ka kɛ ka o yɛrɛ datugu; o ta kɛwalew bɛɛ ye kɛwalejuguw le ye, o borow bɛ baarajuguw le kɛ.

⁷O senw bɛ bori kojugu nɔ fɛ, o ka teri ka mɔgɔ jarakibari faga. O bɛ kojugu le miiri o yɛrɛ kɔnɔ, cɛnri ni halakiri le bɛ o ta sira kan.

⁸Min ye hɛra sira ye, o tɛ o lɔn, can si tɛ o ta kow ra; o bɛ sira jɛngɛninw le ta, mɔgɔ o mɔgɔ bɛ o ta sira ta, o tigi tɛ hɛra ye a ɲa ra.

Ala ta mɔgɔw nimisara o ta kɛwalejuguw ra

⁹Ayiwa, o le kosɔn Ala tɛ an ta jo jate, ka an bɔsi, a tɛ an ta terrenninya jate ka an kisi; an tun bɛ yeelen makɔnɔna, nka o kɛra dibi ye, an tun bɛ yeelen makɔnɔna, nka o kɛra dibiratagama ye.

¹⁰An bɛ mɔmɔri kɛ i ko fiyentɔ tagamatɔ kogo kɛrɛ fɛ; an bɛ mɔmɔri kɛ i ko ɲa tɛ mɔgɔ minw fɛ. An bɛ talontalon teregbɛn fɛ, k'a sɔrɔ tere ma ben; an ka kɛnɛ, nka an bɛ i ko suw.

¹¹An bɛ to ka kule i ko waraw; an bɛ ɲuna, ka ɲuna i ko tuganiw. An tun b'a miiri ko Ala bɛna an bɔsi, nka a ma an bɔsi! An tun b'a miiri ko a bɛna an kisi, nka kisiri yɔrɔ janyara an na.

¹²An ta hakew cayara le i ɲa kɔrɔ, an ta jurumunw bɛ an jarakira, an ta hakew bɛ an kan; anw yɛrɛ ka an ta terenbariyakow lɔn cɔ.

¹³An ka hakekow kɛ, ka an yɔrɔ janya Matigi Ala ra, ka an kɔ di an ta Ala ma, ka tɔɲɔrikumaw fɔ, ka muruti, ka faninyakumaw miiri an yɛrɛ kɔnɔ ka o fɔ.

¹⁴O koson can k'a ko don an na, terenninya yoro janyara an na; kankelentigiya te boyoro soro an ta jamalajenyorow ra, horonya te donyoro soro yi.

¹⁵Kankelentigiya banna; ni mago min ka faran kojugu ra, o be ben o tigi kan.

Ala bena a ta magow kunmabo

Matigi Ala k'a ye ko can te fora tuun minke, o ko ma ben a ma.

¹⁶A k'a ye ko hali mago kelen te yi, ko mago si te ale soronara minke, o barara a ra. O ra, a yere boro baraka k'a deme, a ta terenninya kera a ta baraka soroyoro ye.

¹⁷A k'a ta terenninya don a yere ra i ko negederege, a ka kisiri negefugula don a kun na; a k'a ta dimiboderege don a yere ra i ko fani, k'a ta fariya ke a ta deregeba ye.

¹⁸A bena bee sara ka kana ni a ta kewalew ye: A bena a kerebagaw sara ni a ta fariya le ye, k'a juguw ta kewalew sara di o ma, ka hali kogoji kofemagow bee ta kewalew sara di o ma.

¹⁹Ni o kera, k'a taga se fo terebenyanfan na, bee bena siran Matigi Ala togona; ka taga se fo tereboyanfan na, bee bena siran a ta noro na. A bena na i ko jiba woyoto, Matigi Ala yere ta fono be min noni.

²⁰"Kunmabobaga do bena na Siyon; Yakuba ta mago minw be o ta hakekow dabra, a bena olugu kunmabo; Matigi Ala ko ten.

²¹"Ne koni, ne bena o jenyogonya* le don ni o ye, Matigi Ala ko ten: Ne ta nin min be i kan, ani ne be ne ta kuma minw don i da ra, o kumaw tena mabo i da ra, o tena mabo i ta denw fana da ra, o tena mabo i ta denw ta denw da ra; k'a damina sisan, ani wagati to bee. Matigi Ala ko ten."

Ezayi 60

Zeruzalemu ta norokura

¹Zeruzalemu, wuri ka manamana, sabu i ta yeelen nana; Matigi Ala ta noro bena manamana i kan.

²A fe, dibi ka dugukolo yoro bee datugu, dibifinba ka magow bee datugu; nka Matigi Ala ta yeelen bena jigi ele kan, a ta noro bena na i kunna.

³Siya werew bena tagama ka na ele ta yeelen le ra, masaw bena tagama ka na ele ta dugubeda yeelen le ra.

⁴"I na korota ka fleri ke fan bee ra; o bee be nogon lajenna, ka na i fe. I dencew be nana ka bo yorojan, o ka i denmusow la o ko ra, o be nana ni o ye.

⁵Ni i nana o ye, i pada bena manamana, i bena jagari fo i jusukun be panpan; sabu kogoji ta fenpumanw bena yelema ka na i fe, siya tow ta natorow bena na i fe.

6"Ɔɔgɔmɛ camanba bɛna na i ta jamana fa, Madiyan jamana ni Efa jamana ta Ɔɔgɔmɛw. Saba jamana mɔgɔw bɛɛ bɛna na; o bɛna na ni sanin ni wusunan ye; o bɛna Matigi Ala tando k'a ta bonya lakari.

7Kedari ta bɛganw bɛɛ bɛna taga lajɛn i kɔrɔ, Nebayɔti ta sagajigiw bɛna bla i ta baara kama. O bɛna kɛ saraka jɛnitaw* ye ne ta sarakabɔnan kan, saraka minw ka di ne ye. Ne bɛna ne ta bon nɔɔrɔman dawula bonya.

8"Ɔɔntigiw le bɛ wurira san fɛ i ko sankaba, i ko jɛnɛtugani minw bɛ tagara o ta layɔrɔw ra?

9Can lo, kɔgɔji kɔfɛmɔgɔw bɛ ne le makɔnɔna, jirakurunbaw le bɛna kɔn ka na, o bɛna i ta denw ta ka bɔ fɔ yɔrɔjan ka na ni o ye; o bɛ na ni o ta warigbɛ ni o ta sanin ye, ka na nɔɔrɔ la Matigi Ala, i ta Ala tɔgɔ kan, Izirayeli ta Ala saninman, min ka i bonya.

10"Siya wɛrɛ mɔgɔw le bɛna i ta dugu kogow lɔ, o ta masacɛw le bɛna baara kɛ aw ye; ne ta jusugban kosɔn, ne tun ka i kɛrɛ, nka ne ta ɔumanya kosɔn, ne bɛna hina i ra.

11I ta dugu dondaw dayɛlɛnin bɛna to tuma bɛɛ, o tɛna datugu tere fɛ, o tɛna datugu su fɛ, janko siya tɔw ta naforow ye ladon i fɛ, o ta masacɛw fana ye tugutugu ɔgɔn kɔ ka na i fɛ.

12"Siya o siya, walama masaya o masaya, min tɛ baara kɛ i ye, o bɛ halaki; o siyaw bɛɛ bɛna halaki ka ban pewu.

13"Liban jamana ta bonya bɛna na i ta jamana ra, sabu ne bɛna sipɛrɛsisunw, ani ɔrimesunw, ani buyisun suguya bɛɛ falɛn yi, janko ka nɔɔrɔ la ne ta yɔrɔ saninman kan, ka bonya la ne ta sigiyɔrɔ kan.

14Minw tun ka i minako juguya, olugu ta denw bɛna na o yɛrɛ majigi i kɔrɔ; minw tun bɛ i mafiyɛnyara, olugu bɛna o kinbiri gban i kɔrɔ. O bɛna i wele ko Matigi Ala ta dugu, Izirayeli ta Ala saninman ta dugu, Siyɔn.

15"Mɔgɔw tun banna i ra, o tun bɛ i kɔninya, mɔgɔ si tun tɛ na i fɛ tuun; nka ne bɛna i kɛ ne kunkɔrɔtasababu ye tuma bɛɛ, ka i kɛ ne ta ninsɔndiya sababu ye wagati bɛɛ.

16I bɛna siya tɔw ta nɔnɔ min, ka o ta masacɛw sin min; ni o kera, i bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye, i kisibaga, ani i kunmabɔbaga, Yakuba ta Ala fangatigi.

17"Ne bɛna sanin di i ma siranɛgɛ nɔ ra, ka warigbɛ di i ma nɛgɛ nɔ ra, ka siranɛgɛ di yiri nɔ ra ka nɛgɛ di kabakuru nɔ ra. Hera le bɛna kɛ i kɔrɔsibaga ye, terenninya bɛ kɛ i kuntigi ye.

18Benkanniko tɛna mɛn i ta dugukolo kan, cɛnri, walama halakiriko tɛna mɛn i ta jamana kɔnɔ. I bɛna i ta dugu kogow tɔgɔ la ko Kisiri, k'a dondaw tɔgɔ la ko Tandori.

¹⁹”Tere le tena ke i ta yeelen ye tuun tere fe, karo le fana tena yeelen bo i ye su fe, nka Matigi Ala le bena ke i ta yeelen ye wagati bee, i ta Ala le bena ke i ta nooro ye.

²⁰I ta tere tena ben ka ye tuun, i ta karo fana tena don dibi ra ka ye tuun, sabu Matigi Ala bena ke i ta yeelen ye wagati bee; i ta sangakasi wagati bena ban.

²¹”I ta mogow bee bena ke mogw terenninw le ye, jamana bena ke o ta ye wagati bee; sabu ne yere ta yiri turuninw lo, ne boro le ka o dan, ka nooro la ne yere kan.

²²Min ka dogo i ta mogow bee ra, ale ta denw bena ke mogw waga kelen, o bee ra fitini bena ke siya barakaman ye. Ne Matigi Ala, ne yere le bena nin kow lateliya, k’a ke a wagati ra.”

Ezayi 61

Matigi Ala ta ciraden ta baara

¹Dunupatigi Ala Nin be ne kan; sabu ale Matigi Ala ka ne panawoloma, ka ne ci ka taga kibaro diman fo panibagatow ye, ka mogw jigi tigeninw jigi tugu, ka mogw minaninw kunmabori ko fo o ye, ka kasodenw lablari ko fo o ye,

²ka Matigi Ala ta neema wagati, ani an ta Ala ta dimibolon ko fo mogow ye, ka mogw kasibagatow bee jusu saaro .

³Siyon dugumogw minw be kasira, ne bena olugu laje; ne bena nooro la o kan, bugurigbe no ra; ka ninsondiya turu ke o kun na, kasi no ra; ka tandori derege don o ra, panasisi no ra. Ni o kera, mogow bena o wele ko terenninya ta yirisunw, Matigi Ala ka yiri minw turu a ta bonya kama.

⁴O bena tomokorow lo kokura; o bena wagati temeninw ta bon benninw lawuri, o bena dugu cininw lo kokura, dugu minw tun kera yoro lakolonw ye kabini wagatijan.

⁵Jamana were mogow le bena wuri ka na aw ta beganw korosi; siya were mogow le bena ke aw ta senekabagaw ye, ka aw ta rezenforow sene.

⁶Aw koni, aw bena wele ko Matigi Ala ta sarakalasebagaw; o bena a fo aw ma ko an ta Ala ta baaradenw. Aw bena siya tow ta naforo diyabo, ka o ta bonya ta ka aw yere waso ni o ye.

⁷Maroya min sera aw ma, aw bena bonya fla le soro o no ra; dogoyari min sera aw ma, aw bena pagari le soro o no ra. Aw bena aw ta jamana ta bonya jagon fla le soro; aw ta ninsondiya tena ban ka ye.

⁸”Sabu ne Matigi Ala, ne be can kanu, nka ne be torori ni janfa koninya; ne bena o ta kopumanw sara o ye, ne ta kankelentiya koson, ka jenjogonya* wuribari don ni o ye.”

⁹Siyaw bee bena o ta durujaw silon, jamanaw bee bena o ta denw silon; ni mogw o mogw ka o ye, o tigi bena a lon ko Matigi Ala ta siya barakamanw lo.

Zeruzalemu ta barakalaridankiri

¹⁰Ne bena ninsɔndiya kosebe Matigi Ala kosɔn, ne jusu be jagari ne ta Ala kosɔn; sabu a ka kisiri ta faniw don ne ra, ka terenninya ta deregeba don ne ra, i ko kɔɔɔɔɔɔ be jalamugu fugula siri a kun na cogo min na, i ko kɔɔɔɔɔɔ be a ta masirifenw don a yere ra cogo min na.

¹¹Siman be falen ka bɔ dugukolo ra cogo min na, nanfenw be falen nankɔ ra cogo min na, Dunupatigi Ala bena terenninya ni tandori falen ten le siyaw bee ja na.

Ezayi 62

Ala bɛna Zeruzalemu kisi

¹Siyɔn dugu kanuya kosɔn, ne tɛna je; Zeruzalemu dugu kosɔn, ne tɛna ne yere nasuma, fɔ Ala ye o ta terenninya yira kɛnɛ kan i ko tere bɔtɔ, ka o ta kisiri ko gbɛya i ko tasumayeelen.

²Ni o kɛra, siyaw bee bɛna i ta terenninya lɔn, masaw bee bɛna i ta bonya ye. O bɛna tɔgɔkura la i ra, Matigi Ala yere da le bɛna o tɔgɔ fɔ.

³I bɛna kɛ i ko masafugula nɔɔɔɔman Matigi Ala boro kɔɔɔ, ka kɛ i ko masacew ta jalamugu, i ta Ala borotɛge kɔɔɔ.

⁴Mɔgɔ tɛna a fɔ i ma tuun ko: “Jamana blatin,” mɔgɔ tɛna i ta jamana wele tuun ko: “Jamana lakolonba!” O bɛna i wele le ko: “Ala diyanya jamana,” ka i ta jamana wele ko “Furumuso,” sabu i ko bɛna diya Matigi Ala ye, a bɛna i ta jamana ta k’a kɛ a yere ta ye.

⁵Kanbelen be sunguru furu cogo min na, i ta denw bɛna i ta jamana ta o cogo le ra; kɔɔɔɔɔɔ be kɔɔɔɔɔɔ ninsɔndiya cogo min na, i bɛna i ta Ala ninsɔndiya o cogo le ra.

⁶Zeruzalemu, ne ka dugu kɔɔɔsibagaw bla i ta dugu kogow kunna; su fara tere kan, olugu man kan ka je. Aw minw be Matigi Ala tɔgɔ wele, aw kana aw yere nasuma,

⁷aw kana a to ale fana ye nasuma, ni a ma Zeruzalemu lɔ kokura, k’a to mɔgɔw y’a bonya dunuja fan bee ra.

⁸Matigi Ala k’a kininboro kɔɔɔta, a k’a boro barakaman kɔɔɔta ka kari, ko: “Ne tɛna i ta siman di i juguw ma tuun k’a kɛ o ta domuni ye; i sɛgera ka rezen min sɔɔɔ, jamana were mɔgɔw tɛna o ji min tuun.

⁹Nka minw be siman sɛnɛ k’a tige, olugu yere le bɛna a domu, ka Matigi Ala tando; minw be rezen sɛnɛ, k’a denw bɔ, olugu le bɛna a ji min ne ta yɔɔɔ saninman kɔɔɔ.”

¹⁰Aw ye tɛmɛ, aw ye tɛmɛ dondaw fɛ! Aw ye sira labɛn ne ta mɔgɔw ye! Aw ye sira bɔ! Aw y'a bɔ! Aw ye kabakuruw bɔ sira ra! Aw ye tagamasiyen dɔ kɔrɔta siyaw ye!

¹¹Matigi Ala bɛ a kan lase fɔ dunuɲa dan na, ko: “Aw y'a fɔ Siyɔn dugumɔgɔw ye ko: ‘I kisibaga nato fɛ nin ye; a bɛ nana ni a ta sara ye a boro, a bɛ nana ni a ta baara tɔnɔ ye a ɲa fɛ.’ “

¹²O bɛna o mɔgɔw wele ko: “Mɔgɔ saninmanw, Matigi Ala ta mɔgɔ panawolomaninw.” Ele Zeruzalɛmu kɔni, o bɛna ele tɔgɔ la ko: “Dugu min ma ka di, dugu min lakolon ma to!”

Ezayi 63

Ala bɛna a ta mɔgɔw dimibo

¹Nin ye jɔntigi le bɔtɔ ye Edɔmu? Jɔn le bɛ bɔra Bɔsira ni derege wulenman ye a kan na? Jɔntigi le ka nin fani dawulamanw don, ka to ka tagama ka na ni a baraka bɛɛ ye? “Ne Matigi Ala lo, ne min bɛ kuma ka kapa ni terreninya ye, se bɛ ne min ye ka aw kisi!”

²“Mun le ka i ta faniw wulen, ka i ta deregew kɛ i ko rɛzenforogibagaw ta?”

³“Ne kelen le ka rɛzen forogi dinga kɔnɔ; jamana si ta mɔgɔ tun tɛ ni ne ye. Ne dimininba le ka siyaw dɔndɔn, ne jusu gbanninba le ka o cɔngɔ; o jori seriserira ne ta faniw kan, ka ne ta deregew maraga.

⁴Sabu ne tun ka ne ta mɔgɔw ta dimibɔlon latigɛ ne jusukun na; ne bɛ ne ta mɔgɔw kunmabɔ san min na, o le sera.

⁵Ne ka flɛri kɛ, nka ne ma dɛmɛbaga ye; ne kabakoyara ko mɔgɔ si ma sɔrɔ min bɛ fara ne kan. O ra, ne yɛrɛ boro baraka ka ne dɛmɛ, ne ta jusugban farara ne kan.

⁶Ne dimininba ka siyaw dɔndɔn; ne jusu gbanninba ka o lamin fɔ ka o panamini, ka o jori woyo dugu ma.”

Ala bɛ koɲuman kɛ a ta mɔgɔw ye

⁷Ne b'a fɛ ka Matigi Ala ta ɲumanyaba lakari, k'a Matigi Ala ta bonya lakari; Matigi Ala ka ko minw bɛɛ kɛ an ye, ani Matigi Ala ka kodimanba minw kɛ Izirayɛli ta mɔgɔw ye, a ka o kɛ ka kapa ni a ta hina le ye, ani a ta ɲumanyaba.

⁸A tun k'a fɔ ko: “Sigiya t'a ra, ne ta mɔgɔw lo, ne ta denw lo, o tɛna ne janfa.” O kosɔn a kɛra o kisibaga ye.

⁹O ta degu wagatiw bɛɛ ra, degu tun bɛ ale yɛrɛ kan. A ta mɛlɛkɛ min b'a kɔrɔ ale ka o kisi; ale yɛrɛ ka o kunmabɔ a ta kanuya ni a ta mapuman kosɔn; a ka o ta, ka lɔ ni o kunko ye wagatiw bɛɛ.

¹⁰Olugu le tun murutira, ka Ala Nin Saninman ɲanasisi; o kosɔn Ala yɛlɛmana ka kɛ o jugu ye, ale yɛrɛ ka o kɛrɛ.

¹¹O ra, o hakiri jigira wagati temeninw na, wagati min Musa tun be ni a ta mɔgɔw ye. O ko: “Ala min ka a ta mɔgɔw labɔ kɔgɔji kɔnɔ, ka sagagbenbaga ni a ta sagaw labɔ, ale be min sa? Ala min tun k’a ta Nin Saninman lajigi o ce ra, ale be min sa?”

¹²Ala tun tora Musa kere fe k’a deme ni a boro nɔɔɔman ye; a ka kɔgɔji cetige o na fe, ka bonya la a tɔgɔ kan, bonya min te ban.

¹³A ka o lateme jiba ce ma, i ko so borito kongokolon kɔnɔ, hali o ma talon.

¹⁴Matigi Ala Nin tagara ni o ye o nasumayɔɔ ra, i ko beganw jigitɔ kenegbe ra.” I blara i ta mɔgɔw na o cogo le ra, ka nɔɔɔba la i yere tɔgɔ kan.

Ala ta mɔgɔw ta Aladaari

¹⁵Matigi Ala, ka i to sankolo ra, i na majigi ka an fle; ka i to i ta yɔɔ saninman nɔɔɔman kɔnɔ, an fle. I ta kanuyagbelen, ani i ta baraka be min sa? I ta makari ni i ta hina kɔni, olugu mabɔra anw na le pewu.

¹⁶O bee n’a ta, ele le ye an Fa ye; Iburahima ma an lon, Izirayeli hakiri te an na. Ele Matigi Ala, ele le ye an Fa ye; kabini fɔɔfɔɔ, an be ele le wele ko an Kunmabɔbaga.

¹⁷E, Matigi Ala, mun koson i b’a to an ye mabo i ra ka taga an kun fe? Mun koson i be an jusukun gbeleya ka i nasiran bo an na? Sabari, i ye sekɔ ka na, i ta jonw koson, i ta jamana mɔgɔw koson.

¹⁸I ta mɔgɔ saninmanw kɔni, jamana tora olugu boro wagati dɔɔnin dɔɔn; o ko, an juguw nana i ta yɔɔ saninman dɔɔn.

¹⁹Kabini wogatijan an kera i ko ele te mɔgɔ minw kuntigi ye tuun; an be i n’a fo i tɔgɔ te mɔgɔ minw kan tuun. E, ni i tun be son ka sankolo faran ka jigi, fo k’a to kuruw ye yereyere i na kɔɔ!

Ezayi 64

¹Tasuma be yirijalanw jeni cogo min na, ani tasuma be ji wuri cogo min na, i bena i tɔgɔ yira i juguw ra o cogo le ra, k’a to siyaw ye siran i na fo ka yereyere.

²Wagati min i ka siranyakobaw ke ka bara an na, i jigira minke, kuruw yereyere i na kɔɔ.

³Kabini fɔɔfɔɔ, nin ko ma fo mɔgɔ si ye ban, mɔgɔ si toro m’a men ka ye; mɔgɔ si na ma la Ala do kan ka ye, min be kobaw ke a makɔnɔbagaw ye, ni ele kelen te.

⁴Minw tun be terenninya sira tagama ni ninsɔndiya ye, i tun be olugu kunben, ani minw tun be o hakiri to i ra ka i ta sira tagama. I jusu bɔra an kɔɔ, sabu an ka jurumun ke; nka ni an ka sirakɔɔ ta, o le bena an kisi.

⁵An bɛɛ kɛra i ko fɛn saninyabariw; hali an ta kɛwale terenninw, o bɛɛ bɛ i ko faninɔgɔw. An bɛɛ kɛra i ko flaburu faganinw, an ta terenbariyakow bɛna an cɛ ka taga ni an ye i ko fɔɔ.

⁶Mɔgɔ si tɛ i tɔgɔ welera tuun, mɔgɔ si tɛ wuri ka jija ka tugu i kɔ; sabu i ka i pada dogo an na, i ka an baraka ban an ta terenbariyaw kosɔn.

⁷O bɛɛ n'a ta, Matigi Ala, ele le ye an Fa ye; anw le ye bɔgɔ ye, ele ye an danbaga ye. An bɛɛ ye i boro ta baara nɔ le ye.

⁸E, Matigi Ala, i kana i jusu gban an kɔɔ k'a dama tɛmɛ, i kana an ta terenbariyaw to i hakiri ra tuma bɛɛ; a flɛ, anw bɛɛ lajennin ye i ta mɔgɔw le ye.

⁹I ta dugu saninmanw bɛɛ kɛra kongokolonw ye; Siyɔn dugu kɛra kongokolon ye, Zeruzalemu kɛra yɔɔ lakolon ye.

¹⁰An ta Ala batosoba saninman cɛɓumanba, an bɛmaw tun bɛ i bato yɔɔ min na, o yɔɔ tora tasuma ra; yɔɔ o yɔɔ ko tun ka gbɛlɛn an ma, o bɛɛ kɛra tomo ye.

¹¹E, Matigi Ala, ayiwa, nin bɛɛ kɔ i tɛna foyi kɛ an ye wa? I belɛn bɛna je ka an to pɛni na fɔ ka taga a tɛmɛ a dan kan wa?

Ezayi 65

Alakanminabariw ta kiti

¹Matigi Ala ko: "Ne tun b'a fɛ ka nin mɔgɔw jaabi, nka mɔgɔ si ma ne jɛninka; ne tun b'a fɛ ka ne yɛrɛ yira o ra, nka mɔgɔ si ma ne ta jɛnɔgɔnya jɛni. Siya min tɛ ne tɔgɔ wele, ne ko o ma ko: 'Ne flɛ, ne flɛ nin ye yan!'"

²Ne ka ne boro lɔ tere kururu bɛɛ siya murutinɛn dɔ le ye. Sira minw man jɛ, o bɛ tagama o le kan; o bɛ tagama ka kɛna ni o yɛrɛ ta miiriyaw le ye.

³Siya dɔ lo, min b'a lawuri a kama ka ne jusu gban tuma bɛɛ; o bɛ sarakaw bɔ yirituw kɔɔ, ka wusunan sarakaw* bɔ kabakuruw kan.

⁴O bɛ taga sigi kaburulo ra, o bɛ si kuruwow kɔɔ, o bɛ lɛsogo domu; domuni haramuninw le ka o ta minanw fa.

⁵O b'a fɔ mɔgɔw ma ko: 'Aw ye bɔ yi, aw kana gbara anw na, sabu an saninyanin lo ka tɛmɛ aw kan!' "Ayiwa, nin kow bɛ i ko sisi le bɛ donna ne nun na, i ko tasuma min bɛ jɛni wagati bɛɛ.

⁶A flɛ, aw ta kow bɛɛ sɛbɛnin lo ne jɛna kɔɔ; o ra, ne tɛna je tuun; ne bɛna aw sara le. Can lo, ne bɛna o ta kɛwalew sara o ye ka se fɔ a dan ma.

⁷O ta terenbariyaw, ani o bɛmaw ta terenbariyaw bɛɛ; Matigi Ala ko ten. Sabu o ka wusunan sarakaw bɔ kuruw kan, o ka ne mafiyɛnya kongoriw kan. Ne bɛna o sara ka se fɔ a dan ma, ka o ta kɛwalekɔɔw bɛɛ sara."

Alakanminabagaw ta baraji

⁸Matigi Ala ko: “Ni mɔɔ ka rezenmɔ sɔɔ rezensun na, ji be min na, a b’a fɔ ko: ‘Aw kana a cɛn, sabu baraka b’a ra!’ Ne fana bena a ke ten le ne ta jɔnw kosɔn; ne tena olugu ni tɔw beɛ halaki jɔɔn fe.

⁹Ne bena duruja dɔw di Yakuba ma, ne bena denw di Zuda ma, minw bena ke ne ta kuruw tigiw ye; o yɔɔw bena ke ne ta mɔɔ janawolomaninw ta ye, ne ta jɔnw bena sigi o yɔɔw ra.

¹⁰Sarɔn mara bena ke began misenw ta domunikeyɔɔ ye, Akɔri dingakɔɔyɔɔ bena ke misiw ta layɔɔ ye; ne ta mɔɔ minw be jija ka ne ta jɛnjɔɔnya jini, olugu le bena o yɔɔw sɔɔ.

¹¹”Nka aw minw banna Matigi Ala ra, ka jina ne ta kuru saninman kɔ, aw minw be tabali laben ka sarakaw bɔ Gadi ta jo ye, ka rezenji sarakaw* bɔ Meni ta jo ye,

¹²ayiwa, ne bena aw labla kerekemuru ye, aw beɛ bena aw kinbiri gban, k’a to o ye aw kannatige; sabu ne ka aw wele, nka aw ma ne jaabi, ne kumana aw fe, nka aw ma ne lamɛn. Aw ka kojugu ke ne ja kɔɔ; ko minw te ben ne ma, o le diyara aw ye.”

¹³O kosɔn Dunupatigi Ala ko: “A fle, ne ta jɔnw bena domuni ke, nka kɔɔ bena aw sɔɔ. A fle, ne ta jɔnw bena ji min, nka minlɔɔ bena aw sɔɔ. A fle, ne ta jɔnw bena ninsɔndiya, nka aw bena maroya.

¹⁴A fle, ne ta jɔnw jusu diyaninba bena dɔnkiri la, nka aw jusu tɔɔɔnin bena kule, aw jusu kasinin bena to ka mapumankokanw fɔ.

¹⁵Ne ta mɔɔw bena aw tɔɔ ta k’a ke mɔɔɔdangakan le ye; o bena a fɔ ko: ‘Dunupatigi Ala ye i faga i n’a fɔ mɔɔɔtisina!’ Nka ne ta jɔnw kɔni, tɔɔ wɛɛ le bena di olugu ma.

¹⁶Ni mɔɔ min b’a fe ka dugawu ke mɔɔ dɔ ye jamana kɔɔ, o tigi bena o dugawu ke Ala kankelentigi tɔɔ le ra. Ni mɔɔ min b’a fe ka kari jamana kɔɔ, o tigi bena kari Ala kankelentigi tɔɔ le ra; sabu tɔɔ minw temena, o bena jina olugu kɔ, o kow bena tunu ka bɔ ne ja kɔɔ.”

Sankolokura ni dugukolokura

¹⁷”A fle, ne bena sankolokura dan, ani dugukolokura; mɔɔw hakiri tena to fen temeninw na tuun, o fenw tena ke mɔɔw ta miiriya ra tuun.

¹⁸Aw ka kan ka ninsɔndiya, ani ka jagari tuma beɛ le, ne ta baara kosɔn, ne bena baara min ke; sabu ne bena Zeruzalemu lɔ kokura jagari kama, k’a dugumɔɔw sigi ninsɔndiya kama.

¹⁹Ne yɛɛ bena jagari Zeruzalemu kosɔn, ka ninsɔndiya ne ta mɔɔw kosɔn; kasikan tena men yi tuun, kulekan tena men yi tuun.

²⁰Denjenin tena ke yi, min be tere dama dama dɔɔn ke, ka sa; cekɔɔba tena ke yi, ni min te kɔɔ k’a si beɛ dafa. Ni mɔɔ min ka sa k’a si to san kemɛ, o bena a fɔ

ko o tigi denmisenman le sara; ni mɔɔ min sara k'a sɔɔ a si ma san keme sɔɔ, o tigi be jate i ko mɔɔ danganin.

21"O bena bonw lo ka don o kɔɔ, ka rezenforow sene ka o rezenmɔw domu.

22O tena bon lo tuun janko mɔɔ were ye don a kɔɔ, o tena rezenforow sene tuun k'a to mɔɔ were ye o rezenmɔw domu. Ne ta mɔɔw sandaw bena ke i ko yirisun sandaw; ne ta mɔɔ janawolomaninw bena o ta baara tɔɔ diyabɔ.

23O tena sege gbansan tuun, o tena o ta denw woro tuun k'a to balahukow ye ben o kan; sabu o bena ke Matigi Ala ta dugawudenw le ye, o ni o ta durujaw bee.

24"O tuma ra, sani o ye ne daari, o y'a sɔɔ ne ka o jaabi ka ban; sani o ye ban kuma ra, o y'a sɔɔ ne ka o lamɛn ka ban.

25Wara ni sagadennin bena domuni ke jɔɔn fe, jara ni misi bee bena bin le jimi; sa kɔni, ale ta baro bena ke buguri le ye. Kojugu si tena ke, cenri si tena ke ne ta kuru saninman yɔɔ si kan; " Matigi Ala ko ten.

Ezayi 66

Ala ta mɔɔw kera kanminabariw ye

1Matigi Ala ko: "Sankolo ye ne ta masasiginan ye, dugukolo ye ne senblayɔɔ ye; aw be se ka bon juman le lo ne ye tuun? Ne ta laganfiyayɔɔ be se ka sɔɔ yɔɔ juman tuun ?

2Ne yere boro le ka o fenw bee ke, ne le baraka ra, fenw bee danna; Matigi Ala ko ten. Nanibagato jusu kasinin, ne ta kuma pasiran be min na, ne be o le jate.

3"Aw ra, min be misi ke saraka ye, o tigi kelen le fana be mɔɔ faga. Min be saga ke saraka ye, o tigi kelen le fana be wuru kun ci. Min be siman saraka* bɔ, o tigi kelen le fana be le ke saraka ye. Min be wusunan saraka* bɔ, o tigi kelen le fana be jow sɔn. Nin mɔɔw bee tugura o yere ta sira le nɔ fe; o ta kewale haramuninw le ka di o ye.

4O kosɔn ne fana bena sege caman la o kan; o be siran ko min ja cɔ, ne bena o le ke o ra. Sabu ne ka o wele, nka mɔɔ si ma ne jaabi, ne kumana, nka o ma ne lamɛn. O ka kojugu ke ne ja kɔɔ; ko minw man di ne ye, o ka o le ke."

Ala bena a ta mɔɔw dimibɔ

5Aw ye Matigi Ala ta kuma lamɛn, a ta kuma pasiran be aw minw na. Aw yere balema minw be aw kɔninya, minw banna aw ra ne tɔɔ kosɔn, olugu b'a fɔ aw ma ko: "Matigi Ala ye a ta nɔɔ yira, janko an ye aw jagarito ye!" Nka olugu yere le bena maroya.

6Wɔyɔkanba dɔ be bɔra dugu kɔɔ, mankan dɔ be bɔra Alabatoso kɔɔ; Matigi Ala kan lo, a be a juguw ta kojuguw sara le dira o ma.

7E, sani muso kɔɔ ye a dimi, a jigira! Sani dimi ye damina, a ka dence woro!

⁸Jɔn le ka nin kuma jɔgɔn mɛn ka ye? Jɔn le derira ka nin ko jɔgɔn ye? Yala jamana kuturu bɛ se ka woro tere kelen kɔnɔ wa? Siya kuturu bɛ se ka woro yɔrɔnin kelen na wa? Siyɔn dugu ta dimi kɔni daminana yɔrɔ min na dɔrɔn, a k'a ta denw woro.

⁹"Ne min bɛ den se a worowagati ma, yala ne le bɛna a bari ko a kana woro wa? Matigi Ala ko ten. Ne min sababu ra den bɛ woro, yala ne bɛna woro bari wa? Aw ta Ala ko ten."

¹⁰Aw ye ninsɔndiya ni Zeruzalɛmu ye, ka jɔgari a kosɔn, aw minw bɛɛ b'a kanu! Aw ye ninsɔndiya ka jɔgari, aw minw bɛɛ tun bɛ kasira Zeruzalɛmu kosɔn!

¹¹Sabu a bɛna sin di aw ma fɔ ka aw wasa, a ta jususaarosin; aw bɛna o min kɔsɛbɛ fɔ k'a diyabɔ, o sinji barakaman.

¹²Sabu Matigi Ala ko: "Ne bɛna hɛra jigi o kan i ko baji, ka siyaw ta naforow di o ma caman, i ko kɔ fanin ji ra. Ni o kɛra, o bɛna aw ta, ka sin di aw ma, ka aw sigi o sen kan ka aw mɔmɔ.

¹³Den bamuso bɛ den jusu saaro cogo min na, ne fana bɛna aw jusu saaro ten le; ne bɛna aw jusu saaro Zeruzalɛmu dugu kɔnɔ.

¹⁴Ni aw nana o ye tuma min na, aw jusu bɛna diya; aw farikolo bɛna kɛneya i ko binkɛnɛ. Matigi Ala bɛna a ta sebgaya yira a ta jɔnw na, nka a bɛna a ta fariya le yira a juguw ra."

¹⁵Matigi Ala nato flɛ tasuma cɛ ma, a ta sowotorow ka teri i ko folonkonto; a bɛna a juguw sara ni a ta dimi farimanba ye, ka o ta kojuguw hake bɔ o ra ni tasumamana ye.

¹⁶Matigi Ala bɛ a ta kiti ben mɔgɔw kan ni tasuma le ye, a bɛ adamadenw bɛɛ ta kiti tige ni a ta kɛrɛkɛmuru le ye; Matigi Ala bɛna mɔgɔ minw faga, o bɛna caya dɛ!

¹⁷O mɔgɔ minw b'a fɔ ko o bɛ o yɛrɛ saninya, ka o yɛrɛ labɛn, ka taga don yirituw kɔnɔ ka sɔnni kɛ. O bɛ tugutugu jɔgɔn kɔ, ka mɔgɔ kelen to o cɛ ma. O bɛ lɛsogo domu, ani fɛn haramuninw, ani jinanw; o mɔgɔw bɛɛ bɛna halaki. Matigi Ala ko ten.

¹⁸Matigi Ala ko: "Ne ka o ta kɛwalew, ani o ta miiriyaw lɔn. Ne bɛna siyaw bɛɛ lajɛn, ani kanw bɛɛ ta mɔgɔw. O bɛɛ bɛna na, ka na ne ta nɔrɔ ye.

¹⁹Ne bɛna tagamasiyɛn dɔ yira o ra. O ta mɔgɔ minw bɛna kisi ne ta kiti tɔrɔ ma, ne bɛna olugu dɔw ci ka taga Tarisisi, ani Puli ni Ludi, yɔrɔ min mɔgɔw bɛ se kalanbon na kɔsɛbɛ; ne bɛna dɔw ci fana ka taga Tubali, ani Yavan, ani ka taga fɔ yɔrɔjan, kɔgɔji kɔfɛjamanaw ra, o mɔgɔ minw ma ne ko mɛn ka ye, o fana ma deri ka ne ta nɔrɔ ye. O bɛna taga ne ta bonya ko lakari o siyaw ye.

20 O bena aw balemaw bee mina ka bo siyaw bee ce ra, ka na ni o ye Matigi Ala fe, i ko saraka. O bena dow sigi sow kan, ka dow ta ni sowotorow ye, ka dow ta jaw kono, ka dow layelen sofaliw, ani jogomew kan, ka na ni o ye ne ta kuru saninman kan Zeruzalemu; a bena ke i n'a fo Izirayelimogow tun be deri ka na ni siman sarakaw* ye Matigi Ala ta batoso kono minan saninman kono cogo min na. Matigi Ala ko ten.

21 Ne bena o mogow dow ta fana, ka olugu ke sarakalasebagaw ye, ani Levi* ta mogow. Matigi Ala ko ten.”

22”Ayiwa, ne bena sankolokura ni dugukolokura min dan, olugu bena to ne ja koru cogo min na, aw ta durujaw, ani aw togow fana bena to ne ja koru o cogo le ra. Matigi Ala ko ten.

23”Karokura o karokura, Nenekirilon* o Nenekirilon, adamaden bee bena na a kinbiri gban ne ja koru.

24 Mogow botu dugu kono, o bena suw ye, mogow minw tun murutira ne ma, olugu suw. Tumu minw bena o suw domu, o tumuw tena faga ka ye; tasuma min bena o jeni, o tasuma tena faga ka ye. Mogow bee bena jigi o ra.”

Yeremi

Yeremi 1

Ala bɛna tɔɔɔ ben Zuda mara kan

(1–12)

Ala ka Yeremi wele k'a ke cira ye

¹Nin ye Hilikiya dence Yeremi ta kumaw ye, Hilikiya min tun ye Anatoti dugu sarakalasebaga do ye, Boniyaminu ta mara ra.

²Matigi Ala k'a ta kuma lase Yeremi ma; o kera Zuda masace minw ta tere ra, o tun ye Amɔn dence Yoziyasi ye, ale ta masaya san tan ni sabanan na,

³ka taga se Yoziyasi dence Yehoyakimu ta wagati ma, ani ka taga a se fo Yoziyasi dence Sedesiyasi ta masaya san tan ni kelennan laban na, ani ka taga a bla fo Zeruzalemukaw minawagati ra ka taga Babiloni; o kera san karo loorunan na.

⁴Ayiwa, Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma, ko:

⁵"Sani ne ye i dan i bamuso kɔnɔ, ne tun ka i panawoloma; sani i ye bo i bamuso kɔnɔ, ne tun ka i saninya ka i ke ne ta ye, ka i ke ne ta cira ye siyaw ce ra."

⁶Ne k'a jaabi, ko: "E, Dunupatigi Ala, ne kɔni te se kuma ra, sabu ne ye denmisen le ye."

⁷Matigi Ala k'a fo ne ye ko: "I kana a fo ko i ye denmisen ye, sabu ne bɛna i ci mɔgo min o min fe, i bɛna taga olugu bee fe; ne bɛna fen o fen fo i ye, i bɛna taga o bee fo o ye.

⁸I kana siran o ja, sabu ne bɛna ke ni i ye, ne bɛna i tanga. Matigi Ala ko ten."

⁹O ko, Matigi Ala k'a boro maga ne da ra, k'a fo ne ye ko: "A fe, ne ka ne ta kuma don i da ra.

¹⁰A fe, bi ne be i sigi siyaw, ani jamanaw kunna, janko i ye o bon ani ka o laben, ka o halaki ani ka o cici, ka o lo ani ka o turu."

Amande yiriboro ni daga wurito

¹¹Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma, ko: "Yeremi, i ja be mun le ra?" Ne ko: "Amandesun min be kon ka fiyeren joona, ne ja be o yiriboro do le ra."

¹²Matigi Ala ko: "I k'a ye ka ja, sabu ne fana bɛna kon ka ne ta kuma foninw dafa joona."

¹³Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma a sijaga flanan na, ko: "I ja be mun le ra?" Ne ko: "Ne ja be daga do wurito le ra tasuma kan fo sahiliyanfan na."

¹⁴Matigi Ala ko ne ma ko: "Kojugu bɛna bo sahiliyanfan le ra ka na ben jamana mɔgo w bee kan.

¹⁵Sabu, a fɛ, ne bɛna siyaw bɛɛ wele ka bɔ sahiliyanfan jamanaw ra, Matigi Ala ko ten. O bɛɛ bɛna na, ka na o ta masasiginanw sigisigi Zeruzalemu dugu dondaw ra, ka sigisigi ka dugu kogow lamini, ka sigisigi Zuda duguw bɛɛ dondaw ra.

¹⁶Ne bɛna ne ta kiti ben Zuda kan o ta kojuguw bɛɛ kosɔn, sabu o banna ne ra: O tagara saraka bɔ ala wɛrɛw ye; o yɛrɛ boro ka ala minw lalaga, o bɛ o le bato.

¹⁷”O ra, ele kɔni ye i yɛrɛ cɛsiri le; ne bɛna fɛn o fɛn yira i ra, i wuri i ye taga o bɛɛ lakari o ye. I ja kana tige o ja, ni o tɛ, ne yɛrɛ bɛna jatige wɛrɛ bla i ra.

¹⁸Ne le bɛ i sigi bi, ka i kɛ i ko dugu barakaman, ka i kɛ i ko samasen nɛgeraman, ka i kɛ i ko siranɛgɛkogo, Zuda masacɛw kama, ani jamana jamɔgɔw kama, ani a sarakalasebagaw kama, ani a jamana mɔgɔw bɛɛ kama.

¹⁹O bɛna i kɛrɛ, nka o tɛna se i ra sabu ne bɛ ni i ye, ne bɛ i tanga. Matigi Ala ko ten.”

Yeremi 2

Ala k’a janto a ta mɔgɔw ra cogo min na

¹Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma, ko:

²”Taga pɛrɛn ka nin kuma fɔ Zeruzalemukaw toro kɔrɔ, ko Matigi Ala ko: ‘Aw denmisenman tun sirinin bɛ ne ra cogo min na, ne hakiri bɛ o ra, ani aw furuninkura tun bɛ ne fɛ cogo min na, wagati min aw tun tugura ne kɔ kongokolon kɔnɔ, o yɔrɔ lakolon na.

³O wagati ra Izirayeli tun blara danna Matigi Ala ye, i ko siman kun fɔlɔ bɛ bla Ala ye cogo min na. Ni mɔgɔ o mɔgɔ k’a domu, o hake bɛ ben o tigi kan; kojugu bɛ ben a kan. Matigi Ala ko ten.’ “

Izirayelimɔgɔw bɛmaw ta jurumun

⁴”Aw Yakuba ta mɔgɔw, aw Izirayeli ta gbaw bɛɛ, aw ye Matigi Ala ta kuma lamɛn!

⁵Matigi Ala ko: O tuma aw bɛmaw ka mun kojugu le sɔrɔ ne ra, min k’a to o mabɔra ne ra, ka taga fɛngbansanw kɔ, fɔ ka na o yɛrɛ kɛ fɛngbansan ye fana?

⁶”O m’a jininkari kɛ, ko: ‘Matigi Ala bɛ min, ale min ka an labɔ Misiran jamana ra, ka bla an ja kongokolon kɔnɔ, o yɔrɔ lakolonw, ani o dingakolonyɔrɔw ra, o yɔrɔjalan na, yɔrɔ min bɛ i ko saya dibi, mɔgɔ tɛ tɛmɛ yɔrɔ min na, adamaden si tɛ sigi yɔrɔ min na?’

⁷Ne ka aw lana dugukolodiman le ra, janko aw ye o yɔrɔ simanw domu, k’a fɛnɔumanw sɔrɔ. Nka aw nana ka na ne ta jamana lanɔgɔ, ka ne ta yɔrɔ kɛ yɔrɔ haramunin ye.

⁸"Sarakalasebagaw ma pininkari ke ko: 'Matigi Ala be min?' Sariya karamogow ma ne jate; kuntigiw murutira ne ma. Ciraw kumana Baali* ta jow togw le ra, fen minw te se ka o nafa, o tagara o fenw le ko."

Ala ka Izirayelimogow jaraki

⁹"O koson ne be aw jaraki tuun, Matigi Ala ko ten. Ne be aw ta denw ta denw jaraki.

¹⁰Aw ye taga fo Kitimu, kogoji kofejamanaw ra, ka taga fleri ke yi! Aw ye mogw ci ka taga Kedari, ka taga a segesege kosebe, k'a fle ni nin ko mogon be kera yi.

¹¹Yala siya be yi min be son k'a ta alaw falen ala werew ra wa, hali ni o ta alaw te ala panamanw ye? Ne ta mogow koni ka o ta bonyatigi Ala falen fen do ra, nafa te fen min na.

¹²Sankolokonofenw, aw ye kabakoya nin ko koson! Aw kunmasi ye ce, fo ka aw baraka ban! Matigi Ala ko ten.

¹³Ne ta mogow ka kojugu fla le ke; o banna ne ra, ne min ye bununji panaman ye, ka taga jidinga dow sogi o yere ma, dinga perenperennin dow, ji te se ka mara minw konw."

Izirayelimogow ka Ala kan bla

¹⁴"Yala Izirayeli ye jon sannin le ye wa, walama jon min worora so konw, o do lo? Mun koson o juguw ka o mina?

¹⁵Jarakanbelenw be songw o ra, ka kulebaw ci o ra. O ka o ta jamana cen, k'a ke yoro lakolon ye; o ta duguw jenina, mogw si te yi tuun.

¹⁶"Hali Menfisi ta mogow, ani Tapanesi ta mogow, olugu bee bena aw mina ka aw kun li .

¹⁷Yala o kow bee te kera aw ra, sabu aw banna Matigi Ala, aw ta Ala le ra wa, wagati min a tun be sira yirara aw ra?

¹⁸Ayiwa, sisan Misiran sira takun ye mun ye aw fe, ko a be taga Nili ba ta ji min? Asiri sira takun ye mun ye aw fe ko aw be taga Efirati ba ta ji min?

¹⁹Aw ta juguya sara bena di aw ma, aw ta lanabariya hake bena bo aw ra. Aw y'a korosi, k'a lon ko kojugu ni sege bena se aw ma, sabu aw be ban Matigi Ala, aw ta Ala ra, sabu ne pasiran si te aw jusukun na tuun." Matigi Fangatigi Ala ko ten.

Izirayelimogow banna ka Ala bato

²⁰"Kabini wagatijan, aw kera i ko senekemisi min ka yiri kari ka bo a kan na, ka a ta sirinanw foni. Aw ko: 'Anw tena ke mogw ta jon ye tuun!' O koson aw be la i ko jatamusow, kongorijanw bee kunna, ani yiriba flaburumanw bee jukoro .

²¹K'a sorw ne tun ka aw turu i ko rezensunpuman, min ju tun bora rezensun panaman na. Aw nana ke cogo di ka cen, ka ke rezensunjugu ye?

22 Hali ni aw ka aw yere ko ni safina ye, ka segen caman ke aw yere ra, aw ta terenbariya no belen bena to aw ra ne ja korɔ.” Dunuɔatigi Ala ko ten.

23”Aw be se k’a fo cogo di ko aw ma aw yere lanɔɔ, ko aw ma jenɔɔɔnya don ni Baali* ta josɔnbagaw ye? Aw sennɔw te nin ye kuruw furancew ra wa? Aw ka min ke, aw ye lo o ra. Aw be i ko ɔɔɔmemuso min sen ka fiyen, min be boribori fan bee ra;

24 aw be i ko kongofali musoman min derira kongokolon le ra. Nege kosɔn a be falicew kasa ta foɔ fe; ceke loɔ min b’a ra, jon be se k’a bari o ra? Minw b’a yɔɔɔini, hali olugu te o yere sege, sabu ni a wagati sera a fe, o b’a sɔɔ.

25”Aw ye aw yere korɔsi, aw kana a to aw sennasanbaraw ye cen ka aw sennakolon to; jiminloɔ kana na aw kan ja! Nka aw ko: ‘O si te foyi ye! Anw be batofen werew le fe, an b’a fe ka don olugu ta jen le ra.’ “

Izirayelimɔɔw ka kan ni tɔɔɔ min ye

26”Ni son minana, a be maroya cogo min na, Izirayelimɔɔw fana bena maroya ten le, o ni o ta masacew, ani o ta kuntigiw, ani o ta sarakalasebagaw, ani o ta ciraw.

27 Olugu minw b’a fo yiri ma ko: ‘Ele le ye an face ye!’ K’a fo kabakuru ma ko: ‘Ele le ka an woro!’ O ka o ko le di ne ma, o ma o ja di ne ma; nka ni kojugu sera o ma lon min na, o b’a fo ne ma ko: ‘Na an kisi!’

28 O tuma aw ka ala minw lalaga, olugu be min le? Olugu ye wuri, ni a kera ko o be se ka aw kisi kojugu wagati ra! Sabu aw ta duguw ka ca cogo min na, aw ta alaw fana ka ca ten le, aw Zuda mara mɔɔw!

29”Mun na aw be ne jarakira, k’a sɔɔ aw bee lajennin murutira ne ma? Matigi Ala ko ten.

30 Ne ka aw denw bugɔ ka na dese, o ma sɔn ne ta korori ma; aw yere ta kerekemuruw ka aw ta ciraw faga, i ko jara cenriketo.

31 Aw bi mɔɔw, aw ye Matigi Ala ta kuma jate: Yala ne kera Izirayelimɔɔw fe kongokolon le ye wa, walama dibi be jamana min kɔɔ? Mun kosɔn ne ta mɔɔw b’a fo ko: ‘An be an yere ma, an tena seko i fe tuun’?

32 Yala sunguru be se ka jina a ta masirifenw ko wa? Kɔɔmuso be se ka jina a ta kɔɔfaniw ko wa? Ayiwa, ne ta mɔɔw kɔni jinana ne ko, kabini wagatijan.

33 E, aw kɔni be aw yere lalaga kosebe ka aw ta kanuɔɔɔnw yɔɔɔini! Aw be se ka hali musow bee ra jogojugu karan.

34”Aw bagara fagantan minw ma ka o faga gbansan, olugu jori no be aw ta deregew senkorɔɔɔw bee ra; k’a sɔɔ aw ma o mina sonyari ra.

35 O bee n’a ta, aw belen ko: ‘Anw ma jaraki! Ala bena a ta dimi mabo ne ra.’ A fe, ne bena aw wele kiti ra, sabu aw ko, ko aw ma jurumun ke.

³⁶Mun na aw be boribori fan bee ra, ka to ka aw ta siraw yelemayeema? Aw bena taga maroya Misiran, i ko aw maroyara Asiri cogo min na.

³⁷Aw bena bo o yoro ra fana ka aw boro lanin to aw kun na, sabu aw ka aw jigi la minw kan, Matigi Ala banna olugu ra; aw ta kow si tena na fana.”

Yeremi 3

Izirayeli ka Ala kan bla

¹Matigi Ala ko: “Ni ce do k’a ta muso bla, ni o muso tagara to ni ce were ye, yala cekoro be son ka o muso ta tuun wa? Ni o kera, yala o ko tena jamana bee lajennin lanogo wa? Aw bora ka taga jatoya ke ni ce caman ye, mun koson aw ko, ko aw be na ne fe tuun! Matigi Ala ko ten.

²Aw ye aw na korota ka fleri ke kongoriw kunna! Yoro juman le be yi ni aw ma la ka jatoya ke yoro min na? Aw be sigi siradaw ra ka aw namogocew kono, i ko benkannikebaga minw be kongokolon kono. Aw ka jamana lanogo ni aw ta jatoya ni aw ta kojugu ye.

³O le koson, sanji lora, sanji labanw ma na. Nka aw ka aw kun gbeleya i ko jatumus; aw ma son ka lo a ra ko aw maroyara.

⁴”Sisan aw be kule ka ne wele ko: ‘An Fa! Ele le ye an jehogon ye kabini an denmisenman!

⁵Yala Ala diminin bena to an korotuma bee wa? Yala a jusu bonin bena to wagati bee wa?’ Aw be kuma tan le, nka aw belen be kojugu kera ni aw baraka bee ye.”

Izirayeli ni Zuda ta mogow ta janfa

⁶Ayiwa, masace Yoziyasi ta wagati ra, Matigi Ala k’a fo ne ye ko: “Izirayeli siya lanabari ka min ke, i ka o ye ke? O tagara kurujanw bee kunna, ani yiriba flaburumanw bee jukoro, ka taga jatoya ke .

⁷”Ne tun b’a miiri ko ni o nana nin kow bee ke ka ban tuma min na, ko o bena seko ka na ne fe; nka o ma seko. Izirayeli balemamuso Zuda janfakebaga fana kera a seere ye.

⁸Ne ka Izirayeli siya lanabari ta furu sa a ta jenyaw bee koson, k’a ta furusasebe di a ma; nka ne k’a ye ko o si ma siranya bla a balemamuso Zuda, siya janfakebaga ra. Ale fana bora ka taga jatoya ke.

⁹Izirayeli ka jamana lanogo ni a ta jatoyajugu ye; a ka jenya ke ni kabakuruw, ani yiriw ye .

¹⁰”Nka o bee n’a ta, a balemamuso Zuda, siya janfakebaga ma seko ka na ne fe ni a jusukun bee ye. A ka min ke, o tun ye flankafuya le ye; Matigi Ala ko ten.”

¹¹Matigi Ala k’a fo ne ye tuun ko: “Izirayeli siya lanabari belen terennin lo tuun ka teme Zuda siya janfakebaga kan.

12Taga p̄eren ka nin kuma f̄o sahiliyanfan na, ko: ‘Aw ye sek̄o ka na, aw Izirayeli, siya lanabari!’ Matigi Ala ko ten. ‘Ne tena aw fle ni juguya ja ye tuun; sabu ne ka ni. Matigi Ala ko ten. Ne diminin t̄e to wagati b̄e.

13Aw ye lo aw ta terenbariya ra d̄or̄on, k’a lon ko aw murutira Matigi Ala, aw ta Ala le ma. Aw tagara aw yere di ala werew ma ȳor̄o caman na, yiriba flaburumanw b̄e juk̄or̄o ; aw ma s̄on ka ne kan lam̄en. Matigi Ala ko ten.’ “

Ala b̄e a ta m̄oḡow welera

14“Aw ye sek̄o ka na, aw den murutininw! Matigi Ala ko ten. Sabu ne le ye aw matigice ye. Ne b̄ena aw ta ka b̄o duguw ra, kelen kelen, ka aw ta ka b̄o gbaw ra, fla fla, ka sek̄o ni aw ye Siȳon.

15“Ne b̄ena kuntigi d̄ow sigi aw kunna ka kapa ni ne yere sago ye; olugu b̄ena aw k̄or̄osi ni lonniya ni hakiri ye.

16Ni aw nana caya jamana k̄on̄o ka den caman s̄or̄o tuma min na, o wagati ra k̄oni, m̄oḡo tena Matigi Ala ta jen̄oḡonya kesu* ko f̄o tuun; Matigi Ala ko ten. M̄oḡo yere tena miiri a ra, m̄oḡo hakiri tena to a ra, m̄oḡo tena a lon ni a b̄e yi walama ni a te yi, a j̄oḡon fana tena lalaga tuun.

17O wagati ra, o b̄ena Zeruzalemu wele ko Matigi Ala ta masasiganan. Siyaw b̄e b̄ena taga lajen o ȳor̄o le ra, Matigi Ala t̄oḡo ra, Zeruzalemu. O tena to ka tagama ka kapa ni o yere jusukun ta miirijuguw ye tuun.

18“O wagati ra, Zuda mara ta m̄oḡow b̄ena fara Izirayeli ta m̄oḡow kan. O b̄e b̄ena sek̄o j̄oḡon f̄e ka na ka b̄o sahiliyanfan jamana ra, ka na sigi o ta jamana ra, ne tun ka jamana min di o b̄emaw k’a k̄e o ta ye.”

Ala ta m̄oḡow sek̄ocogo

19“Ne tun b’a f̄ora ko: Ne tun b’a f̄e ka aw mina i ko ne ta denw! Ne tun b’a f̄e ka jamana diman le di aw ma; fen̄uman min j̄oḡon t̄e siya t̄ow si f̄e, ne tun b’a f̄e ka o di aw ma. Ne tun b’a f̄ora fana ko aw b̄ena ne wele ko aw fa, ko aw tena b̄o ne ko tuun ka ye.

20Nka, muso b’a c̄e janfa cogo min na, Izirayeli ta m̄oḡow ka ne janfa o cogo le ra; Matigi Ala ko ten.

21“Kan d̄o b̄e b̄ora kongoriw kunna; Izirayeli ta denw kasikanw, ani o ta makarikanw lo, sabu o ka o k̄ewalew c̄ejuguya; o pinana Matigi Ala, o ta Ala k̄o.

22Aw ye sek̄o ka na, den murutininw! Ne b̄ena aw keneya ka b̄o aw ta lanabariya ra.” M̄oḡow ko: “An fle nin ye, an b̄e nana i f̄e, sabu ele le ye Matigi Ala, an ta Ala ye.

23Can lo, fen o fen b̄e b̄o kongoriw kan, o b̄e ye faninya le ye; mankankolon d̄or̄on le b̄e kuruw kan. Izirayeli ta kisiri b̄e b̄o Matigi Ala, an ta Ala d̄or̄on le ra.

²⁴”Kabini an denmisenman, maroyafenw ta batori ka an bemaw ta baara tɔnɔ bɛɛ domu; o ta bɛgan fitiniw, ani a belebelew, ani o dencew, ani o denmusow.

²⁵Maroya le kera an ta lanan ye, ka dɔgɔyari kɛ an ta birifani ye; sabu an ka jurumun kɛ ka Matigi Ala, an ta Ala hake ta, anw ni an bemaw. K’a ta an denmisenman, fɔ bi; an ma sɔn ka Matigi Ala, an ta Ala lamɛn.”

Yeremi 4

Ala ko Izirayelimɔgɔw ye nimisa

¹”E, Izirayeli, ni aw ka sekɔ ka na, Matigi Ala ko ten, ni aw ka sekɔ ka na ne fɛ, ni aw ka aw ta fɛn haramuninw bɛɛ bɔ ne ɲa kɔrɔ, ni aw ma to ka yaala ka taga fan bɛɛ ra tuun,

²ni aw ka kari k’a fɔ ko: ‘Matigi Ala ɲanaman lo,’ ka o fɔ ni kankelentigiya ye, ani mɔgɔsɔbeya, ani terenninya, o tuma siya tɔw bɛna baraka sɔrɔ Matigi Ala fɛ, ka o ta bonya sababu kɛ ale Ala ye.

³”Matigi Ala bɛ nin fɔ Zuda mara mɔgɔw ye, ani Zeruzalɛmu dugumɔgɔw, ko: ‘Aw ye forokuraw labɛn aw yɛrɛ ye; aw kana siman dan ɲaniw cɛ ra tuun.

⁴Aw ye aw yɛrɛ kɛnɛsigi Matigi Ala ye; aw ye aw jusukun kɛnɛsigi, Zuda mara mɔgɔw, ani Zeruzalɛmu dugumɔgɔw, janko ne ta jusugban kana na wuri i ko tasuma, ka mana fɔ mɔgɔ kana se k’a faga, aw ta kɛwalejuguw kosɔn.’ “

Tɔrɔ min bɛna ben Zuda mara kan

⁵”Nin fɔ Zuda mara mɔgɔw ye, a to Zeruzalɛmukaw y’a mɛn. O y’a fɔ ko: ‘Aw ye buru fiyɛ jamana fan bɛɛ ra!’ Aw ye pɛrɛn kɔsɛbɛ k’a fɔ mɔgɔw ye ko: ‘Aw ye lajɛn, an ye bori ka taga dogo dugu barakamanw kɔnɔ!’

⁶Aw ye tagamasiyɛn dɔ kɔrɔta ka Siyɔn dugu fan yira! Aw ye bori, aw kana lɔ! Sabu ne bɛna kojugu dɔ lana ka bɔ sahiliyanfan fɛ; o bɛna kɛ cɛnriba le ye.

⁷”Jara panna ka bɔ a dogoyɔrɔ ra; siyaw halakibaga bɛ nana yi. A bɔra a ta so, ka na aw ta jamana cɛn k’a kɛ yɔrɔ lakolon ye; aw ta duguw bɛna halaki, mɔgɔ tɛna sɔrɔ o duguw kɔnɔ tuun.

⁸O kosɔn aw ye bɔrɔfaniw don aw yɛrɛ ra; aw ye sukasi kɛ, ka maɲumankokanw fɔ, sabu Matigi Ala ta dimiba tɛna mabɔ anw na.

⁹”O lon na, kɔni, Matigi Ala ko ten, masaw, ani kuntigiw bɛɛ baraka bɛna ban. Sarakalasebagaw jigi bɛna tige, ciraw bɛna kɔnɔnɔfiri.”

¹⁰Ayiwa, ne ko: “E, Dunuɲatigi Ala, o tuma i ka nin mɔgɔw, ani Zeruzalɛmukaw janfa le, k’a fɔ o ye ko: ‘Aw bɛna to hɛra ra!’ K’a sɔrɔ kɛrɛkɛmuru lara o kan na.”

¹¹O wagati ra, o bɛna a fɔ nin mɔgɔw, ani Zeruzalɛmukaw ye ko: “Fɔɲɔ gbanninman dɔ bɛ fiyɛra ka bɔ kongokolon kuruw kunna. A bɛ nana ne ta mɔgɔw fan le fɛ; simangbasi fɔɲɔ tɛ, simanfiyɛ fɔɲɔ tɛ.

¹²Fɔɔɔba dɔ lo, min bɛ bɔra yi, ka na ne sago kɛ. Sisan ne bɛna o ta kiti tigɛ.”

Zuda juguw bɛ nana o kama

¹³Mɔgɔw b'a fɔ ko: “A flɛ, o bɛ yɛlɛna ka na i ko sankabaw. O ta sowotorow bɛ i ko folonkonto; o ta sow ka teli ka tɛmɛ hali bɔnw kan. Bɔnɔ ka an sɔrɔ, sabu an ta cɛna pewu!

¹⁴”Zeruzalɛmukaw, aw ye aw jusukun ko ka kojugu bɔ a ra, janko aw ye kisi. Aw bɛna ɲaninyajuguw bɔ aw jusukun na wagati juman le sa?

¹⁵Kumakan dɔ bɛ bɔra Dan mara ra; o bɛ kojugu nako fɔra Efirayimu kuruw kan.

¹⁶Aw ye nin fɔ siyaw ye, aw y'a lase Zeruzalɛmukaw ma, ko jamana minabaga dɔw bɛ nana ka bɔ jamanajan dɔ ra yi; o bɛ kule cira ka na Zuda duguw kama.

¹⁷O bɛna Zeruzalɛmu lamini i ko forokɔrɔsibagaw, sabu o murutira ne ma. Matigi Ala ko ten.

¹⁸Aw ta sirajuguw, ani aw ta kɛwalejuguw, o le ka nin lase aw ma. Aw ta kojugu tɔnɔ le kunayara aw da ra tan; a bɛ aw sɔgɔ fɔ aw jusukun na.”

Jamana ta ko ka Yeremi jusu kasi

¹⁹E, ne jusukun! Ne jusukun! Ne jusukun bɛɛ tɔɔrɔnin lo kɔsɛbɛ. Ne sɔnkun bɛ to ka yɛyɛyɛ; ne tɛ se ka je, sabu ne bɛ burufiyekan mɛna, ani kɛrɛkɛdenw ta kulecikanw.

²⁰Cɛnri ni cɛnri, o dɔrɔn le bɛ fɔra; jamana bɛɛ halakira. Ne ta fanibonw bɛɛ bɛ barara ka waraga, ne siyɔrɔw bɛɛ bɛ cɛna yɔrɔnin kelen na.

²¹Nin kɛrɛ tagamasiyenw bɛna bɔ ne ɲa kɔrɔ tuma juman le sa? Burufiyekan bɛna ban tuma juman le sa?

²²”Can lo, ne ta mɔgɔw ye nalomanw le ye, o ma ne lɔn. Den hakirintanw lo, o tɛ ko faamu. Kojugukɛ hakiri kɔni bɛ o fɛ; nka min ye kɔpuman ye, o ma o lɔn.”

Cɛnriba wagati

²³Ne ka dugukolo flɛ, k'a ye ko a lakolonba lo! Ne ka sankolo flɛ, k'a ye ko yeelen tɛ yi tuun!

²⁴Ne ka kuruw flɛ, k'a ye ko o bɛ yɛyɛyɛrɛra! Kongoriw bɛɛ bɛ fifafifara!

²⁵Ne ka fleri kɛ, k'a ye ko adamaden si tɛ yi tuun! Sanfɛkɔnɔw bɛɛ borira!

²⁶Ne ka fleri kɛ, k'a ye ko jamana sɛnɛkɛyɔrɔɲumanw kɛra kongokolonw ye! Duguw bɛɛ kɛra tomow ye Matigi Ala ɲa kɔrɔ, a ta dimiba kosɔn.

²⁷Sabu, Matigi Ala ko: “Jamana bɛɛ lajennin bɛna kɛ yɔrɔ lakolon ye, nka ne tena a bɛɛ lajennin halaki.

²⁸O le kosɔn, jamana bɛna sukasi kɛ, san fɛ, sankolo bɛna fin. Ne tun k'a fɔ, ne k'a latige. Ne tɛna nimisa a keri ra, ne fana tɛna ne ta miiriya yɛlɛma."

Zeruzalɛmu dugu halakibagaw

²⁹Sotigiw, ani kalanbonbagaw mankan kosɔn, dugu bɛɛ borira. O bɛ dogo tuw kɔnɔ, o bɛ yɛlɛn faraw kunna. Dugu bɛɛ lakolon tora, mɔgɔ si tɛ dugu kɔnɔ tuun.

³⁰Ele dugu halakinin, ele bɛ mun le kɛra tan? Mun kosɔn i bɛ fani wulenman sɔngɔgbɛlɛnw don, ka masirifɛnw don i yɛrɛ ra, ka kale la i ja ra? I bɛ i yɛrɛ cɛɓana gbansan le. I kanubagaw banna i ra; o bɛ i fagayɔrɔ le pinina.

³¹Sabu ne bɛ kulekan dɔ mɛnna i ko muso jigibagatɔ kulekan, i ko muso min deguninba kuletɔ bɛ a ta den fɔlɔ worora. Siyɔn dugu kulekan lo; a bɛ ŋuna, k'a boro sama, k'a fɔ ko: "E, bɔnɔ ka ne sɔrɔ, tɔ si tɛ ne ra tuun mɔgɔfagabagaw ja kɔrɔ."

Yeremi 5

Zeruzalɛmukaw ta jurumun

¹"Aw ye Zeruzalɛmu dugu siraw yaala, aw ye fleri kɛ, ka pininkari kɛ; aw ye kɛnɛgbɛyɔrɔw flɛ, k'a lɔn ni mɔgɔ bɛ yi, hali mɔgɔ kelen, min bɛ can sira tagamana, min bɛ kankelentigiya fɛ. Ni o mɔgɔ bɛ yi, o tuma ne bɛ yafa Zeruzalɛmukaw ma.

²Hali ni o b'a fɔ ko: 'An bɛ kari Matigi Ala janaman tɔgɔ ra!' O bɛ kari faninya le kan."

³E, Matigi Ala, yala ele ja tɛ can le yɔrɔpinina wa? I ka o bugɔ, nka a ma o dimi. I ka o baraka bɛɛ ban pewu, nka o ma sɔn korori ma. O ka o ja gbɛlɛya ka tɛmɛ hali kabakuru kan; o ma sɔn ka sekɔ ka na i fɛ.

⁴"Ne tun b'a fɔra ne yɛrɛ kɔnɔ ko: 'Nin mɔgɔw ye dɛsɛbagatɔw le ye; hakiri tɛ o fɛ; sabu o tɛ Matigi Ala ta siraw lɔn, o tɛ o ta Ala ta kolatigeninw lɔn.

⁵O ra ne bɛna taga o ta jamɔgɔw fɛ ka taga kuma olugu fɛ; sigiya t'a ra, olugu kɔni ka Matigi Ala ta siraw lɔn, o ka o ta Ala ta kolatigeninw lɔn.' Nka olugu bɛɛ murutira fana i ko sɛnɛkɛmisi min ka yiri kari ka bɔ o kan na, ka juruw foni ka bɔ o yɛrɛ ra.

⁶O kosɔn jara bɛna bɔ tu kɔnɔ ka na ben o kan, wara bɛna bɔ kongokolon kɔnɔ ka na o halaki, waraninkalaw bɛna dogo ka la o ta duguw kɔ fɛ ka o kɔnɔ; ni min o min ka bɔ, a bɛ o tigi tigɛtigɛ, sabu o ta terenbariyakow ka ca, o ta lanabariya bonyara."

⁷"Ayiwa, ne bɛ se ka yafa aw ma nin na cogo di? Aw ta mɔgɔw banna ne ra; fɛn minw tɛ Ala ye, o bɛ kari ni olugu tɔgɔ le ye. Ne tun ka o wasa fɛn bɛɛ ra, nka o belɛn bɛ jɛnɛya kɛra; o camanba bɛ taga, ka taga jatɔmusow ta bonw fa.

⁸O bɛ i ko soɕe faninw, soɕe kɔɕɔninw; o bɛɛ bɛ kule o mɔɕɔɔɕɔnw ta musow le nɔ fɛ.

⁹Yala ne man kan ka nin kow juru sara o ra wa? Matigi Ala ko ten. Yala ne man kan ka ne yere dimibɔ nin siya ɔɕɔn na wa?

¹⁰”Aw ye don o ta rezenforo kɔɔ k’a cɛn, nka aw kana a bɛɛ halaki. Aw y’a yiriborow karikari, sabu o ma ke ne ta ye.

¹¹Izirayeli ta mɔɕɔw, ani Zuda ta mɔɕɔw ka ne janfa yere le; Matigi Ala ko ten.”

Ala ta mɔɕɔw ta kiti

¹²”O ka faninya le fɔ Matigi Ala ta ko ra! O k’a fɔ ko: ‘A tena foyi ke an na! Kojugu si tena an sɔɔ! An tena kerekemuru ye an ɔa ra, walama kɔɕɔ.’

¹³Ciraw kɔni, olugu te foyi ye tuun, ni fɔɔ te; kuma te o fe tuun. O ka kojugu minw fɔ, o kojuguw ye ben o yere kan.

¹⁴”O kosɔn Matigi Ala, Fangatigi Ala ko: ‘I n’a fɔ aw ka nin kumaw le fɔ, a fle, ne bena ne ta kuma ke tasuma le ye ele Yeremi da ra, ka nin mɔɕɔw ke yiri ye, o tasuma bena min jeni.

¹⁵A fle, aw Izirayelimɔɕɔw, ne bena siya dɔ lana aw kama ka bɔ fɔ yɔɔɔjan; Matigi Ala ko ten. Siyakɔɔba lo, siya min baraka te ban, aw te siya min ta kan men, aw te min ta kumaw faamu.

¹⁶O ta biɔeforogo bɛ i ko kaburu dayelenin; o bɛɛ ye kerekɛɕefariw le ye.

¹⁷O bena aw ta siman tigeninw, ani aw ta domuniw bɛɛ domu, ka aw dencew, ani aw denmusow domu, ka aw ta began misɛnw, ani a belebelew bɛɛ domu, ka aw ta rezenmɔw, ani aw ta toromɔw domu; aw jigi tun bɛ aw ta dugu barakaman minw kan, o bena o bɛɛ halaki ni kerekemuru ye.’

¹⁸”Nka, hali o wagati ra, ne belen tena aw bɛɛ halaki pewu. Matigi Ala ko ten.

¹⁹Ayiwa, ni o k’a fɔ ko: ‘Mun kosɔn Matigi Ala bɛ nin ko kɛra an na?’ Ele ye o jaabi ko ne ko: ‘I n’a fɔ aw banna ne ra, ka baara ke ala werɛw ye aw ta jamana kɔɔ, o ra, aw bena taga baara ke siya werɛw ye jamana werɛ ra, min te aw ta jamana ye.’

“

Ala ka Izirayelimɔɕɔw lasɔmi

²⁰”Nin fɔ Yakuba ta mɔɕɔw ye, k’a to Zuda mɔɕɔw y’a men:

²¹’Aw ye nin lamɛn, aw siya hakirintan kolɔnbari! Nadenw bɛ aw fe, nka o te yeri ke, torow bɛ aw fe, nka o te menni ke!

²²Aw te siran ne ɔa wa? Matigi Ala ko ten. Aw te yereyere ne ɔa kɔɔ wa? Ne le ka kenken ke kɔɕɔji dan ye; ka o ke kogo wuribari ye, a te se ka teme min kunna. A jikuruw bɛ wuri, nka se te o ye; o bɛ mankan ci, nka o te se ka teme o dan kan.

- 23” ‘Nka nin mɔgɔw ye mɔgɔ jusukungbelenw, ani mɔgɔ murutininw le ye; o ka ne ta sira bla ka taga o kun fe.
- 24Hali o t’a fɔ o yere kɔnɔ ko: An ye siran Matigi Ala na, an ta Ala, ale min be sanji di an ma a wagati ra, ka sanji fɔlɔ, ani sanji laban di, ka lɔgɔkun dɔw bla an ye san o san ka o ke simantigewagati ye.’
- 25”Aw ta terenbariya le ka nin kow beɛ pagami; aw ta jurumunw le ka nin fenɔnumanw mabɔ aw ra.
- 26”Sabu mɔgɔjuguw be sɔrɔ ne ta mɔgɔw ce ra. O be dogo ka mɔgɔw kɔnɔ i ko mɔgɔ min be kɔnɔw dendenna; o be janw la mɔgɔw na ka o mina.
- 27Kɔnɔminabaga ta sansara be fa kɔnɔw ra cogo min na, fen minw sɔrɔra nanbara ra, o ta so fara o ra ten le. O ka o ta baraka ni o ta naforo sɔrɔ o cogo le ra.
- 28O bonyara ka tɔrɔ fɔ ka manamana; dan te o ta kojuguke ra. O te kiti tige can kan, ka feritaw ta jo di o ma, nka o yere ta kow dɔrɔn le be na; o te sɔn ka jo di fagantan ma fana.
- 29Yala ne man kan ka nin kow juru sara o ra wa? Matigi Ala ko ten. Yala ne man kan ka ne yere dimibɔ nin siya nɔgɔn na wa?
- 30”Kojuguba ni siranyakoba dɔ kera jamana kɔnɔ.
- 31Ciraw be faninyakumaw le fɔra, sarakalasebagaw fana be o ta sarakalasebagaya ke ka kapa ni o ye. O le fana ka di ne ta mɔgɔw ye! Nka nin kow beɛ laban na, aw bena a ke di le sa?”

Yeremi 6

Ala bɛna kojuguba ben Zeruzalemu kan

- 1”E, Boniyaminu ta mɔgɔw, aw ye bori ka bɔ Zeruzalemu de! Aw ye buru fiye Tekoha! Aw ye sisi tagamasiyen ke Bɛti Hakeremu kuru kan, sabu kojugu dɔ be nana ka bɔ sahiliyanfan na, cenriba dɔ.
- 2Siyɔn dugu ceɔnumanba, dugu saraman, ne bena o dugu le halaki pewu!
- 3Sagagbenbaga dɔw bena na ni o ta sagaw ye a kama; o bena na o ta fanibonw lɔ k’a lamini; beɛ ta sagakuru be a ta bin ninyɔrɔ nimi.
- 4O ko: ‘Aw ye kerekɛjama laben a kama! Aw ye wuri, an ye ben a kan teregban papa fe! E, bɔnɔ ka an sɔrɔ, sabu tere banna ka ban, dibi be donna.
- 5Ayiwa, an bena ben o kan su fe! An be o ta masabonbaw cici!’ “
- 6Ayiwa, Matigi Ala, Fangatigi Ala ko: “Aw ye yiriw tige, ka yelenyɔrɔw laben Zeruzalemu kama; dugu dɔ lo min ta kojugu hake ka kan ka bɔ a ra, dugu dɔ lo foyi te dugu min kɔnɔ ni tɔpɔri te.

⁷Bununji be woyo cogo min na, nin dugu fana ta juguya be woyo ten le. Benkanni ni cenri dɔɔn le be dugu kɔnɔ, sege ni tɔɔɔ le be ne na kɔɔ wagati beɛ.

⁸"E, Zeruzalemukaw, aw ye sɔn ladiri ma, ni o tɛ, ne bena faran ka bɔ aw ra; ne bena Zeruzalemu ke yɔɔ lakolon ye, mɔgɔ tɛ se ka sigi yɔɔ min na."

Izirayelimɔgɔw banna ka Ala lamɛn

⁹Matigi Ala, Fangatigi Ala ko: "Izirayelimɔgɔw tɔ min tora, aw ye o tɔ beɛ cɛ i ko mɔgɔ be rezɛnmɔ tige cogo min na; o kɔ, aw ye sekɔ a kan tuun i ko rezɛntigɛbaga be yiriborow mɔmɔ cogo min na."

¹⁰Ne bena kuma jɔntigi le fɛ? Ne bena jɔntigi le lasɔmi janko a ye ne lamɛn? A flɛ, o torow ma dayɛɛ; o tɛ se ka o janto ne ta kuma ra. Matigi Ala ta kuma kɛra o fɛ mafiyɛnyarifɛn le ye; o ma diyanya si sɔɔ a ra.

¹¹Ne jusu fara Matigi Ala ta dimi na, ne tɛ se ka dimi mara ne yɛɛ kɔnɔ tuun. "Ala, i ta dimi bɔn denmisɛnw kan siradaw ra, ani kanbelen minw ka jɔgɔn lajɛn. Furuɛ ni furumusɔ bena mina, mɔgɔkɔɔba, ani cɛkɔɔba sancamantigi bena mina.

¹²O ta bonw bena ke mɔgɔ wɛrɛw ta ye, ani o ta forow, ani o ta musow; sabu ne bena ne boro se nin jamana mɔgɔw ma. Matigi Ala ko ten."

¹³"K'a ta o beɛ ra fitini na ka taga a bla o beɛ ra kɔɔba ra, o beɛ ye nataɔaw le ye; k'a ta ciraw ra ka taga a bla sarakalasebagaw ra, o beɛ ye faninyafɔbagaw le ye.

¹⁴O tɛ o sɔbe don ne ta mɔgɔw ta bana ko ra ka o flake ka na. O b'a fɔ dɔɔn ko: 'Hera! Hera!' K'a sɔɔ hera tɛ yi.

¹⁵Yala o maroyara nin ko haramuninw kɛri kosɔn wa? O ma maroya fiyewu! Ko min be mɔgɔ kun suuru, o tɛ o lon. O kosɔn o bena ben ni benbagaw ye; lon min ne bena o sara ka kapa ni o ta kɛwalew ye, o lon le ra o bena talon ka ben. Matigi Ala ko ten."

Izirayelimɔgɔw murutira

¹⁶Matigi Ala ko: "Aw ye lɔ siradaw ra ka flɛri kɛ! Aw ye jininkari ke fɔlɔfɔlɔ kɔw ra, k'a lon sirapuman ye min ye, janko ka o sira ta. Ni o kɛra, aw bena laganfiya. Nka aw ko: 'An tɛ o sira ta!'

¹⁷Ne ka lasɔmibaga dɔw bla aw cɛ ra, ko aw ye aw janto olugu ta burufiyɛkan na. Nka aw ko: 'An tɛ foyi lamɛn!'

¹⁸"Ayiwa, siyaw, aw ye ne lamɛn! Ko min bena ke nin jamana mɔgɔw ra, aw ye ke o seere ye.

¹⁹Dugukolo, ele ye nin lamɛn! Ne bena kojuguba le ben nin mɔgɔw kan; o ta naninyajuguw tɔnɔ le be o ye. Sabu o ma o janto ne ta kuma ra; ne ta sariya kɔni, o banna o ra.

²⁰Wusunan min bɔra Saba jamana ra, ne be mun ke ni o ye? Ne be mun ke ni o jamanajan ta yiri kasadimanw ye? Aw ta saraka jenitaw* man di ne ye; ne te aw ta began sarakaw* fe.”

²¹O kosɔn Matigi Ala ko: “A fe, ne bena sentalonfenw bla sira ra nin mɔgɔw ja, o bena talon o ra; den ni fa bena talon, terimanw, ani sigijɔgɔnw bena talon; o bee bena halaki.”

Izirayeli juguw nato

²²Matigi Ala ko: “Siya dɔ nato fe ka bɔ sahiliyanfan jamana ra; siya camanba be wurira ka bɔ fɔ dugukolo dan na ka na.

²³O ka o ta kalanw ni o ta tamanw kɔrɔta; mɔgɔ hinabariw lo, o te makari. O mankan be i ko kɔgɔji mankan, o yelennin be sow kan; o labennin lo kere kama, ka jen ka ke i ko mɔgɔ kelen, ka na ele kere, ele Siyɔn dugu.”

²⁴“An ka o kibaroya men minke, an baraka bee banna; jatige ka an mina, kɔnɔnɔfiri ka an sɔrɔ, i ko muso jigibagato.

²⁵“Aw kana bɔ ka taga kongo kɔnɔ, aw kana taga siradaw ra; sabu aw juguw be yi, kerekemuruw be o boro, siranyakobaw be fan bee ra.”

²⁶“Ne ta dugumɔgɔw, aw ye bɔrɔfani don aw yere ra, ka kolonkolon bugurigbe ra, ka kasi i ko mɔgɔ min b’a dence kelenpe su kasira; aw ye mapumankokan caman fɔ, sabu cenrikebaga bena bara aw ra, a bena ben aw kan.”

Izirayelimɔgɔw jusukun te se ka yelɛma

²⁷“Yeremi, ne ka ele sigi ne ta mɔgɔw ce ra, i ko numu min be nege segesege k’a silɔn; janko i ye nin mɔgɔw tagamacogo kɔrɔsi, ka o segesege.

²⁸O bee ye mɔgɔ murutininw ye, ani mɔgɔ torokungbelenw; o be yaala ka nafiya ke. O jusukun ka gbelen i ko siranenge, walama negefin; o bee ye cenrikebagaw le ye.

²⁹Numuce ta vu be tasuma fiyera kosebe, tasuma be nege yeelera; nka a b’a yere segera le ko a be nege yeele k’a saninya, sabu nɔgɔ tena bɔ a ra.

³⁰O bena nin mɔgɔw wele ko ‘warigbe nafantan’, sabu Matigi Ala banna o ra.”

Yeremi 7

Izirayelimɔgɔw ka Ala ta batoso lanɔgɔ

¹Matigi Ala ka nin kuma lase Yeremi ma, k’a fɔ a ye ko:

²“Taga lo Matigi Ala ta batoso donda ra, ka nin kuma lase mɔgɔw ma k’a fɔ o ye ko: ‘Aw ye Matigi Ala ta kuma lamɛn, Zuda ta mɔgɔw bee, aw minw be to ka don nin so dondaw fe ka na Matigi Ala bato.’

³Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: ‘Aw ye aw ta siraw, ani aw ta kewalew yelema; ni o kera, ne bena a to aw ye to nin jamana ra.

⁴Aw kana aw jigi la nin faninyakumaw kan, ka to k’a fɔ ko: Matigi Ala ta batoso be yan le! Matigi Ala ta batoso be yan le! Matigi Ala ta batoso be an fe yan le!

⁵Ni aw ka aw ta siraw, ani aw kewalew yelema can ra, ni aw ka gbe ɲɔɔn ye,

⁶ni aw ma lonanw, ani feritaw, ani muso ce saninw minako juguya, ni aw ma to ka mɔɔɔ jarakibariw faga jamana kɔnɔ, ni aw ma tugu ala werew kɔ, ka kojugu ke aw yere ra,

⁷o tuma, ne bena a to aw ye sigi nin jamana kɔnɔ; ne ka nin jamana min di aw bemaw ma kabini wagatijan, k’a ke o ta ye tuma bee.

⁸” ‘Nka a fle, aw be aw jigi lara faninyakumaw le kan, kuma minw tena foyi pa aw ye.

⁹Aw be sonyari ke, ka jɛneya ke, ka kari faninya kan, ka wusun an sarakaw bo Baali* ta jo ye, ka taga ala werew kɔ, aw ma minw lon;

¹⁰o kɔ, aw bena lo ne pa kɔrɔ nin so kɔnɔ yan, ne tɔɔ be so min na, k’a fɔ ko: ‘An bɔsira!’ K’a sɔrɔ aw belen be nin ko haramuninw kera.

¹¹Yala ne tɔɔ lara nin so min na, nin so kera aw fe benkanikebagaw dogoyɔrɔ le ye wa ? Ne kɔni be o le yera. Matigi Ala ko ten.

¹²” ‘Ayiwa, ne ta yɔrɔ min tun be Silo , ne tun ka ne tɔɔ la o yɔrɔ ra; nka ne ka min ke o yɔrɔ ra ne ta mɔɔɔw, Izirayelimɔɔɔw ta kojuguw kosɔn, aw ye taga yi ka taga o fle.

¹³Sisan, i n’a fɔ aw be nin kow le kera, Matigi Ala ko ten, i n’a fɔ ne kumana aw fe lon bee, aw ma ne lamɛn, ne ka aw wele, aw ma ne jaabi,

¹⁴o ra ne tɔɔ lara nin so min na, aw ka aw jigi la nin so min kan, ne tun ka min di aw ni aw bemaw ma, ne bena o so ke i ko ne ka Silo ta ke cogo min na.

¹⁵Ne bena aw gben ka bo ne pa kɔrɔ, i n’a fɔ ne ka aw balemaw Efirayimuka tɔw bee gben cogo min na.’ “

Ala ko a tena Izirayelimɔɔɔw lamɛn tuun

¹⁶”Ele Yeremi, ele kɔni kana daariri ke nin mɔɔɔw ye tuun; i kana i kan kɔrɔta ka kule ka ne daari o ye, walama ka ne sorona, sabu ne tena i lamɛn.

¹⁷O be min kera Zuda duguw kɔnɔ, ani Zeruzalemu dugu siradaw ra, ele pa te o yera wa?

¹⁸Denw be loɔɔ pini, faw be tasuma mana, musow be mugu nɔnɔni; o be o ke takula ye ka o ta jo sɔn, o be min wele ko sankolo masamusu. O be rezenji sarakaw* bo ka ala werew bato, janko ka ne jusu bo.

19Yala o be ne le jusu bɔra wa? Matigi Ala ko ten. O t'a kera o yere le ra, ka na maroya bla o yere ra wa?"

20O kosɔn Dunupatigi Ala ko: "A fe, ne ta dimi ni ne ta jusugban bɛna ben nin jamana kan: adamadenw, ani beganw kan, kongokɔnyiriw, ani senefenw kan. A bɛna cɛnri ke i ko tasuma fagabari."

Izirayelimɔɔw banna ka o ta Ala lamɛn

21Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: "Aw ye aw ta saraka jenitaw* ni aw ta began saraka* tɔw bɛɛ fara jɔɔn kan; aw yere ye o sogo domu!

22Sabu lon min na ne ka aw bɛmaw labɔ Misiran jamana ra, ne ma kuma o fe, ne fana ma foyi jini o fe saraka jenitaw* ni saraka werew ko ra.

23Nka ne ka kuma min fɔ o ye, o le ye nin ye; ne ko: 'Aw ye ne kan le lamɛn, ni o kera, ne bɛna ke aw ta Ala ye, aw fana bɛna ke ne ta mɔɔw ye; ne ka ci min o min fɔ aw ye, aw ye o bɛɛ sira tagama, janko aw ye hera sɔɔ.'"

24Nka o ma ne lamɛn, o ma o toro malɔ ne ta kuma ra. O tagamana ka kapa ni o yere jusukun ta miirijuguw le ye; sani o ye taga ja, o kɔsegira le.

25"K'a ta lon min na aw bɛmaw bɔra Misiran jamana ra, fɔ ka na se bi ma, ne ka ne ta baaradenw bɛɛ ci aw le fe, minw ye ciraw ye; ne tun be o ci aw fe lon o lon, ne ma o dabra;

26nka aw ma ne lamɛn, aw ma aw toro malɔ ne ta kuma ra. Aw ka aw torokun gbɛleya, ka kojugu ke ka tɛmɛ aw bɛmaw kan belɛn.

27"O kosɔn ni ele Yeremi nana taga nin kumaw bɛɛ fɔ o ye, o tena i lamɛn; ni i nana o wele, o tena i jaabi.

28O ra, a fɔ o ye ko: 'Siya min tɛ sɔn ka Matigi Ala, o ta Ala kan mina, ani siya min tɛ sɔn korori ma, aw le ye o siya ye. Can banna, can tɛ bɔ mɔɔ si da ra tuun.' "

Kojuguba wagati

29"Aw ye aw kunsigiw tige k'a firi ; aw ye taga sangadɔnkiriw la kongoriw kunna, sabu Matigi Ala banna nin mɔɔw ra; a k'a kɔ don o ra, sabu o k'a ta dimi lawuri.

30"Zuda ta mɔɔw ka kojugu ke ne ja kɔɔ; Matigi Ala ko ten. Ne tɔɔ lara so min na, o ka o ta jo haramuninw bla o so le kɔɔ, ka ne ta so lanɔɔ.

31O ka sɔnnikeyɔɔw lɔ Tofeti, Beni Hinɔmu dingakolonba yɔɔ ra, ka o dencew, ani o denmusow jeni tasuma ra ka o ke saraka ye, k'a sɔɔ ne ma o fɔ o ye, o ko yere ma don ne ta miiriya ra ka ye.

32"O kosɔn, a fe, lon dɔ bɛna se, Matigi Ala ko ten, o lon na o tena a fɔ tuun ko: 'Tofeti', walama ko: 'Beni Hinɔmu dingakolonba'; o bɛna a fɔ le ko: 'kannatigeri dingakolonba'. O bɛna suw don Tofeti , sabu sudonyɔɔ tena sɔɔ yɔɔ werɛ.

³³Nin mɔgɔw suw le bɛna kɛ kɔnɔw, ani kongowaraw ta baro ye; mɔgɔ si tena o gben.

³⁴Ne bɛna a to nagarikanw, ani ninsɔndiyakanw, ani kɔpɔcɛ ta dɔnkirilakanw, ani kɔpɔmuso ta dɔnkirilakanw bɛɛ ye dabra Zuda duguw kɔnɔ, ani Zeruzalemu siradaw ra; sabu jamana bɛna kɛ yɔrɔ lakolon le ye.”

Yeremi 8

¹”O lon na, kɔni, Matigi Ala ko ten, o bɛna Zuda masacɛw suw kolow, ani kuntigiw suw kolow, ani sarakalasebagaw suw kolow, ani ciraw suw kolow, ani Zeruzalemukaw suw kolow labɔ o ta kaburuw kɔnɔ.

²O bɛna o kolow yɛrɛgɛ tere ni karo ni lolow ja kɔrɔ; sabu o tun ka o fɛnw le kanu, ka saraka bɔ o ye, ka tugu o nɔ fɛ, ka lagberi kɛ ni o fɛnw tɔgɔ ye, ka o bato. Mɔgɔ tena sɔrɔ ka o kolow cɛ, ka o sutara tuun; o bɛna kɛ nɔgɔ le ye dugukolo kan.

³Ne bɛna nin mɔgɔjuguw gben ka taga jamana wɛrɛw ra; o ta duruja tɔ minw bɛna to o kɔ o jamanaw ra yi, saya lɔgɔ bɛna kɛ olugu ra ka tɛmɛ janamanya kan. Matigi Ala ko ten.”

Izirayɛlimɔgɔw ma sɔn ka sekɔ Ala ma

⁴”A fɔ nin mɔgɔw ye, ko Matigi Ala ko: Yala ni mɔgɔ ka ben, a tɛ wuri tuun wa? Ni mɔgɔ firira ka sira bla, a tɛ sekɔ tuun wa?

⁵Ayiwa, o tuma mun kosɔn nin Zeruzalemu dugumɔgɔw murutira, ka kɛ lanabariw ye tuma bɛɛ? Mun kosɔn o bɛ janfa kɛ tuma bɛɛ, ka ban ka sekɔ ka na ne Ala fɛ?

⁶Ne ka ne janto o ta kuma ra k’a lamɛn: o bɛ faninyakumaw le fɔra. O dɔ tɛ nimisa a ta kewalejuguw ra k’a fɔ ko: ‘Mun kosɔn ne ka nin kɛ?’ O bɛɛ bɛ borira ka taga o kun fɛ, i ko so girintɔ ka taga kɛrɛ ra.

⁷Hali baninkɔnɔ min bɛ yaala san fɛ, ale k’a ta wagatiw lɔn; kongotugani, ani naganaganin, ani kunangbɛ, olugu bɛɛ ka o sekɔwagati lɔn. Nka ne ta mɔgɔw kɔni, olugu ma Matigi Ala ta kolatigeninw lɔn.”

⁸”E, aw bɛ sɔn k’a fɔ ko aw ye hakiritigiw ye, ko Matigi Ala ta sariya bɛ aw boro wa? K’a sɔrɔ can yɛrɛ ra, sariya karamɔgɔw ta sɛberikɛnan bɛ faninya le sɛbɛ; o ka sariya ta kumaw yɛlɛma k’a kɛ faninya ye.

⁹Hakiritigiw maroyara, o jigi tigera, o minana, sabu o ka Matigi Ala ta kuma mafiyɛnya; hakiritigiya juman le bɛ o fɛ tuun?”

Ala bɛna kojugu minw lase a ta mɔgɔw ma

¹⁰”O kosɔn ne bɛna o ta musow di cɛ wɛrɛw ma, ka o ta forow di o minabagaw ma; sabu k’a ta o bɛɛ ra fitini na ka taga a bla o bɛɛ ra kɔrɔba ra, o bɛɛ ye natabaw

le ye; k'a damina ciraw ra, ka taga a bla sarakalasebagaw ra, o beε ye faninyafɔbagaw le ye.

11O tε o sɔbe donna ne ta dugumɔgɔw ta bana ko ra ka o flake ka ja. O b'a fɔ dɔrɔn ko: 'Hera! Hera!' K'a sɔrɔ hera tε yi.

12Yala o maroyara nin ko haramuninw kerɔ kosɔn wa? O ma maroya fiyewu! Ko min be mɔgɔ kun suuru, o tε o lon. O kosɔn o bena ben ni benbagaw ye; lon min ne bena o sara ka kapa ni o ta kewalew ye, o lon le ra o bena talon ka ben. Matigi Ala ko ten."

13"Ne bena o ce fɔ ka o ban pewu! Matigi Ala ko ten. Rezenmɔ tɛna sɔrɔ rezensunw na tuun, toromɔ tɛna sɔrɔ torosunw na tuun. O flaburuw bena jaja; ne tun ka fen o fen di o ma, ne bena o beε bɔsi o boro."

Ala ta mɔgɔw jigi tigera

14"Mun kosɔn an siginin be yan? Aw ye jɔgɔn lajen ka taga dugu barakamanw kɔnɔ ka taga sa yi, sabu Matigi Ala, an ta Ala b'a fe ka an faga; a ka baga ke an ta minji ra ka o di an ma, ko an ka jurumun ke ka Matigi Ala hake ta.

15An tun be hera le makɔnɔna, nka a ma na ja; an tun be an ta tɔrɔw nɔgɔyawagati le makɔnɔna, nka o nana ke jatigeba le ye.

16"O ta sow mankan be nana ka bɔ Dan mara fan le fe; o ta soce barakamanw kasikan mankan be jamana beε yereyerε. O nato be jamana ni a kɔnɔfenw beε domuna, ani duguw ni dugumɔgɔw beε.

17"Ayiwa, a fle, ne bena sajuguw ci aw kama, mɔgɔ si tε se ka sa minw nege; o bena aw kin. Matigi Ala ko ten."

Ala ta mɔgɔw ta ko ka cira Yeremi jusu kasi

18"E, fla si tε ne ta jusukasi ra; ne jusukun tɔrɔnin lo kosebe.

19A fle, ne be ne ta mɔgɔw kulekan menna ka bɔ fɔ jamanajan dɔ ra. O tuma Matigi Ala tε Siyɔn dugu kɔnɔ tuun le wa? Dugu masace tε yi tuun le wa? "Mun kosɔn o ka ne jusu bɔ ni o ta jow ye, ni siya werew ta batofen gbansanw ye?"

20"Simantigewagati temena, samiya banna, nka hali bi an ma kisi!"

21Tɔrɔ min sera ne ta mɔgɔw ma, o ka ne jusukun tɔrɔ; panasisi ka ne mina, ne jigi tigera.

22O tuma fla munta tε Galadi mara ra wa? Flakebaga tε yi tuun wa? Mun kosɔn ne ta mɔgɔw ta bana tε sera ka keneya sa?

23Hali ne kunkolo tun ye ke bunun ye, ka ne padenw fa paji ra i ko kɔ; ne tun bena kasi su ni tere ne ta mɔgɔw fagako kosɔn.

Yeremi 9

Kojugu cayara jamana kɔɔ

¹E, ni ne tun be se ka dugutagabagaw ta lonanjigibon do sɔɔ kongokolon kɔɔ yi sa! Ne tun bɛna bo ne ta mɔɔw kɔɔ, ka ne yere mabo o ra, ka taga fo yɔɔjan; sabu o bɛɛ ye jɛneyakebagaw le ye, o bɛɛ ye mɔɔjanfabagaw le ye!

²"Kalan juru be sama ka biɛe bon cogo min na, o be o nenkun sama ka faninya fo o cogo le ra. O ma o ta fanga sɔɔ jamana kɔɔ can sababu ra de! O be kojugu do le fara kojugu do kan lon o lon, o fana t'a lon ko ne ye Ala ye; Matigi Ala ko ten.

³"Bɛɛ ye a yere kɔɔsi a teriw ra, mɔɔ si kana la a balema ra; sabu balema bɛɛ be ɔɔɔɔ janfa, teriw bɛɛ ye nafiɔɔ le ye.

⁴Bɛɛ be faninya fo a mɔɔɔɔɔɔ ye; mɔɔ si te can fɔra tuun. O ka o nenkunw degi faninyatige ra; o ta kojuguke ka o baraka ban

⁵O siginin be faninya le ce ra; o ta faninya kosɔɔ, o t'a lon ko ne ye Ala ye. Matigi Ala ko ten."

Ala ka kankari la a ta mɔɔw ye

⁶O kosɔɔ Fangatigi Ala ko: "Ne bɛna o yeele tasuma ra i ko warigbe, ka o kɔɔbo. Ni o te ne be se ka mun were le ke ne ta dugumɔɔw ra tuun?"

⁷O nenkunw be i ko mɔɔɔɔɔɔɔɔ dabɔɔnin; faninya dɔɔɔɔ le be o da ra. O b'a fo o mɔɔɔɔɔɔɔɔ ma ko hera be yi, k'a sɔɔ o ta miiriya ye ka jan la a ɔa k'a laben.

⁸Yala ne man kan ka nin kojuguw juru sara o ra wa? Matigi Ala ko ten. Yala ne man kan ka ne yere dimibo nin siya ɔɔɔɔ na wa?"

Kasi ni jusukasi

⁹"Ne bɛna kasi ka ɔuna kuruw kosɔɔ; ne bɛna maɔumanko dɔnkiriw la beganmarayɔɔw kosɔɔ kongokolon kɔɔ, sabu yɔɔ bɛɛ jenina, mɔɔ si te teme yi tuun. Beganw kasikan te mena tuun; k'a ta kɔɔw ra ka taga a bla kongosogow ra, o bɛɛ tagara.

¹⁰"Ne bɛna Zeruzalemu ke kabakuruton le ye, k'a ke kongowuruw dogoyɔɔ ye; min ye Zuda duguw ye, ne bɛna o ke yɔɔ lakolon ye, mɔɔ tena sigi yɔɔ min na tuun.

¹¹Jɔɔn ye hakiritigi ye min be se ka nin kow faamu? Matigi Ala da ka nin kow ɔafɔ jɔntigi le ye, ni a be se k'a ɔafɔ an ye? Mun kosɔɔ jamana cenna, k'a bɛɛ jeni k'a ke i ko kongokolon, mɔɔ te teme yɔɔ min na tuun?"

¹²Matigi Ala ko: "O kera, sabu ne tun ka sariya minw yira o ra, o banna o sariyaw ra; o ma sɔɔn ka ne ta kumaw lamɛn, o m'a sira tagama fana.

¹³O tora o yere jusukun ta miirijuguw le kan, ka tugu Baali* ta jow no fe, i n'a fo o bɛmaw ka o karan a ra cogo min na.

¹⁴O kosɔn Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: Ne bɛna nin mɔgɔw baro ni jalaji le ye, ka flajugu kɛ o ta minji ra k'a di o ma.

¹⁵Ne bɛna o janjan siya tɔw cɛ ra, o ni o bɛmaw si tun ma siya minw lɔn. Ne bɛna tugu o kɔ ni kɛrɛkɛmuru ye, fɔ ka taga o bɛɛ halaki ka ban pewu."

¹⁶Fangatigi Ala ko: "Aw ye miiri! Aw ye sangakasibagaw wele ka na! Muso minw ka sangakasi lɔn kɔsɛbɛ, aw ye o dɔw yɔrɔɔini ka na.

¹⁷O ye teliya ka na kule an kunna fɔ ka an ɲaw fa ɲaji ra, fɔ ka ɲaji woyo ka bɔ an ɲaw ra."

¹⁸"Sabu ɲunakanw bɛ bɔra Siyɔn dugu kɔnɔ: 'E, anw ta cɛnna pewu! An marora dɛ! Sabu an gbɛnna ka bɔ an ta jamana ra; o ka an ta bonw bɛɛ benben.'

¹⁹"E, musow, aw ye Matigi Ala ta kuma lamɛn! A da bɛ min fɔ aw ye, aw ye aw torow dayɛɛ ka o lamɛn. Aw ye aw denmusow karan sangadɔnkiriw ra, aw bɛɛ ye aw sigiɲɔgɔnw degi sukasi ra.

²⁰Sabu saya donna an ta bonw finɛtiriw fɛ, a donna an ta bonɲumanbaw kɔnɔ; a ka denw faga siradaw ra, ka kanbelenw faga jamalajɛnyɔrɔw ra."

²¹"Yeremi, a fɔ ko Matigi Ala ko, ko adamadenw suw bɛna yɛrɛgɛ dugu ma i ko o bɛ nɔgɔ yɛrɛgɛ foro kɔnɔ cogo min na, i ko siman minw benbenna simankanbagaw kɔ, mɔgɔ tɛ sɔrɔ ka minw tɔmɔ."

Ala lɔnniya le ye hakiritigiya ye

²²Matigi Ala ko: "Hakiritigi kana a yɛrɛ bonya a ta hakiritigiya kosɔn, cɛfari kana a yɛrɛ bonya a ta cɛfariya kosɔn, naforotigi kana a yɛrɛ bonya a ta naforotigiya kosɔn!

²³Nka ni mɔgɔ min b'a fɛ k'a yɛrɛ bonya, o tigi y'a yɛrɛ bonya ko a ka hakiri sɔrɔ ka ne lɔn , k'a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye, ko ne bɛ ɲumanya ni can ni terenninya kɛ dugukolo kan sabu o le ka di ne ye. Matigi Ala ko ten."

Siya minw ma o jogo yɛlɛma

²⁴"Wagati dɔ bɛ nana, Matigi Ala ko ten, siya minw kɛnɛsigira k'a sɔrɔ o jogo ma yɛlɛma, ne bɛna wuri olugu kama:

²⁵O ye Misirankaw, ani Zudakaw, ani Edɔmukaw, ani Amɔnkaw, ani Mohabukaw ye, o siya minw bɛɛ bɛ o bonbosi kɛrɛfɛyɔrɔw li , minw siginin bɛ kongokolon kɔnɔ, sabu o siyaw si ma kɛnɛsigi ka o jogo yɛlɛma; Izirayeli jamana mɔgɔw fana jogo ma yɛlɛma."

Yeremi 10

Batofɛn gbansanw ani Ala ɲanaman

¹Matigi Ala bɛ min fɔra aw kama, aw ye o lamɛn, aw Izirayelimɔgɔw!

²Matigi Ala ko: “Aw kana siya werew ta kokocogow ladegi; aw kana siran sankolo tagamasiyenw ja, hali ni siya tow be siranna o ja.

³Siyaw ta landakow te foyi ye. O be taga yiri tige kongo kono, yirilesebaga b’a lese ni yirilesenan ye.

⁴O be warigbe ni sanin ke k’a ceɓa, ka negekuru dow ke k’a gbengben k’a lo, janko a kana ben.

⁵O alaw be i ko konogbennan minw be fifa foro kono, o te se ka kuma. Mogo le be o ta, ni o te, o te se ka tagama. Aw kana siran o ja, sabu o te se ka kojugu ke, o fana te se ka kojuman ke.”

⁶E, Matigi Ala, ele bogogonko te yi! I ka bon, i togɔ baraka ka bon!

⁷E, siyaw bee ta Masa, mogo juman le be yi ko ele nasiran te min na? Bee ka kan ka siran i ja. Siyaw ta mogo hakiritigiw bee ra, ani o ta maraw bee ra ele bogogonko te yi.

⁸O bee ye nalomanw le ye, o bee ye hakirintanw le ye; o ta batofenw te se ka mogo karan foyi ra, sabu yiri dama lo.

⁹O be na ni warigbe gbasinin ye ka bo Tarisisi, o be bo ni sanin fana ye Ufazi. Yirilesebaga be fen do tagamasiyen ke, saninfagabaga boro b’a lalaga. O be o jow masiri ni fanjuman bulamanw, ani a wulenmanw ye, k’a sorɔ o bee ye adamaden do ta hakiri no le ye.

¹⁰Matigi Ala le ye Ala yere ye; ale le ye Ala janaman ye, ani Masa wuribari. Ni a jusu bora, dugukolo be yereyere, siya si te se ka lo k’a ta dimiba makono.

¹¹Aw y’a fo o ye ko ala minw ma sankolo dan, o ma dugukolo dan, ko lon do o alaw bena tunu ka bo dugukolo ko kan, ka tunu ka bo sankolo jukoro.

¹²Matigi Ala ka dugukolo dan a ta sebgaya baraka ra, ka dunuɓa ju sigi a ta hakiritigiya baraka ra, ka sankolo dan a ta faamuri baraka ra.

¹³Ni a k’a ta sankurukan bo, jibaw be lajen sankolo kono, a be sankabaw lana ka bo fo dunuɓa danw na; a be sanmanamanaw bo sanji ce ra, a be fono labo a marayoro ra.

¹⁴Adamadenw bee ye nalomanw le ye, o si te ko lon; saninfagabaga be jo min lalaga, o maroya be laban ka ale yere sorɔ; a be o fenw lalaga ka mogow negɛ le, sabu nenekiri te o fenw na.

¹⁵Fengbansanw lo, baarakunntanw lo; ni o ta kojugu saralon nana se, o bee bena halaki.

¹⁶Nka Ala min be Yakuba ta mogow fe, ale te o cogo ra; ale le ka fen bee dan. Izirayeli le ye a ta siya ye, Fangatigi Ala, o ye a togɔ ye.

Cɛnriba wagati sera

- ¹⁷Aw ye aw ta doniw ce ka bo dugu ma, aw juguw ka aw minw ta dugu lamini!
- ¹⁸Sabu Matigi Ala ko: “A fle, sisan kɔni, ne bena nin jamana mɔgɔw firi fo yɔrɔjan; ne bena sege ben o kan ka o degu, janko o juguw ye o mina.”
- ¹⁹Zeruzalemu ko: “E, bɔnɔ ka ne sɔrɔ, ne banara; ne ta jori dimi ka bon kosebe! Ne tun b’a fɔra ko: Sege sera ne ma, nka ne ka kan k’a sɔnmina le.
- ²⁰Ne ta fanibon benna, a sirijuruw bee tigetigera. Ne dencew bee tagara ka ne to, o si te yi tuun; mɔgɔ te yi min be se ka ne ta bon lo tuun, k’a datugufaniw lawuri.”
- ²¹Sagagbenbagaw kera nalomanw ye, o ma Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya jini; o kosɔn o ta baara ma ja, o ta beganw bee janjanna.
- ²²Aw ye mankan do lamɛn! A be surunyara ka na! Wɔyɔkanba do le be bɔra sahiliyanfan jamana fan na. O bena Zuda mara duguw ci ka o ke yɔrɔ lakolonba ye, ka o ke kongowuruw dogoyɔrɔ ye.

Cira Yeremi ka Ala daari a ta jamana mɔgɔw ye

- ²³E, Matigi Ala, ne k’a lon ko adamaden ta dunɔnalatige te a yere boro, ko mɔgɔ tagamato te se k’a temeyɔrɔw latige.
- ²⁴E, Matigi Ala, ne koro, nka i kana a dama teme; i kana a ke ni dimi ye, ni o te, i bena ne halaki ka ban pewu.
- ²⁵Siya minw te i lon o ta Ala ye, i ta dimi ben olugu kan, ani mɔgɔ minw te i tɔgo bato! Sabu olugu le ka Yakuba ta mɔgɔw domu, o ka o domu ka o ban pewu; o k’a ta jamana cen, k’a ke yɔrɔ lakolon ye.

Yeremi 11

Ala ta mɔgɔw ma ke kankelentigiw ye

- ¹Matigi Ala ka nin kuma lase Yeremi ma, ko:
- ²“Aw ye nin jɛnɔgɔnya ta kumaw lamɛn! A fo Zuda mara mɔgɔw, ani Zeruzalemu dugumɔgɔw ye!
- ³A fo o ye ko Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: ‘Ni mɔgɔ o mɔgɔ te nin jɛnɔgɔnya ta kumaw lamɛn, ne be o tigi danga.
- ⁴Ne ka nin jɛnɔgɔnya ta kumaw lase aw bemaw ma wagati min ne ka o labo Misiran jamana ra, dibiba tasumaman kɔnɔ. Ne tun k’a fo o ye ko: Aw ye ne kan lamɛn; ni ne ka fen o fen fo aw ye, aw ye o ke. Ni o kera, aw bena ke ne ta mɔgɔw ye, ne fana bena ke aw ta Ala ye.
- ⁵O ra, ne karira ka layiri min ta aw bemaw ye ko ne bena jamana do di o ma, nɔnɔ ni li be woyo jamana min na, ne bena to o layiri kan; aw be o jamana le ra bi.’ “ Ne ka Ala jaabi ko: “Amina, Matigi Ala!”

⁶Matigi Ala k'a fɔ ne ye tuun ko: "Nin kumaw bɛɛ fɔ, bɛɛ y'a mɛn Zuda duguw kɔnɔ, ani Zeruzalemu siradaw ra. A fɔ o ye ko: 'Aw ye nin jɛnɔɔɔnya ta kumaw lamɛn, k'a sira tagama!

⁷Sabu k'a ta lon min na ne ka aw bɛmaw labɔ Misiran jamana ra fɔ ka na se bi ma, ne ka o lasɔmi sipagako caman, k'a fɔ o ye ko o ye ne ta kuma lamɛn.

⁸Nka o ma ne lamɛn, o ma o toro malɔ; o tora o yɛɛ jusukun ta miirijuguw le kan. O kosɔn ne tun ko o ye jɛnɔɔɔnya min sira tagama, nka o m'a tagama, ne ka o jɛnɔɔɔnya ta danga kumaw bɛɛ ben o kan.' "

⁹Matigi Ala k'a fɔ ne ye tuun ko: "Zuda ta mɔɔɔw, ani Zeruzalemukaw ka janfa dɔ siri.

¹⁰O kɔsegira o ta fɔfɔfɔ bɛmaw ta terenbariyakow ra, olugu minw tun banna ka ne ta kuma lamɛn; o tugura ala wɛɛw kɔ, ka olugu bato. Ne tun ka jɛnɔɔɔnya min don ni o bɛmaw ye, Izirayelimɔɔw, ani Zuda mara mɔɔɔw ka o jɛnɔɔɔnya cɛn.

¹¹"O le kosɔn, Matigi Ala ko: 'A flɛ, ne bɛna kojugu dɔ ben o kan, o tɛna se ka o yɛɛ bɔ kojugu min na. Hali ni o ka kule ka ne wele, ne tɛna o jaabi.

¹²Zuda dugu tɔw, ani Zeruzalemukaw bɛ wusunɛn sarakaw* bɔra ala wɛɛ minw ye, o bɛna taga kule ka o alaw wele, nka olugu tɛna se ka o kisi o kojugu wagati ra.

¹³Sabu aw Zuda mara mɔɔɔw, aw ta duguw ka ca cogo min na, aw ta alaw fana ka ca ten le! Aw Zeruzalemukaw, aw ta dugukɔnɔsiraw ka ca cogo min na, aw ka aw ta sɔnnikɛyɔɔw lɔlɔ k'a caya ten le, ka to ka marobariya sarakaw bɔ! Aw ka o sɔnnikɛyɔɔw lɔ ka Baali* ta jo le sɔn.'

¹⁴"Ele Yeremi, ele kɔni kana daariri kɛ nin mɔɔɔw ye tuun; i kana i kan kɔɔɔta ka kule ka ne daari o ye, sabu ni o ka ne wele o ta tɔɔɔ wagati ra, ne tɛna o jaabi."

Matigi Ala bɛna a ta oliviyɛsun ben

¹⁵"Ne ta mɔɔɔ kanunin bɛ mun le kɛra ne ta so kɔnɔ tuun, k'a sɔɔɔ a bɛ nin kojugu caman kɛra? Aw b'a miiri ko dajurutariw ni bɛgan sarakaw bɛ se ka aw ta hakɛw mabɔ aw ra wa? Yala o bɛ se ka aw bɔsi wa?

¹⁶Matigi Ala tun bɛ aw wele le ko: Oliviyɛsunɔuman, denɔumantigi! Nka mankanba dɔ bɛna bɔ; a bɛna tasuma don yiri ra k'a yiriborow bɛɛ cɛn."

¹⁷Fangatigi Ala min tun ka aw turu, ale le ka kojugu latige aw kama, Izirayeli ta mɔɔɔw, ani Zuda ta mɔɔɔw ta kojuguw kosɔn, o ka kojugu minw kɛ; sabu o ka wusunɛn sarakaw* bɔ Baali* ta jo ye, ka a jusu bɔ.

Yeremi ta mɔɔɔw ka janfa siri a kama

¹⁸Matigi Ala k'a yira ne ra, o kosɔn ne k'a lon. Ala, i ka o ta kɛwalejuguw yira ne ra.

¹⁹Ne tun be i ko saga derinin, o be tagara ni min ye a fagayɔɔ ra. Ne tun m'a lon ko o be janfa sirira ne le kama, k'a fo ko: "An ye yiri ni a denw bee halaki! An y'a labo dununa ra mɔgo janamanw ce ra, mɔgo si hakiri kana to a tɔgo ra tuun!"

²⁰Nka Fangatigi Ala ye kititigebaga terennin le ye, a be adamaden jusukunnakow ni a ta miiriyaw bee segesege. Ala, i bena i yere dimibo o ra cogo min na, a to ne ja ye o ye, sabu ne ka ne yere karifa ele le ma.

²¹O koson Matigi Ala be min fo Anatotikaw kama, minw tun be i fagayɔɔ pinina, k'a fo ko: "I kana cirayakuma fo Matigi Ala tɔgo ra, ni o te, an be i faga."

²²Fangatigi Ala ko olugu ma ko: "Ne bena o ta kojugu hake bo o ra. O juguw bena o ta kanbelenw faga ni keremukuru ye, kongo bena o dencew, ani o denmusow faga.

²³O to foyi tena to. San min na ne bena Anatotikaw ta kojuguw hakew bo o ra, o san na ne bena kojuguba le ben o kan."

Yeremi 12

Yeremi ta pininkari

¹"E. Matigi Ala, ele terennin lo tuma bee; ne be se ka sosori ke ni ele ye cogo di? O bee n'a ta, ne bena i pininka i ta terenninya ko ra: Mun le koson mɔgojuguw ta kow be ja o boro de? Mun le koson janfamogow siginin be to nasuma ra?

²I ka o lalaga ka o turu, fo o ka lilinw don; o be wuri ka ja fo ka den. I tɔgo be o da ra tuma bee, k'a soro o ta miiriya yoro ka jan i ra.

³Matigi Ala, ele koni ka ne lon, i ja be ne ra; i ka ne segesege, k'a lon ko ne jusukun ta miiriyaw bee be ele le kan. Mɔgojuguw mina i ko sagaw, i ye taga ni o ye fagariyoro ra; o bla danna fagarilon kama!

⁴"Jamanadenw ta sukasi bena ban tuma juman le sa? Kongobinw bee bena nugu tuma juman le tuun? O bee kera jamana mogow yere ta juguya le koson. Begaw, ani konow bee be halakira, sabu mogow b'a fora ko: 'An laban bena ke min ye, Ala te o lon.' "

Ala ta jaabiri

⁵"Ni sennamanw ta bori ka ele sege, o tuma i bena se ka bori ni sotigiw ye cogo di? Ni ele hakiri te sigi fo i ye ke yoro laganfiyanin le ra, o tuma ni i nana taga sigi Zuriden baji ta mankanw ce ra don?

⁶Sabu hali i yere balemaw, ani i ta somogow, olugu fana be i janfara; o be o kan korota ka i korofa. O koson i kana la o ra, hali ni o be kumadimanw fora i ye."

Ala k'a ko don a ta batoso ni a ta mogow ra

⁷"Ne ka ne ko don ne ta batoso ma, ne banna ne ta mogow ra; ne tun be minw kanu ni ne jusukun bee ye, ne ka olugu le labla o juguw ye.

⁸Ne ta mɔgɔw kera ne fe i ko jara be cogo min na kongo kɔnɔ. O be perenna ne kunna, o le kosɔn ne ka o kɔninya.

⁹Yala ne ta mɔgɔw kera ne fe i ko jori nɔw be duga min na, fɔ duga tɔw bena a lamini fan be ra wa? Aw ye taga kongosogow bee lajen, o ye na domuniba ke!

¹⁰Beganmarabaga caman ka ne ta rezeforo cen, o ka ne ta foro dɔndɔn; o ka ne diyanyaforo yeɛma k'a ke yɔrɔ lakolonba ye.

¹¹O k'a cen k'a ke yɔrɔ lakolon ye; o kasibagatɔ le be ne ja kɔrɔ, sabu o ta yɔrɔ kera yɔrɔ lakolon ye. Jamana bee cenna, sabu mɔgɔ te yi min b'a janto a ra.

¹²"Cenrikebagaw be nana ka bɔ kongokolon kuruw bee kunna; sabu Matigi Ala ta kerekemuru bena cenri ke, k'a ta jamana fan kelen na ka taga a bla a fan dɔ ra. Danfen si tena nasuma sɔrɔ.

¹³O ka siman dan, ka na nani kan siman nɔ ra; o ma tɔnɔ sɔrɔ o ta sege ra. Aw ta simantige bena maroya bla aw ra, sabu Matigi Ala dimina aw kɔrɔ kosebe!"

Ala bena min ke Izirayeli sigiyɔgɔw na

¹⁴Matigi Ala ko: "Ne ka jamana min di Izirayelimɔgɔw ma, ne ta mɔgɔw, k'a ke o ta ye, ne sigiyɔgɔnjugu minw bee sera o jamana ma, ne bena olugu bee lawuri ka bɔ o ta jamanaw ra, ka Zuda mara mɔgɔw fana labɔ o ce ra.

¹⁵Nka o lawurinin kɔ, ne belen bena hina o ra tuun, ka o bee kelen kelen lasekɔ o sigiyɔrɔ ra, ka o bee kelen kelen lasekɔ o ta jamana ra.

¹⁶Ni o ka ne ta mɔgɔw ta tagamacogo ladegi ka ja, ka kari ni ne tɔgɔ ye k'a fɔ ko: 'An be kari Matigi Ala panaman tɔgɔ ra', i n'a fɔ o tun ka ne ta mɔgɔw karan ko o ye kari Baali* ta jo tɔgɔ ra cogo min na, o tuma o bena sigiyɔrɔ sɔrɔ ne ta mɔgɔw ce ra.

¹⁷Nka ni siya min ma ne lamɛn, ne bena o siya gben ka bɔ a ta jamana ra, ka o gben, ka o halaki. Matigi Ala ko ten."

Yeremi 13

Ala bena Zuda mara laben cogo min na

(13–20)

Cɛsirinan ta ko

¹Matigi Ala k'a fɔ ne ye ko: "Taga cɛsirinan dɔ san, min danna ni lenfani ye, i ye a siri i yere ce ra; nka i kana a to ji ye se a ma."

²Ayiwa, ne tagara cɛsirinan san, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ ne ye cogo min na, k'a siri ne yere ce ra.

³Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun a sijaga flanan na, ko:

⁴"I ka cesirinan min san k'a siri i ce ra, o ta ka taga ni a ye Efirati ba fan fe, i ye taga a dogo farawo do kono yi."

⁵Ne tagara a dogo Efirati ba koro i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo cogo min na.

⁶Wagatijan temenin ko, Matigi Ala k'a fo ne ye ko: "Wuri ka taga Efirati ba ra; ne tun ko i ye taga cesirinan min dogo yi, taga o ta."

⁷Ne tagara Efirati ba koro, ne tun ka cesirinan dogo yoro min na, ne ka o yoro wogobi ka cesirinan bo. Nka ne k'a ye ko cesirinan tun torira, a te foyi na tuun.

⁸Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun;

⁹a ko: "Matigi Ala ko: 'Ne bena Zuda mara magow ta yerebonya cen nin cogo le ra, ani Zeruzalemukaw ta yerebonyaba min be o ra.

¹⁰O siya magojugu minw be ban ka ne ta kuma lamen, minw be tagama ka kapa ni o yere jusukun ta miiriyaw ye, ka tugu ala werew ko, ka o kinbiri gban olugu koro ka o bato, o magow bena ke i ko nin cesirinan min te foyi na tuun.

¹¹Sabu mago be cesirinan siri a yere ce ra cogo min na, ne fana tun ka Izirayeli ta magow siri ne ce ra o cogo le ra, ani Zuda ta magow bee, Matigi Ala ko ten, janko o ye ke ne ta magow ye, ani ne togo bonya sababu, ani ne tandori sababu, ani ne ta noro; nka o ma ne lamen.' "

Ala ta dimi

¹²"Ayiwa, nin kuma fo o ye, ko Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: 'Rezenjiforogow bee kera janko o ye fa rezenji le ra!' O bena i jaabi ko: 'Yala o tuma anw m'a lon ko rezenjiforogow bee kera janko o ye fa rezenji ra le wa?'

¹³O tuma i bena a fo o ye ko Matigi Ala ko: 'Ne bena nin jamana magow bee fa; masace min siginin be Dawuda ta masasiginan kan, ani sarakalasebagaw, ani ciraw, ani Zeruzalemukaw bee, ne bena o bee fa fo ka o panamini.

¹⁴Ne bena o gbasi jogon na ka o cici, facew ni dencew bee. Matigi Ala ko ten. Ne tena hina, ne tena manuman, ne tena makari mago si ra. Foyi le tena ne bari ka o halaki.' "

Ala kanminari

¹⁵Aw ye menni ke, aw ye aw toro malɔ kosebe, aw kana yada, sabu Matigi Ala le be kumana.

¹⁶Aw ye bonya la Matigi Ala, aw ta Ala kan, sani a ye na dibi lajigi aw kan, sani aw sen ye talon kuruw ra, terebenda dibi ra. Aw be yeelen makonona, nka a bena a yelema k'a ke saya dibi le ye, k'a ke dibikuruba ye.

¹⁷Nka ni aw ma lamenni ke, ne bena dogo ka kasi aw ta yerebonya koson; ne bena kasi ka naji caman bo, sabu o bena Matigi Ala ta sagakuru mina ka taga ni a ye.

Ala ka min fo masace ta somagow ye

18”A fɔ masace ni masamusu ye ko: ‘Aw ye jigi ka sigi dugu ma, sabu masafugula min tun ye aw ta masiri ye, o bɔra aw kun na ka ben.’

19Jamana woroduguyanfan duguw ta dondaw datugura, mɔgɔ si tɛ yi min bɛ se ka o dayɛɛ. Zuda mara mɔgɔw bɛɛ minana, o bɛɛ lajennin minana ka taga ni o ye.”

Maroya bɛna Zeruzalɛmu sɔɔ

20”Zeruzalɛmu, i ja kɔɔta ka fleri kɛ, minw bɛ nana ka bɔ sahiliyanfan fɛ, o flɛ! Sagakuru min tun dira i ma, o bɛ min? O sagakuru min tun ye i ta masiri ye, o bɛ min?

21Ele yɛɛ ka minw karan, ka o kɛ i kuntigiw ye, ni olugu nana sigi i kunna, i bɛna mun fɔ sa? Yala dimi tɛna ben i kan i ko muso jigibagatɔ ta dimi wa?

22Ni i k’a fɔ i yɛɛ kɔɔ ko: ‘Mun kosɔn nin kow sera ne ma sa?’ I ta terenbariya caya kojugu le kosɔn, i ta tagafe kɔɔtara, k’a to o bɛna i kan.

23”Yala Etiyopika bɛ se k’a fari cogoya yɛɛma wa? Walama waraninkala bɛ se k’a siw jɛgen bɔ a yɛɛ ra wa? Aw fana bɛ se ka kɔnuman kɛ cogo di, aw minw derira kojugukɛ ra?

24Ne bɛna aw janjan i ko kongokolon fɔɔ bɛ binjalan cɛ ka taga cogo min na.

25”Ele ninyɔɔ ye nin ye, ne ka min latigɛ i ye. Matigi Ala ko ten, sabu i jinana ne kɔ, ka i jigi la faninya alaw kan.

26Ne bɛna i ta tagafe kɔɔta k’a se fɔ i pada ma janko o ye i lebu ye.

27Ne ka i ta jɛɛyaw ye, ani i ta cɛkokasiw, ani i bɛ i ta jatɔyajugu minw kɛ kongoriw kunna ani kongokɔɔɔɔɔɔ ra. Ne ka i ta ko haramuninw ye. E, Zeruzalɛmu, bɔɔ bɛna ele sɔɔ, ele bɛna bɔ i ta saninyabariya ra tuma juman le sa?”

Yeremi 14

Yeremi ka Ala daari sanji ko ra

1Matigi Ala ka kuma min lase Yeremi ma sanjinabariya ko ra, o le ye nin ye:

2”Zuda bɛ maɔumankokasi kɛra, o ta duguw benbɛna; mɔgɔw jusu kasinin sigisiginin bɛ dugu ma; kasikan le bɛ bɔra Zeruzalɛmu dugu kɔɔ.

3Matigicɛw bɛ o ta baaradenw ci ka taga ji jini; olugu bɛ taga kɔɔnda ra, nka o tɛ ji sɔɔ. O bɛ sekɔ ni o ta minan lakolon ye, o kɔɔɔɔfirinin ni o jigi tigenin bɛ o kun datugu ka sekɔ ka na.

4Dugukolo jara fɔ k’a pɛɛɛɛɛɛ, sabu sanji tɛ bɛna jamana kɔɔ. Sɛɛɛɛbagaw jigi tigɛra, fɔ o bɛ o kun datugu.

5Hali minanmuso bɛ den woro kongo kɔɔ ka taga k’a to yi, sabu bin tɛ yi.

⁶Kongofaliw be lɔlɔ fara kongoriw kunna, ka to ka fɔɔɔ mina i ko kongowuruw; o padenw baraka banna sabu bin te yi.”

⁷Mɔɔɔw ko: “E, Matigi Ala, hali ni an ta terenbariya ka an jaraƙi, an demɛ i tɔɔɔ kosɔn! An ta lanabariya bonyara, an ka jurumun ke, ka i hake ta.

⁸Ele le ye Izirayeli jigi ye, ele le ye a bɔsibaga ye a degu wagatiw ra. Mun kosɔn i bena ke jamana kɔnɔ i ko lonan, i ko dugutagabaga min be na su kelen dɔɔɔn si, ka taga?

⁹Mun kosɔn i be ke i ko mɔɔɔ min dabari beɛ banna, i ko kerekɛɛɛfari min te se ka mɔɔɔ kisi? O beɛ n’a ta, Matigi Ala, i be an ce ra, ele tɔɔɔ le be an na; i kana ban an na!”

Ala ma sɔn ko Yeremi ye daariri ke mɔɔɔw ye

¹⁰Matigi Ala be min fɔ nin mɔɔɔw ma, o ye, ko: “Can ra, yaala ka di o ye. O sen te to yɔɔɔ kelen na; o kosɔn Matigi Ala te o fe tuun. Sisan kɔni, a bena a hakiri to o ta terenbariyaw ra, ka o ta jurumunw hake bɔ o ra.”

¹¹Matigi Ala k’a fɔ ne ye tuun ko: “I kana daariri ke nin mɔɔɔw ye ko ne ye kopuman ke o ye.

¹²Hali ni o ka sun don ka ne daari, ne tena o kasikan lamɛn. Ni o ka saraka jɛnitaw* ni siman sarakaw* bɔ ne ye, ne tena sɔn o ra. Ne bena o halaki ni kerekemuru, ni kɔngɔ, ni banajuguw ye.”

¹³Ne ko: “E, Dunupatigi Ala, a fle, ciraw b’a fɔra o ye ko: ‘Kere tena ben aw kan, kɔngɔ fana tena ben aw kan, sabu Ala bena hera panaman le di aw ma nin yɔɔɔ ra yan.’ “

¹⁴Matigi Ala ka ne jaabi ko: “Ciraw be faninya le fɔra ne tɔɔɔ ra. Ne ma o ci, ne ma foyi fɔ o ye, ne ma kuma don o da ra; faninya sikow, ani kuma gbansanw, ani mɔɔɔlafirikuma minw be bɔ o yere ta miiriya ra, o be o cirayakumaw le fɔra aw ye.

¹⁵O kosɔn nin cira minw be kumana ne tɔɔɔ ra k’a sɔɔɔ ne ma o ci, k’a fɔ ko kere tena ke nin jamana ra, walama kɔngɔ, Matigi Ala be min fɔ o ciraw kama, o ye nin ye: Kerekemuru ni kɔngɔ le bena o ciraw halaki.

¹⁶O be o cirayakumaw fɔra mɔɔɔ minw ye fana, kɔngɔ ni kerekemuru bena olugu faga ka o suw benben Zeruzalemu dugukɔnɔsiraw ra; olugu yere o, o ta musow o, o dencɛw o, o denmusow o, mɔɔɔ tena sɔɔɔ ka o si su don. Ne bena o ta juguya ben o yere kan.”

Yeremi ka yafamadaari ke

¹⁷Nin kuma fɔ o ye, ko: “Ne naji ye jigi su ni tere, a kana lɔ ka ye, sabu kojuguba benna ne ta dugumɔɔɔw kan, banajuguba dɔ le benna o kan.

¹⁸Ni ne ka taga kongo kɔɔ, kerekemuru ka minw faga, olugu suw be yi; ni ne ka don dugu kɔɔ, kɔngɔ ka minw mina fɔ ka o halaki, olugu be yi. Ciraw, ani sarakalasebagaw be yaala jamana kɔɔ, nka o te foyi faamu nin kow ra.”

¹⁹Mɔgɔw ko: “E, Ala, yala i banna Zuda jamana ra pewu le wa? Yala Siyɔn dugu lɔgɔ bɔra i ra le wa? Mun kosɔn i ka tɔɔɔ ben an kan, k’a to fla te sɔɔra an ta tɔɔɔ ra? An tun be hera le makɔɔna, nka a ma na ja; an tun be an ta tɔɔɔw nɔgɔyawagati le makɔɔna, nka o nana ke jatigeba le ye.

²⁰E, Matigi Ala, an lɔra an ta juguya ra, ani an bemaw ta terenbariya; sabu an ka jurumun ke ka i hake ta.

²¹A ke i tɔgɔ kosɔn, i kana ban an na; i kana i ta masasiginan nɔɔɔman mafiyenya! I hakiri to an na, i kana an ni i ta jɛnɔgɔnya cɛn.

²²Siya tɔw ta batofɛn gbansanw beɛ ra, o ra juman kelen le be se ka sanji laben? Yala sankolo be se ka sanji lana a yere ma wa? Ele te wa, ele Matigi Ala, an ta Ala? An jigi be i kan, sabu ele le be nin kow beɛ kebaga ye.”

Yeremi 15

Jaraki bɛna ben Ala ta mɔgɔw kan

¹Matigi Ala k’a fɔ ne ye tuun ko: “Hali ni Musa ni Samawilu le nana ka na lɔ ne ja kɔɔ ka ne daari, ne tena sɔn nin mɔgɔw ma tuun. O gben ka bɔ ne ja kɔɔ, o ye taga.

²Ni o ko i ma ko: ‘O tuma an bɛna taga min le?’ I ye o jaabi, ko Matigi Ala ko: ‘Minw ka kan ni banajugu ye, banajugu be olugu faga, minw ka kan ni kerekemuru ye, kerekemuru be olugu faga, minw ka kan ni kɔngɔ ye, kɔngɔ be olugu faga, minw ka kan ni minari ye, olugu be mina ka taga.’

³“Ne bɛna kojugu suguya naani le ben o kan; Matigi Ala ko ten: O bɛna o faga ni kerekemuru ye, wuruw be o sogo sama k’a tigetige, kɔɔw be o sogisogi, kongowaraw be o halaki.

⁴Ne bɛna o ta ko ke jatigekoba ye dugukolo siya tɔw beɛ fe; ne bɛna o ke Ezekiyasi dence Manase , Zuda masace ta kojuguw le kosɔn, a tun ka kojugu minw beɛ ke Zeruzalemu.”

Zeruzalemu k’a kɔ don Ala ra

⁵“E, Zeruzalemu, jɔn le bɛna makari ele ra sa? Jɔn le bɛna i jusu saaro? Jɔn le bɛna a ta sira bla ka faran ka na ele kopininka?

⁶Ele banna ne ra; Matigi Ala ko ten, i ka i kɔ di ne ma, o kosɔn ne ka ne boro bɔ i kama ka i halaki, sabu ne segera sabari ra.

⁷Ne bɛna o fiye ni simanfiyenana ye ka o labɔ jamana kɔɔ, ka o janjan, ka o bɔɔ o ta denw na. Ne bɛna ne ta mɔgɔw halaki, sabu o ma sekɔ ka bɔ o ta sirajuguw kan.

⁸Ne sababu ra, o ta muso ce saninw cayara ka teme hali kogojida kenken kan. Ne ka cenrikebaga ci tereghan papa fe kerakedenw bamusow kama; ne barara ka kononofiri ni jatige cun o kan.

⁹Muso min tun ka dence wolonfla woro, o baraka banna, a nenekiri minana a ra. Ale ta tere be ben, k'a soro tere ma ban folo; a maroyara, fo ka lebu. Ni o to minw ka to, ne bena olugu labla kerakemuru ye ka o bla o juguw na koro. Matigi Ala ko ten."

Ala bena baraka don Yeremi ta baara ra

¹⁰"E, ne bamuso, bono ka ne soro sabu i ka ne woro! Ne le kera jamana bee lajennin ta sosoriw ni a ta kerew kun ye! Ne ma juru don mogoro ra, ne ma juru ta mogoro fe, nka bee be ne dangara."

¹¹Matigi Ala ka ne jaabi ko: "Sigiya t'a ra, ne bena i bosi i ta wagatigbelenw na, ani i degu wagatiw ra: i juguw yere le bena na i daari.

¹²Yala mogoro be se ka nega kari wa, sahiliyanfan ta nega, walama siranega?

¹³"Ne bena a to mogoro ye aw borofenw, ani aw ta naforow ce, o tena foyi sara aw ye; o be ke aw ta jurumunw le koson, aw ka jurumun minw bee ke aw ta jamana konon.

¹⁴Ne bena a to aw ye taga ke aw juguw ta jonw ye jamana do ra, aw ma jamana min lon; sabu ne ta dimi manana i ko tasuma, o tasuma be manana aw le kama.

¹⁵"Ele ka fen bee lon, Matigi Ala; i hakiri to ne ra, i janto ne ra, ka ne dimibo ne torobagaw ra; i kana mupu ne juguw koro fo ka na a to o ye ne latunu. I hakiri to a ra ko ne kera mafiyenyarifen ye ele le koson.

¹⁶Ne ka i ta kumaw soro minke, ne ka o domu, i ta kuma ka ne ninsondiya, ka ne jusu diya, sabu ele togo le be ne ra. E, Matigi Ala, Fangatigi Ala.

¹⁷Ne ma taga sigi ni mogolobobobagaw ye ka yereko ni olugu ye; i boro baraka ka ne jagboya ka sigi ne kelen na, sabu i ka ne jusu bo kosebe mogoro kama.

¹⁸Mun koson ne ta sege te banna ka ye? Mun koson ne ta bana te banna ka ye, a te sonna ka keneya? Yala i b'a fe ka ke ni ne ye le i ko bunun min be mogoro janfa wa, i ko mogoro te se k'a jigi la bunun min ta ji kan?"

¹⁹Ayiwa, Matigi Ala ta jaabi ye nin ye: "Ni i ka na ne fe tuun, ne bena i ta, ka i lo i loyocofolo ra ne na koro. Ni i ka fenpanamanw faran ka bo fengbansanw na, o tuma i bena ke ne ta daramina ye. O ra, olugu le bena seko ka na ele fe, ele le tena seko ka taga olugu fe.

²⁰Ne bena i ke nin mogoro fe i ko siranegakogo barakaman; o bena i kere, nka o tena se i ra, sabu ne bena ke ni i ye, janko ka i kisi, ka i bosi; Matigi Ala ko ten.

²¹Ne bɛna i bɔsi ka bɔ mɔɔɔjuguw boro, ne bɛna i kisi ka bɔ mɔɔɔ jusu farimanw boro.”

Yeremi 16

Yeremi kɛra kelennamɔɔ ye

¹Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma, k’a fɔ ne ye ko:

²”I man kan ka muso furu, ka dence walama denmuso sɔɔɔ ni a ye nin yɔɔɔ ra yan;

³sabu dencew, ani denmuso minw bɛna woro yan, ani o bamuso minw bɛna o woro, ani o face minw bɛna o woro nin jamana kɔɔɔ yan, Matigi Ala b’a fɔ olugu ta ko ra, ko:

⁴Bana dɔw bɛna o faga, mɔɔɔ tena sɔɔɔ ka o sanga kɛ, ka o sutara. O suw bɛna kɛ nɔɔɔ le ye dugukolo kan. Kɛrɛkɛmuru ni kɔɔɔ fana bɛna o halaki. O suw bɛna kɛ kɔɔɔw ni kongowaraw ta domuni ye.’ “

⁵Matigi Ala ko ne ma ko: “I man kan ka don sangabon kɔɔɔ, i man kan ka taga sukoya ra, walama ka mɔɔɔ su kasi, sabu ne ka ne ta hera bɔ nin jamana mɔɔɔw kan, Matigi Ala ko ten; ne ta pumanya ni ne ta hina bɔra o kan.

⁶Mɔɔɔɔbaw, ani mɔɔɔ fitiniw bɛɛ bɛna sa nin jamana kɔɔɔ; mɔɔɔ tena o ta sanga kɛ, o su tena don kaburu kɔɔɔ. Mɔɔɔ si tena a fari tigetige ka tagamasiyen kɛ a fari ra o kosɔn, mɔɔɔ si tena a kun li o kosɔn.

⁷Mɔɔɔ si tena domuni kɛ ni mɔɔɔ ye ko a bɛ o tigi jusu saaro, ko sabu a ta mɔɔɔ sara, walama ka minnifen min ni mɔɔɔ ye, ko a bɛ a jusu saaro, ko sabu a face walama a bamuso sara.

⁸”I man kan ka taga janagbɛ yɔɔɔ ra fana, ka taga sigi ni mɔɔɔ dɔw ye ka domuni kɛ, ka min;

⁹sabu Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: ‘Ne bɛna pagarikanw, ani ninsɔndiyakanw, ani kɔɔɔɔɔ ta dɔnkirilakanw, ani kɔɔɔmuso ta dɔnkirilakanw bɛɛ ban nin jamana kɔɔɔ aw ta wagati ra, aw yɛɛ na na.’ “

Ala bɛna a ta mɔɔɔw gbɛn ka taga jamana wɛɛ ra

¹⁰”Ayiwa, ni i nana nin kumaw bɛɛ fɔ nin mɔɔɔw ye, ni o ko i ma ko: ‘Mun kosɔn Matigi Ala ka nin kojugubaw bɛɛ latige an kama? O tuma an ka terenbariyako juman le kɛ, walama an ka jurumun juman le kɛ Matigi Ala, an ta Ala ra sa?’

¹¹I ye o jaabi ko: ‘Aw bɛmaw banna ne ra, Matigi Ala ko ten. O tugura ala wɛɛw kɔ, ka olugu bato, ka o kinbiri gban o kɔɔɔ. Nka ne kɔni, o banna ne ra, o ma to ne ta sariya kan.

¹²O bɛɛ n’a ta, aw belen ka kojugu kɛ ka temɛ aw bɛmaw kan pewu. Aw bɛɛ bɛ tagama ka kapa ni aw yɛɛ jusukun ta miiriyajuguw le ye; aw tɛ sɔn ka ne lamɛn.

13O koson ne bena aw labo nin jamana ra, ka aw firi jamana wɛrɛ ra, aw ni aw bɛmaw si ma jamana min lon. Aw bena taga ala wɛrɛw bato o yɔrɔ ra su ni tere, sabu ne tena makari aw ra tuun.’ “

Ala bɛna a ta mɔgɔw laseko

14”O bɛɛ n’a ta, lon dɔ bɛna se, Matigi Ala ko ten, o lon na mɔgɔ tena a fɔ tuun ko: ‘Ne bɛ kari Matigi Ala panaman tɔgɔ ra, ale min ka Izirayelimɔgɔw labo Misiran jamana ra.’

15Nka o bɛna a fɔ le ko: ‘Ne bɛ kari Matigi Ala panaman tɔgɔ ra, ale min ka Izirayelimɔgɔw lana ka bo sahiliyanfan jamana ra, ani ka bo jamana tɔw bɛɛ ra, a tun ka o gbɛn ka taga jamana minw bɛɛ ra.’ Sabu ne bɛna o laseko o ta dugukolo kan, ne tun ka dugukolo min di o bɛmaw ma.

16”A flɛ, ne bɛna jɛgɛminabaga caman ci, Matigi Ala ko ten, olugu bɛna taga o mina; o kɔ, ne bɛna donso caman ci, olugu bɛna taga tugu o kɔ kuruw, ani kongoriw bɛɛ kan, fɔ ka taga don o kɔ farawow kɔnɔ.

17Sabu ne na bɛ o ta kow bɛɛ ra; o ta ko si ma dogo ne ma, o ta terenbariyaw ma dogo ne na kɔrɔ.

18Ne bɛna o ta terenbariyaw, ani o ta jurumunw juru sara o ra fɔlɔ, fɔ sɔnaga fla, sabu o ka ne ta jamana lanɔgɔ ni o ta batofɛnw ye, nin tɛ batofɛn minw na; o ka ne ta yɔrɔ fa ni batofɛn cɛjugu haramuninw ye.”

19”E, Matigi Ala, ne ta fanga sɔrɔyɔrɔ, ani ne ta baraka sɔrɔyɔrɔ! Ele le ye ne dogoyɔrɔ ye wagatigbɛlɛnw na. Siyaw bɛna na i fɛ ka bo fɔ dugukolo danw na, ka n’a fɔ ko: ‘An bɛmaw ta alaw tun tɛ ala panamanw ye; batofɛn gbansanw tun lo, minw ma se ka foyi na o ye.

20Yala adamaden bɛ se ka ala lalaga a yɛrɛ ye wa? Ɔn-ɔn, sabu o fɛnw tɛ se ka kɛ alaw ye!’ “

21Ala ko: “Ayiwa, a flɛ, ne bɛna o karan; sisan kɔni, ne bɛna ne ta se bagaya ani ne ta fanga yira o ra; ni o kɛra, o bɛna a lon ko ne le tɔgɔ ye ko Matigi Ala.”

Yeremi 17

Zuda mara ta mɔgɔw ta jurumun

1”Zuda mara ta mɔgɔw ta jurumun sebera ni nege le ye, a sebera ni lulu dabɔnin le ye ; a sebera o jusukun ta walaka kan, a sebera o ta sarakabɔnanw gbanw kan.

2O ra, o dencɛw hakiri bɛna to o sarakabɔnanw na, o hakiri bɛna to o ta jo musoman Asera ta berew ra, o ka minw turu yiriba flaburumanw kɛrɛ fɛ, ani kongorijanw kunna,

³ani kuruyɔrɔw ra, ani kongokɔnɔyɔrɔw ra. Aw borofenw, ani aw ta naforow bɛɛ, ne bɛna a to mɔgɔw ye o bɛɛ cɛ, hali aw ta sɔnnikeyɔrɔw! Ne bɛ o kɛ aw ta jurumun le kosɔn, aw ka jurumun minw kɛ aw ta jamana yɔrɔ bɛɛ ra.

⁴Ne ka jamana min di aw ma, aw yɛɛ le bɛna a to o bɛ bɔsi aw ra. Ne bɛna aw lataga jamana dɔ ra, aw ma jamana min lɔn, ka taga aw kɛ aw juguw ta jɔnw ye; sabu aw ka ne ta dimi lawuri, i ko tasuma, tasuma min tena faga tuun.”

Ala kelen le ye jigjuman ye

⁵Matigi Ala ko: “Mɔgɔ min b’a jigi la adamaden kan, o tigi danganin lo, min b’a boromala mɔgɔw ma, k’a ta miiriya bɔ Matigi Ala kan.

⁶O tigi bɛ i ko ɲaniyiri min bɛ kongokolon kɔnɔ; ale tena hɛra ye a ɲa ra fiyewu. A signin bɛ to kongokolon yɔrɔ janinw le ra yi, kɔgɔ kabakuruw cɛ ra, mɔgɔ si tɛ yɔrɔ min na.

⁷Nka mɔgɔ min b’a jigi la Matigi Ala kan, ni Matigi Ala ye mɔgɔ min jigjiga ye, o tigi ta ɲana.

⁸A bɛ i ko yiri min turura jida ra, min bɛ a ta liliw don ka taga ji fan na; a tɛ bɔ fundɛninwagati kala ma, a flaburuw kɛnɛ lo tuma bɛɛ. Hali ni sanji ma na san min na, a tɛ hami, a fana bɛ den wagati bɛɛ.”

Minw bɛ ban Matigi Ala ra

⁹Janfa bɛ adamaden jusukun na ka tɛmɛ fɛn bɛɛ kan, fla tɛ yi, min bɛ se k’a kɛɲɛya. Jɔntigi le bɛ se ka adamaden jusukun cogo lɔn?

¹⁰Ne Matigi Ala, ne bɛ mɔgɔ jusukun sɛgɛsɛgɛ, k’a kɔnɔnɔkɔw bɛɛ jate mina, janko ka bɛɛ sara ka kɲa ni a tagamacogo ye, ka bɛɛ sara ka kɲa ni a ta kɛwalew ye.

¹¹Wɔlɔnin ma fan minw la, a bɛ taga biri o kan; mɔgɔ min bɛ naforo sɔrɔ terenbariya ra, o tigi fana ta bɛ ten. K’a si to a cɛmance ra, a bɛ ta ka bɔ a ta naforo kɔrɔ, a ta kow bɛ laban i ko naloman ta kow.

¹²Masasiginan nɔɔrɔman dɔ bɛ yi, min kɔrɔtanin lo tuma bɛɛ; an ta Ala ta batoso saninman bɛ o yɔrɔ le ra.

¹³E, Matigi Ala, ele min ye Izirayɛli jigi ye, ni mɔgɔ o mɔgɔ ka ban ele ra, o tigi bɛna maroya le. Minw bɛ o yɛɛ mabɔ ele Ala ra olugu tɔgɔ bɛ to dugukolo buguri ra; sabu o banna bununji ɲanaman na, min ye Matigi Ala ye.”

Yeremi ta Aladaari

¹⁴“E, Matigi Ala, ne kɛɲɛya, ni o kɛra, ne bɛna kɛɲɛya; ne kisi, ni o kɛra, ne bɛna kisi, sabu ne ta tandori kun ye ele le ye.

¹⁵“A flɛ, o b’a fɔra ne ma ko: ‘Matigi Ala ta kuma ko kɛra di le? A ka min fɔ, a ye o kɛ!’

¹⁶Nka ne kɔni, ne ma ban ka tugu ele kɔ, ka ke i ta sagagbenbaga ye. Ne tun t'a fe nin tɔɔɔ ye se o ma; i yeɛ ka o lon. Kuma o kuma be bɔ ne da ra, i ka o beɛ lon, a si ma dogo i ma.

¹⁷I kana ke ne fe jatigeke ye; sabu ni kojugu ka se ne ma, ne dogoyɔɔ ye ele le ye.

¹⁸A to ne tɔɔɔbagaw le ye maroya, nka ne yeɛ kana maroya; olugu jigi le ye tige, nka ne yeɛ jigi kana tige. Kojugu lase o ma, ka cenri ben o kan fo sijaga fla.”

Ala ta mɔɔw ma Nenekirilon jate

¹⁹Matigi Ala k'a fo ne ye ko: “Dugu donda min tɔɔ ye ko Jamanadenw ta donda, Zuda masacew be don ka bɔ da min fe, taga lo o da ra. O kɔ, i ye taga lo Zeruzalemu dugu donda tɔw beɛ ra ten.

²⁰I y'a fo mɔɔw ye ko: ‘Aw ye Matigi Ala ta kuma lamɛn, aw Zuda masacew, ani aw Zuda mara mɔɔw beɛ, ani aw Zeruzalemukaw beɛ, aw minw be teme nin daw fe!

²¹Matigi Ala ko: Aw ye aw yeɛ kɔɔsi, aw kana to ka doniw ta Nenekirilon* na, ka don ni doniw ye Zeruzalemu dugu kɔɔ.

²²Aw kana bɔ ni doni ye aw ta bonw kɔɔ fana Nenekirilon na, aw kana baara si ke; aw ye Nenekirilon ke lon saninyanin ye, i n'a fo ne tun k'a fo aw bemaw ye cogo min na.

²³ ‘Nka o ma sɔn ka ne lamɛn, o ma o toro malɔ. O ka o kun gbeleya, ka ban ka menni ke, o ma sɔn ne ta ladirikan ma.

²⁴ ‘Ayiwa, ni aw sɔnna ka ne lamɛn can ra, Matigi Ala ko ten, ni aw ma don ni doniw ye nin dugu dondaw fe Nenekirilon na, ni aw ka Nenekirilon ke lon saninyanin ye, ni aw ma baara si ke o lon na kɔni,

²⁵o tuma masacew ni fagamaw bɛna to ka teme nin dugu dondaw fe. O bɛna sigi masace Dawuda ta masasiganan kan; o bɛna don sowotorow kɔɔ, ka yeɛ sow kan, olugu ni o ta jamana jamɔɔw, ani Zuda mara mɔɔw, ani Zeruzalemu dugumɔɔw; mɔɔw bɛna sigi nin dugu kɔɔ wagati beɛ.

²⁶Ni o kɛra, mɔɔw bɛna na ka bɔ Zuda duguw ra, ani Zeruzalemu kɛrefeduguw ra, ani Boniyaminu ta mara ra, ani jamana dugumayanfan na, ani kuruyɔɔw ra, ani jamana woroduguyanfan na, ka na saraka jenitaw*, ani saraka werɛw, ani siman sarakaw*, ani wusunan sarakaw* bɔ, ka barakalari sarakaw* bɔ Matigi Ala ta so kɔɔ.

²⁷Nka ni aw ma ne lamɛn, ni aw ma Nenekirilon ke lon saninman ye, ni aw ka to ka doniw ta ka don Zeruzalemu dugu dondaw fe Nenekirilon na, o tuma ne bɛna tasuma don dugu dondaw ra; tasuma bɛna Zeruzalemu masabonbaw jeni, a fana tena faga tuun.’ “

Yeremi 18

Adamaden be Ala boro kɔnɔ i ko bɔgɔdaga

- ¹Matigi Ala ka kuma min lase Yeremi tuun, o ye nin ye; a ko a ma ko:
- ²"I wuri ka taga dagalalagabaga ta so. Ni i sera yi, ne bɛna ne ta kuma lase i ma."
- ³Ne tagara dagalalagabaga ta so, ka taga a sɔrɔ a be daga dɔ lalagara dagalalaganan kan.
- ⁴Ne nana a ye ko tuma dɔw ra, a b'a fe ka daga min lalaga, o daga te na a boro, sabu tuma dɔ bɔgɔ be ke ten dagalalagabaga boro. Ayiwa, ni a kɛra ten, a be o daga yeɛma k'a ke daga suguya wɛre ye, suguya min ka di a yeɛ ye.
- ⁵Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma, ko:
- ⁶"E, Izirayelimɔgɔw, yala ne te se ka aw ke i ko nin dagalalagabaga b'a kɛra cogo min na wa? Matigi Ala ko ten. Aw be ne boro i ko bɔgɔ be dagalalagabaga boro kɔnɔ cogo min na, aw Izirayelimɔgɔw!
- ⁷"Ne be se k'a fɔ siya dɔ ta ko ra, walama jamana dɔ ta o ra, ko ne bɛna a wuri ka bɔ a nɔ ra, k'a ci, k'a halaki;
- ⁸nka ne ka o kuma fɔ o siya min na, ni o siya k'a ta juguya dabla, o tuma ne tun ka kojugu min latige a kama, ne be o dabla.
- ⁹Ne be se k'a fɔ fana siya dɔ ta ko ra, walama jamana dɔ ta ko ra, ko ne bɛna o siya lɔ, k'a sabati.
- ¹⁰Nka ni o siya ka kojugu ke ne na kɔrɔ, ni o ma sɔn ka ne lamɛn, o tuma ne tun ka kɔnuman min latige o ye, ne be o dabla.
- ¹¹"Ayiwa, sisan a fɔ Zuda mara mɔgɔw beɛ ye, ani Zeruzalemukaw, ko Matigi Ala ko: 'Ne be kojugu dɔ labɛna aw kama, ne be ko dɔ njaninya aw kama. O ra aw beɛ ye sekɔ ka bɔ aw ta sirajuguw kan, ka aw tagamacogow, ani aw ta kɛwalew na.'
- ¹²"Nka o ko: 'I kana i yeɛ sege! Ni an yeɛ ka min njaninya, an bɛna o le ke; an bɛna tagama ka kapa ni an yeɛ jusukun ta miirijuguw le ye.' "

Izirayelimɔgɔw jinana Ala kɔ

- ¹³O kɔsɔn Matigi Ala ko: "Aw ye jininkari ke siyaw ce ra; jɔn le ka nin ko jɔgɔn men ka ye? Izirayeli, sunguru kanunin ka kojuguba ke.
- ¹⁴Ji min be lɔ farakuru kunna Liban jamana ra, yala o be se ka ban ka ye wa? Jisuma min be woyo ka bɔ fɔ yɔrɔjan, yala o be se ka ja ka ye wa ?
- ¹⁵Ne ta mɔgɔw kɔni jinana ne kɔ. O be taga wusunɛn sarakaw* bɔ batofɛn gbansanw ye. O kɔsɔn o sen be talon o ta sira kan, fɔ o be sirakɔrɔ bla, ka teme sira werew fe, sira minw man ni.

¹⁶O ka o ta jamana ke yɔɔ lakolon ye, ka o ke lɔgɔɔrifɛn ye tuma bɛɛ; mɔgɔ o mɔgɔ bɛ tɛmɛ, o tigi bɛ kabakoya, fɔ a b'a kun kɔmi.

¹⁷Ne bɛna o labori o juguw ɲa, ka o janjan, i ko terebɔyanfan fɔɲɔ bɛ fɛnw yerege cogo min na. O ta ɲagbanlon na, ne bɛna ne kɔ le di o ma, ne tɛna ne ɲa di o ma.”

Mɔgɔw ta ɲaninyajugu, ani Yeremi ta Aladaari

¹⁸O ko: “Aw ye na, an ye dabarijugu dɔ siri Yeremi kama. An tɛna fɔn sarakalasebaga ra min bɛ an karan sariya ra, an tɛna fɔn hakiritigi ra min bɛ an ladi, an tɛna fɔn cira ra min bɛ an waaju. Aw ye na, an ye Yeremi laben ni an ta nafiya kumaw ye. An kana an janto a ta kumaw si ra tuun.”

¹⁹”E, Matigi Ala, i janto ne kumakan na, ne kerebagaw ta kuma lamɛn!

²⁰Yala kɔɲuman ka kan ka sara ni kojugu ye wa? Sabu o ka dinga sogi ne ɲa. Ala, i hakiri to a ra ko ne lɔra i ɲa kɔɔ ka kuma i fɛ olugu ta ɲa le kosɔn, janko ka i ta dimi mabɔ o ra.

²¹Ayiwa, a to kɔngɔ ye ben o ta denw kan; kerekemuru ye o faga. O ta musow ye bɔnɔ o ta denw na, o ye ke muso cɛ saninw ye; sabu banajugu bɛna ben o ta cɛw kan ka o faga, kerekemuru bɛ o ta cɛdenw faga kerekɛyɔɔ ra.

²²Ni i nana bara ka benkanikebagaw lana o kama tuma min na, kulekanw ye bɔ o ta sow kɔnɔ, sabu o ka dinga sogi janko ne ye ben o kɔnɔ, o ka janw dogo k'a la janko ne senw ye mina o ra.

²³”Nka ele kɔni, Matigi Ala, o ka jɛn min o min siri janko ka ne faga, ele ka o bɛɛ lɔn. I kana sɔn ka o ta terenbariyaw yafa o ma, i kana o ta jurumunw jɔsi ka bɔ i ɲa kɔɔ, o ye bɔ ka ben i ɲa kɔɔ, ni i ta dimi wagati sera, i ye wuri o kama.”

Yeremi 19

Daga cinin tagamasiyɛn

¹Matigi Ala k'a fɔ ne ye tuun ko: “Taga bɔgɔdaga dɔ san dagalalagabaga fɛ; o kɔ, i ye taga dugu cɛkɔɔɔbaw, ani sarakalasebaga cɛkɔɔɔba dɔw wele,

²aw ye bɔ ka taga Beni Hinɔmu ta dingakolonba yɔɔ ra, donda min bɛ wele ko Dagakolonw ta donda, aw ye taga o donda ra. Ni aw sera yi, ne bɛ kuma min fɔ i ye, i ye pɛrɛn ka o fɔ.

³I b'a fɔ o ye ko: ‘Aw ye Matigi Ala ta kuma lamɛn, aw Zuda masacɛw, ani aw Zeruzalemukaw! Fangatigi Ala, Izirayɛli ta Ala ko: Ne bɛna kojuguba dɔ ben nin yɔɔ kan; ni mɔgɔ o mɔgɔ toro nana o mɛn, o tigi bɛna kabakoya fɔ ka manwu.

⁴Sabu o banna ne ra, ka nin yɔɔ yelemɛ k'a ke yɔɔ gbansan ye. O ka wusunɛn sarakaw* bɔ ala wɛrɛw ye, olugu yere ni o bɛmaw ni Zuda masacɛw si tun ma ala minw lɔn. O bagara mɔgɔ jarakibari caman ma, ka o faga nin yɔɔ ra yan.

⁵O ka sɔnnikɛyɔrɔw lalaga Baali* ta jo ye, ka o dencew jeni tasuma ra ka o ke saraka jenitaw* ye ka Baali ta jo sɔn, k'a sɔrɔ ne ma o fɔ o ye, ne ma o kuma jɔgɔn fɔ o ye, o ko yere ma don ne ta miiriya ra ka ye.

⁶" 'Ayiwa, o kosɔn, a flɛ, lon dɔ bɛna se, Matigi Ala ko ten, o lon na nin yɔrɔ tena wele tuun ko: Tofeti, walama ko: Bɛni Hinɔmu dingakolonba, nka a bɛna wele le ko: kannatigeri dingakolonba.

⁷Ne bɛna Zuda ni Zeruzalɛmu ta kolatigeninw cɛn nin yɔrɔ ra. Ne bɛna a to o juguw ye o faga ni kɛrɛkɛmuru ye; minw bɛ o fagayɔrɔ jɛnina, ne bɛna o don olugu boro; ne bɛna o sogo kɛ kɔnɔw, ani kongowaraw ta domuni ye.

⁸Ne bɛna nin dugu kɛ yɔrɔ lakolon ye, ka mɔgɔw kabakoya fɔ o bɛ filen fiyɛ. Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka tɛmɛ a kɔrɔ, o tigi bɛna kabakoya fɔ ka filen fiyɛ a ra a ta tɔrɔw bɛɛ kosɔn.

⁹Ne bɛna o jagboya o ye o dencew, ani o denmusow sogo domu. O yere fana bɛna jɔgɔn sogo domu; o wagati b'a sɔrɔ o jugu minw bɛ o fagayɔrɔ jɛnina, olugu ka o ta dugu lamini ka o degu kɔsɛbɛ.'

¹⁰"Ayiwa, o kɔ, cɛkɔrɔba minw tun tagara ni i ye, i ye bɔgɔdaga ci olugu ja na,

¹¹k'a fɔ o ye ko Fangatigi Ala ko: 'Ne bɛna nin mɔgɔw, ani nin dugu ci tan le, i n'a fɔ mɔgɔ bɛ bɔgɔdaga ci cogo min na; ni a cira, a tɛ se ka lalaga tuun. O bɛna suw don Tofeti, sabu sudonyɔrɔ tena sɔrɔ yɔrɔ wɛrɛ ka mɔgɔw su don.

¹²" 'Ne bɛna o le kɛ nin jamana ni a mɔgɔw ra; Matigi Ala ko ten. Ne bɛna nin dugu kɛ i ko Tofeti kɛra cogo min na.

¹³O tun bɛ wusunan sarakaw* bɔra Zeruzalɛmu ta bonw, ani Zuda masacɛw ta bon minw bɛɛ kunna ka sankolokɔnɔfenw bato, ani ka rɛzenji sarakaw* bɔ ala wɛrɛw ye, ne bɛna o bonw kɛ yɔrɔ saninyabariw ye, i ko Tofeti ta yɔrɔ.' "

¹⁴Ayiwa, Yeremi bɔra Tofeti yɔrɔ ra, Matigi Ala tun k'a ci yɔrɔ min na ka taga cirayakumaw fɔ. A tagara lɔ Matigi Ala ta batoso lukɛnɛ ra k'a fɔ mɔgɔw bɛɛ ye ko:

¹⁵"Fangatigi Ala, Izirayɛli ta Ala ko: 'Ne tun ka kojugu minw bɛɛ fɔ nin dugu kama, ani a kɛrɛfɛduguw bɛɛ, ne bɛna o kojugu ben o kan, sabu o ka o kun gbɛleya, ka ban ka ne ta kumaw lamɛn.' "

Yeremi 20

Yeremi blara kaso ra

¹Yeremi tun bɛ nin cirayakuma minw fɔra, Imeri dence Pasuri, min tun ye sarakalasebaga ye ani Matigi Ala ta batoso kɔrɔsibagaw kuntigi, ale ka o kumaw mɛn.

²Pasuri ka cira Yeremi bugɔ, k'a senw don neɛ ra k'a bla Matigi Ala ta batoso sanfeyɔɔ donda kɔɔ, min be wele ko Boniyaminu ta donda.

³Nka o dugusagbe, Pasuri ka Yeremi senw bɔ neɛ ra k'a labɔ kaso ra. Yeremi k'a fɔ a ye ko: "Matigi Ala tɛ ele wele tuun ko: 'Pasuri', a be i wele le ko: 'Magɔri Misabibu', ko: 'siranyakoba be fan beɛ ra'.

⁴Sabu Matigi Ala ko: 'Ne bena siranyakoba le ben ele kan, ele ni i teriw beɛ. O juguw ta kerɛkemuru bena o faga ele yere ja na. Ne bena Zuda mara beɛ don Babilɔni masace boro fana; ale bena o ce ka taga ni o ye Babilɔni, ka taga o faga ni kerɛkemuru ye.

⁵Nin dugu ta fen maraninw beɛ, ani o ta baara tɔɔ beɛ, ani o ta fen nafamanw beɛ, ani Zuda masacew ta naforo beɛ, ne bena o beɛ don o juguw boro; olugu bena ben o kan ka o fenw beɛ ce ka taga ni o ye Babilɔni.

⁶Ele Pasuri kɔni, ele ni i ta somɔɔw beɛ, o bena aw mina ka taga ni aw ye. Ele bena taga Babilɔni; i bena sa yi, o bena i su don yi, ele ni i teriw beɛ, i ka i ta faninya cirayakumaw fɔ minw ye.' "

Ala ta kuma fɔri ka tɔɔɔ min la Yeremi kan

⁷E, Matigi Ala, i ka ne neɛ ka ne sɔɔ, ne fana sɔɔna neɛri ma; i ka ne mina jagboya ra ka se sɔɔ ne kan. Ne kera yerɛkofen le ye lon beɛ; beɛ be ne lɔɔɔɔ.

⁸Ni ne be kuma tuma o tuma, fɔ ne ye kule le; ne be peren ka mɔɔw ta jusukungbeleya ni o ta tɔɔri fɔ. Matigi Ala ta kuma fɔri be mafiyenyari ni lɔɔɔri le lase ne ma.

⁹Ayiwa, ni ne ko, ko ne tena a ko fɔ tuun, walama ko ne tena kuma a tɔɔ ra tuun, a ta kuma be ne jeni ne jusukun na i ko tasuma, a be i ko tasuma le donna ne kolow kɔɔ; ne b'a fɔ ko ne b'a kun ne yere ra, nka ne baraka be ban, ne tɛ se.

Yeremi k'a yere karifa Ala ma

¹⁰Jama be kumajugu minw fɔra ne ma, ne be o mena: "Siranyakobaw be fan beɛ ra! Aw y'a ko fɔ! An y'a ko fɔ jamɔɔw ye!" Ne teriw beɛ be ne kɔɔsira k'a fle ni ne bena ben. Dɔw ko: "A be se ka ke ko dɔ bena a neɛ, ni o kera, an bena se sɔɔ a kan, ka an yere dimibɔ a ra!"

¹¹Nka Matigi Ala be ne fe i ko kerɛkeɛfari; o kosɔn ne nɔɔbenbagaw be talon ka ben, o tɛ se sɔɔ. O bena maroya kosebe sabu o tena se sɔɔ; o kun suurunin bena to tuma beɛ, mɔɔ tena pina o ta maroya kɔ ka ye.

¹²Fangatigi Ala be mɔɔ terennin segesegɛ, a b'a kɔɔɔkɔw ni a jusukunnakow beɛ lon. Ala, ni i be i yere dimibɔ o ra tuma min na, a to ne ja ye o ye, sabu ne ka ne yere to ele le boro.

¹³Aw ye dɔnkiri la Matigi Ala ye, aw ye Matigi Ala tando; sabu a be fagantanw nin kisi, ka bɔ kojukɛbagaw boro.

Yeremi ta jusukasikumaw

¹⁴Ne worora lon min na, Ala ye o lon danga! Ne bamuso ka ne woro lon min na, Ala kana baraka don o lon na!

¹⁵Cε min tagara o kibaro fɔ ne face ye, Ala ye o cε danga! Min k'a fɔ ko: "I ka den sɔrɔ, dence lo," fɔ ka ne face ninsɔndiya kosebe,

¹⁶o cε ye ke i ko Matigi Ala ka dugu minw ci, ni a ma sɔn ka hina o ra. Sɔgɔmada fe a ye kulecikanw men, teregban fe a ye keremankanw le men!

¹⁷Mun na a m'a to ne ye sa ne bamuso kɔnɔ? O ra ne bamuso tun be ke ne ta kaburu ye, a lasiritɔ tun be to ten wagati bee!

¹⁸Mun kosɔn ne bɔra ne bamuso kɔnɔ ka na to sege ni jusukasi ra, fɔ ka taga ne ta dunɔpalatige ban maroya ra?

Yeremi 21

Zuda ni Zeruzalemu ta tɔrɔ kow

(21–29)

Ala ka masace Sedesiyasi jaabi

¹Matigi Ala ka nin kuma le lase Yeremi ma, wagati min masace Sedesiyasi ka Malikiya dence Pasuri, ani Maseya dence sarakalasebaga Sofoni ci Yeremi fe, ka taga a fɔ a ye ko:

²"Sabari ka Matigi Ala pininka an ye, sabu Babilɔni masace Nebukadinesari be kere ra ni an ye . A be se ka ke ko Matigi Ala bena a ta kabakoba dɔ ke an ye i n'a fɔ a derira k'a ke cogo min na, janko Nebukadinesari ye faran an na."

³Yeremi ka o jaabi ko: "Aw ye taga a fɔ Sedesiyasi ye,

⁴ko Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: 'A fe, kerékeminan minw be aw boro, aw be Babilɔni masace ni Babilɔnikaw kerera ni minw ye, sabu o ka aw ta dugu lamini, ayiwa, o kerékeminanw nasinna aw ta dugu kɔfeyɔrɔ ma, nka ne bena o yelema ka o nasin dugu yere kɔnɔnɔyɔrɔ ma.

⁵Ne yere bena aw kere ni ne ta sebgaya ni ne ta fanga ye, ne diminin, ani ne jusu gbannin, ani ne jusu bɔninba.

⁶Ne bena nin dugu kɔnɔfenw bee kere, adamaden fara beganw kan; bana juguba dɔ bena o faga.

⁷Matigi Ala ko ten; o kɔ, min ye Zuda masace Sedesiyasi ye, ani a ta jamana pamɔgɔw, ani jamanadenw, ani minw bɔsira banajuguw, ani kerékemuru ni kɔngɔ boro, ne bena olugu don Babilɔni masace Nebukadinesari boro, ka o don o juguw boro, ani min o min be o fagayɔrɔ pinina. Nebukadinesari bena o faga ni kerékemuru ye; a tena makari o ra, a tena sabari, a fana tena hina.'

⁸”Min ye nin dugumɔɔw ye, a fɔ olugu ye ko Matigi Ala ko: ‘A fle, ne be panamanya sira ni saya sira bla aw kɔrɔ.

⁹Ni min o min ka to dugu kɔnɔ, kerekemuru ni kɔngɔ ni banajugu bena o faga; nka Babilɔnika minw ka aw ta dugu lamini, ni mɔɔɔ min ka bɔ ka taga a yere di olugu ma, o tigi be kisi, a ta kisiri le be ke a ta nafa ye.

¹⁰Sabu ne ka ne na sin nin dugu ma janko ka kojugu le ke a ra, kopuman te; Matigi Ala ko ten. Ne be nin dugu don Babilɔni masace boro, ko a y’a jeni.’ “

Ala ka kankari la masace ta somɔɔw ye

¹¹Zuda masace ta somɔɔw, aw ye Matigi Ala ta kuma lamen!

¹²Dawuda ta somɔɔw, Matigi Ala ko: “Aw ye kiti tige can kan lon o lon. Mɔɔɔw be ben minw kan ka o borofenw ce, aw ye olugu bɔsi a tɔɔɔbagaw boro. Ni o te, ne ta dimi bena mana ka aw jeni i ko tasuma, mɔɔɔ fana tena se ka o tasuma faga; ne bena o ke aw ta kewalejuguw le kosɔn.

¹³”Ne ni aw be jɔɔɔn na, aw kurufurance mɔɔɔw, aw minw siginin be farakuru kan kenegbeba ra! Matigi Ala ko ten. Aw minw b’a fɔra ko: ‘Jɔn be se ka jigi ka na anw kama yan? Jɔn be se ka na don fɔ anw ta dogoyɔɔw ra yan?’

¹⁴Ayiwa, ne bena aw sara ka kɔna ni aw ta kewalew ye, Matigi Ala ko ten. Ne bena tasuma dɔ don aw ta yiritu kɔnɔ, ka aw jeni aw fan bee ra.”

Yeremi 22

Ala ka Yeremi ci Zuda masace ta somɔɔw kama

¹Matigi Ala ko: “Taga Zuda masace ta so, i ye taga nin kuma fɔ a ye.

²A fɔ ko: ‘Ele ye Matigi Ala ta kuma lamen, ele Zuda masace, min sigira Dawuda ta masasiganan kan, ele ni i ta jamana jamɔɔw, ani i ta mɔɔɔ tɔ minw bee be to ka don nin daw fe.

³Matigi Ala ko: Aw ye can ni terenninya sira tagama. Aw ye mɔɔɔ tɔɔɔninw bɔsi ka bɔ o tɔɔɔbagaw boro, aw kana lonanw, ani feritaw, ani muso ce saninw minako juguya, aw kana jusukungbeleyako ke o ra, aw kana mɔɔɔ jarakibari faga nin jamana ra yan.

⁴Sabu ni aw ka nin kumaw sira tagama can yere ra, o tuma masace dɔw belen bena to ka sigi Dawuda nɔ ra a ta masasiganan kan, ka to ka don nin so dondaw fe o ta sowotorow kɔnɔ, ani o ta sow kan, olugu ni o ta jamana jamɔɔw, ani o ta jamana mɔɔɔw.

⁵Nka ni aw ma sɔn ka nin kumaw lamen, ne be kari ne yere tɔɔɔ ra, Matigi Ala ko ten, ko nin so bena ke tomo le ye.’ “

⁶Sabu Matigi Ala be min fɔra Zuda masace ta so ta ko ra, o ye nin ye; a ko: “Ele be ne fe i ko Galadi mara, i ko Liban kuru kuncemayɔrɔ; nka o bee n’a ta, ne bena i ke kongokolonyɔrɔ le ye, ka i ke dugu lakolon ye.

⁷Ne bena cenrikebaga dɔw laben i kama; o bee ta baarakeminan be o boro. O bena i ta masaso sediriyiriw bee ra cepumanw tigetige, ka o firi tasuma ra.

⁸”Siya camanba bena teme nin dugu kere fe; mɔgɔw bena to ka jɔgɔn jininka ko: ‘Mun kosɔn Matigi Ala ka nin ko jɔgɔn ke nin duguba ra sa?’

⁹Mɔgɔw bena o jaabi ko: ‘A ka nin ke sabu o banna Matigi Ala, o ta Ala ta jenjɔgɔnya ma, ka taga o kinbiri gban ala werew korɔ ka olugu bato.’ “

Kuma min fɔra Salumu ta ko ra

¹⁰Min sara aw kana o su kasi, aw kana aw yere panasisi o kosɔn. Min minana ka taga , aw ye kasi o le kosɔn, sabu a te sekɔ tuun, a ja tena la a worojamana kan tuun.

¹¹Matigi Ala ka kuma min fɔ masace Salumu ta ko ra, Yoziyasi dence min tun kera masace ye a face Yoziyasi nɔ ra, ka sɔrɔ ka bɔ nin jamana ra, o kuma ye nin ye ko: “Ale te sekɔ yan tuun;

¹²o k’a mina ka taga ni a ye yɔrɔ min na, a bena sa yi, a tena nin jamana ye tuun.”

Kuma min fɔra Yehoyakimu ta ko ra

¹³”Mɔgɔ min be a ta so lɔ, ni a te terenninya jate, ka a sanfebon lɔ ni a te can sira jate, a mɔgɔjɔgɔnw be baara ke a ye, nka a te foyi di o ma, a te o ta sara di o ma, bɔnɔ bena o tigi sɔrɔ .

¹⁴A b’a fɔ ko: ‘Ne bena sankaso belebele dɔ lɔ ne yere tɔgɔ ra, k’a sanfebonw kɔnɔ bonya, ka finetiriw bɔ a ra ka ja, ka sediriyiriferenw la a kɔnɔ, k’a kɔnɔnyɔrɔ mun k’a wulen k’a ja.’

¹⁵Ele b’a miiri ko sediriyiri caman sɔrɔri le bena i ta masaya sabati wa? Yala ele face fana tun te domuni kera, ka min, i ko mɔgɔ tɔw wa? O bee n’a ta, a tun be can ni terenninya sira tagama; o ra, a ta kow fana pana.

¹⁶A tun be panibagatɔw, ani fagantanw ta kiti tige ka ja, o kosɔn a ta kow bee tun ka ni. Ayiwa, o kewale jɔgɔn le b’a yira ko mɔgɔ ka ne Ala lɔn; Matigi Ala ko ten.

¹⁷”Nka ele ja te foyi ra, i jusukun te foyi miiri ni i yere ta nafa dɔrɔn te, ani ka baga mɔgɔ jarakibariw ma ka o faga, ka mɔgɔw tɔjɔ, ka o minako juguya.

¹⁸”O kosɔn Matigi Ala ka min fɔ Zuda masace Yehoyakimu ta ko ra, Yoziyasi dence, o kuma ye nin ye, ko: Mɔgɔ tena a su kasi, i ko o be deri k’a fɔ cogo min na ko: ‘E, ne balemace!’ Walama ko: ‘E, ne balemamuso!’ Mɔgɔ tena a su kasi, i ko o be deri k’a fɔ cogo min na ko: ‘E, an matigice!’ Walama ko: ‘E, an ta masa!’

19O bɛna a sutara i ko fali bɛ sutara cogo min na; o bɛna a sama ka taga a firi Zeruzalɛmu dugu kɔ fɛ.”

Bɔnɔ bɛna Zeruzalɛmu sɔrɔ

20”Yɛlɛn Liban kuruw kan ka kule ci! Yɛlɛn Basan kuruw kan ka i kan kɔrɔta! Yɛlɛn Abarimu kuruw kan ka kule ci! Sabu i kanubagaw bɛɛ halakira ka ban.

21Tuma min na i tun bɛ i yɛrɛ jate fɛntigi ye, ne kumana i fɛ, nka i tun b’a fɔra ko: ‘Ne tɛna foyi lamɛn!’ I ta cogo kɛra o le ye kabini i denmisɛnman; i ma sɔn ka ne kan lamɛn.

22Fɔɲɔ bɛna i ta kuntigiw bɛɛ ta, i kanubagaw bɛna mina ka taga jamana wɛrɛ ra; o wagati le ra, i bɛna maroya fɔ ka i kun suuru, i ta kojuguw bɛɛ kosɔn.

23Ele min sigira Liban, ka i ta paga la sɛdiriyirijumanw cɛ ra, ni dimi nana se i ma, dimi min bɛ i ko muso jigibagatɔ ta dimi, i bɛna ŋuna dɛ!”

Yehoyakimu dɛncɛ Koniya ta ko

24”Ne bɛ kari ko sigiya t’a ra, ne le ye Ala janaman ye, Matigi Ala ko ten, ko ele Yehoyakimu dɛncɛ Koniya , Zuda masacɛ, hali ni ele tun kɛra bororanɛgɛ le ye ne kininboro ra, ne bɛna ele sama ka bɔ.

25Minw bɛ i fagayɔrɔ pinina, ne bɛ i don olugu boro; i bɛ siran minw ja, ne bɛ i don olugu boro; ne bɛ i don Babilɔni masacɛ Nebukadinesari boro, ka i don Babilɔnikaw boro.

26Ne bɛna i gbɛn, ele ni i woroba, ka aw lataga jamana wɛrɛ ra, aw si ma woro jamana min na; aw bɛna taga sa o yɔrɔ le ra.

27Aw ta jamana lɔgɔ bɛna aw mina, fɔ ka sɛkɔlɔgɔ kɛ aw ra, nka aw tɛna se ka sɛkɔ ka na aw ta jamana ra tuun.”

28Ayiwa, yala nin Koniya tɔgɔ ye dagakolon cinin le ye wa, mɔgɔ tɛ min jate, mɔgɔ si tɛ min fɛ tuun? Mun kosɔn o ka ale ni a denw gbɛn, ka o firi jamana dɔ ra, o ma jamana min lɔn?

29E, dugukolo, dugukolo, dugukolo, Matigi Ala ta kuma lamɛn!

30Matigi Ala ko: “Aw ye nin cɛ tɔgɔ sɛbɛ i n’a fɔ mɔgɔ min ma den sɔrɔ, i n’a fɔ mɔgɔ min ma se sɔrɔ a ta dunɔnalatigɛ ra; sabu a ta den si tɛna se sɔrɔ, ka sigi Dawuda ta masasiginan kan, ka kɛ Zuda mara kuntigi ye tuun.”

Yeremi 23

Sagagbɛnbaga juguw, ani sagagbɛnbaganumanw

1”Sagagbɛnbaga minw bɛ ne ta sagakuru halakira ka sagaw janjan, bɔnɔ bɛ olugu sɔrɔ, Matigi Ala ko ten.

²O kosɔn sagagbenbaga minw bɛ ne ta mɔgɔw kunna, ne Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ka min fɔ olugu ta ko ra, o ye nin ye, ko: Aw le ka ne ta sagaw gben, ka sagakuru janjan; aw ma aw hakiri to o ra, nka ne kɔni bena ne hakiri to aw ra ka aw sara ka kɔna ni aw ta kewalejuguw ye. Matigi Ala ko ten.

³Ne ta sagakuru tɔ minw tora jamanaw bɛɛ ra, ne tun ka o gben ka taga jamana minw bɛɛ ra, ne yere bena olugu lajen, ka o lana o yere ta yɔrɔ ra; o bena bugu, ka caya kosebɛ.

⁴Ne bena sagagbenbaga dɔw bla o kunna, minw bena o kɔrɔsi. Siranya tɛna o mina tuun, jigitigeke tɛna o sɔrɔ tuun; o dɔ tɛna tunu tuun. Matigi Ala ko ten.”

⁵A flɛ, lon dɔ bena se, Matigi Ala ko ten, ne bena mɔgɔ terennin dɔ lawuri Dawuda ta duruja ra, min bena sigi masaya ra ka mɔgɔw mara ni hakiri ye, ka can ni terenninya ladon jamana kɔnɔ.

⁶Ale ta wagati ra, Zuda mara bena kisi, Izirayeli jamana bena sigi hera ni laganfiya ra; o bena a wele tɔgɔ min na o ye ko: Matigi Ala, an ta terenninya tigi.

⁷O le kosɔn, lon dɔ bena se, Matigi Ala ko ten, o lon na mɔgɔ tɛna a fɔ tuun ko: ‘Ne bɛ kari Matigi Ala janaman tɔgɔ ra, ale min ka Izirayelimɔgɔw labɔ Misiran jamana ra.’

⁸Nka o bena a fɔ le ko: ‘Ne bɛ kari Matigi Ala janaman tɔgɔ ra, ale min ka Izirayelimɔgɔw ta durujaw lana, ka aw lasekɔ ka bɔ sahiliyanfan jamana ra, ani ka bɔ jamana tɔw bɛɛ ra, a tun ka aw gben ka taga jamana minw bɛɛ ra.’ O bena na sigi o yere ta dugukolo kan.”

Cira ta juguw

⁹Min fɔra ciraw ta ko ra: “Ne jusu kasira kosebɛ, fɔ ka ne kolow bɛɛ magaya; ne kɛra i ko dɔrɔtɔ, i ko dɔrɔ ka mɔgɔ min janamini, Matigi Ala ni a ta kuma saninmanw kosɔn.

¹⁰Sabu jamana fara jeneya ra, jamana bɛ sukasi ra, danga kosɔn, kongokolon bɛganmarayɔrɔw jajara. Mɔgɔw bɛ bori kojugu nɔ fɛ, o bɛ o ja gbɛleya ka ko benbariw le kɛ.

¹¹Ciraw, ani sarakalasebagaw, o bɛɛ ye Alapasiranbariw le ye; hali ne ta batoso kɔnɔ, ne ka o ta kojuguw sɔrɔ yi! Matigi Ala ko ten!

¹²O kosɔn o bena tɛrɛndɛ o tɛmɛsira kan, o ta sira bɛ kɛ dibi ye; o bena o jɔni ka o ben, sabu ni ne nana wuri o kama san min na, ne bena kojugu ben o kan. Matigi Ala ko ten.”

Zeruzalɛmu ni Samari ta ciraw

¹³Ne ka ko benbariw ye Samari ta ciraw fɛ: O ka ciraya kɛ ni Baali* ta jo tɔgɔ ye, o ka ne ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw lafiri.

14Nka Zeruzalemu ta ciraw fe, ne ka kojuguba le ye; o be jencya ke, o be tagama faninya kan. O be baraka don kojugukebagaw ra, janko o si kana o ta juguya dabra. O bee be ne ja kwo i ko Sodomukaw; Zeruzalemukaw be i ko Gomorikaw .”

15O koson Fangatigi Ala ka nin le fo ciraw ta ko ra, ko: “Ne bena o baro ni jalaji le ye, ka baga ke o minji ra k’a di o ma; sabu Zeruzalemu ta ciraw le sababu ra, Alapasiranbariya cayara jamana ywo bee ra.”

Cira faninyafobagaw

16Fangatigi Ala ko: “Ni ciraw be cirayakumaw fo aw ye, aw kana o ta kumaw lamem, sabu o be aw negera ni kuma gbansanw le ye. O be ko minw fora aw ye ko Ala ka o yira o ra, o kow bora olugu yere le ra, o ma bo Matigi Ala da ra.

17Minw be ne dwoya, o be son k’a fo olugu ye ko: ‘Matigi Ala ko a bena hera ke aw ye!’ Minw bee be tugu o yere jusukun ta miiriyaw ko o b’a fo olugu ye ko: ‘Kojugu foyi tena aw swo!’

18O tuma, jontigi le tun be ni Matigi Ala ye a ta kolatigeywo ra? Jon le ja k’a ye, walama k’a lamem? Jon le k’a janto a ta kuma ra, janko k’a lamem?”

19”A fe, Matigi Ala ta sanfoyo ye nin ye! A ta jusugban le wurira; o sanfoyoba le wurira, a be munumununa mwogjuguw kunna.

20Matigi Ala ta dimi tena mala fo a ka ko min latige a jusukun na, a ye o ke k’a dafa. Wagati nataw ra, aw bena o kow bee faamu.”

21Ala ko: “Ne ma nin ciraw ci, nka o borira ka taga ciraya ke; ne ma kuma don o da ra nka o tagara cirayakumaw fo.

22Ni o tun be ni ne ye ne ta kolatigeywo ra, o tun bena ne ta kumaw lase ne ta mwogw ma, k’a to o ye sekwo ko bo o ta sirajuguw kan, ka o ta kewalejuguw dabra.”

Matigi Ala be ywo bee

23”Yala ne ye ywosurunmwogw dwon ta Ala le ye wa? Matigi Ala ko ten. Yala ne te ywojanmwogw bee ta Ala ye fana wa?

24Yala mwogw be se ka dogo ywo dogonin do ra ko ne Ala tena o tigi ye wa? Matigi Ala ko ten. Yala ne ta bonya ma sankolo ni dugukolo ywo bee fa wa? Matigi Ala ko ten.”

Cira mwoglafiribagaw

25”Ciraw be min fora, ne ka o mem. O be cirayakuma minw fora ne twogw ra o ye faninya le ye. O b’a fo ko: ‘Ne ka ko do ye siko ra de! Ne ka ko do ye siko ra!’

26O ciraw be jijara ka o faninya ciraya minw ke, ka o mwoglafirikumaw miiri o jusukun na ka o ciraya ke, o bena o kow dabra tuma juman le?

27O be to ka o ta siko minw jafɔ jɔɔɔn ye, o b'a miiri ko o be se k'a to ne ta mɔɔw ye jina ne tɔɔ kɔ, i n'a fɔ o bɛmaw jɪnana ne tɔɔ kɔ cogo min na Baali* ta jo kosɔn.

28Ni cira min ka siko ke, o ye a ta siko lakari; nka ne ka ne ta kuma lase mɔɔ min ma, o tigi ye ne ta kuma fɔ ka kapa ni can sira ye, sabu mun le ka simanjaga ni simankise ke kelen ye? Matigi Ala ko ten.

29Yala ne ta kuma te i ko tasuma le wa? Matigi Ala ko ten. Yala a te i ko negekuru min be fara ci wa?

30"A fle, nin le kosɔn ne be ciraw kere, Matigi Ala ko ten, olugu minw be ne ta kuma sonya jɔɔɔn fe.

31A fle, ne be ciraw kere, Matigi Ala ko ten; minw be o yere nenkun ta k'a fɔ ko: 'Matigi Ala ko!'

32A fle, minw be faninya sikow ciraya kera, ne bɛna olugu kere, Matigi Ala ko ten; o be o sikow lakari ka ne ta mɔɔw lafiri ni o faninyakumaw ye, ani o ta kungbeleya ye, k'a sɔɔ ne ma o ci, ne ma foyi fɔ o ye. O te foyi le ja nin mɔɔw ye; Matigi Ala ko ten."

Ala ta kuma te doni ye

33"Ayiwa, ni nin mɔɔw, walama ni cira dɔ, walama ni sarakalasebaga dɔ ka i jininka ko: 'Matigi Ala ta kuma ye juman le ye, a ka donijuman la an kan?' I ye o tigi jaabi ko: 'Aw yere le ye doni ye, ne bɛna o doni bɔ ne kunna. Matigi Ala ko ten.'

34Ni cira dɔ, walama ni sarakalasebaga dɔ, walama ni mɔɔ dɔ k'a fɔ ko: 'Matigi Ala ka doni juman le la ale kan!' Ayiwa, ne bɛna o tigi ni a ta somɔɔw kere.

35Aw ka kan ka aw sigijɔɔɔnw, walama aw balemaw jininka le ko: 'Matigi Ala ta jaabi ye juman ye? Matigi Ala ka mun fɔ?'

36Nka aw man kan k'a fɔ tuun ko: 'Matigi Ala ka doni juman le la an kan!' Yala Matigi Ala ta kuma ye doni le ye wa? Ni aw be o fɔ, o tuma aw be Ala panaman, Fangatigi Ala, an ta Ala ta kuma yelemana le.

37Aw ye cira jininka ko: 'Matigi Ala ka i jaabi ko di? Matigi Ala ka mun fɔ?'

38Nka ni aw ka to k'a fɔ ko: 'Matigi Ala ka doni la anw kan', o tuma Matigi b'a fɔ ko: i n'a fɔ aw be to ka nin kuma fɔ, ko: 'Matigi Ala ka doni la anw kan' k'a sɔɔ ne k'a fɔ aw ye ko aw kana a fɔ, ko: 'Matigi Ala ka doni la anw kan',

39o tuma ne bɛna ban aw ra pewu, ka aw gben ka bɔ ne ja kɔɔ, aw ni aw ta dugu beɛ, ne tun ka o dugu min di aw bɛmaw ma.

40Ne bɛna aw ke dɔɔyarifen ye, dɔɔyari min tena ban; ka aw lamaroya kosebe, mɔɔ tena jina maroya min kɔ ka ye."

Yeremi 24

Toromɔ pumanw ani toromɔ cɛnninw

¹Ayiwa, Matigi Ala ka toromɔ segi fla yira ne ra; o segiw blarin tun be Matigi Ala ta batoso na fe. O wagati y'a sɔrɔ Babilɔni masace Nebukadinesari tun ka Yehoyakimu dence Yekoniya, Zuda masace, ani Zuda mara jamɔgɔw, ani bororabaarakebagaw, ani negebaarabagaw mina ka bo Zeruzalemu ka taga ni o ye Babilɔni.

²Ayiwa, segi kelen ta toromɔw tun ka ni kosebe; o tun be i n'a fo torosun den folow. Nka segi to kelen ta toromɔw bee tun cenna; mɔgɔ tun te se ka o domu o cenkojugu fe.

³Matigi Ala ko ne ma ko: "Yeremi, i na be mun le ra?" Ne k'a jaabi ko: "Toromɔ! A pumanmanw kɔni ka ni kosebe, nka minw cenna, olugu man ni le fiyewu, hali mɔgɔ te se ka o domu o cenkojugu fe."

⁴Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma.

⁵A ko Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: "Mɔgɔ be nabɔ toromɔpuman fe cogo min na, ne ka Zuda mara mɔgɔ minw labɔ nin jamana ra ka o lataga Babilɔnikaw ta jamana ra, ne fana bena nabɔ olugu fe ten.

⁶Ne bena o fle ni pumanya ye, ka o laseko ka na nin jamana ra yan tuun. Ne bena o lo, ne tena o ci tuun; ne bena o turu, ne tena o bon tuun.

⁷Ne bena ne lonniya don o jusu ra, k'a to o y'a lon ko ne le ye Matigi Ala ye. O bena ke ne ta mɔgɔw ye, ne fana be ke o ta Ala ye, sabu o bena seko ne ma ni o jusukun bee ye."

⁸Ayiwa, min ye toromɔ cenninw ye, mɔgɔ te se ka minw domu o cenkojugu fe, Matigi Ala ko: "Ne bena Zuda masace Sedesiyasi ke o cogo le ra, ale ni a ta jamana kuntigiw, ani Zeruzalemuka to minw tora nin jamana ra yan, ani minw tagara sigi Misiran.

⁹Ne bena min ke o ra, o bena ke jatigekoba ye dugukolo siyaw bee fe, k'a to bee ye o ta bono ye; ne bena o gben ka taga yɔrɔ minw na, o yɔrɔ mɔgɔw bee bena o mafiyenya, ka o togo don o ta zanaw ra, ka o logobo, ka o danga.

¹⁰Ne bena mɔgɔw bla ka taga ni keremukuru ye o kama, ka kongɔ ben o kan, ani banajuguw, fo ka taga o tunu ka ban pewu o ta dugukolo kan, ne tun ka dugukolo min di o ni o bemaw ma."

Yeremi 25

San mukan ni saba waajuri

- ¹Ala ka kuma min lase Yereṃi ma, Zuda mara mɔgɔw bɛɛ ta ko ra, Yoziyasi dence Yehoyakimu, Zuda masace ta masaya san naaninan na, ani Babilɔni masace Nebukadinesari ta masaya san folo ra,
- ²Yereṃi ka o kuma le fo Zuda mara mɔgɔw bɛɛ na na, ani Zeruzalemukaw bɛɛ na na, ko:
- ³K'a ta Amɔn dence Yoziyasi, Zuda masace ta masaya san tan ni sabanan na, fo ka na se bi ma, nin ye a san mugan ni saba ye, Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma; ne be to k'a fo aw ye lon o lon, nka aw ma son k'a lamɛn.
- ⁴Matigi Ala ta baaradenw, minw ye a ta ciraw ye, a ka olugu bɛɛ ci aw le fe; a tun be olugu ci aw fe lon o lon, nka o bɛɛ n'a ta, aw m'a lamɛn, aw ma aw toro malɔ a ta kuma ra.
- ⁵O tun be to k'a fo aw ye ko: "Aw ye sabari, aw bɛɛ ye bo aw ta sirajuguw kan, ka aw ta kewalejuguw dabra; ni o kera, Matigi Ala ka dugukolo min di aw ni aw bemaw ma, aw bɛna to o dugukolo kan wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ.
- ⁶Aw kana tugu ala werew ko ka aw kinbiri gban olugu kɔrɔ ka o bato; aw kana ne jusu bo ni aw yere boro ta batofɛn lalaganinw ye; ni o kera, ne tena kojugu si ke aw ra.
- ⁷Nka aw ma ne lamɛn; Matigi Ala ko ten. Aw ka ne jusu bo ni aw yere boro ta batofɛn lalaganinw ye, ka kojugu lase aw yere ma.
- ⁸"O kosɔn Fangatigi Ala ko: 'I n'a fo aw ma ne ta kumaw lamɛn,
- ⁹a fle, ne bɛna sahiliyanfan mɔgɔw bɛɛ wele, Matigi Ala ko ten, ani Babilɔni masace Nebukadinesari, min ye ne ta baaraden ye; ne bɛna olugu lana nin jamana ni a mɔgɔw kama, ani siya minw bɛɛ ka o lamini, janko o ye o halaki pewu, fo ka o ta ko ke jatigekoba ye, ka o ke logɔborifɛn ye, ka o ta yɔrɔ ke yɔrɔ lakolonba ye tuma bɛɛ.
- ¹⁰Ne bɛna o ta nagarikanw, ani o ta ninsɔndiyakanw, ani kɔrɔce ta dɔnkirilakanw, ani kɔrɔmuso ta dɔnkirilakanw, ani o ta mugusikanw bɛɛ ban, ka o ta fitinayeelenw bɛɛ faga.'
- ¹¹Nin jamana bɛɛ bɛna ke tomo le ye, ka ke yɔrɔ lakolonba ye; nin siyaw bɛna to Babilɔni ta masace ta fanga kɔrɔ fo san biwolonfla.
- ¹²"Nka ni o san biwolonfla dafara, ne bɛna wuri Babilɔni masace ni a ta mɔgɔw yere kama, o ta terenbariyaw kosɔn, Matigi Ala ko ten; ne bɛna Babilɔnikaw kere, ka o ta jamana ke yɔrɔ lakolonba ye wagati bɛɛ.
- ¹³Ne tun ka kojugu o kojugu fo o ta jamana ta ko ra, ne bɛna o bɛɛ lase o ta jamana ma; ko o ko sebera nin kitabu kɔrɔ, Yereṃi ka ciraya ke ka fɛn o fɛn fo siyaw kama, ne bɛna o ke.

¹⁴Sabu siya fangatigi dɔw, ani masaceba dɔw fana bena o ta fanga sigi Babilɔnikaw kan; ne bena Babilɔnikaw fana sara ka kapa ni o ta kewalew ye, ani o boro ka baara min ke.”

Ala ta kiti tagamasiyen

¹⁵Matigi Ala, Izirayeli ta Ala k’a fɔ ne ye ko: “Nin jifiye mina ne boro; a fanin lo ne ta jusugban na i ko duven; ne be i ci siya minw fe, a to olugu bee ye dɔ min a ra.

¹⁶O bena a min fɔ ka talontalon, ka fatɔya bla o yere ra, sabu ne bena murutigiw ci o kama.”

¹⁷Ne ka jifiye mina Matigi Ala boro; Matigi Ala tun ka ne ci siya minw fe, ne k’a di olugu bee ma ko o bee y’a min:

¹⁸Zeruzalemukaw, ani Zuda dugu tɔw ta mɔgɔw, ani o ta masacew ni o ta kuntigiw, janko ka o ta yɔrɔ ke tomo ye, k’a ke jatigekoba ye, ani lɔgɔbɔrifɛn, ani yɔrɔ danganin, i n’a fɔ a be cogo min na bi.

¹⁹Ne ka dɔ di Misiran masace Farawona ma, ani a ta jamana pamɔgɔw, ani a kuntigiw, ani jamana mɔgɔw bee,

²⁰ani siya were minw bee siginin be ni o ye, ani Usi ta jamana masacew bee, ani Filisikaw ta jamana masacew bee, minw be Asikalɔn, ani Gaza, ani Ekurɔn, ani Azidɔdika tɔ minw be yi,

²¹ani Edɔmu jamana, ani Mohabu jamana, ani Amɔn jamana,

²²ani Tiri masacew bee, ani Sidɔn masacew bee, ani masace minw ta jamana be fɔ yɔrɔjan kɔgɔji kɔ fe,

²³ani Dedan jamana, ani Tema jamana, ani Buzi jamana, ani siya minw bee be o bonbosi kerɛfeyɔrɔw li ,

²⁴ani Arabujamana masacew bee, ani siya were minw siginin be kongokolon kɔnɔ, olugu ta masacew,

²⁵ani Zimiri masacew bee, ani Elamu masacew bee, ani Medi masacew bee,

²⁶ani sahiliyanfan masacew bee, minw yɔrɔ ka surun, ani minw yɔrɔ ka jan pɔgɔn na, ani dunupa masayaw bee, min o min be dugukolo kɔ kan; Sesaki masace le bena a ta min o bee kɔ fe.

²⁷”O kɔ, i y’a fɔ o ye ko Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: ‘Aw y’a min ka panamini, ka fɔnɔ, ka ben dugu ma fɔ aw kana se ka wuri tuun, sabu ne bena murutigiw ci aw kama.’

²⁸”Ni o banna ka jifiye mina i boro ka dɔ min, i y’a fɔ o ye ko Fangatigi Ala ko: ‘Aw bena a min yere le!’

²⁹Sabu aw y'a fɛ, ne yeɛ tɔɔ bɛ fɔ dugu min kɔɔ, ne bɛna kojugu damina o dugu le ra; o tuma aw don, yala ne bɛna aw jaraɓari to wa? Ne tena aw jaraɓari dɛ! Sabu ne bɛna murutigiw wele dugukolo mɔɔw bɛɛ le kama. Fangatigi Ala ko ten.”

³⁰Ayiwa, Matigi Ala k'a fɔ ne ye tuun ko: “Ele ye nin kow bɛɛ ciraya kɛ, k'a fɔ o ye ko: ‘Matigi Ala bɛna to san fɛ ka pɛɛn, a bɛ to a ta yɔɔ saninman kɔɔ k'a kan bɔ. A bɛ pɛɛn a yeɛ ta yɔɔ mɔɔw le kunna, a bɛ kule ci i ko rɛɛnforogibagaw, a bɛ kule ci dugukolo mɔɔw bɛɛ kama.

³¹A mankan bɛ se fɔ dugukolo dan na, sabu kɛɛ dɔ le bɛ Matigi Ala ni siyaw cɛ, kiti dɔ le bɛ a ni adamadenw bɛɛ cɛ; a bɛna mɔɔjuguw labla murutigiw ye. Matigi Ala ko ten.’ “

³²Fangatigi Ala ko: “Aw y'a fɛ, kojuguba dɔ bɛ nana yi, a bɛna bɔ siya dɔ ra, ka taga siya dɔ wɛɛ ra; sanfɔɓba dɔ bɛ wurira ka bɔ fɔ dunuɓa dan na.”

³³Matigi Ala bɛna minw faga o lon na, olugu suw bɛna ta dunuɓa kun dɔ ra, ka taga a bla a kun dɔ ra; mɔɔ tena o su kasi, mɔɔ tena o suw lajɛn, mɔɔ tena o sutara; o bɛna tori ka kɛ nɔɔ le ye dugukolo kan.

³⁴Aw ye kasi, aw sagagbenbagaw , aw ye kule! Aw ye kolonkolon buguri ra, aw minw ye sagakuru kuntigiw ye; sabu aw kannatigelon sera. Aw bɛna ben ka ci ka yeɛɛ i ko minan sɔngɔbɛɛn.

³⁵Dogoyɔɔ tena kɛ sagagbenbagaw fɛ tuun, bɔsiyɔɔ tena kɛ sagakuru kuntigiw fɛ tuun.

³⁶Aw ye sagagbenbagaw kulekan lamɛn! Aw ye sagakuru kuntigiw kasikanw lamɛn! Matigi Ala ka o ta bɛganmarayɔɔw bɛɛ halaki.

³⁷O ta bɛganmarayɔɔ laganfiyaninw kɛra yɔɔ lakolonbaw ye, Matigi Ala ta dimiba kosɔn.

³⁸A bɔra a ta yɔɔ ra i ko jaraden bɛ bɔ a dogoyɔɔ ra cogo min na; o ta jamana bɛna kɛ yɔɔ lakolon ye, cɛnrikebaga ta fariya kosɔn, ani Matigi Ala ta dimiba kosɔn.

Yeremi 26

Yeremi ta juguw ko o b'a faga

¹Yoziyasi dence Yehoyakimu Zuda masace ta masaya damina ra, Matigi Ala ka nin kuma fɔ, Yeremi ye.

²Matigi Ala ko: “Taga lɔ Matigi Ala ta batoso lukɛɛ ra; mɔɔ minw bɛ to ka bɔ Zuda duguw bɛɛ ra ka na o kinbiri gban ka Matigi Ala bato a ta batoso kɔɔ, ne bɛ i ci ni kuma minw bɛɛ ye olugu fɛ, taga o kumaw bɛɛ fɔ o ye, i kana hali kelen bɔ a ra.

- ³A be se ka ke ko o bena i lamɛn, ka seko ka bo o ta sirajugu kan; ni o kera, ne tun b'a fe ka kojugu min ke o ra o ta kewalejuguw kosɔn, ne bena nimisa ka o dabra.
- ⁴A fo o ye ko Matigi Ala ko: Ni aw ma ne lamɛn ka tagama ka kapa ni ne ta sariyaw ye, ne ka sariya minw yira aw ra,
- ⁵ni aw ma ne ta baaradenw ta kumaw lamɛn, minw ye ne ta ciraw ye, ne tun be olugu minw ci aw fe lon o lon, nka aw te o lamenna,
- ⁶o tuma ne bena nin batoso ke i n'a fo ne ka Silo ke cogo min na, ka nin dugu ke dugu danganin ye dugukolo siyaw bee na na.' "
- ⁷Ayiwa, sarakalasebagaw, ani ciraw, ani mɔgo toɔ ka Yere mi kan men, a be nin kumaw fora Matigi Ala ta batoso kɔnɔ.
- ⁸Wagati min na Yere mi tun be banna kuma ra, Matigi Ala tun k'a ci ni kuma minw bee ye ko a y'a lase mɔgoɔ ma, sarakalasebagaw, ani ciraw, ani mɔgo toɔ ka Yere mi mina. O ko: "Ele ka kan ka faga yere le!
- ⁹Mun kosɔn i be ciraya kera Matigi Ala togo ra k'a fo ko nin batoso bena ke i ko Silo kera cogo min na, ani ko nin dugu bena halaki fo k'a ke yoro lakolon ye?" Jama bee tagara lajen Yere mi koro Ala ta batoso kɔnɔ.
- ¹⁰Ayiwa, Zuda mara jamogow nana o kow men minke, o bora masace ta so ka taga Matigi Ala ta batoso ra, ka taga sigi Matigi Ala ta batoso Dondakura da ra.
- ¹¹Sarakalasebagaw, ani ciraw k'a fo jamogow, ani mɔgo toɔ bee ye ko: "Nin ce ka kan ka faga le, sabu a ka ciraya ke nin dugu kama; aw yere toro k'a men!"
- ¹²Ayiwa, Yere mi k'a fo jamogow bee ye, ani mɔgo toɔ bee ye, ko: "Aw ka nin kuma minw bee men, Matigi Ala le ka ne ci ka na o cirayakumaw fo nin so kama ni nin dugu kama.
- ¹³Sisan, aw ye aw tagamacogo ni aw ta kewalew yelema, ka Matigi Ala, aw ta Ala kan men; ni o kera, Matigi Ala tun ka kojugu minw latige aw kama, a bena a ta miiriya yelema ka o dabra.
- ¹⁴Ayiwa, ne koni, ne ye nin ye aw boro; ni min ka aw diya, ani ni min ka ben aw ma, aw ye o ke ne ra.
- ¹⁵Nka aw ka kan k'a lon ko ni aw ka ne faga, o tuma a kera i n'a fo aw ka mogo jarakibari fagari hake le ben aw yere kan, aw ni nin dugu ni dugumogow; sabu can ra, Matigi Ala le ka ne ci aw fe, ka na nin kumaw bee fo k'a don aw toro ra."
- ¹⁶Namogow, ani mɔgo toɔ bee k'a fo sarakalasebagaw ni ciraw ye ko: "Nin ce man kan ni fagari ye, sabu a kumana an fe Matigi Ala, an ta Ala yere togo le ra."
- ¹⁷Jamana cekoroba dow wurira ka lo, k'a fo jama bee lajennin ye ko:

18”Moresetikace Mise tun be ciraya kera Zuda masace Ezekiyasi ta tere ra; a tun b’a fɔra Zuda mara mɔgɔw bɛɛ ye ko: ‘Fangatigi Ala ko: O bɛna Siyɔn dugu sɛnɛ i ko foro, ka Zeruzalɛmu kɛ kabakurutɔn ye. Alabatoso tun be kuru min kan, yiritu le bɛna o kuru datugu.’

19”Yala Zuda masace Ezekiyasi ni Zuda mara mɔgɔw bɛɛ ka Mise mina k’a faga wa? Yala Ezekiyasi ma siran Matigi Ala na, ka Matigi Ala daari wa? O le kosɔn, Matigi Ala tun ka kojugu min latige o kama, a ka a ta miiriya yelɛma ka o dabla. Ayiwa, o tuma anw don, anw le bɛna nin kojuguba naɔgɔn lase an yere ma wa?”

Yehoyakimu ka cira Uriya faga

20Ayiwa, ce dɔ were fana tun be ciraya kera Matigi Ala tɔgɔ ra; ale tɔgɔ tun ye ko Uriya, Semaya dence tun lo ka bɔ Kiriyati Yeharimu. A tun be ciraya kera Zeruzalɛmu dugu kama, ani Zuda mara kama; a ta kuma ni Yeremi ta kuma bɛɛ tun be kelen ye.

21Masace Yehoyakimu ni a ta cɛfariw, ani a ta jamana kuntigiw bɛɛ k’a ta kumaw mɛn. Masace tun b’a fe k’a faga. Uriya ka o ko mɛn minke, a siranna, a borira ka taga Misiran.

22Masace Yehoyakimu ka mɔgɔ dɔw fara Akibɔri dence Elinatan kan, ka olugu ci ka taga Misiran.

23Olugu tagara Uriya labɔ Misiran, ka na ni a ye masace Yehoyakimu fe. O k’a faga ni kerɛkemuru ye k’a su firi mɔgɔ gbansanw sudonyɔrɔ ra.

24Nka Safan dence Ayikamu k’a janto Yeremi ra, janko o kana na a don mɔgɔw boro k’a to o y’a faga.

Yeremi 27

Ala ko siyaw bɛɛ ye to Babilɔni ta fanga kɔrɔ

1Yoziyasi dence Yehoyakimu, Zuda masace, ale ta masaya damina ra, Matigi Ala ka nin kuma lase Yeremi ma;

2Matigi Ala k’a fɔ ne ye ko: “Juruden dɔw lalaga, ka yiri dɔw lɛsɛ ka o kɛ i ko zuw , ka dɔ siri i kann.

3O kɔ, i ye o dɔ ci Edɔmu masace ma, ka dɔ ci Mohabu masace ma, ka dɔ ci Amɔnkaw ta masace ma, ka dɔ ci Tiri masace ma, ka dɔ ci Sidɔn masace ma. O masacew ta ciraden minw nana Zeruzalɛmu, Zuda masace Sedesiyasi fe, i bɛna o ciraw don olugu le boro.

4I ye ne ta ci fɔ o ye, o ye taga o fɔ o matigicɛw ye, ko Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko o ye taga nin fɔ o matigicɛw ye ko:

⁵Ne Ala le ka dugukolo dan, ani adamadenw ni began minw be dugukolo kan; ne ka o dan ne ta sebayaba ni ne ta fanga sababu ra. Ni mɔgɔ min ka ne diya, ne be o fenw tigiya di o tigi le ma.

⁶Sisan, ne le ka nin jamanaw bɛɛ don Babilɔni masace Nebukadinesari boro, ne ta baarden; ne ka hali kongosogow di a ma, ka olugu fana bla a ta fanga kɔrɔ.

⁷Siyaw bɛɛ bena ke a ta fanga kɔrɔ, ka na ke a dence fana ta fanga kɔrɔ, ka na ke a mamaden fana ta fanga kɔrɔ, fɔ ka taga ale yere ta jamana ta wagati se, wagati min siya fangati dɔw, ani masaceba dɔw fana bena o ta fanga sigi ale yere kan.

⁸ ‘Nka ni siya o siya, walama ni jamana o jamana ma sɔn ka baara ke Babilɔni masace Nebukadinesari ye, k’a to Babilɔni masace ye a ta fanga yiri la ale kan na, ne bena o siya kere ni kerekemuru ye, ani kongɔ, ani banajuguw, fɔ ka taga a to Nebukadinesari boro ye o siya halaki ka ban pewu; Matigi Ala ko ten.

⁹ ‘Aw kɔni, aw kana aw ta ciraw, ani aw ta lagberikebagaw, ani aw ta sikolɔnbagaw, ani aw ta tagamasiyen lɔnbagaw, ani aw ta jotigiw lamɛn, olugu minw b’a fɔra aw ye ko aw tena to Babilɔni masace ta fanga kɔrɔ!

¹⁰Sabu o ta cirayaw ye faninyakumaw le ye; o le bena a to ne bena aw gben, ka aw labɔ aw ta jamana ra, ka aw halaki.

¹¹ ‘Nka ni siya o siya ka sɔn k’a to Babilɔni masace ye a ta fanga yiri la ale kan na, ka sɔn ka baara ke Babilɔni masace ye, ne bena pasuma ladon o siya ta jamana ra, k’a to o ye sigi o ta jamana ra tuun, ka o ta dugukolow sene; Matigi Ala ko ten.’ “

¹²Ayiwa, ne ka nin kuma kelen le fɔ Zuda masace Sedesiyasi ye; ne ko: “Aw ye sɔn k’a to Babilɔni masace ye a ta fanga yiri la aw kan na; aw ye baara ke ale ni a ta mɔgɔw ye, ni o kera, aw be kisi.

¹³Mun kosɔn i bena a to kerekemuru ni kongɔ ni banajuguw ye ele ni i ta mɔgɔw faga? Sabu Matigi Ala ka o le fɔ, ko ni siya o siya te to Babilɔni masace ta fanga kɔrɔ, ale bena o kow le lase o siya ma.

¹⁴Cira minw b’a fɔra aw ye ko aw tena to Babilɔni masace ta fanga kɔrɔ, aw kana o ciraw ta kumaw lamɛn! Sabu o ta cirayakumaw ye faninya le ye.

¹⁵Ne ma o ci! Matigi Ala ko ten. O be cirayakuma minw fɔra ne tɔgɔ ra, o ye faninya le; o le bena a to ne be aw gben k’a to aw ye halaki, aw ni o ciraw yere minw be o cirayakumaw fɔra aw ye.”

¹⁶Ayiwa, ne ka nin le fɔ sarakalasebagaw, ani mɔgɔ tɔw bɛɛ ye fana, ko Matigi Ala ko: “Cira dɔw be ciraya kera k’a fɔ ko: ‘Sisan kɔni, a tɔ ye wagati dɔɔnin, o bena Matigi Ala ta batoso ta minanw labɔ Babilɔni, ka o lasekɔ o nɔ ra!’ Aw kana o ciraw ta kumaw lamɛn, sabu o ta cirayakumaw ye faninya le ye.

¹⁷Aw kana o lamɛn! Aw ye to Babilɔni masace ta fanga kɔrɔ, ni o kera, aw bena kisi; ni o te, aw bena a to nin dugu ye halaki ka ke tomo le ye.

¹⁸Ni o ciraw ta ciraya tun ye can ye, ni a kera ko Matigi Ala yere le be kumana o fe, o tuma o ye Fangatigi Ala daari janko minan to minw tora Matigi Ala ta batoso kono, ani minw tora Zuda masace ta so kono, walama Zeruzalemu dugu kono, Babilonikaw kana na o minanw fana ce ka taga Babiloni.

¹⁹Sabu min ye Ala ta batoso samasenw ye, ani minanba koorinin ni a jusiginanw, ani fen to minw tora nin dugu kono,

²⁰Babiloni masace Nebukadinesari tun ma fen minw ta, wagati min a ka Yehoyakimu dence Yekoniya, Zuda masace, ani Zuda jamogow mina ka bo Zeruzalemu ka taga ni o ye Babiloni,

²¹ayiwa, o fen to minw tora Matigi Ala ta batoso kono, ani Zuda masace ta so kono, walama Zeruzalemu dugu kono, Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala k'a fo ko:

²²'O fenw koni bena taga Babiloni; o bena taga to yi, fo lon min na o fenw ta wagati bena se ne Ala fe; Matigi Ala ko ten. Ni o lon sera, ne bena o laseko ka na o bla nin yoro ra yan.' "

Yeremi 28

Hananiya ka Yeremi ta kuma soso

¹O san kelen na, san min tun ye Zuda masace Sedesiyasi ta masaya san naaninan ye, ani a ta masaya damina, o san karo loorunan na, Azuri dence Hananiya min tun ye cira do ye ka bo Gabahon, lon do ale k'a fo ne ye Matigi Ala ta batoso kono, sarakalasebagaw, ani mogw tow bee ja na, ko:

²'Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: 'Babiloni masace ka fanga min sigi aw kan, ne bena o fanga yiri kari ka bo aw kan na!

³Sani san fla ce, Babiloni masace Nebukadinesari ka Matigi Ala ta batoso minan min o min ta ka bo yan ka taga ni a ye Babiloni, ne bena o bee lana nin yoro ra tuun.

⁴Ne bena Yehoyakimu dence Yekoniya, Zuda masace fana lana nin yoro ra yan, ani Zuda mara mogw min o min minana ka taga Babiloni*; sabu Babiloni masace ka fanga min sigi aw kan, ne bena o fanga yiri kari ka bo aw kan na.' "

⁵Cira Yeremi ka Hananiya jaabi sarakalasebagaw, ani mogw tow bee ja na, minw bee tun be Matigi Ala ta batoso kono.

⁶Cira Yeremi k'a jaabi ko: "Amina! Matigi Ala y'a ke ten! I ka cirayakuma min fo, Matigi Ala ye o ke can ye, k'a to Matigi Ala ta batoso ta minanw, ani mogw minaninw bee ye bo Babiloni ka seko ka na nin yoro ra yan.

⁷Nka ne koni bena nin kuma min fo ka don ele toro ra, ani mogw tow bee toro ra, o lamen:

⁸Cira minw nana ne ni ele ja fe kabini wagatijan temeninw na, olugu ka cirayakumaw fo jamana caman kama, ani marabaw kama, ko kere ni kojuguw ni banajuguw le bena ben o kan.

⁹Ni cira min ka ciraya ke ka herakuma fo, a ka ciraya ke ka kuma min fo, ni o kuma nana ke can ye, o le bena a yira ko can ra, Matigi Ala le ka a ci.”

¹⁰Ayiwa, yiri min tun be cira Yeremi kan na, cira Hananiya ka o yiri bo cira Yeremi kan na k'a kari.

¹¹O ko, Hananiya k'a fo mogow bee ja na ko: “Matigi Ala ko: ‘Sani san fla ce, Babiloni masace Nebukadinesari ka fanga min sigi siyaw bee kan, ne bena o fanga yiri kari ka bo o kan na nin cogo le ra.’ “ A ka o fo minke, Yeremi temena a ta sira fe ka taga.

¹²Cira Hananiya ka yiri bo cira Yeremi kan na k'a kari minke, o ko fe, Matigi Ala k'a ta kuma lase Yeremi ma, ko:

¹³”Taga a fo Hananiya ye, ko Matigi Ala ko: ‘I sera ka yiri kari, nka i bena negebere le lalaga ka o bla a no ra co;

¹⁴sabu Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: Ne bena negebere le la siyaw bee kan na, janko o ye to Babiloni masace Nebukadinesari ta fanga korco; o fana bena to a ta fanga korco le. Ne be hali kongosogow bla a ta fanga korco.’ “

¹⁵Cira Yeremi tagara a fo cira Hananiya ye ko: “Hananiya, ne lamen! Matigi Ala ma ele ci, o bee n'a ta, ele b'a to nin mogow be o jigi la i ta faninyakumaw kan.

¹⁶O koson Matigi Ala ko: ‘A fle, ne bena ele ta ka bo dugukolo kan. Ninan san yere ra, ele bena sa, sabu i ka murutiri kumaw le fo ka Matigi Ala soco.’ “

¹⁷Cira Hananiya sara o san kelen na, san karo wolonflanan na.

Yeremi 29

Yeremi ka sebe ci mogow minaninw ma

¹Nebukadinesari tun ka mogow minw bee mina ka bo Zeruzalemu ka taga ni o ye Babiloni, cekoroba minw tun tora si ra o mogow minaninw na yi, ani sarakalasebagaw, ani ciraw, ani mogow tow bee, cira Yeremi tora Zeruzalemu ka sebe do ci olugu bee ma; o sebe kumaw le ye nin ye.

²O kera k'a sorco masace Yekoniya, ani a bamuso, ani masaso pamogow, ani Zuda mara ni Zeruzalemu dugu pamogow, ani yiribaarabagaw, ani negebaarabagaw bee tun minana ka bo Zeruzalemu ka ban.

³Yeremi tun ka o sebe di Safan dence Elehasa ma, ani Hilikiya dence Gemariya, sabu Zuda masace Sedesiyasi tun ka olugu ci Babiloni, Babiloni masace Nebukadinesari fe. Kuma minw tun fora o sebe konco o le ye nin ye; a ko:

4"Ne Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala be nin kumaw fo mogo minaninw bee ye, ne ka minw bee ta ka bo Zeruzalemu ka taga Babiloni:

5'Aw ye bonw lo ka don o kono, aw ye nankow sene ka o nankorafenw domu.

6Aw ye furu, ka dencew ni denmusow soru; aw ye musow furu aw dencew ye, ka aw denmusow di furu ra, janko o ye dencew ni denmusow soru. Aw y'a to aw ye caya o yoru ra yi, aw kana dogoya.

7Ne ka aw bla ka taga o dugu min na, aw ye o dugu ta hera jini, ka Matigi Ala daari a ye, sabu aw ta hera bena bo o dugu ta hera le ra.'

8"Sabu Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: 'Aw ta ciraw, ani aw ta lagberikebaga minw be aw ce ra yi, aw kana a to olugu ye aw lafiri; ni o ko o be aw ta sikow jafu, aw kana o ta kumaw jate.

9O be cirayakuma minw fora ne togu ra, o bee ye faninya le ye, sabu ne ma o ci; Matigi Ala ko ten.' "

10"Nka Matigi Ala ka min fo, o ye nin ye, ko: 'Ni Babiloni ta san biwolonfla fanga dafara tuma min na, ne bena na aw deme; ne tun ka kopuman min layiri ta aw ye, ne bena o dafa, ka aw lana nin jamana ra yan tuun.

11Ne ka ko minw latige aw ta ko ra, ne yere le ka o lon; Matigi Ala ko ten. Ne ka hera le latige aw ye, kojugu te; ne be o ke janko aw ye labankopuman soru, ani jigi.

12" 'O tuma aw bena ne togu wele, aw bena na ne daari, ne fana bena aw lamen.

13Aw bena ne ta jehrogonya jini, aw fana bena ne soru, sabu aw bena ne jini ni aw jusukun bee le ye;

14ne fana bena a to aw ye ne soru. Matigi Ala ko ten. Aw ta mogo minw minana ka taga jamana werew ra, ne bena olugu laseko tuun. Ne tun ka aw gben ka taga siya minw bee ce ra, ani yoru minw bee ra, ne bena aw labo o yoruw bee ra ka na aw lajen yan tuun; Matigi Ala ko ten. Ne tun ka aw gben ka bo nin jamana min na, ne bena aw laseko o jamana kelen na tuun.'

15"Nka aw b'a fora ko: 'Matigi Ala ka cira dow sigi an ce ra Babiloni yan.'

16"Ayiwa, masace min siginin be Dawuda ta masasiganan kan, ani mogo minw bee siginin be nin dugu kono yan, aw balema to minw ma mina ka taga Babiloni, Matigi Ala ka nin le fo olugu ta ko ra;

17Fangatigi Ala ka min fo, o fle nin ye; a ko: 'Ne bena o faga ni kerekemuru ye, ka kongu ni banajuguw ben o kan, ka o ke i n'a fo toromo torinin min te se ka domu a cenkojugu fe.

18Ne bena tugu o ko ni kerekemuru ni kongu ni banajuguw ye; ne bena o ta ko ke siranyakoba ye dunupa maraw bee fe, ka o ke siya danganin ye, ka o ta ko ke jatigekoba ye, ka o ke logoborifen ye, ani mafiyenyarifen,

¹⁹sabu o ma ne ta kuma lamɛn, Matigi Ala ko ten, k'a sɔɔ ne ka ne ta baaradenw ci o fɛ, minw ye ciraw ye; ne tun bɛ olugu ci o fɛ lon o lon, nka aw si ma o lamɛn. Matigi Ala ko ten.'

²⁰"Ayiwa, sisan aw ye Matigi Ala ta kuma lamɛn, aw mɔɔ minaninw, ne ka aw minw bɛɛ labɔ Zeruzalɛmu ka aw bla ka taga Babilɔni.

²¹"Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ka min fɔ Kolaya dence Akabu, ani Maseya dence Sedesiyasi ta ko ra, olugu minw ka faninya cirayaw kɛ ne tɔɔ ra, a ka min fɔ olugu ta ko ra o ye nin ye, ko: 'A fɛ, ne bɛ olugu don Babilɔni masace Nebukadinesari boro; a bena o faga aw yere na.

²²Olugu ta ko kosɔn, Zuda mara mɔɔ minanin minw bɛ Babilɔni, olugu bena to ka ɲɔɲɔn danga ni nin kumaw le ye, ko: Matigi Ala ye i kɛ i ko Sedesiyasi ni Akabu, Babilɔni masace ka olugu minw jɛni tasuma ra!'

²³Sabu o ka maroyakoba le kɛ Izirayelimɔɔw cɛ ra; o ka jɛneya kɛ ni o mɔɔɲɔɲɔnw ta musow ye, ka faninyakumaw fɔ ne tɔɔ ra, k'a sɔɔ ne ma foyi fɔ o ye. Ne ka o ko lon, ne b'a seere ye fana. Matigi Ala ko ten."

Yeremi ka kuma min fɔ Semaya ma

²⁴"A fɔ Semaya ye, min bɛ bɔ Nehelamu,

²⁵ko Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: 'I ka sɛbɛ dɔw ci i yere tɔɔ ra Zeruzalɛmu dugumɔɔw bɛɛ ma, ani sarakalasebaga Sofoni ma, Maseya dence, ani sarakalasebaga tɔw bɛɛ ma; i k'a fɔ Sofoni ye ko:

²⁶Matigi Ala ka ele le sigi sarakalasebagaya ra sarakalasebaga Yehoyada nɔ ra, janko i ye Matigi Ala ta batoso kɔɔsi; janko ni mɔɔ o mɔɔ ka fatɔya bla a yere ra, k'a yere kɛ cira ye, i ye o tigi mina k'a senw don nege ra k'a bla kaso ra.

²⁷O ra, mun kosɔn i ma Anatɔtikace Yeremi dɔɔya, ale min b'a yere kera cira ye aw cɛ ra yi?

²⁸A ka sɛbɛ dɔ ci an ma yan Babilɔni*, k'a fɔ ko: Aw ta Babilɔnisigi bena mɛn! Aw ye bonw lɔ ka don o kɔnɔ, aw ye nankɔw sɛnɛ ka o nankɔrafenw domu.' "

²⁹Ayiwa, sarakalasebaga Sofoni ka nin sɛbɛ karan cira Yeremi na.

³⁰Matigi Ala k'a ta kuma lase Yeremi ma, ko:

³¹"Cira dɔ ci ka taga a fɔ mɔɔ minaninw bɛɛ ye ko Matigi Ala bɛ nin fɔ Nehelamukace Semaya ma, o ye nin ye: 'I n'a fɔ Semaya bɛ ciraya kera aw cɛ ra yi, k'a sɔɔ ne m'a ci, k'a to aw bɛ aw jigi lara a ta faninyakumaw kan,

³²o tuma Matigi Ala ko: Ne bena Nehelamukace Semaya ni a ta duruja bɛɛ kɛrɛ. A ta mɔɔ si tɛna to nin mɔɔw cɛ ra; ne bena kopuman min kɛ ne ta mɔɔw ye, a ta mɔɔw si na tɛna o ye; Matigi Ala ko ten, sabu a ka murutiri kumaw fɔ ka Matigi Ala sɔɔ.' "

Yeremi 30

Ala bɛna a ta mɔgɔw lana o ta jamana ra tuun

(30–33)

Ala bɛna a ta mɔgɔw bɔsi o juguw boro

- ¹Matigi Ala ka kuma min lase Yeremi ma; a ko:
- ²“Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: ‘Ne ka kuma o kuma fɔ i ye, o bɛɛ sɛbɛ kitabu do kɔnɔ.
- ³Wagati do bɛna se, Matigi Ala ko ten, ne bɛna ne ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw, ani Zuda mara mɔgɔ minaninw lana; ne ka jamana min di o bɛmaw ma, ne bɛna o lana o jamana ra tuun, ka na a kɛ o ta ye.’ “ Matigi Ala le ka o fɔ.
- ⁴Matigi Ala ka kuma minw fɔ Izirayeli ni Zuda ta ko ra, o flɛ nin ye:
- ⁵“Matigi Ala ko: ‘An bɛ jatigekan le menna; siranya ko lo, hɛra ko tɛ.
- ⁶Aw ye pininkari kɛ k’a flɛ ni a kɛra ko cɛ bɛ se ka den woro! Mun kosɔn ne bɛ cɛw bɛɛ yera, o bɛɛ boro bɛ o soro ra i ko muso jigibagato? Mun kosɔn cɛ bɛɛ pada yelemana?
- ⁷E, nin ye lonjuguba ye dɛ! A jɔgɔnna lon ma kɛ ban. A bɛna kɛ Yakuba ta mɔgɔw ta degu wagati le ye, nka o bɛna kisi ka bɔ a ra.’ “
- ⁸“O lon na, kɔni, Fangatigi Ala ko ten, o ka fanga min sigi aw kan, ne bɛna o fanga yiri kari ka bɔ aw kan na, ka aw ta sirinanw foni; jamana werɛ tena a ta fanga sigi aw kan tuun.
- ⁹O bɛna baara kɛ Matigi Ala, o ta Ala le ye, ani ne bɛna Dawuda ta duruja min sigi o kunna ka kɛ o ta masace ye.”
- ¹⁰“Aw Yakuba ta mɔgɔw, ne ta jɔnw, aw kana siran! Matigi Ala ko ten. Aw Izirayelimɔgɔw, aw jigi kana tige; sabu aw y’a flɛ, ne bɛna aw kisi ka aw lana ka bɔ fɔ o jamanajan na, ka aw ta durujaw kisi ka bɔ o jamana ra, o ka o mina ka taga ni o ye jamana min na. Yakuba ta mɔgɔw bɛna sekɔ ka na, ka na laganfiya ni pasuma sɔrɔ, mɔgɔ si tena o tɔrɔ tuun.
- ¹¹Ne bɛ ni aw ye; Matigi Ala ko ten. Ne bɛna aw kisi. Ne tun ka aw janjan ka taga siya minw bɛɛ ra, ne bɛna o siyaw bɛɛ halaki pewu; nka aw kɔni, ne tena aw halaki pewu. Ne bɛna aw koro, ka kapa ni can sira ye; sabu ne tɛ se ka aw jarakibari to.”

Ala bɛna a ta mɔgɔw kɛɛya

- ¹²Matigi Ala ko: “Fla tɛ aw ta bana ra, aw ta tɔrɔ dimi ka bon.
- ¹³Mɔgɔ si tɛ lo ni aw kunko ye, ka aw ta jori flake; fla tɛ yi min bɛ aw ta bana kɛɛya.

¹⁴Aw kanubagaw bɛɛ ɲinana aw kɔ, o si tɛ aw yɔrɔɲini tuun. Ne ka aw kɛrɛ i ko mɔɔ b'a jugu kɛrɛ cogo min na; ne ka aw koro hali ne ma hina aw ra, aw ta terenbariyaw cayakojuɔu kosɔn, ani aw ta jurumunw bonyakojuɔu kosɔn.

¹⁵Mun kosɔn aw bɛ kasi aw ta dimi kosɔn, aw ta bana kenɛyabari kosɔn? Aw ta terenbariyaw cayakojuɔu, ani aw ta jurumun bonyakojuɔu le kosɔn, ne ka nin kɛ aw ra.

¹⁶"Nka minw bɛ aw domu, dɔw bɛna olugu fana domu. Aw juguw bɛɛ, o bɛna olugu bɛɛ mina ka taga ni o ye. Minw ka aw borofɛnw cɛ, o bɛna olugu fana borofɛnw cɛ; minw ka aw borofɛnw mina aw ra, o bɛna olugu fana borofɛnw mina o ra.

¹⁷Sabu ne bɛna aw flakɛ ka aw ta bana kenɛya, Matigi Ala ko ten; sabu mɔɔw bɛ aw wɛlɛra ko 'mɔɔ gbenninw', 'Siyɔn dugumɔɔw, mɔɔ si tɛ mɔɔ minw jatera tuun'."

Ala bɛna a ta mɔɔw lawuri

¹⁸Matigi Ala ko: "A flɛ, ne bɛna Yakuba ta mɔɔw ta bonw lawuri tuun, ne bɛna hina o ta sow ra. O ta dugu bɛna lɔ kokura a lɔyɔrɔkɔrɔ ra, masaso bɛna lɔ a lɔyɔrɔ yɛrɛ ra.

¹⁹Mɔɔw bɛna o ta dɔnkirilakanw, ani barakalarikanw mɛn, ka o ta ɲagarikanw mɛn. Ne bɛna o caya, dɔ tɛna bɔ o ra; ne bɛna o bonya, mɔɔ tɛna o dɔɔya.

²⁰O ta denw bɛna kɛ i ko o tun bɛ cogo min na fɔlɔfɔlɔ, o ta mɔɔw bɛɛ lajennin bɛna sabati ne ɲa kɔrɔ; ne bɛna wuri o tɔrɔbagaw bɛɛ kama.

²¹O ta kuntigi bɛna kɛ o yɛrɛ ta mɔɔ dɔ le ye; o ta ɲamɔɔ bɛna bɔ o yɛrɛ le cɛ ra. Ne bɛna a madon ne ra, a fana bɛna gbara ne ra. Ni o tɛ jɔntigi le bɛ se k'a ja gbɛlɛya k'a fɔ ko a bɛ gbara ne ra a yɛrɛ ma? Matigi Ala ko ten.

²²Aw bɛna kɛ ne ta mɔɔw ye, ne fana bɛna kɛ aw ta Ala ye."

Matigi Ala ta sanfɔɲɔba

²³A flɛ, Matigi Ala ta sanfɔɲɔ ye nin ye! A ta jusugban le wurira; o sanfɔɲɔba le bɛ labɛna, a bɛ munumununa mɔɔjuguw kunna.

²⁴Matigi Ala ta dimiba tɛna mala fɔ a ka ko min latigɛ a jusukun na, a ye o kɛ k'a dafa. Wagati nataw ra, aw bɛna o kow bɛɛ faamu.

Yeremi 31

Izirayɛlimɔɔw kɔsegiko o ta jamana ra

¹"O wagatiw ra, Matigi Ala ko ten, ne bɛna kɛ Izirayɛli ta gbaw bɛɛ ta Ala ye, olugu fana bɛna kɛ ne ta mɔɔw ye."

²Matigi Ala ko: “Mɔgɔ minw bɔsira kerekemuru boro olugu le ko diyara ne Ala ye kongokolon kɔnɔ; ne bena na nasuma di Izirayelimɔgɔw ma.”

³Kabini fɔlɔfɔlɔ Matigi Ala k’a yere yira anw na; a ko: “Ne be aw kanu ni kanuya banbari le ye, o kosɔn ne be ne ta numanya to aw kan.

⁴Ne bena aw sigi kokura aw nɔ ra, aw siginin fana bena to, ele Izirayeli, sunguru kanunin! Aw bena aw yere masiri ka aw ta longanw ta tuun, ka bɔ ka dɔn ke ka nagari ni dɔnkebagaw ye.

⁵Aw bena rezenforow sene tuun Samari tintinw kan; senekɛbagaw bena sene ke, o fana bena a tɔnɔ sɔrɔ.

⁶Sabu lon dɔ bena se, o lon na dugu kɔrɔsibagaw bena peren Efirayimu kuruw kan, ko: ‘Aw ye wuri, an ye taga Siyɔn dugu kɔnɔ Matigi Ala, an ta Ala fe!’ “

⁷Sabu Matigi Ala ko: “Aw ye peren, ka nagari Yakuba ta mɔgɔw kosɔn; aw ye nagarikanba bɔ o ta siya ye, siya min be siya tɔw be na fe. Aw ye aw kan kɔrɔta ka Ala tando k’a fɔ ko: ‘Matigi Ala, i ta mɔgɔw kisi, Izirayelimɔgɔ tɔw kisi.’

⁸A fe, ne bena o lana ka bɔ sahiliyanfan jamana ra; ne bena o labɔ fɔ dunupa danw na ka na o lajen. Fiyentɔw, ani senkelenw bena ke o ce ra, ani muso lasiritɔw, ani muso jigibagatɔw bee; jama camanba le bena sekɔ ka na yan.

⁹O kasitɔ le bena na. Ne bena bla o na ka sekɔ ni o ye ka o to makarikanfɔ ra. Ne bena taga ni o ye jida ra, ka teme ni o ye sira dakapanin kan, o sen tena talon foyi ra yɔrɔ min na; sabu ne le ye Izirayeli face ye, Efirayimu le ye ne dence fɔlɔ ye.”

Izirayeli ta panasisi bena ke nagari ye

¹⁰“Siyamɔgɔw, aw ye Matigi Ala ta kuma lamɛn; aw ye taga a lakari fɔ yɔrɔjan, kɔgɔji kɔfejamanaw ra. Aw y’a fɔ ko: ‘Min ka Izirayelimɔgɔw janjan, ale le bena o lajen tuun; a bena o kɔrɔsi i ko sagagbenbaga be a ta sagakuru kɔrɔsi cogo min na.’

¹¹Sabu Matigi Ala bena Yakuba ta mɔgɔw labla; mɔgɔ minw baraka ka bon ni o ta ye, a bena o kunmabɔ ka bɔ olugu boro.

¹²O bena na nagari fɔ ka peren Siyɔn kuruw kan; o bena bori ka na Matigi Ala ta fennumanw nɔ fe: siman, ani rezenjikura, ani turu, ani sagaw, ani baw, ani misiw. O bena ke i ko kodaranankɔ; o baraka tena ban tuun.

¹³O wagati ra sungurudenw bena nagari ka dɔn ke, ani kanbelenw ni cekɔrɔbaw bee. Ne bena o ta sangakasi yeɛma k’a ke nagari ye, ka o jusu saaro; ne bena o bɔ jusukasi ra ka o ninsɔndiya.

¹⁴Ne bena sarakalasebagaw fa ni sarakasogo turumanyɔrɔw ye; ne bena ne ta mɔgɔw wasa ni ne ta fennumanw ye. Matigi Ala ko ten.”

Izirayeli bena labankɔnuman ni jigi sɔrɔ

¹⁵Matigi Ala ko: “Kan dɔ bɔra Rama dugu kɔnɔ, mapumankokanw, ani kasikan caman; Raseli le bɛ kasira a ta denw kosɔn, a ma sɔn mɔgɔ si ye a jusu saaro, sabu a bɔnɔna a denw na.”

¹⁶Matigi Ala ko: “Aw ye kasi dabla, aw ye aw ɲaji cɛ; sabu aw bɛna aw ta baara sara sɔrɔ. Matigi Ala ko ten. Aw ta denw bɛna sekɔ ka bɔ aw juguw ta jamana ra.

¹⁷Aw ta durujaw bɛna jigi sɔrɔ, Matigi Ala ko ten. Aw ta denw bɛna sekɔ ka na o yɛrɛ ta jamana ra.

¹⁸Ne ka Efirayimukaw ta mapumankokan mɛn kɔsɛbɛ, o ko: ‘I ka an koro, an fana sɔnna korori ma, sabu an tun bɛ i ko misiden min ma koro fɔlɔ. An lasekɔ, ni o kɛra, an bɛna sekɔ ka na; sabu ele le ye Matigi Ala ye, an ta Ala.

¹⁹Fɔlɔfɔlɔ an tun banna i ra, nka sisan an nimisara; an ka ko lɔn sisan minke, tingalɔn ka an sɔrɔ fɔ an bɛ an woto gbasi. An maroyara, an jigi tigera, sabu an ka kɛwale minw kɛ an denmisenman, o dɔgɔyari le sera an ma.’

²⁰Efirayimu ye ne dence le ye, min ko ka gbɛlɛn ne ma; den dɔ lo, min ko ka di ne ye haali. Ni ne k’a ko fɔ tuma o tuma, ne hakiri bɛ jigi a ra tuun, o kosɔn a ta ko ka bon ne jusu ra yɛrɛ le; ne bɛna hina a ra tuun kɔsɛbɛ. Matigi Ala ko ten.”

Izirayɛlimɔgɔw welekan

²¹“Aw ye nɔ bla aw tɛmɛsira ra, ka tagamasiyɛn berew turu siradaw ra; aw ye aw tɛmɛsira kɔrɔsi, aw bɛna sira min ta, aw ye o kɔrɔsi. Aw ye sekɔ ka na, Izirayeli, sunguru kanunin, aw ye sekɔ ka na don aw ta duguw kɔnɔ.

²²Aw bɛna aw ta miniminisalo dabla tuma juman, denmuso murutininw? Matigi Ala bɛna kokura le kɛ dunuɲa kɔnɔ: Muso le bɛna cɛ yɔrɔɲini!”

Zuda mara mɔgɔw bɛna kɔsɛgi o ta jamana ra

²³Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: “Wagati min ne bɛna o ta mɔgɔ minaninw lana, o tuma o bɛna to ka nin kumaw fɔ tuun Zuda mara ra, ani a duguw kɔnɔ, ko: ‘Matigi Ala ye baraka don i ra terenninya sigiyɔrɔ, kuru saninyanin!’

²⁴“Zuda mara mɔgɔw, ani a dugumɔgɔw bɛɛ bɛna sigi o yɔrɔ ra, ani sɛnɛkɛbagaw, ani minw bɛ to ka yaala ni o ta sagakuruw ye.

²⁵Sabu minlɔgɔ ka minw baraka ban, ne bɛ olugu sɔn ji ra, kɔngɔ ka minw baraka dese ne bɛ olugu bɛɛ fa.”

²⁶O wagati ra, ne kununa, ne ka ne ɲa yɛlɛ; ne ta sunɔgɔ tun diyara kɔsɛbɛ.

Ala bɛna a ta mɔgɔw ladon kokura

²⁷“Wagati dɔ bɛna se, Matigi Ala ko ten, o wagati ra ne bɛna dannɪ kɛ Izirayeli ta so ni Zuda ta so kɔnɔ; o simansi bɛna kɛ adamadenw, ani beganw le ye.

²⁸Ne ka ne janto o ra ka o bɔn, ka o ben, ka o cici, ka o halaki, ani ka o cɛn cogo min na, ne bɛna ne janto o ra o cogo kelen na fana ka o lɔ, ani ka o turu. Matigi Ala ko ten.

²⁹O lon na, mɔgɔ tɛna a fɔ tuun ko: ‘Faw ka rɛzɛngberɛn min domu, o ka o denw jinw kumu.’

³⁰“Nka mɔgɔ bɛɛ kelen kelen bɛna sa a yɛrɛ ta tɛrɛnbariya le kosɔn. Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka rɛzɛngberɛn domu, o tigi yɛrɛ jinw le bɛ kumu.”

Ala ni a ta mɔgɔw ta jɛnɔgɔnyakura

³¹“Lon dɔ, bɛna se, Matigi Ala ko ten, ne bɛna jɛnɔgɔnyakura don ni Izirayeli ta gbamɔgɔw, ani Zuda ta gbamɔgɔw ye.

³²O jɛnɔgɔnya tɛna kɛ i ko ne tun ka jɛnɔgɔnya min don ni o bɛmaw ye, lon min na ne ka o boro mina ka bɔ ni o ye Misiran jamana ra; sabu olugu tun ka o jɛnɔgɔnya cɛn, k’a sɔrɔ ne le tun ye o matigicɛ ye; Matigi Ala ko ten.

³³“Nka o wagatiw tɛmɛnin kɔ, ne bɛna jɛnɔgɔnya min don ni Izirayeli ta gbamɔgɔw ye, o ye nin ye, Matigi Ala ko ten: Ne bɛna ne ta sariyaw don o kɔnɔ, k’a seɛ o jusukun na; ne bɛna kɛ o ta Ala ye, o bɛ kɛ ne ta mɔgɔw ye.

³⁴Mɔgɔ si tɛna a mɔgɔjɔgɔn karan tuun, walama k’a balema karan tuun, ko: ‘Aw ye jija ka Matigi lɔn.’ Sabu o bɛɛ bɛna ne lɔn, k’a ta mɔgɔ fitiniw na ka taga a bla mɔgɔbaw ra. Matigi Ala ko ten. Sabu ne bɛna o ta tɛrɛnbariyaw bɛɛ yafa o ma, ne tɛna ne hakiri to o ta jurumunw si ra tuun.”

Ala ye kankelentigi ye

³⁵Matigi Ala min bɛ tere bɔ, janko a ye yeelen bɔ tere fɛ, min bɛ karo ni lolow ta wagatiw latigɛ, janko o ye yeelen bɔ su fɛ, min bɛ kɔgɔji lawuri, k’a to jikuruw ye mankan bɔ, min tɔgɔ ye ko Fangatigi Ala, ale ko:

³⁶“Ni nin fɛnw ta wagati latigeninw ma ban ne ja kɔrɔ fiyewu, o tuma Izirayeli ta durujaw ta siya fana tɛna ban ne ja kɔrɔ, Matigi Ala ko ten.”

³⁷Matigi Ala ko: “Ni sankolo janya tun bɛ se ka suma, ni mɔgɔ tun bɛ se ka dugukolo dunya sɛgɛsɛgɛ ka se fɔ a jusiginanw ma, o tuma ne tun bɛna ban Izirayeli ta duruja bɛɛ lajennin na o ta kɛwale bɛɛ kosɔn, Matigi Ala ko ten.”

Zeruzalɛmu dugukura

³⁸“A flɛ, lon dɔ bɛna se, Matigi Ala ko ten; o lon na nin dugu bɛna lɔ kokura Matigi Ala ye, k’a ta Hananeheli ta sankaso yɔrɔ ra, ka taga a bla fɔ kogo nɔngɔn ta donda ra.

³⁹O bɛna sumanikejuru la k’a tɛrɛn tuun ka taga se fɔ Garebu kongori ma; o kɔ, o bɛ munumunu ka taga Goha fan na.

⁴⁰O be fen saninw, ani bugurigbew firi dingakolon min kɔɔ, o yɔɔ bɛɛ, ani forow bɛɛ, ka taga se fɔ Sedɔɔn kɔ ma, ani ka taga se fɔ Sow ta donda ta nɔngɔn yɔɔ ma, terebɔyanfan na, o yɔɔ bɛɛ bɛna saninya ka ke Matigi Ala ta ye; o yɔɔ si tena ben tuun walama ka ci.”

Yeremi 32

Yeremi ta foro

¹Matigi Ala ka kuma min lase Yeremi ma, Zuda masace Sedesiyasi ta masaya san tannan na; o tun ye Nebukadinesari ta masaya san tan ni seeginan ye.

²O wagati ra, Babilɔni ta masace ta kerekɛjama tun ka Zeruzalemu dugu lamini. Yeremi tun minana k'a bla masace ta so kɔɔsibagaw ta lu kɔɔ.

³Zuda masace Sedesiyasi le tun k'a datugu o yɔɔ ra, ko mun kosɔn a be ciraya kera k'a fɔ ko Matigi Ala ko: “A fe, ne bɛna nin dugu don Babilɔni masace boro, k'a to a y'a mina.

⁴Zuda masace Sedesiyasi tena bɔsi Babilɔnikaw boro, sabu sigiya t'a ra, ne bɛna a don Babilɔni masace boro; ale yerɛ ni Babilɔni masace bɛna jɔɔɔn ye ja ani ja, o bɛna kuma fana da ani da.

⁵O bɛna Sedesiyasi mina ka taga ni a ye Babilɔni; a bɛna taga to yi fɔ lon min na ne Ala bɛna ne sago ke a ra, Matigi Ala ko ten. Hali ni aw ka Babilɔnikaw kere, aw tena se o ra.”

⁶Yeremi ko: “Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma, k'a fɔ ko:

⁷A fe, i belence Salumu dence Hanameheli bɛna na i fe, ka n'a fɔ i ye ko ale ta foro min be Anatɔti, ko i ye o san, ko sabu ka kapa ni kunmabɔri ta sariya ye, ele ka kan k'a san .’ “

⁸Ayiwa, ne belence dence Hanameheli nana ne fe, ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye. A nana ne sɔɔ masaso kɔɔsibagaw ta lu kɔɔ, k'a fɔ ne ye ko: ‘Ne ta foro min be Anatɔti, Boniyaminu ta mara ra, o foro san, sabu ka kapa ni cen ta sariya ye, ele le ka kan k'a kunmabɔ, k'a sɔɔ; o ra, a san k'a ke i ta ye!’ “Ne k'a lon o le ra ko Matigi Ala yerɛ le tun kumana ne fe.

⁹Ne ka o foro san ne belence dence Hanameheli fe; o foro tun be Anatɔti; ne ka warigbe tan ni wolonfla jate ka o di a ma foro sɔngɔ ye.

¹⁰Ne k'a sansebe ke, k'a melege, ka ne boronɔ la a kan, k'a da nɔɔ, ka mɔɔɔ dɔw ke an seerew ye, ka warigbe hakeya suma sumanikenan dɔ kɔɔ olugu pana.

¹¹O kɔ, ne tun ka foro sansebe min melege, ka ne boronɔ la a kan, k'a da nɔɔ, foro sancogo ni a sankan tun sebera min kɔɔ, ne ka o ta; foro sansebe flanan min tun ma melege ne ka o fana ta.

12"Ne ka o sɛbɛw di Baruki ma, min ye Maseya dence Neriya dence ye. Ne k'a di a ma ne belence dence Hanameheli ja na, ani seere minw fana tun ka o boronɔ la foro sansebe kan, ani Yahudiya minw bɛɛ tun be masaso kɔɔsibagaw ta lu kɔɔ.

13"Ne k'a fɔ Baruki ye olugu bɛɛ ja na ko:

14Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: 'Nin foro sanseɛbɛw ta, min melegenin lo, ani min ma melege, i ye taga o bla bɔgɔdaga dɔ kɔɔ, janko a maranin ye to yi ka mɛɛn.'

15Sabu Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: 'Mɔgɔw belen bɛna bonw, ani forow, ani rɛzenforow san nin jamana kɔɔ.' "

Yeremi ta Aladaari

16Ne ka foro sanseɛbɛw di Neriya dence Baruki ma minke, ne ka nin daariri ke Matigi Ala fe; ne ko:

17"E, Dunupatigi Ala, a fe, ele le ka sankolo ni dugukolo dan i ta barakaba ni i ta sebagaya sababu ra; foyi man gbelen ele ma!

18Ele be kopuman ke mɔgɔ ye, k'a ke a ta denw ye, fɔ ka taga se a ta duruja waga kelennan ma; nka i be facew ta terenbariyaw hake bɔ o ta denw na o kɔ fe. E, bonyatigi Ala, ani barakabatigi Ala, ele min tɔgɔ ye ko Fangatigi Ala,

19i ta kolatigeninw ka bon, i ta kewalew ye kabakow ye! I ja be adamadenw ta kewalew bɛɛ ra. I be bɛɛ kelen kelen sara ka kapa ni a ta tagamacogo ye, ka kapa ni a yere ta kewalew ye.

20"I ka tagamasiyenw, ani kabakow ke Misiran jamana ra; hali bi i belen be o kow kera Izirayelimɔgɔw, ani adamaden tɔw ye. O le ka i tɔgɔ bonya tan bi.

21I ta mɔgɔw, minw ye Izirayelimɔgɔw ye, i ka olugu labɔ Misiran jamana ra, ka tagamasiyenw ni kabakow ke i ta sebagaya ni i ta fanga sababu ra, ka siranyaba bla mɔgɔw ra.

22I tun karira o bemaw ye ko i bɛna jamana min di o ma, i nana o jamana di o ma, nɔɔ ni li be woyo jamana min na.

23O nana, ka na o jamana tigiya ta, nka o ma sɔn ka i kan mina, o ma i ta sariya sira tagama; i tun ka fen o fen fɔ o ye, o ma o si ke. O kosɔn i ka nin kojuguw bɛɛ lase o ma.

24"Ayiwa, a fe, Babilɔnikaw ka yelɛnyɔɔw labɛn ka dugu kogo lamini, janko ka dugu mina. O nana dugu kɛɛ, dugu bɛna don o boro fana, o ta kerekɛmuru sababu ra, ani kɔngɔ ni banajugu minw bɛna ben o kan, o sababu ra. I tun ka kuma min fɔ, o le be dafara, i ko i yere ja b'a ra cogo min na.

25O bɛɛ n'a ta, Dunupatigi Ala, ele k'a fɔ ne ye ko ne ye foro san ni wari ye, ka mɔgɔ dɔw ke ne seerew ye, k'a sɔɔ dugu bɛna don Babilɔnikaw boro!"

Ala ka Yeremi jaabi

26Matigi Ala k'a ta kuma lase Yeremi ma, ko:

27"A fle, ne le ye Matigi Ala ye, danfenw bee tigi Ala. Yala ko do be yi min be se ka ne kana wa?

28O koson Matigi Ala ko: A fle, ne be nin dugu don Babilonikaw boro, k'a don Babiloni masace Nebukadinesari boro; ale bena dugu mina.

29Babilonikaw bena na nin dugu kama, ka na don dugu kono, ka tasuma don dugu ra k'a jeni. O bena aw ta bonw jeni, aw tun be to ka wusunan sarakaw* bo Baali* ta jo ye biribon minw kunna, ani aw tun be to ka rezenji sarakaw* bo ala werew ye bon minw kunna, janko ka ne jusu bo, o bena o bonw jeni.

30"Sabu kabini o denmisenman, Izirayeli ta magow, ani Zuda ta magow ma foyi ke ne na koro ni kojugu doron te. Izirayelimagow ma foyi le ke, fo ka ne jusu bo doron ni o ta kewalew ye, o yere boro ka kewalejugu minw ke; Matigi Ala ko ten.

31Sabu kabini a lon na fo ka na bla bi ra, nin dugu kera ne dimi sababu ani ne jusugban sababu le ye; o koson ne bena a halaki ka bo ne na koro,

32Izirayeli ta magow, ani Zuda magow ta kojuguw bee koson, o ka kojugu minw ke ka ne jusu bo, olugu ni o ta masacew, ani o ta jamana jamagow, ani o ta sarakalasebagaw, ani Zuda mara magow, ani Zeruzalemukaw.

33O ka o ko le di ne ma, o ma o pa di ne ma; ne tun be o karan lon o lon, nka o ma son ka ne lamem, o fana ma son ne ta ladiri ma.

34Ne togo be so min kan, o ka o ta jo haramuninw bla o so le kono, k'a lanogo.

35O ka sonnikeyoro dow lo Baali ta jo ye Beni Hinomu dingakolonba yoro ra, janko ka o dencew, ani o denmusow ke saraka ye ka Moloki ta jo son; k'a soro ne ma o fo o ye, o ko yere ma don ne ta miiriya ra ka ye, k'a fo ko o ye nin ko haramunin nagon ke, ka Zuda magow bla jurumun na.

36"Nka o bee n'a ta, aw b'a fora nin dugu min ta ko ra ko a bena don Babiloni masace boro, keremukuru ni kongo ni banajuguw sababu ra, ayiwa, Matigi Ala, Izirayeli ta Ala be min fora o dugu ta ko ra, o fle nin ye, ko:

37'A fle, ne diminin, ani ne jusu gbannin, ani ne jusu boninba tun ka o gben ka taga jamana minw bee ra, ne bena o lana ka bo o jamanaw bee ra, ka o lajen tuun; ne bena o lana nin yoro ra tuun, k'a to o ye na sigi yan hera ni laganfiya ra.

38O bena ke ne ta magow ye, ne bena ke o ta Ala ye.

39Ne bena miiriya kelen le don o bee jusukun na, ka sira kelen bla o bee koro, k'a to ne pasiran ye ke o ra tuma bee, janko o ta ye pa, o ta den minw be na o ko fe, olugu fana ta ye pa.

⁴⁰Ne bɛna jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔɔ wuribari don ni o ye; ne tɛna ne kɔ don o ra tuun, ka ban ka kɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ke o ye. Ne bɛna ne ɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ don o jusukun na, janko o kana o yɛɛ mabɔ ne ra.

⁴¹Ne ninsɔndiyanin le bɛna kɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ke o ye; can ra, ne bɛna o sigi nin jamana ra, ni ne jusukun bɛɛ ye, ani ne nin bɛɛ.’

⁴²”Matigi Ala ko tuun: Ne ka nin kojuguba bɛɛ lase nin mɔɔɔɔɔɔ ma cogo min na, o cogo kelen na fana ne ka kɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ min bɛɛ ko fɔ, ne bɛna o bɛɛ lase o ma fana.

⁴³Aw b’a fɔra nin jamana min ta ko ra ko a kɛra yɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ lakolon ye, ko adamaden t’a ra, bɛgan t’a ra, ko a donna Babilɔnikaw boro, o belen bɛna forow san nin jamana ra tuun.

⁴⁴O belen bɛna forow san ni wari ye, ka foro sansɛbɛw ke, ka o melege, ka o boronɔw la o kan, ka o da nɔɔɔɔɔɔ, ka mɔɔɔɔɔɔ dɔw ke a seerew ye; o kow belen bɛna ke Boniyaminu ta mara ra, ani Zeruzalɛmu kɛɛfɛyɔɔɔɔɔɔ ra, ani Zuda duguw ra, ani dugu minw bɛ jamana kuruyɔɔɔɔɔɔ ra, ani jamana dugumayanfan ta duguw, ani woroduguyanfan kongokolon ta duguw, sabu ne bɛna o ta mɔɔɔɔɔɔ minaninw lasekɔ, Matigi Ala ko ten.”

Yeremi 33

Izirayeli duguw bɛna lɔ kokura

¹Ka Yeremi datuginin to masaso kɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ta lu kɔɔɔɔ, Matigi Ala ta kuma sera a ma tuun a sɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ na, ko:

²”Matigi Ala min bɛ nin kow ke, Matigi Ala min bɛ a labɛn k’a latige, min tɔɔɔɔ ye ko Matigi Ala, ale ko:

³’Ne wele, ne bɛna i jaabi; ne bɛna kobaw fɔ i ye, ani ko dogoninw, i tɛ ko minw lɔn.

⁴Sabu Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ka nin le fɔ nin dugu ta bonw, ani Zuda masacɛw ta bonw ta ko ra. O ka o bon minw cici, janko o jugu minw nana dugu lamini, olugu kana yɛlɛnyɔɔɔɔɔɔɔɔ kɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ka don dugu kɔɔɔɔ ka o faga ni kɛɛkɛmuru ye;

⁵o tun kɛra wagati min na o ni Babilɔnikaw tun bɛ kɛɛ ra. O bonw bɛna fa mɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ suw le ra, ne bɛna mɔɔɔɔ minw faga ne ta dimi ni ne ta jusugban kosɔn. Ne bɛna ne pada dogo nin dugu ra o ta kojuguw bɛɛ kosɔn.

⁶’Nka o bɛɛ n’a ta, ne bɛna o flake, ka o kɛneya; ne bɛna o kɛneya, ka hera ni ɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ di o ma.

⁷Ne bɛna Zuda ta mɔɔɔɔ minaninw, ani Izirayeli ta mɔɔɔɔ minaninw lana tuun, ka na o sigi o ta jamana ra i ko o tun bɛ cogo min na fɔlɔfɔlɔ.

⁸O ka terenbariya minw bɛɛ kɛ ka ne hake ta, ne bɛna o saninya ka bɔ o bɛɛ ra. O ka terenbariya minw bɛɛ kɛ ka ne hake ta, ka muruti ne ma, ne bɛna o bɛɛ yafa o ma.

⁹Nin dugu bɛna kɛ ne tɔgɔ bonya sababu le ye dugukolo siyaw bɛɛ cɛ ra, ani ninsɔndiya sababu, ani ne tando sababu, ani ne ta nɔɔɔ; sabu ne bɛna koɔuman minw bɛɛ kɛ o ye, siya tɔw bɛɛ bɛna o ko mɛn. Ne bɛna koɔuman ni hera min bɛɛ kɛ o ye, ni siya tɔw nana o ye, o ko bɛna siranya bla o ra, fɔ o bɛna yɛyɛyɛ.’ “

¹⁰Matigi Ala ko: “Aw b’a fɔra nin yɔɔ min ma ko a kɛra yɔɔ lakolon ye, ko mɔgɔ tɛ yi, ko bɛgan tɛ yi, ko Zuda duguw, ani Zeruzalemu siradaw kɛra yɔɔ lakolonw ye, ko mɔgɔ tɛ sigi yi tuun, ko bɛgan fana t’a ra,

¹¹ayiwa, lon dɔ, mɔgɔw belɛn bɛna ɲagarikanw, ani ninsɔndiyakanw mɛn nin yɔɔw ra tuun, ani kɔɔɔɔ ta dɔnkirilakanw, ani kɔɔɔmuso ta dɔnkirilakanw, ani minw bɛna to ka barakalari sarakaw* bɔ Matigi Ala ta batoso kɔɔ, ka dɔnkiri la, k’a fɔ ko: ‘Aw ye Fangatigi Ala fo k’a waleɲumanlɔn, sabu Matigi Ala ka ɲi, sabu a ta ɲumanya tɛ ban ka ye!’ “Sabu ne bɛna jamana mɔgɔ minaninw lana tuun, ka na o sigi o sigicogokɔɔ ra. Matigi Ala ko ten.”

¹²Fangatigi Ala ko: “Nin yɔɔ min kɛra yɔɔ lakolon ye bi, mɔgɔ tɛ yɔɔ min na tuun, bɛgan t’a ra tuun, ayiwa, sagagbɛnyɔɔw bɛna kɛ sagagbɛnɔgaw fɛ nin yɔɔ ra tuun, ani a duguw bɛɛ ra; o bɛna to ka o ta sagaw mara yi.

¹³Dugu minw bɛ jamana kuruyɔɔw ra, ani jamana dugumayanfan ta duguw, ani woroduguyanfan kongokolon ta duguw, ani Boniyaminu ta mara ra, ani Zeruzalemu kɛrɛfɛduguw ra, ani Zuda dugu tɔw ra, mɔgɔw belɛn bɛna o ta sagaw, ani o ta baw jate yi tuun. Matigi Ala ko ten.”

Ala bɛna Dawuda ta masaya kɔɔta

¹⁴“A flɛ, lon dɔ bɛna se, Matigi Ala ko ten, o lon na ne tun ka koɔuman min layiri ta Izirayeli ta somɔgɔw, ani Zuda ta somɔgɔw ye, ne bɛna o layiri dafa.

¹⁵O lon na, ani o wagati ra, ne bɛna mɔgɔ terennin dɔ lawuri Dawuda ta duruja ra, min bɛna terenninya ni can ladon jamana kɔɔ.

¹⁶O wagati ra, Zuda mara bɛna kisi, Zeruzalemu bɛna kɛ hera ni laganfiya ra. A bɛna wele ni tɔgɔ min ye, o ye nin ye ko: ‘Matigi Ala, an ta terenninya tigi.’ “

¹⁷Sabu Matigi Ala ko: “Mɔgɔ dɔ bɛna sɔɔ Dawuda ta duruja ra tuma bɛɛ, min bɛ sigi masaya ra Izirayeli ta somɔgɔw kunna;

¹⁸sarakalasebaga minw ye Levi ta mɔgɔw ye, mɔgɔ dɔ bɛna sɔɔ olugu ta duruja ra fana tuma bɛɛ, min bɛna lɔ ne ɲa kɔɔ ka saraka jenitaw* bɔ, ka simanw sarakaw* jeni, ka bɛgan sarakaw* bɔ ne ye lon bɛɛ.”

Ala bɛna ɲɛɲɔgɔnya don ni a ta mɔgɔw ye

¹⁹Matigi Ala k’a ta kuma lase Yɛrɛmi ma, k’a fɔ a ye ko:

²⁰Matigi Ala ko: ‘Ni aw be se ka ne ni tere ta jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔ cɛn, ka ne ni su ta jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔ cɛn, k’a to tere kana bɔ tuun a wagati ra, su fana kana ko tuun a wagati ra,

²¹o tuma ne ka jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔ min don ni ne ta jɔncɛ Dawuda ye, o fana bɛna cɛn; dencɛ tɛna sɔrɔ a ta duruja ra min be sigi a nɔ ra masaya ra. Ne ka jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔ min don ni sarakalasebagaw ye, Levi ta mɔɔɔ minw be ne ta baara ra, o jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔ fana bɛna cɛn.

²²Sankolo lolow ka ca cogo min na fɔ mɔɔɔ tɛ se ka o jate, walama kɔɔɔɔɔɔɔɔ kɛnkɛn ka ca cogo min na fɔ mɔɔɔ tɛ se ka o hakeya lɔn, ne bɛna ne ta jɔncɛ Dawuda ta durujaw caya o cogo le ra, ani Levi ta mɔɔɔ minw be ne ta baara ra.’ “

²³Matigi Ala k’a ta kuma lase Yere mi ma, ko:

²⁴“Nin mɔɔɔw be min fɔra, i tɛ o mɛnna wa? O b’a fɔra ko: ‘Matigi Ala tun ka gba fla min panawoloma, a banna o ra!’ O be ne ta mɔɔɔw mafiyɛnyara le; olugu fɛ ne ta mɔɔɔw tɛ siya dɔ ye tuun.”

²⁵Matigi Ala ko: “Ni ne tun ma ne ta jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔ don ni su ye, k’a don ni tere ye, ni ne tun ma sankolo ni dugukolo ta sariyaw sigi,

²⁶o tuma ne tun bɛna ban Yakuba ta duruja ra, ani ne ta jɔncɛ Dawuda ta duruja; ne tun tɛna a ta duruja dɔ ta tuun ka o sigi kuntigiya ra Iburahima, ani Isiyaka ni Yakuba ta durujaw kunna. O kosɔn ne bɛna o ta mɔɔɔ minaninw lana, ne bɛna hina o ra tuun.”

Yere mi 34

Yere mi ka kuma minw fɔ Sedesiyasi ni Rekabu ta mɔɔɔw ye

(34–35)

Yere mi ka masacɛ Sedesiyasi lasɔmi

¹Babilɔni masacɛ Nebukadinesari ni a ta kɛrɛkɛjama bɛɛ, ani jamanaw ni siya minw bɛɛ tun be a ta mara kɔnɔ, o mɔɔɔw bɛɛ tun be Zeruzalemu ni a kɛrɛfɛduguw bɛɛ kɛrɛra wagati min na, Matigi Ala ka nin kuma lase Yere mi ma, ko:

²“Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: ‘Taga a fɔ Zuda masacɛ Sedesiyasi ye, ko Matigi Ala ko: A flɛ, ne be nin dugu don Babilɔni masacɛ boro, a bɛna tasuma don a ra, k’a jeni.

³Ele kɔni tɛna bɔsi a boro; o bɛna i mina fanga ra ka i don a boro. Ele ni Babilɔni masacɛ bɛna jɔɔɔn ye ja ni ja, ka kuma da ni da. O bɛna i mina ka taga ni i ye fɔ Babilɔni.’

⁴“Nka ele Zuda masacɛ Sedesiyasi, ele ye Matigi Ala ta kuma lamɛn. Matigi Ala k’a fɔ ele ta ko ra ko i tɛna faga ni kɛrɛkɛmuru ye.

⁵I bɛna sa pasuma ra; masacɛ minw kɔnna ele ja, minw ye i bɛmaw ye, o ka wusunan don olugu suw ye cogo min na, o bɛna wusunan don ele fana ye ten. O bɛna i sukoya kɛ, ka kasi k'a fɔ ko: 'E, an matigicɛ!' Ne bɛ o layiri ta i ye, Matigi Ala ko ten."

⁶Ayiwa, cira Yereɓi ka nin kumaw bɛɛ fɔ Zuda masacɛ Sedesiyasi ye Zeruzalemu.

⁷O wagati ra, Babilɔni masacɛ ta kɛrekejama tun bɛ Zeruzalemu dugu kɛrɛra, ani Zuda dugu tɔw bɛɛ, minw ye Lakisi dugu ni Azeka dugu ye, sabu Zuda mara dugu barakamanw bɛɛ ra, o dugu fla le tun tora.

Izirayɛlimɔgɔw ma sɔn ka jɔnw labla

⁸Matigi Ala k'a ta kuma lase Yereɓi ma; o wagati ra masacɛ Sedesiyasi tun kumana ka bɛn ni Zeruzalemukaw bɛɛ ye, ko a ka kan ka fɔ yɔrɔ bɛɛ ra ko bɛɛ ye a ta jɔnw labla.

⁹Bɛɛ tun ka kan k'a ta jɔncɛ walama a ta jɔnmuso labla, ni Heburu lo; mɔgɔ si tun man kan ka a balema Yahudiya dɔ mara jɔnya ra tuun.

¹⁰Jamana jamɔgɔw, ani mɔgɔ tɔw bɛɛ tun ka o layiri ta, ko o bɛna o ta jɔncɛw, ani o ta jɔnmusow labla, janko o kana to jɔnya ra tuun; o sɔnna ka o layiri kuma dafa, o ka jɔnw labla.

¹¹Nka kɔ fɛ, o nana o ta miiriya yeɛlema; o tun ka o ta jɔncɛw ni o ta jɔnmuso minw labla, o tagara olugu mina tuun, ka na o bla jɔnya ra.

¹²O kɛra minke, Matigi Ala k'a ta kuma lase Yereɓi ma k'a fɔ a ye ko:

¹³"Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: 'Lon min na ne tun ka aw bɛmaw labɔ Misiran jamana ra, jɔnyaso ra, ne tun ka jɛnɔgɔnya don ni o ye, k'a fɔ o ye ko:

¹⁴Aw balema Heburu minw ka o yɛrɛ fiyeere aw ma ka kɛ aw ta jɔnw ye, aw ka kan ka olugu labla o ta jɔnya san wolonflanana. O ka kan ka baara kɛ aw ye san wɔrɔ, nka o kɔ, aw ka kan ka o labla o ye taga o ta so.' Nka aw bɛmaw ma sɔn ne ta kuma ma, o ma o toro malɔ ka ne lamɛn.

¹⁵"Aw kɔni tun nimisara ka ja bi, ko minw terennin lo ne ja kɔrɔ, aw tun ka o kɛ. Aw tun k'a fɔ yɔrɔ bɛɛ ra ko aw bɛɛ bɛna aw sigijɔgɔn jɔnw labla, fɔ ka taga o layiri ta ne ja kɔrɔ ne ta so kɔnɔ, ne tɔgɔ bɛ so min kan.

¹⁶Nka aw nana aw ta miiriya yeɛlema, ka ne tɔgɔ cɛn. Aw tun ka aw ta jɔncɛw ni aw ta jɔnmuso minw labla, ko o kɛra o yɛrɛ ta ye, aw sekɔra ka taga olugu jagboya ka o kɛ aw ta jɔncɛw, ani aw ta jɔnmusow ye tuun."

¹⁷O kosɔn Matigi Ala ko: "I n'a fɔ aw ma ne kan mɛn, aw balemaw, ani aw sigijɔgɔn minw ye jɔnw ye, aw ma sɔn ka olugu labla, o ra, ne kɔni bɛna aw labla kɛrekemuru ni banajuguw ni kɔngɔ ye. Ne bɛna aw ta ko kɛ jatigekoba ye dugukolo siyaw bɛɛ fɛ.

¹⁸"Nin mɔɔ minw ka layiri ta ne ye, ka sɔɔ ka o layiri cɛn, minw ka layiri ta ne na kɔɔ, ka misiden cɛtigɛ fla ye , ka tɛmɛ o cɛtigɛ fla cɛ ma, nka o ma na o layiri kumaw dafa, ne bɛna o mɔɔw don o juguw boro.

¹⁹Zuda mara ɲamɔɔw, ani Zeruzalɛmu dugu ɲamɔɔw, ani masaso ɲamɔɔw, ani sarakalasebagaw, ani jamana mɔɔ minw bɛɛ tɛmɛna misiden cɛtigɛ fla cɛmance ra,

²⁰ne bɛna olugu don o juguw boro, o jugu minw bɛ o fagayɔɔ ɲinina; o suw le bɛna kɛ kɔɔw ni kongosogow ta domuni ye.

²¹Ne bɛna Zuda masacɛ Sedesiyasi ni a ta jamana ɲamɔɔw don o juguw boro, o jugu minw bɛ o fagayɔɔ ɲinina; ne bɛ o don Babilɔni masacɛ ta kerɛkejama boro. Sisan olugu kɔni mabɔra aw ra,

²²nka, a flɛ, ne bɛna kuma o fɛ, Matigi Ala ko ten, k'a fɔ ko o ye sekɔ ka na nin dugu kama tuun. O bɛna nin dugu kerɛ, ka dugu mina ka tasma don a ra; ne bɛna Zuda mara duguw kɛ yɔɔ lakolon ye, mɔɔ tɛna sigi yɔɔ min na tuun."

Yeremi 35

Ala ka Rekabu ta mɔɔw tando

¹Matigi Ala ka nin kuma lase Yeremi ma Yoziyasi dence Yehoyakimu, Zuda masacɛ ta wagati ra, ko:

²"Taga Rekabu ta somɔɔw fɛ i ye taga kuma o fɛ, ko o ye na ni i ye, aw ye na don Matigi Ala ta batoso bon dɔ kɔɔ, i ye duven di o ma, ko o y'a min."

³Ayiwa, Habasiniya dence Yeremi, o dence min ye Yazaniya ye, ne tagara ale ta, ale ni a balemaw, ani a dencew bɛɛ, ani Rekabu ta somɔɔw tɔw bɛɛ.

⁴Ne tagara ni o ye Matigi Ala ta batoso kɔɔ, ka taga don ni o ye Igidaliya dence Hanan ta karamɔɔdenw ta bon kɔɔ, Hanan min ye Ala ta cira ye. O bon bɛ Alabatoso ɲamɔɔw ta bon kerɛ fɛ, a bɛ Salumu dence Maseya ta bon san fɛ, Maseya min ye Alabatoso donda kɔɔsibaga ye.

⁵Ne ka daga dɔw fa duven na, ka na o ni jifiyew sigi Rekabu ta somɔɔw kɔɔ; ne ko o ma ko: "Aw ye duven dɔ min!"

⁶O ka ne jaabi ko: "An tɛ duven min, sabu an bɛmace Yonadabu min tun ye Rekabu dence ye, ale tun kumana an fɛ, ko: 'Aw ni aw denw si man kan ka duven min fiyewu.

⁷Aw man kan ka bon lɔ, aw man kan ka sɛnɛ kɛ ka siman dan, aw man kan ka rɛzenforo sɛnɛ; o fɛnw si dɔ man kan ka kɛ aw fɛ. Aw si bɛɛ ra aw ka kan ka si fanibonw le kɔɔ; ni o kɛra, aw bɛna sijan sɔɔ nin dugukolo kan, aw bɛ lonanya ra nin dugukolo min kan yan.'

8"Ayiwa, an bemace Yonadabu min ye Rekabu dence ye, ale ka fen o fen fo an ye, an be o le ke. An si bee ra, an si man kan ka duven min, anw ni an ta musow, ani an dencew, ani an denmusow.

9An te bon lo ka sigi a kono, rezenforo te an fe, foro te an fe, an fana te siman dan;

10an be si fanibonw le kono. An bemace Yonadabu ka kuma minw bee fo an ye, an be o sira le tagama, an be o le ke.

11Wagati min na Babiloni masace Nebukadinesari nana nin jamana kama, an ko: 'An ye taga Zeruzalemu, an ye bori Babilonikaw ni Sirikaw ta kerekajama na.' O le k'a to an siginin be Zeruzalemu yan."

12O tuma, Matigi Ala k'a ta kuma lase Yeremi ma, ko:

13"Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: "Taga a fo Zuda mara mogow, ani Zeruzalemukaw ye ko: Yala nin ko ma aw karan wa? Yala aw tena ne ta kumaw lamen sisan nin sababu ra wa? Matigi Ala ko ten.

14Rekabu dence Yonadabu tun k'a fo a ta mogow ye ko o kana duven min; o fana tora o kuma kan; fo ka na se bi ma o ma duven min, sabu o tora o bemace ta kuma kan. Nka ne be kuma aw fe, ne be kuma aw fe lon o lon, nka aw te ne lamenna.

15Ne ka ne ta baaradenw bee ci aw le fe, minw ye ciraw ye; ne tun be o ci aw fe lon o lon, k'a fo aw ye ko: Aw ye nimisa, ka aw ta sirajuguw bla, aw ye aw jogo yelema, aw kana tugu ala werew ko, ka olugu bato; ni o kera, aw bena ne ka dugukolo min di aw ni aw bemaw ma, aw bena to o dugukolo kan. Nka aw ma aw toro mal, aw ma son ka ne lamen!'

16Rekabu ta mogow bemace, min ye Yonadabu ye, Rekabu dence, ale ka kuma min fo o ye, olugu tora o kan; nka nin mogow te son ka ne lamen.

17"O koson Matigi Ala, Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: 'A fe, ne ka kojugu minw bee latige Zuda mara mogow, ani Zeruzalemukaw kama, ne bena o kojuguw bee ben o kan, sabu ne kumana o fe, nka o ma ne lamen, ne ka o wele, nka o m'a lamina.' "

18O ko, Yeremi k'a fo Rekabu ta somogow ye ko: "Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: 'I n'a fo aw ka aw bemace Yonadabu ta kuma men, a ka fen o fen fo aw ka o sira tagama, a ka min o min yira aw ra, aw ka o bee ke,

19o koson Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: Do bena soro Rekabu dence Yonadabu ta duruja ra tuma bee min bena baara ke ne ye.' "

Yeremi 36

Ala ta kuma ko ka sege lase Yeremi ma

(36–45)

Masace ka kitabu jeni

¹Yoziyasi dence Yehoyakimu, Zuda masace ta masaya san naaninan na, Matigi Ala ka nin kuma lase Yere mi ma, ko:

²"Gbolo kitabu do ta; ne ka kuma o kuma fo i ye Izirayeli ni Zuda mara ni siya to w bee ta ko ra, kabini lon min na ne konna ka kuma i fe, kabini masace Yoziyasi ta wagati ra fo ka na se bi ma, i ye o kumaw bee se be o kitabu konso.

³Ne ka kojugu minw bee latige ko ne bena a lase Zuda mara mogow ma, ni o nana o kumaw men, a be se ka ke ko o bena o ta kewalejuguw dabra, janko ne ye o ta terenbariyakow ni o ta hakekow yafa o ma."

⁴Yere mi ka Neriya dence Baruki wele; Matigi Ala tun ka kuma o kuma fo Yere mi ye, a ka o bee fo Baruki ye, Baruki ka o kumaw bee se be gbolokitabu konso.

⁵O ko, Yere mi k'a fo Baruki ye ko: "O ka ne mina ka ne bla yan; ne te se ka bo, ne te se ka taga Matigi Ala ta so konso.

⁶I yere le bena bo ka taga nin kitabu karan; ne ka Matigi Ala ta kuma minw fo i ye, i ka o se be kitabu min konso. O bena lon min bla danna ka sun don, i y'a karan mogow na na o lon do le ra, Matigi Ala ta batoso konso; Zuda mara mogow minw bee bena na ka bo o ta duguw ra, i ye a karan olugu fana na.

⁷O be se ka ke sababu ye k'a to o ye Matigi Ala daari ni makarikanw ye, ka nimisa, ka bo o ta sirajuguw kan; sabu Matigi Ala ta dimi ni a ta jusugban min fora nin mogow kama, o ka bon."

⁸Ayiwa, cira Yere mi tun ka fen o fen fo Neriya dence Baruki ye, Baruki ka o bee ke a cogo ra, wagati min na a tun be Matigi Ala ta kuma karanna kitabu konso Matigi Ala ta batoso konso.

⁹Yoziyasi dence Yehoyakimu, Zuda masace ta masaya san loorunan na, o san karo konontonnan na, o ka lon do latige ka sun don, ka Matigi Ala daari; o sun tun kera Zeruzalemukaw bee ta le ye, ani mogow minw tun bora Zuda mara dugu werew ra ka na Zeruzalemu.

¹⁰O lon le ra, Baruki ka Yere mi ta kumaw karan kitabu konso Matigi Ala ta so konso mogow bee na na. A tun be Safan dence Gemariya ta bon le konso, Gemariya min ye seberikebaga ye; o yoro be Ala batoso lu sanfeyoro ra, Matigi Ala ta so donda do ra, min be wele ko Dondakura.

¹¹Matigi Ala ta kuma min o min karanna kitabu konso, Safan dence Gemariya dence Mika tun ka o kumaw bee men.

¹²A jigira ka taga masaso konso, ka taga don seberikebaga ta bon konso; jamana namogow bee tun signin be yi: Elisama min ye seberikebaga ye, ale tun be yi, ani Semaya dence Delaya, ani Akibori dence Elinatan, ani Safan dence Gemariya, ani Hananiya dence Sedesiyasi, ani namogow to w bee.

¹³Mika tun ka kuma minw bɛɛ mɛn wagati min na Baruki tun bɛ kitabu karanna jama ja fɛ, a ka o bɛɛ lakari pamɔgɔw ye.

¹⁴Namɔgɔw ka Yehudi ci Baruki fɛ, Yehudi min face tun ye Netaniya ye, o min face tun ye Selemiya ye, o min face tun ye Kusi ye; o ko a ye taga a fɔ Baruki ye ko a ka gbolokitabu min karan jama ye, ko a ye na ni o ye. Neriya dence Baruki ka gbolokitabu mina a boro ka taga ni a ye o fɛ.

¹⁵O ko a ma ko: “Sigi, i y’a karan an ye.” Baruki sigira k’a karan o ye.

¹⁶O ka kitabu kumaw mɛn minke, o siranninba ka o jaw lo jɔgɔn na; o ko Baruki ma ko: “An ka kan ka nin kumaw bɛɛ lase masace ma!”

¹⁷O ka Baruki pininka tuun ko: “I ka nin kumaw sebe cogo min na, o fɔ an ye. Yala Yeremi tun b’a fɔra i ja na le wa?”

¹⁸Baruki ka o jaabi ko: “A yere da le tun bɛ nin kumaw bɛɛ fɔra ne ye, ne fana tun b’a sebera ka tugu a ko ni dabaji ye gbolokitabu kan.”

¹⁹Namɔgɔw ko Baruki ma ko: “Ele ni Yeremi bɛɛ ye taga dogo, mɔgɔ si kana a lon aw bɛ yɔrɔ min na.”

²⁰O ka kitabu blarin to seberikebaga Elisama ta bon kɔnɔ ka taga masaso ra masace fɛ; o tagara o kumaw bɛɛ lakari masace ye.

²¹Masace ka Yehudi ci ka taga gbolokitabu ta. Yehudi tagara a ta seberikebaga Elisama ta bon kɔnɔ, ka na a karan masace ja na, ani pamɔgɔw bɛɛ ja na, minw bɛɛ tun bɛ masace kɔrɔ.

²²Ayiwa, o y’a sɔrɔ masace tun siginin bɛ masaso ta nenewagati ta bon le kɔnɔ; o wagati tun ye san karo kɔnɔntɔnnan ye. Tasuma tun bɛ furune kɔnɔ masace kɔrɔ.

²³Ni Yehudi tun ka sira saba walama sira naani jɔgɔn karan, o fan min fonina ka jigi, masace bɛ o tige ni seberikebaga ta muru ye, ka o firi furune kɔnɔ tasuma ra. A k’a ke ten fɔ ka na gbolokitabu bɛɛ jeni k’a ban.

²⁴A kera ten, masace ni a ta jamana pamɔgɔw bɛɛ ka o kumaw mɛn, nka o si ma siran tuun, o si jusu ma kasi ka o ta derege faran.

²⁵O bɛɛ n’a ta, Elinatan ni Delaya ni Gemariya tun ka masace daari ko a ye sabari a kana gbolokitabu jeni, nka a tun ma sɔn ka o lamɛn.

²⁶O ko, Yerameli min tun ye masaceden ye, masace ka ale ni Aziriyeli dence Seraya, ani Abideheli dence Selemiya ci, ko o ye taga seberikebaga Baruki ni cira Yeremi mina ka na ni o ye, nka Matigi Ala ka o dogo.

Yeremi ka kitabu wɛɛ sebe

²⁷Ayiwa, Yeremi tun ka kuma minw fɔ, Baruki tun ka o kumaw sebe gbolokitabu min kɔnɔ, o kitabu jeninin ko masace fɛ, Matigi Ala k’a ta kuma lase Yeremi ma tuun, ko:

²⁸”Gbolo kitabu wεre ta; kuma minw bεε tun be kitabu folo kɔnɔ, Zuda masace Yehoyakimu ka min jeni, i ye o kumaw bεε sebe tuun.

²⁹A fɔ Zuda masace Yehoyakimu ye ko: ‘Matigi Ala ko: Ele ka nin gbolokitabu jeni, k’a fɔ ko: Mun kosɔn i ka nin kumaw sebe, k’a fɔ ko sigiya t’a ra, Babilɔni masace bena na, ka na nin jamana halaki, ka adamadenw ni beganw bεε ban!

³⁰” ‘O kosɔn Matigi Ala be nin kuma fɔ Zuda masace Yehoyakimu kama, ko ale ta mɔgɔ si tena ke masace ye tuun ka sigi Dawuda ta masasiganan kan; a su firinin bena to tere kɔrɔ tere fe, ka to nene ra su fe.

³¹Ne bena ale ni a ta durujaw, ani a ta jamana jamɔgɔw ta terenbariyaw sara di o ma; ne tun kumana o fe ka kojugu minw bεε fɔ, nka o banna ka ne lamɛn, ne bena o kojuguw bεε ben olugu ni Zeruzalemukaw, ani Zuda mara mɔgɔw bεε kan.’ “

³²Ayiwa, Yeremi ka gbolokitabu wεre ta k’a di Neriya dence Baruki ma, min ye seberikebaga ye. Zuda masace Yehoyakimu tun ka kitabu min jeni tasuma ra, Yeremi ka o kitabu kɔnɔkumaw bεε fɔ tuun; Baruki ka o sebe. A ka o jɔgɔnna kuma caman wεre fɔ ka o fara a kan.

Yeremi 37

Masace Sedesiyasi ko Yeremi ye Ala daari ale ye

¹Masace Sedesiyasi, min tun ye Yoziyasi dence ye, ale tun sigira masaya ra Yehoyakimu dence Koniya le nɔ ra; Babilɔni masace Nebukadinesari le tun k’a sigi masaya ra Zuda mara kunna.

²Matigi Ala tun ka kuma o kuma don cira Yeremi da ra, ale ni a ta jamana jamɔgɔw, ani a ta jamana mɔgɔw si ma sɔn ka o kumaw lamɛn.

³O bεε n’a ta, masace Sedesiyasi ka Selemiya dence Yehukali, ani sarakalasebaga Maseya dence Sofoni ci cira Yeremi fe, ka taga a fɔ a ye ko: “Sabari ka Matigi Ala, an ta Ala daari an ye.”

⁴O wagati ra, o tun ma Yeremi bla kaso ra folo; a tun be a yere ma a be yaalayaala mɔgɔw ce ra.

⁵Farawona ta kerekejama nana bo Misiran ka ke na ye minke, Babilɔnika minw tun ka Zeruzalemu dugu lamini, olugu ka o kibaroya men minke, o mabɔra Zeruzalemu na.

⁶Matigi Ala k’a ta kuma lase cira Yeremi ma, ko:

⁷”Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: ‘Zuda masace min ka aw ci ne fe ka na ladiri pini ne fe, aw ye taga a fɔ ale ye ko: Farawona ta kerekejama min tun be bɔra ka na aw demε, a fle, ale be sekɔra a ta jamana ra Misiran.

⁸Babilɔnikaw bena sekɔ ka na, ka na ben nin dugu kan, ka se sɔrɔ a kan, ka tasuma don a ra k’a jeni.

9” ‘Matigi Ala ko: Aw kana aw yeƐ neƐe k’a fɔ ko Babilɔnikaw bɛna mabɔ aw ra ka taga fɔ yɔrɔjan; o tena taga de!

10Babilɔnika minw be aw kerera, hali ni aw ka olugu ta kerεkejama beε kere ka se o ra, ka o tɔ to mɔgɔ mandiminin dama dama ye dɔrɔn o ta fanibonw kɔnɔ, olugu belɛn bɛna wuri ka na tasuma don nin dugu ra k’a jeni.’ “

Yeremi blara kaso ra

11Wagati min na Babilɔnikaw ta kerεkejama tun mabɔra Zeruzalemu na, Farawona ta kerεkejama pasiran kosɔn,

12o wagati ra Yeremi ko a be bɔ Zeruzalemu dugu kɔnɔ, ka taga Boniyaminu ta mara ra ka taga dugukolo dɔ mina o yɔrɔ mɔgɔw ce ra yi.

13Donda min be wele ko Boniyaminu ta Donda, a bɔtɔ tagara se yi; da kɔrɔsibagaw kuntigi, min tɔgɔ ye ko Iriya, Hananiya dence Selemiya dence, ale tun be yi; a ka cira Yeremi mina k’a fɔ a ye ko: “Ele be tagara fara Babilɔnikaw le kan!”

14Yeremi k’a jaabi ko: “Can te! Ne te tagara fara Babilɔnikaw kan.” Nka Iriya ma sɔn k’a lamɛn. A k’a mina ka taga a di fagamaw ma.

15Fagamaw dimina Yeremi kɔrɔ, k’a bugɔ, k’a mina k’a bla kaso ra seberikebaga Yonatan ta so kɔnɔ, sabu o tun ka o yɔrɔ ke kasobon ye.

16O ra, o ka Yeremi bla fɔ kasobon dingakɔnɔbon dɔ kɔnɔ yi; a tora yi ka mɛɛn.

Masace Sedesiyasi ka Yeremi jininka dogo ra

17O kɔ, masace Sedesiyasi nana mɔgɔ ci ka taga Yeremi labɔ ka na ni a ye a ta masaso kɔnɔ, ka na a jininka dogo ra; a k’a jininka ko: “Yala Matigi Ala ka kuma dɔ fɔ i ye an ta ko ra wa?” Yeremi k’a jaabi ko: “ɔnhɔn! Matigi Ala bɛna ele don Babilɔni masace boro.”

18Yeremi k’a fɔ masace Sedesiyasi ye tuun, ko: “Ne ka mun kojugu le ke ele ra, walama i ta jamana jamɔgɔw ra, walama nin jamana mɔgɔw ra, fɔ aw ka ne mina ka ne bla kaso ra?”

19Aw ta cira minw ka ciraya ke k’a fɔ aw ye ko Babilɔni masace tena na aw kama, walama ni jamana kama, o ciraw be min bi?

20”E, ne matigice masace, ayiwa, sisan ele ye sabari ka ne lamɛn, ka sɔn ne ta makarikan ma! I kana a to ne ye sekɔ tuun seberikebaga Yonatan ta bon kɔnɔ, ni o te, ne bɛna taga sa yi!”

21Masace Sedesiyasi k’a fɔ ko o ye Yeremi bla masaso kɔrɔsibagaw ta lu kɔnɔ, ka to ka burujenibagaw ta buru dɔ di a ma lon o lon, fɔ ka taga domuni ban dugu kɔnɔ. A kera ten Yeremi tora masaso kɔrɔsibagaw ta lu kɔnɔ.

Yeremi 38

O ka Yeremi bla kɔlɔn kɔnɔ

¹Yeremi tun bɛ kuma minw fɔra mɔgɔw bɛɛ ye, Matan dence Sefatiya, ani Pasuri dence Gedaliya, ani Selemiya dence Yukali, ani Malikiya dence Pasuri, olugu tun ka o kumaw mɛn; Yeremi tun b'a fɔra ko:

²"Matigi Ala ko: 'Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka to nin dugu kɔnɔ, kɛrɛkɛmuru, walama kɔngɔ, walama banajuguw le bɛna o tigi faga; nka ni mɔgɔ min ka bɔ ka taga a yɛrɛ di Babilɔnikaw ma, o tigi bɛ kisi, a ta kisiri le bɛ kɛ a ta nafa ye; a bɛ kisi.' "

³Matigi Ala ko tuun ko: "Sigiya t'a ta, nin dugu kɔni bɛna don Babilɔni masacɛ ta kɛrɛkɛjama boro; o bɛna dugu mina."

⁴Fagamaw ko masacɛ ma ko: "Cɛ nin ka kan ka faga le! Sabu kɛrɛkɛcɛ tɔ minw tora dugu kɔnɔ, ale le bɛ olugu ni mɔgɔ tɔw bɛɛ fari fagara ni a ta kumaw ye. Cɛ nin tɛ mɔgɔw ta ɲa fɛ, a bɛ o ta bɔnɔ le fɛ."

⁵Masacɛ Sedesiyasi ka o jaabi ko: "A ye nin ye aw boro. Masacɛ tɛ se ka ban aw ta ma."

⁶O fɔra minke, o ka Yeremi mina k'a bla masacɛ dence Malikiya ta kɔlɔn kɔnɔ; o kɔlɔn tun bɛ masaso kɔrɔsibagaw ta lu kɔnɔ. O k'a lajigi ni juru dɔ ye kɔlɔn kɔnɔ; ji tun tɛ kɔlɔn kɔnɔ, bɔgɔ le tun b'a kɔnɔ. Yeremi jigira bɔgɔ ra yi.

⁷Ayiwa, o y'a sɔrɔ Ebɛdi Meleki, min tun ye Etiyopika ye, ani masaso ɲamɔgɔ dɔ, ale tun bɛ masacɛ ta so kɔnɔ; ale k'a mɛn ko o ka Yeremi mina k'a bla kɔlɔn kɔnɔ. Masacɛ siginin tun bɛ Boniyaminu ta donda ra.

⁸Ebɛdi Meleki bɔra masaso kɔnɔ, ka taga a fɔ masacɛ ye ko:

⁹"E, masacɛ, ne matigicɛ, nin mɔgɔw ka ko o ko kɛ cira Yeremi ra, o bɛɛ ye kojugu le ye; o k'a bla kɔlɔn kɔnɔ, k'a to kɔngɔ bɛna a faga yi, sabu domuni tɛ dugu kɔnɔ tuun."

¹⁰Masacɛ k'a fɔ Etiyopikacɛ Ebɛdi Meleki ye ko: "Taga cɛ bisaba ta ka fara i yɛrɛ kan, aw ye taga Yeremi sama k'a labɔ kɔlɔn kɔnɔ sani a ye sa!"

¹¹Ebɛdi Meleki ka cɛ dɔw ta, o ka taga masaso yɔrɔ dɔ ra, min bɛ naforomarabon jukɔrɔ; o ka fanikolonw, ani deregekolon dɔw ta, ka taga o lajigi Yeremi fɛ kɔlɔn kɔnɔ ni juru ye.

¹²Etiyopikacɛ Ebɛdi Meleki ko Yeremi ma ko: "Nin fanikolonw ani nin deregekolonw don i kaman kɔrɔ, ka juru la a kan." Yeremi k'a kɛ ten.

¹³O ka Yeremi sama ni juruw ye k'a labɔ kɔlɔn kɔnɔ. Yeremi tora masaso kɔrɔsibagaw ta lu kɔnɔ.

Masacɛ Sedesiyasi ni Yeremi ta kumalaban

14Masace Sedesiyasi ka mɔgɔ dɔ ci ka taga cira Yeremi wele ka na; a tagara ni Yeremi ye Matigi Ala ta batoso donda sabanan kɔrɔ. Masace ko a ma ko: “Ne b’a fe ka i jininka ko dɔ ra, nka i kana foyi dogo ne ma.”

15Yeremi ka Sedesiyasi jaabi ko: “Ni ne ka can fɔ i ye, yala i tena ne faga wa? Hali ni ne ka i ladi, ele tena ne lamɛn.”

16Masace Sedesiyasi karira Yeremi ye dogo ra, ko: “Ne bɛ kari Matigi Ala panaman tɔgɔ ra, ale min ka nɛnɛkiri don an na, ko ne tena i faga, ne fana tena i don nin mɔgɔw boro, minw bɛ i fagayɔrɔ jinina.”

17Yeremi k’a fɔ Sedesiyasi ye ko: “Matigi Ala, Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: ‘Ni i ka bɔ ka taga i yere di Babilɔni masace ta fagamaw ma, i bɛna kisi, tasuma fana tena nin dugu jeni; ele ni i ta somɔgɔw bɛna to si ra.

18Nka ni i ma bɔ ka taga i yere di Babilɔni masace ta fagamaw ma, o tuma nin dugu bɛna don Babilɔnikaw boro, o bɛna tasuma don a ra k’a jeni, ele fana tena bɔsi o boro.’ “

19Masace Sedesiyasi ko Yeremi ma ko: “Yahudiya minw tagara o yere di Babilɔnikaw ma, ne bɛ siranna olugu le ja, sabu Babilɔnikaw bɛ se ka ne don olugu boro, o bɛna ne minako juguya.”

20Yeremi ko: “Babilɔnikaw tena i don o boro. Matigi Ala ta kuma lamɛn; ne bɛ min fɔra, i ye sɔn ka o kɛ. O bɛna fisaya i ma, i nin bɛna kisi fana.

21Nka ni i ma sɔn ka bɔ ka taga i yere di, Matigi Ala ka min yira ne ra, o flɛ nin ye; a ko:

22’Muso minw bɛɛ bɛna to Zuda masace ta so kɔnɔ, o bɛna olugu bɛɛ labɔ ka taga ni o ye Babilɔni masace ta fagamaw fe; o musow bɛna a fɔ ele ma ko: Minw tun ye i teripumanw ye, olugu ka i janfa ka se sɔrɔ i kan! I sen donna bɔgɔ ra minke, o ka o kɔ don ka taga ka i to!’

23’O bɛna i ta musow, ani i ta denw bɛɛ labɔ yan ka taga ni o ye Babilɔnikaw fe; ele fana tena bɔsi o boro, sabu Babilɔni masace bɛna i mina, nin dugu fana bɛna jeni.”

24Sedesiyasi k’a fɔ Yeremi ye ko: “I kana a to mɔgɔ si ye dɔ lɔn nin kuma ra, ni o kera, ne tena i faga.

25Ni fagamaw nana a mɛn ko ne ni ele kumana, ni o nana i jininka ko: ‘I ka min fɔ masace ye, ani masace ka min fɔ i ye, o fɔ an ye, i kana foyi dogo an ma, ni o tɛ, an bɛ i faga,’

26i y’a fɔ o ye ko: ‘Ne tun bɛ makarikanw le fɔra masace ye, ko a ye sabari, a kana ne lasekɔ Yonatan ta so kɔnɔ tuun!’ “

²⁷Ayiwa, a fana kera ten, fagamaw bɛɛ jenna ka na Yeremi fɛ, ka n'a jininka. Masace tun ka min fo a ye, a ka o jaabi ni o le ye. O tagara k'a to pasuma ra, sabu mɔgo si tun ma do lon Yeremi ni masace ta kuma ra.

²⁸O cogo ra, Yeremi tora masaso korosibagaw ta lu konɔ, fo lon min na o nana Zeruzalemu dugu mina.

Yeremi 39

Babilɔnikaw ka Zeruzalemu dugu mina

(Masacew flanan 25; Kibaroyaw flanan 36; Yeremi 52)

¹Zeruzalemu minacogo fle nin ye: Zuda masace Sedesiyasi ta masaya san konontɔnnan na, o san karo tannan na, Babilɔni masace Nebukadinesari ni a ta kerekejama bɛɛ nana Zeruzalemu kama, ka na dugu lamini.

²Sedesiyasi ta masaya san tan ni kelennan na, a karo naaninan na, o karo tere konontɔnnan na, o ka wo bo kogo ra.

³O kera minke, Babilɔni masace ta fagamaw bɛɛ tagara ka taga sigi dugu donda ra, da min be wele ko Cemance da; o fagamaw tun ye Nerigali Sareseri ye, min tun ye kerekejama jamogo ye, ani Samugari Nebu, ani Sarisekimu, min tun ye masaso korosibagaw kuntigi ye, ani Babilɔni masace ta jamana jamogo to w bɛɛ.

⁴Zuda masace Sedesiyasi ni kerekɛcew bɛɛ ka o ye minke, o ka masace ta nanko sira ta ka bori ka bo dugu konɔ su fɛ; da min be kogo fla ce ma, o bora o fɛ, ka taga Zuriden kenegbe sira ta.

⁵Nka Babilɔnikaw ta kerekejama ka o gben; o tagara kun Sedesiyasi ni kerekɛcew ra Zeriko kenegbeyoro ra. O ka o mina ka taga ni o ye Babilɔni masace Nebukadinesari fɛ Ribila, Hamati jamana ra; o k'a ta kiti tige.

⁶Babilɔni masace ka Sedesiyasi dence kannatige a yere ja na Ribila. A ka Zuda mara jamogow bɛɛ kannatige fana.

⁷O ka Sedesiyasi yere padenw ci, k'a siri ni siranegɛ jorokow ye, ka taga ni a ye Babilɔni.

⁸Babilɔnikaw ka tasuma don Zuda masaso ra k'a jeni, ani mogo to w ta bonw; o ka Zeruzalemu laminikogow benben.

⁹Mogo minw tun tora dugu konɔ, ani minw tun tagara o yere di, ani mogo to minw tun tora, masaso korosibagaw kuntigi Nebuzaradan ka olugu ce ka taga ni o ye Babilɔni.

¹⁰Nka minw tun ye desɛbagatow ye mogow ce ra, foyi tun te minw boro, masaso korosibagaw kuntigi Nebuzaradan ka olugu to Zuda mara ra, ka rezensunw, ani forow di o ma o wagati yere ra.

O ka Yeremi labo kaso ra

¹¹Babiloni masace Nebukadinesari tun kumana masaso korosibagaw kuntigi Nebuzaradan fe Yeremi ta ko ra, k'a fo a ye ko:

¹²"I janto a ra, k'a korosi, i kana kojugu ke a ra; ni a ka min fo, i ye o ke a ye."

¹³O ra, Nebuzaradan min tun ye masaso korosibagaw kuntigi ye, ani Nebusaziban min tun ye masaso korosibagaw jamogo ye, ani Norigali Sareseri min tun ye kerekejama jamogo ye, ani Babiloni masace ta jamana jamogo tow bee,

¹⁴olugu ka mogo do ci ka taga Yeremi labo masaso korosibagaw ta lu kono, k'a karifa Gedaliya ma, min ye Safan dence Ayikamu dence ye, ko a ye taga ni a ye a ta so. O ra Yeremi tora ni mogo tow ye yi.

Ala ka layiri ta Ebedi Meleki ye

¹⁵Wagati min na Yeremi tun be kaso ra masaso korosibagaw ta lu kono, Matigi Ala tun ka kuma do lase a ma, ko:

¹⁶"Taga a fo Etiyopikace Ebedi Meleki ye ko Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: 'A fle, ne tun ka min fo nin dugu ta ko ra, ne bena o ke dugu ra; a bena ke kojugu le ye, kojuman te. A bena ke a wagati ra i yere na na.

¹⁷Nka o lon na, ne bena ele kisi; Matigi Ala ko ten. I be siranna mogo minw na, i tena don olugu boro.

¹⁸Ne bena i bosi ka bo o boro; o tena i faga ni kerekemuru ye. I ta kisiri le be ke i ta nafa ye, sabu i lara ne ra. Matigi Ala ko ten.' "

Yeremi 40

Yeremi tora Gedaliya koro Misipa

¹Matigi Ala k'a ta kuma lase Yeremi ma; o y'a soro masaso korosibagaw kuntigi Nebuzaradan tun ka Yeremi labo kaso ra k'a lataga ka bo Rama. Lon min a tun be tagara Yeremi labla, o y'a soro Yeremi tun sirinin lo ni negjoroko ye; a tun be Zeruzalemukaw, Zuda mara mogo minanin tow ce ra, o tun bena taga ni minw ye Babiloni.

²Masaso korosibagaw kuntigi ka Yeremi labo o mogow ce ra, k'a fo a ye ko: "Matigi Ala, i ta Ala tun ka nin kojugu ko fo nin yoro kama.

³Matigi Ala tun ka min fo, o le sera, a ka o le ke, sabu aw ka jurumun ke Matigi Ala na koro, aw ma son k'a kan lamen. O koson a tun ka ko min fo, o ko ka aw soro.

⁴Ayiwa, sisan ne bena negjorokow bo i boro ra. Ni i b'a fe ka taga ni ne ye Babiloni, o be se ka ke; ne bena ne janto i ra. Nka ni i t'a fe ka taga ni ne ye fana Babiloni, i ye to yan. Jamana bee lajennin fle i na koro, ni yoro min ka i diya, ni yoro min ka ben i ma, i ye taga yi."

⁵Ayiwa, i n'a fo Yeremi tun te do fora, Nebuzaradan ko a ma ko: "Seko ka taga Gedaliya fe, min ye Safan dence Ayikamu dence ye; Babiloni masace ka ale le sigi

Zuda mara duguw kunna. Taga to ni ale ye mɔgɔ tɔw cɛ ra yi; walama ni yɔrɔ o yɔrɔ ka bɛn i ma i ye taga yi.” Masaso kɔrɔsibagaw kuntigi ka domunifenw ni bonyafen dɔw di Yere mi ma, k’a bla ka taga.

⁶Yere mi tagara Ayikamu dence Gedaliya fɛ Misipa, ka taga to ni ale ni mɔgɔ tɔw ye, mɔgɔ minw tun tora jamana kɔnɔ.

Zuda mara mɔgɔw tagara lajɛn Gedaliya kɔrɔ

⁷Zuda mara kerekuntigi minw bɛɛ tun bɛ kongokɔnɔyɔrɔw ra, olugu ni o ta kerekɛcɛw nana a mɛn ko Babilɔni masace ka Ayikamu dence Gedaliya le sigi jamana kunna, janko a ye jamana dɛɛɛbagatɔw kɔrɔsi, cɛw, ani musow, ani denmisɛnw, o tun ma taga ni minw ye Babilɔni.

⁸O tagara Gedaliya fɛ Misipa. O mɔgɔw tun ye Netaniya dence Sumayila ye, ani Kareya dencew, minw ye Yohanan ni Yonatan ye, ani Tahumɛti dence Seraya, ani Efayi dencew, minw bɛ bɔ Netofa, ani Yezaniya, min ye Mahakaka dɔ dence ye. O ni o ta kerekɛcɛw tun nana jɔgɔn fɛ.

⁹Gedaliya, min ye Safan dence Ayikamu dence ye, ale karira o mɔgɔw ni o ta kerekɛcɛw ye; a k’a fɔ o ye ko: “Aw kana siran ka to Babilɔnikaw ta fanga kɔrɔ. Aw ye to jamana kɔnɔ yan, ka baara kɛ Babilɔni masace ye; aw ta hera bɛ o le ra.

¹⁰Ne yere bɛna sigi Misipa; ni Babilɔnikaw ka an jɛninka fɛn o fɛn na, ne bɛna o jaabi aw tɔgɔ ra. Aw kɔni, aw ye aw ta rɛzɛnw ji bɔ, ka aw ta samiyayiridenw tige, ka o turu bɔ, ka o mara minan dɔw kɔnɔ. Aw bɛ dugu minw na, aw ye to o duguw ra.”

¹¹Yahudiya minw bɛɛ tun bɛ Mohabu mara ra, ani Amɔnkaw ta mara ra, ani Edɔmu mara ra, ani jamana tɔw bɛɛ ra, olugu fana nana a mɛn ko Babilɔni masace ka mɔgɔ dɔw to Zuda mara ra, ka Safan dence Ayikamu dence Gedaliya sigi olugu kunna.

¹²O Yahudiyaw tun janjanna ka taga yɔrɔ minw bɛɛ ra, o bɛɛ nana ka bɔ o yɔrɔw ra. O nana sigi Zuda mara ra, Gedaliya kɔrɔ, Misipa. O ka sɛnɛ kɛ ka rɛzɛnji caman sɔrɔ, ani samiyayiriden caman.

Gedaliya fagako fɔra

(Masacew flanan 25.25-26)

¹³Kareya dence Yohanan ni kerekuntigi minw bɛɛ tun bɛ kongokɔnɔyɔrɔw ra, olugu nana Gedaliya fɛ Misipa,

¹⁴ka na a fɔ a ye ko: “Ele m’a lɔn ko Amɔnkaw ta masace Baalisi ka Netaniya dence Sumayila ci ka na i faga wa?” Ayiwa, Ayikamu dence Gedaliya ma la o ta kuma ra.

¹⁵O kɔ, ka o to Misipa yi, Kareya dence Yohanan k’a fɔ Gedaliya ye tuun, dogo ra, ko: “A to ne ye taga Netaniya dence Sumayila faga; mɔgɔ si tena bɔ a kala ma. Mun kosɔn i b’a to a bɛ i faga, k’a to Yahudiya minw nana lajɛn i kɔrɔ, olugu ye janjan tuun, k’a to Zuda mara tɔ ye halaki?”

¹⁶Nka Ayikamu dence Gedaliya ka Kareya dence Yohanan jaabi ko: “I kana o ko ɲɔgɔn kɛ, sabu ele bɛ min fɔra Sumayila ta ko ra, o tɛ can ye.”

Yeremi 41

Sumayila ka Gedaliya faga

¹San karo wolonflanan na, Elisama dence Netaniya dence Sumayila, min tun ye masacɛden ye, ani masacɛ ta ɲamɔgɔ dɔ, ale nana Ayikamu dence Gedaliya fɛ Misipa ni cɛ tan ye. O ni Gedaliya ka domuni kɛ ɲɔgɔn fɛ Misipa yi.

²Ka o to domuni na, Sumayila ni cɛ tan min tun bɛ ni a ye, olugu wurira ka ben Gedaliya kan, min tun ye Safan dence Ayikamu dence ye, k’a faga ni kerɛkemuru ye; Babilɔni masacɛ tun ka mɔgɔ min sigi jamana kunna, o ka o faga.

³Yahudiya min o min tun bɛ ni Gedaliya ye Misipa, Sumayila ka olugu bɛɛ faga fana, ani Babilɔnikaw ta kerɛkɛden minw tun bɛ yi.

Sumayila ka Ala batobaga cɛ biseegi faga

⁴Gedaliya fagari tere flanan, k’a sɔrɔ mɔgɔ si tun ma bɔ foyi kala ma fɔlɔ,

⁵cɛ biseegi nana ka bɔ Sikemu, ani Silo, ani Samari. O tun ka o bonbosiw li, ka o ta faniw faranfan, ka o fari tigɛtigɛ ni muru ye. Siman sarakaw* ni wusun an sarakaw* le tun bɛ o boro; o tun bɛ nana o sarakaw bɔ Matigi Ala ta batoso kɔnɔ.

⁶Netaniya dence Sumayila bɔra Misipa ka taga o mɔgɔw kunbɛn; a tagatɔ tun bɛ kasira. A tagara se o ma minkɛ, a ko o ma ko: “Aw ye na Ayikamu dence Gedaliya fɛ!”

⁷Nka o tagara se dugu kɔnɔ minkɛ, Netaniya dence Sumayila ni a ta mɔgɔw ka o mɔgɔw kannatigɛ, ka o suw firi dinga dɔ kɔnɔ.

⁸Nka cɛ tan tun bɛ o mɔgɔw ra, olugu ko Sumayila ma ko: “I kana anw faga, sabu domunifɛnw dogonin bɛ an fɛ forow kɔnɔ; siman bɛ an fɛ, ani turu, ani li.” O ra, Sumayila ka o balemaw faga ka olugu cɛ tan to yi.

⁹Sumayila tun ka Gedaliya ni mɔgɔ minw faga, a tun ka o suw bɛɛ firi dinga min kɔnɔ, masacɛ Asa le tun ka o dingaba sogi ka o kɛ a dogoyɔrɔ ye, wagati min ale ni Izirayeli masacɛ Bahesa tun bɛ kerɛ ra. Netaniya dence Sumayila ka o dinga le fa ni mɔgɔw suw ye.

¹⁰Mɔgɔ tɔ minw tun tora Misipa, Sumayila ka olugu mina ka taga ni o ye; Zuda masacɛ denmuso dɔw tun bɛ o ra, ani mɔgɔ tɔ minw bɛɛ tun tora Misipa; Babilɔni masaso kɔrɔsibaga Nebuzaradan tun ka olugu karifa Ayikamu dence Gedaliya ma. Netaniya dence Sumayila ka olugu mina ka bɔ ni o ye, ka taga Amɔnkaw ta jamana ra.

Yohanan ka mɔgɔw bɔsi ka bɔ Sumayila boro

- ¹¹Netaniya dence Sumayila tun ka kojugu minw bee ke, Kareya dence Yohanan ni a ta kerekuntigiw bee ka o men.
- ¹²O ka o ta kerekewee bee lajen ka taga Netaniya dence Sumayila kama. O tagara a soro Gabahon ta jiba yoro ra.
- ¹³Sumayila tun ka mogo minw mina ka gban a yere ko, olugu ka Kareya dence Yohanan ni a ta kerekuntigi nato ye minke, o diyara olugu ye kosebe.
- ¹⁴Sumayila tun ka o mogo minw mina Misipa, olugu ka o ko don Sumayila ra, ka seko ka na fara Kareya dence Yohanan kan.
- ¹⁵Nka Netaniya dence Sumayila ni a ta ce seegi sera ka bosi Yohanan ra, ka bori ka taga Amankaw fe.
- ¹⁶Netaniya dence Sumayila tun ka mogo minw mina ka bo Misipa, Ayikamu dence Gedaliya faganin ko, Kareya dence Yohanan ni a ta kerekuntigiw ka o mogow ta ka o bla o yere ko; kerekedenw tun be o ra, ani musow, ani denmisenw, ani masaso namogo dow. O bora ni o ye Gabahon ka taga.
- ¹⁷O ka sira ta, ka taga lo Kimamu ta lonanjigibon yoro ra, Betlehemu kere fe, ka soro ka sira ta ka ke taga ye Misiran,
- ¹⁸Babilonikaw nasiran koson; sabu Netaniya dence Sumayila tun ka Ayikamu dence Gedaliya faga, k'a soro Babiloni masace le tun ka ale sigi Zuda mara kunna.

Yeremi 42

Yeremi ko mogow kana taga Misiran

- ¹Ayiwa, Zuda ta kerekajama kuntigiw bee, ani Kareya dence Yohanan, ani Hosaya dence Yezaniya, ani mogo tow bee, k'a ta mogo fitiniw na ka taga a bla mogobaw ra, o bee tagara
- ²cira Yeremi fe ka taga a fo a ye ko: "Sabari ka an ta makarikan men; an mogo to minw tora, an b'a fe i ye Matigi Ala, i ta Ala daari an ye; sabu an tun ka ca, nka sisan an to tora fitini doron, i ko i yere na b'a ra cogo min na.
- ³An ka kan ka sira min ta, ani an ka kan ka min ke, an b'a fe Matigi Ala ye o yira an na."
- ⁴Cira Yeremi k'a fo o ye ko: "Ne k'a men; ne bena Matigi Ala, aw ta Ala daari aw ye, i n'a fo aw k'a fo cogo min na. Ni Matigi Ala nana fen o fen fo, ne bena o lase aw ma; ne tena foyi dogo aw ma."
- ⁵Olugu fana ko Yeremi ma ko: "Ni Matigi Ala, i ta Ala nana i ci ni kuma o kuma ye an fe, ni an ma o sira tagama, o tuma Matigi Ala ye ke an seere ye ka an jaraki, ka kapa ni a ta can ni a ta kankelentigiya ye.

⁶A bena min fɔ, ni o diyara an ye o, walama ni a belen ma diya an ye o, an kɔni ka i ci Matigi Ala, an ta Ala min fɛ, an bɛna ale kan le mɛn; sabu ni an ka Matigi Ala, an ta Ala kan mɛn, an ta hɛra bɛna bɔ o le ra.”

⁷Ayiwa, tere tan tɛmɛnin kɔ, Matigi Ala k’a ta kuma lase Yeremi ma.

⁸Yeremi ka Kareya dence Yohanan wele, ani kerɛkejama kuntigi minw bɛɛ tun bɛ ni a ye, ani mɔgɔ tɔw bɛɛ, k’a ta mɔgɔ fitiniw na, ka taga a bla mɔgɔbaw ra.

⁹A k’a fɔ o ye ko: “Matigi Ala, Izirayeli ta Ala, aw tun ka ne ci min fɛ ko ne ye aw ta makarikanw lase a ma, ale ko:

¹⁰Ni aw tora nin jamana ra yan, ne bɛna aw lɔ le, ne tɛna aw cici; ne bɛna aw turu le, ne tɛna aw bɔn; ne tun ka kojugu min kɛ aw ra, ne bɛna ne ta miiriya yeɛma ka o dabra.

¹¹Babilɔni masace min nasiran bɛ aw ra, aw kana siran ale ja. Aw kana siran a ja, Matigi Ala ko ten, sabu ne bɛ ni aw ye, janko ka aw kisi, ka aw bɔsi ka bɔ a boro.

¹²Ne bɛna hina aw ra; ni o kɛra, ale bɛna hina aw ra k’a to aw ye seko aw ta dugukolo kan.’ “

¹³Yeremi k’a fɔ tuun ko: “Nka ni aw ko: ‘An tɛ sigi nin jamana ra!’ Ni aw ma Matigi Ala, aw ta Ala kan mɛn,

¹⁴ni aw ko: ‘An tɛ sɔn, an bɛ taga Misiran jamana le ra, an tɛna kerɛ ye yɔrɔ min na, an tɛna kerɛkɛdenw ta burufiyekan mɛn yɔrɔ min na, an tɛna fɔn domuni na yɔrɔ min na; an bɛna taga sigi o yɔrɔ le ra.’

¹⁵O tuma aw ye Matigi Ala ta kuma lamɛn, aw Zuda mara mɔgɔ tɔ minw tora! Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: ‘Ni aw k’a latige ko aw bɛ taga Misiran, ka taga sigi yi,

¹⁶aw bɛ siranna kerɛkemuru min ja, o bɛna taga aw sɔrɔ Misiran jamana ra yi; aw bɛ hamina kɔngɔ ko min na, o bɛna tugu aw kɔ Misiran, aw fana bɛna sa yi le.

¹⁷Aw ra minw bɛɛ bɛna a latige ko o bɛ taga Misiran ka taga sigi o yɔrɔ ra, olugu bɛɛ bɛna faga kerɛkemuru ni kɔngɔ ni banajuguw boro. O ta mɔgɔ si tɛna to o kɔ; ne bɛna kojugu min ben o kan, o si tɛna kisi ka bɔ o ra, o si tɛna bɔsi.’ “

¹⁸Yeremi k’a fɔ tuun ko: “Sabu Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: ‘Ne ta dimi ni ne ta jusugban benna Zeruzalemukaw kan cogo min na, ni aw ka taga Misiran, ne ta jusugban bɛna ben aw kan o cogo kelen le ra. Aw tɔgɔjugu bɛna fɔ, aw ta ko bɛna kɛ jatigekoba ye mɔgɔw fɛ, aw bɛna kɛ siya danganin ye, ka kɛ mafiyɛnyarifɛn ye mɔgɔw fɛ. Aw fana ja tɛna la nin yɔrɔ kan tuun.’ “

¹⁹”E, aw Zuda mara mɔgɔ tɔw, Matigi Ala bɛ o le fɔ aw ye, ko: ‘Aw kana taga Misiran, aw y’a lɔn ka la a ra ko ne ka aw lasɔmi bi.

²⁰Aw ka aw yere lafiri kosebe, sabu aw yere le ka ne ci Matigi Ala, aw ta Ala fe ko: Matigi Ala, an ta Ala daari an ye; ni Matigi Ala, an ta Ala ka na fen o fen fo, o lase an ma, an bena a ke!

²¹Ayiwa, ne kɔni k'a fo aw ye bi, nka aw te Matigi Ala, aw ta Ala kan lamenna, sabu a be ne ci aw fe ni kuma o kuma ye, aw te o si lamen.

²²Sisan kɔni, aw y'a lon ka la a ra, ko aw b'a fe ka taga sigi o jamana min na, kerekemuru ni kongo ni banajuguw le bena aw faga o yoro ra yi."

Yeremi 43

Yeremi minana ka taga Misiran

¹Ayiwa, Yeremi ka nin kumaw bee fo mogow bee ye; Matigi Ala, min ye o ta Ala ye, ale tun ka Yeremi ci o fe ni nin kumaw bee le ye, Matigi Ala, o ta Ala ta kumaw.

²O kumaw fonin ko, Azariya min ye Hosaya dence ye, ani Yohanan min ye Kareya dence ye, ani yereyirabaga tow bee ko Yeremi ma ko: "Ele be faninya le fora; Matigi Ala, an ta Ala ma i ci ko i ye na a fo an ye ko: 'Aw kana taga Misiran ka taga sigi o yoro ra!'

³Neriya dence Baruki le be ele kononɔsura anw kama, janko ka an di Babilonikaw ma, o ye an faga, walama ka an mina ka taga ni an ye Babiloni."

⁴Kareya dence Yohanan, ani kerekejama kuntigi tow bee, ani mogow tow bee, o si ma son ka Matigi Ala kan men, ka to Zuda mara ra.

⁵Kareya dence Yohanan, ani kerekejama kuntigi tow bee ka Zuda mara mogow tow bee lajen, ani minw tun minana ka taga siya tow ce ra, ni o kosegira ka na sigi Zuda mara ra tuun,

⁶cew, ani musow, ani denmisenw, ani masace denmusow, ani masaso korosibaga Nebuzaradan tun ka mogow minw bee karifa Gedaliya ma, min ye Safan dence Ayikamu dence ye; o ka cira Yeremi fana fara o kan, ani Neriya dence Baruki.

⁷O tagara Misiran jamana ra, sabu o ma son Matigi Ala kumakan ma. O tagara, ka taga se Tapanesi.

Ko minw bena se Misiran jamana ma

⁸Ka Yeremi to Tapanesi, Matigi Ala k'a ta kuma lase a ma, ko:

⁹"Kabakuruba dow ta, ka o dogo bogow ra biriki gbasiyoro ra, Farawona ta masaso donda na fe, Tapanesi; o ke Zuda mara mogow na na.

¹⁰O ko, i y'a fo o ye ko Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: 'Aw y'a fle, ne bena taga ne ta baarden, Nebukadinesari, Babiloni masace wele ka na. Ne bena a ta masasiginan sigi nin kabakuruw le kan, ne ka nin kabakuru minw dogo bogow ra. A bena a ta masa fanibon lo nin kabakuruw kunna.

¹¹A bena na ben Misiran jamana kan; minw ka kan ni saya ye, saya be olugu ta, minw ka kan ni minari ye, olugu be mina ka taga, minw ka kan ni kerekemuru ye, kerekemuru be olugu faga!

¹²Ne bena a to a ye tasuma don Misirankaw ta alaw ta batosow ra, ka o jeni, ka o ta jow ce ka taga ni o ye. Sagagbenbaga be a ta deregeba melege a yere ra cogo min na, a bena Misiran jamana naforow ce ka o mini a yere ma ten le, ka soro ka bo ka taga ni a yere ye nasuma ra.

¹³Jo min ye tere tagamasiyen ye, o ta batoso min be Misiran jamana ra, a bena o jo ta kabakurujanw cici, ka tasuma don Misirankaw ta alaw ta batosow ra ka o jeni.’ “

Yeremi 44

Ala ka min fo Zuda mara mogow ta ko ra

¹Ala ka nin kuma fo Yeremi ye Misiran jamana Yahudiyaw bee ta ko ra, olugu minw tun siginin be Migidoli, ani Tapanesi, ani Menfisi, ani Patrosi mara ra; a ko:

²“Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: ‘Ne ka kojugu minw bee lase Zeruzalemu ni Zuda dugu tow bee ma, aw ka o bee ye. Bi o duguw bee kera tomow ye, mogow si te yi tuun.

³O kera o mogow ta kojuguw le koson. O ka ne jusu bo, sabu o tagara wusunan sarakaw* bo ala werew ye, ka o bato, olugu yere tun ma ala minw lon, aw ni aw bemaw si tun ma ala minw lon.

⁴K’a soro ne ta baaradenw, minw ye ciraw ye, ne tun ka olugu bee ci aw fe; ne tun be o ci aw fe lon o lon, k’a fo aw ye ko aw kana nin ko haramuninw ke, ne be nin ko minw koninya.

⁵Nka o ma ne lamen, o ma son ka o toro malɔ ne ta kuma ra, o ma nimisa ka o ta kojuguw dabra, o ma wusunan sarakaw bori dabra ala werew ye.

⁶O koson ne ta jusugban ni ne ta dimi tasuma wurira ka Zuda duguw, ani Zeruzalemu dugukonɔsiraw bee mina, ka o bee ke tomow ye, ani yoro lakolonw, i n’a fo aw yere na b’a ra cogo min na bi.’ “

⁷Yeremi k’a fo tuun ko: “Ayiwa, sisan, Matigi Ala, Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: ‘Mun koson aw ka nin kojuguba jagon lase aw yere ma, k’a to nin ceɓ, ani nin musow, ani nin denmisenw, ani nin denfitiniw ye tige ka bo Zuda mara mogow ra, fo ka taga aw komogow bee ban?’

⁸Aw ka ne jusu bo ni aw ta kewalew ye, ka wusunan sarakaw bo ala werew ye Misiran jamana ra, aw nana sigi o jamana min na. O ra, aw bena aw yere halaki, ka ke siya danganin ye, ka ke mafiyenarifen ye dugukolo siya tow bee ce ra.

9” ‘Yala aw jinana aw bemaw ta terenbariyakow ko wa, ani Zuda masacew ni o ta musow ta terenbariyakow, ani aw yerew ni aw ta musow ta terenbariyakow, aw ka o ko minw ke Zuda mara ra, ani Zeruzalemu dugukonɔsiraw ra?’

10Nka fo ka na se bi ma, o ko ma digi mogo si ra, ne nasiran ma ke mogo si ra. Ne tun ka ne ta sariyaw, ani ne ta cifonin minw yira aw ni aw bemaw ra, mogo si ma o sira tagama.’

11”O koson Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: ‘Ne b’a latige ko ne bena kojugu ke aw ra, ka Zuda mara bee halaki.

12Zuda mara mogo to minw k’a latige ka na sigi Misiran jamana ra yan, ne bena olugu bee halaki Misiran jamana ra yan; kerekemuru ni kongɔ bena o faga. O bee bena halaki, k’a ta mogo fitiniw na ka taga a bla mogobaw ra; kerekemuru ni kongɔ bena o halaki. Togɔjugu, ani jatigekoba, ani danga, ani mafiyenyari, o ta bena ke o le ye.

13Minw nana sigi Misiran jamana ra, ne bena wuri olugu kama, i ko ne tun wurira Zeruzalemukaw kama cogo min na, ka o faga ni kerekemuru ni kongɔ ni banajuguw ye.

14Zuda mara mogo to minw nana sigi Misiran jamana ra, o mogow si tena bosi, o si panaman tena to. Minw tun b’a miiri ko olugu bena seko Zuda mara ra tuun, ka taga sigi yi, sabu o yoro loko be o ra, olugu si tena seko yi tuun, fo mogo dama dama doron.’ “

Batofen werew ta ko

15Ayiwa, ce minw bee tun k’a lon ko o ta musow be wusunan sarakaw* bora ala werew ye, ani muso caman minw bee tun lajennin be o yoro ra, ani mogo to minw bee tun be Patrosi, Misiran jamana ra yi, olugu ka Yeremi jaabi ko:

16”I be kuma min fora an ye Matigi Ala togo ra, an tena o lamɛn i fe!

17An yere da ka fen o fen fo, an bena o le ke: An bena wusunan sarakaw bo sankolo masamuso ye, ka rezenji sarakaw* bo a ye, i n’a fo anw ni an bemaw, ani an ta masacew, ani an ta jamana pamogow tun be deri k’a ke cogo min na Zuda duguw ra, ani Zeruzalemu dugukonɔsiraw ra. O wagati ra an tun be domuni soro fo ka wasa, an tun be hera ra, kojugu si tun te an kan.

18Nka kabini an ka wusunan sarakaw bori dabra sankolo masamuso ye, ka rezenji sarakaw dabra, fen bee desera an fe, kerekemuru ni kongɔ le be an halakira.”

19Musow fana ko: “Ni anw be wusunan sarakaw bo sankolo masamuso ye, ka rezenji sarakaw bo a ye, yala an be o kera an cew jina ma le wa? Olugu yere k’a lon ko an be takula lalaga a ye, ka o ke a bisigiya ye, ka rezenji sarakaw bo a ye.”

20Ayiwa, mogo minw bee tun ka nin kumaw ke ka Yeremi jaabi, cew, ani musow, Yeremi k’a fo olugu bee ye ko:

21”Aw tun ka wusunan saraka minw bɔ Zuda duguw kɔnɔ, ani Zeruzalemu dugukɔnɔsiraw ra, aw ni aw bɛmaw, ani aw ta masacɛw, ani aw ta jamana namɔɔw, ani jamana mɔɔw bɛɛ, yala Matigi Ala ma a hakiri to o kow ra wa? A ma o kow jate wa?

22Matigi Ala ma na se ka aw ta kɛwalejuguw mupu tuun, ani aw ka ko haramunin minw kɛ; o kosɔn aw ta jamana kɛra tomo ye, ka kɛ jatigekoba ye, k’a kɛ yɔrɔ danganin ye, mɔɔ si tɛ sigi yɔrɔ min na tuun, i n’a fɔ aw yɛɛ na b’a ra cogo min na bi.

23Aw ka o wusunan sarakaw bɔ, ka jurumun kɛ Matigi Ala na kɔrɔ minke, ani aw ma sɔn ka Matigi Ala kan mɛn minke, ani aw ma sɔn ka a ta sariyaw, ani a ta cifɔninw, ani a ta ciw sira tagama minke, o le kosɔn nin kojuguw sera aw ma, i ko aw yɛɛ na b’a ra cogo min na bi.”

24Ayiwa, o kɔ, Yeremi k’a fɔ mɔɔw bɛɛ lajennin ye, ani musow bɛɛ ye, ko: “Aw Zuda mara mɔɔ minw bɛɛ bɛ Misiran jamana ra yan, aw ye Matigi Ala ta kuma lamɛn!

25Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: ‘Aw ni aw musow da tun ka kuma min fɔ, aw yɛɛ boro ka o kuma dafa; aw tun ko: An ka dajuru minw ta ko an bɛna wusunan sarakaw* ni rɛzɛnji sarakaw* bɔ sankolo masamuso ye, sigiya t’a ra, an bɛna o dajuruw dafa.’ Ayiwa, aw bɛna aw ta dajuruw dafa yɛɛ le kɔsɛbɛ; aw da ka min fɔ, aw bɛna o kɛ yɛɛ le kɔsɛbɛ!

26Aw Zuda mara mɔɔ minw bɛɛ siginin bɛ Misiran jamana ra yan, aw ye Matigi Ala ta kuma lamɛn; Matigi Ala ko: Ne bɛ kari ne yɛɛ tɔɔba ra, ko Zuda mara mɔɔ si tɛna ne tɔɔ wele a da ra tuun! Misiran jamana bɛɛ kɔnɔ, mɔɔ si tɛna a fɔ tuun ko: ‘Ne bɛ kari Dunupa tigi Ala panaman tɔɔ ra!’

27Sabu ne bɛna ne hakiri to o ra janko ka kojugu le kɛ o ra, ne tɛna kopuman kɛ o ye. Zuda mara mɔɔ minw bɛɛ bɛ Misiran jamana ra yan, olugu bɛɛ bɛna halaki kɛrɛkɛmuru ni kɔngɔ sababu ra, fɔ ka taga o bɛɛ ban pewu!

28Mɔɔ dama dama dɔrɔn le bɛna bɔsi kɛrɛkɛmuru boro, ka bɔ Misiran jamana ra, ka sekɔ ka taga Zuda mara ra; nka Zuda mara mɔɔ tɔw bɛɛ, minw bɛɛ nana Misiran jamana ra ka na sigi yan, olugu kɔni bɛna a lɔn min ta kuma bɛna kɛ can ye: ni ne ta kuma lo, walama ni olugu ta kuma lo.

29”Ayiwa, a flɛ, Matigi Ala ko ten, tagamasiyen min bɛna a yira ko ne bɛna wuri aw kama nin yɔrɔ ra, janko aw y’a lɔn ko ne ka ko min fɔ ko o bɛna aw sɔrɔ, o tagamasiyen ye nin ye:

30Matigi Ala ko: ‘A flɛ, Hofira min ye Misiran masacɛ Farawona ye, ne bɛna ale don a juguw boro, a jugu minw b’a fagayɔrɔ pinina, i n’a fɔ ne ka Zuda masacɛ Sedesiyasi don Babilɔni masacɛ Nebukadinesari boro cogo min na, min tun ye a jugu ye, ni a tun bɛ a fagayɔrɔ pinina.’ “

Yeremi 45

Yeremi ka Baruki ladi

¹Cira Yeremi ka nin kumaw fɔ Neriya dence Baruki ye, wagati min na Baruki tun be Yeremi ta kuma fɔninw sebera gbolokitabu kan; o kera Yoziyasi dence Yehoyakimu, Zuda masace ta masaya san naaninan na; a ko:

²"Matigi Ala, Izirayeli ta Ala be nin kuma le fɔ ele Baruki ye, ko:

³Ele b'a fɔra ko: 'Bɔnɔ ka ne sɔrɔ, sabu Matigi Ala be jusukasi dɔ le farara ne ta dimi kan. Ne be ɲunana fɔ ka ne baraka ban, ne te ɲasuma sɔrɔra.'

⁴"A fɔ Baruki ye ko Matigi Ala ko: 'A fle, ne tun ka min lɔ, ne bena o ci, ne tun ka min turu, ne bena o bɔn; jamana bee lajennin bena ke ten le.

⁵Yala ele belen bena ke kobaw le miiri ye tuun wa? I kana o miiri, sabu ne bena kojugu ben adamaden bee kan, Matigi Ala ko ten; nka ni ele kɔni ka taga yɔrɔ o yɔrɔ, ne bena i bɔsi, ka i kisiri ke i ta nafa ye.' "

Yeremi 46

Ala bena tɔrɔ min lase siya tɔw ma

(46–51)

Misirankaw dɛsɛra o juguw kɔrɔ

¹Matigi Ala ka kuma min lase cira Yeremi ma siyaw ta ko ra, o le ye nin ye:

²Nin le fɔra Misiran jamana ni Misiran masace Neko ta ko ra, min ye Farawona ye. Ka o to Efirati ba kɔrɔ, Karikemisi, Babilɔni masace Nebukadinesari ka se sɔrɔ Farawona kan; o kera Zuda masace Yehoyakimu, Yoziyasi dence ta masaya san naaninan na. A ko:

³"Aw ye negebennan fitiniw, ani negebennanbaw laben, ka bɔ ka taga kere ra!

⁴Aw ye sow siri wotorow ra! Sotigiw, aw ye don sowotorow kɔnɔ! Aw ye aw ta negefugulaw biri aw kun na ka lɔ! Aw ye aw ta biɲew dabɔ! Aw ye aw ta negederegew don aw yere ra!

⁵"E, ne ɲa be mun le yera tan? E, o ja tigera, o be sekɔra ni o kɔ ye! O juguw ka se sɔrɔ o ta kerekɛɛfariw kan. O borira o, ka bori; hali o te o kɔ flera tuun! Siranyaba be fan bee ra, Matigi Ala ko ten!

⁶Hali minw sen ka teli, olugu te sera ka bori; ɛfariw te sera ka bɔsi. O be talontalonna ka benben. Efirati bada ra, sahiliyanfan na.

⁷"Jɔntigi le ye nin ye, min be wurira i ko Nili jikuruw, i ko ba min jiw be serira ka bɔ kene ma?

8" Misiran jamana le be wurira i ko Nili jikuruw, i ko ba min jiw be serira ka bo kene ma. A ko: 'Ne bena wuri ka woyo fo ka dugukolo datugu; ne bena duguw ni dugumogow bee halaki.'

9" Sow, aw ye girin, sowotorow, aw ye bori, cefariw, aw ye bo: Etiyopi jamana taw, ani Puti jamana taw, aw minw be negebennan minacogo lon; Ludi jamana taw, aw minw be se kalanbon na!

10" O lon ye Fangatigi, Matigi Ala ta le ye; a ta dimibolon lo, lon min a b'a dimibo a juguw ra. Kerekemuruw bena domuni ke fo ka fa, ka jori min ka fa; sabu Fangatigi, Matigi Ala be saraka le bora sahiliyanfan jamana ra, Efirati ba fan na.

11" Aw ye taga Galadi mara ra ka taga fla munta do jini, aw Misiran jamana mogow! Aw be fla caman kera aw yere ra gbansan, o si tena aw keneya!

12" Siya tow ka aw ta maroya ko men, aw kulekan ka dunupa yoro bee fa; sabu cefari do borito be taga talon cefari do were ra, o fla bee be ben jogon fe."

Babilonikaw bena min ke Misirankaw ra

13" Matigi Ala ka kuma min lase cira Yeremi ma Babiloni masace Nebukadinesari ta nako ra, ale min bena na Misiran jamana halaki; a ko:

14" Aw ye nin fo Misiran, aw y'a lase Migidoli fana, aw y'a lase Menfisi ni Tapanesi! Aw y'a fo ko: 'Aw ye wuri, aw ye aw yere laben, sabu kerekemuru be cenri kera ka aw lamini.'

15" Mun koson aw ta jo Apisi borira? Aw ta misitoran lonin ma se ka to, sabu Matigi Ala ka a laben.

16" A bena a to mogow caman sen ye talon; o be benben jogon kan; o b'a fo jogon ma ko: 'An ye wuri ka taga an ta mogow fe, an ye taga an worojamana ra, an ye bo nin kerekemurujuguw koro.'

17" Ni o sera yi, o b'a fo Farawona ma ko: 'Misiran masace te foyi ye, ni mankankoloncibaga te; a ta wagati temena a kan ka ban!'

18" Ne be kari, ko sigiya t'a ra, ne le ye Ala panaman ye, Masace ko ten, Masace min togow ye ko Fangatigi Ala. Tabori kuru be kuru tow kunna cogo min na, Karimeli kuru be kogaji kunna cogo min na, a bena na o cogo le ra!

19" Aw ye aw ta doniw laben jamana were taga kama, aw Misiran jamana mogow! Menfisi dugu bena ke yoro lakolon ye, ka ke tomo ye, mogow te sigi yoro min na.

20" Misiran ye misimuso cepuman le ye, nka limogoba do bena na a kama ka bo sahiliyanfan na.

21" O ka kerekeden minw ta sara ra, olugu fana be o ce ra i ko misiden taroninw. Nka olugu fana bena o ko don, o bee bena bori, o tena se ka lo tuun, sabu o halakilon sera, o sarawagati sera.

²²O borito mankan tɛ hali sa borito mankan bɔ; sabu o juguw bɛ nana ni barakaba le ye; o bɛ nana o kama i ko yiritigɛbagaw bɛ na ni o ta jendew ye cogo min na ka na yiriw ben.

²³O bɛna a ta yiritu tige, Matigi Ala ko ten, hali ni tufinba lo; sabu o juguw ka ca ka tɛmɛ tɔnw kan, mɔgɔ tɛ se ka o jate.

²⁴Misiran jamana mɔgɔw maroyara, Ala ka o don sahiliyanfan mɔgɔw boro!"

²⁵Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: "A flɛ, ne bɛna wuri Amɔn kama, min ye Tɛbu mara ta ala ye, ka wuri Farawona kama, ani Misiran jamana kama, ani o ta alaw, ani o ta masacɛw; ne bɛna wuri Farawona kama, ani minw bɛ o jigi la ale kan!

²⁶Minw bɛ o fagayɔrɔ pinina, ne bɛna o don olugu boro. Ne bɛna o don Babilɔni masacɛ Nebukadinesari ni a ta jamana jamɔgɔw boro. Nka o kɔ fɛ, mɔgɔw bɛna sigi Misiran jamana ra tuun, k'a kɛ i n'a fɔ a tun bɛ cogo min na fɔlɔfɔlɔ; Matigi Ala ko ten."

Izirayeli kisiwagati

²⁷"Aw Yakuba ta mɔgɔw, ne ta jɔnw, aw kana siran! Aw Izirayelimɔgɔw, aw jigi kana tige, sabu a flɛ, ne bɛna aw kisi ka aw lana ka bɔ fɔ o jamanajan na, ka aw ta durujaw kisi ka bɔ o jamana ra, o ka o mina ka taga jamana min na. Yakuba ta mɔgɔw bɛna sekɔ ka na, ka na laganfiya ni pasuma sɔrɔ, mɔgɔ si tɛna o tɔrɔ tuun.

²⁸Aw Yakuba ta mɔgɔw, ne ta jɔnw, aw kana siran! Matigi Ala ko ten, sabu ne bɛ ni aw ye. Ne tun ka aw janjan ka taga siya minw bɛɛ cɛ ra, ne bɛna o siyaw bɛɛ halaki pewu; nka aw kɔni, ne tɛna aw halaki pewu. Ne bɛna aw koro le ka kapa ni can sira ye, sabu ne tɛ se ka aw jarakibari to."

Yeremi 47

Min fɔra Filisikaw ta ko ra

¹Matigi Ala ka kuma min lase cira Yeremi ma Filisikaw ta ko ra, sani Farawona ye ben Gazakaw kan, o kuma ye nin ye:

²Matigi Ala ko: "A flɛ, jiw bɛ wurira san fɛ sahiliyanfan na, ka kɛ i ko kɔ min ji bɛ woyo fɔ ka bɔ kɛnɛ ma. A bɛna jamana ni a kɔnɔfenw bɛɛ datugu, ani duguw ni dugumɔgɔw bɛɛ. Mɔgɔw bɛ kulera, jamana mɔgɔw bɛɛ bɛ mapumankokanw fɔra.

³Soce barakamanw girintɔ senw mankan kosɔn, ani sowotorow mankan kosɔn, ani sowotorow senw mankan kosɔn, hali faw tɛ o kɔ flɛ o denw na, o baraka bankojugu fɛ.

⁴Filisikaw ta jamana halakilon sera. Mɔgɔ laban minw tun tora, minw tun bɛ se ka Tiri dugu ni Sidɔn dugu demɛ, o bɛna olugu bɛɛ faga; sabu Matigi Ala bɛna Filisikaw ta jamana cɛn, o minw ye Kafitɔri jamana mɔgɔ tɔw ye, kɔgɔji cɛmayɔrɔ maraw ra.

⁵Gazakaw bɛɛ kun wulanna! Asikalɔnkaw mankan tɛ menna tuun. Aw minw siginin bɛ kenɛgbeyɔrɔ ra, aw bɛna aw fari tigɛtigeri dabla tuma juman le sa?

⁶”Aw ko: ‘E, Matigi Ala ta kɛrɛkɛmuru, ele bɛna i fagari lalɔ ka nɛnɛkiri tuma juman le sa? Don i ta forogo kɔnɔ ten, to yɔrɔ kelen na, ka i yɛrɛ nasuma!’

⁷”A bɛ se k’a lalɔ cogo di, k’a sɔrɔ Matigi Ala le ko, ko a ye taga Asikalɔn ni kɔgɔjida maraw kama! A k’a ci o yɔrɔw le ra.”

Yeremi 48

Min fɔra Mohabukaw ta ko ra

¹Mohabu jamana ta ko: Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: “Bɔnɔ ka Nebokaw sɔrɔ, sabu o ta dugu cɛnna, Kiriyatayimukaw maroyara, sabu o ta dugu minana; minw tun siginin bɛ bonba barakamanw kɔnɔ, olugu maroyara, jatigɛ ka o mina.

²”Mohabu jamana ta bonya bɛɛ bɔra a kan! O bɛ kojugu le labenna a kama, Hɛsibɔn. O ko: ‘Aw ye na, an y’a halaki k’a tɔgɔ bɔ siya tɔw cɛ ra!’ Aw Madimɛnikaw, aw fana mankan tɛna mɛn tuun; sabu kɛrɛkɛmuru bɛ nana aw kɔ.

³”Kulekan dɔ bɛ bɔra Horonayimu cɛnri, ani halakiriba bɛ yi.

⁴Mohabu jamana cira, a denw bɛ kulera.

⁵O yɛlɛntɔ ka taga Luhiti, o bɛ kasi; o kasitɔ le bɛ yɛlɛn. Mɔgɔ deguninw kulekan le bɛ bɔra, Horonayimu sira jigijigi ra, halakiri kosɔn.

⁶Aw ye bori ka aw yɛrɛ kisi, aw ye taga to kongokolon kɔnɔ ka kɛ i ko kongofaliw.

⁷”Aw ka aw jigi la aw yɛrɛ ta baara ni aw ta naforo le kan minkɛ, o kosɔn, o bɛna aw fana mina; Kemɔsi fana bɛna mina k’a labɔ jamana kɔnɔ, ani a sɔnnikɛbagaw, ani a jamɔgɔw bɛɛ.

⁸Cɛnriɛbagaw bɛna ben dugu bɛɛ kelen kelen kan; dugu si tɛna bɔsi. Kurufurancɛw bɛna halaki, kenɛgbeyɔrɔw bɛna cɛn. Matigi Ala ka o le fɔ.

⁹”Aw ye kamanw di Mohabukaw ma, janko o ye wuri ka taga ! Sabu o ta duguw bɛna kɛ yɔrɔ lakolonw ye; mɔgɔ tɛna sigi o duguw kɔnɔ tuun.

¹⁰Mɔgɔ min bɛ Matigi Ala ta baara kɛ ni farifaga ye, Matigi Ala ye o tigi danga! Mɔgɔ min bɛ a ta kɛrɛkɛmuru bari mɔgɔfaga ma, Matigi Ala ye o tigi danga!

¹¹”Mohabukaw tun nasumanin lo kabini o denmisenman; o tun bɛ i ko duven pamalɔnin min buruburu sigira a jukɔrɔ, min ma yɛlɛma ka bɔ minan dɔ kɔnɔ k’a don dɔ wɛrɛ kɔnɔ. O ma deri ka mina ka bɔ o ta jamana ra ka ye; o kosɔn o ta timiya tora o ra, a kasa fana ma yɛlɛma.

¹²”O kosɔn lon dɔ bɛna se, Matigi Ala ko ten, o lon na ne bɛna mɔgɔ dɔw ci ka na o yɛlɛma. O bɛna o yɛlɛma ka bɔ minanw kɔnɔ, ka dagaw cici.

13O tuma ra Mohabukaw ta Kemōsi ko maroya bena olugu yere sōrō, i n'a fō Beteli ta ko maroya tun ka Izirayelimōgōw sōrō cogo min na, sabu o tun ka o jigi bēe la o yōrō le kan."

14E, yala aw bē sōn k'a fō ko aw ye cefariw le ye wa, ko aw ye kerekēce jagbelenw le ye?

15Mohabu jamana cenna pewu! O juguw bē benna o ta duguw kan. O ta kanbelendenw bēe ra barakamanw le bena mina ka taga ni o ye o fagayōrō ra. Masace le ko ten, masace min tōgō ye ko Fangatigi Ala.

16Mohabu jamana halakiwagati bē jini ka se; a ta bōnō lon bē teliyara ka na.

17Aw minw bēe ye a lamini mōgōw ye, aw ye kasi a kunna. Aw minw bēe tun k'a tōgō bonya ko mēn, aw y'a fō ko: E, nin masacebere barakaman le karira wa! Nin bere nōōrōman le karira wa!

18Aw ye jigi ka bō aw ta bonya cē ra; aw ye sigi dugukolo jalan kan, aw Dibōn dugumōgōw, sabu Mohabu jamana halakibaga bē nana aw kama, a bena aw ta masabonbaw cici.

19Aw Aroweri dugumōgōw, aw ye lō sirada ra ka kōrōsiri kē; cē minw bē borira, ani muso minw bōsira aw ye olugu jininka ko: Mun le kera?

20Mohabukaw maroyara, sabu o benna. Aw ye mapumankokanw fō ka kule! Aw y'a fō Arinōn kōda ra ko Mohabu jamana cenna.

21Ala ta kiti benna kenēgbeyōrō jamana kan, ani Holōn, ani Yahasa, ani Mefaati,

22ani Dibōn, ani Nebo, ani Bēti Diblatayimu,

23ani Kiriayatayimu, ani Bēti Gamuli, ani Bēti Mehōn,

24ani Keriyōti, ani Bōsira, ani Mohabu jamana dugu tōw bēe kan, minw yōrō ka jan, ani minw yōrō ka surun.

25"Mohabukaw gban karira, o boro karira, Matigi Ala ko ten."

26"Aw ye o lamin, fō ka o janamini, sabu Mohabukaw ka o yere bonya Matigi Ala na kōrō. O ye ben ka kolonkolon o ta fōnō ra, olugu fana ye kē yerekofen ye.

27Yala aw tun ma Izirayelimōgōw kē yerekofen ye wa? Yala olugu tun minana sonyari le ra wa, fō ni aw tun bē o ko fō, aw bē aw kun kōmikōmi o ra?

28Aw ye bō duguw kōnō ka taga sigi farakuruw cē ra, aw Mohabukaw! Aw ye kē i ko tugani min bē a ta paga la dingakolonbaw dakun kan.

29An tun ka Mohabu jamana ta yerebonya ko mēn, o ta yerebonya dama tēmenin, o ta wasoya, ani o ta yerebonya, ani o ta yada; o tun bē o yere fisaya tōw ma.

30"Ne ka o ta yereyira lon, Matigi Ala ko ten, nka gbansan lo; o ta yerebonya fana ye gbansan le ye."

31O koson ne be kasi Mohabu koson, ne be kule Mohabu jamana bee lajennin koson; ne be nuna Kiri Heresi dugumogow koson.

32E, Sibima dugu ta rezenforo , ne be kasi min ke ele koson, ne te o kasi jagon ke Yazeri ta mogow koson. Ele yiriborow tun janyara fo ka Kogoji sanin cetige, ka se fo Yazeri ta kogoji ma; nka cenrikebaga nana ben aw ta samiyayiridenw, ani aw ta rezenmow kan.

33Ninsondiya ni pagari banna Mohabu yiriforow ra, ani a jamana yoro tow ra. Ne ka rezenjiw ja o ta minanw kon. Mogo si pagarito tena rezen forogi ka to ka kule ci tuun; kulecikan te yi tuun!

34"O kasikan be bora, k'a ta Hesibon ka taga a bla fo Elale; o kan be menna fo Yahasi, k'a ta Sowari ka taga se fo Horonayimu, ani ka taga se fo Egilati Selisiya. Sabu hali Nimirimu jiw, o bee jara.

35"Minw be sarakaw bo sonnikeycrow ra, ka wusunan sarakaw* bo o ta alaw ye, ne bena olugu halaki ka o ban pewu Mohabu jamana kon; Matigi Ala ko ten.

36"O koson ne be nunana Mohabu jamana koson i ko sangadonkirilabaga ta filenfiyekan; ne be nunana Kiri Heresi dugumogow koson i ko sangadonkirilabaga ta filenfiyekan, sabu o tun ka naforo minw lajen, o bee tagara.

37Bee kun lira, bee bonbosi lira, muruno be bee boro ra, borofaniw be bee ce ra.

38Sangakasikan le be biribon bee kunna, ani jamalajenyocrow bee ra Mohabu jamana kon, sabu ne ka Mohabu jamana ci i ko dagakolon. Matigi Ala ko ten.

39E, Mohabu benna! Aw ye kasi! Mohabukaw maroyaninba ka o ko don. Mohabukaw ta ko kera yereko ko ye, ani jatigekoba, o ta jamana lamini mogow bee fe."

40Matigi Ala ko: "A fe, a be i ko bon do le be temena san fe; a b'a kamanw yanganna Mohabu jamana kunna.

41Keriyoti dugu minana, o ka masabonbaw bosi; o lon na Mohabu jamana cefariw jusukun bena ke i ko muso jigibagato jusukun.

42" Mohabu jamana bena halaki ka bo siya tow ce ra, sabu o ka o yere bonya Matigi Ala na kor.

43Jatige, ani dingaba, ani jo, o le be aw Mohabukaw na; Matigi Ala ko ten.

44Ni min ka bori jatige na o be ben dingaba kon, ni min ka bo dingaba kon o be mina jo ra; sabu ne bena o ta hakesarasan kiti ben o kan, Mohabukaw ta hakesarasan; Matigi Ala ko ten.

⁴⁵Boribagaw be taga lo Hesibon dugu suma ra, o y'a soru o baraka banna, sabu tasuma do be bora Hesibon, tasumamana do be bora Sihon ta dugu ce ma; a be Mohabu jamana kerereyuruw jeni, ka o mago hinabariw kuncu jeni.

⁴⁶"E, bono bena aw soru, aw Mohabukaw! Kemosi ta mago halakira; sabu aw dencew minana ka taga jamana were ra, aw denmusow fana minana.

⁴⁷Nka wagati nataw ra, Matigi Ala ko ten, ne bena Mohabu jamana laseko a cogokuru ra tuun." Matigi Ala ka kiti kuma min fo Mohabu ta ko ra, o kuma be laban yan.

Yeremi 49

Min fora Amankaw ta ko ra

¹Amon jamana ta ko: Matigi Ala ko: "Yala den te Izirayeli fe le wa? Mago t'a fe min b'a cen ta wa? Mun koson Amankaw ta masace ka Gadi mara mina? Mun koson a ta mago sigira Gadi duguw konu?"

²Ayiwa, wagati do bena se, Matigi Ala ko ten, ne bena keremankanw lawuri Amankaw ta dugu kama, min ye Raba ye; dugu bena ke yuru lakolon ye; tasuma bena a kerereyuruw be jeni. O wagati ra minw tun ka Izirayeli ta jamana bosi, Izirayeli fana bena olugu ta jamana bosi. Matigi Ala ko ten.

³Hesibonkaw, aw ye kasi, sabu Ayi dugu cenna! Raba dugumago, aw ye kule, aw ye borofaniw siri aw yere ce ra; aw ye mapumankokanw fo ka boribori ka kogow lamini, sabu o bena Amankaw ta masace mina ka taga ni a ye, ani a ta sonnikabagaw, ani jamana pamago be.

⁴Aw mago murutininw, mun koson aw be aw yere bonyara aw ta dingakuruwuruw koson, aw ta dingakuruwuruw ta dugukolodimanw koson? Aw ka aw jigi la aw ta naforo le kan, k'a fo ko: 'Jon le be se ka na ben an kan?'

⁵A fe, ne bena siranya ben aw kan; Matigi, Fangatigi Ala ko ten. Siranya bena na ka bo aw fan be ra; o bena aw gben, aw be be yerege ka taga aw ta fan na, mago si tena boribagaw lajen.

⁶Nka o ko fe, ne bena Amankaw ta jamana laseko a cogokuru ra tuun. Matigi Ala ko ten."

Min fora Edomu mara ta ko ra

⁷Edomu mara ta ko: Fangatigi Ala ko: "O tuma hakiritigi te Teman mara ra tuun le wa? Ladibagaw banna o ta denw ce ra wa, walama o ta hakiritigiya cenna le wa?"

⁸Aw ye aw ko don, ka bori, aw ye taga to fo kuruwow konu yi, aw Dedankaw! Sabu ne bena cenri lase Esawu ta mago ma; o ta kojugu sarawagati lo.

⁹Ni rezentigabagaw nana na aw fe, o tena hali rezenden kelen bennin to o ko! Ni sonw nana su fe, fen o fen ka di o ye, o bena o be ta!

10Sabu ne kɔni bɛna Esawu ta mɔgɔw borolakolon le to; ne bɛna o ta dogoyɔɔw bɛɛ bɔ kɛnɛ kan, o tɛna se ka dogo tuun. Ne bɛna cɛnri lasɛ o ta durujaw ma, ani o balemaw, ani o sigiɔgɔnw bɛɛ. Mɔgɔ si tɛna to, min b'a fɔ ko:

11'Aw ye aw ta feritaw to yi, ne le bɛna o baro; aw ta muso cɛ saninw ye o jigi la ne kan!' "

12Matigi Ala ko: "A flɛ, kiti tun ma ben minw kan, ko o ye nin minnifen min, olugu bɛna a min. O tuma aw don, yala aw jarakibari bɛna to wa? Aw jarakibari tɛna to dɛ, aw fana ka kan k'a min.

13Sabu ne bɛ kari ne yɛrɛ tɔgɔ ra, Matigi Ala ko ten, ko Bɔsira dugu ta ko bɛna kɛ jatigekoba ye, a bɛna kɛ mafiyɛnyarifen ye, ka kɛ tomo ye, ani yɔɔɔ danganin. A kɛrɛfɛduguw bɛɛ bɛna kɛ tomow ye wagati bɛɛ, ka to ten."

14Ne ka kibaroya dɔ mɛn ka bɔ Matigi Ala fɛ; a ka ciraden dɔ ci ka taga siya tɔw fɛ, ka taga a fɔ o ye ko: "Aw ye aw yɛrɛ lajɛn ka na Edɔmu kama, aw ye wuri ka na a kɛrɛ!

15Edɔmukaw, ne bɛna aw dɔgɔya siya tɔw cɛ ra, o tɛna aw jate ni adamaden tɔw ye.

16"Aw ɲasiran min bɛ mɔgɔw ra, ani yɛrɛyira min bɛ aw jusu ra, o le ka aw lafiri, aw minw tun siginin bɛ faraw cɛ ra, aw minw tun bɛ kongoriw kunna. Nka hali ni aw ka aw ta ɲaga la fɔ sanlegelege ra i ko bɔnw, ne bɛna aw lajigi ka bɔ yi; Matigi Ala ko ten.

17"Edɔmu jamana bɛna kɛ yɔɔɔ lakolon ye. Ni mɔgɔ o mɔgɔ nana tɛmɛ a kɔɔɔ, o tigi dabari bɛna ban fɔ a bɛ filɛn fiyɛ, o ta tɔɔɔw bɛɛ kosɔn.

18Sodɔmu ni Gomɔri ni o kɛrɛfɛduguw halakira cogo min na, o cogo kɛlɛn na, mɔgɔ si tɛna sigi Edɔmu tuun, adamaden si tɛmɛtɔ tɛna jigi yi tuun; Matigi Ala ko ten."

19Matigi Ala ko: "A flɛ, jara bɛ bɔ Zuridɛn kɔtuw ra cogo min na, ka na ben bɛganw kan bɛganmarayɔɔɔ ɲumanmanw na, ne fana bɛna Edɔmukaw gbɛn o cogo le ra, ka bɔ o ta jamana ra yɔɔɔnin kɛlɛn na. Ne yɛrɛ bɛna mɔgɔ dɔ ɲini min bɛna a ta fanga sigi o kan; sabu ɲɔn le bɛ se k'a yɛrɛ suma ni ne ye? ɲɔn le bɛ se ka ne ɲininka ne ta kɛta ra? Sagagbɛnbaga ɲuman le bɛ se ka lɔ ka ne kɔɔɔ?

20"O ra, Matigi Ala ka ko min latigɛ Edɔmukaw kama, ani a ka fɛn min labɛn Temankaw kama, aw ye o lamɛn! Sigiya t'a ra, o bɛna o sama ka taga ni o ye i ko sagaden barakantanw; sigiya t'a ra, o bɛna o ta jamana halaki k'a kɛ yɔɔɔ lakolon ye.

21O bɛntɔ mankan kosɔn, dugukolo bɛ yɛrɛyɛrɛ; o kuletɔ mankan bɛ se fɔ Kɔgɔjiwulɛn ma.

²²A fɛ, a bɛ i ko bɔn dɔ le bɛ tɛmɛna san fɛ, a b'a kamanw yanganna Bɔsira dugu kunna. O lon na, Edomu jamana cɛfariw jusukun bɛna kɛ i ko muso jigibagato jusukun.”

Min fɔra Damasi dugu ta ko ra

²³Damasi dugu ta ko: “Hamati ni Aripadi dugumɔgɔw maroyara, sabu o ka kibarojugu mɛn. O baraka bɛɛ banna, o hakiri wurira, ka kɛ i ko kɔgɔji min tɛ se ka mala.

²⁴Damasi dugumɔgɔw baraka dɛsɛra, o ka o kɔ don ka bori. O ja wurira; kɔnɔnɔfiri ni dimi barara ka o mina, i ko muso jigibagato ta dimi.

²⁵E, mun le nana a to mɔgɔ bɛɛ banna Damasi ra sa, nin dugu tɔgɔba, ne tun bɛ pagari dugu min kosɔn?

²⁶O kosɔn o ta kanbelenw bɛna benben ka sa jamalajɛnyɔrɔw ra, o ta kɛrɛkɛcɛw si mankan tɛna mɛn tuun o lon na. Fangatigi Ala ko ten.

²⁷Ne bɛna tasuma don Damasi dugu laminikogo ra, ka Bɛni Hadadi ta masabonbaw jeni.”

Kedari ni Hazɔri ta maraw ta ko

²⁸Kedari mara ta ko, ani Babilɔni masacɛ Nebukadinesari tun bɛna Hazɔri mara minw kan, ka o kɛrɛ, nin le fɔra olugu ta ko ra: Matigi Ala ko: “Aw ye wuri ka taga Kedari kama, aw ye taga cɛnri kɛ tɛrɛbɔyanfan mɔgɔw fɛ.

²⁹O juguw ye o ta fanibonw ni o ta bɛganw bɛɛ cɛ, ka o ta fanibonw datugufaniw, ani o ta minanw bɛɛ cɛ, ka o ta jɔgɔmɛw mina! Mɔgɔw y'a fɔ o ma ko: ‘Siranyakobaw bɛ aw fan bɛɛ ra!’

³⁰Aw ye bori ka taga jona, aw ye taga dogo dingadunbaw kɔnɔ, ka to yi, aw Hazɔrikaw! Matigi Ala ko ten. Sabu Babilɔni masacɛ Nebukadinesari ka ko dɔ latige aw kama, a ka fɛn dɔ labɛn aw kama.

³¹”Aw ye wuri ka taga bɛn siya dɔ kan, siya min siginin bɛ hɛra ni laganfiya ra; Matigi Ala ko ten. Datugunan tɛ o ta dugu donda ra, sɔgɔnan t'a ra; o siginin bɛ o kɛlɛn na, o danna.

³²O juguw bɛna o ta jɔgɔmɛw mina, ka taga ni o ta bɛgankuru caman bɛɛ ye. Ne bɛna o fiyɛ ka o janjan ka taga fan bɛɛ ra, o mɔgɔ minw bɛ o bonbosi kɛrɛfɛyɔrɔw li; ne bɛna cɛnri bɛn o kan ka bɔ fan bɛɛ ra, Matigi Ala ko ten.

³³O tuma Hazɔri mara bɛna kɛ kongowuruw dogoyɔrɔ le ye, ka kɛ yɔrɔ lakolon ye tuma bɛɛ; mɔgɔ si tɛna sigi yi tuun, adamaden si tɛmɛtɔ tɛna jigi yi tuun.”

Min fɔra Elamu mara ta ko ra

³⁴Nin ye Matigi Ala ta kuma ye, a ka min fɔ cira Yɛrɛmi ye Elamu mara ta ko ra; o kɛra Zuda masacɛ Sedesiyasi ta masaya damina ra; a ko:

³⁵Fangatigi Ala ko: “A fɛ, ne bɛna Elamukaw ta kalan kari, sabu o le ye o ta baraka sɔɔsababu ye.

³⁶Ne bɛna fɔɔ naani lana Elamu mara kan, ka bɔ sankolo fan naani na. Ne bɛna Elamukaw fiye ka o janjan ka taga fan bɛɛ ra. Jamana tena ke yi, ni Elamuka dɔw tena mina ka taga jamana min na.

³⁷Ne bɛna siranya bla Elamukaw ra k’a to o ye yɛyɛyɛ o juguw na kɔɔ, o minw be o fagayɔɔ ninina. Ne bɛna kojugu ben o kan, ne ta dimiba kosɔn; Matigi Ala ko ten. Ne bɛna o nɔɔben ni kɛrɛkɛmuru ye, fɔ ka taga o bɛɛ faga ka ban pewu.

³⁸Ne bɛna ne ta masasiginan sigi Elamu mara kɔɔ, ka o ta masace ni o ta namɔɔw halaki; Matigi Ala ko ten.

³⁹Nka wagati nataw ra, ne bɛna Elamu mara lasekɔ a cogokɔɔ ra tuun; Matigi Ala ko ten.”

Yeremi 50

Babilɔni halakicogo ani Izirayeli kisicogo

¹Matigi Ala ka nin kuma le fɔ cira Yeremi ye, Babilɔni dugu ni a jamana ta ko ra:

²“Aw ye nin fɔ siya tɔw ye, k’a to o y’a mɛn; aw ye tagamasiyen dɔ kɔɔta, k’a lakari bɛɛ ye. Aw kana a dogo, aw y’a fɔ ko: ‘Babilɔni minana, Beli maroyara, Merodaki jigi tigera! O ta batofɛnw maroyara, o ta jow jigi tigera!’

³Sabu siya dɔ be bɔra sahiliyanfan fe ka na o kama. O bɛna o ta jamana ke yɔɔ lakolon ye; mɔɔ si tena sigi yi tuun, adamaden fara began kan, bɛɛ bɛna bori ka taga.

⁴“O lonw na, ani o wagati ra, Matigi Ala ko ten, Izirayeli ta mɔɔw, ani Zuda ta mɔɔw bɛna sekɔ ka na jɔɔn fe; o kasito le bɛna na, ka na Matigi Ala, o ta Ala ta jɛnɔɔnya jini.

⁵O bɛna Siyɔn dugu sira kɔɔninka; o bɛna o na munu o yɔɔ le ra, o bɛna na nɔɔ Matigi Ala ra, ka jɛnɔɔnya* wuribari don ni a ye, mɔɔ tena jina jɛnɔɔnya min kɔ ka ye fiyewu.

⁶“Ne ta mɔɔw tun ye saga tununinw le ye, o kɔɔsibagaw tun ka o lafiri, o k’a to o tununa kuruw kunna; o tun be bɔ kuru dɔ kan ka taga kongori dɔ kan, o kun fe; o ninana o ta wɛɛ kɔ.

⁷Ni min o min tun ka o kunben, o tun be o domu; o juguw tun b’a fɔ ko: ‘An ma jaraki de, sabu olugu yere le ka jurumun ke Matigi Ala na kɔɔ, Matigi Ala min tun ye o ta laganfiyayɔɔ ye, ka kaɔa ni terreninya sira ye, ani o bɛmaw jigi tun ye Matigi Ala min ye.’

⁸“Aw ye bori ka bɔ Babilɔni, aw ye bɔ Babilɔni jamana ra, aw ye teliya i ko bakɔɔninw be teliya ka bla sagakuru na fe cogo min na.

⁹Sabu ne bena mɔɔ dɔw laben ka na Babilɔnikaw kama; siya barakaman dɔw le bena lajen ka bɔ sahiliyanfan jamanaw ra, ka na lɔ Babilɔnikaw kama, ka o kere ka o ta jamana mina. O ta kalanw ta biɲew be i ko kerekereɲariw ta biɲew, min te fen bon k'a jen, o borolakolon fana te seko ka bɔ kere ra.

¹⁰O bena Babilɔni jamana fenw bee ce, a cebagaw fana bena wasa; Matigi Ala ko ten.

¹¹”Ɔnhɔn, aw ye ninsɔndiya sa, aw ye ɲagari kosebe, aw minw ka ne ta jamana fenw bee ce! Ɔnhɔn, aw ye panpan i ko misiden min be siman dɔndɔnna, aw ye hanhan i ko soce barakamanw.

¹²Maroyaba le bena aw woroyɔɔ sɔɔ, dɔɔyari le bena aw woroɲamana sɔɔ. A fle, ale le bena ke siyaw bee ra laban ye, ka ke kongokolon ye, ani yɔɔjalan, ani yɔɔ lakolon.

¹³Matigi Ala ta dimi kosɔn, mɔɔ si tena sigi yi tuun; jamana bee lajennin bena ke yɔɔ lakolon le ye. Ni mɔɔ o mɔɔ nana teme Babilɔni jamana kɔɔ ka o ta tɔɔɔw bee ye, o tigi dabari bena ban fo a be filen fiye!

¹⁴”Aw minw be se kalanbon na, aw ye laben, ka lɔ Babilɔnikaw kama, ka o lamini! Aw ye o bon, aw kana hali biɲe kelen to a forogo kɔɔ; sabu o ka jurumun ke Matigi Ala ɲa kɔɔ.

¹⁵Aw ye kule ci o kama fan bee ra! O siranna, fo o be o yere dira o juguw ma! O ta bon barakamanw benna, o ta dugu laminikogow benbenna, sabu Matigi Ala le b'a yere dimibɔra. Aw ye aw yere dimibɔ o ra! O ka min ke tɔw ra, aw fana ye o ɲɔɔn ke o ra.

¹⁶Aw ye dannikebagaw bee ban Babilɔni, ani wɔɔɔ be ke simantigebaga minw boro simantigewagati ra! Kerekemuru ta halakiri ɲasiran kosɔn o bee ye taga o ta mɔɔw fe, o bee ye bori ka taga o yere ta mara ra.

¹⁷”Izirayeli tun ye sagaden tununin le ye; jaraw tun b'a gbenna. Min konna k'a domu, o ye Asiri masace ye; min laban k'a kolow karikari, o ye Babilɔni masace Nebukadinesari ye.

¹⁸O kosɔn Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: ‘Ne bena wuri Babilɔni* masace ni a ta jamana kama, i n'a fo ne wurira Asiri masace kama cogo min na.

¹⁹” ‘Ne bena Izirayelimɔɔw laseko o ta sagabon kɔɔ; o ta domunikeyɔɔw bena ke Karimeli kuru kan, ani Basan mara ra; o bena domuni ke Efirayimu kuruw, ani Galadi kuruw kan fo ka fa.

²⁰O lonw na, ani o wagatiw ra, Matigi Ala ko ten, o bena Izirayeli ta terenbariyakow yɔɔɲini, nka o tena foyi ye; o bena Zuda ta jurumunkow yɔɔɲini, nka o tena foyi ye, sabu ne ka o to minw to, ne bena yafa olugu ma.’ “

21”Aw ye taga ben Meratayimu jamana kan! Aw ye taga ben Pekodi dugumogow kan! Aw ye tugu o ko, ka o faga, ka o bee halaki ka ban pewu; Matigi Ala ko ten. Ne ka fen o fen fo aw ye, aw ye o ke.

22”Keremankanw le be jamana kon, ani cenriba mankan.

23E, dunupa bee lajennin ta negukuruba, o le karira tan fo ka mugumugu wa! E, Babiloni le kera yoro lakolon ye siya tow ce ra wa!

24Ne ka jan la ele na, Babiloni, nka sani i ye bo a kala ma, i minana. I juguw ka i soro ka i mina, sabu i ka Matigi Ala soso.

25”Matigi Ala k’a ta kerékeminanw marayoro dayele, a k’a ta kerékeminan farimanw bo. Sabu nin le ye Fangatigi Ala, Matigi Ala ta baara ye, a bena min ke Babilonikaw ta jamana ra.

26Aw ye bo fan bee ra ka na o kama, aw ye o ta bondow dayele, ka o borofenw ce ka o ton i ko simanton, ka dugu bee halaki pewu; foyi si kana to yi!

27Aw ye o ta misitoranw bee faga; aw ye taga o kannatige misifagayoro ra. E, bono ka o soro, sabu o ta lon le sera, o ta kojuguw sarawagati sera.

28Minw borira ka bosi Babiloni jamana kon, aw ye olugu kan men: o be nana Matigi Ala, an ta Ala ta dimibocogo lakari Siyon dugu kon, ani a k’a ta batoso dimibocogo min na.

29”Aw ye kalanbonbagaw wele ka na Babiloni kama, minw bee be se kalanbon na. Aw ye na sigi k’a lamini, o si kana bosi. Aw ye o sara ka kapa ni o ta kewalew ye. O ka min ke, aw fana ye o jigon ke o ra, sabu o ka o yere suma ni Matigi Ala ye, ka o yere suma ni Izirayeli ta Ala saninman ye.

30O koson o ta kanbelenw bena benben jamalajenyorow ra, o ta kerেকেcew si mankan tena men tuun o lon na; Matigi Ala ko ten.”

31”A fe, ne ni ele be jigon na, ele jamana yereyirabaga! Matigi, Fangatigi Ala ko ten; sabu aw ta lon sera, aw ta kojugu saralon sera.

32Jamana yereyirabaga bena talon ka ben, mogwo si tena a lawuri; ne bena tasuma don o ta duguw ra, tasuma bena o kerefeyorow bee jeni.”

Ala ka min latige Babilonikaw kama

33Fangatigi Ala ko: “O ka Izirayeli ta mogow, ani Zuda ta mogow bee lajennin minako juguya. Minw ka o mina, olugu bee ka o mara o ta jamana ra yi, o t’a fe ka o labla.

34Nka o kunmabobaga baraka ka bon, ale min togwo ye ko Fangatigi Ala! A bena wuri ka lo ni o kunko ye, janko ka nasuma don o ta jamana ra, ka pagban la Babilonikaw kan.

35"Aw ye kerekemuru ta Babilonikaw kama! Matigi Ala ko ten. Aw ye kerekemuru ta Babiloni dugumogow kama! Aw ye kerekemuru ta o ta fagamaw, ani o ta hakiritigiw kama!

36Aw ye kerekemuru ta cira faninyafobagaw kama, o ye ke hakirintanw ye! Aw ye kerekemuru ta cefariw kama, o jigi ye tige!

37Aw ye kerekemuru ta o ta sow, ani o ta sowotorow kama! Siya were mogow minw bee be o ce ra, aw ye kerekemuru ta olugu kama, o ye ke i ko musow! Aw ye kerekemuru ta o ta naforow bee kama, ka o bee ce!

38Ja ye don o ta kow bee ra k'a jiw ja! Sabu jo caman le be nin jamana ra; o ta batofen lesenin cejuguw ka o hakiri bee pagami.

39O koson kongowuruw bena o ta jamana ke o sigiyow ye, ani jakumawaraw; konosogolonw bena a ke o ta so ye. Adamaden tena sigi yi tuun, a lakolon bena to wagati bee, ani tuma bee.

40A bena ke i ko Ala ka Sodomu ni Gomori ni o kerefedugu minw halaki; Matigi Ala ko ten. Mogow si tena sigi yi tuun, adamaden si temeto tena jigi yi tuun.

41"Siya do nato fle ka bo sahiliyanfan na! Siya camanba lo, ani o ta masace barakamanw; olugu le be wurira ka bo fo dugukolo dan na ka na.

42O ka o ta kalanw ni o ta tamanw korota; mogow hinabariw lo, o te makari. O mankan be i ko kogoji mankan, o yelennin be sow kan; o labennin lo kere kama, ka jen ka ke i ko mogow kelen, ka na ele kere, ele Babiloni dugu.

43Babiloni masace ka o kibaroya men minke, a baraka bee banna; jatige k'a mina, kononofiri ka a sorow, i ko muso jigibagato.

44"A fle, jara be bo Zuriden kotuw ra cogo min na, ka na ben beganw kan beganmarayow jumanmanw na, ne fana bena Edomukaw gben o cogo le ra ka bo o ta jamana ra yowonin kelen na. Ne yere bena mogow do jini min bena a ta fanga sigi o kan; sabu jon le be se k'a yere suma ni ne ye? Jon le be se ka ne jininka ne ta keta ra? Sagagbenbaga juman le be se ka lo ka ne konow?

45"O ra, Matigi Ala ka ko min latige Babiloni dugu kama, ani a ka fen min laben Babilonikaw kama, aw ye o lamen! Sigiya t'a ra, o bena o sama ka taga ni o ye i ko sagaden barakantan; sigiya t'a ra, o bena o ta jamana halaki k'a ke yow lakolon ye.

46Babiloni minato mankan koson dugukolo bena yereyere; mankanba do bena bo siyaw ce ra!"

Yeremi 51

Babiloni ta towow bena juguya kosobe

- ¹Matigi Ala ko: “A fɛ, ne bɛna cɛnrɪkɛfɔɔ dɔ lawuri Babilɔni kama, ani Lɛvu Kamayi ta mɔgɔw kama.
- ²Ne bɛna siya wɛrɛ mɔgɔ dɔw ci Babilɔnikaw kama, ka na o fiyɛ i ko siman, ka o ta jamana lakolon to. Ni kojugu lon nana se a ma, o mɔgɔw bɛna na a kama ka bɔ fan bɛɛ ra.”
- ³Aw kana a to kalantigiw ye o ta kalanw samayɔɔ sɔɔ, aw kana a to o ye o ta kɛrɛkɛderege donyɔɔ sɔɔ; aw kana o ta kɛrɛkɛden kanbelenw to yi, aw ye o ta kɛrɛkɛjama bɛɛ halaki pewu!
- ⁴Aw ye o faga ka o suw benben Babilɔni jamana kɔɔ, ka o sɔgɔ ni muru ye ka o su benben Babilɔni dugukɔɔsiraw kan.
- ⁵Sabu Izirayeli ni Zuda ta Ala ma taga ka o to, ka o kelen to i ko muso cɛ sanin; Fangatigi Ala ma taga ka o to, hali ni a kɛra ko o ta jamana bɛɛ lajennin ka hakekow kɛ Izirayeli ta Ala saninman ja kɔɔ.
- ⁶Aw ye bori ka bɔ Babilɔni, bɛɛ ye bori k’a yɛrɛ kisi, janko aw kana na sa o ta terenbariyaw kosɔn, sabu nin ye Matigi Ala ta dimibɔlon le ye; o ka kan ni min ye, a bɛna o sara ni o le ye.
- ⁷Babilɔni tun bɛ Matigi Ala boro kɔɔ i ko sanin jifiyɛ, dunupa bɛɛ minna jifiyɛ min na fɔ ka janamini; siyaw k’a ta duven min, o kosɔn fatɔya blara o ra.
- ⁸Nka Babilɔni barara ka ben fɔ ka mugumugu. Aw ye mapumankokanw fɔ a ma, aw ye fla munta jini a ta joriw kosɔn; a bɛ se ka kɛ ko a bɛna kɛneya tuun.
- ⁹An kɔni tun b’a fɛ ka Babilɔni ta bana kɛneya, nka a ma se ka kɛneya. An y’a to yi, an bɛɛ ye taga an ta jamana ra; sabu a ta kiti bonya sera fɔ sankolo ma, a sera fɔ sankabaw ma.
- ¹⁰Matigi Ala ka an ta terrenninya yira kɛnɛ kan; aw ye na an ye Matigi Ala, an ta Ala ta kobaw lakari Siyɔn dugu kɔɔ.
- ¹¹Aw ye aw ta biɛw dabɔ, aw ye aw ta biɛforogo fa! Matigi Ala ka Mɛdikaw ta masacɛw kɔɔɔsu, sabu a k’a latige ko a bɛ Babilɔni halaki. Matigi Ala bɛna a yɛrɛ dimibɔ, k’a ta batoso fana dimibɔ.
- ¹²Aw ye tagamasiyɛn dɔ kɔɔta Babilɔni kogow kɔɔ, aw ye dɔ fara dugu kɔɔsibagaw kan, aw ye kɛrɛkɛdenw lɔlɔ ka dugu kɔɔsi, kɛrɛkɛden dɔw ye dogo ka o juguw kɔɔ, sabu Matigi Ala tun ka min fɔ Babilɔnikaw ta ko ra, a ka min latige, a bɛna o kɛ.
- ¹³Babilɔni, ele min siginin bɛ jiba kɛrɛ fɛ, naforobaw bɛ ele min fɛ, i laban sera, i ta tɔɔri minan fara!
- ¹⁴Fangatigi Ala karira a yɛrɛ tɔgɔ ra: “Can lo, ne bɛna i ta jamana fa mɔgɔw ra, ka o caya i ko tɔnw; o jagarito bɛna to ka kule ci i kunna.”

Danbaga Ala ta bonya

15Matigi Ala ka dugukolo dan a ta sebgaya baraka ra, ka dunuƙa ju sigi a ta hakiritigiya baraka ra, ka sankolo dan a ta faamuri baraka ra.

16Ni a k'a ta sankurukan bɔ, jibaw be lajen sankolo kɔnɔ, a be sankabaw lana ka bɔ fɔ dunuƙa danw na; a be sanmanamanaw bɔ sanji ce ra, a be fɔnɔ labɔ a marayɔrɔw ra.

17"Adamaden beɛ ye naloman le ye, o si te ko lon; saninfagabaga be jo min lalaga, o maroya be ban ka ale yere mina; a be o fenw lalaga ka mɔgɔw nege le, sabu nenekiri te o fenw na.

18Fengbansanw lo, baarakunntanw lo; ni o ta kojugu saralon nana se, o beɛ bena halaki.

19Nka Ala min be Yakuba ta mɔgɔw fe, ale te o cogo ra; ale le ka fen beɛ dan. Izirayeli le ye a ta siya ye, Fangatigi Ala, o ye a tɔgɔ ye."

Babilɔni ta masaya labancogo

20"Babilɔni, ele tun kera ne boro i ko negekuru, i ko kerekeminan; ne ka ele ke ka siya tɔw bugɔ ka o ben, ne ka ele ke ka jamana dɔw halaki.

21Ne ka ele ke ka so ni sotigi bugɔ ka o ben, ne ka ele ke ka sowotoro ni a boribaga bugɔ ka o ben,

22ne ka ele ke ka ceɓw ni musow bugɔ ka o ben, ne ka ele ke ka mɔgɔkɔrɔɓaw ni denmisenw bugɔ ka o ben, ne ka ele ke ka kanbelenw ni sunguruw bugɔ ka o ben,

23ne ka ele ke ka sagagbenbaga ni a ta sagakuru bugɔ ka o ben, ne ka ele ke ka senekɛbaga ni a ta misidaba bugɔ ka o ben, ne ka ele ke ka jamanatigiw ni kuntigiw bugɔ ka o ben.

24Nka Babilɔnikaw ka kojugu minw beɛ ke Siyɔn dugu ra, ne bena o juru sara o ra, ne bena o juru sara Babilɔni jamana mɔgɔw ra aw yere ja na; Matigi Ala ko ten."

25"A fe, ne ni ele be jɔgɔn na, ele kuru cenrikebaga! Matigi Ala ko ten. Ele min tun be dunuƙa beɛ halaki, ne bena ne boro bɔ ele kama, ka i kolonkolon ka bɔ fara kunna ka i ben, ka i ke kuru jeninin ye.

26Kabakuru si tena bɔ ele ra ka o ke bon kabakuru fɔlɔ ye, kabakuru tena bɔ ka o ke bon jusiginan kabakuru ye; sabu ele bena ke yɔrɔ lakolonba le ye, ka to ten tuma beɛ. Matigi Ala ko ten."

27"A ye tagamasiyen dɔ kɔrɔta jamana kɔnɔ, aw ye buru fiye siyaw ce ra, aw ye siyaw wele ka bla a kama, aw ye nin maraw mɔgɔw wele a kama: Ararati, ani Mini, ani Asikenazi maraw. Aw ye kerekuntigiw wele a kama, aw ye bɔ a kama ni sow ye, camanba i ko tɔnw.

²⁸Aw ye siyaw wele a kama, ani Mēdikaw ta masacew, o ta jamanatigiw, ani o ta namogow bee, ani jamana minw bee be o ta mara kono.

²⁹Dugukolo yuguyugura, a yereyera, sabu Matigi Ala tun ka min latige Babiloni kama, o be ke: a bena Babiloni jamana ke yoro lakolon ye, mogow tena sigi yoro min na tuun.

³⁰Babiloni kerekedenw ka kere dabra; o tora kerekunbenbonw kono. O ta cefariya banna; o kera musow le ye. O juguw ka tasuma don o sigiyorow ra, ka o ta dugu dondaw sogonanw karikari.

³¹Ciraden do tagato be ciraden do nato kunben, kibaroyafobaga do be do kunben; olugu bee be tagara a fo Babiloni masace ye ko a ta dugu bee lajennin minana.

³²Temesiraw bee minana, tasuma donna kodarabinw na, kerekacew jigi tigera.”

³³Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: “Babiloni dugu be i ko simangbasikene, wagati min o b’a dondon; a tora donnin, a ta simantigewagati bena se.”

Ala bena a ta mogow dimibo

³⁴”Babiloni masace Nebukadinesari ka an domu, ka an ban pewu, ka an ke i ko minan lakolon; a ka an kunu i ko kogoji danfen barakaman be mogow kunu cogo min na. A ka an ta fenw bee ra jumanmanw ke k’a konobara fa, ka soro ka an ghen ka bo an ta jamana ra.

³⁵O ka minakojuguya min la an kan, o hake ye ben Babilonikaw kan. Siyon dugumogow ko ten. An fagari hake ye ben Babiloni jamana mogow kan.” Zeruzalemu dugumogow ko ten.

³⁶O koson Matigi Ala ko: “A fle, ne bena lo ni aw kunko ye, ne bena aw dimibo; ne bena Babiloni ta koba ji ja, k’a bununji ja.

³⁷Babiloni dugu bena ke kabakuruton le ye, a be ke kongowuruw dogoyoro ye; o ta ko bena ke jatigekoba ye, o be ke logoborifen ye, mogow si tena sigi Babiloni tuun.

³⁸O bena kasi jagon fe i ko jarkanbelenw, o bena mankan ci i ko jaradenw.

³⁹Ni o ta nege wurira o no fe kosebe tuma min na, o tuma, ne bena panagbeba laben o ye; k’a to o ye min fo ka panamini, ka o jusu diya kosebe; o ko, o be sunogo banbari ke, o tena wuri sunogo min na ka ye; Matigi Ala ko ten.

⁴⁰Ne bena o mina ka jigi ni o ye fagariyoro ra, i ko o be taga ni sagaden ye a fagayoro ra cogo min na, i ko o be taga ni sagajigiw ni bakoroninw ye cogo min na.”

Babilonikaw ta mapumanko

⁴¹E, Sesaki minana wa? Dunupa bee lajennin tun be min tando, o le tagara wa? E, Babiloni ta ko kera jatigekoba ye siyaw ce ra de!

- 42Kɔgɔji wurira ka ben Babilɔni kan, a jiwoyobaw ni a mankan k'a datugu pewu!
- 43A ta duguw kera yɔrɔ lakolonw ye, jamana kera yɔrɔjalan ye, ani kongokolon; mɔgɔ tena sigi o ta jamana ra tuun, adamaden si tena tɛmɛ yi tuun.
- 44Ne bɛna wuri Beli kama Babilɔni; a ka fɛn minw kunu, ne bɛna o sama ka bɔ a da ra. Siya tɔw tena to ka bori ka na a fɛ tuun; Babilɔni dugu kogow fana bɛna ben.
- 45"Ne ta mɔgɔw, aw ye bɔ Babilɔni dugu kɔnɔ, aw ye bori ka aw yɛrɛ kisi, ka bɔ Matigi Ala ta dimiba kɔrɔ.
- 46Aw bɛna kibaroya minw mɛn jamana kɔnɔ, aw kana a to o ye aw fari faga, walama ka aw lasiran; san dɔ ra o bɛ kibaroya dɔ fɔ, san wɛrɛ o bɛ dɔ wɛrɛ fɔ. Tɔrɔri bɛna caya jamana kɔnɔ, kuntigi dɔ bɛna wuri dɔ kama.
- 47O kosɔn, lon dɔ bɛna se, o lon na ne bɛna wuri Babilɔni ta jow kama; o ta jamana bɛɛ lajennin bɛna maroya, o ta mɔgɔ faganinw suw bɛɛ lalanin bɛna to jamana kɔnɔ yi.
- 48Sankolo ni dugukolo ni o kɔnɔfɛnw bɛɛ bɛna ɲagarikanbaw bɔ Babilɔni kosɔn; sabu cɛnrikebagaw bɛna na ka bɔ sahiliyanfan na ka na ben o kan; Matigi Ala ko ten."
- 49Babilɔni fana ka kan ka ben Izirayeli ta mɔgɔ faganinw kosɔn, i n'a fɔ dunuɲa fan bɛɛ mɔgɔ fagara, ka benben Babilɔni sababu ra cogo min na.
- 50Aw minw bɔsira kɛrɛkɛmuru boro, aw ye taga, aw kana lɔ! Ka aw to yɔrɔjan, aw ye aw hakiri to Matigi Ala ra, Zeruzalɛmu ko ye to aw jusu ra.
- 51An tun maroyara, sabu o tun ka an mafiyɛnya. An kun tun suurura, sabu jamana wɛrɛ mɔgɔ dɔw nana ka na don Matigi Ala ta bon yɔrɔ saninmanw kɔnɔ.
- 52"O kosɔn, lon dɔ bɛna se, Matigi Ala ko ten, ne bɛna wuri o ta jow kama; mɔgɔ mandiminin minw bɛ ɲini ka sa, olugu bɛna ɲuna jamana yɔrɔ bɛɛ ra.
- 53Hali ni Babilɔni ka yɛlɛn ka se fɔ sankolo ma, k'a ta bon barakamanw lɔ ka yɛlɛn fɔ san fɛ, o bɛɛ n'a ta, ne bɛna cɛnrikebagaw lana a kama; Matigi Ala ko ten."
- 54Kulekan dɔ bɛ bɔra Babilɔni, cɛnriba dɔ mankan bɛ bɔra Babilɔnikaw ta jamana ra.
- 55Sabu Matigi Ala bɛna Babilɔni halaki, a bɛna o ta mankanba bɛɛ mala. O juguw bɛ i ko jikurubaw, o mankan bɛ i ko jibaw mankan, o kan bɛ bɔra ni barakaba ye.
- 56Sabu cɛnrikebagaw bɛ nana o kama, o bɛ nana Babilɔni kama. Babilɔnikaw ta cɛfariw minana, o ta kalanw karira; sabu Matigi Ala ye mɔgɔ sarabaga Ala le ye, a bɛ bɛɛ sara ka kɔɲa ni a ta kɛta ye!

⁵⁷Ne bɛna o ta kuntigiw ni o ta hakiritigiw lamin fɔ ka o ɲanamini, ani o ta jamanatigiw, ni o ta ɲamɔɔw, ni o ta cɛfariw. O bɛna sunɔɔɔ banbari le kɛ, o tɛna wuri sunɔɔɔ min na ka ye. Masacɛ le ko ten, masacɛ min tɔɔɔ ye ko Fangatigi Ala.

⁵⁸Fangatigi Ala ko: Babilɔni dugu laminikogojanbaw bɛɛ bɛna waraga ka benben. Tasuma bɛna dugu donda kon jamijanw jeni. Mɔɔw bɛ baara kɛ gbansan le, siyaw bɛ o yɛɛ seɛ ka na o ta seɛ tɔɔɔ laban tasuma le ra.”

Kitabu min firira Efirati baji ra

⁵⁹Ayiwa, cira Yeremi tun ka nin cira di Seraya ma, Maseya dence Neriya dence, wagati min Seraya tun bɛ tagara Babilɔni ni Zuda masacɛ Sedesiyasi ye; o tun kɛra Sedesiyasi ta masaya san naaninan na. O y’a sɔɔɔ Seraya tun ye Zuda masaso ɲamɔɔɔ fɔlɔ ye.

⁶⁰Kojuɔu minw bɛɛ tun bɛna se Babilɔni ma, nin ko minw bɛɛ tun sebera Babilɔni ta ko ra, Yeremi tun ka o bɛɛ sebera gbolokitabu dɔ kan.

⁶¹Yeremi k’a fɔ Seraya ye ko: “Ni i ka se Babilɔni, i ye jija ka nin kow bɛɛ karan ni kanba ye;

⁶²i y’a fɔ ko: ‘Matigi Ala, ele yɛɛ le k’a fɔ ko i bɛna nin yɔɔɔ halaki, janko adamaden kana sigi a ra tuun, walama bɛgan; a ye kɛ yɔɔɔ lakolon ye tuma bɛɛ ka to ten.’

⁶³Ni i ka nin kitabu karan ka ban tuma min na, i ye kabakuru dɔ siri a ra, k’a firi Efirati baji ra.

⁶⁴O kɔ, i y’a fɔ ko: ‘Babilɔni bɛna tunu nin cogo le ra; ne bɛna kojuguba minw ben Babilɔni kan, a tɛna se ka wuri ka bɔ o ra tuun fiyewu. O bɛna halaki ka ban.’ “ Nin ye Yeremi ta kumaw laban ye.

Yeremi 52

Zeruzalɛmu dugu benko

(Masacɛw flanan 25.1-7; Kibaroyaw flanan 36.11-13; Yeremi 39.1-7)

Masacɛ Sedesiyasi minacogo

¹Sedesiyasi sigira masaya ra k’a si to san mugan ni kelen. A ka san tan ni kelen le kɛ masaya ra; a siginin tun bɛ Zeruzalɛmu. A bamuso tɔɔɔ tun ye ko Hamutali. Yeremi denmuso tun lo; Libinaka tun lo.

²A ka kojugu kɛ Matigi Ala ɲa kɔɔɔ, i n’a fɔ Yehoyakimu tun k’a kɛ cogo min na.

³Nin kow bɛɛ tun sera Zeruzalɛmu dugu ni Zuda mara ma, Matigi Ala ta dimi le kosɔn. A laban, Matigi Ala nana o gbɛn ka bɔ a yɛɛ ɲa kɔɔɔ. O kɔ fɛ, Sedesiyasi belɛn nana muruti Babilɔni masacɛ ma.

⁴Sedesiyasi ta masaya san kɔnɔntɔnnan na, o san karo tannan na, o karo tere tannan na, Babilɔni masace Nebukadinesari nana Zeruzalemu dugu kama tuun ni a ta kerekejama bee ye, ka na dugu lamini; o ka tintin dɔw lo ka dugu lamini.

⁵O ka dugu lamini ten ka taga se fo masace Sedesiyasi ta masaya san tan ni kelennan ma.

⁶O san karo naaninan, o karo tere kɔnɔntɔnnan, kɔngɔ nana gban dugumɔgɔw ra k'a sɔrɔ domuni si tun te o boro tuun minke,

⁷o ka wo do bo kogo ra. Kerekewee bee bora o sira fe su fe, kogo fla ce ma, masace ta yiritu fan na, ka bori ka taga Zuriden kenegbe sira fe. O y'a sɔrɔ Babilɔnikaw tun ka dugu lamini.

⁸Nka Babilɔnikaw ta kerekejama ka masace Sedesiyasi gben ka taga a mina Zeriko kenegbeyɔrɔ ra. A ta kerekejama bee borira ka janjan k'a to yi.

⁹O ka masace Sedesiyasi mina ka taga ni a ye Babilɔni masace fe Ribila, Hamati ta jamana ra ka taga a ta kiti tige.

¹⁰Babilɔni masace ka Sedesiyasi dencew kannatige Ribila a yere ja na. A ka Zuda mara jamɔgɔw bee kannatige fana Ribila.

¹¹O ko, Babilɔni masace ka Sedesiyasi yere jadenw ci, k'a siri ni siranegɛ jɔrɔkɔw ye, ka taga ni a ye Babilɔni, ka taga a bla kaso ra yi, fo ka taga se a saya ma.

Nebuzaradan ka Zeruzalemu to halaki

(Masacew flanan 25.8-21; Yereji 39.8-10)

¹²Babilɔni masace Nebukadinesari ta masaya san tan ni kɔnɔntɔnnan na, o san karo loorunan, o karo tere tannan, Nebuzaradan nana Zeruzalemu. Ale tun ye Babilɔni masace ta jamana kuntigi do ye, ani masaso korosibagaw kuntigi.

¹³A ka Matigi Ala ta batoso jeni, ani Zuda masace ta so, ani dugu bonw bee; a ka bon panamanw bee jeni.

¹⁴Babilɔnikaw ta kerekejama min tun be ni masaso korosibagaw kuntigi ye, olugu ka Zeruzalemu dugu kogow bee cici.

¹⁵Masaso korosibagaw kuntigi Nebuzaradan ka jamana desebagato do mina ka taga ni olugu ye, ani mogo to minw tun tora dugu kono, ani minw tun ka o yere di Babilɔni masace ma, ani bororabaarakebagaw.

¹⁶Nka Nebuzaradan ka desebagato do to yi, janko olugu ye ke rezenw ni forow sene ye.

¹⁷Matigi Ala ta batoso ta samasen siranegeramanw, ani a wotoro siranegeramanw, ani a minanba koorinin min tun lalagara ni siranegɛ ye, Babilɔnikaw ka o bee cici, ka taga ni o siranegɛ ye Babilɔni.

- 18**O ka a siranegedagaw, ani a buguricenaw, ani a muruw, ani jifiyew, ani a setiw ta. O tun be baara ke ni siranegafen min o min ye Alabatoso kono, o ka o bee ta.
- 19**Masaso korosibagaw kuntigi ka tasaw, ani tasumabonanw, ani jifiyew, ani negedagaw, ani sanifitinablanaw, ani setiw, ani jifiyew bee ta; fen o fen tun ye sanin ye, ani fen o fen tun ye warigbe ye, a ka o bee ta.
- 20**Masace Sulemani tun ka fen minw lalaga Ala batoso kama, min ye samasen fla ye, ani minanba koorinin, ani misi tan ni fla min lalagara ni siranege ye ka minanba sigi o kunna, ani wotorow, mogo si tun te o siranege hakeya lon.
- 21**Min ye samasenw ye, samasen bee kelen kelen janya tun ye nongon na tan ni seegi ye, a lamini tun ye nongon na tan ni fla ye, a siranege bonya tun be borokanden naani bo; wo tun be samasenw kono.
- 22**O tun ka datugunan dow ke o ra ni siranege ye; o janya tun ye nongon na looru. O tun ka jo bisigiya dow ke ka samasen sanfeyoro jegen, ani gerenadi yiriden bisigiyaw; o bee tun ye siranege le ye. Samasen fla bee cogoya tun ye kelen ye, ani yiriden minw tun kera ka o jegenjegen.
- 23**Gerenadi yiriden bikononton ni woro le tun b'a kerefeyoro ra; yiriden minw tun kera ka jaw lamini, o tun ye yiriden keme.
- 24**Masaso korosibaga kuntigi ka sarakalasebagaw kuntigiba Seraya fana mina, ani a demebaga min tun ye sarakalasebaga Sofoni ye, ani sarakalasebaga saba minw tun be Alabatosoba donda korosibagaw ye.
- 25**A ka dugu kerkejama jamogoba do fana mina, ani Zuda masace ladibaga ce wolonfla minw tun tora dugu kono, ani kerkejama kuntigi ta seberikebaga min tun be cedenw togow sebe ka o ta kerakedenya ra, ani Zuda mara ce biworo; olugu tun be dugu kono yi.
- 26**Masaso korosibagaw kuntigi Nebuzaradan ka o mogow mina ka taga ni o ye Ribila, Babiloni masace fe.
- 27**Babiloni masace ka o faga Ribila, Hamati mara ra.
- 28**Nebukadinesari ka mogo da min mina ka taga ni o ye, o fle nin ye: A ta masaya san wolonflanan na, a ka Zuda mara mogo waga saba ni mogo mugan ni saba (3023) le mina ka taga ni o ye.
- 29**A ta masaya san tan ni seeginan na, a nana Zeruzalemuka mogo keme seegi ni mogo bisaba ni fla (832) le mina ka taga ni o ye.
- 30**Nebukadinesari ta masaya san mugan ni sabanan na, masaso korosibaga kuntigi Nebuzaradan nana Zuda mara mogo keme wolonfla ni mogo binaani ni looru (745) mina ka taga ni o ye. Mogo minaninw bee lajennin kera mogo waga naani ni keme woro (4600).

Babiloni masace ka Yehoyakini labo kaso ra

(Masacew flanan 25.27-30)

31 Ayiwa, Masace Yehoyakini ta minari san bisaba ni wolonflanan na, san min na Evili Merodaki kera Babiloni masace ye, o san karo tan ni flanan na, ani o karo tere mugan ni loorunan, Babiloni masace ka Zuda masace Yehoyakini labla, k'a labo kasobon na.

32 A ka Yehoyakimu minako ja kosebe. Masace to minw tun minana ka taga to ale koro Babiloni, a ka Yehoyakimu sigi olugu bee kunna.

33 O ka Yehoyakini ta kasodenderegew bo a ra. A ka domuni ke ni Babiloni masace yere ye lon o lon, a si to bee ra.

34 Babiloni masace k'a mako bee ja o cogo le ra lon o lon, a si to bee ra, fo ka taga a sa.

Kasikan

Kasikan 1

Zeruzalemu kera dugu lakolon ye

¹E, dugu min tun fara mɔgɔw ra fɔɔfɔɔ, bi o le kera dugu lakolon ye tan! Siyaw bɛɛ tun bɛ dugu min ko fɔra fɔɔfɔɔ, bi o dugu le kera i ko muso cɛ sanin! Dugu min tun siginin bɛ kuntigiya ra jamanaw kunna fɔɔfɔɔ, bi o dugu le blara jamana tɔw ta fanga kɔɔ!

²A bɛ kasi o, ka kasi su bɛɛ; a pada bɛɛ fara paji ra. A kanubagaw bɛɛ ra, mɔgɔ si ma sɔɔ k'a jusu saaro. A teriw bɛɛ k'a janfa; o bɛɛ yeɛmana ka kɛ a juguw ye.

³O ka Zuda ta mɔgɔw mina ka taga ni o ye, ka taga o bla jɔnyagbelen le ra. O siginin bɛ siyaw cɛ ra, nka o tɛ laganfiya sɔɔra. O nɔgbɛnbagaw bɛɛ ka o gbɛn ka o mina; o y'a sɔɔ a deguninba tun lo.

⁴Siyɔn dugu ta siraw bɛ sukasi kera, sabu mɔgɔ si tɛ nana janagbew ra o siraw fɛ tuun. O ta sarakalasebagaw bɛ nɔnana, o ta sunguruw jusukun tɔɔra. Dugu dondaw bɛɛ benbenna, dugu yɛrɛ ko bɛɛ kera jusukasi ko ye.

⁵O juguw sigira o kunna; o pasumanin le siginin bɛ o kunna, sabu Matigi Ala yɛrɛ le ka nin tɔɔ la o kan o ta hakew caya kɔɔn. O ka o denw mina ka taga ni o ye; olugu tagara kɛ o juguw ta jɔnw ye.

⁶Siyɔn dugu ta nɔɔ bɛɛ bɔra a kan. O ta kuntigiw kera i ko mankalaninw, domunikeyɔɔ tɛ minw fɛ tuun. O bɛ bori o nɔgbɛnbaga ja, k'a sɔɔ baraka si tɛ o ra tuun.

⁷Naforoba min tun bɛ Zeruzalemukaw fɛ fɔɔfɔɔ, sisan o ta sɛgɛ wagati ra, o bɛ miirira o naforoba ko ra ka o to yaala ra jamanaw ni jɔgɔn cɛ. O ta mɔgɔw donna o juguw boro, mɔgɔ si ma sɔɔ ka o bɔsi; o juguw ka o halakitɔ ye ten minke, olugu ka kɛ o lɔgɔɔ ye.

⁸Zeruzalemu dugu ta jurumunw cayara fɔ k'a dama tɛmɛ; o kɔɔn a kera yɔɔ saninyabari ye. Minw bɛɛ tun b'a bonyara, olugu k'a fari lakolon ye minke, o b'a dɔgɔyara sisan. Ale yɛrɛ bɛ nɔnana le, fɔ a b'a ja dogo.

⁹A ta nɔgɔninya nɔ bɛ a ta derege dugumayɔɔ ra. Ko min tun bɛna a sɔɔ kɔ fɛ, a tun ma o jate mina. A bencogo kera kabako le ye; mɔgɔ si fana ma sɔɔ k'a jusu saaro. A ko: "E, Matigi Ala, ne ta sɛgɛ flɛ, sabu ne juguw sera ne ra."

¹⁰A juguw ka a borofɛn nafaman bɛɛ cɛ. A ka siya wɛrɛw dontɔ ye a ta yɔɔ saninman kɔɔ; k'a sɔɔ ele Ala tun ka o siyaw bari, ko o man kan ka don i ta mɔgɔw ta jɛn ra.

¹¹A ta mɔgɔw bɛɛ nɔnatɔ le bɛ o ta domuni jini. O borofɛn minw ko tun ka gbɛlen o ma, o ka o di o juguw ma, janko ka domuni sɔɔ k'a domu, ka baraka dɔɔnin don

o yere ra. “E, Matigi Ala, i ja lo ne ra ka ne fle, sabu mago si te ne jatera fen ye tuun.”

¹²Aw minw be temena sira kan, aw te ne ta sege jatera fen ye wa? Aw ye aw ja lo ne ra ka ne fle; jon ta toro le ka ne ta bo? Jon ta toro be i ko nin toro min benna ne kan, Matigi Ala ka min ben ne kan a ta dimiba lon na?

¹³A tora san fe ka tasuma lajigi ka n’a don fo ne korokunw na. A ka jo siri ne sen koro, ka ne laben ko fe. A ka ne halaki pewu; ne segeninba lo lon bee.

¹⁴A yere boro ka ne ta terenbariyakow siri k’a ke i ko yiri min be la senekemisi kan na; a ka o siri jagon na ka o la ne kan na, fo ka ne baraka bee ban. Matigi ka ne don mago dow boro, ne fanga te se mago minw koro.

¹⁵Ne ta kerekexefari minw bee tun be ni ne ye, Matigi ka olugu bee gben. A ka kerekajama do wele ne kama, janko ka ne ta kanbelenw terege; Matigi ka Zuda mara ta dugumagow terege a sen koro i ko rezen be conggo cogo min na.

¹⁶O le koson, ne be kasira. E, ne padenw fara ji ra, sabu ne jusu saarobaga yoro janyara ne ra, ale min tun be se ka ne ja gbeleya. Ne dencew bee halakira ka ban, sabu ne juguw baraka bonyara ni ne ta ye.

¹⁷Siyon k’a boro lo magow ye, nka mago si ma soro k’a jusu saaro. Matigi Ala ka ci do di Yakuba ta denw ta juguw ma, ko o juguw ye o lamini yoro bee ra. Zeruzalemu dugu kera yoro saninyabari ye olugu ja koro.

¹⁸Matigi Ala ta le ye can ye; sabu ne le murutira ka ban a ta kuma ma. Aw siyaw bee, aw ye ne lamen! Aw ye ne ta dimi fle: O ka ne ta sungurudenw, ani ne ta kanbelenw mina ka taga ni o ye.

¹⁹Minw tun be ne kanuna folofolo, ne ka olugu wele, nka o ka ne janfa. Ne ta sarakalasebagaw, ani ne ta cekorobaw fagara dugu kono; o tun be domuni le pinina, janko ka baraka don o yere ra.

²⁰E, Matigi Ala, a fle, ne deguninba lo. Ne kono bee pagamina; ne jusu bee pagamina, sabu ne le murutira ka ban i ta kuma ma pewu! Kene ma, magow be fagara ni kerekemuru ye; so kono, saya le be yi!

²¹Magow ka ne hunakan men, nka mago si ma na ne jusu saaro. Kojugu min sera ne ma, ne juguw bee ka o men; ele Ala sonna ka o ke ne ra minke, o diyara o ye sa. I tun ka lon min ko fo, a to o lon ye se; k’a to ne juguw fana ye ke i n’a fo ne.

²²I kana i hakiri bo o ta kojuguw ko! I ka min ke ne ra ne ta terenbariyakow koson, i ye o jagon le fana ke o ra; sabu ne hunakan cayara, ne baraka banna pewu.

Kasikan 2

Matigi Ala ka min ke a ta mago ra

- ¹E, Matigi dimina fɔ a ka Siyɔn dugu datugu ni sankabaw ye, k'a ke dibi ye! A ka Izirayeli ta nɔɔɔ bɛɛ bɔ a kan, k'a ben dugu ma. O dugu le tun bɛ i ko a senlayɔɔ; nka a ma sɔn k'a hakiri to o ra, a ta dimilon na.
- ²Matigi ka Yakuba ta duguw bɛɛ halaki ka o ban pewu, hali a ma hina o ra. A jusu bɔninba ka Zuda mara ta dugu barakamanw benben. Jamana ni a kuntigiw bɛɛ, o ka o bɛɛ ben dugu ma ka o lamaroya.
- ³A ta dimiba kosɔn, a ka Izirayeli ta baraka bɔ a kan. Wagati min na o juguw wurira o kama, a banna k'a boro bɔ ka o demɛ. A ka tasumaba mana Yakuba ta so kɔnɔ, ka o ta yɔɔw fan bɛɛ jeni.
- ⁴A k'a ta kalan sama a ta mɔgɔw kama, i n'a fɔ o jugu dɔ. A ka kalan mina ni a kininboro ye a ta mɔgɔw kama, i n'a fɔ o kɛɛbaga dɔ. Mɔgɔw na tun bɛ bɔ mɔgɔ minw bɛɛ fɛ, a ka olugu bɛɛ faga Siyɔn dugu ta sow kɔnɔ. A k'a ta dimiba lajigi o kan i ko tasuma.
- ⁵Matigi kɛra i ko Izirayeli jugu dɔ; a ka Izirayelimɔgɔw halaki ka o ban pewu. A ka o ta masabonbaw bɛɛ halaki, ka o ta bon barakamanw cɛn. A ka naɔi ni kasi caya Zuda mara mɔgɔw cɛ ra.
- ⁶A k'a yɛɛ ta yɔɔ laminikogo cɛn, i ko nankɔ ta sansan bɛ cɛn cogo min na; a k'a ta naɔɔnkunbenyɔɔ cɛn. Matigi Ala ka mɔgɔw hakiri bɔ naɔgbɛw, ani Nenɛkirilonw* kɔ Siyɔn dugu kɔnɔ. A ta dimiba kosɔn, a ka masacɛw ani sarakalasebagaw bɛɛ dɔgɔya.
- ⁷Matigi banna a ta sarakajenifen* na; a k'a kɔ don a ta yɔɔ saninman ma. A ka Siyɔn dugu masabonw labla, k'a to o juguw ka o kogow cici. Mankanw cayara Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, k'a ke i ko naɔgbɛlon dɔ ta mankan.
- ⁸Matigi Ala k'a latige ko a bɛ Siyɔn dugu laminikogow ci. A ka juru la k'a suma, a fana ma sɔn k'a ciri dabra fiyewu! A ka dugu kogo barakamanw ni a laminikogow bla sukasi ra; o bɛɛ benbenna naɔɔn kan.
- ⁹Dugu donda konw karira ka ben fɔ ka don bɔgɔ ra, dugukolo ra; a ka konw sɔgɔnanw cɛn, ka o bɛɛ karikari. O ta masacɛ ni o ta kuntigiw bɛ siya wɛɛw boro. Sariya tɛ yi tuun; o ta ciraw fana tɛ kuma foyi sɔɔra ka bɔ Matigi Ala fɛ tuun k'a fɔ mɔgɔw ye.
- ¹⁰Siyɔn dugu cɛkɔɔbaw, olugu jenin siginin bɛ dugu ma. O ka buguri ke o kun na, ka bɔɔfaniw don o yɛɛ ra. Zeruzalemu sungurudenw ka o kun biri dugu ma.
- ¹¹Ne naɔɔn baraka banna kasi fɛ; ne kɔnɔ gbanna; ne kɔnɔnɔ firira ne ta dugumɔgɔw ta cɛnri kosɔn; sabu denmisɛnw ni denɔɔninw bɛ siradaw ra, o bɛɛ baraka dɛsɛnin lo.

12O b'a fɔra o bamusow ye ko: "An be domuni ni rezenji fe!" O baraka desenin be dugu siradaw ra i ko mɔgɔ mandiminin. O nin be bɔra o ra, ka o to o bamusow boro.

13Ne bɛna mun le fɔ aw ye tuun? Ne bɛna aw suma ni jɔn le ye tuun, Zeruzalemu dugumɔgɔw? Ne bɛna aw suma ni jɔn le ye, ka aw jusu saaro, Siyɔn dugumɔgɔw? Sabu aw ta cɛnri bonyara i ko Kɔgɔjiba! Jɔn le bɛna se ka aw bɔsi ka bɔ nin na sa?

14Aw ta ciraw ka ko o ko ye k'a fɔ aw ye, o bɛɛ tun ye kumalakolonw, ani mɔgɔlafirikumaw le ye. O ma aw ta jurumunw gbɛya k'a fɔ aw ye, ni o tɛ, o tun tena aw mina. O ka kuma min o min fɔ aw ye, o bɛɛ kɛra faninya ni janfakumaw le ye.

15Tɛmɛbagaw bɛɛ be kabakoya fɔ ka o boro fla gbasi jɔgɔn na aw le kosɔn. O be filen fiye ka o kun yuguyugu Zeruzalemu dugumɔgɔw kosɔn, k'a fɔ ko: "E, o tun b'a fɔra dugu min ma ko a cɛna dafanin lo, ani dunuɔna bɛɛ tun be jagarira dugu min kosɔn, o dugu le ye nin ye tan bi wa?"

16Aw juguw bɛɛ be o daw wagara ka kumabaw fɔ aw le ma. O be filen fiye, ka o nin jimi, ko: "An ka o bɛɛ halaki ka ban pewu! An tun be lon min kɔnɔna cɔ, o le sera bi, an ja k'a ye!"

17Matigi Ala tun ka min latige, a ka o kɛ. A tun k'a darakan min di kabini wagatijan, a ka o le dafa. A ka cɛnri kɛ, hali a ma hina. A k'a to aw juguw yɛrɛkora aw ma; a ka aw juguw baraka bonya.

18O be kulera ni o jusukun bɛɛ ye, ka Matigi wele. Siyɔn dugu kogow, aw ye jaji woyo su ni tere, i ko baji. Aw kana sɛgɛ kasi ra; aw paden kana jajibɔ dabla ka ye.

19Aw ye wuri su fe ka kule! Aw ye kule su wagati bɛɛ ra. Aw ye aw jusukunnakow bɛɛ fɔ Matigi ja kɔrɔ, k'a kɛ i ko ji be woyo cogo min na. Aw ye aw boro kɔrɔta k'a daari, janko a ye aw denw kisi, sabu o be sara kɔngɔ boro dugu siradaw bɛɛ ra.

20E, Matigi Ala, i ja lo an na, k'a fle i be nin kow kɛra mɔgɔ minw na. Yala a daganin be ko muso ye a yere woroden sogo domu wa, a b'a den min kanu? Yala a daganin lo ko sarakalasebagaw ni ciraw ye faga hali Matigi ta yɔrɔ saninman kɔnɔ wa?

21Denmisenw ni mɔgɔkɔrɔbaw suw lalanin be dugu ma siradaw ra. O ka ne ta sungurudenw ani ne ta kanbelenw faga ni kɛrɛkɛmuru ye. I ta dimilon na kɔni, i ka fagari kɛ, i ka mɔgɔw kannatige, hali i ma hina.

22I ka an jatigɛbagaw wele ka bɔ fan bɛɛ ra ka na an kama, k'a kɛ i n'a fɔ o be mɔgɔw wele janagbe ra cogo min na. Matigi Ala ta dimilon na, mɔgɔ si ma bɔsi, mɔgɔ si panaman ma to. An tun ka an janto den minw na, ka o lamɔ, an juguw ka olugu bɛɛ halaki.

Kasikan 3

Ala ta cira ta tɔɔɔ ni a ta jigi

- ¹Ne ye mɔɔɔ dɔ le ye min ka tɔɔɔ silɔn, sabu Ala ta dimi kosɔn, a ta tɔɔɔ sera ne ma.
- ²A ka ne mina ka taga ni ne ye dibi ra; a ma taga ni ne ye yeelen na.
- ³A boro bɛ ne kelen le kan; wagati bɛɛ a bɛ tɔɔɔ lase ne ma.
- ⁴A ka ne fari ni ne sogo bɛɛ cɛn; a ka ne kolow bɛɛ karikari.
- ⁵A ka kogo le lɔ ne fan bɛɛ ra, ka ne lamini ni bɔnɔ ni tɔɔɔ ye.
- ⁶A ka ne bla dibi ra, i n'a fɔ mɔɔɔ minw sara kabini wagatijan.
- ⁷A ka ne lamini ni kogo ye janko ne kana se ka bɔsi; a ka nɛɛɛjɔɔkɔ gbirimanw don ne ra.
- ⁸Ne kulera cogo bɛɛ ra k'a wele ko a ye ne demɛ, nka a ma ne ta daariri jaabi.
- ⁹A ka ne ta siraw datugu ni kabakurubaw ye; a ka ne tɛmɛsira tige.
- ¹⁰A lara ka ne kɔnɔ i ko wara bɛ la ka mɔɔɔ kɔnɔ cogo min na, i ko jara bɛ dogo ka mɔɔɔ kɔnɔ cogo min na.
- ¹¹A ka ne sama ka bɔ ne ta sira kan, ka ne sogo tigɛtigɛ i ko wara; a ka ne to ne kelen na.
- ¹²A ka biɛɛ don a ta kalan na k'a sama; a ka ne suma, ka ne bon ni a ta biɛɛ ye.
- ¹³A ka biɛw bɔ a ta biɛɛforogo kɔnɔ, ka ne bon ka ne sɔɔɔ ne soro ra.
- ¹⁴Ne kɛra lɔɔɔbɔrifɛn ye ne ta mɔɔɔw bɛɛ le fɛ; o bɛ ne tɔɔɔ le don o ta dɔnkiriw ra lon bɛɛ.
- ¹⁵A ka ne kɔnɔ fa ni juɔɔflaburu kunaman le ye, ka jalaji kɛ ne ta minji ye.
- ¹⁶A ka ne pinw karikari ni bɛɛkise ye, ka ne la bugurigbɛ ra.
- ¹⁷I ka ne ni hera faran ka bɔ juɔɔɔn na; ne m'a lon tuun fɛn min tɔɔɔ ye ko nasuma.
- ¹⁸O kosɔn ne ko: "Ne ta bonya banna pewu; ne jigi tɛ foyi kan tuun Matigi Ala fɛ."

Matigi Ala ta numanya tɛ ban

- ¹⁹Ni ne miirira ne ta sɛɛɛ ni ne ta maɔumanko ra, a bɛ kɛ ne fɛ i ko jalaji ni baga.
- ²⁰Ne hakiri b'a ra tuma bɛɛ; o kosɔn ne jusukun tɔɔɔnɔn lo.
- ²¹Nka ne bɛ ko min to ne hakiri ra, o le ye nin ye; fɛn min bɛ ne jigi ye o le ye nin ye:
- ²²Matigi Ala ta numanya ma ban, a ta hina ma se a dan ma.
- ²³Sɔɔɔma o sɔɔɔma numanyakura, ani hinakura. E, i ta kankelentigiya ka bon dɛ!

- 24 Ne b'a fɔ ne jusukun na ko: "Matigi Ala le ye ne ninyɔɔ ye." O kosɔn ne jigi be ale le kan.
- 25 Minw jigi be Matigi Ala kan, mɔgɔ minw be Matigi ta jɛnɔgɔnya jini, a be koɔnuman ke olugu ye;
- 26 Ka je ka Matigi Ala ta kisiri makɔɔ, o ka ni.
- 27 Mɔgɔ ye dimi sɔnmina a denmisenman, o ka ni a ma.
- 28 A bɛna je ka sigi a kelen na, sabu Ala le k'a latige a ye ten.
- 29 A bɛna biri fɔ k'a da don buguri ra, sabu kisiri jigiya be se ka sɔɔ hali bi.
- 30 A bɛna a ye lɔ a bugɔbaga ye, k'a to mɔgɔw y'a dɔgɔya.
- 31 Sabu Matigi te ban mɔgɔ ra, k'a tigi to yi wagati bɛɛ.
- 32 Nka hali ni a ka i jusukun tɔɔɔ, a be hina, ka kaɔa ni a ta numanyaba ye;
- 33 sabu a man di a ye ka sege ben mɔgɔ kan, a man di a ye ka adamaden jusukun tɔɔɔ.
- 34 Nka ni aw be jamana ta kasodenw bɛɛ dɔndɔn aw sen kɔɔ,
- 35 ni aw be mɔgɔ ta jo yeɛma k'a ke a jaraki ye Ala Kɔɔtaninba yeɛ na kɔɔ,
- 36 ni aw be mɔgɔ jo bɔsi a ra kititigeɔɔ ra, yala Matigi te o kow yera le wa?
- 37 Jɔn le be se ka kuma dɔɔn, k'a to ko dɔ ye ke, ni Matigi yeɛ m'a latige ko o ko ye ke?
- 38 Koɔnuman o, kojugu o, yala Ala Kɔɔtaninba yeɛ da le te o bɛɛ latigera wa?
- 39 Mun kosɔn adamaden be dimi, mun kosɔn mɔgɔ be dimi a ta jurumun tɔɔɔ kosɔn?

Cira ko a ta mɔgɔw ye nimisa

- 40 An ye an ta kokecogo segesege, ka miiri, ka seko ka na Matigi Ala fe.
- 41 An ye an jusukun miiriyaw bɛɛ la Ala kan, ka an boro fana kɔɔta Ala fan fe, sankolo ra.
- 42 An kɔni ka i hake ta, an kera mɔgɔ murutininw ye; ele fana ma sɔn ka yafa an ma.
- 43 I ka i ta dimi ke fani ye k'a melege i yeɛ ra, ka an nɔgben; i ka an faga, hali i ma hina an na.
- 44 I ka i yeɛ datugu ni sankaba ye, janko an ta daariri si kana se i ma.
- 45 I ka an ke i ko fen nacintanw, i ko pamapama, siya tɔw ce ra.
- 46 An juguw bɛɛ be o da wagara ka kumabaw fɔ anw le ma.

- 47Jatige ni dingakɔnɔben, o le sera an ma; halakiri ni cɛnriba, o le sera an ma.
- 48Ne paji bɛ jigira i ko kɔji, ne ta mɔgɔw ta cɛnriba kosɔn.
- 49Ne paji bɛ jigira le, a tɛ lɔ; ne tɛna kasi dabla ka ye,
- 50fɔ Matigi Ala ye na to sankolo ra k'a hakiri to an na, ka an flɛ.
- 51Min sera ne ta dugu sunguruw ma, ni ne ka o flɛ, o bɛ ne jusukun tɔɔɔ le.
- 52Minw kɛra ne juguw ye, k'a sɔɔ kun t'a ra, olugu ka ne nɔgbɛn i ko o bɛ kɔnɔnin gbɛn k'a mina cogo min na.
- 53O ka ne firi kɔlɔn kɔnɔ ko o bɛ ne faga; o ka kabakuru dɔ kɛ ka ne datugu.
- 54Jiw ka ne tunu. Ne ko: "Ne ta banna sa!"
- 55Nka ne tora fɔ kɔlɔn kɔnɔnɔ yi ka ele Matigi Ala tɔgɔ wele.
- 56I ka ne ta welerikan mɛn: "I kana i toro datugu ne nɔnakan ni ne ta welerikan na."

Ala k'a ta mɔgɔw jaabi

- 57Lon min ne ka i wele, i gbarara ne ra; i k'a fɔ ne ma ko ne kana siran!
- 58Matigi, i lɔra ni ne kunko ye, i ka ne nin kisi.
- 59Matigi Ala, o ka kojugu minw kɛ ne ra, i ka o ye; o kosɔn, i yɛɛ ye ne ta kiti tige.
- 60O b'a fɛ ka o yɛɛ dimibɔ ne ra cogo min na, ani o ka jɛn min siri ne kama, i ka o bɛɛ ye.
- 61Matigi Ala, i ka o ta dɔgɔyarikumaw mɛn, ani o b'a fɛ ka jɛn min siri ne kosɔn.
- 62O bɛ o ta kumaw bɛɛ fɔra ne le ma; o ta miiriya bɛɛ bɛ ne le kan lon bɛɛ.
- 63A flɛ, ni o siginin lo o, ni o lɔnin lo o, ne tɔgɔ le bɛ o ta dɔnkiriw bɛɛ ra.
- 64E, Matigi Ala, o ka min kɛ ne ra, i ye o sara ni o mɔgɔn le ye fana.
- 65I ye o jusukun tɔɔɔ kɔsɛbɛ, ka i ta danga ben o kan.
- 66Matigi Ala, i ye dimi o kɔɔ ka o nɔgbɛn, ka o halaki ka bɔ i ta dugukolo kɔ kan pewu.

Kasikan 4

Zeruzalɛmu dugumɔgɔw ta sɛgɛ

- 1E, sanin le ja finna! Sanin yɛɛworo le ja yɛlɛmana! Yɔɔ saninman ta kabakuruw le yɛɛgɛra siradaw bɛɛ ra!
- 2E, Siyɔn duguden dawulamanw, minw dawula tun ka bon i ko sanin yɛɛworo, olugu le kɛra sisan i ko bɔgɔdaga, dagalalagabaga boro bɛ min lalaga!

- ³Hali kongowuruw be o sinw lo o denw ye, k'a to o denw ye sin min. Nka ne ta mɔgɔw kera mɔgɔ hinabariw le ye, i ko kɔnɔsogolon min be kongokolon kɔnɔ.
- ⁴Denɔɔninw kan be ja minlɔgɔ boro; denmisenw be kasi domuni nɔ fe, nka mɔgɔ si te foyi di o ma.
- ⁵Minw ta baro tun ye domuni dimanw ye, olugu le be sara kɔngɔ boro sirakunw na. Minw tun lamɔna fani sɔngɔgbelenw ce ra, olugu le be lara sununkunw kan.
- ⁶Ne ta mɔgɔw ta jurumun tɔɔɔ juguyara fo ka teme Sodɔmukaw ta kan; Sodɔmukaw ta dugu tun halakira yɔɔnin kelen na le; mɔgɔ si boro tun ma se o ma.
- ⁷Siyɔn fagamaw tun saninyanin be kosebe; o tun gbenin be ka teme nɔnɔ kan. O fari tun ce ka ni ka teme kɔnɔnkise kan; o fari cogo tun dakaɔanin be i ko safiri lulu.
- ⁸Nka sisan o pada finna ka teme dagafinfin kan; mɔgɔ te se ka o ye sira ra ka o lon tuun. O fasara, fo ka o kolow bo kene ma; o fari jajara i ko yirijalan.
- ⁹O ka minw faga ni kerekemuru ye, olugu ta belen fisayara ka teme kɔngɔ ta mɔgɔ faganinw kan; kɔngɔ ka olugu baraka bee ban, domunisɔɔbariya ka o halaki.
- ¹⁰Muso minw tun ye hinabagaw ye kakɔɔ, bi olugu yere boro le ka o ta denw sogo tobi. O le kera o ta domuni ye. O kow kera ne ta dugumɔgɔw ta halakiri wagati le ra.
- ¹¹Matigi Ala ta dimi sera a dan ma; a k'a ta dimi bon Siyɔn dugu kan. A ka tasuma do mana Siyɔn dugu kɔnɔ, fo ka dugu jusiginanw bee jeni.
- ¹²Dugukolo masacew si tun tena la nin ko ra; dunɔɔnamɔgɔw si tun tena la a ra, ko lon do, Zeruzalemu kerebagaw, ani o juguw tun bena don Zeruzalemu dugu donda fe.
- ¹³O bee kera o ta ciraw ta terenbariyaw le kosɔn, ani o ta sarakalasebagaw ta kojuguw kosɔn; sabu olugu ka mɔgɔ terenninw faga, ka o jori woyo dugu kɔnɔ.
- ¹⁴O be talontalonna siraw kan ka taga, i ko fiyentɔw; o ta mɔgɔfaga hake ka o lanɔgɔ, k'a ke fo mɔgɔ si te son ka maga hali o ta faniw na.
- ¹⁵Mɔgɔw be peren k'a fo o ye ko: "Aw ye bo yi, mɔgɔ saninyabariw! Aw ye bo yi! Aw ye bo yi! Aw kana maga an na!" O kosɔn o bora ka ke yaala ye ka lamini. Siya were mɔgɔw b'a fo o ma ko: "Aw te se ka sigi an ce ra yan tuun!"
- ¹⁶Matigi Ala yere le ka o janjan yɔɔw ra; a tena a janto o ra tuun. Mɔgɔw ma sarakalasebagaw si bonya, o ma makari cekɔɔbaw si ra.
- ¹⁷An padenw segera fleri ra; an ka demebaga pini an yere ra, ka dese. An ka fleri ke ka meen, ka an jigi la jamana min kan, o jamana mɔgɔw ma na an kisi.

¹⁸An juguw be an tagamato korosi; hali an te se ka teme an yere ta dugu siraw fe! An laban koni surunyara, an ta teredaw dafara ka ban, sabu an ta laban le sera.

¹⁹An nɔgbenbagaw ka teri ka teme bon tagato kan san fe. O ka an nɔgben kuruw kan, ka taga dogo ka an konɔ kongokolon konɔ.

²⁰Min tun ye an nin tangabaga ye, Matigi Ala ta mɔgo panawolomanin, ale yere benna o ta jan na. An tun b'a fora ko an bena dogo ale min ta suma korɔ janko ka panamanya ka to siyaw ce ra.

²¹Edomu ta mɔgow, aw minw siginin be Usi jamana ra, aw ye jagari, ka ninsɔndiya! Nka o bena minnifen do di aw fana ma; aw bena o min ka panamini fo ka aw fari lakolon to.

²²Siyon dugu, aw ta jurumunw kafarira; o tena aw mina ka taga ni aw ye tuun. Ele Edomu dugu, Ala bena aw ta jurumunw hakew le bo aw ra sisan; a bena aw ta terenbariyaw bo kene kan.

Kasikan 5

Ala ta mɔgow ta daariri

¹E, Matigi Ala, ko min sera an ma, i hakiri to o ra; an ta maroya fe, ka i janto an na.

²An ta cen yelemana ka ke siya were ta ye; an ta sow kera mɔgo were ta ye.

³An kera feritaw le ye, sabu an facew te yi; an bamusow kera i ko muso ce saninw.

⁴An ka kan ka an ta ji minta san le; an ta tobirikelɔgo fana be sorɔ ni wari le ye.

⁵An nɔgbenbagaw be an ko tuma bee; an segera, o te a to an ye nenekiri.

⁶An be Misirankaw, ani Asirikaw le daari, janko olugu ye domuni di an ma ka an wasa.

⁷An bemaw le ka terenbariyakow ke, nka olugu te yan tuun; o ta jurumun hake be benna anw le kan.

⁸Jonw le sigira an kunna; mɔgo te yi min be an bosi ka bo o boro.

⁹An be an nin le bla farati ra ka taga an ta domuni jini ka na; sabu mɔgofagabagaw be ben an kan kongokolon konɔ.

¹⁰Kongɔ gbanna an na, fo an fari be an jenijeni, i n'a fo an donna furune le konɔ.

¹¹O benna Siyon dugu musow kan, ka ben Zuda mara dugu ta sungurudenw kan.

¹²O boro ka an ta kuntigiw kan dulon juru ra; o ma cekorobaw bonya.

¹³An ta kanbelenw le be wugusikabaw ju; cedenninw be talontalonna ni lgodoniw ye o kunna.

- 14 Dugu cɛkɔɔbaw tɛ sigira dugu donda ra tuun, kanbelenw tɛ o ta fɔrifɛnw fɔra tuun.
- 15 Nagari banna an jusu ra pewu; an ta dɔnw yɛlɛmana k'a kɛ sukasi le ye.
- 16 An ta masafugula benna ka bɔ an kun na; bɔnɔ ka an sɔɔ, sabu an ka jurumun kɛ.
- 17 Fɛn min k'a to an baraka banna; fɛn min kosɔn an ɲadenw baraka dɔgɔyara,
- 18 o le ye ko Siyɔn kuru* kɛra yɔɔ lakolon ye, ka kɛ kongowuruw ta yaalayɔɔ ye.
- 19 Nka ele kɔni Matigi Ala, ele bɛ i ta masaya ra wagati bɛɛ; i ta masaya bɛ to a no ra wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ le.
- 20 Mun kosɔn i ɲinana an kɔ pewu? Yala i bɛna ban an na an ta si tɔ bɛɛ le ra wa?
- 21 A to an ye sekɔ ka na i fɛ Matigi Ala, janko an ye sekɔ ka na; a to an ye kɛ i ko an tun bɛ cogo min na fɔɔfɔɔ.
- 22 Yala i bɛna ban an na ka an to yi pewu le wa? Yala i dimina an kɔɔ fɔ ka taga se a dan ma le wa?

Ezekiyeli

Ezekiyeli 1

Zeruzalɛmu ta kiti

(1–24)

Ezekiyeli ka Ala ta nɔɔɔ ye

- ¹San bisabanan, karo naaninan tere looru, ka ne to ni mɔɔɔ minanin tɔw ye Kebari jiba kere fe, sankolo dayelera; Ala ka fen dɔw yira ne ra.
- ²O san tun ye masace Yehoyakini minari san loorunan ye. Karo tere loorunan na,
- ³Matigi Ala k'a ta kuma lase ne Ezekiyeli ma, sarakalasebaga Buzi dence. O kera Babilɔnikaw ta jamana ra, Kebari jiba kere fe. Matigi Ala k'a ta sebgaya jigi ne kan o yɔɔ le ra.
- ⁴Ne ka fleri ke ka sanfɔɔɔba dɔ nato ye ka bɔ sahiliyanfan fe, ani sankababa dɔ, ani tasumamana dɔ; yeelen tun ka min lamini. O tasumamana tun be i ko sanmanamana le tun be bɔra a cemance ra, k'a cemance ke i ko siranegɛ min donna tasuma ra k'a wulen.
- ⁵Fenɔanaman naani bisigiya tun be a cemance ra; olugu cogoya tun be i ko adamadenw.
- ⁶Nada naani tun be o beɛ kelen kelen fe, ani kaman naani.
- ⁷O senkalaw tun terennin lo; o senw tun be i ko misiden senw, o tun be manamana i ko siranegɛ nugunin.
- ⁸Adamaden borow tun be o kamanw jukɔɔ o fan naani na; o naani beɛ kelen kelen tun be ni a ta padaw, ani a ta kamanw ye.
- ⁹O kamanw tun be sera jɔɔɔn ma; o tagatɔ tun te o ja yeɛma, nka o beɛ kelen kelen tun be o ja teren le ka taga.
- ¹⁰Min ye o padaw cogo ye, o naani beɛ kelen kelen pada tun be i ko adamaden pada o nafeyanfan na, jara pada tun be o beɛ kelen kelen fe o kininboroyanfan na, misitoran pada tun be o beɛ kelen kelen fe o numanboroyanfan na, bɔn pada fana tun be o beɛ kelen kelen fe o kɔfeyanfan na.
- ¹¹O kaman fla minw tun kɔɔɔtara san fe, olugu tun be maga jɔɔɔn na; o tun be o kaman fla tɔ ke ka o fari datugu.
- ¹²O beɛ kelen kelen tun be o ja teren ka taga le. Ni Ala ta sebgaya tun b'a fe o ye taga yɔɔ min na, o tun be taga o yɔɔ ra; o tagatɔ fana tun te o ja yeɛma.
- ¹³Nin fenɔanamanw cogoya tun be i ko tasumakami, i ko tasumamana; tasuma tun be munumunu o ce ra, o tasuma yeelen tun ka bon. Sanmanamanaw fana tun be seri ka bɔ tasuma ce ma.

- 14**Fenpanamanw tun be to ka boribori fan bee ra, ka taga ka na.
- 15**Ayiwa, ka ne to o fenpanamanw fleri ra, ne ka wotorosen dow lonin ye dugu ma, kelen be o fenpanaman naani bee kelen kelen kere fe.
- 16**O wotorosenw yecogo ni o lalagacogo koson, o tun be manamana i ko kirisoliti lulu; o naani bee cogo tun ye kelen ye. O yecogo ni o lalagacogo tun kera i ko wotorosen do le donna wotorosen do were konso.
- 17**Ni o be taga, o be se ka taga fan naani bee ra, nka o tagato te o ja yelema.
- 18**O wotorosenw ta konkonnegew konso tun ka bon, jatigefenba tun lo fana. Nakisew tun ka o sen naani yoro bee lamini.
- 19**Ni fenpanamanw tun be taga, wotorosenw fana tun be taga ni o ye; ni fenpanamanw tun be korota san fe ka bo dugu ma, wotorosenw fana tun be korota ni o ye.
- 20**Ni Ala ta sebagaya tun b'a fe o ye taga yoro min na, o tun be taga o yoro ra; wotorosenw fana tun be korota ka taga ni o ye, sabu fenpanamanw ta sebagaya le tun be wotorosenw lataga.
- 21**Ni fenpanamanw tun be taga, wotorosenw fana tun be taga. Ni o tun ka lo, wotorosenw fana tun be lo. Ni o tun ka korota san fe ka bo dugu ma, wotorosenw fana tun be korota ni o ye; sabu fenpanamanw ta sebagaya le tun be wotorosenw lataga.
- 22**Furance koorinin do tun be fenpanamanw kun sanfeyoro ra, i ko dugalen belebele do manamanato; jatigefenba tun lo.
- 23**O furance koorinin jukoro, o fenpanamanw bee kelen kelen tun ka o kaman fla korota san fe ka sin jogon ma, ka o kaman fla to ke ka o yere datugu, ka o fari datugu ni o ye.
- 24**O tagato, ne ka o kamanw mankan men; a be i ko jibaw mankan, i ko Sebeetigi Ala ta kan, i ko jamaba mankan, i ko kerekejamaba mankan. Ni o tun ka lo, o tun be o kamanw lajigi.
- 25**Ni o ka lo ka o kamanw lajigi, o tuma furance koorinin min be o kunw san fe, mankan do be bo o furance kunna.
- 26**Furance koorinin min tun be o kunw sanfeyoro ra, fen do tun be o furance kunna min cogoya tun be i ko safiri lulu, k'a ke i ko masasiganan bisigi. Danfen do tun be o masasiganan bisigi kunna, fo a sanfeyoro ra, min cogoya tun be i ko adamaden.
- 27**A yoro min tun be i ko a soro, k'a ta o yoro ra ka yelen san fe, o tun be i ko siranega manamanato, k'a ke i ko tasuma le k'a lamini; k'a ta o yoro ra ka jigi jukoro, o tun be i ko tasuma, ka yeelenba ke k'a lamini.

²⁸A yeelen tun be i ko sanmuru be manamana cogo min na sankabaw ce ra sanji nalon na. Nɔɔɔ min tun k'a lamini, o nɔɔɔ tun be o cogo le ra; a cogoya tun be i ko Matigi Ala ta nɔɔɔ. Ne ka o ye minke, ne benna ka ne ja biri dugu ma; ne ka kumakan do men.

Ezekiyeli 2

Ala ka Ezekiyeli ci

¹A ko ne ma ko: "Adamaden, i wuri ka lo i sen kan, ne bena kuma i fe."

²Kabini a ka o fo ne ye dorɔn, Ala ta sebgaya donna ne ra ka ne wuri ka ne lo ne sen kan; min tun be kumana ne fe, ne ka o kumakan men.

³A ko ne ma ko: "Adamaden, ne be ele ci la taga Izirayelimogow fe; siya murutinin lo, sabu o banna ne ra. Olugu ni o bemaw tora ka ne hake ta fo ka na se bi lon ma.

⁴Ne be i ci mogow janagbelenw, ani mogow jusukungbelenw le fe. Taga a fo o ye ko Dunupatigi Ala le ko tan!

⁵Mogow murutininw lo; o koson ni o ka i lamɛn o, walama ni o yere ma i lamɛn o, o koni bena a lon ko Ala ta cira do be o ce ra.

⁶Adamaden, ele koni kana siran o ja, i kana siran o ta kumaw fana ja, hali ni i kera i ko mogow min siginin be binjuguw, ani hanyiriw, ani bundeninw ce ra. Mogow murutininw lo, nka i kana siran o ta kumaw ja, i ja kana tige o ja korɔ fana.

⁷Mogow murutininw lo, o koson ni o ka i lamɛn o, walama ni o yere ma i lamɛn o, i ye ne ta kumaw fo o ye dorɔn.

⁸"Adamaden, ele koni, ne bena min fo i ye, o lamɛn. Ele fana kana ke mogow murutinin ye i ko nin mogow murutinin lo cogo min na. Ayiwa, ne bena fen min di i ma, i dayele ka o domu."

⁹Ne ka fleri ke ka borotege do sinnin ye ne ma, gbolokitabu do tun be o borotege konɔ.

¹⁰A ka gbolokitabu do dayele ne ja na; seberi tun be o kitabu ko n'a ja bee kan. Sangakasikanw, ani mapumankokanw, ani hunakanw, o le tun sebera a konɔ.

Ezekiyeli 3

¹A ko ne ma ko: "Adamaden, fen min dira i ma, o domu! Nin gbolokitabu domu, i ye taga kuma Izirayelimogow fe."

²Ne ka ne da yele, a ka gbolokitabu di ne ma ko ne y'a domu.

³A ko ne ma tuun ko: "Adamaden, ne ka nin kitabu min di i ma, i yere baro ni o ye, k'a domu ka i konɔ fa a ra." Ne k'a domu minke, a timiyara ne da ra i ko li.

⁴A k'a fo ne ye tuun ko: "Taga Izirayelimogow fe, i ye taga ne ta kuma lase o ma.

- ⁵Ne tɛ i cira siya dɔ fɛ, siya min ta kan ka gbɛlɛn, min ta kumaw faamu man di; ne bɛ i cira Izirayɛlimɔgɔw yɛrɛ le fɛ.
- ⁶Ne tɛ i cira siya caman fɛ, siya minw ta kan ka gbɛlɛn, minw ta kumaw faamu man di, ani i tɛ minw ta kan mɛn; ni ne tun ka i ci olugu dɔ le fɛ, olugu belɛn tun bɛna i lamɛn.
- ⁷Nka Izirayɛlimɔgɔw kɔni tena sɔn ka i lamɛn, sabu o tɛ sɔnna ka ne lamɛn; Izirayɛlimɔgɔw bɛɛ ye mɔgɔ kunkologbɛlɛnw, ani mɔgɔ jusukungbɛlɛnw le ye.
- ⁸Nka ne bɛna ele fana ja gbɛlɛya i ko olugu ja ka gbɛlɛn cogo min na, ka i kun gbɛlɛya i ko olugu fana kun ka gbɛlɛn cogo min na.
- ⁹Ne bɛna i kun gbɛlɛya k'a kɛ i ko lulu kabakuru, k'a gbɛlɛya ka tɛmɛ fara kan. I kana siran o ja, i ja kana tigɛ o ja, sabu mɔgɔ murutininw lo.”
- ¹⁰A k'a fɔ ne ye tuun ko: “Ele adamaden, ne bɛna ne ta kuma min o min fɔ i ye, i toro sigi ka o bɛɛ lamɛn ka ja, k'a mara i jusukun na.
- ¹¹Taga i ta jamanadenw fɛ, mɔgɔ minaninw; ni o ka i lamɛn o, walama ni o yɛrɛ ma i lamɛn o, i ye kuma o fɛ k'a fɔ o ye ko: ‘Dunupatigi Ala ko tan!’ “
- ¹²O kɔ, Ala ta se bagaya ka ne kɔrɔta san fɛ; ne ka mankanba dɔ mɛn ne kɔ fɛ, o b'a fɔra ko: “An ye baraka la Matigi Ala ye a ta nɔrɔ kosɔn, nɔrɔ min bɛ a sigiyɔra ra!”
- ¹³Fɛnpanamanw kamanw gbasi gbasitɔ jɔgɔn na, ani wotorosenw mankan, o le tun ye nin mankanba ye.
- ¹⁴Ala ta se bagaya ka ne kɔrɔta san fɛ ka taga ni ne ye. Ne jusu kasinin ni ne jusu gbannin le tagara, o y'a sɔrɔ Matigi Ala boro barakaman tun bɛ ne kan.
- ¹⁵Mɔgɔ minanin minw tun bɛ Tɛli Avivu dugu kɔnɔ, ne tagara se olugu fɛ, Kebari jiba kɛrɛ fɛ. O tun siginin bɛ o yɔrɔ le ra. Ne ka tere wolonfla kɛ o yɔrɔ ra, kɔnɔnɔfiri kosɔn ne ma se ka kuma.

Ala ka Ezekiyɛli kɛ a ta mɔgɔw kɔrɔsibaga ye

- ¹⁶Tere wolonfla tɛmɛnin kɔ, Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun, k'a fɔ ko:
- ¹⁷“Adamaden, ne bɛ ele sigi ka i kɛ Izirayɛli mara mɔgɔw kɔrɔsibaga ye. Ele le bɛna ne darakumaw lamɛn, ka taga kuma o fɛ ka o lasɔmi ne ye.
- ¹⁸Ni ne k'a fɔ mɔgɔjugu ma ko: ‘Sigiya t'a ra, i bɛna sa!’ Ni ele m'a lasɔmi, ni i ma kuma mɔgɔjugu fɛ, k'a lasɔmi janko a ye bɔ a ta sirajugu kan, k'a nin kisi, o mɔgɔjugu bɛna sa a ta terenbariya kosɔn, nka ne bɛna a ta saya kunko ben ele le kan.
- ¹⁹Nka ni ele ka mɔgɔjugu lasɔmi, ni ale le ma sɔn ka a ta kojugu dabla, ni a ma bɔ a ta sirajugu kan, a bɛ sa a ta terenbariya kosɔn, nka ele bɛ bɔsi o kunko ma.

²⁰Ayiwa, ni mɔɔ terennin dɔ ka a ta terenninya dabra, ka kojugu ke, ne bena sababu dɔ ke, k'a to a ye sa; ni ele m'a lasomi, a be sa a ta jurumun kosɔn. A tun ka terenninya sira min tagama, mɔɔ si hakiri tena to o ra tuun; ne fana bena a ta saya kunko ben ele le kan.

²¹Nka ni ele ka mɔɔ terennin lasomi, ko a kana jurumun ke tuun, ni a fana ma jurumun ke tuun, sigiya t'a ra, a bena kisi, sabu i k'a lasomini ni kuma min ye, a sɔnna o ma; ele fana be bɔsi o kunko ma."

Ala ka Ezekiyeli ke bobo ye

²²Ayiwa, ka ne to o yɔɔ ra, Matigi Ala k'a ta sebagaya jigi ne kan tuun. A k'a fo ne ye ko: "Bɔ ka taga kenegbeba yɔɔ ra, ne bena kuma i fe."

²³Ne bɔra ka taga kenegbeba yɔɔ ra. Matigi Ala ta nɔɔɔ tun be o yɔɔ ra, i n'a fo ne tun k'a ye cogo min na Kebari jiba kere fe. Ne benna ka ne na biri dugu ma.

²⁴Ala ta sebagaya donna ne ra ka ne wuri ka lo ne sen kan. Matigi Ala kumana ne fe, k'a fo ko: "Taga i yere datugu bon kɔɔ.

²⁵Ele adamaden, a fe, o bena juru don i ra ka i siri. I tena se ka bɔ ka taga i ta jamana mɔɔw ce ra tuun.

²⁶Ne bena i nenkun nɔɔ i da kɔɔ, ka i ke bobo ye, janko i kana se ka o jaraki, sabu mɔɔ murutininw lo.

²⁷Nka ni ne nana kuma i fe tuma min na, ne bena a to i da ye ye, janko i ye a fo o ye ko: 'Dunɔpatigi Ala ko tan!' Minw b'a fe k'a lamɛn, olugu y'a lamɛn; minw t'a fe k'a lamɛn, olugu kana a lamɛn; sabu mɔɔ murutininw lo."

Ezekiyeli 4

Zeruzalemu ciko tagamasiyen ke

¹Matigi Ala ko ne ma ko: "Adamaden, sisan ele ye birikiden dɔ ta, k'a bla i na fe, ka Zeruzalemu dugu tagamasiyen ke a kan.

²A lamini k'a ke i n'a fo kerekedenw be dugu lamini cogo min na, ka yelenyɔɔw lalaga a kama, ka tintinw lo a kama, k'a ke i n'a fo kerekedenw k'a lamini, ka kogocifenw lolɔ ka o nasin a ma.

³O kɔ, i ye nege falafala dɔ ta ka o lo i ko kogo negeraman ele ni dugu ce; i ye i nasin dugu ma k'a fe: A kera i n'a fo dugu minabagaw le k'a lamini. Ele le ye dugu minabaga ye. Nin ko bena ke tagamasiyen ye Izirayelimɔɔw fe.

⁴O kɔ, i ye la i numanboroyanfan kan, ka Izirayelimɔɔw ta terenbariyakow kunko ta. I bena tere da min ke ka i lanin to, i bena o ta terenbariyakow kunko ta o wagatiw le ra.

⁵O ka sanda min ke terenbariya ra, ne bena o jɔɔn tere da le di i ma. O ra, i bena Izirayelimɔɔw ta terenbariyaw kunko ta fo tere keme saba ni tere bikɔnɔntɔn.

⁶Ni o kera, ka ban, i be la i kininboroyanfan kan fana, ka Zuda mara ta mɔgɔw ta terenbariyakow kunko fana ta fɔ tere binaani; san kelen kelen bee ta ye tere kelen.

⁷I be i nasin Zeruzalemu dugu ma, o juguw ka o dugu min lamini; i be i ta derege boro kuru, ka i boro lakolon sin dugu ma, ka kuma a kama.

⁸A fle, ne bena i siri ni juru ye janko i kana se ka bo i fan kelen kan ka yelema fan do kan, fo ka taga o wagati dafa, i bena Zeruzalemu kere ka wagati min bee ke.

⁹"Ayiwa, sisan i be alikama* suguya fla ta, ani simankise werew, ani sɔsɔ suguya fla, ani jo; i be o bee ke minan kelen kɔnɔ, ka o ke i ta baro ye. I bena to ka o le domu fo tere keme saba ni tere bikɔnɔntɔn, ka i lanin to i fan kelen kan.

¹⁰I bena i ta domuni taran: lon o lon siman garamu keme fla; i bena to ka o le domu i ta domuniwagatiw ra.

¹¹I bena i ta ji minta fana suma: tere kelen, litiri kelen; i bena to ka o le min i ta jiminwagatiw ra.

¹²I bena i ta domuni tobi k'a ke i ko nɔmi, k'a domu. I bena sokɔtaga jajaninw le don tasma ra, ka o ke ka i ta domuni tobi mɔgɔw bee na na."

¹³Matigi Ala ko: "Ne bena Izirayelimɔgɔw gben ka taga siya minw ce ra, o bena o ta domuni saninyabari domu o cogo le ra o siyaw ce ra yi."

¹⁴Ne ko: "E, Dunupatigi Ala, ne ma ne yere lanɔgɔ ka ye fiyewu. K'a ta ne denmisenman, ka na se fo bi, ne ma began jufanin domu ka ye, walama wara datɔ; sogo haramunin si ma don ne da ra ka ye."

¹⁵Matigi Ala ka ne jaabi, ko: "Ayiwa, ne be son i ye misibo ta sokɔtaga no ra, ka i ta domuni tobi ni o ye."

¹⁶Matigi Ala k'a fo ne ye tuun ko: "Adamaden, ne bena domuni dese Zeruzalemu dugu kɔnɔ. O kɔnɔnɔfirinin bena to ka o ta siman domuta suma ni minan fitini do le ye k'a domu; o jigi tigenin bena to ka o ta ji minta fana suma ni minan fitini do le ye k'a min.

¹⁷Domuni ni ji bena dese o ra minke, o jigi bena tige joɔɔn na fo ka o baraka bee ban; o kow bee bena ke o ra o ta terenbariyakow le kosɔn."

Ezekiyeli 5

Zeruzalemu halakiko tagamasiyen

¹Matigi Ala k'a fo ne ye ko: "Ayiwa, adamaden, ele ye kerakemuru dadiman do ta ka o ke i ta kunlimuru ye; o ke ka i kun ni i bonbosi li. O ko, i ye sumanikeminan do ta ka o siw suma k'a ke taranyɔɔ saba ye.

²I ka kan ka dugu lamini ka wagati min ke, ni o wagati dafara, i ye o siw taran kelen jeni tasuma ra dugu cemance ra, ka a taran kelen gbasigbasi ni i ta kerekemuru ye ka dugu lamini; o ko, i y'a taran kelen janjan fɔɔ fe. Ne yere bena tugu olugu ko ni kerekemuru ye.

³Nka i ye doonin bo ka o siri i ta deregeba dagbolo ra.

⁴O ko, i ye doonin bo o fana ra ka o jeni tasuma ra. Tasuma do bena bo o ra ka Izirayeli mara bee jeni.

⁵"Ne Dunupatigi Ala ko: Nin ye Zeruzalemu le ye! Ne tun k'a sigi siyaw ce ra, ka jamanaw ke k'a lamini.

⁶Nka a murutira ne ta kolatigeninw ma, ka kojugu ke ka teme hali siya tow kan. A murutira ne ta cifoninw ma ka teme hali a lamini jamanaw kan; sabu a ta mawgow banna ne ta kolatigeninw ma, o ma ne ta cifoninw sira tagama.

⁷"O koson ne Dunupatigi Ala ko: I n'a fo aw ta cenri bonyara ka teme aw lamini jamanaw kan, aw ma ne ta cifoninw sira tagama, ka ne ta kolatigeninw ke, siya minw ka aw lamini aw ma se ka hali olugu ta landaw sira tagama,

⁸o ra, ne Dunupatigi Ala, ne fana bena wuri aw kama, ne bena ne ta kitiw ben aw kan siya tow bee na na.

⁹Ne tun ma deri ka ko min jwgon ke mawgo ra ka ye, ani ne tena ko min jwgon ke mawgo ra tuun fiyewu, ne bena o le ke aw ra aw ta ko haramuninw koson.

¹⁰Face daw bena o dencew sogo domu aw ta dugu kwon; dence daw fana bena o face sogo domu. Ne bena ne ta kitiw ben aw kan, ka aw ta mawgo panaman tow bee janjan ka taga fan bee ra.

¹¹"Ne be kari ko sigiya t'a ra, ne le ye Ala panaman ye, Dunupatigi Ala ko ten; i n'a fo aw ka ne ta yoro saninman lanogo ni aw ta batofen cwjugu haramuninw ye, ayiwa, ne fana bena aw li ka bo yi; ne tena aw fle ka makari aw ra, ne fana tena manuman aw ra.

¹²Banajugu bena aw ta dugumawgow taran kelen faga dugu kwon; kwon bena o halaki. Aw juguw bena dugumawgow taran kelen to faga ni kerekemuru ye dugu laminiw na; ne bena o taran to kelen gben ka o janjan ka taga fan bee ra, ka tugu o ko ni kerekemuru ye.

¹³"O ra, ne ta dimi bena se fo a dan ma, foyi tena ne ta jusugban lalo; ne bena ne yere dimibo o ra. Ni ne ta jusugban nana ben o kan tuma min na, o bena a lon ko ne Matigi Ala, ko ne le kumana, ko batofen were si te fara ne kan.

¹⁴Siya minw ka aw lamini, ne bena aw ta yoro ke tomo ye, ka aw ke mafiyenyarifen ye olugu ce ra, ani temebagaw bee na koru.

¹⁵Ne diminin, ani ne jusu gbannin bɛna ne ta kitiw ben aw kan; ne bɛna aw koro, ka fariya aw ma. Ni o kɛra, siya minw ka aw lamini, aw bɛna kɛ mafiyɛnyarifɛn ye olugu fɛ, ani dɔɔɔyarifɛn. Aw ta ko bɛna olugu karan, ka kɛ jatigɛkoba ye o fɛ. Ne Matigi Ala, ne le kumana.

¹⁶”Ni ne nana aw bon ni ne ta biɛɛjuguw ye, min ye kɔngɔ ye, janko ka aw halaki, ne bɛna aw bon ni o ye ka aw halaki le; ne bɛna kɔngɔ baraka bonya aw kan, ka domuni dɛsɛ aw ra.

¹⁷Ne bɛna kɔngɔ ben aw kan, ka kongowaraw fana su aw ra; o bɛna kɛ sababu ye ka aw bɔnɔ aw ta denw na. Banajuguw, ani fagari bɛna se aw ma; ne bɛna kɛrɛkɛmuru lana aw kama. Ne Matigi Ala, ne le kumana.”

Ezekiyeli 6

Ala bɛna kiti ben jobatobagaw kan

¹Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma tuun ko:

²”Adamaden, i nasin Izirayeli kuruw fan na, ka ne ta kuma lase o ma.

³I b’a fɔ ko: ‘Izirayeli kuruw, aw ye Dunupatigi Ala ta kuma lamɛn. Dunupatigi Ala b’a fɔ kuruw, ani kongoriw, ani kɔw, ani kurufurancɛw ye ko: A fɛ ne bɛna kɛrɛkɛmuru bla ka na aw kama; ne bɛna aw ta sɔnnikɛyɔrɔw halaki.

⁴O bɛna aw ta sarakabɔnanw halaki, ka aw ta wusunan sarakabɔnanw cici; ne bɛna aw ta mɔɔɔw faga ka o suw benben aw ta jow kɛrɛ fɛ.

⁵Ne bɛna Izirayelimɔɔɔw suw blabla o ta jow kɛrɛ fɛ, ka o kolow yɛrɛɛɛ ka o ta sarakabɔnanw lamini.

⁶Aw ta duguw bɛna kɛ tomow ye, aw ta sɔnnikɛyɔrɔw bɛna kɛ yɔrɔ lakolonw ye aw sigiyɔrɔw bɛɛ ra. Ni o kɛra, ne bɛna aw ta sarakabɔnanw halaki ka kɛ yɔrɔ lakolonw ye, ka aw ta jow cici ka o bɔ yi; aw ta wusunan sarakabɔnanw bɛna benben. Aw ka fɛn o fɛn kɛ, o bɛɛ bɛna tunu.

⁷Aw ta mɔɔɔw bɛna benben ka sa aw cɛ ra. Ni o kɛra, aw bɛna a lɔn ko ne le Matigi Ala ye.

⁸” ‘Nka ne bɛna mɔɔɔ dama dama to aw kɔ siyaw cɛ ra; ne bɛna olugu bɔsi kɛrɛkɛmuru boro, ka o janjan ka taga jamana wɛrɛw ra.

⁹O mɔɔɔ minw bɔsira, o minana ka taga o jamana minw na, ka olugu to o jamanaw ra, o bɛna o hakiri jigi ne ra; k’a lɔn ko o banna ne ra, ka o kɔ di ne ma, ka jabo o ta jow fɛ minke, ko o le kosɔn, ne ka o jigi tige. O ka kojugu minw kɛ ani o ka ko haramunin minw bɛɛ kɛ, o kosɔn o bɛna jigi o yɛrɛ ra.

¹⁰O bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye, ko ne tun k’a fɔ ko ne bɛna nin kojugu minw kɛ o ra, ko ne tun ma o kuma fɔ gbansan.

11” ‘Ayiwa, Dunupatigi Ala ko ne ma tuun ko: I tēge fla gbasi jɔgɔn na, ka i sen gbasi dugu ma, k’a kule ci Izirayelimɔgɔw ta kojuguba haramuninw bēe kosɔn, sabu kerekemuru ni kɔngɔ ni banajuguw bēna o faga.

12Banajuguw bēna yɔrɔjanmɔgɔw faga, kerekemuru bē yɔrɔsurunmɔgɔw faga; mɔgɔ tɔ minw bēna to dugu kɔnɔ, ni o juguw nana dugu lamini, kɔngɔ bēna olugu faga. Ne bēna ne ta jusugban wuri o kama ka se fɔ a dan ma.

13Ni o nana o ta mɔgɔw suw ye o ta jow cē ra tuma min na, k’a ye ko suw ka o ta sarakabɔnanw lamini, ko suw bē kongorijanw bēe kunna, ani kuruw bēe kunna, ani yiriba flaburumanw ni yirisunba tuninw bēe jukɔrɔ, o tun bē deri ka saraka wusunan kasadimanw bɔ o ta jow bēe ye o yɔrɔ minw na, o tuma o bēna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.

14Ne bēna ne boro kɔrɔta o kama, ka o ta jamana cēn k’a kē yɔrɔ lakolonba ye, k’a ta kongokolon yɔrɔ ra ka taga a bla fɔ Ribila, ani o sigiyɔrɔw bēe ra. Ni o kera, o bēna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.’ “

Ezekiyeli 7

Izirayelimɔgɔw ta kiti wagati sera

1Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma tuun, ko:

2”Ele adamaden, Dunupatigi Ala bē min fɔ Izirayeli jamana ma, o ye nin ye; a ko: Aw ta ko laban sera, a laban sera jamana fan naani bēe ra.

3Sisan kɔni aw ta ko laban sera; ne bēna ne ta dimi ben aw kan. Ne bēna kiti ben aw kan ka kapa ni aw ta kēwalew ye, ka aw ta ko haramuninw bēe hake bɔ aw ra.

4Ne tēna aw flē ka makari aw ra, ne fana tēna mapuman, sabu ne bēna aw ta kēwalew hake le bɔ aw ra, ka aw ta ko haramuninw kunko ben aw kan. Ni o kera, aw bēna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.

5”Dunupatigi Ala ko: E, bɔnɔ! Bɔnɔ min jɔgɔn ma deri ka ye, o le natɔ flē nin ye!

6A banna! A banna le! Bɔnɔ bē nana aw le kama; a natɔ flē nin ye.

7Kojugu sera aw ma, aw jamana sigibagaw. Kiti wagati sera, a lɔn surunyara. Nagbankan le bēna kē kuruw kunna, jagarikan tēna kē yi.

8Ne bēna ne ta jusugban bɔn aw kan sisan, ka ne ta dimi ben aw kan ka se fɔ a dan ma; ne bēna kiti ben aw kan ka kapa ni aw ta kēwalew ye, ka aw ta ko haramuninw bēe hake bɔ aw ra.

9Ne tēna aw flē ka makari aw ra, ne fana tēna mapuman; sabu ne bēna aw ta kēwalew hake bɔ aw ra, ka aw ta ko haramuninw kunko ben aw kan. Ni o kera, aw bēna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye, aw bugɔbaga Ala.

10"Kiti lon flɛ nin ye! A nato flɛ! Kojugu kunbɔra! Terenbariya bere fiyerenna! Wasoya yiri falenna!

11Fariya wurira ka kɛ kojugu sara bere ye. Foyi tɛna to aw kɔ; aw ta naforo to tɛna to, aw ta jama camanba to tɛna to, aw ta bonya to tɛna to.

12Kiti wagati sera, a lon surunyara. Sannikɛbaga kana ninsɔndiya, fiyeerekɛbaga fana kana a jusu kasi; sabu ne ta dimi bɛ nin jama bɛɛ le kan.

13Fiyeerekɛbaga tun ka min fiyeere, a tɛna o sɔrɔ tuun, hali ni ale bɛ ni mɔɔɔ panamanw ye; sabu ko min yirara nin jama ta ko ra, o tɛna to kɛbari ye! Terenbariya kosɔn, mɔɔɔ si tɛna se k'a nin kisi.

14"Hali ni aw ka kerekɛburu fiyɛ, ka fɛn bɛɛ labɛn, mɔɔɔ si tɛna taga kɛrɛ ra; sabu ne ta dimi bɛ jama bɛɛ lajennin le kan."

Ala bɛna min kɛ Izirayɛlimɔɔɔw ra

15"Ni i ka bɔ dugu kɔnɔ, kerekɛmuru! Ni i ka don, banajugu ni kɔngɔ! Ni min ka taga kongo kɔnɔ, kerekɛmuru bɛ o faga; ni min ka to dugu kɔnɔ, kɔngɔ ni banajuguw bɛ o halaki.

16Minw sera ka bori ka bɔsi, olugu bɛ taga to kuruw cɛ ra, i ko kongotugani minw bɛ kurufurancɛw ra; o bɛɛ bɛna to ka nuna o yɛrɛ ta terenbariyaw kosɔn.

17O bɛɛ boro baraka bɛna ban, o bɛɛ kinbirikunw bɛna magaya.

18O bɛna bɔrɔfaniw don o yɛrɛ ra, jatigɛ bɛna o datugu fan bɛɛ ra; maroya bɛna o bɛɛ pada cogo yɛlɛma, o bɛɛ kun bɛna gbana.

19O bɛna o ta warigbɛw firi sira kan, o ta sanin bɛna kɛ i ko fɛn nɔɔɔnin; o ta warigbɛ o, o ta sanin o, o si tɛna se ka o bɔsi Matigi Ala ta jusugbanlon na. O nin tɛna wasa, o kɔnɔ fana tɛna fa, sabu o fɛnw le kɛra o bɛnsababu ye, ka o bla kojugukɛ ra.

20O ka o ta naforɔɔɔumanw kɛ o ta yɛrɛbonya sababu ye; o ka o le kɛ ka o ta batofɛn cɛjugu haramuninw ta tagamasiyɛnw lalaga. O kosɔn ne Matigi Ala bɛna o fɛnw kɛ fɛnsaninyabariw ye o boro.

21Ne bɛna a to siya wɛrɛ mɔɔɔw ye o kɛrɛ ka o fɛnw cɛ, k'a to dunupa mɔɔɔjuguw ye o fɛnw bɔsi o boro ka taga ni o ye, ka taga o lanɔɔɔ.

22Ne bɛna ne kɔ don o ra. Ne bɛna a to mɔɔɔw ye ne ta yɔrɔ kanunin lanɔɔɔ, bɛnkannikɛbaga dɔw bɛna don a kɔnɔ k'a lanɔɔɔ.

23"Negejɔrɔkɔw labɛn , sabu jamana fara mɔɔɔfaga ra, dugu fara kojugu ra.

24Ne bɛna siyaw bɛɛ ra mɔɔɔjuguw lana, olugu bɛna o ta bonw mina ka o kɛ o yɛrɛ ta ye. Ne bɛna o ta fangatigiw ta yɛrɛbonya ban; o juguw bɛna o ta yɔrɔ saninmanw lanɔɔɔ.

²⁵Kɔnɔnɔfiri bɛna se o ma; o bɛna ɲasuma ɲini, nka o tɛna a sɔrɔ.

²⁶Bɔnɔ dɔ le bɛna fara dɔ kan, kibaro juguw bɛna caya ɲɔgɔn kan. O bɛna a fɔ ko ciraw ye fleri kɛ olugu ye, nka sarakalasebagaw tɛna se ka mɔgɔ karan tuun, cɛkɔrɔbaw fana tɛna se ka mɔgɔ ladi tuun.

²⁷Masacɛ bɛna sukasi kɛ, jigitigɛ bɛna fagamaw kan fan bɛɛ ra; jamana mɔgɔw borow bɛ yɛrɛyɛrɛra. Ne bɛna o mina ka kɔna ni o ta kɛwalew le ye; ne bɛna o ta kiti tigɛ ka kɔna ni o yɛrɛ ta kɔkɛcogo le ye. Ni o kɛra, o bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.”

Ezekiyeli 8

Batofɛn wɛrɛw yera Ala batoso kɔnɔ

¹San wɔɔrɔnan, karo wɔɔrɔnan tere looru, ka ne siginin to ne ta bon kɔnɔ, ka Zuda mara cɛkɔrɔbaw fana siginin to ni ne ye, Dunuɲatigi Ala k’a ta sebgaya lajigi ne kan.

²Ne ka fleri kɛ ka danfɛn dɔ ye, min cogoya tun bɛ i ko adamaden. A yɔrɔ min tun ye a soro ye, k’a ta o yɔrɔ ra ka jigi dugu ma, o tun bɛ i ko tasuma; k’a ta o yɔrɔ ra ka yɛlɛn san fɛ o tun bɛ manamana i ko siranɛgɛ manamanatɔ.

³O fɛnɲanamana ka boro bisigiya dɔ bɔ ka ne mina ne kunsigi ma. I n’a fɔ Ala le tun bɛ o fɛn yirara ne ra, Ala ta sebgaya ka ne lawuri ka ne lɔ san ni dugu cɛ, ka taga ni ne ye Zeruzalɛmu. Alabatosoba donda min bɛ kɔnɔnɔyɔrɔ ra, ka ɲasin sahiliyanfan ma, a tagara ni ne ye o donda ra. Jo min bɛ Matigi Ala jusu bɔ, o jo blanin tun bɛ o yɔrɔ le ra.

⁴Izirayeli ta Ala ta nɔɔrɔ yirara ne ra o yɔrɔ ra, i n’a fɔ ne tun derira k’a ye cogo min na kuruw furanɛ yɔrɔ ra.

⁵Ala ko ne ma ko: “Adamaden, i ɲa kɔrɔta ka fleri kɛ sahiliyanfan na!” Ne ka ne ɲa kɔrɔta ka fleri kɛ sahiliyanfan na minkɛ, ne ka o jo ye, jo min bɛ Matigi Ala jusu bɔ; a tun bɛ sarakabɔnan ta donda sahiliyanfan na.

⁶A ko ne ma tuun ko: “Adamaden, o bɛ min kɛra, i ɲa bɛ o ra wa? Izirayeli mara mɔgɔw bɛ kojugu haramuninw le kɛra yan, ko minw b’a to ne bɛ ne yɛrɛ mabɔ ne ta yɔrɔ saninman na! Nka i bɛna ko haramunin wɛrɛw ye minw belɛn ka jugu ni nin ye.”

⁷A tagara ni ne ye Alabatosoba lukɛnɛ donda ra. Ne ka fleri kɛ, ka wo dɔ ye kogo ra.

⁸A ko ne ma ko: “Adamaden, kogo sɔgɔ!” Ne ka kogo sɔgɔ, ka o kɛ donyɔrɔ ye.

⁹A ko ne ma ko: “O bɛ kojuguba haramunin minw kɛra yan, ele ye don ka o flɛ!”

¹⁰Ne donna ka fleri ke minke, ne ka fenpanaman fofotaw, ani began haramunin suguya bee ye, ani Izirayeli mara ta jow bee tagamasiyenw; o be kogow kan fan bee ra.

¹¹Izirayeli mara cekarɔba biwolonfla tun lɔlonin be o jow ja fe; Safan dence Yazaniya fana tun be o ce ra. Wusunandaga tun be o bee boro, wusunan sisi kasa be wurira.

¹²A ko ne ma tuun ko: “Adamaden, Izirayeli mara cekarɔbaw be dogora ka min ke dibi ra o ta jobonw kɔnɔ, i ka o ye ke! O b’a fo ko: ‘Matigi Ala te an yera, Matigi Ala banna an ta jamana ra!’ “

¹³A ko ne ma tuun ko: “I bena a ye ko o be ko haramunin werew kera minw belen ka jugu ni nin ye.”

¹⁴A tagara ni ne ye Matigi Ala ta batoso donda ra, min be sahiliyanfan na. Ne ka muso daw sigisiginin ye, o be kasira Tamuzi ta jo kosɔn.

¹⁵A ko ne ma ko: “Adamaden, i ka nin ye ke! Ayiwa, i bena ko haramunin werew ye minw belen ka jugu ni nin ye.”

¹⁶A tagara ni ne ye Matigi Ala ta batoso lukɔnɔyɔrɔ ra. Ne ka ce mugan ni looru jɔgɔnna ye Matigi Ala ta batoso donda ra, bolon ni sarakajenifen* ce, o ka o ko don Matigi Ala ta batoso ma, ka o nasin tereɔyanfan ma; o tun ka o kinbiri gban ka o nasin tereɔyanfan ma ka to ka tere bato.

¹⁷A ko ne ma ko: “Adamaden, i ka nin ye ke! Zuda mara mɔgɔw be nin ko haramunin minw kera nin yɔrɔ ra yan, o ma o wasa, fo o belen ka jamana fa tuun ni tɔrɔri ye, ka to ka ne jusu wuri tuma bee! A fe, o be yiriboro blara o nun kɔrɔ cogo min na.

¹⁸O kosɔn ne fana bena o mina ni jusugban le ye, ne tena o fe ka makari o ra, ne tena maɓuman o ra. O bena o kan kɔrɔta ka kasi ne toro kɔrɔ, nka ne tena o lamɛn.”

Ezekiyeli 9

Ala bena min ke Zeruzalemukaw ra

¹O ko fe, Matigi Ala perenna ni kanba ye ne toro kɔrɔ, k’a fo ko: “Aw ye gbara ka na, aw minw ye dugu ta kojuguw sarabagaw ye, aw bee ye na ni aw ta halakiriminanw ye aw boro!”

²O fra minke, ne ka ce wɔrɔ ye, olugu nana ka bo sanfeyɔrɔ ta donda fe, donda min nasinna sahiliyanfan ma; o bee ta halakiriminan be o boro. Ce kelen tun be o ce ra, lenfani tun be ale ra, seberikenan be a ta cesirijara ra. O nana lo sarakajenifen* siranegeraman kere fe.

³Izirayeli ta Ala ta nɔɔɔ tun bɛ seruben mɛlɛkɛw* bisigiya min kan, o nɔɔɔ wurira ka bɔ o kan, ka taga Alabatosoba dakun kan. Lenfani tun bɛ cɛ min na, ani sɛberikɛnan bɛ a ta cɛsirijara ra, Matigi Ala ka o wele.

⁴Matigi Ala k'a fɔ a ye ko: "Taga don dugu kɔɔ, Zeruzalɛmu dugu kɔɔ; mɔgɔ minw jusu kasinin lo fɔ o bɛ nɔnana ko haramuninw kosɔn, ko haramunin minw bɛɛ bɛ kɛra dugu kɔɔ, i ye tagamasiyɛn dɔ sɛbɛ o mɔgɔw ten kan."

⁵A ka kuma dɔ fɔ cɛ tɔw ye, ne toro ka o mɛn; a ko: "Aw ye tugu a kɔ ka don dugu kɔɔ, ka mɔgɔw faga; aw kana mɔgɔ si flɛ ka makari a ra, aw kana maɔuman mɔgɔ si ra.

⁶Cɛkɔɔɔɔbaw o, kanbelenw o, sunguruw o, denmisenw o, musokɔɔɔɔbaw o, aw ye o bɛɛ halaki ka ban; nka tagamasiyɛn bɛ mɔgɔ o mɔgɔ ten kan, aw kana maga o ra. Aw y'a damina ne yɛrɛ ta yɔɔ saninman mɔgɔw le ra." O ra, o cɛkɔɔɔɔba minw tun bɛ Alabatosoba na fɛ, o ka damina olugu ra.

⁷A k'a fɔ o ye tuun ko: "Aw ye taga Alabatosoba lanɔgɔ, k'a lukɛnɛw fa suw ra! Aw ye bɔ ka taga!" O bɔra ka taga mɔgɔw faga dugu kɔɔ.

⁸Ka o to mɔgɔfaga ra, ani ka ne lɔnin to ne kelen na, ne benna ka ne na biri dugu ma; ne kulera, ne ko: "E, Dunɔɔatigi Ala, yala i bɛna i ta jusugban ben Zeruzalɛmu kan ka Izirayɛlimɔgɔ tɔw bɛɛ le halaki wa?"

⁹A ka ne jaabi ko: "Izirayeli ni Zuda mara mɔgɔw ta kojugu bonyara fɔ k'a dama tɛmɛ. O ka jamana fa mɔgɔfaga ra, ka dugu fa terenbariya ra; o b'a fɔ ko: 'Matigi Ala banna an ta jamana ra; ko minw bɛ kɛra yan, Matigi Ala tɛ o yera!'

¹⁰O ra, ne fana tɛna makari o ra, ne tɛna maɔuman o ra; ne bɛna o ta kɛwalew jaraki ben o yɛrɛ kan."

¹¹Ayiwa, lenfani tun bɛ cɛ min na, ani sɛberikɛnan bɛ a ta cɛsirijara ra, ale sɛkɔra ka n'a fɔ Matigi Ala ye ko: "I k'a fɔ cogo min na, ne k'a kɛ ten!"

Ezekiyeli 10

Ala k'a yɛrɛ yira Ezekiyeli ra tuun

¹Ne ka fleri kɛ, k'a ye ko furancɛ koorinin min tun bɛ seruben mɛlɛkɛw* kun sanfɛyɔɔ ra, ko fɛn dɔ tun bɛ o yɔɔ ra i ko safiri lulu, k'a kɛ i ko masasiginan .

²Lenfani tun bɛ cɛ min na, Matigi Ala k'a fɔ o ye ko: "Taga don wotorosenw cɛ ra, seruben mɛlɛkɛw jukɔɔ; tasumakami minw bɛ seruben mɛlɛkɛw cɛ ra, i boro fa o ra, k'a bɔn dugu kan." Cɛ tagara; ne yɛrɛ k'a tagatɔ ye.

³Wagati min cɛ tun bɛ tagara seruben mɛlɛkɛw cɛ ra, o y'a sɔɔ seruben mɛlɛkɛw tun bɛ Alabatosoba kininboroyanfan na. O tuma ra, sankaba ka Alabatosoba lukɔɔyɔɔ bɛɛ fa.

⁴Matigi Ala ta nɔɔɔ wurira ka bɔ seruben mɛlɛkɛw kunna ka taga sigi Alabatosoba dakun kan. Alabatosoba fara sankaba ra; Matigi Ala ta nɔɔɔ yeelen ka Alabatosoba lukɛnɛ fa.

⁵Seruben mɛlɛkɛw ta kamanw mankan sera fɔ lukɛnɛba ra; a tun bɛ i ko Sebɛɛtigi Ala yɛrɛ ta kan, ni a bɛ kuma.

⁶Matigi Ala kumana lɛnfanitigi fɛ minkɛ, k'a fɔ a ye ko a ye taga tasuma ta wotorosenw cɛ ra, seruben mɛlɛkɛw cɛ ra, cɛ tagara lɔ wotorosenw kɔɔ.

⁷Seruben mɛlɛkɛ kelen k'a boro bɔ seruben mɛlɛkɛ tɔw cɛ ra, k'a boro don tasuma ra seruben mɛlɛkɛw cɛ ra, ka tasuma dɔ ta ka o don lɛnfanitigi boro. A k'a mina ka bɔ ni a ye.

⁸Boro dɔw tun bɛ seruben mɛlɛkɛw kamanw jukɔɔ, i ko adamaden boro.

⁹Ne ka flɛri kɛ ka wotorosen naani lɔnin ye seruben mɛlɛkɛw kɛrɛ fɛ, kelen tun bɛ o bɛɛ kelen kelen kɛrɛ fɛ; o wotorosenw tun bɛ manamana i ko kirisoliti lulu.

¹⁰O naani bɛɛ cogoya tun ye kelen ye; a tun kɛra i ko wotorosen dɔ le donna wotorosen dɔ wɛrɛ kɔɔ.

¹¹Ni o bɛ taga, o bɛ se ka taga fan naani bɛɛ ra, nka o tagatɔ tɛ o ja yɛlɛma; ni seruben mɛlɛkɛw tun ka o pasin fan min na, wotorosenw tun bɛ taga o fan le ra, o fana tagatɔ tun tɛ o ja yɛlɛma.

¹²Nakisew tun ka seruben mɛlɛkɛw fari yɔɔ bɛɛ lamini: o kɔw, ani o borow, ani o kamanw, ani wotorosenw yɛrɛ; pakisew tun bɛ o naani bɛɛ ta wotorosenw na.

¹³Ne k'a mɛn ko o wotorosenw tɔgɔ tun lara ko "Folonkonto".

¹⁴Nada naani tun bɛ seruben mɛlɛkɛ bɛɛ kelen kelen fɛ: pada fɔlɔ tun ye seruben mɛlɛkɛ pada ye, flanan tun ye adamaden pada ye, sabanan tun ye jara pada ye, naaninan tun ye bɔn pada ye.

¹⁵Seruben mɛlɛkɛw wurira ka taga san fɛ. Ne tun ka fɛnpanaman minw ye Kebari jiba kɛrɛ fɛ, olugu tun lo.

¹⁶Ni seruben mɛlɛkɛw tun bɛ taga, wotorosenw fana tun bɛ taga ni o ye; ni seruben mɛlɛkɛw tun ka o kaman foni ka kɔɔta san fɛ ka bɔ dugu ma, wotorosenw tun tɛ bɔ o kɔ.

¹⁷Ni o tun ka lɔ wotorosenw fana tun bɛ lɔ, ni o tun yɛlɛna san fɛ, wotorosenw fana tun bɛ yɛlɛn ni o ye, sabu fɛnpanamanw ta sebgaya le tun bɛ wotorosenw lataga.

Matigi Ala ta nɔɔɔ bɔra Alabatosoba kɔɔ

¹⁸Matigi Ala ta nɔɔɔ bɔra Alabatosoba dakun kan ka taga sigi seruben mɛlɛkɛw kan.

¹⁹Seruben melekew ka o kaman foni ka wuri ka bo dugu ma ne ja na; o tagara ni wotorosenw ye. O tagara lo Matigi Ala ta batoso donda ra, tereboyanfan na. Izirayeli ta Ala ta nɔɔɔ tun be o kan; a tun be o kunna.

²⁰Ne tun ka fenpanaman minw ye Kebari jiba kere fe, Izirayeli ta Ala tun be fenpanaman minw kunna, olugu lo; ne ka o ye minke, ne k'a lon ko seruben melekew lo.

²¹Nada naani le tun be o bee kelen kelen fe, ani kaman naani; adamaden borow bisigiyaw tun be o kamanw jukɔɔ.

²²Ne tun ka minw ye Kebari jiba kere fe, o padaw cogo tun be i ko olugu pada. O bee tun ye cogoya kelen ye; olugu yere tun lo. O bee kelen kelen tun be o ja teren ka taga.

Ezekiyeli 11

Ala bɛna kiti ben Zeruzalɛmu kan

¹Ala ta sebgaya ka ne ta ka taga ni ne ye Matigi Ala ta batoso ta tereboyanfan donda ra, min pasinna tereboyanfan ma. Ne ka ce mugan ni looru ye Alabatosoba donda ra; ne ka jamana kuntigi dɔw ye o ce ra, minw ye Azuri dence Yazaniya, ani Benaya dence Pelatiya ye.

²Matigi Ala k'a fo ne ye ko: "Adamaden, nin mɔgɔw le be dabarijuguw sirira, ka to ka mɔgɔw ladi ni ladirikanjuguw ye nin dugu kɔɔ yan.

³O b'a fo ko: 'Bonɔwagati te sisan ye; nin dugu ye daga le ye, anw maranin b'a kɔɔ i ko sogo!'

⁴O kosɔn, adamaden, ciraya ke o kama, ciraya ke!"

⁵Matigi Ala ta sebgaya jigira ne kan; a ko ne y'a fo ko: "Matigi Ala ko: Aw Izirayeli mara mɔgɔw, aw be nin kumaw le fɔra; miiriya min be aw kɔɔ, ne ka o lon.

⁶Aw ta mɔgɔ fagataw cayara nin dugu kɔɔ; aw ka dugu siradaw bee fa suw ra.

⁷O kosɔn Dunupatigi Ala ko: Can lo, nin dugu ye daga le ye, nka aw ka mɔgɔ minw faga dugu kɔɔ, olugu le ye sogo ye. Aw kɔni, ne bɛna aw gben ka aw labɔ.

⁸Aw be siran kerekemuru min ja cɔ, ne bɛna o kerekemuru le lana aw kama. Dunupatigi Ala ko ten.

⁹Ne bɛna aw labɔ nin dugu kɔɔ, ka aw don siya were mɔgɔw boro; ne bɛna ne ta kitiw ben aw kan.

¹⁰Ne bɛna kiti ben aw kan Izirayeli jamana le kɔɔ, k'a to kerekemuru ye aw faga. Ni o kera, aw bɛna a lon ko ne le ye Matigi Ala ye.

¹¹Nin dugu tɛna ke daga ye aw fe tuun, aw fana tɛna ke sogo ye a kɔɔ tuun. Ne bɛna kiti ben aw kan Izirayeli jamana yere kɔɔ yan.

¹²Ni o kera, aw bena a lon ko ne le ye Matigi Ala ye. Aw ma ne ta cifoninw sira tagama, aw ma ne ta kolatigeninw ke, nka siya minw ka aw lamini, aw tagamana ka kapa ni olugu ta kokocogow le ye.”

¹³Ayiwa, tuma min ne tun be o cirayakumaw fora, Benaya dence Pelatiya sara. Ne benna ka ne ja biri dugu ma, ka peren ni kanba ye k'a fo ko: “E, Dunupatigi Ala, i bena Izirayelimogo tow bee le halaki ka ban wa!”

Ala bena a ta mogo wajen tuun

¹⁴Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma k'a fo ko:

¹⁵”Adamaden, minw ye ele balemaw ye, i yere balemaw, i ta somogo, ani Izirayeli mara mogo bee wajennin, Zeruzalemukaw b'a fora olugu le ma ko: ‘Aw ye aw yere mabo Matigi Ala ra, sabu jamana dira anw le ma k'a ke an ta ye.’

¹⁶O koson a fo o ye ko Dunupatigi Ala ko: Hali ni ne ka aw gben ka taga fo yorjan, siya tow ce ra, ka aw janjan ka taga jamana werew ra, o bee n'a ta, aw tagara jamana minw na, ne tora aw fe o jamanaw ra janko aw ye se ka ne bato o yorow ra, fo ka se wagati do ma.

¹⁷O koson a fo o ye ko Dunupatigi Ala ko: Ne bena aw wajen ka bo siyaw ce ra; ne tun ka aw janjan ka taga jamana minw na, ne bena aw ta ka bo o jamanaw ra, ka na Izirayeli ta dugukolo di aw ma tuun.

¹⁸”O bena seko ka na o jamana ra, ka na batofen cejuguw, ani fen haramuninw bee labo.

¹⁹Ne bena miiriya kelen le don o bee jusukun na, ka hakirikura di o ma. Jusukungbelen min be aw koni i ko kabakuru, ne bena o bo yi, ka jusukunpuman di aw ma.

²⁰Ni o kera, o bena ne ta cifoninw ke, ka ne ta kolatigeninw korsu, k'a sira tagama. O ra, o bena ke ne ta mogo ye, ne fana bena ke o ta Ala ye.

²¹Nka minw ta miiriya be sama ka taga batofen cejuguw, ani o fen haramuninw no fe, ne bena olugu ta kewalejuguw kunko ben o yere kunna. Dunupatigi Ala ko ten.”

²²O ko, seruben melekew* ka o kamanw korota ka wuri; wotorosenw tugura o ko. Izirayeli ta Ala ta korow tun be o kan; a tun be o kunna.

²³Matigi Ala ta korow wurira ka bo dugu ce ma ka taga sigi kuru do kan, dugu tereboyanfan na.

²⁴Ala ta sebagaya ka ne ta ka taga ni ne ye Babilonikaw ta jamana ra, mogo minaninw korow; Ala Nin le tun ka o fenw yira ne ra. O ko, ne tun be fen minw yera, o fenw tununa ne ma.

²⁵Matigi Ala tun ka ko minw yira ne ra, ne ka o bee fo mogo minaninw ye.

Ezekiyeli 12

Izirayelimogow minako flanan

- ¹Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun k'a fo ne ye ko:
- ²"Adamaden, ele k'oni siginin be mogow murutininw le ce ra. Nadenw be o fe janko o ye yeri ke, nka o te foyi yera; torow be o fe janko o ye menni ke, nka o te foyi menna, sabu mogow murutininw lo.
- ³Ele k'oni, Adamaden, ele ye i ta doniw laben k'a ke i ko o be mogow min minana k'a taga ni a ye jamana were ra. Bo teregban fe o bee ja na, k'a ke i ko o be mogow min minana k'a taga ni a ye jamana were ra. Bo i sigiyow ra o yere ja na, k'a ke i n'a fo i be tagara jamana were ra. Ni o kera, a be se ka ke ko o bena a lon ko olugu ye mogow murutininw le ye.
- ⁴I ta doniw labo teregban fe o yere ja na, i ko mogow minanin do ta doni. Wulada fe i be bo o ja na, i ko mogow minaninw be bo cogo min na.
- ⁵I be dugu laminikogo sogow o ja na, ka i ta doni bo o wo fe.
- ⁶I be i ta doni la i kamankun kan o ja na, k'a ta su fe ka bo ni a ye. I be i pada datugu, janko i botow ja kana jamana ye. Ne be i ke lasominifen le ye Izirayelimogow fe."
- ⁷Matigi Ala ka min fo ne ye, ne ka o ke. Ne ka ne ta doni labo teregban fe, ka o laben i ko mogow minaninw be o ta doniw laben cogo min na. Wulada fe ne ka kogo sogow ni ne boro ye, ka doni labo dibi ra, k'a la ne kamankun kan o ja na.
- ⁸Ayiwa, o dugusagbe sogoma, Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun, k'a fo ne ye ko:
- ⁹"Adamaden, yala Izirayeli mara mogow murutininw ma i jininka, ko i be mun le kera wa?
- ¹⁰A fo o ye ko Dunujatigi Ala ko: Nin cirayakuma ye Zeruzalemu dugu jamogow ta le ye, ani Izirayeli mara mogow minw bee be dugu konoyi.
- ¹¹A fo o ye ko ele ye lasominifen le ye o fe, ko i ka min ke, ko o le bena ke Zeruzalemukaw ra. O juguw bena o mina ka taga ni o ye jamana were ra.
- ¹²O ta jamana jamogow bena a ta doni la a kamankun kan dibi ra ka bo. O bena wo do bo kogo ra k'a labo o fe. A bena a pada datugu, janko a botow kana jamana ye.
- ¹³Ne bena ne ta jo firi a kan, k'a mina ni ne ta jan ye, k'a lataga Babilonikaw ta jamana ra; nka a bena sa o jamana ra k'a sorow a ja ma jamana ye.
- ¹⁴Minw bee tun b'a kere fe, a korosibagaw, ani a ta kerekajamaw bee, ne bena olugu bee janjan ka taga fan bee ra, k'a o gben ni kerekemuru ye.

¹⁵Ni ne nana o yerege siya tow ce ra, ka o janjan ka taga jamana werew ra tuma min na, o bena a lon ko ne le Matigi Ala ye.

¹⁶Nka ne bena mago dama dama to o ko. Olugu bena bosi keremukuru ni kongu ni banajugu boro; olugu bena taga sigi siya minw ce ra, o bena Izirayelimogow ta kwale haramuninw lakari o siyaw ye. Ni o kera, olugu fana bena a lon ko ne le ye Matigi Ala ye.”

¹⁷Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun, ko:

¹⁸”Adamaden, i yereyere to ye to ka i ta domuni ke, i ja tigenin ni i kononfirinin ye to ka i ta ji min.

¹⁹A fo jamana mogow ye ko: ‘Dunupatigi Ala ko: Zeruzalemuka minw siginin tora Izirayeli jamana ra, olugu kononfirinin le bena o ta domuni ke, o jigi tigenin le bena o ta ji min; sabu o ta jamana konofenw bee bena ban k'a lakolon to, jamana sigibagaw bee ta taji koson.

²⁰Duguw bena ke tomow ye, jamana bena ke yoro lakolon ye. Ni o kera, aw bena a lon ko ne le ye Matigi Ala ye.’ “

Matigi Ala be a ta layiri dafa

²¹Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun, k'a fo ko:

²²”Adamaden, mun koson mogow be nin zana fo Izirayeli jamana konu, ko: ‘Wagati be janyara ka taga, nka Ala ka fen o fen yira o si te kera can ye?’

²³Ayiwa, a fo o ye ko Dunupatigi Ala ko: Ne bena o zana ban; mago tena o zana fo Izirayeli jamana ra tuun. A fo o ye ko: ‘Wagati be surunyara, Ala ka fen o fen yira, o bee fana bena ke can ye!’

²⁴Sabu mago si tena faninya tige tuun Izirayeli mara mogow ce ra, k'a fo ko Ala ka fen do yira a le ra, walama ka kuma do fo ni Ala togo ye ka mogow lafiri.

²⁵Ne Matigi Ala, ne b'a fe ka kuma min fo, ne yere le bena o kuma fo, o kuma fana bena ke can ye, a tena meen. Aw mago murutininw, aw ta wagati yere le ra, ne bena ne ta kuma fo, k'a ke. Dunupatigi Ala ko ten.”

²⁶Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun, k'a fo ko:

²⁷”Adamaden, Izirayeli mara mogow be min fora, o ye nin ye: O b'a fo ko: ‘Ala ka fen minw yira cira ra, ko o ye wagatijan kow le ye, ko cira ta cirayakumaw ye kofewagatiw ta kow le ye.’

²⁸O koson a fo o ye ko: ‘Dunupatigi Ala ko: ne bena kuma o kuma fo, o kuma bee bena ke can ye, a tena meen. Dunupatigi Ala ko ten.’ “

Ezekiyeli 13

Cira faninyafobagaw ta kiti

- ¹Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun, ko:
- ²"Adamaden, nin cirayakuma fɔ Izirayeli ta ciraw kama. Olugu minw be ciraya kera ka kapa ni o yere ta jusukun ta miiriyaw ye, a fɔ o ye ko o ye Matigi Ala ta kuma lamɛn!
- ³Dunupatigi Ala ko: Bɔnɔ bɛna cira hakirintanw sɔrɔ, minw be kuma ka kapa ni o yere ta jusukun ta miiriyaw ye, k'a sɔrɔ Ala ma foyi yira o ra.
- ⁴Kongowuruw be yaala tomow ce ra cogo min na, aw ta ciraw be ten le, aw Izirayelimɔgɔw!
- ⁵"Aw ciraw, aw ma yelen ka taga dugu laminikogo wow datugu, aw ma kogo lo kokura ka Izirayeli mara mɔgɔw tanga, janko ni Matigi Ala ta lon nana se, o ye se ka lo ka o kɛrɛkɛrɔgɔnw kɔnɔ.
- ⁶"Ciraw be faninya fɔ ko Ala ka fen dɔw yira olugu ra; o be mɔgɔw lafiri ni o ta cirayakumaw ye. O b'a fɔ ko: 'Matigi Ala ko ten,' k'a sɔrɔ Matigi Ala ma o ci. O bɛɛ n'a ta, o belɛn b'a miiri ko o ta kumaw bɛna kɛ can ye.
- ⁷"Aw ciraw, aw ko, ko aw ka ko minw ye, yala o bɛɛ tɛ faninya le ye wa? Aw ka cirayakuma minw fɔ, o tɛ mɔgɔlafirikumaw le ye wa? Aw b'a fɔ ko: 'Matigi Ala ko ten,' k'a sɔrɔ ne ma foyi fɔ aw ye.
- ⁸"Ayiwa, Dunupatigi Ala ko: I n'a fɔ aw ta kumaw ye faninya le ye, i n'a fɔ aw ta fenyetaw fana ye mɔgɔlafirikan le ye, ayiwa, sisan ne bɛna wuri aw kama. Dunupatigi Ala ko ten.
- ⁹"Ne bɛna ne boro lawuri ciraw kama, cira minw be faninya fɔ ko Ala ka fen yira olugu ra, ka mɔgɔw lafiri ni o ta cirayakumaw ye. O ciraw tena kɛ ne ta jamana kolatigɛbagaw ta jɛn ra, o tɔgɔ tena seɛɛ ni Izirayeli ta mɔgɔw ye, o tena sekɔ ka na sigi Izirayeli mara ra tuun. Ni o kera, aw bɛna a lon ko ne le ye Dunupatigi Ala ye.
- ¹⁰"Can lo, ciraw be ne ta mɔgɔw lafirira le, ka to k'a fɔ o ye ko: 'Hɛra,' k'a sɔrɔ hɛra tɛ yi. Ne ta mɔgɔw be kogo lo, olugu b'a mun.
- ¹¹Ayiwa, a fɔ o kogomunbagaw ye ko kogo bɛna ben. Sanjiba dɔ bɛna na; ne bɛna sanberɛw lajigi, sanfɔrɔɔba dɔ bɛna wuri.
- ¹²Ayiwa, kogo bentɔ flɛ nin ye! Yala mɔgɔw tena a fɔ aw ma ko aw ka kogo mun ni bɔgɔ min ye ko o bɔgɔ ka mun le ja wa?
- ¹³"Ayiwa, Dunupatigi Ala ko: Ne jusu gbanninba le bɛna sanfɔrɔɔba dɔ lawuri; ne dimininba bɛna sanjiba lana, ne jusu gbanninba bɛna sanberɛ lajigi ni baraka ye ka fen bɛɛ halaki ka ban.

¹⁴Aw ka kogo min mun ni bɔgɔ ye, ne bɛna o kogo ben fɔ k'a la dugu ma, k'a jusiginanw bɔ kɛnɛ kan; kogow bɛna ben ka aw fana halaki o cɛ ra yi. Ni o kɛra, aw bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.

¹⁵Ne bɛna ne ta jusugban bɛɛ ben kogo kan, ani minw k'a mun ni bɔgɔ ye. O kɔ, ne bɛna a fɔ aw ma ko: Kogo tɛ yi tuun, a munbagaw fana tɛ yi tuun!

¹⁶Izirayeli ta cira minw tun bɛ cirayakumaw fɔra Zeruzalɛmu ta ko ra, ko olugu ka hɛra le ye Zeruzalɛmu ta ko ra, k'a sɔrɔ hɛra tɛ yi, o ciraw si tɛna kɛ yi tuun. Dunupatigi Ala ko ten."

Ciramuso faninyafɔbagaw ta kiti

¹⁷"Ele adamaden, i nasin i ta jamana musow ma sisan, minw bɛ ciraya kɛra ka kapa ni o yɛrɛ ta jusukun ta miiriyaw ye; ciraya kɛ olugu kama!

¹⁸A fɔ o ye ko: 'Dunupatigi Ala ko: Bɔnɔ bɛna aw musow sɔrɔ, aw minw bɛ sɛbɛdenw tu ka o sirisiri mɔgɔw bɛɛ borokanw na, ka kunnajalaw lalaga mɔgɔ suguya bɛɛ ye, janko ka o mɔgɔw sɔrɔ. Aw b'a fɛ ka ne ta jamana mɔgɔw nin le mina, ka aw yɛrɛ nin panaman to!

¹⁹Aw bɛ ne tɔgɔ cɛn ne ta mɔgɔw cɛ ra, simankise boro ja dama dama kosɔn, ani burukun dama dama. Mɔgɔ minw tun man kan ni fagari ye, aw bɛ olugu faga; minw tun man kan ka panamanya, aw bɛ olugu panaman to, sabu aw bɛ faninya fɔ ne ta mɔgɔw ye, olugu fana bɛ o faninyakumaw lamɛn.'

²⁰"O kosɔn Dunupatigi Ala ko: A flɛ, ne bɛna wuri aw ta sɛbɛdenw kama, aw bɛ minw kɛ ka mɔgɔ mina i ko kɔnɔw. Ne bɛna o sɛbɛw tigɛtigɛ ka bɔ aw borow ra; aw bɛ mɔgɔ minw mina i ko kɔnɔw, ne bɛna olugu bɔsi ka bɔ aw boro.

²¹Ne bɛna aw ta kunnajalaw fana faranfaran, ka ne ta mɔgɔw bɔsi ka bɔ aw boro; o tɛna kɛ fɛn minata ye aw ta jan na tuun. Ni o kɛra, aw bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.

²²Sabu aw bɛ mɔgɔ terennin jusu kasi ni aw ta faninyakumaw ye, k'a sɔrɔ ne tun t'a fɛ ka kojugu kɛ a ra. Aw bɛ mɔgɔjugu ja gbɛleya k'a to a ye timinadiya kojugukɛ ra; o ra, a tɛ sekɔ ka bɔ a ta sirajugu kan ka panamanya.

²³Ayiwa, aw tɛna faninya fɔ tuun fiyewu, k'a fɔ ko Ala ka fɛn yira aw ra; aw fana tɛna cirayakuma fɔ tuun fiyewu. Ne bɛna ne ta mɔgɔw bɔsi ka bɔ aw boro. Ni o kɛra, aw bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye."

Ezekiyeli 14

Ala ta mɔgɔw ka kan ka jobato dabra

¹Lɔn dɔ, Izirayeli cɛkɔrɔba dɔw nana ne fɛ, ka na sigi ne ja kɔrɔ.

²Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma, k'a fɔ ko:

³Adamaden, nin mɔgɔw ta jow be o jusukun le ra. Fen min be ke o sentalon sababu ye ka o bla kojugu ra, o be jabo o le fe. Yala ne be son ko o ye ne jininka ko do ra wa?

⁴O ra, kuma o fe, i y'a fo o ye ko Dunupatigi Ala ko: Izirayeli mara mɔgo o mɔgo ta jo be a jusukun na, ani fen min be ke a sentalon sababu ye ka a bla kojugu ra, ni a be jabo o fe, ni o tigi nana Ala ta cira fe, ne Matigi Ala yere le bena o tigi jaabi; a be jo caman minw sonna, ne bena a jaabi ka kapa ni o jow ta ko le ye.

⁵Ni o kera, ne bena Izirayeli mara mɔgɔw ta miiriya yelema, ka o kosegi ka na ne ma; sabu o bee le banna ne ra ka taga jow ko.

⁶O koson a fo Izirayeli mara mɔgɔw ye ko Dunupatigi Ala ko: Aw ye aw ko don aw ta jow ra ka kosegi ne ma; aw ye aw pa ta ka bo aw ta batofen haramuninw na.

⁷Sabu Izirayeli mara mɔgo min o min, walama lonan min o min siginin be Izirayeli mara ra, ni o do ka a yere mabo ne ra, ni a ta jow be a jusukun le ra, fen min be ke a sentalon sababu ye k'a bla kojugu ra, ni a be jabo o le fe, ni o tigi ka na cira fe, ko a be ne jininka ko do ra, ayiwa, ne yere le bena o tigi jaabi, ne le ye Matigi Ala ye.

⁸Ne bena ne pasin o tigi ma k'a kere, ka o tigi ke tagamasiyen ye janko ka tow karan. Mɔgɔw bena a ta ko ke zana ye ka jagon karan. Ne bena a faran ka bo ne ta jamana mɔgɔw ce ra. Ni o kera, aw bena a lon ko ne le ye Matigi Ala ye.

⁹Nka ni mɔgɔw ka cira yere le nege k'a to a ka kuma do fo, o tuma i b'a soro ko ne Matigi Ala yere le ka o cira lafiri. Ne bena ne boro korota o cira kama, k'a faran ka bo ne ta jamana Izirayeli ta mɔgɔw ce ra.

¹⁰O mɔgɔw bee ta terenbariyaw hake be ben o yere kan: jininkarikebaga ta hake ni cira ta hake bee ka kan.

¹¹Ni o kera, Izirayeli mara mɔgɔw tena o yere lafiri tuun ka mabo ne ra, ka o yere lanogo ni o ta hakekow bee ye. O ra, o bena ke ne ta mɔgɔw ye, ne bena ke o ta Ala ye. Dunupatigi Ala ko ten."

Foyi tɛna Ala ta kiti bari

¹²Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun, ko:

¹³"Adamaden, ni a kera ko jamana do ta mɔgɔw ka ne kan bla, ka jurumun ke ka ne hake ta, ni ne ka ne boro korota o jamana kama, ka domuni dese o ra, ka kongo ben o kan ka adamadenw ni beganw halaki,

¹⁴hali ni a kera ko nin ce saba, minw ye Nuho ni Daneli ni Ayuba ye, ko olugu ce saba be soro o jamana kono, olugu ce saba dama le bena kisi o ta terrenninya koson. Dunupatigi Ala ko ten.

¹⁵"Walama ni ne ka kongowaraw bla ka taga jamana kono, ka mɔgɔw faga, ka jamana ci k'a ke yoro lakolon ye, mogo si te teme yoro min na tuun waraw koson,

¹⁶hali ni a kera ko nin ce saba be jamana kɔnɔ, ne be kari ko sigiya t'a ra, ne le ye Ala panaman ye, Dunupatigi Ala ko ten, ko o ce saba tena se ka hali o dencew, walama o denmusow kisi; olugu yere dama le bena kisi, jamana be ke yɔɔ lakolonba ye.

¹⁷Walama ni ne ka kerekemuru lana jamana kama, ka kerekedenw ci ka taga jamana yɔɔ be yaala ni kerekemuru ye, ka adamadenw ni beganw faga,

¹⁸hali ni a kera ko nin ce saba be jamana kɔnɔ, ne be kari ko sigiya t'a ra, ne le ye Ala panaman ye, Dunupatigi Ala ko ten, ko o ce saba tena se ka hali o dencew, walama o denmusow kisi; olugu yere dama le bena kisi.

¹⁹Walama ni ne ka banajuguw lana jamana kɔnɔ, ni ne ka ne ta jusugban ben jamana kan, ka saya caya, ka adamadenw, ani beganw faga,

²⁰hali ni a kera ko nin ce saba, minw ye Nuho ni Daneli ni Ayuba ye, ko olugu be jamana kɔnɔ, ne be kari ko sigiya t'a ra, ne le ye Ala panaman ye, Dunupatigi Ala ko ten, o ce saba tena se ka hali o dencew, walama o denmusow kisi; o yere dama le bena kisi o ta terenninya kosɔn."

²¹Ayiwa, Dunupatigi Ala ko: Hali ni ne ka ne ta kojuguba naani be ben Zeruzalemu kan, minw ye kerekemuru ni kɔngɔ ni kongowaraw ni banajuguw ye, janko ka adamadenw, ani beganw halaki,

²²o be n'a ta, mɔgɔ dɔw bena bɔsi; ce dɔw, ani muso dɔw bena bɔsi. O bena olugu labɔ Zeruzalemu dugu kɔnɔ; o bena na aw fe yan. Ni aw nana olugu tagamacogo ni o ta kewalew ye, o bena aw jusu saaro Zeruzalemu ta kojugu ko ra, ne ka kojugu min ben dugu kan, ani ne ka kojugu minw be lase a ma.

²³Ni aw nana o mɔgɔw tagamacogo ni o ta kewalew ye, o bena aw jusu saaro. Ni o kera, aw bena a lon ko ne ka ko minw be ke dugu ra, ko ne ma o ke gbansan. Dunupatigi Ala ko ten."

Ezekiyeli 15

Zeruzalemukaw kera i ko rezensun

¹Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma, ko:

²Adamaden, yala rezensun ka fisa ni yiri tɔw be ye wa? Yala kongoyiriw ce ra ale ta yiri le ka fisa ni yiri tɔw ye wa?

³Yala mɔgɔ be se k'a yiri ke ka fen dɔ lalaga wa? Yala a yiriboro dɔ be se ka turu dugu ma ka fenw dulon a ra wa?

⁴Ɔn-ɔn, a be don tasuma ra le, tasuma b'a jeni. Ni tasuma k'a kun fla be jeni, ka na a cemance fana jeni ka ban, o tuma a be se ka mun le ja tuun?

⁵Wagati min a kuturu tun lo, a ma se ka foyi ja; sisan a jeninin kɔ ka ban, a bena se ka mun le ja mɔgɔ ye?

⁶”O koson Dunupatigi Ala ko: Ne be rezensun bo kongoyiri tow ce ra k’a to o y’a don tasuma ra k’a jeni cogo min na, ne bena Zeruzalemu dugumogow fana ta ke o cogo le ra.

⁷Ne bena ne jasin o ma ka o kere; o bora tasuma le ra, tasuma le fana bena o domu. Ni ne nana ne jasin o ma ka o kere wagati min na, o wagati ra aw bena a lon ko ne le ye Matigi Ala ye.

⁸Ne bena jamana ke yoro lakolonba ye, sabu o ka ne kan bla. Dunupatigi Ala ko ten.”

Ezekiyeli 16

Ala tun k’a janto Zeruzalemu na

¹Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

²”Adamaden, Zeruzalemukaw ta kojugu haramuninw yira o ra!

³A fo o ye ko Dunupatigi Ala ko Zeruzalemu ma ko: Ele boyoro ni i woroyoro ye Kanaana jamana le ye. I face tun ye Amorika ye, i bamuso tun ye Hetika ye.

⁴I worolon na, mogo ma soro ka i barajuru tige, mogo ma i ko ni ji ye ka i saninya, mogo ma i fari josi ni kogo ye, mogo ma fani ke ka i melege.

⁵Mogo si ma i fle ka makari i ra, ka mapuman i ra ka hali nin kow do kelenpe ke i ye. O ka i firi kongo kono, sabu mogow tun jigira i ra kabini i worolon .

⁶”Ayiwa, ka ne temeto to i koro, ne ka i firinfirinto ye i ta jori ra. Ne ko i ma ko: ‘Hali ni i be jori ra, i bena baro! Hali ni i be jori ra, i bena baro!’

⁷Ne ka i lam; i kogora i ko kongokonyiri. I koroyara ka bonya ka ke sunguru cejumanba ye. I kogo fara, ka i ke muso dafanin ye; nka i fari lakolon tun lo.

⁸”O ko fe, ka ne temeto to i koro tuun, ne ka i fle minke, ne k’a ye ko i sera furu ma. O ra, ne ka ne ta deregeba senkoroyoro biri i kan ka i fari datugu. Ne karira i ye ka jengonyanya don ni i ye. Dunupatigi Ala ko ten. O ra, i kera ne ta ye.

⁹”Ne ka i ko ni ji ye, ka jori bo i fari ra, ka i mun ni turu ye.

¹⁰Ne ka derege kansogoninw don i ra, ka gbolosanbara jumanman do don i sen na. Ne ka lenfani cesirinan do siri i ce ra, ka deregeba dawulaman do don i ra.

¹¹Ne ka masirifenw ke ka i masiri: ne ka bororanegedon i boro ra, ka kannakonon don i kan na.

¹²Ne ka nunnasanin don i nun na, ka tororasanin don i toro ra, ka jalamugu cejuman do siri i kun na.

- 13Ne ka i masiri ni sanin ni warigbe ye, ka lenfani ni fani dawulamanw, ani fani pumanman sɔgɔninw don i ra. I ta baro tun ye mugu tentennin pumanman le ye, ani li, ani turu. O ra, i pana kosebe, ka i ke i ko masamuso.
- 14I tɔgɔ sera siya tɔw bee ma, i ta ceɓa kosɔn; sabu ne tun ka nɔɔɔ min ke ka i masiri o nɔɔɔ sababu ra, i ta ceɓa tun dafanin lo. Dunupatigi Ala ko ten.”
- 15”Nka i ka i jigi la i ta ceɓa kan, ka i ta tɔgɔbaya ke sababu ye ka i yere bla jatɔya ra . I ka i yere fiyeere temeɓagaw bee fe; i ka i yere di ce bee ma.
- 16I ka i yere ta fani dɔw sirisiri i ta sɔnnikeyɔɔw ra k’a ceɓa, ka jatɔya ke o kan. O kow jɔgɔn tun ma deri ka ke, a jɔgɔn fana tena ke tuun.
- 17Ne tun ka masirifen ceɓuman minw lalaga ni ne ta sanin ni ne ta warigbe ye ka o di i ma, i ka o le ta ka o ke ka ceɓ tagamasiyen lalaga, ka o ke jow ye, ka jatɔya ke ni o jow ye.
- 18I ka i ta fani pumanman kansɔgɔninw ke ka o jow datugu, ka o sɔn ni ne ta turu ni ne ta wusunan ye.
- 19Ne tun ka domunifen minw di i ma, mugu tentennin pumanman, ani turu, ani li, ka o ke i ta baro ye, i ka o di jow ma, ka o ke saraka kasadiman ye jow ja kɔɔ. A kera ten le. Dunupatigi Ala ko ten.
- 20”I tun ka dencew, ani denmuso minw woro ne fe, i ka olugu ta ka o ke sarakaw ye, ka o di jow ma janko olugu ye o domu. I ta jatɔya belen ma i wasa!
- 21I ka ne ta denw kannatige ka o ke saraka jenitaw* ye, ka jow sɔn.
- 22Ka i to i ta ko haramuninw, ani i ta jatɔya ra, ne tun ka min ke i ye i denmisenman, i hakiri ma to o ra, wagati min i fari bee lakolon tun lo, i tun be firinfinna jori ra.
- 23”I ta kewalejuguw bee kosɔn, bɔɔ bɔna i sɔɔ, bɔɔ! Dunupatigi Ala ko ten.
- 24I ka jobonw lalaga, ka sɔnnikeyɔɔw lo kenegbew bee ra.
- 25I ka sɔnnikeyɔɔw lalaga sirafaranw bee ra. I tara i ta ceɓa fe ka ko haramuninw ke; i ka i yere di temeɓaga bee ma, ka i ta jatɔya caya.
- 26I ka i yere di jatɔya ra i sigijɔgɔn Misirankaw ma, sabu o ceɓ fari ce ka ni! I ka i ta jatɔya caya fo ka ne jusu gban.
- 27O kosɔn ne ka ne boro bo i kama. Ne ka do bo i ta sɔɔta ra, ka i ke i juguw sago ye. I ta kewalejuguya ka maroya bla hali Filisikaw denmusow ra.
- 28I ka i yere di jatɔya ra Asirikaw ma, sabu hali bi i tun ma wasa. I ka jatɔya ke ni olugu ye, nka o si belen ma i wasa.
- 29I ka jatɔya caman ke Babilɔnika jagokeɓagaw ta jamana ra, nka olugu si belen ma i wasa.”

Zeruzalemu ta kojuguw dama temena

- 30"E, ele desera de! Dunupatigi Ala ko ten. K'a soro i ka nin kow bee ke, ka i yere ke i ko jatamusow bee ra marobari.
- 31Wagati min i tun be i ta jobonw lalaga sirafaranw bee ra, ka i ta sonnikeyorow lo kenegbew bee ra, o wagati ra i tun te i ko jatamusow tow, sabu i tun te hali wari yere jate fen ye.
- 32I tun kera i ko muso jenyakebaga min be a furuce to yi, ka taga jen ni ce werew ye.
- 33Jatamusow bee be sara soro a ta jatoya ra, nka ele yere le be wari di i namogocew bee ma; i be o negeni i borofenw ye ka o sama ka na i yere koru; o be bo fan bee ra ka na jatoya ke ni i ye.
- 34Ele koni ma i ta jatoya ke muso tow ta kecogo ra! Cew tun te ele yorjini, ele yere le tun be cew yorjini; cew tun te sara di ele ma, nka ele yere le tun be cew sara. Ele ni tow koni ma ke kelen ye fiyewu!
- 35"Ayiwa, ele jatamusow, Matigi Ala ta kuma lamena sa!
- 36Dunupatigi Ala ko: Ele ka i yere laben k'a bla, ka i yere waraga pewu, janko ka jatoya ke ni i namogocew ye, ani i ta batofen haramuninw bee; i ka i denw faga ka o jori ke ka o batofenw son.
- 37O ra, ne bena i namogocew bee lajen, i ko diyara minw bee ye, i ka minw bee kanu, ani i ka minw bee koninya. Ne bena o lajen ka bo yoro bee ka na i kama, ka na i fari lakolon bo kene kan o ja koru, janko o ye i musoyorow bee ye.
- 38Ne bena i ta kiti tige i ko muso jenyakebagaw, ani muso mogofagabagaw ta kiti be tige cogo min na. Ne bena ele faga le ka ne yere dimibo, ne ta jusugban koson; sabu i ma ne ta kanuya jate.
- 39Ne bena i don i namogocew boro. O bena i ta jobon ci, ka i ta sonnikeyorow waraga. O bena i ta faniw bee bo i ra, ka i ta masirifen noromanw bo i ra ka i fari lakolon to.
- 40O bena jamaba do lawuri ka na i kama; olugu bena i bon ni kabakuruw ye, ka i sogocogoni o ta keremukuruw ye.
- 41O bena tasuma don i ta bonw na ka o jeni, ka i ta kojuguw hake bo i ra muso camanba ja na. Ne bena i ta jatoya lalo, i tena sara di kanbelen si ma tuun jatoya kama.
- 42Ne bena ne ta jusugban se fo a dan ma. Ni o kera, ne ta kanuya ta kere be soro ka ban; ne jusu bena suma, ka ne ta dimi mala.
- 43Ne ka min ke i ye i denmisenman, i hakiri ma to o ra minke, ani i ka ne jusu wuri ni i ta ketaw bee ye minke, o koson ne fana bena i ta jatoyajuguw kunko ben i

kunna; Dunupatigi Ala ko ten. Yala i ma kewalejuguw ke ka o fara i ta kojugu haramunin tɔw beɛ kan wa?"

Zeruzalɛmu ta kewalew juguyara ni dugu tɔw ta ye

44"A flɛ, zanalabagaw beɛ bɛna nin zana fɔ ele ma, ko: 'Denmuso b'a bamuso jogo le ta!'

45Ele kɔni kɛra i bamuso woroden yere le ye; sabu i bamuso fana banna a ce ni a ta denw na nin cogo le ra. Ele kɛra i balemamusu tɔw balema yere dɔ le ye; sabu olugu fana banna o cɛw ni o denw na nin cogo le ra. Aw bamuso tun ye Hetika ye, aw face tun ye Amɔrika ye.

46I kɔrɔmuso ye Samari le ye; ale ni a denmusow siginin be i ta dugu sahiliyanfan na. I dɔgɔmuso min siginin be i ta dugu woroduguyanfan na ni a denmusow ye, o ye Sodɔmu ye .

47Ele ma olugu ta sira jɔgɔn tagama dɔrɔn ka dan o ma, walama ka o ta ko haramuninw jɔgɔn ke dɔrɔn ka dan o ma de, nka ele ta kewalew beɛ le juguyara ka tɛmɛ olugu ta kan.

48Ne be kari, ko sigiya t'a ra, ne le ye Ala janaman ye, Dunupatigi Ala ko ten: I dɔgɔmuso Sodɔmu ni a denmusow ma ele ni i denmusow ta jɔgɔn ke ka ye.

49"Ayiwa, i dɔgɔmuso Sodɔmu ta kojugu ye nin ye: Yerebonya le tun donna ale ni a denmusow ra; sabu o tun ka domuni sɔrɔ ka fa fɔ k'a dama tɛmɛ, ka sigi laganfiya ni jasuma ra. O ma deɛɛbagatɔw, ani fagantanw demɛ.

50O yadara fɔ ka ko haramuninw ke ne ja kɔrɔ; o kosɔn ne ka o halaki ka bɔ yi, i n'a fɔ i yere k'a ye cogo min na.

51Samari ma hali ele ta jurumun jɔgɔn tarance ke. Ele ta ko haramuninw cayara ka tɛmɛ ale ta kan. Ele ka ko haramunin minw beɛ ke, o k'a to i balemamusow belen terenna ka tɛmɛ i kan.

52Ele kɔni, ele fana bɛna dɔgɔyari sɔnmina, sabu i ka jo di i balemamusow ma. I ka jurumun ke ka ko haramuninw ke ka tɛmɛ olugu kan minke, o kosɔn olugu terennin lo tuun ka tɛmɛ ele kan. Maroya bɛna ele fana mina, k'a to i ye dɔgɔyari sɔnmina, sabu i k'a yira ko i balemamusow belen terennin lo ka tɛmɛ i kan."

Ala bɛna Sodɔmu ni Samari lawuri kokura

53"Ayiwa, o beɛ n'a ta, ne bɛna hera lasekɔ Sodɔmu ni a denmusow ma tuun, ka hera lasekɔ Samari ni a denmusow ma tuun, ka hera lasekɔ ele fana ma ni olugu ye.

54Ni o kɛra, i bɛna dɔgɔyari sɔnmina fɔ ka i kun suuru i ta kewalew beɛ kosɔn, i ka kewale minw ke. O bɛna ke sababu ye ka tɔw jusu saaro, sabu o bɛna a ye ko olugu ma ele ta jɔgɔn ke.

⁵⁵I balemamusow Sodomu ni a denmusow bena seko ka ke o sigicogokoro ra, Samari ni a denmusow bena seko ka ke o sigicogokoro ra, ele ni i denmusow bena seko ka ke aw sigicogokoro ra.

⁵⁶Yala i da tun te to ka i balemamusow Sodomu tagoju fu i ta yerebonya wagati ra wa?

⁵⁷O wagati ra i ta juguya tun ma bo kene kan folo. Nka sisan, Aramu mara ta duguw, ani o kerfeduguw bee be ele le mafiyenyara; Filisikaw ta duguw fana be i dogoyara fan bee ra.

⁵⁸I ta jatoyajugu ni i ta kojugu haramuninw doni le be i kunna sisan; Matigi Ala ko ten.”

Matigi Ala ta jengonyanya wuribari

⁵⁹”Dunupatigi Ala ko: I ka min ke, ne fana bena o jagon le ke i ra. I ka ne ni i ta jengonyanya* cen, sabu i karira ka kuma min fo, i ma o jate tuun.

⁶⁰Nka ne koni bena ne hakiri to ne ta jengonyanya ra, ne tun ka jengonyanya min don ni i ye kabini i denmisenman. Ne bena o ke jengonyanya wuribari le ye.

⁶¹Ni o kera, ni i koromusow, ani i dogomusow nana i fe, i hakiri bena jigi i ta kewalew ra ka maroya. Ne bena olugu di i ma ka o ke i n'a fo i denmusow; nka o tena ke ne ni ele ta jengonyanya koson.

⁶²Ne bena ne ta jengonyanya don ni i ye tuun; ni o kera, i bena a lon ko ne le ye Matigi Ala ye.

⁶³I hakiri bena jigi i ta kewale temeninw na, ka maroya; o ra ni ne nana i ta kojuguw bee kafari wagati min na, maroya koson i tena son ka i da ye te tuun ka kuma. Dunupatigi Ala ko ten.”

Ezekiyeli 17

Bon fla ni rezensun ta talen

¹Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun, ko:

²”Adamaden, kuma koroman do fo Izirayeli mara magow ye; talen do fo o ye!

³A fo o ye ko: ‘Dunupatigi Ala ko: Bon belebebeba, min kamanw ka janjan, a kamansiw ka janjan, a siw negennegennin lo, lon do ale le tagara fo Liban kuruw kunna, ka taga sediriyiri sanfeboro kari.

⁴Yiriboro min yoro ka jan ni yiriboro tow bee ye, a ka o kari ka taga ni a ye jagokejamana do ra, ka taga a bla jagokedugu do ra .

⁵” ‘O ko, a ka Izirayeli jamana yere ta yiriden do ta ka o dan. A k'a dan jiba do kere fe, i ko solisun min be wuri jida ra.

⁶O yiri nana wuri ka ke rezensunpuman ye, ka woyo ka ja. A yiriborow janyara ka taga bon fan fe, a liliw tun be bon jukoro. A kera rezensun ye, ka yiriborobaw, ani yiriboromisew bo.

⁷"Nka bon do were nana; ale fana tun ka bon. A kamanw tun ka janjan, a kamansiw tun ka ca. O ra, rezensun k'a liliw sin ale fan na, k'a yiriborow bo ka taga ale fan na. Rezensun tun b'a miiri ko ale bena ji caman soro o yoro ra ka teme a ta yoro folo kan.

⁸K'a soro o tun ka rezensun turu dugukolodiman le ra, jiba do koro, janko a ye yiriborow bo, ka den, ka ke rezensun cepumanba ye.'

⁹"Ayiwa, a fo Izirayelimogow ye ko Dunupatigi Ala ko: Yala o rezensun bena a yere soro wa? Yala bon folo tena a liliw bee bon, k'a denw bee cen, k'a to a ye ja fo k'a flaburukuraw bee jaja wa? A bena rezensun sama k'a bon ni a liliw ye, hali a tena a ke ni barakaba ye, walama ka jamaba lajen a kama.

¹⁰Ayiwa, rezensun koni turura, nka yala a bena a yere soro wa? Ni tereboyanfan ta fono gbanninman nana a fiye, yala a tena ja pewu wa? A bena ja a turuyoro yere ra yi."

Ezekiyeli ka talen koro fo Izirayelimogow ye

¹¹Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun, ko:

¹²"A fo nin mogow murutininw ye ko: 'Aw ma nin kow koro lon wa?' A fo o ye ko: 'Babiloni* masace tagara Zeruzalemu, ka taga Zuda masace ni a ta jamana namogow mina ka taga ni o ye Babiloni.

¹³O ko, a ka Zuda masace ta somogow do ta, ka jenogonya don ni o ye, ka o sigi kuntigiya ra, k'a fo a ye ko a ye kari ko a bena ke kankelentigi ye. O y'a soro a tagara ni jamana namogow bee ye Babiloni,

¹⁴janko jamana baraka dogoyanin ye to, jamana kana se ka wuri tuun, mogow ye to ale doron ta jenogonya ra.

¹⁵Nka o kuntigi nana muruti Nebukadinesari ma. A ka mogow dow ci ka taga Misiran, ko Misiran masace ye so caman ni kerekeden caman di ale ma. Ayiwa, yala a bena se soro wa? Kuntigi min ka o ko nogon ke, yala o bena bosi wa? Yala a bena bosi k'a soro a ka jenogonya cen wa?

¹⁶" 'Ne be kari ko sigiya t'a ra, ne le ye Ala panaman ye, Dunupatigi Ala ko ten, masace min tun ka o kuntigi sigi kuntigiya ra, o kuntigi bena taga sa o masace ta jamana le ra, Babiloni dugu kon; sabu a ka jenogonya cen, a tun karira a ye ka kuma min fo, a ma o jate.

¹⁷Hali ni Misiran masace Farawona nana ni kerekjamaba le ye, ani kerekeden camanba, o tena se ka foyi ja nin kuntigi ye kere wagati ra; sabu Babilonikaw

bena tintinw lo, ka yelenyɔrɔw lalaga, ka dugu lamini, ka don dugu kɔnɔ ka mɔgɔ camanba halaki.

¹⁸Kuntigi ka jɛnɔgɔnya cɛn, sabu a tun karira ka kuma min fɔ, a ma o jate tuun. Ale ni Nebukadinesari tun kumana ka bɛn, fɔ ka o boro don jɔgɔn boro, nka o ko fɛ ale ka nin ko kɛ; o kosɔn a tɛna bɔsi!

¹⁹”O kosɔn Dunuɔatigi Ala ko: Ne bɛ kari, ko sigiya t’a ra, ne le ye Ala janaman ye, ko a tun karira ne ja kɔrɔ ka kuma min fɔ, a ma o le jate; a ka ne ta jɛnɔgɔnya le cɛn. Ne fana bɛna o ko kunko bɛn a kan.

²⁰Ne bɛna ne ta jɔ firi a kan, k’a mina ne ta jan na, k’a lataga Babilɔni, ka taga kiti bɛn a kan o yɔrɔ ra, sabu a ka ne kan bla ka terenbariyakow kɛ ne ra.

²¹O bɛna a ta kɛrɛkɛden boribagatɔw bɛɛ faga ni kɛrɛkɛmuru ye; a tɔ minw bɛna to, olugu bɛna janjan ka taga fan bɛɛ ra. Ni o kɛra, aw bɛna a lɔn ko ne Matigi Ala, ko ne le kumana.”

Ala ka masacɛkura layiri ta a ta mɔgɔw ye

²²”Dunuɔatigi Ala ko: Ne yɛrɛ bɛna yiriboromisen dɔ kari sɛdirisunjan san fɛ, ka o turu. Ne bɛna a yiriboro nuguninkura dɔ le tige yiriboro tɔw bɛɛ san fɛ; ne yɛrɛ bɛna o turu kuru jamijanba dɔ kunna.

²³Ne bɛna a turu Izirayeli kuruw bɛɛ ra jamijan le kunna. A bɛna wuri ka yiriborow bɔ, ka den, ka kɛ sɛdiriyiri cɛnumanba ye. Kɔnɔ suguyaw bɛɛ bɛna sigi a jukɔrɔ; kɔnɔ suguyaw bɛɛ bɛna sigi a yiriborow suma ra.

²⁴Ni o kɛra, kongoyiriw bɛɛ bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye, ko ne le bɛ yiriba dɔgɔya, ka yiri fitini bonya; ko ne le bɛ yirikɛnɛ ja, ka yirijalan nugu. Ne Matigi Ala, ne le kumana; ne fana bɛna a kɛ ten le.”

Ezekiyeli 18

Face ta hake tɛ bɛn a denw kan

¹Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

²”Mun le k’a to aw bɛ to ka nin zana fɔ Izirayeli jamana ta ko ra, ko: ‘Faw ka rɛzɛngberɛn min domu, o ka denw jinw kumu.’

³”Ne bɛ kari ko sigiya t’a ra, ne le ye Ala janaman ye, Dunuɔatigi Ala ko ten, ko aw tɛna o zana fɔ tuun Izirayeli jamana kɔnɔ.

⁴A flɛ, adamaden bɛɛ ta nin ye ne ta le ye; den ta nin o, a face ta nin o, o bɛɛ ye ne ta le ye. Mɔgɔ min ka jurumun kɛ, o tigi le ka kan ka faga.

⁵”Ayiwa, mɔgɔ min terennin lo, o cogo flɛ nin ye: A bɛ can ni terenninya sira tagama,

⁶A tɛ saraka domu ni josɔnbagaw ye kuruw kunna, a tɛ ɲabɔ Izirayeli ta mɔgɔw ta jow fɛ, a tɛ a mɔgɔɲɔgɔn ta muso lebu, a tɛ jen ni a muso ye k'a sɔrɔ a ma saninya ka bɔ a ta landa ra.

⁷A tɛ mɔgɔ tɔɲɔ; jurunantigiw tun ka o borofen minw di a ma ka o ta juru tɔnɔmasigi, a bɛ o fɛnw kɔsegi olugu ma; a tɛ sonyari kɛ, a bɛ domuni di kɔngɔtɔw ma, fani tɛ minw fɛ, a bɛ olugu fiyɛɛbɔ.

⁸A tɛ juru don mɔgɔ ra ka tɔnɔ ɲini a ra, a tɛ dɔ fara a ta fiyeerefɛnw sɔngɔ yɛɛ kan. A tɛ sɔn k'a boro don terenbariyakow ra. A bɛ kiti tige can kan mɔgɔ ni a mɔgɔɲɔgɔn cɛ.

⁹A bɛ ne ta cifɔninw kɛ, ka ne ta kolatigeninw sira tagama ka kɔɲa ni can ye. Ayiwa, o tigi kɔni terennin lo; a bɛ kisi, sigiya tɛ o ra. Dunɔɲatigi Ala ko ten.

¹⁰"Nka ni o tigi nana dence dɔ sɔrɔ, ni o den ka kɛ benkannikɛbaga ye, ani mɔgɔfagabaga, walama ni a kɛra nin kojuguw ɲɔgɔn dɔ kebaga ye,

¹¹k'a sɔrɔ a face ma o kojuguw ɲɔgɔn si kɛ: a bɛ saraka domu ni josɔnbagaw ye kuruw kunna, a bɛ a mɔgɔɲɔgɔn ta muso lebu, a bɛ ɲanibagatɔw ani fagantanw tɔɲɔ, a bɛ sonyari kɛ;

¹²jurunantigiw tun ka o borofen minw di a ma ka o ta juru tɔnɔmasigi, a tɛ o fɛnw kɔsegi olugu ma, a bɛ ɲabɔ jow fɛ, ka ko haramuninw kɛ;

¹³a bɛ juru don mɔgɔw ra ka tɔnɔ ɲini a ra, a bɛ dɔ fara a ta fiyeerefɛnw sɔngɔ yɛɛ kan. Yala o den ɲɔgɔn bɛ se ka kisi wa? A tɛ kisi le fiyewu! A ka nin ko haramuninw bɛɛ kɛ minkɛ, sigiya t'a ra, a bɛ faga; a fagari kunko bɛ ben a yɛɛ le kan.

¹⁴"Ayiwa, nka ni a kɛra ko o dence fana nana dence wɛɛ sɔrɔ, ale face ka jurumun minw bɛɛ kɛ, a ka o ye; a ka o ye, nka a ma o ɲɔgɔn kɛ:

¹⁵A ma sɔn ka sarakaw domu ni josɔnbagaw ye kuruw kunna, a ma ɲabɔ Izirayeli mara mɔgɔw ta jow fɛ. A ma a mɔgɔɲɔgɔn ta muso lebu.

¹⁶A ma mɔgɔ si tɔɲɔ, a ma fɛn mina mɔgɔ fɛ k'a ta juru tɔnɔmasigi, a ma sonyari kɛ, a ka domuni di kɔngɔtɔw ma, fani tɛ minw fɛ, a ka olugu fiyɛɛbɔ.

¹⁷A ma sɔn k'a boro don terenbariyakow ra, a ma juru don mɔgɔ ra ka tɔnɔ ɲini a ra, a ma dɔ fara a ta fiyeerefɛnw sɔngɔ kan; nka a ka ne ta kolatigeninw sira tagama, ka ne ta cifɔninw kɛ. Ayiwa, o den tɛna faga a face ta terenbariya kosɔn; a bɛ kisi, sigiya tɛ o ra.

¹⁸A face le ka mɔgɔw tɔɲɔ, k'a mɔgɔɲɔgɔnw borofɛnw sonya; ale le ka ko benbariw kɛ a ta jamana mɔgɔw ra. Ale le ka kan ka faga a ta terenbariya kosɔn.

19”Ayiwa, aw b’a fɔ ko: ‘Mun kosɔn face ta terenbariya hake te ben den kan?’ O te ke, sabu den ka can ni terenninya sira le tagama; a ka ne ta cifɔninw bee ke, k’a sira tagama, o kosɔn a be kisi, sigiya te o ra.

20”Mɔgɔ min ka jurumun ke, o le ka kan ka faga. Face ta terenbariya hake te ben a den kan, den fana ta terenbariya hake te ben a face kan. Mɔgɔ terennin be a ta terenninya sara sɔrɔ, mɔgɔjugu fana be a ta juguya sara sɔrɔ.”

Mɔgɔjugu ni mɔgɔ terennin saracogo

21”Mɔgɔjugu ka jurumun o jurumun ke, ni a k’a kɔ don o bee ra, ni a ka ne ta cifɔninw bee ke, ka terenninya sira ta, a be kisi, sigiya te o ra; a te faga a ta jurumun kosɔn.

22”A tun ka kojugu minw bee ke, o si te jate a kun tuun. A ka terenninya sira min tagama, a be kisi o sababu ra.

23”Yala aw b’a miiri ko mɔgɔjugu ye faga, ko o ka di ne ye wa? Dunupatigi Ala ko ten. Ne b’a fe ko a ye a ta sirajugu le bla, ka kisi.

24”Ni mɔgɔ terennin k’a ta terenninya dabra, ka to ka terenbariyakow ke, mɔgɔjuguw be ko haramunin minw ke, ni a ka o ladegi, yala a bena kisi wa? A tun ka ko terennin min o min ke, ne te o si jate tuun; a ka ne kan bla, ka jurumun minw ke, o sababu ra a be faga.

25”Aw b’a fɔ ko: ‘Matigi ta siraw bennin te.’ Aw ye ne lamɛn, aw Izirayeli ta mɔgɔw! Yala ne ta siraw le bennin te wa? Aw t’a fɔ ko aw yere ta siraw le bennin te wa?

26”Ni mɔgɔ terennin k’a ta terenninya dabra, ka to ka terenbariyakow ke, ni a fagara o kosɔn, a ka ko terenbari minw ke, o le kera a fagasababu ye.

27”Nka mɔgɔjugu tun be kojugu minw ke, ni ale ka o dabra, ka can ni terenninya sira tagama, o tuma a nin be kisi.

28”Ni a k’a na yele k’a ta kojugu keninw bee fle, ka o dabra, a be kisi, sigiya te o ra; a tena faga a ta jurumun kosɔn.

29”Nka Izirayeli mara mɔgɔw b’a fɔ ko: ‘Matigi ta siraw bennin te.’ Yala ne ta siraw le bennin te wa, Izirayeli mara mɔgɔw? Aw t’a fɔ ko aw yere ta siraw le bennin te wa?

30”O kosɔn ne bena aw ta kiti tige ka kapa ni aw ta kewalejuguw ye, aw Izirayeli ta mɔgɔw; Dunupatigi Ala ko ten. Aw ye nimisa ka aw kɔ don aw ta hakekow bee ra, janko aw ta terenbariya kana ke aw ben sababu ye.

31”Aw ka jurumun o jurumun ke, aw ye aw yere mabɔ o bee ra. Aw ye jusukunkura ni hakirikura sɔrɔ. Mun kosɔn aw bena fagari lase aw yere ma, aw Izirayeli ta mɔgɔw?

³²Sabu mɔgɔ ye faga o man di ne yeɛ ye; Dunupatigi Ala ko ten. O ra, aw ye kojugu dabla, janko aw ye kisi.”

Ezekiyeli 19

Jaramuso ni a denw ta sangadɔnkiri

- ¹Matigi Ala k'a fɔ ne ye ko ne ye sangadɔnkiri dɔ la Izirayeli jamɔgɔw ta ko ra,
²k'a fɔ ko: E, ele bamuso tun ye jaramusoba le ye dɛ, jara tɔw cɛ ra! A tun bɛ la jarakanbelenw cɛ ra, a tun b'a denw lamɔ.
³A k'a ta den kelen koro, ka o kɛ jarakanbelen ye. Ale ka sogomina degi, a bɛ mɔgɔw fana mina.
⁴Siya dɔw nana a ko mɛn. Olugu ka dinga sogi a ja, k'a laben o kɔnɔ; o k'a mina ka nunnanɛgɛ don a nun na ka taga ni a ye Misiran jamana ra .
⁵Jaramuso k'a ye ko ale k'a dence makɔnɔ ka dɛsɛ minke, ko ale jigi tigera fana, a k'a ta jaraden dɔ wɛrɛ ta ka o fana koro ka o kɛ jarakanbelen ye.
⁶Ale ka kɛ yaala ye ni jara tɔw ye, a fana kɛra jarakanbelen ye; a ka sogomina degi, a bɛ mɔgɔw fana mina.
⁷A ka o ta bon barakamanw cɛn, ka o ta duguw halaki. A kasikan mankan kosɔn, jamana ni a mɔgɔw bɛɛ ja bɛ tige.
⁸Nka siya tɔw ka jɔgɔn lajen a kama; o bɔra kɛrɛfejamanaw ra ka na a kama. O ka o ta jɔ firi a kan; a benna o ta dinga kɔnɔ.
⁹O ka nunnanɛgɛ don a nun na k'a bla kɛsu dɔ kɔnɔ; o tagara ni a ye Babilɔni masacɛ fɛ. O tagara a datugu bon barakaman dɔ kɔnɔ, janko mɔgɔ si kana a kan mɛn tuun Izirayeli kuru kunna.

Rɛzɛnforo ta sangadɔnkiri

- ¹⁰I bamuso tun bɛ i ko rɛzɛnsun min turura jida ra. Den caman ni flaburu caman tun b'a ra, sabu ji caman tun b'a kɔrɔ.
¹¹Yiriboro barakamanw tun b'a ra; a yiriw kɛra masacɛberew ye. A janyara ka kɛ yiri tɔw bɛɛ san fɛ. Mɔgɔ tun bɛ to fɔ yɔrɔjan k'a ye, a janya kosɔn, ani a ta yiriboro camanba kosɔn.
¹²Nka o nana a tufa k'a bɔn ni jusugban ye, k'a firi dugu ma. Terebɔyanfan ta fɔjɔ gbanninman k'a denw jaja; o benbenna. A yiriboro barakamanw jajara, tasuma ka o bɛɛ jeni.
¹³Sisan o ka o rɛzɛnsun turu kongokolon le kɔnɔ, dugukolojalan jintan dɔ ra.
¹⁴Tasuma dɔ bɔra a yiriborobaw ra k'a yiriboromisɛnw ni a denw jeni. Yiriboro barakaman t'a ra tuun, masacɛbere tɛ sɔrɔ a ra tuun. Nin dɔnkiri ye sangadɔnkiri le ye; a bɛ la i ko sangadɔnkiri.

Ezekiyeli 20

Ala ka kojuman ke Izirayelimogow ye

- ¹San wolonflanan, karo loorunan, tere tan, Izirayeli cekoroba dow nana ko o bena Matigi Ala pininka; o nana sigi ne ja korɔ.
- ²Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma; a ko:
- ³"Adamaden, kuma Izirayeli cekorobaw fe; a fo o ye ko: 'Dunopatigi Ala ko: Aw nana ne pininka le ke! Ayiwa, ne be kari ko sigiya t'a ra, ne le ye Ala panaman ye, ko ne tena son aw ye ne pininka; Dunopatigi Ala ko ten.'
- ⁴"Adamaden, i te o jaraki wa? I te o jaraki wa? O bemaw ka ko haramunin minw ke, o fo o ye!
- ⁵A fo o ye ko Dunopatigi Ala ko: Lon min na ne ka Izirayeli panawoloma, ne tun ka ne boro korota ka kari Yakuba ta durujaw ye. Ne ka ne yere yira o ra Misiran jamana ra; ne karira o ye k'a fo ko: Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala.
- ⁶O lon na, ne ka ne boro korota ka kari o ye, ko ne bena o labo Misiran jamana ra, ka taga ni o ye jamana do ra, ne yere ka jamana min pini o ye, nɔnɔ ni li be woyo jamana min na, jamana bee ra cepuman.
- ⁷Ne k'a fo o ye ko: 'Aw be jabo batofen haramunin minw fe, aw ye o bee to yi; aw kana aw yere lanogo ni Misiran jamana ta jow ye tuun. Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala.'
- ⁸"Nka o murutira ne ma, o ma son ka ne lamen. O tun be jabora batofen haramunin minw fe, o si ma son ka o to yi, o ma son ka ban Misiran jamana ta jow ra. O koson ne tun k'a miiri ko ne bena ne ta jusugban ben o kan, ka ne ta dimi ben o kan ka se fo a dan ma, ka o to Misiran jamana ra yi.
- ⁹Nka ne ma son ka o ke ne yere togo koson, janko o tun siginin be siya minw ce ra, ne tun ka ne yere yira o ra ka o labo Misiran jamana ra o siya minw ja na, ne togo kana na cen o siyaw ja korɔ.
- ¹⁰O ra, ne ka o labo Misiran jamana ra, ka taga ni o ye kongokolon kɔnɔ.
- ¹¹Ne ka ne ta cifoninw yira o ra, ka ne ta kolatigeninw fo o ye; adamaden be o sira le tagama, ka kisi o sababu ra.
- ¹²Ne ka ne ta Nenekirilon* sariya fana yira o ra, ka o ke tagamasiyen ye ne ni o ce, janko o y'a lon ko ne le ye Matigi Ala ye, min be o saninya.
- ¹³"Nka Izirayeli ta mogow murutira ne ma kongokolon kɔnɔ. O ma ne ta cifoninw sira tagama, o banna ne ta kolatigeninw ma, k'a sorɔ adamaden be o sira le tagama ka kisi o sababu ra. O ka ne ta Nenekirilonw ke lon gbansanw ye. O koson ne tun k'a miiri ko ne bena ne ta jusugban ben o kan kongokolon kɔnɔ, ka o halaki ka ban.

¹⁴Nka ne ma sɔn ka o ke ne yere tɔgɔ kosɔn, janko ne ka o labɔ siya minw na na, ne tɔgɔ kana cɛn o siyaw na kɔrɔ.

¹⁵Nka ne yere le ka ne boro kɔrɔta ka kari o ye kongokolon kɔnɔ, ko ne tun ka jamana min di o ma, ko ne tena taga ni o ye o jamana ra tuun, nɔnɔ ni li be woyo jamana min na, jamana bee ra cɛpuman.

¹⁶Ne ka o ke, sabu o tun ma ne ta kolatigeninw jate, o tun te ne ta cifɔninw sira tagamana, o tun be ne ta Nenɛkirilonw ke lon gbansanw ye, sabu o jusu tun be o ta jow le kan.

¹⁷Nka o bee n'a ta, ne ka o fle ka makari o ra; ne ma sɔn ka o halaki ka o ban kongokolon kɔnɔ.

¹⁸Ne k'a fɔ o ta denw ye kongokolon kɔnɔ ko: Aw kana tugu aw bemaw ta cifɔninw kɔ, aw kana o ta kolatigeninw sira tagama, aw kana aw yere lanɔgɔ ni o ta jow ye.

¹⁹Ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala. Aw ye tugu ne ta cifɔninw le kɔ, aw ye ne ta kolatigeninw sira le tagama, k'a ke.

²⁰Aw ye ne ta Nenɛkirilonw ke lon saninmanw ye; o bena ke tagamasiyen ye ne ni aw ce, janko aw y'a lon ko ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala.

²¹Nka o ta denw fana murutira ne ma. O ma tugu ne ta cifɔninw kɔ, o ma ne ta kolatigeninw sira tagama, ani k'a ke; k'a sɔrɔ adamaden ka kan ka o le sira tagama janko ka kisi o sababu ra. O ka ne ta Nenɛkirilonw ke lon gbansanw ye. O kosɔn ne tun k'a miiri ko ne bena ne ta jusugban ben o kan, ka ne ta dimi ben o kan ka se fɔ a dan ma, kongokolon kɔnɔ yi.

²²Nka ne ka ne yere mina, ne ma foyi ke o ra ne yere tɔgɔ kosɔn, janko ne tun ka o labɔ siya minw na na, ne tɔgɔ kana cɛn olugu na kɔrɔ.

²³K'a sɔrɔ kongokolon kɔnɔ, ne tun ka ne boro kɔrɔta ka kari ko ne bena o janjan siya tɔw ce ra, ka o yerege ka taga jamana werew ra.

²⁴Sabu o ma ne ta kolatigeninw sira tagama, o banna ne ta cifɔninw na; o ka ne ta Nenɛkirilonw ke lon gbansanw ye. O tun be nabɔra o bemaw ta jow le fe.

²⁵O kosɔn ne ka cifɔnin dɔw di o ma, minw tun man pi o ma; ne ka kolatigenin dɔw yira o ra, o tun te se ka minw sira tagama ka kisi.

²⁶Ne k'a to o ka o yere lanɔgɔ ni o ta sarakaw ye, sabu o ka o dence folow bee ke sarakaw ye; ne ka o ke, ka jatige bla o ra, janko o y'a lon ko ne le ye Matigi Ala ye."

Ala bena Izirayelimɔgɔw ta kanblari ban

²⁷"O kosɔn, adamaden, kuma Izirayeli ta mɔgɔw fe, k'a fɔ o ye ko Dunɔpatigi Ala ko: Aw bemaw ka ne mafiyenya fana, sabu o ka ne kan bla.

28Ne tun ka ne boro kɔrɔta ka kari ko ne bɛna jamana min di o ma, ne tagara o ladon o jamana ra. Nka ni o ka kongorijan min o min ye, ani yiriba flaburuman min o min, o bɛ o ta bɛgan sarakaw* kɛ ka sɔnni kɛ o yɔrɔw ra, ka o ta siman sarakaw* bɔ, ani o ta wusunan saraka* kasadimanw, ani o ta rɛzɛnji sarakaw*, k'a sɔrɔ o kow le bɛ ne jusu gban.

29O ra, ne ka o pininka ko: Aw bɛ to ka taga nin sɔnnikeyɔrɔ minw na kongori kan o ye mun le ye? K'a ta o wagati ra fɔ ka na se bi ma, o yɔrɔw bɛ wele ko sɔnnikeyɔrɔw.

30"O kosɔn a fɔ Izirayeli mara mɔgɔw ye ko: Dunupatigi Ala ko: Yala aw tɛ aw yɛrɛ lanɔgɔra i ko aw bɛmaw wa? Yala aw tɛ jatɔya kɛra ni o ta batofɛn haramuninw ye wa?

31Aw bɛ aw ta sarakaw bɔ, ka aw ta denw jɛni ka aw ta jow sɔn; hali bi aw belɛn bɛ aw yɛrɛ lanɔgɔra ni o jow bɛɛ le ye. Yala o bɛɛ ra ne bɛna sɔn ko aw ye ne pininka wa, aw Izirayeli mara mɔgɔw? Ne bɛ kari ko sigiya t'a ra, ne le ye Ala panaman ye, Dunupatigi Ala ko ten; ne tena sɔn aw ye ne pininka.

32"Aw b'a fɔra ko: 'Anw b'a fɛ ka kɛ i ko siya tɔw, ka kɛ i ko jamana tɔw ta mɔgɔw; an b'a fɛ ka jo yiriramanw, ani a kabakururamanw sɔn.' Nka o miiriya min bɛ aw hakiri ra, o tena kɛ!

33Ne bɛ kari ko sigiya t'a ra, ne le ye Ala panaman ye, ko ne bɛna ne ta masaya sigi aw kunna, ne ta se bagaya ni ne ta fanga baraka ra, ka ne ta jusugban ben aw kan.

34Ne bɛna aw labɔ siyaw cɛ ra; ne tun ka aw janjan ka taga jamana minw na, ne bɛna aw labɔ o jamanaw ra ka aw lajɛn kokura ne ta se bagaya ni ne ta fanga baraka ra, ka ne ta jusugban ben aw kan.

35Ne bɛna aw mabɔ siya tɔw ra, ka taga ni aw ye yɔrɔ lakolon dɔ ra, an ye taga jɔgɔn ye pada ni pada, ne ye kiti ben aw kan.

36Ne ka kiti ben aw bɛmaw kan Misiran jamana kongokolon kɔnɔ cogo min na, ne bɛna kiti ben aw fana kan o cogo le ra; Dunupatigi Ala ko ten.

37Ne bɛna aw gbɛngbɛn ni ne ta bere ye, ka taga ni aw ye ne ta jɛnjɔgɔnya* yɔrɔ ra.

38Ne bɛna mɔgɔ murutininw labɔ aw cɛ ra, ani minw ka ne hake ta. Olugu siginin bɛ jamana min na lonanya ra, ne bɛna o labɔ o jamana ra, nka o tena taga don Izirayeli jamana kɔnɔ. Ni o kɛra, aw bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.

39"Aw kɔni, aw Izirayeli ta mɔgɔw, Dunupatigi Ala ko: Ni a ka aw diya, aw bɛɛ ye taga aw ta jow sɔn faasi! Nka o kɔ fɛ aw bɛna na ne kan mina jagboya ra. Aw tena ne tɔgɔ saninman lanɔgɔ tuun ni aw ta sarakaw, ani aw ta jow ye tuun.

40Sabu Izirayeli mara mɔgɔw bɛɛ, min o min bɛ jamana kɔnɔ, o bɛɛ bɛna ne bato ne ta kuru saninman le kan, Izirayeli kuruw bɛɛ ra jamijan; Dunupatigi Ala ko ten.

Ne bɛna sɔn aw ma o yɔrɔ le ra; ne bɛna jɛbɔ aw ta sarakaw fɛ tuun, ani aw ta simankura sarakaw, ani aw bɛna fɛn o fɛn bla a danna ne ye.

⁴¹Ne bɛna aw labɔ siyaw cɛ ra; ne ka aw janjan ka taga jamana minw na, ne bɛna aw labɔ o jamanaw kɔnɔ ka aw lajen kokura. Ni o kɛra, o tuma ne bɛna sɔn aw ra tuun i ko saraka kasadiman; ne bɛna a to siya tɔw y'a lɔn aw sababu ra ko ne le ye Ala saninman ye.

⁴²Ne bɛna aw lasekɔ ka na Izirayeli jamana ra tuun, ne tun ka ne boro kɔrɔta ka kari ko ne bɛna o jamana min di aw bɛmaw ma; ni o kɛra, o tuma aw bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.

⁴³O yɔrɔ ra, aw hakiri bɛna jigi aw ta tagamacogokɔrɔ ra, ani aw ka kɛwale minw bɛɛ kɛ ka aw yɛrɛ lanɔgɔ; aw ka kojugu minw bɛɛ kɛ, o bɛɛ bɛna a to aw yɛrɛ bɛna jigi aw yɛrɛ ra.

⁴⁴Ne bɛna aw mina ka ja ne yɛrɛ tɔgɔ le kosɔn; aw Izirayeli ta mɔgɔw, ne tɛna aw mina ka kɛna ni aw ta tagamacogojuguw ye, walama aw ta kɛwalejuguw. Ni o kɛra, aw bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye; Dunupatigi Ala ko ten.”

Ezekiyeli 21

Kibaroyajugu min fɔra Zuda mara ta ko ra

¹Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

²”Adamaden, i nasin woroduguyanfan ma, ka kuma woroduguyanfan fan jamana kama, ka ciraya kɛ woroduguyanfan yiritu kama.

³A fɔ woroduguyanfan yiritu ta mɔgɔw ye ko: ‘Aw ye Matigi Ala ta kuma lamɛn! Dunupatigi Ala ko: Ne bɛna tasuma don aw ra; o tasuma bɛna yirikɛnɛw, ani yirijalanw bɛɛ jeni. O tasumamana tɛna faga; a bɛna bɛɛ jada wulan, k'a ta woroduguyanfan na ka taga a bla fɔ sahiliyanfan.

⁴Ni o kɛra, adamaden bɛɛ bɛna a lɔn ko ne Matigi Ala le ka o tasuma mana; a fana tɛna faga.’ “

⁵Ne ko: “E, Dunupatigi Ala, mɔgɔw b'a fɔra ne ma ko: ‘Nin cɛ tɛ kuma wɛrɛ fɔra ni talenw tɛ!’ “

⁶Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

⁷”Adamaden, i nasin Zeruzalemu ma, ka kuma yɔrɔ saninmanw kama; ciraya kɛ Izirayeli dugukolo kama.

⁸A fɔ Izirayeli dugukolo ye ko: ‘Matigi Ala ko: Ne bɛ wuri ele kama. Ne bɛna ne ta kɛrɛkɛmuru sama ka bɔ a la ra, ka mɔgɔ terenninw ni mɔgɔjuguw bɛɛ halaki.

⁹I n'a fɔ ne b'a fɛ ka mɔɔ terenninw ni mɔɔjuguw bɛɛ halaki, o kosɔn ne bɛna ne ta kerɛkemuru bɔ a la ra ka mɔɔ bɛɛ halaki, k'a ta woroduguyanfan na ka taga a bla fɔ sahiliyanfan na.

¹⁰Ni o kɛra, adamadenw bɛɛ bɛna a lɔn ko ne Matigi Ala, ko ne ka ne ta kerɛkemuru sama ka bɔ a la ra, a fana tena sekɔ a nɔ ra tuun.'

¹¹"O ra, adamaden, ele ye ηuna! I jigi tigenin ani i jusu kasinin ye biri ka ηuna o bɛɛ ηa na!

¹²Ni o ka i pininka ko: 'Mun kosɔn i bɛ ηunana?' I ye o jaabi ko: 'Kibaroya dɔ le bɛ nana yi! A bɛna bɛɛ jigi tige, ka bɛɛ boro magaya, ka bɛɛ hakiri ηagami, ka bɛɛ kinbirikunw magaya k'a kɛ i ko ji. A natɔ fle nin ye! A bɛna kɛ, sigiya tɛ o ra! Dunuηatigi Ala ko ten.' "

Ala ta kerɛkemuru ta ko

¹³Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

¹⁴"Adamaden, ciraya kɛ, k'a fɔ ko: 'Matigi ko: Kerɛkemuru! Kerɛkemuru dabɔra! A jɔsira fɔ a bɛ manamana.

¹⁵Kerɛkemuru dabɔra fagariba le kama; a jɔsira janko a ye manamana i ko sanmanamana. Yala an bɛ se ka ηagari ne dence ta masacebere kosɔn tuun wa? Kerɛkemuru tɛ o yiri ηɔɔn jatera.

¹⁶Ala ka kerɛkemuru di ko o y'a jɔsi, janko mɔɔ dɔ boro le y'a mina. Kerɛkemuru dabɔra, a jɔsira, k'a don fagarikɛbaga le boro.

¹⁷Adamaden, ele ye kule, ka maηumankokanw fɔ, sabu kerɛkemuru tara ne ta mɔɔw le kama, a tara Izirayeli kuntigiw bɛɛ le kama. O ka olugu di kerɛkemuru ma, o ni ne ta mɔɔ tɔw bɛɛ. O kosɔn ele ye i woto gbasi;

¹⁸sabu nin ye kogbɛlen le ye. Kerɛkemuru tɛ masace ta bere min jate ni o bere nana tunu, o tuma mun bɛna kɛ? Dunuηatigi Ala ko ten.'

¹⁹"Ayiwa, adamaden, ele ye ciraya kɛ! I tɛge fla gbasi ηɔɔn na! Kerɛkemuru ye tigeri kɛ fɔ siηaga fla, fɔ siηaga saba. Fagari ta kerɛkemuru lo, fagariba ta kerɛkemuru lo; o muru le ka o lamini fan bɛɛ ra.

²⁰Ne b'a fɛ o ja le ye tige, o caman bɛna talon ka ben; o kosɔn ne ka fagarimuru bla o ta dondaw bɛɛ ra. Kerɛkemuru jɔsira janko a ye manamana, a dabɔra fagari le kama.

²¹Kerɛkemuru, ele ye fagari kɛ i kininboroyanfan na, ka fagari kɛ i numanboroyanfan na! Ni i pasinna fan o fan, i ye fagari kɛ yi!

²²"Ne fana bɛna ne tɛge fla gbasi ηɔɔn na, foyi tena ne ta jusugban lalɔ. Ne Matigi Ala, ne le kumana."

Zeruzalɛmu ta kiti

23Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

24"Adamaden, sira fla tagamasiyen ke, Babiloni masace ta kerékemuru be se ka teme min fe ka na. O sira fla bee ka kan ka bo jamana kelen na. I ye tagamasiyen do ke sira bee kelen kelen daminayoro ra, a be taga dugu min na, ka o dugu yira.

25I be sira kelen tagamasiyen ke, kerékemuru be na min fe ka na se fo Raba, Amankaw ta dugu ra; i be sira do were tagamasiyen ke, kerékemuru be na min fe ka na se fo Zeruzalemu, Zuda mara ta dugu barakaman konjo.

26Babiloni masace lonin be sirafaran na, sira fla daminayoro ra, a be lagberi kera k'a lon a bena dugu min sira ta; a be lagberi ke ni a ta bijew ye, a be a ta jow nininka, a be lagberi ke ni beganw biyen ye.

27Lagberikefenw nana kininboroyanfan le yira, o ye Zeruzalemu ye. O ra, o bena na kogocifenw bla o dugu kogow le korjo, ka kulew ci kere koson, ka fagari ke; o bena kogocifenw lolu dugu dondaw ko fe, ka tintinw lolu, ka yelenyoro w lalaga.

28"Nka Zeruzalemukaw be o lagberi ko jate faninya le ye, sabu o tun karira k'a fo o ye ko foyi tena o soro. O bee n'a ta, Babiloni masace bena o hakiri jigi o ta terenbariya ra, ka o mina ka taga ni o ye.

29"Ayiwa, Dunumatigi Ala ko: I n'a fo aw ka ne hakiri jigi aw ta terenbariyakow ra, ka aw ta hakekow yira kene kan, ka aw ta jurumunw yira aw ta kewalew bee ra, ka ne hakiri jigi o bee ra, o koson aw juguw borow bena aw mina ka taga ni aw ye.

30" 'Ayiwa, ele Izirayeli kuntigi , ele Alatogocenbaga, mogojugu, i ta kojugu saralon sera; i ta terenbariya sera a dan ma, o koson i saralon sera sisan.

31Dunumatigi Ala ko: Jalamugu bena foni ka bo i kun na, masafugula bena ta ka bo i kun na! Fen bee yelemana. Min tun majigira, o bena korota, min tun korotara, o bena majigi.

32Cenri ni cenri! Ne bena cenri le ke dugu konjo, cenri min jogon ma deri ka ke ban! Ne bena a ke ten fo ka taga fangatigi natuma se, ne yere bena fanga di mogon min ma.' "

Amankaw ta kiti

33"Adamaden, ele ye ciraya ke, k'a fo ko: 'Dunumatigi Ala ka min fo Amankaw kama, o ta mafiyenarikumaw koson, o le ye nin ye!' A fo o ye ko: Kerékemuru! Kerékemuru! Kerékemuru samana ka bo fagari kama, a josira k'a nugu halakiri kama, k'a manamana i ko sanmanamana.

34Aw ta lagberikebagaw tun ka min fo aw ye. O tun ye kumagbansan le ye; flerikebagaw tun ka min fo. O tun ye faninya le ye. Kerékemuru bena Alapasiranbariw ani mogojuguw kannatige, sabu o ta kojugu saralon sera; o ta terenbariya sera a dan ma, o koson o saralon sera sisan."

Ala bena murutigiw fana halaki

35”Aw ye kerekemuru don a la ra. Ne ka aw dan ka aw bla yɔrɔ min na, aw buruju bɔra jamana min na, ne bɛna taga kiti ben aw kan o yɔrɔ le ra.

36Ne bɛna ne ta jusugban ben aw kan, ka ne ta dimiba tasuma fiye aw kan, ka aw don mɔgɔ naloman dɔw boro, minw ta baara ye cɛnri ye.

37Tasuma bɛna aw domu; aw jori bɛna bɔn jamana kɔnɔ. Mɔgɔ si hakiri tena to aw ra tuun; sabu ne Matigi Ala, ne le kumana.”

Ezekiyeli 22

Zeruzalɛmu ta kojuguw

1Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

2”I tɛ nin dugu jaraki wa, adamaden? I tɛ nin mɔgɔfagadugu jaraki wa? O ka ko haramunin minw kɛ, o bɛɛ fɔ o ye!

3A fɔ o ye ko: ‘Dunupatigi Ala ko: A flɛ, nin dugumɔgɔw bɛ mɔgɔ faga o ta dugu kɔnɔ, ka Ala ta kiti ben o yɛrɛ kan; o bɛ jow lalaga ka o yɛrɛ lanɔgɔ.

4Aw ka mɔgɔ minw faga, o hake bɛ aw kan. Aw ka jo minw lalaga, o jow ka aw lanɔgɔ. Aw yɛrɛ le ka aw ta dunupalatigɛ wagati surunya, ka aw si sandaw se a dan ma. O kosɔn ne bɛna aw kɛ dɔgɔyarifen ye siya tɔw ja kɔrɔ, ka aw kɛ mafiyenyarifɛn ye jamana tɔw bɛɛ ja kɔrɔ.

5Yɔrɔjanmɔgɔw, ani yɔrɔsurunmɔgɔw bɛɛ bɛna aw lɔgɔbɔ, sabu aw ta dugu tɔgɔ cenna, dugu fara mankan ni kojagamininw le ra.

6” ‘A flɛ, Izirayeli jamana jamɔgɔ minw bɛ aw fɛ, olugu bɛɛ bɛ o ta fanga kɛ sababu ye ka mɔgɔw faga.

7” ‘Aw fɛ, mɔgɔ b’a face ni a bamuso dɔgɔya. “ ‘Aw fɛ, mɔgɔw bɛ lonanw minako juguya. “ ‘Aw fɛ, mɔgɔw bɛ ferita ni muso cɛ sanin tɔrɔ.

8” ‘Aw tɛ ne ta yɔrɔ saninman jatera, aw bɛ ne ta Nɛnɛkirilonw* kɛ lon gbansanw ye.

9” ‘Aw fɛ, dɔw bɛ nafiya kɛ janko ka o mɔgɔrɔgɔn faga. “ ‘Aw fɛ, mɔgɔw bɛ saraka domu ni josɔnbagaw ye kuruw kunna. “ ‘Aw fɛ mɔgɔw bɛ kokolonw kɛ.

10” ‘Aw fɛ, dɔw bɛ jɛn ni o face muso ye, ka o face lebu. “ ‘Aw fɛ, dɔw bɛ ben muso kan, k’a sɔrɔ o ma saninya ka bɔ a ta landa ra fɔlɔ.

11” ‘Aw fɛ, dɔw bɛ ko haramuninw kɛ ni o mɔgɔrɔgɔn ta muso ye, dɔw bɛ jɛn ni o dence muso ye k’a lebu hali o tɛ maroya; dɔw fana bɛ ben o balemamusu kan, o yɛrɛ worofa denmuso.

12” ‘Aw fɛ, aw bɛ sɔn ka wari mina, ka mɔgɔ faga; aw bɛ juru don mɔgɔ ra ka tɔnɔ pini a ra, aw bɛ dɔ fara fɛnw sɔngɔ kan, aw bɛ aw mɔgɔrɔgɔn tɔrɔ a borofɛn kosɔn, nka aw bɛ pina ne kɔ; Dunupatigi Ala ko ten.

13” ‘A flɛ, ne bɛ ne tɛgɛ fla gbasi ɲɔgɔn na aw kosɔn, sabu aw ka mɔgɔw le tɔɲɔ ka naforo sɔrɔ, aw ka mɔgɔw faga aw ta dugu kɔnɔ.

14Ni ne nana wuri aw kama lon min na, yala aw ja siginin bɛna to wa? Yala baraka bɛna kɛ aw ra tuun wa? Ne Matigi Ala, ne le kumana, ne le fana bɛna a kɛ ten.

15Ne bɛna aw janjan siyaw cɛ ra, ka aw yɛrɛgɛ ka taga jamana wɛrɛw ra, ka fɛn saninyabariw bɔ aw cɛ ra pewu.

16Aw yɛrɛ le bɛna aw yɛrɛ lamaroya siyaw ɲa kɔrɔ; ni o kɛra, aw bɛna a lon ko ne le Matigi Ala ye.’ “

17Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma tuun, ko:

18”Adamaden, Izirayeli mara mɔgɔw kɛra ne fɛ i ko nɛgɛbo. O bɛɛ kɛra i ko siranɛgɛ, walama letɛn, walama nɛgɛfin, walama ntileku nɛgɛ bɛ nɔgɔ min to daga kɔnɔ tasuma ra. O kɛra i ko warigbɛ ta nɛgɛbo.

19O kosɔn Dunupatigi Ala ko: I n’a fɔ aw bɛɛ kɛra i ko nɛgɛbo, o ra ne bɛna aw lajɛn Zeruzalɛmu dugu kɔnɔ.

20O bɛ warigbɛ, walama siranɛgɛ, walama nɛgɛfin, walama ntileku nɛgɛ, walama letɛn kɛ daganin kɔnɔ ka tasuma don a kɔrɔ k’a yɛɛle cogo min na, ne fana diminin ni ne jusu gbannin bɛna aw lajɛn, ka aw ton daga kɔnɔ ka aw yɛɛle o cogo le ra.

21Ne bɛna aw lajɛn ka ne ta jusugban tasuma don aw kɔrɔ; ni o kɛra, aw bɛna yɛɛle Zeruzalɛmu dugu kɔnɔ.

22O bɛ warigbɛ yɛɛle daganin kɔnɔ cogo min na, ne fana bɛna aw yɛɛle o cogo le ra nin dugu kɔnɔ. Ni o kɛra, aw bɛna a lon ko ne Matigi Ala, ko ne le ka ne ta jusugban ben aw kan.”

23Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

24”Adamaden, a fɔ Zeruzalɛmu ye ko: ‘Ele ye dugukolo dɔ le ye min ma saninya; sanji tɛna ben i kan ne ta jusugban wagati ra.’

25Aw ta ciraw bɛ janfa siri dugu kɔnɔ. O bɛ ben mɔgɔw kan, i ko jara kasitɔ bɛ sogo mina k’a tigetigɛ cogo min na; o bɛ mɔgɔw ta naforow, ani o ta fɛn dawulamanw bɔsi o ra, ka muso caman bɔnɔ o cɛw ra dugu kɔnɔ.

26”Aw ta sarakalasebagaw bɛ ne ta sariyaw cɛn, ka ne ta fɛn saninmanw lanɔgɔ. O tɛ fɛn saninmanw, ani fɛngbansanw bɔ ɲɔgɔn na; o tɛ mɔgɔw karan janko o ye fɛn saninyabariw ani fɛn saninyaninw lon ka o bɔ ɲɔgɔn na. O tɛ ne ta Nɛnɛkirilonw* jate; o tɛ ne ta saninmanya jate.

27Aw ta ɲamɔgɔw bɛ aw cɛ ra i ko wara minw bɛ sogo mina k’a tigetigɛ; o bɛ mɔgɔw faga, o bɛ mɔgɔw nin halaki ka naforojugu sɔrɔ o ra.

²⁸Aw ta ciraw be mɔgɔw ta kojuguw dogo, i ko mɔgɔ be kogo mun k'a gbe cogo min na; o be to ka faninya fɔ ko Ala ka fen dɔ yira olugu ra, ka mɔgɔw lafiri ni o ta cirayakumaw ye. O b'a fɔ ko: 'Dunɔpatigi Ala k'a fɔ!' K'a sɔrɔ Matigi Ala ma kuma o fe.

²⁹"Jamanadenw be ben mɔgɔw kan ka o borofenw sonya; o be dɛsɛbagatɔw, ani fagantanw tɔrɔ, o be lonanw minako juguya, ka o ta jo bɔsi o ra.

³⁰"Ayiwa, ne k'a fle ni a kera ko hali mɔgɔ kelen bɛna sɔrɔ o ce ra, min be ke i ko kogo, ka mɔgɔw tanga, min be ke ne ja kɔrɔ i ko dugu kogo cidaw kɔrɔsibaga, ka jamana kisi, janko ne kana na dugumɔgɔw halaki, nka ne ma mɔgɔ si sɔrɔ.

³¹O kosɔn ne bɛna ne ta jusugban ben o kan, ka o jeni ni ne ta dimi ta tasma ye fɔ ka o ban. Ne bɛna o ta kɛwalew hake ben o kan; Dunɔpatigi Ala ko ten."

Ezekiyeli 23

Samari mara ta jatɔya

¹Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

²"Adamaden, muso fla le tun be yi, o fla bɛɛ tun be bamuso kelen na.

³Ayiwa, ka o to Misiran, o ka jatɔya ke; o ka jatɔya ke o sunguruman. Cɛw ka o sinw mɔmɔ, o ka o sunguruman sinw mina yi.

⁴Kɔrɔmusoman tɔgɔ tun ye ko Ohola, dɔgɔmusoman tɔgɔ tun ye ko Oholiba. Ne ta musow tun lo; o tun ka dencew, ani denmusow sɔrɔ ne fe. Min tɔgɔ tun ye ko Ohola, ale ye Samari le ye; Oholiba, ale ye Zeruzalemu ye.

⁵"Ohola ka jatɔya ke, k'a sɔrɔ ne ta muso tun lo. A pamɔgɔce minw tun ye Asirikaw ye, a sigijɔgɔnw, olugu nege gbanna a ra fɔ k'a jarabi o ra.

⁶Olugu tun be derege wulenman pumanmanw le don, kuntigiw, ani fagamaw tun lo, o bɛɛ tun ye kanbelen saramanw le ye, o bɛɛ tun ye sotigiw ye, o be yɛlen sow kan.

⁷Ohola k'a yere di olugu le ma jatɔya ra; o bɛɛ tun ye Asiri jamana cɛw bɛɛ ra ceɓumanw le ye. O mɔgɔ minw nege tun gbanna a ra fɔ k'a jarabi o ra, a ka a yere lanɔgɔ ni olugu bɛɛ ye, ni o ta jow ye.

⁸A tun derira jatɔya min na kabini Misiran, a ma o dabra; sabu kabini a sunguruman, cɛw tun be jen ni a ye. O tun b'a sunguruman sinw mina, ka jatɔya ke ni a ye k'a lanɔgɔ.

⁹O kosɔn ne fana k'a don a pamɔgɔcew boro; ne k'a don Asirikaw boro, minw nege tun gbanna a ra fɔ k'a jarabi o ra.

¹⁰Olugu le ka a fari lakolon bo kene kan, k'a dencew, ani a denmusow mina, ka ale yere faga ni kerekemuru ye. O k'a ta kojuguw hake bo a ra, k'a ke fo muso tow bee b'a ko fo.

Zeruzalemu dugu ta jatya

¹¹"Ayiwa, a dogomuso Oholiba ka o ye, nka ale ta ceke negejuguyara tuun ka teme a koromuso ta kan; a ta jatya temena koromusoman ta kan pewu.

¹²Asiri jamana ta ce w nege gbanna ale fana ra fo k'a jarabi o ra: kuntigiw, ani fagamaw tun lo; a siginogonw tun lo. O be fanipuman dawulaman le don; o bee ye sotigiw ye, o be yelen sow kan, o bee ye kanbelen saramanw ye.

¹³Ne k'a ye ko ale fana k'a yere lanogo, ko o fla bee ka sira kelen le tagama.

¹⁴Nka dogomusoman ka do fara a ta jatya kan. A ka ce dow tagamasiyen ye kogo kan; a ka Babilonika dow ja lesenin wulenman ye.

¹⁵Cesirijara tun sirinin be o ce ra, jalamugu cejumanw melegenin be o kun na. O bee tun be i ko kuntigiw, o tun be i ko Babilonikacew yereyere, minw worora Babiloni, o yere ta jamana ra.

¹⁶Kabini Oholiba ka olugu ye doron, olugu nege gbanna a ra fo k'a jarabi o ra; a ka ciraden dow ci o fe Babiloni jamana ra ka o wele ka na.

¹⁷Babilonikacew nana a fe ka na jen ni a ye a layoro ra. O ka jatya ke ni a ye k'a lanogo. O k'a lanogo ka ban minke, o loko bora a ra.

¹⁸A tun k'a ta jatya ke bee pa na, k'a fari lakolon bo kene kan minke, ne banna a ra i ko ne tun banna a koromuso ra cogo min na.

¹⁹A k'a do fara a ta jatya kan, k'a caya, k'a ke i n'a fo wagati min a sunguruman tun be jatya kera Misiran.

²⁰A jamogocew nege gbanna a ra fo k'a jarabi o ra; sabu olugu baraka tun be i ko falice ta, o fanga be i ko soce ta.

Ala bena Zeruzalemu ta kojugu hake bo a ra

²¹"Oholiba, ele sunguruman tun be marobariyako minw kera, i hakiri jigira o ra sisan; o wagati ra Misirankaw tun be to ka maga i sinw na, ka i sunguruman sinw mamo.

²²"O koson, ele Oholiba, ne Dunupatigi Ala ko: A fle, ne bena i jamogocew kankonsu i kama, minw loko bora i ra; ne bena o lana i kama ka bo fan bee ra.

²³Ne bena Babilonikaw lana, ani Kalideka tow bee: Pekodi, ani Sowa, ani Kowa ta mogow, ka Asirikaw bee fara olugu kan. O bee ye kanbelen saramanw ye, ani kuntigiw, ani fagamaw, ani kerekuntigibaw; o bee be yelen so kan.

²⁴O bɛ nana i kama ka bɔ sahiliyanfan na ni o ta kerɛkeminanw ye, ani o ta sowotorow, ani o ta kerɛkewotorow, ani kerɛkejama camanba. O bɛna lɔ ka i lamini fan bɛɛ ra, ni o ta negebennan belebelew, ani a fitiniw ye, ani o ta negefugulaw. Ne ka i ta kiti ko don olugu le boro; o bɛna i ta kiti tige ka kapa ni o yere ta sariyaw le ye,

²⁵I ma ne ta kanuya min jate, ne bɛna o dimi ben i kan. O mɔgɔw bɛna fariya i ma kosebɛ; o bɛna i nun ni i torow tige. I ta mɔgɔ tɔ minw bɛna to, o bɛna olugu faga ni kerɛkemuru ye. O bɛna i dencew, ani i denmusow mina. Ni minw ka bɔsi o boro, tasuma bɛ olugu jeni.

²⁶O bɛna i ta faniw bɛɛ bɔ i ra, ka i ta masirifenw fana bɔ i ra.

²⁷O ra, i ka marobariyakow, ani jatɔya min damina kabini Misiran, ne bɛna o ban. I tena jabo o fɛ tuun, i hakiri tena jigi Misiran ta kow ra tuun.

²⁸"Sabu Dunupatigi Ala ko: A fɛ, i bɛ mɔgɔ minw kɔninya, ne bɛna i don olugu le boro; mɔgɔ minw nege bɔra i ra, ne bɛna i don olugu le boro.

²⁹O bɛna i mina ni kɔninya le ye. O bɛna i ta baara tɔnɔ ta. O bɛna taga ka i lakolon to, ka i waraganin to; i ta jatɔya maroya bɛna bɔ kenɛ kan, ani i ta marobariyakow, ani i ta jogojuguya.

³⁰O bɛna i mina o cogo le ra; sabu i ka i yere bla jatɔya ra ni siyaw ye, ka i yere lanɔgɔ ni o ta jow ye.

³¹I ka i kɔrɔmuso Ohola ta sira jɔgɔn le tagama; o kosɔn ale minna fiye min na, ne bɛna o fiye le don ele fana boro.

³²Dunupatigi Ala ko: I kɔrɔmuso Ohola minna fiye min na, ele fana bɛna min o le ra. O fiye ka bon, a ka dun; mɔgɔw bɛna yereko i ma, ka i lɔgɔbɔ, sabu fiye fanin lo kosebɛ.

³³I bɛna fa a ra fɔ ka panamini, ka i jusu kasi; sabu i kɔrɔmuso Samari minna fiye min na, o fiye ye cɛnri ni jatige ta fiye le ye.

³⁴I bɛna a min k'a ban pewu, fɔ ka fiye gbasi k'a cici, k'a kɛ ka i sinw tigetige. Sabu ne kumana, Dunupatigi Ala ko ten.

³⁵"O kosɔn Dunupatigi Ala ko: I n'a fɔ i jinana ne kɔ, ka ne firi i yere kɔ fɛ, o ra i ta marobariya ni i ta jatɔya kunko bɛna ben i yere kan."

Samari mara ni Zeruzalɛmu dugu ta kiti

³⁶Matigi Ala k'a fɔ ne ye ko: "Adamaden, i tɛ Ohola ni Oholiba jaraki wa? O ka ko haramunin minw kɛ, o fɔ o ye!

³⁷Sabu o ka jɛnɛya kɛ, mɔgɔw jori fana ka o borow maraga. O ka jɛnɛya kɛ ni o ta jow le ye; ka fara o bɛɛ kan, o tun ka den minw sɔrɔ ne fɛ, o ka o denw le kɛ ka o ta jow sɔn.

³⁸Nka o ka min ke ne ra fana, o fle nin ye: O ka ne ta yɔrɔ saninman* lanɔɔ o lon kelen na, ka ne ta Nenekirilonw* ke lon gbansanw ye.

³⁹O ka o ta denw ke ka o ta jow sɔn lon min na, o lon kelen na o tagara don ne ta yɔrɔ saninman kɔnɔ k'a lanɔɔ. O ka o le ke ne ta batoso kɔnɔ.

⁴⁰O yere ka cira bla ka taga ce dɔw wele ka bɔ fɔ yɔrɔjan. Ciraden sera olugu ma minke dɔrɔn, olugu nana. O ra, aw ka aw yere ko, ka kale la aw pada ra, ka aw yere masiri o ceɔw kosɔn.

⁴¹Aw sigira lanan ceɔuman dɔ kan, ka tabali dɔ laben ka bla o ceɔw na fe, ka ne ta wusunan saninman ni ne ta turu saninman* bla o kan.

⁴²Mɔɔɔ camanba tun nana; o mɔɔɔ miiribariw camanba ta mankanw tun be bɔra. Ce dɔw fana tun nana ka bɔ kongokolon fanw bee ra. Olugu ka bororanegew don balemamuso fla borow ra sa, ka jala dawulaman dɔw siri o kunw na."

⁴³"A kera ten minke, ne k'a fɔ ko: 'Jeneya ka nin muso min halaki ka ban, o belen b'a yere blara jatɔya ra tuun wa!'

⁴⁴Ceɔw be don a fe i ko mɔɔɔ be don jatɔmuso fe cogo min na. Ceɔw donna Ohola ni Oholiba fe o cogo le ra; muso marobariw lo.

⁴⁵Nka ce terennin dɔw le bena o ta kiti tige, i ko o be muso jeneyakebagaw, ani mɔɔɔfagabagaw ta kiti tige cogo min na; sabu o ka jeneya ke, o boro ka mɔɔɔw faga fana.

⁴⁶"Dunupatigi Ala ko: Kerেকেজama dɔ ye lajen ka na o kama, ka na jatige ben o kan ka o borofenw bee ce.

⁴⁷O jama bena o bon ni kabakuru ye, ka o faga ni kerেকemuru ye; o bena o denceɔw, ani o denmusow faga, ka tasuma don o ta bonw na.

⁴⁸Ne bena marobariyakow ban jamana kɔnɔ o cogo le ra. O ko bena muso tɔw bee ladi, k'a to o si kana aw ta marobariya jɔɔɔn ke.

⁴⁹O bena aw ta marobariya kunko ben aw kan. Aw ta josɔn jurumun hake bena bo aw ra. Ni o kera, aw bena a lon ko ne le ye Dunupatigi Ala ye."

Ezekiyeli 24

Zeruzalemu be i ko negedaga min cenna

¹San kɔnɔntɔnnan karo tannan tere tan, Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

²"Adamaden, bi lon sebe; a tɔɔ yereyere sebe k'a bla; sabu Babilɔni masace nana Zeruzalemu dugu kama bi lon yere le ra.

³"Kuma kɔrɔman dɔ fɔ nin siya murutinin ye; a fɔ o ye ko Dunupatigi Ala ko: Negedaga dɔ laben, k'a sigi ta kan, i ye ji ke a ra.

⁴Sogo tigetige k'a bla a kɔnɔ, sogokuru panamanw, ani woto, ani kamankun; sogo kolomanyɔɔ panaman dɔw ke k'a to dafa.

⁵Saga numanman dɔ ta sogo ke daga kɔnɔ, ka lɔgɔ ke tasuma ra negedaga kɔɔ. A to a ye wuri, a ye barabara kosebe, k'a to a kolomanyɔɔw bee ye mɔ.

⁶"Sabu Dunupatigi Ala ko: Bɔnɔ bena mɔgɔfagadugu sɔɔ, dugu min be i ko son ka negedaga min mina, min ta son te bɔra a ra ka ye. Sogokuruw ta kelen kelen ka bo a kɔnɔ; i kana wolomari ke, ni i boro ka ben min ma, i be o bo.

⁷Sabu Zeruzalemukaw ka mɔgɔ minw faga, o jori be dugu kɔnɔ; o ka o jori bɔn farajalan le kan, o m'a bɔn dugu ma janko buguri y'a datugu.

⁸Ne fana ka o ta mɔgɔ faganinw jori to fara kan, janko a kana se ka datugu, janko ka ne ta jusugban lawuri o kama, ka ne yere dimibo o ra.

⁹"O kosɔn Dunupatigi Ala ko: Bɔnɔ bena mɔgɔfagadugu sɔɔ, sabu ne fana bena lɔgɔ camanba don ka tasumaba mana.

¹⁰Lɔgɔ camanba lajen, ka tasuma mana; sogo tobi k'a mɔ kosebe, ka nanfenw ke a ra. A to a kolomanyɔɔw ye mɔ fo k'a sisi.

¹¹O kɔ, i be negedaga lakolon sigi takami kan, a ye gban, a siranegbe ye jeni, janko a nɔgɔw ye yeele a kɔnɔ, son ye bo a ra.

¹²"Nka o sege bee ye gbansan le ye; son caman min ka negedaga mina, o te bɔra a ra. Hali tasuma te se k'a bo a ra.

¹³"Aw Zeruzalemukaw ka kokolon minw ke, o le ka aw lanɔgɔ. Ne tun b'a fe ka aw saninya, nka aw ma sɔn ka saninya ka bo aw ta nɔgɔ ra. O ra, aw kɔni tena saninya tuun, fo ni ne nana ne ta jusugban bee ben aw kan ka ban tuma min na.

¹⁴Ne Matigi Ala, ne le kumana. A wagati sera, ne bena a ke. Ne tena a to kebari ye, ne tena makari, ne tena ne kan yeɛma. Ne bena aw ta kiti tige ka kapa ni aw tagamacogo ni aw ta kewalew le ye; Dunupatigi Ala ko ten."

Ala ka Ezekiyeli bɔnɔ a muso ra

¹⁵Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

¹⁶"Adamaden, a fe, mɔgɔ min ko ka gbelen i ma, ne bena bara ka o tigi le ta ka bo i kɔɔ. Nka i man kan ka i panasisi, walama ka kasi, walama ka paji bo.

¹⁷Mɔgɔ si kana i nunakan men; i kana sanga ke. I ta jalamugu mini i kun na, ka i ta sanbara don i sen na; i kana i pada dugumayanfan datugu, i kana sangadomuni ke ni mɔgɔw ye."

¹⁸Ayiwa, ne kumana jama fe sɔgɔmada fe; ne muso sara wulada fe. O lon dugusagbe sɔgɔma, Ala tun ka min fo ne ye, ne ka o ke.

19Mɔgɔw k'a fɔ ne ma ko: "I ka nin ko minw ke, i b'a fe ka min yira an na, i te o nafa an ye wa?"

20Ne ka o jaabi ko: "Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma, ko:

21'A fɔ Izirayeli mara mɔgɔw ye ko Dunupatigi Ala ko: A fle, ne yere bena a to mɔgɔw ye ne ta yɔrɔ saninman* lanɔgɔ; o yɔrɔ min ye aw ta baraka ni aw ta yerebonya sababu ye, yɔrɔ min ko ka di aw ye, ani min ko ka bon aw ma. Aw ka aw dencew, ani aw denmuso minw to aw kɔ Zeruzalemu, mɔgɔw bena olugu faga ni kerɛkemuru ye.

22Ni o kera, ne k'a ke cogo min na, aw fana bena a ke o cogo ra. Aw tena aw pada dugumayanfan datugu, aw tena sangadomuni ke ni mɔgɔw ye.

23Aw bena aw ta jalamugu siri aw kun na, ka aw ta sanbara don aw sen na. Aw tena aw panasisi, aw tena kasi. Aw bena fasa aw ta terenbariyaw kosɔn; aw bena to ka nuna nɔgɔn kosɔn.

24Ezekiyeli ka min ke, o bena ke tagamasiyen le ye ka aw lasɔmi; ale k'a ke cogo min na, aw fana bena a ke ten le. Ni o kow nana ke, aw bena a lon ko ne le ye Dunupatigi Ala ye.'

25"Ayiwa, adamaden, yɔrɔ min ye o ta baraka sababu ye, ani o ta ninsɔndiya sababu, ani o ta masiri, o yɔrɔ min ko ka gbelen o ma, min ko ka bon o ma kosebe, ni ne nana o yɔrɔ bɔ o boro lon min na, ka o dencew, ani o denmusow fana bɔ o kɔrɔ,

26o lon na mɔgɔ dɔ boribagatɔ dɔ bena na o kow lakari ele ye.

27O lon na, i nen bena foni; i bena kuma ni o tigi ye. I tena ke bobo ye tuun. I ta ko bena ke tagamasiyen ye ka o lasɔmi; ni o kera, o bena a lon ko ne le ye Matigi Ala ye."

Ezekiyeli 25

Siya tɔw ta kiti

(25–32)

Amɔnkaw ta kiti

1Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

2"Adamaden, i nasin Amɔnkaw ma, ka ciraya ke o kama!

3A fɔ Amɔnkaw ye ko: 'Aw ye Dunupatigi Ala ta kuma lamɛn! Dunupatigi Ala ko: Wagati min na o ka ne ta yɔrɔ saninman* lanɔgɔ, ka ne ta jamana Izirayeli ci k'a ke yɔrɔ lakolon ye, ka Zuda mara mɔgɔw mina ka taga jamana wɛre ra, aw k'a fɔ o ra ko: ɔnhɔn cɔ!

⁴O le koson, a fle, ne bena aw Amankaw di terebɔyanfan mɔgow ma, ka aw ke o ta ye; o bena o ta bonw lo aw ta jamana konɔ, ka aw ta jamana ke o sigiyɔɔ ye. Olugu le bena aw ta yiridenw domu, olugu le bena aw ta beganw ta konɔ min.

⁵Raba min ye aw ta duguba ye, ne bena o ke o ta nɔgɔmew ta domunikeyɔɔ ye, ka Amankaw ta jamana to bee ke o ta beganmarayɔɔ ye. Ni o kera, aw bena a lon ko ne le Matigi Ala ye.

⁶ ‘Sabu Dunupatigi Ala ko: I n’a fo aw ka tegerɛ fo, ka don ke, ka ninsondiya ni konɔɔjuguya suguya bee ye Izirayeli jamana ta bonɔ koson,

⁷o ra, ne bena ne boro korɔta aw kama, ka aw di siya tow ma, k’a to o ye aw borofenw ce. Ne bena aw ta siya togo tunu ka bo siya tow ce ra, ka aw ta jamana togo bo jamana tow ce ra. Ne bena aw halaki; ni o kera, aw bena a lon ko ne le Matigi Ala ye.’ “

Mohabukaw ta kiti

⁸“Dunupatigi Ala ko: I n’a fo Mohabukaw, ani Seyirikaw b’a forɔ ko: ‘A fle, Zuda mara kera i ko siya tow!’

⁹O koson, ne bena Mohabu jamana fan kelen labla o juguw ye; dugu minw be o ta jamana dancew ra, ne bena o duguw halaki, o dugu minw ye o ta jamana dawula ye, i n’a fo Bɛti Yesimoti, ani Baali Mehon, ani Kiriyaatayimu.

¹⁰“Ne bena o ni Amon jamana bee labla terebɔyanfan mɔgow ye, k’a ke o ta ye. Ni o kera, Amankaw togo be tunu ka bo siya tow ce ra.

¹¹Ne bena ne ta kitiw ben Mohabukaw kan. Ni o kera, o bena a lon ko ne le ye Matigi Ala ye.”

Edomukaw ta kiti

¹²“Dunupatigi Ala ko: Edomukaw ka ko minw ke ka o yere dimibo Zuda mara mɔgow ra, ani o ka o yere dimibo fo ka na jara kiba ben o yere kan minke,

¹³o koson ne Dunupatigi Ala ko: Ne bena ne boro korɔta Edomu jamana kama, ka adamadenw, ani beganw bee faga. K’a ta Teman, ka taga a bla fo Dedan, ne bena o bee ci k’a ke yoro lakolon ye; kerɛkemuru bena o bee faga.

¹⁴Ne bena ne yere dimibo Edomukaw ra, ne ta mɔgow sababu le ra, minw ye Izirayelimɔgow ye; o bena Edomukaw sara ka kapa ni ne ta dimi ni ne ta jusugban ye. Ni o kera, Edomukaw bena ne ta dimibo ko silon. Dunupatigi Ala ko ten.”

Filisikaw ta kiti

¹⁵“Dunupatigi Ala ko: I n’a fo Filisikaw ka o yere dimibo, ka o yere dimibo ni konɔɔjuguya suguya bee ye, ka halakiri ke ka kapa ni o ta koninya banbari ye,

¹⁶o koson Dunupatigi Ala ko: A fle, ne bena ne boro korɔta Filisikaw kama. Ne bena Keretikaw faga; mɔgo to minw tora kogojida ra, ne bena olugu halaki.

¹⁷Ne bɛna ne ta dimiba le bɔ o ra; ne jusu gbanninba le bɛna o sara. Ni ne nana ne yere dimibɔ o ra ten minke, o bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.”

Ezekiyeli 26

Tirikaw ta kiti

¹San tan ni kelennan, karo tere fɔlɔ ra, Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

²”Adamaden, Tiri dugu k’a fɔ Zeruzalemu ta ko ra minke ko: ‘Ɔnhɔn, Zeruzalemu min tun ye siyaw bɛɛ tagayɔrɔ ye, ale donda karira! Mɔgɔw bɛna yeɛma anw le fe sisan. Anw le bɛna fa naforɔ ra, ale bɛna ke yɔrɔ lakolon ye.’

³Ayiwa, o kumaw kosɔn, Dunupatigi Ala ko: A flɛ ne bɛ wuri ele Tiri kama! Ne bɛna siya caman kɔnɔnɔsu ka na i kama i ko kɔgɔji jikurubaw.

⁴O bɛna Tiri dugu laminikogow ci, k’a sankasojanw benben; ne bɛna a buguri bɛɛ flan ka bɔ yi, k’a yɔrɔ ke faralakolon ye.

⁵Tiri bɛna ke dugukolojalan le ye kɔgɔji cɛ ma, jɛgɛminabagaw bɛna o ta jɔw ja yɔrɔ min na; sabu ne le kumana, Dunupatigi Ala ko ten. Siya werɛw bɛna Tiri dugu ni a kɔnɔfenw bɛɛ le cɛ.

⁶A kerɛfedugu misen minw bɛ kɔgɔjida yɔrɔ tɔw ra, kerɛkemuru bɛna o mɔgɔw faga. Ni o kɛra, o bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.

⁷”Sabu Dunupatigi Ala ko: A flɛ, ne bɛna Babilɔni masacɛ Nebukadinesari lana ka bɔ sahiliyanfan na Tiri dugu kama; masaw ta masa lo. A bɛna na ni sow ye, ani sowotorow, ani sotigiw, ani kerɛkɛden jamaba.

⁸Tiri kerɛfedugu misen minw bɛ kɔgɔjida yɔrɔ tɔw ra, a bɛna o mɔgɔw bɛɛ faga ni kerɛkemuru ye; a bɛna tintinw lalaga, ka yelɛnyɔrɔw lɔ ka dugu kogo lamini. A bɛna nɛgɛbennanw ta aw kama.

⁹A bɛna a ta kogocifenw ke ka aw ta dugu kogow ci, ka aw ta sankasojanw benben ni a ta dingasoginanw ye.

¹⁰A ta sow camanba boritɔ ta gbangban bɛna aw datugu. Ni Babilɔni masacɛ nana don aw ta dugu donda fe i ko mɔgɔ bɛ don dugu minanin kɔnɔ cogo min na, o tuma aw ta dugu kogow bɛna yerɛyerɛ a ta sotigiw, ani a ta sowotorow ni wotorow senw mankan fe.

¹¹A ta sow senw bɛna aw ta dugukɔnɔsiraw bɛɛ dɔndɔn; a bɛna aw ta jamana mɔgɔw faga ni kerɛkemuru ye, ka aw ta bonbaw ta samasen barakamanw benben dugu ma.

¹²O bɛna aw ta naforow cɛ, o bɛna aw ta jagofenw sonya, o bɛna aw ta dugu kogow ben, o bɛna aw ta bon cɛɓumanbaw cici, k’a kabakuruw, ani a yiriw, ani a bɔgɔ bɛɛ cɛ ka taga o firi kɔgɔji ra.

- 13**”Ne bena aw ta donkirilakanw ban; mɔɔ tɛna aw ta gɔnifɔkanw mɛn tuun.
- 14**Ne bena aw ta dugu ke farajalan le ye; a bena ke dugukolojalan le ye, jɛgɛminabagaw bena o ta jɔw ja yɔɔ min na. Mɔɔ tɛna aw ta dugu lɔ kokura tuun; sabu ne Matigi Ala, ne le kumana; Dunupatigi Ala ko ten.
- 15**”Dunupatigi Ala b’a fɔ Tiri dugu ma ko: Ni o nana ke fagari ke ye aw ce ra tuma min na, ni mɔɔ mandimininw nana ke nuna ye, yala aw ta dugu benkan mankan tɛna kɔɔji kɔfejamana mɔɔw ja tige fɔ ka o yerɛyɛɛ wa?
- 16**Kɔɔjida jamanaw ta masacew bɛɛ bena wuri ka bɔ o ta masasiginanw kan; o bena o ta deregebaw bɔ, ka o ta fanipuman kansɔɔnɔnɔnɔw bɔ o yɛɛ ra, ka yerɛyɛɛ. Jatige bena o mina fɔ o bɛ sigi dugu ma; o ja tigenin bena ke wagati bɛɛ, sabu aw ta ko bena o jigi tige.
- 17**Mɔɔw bena nin sangadɔnkiri la aw kunna, k’a fɔ ko: ‘E, ele le tununa ka bɔ kɔɔji kan wa, ele dugu tɔɔbatigi! Ele min baraka tun ka bon kɔɔji kan, ele ni i ta mɔɔw; aw le tun bɛ jatige blara mɔɔw ra o yɔɔw bɛɛ ra.
- 18**Sisan aw bencogo ka kɔɔji kɔfejamana mɔɔw ja tige; aw labancogo ka kɔɔji kɔfemɔɔw jigi tige.’
- 19**”Sabu Dunupatigi Ala ko: Ni ne nana aw ta dugu ci k’a ke yɔɔ lakolon ye tuma min na, i ko mɔɔ ma deri ka ke dugu minw kɔɔ tuun, ni ne nana jibaw lajigi aw kan, ka jibaw ke ka aw datugu tuma min na,
- 20**o tuma o ka mɔɔ minw lajigi kaburu kɔɔ, ne bena aw fara olugu kan, ka aw bla ni fɔlɔfɔlɔmɔɔw ye. Ne bena aw bla fɔ dugukolo jukɔɔyɔɔw ra, ka aw ke i ko fɔlɔfɔlɔ tomokɔɔw, ka aw bla ni kaburukɔɔmɔɔw ye, janko mɔɔ kana sigi aw ta dugu kɔɔ tuun. Aw tɛna sigiyɔɔ sɔɔ dunupa ra mɔɔ panamanw ce ra tuun.
- 21**Ne bena aw ta ko ke jatigekoba ye; aw tɔɔ bena tunu. Mɔɔw bena aw yɔɔpini, nka o tɛna aw ye. Dunupatigi Ala ko ten.”

Ezekiyeli 27

Tiri ta yerɛbonya

- 1**Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:
- 2**”Adamaden, ele ye sangadɔnkiri dɔ la Tiri dugu kosɔn.
- 3**Tiri dugu siginin bɛ kɔɔjida ra, a bɛ jago ke ni siya tɔw ye kɔɔji kɔfejamana caman na; a fɔ Tiri ye ko Dunupatigi Ala ko: E, Tiri, ele tun b’a fɔra ko i ta ceɔa dafanin lo!
- 4**I ta mara dan bɛ fɔ yɔɔjan, kɔɔji cemance ra; i lɔbagaw ka i lɔ ka i ta ceɔa dafa.

Tiri tun kɛra i ko jirakurunba

⁵O ka i lo i ko jirakurunba, ka i kerɛfeyɔrɔw bɛɛ lo ni Seniri ta sipɛɛsiyiriw ye; o ka Liban ta sɛdiriyiri dɔ le kɛ kurun ta faniw siribere ye.

⁶O ka Basan yirisunba dɔ ta yiri le lɛsɛ ka o kɛ jufaw ye; o ka kurun kɔnɔnɔyɔrɔ lalaga ni samɔninw ye, ka o dondon Sipere kɔgɔjida jamanaw ta yiri dɔw ra.

⁷Misirankaw ta lenfanɔnuman sɔgɔninw le tun ye kurun ta faniba ye; o le tun ye kurun tagamasiyen ye. Elisa kɔgɔjida ta jamanaw ta fani bulamanw, ani a wulenmanw, o le tun ye kurun datugufaniw ye.

⁸”Sidɔnkaw, ani Arivadikaw le tun ye aw ta kurunboribagaw ye. Ele Tiri dugu yɛɛ ta kurunlɔnbagabaw le tun ye aw ta kuruntigiw ye.

⁹Gabali lɔnnikɛbagakɔrɔw, ani a mɔgɔ hakirimanw, olugu tun bɛ kurun kɔnɔ, ka to ka kurun yɔrɔ cenninw lalaga. Kɔgɔji jirakurunw bɛɛ tun bɛ na aw fɛ; o mɔgɔw bɛɛ tun bɛna jago kɛ ni aw ye.

¹⁰”Pɛɛsikaw, ani Ludikaw, ani Putikaw le tun ye aw ta kerɛkɛjama mɔgɔw ye; olugu tun ye aw ta kerɛkɛɛ dɔw ye. O tun bɛ o ta nɛgɛbennanw, ani o ta nɛgɛfugulaw dulondulon dugu kɔnɔ; olugu le tun ka tɔgɔba di aw ma.

¹¹Arivadikaw, ani aw yɛɛ ta kerɛkɛɛw bɛ dugu laminikogow kɔrɔsi; Gamadikaw, olugu bɛ sankasojan kunna. O tun bɛ o ta nɛgɛbennanw dulon dugu kogow ra; o tun ka aw ta dugu cɛna dafa.”

Siya minw tun bɛ jago kɛ ni Tirikaw ye

¹²”Tarisistikaw tun bɛ jago kɛ ni aw ye, sabu fɛnɔnuman caman tun bɛ aw fɛ; o tun bɛ o ta warigbɛ ni o ta nɛgɛ ni o ta letɛn ni o ta ntileku nɛgɛ falɛn aw ta jagofɛnw na.

¹³”Yavankaw, ani Tubalikaw, ani Mesɛkikaw tun bɛ jago kɛ ni aw ye; olugu tun bɛ jɔnw, ani siranɛgɛfɛnw falɛn aw ta jagofɛnw na.

¹⁴”Beti Togarimakaw tun bɛ wotorosamasow, ani kerɛkɛsow, ani sofaliw falɛn aw ta jagofɛnw na.

¹⁵”Dedankaw fana tun bɛ jago kɛ ni aw ye. Kɔgɔjida jamana caman tun bɛ sannɛ kɛ aw le fɛ; o tun bɛ aw sara ni samɔninw ye, ani ebeniyiri.

¹⁶”Sirikaw fana tun bɛ sannɛ kɛ aw fɛ, sabu fiyɛɛɛfɛn camanba le tun bɛ aw fɛ. Olugu tun bɛ aw ta fiyɛɛɛfɛnw falɛn ni sikaribuli luluw ye, ani fani wulenman pumanmanw, ani fani sɔgɔnin pumanmanw, ani lenfaniw, ani korayi luluw, ani rubi luluw.

¹⁷”Hali Zuda ni Izirayeli jamana fana tun bɛ jago kɛ ni aw ye; o tun bɛ aw ta fiyɛɛɛfɛnw falɛn ni Miniti mara ta alikama* ye, ani jɔ, ani li, ani turu, ani munturu.

18”Damasikaw fana tun be sanni ke aw fe, sabu fiyeerefen camanba le tun be aw fe; aw borofenw tun ka ca kosebe. Olugu tun be aw ta fiyeerefenw falen ni Helibon mara ta duven ye, ani Sahari mara ta sagasi.

19”Vedankaw, ani Yavanka minw be bo Uzali, olugu fana tun be na ni nege gbasinin ye, ani sumadiyananw, ka na o falen aw fe aw ta fiyeerefenw na.

20”Dedankaw fana tun be na fani gbirimanw falen aw fe, fani minw be la sow ko ra ka sigi a kan.

21”Arabuw, ani Kedari mara ta kuntigiw bee tun be jago ke ni aw ye; olugu tun be na ni sagadenw, ani sagajigiw, ani bakoroninw ye aw fe.

22”Sabakaw, ani Rahemakaw fana tun be jago ke ni aw ye; o tun be aw ta fiyeerefenw falen ni kasadiyananw bee ra numanmanw ye, ani luluw, ani sani.

23”Harankaw, ani Kanekaw, ani Edenikaw, ani Saba mara ni Asiri mara ni Kilimadi mara ta jagokebagaw fana tun be na jago ke ni aw ye.

24”Olugu tun be fani dawulamanw le jago ni aw ye; o tun be na ni deregeba bulamanw, ani fani numanman sogoninw ye, ani tapi jegenin suguya caman, ani jurukise dankonumanw.”

Tiri be halaki a ta yerebonya koson

25”Jirakurunbaw le tun be aw ta jagofenw ta. Aw ta dugu tun fara jagofen camanba le ra kogji ce ma yi.

26”Nka aw ta kurunboribagaw tagara ni aw ye fo yorjan kogji ce ma minke, tereboyanfan ta fono fariman ka aw ta jirakurunba karikari kogji ce ma.

27”Aw ta naforow, ani aw ta jagofenw, ani aw ta fiyeerefenw, ani aw ta kurun ta baaradenw, ani kurunboribagaw, ani kurunlalagabagaw, ani jagokebagaw, ani kerekedenw bee, ani mogto minw bee tun be ni aw ye, olugu bee tora kogji ra aw halakilon na.

Tiri halakicogo ka siya tow ja tige

28”Aw ta kuruntigiw kulekan fe, kogjida mogow be yereyera.

29”Siya tow ta kurunboribagaw ani o ta kurun baaradenw, ani o ta kuruntigiw bee, olugu bora o ta kurunw kon, ka taga lo ji da ra.

30”O be o kan korota ka kasi aw kunna; o jusu kasinin be kule kosebe. O be buguri ce k'a ke o kun na, ka kolonkolon bugurigbe ra.

31”O ka o kun li aw koson, ka borofaniw don o yere ra; o jusukun toronin be kasi aw kunna, o jusu kasinin be manumankokanw fo.

³²O tɔɔɔnɔn bɛna sangadɔnkiri dɔ la aw konna; o bɛna nin mapumanko dɔnkiri la k'a fɔ ko: 'E, dugu juman le tun bɛ i ko Tiri sa? Tiri ta mankan bɛɛ le banna tan sisan kɔɔɔji cɛ ma wa?'

Tiri ta ko bɛɛ banna

³³Aw ta jirakurunw tun bɛ kɔɔɔji cɛtigɛ ni aw ta fiyeerefɛnw ye ka taga jamana caman wasa. Aw ka dugukolo masacɛw fɛntigiya ni aw borofɛn caman ye, ani aw ta jagofɛn caman.

³⁴Ayiwa, sisan kɔɔɔji jikuruw ka aw ta kurunw karikari, ka o lajigi fɔ ji dunmanyɔɔɔ ra; aw ta jagofɛnw, ani aw ta kurunkɔnɔmɔɔɔw bɛɛ, o bɛɛ jigira ji jukɔɔɔ.

³⁵Minw ye kɔɔɔji kɔfɛjamana mɔɔɔw ye, aw ta ko ka olugu bɛɛ jigi tige; o ta masacɛw kunmasi cɛ ra, o panasisira.

³⁶Siya tɔw ta jagokebagaw bɛ kabakoya fɔ ka filɛn fiye aw ra; aw ta ko kɛra jatigɛkoba le ye. Aw ta kɔni banna le pewu!"

Ezekiyɛli 28

Tiri masacɛ ta kiti

¹Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

²"Adamaden, a fɔ Tiri dugutigi ye ko Dunupatigi Ala ko: 'Yɛɛbonya donna ele jusu ra, fɔ i ko: Ne ye Ala le ye, ne siginin bɛ alaw ta sigiyɔɔɔ le ra kɔɔɔji cɛ ma!' K'a sɔɔɔ ele ye adamaden le ye, i tɛ Ala ye; nka i bɛ i yɛɛ ta miiriya jate i ko Ala ta miiriya.

³A flɛ, i ta hakiritigiya kɔni tɛmɛna hali Daneli ta kan; gundo si ma dogo i ma.

⁴I ta hakiritigiya ni i ta faamuri sababu ra i ka naforoba sɔɔɔ; i ka sanin ni warigbe sɔɔɔ ka o bla i ta naforoblayɔɔɔ ra.

⁵Hakiritigiyaba min bɛ i fɛ jagoko ra, o le ka i ta naforo caya; nka o naforo ko ka yɛɛbonya don i jusu ra.

⁶"Ayiwa, o kosɔn Dunupatigi Ala ko: i n'a fɔ i bɛ i yɛɛ ta miiriya jate i ko Ala ta miiriya,

⁷o kosɔn, a flɛ, ne bɛna siya wɛɛ mɔɔɔ dɔw lana i kama; siyaw bɛɛ ra mɔɔɔ farimanw lo. O bɛna o ta kɛɛkɛmuru bɔ, ka i ta hakiritigiya baaraw halaki, ka i ta nɔɔɔ cɛn.

⁸O bɛna i lataga lahara dingaba kɔnɔ; i bɛna sa sacogojugu ra kɔɔɔji cɛ ma.

⁹Yala i bɛna se k'a fɔ i fagabaga ja kɔɔɔ tuun wa, ko: 'Ne ye ala le ye wa'? Ele tɛ foyi ye ni adamaden tɛ; i tɛ ala ye i halakibagaw boro dɛ!

10I bena sa siya wɛrɛ mɔgɔw boro i ko mɔgɔ kɛnɛsigibariw; sabu ne kumana. Dunupatigi Ala ko ten.”

11Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

12”Adamaden, ele ye sangadɔnkiri dɔ la Tiri masace ta ko ra. A fɔ a ye ko Dunupatigi Ala ko: ‘Bɛɛ tun bɛ ele le flɛ, sabu i ta hakiritigiya tun ka bon, i ta cɛɲa tun dafanin lo.

13I tun siginin bɛ Edeni, Ala ta yiritu kɔnɔ. Lulu suguya bɛɛ tun kɛra ka i masiri: Sariduwani luluw, topazi luluw, jama luluw, kirisoliti luluw, onikisi luluw, zasipe luluw, safiri luluw, sikaribuli luluw, ani emerodi luluw. I ta masirifɛnw, ani i ta minanw bɛɛ tun ye sanin le ye; o bɛɛ tun labenna i ye kabini lon min na i danna.

14Ne tun ka i kɛ serubɛn mɛlɛkɛ* le ye, min bɛ yɔrɔ kɔrɔsi; ne tun ka i bla o le kama. I tun bɛ Ala ta kuru saninman kan, i tun bɛ tagama kabakuru tasumamanw cɛ ra.

15Kabini i danna lon min na, i jusukun tun gbenin lo i ta sira bɛɛ ra, fɔ lon min na terenbariya nana ye i ra.

16Jago diyara i ra, ka ɲa i boro minke, o ka i bla tɔɲɔri ra, ka i bla jurumun na. O kosɔn ne bɛ i gben ka bɔ Ala ta kuru kan, ka i kɛ i ko mɔgɔ tɔw. Ne bɛ ele serubɛn mɛlɛkɛ yɔrɔkɔrɔsibaga gben, ka i labɔ lulu kabakuruw manamanatɔ cɛ ra.

17I ta cɛɲa ka yɛrɛbonya don i jusu ra, i ta nɔrɔ kɛra sababu ye ka i ta hakiritigiya cɛn. O kosɔn ne bɛ i firi dugu ma, ka i kɛ flɛrifɛn ye masace tɔw ɲa kɔrɔ.

18I ka terenbariyako caman minw kɛ, ani i ka mɔgɔw tɔɲɔ i ta jago ra minke, o le ka i ta sigiyɔrɔ saninmanw lanɔgɔ. O kosɔn ne bena tasuma dɔ mana i sigiyɔrɔ cɛ ma, ka i jeni fɔ ka i ban. Ne bɛ i jeni fɔ ka na i kɛ bugurigbɛ ye dugukolo kan, i flɛbagaw bɛɛ ɲa kɔrɔ.

19Siya minw bɛɛ tun ka i lɔn, i ta ko bena olugu bɛɛ jigi tige. I ta ko kɛra jatigɛkoba le ye; i ta kɔni banna le pewu!’ “

Sidɔnkaw ta kiti

20Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

21”Adamaden, i ɲasin Sidɔn dugu ma ka ciraya kɛ o kama!

22A fɔ ko Dunupatigi Ala ko: ‘A flɛ, ne bena wuri ele Sidɔn dugu kama, ka ne ta bonya yira aw cɛ ra. Ni ne nana ne ta kitiw ben i kan tuma min na, o tuma i bena a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye. Ni o kɛra, i bena ne ta saninmanya jate.

23Ne bena banajuguw ben aw kan; mɔgɔw faganinw jori bena woyo dugukɔnɔsiraw kan. Mɔgɔ faganinw bena benben aw cɛ ra, sabu kɛrɛkemuru bena na aw kama ka bɔ fan bɛɛ ra. Ni o kɛra, aw bena a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.’ “

²⁴“Ni o kera, siya minw be i ko binjugu min be mɔgɔ fari tigetige, walama i ko nani min be mɔgɔ sɔgɔ, olugu dɔ tena wuri Izirayeli mara kama tuun. Siya dɔ tena sɔrɔ a kere fe tuun min b’a mafiyenya. Ni o kera, o bena a lon ko ne le ye Dunuɔatigi Ala ye.

²⁵“Dunuɔatigi Ala ko: Ne tun ka Izirayelimɔgɔw janjan ka taga siya minw ce ra, ni ne nana o labɔ o siyaw ce ra ka o lajen tuma min na, o tuma ne bena a to siya tɔw y’a lon olugu sababu ra ko ne le ye Ala saninman ye. O bena na sigi o ta dugukolo kan, ne tun ka dugukolo min di ne ta jɔnce Yakuba ma.

²⁶O bena sigi hera ni laganfiya ra; o bena bonw lo, ka rezensunw turu. O kerefejamana minw bee tun be o mafiyenyara, ni ne nana ne ta kitiw ben olugu kan tuma min na, o tuma Izirayeli bena sigi hera ni laganfiya ra. O bena a lon ko ne le ye Matigi Ala ye, o ta Ala.’ “

Ezekiyeli 29

Misirankaw ta kiti

¹San tannan, karo tannan, tere tan ni fla, Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

²“Adamaden, i nasin Misiran masace Farawona ma, ciraya ke a kama, ani Misiran jamana bee kama.

³Kuma a fe k’a fo a ye ko Dunuɔatigi Ala ko: ‘Ne bena wuri ele Misiran masace Farawona kama; ele kɔgɔji danfen barakaman, min lanin be i ta bajiw ce ra, k’a to k’a fo ko: Ne ta Nili ba ye ne ta le ye; ne le k’a dan ne yere ye.

⁴Ne bena nege don i dagbaga ra, ka i ta baji ta jegew nɔrɔnɔrɔ i faraw ra, ka i sama ka bo i ta baji ce ma, i ni i ta bajirajegew bee; olugu nɔrɔnin be to i faraw ra.

⁵Ne bena i firi kongokolon kɔnɔ i ni i ta bajirajegew bee. I bena taga ben kongo kɔnɔ dugu ma; mɔgɔ tena sɔrɔ ka i ta, ka i su don. Kongobeganw, ani sanfekɔnɔw, ne bena i ke olugu ta domuni le ye.

⁶Ni o kera, Misirankaw bena a lon ko ne le ye Matigi Ala ye. “ ‘Aw kera kara kunkurun le ye Izirayelimɔgɔw fe.

⁷O ko o be aw mina janko o kana ben minke, aw karira ni o ye, ka o kamankun mandimi. O ko o be den aw ra minke, aw karira ni o ye, ka o ben ka o soro tige.

⁸“ ‘O kosɔn, Dunuɔatigi Ala ko: Ne bena kerekemuru lana aw kama, ka adamadenw, ani beganw bee faga.

⁹Misiran jamana bena ke kongokolonw, ani tomow le ye. Ni o kera, aw bena a lon ko ne le ye Matigi Ala ye. “ ‘Aw k’a fo minke ko: Nili ba ye anw ta le ye, anw le k’a dan.

10 O kosɔn ne bɛna wuri aw kama, ka wuri aw ta bajiw fana kama. Ne bɛna Misiran jamana ke tomow le ye; k'a ke tomow, ani kongokolonw ye, k'a damina Migidɔli, ka taga a bla fɔ Siyeni, ani fɔ Etiyopi jamana kere fe.

11 Adamaden o, bɛgan o, o si sen tena bla yi tuun. Jamana bɛna san binaani le ke ni mɔgɔ ma sigi a kɔnɔ.

12 Ne bɛna Misiran jamana ci k'a ke yɔrɔ lakolon ye ka tɛmɛ jamana lakolon tɔw bɛɛ kan, ka o ta duguw ke yɔrɔ lakolonw ye ka tɛmɛ dugu lakolon tɔw bɛɛ kan; o bɛ ke fɔ san binaani. Ne bɛna Misirankaw janjan siya tɔw ce ra, ka o yerege ka taga jamana werew ra.

13 "Nka Dunupatigi Ala ko: Ni san binaani dafara, ne tun ka Misirankaw janjan ka taga jamana minw na, ne bɛna o labɔ o jamanaw ra ka o lajen tuun.

14 Ne bɛna Misirankaw lasekɔ o sigiyɔrɔkɔrɔ ra. Ne bɛna o lasekɔ Patɔrɔsi jamana ra, o yere ta faso ra; o bɛna taga ke jamana dɔ le ye min fanga ka dɔgɔ.

15 O fanga bɛna dɔgɔya ka tɛmɛ jamana tɔw bɛɛ kan; o tena o yere kɔrɔta siya tɔw san fe tuun. Ne bɛna o baraka dɔgɔya janko o kana o ta fanga sigi siya tɔw kunna tuun.

16 Misiran tena ke jigilayɔrɔ ye Izirayeli mara mɔgɔw fe tuun; a bɛna ke sababu le ye ka o hakiri jigi o ta terenbariyaw ra, sabu o tun ka demɛ jini Misirankaw fe. Ni o kera, o bɛna a lon ko ne le ye Dunupatigi Ala ye.' "

Nebukadinesari bɛna Misiran jamana mina

17 San mugan ni wolonflanan, karo fɔlɔ, tere fɔlɔ, Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

18 "Adamaden, Babilɔni masace Nebukadinesari ka baaragbelen le la a ta kerekejama kan Tiri dugu kosɔn, fɔ donita ka kerekedenw bɛɛ kuncɛ wulan, ka o bɛɛ kamankunw mandimi; nka ale ni a ta kerekejama ma nafa foyi sɔrɔ o baaragbelen na, o ka baara min ke Tiri dugu kama.

19 O kosɔn Dunupatigi Ala ko: A fle, ne bɛna Misiran jamana di Babilɔni masace Nebukadinesari ma. A bɛna o ta naforow ce; a bɛna ben jamana kan ka fenw bɛɛ ce ka taga ni o ye, ka o ke a ta kerekejama ta sara ye.

20 A ka baaragbelen min ke, ne bɛna Misiran jamana di a ma o baara sara ye, sabu a ka o ke ne le ye; Dunupatigi Ala ko ten.

21 "O lon na, ne bɛna dɔ fara Izirayeli mara ta baraka kan, k'a to ele ye i da yele ka kuma o ce ra. Ni o kera, o bɛna a lon ko ne le ye Matigi Ala ye."

Ezekiyeli 30

Ala ta lonjugu sera Misiran jamana ma

1 Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

²”Adamaden, ciraya ke, k’a fo ko Dunupatigi Ala ko: ‘E, aw ye kasi, sabu nin ye lonjuguba le ye!

³”Dnhon, lon be surunyara; Matigi Ala ta lon be surunyara. Dibilon lo, siyaw ta kiti lon lo.

⁴”Kerekemuru be nana Misiran jamana kama. A tawo be na se Etiyopikaw fana ma. O wagati ra mago faganinw be na benben Misiran; o juguw be na o ta naforow be ce ka taga ni a ye, ka jamana halaki ka se fo bonw jusiginanw ma.

⁵”Etiyopi jamana, ani Puti jamana, ani Ludi jamana, ani Arabujamana be, ani Libi jamana, ani jamana minw ka jehogonya don ni jagon ye, kerekemuru be na olugu be faga ni Misirankaw ye.’ “

Ala be na Misiran jamana ke yoro lakolon ye

⁶”Matigi Ala ko: ‘Misiran demebagaw be be na ben; baraka min ka yerebonya bla o ra, o be na ban. K’a ta Migidoli ka taga se fo Siyeni, kerekemuru be na o yoro ta magow be faga. Dunupatigi Ala ko ten.

⁷” ‘O ta yoro be na ci k’a ke yoro lakolon ye jamana lakolon tow ce ra; o ta duguw be na ke tomow ye tomo tow ce ra.

⁸”Ni ne nana tasuma don Misiran jamana ra, ni o ta demebagaw be be nana halaki tuma min na, o tuma o be na a lon ko ne le ye Matigi Ala ye.

⁹” ‘O lon na, ne be na ciraden do ci ni jirakurun ye, ka taga Etiyopi jamana magow nasumanin ja tige. Tawo be na ben o kan Misiran ta bonolon na; o lon nato ye nin ye.

¹⁰” ‘Dunupatigi Ala ko: Ne be na Misiran ta jamaba halaki k’a ban, Babiloni masace Nebukadinesari sababu ra.

¹¹”Ale ni a ta magow, minw ye siyaw be ra mago farimanw ye, olugu le be na taga jamana halaki; o be na o ta kerekemuru bo Misirankaw kama, ka jamana yoro be ke suw ye.

¹²”Ne be na Nili baji ja; ne be na Misiran jamana fiyeere magojuguw ma. Ne be na a to siya were mago dow ye jamana ni a konfenw be halaki. Ne Matigi Ala, ne le kumana.’ “

Ala be na a ta kiti ben Misiran duguw be kan

¹³”Dunupatigi Ala ko: Ne be na jow halaki, ka batofengbansanw labo Menfisi dugu kon. Kuntigi tena ke Misiran jamana kunna tuun; ne be na siranya bla Misiran jamana yoro be ra.

¹⁴”Ne be na Patrosi mara ci k’a ke yoro lakolon ye, ka tasuma don Sohan dugu ra, ka ne ta kitiw ben Tebu dugu kan.

¹⁵Ne bɛna ne ta jusugban ben Sini dugu kan, min ye Misiran dugu barakaman ye; ne bɛna Tɛbu dugu ta jamaba bɛɛ halaki.

¹⁶Ne bɛna tasuma don Misiran jamana ra; Sini dugumɔgɔw bɛna o yɛrɛ tɔnɔmi dimi boro, o juguw bɛna wow bɔ Tɛbu dugu laminikogow ra, o bɛna ben Mɛnfisi dugu kan teregbɛn fɛ.

¹⁷O bɛna Heliyopolisi ni Pi Beseti ta kanbelenw faga ni kɛrɛkɛmuru ye, ka mɔgɔ tɔw mina ka taga ni o ye.

¹⁸Ni ne nana Misiran ta fanga yiri kari, baraka min bɛ yɛrɛbonya bla a ra, ni ne nana o ban tuma min na, o tuma, Tapanesi dugu bɛna kɛ dibi ye teregbɛn fɛ. Sankaba finman dɔ bɛna dugu datugu. O bɛna dugumɔgɔw mina ka taga ni o ye.

¹⁹O cogo ra ne bɛna kiti ben Misiran jamana kan; ni o kɛra, o bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.”

Ala bɛna Babilɔni masacɛ lana Misiran jamana kama

²⁰San tan ni kelennan, karo fɔlɔ, tere wolonfla, Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

²¹”Adamaden, ne ka Misiran masacɛ Farawona boro kari. Fla ma kɛ a ra janko k’a kɛneya, fani ma kɛ k’a siri k’a lɔ, janko a ye se ka baraka sɔrɔ ka kɛrɛkɛmuru mina.

²²O kosɔn Dunupatigi Ala ko: Ne bɛna wuri Misiran masacɛ Farawona kama. Ne bɛna a boro fla bɛɛ kari: a boro min ka ɲi, ani min karinin lo; ni o kɛra, kɛrɛkɛmuru bɛna bɔ a boro ka ben.

²³Ne bɛna Misirankaw janjan ka taga siya tɔw cɛ ra, ne bɛna o yɛrɛgɛ ka taga jamana tɔw ra.

²⁴Ne bɛna Babilɔni masacɛ boro baraka bonya, ka ne ta kɛrɛkɛmuru don a boro. Nka ne bɛna Farawona boro fla kari; a bɛna ɲuna Babilɔni masacɛ ɲa kɔrɔ i ko kɛrɛkɛden mandiminin satɔ.

²⁵Ne bɛna Babilɔni masacɛ boro baraka bonya, nka Farawona baraka bɛna dɛsɛ. Ni ne nana ne ta kɛrɛkɛmuru don Babilɔni masacɛ boro, k’a to a ye kɛrɛkɛmuru sin Misiran jamana ma tuma min na, o tuma o bɛna a lɔn ko ne le Matigi Ala ye.

²⁶Ne bɛna Misirankaw janjan ka taga siya tɔw cɛ ra, ne bɛna o yɛrɛgɛ ka taga jamana tɔw ra. Ni o kɛra, o bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.”

Ezekiyeli 31

Ala ka Misiran masacɛ suma ni yirisunba dɔ ye

¹San tan ni kelennan, karo sabanan, tere fɔlɔ, Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

²”Adamaden, a fɔ Misiran masace Farawona ni a ta jama ye ko: ‘Ele bɔra jɔntigi le fe sa, ele ni i ta bonya?’

³A fe, Asiri jamana fana tun be i ko Liban jamana sedirisun do. A yiriboro cepumanbaw suma tun be i ko yirituba suma; a tun ka jan kosebe, a kun tun be se fɔ sankabaw ma.

⁴Jiw tun k’a bonya; dugukolo jukɔrɔjiw tun k’a janya. O jiw woyora k’a kɔrɔyɔrɔ lamini, ka woyo ka taga kongoyiri tɔw bee kɔrɔ.

⁵O kosɔn a tun janyara ka teme kongoyiri tɔw bee kan; a yiriborow cayara, a yiriboromisɛnw janyara, sabu a wurito, ji caman tun b’a kɔrɔ.

⁶”Sanfekɔnɔw bee tun be o ta paga la a yiriboromisɛnw le ce ra; kongosogow bee tun be o denw woro a yiriborow suma le ra. Siya caman tun be sigi a suma ra.

⁷A tun ce ka ni, a bonya ni a yiriborow janya kosɔn; sabu a lilinw tun be ji camanba sɔrɔ dugukolo jukɔrɔ.

⁸Ala ta yiritu ta sedirisunw si tun te se ka o yere suma ni a ye, siperesisunw fana tun te se ka o yere kɔna ni a yiriborow ye; pilatanisunw si tun te a yiriborow bɔ ceɔna ra. Ala ta yiritu yiriw si ta ceɔna tun te a ta bɔ.

⁹Ne tun ka yiriboro caman ke k’a ceɔna; yiri o yiri tun be Edeni, Ala ta yiritu kɔnɔ, a nangboya tun ka olugu bee mina.’ “

Yirisunba bɛna kari

¹⁰”O kosɔn Dunupatigi Ala ko: Yirisunba tun janyara kosebe, a k’a kun kɔrɔta ka se fɔ sankabaw ma; yerebonya donna a jusukun na a ta janya kosɔn.

¹¹O kosɔn, ne k’a don siyaw bee ta kuntigiba boro; a ka kojugu minw ke, ale bɛna a mina ka kɔna ni o le ye, sabu ne banna a ra.

¹²Siya were mɔgɔw bee ra mɔgɔ farimanw, olugu k’a tige k’a ben, ka taga k’a to yi. A yiriborow benbenna kuruw kan, ani kurufurancew bee ra. A yiriboromisɛnw karikarira ka benben jamana dingakolonw bee kɔnɔ. Dunupamɔgɔ minw bee tun be sigi a suma kɔrɔ, olugu bɔra a kɔrɔ, k’a kelen to yi.

¹³Sanfekɔnɔw bee bɛna sigi a yirisun bennin kan; kongobeganw bee bɛna sigi a yiriborow ce ra.

¹⁴”Ni o kera, jidarayiri were si tena a yere bonya a janya kosɔn, k’a kun kɔrɔta ka se fɔ sankabaw ma tuun; yiri si tena a fɔ ko ji caman b’a kɔrɔ, k’a yere bonya ka ke yiri tɔw san fe. Sabu ne ka o bee labla saya ye; o be taga dugukolo jukɔrɔyɔrɔ ra, ka taga fara adamaden sanin tɔw kan, minw lajigira kaburu dinga kɔnɔ.’

¹⁵”Dunupatigi Ala ko: A jigira kaburu kɔnɔ lon min na, ne ka yɔrɔ bee bla sukasi ra; ne ka dugukolo jukɔrɔjiw datugu a kosɔn, ne ka bajiw lalɔ, k’a jiwoyow mina

ka o lo yɔɔ kelen na. Ne ka panasisi dibi lajigi Liban kuruw kan. Kongoyiriw bɛɛ jajara a kosɔn.

¹⁶Wagati min ne k'a lajigi kaburu kɔnɔ, ka fara kaburukɔnɔmɔgɔw kan, a benkan fɛ, ne ka siyaw ja tige fɔ o bɛ yereyere; Edeni yiri minw bɛɛ bɛ dugukolo jukɔɔ, Liban yiri jumanmanw, a yiriw bɛɛ ra cɛɓumanw, min o min tun bɛ ji sɔɔ, olugu jusu saarora.

¹⁷Minw tun kɛra a jɛnɔgɔnɔw ye, minw tun sigira a suma kɔɔ siya tɔw cɛ ra, olugu fana jigira ni a ye kaburu kɔnɔ, ka taga fara mɔgɔ faganinw kan, o ka minw faga ni kerekemuru ye.

¹⁸“Ayiwa, Edeni yiri juman ta nɔɔɔ ni a ta bonya tun bɛ i ko ele ta? O bɛɛ n'a ta, i ni Edeni yiriw bɛɛ bɛna jigi ɔgɔn fɛ dugukolo jukɔɔ. I su bɛna taga la mɔgɔ kenesigibariw suw cɛ ra, ka taga fara mɔgɔ faganinw kan, o ka minw faga ni kerekemuru ye. Farawona laban bɛna kɛ o le ye, ani a ta jamaba bɛɛ. Dunuɔatigi Ala ko ten.”

Ezekiyeli 32

Misiran ni a ta masacɛ ta kiti tɔ

¹San tan ni flanan, karo tan ni flanan, tere fɔɔ, Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

²Adamaden, sangadɔnkiri dɔ la Misiran masacɛ Farawona kosɔn; a fɔ a ye ko: ‘Ele tun bɛ siya tɔw cɛ ra i ko jaranbelen, i tun bɛ i ko kɔgɔji danfen barakaman; i tun bɛ baji lawuri san fɛ, ka ji duuru ni i senw ye, ka baji ja cɛn.

³‘Dunuɔatigi Ala ko: Ne bɛna jamaba dɔ fara ne yere kan, ka ne ta jɔ firi i kan; olugu bɛna i sama ka i labɔ ni ne ta jɔ ye.

⁴Ne bɛna i firi dugukolo kan, ka i to kongo kɔnɔ yi; ne bɛna a to sanfekɔnɔw bɛɛ ye na sigi i kan, k'a to kongosogow bɛɛ ye na fa i sogo ra.

⁵Ne bɛna i sogo bla kuruw kan, ka i fari yɔɔ tɔw kɛ ka kurufurancɛw lafa.

⁶Ne bɛna i jori woyo dugukolo kan, ka se fɔ kuruw ma; kɔdingaw bɛna fa i jori ra.

⁷Ni ele nana faga tuma min na, ne bɛna sankolo datugu; ne bɛna lolow kɛ dibi ye, ne bɛna tere datugu ni sankaba dɔ ye; karo tɛna a ta yeelen bɔ tuun.

⁸Sankolo yeelenbɔnanw bɛɛ, ne bɛna o bɛɛ kɛ dibi ye ele kosɔn; ne bɛna i ta jamana kɛ dibi ye. Dunuɔatigi Ala ko ten.

⁹‘Ni ne nana i ta halakiri ko lase siya tɔw ma tuma min na, ne bɛna siya caman jusu kasi, ani jamana dɔw, i yere ma jamana minw lɔn.

¹⁰Ne bɛna a to i ta ko ye jamana caman jigi tige; ni ne nana ne ta kerekemuru fifa o ja kɔɔ tuma min na, o ta masacew fana kunmasi bɛna cɛ ele kosɔn. Ele benlon na, o bɛɛ bɛna kɛ yereyere ye wagati bɛɛ, ka to ka hami o nin kisi ko ra.

¹¹” ‘Sabu Dunupatigi Ala ko: Babilɔni masace ta kerekemuru bɛna se i ma.

¹²Ne bɛna a to kerekɛɛfari dɔw ye i ta jama bɛɛ faga; o kerekɛɛw bɛɛ ye siyaw bɛɛ ra mɔɔ farimanw le ye. O bɛna Misirankaw ta yerebonya bɔ o ra, ka o ta jama bɛɛ halaki.

¹³Ne bɛna o ta bɛganw bɛɛ faga jidaw ra; adamaden si tena ji duuru ni a sen ye tuun, bɛgan si sen tena ji duuru tuun fana.

¹⁴Ne bɛna a to Misiran jiw ye pamalɔ, k’a to a bajiw pamalɔnin ye woyo i ko turu. Dunupatigi Ala ko ten.

¹⁵Ni ne nana Misiran jamana ci k’a kɛ yɔɔ lakolon ye tuma min na, ni o juguw nana jamana kɔɔfenw bɛɛ cɛ tuma min na, ni ne nana jamana sigibagaw bɛɛ faga tuma min na, o wagati le ra o bɛna a lɔn ko ne le Matigi Ala ye.’ “

¹⁶Ayiwa, nin ye sangadɔnkiri dɔ le ye, min ka kan ka la. Siya were musow bɛna nin dɔnkiri la; o bɛna a la Misiran ni a ta jama bɛɛ lajennin kosɔn. Dunupatigi Ala ko ten.

Siya tɔw ta kiti

¹⁷San tan ni flanan, karo tere tan ni loorunan, Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

¹⁸”Adamaden, sangadɔnkiri dɔ la Misiran jama bɛɛ lajennin kosɔn, ka o lajigi dugukolo jukɔɔ, ka o fara kaburukɔɔmɔɔw kan, olugu ni siya barakaman tɔw ta mɔɔw.

¹⁹A fɔ o ye ko: ‘Yala aw ka fisa ni siya tɔw ye wa? Aw fana bɛna jigi ka taga la kɛɛsigibariw cɛ ra!’

²⁰”O bɛna benben ka sa ni mɔɔ faganinw ye, kerekemuru ka minw faga. Kerekemuru samana ka bɔ ka ban; aw ye Misiran ni a ta jama bɛɛ lajennin mina ka o labɔ.

²¹Kerekɛɛfariw, ani Misiran jɛɛɔɔnkɔɔ minw tagara lahara, olugu bɛna a fɔ o ma ko: ‘O jigira ka na la kaburu kɔɔ ni kɛɛsigibariw ye, o tun ka minw faga ni kerekemuru ye!’

²²”Asiri masace ni a ta kerekɛjama bɛɛ lanin bɛ yi; a ta kerekɛɛw ta kaburuw k’a yere ta lamini. O bɛɛ sara kɛɛ ra; kerekemuru ka o faga.

²³O ta kaburuw bɛ fɔ dugukolo jukɔɔyɔɔ ra yi. Kerekɛɛw ta kaburuw ka masace ta lamini. O bɛɛ sara kɛɛ ra; kerekemuru ka o faga. Olugu le tun bɛ jatige blara mɔɔw ra dunuɔa kɔɔ.

24”Elamu masace ni a ta jama lanin be yi; a ta mɔgɔw ta kaburuw k’a ta kaburu lamini. O bee sara kere ra; kerekemuru ka o faga. O ce kenesigibariw jigira kaburu kɔnɔ; olugu minw tun be jatige blara mɔgɔw ra dunuɓa kɔnɔ. O ta maroya be to o kan, o ni kaburukɔnɔmɔgɔ tɔw.

25O ka layɔɔ di Elamu masace ma ni mɔgɔ faganin tɔw ye, ani a ta kerekejama; olugu ta kaburuw k’a ta lamini. O ce kenesigibariw bee fagara ni kerekemuru ye, sabu o tun be jatige bla mɔgɔw ra dunuɓa kɔnɔ. O ta maroya be to o kan, o ni kaburukɔnɔmɔgɔ tɔw. O suw lara mɔgɔ faganin tɔw suw ce ra.

26”Meseki ni Tubali ta masacew ni o ta jama bee lanin be yi; o ta kerekew ta kaburuw ka o taw lamini. O ce kenesigibariw bee fagara ni kerekemuru ye, sabu o tun be jatige bla mɔgɔw ra dunuɓa kɔnɔ.

27O ma o su don ni fɔɓfɔɓ ta kerekewariw ye, o tun be minw don kaburu kɔnɔ ni o ta kerekeminanw ye; o tun be olugu ta kerekemuru la o kun kɔɔ, ka o ta negɓennan bla o fari kan, sabu o kerekew tun be jatige bla mɔgɔw ra dunuɓa kɔnɔ.

28”Ayiwa, ele Farawona, ele kɔni bennin fle nin ye ni ce kenesigibariw ye; kerekemuru ka mɔgɔ minw faga, i lanin be ni olugu le ye.

29”Edomu fana lanin be yi, ani a ta masacew, ani a ta kuntigiw bee; olugu ni o ta cefariya bee, o su donna ni mɔgɔ faganinw ye, kerekemuru ka minw faga. O lanin be ni ce kenesigibariw ye, o ka minw lajigi kaburu kɔnɔ.

30”Sahiliyanfan jamana kuntigiw bee, ani Sidɔnkaw bee lanin be yi; o ka olugu fana lajigira kaburu kɔnɔ ni mɔgɔ faganinw ye. O ta cefariya tun ka jatige bla mɔgɔw ra, nka o bee n’a ta, maroya ka o sɔɔ. O ce kenesigibariw lanin be ni mɔgɔ faganinw ye, kerekemuru ka minw faga. O ta maroya be to o kan, o ni kaburukɔnɔmɔgɔ tɔw.

31”Ni Farawona nana olugu ye, a jusu bena suma a ta jama ta ko kosɔn, sabu kerekemuru bena Farawona ni a ta kerekejama fana faga; Dunuɓatigi Ala ko ten.

32Ne k’a to a ka jatige bla mɔgɔw ra dunuɓa kɔnɔ, nka o bena ale Farawona ni a ta jama bee la kaburu kɔnɔ ni ce kenesigibariw ye, o ka ce minw faga ni kerekemuru ye. Dunuɓatigi Ala ko ten.”

Ezekiyeli 33

Ala bɛna a ta mɔgɔw lajɛn

(33–39)

Ala ka Ezekiyeli ke a ta mɔgɔw kɔɔsibaga ye

(3.16-21)

1Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

²”Adamaden, kuma i ta jamana mɔ̀gɔw fɛ, i y’a fɔ o ye ko: ‘Ni ne ka kerɛkejama do ci ka taga jamana do halaki ni kerɛkemuru ye, ni a kera ko o jamana mɔ̀gɔw tun ka ce do panawoloma o yere ce ra ka o tigi ke jamana korɔsibaga ye,

³ni o tigi ka kerɛkedenw nato ye ni kerɛkemuru ye jamana kama, ni a ka buru fiye ka mɔ̀gɔw lasomi,

⁴ni mɔ̀gɔ min ka burufiyekan men, nka a ma a jate, ni o nana o tigi faga ni kerɛkemuru ye, a fagari kunko be ben a yere le kan.

⁵Sabu a ka burufiyekan men, nka a m’a jate; a fagari kunko be ben a kan. Ni a tun ka lasomini jate, a tun bɛna a nin kisi.

⁶” ‘Nka ni jamana korɔsibaga ka kerɛkedenw nato ye ni kerɛkemuru ye, ni a ma buru fiye, ni mɔ̀gɔw ma lasomi, ni kerɛkedenw nana mɔ̀gɔ do faga ni kerɛkemuru ye, o tigi be sa a ta terenbariya koson, nka ne bɛna a ta saya kunko ben jamana korɔsibaga le kan.’

⁷” ‘Ayiwa, adamaden, ne be ele sigi ka i ke Izirayeli mara mɔ̀gɔw korɔsibaga ye. Ele bɛna ne darakumaw lamɛn, ka to ka o lasomi ne ye.

⁸Ni ne k’a fɔ mɔ̀gɔjugu ma ko: ‘Ele mɔ̀gɔjugu, sigiya t’a ra, i bɛna sa!’ Ni i ma kuma mɔ̀gɔjugu fɛ k’a lasomi a ta tagamacogo ko ra, o mɔ̀gɔjugu bɛna sa a ta terenbariya koson, nka ne bɛna a ta saya kunko ben ele le kan.

⁹” ‘Nka ni ele koni ka mɔ̀gɔjugu lasomi ko a ye bo a ta sirajugu kan, ni ale ma bo a ta sirajugu kan, o tuma a be sa a ta terenbariya koson, nka ele be bosi o kunko ma.’ “

Ni mɔ̀gɔjugu ka kojugu dabra a be kisi

¹⁰”Ayiwa, adamaden, a fɔ Izirayeli mara mɔ̀gɔw ye ko: Aw be to k’a fɔ ko: ‘Anw ta hakekow, ani an ta jurumunw be an kan minke, o le be an halakira; an be se ka kisi cogo di?’

¹¹A fɔ o ye ko: ‘Ne be kari ko sigiya t’a ra, ne le ye Ala panaman ye, Dunupatigi Ala ko ten; mɔ̀gɔjugu ye faga, o man di ne ye; a ye a jogo yelema, ka kisi, o le ka di ne ye. Aw ye seko, aw ye seko ka bo aw ta sirajuguw kan! Aw kana na a to aw ye sa, aw Izirayeli mara mɔ̀gɔw.’

¹²”Ayiwa, adamaden, a fɔ i ta jamana mɔ̀gɔw ye fana ko: ‘Ni mɔ̀gɔ terennin do ka hakeko do ke lon o lon, a ta terenninya tena a kisi o lon na. Ni mɔ̀gɔjugu k’a ta juguya dabra lon o lon, a ta juguya tena a to a ye halaki tuun; o cogo kelen na, ni mɔ̀gɔ terennin ka jurumun ke lon o lon, a ta terenninya tena a to a ye bosi o lon na.’

¹³Hali ni ne k’a fɔ mɔ̀gɔ terennin ma ko sigiya t’a ra, a bɛna kisi, ni ale k’a boromala a ta terenninya ma ka kojugu ke, a ta terenninyakow si tena jate tuun; a ka kojugu min ke, a be sa o koson.

14Hali ni ne k'a fɔ mɔgɔjugu ma ko: 'Sigiya t'a ra, ele bɛna sa!' Ni a ka a ta jurumun dabra, ka can ni terenninya sira tagama,

15jurunantigiw tun ka o borofɛn minw di a ma ka o ta juruw tɔnɔmasigi, ni mɔgɔjugu ka o fɛnw kɔsegi o ma, ka mɔgɔw ta fɛn sɔnyaninw kɔsegi o ma, Ala ta cifɔnin minw bɛ mɔgɔ kisi, ni a ka o sira tagama, ni a ma terenbariyako kɛ tuun, ayiwa, sigiya t'a ra, a bɛna kisi, a tɛ sa a ta kojugu kosɔn.

16A tun ka jurumun minw bɛɛ kɛ, o si tɛna jate tuun. A bɛ can ni terenninya sira tagama minkɛ, sigiya t'a ra, a bɛ kisi o sababu ra.

17"O bɛɛ n'a ta, i ta jamana mɔgɔw b'a fɔra ko: 'Matigi ta siraw bennin tɛ!' Nka olugu yɛrɛ ta siraw le bennin tɛ.

18Ni mɔgɔ terennin k'a ta terenninya dabra ka kojugu kɛ, a bɛ sa a ta kojugu kosɔn.

19Ni mɔgɔjugu k'a ta juguya dabra ka can ni terenninya sira tagama, a bɛ kisi o sababu ra.

20"Aw b'a fɔ ko: 'Matigi ta siraw bennin tɛ.' Ayiwa, ne bɛna aw ta kiti tige ka kapa ni aw bɛɛ kelen kelen ta tagamacogo le ye, aw Izirayɛli mara mɔgɔw kɔni!"

Izirayɛli jamana halakicogo

21Izirayɛlimɔgɔw minanin ka taga Babilɔni, o san tan ni flanan, karo tannan, tere looru, mɔgɔ dɔ bɔsira, ka bori ka bɔ Zeruzalɛmu ka na ne fɛ, ka n'a fɔ ne ye ko o ka Zeruzalɛmu dugu mina.

22Matigi Ala tun k'a boro la ne kan lon min wulada fɛ, o lon dugusagbɛ le ra, o cɛ boribagatɔ tun nana. Sani a ye se ne fɛ sɔgɔma, o y'a sɔrɔ Matigi Ala tun ka ne da labla. Ne da tun lablara, ne tun tɛ bobo ye tuun.

23Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

24"Adamaden, mɔgɔ minw siginin bɛ nin tomow cɛ ra Izirayɛli mara ra yi, olugu b'a fɔra ko: 'Ibrahim kelen dɔrɔn tun lo, o bɛɛ n'a ta, jamana dira a ma. Ayiwa, anw minw ka ca, jamana dira anw fana ma sisan k'a kɛ anw ta ye.'

25Ayiwa, a fɔ o mɔgɔw ye ko Dunupatigi Ala ko: Aw bɛ jufasogow domu ni a jori ye, aw bɛ aw ja lɔ aw ta jow le ra, aw bɛ mɔgɔ faga! Ayiwa, aw bɛ se ka jamana sɔrɔ o ra cogo di?

26Aw jigi bɛ aw ta kɛrɛkɛmuruw le kan, aw bɛ ko haramuninw kɛ, aw bɛɛ bɛ jɛn ni aw mɔgɔrɔgɔn ta muso ye k'a lebu. Aw bɛ se ka jamana sɔrɔ o ra cogo di?

27"A fɔ o ye fana ko Dunupatigi Ala ko: Ne bɛ kari ko sigiya t'a ra, ne le ye Ala panaman ye, ko mɔgɔ minw siginin bɛ o tomow cɛ ra, ko kɛrɛkɛmuru bɛna olugu faga. Minw bɛ kongo kɔnɔ, ne bɛna olugu kɛ waraw ta domuni ye. Minw bɛ farawow, ani kuruwow kɔnɔ, banajuguw bɛna olugu faga yi.

²⁸Ne bena jamana cen k'a ke yɔɔ lakolonba ye. Baraka min be yerebonya blara o ra, ne bena o baraka ban. Izirayeli kuruyɔɔw bena ke yɔɔ lakolonw ye; mɔgɔ si tena teme yi tuun.

²⁹O ka o ko haramunin minw bee ke, ni ne nana jamana cen k'a ke yɔɔ lakolonba ye o ko haramuninw bee kosɔn tuma min na, o tuma o bena a lon ko ne le ye Matigi Ala ye.

³⁰"Adamaden, ele kɔni, i ta jamana mɔgɔw be to ka ele ta ko le fɔ kogow kere fe, ani bondaw ra; o b'a fɔ jɔgɔn ye ko: 'Aw ye na, an ye taga Matigi Ala ta kuma lamɛn!'

³¹O ra, ne ta mɔgɔw camanba be taga, ka taga sigi i ja kɔɔ. O be i ta kumaw lamɛn, nka o te a ke; kumadimanw be o da ra, k'a sɔɔ natabaya le be o jusukun na.

³²Ele kera o fe i ko dɔnkirilabagaruman, kandiman, min ta dɔnkiri ka di. O be i ta kumaw lamɛn, nka o te ke a kebagaw ye.

³³"O kosɔn i be ko minw fɔra, ni o kow nana ke tuma min na, sigiya t'a ra, a fana bena ke, o tuma o bena a lon ko can ra cira dɔ le tun be olugu ce ra."

Ezekiyeli 34

Ala ka Izirayeli jamana jamɔgɔw jaraki

¹Matigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

²"Adamaden, ciraya ke Izirayeli jamana jamɔgɔw kama; ciraya ke k'a fɔ o ye, k'a fɔ jamɔgɔw ye ko Dunɔɔatigi Ala ko: Bɔnɔ bena aw Izirayeli jamana jamɔgɔw sɔɔ, aw minw be aw jantora aw yere le ra. Yala begankɔɔsibaga man kan k'a janto beganw le ra wa?

³Aw ka began tɔɔninw sogo domu , ka o siw ke ka aw yere fiyerebɔ; aw ka began tɔɔninw faga. Aw ma aw janto beganw na.

⁴Aw ma desebagatɔw demedeme, aw ma banabagatɔw flake; aw ma began mandimininw ta joriw siri; minw mabɔra begankuru ra, aw ma taga olugu gbengben ka na ni o ye; minw tununa, aw ma taga olugu yɔɔɔini. Nka aw ka aw ta fanga sigi o kan, ka o minako juguya, ka fariya o ma.

⁵O janjanna sabu gbenbaga ma sɔɔ o ra; o janjanna minke, o kera kongowaraw bee ta domuni ye.

⁶Ne ta beganw be yaala o kun fe kuruw bee kan, ani kongoriw bee kan; o janjanna jamana fan bee ra. Mɔgɔ si te o yɔɔɔinina, mɔgɔ si te o kɔɔsira.

⁷" O kosɔn, aw jamɔgɔw, aw ye Matigi Ala ta kuma lamɛn!

⁸Ne be kari ko sigiya t'a ra, ne le ye Ala panaman ye, Dunupatigi Ala ko ten: Aw k'a to mɔgɔw ka ne ta beganw mina, k'a to ne ta beganw kera kongowaraw be ta domuni ye, sabu gbɛnbaga tɛ o ra. Ne ta begankɔrsibagaw tɛ ne ta beganw yɔrɔpinina; o be o jantora o yere le ra, o tɛ o jantora beganw na.

⁹Ayiwa, i n'a fɔ a be ten, aw begankɔrsibagaw, aw ye Matigi Ala ta kuma lamɛn!

¹⁰Dunupatigi Ala ko: A flɛ, ne bɛna wuri begankɔrsibagaw kama. Ne bɛna ne ta beganw kopininka o fɛ; ne tɛna a to o ye o janto ne ta beganw na tuun, ni o tɛ, o bɛna to ka o janto o yere le ra. Ne bɛna ne ta beganw sama ka bɔ o da ra; ne ta beganw tɛna kɛ o ta domuni ye tuun.' "

Ala yere bɛna a janto a ta beganw na

¹¹"Ayiwa, Dunupatigi Ala ko: A flɛ, ne yere le bɛna ne ta beganw yɔrɔpini ka o gbɛngbɛn.

¹²Ni begankɔrsibaga be ni beganw ye, ni beganw janjanna a be o gbɛngbɛn cogo min na, ne fana bɛna ne ta beganw gbɛngbɛn o cogo le ra; ni o yeregera ka taga yɔrɔ o yɔrɔ, ne bɛna taga o yɔrɔw be ra ka taga o bɔsi, hali ni san le finna o lon na ka yɔrɔ be kɛ dibi ye.

¹³Ne bɛna o labɔ siya tɔw cɛ ra, ka o labɔ jamana tɔw ra, ka o lajɛn, ka sekɔ ka taga ni o ye o yere ta jamana ra. Ne be taga a to o ye domuni kɛ Izirayeli kuruw kan, ani a jidaw ra, ani mɔgɔw be jamana yɔrɔ o yɔrɔ ra.

¹⁴Ne bɛna taga ni o ye yɔrɔpumanw le ra; o marayɔrɔ bɛna kɛ Izirayeli jamana kuruw sanfeyɔrɔw ra. O bɛna laganfiya o beganmarayɔrɔ pumanmanw na, ka bin nugunin caman sɔrɔ k'a domu Izirayeli kuruw kan.

¹⁵Ne yere le bɛna ne janto ne ta beganw na, k'a to o ye laganfiya. Dunupatigi Ala ko ten.

¹⁶Minw tununa, ne bɛna taga olugu yɔrɔpini, minw mabɔra sagakuru ra, ne bɛna taga olugu gbɛngbɛn ka na ni o ye; ne bɛna began mandimininw ta joriw siri, ka banabagatɔw demɛdemɛ. Nka began tɔrɔnin barakamanw, ne bɛna olugu halaki; sabu ne bɛna beganw be kɔrɔsi ka kapa ni terenninya le ye."

Ala bɛna beganw bɔ jɔgɔn na

¹⁷" 'Ayiwa, aw kɔni, ne ta beganw, Dunupatigi Ala ko: A flɛ, ne be kiti tige sagadenw ni jɔgɔn cɛ, ka kiti tige sagajigiw ni bakɔrɔninw cɛ.

¹⁸Aw be domuni kera yɔrɔpuman minw na, o ma aw wasa, fɔ aw belɛn be bin tɔ dɔndɔn ni aw senw ye! Aw be jipuman min minna, o fana ma aw wasa, fɔ aw belɛn be aw senw don ji tɔ ra k'a pa duuru!

¹⁹Aw ka bin minw dɔndɔn ni aw senw ye, ne ta began tɔw ka kan ka o le domu; aw ka ji min duuru ni aw senw ye, o ka kan ka o le min.

20” ‘O kosɔn, Dunupatigi Ala be min fɔ aw ye, o fle nin ye: Ne yere le bena kiti tige sagaden tɔrɔninw, ani sagaden fasaninw ce.

21I n’a fɔ aw began tɔrɔninw ka began barakantanw bee jɔnɔjɔni ni aw keren ni aw kamankunw ye, ka o tu ni aw gbanw ye, fɔ ka o gben ka bɔ kene ma, ka o janjan,

22o kosɔn ne bena ne ta beganw bɔsi, janko mɔgɔw kana o mina; ne bena kiti tige sagadenw ni jɔgɔn ce.

23Ne bena begankɔrsibaga kelenpe le sigi o kunna, min ye ne ta jɔnce Dawuda ye. Ale bena a janto o ra, ka ke o kɔrsibaga ye.

24Ne Matigi Ala, ne le bena ke o ta Ala ye; ne ta jɔnce Dawuda bena ke o kuntigi ye. Ne Matigi Ala, ne le kumana.

25” ‘Ne bena hera jenjɔgɔnya* le don ni o ye; ne bena kongowaraw bee ban ka bɔ jamana kɔnɔ. O bena sigi kongokolon kɔnɔ, ka sunɔgɔ yirituw kɔnɔ hera ni laganfiya ra.

26Ne bena o yɔrɔw, ani ne ta kongori kerefeɣɔrɔw ke yɔrɔ barakamanw ye; ne bena sanji ben a wagati ra, k’a ke sanji barakamanw ye.

27Kongoyiriw bena den, senefenw bena ja. O bena sigi hera ni laganfiya ra o ta dugukolo kan. O tun ka fanga min sigi o kan, ne bena o fanga yiri kari ka bɔ o kan na; minw tun ka o jɔnyamina, ne bena o bɔsi ka bɔ olugu boro. Ni o kera, o bena a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.

28Siya tɔw tena o borofenw ce tuun, kongowaraw tena o domu tuun. O bena sigi hera ni laganfiya ra, mɔgɔ si tena o tɔrɔ tuun.

29Ne bena senekɣɔrɔ dɔ laben o ye, yɔrɔ min ka tɔgɔba sɔrɔ a dugukolo ta diya kosɔn. Kɔngɔ tena ben o kan tuun jamana kɔnɔ, siya tɔw fana ta mafiyenyari tena se o ma tuun.

30Ni o kera, o bena a lɔn ko ne Matigi Ala, o ta Ala, ko ne be ni o ye, ko olugu le ye ne ta mɔgɔw ye, olugu minw ye Izirayeli mara mɔgɔw ye. Dunupatigi Ala ko ten.

31” ‘Aw minw ye ne ta sagaw ye, ne ta beganmarayɔrɔ ta sagaw, aw ye adamadenw le ye; ne le ye aw ta Ala ye. Dunupatigi Ala ko ten.’ “

Ezekiyeli 35

Edɔmukaw ta kiti

1Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

2”Adamaden, i pasin Seyiri kuru fan fe, i ye ciraya ke a kama!

3A fɔ a ye ko Dunupatigi Ala ko: Ne bena wuri i kama, ele Seyiri kuru. Ne bena ne boro kɔrɔta i kama, ka i halaki ka i ke yɔrɔ lakolonba ye.

⁴Ne bena i ta duguw ke tomow ye, ka i ta jamana ci k'a ke yoro lakolon ye; ni o kera, i bena a lon ko ne le ye Matigi Ala ye.

⁵"Izirayelimogow koninya be ele jusu ra wagati bee; ele le ka o don o juguw boro, k'a to o juguw ye ben o kan ni kerekemuru ye, k'a soro o deguninba tun lo; Ala tun be o ta terenbariyaw hake le bora o ra, sabu o ta terenbariyaw tun sera a dan ma.

⁶O koson, ne be kari ko sigiya t'a ra, ne le ye Ala panaman ye, Dunupatigi Ala ko ten, ne bena fagariba lase ele ma; fagari bena tugu i ko. I n'a fo i ma mogofaga koninya, o tuma fagari fana bena tugu i ko.

⁷Ne bena Seyiri kuru cen k'a ke yoro lakolonba ye; minw tun be tagakasegi kera o yorow ra, ne bena olugu bee halaki.

⁸Ne bena i ta kuruyorow fa mogofaganinw na. O bena i ta mogow faga ni kerekemuru ye ka o suw benben kongoriw kan, ani kurufurancow ra, ani kojjiw ra.

⁹Ne bena i ta jamana ke yoro lakolon ye; a bena to o cogo le ra wagati bee. Mogow si tena sigi i ta duguw konow tuun. Ni o kera, aw bena a lon ko ne le ye Matigi Ala ye.

¹⁰"I k'a fo ko: 'Nin siya fla, ani nin jamana fla bee bena ke ne ta le ye; anw bena o ta ka o ke an yere ta ye, hali ni Matigi Ala signin be yi!'

¹¹Ayiwa, o koson ne be kari ko sigiya t'a ra, ne le ye Ala panaman ye, Dunupatigi Ala ko ten, ko i ka o koninya ka o mina ni dimi ni pangboya min ye, ne bena ele fana mina o cogo kelen le ra; ne bena kiti ben i kan, ka o ke sababu ye ka ne ta sebagaya yira olugu ra.

¹²Ni o kera, i bena a lon ko i ka kumajugu minw bee fo Izirayeli ta kuruw ma, ko ne Matigi Ala ka o bee men. I ko: 'A kera yoro lakolon le ye, a kera an ta domuni le ye!'

¹³Aw ka aw yere bonya ne na korow ni dabayakumaw ye; aw ka kuma caman fo ne kama; ne ka o bee men.

¹⁴"Ayiwa, Dunupatigi Ala ko: Dunupa bee lajennin bena ninsondiya wagati min na, o wagati ra ne bena aw halaki, ka aw ta jamana ke yoro lakolon ye.

¹⁵Izirayeli mara mogow ta yoro cira k'a ke yoro lakolon ye minke, ele nagarira o ra; ayiwa, ne bena ele fana ke o cogo ra; ele fana bena ci ka ke yoro lakolon ye, ele Seyiri kuru ni Edomu mara bee lajennin; ni o kera, aw bena a lon ko ne le Matigi Ala ye."

Ezekiyeli 36

Ala bena Izirayeli juguw kere

¹"Adamaden, ele ye ciraya ke ka kuma Izirayeli kuruw fe, k'a fo o ye ko: Aw Izirayeli kuruw, aw ye Matigi Ala ta kuma lamem!

- ²Dunupatigi Ala ko: I n'a fɔ aw juguw k'a fɔ aw ma ko: 'Ŋnhɔn, nin kurukɔrɔw kera anw ta le ye sisan!'
- ³O ra ele ye ciraya ke k'a fɔ ko Dunupatigi Ala ko: Ayiwa, i n'a fɔ o ka aw halaki fan bɛɛ ra, ka aw minako juguya, ka aw ta yɔrɔ ke siya wɛrɛw ta ye, k'a to bɛɛ ka aw lɔgɔbɔ, ka aw nɛni, ka aw tɔgɔ cɛn siya tɔw cɛ ra,
- ⁴o kosɔn, aw Izirayeli kuruw, aw ye Dunupatigi Ala ta kuma lamɛn! Dunupatigi Ala bɛ kuma kuruw, ani kongoriw, ani kɔdingaw, ani kurufurancɛw, ani tomo lakolonw, ani dugu lakolonw fɛ; siya minw siginin bɛ aw kɛrɛ fɛ, olugu ka o yɔrɔ mɔgɔw borofɛnw cɛ, ka o lɔgɔbɔ.
- ⁵Ayiwa, Dunupatigi Ala ko: Sigiya t'a ra, ne jusu gbanninba le bɛ nin kumaw fɔ siya tɔw ye, ani Edɔmu mara bɛɛ lajennin ye; sabu o jusu diyaninba ni o ta kɔnɔnɔjuguya kosɔn, o ka ne ta jamana ta k'a ke o yɛrɛ ta ye, janko k'a bɛganmarayɔrɔw sɔrɔ.
- ⁶Ayiwa, ciraya ke Izirayeli jamana ta ko ra! A fɔ a kuruw, ani a kongoriw, ani a kɔdingaw, ani kurufurancɛw ye ko Dunupatigi Ala ko: A flɛ, ne jusu gbanninba ni ne fariyaninba le bɛ nin kumaw fɔra, sabu siya tɔw ka aw mafiyɛnya.
- ⁷O ra, Dunupatigi Ala ko: Ne bɛ ne boro kɔrɔta ka kari ko sigiya t'a ra, ko siya minw ka aw lamini, olugu fana bɛna mafiyɛnya.
- ⁸"Aw kɔni, aw Izirayeli kuruw, aw ta yiriw bɛna yiriborow bɔ, ka den ke ne ta mɔgɔw ye, minw ye Izirayelimɔgɔw ye; sabu aw sekɔtuma sera ka na aw ta jamana ra.
- ⁹Ne natɔ flɛ aw fɛ, ne bɛna ne janto aw ra; ne bɛna aw sɛnɛ, ka aw dan.
- ¹⁰Ne bɛna aw ta mɔgɔw caya Izirayeli mara bɛɛ lajennin na. Mɔgɔw bɛna sigi duguw kɔnɔ tuun; o bɛna tomokɔrɔw lɔ kokura.
- ¹¹Ne bɛna aw ta mɔgɔw, ani aw ta bɛganw caya; o bɛna caya ka den caman sɔrɔ. Ne bɛna aw caya k'a ke i n'a fɔ aw tun bɛ cogo min na fɔlɔfɔlɔ; ne bɛna kɔɔuman caman ke aw ye ka tɛmɛ hali fɔlɔ ta kan. Ni o kera, aw bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.
- ¹²Ne bɛna a to mɔgɔw ye tagama aw ta dugukolo kan tuun, minw ye ne ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw ye; o bɛna ele Izirayeli dugukolo ta, k'a ke o ta jamana ye. Jamana wɛrɛ tɛna o bɔnɔ o ta denw na tuun.
- ¹³"Dunupatigi Ala ko: I n'a fɔ o b'a fɔra ele Izirayeli jamana ma ko ele bɛ mɔgɔw domu, ko i bɛ i yɛrɛ ta siyamɔgɔw bɔnɔ o denw na,
- ¹⁴ayiwa, ele Izirayeli jamana tɛna mɔgɔ si domu tuun, i tɛna i yɛrɛ ta siyamɔgɔw bɔnɔ o ta denw na tuun. Dunupatigi Ala ko ten.

15Ne tena a to siya tɔw ye i mafiyenya tuun; jamana werɛ mɔgɔw tena i lamaroya tuun. I tena ke i yerɛ ta siya bensababu ye tuun. Dunupatigi Ala ko ten.”

Ala bɛna Izirayɛlimɔgɔw lajɛn kokura

16Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

17”Adamaden, wagati min Izirayɛli mara mɔgɔw tun bɛ o ta jamana ra, o tun ka o ta jamana lanɔgɔ o ta tagamacogo ni o ta kɛwalew fɛ. O tagamacogo tun ka o lanɔgɔ ne na kɔrɔ i ko muso ta jori b’a lanɔgɔ cogo min na a ta landa wagati ra.

18O kosɔn ne ka ne ta jusugban ben o kan, sabu o tun ka mɔgɔw faga jamana kɔnɔ, ka jamana lanɔgɔ ni o ta jow ye.

19Ne ka o janjan siya tɔw cɛ ra, ka o yerɛgɛ ka taga jamana werɛw ra; ne ka kiti ben o kan ka kaɲa ni o ta tagamacogo ni o ta kɛwalew le ye.

20”O tagara siya tɔw cɛ ra minke, ni o sera yɔrɔ o yɔrɔ, o bɛ ne tɔgɔ saninman cɛn o yɔrɔw bɛɛ ra, sabu mɔgɔw tun b’a fɔra o ma ko: ‘Matigi Ala ta mɔgɔw tun lo, nka a ka o labɔ a ta jamana ra.’

21O ra, ne ka ne hakiri to ne tɔgɔ saninman na, sabu Izirayɛli mara mɔgɔw tagara siya minw cɛ ra, o ka ne tɔgɔ saninman cɛn o siyaw cɛ ra.

22”Ayiwa, a fɔ Izirayɛli mara mɔgɔw ye ko Dunupatigi Ala ko: Izirayɛli mara mɔgɔw, ne tena nin kow ke aw le kosɔn; ne bɛna a ke ne yerɛ tɔgɔ saninman le kosɔn, aw tagara siya tɔw cɛ ra ka taga ne tɔgɔ saninman min lanɔgɔ.

23Ne bɛna a yira mɔgɔ bɛɛ ra ko ne ta tɔgɔba ye tɔgɔ saninman le ye, ne tɔgɔ min cenna siyaw cɛ ra, aw ka ne tɔgɔ min cɛn siyaw cɛ ra. O ra, ni ne nana a yira siyaw ra aw sababu ra ko ne le ye Ala saninman ye, o tuma siyaw bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye; Dunupatigi Ala ko ten.

24”Ne bɛna aw ta ka aw labɔ siyaw cɛ ra; ne bɛna aw labɔ jamanaw bɛɛ ra ka aw lajɛn, ka na ni aw ye aw ta dugukolo kan.

25Ne bɛna ji saninyanin dɔ seriseri aw kan ka aw saninya; ne bɛna aw saninya ka bɔ aw ta saninyabariya bɛɛ ra, ka aw bɔ aw ta josɔn bɛɛ ra.

26Ne bɛna jusukunkura di aw ma, ka hakirikura di aw ma; jusukungbɛlɛn min bɛ aw kɔnɔ i ko kabakuru, ne bɛna o bɔ yi, ka jusukunɲuman di aw ma.

27Ne bɛna ne yerɛ nin don aw kɔnɔ, k’a to aw ye ne ta cifɔninw sira tagama, ka aw janto ne ta kolatigeninw na, ka o ke.

28Ne tun ka jamana min di aw bɛmaw ma, aw bɛna taga sigi o jamana ra; aw le bɛna ke ne ta mɔgɔw ye, ne le fana bɛna ke aw ta Ala ye.

29Ne bɛna aw kisi ka bɔ aw ta ko saninyabariw bɛɛ ra. Ne bɛna siman wele ka na aw fɛ, k’a caya kosebɛ; ne tena kɔngɔ ben aw kan tuun.

³⁰Ne bena yiridenw caya, ka simanw na kongo kɔnɔ, janko domunisɔrɔbariya ta maroya kana na aw sɔrɔ tuun siya tɔw ce ra.

³¹Ni o kera, aw bena aw hakiri jigi aw ta tagamacogojuguw ra, ani aw ka ko benbari minw ke; aw bena jigi aw yere ra, aw ta terenbariyakow, ani aw ta ko haramuninw kosɔn.

³²Nka aw ka kan k'a lon ko ne te nin kera aw le kosɔn; Dunupatigi Ala ko ten. O ra, aw Izirayeli mara mɔgɔw, aw ka kan ka maroya fɔ ka aw kun suuru aw tagamacogo kosɔn!

³³"Dunupatigi Ala ko: Lon min ne bena aw saninya ka bɔ aw ta terenbariyaw bee ra, o lon na ne bena mɔgɔw caya duguw kɔnɔ tuun; aw bena tomow lɔ kokura.

³⁴Dugukolo lakolonw bena sene tuun, sani a ye ke yɔrɔ lakolon ye teme bagaw bee na kɔrɔ.

³⁵O bena a fɔ ko: 'E, nin jamana min tun ye yɔrɔ lakolon ye, o le kera sisan i ko Edeni yiritu! Nin dugu minw tun cira ka ke tomow ye, ani yɔrɔ lakolonw, olugu le lɔra tuun ka ke dugu barakamanw ye, fɔ ka o fa mɔgɔw ra!'

³⁶Siya minw bena to aw kere fe, olugu bena a lon ko yɔrɔ min tun benna, ko ne Matigi Ala le ka o lɔ kokura; ko yɔrɔ min tun kera yɔrɔ lakolon ye, ko ne le ka yiriw turu o ra. Ne Matigi Ala, ne le kumana, ne le bena o ke.

³⁷"Dunupatigi Ala ko: Ne bena sɔn ka Izirayeli mara mɔgɔw ta daariri lamɛn, ka min ke o ye tuun, o fle nin ye: Ne bena o ta mɔgɔw caya i ko sagakuruw.

³⁸Dugu minw ye tomow ye bi, olugu bena fa mɔgɔw ra, k'a ke i ko sagakuruw; o bena ke i ko saraka beganw, i ko o begankuru minw be taga Zeruzalemu dugu fa, panagbe wagatiw ra. Ni o kera, o bena a lon ko ne le Matigi Ala ye."

Ezekiyeli 37

Mɔgɔkolo janinw ta tagamasiyen

¹Matigi Ala k'a boro la ne kan; Matigi Ala Nin ta se bagaya ka ne ta siko ra ka taga ne bla kurufurance dɔ ra. O yɔrɔ tun fara mɔgɔkolow le ra.

²A k'a to ne tagamana ka o yɔrɔ lamini. Ne k'a ye ko mɔgɔkolo camanba le tun be kurufurance ra; mɔgɔkolo jajaninw tun lo.

³Matigi Ala ka ne pininka ko: "Adamaden, yala nin kolow be se ka panamanya tuun wa?" Ne k'a jaabi ko: "E, Dunupatigi Ala, ele kelenpe le ka o lon."

⁴A k'a fɔ ne ye ko: "Ciraya ke nin kolow kan, k'a fɔ o ye ko: 'Kolo jajaninw, aw ye Matigi Ala ta kuma lamɛn!'

⁵Dunupatigi Ala b'a fɔ nin kolow ma ko: Ne bena nenekiri don aw ra, ka aw panamanya.

⁶Ne bɛna fasajuruw don aw ra, ka farisogo don aw ra, ka gbolo kɛ ka aw datugu; ne bɛna nɛnɛkiri don aw ra, aw bɛna ɲanamanya. Ni o kɛra, aw bɛna a lɔn ko ne le Matigi Ala ye.’ “

⁷Ayiwa, ne ka ciraya kɛ, i n’a fɔ a fɔra ne ye cogo min na. Wagati min ne bɛ ciraya kɛra, mankan dɔ bɔra, a kɛra i ko fɛnɲanaman dɔw lamagato mankan. Kolow gbaragbarara ɲɔɲɔn na, ka tugutugu ɲɔɲɔn na.

⁸Ne k’a fleri kɛ k’a ye ko fasajuruw donna o ra, farisogo donna o ra, gbolo ka o datugu; nka nɛnɛkiri tun tɛ o ra.

⁹Matigi Ala ko ne ma tuun ko: “Ciraya kɛ, i ye kuma nin fɛ! Adamaden, ciraya kɛ, k’a fɔ nin ye, ko Dunuɲatigi Ala ko: Nin, na ka bɔ dunuɲa fan naani na, ka na don nin suw kɔnɔ, janko o ye ɲanamanya.”

¹⁰Ayiwa, ne ka ciraya kɛ, i n’a fɔ Ala tun k’a fɔ ne ye cogo min na. Nin donna o ra; o ɲanamanyara, ka wuri ka lɔ o senw kan. Jama camanba tun lo.

¹¹Ayiwa, Matigi Ala ko ne ma ko: “Nin kolow ye Izirayeli mara mɔɲɔw bɛɛ le ye. Olugu le bɛ to k’a fɔ ko: ‘Anw kɛra i n’a fɔ nin kolo jajaninw, anw jigi tigera, anw ta banna!’

¹²Ayiwa, ciraya kɛ, k’a fɔ o ye ko Dunuɲatigi Ala ko: E, ne ta mɔɲɔw, ne bɛna aw ta kaburuw dayɛɛ, ka aw lawuri ka bɔ aw ta kaburuw kɔnɔ, ka aw lasekɔ ka taga Izirayeli jamana ra tuun.

¹³E, ne ta mɔɲɔw, ni ne nana aw ta kaburuw dayɛɛ tuma min na, ka aw lawuri ka bɔ aw ta kaburuw kɔnɔ, o tuma aw bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.

¹⁴Ne bɛna ne ta nin don aw kɔnɔ ka aw ɲanamanya; ne bɛna aw sigi aw ta dugukolo kan tuun. Ni o kɛra, aw bɛna a lɔn ko ne Matigi Ala, ko ne le kumana, ko ni ne ka min fɔ ko ne bɛ o kɛ. Matigi Ala ko ten.”

Ala bɛna Izirayeli maraw bɛɛ fara ɲɔɲɔn kan

¹⁵Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma tuun; a ko:

¹⁶“Adamaden, ele ye bere dɔ ta, k’a sɛbɛ o kan ko: ‘Zuda mara, ani Izirayelimɔɲɔ minw bɛ o mara ra.’ O kɔ, i ye bere dɔ wɛrɛ ta k’a sɛbɛ o kan ko: ‘Yusufu ta bere, min ye Efirayimu mara ye, ani Izirayelimɔɲɔ minw bɛɛ bɛ o mara ra.’

¹⁷O berew kun fla tugu ɲɔɲɔn na k’a mina, k’a kɛ i ko bere kelen; o fla ye kɛ i boro kɔnɔ i ko berenin kelen.

¹⁸“Ni i ta jamana mɔɲɔw ka i ɲininka ko: ‘Nin kɔrɔ ye min ye i fɛ, i tɛ o fɔ an ye wa?’

¹⁹o jaabi ko: ‘Dunuɲatigi Ala ko: Yusufu ta mara ni Izirayeli ta gba minw bɛ o mara ra, olugu ta bere min bɛ Efirayimu boro, ne bɛna o bere ta, ka o tugu Zuda ta bere ra, ka o bere fla kɛ bere kelen ye. O bɛna kɛ bere kelen le ye ne boro kɔnɔ.’

20"I bɛna sɛbɛri kɛ bɛrɛ minw kan, i yɛ o bɛrɛw mina i boro mɔgɔw ɲa kɔrɔ k'a to o y'a yɛ;

21a fɔ o yɛ ko: 'Dunupatigi Ala ko: A flɛ, Izirayelimɔgɔw tun tagara sigi siya minw cɛ ra, nɛ bɛna o ta ka bɔ o siyaw cɛ ra; nɛ bɛna o ta ka bɔ o yɔrɔw bɛɛ ra, ka o lajɛn, ka na ni o yɛ o yɛrɛ ta dugukolo kan.

22O bɛna kɛ siya kɛlɛn lɛ yɛ jamana kɔnɔ, Izirayeli ta kuruw kan. Masacɛ kɛlɛn lɛ bɛna sigi o bɛɛ kunnɔ; o tɛna kɛ siya fla yɛ tuun, o fana tɛna taran ka kɛ mara fla yɛ tuun.

23O tɛna o yɛrɛ lanɔgɔ ni o ta jow, ani o ta fɛn haramuninw yɛ tuun, walama ni o ta hakekow si yɛ tuun. O tora lanabariya ra ka jurumun minw bɛɛ kɛ, nɛ bɛna o kisi o bɛɛ ma, ka o saninya. O bɛna kɛ nɛ ta mɔgɔw yɛ, nɛ fana bɛna kɛ o ta Ala yɛ.

24" 'Nɛ ta jɔncɛ Dawuda lɛ bɛna kɛ o ta masacɛ yɛ. Kuntigi kɛlɛnpɛ lɛ bɛna kɛ o fɛ. O bɛna tugu nɛ ta kolatigeninw lɛ kɔ, ka nɛ ta cifɔninw kɛ, k'a sira tagama.

25Nɛ tun ka jamana min di nɛ ta jɔncɛ Yakuba ma, o bɛmaw tun sigira o jamana min na, o bɛna sekɔ ka taga sigi o jamana lɛ ra. O siginin bɛna to o jamana ra wagati bɛɛ, olugu ni o ta denw, ani o ta denw ta denw; nɛ ta jɔncɛ Dawuda bɛna kɛ o kuntigi yɛ wagati bɛɛ.

26Nɛ bɛna hɛra jɛnɲɔgɔnya* don ni o yɛ; o bɛna kɛ jɛnɲɔgɔnya wuribari lɛ yɛ ni o yɛ. Nɛ bɛna o sigi, ka o caya, ka nɛ ta yɔrɔ saninman* kɛ o cɛ ra wagati bɛɛ.

27Nɛ bɛna sigi o cɛ ra; nɛ bɛna kɛ o ta Ala yɛ, o bɛna kɛ nɛ ta mɔgɔw yɛ.

28Ni nɛ ta yɔrɔ saninman nana kɛ o cɛ ra wagati bɛɛ tuma min na, o tuma siya tɔw bɛna a lɔn ko nɛ lɛ Matigi Ala yɛ, min bɛ Izirayeli saninya.' "

Ezekiyeli 38

Gɔgi ta kiti

1Matigi Ala k'a ta kuma lase nɛ ma tuun; a ko:

2"Adamaden, i ɲasin Gɔgi ma, alɛ min yɛ Mesɛkikaw, ani Tubalikaw ta mara kuntigiba yɛ, Magɔgi ta jamana ra; ciraya kɛ a kama.

3A fɔ ko Dunupatigi Ala ko: Nɛ bɛna wuri ele Gɔgi kama, ele min yɛ Mesɛkikaw, ani Tubalikaw ta mara kuntigiba yɛ.

4Nɛ bɛna i ta sira yɛlɛma, ka i mina, ka nɛgɛ don i dagbaga ra, ka i sama ka i labɔ, i ni i ta kɛrɛkɛjama bɛɛ lajɛnnin: i ta sow, ani i ta sotigi minw bɛɛ masirinin lo ka ɲa kɛrɛ kama, ani i ta jama camanba, nɛgɛbɛnnan belebele ni a fitini bɛ minw boro, ani kɛrɛkɛmuru bɛ minw bɛɛ boro.

5Pɛrɛsikaw, ani Etiyopikaw, ani Putikaw ta kɛrɛkɛjamaw fana bɛna na fara i kan, nɛgɛbɛnnan ni nɛgɛfugula bɛ o bɛɛ fɛ.

⁶Gomeri ni a ta kerekejama bɛɛ, ani Togarima mara mɔgɔw, minw bɛ fɔ sahiliyanfan jamana dan na, olugu ni o ta kerekejama bɛɛ bɛna fara i kan, ani kerekejama camanba wɛrɛw.

⁷" I yɛrɛ labɛn, i yɛrɛ cɛsiri, ele ni jamaba min ka i lamini; sabu ele le bɛna kɛ o ta namɔgɔ ye.

⁸Ni wagatijan temena, o bɛna aw wele ka aw lajɛn kɛrɛ kama. San caman temenin kɔ, aw bɛna taga jamana dɔ kama. O jamana mɔgɔw bɛna bɔsi kerekemuru boro , ka bɔ siya caman cɛ ra ka na lajɛn Izirayeli kuruw kan, kuru minw tun kɛra tomow ye fɔɓfɔɓ. O mɔgɔw bɛna bɔ siya dɔw le cɛ ra ka na, o bɛɛ bɛna sigi hera ni laganfiya ra.

⁹Aw bɛna taga ben o kan i ko sanfɔɓɔba; aw bɛna kɛ i ko sankaba, ka o ta jamana bɛɛ datugu, aw ni aw ta kerekejama bɛɛ, ani jama camanba minw bɛna kɛ ni aw ye.'

¹⁰"Dunupatigi Ala ko: O wagatiw ra, miiriya dɔw bɛna don ele Gɔgi jusu ra; i bɛna dabarijugu dɔ le siri.

¹¹I bɛna a fɔ ko: Ne bɛna taga jamana lablanin dɔ kama, ka taga ben o mɔgɔ nasumaninw kan, minw siginin bɛ hera ni laganfiya ra o ta sow kɔnɔ, o ma sɔmi foyi ra. O ma o ta dugu lamini ni kogo ye ka dondaw, ani sɔgɔnanw kɛ o ra.

¹²Ayiwa, o yɔrɔ minw tun kɛra tomow ye fɔɓfɔɓ, sani mɔgɔw ye na sigira a ra, o yɔrɔ min mɔgɔw bɔra siya wɛrɛ le ra ka na, bɛganw, ani naforow bɛ mɔgɔ minw fɛ, o mɔgɔ minw siginin bɛ dunupa cɛmance ra, ele bɛna taga ben olugu le kan ka o borofɛnw cɛ; i bɛna i boro se o yɔrɔ le ma.

¹³Sabakaw, ani Dedankaw, ani Tarisisi ta jagokebagaw, ani o ta kuntigiw bɛɛ bɛna a fɔ i ye ko: Ele nana naforo le cɛ wa? I ka nin kerekejama lajɛn ka na ben nin mɔgɔw le kan ka o ta warigbɛ ni o ta sanin cɛ, ka o ta bɛganw, ani o ta naforow mina, ka fɛn caman mina o ra kɛ!"

¹⁴"Ayiwa, adamaden, ciraya kɛ! A fɔ Gɔgi ye ko: 'Dunupatigi Ala ko: Lon min ne ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw bɛna taga sigi hera ni laganfiya ra, ele bɛna bɔ o lon kala ma.

¹⁵Ni o lon sera, i bɛna na ka bɔ i sigiyɔrɔ ra, fɔ sahiliyanfan jamana dan na yi, ele ni i ta jama camanba min bɛ ni i ye; o bɛɛ yelennin bɛ sow kan, jama camanba, kerekejama!

¹⁶Gɔgi, i bɛna na ne ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw kama, ka kɛ i ko sankaba min bɛ jamana datugu. Ni wagatijan temena, o ko bɛna kɛ. Ne bɛna i ci ne ta jamana kama, janko ne bɛna min kɛ i ra, o ye kɛ sababu ye ka ne ta saninmanya yira siya tɔw ra, k'a to olugu fana ye ne lɔn.'

¹⁷”Dunupatigi Ala ko: Yala ne tun ma ele ko le fɔ kabini fɔɔfɔɔ ne ta jɔnw sababu ra wa, minw ye Izirayeli ta ciraw ye? O wagatiw ra, olugu ka o ciraya ke san caman, k’a fɔ ko ne bɛna ele ci ka na ne ta mɔgɔw kama.

¹⁸Nka o lon na kɔni, lon min na ele Gɔgi bɛna na Izirayeli mara kama, o lon na ne ta jusugban bɛna wuri fɔ ka juguya; Dunupatigi Ala ko ten.

¹⁹Ne ta fariya ni ne ta dimiba kosɔn, ne b’a fɔ ko sigiya t’a ra, o lon na kɔni, dugukoloyereyereba le bɛna ke Izirayeli mara ra.

²⁰Kɔgɔji jɛgɛw, ani sanfekɔnɔw bɛna yerere ne ja kɔrɔ, ani kongosogow, ani fen fofota minw bɛɛ bɛ fofɔ dugu ma, ani adamaden minw bɛɛ bɛ dugukolo kɔ kan. Kuruw bɛna dabiri, kuru jigijigiw ta faraw bɛna karikari, kogow bɛɛ bɛna benben.

²¹Ne bɛna kerɛkemuru wele ka na Gɔgi kama ne ta kuruw bɛɛ kan; Dunupatigi Ala ko ten. Gɔgi ta mɔgɔw bɛɛ kelen kelen bɛ na o ta kerɛkemuru ta o yerɛ balema kama.

²²Ne bɛna kiti ben o kan ka banajuguw, ani fagari lase o ma; ne bɛna sanjiba ni sanberɛw, ani tasuma ni kiribi lajigi o kan, ani o ta kerɛkejama kan, ani jama camanba min bɛ ni o ye.

²³O ra, ne bɛna ne ta bonya ni ne ta saninmanya yira; ne bɛna o ke sababu ye k’a to siya caman ye ne lɔn, k’a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.”

Ezekiyeli 39

Gɔgi labancogo

¹”Adamaden, ciraya ke Gɔgi kama tuun, k’a fɔ ko: ‘Dunupatigi Ala ko: Ne bɛna wuri ele Gɔgi kama, ele min ye Mesɛkikaw, ani Tubalikaw ta kuntigiba ye.

²Ne bɛna i ta sira yeɛma, ka i mina ka i labɔ fɔ sahiliyanfan jamana dan na, ka na ni i ye Izirayeli kuruw kan.

³O kɔ, ne bɛna i ta kalan bugɔ k’a ben ka bɔ i numanboro kɔnɔ, ka i ta biɛw benben ka bɔ i kininboro kɔnɔ.

⁴I bɛna ben ka sa Izirayeli kuruw kan, ele ni i ta kerɛkejama kan, ani jama tɔ minw bɛ ni i ye; ne bɛna i ke dugaw ta domuni ye, ani kɔnɔ suguyaw bɛɛ, ani kongowaraw.

⁵I bɛna ben ka sa kongo kɔnɔ, sabu ne le kumana; Dunupatigi Ala ko ten.

⁶Ne bɛna tasuma lajigi Magɔgi jamana kan; minw siginin bɛ hera ni laganfiya ra kɔgɔji kɔfejama kan, ne bɛna tasuma lajigi olugu fana kan. Ni o kɛra, o bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.

⁷Ne bena ne tɔɔ saninman yira ne ta mɔɔw ra, minw ye Izirayelimɔɔw ye. Ne tena sɔn k'a to ne tɔɔ saninman ye cɛn tuun. Ni o kɛra, siya tɔw bena a lon ko ne le ye Matigi Ala ye, Izirayeli ta Ala saninman.

⁸A flɛ, nin kow bɛ nana yi, a fana bena kɛ; Dunupatigi Ala ko ten. Ne tun ka lon min ko fɔ, o lon le sera.

⁹“Mɔɔ minw siginin bɛ Izirayeli duguw kɔnɔ, olugu bena bɔ, ka tasuma don, ka kɛrɛkɛminanw jeni: nɛɛbennan fitiniw, ani a belebelebaw, kalanw, ani bijɛw, tamanw, ani berew. O bena o fɛnw jeni tasuma ra fɔ san wolonfla.

¹⁰O tena taga lɔɔ jini kongo kɔnɔ tuun, o tena taga yiri tige tu kɔnɔ tuun; o bena to ka tasuma don ni o kɛrɛkɛminanw le ye. Minw tun ka Izirayelimɔɔw ta naforow ta, o bena o mɔɔw yɛrɛ ta naforow le ta; minw tun ka o borofɛnw cɛ, o bena olugu yɛrɛ borofɛnw le cɛ; Dunupatigi Ala ko ten.

¹¹“Ayiwa, o wagati ra, ne bena sudonyɔrɔ di Gɔgi ma Izirayeli jamana ra; o yɔrɔ bena kɛ dugutagabagaw ta dingakolonba yɔrɔ le ra, Kɔɔji sanin terebɔyanfan na. O bena dugutagabagaw ta sira tige. O bena Gɔgi ni a ta jamaba bɛɛ su don o yɔrɔ le ra. O bena o yɔrɔ tɔɔ la ko Gɔgi ta jamaba ta kurufurance.

¹²Izirayeli mara mɔɔw bena o su don janko ka jamana saninya. O bena karo wolonfla le kɛ o ra.

¹³Jamana mɔɔw bɛɛ bena o su don, ka tɔɔ sɔrɔ o sababu ra, ne ta nɔɔrɔ yiralon na; Dunupatigi Ala ko ten.

¹⁴“O karo wolonfla temenin kɔ, o bena mɔɔ dɔw janawoloma, ka olugu bla danna ko o ye taga jamana yɔrɔ bɛɛ yaala. Su minw benbennin tora jamana kɔnɔ, olugu bena taga o suw yɔrɔjini, ka o sutara, janko ka jamana saninya.

¹⁵O mɔɔw bena jamana yaala; ni olugu dɔ ka mɔɔkolo dɔw ye yɔrɔ dɔ ra, o bɛ tagamasiyen dɔ kɛ o kɔrɔ, janko kaburusogibagaw ye na o ta ka taga o don kaburu kɔnɔ Gɔgi ta jamaba ta kurufurance ra.

¹⁶O yɔrɔ ra dugu dɔ yɛrɛ tɔɔ bena la ko Hamona, ko jamaba. Ayiwa, jamana bena saninya o cogo le ra.’ “

Ala bena a ta mɔɔw dimibɔ o juguw ra

¹⁷Matigi Ala k'a fɔ ne ye tuun ko: “Adamaden, Dunupatigi Ala ko: A fɔ kɔnɔ suguya bɛɛ ye, ani kongosogow bɛɛ ye ko: Aw ye jɔɔɔn lajen ka na, aw ye bɔ fan bɛɛ ra ka na fara jɔɔɔn kan, ka na ne ta saraka domu, ne yɛrɛ ka saraka min laben aw ye. A bena kɛ sarakaba le ye Izirayeli kuruw kan; aw bena sogo domu, ka jori min.

¹⁸Aw bena cɛfariw sogo domu, ka dunuɔa kuntigiw jori min, k'a kɛ i n'a fɔ sagajigiw, ani sagadenw, ani bakɔrɔninw, ani misitoranw lo, Basan mara ta began tɔrɔninw.

¹⁹Aw bɛna sogo tɔrɔninw domu fɔ ka fa, ka jori min fɔ ka panamini ne ta saraka domuyɔrɔ ra, ne bɛna saraka min labɛn aw ye.

²⁰Aw bɛna fa wotorosamasow, ani sotigiw sogo ra, ka fa cɛfariw, ani kɛrɛkɛcɛ suguya bɛɛ sogo ra. Dunupatigi Ala ko ten.

²¹”Ne bɛna ne ta bonya yira siyaw cɛ ra; ne bɛna kiti minw ben siyaw kan, ani ne boro baraka bɛna min kɛ o ra, siyaw bɛɛ bɛna o ye.

²²K’a ta o lon na, ani wagati nataw ra, Izirayeli mara mɔgɔw bɛna a lɔn ko ne le Matigi Ala ye, o ta Ala.”

²³”Siya tɔw bɛna a lɔn ko Izirayeli mara mɔgɔw ta terenbariyaw le kosɔn, o minana ka taga jamana wɛrɛw ra; o ka ne ta sira bla minke, o kosɔn ne ka ne pada dogo o ma, ka o don o juguw boro, k’a to kɛrɛkɛmuru ye o ta kɛrɛkɛdenw bɛɛ faga.

²⁴Ne ka o mina ka kapa ni o ta saninyabariya ni o ta hakɛw le ye; o kosɔn ne ka ne pada dogo o ma.

²⁵”Ayiwa, Dunupatigi Ala ko: Sisan ne bɛna Yakuba ta mɔgɔ minaninw lana o sigiyɔrɔkɔrɔ ra; ne bɛna hina Izirayeli mara mɔgɔw bɛɛ ra. Minw tɛ ne tɔgɔ saninman bonya, ne bɛna olugu le kɛrɛ.

²⁶Ni o kɛra, o bɛna pɛna o ta maroya kɔ, ani o ka ne ta sira bla ka terenbariyako minw bɛɛ kɛ. O bɛna sigi hera ni laganfiya ra o ta dugukolo kan; mɔgɔ si tɛna o tɔrɔ tuun.

²⁷Ni ne nana o labɔ siyaw cɛ ra ka na ni o ye, ka o labɔ o juguw ta jamanaw ra ka o lajɛn tuma min na, o tuma ne bɛna min kɛ o ye, o bɛna kɛ sababu ye k’a to siya caman y’a lɔn ko ne le Ala saninman ye.

²⁸O bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye, o ta Ala; sabu ne tun ka o gbɛn ka taga siyaw cɛ ra, nka ne bɛna o lajɛn o ta dugukolo kan tuun, ne tɛna hali mɔgɔ kelen to yi.

²⁹Ne tɛna ne pada dogo oma tuun fiyewu, sabu ne bɛna ne Nin lajigi Izirayeli mara mɔgɔw kan; Dunupatigi Ala ko ten.”

Ezekiyeli 40

Zeruzalɛmu dugukura

(40–48)

Ala ka Alabatosobaba min yira Ezekiyeli ra

¹An minanin ka taga Babilɔni, o san mugan ni loorunan damina ra, san karo tere tan na, Zeruzalɛmu dugu cinin san tan ni naani na, o lon yɛrɛ ra Matigi Ala k’a boro la ne kan; a ka ne ta ka taga ni ne ye o yɔrɔ ra yi.

²Ala tagara ni ne ye siko ra Izirayeli jamana ra, ka taga ne bla kuru jamiyanba do kunna; bon dow tun lora o kuru woroduguyanfan na k'a ke i ko dugu.

³A tagara ni ne ye o yoro ra minkε, ne ka ce do ye min fari cogoya tun be i ko siranεge. Len jurukise do tun b'a boro, ani sumanikebere do; a lonin tun be donda do koro.

⁴O ce k'a fo ne ye ko: "Adamaden, i na yeε ka fleri ke, ka i toro malɔ ka menni ke. Ne bena fen o fen yira i ra, i janto o beε ra kosebe, sabu i nana yan, janko ne ye nin fenw yira i ra. I be fen o fen ye, i be taga o beε lakari Izirayeli mara mɔgow ye."

Lukene ni kenemayoro ta dondaw

⁵Ayiwa, ne ka kogo do ye, min tun ka Alabatosoba fan beε lamini. Sumanikebere min tun be ce boro, o janya tun ye nongon na woro. Sibiri na kelen kelen tun farara a nongon na kelen kelen beε janya kan. A ka kogo bonya suma, o kera a ta sumanikebere na kelen; a k'a lo suma, o fana kera bere na kelen.

⁶A tagara donda fan na, donda min pasinna tereboyanfan ma; a yelenna da senlayoro kan. A ka dakun suma; a dunya kera sumanikebere na kelen.

⁷Bondennin dow tun be yi, o beε kelen kelen janya tun ye bere na kelen kelen, o bonya fana tun ye bere na kelen kelen. Kogo minw tun be o bondenninw furance ra, o bonya tun ye nongon na looru. Donda ta dakun min tun be Alabatosoba ta bolon kere fe, o dunya tun ye bere na kelen ye.

⁸A ka donda ta bolon suma,

⁹o kera nongon na seegi; a samasenw bonya kera nongon na fla. Donda ta bolon tun be konkonoyoro ra.

¹⁰Bondennin saba tun be tereboyanfan ta donda fan kelen na, saba tun be fan do ra. O saba beε bonya tun ye kelen ye; samasen minw tun be a fan fla ra, olugu fana bonya tun ye kelen ye.

¹¹A ka donda bonya suma, o kera nongon na tan; donda janya kera nongon na tan ni saba.

¹²Kogo do tun be bondenninw nafeyoro ra; o kogo janya tun ye nongon na kelen. Bondenninw yere fan kelen tun ye nongon na woro, fan do fana tun ye nongon na woro.

¹³O ko, a ka donda bonya suma, k'a ta bondennin kelen laminikogo ra ka taga a bla a nafebon laminikogo ra. O kera nongon na mugan ni looru; o beε daw sinnan jɔgon ma.

¹⁴A ka bolon suma, o kera nongon na mugan. Lukene le tun ka donda ta bolon lamini.

¹⁵K'a ta so donda ra, ka taga a bla kɔnɔɔda ta bolon da ra, o furance tun ye nɔngɔn na bilooru.

¹⁶Finetiri dɔw tun be bondenninw, ani samasenw na ka donda lamini. Finetiri dɔw tun be bolon fan bee ra fana. O tun ka tamarosunw tagamasiyen ke ka samasenw jegen.

¹⁷O kɔ, a tagara ni ne ye lukeneba ra. O tun ka kabakuru banbe dɔ laben ka bon dɔw lɔ o kan ka lukene lamini; bonkɔɔ bisaba le tun be o banbe kan.

¹⁸Banbe tun be dondaw fanw bee ra; o bonya ni dondaw bonya tun ye kelen ye. O banbe tun be dugumayɔɔ ra.

¹⁹K'a ta kenemayɔɔ ta donda nafeyɔɔ ra, ka taga a bla fɔ lukɔɔyɔɔ nafeyɔɔ ra, a ka o fana suma. O kera nɔngɔn na keme ye. O ye tereɔyanfan ta ye. Ayiwa, sisan sahiliyanfan ta ye nin ye:

²⁰Ayiwa, donda min tun jasinna sahiliyanfan ma, lukeneba ra, a ka o fana janya ni a bonya suma.

²¹A ta bondennin saba tun be a fan fla bee kelen kelen na, ani a ta samasenw, ani a ta bolonw, olugu bonya ni o janya tun be i ko donda fɔlɔ ta: O janya tun ye nɔngɔn na bilooru, o bonya tun ye nɔngɔn na mугan ni looru.

²²A finetiriw, ani a bolonw, ani a tamarosunw tagamasiyenw, olugu janya ni o bonya ni tereɔyanfan ta donda ta bee tun ye kelen ye. A donda yelenyɔɔ tun ye senlayɔɔ wolonfla; bolonw tun be o yelenyɔɔ na fe.

²³Donda dɔ tun be lukɔɔyɔɔ ra, min tun jasinna sahiliyanfan ta donda ma, dɔ fana tun jasinna tereɔyanfan ta donda ma. A ka o donda fla furance suma, o kera nɔngɔn na keme.

²⁴O kɔ, a tagara ni ne ye woroduguyanfan na; ayiwa, ne ka woroduguyanfan ta donda ye. A ka o samasenw suma, ani a bolonw; o janya ni o bonya ni donda tɔw ta bee tun ye kelen ye.

²⁵Finetiriw tun be o donda ni a bolonw fan bee ra; o finetiriw tun be i ko finetiri tɔw. Olugu fana janya tun ye nɔngɔn na bilooru, o bonya tun ye nɔngɔn na mугan ni looru.

²⁶A donda tun ye senlayɔɔ wolonfla; bolon dɔ tun be o donda na fe. Tamarosunw tagamasiyenw tun be a samasenw kan a fan fla bee ra.

²⁷Donda dɔ fana tun be lukɔɔyɔɔ woroduguyanfan na. A ka o donda ni donda tɔ kelen furance suma, o kera nɔngɔn na keme ye.

Lukɔɔyɔɔ ta dondaw

28Ayiwa, ce temena ni ne ye woroduguyanfan ta donda fe ka taga ni ne ye lukɔɔɔɔ ra. A ka woroduguyanfan ta donda suma, o ni donda tɔw beɛ janya ni a bonya tun ye kelen ye.

29A ta bondenninw, ani a ta samasenw, ani a ta bolonw beɛ janya ni a bonya tun be i ko donda tɔw ta. Finetiriw tun be o donda ni a bolonw fan beɛ ra. O janya tun ye nɔngɔn ja bilooru, o bonya tun ye nɔngɔn ja mugan ni looru.

30Bolonw tun be a fan beɛ ra. O janya tun ye nɔngɔn ja mugan ni looru, o bonya tun ye nɔngɔn ja looru.

31O bolondaw tun pasinna lukeneba ma. Tamarosunw tagamasiyenw tun be a samasenw kan. A donda yelenyɔɔ tun ye senlayɔɔ seegi.

32O kɔ, a temena ni ne ye terebɔyanfan donda fe ka taga ni ne ye lukɔɔɔɔ ra. A ka o donda suma; a janya ni a bonya ni donda tɔw beɛ ta tun ye kelen ye.

33A ta bondenninw, ani a ta samasenw, ani a ta bolonw beɛ janya ni o bonya tun be i ko donda tɔw ta. Finetiriw tun be o donda ni a bolon fan beɛ ra. O janya tun ye nɔngɔn ja bilooru, o bonya tun ye nɔngɔn ja mugan ni looru.

34O bolondaw tun pasinna lukeneba ma. Tamarosunw tagamasiyenw tun be a samasenw kan a fan fla beɛ ra. A donda yelenyɔɔ tun ye senlayɔɔ seegi.

35O kɔ, a tagara ni ne ye sahiliyanfan ta donda ra. A ka o suma. O janya ni a bonya ni donda tɔw beɛ ta tun ka kan;

36a ta bondenninw, ani a ta samasenw, ani a ta bolon ni tɔw beɛ tun ka kan. Finetiriw tun be a fan beɛ ra. O janya tun ye nɔngɔn ja bilooru, o bonya tun ye nɔngɔn ja mugan ni looru.

37A ta bolondaw tun pasinna lukeneba ma. Tamarosunw tagamasiyenw tun be a samasenw kan, a fan fla beɛ ra. A donda yelenyɔɔ tun ye senlayɔɔ seegi.

38Bon dɔ da tun sinna sahiliyanfan ta donda ma. O tun be saraka jenitaw* ko o bon le kɔɔ.

39Tabali fla tun be o donda ta bolon fan kelen na, fla tun be fan dɔ ra; o tun be saraka jenitaw kannatige o tabaliw le kan, ani jurumunyafa sarakaw* ni hakebo sarakaw*.

40Tabali fla tun be o bolon kerɛfeyɔɔ ra, sahiliyanfan ta donda fan na; tabali fla were tun be bolon fan dɔ ra, o donda kelen na.

41O cogo ra, tabali naani le tun be donda fan kelen na, naani be a fan dɔ ra. A beɛ lajennin kera tabali seegi ye; o be sarakaw kannatige o tabaliw le kan.

42Tabali naani were tun be yi, o tun blara sara jenitaw kama; o tun lesera kabakuru le ra. O janya tun ye nɔngɔn ja kelen ni tarance, a bonya tun ye nɔngɔn ja kelen ni tarance, a lo tun ye nɔngɔn ja kelen. O be saraka jenitaw, ani saraka

werew kannatige ka o boso ni minan minw ye, o be o minanw bla o tabaliw le kan.

⁴³O tun ka o tabaliw kerereyow fan bee korota doonin; o kerereyow bonya tun ye sibiri na kelen . Saraka sogow be bla o tabaliw kan.

⁴⁴Bolon konkonoyow ta da ko fe, lukonoyow ra, donkirilabagaw ta bonw tun be yi. Bon do tun be sahiliyanfan ta donda kere fe, k'a nasin woroduguyanfan ma, to kelen tun be woroduguyanfan ta donda kere fe, k'a nasin sahiliyanfan ma.

⁴⁵Ge ko ne ma ko: "Nin bon min nasinna woroduguyanfan ma, o ye sarakalasebaga dow ta ye, sarakalasebaga minw be baara ke Alabatosoba kon."

⁴⁶Bon min nasinna sahiliyanfan ma, o ye sarakalasebaga dow fana ta ye, sarakalasebaga minw be sarakaw bo sarakabonan kan. Olugu ye Sadoki ta durujaw le ye; Levi ta mogow ra, olugu le be se ka sarakaw bo Matigi Ala ye."

Alabatosoba cogoya

⁴⁷Ayiwa, a ka lukonoyow fana suma. O janya tun ye nongon na keme, a bonya fana tun ye nongon na keme; a janya ni a bonya bee ka kan. Sarakabonan tun be Alabatosoba na fe.

⁴⁸O ko, a tagara ni ne ye Alabatosoba ta bolon kon. A ka o bolon ta samasenw suma: A fan kelen tun ye nongon na looru, fan do fana tun ye nongon na looru. Donda bonya tun ye nongon na tan ni naani; kogo min tun be a fan fla ra, o bee kelen kelen bonya tun ye nongon na saba.

⁴⁹Bolon janya tun ye nongon na mugan, a bonya tun ye nongon na tan ni fla; senlayow tun be a donda ra. Samasenba dow tun be o fan fla ra samasen tow kere fe.

Ezekiyeli 41

¹O ko fe, ce tagara ni ne ye Alabatosoba ta bonkon folo kon. A ka o yow ta samasenw suma; o fan fla bee tun ye nongon na wowow.

²Donda bonya tun ye nongon na wowow; kogo minw tun be a fan fla ra, o bonya tun ye nongon na looru. A ka Alabatosoba ta bonkon folo suma; a janya tun ye nongon na binaani, a bonya tun ye nongon na mugan.

³O ko, a donna Alabatosoba bonkon flanan kon. A ka o donda ta samasenw fana suma, o kera nongon na fla; donda yere kera nongon na wowow; kogo minw tun be a fan fla ra, o kera nongon na wolonfla.

⁴A ka Alabatosoba bonkon flanan suma: O janya kera nongon na mugan, a bonya fana kera nongon na mugan. Ale tun be bonkon folo pafeyow ra. Ge ko ne ma ko: "Nin le ye yow saninmanba ye."

Kenemabonw

⁵O kɔ, cɛ ka Alabatosoba kogow suma: o bonya tun ye nɔngɔn ja wɔɔɔ. Bon minw tun bɛ Alabatosoba kerɛfeyɔɔw ra, k'a lamini, o bɛɛ kelen kelen bonya tun ye nɔngɔn ja naani.

⁶O kerɛfɛbonw tun ye sankaso saba le ye jɔɔɔn kunna, a sira kelen kelen bɛɛ tun ye bonden bisaba. O bonw tun lɔra ka o don Alabatosoba laminikogo cɛ ma, nka o tun ma don Alabatosoba yɛɛ ta kogo ra.

⁷Ni i bɛ yɛlen ka taga sankaso bonw kɔɔ, i b'a ye ko sanfɛbonw ka bon ni dugumataw ye, sabu kogo ta bonya tun bɛ fara bonw kan ka taga. O kosɔn sanfɛbonw kɔɔ ka bon ni dugumabonw kɔɔ ye. I bɛ to sankaso bonkɔɔ fɔlɔ kɔɔ ka taga a flanan na, ani a sabanan na.

⁸Ne k'a ye fana ko jusiginan dɔ tun lɔra ka Alabatosoba lamini; o le tun ye kerɛfɛbonw jusiginan ye. A janya tun ye sumanikɛbere ja kelen; o ye nɔngɔnjan ja wɔɔɔ ye.

⁹Kerɛfɛbonw ta kɔfɛkogow bonya tun ye nɔngɔn ja looru. Furancɛ min tun bɛ Alabatosoba kerɛfɛbonw

¹⁰ani sarakalasebagaw ta bonw cɛ, o furancɛ tun ye nɔngɔn ja mugan, Alabatosoba lamini bɛɛ ra.

¹¹Kerɛfɛbonw ta dondaw nasinna o furancɛ le ma; donda kelen bɛ sahiliyanfan na, kelen bɛ woroduguyanfan na. O tɛmɛyɔɔ bonya tun ye nɔngɔn ja looru.

¹²Bon dɔ wɛɛ tun nasinna Alabatosoba lukɔɔyɔɔ ma, terebenyanfan na. O kɔɔ bonya tun ye nɔngɔn ja biwolonfla, a laminikogow bonya tun ye nɔngɔn ja looru, a janya tun ye nɔngɔn ja bikɔɔntɔn.

¹³O kɔ, cɛ ka Alabatosoba suma, a janya kɛra nɔngɔn ja kɛmɛ. Furancɛ ni terebenyanfan ta bon ni a kogow, o bɛɛ lajennin fana janya tun ye nɔngɔn ja kɛmɛ.

¹⁴Alabatosoba jafɛyɔɔ ra, terebɔyanfan na, ani o yɔɔ furancɛ, o bɛɛ lajennin bonya fana tun ye nɔngɔn ja kɛmɛ.

¹⁵O kɔ, bonba min bɛ Alabatosoba kɔfɛyɔɔ ra, k'a nasin lukɛnɛ ma, ani tɛmɛyɔɔ min bɛ a fan fla ra, a ka o fana suma; o kɛra nɔngɔn ja kɛmɛ. Alabatosoba ta bonkɔɔ fɔlɔ, ani a bonkɔɔ flanan, ani bolon min nasinna lukɛnɛ ma, yiri tun lara o bɛɛ kan.

¹⁶Dakunw, ani finɛtiriw, ani tɛmɛyɔɔ minw tun bɛ a fan saba bɛɛ ra, yiri tun lara olugu fana kan. Yiri tun lara a yɔɔ bɛɛ kan, k'a ta dugu ma ka taga se fɔ finɛtiriw ma; yiri tun bɛ finɛtiriw fana kan.

¹⁷K'a ta Alabatosoba donda sanfɛyɔɔ ra, kɛnɛ ma, ka taga a bla fɔ bonkɔɔ flanan kɔɔɔyɔɔ ra, ani bonkɔɔ fɔlɔ ni bonkɔɔ flanan laminikogow bɛɛ, tagamasiyenw tun bɛ o kogow kan.

¹⁸O tun ka seruben melekew* ni tamarosunw tagamasiyenw ke o yorow bee kan, ka o tugutugu jogon ko: Tamarosun kelen ni seruben meleke kelen. Nada fla tun be seruben melekew bee kelen kelen fe.

¹⁹A ta adamaden pada sinna tamarosun kelen ma, jara pada fana sinna tamarosun kelen ma. O tagamasiyenw tun ka bon fan bee lamini.

²⁰K'a ta dugumayoro ra ka taga a bla fo da sanfeyoro ra, seruben melekew, ani tamarosunw tagamasiyenw tun be Alabatosoba bonkono folo kogow bee kan.

²¹Alabatosoba ta bonkono folo donda ta samasenw janya ni a bonya bee tun ka kan. Fen do tun be yoro saninman pafeyoro ra,

²²o tun be i ko sarakabonan yiriraman. A lo tun ye nongon na saba ye, a janya tun ye nongon na fla. A nongonw, ani a jusiginan ni kerefeyorow bee tun ye yiri le ye. Ce k'a fo ne ye ko: "Tabali min be Matigi Ala na koru, o le ye nin ye."

²³Donda fla tun be Alabatosoba ta bonkono folo ni yoro saninman* na.

²⁴Kon fla fla tun be o dondaw ra; fla be da kelen na, fla be da to kelen na. O konw fla bee tun be datugu ka dayele.

²⁵O tun ka seruben melekew, ani tamarosunw tagamasiyenw ke Alabatosoba ta bonkono folo dondaw fana kan, i ko a tun kera kogow kan cogo min na. Yiri gbata do tun be bolon pafeyoro ra, kene ma.

²⁶Finetiriw, ani tamarosunw tagamasiyenw tun be bolon kogow kan, a fan bee ra, ani Alabatosoba kerfebonw, ani gbataw.

Ezekiyeli 42

Alabatosoba kerfebonw

¹O ko, ce bora ni ne ye ka taga lukeneba sahiliyanfan na; bon minw be furance na fe, k'a pasin Alabatosoba ma, sahiliyanfan na, a tagara ni ne ye o bonw fan na.

²O bonjuru fan min pasinna sahiliyanfan donda ma, o janya tun ye nongon na keme; a bonya tun ye nongon na bilooru.

³Furance min tun ka lukonoyoro lamini, min bonya tun ye nongon na mukan ye, o bonjuru fan kelen tun pasinna o furance ma; a fan do fana tun pasinna lukeneba ta banbew ma. Temeyorow tun be jogon san fe fo sira saba.

⁴Temesira do tun be o bonw pafeyoro ra, min bonya tun ye nongon na tan, a janya tun ye nongon na keme; o sira tun be kononoyoro ra. O bonw dondaw tun be sahiliyanfan na.

⁵Sanfebonw konu tun ka dogo ka teme dugumabonw, ani cemancebonw kan; sabu temeyorow tun ka do bo sanfebonw ta bonya ra.

⁶O bonw tun ye sankasow le ye, k'a ke bonjuru saba ye ꞓꞓꞓꞓ san fe, nka samasen tun te o ra k'a ke i ko lukene ta bon tɔw ta tun be cogo min na; o kosɔn k'a ta dugu ma ka taga san fe, sanfebonw kɔnɔ tun ka dɔgɔ ka teme dugumabonw, ani cemancebonw kan.

⁷Kogo min tun be lukeneba fan na, bonw ꞓafeyɔrɔ ra, o kogo janya tun ye nɔngɔn ꞓa bilooru,

⁸sabu bonjuru fana janya tun ye nɔngɔn ꞓa bilooru lukeneba fan na, nka Alabatosoba fan na, a janya tun ye nɔngɔn ꞓa keme.

⁹O bonw dugumayɔrɔ ra, a terebɔyanfan na, donda dɔ tun be yi, mɔgɔ tun be se ka bɔ lukeneba ra ka don min fe.

¹⁰Lu laminikogo fan min be terebɔyanfan na, bon dɔw fana tun be o yɔrɔ ra, ka ꞓasin Alabatosoba ni o yɔrɔ furance ma.

¹¹Temeyɔrɔ dɔ tun be o bonw ꞓa fe; a tun be i ko sahiliyanfan ta bonw cogoya. O janya ni o bonya tun be i ko sahiliyanfan ta bonw; o bɔdaw, ani o lɔcogoya fana tun ye kelen ye. O ta dondaw tun be i ko

¹²woroduguyanfan ta bonw dondaw. Temeyɔrɔ min tun be terebɔyanfan ta kogo ꞓafeyɔrɔ ra, donda dɔ fana tun be o temeyɔrɔ damina ra; mɔgɔw tun be don o donda le fe.

¹³Ce k'a fɔ ne ye tuun ko: "Sahiliyanfan ta bonw, ani woroduguyanfan ta bon minw ꞓasinna Alabatosoba lukɔnɔ yɔrɔ ma, o ye bon saninmanw le ye; sarakalasebaga minw be sarakaw bɔ Matigi Ala ꞓa kɔrɔ, olugu be o saraka saninmanbaw domu o bonw le kɔnɔ. O be saraka saninmanbaw bla o yɔrɔ le ra: siman sarakaw*, ani jurumunyafa sarakaw*, ani hakebɔ sarakaw*, sabu o yɔrɔ ye yɔrɔ saninman le ye.

¹⁴Ni sarakalasebagaw ka don yɔrɔ saninman kɔnɔ, o man kan ka bɔ ka taga lukeneba ra, ni o ma o ta sarakalasebaga faniw bɔ o yere ra, sabu o faniw saninyanin lo; o ka kan ka fani werew le don ka sɔrɔ ka taga jama ta yɔrɔ ra."

Alabatosoba bɛɛ lajennin laminikogo

¹⁵Ayiwa, ce ka Alabatosoba kɔnɔnɔyɔrɔ suma ka ban tuma min na, a ka ne labɔ terebɔyanfan ta donda fe. A ka Alabatosoba lamini suma.

¹⁶A ka Alabatosoba terebɔyanfan suma ni a ta sumanikebere ye, o kera nɔngɔn ꞓa keme looru.

¹⁷A ka Alabatosoba sahiliyanfan suma, o fana kera nɔngɔn ꞓa keme looru, ka kapa ni sumanikebere ye.

¹⁸A ka Alabatosoba woroduguyanfan suma, o kera nɔngɔn ꞓa keme looru, ka kapa ni sumanikebere ye.

¹⁹A temena ka taga Alabatosoba terebnyanfan na ka o fana suma, o fana kera nongon na keme looru, ka kapa ni sumanikebere ye.

²⁰O ko, a ka Alabatosoba laminikogo fan naani suma; o fan kelen kelen bee janya fana tun ye nongon na keme looru; o kogo le be yoro saninman ni yoro tow bo jagon na.

Ezekiyeli 43

Ala noro donna Alabatosoba kono

¹Donda min pasinna terebnyanfan ma, ce tagara ni ne ye o donda ra.

²Ayiwa, ne ka Izirayeli ta Ala ta noro nato ye ka bo terebnyanfan na. A kumakan tun be i ko jibaw mankan; a noro tun be dugukolo manamana.

³Ne tun be fen minw yera, o tun be i ko ne tun ka minw ye, wagati min na ne tun nana dugu halaki ko fo. Ne tun be fen min yera, o tun be i ko ne tun ka min ye Kebari jiba kere fe. A kera ten minke, ne benna ka ne na biri dugu ma.

⁴Matigi Ala noro nana don Alabatosoba kono terebnyanfan ta donda fe.

⁵Ala Nin ka ne ta ka taga ni ne ye lukonyoro ra. Matigi Ala noro ka Alabatosoba fa.

⁶Ayiwa, ka ce lonin to ne kere fe, ne ka mogo do kumakan men ka bo Alabatosoba kono.

⁷A ko: "Adamaden, nin yoro le ye ne ta masasiginan ye, ani ne senlayoro, ne bena sigi yoro min na ka to Izirayelimogow ce ra wagati bee. Izirayeli ta mogow ni o ta masacew tena ne togo saninman lanogo tuun ni o ta jatoyakow ye, ani o ta masacew suw minw be o ta sonnikeyoro ra.

⁸O tun ka o ta sonnikeyoro lo k'a dakun ke ne ta batoso dakun koro, k'a donda ke ne ta batoso donda koro; kogo doron le tun be ne ni olugu ce. O ka ne togo saninman lanogo ni o ta ko haramuninw ye; o koson ne dimina ka o halaki.

⁹Nka sisan koni, o bena o ta jatoyakow, ani o ta masacew suw mabo ne ra. Ne bena sigi o ce ra wagati bee.

¹⁰"Ayiwa, adamaden, ele ye Alabatosoba cogoya lakari Izirayeli mara mogow ye, k'a to o ye maroya o yere ta terenbariyaw koson; o ye nin batoso locogo jate mina kosebe.

¹¹Ni o maroya can ra o yere ta kewalew bee koson, o tuma i be nin batoso cogoya yira o ra: a locogo ni a dondaw, ani a bodaw. I b'a cogoya bee yira o ra: A siraw bee, ani a tagamasiyenw bee, ani a sariyaw bee. I be o bee sebe k'a bla o na koro, janko o ye a tagamasiyenw bee jate mina ka na, k'a siraw bee tagama ka kapa n'a focogo ye.

12Alabatosoba sariya fle nin ye: A kerɛfeyɔrɔw bɛɛ saninyanin lo kosebe kuru san fe. Nin le ye Alabatosoba sariya ye.”

Sarakajenifen ni sarakaw

13”Ayiwa, sarakajenifen* jate hakeyaw fle nin ye, ka kapa ni a nɔngɔn daw ye; sibiri na kelen kelen farara a nɔngɔn na kelen kelen bɛɛ janya kan. A jusiginan sigira dinga min kɔɔ, o dunya ye nɔngɔn na kelen, a bonya fana ye nɔngɔn na kelen. A dagbolo lamini ye sibiri na kelen. A lo fle nin ye:

14K’a ta sarakajenifen dugumayɔrɔ ra ka taga a bla a jukɔrɔyɔrɔ ta jusiginan na, o lo ye nɔngɔn na fla. A bonya ye nɔngɔn na kelen ye; k’a ta jusiginan fitini na ka taga a bla a jusiginanba ra, o lo ye nɔngɔn naani, a bonya ye nɔngɔn na kelen.

15Sarakajenifen tasumadonyɔrɔ lo ye nɔngɔn na naani; gban naani be a nɔngɔn naani na.

16Tasumadonyɔrɔ janya ye nɔngɔn na tan ni fla, a bonya fana ye nɔngɔn na tan ni fla ye; a fan naani bɛɛ hakeya ye kelen ye.

17Jusiginan flanan janya ye nɔngɔn na tan ni naani, o bonya fana ye nɔngɔn na tan ni naani. A fan naani bɛɛ hakeya ye kelen ye. Dagbolo min k’a lamini, o lo ye nɔngɔn na tarance; dinga min k’a lamini, o dunya ye nɔngɔn na kelen. A senlayɔrɔw nasinna tereɔyanfan le ma.”

18Cɛ ko ne ma tuun ko: “Adamaden, Dunupatigi Ala ko: Lon min ni aw nana sarakajenifen lo, ko aw be sarakaw jeni a kan, ka sarakaw jori seriseri a kan, a kecogo le ye nin ye:

19Sarakalasebaga minw ye Levi* ta mɔgɔw ye, Sadɔki ta durujaw, olugu dɔrɔn le be se ka gbara ne ra ni saraka ye; Dunupatigi Ala ko ten. I be misitoran kapaman kelen di olugu ma ka o ke jurumunyafa saraka* ye.

20I be o saraka jori do mina ka o mun sarakajenifen gban naani na, a nɔngɔn naani na, ani a dagbolo min b’a lamini na. I be o ke ka jurumunw kafari, ka sarakajenifen saninya.

21O ko, o misitoran min kera jurumunyafa saraka ye, i be o ta ka bo yɔrɔ saninman kɔɔ, ka taga a jeni Alabatosoba yɔrɔ do ra, yɔrɔ min blara o baara kama.

22A tere flanan, i be bakɔrɔnin do mina, fiyen te min na, ka o fana ke jurumunyafa saraka ye, ka sarakajenifen saninya, i ko i tun k’a saninya ni misitoran ye cogo min na.

23Ni i ka o jurumunyafa saraka bo, ka saraka jenifen saninya ka ban, i be misitoran kapaman kelen ni sagajigi kelen mina begankuru ra, fiyen te minw na, ka o fana ke saraka ye.

24I be taga ni o ye Matigi Ala na kɔrɔ; sarakalasebaga be kɔgɔ seriseri a kan, k’a ke saraka jenita* ye k’a di Matigi Ala ma.

²⁵Lon o lon i ka kan ka bakɔrɔnin kelen ke jurumunyafa saraka ye, fɔ tere wolonfla; i be misitoran kapaman kelen ni sagajigi kelen fana bɔ begankuru ra, fiyen te minw na, ka o fana ke saraka ye.

²⁶Aw bena jurumun kafari ke fɔ tere wolonfla ka sarakajenifen saninya; aw b'a saninya k'a bla danna ne Ala ye.

²⁷Ni o teredaw dafara tuma min na, k'a damina a tere seeginan na, ani lon tɔw bee ra, sarakalasebagaw bena to ka aw ta saraka jenitaw, ani aw ta ninsɔndiya sarakaw* bɔ sarakajenifen kan; ne bena sɔn aw ta sarakaw ma. Dunupatigi Ala ko ten."

Ezekiyeli 44

Jamana kuntigi ta donda

¹Ayiwa, o kɔ fe, ce tagara ni ne ye yɔrɔ saninman* ta terebɔyanfan donda ra, da min nasinna kenemayɔrɔ ma. A tun datugunin lo.

²Matigi Ala k'a fɔ ne ye ko: "Nin donda datugunin le ka kan ka to; a man kan ka dayele. Mɔgɔ si man kan ka teme a fe, sabu Matigi Ala, Izirayeli ta Ala temena nin da fe; o kosɔn a datugunin ka kan ka to tuma bee.

³Ayiwa, min ye jamana kuntigi ye, jamana kuntigi kɔni be se ka sigi nin yɔrɔ ra ka domuni ke Matigi Ala na kɔrɔ. A be don bolonda fe, ka bɔ o bolonda kelen fe."

Alapasiranbariw te don Alabatosoba kɔnɔ

⁴Ce tagara ni ne ye sahiliyanfan ta donda ra, Alabatosoba nafeyɔrɔ ra. Ne ka fleri ke k'a ye ko Matigi Ala ta nɔrɔ be Alabatosoba fara. Ne benna ka ne na biri dugu ma.

⁵Matigi Ala k'a fɔ ne ye ko: "Adamaden, i na yele ka fleri ke, ka i toro malɔ ka menni ke; ne bena ciw, ani sariya minw bee fɔ i ye Matigi Ala ta batoso ta ko ra, i ye i janto o ra kosebe. Min ye Alabatosoba donbagaw doncogo ni o bɔcogo ye, i ka kan ka i janto o ra kosebe.

⁶"A fɔ Izirayeli mara mɔgɔ murutininw ye ko: 'Dunupatigi Ala ko: E, Izirayeli mara mɔgɔw, aw ta ko haramuninw bee temena a dan kan!

⁷Wagati min aw be na ni sarakaburu ye, ani saraka sogow ta turu, ani a jori, ka na o di ne ma, aw be siya were mɔgɔw ladon ne ta batoso kɔnɔ, k'a to o mɔgɔ lanabari kenesigibariw ye ne ta batoso lanɔgɔ; aw ka aw ta ko haramuninw ke ka ne ni aw ta jenɔgɔnya* cen.

⁸Aw ma aw janto ne ta fen saninmanw na, nka aw ka mɔgɔ werew le bla o baaraw ra aw nɔ ra ne ta yɔrɔ saninman kɔnɔ.

9" 'O kosɔn ne Dunuɓatigi Ala ko: Siya wɛrɛ mɔgɔ lanabari, kenɛsigibari si man kan ka don ne ta yɔrɔ saninman kɔnɔ tuun, hali siya wɛrɛ minw siginin be Izirayelimɔgɔw cɛ ra.' "

Levi ta mɔgɔ minw mabɔra Ala ra

10" 'Ayiwa, Levi* ta mɔgɔ minw kɔni mabɔra ne ra, olugu ta terenbariya kunko bɛna ben o yɛrɛ kan; sabu wagati min Izirayelimɔgɔw tun ka o yɛrɛ lafiri ka o kɔ don ne ra ka taga o ta batofɛnw kɔ, olugu mabɔra ne ra.

11Olugu bɛna kɛ ne ta yɔrɔ saninman* dondaw kɔrɔsibagaw le ye dɔrɔn, ani Alabatosoba baaradenw. Olugu le bɛna saraka jenitaw* ani saraka tɔw faga mɔgɔw ye; o bɛna to ka o baaraw le kɛ mɔgɔw ye.

12Nka i n'a fɔ o farara Izirayelimɔgɔw kan ka o ta jow sɔn, ka kɛ sentalon sababu ye ka Izirayeli jama bla jurumun na, o kosɔn ne bɛ ne boro kɔrɔta ka kari, ko o ta terenbariya kunko bɛna ben o yɛrɛ kan; Matigi Ala ko ten.

13O tɛna gbara ne ra tuun ka sarakaw lase ne ma, o tɛna gbara ne ta fɛn saninmanw si ra, walama ne ta saraka saninmanbaw si ra; o ka maroyakow, ani ko haramunin minw kɛ, o kunko bɛna ben o kan.

14Ne bɛna Alabatosoba kɔrɔsiri ta baara dɔrɔn le di o ma, ani baara misɛn minw ka kan ka kɛ ka Alabatosoba kɔnɔnɔyɔrɔw labɛn.' "

Ala ta sarakalasebagaw ta baara

15" 'Ayiwa, sarakalasebaga minw ye Levi* ta mɔgɔw ye, Sadɔki ta durujaw, olugu minw tun ka o janto ne ta yɔrɔ saninman* na k'a baaraw kɛ, hali wagati min na Izirayelimɔgɔw tun mabɔra ne ra, olugu le bɛna gbara ne ra ka sarakalasebagaya kɛ, ka na ni saraka sogow ta turu ni a jori ye ne ja kɔrɔ; Dunuɓatigi Ala ko ten.

16Olugu dɔrɔn le bɛna don ne ta yɔrɔ saninman kɔnɔ, olugu dɔrɔn le bɛna gbara ne ta tabali ra, ka sarakalasebagaya kɛ ne ye; o bɛna o janto ne ta batoso baaraw ra.

17" 'Ni sarakalasebagaw donna Alabatosoba lukɔnɔyɔrɔ dondaw fɛ, o ka kan ka lenfaniw le don. Ni o bɛ baara kɛ lukɔnɔyɔrɔ ta dondaw ra, walama Alabatosoba kɔnɔ, o man kan ka sagasifani don o yɛrɛ ra.

18O ka kan ka lenfani jalamugu le mini o kun na, ka lenfani kurusi don; o man kan ka foyi siri o yɛrɛ cɛ ra min bɛ se k'a to o ye wasi.

19Ni o bɛ bɔ tuma o tuma ka taga lukɛnɛba ra, ka taga lukɛnɛba ra jama nɔ fɛ, o ka kan ka o ta sarakalasebaga faniw bɔ o yɛrɛ ra ka o bla yɔrɔ saninman ta bonw kɔnɔ, ka fani wɛrɛw don ka bɔ, janko jama ra mɔgɔ dɔ kana na maga o fani saninmanw na, ka sa .

20" 'Sarakalasebaga man kan k'a kun li, nka a fana man kan ka a kunsigi to a ye janya. A ka kan k'a kunsigi tige k'a dakana.

- 21” ‘Sarakalasebaga si man kan ka duven min ka don Alabatosoba lu kɔnɔ.
- 22” ‘Sarakalasebaga man kan ka muso ce sanin, walama muso furusanin furu; a ka kan ka sunguru le furu, min ye Izirayeli mara mɔgɔ dɔ ye, walama muso ce sanin min ta ce fana tun ye sarakalasebaga dɔ ye.
- 23” ‘Sarakalasebagaw ka kan ka ne ta mɔgɔw karan, janko fen minw blara danna Ala ye, mɔgɔw ye o fenw, ani fengbansanw lɔn ka o bɔ ɲɔgɔn na, ka fen saninyaninw, ani fen saninyabariw lɔn ka o bɔ ɲɔgɔn na.
- 24” ‘Ni sarakalasebaga be kiti tige, a ka kan ka lo can le kan, ka kiti tige ka kapa ni ne ta kolatigeninw ye. “ ‘Sarakalasebagaw ka kan ka ne ta janagbew bee ke ka kapa ni ne ta sariyaw, ani ne ta cifɔninw ye, ka ne ta Nenekirilonw* ke lon saninmanw ye.
- 25” ‘Sarakalasebaga man kan ka gbara mɔgɔ dɔ su ra, janko a kana na a yere lanɔgɔ; a be se ka gbara min na, o ye a face ye, walama a bamuso, walama a dence, walama a denmuso, walama a balemace, walama a balemamusu min ma furu folɔ.
- 26Nka ni o ɲɔgɔnna lo, a ka kan k’a yere saninya; a saninyanin kɔ, a ka kan ka tere wolonfla ke sani a ye a ta baara damina.
- 27Ni a donna yɔrɔ saninman lukɔnɔyɔrɔ ra lon min na, a ka kan ka jurumun yafa saraka* dɔ bɔ a yere ye; Dunupatigi Ala ko ten.
- 28” ‘Ayiwa, sarakalasebagaw bena ninyɔrɔ min sɔrɔ, o ye nin ye: Ne yere le bena ke olugu ninyɔrɔ ye. Aw man kan ka yɔrɔ si di o ma k’a ke o tɔgɔra ta ye Izirayeli jamana ra, sabu ne yere le ye olugu ta yɔrɔ ye.
- 29O bena siman sarakaw* le domu, ani jurumunyafa sarakaw, ani hakebo sarakaw*; ni fen o fen ka bla danna Ala ye Izirayeli jamana ra, o be ke sarakalasebagaw ta ye.
- 30Simankura suguya bee kun folɔ, min ye a bee ra pumanman ye, ani saraka suguya bee, o bee ye sarakalasebagaw ta ye; aw ka kan ka aw ta mugu bee ra pumanman fana saraka di o ma, janko ne ye baraka don aw ta gba ye.
- 31” ‘Sarakalasebaga man kan ka began jufanin sogo domu, walama wara datɔ, ni a kera kɔnɔ ye walama began suguya were.’ “

Ezekiyeli 45

Ala ta dugukolo saninman

1”Ayiwa, ni aw nana taga ke jamana taran ye tuma min na ka bee ninyɔrɔ di a ma, aw ye dugukolo dɔ bla danna jamana kɔnɔ Matigi Ala ye, ka o ke dugukolo saninyanin ye. A janya ye ke nɔngɔn ɲa waga mugan ni looru, a bonya ye ke nɔngɔn ɲa waga mugan. O dugukolo yɔrɔ bee bena ke yɔrɔ saninyanin ye.

²Aw ye yɔrɔ dɔ suma o dugukolo kan, ka a bonya ni a janya bɛɛ ke kelen ye, k'a ke nɔngɔn na kemɛ looru; o yɔrɔ bɛ ke Alabatosoba saninman lɔyɔrɔ ye. Aw ye furance dɔ to Alabatosoba lamini bɛɛ ra; o furance bonya ye ke nɔngɔn na bilooru.

³O kɔ, Alabatosoba yɔrɔ saninman* ni a yɔrɔ saninmanba* bɛ lɔ fan min na, aw ye yɔrɔ dɔ dan bɔ o fan na, ka o janya ke nɔngɔn na waga mugan ni looru ye, k'a bonya ke nɔngɔn na waga tan ye.

⁴O yɔrɔ bɛ ke yɔrɔ saninman ye jamana kɔnɔ; a bɛ ke sarakalasebagaw ta ye, sarakalasebaga minw bɛ yɔrɔ saninman ta baara ke, ka gbara Matigi Ala ra ka sarakaw bɔ a ye. Olugu ta bonw bɛna lɔ o yɔrɔ le ra; o yɔrɔ dɔ le fana bɛna bla danna ka ke yɔrɔ saninman lɔyɔrɔ ye.

⁵Dugukolo fan dɔ min tora, min fana janya ye nɔngɔn na waga mugan ni looru, k'a bonya ke nɔngɔn na waga tan, o yɔrɔ bɛ ke Levi ta mɔgɔw ta ye, minw bɛ o janto Alabatosoba ra; olugu ta duguw bɛna ke o yɔrɔ ra, ka o ke o sigiyɔrɔw ye.

⁶Ayiwa, aw ye yɔrɔ dɔ wɛrɛ danbɔ o dugukolo saninman kɛrɛ fɛ, ka o bonya ke nɔngɔn na waga looru, k'a janya ke nɔngɔn na waga mugan ni looru, ka o ke dugu dɔ lɔyɔrɔ ye; o dugu bɛna ke Izirayelimɔgɔw bɛɛ ta ye."

Jamana kuntigi ta yɔrɔw

⁷Min ye jamana kuntigi ye, aw bɛna yɔrɔ fla le di ale ma. Yɔrɔ kelen bɛ ke dugukolo saninman ni dugu terebenyanfan na, ka taga a bla fɔ kɔgɔjiba ra, yɔrɔ tɔ kelen bɛ ke dugukolo saninman ni dugu terebɔyanfan na, ka taga se fɔ Izirayeli jamana dan ma terebɔyanfan na. Kuntigi ta yɔrɔw bɛɛ kelen kelen bonya ka kan ka ke i ko Izirayelimɔgɔw tɔw ta maraw bonya.

⁸O le bɛna ke ale ta yɔrɔ ye Izirayeli jamana ra. Ni o kɛra, ne ta jamana kuntigiw tɛna to ka jamanadenw tɔnɔ tuun; o bɛna jamana to Izirayelimɔgɔw fɛ, o bɛɛ ni o ta yɔrɔ."

Kuntigi ka kan ka terenninya sira tagama

⁹Dunupatigi Ala ko: Aw Izirayeli kuntigiw, aw ta temena a dan kan dɛ! Aw ye benkanni ni mɔgɔw minakojuguya da bla, ka can ni terenninya sira tagama, ka ne ta mɔgɔw tɔnɔri dabra; Dunupatigi Ala ko ten.

¹⁰"Aw ta sumanikeminanw ka kan ka dafa; aw ta sumanikɛfenw, minw ye efa ye, ani bati, olugu bɛɛ ka kan ka dafa.

¹¹Efa ni bati kɔnɔ ka kan ke kelen ye. Homeri na tan ka kan ka ben bati na kelen ma, a ka kan ka ben efa na kelen ma fana. O sumanikɛfenw bɛɛ ka kan ka ben ni Homeri ta jate le ye.

¹²Aw ta sumanikɛfenw gbiriya ka kan ka kapa ni nɔgɔn ye. Sikele kelen ta gbiriya ka kan ka ben gera mugan ta gbiriya ma. Mini kelen ta gbiriya ka kan ka ben sikele biwɔrɔ ta gbiriya ma ."

Sarakaw bɔcogo

13"Aw ka kan ka aw borofenw di saraka ye cogo min na o fle nin ye: Ni alikama* kilo keme saba be aw fe, aw ka kan ka kilo looru le di; ni orize kilo keme saba be aw fe, aw ka kan ka kilo looru le di fana.

14"Min ye turu ye, ni turu litiri binaani be aw fe, aw ka kan ka litiri naani le di; sumanikefen minw ye kori ni homeri ye, olugu bee kono ye kelen ye; homeri na kelen be ben litiri keme naani le ma.

15"Min ye began misenw ye, ni beganw ka began keme fla bo Izirayeli jamana ta beganmarayoro min o min na, aw ka kan ka began kelen le bo, ka o fara siman sarakaw* kan, walama ka o ke saraka jenitaw* ye, walama ninsondiya sarakaw*, janko ka jurumunw kafari. Dunupatigi Ala ko ten.

16"Izirayeli jamanadenw bee ka kan ka o fenw bo ka o di Izirayeli jamana kuntigi ma.

17Jamana kuntigi le bena o sarakakow panabo: saraka jenitaw, ani siman sarakaw, ani rezenji saraka* minw ka kan ka bo panagbew wagatiw ra, ani karokura panagbew ra, ani Nenskirilonw* na, ani Izirayeli jamana ta panagbelonbaw bee ra. A bena jurumunyafa sarakaw* bo, ani siman sarakaw, ani saraka jenitaw, ani ninsondiya sarakaw, janko ka Izirayeli mara mogow ta jurumunw kafari."

Jonyaban panagbe

18Dunupatigi Ala ko: San karo folo, tere folo, aw ka kan ka misitoran kanaman kelen mina, fiyen te min na, ka o ke saraka ye ka yoro saninman* saninya.

19Sarakalasebaga be jurumunyafa saraka* jori do mina, ka o mun Alabatosoba dondaw ta konw na, ani sarakajenifen* jusiginan fan naani na, ani lukonoyoro donda ta konw na.

20Karo tere wolonflanan, aw ka kan ka o sarakaw jagon bo tuun; ni mogow do ka jurumun ke k'a soro a ma a lawuri a kama, walama ni a m'a lon, o jurumun be kafari, ka Alabatosoba saninya.

21"San karo folo tere tan ni naani, o bena ke aw ta Jonyaban panagbe* ye. O bena ke tere wolonfla panagbe le ye. Aw ka kan ka burufunubari le domu.

22O lon na, jamana kuntigi be misitoran kelen ke jurumunyafa saraka ye, ale ni jama bee koson.

23Nanagbe tere wolonfla bee kelen kelen na, a ka kan ka misitoran wolonfla ni sagajigi wolonfla mina, fiyen te minw na, ka o ke saraka jenita* ye ka o di Matigi Ala ma; a be bakoronin kelen fana ke jurumunyafa saraka ye lon o lon.

²⁴A ka kan ka siman kilo bisaba ke siman saraka* ye ka o fara misitoran saraka bee kelen kelen kan, ani sagajigi saraka bee kelen kelen kan, ka turu litiri wɔɔɔ fara siman saraka kilo bisaba bee kelen kelen kan.

²⁵"San karo wolonflanan tere tan ni naani ta panagbe ra, a ka kan ka o jurumunyafa saraka, ani o saraka jenita, ani o siman saraka ɲɔɲɔn dɔ bɔ tuun, ani turu, fɔ tere wolonfla."

Ezekiyeli 46

Jamana kuntigi ta sarakaw

¹Dunɔɲatigi Ala ko: Alabatosoba lukɔɲɔɲɔɔ ta donda min be terebɔyanfan na, o da datugunin ka kan ka to lɔɲkɔn baarakelon tere wɔɔɔ bee kɔɲɔ; nka a ka kan ka dayele Nenekirilon* na, ani karokura panagbe* lon na.

²Ni jamana kuntigi be na ka bɔ lukeneba ra, a ka kan ka don bolonda le fe, ka taga lɔ donda ta konw kere fe. Sarakalasebagaw be ale ta saraka jenitaw* ni a ta ninsɔndiya sarakaw* bɔ. Jamana kuntigi b'a kinbiri gban dakun kan k'a ɲa biri dugu ma ka Ala bato, o kɔ, a be bɔ ka taga; da yelenin be to fɔ wula fe.

³Jamana mɔɲɔ tɔw bena o kinbiri gban ka Matigi Ala bato donda ra Nenekirilonw le ra, ani karokura panagbew ra.

⁴Jamana kuntigi bena saraka jenita min di Matigi Ala ma Nenekirilon na, o be ke sagaden wɔɔɔ ye, fiyen te minw na, ani sagajigi kelen, fiyen te min na.

⁵A be siman saraka* min fara sagajigi kan, o ye siman kilo bisaba ye; ni siman saraka hakeya min ka a yere diya a be o fara sagaden kan. A be turu litiri wɔɔɔ ke siman saraka kilo bisaba bee kelen kelen kan.

⁶Karokura panagbelon na, a be misitoran kaɲaman kelen ke saraka ye, fiyen te min na, ani sagaden cɛman wɔɔɔ, ani sagajigi kelen, fiyen te min na.

⁷A bena siman saraka min fara misitoran kan, o ye siman kilo bisaba ye; min be fara sagajigi kan, o fana ye siman kilo bisaba ye; ni siman saraka hakeya min ka a yere diya, a be o fara sagaden kan. A be turu litiri wɔɔɔ ke siman saraka kilo bisaba bee kelen kelen kan.

⁸"Ni jamana kuntigi be don, a be don bolonda le fe, a fana be bɔ o da kelen le fe.

⁹Nka ni jamana mɔɲɔ tɔw bena Matigi Ala bato panagbelonbaw ra, ni o ka don sahiliyanfan ta donda fe ka taga Matigi Ala bato, o ka kan ka bɔ woroduguyanfan ta da le fe; ni o ka don woroduguyanfan ta donda fe, o ka kan ka bɔ sahiliyanfan ta da le fe. O be don da min fe, o man kan ka seko ka bɔ o da kelen fe; o be bɔ da to kelen le fe, min ɲasinna o donda ma.

¹⁰Jamana kuntigi ka kan ka ke ni jama ye; a be don ni o dontɔ ye, ka bɔ ni o bɔɔ ye."

Sarakaw bɔcogo

11”Nanagbelonw ani lonbaw ra, siman saraka* min ka kan ka fara misitoran ta saraka kan, o ye siman kilo bisaba ye; min ka kan ka fara sagajigi kan, o ye siman kilo bisaba ye. Ni siman saraka hakeya min ka aw yere diya, aw be o fara sagaden kan. Aw be turu litiri wɔɔɔ ke siman saraka kilo bisaba bee kelen kelen kan.

12”Ni jamana kuntigi b’a fe k’a yere diyanya saraka* jenita le bo k’a di Matigi Ala ma, walama a yere diyanya ninsɔndiya saraka*, o tuma aw be terebɔyanfan donda dayele a ye, a be don k’a ta saraka jenita ni a ta ninsɔndiya saraka bo, i n’a fo a b’a ke cogo min na Nenekirilonw* na; o ko, a be bo. Ni a bɔra, aw be da datugu a no ra.

13”Aw ka kan ka sagaden kelen ke saraka jenita ye lon o lon, ka o di Matigi Ala ma, sagaden min si ye san kelen, ani fiyen te min na. Aw ka kan ka o ke lon o lon sɔgɔma.

14Aw ka kan ka siman saraka do fara o kan lon o lon sɔgɔma; o ye ke mugu kilo looru ye, turu litiri fla be ke ka o mugu nɔni. O ye Matigi Ala ta siman saraka le ye. Cifɔnin lo min ka kan ka ke wagati bee; a te yeɔema.

15Lon o lon sɔgɔma, aw ka kan ka o sagaden ke saraka ye, ani a siman saraka, ani a turu. Saraka jenita* lo, min te dabra ka ye.”

Jamana kuntigi ta denw ninyɔɔ

16”Dunupatigi Ala ko: Ni jamana kuntigi ka do bo a yere ta dugukolo ra ka o di a dence do ma, o yɔɔ be ke a dence ta ye; o ko, a be ke dence ta denw fana ta ye. O yɔɔ be ke olugu ta cen le ye.

17Nka ni a ka do bo a ta dugukolo ra ka o di a ta jɔnce do le ma, o yɔɔ be ke o jɔnce ta ye fo ka taga se yafarisan ma; ni yafarisan sera, yɔɔ be seko jamana kuntigi ma tuun. Jamana kuntigi dencew dɔɔɔn le be se ka o face cen ta.

18Jamana kuntigi man kan ka jamanadenw ta dugukolo yɔɔ si mina o ra. A man kan ka o ta yɔɔw bɔsi o ra. A be yɔɔ min di a dencew ma ka o ke o ta cen ye, a ka kan ka o bo a yere ta dugukolo le ra, janko ne ta mɔgɔw si kana gben ka bo o ta yɔɔ ra.”

Alabatosoba gbabuguw

19”Ayiwa, da min be sarakalasebagaw ta bon saninmanw ta donda kere fe sahiliyanfan na, ce tagara don ni ne ye o da fe. Ne ka yɔɔ do ye kɔɔɔɔyɔɔ ra, terebenyanfan na.

20A k’a fo ne ye ko: ‘Sarakalasebagaw bena hakebo sarakaw* ni jurumunyafa sarakaw* sogo tobi nin yɔɔ le ra, ani siman sarakaw*; o man kan ka bo ka taga ni o fenw ye lukeneba ra, janko jama ra mɔgɔ do kana na maga o fen saninmanw na, ka sa.’ “

²¹O kɔ, a tagara ni ne ye lukeneɓa ra, ka taga teme ni ne ye lukeneɓa nɔngɔn naani bee ra. Ne ka lukene fitini do ye lukeneɓa nɔngɔn bee kelen kelen na.

²²Lukeneɓa nɔngɔn naani na, lukene fitini koorinin dow tun be yi. O janya tun ye nɔngɔn na binaani, o bonya ye nɔngɔn na bisaba. O naani bee bonya ni o janya tun ye kelen ye, o tun be lukeneɓa nɔngɔnw le ra.

²³O tun ka o lukene fitini bee koori ni kogo do ye. Tasumadonyɔɔ tun be o kogo kere fe k'a lamini.

²⁴Ce k'a fo ne ye ko: "Alabatosoba baardenw be jama ta sarakasogow tobi gbabugu minw kɔɔ, olugu le ye nin ye."

Ezekiyeli 47

Ji woyora ka bo Alabatosoba kɔɔ

¹O kɔ, ce sekɔra ni ne ye Alabatosoba donda ra. Ne ka ji do woyoto ye ka bo Alabatosoba donda dakun jukɔɔ, ka taga tereboyanfan na, sabu Alabatosoba na tun sinna tereboyanfan le ma. Ji tun be woyora ka bo Alabatosoba jukɔɔ, a woroduguyanfan na, ka na teme sarakajenifen* kere fe, a woroduguyanfan na.

²Ce bɔra ni ne ye Alabatosoba sahiliyanfan ta donda fe. A munumununa ni ne ye kene ma, ka taga se fo terebenyanfan ta donda ma; ne k'a ye ko ji be woyora ka bo o donda woroduguyanfan na.

³Ce gbarara ni ne ye tereboyanfan na; sumanikejuru do tun b'a boro. A ka nɔngɔn na waga kelen suma, ka o tagama ni ne ye ji kere fe; o kɔ, a ka ji cetige ni ne ye; ji sera ne senkuruw ma.

⁴A ka nɔngɔn na waga kelen were suma, ka o tagama ni ne ye ji kere fe; a ka ji cetige ni ne ye ka yeɓema ka na fan do ra. Ji sera ne kinbirikunw ma. A ka nɔngɔn na waga kelen were suma, ka o tagama ni ne ye ji kere fe; a ka ji cetige ni ne ye ka yeɓema ka taga fan do ra. Ji sera fo ne soro ra.

⁵A ka nɔngɔn na waga kelen were suma, ka o tagama ni ne ye ji kere fe minke, o yɔɔ ra ji kera kɔba ye; ne tun te se k'a cetige, sabu ji tun ka dun. Mɔgo tun te se k'a cetige ni i ma ji lon. A tun kera jiba le ye, mɔgo te se ka tagama ka min cetige i sen na.

⁶Ce ko ne ma ko: "Adamaden, i ka nin ye wa?" A sekɔra ni ne ye jida ra tuun.

⁷An sera yi minke, ne ka yirisun caman ye ji fan fla bee ra.

⁸A ko ne ma tuun ko: "Nin ji bena woyo ka taga jamana tereboyanfan na, ka jigi ka taga Zuriden kenegbe ra, ka sɔɔ ka taga ke Kɔgoji sanin na. Ni a donna kɔgoji ra, kɔgoji ta ji be saninya.

⁹Ni nin ji ka woyo ka se yɔrɔ o yɔrɔ, o yɔrɔ fɛnɲanamanw bɛɛ bɛ ɲanamanya, ka caya. Jɛgɛw bɛ caya kɔsɛbɛ, sabu ni nin ji ka se kɔgɔji ma, a bɛ saninya; ni nin ji ka se yɔrɔ o yɔrɔ, o yɔrɔ fɛnw bɛɛ bɛ ɲanamanya ka caya.

¹⁰Jɛgɛminabagaw bɛna na jida ra. O bɛna o ta jɔw yɛrɛgɛ, k'a ta ɛni Gedi ka taga a bla fɔ ɛni Egilayimu; jɛgɛ suguya caman bɛna sɔrɔ yi, k'a kɛ i ko Kɔgɔjiba ta jɛgɛw. Jɛgɛw bɛna caya kɔsɛbɛ.

¹¹Nka kɔ fitiniw, ani jiborow, olugu tɛna saninya; o yɔrɔw bɛna kɛ kɔgɔbɔyɔrɔw ye.

¹²Yiri suguya bɛɛ bɛna wuri ji fan fla ra. O yiriw flaburuw tɛna ja ka ye, o denw fana tɛna ban ka ye. O bɛna den karo o karo, sabu ji bɛ bɔ yɔrɔ saninman* jukɔrɔ ka o sɔn. Mɔgɔw bɛna o yiridenw domu, k'a flaburuw kɛ fla ye."

Ala ka jamana danw yira

¹³Dunɔɲatigi Ala ko: Aw bɛna jamana min taran Izirayeli ta duruja tan ni fla ra, k'a kɛ o ta yɔrɔw ye, o jamana danw flɛ nin ye; Yusufu ta duruja ka kan ka mara fla le sɔrɔ.

¹⁴Aw bɛna jamana taran, ka o bɛɛ ninyɔrɔ kɛ kelen ye, sabu ne ka ne boro kɔrɔta ka kari ko ne bɛ nin jamana di aw bɛmaw ma; o ra nin jamana bɛna kɛ aw ta ye.

¹⁵"Jamana danw flɛ nin ye: Jamana sahiliyanfan bɛ damina Kɔgɔjiba ra; sira min bɛ tɛmɛ Hɛtilɔn, ani Lebo Hamati, ani Sedadi, a bɛ tɛmɛ o sira fɛ,

¹⁶ka taga se Berota ni Sebarayimu, dugu fla min bɛ Damasi mara ni Hamati mara cɛ ma, ka bɔ yi ka tɛmɛ Haseri Tikɔn, min bɛ Haran jamana dan na.

¹⁷O cogo ra, o dance bɛ damina kɔgɔjiba ra ka taga se fɔ Hasari Enan mara ra, terebɔyanfan na. Damasi mara ni Hamati mara le bɛ kɛ a dan ye. O le ye sahiliyanfan ta dance ye.

¹⁸"Jamana terebɔyanfan ta dance bɛ damina Damasi mara ni Haran mara furance ra, ka tɛmɛ Zuriden kɛnɛgbɛba fɛ, Galadi mara ni Izirayeli mara furance ra, ka taga se fɔ Tamari, Kɔgɔji sanin ma. O le ye terebɔyanfan ta dance ye.

¹⁹"Woroduguyanfan ta dance bɛ damina Tamari, ka taga fɔ Meriba ta ji yɔrɔ ra, min bɛ Kadɛsi. A bɛ tɛmɛ Meriba kɔ kɛrɛ fɛ, ka taga a bla Kɔgɔjiba ra. O le ye woroduguyanfan ta dance ye.

²⁰"Terebenyanfan na, Kɔgɔjiba le bɛna kɛ jamana dan ye, k'a ta woroduguyanfan na ka taga a bla fɔ Lebo Hamati, sahiliyanfan na. O le ye terebenyanfan ta dance ye.

²¹"Aw ka kan ka nin jamana taran Izirayeli ta durujaw bɛɛ le ra.

²²Aw b'a taran ɲɔgɔn na, ka bɛɛ ninyɔrɔ di a ma; lonan minw sigira aw cɛ ra ka denw sɔrɔ aw cɛ ra, aw bɛ olugu fana ninyɔrɔ di o ma. Aw ka kan ka olugu fana

jate i ko Izirayeliden dɔw; o ka kan ka o ta dugukolo ninyɔɔ sɔɔ i ko Izirayeli ta duruja tɔw.

²³O lonanw sigira duruja minw cɛ ra, aw ka kan ka o ta yɔɔ di o ma ni o duruja mɔgɔw le ye. Dunuɔatigi Ala ko ten.”

Ezekiyeli 48

Jamana sahiliyanfan ta mɔgɔw ninyɔɔ

¹Izirayeli ta durujaw tɔgɔw ye nin ye, ani o ta dugukolo ninyɔɔw. “Dan ta duruja be mara kelen sɔɔ fɔ sahiliyanfan na, Hetilɔn ni Lebo Hamati ni Hasari Enan ta sira kere fe, Damasi mara ni Hamati mara kere fe. A be damina jamana tereɔyanfan ta dan na ka taga se fɔ kɔgɔjiba ma terebenyanfan na.

²”Aseri ta duruja be mara kelen sɔɔ ka gban Dan ta duruja ta mara ra, k’a ta tereɔyanfan na ka taga a bla terebenyanfan na.

³”Nefitali ta duruja be mara kelen sɔɔ ka gban Aseri ta duruja ta mara ra, k’a ta tereɔyanfan na ka taga a bla terebenyanfan na.

⁴”Manase ta duruja be mara kelen sɔɔ ka gban Nefitali ta duruja ta mara ra, k’a ta tereɔyanfan na ka taga a bla terebenyanfan na.

⁵”Efirayimu ta duruja be mara kelen sɔɔ ka gban Manase ta duruja ta mara ra, k’a ta tereɔyanfan na ka taga a bla terebenyanfan na.

⁶”Ruben ta duruja be mara kelen sɔɔ ka gban Efirayimu ta duruja ta mara ra, k’a ta tereɔyanfan na ka taga a bla terebenyanfan na.

⁷”Zuda ta duruja be mara kelen sɔɔ ka gban Ruben ta duruja ta mara ra, k’a ta tereɔyanfan na ka taga a bla terebenyanfan na.”

Matigi Ala yere ninyɔɔ

⁸”Aw bena dugukolo dɔ danbɔ Zuda mara dan na, k’a ta tereɔyanfan na ka taga a bla terebenyanfan, ka o bla danna. A bonya ye ke nɔngɔn na waga mugan ni looru, a janya ni mara tɔw janya ye ke kelen ye, k’a ta tereɔyanfan na ka taga a bla terebenyanfan na. Yɔɔ saninman* bena lɔ o yɔɔ cemance le ra.

⁹Aw bena dugukolo min bla danna Matigi Ala ye, o janya bena ke nɔngɔn na waga mugan ni looru, k’a bonya ke nɔngɔn na waga tan.

¹⁰O yɔɔ saninman bena ke sarakalasebagaw ta yɔɔ ye. A janya bena ke nɔngɔn na waga mugan ni looru sahiliyanfan na, k’a bonya ke nɔngɔn na waga tan terebenyanfan na, k’a bonya fana ke nɔngɔn na waga tan tereɔyanfan na, k’a janya ke nɔngɔn na waga mugan ni looru woroduguyanfan na. Matigi Ala ta batoso saninman bena ke o yɔɔ cemance ra.

11O yɔɔ bɛna kɛ sarakalasebaga saninmanw ta ye, Sadɔki ta durujaw, minw ka ne ta baara kɛ ni kankelentigiya ye; o ma ne kan bla i ko Levi* ta mɔɔɔw k'a kɛ cogo min na tuma min na Izirayelimɔɔ tɔw tun ka ne kan bla.

12Dugukolo min danbɔra jamana kɔɔɔ, nin yɔɔ bɛna bɔ o dugukolo le ra, k'a kɛ sarakalasebaga saninmanw ta ye, k'a kɛ yɔɔ saninmanba* ye. Levi ta mɔɔɔw ta yɔɔ bɛna gban olugu ta yɔɔ ra.

13"Levi ta mɔɔɔw ta yɔɔ bɛna gban sarakalasebagaw ta yɔɔ ra; a janya bɛna kɛ nɔngɔn na waga mugan ni looru, k'a bonya kɛ nɔngɔn na waga tan. A janya bɛɛ lajennin bɛna kɛ nɔngɔn na waga mugan ni looru, k'a bonya kɛ nɔngɔn na waga tan.

14Mɔɔɔ man kan ka o dugukolo fiyeere walama k'a falen. Nin yɔɔw ye jamana bɛɛ ra yɔɔɔnumanw le ye; a man kan k'a di mɔɔɔ ma, sabu a blara danna ka kɛ Matigi Ala ta yɔɔ saninman le ye."

Dugu sigiyɔɔ ni jamana kuntigi ta yɔɔ

15"Ayiwa, dugukolo tɔ min bɛna to, o bonya bɛna kɛ nɔngɔn na waga looru, k'a janya kɛ nɔngɔn na waga mugan ni looru. O dugukolo bɛna kɛ yɔɔɔgbansan le ye. A bɛna kɛ dugu lɔyɔɔ ye, ka kɛ mɔɔɔw sigiyɔɔ ye; a kerɛfeyɔɔw bɛna kɛ bɛgan marayɔɔw ye. Dugu yɛɛ bɛ lɔ yɔɔ cɛmance ra.

16"Dugu janya ni a bonya flɛ nin ye: A sahiliyanfan bonya ye nɔngɔn na waga naani ni kemɛ looru, a woroduguyanfan bonya ye nɔngɔn na waga naani ni kemɛ looru, a terebɔyanfan bonya ye nɔngɔn na waga naani ni kemɛ looru, a terebenyanfan bonya ye nɔngɔn na waga naani ni kemɛ looru.

17Dugu kerɛfeyɔɔ minw ye bɛganmarayɔɔw ye, o bonya ye nɔngɔn na kemɛ fla ni bilooru sahiliyanfan na, nɔngɔn na kemɛ fla ni bilooru woroduguyanfan na, nɔngɔn na kemɛ fla ni bilooru terebɔyanfan na, nɔngɔn na kemɛ fla ni bilooru terebenyanfan na.

18"Yɔɔ tɔ min belɛn bɛna to o dugukolo saninman kerɛfeyɔɔ fla ra, o yɔɔ dɔ janya bɛna kɛ nɔngɔn na waga tan ye dugu terebɔyanfan na, yɔɔ dɔ janya bɛna kɛ nɔngɔn na waga tan ye dugu terebenyanfan na. Dugumɔɔɔw bɛna o yɔɔw sɛnɛ ka o ta baro bɔ o ra.

19Izirayeli ta duruja min o min bɛ baara kɛ dugu kɔɔɔ, olugu bɛɛ bɛ se ka o yɔɔw sɛnɛ.

20"O dugukolo min blara danna, o bɛɛ lajennin janya bɛna kɛ nɔngɔn na waga mugan ni looru ye, a bonya fana bɛ kɛ nɔngɔn na waga mugan ni looru. O yɔɔ tarance ta tarance le bɛ kɛ dugu lɔyɔɔ ye.

21"Yɔɔ minw tora yɔɔ saninman ni dugu lɔyɔɔ fan fla ra, o yɔɔw bɛna kɛ jamana kuntigi ta ye. Terebɔyanfan na, a bɛ damina dugukolo saninman dan na, min ye nɔngɔn na waga mugan ni looru ye, ka taga a bla fɔ jamana terebɔyanfan

dan na. Terebenyanfan na, a be damina dugukolo saninman dan na min fana ye nongon na waga mugan ni looru ye, ka taga a bla fo jamana dan na terebenyanfan na. O ra, yoro saninman ni Alabatosoba saninman bena ke jamana dugukolo saninman cemance le ra.

22O cogo ra, Levi* ta magow ta yoro ni dugu loyoro bena ke jamana kuntigi ta yoro fla ce ma. Zuda ta duruja ta yoro bena ke jamana kuntigi ta yoro sahiliyanfan na, Boniyaminu ta duruja ta yoro bena ke a woroduguyanfan na.”

Woroduguyanfan ta magow ninyoro

23”Duruja tow ninyoro fle nin ye: Boniyaminu ta duruja bena mara kelen soro, k’a ta terebyanfan na, ka taga a bla terebenyanfan na.

24”Simeyon ta duruja bena mara kelen soro, ka gban Boniyaminu ta duruja ta mara ra, k’a ta terebyanfan na ka taga a bla terebenyanfan na.

25”Isakari ta duruja bena mara kelen soro, ka gban Simeyon ta duruja ta mara ra, k’a ta terebyanfan na ka taga a bla terebenyanfan na.

26”Zabulon ta duruja bena mara kelen soro, ka gban Isakari ta duruja ta mara ra, k’a ta terebyanfan na ka taga a bla terebenyanfan na.

27”Gadi ta duruja bena mara kelen soro, ka gban Zabulon ta duruja ta mara ra, k’a ta terebyanfan na ka taga a bla terebenyanfan na.

28”Gadi ta mara dan min be woroduguyanfan na, o le bena ke jamana dan ye woroduguyanfan na. A be damina Tamari, terebyanfan na ka taga a bla fo Meriba ta ji yoro ra, min be Kadesi, ka soro ka teme Misiran kaba kere fe ka taga a bla Kogjiba ra.

29”Ayiwa, aw bena nin jamana le taran Izirayeli ta durujaw ra, k’a ke o ta sigiyoro ye; aw ka kan ka a taran nin cogo le ra. Dunupatigi Ala ko ten.”

Dugu dondaw

30”Dugu dondaw cogoya fle nin ye, k’a damina sahiliyanfan na, min janya ye nongon na waga naani ni keme looru ye:

31Izirayeli ta durujaw togow le bena la dugu dondaw ra. Donda saba bena ke dugu sahiliyanfan na: Ruben ta donda, ani Zuda ta donda, ani Levi ta donda.

32”Dugu terebyanfan fana janya ye nongon na waga naani ni keme looru ye. O fana ye donda saba: Yusufu ta donda, ani Boniyaminu ta donda, ani Dan ta donda.

33”Dugu woroduguyanfan fana janya ye nongon na waga naani ni keme looru ye. O fana ye donda saba: Simeyon ta donda, ani Isakari ta donda, ani Zabulon ta donda.

34”Dugu terebenyanfan janya ye nongon na waga naani ni keme looru ye. O fana ye donda saba: Gadi ta donda, ani Aseri ta donda, ani Nefitali ta donda.

35”Dugu bæ lajennin laminikogo janya ye nɔngɔn ja waga tan ni seegi. “Ayiwa, k’a damina bi ra, dugu tɔgɔ le ye ko: ‘Matigi Ala bæ yan!’ “

Daniyeli

Daniyeli 1

Daniyeli ni a tɔɔɔɔnw be Babiloni masace ta so

- ¹Zuda mara masace Yehoyakimu ta masaya san sabanan na, Babiloni masace Nebukadinesari nana Zude mara ra, ka na Zeruzalemu dugu lamini.
- ²Matigi Ala ka Zuda masace Yehoyakimu don a boro. A ka Ala ta batoso ta minan dɔw ce. A ka o minanw ta ka taga ni o ye a ta ala ta bon kɔɔ Sinehari jamana ra, ka taga o bla a ta ala ta bon ta naforoblayɔɔ ra.
- ³Lon dɔ, masace k'a fɔ a ta baaradenw kuntigi Asipenazi ye, ko a ye Izirayeli kanbelen minanin dɔw panawoloma ka na ni o ye, minw ye masacedenw walama fagamadenw ye.
- ⁴O ye ke kanbelen dɔw ye, fiyen te minw fari ra, ani minw ce ka ni. O ye ke mɔɔ hakirmanw ye, ani mɔɔ kolɔnbagaw ye fen bee ra, ani mɔɔ karanninw, ani mɔɔ barakamanw, ani mɔɔ faamurikebagaw, minw bena se ka baara ke masace ta so kɔɔ, ani ka Babilonikaw ta kan ni o ta seberi degi.
- ⁵Masace yere ta domuni ni a ta duven le tun ka kan ka di o ma lon o lon ka o ke o ta baro ye. O ka kan ka karan fɔ san saba. O kɔ, o be sɔɔ ka don masace ta baara ra.
- ⁶Ayiwa, kanbelen minw panawolomara, ce naani tun be olugu ra minw tun bɔra Zuda ta gba ra. O tun ye Daniyeli ye, ani Hananiya, ani Misaheli, ani Azariya.
- ⁷Baaradenw kuntigi ka tɔɔ werew la o ra. A ka Daniyeli tɔɔ la ko Belisasari, ka Hananiya tɔɔ la ko Sadaraki, ka Misaheli tɔɔ la ko Mesaki, ka Azariya tɔɔ la ko Abedi Nego .
- ⁸Nka Daniyeli k'a latige a jusukun na ko ale t'a fe ka masace ta domunifenw domu, walama k'a ta duven min, k'a yere lanɔɔ Ala ja kɔɔ. O ra, a k'a fɔ baaradenw kuntigi ye k'a gbeleya ko a kana olugu jagboya ka masace ta fenw domu ka o yere lanɔɔ.
- ⁹Ala fana k'a ke Daniyeli ko diyara baaradenw kuntigi ye; a sɔɔna ka Daniyeli ta kuma lamɛn.
- ¹⁰Nka a k'a fɔ Daniyeli ye ko: "Aw ka kan ka fen minw domu, ani aw ka kan ka fen minw min, masace yere le ka o latige. O ra, ne be siranna, sabu ni a nana a ye ko aw fasara ka teme aw tɔɔɔɔnw kan, a bena a fɔ ko ne nɔ lo. A bena ne faga aw kosɔn."
- ¹¹Ayiwa, baaradenw kuntigi tun ka ce min bla ko a ye a janto Daniyeli ni Hananiya ni Misaheli ni Azariya ra, Daniyeli tagara kuma o ce fe.

- ¹²A k'a fɔ a ye ko: "Sabari ka i ta jɔnw kɛ k'a flɛ, ka se tere tan, k'a to an ye domuni gbansan dɔrɔn le domu, sogo tɛ min na, ani ka ji dama min.
- ¹³O kɔ, an tɔjɔgɔn tɔ minw bɛ masacɛ ta fɛnw domuna, i ye anw padaw ni olugu padaw suma; ni i yɛrɛ ka min kɔrɔsi, o tuma ni min ka i diya i ye o kɛ."
- ¹⁴Domunidibaga sɔnna o ta kuma ma. A ka o kɛ k'a flɛ ka se fɔ tere tan.
- ¹⁵Ayiwa, tere tan bɛ dafa tuma o tuma, o bonyara, o padaw fana tun flɛ ka di ka tɛmɛ o tɔjɔgɔn ta kan, minw tun bɛ masacɛ ta domuniw kɛra.
- ¹⁶Kabini domunidibaga k'a ye ten, a ma masacɛ ta domuni ni a ta duvɛn di o ma tuun. A ka domuni gbansanw dɔrɔn le di o ma.
- ¹⁷Ala ka lɔnniya ni faamuri di o kanbelen naani ma o ta karan na, ka hakiritigiya fana di o ma. Ka fara o kan, Daniyeli tun bɛ se ka ko yiraninw, ani sikow bɛɛ kɔrɔ lɔn k'a fɔ mɔgɔw ye.
- ¹⁸Ayiwa, masacɛ tun ka wagati min yira, o dafara minkɛ, baaradenw kuntigi tagara ni kanbelenw bɛɛ ye masacɛ fɛ.
- ¹⁹Masacɛ kumana ni o bɛɛ ye kelen kelen. Nka a k'a ye ko o si ta hakiritigiya ma Daniyeli ni Hananiya ni Misaheli ni Azariya ta bɔ. O kɔsɔn masacɛ ka o bla a yɛrɛ ta baaraw kunna.
- ²⁰Ko o ko tun ye hakiritigiya ko ye, ani faamuri ko, ni masacɛ tun ka o jininka o dɔ ra, a tun b'a ye ko Daniyeli ni a tɔjɔgɔnw ta ladiri le tun ka fisa ni a ta jamana lagberikɛbagaw, ani a jinamoriw ta ye fɔ sijaga tan.
- ²¹Ayiwa, o ra, Daniyeli tora Babilɔni*, masacɛ ta so, fɔ ka taga se masacɛ Sirusi ta masaya san fɔlɔ ma.

Daniyeli 2

Masacɛ Nebukadinesari ta siko

- ¹Masacɛ Nebukadinesari ta masaya san flanan na, a ka siko dɔw kɛ. O ko k'a hakiri jagami kɔsɛbɛ, fɔ k'a bari sunɔgɔ ra.
- ²A ko o ye a ta lɔnnikɛbagaw bɛɛ wele: jinamoriw, ani lagberikɛbagaw, ani subagaw, ani tagamasiyɛn lɔnɔbagaw bɛɛ, o ye na ale ta sikow jafɔ a ye. O bɛɛ nana masacɛ fɛ.
- ³Masacɛ k'a fɔ o ye ko: "Ne ka siko dɔ le kɛ, min ka ne hakiri jagami. Ne b'a fɛ aw ye ne ta siko fɔ ne ye."
- ⁴Lɔnnikɛbagaw ka masacɛ jaabi aramekan na, ko: "E, Masacɛ, Ala ye i mɛɛn an kɔrɔ! I ta siko fɔ i ta jɔnw ye, ni o kɛra, an bɛna a kɔrɔ fɔ i ye."

⁵Masace k'a fo o ye ko: "Ne ka min latige, o le ye nin ye: ni aw ma se ka ne ta siko fo ne ye, k'a korɔ fana fo, o bena aw mina ka aw faga, ka aw ta sow bee ci k'a ton jɔɔn kan i ko jamaɲama.

⁶Nka ni aw sera ka siko fo ne ye, k'a korɔ fo ka la a kan, ne bena aw ladiya, ka aw bonya kosebe. O ra, aw ye siko fo ne ye, k'a korɔ fana fo."

⁷Lɔnnikebagaw ka masace jaabi tuun ko: "Masace, ele koni ye siko fo an ye dɔɔn; an bena a korɔ fo i ye."

⁸Masace ko: "Ne ka aw ta ceguya lon! Aw b'a fe ka kuma caya le janko aw ye wagati sɔɔ ka fen do sɔɔ k'a fo ne ye, sabu ne ka min latige, aw ka o lon.

⁹Ayiwa, ni aw ma siko fo ne ye, min fora, o le bena ke aw bee ra. Aw b'a fe ka ben a ra ka na faninyakumaw ni nanbarakuma dow le fo ne ye, janko sani wagati do ce, ne ye ne ta miiriya yeɓema. Aw ye siko fo ne ye; ni o kera, ne bena a lon ko can ra, aw be se k'a korɔ fana fo ne ye."

¹⁰Lɔnnikebagaw ka masace jaabi ko: "Masace, i ka min fo, mɔɔ si te dunuɲa ra yan min be se ka o ke. Masace si fana ma nin ko jɔɔn jini a ta jinamoriw ni a ta lagberikebagaw ni a ta tagamasiyen lonbagaw fe folo ni ele te; hali masacew bee ra fangatigi, walama o bee ra tɔɔtigi ma nin jɔɔn ke.

¹¹Masace, i ka min fo, o ka gbelen. Mɔɔ si te se ka nin ko fo masace ye, ni an ta alaw te, k'a sɔɔ olugu fana te adamadenw ce ra yan."

¹²O ka o kuma fo minke, masace dimina kosebe. A ko o ye Babiloni lɔnnikebagaw bee faga.

¹³O ko latigera minke dɔɔn, o ka ke lɔnnikebagaw mina ye ko o be taga o faga. O tagara Daniyeli ni a tɔɔɔnw fana yɔɔɔni ko o be o faga.

¹⁴Daniyeli ka o men minke, a tagara kuma masace ta sorasikuntigi fe, min tɔɔ ye ko Ariyoki. O tun ka Babiloni lɔnnikebagaw fagari ko baara don ale le boro. Daniyeli kumana a fe ni hakiritigiya ani bonya ye.

¹⁵A ka Ariyoki jininka ko: "Mun le k'a to masace ka nin kogbelen jɔɔn latige?" Ayiwa, Ariyoki k'a ko bee jafɔ Daniyeli ye.

¹⁶Daniyeli teliyara ka taga masace fe, ka taga a fo a ye ko a ye muɲu dɔɔnin, ko sani wagati do ce, ale bena a ta siko fo a ye.

Ala ka siko gundo yira Daniyeli ra

¹⁷Ayiwa, Daniyeli bɔra ka taga a ta so, ka taga o ko jafɔ a tɔɔɔnw ye, Hananiya, ani Misaheli ni Azariya.

¹⁸A ko o ye sankolo tigi Ala daari, janko Ala ye makari o ra ka siko gundo yira o ra, janko o kana olugu ni Babiloni lɔnnikebaga tow bee faga.

¹⁹Ayiwa, Ala ka o siko gundo yira Daniyeli ra su fe siko ra. Daniyeli ka sankolo tigi Ala fo.

²⁰Daniyeli ko: “Ne be Ala tɔgɔ tando wagati bee, ani tuma bee. Hakiritigiya ni fanga ye ale le ta ye.

²¹Ale le be se ka wagatiw ni ko nataw yeɛma k’a ke a sago ye. A be masa dɔ wuri ka dɔ sigi. A be hakiritigiya di hakiritigiw ma, ka lonniya di kolonbagaw ma.

²²A be fenbaw, ani fen dogoninw yira. Fen minw be dibi ra, a ka o lon fana. Ale yere siginin be yeelen le ce ma.

²³Ne bemaw ta Ala, ne be i bonya, ka i tando; sabu i ka hakiritigiya ni fanga di ne ma. An ka min daari i fe, i ka o yira ne ra; i ka masace ta siko gundo yira an na.”

Daniyeli ka siko kɔrɔ fɔ

²⁴Ayiwa, o kɔ, Daniyeli tagara Ariyɔki fe, masace tun k’a fɔ min ye ko a ye Babiloni lonnikɛbagaw faga. Daniyeli tagara a fɔ a ye ko a kana lonnikɛbagaw faga, ko a ye taga ni ale ye masace fe, ale bena taga siko nafɔ masace ye.

²⁵Ariyɔki teliyara ka taga ni Daniyeli ye masace fe. O sera yi minke, Ariyɔki k’a fɔ masace ye ko: “Zuda ta mɔgɔ minw minana, ne ka ce kelen sɔrɔ olugu ra, min be se ka i ta siko nafɔ i ye.”

²⁶Masace ka Daniyeli jininka. O tun be Daniyeli wele ko Belisasari. Masace ko: “Yala can lo ko ele be se ka ne ta siko fɔ ne ye, k’a kɔrɔ fana fɔ ka la a kan wa?”

²⁷Daniyeli ka masace jaabi ko: “Masace, i ka fen min jini, o ye gundo le ye, lagberikebagaw ni jinamoriw ni jotigiw si te se ka min lon k’a fɔ i ye.

²⁸Nka Ala dɔ be san fe, ale be gundow lon. Ale Ala le ka ko nataw yira masace ra siko ra. Ayiwa, i ka siko min ke, ani i ka fen minw ye ka i to sunɔgɔ ra, ne bena o fɔ i ye.

²⁹”E, masace, ko minw bena ke wagati nataw ra, o le nana i ta miiriya ra, ka i to sunɔgɔ ra. Ala min be gundow lon, ale le ka ko nataw yira i ra.

³⁰Ayiwa, ne kɔni, nin kow yirara ne ra, nka o t’a yira ko ne ta hakiritigiya le ka bon danfen tɔw bee ta ye de! Ala le b’a fe ko i ta siko kɔrɔ ye fɔ i ye, ani miiriya minw nana i hakiri ra, i ye o kɔrɔ lon.

³¹”E, masace! I ta siko ra, i ka mɔgɔ bisigiya dɔ le lonin ye, belebebeba jamijan, a be manamanana. Siranyafenba tun lo fana.

³²A kunkolo tun ye sanin yeregoro ye, a disi ni a borow tun ye warigbe ye, a kɔnɔbara ni a wotow tun ye siranɛge ye,

³³a senkalaw tun ye nege ye, a senw yɔrɔ dɔw tun ye nege ye, yɔrɔ dɔ tun ye bɔgɔ ye.

³⁴Ayiwa, ka i to fleri ra, kabakuru dɔ bɔra yi a yere ma, ka na o mɔɔ bisigi sen gbasi, k'a sen negeraman ni a bɔɔraman karikari.

³⁵O kera minke, nege o, bɔɔ o, siranenge o, warigbe o, sanin o, o bee cira jɔɔn fe, fɔ ka mugumugu. Fɔɔ k'a ta i n'a fɔ fɔɔ be jɔkalaw ta cogo min na jɔɔbasituma ra; a yɔɔ si ma ye tuun. Nka kabakuru min k'a gbasi k'a ben, o kabakuru kera kuru belebele ye, fɔ ka dugukolo bee fa.

³⁶"Ayiwa, masace, i ta siko ye nin le ye. Sisan an bena a kɔɔ fɔ i ye.

³⁷E, masace, ele le ye masacew ta masace ye, sabu sankolo tigi Ala ka masaya ni sebgaya ni fanga ni bonya di i ma.

³⁸A ka adamadenw ni beganw ni kɔɔw bla i ta fanga kɔɔ dugukolo yɔɔ bee ra. A ka i sigi o bee kunna. I ka mɔɔ bisigi min ye siko ra, o kunkolo saninlaman ye ele yere le ye.

³⁹Nka masaya dɔ were bena na i ta masaya kɔ fe, min tena bonya ka i ta bɔ. O kɔ, masaya sabanan bena na fana; o le bena ke i ko siranenge. O fanga bena sigi dunuɔa yɔɔ bee kunna.

⁴⁰O kɔ, masaya were bena na, o bena ke a naaninan ye. O masace ta fanga bena gbeleya i ko nege. Nege be ciri ni tigeri ke cogo min na, o masace bena masaya tɔw bee cici ka bɔ yi, ka o bee mugumugu o cogo le ra.

⁴¹Nka i n'a fɔ i k'a senw ni a senmandenw ye, o yɔɔ dɔw ye bɔɔ ye, a yɔɔ dɔw ye nege ye, ayiwa, o masaya bena taran fla le. Nka o bee n'a ta, fanga belen bena ke a ra i ko nege ta fanga, sabu nege ni bɔɔ le tun jagaminin be jɔɔn na.

⁴²Ayiwa, i n'a fɔ a senmanden dɔw tun ye nege ye, dɔw tun ye bɔɔ ye, o masaya baraka bena bonya fan dɔ ra, k'a baraka dɔɔya fan dɔ ra.

⁴³I ka nege ni bɔɔ jagaminin ye cogo min na, o b'a yira ko o masace fla bena don jɔɔn na, fɔ ka furuw don o ta mɔɔw ni jɔɔn ce. Nka o tena se ka ben ka o kan ke kelen ye, sabu nege ni bɔɔ te se ka jɔɔn mina ka ke kelen ye.

⁴⁴"Nka o masayaw wagati ra, sankolo tigi Ala bena masaya were sigi. O masaya tena ban ka ye, siya were si tena se ka fanga bɔsi o masace ra fana. A bena masaya tɔw bee ci ka bɔ yi; a yere bena sigi a ta fanga ra wagati bee.

⁴⁵I ka kabakuru min ye, min wɔɔra a yere ma ka bɔ kuru ra, k'a sɔɔ mɔɔ boro ma maga a ra, ka na nege ni siranenge ni bɔɔ ni warigbe ni sanin ci, o kabakuru be o masayakura tagamasiyen le ye. "Ayiwa, Alaba le ka o fen nataw yira masace ra. I ta siko ye can le ye, a kɔɔ fɔra cogo min na, a bena ke ten le fana, sigiya t'a ra."

⁴⁶Ayiwa, Nebukadinesari ka o men minke, a k'a kinbiri gban k'a ja biri dugu ma Daniyeli kɔɔ k'a bonya. A ko o ye saraka bɔ Daniyeli ye, ka wusunan saraka don a ye.

⁴⁷Masace ka kuma lase Daniyeli ma k'a fo a ye ko: "Can ra, aw ta Ala le ye alaw bee ta Ala ye, ani masaw bee ta Matigi. Ale le be se ka gundow yira; o koson i sera ka nin gundo lon k'a fo."

⁴⁸O ko, masace ka Daniyeli bonya kosebe, ka fenpanaman caman di a ma. A ka Daniyeli sigi Babiloni* mara bee kunna, k'a ke lonnikebagaw bee ta pamogoba ye.

⁴⁹Nka Daniyeli ka masace daari ko a ye Babiloni mara kuntigiya di Sadaraki ni Mesaki ni Abedi Nego ma. Ale yere tora masace ta masaso lu kon.

Daniyeli 3

Nebukadinesari ta batofen saninlaman

¹Ayiwa, masace Nebukadinesari nana batofen saninlaman do lalaga. A janya tun ye nongon na biworo k'a bonya ke nongon na woro ye. O ka o batofen saninlaman lo Dura kenegbeba ra, Babiloni mara ra.

²Masace ka fagamaw, ani dugutigiw, ani jamanatigiw, ani masace ladibagaw, ani jamana warimarabagaw, ani sariya kuntigiw, ani kititigebagaw, ani jamana pamogo tow bee wele ka na. Olugu nana lajen, ka batofen saninlaman ta panagbe ke, Nebukadinesari tun ka o batofen min lalaga.

³Ayiwa, o fagamaw, ani o dugutigiw, ani o jamanatigiw, ani masace ladibagaw, ani jamana warimarabagaw, ani sariya kuntigiw, ani kititigebagaw, ani jamana pamogo tow bee, olugu nana lajen batofen saninlaman na fe ka o panagbe ke.

⁴Kumalasebaga do nana peren k'a fo mogow ye ko: "Siyaw bee, jamanaw bee mogow, kanw bee mogow, masace ko k'a fo aw ye,

⁵ko ni aw nana ke burufiyekan, ani filenfiyekan, ani gonifokan, ani korafokan, ani firifen dafla fokan, ani firifen suguya bee kan men ye tuma min na, o tuma, aw bee ye aw na biri dugu ma, ka batofen saninlaman bato, masace Nebukadinesari ka min lalaga.

⁶Ni mogow o mogow ma a na biri dugu ma k'a bato, o bena o tigi firi tasumaba do ce ma o yoronin bee."

⁷O ra, mogow nana burufiyekan ni filenfiyekan ni gonifokan ni sokufokan ni firifen tow kan men minke, siyaw bee, ani jamanaw bee mogow, ani kanw bee mogow bee ka o na biri dugu ma ka batofen saninlaman bato, masace Nebukadinesari tun ka min lalaga.

Daniyeli torgonw banna ka batofen saninlaman bato

⁸Ayiwa, o wagati yere ra, Babilonika dow tagara Yahudiyaw jaraki masace fe.

⁹O k'a fo masace ye ko: "E, masace, Ala ye i meen an kor!"

¹⁰Masace, ele yere le k'a fo ko ni mɔgɔw nana burufiyekan ni filenfiyekan ni gɔnifɔkan ni sokufɔkan ni forifen tɔw kan men, ko bee ye a na biri dugu ma ka batofen saninlaman bato.

¹¹I ko ni mɔgɔ o mɔgɔ m'a na biri dugu ma k'a bato, ko i bena o tigi firi tasumaba ce ma.

¹²K'a sɔrɔ i ka Babilɔni mara pamɔgɔya di Yahudiya minw ma, Sadaraki, ani Mesaki ni Abedi Nego, olugu te i ta kuma jatera. O te i ta alaw si le batora; i ka batofen saninlaman min fana lalaga, o te sɔn ka o bato fiyewu."

¹³Masace ka o men minke, a dimina kosebe. A ko, ko o ye na ni Sadaraki ni Mesaki ni Abedi Nego ye. O nana ni o ye masace fe.

¹⁴A ka o nininka ko: "Sadaraki ni Mesaki ni Abedi Nego, yala can lo ko aw banna ko aw te ne ta alaw bato, ani ko ne ka batofen saninlaman min lalaga ko aw te o bato wa?"

¹⁵Ayiwa, sisan, aw ye aw yere laben. Ni aw nana burufiyekan, ani filenfiyekan, ani gɔnifɔkan, ani sokufɔkan, ani forifen tɔw bee kan men tuma o tuma, o tuma aw ye aw na biri dugu ma ka batofen saninlaman bato, ne ka min lalaga. Ni aw m'a bato, ne bena aw firi tasumaba ce ma sisan yere. Ni ne ka aw firi tasumaba ce ma, o tuma ala juman were le bena aw kisi ka bo ne boro?"

¹⁶Ayiwa, Sadaraki ni Mesaki ni Abedi Nego ka masace jaabi ko: "Masace, anw kumakun yere te nin ko ra.

¹⁷Nka hali ni o ka anw firira tasumaba ce ma, anw ta Ala, an be Ala min bato, ale be se ka an kisi tasumaba ma; ale bena an kisi fana ka bo ele masace boro.

¹⁸Nka hali ni a ma an kisi, i ye a lon ka la a ra, masace, ko an koni tena i ta alaw bato fiyewu, walama i ka i ta batofen saninlaman min lalaga, ka o bato."

O ka Daniyeli tɔɔgɔnce saba firi tasuma ra

¹⁹O kuma fora minke, do farara Nebukadinesari ta dimi kan. A dimina Sadaraki ni Mesaki ni Abedi Nego korɔ fo k'a na wulen. A k'a fo a ta mɔgɔw ye ko o ye do fara tasumaba baraka kan, k'a baraka bonya fo sijaga wolonfla ka teme a cogokoro kan.

²⁰A k'a fo a ta sorasice barakaman dow ye, ko olugu ye Sadaraki ni Mesaki ni Abedi Nego mina ka o siri ka o firi tasumaba ce ma.

²¹O ka o mina ka o siri ni o ta kurusiw ni o ta forokiyaw ni o ta deregebaw ni o ta banflaw ni o ta fani tɔw bee ye, ka o firi tasumaba ce ma.

²²I n'a fo masace fariyaninba le tun k'a fo ka gbeleya ko o ye tasuma baraka bonya, o fana tun k'a bonya fo ka teme a dan kan. O ra, sorasi minw tun ka Sadaraki ni Mesaki ni Abedi Nego firi ta ra, ta fundenin ka olugu faga.

²³Sadaraki ni Mesaki ni Abēdi Nego sirinin tagara ben tasumaba cē ma.

²⁴Dōnin kera, Nebukadinesari barara ka wuri ka lɔ; a kabakoyara. A k'a ta jamana jamogow jininka ko: "O tuma an ma cē saba le siri ka o firi tasuma ra wa?" O ka masace jaabi ko: "Masace, cē saba le firira tasuma ra."

²⁵Masace ko: "O bēē n'a ta, ne ja bē cē naani le ra, o bē yaalayaalara tasuma cē ma, o si sirinin tē; tasuma ma nɔ bla o si ra fana. A naaninan cogoya bɔra alaw ta mɔgɔ dɔ le fē."

Masace ka Daniyeli tɔɔgɔncɛw bonya

²⁶O kɔ, Nebukadinesari gbarara tasumaba kɔrɔ. A ko: "Sadaraki, Mesaki, Abēdi Nego, Ala kɔrɔtaninba ta baaradenw, aw ye bɔ ka na yan!" Sadaraki ni Mesaki ni Abēdi Nego bɔra tasuma ra.

²⁷Fagamaw ni jamanatigiw ni dugutigiw ni masace ladibagaw bēē nana lajēn. O k'a ye ko tasuma ma foyi kē o cē saba si fari ra, ko o kunsigi ma jēni, tasuma ma se o ta faniw ma, ko hali tasuma kasa yere tē o ra.

²⁸Nebukadinesari ka kuma ta, k'a fɔ ko: "An ye Sadaraki ni Mesaki ni Abēdi Nego ta Ala tando. Ale le k'a ta meleke ci ka na a ta baaradenw bɔsi, sabu o lara o ta Ala ra. O banna ne masace ta kuma ma, ka sɔn ka o farikolo di a ye jēni, sani o ye ala were bonya, ka ala were bato, min tē o ta Ala ye!

²⁹O ra, ne bē min latige sisan, o ye nin ye: 'Mɔgɔ o mɔgɔ, ni a ka kē siya o siya ta mɔgɔ ye, walama jamana o jamana mɔgɔ, walama ni a ka kē kan o kan fɔbaga ye, ni a ka kumajugu fɔ Sadaraki ni Mesaki ni Abēdi Nego ta Ala ma, o tigi bē faga, k'a ta so ci k'a ton mɔgɔn kan i ko jamapama; sabu Ala were tē yi, min bē se ka mɔgɔ kisi i ko ale.' "

³⁰O kɔ, masace ka dɔ fara Sadaraki ni Mesaki ni Abēdi Nego ta kuntigiya kan tuun Babilɔni mara ra.

³¹Ayiwa, o kɔ, Nebukadinesari ka cira dɔ sebe k'a ci ka taga jamanaw bēē ra, ani siyaw bēē ma, ani kanw bēē mɔgɔw ma, dunɔpa yɔrɔ bēē ra. A ko: "Ala ye hera caman kē aw bēē ye.

³²Ne Nebukadinesari, ne k'a ye ko a bennin lo ko Ala kɔrɔtaninba ka kabakow ni tagamasiyen minw kē, k'a ta nēema kē ne ye, ko ne ye o fɔ aw ye.

³³Ala ka tagamasiyen minw yira ne ra, o ka bon. A ka kabakoba le kē ne ye. Ala ta masaya ye masaya banbari le ye; a ta kuntigiya bē yi wagati bēē, ani tuma bēē.

Daniyeli 4

Nebukadinesari ta siko flanan

¹"Ne, Nebukadinesari, ne tun bē hera ra ne ta so kɔnɔ; ne tun wasara ne ta masabon kɔnɔ.

- ²Ayiwa, lon do su fe, ne ka siko do ke; o siko ka siranya bla ne ra. Miiriya minw nana ne fe, ani ne ka fen minw ye o siko ra, o ka ne ja tige kosebe.
- ³Ne ka cira bla ko o ye Babiloni lonnikεbagaw bee wele ka na, janko o ye na ne ta siko korɔ fo ne ye.
- ⁴Jinamoriw ni lagberikebagaw ni tagamasiyen lonbagaw ni jotigiw nana. Ne ka ne ta siko fo o ye, nka o si ma se k'a korɔ fo ne ye.
- ⁵O ko, Daniyeli min ye Belisasari ye, ale fana nana; Belisasari, o ye ne ta ala tɔgo le ye. Ne tun k'a lon ko Ala saninman yere ta hakiri be Daniyeli fe. Ayiwa, ne ka ne ta siko fo ale ye.
- ⁶Ne k'a fo a ye ko: 'Belisasari, ele min ye ne ta lonnikεbagaw bee ta jamɔgɔba ye, ne k'a lon ko Ala saninman yere ta hakiri le be ele fe; gundo si man gbelen ele ma fana. Ne ka fen minw ye siko ra, o ye nin ye; a lamεn, i ye a korɔ fo ne ye.
- ⁷Ka ne to sunɔgo ra, ne ka min ye, o ye nin ye: Yiri do tun turunin be dugukolo cemance ra, yiri jamijanba do.
- ⁸O yiri bonyara, ka bonya, fo ka taga a kun se sankolo ma; mɔgow tun be to dunuɔa yɔro bee ra k'a ye.
- ⁹A flaburuw tun ce ka ni; a denw tun ka ca fana. Danfenw bee tun be o ta domuni sɔro a ra. Kongosogow tun be na la a suma ra, kɔnɔw tun be o ta pagaw la a yiriborow ra. Danfenw bee tun be baro a yiridenw le ra.
- ¹⁰" 'Ayiwa, hali bi, ka ne lanin to, ne be siko ra, ne barara ka Ala ta meleke saninman do ye, a jigira ka bo sankolo ra.
- ¹¹A perenna k'a fo ko: Aw ye yiri ben k'a borow bee tigetige. Aw ye a yuguyugu k'a flaburuw bee bon dugu ma, k'a yiridenw bee burun ka o yerege; kongosogow ye bori ka bo a jukɔro, kɔnɔw fana ye bori ka bo a yiriborow ra.
- ¹²Nka aw ye a ju ni a lilinw to dugukolo ra yi; aw ye a ju siri ni negejɔrɔkɔw ni siranεgejɔrɔkɔw ye, k'a to binw ce ra yi, gɔmiji ye a jigi, a ye ke i ko kongosogow, ka bin jimi.
- ¹³Adamaden hakiri min b'a ra aw ye o bo a ra, ka began hakiri don a kɔnɔ. A bεna san wolonfla le ke o cogo ra.
- ¹⁴" 'Nin ko ye Ala ta danfen saninmanw ta kolatigenin le ye; Ala ta ciraden saninmanw le k'a latige, janko ninmanfenw bee ye a lon ko Ala korɔtaninba ta masaya le be adamadenw ta masayaw kunna, ani ko ni mɔgo o mɔgo ko diyara a ye, a be masaya di o tigi ma; hali mɔgo si te mɔgo min jate a be se ka o korɔta.
- ¹⁵" 'Ayiwa, ne masace Nebukadinesari, ne ka siko min ke, o le ye nin ye. Ele Belisasari, ele ye nin siko korɔ fo ne ye, sabu ne ta jamana lonnikεbagaw si ma se

k'a kɔɔ fɔ ne ye. Ne k'a lɔn ko ele be se, sabu Ala saninman yere ta hakiri le be ele fe.' "

Daniyelɪ ka siko kɔɔ fɔ

¹⁶Ayiwa, Daniyelɪ, min ye Belisasari ye, ale ka o kuma men minke, a manwuna, k'a hakiri jagami, fɔ a ma se ka kuma. Masace ko a ma ko: "Belisasari, i kana a to nin siko ni a kɔɔ ye siranya bla i ra!" Belisasari ko: "E, masace, nin siko tun man kan ka ke ele ta ye. A tun ka kan ka ke i juguw ta le ye, a kɔɔ ye fɔ i kerɛbagaw kama."

¹⁷A ko: "E, masace, i ka yiri min ye, ni a tun ka bon, ani baraka tun b'a ra, ani a tun ka jan fɔ a kun be se sankolo ma, fɔ mɔgɔw tun be to dunuɓa yɔɔ be ra k'a ye,

¹⁸ani a flaburuw tun ce ka ni, a denw tun ka ca, fɔ danfenw be tun be o ta domuni sɔɔ a ra, ani kongosogow tun be na la a suma ra, kɔnɔw tun be o ta jagaw la a yiriborow ra,

¹⁹Masace, o yiri ye ele yere le ye. Ele ta baraka le bonyara, ka i ta fanga bonya fɔ k'a se sankolo ma. I ta masaya fanga sera fɔ dunuɓa yɔɔ be ra.

²⁰"Ayiwa, o kɔ, i ka Ala ta meleke saninman do ye, o jigira ka bo sankolo ra, ka na a fɔ ko: 'Aw ye yiri ben, ka cen pewu; nka aw ye a ju ni a lilinw to dugukolo ra yi. Aw ye a ju siri ni negejɔɔko ni siranegejɔɔko ye k'a to binw ce ra yi; gomiji ye to k'a jigi, a ye to kongosogow ce ra yi fɔ san wolonfla.'

²¹Masace, o kuma kɔɔ ye nin ye. Ala kɔɔtaninba k'a latige ko fen min bena ke ne matigice masace ra, a ka o le yira.

²²Lon do, o bena i gben ka bo adamadenw ce ra. I bena taga to ni kongosogow le ye. I be bin jimi i ko misi. I be si kene ma, gomiji be to ka i jigi, ka taga se fɔ san wolonfla, janko i ye a lɔn ko Ala kɔɔtaninba ta masaya be adamadenw ta masaya kunna; ani ko ni mɔgɔ o mɔgɔ ko diyara Ala ye, a be masaya di o tigi ma.

²³"Nka a fora minke ko yiri ju ni a lilinw ye to yi, o kɔɔ ye ko i ta masaya to belen be yi; lon min ni i nana lo a ra ko sankolo tigi Ala le ye Masa ye, o lon na i bena seko i ta masaya ra tuun.

²⁴"Ayiwa, o ra, masace, sabari ka son ne ta kuma ma. I ta jurumunkow dabra, ka terenninya sira ta; juguya dabra, ka hina janibagato ra. Ni o kera, Ala be se ka do fara i ta hera kan."

Daniyelɪ ta kuma kera can ye

²⁵Ayiwa, Daniyelɪ ka min fɔ, o kow be sera Nebukadinesari ma.

²⁶Karo tan ni fla temenin ko, Daniyelɪ ta kuma ko fe, lon do, ka masace to a be yaalayaalara a ta masaso sankaso kunna Babiloni, a ka dugu fle,

²⁷k'a fɔ ko: "E, ne ta duguba Babilɔni le ye nin ye! Ne Nebukadinesari yere boro baraka le k'a lo, k'a ke ne ta masadugu ye, ka ne ta bonya ni ne ta setigiya ni ne ta masaya yira mɔgɔw ra."

²⁸Ayiwa, sani masace ye ban o kuma ra dɔrɔn, kumakan do bɔra sankolo ra, k'a fɔ ko: "Masace Nebukadinesari, i ta masaya bena bɔsi i boro."

²⁹O bena i gben ka bo adamadenw ce ra. I bena taga ke ni kongosogow le ye. I bena bin jimi i ko misi, ka taga se fo san wolonfla, janko i ye a lon ko Ala korotaninba ta masaya be adamadenw ta masaya kunna, ani ko ni mɔgɔ o mɔgɔ ko diyara a ye, a be masaya di o tigi ma."

³⁰O yɔrɔnin bee, o kuma kera can ye; o ko sera Nebukadinesari ma. O k'a gben ka bo adamadenw ce ra, k'a bla ni kongosogow ye bin na. A ka bin jimi i ko misi; a tun be si kene ma, gomiji be to k'a jigi. A kunsigiw nana janya k'a ke i ko bon kaman siw. A soninfaraw janyara k'a ke i ko konow ta.

Nebukadinesari hakiri kɔsegira a ma

³¹"Ayiwa, Ala tun ka wagati min latige, o dafara minke, ne, Nebukadinesari, ne ka ne na korota ka fleri ke san fe. Ne hakiri kɔsegira ne ma. Ne ka baraka la Ala korotaninba ye, k'a tando, k'a bonya, ale min ye Ala banbari ye. A ta kuntigiya ye kuntigiya banbari le ye; a ta masaya be yi wagati bee, ani tuma bee.

³²Dugukolo mɔgɔw bee lajennin te a na na foyi ye. Ni min k'a diya, a be o le ke sankolokɔnɔfenw na; dugukolo mɔgɔw fana ta be ten. Mɔgɔ si te se k'a ta baara lalo, walama k'a pininka ko: 'Mun na i ka nin ke?'

³³"Ayiwa, o wagati ra, ne hakiri sekora ne ma. Ne ta masaya, ani a kuntigiya, ni a nɔɔɔ, ni a bonya bee dira ne ma tuun. Ne ta jamana kuntigiw, ani ne ta jamana pamɔgɔw ka ne wele ka na tuun. Ne sigira ne ta masaya ra tuun, fo ka ne ta fanga bonya ka teme folo ta kan.

³⁴O koson, ne Nebukadinesari, ne be Masa Ala, sankolo tigi tando, k'a korota, k'a bonya. A ta koketaw bee bennin lo, a ta siraw bee terennin lo. Mɔgɔ o mɔgɔ be a yere bonya, a be o majigi."

Daniyel 5

Babilɔni masace Baalitazari ta panagbeba

¹Ayiwa, lon do, masace Baalitazari ka panagbeba do ke, k'a ta jamana mɔgɔbaw ladiya. O tun ye mɔgɔ waga kelen. Masace ka duven min ni a ta mɔgɔbaw ye.

²Duven nana a mina minke, a face Nebukadinesari tun ka Ala ta minan saninman minw ce ka bo Alabatosoba konɔ Zeruzalemu, a ka mɔgɔ dow ci ka taga o minan saninlamanw ni a warigberamanw ta ka na ni o ye, janko ale ni a ta jamana mɔgɔbaw, ani a furumusow, ani a muso tow bee ye duven min o minanw konɔ.

³Ayiwa, o nana ni o minanw ye. Masace ni a ta mɔgɔbaw, ani a ta furumusow, ani a muso tɔw ka duven min o minanw kɔnɔ.

⁴O ka duven min ka fa tuma min na, o ka o ta jow tando: o ta jo saninlamanw, ani a warigberamanw, ani a siranegeramanw, ani a negeramanw, ani a yiriramanw, ani a kabakururamanw.

⁵Ayiwa, o wagati yere ra, boro dɔ barara ka bɔ fitinadaga ja fe, yeelen na, ka seberi dɔ ke masace ta bon kogo kan. Masace ka o boro seberiketo ye minke,

⁶a fari cogoya yelemana siranya boro. A hakiri pagamina, k'a ja tige, k'a baraka bee ban, fo a kinbirikunw ka ke yereyere ye ka gbasigbasi jɔgɔn na.

⁷A perenna ko o ye lagberikebagaw ni tagamasiyen lonbagaw ni jotigiw bee wele ka na. O mɔgɔ minw tun ye Babilɔni hakiritigiw ye, olugu nana minke, masace k'a fo o ye ko: "Ni aw ra min o min ka se ka nin seberi karan k'a kɔrɔ fo ne ye, ne bena masaderege le don o tigi ra, ka sanin don a kan na, k'a ke jamana kuntigi sabanan ye."

⁸Lɔnnikebagaw donna ka seberi fe, nka o si ma se k'a karan k'a kɔrɔ fo masace ye.

⁹A kera ten minke, dɔ farara masace ta siranya kan. A cogo yelemana tuun. A ta jamana mɔgɔbaw bee fari fagara.

Daniyeli ka seberi kɔrɔ fo

¹⁰Masace bamuso nana masace ni a ta mɔgɔbaw ta siranya ko mankan men minke, a donna o ko panagbe yɔrɔ ra. A ko: "Masace, Ala ye i meen an kɔrɔ! I kana to i hakiri ye pagami fo ka i cogo yelema tan.

¹¹"Ce dɔ be i ta jamana ra yan, Ala saninman yere ta hakiri le be ale fe. I face ta masaya wagati ra, i face tun be faamuri sɔrɔ o ce le fe, ani lonniya; o ce ta hakiritigiya be i ko Ala saninman yere ta. O koson i face, masace Nebukadinesari tun ka o ce le ke jinamoriw ni lagberikebagaw ni tagamasiyen lonbagaw ni jotigiw bee ta pamɔgɔ ye;

¹²sabu o Daniyeli tɔgɔ, min be wele fana ko Belisasari, ale hakiri ka bon ni mɔgɔ bee ta ye. Lonniya ni hakiritigiya b'a fe. A be sikow kɔrɔ fo, ka gundow lon, ka pininkarigbelenw bee jaabi. Aw ye taga Daniyeli wele ka na, a bena seberi kɔrɔ fo."

¹³O tagara Daniyeli wele ka na ni a ye masace fe. Masace ko a ma ko: "Ka ne face to masaya ra, a tun tagara mɔgɔ minw mina Zuda mara ra, Daniyeli tɔgɔ min tun be o mɔgɔw ra, ele lo wa?"

¹⁴O ka i ko fo ne ye, ko Ala saninman yere ta hakiri le be i fe, ko mɔgɔ be se ka faamuri ni lonniya ni hakiritigiya sɔrɔ i fe, hakiritigiya min te sɔrɔ mɔgɔ si fe.

¹⁵Ayiwa, o nana ne fe ni lonnikebagaw ni lagberikebagaw ye, janko o ye nin seberi karan k'a kɔrɔ fo ne ye, nka o si ma se.

16K'a sɔrɔ ne k'a mɛn ko i bɛ se ka gundow lɔn, ani ka ɲininkarigbɛlɛnw jaabiri lɔn k'a fɔ. Ayiwa, sisan ni i sera ka nin sɛbɛri karan k'a kɔrɔ fɔ ne ye, ne bɛna masaderege don i ra, ka sanin don i kan na, ka i kɛ ne ta jamana kuntigi sabanan ye."

17Daniyeli ka masacɛ jaabi ko: "Masacɛ, to ni i ta masaderege ni i ta sanin ni i ta bonyaw ye, walama i y'a di mɔgɔ wɛrɛ ma. Ne kɔni bɛna sɛbɛri karan k'a kɔrɔ fɔ masacɛ ye.

18Masacɛ, Ala kɔrɔtaninba tun ka masaya ni tɔgɔba ni bonya ni nɔɔrɔ di i face Nebukadinesari ma.

19A tɔgɔ bonya kosɔn, dunɔɲamɔgɔw bɛɛ, ani a siyaw bɛɛ, ani kanw bɛɛ mɔgɔw tun bɛ siran a ɲa, fɔ o bɛ yɛrɛyɛrɛ a ɲa. Ni a tun ko min ye faga, o bɛ o faga, ni a ko min ye to yi, o bɛ o to yi. Ni a ko a bɛ min bonya a bɛ o bonya, ni a ko a bɛ min dɔgɔya a bɛ o dɔgɔya.

20Nka yɛrɛbonya nana don a ra tuma min na, ani a k'a jusukun gbɛlɛya minkɛ, fɔ ka kɛ wasobagaba ye, Ala k'a bɔ masaya ra, k'a ta bonya bɛɛ bɔ a kan.

21O k'a gbɛn ka bɔ adamadenw cɛ ra. A hakiri kɛra i ko bɛganw ta. A tagara to bin kɔnɔ ni kongofaliw ye, ka bin ɲimi i ko misi. Gɔmiji k'a ɲigi bin kɔnɔ yi, fɔ lon min a yɛrɛ nana lɔ a ra, ko Ala kɔrɔtaninba ta masaya le bɛ adamadenw ta masaya kunna, ko ni mɔgɔ min ko diyara Ala ye, a bɛ masaya di o tigi le ma.

22"Ayiwa, ele Baalitazari, ele min ye a dence ye, ele ka ni kow bɛɛ lɔn, nka o bɛɛ n'a ta, i ma sɔn ka i yɛrɛ majigi.

23I ka i yɛrɛ bonya, ka i yɛrɛ suma ni sankolo tigi Ala ye. I sɔnna ka Alabatosoba ta minan saninmanw le ta, ka na duvɛn min o kɔnɔ, ele ni i ta jamana mɔgɔbaw, ani i ta furumusow, ani i ta muso wɛrɛw. I ka i ta jow le tando, i ta jo warigbɛramanw, ani a saninlamanw, ani a siranɛgeramanw, ani a nɛgeramanw, ani a yiriramanw, ani a kabakururamanw. O jo minw tɛ yeri kɛ, o tɛ mɛnni kɛ, o tɛ foyi lɔn. K'a sɔrɔ i nin, ani i ta ko bɛɛ bɛ Ala min boro, i ma o bonya!

24O le kosɔn Ala ka nin boro lana ka na nin sɛbɛri kɛ i ɲa kɔrɔ.

25"Kuma min sɛbɛra, o ye nin ye, ko: 'Mene, Mene, Tekeli, Parisini.'

26"Sisan a kɔrɔ flɛ nin ye: Mene, o kɔrɔ ye ko 'a jatera'. Ala ka i ta masaya teredaw jate, k'a latigɛ ko o teredaw banna.

27Tekeli, o kɔrɔ ye ko 'a sumana'. Ala ka i suma ni sumanikɛnan dɔ ye, k'a ye ko i ka fiyɛn.

28Parisini, o kɔrɔ ye ko 'a taranna'. Ala ka i ta masaya bɔ i bɔrɔ, k'a taran, ka dɔ di Mɛdikaw ma, ka dɔ di Pɛrɛsikaw ma."

²⁹Ayiwa, o yɔrɔnin bɛɛ, masacɛ Baalitzari k'a fɔ a ta baaradenw ye ko o ye masaderege don Daniyeli ra, ka sanin don a kan na. A k'a fɔ yɔrɔ bɛɛ ko Daniyeli le bɛna kɛ jamana kuntigi sabanan ye.

³⁰Nka o lon yere su fɛ, o ka Babilɔni ta masacɛ Baalitzari faga.

Daniyeli 6

Daniyeli juguw ka janfa siri a kama

¹Mɛdikaw ta masacɛ Dariyusi le ka Babilɔni jamana masaya ta, k'a si to san biwɔrɔ ni san fla.

²Masacɛ Dariyusi k'a ye ko a ka ɲi ale ye fagama kɛmɛ ni mugan sigi a ta jamana kunna, janko olugu ye kɛ jamana yɔrɔw bɛɛ ra.

³A ka kuntigiba saba sigi o fagama kɛmɛ ni mugan kunna; jamanatigiw tun ka kan ka o ta baarakɛtaw bɛɛ ɲafɔ o kuntigibaw le ye, janko mɔgɔ si kana se ka masacɛ janfa. Ayiwa, Daniyeli fana tun ye o kuntigiba saba dɔ ye.

⁴Nka Daniyeli ta hakiri ni a ta lɔnniya tun ka bon ka tɛmɛ kuntigiba tɔw ni fagamaw bɛɛ ta kan. A kɛra ten, masacɛ tun b'a fɛ k'a sigi a ta jamana bɛɛ kunna.

⁵Ayiwa, kuntigiba tɔw ni fagamaw k'a ye ten minke, o ka kɛ sababu dɔ ɲini ye, o bɛ se ka Daniyeli jaraki ni min ye a ta kuntigiya baara ko ra, ka o fɔ masacɛ ye. Nka o ma jarakiyɔrɔ si sɔrɔ, o ma foyi ye Daniyeli ta baara ra, sabu Daniyeli tun terennin lo fɛn bɛɛ ra, firiyɔrɔ tun tɛ a ta baara ra, a tun tɛ ko benbari kɛ fana.

⁶O mɔgɔw yere nana a fɔ ɲɔgɔn ye ko: "A bɛ cogo min na, an tɛna jarakiyɔrɔ si le sɔrɔ Daniyeli tɔgɔ nin na, fɔ ni an ka sababu dɔ sɔrɔ a ta Ala ta sariya ta ko ra k'a jaraki."

⁷Ayiwa, o kuntigiba fla ni fagamaw jenna ka taga masacɛ fɛ; k'a fɔ a ye ko: "Masacɛ Dariyusi, Ala ye i mɛɛn an kɔrɔ!"

⁸Jamana ɲamɔgɔw bɛɛ, o kɔrɔ ye warimarabagaw, ani fagamaw, ani kuntigiw, ani dugutigiw bɛɛ bɛna a ra ko i ye sariya dɔ sigi k'a fɔ k'a gbɛleya, ko fɔ ka taga se tere bisaba, ko ni mɔgɔ o mɔgɔ ka ala wɛrɛ daari, walama ka mɔgɔ wɛrɛ daari, ni a ma masacɛ kelen le daari, o tigi ka kan ka mina k'a firi jaraw fɛ, jaraw ta dinga kɔnɔ.

⁹Ayiwa, sisan, masacɛ, o sariya sigi, ka i boronɔ tagamasiyen la a kan, janko a kana se ka yelemɛ; a ye kɛ Mɛdikaw ni Pɛrɛsikaw ta sariya wuribari dɔ ye."

¹⁰Masacɛ Dariyusi ka o sariya sigi k'a boronɔ la a kan.

O ka Daniyeli firi jaraw ta dinga kɔnɔ

¹¹Daniyeli nana a men minke ko o sariya sigira, a tagara a ta so. A ta sankasobon finɛtiriw tun bɔra k'a ɲasin Zeruzalemɛ dugu fan ma. Daniyeli tun bɛ deri k'a kinbiri gban o yɔrɔ ra, o finɛtiri da ra, ka Ala daari, k'a bato sɲaga saba lon o lon.

¹²Daniyeli juguw tagara jɔgɔn fɛ ka taga bara a ra a ta bon kɔnɔ, k'a ko ye a bɛ Ala daarira ni makarikanw ye, ka Ala bato.

¹³O tagara masacɛ fɛ, ka taga o sariya ko fɔ a ye. O ko: "Masacɛ, i ma sariya dɔ sigi ko fɔ ka taga se tere bisaba ma, ko ni mɔgɔ o mɔgɔ ka ala wɛrɛ daari, walama ka mɔgɔ wɛrɛ daari, ni ele kelen tɛ, ko o tigi ka kan ka firi jaraw ta dinga kɔnɔ wa?" Masacɛ ko: "A sɛbɛra ten le; Mɛdikaw ni Pɛrɛsikaw ta sariya lo, a tɛ se ka yɛlɛma."

¹⁴O ka kuma ta tuun k'a fɔ ko: "Ayiwa, masacɛ, mɔgɔ minw minana ka bɔ Zude mara ra, olugu ra kelen min tɔgɔ ye ko Daniyeli, ale ma i jate, a ma i ta sariya fana jate. A bɛ Ala daari sijaga saba lon o lon."

¹⁵Masacɛ ka o mɛn minke, a jusu kasira kɔsɛbɛ. A tun b'a fɛ ka cogo jini ka Daniyeli bɔsi; fɔ ka taga o lon tere bɛɛ ban, a bɛ miirira, a bɛ se ka Daniyeli bɔsi cogo min na.

¹⁶Nka o mɔgɔw teliyara ka na a fɔ masacɛ ye k'a gbɛlɛya tuun ko: "Masacɛ, i yɛrɛ k'a lon ko Mɛdikaw ni Pɛrɛsikaw ta sariya ra, ni fɛn o fɛn sɛbɛra, ka masacɛ boronɔ la a kan ka ban, o tɛ se ka yɛlɛma tuun dɛ!"

¹⁷A kɛra ten, masacɛ ko o ye na ni Daniyeli ye, ka na a firi jaraw ta dinga kɔnɔ. Masacɛ ko Daniyeli ma ko: "I bɛ i ta Ala min bato lon o lon, ale ye i kisi."

¹⁸O ka Daniyeli firi dinga kɔnɔ, ka kabakuruba dɔ kɛ k'a datugu. Masacɛ k'a boronɔ la o kabakuruba kan; a ta jamanatigiw fana ka o boronɔ la a kan, janko mɔgɔ si kana na a fɔ ko a bɛ kabakuruba bɔ yi ka Daniyeli labɔ o jina ma.

¹⁹O kɔ, masacɛ tagara a ta so. A ka su bɛɛ kɛ, a ma sɔn ka domuni kɛ. A ma sɔn a ta musow si ye na a kɔrɔ; a ma se ka sunɔgɔ fana.

Ala ka Daniyeli bɔsi jaraw ma

²⁰Masacɛ wurira sɔgɔmada jooɔna fɛ, sani kɛnɛ ye ci, a teliyara ka taga jaraw ta dinga da ra.

²¹A gbarara dinga ra ka Daniyeli wele, a jusu kasininba. A ko Daniyeli ma ko: "Ala panaman ta baaraden Daniyeli, i bɛ Ala min bato lon o lon, o sera ka i bɔsi jaraw boro wa?"

²²Daniyeli tora yi ka masacɛ jaabi ko: "Masacɛ, Ala ye i mɛɛn an kɔrɔ!"

²³Ne ta Ala k'a ta mɛlɛkɛ ci ka na jaraw da datugu, o si ma se ka foyi kɛ ne ra, sabu Ala k'a ye ko ne jarakibari lo; ne ma kojugu si kɛ ele fana ra, masacɛ."

²⁴Masacɛ ka o mɛn minke, a jusu diyara kɔsɛbɛ. A ko o ye Daniyeli labɔ dinga kɔnɔ. O ka Daniyeli labɔ dinga kɔnɔ. Nɔ foyi ma ye a fari ra, sabu a tun k'a jigi la Ala kan.

²⁵Masacɛ ko, ko mɔgɔ minw ka Daniyeli jaraki, ko o ye na ni olugu ye, ani o ta musow ni o ta denw bɛɛ, ka na o bɛɛ firi dinga kɔnɔ jaraw fɛ. O ka o firi dinga

kɔɔ minke, hali o ma dinga kɔɔɔɔɔɔ yere sɔɔ, jaraw benna o kan ka o kolow bee ɔɔɔ.

Masace ka min latige

²⁶Ayiwa, o kɔw kɔ, masace Dariyusi ka sebe dɔ ke k'a ci mɔgɔw bee ma, ani siyaw bee, ani kan bee mɔgɔw, dunuɔa yɔɔ bee ra. A k'a fɔ o ye ko: "Ala ye hera caman ke aw ye."

²⁷A ko: "Ne be nin fɔ aw ye k'a gbeleya, ko ne ta jamana yɔɔ bee ra, mɔgɔ bee ye siran Daniyeli ta Ala ɔa, k'a bonya. Ale le ye Ala ɔanaman ye, ani Ala banbari; a ta masaya tena cen ka ye, dan te a ta kuntigiya fana ra.

²⁸"Ale le be mɔgɔ bɔsi, ale le be mɔgɔ kisi. A be tagamasiyenw ni kabakow ke sankolo ra, k'a ke dugukolo kan. Ale le ka Daniyeli bɔsi k'a to jaraw ma se k'a faga."

²⁹Ayiwa, o kow kɔ, Daniyeli ka lɔyɔɔɔɔɔɔuman sɔɔ jamana kɔɔ masace Dariyusi ta tere ra, ani Peresikaw ta masace Sirusi fana ta tere ra.

Daniyeli 7

Daniyeli ta siko fɔɔ: wara naani bɔra kɔgɔji ra

¹Babilɔni masace Baalitzari ta masaya san fɔɔ ra, ka Daniyeli lanin to a ta lanan kan, a sikora; Matigi Ala ka fen dɔw yira a ra. O kɔ, Daniyeli ka o sikow kunbabaw sebe. A ka min fɔ, o ye nin ye:

²Daniyeli ko: "O lon su fe, ne k'a ye ko fɔɔ bɔra sankolo fan naani bee ra, ka na Kɔgɔjiba lamaga ni fanga ye.

³Wara belebeleba naani bɔra kɔgɔji ra, o si ni si te kelen ye.

⁴Wara fɔɔ tun be i ko jara. Kamanw tun be a fe, i ko bɔn ta kamanw. Ka ne to a fleri ra, o k'a kamanw tige ka bɔ a ra, k'a wuri k'a lɔ a sen fla kan i ko mɔgɔ. O kɔ, o ka adamaden hakiri di a ma.

⁵Wara flanan tun be i n'a fɔ waraba dɔ; a tun lanin be a gɛren kelen kan, garagakolo saba be a da ra. O k'a fɔ a ye ko a ye wuri ka taga sogo camanba domu.

⁶O kɔ, ne ka fleri ke tuun, ka wara sabanan ye; a tun be i ko waraninkala. Kaman naani tun be a kɔ ra i ko kɔɔ. Kunkolo naani fana be a fe. O ka kuntigiya di a ma.

⁷O kɔ, ka ne lanin to hali bi, ne tora fleri ra, ka wara naaninan ye. O wara tun ye fen cejuguba le ye, ani siranyafenba, min be mɔgɔ ja tige. Barakaba le tun b'a ra. Nin jamijan negeramanw le tun be a da ra. A tun be sogo faga, k'a tigetige, k'a domu, k'a tɔ dɔndɔn. A ni wara tɔw si cogo tun te kelen ye. Gban tan le tun be a fe.

⁸Ka ne to o gbanw fleri ra, ne nana a ye ko gban fitini dɔ bɔra gban tɔw ce ma. O gban fitini bɔɔ ka gban saba bɔn ka bɔ yi. Nadenw tun be o gban fitini na i ko adamaden. Da dɔ fana tun be a fe; o da tun be wasoyakumaw le fɔra."

Ala saninman ta kiti

⁹"Ayiwa, ne belen ka fleri ke tuun, k'a ye ko o ka masasiginan dɔw blabla. Min tun be yi kabini fɔɔfɔɔ, ale sigira o masasiginan dɔ kan. A ta derege tun gbera pepepe. A kunsigi gbera i ko sagasi gbeman. A ta masasiginan tun be i ko tasumamana; masasiginan senw tun be i ko tasumakami.

¹⁰"Tasuma tun be serira ka bɔ a ja fe, i ko ji. Mɔgɔ waga caman caman le tun be a ta jɔnw ye; waga caman caman were tun lonin be a ja fe ka baara ke a ye. O ko, kikitigebagaw sigisigira. O ka kitabu dɔw dayele.

¹¹"Ne tun be fleri kera tuun, ka to ka gban fitini ta wasoyakumaw lamɛn. Ka ne to a fleri ra, o ka wara yere mina ka faga, k'a halaki, k'a sogo firi tasuma ra k'a jeni.

¹²Wara tɔw fana ta fanga minana o ra; nka o ka o janaman to ka wagati dɔɔnin ke.

¹³"Ka ne lanin to hali bi, ne ka fleri ke tuun; ne ka mɔgɔ dɔ ye, a nana ka bɔ sankolo ra, sankabaw kunna, a be i ko adamaden. Min tun be yi kabini fɔɔfɔɔ, a tun be nana o kɔrɔ; o k'a mina ka na ni a ye o fe.

¹⁴O ka kuntigiya ni bonya ni masaya di a ma, janko mɔgɔw bee, ani siyaw bee, ani kanw bee mɔgɔw ye baara ke a ye. A ta kuntigiya ye kuntigiya banbari le ye; a ta masaya fana tena cen ka ye fiyewu."

Daniyeli ta siko kɔrɔ ye min ye

¹⁵"Ayiwa, o kow ka ne Daniyeli hakiri jagami kosebe, sabu ne ka fen minw ye, o ka ne ja tige kosebe.

¹⁶O ra, mɔgɔ minw tun be yi, ne gbarara olugu dɔ ra k'a jininka o kow kɔrɔ yereyere ra. A k'a kɔrɔ fɔ ne ye.

¹⁷A ko: 'I ka wara belebeleba naani min ye, o ye masace naani le ye, minw bɛna wuri dugukolo kan yan.

¹⁸Nka Ala kɔrɔtaninba ta mɔgɔ saninmanw le bɛna sigi masaya ra. Olugu le bɛna to kuntigiya ra wagati bee, ani tuma bee.'

¹⁹"Ayiwa, ne tun b'a fe ka wara naaninan fana ta ko lon ka ja. Ale ni tɔw si tun te kelen ye; siranyafenba tun lo. A pinw tun ye nege ye, a sɔninfaraw ye siranenge ye. A tun be sogo faga, k'a tigtige, k'a domu, k'a tɔ dɔndɔn.

²⁰Gban naani min tun be a kun na, ne tun b'a fe ka o kɔrɔ fana lon ka ja, ani gban fitini min bɔtɔ ka gban saba bɔn ka bɔ o nɔ ra. Nadenw tun be o gban fitini na, da dɔ fana tun b'a ra; o da tun be wasoyakumaw fɔra. O gban fitini baraka tun ka bon ni gban tɔw bee ta ye.

²¹"Ne tun ka fleri ke, ka o gban fitini ye, a be kere kera ni Ala ta mɔgɔ saninmanw ye, fɔ ka se o ra.

²²Nka min tun be yi kabini fɔɔfɔɔ, ale nana kiti ben a kan ka jo di Ala kɔɔtaninba ta mɔɔ saninmanw ma. O kɔ, wagati sera minke, masaya dira Ala ta mɔɔ saninmanw ma.

²³"Ayiwa, o kow kɔɔ fɔra ne ye, ko: 'Wara naaninan ye masace naaninan ta masaya tagamasiyen le ye. O masaya fana bena wuri dugukolo kan yan. A ta masaya ni masaya tɔw si tena ke kelen ye. A bena dunuɔa yɔɔ beɛ domu, ka mɔɔw tigetiɔe ka o dɔndɔn.

²⁴O wara ta gban tan, o ye masace tan le ye; o masace tan beɛ bena bɔ wara ta masaya le kɔɔ. Nka masace kelen bena na olugu kɔ fe, ale ni tɔw tena ke kelen ye fiyewu. A bena masace saba laben.

²⁵A bena kumajuguw fɔ Ala kɔɔtaninba ma, ka Ala kɔɔtaninba ta mɔɔ saninmanw tɔɔɔ. A bena a fɔ ko a be Ala ta mɔɔ saninmanw ta wagati sigininw ni o ta sariyaw yeɛema. Mɔɔ saninmanw bena ke a ta fanga kɔɔ fɔ wagati kelen, ani wagati dɔw, ani wagati tarance .

²⁶" 'O kɔ, kiti wagati bena se; o bena a ta kuntigiya bɔsi a ra, k'a halaki k'a ban pewu.

²⁷O tuma ra, dunuɔa masayaw ta fanga beɛ, ani o ta kuntigiya beɛ, ani o ta bonya beɛ bena di Ala kɔɔtaninba ta mɔɔ saninmanw le ma. O ta masaya bena ke masaya banbari le ye. Dunuɔa fagamaw beɛ bena ke o ta jɔnw ye, ka o yeɛ majigi o ye.'

²⁸"Ayiwa, kuma laban le ye nin ye. Ayiwa, nin kow miiriyaw ka ne Daniyeli hakiri ɔagami kosebe, ka ne siran, fɔ ka ne cogo yeɛema. O kosɔn ne ka nin kow beɛ to ne yeɛ kɔɔ."

Daniyeli 8

Daniyeli ta siko flanan: sagajigi ni bakɔɔnin

¹"Masace Baalitazari ta masaya san sabanan na, ne Daniyeli sikora ka fen dɔw ye tuun; o kera ne ta siko fɔɔ kɔ fe.

²Ne ka min ye, o fle nin ye: ne ka ne yeɛe ye Suzi dugu kɔɔ, min ye Elamu jamana masaduguba ye; ne tun be Hulayi bada ra.

³Ne ka fleri ke, ka sagajigi dɔ lɔnin ye bada ra. Gban jamijan fla tun b'a ra; kelen bɔra kelen ɔa. Min bɔra kɔ fe, ale tun ka jan ka tɛme tɔ kelen kan.

⁴Ayiwa, ne k'a ye ko o sagajigi tun be turi kera terebenyanfan na, ani sahiliyanfan fe, ani woroduguyanfan fe. Danfen si tun te se ka lɔ a ɔa. Ni a tun ka fen o fen mina, mɔɔ si tun te se ka o bɔsi a boro. Ni fen o fen tun k'a diya, a tun be o le ke; a baraka bonyara kosebe.

⁵"Ka ne to o ko miiri ra, ne barara ka bakɔɔnɔn dɔ borito ye ka na ka bo terebenyanfan na. A tun be yɔɔw yaalara ka na, hali a senw tun te sera dugu ma. Gban jamijanba kelen tun be a jaden fla cemance ra.

⁶Ne tun ka sagajigi gbantigi min ye bada ra, bakɔɔnɔn tagara se o ma; a girinna ka la o kan ni a fanga bee ye.

⁷A dimininba ka sagajigi tu fo ka sagajigi gban fla kari. Sagajigi fanga ma se a ra. A ka sagajigi ben dugu ma k'a dɔndɔn ni a sen ye. Mɔgɔ si ma sɔɔ min be se ka sagajigi bɔsi a boro.

⁸"Bakɔɔnɔn fanga bonyara kosebe. Nka tuma min na a ta fanga tun be a tan ni fla ra, a gban jamijan karira. Nka a karira minke, gban jamijanba naani were bɔra o no ra, ka jasin dunuɔa fan naani bee ra.

⁹Gban fitini dɔ fana bɔra o gbanw kelen kunna; o gban fitini bonyara kosebe. A k'a ta fanga jasin woroduguyanfan fe, ani terebɔyanfan na, ani jamanaw bee ra numanman fan fe.

¹⁰"A fanga bonyara fo ka se Ala ta danfenw ma sankolo ra; a ka o danfen dɔw sama k'a ben dugu ma, ani lolo dɔw, ka olugu dɔndɔn ni a sen ye.

¹¹A k'a yere bonya fo k'a yere suma ni sankolo danfenw Kuntigiba yere ye. Saraka minw ka kan ka bo lon o lon sankolo danfenw Kuntigiba ye, a ka o bee lalo; a ka sankolo danfenw Kuntigiba ta yɔɔ saninman lanɔgɔ.

¹²Sankolo danfenw blara a ta fanga kɔɔ; saraka saninman min tun be bo lon o lon, o dablara, jurumun kosɔn. Mɔgɔw ka Ala ta can sira bla. A kera ten, ni o gban fitini ka fen o fen ke, o be ja a boro.

¹³"Ayiwa, o ko, ne ka meleke saninman dɔ kumakan men. Meleke saninman dɔ were ka ale jininka ko: 'Ko minw yirara, o kow bena to ka ke fo wagati juman le? Saraka min tun be bo lon o lon, o dablanin bena to ten ka se fo wagati juman? Mɔgɔw bena to o ta kewalejuguw ra ka se fo wagati juman? O bena Ala ta yɔɔ saninman ni Ala ta danfenw minako juguya fo wagati juman?'

¹⁴"A k'a fo ne ye ko: 'Sɔgɔmada waga kelen, ani sɔgɔmada keme ni sɔgɔmada bilooru, wulada waga kelen, ani wulada keme ni wulada bilooru, o le bena teme, Ala ta yɔɔ saninman be sɔɔ ka saninya.'

Meleke ka siko kɔɔ fo Daniyeli ye

¹⁵"Ayiwa, Ala tun ka fen minw yira ne ra, ka ne Daniyeli to o fenw ni o kɔɔ miiri ra, danfen dɔ nana lo ne ja fe, a be i ko mɔgɔ.

¹⁶Ne ka kumakan dɔ men ka bo Hulayi baji cemance ra. A perenna ko: 'Jibirili, a ka fen minw ye, o kɔɔ fo a ye.'

¹⁷Ne tun lonin be yɔɔ min na, o danfen gbarara o yɔɔ ra. A gbarara ne ra minke, ne siranna fo ne ka ne yere firi dugu ma ka ne ja biri dugu ma. A ko ne ma ko:

‘Adamaden, nin lamɛn k’a faamu, ko i ka fɛn minw ye, o bɛ wagati laban ta kow le yira.’

18K’a to kuma ra ne fɛ, ne kirinna, ka ne ja birinin to dugu ma. A magara ne ra ka ne lawuri ka ne lɔ ne senw kan.

19A k’a fɔ ne ye tuun ko: ‘Fɛn minw bɛna kɛ Ala ta dimi wagati laban na, ne bɛna o yira i ra; sabu o wagati latigera.

20” ‘I ka sagajigi min ye ni gban fla ye, o ye Mɛdikaw ni Pɛrɛsikaw ta masacɛw le ye.

21I ka bakɔɔnin sicamantigi min ye, ale ye Gɛrɛsi jamana masacɛ le ye. Gbanjan min tun bɛ a paden fla cɛmancɛ ra, o ye Gɛrɛsi jamana masacɛ fɔlɔ ye.

22O gban karira minke, gban naani min bɔra o nɔ ra, o ye masaya naani ye min bɛna bɔ o jamana kelen na. Nka o masaya naani fanga tɛna bonya ka fɔlɔ ta bɔ.

23” ‘Ayiwa, olugu ta masaya laban na, ni mɔgɔw ta kɛwalejuguw nana wara tuma min na, masacɛ dɔ bɛna wuri; ale bɛna waso, ka mɔgɔw lafiri ni ceguya ye.

24A ta fanga bɛna bonya, nka o fanga tɛna bɔ ale yɛrɛ le ra. A bɛna cɛnri kɛ kɔsɛbɛ. Ni a ka fɛn o fɛn kɛ, o bɛɛ bɛ ja a boro. A bɛna fangatigiw halaki, ani Ala ta mɔgɔ saninmanw fana.

25A bɛna mɔgɔ caman nanbara a ta ceguya sababu ra. A ta yerebonya kosɔn, mɔgɔ minw tun bɛ a miiri ko foyi tɛ se ka o sɔrɔ, a bɛna olugu caman faga. A bɛna a fɔ ko a bɛ wuri hali masacɛw bɛɛ ta Masacɛ yɛrɛ kama. O tuma le ra a bɛna halaki, k’a sɔrɔ mɔgɔ boro yɛrɛ tɛna se a ma.

26I ka min mɛn sɔgɔmada waga kelen ni sɔgɔmada kɛmɛ ni sɔgɔmada bilooru ko ra, ani wulada waga kelen ni wulada kɛmɛ ni wulada bilooru ko ra, o ye can le ye. O ko gundo mara, sabu wagatijan ko lo.’

27”Ayiwa, o kow kɔ, ne Daniyeli kɔni baraka bɛɛ banna, fɔ ka ne bana tere dama. O kɔ le, ne ka sɔrɔ ka kɛ masacɛ ta baaraw kɛ ye. Nka ne tun ka fɛn minw ye, o ko belɛn tun ka ne hakiri jagami, sabu ne tun ma se k’a faamu.”

Daniyeli 9

Daniyeli ka Ala daari

1”Sɛrisɛsi dencɛ Dariyusi min tun ye Medika ye, ale le tun sigira ka kɛ Babilɔni masacɛ ye.

2”A ta masaya san fɔlɔ ra, ne Daniyeli ka kitabuw karan; Matigi Ala tun ka kuma min don cira Yeremi da ra, ko Zeruzalɛmu dugu bɛna halaki, k’a kɛ tomo ye, ka se fɔ san biwolonfla, ne ka o kumaw kɔrɔ sɛgesɛgɛ, ka o faamu.

- ³Ne ka o faamu minke, ne ka ne ja munu Matigi Ala fe, k'a daari, ni makarikanw ye, ka sun don, ka borofani don ne yere ra, ka sigi bugurigbe ra.
- ⁴Ne ka Matigi Ala, ne ta Ala daari, ko a ye an ta jurumunw yafa. Ne ko: 'E, Matigi Ala, ele le ka bon, i be siranyakobaw ke. Minw be i kanu, ka i ta sariya sira tagama, i be to i ta jenpogonya ra ni olugu ye, ka kopuman ke o ye.
- ⁵An ka jurumun ke, an ka ko benbariw ke, an ka kojuguw ke, an murutira ka i ta sariyaw sira bla, ka ban i ta cifoninw na.
- ⁶'I ta jonw, minw ye i ta ciraw ye, i ka olugu ci ka kuma an ta masacew ni an ta fagamaw ni an bemaw ni an ta jamana mogow bee fe; nka an ma son ka olugu ta kuma lamem.
- ⁷'Matigi Ala, ele koni terennin lo; anw le maroyara bi, anw minw bora Zuda, ani minw bora Zeruzalemu, ani Izirayelimogow tow bee, minw yoro ka surun, ani minw yoro ka jan, i ka minw bee ghen ka taga jamana werew ra, sabu an ka i kan bla ka terenbariyakow ke.
- ⁸'E, Matigi Ala, anw le maroyara, an ni an ta masacew, ani an ta jamana pamogow, ani an bemaw; sabu anw ka i hake ta.
- ⁹'Nka ele min ye Matigi Ala ye, an ta Ala, ele be hina, i be yafa an ma, hali ni an murutira ka i ta sariya sira bla.
- ¹⁰An banna ka Matigi Ala, an ta Ala kan men; a k'a ta sariya minw di a ta jonw ma, minw ye a ta ciraw ye, k'a lase an ma, an ma son ka o sariyaw sira tagama.
- ¹¹'Izirayelimogow bee le ka i ta sariyaw cen. O bee le ka o ko di, ka ban ka i ta kuma lamem. O le koson, danga ni kojugu minw fora Ala ta jonce Musa ta sariya ra, o dangaw benna an kan, sabu an ka Ala hake ta.
- ¹²I tun k'a fo ko i bena min ke anw ni an ta jamana pamogow ra, i ka o ke. I ka o toroba lase an ma. Torow min sera Zeruzalemu dugu ma, o torow jognon ma deri ka se dunupa yoro si ra ka ye.
- ¹³O torokow bee sera an ma, i n'a fo a tun sebera cogo min na Musa ta sariya ra. Nka hali bi, an belen ma son ka Matigi Ala, an ta Ala daari, an ma son ka an ta terenbariyakow dabra, an ma son ka i ta kuma jate ko can lo.
- ¹⁴O le koson Matigi Ala, i k'a dabow a kama k'a to o kojuguw ye an sorow; sabu, Matigi Ala, an ta Ala, i terennin lo i ta koketaw bee ra; nka anw le ma son ka i ta cifoninw lamem.
- ¹⁵'Ayiwa, sisan an Tigi Ala, ele le ka i ta mogow pamina ka o labo Misiran jamana ra, i ta sebgaya baraka ra, ka i togow bonyo fo ka na se bi ma. Nka anw ka i hake ta, an jarakira.

16" 'Matigi Ala, i ta terenninya kosɔn, sabari ka i ta dimi ni i ta jusugban mabo Zeruzalemu dugu ra, min ye i ta kuru saninman ye ; sabu anw ni an bɛmaw ta jurumunw ni an ta terenbariyaw kosɔn, siya minw bɛɛ ka an ta jamana lamini, olugu bɛ Zeruzalemu ni a dugumɔgɔw mafiyɛnyara.

17" 'Ayiwa, sisan, an ta Ala, sabari ka i ta jɔncɛ ta daariri ni a ta makarikanw lamɛn. I tɔgɔ kosɔn, Matigi Ala, sabari ka makari i ta yɔrɔ saninman na, k'a saninya, sabu mɔgɔw k'a halaki.

18" 'Ne ta Ala, sabari ka i toro malɔ, ka an lamɛn. I ja lɔ an ta jamana ra k'a cɛncogo flɛ! I tɔgɔ sigira dugu min na, o cɛncogo flɛ! An tɛ i daarira ka makarikanw fɔ anw ta terenninya le kosɔn, nka an bɛ i daarira i ta hinaba le kosɔn.

19" 'An Matigi, an lamɛn! An Matigi, yafa an ma! An Matigi, i janto an na, i ye an bɔsi i tɔgɔ kosɔn, i kana mɛɛn, ne ta Ala; sabu i yɛɛ tɔgɔ le bɛ i ta dugu kan, i tɔgɔ le bɛ i ta mɔgɔw fana kan.' "

Mɛɛkɛ Jibirili ka siko kɔrɔ fɔ

20" Ne tora Ala daari ra, ka ne ta jurumun ni ne ta jamana mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw bɛɛ ta jurumun fɔ Matigi Ala ye, ka makarikanw fɔ Matigi Ala, ne ta Ala ye, a ta kuru saninman ko ra.

21" Ka ne to daariri ra, ne tun ka cɛ min ye ne ta siko dɔ ra kakɔrɔ, min ye Jibirili le, ale wurira ni a kamanw ye, ka teliya ka na ne fɛ, wulafesaraka bɔwagati ra.

22" A nana kuma ne fɛ, k'a fɔ ko: 'Daniyeli, ne nana hakiri ni faamuri le di i ma.

23" Kabini i ka i ta makarikanw damina, Ala ka kuma jaabi di; ne nana o le fɔ i ye, sabu i ye Ala ta mɔgɔ kanunin le ye. O ra, i toro malɔ nin kuma ra, i ka min ye, i jija ka o kɔrɔ faamu.

24" Ala ka san biwolonfla sigiyɔrɔma wolonfla le latige i ta jamana ni i ta dugu saninman ko ra. Ni o wagati dafara, terenbariyakow bɛ sɔrɔ ka dabla, kojuguw bɛ ban, jurumunw bɛ yafa, terenninya banbari bɛ sigi, Ala ka fɛn minw yira, ani ciraw ka kuma minw fɔ, o kow bɛɛ bɛ kɛ, Ala ta yɔrɔ saninmanba fana bɛ saninya ka bla danna Ala ye.

25" 'I ka kan k'a lɔn k'a faamu, ko wagati min na a fɔra ko Zeruzalemu dugu bɛna lɔ kokura, k'a ta o wagati ra fɔ ka taga se Ala ta mɔgɔ panawolomanin nawagati ma, san wolonfla sigiyɔrɔma wolonfla le bɛna tɛmɛ. Sani san wolonfla sigiyɔrɔma biwɔrɔ ni fla cɛ, dugu bɛna lɔ kokura, k'a yɔrɔ bɛɛ lalaga, k'a kogow lɔ; nka o wagatiw bɛna gbeleya kosebɛ.

26" 'Ni o san wolonfla sigiyɔrɔma biwɔrɔ ni fla dafara, mɔgɔw bɛna Ala ta mɔgɔ panawolomanin dɔ faga; mɔgɔ si tɛna sɔn ka lɔ ni a ye k'a dɛmɛ. O kɔ, jamana dɔ ta kuntigi ni a ta kɛrɛkejama bɛna na dugu ni yɔrɔ saninman ci. O bɛɛ n'a ta, Ala

bena dimi ka o kuntigi halaki. Nka sani a ye sa, a bena kere wuri ka cenri ke, i ko a fɔra cogo min na.

²⁷A bena jenɔɔɔnyagbelen don ni mɔɔɔ caman ye k'a ta fanga digi olugu kan fɔ san wolonfla. O san wolonfla cemance ra, a bena a fɔ ko o ye began sarakaw ni siman sarakaw dabra. O kuntigi cenrikebaga bena ko haramunin suguya bee ke, fɔ ka taga se a yere halaki lon ma, i n'a fɔ a latigera a ta ko ra cogo min na.' "

Daniyel 10

Ala ka tagamasiyen dɔ wɛɛ yira Daniyel ra

¹Peresikaw ta masace Sirusi ta masaya san sabanan na, Ala ka kuma dɔ fɔ Daniyel ye, o tun be Daniyel min wele ko Belisasari. O kuma ye cankuma le ye; a be wagatigbelen dɔw ta ko le fɔ. Daniyel ka o kuma lamɛn ka ja; Ala ka o kuma kɔɔ yira a ra janko a ye a faamu.

²"O wagatiw ra, ne Daniyel, ne ka lɔɔkun saba ke, ka ne yere majigi Ala ja kɔɔ, ka ne diyanyafenw bee ye ka o to yi.

³Ne ma sɔn ka domuni janaman ke; ne ma sogo domu, ne ma duven min. Ne ma turu mun ne yere ra ka ne yere kasa diya, fɔ ka taga o lɔɔkun saba dafa.

⁴"Ayiwa, san karo fɔɔ tere mugan ni naaninan, ne tun be bada ra, ba belebele min be wele ko Tigere.

⁵Ne ka ne ja kɔɔta ka fleri ke minke, ne ka ce dɔ lonin ye, lenfani derege b'a ra, a cesirinin be ni cesirinan min ye, o ye Ufazi sanin yereworo ye.

⁶A fari tun be manamanana i ko lulu. A pada tun be manamanana i ko sanmanamana. A padenw tun be i ko tasumamana. A senkalaw ni a borokalaw tun be manamana i ko siranegɛ nugunin. A kumakan tun be i ko jamaba dɔ mankan.

⁷"Ne Daniyel kelen le ka o tagamasiyen ye. Minw tun be ni ne ye, olugu m'a ye, nka siranya dɔ le barara ka o mina; o borira ka taga dogo.

⁸Ne kelen le lonin tora ka ke o tagamasiyenba fle ye. Ne fari bee nana ke magaya ye, ka ne pada cogo yelema, ka ne baraka bee ban.

⁹Ne ka o ce kumakan men. Ne k'a kumakan men minke, ne kirinna, ka ben ka ne ja biri dugu ma.

¹⁰"Ne bennin kɔ, ne k'a ye ko boro dɔ magara ne ra, ka ne biri ne kinbirikunw ni ne borow kan, ne yereyerɛtɔ.

¹¹A ko ne ma ko: 'Daniyel, Ala ta mɔɔɔ kanunin, ne bena min fɔ i ye, o lamɛn kosebe, k'a kɔɔ faamu. I be yɔɔ min na, i wuri ka lɔ yi, sabu ne cira ele le fe sisan.' A ka o kuma fɔ ne ye minke, ne yereyerɛtɔ wurira ka lɔ.

12A ko ne ma tuun ko: ‘Daniyeli, i kana siran; sabu i ka i yere majigi Ala na korɔ, ka Ala daari, janko ka faamuri sɔrɔ; ayiwa, kabini o lonw tere fɔlɔ, i ta Aladaari minana. Ne nana ka na i ta daariri kɔjaabi le fɔ i ye.

13Peresikaw ta mara meleke kuntigi le tun ka ne bari fɔ tere mugan ni kelen. Meleke kuntigi Mikayilu le nana ne demɛ. Ne tora Peresikaw ta masacew korɔ.

14Min bena ke i yere ta jamana mɔgɔw ra kɔ fe, ne nana o le fɔ i ye, sabu nin kow ye ko nataw le ye.’

15”K’a to kuma ra ne fe, ne kun birinin tora, ne ma se ka foyi fɔ.

16Ne ka ce do ye tuun, a be i ko adamaden, a nana maga ne dagbolow ra. O kera minke, ne sera ka kuma. Ne kumana o tigi fe k’a fɔ a ye ko: ‘Ne matigice, ne ka fen min ye o ka siranya bla ne ra, fɔ ka ne baraka ban.

17Ne matigice, sisan i ta jonce bena kuma i fe cogo di? Ne baraka bee banna, fɔ ka ne nenekiri mina ne ra.’

18”O tuma ra, o danfen min tun be i ko adamaden, o magara ne ra tuun, ka baraka don ne ra.

19A k’a fɔ ne ye ko: ‘Ala ta mɔgɔ kanunin, i kana siran. I jusu suma, ka i yere ja gbeleya, ka baraka don i yere ra.’ K’a to kuma ra ni ne ye, baraka ka donna ne ra. Ne ko: ‘Ne matigice, kuma sisan, sabu i ka baraka don ne ra.’

20A ko: ‘Ne nana i fe kun min na, i ka o lon wa? Sisan ne be taga Peresikaw ta jamana ta meleke kuntigi kere. Ni ne ka taga, Geresi jamana ta meleke kuntigi bena na.

21Nka min sebera Ala ta can kitabu konɔ, ne nana o le fɔ i ye. Mɔgɔ si te ne demɛ o kere ra ni aw ta jamana ta meleke kuntigi Mikayilu te.

Daniyeli 11

1” ‘Medikaw ta masace Dariyusi ta masaya san fɔlɔ ra, ne fana tun be ni Mikayilu ye, janko k’a demɛ.’ “

Masace dow ta ko

2” ‘Ayiwa, sisan, ne bena can yira i ra. A fle, masace saba were le bena wuri Peresi jamana ra. Olugu ko fe, masace naaninan bena sigi; nka ale ta naforo bena caya ka teme tow bee ta kan. Ni a nana fanga sɔrɔ tuma min na a ta naforo baraka ra, a bena mɔgɔw bee konɔnɔsu Geresi jamana masace kama.

3” ‘Nka masacefari do bena wuri Geresi jamana ra; ale ta masaya bena bonya kosebe. Ni fen o fen ka o masace diya a bena o le ke.

4Nka ni a ta fanga nana bonya kosebe wagati min na, a ta masaya bena ben, a ta fanga bena yerege ka taga dunupa fan naani na. A ta denw fana tena se ka sigi a no

ra. A ta fanga bena di mɔgɔ werew le ma; nka olugu ta fanga tena bonya k'a ta bo.'
“

Worodugu masace ni sahili masace

5” ‘Ayiwa, worodugu masace ta fanga bena bonya kosebe, nka a ta kuntigi kelen ta fanga bena bonya ka teme ale yere ta kan. O kuntigi le bena sigi fanga ra. A ta fanga bena bonya kosebe.

6” ‘San dama temenin ko, worodugu masace ni sahili masace bena jennogonya don. Worodugu masace denmuso bena taga sahili masace fe, janko ka baraka don o ta jennogonya ra. Nka o muso tena meen fanga ra. Sahili masace yere ni a dence fana tena meen fanga ra. O bena o muso fana mina, ale ni a blasirabagaw, ani a face, ani min tun kera a demebaga ye.

7” ‘Mogɔ do bena bo o muso ta somogow ra, ka muso face no ta, ka ke worodugu masace ye. A bena ke cefari ye. A bena taga don sahili masace ta masadugu ra k'a ta kerekejama kere ka se a ra,

8”ka o ta batofenw ce ka taga ni o ye Misiran, ani o batofenw ta minan saninlamanw ni a warigberamanw bee. O ko, a bena san dama ke, a tena kere ke sahili masace fe.

9”Nka o ko, sahili masace bena taga worodugu jamana mogow kama ka taga o kere; o ko, a bena seko a ta jamana ra.

10” ‘Sahili masace dencew bena o yere laben kere kama, ka kerekejamaba lajen. Mogɔ o mogɔ be o ta sira kan o temeto bena olugu bee kere, ka yoro bee datugu i ko jiba woyoto. O bena taga hali o juguw ta kerekebon yere kama.

11”Worodugu masace dimininba bena bo ka taga sahili masace kere ni kerekejamaba ye. A bena se soro sahili masace ta mogow kan.

12”Worodugu masace ni a ta mogow bena o yere bonya, ko o ka se soro o kere ra. O bena mogɔ caman faga, nka o bee n'a ta, o ta fanga tena meen;

13”sabu sahili masace bena taga kerekejama were laben. O kerekejama bena caya ka teme folo ta kan. San dama temenin ko, a bena na ni o kerekejamaba ye, ani kerekeminan caman.

14”O wagati ra, mogɔ caman bena wuri worodugu masace kama; hali ele Daniyeli ta jamana benkanikebaga dow bena wuri a kama. O cogo ra, i ka tagamasiyen minw ye, o kow be ke. Nka o tena se worodugu masace ra.

15”Ayiwa, sahili masace bena wuri, ka na yelenyoro lolo ka worodugu masace ta dugu barakaman do lamini, k'a kere k'a konofenw bee ce. Worodugu masace ni a ta kerekejamaba bee, ani a ta kerekacefariw bee, a tena se ka lo sahili masace ja; o baraka tena se.

¹⁶O sahili masace cenrikebaga bena a sago ke, sabu mago si tena se ka lo a ja. Ni a nana teme yoro caman na ka cenri ke ka ban, a bena taga sigi jamanaw bee ra numanman na.

¹⁷A bena na ni a ta kererejama bee ye, ka na a ke i n'a fo a b'a fe ka jennogonya don ni worodugu masace ye. A bena a denmuso di worodugu masace ma furu ra, janko ka worodugu masace ta masaya cen. Nka o ko tena ja a boro.

¹⁸O ko, a bena yelema kogoji kofejamanaw kama, ka o caman kere ka se soro o kan. Nka jamana do ta kuntigi bena a kere, k'a ta mafiyenyari lalo, k'a ta wasoya ben a yere kan.

¹⁹O ko, sahili masace bena kosegi a yere ta jamana ra, ka taga don a yere ta kererebonbaw konko. Nka a baraka bee bena ban, a bena sa, k'a togo tunu pewu.

²⁰Min bena sigi a no ra, o masace bena a ta fagama do ci ka taga fenw ce jagboya ra jamana ta yoro noromankono. Nka sani tere dama, o bena o masace faga, nka a tena faga jama ta dimi le koson, a fana tena faga kere le ra.' "

Sahili masacejugu ta kwalew

²¹" 'Ayiwa, mago sankolon do le bena sigi sahili masace no ra, k'a soro mago si ma masaya di a ma. Ka magow to hera ra, a bena a yere sigi masaya ra ni ceguya ye.

²²A juguw ta kererejama minw ta fanga tun be taga yoro bee i ko jiwoyoba, a bena olugu bee datugu, ka o bee halaki. A bena Ala ta magow ta kuntigi do fana faga.

²³Minw bee bena jennogonya don ni a ye, a bena o bee nanbara; a ta fanga baraka bena to ka bonya ka taga ja, k'a soro a ta magow man ca.

²⁴Ka magow to hera ra, a bena taga don jamana yoropumanw na, ka taga magow kere, ka o ta borofenw ni o ta naforow ce, ka o di a ta magow ma; k'a soro hali a bemaw ma son ka o ko jogon ke. A bena a fo ko a be dugu barakaman dow fana kere. Nka a bena wagati dama doron le ke o kow ra.

²⁵A bena a jigi la a ta fanga kan, ka jija ka kererejama caman lajen, ka taga worodugu masace kama. Worodugu masace fana bena na o no fe ni kererejama caman ni barakaba ye, nka worodugu masace tena se a ra, sabu o bena jen dow siri ale kama.

²⁶A yere ta mago dow le bena a janfa. O bena a ta kererejama gben ka o bee yerege, a ta kerereken caman bena faga.

²⁷O ko, o masace fla bena sigi ka domuni ke jogon fe. Nka juguya le bena ke o bee jusukun na jogon kama; o ra, o bena kuma nka o si tena gbe jogon ye. O ta jogonye tena foyi ja, sabu o ta miiriya ra o tun b'a fe ka min ke, o wagati ma se folo.

²⁸Sahili masace bena kosegi a yere ta jamana ra ni naforo caman ye. A bena Ala ta magow koninya; a bena wuri olugu kama ka o kere, ka soro ka taga a ta jamana ra.

29” ‘Ayiwa, wagati dɔ bɛna se tuun, sahili masace bɛna wuri ka taga worodugu masace kɛrɛ. Nka o kɛrɛ tena kɛ i ko fɔlɔ ta.

30Mɔgɔ dɔw bɛna na a kama kurunbaw kɔnɔ ka bɔ terebenyanfan na. A baraka bɛɛ bɛna ban; a bɛna kɔsegi a ta jamana ra. A dimininba bɛna wuri Ala ta mɔgɔw kama tuun ka olugu kɛrɛ. O kɔ, Ala ta mɔgɔ minw bɛna ban Ala ta jɛnɔgɔnya ra, a bɛna olugu le kɛ a jɛnɔgɔnw ye.

31A bɛna a ta kɛrɛkɛden dɔw ci Ala ta mɔgɔw kama. Olugu bɛna taga Ala ta yɔrɔ saninman lanɔgɔ. Saraka min tun bɛ bɔ Ala ye lon o lon, o bɛna o dabla, ka fɛn haramunin bla sarakajɛnifen* kan.

32Masace yɛrɛ bɛna Ala ta mɔgɔ dɔw nɛgɛ, k’a to o ye Ala ta jɛnɔgɔnya cɛn. Nka minw bɛ Ala ta can kan, olugu tena sɔn a ta ma.

33Olugu ra minw ye kolɔnbagaw ye, olugu bɛna mɔgɔ tɔw caman karan Ala ta sariya ra. Nka o bɛna olugu dɔw faga, ka dɔw jɛni, ka dɔw borofɛnw bɛɛ bɔsi o boro, ka o bla kaso ra.

34O ta tɔrɔw wagati ra, mɔgɔ janaman tena sɔrɔ ka o dɛmɛ. Dɔw bɛna a kɛ i n’a fɔ o bɛ ni o ye, nka o bɛna o kɛ flankafuya le ra.

35O kolɔnbaga minw tugura Ala kɔ, o bɛna olugu dɔw faga. Olugu ta saya le bɛna kɛ sababu ye, ka Ala ta mɔgɔw saninya, ka o gbɛ, fɔ ka taga wagati laban se; sabu wagati min latigɛra, o ma se ban.

36” ‘Ni fɛn o fɛn kɔni ka o masace diya a bɛna o le kɛ. A bɛna a yɛrɛ kɔrɔta, ko ale ka bon ni batofɛnw bɛɛ ye. Kumajugu minw jɔgɔn ma deri ka mɛn fɔlɔ, a bɛna o le fɔ Ala kɔrɔtaninba yɛrɛ ma. A bɛna tɔgɔ sɔrɔ fɔ ka taga Ala ta dimi wagati se; sabu Ala ka min latigɛ a kama, a bɛna o kɛ a ra.

37A bɛmaw tun ka batofɛn minw bato, ani musow bɛ batofɛn minw kanu kosebɛ, a tena o si jate; a tena ala wɛrɛ jate, sabu a bɛna a fɔ ko ale yɛrɛ ka bon ka tɛmɛ o bɛɛ kan.

38A yɛrɛ ta ala min bɛ a ta masadugu kɔnɔ, a bɛna o le bato ni sanin ye, ani warigbɛ, ani lulu suguya caman ye, ani fɛn dawulamanw; k’a sɔrɔ a bɛmaw si ma o ala bato ka ye.

39A bɛna duguw kɛrɛ o ala sababu ra, min ye siya wɛrɛ ta ala ye. Ni mɔgɔ minw ka sɔn o batofɛn ma, a bɛna olugu bonya, ka o sigi kuntigiya ra mɔgɔ caman kunna. A bɛna a ta jamana yɔrɔ dɔw di o mɔgɔw ma ka o kɛ o sara ye.’ “

Sahili masacejugu labancogo

40” ‘Ayiwa, ni sahili masace ta wagati laban nana se, worodugu masace bɛna wuri a kama tuun. Nka sahili masace bɛna girin ka na a kama ni barakaba ye, i ko sanfɔnɔba, ni a ta sowotorow ni a ta sotigiw ni a ta jirakurunw ye, ka na a kɛrɛ. A

bena don jamana caman na ka o fa ni a ta kerekejama ye, i n'a fo jiba min be woyo ka yoro bee fa.

⁴¹A bena don jamanaw bee ra jumanman na, ka o fana mina, ka mogo caman faga. Nka Edomukaw, ani Mohabukaw bena bosi a boro, ani Amankaw ta pamogow.

⁴²A bena a ta fanga sigi jamana werew kan fana; hali Misiran jamana tena bosi.

⁴³A bena Misiran ta naforow ce, ani a saninw, ani a warigbew, ani a fen dawulamanw. Libikaw, ani Etiyopikaw fana bena ke a ta fanga koro.

⁴⁴Nka kibaroya dow bena bo tereboyanfan ni sahiliyanfan fe, o kibaroyaw bena a ja tige. O ra a fariyaninba bena wuri kere kama ka mogo camanba faga.

⁴⁵A bena a ta masa fanibon lo kogji ni kuru nkoroman saninman furance ra. Nka a ta wagati laban bena se; mogo si tena soro k'a deme.' "

Daniyeli 12

Melake ka wagati labanw ko fo Daniyeli ye

¹" 'Ayiwa, o wagati ra, melakew kuntigiba Mikayilu bena na. Ale le ye aw ta jamana korosibaga ye. O wagatiw bena ke wagatigbelenbaw le ye. Kabini siyaw be dugukolo kan o torojugu jogon ma deri ka ke folo. O wagati ra, i ta jamana mogo minw togo sebera panamanya kitabu konjo, olugu bena kisi.

²Minw be sunogora bogo ra, dugukolo jukoro, olugu caman bena kunu. Dow bena kunu ka panamanya banbari soro, dow fana bena kunu ka ke maroya ni toro banbari ra.

³Mogo minw kera mogo hakirimanw ye, olugu bena manamana i ko sankolo noko; minw ka mogo caman karan terreninya sira ra, olugu fana bena manamana i ko sankolo lolow, wagati bee, ani tuma bee.

⁴" 'Ayiwa, ele Daniyeli, ele ye nin kumaw mara ka ja; kitabu datugu, k'a siri k'a bla, fo ka taga wagati laban se. Mogo caman bena a karan k'a segesege, ka o ta lonniya caya.' "

⁵"Ka ne Daniyeli to o tagamasiyenw fleri ra, ne ka mogo fla were ye, kelen lonin be ba fan kelen na, to kelen lonin be a fan do ra.

⁶Min tun ka lenfani don ka lo baji kan, o ra kelen ka o lenfanitigi jininka ko: 'Nin kabakow laban bena ke wagati juman le?'

⁷Lenfani donbaga min tun lonin be baji kan, ne ka ale kumakan men; a k'a kininboro wuri, k'a numanboro fana wuri san fe, ka kari Ala banbari togo ra, k'a fo ko: 'Nin kow bena ke ka se fo wagati kelen, ani wagati fla, ani wagati tarance. Ni Ala ta mogo saninmanw baraka nana ban tuma min na pewu, nin kow be soro ka ke.'

⁸”Ne ka nin kuma men, nka ne m’a faamu. Ne k’a jininka ko: ‘Ne matigice, ni kow laban bena ke wagati juman le?’

⁹A ka ne jaabi ko: ‘Daniyeli, ele ye taga. Nin kumaw maranin ka kan ka to, ka kitabu datugu k’a siri k’a bla, fo ka taga wagati laban se.

¹⁰Tɔɔɔw bena mɔɔɔ caman saninya, ka o gbɛ. Nka mɔɔɔjuguw bena to o ta juguya ra; o tɛna foyi faamu. Mɔɔɔ hakimantw le bena nin kow faamu.

¹¹Saraka min tun be bo lon o lon, o dablara wagati min na, k’a ta o wagati ra fo ka taga se lon min cenrikebaga ka fen haramunin bla sarakabɔnan kan, o bena ke tere waga kelen ni tere kemɛ fla ni tere bikɔnɔntɔn.

¹²Mɔɔɔ minw sera ka ke kankelentigiw ye fo ka taga tere waga kelen ni tere kemɛ saba ni tere bisaba ni tere looru dafa, olugu ta pana.

¹³” ‘Ayiwa, ele kɔni, ele ye jija fo ka taga se a laban ma. I bena sa, ka laganfiya. O ko, i bena wuri ka i ta baraji sɔɔɔ dunupa laban na.’ “

Oze

Oze 1

Oze ta furu ko

¹Matigi Ala ka nin kuma lase Beri dence Oze ma. O kera Zuda mara masace Oziyasi, ani Yotamu, ani Ahazi, ani Ezekiyasi ta wagatiw le ra, ani Izirayeli masace Yerobohamu, Yohasi dence ta wagati ra.

²Matigi Ala ka kuma min fɔ Oze ye, ko a y'a lase mɔgɔw ma, o kuma damina ye nin ye. Matigi Ala k'a fɔ Oze ye ko: "Taga jatɔmuso dɔ furu, ka jatɔmusodenw sɔrɔ ni a ye; sabu jamana k'a yere bla jatɔyajugu le ra; o ka o kɔ don Matigi Ala ra."

³Oze tagara Dibilayimu denmuso Gomeri ta. A nana kɔnɔ ta ka dence woro a ye.

⁴Matigi Ala k'a fɔ Oze ye ko: "Den tɔgɔ la ko Zizireli, sabu fagari min kera Zizireli, a tɔ ye dɔɔnin, ne bena o hake bɔ Yehu ta durujaw ra; ne bena Izirayeli mara ta masaya ban.

⁵O lon na, ne bena Izirayelimɔgɔw ta kalan kari Zizireli dingakɔnɔyɔrɔ ra."

⁶Gomeri nana kɔnɔ ta tuun, ka denmuso woro. Ala k'a fɔ Oze ye ko: "A tɔgɔ la ko Lo Ruhama; sabu ne tena to ka hina Izirayelimɔgɔw ra tuun, ka to ka yafa o ma wagati bee.

⁷"Nka min ye Zuda ta mɔgɔw ye, ne bena hina olugu ra, ka o kisi ni Matigi Ala, o ta Ala ta baraka ye. Ne tena o kisi kalan baraka ra, walama kerekemuru baraka ra, walama kere baraka ra, walama sow, walama sotigiw baraka ra."

⁸Gomeri nana Lo Ruhama dabɔ sin na minke, a ka kɔnɔ were ta tuun ka dence woro.

⁹Ala ko Oze ma ko: "A tɔgɔ la ko Lo Ami; sabu aw te ne ta mɔgɔw ye tuun, ne fana te aw ta Ala ye tuun."

Oze 2

Ala bena kopuman minw ke a ta mɔgɔw ye

¹"Nka lon dɔ Izirayelimɔgɔw bena caya ka ke i ko kɔgɔjida kenken, mɔgɔ te se ka min jate, walama k'a da lon. Yɔrɔ min na a tun fɔra o ma ko: 'Aw te ne ta mɔgɔ ye!' O yɔrɔ kelen le ra o bena a fɔ o ma ko: 'Ala panaman ta mɔgɔw!'

²Zuda mara mɔgɔw, ani Izirayelimɔgɔw bee bena lajen tuun. O bena kuntigi kelen sigi o yere kunna; olugu le bena jamana mara, sabu Zizireli ta lon bena ke lonba le ye.

³Aw y'a fɔ aw balemacew ma ko: 'Ne ta mɔgɔw!' Aw y'a fɔ aw balemamusow ma ko: 'Hinasɔrɔbagaw!' "

Izirayeli ka Ala kan bla

⁴Aw ye aw bamuso jaraki! Aw y'a jaraki de! Sabu a te ne muso ye tuun, ne fana te a ce ye tuun. A ye a ta jatoya tagamasiyenw bo a pada ra, k'a ta jeneya tagamasiyenw bo a sinw kan.

⁵Ni o te, ne bena a ta faniw bo a ra k'a fari lakolon to, k'a ke i ko a worora cogo min na. Ne bena a ke i ko kongokolon, k'a ke i ko jamana jintan, k'a to minlogo y'a faga.

⁶A ta denw koni, ne tena hina olugu ra tuun, sabu jatumusodenw lo.

⁷O bamuso k'a yere bla jatoya ra; o bamuso min ka o konjo ta, ale ka maroyako le ke, sabu a ko: 'Ne bena gban ne ta jamogocew le ko; minw be ne ta domuni ni ne ta minji dira ne ma, minw be ne ta sagasifaniw, ani ne ta lenfaniw dira ne ma, minw be ne ta turu ni ne ta rezenji dira ne ma.'

⁸Ayiwa, a fle, ne bena naniw bla a ja, k'a ta sira datugu; ne bena kogo lo k'a lamini, a tena temesira soru tuun.

⁹A bena gban a jamogocew ko, nka a tena se ka kun o ra. A bena o yoropini, nka a tena o ye. Ni o kera, a bena a fo ko: 'Ne bena sekjo ka taga ne cekoro fe; sabu ale ta wagati tun ka di ne ra, ka teme sisan ta wagati kan.'

¹⁰A tun m'a lon ko ne le tun be domuni ni rezenji ni turu dira a ma; ko o tun be wari ni sanin min kera ka Baali* ta jo son, ko ne le tun be o wari ni o sanin caman bee dira a ma.

¹¹Ayiwa, ne bena na ne ta simanw mina a ra simankanwagati ra, ka ne ta rezenji mina a ra rezentigewagati ra. A tun be ne ta sagasifaniw ani ne ta lenfani minw donna, ne bena o fana bo a ra.

¹²Sisan ne bena a fari lakolonba le bo kene kan a jamogocew bee ja na. Mogo si tena se k'a bosi ka bo ne boro.

¹³Ne bena a ta janagbew bee lalo: a ta Alabato janagbew, ani a ta karokura janagbew, ani a ta Nenekirilon janagbew, ani janagbe tow bee.

¹⁴Ne bena a ta rezensunw, ani a ta torosunw cen, a tun b'a fora ko a jamogocew ka minw di a ma a ta sara ye. Ne bena o forow ke naniw le ye, k'a to kongosogow ye na a yiridenw domu.

¹⁵A ka wagati min bee ke Baali ta joson na ka wusunan sarakaw* bo Baali ta jo ye, ani wagati min a tun b'a yere pari ni a ta nunnanegew ni a ta kannakononw ye, ka gban a ta jamogocew ko, ka jina ne ko, ne bena o bee hake bo a ra. Matigi Ala ko ten."

Ala ni a ta mogow bena ben kelen ma

16”Ayiwa, a fɛ, ne yere bena a nege tuun ka taga ni a ye kongokolon kɔɔ, ka taga kuma a fe ni kanuya ye.

17Ne bena a ta rezenforow seko a ma o yɔɔ le ra, ka Akɔri dingakɔɔyɔɔ ke a jigisɔɔyɔɔ ye. A bena dɔnkiriw la o yɔɔ ra i n’a fɔ a sunguruman, i n’a fɔ lon min na a bɔra Misiran jamana ra.

18”Ayiwa, o lon na kɔni, Matigi Ala ko ten, i bena ne wele le ko: ‘Ne furuce!’ I tena ne wele tuun ko: ‘Ne matigice Baali!’

19Ne bena Baali ta jow tɔgɔw bɔ a da ra; mɔgɔ si hakiri tena to o tɔgɔw ra tuun.

20”O lon na, ne bena jenɔgɔnya* dɔ don o ni kongosogow ce, o ni kɔɔw ce, o ni dugukolo fenpanaman tɔw be ce. Ne bena bonnikɛkalanw, ani kerekemuruw, ani kerekow ban jamana kɔɔ, k’a to be ye la ka sunɔgɔ hera ni laganfiya ra.

21”Ne bena i mamina ka i ke ne ta muso ye wagati be; ne bena i mamina ka i ke ne ta muso ye, ka kapa ni terenninya ni can ye ani pumanya ni hina.

22Ne bena i mamina ka i ke ne ta muso ye ni kankelentigiya ye; ni o kera, i bena Matigi Ala lon.

23”O lonw na kɔni, ne bena aw jaabi, Matigi Ala ko ten.

24Ne bena sankolo jaabi, sankolo bena dugukolo jaabi, dugukolo bena siman ni rezenjikura ni turu jaabi, olugu bena Zizireli mara mɔgɔw jaabi.

25Ne bena o dan, ka o caya jamana kɔɔ i ko siman, ka o ke ne ta ye. Ne bena hina Lo Ruhama ra; ne bena a fɔ Lo Ami ma, ko: ‘Ne ta mɔgɔw!’ O fana bena a fɔ ne ma ko: ‘An ta Ala!’ “

Oze 3

Oze k’a muso kanu tuun

1Matigi Ala k’a fɔ ne ye tuun ko: “Taga i muso ko, i y’a kanu tuun, hali ni ce were b’a kanuna, hali ni a be jencya ra ni ce were ye. A kanu i ko Matigi Ala be Izirayelimɔgɔw kanu cogo min na, hali k’a sɔɔ olugu tugura batofen werew ko; o batofenw ta rezenburuw le ka di o ye kosebe.”

2O ra, ne ka warigbe tan ni looru, ani simankise kilo keme naani ni kilo bilooru sara, ka o muso ta kokura.

3Ne ko a ma ko: “To ne fe ka meen, i kana i yere bla jatɔya ra, i kana sɔn ce were ra; ne fana bena to ni i ye o cogo kelen le ra.”

4Ayiwa, Izirayelimɔgɔw bena wogatijan ke, masace tena ke o fe, kuntigi tena ke o fe, o tena saraka bɔ, kabakuruan tena ke o fe, o be min sɔn, saninderege tena ke o fe, batofen tena ke o fe.

⁵Nka o kɔ fɛ, Izirayelimɔgɔw bɛna sekɔ ka na; o bɛna Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya nini, o ta Ala, ka o ta masacɛ Dawuda ta duruja fana yɔrɔɔnini. Wagati nataw ra, Alapasiran bɛna don o ra; o yɛrɛyɛrɛtɔ bɛna na Matigi Ala fɛ, janko ka na nɛɛma sɔrɔ a fɛ.

Oze 4

Ala k'a ta mɔgɔw jaraki

¹"E, Izirayelimɔgɔw, aw ye Matigi Ala ta kuma lamɛn, sabu kiti dɔ bɛ Matigi Ala ni a ta jamana mɔgɔw cɛ, sabu kankelentigiya banna, numanya banna, Ala lɔnniya banna jamana kɔnɔ.

²Danga kumaw, ani nanbara, ani mɔgɔfaga, ani sonyari, ani jɛnɛya, o le bɛ yɔrɔ bɛɛ ra; adamadenw jori bɛ yɔrɔ bɛɛ.

³O kosɔn sukasi bɛna kɛ jamana kɔnɔ; jamana mɔgɔw bɛɛ baraka bɛna ban, ani fɛnɔnaman minw bɛ kongo kɔnɔ, ani kɔnɔw bɛɛ; hali kɔgɔjirajɛgɛw, o bɛɛ bɛna faga ka ban.

⁴"Nka mɔgɔ si kana sɔsɔri kɛ ni a mɔgɔɔgɔn ye, mɔgɔ si kana si jaraki; ne bɛ kiti ra ni aw sarakalasebagaw le ye.

⁵Aw bɛna talon ka ben teregbɛn fɛ, aw ni ciraw bɛɛ bɛna talon ka ben su fɛ; ne bɛna aw bamuso halaki.

⁶Ne ta mɔgɔw bɛ halakira o ta kolɔnbariya kosɔn; i n'a fɔ aw banna lɔnniya ra, o ra ne bɛna aw bɔ ne ta sarakalasebagaya ra. I n'a fɔ aw pinana aw ta Ala ta sariya kɔ, o ra ne fana bɛna pina aw ta denw kɔ.

⁷"O bɛ cayara ka taga cogo min na, o ta jurumun fana bɛ cayara ka taga ten le. Ne bɛna o ta yɛrɛbonya yɛlɛma k'a kɛ maroya ye.

⁸Ne ta mɔgɔw bɛ jurumun minw kɛ, sarakalasebagaw bɛ baro o sarakaw le ra. Ni ne ta mɔgɔw bɛ kojugu kɛ, o le ka di o ye kosɛbɛ.

⁹Min bɛna kɛ mɔgɔ tɔw ra, o kelen le bɛna kɛ sarakalasebagaw ra. Ne bɛna o ta kojuguw hake bɔ o ra; ne bɛna o sara ka kɔna ni o ta kɛwalew ye.

¹⁰O bɛna domuni kɛ, nka o tɛna fa. O bɛ jatɔya kɛ, nka o tɛna den sɔrɔ; sabu o bɔra Matigi Ala kɔ

¹¹ka o yɛrɛ bla jatɔya ra, ka duvɛnkɔrɔ ni duvɛnkura min. O le ka faamuri bɔ ne ta mɔgɔw hakiri ra.

¹²"Ne ta mɔgɔw bɛ o ta yirimɔgɔninw le pininka; o ta lagberikɛbɛrɛ le bɛ kuma o fɛ. Jatɔya jusu min bɛ o ra, o le ka o lafiri; o bɛ to jatɔya ra, ka o yɛrɛ mabɔ o ta Ala ra.

13O be sarakaw bo kuruw kunna; o be wusunan sarakaw* bo kongoriw kan, ani yirisunbaw, ani pepiliyesunw, ani terebentisunw jukoro, ko sabu o yiriw suma ka di. O le koson aw denmusow be jatoya ke, aw dencew ta musow be jeneya ke.

14Ne tena aw denmusow ta jatoya hake bo o ra, walama ka aw dencew ta musow ta jeneya hake bo o ra, sabu o ta cew yere be jenna ni jatamusow ye, ka jen ka sarakaw bo ni jatoyakebagaw ye o ta sonnikeyorow ra. Hakiri te jamana min ta mogow fe, o mogow be halaki le.

15"E, Izirayeli, hali ni ele ka i yere bla jatoya ra, Zuda fana kana na jaraki ben a yere kan; aw kana taga Giligali , aw kana taga Beti Aveni , ka taga kari k'a fo ko: 'Ne bena kari Matigi Ala panaman togow ra!'

16"Misimuso be muruti cogo min na, Izirayeli fana be muruti o cogo le ra. Yala o cogo ra Matigi Ala be se ka domuni di o ma i ko sagaden min nasumanin be yoro laganfiyanin na wa?

17Efirayimu jenna ni josonbagaw le ye; aw y'a to yi!

18Ni duven ka o bla doron, o be o yere bla jatoya ra; maroyakow le ka di o ta kuntigiw ye kosebe.

19Foro bena o ta ka taga ni o ye; ni o kera, o ka saraka minw bo, o maroya bena o mina."

Oze 5

Izirayeli ni Zuda ta kiti

1"Aw sarakalasebagaw, aw ye nin lamen! Aw Izirayelimogow, aw ye aw janto nin kuma ra! Masace ta somogow, aw ye aw toro malob! Nin kiti dabora aw le kama, sabu aw kera jan le ye mogow na Misipa , aw kera jo sirinin le ye mogow na Tabori kuru kan.

2Aw ka dingaba le sogi mogow na Sitimu, nka ne bena aw ta kojuguw bee hake bo aw ra.

3"Ne koni ka Efirayimu lon, Izirayeli ma dogo ne ma. Sisan, Efirayimu, ele ka jatoya ke, Izirayeli k'a yere lanogow.

4O ta kewalew be o bari k'a to o te se ka sekow ka na ne Ala fe tuun; sabu jatoya jusu le be o ra, o fana te Matigi Ala lon.

5Izirayeli ta yerebonya le k'a jaraki. Izirayeli ni Efirayimu ta kojuguw bena o laben. Zuda fana bena ben ni o ye.

6"O bena taga ni o ta began sarakaw ye, ko o be taga Matigi Ala bato; nka o tena Matigi Ala ye, sabu Matigi Ala bora o ce ra.

⁷O ka Matigi Ala janfa, sabu o ka sokɔfedenw woro. Sisan, karokura bɔlon na, o ni o borofenw bɛɛ bɛna halaki.”

Efirayimu ni Zuda ta kɛɛ

⁸”Aw ye buru fiye Gibeha! Aw ye siranɛgeburu fiye Rama! Aw ye kule ka Bɛti Avenikaw lasɔmi! Boniyaminukaw, aw ye aw kɔfeyɔrɔ kɔrɔsi dɛ!

⁹Efirayimu bɛna kɛ yɔrɔ lakolon ye Ala ta kiti lon na. Ne bɛ o kuma min lase Izirayeli ta gbaw ma, sigiya si tɛ o kuma ra.

¹⁰Zuda kuntigiw bɛ i ko mɔgɔ minw bɛ yɔrɔw danw yeɛma ka dɔ fara o ta yɔrɔ kan. O kosɔn ne bɛna ne ta jusugban bɔn o kan i ko jiba.

¹¹”O ka Efirayimu minako juguya, ka kiti ben a kan; sabu a k’a latige ko a bɛ tugu fɛngbansanw le nɔ fɛ.

¹²O le kosɔn ne kɔni bɛna Efirayimu cɛn i ko cɛnrifɛn bɛ fɛn cɛn cogo min na. Ne bɛna Zuda fana cɛn, i ko fɛn bɛ tori ka cɛn cogo min na.

¹³Efirayimu k’a ta bana ye tuma min na, Zuda k’a ta joriw ye tuma min na, Efirayimu tagara Asirikaw fɛ; a ka cira bla ka taga o ta masacɛba fɛ. Nka ale tena se ka aw keneya, a tena se ka aw ta joriw flake.

¹⁴”Ne le bɛna wuri Efirayimu kama i ko jara, ka wuri Zuda ta somɔgɔw kama i ko jarkanbelen. Ne, ne bɛna o sogo tigɛtigɛ, ka taga; ne bɛna o mina ka taga ni o ye, mɔgɔ si tena se ka o bɔsi ne boro.

¹⁵O kɔ, ne bɛ sekɔ ka taga ne bɔyɔrɔ ra, fɔ o yɛɛ ye na a lon ko olugu jarakira. O tuma le ra, o bɛna jija ka ne ta nɛɛma jini; o deguninba bɛna jija ka ne ta jɛnɔgɔnya jini.”

Oze 6

Ala ta mɔgɔw ta nimisarikumaw

¹”Ayiwa, aw ye na, an ye sekɔ Matigi Ala fɛ. Ale le benna an kan i ko wara, nka a bɛna an bɔsi. A ka tɔrɔ ben an kan, nka a bɛna an ta tɔrɔw ban.

²Sani tere fla cɛ, a bɛna a to an ye janamanya tuun; a tere sabanan, a bɛna an lawuri, janko an ye janamanya a ja kɔrɔ.

³An y’a lon ko Matigi Ala le ye Ala ye; an ye jija k’a lon. I n’a fɔ sigiya t’a ra, ko dugugbɛda bɛna se, sigiya t’a ra, fana ko a bɛna na an dɛmɛ. A bɛna na an fɛ i ko sanji, i ko sanji laban min bɛ sumaya don dugukolo ra.”

Ala k’a ta mɔgɔw jaraki

⁴”E, Efirayimu, ne bɛna mun le kɛ ele ra sa? E, Zuda, ne bɛna mun le kɛ ele ra? Aw ta kanuya bɛ tɛmɛ i ko sɔgɔmada bugun, a bɛ tɛmɛ i ko gɔmiji min bɛ ja yɔrɔnin kelen na.

⁵O le koson, ne ka ne ta ciraw ci aw kama; ne ka aw halaki ni ne darakumaw le ye. Ne ta kiti bena ben aw kan i ko tere yeelen.

⁶Sabu ne be kanuya le fe, ne te saraka fe; ne be Ala lonniya le fe ka teme saraka jenitaw* kan .

⁷Aw ka ne ta jengogonya* cen, i ko Adama k'a cen cogo min na; aw ka ne janfa o yoro le ra.

⁸Galadi ye kojugukebagaw ta dugu le ye; mogɔ faganinw joriw now be yi.

⁹Benkannikebaga be dogo ka mogow konɔ cogo min na, sarakalasebagaw b'a ke ten le. O be dogo ka mogow faga Sikemu dugu sira ra; o be o kojugubaw le kera.

¹⁰Ne ka kojugubaw ye Izirayelimogow ce ra; Efirayimu be jatoya kera, Izirayeli b'a yere lanogora.

¹¹"E, Zuda, simantige do labenna ele fana kama!"

Oze 7

Ala k'a ta mogow jaraki tuun

¹"Tuma min ne tun b'a fe ka ne ta mogow ta bonya laseko o ma, tuma min ne tun b'a fe ka Izirayeli kisi, Efirayimu ta jurumunw, ani Samari ta kewalejuguw bora kene kan; sabu o ka janfakow ke. Sonw be don fo bonw konɔ, benkannikebagaw be ben mogow kan kene ma.

²O tun t'a miirira o jusu ra ko ne hakiri be o ta kojuguw bee ra. Sisan koni o ta kewalejuguw ka o lamini fan bee ra; ne ja be o ta kewalew bee ra.

³O be kojuguw ke ka masace ninsondiya, ka nanbarakow ke ka kuntigiw ninsondiya.

⁴O bee ye jenyakebagaw le ye! O be i ko burujenigba gbanninmanba; ni burujenibaga ka mugu koni ka ban, hali a te tasma kundon tuun, fo ka taga burumugu bee funu.

⁵An ta masace ta panagbe lon na, kuntigiw be fa duven na fo ka bana bla o yere ra; masace fana b'a boro lo o mogologobobagaw ye.

⁶O be gbara masace ra, k'a soro o jusu gbannin lo i ko burujenigba; o korotoninba lo ka o ta janfa siri. Su bee, o ta dimi tun malara, nka sogoma o ta dimi be wuri i ko tasumamana.

⁷O bee jusu gbannin lo i ko burujenigba; o be o ta kuntigiw halaki. O ta masacew bee be benben, nka o si te ne togɔ wele.

⁸Efirayimu k'a yere pagami siya tow ra; Efirayimu kera i ko nomi min ma yelama.

⁹Siya were mɔ̀gɔw k'a baraka ban, nka ale yere ma o lon. A be korɔra fo k'a kunsigi gbe, nka ale yere ma o lon.

¹⁰"Izirayeli ta yerebonya le k'a jaraki. Nka o bee n'a ta, o te seko ka na Matigi Ala fe, o ta Ala; o te Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya pini.

¹¹Efirayimu kera i ko tugani naloman, hakiri te min fe. O be Misirankaw le wele ko o ye na o deme, o be taga Asirikaw le fe ko olugu ye o deme.

¹²"Nka ka o tagato to, ne be ne ta jo firi o kan ka o mina, ka o sama ka o ben, i ko konɔw be ben cogo min na. Ni ne nana a men tuma o tuma ko o be lajenna, ne bena o ta kojuguw hake bo o ra.

¹³Bɔno le bena o sɔro, sabu o borira ka o yere mabo ne ra. Kojuguba le bena ben o kan, sabu o murutira ne ma. Ne koni tun b'a fe ka o bosi, nka olugu be faninyaw le fra ne ta ko ra.

¹⁴O be to ka mapumankokanw fo o ta layɔro ra, nka o te kule ni o jusukun bee ye ka ne wele. O be o yere fari tigetige janko ka siman ni rezen sɔro, nka o be o ko don ne ra.

¹⁵"Ne le tun be o karan, ka baraka don o ra; nka olugu ka kojugu le miiri ne kama.

¹⁶Hali ni o sekora ka bo o ta sirajugu kan, o te teren ka na ne Ala fe. O be i ko kalan min terrenin te. O juguw bena o ta kuntigiw faga ni kerekemuru ye, o ta kumajuguw koson. Mɔ̀gɔw bena yereko o ma Misiran jamana ra."

Oze 8

Ala ta mɔ̀gɔw ka Ala kan bla

¹"Buru la i da ra, k'a fiye! Kojugu be nana Matigi Ala ta so kama i ko bon! Sabu o ka ne ta jɛnɔgɔnya* cen; o ma son ne ta sariyaw ma.

²O kulera ka ne wele ko: 'An ta Ala, anw Izirayelimɔ̀gɔw, anw ka i lon!'

³"Izirayeli banna kojuman ma; o koson o juguw bena o nɔgben.

⁴O yere ka masacew sigi o yere kunna, k'a sɔro ne le ma o ci. O ka kuntigiw sigi o yere kunna, k'a sɔro ne ma bo a kala ma. O ka o ta warigbew ni o ta saninw gbasi ka o ke batofenw ye, ka o ke sababu ye ka o yere halaki.

⁵"E, Samari, mɔ̀gɔ si te aw ta saninmisiden fe; ne dimina aw korɔ kosebe. Aw bena se ka bo aw ta saninyabariya ra tuma juman le?

⁶"Aw ta saninmisiden te Ala ye! A bora Izirayelimɔ̀gɔw yere le ra; baarakebaga do le k'a lalaga. O koson o bena Samari ta saninmisiden cici fo k'a mugumugu.

⁷"O ka fojo le dan siman no ra; o fana bena sanfojo le tige siman no ra. O ta simanw si tena falen; ni min ka falen, kise tena ke o ra. Ni kise fana kera min na, mɔ̀gɔ werew le bena o bee domu o fe.

- 8"Siya werew ka Izirayeli kunu. Sisan o be siya tow ce ra i ko mina jacintan;
- 9sabu o tagara Asiri. Efirayimu be i ko kongofali min be a kelen na;
- 10Efirayimu k'a pamogocew san ni bonyafenw le ye. Nka hali ni o ka bonyaw di siya werew ma, ne bena o lajen; kuntigiw ta masaceba bena o minako juguya, fo ka o halaki.
- 11"Efirayimu ka sarakabonan caman lo ko a be jurumunyafa sarakaw* bo; nka o sarakabonanw yelemana ka ke jurumunkeyow le ye.
- 12Hali ni ne ka ne ta sariya ta kumaw sebe caman k'a di o ma, a bena ke o fe i ko o toro ma kuma min men ka ye fiyewu.
- 13O be sarakaw faga ne ye, ka o sogo domu; nka o sarakaw man di ne Matigi Ala ye. Sisan Matigi Ala bena a hakiri to o ta jurumunw na, a bena o ta terenbariyaw hake bo o ra. O bena seko ka taga Misiran !
- 14"Izirayeli pinana a danbaga ko; o ka masabonbaw le lo. Zuda ka dugu barakaman caman lo, nka ne bena tasuma lajigi o ta duguw kan, ka o ta masabonbaw jeni."

Oze 9

Bono min bena Izirayeli soro

- 1"Ele kana ninsondiya de, Izirayeli! Ele kana jagari i ko jamana tow; sabu ele ka jatoya ke, ka i yere mabo i ta Ala ra. I be i ta jatoya sara min soro simangbasikenew bee kan, o le diyara i ye.
- 2Nka simangbasikene ta siman, ani rezenforogiyow ta rezen tena se ka mogow baro, rezenji tena o labo.
- 3O tena to Matigi Ala ta jamana ra. Efirayimu bena seko ka taga Misiran; o bena taga domuni saninyabariw domu Asiri jamana ra.
- 4O tena rezenji sarakaw* bo Matigi Ala ye tuun; o ta saraka faganinw tena diya Ala ye. O ta saraka domuniw bena ke o fe i ko sanga domuni; ni mogow min k'a domu, o tigi b'a yere lanogow. O ta sarakaw bena ke o yere ta le ye; a tena don Matigi Ala ta so kono.
- 5"Aw bena mun le ke panagbelonba ra? Aw bena mun le ke Matigi Ala ta panagbelon na?
- 6"Ayiwa, o tagato fe, sabu o ta jamana bee cenna. Misiran jamana le bena aw ladon; Menfisi dugu le bena ke aw ta kaburu ye. Binjuguw bena o ta naforo bee cen; naniyiriw bena wuri o ta bonw kono.

7”Ayiwa, hakeɓolon be nana! Kojugu saralon be nana! Izirayeli ka kan ka o lon. Ala ta cira kera fatɔ le ye, Ala Nin be min kɔnɔ, o kera hakirintan ye! Aw ta terenbariya cayakoju le nana ni o ye, ani aw ta juguya cayakoju.

8”Ala ta cira le ye Efirayimu kɔrɔsibaga ye Ala yere tɔgɔ ra. Nka o be jan la a ja a temesiraw bee ra, ka kojugu suguya bee ke a ra, hali a ta Ala ta so kɔnɔ.

9”O ka o yere bla kojugu ke ra fo ka teme a dan kan, i n’a fo o tun k’a ke Gibeha cogo min na. Ala bena a hakiri to o ta jurumunw na; a bena o sara ka kapa ni o ta terenbariyakow ye.

10”Ne tun ka Izirayeli sɔrɔ minke, a tun kera i ko mɔgɔ ka rezemɔ sɔrɔ kongokolon kɔnɔ. Ne ka aw bemaw ye minke, o tun kera i ko mɔgɔ ka torosun den folɔ mɔninw sɔrɔ. Nka o nana se Baali Pehɔri minke, o ka o yere bla o marobariyakow ra; a laban olugu yere kera fen haramunin ye i n’a fo o tun ka o batofen min kanu.

11Efirayimu ta nɔrɔ bena taga i ko kɔnɔ be wuri a kaman na ka taga cogo min na. Muso tena kɔnɔ ta tuun, musokɔnɔman tena ye tuun, janko ka na fo ko a be jigi.

12Hali ni o ka den sɔrɔ, k’a lamɔ, sani o denw ye kɔrɔya, ne bena o bɔsi o boro . Ni ne ka na ne yere mabɔ o ra tuma min na, o tuma ra bɔnɔ le bena o sɔrɔ.

13Ne tun be Efirayimu yera i n’a fo Tiri dugu, min tun siginin be yɔrɔnuman na. Nka Efirayimu bena a denw ce ka taga ni o ye o fagabaga fe.

14E, Matigi Ala, a di o ma! I bena mun le di o ma sa? Kɔnɔcenbana bla o ta musow ra, ka o sinw ja.

15”O ka o ta kojugu bee ke Giligali, o kosɔn ne ka o kɔninya o yɔrɔ ra. Ne bena o gben ka bɔ ne ta so kɔnɔ o ta kewalejuguw kosɔn. Ne tena to ka o kanu tuun; o ta kuntigiw bee ye mɔgɔ murutininw le ye.

16”Efirayimu benna, a liliw bee jara. A tena den ke tuun. Hali ni o ka den sɔrɔ, ne bena o denw faga, o den minw ko ka gbelen o ma.

17Ne ta Ala bena ban o ra, sabu o ma sɔn k’a lamɔ. O bena to ka yaala o kun fe le siya tɔw ce ra yi.”

Oze 10

Izirayeli ta jurumunw cayara

1”Izirayeli tun ye rezensunɔman le ye, min tun be den kosebe. Nka a denw nana caya minke, a k’a ta sɔnnikeyɔrɔw fana caya. A ta jamana nana ceɓa minke, a be kabakurujan minw sɔn a ka olugu fana ceɓa.

2”O jusu terennin te; nka sisan o bena o ta kojugu sara sɔrɔ. Ala yere bena o ta sɔnnikeyɔrɔw benben, ka o ta kabakurujanw cen.

³O bena a fɔ ko: ‘Masace te an fe, sabu an ma siran Matigi Ala na k’a bonya; nka hali ni masace tun be an fe, a tun bena se ka mun le ke an ye?’

⁴O be kuma gbansanw fɔ; o be kari jɔgɔn ye, ka layiriw ta ni kumalakolonw ye. O kosɔn kitiw be wuri yɔrɔ bɛɛ, i ko bagasun be falen foro kɔnɔ walanw ce ra cogo min na.

⁵“Samarikaw be siranna Beti Aveni ta misiden ta ko ra, sabu o jo ni a ta bonya bɛɛ tagara. O ta mɔgɔw bena sukasi ke a kunna, o ni o ta sɔnnikebaga minw tun be nagarira o jo bonya kosɔn fɔɔfɔɔ.

⁶O bena taga o jo di Asirikaw ma, k’a ke o ta masaceba ta bonya ye. Maroya bena Efirayimu mina, Izirayeli kun bena suuru a ta kewalew kosɔn.

⁷Samari halakira ka ban pewu! O ta masace kera i ko jiwoyo ka yirikunkurun min ta.

⁸Aveni sɔnnikeyɔrɔ minw be kongoriw kan, Izirayeli tun be jurumun kera o yɔrɔ minw na, o yɔrɔw bena halaki; binjuguw ni njanisunw bena falen yi. O wagati ra, o bena a fɔ kuruw ye ko: ‘Aw ye an datugu!’ O b’a fɔ kongoriw ye ko: ‘Aw ye ben an kan!’

⁹“Kabini Gibeha ta ko wagati ra, Izirayeli, ele ka terenbariyakow ke; i fana tora o ko kelenw le ra. Yala kere ma mɔgɔ terenbariw halaki Gibeha wa?

¹⁰Ni wagati min ka ne diya, ne bena o ta kojuguw hake bɔ o ra. Siya werew bena lajen o kama; o ka jurumun fla min ke, o bena negejɔrɔkɔw don o ra o jurumunw kosɔn.

¹¹“Efirayimu ye misigberen le ye, min korora ka na; ka siman dɔndɔn k’a kise bɔ, o le ka di a ye. Nka ne bena zu la a kan ceɓuman kan; ne bena misidaba siri Efirayimu na, Zuda bena sene ke, Yakuba bena misidaba sama.

¹²“Aw ye terenninya le dan ka numanya sɔrɔ a siman ye. Aw ye forokura laben; sabu Matigi Ala ta neema jiniwagati sera, sani a ye na terenninya jigi aw kan, i ko sanji.

¹³Nka aw ka juguya le sene, aw fana ka kojugu le sɔrɔ o siman ye; aw ka aw ta nanbara tɔnɔ le domu, sabu aw ka aw jigi la aw yere ta lonniya le kan, aw ka aw jigi la aw ta kerekeden camanw le kan.

¹⁴O kosɔn kere mankan bena wuri aw ta mɔgɔw ce ra. Aw ta kerebonbaw bɛɛ bena benben, i n’a fɔ Saliman ka Beti Aribeli halaki cogo min na kerekelon na, lon min na o ka bamusow ni o denw bɛɛ dɔndɔn ka o terege jɔgɔn kan.

¹⁵Beteli ta ko bena min lase aw ma, o le ye nin ye; sabu aw ta kojugu dama temena. Ni dugu gbera dɔrɔn, o bena a sɔrɔ ko Izirayeli masace ta banna pewu.”

Oze 11

Izirayeli ma Ala ta makari lon

- ¹Wagati min Izirayeli tun ye denmisen ye, ne tun k'a kanu. Ne ka ne dence wele ka bo Misiran .
- ²Nka sisan mɔgɔ werew ka o wele, o fana tagara olugu le kɔ; o ka Baali* ta jo sɔn, ka wusunan sarakaw* bo batofen werew ye.
- ³K'a sɔrɔ ne le ka Efirayimu fitinitɔ mina a boro ma k'a degi tagama ra; nka o m'a lon ko ne le tun be olugu kisira.
- ⁴Ne ka o mina ni mɔgɔya ye, ka nɔrɔ o ra ni kanuya ye. Ne ka doni ta ka bo o kan na, ka suuru ka domuni di o ma.
- ⁵O tena sekɔ ka taga Misiran tuun, nka Asirikaw ta masace bena sigi o kunna, sabu o ma sɔn ka sekɔ ka na ne fe.
- ⁶Kerekemuru bena to ka yeɛma, ka cenri ke o ta duguw kɔnɔ; o juguw bena o ta duguw dondaw ta sɔgɔnanw karikari, ka o bee faga ka ban, o ta nɔninyajuguw kosɔn.
- ⁷Ne ta mɔgɔw kera lanabariw le ye; ne b'a fo o ye ko o ye o ja kɔrɔta ka ne fe, nka o te sɔn ka o ja kɔrɔta."

Ala be makari a ta mɔgɔw ra

- ⁸"E, Efirayimu, ne be se ka ban aw ra cogo di? Izirayeli, ne be se ka aw labla aw juguw ye cogo di? Yala ne be se ka aw mina i ko ne ka Adima dugu mina cogo min na wa? E, yala ne be se ka aw ke i ko ne ka Seboyimu dugu ke cogo min na wa? Aw hina bonyara ne jusu ra, fo ka ne ta miiriyaw bee yeɛma.
- ⁹Ne tena aw mina ka kapa ni ne ta dimiba ye, ne tena Efirayimu halaki tuun; sabu ne te adamaden ye, ne ye Ala le ye. Ne le ye Ala saninman ye aw ce ra; ne diminin tena na aw kama.
- ¹⁰"O bena tugu Matigi Ala kɔ, Matigi Ala min kan be i ko jara kulekan. Ni Matigi Ala kan bɔra, a denw yereyereto be bori ka na ka bo terebenyanfan na.
- ¹¹O yereyereto bena bori ka na ka bo Misiran i ko kɔnɔninw; o bena na ka bo Asiri jamana ra i ko jenetuganiw. Ne bena o ladon o ta sow kɔnɔ tuun. Matigi Ala ko ten."

Oze 12

Ala ka Yakuba ta mɔgɔw jaraki

- ¹"Efirayimu ka ne lamini ni faninya le ye, Izirayeli ka ne lamini ni janfa le ye. Hali bi Zuda murutira Ala ma; o murutira Ala saninman cantigi ma.

²Efirayimu b'a yere barora ni fɔɔ le ye; a be bori tereɔyanfan ta fɔɔ le kɔ. Lon o lon a be dɔ fara a ta nanbara kan, ka dɔ fara a ta kojuguw kan. A ka jenɔɔɔnya don ni Asiri jamana ye; a be oliviye turu bla ka taga Misiran.

³Matigi Ala be kiti le ra ni Zuda ye; a bena Yakuba ta mɔɔw sara ka kɔɔa ni o tagamacogo ye, ka o ta kɔwalejuguw sara di o ma.

⁴Ka Yakuba to a bamuso kɔɔbara ra, a k'a flandinɔɔɔn sen mina; a kɔɔyara minke, a ka siyen ta ni Ala ye.

⁵A ka siyen ta ni meleke ye ka se sɔɔ. A kasira ka Ala daari ko Ala ye baraka don ale ra. A ka Ala ye Beteli; Ala kumana ni a ye o yɔɔ ra.

⁶"Matigi Ala, Fangatigi! Matigi Ala, o le ye a tɔɔ ye.

⁷O kosɔn ele kɔni ka kan ka sekɔ ka na i ta Ala fe, ka numanya ni terreninya sira tagama, ka i jigi la i ta Ala kan tuma bee!

⁸"Nin mɔɔw be o ta sumanikenanw yeɔema i ko Kanaanakaw, sabu tɔɔri le ka di o ye.

⁹Efirayimu ko: 'Ne ka fen caman sɔɔ, ne ka naforoba sɔɔ! Nka mɔɔ tena foyi sɔɔ ne ta koketaw ra min ye jurumun ye!'

¹⁰"Kabini aw bɔra Misiran jamana ra, ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala. Ne bena fanibonw le ke aw siyɔɔw ye tuun, i n'a fɔ aw b'a ke cogo min na aw ta gbatakɔɔsigi janagbe lonw na.

¹¹"Ne kumana ciraw fe; ne yere ka fen caman yira o ra. Ne ka kuma kɔɔmanw don ciraw da ra ko o y'a fɔ mɔɔw ye.

¹²"Kojugu be Galadi, o kosɔn olugu tena ke foyi ye. O be misitoranw ke saraka ye Giligali, o kosɔn o ta sarakabɔnanw bena benben ka ke kabakurutonw ye forow kɔɔ, walanw ce ra.

¹³"Yakuba tun borira ka taga Aramu mara kongoyɔɔw ra, Izirayeli ka baara ke ka muso dɔ mamina; a ka saga gben janko ka muso sɔɔ k'a furu.

¹⁴"Matigi Ala ka Izirayeli labɔ Misiran cira dɔ le sababu ra; a k'a janto o ra, cira dɔ le sababu ra.

¹⁵"Efirayimu ka Ala jusu bɔ kosebe; o kosɔn a Matigi bena a ta kojugu ben a yere kun na, k'a ta mafiyenyariw sekɔ k'a ben a yere kan."

Oze 13

Izirayeli ta kiti

¹"Ni Efirayimu tun kumana, mɔɔw tun be yereyere; ale le tun kɔɔtara ka teme bee kan Izirayeli jamana ra. Nka a ka Baali* ta jo sɔn, k'a yere jaraki; o kosɔn a sara.

²Nka hali sisan o belen be do farara o ta jurumunw kan. O be o ta warigbe yeele ka o ke batofenw ye. O be o fenw lalaga ka kapa ni o yere ta hakiri le ye; mogo boro no lo. O b'a fo mogow ye ko: 'Aw ye sarakaw faga nin jow ye!' Mogow be son ka nin misiden warigberamanw kanu fo ka o da sanson cogo di?

³O koson o bena teme i ko sogomada bugun; o bena ke i ko gomiji min te men ka ja. O bena ke i ko fono be simanpaga min ta simangbasikene kan ka taga ni a ye; o bena ke i ko sisi min be bo gbabugu wo fe ka tunu.

⁴"K'a soru ne le ye Matigi Ala ye, aw ta Ala, kabini aw botu Misiran jamana ra. Aw ma Ala were lon ni ne te, kisibaga were fana te yi ni ne te.

⁵Ne le ka ne janto aw ra kongokolon konu, tuma min na aw tun be o dugukolo jintan na.

⁶"Nka o nana domuni soru ka fa! O fara minke, o ka o yere bonya; o koson o pinana ne ku.

⁷O koson ne fana bena ben o kan i ko jara; ne bena dogo ka den sira ra ka o konu i ko waraninkala.

⁸Ne bena fariya o ma i ko wara min denw tara ka bo a koru; ne bena o disiw kari ka o dayele, ka o domu i ko jaramuso. Kongowaraw bena o sogo to tigetige.

⁹"Izirayeli, ele halakira, sabu ne min ye aw demebaga ye, aw wurira ne kama!

¹⁰Aw ta masace min tun ka kan ka aw kisi ale be min? Aw ta duguw kititigebagaw be min, aw tun b'a fora minw koson ko: 'Masace ni kuntigiw di an ma !'

¹¹Ne diminin le tun ka masace di aw ma; o ra ne jusu bonin le fana nana o masace ta ka bo yi!

¹²"Efirayimu ta jurumun bee sebenin lo k'a bla, o ta terenbariyaw maranin lo.

¹³Dimi bena ben o kan i ko muso jigibagato ta dimi; nka den do lo, hakiri te min fe; a worotuma sera, nka a te sonna ka bo.

¹⁴"Ayiwa, yala ne be son ka nin mogow kisi saya dibi ma tuun wa? Ne be son ka o bosi saya ma tuun wa? E, saya, i ta sebgaya yira o ra de! Saya dibi, i ta fagaribiye bo o kama de ! Ne tena o fle ni hina ye tuun.

¹⁵"Hali ni Efirayimu ta sorota cayara k'a siginin to a balemaw ce ra, terebayanfan ta fonu gbanninman bena na; Matigi Ala bena o fiye ka bo kongokolon fan na, ka o ta bununw ja, ka o ta kolonw ja. O juguw bena o ta naforoblayoru fen nafamanw bee ce ka taga ni a ye."

Oze 14

¹”Jaraki bena ben Samarikaw kan, sabu o murutira o ta Ala ma. O juguw bena o faga ni kerekemuru ye; o bena o ta denfitiniw terege dugu ma, ka o ta musokɔnɔmanw kɔnɔ faran.”

Ala ko a ta mɔgɔw ye nimisa o ta jurumun na

²”E, Izirayeli, aw ye sekɔ ka na Matigi Ala fɛ, aw ta Ala; sabu aw ta jurumunw le ka aw laben.

³Aw ye sekɔ ka na Matigi Ala fɛ; aw ye na kuma, k’a fɔ a ye ko: An ta jurumunw bɛɛ yafa an ma, ka an minako ɲa. An bɛ an darakan le di i ma saraka ye ka i bonya ni o ye, misitoranw nɔ ra.

⁴Asirikaw tɛna se ka an kisi, an tɛna yɛlɛn sow kan ka taga kɛɛ ra. An yɛɛ boro ka fɛn min lalaga, an tɛna a fɔ o ma tuun ko: ‘An ta Ala!’ Sabu ele le bɛ hina ferita ra!”

Ala bena koɲuman kɛ a ta mɔgɔw ye

⁵”Ne bena o kɛneya ka bɔ o ta lanabariya ra. Ne bena o kanu ni ne jusukun bɛɛ ye; sabu ne ta dimi mabɔra o ra.

⁶Ne bena ne ta baraka lajigi Izirayeli kan i ko gɔmiji; o bena fiyeren i ko kongobinw, ka o lilin don dugukolo ra i ko Liban jamana ta sɛdiriyiribaw.

⁷O yiriborow bena janya; o ta cɛɲa bena kɛ i ko oliviyesun ta cɛɲa, ka o kasa diya i ko Liban yiritu kasa.

⁸Mɔgɔw bena sigi o suma ra tuun. O bena falen i ko simankisɛ, ka wuri, ka fiyeren ka ɲa i ko rɛzɛn. O bena tɔgɔ sɔrɔ i ko Liban jamana ta rɛzɛnji.

⁹E, Efirayimu, ne ni batofɛn juman le bɛ kelen ye? Ne le bɛ aw ta daariri jaabi, ne le bɛ ne janto aw ra. Ne le bɛ i ko sipɛrɛsisun min nugunin lo tuma bɛɛ; aw bɛ den sɔrɔ ne le sababu ra.”

¹⁰Ni mɔgɔ min ye hakiritigi ye, o tigi ye hakiri sɔrɔ nin kow ra. Ni mɔgɔ min ye faamurikɛbaga ye, o tigi ye nin kow faamu. Sabu Matigi Ala ta siraw terennin lo. Mɔgɔ terenninw bɛ o siraw le tagama; nka Ala kanblabagaw bɛ talon ka ben o sira kan.

Yoweli

Yoweli 1

Ala ka cenri lase a ta mɔgɔw ma

- ¹Matigi Ala k'a ta kuma min lase Petuweli dence Yoweli ma, o le ye nin ye. A ko:
- ²Aw cekɔrɔbaw, aw ye nin lamɛn! Aw jamana mɔgɔw, aw bɛɛ ye aw toro malɔ! Yala nin ɲɔgɔn kera aw ta wagati ra wa, walama a kera aw bemaw ta wagati ra wa?
- ³Aw ye nin lakari aw dencew ye, aw dencew fana y'a lakari o dencew ye, olugu fana y'a lakari o ta durujaw ye.
- ⁴Situmuɔw ka siman tɔ min to, ɲɔdomutɔnw ka o domu. ɲɔdomutɔnw k'a tɔ min to, tɔnbaw ka o domu. Tɔnbaw k'a tɔ min to, tumuwulenninw ka o domu.
- ⁵Aw dɔrɔtɔw, aw ye kunu sunɔgɔ ra ka kasi! Aw duvenminbagaw bɛɛ, aw ye maɲumankokanw fɔ! Aw ye maɲumankokanw fɔ duvenkura kosɔn, sabu duvenji tigera ka bɔ aw da ra!
- ⁶Siya dɔ benna ne ta jamana kan; o baraka ka bon, o tɛ se ka jate ka o da lɔn. O ɲinw bɛ i ko jara ɲinw, o dagbagaw bɛ i ko jaramuso dagbagaw.
- ⁷O ka ne ta rezenforo cɛn, o ka ne ta torosunw karikari; o k'a faraw bɛɛ bɔ k'a bɔn dugu ma. A yiriborow jajara.
- ⁸Aw ye kasi i ko sunguru min ka bɔrɔfaniw don, k'a maminace su kasi.
- ⁹Siman sarakaw* ni rezenji sarakaw* dablara Matigi Ala ta so kɔnɔ. Sarakalasebaga minw bɛ Matigi Ala ta baara ke olugu bɛ maɲumankokanw fɔra.
- ¹⁰Forow cenna; dugukolo lakolon tora, sabu o ka simanw cɛn; rezenjikura banna, turu fana jara pewu.
- ¹¹Aw senekɛbagaw, aw jigi tigera! Aw rezensɛnɛbagaw, aw ye maɲumankokanw fɔ! Sabu alikama* ni ɔrize cenna; forow ta simanw bɛɛ halakira.
- ¹²Rezensunw jara, torosunw fɔsɔnfɔsɔnna. Gerenadisunw o, tamarosunw o, pɔmusunw o, forow ta yiriw bɛɛ le jajara. Adamadenw ta ɲagari bɛɛ banna pewu!

Ala ta mɔgɔw ka kan ka nimisa

- ¹³Aw sarakalasebagaw, aw ye bɔrɔfaniw don, ka maɲumankokanw fɔ! Aw minw bɛ sarakaw bɔ sarakajenifen* kan, aw ye kasi! Aw minw bɛ ne ta Ala ta baarakebagaw ye, aw ye su bɛɛ ke ni bɔrɔfaniw ye aw yere ra, sabu siman sarakaw* ni rezenji sarakaw* desera aw ta Ala ta batoso kɔnɔ.

¹⁴Aw ye lon dɔ bla ka sun don, ka jamalajenba ke ka Ala bato. Aw ye cekɔɔbaw lajen, ani jamana mɔgɔw bɛɛ, o ye na Matigi Ala, aw ta Ala ta batoso kɔɔ; aw ye Matigi Ala wele ko a ye aw demɛ.

Ala ka siman dɛɛ jamana kɔɔ

¹⁵E, lonjugu le ye nin ye dɛ! Matigi Ala ta lon surunyara; Sebɛɛtigi Ala ta cɛnrilonba, o lon le bɛ nana yi.

¹⁶Yala a ma domuni dɛɛ jamana kɔɔ an yɛɛ ɲa na wa? ɲagari ni jusudiya ma ban an ta Ala ta batoso kɔɔ wa?

¹⁷Siman danninw torira dugukolo jukɔɔ; bondow lakolon lo, simanmarayɔɔw benbenna, alikama* tɛ yera tuun!

¹⁸E! Aw ye bɛganw sɛgenin ɲunato flɛ! Misikuruw bɛ yaalara o yɛɛ ma, sabu domunikeɔɔw tɛ o fɛ tuun. Hali sagaw ni baw, olugu bɛɛ sɛgera.

¹⁹E, Matigi Ala, ne bɛ kulera ele le nɔ fɛ, sabu tasuma ka bɛganw ta domunikeɔɔw bɛɛ jɛni kongo kɔɔ; tasumamana ka forow ta yiriw bɛɛ jɛniji.

²⁰Kongosogow fana bɛ kasira ele le nɔ fɛ, sabu kɔjiw bɛɛ jara; tasuma ka o ta domunikeɔɔw jɛni kongo kɔɔ.

Yowɛli 2

Matigi Ala ta lonba surunyara

¹Aw ye buru fiye Siyɔn dugu kɔɔ! Aw ye mankanba ci ne ta kuru saninman kan! Jamana mɔgɔw bɛɛ ye yɛɛyɛɛ, sabu Matigi Ala ta lon bɛ nana; a surunyara ka ban!

²O lon na, dibi bɛna don, ka yɔɔ bɛɛ fin; o lon na sankabaw bɛna caya, ka yɔɔ bɛɛ ke dibikuruba ye! Kɛrɛkɛden barakaman caman bɛ nana yi! O nato bɛ i ko dibi le donna ka kuruw datugu. A ɲɔgɔn ma deri ka ye ban, a ɲɔgɔn fana tena ye tuun duruja nataw si ra!

³O bɛ cɛnri ke o yɛɛ ɲa fɛ ka taga i ko tasuma farimanba; o bɛ halakiri ke o yɛɛ kɔ fɛ ka taga i ko tasumamana. Sani o ye na, jamana min tun cɛ ka ɲi i ko Edeni ta yirituɲuman, o le kɛra kongokolonba ye o tɛmɛnin kɔ. Mɔgɔ si tɛ bɔsi o boro!

⁴O cogoya bɛ i ko sow cogoya, o bɛ girin i ko kɛrɛkesow.

⁵O mankan bɛ bɔra i ko sowotoro minw bɛ panpanna kuruw kunce ma. O mankan bɛ bɔra i ko tasuma le bɛ binjalan jɛnina. O bɛ i ko kɛrɛkɛjama barakaman min labenna ka na lɔ kɛrɛ kama.

⁶Mɔgɔw bɛ yɛɛyɛrɛra o ɲa, mɔgɔw bɛɛ ɲada yɛlɛmana.

⁷O bɛ girin i ko kɛrɛkɛɛfariw, o bɛ pan kogow kunna i ko kɛrɛkɛdenw. Bɛɛ bɛ taga a ta sira fɛ, bɛɛ bɛ to a ta sira kan.

⁸O si te jɔŋɔn jɔniɔni, bɛɛ bɛ teren ka taga a ta sira le fɛ. O bɛ girin ka don maramafenw cɛ ra; foyi te o lalɔ.

⁹O bɛ girin ka la dugu kan, o bɛ bori dugu laminikogo kunna, o bɛ pan ka don bonw kɔɔ, o bɛ don bonw finɛtiriw fɛ i ko sonw.

¹⁰Dugukolo bɛ yuguyugu o ja, sankolo bɛ yɛyɛyɛ, tere ni karo bɛ kɛ dibi ye, lolow ta yeelen bɛ tunu.

¹¹Matigi Ala b'a kan bɔ a ta kerɛkejama ja fɛ; a ta kerɛkejama ka bon. A ka o mɔŋ minw ci, o baraka ka bon. Matigi Ala ta lon ye lonba le ye, siranyalonba lo. Jɔn le bɛna se ka lɔ ka o lon kɔɔ?

Ala b'a fɛ a ta mɔŋw ye nimisa

¹²"Ayiwa, hali bi aw ye sekɔ ka na ne fɛ ni aw jusukun bɛɛ ye; aw ye sun don, ka kasi, ka aw janasisi. Matigi Ala ko ten!

¹³Sani aw ye aw ta faniw faran, aw ye aw jusukunw le faran!" Aw ye sekɔ ka na Matigi Ala, aw ta Ala fɛ, sabu a bɛ makari, a bɛ hina, a tɛ dimi jooɔa, a ta jumanya fana ka bon. A tun b'a fɛ ka kojugu min lase aw ma, a bɛna sɔn ka o dabra.

¹⁴Jɔn k'a lon ni a tena sekɔ aw ma, ani a tun b'a fɛ ka kojugu min kɛ aw ra ka o dabra, ka baraka don aw ra, janko aw ye siman sarakaw* ani rezenji sarakaw* bɔ Matigi Ala, aw ta Ala ye tuun?

¹⁵Aw ye buru fiye Siyɔn dugu kɔɔ! Aw ye lon dɔ bla ka sun don, ka jamalajenba kɛ ka Ala bato.

¹⁶Aw ye mɔŋw lajen, aw ye jama lajen Matigi Ala tɔŋ ra. Aw ye cɛkɔɔbaw lajen, aw ye denmisɛnw lajen; aw ye hali sinmindenw lajen. Kɔɔcɛ ye bɔ a sibon kɔɔ ka na! Kɔɔmuso ye bɔ a ta kɔɔbon kɔɔ ka na!

¹⁷Sarakalasebaga minw bɛ Matigi Ala ta baara ra, olugu ye to Alabatoso bolon ni sarakajenifen* cɛ, ka kasi. O y'a fɔ ko: "E, Matigi Ala, i ta mɔŋw bɔsi! I kana a to i ta mɔŋw ye kɛ lɔŋbɔrifɛn ye, k'a to siya tɔw ye o tɔŋ don o ta zanaw ra. I kana a to mɔŋw y'a fɔ an ma ko: 'O ta Ala bɛ min dɛ?' "

Ala ka layiri min ta a ta mɔŋw ye

¹⁸Matigi Ala ta jamana kanuya bonyara a jusu ra fɔ ka tɛmɛ; a ta mɔŋw maɔuman k'a sɔɔ.

¹⁹Matigi Ala k'a ta mɔŋw jaabi k'a fɔ o ye ko: "A flɛ, ne bɛna siman ni rezenjikura ni turu di aw ma, fɔ ka aw wasa. Ne tena a to siya tɔw ye aw mafiyɛnya tuun.

²⁰Aw jugu minw bɛ nana ka bɔ sahiliyanfan na, ne bɛna olugu mabɔ aw ra. Ne bɛna o gben ka taga jamana jintan, ani jamana lakolon dɔ ra. Ne bɛna o ta kerɛkejama jafɛmɔŋw ben terebɔyanfan kɔŋji ra, k'a kɔfɛmɔŋw ben

tere benyanfan kɔɔji ra. O bɛna tori fɔ ka o kasa bɔ k'a yerege fan bɛɛ ra, sabu o ka kojugu camanba le kɛ.

²¹Ne ta jamana mɔɔw, aw kana siran! Aw ye jagari ka ninsɔndiya, sabu Matigi Ala ka kobaw kɛ.

²²Kongosogow, aw kana siran, sabu kongokolon binjimiycɔw ta binw bɛ nugura tuun. Yiriw bɛ denna tuun, torosunw ni rezɛsunw bɛ den caman kɛra.

²³Aw Siyɔn dugumɔɔw, aw ye jagari, ka ninsɔndiya Matigi Ala, aw ta Ala kosɔn, sabu a ka sanji fɔlɔ di aw ma a cogo ra; a ka sanji caman di aw ma. A ka sanji fɔlɔ ni sanji laban di aw ma i n'a fɔ a tun b'a kɛ cogo min na fɔlɔfɔlɔ.

²⁴Simangbasiycɔw bɛna fa siman na, minanw bɛna fa rezɛnjikura ni turu ra.

²⁵Ne tun ka ne ta kɛrɛkɛjamaba min ci aw kama, minw ye jɔdomutɔnw, ani tɔnbaw, ani tumuwulenninw, ani situmuw ye, olugu tun ka san minw ta simanw domu, ne bɛna o simanw bɛɛ kɔsegi aw ma.

²⁶Aw bɛna domuni kɛ fɔ ka fa. Aw bɛna Matigi Ala, aw ta Ala tɔɔ tando, ale min ka kobaw kɛ aw ye. Ne ta mɔɔw tɛna maroya tuun fiyewu!

²⁷Aw bɛna a lon ko ne Ala, ko ne bɛ Izirayɛlimɔɔw cɛ ra; ko ne le ye Matigi Ala, aw ta Ala ye, ko Ala wɛrɛ tɛ yi ni ne tɛ. Ne ta mɔɔw tɛna maroya tuun fiyewu!"

Yoweli 3

Ala bɛna a Nin lajigi a ta mɔɔw kan

¹"O kow kɔ fɛ, ne bɛna ne Nin* lajigi adamadenw bɛɛ kan. Aw dencew, ani aw denmusow bɛna kuma sɔɔ Ala fɛ k'a lase mɔɔw ma; aw ta cɛkɔɔbaw bɛna Ala ta kow ye siko ra, Ala bɛna a ta kow yira aw ta kanbelenw ra.

²"O lonw na, ne bɛna ne Nin* lajigi hali jɔncew, ani jɔnmusow bɛɛ kan.

³Ne bɛna kabakofɛn dɔw yira sankolo ra, ani dugukolo kan, jori, tasuma, ani bugun sisimanw;

⁴Tere bɛna kɛ dibi ye, karo bɛna wulen i ko jori. O bɛɛ le kɔ fɛ Matigi Ala ta lon bɛna se, lonba ani siranyalonba."

⁵O wagati ra ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka Matigi Ala tɔɔ wele, o tigi bɛ kisi; sabu Siyɔn kuru* kan, ani Zeruzalɛmu, Matigi Ala bɛna mɔɔɔ dɔw bɔsi, i n'a fɔ Matigi Ala k'a fɔ cogo min na. Matigi Ala bɛna mɔɔɔ minw wele, olugu le bɛna kɛ o mɔɔɔ kisininw ye.

Yoweli 4

Siyaw ta kiti

- ¹"A flɛ, o lonw na, o wagatiw ra, ni ne nana Zuda ni Zeruzalemu ta mɔɔ minaninw lana o sigiyɔɔkɔɔ ra,
- ²ne bɛna siyaw bɛɛ lajɛn, ka jigi ni o ye Yosafati ta dingakɔɔyɔɔ ra. Ne bɛna o wele kiti ra o yɔɔ le ra ne ta mɔɔw kosɔn, ne ta jamanamɔɔw, Izirayeli kosɔn, o ka minw janjan ka taga jamanaw bɛɛ ra; ne bɛna o wele kiti ra ne ta jamana kosɔn, o ka ne ta jamana min tarantaran jɔɔn cɛ.
- ³"O ka ne ta mɔɔw tarantaran jɔɔn cɛ, ni min ka bɛn min ma, o bɛ o ta. O ka cɛdenninw di, ka o wari don jatɔmusow ra, ka musodenninw fiyeere ka o wari don duven na, ka o min.
- ⁴"Ayiwa, aw Tirikaw, ani aw Sidɔnkaw, ani aw Filisikaw ta maraw bɛɛ, aw b'a fɛ ka mun le kɛ ne ra? Yala aw b'a fɛ ka aw yɛɛ dimibɔ ne ra le wa? Ni aw b'a fɛ ka aw yɛɛ dimibɔ ne ra, ne bɛna aw ta kɛwalejuguw ben aw yɛɛ le kan yɔɔnin kelen na sisan.
- ⁵Aw ka ne ta wari ni ne ta sanin ta; ne ta fɛnɔuman dawulamanw, aw ka o ta ka taga ni o ye aw ta jow ta batosow kɔɔ.
- ⁶Zuda mara mɔɔw, ani Zeruzalemu mɔɔw kɔni, aw ka olugu fiyeere Gɛɛkiw ma, janko ka o yɔɔ janya o ta jamana ra.
- ⁷A flɛ, aw tun ka o fiyeere ka o lataga yɔɔ minw na, ne bɛna o wuri ka o lasekɔ ka bɔ o yɔɔw ra, ka aw ta kɛwalejuguw ben aw yɛɛ kan.
- ⁸Ne bɛna aw dencɛw ni aw denmusow fiyeere Zuda mara mɔɔw ma; o bɛna o fiyeere Sabekaw ma, minw ta jamana bɛ fɔ yɔɔjan. Matigi Ala ko ten."
- ⁹Aw ye nin kuma fɔ siyaw ye, ko: "Aw ye kɛɛ labɛn! Aw ye aw ta kɛɛkɛcɛw lakunu! Kɛɛkɛcɛw bɛɛ ye na, ka na ben o juguw kan.
- ¹⁰Aw ye aw ta sɛnɛkɛdabaw gbasi k'a kɛ kɛɛkɛmuruw ye, ka aw ta wɔɔɔw yɛlɛma ka o kɛ tamanw ye. Cɛ bɛɛ ra siranbagatɔ y'a fɔ ko: 'Ne ye cɛfari le ye!'
- ¹¹Aw ye teliya ka na! Yɔɔ bɛɛ ta siyaw ye na lajɛn nin yɔɔ ra." E, Matigi Ala, ele ye i ta kɛɛkɛcɛw lajigi.
- ¹²"Siyaw bɛɛ ye wuri ka na Yosafati ta dingakɔɔyɔɔ ra! Ne bɛna sigi o yɔɔ le ra ka siyaw bɛɛ ta kiti tige, siya minw bɛɛ ka aw lamini.
- ¹³"Aw ye wɔɔɔ ta, sabu siman sera tigeri ma! Aw ye na rɛzɛn cɔngɔ ni aw sɛn ye, k'a ji bɔ, sabu rɛzɛncɔngɔyɔɔ fara rɛzɛn na, minan fara fɔ ka bɔn. Can ra, o ta juguya warara."
- ¹⁴Jamaba, jamakuruba, o le bɛ kititigɛkɛnɛ kan; sabu Matigi Ala ta lon surunyara kititigɛkɛnɛ kan.
- ¹⁵Tere ni karo kera dibi ye, lolow ta yeelen dogora.

16Matigi Ala pɛrɛnkan bɔra Siyɔn, i ko waraba mankan; a kan bɔra Zeruzalɛmu minke, sankolo ni dugukolo yɛyɛrɛra. Nka Matigi Ala le ye a ta mɔgɔw tangabaga ye, ale le ye Izirayɛlimɔgɔw dogoyɔrɔ ye.

17”O le ra, aw bɛna a lon ko ne Matigi Ala, aw ta Ala, ko ne siginin bɛ Siyɔn, ne ta kuru saninman kan. Ne bɛna Zeruzalɛmu saninya; siya gbansan wɛrɛ si tɛna don a kɔnɔ tuun fiyewu.”

Ala ta mɔgɔw ta hɛra wagati

18”O lonw na kɔni, rɛzɛnjikura bɛna woyo ka bɔ kuruw kunna, nɔnɔ bɛna woyo ka bɔ kongoriw kunna; ji bɛna woyo Zuda kɔw bɛɛ ra. Bununji dɔ fana bɛna woyo Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, ka don Sitimu ta kɔdinga kɔnɔ.

19Misiran jamana bɛna ke yɔrɔ lakolon le ye. Edɔmu jamana bɛna ke kongokolonba ye; sabu o ka Zuda ta mɔgɔw minako juguya, ka o mɔgɔw jarakibariw faga ka o jori bɔn o yɛrɛ ta dugukolo kan.

20Nka mɔgɔw bɛna sigi Zuda mara ra tuma bɛɛ; mɔgɔw bɛna sigi Zeruzalɛmu wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ.

21Ne tun ma o fagari hake min bɔ o juguw ra, ne bɛna o hake bɔ o ra sisan; Matigi Ala bɛna sigi Siyɔn.”

Amosi

Amosi 1

Matigi Ala kumakan

¹Nin ye Amosi ta kumaw le ye. Ale tun ye Tekoha dugu begantigi do le ye. Ala ka nin kow yira a ra Izirayeli jamana ko ra, Zuda masace Oziyasi ta wagati ra, ani Izirayeli masace Yerobohamu min tun ye Yohasi dence ye, o ta wagati ra. San fla le temena o ko fe, dugukoloyereyere sorora ka ke.

²Amosi ko: “Matigi Ala perenkan bora Siyon, i ko waraba mankan. A kan bora Zeruzalemu minke, begantigiw ta beganw ta domuniyoro binw fagara, Karimeli kuru sanfeyoro jara.”

Damasikaw

³Matigi Ala ko: “Damasikaw ta kojugu saba koson, a fo kojugu naani yere, ne ka min latige o kama, ne tena o to kebari ye; sabu o ka Galadikaw sene ni misidaba negeraman ta pinw le ye.

⁴O ra, ne bena tasma lajigi Hazaheli ta masabonw kan, ka Beni Hadadi ta masabonbaw jeni pewu.

⁵Ne bena Damasi dugu donda ta sogonanw kari, ka Bikati Aveni mogow halaki; masacebere be min boro, ne bena o halaki ka bo Beti Edeni . O bena Sirikaw mina ka taga ni o ye Kiri jamana ra. Matigi Ala ko ten.”

Gazakaw

⁶Matigi Ala ko: “Gazakaw ta kojugu saba koson, a fo kojugu naani yere, ne ka min latige o kama, ne tena o to kebari ye; sabu o ka jamana mogow bee ce, ka taga o don Edomukaw boro.

⁷O ra ne bena tasma lajigi Gaza dugu kogo kan, ka o ta masabonbaw jeni pewu.

⁸Ne bena Azidodi dugutigi halaki. Masacebere be min boro, ne bena o halaki ka bo Asikalon. Ne bena wuri Ekurankaw kama; ni o kera, Filisika tow bee bena halaki.” Dunupatigi Ala ko ten.

Tirikaw

⁹Matigi Ala ko: “Tirikaw ta kojugu saba koson, a fo kojugu naani yere, ne ka min latige o kama, ne tena o to kebari ye; sabu o ka mogow caman mina ka o don Edomukaw boro; balemaya min tun be o ce, o ma o hakiri to o ra.

¹⁰O ra ne bena tasma lajigi Tiri dugu kogo kan ka o ta masabonbaw jeni pewu.”

Edomukaw

¹¹Matigi Ala ko: “Edomukaw ta kojugu saba koson, a fo kojugu naani yere, ne ka min latige o kama, ne tena o to kebari ye; sabu o ka kerekemuru ta ka o balemaw

nɔgbɛn; o ma sɔn ka hina o ra fiyewu. O dimina, ka to ka cɛnri kɛ wagati bɛɛ; o ta dimiba ma mala ka ye.

¹²O ra, ne bɛna tasuma lajigi Teman dugu kan, ka Bɔsira ta masabonbaw jeni pewu.”

Amɔnkaw

¹³Matigi Ala ko: “Amɔnkaw ta kojugu saba kosɔn, a fɔ kojugu naani yɛrɛ, ne ka min latigɛ o kama, ne tɛna o to kɛbari ye; sabu ka o to kɛrɛ ra ko o bɛ dɔ fara o ta jamana kan, o ka Galadi dugu musokɔnɔmanw kɔnɔw faran.

¹⁴O ra, ne bɛna tasuma mana Raba dugu kogo kan ka o ta masabonbaw jeni pewu. O mankan bɛna kɛ i ko kɛrɛkelon ta kulekanbaw, ka kɛ i ko sanfɔɔɔba, sanjiba nalon na.

¹⁵O bɛna o ta masacɛ mina ka taga ni a ye; ale ni a ta jamana kuntigiw bɛɛ. Matigi Ala ko ten.”

Amɔsi 2

Mohabukaw

¹Matigi Ala ko: “Mohabukaw ta kojugu saba kosɔn, a fɔ kojugu naani yɛrɛ, ne ka min latigɛ o kama, ne tɛna o to kɛbari ye; sabu o ka Edɔmu masacɛ su kolow jeni, fɔ k’a kɛ bugurigbɛ ye.

²Ne bɛna tasuma lajigi Mohabukaw kan, ka Keriyɔti ta masabonbaw jeni pewu. Mohabukaw bɛna halaki o mankanbaw cɛ ra, ani kerɛmankanw, ni burufiyekanw cɛ ra.

³Ne bɛna o ta kititigɛbaga halaki ka bɔ o cɛ ra, ka o ta kuntigiw bɛɛ faga ni o ye. Matigi Ala ko ten.”

Zudakaw

⁴Matigi Ala ko: “Zudakaw ta kojugu saba kosɔn, a fɔ kojugu naani yɛrɛ, ne ka min latigɛ o kama, ne tɛna o to kɛbari ye; sabu o ka o kɔ di Matigi Ala ta sariya ma, o ma Ala ta cifɔninw sira tagama. O bɛmaw tun ka faninyasira minw tagama, o faninya kelenw le ka o lafiri.

⁵Ne bɛna tasuma lajigi Zudakaw kan, ka Zeruzalɛmu ta masabonbaw jeni pewu.”

Izirayɛlimɔɔw

⁶Matigi Ala ko: “Izirayɛlimɔɔw ta kojugu saba kosɔn, a fɔ kojugu naani yɛrɛ, ne ka min latigɛ o kama, ne tɛna o to kɛbari ye; sabu wari kosɔn, o ka mɔɔɔ terennin fiyeere; o ka fagantan fiyeere sennasanbara fla kosɔn.

⁷O bɛ o sen la fagantanw kun kan, i ko mɔɔɔ bɛ a sen la dugu ma cogo min na. O bɛ mɔɔɔ barakantanw tɔɔɔ. Den ni fa bɛɛ bɛ taga jɛn ni sunguru kelen ye, ka ne tɔɔɔ saninman lanɔɔɔ.

⁸O ka fani minw mina o ta jurunantigiw fe ka o ta juruw tɔnɔmasigi, o be la o faniw le kan, sarakabɔnanw bee kɔrɔ. O ka wari ben mɔgɔ minw kan, o mɔgɔw ka o wariw sara ni duven min ye, o be o duven min o ta alaw ta batosow kɔnɔ.

⁹K'a sɔrɔ ne ka Amɔrikaw halaki ka o bɔ o ja fe. O mɔgɔ minw tun ka jan i ko sedirisunw, o baraka ka bon i ko yirisunbaw. Nka ne ka o yiriw denw cen o yirisunw sanfeyɔrɔ ra, ka o liliw cen dugukolo jukɔrɔ.

¹⁰Ne le ka aw labɔ Misiran jamana ra, ka bla aw ja kongokolon kɔnɔ fɔ san binaani, janko ka taga Amɔrikaw ta jamana di aw ma.

¹¹Ne ka aw dence dɔw ke ne ta ciraw ye, ka aw ta kanbelen dɔw ke ne ta mɔgɔ saninmanw ye. Yala a ma ke ten wa, Izirayelimɔgɔw? Matigi Ala ko ten."

¹²"Nka aw ka duven di Ala ta mɔgɔ saninmanw ma, o k'a min; aw k'a fɔ ciraw ye ko o kana cirayakuma fɔ.

¹³"A fe, ne fana bena aw terege yɔrɔ kelen na, i n'a fɔ wotoro min fara siman kansiriw ra, o be fen dɔn k'a terege cogo min na.

¹⁴Mɔgɔ sen teliman tena se ka bori ka dogo, mɔgɔ barakaman ta baraka tena se ka foyi ja a ye, kerekere tena se k'a yere kisi.

¹⁵Kalanbonbaga tena se ka lɔ a lɔyɔrɔ ra tuun, kerekere sen teliman tena bɔsi, sotigi tena se k'a yere kisi.

¹⁶Hali kerekerew bee ra jagbelen, ale fari lakolon le bena bori o lon na. Matigi Ala ko ten."

Amɔsi 3

Ala k'a ta mɔgɔw jaraki

¹Aw ye nin kumaw lamɛn: Matigi Ala be kuma min fɔra aw Izirayelimɔgɔw ma, Izirayeli ta gba bee lajennin ma, ne Ala ka o gba minw labɔ Misiran.

²"Ne ka aw dama le janawoloma dunuɔa ta gbaw bee ce ra; o kosɔn aw ka terenbariyako minw bee ke, ne bena aw pininka o bee ra."

³Yala mɔgɔ fla be se ka tagama jɔgɔn fe, ni o fla ma ben a ra wa?

⁴Yala jara be se ka kule kongo kɔnɔ gbansan, ni a ma sogo mina wa? Jaraden be kasi a ta dinga kɔnɔ gbansan, ni a ma fen dɔ mina wa?

⁵Kɔnɔnin be se ka mina jan na dugu ma, ni jan tun ma la a ja wa? Jan fana be se ka pan a yere ma dugu ma, ni foyi ma mina a ra wa?

⁶Kerekereburu be se ka fiye dugu kɔnɔ, ni dugumɔgɔw ja ma tige wa? Kojugu dɔ be se ka ben dugu dɔ kan, ni Matigi Ala le m'a ke wa?

⁷O ra, Dunupatigi Ala tɛ foyi kɛ, ni a ma o gundo yira a ta jɔnw na, olugu minw ye a ta ciraw ye.

⁸Jara kulera! Jɔn le ja tɛ tige? Dunupatigi Ala kumana! Jɔn le bɛ se ka ban ka o cirayakuma fɔ?

Ala ta kiti bɛna ben Samarikaw kan

⁹Aw ye aw kan lase Azidɔdi masabonbaw ma, aw ye aw kan lase Misiran jamana masabonbaw ma. Aw y'a fɔ ko: "Aw ye na lajɛn Samari kuruw kan, k'a flɛ jagban min bɛ mɔgɔw kan yi, ani tɔjɔri min bɛ mɔgɔw kan yi!

¹⁰O tɛ terenninya sira lɔn tuun." Matigi Ala ko ten! O ka fɛn minw sɔrɔ kojugu ni benkanɛni sababu ra, o ka o ta masabonbaw fa ni o le ye.

¹¹O kosɔn Dunupatigi Ala ko: "Aw juguw bɛna na jamana fan bɛɛ lamini. O bɛna aw ta so barakamanw ben, ka aw ta masabonbaw naforow cɛ."

¹²Matigi Ala ko: "Sagagbenbaga bɛ a ta saga sen kunkurun fla, walama saga torofara tigenin sama ka bɔ jara da ra cogo min na, Izirayɛlimɔgɔ minw siginin bɛ Samari, olugu tɔ bɛna sama ka bɔ o juguw boro o cogo le ra, olugu minw bɛ to ka la ka jan Damasi dugu ta lafɛnɔumanw kan, ani a kalagarumanw kan.

¹³"Aw ye nin lamɛn, ka Yakuba ta somɔgɔw lasɔmi! Dunupatigi Ala, Fangatigi Ala kumakan lo.

¹⁴Lon min na ne bɛna wuri Izirayɛlimɔgɔw kama ka o ta kojuguw hake bɔ o ra, o lon na ne bɛna wuri Betɛli ta sarakabɔnanw fana kama. Sarakabɔnan gbanw bɛna kari ka bɔ a ra, ka ben dugu ma.

¹⁵O ka o ta bon minw lɔ nɛnɛwagatiw kama, ani o ka minw lɔ fundɛninwagatiw kama ne bɛna olugu bɛɛ benben jɔgɔn kan. O ka o ta bonba minw lalaga, ka o cɛɛna ni samajinw ye, olugu bɛɛ bɛna cɛn. O le bɛna kɛ o ta bonba labanw ye. Matigi Ala ko ten."

Amɔsi 4

Samari musow ta kanminabariya

¹"Aw ye nin kuma lamɛn, Basan mara misimusow! Aw minw bɛ Samari kuru kan, aw bɛ dɛsɛbagatɔw tɔjɔ, aw bɛ aw fanga digi fagantanw kan, aw b'a fɔra aw cɛw ye ko: 'Aw ye na ni minnifɛn dɔ ye, an y'a min!'

²Dunupatigi Ala karira a yɛrɛ tɔgɔ saninman na, ko lon dɔ bɛna se, sigiya tɛ o ra, o lon na kɔni, o bɛna nɛgɛ le don aw nun na ka aw mina ka taga ni aw ye; o bɛna aw kɔmɔgɔw mina ni dulɛn le ye ka taga ni o ye.

³Aw bɛna bori ka bɔ kogo wow fɛ. Bɛɛ bɛna teren ka taga a ta sira fɛ. O bɛna aw gben ka taga fɔ Herimɔn. Matigi Ala ko ten!

Izirayɛlimɔgɔw ta tɔrɔ

⁴Aw kɔni ye taga Beteli, ka taga kojugu ke faasi! Aw kɔni ye taga Giligali, ka taga dɔ fara a kan tuun sa! Lon o lon sɔgɔma aw ye aw ta sarakaw bɔ. Tere saba o tere saba, aw ye aw ta yagaw bɔ.

⁵Aw ye nɔmanlɔn sarakaw* bɔ, ka burufunufen ke aw ta sarakaburuw ra. Aw ye aw ta diyanya sarakaw* wangola, k'a ko fɔ, janko bɛɛ y'a mɛn; sabu o le ka di aw ye, aw Izirayelimɔgɔw!" Dunupatigi Ala ko ten.

⁶"O le kosɔn aw ta duguw bɛɛ ra, ne fana ka aw kɔnɔbara lakolon to; ka domunintanya ben aw kan aw ta sigiyɔrɔw bɛɛ ra. Nka o bɛɛ n'a ta, aw belen ma nimisa ka sekɔ ka na ne fe! Matigi Ala ko ten."

⁷"O le kosɔn ne ka sanji fana tige aw ra, k'a sɔrɔ a tɔ tun tora karo saba sani siman ye se tigeri ma. Ne ka sanji ben dugu dɔw ra, ka dugu dɔw to yi. Foro dɔw ka sanji sɔrɔ, nka foro minw m'a sɔrɔ, olugu jara.

⁸Dugu fla, walama dugu saba, o ta mɔgɔw tagara dugu wɛrɛ ra, ka taga ji jini k'a min; nka o ji ma o ta minlɔgɔ ban. O bɛɛ n'a ta, aw belen ma nimisa ka sekɔ ka na ne fe. Matigi Ala ko ten."

⁹"Ne ka banaw bla aw ta sɛnɛfenw na ka o ja, ka o tori. Tɔnw ka aw ta nankɔrafenw, ani aw ta rɛzɛnsunw, ani aw ta torosunw, ani aw ta oliviyesunw domu. O bɛɛ n'a ta, aw belen ma nimisa ka sekɔ ka na ne fe! Matigi Ala ko ten.

¹⁰Ne ka banajugu ben aw kan i ko ne ka min jɔgɔn ke Misirankaw ra. Ne ka aw ta kanbelenw faga ni kɛrɛkɛmuru ye, ka aw ta sow mina aw ra. Mɔgɔ minw sara aw ta sigiyɔrɔ ra, fɔ ka o suw tori, ne ka o kasa don aw nun na. Nka o bɛɛ n'a ta, aw belen ma nimisa ka sekɔ ka na ne fe! Matigi Ala ko ten.

¹¹Ne ka aw dɔw halaki i n'a fɔ Sodɔmukaw, ani Gomɔrikaw; dɔw porokatora ka kisi, i ko o ka lɔgɔkunkurun min sama ka bɔ tasuma ra. Nka o bɛɛ n'a ta, aw belen ma nimisa ka sekɔ ka na ne fe! Matigi Ala ko ten.

¹²O le kosɔn aw Izirayelimɔgɔw, ne bɛna aw ke tan le! Ayiwa, i n'a fɔ ne bɛna aw ke tan, o ra, aw ye aw yɛrɛ labɛn ka na lɔ ka aw ta Ala ta kiti makɔnɔ, aw Izirayelimɔgɔw!"

¹³Sabu Ala min ka kuruw dan, Ala min ka fɔrɔ dan, min bɛ a ta miiriyaw yira adamadenw na, min bɛ kɛnɛbɔda yɛlɛma k'a ke dibi ye, min bɛ tagama dugukolo kan yɔrɔ kɔrɔtaninw kuncɛ ma, Matigi Ala, Fangatigi, o le bɛ ne tɔgɔ ye.

Amɔsi 5

Kojugu minw bɛna se Izirayeli ma

¹E, Izirayelimɔgɔw, aw ye nin kuma lamɛn! Ne bɛ nin sangadɔnkiri min lara aw kunna, aw ye o dɔnkiri lamɛn!

- ²E, Izirayeli, sunguru ceɓuman benna, a te wuri tuun! A lanin be a yere ta dugukolo le kan; mɔɔ si ma sɔɔ k'a lawuri;
- ³sabu Dunupatigi Ala ko: "Ce waga kelen be bo dugu min kɔɔ ka taga kere ra, ce keme dɔɔn le bena sekɔ o dugu kɔɔ. Ce keme be bo dugu min kɔɔ ka taga kere ra, ce tan dɔɔn le bena sekɔ o dugu kɔɔ. A bena ke ten le Izirayeli jamana ra."
- ⁴O kosɔn Matigi Ala ko Izirayeli ta somɔɔw ma ko: "Aw ye ne Ala ta jenɔɔɔnya nini, janko aw ye si sɔɔ.
- ⁵Aw kana taga foyi nini Beteli, aw kana taga Giligali, aw kana se Beri Seba; sabu o bena Giligalikaw bee ce ka taga, Beteli bena ke tomo le ye.
- ⁶Aw ye Matigi Ala ta jenɔɔɔnya nini, janko aw ye si sɔɔ. Ni o te, Ala bena jigi Yusufu ta somɔɔw kan, ka o halaki i ko tasuma; mɔɔ tena sɔɔ ka tasuma faga Beteli dugumɔɔw ye.
- ⁷"Aw be can yeɓema k'a ke jalaji ye; aw be terenninya firi dugu ma.
- ⁸Ala min ka teremana wagati ta lolow, ani samiya wagati ta lolow dan, min be dibikuruba yeɓema ka o ke kenɛɔda ye, ka tere yeɓema k'a ke su ye, min be kɔɔji ta jiw wele ka o bon dugukolo ko kan, ale tɔɔ le ye ko Matigi Ala!
- ⁹Ale le be halakiri lase fangatigiw ma, ka o ta so barakamanw bee halaki.
- ¹⁰"Mɔɔ min be kiti tige ka aw jaraki aw ta terenbariya kosɔn, aw be o tigi kɔninya. Mɔɔ min be can fo aw ye, aw be o tigi haramuya.
- ¹¹Ayiwa, i n'a fo aw be fagantanw dɔndɔn ni aw senw ye, ka o jagboya ka siman di aw ma, o ra, aw ka kabakurubonba minw lolɔ, aw tena don o bonw kɔɔ. Aw ka rezenforɔɔman minw sene, aw tena o rezenw ji min.
- ¹²Sabu ne k'a lon ko aw ta kojuguw ka ca, ko aw ta jurumunw ka bon. Aw be mɔɔ terennin minako juguya. Aw be bonyafenw mina dogo ra, ka jo bo si fagantanw na kikitigeyɔɔ ra.
- ¹³O le kosɔn nin wagatiw ra, mɔɔ hakirmanw be je, sabu nin wagatiw man pi.
- ¹⁴Aw ye tugu koɓuman le ko, janko aw ye si sɔɔ; aw kana tugu kojugu ko; ni o kera, Matigi Ala, Fangatigi Ala bena ke ni aw ye, i ko aw yere k'a fo cogo min na.
- ¹⁵Aw ye kojugu kɔninya, aw ye koɓuman le kanu, aw ye kiti tige ka kapa ni terenninya le ye; ni o kera, a be se ka ke ko Matigi Ala, Fangatigi Ala bena hina aw ra, aw minw ye Yusufu ta mɔɔ tɔw ye.
- ¹⁶"O kosɔn Matigi Ala, Fangatigi min ye Matigi ye, ale ko: Sangakasikan le bena bo kenɛɔbeyɔɔw bee ra; siradaw bee ra mɔɔw bena a fo ko: 'E, Ala! Bonɔ ka an sɔɔ!' O bena senɛɛbagaw wele sukasi ra, ka sukasi bagaw wele ka na sangadɔnkiriw la;

¹⁷sabu ni ne nana teme aw ce ra tuma min na, magow bena kasi rezenforow bee ra. Matigi Ala ko ten.”

Matigi Ala ta lon

¹⁸Aw minw korotnin lo ko Matigi Ala ta lon ye se, bono bena aw soru de! Aw b'a miiri ko Matigi Ala ta lon bena ke mun le ye? Matigi Ala ta lon bena ke dibiba le ye, a tena ke yeelen ye de!

¹⁹Aw ta bena ke i n'a fo mago min be borira jara ja, ka taga ben ni waraba do ye; a sera so konu, a k'a boro la kogo kan minke, sa do k'a kin.

²⁰Ayiwa, sigiya t'a ra, Matigi Ala ta lon bena ke dibiba le ye; a tena ke yeelen ye fiyewu. A bena ke dibikuruba le ye, hali yeelen donin tena ke a ra.

Izirayelimogow ta batori ma ben Ala ma

²¹”Ne te aw ta Alabato janagbew fe, o man di ne ye; aw ta jamalajenlonw logo bee bora ne ra pewu.

²²Ni aw be aw ta saraka jenitaw* ni aw ta siman sarakaw* bo ne ye, ne te o sarakaw si mina. Aw be misi tonin minw faga ka o ke aw ta ninsondiya sarakaw* ye, ne te o si fe.

²³Aw ye aw ta donkirilakanw mabo ne ra. Ne t'a fe ka aw ta gonifokan men.

²⁴Ne b'a fe ko aw ta kititigeyorow ra, can le ye woyo i ko ji; terenninya ye caya i ko baji min te ja.

²⁵Aw ka san binaani min ke kongokolon konu, yala aw tun be aw ta began sarakaw* ni aw ta siman sarakaw bora ne le ye wa, aw Izirayelimogow?

²⁶Aw yere boro ka o ala minw lalaga, aw ta alaw ta masace Sakuti, ani aw ta ala lolotigi Kewan, aw ka olugu le ta.

²⁷O koson ne bena a to o ye aw mina ka taga ni aw ye fo Damasi ko fe. Matigi Ala, Fangatigi le ko ten. O le be ne tgo ye.”

Amosi 6

Ala ka jamana kuntigiw jaraki

¹”Aw minw nasumanin siginin be Siyon, aw minw b'a miiri ko foyi te se ka aw soru, ka aw siginin to Samari kuru kan, aw minw kera siyaw bee ra folo ta magobaw ye, Izirayeli jamana bee be borira aw minw ko, ayiwa, bono le bena aw soru.

²Aw ye taga Kaline, ka taga a fe min kera yi; o ko, aw ye taga Hamati duguba konu, o ko, aw ye taga Gati, Filisikaw ta dugu ra. Yala o duguw cogo tun ka ni ka teme aw ta mara fla bee kan wa? Yala o ta mara tun ka bon ka teme aw ta kan wa?

³Aw ko aw be kojugu nalon mabɔra aw yere ra le, k'a sɔrɔ aw be jagban fanga le blara aw yere kan.

⁴"O be la lanan sɔngɔgbelenw kan, lanan minw lalagara ni samɔninw ye. O be lala ka jan o ta lafenɔumanw kan. O be sagaden dɔw mina sagakuru ra ka o faga ka o domu; o be misiden tɔrɔninw le domu.

⁵O be gɔniw fɔ, ka to ka dɔnkirikunntanw la; o b'a ke i n'a fɔ olugu yere le ye Dawuda ye, i n'a fɔ Dawuda yere le be a ta gɔni fɔra.

⁶O be duven min jifiyɛbabaw kɔnɔ; o be turupuman kasadimanw mun o fari ra. Nka cɛnri min bɛna se Yusufu ta somɔgɔw ma, hali o jusu te kasi o ra.

⁷"O kosɔn o bɛna kɔn ka olugu le mina tɔw bɛɛ ja fe, ka taga ni o ye. Ni o kɛra, o ta panagbew, ani o jagarikanbaw bɛɛ bɛna ban."

Samari mara bɛna halaki

⁸Dunɔpatigi Ala karira ni a yere tɔgɔ ye. Fangatigi Ala, Matigi Ala ko ten, ko: "Yakuba ta mɔgɔw ta yerebonya lɔgɔ bɔra ne ra; o ta masabonbaw ko man di ne ye. O kosɔn ne bɛna o ta duguw, ani o kɔnɔfenw bɛɛ don o juguw boro."

⁹Ni cɛ tan ka to so kelen kɔnɔ, olugu bɛɛ bɛna sa.

¹⁰Min ka kan ka na a balekaw suw ta ka o labɔ so kɔnɔ ka taga o jeni, ale bɛna nininkari ke sokɔnɔmɔgɔ dɔ fe, ko yala ni mɔgɔ wɛrɛ be yi tuun. O b'a jaabi ko mɔgɔ wɛrɛ te yi. A b'a fɔ o ye ko o ye je, ko sabu o man kan ka Matigi Ala tɔgɔ fɔ.

¹¹A fe, Matigi Ala kumana ka ban! A bɛna bonba ben, fɔ k'a ke tomo ye, ka bon fitini ben, fɔ k'a mugumugu.

¹²Yala mɔgɔ be se ka so bori farakuruw kan wa? Yala mɔgɔ be se ka fara sɛnɛ ni misidaba ye wa? Mun kosɔn aw ta kititigeyɔrɔw ra, aw ka can yeɛɛma k'a ke mɔgɔfagafen ye, ka terenninya sira yeɛɛma ka o ke jalaji ye?

¹³Aw be jagarira fɛngbansan le kosɔn Lodebari dugu kɔnɔ; aw b'a fɔra ko: "Yala an ma Karinayimu dugu mina ni an yere baraka le ye wa?"

¹⁴"O kosɔn, Izirayeli ta somɔgɔw, a fe, ne bɛna siya dɔ lawuri aw kama, min bɛna a fanga digi aw kan, k'a ta Lebo Hamati, ka taga a bla fɔ Araba kɔba yɔrɔ ra." Matigi Ala, Fangatigi le ko ten.

Amɔsi 7

Tagamasiyen fɔlɔ: tɔnw

¹Dunɔpatigi Ala ka tagamasiyen min yira ne ra: Ne k'a ye ko Ala tun be tɔn camanba le danna. O wagati y'a sɔrɔ masace ta bɛganw ta bin tigera ka ban, binkura le tun be bɔra.

²Ne nana a ye ko tɔnw bɛ dugukolo binw bɛɛ nɪmina minkɛ, ne ka Ala daari ko: “Dunɔpatigi Ala, yafa an ma! Ni o tɛ Yakuba ta mɔgɔw bɛna kisi ka bɔ nin na cogo di, k’a sɔrɔ o baraka ka dɔgɔ?”

³Matigi Ala k’a ta miiriya yeɛma; a k’a fɔ ko: “I ka min ye, o tɛna kɛ!”

Tagamasiyɛn flanan: tasuma

⁴Dunɔpatigi Ala ka tagamasiyɛn min yira ne ra tuun, o flɛ nin ye: Ne k’a ye ko Dunɔpatigi Ala tun b’a fɔra ko kiti bɛna tigɛ ale ta mɔgɔw kan ni tasuma le ye. Tasuma nana dunɔpa jibaw bɛɛ ja; a tun bɛ forow fana jɛnina.

⁵Ne ko: “E, Dunɔpatigi Ala, sabari ka nin lalɔ! Ni o tɛ Yakuba ta mɔgɔw bɛna kisi ka bɔ nin na cogo di, k’a sɔrɔ o baraka ka dɔgɔ?”

⁶Matigi Ala k’a ta miiriya yeɛma. A ko: “I ka min ye, o fana tɛna kɛ. Dunɔpatigi Ala ko ten.”

Tagamasiyɛn sabanan: sumanikɛjuru

⁷Ala ka tagamasiyɛn min yira ne ra tuun, o flɛ nin ye: Ne k’a ye ko Matigi Ala lɔnin tun bɛ kogo dɔ kɔrɔ. O tun ka o kogo lɔ k’a teren ni sumanikɛjuru ye. O sumanikɛjuru tun bɛ Matigi Ala boro.

⁸A ka ne pininka ko: “Amɔsi, i na bɛ mun le ra?” Ne k’a jaabi ko: “Ne na bɛ sumanikɛjuru dɔ le ra.” A ko: “Ne bɛna sumanikɛjuru le la ne ta mɔgɔw, Izirayɛlimɔgɔw kan, ka o suma. Ne tɛna o ta kojuguw si hakew to o ra tuun.

⁹Isiyaka ta sɔnnikɛyɔrɔ minw bɛ kongori kan, ne bɛna o yɔrɔw bɛɛ halaki, ka Izirayɛli ta jobatoyɔrɔw bɛɛ cɛn. Ne bɛna wuri ni kɛrɛkɛmuru le ye Yerobohamu ta somɔgɔw kama.”

Sarakalasebaga ni masacɛ ka Amɔsi gbɛn

¹⁰Ayiwa, o kɛra minkɛ, Beteli ta sarakalasebaga* min ye Amasiya ye, ale ka cira bla Izirayɛli masacɛ Yerobohamu ma, k’a fɔ a ye ko: “Amɔsi bɛ jɛn dɔ le sirira i kama Izirayɛli jamana kɔnɔ yan. Jamanamɔgɔw tɛna se k’a ta kumaw bɛɛ muɔu tuun.

¹¹Amɔsi b’a fɔra ko: ‘O bɛna Yerobohamu faga ni kɛrɛkɛmuru ye,’ ko: ‘o bɛna Izirayɛlimɔgɔw mina ka bɔ o ta jamana ra, ka taga ni o ye fɔ yɔrɔjan.’ “

¹²Amasiya k’a fɔ Amɔsi ye o le ra ko: “Ladibaga, taga! Teliya ka taga to Zuda mara ra; o bɛna i ta domuni di i ma yi, i bɛ to ka i ta ciraya kɛ yi;

¹³nka Beteli yan kɔni, i kana cirayakuma fɔ yan tuun, sabu yan ye masacɛ ta yɔrɔ saninman le ye; masacɛ ta batoso lo.”

¹⁴Amɔsi ka Amasiya jaabi ko: “Ne tɛ cira ye, ne tɛ cira dɔ ta den ye fana. Ne ye bɛgantigi le ye; ne bɛ sikomɔrisunw fana sɛnɛ.”

¹⁵Matigi Ala ka ne wele ka bɔ ne ta sagaw le kɔɔ, k'a fɔ ne ye ko: "Taga nin cirayakuma fɔ ne ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw ye.

¹⁶Sisan ele ye Matigi Ala ta kuma lamɛn, ele min b'a fɔra ko ne kana cirayakuma fɔ Izirayelimɔgɔw kama, ko ne kana waajurikuma fɔ Isiyaka ta somɔgɔw ye.

¹⁷O le kosɔn Matigi Ala ka min fɔ, o flɛ nin ye: 'Ele ta muso, o bɛna bla jatɔya ra dugu kɔɔ; i dencɛw ni i denmusow, olugu bɛna faga ni kerɛkemuru ye. O bɛna i sigiyɔɔ suma ni juru ye, k'a taran mɔgɔw ra. Ele yɛrɛ bɛna taga sa Alalɔnbariw ta jamana le ra. O bɛna Izirayelimɔgɔw mina ka bɔ o ta jamana ra ka taga ni o ye fɔ yɔɔjan.' "

Amɔsi 8

Tagamasiyɛn naaninan: yiridenw bɛ segi kɔɔ

¹Dunupatigi Ala ka tagamasiyɛn nin le yira ne ra tuun: Ne ka segi dɔ fanin ye samiyayiriden mɔnin na.

²A ka ne pininka ko: "I ja bɛ mun le ra, Amɔsi?" Ne ko: "Ne ja bɛ segi dɔ fanin le ra samiyayiriden mɔnin na." Matigi Ala ko ne ma ko: "Ne ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw mɔna, olugu fana ta wagati sera. Ne tɛna o ta kojuguw si hake to o ra tuun.

³O lon na, masaso ta dɔnkirilakanw bɛna yelemɛ ka kɛ ŋanakanw le ye. Dunupatigi Ala ko ten. Suw camanba le bɛna kɛ yɔɔ bɛɛ; mɔgɔw bɛna kɛ o cɛ ye ka o firi; o b'a fɔ jɔgɔn ye ko: 'Aw ye je dɛ!' "

⁴Ayiwa, aw ye nin lamɛn, aw minw bɛ fagantanw jagbanna, aw minw bɛ panibagatɔw tɔ labanna jamana kɔɔ!

⁵Aw b'a fɔra ko: "Karokura janagbɛ bɛna ban wagati juman le dɛ, k'a to an ye an ta simanw fiyeere? Nɛnɛkirilon ye ban jona, k'a to an ye an ta simanmarayɔɔw dayɛ. An bɛna an ta sumanikenanw kɔɔ dɔgɔya, ka fɛnw sɔngɔ gbɛleya! An bɛna sumanikɛfɛnw yelemɛ, ka mɔgɔw nanbara.

⁶An bɛna dɛɛbagatɔw san ni wari ye, ka fagantanw san sennasanbara dama sɔngɔ kosɔn. Hali simankisɛ jaga, an bɛna o bɛɛ fiyeere."

⁷Ayiwa, Matigi Ala karira Yakuba ta Ala ta bonya kosɔn. A ko: " 'Ne tɛna jina nin mɔgɔw ta kewalew si kɔ.

⁸Nin kow kosɔn jamana bɛna yuguyugu fɔ ka bɔ a nɔ ra. Jamanamɔgɔw bɛɛ bɛna panasisi. Jamana bɛɛ bɛna wuri i ko Nili baji, ka yɛlɛn ka sɔɔ ka na ben i ko Misiran ta kɔba.' "

Nanasisilon

⁹O lon na, kɔni, ne bɛna tere ben, ka tere to sankolo cɛmancɛ ra. Ne bɛna dugukolo kɛ dibi ye teregbɛn fɛ! Dunupatigi Ala ko ten.

¹⁰Ne bena aw ta janagbew yelema ka o ke sukasi ye, ka aw ta donkiriw bee yelema ka o ke sangadonkiriw ye. Ne bena borofani la aw bee ko ra, ka bee kun gbana. Ne bena nin wagati gbeleya k'a ke i ko mogo minw dence kelenpenin sara, o b'a su kasira. O ko, nin kow bee laban bena ke jusukasikoba le ye.

¹¹A fle lon do bena se, Dunupatigi Ala ko ten, ne bena kongo ben jamana kan. Ne m'a fo domuni kongo, walama ji kongo de, nka Matigi Ala ta kuma lamenni kongo.

¹²O wagati ra koni, o bena to ka yaala o yere kun fe kogojiw ni jagon ce; o be bo terebenyanfan na ka taga woroduguyanfan na, ka bo sahiliyanfan na ka taga tereboyanfan na. O bena ke yaala ye fan bee ra ko o be Matigi Ala ta kuma jinina, nka o tena a men yoro si.

¹³O lon na, koni, sungurupumanw ani kanbelenw baraka bena dese minlago boro.

¹⁴Minw bee tun be kari ni Samarikaw ta jo togo ye, k'a fo ko: "Dan, i ta ala ye meen an koro!", ko: "Beri Seba ta sonnikeyoro sira ye meen an koro!", o mogo bee bena ben, o si tena se ka wuri tuun!

Amosi 9

Tagamasiyen loorunan: yoro saninman cenna

¹Ne ka Matigi ye, a lonin be sarakabonan kunna; a ko: "Aw ye Alabatosoba samasenw sanfeyoro bugo k'a kari, fo ka bon jusiginan yuguyugu. Aw y'a karikari k'a ben mogo bee kun na yi! Ni minw ka bosi, ne bena olugu faga ni kerekemuru ye; o si tena se ka bori; o si tena se ka bosi.

²Hali ni o ka dugukolo ci ka taga dogo fo kaburuw jukoro, ne boro bena o sama ka o labo. Hali ni o ka yelen ka taga fo sankolo kono, ne bena o lajigi ka bo yi.

³Hali ni o ka taga dogo Karimeli kuru kan, ne bena taga o yoroni, ka o mina ka na ni o ye. Ni o ka tunu kogoji jukoro ko o be dogo ne ra, ne bena jirasa do ci ka taga o kin yi.

⁴Hali ni o juguw ka o mina ka taga ni o ye, ne bena a to o ye o faga ni kerekemuru ye yi. Ne bena ne na lo o ra tuma bee janko ka kojugu le ke o ra; ne tena koruman ke o ye.

⁵Ni Matigi, Fangatigi Ala ka maga dugukolo ra, dugukolo be yereyere, dugukolokanfenw bee be sukasi ke. Jamana bee be wuri i ko Nili baji, ka soro ka na ben i ko Misiran ta koba.

⁶Matigi Ala be a ta sigiyoro lo fo san fe, sankolo kunna; ka sankolo ju sigi dugukolo kan. A be kogoji ta jiw wele ka o bon dugukolo ko kan. Ale togo le ye ko Matigi Ala!"

Jurumunkebagaw ta kiti

⁷Aw Izirayelimɔɔw, yala aw ni Etiyopikaw bɛɛ tɛ kelen ye ne fɛ wa? Matigi Ala ko ten. Aw Izirayelimɔɔw, yala ne ma aw labɔ Misiran, i n'a fɔ ne ka Filisikaw labɔ Kafitɔri cogo min na wa, ani ne ka Sirikaw labɔ Kiri cogo min na wa?

⁸A flɛ, Dunupatigi Ala na lɔnin bɛ nin jamana ra, jamana min jarkinin lo. Ne bɛna nin jamana halaki ka bɔ dugukolo kɔ kan. Nka o bɛɛ n'a ta, ne tena Yakuba ta somɔɔw bɛɛ halaki. Matigi Ala ko ten.

⁹Sabu ne kɔni k'a latige ko ne bɛna Izirayeli ta somɔɔw yuguyugu siya tɔw bɛɛ cɛ ra, i n'a fɔ o bɛ simankisɛ yuguyugu tɛmɛ kɔnɔ cogo min na, janko hali bɛrɛkoro den kelen kana ben dugu ma ka pagami siman na.

¹⁰Ne ta mɔɔɔ minw ye jurumunkebagaw ye, olugu bɛɛ bɛna faga ni kerɛkemuru ye. Olugu minw b'a fɔra ko: "Kojugu tena se an ma, foyi tena an sɔrɔ!"

Ala bɛna kɔnuman kɛ Izirayeli ye tuun

¹¹"Ayiwa, Dawuda ta so min tun bɛna, ne bɛna o so lawuri tuun. Ne bɛna a wow datugu, k'a yɔrɔ cenninw bɛɛ lalaga, k'a lɔ a cogokɔrɔ ra.

¹²Ni o kɛra, Edɔmu jamana tɔ bɛna kɛ o ta ye tuun, ani ne tɔɔɔ tun bɛ siya minw bɛɛ kan. Matigi Ala ko ten, ale le ye o kow kebagaw ye.

¹³Lon dɔw bɛna se, Matigi Ala ko ten, o lonw na kɔni, sani simantige ye ban foro ra, o y'a sɔrɔ simankura bɛ sɛnɛna ka ban. Sani rɛzɛn ye cɔngɔ ka ban foro ra, o y'a sɔrɔ rɛzɛnkura bɛ sɛnɛna ka ban. O lonw na kɔni, rɛzɛnjikura bɛna woyo ka bɔ kuruw kunna, ka bɔn kongoriw kunna.

¹⁴Ne bɛna ne ta mɔɔɔw, Izirayelimɔɔw ta bonya lasekɔ o ma tuun. O ta dugu minw tun cira, o bɛna o duguw lɔ tuun, fɔ ka sigi o duguw ra. O bɛna rɛzɛnforow sɛnɛ, ka o rɛzɛnji min, o bɛna nankɔw sɛnɛ tuun, ka o nankɔrafɛnw domu.

¹⁵Ne bɛna o sigi o yɛrɛ ta dugukolo kan. Mɔɔɔ si tena o lawuri tuun ka bɔ o dugukolo kan, ne ka o dugukolo min di o ma. Matigi Ala, aw ta Ala ko ten!"

Abidiyasi

Abidiyasi 1

Ala ka Edomukaw jaraki

¹Ala ka ko minw yira Abidiyasi ra: Dunupatigi Ala ka kuma min fɔ Edomukaw kama, o le ye nin ye: An ka kibaroya dɔ men ka bɔ Matigi Ala fɛ; ciraden dɔ cira ka taga siyaw fɛ. A ko: “Aw ye wuri, an ye taga Edomukaw kama, ka taga o kɛrɛ.”

²“A flɛ, aw Edomukaw, ne bɛna aw baraka dɔgɔya ka tɛmɛ siya tɔw bɛɛ ta kan. O bɛna aw mafiyɛnya kɔsɛbɛ.

³Yɛrɛyira min tun bɛ aw jusu ra, o le ka aw lafiri; aw sigiyɔrɔ dogonin bɛ faraw cɛ ra, yɔrɔ kɔrɔtaninw na minke, o kɔsɔn aw tun b’a fɔra ko: ‘Jɔn le bɛna se ka anw lajigi dugu ma?’

⁴Ayiwa, hali ni aw ka yɛlɛn ka taga fɔ sankolo ra i ko bɔn, hali ni aw ka aw ta paga la fɔ lolow cɛ ra, ne bɛna aw lajigi! Matigi Ala ko ten.

⁵“Ayiwa, ni sonw nana aw fɛ su fɛ, walama ni benkanikebagaw nana, o bɛna cɛnri kɛ aw fɛ dɛ! Ni fɛn o fɛn ka o diya, o bɛ o bɛɛ ta. Ni o nana aw ta rɛzɛnw sonya, o bɛna rɛzɛnden dama dama le to aw ye.

⁶O kɔni ka Esawu ta mɔgɔw ta fɛnw bɛɛ le cɛ; o ka o ta fɛnmarayɔrɔw bɛɛ dayɛlɛ.

⁷Aw jɛnɔgɔnw bɛɛ bɛna aw gbɛn ka taga se fɔ jamana dan le ra. Aw teriw bɛna aw janfa, ka o fanga sigi aw kan. Minw tun bɛ aw ta domuni kɛra, olugu bɛna jan la aw sɛn kɔrɔ, nka aw tɛna se ka bɔ o kow kala ma.

⁸Sigiya t’a ra, ne bɛna mɔgɔ hakirmanw halaki o lon le ra, ka bɔ Edomu; ka faamurikebagaw halaki ka bɔ Esawu ta kuru kan. Matigi Ala ko ten!

⁹E! Teman, aw ta kɛrɛkɛcɛw ja bɛna tigɛ fɔ ka Esawu ta kuruyɔrɔ mɔgɔw bɛɛ faga ka ban.”

Edomukaw ka Izirayɛlimɔgɔw minako juguya

¹⁰“Aw juguyara aw balemaw ma, minw ye Yakuba ta mɔgɔw ye. O kɔsɔn maroyaba bɛna ben aw kan; aw bɛna halaki ka ban pewu;

¹¹sabu lon min na siya wɛrɛ mɔgɔw tun tagara Yakuba ta mɔgɔw ta naforow cɛ, lon min na mɔgɔ wɛrɛw tagara don o ta dugu kɔnɔ ka kara la janko ka Zeruzalemukaw ta borofɛnw taran ɔgɔn cɛ, o lon na aw tun bɛ yi; aw ni o siya wɛrɛ mɔgɔw bɛɛ le tun kɛra kɛlɛn ye.

¹²Aw tun man kan ka lɔ ka aw balemaw flɛ o ta bɔnɔ lon na; Zuda ta mɔgɔw halaki lon na aw tun man kan ka pɔgari. Aw tun man kan ka o dabayakumaw fɔ aw balemaw ta degu lon na.

- 13**Aw kɔni tun man kan ka don ne ta mɔgɔw ta dugu donda fɛ o ta cɛnri lon na. Aw fana tun man kan ka lɔ ka kojugu bentɔ flɛ Zuda ta mɔgɔw kan o ta jani lon na. Aw tun man kan ka o ta naforow cɛ o ta cɛnri lon na.
- 14**Aw tun man kan ka taga lɔ sirafaran na ka o ta mɔgɔ boribagaw faga. O ta mɔgɔ minw bɔsira, aw tun man kan ka olugu mina ka o di o juguw ma, o ta jani lon na.
- 15**Sabu Matigi Ala ta lon surunyara; a bɛna wuri siyaw bɛɛ le kama. Aw ka min kɛ, o jɔgɔn le bɛna kɛ aw ra. Aw ta kojuguw sara bɛna sekɔ ka na ben aw yɛrɛ le kunna.
- 16**Ayiwa, aw ka minni kɛ ne ta kuru saninman kan cogo min na, ne ta dimi kosɔn, siya tɔw bɛɛ bɛna minni kɛ ten le, dan tɛ minni min na; o bɛna min fɔ ka panamini, fɔ ka na o bɛɛ latunu.
- 17**”Nka minw bɛ Siyɔn kuru kan, olugu bɛna kisi. O yɔrɔ bɛna kɛ yɔrɔ saninman le ye. Yakuba ta mɔgɔw bɛna sekɔ ka na sigi o ta sigiyɔrɔ ra.
- 18**Yakuba ta somɔgɔw bɛna kɛ tasuma le ye, Yusufu ta somɔgɔw bɛna kɛ tasumamana le ye; nka Esawu ta somɔgɔw bɛna kɛ bin le ye. O bɛna o bin jeni k’a ban. Mɔgɔ si tena bɔsi Esawu ta somɔgɔw ra, sabu Matigi Ala kumana.
- 19**Jamana woroduguyanfan mɔgɔw bɛna na sigi Esawu ta kuruyɔrɔw ra. Jamana dugumayanfan mɔgɔw, olugu bɛna sigi Filisikaw ta mara ra. O bɛna sigi Efirayimu jamana ra, ani Samari jamana ra. Boniyaminu ta mɔgɔw, olugu bɛna sigi Galadi mara ra.
- 20**Izirayelimɔgɔw ta mɔgɔ minaninw ta jenkuru min bɛ Kanaana, olugu bɛna sigi o yɔrɔ mara ra ka taga se fɔ Sarepita. Zeruzalemu ta mɔgɔ minanin minw bɛ Sefaradi, olugu bɛna sigi jamana woroduguyanfan duguw kɔnɔ.
- 21**Olugu le bɛna se sɔrɔ, ka sigi Siyɔn kuru kan, ka o ta fanga sigi Edɔmukaw kan. O tuma masaya bɛna kɛ Ala ta ye.”

Yunusu

Yunusu 1

Yunusu ma sɔn ka taga Ala ta cira ke

- ¹Lon dɔ, Matigi Ala k'a ta kuma lase Amitayi dence Yunusu ma. Ala k'a fɔ a ye ko:
- ²"Wuri joona ka taga Ninive, Ninive duguba kɔnɔ, i ye taga kuma o fe k'a gbɛleya, k'a fɔ o ye ko o ta juguya warara ne na kɔrɔ."
- ³Nka Yunusu wurira ko ale be bori ka taga fɔ Tarisisi, ko ale be taga fɔ yɔrɔjan, ka bɔ Matigi Ala na kɔrɔ. A tagara Zafa; a tagara kurunba dɔ sɔrɔ yi, min tun be tagara Tarisisi. A ka kurunsara di kuruntigi ma, ka don kurun kɔnɔ, ko a be taga ni o ye Tarisisi, ko a be taga fɔ yɔrɔjan ka bɔ Matigi Ala na kɔrɔ.

Fɔrɔba wurira kɔgɔji kan

- ⁴Ayiwa, Matigi Ala ka fɔrɔba dɔ wuri kɔgɔji kan. Fɔrɔ bonyara ji kan, fɔ kurunba tun be pini ka cɛn.
- ⁵Kurun baarakedenw siranna kosebe. O beɛ ka ke kule ci ye, ka ke o ta alaw daari ye, ko o ye olugu kisi. A ma na na, o ka kurunkɔnɔminanw beɛ firi kɔgɔji ra janko kurun ye fiyenya. O y'a sɔrɔ Yunusu tun jigira kurun dugumayɔrɔ ra, ka taga la ka sunɔgɔ yi, fɔ ka pina a yere kɔ.
- ⁶Kuruntigi tagara Yunusu kɔ. O k'a lakunu k'a pininka ko: "Cɛ, a kera di ele be sunɔgɔra? I fana te wuri ka i ta ala daari wa? Jɔn k'a lɔn ni ale tena makari an na ka an kisi, janko an kana halaki?"
- ⁷Ayiwa, kurun baarakedenw k'a fɔ jɔgɔn ye ko: "Aw ye na an ye kara la*, k'a lɔn mɔgɔ min kosɔn nin kojuguba be sera an ma." O ka kara la minke, Yunusu le yirara.
- ⁸O ko Yunusu ma ko: "Ele ka ko min ke k'a to nin kojuguba ka an sɔrɔ, o fɔ an ye. I bɔra min le? I be mun baara le ke? Jamana juman mɔgɔ le be ele ye? Siya juman mɔgɔ le be i ye?"
- ⁹Yunusu ka o jaabi, ko: "Ne ye Heburu le ye. Ne be Matigi Ala, sankolo tigi Ala le bato, min ka kɔgɔji dan, ka dugukolo dan."
- ¹⁰Yunusu k'a ta ko nafɔ o ye. O k'a men ko a be dogora Matigi Ala le na minke, o siranna kosebe. O k'a pininka ko: "Mun le kosɔn i sɔnna ka nin ko jɔgɔn ke?"
- ¹¹O ka Yunusu pininka tuun ko: "Sisan an ka kan ka mun le ke i ra janko kɔgɔji ye mala." O ka o fɔ sabu fɔrɔ tun be juguyara ka taga a fe.
- ¹²Yunusu ka o jaabi ko: "Aw ye ne ta ka ne firi kɔgɔji ra; ni o kera, kɔgɔji bɛna mala aw ye, sabu ne k'a lɔn ko ne le kosɔn nin fɔrɔba wurira ji kan."

¹³O bɛɛ n'a ta, kurun baarakedenw belen ka ko bɛɛ kɛ ko o bɛ kurun lataga jida ra dugukolo fan fɛ, nka o ma se, sabu kɔgɔji tun bɛ fariyara ka taga.

¹⁴O ka Matigi Ala daari ko: "E, Matigi Ala, i kana an halaki nin cɛ kosɔn. I kana mɔgɔ jarakibari fagari hake ben an kan, sabu a ma foyi kɛ an na. Nin ko bɛɛ kera ka kapa ni ele yere sago le ye."

¹⁵O kɔ, o ka Yunusu ta k'a firi kɔgɔji ra. A firira kɔgɔji ra yɔrɔ min na dɔrɔn, o yɔrɔnin bɛɛ ra, kɔgɔji mankan malara.

¹⁶Kurun baarakedenw k'a ye ten minke, o siranna Matigi Ala na kosebe. O ka saraka bɔ Matigi Ala ye, ka dajuru ta Ala ye.

Yunusu 2

Yunusu ka Ala daari jegɛba kɔnɔ

¹A kera ten, Matigi Ala ka jegɛba dɔ lana, ka na Yunusu kunu. Yunusu ka tere saba ni su saba kɛ jegɛba kɔnɔ.

²Yunusu tora jegɛba kɔnɔ k'a Matigi Ala, a ta Ala daari.

³A ko: "Ka ne to tɔrɔ ra, Matigi Ala, ne ka i daari, i ka ne jaabi. Ka ne to saya dibi ra, ne kasira i nɔ fɛ, i ka ne kasikan mɛn.

⁴I tun ka ne firi kɔgɔji dunmanyɔrɔ ra. Jiwoyow tun ka ne datugu, jikuruw temena ne kunna.

⁵Ne tun b'a miiri ko i ka ne gben ka ban pewu le ka bɔ i na kɔrɔ. Nka ne bɛna i bato i ta Alabatosoba saninman kɔnɔ tuun.

⁶Jiwoyow tun ka ne tunu fɔ ne bɛ jini ka sa. Ne jigira fɔ ji jukɔrɔ, kɔgɔji jukɔrɔbinw melegera ne kun na.

⁷Ne jigira ji jukɔrɔ, ka se fɔ kuruw daminayɔrɔ ra. Saya da tun tugura ne da ra ka ban, bɔyɔrɔ si tun tɛ ne fɛ. Nka i ka ne panaman labɔ kaburu dibi ra; Matigi Ala, ne ta Ala.

⁸Wagati min ne tun bɛ jini ka sa, ne hakiri tora i ra, Matigi Ala. Matigi Ala, ne ka i daari, ne ta daarikan sera i ma, i ta yɔrɔ saninman na.

⁹Mɔgɔ minw bɛ batofɛn gbansanw bato, olugu bɛ o yere yɔrɔ janya Matigi Ala ta nɛɛma ra.

¹⁰Nka ne kɔni, ne bɛna saraka bɔ i ye, ka dɔnkiri la, ka baraka la i ye. Ne ka layiri minw ta i ye, ne bɛna o bɛɛ dafa; sabu ele, Matigi Ala, ele bɛ ne kisibaga ye."

¹¹Ayiwa, Matigi Ala kumana jegɛba fɛ; jegɛba tagara Yunusu fɔnɔ kɔgɔjida ra.

Yunusu 3

Yunusu tagara kuma Ninivekaw fɛ

- ¹O kow kɔ, Matigi Ala k'a ta kuma lase Yunusu ma a sipaga flanan na ko:
- ²"Wuri jooa ka taga Ninive duguba kɔɔ; ne be ci min fo i ye, i ye taga o lase a dugumɔgɔw ma."
- ³Yunusu wurira ka taga Ninive duguba kɔɔ, i n'a fo Matigi Ala k'a fo a ye cogo min na. Ninive tun ye dugu belebebeba le ye. Mɔgɔ tun be tere saba ke tagama ra ka Ninive dugu yaala.
- ⁴Yunusu ka tere kelen tagama ke dugu kɔɔ. O kɔ, a ka ke peren ye k'a fo mɔgɔw ye ko: "Sani tere binaani ce, Matigi Ala bena Ninive duguba halaki."
- ⁵Ninivekaw lara Ala ra. O k'a fo ko mɔgɔw bee ye sun don; k'a ta fagamaw ra, ka taga a bla mɔgɔ gbansanw na, o bee ka bɔɔfaniw don o yere ra.
- ⁶O kibaroya sera Ninive masace ma tuma min na, a wurira ka bo a ta masasiganan kan. A k'a ta masaderege bo, ka bɔɔfani don a yere ra, ka sigi bugurigbe ra.
- ⁷O tuma ra, masace ni a ta fagamaw ka ciragbelen fo ka taga dugu yɔɔ bee ra, ko: "Mɔgɔ fara began kan, o si kana domuni ke, o si kana ji min. Misiw ni sagaw si kana bin jimi, o si kana ji min.
- ⁸Mɔgɔw bee ye bɔɔfani don o yere ra ka bɔɔfani don beganw fana ra, k'a yira ko o nimisara. Bee ye nimisa ka kasi Ala no fe, o ta kewalejuguw ni o ta terenbariyakow koson, ka o dabra.
- ⁹Jon k'a lon ni o tena ke sababu ye, k'a to Ala ye a ta miiriya yelema, ka hina an na, k'a ta dimi mala, janko an kana halaki?"
- ¹⁰Ayiwa, Ala k'a ye ko Ninivekaw nimisara ka o ta kewalejuguw dabra minke, a tun b'a fe ka kojugu min ke o ra, a ma o ke tuun.

Yunusu 4

Ninivekaw ta nimisari ma diya Yunusu ye

- ¹Ayiwa, o ko ma diya Yunusu ye fiyewu. A dimina kosebe.
- ²A k'a fo Matigi Ala ye ko: "Matigi Ala, ne tun ma nin le fo ka ne to ne ta jamana ra wa? Nin le koson ne tun b'a fe ka bori ka taga Tarisisi; sabu ne k'a lon ko ele ye Ala min ye, i be hina, ani i be makari. I te dimi jooa, i ta jumanya fana ka bon; i be son ka i ta miiriya yelema ka yafa mɔgɔ ma, i te a ta kojugu hake bo a ra.
- ³Ayiwa, Matigi Ala, nin ko kɔni ma diya ne ye. A to ne ye sa; sabu ne sanin ka fisa ka teme ne panaman kan."
- ⁴Matigi Ala ka Yunusu jininka ko: "Yala jo be i fe ka dimi nin ko ra wa?"
- ⁵Yunusu ma Ala jaabi; a bora Ninive dugu kɔɔ, ka taga sigi dugu tereboyanfan na, ka gbata do lo o yɔɔ ra ka sigi o suma ra, k'a fle Matigi Ala bena min ke dugu ra.

⁶O wagati ra, Masa Ala ka nɔnfɔnyiri dɔ falen Yunusu kɔrɔ, ka o suma ke Yunusu kan, janko a jusu ye suma. O nɔnfɔnyiri ko diyara Yunusu ye kosebe.

⁷Nka o dugusagbe sɔgɔmada joona fe, Ala ka tumu dɔ lana ka na don nɔnfɔnyiri ra. Tumu ka nɔnfɔnyiri nimi k'a faga, fɔ k'a ja.

⁸Ayiwa, tere bɔra tuma min na, Ala ka fɔrɔ gbanninman dɔ lana ka bɔ terebɔyanfan na; tere bɔra, ka digi Yunusu ra kosebe, fɔ a tun be nini ka panamini. Yunusu ko Matigi Ala ma tuun ko a y'a to ale ye sa; a ko: "Saya ka fisa ne fe ni panamanya ye."

⁹Ala ka Yunusu nininka ko: "Yala jo be i fe ka dimi nin nɔnfɔnyiri ta ko ra wa?" Yunusu ka Ala jaabi ko: "Jo be ne fe kosebe yere le."

¹⁰Matigi Ala ko: "Ele ma baara foyi ke ka nin nɔnfɔnyiri falen; ele le fana m'a to a wurira. A falenna su kelen, ka faga su kelen. O bee n'a ta, nin nɔnfɔnyiri hina ka i mina.

¹¹O tuma, mun na i t'a fe ne Ala ye makari Ninive duguba ta mɔgɔw ra, dugu min mɔgɔw ka ca ni mɔgɔw waga kemɛ ni mugan ye, minw te kojugu ni kojuman lon ka bɔ rɔgɔn na! Began camamba le fana be yi!"

Mise

Mise 1

Ala ka Izirayelimogow jaraki

- ¹Matigi Ala k'a ta kuma min lase Moresetikace Mise ma, o le ye nin ye. O kera Zuda masacew Yotamu ni Ahazi ni Ezekiyasi ta wagatiw le ra. Ala ka nin kow le yira a ra Samari ni Zeruzalemu ta ko ra. A ko:
- ²Siyaw bee ye menni ke! Dunupa ni a konofenw bee, aw ye aw janto nin kuma ra! Dunupatigi Ala bena ke seere ye aw kama ka kiti ben aw kan. Matigi bena to a ta so saninman konon ka kiti ben aw kan.
- ³A fle, Matigi Ala be nana ka bo a sigiyoro ra; a be jigira, a be tagamana dugukolo yoro korotaninw na.
- ⁴Kuruw be yeele a sen koro, dingakonoyoro be dayele, i n'a fo kepe be yeele cogo min na tasuma ra, i n'a fo ji be woyo cogo min na ka jigi ka bo kuru kan.
- ⁵O kow bee be kera Yakuba ta terenbariyakow le koson; o kow bee be kera Izirayeli ta mogow ta jurumunw le koson. Yakuba ta terenbariya sababu, o sorora jon le ra? O sorora Samari le ra. Zuda ta sonnikeyoro, o dabora min le? O dabora Zeruzalemu le.
- ⁶"Ne bena Samari ke tomo le ye kongo konon, k'a ke rezenseneyoro ye, k'a kabakuruw bee kolonkolon ka o lajigi kurufurance konon, k'a bonw jusigikabakuruw bee wogobi ka o bla kene kan.
- ⁷O ta batofen leseninw bee bena cici. O tun ka fen o fen soro o ta baarajuguw ra, o bee bena jeni tasuma ra, o ta batofen lalaganinw, ne bena o bee halaki. I n'a fo o fenw sorora ni jatoya wari le ye, o fana bena taga ke jatoya do were sara le ye."
- ⁸O le koson, ne Mise, ne bena kasi, ka kule; ne sennakolon ni ne fari lakolon bena bo ka tagama. Ne bena to ka kule i ko kongowuru, ka mapumankokasi ke i ko konosogolon .
- ⁹Sabu Samarikaw ta bana te se ka keneya. O bana juguyara ka se fo Zuda mara ma, ka se ne ta mogow ma Zeruzalemu yere.
- ¹⁰Aw kana nin kuma fo Gati dugu konon de ! Aw kana a to aw kasikan ye men le fiyewu! Aw ye kolonkolon buguri ra Beti Lefira dugu le konon.
- ¹¹Safiri dugumogow, aw fari lakolon ni aw maroyanin ye teme ka taga aw ta sira fe. Sanan dugumogow te son ka bo, Beti Heseli dugumogow be kasira; olugu te se ka foyi ke ka aw deme.
- ¹²Maroti dugumogow be hamina, o m'a lon o bena nasuma soro min; sabu Matigi Ala ka konon lana ka na se fo Zeruzalemu donda ra.

¹³Lakisi dugumɔɔw, aw ye aw ta sowotorow siri sow ra! Aw le kera Siyon dugu ta terenbariyakow sababu ye, sabu Izirayeli ta kojuguw bɔra aw le ra.

¹⁴O le kosɔn aw bena faran ka bɔ Moreseti Gati dugumɔɔw ra. Akizibu ta somɔɔw, olugu ta ko bena ke jigitige sababu le ye Izirayeli masacew fe.

¹⁵Aw minw ye Maresakaw ye, ne bena kuntigikura sigi aw kunna. Izirayeli masace nɔɔɔman bena taga Adulamu.

¹⁶Aw Zeruzalemukaw, aw ye aw kunsigiw sama ka bɔn. Aw ye aw kun gbana aw dence kanuninw kosɔn. Aw ye aw kun gbana k'a ke i ko duga kuncɛ; sabu o bena aw dencew ta ka bɔ aw kɔɔ, ka taga ni o ye yɔɔjan.

Mise 2

Minw be mɔɔw minako juguya

¹Minw be terenbariyakow miiri, minw be kojugu ɲaninya o layɔɔ ra su fe, ni dugu ka gbɛ, o be o kojuguw ke, sabu a se be o ye, bɔnɔ bena o mɔɔw sɔɔ.

²Ni o ka ɲabɔ mɔɔ min ta foro fe, o be o mina o tigi ra. Ni o ka ɲabɔ min ta bon fe, o be o bɔsi o tigi ra. O be ben mɔɔw kan ka o ta bonw bɔsi o ra; o be ben yɔɔtigiw kan ka o ta yɔɔw bɔsi o ra.

³O kosɔn Matigi Ala ko: “A fe, ne ka kojugu dɔ le ɲaninya nin siya kama. O tena se ka o yere kun bɔ kojugu min na. Aw kun kɔɔtanin tena se ka tagama tuun, sabu o wagati bena ke bɔnɔ le ye aw fe.

⁴O lon na, mɔɔw bena aw lɔɔbɔ ka zana dɔ fɔ aw ma, ka nin sangadɔnkiri la aw kunna, k'a fɔ ko: ‘E, anw kɔni halakira le pewu! An ta mɔɔw ta cɛn minana k'a di mɔɔ wɛrɛw ma. E, o ka an gben ka bɔ a sigiyɔɔw ra ka an ta mara taran an juguw ra!’ “

⁵Ayiwa, o le kosɔn mɔɔ si tena sɔɔ Matigi Ala ta jama ra min bena juru la ka yɔɔ dɔ suma, ko o yɔɔ ye ale ta ye.

⁶O b'a fɔ ne ma ko ne kana kuma caya, ko ne ye kuma caman dabla! Ko maroyako si tena se olugu ma.

⁷Yakuba ta somɔɔw, yala aw be se ka nin kuma fɔ wa? Ko: “O tuma Matigi Ala ta muɲu banna le wa? Matigi Ala ta keta ye nin le ye wa?” Ayiwa, mɔɔ minw be tagama terrenninya kan, ne ta kuma be fen ɲa olugu le ye.

⁸Ala ko: “Kabini wagatijan, aw wurira ka ke ne ta mɔɔw ta juguw le ye. Aw be ben mɔɔ sabarininw kan; mɔɔ minw ɲasumanin be temena ka bɔ kɛrɛkɛyɔɔ, aw be ben o tigiw kan. O ka deregeba min don o ta deregedennin kan, aw be o deregeba bɔsi o ra.

⁹Aw be ne ta jamana ta musow gben ka bɔ o ta bonɲumanw kɔnɔ. Aw be o denw ta sɔɔtaw beɛ bɔsi o ra pewu.

¹⁰”Ayiwa, aw ye wuri ka taga! Nin yɔrɔ tena ke aw ta laganfiyayɔrɔ ye; sabu aw ka nin yɔrɔ lanɔgɔ; aw ka nin yɔrɔ bɛɛ cɛn k’a halaki pewu!

¹¹Ni mɔgɔ dɔ le tun sɔrɔra ka na ke kumalakolonw fɔ ye, ka ke faninyakumaw fɔ ye nin mɔgɔw ye, k’a fɔ o ye ko: ‘Aw bɛna duven ni dɔrɔ caman sɔrɔ’, ayiwa, o kumafɔbaga ɲɔgɔn ko le tun bɛna diya nin mɔgɔw ye.”

Ala ka layiri ta a ta mɔgɔw ye

¹²”Nka sigiya t’a ra, aw Yakuba ta somɔgɔw, ne bɛna aw bɛɛ lajen tuun. Izirayeli ta mɔgɔ tɔ minw tora, ne bɛna olugu lajen tuun. Ne bɛna o ke ɲɔgɔn kan i ko sagaw bɛ lajen sagakuru kɔnɔ cogo min na; i ko bɛganw bɛ lajen bɛganmarayɔrɔ ra cogo min na: mɔgɔ camanba mankan le bɛna bɔ.

¹³Min bɛ o tɛmɛsira bɔ o ye, ale bɛna ke o ɲa fɛ. O bɛna bara ka bɔ da fɛ ka taga. O ta masacɛ bɛna tɛmɛ ka bla o ɲa, Matigi Ala yɛrɛ le bɛna ke o ɲa fɛ.”

Mise 3

Izirayeli kuntigiw ta terenbariyaw

¹Ayiwa, ne ko: “Yakuba ta so kuntigiw, aw ye mɛnni ke! Izirayeli ta ɲamɔgɔw, aw ye mɛnni ke! Aw minw tun ka kan ka kiti tige ka kapa ni can ye,

²aw le bɛ kojuman kɔninyara, ka kojugu kanu. Aw le bɛ ne ta mɔgɔw gbolo wɔrɔra ka bɔ o sogo kan, ka o sogo sama ka bɔ o kolow kan.

³Aw bɛ ne ta mɔgɔw sogo domu, ka o gbolo wɔrɔ, ka o kolow cici. Aw bɛ o sogo tigɛtigi i ko sogo min bɛ tobi daga kɔnɔ, i ko sogo min bɛ tobi dagaba kɔnɔ.

⁴O kosɔn aw bɛna kule ka Matigi Ala wele, nka a tena aw jaabi. O wagati le ra, Ala bɛna a pada dogo aw ma aw ta kojugu keninw kosɔn.”

Cira faninyafɔbagaw

⁵Matigi Ala ko: “Aw ciraw, aw minw bɛ ne ta mɔgɔw lafirira, ne bɛ nin fɔra aw le ma: Ni mɔgɔ min ka aw sɔn domuni na, aw b’a fɔ o tigi ye ko Ala bɛna hera ke a ye; nka ni min ma aw sɔn domuni na, aw bɛ kɛrɛ le wuri o tigi kama.

⁶O kosɔn su bɛna ko aw ra, aw tena foyi ye k’a fɔ mɔgɔw ye tuun! Dibi bɛna don aw ma, aw tena kuma foyi sɔrɔ Ala fɛ tuun, k’a fɔ mɔgɔw ye. Tere bɛna ben o ciraw kan; yeelen bɛna ke dibi ye ka o lamini.

⁷Ladibagaw bɛna maroya, lagberikebagaw bɛna lebu. O bɛɛ bɛna o da datugu, sabu Ala tena o si jaabi tuun.”

⁸Nka o bɛɛ n’a ta, ne kɔni, Matigi Ala ta nin baraka le bɛ ne ra. Terenninya ni jagbɛlɛya bɛ ne jusu ra, janko ka Yakuba ta mɔgɔw ta terenbariyakow fɔ o ye, ka Izirayelimɔgɔw ta jurumun fɔ o ye.

Zeruzalɛmu dugu halakicogo

⁹Yakuba ta mɔgɔw ta kuntigiw, Izirayeli ta mɔgɔw ta fagamaw, aw ye nin kuma lamɛn sa! Aw minw bɛ kiti tige faninya kan, aw minw bɛ can yeɛma,

¹⁰aw minw bɛ Siyɔn dugu lɔra ni adamadenw jori ye, ka Zeruzalɛmu lɔ ni terenbariya ye.

¹¹Aw ta kuntigiw bɛ bonya le mina dogo ra mɔgɔw fɛ, ka sɔrɔ ka o ta kiti tige. Aw ta sarakalasebagaw bɛ sara le mina, ka sɔrɔ ka mɔgɔw karan. Aw ta ciraw bɛ wari le mina ka sɔrɔ ka ciraya kɛ. O bɛ Matigi Ala tɔgɔ le ta, k'a fɔ ko: "Matigi Ala bɛ ni an ye! Kojugu foyi tena an sɔrɔ tuun!"

¹²O ra, aw ta kɛwalew le kosɔn, o bɛna Siyɔn dugu sɛnɛ i ko foro; ka Zeruzalɛmu kɛ kabakurutɔn ye. Alabatoso tun bɛ kuru min kan, yiritu le bɛna o kuru datugu.

Mise 4

Ala ka hɛra layiri ta a ta mɔgɔw ye

¹Wagati dɔw bɛna se, o wagatiw ra Matigi Ala ta batoso lɔnin bɛ kuru min kan, o kuru le bɛna sigi kuru tɔw bɛɛ kunna; a bɛna kɔrɔta ka kɛ kongoriw bɛɛ kunna. Jamanaw ta mɔgɔw bɛna jɔgɔn cɛ ka taga o yɔrɔ ra.

²Siya caman bɛna taga yi; o bɛna a fɔ ko: "Aw ye na an ye taga Matigi Ala ta kuru saninman kan, Yakuba ta Ala ta batoso ra, janko a ye an karan a ta siraw ra, an ye a ta siraw tagama." Sabu Ala ta sariya bɛna bɔ Siyɔn dugu le ra, Matigi Ala ta kuma bɛna bɔ Zeruzalɛmu le.

³A bɛna jamana caman ta kiti tige; siya fangatigi minw bɛ yɔrɔjanw na, a bɛna olugu ta kow janabɔ. O bɛna o ta kerekemuruw yeɛma ka o kɛ sɛnɛkɛdabaw ye, ka o ta tamanw yeɛma ka o kɛ wɔrɔsɔw ye; siya dɔ tena kerekemuru ta siya dɔ wɛrɛ kama tuun; o si tena kerekɛcogo karan tuun .

⁴Bɛɛ bɛna sigi jɔsuma ra a ta rɛzenforo kɔrɔ, walama a ta torosun kɔrɔ. Mɔgɔ si tena o tɔrɔ tuun; sabu Fangatigi Ala yɛrɛ da le kumana.

⁵Jamana tɔw bɛɛ ta mɔgɔw bɛ tugu o ta alaw tɔgɔw le kɔ; nka anw kɔni, anw bɛ tugu Matigi Ala, an ta Ala tɔgɔ le kɔ, wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ.

Ala ka layiri ta a ta mɔgɔw ye

⁶"O wagatiw ra kɔni, ne bɛna ne ta saga sendimitɔw ladon; minw tun gbɛna ka taga yɔrɔjan, ne tun ka minw minako juguya, ne bɛna olugu bɛɛ kɛ jɔgɔn kan. Matigi Ala ko ten!

⁷Minw tun ye sendimitɔw ye, ne bɛna olugu tɔ lawuri. Minw tun gbɛna ka taga yɔrɔjan, ne bɛna olugu kɛ siya barakaman ye. Matigi Ala le bɛna kɛ o kuntigi ye Siyɔn kuru kan, k'a ta o lon na, fɔ wagati bɛɛ.

⁸“Ayiwa, ele min ye sagakuru kərəsiyərɔ ye, ele min ye Siyɔn dugu ta sankasojan ye, i ta fangakərɔ bəna sekɔ i ma tuun! Zeruzaləmu dugumɔgɔw, aw ta masaya bəna sekɔ aw ma!”

Zeruzaləmu dugu bəna kisi

⁹Mun kosɔn aw bɛ kulera sisan? Yala masacɛ tɛ aw fɛ le wa? Mun kosɔn dimi benna aw kan i n’a fɔ muso jigibagatɔ? Yala aw ladibaga tɛ yi tuun le wa?

¹⁰Ayiwa, Siyɔn dugumɔgɔw, aw ye aw yere tɔnɔmi ka ɲuna dimi boro, i n’a fɔ muso jigibagatɔ; sabu sisan aw bəna bɔ dugu kɔnɔ, ka taga to kongo kɔnɔ. Aw bəna taga fɔ Babilɔni*; aw bəna taga kisi o yɔrɔ le ra. Matigi Ala bəna aw kunmabɔ o yɔrɔ le ra ka aw bɔsi aw juguw boro.

¹¹Sisan kɔni siya caman lajenna aw kama. O b’a fɔ ko: “Siyɔn kuru ye lanɔgɔ, janko an ɲa ye a halakitɔ ye!”

¹²Nka olugu tɛ Matigi Ala ta miiriya lɔn, olugu tɛ Matigi Ala ta kolatigeninw faamu. O m’a lɔn ko Ala ka olugu lajɛn i ko o bɛ simansiriw lajɛn cogo min na simangbasikene kan gbasiri kama.

¹³Siyɔn dugumɔgɔw, aw ye wuri ka o dɔndɔn! Ne bəna gban nɛgeramanw di aw ma; ne bəna sengbɔgɔrɔ siranɛgeramanw di aw ma. Aw bəna siya caman ɲɔɲɔ, ka o borofenw bla danna Matigi Ala ye, ka o ta naforow di dunuɲa bɛɛ tigi Ala ma.

¹⁴Ayiwa, sisan, kerekejəməw ta dugu, aw ye aw ta kerekejəməw lajɛn; sabu an juguw ka an lamini; o ka Izirayeli kuntigi yere bugɔ a ɲa ra ni bere ye!

Mise 5

Kuntigi min bəna woro Bətıləhemu

¹Ayiwa, ele Bətıləhemu Efirata, ele le ye Zuda mara duguw bɛɛ ra fitini ye; nka mɔgɔ min bəna sigi Izirayeli kunna ne tɔgɔ ra, o tigi bəna bɔ ele le ra; a ta buruju tun bɛ yi kabini wagatijan, kabini fɔɔfɔɔ.

²O kosɔn Ala bəna a ta mɔgɔw to o kelen na, fɔ muso min ka kan ka den woro, o ye den woro, ani a balema tɔw ye sekɔ ka taga fara Izirayelimɔgɔw kan.

³A bəna wuri ka kɛ Ala ta mɔgɔw kuntigi ye; a bəna o mara ni Matigi Ala ta baraka ye, ka o mara ni Matigi Ala, a ta Ala ta tɔgɔ bonya ye. Ni o kera, o bəna sigi hera ra; sabu o wagati ra a tɔgɔ bonya bəna se fɔ dugukolo dan na.

⁴Ale le bəna na ni hera ye. Ni Asirikaw nana ben an ta jamana kan, ka don an ta masabonbaw kɔnɔ, an bəna kuntigi caman ci ka jamana ɲamɔgɔ camanba ci ka taga o kama.

⁵Olugu bəna o ta fanga sigi Asiri jamana kan o ta kerekemuru baraka ra, ka o ta fanga sigi Namurɔdu ta jamana kan o ta kerekemuru baraka ra. Ni Asirikaw nana

ko o bɛna don an ta jamana ra, ni Asirikaw nana o sen don an ta mara kɔnɔ, ale le bɛna an bɔsi ka bɔ Asirikaw boro.

Ala bɛna baraka don Izirayɛlimɔɔ tɔw ra

⁶O tuma ra, Yakuba ta mɔɔ tɔw bɛna kɛ jamana caman cɛ ra, i ko Matigi Ala bɛ gɔmiji min lajigi, i ko sanji min bɛ ben ka binw falen. O jigi tɛ mɔɔ si kan, o tɛ foyi jini adamaden si fɛ.

⁷Yakuba ta mɔɔ tɔw bɛna kɛ siya tɔw cɛ ra, ani jamana caman cɛ ra, i ko jara bɛ kɛ cogo min na kongosogow cɛ ra, i ko jarkanbelen bɛ kɛ cogo min na sagakuruw cɛ ra. A tɛmɛtɔ bɛ o dɔndɔn ka o sogo tigɛtigɛ! Mɔɔ si tɛ se ka o bɔsi ka bɔ a boro.

⁸O ra, aw boro bɛna kɔrɔta aw juguw kunna; aw kɛrɛbagaw bɛɛ bɛna halaki.

Ala bɛna a ta mɔɔw saninya

⁹O lon na, kɔni, ne bɛna aw ta sow bɛɛ faga ka bɔ aw kɔrɔ, ka aw ta sowotorow halaki. Matigi Ala ko ten!

¹⁰Ne bɛna aw ta jamana dugubaw halaki, ka aw ta kɛrɛbonbaw bɛɛ benben.

¹¹Ne bɛna subagayakow bɛɛ bɔ aw cɛ ra; lagbɛrikɛbaga tena kɛ aw cɛ ra tuun.

¹²Ne bɛna aw ta jo kabakururamanw, ani aw ta batofen lɛsɛninw bɛɛ cɛn ka bɔ aw cɛ ra. Aw ta batofen minw ye aw yɛrɛ boro nɔ ye, aw tena aw kinbiri gban ka olugu si bato tuun.

¹³Ne bɛna jo musoman Asera ta berew bɛɛ bɔn ka bɔ aw ta yɔrɔw ra; ne bɛna aw ta dugubaw halaki.

¹⁴Siya minw ma ne lamɛn, ne jusu bɔnin ni ne dimininba bɛna ne yɛrɛ mɔnɛbɔ olugu bɛɛ ra.”

Mise 6

Ala k'a ta mɔɔw jaraki

¹Ayiwa, Matigi Ala bɛ min fɔ, aw ye o lamɛn sa! A ko: “Wuri i ye nin kiti fɔ kuruw ye, kongoriw fana ye i kan mɛn!”

²Kuruw, aw ye Matigi Ala ta kiti ko lamɛn! Dugukolo jusiginan wuribariw, aw ye a lamɛn! Sabu kiti le bɛ Matigi Ala ni a ta mɔɔw cɛ; sɔsɔri dɔ bɛ a ni Izirayɛli cɛ.

³“Ayiwa, ne ta mɔɔw, ne ka mun le kɛ aw ra sa? Ne ka aw sɛgɛ cogo di le? Aw ye ne jaabi!

⁴Ne ka aw ta ka aw labɔ Misiran jamana kɔnɔ; ne ka aw kunmabɔ ka aw labɔ jɔnyaso kɔnɔ. Ne ka Musa bla aw ja, ani Haruna ni Mariyamu.

⁵Ne ta mɔgɔw, Mohabu ta masace Balaki tun ka jen min siri, ani Behɔri dence Balamu tun ka ale jaabi cogo min na, aw ye aw hakiri to o ra! Aw ka tagama min ke k'a ta Sitimu, ka taga se fɔ Giligali, aw ye aw hakiri to o ra, k'a lɔn ko Matigi Ala ka kopuman le ke aw ye!"

Ala be min jini mɔgɔw fe

⁶Ne bena taga ni mun le ye Matigi Ala ja kɔrɔ? Ne bena taga ne kinbiri gban ni mun fen le ye bonyatigi Ala ja kɔrɔ? Yala ne bena taga a ja kɔrɔ ni san kelen misiden dɔw le ye, ka o ke saraka jenitaw* ye wa?

⁷Yala ni ne ka sagajigi waga caman ke saraka ye, o le bena diya a ye wa, walama ni ne ka kɔ waga tan ji ke turu ye ka o di a ma saraka ye, o le bena diya a ye? Walama ne ka kan ka ne dence fɔlɔ le di a ma ne ta terenbariyakow kosɔn, ka ne yere woroden di ne ta jurumun sara ye, o le bena diya a ye?

⁸Ele adamaden, sira min ka ji, o sira yirara i ra. Matigi Ala be min jini i fe, o le ye ko i ye teren Ala ye, ka kopuman kanu, ka i yere majigi, ka i ta Ala ta sira tagama.

Ala ta kiti bena ben Zeruzalɛmu kan

⁹Matigi Ala be a kumakan lase dugumɔgɔw ma. Alapasiran le ye hakiritigiya ye. "Kiti min bena se aw ma aw ta hakew kosɔn, ani min bena o kiti lase aw ma, aw ye o lamɛn sa!

¹⁰Jamanajugu ta mɔgɔw, aw be wari jini nanbara le ra, aw be aw ta sumanikeminanw dɔgɔya fɔ k'a cejuguya! Ne be se ka sɔn o ma cogo di?

¹¹Mɔgɔ minw be o ta sumanikenan yelemɛ, ka kilo dafabariw bla o ta bɔrɔw kɔnɔ, yala ne be se ka o tigiw to yi, ni ne ma o hake bɔ o ra wa?

¹²Dugu nafortigiw be mɔgɔw minako juguya; dugumɔgɔw be faninya fɔ. O be mɔgɔw janfa ni o nenkun ye.

¹³Ayiwa, ne fana bena tɔrɔ le ben aw kan; ne bena aw halaki aw ta jurumunw kosɔn.

¹⁴Aw bena domuni ke, nka aw tɛna fa; aw kɔnɔbara lakolon bena to. Aw bena siman mara, nka foyi tɛna to aw boro. Ni aw ta siman min ka to, ne bena a to aw juguw ye aw kere ka o mina aw ra.

¹⁵Aw bena dannɛ ke, nka aw tɛna siman tige. Aw bena oliviye turu bɔ, nka aw tɛna o turu mun. Aw bena rezen forogi, nka aw tɛna o rezenji min.

¹⁶Aw be Omiri ta cifɔninw sira le tagamana; aw be Akabu ta somɔgɔw ta sira le tara, ka o ta kokɛcogow ladegi. O kosɔn ne bena aw halaki, ka aw ta dugumɔgɔw ke lɔgɔbɔrifɛn ye mɔgɔw fe. Siya tɔw bena aw le mafiyɛnya."

Mise 7

Mise ka mɔgɔw ta kojuguw fɔ

¹E, bɔɔ ka ne sɔɔ, sabu ne be i ko mɔɔ min tagara yiridenpiniyɔɔ ra samiyayiridenw beɛ tɔmɔnin kɔ. Ne be i ko mɔɔ min tagara rezentɔmɔyɔɔ ra rezennɔ beɛ tigenin kɔ. Ne ma rezennɔ sɔɔ k'a domu! Toroden fɔɔ minw lɔɔ tun be ne ra, ne ma o dɔ sɔɔ ka o domu fana.

²Alapasiranbagaw beɛ tununa ka bɔ jamana kɔɔ pewu! Adamaden cantigi tɛ yi tuun; o beɛ be dogo ka mɔɔ faga, o beɛ be jan la o balemaw ja.

³Ni kojugu kɔni lo, o borow be se o ra fɔ ka ja. Jamana kuntigiw ko, ko fɔ bonyafen le ye di olugu ma! Kititigebagaw, olugu be surafenw mina mɔɔw fɛ. Fagamaw kɔni, olugu be min fɛ, o be o fɔ beɛ ja na kene kan. O beɛ le jenna kojugu kan.

⁴O beɛ ra mɔɔɔnuman, ale ka jugu i ko ɲaniyiri; mɔɔ terennin, o be i ko ɲani. Aw ta kɔɔsirikebagaw tun ka lon min ko fɔ, o lon le sera; Matigi Ala bɛna na aw kama o lon le ra. O ta kɔɔɔfirilon le sera.

⁵Mɔɔ si kana a jigi la a jɛɲɔɔɔn kan tuun. Mɔɔ si kana la a teri ra tuun! Hali i muso min be deri ka la i kɔɔ, i kumacogo lon ni a ye!

⁶Sabu dence be a face neni, denmuso be wuri a bamuso kama, muso be wuri a buranmuso kama. Mɔɔ beɛ juguw bɛna ke a yere ta somɔɔw le ye.

Mise k'a jigi la Ala kan

⁷Ayiwa, ne kɔni, ne ja lonin be Matigi Ala le ra. Ne jigi be ne kisibaga Ala le kan; ne ta Ala bɛna ne jaabi.

⁸Ne juguw, aw kana yereko ne ma; sabu hali ni ne benna, ne bɛna wuri. Hali ni ne signin be dibi le ra, Matigi Ala bɛna yeelen bɔ ne ye.

⁹Ne ka Matigi Ala hake ta; o ra ne bɛna a ta dimi muɲu, fɔ a ye na lɔ ni ne kunko ye, ka ne ta jo di ne ma. A bɛna ne bla yeelen na, k'a yira ko a ta kewalew beɛ terennin lo.

¹⁰Ni ne juguw nana o ye, maroyaba le bɛna o mina. Olugu minw tun b'a fɔra ko: "Matigi Ala, aw ta Ala be min?" Ne bɛna olugu le fle sisan. Mɔɔw bɛna olugu le dɔndɔn, i ko bɔɔ min be sira kan.

Ala bɛna kɔɲuman ke a ta mɔɔw ye

¹¹Aw ta dugu kogow lɔlon bɛna se. O lon na, dɔ bɛna fara dugu bonya kan.

¹²O lon na, aw ta mɔɔw bɛna sekɔ ka na aw fɛ, ka bɔ Asiri, ani Misiran duguw ra; minw tun signin be k'a ta Misiran, ka taga a bla fɔ Efirati ba ra, k'a ta kɔɔji dɔ ra, ka taga a bla kɔɔji dɔ were ra, k'a ta kuru dɔ ra, ka taga a bla kuru dɔ were ra, olugu beɛ bɛna na.

¹³Nka jamana tɔw lakolon bɛna to, o ta mɔɔw ta kewalew kosɔn; o ta kewalew sara le bɛna ke o ye.

Cira ka Ala daari Izirayeli ye

14Matigi Ala, i janto i ta mɔgɔw ra ka o gbɛngbɛn ni i ta sagagbɛnbere ye. O bɛ i ko i yɛrɛ ta sagakuru. O bɛ o kelen na tu kɔnɔ, yirisunɔumanw cɛ ra. A to o ye domuni kɛ Basan ni Galadi mara ra, i ko a tun bɛ cogo min na fɔɔfɔɔ.

15”Ne bɛna kabakow kɛ i ye, i n’a fɔ i bɔtɔ Misiran fɔɔfɔɔ, ne tun k’a kɛ cogo min na.”

16Siya tɔw ni o ta se bagaya bɛɛ bɛna o ko ye, ka maroya. O bɛna o boro la o da ra; o torow tena se ka foyi mɛn tuun!

17O bɛna buguri nɛmu i ko sa, i ko danfɛn minw bɛ fofo dugu ma. O yɛrɛyɛrɛtɔ bɛna bɔ o ta dingaw kɔnɔ. O ja tigeninba bɛna o nasin ele Matigi Ala, an ta Ala ma, ka siran i ja.

18Ala juman wɛrɛ le bɛ i ko ele? I ta mɔgɔw tɔ min tora, i bɛ olugu ta jurumunw bɔ a ra, i tɛ o ta terenbariyakow jate. I diminin tɛ to tuma bɛɛ; koɔuman le ka di i ye.

19I bɛna makari an na tuun, ka an ta jurumunw bla i sen kɔrɔ, ka an ta kojuguw bɛɛ bla kɔgɔji jukɔrɔ.

20I bɛna to i ta kankelentigiya ra ni Yakuba ta somɔgɔw ye, ka nɛɛma Iburahima ta mɔgɔw ye, i n’a fɔ i ka o layiri ta an bɛmaw ye cogo min na kabini fɔɔfɔɔ.

Nahomu

Nahomu 1

Ala bena a yere dimibo Ninivekaw ra

¹Cirayakuma min fɔra Ninive dugu ta ko ra, Ala ka o ko minw yira Elikosikace Nahomu na, o kow kitabu le ye nin ye.

²Ala min t'a fe mɔgo ye ale ni batofen were kanu jɔgon fe, ani Ala min be kojugu juru sara, o le ye Matigi Ala ye. Matigi Ala be hake sara; a ta dimi ka jugu kosebe. A be a kerebagaw ta kojuguw sara, a be a ta dimi mara a juguw kama.

³Matigi Ala te dimi joona, a ta sebgaya ka bon; a fana te kojugukebaga to ni a ma a ta kojugu hake bo a ra. Matigi Ala be a temesira bo folonkonto ni sanfɔno ce ma; sankabaw ye a sennabuguri le ye.

⁴A be songo kogɔji ra, k'a ji ja, a be bajiw bee ji ja. Basan ni Karimeli kuruyɔrow be ja, Liban yirifiyerenw be fɔɔnfɔɔn.

⁵Kuruw be yereyere a na kɔro, kongoriw be yeele; dugukolo be yuguyugu a na kɔro, ani dunuɔa ni a kɔɔfenw bee.

⁶Jɔn le be se ka lo k'a ta dimiba makɔno? Ni a jusu bɔra, jɔn be se ka lo k'a kɔno? A ta dimi be jigi i ko tasuma, a be jigi ka faraw perenperen.

⁷Matigi Ala ka ji. Jusukasilon na a be ke mɔgo dogoyɔro ye. Minw be o yere karifa a ma, a b'a janto olugu ra.

⁸Nka a bena jiwoyobaw ke ka Ninive dugu ban pewu! A bena a juguw nɔgben fo ka taga o bla dibi ra.

Min fɔra Zuda kuntigiw ma

⁹Aw be dabari juman le sirira Matigi Ala kama? Ale le bena aw halaki ka aw ban pewu. Nagban tena se aw ma k'a se sijaga fla.

¹⁰Hali ni o melegenin be jɔgon na i ko naniyiriw, hali ni o minna ka fa, a bena o jeni ka ban, i ko binjalan.

Min fɔra Ninive ma

¹¹Miiriyajuguw tun be mɔgo min jusu ra Matigi Ala kama, ani naninyajuguw, o tigi tun bɔra ele Ninive dugu le kɔno.

Min fɔra Zuda ma

¹²Matigi Ala ko: "Hali ni Asirikaw ka ca, hali ni o baraka ka bon cogo o cogo, o bena tige ka ben le! O bee bena ban pewu. Aw Zuda mɔgow, ne ka aw tɔro, nka ne tena aw tɔro tuun.

¹³O ka doni min la aw kunna, ne bena o bo aw kan; ne bena aw ta sirinanw foni."

Min fɔra Ninive masace ma

¹⁴Matigi Ala ka kuma min fɔ ele Ninive dugu kama, o le ye nin ye: A ko: “Aw tena duruja sɔɔ aw tɔɔ be la min na. Aw ta jo kabakururamanw, ani aw ka nege yeele k’a ke batofen minw ye, ne bena o bee sama ka bɔ aw ta alaw ta sɔnnikebonw kɔnɔ. Ne bena aw ta kaburu laben k’a bla, sabu aw te foyi ye.”

Nahomu 2

Ninive dugu bencogo

¹Mɔɔ min be nana ni hera kibaro diman ye, o tigi nato fle kuruw kan! Zuda mara mɔɔw, aw ye aw ta janagbew ke, ka aw ta dajuruw dafa; sabu mɔɔjugu tena teme aw ce ra tuun. A bena halaki ka bɔ yi pewu!

²Aw Ninivekaw, cenrikebaga nato ye nin ye aw kama! Aw ye aw ta masabonbaw kɔɔsi, aw ye aw janto aw ta siraw ra. Aw ye aw yere cesiri, ka baraka don aw yere ra ka jija kosebe!

³Sabu Matigi Ala bena Yakuba ta somɔɔw ta bonya laseko o ma, a bena Izirayeli ta bonya laseko a no ra; cenrikebagaw tun ka o borofenw ce, o tun ka o ta rezensunw yiriborow karikari.

⁴O ta kerekew ta negebennanw wulennin lo. O ta cefariw ka faniwulenw le don. O ta sowotorow negew be manamana. O labennin lo kere kama; o ta tamanw yiriw be lamaga!

⁵Sowotorow be girin dugu siraw fe; o be boribori kenegbew ra. O be manamana i ko tasumamana, o be temeteme yɔɔ bee i ko sanmanamana.

⁶Ninive masace k’a ta cefariw wele, nka olugu nato be talontalonna. Juguw girinna ka la dugu kogow kan, o ka o yere dogo o ta negebennanw jukɔɔ.

⁷Dugu donda minw jasinna ba ma, o ka olugu kari ka o ben. Masaso mɔɔw jigi tigera pewu!

⁸O ka dugu ta jo musoman bɔ a dogoyɔɔ ra k’a mina ka taga ni a ye. Muso minw tun be o jantora a ra, olugu be nunana i ko jenetuganiw, ka to ka o disi gbasigbasi.

⁹Ninive be i ko jimarayɔɔ min karira k’a ji bɔn. Mɔɔw borito fle! Aw ye lo! Aw ye lo! Nka mɔɔ si yere t’a ko flera!

¹⁰Aw ye o ta wariw ce! Aw ye o ta saninw ce! O ta naforo te ban. Fen dawulaman suguya bee le be o ta naforow ra.

¹¹Cenri, ani ciri, ani ceri! Bee jigi tigera, bee sen be yereyerera, bee soro tigera, bee nada yelemana.

Ninive baraka banna

¹²Jaraw ta dogoyɔɔ kera di le? Jarakanbelenw ta dinga kera di? Jarace tun be yaala dinga kɔnɔ, ani jaramuso ni jaradenw; foyi tun te o lasiran!

¹³Jarace tun ka sogo caman mina a ta jaradenw ye. A tun ka sogo caman faga a ta jaramusow ye. A tun k'a ta dingaw fa ni sogo ye; a tun k'a dogoyɔɔw fa ni sogosuw ye.

¹⁴"A fle, ne wurira aw kama! Fangatigi Ala ko ten. Ne bena aw ta sowotorow jeni ka o ke sisi ye. Aw ta jaradenw kɔni, kerékemuru le bena olugu faga. Ne bena aw ta domuni ban dugukolo kan. Mɔgɔ si tɛna aw ta ciradenw kan mɛn tuun."

Nahɔmu 3

Dugujugu halakicogo

¹Bɔnɔ bena ele sɔɔ, ele mɔgɔfagadugu! Ele min fanin be faninya ni benكاني na. Ele min ta domuta te ban ka ye!

²Gbeɓe mankan! Sowotorow senw mankan! Sow boritɔ mankan! Sowotorow panpantɔ mankan!

³Sotigiw girintɔ fle! Kerékemuruw yelemayelematɔ fle! Tamanw manamanatɔ fle! Mɔgɔ faganin camanba, mɔgɔ sanin camanba tonnin fle! Suw da te se ka lɔn; mɔgɔw be talon suw ra ka ben!

Cɛnri min sera jatɔmuso ma

⁴O beɛ kera jatɔyadugu ta jatɔyajugu le kosɔn; a ta cɛnaba ni a ta subagayaba kosɔn, a ka siyaw fiyeere ni a ta jatɔya ye, ka jamanaw fiyeere ni a ta subagaya ye.

⁵"A fle, ne wurira i kama! Fangatigi Ala ko ten. Ne bena i ta derege lawuri fɔ k'a se i pada ma, ka i fari lakolon yira siyaw ra, ka i lebu yira jamanaw ra.

⁶Ne bena namamaw firi i kan, fɔ ka i datugu. Ne bena i ke nigifen ye, ka i ke flerifen ye.

⁷Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka i ye, o tigi be bori ka bɔ i kɔɔ, k'a fɔ ko: 'E, Ninive dugu cenna pewu! Jɔn le bena hina Ninive ra sa?' Ne bena jɔn le sɔɔ ka Ninivekaw jusu saaro?"

Ninive ni Tɛbu ta kiti kera kelen ye

⁸Yala aw ka fisa ni Tɛbu dugu ye wa, o dugu min tun siginin be Nili bada ra, ka ji ke k'a lamini? Jiw tun be a tanga fen beɛ ma, jiw tun k'a lamini i ko kogo.

⁹Etiyopi ni Misiran le tun ye Tɛbu ta baraka sɔɔyɔɔ ye; dan tun te a baraka ra. Putikaw, ani Libikaw tun ye a jɛnɔgɔnw ye.

¹⁰O beɛ n'a ta, Tɛbu dugumɔgɔw fana minana; o minana ka taga ni o ye. O ka o ta denpeninw mina ka o gbasi kabakuruw kan, ka o jɔɔ dugu siradaw beɛ ra. O ka

karala ke, ka o ta kuntigiw taran o juguw ra; o ka negejɔrɔkɔw don o ta mɔgɔbaw bɛɛ ra.

11Ninive dugumɔgɔw, aw fana bɛna dɔrɔ min ka fa ten le, fɔ aw bɛna ke dogo ye. Aw fana bɛna ke dogoyɔrɔ jini ye, ka dogo aw juguw ja.

Ninive dɛsɛra pewu

12Aw ta kɛrɛbonbaw bɛɛ bɛ i ko torosun min fanin bɛ a den fɔlɔ mɔninw na. Ni o k'a yuguyugu dɔɔnin dɔrɔn, toromɔw bɛ ben a domubaga da ra.

13Aw ta kɛrɛkɛcɛw flɛ! O bɛɛ ye musow le ye. Aw ta jamana daw yɛlɛninba lo aw juguw ye. Tasuma bɛna aw ta dugu dondaw sɔgɔnanw jeni ka o ban.

14Aw ye ji caman bi k'a bla, sabu aw juguw bɛna aw ta dugu lamini. Aw ye aw ta dugu kogow lalaga kɛsɛbɛ; aw ye bɔgɔ dɔndɔn, aw ye bɔgɔ nɔɔni, aw ye birikibɔnan ta.

15Tasuma bɛna aw halaki o yɔrɔ le ra; kɛrɛkɛmuru bɛna aw faga ka aw ban, i ko tɔnbaw bɛ siman domu k'a ban cogo min na.

Ninive kɛra dugu lakolon ye

Aw ye caya i ko tɔnbaw, aw ye caya i ko jɔdomutɔnw!

16Aw ka aw ta jagokɛbagaw caya fɔ ka tɛmɛ lolow hakeya kan. Nka o bɛɛ bɛna tunu i ko tɔnbaw bɛ pan ka wuri cogo min na.

17Aw ta kuntigiw ka ca i ko jɔdomutɔnw, aw ta jamɔgɔw ka ca i ko tɔnw lajennin jɔgɔn kan. O bɛ na sigi sansanw kan nɛnɛwagati ra; nka ni tere bɔra dɔrɔn, o bɛɛ bɛ wuri ka taga, mɔgɔ tɛ o tagayɔrɔ lɔn.

18E, Asiri masaceba, i ta jamana jamɔgɔw lara sunɔgɔ ra, i ta kɛrɛkuntigiw lanin tora o nɔ ra; i ta mɔgɔw janjanna kuruw kan, mɔgɔ si tɛ o lajenna.

19Fla tɛ yi, min bɛ se ka aw ta bana kɛnɛya. Aw ta jori bɛna aw faga le. Ni mɔgɔ o mɔgɔ nana aw ta ko kibaroya mɛn, o tigi bɛna tɛgɛrɛ fɔ aw ta halakiri kosɔn; sabu jɔn le bɛ yi, ko aw ta kojugu dablabari tɔrɔ tun ma se min na?

Habakuki

Habakuki 1

Cira Habakuki ta jininkari

- ¹Matigi Ala ka kuma min yira cira Habakuki ra:
- ²Matigi Ala, i bɛna ne jaabi tuma juman le sa? Ne ka i wele ko i ye an dɛmɛ, nka i ma ne lamɛn! Ne kulera k'a fɔ i ye ko kojuguw warara, nka i ma an kisi.
- ³Mun kosɔn i b'a to ne na ye nin kojuguw ye? Mun kosɔn i bɛ je ka terenbariya flɛ? Ne na bɛ tɔɔri ni benkanɛni le ra, sɔsɔriw bɛ wuri, kɛrɛ fana bɛ yi.
- ⁴O kosɔn sariya sira tagama dablara, kiti tɛ tigera can kan tuun. Mɔɔɔjugu le bɛ se mɔɔɔɔɔuman na, kiti bɛ tigɛ nanbara le kan.

Ala ka cira jaabi

- ⁵"Aw ye aw na lɔ siyaw ra ka o flɛ, aw ye kabakoya fɔ ka kɔnɔnɔban; sabu ko do bɛna kɛ aw ta wagati ra, ni mɔɔɔ tun k'a fɔ aw ye ko a bɛ kɛ, aw tun tɛna la a ra.
- ⁶A flɛ, ne bɛna Babilɔnikaw lawuri, o mɔɔɔ hinabariw, ani o mɔɔɔ farimanw, minw bɛ dugukolo yɔrɔ bɛɛ yaala ka mɔɔɔw ta sigiyɔrɔw mina; yɔrɔ minw tɛ o ta ye, o bɛ o mina.
- ⁷Jatigɛmɔɔɔw, ani siranyamɔɔɔw lo. O yɛrɛ le bɛ o ta sariya sigi, ka o ta fanga sigi.
- ⁸O ta sow sen ka fiyen ka tɛmɛ waraninkala kan. O ka fari ka tɛmɛ hali kongowuru suferaman kan. O ta sow bɛ teliyara ka na; o ta sotigiw bɛ nana ka bɔ yɔrɔjan. O bɛ teliyara ka na i ko bɔn min bɛ nana a ta domunifen kɔ.
- ⁹Nin mɔɔɔw bɛɛ bɛ nana kojugu le kama; o bɛ girinna ka na na fɛ dɔrɔn. O bɛ mɔɔɔw mina ka o lajɛn, caman i ko kenken.
- ¹⁰O bɛ masacɛw dɔɔɔya, o bɛ fagamaw mafiyɛnya. Dugu barakamanw tɛ o na na foyi ye; o bɛ yɛlɛnyɔrɔw lɔ ni bɔɔɔ ye ka dugu kogo lamini, ka yɛlɛn o kan ka dugu mina.
- ¹¹O kɔ, o bɛ tɛmɛ i ko fɔɔɔ, ka taga yɔrɔ wɛrɛ. O bɛ kojugu kɛ ka o yɛrɛ jaraki; o yɛrɛ ta baraka le bɛ o ta ala ye."

Cira kumana Ala fɛ tuun

- ¹²Ele le tun tɛ yi kabini fɔlɔfɔlɔ wa? E, Matigi Ala, ne ta Ala saninman, ele min tɛ sa ka ye! E, Matigi Ala, i ka nin mɔɔɔw labɛn an ta kiti le kama. E, an ta Ala barakaman, i ka o sigi ko o ye an ta kojuguw hakɛw le bɔ an na.
- ¹³Ele na saninyanin lo, i t'a fɛ ka kojugu ye i na ra. I t'a fɛ ka mɔɔɔw tɔɔrɔtɔ flɛ. Mun na i bɛ je ka mɔɔɔjanfabaga flɛ? Mun na i tɛ foyi fɔ, k'a sɔrɔ mɔɔɔjugu bɛ mɔɔɔ terennin halakira, mɔɔɔ min terennin lo ka tɛmɛ ale yɛrɛ kan?

¹⁴I ka adamadenw ke i n'a fo kogoji jegew, i n'a fo fenpanaman minw be fofu, kuntigi te minw fe.

¹⁵O jugu be o bee mina ni dulen ye; a be o sama ka bo ni a ta jo ye. A be o ke a ta jegeminafen kono, ka ninsondiya fo ka pagari.

¹⁶O ko, a be sarakaw bo a ta jo ye; a be wusunan sarakaw* bo a ta jegeminafen ye; sabu o le sababu ra, a ta sorota cayara, o le sababu ra, a ta domuni be diya.

¹⁷Yala an jugu bena to k'a ta jo fa k'a labo tan wagati bee wa? A bena to ka mogow halaki tan, hali a te hina o ra wa?

Habakuki 2

Ala ka cira jaabi

¹Ne bena lo ne loyoro ra ka yoro korosi; ne bena lo dugu kogo kunna ka yoro korosi. Ne bena ne toro mal bo k'a lon Ala bena min fo ne ye, k'a lon ne ta pininkari jaabi bena ke min ye.

²Matigi Ala ka ne jaabi k'a fo ko: "I ka min ye, o sebe; a sebe k'a gbeya walakaw kan, janko hali mogw borito ye se k'a karan.

³Sabu nin fen min yirara, o ye wagati do ta ko le ye; a be wagatilabanw ta ko le fo; faninyakuma te, hali ni a meenna, a makono, sabu min fora, o bena ke le jate; a kewagati to fana man jan.

⁴Mogw min be a yere bonya, o tigi jusukun te sira terennin ta; nka mogw terennin be panamanya a ta lanaya le sababu ra.

⁵Naforo be mogw lafiri, mogw yerebonyabagaw ta ko si te laban. O be o da yele k'a bonya i ko lahara dingaba; o be i ko saya min te wasa mogw domu na ka ye. O be mogw mina ka o ke o yere ta ye, ka mogw bee mina ka o lajen o yere ye."

Ala ta danga kumaw

⁶Nka yala lon do nin mogw minaninw tena olugu ta ko fo i ko talen wa? Ka o ta ko fo i ko zana, k'a ke yereko ko ye wa? Mogw bena a fo ko: 'Mogw min be walifen ce ka o ke a yere ta ye, boko bena o tigi soru. Aw be mogw ta fen minw tara ka o juru caman don aw yere kan na, aw bena o dabla tuma juman le?'

⁷Lon do, aw ta jurunantigiw bena bara ka wuri aw kama; o bena wuri ka aw yuguyugu, ka aw borofenw ce.

⁸I n'a fo aw ka siya caman ta fenw ce, o koson siyaw ta mogw minw tora, olugu bena aw ta fenw ce fana. O kow bena ke aw ra sabu aw ka adamadenw faga, aw ka kojuguw ke jamana kono, aw ka duguw ni dugumogw halaki.

⁹Mogw min be a ta fenw soru tori ra, janko k'a ta so lo, k'a ta so lo ka na i ko kononaga min be kuruw kunna, janko kojugu kana ale soru, boko bena o tigi soru.

- 10**"Aw ka siya caman faga minke, o koson aw ka maroya ben aw yere ta so le kan, aw ka kojugu ke aw yere le ra.
- 11**Hali aw ta bon kabakuruw bena to kogo ra ka kule aw kama; bonloyiriw fana bena to bon san fe ka kabakuruw lamina.
- 12**"Mogw min be mogow faga k'a ta dugu lo ni o jori ye, bono bena o tigi sorw; mogw min be a ta dugu sindi ni kojugu ye, bono bena o tigi sorw.
- 13**Mogow be baara ke, nka o ton be be taga tasuma ra, siyaw be o yere sege, nka o ta sege te foyi ja; o kow be be bora Fangatigi Ala le ra.
- 14**Sabu dugukolo be bena fa Matigi Ala ta norw lonniya ra, i n'a fo ji ka kogwi fa cogo min na.
- 15**"Ele min be dorw di i mogwogon ma ko a y'a min, bono bena ele sorw. Ele min be fenjugu di i mogwogon ma, k'a to a b'a min ka panamini, janko k'a lebu fe, bono bena ele sorw.
- 16**Sani ele ye bonya sorw, ele fana bena fa maroya le ra; sisan ele fana le bena min ka fa, ka i lebu yira. Minifen min be Matigi Ala kininboro ra, o bena di ele ma; i ta dawula bena yelama ka ke maroya ye.
- 17**"Aw ka cenri min ke Liban jamana ra, o juru bena sara aw yere ra. Kongowara farimanw bena ben aw kan, fo ka jatige bla aw ra. O kow bena ke aw ra sabu aw ka adamadenw faga, aw ka kojuguw ke jamana konw, aw ka duguw ni dugumogow halaki.
- 18**"Mogw be batofen minw lese, o be se ka mun le ja? Mogw be nege yeele k'a ke batofen minw ye, o fen minw be mogw lafiri dorw, o be se ka mun le ja? Mun koson mogw b'a jigi la a yere boro ta fen lalaganin kan, ka o batofengbansanw lalaga, o minw te se ka kuma?
- 19**Ele min b'a fo yiri ma ko: 'I wuri!' Ele min b'a fo kabakuru lesenin ma, nin te min na, ko: 'I kunu!' Bonw bena ele sorw. O fenw be se ka ele karan mun le ra? Sanin ni warigbe dorw le be o kan; nin foyi te o ra.
- 20**Nka Matigi Ala be a ta batoso saninman konw: dunuwa be lajennin ye je a ja korw."

Habakuki 3

Cira ta Aladaari

- 1**Cira Habakuki ka daariri min ke, ni manumankokanw ye, o le ye nin ye; a ko:
- 2**E, Matigi Ala, ne ka i ta kuma fonin men; i ta kokeninw ka siranyaba bla ne ra, Matigi Ala. I ka nin ko min laben, a to o ye ke nin san nataw konw. A to mogow ye a lon san nataw ra. Nka hali ni i dimina, i hakiri to i ta makari ra.

- ³Ala be nana ka bo Teman, Ala Saninman be nana ka bo Paran kuruw yoro ra. A bonya ka sankolo yoro bee fa, dugukolo yoro bee fara a bonya ra.
- ⁴A be manamana i ko yeelen. Yeelenw be bo a tege kono; a ta baraka dogonin be o yoro le ra.
- ⁵A tagato be banajugu ben jamanaw kan a ja fe, a temenin ko, a be farigbanjuguw bla jamanamogow ra.
- ⁶Ni a ka lo, dugukolo be yuguyaga; ni a ka fleri ke, jamana mogow be yereyere. Kuru minw tun be yi kabini folofolo, olugu be cici, kongori minw tun be yi kabini watigjan, olugu be yeele; o yoro le tun be a temeyoro ye kabini folofolo.
- ⁷Ne ka Kusan mara ta fanibonw ye, jigitiye benna olugu kan, ne ka Madiyan mara ta sow ye, kononofiri benna olugu kan.
- ⁸E, Matigi Ala, wagati min i yelennin tun be nana i ta sow kan, wagati min i tun be nana i ta sowotoro kono ka na se soro, yala i tun dimina bajiw le koro wa? Yala i jusu tun bora kojw le koro wa? Yala i jusu tun gbanna kogji le koro?
- ⁹I ka i ta kalan bo a forogo kono; i ka biye caman le ta. I ka dugukolo ceci, ka o ke bajiw temesiraw ye.
- ¹⁰Kuruw ka i ye minke, olugu bee yereyere, jibaw woyora ka teme; kogji ka mankanba bo, ka jikurubaw lawuri fo san fe.
- ¹¹Tere ni karo lonin tora o loro ra, i ta biyew tagato ta yeelenba koson, i ta taman manamanato koson.
- ¹²I jusu gbanninba be dunuwa yaala, i dimininba be jamanaw dondon ka teme.
- ¹³I bora ka na i ta mogow kisiri kama, i nana i ta mogow janawolomaninw kisiri kama. I ka mogojuguw ta so namogow halaki ka bo yi, ka o ta so halaki pewu, ka ta dugu ma ka taga a bla fo a san fe.
- ¹⁴I ka o ta kerekedenw kuntigi sogow ni a yere ta biye ye; ale min tun be girinna ka na i ko sanfojo, ka na an halaki. O tun be pagarira ka ban, ko o bena janibagato faga dogo ra.
- ¹⁵I be yaala kogjiw kono ni i ta sow ye, i be teme jikurubaw ce ma.
- ¹⁶Ne ka o men minke, ne kononofirira; ne dagbolow yereyere. Ne kolow bee fagara, ne senw bee magayara ne koro. Ne be je ka o toro nalon makono, an juguw bena ben an kan ka an kere lon min na.
- ¹⁷Hali ni torosun tena fiyerenkura bo tuun, hali ni rezenmo tena ke rezensunw na tuun, hali ni oliviyesun tena den ke tuun, hali ni siman tena soro forow ra tuun, hali ni sagaw ni baw tena soro tuun, hali ni misi tena ke were kono tuun,

18o bæ n'a ta, ne kɔni bæna ɲagari Matigi Ala baraka ra. Ne bæna ninsɔndiya ne kisibaga Ala baraka ra.

19Matigi Ala, ne Matigi, ale le ye ne ta baraka ye. A bæ ne senw lateliya i ko dagbe ta senw, a b'a to ne ye tagama ɲɔɔ kɔɔtaninw san fɛ. Dɔnkirilabagaw kuntigi: dɔnkiri min bæ la ni gɔni ye.

Sofoni

Sofoni 1

¹Matigi Ala k'a ta kuma min lase Sofoni ma, o le ye nin ye. Sofoni tun ye Kusi dence le ye, Kusi face tun ye Gedaliya ye, Gedaliya face tun ye Amariya ye, Amariya face tun ye Ezekiyasi ye. Sofoni ka nin kumaw fo Zuda masace Yoziyasi ta wagati le ra, Yoziyasi min tun ye Amon dence ye.

Ala ta kiti be se dunuwa bee ma

²"Ne bena danfenw bee flan ka bo dugukolo kan pewu! Matigi Ala ko ten.

³Ne bena adamadenw, ani beganw flan ka bo yi! Ne bena konow, ani jegew flan ka bo yi! Ne bena magjuguw bee lajigi! Ne bena adamadenw bee halaki ka bo dugukolo ko kan. Matigi Ala ko ten."

Zuda ni Zeruzalemu ta kiti

⁴"Ne bena ne boro korota Zuda mara kama, ani Zeruzalemukaw bee kama; Baali ta jobatobaga to minw tora, ne bena olugu bee halaki ka bo nin yoro ra. Ne bena jobatobagaw ni o ta sonnikebagaw bee halaki pewu;

⁵minw be o kinbiri gban o ta bon kunna ka lolow ni karo bato, minw be o kinbiri gban ka kari Matigi Ala togo ra, ani ka kari o ta jo Moloki fana togo ra;

⁶minw be o ko di Matigi Ala ma, minw te tugu Matigi Ala ko, minw te Matigi Ala pininka, ne bena olugu bee halaki.

⁷"Bee ye je DunuPATIGI Ala na koru! Sabu Matigi Ala ta lon surunyara. Matigi Ala ka saraka do le laben; a k'a ta mago weleninw bee saninya ka ban o saraka kama.

⁸"Matigi Ala ta saraka bolon na, ne Ala bena kuntigiw, ani masacedenw bee ta kojugu hake bo o ra, ani minw bee be siya werew ta fanidoncogo ta.

⁹"O lon na, koni, minw be pan bon dakun kunna, ne bena olugu ta kojugu hake bo o ra, ani minw be o matigicew ta bonw fa ni kojugu ni nanbara ye.

¹⁰"O lon na, koni, kulekanbaw bena bo Jegew ta donda yoro ra, kasikanbaw bena bo dugu kindakura fan na; mankanba do bena bo kongoriw kan. Matigi Ala ko ten.

¹¹Aw minw be dugu jigijigi ra, aw ye kule; sabu jagokebagaw bee halakira; minw yoro bee tun fara wari ra, olugu bee halakira.

¹²O wagati ra, ne bena tasumayeelen le ta ka Zeruzalemu yoro bee yaala; minw bee siginin be pasuma ra, ko o lanin be o yere ra, ne bena olugu bee ta kojuguw hake bo o ra; olugu minw b'a fo o yere konu ko: 'Matigi Ala tena kopuman ke an ye, a fana tena kojugu ke an na.'

¹³O juguw bena o ta naforow bɛɛ cɛ, o ta bonw lakolon bena to. O tun ka bon minw lɔ, o tena don o bonw kɔnɔ; o tun ka rɛzɛnforo minw sɛnɛ, o tena o rɛzɛnji min.”

Matigi Ala ta lonba

¹⁴”Matigi Ala ta lonba surunyara; a surunyara, a tɔ man jan tuun. Matigi Ala ta lon mankan bena kɛ jigigitɛmankan le ye; kɛrɛkɛcɛw bena kule ci o lon na.

¹⁵O lon bena kɛ dimilon le ye, degulon, ani kɔnɔnɔfirilon, halakirilon, ani cɛnrikɛlon, dibi bena don, ka yɔrɔ bɛɛ fin, sankabaw bɛ caya, ka yɔrɔ kɛ dibikuruba ye;

¹⁶burufiyɛkanw bɛ bɔ, ani kɛrɛkɛdenw kulekanw. O bena wuri dugu barakamanw kama, ani sankasojanw kama.

¹⁷Ne bena tɔrɔ ben mɔgɔw kan, k’a kɛ fɔ o bɛ tagama i ko fiyentɔw; sabu o ka Matigi Ala hake ta. Mɔgɔw jori bena seriseri ka yɛrɛɛ i ko buguri, o sogo bena firi sununkun kan i ko jamapama.

¹⁸O ta wari o, o ta sani o, o si tena se ka o kisi Matigi Ala ta dimilon na; jamana bɛɛ lajennin bena halaki tasuma ra, Ala ta dimiba kosɔn; sabu a bena dugukolo mɔgɔw bɛɛ halaki ka bɔ yi, ka o bɛɛ ban ka bɔ yi pewu.”

Sofoni 2

Ala b’a fɛ a ta mɔgɔw ye nimisa

¹Aw siya marobari, aw ye miiri, ka hakiri sɔrɔ,

²sani wagati ye se, wagati min na o bena aw bɛɛ flan ka bɔ yi lon kelen na i ko binjalan; aw ye miiri sani Matigi Ala ta dimiba ye na ben aw kan, sani Matigi Ala ta dimilon ye na se aw ma.

³Aw ye Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya jini, aw minw majiginin lo jamana kɔnɔ, aw minw bɛ Ala ta sira tagamana. Aw ye terenninya jini, ka aw yɛrɛ majigi; ni o kera, a bɛ se ka kɛ ko Matigi Ala ta dimilon na, a bena aw tanga.

Terebenyanfan mɔgɔw ta kiti

⁴Gaza dugu bena kɛ tomo ye, Asikalɔn bena kɛ yɔrɔ lakolon ye. O bena Azidɔdikaw labɔ teregbɔn papa fɛ, o bena Ekurɔnkaw gbɛn ka bɔ o sigiyɔrɔ ra.

⁵E, aw kɔgɔjidaramɔgɔw, bɔnɔ bena aw sɔrɔ dɛ! Aw Keretikaw ta siya kɔni, bɔnɔ bena aw sɔrɔ! Matigi Ala ta kuma fɔra ele kama, ele Kanaana jamana, Filisikaw ta jamana. Ne bena aw bɛɛ halaki, ne tena hali mɔgɔw kelen to aw ra.

⁶Kɔgɔjida jamana bena kɛ bɛganw ta domunikeyɔrɔw le ye, a bena kɛ sagagbenbagaw ta bɛganyaalayɔrɔ le ye, ani bɛganw ta siyɔrɔ.

⁷O kɔgɔjida bɛna kɛ Zuda ta mɔgɔ tɔw ta ye; a bɛna kɛ o ta bɛganmarayɔrɔ ye. Asikalɔn dugu ta bonw bɛna kɛ o ta layɔrɔw ye su fɛ; sabu Matigi Ala, o ta Ala bɛna a janto o ra, ka o ta bonya lasekɔ o ma.

Terebɔyanfan mɔgɔw ta kiti

⁸Ne ka Mohabukaw ta mafiyɛnyarikanw mɛn, ani Amɔnkaw fana ka ne ta mɔgɔw mafiyɛnya ni kumajugu minw ye; o ka ne ta mɔgɔw ta jamana danw yeɛma, ka do fara o yɛrɛ ta mara kan.

⁹O kosɔn ne bɛ kari ne yɛrɛ tɔgɔ janaman kosɔn, Fangatigi Ala, Izirayeli ta Ala ko ten, Mohabu bɛna kɛ i ko Sodɔmu, Amɔnkaw bɛna kɛ i ko Gomɔri; binjuguw le bɛna falen o ta yɔrɔ ra, kɔgɔjalan le bɛna kɛ ka o ta jamana bɛɛ datugu; a bɛna kɛ yɔrɔ lakolonba le ye, yɔrɔ min tena ja tuun fiyewu. Ne ta jamana mɔgɔw tɔ minw tora, olugu bɛna o borofɛnw cɛ. Ne ta jamana mɔgɔ minw janaman tora, olugu bɛna o ta jamana tigiya ta.”

¹⁰O le bɛ kɛ o ta yerebonya sara ye; sabu o ka Fangatigi Ala ta mɔgɔw mafiyɛnya, ka o yɛrɛ bonya o ma.

¹¹Matigi Ala bɛna fariya o ma; a bɛna dunɔnamɔgɔw ta batofɛnw bɛɛ halaki. Ni o kɛra, siyaw bɛɛ, kɔgɔji kɔfɛjamanaw bɛna to o sigiyɔrɔ ra ka o kinbiri gban ka Matigi Ala bato.

Woroduguyanfan ni sahiliyanfan ta kiti

¹²”Aw Etiyopikaw, ne ta kɛrɛkemuru bɛna aw fana sɔgɔ.”

¹³Matigi Ala bɛna a boro kɔrɔta sahiliyanfan mɔgɔw kama; a bɛna Asiri jamana halaki. A bɛna Ninive dugu kɛ yɔrɔ lakolon ye, k’a kɛ jintan yɔrɔ ye, k’a kɛ i ko kongokolon.

¹⁴Bɛganw bɛna la o yɔrɔ le ra; ani kongofɛn suguya bɛɛ: Kɔnɔdabaw, ani juguninw, bɛɛ bɛna si a ta bon sanfɛyɔrɔ le ra. O fɛnw kasikanw bɛna to ka men bon finɛtiriw fɛ; bonw dondaw bɛɛ bɛna cɛn. Bonw tun lɔra ni sɛdiriyiri minw ye, o yiriw bɛɛ bɛna waraga ka o bla kɛnɛ ma.

¹⁵Nagarikan tun bɛ dugu min na wagati bɛɛ ra, o dugu le ye nin ye tan bi wa? Dugu min tun bɛ hɛra ni laganfiya ra, fɔ o b’a fɔ o yɛrɛ kɔnɔ ko: “Anw wa, anw kɔni nɔgɔn tɛ!” O dugu le kɛra yɔrɔ lakolon ye tan, ka kɛ kongofɛnw dogoyɔrɔ ye! Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka tɛmɛ a kɔrɔ, o tigi bɛ filɛn fiyɛ a ra k’a boro sin a ma!

Sofoni 3

Zeruzalɛmukaw ma Ala ta kuma lamɛn

¹Dugu murutinin, dugu nɔgɔnin, dugujugu, bɔnɔ bɛna ele ta mɔgɔw sɔrɔ!

²O ma sɔn ka mɔgɔ lamɛn, o ma sɔn mɔgɔ ye o karan; o ma o jigi la Matigi Ala kan, o ma gbara o ta Ala ra.

³O kuntigi minw be o ce ra, olugu be i ko jara kasitɔ. O ta kititigεbagaw be i ko wara min be yaala su fe; ni a ka fen o fen sɔrɔ, a be o bee domu; a te foyi bla sɔgɔmada na.

⁴O ta ciraw ye kumakolonfɔbagaw le ye; mɔgɔjanfabagaw lo. O ta sarakalasebagaw be Ala ta fen saninmanw lanɔgɔ; o be Ala ta sariya cen.

⁵K'a sɔrɔ Matigi Ala min ta siraw terennin lo, ale be o ce ra; ale min te kojugu si ke. Sɔgɔma o sɔgɔma, a be a ta terenninya yira o bee ra; a te dese o ra lon si. Nka kojugukεbaga te maro!

⁶Ne ka siya werew halaki, ne ka o ta sankasojanw benben. Ne ka o ta siraw cen; mɔgɔ si te teme o siraw fe tuun. O ta duguw kera yɔrɔ lakolonw ye; mɔgɔ te yi, dugumɔgɔ si te yi!

⁷Ne tun b'a fɔra ko sigiya t'a ra, aw bena siran ne na, ko aw bena sɔn ne ye aw karan. O ra, aw ta so tun tena halaki, ne tun ka kuma minw fɔ aw kama, ne tun tena o kow si ke aw ra. "Nka o belen teliyara ka to ka terenbariyakow le ke!

⁸O kosɔn, aw ye ne makɔnɔ! Matigi Ala ko ten! Lon min ne bena wuri ka kuma ka ke seere ye aw kama, aw ye o lon makɔnɔ; sabu ne k'a latige ko ne bena siyaw lajen, ka jamanaw ke nɔgɔn kan, ka ne ta dimi ben o kan ani ne ta jusugban bee. Sabu o ma ne ta kanuya min jate, o dimi min be ne ra, o tasuma le bena jamana bee jeni."

Ala bena a ta mɔgɔw saninya

⁹Nka o kɔ, ne bena nin mɔgɔw ta kumacogo yeɛma, ka o darakan saninya; janko o bee lajennin ye Matigi Ala tɔgɔ wele k'a bato, ka baara ke a ye ni kan kelen ye.

¹⁰Ne batobagaw, ne ta mɔgɔ minw tun janjanna, olugu bena bɔ fɔ Etiyopi baw kɔ fe, ka na sarakaw bɔ ne ye.

¹¹"O lon na, kɔni, aw murutira ka kojugu minw ke ka ne hake ta, aw tena maroya o kojuguw si kosɔn tuun. Sabu yerεbonya ka di minw ye, ne bena olugu labɔ aw ce ra; aw fana tena waso tuun ne ta kuru saninman kan.

¹²Ne bena mɔgɔ deseεbagatɔw, ani barakantanw le to dugu kɔnɔ; olugu le bena o yere karifa Matigi Ala ma, a tɔgɔ kosɔn.

¹³Izirayelimɔgɔ tɔ minw tora, olugu tena terenbariyako ke, o tena faninya fɔ, o tena janfa siri ni o darakan ye. O bena domuni ke ka la nasuma ra; mɔgɔ si tena o lasiran tuun."

Zeruzalemu bena hera sɔrɔ

¹⁴Siyɔn dugu, aw ye dɔnkiri la! Izirayeli, aw ye nagarikanba bɔ! Zeruzalemu dugu, aw ye ninsɔndiya, ka nagari ni aw jusu bee ye!

15Matigi Ala ka kiti mabo aw ra; a ka aw juguw gben ka o kosegi. Izirayeli masace min ye Matigi Ala ye, o be aw ce ra; aw tena siran kojugu si pa tuun.

16O lon na, kɔni, o bena a fo Zeruzalemu ma ko: “Aw kana siran, Siyon dugu! Aw kana aw fari faga!”

17Matigi Ala, aw ta Ala be aw ce ra, i ko cefari, min be aw kisi. A bena jagari fo k'a jusu diya aw koson. A bena aw kanu, ka panamanyakura di aw ma; a bena jagari aw koson, fo ka donkiri la ni kanba ye.

18”Ne bena maroya bo aw kan, k'a ke i n'a fo panagbelon; jaraki tena ben aw kan tuun.

19O wagati ra, mogo minw tun ka aw minako juguya, ne bena wuri olugu bee kama. Ne bena saga sendimitow bosi; minw tun yeregera, ne bena olugu lajen. O tun ka aw lamaroya jamana minw bee ra, ne bena tandori ni bonya la aw kan o jamanaw bee ra.

20O wagati ra kɔni, ne bena aw lana; o wagati ra, ne bena aw lajen. Sabu ne bena aw ta bonya laseko aw ma, k'a to mogow ye aw togo bonya ka aw tando dugukolo siyaw bee ce ra. Matigi Ala ko ten!”

Hagize

Hagize 1

Alabatosokura ta Iori

¹Masace Dariyusi ta masaya san flanan na, o san karo wɔɔɔɔnan na, o karo tere fɔlɔ, Matigi Ala k'a ta kuma lase cira Hagize ma, ko a y'a fɔ Zuda jamanatigi Zorobabeli ye, min ye Sehalitiyeli dence ye, ani k'a fɔ sarakalasebagaw kuntigi Yosuwe ye, min ye Yosadaki dence ye; a ko:

²Fangatigi Ala ko: "Nin mɔgɔw b'a fɔra ko Matigi Ala ta batoso lɔwagati ma se ban."

³Matigi Ala ka a ta kuma lase mɔgɔw ma cira Hagize sababu ra; a ko:

⁴"Yala wagati sera aw fe ka aw yere ta biribonɔumanw lɔ ka don o kɔɔɔ, k'a sɔɔɔ Matigi Ala ta batoso benna wa?"

⁵Ayiwa, sisan Fangatigi Ala ta kuma ye nin ye, ko: "Aw ye aw ta kokecogow kɔɔɔsi de!"

⁶Aw be siman caman dan, nka aw be fitini le sɔɔɔ. Aw be domuni ke, nka aw te fa. Aw be minni ke, nka aw te fa. Aw be fani don aw yere ra, nka o te nene bɔ aw ra. Minw be baara ke ka sara sɔɔɔ, o sara be ke i n'a fɔ a blara bɔɔɔ sɔgɔnin le kɔɔɔ."

⁷Fangatigi Ala ta kuma ye nin ye, ko: "Aw ye miiri aw ta kokecogow ra. Aw ye aw ta kokecogow kɔɔɔsi de!"

⁸Aw ye yelen kongoriw kunna, ka taga yiriw tige ka na ni o ye, ka na Ala ta so lɔ; ni o kera, o bena diya ne Ala ye, o fana bena bonya la ne kan. Matigi Ala ko ten.

⁹"Aw jigi tun be siman caman kan, nka aw nana fitini dɔɔɔn le sɔɔɔ. Aw nana ni o fitini min ye so kɔɔɔ fana, ne ka o fiye ka bɔ yi. Mun na? Ne ka o ke sabu ne ta batoso benna, k'a sɔɔɔ aw bee be teliyara ka taga don aw yere ta bonw kɔɔɔ. Fangatigi Ala ko ten.

¹⁰"O le kosɔn sankolo banna ka ji di aw ma, dugukolo fana banna ka siman di aw ma.

¹¹O le kosɔn ne ka ja lana dugukolo kan, ani kuruw kan; ne ka ja se aw ta simanw ma, k'a se aw ta rezɛnjikura ma, k'a se turu ma, k'a se senefɛnw ma, k'a se adamadenw ni beganw ma, k'a se aw ta bororabaaraw bee ma."

¹²Ayiwa, Sehalitiyeli dence Zorobabeli, ani sarakalasebagaw kuntigi Yosuwe min ye Yosadaki dence ye, ani mɔgɔ tɔw bee, olugu ka Matigi Ala, o ta Ala kan mina. O sɔɔna cira Hagize ta kuma ma, Matigi Ala, o ta Ala tun ka o min ci o fe. Matigi Ala nasiran donna o mɔgɔw ra.

¹³O ra, Hagize min tun ye Matigi Ala ta ciraden ye, ale ka nin kumaw fɔ o ye, Matigi Ala tɔgɔ ra, ko: “Ne bɛ ni aw ye! Matigi Ala ko ten.”

¹⁴O ra, Zuda jamanatigi Zorobabeli min ye Sehalitiyeli dence ye, Matigi Ala ka baraka don ale ra, ani sarakalasebagaw kuntigi Yosuwe min ye Yosadaki dence ye, ani mɔgɔ tɔw bɛɛ. O nana Fangatigi Ala, o ta Ala ta batoso baara dabɔ.

¹⁵O kera san karo wɔɔɔɔnan tere mugan ni naani na, masace Dariyusi ta masaya san flanan na.

Hagize 2

Alabatosokura ta bonya

¹O san kelen karo wolonflanan tere mugan ni kelen na, Matigi Ala k’a ta kuma lase cira Hagize ma, ko:

²“A fɔ Zuda jamanatigi Zorobabeli ye, min ye Sehalitiyeli dence ye, ani sarakalasebagaw kuntigi Yosuwe, min ye Yosadaki dence ye, ani mɔgɔ tɔw bɛɛ ye, ko:

³Yala mɔgɔ dɔ bɛ aw ra yan min tun ka nin batoso ni a ta dawula ye fɔɔfɔɔ wa? Aw bɛ nin batoso yera cogo di bi? Yala a tɛ aw na na i n’a fɔ foyi tɛ wa?

⁴Ayiwa, sisan kɔni, Zorobabeli, ele ye i yere ja gbeleya! Matigi Ala ko ten. Sarakalasebagaw kuntigi Yosuwe, Yosadaki dence, i ja gbeleya! Aw jamanamɔgɔ tɔw bɛɛ, aw bɛɛ ye aw ja gbeleya! Matigi Ala ko ten. Aw ye baara ke, sabu ne bɛ ni aw ye. Fangatigi Ala ko ten.

⁵Aw bɔɔ Misiran, ne tun ka o layiri le ta aw ye. Ne Nin* siginin bɛ aw ce ra; aw kana siran,

⁶sabu Fangatigi Ala ko: Sani wagati dɔɔnin ce, ne bɛna sankolo ni dugukolo yuguyugu tuun, ka kɔgɔjiw ni yɔɔjalanw yuguyugu;

⁷ne bɛna siyaw bɛɛ yuguyugu, ka siyaw ta natorow bɛɛ lana. Ne bɛna nin batoso fa nɔɔɔ ra. Fangatigi Ala ko ten.

⁸Wari ye ne ta le ye, sanin ye ne ta le ye! Fangatigi Ala ko ten.

⁹Nin batosokura ta nɔɔɔ bɛna bonya ka tɛmɛ batoso fɔɔ ta kan pewu. Ne bɛna hera lana nin yɔɔ le ra fana. Fangatigi Ala ko ten.’ “

Ala ta mɔgɔw ta saninyabariya

¹⁰Masace Dariyusi ta masaya san flanan na, o san karo kɔɔɔɔɔnan na, ani o karo tere mugan ni naaninan na, Matigi Ala k’a ta kuma lase cira Hagize ma tuun.

¹¹A ko: “Fangatigi Ala ko: ‘Sarakalasebagaw jininka, ko sariya bɛ mun fɔ nin ko ra?

¹²Ni mɔgɔ dɔ ka a ta deregeba senkɔrɔyɔrɔ kuru ka sarakasogo saninman dɔ don o kɔnɔ, ni o tigi ta deregeba magara buru ra, walama domuni, walama rezenji, walama turu, walama siman dɔ ra, yala o fɛn bɛ se ka saninya o saraka sogo kosɔn wa? “Sarakalasebagaw k’a jaabi ko: “O fɛnw tɛ saninya.”

¹³Hagize ka o pininka tuun ko: “Sisan ni mɔgɔ magara su le ra k’a yɛrɛ lanɔgɔ, ni o tigi magara nin fɛnw dɔ ra, yala o fɛnw fana bɛ kɛ fɛn saninyabariw ye wa?” Sarakalasebagaw ko: “Ɔnhɔn, o fɛnw bɛ kɛ fɛn saninyabariw ye.”

¹⁴Hagize ko o ma ko: “Nin mɔgɔw fana ta bɛ ten le, nin siya ta bɛ ten le ne ja kɔrɔ. Matigi Ala ko ten. O boro bɛ fɛn o fɛn kɛ, o bɛɛ bɛ ten le. O bɛ saraka o saraka di ne ma, o si saninyanin tɛ.”

Izirayelimɔgɔw bɛna baraka sɔrɔ

¹⁵”Ayiwa, sisan aw ye a kɔrɔsi k’a flɛ min bɛna kɛ, k’a ta bi ra, ani lon nataw ra. Sani kabakuru dɔ ye ta k’a la dɔ kan, ka Matigi Ala ta so lɔ, aw ta kow tun bɛ cogo min na, aw yɛrɛ ye miiri o ra.

¹⁶Ni aw tun tagara ko aw bɛ taga siman cɛ, aw tun b’a miiri ko aw bɛna minan ja mugan sɔrɔ a ra, nka a bɛ taga kɛ minan ja tan ye. Ni aw tun tagara aw ta rezenji tayɔrɔ ra, aw tun b’a miiri ko aw bɛna minan ja bilooru sɔrɔ, nka a bɛ taga kɛ minan ja mugan ye.

¹⁷Ne tun ka simancɛnbanaw, ani sanbɛrɛ kɛ ka aw ta simanw bɛɛ cɛn; nka o bɛɛ n’a ta, aw tun ma nimisa ka sekɔ ka na ne fɛ. Matigi Ala ko ten.

¹⁸Ayiwa, aw y’a kɔrɔsi k’a flɛ min bɛna kɛ k’a ta bi ra, ani lon nataw ra, k’a ta san karo kɔnɔntɔnnan tere mugan ni naani na. Kabini Matigi Ala ta batoso ju sigira lon min na, aw y’a kɔrɔsi k’a flɛ min bɛna kɛ.

¹⁹Yala siman bɛ aw ta bondow kɔnɔ tuun wa? Hali bi rezen ni toro ni gerenadi ni oliviye si ma den fɔlɔ. Nka k’a ta bi ra, ne bɛna baraka don aw ra.”

Ala ka layiri ta Zorobabeli ye

²⁰Matigi Ala k’a ta kuma lase cira Hagize ma a sijaga flanan na karo tere mugan ni naani na, ko:

²¹”A fɔ Zuda mara jamanatigi Zorobabeli ye, ko ne bɛna sankolo ni dugukolo yuguyugu.

²²Ne bɛna masacɛw ta masasiginanw yɛlɛma ka o ben, ka siyaw ta masayaw ta fanga cɛn. Ne bɛna sowotorow ni sowotorotigiw yɛlɛma ka o benben, ka sow ni sotigiw yɛlɛma ka o benben dugu ma. O bɛna jɔgɔn faga ni o yɛrɛ ta kɛrɛkɛmuruw le ye.

²³O lon na, kɔni, Fangatigi Ala ko ten, Sahalitiyɛli dencɛ Zorobabeli, ne ta baaraden, ne bɛna ele ta, Matigi Ala ko ten, ka i kɛ i ko tagamasiyen, i ko bororanɛgɛ, ne boro ra; sabu ne ka ele le janawoloma. Fangatigi Ala ko ten.”

Jakariya

Jakariya 1

Ala ko Izirayeli ye nimisa ka kojugu dabra

¹Dariyusi ta masaya san flanan karo seeginan na, Matigi Ala k'a ta kuma lase cira Berekiya dence Jakariya ma; Berekiya tun ye Ido dence ye. Ala k'a fo Jakariya ye ko:

²"Matigi Ala dimina aw bemaw korɔ kosebe.

³A fo nin mɔgɔw ye ko Fangatigi Ala ko: 'Aw ye sekɔ ka na ne fe! Fangatigi Ala ko ten. Ni o kera, ne fana bena sekɔ aw fe. Fangatigi Ala ko ten.'

⁴"Aw kana ke i ko aw bemaw; folɔfolɔ ciraw tun ka Ala ta kuma lase olugu ma, ko Fangatigi Ala ko: 'Aw ye bo aw ta sirajuguw kan, ka aw ta kewalejuguw dabra! Nka o ma ne lamɛn, o fana ma o janto ne ta kumaw ra. Matigi Ala ko ten.'

⁵"Ayiwa, aw bemaw be min sisan? Yala o ciraw tun be se ka to si ra fo bi wa?

⁶O bee n'a ta, ne tun ka ne ta kumaw, ani ne ta cifɔnin minw fo ne ta baaradenw ye, minw ye ciraw ye, yala o kumaw ma na ben aw bemaw kan wa? Aw bemaw yere nana nimisa, k'a fo ko: 'Fangatigi Ala ka min latige, a ka o le ke an na, ka kapa ni an ta sirajuguw ni an ta kewalejuguw ye.' "

Siko folɔ: sow

⁷Dariyusi ta masaya san flanan karo tan ni kelennan na, min ye Sebati karo ye, o karo tere mukan ni naaninan, Matigi Ala k'a ta kuma lase cira Jakariya ma, min tun ye Ido dence Berekiya ta dence ye. Jakariya ko:

⁸O lon su fe, ne ka ce do yelenin ye so wulenman do kan, a lonin be mirite yiriw ce ra, dingakɔɔyɔɔ do ra. So wulenman dow, ani so finman bisigi dow, ani so gbɛman dow tun b'a ko fe.

⁹Ne k'a pininka ko: "Ne matigice, nin sow ye mun sow le ye?" Meleke min tun be kumana ni ne ye, ale ko ne ma ko: "Nin sow korɔ ye min ye, ne bena o fo i ye!"

¹⁰Ce min tun lonin be mirite yiriw ce ra, ale ka kuma ta, k'a fo ko: "Matigi Ala ka olugu le ci ka taga dunupa yɔɔw bee yaala."

¹¹Matigi Ala ta meleke min lonin tun be mirite yiriw ce ra, sotigiw kumana o fe, k'a fo a ye ko: "An ka dunupa yɔɔw bee yaala; an k'a ye ko dunupa yɔɔw bee be laganfiya ni pasuma le ra."

¹²Matigi Ala ta meleke ka o jaabi k'a fo ko: "Fangatigi Ala, i dimina Zeruzalemu ni Zuda dugu to minw korɔ kabini san biwolonfla, i bena hina o duguw ra wagati juman le sa?"

¹³Meleke min tun be kumana ni ne ye, Matigi Ala ka o meleke jaabi ni kumadiman ye, ani jususaarokuma.

¹⁴Meleke min tun be kumana ni ne ye, o k'a fo ne ye ko: "A fo bee ye, ko Fangatigi Ala ko: 'Ne ka Zeruzalemu ni Siyon kanu ni kanuyaba le ye.'

¹⁵O koson siya minw pasumanin siginin be, ne dimininba lo olugu koru; sabu ne tun dimina daronin daron le ne ta mogow koru, nka olugu le ka do fara o ta toru kan.'

¹⁶O koson Matigi Ala ko: 'Ne bena seko ka na Zeruzalemu ni hina ye. Ne ta batoso bena lo Zeruzalemu tuun. O bena juru la Zeruzalemu dugu kan, k'a suma, k'a lo kokura. Fangatigi Ala ko ten!'

¹⁷A fo bee ye tuun ko Fangatigi Ala ko: 'Fennumanw bena caya ne ta duguw konu tuun; Matigi Ala bena Siyon dugumogow jusu saaro tuun, ka Zeruzalemu panawoloma k'a ke a ta dugu ye.' "

Jakariya 2

Siko flanan: gban fla ni numuce naani

¹O ko, ne ka ne na korota ka gban naani ye.

²Meleke min tun be kumana ne fe, ne ka o pininka ko: "Nin ye mun ye?" A ka ne jaabi ko: "Nin gbanw le ka Zuda ni Izirayeli ni Zeruzalemu dugumogow janjan."

³O ko, Matigi Ala ka numuce naani yira ne ra.

⁴Ne k'a pininka ko: "Ninnugu be nana mun le ke?" A ka ne jaabi ko: "Gban minw ka Zuda ta mogow janjan, fo o si te se ka o kun korota tuun, o nana ka na siranyaba bla o gbanw le ra, ka o gbanw karikari, sabu siya minw ka o ta fanga sigi Zuda kan ka Zuda ta mogow bee janjan, gbanw ye olugu tagamasiyenw le ye."

Siko sabanan: sumanikejuru

⁵O ko, ne ka ne na korota ka ce do ye, sumanikejuru b'a boro.

⁶Ne k'a pininka ko: "I be tagara min le?" A ka ne jaabi ko: "Ne be tagara Zeruzalemu dugu le suma k'a bonya ni a janya lon."

⁷Meleke min tun be kumana ni ne ye, ale gbarara ka na; meleke do were nana ale kunben,

⁸k'a fo a ye ko: "Bori, i ye taga a fo nin kanbelen jurutigi ye ko: 'Zeruzalemu dugu tena se ka lamini ni kogo ye tuun, a konmogow, ani a beganw cayakojuge fe.'

⁹Ne Ala yere le bena ke kogo tasumaman ye, ka Zeruzalemu dugu lamini, ka ke dugu koru ye. Matigi Ala ko ten! "

Ala be mogow wele

¹⁰”Aw ye wuri, aw ye wuri! Aw ye bori ka bɔ sahiliyanfan jamana ra. Matigi Ala ko ten. Sabu ne tun ka aw janjan ka aw lataga dunuƙa fan naani na. Matigi Ala ko ten.

¹¹Aw ye wuri, Siyɔn dugumɔƙɔw! Aw ye wuri ka bori, aw minw siginin be Babilɔni* dugu kɔnɔ.”

¹²Sabu Fangatigi Ala ka seƙagaya di ne ma, ka ne ci; siya minw ka aw borofenw ce a b’a fɔ olugu ye, ko: “Ni mɔƙɔ o mɔƙɔ ka maga aw ra, a kera i ko o tigi k’a boro su ne yere paden le ra.

¹³Ne kɔni bena ne boro kɔrɔta o mɔƙɔw kama, k’a to o mɔƙɔw ta jɔnw yere ye o borofenw ce.” Ni o kera, aw bena a lɔn ko Fangatigi Ala le ka ne ci.

¹⁴”Siyɔn dugumɔƙɔw, aw ye kule ci ka jagari; sabu ne be nana ka na sigi aw ce ra. Fangatigi Ala ko ten.

¹⁵O lon na, siya caman bena don Matigi Ala ta jen ra, ka ke Matigi Ala ta mɔƙɔw ye. O ra ne Matigi Ala, ne bena sigi aw ce ra. Ni o kera, aw bena a lɔn ko Fangatigi Ala le ka ne ci aw fe.”

¹⁶Matigi Ala bena Zuda le ke a yere sigiyɔrɔ ye, a ta jamana saninman kɔnɔ, ka Zeruzalemu panawoloma tuun k’a ke a ta dugu ye.

¹⁷Danfenw bee ye je Matigi Ala ja kɔrɔ; sabu a be wurira ka bɔ a ta yɔrɔ saninman na ka na.

Jakariya 3

Siko naaninan: sarakalasebagaw kuntigi Yosuwe

¹O kɔ, Ala ka sarakalasebagaw kuntigi Yosuwe yira ne ra; a lɔnin tun be Matigi Ala ta meleke ja fe, Setana lɔnin be a kininboroyanfan na, a b’a jarakira.

²Matigi Ala ko Setana ma ko: “Matigi Ala ye kuma ben ele kan, Setana, Matigi Ala ye kuma ben ele kan, Matigi Ala min ka Zeruzalemu dugu panawoloma. Yala nin ce te i ko lɔƙɔkurun min bɔra tasma ra wa?”

³O y’a sɔrɔ Yosuwe lɔnin tun be meleke ja kɔrɔ ni fani nɔƙɔninw le ye a kan na.

⁴Minw tun lɔnin be meleke ja fe, meleke k’a fɔ olugu ye ko: “Aw ye a ta fani nɔƙɔninw bɔ a ra!” A k’a fɔ Yosuwe ye ko: “A fe, ne ka i ta jurumunw bɔ i ra; ne bena fani pumanmanw le don i ra.”

⁵Ne ko: “Aw ye jalamugu saninman dɔ fana melege a kun na!” O ka jalamugu saninman dɔ melege a kun na, ka faniw don a ra. Matigi Ala ta meleke tun lɔnin be.

⁶Matigi Ala ta meleke ka nin layiri ta Yosuwe ye;

⁷a ko Fangatigi Ala ko: “Ni i ka ne ta siraw tagama ka ne ta kumaw lamɛn, ele le bɛna sigi ne ta so kunna, ka ne ta lu kɔrɔsi. Minw bɛ yan, ne bɛna i sigi olugu ta sigiyɔrɔ jɔgɔn na.

⁸”Ele sarakalasebagaw kuntigi Yosuwe, ele ye nin kumaw lamɛn, ani i jɛnjɔgɔn minw bɛ ni i ye. O mɔgɔw ye ko nataw tagamasiyɛnjumanw le ye. Ne bɛna ne ta baaraden ci ka na; a tɔgɔ ye ko Yiri Falentɔ .

⁹A flɛ, ne ka kabakuru min bla Yosuwe ja fɛ; padɛn wolonfla le bɛ o kabakuru kelenpe ra. Ne yɛrɛ le bɛna o kabakuru ta sɛbɛri kɛ a kan. Fangatigi Ala ko ten! Ne bɛna nin jamana ta jurumun kafari lon kelen na.

¹⁰O lon na kɔni, aw bɛna jɔgɔn wele ka na sigi rɛzɛnsunw kɔrɔ, ka jɔgɔn wele ka na sigi torosunw kɔrɔ. Fangatigi Ala ko ten.”

Jakariya 4

Siko loorunan: fitinablanan ni oliviyesunw

¹Mɛlɛkɛ min tun bɛ kumana ni ne ye, o nana tuun, ka na ne lakunu, i ko o bɛ mɔgɔ lakunu sunɔgɔ ra cogo min na.

²A ko ne ma ko: “I ja bɛ mun le ra?” Ne ko: “Ne ja bɛ fitinablanan dɔ ra, a bɛɛ ye sanin ye; fitinadaga dɔ b’a kunna, fitina wolonfla siginin b’a san fɛ, ani fitinajuru tɛmɛyɔrɔ wolonfla.

³Oliviyesun fla turunin bɛ fitinablanan kɔrɔ, kelen b’a kininboroyanfan na, tɔ kelen b’a numanboroyanfan na.”

⁴Mɛlɛkɛ min tun bɛ kumana ni ne ye, ne ka kuma ta tuun ka ale jininka; ne ko: “Ne matigicɛ, nin kow kɔrɔ ye di le?”

⁵Mɛlɛkɛ ka ne jaabi ko: “I ma nin lɔn wa?” Ne ko: “Ɔn-ɔn, ne matigicɛ!”

⁶A ko ne ma ko: “Matigi Ala bɛ kuma min lase Zorobabeli ma, o flɛ nin ye: ‘Aw ta fanga nɔ tɛ, aw ta baraka nɔ tɛ, nka ne Nin* nɔ lo, Fangatigi Ala ko ten!’

⁷Ele ye mun le ye Zorobabeli ja fɛ? Ele kuru belebeleba, i bɛna ci, ka dakana. Bon ta kabakuru fɔlɔ bɛna bɔ ele ra; mɔgɔw bɛna kule k’a fɔ ko: ‘Ala ta jumanya lo! Ala ta jumanya lo!’ “

⁸O kɔ, Matigi Ala k’a ta kuma lase ne ma tuun, k’a fɔ ko:

⁹”Zorobabeli boro le ka nin batoso jubɔ, a boro le bɛna a laban fana. Ni o kɛra, aw bɛna a lɔn ko Fangatigi Ala le ka ne ci aw fɛ.

¹⁰Jɔn le tun bɛ jɔnna nin baara ra, a daminawagati ra, ko a ka dɔgɔ? Ni mɔgɔw nana bonlɔjuru ye Zorobabeli boro a bɛ bon lɔra, o bɛna pagari. “Ayiwa, nin fitina wolonfla ye Matigi Ala padɛnw le ye, minw bɛ dununa yɔrɔ bɛɛ yaala.”

¹¹Ne ka kuma ta, k'a jininka tuun, ko: "Nin oliviyesun fla min be fitinablanan kininboroyanfan ni a numanboroyanfan na, olugu ye mun ye?"

¹²Ne k'a jininka a sipaga flanan na tuun ko: "Oliviyeye yiriboro fla min be saninbere woman kɔɔ, turu saninman* be bɔra minw wow fe, o ye mun ye?"

¹³A ka ne jaabi ko: "Ele ma o lon wa?" Ne ko: "Ɔn-ɔn, ne matigice!"

¹⁴A ko: "Turu saninman kera mɔɔ minw kun na, ka o bla danna dunuja bee tigi Ala ta baara kama, olugu lo."

Jakariya 5

Siko wɔɔɔnan: gbolo kitabu

¹Ne ka ne ja kɔɔta ka fleri ke tuun; ne ka gbolo do melegenin temeto ye san fe.

²Meleke ka ne jininka ko: "I ja be mun le ra?" Ne ko: "Ne ja be gbolo do melegenin temeto ra san fe. A janya ye nɔngɔn ja mugan, a bonya ye nɔngɔn ja tan."

³Meleke ko ne ma ko: "Nin ye danga le ye, min be benna jamana bee lajennin kan. A sebera a ja kelen kan ko sonw bee bena gben ka bo yan; a sebera a ja to kelen kan ko minw bee be kari gbansan, ko olugu bee bena gben ka bo yan.

⁴Ne bena danga lajigi, Fangatigi Ala ko ten; ka danga ladon sonw ta bon kɔɔ, ani mɔɔ minw be kari ni ne togo ye faninya kan. Danga bena jigi o ta bon kɔɔ, k'a halaki, a ni a bonloyiriw ni bon kabakuruw bee.' "

Siko wolonflanan: muso siginin minan kɔɔ

⁵Meleke min tun be kumana ni ne ye, ale gbarara ne ra, k'a fo ne ye ko: "I ja kɔɔta k'a fle fen min be nana!"

⁶Ne k'a jininka ko: "Mun lo?" A ko: "Minan do le be nana!" A ko tuun ko: "Nin ye jamana bee lajennin ta jurumun tagamasiyen le ye!"

⁷O ko, datugunan negeraman min tun be o minan da ra, o datugunan wurira. Muso do siginin tun be minan kɔɔ.

⁸A ko: "Nin ye juguya tagamasiyen le ye!" A ka muso digi k'a don minan kɔɔ, ka datugunan negeraman digi k'a datugu a da ra.

⁹Ne ka ne ja kɔɔta tuun, ka muso fla ye o be nana san fe. O tun be o kamanw lamagara fojo kan ka na. O kamanw tun be i ko baninkɔɔ kamanw. O nana minan ta ka taga ni a ye san ni dugu ce.

¹⁰Meleke min tun be kumana ni ne ye, ne ka ale jininka ko: "O be tagara ni minan ye min le?"

¹¹A ka ne jaabi ko: "O be tagara so do le lo a ye Babilonimara ra. Ni o so lora ka ban, o bena minan bla a blayoro ra yi."

Jakariya 6

Siko seeginan: sowotoro naani

- ¹Ne ka ne ja kɔrɔta tuun, ka fleri ke, ka sowotoro naani bɔtɔ ye kuru fla furance ra; o kuruw siranegeraman tun lo.
- ²Sowotoro fɔlɔ ta sow tun ye wulenman ye, flanan ta sow tun ye finman ye,
- ³sabanan ta sow tun ye gbɛman ye, naaninan ta sow tun ye jɛgenjɛgenman ye.
- ⁴Mɛlɛkɛ min tun bɛ kumana ni ne ye, ne ka o jininka, ko: "Nin fɛnw ye mun ye?"
- ⁵Mɛlɛkɛ ka ne jaabi ko: "Sankolo fan naani ta fɔrɔw le bɛ bɔra ka taga; o tun siginin bɛ dunuɓa bɛɛ tigi Ala ja kɔrɔ."
- ⁶So finmanw ta sowotoro bɛ tagara sahiliyanfan jamana fan le ra. So gbɛmanw ta sowotoro bɛ tagara terebenyanfan jamana fan le ra. So jɛgenjɛgenmanw ta sowotoro bɛ tagara woroduguyanfan fan le ra.
- ⁷So wulenmanw bɔra minke, olugu tun kɔrɔtɔnin lo ka taga dunuɓa yaala. Mɛlɛkɛ k'a fɔ o ye ko: "Aw ye taga, ka taga dunuɓa yaala!" O bɔra ka taga dunuɓa yaala.
- ⁸Mɛlɛkɛ ka ne wele k'a fɔ ne ye ko: "A flɛ, minw bɔra ka taga sahiliyanfan jamana fan na, olugu le bena ne ta dimi mala sahiliyanfan jamana kɔrɔ."

Ala ka fanga di Yosuwe ma

- ⁹Matigi Ala kumana ne fɛ k'a fɔ ne ye ko:
- ¹⁰"Mɔgɔ minaninw ka fɛn minw di Hɛlidayi, ani Tobiya, ani Yedaya ma, taga o fɛnw mina. Wuri i ye taga bi yere Sofoni dence Yoziyasi ta so kɔnɔ; o mɔgɔw bɔra Babilɔni ka na jigi o so le kɔnɔ.
- ¹¹I ye o warigbɛ ni o sanin mina, ka masafugula dɔ lalaga ni a ye, ka o biri sarakalasebagaw kuntigi Yosuwe kun na, min ye Yosadaki dence ye.
- ¹²O kɔ, i y'a fɔ a ye ko Fangatigi Ala ko: 'Cɛ min tɔgɔ ye ko Yiri Falentɔ, o le ye nin ye; a bena to a nɔ ra ka falen, ka Matigi Ala ta batoso lo.
- ¹³Ale le bena Matigi Ala ta batoso lo. A bena masaya bonya sɔrɔ, ka sigi masaya ra a ta masasiginan kan k'a ta jamana mara. A bena to masaya ra ka ke sarakalasebagaw ye fana. A bena o baara fla bɛɛ ke ka ja.'
- ¹⁴"Masafugula bena bla Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, janko ka mɔgɔw hakiri jigi Hɛlidayi, ni Tobiya, ani Yedaya, ani Sofoni dence Yoziyasi ta ko ra."
- ¹⁵Mɔgɔ minw yɔrɔ ka jan, olugu bena na, ka na baara ke ka Matigi Ala ta batoso lo. Ni o kɛra, aw bena a lɔn ko Fangatigi Ala le ka ne ci aw fɛ. Ni aw ka sɔn ka Matigi Ala, aw ta Ala kan lamɛn ka ja, o kow bena ke k'a dafa.

Jakariya 7

Batori min ka di Ala ye

¹Masace Dariyusi ta masaya san naaninan na, o san karo kɔnɔntɔnnan na, min ye Kisilevu karo ye, o karo tere naaninan, Matigi Ala k'a ta kuma lase Jakariya ma tuun.

²Ayiwa, Betelikaw tun ka Sareseri ni Regemu Meleki ni o ta mɔgɔ dɔw ci, ka taga Matigi Ala daari.

³O tagara Fangatigi Ala ta batoso sarakalasebagaw ni a ta ciraw pininka ko: "Yala an ka kan ka to ka kasi, ka an yere bari an diyanyakow bee ra, san karo loorunan na, i n'a fɔ an tun be deri k'a ke cogo min na kabini san caman wa?"

⁴Fangatigi Ala k'a ta kuma lase ne ma, k'a fɔ ko:

⁵"Kuma jamana mɔgɔw bee fe, ani sarakalasebagaw, ka o pininka ko: "Tuma min na aw tun be to ka sun don san karo loorunan ni a karo wolonflanan na, fɔ san biwolonfla, yala can ra aw tun ka sun don ne le kosɔn wa?"

⁶Ni aw fana tun be domuni ke ka min, yala aw tun te o domuniw ni minniw kera aw yere ta nafa le kama wa?

⁷Yala Matigi Ala tun ma o kuma kelenw le don ciraw da ra fɔlɔfɔlɔ k'a fɔ aw ye, wagati min na mɔgɔw tun siginin be Zeruzalemu ni a kerɛfeduguw kɔnɔ pasuma ra, ani wagati min mɔgɔw tun be jamana woroduguyanfan ni jamana dugumayanfan na wa?" "

Ala ta mɔgɔw ta kanminabariya

⁸Matigi Ala k'a ta kuma lase Jakariya ma tuun, ko:

⁹Fangatigi Ala ko: "Aw ye kiti tige ka kapa ni can ye; aw ye pɔgɔn mina ni numanya ni hina ye.

¹⁰Aw kana muso ce saninw, ani feritaw, ani lonanw, ani fagantanw tɔpɔ. Aw kana kojugu naninya aw jusu ra pɔgɔn kama!

¹¹"Nka o ma o janto ne ta kuma ra. O murutira, o ka o kɔ di ne ma, ka o torokun gbeleya, janko o kana ne ta kuma lamɛn.

¹²O ka o jusukun gbeleya i ko lulu, janko Fangatigi Ala tun k'a ta sariyaw ni a ta kuma minw lase ciraw ma fɔlɔfɔlɔ a Nin* baraka ra, k'a fɔ o ye, o kana o lamɛn. O le k'a to Fangatigi Ala dimina o kɔrɔ kosebe; a ko:

¹³'Wagati min ne tun ka o wele, o tun ma sɔn ka ne lamɛn. Sisan olugu fana bɛna ne wele, ne tɛna o lamɛn. Fangatigi Ala ko ten.'

¹⁴"O kosɔn ne ka o janjan ka taga siya werɛw ce ra, o ma siya minw lɔn. O ta jamana lakolon tora o kɔ fe; mɔgɔ te don a kɔnɔ, mɔgɔ te bɔ a kɔnɔ. Jamana min tun ye jamanapuman ye, o le kera jamana lakolon ye."

Jakariya 8

Ala ka hɛra layiri ta Zeruzalɛmu dugu ye

- ¹Fangatigi Ala k'a ta kuma lase ne ma, ko:
- ²Fangatigi Ala ko: "Ne ka Siyɔn dugu kanu ni kanuyagbɛlɛn le ye, o ta kanuya baraka bonyara ne jusu ra kosebɛ."
- ³Matigi Ala ko: "Ne bɛna kɔsegi ka na Siyɔn dugu kɔnɔ tuun. Ne bɛna na sigi Zeruzalɛmu tuun. Zeruzalɛmu dugu bɛna wele ko can ta dugu; Fangatigi Ala ta kuru bɛna wele ko kuru saninman."
- ⁴Fangatigi Ala ko: "Cɛkɔrɔɔbaw, ani musokɔrɔɔbaw bɛna na sigi Zeruzalɛmu dugu siradaw ra tuun; o bɛɛ ta tagamabere bɛ kɛ o boro, sabu o bɛɛ bɛna sijan sɔrɔ, ka kɔrɔya kosebɛ.
- ⁵Dugu siradaw bɛna fa cɛdenninw ni musodenninw na; olugu bɛna to ka toron kɛ siradaw ra."
- ⁶Fangatigi Ala ko: "Jamana mɔgɔ tɔ minw tora, nin ko bɛna kɛ koba le ye olugu ja na; nka ne fɛ nin tɛ koba ye! Fangatigi Ala ko ten."
- ⁷Fangatigi Ala ko: "A flɛ, ne bɛna ne ta mɔgɔw kisi ka bɔ terebɔyanfan mɔgɔw boro, ka o kisi ka bɔ terebenyanfan mɔgɔw boro.
- ⁸Ne bɛna o lasekɔ tuun, ka na o sigi Zeruzalɛmu dugu kɔnɔ. O bɛna kɛ ne ta mɔgɔw ye, ne bɛna kɛ o ta Ala ye, can ni terenninya kan."
- ⁹Fangatigi Ala ko: "Aw ye baraka don aw yɛrɛ ra! Wagati min Matigi Ala ta so tun bɛ lɔra, cira minw kumana o so jubɔwagati ra, o ciraw tun ka kuma minw fɔ, aw bɛ o kuma kelenw le mɛnna bi.
- ¹⁰Sani o wagati ye se, sara tun tɛ mɔgɔ si ta baara ra, sara tun tɛ bɛgan si ta baara ra. Mɔgɔ si tun tɛ se ka don walama ka bɔ a yɛrɛ sago ma, aw juguw jasiran kosɔn; sabu ne tun ka mɔgɔw bɛɛ kɛ jɔgɔn juguw ye.
- ¹¹Nka nin mɔgɔ tɔ minw tora sisan, ne tɛna olugu mina i ko ne tun k'a kɛ cogo min na fɔlɔfɔlɔ." Fangatigi Ala ko ten.
- ¹²"Sabu ne bɛna hɛra caya jamana kɔnɔ. Rɛzɛn bɛna den ka ja, simanw bɛna ja forow ra, sanji bɛna ja. Ne bɛna nin fɛnw bɛɛ di nin jamana mɔgɔ tɔw ma.
- ¹³"E, Zuda, ani Izirayɛli, aw tun kɛra jamana danganin ye siya tɔw cɛ ra cogo min na, o cogo kelen na ne bɛna aw kisi ka baraka don aw ra. Aw kana siran, aw ye aw ja gbɛleya."
- ¹⁴Sabu Fangatigi Ala ko: "Wagati min na aw tun ka ne jusu bɔ, ne tun k'a latige cogo min na ko ne bɛna aw halaki, ko hali ne tɛna hina aw ra, Fangatigi ko ten,

¹⁵o cogo ra, sisan ne k'a latige ka kopuman le ke Zeruzalemu ni Zuda ye tuun. Aw kana siran.

¹⁶Aw ka kan ka min ke, o fle nin ye: Aw ye can fo jɔɔɔn ye, aw ta kititigeɣɔɔw ra, aw ye kiti tige can kan, ka hera don mɔɔɔw ni jɔɔɔn ce.

¹⁷Aw si kana kojugu naninya aw jusu ra aw mɔɔɔjɔɔɔn kama. Aw kana kari faninya kan; sabu ne be o fenw bee koninya. Matigi Ala ko ten."

Nanasisi bena yelema ka ke jagari ye

¹⁸Fangatigi Ala k'a ta kuma lase ne ma tuun, ko Fangatigi Ala ko:

¹⁹"San karo naaninan ta sun, ani san karo loorunan ta sun, ani san karo wolonflanan ta sun, ani san karo tannan ta sun, o bee bena yelema ka ke Zuda ta mɔɔɔw fe ninsɔndiyalonw, ani jagarilonw, ani hera janagbelonw le ye. O kosɔn aw ye can ni hera le kanu."

²⁰Fangatigi Ala ko: "Mɔɔɔw bena na tuun; dugu caman ta mɔɔɔw bena na.

²¹Dugu do ta mɔɔɔw bena taga a fo dugu were ta mɔɔɔw ye ko: 'An ye taga Matigi Ala daari, an ye taga Fangatigi Ala ko! Anw fana be taga!'

²²Jamana caman ta mɔɔɔw, ani siya barakamanw bena na Fangatigi Ala ta jenɔɔɔnya jini Zeruzalemu, ka na Matigi Ala daari."

²³Fangatigi Ala ko: "O lon na, ce tan bena bo siya werew ra, siya minw be kan werew fo, ka na Yahudiya ce kelen mina a ta derege senkɔɔɔɔɔɔ ma, k'a fo a ye ko: 'An be taga ni i ye, sabu an k'a men ko Ala be ni aw ye!'"

Jakariya 9

Ala bena siyaw ta kiti tige ka o saninya

¹Matigi Ala ta kuma: Matigi Ala ta kuma fora Hadaraki jamana kama. A bena se Damasi dugu fana ma; sabu Matigi Ala na lonin be adamadenw bee ra i n'a fo a na be Izirayelimɔɔɔw ra cogo min na.

²Ala ta kuma sera Hamati dugu fana ma, o dugu min be Damasi dugu kɔɔɔ; Tiri dugu ni Sidon dugu fana sen b'a ra, olugu ni o ta ceguya bee.

³Tirikaw ka sankasojan do le lo; o ka warigbe lajen caman i ko dugukolo buguri, ka sanin lajen caman i ko boɔɔmugu min be sirada ra.

⁴Nka a fle, Matigi bena o borofenw bee bosi o ra, ka o ta dugu laminikogow ben koɔɔji ra, ka tasuma ke ka dugu yere jeni.

⁵Ni Asikalonkaw nana o ye, siranya bena olugu mina. Ni Gazakaw fana nana o ye, siranya bena jatige bla olugu ra. Ekuronkaw koni, olugu jigi tigera. Masace tena ke Gazakaw fe tuun, mɔɔɔ tena sigi Asikalon tuun.

⁶Siya jagaminin dɔw le bena sigi Azidɔdi dugu kɔnɔ. Ne bena Filisikaw ta yerebonya beɛ bɔ o ra.

⁷Ne tena a to o ye josɔnsogow joriw min tuun, ne tena a to o ye o sogo haramuninw jimi tuun. O ta mɔgɔ tɔ minw tora, olugu fana bena ke an ta Ala ta mɔgɔ dɔw ye, ka ke Zuda jamana jamɔgɔ dɔw ye. Ekurɔnkaw bena ke i ko Yebusikaw.

⁸Ne bena ne ta so lamini, k'a kɔrɔsi, janko kerekɛjama si tɛmɛtɔ kana na se a ma. Fangatigi si tena o minako juguya tuun, sabu sisan ne yere ja be o kɔrɔsira.

Hɛra masacɛ min bɛna na

⁹Aw ye jagari kosebe, Siyɔn dugumɔgɔw! Aw ye jagarikanbaw bɔ, Zeruzalemu dugumɔgɔw! A fle, aw ta masacɛ be nana aw fe! A terennin lo, a ka se sɔrɔ; a majiginin yelenin be fali le kan; a yelennin be faliden dɔ kan, falimuso ta falidennin.

¹⁰Ne bena kerekewotorow tunu ka bɔ Efirayimu, ka kerekɛsow beɛ ban Zeruzalemu. Kere be ke ni kalan minw ye, ne bena o karikari. Ale bena hera kibaroya le fɔ mɔgɔw ye. A ta masaya bena bɔ kɔgɔji dɔ ra ka taga a bla dɔ ra, ka bɔ Efirati ba ra, ka taga a bla fɔ dunuɗa dan na.

Ala ta mɔgɔw ta kisicogo

¹¹Ele kɔni, ne ka jɛnɔgɔnya* min don ni ele ye ni began sarakaw jori ye, o jɛnɔgɔnya kosɔn, ne bena i ta mɔgɔ minaninw labɔ dinga jintan kɔnɔ.

¹²Aw ye sekɔ aw ta dugu barakaman kɔnɔ, jigi be aw mɔgɔ minanin minw fe. Ne b'a fɔ aw ye tuun bi, ko aw bɔnɔna fen o fen na, ko ne bena o jɔgɔn fla le sekɔ aw ma.

¹³Sabu ne bena Zuda le ke ne ta kalan ye, ka o kalan sama; ka Efirayimu ke a bijɛw ye, ka o don kalan na. Ele Siyɔn, ne bena i dencɛw lawuri! Ele Gɛresi jamana, ne bena Siyɔn dencɛw lawuri ele dencɛw le kama, ka Siyɔn ke i ko cɛfari ta kerekɛmuru.

¹⁴Matigi Ala bena tɛmɛ o kunna; a bena a ta bijɛw bon i ko sanmanamana. Dunuɗatigi Ala bena buru fiye; a bena taga a juguw kere ni woroduguyanfan ta sanfɔnɔba ta baraka le ye.

¹⁵Fangatigi Ala bena o tanga. O bena o juguw halaki; o juguw be o bon ni kabakuru minw ye, o bena o beɛ cici. O bena o juguw jori min, ka mankan ci, i ko mɔgɔ minw ka dɔrɔ min. O bena fa o juguw jori ra i ko minan be fa beganw jori ra cogo min na, k'a seriseri sarakajɛnifen* gbanw kan.

¹⁶Matigi Ala, o ta Ala bena o kisi o lon na, a bena o bɔsi i ko sagagbenbaga be a ta sagaw bɔsi cogo min na. O bena nɔɔrɔ sɔrɔ i ko lulu min donna masafugula ra k'a cɛɗa; o bena nɔɔrɔba sɔrɔ o ta jamana ra.

¹⁷O ta bena diya de! O ta bena ja yere le! Siman bena baraka don cedenw na, rezenjikura bena baraka don sungurudenw na.

Jakariya 10

Ala ka kisiri layiri ta a ta magow ye

¹Aw ye Matigi Ala daari sanji ra, ko a ye sanji di aw ma sanjilabanw wagati ra. Matigi Ala le bena sanfɔnbaw lawuri, ka sanji caman di aw ma ka binw falen bee ta foro ra.

²Sabu aw ta batofenw ta kumaw ye kumalakolonw le ye; lagberikebagaw be faninyakow le yera. Sikokebagaw be kumalakolonw le fo; o ta jususaaro kumaw bee ye kumagbansanw le ye. O koson magow be yaala o kun fe i ko saga minw segenin lo, sabu gbenbaga te o ra.

³Ne ta dimi wurira i ko tasuma sagagbenbagaw kama. Ne bena o ta kuntigiw ta kojuguw sara di o ma; sabu Fangatigi Ala bena a janto a ta sagakuru ra, min ye Zuda ta magow ye. A bena olugu le ke a ta kerkeso barakamanw ye.

⁴Bon kabakuru folo bena bo Zuda le ra, fanibon negere bena bo ale le ra, o be taga kere ra ni kalan min ye, o bena bo ale le ra; kuntigiw bee lajennin bena bo ale le ra.

⁵O bena ke i ko cefariw; ka o to kere ra, o be siradarabuguri dondon ka taga. O bena kere ke, sabu Matigi Ala be ni o ye. O jugu minw yelenna sow kan, o bena maroya bla olugu ra.

⁶Ne bena baraka don Zuda ta somagow ra; ne bena Yusufu ta somagow kisi. Ne bena o laseko o ta jamana ra, sabu ne be hina o ra. A bena a ke i n'a fo ne yere tun ma ban o ra; sabu ne le ye Matigi Ala ye, o ta Ala. Ne bena o jaabi.

⁷Efirayimu ta magow bena ke i ko cefariw; o jusu bena diya i ko mago minw ka duven min. O ta denw bena o ye, ka ninsondiya; nagariba bena ke o jusu ra Matigi Ala koson.

⁸Ne bena filen fiye ka o lajen, sabu ne bena o kunmabo. O bena caya tuun i n'a fo o tun ka ca cogo min na kakoro.

⁹Ne ka o janjan siyaw ce ra, nka o bena to fo o jamanajanw na yi, ka o hakiri jigi ne ra. O ni o ta denw bena baro, o bena seko ka na.

¹⁰Ne bena o lana ka bo Misiran jamana ra, ka o lajen, ka o labo Asiri jamana ra. Ne bena o lana Galadi mara ra, ani Liban jamana ra; o sigiyoro yere bena dogoya o ma.

¹¹O bena kogaji cetige, ka bo toro ra. Ala bena kogaji jikuruw gbasi ka o mala, Nili baji dunmanyoro bee be ja. Asiri jamana ta yerebonya bena ban, Misirankaw ta masaya bena ben.

¹²Ne bɛna Matigi Ala ta baraka don o ra, k'a to o ye tagama ni Matigi Ala tɔgɔ le ye. Matigi Ala ko ten.

Jakariya 11

Fangatigiw ta fanga laban

¹Liban jamana, aw ye aw ta jamana donda dayɛɛ, k'a to tasuma ye aw ta sɛdiriyiriw jeni!

²Sipɛrɛsi yiriw, aw ye maɗumankokanw fɔ, sabu sɛdirisunw benbenna! Yiri barakaman cɛɗumanbaw halakira! Basan yirisunbaw, aw ye maɗumankokanw fɔ, sabu tufinba ta yiriw bɛɛ benbenna!

³Aw ye sagagbenbagaw ta kasikanw lamɛn, sabu o ta bɛganw ta domuniyɔɗɔɗumanw cɛnna! Aw ye jaradenw kasikan lamɛn, sabu Zuriden ta yirituba min tun ye o dogoyɔɗɔ ye, o halakira!

Sagagbenbaga fla ta tagamasiyɛnw

⁴Matigi Ala, ne ta Ala k'a fɔ ne ye ko: “Saga minw blara fagari kama, kɛ olugu gbenbaga ye!

⁵Minw bɛ o san, ka o faga, mɔgɔ tɛna olugu jaraki. Minw fana bɛ o fiyeere, olugu b'a fɔ ko: ‘E, Matigi Ala baraka! Sabu ne kɛra fɛntigi ye.’ O sagaw gbenbagaw yɛrɛ si tɛna makari o ra ka o bɔsi.

⁶“Ayiwa, ne fana tɛna hina nin jamana mɔgɔw ra tuun. Matigi Ala ko ten. Ne bɛna adamadenw don o mɔgɔɗɔgɔnw boro, ka o don o ta masacɛw boro. Olugu bɛna jamana halaki pewu! Ne fana tɛna o bɔsi ka bɔ o boro.”

⁷Ayiwa, o saga minw blara fagari kama, ne kɛra olugu gbenbaga ye; ne ka ne janto o bɛɛ ra barakantanw le ra kɔsɛbɛ. Ne ka sagagbenbere fla ta; ne ka bere kelen tɔgɔ la ko Nɛɛma, ka tɔ kelen tɔgɔ la ko Jɛn. Ne ka kɛ sagaw gbɛn ye.

⁸Karo kelen kɔnɔ, ne ka sagagbenbaga saba labla. A laban ne jusu tun gbanna sagaw kɔɗɔ, olugu fana tun sɛgera ne kɔɗɔ.

⁹O kɛra minkɛ, ne k'a fɔ sagaw ye ko: “Ne tɛna ne janto aw ra tuun! Minw bɛ sa, olugu ye sa! Minw bɛ halaki, olugu ye halaki. Ni tɔ minw ka to, olugu ye ɗɔgɔn domu.”

¹⁰Ne ta sagagbenbere min tɔgɔ tun ye ko Nɛɛma, ne ka o mina k'a kari, k'a yira ko ne tun ka jɛnɗɔgɔnya min don ni siyaw bɛɛ ye, ko ne ka o jɛnɗɔgɔnya cɛn.

¹¹O jɛnɗɔgɔnya cɛnna o lon na. O kɛra minkɛ, saga barakantan minw tun bɛ ne kɔɗɔsira, olugu k'a faamu ko nin tun ye Matigi Ala ta kuma le ye.

¹²Ne k'a fɔ o ye ko: “Ni a diyara aw ye, aw ye ne ta sara di ne ma; nka ni a ma diya aw ye, aw y'a to yi!” O ka ne sara ni warigbɛ bisaba ye.

¹³Matigi Ala k'a fɔ ne ye ko: "O ka ne sara ke nin wariba min ye, taga o wari di dagalalagabaga ma!" Ne ka o warigbe bisaba ta ka taga a di dagalalagabaga ma, Matigi Ala ta batoso kɔnɔ.

¹⁴O kɔ, ne ka ne ta sagagbenbere flanan fana kari, ne tun ka min tɔgɔ la ko Jen; ne ka o ke k'a yira ko jenɔɔɔnya min tun be Zuda ni Izirayeli ce, ko o jenɔɔɔnya cenna.

¹⁵Matigi Ala k'a fɔ ne ye ko: "Sagagbenminan dɔw ta, ka i yere ke i ko sagagbenbaga hakirintan.

¹⁶Sabu, a fle, ne yere bena sagagbenbaga do sigi jamana kɔnɔ. Saga minw tununa, a tena a janto olugu ra; a tena taga sagadennin tununinw yɔɔɔpini, a tena saga mandimininw flake, minw ka kenɛ, a tena domuni di olugu ma. A bena to ka saga tɔɔɔninw sogo le domu, fɔ ka o sengbɔɔɔɔw bee cici.

¹⁷Sagagbenbaga hakirintan min be bori ka sagaw to, bɔnɔ bena o sɔɔɔ! Kerɛkemuru y'a boro tige, k'a kininboro paden sɔɔɔ! A boro ye ja! A kininboro paden ye fiyen!"

Jakariya 12

Ala bena Zeruzalemukaw kisi

¹Matigi Ala ka kuma min fɔ Izirayeli ta ko ra, o le ye nin ye: Matigi Ala min ka sankolo dan, ka dugukolo ju sigi, min ka adamaden hakiri don a ra, ale ko:

²"Ne bena Zeruzalemu ke minnifen fariman le ye; siya minw bee k'a lamini, olugu bee bena a min ka panamini. Zuda mara fana ta bena ke ten le, wagati min na o bena na Zeruzalemu lamini.

³A fle, o lon na kɔni, ne bena Zeruzalemu ke kabakuru gbirimanba le ye siyaw bee fe; ni min ko a b'a kɔɔɔta, o tigi b'a yere mandimi fɔ ka cejuguya. Dugukolo siyaw bee bena jen ko o b'a kere.

⁴O lon na, kɔni, Matigi Ala ko ten, ne bena jatige bla sow ra, ka fatɔya bla soboribagaw ra. Nka ne bena ne janto Zuda ta somɔɔɔw le ra, ka siya tɔw ta sow bee paw fiyen!

⁵O tuma ra Zuda kuntigiw bena a fɔ o yere kɔnɔ ko: 'Zeruzalemukaw be o ta baraka sɔɔɔ ka bɔ Fangatigi Ala le ra, o ta Ala.'

⁶"O lon na, ne bena Zuda kuntigiw ke i ko tasuma min manana yiritu ce ma; ne bena o ke i ko tasuma min manana siman kansiriw ce ra. Jamana minw be o lamini na, o bena o jamana mɔɔɔw halaki fan bee ra. Nka Zeruzalemu dugu siginin bena to a nɔ ra.

⁷Matigi Ala bena kɔn ka Zuda ta somɔɔɔw le kisi, janko Dawuda ta so ta bonya, ani Zeruzalemukaw ta bonya kana teme Zuda ta kan.

⁸O lon na, Matigi Ala bɛna Zeruzalɛmukaw tanga. O bɛɛ ra barakantan bɛna kɛ i ko Dawuda o lon na. Dawuda ta somɔgɔw bɛna kɛ i ko Ala yɛrɛ, i ko Matigi Ala ta mɛlɛkɛ min bɛ tagama o ɲa fɛ.”

Ala bɛna a ta mɔgɔw saninya

⁹O lon na, kɔni, siya min o min bɛna ben Zeruzalɛmu kan, ne bɛna wuri ka olugu bɛɛ halaki.

¹⁰O ra, ne bɛna hina hakiri, ani Aladaari hakiri di Dawuda ta somɔgɔw, ani Zeruzalɛmukaw ma. Ni o kɛra, o tun ka ne min sɔgɔ ni biɲɛ ye, o bɛna o ɲa lɔ ne ra; o bɛna kasi ne kosɔn, i ko mɔgɔ bɛ a ta den kelenpenin su kasi cogo min na. O bɛna o jusu kasi ne kosɔn i ko mɔgɔ bɛ a jusu kasi a den fɔlɔ su kunna cogo min na.

¹¹O lon na, sangakasikan bɛna caya Zeruzalɛmu, k'a kɛ i ko Hadadi Rimɔn ta sangakasikan min ɲɔgɔn kɛra Megido kɛnɛgbɛ ra.

¹²Jamana bɛɛ bɛna sukasi kɛ. Gba bɛɛ bɛna a ta kɛ a danna. Dawuda ta gba bɛna a ta kɛ a danna; o ta musow fana bɛna o ta kɛ o danna. Natan ta gba bɛna a ta kɛ a danna; o ta musow fana bɛna o ta kɛ o danna.

¹³Levi ta gba bɛna a ta kɛ a danna; o ta musow fana bɛna o ta kɛ o danna. Simeyi ta gba bɛna a ta kɛ a danna; o ta musow fana bɛna o ta kɛ o danna.

¹⁴Gba tɔw bɛɛ bɛna o ta kɛ o danna; o ta musow fana bɛna o ta kɛ o danna.”

Jakariya 13

Ala bɛna a ta jamana saninya

¹O lon na, bunun dɔ bɛna dayɛlɛ Dawuda ta somɔgɔw, ani Zeruzalɛmukaw bɛɛ kosɔn, janko ka o saninya ka bɔ o ta jurumunw ni o ta ko saninyabariw bɛɛ ra.

²O lon na, kɔni, Fangatigi Ala ko ten, ne bɛna jow tɔgɔw tunu ka bɔ jamana kɔnɔ pewu; mɔgɔ si hakiri tena to o ra tuun. Ne bɛna o ta ciraw fana labɔ jamana kɔnɔ, ani miiriya saninyabariw bɛ mɔgɔ minw kɔnɔ.

³Ni mɔgɔ min belɛn ka cirayakuma fɔ tuun, o tigi worofa ni a woroba yɛrɛ bɛna a fɔ a ma ko: ‘Ele ka kan ni fagari le ye, sabu i ka faninya fɔ ni Matigi Ala tɔgɔ ye!’ Tuma min na a bɛ o cirayakuma fɔra, a yɛrɛ worofa n'a woroba le bɛna a sɔgɔ ni kɛrɛkɛmuru ye.

⁴O lon na, ciraw bɛɛ bɛna maroya k'a fɔ ko Ala ka fɛn dɔ yira olugu ra, ko o bɛ o cirayakuma fɔ. O tena sɔn ka bɛgansi derege dɔ don o yɛrɛ ra tuun ka mɔgɔw lafiri.

⁵O bɛɛ bɛna a fɔ ko: ‘Ne tɛ cira ye dɛ, ne ye sɛnɛkɛbaga le ye; kabini ne denmisenman o ka ne bla sɛnɛ le kama.’

⁶Ni mɔgɔ k'a jininka ko: 'O tuma nin jorinɔ minw be i fari ra o ye mun ta le ye?' A bena o jaabi ko: 'O ka ne bugɔ ka ne mandimi ne teri dɔw ta bon le kɔnɔ.' "

Ala bena a ta mɔgɔ minw janawoloma

⁷"Kerekemuru, i wuri ne ta sagagbenbaga kama! I wuri ne jenɔgɔn kama! Fangatigi Ala ko ten! Sagagbenbaga faga, k'a to sagaw ye yerɛɛ. Ne bena ben sagadenw kan.

⁸Jamana bɛɛ lajennin kɔnɔ, Matigi Ala ko ten, adamadenw tarannin taranyɔɔ saba, taranyɔɔ fla bena halaki, taranyɔɔ kelen le bena kisi.

⁹Ne bena o taranyɔɔ kelen don tasuma ra, ka o yeele ka o saninya i ko o be warigbe yeele k'a saninya cogo min na, ka o sɛgɛsɛgɛ kosɛbɛ i ko o be sanin sɛgɛsɛgɛ cogo min na. O bena ne tɔgɔ wele, ne fana bena o jaabi. Ne bena a fɔ o ma ko: 'Aw le ye ne ta mɔgɔw ye!' Olugu fana bena a fɔ ko: 'Matigi Ala le ye an ta Ala ye!' "

Jakariya 14

Matigi Ala ta lonba

¹A flɛ, Matigi Ala ta lon dɔ be nana yi. O lon na, aw juguw bena aw borofɛnw cɛ, k'a taran jɔgɔn na aw yerɛ ta dugu kɔnɔ.

²Ne bena siyaw bɛɛ lajen, ka Zeruzalemu dugu kɛɛ. O bena dugu mina, ka bonw cɛn, ka ben musow kan. O bena dugumɔgɔw tarance mina ka taga ni o ye, nka mɔgɔ tɔw tena bɔ dugu kɔnɔ.

³O kɔ, Matigi Ala bena bɔ ka na o siyaw kɛɛ, i n'a fɔ a be deri ka kɛɛ ke cogo min na kerekelonw na.

⁴O lon na, a senw bena lɔ Oliviyesunw kuru kan, kuru min be Zeruzalemu dugu kɔɔ, terebɔyanfan na. Oliviyesunw kuru bena ci fla ye k'a ta terebɔyanfan na ka taga a bla terebenyanfan na, k'a ke kurufuranceba ye. Kuru fan kelen bena jenge ka taga sahiliyanfan fɛ, tɔ kelen bena jenge ka taga woroduguyanfan fɛ.

⁵Aw bena bori ka don ne ta kuruw furancew ra, sabu kuruw furance janya bena se fɔ Asali. Aw bena bori i n'a fɔ aw tun borira dugukoloyɛɛyɛɛ ja cogo min na Zuda masace Oziyasi ta wagati ra. O kɔ, Matigi Ala, ne ta Ala bena na; a ta mɔgɔ saninmanw bɛɛ bena ke ni a ye.

⁶O lon na, kɔni, yeelen tena bɔ, walama nɛnɛ; ji fana tena suma fɔ ka simi.

⁷O lon bena ke a damannalon le ye. Matigi Ala kelenpe le ka o lon lon. Wagati bena cinjan, a tena ke tere ye, a fana tena ke su ye; tere bena bɔ su ta wagati ra.

⁸O lon na, bununji dɔw bena woyo ka bɔ Zeruzalemu; fan kelen bena woyo ka taga terebɔyanfan kɔgɔji fan na, a fan tɔ bena woyo ka taga terebenyanfan kɔgɔji fan na. O jiw bena woyo samiya fara teremana kan.

⁹Matigi Ala le bena ke dunupa bee ta masace ye. O lon na, Matigi Ala kelenpe le bena ke Ala ye, a le kelenpe tɔɔ le bena fɔ.

¹⁰Jamana bee lajennin bena ke i ko kenegbe, k'a ta Geba ka taga a bla fɔ Rimɔn, Zeruzalemu woroduguyanfan na. Zeruzalemu bena kɔrɔta; a bena to a sigiyɔrɔ ra, k'a ta Boniyaminu ta Donda ra, ka taga a bla fɔ Donda Fɔlɔ ra, ani ka taga a bla fɔ dugu Nɔngɔn ta Donda ra, k'a ta Hananeheli ta sankasojan na ka taga a bla fɔ masace ta rezenforogiyɔrɔw ra.

¹¹Mɔɔɔw bena sigi Zeruzalemu. Halakiri tena ke yi tuun. Zeruzalemu bena to hera ni laganfiya ra.

¹²O kɔ, jamana minw bee tun tagara Zeruzalemu kere, Matigi Ala bena halakiri min lase olugu ma, o fle nin ye: O sogo bena ke tori ye, ka o lonin to o sen kan. O padenw bena ke tori ye o pawow kɔnɔ. O nenw bena ke tori ye o da kɔnɔ.

¹³O lon na, Matigi Ala bena jatigeba dɔ le bla o mɔɔɔw ra. O bena jɔɔɔn boro dere, ka ben jɔɔɔn kan.

¹⁴Zuda ta mɔɔɔw fana bena don o kere ra Zeruzalemu dugu kɔnɔ. O bena o siyaw ta naforow bee ce, o siya minw be o laminiw na: Sanin, ani warigbe, ani fani camanba.

¹⁵Halakiri bena se hali sow fana ma, ani sofaliw, ani jɔɔɔmew, ani faluw, ani began o began be o ta yɔrɔ ra. O halakiri ni adamadenw ta bee bena ke kelen ye.

¹⁶Ni o kera, o siya minw bee tun nana Zeruzalemu kere, olugu ta mɔɔɔ minw bɔsira o kere ra, olugu bena taga san o san ka taga masace, Fangatigi Ala bato, ka gbatakɔrɔsigi janagbe* ke.

¹⁷Ni dugukolo siya min o min ma taga Zeruzalemu ka taga masace, Fangatigi Ala bato, olugu tena sanji sɔrɔ.

¹⁸Ni Misirankaw ma sɔn ka bɔ ka taga, o tena sanji sɔrɔ. Siya minw tun ma sɔn ka taga gbatakɔrɔsigi janagbe ke, banajugu minw tun benna olugu kan, Matigi Ala bena o jɔɔɔn le ben Misirankaw kan.

¹⁹O le bena ke Misirankaw ta sara ye, ani siya min o min tena sɔn ka taga gbatakɔrɔsigi janagbe ke.

²⁰O lon na, tanan minw be sow kan na, o bena a sebe o tananw kan ko: "A saninyara ka ke Matigi Ala ta ye". Negedaga minw be Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, olugu fana bena saninya i ko jifiye minw be sarakajenifen* kɔrɔ.

²¹Negedaga min o min be Zeruzalemu ni Zuda, o bee bena saninya ka bla danna Fangatigi Ala ye. Ni mɔɔɔ o mɔɔɔ be saraka bɔ, o tigi bena o negedaga dɔ le ta ka sarakasogo tobi a kɔnɔ. Jagokebaga si tena ke Fangatigi Ala ta batoso kɔnɔ tuun o wagati ra.

Malaki

Malaki 1

Ala ka Izirayelimogow jaraki

¹Matigi Ala ka kuma min don ne Malaki da ra, k'a fo Izirayelimogow ye, o kuma le ye nin ye:

²Matigi Ala ko: "Ne ka aw kanu, nka aw ko: 'I ka an kanu cogo di le?' Yala Esawu tun te Yakuba korocce le ye wa? Matigi Ala ko ten. O bee n'a ta, ne ka Yakuba kanu,

³ka ban Esawu ra. Ne k'a ta jamana kuruyorow ke yoro lakolonw ye, k'a sigiyoro ke kongowuruw toyoro ye."

⁴Edomukaw be se k'a fo ko: "Hali ni an ta duguw cira, an bena o dugu benninw lawuri!" Nka Fangatigi Ala ko: "O be se k'a lawuri, nka ne bena a ben tuun. Mogow bena o ta jamana wele ko kojugu jamana, Matigi Ala ta dimi be jamana min mogow kan wagati bee.

⁵Aw yere na bena o ye, fo aw bena a fo ko: 'Matigi Ala ka bon de! A ta bonya temena hali Izirayeli jamana dan kan!' "

Ala ka sarakalasebagaw jaraki

⁶"Den b'a fa bonya, jon fana be a matigice bonya. Ayiwa, ni ne ye fa ye, o tuma ne ta bonya be min? Fangatigi Ala ko ten! Ni ne ye matigice ye, mun le b'a yira ko ne nasiran be aw ra? Aw sarakalasebagaw, aw le be ne tog mafiyyenya. Nka aw ko: 'An ka i tog mafiyyena cogo di?'

⁷Aw be domunifen saninyabariw le bla ne ta sarakabonan kan! Nka aw belen ko: 'An ka i tog lanog cogo di?' Aw ka ne tog lanog sabu aw ko, ko Matigi Ala ta sarakaboyoro ye mafiyyenya fen le ye.

⁸Ni aw be na ni began fiyenninw le ye ka na o ke saraka ye, yala o te kojugu le ye wa? Ni aw be na ni began senkelenw, ani began banabagatow le ye, yala o te kojugu le ye wa? Aw ye o began jogon di aw ta jamanatigi ma k'a fle ke! Yala a bena diya a ye wa? A bena son a ra wa? Fangatigi Ala ko ten!"

⁹"Sisan aw be Ala daari ko: 'Ala ye sabari ka hina an na!' K'a soro o kow bora aw yere le ra. Yala Ala bena son ka aw fle wa? Fangatigi Ala ko ten.

¹⁰E, ni mogow do yere le tun be se ka soro aw ra, min be taga Alabatoso daw datugu, janko aw kana to ka taga tasma don ne ta sarakabonan kan gbansan! Aw ta ko si le man di ne ye! Fangatigi Ala ko ten! Ne te son aw boro ta sarakaw si ma.

¹¹Nka k'a ta terebyanfan na ka taga a bla terebenyanfan na, siya werew be ne tog bonya. O be wusunan sarakaw* ni saraka saninmanw bo ne tog koson; siya werew koni be ne tog bonya. Fangatigi Ala ko ten.

12Nka aw le be ne tɔɔ lanɔɔra, ka to k'a fɔ ko: 'Matigi Ala ta saraka tabali saninyanin tɛ', ani ko: 'a saraka domuniw man kan ka jate tuun!' "

13"Aw b'a fɔ ko: 'E, anw yere segera sa!' Aw be ne tɔɔ mafiyenyara o cogo le ra. Fangatigi Ala ko ten. Ni aw be na ni began sonyaninw, ani began senkelenw, ani began banabagatɔw le ye, ka na o ke saraka ye; ne be se ka o mina cogo di aw boro? Matigi Ala ko ten.

14Began cɛman janamanw be mɔɔ min ta beganw na, nka o be n'a ta, o tigi be dajuru ta, ka began cɔɔkɔnin dɔ le ke saraka ye ka o di Matigi ma, o nanbaramɔɔ jɔɔɔɔ danganin lo; sabu ne ye Masaceba le ye! Fangatigi Ala ko ten; ne tɔɔ nasiran fana be siya wɛɛ mɔɔw ra."

Malaki 2

Ala ka kankarigbɛɛn la sarakalasebagaw ye

1Ayiwa, sisan aw sarakalasebagaw, nin kumaw ye aw ta le ye.

2Fangatigi Ala ko: "Ni aw ma lamenni ke, ni aw m'a bla aw jusu ra ka bonya la ne tɔɔ kan, o tuma ne bena danga ben aw kan; ne bena aw ta dugawuw yelema ka o ke danga ye. Ɔnhɔn, ne yere ka aw ta dugawuw ke danga ye ka ban; sabu aw ma a bla aw jusu ra ka ne bonya.

3"A flɛ, ne bena wuri aw ni aw ta durujaw kama; aw be began minw kera sarakaw ye aw ta janagbew ra, ne bena o beganw bo seri aw pada kan; o kɔ, o bena aw ni o beganw be ce ka taga ni aw ye.

4O le ra, aw bena a lɔn ko ne ka nin kuma fɔ aw ye janko ne ka jɛnɔɔɔɔya* min don ni Levi* ye, o jɛnɔɔɔɔya ye to a nɔ ra. Fangatigi Ala ko ten.

5"Ne ka jɛnɔɔɔɔya min don ni a ye, o tun ye si ni kenɛya ta jɛnɔɔɔɔya le ye; ne tun ka o ke a ye janko a ye ne bonya. A fana ka ne bonya, ne tɔɔ nasiran fana tun b'a ra.

6A tun be mɔɔw karan sariya ra ka kapa ni can le ye; faninya ma bɔ a da ra ka ye. A ka ne ta sira tagama ni hera ni hɔrɔnya le ye, ka mɔɔ caman labɔ o ta sirajuguw kan;

7sabu lɔnniya ka kan ka bɔ sarakalasebaga da le ra. Mɔɔw ka kan ka sariya karan lamɛn ka bɔ ale da le ra; sabu ale le ye Fangatigi Ala ta ciraden ye.

8"Nka aw kɔni, aw jengera ka sira bla; aw ka mɔɔ caman labɛn ni aw ta sariya karan ye. Aw ka ne ni Levi ta jɛnɔɔɔɔya cɛn. Fangatigi Ala ko ten!

9O ra ne fana bena aw dɔɔya, ka aw majigi mɔɔw be ja kɔɔ; sabu aw tɛ ne ta siraw tagamana. Aw ta sariya ta karan na fana aw be mɔɔ dɔw fisaya ni dɔw ye."

Siya wɛɛ musow ta furuko

¹⁰O tuma an bæe tɛ face kelen le ra wa? Ala kelen le ma an bæe dan wa? Mun na an bæe ɲɔŋɔn janfara, ka an bæmaw ni Ala ta jɛnɲɔŋɔnya* cɛn?

¹¹Zuda ta mɔŋɔw ka janfa kɛ; ko haramuninw kɛra Izirayeli ni Zeruzalemu; sabu Zuda mɔŋɔw ka Matigi Ala ta yɔɔ saninman lanɔŋɔ, yɔɔ min ko tun ka di Matigi Ala ye. Muso minw bæ batofɛn wɛrɛw bato, o ka o musow le furu.

¹²Cɛ min bæ o ko ɲɔŋɔn kɛ, ni a ka kɛ mɔŋɔ o mɔŋɔ ye, Matigi Ala ye o tigi faran ka bɔ Yakuba ta somɔŋɔw ra, hali ni a kɛra mɔŋɔ dɔ ye min bæ saraka bɔ Fangatigi Ala ye!

Ala ma sɔn furusa ma

¹³Aw bæ min fana kɛra tuun o flɛ nin ye: Aw bæ Matigi Ala ta sarakabɔnan fa ni aw ɲajiw ye, ka kasi, ka ɲuna, sabu Ala tɛ aw ta sarakaw flɛra, a fana tɛ sɔnna ka o mina tuun.

¹⁴Aw ko: “Mun kosɔn?” Ayiwa, o kɛra sabu ele ka muso min furu i kanbelenman, Matigi Ala tun ye ele ni o muso min seere ye, ele ka o muso janfa, k’a sɔɔ ale le tun ye i jɛnɲɔŋɔn ye; aw tun ka layiri ta ɲɔŋɔn ye.

¹⁵O tuma Ala ma aw fla bæe le jɛn ka aw kɛ mɔŋɔ kelen ye wa? Aw farikolo ni aw nin bæe ma kɛ kelen ye wa? Ala bæ min ɲini aw fɛ, o ye ko aw ta denw fana ye kɛ Ala ta ye. O ra, aw ye hakiri sɔɔ. Aw kanbelenman ka muso min furu, aw si kana sɔn ka o janfa tuun.

¹⁶“Sabu furusa man di ne ye, Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko ten; ka kojugu kɛ i kannaderege ye, o man di ne ye! Fangatigi Ala ko ten. O ra, aw ye aw yɛrɛ kɔɔsi, aw kana janfa kɛ.”

¹⁷Aw ka Matigi Ala sɛgɛ ni aw ta kumaw ye. Aw belɛn ko: “An k’a sɛgɛ cogo di le?” Aw k’a sɛgɛ sabu aw ko, ko mɔŋɔ minw bæe bæ kojugu kɛra, ko Matigi Ala bæ olugu le minako pana, ko olugu le ko ka di a ye! Aw b’a fɔ fana ko: “Mun le b’a yira ko Ala terennin lo?”

Malaki 3

Ala ta ciraden

¹A flɛ, ne bæ ne ta ciraden ci, janko a ye sira labɛn ne ye. Ni o kɛra, aw bæ Matigi min nawagati makɔnɔna, ale bɛna na ka bara aw ra, ka na don a ta batoso kɔnɔ. Ciraden min bɛna Ala ta jɛnɲɔŋɔnya* ko fɔ, o ciraden min lɔŋɔ bæ aw ra, ale natɔ le flɛ nin ye! Fangatigi Ala ko ten.

²Nka jɔn ta baraka le bɛna se a nalon kɔɔɔ? Jɔn bɛna se ka lɔ a ɲa, ni a bɔra? Sabu a bɛna kɛ i ko nɛgɛyeelebaga ta tasuma, a bɛna kɛ i ko fanikobaga ta fanikosegen,

³i ko mɔŋɔ min bæ warigbɛ yeele k’a saninya. A bɛna Levi* ta mɔŋɔw saninya, ka o sensen, i ko sanin ni warigbɛ bæ sensen cogo min na; o ra o bɛna sarakaw bɔ Matigi Ala ye ni terenninya ye.

⁴Ni o kera, Zuda ta mɔgɔw, ani Zeruzalemu dugumɔgɔw ta sarakaw bena diya Matigi Ala ye, k'a ke i n'a fɔ wagati temeninw, ani san temeninw ta tun be cogo min na.

⁵Ni o kera, ne bena gbara aw ra ka kiti tige; ne bena teliya ka ke seere ye, ka subagaw jaraki, ka jenyakebagaw jaraki, ani minw be kari faninya kan, ani minw be baaradenw tɔɔ o ta sara ko ra, ani minw be muso ce sanin ni den feritaw minako juguya, ani minw be lonanw minako juguya; sabu o te siran ne Ala ja. Fangatigi Ala ko ten.

⁶Sabu ne Matigi Ala, ne te yeɛema. O kosɔn, aw minw ye Yakuba ta durujaw ye, ne ma aw halaki.”

Izirayelimɔgɔw ma yaga bɔ Ala ye

⁷Kabini aw bemaw ta wagati ra, aw jengera ka mabɔ ne ta cifɔninw na; aw ma o sira tagama. O ra, aw ye sekɔ ka na ne fe, ne fana bena sekɔ aw fe, Fangatigi Ala ko ten. Nka aw ko: “An ye sekɔ i fe cogo di?”

⁸Yala adamaden be se ka Ala borofen sonya wa? Ayiwa, aw kɔni be ne ta sonyara de! Nka aw belen ko: ‘An be i ta sonyara cogo di le?’ Aw be ne ta sonyara yagaw ta ko ra, ani aw ta fenditaw ta ko ra, ne ma!

⁹Danga be aw kan, sabu aw be ne ta sonyara, aw jamanamɔgɔw beɛ lajennin!

¹⁰Aw ye na ni yagaw ye ka na o bla ne ta fenmarayɔɔ ra, janko domuni ye sɔɔ ne ta so kɔɔ. Aw ye o ke ka ne kɔɔbɔ k'a fe, Fangatigi Ala ko ten. Aw bena a ye ni ne tena sankolo wow dayeɛ aw ye, ka ne ta baraka lajigi aw kan caman, fɔ ka aw wasa.

¹¹Ne bena cenrifenw gben aw ye; o tena aw ta dugukolo simanw cen tuun. Aw ta rezenforow fana tena to denkebari ye tuun. Fangatigi Ala ko ten.

¹²O ra, siyaw beɛ bena a fɔ aw ma ko aw ta pana, sabu aw ta jamana bena ke jamana diman le ye; Fangatigi Ala ko ten.”

Ala ka layiri ta a pasiranbagaw ye

¹³Matigi Ala ko: “Aw ka kumagbelenw fɔ ne ma! Nka aw ko: ‘An ka kumagbelen fɔ i ma cogo di?’

¹⁴Aw k'a fɔ ko: ‘An be Ala batora gbansan le. An k'a ta kumakan lamɛn minke, ani an ka an jusu kasi ka tagama Fangatigi Ala pasiran na minke, an ka mun le sɔɔ o ra?’

¹⁵Sisan an b'a jate ko yeyirabagaw ta le pana; ɔnhɔn, kojugukebagaw le sabatira. O be Ala kɔɔbɔ, nka o beɛ n'a ta, o be bɔsi.’ “

¹⁶Ayiwa, Matigi Ala nasiran be minw na, olugu kumana jɔgɔn fe. Matigi Ala k'a janto o ta kuma ra, ka o lamɛn. Kitabu dɔ sebera ka o ke hakirijigifen ye Ala ja kɔrɔ, Matigi Ala nasiranbagaw, ani a tɔgɔ bonyabagaw kosɔn.

¹⁷"O bɛna ke ne ta ye, Fangatigi Ala ko ten. Ne ka lon min labɛn, o lon na o bɛna ke ne ta mɔgɔw ye, mɔgɔ minw ko ka gbɛlɛn ne ma. Ne bɛna ne janto o ra i ko mɔgɔ b'a janto a dɛnce ra cogo min na, a dɛnce min be baara ke a ye.

¹⁸O ra, faranfasi min be mɔgɔ terennin ni mɔgɔjugu ce, aw bɛna o ye tuun; faranfasi min be Ala ta baarakɛbaga ni baarakɛbari ce, aw bɛna o ye."

Ala ta kitilon ani Iliya nalon

¹⁹"A flɛ, o lon be nana; o lon gbanninmanba lo, i ko dibiba tasuma. Yɛrebonyabaga, ani mɔgɔjugu, olugu bɛɛ bɛna ke i ko binjalan. O lon tasuma bɛna o jeni. Fangatigi Ala ko ten. Lilin tɛna to, yiriboro fana tɛna to o kɔ.

²⁰Nka ne tɔgɔ nasiran be aw minw na, terenninya ta tereyeelen bɛna bɔ aw ye. Kɛnɛyari sebagaya be ale le ye. Ni o kɛra, aw bɛna to ka boribori ka bɔ, ka ke panpan ye i ko misidenw bɔtɔ misiwɛrɛ ra.

²¹Ne be lon min labɛna, o lon na aw bɛna mɔgɔjuguw dɔndɔn; o bɛna ke aw sen kɔrɔ i ko bugurigbɛ. Fangatigi Ala ko ten.

²²Aw ye aw hakiri to ne ta jɔnce Musa ta sariyaw ra, ne ka ne ta cifɔninw, ani ne ta kolatigenin minw fɔ a ye Horebu, ko a ye o fɔ Izirayelimɔgɔw bɛɛ ye.

²³"A flɛ, sani Matigi Ala ta lon ye se, ne yɛrɛ bɛna cira Iliya ci aw fe; o lon bɛna ke lonba le ye, ani siranyalonba.

²⁴A bɛna denw kanuya don o faw jusukun na, ka faw fana kanuya don denw jusukun na, janko ne kana na jamana halaki pewu."

Jula - All Bible

Matiyu

Matiyu 1

Yesu ta buruju

(Luka 3.23-38)

- ¹Yesu Kirisita ta buruju ye nin ye. Yesu bɔra Dawuda ta duruja ra, Dawuda bɔra Ibrahima ta duruja ra.
- ²Ibrahima tun ye Isiyaka face ye. Isiyaka tun ye Yakuba face ye. Yakuba tun ye Zuda face ye, ani Zuda balemace tɔw.
- ³Zuda tun ye Peresi ni Zara face ye. O bamuso tɔgɔ tun ye ko Tamari. Peresi tun ye Esiromu face ye. Esiromu tun ye Aramu face ye.
- ⁴Aramu tun ye Aminadabu face ye. Aminadabu tun ye Naasun face ye. Naasun tun ye Salimɔn face ye.
- ⁵Salimɔn tun ye Boozi face ye. A bamuso tun ye Rahabu ye. Boozi tun ye Obedi face ye. A bamuso tun ye Ruti ye. Obedi tun ye Yese face ye.
- ⁶Yese tun ye masace Dawuda face ye. Masace Dawuda tun ye masace Sulemani face ye; a bamuso tun ye Huri ta muso ye.
- ⁷Masace Sulemani tun ye Robohamu face ye. Robohamu tun ye Abiya face ye. Abiya tun ye Asafu face ye.
- ⁸Asafu tun ye Yosafati face ye. Yosafati tun ye Yoramun face ye. Yoramun tun ye Oziyasi face ye.
- ⁹Oziyasi tun ye Yotamu face ye. Yotamu tun ye Akazi face ye. Akazi tun ye Ezekiyasi face ye.
- ¹⁰Ezekiyasi tun ye Manase face ye. Manase tun ye Amɔn face ye. Amɔn tun ye Yoziyasi face ye.
- ¹¹Yoziyasi tun ye Yekoniya face ye, ani Yekoniya balemace tɔw. O wagati le ra, o ka Izirayelimɔgɔw mina ka taga ni o ye jɔnya ra Babilɔni jamana ra.
- ¹²Izirayelimɔgɔw taganin kɔ Babilɔni: Yekoniya tun ye Salatiyeli face ye. Salatiyeli tun ye Zorobabeli face ye.
- ¹³Zorobabeli tun ye Abiyudi face ye. Abiyudi tun ye Eliyakimu face ye. Eliyakimu tun ye Azɔri face ye.

¹⁴Azɔri tun ye Sadɔki face ye. Sadɔki tun ye Akimu face ye. Akimu tun ye Eliyudi face ye.

¹⁵Eliyudi tun ye Elehazari face ye. Eleyazari tun ye Matan face ye. Matan tun ye Yakuba face ye.

¹⁶Yakuba tun ye Yusufu face ye. Yusufu muso tɔgɔ le tun ye ko Mariyamu. O Mariyamu tɔgɔ le ka Yesu woro, min be wele ko Kirisita*.

¹⁷Ayiwa, k'a damina Iburahima ra fɔ ka taga se Dawuda ma, duruja tan ni naani le temena. K'a damina Dawuda ra fɔ ka taga se Izirayelimɔgɔw minawagati ma ka taga jɔnya ra Babilɔni jamana ra, duruja tan ni naani le temena. K'a damina Izirayelimɔgɔw minawagati ra ka taga Babilɔni fɔ ka taga se Kirisita ta wagati ma, duruja tan ni naani le temena fana.

Yesu worocogo

(Luka 2.1-7)

¹⁸Ayiwa, Yesu Kirisita worocogo kera tan le: Mariyamu min kera a bamuso ye, ale tun ye Yusufu ta maminamusu le ye; nka Mariyamu nana kɔnɔ ta Nin Saninman* baraka ra k'a sɔrɔ a ni Yusufu ma jen fɔlɔ.

¹⁹A maminace Yusufu tun ye mɔgɔɔuman ye minke, ani a tun t'a fe ka Mariyamu tɔgɔ cen minke, a ko a be o furu ko dabra dogo ra.

²⁰Ka Yusufu to o kow miiri ra, a nana Matigi ta meleke dɔ ye siko ra; meleke k'a fɔ a ye ko: "Yusufu, Dawuda mamaden, i kana siran ka Mariyamu ta k'a ke i muso ye, sabu a ka kɔnɔ min ta, o bɔra Nin Saninman ta se bagaya le ra.

²¹A bena dence le woro; i bena a tɔgɔ la ko Yesu , sabu ale le bena a ta mɔgɔw kisi ka bɔ o ta jurumunw na."

²²O kow bee kera minke, Matigi Ala ta cira tun ka kuma min fɔ, o kera can ye, ko:

²³"Sunguru bena kɔnɔ ta ka dence woro, o bena a tɔgɔ la ko Emanuweli ."

(Emanuweli, o kɔrɔ le ye ko Ala be ni an ye).

²⁴Yusufu wurira sunɔgɔ ra minke, Matigi ta meleke ka min fɔ a ye, a ka o ke. A ka Mariyamu ta ka na a ta so, ka a ke a muso ye.

²⁵Nka Yusufu ma jen ni a ye fɔ ka taga Mariyamu jigiwagati se; a jigira dence ra, Yusufu ka a tɔgɔ la ko Yesu.

Matiyu 2

Lɔnnikebagaw ka Yesu kojinka

¹Yesu worora o cogo le ra Betlehemu, Zude mara ra. A kera masace Herodi* ta tere le ra. O wagati le ra, lɔnnikebaga dɔw bɔra terebɔyanfan na ka na Zeruzalemu,

²ka na mɔgɔw pininka ko: “Yahudiyaw ta masace min worora sisan, a be min? An ka a ta lolo ye tereɔyanfan na, an nana ka na a bato.”

³Masace Herodi ka o kuma men minke, o ko ka ale ni Zeruzalemukaw bee hakiri pagami.

⁴Masace ka jamana sarakalasebagaw kuntigiw, ani sariya karamogow* bee lajen ka o pininka ko Ala ka Kisibaga* min layiri ta, ko o ka kan ka woro min le?

⁵Olugu ko masace ma ko a ka kan ka woro Betilehemu le, Zude mara ra, ko sabu cira do ka o le sebe, ko Ala ko:

⁶“Ayiwa, ele Betilehemu, ele min be Zude mara ra, i ma ke Zude duguw bee ra fitini ye de! Sabu kuntigi do bena bo i ra min bena ke ne ta siya Izirayelimogow korosibaga ye .”

⁷Herodi ka o men minke, a ka lonnikebagaw wele dogo ra ka o pininka kosebe ko o ka lolo ye wagati juman kelen le ra.

⁸O ko, a ka lonnikebagaw bla ka taga Betilehemu, k’a fo o ye ko: “Aw ye taga pininkari ke kosebe den ta ko ra; ni aw k’a ye, aw ye na a fo ne ye, janko ne fana ye taga a bato.”

⁹Lonnikebagaw ka masace ta kumaw men minke, o tagara. O tagato, o tun ka lolo min ye tereɔyanfan na, o lolo kelen blara o ja. Den tun be yoro min na, lolo tagara se o yoro kunna minke, a lora.

¹⁰Lonnikebagaw ka lolo ye minke, o jusu diyara kosebe.

¹¹O donna bon kono. O ka den ye, ani a bamuso Mariyamu. O ka o kinbiri gban ka den bato. O ko, o ka o ta minanw dayele ka sanin ni wusunan di den ma, ani turu kasadiman min togo ye ko miri.

¹²O ko, o sekoto, Ala k’a yira o ra siko ra ko o kana se Herodi fe yi tuun. O ka sira were ta ka taga o ta jamana ra.

Yusufu ka Mariyamu ni Yesu ta ka taga Misiran

¹³Ayiwa, lonnikebagaw taganin ko, Matigi ta meleke do k’a fo Yusufu ye siko ra ko: “Wuri ka den ni a bamuso ta ka bori ka taga ni o ye Misiran, ka to yi fo ni ne nana a fo i ye lon min na ko i ye na; sabu Herodi* bena den yoropini ko a be a faga.”

¹⁴Yusufu wurira o le ra, ka den ni a bamuso ta su fe, o ka taga dogo Misiran.

¹⁵A tora Misiran fo ka taga Herodi sa. O kera minke, cira do tun ka kuma min fo, o kera can ye, ko: “Ne ka ne dence wele ka bo Misiran .”

Masace Herodi dimina ka den caman faga

¹⁶Ayiwa, Herodi* nana a ye ko lonnikebagaw ka ale janfa minke, a dimina kosebe. A ka mogow dow ci ka taga Betilehemu dugu kono, ani a mara ra, ko dence o dence,

ni a si ma tɛmɛ san fla kan, ko o ye olugu bɛɛ faga. A ka o kɛ ka kapa ni lɔnnikɛbagaw ta lolo yetuma ye, ani o tun ka min fɔ a ye.

¹⁷O cogo ra cira Yeremi tun ka min fɔ, o kɛra can ye, ko:

¹⁸”Kan dɔ bɔra Rama dugu kɔnɔ, kasikan ni kulekan caman; Rasɛli le bɛ kasira a ta denw kosɔn. A ma sɔn mɔgɔ si ye a jusu saaro, sabu a denw fagara .”

Yusufu bɔra Misiran ka sekɔ Izirayɛli jamana ra

¹⁹Herodi* nana sa minkɛ, Matigi ta mɛlɛkɛ dɔ ka a yɛrɛ yira Yusufu ra siko ra, ka Yusufu to Misiran.

²⁰Mɛlɛkɛ ko a ma ko: “Wuri ka den ni a bamuso ta, aw ye sekɔ Izirayɛli* jamana ra, sabu mɔgɔ minw tun bɛ den pinina ka a faga, olugu sara.”

²¹Yusufu wurira o le ra, ka den ni a bamuso ta, o ka sekɔ ka taga Izirayɛli jamana ra.

²²Nka Yusufu nana a mɛn minkɛ ko Arikilayɔsi le sigira masaya ra Zude mara ra a face Herodi nɔ ra, a siranna ka taga Zude mara ra. Ala ka a lasɔmi siko ra tuun minkɛ, a tagara to Galile mara ra.

²³O tagara sigi dugu dɔ ra, min tɔgɔ ye ko Nazareti. O kɛra minkɛ, ciraw tun ka kuma min fɔ Yesu ta ko ra, o kɛra can ye, ko: “A bɛna wele ko Nazaretikacɛ.”

Matiyu 3

Yuhana Batizerikɛbaga ta waajuri

(Marika 1.1-8; Luka 3.1-18; Yuhana 1.19-28)

¹Ayiwa, wagati dɔ nana se, Yuhana Batizerikɛbaga ka a yɛrɛ yira Zude kongokolon kɔnɔ, ka to ka waajuri kɛ.

²A tun b’a fɔra mɔgɔw ye ko: “Aw ye nimisa aw ta jurumunw na, sabu sankolo Masaya* wagati surunyara.”

³Cira Ezayi tun ka Yuhana Batizerikɛbaga le ko fɔ, ko: “Mɔgɔ dɔ bɛna pɛrɛn kongokolon kɔnɔ k’a fɔ ko: ‘Aw ye sira labɛn Matigi ye, ka siradenninw bɛɛ lateren a ye.’ “

⁴Yuhana ta derege tun ye jɔgɔmɛsi le ye, a cɛsirinan tun ye gbolojuru dɔ le ye. A tun bɛ tɔnw, ani kongokɔnɔli le domu.

⁵Zeruzalɛmu dugumɔgɔw, ani Zude mara mɔgɔw bɛɛ, ani Zuriden kɔba lamini mɔgɔw bɛɛ tun bɛ nana Yuhana fɛ;

⁶o tun bɛ lɔ o ta jurumunw na k’a fɔ a ja na; Yuhana tun bɛ o batize Zuriden kɔji ra.

⁷Yuhana k’a ye ko Farisi* caman ni Sadusi* caman bɛ nana ka na batize minkɛ, a ko o ma ko: “Aw fɔnfɔnninw! Jɔn le ka aw karan ko aw ye bori Ala ta kiti nata ja?”

- ⁸Aw ta kewalew le ka kan k'a yira ko can ra aw jusukun yelemana.
- ⁹Aw kana a miiri dɔrɔn k'a fɔ ko: 'Anw le ye Iburahima ta durujaw ye!' Sabu ni duruja ko lo, ne b'a fɔ aw ye ko Ala be se ka hali nin kabakuruw yelema ka o ke Iburahima ta durujaw ye.
- ¹⁰Jende tara yiriw lilinw tigeri kama ka ban. Yiri o yiri te denɗuman ke, o be tige ka ben, ka firi tasuma ra.
- ¹¹Ne kɔni be aw batize ji dama le ra, k'a yira ko aw nimisara ka lo aw ta jurumun na. Nka min bɛna na ne kɔ fe, o fanga ka bon ni ne ta ye. Ne te se k'a fɔ ko ne be hali a ta sanbara bo a sen na. Ale le bɛna aw batize ni Nin Saninman* ye, ani tasuma.
- ¹²A ta baarakeminan b'a boro, a be simankise ni a paga bo pɔgɔn na. A be simankise ke a ta bondo kɔnɔ. Nka fen o fen kera paga ye, a bɛna o beɛ jeni tasuma ra, tasuma min te faga ka ye."

Yesu batizeriko

(Marika 1.9-11; Luka 3.21-22)

- ¹³Ayiwa, Yesu bɔra Galile mara ra ka na, ko a bɛna batize Yuhana fe Zuriden kɔba ra.
- ¹⁴Nka Yuhana ma sɔn. A ko Yesu ma ko: "Ne min tun ka kan ka taga batize ele fe, ele be nana ne fe wa?"
- ¹⁵Yesu ka a jaabi ko: "A to a ye ke ten sisan folɔ, sabu o cogo le ra an bɛna Ala sago ke k'a dafa." Yesu ka o fɔ minke, Yuhana ka a batize.
- ¹⁶Yesu batizenin kɔ dɔrɔn, a bɔra ji ra. Sankolo dayelera. A ka Ala Nin jigitɔ ye i ko jɛnetugani ka na sigi a kan.
- ¹⁷Kumakan dɔ bɔra sankolo kɔnɔ ko: "Nin le ye ne Dence kanunin ye; a ko ka di ne ye haali."

Matiyu 4

Setana ko a be Yesu kɔrɔbo

(Marika 1.12-13; Luka 4.1-13)

- ¹O kow beɛ kɔ fe, Nin Saninman* blara Yesu pa ka taga ni a ye kongokolon kɔnɔ, janko Setana ye a kɔrɔbo k'a fle.
- ²Yesu ka tere binaani ni su binaani ke, a ma domuni ke. O kɔ, kɔngɔ ka a mina.
- ³Setana gbarara a ra k'a fɔ a ye ko: "Den min bɔra Ala ra*, ni ele lo can ra, a fɔ nin kabakuruw ye ko o ye yelema ka ke buru ye ke!"
- ⁴Yesu k'a jaabi ko: "A sebera Kitabu kɔnɔ, ko: 'Domuni dama le te mɔgɔ baro, nka kuma min o min be bo Ala da ra, o le fana be mɔgɔ baro .' "

⁵O kɔ, Setana ka Yesu ta ka taga ni a ye Zeruzalemu, dugu saninman kɔɔ, ka taga a layelen ka a lɔ Alabatosoba kunna,

⁶k'a fɔ a ye ko: "Den min bɔra Ala ra*, ni ele lo can ra, i pan ka i cun dugu ma, sabu a sebera Kitabu kɔɔ, ko: 'Ala bena i ko fɔ a ta melekew ye, o bena i ta o boro kɔɔ, janko i sen kana na talon kabakuru dɔ ra .' "

⁷Yesu k'a jaabi ko: "A sebera Kitabu kɔɔ fana ko: 'I man kan k'a fɔ ko i be i Matigi Ala kɔɔbɔ.' "

⁸O kɔ, Setana tagara ni a ye kuru jamijanba dɔ kunna. A ka dunuɓa jamanaw bee yira a ra, ani o ceɓa bee,

⁹k'a fɔ a ye ko: "Ni i ka sɔn ka i kinbiri gban ne kɔɔ ka ne bato, ne bena nin fenw bee di i ma."

¹⁰Yesu ko a ma ko: "Taga ka bɔ ne kɔɔ Setana! Sabu a sebera Kitabu kɔɔ, ko: 'I ka kan ka i Matigi Ala le bato ka baara ke ale kelenpe ye .' "

¹¹A kera ten minke, Setana tagara ka bɔ a kɔɔ. Yesu mako tun be fen minw na, meleke dɔw nana o ke a ye.

Yesu be waajuri ke Kapernahumu

(Marika 1.14-15; Luka 4.14-15)

¹²Yesu nana a men tuma min na ko o ka Yuhana Batizerikebaga mina ka a bla kaso ra, a tagara Galile mara ra.

¹³Nka a ma to Nazareti; a tagara to Kapernahumu. O dugu siginin be Galile bada ra, Zabalɔn ni Nefitali mara ra.

¹⁴A kera o cogo ra minke, cira Ezayi tun ka min fɔ, o kera can ye, ko:

¹⁵"Zabalɔn mara ni Nefitali mara, o yɔɔ minw be Galile ba kere fe, Zuriden ba ko fe, siya were mɔɔw* be Galile min kɔɔ.

¹⁶Mɔɔ minw tun siginin be dibi ra, yeelenba bɔra olugu kan. Minw tun siginin be saya jamana dibi ra, yeelen dɔ bɔra olugu ye ."

¹⁷Yesu ka waajuri damina o wagati le ra. A tun b'a fɔra mɔɔw ye ko: "Aw ye nimisa aw ta jurumun na, sabu sankolo Masaya* wagati surunyara."

Yesu ka jegeminabaga naani wele

(Marika 1.16-20; Luka 5.1-11)

¹⁸Yesu temeto Galile bada ra, a ka balemace fla ye: Simɔn min be wele ko Piyeri, ani a balemace Andere. O tun be jɔ firira ji ra, sabu o ta baara tun ye jegemina le ye.

¹⁹Yesu ko o ma ko: "Aw ye tugu ne kɔ, aw tun be jegemina cogo min na, ne bena aw karan aw ye mɔɔw jini ten."

²⁰O yɔrɔnin bɛɛ, o ka o ta jɔw to yi ka tugu Yesu kɔ.

²¹A tagara ɲa fɛ tuun, a ka balemace fla wɛrɛ ye. O tun ye Zebede dence Yakuba ni a balemace Yuhana ye. O tun siginin bɛ o ta kurun kɔnɔ, o ni o face Zebede, o bɛ o ta jɔw karanna.

²²Yesu ka o wele. O yɔrɔnin bɛɛ, o bɔra ka o face to kurun kɔnɔ ka tugu Yesu kɔ.

Mɔgɔ caman ka Yesu ko mɛn Galile

²³Yesu tun bɛ taga Galile mara bɛɛ ra. A tun bɛ mɔgɔw karan karansow* kɔnɔ, ka Ala ta Masaya* ta Kibaro Diman* ko waajuri kɛ mɔgɔw ye, ka mɔgɔw kenɛya ka bɔ o ta banaw, ani o ta tɔrɔw ra.

²⁴Yesu tɔgɔ sera fɔ Siri jamana bɛɛ ra. O tun bɛ na ni banabagatɔw bɛɛ ye a fɛ, ani tɔrɔ tun bɛ minw na, ani jinatɔw, ani kirikirisiyentɔw, ani muruguw; o tun bɛ na ni olugu bɛɛ ye a fɛ, a tun bɛ o bɛɛ kenɛya.

²⁵Jamaba tun tugura a kɔ; dɔw bɔra Galile mara ra, dɔw bɔra Dekapoli mara ra, dɔw bɔra Zeruzalemu, dɔw bɔra Zude, dɔw bɔra fɔ Zuriden kɔfɛduguw ra.

Matiyu 5

Mɔgɔ minw ta ɲana

(Luka 6.20-23)

¹Ayiwa, Yesu ka jama ye minkɛ, a yelenna ka sigi kuru dɔ kan; a ta karamɔgɔdenw gbarara a kɔrɔ.

²A ka kɛ o karan ye; a ko:

³"Minw k'a lɔn ko ni Ala tɛ, ko se tɛ olugu ye, olugu ta ɲana, sabu olugu ninyɔrɔ bɛna kɛ sankolo Masaya* ra.

⁴Minw jusu kasinin lo, olugu ta ɲana, sabu Ala bɛna o jusu saaro.

⁵Minw sabarinin lo, olugu ta ɲana, sabu Ala bɛna dugukolo di o ma cɛn ye.

⁶Terenninya lɔgɔ bɛ minw na i ko domuni ni ji, olugu ta ɲana, sabu o bɛna terenninya sɔrɔ.

⁷Minw bɛ makari o mɔgɔɲɔgɔnw na, olugu ta ɲana, sabu Ala bɛna makari o ra fana.

⁸Minw jusu saninyanin lo, olugu ta ɲana, sabu o bɛna Ala ye.

⁹Minw bɛ hera ladon o ni o mɔgɔɲɔgɔnw cɛ, olugu ta ɲana, sabu o bɛna wele ko Ala denw.

¹⁰Minw bɛ tɔrɔra mɔgɔw boro sabu o bɛ Ala sago kɛ, olugu ta ɲana, sabu sankolo Masaya ye o ta ye.

11 Ni mɔgɔw bɛ aw nɛni, ka aw tɔɔɔ, ka kojugu suguya bɛɛ la aw kan, ne tɔgɔ kosɔn, aw ta jana.

12 Aw ye jagari ka ninsɔndiya, sabu aw ta baraji bɛna bonya sankolo ra. Sabu cira minw tɛmɛna aw ja fɛ, o ka olugu fana tɔɔɔ ten le.”

Dunuja ta kɔgɔ ni dunuja ta yeelen

(Marika 9.50; Luka 14.34-35)

13”Ayiwa, aw le ye dunuja ta kɔgɔ ye. Nka ni kɔgɔ timiya bɔra a ra, mun le bɛ se ka a latimiya tuun? A tɛ se ka kɛ foyi ye tuun fɔ ka a firi kɛnɛ ma, mɔgɔw tɛmɛto b’a dɔndɔn.

14 Aw le ye dunuja ta yeelen ye. Dugu min siginin bɛ kongori kan, o tɛ se ka dogo.

15 Mɔgɔ si tɛ fitina mana bon kɔnɔ ka fiye biri a kunna. I b’a bla fitinablayɔɔ le ra; ni o kɛra, a yeelen bɛ se bonkɔnɔmɔgɔw bɛɛ ma.

16 Ayiwa, aw ta yeelen ye bɔ ten fana mɔgɔw ja na, k’a to o ye aw ta kɛwalepumanw ye; ni o kɛra, aw Fa Ala min bɛ sankolo ra, o bɛna o bonya.”

Yesu bɛ sariya ni ciraw ta kuma dafa

17 Yesu ko: “Aw kana a miiri ko ne nana ka na sariya* ban, walama ka ciraw ta kumaw sa dɛ! Ne ma na o sa, ne nana o dafa le.

18 Can ra, ne b’a fɔ aw ye ko fɔ ka taga sankolo ni dugukolo wuri, hali Ala ta sariya tomi kelen, walama a sɛberiden kelen tɛna bɔ a nɔ ra, fɔ ka taga se fɛn bɛɛ laban ma.

19 O le kosɔn ni mɔgɔ min ka hali sariya bɛɛ ra fitini kelen cɛn, ani ka mɔgɔw karan ko o ye o jɔgɔn kɛ, o tigi bɛna kɛ bɛɛ ra fitini ye sankolo Masaya* ra. Nka ni mɔgɔ min ka sariya sira tagama, ani ka tɔw karan a ra ten fana, o tigi bɛna kɛ mɔgɔba ye sankolo Masaya ra.

20 Can ra ne b’a fɔ aw ye ko ni aw ta terenninya ma tɛmɛ sariya karamɔgɔw* ni Farisiw* ta kan, aw tɛna don sankolo Masaya* ra fiyewu.”

Mɔgɔfaga ni bɛnbariya

21”Aw derira k’a mɛn ko Ala k’a fɔ aw bɛmaw ye ko: ‘I kana mɔgɔ faga; ko ni mɔgɔ min ka mɔgɔ faga, kiti bɛ ben o tigi kan .’

22 Nka ne kɔni b’a fɔ aw ye ko hali ni i ka dimi dɔɔɔn le i balema kɔɔɔ, kiti ka kan ka ben i kan. Ni mɔgɔ min ka a balema nɛni dɔɔɔn le ko a mɔgɔkolon, kititigebagaw ka kan ka kiti tige o tigi kan. Ni mɔgɔ dɔ ko a balema ma ko a naloman, o tigi ka kan ka firi jahanama tasma ra.

23 O kosɔn, ni i nana sarakabɔyɔɔɔ ra ko i bɛ na i ta saraka bla sarakabɔnan kan, ka i to o yɔɔɔ ra, ni i hakiri ka jigi a ra ko ko dɔ bɛ i ni i balema cɛ,

²⁴i ka kan ka i ta saraka to sarakabɔnan kɔrɔ yi, ka taga o ko janabo i ni i balema ce folɔ. O kɔ, i be sɔrɔ ka na i ta saraka di Ala ma.

²⁵"Ni i ni mɔgɔ dɔ be kerera; ni o tigi ko a be taga ni i ye fagamaw fe, i ka kan ka teliya ka kuma ka ben ni a ye ka aw to sira ra; ni o te, ni a tagara i don kititigɛbagaw boro, olugu be i di kasobon kɔrɔsibaga ma, o be i bla kaso ra.

²⁶Ni i kɔni donna o yɔrɔ ra, ne b'a fɔ i ye ko o ka wari min ben i kan, ni i ma o bee sara ka ban pewu, i te bɔ kaso ra fiyewu."

Jeneya ni furu

²⁷"Aw derira k'a men ko Ala k'a fɔ aw bemaw ye ko: 'I kana jeneya ke.'

²⁸Nka ne b'a fɔ aw ye ko ni i ka dɔ ta muso fle, ka jabo a fe dɔrɔn, i ka jeneya ke ni o muso ye ka ban i jusukun na.

²⁹O koson ni i kininboroyanfan paden le be ke sababu ye ka i bla jurumun na, a wɔgɔbi ka a firi. Sabu ka bɔnɔ i farikolo yɔrɔ kelenpe ra, o ka fisa i ma, sani i farikolo dafanin ye taga firi jahanama kɔnɔ.

³⁰Ni i kininboro le be ke sababu ye ka i bla jurumun na, a tige ka a firi yɔrɔjan. Sabu ka bɔnɔ i farikolo yɔrɔ kelenpe ra, o ka fisa i ma, sani i farikolo dafanin ye taga jahanama kɔnɔ."

Yesu ko furu man kan ka sa

(Matiyu 19.9; Marika 10.11-12; Luka 16.18)

³¹"A fɔra ko: 'Ni mɔgɔ min b'a fe ka a muso bla, a ye furusasebe di a ma.'

³²Nka ne kɔni b'a fɔ aw ye ko ni ce o ce k'a muso bla, k'a sɔrɔ a tun te ce were fe, o tigi ka o muso bla jeneya siran le kan. Ni ce min fana ka muso furusanin ta, o ce be jeneya le kera."

Mɔgɔ man kan ka kari foyi ra

³³Yesu ko: "Aw derira k'a men fana ko Ala k'a fɔ aw bemaw ye ko: 'I kana kari ka layiri ta, ni i ma a dafa; nka ni i ka layiri ta Ala ye, i ka kan ka a dafa.'

³⁴Nka ne ko, ko aw kana kari yere le fiyewu: aw kana kari sankolo ra, sabu Ala sigiyɔrɔ lo;

³⁵aw kana kari dugukolo ra, sabu o ye a senblayɔrɔ ye, aw kana kari Zeruzalemu na, sabu Masaba Ala ta dugu lo.

³⁶Aw kana kari aw yere kunkolo ra, sabu kunsigi minw be aw kun na, aw te se ka o dɔ gbɛ, walama ka o dɔ fin.

³⁷Ni o ka aw pininka, aw ye a fɔ 'ɔnhɔn, o lo,' walama 'ɔn-ɔn, o te,' ka dan o ma. Aw be fen o fen fara o kan, o be bɔ Setana le ra."

Sabari ni kanuya

(Luka 6.29-30)

³⁸Yesu ko: “Aw derira k’a men ko a fɔra ko: ‘Ni min ka mɔgɔ na ci, o ta ka kan ka ci a ɔgɔn ye; ni min ka mɔgɔ jin bɔn, o ta ka kan ka bɔn a ɔgɔn ye.’

³⁹Nka ne ko, ko ni mɔgɔ ka i darabɔ, i kana kere ke ni a ye. Ni mɔgɔ ka i fata i kininboro ye ra, i ye to kelen fana lo a ye.

⁴⁰Ni mɔgɔ ka i mina fanga ra ko a be taga ni i ye fagamaw fe i ta deregedennin kosɔn, i ta deregeba fana to a boro.

⁴¹Ni mɔgɔ ka i jagboya ko i ye kilo kelen tagama ke ni a ye, a ke kilo fla ye.

⁴²Ni mɔgɔ ka i daari fen na, a sɔn. Ni mɔgɔ do ko, ko a be i ta fen singa, i kana ban.”

Yesu ko an ye an juguw kanu

(Luka 6.27-28,32-36)

⁴³”Aw derira k’a men ko a fɔra ko: ‘I ka kan ka i mɔgɔɔgɔn kanu ka i jugu kɔniya.’

⁴⁴Nka ne b’a fo aw ye ko: Aw ye aw juguw kanu. [Mɔgɔ minw be aw danga, aw ye dugawu ke olugu ye, aw ye kɔɔuman ke aw kɔniyabagaw ye.] Minw be aw minako juguya, ka aw toɔɔ, aw ye Ala daari olugu ye.

⁴⁵Ni aw be o ke, o le bena aw ke aw Fa Ala ta denw ye, o min be sankolo ra; sabu ale le be tere bo mɔgɔjuguw, ani mɔgɔɔumanw ye. A be sanji ben mɔgɔ terenninw, ani mɔgɔ terenbariw ye.

⁴⁶Ni o te, ni aw be aw kanubagaw doɔn le kanu, aw bena mun baraji were le soɔo ra? Ninsaraminabagaw be o le ke fana.

⁴⁷Ni aw be aw balemaw doɔn le fo, o ye koba ye wa? Hali siya were mɔgɔw be o le ke fana.

⁴⁸O ra, aw ye dafa fen bee ra i n’a fo aw Fa Ala min be sankolo ra, ale dafanin lo cogo min na.”

Matiyu 6

Saraka bɔcogo

¹”Aw kana aw ta Alasira tagama ke mɔgɔw na koɔ, janko mɔgɔw ye aw ye doɔn. Ni o te, aw tena baraji foyi soɔo tuun aw Fa Ala fe sankolo ra.

²Ni i ko i be saraka di fagantan do ma, i kana mankan ci ka i yere yira i n’a fo flankafuw b’a ke cogo min na karanso* kɔnɔ, ani siradaw ra, janko mɔgɔw ye olugu tando. Can ra ne b’a fo aw ye ko o ta baraji be dan mɔgɔw ta tandori le ma.

³Ni i be saraka bo, i kininboro be min di, i numanboro man kan ka do lon o ra,

⁴janko i ta saraka ye di dogo ra. Ni o kera, i Fa Ala min be ko dogoninw bee ye, ale bena a baraji di i ma.”

Ala daaricogo

(Luka 11.2-4)

⁵Ni aw be Ala daari, aw kana a ke i n'a fo flankafuw; ka lo ka Ala daari karansow* kɔɔ, ani siradaw ra, janko mɔɔw ye o ye, o le ka di olugu ye. Can ra, ne b'a fo aw ye ko olugu ta baraji bena dan mɔɔw ta tandori le ma.

⁶Ni ele be Ala daari, don i ta bon kɔɔ ka da tugu i yere da ra, ka i Fa Ala daari; ni o kera, i Fa Ala min be hali yɔɔ dogoninw na, ani a be ko dogoninw ye, ale bena o baraji di i ma.

⁷Ni aw be Ala daari, aw kana to ka kɔsegi kuma kelenw kan ka to ka o fo k'a caya, i n'a fo siya were mɔɔw. A be olugu hakiri ra ko o ta kuma caya le kosɔn, Ala bena o ta daariri lamen.

⁸Aw kana o jɔɔn ke, sabu aw mako be fen o fen na, aw Fa Ala yere ka o lon k'a sɔɔ aw ma a daari a fe fo ye.

⁹Ni aw be Ala daari, aw y'a fo ko: 'An Fa min be sankolo ra,

¹⁰i tɔɔ saninman ye bonya mɔɔw bee fe. I ta Masaya ye na. I sago ye ke dugukolo kan i ko a be ke sankolo ra cogo min na.

¹¹An ta bi domuni di an ma.

¹²An ta hakew yafa an ma i ko an fana be yafa an haketabagaw ma cogo min na.

¹³I kana a to Setana ye an nege ka an bla kojugu ra, nka an bɔsi a boro.

[Sabu masaya, ani sebagaya ni bonya ye ele le ta ye wagati bee. Amina.]'

¹⁴"Ni aw be mɔɔ tɔw ta hakew yafa o ma, aw Fa min be sankolo ra, ale fana bena aw ta hakew yafa aw ma.

¹⁵Nka ni aw te mɔɔ tɔw ta hakew yafa o ma, aw Fa Ala fana tena aw ta hakew yafa aw ma."

Sun ta ko

¹⁶"Lon min ni aw be sun don, aw kana aw ja sisi, i n'a fo flankafuw. Olugu be o ja kumu janko mɔɔw y'a lon ko o be sun na. Can ra ne b'a fo aw ye ko olugu ta baraji bena dan mɔɔw ta tandori le ma.

¹⁷Ni i be sun don lon min na, i ye i ja ko, ka turu kasadiman do ke i yere ra,

¹⁸janko mɔɔw kana i ye ka a lon ko i ka sun don, nka i Fa Ala le ye i ye dogo ra ka a lon. Ni o kera, ale min be ko dogoninw ye, ale bena o baraji di i ma."

Naforo min te ban

(Luka 12.33-34)

¹⁹"Aw kana naforo lajen ka a bla dunuɔa ra yan. Tumu be se ka don a ra, son be se ka a mina, sonw fana be se ka da kari ka don ka a sonya.

²⁰Aw ye aw ta naforo lajen sankolo le ra. Tumu tena don a ra yi, son tena a mina yi, sonw fana tena se ka da kari ka a sonya yi.

²¹Sabu i ta naforo be yɔɔ min na, i jusukun ta miiriya fana be o yɔɔ le kan.”

Farikolo ta yeelen

(Luka 11.34-36)

²²”Mɔɔɔ paden le ye a farikolo ta fitinayeelen ye. Ni i paden ka ni, i fari yɔɔ be be ke yeelen na.

²³Nka ni i paden man ni, i fari yɔɔ be le be ke dibi ra. Fen min be ele bla yeelen na, ni o yere be dibi ra, o tuma i bena ke dibiba le ra de!”

Dunɔɔafɛnw ta hami

(Luka 16.13; 12.22-31)

²⁴Yesu ko: “Mɔɔɔ si te se ka baara ke kuntigi fla ye; sabu a bena kelen kɔninya ka to kelen kanu, walama a be nɔɔ kelen na, ka to kelen mafiyenya. Aw te se ka ke Ala ta jɔnw ye, ka ke wari fana ta jɔnw ye.

²⁵O kosɔn ne b’a fo aw ye ko aw kana hami aw ta baro ko ra, ko aw bena mun domu, aw bena mun min; walama aw fari ko ra, ko aw bena fiyerebo sɔɔ cogo di. Si nafa man bon ka teme domuni kan wa, farikolo fana nafa man bon ka teme fiyerebo kan wa?

²⁶Aw ye kɔɔw fle san fe: o te sene ke, o te siman tige, o te foyi mara bondo kɔɔ; nka aw Fa Ala min be sankolo ra, ale be o baro. Aw man fisa ni o kɔɔw ye wa?

²⁷Aw ra jɔntigi le be se ka hali dɔɔnin fara a si kan hami fe?

²⁸Mun na aw be hami aw fiyerebo ko ra? Aw ye binfiyerenw wuricogo fle kongo kɔɔ; o te baara ke, o te jese dan k’a ke fani ye.

²⁹Nka ne b’a fo aw ye ko hali masace Sulemani ni a ta bonya be, a ma fani si don min ceɔa ka o binfiyeren kelen ceɔa bo.

³⁰Ayiwa, kongobin min be yan bi, nka sini tasuma bena a jeni, ni Ala be o ceɔa tan, yala a tena aw fiyerebo ka teme o kan wa? Aw ta lanaya ka dɔɔ de!

³¹O kosɔn aw kana hami ka to k’a fo ko: ‘An bena mun domu, an bena mun min, walama an bena fiyerebo sɔɔ min?’

³²Alalɔnbariw be bori o fenw be le ko. Nka aw Fa min be sankolo ra, ale k’a lon ko aw mako be o fenw na.

³³Aw ye jija ka Ala ta Masaya* ni a ta terreninya le pini folo. Ni o kera, a bena o fen tow be di aw ma ka fara o kan.

³⁴Aw kana hami sini kow ra. Aw ye sini kow to sini ja. Aw ye bi ta hami dan bi kelen ta tɔɔ le ma.”

Matiyu 7

Mɔgɔ man kan ka a mɔgɔɔɔɔɔn kɔrɔfɔ

(Luka 6.37-38,41-42)

- ¹”Aw kana mɔgɔ kɔrɔfɔ janko aw fana kana kɔrɔfɔ.
- ²Sabu aw bɛ tɔw kɔrɔfɔ cogo min na, aw fana bɛna kɔrɔfɔ o cogo le ra; aw bɛ mɔgɔ tɔw mina cogo min na, aw fana bɛna mina o cogo le ra.
- ³Mun kosɔn pamapama fitini min bɛ i balema paden na, i bɛ o ye, k’a sɔrɔ yiri belebele min bɛ ele yɛrɛ paden na, i tɛ o ye?
- ⁴Ele bɛ se k’a fɔ i balema ma cogo di ko: ‘A to ne ye pamapama nin bɔ i na ra,’ k’a sɔrɔ yiri belebele dɔ le bɛ ele yɛrɛ na ra?
- ⁵Flankafu flɛ! I ta yiri belebele bɔ i yɛrɛ na ra fɔlɔ; ni o kɛra, ni i yɛrɛ na yɛlɛra, i bɛ se ka pamapama fitini bɔcogo lɔn i balema na ra.
- ⁶”Aw kana fɛn saninmanw di wuruw ma; ni o tɛ, o bɛna sekɔ ka na ben aw yɛrɛ kan. Aw kana aw ta luluw firi lɛw kɔrɔ, ni o tɛ, o bɛna o dɔndɔn.”

Aladaari

(Luka 11.9-13)

- ⁷”Aw ye daariri kɛ, a bɛna di aw ma; aw ye jinini kɛ, aw bɛna a ye; aw ye da gbasi, da bɛna yɛlɛ aw ye.
- ⁸Sabu ni mɔgɔ o mɔgɔ ka fɛn daari, o tigi bɛna o sɔrɔ; ni mɔgɔ min ka fɛn jini, o tigi bɛna o ye; ni mɔgɔ min ka da gbasi, da bɛna yɛlɛ o tigi ye.
- ⁹Jɔn le bɛ aw ra, ni a ta den ko a bɛ buru fɛ, a bɛ kabakuru le ta k’a don a boro?
- ¹⁰Walama ni den ko a bɛ jɛgɛ fɛ, a bɛ sa mina k’a di a ma?
- ¹¹Ayiwa, aw adamadenw, aw ka jugu, nka aw bɛ fɛnɔuman lɔn k’a di aw denw ma. Ayiwa, aw ma la a ra ko Fa Ala min bɛ sankolo ra, ko ale bɛ se ka fɛnɔuman lɔn k’a di a daaribagaw ma fɔ ka tɛmɛ aw ta kan wa?
- ¹²”Ni aw b’a fɛ mɔgɔw ye fɛn o kɛ aw ye, aw fana ye o jɔgɔn le kɛ o ye. Sariya* ko ten le, ciraw fana ko ten le.”

Da fitini

(Luka 13.24)

- ¹³”Aw ye don da fitini le fɛ; sabu da min bɛ mɔgɔ ladon halakiyɔrɔ ra, o da ka bon, a sira fana ka bon; mɔgɔ caman fana bɛ tɛmɛ o le fɛ.
- ¹⁴Nka da min bɛ mɔgɔ ladon panamanya ra, o da ka dɔgɔ, a sira fana gbɛndenin lo, mɔgɔ minw b’a sɔrɔ, olugu man ca.”

Cira faninyafɔbagaw ta ko

(Luka 6.43-44)

15"Aw ye aw yere kɔrɔsi cira faninyafɔbagaw ra. O be o yere ke i ko sagaw, ka na aw fe; k'a sɔrɔ can ra, wara farimanw lo.

16Aw bɛna o lɔn o kewalew le fe. Mɔgɔ be se ka rezenmɔ sɔrɔ ŋanisun na wa, walama ka toromɔ sɔrɔ yiri gbansan dɔ ra?

17Yiripuman bɛɛ be denjuman le ke; nka yirijugu be denjugu le ke.

18Yiripuman tɛ se ka denjugu ke, yirijugu fana tɛ se ka denjuman ke.

19Ni yiri o yiri fana tɛ denjuman ke, o be tige ka firi tasuma ra.

20O ra, aw be se ka cira faninyafɔbagaw lɔn o ta kewalew le fe."

Mɔgɔ ka kan ka Ala sago le ke

(Luka 13.25-27)

21"Mɔgɔ minw bɛɛ b'a fɔra ne ma ko: 'Matigi, Matigi,' olugu bɛɛ le tena don sankolo Masaya* ra dɛ! Ne Fa min be sankolo ra, mɔgɔ min be o sago ke, o tigi le be don Ala ta Masaya ra.

22Kiti lon na, mɔgɔ caman bɛna a fɔ ne ye ko: 'Matigi, Matigi, anw ma cirayakumaw fɔ ele tɔgɔ le ra wa? An ma jinaw gben ka bɔ mɔgɔw ra ele tɔgɔ le ra wa? An ma kabako caman ke ele tɔgɔ le ra wa?'

23O tuma ne bɛna a fɔ o mɔgɔw ye, bɛɛ ŋa na, ko: 'Ne ma aw lɔn fiyewu; aw kojugukɛbagaw, aw ye bɔ ne kɔrɔ!' "

Bon fla ta ko

(Luka 6.47-49)

24"Ayiwa, mɔgɔ o mɔgɔ ka nin kumaw lamɛn, ka a sira tagama, o tigi be i n'a fɔ cɛ hakiritigi min ka a ta bon lɔ fara kan.

25Sanji benna ka kɔw fa fɔ ka bɔ kɛnɛ ma, fɔŋɔ wurira ka ke bon kan, nka a ma ben, sabu a lɔnin be fara le kan.

26Nka mɔgɔ o mɔgɔ be nin kumaw lamɛn ni a tɛ a sira tagama, o tigi be i n'a fɔ naloman min ka a ta bon lɔ kɛnkɛn kan.

27Sanji benna ka kɔw fa fɔ ka bɔ kɛnɛ ma, fɔŋɔ wurira ka ke bon kan, bon benna fɔ ka a bencogo juguya."

28Ayiwa, Yesu banna nin kumaw ra tuma min na, a ta karan cogoya tun ka jama kɔnɔnɔban.

29Sabu Yesu tun be mɔgɔw karan ni baraka ye, a tun tɛ o karan i ko o ta sariya karamɔgɔw*.

Matiyu 8

Yesu ka kunatɔcɛ dɔ kɛnɛya

(Marika 1.40-45; Luka 5.12-16)

- ¹Yesu jigira ka bɔ kuru kan tuma min na, jamaba tugura a kɔ.
- ²Kunatoɔɔe dɔ gbarara ka na a kinbiri gban Yesu kɔrɔ k'a fɔ a ye ko: "Matigi, ni i be sɔn, i be se ka ne saninya."
- ³Yesu ka a boro la a kan k'a fɔ a ye ko: "Ne sɔnna, ko i ye saninya!" O yɔrɔnin bɛɛ, a keneyara ka bɔ a ta kuna ra.
- ⁴Yesu k'a fɔ a ye ko: "I kana nin ko fɔ mɔgɔ si ye. Taga i yere yira sarakalasebaga* ra. Cira Musa ka saraka min fɔ kunatoɔw saninyari ko ra, i ye o saraka bɔ, janko k'a yira bɛɛ ra ko i keneyara ."

Yesu ka sorasikuntigi ta baaraden keneya

(Luka 7.1-10)

- ⁵O kɔ, Yesu donna Kaperinahumu dugu kɔnɔ minke, sorasikuntigi dɔ gbarara a ra ka a daari kosebe;
- ⁶a ko: "Matigi, ne ta baaraden lanin be so kɔnɔ. Bana k'a murugu k'a la; a toɔrɔnin lo kojugu."
- ⁷Yesu ko a ma ko: "Ne k'a men; ne yere bena taga, ka taga a keneya."
- ⁸Sorasikuntigi ko: "Matigi, a man kan ko ele ye na ne jɔgɔn ta so. Hali ni i ka kuma kelenpe le fɔ, o kuma baraka ra, ne ta baaraden be se ka keneya."
- ⁹Sabu kuntigi dɔw be ne kunna, nka ne fana be sorasi dɔw kunna. Ni ne k'a fɔ min ma ko: 'Taga!', o be taga; ni ne k'a fɔ min ma ko: 'Na yan!', o be na. Ni ne k'a fɔ ne ta baaraden ye ko: 'Nin ke tan!', a be o ke."
- ¹⁰Yesu ka o kuma men minke, o ce ko diyara a ye fɔ ka temɛ. A ko a nɔfemɔgɔw ma ko: "Can ra, ne be a fɔ aw ye ko ne ma nin lanayaba jɔgɔn sɔrɔ mɔgɔ si fe Izirayeli jamana ra."
- ¹¹Ne b'a fɔ aw ye ko lon dɔ, mɔgɔ caman bena na ka bɔ jamana werew ra, terebɔyanfan na, ani terebenyanfan na, ka na domuni ke ni Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ye sankolo Masaya* ra.
- ¹²K'a sɔrɔ Ala ta Masaya toɔgɔ lara minw na, o bena olugu firi kene ma, dibi ra; kasi ni jinpimi le bena ke o yɔrɔ ra."
- ¹³Yesu ko sorasikuntigi ma ko: "Taga, i ka min fɔ, i ta lanaya baraka ra, o ye ke i ye." O wagati yere ra, sorasikuntigi ta baaraden keneyara so kɔnɔ yi.

Yesu ka banabagato werew keneya

(Marika 1.29-34; Luka 4.38-41)

- ¹⁴O kɔ, Yesu tagara Piyeri ta so. A tagara Piyeri muso bamuso lanin sɔrɔ, farigban b'a ra.
- ¹⁵Yesu magara a boro ra minke, farigban banna; a wurira ka gba ke o ye.

16Tere benna minke, mɔgɔw nana ni jinato caman ye Yesu fe. A songɔra jinaw ra ka o gben ka bɔ jinatoɔw ra, ka banabagatoɔw bee keneya.

17O kera minke, cira Ezayi tun ka kuma min fo, o kera can ye, ko: “A ka an ta toɔroɔw bɔ an kan, ka an ta banaw keneya.”

Karamɔgɔdenya ni a toɔro

(Luka 9.57-62)

18Yesu nana a ye ko jamaba ka ale lamini minke, a k'a fo a ta karamɔgɔdenw ye ko o ye taga ba na do kan.

19Sariya karamɔgɔ* do gbarara Yesu ra k'a fo a ye ko: “An karamɔgɔ, ne b'a fe ka tugu i ko, ni i be taga yoro o yoro.”

20Yesu k'a jaabi ko: “I ka kan k'a lon ko dinga be kongowuruw fe, naga fana be kɔnɔninw fe, nka min kera Adamaden ye*, yoro si te o fe a be se ka a yere laganfiya yoro min na de!”

21Karamɔgɔden kelen were ko Yesu ma ko: “Matigi, a to ne ye taga ne face su don folo!”

22Yesu ko o ma ko: “Tugu ne ko; a to suw yere ye o ta suw don.”

Yesu ka foɔba lalo baji kan

(Marika 4.35-41; Luka 8.22-25)

23O ko, Yesu ni a ta karamɔgɔdenw donna kurun kɔno.

24Foɔba do barara ka wuri ka o to ji kan. Foɔɔ bonyakojuɔ fe, jikuruw tun be donna kurun kɔno. Yesu tun be sunoɔra.

25Karamɔgɔdenw gbarara a ra ka a lakunu, ko: “Matigi, wuri ka an kisi, an sato fle ji ra!”

26Yesu k'a fo o ye ko: “Mun koson aw be siranna? Aw ta lanaya ka doɔɔ de!” A wurira o le ra ka songo foɔɔ ni ji ra; yoro bee sumana.

27Karamɔgɔdenw kabakoyara. O ka ke a fo ye joɔɔn ye ko: “E! Nin ce ye mogo suguya juman ye? Hali foɔɔ ni ji, o bee be a kan men!”

Yesu ka ce jinato fla keneya

(Marika 5.1-20; Luka 8.26-39)

28Yesu sera ba na do kan, Gerasakaw ta mara ra. Jinatoce fla bora kaburulo ra ka na a kunben. O jinato fla tun nana fariya, fo a tun te kun mogo si ra k'a fo ko a be teme o yoro ra.

29O perenna k'a fo Yesu ye ko: “Den min bora Ala ra*, mun le be an ni ele ce? I nana an toɔro le, k'a soro an toɔrowagati ma se ban wa?”

30O y'a soro lekuruba do tun be yorojan, olugu be domuni kera.

³¹Jinaw ka Yesu daari kosebe, ko: “Ni i be an gben, sabari k’a to an ye taga don nin lekuru ra.”

³²Yesu ko: “Aw ye taga!” Jinaw bora o ce fla ra ka taga don lew ra. O donna lew ra minke, lew bee girinna, ka jigi kuru jigijigi fe ka taga ben ji ra. O bee fagara ji ra yi.

³³Legbenbagaw borira ka taga dugu kono ka taga o ko lakari. Min kera ce jinato fla ra, o ka o le lakari kosebe.

³⁴Dugumogow bee bora ka na Yesu kunben. O nana a ye minke, o ka a daari ko a ye sabari ka taga ka bo o ta mara ra.

Matiyu 9

Yesu ka murugu do keneya

(Marika 2.1-12; Luka 5.17-26)

¹Yesu donna kurun do kono, ka ba tige ka seko ka na a ta dugu ra.

²A sera minke, mogow dow ka murugu do ta ni a ta lanan ye ka na ni a ye a fe. Yesu k’a ye ko o mogow tun lara ale ra minke, a ko murugu ma ko: “Ne dence, i jigi kana tige, i ta jurumunw yafara i ma.”

³Yesu ka o fo minke, sariya karamogow* dow ka ke a fo ye o yere kono ko: “Ce nin ka Ala togo cen.”

⁴Yesu fana ka o ta miiriya lon. A ko o ma ko: “Mun koson nin miirijuguw jagon be aw jusukun na?”

⁵K’a fo murugu ma ko a ta jurumunw yafara a ma, walama k’a fo a ye ko a ye wuri ka tagama, aw ja na o fla ra juman le ke ka di?

⁶Ayiwa, ne bena a yira aw ra bi ko ne Min kera Adamaden ye* ko se be ne ye ka jurumun yafa dunuwa kono.” A ko murugu ma ko: “Wuri ka i ta lanan ta ka taga i ta so.”

⁷Ce wurira ka a ta lanan ta ka taga a ta so.

⁸Mogow ka o ye minke, o siranna. O ka ke Ala tando ye, ko Ala ka nin jagon sebayaba di adamaden ma.

Yesu ka Matiyu wele

(Marika 2.13-17; Luka 5.27-32)

⁹Yesu tagato, a temeto ka ce do ye, min togo tun ye ko Matiyu, a siginin be ninsaraminabon na; Yesu ko a ma ko: “Tugu ne ko!” Matiyu wurira ka tugu Yesu ko.

¹⁰Ayiwa, Yesu tun be domuni na Matiyu ta bon kono; ninsaraminabaga caman, ani mogow kewalejugu werew fana nana sigi domuni na ni Yesu ye, ani a ta karamogodenw.

11 Farisiw* ka o ye minke, o ko Yesu ta karamogodenw ma ko: “Mun koson aw karamogo be domuni ke ni ninsaraminabagaw, ani mogw kewalejuguw ye?”

12 Yesu ka o men minke, a ko: “Mogw minw ka kene, olugu mako te flakebaga ra; banabagatow le mako b'a ra.

13 Kuma min fora, ko Ala ko: ‘Ka hina jagon na, ne Ala be o le fe ka teme saraka kan.’ Aw ye taga o kuma karan ka a korw lon. Ne ma na mogw terreninw wele; ne nana jurumuntow le wele.”

Landakow ni Kibaro Diman te kelen ye

(Marika 2.18-22; Luka 5.33-39)

14 Ayiwa, Yuhana ta karamogodenw nana Yesu fe ka na a jininka. O ko a ma ko: “Mun koson anw ni Farisiw*, anw be to ka sun don, nka ele ta karamogodenw te sun don?”

15 Yesu ka o jaabi ko: “Yala korowe teriw be se ka o ja kumu k'a sorw o ni korowe be jagon fe koroya ra wa? O te se ka ke! Nka lon min na o bena korowe ta ka bo o korw, o lon na koni o bena sun don.

16 “Mogw si te fanikura ke ka fani korw bari, ni o te, fanikura be fani korw sama ka a faran. A farancogo be cejuguya ka teme folo ta kan.

17 Mogw si fana te duvenkura ke forogokorow konw. Ni o te forogokorow be faran, duven be bon, forogow fana te foyi ja tuun. Duvenkura ka kan ka ke forogokuraw le konw; ni o kera, i te bonw a fla si ra.”

Yahudiyaw kuntigi denmuso kunuko ani muso do keneyako

(Marika 5.21-43; Luka 8.40-56)

18 Ka Yesu to kuma ra mogow fe, Yahudiyaw ta kuntigi do nana. A nana a kinbiri gban Yesu korw ka a daari ko: “Ne denmusionin sara sisan, sabari ka na i boro la a kan ka a kunu.”

19 Yesu ni a ta karamogodenw wurira ka tugu ce ko.

20 Ayiwa, muso do gbarara Yesu ra ka na maga a ta derege dagbolo ra a ko fe. Joribon bana tun be o muso ra kabini san tan ni fla.

21 A tun b'a fora a yere konw ko: “Ni ne sera ka maga a ta derege dama ra ne bena keneya.”

22 Yesu ka a ja munu k'a ye. A ko a ma ko: “I kana siran, ne denmuso. I ta lanaya ka i kisi ka bo bana ra.” Muso keneyara o wagati kelen yere ra.

23 Ayiwa, Yesu tagara se o kuntigi ta so; a ka filenfiyebagaw ye, ka jama ye o be mankan cira minke,

24 a k'a fo o ye ko: “Aw ye bo kene ma! Den ma sa, a be sunogora le.” Mogow ka ke a logobo ye.

²⁵Jama bɛɛ bɔra kɛnɛ ma tuma min na, a donna bon kɔnɔ, ka den mina a boro ma; den wurira.

²⁶Mɔgɔw ka o ko lakari ka se o yɔrɔ mara bɛɛ ra.

Yesu ka fiyentɔcɛ fla na yɛɛ

²⁷Ayiwa, ka Yesu tagatɔ to sira kan, fiyentɔcɛ fla gbanna a kɔ, o bɛ pɛrɛnna ko: “Sabari ka na an ma, Dawuda Mamaden*.”

²⁸Yesu tagara se so kɔnɔ tuma min na, fiyentɔcɛ fla gbarara a ra. Yesu ka o pininka ko: “Aw lara a ra ko can ra ne bɛ se ka aw na yɛɛ wa?” O ko: “Ɔnhɔn, Matigi, i bɛ se.”

²⁹Yesu ka a boro maga o na ra, k’a fɔ o ye ko: “Aw ta lanaya kosɔn, aw na ye yɛɛ.”

³⁰O na yɛɛra. Yesu k’a fɔ o ye k’a gbɛɛya ko o kana a to mɔgɔ si y’a lɔn.

³¹Nka o bɔra so kɔnɔ dɔrɔn, o ka Yesu ko fɔ o jamana yɔrɔ bɛɛ ra.

Yesu ka cɛ jinatɔ dɔ kɛnɛya

³²Ayiwa, o tagatɔ, mɔgɔw nana ni cɛ jinatɔ dɔ ye Yesu fɛ; o jinatɔ tun ye bobo ye.

³³Yesu ka jina gben minke, bobo ka kɛ kuma ye. Jama jusu diyaninba, ka kɛ a fɔ ye ko: “Nin ko jɔgɔn ma deri ka ye Izirayeli* jamana kɔnɔ fiyewu!”

³⁴Nka Farisiw* kɔni, olugu ko: “Yesu bɛ jinaw gbenna ni jinaw kuntigiba Setana ta se bagaya le ye.”

Jama hina donna Yesu ra

³⁵Yesu tun bɛ yaala ka tɛmɛ duguw bɛɛ ra, dugubaw, ani dugumisenw. A tun bɛ mɔgɔw karan karansow kɔnɔ, ka Ala ta Masaya* Kibaro Diman* ko waajuri kɛ mɔgɔw ye, ka mɔgɔw kɛnɛya ka bɔ o ta banaw, ani o ta tɔrɔw ra.

³⁶A nana jama ye a yɛɛ kɔ minke, o hina donna a ra, sabu o tun segenin lo, o desenin lo, i ko saga minw tora o yɛɛ ma ni gbenbaga ma sɔrɔ o ra.

³⁷A ko a ta karamɔgɔdenw ma ko: “Siman tigeta ka ca, nka baarakebagaw ka dɔgɔ.

³⁸Aw ye forotigi daari, janko a ye baarakebagaw ci ka taga a ta siman tige.”

Matiyu 10

Yesu ka ciraden tan ni fla panawoloma

(Marika 3.13-19; Luka 6.12-16)

¹Yesu ka a ta karamɔgɔden tan ni fla wele ka se bagaya di o ma janko o ye se ka jinaw gben, ka mɔgɔw kɛnɛya ka bɔ o ta banaw, ani o ta tɔrɔw bɛɛ ra.

²O karamɔgɔden tan ni fla tɔgɔw ye nin ye: A fɔlɔ ye Simɔn ye, min tɔgɔ lara ko Piyeri; ka a balemace Andere gban ale ra; o kɔ, Yakuba ni a balemace Yuhana, minw ye Zebede dencew ye;

³o kɔ, Filipe ni Baritelemi, ani Toma ni Matiyu, min tun ye ninsaraminabaga ye, ani Alife dence Yakuba, ani Tade,

⁴ani Simɔn min be wele ko faso kanubagaba , ani Zudasi Sikariyɔti, min nana Yesu janfa.

Yesu ka karamɔɔɔdenw ci ka taga waajuri ke

(Marika 6.7-13; Luka 9.1-6)

⁵Yesu ka nin karamɔɔɔden tan ni fla le ci; nka sani o ye taga, a ka o ladi ni nin kumaw ye, ko: “Aw kana taga siya werew* fe, aw kana don Samarikaw ta duguw ra.

⁶Izirayeli* jamana mɔɔɔ minw be i ko saga tununinw, aw ye taga olugu le fe.

⁷Aw tagatɔ, aw ye to ka mɔɔɔw waaju k'a fɔ o ye ko sankolo Masaya* wagati surunyara.

⁸Aw ye banabagatɔw keneya, ka suw lakunu, ka kunatɔw keneya, ka jinaw gben ka bɔ mɔɔɔw ra. Aw ka a sɔɔɔ gbansan, aw fana ye a di gbansan.

⁹Aw kana sanin, walama warigbe, walama siranegewari ta ka o bla aw yere kun.

¹⁰Aw kana dugutagabɔɔ ta, aw kana derege flanan ta, walama sanbaraw, walama tagamabere; sabu baarden ka kan ni a ta baro ye.

¹¹Ni aw ka se dugu o dugu ra, ni duguba lo, walama dugudennin, aw ye jininkari ke, yala ni mɔɔɔ be yi min be se ka aw lajigi a ta so. Ni mɔɔɔ sɔɔɔra, aw ye to o tigi fe fɔ ka taga aw bɔ o dugu kɔɔɔ.

¹²Ni aw ka don lu o lu kɔɔɔ, aw ye fori ke.

¹³Ni o sɔɔna aw ta fori ma ka aw lajigi, aw ta hera fana bena jigi o lu kan, nka ni o fana banna aw ra, o tuma o tena aw ta hera sɔɔɔ.

¹⁴Ayiwa, ni lu min mɔɔɔw, walama ni dugu min mɔɔɔw ka ban aw ra, ko o te aw ta kuma fe, aw bɔɔɔ o lu kɔɔɔ, walama o dugu kɔɔɔ, aw ye aw sennabuguri gbongbon.

¹⁵Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko kiti lon na, o dugumɔɔɔw ta kiti bena gbeleya ka teme hali Sodɔmu ni Gomɔri ta kan.”

Yesu ka karamɔɔɔdenw lasɔmi o ta tɔɔɔw ra

(Marika 13.9-13; Luka 21.12-17)

¹⁶Yesu ko karamɔɔɔdenw ma ko: “A fle, ne be aw ci ka taga, i ko saga minw be taga waraw ce ra. Aw ye aw janto aw yere ra i ko saw; aw ye ke i ko jenetuganiw, aw ta ko kana se mɔɔɔ ma.

¹⁷Aw ye aw yere kɔɔɔsi mɔɔɔw ra. O bena aw mina ka taga ni aw ye kititigeyɔɔɔw ra, ka aw bugɔ ni gbeje ye o ta karansow* kɔɔɔ.

18Ne tɔgɔ kosɔn o bɛna aw mina ka taga ni aw ye fagamaw fɛ, ani masacɛw fɛ. O sababu ra, aw bɛna kɛ ne seerew ye ka ne ta ko fɔ olugu ye, ani siya werew ye.

19Nka ni o ka aw mina ka taga ni aw ye kititigeyɔrɔ ra, aw kana hami aw ta kumafɔcogo ra, walama aw ta kumafɔta ra. Ni o nana aw pininka, aw ka kan ka min fɔ, Ala yerɛ bɛna o don aw da ra o wagati kelen yerɛ ra.

20Sabu kuma tɛna bɔ aw yerɛ le ra; aw Fa Ala Nin* le bɛna kuma don aw da ra.

21Balema bɛna a balemapɔgɔn mina ka a di, ko o y'a faga; face bɛna a den di, ko o y'a faga; denw bɛna wuri o worobagaw kama ka o faga.

22Bɛɛ bɛna aw kɔninya ne tɔgɔ kosɔn. Nka ni min ka jija ka to lanaya ra fɔ ka taga se a laban ma, o tigi bɛna kisi.

23Ni o nana kɛ aw tɔrɔ ye dugu dɔ ra, aw ye bori ka taga dugu werɛ ra. Can ra ne b'a fɔ aw ye ko sani aw ye Izirayeli* duguw bɛɛ tagama ka ban, Min kɛra Adamaden ye*, o bɛna na."

Yesu ka layiri ta a ta karamɔgɔdenw ye

24"Karamɔgɔden tɛ se ka tɛmɛ a karamɔgɔfa kan. Jɔn fana tɛ se ka tɛmɛ a matigice kan.

25A dan ye karamɔgɔden ye kɛ a karamɔgɔfa ɔgɔn ye. A dan ye jɔn fana ye kɛ a matigice ɔgɔn ye. Ni o k'a fɔ lutigi yerɛ ma ko 'Setana', yala lukɔnɔmɔgɔw ta tɛna juguya ka tɛmɛ lutigi ta kan wa?"

Mɔgɔ ka kan ka siran Ala ɲa

(Luka 12.2-7)

26"O kosɔn aw kana siran o ɲa. Fɛn dogonin si tɛ yi, ni min tɛna yira; gundo si tɛ yi ni min tɛna lɔn.

27Ni ne ka min fɔ aw ye dibi ra, aw ye o fɔ kɛnɛ kan bɛɛ ɲa na. Ni min fɔra da jukɔrɔ ka don aw toro ra, aw ye yɛlɛn bon kunna ka o wangola bɛɛ ye.

28Mɔgɔ minw bɛ mɔgɔ faga, ka farikolo dɔrɔn halaki, ni o tɛ se ka foyi kɛ mɔgɔ nin na, aw kana siran olugu ɲa. Ala min bɛ se ka mɔgɔ nin ni a farikolo bɛɛ bla jahanama kɔnɔ ka a halaki, aw ye siran ale le ɲa.

29Yala aw tɛ kɔnɔnin fla fiyeere tama kelen dɔrɔn le wa? K'a sɔrɔ o kɔnɔnin kelen tɛ ben dugu ma, ni Ala yerɛ ma a latigɛ.

30Aw kɔni, hali aw kunsigiw bɛɛ jateda lɔnnin lo Ala fɛ.

31O ra, aw kana siran fiyewu. Nafa bɛ aw ra ka tɛmɛ hali kɔnɔnin caman kan."

Lanabaga ka kan ka to Yesu kɔ

(Luka 12.8-9)

32"Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka sɔn k'a fɔ mɔgɔw ɲa na ko ale ye ne ta mɔgɔ ye, ne fana bɛna a fɔ ne Fa Ala ɲa na sankolo ra ko o tigi ye ne ta ye.

³³Nka ni mɔgɔ min ma sɔn k'a fɔ mɔgɔw ɲa na ko ale ye ne ta mɔgɔ ye, ne fana tɛna a fɔ ne Fa ɲa na sankolo ra ko o tigi ye ne ta mɔgɔ ye.”

Mɔgɔw bɛna taran Yesu tɔgɔ kosɔn

(Luka 12.51-53; 14.26-27)

³⁴Yesu ko: “Aw kana a miiri ko ne nana ni hɛra le ye dugukolo kan. Ne ma na ni hɛra ye dɛ, ne nana ni kɛrɛkɛmuru le ye.

³⁵Sabu ne nana ka na dence ni a face faran, ka na denmuso ni a bamuso faran, ka na furumusɔ ni a buranmuso faran.

³⁶Mɔgɔ jugu bɛna kɛ a yɛrɛ ta somɔgɔw le ye.

³⁷Nka mɔgɔ o mɔgɔ bɛ a face walama a bamuso kanu ka tɛmɛ ne kan, o tigi tɛ ne ta karamɔgɔdenya ɲa. Mɔgɔ o mɔgɔ fana bɛ a dence walama a denmuso kanu ka tɛmɛ ne kan, o tigi fana tɛ ne ta karamɔgɔdenya ɲa.

³⁸Ni mɔgɔ min ma a ta gbengbenyiri ta, ka tugu ne kɔ, o tigi tɛ ne ta karamɔgɔdenya ɲa.

³⁹Ni mɔgɔ min b'a fɛ k'a nin kunmabɔ, o tigi bɛna bɔnɔ a nin ra; nka ni mɔgɔ min ka bɔnɔ a nin na ne kosɔn, o tigi bɛna a nin sɔrɔ.”

Koɲuman baraji

(Marika 9.41)

⁴⁰Yesu ko: “Ni mɔgɔ min sɔnna aw ma, o tigi sɔnna ne le ma; ni mɔgɔ min fana sɔnna ne ma, o tigi sɔnna ne cibaga le ma.

⁴¹Ni mɔgɔ min sɔnna Ala ta cira dɔ ma ka a minako ɲa a ta ciraya kosɔn, cira bɛ baraji min sɔrɔ, o tigi bɛna o ɲɔgɔn sɔrɔ. Ni mɔgɔ min fana sɔnna Alapasiranbaga ma ka a minako ɲa a ta Alapasiran kosɔn, Alapasiranbaga bɛ baraji min sɔrɔ, o tigi bɛna o baraji ɲɔgɔn sɔrɔ.

⁴²Ni mɔgɔ o mɔgɔ fana ka hali jisuma jifiye ɲa kelen dɔrɔn di ne ta karamɔgɔden dɔ ma a ta karamɔgɔdenya kosɔn, can ra ne b'a fɔ aw ye ko o tigi tɛna fɔn o baraji ra fiyewu.”

Matiyu 11

Yuhana ka a ta karamɔgɔdenw ci Yesu fɛ

(Luka 7.18-35)

¹Ayiwa, Yesu ka o kumaw fɔ a ta karamɔgɔden tan ni fla ye ka ban tuma min na, a bɔra o yɔrɔ ra ka taga mɔgɔw karan, ka o waaju o yɔrɔ duguw ra.

²Ayiwa, Yuhana Batizerikebaga tora kasobon kɔnɔ, ka Yesu ta kokeninw kibaroya mɛn. A ka a ta karamɔgɔdenw ci Yesu fɛ,

³ka taga a ɲininka ko: “Kisibaga* min tun ka kan ka na, ele lo wa, walama an ka kan ka dɔ werɛ le makɔnɔ?”

⁴Yesu ka o jaabi ko: “Aw be kuma minw menna, ani aw be ko minw keto yera, aw ye taga o lakari Yuhana ye,

⁵ko: fiyentow be yeri kera, nabaraw be tagamana k’a ja, kunatow be keneyara, torogberenw be menni kera, mago saninw be kununa ka bo saya ra, Kibaro Diman* be fora fagantanw ye fana.

⁶Ni mago min ma sigiya ne ta ko ra ka lanaya dabra, o tigi ta jana!”

Yesu ka Yuhana Batizerikebaga ko fo

⁷Yuhana Batizerikebaga ta ciradenw sekora ka taga minke, Yesu kumana jama fe Yuhana ko ra. A ko o ma ko: “Aw tun tagara kongo kono minke o, aw tagara bin gbansan le ye fono b’a lamagara wa?

⁸O te de! O tuma aw tagara mun le ye? Aw ka mago do le ye min ka fanijuman songobelen do don wa? Aw yere k’a lon ko minw be fanijuman songobelenw don, olugu be soro masasow le kono.

⁹Ayiwa, aw tagara mun le ye kongo kono sa? Cira do lo wa? Onhon, ne b’a fo aw ye ko cira lo; a ka bon ka teme hali cira kan.

¹⁰Sabu min sebera Kitabu kono ko Ala ko: ‘A fe, ne bena ne ta ciraden ci ka taga i ja fe ka i ta sira laben i ye,’ o ciraden ye Yuhana le ye.

¹¹Can ra ne b’a fo aw ye ko muso si ma den woro folo min ta bonya be Yuhana Batizerikebaga ta bo. O bee n’a ta, Sankolo Masaya* ra, magow bee ra fitini ka bon ni Yuhana ye.

¹²K’a damina Yuhana Batizerikebaga ta wagati ra fo ka na se sisan ma, sankolo Masaya* ko kera fanga ko le ye, minw be jija, olugu le b’a soro.

¹³Ciraw bee, ani cira Musa ta sariya* kitabu, o bee kumana Ala ta Masaya ko ra fo ka na se Yuhana Batizerikebaga ta wagati ma.

¹⁴Ni aw koni b’a fe ka lo a ra, cira Iliya min ko fora ko a bena na tuun, Yuhana le ye o ye.

¹⁵Ni mago min b’a fe ka faamuri ke, o ye jija ka menni ke.”

¹⁶Yesu ko: “Ne be se ka bi magow suma ni jontigiw le ye? Bi magow kera i ko denmisennin minw siginin be toron na kenegbe ra; dow be peren k’a fo o torgonninw ma ko:

¹⁷A fe, anw ka filen fiye aw ye, aw ma don ke! Anw ka sangadonkiriw la aw ye, aw ma kasi!’

¹⁸Sabu Yuhana nana, a tun te domuni panaman ke, a tun te minnifen min; o ko, ko jina le b’a ra.

¹⁹Ayiwa, Min kera Adamaden ye*, ale nana, a be domuni ke, a be minni ke. O ko: 'E, ce nin nogo ka bon kojugu! Dɔrɔminbaga lo, ninsaraminabagaw, ani mɔgo kewalejuguw teri lo.' Nka hakiritigiya min bɔra Ala ra, o be lon mɔgo kewalew le fe."

Yesu ka dugu dɔw mafiyɛnya

(Luka 10.13-15)

²⁰O kɔ, Yesu tun ka kabako caman ke dugu minw kɔnɔ, a ka ke o duguw jaraki ye, sabu o dugumɔgɔw tun ma sɔn ka nimisa.

²¹A ko: "Korazɛnkaw, bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ! Betisayidakaw, bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ! Sabu kabako minw kera aw fe yan, ni o jɔgɔn tun kera Tiri, walama Sidɔn, o dugumɔgɔw tun bɛna nimisa o ta jurumunw na kabini wagatejan, ka bɔrɔfaniw don o yere ra, ka sigi bugurigbe ra.

²²O le kosɔn, ne b'a fɔ aw ye ko kiti lon na, Tirikaw, ani Sidɔnkaw ta kiti belɛn bɛna nɔgɔya ka tɛmɛ aw ta kan.

²³Ayiwa, Kapɛrinahumukaw, aw do? Aw b'a miiri ko aw ta dugu bɛna bonya ka se fɔ sankolo ma wa? Fiyewu! Aw bɛna jigi le ka se fɔ jahanama kɔnɔ; sabu kabako minw kera aw fe, ni o jɔgɔn tun kera Sodɔmu, o dugu tun bɛna to a nɔ ra fɔ ka na se bi ma.

²⁴O le ra ne b'a fɔ aw ye ko kiti lon na, aw ta kiti bɛna gbeleya ka tɛmɛ Sodɔmu ta kan."

Yesu le bɛ laganfiya di mɔgo ma

(Luka 10.21-22)

²⁵O wagati ra Yesu k'a fɔ ko: "Ne Fa Ala, sankolo ni dugukolo Matigi, ne be baraka la i ye, sabu i ka nin kow dogo dunuɲa hakiritigiw, ani a kolɔnbagaw ma, k'a yira denmisenw na.

²⁶Can lo, Ne Fa Ala, ne be i tando, sabu i k'a latige o cogo le ra ka kapa ni i ta numanya ye.

²⁷"Ne Fa ka fɛn bɛɛ labla ne ye. Mɔgo si tɛ Dence lon ni Fa Ala tɛ, mɔgo si fana tɛ Fa Ala lon ni Dence tɛ, ani ni Dence b'a fe k'a yira mɔgo min na.

²⁸"Aw minw segenin lo, ani aw minw desenin lo aw ta doni kɔrɔ, aw ye na ne fe, ne bɛna laganfiya di aw ma.

²⁹Aw ye ne ta zu la aw kan na, k'a to ne ye aw karan, sabu ne sabarinin lo, ne majiginin lo fana; ni o kera, aw nin bɛna laganfiya sɔrɔ.

³⁰Ne ta zu tako ka nɔgɔn, ne ta doni fana ka fiyɛn."

Matiyu 12

Nɛnɛkirilon ta ko

(Marika 2.23-28; Luka 6.1-5)

- ¹Lon dɔ, Yesu tun bɛ tɛmɛna foro dɔ cɛ ma; o lon tun yɛ Nɛnɛkirilon* lɛ yɛ. Kɔngɔ tun bɛ karamɔgɔdenw na; o ka kɛ siman dɔw karikari yɛ ka o kisɛw jimi.
- ²Farisiw ka o yɛ min kɛ, o ko Yesu ma ko: “A fɛ, ko min man kan ka kɛ Nɛnɛkirilon na, i ta karamɔgɔdenw bɛ o lɛ kɛra!”
- ³Yesu ka o jaabi, ko: “Wagati min kɔngɔ tun ka Dawuda ni a tagamaɲɔgɔnw mina, a ka min kɛ aw ma o ko karan wa?”
- ⁴Dawuda ni a tagamaɲɔgɔnw donna Alabatoso kɔnɔ ka sarakaburuw ta ka a jimi, k’a sɔrɔ ale o, a tagamaɲɔgɔnw o, mɔgɔ si tun man kan k’a jimi ni sarakalasebagaw* dɔrɔn tɛ.
- ⁵Aw ma a karan fana sariya ra ko Nɛnɛkirilon na, ko ni sarakalasebagaw ka baara kɛ Alabatosoba kɔnɔ, ko o tɛ jate kojugu yɛ wa?”
- ⁶K’a sɔrɔ dɔ bɛ yan min ka bon ni Alabatosoba yɛ.
- ⁷Ala ko: ‘Aw yɛ hina ɲɔgɔn na, nɛ bɛ o lɛ fɛ ka tɛmɛ saraka kan.’ Ni aw tun ka o kuma kɔrɔ lɔn, aw tun tɛna baga karamɔgɔdenw ma gbansan.
- ⁸Sabu Min kɛra Adamaden yɛ*, Nɛnɛkirilon kuntigiya bɛ o lɛ boro.”

Yesu ka cɛ boro faganin kɛnyɛ

(Marika 3.1-6; Luka 6.6-11)

- ⁹O kɔ, Yesu tagara o yɔrɔ mɔgɔw ta karanso* ra.
- ¹⁰Cɛ dɔ tun bɛ yi, min boro kelen faganin tun lo. O ka Yesu ɲininka ko: “Ka mɔgɔ kɛnyɛ Nɛnɛkirilon* na, yala o daganin lo wa?” O tun bɛ sababu dɔ lɛ ɲinina janko ka Yesu jaraki.
- ¹¹Yesu ka o jaabi ko: “Jɔn lɛ bɛ aw ra yan ko ni sagaden kelenpe b’a fɛ, ni o benna dinga kɔnɔ Nɛnɛkirilon na, ko a tɛ a mina k’a labɔ?”
- ¹²Yala mɔgɔ man fisa ni saga yɛ pewu wa? Ka kɔjuman kɛ Nɛnɛkirilon na, o bennin lo kɔsɛbɛ.”
- ¹³O kɔ, Yesu ko cɛ ma ko: “I boro foni!” A k’a boro foni min kɛ, a boro kɛnyɛra ka kɛ i ko a boro tɔ kelen.
- ¹⁴Farisiw* bɔra ka taga ɲɔgɔn yɛ, janko ka cogo ɲini Yesu fagako ra. Nka Yesu bɔra o ta janfa kɔrɔ ma; a bɔra ka taga.

Cira Ezayi tun ka kuma min fɔ Yesu ko ra

- ¹⁵Yesu tagatɔ, banabagatɔ caman gbanna Yesu kɔ. A ka o bɛɛ kɛnyɛ.
- ¹⁶Nka a k’a fɔ o yɛ k’a gbɛlɛya ko o kana ale ko fɔ mɔgɔw yɛ.
- ¹⁷A ka o fɔ min kɛ, cira Ezayi tun ka kuma min fɔ, o kɛra can yɛ, ko Ala ko:

18”Ne ta baaraden ye nin ye, ne ka ale le panawoloma. Ne ta mɔɔɔ kanunin lo, a ko ka di ne ye haali. Ne bena ne Nin* don a kɔnɔ, a bena siya werew* karan terenninya sira ra.

19A tena sɔsɔri ke ni mɔɔɔ ye, a tena peren, mɔɔɔ tena a perenkan men sira kan yɔrɔ si.

20A tena hali bin karinin tɔ karikari, a tena hali fitina fagatɔ tɔ dufa . A bena to o le kan fɔ ka na terenninya sigi yɔrɔ bɛɛ.

21A tɔɔɔ bena ke siya werɛ mɔɔɔw bɛɛ jigiya ye .”

Yesu ta fanga ma bɔ Setana ra

(Marika 3.22-30; Luka 11.14-23)

22O kɔ, o nana ni jinatɔ dɔ ye Yesu fɛ; o jinatɔ tun ye fiyentɔ ye, ani bobo. Yesu ka a kenɛya; a kumana, ka yeri ke fana.

23Mɔɔɔw kabakoyara fɔ ka o hakiri wuri. O ko: “O tuma Dawuda Mamaden* le tɛ cɛ nin ye wa?”

24Farisiw* ka o men minke, o ko mɔɔɔw ma ko: “Nin cɛ nin tɛ jinaw gbenna ni fen werɛ ye ni Setana ta se bagaya tɛ, jinaw kuntigiba.”

25Yesu tun ka o ta miiriya lɔn; a ko o ma ko: “Ni masaya min o min ta mɔɔɔw ka taran ka jɔɔɔn kerɛ, o masaya bɛ halaki; ni dugu o dugu, walama ni lu o lu ta mɔɔɔw fana ka taran ka jɔɔɔn kerɛ, o dugu, walama o lu tɛ to a nɔ ra.

26Ni Setana bɛ a jɛnjɔɔɔnw gben, a kɛra i n’a fɔ a bɛ a yerɛ le kerɛra. O tuma a ta masaya bɛ se ka to a nɔ ra cogo di?

27Ayiwa, ni aw ko, ko ne bɛ jinaw gbenna jinaw kuntigiba tɔɔɔ le baraka ra, o tuma aw yerɛ ta mɔɔɔw, olugu bɛ o gbenna jɔn tɔɔɔ le baraka ra? Aw yerɛ ta mɔɔɔw le bena o kuma ben aw kan.

28Nka i n’a fɔ ne bɛ jinaw gbenna Ala Nin le baraka ra, o b’a yira ko Ala ta Masaya* nana se fɔ aw ma.

29Mɔɔɔ bɛ se ka taga don cɛ barakaman dɔ ta so kɔnɔ ten ko i bɛ a ta fenw sonya, ni i ma se ka a yerɛ mina ka a siri fɔlɔ wa? Ni i sera ka a mina ka a siri, o tuma i bɛ se ka a ta fenw cɛ.

30Ayiwa, mɔɔɔ min tɛ ne fɛ, o tigi ye ne jugu le ye. Min tɛ ne demena ka a lajɛn, o tigi bɛ a yerɛgera le.

31O le kosɔn ne b’a fɔ aw ye ko: ‘Jurumun suguya bɛɛ, ani kumajugu suguya bɛɛ bɛ se ka yafa mɔɔɔw ma. Nka ka kumajugu fɔ Nin Saninman* ma, o jurumun tɛ yafa fiyewu.’

32Min kera Adamaden ye*, ni mɔgɔ o mɔgɔ ka kumajugu fɔ o ma, o tigi bɛna o jurumun yafa sɔrɔ; nka ni mɔgɔ o mɔgɔ ka kumajugu fɔ Nin Saninman ma, o jurumun tɛ yafa dunuɓa ra yan, a tɛ yafa lahara fana.”

Yiri bɛ lon a den fɛ

(Luka 6.43-45)

33”Ayiwa, aw y’a fɔ ko yiri ka ni, o tuma a den fana ka ni, walama aw y’a fɔ ko yiri man ni, o tuma a den fana man ni; sabu yiri bɛ lon a den le fɛ.

34Aw fɔnfɔnninw! Ka juguya to aw kɔnɔ, aw bɛ se ka kumaɓuman fɔ cogo di? Mɔgɔ jusu fanin bɛ min na, a da bɛ o le fɔ.

35Mɔgɔ jusuɓuman bɛ koɓuman le bɔ a jusu ra k’a kɛ, nka mɔgɔ jusujugu bɛ kojugu le bɔ a jusu ra k’a kɛ.

36Ne b’a fɔ aw ye ko kiti lon na, mɔgɔw ka kumakolon o kumakolon bɔ o da ra, o bɛna taga o bɛɛ naƙa Ala na.

37I darakuma le kosɔn i bɛna jo sɔrɔ, i darakuma le fana kosɔn i bɛna jaraki.”

Farisiw ko Yesu ye tagamasiyen dɔ kɛ

(Marika 8.11-12; Luka 11.29-32)

38Ayiwa, sariya karamɔgɔw* ni Farisi* dɔw k’a fɔ Yesu ye ko: “An karamɔgɔ, an b’a fɛ i ye tagamasiyen dɔ kɛ an na.”

39Yesu ka o jaabi ko: “Bi mɔgɔjuguw, Ala kanblabagaw ko o b’a fɛ ka tagamasiyen dɔ le ye. Tagamasiyen wɛrɛ tena kɛ o ye ni cira Yunusu ta tagamasiyen tɛ!

40Cira Yunusu ka tere saba ni su saba kɛ jɛgɛba kɔnɔ cogo min na, Min kera Adamaden ye*, o fana bɛna tere saba ni su saba le kɛ kaburu ra.

41Kiti lon na, Ninivekaw bɛna wuri ka aw bi mɔgɔw jaraki, sabu cira Yunusu ka olugu waaju minke, o nimisara; o bɛna aw jaraki, sabu mɔgɔ dɔ bɛ yan bi min ka bon ni cira Yunusu ye, nka o bɛɛ n’a ta, aw ma nimisa.

42Kiti lon na, Seba jamana masamusu fana bɛna wuri ka bi mɔgɔw jaraki, sabu ale bɔra fɔ dunuɓa kun dɔ ra ka na masace Sulemani ta hakiritigiyakumaw lamɛn. A bɛna bi mɔgɔw jaraki sabu mɔgɔ dɔ bɛ yan min ka bon ni masace Sulemani ye, nka aw tɛ o lamɛna.”

(Luka 11.24-26)

43Yesu ko: “Ni jina bɔra mɔgɔ dɔ ra, o jina bɛ taga yaalayaala kongo kɔnɔ ka laganfiyayɔrɔ jini, nka a tɛ laganfiyayɔrɔ sɔrɔ.

44A b’a fɔ o le ra ko: ‘Ne bɛna seko ka taga ne bɔyɔrɔkɔrɔ ra.’ A bɛ seko o tigi fɛ, ka taga a sɔrɔ ko o tigi jusukun lakolon lo, i ko bon min kɔnɔ flanna k’a gbɛ, k’a labɛn ka na.

⁴⁵O tuma a be taga jina wolonfla were jini ka na, minw ka jugu ni ale yere ye; olugu bena don o jinatokoro ra tuun ka to yi. A laban, o tigi cogo be juguya ka teme a cogokoro kan. Ayiwa, bi magojuguw ta bena ke ten le.”

Yesu be mago minw jate a somogow ye

(Marika 3.31-35; Luka 8.19-21)

⁴⁶Ayiwa, ka Yesu to kuma ra jama fe, a bamuso ni a balemaw nana ka na lo kene ma, ko o b'a fe ka kuma ni a ye.

⁴⁷Do ka o kuma lase Yesu ma ko: “I bamuso ni i balemaw lonin be kene ma, o ko o b'a fe ka kuma ni i ye.”

⁴⁸Yesu ko o tigi ma ko: “Jon le ye ne bamuso ye, jon le ye ne balemaw ye?”

⁴⁹A ka a boro sin a ta karamogodenw ma, k'a fo ko: “Ninnugu le ye ne bamuso ni ne balemaw ye.

⁵⁰Ne Fa min be sankolo ra, mago o mago be ale sago ke, o tigi le ye ne balemace, ani ne dogomuso, ani ne bamuso ye.”

Matiyu 13

Simankisew ta talen

(Marika 4.1-9; Luka 8.4-8)

¹O lon yere ra, Yesu bora bon koro ka taga sigi bada ra.

²Jama caman nana lajen a koro, fo a ma ja a donna ka sigi kurun do koro ji kan. Jama tora bada ra.

³A ka kuma caman fo o ye ni talenw ye. A ko: “Senekabaga do le bora ka taga siman seri a ta foro ra.

⁴A seririketo, simankise dow benbenna sirada ra; korow nana o bee kunukunu.

⁵Simankise dow benbenna farayoro ra; o yoro bogomugu tun man ca. O siman falenna joona joona, sabu o ma don dugukolo ra ka se yorojan.

⁶O koson tere nana bo minke, o bee jajara, sabu o liliw ma tagayoro soro dugukolo jukoro.

⁷Simankise dow benbenna naniw ce ra; naniw wurira ka o datugu.

⁸Ayiwa, simankise dow benbenna dugukolonuman na. Olugu denna; dow ka den keme ke, dow biworo, dow bisaba.”

⁹Yesu ko: “Ni mago min b'a fe ka nin kow faamu, o ye jija ka nin kumaw lamen.”

Yesu ka talenw lakun fo

(Marika 4.10-12; Luka 8.9-10)

¹⁰Karamogodenw gbarara Yesu ra k'a pininka ko: “Mun koson i be kuma ke talenw le ye k'a fo o ye?”

11Yesu ko o jaabi ko: “Sankolo Masaya* gundow lɔnniya dira aw le ma, nka a ma di olugu ma.

12Sabu dɔ bɛ min fɛ ka ban, dɔ wɛrɛ bɛna di o tigi le ma, k’a ta caya; nka dɔ tɛ min fɛ, hali fitini min b’a fɛ, o bɛna bɔsi a ra.

13O le kosɔn, ne bɛ kuma o fɛ ni talenw ye, sabu olugu b’a flɛ, nka o tɛ a ye; o bɛ o toro malɔ, nka o tɛ a mɛn, o tɛ a faamu fana.

14O cogo ra cira Ezayi tun ka kuma min fɔ o ta ko ra, o kɛra can ye, ko: ‘Aw bɛna menni kɛ, nka aw tɛna faamuri kɛ; aw bɛna flɛri kɛ, nka aw tɛna foyi ye.

15Sabu nin jamana mɔgɔw ka o jusukun gbɛlɛya. O ka o torow datugu, ka o jaw datugu, janko o ja kana yeri kɛ, o toro kana menni kɛ, o jusukun fana kana faamuri kɛ; sabu o t’a fɛ ka yɛlɛma ka na ne fɛ, janko ne ye o kisi.’ “

16Yesu ko a ta karamɔgɔdenw ma ko: “Aw kɔni, aw ta jaɲa, sabu aw jaw bɛ yeri kɛ, aw toro fana bɛ menni kɛ.

17Can ra ne b’a fɔ aw ye ko aw bɛ min yera bi, cira caman ni Alapasiranbaga caman tun b’a fɛ ka o ye, nka o m’a ye; aw bɛ min menna, o tun b’a fɛ ka o mɛn, nka o m’a mɛn.”

Yesu ka simankisɛw ta talen kɔrɔ fɔ

(Marika 4.13-20; Luka 8.11-15)

18”Ayiwa, aw ye simankisɛ ta talen kɔrɔ lamɛn:

19Mɔgɔ dɔ bɛ Ala ta Masaya* kumaw lamɛn, nka a tɛ a faamu; o kuma min fɔra a ye, Setana bɛ na ka na o bɔ a jusukun na: o tigi le bɛ i ko simankisɛ minw benbenna sirada ra.

20Simankisɛ minw benbenna farayɔrɔ ra, o kɔrɔ ye mɔgɔ min bɛ Ala ta Kuma lamɛn, ka sɔn a ma joona joona ni ninsɔndiya ye;

21nka o kuma tɛ liliɲ don ka taga yɔrɔjan o tigi kɔnɔ. A ta miiriya yɛlɛma ka di. O kosɔn ni sɛgɛ sera a ma, walama ni mɔgɔw ka a tɔrɔrɔ Ala ta Kuma kosɔn, o bɛ kɛ sababu ye ka a kunnacɛn o yɔrɔnin bɛɛ.

22Simankisɛ minw benbenna ɲaniw cɛ ra, o kɔrɔ ye mɔgɔ min bɛ kuma mɛn, nka dunuɲa ta kow hami, ani naforo jarabi bɛ a sɔrɔ, ka kɛ sababu ye ka o kuma degu, a tɛ foyi ja.

23Simankisɛ minw benbenna dugukoloɲuman na, o kɔrɔ ye mɔgɔ min bɛ Ala ta Kuma lamɛn, ka a faamu. A bɛ i ko siman min bɛ den; dɔ bɛ den kɛmɛ kɛ, dɔ biwɔrɔ, dɔ bisaba.”

Binjugu ta talen

24Yesu ka talen dɔ wɛrɛ la tuun; a ko: “Sankolo Masaya* bɛ i n’a fɔ sɛnɛkɛbaga dɔ ta ko: a ka simanɲuman seri a ta foro ra.

²⁵Nka su fe, ka mɔgɔw to sunɔgɔ ra, a jugu tagara binjugu dɔ kisew seri siman ce ra, ka taga.

²⁶Ayiwa, siman nana falen tuma min na, ka wuri, ka den, binjugu fana falenna.

²⁷Forotigi ta baaradenw nana a fɔ o matigice ye ko: ‘An matigice, o tuma i tun ma simanɗuman le seri i ta foro ra wa? Binjugu bɔra min, ka na wuri a ce ra?’

²⁸O matigice ka o jaabi, ko: ‘Ne jugu dɔ le ka o baara ke.’ Baaradenw ko a ma ko: ‘I t’a to an ye taga o bɔnbɔn wa?’

²⁹O matigice ko: ‘Ɔn-ɔn, aw y’a to yi; binjuguw bɔntɔ aw kana na siman fana bɔnbɔn ni a ye.

³⁰Aw ye o bæe to o ye wuri ɗɔgɔn fe yi fɔ ka taga simantigewagati se. Ni simantigewagati sera, ne bɛna a fɔ simantigebagaw ye ko: Aw ye binjugu bɔn fɔlɔ, ka a siri, ka a jeni. O kɔ, aw be siman tige ka a ladon bondo kɔntɔ.’ “

Ala ta Masaya be damina fitini le

(Marika 4.30-32; Luka 13.18-19)

³¹Yesu ka talen dɔ wɛɛ la mɔgɔw ye tuun; a ko: “Sankolo Masaya* be i n’a fɔ mutaridi kise. Ce dɔ ka o kise ta ka taga a dan a ta foro ra.

³²O kise le ka dɔgɔ ka tɛmɛ yiri tɔw bæe kise kan; nka a nana falen minke, a wurira ka ke yiri ye, ka bonya ka tɛmɛ foro yiri tɔw bæe kan, fɔ kɔntɔw bɛna o ta ɗagaw la a yiriborow ra.”

(Luka 13.20-21)

³³A ka talen dɔ wɛɛ fɔ tuun. A ko: “Sankolo Masaya* be i ko burufunufen. Ni muso ka burufunufen dɔɔnin ke mugu caman na, a be mugu bæe wuri ka a funu.”

(Marika 4.33-34)

³⁴Yesu ka o kumaw bæe fɔ mɔgɔw ye ni talenw le ye. A ma kuma o fe cogo wɛɛ ra ni talenw te.

³⁵O cogo ra Ala ta cira ka kuma min fɔ, o kɛra can ye, ko Ala ko: “Ne bɛna ne da yeɛ le ka talenw le fɔ; ko minw dogonin be kabini dunuɗa danwagati, ne bɛna o fɔ.”

Yesu ka binjugu ta talen kɔrɔ fɔ

³⁶O kɔ, Yesu bɔra jama kɔrɔ ka taga don bon kɔntɔ. A ta karamɔgɔdenw gbarara a ra, k’a fɔ a ye ko: “Binjugu min wurira foro kɔntɔ, o talen kɔrɔ fɔ an ye.”

³⁷Yesu ka o jaabi ko: “Min kɛra Adamaden ye, o le be simankiseɗuman seri.

³⁸Foro, o ye dunuɗa ye; simankiseɗuman, o ye Ala ta Masaya* mɔgɔw ye; binjuguw, o ye Setana ta mɔgɔw ye.

³⁹Jugu min ka binjugu kisew seri, o ye Setana ye; simantigewagati, o ye dunuɗa laban ye; simantigebagaw, o ye meɛkew ye.

⁴⁰Binjugu be bɔn ka a firi tasuma ra cogo min na, dunuɓa laban na, a bɛna ke ten le.

⁴¹Min kera Adamaden ye*, ale bɛna a ta melekew ci ka na mɔgɔlafiribagaw, ani kojugukebagaw bɛɛ sama ka o labɔ a ta Masaya ra,

⁴²ka o firi tasumaba ce ma; kasi ni pinjimi le bɛna ke o yɔrɔ ra.

⁴³Nka mɔgɔ terenninw, olugu bɛna manamana i ko tere, o Fa Ala ta Masaya ra. Min b'a fe ka faamuri ke, o ye jija ka mɛnni ke.”

Ala ta Masaya nafa le ka bon

⁴⁴Yesu ko: “Sankolo Masaya* be i n'a fɔ naforo min tun dogonin be foro dɔ kɔnɔ. Ce min tagara bɔ a kan, ale ka a lalaga ka a dogo a nɔ ra yi. A jusu diyaninba tagara a borofɛnw bɛɛ fiyeere ka na foro yere san kunkelen.

⁴⁵”Sankolo Masaya be i n'a fɔ jagokebaga min tun be lulu pumanmanw pinina.

⁴⁶A nana lulu songɔba dɔ ye lon dɔ, a tagara a borofɛnw bɛɛ fiyeere ka na o lulu san.

⁴⁷”Sankolo Masaya be i n'a fɔ jɔ min firira ji ra. A be jege suguya bɛɛ mina.

⁴⁸Ni a fara jege ra, o b'a sama ka na ni a ye jida ra kene ma. Jegeminabagaw be sigi ka jegew woloma. Minw ka pi, o be olugu bla minan kɔnɔ. Minw man pi, o be olugu firi.

⁴⁹Dunuɓa laban na a bɛna ke ten le. Melekew bɛna mɔgɔjuguw woloma ka bɔ mɔgɔpumanw na,

⁵⁰ka o firi tasumaba ra. Kasi ni pinjimi le bɛna ke o yɔrɔ ra.”

⁵¹Ayiwa, Yesu ka karamɔgɔdenw pininka; a ko: “Aw ka nin kumaw faamu wa?” O ko: “Ɔnhɔn.”

⁵²A k'a fɔ o ye ko: “Ayiwa, ni sariya karamɔgɔ* min ka sɔn sankolo Masaya ma, ka karan a ra, o be lɔnniyakura sɔrɔ ka fara lɔnniyakɔrɔ kan. A be i n'a fɔ lutigi min be fen kɔrɔ ni fenkura sɔrɔ a ta naforo ra.”

Nazarɛtikaw banna Yesu ra

(Marika 6.1-6; Luka 4.16-30)

⁵³Ayiwa, Yesu ka o talenw fɔ ka ban minke, a bɔra o yɔrɔ ra.

⁵⁴A tagara a lamɔdugu ra. A tagara mɔgɔw karan o ta karanso* kɔnɔ. A ta karan tun ka mɔgɔw kɔnɔnɔban fɔ o ka ke a fɔ ye ko: “A ka nin hakiritigiya ni nin kabakow sebagaya sɔrɔ min?”

⁵⁵Yirilesebagaya dence le te wa? A bamuso tɔgɔ le te Mariyamu ye wa? Yakuba ni Yusufu ni Simɔn ni Zude, olugu le te a dɔgɔcew ye wa?

⁵⁶Yala a dɔgɔmusow bɛɛ te an fe yan wa! O tuma ale bɔra ni nin kow bɛɛ ye min?”

⁵⁷O kow kera sababu ye ka o bæ kunnacɛn, o ma la Yesu ra. Yesu k'a fɔ o ye ko: "Cira tɛ dɔgɔya yɔrɔ si, ni a yɛrɛ ta dugu tɛ, ani a yɛrɛ ta so."

⁵⁸Yesu ma kabako caman kɛ o yɔrɔ ra, o mɔgɔw ta lanabariya kosɔn.

Matiyu 14

Yuhana Batizerikɛbaga fagacogo

(Marika 6.14-29; Luka 9.7-9)

¹Ayiwa, o wagati ra, jamanatigi Herodi* nana Yesu ko mɛn.

²A ko a ta baaradenw ma ko: "Yuhana Batizerikɛbaga lo! A kununa ka bɔ saya ra le! O le kosɔn se bagaya b'a fɛ ka kabakow kɛ."

³Ayiwa, Herodi tun ka Yuhana mina ka a siri ka a bla kaso ra. O tun kera a balemace Filipe ta muso Herodiyadi le kosɔn.

⁴Sabu Yuhana tun k'a fɔ Herodi ye ko: "A bɛnnin tɛ ko i ye nin muso furu."

⁵Herodi tun b'a fɛ ka Yuhana faga. Nka a tun bɛ siranna jama ja, sabu mɔgɔw tun bɛ Yuhana jatera Ala ta cira le ye.

⁶Ayiwa, Herodi worolon kunbɛn nana se; ka o to o janagbɛ ra, Herodiyadi denmuso ka dɔn kɛ mɔgɔw ye; a ko diyara Herodi ye,

⁷fɔ a karira sungurunin ye ko ni a ka fɛn o fɛn daari ale fɛ, ale bɛna o di a ma.

⁸Sungurunin bamuso k'a kɔnɔnɔsu; sungurunin ko masace ma ko: "Yuhana Batizerikɛbaga kunkolo bla minan dɔ kɔnɔ, k'a di ne ma yan sisan!"

⁹O kuma ka masace janasisi; nka a karira minke sungurunin ye jama bæ ja na, a ko, ko o ye a di a ma.

¹⁰A ka mɔgɔ dɔ ci ka taga Yuhana kunkolo tige kasobon kɔnɔ.

¹¹O ka a kunkolo bla minan dɔ kɔnɔ ka na a di sungurunin ma; a tagara a di a bamuso ma.

¹²Yuhana ta karamɔgɔdenw nana a su ta ka taga a sutara. O tagara o kibaroya fɔ Yesu ye.

Yesu ka domuni di jama ma

(Marika 6.30-44; Luka 9.10-17; Yuhana 6.1-14)

¹³Yesu ka o kibaroya mɛn minke, a bɔra o yɔrɔ ra ka don kurun dɔ kɔnɔ ka ji tige, ka taga yɔrɔ dɔ ra kongɔ kɔnɔ a danna. Mɔgɔw nana o lɔn minke, o bɔra o ta duguw kɔnɔ ka tugu a kɔ o sen na.

¹⁴Yesu bɔra kurun kɔnɔ minke, a ka jamaba ye; o hina donna a ra. Banabagato minw tun bɛ o cɛ ra, a ka olugu kenɛya.

¹⁵Wulada nana se minke, karamogodenw gbarara a ra, k'a fo a ye ko: "A fe, an be kongo le kono yan, wagati fana janfara. Jama labla, o ye taga kerfeduguw ra ka taga domuni san."

¹⁶Yesu ka o jaabi, ko: "O man kan ka taga yoro were ra. Aw yere ye domuni di o ma!"

¹⁷Karamogodenw ko Yesu ma ko: "Burukun looru ni jegeden fla doron le be an fe."

¹⁸Yesu ko: "Aw ye na ni o ye yan."

¹⁹A ko mogow ye sigi dugu ma binmisenw kan. A ka burukun looru ni jegeden fla ta ka a na korota san fe ka baraka la Ala ye. O ko, a ka buru tigetige k'a di karamogodenw ma; olugu k'a tarantaran jama ra.

²⁰Mogow bee ka domuni ke fo ka fa. O ko, burukunkurunw ni jenge to minw tora, o ka segi tan ni fla fa ni o ye.

²¹Mogow minw tun ka o domuni ke, olugu ra cew tun be mogow waga looru bo; musow ni denmisenw ma jate.

Yesu tagamana ji kan

(Marika 6.45-52; Yuhana 6.15-21)

²²O ko, Yesu ka karamogodenw jagboya ko o ye kurun ta ka ba tige, ka bla ale na, sani ale ye jama labla.

²³Yesu ka jama labla minke, a yelenna kuru kan ka Ala daari a kelen na. A kelen tora yi fo ka na su ko.

²⁴O y'a soro karamogodenw ta kurun yoro tun janyara bada ra ka ban. Fono nana ke o kunben ye; jikuruw ka ke o ta kurun fifafifa ye.

²⁵Su dugutarama fe, Yesu tagamana ji kan ka taga o no fe.

²⁶Karamogodenw nana Yesu tagamato ye ka na ji kan minke, o ja tigera; o ko, ko su do ja lo. O siranna, fo o ka ke kule ci ye.

²⁷O yoronin bee, Yesu ko: "Aw ye aw hakiri sigi, ne lo! Aw kana siran!"

²⁸Piyeri ko Yesu ma ko: "Matigi, ni ele lo, a fo ne ye tagama ji kan ka taga i no fe."

²⁹Yesu ko: "Na!" Piyeri bora kurun kono ka ke tagama ye ji kan ka taga Yesu fe.

³⁰Nka Piyeri nana a ye ko fono be bonyara minke, a siranna. A nana ke jigi ye ji jukoro minke, a perenna ko: "Matigi, ne kisi!"

³¹O yoronin kelen bee Yesu k'a mina, k'a fo a ye ko: "I ta lanaya le ka dogo. Mun na i sigiyara?"

³²O donna kurun kono. Fono lora.

³³Mɔgɔ tɔ minw tun bɛ kurun kɔnɔ, olugu bɛɛ ka o kinbiri gban Yesu kɔrɔ; o ko: “Can ra, Den min bɔra Ala ra*, ele lo.”

Yesu ka banabagatɔw kenɛya Zenesarɛti mara ra

(Marika 6.53-56)

³⁴Yesu ni a ta karamɔgɔdenw ka ba tige; o tagara se Zenesarɛtikaw ta mara ra.

³⁵O yɔrɔ mɔgɔw ka Yesu ye minke, o ka a lɔn. O ka o kibaro lase yɔrɔw bɛɛ ra. Mɔgɔw nana ni banabagatɔw bɛɛ ye.

³⁶Mɔgɔw tun b’a daarira ko a ye sabari k’a to olugu ye maga a ta derege dagbolo dama ra. Min o min magara a ra, o bɛɛ kenɛyara.

Matiyu 15

Farisiw ni sariya karamɔgɔw ta landakow

(Marika 7.1-13)

¹Ayiwa, Farisiw* ni sariya karamɔgɔ* dɔw bɔra Zeruzalemu ka na Yesu fɛ, ka na a nininka ko:

²”Mun kosɔn i ta karamɔgɔdenw bɛ an bɛmaw ta landaw cɛnna? O tɛ o tɛgɛ ko ka sɔrɔ ka domuni ke!”

³Yesu ka o jaabi ko: “Aw do? Mun na aw fana bɛ aw ta landaw ta ka Ala ta sariya* cɛn?”

⁴Ala ko: ‘I fa ni i ba bonya,’ ko: ‘Ni mɔgɔ min ka kumajugu fɔ a face walama a bamuso ma, o tigi ka kan ka faga.’

⁵Nka aw ko, ko ni mɔgɔ min k’a fɔ a face walama a bamuso ye ko a tun b’a fɛ ka fɛn min di a ma, ko a ka o di Ala ma saraka ye, ko o tuma jagboya tɛ tuun ko o tigi ye fɛn di a face walama a bamuso ma.

⁶Ayiwa, o cogo ra, aw ka Ala ta Kuma ke fɛngbansan ye, ka aw ta landakow le ta.

⁷Aw flankafuw, cira Ezayi ka kuma min fɔ aw ta ko ra, o bɛnna kosebɛ, ko Ala ko:

⁸”Nin mɔgɔw kɔni b’a fɔ o da ra le ko o bɛ ne bonya, k’a sɔrɔ o jusukun yɔrɔ ka jan ne ra!”

⁹O bɛ ne batora gbansan le, sabu o bɛ adamadenw ta landa sigininw le ta ka mɔgɔw karan o ra.’ “

Fɛn minw bɛ se ka mɔgɔ lanɔgɔ

(Marika 7.14-23)

¹⁰O kɔ, Yesu ka jama wele k’a fɔ o ye ko: “Aw ye aw toro malɔ ka nin faamu kosebɛ.

¹¹Fɛn min bɛ don mɔgɔ da ra, o tɛ mɔgɔ lanɔgɔ; nka min bɛ bɔ a da ra, o le bɛ a lanɔgɔ.”

12Yesu ka o kuma fɔ minke, a ta karamɔɔɔdenw gbarara a ra; o ko a ma ko: “I m’a lɔn ko i ta kuma digira Farisiw* ra wa?”

13Yesu ko: “Ne Fa min be sankolo ra, ni ale yere ma yiri o yiri turu, o bee bena bon ka bo yi le.”

14A ko: “Aw ye Farisiw to yi. Fiyentɔw lo; olugu yere le fana ye ɲɔɔɔn ta bereminabagaw ye. Ni fiyentɔ do ka do were ta bere mina, o fla bee le bena ben dinga kɔnɔ.”

15Piyeri ko Yesu ma ko: “O kuma kɔrɔ fɔ an ye.”

16Yesu ko: “O tuma hakiri te aw fana fe wa?”

17Aw m’a lɔn ko domunifen o domunifen be don mɔɔɔ da ra, o be taga a kɔnɔbara le ra wa, o ko o tigi be taga so ko, ka o fenw labɔ wa?

18Nka kuma minw be bo mɔɔɔ da ra, o be bo a jusukun le ra; o le be mɔɔɔ lanɔɔɔ.

19Miiriyajuguw be bo mɔɔɔ jusukun le ra; o le be mɔɔɔ bla mɔɔɔfaga ra, ani jeneya, ani jatɔya, ani sonyari, ani faninya seereyaw, ani tɔɔɔɔɔɔɔri.

20O kow le be mɔɔɔ lanɔɔɔ; nka ka domuni ke ni i tegekobari ye, o te mɔɔɔ lanɔɔɔ.”

Siya were muso min tun lara Yesu ra

(Marika 7.24-30)

21Yesu bɔra o yɔrɔ ra, ka taga Tiri ni Sidɔn mara ra.

22Ayiwa, Kanaanakamusu do tun siginin be o mara ra; ale nana Yesu fe ka na kule, ko: “Matigi, Dawuda Mamaden*, sabari ka ɲa ne ma. Jina do be ne denmuso tɔɔɔɔra kosebe!”

23Nka Yesu ma foyi fɔ. A ta karamɔɔɔdenw gbarara a ra, k’a fɔ a ye ko: “I te muso labla wa? A fe, a be kulera an ko cogo min na!”

24Yesu ko: “Ala ka ne ci Izirayelimɔɔɔw dɔrɔn le fe, minw be i ko saga tununinw.”

25Nka muso nana a kinbiri gban Yesu kɔrɔ, k’a fɔ a ye ko: “Matigi, na ne demɛ.”

26Yesu k’a jaabi ko: “Ka denmisenw ta domuni ta ka o firi wurudenninw kɔrɔ, o man ɲi.”

27Muso ko: “Matigi, o ye can ye, nka lutigi domuniketo, domuni murumuru minw be benben, wurudenninw be o domu de!”

28A ka o fɔ minke, Yesu ko: “E, muso, i ta lanaya ka bon. I ka min ɲini, o ye ke i ye.” O yɔrɔnin bee ra, muso ta den keneyara.

Yesu ka banabagato caman keneya

²⁹Yesu bɔra o yɔrɔ ra, ka na Galile ba kɛrɛfeyɔrɔw ra. A sera yɔrɔ dɔ ra, a yelenna kuru dɔ kan ka sigi.

³⁰Jamaba nana a fɛ ni nabaraw ye, ani fiyentɔw, ani senkelenw, ani bobow, ani banabagatɔ suguya caman wɛrɛ. O nana olugu bɛɛ bla Yesu kɔrɔ; a ka o bɛɛ kɛnɛya.

³¹Jama k'a ye minke ko bobow kumana, senkelenw tagamana, nabaraw be tagamana, fiyentɔw na yelera, o bɛɛ jusu diyara. O ka Izirayeli* ta Ala tando.

Yesu ka domuni di jama caman ma

(Marika 8.1-10)

³²Yesu k'a ta karamɔgɔdenw wele k'a fɔ o ye ko: "Nin jama hina be ne ra dɛ! Nin ye o tere saba ye ne kɔrɔ yan, foyi tɛ o boro k'a domu. Ne t'a fɛ ka o kɔngɔtɔ bla ka taga, ni o tɛ, o baraka bɛna ban sira cɛ."

³³Karamɔgɔdenw ka Yesu jaabi ko: "An bɛna buru sɔrɔ min kongokolon kɔnɔ yan, janko nin jamaba ye domuni kɛ ka fa?"

³⁴Yesu ko o ma ko: "Burukun jori le be aw fɛ yan?" O ko: "Burukun wolonfla, ani jɛgɛden fitini dama dama."

³⁵Yesu ko mɔgɔw ye sigi dugu ma.

³⁶O kɔ, a ka o burukun wolonfla ni jɛgɛw ta, ka baraka la Ala ye, ka o tigɛtigɛ, ka o di a ta karamɔgɔdenw ma; karamɔgɔdenw k'a tarantaran jama ra.

³⁷Jama bɛɛ ka domuni kɛ fɔ ka fa. Burukunkurun ni jɛgɛ tɔ min tora, o ka o cɛ ka segi wolonfla fa.

³⁸Mɔgɔ minw tun ka domuni kɛ, o ra cɛw tun ye cɛ waga naani; musow ni denmisenw ma jate.

³⁹O kɔ, Yesu ka jama labla, ka don kurun dɔ kɔnɔ ka taga Magadankaw ta mara ra.

Matiyu 16

Farisiw ni Sadusiw ko Yesu ye tagamasiyɛn dɔ yira olugu ra

(Marika 8.11-13; Luka 12.54-56)

¹Ayiwa, Farisiw* ni Sadusi* dɔw nana Yesu fɛ; o tun b'a fɛ ka Yesu kɔrɔbɔ le. O ko Yesu ma ko a ye tagamasiyɛn dɔ kɛ ka a yira olugu ra, min b'a yira ko a bɔra Ala ra.

²Yesu ka o jaabi ko: "Ni wulada sera, ni aw ka sankolo na wulennin ye, aw b'a fɔ ko sanji tɛ ben.

³Sɔgɔmada fɛ ni aw ka san na finnin ye, aw b'a fɔ ko sanji be ben bi, sabu san na finna. Ayiwa, ni aw be sankolo na cogoya ye k'a lɔn, mun na aw tɛ se ka nin wagati ta kow tagamasiyɛnw faranfasi ka o lɔn fana?

⁴Bi mɔgɔjuguw, Ala kanblabagaw ko o b'a fe ka tagamasiyen do le ye. Tagamasiyen were tena ke o ye ni cira Yunusu ta tagamasiyen te!" Yesu ka o fo minke, a bɔra o kɔro ka taga.

Farisiw ni Sadusiw ta burufunufen

(Marika 8.14-21)

⁵Ayiwa, Yesu ta karamɔgɔdenw tagato ba ko, o tun jinana o ma buru ta.

⁶Ayiwa, Yesu nana a fo o ye ko: "Aw ye aw yere kɔro si Farisiw* ni Sadusiw* ta burufunufen na de!"

⁷Karamɔgɔdenw ka ke a fo ye jɔgɔn ye ko: "An ma buru ta minke, o kosɔn a be nin kuma fɔra!"

⁸Yesu tun ka o ta miiriya lon minke, a ko: "Aw ta lanaya ka dogo de! Mun kosɔn aw b'a miirira ko aw ma buru ta minke, ko o kosɔn ne ka nin kuma fo?"

⁹Wagati min ne ka burukun looru di mɔgɔ waga looru ma, o k'a domu ka fa, mɔgɔw fanin ko aw ka segi ja dama min ce buru to ra, aw hakiri te o ra wa? Aw ma o faamu wa?

¹⁰Ani ne ka burukun wolonfla di mɔgɔ waga naani ma minke, aw ka segi ja dama min sɔro buru to ra, aw hakiri te o fana ra wa?

¹¹Ne ko minke ko aw ye aw yere kɔro si Farisiw, ani Sadusiw ta burufunufen na, mun na aw te a faamu ko buru min be domu, ko ne te o le ma?"

¹²O yoro ra karamɔgɔdenw ka soro k'a faamu ko a tun te burufunufen yere le ma, nka a tun b'a fe k'a fo ko o ye o yere kɔro si Farisiw* ni Sadusiw* ta karan le ra.

Piyeri ko Yesu le ye Kisibaga ye

(Marika 8.27-30; Luka 9.18-21)

¹³Yesu tagara se Sezare Filipi mara ra minke, a ka a ta karamɔgɔdenw jininka ko: "Mɔgɔw be ne jatera jontigi le ye de, ne Min kera Adamaden ye*?"

¹⁴Karamɔgɔdenw ko: "Dow ko i ye Yuhana Batizerikebaga le ye, dow ko i ye cira Iliya le ye, dow ko i ye cira Yeremi le ye, walama cira do were."

¹⁵Yesu ko o ma ko: "Aw do? Aw ta miiriya ra ne ye jontigi le ye?"

¹⁶Simɔn Piyeri k'a jaabi ko: "Ele le ye Kisibaga* ye, Ala ka min panawoloma, ani Den* min bora Ala panaman na."

¹⁷Yesu k'a jaabi, ko: "Yunusu dence Simɔn, ele ta pana, sabu i ka min fo, o ma bo adamaden na; ne Fa min be sankolo ra, a bora ale le ra.

¹⁸Ne fana b'a fo ko ele ye Piyeri ye; ne bena ne ta lanabagaw ta jenkuru* lo kabakuru min kan, ele le ye o kabakuru ye. Setana ni a ta se bagaya tena se soro o jenkuru kan.

¹⁹Ne bɛna sankolo Masaya* lakilew di i ma. Ni i ka fɛn o fɛn siri dugukolo kan yan, o bɛna siri sankolo ra; ni i fana ka fɛn o fɛn foni dugukolo kan yan, o bɛna foni sankolo ra fana.”

²⁰Yesu k’a fɔ karamɔɔɔdenw ye k’a gbɛlɛya ko o kana a fɔ mɔɔɔ si ye ko ale le ye Kisibaga ye.

Yesu ta saya ni a kunuko

(Marika 8.31–9.1; Luka 9.22)

²¹Ayiwa, k’a ta o wagati ra, Yesu ka kɛ a yira ye a ta karamɔɔɔdenw na, ko jagboya lo ale ye taga Zeruzalemu, ka taga tɔɔɔɔ kosebɛ cɛkɔɔɔbaw, ani sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔɔɔw* boro; ko o bɛna ale faga, nka a tere sabanan, ale bɛna kunu.

²²Ayiwa, Piyɛri ka Yesu wele ka taga kɛrɛ fɛ, k’a mafiyɛnya o kuma kosɔn, ko: “Matigi, Ala ye an kisi o ma! Nin ko ɔɔɔɔ tɛna se i ma fiyewu.”

²³Yesu k’a ɔa munu k’a fɔ Piyɛri ma ko: “Bɔ ne kɔ, ele setanamɔɔɔ! Ele ye ne kunnacɛnbaga le ye; sabu Ala sago ye min ye, ele tɛ miiri o ra dɛ, fɔ adamadenw sago.”

Mɔɔɔ bɛ tugu Yesu kɔ cogo min na

²⁴O kɔ, Yesu ko a ta karamɔɔɔdenw ma ko: “Ni mɔɔɔ min b’a fɛ ka tugu ne nɔ fɛ, o tigi ka kan ka ban a yɛrɛ ra, k’a ta gbɛngbɛnyiri ta ka tugu ne kɔ.

²⁵Sabu ni mɔɔɔ o mɔɔɔ b’a fɛ k’a nin kisi, o tigi bɛna bɔnɔ a nin na; nka ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka bɔnɔ a nin na ne kosɔn, o tigi bɛna a nin sɔɔɔ.

²⁶Ni mɔɔɔ ka dunupa bɛɛ sɔɔɔ, ka taga bɔnɔ a nin na lahara, dunupasɔɔɔ ka mun le ɔa o tigi ye? Mɔɔɔ bɛ se ka mun le di min bɛ se ka kɛ a nin kunmabɔsara ye?

²⁷Min kɛra Adamaden ye*, lon min na o bɛna na ni a Fa ta nɔɔɔ ye, ani a ta mɛlɛkɛw, o lon na a bɛna bɛɛ sara ka kaɔa ni a tigi kɛcogo ye.

²⁸Can ra, ne b’a fɔ aw ye ko minw lonin bɛ yan bi, o dɔw tɛna sa fiyewu, fɔ Min kɛra Adamaden ye, o ye o natɔ ye ka na sigi a ta masaya ra.”

Matiyu 17

Yesu nɔɔɔ yirara karamɔɔɔdenw na

(Marika 9.2-13; Luka 9.28-36)

¹Ayiwa, tere wɔɔɔɔ tɛmɛnin kɔ, Yesu ka Piyɛri ni Yakuba ni Yakuba balemacɛ Yuhana wele ka taga ni o ye kuru jamijan dɔ kan o danna.

²O yɔɔɔ ra, Yesu cogoya yɛlɛmana o ɔa na. A ɔada manamanana i ko tere, a ta faniw gbera pepe i ko yeelen.

³O kɔ, karamɔɔɔden saba ka cira Musa ni cira Iliya ye, o bɛ kumana ni Yesu ye.

⁴Piyeri ko Yesu ma ko: “Matigi, an nana yan minke, o pana de! Ni i sonna, ne bena fanibon saba lo: ele ta kelen, cira Musa ta kelen, ani cira Iliya ta kelen.”

⁵Ka Piyeri to o kuma ra, sankaba do manamanato nana o bee datugu. O ka kumakan do men ka bo o sankaba ra, ko: “Nin le ye ne Dence kanunin ye; a ko ka di ne ye haali. Aw y’a lamē!”

⁶Karamogoden saba ka o kuma men minke, o sirankojugu fe o bee benna ka o ja biri dugu ma.

⁷Nka Yesu gbarara o ra ka a boro la o kan, k’a fo o ye ko: “Aw kana siran, aw ye wuri.”

⁸O ka o ja korota minke, o ma mogosi ye ni Yesu kelen te.

⁹Ayiwa, ka o jigito to ka bo kuru kan, Yesu ka nin kuma fo o ye k’a gbeleya ko: “Aw ka ko min ye, aw kana o fo mogosi ye folo, fo Min kera Adamaden ye*, o ye kunu ka bo saya ra.”

¹⁰O ko, karamogodenw ka Yesu jininka ko: “Mun koson sariya karamogow* b’a fora ko: ‘Cira Iliya le ka kan ka kon ka na folo?’”

¹¹Yesu ka o jaabi ko: “Can lo Iliya le ka kan ka na folo ka fen bee laben.

¹²Nka ne b’a fo aw ye ko cira Iliya nana ka ban, nka mogow m’a lon; o ka a ke o sago ye. O cogo kelen le ra, Min kera Adamaden ye, ale fana bena toro o boro.”

¹³Karamogodenw k’a lon o tuma ra ko a tun be kumana o fe Yuhana Batizerikebaga ta ko le ra.

Yesu ka den jinato do keneya

(Marika 9.14-29; Luka 9.37-43a)

¹⁴Yesu ni o karamogodenw nana se jama korota tuma min na, ce do nana a kinbiri gban Yesu korota k’a fo ko:

¹⁵“Ne Matigi, sabari ka ja ne dence ma. Kirikirisiyen le b’a ra, a b’a torora kosebe; wagati dow ra a be ben tasuma ra, wagati dow ra a be ben ji ra.

¹⁶Ayiwa, ne nana ni a ye i ta karamogodenw fe, nka o ma se ka a keneya.”

¹⁷Yesu ko: “Aw mogojugu lanabariw, ne bena to ni aw ye fo tuma juman, janko aw ye la ne ra? Ne bena aw ta kow sonmina fo ka taga se wagati juman le? Aw ye na ni den ye ne fe yan.”

¹⁸Yesu songora jina ra; jina bora den na; a keneyara o yoronin kelen bee ra.

¹⁹Yesu ta karamogodenw gbarara a korota ka a jininka o danna ko: “Mun koson anw ma se ka nin jina gben?”

²⁰Yesu ka o jaabi ko: “Aw ta lanaya ka dɔgɔ kojugu. Can ra ne b’a fɔ aw ye ko ni aw ta lanaya bonya tun ka hali mutaridi kise bɔ, ni aw tun k’a fɔ nin kuru ye ko: ‘Bɔ i nɔ ra ka taga yan fɛ,’ a tun be bɔ a nɔ ra. Foyi si tun tena aw kɔra.

²¹[Nka nin jina jɔgɔn kɔni, foyi tɛ se ka ale bɔ ni sundon ni Aladaari tɛ.]”

Yesu k’a ta saya ko fɔ tuun

(Marika 9.30-32; Luka 9.43-45)

²²Ayiwa, ka karamɔgɔdenw bɛɛ lajennin to jɔgɔn fɛ Galile mara ra, Yesu k’a fɔ o ye ko: “Min kɛra Adamaden ye*, o bɛna o mina k’a don mɔgɔw boro.

²³O bɛna a faga, nka a saya tere sabanan a bɛna kunu.” O kuma ka karamɔgɔdenw jusu kasi kosebɛ.

Yesu ka Alabatosoba wari sara

²⁴Yesu ni a ta karamɔgɔdenw sera Kapɛrinahumu minke, Alabatosoba ta ninsaraminabagaw gbarara Piyeri ra ka a jininka ko: “Aw karamɔgɔ tɛ Alabatosoba wari sara wa?”

²⁵Piyeri ka a jaabi ko: “A b’a sara.” Piyeri dontɔ bon kɔnɔ, Yesu fɔlɔra ka kuma ta k’a fɔ ko: “Simɔn, i be mun miiri? Nin dunuɔa masaw be ninsɔngɔ walama wusugu mina jɔn le fɛ? Jamanadenw wa, walama lonanw?”

²⁶Piyeri ka Yesu jaabi ko: “Lonanw lo.” Yesu ko: “O tuma jamanadenw man kan ka a sara.

²⁷O bɛɛ n’a ta, an t’a fɛ ka ko dɔ ke min be digi nin mɔgɔw ra. O ra, taga ba ra ka taga dulen bla ji ra; i bɛna jɛgɛ fɔlɔ min mina, i ye o sama ka bɔ, ka a da waga. I bɛna wari dɔ sɔrɔ a da ra; i be o bɔ ka na ne ta wari ni ele ta wari sara ni o ye.”

Matiyu 18

Mɔgɔ min ye jɔmɔgɔ ye Ala ta Masaya ra

(Marika 9.33-37; Luka 9.46-48)

¹Ayiwa, o wagati ra, karamɔgɔdenw gbarara Yesu ra ka a jininka ko: “Jɔntigi le ye jɔmɔgɔ ye Ala ta Masaya* ra?”

²O tuma Yesu ka denfitini dɔ wele, ka na o lɔ o cɛ ra,

³k’a fɔ o ye ko: “Can ra ne b’a fɔ aw ye ko ni aw ma aw cogoya yeɛma ka ke i ko denfitiniw, aw tena don sankolo Masaya ra fiyewu.

⁴Mɔgɔ min ka a yɛɛ majigi ka ke i n’a fɔ nin denmisen, o tigi le ye jɔmɔgɔ ye sankolo Masaya ra.

⁵Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka nin denfitini jɔgɔn dɔ mina ka ja ne tɔgɔ kosɔn, o tigi ka ne yɛɛ le mina ka ja.”

Fɛn minw be mɔgɔ bla jurumun na

(Marika 9.42-48; Luka 17.1-2)

6" Nka nin denfitini minw lanin be ne ra ka ban, sani mɔɔɔ do ye ke sababu ye ka o ra kelen kunnacen ka bo lanaya ra, a ka fisa o ye wugu belebebeba do le dulon o tigi kan na ka a firi kɔɔɔji ra.

7" Bɔɔɔ be dunupamɔɔɔw sɔɔɔ o ta kunnacennikow kosɔn, sabu o kunnacenni kow ke ye jagboya le ye. Nka mɔɔɔ min be ke sababu ye ka o ke, bɔɔɔ bena o tigi sɔɔɔ!

8" Ayiwa, ni i boro kelen walama ni i sen kelen le be ke sababu ye ka i bla jurumun na, a tige ka a firi yɔɔɔjan; sabu ka taga don ni i boro kelen walama ni i sen kelen ye arijana ra, o ka fisa i ma, sani i boroflatigi walama i senflatigi ye taga firi jahanama ra tasuma banbari kɔɔɔ yi.

9" Ayiwa, ni i paden kelen le be ke sababu ye ka i bla jurumun na, a wɔɔɔbi ka a firi yɔɔɔjan; sabu ka taga don ni i paden kelen ye arijana ra, o ka fisa i ma, sani i padenflatigi ye taga firi jahanama tasuma ra.

10" Aw ye aw yere kɔɔɔsi, aw kana nin denmisen do dɔɔɔya, sabu ne b'a fo aw ye ko o ta melekew be ne Fa Ala ja kɔɔɔ sankolo ra tuma bee.

11 [Sabu Min kera Adamaden ye*, o nana mɔɔɔ tununinw le jini ka o kisi.]

Saga tununin ta ko

(Luka 15.3-7)

12" Yesu ko: "Aw b'a miiri di? Ni saga keme be ce do fe, ni kelen ka tunu, a te a to bikɔɔɔntɔn ni kɔɔɔntɔn to kongori kan yi ka taga saga tununin yɔɔɔjini wa?"

13" Ayiwa, ni a k'a ye, a be ninsɔɔndiya min sɔɔɔ, a te o ninsɔɔndiya jɔɔɔɔn sɔɔɔ to bikɔɔɔntɔn ni kɔɔɔntɔn kosɔn.

14" O cogo kelen na, aw Fa Ala min be sankolo ra, ale t'a fe nin denmisenw ra hali kelenpe ye tunu."

Yesu ko balemaw ka kan ka yafa jɔɔɔɔn ma

15" Ayiwa, ni i balema ka kojugu do ke, taga kuma ni a ye, i kelen ni a kelen. Ni a sɔɔna i ta kuma ma, aw ta balemaya be to a no ra.

16" Nka ni a ma sɔn ka i lamɔn, i ye mɔɔɔ kelen, walama mɔɔɔ fla fara i yere kan, aw ye taga a fe, janko o ko bee ye janabo ka kapa ni seere fla, walama ni seere saba ta kuma ye .

17" Nka ni a banna ka aw lamɔn, a fo lanabagaw ta jenkuru ye; ni a ma sɔn ka lanabagaw ta jenkuru* fana lamɔn, o tuma, i ye a jate i ko Alalɔnbari, walama i ko ninsaraminabaga.

18" Ayiwa, can ra, ne b'a fo aw ye ko ni aw ka fen o fen siri dugukolo kan yan, o bena siri sankolo ra; ni aw ka fen o fen foni dugukolo kan yan, o bena foni sankolo ra fana.

19"Ne b'a fɔ aw ye fana ko dugukolo kan yan ni aw ra mɔgɔ fla ka ben ko o ko ra ka a daari, ne Fa Ala min be sankolo ra, ale bena o di aw ma.

20Sabu ni mɔgɔ fla, walama mɔgɔ saba ka ɲɔgɔn lajen yɔrɔ o yɔrɔ ne tɔgɔ ra, ne be ke ni o ye."

Baaradenjugu yafabari ta ko

21Ayiwa, Piyeri gbarara Yesu ra ka a jininka ko: "Matigi, ni ne balema be ne hake ta, ne ka kan ka yafa a ma ka se fɔ sijaga jori le? Sijaga wolonfla wa?"

22Yesu ko: "Ɔn-ɔn, ne m'a fɔ i ye ko sijaga wolonfla de, nka fɔ sijaga biwolonfla sigiyɔrɔma wolonfla.

23"Sankolo Masaya* be i n'a fɔ masace min tun b'a fe ka a ni a ta baaradenw ta warikow janabo.

24Ka o to o jate ra, o nana ni baaraden do ye a fe, ko a ta wari waga camamba juru be o ra.

25Nka se tun t'a ye ka o juru sara minke, a matigice ko o ye a fiyeere, ale ni a muso ni a ta denw, ani a borofenw bee, janko ka juru sara.

26Ayiwa, o baaraden k'a yere firi dugu ma, k'a kinbiri gban a matigice korɔ, k'a daari kosebe, ko: 'Sabari ka muju, ne bena juru bee sara!'

27A makari k'a matigice mina; a matigice ka a ta juru bee to a ye, ko a ye taga.

28"O baaraden bora minke, ale tagara ben ni a baaradenɲɔgɔn do ye, a ta wari deniye keme juru tun be o ra. A ka o kan ce, ka a kan dere, k'a fɔ a ye ko: 'Ne ta juru min be i ra, a sara!'

29A tɔɲɔgɔnce benna ale fana sen korɔ, k'a daari ni makarikanw ye, ko: 'Sabari ka muju, ne bena i ta juru sara.'

30Nka a ma son! A tagara ce bla kaso ra, ko fɔ ale ta wari bee ye na sara ka ban.

31A baaradenɲɔgɔnw ka o ye minke, o ko ka olugu jusu tɔrɔ kosebe. O tagara o kow bee lakari o matigice ye.

32O tuma, o matigice ka o baaraden wele ka na a fɔ a ye ko: 'Baaradenjugu! Ne tun ka i ta juru bee to i ye, sabu i ka ne daari ko ne ye sabari.

33Ne makarira i ra cogo min na, i fana tun te se ka makari i tɔɲɔgɔn na ten wa?'

34A matigice tun dimina kosebe; a ka baaraden bla kaso ra janko a ye taga tɔrɔ yi, fɔ a ye a ta juru bee sara ka ban."

35Yesu ko: "Aw ra, ni min te son ka yafa a balema ma ni a jusukun bee ye, ne Fa Ala min be sankolo ra, ale bena o tigi mina o cogo le ra."

Matiyu 19

Yesu ko furu man kan ka sa

(Marika 10.1-12)

- ¹Ayiwa, Yesu ka mɔgɔw karan ka ban tuma min na, a bɔra Galile mara ra, ka taga Zude mara yɔrɔ dɔ ra, min be Zuriden ba kɔ fe.
- ²Jamaba gbanna a kɔ; a ka o ta banabagatɔw keneya o yɔrɔ ra yi.
- ³Farisi* dɔw gbarara Yesu ra; o tun b'a fe k'a kɔrɔbɔ le. O k'a jininka ko: "Yala ka kapa ni sariya* ye, ce be se ka a muso bla sababu bee kosɔn wa?"
- ⁴Yesu ka o jaabi ko: "Kitabu ka min fɔ, aw ma o karan wa? A ko: 'Dunuɔa damina ra, Danbaga ka ce ni muso le dan.'
- ⁵A ko: 'O le kosɔn ce be bɔ a face ni a bamuso kɔrɔ, ka nɔrɔ a muso ra. O fla be jen ka ke mɔgɔ kelen ye.'
- ⁶O te jate mɔgɔ fla ye tuun; o be jen ka ke mɔgɔ kelen ye. O le kosɔn, Ala ka min jen k'a ke kelen ye, mɔgɔ si kana o faran ka bɔ jɔgɔn na."
- ⁷Farisiw* ka Yesu jininka tuun ko: "O tuma mun kosɔn cira Musa k'a fɔ ko ce ye furusasebe di a muso ma ka a bla?"
- ⁸Yesu ka o jaabi ko: "Aw ta jusukungbeleya le kosɔn cira Musa sɔnna ko aw ye aw ta musow bla; ni o te, dunuɔa damina ra a tun ma fɔ ten.
- ⁹Ne kɔni b'a fɔ aw ye ko ni ce o ce k'a muso bla ka muso were furu, o ce be jeneya le kera, fɔ ni a kera ko o muso tun be ce were le fe."
- ¹⁰Yesu ta karamɔgɔdenw ko a ma ko: "Ni ce ka kan k'a ke ten ni a muso ye, o tuma furubariya le ka fisa."
- ¹¹Yesu ka o jaabi ko: "Mɔgɔ bee te se ka sɔn nin kuma ma, fɔ ni Ala yere ka a se di minw ma.
- ¹²Sababu caman be mɔgɔw bla furukebariya ra: Dɔw worora ni o ta ye; dɔw ta ye adamadenw nɔ ye, dɔw fana ta kun ye Ala ta Masaya* ko ye. Ni mɔgɔ min be se ka sɔn nin kumaw ma, o tigi ye sɔn o ma."

Yesu ka dugawu ke denmisɛnw ye

(Marika 10.13-16; Luka 18.15-17)

- ¹³Ayiwa, mɔgɔ dɔw nana ni denmisɛn dɔw ye Yesu fe, janko a ye a boro la o kan ka Ala daari o ye; nka karamɔgɔdenw ka o mɔgɔw mafiyɛnya.
- ¹⁴Yesu ko o ma ko: "A y'a to denmisɛnw ye na ne fe, aw kana o bari; sabu mɔgɔ minw be i ko denmisɛnw, sankolo Masaya* ye olugu le ta ye."
- ¹⁵O kɔ, a ka a boro la o kan ka dugawu ke o ye, ka sɔrɔ ka taga ka bɔ o yɔrɔ ra.

Ce nafortigi ta ko

(Marika 10.17-31; Luka 18.18-30)

16Ayiwa, ce do gbarara Yesu ra k'a jininka ko: "An karamogɔ, ne ka kan ka kojuman juman le ke, janko ne ye panamanya banbari sɔɔ?"

17Yesu k'a fo a ye ko: "Mun kosɔn i be ne jininka kojuman ko ra? Ala kelenpe le ka ni. Ni i b'a fe ka panamanya banbari sɔɔ, i ka kan ka Ala ta sariyaw* tagama."

18Ce ko: "O ye sariya jumanw ye?" Yesu ka a jaabi ko: "I kana mogɔ faga; i kana jɛneya ke; i kana sonyari ke; i kana faninya fo ka a la i mogɔɔɔɔɔn na;

19i fa ni i ba bonya; i mogɔɔɔɔɔn kanu i ko i yere ."

20O kanbelen ko Yesu ma ko: "Ne ka nin siraw bee tagama; ne ka kan ka mun wɛre le ke tuun?"

21Yesu ko a ma ko: "Ni i b'a fe ka dafa, taga i borofɛnw bee fiyeere, ka o wari tarantaran fagantanw na. Ni o kera, naforoba bɛna ke i fe sankolo ra. O ko, i be na ka na tugu ne ko."

22Kabini o kanbelen ka o men, a panasisinin wurira ka taga, sabu naforoba tun b'a fe.

23O tuma Yesu ko a ta karamogɔdenw ma ko: "Can ra ne b'a fo aw ye ko naforotigi don ka gbelen sankolo Masaya* ra de!

24Ne b'a fo aw ye fana ko jɔgɔme don ka di miseniwo fe ka teme naforotigi don kan Ala ta Masaya ra."

25Karamogɔdenw ka o men minke, o kɔnɔnɔbanna kosebe. O ko: "O tuma jon le bɛna kisi sa?"

26Yesu ka o fle, k'a fo o ye ko: "Mogɔw fe a te se ka ke, nka Ala fe fen bee be se ka ke."

27Piyeri ka kuma ta o le ra k'a fo Yesu ye ko: "A fle, anw jenna fen bee ko ka tugu i no fe; anw ta bɛna ke cogo di sa?"

28Yesu k'a fo o ye ko: "Can ra ne b'a fo aw ye ko ni fen bee nana ke kura ye tuma min na, Min kera Adamaden ye*, ni o nana sigi a ta masasiginan nɔɔɔman kan fen bee kunna, aw minw tugura ne no fe, aw fana bɛna sigi masasiginan tan ni fla kan, ka Izirayeli* ta siya tan ni fla ta kiti tige.

29"Ayiwa, ni mogɔ o mogɔ ka jen a ta bonw ko, walama a balemacew ko, walama a balemamusow ko, walama a face ko, walama a bamuso ko, walama a muso ko, walama a denw ko, walama a ta forow ko, ne togɔ kosɔn, o tigi bɛna o fenw bee jɔɔɔn keme keme sɔɔ, ka panamanya banbari fana sɔɔ.

30Nka nafemogɔ caman bɛna ke kɔfemogɔw ye, kɔfemogɔ caman fana bɛna ke nafemogɔw ye."

Matiyu 20

Forotigi ni a ta baardenw ta ko

- ¹Ayiwa, Yesu ka talen dɔ la o ye; a ko: “Ala ta Masaya* be i n’a fɔ forotigi min bɔra sɔgɔmada jooɔna fe ka baardenw jini ka taga baara ke a ta rezenforo ra.
- ²Ayiwa, forotigi ni o baardenw benna a ra ko tere kelen baara sara bena ke wari deniye kelen ye. A ka o bla ka taga baara ke a ta rezenforo ra.
- ³Tere nana wuri dɔɔnin minke, forotigi bɔra tuun ka taga mɔgɔ dɔw lɔnin ye barokeɣɔɔ dɔ ra dugu kɔɔɔ, o te foyi kera.
- ⁴A ko olugu fana ma ko: ‘Aw ye taga ne ta rezenforo ra ka taga baara ke. Aw ka kan ni sara min ye, ne bena o di aw ma.’
- ⁵O mɔgɔw tagara rezenforo ra. Forotigi nana bɔ tereɣban fe, a ka dɔw ye, ka olugu fana ta. Wulada fe, a ka taga dɔw ye tuun, a ka olugu fana ta.
- ⁶Forotigi nana bɔ tuun wuladanin fe, a ka mɔgɔ dɔw lɔnin ye. A ko olugu ma ko: ‘Mun na aw lɔra yan ka tere beɛ ban, aw ma foyi ke?’
- ⁷Olugu k’a jaabi ko: ‘Mɔgɔ si le ma an ta baara ra.’ A ko olugu fana ma ko: ‘Aw ye taga ne ta rezenforo ra ka taga baara ke.’
- ⁸Ayiwa, tere nana ban minke, forotigi k’a fɔ baardenw kuntigi ye ko: ‘Baardenw wele ka na o sara; nka a damina mɔgɔ labanw fɔlɔ, ka sɔɔ ka se mɔgɔ fɔlɔw ma.’
- ⁹Minw tun tara wuladanin fe, olugu beɛ kelen kelen ka wari deniye kelen kelen sɔɔ.
- ¹⁰A nana se mɔgɔ fɔlɔw ma tuma min na, olugu nana; o tun b’a miiri ko olugu ta sara bena caya ka teme tɔw ta kan, nka olugu fana ka wari deniye kelen kelen le sɔɔ.
- ¹¹Ayiwa, o wari dira o ma minke, o dimina, ka forotigi jaraki.
- ¹²O ko: ‘Nin kɔfemɔgɔw ka wagati dɔɔnin le ke baara ra, nka i ka anw ni olugu beɛ ta sara ke kelen ye, k’a sɔɔ anw le ka tere kururu beɛ ke sege ra, ka baara ke tere kɔɔ.’
- ¹³Ayiwa, forotigi ko o ra kelen ma ko: ‘Ne terice, ne ma i tɔɔ de! Yala an tun ma ben wari deniye kelen le ma wa?’
- ¹⁴O tuma, i ta sara ta ka taga. Min kera kɔfemɔgɔ ye, ne ka min di o ma, ne be o ɔgɔn le di ele fana ma.
- ¹⁵Yala min ka di ne ye, ne te se ka o ke ni ne ta wari ye wa? Walama, ne ta numanya pangboya le be i ra wa?’ “
- ¹⁶O kɔ, Yesu ko: “Minw ye kɔfemɔgɔw ye, olugu bena ke ɔfemɔgɔw ye; minw ye ɔfemɔgɔw ye, olugu bena ke kɔfemɔgɔw ye.”

Yesu ka a ta saya ni a kunuko fɔ tuun

(Marika 10.32-34; Luka 18.31-34)

¹⁷Ayiwa, ka Yesu tagatɔ to Zeruzalemu, a ka a ta karamɔɔɔden tan ni fla wele danna; ka o tagamatɔ to, a k'a fɔ o ye ko:

¹⁸"An tagatɔ flɛ Zeruzalemu; Min kɛra Adamaden ye*, o bɛna don sarakalasebagaw* kuntigiw boro, ani sariya karamɔɔɔw*. O bɛna kiti tige a kan, ko a ka kan ka faga.

¹⁹O bɛna a don siya wɛrɛ mɔɔɔw* boro. Olugu bɛna a lɔɔɔɔ, k'a bugɔ ni gbɛɛɛ ye, k'a gbengben yiri ra; nka a saya tere sabanan na a bɛna kunu."

Zebede ta muso ka Yesu daari

(Marika 10.35-45)

²⁰Ayiwa, Zebede ta muso nana Yesu fɛ ni a dence fla ye. A gbarara Yesu ra ka a kinbiri gban a kɔɔɔ ka a daari.

²¹Yesu ko a ma ko: "I bɛ mun le fɛ?" A ko: "Ne b'a fɛ ko ni i nana sigi i ta masaya ra, ne dence fla minw ye nin ye, i ye a to kelen ye sigi i kininboroyanfan fɛ, to kelen ye sigi i numanboroyanfan fɛ."

²²Yesu ka a jaabi ko: "Aw bɛ fɛn min daarira, aw yɛrɛ ma o lɔn; ne bɛna tɔɔɔ cogoya min na, aw bɛ se ka tɔɔɔ o cogo ra wa?" O ka Yesu jaabi ko: "Ɔnhɔn, an bɛ se."

²³Yesu ka o jaabi ko: "Can lo aw bɛna tɔɔɔ ne ta tɔɔɔcogo ra. Nka ka sigi ne kininboroyanfan fɛ, walama ne numanboroyanfan fɛ, o dibaga tɛ ne ye. Ne Fa Ala ka o sigiyɔɔ labɛn mɔɔɔ minw ye, a bɛna di olugu le ma."

²⁴Karamɔɔɔden tɔ tan ka o kuma mɛn minke, olugu dimina o balemace fla kɔɔɔ.

²⁵O ra, Yesu ka o wele k'a fɔ o ye ko: "Aw k'a lɔn ko siya wɛrɛ mɔɔɔw ta kuntigiw bɛ o mara jagboya ra; jamana mɔɔɔbabaw fana bɛ o ta fanga digi mɔɔɔ tɔw kan.

²⁶Nka a man kan ka kɛ ten aw cɛ ra. Min b'a fɛ ka kɛ mɔɔɔba ye aw ra, o tigi ka kan ka kɛ tɔw ta baarden le ye.

²⁷Min b'a fɛ ka kɛ aw ra jamɔɔɔ ye, o tigi ka kan ka kɛ aw ta jɔn ye.

²⁸O le kosɔn Min kɛra Adamaden ye*, ale yɛrɛ ma na janko mɔɔɔw ye na baara ke a ye, nka a nana ka na baara kɛ mɔɔɔw ye le, ani ka a yɛrɛ nin di, ka kɛ mɔɔɔ caman kunmabɔsara ye."

Yesu ka fiyentɔce fla na yɛlɛ Zeriko

(Marika 10.46-52; Luka 18.35-43)

²⁹Ayiwa, Yesu ni a ta karamɔɔɔdenw bɔtɔ Zeriko, jamaba tugura a kɔ.

³⁰Fiyentɔce fla tun siginin bɛ sirada ra; olugu k'a mɛn minke ko Yesu le bɛ tɛmɛna, o pɛrɛnna ko: "An Matigi, Dawuda Mamaden*, sabari ka na anw ma."

³¹Jama tun be songora o ra ko o ye je; nka o belen ka do le fara o perenkan kan tuun ko: “An Matigi, Dawuda Mamaden*, sabari ka na anw ma.”

³²Yesu lora; a ka o wele k’a fo o ye ko: “Aw b’a fe ne ye mun le ke aw ye?”

³³O ko Yesu ma ko: “An Matigi, a to anw na ye yele.”

³⁴O makari ka Yesu mina; a magara o jaw ra. O yoroin bae o jaw yelera; o tugura Yesu ko.

Matiyu 21

Yesu tagato Zeruzalemu

(Marika 11.1-11; Luka 19.28-40; Yuhana 12.12-19)

¹Ayiwa, Yesu ni a ta karamogodenw surunyara Zeruzalemu na; o sera Betifaze, Oliviyesunw kuru kere fe minke, Yesu ka a ta karamogoden fla ci.

²A k’a fo o ye ko: “Dugu min fle an na, aw ye taga yi; ni aw sera yi doron, aw bena falimuso do sirinin ye, a den be a koru; aw ye o foni ka na ni o ye.

³Ni mogwo do ka aw jininka, aw y’a jaabi ko: ‘An matigice le mako be o ra.’ Ni o kera, a bena o to aw boro.”

⁴Ayiwa, o kera janko cira tun ka nin kuma min fo, o ye ke can ye, ko:

⁵“Aw y’a fo Siyon dugumogow ye ko: aw ta masace nato fle aw fe, a majiginin le be nana, a yelennin be fali le kan, a siginin be faliden kan, falimuso ta falidennin .”

⁶Ayiwa, karamogodenw tagara; Yesu tun ka min fo o ye, o tagara o ke.

⁷O nana ni falimuso ni a den ye; o ka o ta derege dow la faliw ko ra, Yesu yelenna ka sigi a kan.

⁸Jama ra mogwo caman ka o ta deregebaw lala sira kan Yesu na; dow fana ka yiriboromisew tigetige ka o lala sira ra.

⁹Jama do tun be Yesu na, do tun be a ko. O bae tun be perenna ko: “Hozana*! An ye Ala tando Dawuda Mamaden* koson; min be nana Matigi togwo ra, dugawu ye ke o ye! Nkoru ye la Ala togwo kan sanfeyorow bae ra !”

¹⁰Yesu donna Zeruzalemu tuma min na, dugu bae wurira ka lo sen kan. Mogwo ko: “E, jon le ye nin ye?”

¹¹Jama ka ke a fo ye ko: “Yesu lo, cira min bora Nazareti, Galile mara ra.”

Yesu ka jagokebagaw gbenna

(Marika 11.15-19; Luka 19.45-48; Yuhana 2.13-22)

¹²Ayiwa, Yesu donna Alabatosoba lu konu. Fiyeerekebaga ni sannikebaga minw tun be Alabatosoba lu konu, a ka olugu bae gben ka bo; a ka warifalenbagaw ta tabaliw jonijoni ka ben, ani tunganifiyeerebagaw ta siginanw.

13A k'a fɔ o ye ko: "A sebera Kitabu kɔnɔ, ko: 'Ne ta bon bena wele le ko Aladaariyɔrɔ.' Nka aw kɔni ka a yeɛma ka a ke sonw dogoyɔrɔ le ye."

Sarakalasebagaw kuntigiw dimina Yesu kɔrɔ

14Ka Yesu to Alabatosoba kɔnɔ, fiyentɔw, ani nabara dɔw gbarara a ra; a ka olugu keneya.

15Ayiwa, sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔgɔw* dimina, sabu o ka Yesu ta kabako keninw ye, ani k'a ye ko denmisenw fana be perenna Alabatosoba kɔnɔ, ko: "Hozana*! An ye Ala tando Dawuda Mamaden* kosɔn!"

16O ko Yesu ma ko: "Denmisenw be min fɔra, i be o menna ke!" Yesu ko: "Ne b'a menna." A ko: "Min sebera Ala ta Kuma ra, aw ma o karan ka ye le wa? A sebera ko: 'Ala ka tandorikan don denmisenninw da ra, k'a don sinmindenw da ra.'" "

17Yesu bɔra o kɔrɔ, ka bɔ dugu kɔnɔ ka taga Betani, ka taga si o yɔrɔ ra.

Yesu ka torosun danga

(Marika 11.12-14,20-24)

18O dugusagbe sɔgɔma, Yesu sekɔtɔ ka na Zeruzalemu, kɔngɔ ka a mina.

19A ka torosun dɔ ye sirada ra. A gbarara a ra, nka a ma taga den foyi sɔrɔ a ra, fɔ flaburu gbansan. A ko torosun ma ko: "Den tena sɔrɔ ele ra tuun fiyewu!" O yɔrɔnin beɛ torosun jara.

20Karamɔgɔdenw ka o ye minke, o kabakoyara. O ko: "E, nin torosun kera cogo di ka ja yɔrɔnin kelen na tan?"

21Yesu ko: "Can ra ne b'a fɔ aw ye ko ni lanaya be aw fe, ni aw te sigiya fiyewu, min kera torosun nin na, aw tena dan o jɔgɔn dɔrɔn ma, nka hali ni aw k'a fɔ kuru nin ye ko a ye bɔ a nɔ ra ka taga ben kɔgɔji ra, a be ke ten.

22Ni aw ka fen o fen jini ni lanaya ye, ka Ala daari a ra, aw bena o sɔrɔ."

Yesu ta fanga sɔrɔyɔrɔ

(Marika 11.27-33; Luka 20.1-8)

23Yesu tagara don Alabatosoba kɔnɔ; ka a to karan na, sarakalasebagaw* kuntigiw, ani Yahudiyaw ta cekɔrɔbaw nana a fe ka na a jininka ko: "I be nin kow kera fanga juman sababu le ra, ani jɔn le fana ka o fanga di i ma?"

24Yesu ko: "Ne fana bena aw jininka fen kelenpe ra. Ni aw ka ne jaabi o ra, o tuma, min ka fanga di ne ma ka nin kow ke, ne bena o fɔ aw ye."

25Yesu ko: "Jɔn le ka Yuhana Batizerikebaga ci ka na mɔgɔw batize? Ala wa, walama mɔgɔw?" O ka ke a fɔ ye jɔgɔn ye ko: "Ni an ko: 'Ala lo', a bena a fɔ ko: 'O tuma mun kosɔn aw ma la a ra?'"

26Nka ni an fana k'a fɔ ko: 'Mɔgɔw lo', o tuma an ka kan ka la a ra ko jama tena an to yi, sabu beɛ lanin b'a ra ko Yuhana ye Ala ta cira le ye."

²⁷O ra, o ka Yesu jaabi ko: “An m’a lɔn.” Yesu fana ko: “Ayiwa, ni o lo, min ka fanga di ne ma ka nin kow ke, ne fana tena o fo aw ye.”

Dence fla ta ko

²⁸Yesu ko: “Aw be mun miiri nin ko ra? Dence fla tun be cekorɔba do fe. A ko dence folo ma ko: ‘Ne dence, taga baara ke rezenforo ra bi.’

²⁹Den ko: ‘Ne te taga.’ Nka ko fe, a nimisara, a tagara foro ra.

³⁰Faceman ka o kuma kelen fo dence flanan ye. Ale ko: ‘Baba, ne be taga.’ Nka a ma taga yi.

³¹O den fla ra, juman le ka a face sago ke?” Mɔgow ko: “Dence folo lo.” Yesu ko: “Can ra ne b’a fo aw ye, ko ninsaraminabagaw, ani jatɔmusow bena kon aw na Ala ta Masaya* ra.

³²Sabu Yuhana Batizerikebaga nana aw fe terreninya sira le ra, nka aw ma son ka la a ra; nka ninsaraminabagaw, ani jatɔmusow lara a ra. Aw ka o ye, nka o bee n’a ta, aw ma na nimisa o ko fe ka la a ra.”

Baaradenjuguw ta ko

(Marika 12.1-12; Luka 20.9-19)

³³Yesu ko: “Aw ye talen do were lamɛn: Forotigi do tun ka rezenforo do sene, ka a lamini ni sansan ye, ka rezencongɔyɔɔ do sozi fara ra, ka gbata do lo foro korɔsibagaw ye. O ko, a ka foro karifa baaraden dow ma, ka taga tagama ra.

³⁴Rezen bowagati nana se tuma min na, a ka a ta baaradenw ci rezenforo korɔsibagaw fe ko o ye taga rezenmo do mina ka na ni a ye.

³⁵Rezenforo korɔsibagaw ka o baaradenw mina; o ka kelen bugɔ, ka kelen faga, ka sabanan bon ni kabakuru ye.

³⁶Ayiwa, forotigi ka baaraden werew ci tuun, minw tun ka ca ka teme folotaw kan; nka rezenforo korɔsibagaw ka olugu fana ke i ko folotaw.

³⁷A laban, a ka a yere dence le ci o fe. A ko: ‘O bena ne dence koni bonya.’

³⁸Nka rezenforo korɔsibagaw nana forotigi dence nato ye minke, o k’a fo jɔgon ye ko: ‘Nin le bena cen ta! Aw ye na an y’a mina ka a faga; ni o kera, foro be ke an ta ye.’

³⁹O k’a mina ka taga ni a ye foro ko fe ka taga a faga.”

⁴⁰Yesu ko: “Ayiwa, ni forotigi nana na sisan o, a bena mun le ke o rezenforo korɔsibagaw ra?”

⁴¹Mɔgow ko: “A bena o mɔgowjuguw bee faga fo ka o fagako juguya; a bena a ta foro karifa mɔgo werew ma, minw bena a ta foro nafa di a ma a wagati ra.”

⁴²Yesu ko: “Aw ma nin kuma karan kitabuw kɔnɔ fɔlɔ wa, ko: ‘Bonlɔbagaw banna kabakuru min na, o le nana ke kabakuru sɔbɛman ye, ka ke bon kabakuru fɔlɔ ye. O kow bɛɛ bɔra Matigi yɛrɛ le ra; a kɛra kabako ye an na .’ ”

⁴³Yesu ko: “O le kosɔn, ne b’a fɔ aw ye ko Ala ta Masaya* bɛna bɔ aw boro, ka a di siya wɛrɛ* ma min bɛna a sira tagama, ka Ala sago ke.

⁴⁴[Ayiwa, ni mɔgɔ o mɔgɔ kɔni ka ben o kabakuru kan, o tigi kolow bɛɛ be karikari. Ni o kabakuru fana ka ben mɔgɔ o mɔgɔ kan, a bɛ o tigi kɔɔɔ.]”

⁴⁵Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani Farisiw* ka o talenw mɛn; o k’a faamu ko Yesu bɛ olugu le ma.

⁴⁶O tun b’a fɛ ka Yesu mina, nka o tun bɛ siranna jama na, sabu mɔgɔw tun bɛ Yesu jatera Ala ta cira dɔ le ye.

Matiyu 22

Kɔɔɔdomuni ta talen

(Luka 14.15-24)

¹Yesu ka talen dɔ wɛrɛ fɔ mɔgɔw ye tuun; a ko:

²”Sankolo Masaya* bɛ i n’a fɔ masacɛ min tun ka janagbɛ dɔ labɛn a dɛncɛ ta kɔɔɔya ra.

³Nanagbɛ tun labɛnna minw tɔgɔ ra, a ka a ta baaradenw ci ko o ye taga olugu wele. O tagara o wele, nka o ma sɔn ka na.

⁴Masacɛ ka baaraden wɛrɛw ci o fɛ tuun. A ko: ‘Aw ye taga a fɔ o ye ko ne ka domuniba le labɛn, ko misiw fagara, ka fara bɛgan tɔrɔnin caman wɛrɛ kan; ko a bɛɛ labɛnna, ko o ye na kɔɔɔdomuni na.’

⁵Nka o mɔgɔw ma masacɛ ta weleri jate. O tagara o tagayɔrɔw ra: dɔ tagara a ta foro ra, dɔ tagara a ta jagokeyɔrɔ ra.

⁶Tɔw ka masacɛ ta baaradenw mina ka o tɔrɔ kɔsɛbɛ, fɔ ka o faga.

⁷Masacɛ dimina; a ka a ta sorasiw ci ka taga o mɔgɔfagabagaw faga, ka o ta dugu jɛni.

⁸Masacɛ ko a ta baaradenw ma ko: ‘Kɔɔɔdomuni labɛnna, nka minw welera, olugu si tun man kan ni a ye.

⁹O ra, aw ye taga sirabadaw ra, ni aw ka mɔgɔ o mɔgɔ sɔrɔ, aw ye o bɛɛ wele ka na.’

¹⁰Baaradenw wurira ka taga siradaw ra. O ka mɔgɔ o mɔgɔ sɔrɔ, mɔgɔɔuman o, mɔgɔjugu o, o ka o bɛɛ wele ka na. Bon fara domunikɛbagaw ra.

¹¹Masacɛ nana don ko a bɛ taga mɔgɔw flɛ. A tagara cɛ kelen ye, kɔɔɔfani tun tɛ ale ra.

¹²Masace ko a ma ko: ‘Ne terice, ele kera cogo di ka don yan ka soro i ma korofani don?’ Ce ma foyi soro k’a fo.

¹³Masace ko baardenw ma ko: ‘Aw ye a senw ni a borow siri ka a firi kene ma dibi ra yi; kasi ni jinpimi le bena ke o yoro ra.’ “

¹⁴O ko, Yesu ko: “Mogo weleninw ka ca, nka mogo janawolomaninw ka dogo.”

Ninsongo sarako

(Marika 12.13-17; Luka 20.20-26)

¹⁵O ko, Farisiw* tagara jagon ye, janko k’a lon o be se ka Yesu soro ka a mina cogo min na ni a yere darakumaw ye.

¹⁶O ka o ta karamogodenw ni Herodi* ta mogo dow ci ka taga Yesu fe. Olugu tagara a fo Yesu ye ko: “An karamogo, an k’a lon ko i be can le fo, i be mogow karan Ala ta sira ra ka kapa ni can ye; i te siran mogo ja, i fana te mogo bo mogo ra.

¹⁷Ayiwa, i ta miiriya fo an ye nin ko ra: Ka ninsongo sara masaceba Sezari ye, yala o bennin lo wa, walama a bennin te?”

¹⁸Ayiwa, Yesu tun bora o mogow ta nanbara koro ma; a ko o ma ko: “Aw flankafuw, mun na aw b’a fe ka ne korobo?”

¹⁹Aw be wari min ke ka ninsongo sara, aw ye o do yira ne ma.” O ka tama kelen yira a ra.

²⁰A ka o jininka ko: “Jontigi ja ni a togo le be wari nin kan?”

²¹O ko: “Masaceba Sezari!” Yesu ko: “Ayiwa, ni o lo, aw ye Sezari ta kosegi Sezari ma, ka Ala ta kosegi Ala ma.”

²²O ka kuma min men, o kuma ka o kabakoya; o bora Yesu koro ka taga.

Sadusiw ka Yesu jininka suw kunuko ra

(Marika 12.18-27; Luka 20.27-40)

²³O lon kelen na Sadusiw* minw b’a fo ko mogo si su tena kunu lahara, olugu gbarara Yesu ra ka a jininka.

²⁴O ko: “An karamogo, cira Musa tun k’a fo ko: ‘Ni ce do ka muso furu, ka sa k’a soro a ma den soro, a balemace ka kan ka a muso ta ka den soro ni a ye balemace no ra.’

²⁵Ayiwa, balemace wolonfla tun be an fe yan. Folo ka muso furu ka sa, a tun ma den soro minke, ale balemace ka muso ta.

²⁶Nka a balemace flanan fana ta kera ten, sabanan fana ta kera ten, fo ka taga se o balemace wolonfla bee ma.

²⁷Olugu bee sanin ko, muso yere sara.

²⁸Ayiwa, ni suw nana kunu lahara o, muso bɛna kɛ o wolonfla ra jɔn kelen le ta ye sa? Sabu muso tun kɛra o bɛɛ fɛ.”

²⁹Yesu ka o jaabi, ko: “Aw firira, sabu aw ma Kitabuw ta kumaw faamu, aw ma Ala ta sebgaya fana lɔn.

³⁰Sabu ni mɔgɔw nana kunu lahara, cɛ tɛna muso furu, muso fana tɛna di cɛ ma. Mɔgɔw bɛna kɛ le i ko Ala ta melekew bɛ cogo min na sankolo ra.

³¹Min ye suw kunuko ye, o tuma Ala ka min fɔ aw ye, aw ma o karan wa?

³²A ko: ‘Ne le ye Iburahima ta Ala ye, ani Isiyaka ta Ala, ani Yakuba ta Ala.’ O kɔrɔ ye ko Ala tɛ mɔgɔ saninw ta Ala ye; mɔgɔ janamanw ta Ala lo .”

³³Jama minw bɛɛ tun bɛ Yesu ta kuma lamɛna, a ta karan ka olugu bɛɛ kɔnɔnɔban.

Sariyaw bɛɛ ra belebeleba

(Marika 12.28-34; Luka 10.25-28)

³⁴Farisiw* nana a mɛn ko Yesu ka kuma ben Sadusiw* kan minkɛ, olugu ka jɔgɔn lajen ka na.

³⁵Sariya* karamɔgɔba kelen tun bɛ o ra, ale tun b’a fɛ ka Yesu kɔrɔbɔ; a k’a pininka ko:

³⁶”An karamɔgɔ, juman le ye Ala ta sariyaw* bɛɛ ra belebeleba ye?”

³⁷Yesu k’a jaabi ko: “I ka kan ka i Matigi Ala kanu ni i jusukun bɛɛ ye, ani i nin bɛɛ, ani i ta miiriya bɛɛ .

³⁸Sariyaw bɛɛ ra fɔlɔ, ani o bɛɛ ra belebeleba le bɛ o ye.

³⁹A flanan min bɔra a fɛ fana, o ye nin ye, ko: ‘I ka kan ka i mɔgɔjɔgɔn kanu i ko i yɛrɛ.’

⁴⁰Sariya tɔw bɛɛ, ani ciraw ta kumaw bɛɛ sirinin bɛ nin sariya fla le ra.”

Kirisita ma kɛ Dawuda Mamaden dɔrɔn ye

(Marika 12.35-37; Luka 20.41-44)

⁴¹Ka Farisiw* lajennin to, Yesu ka o pininka.

⁴²A ko: “Ala ka Kisibaga* min layiri ta, aw bɛ mun le miiri o ta ko ra? Jɔntigi mamaden lo?” O ka Yesu jaabi, ko: “Dawuda Mamaden* lo.”

⁴³Yesu ko o ma ko: “O tuma mun kosɔn Dawuda yɛrɛ kumana Ala Nin* baraka ra ka a wele ko a Matigi?

⁴⁴Sabu Dawuda ko: ‘Matigi Ala k’a fɔ ne Matigi ye ko: Na i sigi ne kininboroyanfan fɛ, fɔ ne ye i juguw mina ka o bla i sen kɔrɔ .’

⁴⁵Ayiwa, ni Dawuda be o Kisibaga wele ko a Matigi, o tuma a be se ka ke Dawuda Mamaden cogo di?”

⁴⁶Mɔɔ si ma se ka Yesu jaabi. K’a ta o lon na, mɔɔ si ma sɔn ka a jininka tuun.

Matiyu 23

Yesu ka sariya karamɔɔw ni Farisiw dɔɔɔya

(Marika 12.38-40; Luka 11.39-42,43,46; 20.45-46)

¹O kɔ fe, Yesu kumana jama fe, ani a ta karamɔɔdenw fe; a ko:

²”Sariya karamɔɔw* ni Farisiw* ta baara ye ka mɔɔw karan cira Musa ta sariya* ra.

³Ayiwa, o kɔni be min fo aw ye, aw ye o ke, ka a sira beɛ tagama. Nka aw kana tagama ka kapa ni olugu yere ta kewalew ye de! Sabu o be min fo, o te o ke.

⁴O be doni gbirimanbaw siri ka o la mɔɔw kun na; nka olugu yere te sɔn ka hali o borokanden kelen maga a ra ka mɔɔw demɛ hali dɔɔnin.

⁵O be o ta kow beɛ ke janko mɔɔw ye o fle dɔɔn. O kosɔn o be seɛɛbabaw tu ka o siri o yere ra, ka masirifenw siri o ta deregebaw senkɔɔɔɔɔw ra, ka o janya kosebe.

⁶Ni o ka o wele domuniyɔɔw ra, nafesigiyɔɔw le ka di o ye; karansow* kɔɔ fana, sigiyɔɔɔɔɔw le ka di o ye.

⁷O b’a fe mɔɔw tɔw le ye olugu fo jamayɔɔw ra, ka o wele ko: ‘An karamɔɔw.’

⁸Aw kɔni, aw kana a to mɔɔw ye aw wele ko ‘karamɔɔw’, sabu karamɔɔw kelenpe le be aw fe; aw beɛ ye ɔɔɔn balemaw le ye.

⁹Aw kana mɔɔw si wele dugukolo kan yan ko aw ‘Fa’. Sabu Fa kelenpe le be aw fe, aw Fa min be sankolo ra.

¹⁰Aw kana a to mɔɔw ye aw wele ko ‘Kuntigi’, sabu Kuntigi kelen le be aw fe, Kirisita* lo.

¹¹Aw beɛ ra mɔɔɔba, o ka kan ka ke aw ta baaraden ye.

¹²Mɔɔw o mɔɔw be a yere kɔɔta, Ala be o tigi majigi, nka mɔɔw o mɔɔw be a yere majigi, Ala be o tigi kɔɔta.”

¹³”Bɔɔɔ bɛna aw sɔɔ, aw sariya karamɔɔw*, ani aw Farisi* flankafuw! Sabu aw be sankolo Masaya* datugu mɔɔw ja; aw yere te don a ra, minw fana b’a fe ka don, aw t’a to olugu ye don.

¹⁴”[Bɔɔɔ bɛna aw sɔɔ, aw sariya karamɔɔw, ani aw Farisi flankafuw! Sabu aw be muso ce saninw borofenw beɛ domu. Aw be Ala daari ka meɛn janko mɔɔw ye aw kɔɔsi. O le kosɔn, aw ta kiti bɛna gbeleya ka temɛ tɔw ta kan.]

15" Bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ, aw sariya karamɔgɔw, ani aw Farisi flankafuw! Sabu aw bɛ tagamajanw kɛ siraw kan, ani ji kan yɔrɔ bɛɛ, mɔgɔ kelen kosɔn, ka a ladon aw ta diina ra. Nka ni a donna fana, aw yɛrɛ bɛ a yɛlɛma ka a kɛ jahanamaden ye ka a juguya fɔ sijaga fla ka tɛmɛ aw yɛrɛ kan.

16" Bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ, sabu aw minw fiyenna, aw ko aw bɛ sira yira tɔw ra! Aw ko ni mɔgɔ ka kari Alabatosoba ra, ko o tɛ jate, nka sanin min bɛ Alabatosoba kɔnɔ, ni mɔgɔ ka kari o ra, ko o le bɛ jate.

17Aw ta ye nalomanya ni fiyentɔya le ye! Juman le ka bon? Sanin le ka bon wa, walama Alabatosoba min bɛ sanin saninya, o le ka bon?

18Aw ko fana ko ni mɔgɔ ka kari sarakajenifen* na, ko o tɛ jate. Ko nka saraka min bɛ sarakajenifen kan, ni i ka kari o ra, ko o le bɛ jate.

19Fiyentɔw flɛ! Juman le ka bon? Saraka le ka bon wa, walama sarakajenifen min bɛ saraka saninya, o le ka bon?

20Ni i ka kari sarakajenifen na, fɛn o fɛn b'a kan, i karira fana o bɛɛ le ra.

21Ni mɔgɔ min ka kari fana Alabatosoba ra, o tigi karira Alabatosoba ni a tigi Ala yɛrɛ le ra fana.

22Ni mɔgɔ min ka kari sankolo ra, o tigi karira Ala sigiyɔrɔ ni Ala yɛrɛ le ra.

23" Bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ, aw sariya karamɔgɔw, ani aw Farisi flankafuw! Sabu aw bɛ aw ta nankɔ flaburumisɛnw bɛɛ kelen kelen yaga bɔ; nka min ka bon sariya* ra, terenninya, hina, ani kankelentigiya, aw tɛ o kɛ. Aw tun ka kan ka kɔn o le ma, ka ko tɔw fana kɛ ka fara o kan.

24Aw minw fiyenna, aw ko aw bɛ sira yira tɔw ra. Aw bɛ ji sɛnsɛn ko aw t'a fɛ hali limɔgɔ fitini ye sɔrɔ aw ta minji ra, k'a sɔrɔ fɛn min bɛ tɛmɛ ka taga aw kɔnɔ, o bɛ ɲɔgɔmɛ bɔ bonya ra, nka aw bɛ o kunu.

25" Bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ, aw sariya karamɔgɔw, ani aw Farisi flankafuw! Sabu aw bɛ jifiyɛ ni minan kenɛmayɔrɔ ko k'a gbɛ, k'a sɔrɔ a kɔnɔ fanin lo aw ta fɛn sɔnyaninw na, aw ka minw sɔrɔ tɔɲɔri ni natabaya sababu ra.

26Aw Farisi fiyentɔw! Aw ye kɔn ka jifiyɛ ni minan kɔnɔɲɔyɔrɔ le saninya fɔlɔ; o kɔ, a kenɛmayɔrɔ fana bɛ saninya.

27" Bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ, aw sariya karamɔgɔw, ani aw Farisi flankafuw! Sabu aw bɛ i n'a fɔ o ka kaburukɔrɔ min kenɛmayɔrɔ mun k'a gbɛ ka ɲa, k'a sɔrɔ a kɔnɔ fanin lo mɔgɔkolow, ani nɔgɔ suguya bɛɛ ra.

28Ayiwa, aw fana, kɛnɛ ma, mɔgɔw bɛ aw jate ko aw terennin lo, nka aw kɔnɔ fanin lo flankafuya ni kojugu ra.

²⁹”Bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ, aw sariya karamɔɔw, ani aw Farisi flankafuw! Sabu aw bɛ ciraw ta kaburuw lɔ, mɔɔ terennin minw sara, ka olugu ta kaburuw lalaga ka o cɛna,

³⁰k’a fɔ ko: ‘Ni an tun bɛ an bɛmaw ta wagati ra, an tun tɛna fara o kan ka ciraw faga.’

³¹O ra, aw yɛrɛ le kɛra aw yɛrɛ ta seerew ye ka aw yɛrɛ jaraki, k’a yira ko minw ka ciraw faga, ko aw ye olugu ta denw le ye tigitigi.

³²Ayiwa, aw ye aw bɛmaw ta baara tɔ laban sa!

³³Aw sajuguw! Aw fɔnfɔnnindenw! Aw bɛna bɔsi jahanama tɔrɔ ma cogo di?

³⁴O kosɔn ne bɛna ciraw, ani mɔɔ hakiritigiw, ani karamɔɔw ci aw fɛ. Aw bɛna dɔw gbengben yiri ra ka o faga, aw bɛna dɔw bugɔ ni gbɛrɛ ye aw ta karansow* kɔnɔ, ka tugu o kɔ ka o tɔrɔ ka bɔ dugu dɔ ra ka taga dɔ wɛrɛ ra.

³⁵O kosɔn aw ka mɔɔ o mɔɔ faga gbansan dugukolo kan yan, olugu bɛɛ kelen kelen hake bɛ aw kunna; k’a ta Abila faga ma, ale min tun ye mɔɔ terennin ye, ka na a bla Berekiya dence Jakariya faga ma; aw ka ale faga Alabatosoba ni sarakajenifen* cɛ.

³⁶Can ra, ne b’a fɔ aw ye ko o fagariw bɛɛ hake bɛ bi mɔɔw kan.”

Yesu kumana Zeruzalɛmu ta ko ra

(Luka 13.34-35)

³⁷Yesu ko: “E, Zeruzalɛmu! Zeruzalɛmu! Ele min bɛ ciraw faga, ani Ala bɛ mɔɔ minw ci i fɛ, i bɛ olugu bon ni kabakuru ye ka o faga! Sɔnaga caman ne tun b’a fɛ ka i ta denw lajɛn, i ko siseba bɛ a denw lajɛn a kaman kɔrɔ cogo min na, nka aw ma sɔn o ma.

³⁸Sisan a flɛ, Ala bɛna aw ta so kɛ yɔrɔ lakolon ye;

³⁹sabu ne b’a fɔ aw ye ko aw na tɛna la ne kan tuun, fɔ lon min na aw bɛna a fɔ ko: ‘Min bɛ nana Matigi Ala tɔɔ ra, dugawu ye kɛ o ye.’ “

Matiyu 24

Yesu ka Zeruzalɛmu ciko fɔ

(Marika 13.1-2; Luka 21.5-6)

¹Ayiwa, Yesu bɔra Alabatosoba kɔnɔ minke, a tagatɔ a ta karamɔɔɔdenw gbarara a ra k’a fɔ a ye ko a ye Alabatosoba lɔcogo ni a cɛna flɛ.

²Yesu ka o jaabi ko: “Aw na bɛ nin bɛɛ ra kɛ! Can ra ne b’a fɔ aw ye ko nin bonw bɛɛ bɛna cici, ka a kabakuruw bɛɛ yɛrɛge ka bɔ mɔɔn kunna.”

Yesu ka dunuɔa laban ta tɔrɔkɔw fɔ

(Marika 13.3-13; Luka 21.7-19)

³Yesu tagara sigi Oliviyesunw kuru kan. A ta karamɔɔɔdenw nana o danna ka na a nininka ko: “O kow bena ke wagati min na, ani i nawagati tagamasiyen ni dunuɔa labanwagati tagamasiyen fɔ an ye.”

⁴Yesu ka o jaabi ko: “Aw ye aw yere kɔɔsi, aw kana a to mɔɔ si ye aw lafiri.

⁵Sabu mɔɔ caman bena na ni ne tɔɔ ye, k’a fɔ ko olugu le Kisibaga* ye. O bena mɔɔ caman lafiri.

⁶Aw bena kere mankanw men, ka kere kibaroyaw men. Aw hakiri kana ɔagami; sabu jagboya lo o kow ye ke. Nka o si te a laban ye fɔɔ.

⁷Siya dɔ bena wuri dɔ were kama, jamana dɔ bena wuri dɔ were kama. Kɔngɔba ni dugukoloyereyere bena ke yɔɔ caman na.

⁸Nka o bee bena ke tɔɔɔw damina le ye, i n’a fɔ muso jigibagatɔ ta tɔɔɔ damina.

⁹O bena aw mina ka aw di, janko o ye aw tɔɔɔ; o bena aw faga. Siyaw bee bena aw kɔninya ne tɔɔ kɔɔɔ.

¹⁰O bena ke sababu ye k’a to mɔɔ caman ye bɔ lanaya ra, ka ɔɔɔɔ janfa, ani ka ɔɔɔɔ kɔninya.

¹¹Cira faninyafɔbaga caman bena wuri, ka mɔɔ caman lafiri.

¹²Jurumun cayakojugu fe, mɔɔ caman ta kanuya bena dɔɔɔya.

¹³Nka ni mɔɔ min ka nin kow sɔnmina fɔ ka taga se a laban ma, o tigi be kisi.

¹⁴Ala ta Masaya* Kibaro Diman* bena fɔ dunuɔa yɔɔ bee ra, janko siyaw bee ye o seereya men. O kɔ, a laban be sɔɔ ka se.”

Fɛn haramunin ta tɔɔɔ

(Marika 13.14-23; Luka 21.20-24)

¹⁵”Ayiwa, Ala be fɛn haramunin min kɔninya, cira Daniyeli ka min ko fɔ, ni aw nana o siginin ye Alabatosoba kɔɔɔ (min be nin kumaw karan, o ye jija ka a kɔɔɔ lɔɔ)!

¹⁶Ni o wagati sera ka mɔɔ min sɔɔ Zude mara ra, olugu ye bori ka taga kuruw fan fe.

¹⁷Ni o wagati ka mɔɔ min sɔɔ biribon san fe, o tigi kana jigi ko a be tagara fɛn dɔ ta bon kɔɔɔ.

¹⁸Ni a kera ka mɔɔ min sɔɔ foro ra, o kana sekɔ so kɔɔ ko a be taga a ta derege ta.

¹⁹O lonw na bɔɔ bena muso lasiritɔw sɔɔ, ani minw be sin dira denw ma.

²⁰”Aw ye Ala daari janko aw boriwagati kana ben neneba wagati ma, walama Nenekirilon* dɔ ma.

²¹Sabu a bɛna kɛ tɔɔɔba le ye, min jɔɔɔn ma deri ka ye ban, kabini dunuɔa dantuma fɔ ka na se bi ma; a jɔɔɔn fana tena ye tuun fiyewu.

²²Ni Ala tun ma o tɔɔɔw wagati surunya, mɔɔɔ si tun tena kisi. Nka a ka o tɔɔɔw wagati surunya a ta mɔɔɔ panawolomaninw kosɔn.

²³Ni dɔ k'a fɔ aw ye ko: 'A flɛ, Kisibaga* bɛ yan,' walama ko: 'A bɛ yan fɛ yi,' aw kana la a ra.

²⁴Sabu faninyafɔbaga dɔw bɛna wuri ko olugu le ye Kisibaga ye; cira faninyafɔbaga dɔw fana bɛna wuri. O bɛna tagamasiyɛnbaw, ani kabakow kɛ, janko ka hali Ala ta mɔɔɔ panawolomaninw lafiri, ni o tun bɛ se ka kɛ.

²⁵Ayiwa, ne kɔni ka aw lasɔmi ka ban.

²⁶"Ni dɔw ko: 'A flɛ, Kisibaga bɛ kongo kɔnɔ!', aw kana taga yi; ni dɔw ko: 'A dogora bon dɔ kɔnɔ!', aw kana la a ra.

²⁷Sabu san bɛ manamana cogo min na ka bɔ terebɔyanfan na ka taga fɔ terebenyanfan na, Min kɛra Adamaden ye*, o nacogo bɛna kɛ ten le.

²⁸Ni sogosu ka kɛ yɔɔɔ min na, dugaw bɛ lajɛn o yɔɔɔ le ra."

Yesu nacogo ka bɔ sankolo ra

(Marika 13.24-27; Luka 21.25-28)

²⁹Yesu ko: "Ayiwa, o wagati tɔɔɔw tɛmɛnin kɔ, tere bɛna kɛ dibi ye, karo fana tena yeelen bɔ tuun; lolow bɛna bɔ sankolo ra ka benben. Sankolo ta sebayaw bɛna yuguyugu ka bɔ o nɔ ra.

³⁰O tuma ra, Min kɛra Adamaden ye*, mɔɔɔw bɛna o ta tagamasiyɛn ye sankolo ra. Dugukolo gbaw bɛɛ bɛna kasi; Min kɛra Adamaden ye, o bɛna o nato ye sankabaw kan ka bɔ sankolo ra ni sebayaba ni nɔɔɔba ye.

³¹O kɔ, burufiyɛkanba bɛna bɔ; a bɛna a ta mɛlɛkɛw ci ka na a ta mɔɔɔ panawolomaninw lajɛn ka bɔ dunuɔa fan naani na, ka a damina sankolo kun dɔ ma ka taga a bla a kun dɔ ra."

Torosun ta karan

(Marika 13.28-31; Luka 21.29-33)

³²"Aw ye torosun cogo kɔɔsi, k'a to o ye aw karan: ni aw k'a ye ko a borow bɛ nugura ka flaburuw bɔ tuma min na, aw b'a lɔn ko samiya surunyara.

³³O cogo kelen na, ni aw nana a ye ko nin kow bɛ kɛra tuma min na, aw y'a lɔn ko Min kɛra Adamaden ye* ko o nawagati le surunyara, ko a sera ka ban.

³⁴Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko bi mɔɔɔw bɛɛ tena sa ka ban, fɔ nin kow bɛɛ ye kɛ ka dafa.

³⁵Sankolo ni dugukolo bɛna tɛmɛ, nka ne ta kuma tena tɛmɛ fiyewu."

Mɔɔɔ si tɛ dunuɔa labanwagati lɔn

(Marika 13.32-37; Luka 17.26-30,34-36)

³⁶Yesu ko: “Nin kow bena ke lon min na ni wagati min na, mɔgɔ si tɛ o lon; sankolo mɛlɛkɛw t’a lon, Dence t’a lon; Fa Ala kelenpe le b’a lon.

³⁷Min kera Adamaden ye*, sani o ye na, ko minw kera Nuho ta tere ra, o ɲɔgɔn le bena ke.

³⁸Nuho ta tere ra, tuma min na sanjiba tun ma na fɔlɔ, mɔgɔw tun be domuni ni minni le ra, ka to ka furuw ke, ka o ta denw di furu ra. O tora o le ra fɔ lon min Nuho donna kurunba kɔnɔ.

³⁹O ma sɔmi foyi ra, fɔ sanjiba nana, ka taga ni o bɛɛ ye. Min kera Adamaden ye*, ale ta nawagati ra a bena ke ten le.

⁴⁰O tuma ra, ce fla bena ke kongo kɔnɔ ɲɔgɔn fɛ, kelen bena ta ka kelen to yi.

⁴¹Muso fla bena ke mugusi ra ɲɔgɔn fɛ, kelen bena ta ka tɔ kelen to yi.

⁴²O kosɔn aw ye aw janto aw yere ra, sabu aw Matigi bena na lon min na, aw ma o lon.

⁴³Aw yere ka a lon ko ni bontigi tun ka sonce nawagati lon su fɛ, a tun tɛna la ka sunɔgɔ k’a to sonce ye na a ta bonda kari ka don!

⁴⁴O kosɔn, aw fana ye labɛn, sabu aw tɛ miiri wagati min na, Min kera Adamaden ye*, ale bena na o wagati le ra.”

(Luka 12.41-48)

⁴⁵”Jɔn le bena ke o baaraden terennin hakiriman ye sa, min matigice bena a bla a ta baaradenw kunna, janko a ye domuni di o ma a wagati ra?

⁴⁶Ayiwa, o baaraden min matigice bena a sɔrɔ ko a be o baarajuman kera, o baaraden ta bena ɲa.

⁴⁷Can ra ne b’a fɔ aw ye, a matigice bena a sigi a borofɛnw bɛɛ kunna.

⁴⁸Nka ni o baaraden ka ke baaradenjugu ye, ni a k’a miiri k’a fɔ ko: ‘Ne matigice bena mɛɛn ka sɔrɔ ka na’,

⁴⁹ni a ka ke a baaradenɲɔgɔnw bugɔ ye, ka to ka domuni ke, ka minni ke ni dɔrɔtɔw ye,

⁵⁰ayiwa, o baaradenjugu tɛ miiri lon min na, ani a tɛ wagati min lon, a matigice bena na ka na bara a ra o wagati le ra.

⁵¹A bena a bugɔ kosebɛ, k’a gben, k’a bla ni flankafuw ye. Kasi ni ɲinɲimi le bena ke o yɔrɔ ra.”

Matiyu 25

Sungurunin tan ta talen

- ¹Ayiwa, o kɔ, Yesu ka talen dɔ la o ye; a ko: “Ala ta Masaya* bɛna kɛ i n’a fɔ sungurunin tan minw ka o ta fitinaw ta su fɛ ko o bɛ taga kɔɔɔɔ kunbɛnyɔɔ ra.
- ²O ra looru tun ye hakirintanw ye, tɔ looru tun ye hakiritigiw ye.
- ³Ayiwa, hakirintanw ka o ta fitinaw ta, nka o ma turu ta o yɛɛ boro.
- ⁴Nka hakiritigiw ka o ta fitinaw ta ka turu dɔ kɛ minan dɔw kɔɔɔ ka taga ni a ye o yɛɛ boro.
- ⁵Kɔɔɔɔ nana mɛɛn, a tɛ nana minke, sunɔɔɔ ka o sungurunin tan bɛɛ mina, o bɛɛ sunɔɔɔra.
- ⁶”Ayiwa, pɛrɛnkan nana bɔ su dugutarama fɛ ko: ‘Kɔɔɔɔ ye, aw ye bɔ ka taga a kunbɛn!’
- ⁷O sungurunin tan wurira ka o ta fitinaw labɛn.
- ⁸Hakirintanw ko hakiritigiw ma ko: ‘Aw ye aw ta turu dɔ di an ma, ni o tɛ, an ta fitinaw bɛ jini ka faga dɛ!’
- ⁹Nka hakiritigiw ko o ma ko: ‘ɔn-ɔn, an ta turu tɛna se ka an bɛɛ labɔ, aw ye taga turufiyeerebagaw fɛ ka taga dɔ san.’
- ¹⁰Ayiwa, ka o taganin to turusanyɔɔ ra, kɔɔɔɔ nana. Minw tun labɛnna, olugu donna ni kɔɔɔɔ ye kɔɔɔɔɔn kɔɔɔ; o ka da sɔɔɔ.
- ¹¹O kɔ fɛ, sunguru tɔw nana; o ko: ‘An Matigice, an matigice, dayɛɛ an ye!’
- ¹²Nka matigice ka o jaabi ko: ‘Can ra, ne b’a fɔ aw ye ko ne ma aw lɔn!’ “
- ¹³Yesu ko: “Aw ye aw janto aw yɛɛ ra, sabu aw tɛ a lon lɔn, aw tɛ a wagati fana lɔn.”

Baaraden saba ta ko

(Luka 19.11-27)

- ¹⁴Yesu ko: “Ala ta Masaya* bɛ i ko cɛ min tagatɔ tagama ra, a ka a ta baaradenw wele ka na a ta wari karifa o ma.
- ¹⁵A ka warigbɛ kɛmɛ looru di kelen ma, ka kɛmɛ fla di kelen wɛɛ ma, ka kɛmɛ di sabanan ma; a ka o bɛɛ kelen kelen ta di o ma ka kɔɔɔ ni o seko ye; o kɔ, a tagara.
- ¹⁶Baaraden min tun ka warigbɛ kɛmɛ looru sɔɔɔ, ale sinna ka baara kɛ ni a ta wari ye, ka warigbɛ kɛmɛ looru wɛɛ sɔɔɔ ka fara a ta kan.
- ¹⁷Min tun ka warigbɛ kɛmɛ fla sɔɔɔ, ale fana ka a kɛ o cogo kelen na, ka warigbɛ kɛmɛ fla wɛɛ sɔɔɔ ka fara a ta kan.
- ¹⁸Nka warigbɛ kɛmɛ tun dira min ma, ale tagara dinga le sozi ka a matigice ta wari dogo yi.
- ¹⁹”Ayiwa, a mɛɛnna, lon dɔ o baaradenw matigice nana; a ka o wele ka na jate kɛ.

20Min tun ka warigbe keme looru soro, ale nana ni warigbe keme looru were ye, k'a fo ko: 'Ne matigice, i tun ka warigbe keme looru le karifa ne ma, nka keme looru were fle nin ye; ne ka o le soro.'

21"A matigice ko a ma ko: 'O nana; i kera baaradennuman ye, ani lanamogo. Fen fitini le dira i ma, nka i kera lanamogo ye o ra. Sisan ne bena caman karifa i ma. Na, i ni i matigice ye pagari jagon fe.'

22"Ayiwa, baaraden min tun ka warigbe keme fla soro, ale fana nana a matigice fe k'a fo a ye ko: 'Ne matigice, i tun ka warigbe keme fla le karifa ne ma, nka warigbe keme fla were fle nin ye. Ne ka o le soro.'

23"A matigice ko a ma ko: 'O nana; i kera baaradennuman ye, ani lanamogo. Fen fitini le dira i ma, nka i kera lanamogo o ra. Sisan ne bena caman karifa i ma. Na, i ni i matigice ye pagari jagon fe.'

24"Ayiwa, baaraden min tun ka warigbe keme doron soro, ale nana a fo ko: 'Ne matigice, ne tun ka a lon ko ele ye mogo jusukungbelen le ye. I ma siman min dan, i be o kan; i ma foro min sene, i be o siman tige.'

25O le koson ne siranna, ne tagara dinga le sogi ka i ta wari dogo yi. I ta wari ye nin ye, a mina.'

26"A matigice ko a ma ko: 'Ele baaradenjugu, salibagato. I k'a lon ko ne ma siman min dan ko ne be o kan, ko ne ma foro min sene ko ne be o siman tige;

27mun na i ma taga ne ta wari bla waribon na? Ni o tun kera, ne koseginin, ne tun bena ne ta wari ta, ka ton soro ka fara a kan!'

28A ko mogow ma ko o ye a ta warigbe keme bosi a ra, k'a di warigbe waga kelen tigi ma.

29A ko: 'Sabu do be min fe, do were bena di o le ma, a ta be caya; nka do te min fe, hali fitini min b'a fe, o bena bosi a boro.'

30A ko: 'Aw ye baaradenkolon firi kene ma dibi ra yi; kasi ni jinjimi le bena ke o yoro ra.' "

Ala ta kiti

31Yesu ko: "Min kera Adamaden ye*, ni o nana sigi a ta masaya ra lon min na ni melekew bee ye, o lon na a bena sigi a ta masasiganan noroman kan.

32Siyaw bee bena lajen a ja koru. A bena o woloma ka bo jagon na, i ko sagagbenbaga be sagaw ni baw woloma ka bo jagon na cogo min na.

33A bena sagaw bla a kininboroyanfan fe, ka baw bla a numanboroyanfan fe.

34"Minw be a kininboroyanfan fe, Masace bena a fo olugu ye ko: 'Aw ye na, ne Fa Ala ta baraka be aw minw kan. Ala ka Masaya* min laben kabini dunuwa jusigiwagati ra, aw ye o Masaya cen ta.

35 Sabu kɔngɔ ka ne mina, aw ka domuni di ne ma, jiminlɔgɔ ka ne sɔrɔ, aw ka ji di ne ma. Ne tun ye lonan ye, aw ka ne lajigi aw ta so.

36 Ne fari lakolon tun lo, aw ka fani don ne ra. Ne tun man kenɛ, aw ka aw janto ne ra. Ne tun bɛ kaso ra, aw tagara ne flɛ.’

37”O tuma, o mɔgɔ terenninw bɛna a jaabi ko: ‘Matigi, lon juman anw ka ele kɔngɔtɔ ye, ka domuni di i ma? Lon juman fana anw ka ele minlɔgɔtɔ ye, ka ji di i ma?’

38 Lon juman anw ka ele ye lonanya ra ka i lajigi an ta so? Walama lon juman anw ka i fari lakolon ye ka fani don i ra?

39 Lon juman anw ka i banabagatɔ ye, walama k’a mɛn ko i bɛ kaso ra, an ka taga i flɛ?’

40”Masacɛ bɛna olugu jaabi ko: ‘Can ra ne b’a fɔ aw ye ko ni aw ka o kopuman kɛ ne balemaw bɛɛ ra fitini dɔ ye, o tuma aw ka o kɛ ne yɛɛ le ye.’

41”O kɔ, minw bɛ a numanboroyanfan fɛ, masacɛ bɛna a fɔ olugu ye ko: ‘Aw ye bo ne kɔrɔ, aw mɔgɔ danganinw! Aw ye taga tasuma fagabari ra, tasuma min lalagara Setana ni a ta mɛlekew ye!’

42 Sabu kɔngɔ ka ne mina, aw ma domuni di ne ma. Minlɔgɔ ka ne sɔrɔ, aw ma ji di ne ma.

43 Ne tun bɛ lonanya ra, aw ma sɔn ka ne lajigi aw ta so. Aw ka ne fari lakolon ye, aw ma sɔn ka fani don ne ra. Ne tun man kenɛ, ne tun bɛ kaso ra, nka aw ma taga ne flɛ.’

44”Ayiwa, olugu fana bɛna Matigi jaabi ko: ‘Matigi, lon juman le an ka i kɔngɔtɔ ye, ka i minlɔgɔtɔ ye, ka i ye lonanya ra, ka i fari lakolon ye, ka i banabagatɔ ye, walama ka i ye kaso ra, an ka ban an ma foyi kɛ i ye?’

45 Masacɛ bɛna olugu fana jaabi ko: ‘Can ra ne b’a fɔ aw ye ko ni aw ma o kopuman kɛ ne balemaw bɛɛ ra fitini dɔ ye, o tuma aw m’a kɛ ne yɛɛ le ye.’

46 Ayiwa, olugu bɛna taga to tɔrɔ banbari ra; nka mɔgɔ terenninw bɛ taga to panamanya banbari ra.”

Matiyu 26

Mɔgɔw ka janfa siri Yesu kama
(Marika 14.1-2; Luka 22.1-2; Yuhana 11.45-53)

1 Yesu banna o kumaw bɛɛ ra tuma min na, a ko a ta karamɔgɔdenw ma ko:

2”Aw k’a lɔn ko a tɔ ye tere fla Jonyaban panagbɛ* bɛ se. Min kɛra Adamaden ye*, o bɛna o don mɔgɔw boro, o bɛna a gbengben yiri ra.”

³Ayiwa, o wagati ra sarakalasebagaw* kuntigiw, ani cekarɔɔbaw tagara jɔɔɔn ye sarakalasebagaw kuntigiba Kayife ta lu kɔɔɔ.

⁴O k'a latige ko o bɛna Yesu mina ceguya ra, k'a faga.

⁵Nka o ko, ko a ko man kan ka kɛ janagbɛ wagati ra, ko ni o tɛ, mɔɔɔw bɛna muruti.

Muso dɔ ka turu kasadiman kɛ Yesu kun na

(Marika 14.3-9; Yuhana 12.1-8)

⁶Ayiwa, Yesu tun bɛ Betani, kunatɔɔɛ Simɔn ta bon kɔɔɔ.

⁷Muso dɔ nana gbara Yesu ra. Daganin cɛɔnumanba dɔ tun bɛ a boro, o tun fara turu kasadiman sɔngɔgbɛlɛn dɔ ra. Ayiwa, ka Yesu to domuni na, muso ka turu kasadiman kɛ Yesu kun na.

⁸Karamɔɔɔɔɔɔɔn w ka o ye min kɛ, olugu dimina; o ko: "Nin cɛnri kun ye mun ye?"

⁹Nin turu tun bɛ se ka fiyeere sɔngɔɔba ra, ka o wari di fagantanw ma."

¹⁰Yesu bɔra o ko kala ma; a ko o ma ko: "Mun kosɔn aw bɛ nin muso jusu kasira? A ka kewaleɔuman le kɛ ne ye.

¹¹Sabu fagantanw kɔni, olugu bɛ ni aw ye yan wagati bɛɛ; nka ne tɛna to ni aw ye yan wagati bɛɛ dɛ!

¹²A ka turu kasadiman kɛ ne fari kan, ka ne labɛn ne ta sutarari kama.

¹³Can ra ne b'a fɔ aw ye ko ni nin Kibaro Diman* waajuri kɛra yɔɔɔ o yɔɔɔ dunuɔa kɔɔɔ, nin muso ka min kɛ, o ko fana bɛna lakari, ka mɔɔɔw hakiri jigi a ra."

Zudasi ka Yesu janfa

(Marika 14.10-11; Luka 22.3-6)

¹⁴O tuma karamɔɔɔɔɔɔɔn tan ni fla ra kelen min tɔɔɔ ye ko Zudasi Sikariyɔti, ale tagara sarakalasebagaw* kuntigiw fɛ.

¹⁵A ko o ma ko: "Ni ne ka Yesu don aw boro, aw bɛna mun le di ne ma?" O ka warigbɛ bisaba di a ma.

¹⁶K'a ta o wagati ra, Zudasi ka kɛ cogo dɔ jini ye, a bɛna Yesu sɔɔɔ ka a don o boro cogo min na.

Jɔnyaban janagbɛ ta domuni

(Marika 14.12-21; Luka 22.7-14,21-23; Yuhana 13.21-30)

¹⁷Ayiwa, Burufunubari janagbɛ* tere fɔlɔ, karamɔɔɔɔɔɔɔn w nana Yesu jininka ko: "I b'a fɛ an ye taga Jɔnyaban janagbɛ domuni labɛn i ye min le?"

¹⁸Yesu ka mɔɔɔ dɔ yira o ra, ko o ye taga o tigi fɛ dugu kɔɔɔ, ka taga a fɔ a ye ko: "An karamɔɔɔ ko, ko ale ta wagati surunyara, ko a b'a fɛ ka na Jɔnyaban janagbɛ kɛ i fɛ, ale ni a ta karamɔɔɔɔɔn w."

- ¹⁹Yesu ka min fɔ, karamɔɔɔdenw k'a ke ten. O tagara domuni laben.
- ²⁰Tere benna minke, a ni a ta karamɔɔɔden tan ni fla sigira domuni na.
- ²¹Ka Yesu ni a ta karamɔɔɔdenw to domuni na, a ko o ma ko: "Can ra ne b'a fɔ aw ye ko aw ra kelen bɛna ne janfa."
- ²²Karamɔɔɔdenw jusu kasira kosebɛ. O bɛɛ kelen kelen ko a ma ko: "Matigi, ne lo wa?"
- ²³Yesu ko: "Mɔɔɔ min boro ni ne boro bɛ minan kɔnɔ jɔɔɔn fɛ, o tigi le bɛna ne don mɔɔɔw boro.
- ²⁴Min kɛra Adamaden ye*, o bɛna sa, i ko a sɛbera a ta ko ra Kitabu kɔnɔ cogo min na. Nka mɔɔɔ min bɛna ke sababu ye k'a janfa, bɔnɔ bɛna o tigi sɔrɔ. O tigi worobariya le tun ka fisa a ma."
- ²⁵Zudasi, min tun ye a janfabaga ye, ale fana ka kuma ta; a ko: "An karamɔɔɔ, ne lo wa?" Yesu ko a ma ko: "I yɛrɛ le k'a fɔ."

Jɛnɔɔɔɔnya domuni

(Marika 14.22-26; Luka 22.15-20; Korɛntikaw folɔ 11.23-25)

- ²⁶Ayiwa, ka o to domuni na, Yesu ka buru ta, ka baraka la Ala ye, k'a tigetigɛ k'a di karamɔɔɔdenw ma, k'a fɔ o ye ko: "Aw y'a mina ka a domu; nin ye ne farikolo le ye."
- ²⁷O kɔ, a ka jifiye ta; rɛzɛnɔɔ tun b'a kɔnɔ. A ka baraka la Ala ye, ka a di o ma, k'a fɔ o ye ko: "Aw bɛɛ ye dɔ min;
- ²⁸sabu nin ye ne jori le ye, Ala ta jɛnɔɔɔɔnya* jori min bɔnna mɔɔɔ caman kosɔn, ka o ta jurumunw yafa.
- ²⁹Ne b'a fɔ aw ye ko ne tɛna rɛzɛnɔɔ min tuun fiyewu, fɔ lon min na ne bɛna a min ni aw ye ne Fa ta Masaya* ra tuun, cogo wɛrɛ ra."
- ³⁰Ayiwa, o ka Alatandodɔnkiri dɔw la, ka wuri ka taga Oliviyesunw kuru kan.

Yesu ko Piyɛri bɛna ban ale ra

(Marika 14.27-31; Luka 22.31-34; Yuhana 13.36-38)

- ³¹Ayiwa, Yesu k'a fɔ karamɔɔɔdenw ye ko: "Ne ta ko bɛna ke sababu ye k'a to aw bɛɛ ye bori ka ne to bi su fɛ; sabu a sɛbera Kitabu kɔnɔ, ko: 'Ne bɛna sagagbɛnbaga faga, sagaw bɛɛ bɛna janjan .' "
- ³²Yesu k'a fɔ tuun ko: "Nka ni ne nana kunu ka bɔ saya ra, ne bɛna taga aw kɔnɔ Galile."
- ³³Ayiwa, Piyɛri ka kuma ta, k'a fɔ Yesu ye ko: "Hali ni tɔw bɛɛ borira ka i to, ne kɔni tɛna bori ka i to fiyewu!"

³⁴Yesu ko a ma ko: “Can ra, ne b’a fɔ i ye ko bi su nin na yere, sani dondo ye kasi, ele bena a fɔ mɔgɔw ye fɔ sipaga saba ko i ma ne lɔn.”

³⁵Piyeri ko: “Hali ni a kera ko ne bena sa ni i ye le, ne tena sɔn k’a fɔ ko ne ma i lɔn.” Karamɔgɔden tɔw bɛɛ ka o kuma kelen fɔ.

Yesu ni karamɔgɔdenw tagara Zetisemane

(Marika 14.32-42; Luka 22.39-46)

³⁶O kɔ, Yesu tagara ni a ta karamɔgɔdenw ye yɔrɔ dɔ ra, min tɔgɔ ye ko Zetisemane. A ko o ma ko: “Aw ye sigi yan, ne bena gbara na fe ka taga Ala daari.”

³⁷A tagatɔ, a tagara ni Piyeri ni Zebede dence fla ye. Jusukasi ka ke a sɔrɔ ye, k’a nin tɔrɔ kosebe.

³⁸A k’a fɔ o ye ko: “Ne nin tɔrɔnin lo kosebe, fɔ k’a ke i ko ne bena sa. Aw ye to yan, ka to pana ni ne ye.”

³⁹A tagara na fe dɔɔnin. A ka a kinbiri gban ka a na biri dugu ma, ka Ala daari; a ko: “Ne Fa, ni a tun be se ka ke ko nin tɔrɔ kana ne sɔrɔ! Nka o bɛɛ n’a ta, ne yere sago kana ke fɔ ele sago.”

⁴⁰O kɔ, a sekɔra ka na karamɔgɔdenw kɔrɔ, ka na a sɔrɔ ko olugu be sunɔgɔra. A ko Piyeri ma ko: “Piyeri, aw ma se ka to pana ka hali wagati kelen ke ni ne ye!”

⁴¹Aw ye to pana ka Ala daari, janko Setana kana aw nege ka aw bla kojugu ra. Kɔnuman miiriya be mɔgɔ kɔnɔ, nka a farisogo baraka ka dɔgɔ.”

⁴²O kɔ, a bɔra o kɔrɔ a sipaga flanan na ka taga Ala daari tuun, ko: “Ne Fa, ni a te se ka ke ko nin tɔrɔ ye mabɔ ne ra fiyewu, fɔ a ye ne sɔrɔ le, o tuma i sago ye ke.”

⁴³A sekɔra tuun ka na a sɔrɔ o be sunɔgɔra, sabu sunɔgɔ tun ka o padenw gbiriya.

⁴⁴A bɔra o kɔrɔ ka taga a sipaga sabanan na. A tagara Ala daari ka sekɔ o kuma kelen kan tuun.

⁴⁵A sekɔra ka na karamɔgɔdenw kɔrɔ tuun, k’a fɔ o ye ko: “Aw be sunɔgɔra ka aw yere laganfiya le wa? Ayiwa, wagati surunyara; Min kera Adamaden ye*, o bena don jurumunkebagaw boro.

⁴⁶Aw ye wuri an ye taga! Ne janfabaga natɔ ye nin ye!”

Yahudiyaw nana Yesu minayɔrɔ ra

(Marika 14.43-50; Luka 22.47-53; Yuhana 18.3-12)

⁴⁷Ka Yesu to kuma ra, a ta karamɔgɔden tan ni fla ra kelen min tɔgɔ ye ko Zudasi, ale nana; jamaba tun b’a kɔ; kerekemuruw, ani berew tun be o boro. Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani cekɔrɔbaw le tun ka o ci.

⁴⁸Zudasi min tun kera Yesu janfabaga ye, ale tun ka tagamasiyen dɔ yira Yesu minabagaw ra; a ko: “Ni aw nana a ye ko ne ka mɔgɔ min fo ni kanuyafari ye, ale lo; aw y’a mina.”

49O sera minke dɔrɔn, Zudasi gbarara Yesu ra k'a fo, ko: "An karamɔgɔ, i ni su." A ka Yesu fo ni kanuyafori ye.

50Yesu ko a ma ko: "Cɛ, i nana min kama, o kɛ." O tuma mɔgɔw kɛra Yesu kan, ka a mina.

51Yesu ta karamɔgɔden minw tun bɛ ni a ye, o ra kelen ka a ta muru sama ka bɔ, ka sarakalasebagaw kuntigiba ta jɔnce toro kelen caron ka bɔ yi.

52Yesu ko o karamɔgɔden ma ko: "I ta muru don a nɔ ra yi; sabu mɔgɔ o mɔgɔ bɛ muru ta, o tigi bɛ halaki muru sababu le ra.

53Ele b'a miiri ko ne tɛ se ka ne Fa wele ko a ye mɛlɛkɛw ci ne ma sisan, minw ka ca ni mɛlɛkɛ jamakuruba tan ni fla ye sisan wa?

54Nka ni o kɛra, o tuma a sɛbɛra ko ko minw ka kan ka kɛ, olugu bɛna kɛ k'a dafa cogo di?"

55O wagati ra, Yesu ko jama ma ko: "Aw nana ne kɔ ni berew ni kɛrɛkɛmuruw ye ko aw bɛna ne mina, k'a kɛ i ko ne ye benkannikɛbaga le ye. K'a sɔrɔ ne tun bɛ sigi ka mɔgɔw karan Alabatosoba kɔnɔ lon bɛɛ, aw ma se ka ne mina.

56Nka nin kow bɛɛ kɛra janko ciraw tun ka ko minw sɛbɛ, o ye kɛ can ye." O tuma karamɔgɔdenw bɛɛ borira ka a kelen to.

O tagara ni Yesu ye kititigɛyɔrɔ ra

(Marika 14.53-65; Luka 22.54-55,63-71; Yuhana 18.13-14,19-24)

57Yesu minabagaw tagara ni a ye sarakalasebagaw kuntigiba* Kayife fɛ yi. Sariya karamɔgɔw* ni cɛkɔrɔɔbaw tagara jɔgɔn lajɛn yi.

58Piyeri tora yɔrɔjan, a bɛ tugura o kɔ, fɔ ka taga se sarakalasebagaw kuntigiba ta lu ma. A donna ka sigi ni lu kɔrɔsibagaw ye, k'a flɛ a ko bɛna laban cogo min na.

59Sarakalasebagaw kuntigiw, ani Yahudiyaw ta kititigɛbagaw ta jɛnkuru mɔgɔw bɛɛ tun bɛ kuma dɔ pinina Yesu kama min bɛ se ka kɛ a fagasababu ye.

60Seere faninyafɔbaga caman nana o ta fɔ; nka o ma Yesu fagasababu sɔrɔ o si ra. A laban, mɔgɔ fla ko:

61"A ko ale bɛ se ka Alabatosoba ci ka a lɔ kokura tere saba kɔnɔ."

62Sarakalasebagaw kuntigiba wurira ka lɔ, k'a fɔ Yesu ma ko: "Mɔgɔw bɛ kuma minw fɔra i kama, i ko di o ra?"

63Yesu jera. Sarakalasebagaw kuntigiba ko a ma ko: "Ne b'a fɛ i ye kari Ala panaman tɔgɔ ra k'a fɔ an ye ni ele le ye Kisibaga* ye, ani Den min bɔra Ala ra*."

64Yesu ka a jaabi ko: "I yɛrɛ le k'a fɔ. Nka o dɔrɔn tɛ, ne b'a fɔ aw ye ko k'a ta bi ra, Min kɛra Adamaden ye*, aw bɛna o siginin ye Sebɛtigi Ala kininboroyanfan fɛ, o kɔ, aw bɛna a nato ye sankaba kan ka bɔ sankolo ra."

⁶⁵O fɔra minke, sarakalasebagaw kuntigiba dimina fɔ ka a yere ta derege mina ka a faran; a ko: “A ka Ala tɔgɔ cɛn. An mako tɛ mɔgɔ si ta seereya ra tuun! Aw yere ka a ta Alatɔgɔcɛnkuma mɛn ka ban! Aw ta miiriya ye juman ye?”

⁶⁶Mɔgɔw ko: “A ka kan ka faga le!”

⁶⁷O ka ke daji tu ye a pada kan, ka a bugɔ ni borokuruw ye. Dɔw k’a fata, k’a fɔ a ye ko:

⁶⁸”Kisibaga, min ka i bugɔ, o tɔgɔ lɔn k’a fɔ an ye!”

Piyeri ko a ma Yesu lɔn

(Marika 14.66-72; Luka 22.56-62; Yuhana 18.15-18,25-27)

⁶⁹Ayiwa, Piyeri tun siginin be lu kɔnɔ. Baaradenmuso dɔ gbarara a ra, k’a fɔ a ye ko: “Ele fana tun be ni Yesu Galilekace ye.”

⁷⁰Nka Piyeri banna ka lɔ a ra mɔgɔw beɛ ja na. A ko muso ma ko: “Ne ma i ta kuma faamu.”

⁷¹O kɔ, Piyeri ka ke taga ye luda fan na. Baaradenmuso dɔ wɛrɛ k’a ye minke, ale k’a fɔ mɔgɔw ye o yɔrɔ ra ko: “Cɛ nin tun be ni Yesu Nazaretikace ye!”

⁷²Piyeri banna tuun ka lɔ a ra. A karira ko ale tɛ. A ko: “Ne yere ma cɛ nin lɔn.”

⁷³Dɔɔnin kera tuun, mɔgɔ minw tun be o yɔrɔ ra, olugu gbarara Piyeri ra k’a fɔ a ye ko: “Sigiya t’a ra, ele fana ye Yesu ta mɔgɔ dɔ le ye; i kumacogo le b’a yira.”

⁷⁴O tuma Piyeri karira fɔ k’a yere danga; a ko: “Ne ko ne tɛ cɛ nin lɔn.” O yɔrɔnin beɛ ra, dondo kasira.

⁷⁵O tuma Yesu tun ka kuma min fɔ, Piyeri hakiri jigira o ra, ko: “Sani dondo ye kasi, ele bɛna a fɔ sijaga saba ko i ma ne lɔn.” Piyeri bɔra kɛnɛ ma ka taga kasi kɔsɛbɛ.

Matiyu 27

O ka kiti ben Yesu kan

(Marika 15.1; Luka 23.1-2; Yuhana 18.28-32)

¹Ayiwa, sɔgɔmada jona fe sarakalasebagaw* kuntigiw, ani cɛkɔrɔbaw beɛ tagara njɔn ye Yesu kama, janko k’a faga.

²O k’a mina k’a siri, ka taga ni a ye jamanatigi Pilati fe.

Zudasi ka a yere faga

(Kɛwalew 1.18-19)

³Ayiwa, Zudasi, min tun ka Yesu janfa, ale nana a ye ko o ka kiti ben Yesu kan ko a ye faga minke, a nimisara. O tun ka warigbe bisaba min di a ma, a sekɔra ka taga o di sarakalasebagaw* kuntigiw, ani cɛkɔrɔbaw ma.

⁴A ko: “Ne ka jurumun ke, sabu mɔgɔ min ma kojugu ke, ne ka o janfa k’a don aw boro.” O k’a jaabi ko: “Anw ta mun le be o ra tuun? O ye i yere ta ko le ye.”

⁵Zudasi ka wari firi Alabatosoba kɔnɔ, ka taga a yere kan don juru ra ka a yere faga.

⁶Sarakalasebagaw kuntigiw ka wariw tɔmɔtɔmɔ. O ko: “Nin wari man kan ka bla Alabatosoba kesu kɔnɔ, sabu mɔgɔfaga sara lo.”

⁷O kumana ka na ben kelen ma; o tagara dagalalagabaga ta foro san ni o wari ye, ka o ke lonanw ta kaburulo ye.

⁸O le kosɔn fɔ ka na se bi ma, o foro tɔgɔ lara ko mɔgɔfaga foro.

⁹Cira Yeremi tun ka kuma min fɔ, o kuma kera can ye o cogo le ra, ko: “O ka warigbe bisaba ta, Izirayelimɔgɔw ka o jate ka o ke mɔgɔ sɔngɔ ye,

¹⁰ka o di dagalalagabaga ma a ta foro sɔngɔ ye, i n’a fɔ Matigi tun k’a fɔ ne ye cogo min na .”

O tagara ni Yesu ye Pilati fe

(Marika 15.2-5; Luka 23.3-5; Yuhana 18.33-38)

¹¹O tagara ni Yesu ye jamanatigi fe. Jamanatigi ka a jininka ko: “Ele le ye Yahudiyaw ta masace ye wa?” Yesu ko: “I k’a fɔ cogo min na, ne lo.”

¹²Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani cekɔrɔbaw ka Yesu jaraki fen o fen na, Yesu ma o jaabi o si ra.

¹³O tuma Pilati ko Yesu ma ko: “O be i jarakira ko minw bee ra, i te o menna wa?”

¹⁴Yesu ma Pilati jaabi a ta kuma si ra; o ko ka Pilati kabakoya kosebe.

Yesu fagako latigera

(Marika 15.6-15; Luka 23.13-25; Yuhana 18.39–19.16)

¹⁵Ayiwa, san o san, Jonyaban panagbe* ra, jamanatigi tun be deri ka kasoden kelen labla. Ni jama tun ko a ye min labla, a tun be o le labla.

¹⁶Ayiwa, o y’a sɔrɔ kasoden dɔ tun be kaso ra, min tɔgɔ tun ye Barabasi; mɔgɔw bee tun be ale ta kojuguw kala ma.

¹⁷Pilati kumana jama fe; a ko: “Ayiwa, aw b’a fe ne ye jon kelen le bla? Barabasi wa, walama Yesu min be wele ko Kisibaga*?”

¹⁸Pilati tun k’a lon ko pangboya dɔrɔn le kosɔn o ka Yesu mina ka na ni a ye ale fe.

¹⁹Ayiwa, ka Pilati siginin to kikitigeyɔrɔ ra, a muso ka mɔgɔ ci a fe ka taga a fɔ a ye ko: “I kana a to ko dɔ ye don ele ni nin mɔgɔ terennin ce de; sabu ne tɔɔrɔra siko ra su fe kosebe a kosɔn.”

²⁰Nka sarakalasebagaw* kuntigiw, ani cekɔrɔbaw ka jama kɔnɔnɔsu, ko o y’a fɔ Pilati ye ko a ye Barabasi labla, ka Yesu faga.

²¹Jamanatigi ka o jininka tuun, ko: “Nin mɔgɔ fla ra, aw b’a fɛ ne ye jɔn kelen le labla?” O ko: “Barabasi!”

²²Pilati ko: “O tuma, Yesu min bɛ wele ko Kisibaga, aw ko ne ye ale kɛ cogo di?” O bɛɛ k’a jaabi ko: “A gbengben yiri ra!”

²³Jamanatigi ko: “O tuma a ka kojugu juman le kɛ?” O belen ka dɔ fara o pɛrenkan kan, ko: “A ye gbengben yiri ra!”

²⁴Pilati nana a ye ko ale ta kuma tɛna foyi ja minke, ko jama mankan fana be bonyara ka taga ja, a ka ji ta ka a tɛge fla ko jama bɛɛ ja na, k’a fɔ o ye ko: “Ayiwa, ne nin tɛ nin mɔgɔ terennin fagari ra ni aw ye. A ko bɛ aw yɛɛ le boro.”

²⁵Jama bɛɛ ko: “Ɔnhɔn, an sɔnna. A hake ye ben anw ni an denw kan.”

²⁶O ra, Pilati ka Barabasi labla o ye. A k’a to o ka Yesu bugɔ ni gbɛɛ ye, ka sɔrɔ k’a di o ma ko o ye taga a gbengben yiri ra.

Sorasiw ka Yesu tɔɔɔ

(Marika 15.16-20; Yuhana 19.2-3)

²⁷Jamanatigi ta sorasiw tagara ni Yesu ye jamanatigi ta bonba kɔnɔ. O nana ni sorasiw ta jenkuru bɛɛ ye ka na a lamini.

²⁸O ka a yɛɛ ta faniw bɔ a ra ka deregeba wulenman dɔ don a ra.

²⁹O ka ɲani dan ka o kɛ i ko masafugula, ka o biri a kun na, ka a kininboro kɛ ka kalama dɔ mina. O kɔ, o ka o kinbiri gban a kɔrɔ k’a lɔgɔbɔ, ko: “Yahudiyaw ta masace, an bɛ i fora!”

³⁰O ka kɛ daji tu ye a kan, ka kalama mina a boro ka a bugɔ ni a ye a kun na.

³¹O k’a lɔgɔbɔ ka ban tuma min na, o ka deregeba bɔ a ra, ka a yɛɛ ta faniw don a ra tuun, ka bɔ ni a ye ka taga a gbengben yiri ra.

O ka Yesu gbengben yiri ra

(Marika 15.21-32; Luka 23.26-43; Yuhana 19.17-27)

³²O bɔtɔ, o benna ni Sirenikace dɔ ye, min tɔgɔ tun ye ko Simɔn. O ka ale jagboya ko a ye Yesu ta gbengbenyiri* ta.

³³O tagara se yɔrɔ dɔ ra, min tɔgɔ ye ko Gɔligota, o kɔrɔ ye ko Kunkolo yɔrɔ.

³⁴O sera yi minke, o ka fla kunaman dɔ ɲagami duven na ka o di Yesu ma; a ka a nɛɛ minke, a ma sɔn ka a min.

³⁵Yesu gbengbennin kɔ yiri ra, o ka kara la ka a ta faniw tarantaran ɲɔgɔn na. [O kɛra minke, cira tun ka kuma min fɔ, o kɛra can ye, ko: “O ka ne ta faniw taran ɲɔgɔn na, ka kara la ne ta deregeba kosɔn.”]

³⁶O kɔ, o sigira ka to k’a kɔrɔsi.

37O tun ka kuma dɔ sɛbɛ yiri dɔ kan a kunkolo kunna, k'a fagakun yira. O tun k'a sɛbɛ ko: "Nin ye Yesu ye, Yahudiyaw ta masacɛ."

38O ka benkannikɛbaga fla fana gbengben ni a ye yiri dɔw kan, kelen bɛ a kininboroyanfan na, kelen bɛ a numanboroyanfan na.

39Tɛmɛbagaw tun b'a flɛra, k'a neni, ka o kun kɔmi a ra,

40k'a fɔ a ma ko: "Ele min ko i bɛ se ka Alabatosoba ci, ka a lɔ kokura tere saba kɔnɔ, ayiwa, i yɛrɛ kisi sisan sa! Den min bɔra Ala ra*, ni ele lo, o tuma jigi ka bɔ gbengbenyiri ra!"

41Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔgɔw*, ani cɛkɔrɔbaw fana tun bɛ a lɔgɔbɔra, k'a fɔ ko:

42"A ka tɔw kisi, nka a tɛ se ka a yɛrɛ kisi! Ni a ko a ye Izirayeli* ta masacɛ ye, o tuma a ye jigi ka bɔ yiri ra! Ni a jigira, an bɛ la a ra."

43O ko: "A ko a ka a yɛrɛ karifa Ala ma. Ayiwa, ni can lo ko Ala bɛ a kanu, a ye a kisi sisan kɛ; sabu a yɛrɛ da le k'a fɔ ko Den min bɔra Ala ra*, ko ale lo."

44Benkannikɛbaga fla minw tun gbengbenna ni a ye, olugu fana tun bɛ a nɛnina o cogo kelen na.

Yesu sara gbengbenyiri kan

(Marika 15.33-41; Luka 23.44-49; Yuhana 19.28-30)

45Ayiwa, tere sera kuncɛ tuma min na, dibi barara ka don jamana fan bɛɛ ra fɔ ka taga wulada surunya.

46Wulada surunyara minkɛ, Yesu pɛrɛnna ni fanga ye, k'a fɔ ko: "Heli, Heli, lama sabakatani?" O kɔrɔ le ye ko: "Ne tigi Ala, ne tigi Ala, mun na i ka ne kelen to?"

47Mɔgɔ minw tun bɛ o yɔrɔ ra, olugu ka o mɛn minkɛ, o ko: "A bɛ cira Iliya le wɛlera!"

48O yɔrɔnin bɛɛ, o ra kelen borira ka taga fu dɔ ta, ka o su minnifen kumunin dɔ ra, ka a dulon kalama dɔ ra, ka na o la Yesu da ra ko a ye a sɔnsɔn.

49Tɔw ko: "A to yi, an y'a flɛ, ni cira Iliya bɛna na a kisi."

50Yesu ka kulekanba ci tuun, ka sa.

51O yɔrɔnin bɛɛ ra, Alabatosoba cɛtigɛfani faranna fla ye, k'a ta san fɛ ka na se fɔ dugu ma. Dugukolo yɛrɛyɛrɛra, faraw cira.

52Kaburuw dayɛlɛra, mɔgɔ saninman caman suw kununa;

53o bɔra kaburuw kɔnɔ Yesu kununin kɔ, ka don Zeruzalɛmu dugu kɔnɔ. Mɔgɔ caman ka o ye.

⁵⁴Sorasikuntigi ni sorasi tɔ minw tun bɛ Yesu kɔrɔsira, olugu ka o ye minke, ka dugukoloyereyere ye, o siranna kosebɛ. O ko: “Can ra, Den min bɔra Ala ra*, nin cɛ lo.”

⁵⁵Muso caman tun lonin bɛ yɔrɔjan ka fleri kɛ. Olugu le tun tugura Yesu kɔ kabini Galile mara ra, ka a demɛ baara ra.

⁵⁶Mariyamu Magidalakamuso, ale tun bɛ o ra, ani Yakuba ni Yusufu bamuso Mariyamu, ani Yakuba ni Yuhana bamuso.

O ka Yesu sutara

(Marika 15.42-47; Luka 23.50-56; Yuhana 19.38-42)

⁵⁷Wulada sera minke, cɛ nafortotigi dɔ nana ka bɔ Arimate; a tɔgɔ tun ye ko Yusufu. Ale fana tun ye Yesu ta karamɔgɔden dɔ ye.

⁵⁸A tagara Pilati fɛ ka taga Yesu su daari a fɛ. Pilati sɔnna ko o ye a di a ma.

⁵⁹Yusufu tagara Yesu su ta, ka a kasanke ni fanikura dɔ ye,

⁶⁰ka taga a don kaburukura dɔ kɔnɔ; Yusufu yere le tun ka o kaburu sozi fara ra a yere tɔgɔ ra. O ka Yesu su la kaburu kɔnɔ, ka kabakuruba dɔ kolonkolon ka o ke ka kaburu datugu, ka taga.

⁶¹Mariyamu Magidalakamuso, ani Mariyamu tɔ kelen, olugu tun siginin bɛ ka o nasin kaburu ma.

Yesu ta kaburu kɔrɔsiko

⁶²Ayiwa, o dugusagbɛ, Yahudiyaw tun bɛ o ta Nenɛkirilon* janagbɛ labɛn lon min na, o lon dugusagbɛ, sarakalasebagaw* kuntigiw, ani Farisiw* korira ka taga Pilati fɛ.

⁶³O tagara a fɔ Pilati ye ko: “An matigice, an hakiri b’a ra ko mɔgɔlafiribaga nin tun k’a fɔ ko ni ale sara, ko tere saba kɔ a bɛna kunu.

⁶⁴A to sorasiw ye taga kaburu kɔrɔsi ka se fɔ tere saba, janko a ta karamɔgɔdenw kana na taga a su ta ka a dogo, k’a fɔ mɔgɔw ye ko a kununa. O lafiriri bɛna juguya ka temɛ ale yere ta kan.”

⁶⁵Pilati ko: “Aw ye sorasi dɔw ta, cogo min ka aw diya, aw ye taga a kɔrɔsi ten.”

⁶⁶O tagara nɔ bla kaburu da ra, ka sorasi dɔw bla ko o ye kaburu kɔrɔsi ka ja.

Matiyu 28

Mɛlɛkɛ ka Yesu kunuko fɔ muso dɔw ye

(Marika 16.1-10; Luka 24.1-12; Yuhana 20.1-10)

¹Nenɛkirilon* temenin kɔ, lɔgɔkun tere fɔlɔ sɔgɔmada jona fɛ, Mariyamu Magidalakamuso, ani Mariyamu tɔ kelen, olugu fla tagara ko o bɛ taga kaburu fɛ.

²O wagati kelen na, dugukolo barara ka yerere ni fanga ye. Matigi ta meleke do bora sankolo ra ka na kabakuruba kolonkolon ka bo kaburu da ra ka sigi a kan.

³A tun be manamanana i ko sanmanamana; a ta derege tun gbenin lo pepepe.

⁴Sorasi minw tun be kaburu korosira, olugu ja tigera; o ka ke yerere ye, ka ke i ko suw.

⁵Meleke k'a fo musow ye ko: "Aw koni, aw kana siran, sabu Yesu min gbengbenna yiri ra, ne k'a lon ko aw be ale le yoropinina.

⁶A te yan. A kununa i ko a yere tun k'a fo cogo min na. Aw ye na don ka a layoro fe.

⁷O ko, aw ye taga jona, ka taga a fo a ta karamogodenw ye ko a kununa ka bo saya ra, ko a be taga o kon Galile, ko o bena taga a ye o yoro le ra. Ne tun nana o le fo aw ye."

⁸Musow teliyara ka bo kaburu da ra, o siranninba, ani o jusu diyaninba. O borira ka taga o kibaro diman fo karamogodenw ye.

⁹O tagato, o barara ka ben ni Yesu yere ye. Yesu ka o fo. O ka o kinbiri gban ka o boro mini Yesu sen ma, ka a bato.

¹⁰Yesu ko o ma ko: "Aw kana siran. Aw ye taga a fo ne balemaw ye ko o ye taga Galile. O bena ne ye o yoro le ra."

Yahudiyaw ko o be Yesu kunuko dogo

¹¹Ka musow tagato to, Yesu su korosibaga dow wurira ka don dugu kon. O ka fen o fen ye, o tagara o bee fo sarakalasebagaw* kuntigiw ye.

¹²Sarakalasebagaw kuntigiw, ani cekorobaw tagara jagon ye ka kuma o ko ra. O kuma ko, o ka wari caman di sorasiw ma,

¹³k'a fo o ye ko: "Aw ye taga a fo mogow ye ko Yesu ta karamogodenw nana su fe ka na a su ta ka taga ni a ye, ka aw to sunogo ra.

¹⁴Hali ni o ko sera jamanatigi ma, anw yere bena kuma ni a ye, ka a kunko bo aw kan."

¹⁵Sorasiw ka wari mina. Min fora o ye, o tagara o ke. O kuma le fora yoro bee Yahudiyaw ce ra fo ka na se bi.

Yesu ka a yere yira a ta karamogodenw na

(Marika 16.14-18; Luka 24.36-49; Yuhana 20.19-23; Kewalew 1.6-8)

¹⁶Karamogoden tan ni kelen tagara Galile; Yesu tun ka kuru min ko fo o ye, o tagara o yoro ra.

¹⁷O ka Yesu ye minke, o ka o kinbiri gban a kor ko ka a bato. Nka sigiya tun be dow jusu ra hali bi.

18Yesu gbarara o ra, k'a fɔ o ye ko: "Fɛn bɛɛ se dira ne ma, sankolo kɔnɔ, ani dugukolo kan.

19O le kosɔn aw ye taga siyaw bɛɛ kɛ ne ta karamɔgɔdenw ye. Aw ye o batize, Fa Ala, ani Dence*, ani Nin Saninman* tɔgɔ ra.

20Ne ka fɛn o fɛn yira aw ra, aw ye o karan o ra, o ye o sira tagama. Ne bɛ ni aw ye lon bɛɛ, fɔ ka taga se dunuɓa laban ma."

Marika

Marika 1

Yuhana Batizerikɛbaga ta waajuri

(Matiyu 3.1-12; Luka 3.1-18; Yuhana 1.19-28)

- ¹Nin ye Kibaro Diman* damina ye; Den min bɔra Ala ra*, Yesu Kirisita, a bɛ ale ta ko le fɔ.
- ²Nin kuma le tun sɛbera cira Ezayi ta kitabu kɔnɔ ko: “A flɛ, ne bɛ ne ta ciraden ci ka taga i na fɛ, ka i ta sira labɛn i ye.
- ³Mɔgɔ dɔ bɛna pɛrɛn kongokolon kɔnɔ k’a fɔ ko: ‘Aw ye sira labɛn Matigi ye ka siradenninw bɛɛ lateren a ye.’ “
- ⁴O cogo ra, Yuhana k’a yɛrɛ yira kongokolon kɔnɔ; a tun bɛ mɔgɔw batize, ka o waaju ko o ye nimisa o ta jurumun na ka batize, janko Ala ye o ta jurumunw yafa o ma.
- ⁵Mɔgɔ caman tun bɛ bɔ Zude mara ra, ani Zeruzalɛmu ka taga Yuhana fɛ. O tun bɛ lɔ o ta jurumunw na mɔgɔw bɛɛ na na; Yuhana tun bɛ o batize Zuriden kɔba ra.
- ⁶Derege min tun bɛ Yuhana kan na, o tun ye jɔgɔmɛsi le ye, a cɛsirinan tun ye gbolojuru le ye. Yuhana tun bɛ tɔnw, ani kongokɔnɔli le domu.
- ⁷A tun b’a fɔra a ta waajuri ra ko: “Min bɛna na ne kɔ fɛ, o fanga ka bon ni ne ta ye. Hali ne tɛ se k’a fɔ ko ne bɛ biri ka a ta sanbara juru foni ka bɔ a sen na.
- ⁸Ne kɔni ka aw batize ji dama le ra, nka ale bɛna aw batize ni Nin Saninman* ye.”

Yesu batizeriko

(Matiyu 3.13–4.11; Luka 3.21-22; 4.1-13)

- ⁹O wagati ra Yesu nana ka bɔ Nazareti; o ye Galile mara dugu dɔ ye. A nana batize Yuhana fɛ Zuriden kɔba ra.
- ¹⁰Yesu bɔtɔ ji ra, a ka sankolo dayɛlɛnin ye; Ala Nin jigira i ko jɛnɛtugani ka na sigi a kan.
- ¹¹Kumakan dɔ bɔra sankolo kɔnɔ ko: “Ele le ye ne Dence* kanunin ye; i ko ka di ne ye haali.”
- ¹²O yɔrɔnin bɛɛ Nin Saninman ka Yesu ta ka taga ni a ye kongokolon kɔnɔ.
- ¹³A ka tere binaani kɛ o yɔrɔ ra kongosogow cɛ ra. Setana tun bɛ a kɔrɔbɔra k’a flɛ o wagatiw ra. Yesu mako tun bɛ fɛn minw na, mɛlɛkɛw tun bɛ o kɛra a ye.

Yesu ka jɛgɛminabaga naani wele

(Matiyu 4.12-22; Luka 4.14-15; 5.1-11)

- ¹⁴Ayiwa, Yuhana Batizerikɛbaga minanin kɔ ka bla kaso ra, Yesu tagara Galile; Kibaro Diman* min bɔra Ala fɛ, a tun bɛ o waajuri kɛra.

15A tun b'a fɔra ko: "Wagati sera, Ala ta Masaya* wagati surunyara. O le kosɔn aw ye nimisa aw ta jurumunw na ka sɔn Ala ta Kibaro Diman ma."

16Ayiwa, Yesu tun be temena Galile bada ra, a ka jegeminabaga fla ye. O tun ye Simɔn ni a balemace Andere ye. O tun be o ta jɔw firira baji ra, sabu o ta baara tun ye jegemina le ye.

17Yesu ko o ma ko: "Aw ye tugu ne kɔ, aw be jɛge mina cogo min na, ne bɛna aw karan aw ye mɔgɔw jini ten."

18O yɔrɔnin bɛɛ o ka o ta jɔw to yi ka tugu Yesu kɔ.

19O tagara ja fe dɔɔnin minke, a ka Zebede dence Yakuba ye, ani a balemace Yuhana ye. Olugu fana tun siginin be kurun dɔ kɔnɔ, o be o ta jɔw karanna.

20O yɔrɔnin bɛɛ Yesu ka o wele; o ka o face ni baaradenw to kurun kɔnɔ ka wuri ka tugu Yesu kɔ.

Yesu ka jinato dɔ kenɛya

(Luka 4.31-37)

21O kɔ, Yesu ni a ta karamɔgɔdenw tagara Kaperinahumu. Nenekirilon* sera minke, Yesu donna karanso* kɔnɔ ka mɔgɔw karan.

22A ta karan cogoya ka mɔgɔw kɔnɔnɔban, sabu a tun be o karan ni baraka ye, a tun te o karan i ko sariya karamɔgɔw*.

23Ayiwa, o wagati yere ra, ce jinato dɔ tun be o ta karanso kɔnɔ; ale ka ke peren ye, ko:

24"E, Yesu Nazaretikace, mun le be an ce? I nana an halakiyɔrɔ le ra wa? Ele ye mɔgɔ suguya min ye, ne ka o lon; ele ye Ala ta Mɔgɔ Saninman le ye."

25Yesu jamana o jina kunna k'a fɔ a ye ko: "I da tugu, i ye bɔ nin ce ra!"

26Jina ka ce yuguyugu ni fanga ye, ka kuleba ci, ka bɔ ce ra.

27Mɔgɔw bɛɛ kabakoyara; o ka ke jɔgɔn jininka ye ko: "Nin ye mun ye? Karankura barakaman lo de! A be kuma hali jinaw fe ni baraka ye, o be a kan mina."

28O yɔrɔnin kelen bɛɛ ra, Yesu tɔgɔ sera Galile mara yɔrɔ bɛɛ ra.

Yesu ka banabagato wɛrɛw kenɛya

(Matiyu 8.14-17; Luka 4.38-41)

29O kɔ, Yesu ni a ta karamɔgɔdenw bɔra karanso kɔnɔ ka taga Simɔn ni Andere ta so. Yakuba ni Yuhana fana tun be ni o ye.

30O tagara a sɔrɔ Simɔn buranmuso lanin be, farigban b'a ra; o ka a ko fɔ Yesu ye.

31Yesu gbarara a ra ka a mina a boro ma ka a lawuri. O yɔrɔnin bɛɛ farigban banna, a wurira ka gba ke o ye.

32Tere benna tuma min na, dugumɔgɔw nana Yesu fe ni o ta banabagatɔw bɛɛ ye, ani jinatɔw.

33Dugumɔgɔw bɛɛ nana lajen bonda ra.

34Yesu ka banabagatɔ caman keneya, ani bana suguya caman. A ka jinatɔ caman ta jinaw gben ka bɔ o ra fana; nka a tun sɔn k'a to jinaw ye kuma, sabu o tun k'a lon.

Yesu ka mɔgɔw waaju Galile mara ra

(Luka 4.42-44)

35Ayiwa, o lon dugusagbe sɔgɔmada jona fe k'a sɔrɔ kene tun ma ci fɔlɔ, Yesu wurira ka taga kongokolon kɔnɔ yɔrɔ dɔ ra a danna ka taga Ala daari.

36Simɔn ni a tɔrɔgɔnw nana wuri ka taga a yɔrɔɔnini.

37O k'a ye minke, o ko a ma ko: "Mɔgɔ bɛɛ be i yɔrɔɔninina."

38Yesu ka o jaabi, ko: "An ye bɔ yan ka taga kerɛfeduguw ra, janko ne ye taga waajuri ke o yɔrɔw ra fana, sabu ne nana o le kosɔn."

39A tagara Galile fan bɛɛ ra; a ka waajuri ke karansow* kɔnɔ ka jinaw gben ka bɔ mɔgɔw ra fana.

Yesu ka kunatɔce dɔ keneya

(Matiyu 8.1-4; Luka 5.12-16)

40Lon dɔ, kunatɔ dɔ nana Yesu fe ka na i kinbiri gban a kɔrɔ ka a daari ni makarikanw ye, ko: "Ni i be sɔn, i be se ka ne saninya."

41A hina donna Yesu ra; Yesu ka a boro la a kan k'a fɔ a ye ko: "Ne sɔnna, i ye saninya."

42O yɔrɔnin bɛɛ a ta kuna keneyara; a saninyara.

43Yesu k'a labla o yɔrɔnin bɛɛ, k'a fɔ a ye k'a gbeleya ko:

44"I yere mina, i kana nin fɔ mɔgɔ si ye. Taga i yere yira sarakalasebaga* ra. Cira Musa ka saraka min ko fɔ kunatɔw ta saninyari ko ra, i ye o saraka bɔ janko k'a yira bɛɛ ra ko i keneyara."

45Nka ce tagara minke, a tagara o kuma fɔ yɔrɔ bɛɛ, mɔgɔw bɛɛ ye, k'a ke fɔ Yesu tun te se ka don dugu si kɔnɔ kene kan tuun. A tun be to dugu kɔ fe, kongokolon kɔnɔ yi; mɔgɔw tun be bɔ fan bɛɛ ra ka taga a kɔ.

Marika 2

Yesu ka murugu dɔ keneya

(Matiyu 9.1-8; Luka 5.17-26)

1Tere dama temenin kɔ, Yesu sekɔra ka na Kaperinahumu tuun. Mɔgɔw k'a men ko a be bon kɔnɔ.

²O nana caman ka na bon fa ka da fa hali temeyɔɔ tun te sɔɔ. Yesu tun be o waaju ni Ala ta kuma ye.

³Ayiwa, o nana ni ce muruginin do ye a fe, mago naani le tun ka o ce ta.

⁴Nka o ma se ka gbara Yesu ra ni a ye jama koson minke, Yesu tun be biribon min kono, o yelenna o bon san fe ka wo do bo yi, ka o ce muruginin ni a ta lanan lajigi bon kono o wo fe.

⁵Yesu k'a ye minke ko o lara ale ra, ko ale be se ka murugu keneya minke, a ko murugu ma ko: "Ne dence, i ta jurumunw yafara i ma."

⁶Sariya karamogo* dow siginin tun be o yoro ra. Olugu k'a fo o yere kono ko:

⁷"Mun koson ce nin be nin kuma jogon fo? A ka Ala togo cen. Jon be se ka jurumun yafa, ni Ala kelenpe te?"

⁸O yoronin kelen bee Yesu k'a lon a yere kono ko o be o kumaw le miirira. A ko o ma ko: "Mun koson o miiriya jogon be aw konono?"

⁹K'a fo murugu ye ko a ta jurumunw yafara a ma o, walama k'a fo a ye ko a ye a ta lanan ta ka wuri ka tagama, o fla ra juman le ke ka di?

¹⁰Ayiwa, ne bena a yira aw ra bi ko ne Min kera Adamaden ye*, ko se be ne ye ka jurumun yafa dunuƙa kono." Yesu ka o fo ka ban tuma min na, a kumana murugu fe ko:

¹¹"Ne b'a fo i ye, wuri ka i ta lanan ta ka taga i ta so."

¹²O yoronin bee murugu wurira ka a ta lanan ta ka bo kene ma magow bee ja na; o kabakoyara ka Ala tando k'a fo ko: "An ma nin jogon ye ban."

Yesu ka Levi wele

(Matiyu 9.9-13; Luka 5.27-32)

¹³O ko, Yesu bora ka taga ba fan fe tuun. Jamaba nana a fe; a ka to ka o karan.

¹⁴Yesu temeto, a ka Alife dence Levi ye, a siginin be ninsaraminabon na. Yesu ko a ma ko: "Tugu ne ko!" A wurira ka tugu Yesu ko.

¹⁵Ayiwa, Yesu tun tagara domuni ke Levi ta so kono. Ninsaraminabaga caman, ani Yahudiyaw tun be mago minw jate mago kewalejuguw ye, olugu fana tun nana sigi ni Yesu ni a ta karamogodenw ye; o bee tun be domuni kera jogon fe, sabu o caman tun tugura Yesu ko.

¹⁶Sariya karamogo* minw tun be Farisiw* ta jen ra, olugu k'a ye ko Yesu be domuni kera ni ninsaraminabagaw ni magow kewalejuguw ye minke, o ko Yesu ta karamogodenw ma ko: "Mun koson aw karamogo be domuni ke ni ninsaraminabagaw ni mago kewalejugu ye?"

²O tun be Yesu k'arɔsira k'a flɛ, yala ni a bɛna sɔn ka o cɛ kenɛya Nɛnɛkirilon* na, janko o ye sababu dɔ sɔrɔ k'a jaraki.

³Yesu ko cɛ boro faganin ma ko: "I wuri ka na lɔ cɛ ma, jama bɛɛ na k'arɔ."

⁴O kɔ fɛ, a k'a fɔ o ye ko: "Ayiwa, kopuman le ka kan ka kɛ Nɛnɛkirilon na wa, walama kojugu? Ka mɔgɔ kisi wa, walama ka mɔgɔ faga?" O bɛɛ jera, mɔgɔ si m'a jaabi.

⁵O ta jusukungbɛɛya ni o ta tugumanjiya ka Yesu janasisi. A dimininba ka a na lɔ o ra ka to ka o flɛ. O kɔ, a ko cɛ boro faganin ma ko: "I boro foni!" A ka a boro foni minke, a boro kenɛyara.

⁶Farisiw* bɔra ka taga masacɛ Herodi* ta jɛnkuru mɔgɔw fɛ; o ka jɔgɔn ye o yɔrɔnin bɛɛ janko ka cogo jini Yesu fagako ra.

Jamaba nana Yesu fɛ

⁷O kɔ fɛ Yesu ni a ta karamɔgɔdenw bɔra ka taga ba fan fɛ. Jamaba tugura a kɔ; dɔw tun bɔra Galile, dɔw bɔra Zude,

⁸dɔw tun bɔra Zeruzalemu, dɔw tun bɔra Idume, dɔw tun bɔra Zuriden kɔfɛduguw ra, dɔw tun bɔra fɔ Tiri ni Sidɔn kɛrɛfɛduguw ra. O mɔgɔw bɛɛ nana Yesu fɛ, sabu Yesu ka ko minw bɛɛ kɛ, o tun ka o bɛɛ mɛn.

⁹O tuma Yesu k'a fɔ a ta karamɔgɔdenw ye ko o ye kurun fitini dɔ bla a k'arɔ yɔrɔsurun na, janko ni jama nana a gbɛndɛ, a ye don o k'arɔ.

¹⁰Sabu a tun ka banabagatɔ caman kenɛya minke, o kosɔn tɔrɔ tun be min o min na, o bɛɛ tun nana ton a kunna; o bɛɛ tun b'a fɛ ka maga a ra, janko o ye kenɛya.

¹¹Hali jinatɔw yɛrɛ, ni o tun ka Yesu ye tuma o tuma, o tun be kinbiri gban a na k'arɔ ka pɛrɛn ko: "Den min bɔra Ala ra*, ele lo."

¹²Nka Yesu k'a fɔ o ye k'a gbɛɛya kɔsɛbɛ, ko o kana ale ko fɔ mɔgɔw ye.

Yesu ka ciraden tan ni fla janawoloma

(Matiyu 10.1-4; Luka 6.12-16)

¹³O kɔ fɛ a yɛlɛnna kuru dɔ kan. A tun b'a fɛ mɔgɔ minw ye kɛ ni a ye, a ka olugu wele. O nana a fɛ.

¹⁴Yesu ka mɔgɔ tan ni fla janawoloma o cɛ ra, janko ka na olugu ci ka taga waajuri kɛ,

¹⁵ka sebgaya di o ma ka jinaw gbɛn.

¹⁶O mɔgɔ tan ni fla tɔgɔw flɛ: a fɔlɔ ye Simɔn ye, min tɔgɔ lara ko Piyeri;

¹⁷ani Zebede dence fla, Yakuba ni Yuhana, a ka minw tɔgɔ la ko Bowanzɛzi, o k'arɔ ye ko sanpɛrɛndenw;

¹⁸ani, Andere, ani Filipe, ani Baritelemi ni Matiyu, ani Toma, ani Alife dence Yakuba, ani Tade, ani Simɔn min be wele ko faso kanubagaba ,

¹⁹ani Zudasi Sikariyoti, min nana Yesu janfa.

Yesu ta somɔgɔw nana a minayɔɔ ra

²⁰O kow beɛ kɔ, Yesu ni a ta karamɔgɔdenw kɔsegira ka na so kɔnɔ. Jama nana lajen tuun; hali o tun te wagati sɔɔ ka domuni ke.

²¹Yesu ta somɔgɔ dɔw ka o kow men minke, o ko i b'a sɔɔ a kun jagamina le; o nana ko o bena a mina ka taga ni a ye.

Yesu ta fanga ma bɔ Setana ra

(Matiyu 12.22-32; Luka 11.14-23; 12.10)

²²Sariya karamɔgɔ* minw tun bɔra Zeruzalemu ka na, olugu tun b'a fɔra ko: "Jinaw kuntigiba, Setana, o le be Yesu fe; a be jinaw gbenna ni jinaw kuntigiba Setana yere ta sebgaya le ye."

²³O tuma Yesu ka o wele, ka o jaabi ni talen dɔw ye; a ko: "Setana be se ka Setana gben cogo di?"

²⁴Ni masaya min mɔgɔw ka taran ka wuri jɔgɔn kama, o masaya te se ka to a no ra.

²⁵Ni lu min mɔgɔw ka taran ka wuri jɔgɔn kama, o lu te se ka to a no ra.

²⁶Ayiwa, ni Setana ka wuri a yere jenjɔgɔnw kama, ni o ka taran ka jɔgɔn kere, o tuma a ta masaya te se ka to a no ra; a be ban pewu.

²⁷"Mɔgɔ si te se ka taga don ce barakaman dɔ ta so kɔnɔ ko i be a ta fenw sonya, ni i ma a yere mina ka a siri folɔ. Ni i sera a ra le, o tuma i be se ka a ta sokɔnɔfenw ce.

²⁸"Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko jurumunw beɛ be se ka yafa adamadenw ma, hali Alatɔgɔcɛnkumaw,

²⁹nka ni mɔgɔ o mɔgɔ ka Nin Saninman* tɔgɔ cen, o jurumun te yafa o tigi ma fiyewu. A ka jurumun yafabari le ke."

³⁰Yesu ka o kumaw fɔ o ye, sabu o mɔgɔw tun k'a fɔ ko jina dɔ le be Yesu ra.

Yesu be mɔgɔ minw jate a ta somɔgɔw ye

(Matiyu 12.46-50; Luka 8.19-21)

³¹Ayiwa, Yesu bamuso ni Yesu balemaw nana lo kene ma ka mɔgɔ dɔ ci ka a wele.

³²O y'a sɔɔ jama tun siginin be ka a lamini. O k'a fɔ a ye ko: "I bamuso ni i balemaw be kene ma, o be i kopininkara."

³³Yesu ka o jaabi ko: "Aw be a bisigi ko ne bamuso ni ne balemaw ye jɔn ni jɔn le ye?"

³⁴Mɔgɔ minw tun siginin be k'a lamini, a ka a na munu ka olugu fle, k'a fo ko: "Ninnugu le ye ne bamuso ni ne balemaw ye;

³⁵sabu mɔgɔ o mɔgɔ be Ala sago ke, o tigi le ye ne balemace ni ne balemamuso ni ne bamuso ye."

Marika 4

Simankisew ta talen

(Matiyu 13.1-9; Luka 8.4-8)

¹Yesu tagara mɔgɔw karan tuun bada ra. Jama caman nana lajen a kɔɔ tuun, fo a ma na a donna ka sigi kurun do kɔɔ ji kan. Jama bee tora gbele kan bada ra.

²A ka o karan fen caman na ni talenw ye. A k'a fo o ye a ta karan na ko:

³"Aw ye nin lamen! Senekɛbaga do bɔra ka taga siman seri a ta foro ra.

⁴A seririketɔ, simankise dow benbenna sirada ra. Kɔɔw nana o bee kunukunu.

⁵Simankise dow benbenna farayɔɔ ra. O yɔɔ bɔgɔmugu tun man ca. O siman falenna joona joona, sabu o ma don dugukolo ra ka se yɔɔjan.

⁶O kosɔn tere nana bo minke, o bee jajara, sabu o liliw ma tagayɔɔ sɔɔ dugukolo jukɔɔ.

⁷Simankise dow benbenna ηaniw ce ra; ηaniw wurira ka o datugu, o si ma se ka den ke.

⁸Ayiwa, simankise dow benbenna dugukolonuman na. O falenna ka wuri ka na kosebe. O kise dow ka den bisaba ke, dow biwɔɔɔ, dow kemɛ."

⁹O ko, Yesu ko: "Ni mɔgɔ min b'a fe ka nin kow faamu, o ye jija ka nin kumaw lamɛn."

Yesu ka talenw lakun fo

(Matiyu 13.10-17; Luka 8.9-10)

¹⁰Yesu nana a yere mabo jama ra tuma min na, a nɔfemɔgɔw ni a ta karamɔgɔden tan ni fla k'a pininka o talenw kɔɔ ra.

¹¹Yesu k'a fo o ye ko: "Ala ta Masaya* gundo lonniya dira aw le ma; nka kenemamɔgɔw kɔni, a bee be fo olugu ye ni talenw le ye.

¹²O le kosɔn 'O b'a fle, nka o tena a ye; o b'a men, nka o tena a faamu; ni o te, o tun bena yelemaka kɔsegi Ala ma ka o ta jurumunw yafa sɔɔ.' "

Yesu ka simankisew ta talen kɔɔ fo

(Matiyu 13.18-23; Luka 8.11-15)

¹³Yesu k'a fo o ye ko: "Ni aw ma nin talen kɔɔ lon, o tuma aw bena talen tɔw kɔɔ lon cogo di?

¹⁴Senekɛbaga be Ala ta Kuma le seri.

¹⁵Simankise minw benbenna sirada ra, o kɔɔ ye mɔɔ minw be Ala ta Kuma lamɛn, nka o yɔɔnɛn kelen bɛɛ ra, Setana be na ka na o kuma bɔ o kɔɔ.

¹⁶O cogo ra fana, simankise minw benbenna farayɔɔw ra, o kɔɔ ye mɔɔ minw be Ala ta Kuma lamɛn, ka sɔn a ma joona joona ni ninsɔndiya ye;

¹⁷nka o kuma tɛ lilin don ka taga yɔɔjan o tigiw kɔɔ. O tigiw ta miiriya yeɛma ka di. O kosɔn ni sege sera o ma, walama ni mɔɔw ka o tɔɔ Ala ta Kuma kosɔn, o be ke sababu ye ka o kunnacɛn o yɔɔnɛn bɛɛ.

¹⁸Ayiwa, simankise minw benbenna ɛaniyɔɔw ra, o kɔɔ ye mɔɔ minw be Ala ta Kuma lamɛn,

¹⁹nka dunupa hamikow be don o jusu ra. O ta miiri bɛɛ be taga naforo fɛ. Fɛn suguya bɛɛ lɔɔ be o sɔɔ; o miiri camanw be ke sababu ye ka o kuma degu, a tɛ foyi na.

²⁰Ayiwa, simankise minw benbenna dugukolonuman na, o kɔɔ ye mɔɔ minw ka Ala ta Kuma lamɛn, ka sɔn a ma; o be i ko siman min be den; dɔ be den bisaba ke, dɔ be den biwɔɔ ke, dɔ be den kemɛ ke.”

Fitinayeelen ta ko

(Luka 8.16-18)

²¹Yesu k'a fɔ o ye tuun ko: “Yala mɔɔ be fitina mana k'a bla fiye jukɔɔ wa, walama ka a bla lanan jukɔɔ? A tɛ a bla fitinablɔyɔɔ le ra wa?

²²Fɛn dogonin si tɛ yi ni min tena yira; gundo si tɛ yi, ni min tena bɔ kenɛ kan.

²³Ni mɔɔ min b'a fɛ ka o kow faamu, o ye jija ka o kumaw lamɛn!”

²⁴Yesu k'a fɔ o ye tuun ko: “Ayiwa, aw be kuma minw mɛn, aw ye o kɔɔsi kosebe; sabu aw be mɔɔ tɔw mina cogo min na, aw fana bɛna mina o cogo le ra, fɔ ka dɔ fara aw ta kan.

²⁵Sabu dɔ be min fɛ ka ban, dɔ wɛɛ bɛna di o tigi le ma; nka dɔ tɛ min fɛ, hali fitini min b'a fɛ, o bɛna bɔsi a ra.”

Ala ta masaya be i ko Simankise

²⁶Yesu k'a fɔ tuun ko: “Ala ta Masaya* ko be i n'a fɔ cɛ min ka simankise seri a ta foro ra.

²⁷Ayiwa, ni o cɛ sunɔɔra o, ni a tora pana o, su fara tere kan, o simankise be falɛn ka wuri ka na; nka o ko bɛɛ be ke cogo min na, ale yɛɛ tɛ o lɔn.

²⁸Sabu dugukolo be siman falɛn a yɛɛ ma. Siman be wuri ka ke kala ye fɔlɔ, o ko fɛ a be tizan bɔ. O kɔ, kisew be ke tizan na.

²⁹Ayiwa, ni o kisew kɔɔra dɔɔn, o be wɔɔɔ ta a kama, sabu simantigewagati sera.”

Ala ta Masaya bε damina fitini le

(Matiyu 13.31-32,34; Luka 13.18-19)

30Yesu k'a fɔ tuun ko: "An bε se ka Ala ta Masaya* suma ni mun le ye tuun, walama an bεna a cogoya yira ni talen juman ye?"

31A bε i ko mutaridi kise. Ni i bε a dan dugukolo ra, ale ka dɔgɔ ka tεmε dunupa simankisew bεε kan.

32Nka ni a danna foro ra, a bε wuri ka bonya ka tεmε nankɔrafen tɔw bεε kan. A bε borobabaw bɔ, fɔ kɔnɔw bεna o ta pagaw la a suma ra."

33Yesu tun bε Ala ta Kuma fɔ mɔgɔw ye ni nin talenw jɔgɔn caman le ye ka kapa ni o ta faamuricogo ye.

34A ma kuma o fε cogo wεrε ra ni talenw tε. Nka wagati min a ni a ta karamɔgɔdenw bε o danna, a bε o talenw bεε kɔrɔ fɔ olugu ye.

Yesu ka fɔjɔba lalɔ baji kan

(Matiyu 8.23-27; Luka 8.22-25)

35Ayiwa, o lon yεrε wulada fε, Yesu k'a fɔ a ta karamɔgɔdenw ye ko: "An ye taga ba ja dɔ kan!"

36O bɔra jama kɔrɔ minke, Yesu tun siginin bε kurun min kɔnɔ, karamɔgɔdenw tagara ni a ye o kurun kelen kɔnɔ. Kurun wεrεw tun bε ni o ye.

37Ka o tagatɔ to, fɔjɔba dɔ wurira baji kan. Jikurubaw tun bε serira ka don kurun kɔnɔ, fɔ kurun tun bε fara ji ra ka ban.

38Nka Yesu tun ka a kun la kunkɔrɔlanan dɔ kan kurun kɔfeyɔrɔ ra, a bε sunɔgɔra. Karamɔgɔdenw ka a lakunu, k'a fɔ a ye ko: "An karamɔgɔ, an satɔ fle ji ra, i tε o jate wa?"

39Yesu kununa; a sɔngɔra fɔjɔ ra, k'a fɔ baji ye ko: "I mala, ka je!" Fɔjɔ lɔra, yɔrɔ bεε sumana.

40O kɔ fε Yesu k'a fɔ o ye ko: "Mun kosɔn aw bε siranna tan? O tuma lanaya tε aw fε wa?"

41Karamɔgɔdenw siranna kosebε; o tun b'a fɔra jɔgɔn ye ko: "E! Nin ye mɔgɔ suguya juman ye? Hali fɔjɔ ni ji, o bεε bε a kan mεn."

Marika 5

Yesu ka jinaw gbεn ka bɔ cε dɔ ra

(Matiyu 8.28-34; Luka 8.26-39)

1Ayiwa, Yesu ni a ta karamɔgɔdenw sera ba kɔ fε, Gerasakaw ta mara ye.

2O jigira ka bɔ kurun kɔnɔ yɔrɔ min na dɔrɔn, cε jinatɔ dɔ bɔra kaburulo ra ka na Yesu kunben.

- ³O ɛɛ tun tagara to kaburulo ra a kelen na yi. Mɔgɔ si tun tɛ se ka a siri tuun ka to yɔrɔ kelen na, hali ni a tun kera ni nɛgɛjɔrɔkɔ le ye;
- ⁴sabu tuma caman na, o k'a mina ka nɛgɛ don a sen na, k'a siri ni nɛgɛjɔrɔkɔ ye. Nka a tun bɛ o nɛgɛw karikari, ka nɛgɛjɔrɔkɔw fana tigɛtigɛ. O se tun tɛ mɔgɔ si ye k'a mina ka to yɔrɔ kelen na.
- ⁵Su ni tere o ɛɛ tun bɛ yaala tuma bɛɛ kaburuw ɛɛ ra, ani kuruw kan; a bɛ kule ci ka a yɛrɛ mandimi ni kabakuruw ye.
- ⁶A tora yɔrɔjan ka Yesu ye; a borira ka na a kinbiri gban a kɔrɔ,
- ⁷ka pɛrɛn ni kanba ye, ko: "Mun le bɛ ne ni i ɛɛ, Yesu, Den* min bɔra Ala Kɔrɔtaninba ra? Ne bɛ i daari, i ye a kɛ Ala kosɔn, i kana ne tɔrɔ."
- ⁸A tun bɛ o fɔra, sabu Yesu tun b'a fɔra a ye ko: "Jina, bɔ nin ɛɛ ra!"
- ⁹Yesu ka a pininka ko: "I tɔgɔ ye di?" A ka Yesu jaabi ko: "Ne tɔgɔ ye ko 'Jamaba', sabu an ka ca."
- ¹⁰Ayiwa, o jinaw ka Yesu daari k'a gbɛleya, ko a ye sabari a kana olugu gben ka bɔ jamana kɔnɔ.
- ¹¹Ayiwa, lekuruba dɔ tun bɛ domuni kera kuru kɛrɛ fɛ.
- ¹²Jinaw ka Yesu daari kɔsɛbɛ, k'a fɔ a ye ko: "An bla ka taga nin lɛw ɛɛ ra, janko an ye don olugu ra."
- ¹³Yesu sɔnna; jinaw bɔra ɛɛ ra ka taga don lɛw ra. O kera minkɛ, lɛw bɛɛ girinna ka jigi kuru jigijigi fɛ ka taga ben baji ra; o bɛɛ fagara ji ra. O tun bɛ lɛ waga fla bɔ.
- ¹⁴A kera ten minkɛ, lɛgbenbagaw borira ka taga o fɔ dugu kɔnɔ, ani togodaw ra. Mɔgɔw tagara a flɛ, k'a lɔn min kera.
- ¹⁵O sera Yesu kɔrɔ, k'a ye ko jina caman tun bɛ ɛɛ min na, o ɛɛ siginin bɛ, derege bɛ a kan na, a ɲamalɔra. Siranya ka o mina.
- ¹⁶Ayiwa, o ko tun kera minw ɲa na, olugu ka o lakari mɔgɔ tɔw ye: min kera jinato ra, ani min kera lɛw ra.
- ¹⁷Mɔgɔw ka o kuma mɛn minkɛ, o ka kɛ Yesu daari ye k'a gbɛleya, ko a ye taga ka bɔ olugu ta mara ra.
- ¹⁸Ayiwa, ka Yesu dontɔ to kurun kɔnɔ, jinaw tun bɛ o ɛɛ min na, ale ka Yesu daari kɔsɛbɛ, ko a y'a to ale ye taga ni a ye.
- ¹⁹Nka Yesu ma sɔn; Yesu k'a fɔ a ye ko: "Taga i ta so, i ta somɔgɔw fɛ; Matigi Ala ka min kɛ i ye, ani a makarira i ra cogo min na, i ye o bɛɛ lakari o ye."
- ²⁰Ɔɛ tagara; Yesu ka fɛn o fɛn kɛ a ye, a ka o kibaro fɔ Dekapɔli mara bɛɛ ra. Mɔgɔw bɛɛ kabakoyara.

Zayirusi denmuso kunuko ni muso dɔ kenɛyako

(Matiyu 9.18-26; Luka 8.40-56)

- 21**Yesu donna kurun kɔnɔ ka ba tige ka seko ka na ba ja dɔ kan. O yɔrɔ ra jamaba nana lajen a kɔrɔ tuun k'a to bada ra.
- 22**Ayiwa, karanso* kuntigi min tɔgɔ tun ye ko Zayirusi, ale ka Yesu ye minke, a nana a kinbiri gban Yesu kɔrɔ.
- 23**A ka Yesu daari kosebe; a ko: "Ne denmasonin be jini ka sa, sabari ka na i boro la a kan ka a keneya, janko a ye panamanya tuun."
- 24**Yesu tagara ni a ye. Jamaba tugura a ko fo ka a gbende.
- 25**O y'a sɔrɔ muso dɔ tun be jama ra, joribɔnbana tun be ale ra kabini san tan ni fla.
- 26**A tun segera kosebe flakebaga caman boro, k'a bororafenw bee ban, nka o si tun ma foyi ja; a ta bana yere tun be juguyara le.
- 27**O muso tun ka Yesu ko men; a nana don jama ra ka maga Yesu ta derege ra, a ko fe.
- 28**Sabu a tun b'a fora a yere kɔnɔ ko: "Ni ne sera ka maga a ta derege dama ra, ne bena keneya."
- 29**A magara Yesu ta derege ra minke, o yɔrɔnin kelen bee ra a ta joribɔn lɔra. A k'a ye a farikolo ra ko ale keneyara ka bo a ta bana ra.
- 30**O yɔrɔnin bee ra Yesu k'a lon a yere ma ko sebgaya dɔ bɔra ale ra; a ka a ja munu jama ce ma k'a fo ko: "Jɔntigi le magara ne ta derege ra?"
- 31**A ta karamɔgɔdenw ko: "A fle, jamaba nin ka i gbende, i belen ko: 'Jɔn magara ne ra?' "
- 32**Nka Yesu ka a ja munu ka a kerefemɔgɔw fle, janko mɔgɔ min ka o ke, a ye o tigi ye.
- 33**Muso siranna fo a be yereyere, sabu a tun k'a lon ko min kera ale ra; a nana a yere ben Yesu sen kɔrɔ, ka can bee fo a ye.
- 34**Yesu ko a ma ko: "Ne denmuso, i ta lanaya ka i kisi; taga hera ra, Ala ye i to keneya ra."
- 35**Ka Yesu to o kuma ra, mɔgɔ dɔw bɔra karanso kuntigi ta so ka na a fo a ye ko: "I denmuso sara, mun na i be karamɔgɔ segera tuun?"
- 36**Nka Yesu ma o ta kuma jate; a k'a fo karanso kuntigi ye ko: "I kana siran, la ne ra dɔrɔn!"
- 37**O tagatɔ, Yesu ma sɔn mɔgɔ si ye taga ni a ye, fo Piyeri, ani Yakuba, ani Yakuba balemacɛ Yuhana.

³⁸O sera karanso kuntigi ta so kɔnɔ minke, Yesu k'a ye ko jamaba tun be yi, o bee be kasira ka mankan ci, ka kule ci.

³⁹Yesu donna; a k'a fɔ o ye ko: "Mun kosɔn aw be mankan cira, ka kasi? Den ma sa, a be sunɔɔra le."

⁴⁰O mɔɔw ka ke a lɔɔɔ ye. A ka o bee labɔ kene ma. Den tun lanin be bon min kɔnɔ, a donna yi ni den face ni a bamuso ye, ani a ta karamɔɔden minw tun be ni a ye.

⁴¹A ka den mina a boro ma k'a fɔ a ye ko: "Talita kumi!" O kɔɔ ye ko: "Sungurunin, ne b'a fɔ i ye ko i ye wuri."

⁴²O yɔɔnin kelen bee ra sungurunin wurira ka ke tagama ye; a si tun ye san tan ni fla. O bee kabakoyara kosebe, fɔ ka o kɔnɔɔban.

⁴³Yesu k'a fɔ o ye k'a gbeleya ko: "Aw kana a to mɔɔ wɛɛ ye nin ko men." O kɔ fe, a ko o ye domuni di sungurunin ma.

Marika 6

Nazarɛtikaw banna Yesu ra

(Matiyu 13.53-58; Luka 4.16-30)

¹O kɔ, Yesu bɔra o yɔɔ ra, ka taga a lamɔdugu ra. A ta karamɔɔdenw tugura a kɔ.

²Nenekirilon* sera minke, Yesu ka mɔɔw karan damina karanso* kɔnɔ. Mɔɔ caman tun be a lamenna; o kabakoyara fɔ o tun b'a fɔra ko: "A bɔra ni nin kow bee ye min? Nin hakiritigiya min b'a fe, jɔntigi le ka o di a ma? A be nin kabakow kera cogo di le?"

³O ko: "Yirileɛɛbaga te wa? Mariyamu dence, Yakuba ni Zoze ni Zude ni Simɔn, olugu kɔɔɔɔ te wa? A dɔɔmusow te an fe yan wa?" O miiriyaw kera sababu ye ka o kunnacen, o ma la Yesu ra.

⁴Nka Yesu k'a fɔ o ye ko: "Cira te dɔɔya yɔɔ si, ni a yere ta dugu te, a yere balemaw ce ra, ani a yere ta lu."

⁵O mɔɔw ta lanabariya kosɔn, Yesu ma kabako caman ke; a ka a boro la banabagatɔ dama dama kan dɔɔn ka o keneya.

⁶O mɔɔw ta lanabariya ka Yesu kabakoya.

Yesu ka karamɔɔdenw ci ka taga waajuri ke

(Matiyu 10.5-15; Luka 9.1-6)

Yesu tun be yaala dafeduguw ra ka mɔɔw karan.

⁷A ka a ta karamɔɔden tan ni fla wele, ka o ci mɔɔ fla fla; a ka sebagaya di o ma ka jinaw gben.

⁸A k'a fɔ o ye ko: "Ni bere dama te, aw kana fen wɛɛ ta ka taga tagama ra; aw kana domunifen ta, aw kana bɔɔ ta, aw kana wari yere bla aw kun."

⁹A ko: “Aw ye sanbara don aw sen na, nka aw kana derege fla don.”

¹⁰A k’a fɔ o ye tuun ko: “Ni aw jigira lu min kɔnɔ, aw ye to o lu kɔnɔ fɔ ka taga se aw bɔlon ma o yɔrɔ ra.

¹¹Nka ni dugu min mɔgɔw ma sɔn ka aw lajigi, ni o banna aw ta kuma ma, aw bɔtɔ o dugu ra, aw ye aw sennabuguri gbongbon yi; o bɛna kɛ aw seere ye o mɔgɔw kama.”

¹²Ayiwa, karamɔgɔdenw tagara mɔgɔw waaju ko o ye nimisa o ta jurumunw na.

¹³O ka jinatɔ caman ta jinaw gbɛn ka bɔ o ra. O ka turu mun banabagatɔ caman na ka Ala daari o ye ka o kɛnɛya.

Yuhana Batizerikɛbaga fagacogo

(Matiyu 14.1-12; Luka 9.7-9)

¹⁴Ayiwa, masacɛ Herodi* nana Yesu ko mɛn, sabu mɔgɔw bɛɛ tun bɛ Yesu ko fɔra. Dɔw tun b’a fɔra ko: “Yuhana Batizerikɛbaga le kununa ka bɔ saya ra! O le kosɔn sebagaya b’a fɛ ka kabakow kɛ.”

¹⁵Dɔw ko, ko cira Iliya lo, dɔw fana ko, ko cira minw tɛmɛna kakɔrɔ, ko olugu dɔ lo.

¹⁶Nka masacɛ ka o kow mɛn minkɛ, a ko: “Ne ka Yuhana min kun tige, ale le kununa.”

¹⁷Sabu masacɛ Herodi yɛrɛ tun ka Yuhana mina k’a siri k’a bla kaso ra. O tun kera a balemacɛ Filipe ta muso Herodiyadi le kosɔn, sabu Herodi tun ka o muso furu.

¹⁸O kosɔn Yuhana tun k’a fɔ a ye ko: “Ka i balemacɛ muso mina a ra ka a furu, o ma bɛn!”

¹⁹O kosɔn Herodiyadi tun bɛ Yuhana kɔninya kosebɛ; a tun b’a fɛ ka Yuhana faga, nka ale yɛrɛ tun tɛ se,

²⁰sabu Herodi tun bɛ siran Yuhana ja. A tun k’a lɔn ko mɔgɔ terennin lo, ani mɔgɔ saninman. O kosɔn a tun b’a janto Yuhana ra. Ni a tun ka Yuhana ta kumaw lamɛn, a hakiri tun bɛ pagami; o bɛɛ n’a ta, o kumaw tun ka di a ye.

²¹Ayiwa, Herodiyadi sagonanlon nana se. Masacɛ Herodi worolon kunbɛn nana se, a ka janagbɛba dɔ labɛn a jɛnɔgɔnw ye, ani sorasikuntigiw, ani Galile mɔgɔbaw ye.

²²Herodiyadi denmuso nana don, ka dɔn kɛ. A ko diyara masacɛ ni a jɛnɔgɔnw ye. Masacɛ k’a fɔ sungurunin ye ko: “I bɛ fɛn min fɛ, o fɔ ne ye, ne bɛna o di i ma!”

²³Herodi karira sungurunin ye ko: “Ni i ka fɛn min daari ne fɛ, ne bɛna o di i ma; hali ni a kera ne ta jamana tarancɛ le ye.”

²⁴Sungurunin bɔra kene ma ka taga a bamuso jininka ko: “Ne ka kan ka mun le daari?” A bamuso ka a jaabi ko: “Yuhana Batizerikebaga kunkolo.”

²⁵O yɔrɔnin bɛɛ sungurunin teliyara ka don masace fe ka taga a fo a ye ko: “Ne b’a fe i ye Yuhana Batizerikebaga kunkolo bla minan do kɔnɔ, k’a di ne ma yan sisan!”

²⁶O kuma ka masace janasisi; nka a karira minke sungurunin ye jama bɛɛ ja na, a tun te se ka ban sungurunin ta kuma ma tuun.

²⁷O yɔrɔnin bɛɛ a ka sorasi do ci ko a ye taga Yuhana kunkolo tige ka na ni a ye. O ce tagara kasobon kɔnɔ ka taga Yuhana kunkolo tige,

²⁸k’a bla minan do kɔnɔ ka na a di sungurunin ma. Sungurunin tagara a di a bamuso ma.

²⁹Yuhana ta karamɔɔɔdenw ko o men minke, o nana a su ta ka taga a don kaburu ra.

Yesu ka domuni di jama ma

(Matiyu 14.13-21; Luka 9.10-17; Yuhana 6.1-14)

³⁰Ayiwa, Yesu ta ciradenw kɔsegira minke, o nana lajen Yesu kɔrɔ. O ka ko minw bɛɛ ke, ani o ka mɔɔɔw karan cogo min na, o ka o bɛɛ lakari Yesu ye.

³¹O tuma Yesu k’a fo o ye ko: “An ye bo yan, an ye taga an danna kongo kɔnɔ yɔrɔ do ra ka taga nenekiri doɔnin.” Yesu ka o fo, sabu mɔɔɔw tun be nana o fe caman; o be taga o be na tuma bɛɛ, hali domunikeyɔrɔ yere tun te sɔrɔ Yesu ni a ta karamɔɔɔdenw fe.

³²O cogo ra, o donna kurun do kɔnɔ ji kan, ka taga yɔrɔ do ra kongo kɔnɔ o danna.

³³Mɔɔɔ caman ka o tagato ye kurun kɔnɔ, k’a lon ko olugu lo. Mɔɔɔw bɔra kerɛfeduguw bɛɛ ra ka bori ka taga kon o ja o yɔrɔ ra yi.

³⁴Yesu bɔra kurun kɔnɔ minke, a ka jamaba ye; o hina donna a ra, sabu o tun be o yere ma, i ko gbenbaga te saga minw na. Yesu ka a damina ka o karan fen caman na.

³⁵Ayiwa, i n’a fo wagati tun janfara, karamɔɔɔdenw gbarara Yesu ra k’a fo a ye ko: “A fle, an be kongo le kɔnɔ yan, wagati fana janfara.

³⁶Jama labla, o ye taga togodaw ra, ani kerɛfeduguw ra, ka taga domuni san.”

³⁷Yesu ka o jaabi ko: “Aw yere ye domuni di o ma!” Karamɔɔɔdenw ko: “Hali ni an be wari deniye keme fla buru san k’a di nin mɔɔɔw ma, o be se ka o bo wa?”

³⁸Yesu ka o jininka ko: “Buru jori be aw fe? Aw ye taga a fle.” O tagara, ka na a jaabi ko: “Burukun looru ni jegeden fla.”

³⁹Ayiwa, Yesu k’a fo a ta karamɔɔɔdenw ye ko o ye mɔɔɔw lasigi dugu ma binmisenw kan, jenkuru jenkuru.

40Mɔgɔw sigira mɔgɔ keme keme, ani mɔgɔ bilooru looru.

41Yesu ka burukun looru ni jegeden fla ta, ka a ja kɔrɔta san fe ka baraka la Ala ye. O kɔ, a ka buru tigetige k'a di a ta karamɔgɔdenw ma ko o ye a tarantaran jama ra. A ka jegeden fla fana di, ko o ye a tarantaran mɔgɔw bee ra.

42Mɔgɔ bee ka domuni ke fo ka fa!

43O kɔ, burukunkurunw ni jerge to min tora, o ka segi tan ni fla fa ni o ye.

44Mɔgɔ minw tun ka o buruw domu, o tun ye ce waga looru.

Yesu tagamana ji kan

(Matiyu 14.22-23; Yuhana 6.15-21)

45O yɔrɔnin bee, Yesu ka karamɔgɔdenw jagboya ko o ye kurun ta ka ba tige, ka bla ale ja, ka taga Betisayida dugu fan fe, sani ale yere ye jama labla.

46Yesu ka mɔgɔw labla minke, a tagara kuru kan ka taga Ala daari.

47Su kora ka karamɔgɔdenw to kurun kɔnɔ ba cenance ra; o wagati ra Yesu kelenpe tun tora gbele kan.

48Yesu nana a ye ko karamɔgɔdenw segenin lo kosebe; o tun te sera ka kurun lataga janaman ji kan, sabu fojo tun be o kunbenna. Su dugutarama wagati ra, Yesu tagamana ji kan ka taga o no fe; a k'a ke i n'a fo a b'a fe ka teme o ra.

49Karamɔgɔdenw ka a tagamatɔ ye ji kan minke, a kera o ja na i n'a fo su do ja lo; o ka ke kule ci ye.

50Sabu o bee ja tun b'a ra, o bee ja tun tigera. O yɔrɔnin bee Yesu kumana o fe, ko: "Aw ye aw hakiri sigi, ne lo! Aw kana siran!"

51O kɔ, a donna o fe kurun kɔnɔ; fojo lora. O bee kabakoyara fo ka o kɔnɔnɔban,

52sabu Yesu tun ka tagamasiyen min ke, ka buru caya, o tun ma o kɔrɔ faamu; o hakiri belen tun datugunin lo.

Yesu ka banabagatow keneya Zenesarɛti mara ra

(Matiyu 14.34-36)

53Yesu ni a ta karamɔgɔdenw ka ba tige minke, o tagara se Zenesaretikaw ta mara ra; o ka kurun lo bada ra.

54O bɔra kurun kɔnɔ minke, o yɔrɔnin bee mɔgɔw ka Yesu lon.

55O borira ka taga yɔrɔ bee ra, ka taga banabagatow ta o ta lananw kan ka na ni o ye a fe. Ni mɔgɔw tun k'a men ko a be yɔrɔ o yɔrɔ, o tun be taga a kɔ.

56Ni Yesu tun sera yɔrɔ o yɔrɔ, duguba o, dugumisen o, walama togoda o, mɔgɔw tun be na ni banabagatow ye ka na o la kenegbeyɔrɔw ra, ka a daari ko a ye sabari k'a to o ye maga a ta derege dagbolo dama ra. Ni min o min tun magara a ra, o tun be keneya.

Marika 7

Farisiw ni sariya karamogow ta landakow

(Matiyu 15.1-9)

- ¹Ayiwa, Farisiw ni Sariya karamogow* dow bora Zeruzalemu ka na lajen Yesu korɔ.
- ²O k'a korɔsi k'a ye ko a ta karamogoden dow be domuni kera ni o tɛge saninyabari ye, o korɔ ye ko o ma a ko ka kapa ni o ta landaw ye.
- ³Sabu Farisiw ni Yahudiya tow si tun te son ka domuni ke ni o ma o boro fla lalaga k'a ko kosebe, ka kapa ni o bemaw ta landaw ye.
- ⁴O cogo ra, ni o tun bora logofiyɛ ra, o tun be na ko ka o yerɛw saninya folɔ ka kapa ni landa ye, ka sorɔ ka domuni ke. O dama te, o tun be landa korɔ caman werɛ ke i n'a fo jifiyew kori, ani bogodagaw, ani siranegedagaw.
- ⁵O Farisiw ni sariya karamogow ka Yesu jininka ko: "Mun koson i ta karamogodenw te tagamana ka kapa ni an bemaw ta landaw ye? Mun koson o tegew saninyabari be domuni ke?"
- ⁶Yesu ka o jaabi ko: "Aw flankafuw, cira Ezayi ka kuma min fo aw ta ko ra, o benna kosebe, i n'a fo a sebera cogo min na, ko: 'Nin mogow koni b'a fo o da ra le ko o be ne bonya, k'a sorɔ o jusukun yoro ka jan ne ra kosebe!"
- ⁷O be ne batora gbansan le, sabu o be adamadenw ta landa sigininw le ta ka mogow karan o ra.' "
- ⁸Yesu ko: "Aw be ban Ala ta cifoninw ma, ka tugu mogow ta landaw le ko."
- ⁹A k'a fo o ye tuun ko: "Ka ban Ala ta cifoninw ma, ka to aw ta landaw kan, aw koni be se o ra kosebe!"
- ¹⁰Cira Musa k'a fo ko: 'I fa ni i ba bonya; ' ko: 'Ni mogow min ka kumajugu fo a face walama a bamuso ma, o tigi ka kan ka faga.'
- ¹¹Nka aw ka o kuma yeɛma k'a fo ko: 'Ni mogow k'a fo a face walama a bamuso ye ko: Ne tun b'a fe ka fen min di aw ma, o kera korɔban ye, o korɔ ye ko ne ka o di Ala ma ka ban; '
- ¹²O tuma aw b'a to o tigi te foyi ke a face walama a bamuso ye tuun.
- ¹³O cogo ra, aw be Ala ta Kuma ke fengbansan ye aw yere ta landaw koson. Nka o doron te, aw be o kow jogonna caman werɛ ke."

Fɛn minw be se ka mogow lanogɔ

(Matiyu 15.10-20)

- ¹⁴O ko, Yesu ka jama wele tuun, k'a fo o ye ko: "Aw bee ye aw toro malɔ ka nin faamu kosebe."

¹⁵Fen si te yi min be don mɔgɔ kɔnɔbara ra, ni o be se ka o tigi lanɔgɔ. Nka fen minw be bɔ mɔgɔ jusukun na, o le be mɔgɔ lanɔgɔ.

¹⁶[Ni mɔgɔ min b'a fe ka o kow faamu, o ye jija ka o kumaw lamɛn dɛ!]"

¹⁷Wagati min na Yesu bɔra jama kɔrɔ ka taga so kɔnɔ, a ta karamɔgɔdenw ka a pininka o kuma kɔrɔ ra.

¹⁸A k'a fɔ o ye ko: "O tuma hakiri te aw fana fe wa? Aw m'a lɔn ko fen min be bɔ kɛnɛ ma ka don mɔgɔ kɔnɔ, ko o te se ka mɔgɔ lanɔgɔ wa?"

¹⁹Sabu o fenw te don mɔgɔ jusukun na, nka o be taga a kɔnɔbara le ra; o kɔ fe o tigi be taga so kɔ, ka o fenw labɔ." Yesu ka o fɔ, k'a yira ko domunifen bɛɛ be se ka domu.

²⁰A ko: "Fen min be bɔ mɔgɔ jusukun na, o le be mɔgɔ lanɔgɔ.

²¹Sabu miiriyajuguw be bɔ mɔgɔ kɔnɔ le, mɔgɔ jusukun na; o le be mɔgɔ bla jatɔya ra, ani sonyari, ani mɔgɔfaga,

²²ani jenɛya, ani wasabariya, ani juguya, ani tɔrɔri, ani jogojuguya, ani nangboya, ani tɔgɔcɛnri, ani yerebonya, ani hakirintanyakow.

²³Nin kojuguw bɛɛ be bɔ mɔgɔ jusukun le ra; o le be mɔgɔ lanɔgɔ."

Siya wɛrɛ muso min tun lara Yesu ra

(Matiyu 15.21-28)

²⁴O kɔ, Yesu bɔra o yɔrɔ ra, ka taga Tiri mara ra. A tagara don bon dɔ kɔnɔ; a tun t'a fe mɔgɔ si y'a lɔn ko a be o bon kɔnɔ, nka a dogonin ma se ka to!

²⁵Sabu muso dɔ tun be yi, jina tun be min denmuso ra. Ale ka Yesu ko mɛn minke, a nana a yere firi Yesu sen kɔrɔ.

²⁶O muso tun ye siya wɛrɛ mɔgɔ le ye; Gɛrɛki tun lo, a bɔra Siri, Fenisi mara ra. A ka Yesu daari ko a ye jina gbɛn ka bɔ a denmuso ra.

²⁷Nka Yesu k'a fɔ a ye ko: "A to denmisɛnw ye domuni ke ka fa fɔlɔ; sabu ka denmisɛnw ta domuni ta ka o firi wurudenninw kɔrɔ, o man ji."

²⁸Muso ka a jaabi ko: "O ye can ye, Matigi, nka denmisɛnw domunikɛtɔ, domuni murumuru minw be benben tabali jukɔrɔ dugu ma, wurudenninw be o domu dɛ!"

²⁹Yesu k'a fɔ a ye ko: "Muso, nin kuma kosɔn, i kɔsegi ka taga i ta so, jina bɔra i denmuso ra ka ban."

³⁰Muso tagara so. A donna bon kɔnɔ minke, a k'a sɔrɔ ko den lanin be lanan kan, jina bɔra a ra.

Yesu ka cɛ torogberɛn dɔ kɛnɛya

³¹Ayiwa, Yesu bɔra Tiri mara ra ka tɛmɛ Sidɔn dugu fe; a tagara tɛmɛ Dekapɔli mara cɛ ma ka na Galile ba fan fe.

³²A tɛmɛtɔ, o nana ni cɛ torogberen dɔ ye a fɛ; kuma fana tun ka gbɛlɛn a fɛ kosebɛ. O ka Yesu daari ko a ye sabari k'a boro la o cɛ kan ka a kenɛya.

³³Yesu ka o cɛ mina ka taga ni a ye o danna ka a mabɔ jama ra. A ka a borokandenw don a torowow kɔnɔ, ka a daji mun a nenden na.

³⁴O kɔ, a ka a na kɔrɔta san fɛ ka nenɛkiriba kɛ, k'a fɔ ko: "Efata," o kɔrɔ ye ko: "Aw ye dayɛɛ."

³⁵O yɔrɔnin bɛɛ a toro fla dayɛɛra, a nenden fana lablara. A sera ka kuma ka na.

³⁶Yesu sekɔra ka na se mɔgɔw kɔrɔ minke, a k'a fɔ o ye k'a gbɛɛya ko o kana a to mɔgɔ wɛrɛ ye o ko mɛn. Nka a ka o fɔ minke, a kɛra i n'a fɔ a ka a serege le, sabu o tagara o ko fɔ yɔrɔ bɛɛ.

³⁷O mɔgɔw tun kɔnɔnɔbanna fɔ ka tɛmɛ. O tun b'a fɔra ko: "A bɛ fɛn o fɛn kɛ, o bɛɛ ka ni. A b'a to torogberenw bɛ mɛnni kɛ, ani bobow yɛrɛ bɛ kuma!"

Marika 8

Yesu ka domuni di mɔgɔ waga naani ma

(Matiyu 15.32-39)

¹Lon dɔ, ra jamaba nana lajɛn Yesu kɔrɔ tuun. A k'a ye ko domunifɛn tɛ o boro minke, a k'a ta karamɔgɔdenw wele k'a fɔ o ye ko:

²"Nin jama hina bɛ ne ra dɛ! Nin ye o tere saba ye ne kɔrɔ yan, foyi tɛ o boro k'a domu.

³Ni ne ka o kɔngɔtɔ bla ka taga, o baraka bɛna ban sira cɛ, sabu dɔw bɔra fɔ yɔrɔjan."

⁴A ta karamɔgɔdenw k'a jaabi ko: "An bɛna buru sɔrɔ min kongokolon kɔnɔ yan, janko nin mɔgɔw ye domuni kɛ ka fa?"

⁵Yesu ka o nininka ko: "Burukun jori le bɛ aw fɛ yan?" O ko: "Burukun wolonfla."

⁶Yesu ko mɔgɔw ye sigi dugu ma. O kɔ, a ka o burukun wolonfla ta ka baraka la Ala ye, ka o tigɛtigɛ ka o di a ta karamɔgɔdenw ma ko o ye a tarantaran jama ra; o k'a tarantaran jama ra.

⁷Jɛgɛden misɛn dama dama tun bɛ o boro fana. Yesu ka baraka la Ala ye, k'a fɔ ko o ye o fana tarantaran jama ra.

⁸Mɔgɔw ka domuni kɛ fɔ ka fa. Burukunkurun ni jɛgɛ tɔ min tora, o ka o cɛ ka segi wolonfla fa.

⁹O jama tun bɛ mɔgɔ waga naani bɔ. O kɔ, Yesu ka o labla.

¹⁰O yɔrɔnin bɛɛ Yesu ni a ta karamɔgɔdenw donna kurun kɔnɔ ka taga Dalimanuta mara ra.

Farisiw ko Yesu ye tagamasiyen dɔ ke

(Matiyu 16.1-4)

11 Ayiwa, Farisiw* nana ke sɔsɔri ke ye ni Yesu ye; o tun b'a fe k'a korɔbo le. O ko Yesu ye tagamasiyen dɔ yira olugu ra min b'a yira ko a bɔra Ala ra.

12 Yesu jusukun tɔɔɔnin ka nenekiriba ke k'a fɔ o ye ko: “Mun kosɔn bi mɔgɔw be tagamasiyen dɔ jini? Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko tagamasiyen si tena yira bi mɔgɔw ra.”

13 O kɔ, Yesu ka o to yi, ka don kurun kɔnɔ ka taga ba na dɔ kan.

Farisiw ni Herodi ta burufunufen

(Matiyu 16.5-12)

14 Karamɔgɔdenw tun jinana o ma buru ta; burukun kelenpe le tun be o fe kurun kɔnɔ.

15 Yesu k'a fɔ o ye k'a gbeleya ko: “Aw ye aw yere korɔsi Farisiw* ni Herodi ta burufunufen na de!”

16 Karamɔgɔdenw ka ke a fɔ ye jɔgɔn ye ko: “An ma buru ta minke, o kosɔn a be nin kuma fɔra!”

17 Yesu ka o ta miiriya lɔn minke, a k'a fɔ o ye ko: “Mun kosɔn aw b'a miirira ko aw ma buru ta minke, ko o kosɔn ne ka nin kuma fɔ? Hali bi hakiri te aw fe ka ne ta kow faamu wa? Aw jusukun belen datugunin lo wa?”

18 Nadenw be aw fe, aw te yeri ke wa? Torow be aw fe, aw te menni ke wa? Aw hakiri te jigi fen na wa?

19 Wagati min na ne ka burukun looru tigetige k'a di aw ma ko aw ye a di mɔgɔ waga looru ma, o domuni bannin kɔ, aw ka segi na jori le sɔɔ burukunkurun tɔ ra?” O ko: “Segi na tan ni fla.”

20 Yesu ko: “Wagati min ne ka burukun wolonfla tigetige ka o di mɔgɔ waga naani ma, o kɔ fe aw ka segi na jori le sɔɔ burukunkurun na?” O ko: “Segi na wolonfla.”

21 Yesu k'a fɔ o ye ko: “Hali bi aw belen ma ne ta kuma faamu wa?”

Yesu ka fiyentɔce dɔ keneya

22 O kɔ, Yesu ni a ta karamɔgɔdenw tagara Betisayida; o sera yi minke, mɔgɔ dɔw nana ni fiyentɔce dɔ ye Yesu fe k'a daari ko a ye sabari k'a boro la a kan k'a keneya.

23 Yesu ka fiyentɔce mina a boro ma ka taga ni a ye dugu kɔ fe, ka daji mun a padenw na, ka a boro la a kan, ka a jininka ko: “I be fen dɔ yera sisan wa?”

24 Ce ka a na yeke ka fleri ke; a ko: “Ne na be mɔgɔw ra, nka o be i n'a fɔ yiriw, o be tagamana.”

²⁵Yesu ka a boro la a na kan tuun. O kɔ fiyentɔɔe ka a na yeɛ ka fleri ke minke, a keneyara; a ka fen beɛ ye ka na.

²⁶Ayiwa, Yesu k'a fɔ a ye ko a ye kɔsegi ka taga a ta somɔgɔw fe, nka a kana teme dugu kɔnɔ.

Piyeri ko Yesu le ye Kisibaga ye

(Matiyu 16.13-20; Luka 9.18-21)

²⁷Yesu ni a ta karamɔgɔdenw tun be tagara Sezare Filipi kerɛfeduguw ra; o tagato Yesu ka o jininka ko: “Mɔgɔw be ne jatera jontigi le ye de?”

²⁸Karamɔgɔdenw ko: “Dɔw ko i ye Yuhana Batizerikebaga ye; dɔw ko i ye cira Iliya ye, dɔw ko i ye cira dɔ were le ye.”

²⁹Yesu ka o jininka ko: “Aw do? Aw ta miiriya ra, ne ye jontigi le ye?” Piyeri ka a jaabi ko: “Ele le ye Kisibaga* ye, Ala ka min panawoloma.”

³⁰Yesu k'a fɔ o ye k'a gbɛleya kosebe ko o kana ale ta ko fɔ mɔgɔ si ye.

Yesu ta saya ni a kunuko

(Matiyu 16.21-28; Luka 9.22-27)

³¹O kɔ, Yesu ka ke a ta karamɔgɔdenw karan ye k'a fɔ o ye ko Min kera Adamaden ye*, ko jagboya lo ko o ye tɔɔɔ kosebe; cekɔɔɔbaw, ani sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔgɔw* bɛna ban a ra, ka a mina ka a faga. Nka tere saba temenin kɔ, a bɛna kunu.

³²Yesu tun ka o kow fɔ o na na k'a gbɛya. Piyeri ka Yesu wele ka taga kere fe, ka Yesu mafiyɛnya, ko a man kan ka o kuma fɔ.

³³Nka Yesu yeɛmana ka a ta karamɔgɔdenw fe, ka Piyeri mafiyɛnya, k'a fɔ a ye ko: “Bɔ ne kɔ, ele setanamɔgɔ! Sabu Ala sago ye min ye, ele te miiri o ra de, fɔ adamadenw sago.”

Mɔgɔ be tugu Yesu kɔ cogo min

³⁴O kɔ, Yesu k'a ta karamɔgɔdenw ni jama wele k'a fɔ o ye ko: “Ni mɔgɔ min b'a fe ka tugu ne nɔ fe, o tigi ka kan ka ban a yere ra, k'a ta gbengbenyiri ta ka tugu ne kɔ.

³⁵Sabu ni mɔgɔ o mɔgɔ b'a fe k'a nin kisi, o tigi bɛna bɔnɔ a nin na; nka ni mɔgɔ o mɔgɔ ka bɔnɔ a nin na ne kosɔn, ani Kibaro Diman* kosɔn, o tigi bɛna a nin kisi.

³⁶Ni mɔgɔ ka dunuɔa beɛ sɔɔɔ ka taga bɔnɔ a nin na lahara, dunuɔasɔɔɔ ka mun le na o tigi ye?

³⁷Mɔgɔ be se ka mun le di min be se ka ke a nin kunmabɔsara ye?

³⁸O le kosɔn ni mɔgɔ o mɔgɔ ka maroya ka ne ni ne ta kuma ko fɔ bi mɔgɔ terenbariw, ani Alapasiranbariw na na, Min kera Adamaden ye*, ni o nana don a

Fa Ala ta nɔɔɔ ra ni meleke saninmanw ye, ale fana bena maroya k'a fɔ ko o tigi ye ale ta ye."

Marika 9

¹Yesu k'a fɔ o ye tuun ko: "Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko minw lonin be yan bi, o dɔw tɛna sa fiyewu, fɔ o ye Ala ta Masaya* nato ye ni sebagaya ye."

Yesu nɔɔɔ yirara karamɔɔɔdenw na

(Matiyu 17.1-13; Luka 9.28-36)

²Ayiwa, tere wɔɔɔ tɛmenin kɔ, Yesu ka Piyeri ni Yakuba ni Yuhana wele ka taga ni o ye kuru jamijan dɔ kan o danna. Ka o to o yɔɔ ra, Yesu cogoya yelemana o ja na.

³A ta faniw barara ka gbe fɔ ka manamana. A tun gbera cogo min na, fanikobaga si te dugukolo kan min be se ka fani ko k'a gbe o cogo ra.

⁴O kɔ, karamɔɔɔden saba ka cira Iliya ni cira Musa ye, o be kumana ni Yesu ye.

⁵Piyeri k'a fɔ Yesu ye ko: "An karamɔɔɔ, an nana yan minke, o pana de! A to an ye fanibon saba lɔ: ele ta kelen, cira Musa ta kelen, ani cira Iliya ta kelen."

⁶Piyeri kɔni tun ka o kuma fɔ a yerɛ kun fe le, sabu siranya tun be o mɔɔɔ saba beɛ ra.

⁷Ayiwa, sankaba dɔ jigira ka na o datugu; kumakan dɔ bɔra sankaba ra, ko: "Nin le ye ne Dence kanunin ye; aw y'a lamɛn!"

⁸O yɔɔɔnin beɛ karamɔɔɔdenw ka fleri ke o lamini beɛ ra; nka o ma mɔɔɔ si ye tuun, ni Yesu kelen te.

⁹Ayiwa, ka o jigito to ka bɔ kuru kan, Yesu k'a fɔ o ye k'a gbeleɣa ko o ka ko min ye, o kana o fɔ mɔɔɔ si ye fɔlɔ, fɔ Min kɛra Adamaden ye*, o ye kunu ka bɔ saya ra fɔlɔ.

¹⁰Karamɔɔɔdenw ka o kuma mara o yerɛw kɔɔɔ, nka o tun be jɔɔɔɔɔ nininkara ko: "A tun b'a fɔra ko: 'ka kunu ka bɔ saya ra,' o kɔɔɔ ye mun ye?"

¹¹Ayiwa, karamɔɔɔdenw ka Yesu nininka ko: "Mun kɔɔɔɔ sariya karamɔɔɔɔ* b'a fɔra ko: 'Cira Iliya le ka kan ka kɔn ka na fɔlɔ?' "

¹²Yesu ka o jaabi ko: "Can lo, cira Iliya bena na fɔlɔ ka na fen beɛ labɛn; nka mun na a sebera Ala ta Kuma ra ko: 'Min kɛra Adamaden ye*, ko o ka kan ka tɔɔɔ kosebe, ani ko mɔɔɔɔɔ bena a mafiyɛnya?"

¹³O beɛ n'a ta, ne b'a fɔ aw ye ko cira Iliya nana ka ban, nka o ka a ke o sago ye, i n'a fɔ a sebera cogo min na a ta ko ra Kitabu kɔɔɔ ."

Yesu ka den jinato dɔ kɛɛɣa

(Matiyu 17.14-21; Luka 9.37-42)

- ¹⁴Ayiwa, Yesu ni o karamɔɔɔden saba nana se karamɔɔɔden tɔw kɔɔ minke, o k'a ye ko jamaba dɔ ka o lamini; sariya karamɔɔɔ* dɔw be sɔsɔri kera ni o ye.
- ¹⁵Mɔɔɔw ka Yesu ye minke, a barara o bee ra kosebe. O borira ka taga Yesu fe ka taga a fo.
- ¹⁶Yesu ka karamɔɔɔdenw pininka ko: "Aw ni olugu be jɔɔɔn sɔsɔra mun le ra?"
- ¹⁷Ayiwa, o jama ra mɔɔɔ dɔ ka Yesu jaabi k'a fo a ye ko: "An karamɔɔɔ, ne nana ni ne dence ye i fe; jina dɔ le b'a ra, o le ka a ke bobo ye.
- ¹⁸Ni o jina wurira a fe yɔɔɔ o yɔɔɔ, a b'a firi dugu ma; den be dakanga bɔ, a be a jin nimi ka ja. Ne ka i ta karamɔɔɔdenw daari ko o ye jina gben, nka o ma se."
- ¹⁹Yesu ko: "Aw mɔɔɔ lanabariw, ne bena to ni aw ye fo tuma juman? Ne bena aw ta kow sɔnmina fo ka taga se wagati juman le? Aw ye na ni den ye ne fe yan." O nana ni den ye.
- ²⁰Jina ka Yesu ye minke, o yɔɔɔnin bee a ka den yuguyugu ni fanga ye. Den benna dugu ma ka kolonkolon, ka kanga bɔ a da ra.
- ²¹Yesu ka den face pininka ko: "A k'a sɔɔ kabini wagati juman?" A face ko: "Kabini a denmisenman."
- ²²Tuma caman jina b'a firi tasuma ra, walama ji ra, janko ka a faga. Ni i be se ka fen dɔ ke, makari an na ka an dema.
- ²³Yesu k'a fo a ye ko: "Mun kosɔn i k'a fo ko: 'Ni i be se ka fen dɔ ke'? Mɔɔɔ min be la ne ra, fen bee be se ka ke o tigi ye."
- ²⁴O yɔɔɔnin bee den face perenna ko: "Ne lara i ra, nka ne ta lanaya ka dɔɔ, dɔ fara ne ta lanaya kan!"
- ²⁵Yesu ka o mɔɔɔw girintɔ ye ka na minke, a jamana jina kunna k'a fo a ye ko: "Jina, ele min be mɔɔɔ ke bobo ni torogberen ye, ne b'a fo i ye ko i ye bɔ nin den na, i kana don a ra tuun fiyewu!"
- ²⁶Ayiwa, o jina ka kule ci ka den yuguyugu ni fanga ye ka bɔ a ra; den kera i ko su. Mɔɔɔ minw tun be yi, o caman ko: "Den sara."
- ²⁷Nka Yesu k'a mina a boro ma ka a lawuri. Den wurira ka lɔ.
- ²⁸Yesu donna bon kɔnɔ minke, a ta karamɔɔɔdenw ka a pininka o danna, o ko: "Mun kosɔn anw ma se ka nin jina gben?"
- ²⁹Yesu ka o jaabi ko: "Nin jina jɔɔɔn kɔni, foyi te se ka ale labɔ ni Aladaari te."

Yesu be a ta saya ni a kunuko fo tuun

(Matiyu 17.22-23; Luka 9.43-45)

- ³⁰Yesu ni a ta karamɔɔɔdenw bɔra o yɔɔɔ ra ka Galile mara cetige. Yesu tun t'a fe mɔɔɔw ye ale yɔɔɔ lɔn.

31Sabu a tun be a ta karamogodenw karanna k'a fo o ye ko: "Min kera Adamaden ye*, o bena o mina k'a don mogow boro; o bena a faga, nka a saya tere sabanan a bena kunu."

32Karamogodenw tun ma o kuma korɔ lon, nka o fana tun be siranna, k'a jininka.

Mogɔ min ye namogɔ ye Ala fe

(Matiyu 18.1-5; Luka 9.46-48)

33Ayiwa, Yesu ni a ta karamogodenw sera Kaperinahumu. O donna bon konɔ wagati min na, a ka o jininka; a ko: "Aw tun be mun kuma le fora sira ra?"

34O jera, sabu o tun be jɔgɔn sɔsɔra sira ra ko jɔntigi le ye olugu ra namogɔ ye.

35Ayiwa, Yesu sigira; a k'a ta karamogoden tan ni fla wele k'a fo o ye ko: "Ni mogɔ do b'a fe ka ke namogɔ ye, o tigi ka kan ka ke bee ra komogɔ ye, ani ka a yere ke tow bee ta baaraden ye."

36O ko, a ka denfitini do ta, ka na a lo o ce ra; a k'a boro melege o den ma, k'a fo o ye ko:

37"Ni mogɔ o mogɔ ka nin denfitini jɔgɔn do mina ka ja ne togɔ kosɔn, o tigi ka ne yere le mina ka ja. Ni mogɔ o mogɔ fana ka ne mina ka ja, o tigi ma ne le mina ka ja, nka min ka ne ci, a ka o le mina ka ja."

An juguw ani an jinw

(Luka 9.49-50)

38Yuhana ko Yesu ma ko: "An karamogɔ, an ka ce do ye a be jinaw gbenna ka bo mogow ra i togɔ baraka ra, k'a sɔrɔ a te ni an ye; an ka a bari o ra, sabu a te ni an ye."

39Yesu ko: "Aw kana a bari o ra, sabu mogɔ si te se ka kabako ke ne togɔ baraka ra, ka sekɔ o yɔrɔnin bee ra ka kumajugu fo ne ma.

40Sabu mogɔ min te an jugu ye, o tigi ye an jin le ye.

41Ni mogɔ o mogɔ ka jifiye ja kelen minji di aw ma ne togɔ kosɔn, ko sabu aw ye Kirisita* taw ye, can ra ne b'a fo aw ye ko o tigi tena fon o baraji ra fiyewu."

Fɛn minw be mogɔ bla jurumun na

(Matiyu 18.6-9; Luka 17.1-2)

42Yesu k'a fo o ye tuun ko: "Nin denfitini minw lanin be ne ra ka ban, sani mogɔ do ye ke sababu ye ka o ra kelen kunnacen ka bo lanaya ra, a ka fisa o ye wugu belebeleba do le dulon o tigi kan na ka a firi kogɔji ra.

43"Ni i boro kelen le be ke sababu ye ka i bla jurumun na, a tige ka bo yi; sabu ka taga don ni i boro kelen ye panamanya ra, o ka fisa i ma, sani i boroflatigi ye taga don jahanama ra, o yɔrɔ min tasma te faga ka ye.

⁴⁴[Tumu minw be mɔɔ sogo domu o yɔɔ ra, o te faga ka ye, a tasuma fana te faga.]

⁴⁵Ni i sen kelen le be ke sababu ye ka i bla jurumun na, a tige ka bo yi; sabu ka taga don ni i sen kelen ye panamanya ra, o ka fisa i ma, sani i senflatigi ye taga firi jahanama kɔɔ yi.

⁴⁶[Tumu minw be mɔɔ sogo domu o yɔɔ ra, o te faga ka ye, a tasuma fana te faga.]

⁴⁷Ni i paden kelen le be ke sababu ye ka i bla jurumun na, a wɔɔɔbi ka bo yi; sabu ka taga don ni i paden kelen ye panamanya ra, o ka fisa i ma, sani i padenflatigi ye taga firi jahanama ra.

⁴⁸Tumu minw be mɔɔ sogo domu o yɔɔ ra, o te faga ka ye, a tasuma fana te faga.

⁴⁹Sabu mɔɔ beɛ bena saninya tasuma fe, i n'a fo saraka tun be saninya cogo min na ni kɔɔ ye.

⁵⁰"Kɔɔ kɔni ye fenpuman ye, nka ni kɔɔ timiya bɔra a ra, mun le be se ka a latimiya tuun? Aw ye kɔɔ ke aw yerew ra. Aw y'a to hera ye ke aw ni jɔɔɔn ce."

Marika 10

Yesu be taga Zude mara ra

(Matiyu 19.1-12; Luka 16.18)

¹Yesu bɔra o yɔɔ ra, ka taga Zude mara yɔɔ do ra, min be Zuriden ba ko fe. O yɔɔ ra jamaba nana lajen a kɔɔ tuun. A ka ke o karan ye i n'a fo a tun be deri k'a ke cogo min na.

Yesu ko furu man kan ka sa

²Farisi* do w gbarara Yesu ra ka a pininka; o tun b'a fe k'a kɔɔɔ le. O ko: "Yala ka kapa ni sariya* ye, ce be se ka a muso bla wa?"

³Yesu ka o jaabi ni pininkari do ye, ko: "Cira Musa ka mun le seɛe o ko ra?"

⁴O k'a fo a ye ko: "Cira Musa ko ce be se ka furusaseɛe di a muso ma ka a bla ."

⁵Yesu ka o jaabi ko: "Aw ta jusukungbeleya le koson Musa ka o sariya seɛe aw ye.

⁶Ni o te, dunuɔa danwagati ra Ala ka ce ni muso le dan.

⁷O le koson ce be bo a face ni a bamuso kɔɔ ka nɔɔ a muso ra.

⁸O fla be jen ka ke mɔɔ kelen ye . O te jate mɔɔ fla ye tuun; o be jen ka ke mɔɔ kelen ye.

⁹O le koson Ala ka min jen ka a ke kelen ye, mɔɔ si kana o faran ka bo jɔɔɔn na."

¹⁰Yesu ni a ta karamɔɔdenw nana don bon kɔɔ wagate min na, karamɔɔdenw ka Yesu pininka o kow ra.

11 Yesu k'a fɔ o ye ko: "Ni cɛ o cɛ ka a muso bla ka muso wɛrɛ furu, o cɛ ka jɛneya le kɛ, a k'a muso fɔlɔ janfa.

12 Ni muso min fana bɔra a cɛ fɛ ka taga sigi cɛ wɛrɛ kun, o muso ka jɛneya le kɛ."

Yesu ka dugawu kɛ denmisɛnw ye

(Matiyu 19.13-15; Luka 18.15-17)

13 Ayiwa, mɔgɔ dɔw nana ni denmisɛn dɔw ye Yesu fɛ, janko a ye maga o ra; nka karamɔgɔdenw ka o mɔgɔw mafiyɛnya.

14 Yesu ka o ye minkɛ, o ma diya a ye. A k'a fɔ karamɔgɔdenw ye ko: "Aw y'a to denmisɛnw ye na ne fɛ, aw kana o bari; sabu mɔgɔ minw bɛ i ko denmisɛnw, Ala ta Masaya* ye olugu le ta ye.

15 Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko ni mɔgɔ o mɔgɔ ma sɔn Ala ta Masaya* ma i ko denfitini, o tigi tɛna don a ra fiyewu."

16 O kɔ, a ka denmisɛnw ta ka a boro mini o ma, k'a boro la o kan, ka dugawu kɛ o ye.

Cɛ naforotigi ta ko

(Matiyu 19.16-30; Luka 18.18-30)

17 Ayiwa, Yesu ka sira ta minkɛ, cɛ dɔ borira ka na a kinbiri gban a kɔrɔ k'a jininka ko: "An karamɔgɔɗuman, ne ka kan ka mun le kɛ, janko ne ye janamanya banbari sɔrɔ?"

18 Yesu k'a fɔ a ye ko: "Mun na i ko ne ma ko: 'Karamɔgɔɗuman?' Mɔgɔɗuman si tɛ yi, ni Ala kelenpe tɛ.

19 Ayiwa, i ka Ala ta sariyaw* lɔn, ko: 'I kana mɔgɔ faga; i kana jɛneya kɛ; i kana sonyari kɛ; i kana faninya fɔ k'a la i mɔgɔɗɔgɔn na; i kana mɔgɔ tɔɗɔ, i fa ni i ba bonya.' "

20 Cɛ ka Yesu jaabi ko: "An karamɔgɔ, ne ka o sariyaw bɛɛ sira tagama kabini ne denmisɛnman."

21 Yesu k'a flɛ, a ko diyara Yesu ye; a ko a ma ko: "Fɛn kelen belɛn le ka i jɛn. Taga i borofɛnw bɛɛ fiyeere ka o wari tarantaran fagantanw na; ni o kɛra, naforoba bɛna kɛ i fɛ arijana ra. O kɔ, i bɛ na tugu ne kɔ."

22 O kuma ka o cɛ ɗa kumu kɔsɛbɛ; a janasisinin wurira ka taga, sabu naforoba tun b'a fɛ.

23 Yesu ka a ɗa munu ka mɔgɔw flɛ, k'a fɔ a ta karamɔgɔdenw ye ko: "Naforo bɛ mɔgɔ minw fɛ, olugu don ka gbɛlɛn Ala ta Masaya* ra dɛ!"

24 O kuma ka karamɔgɔdenw kɔnɔnɔban. Nka Yesu kɔsegira a kan k'a fɔ o ye tuun ko: "Denmisɛnw, Ala ta Masaya don ka gbɛlɛn dɛ!"

25 Nɔgɔmɛ don ka di misɛniwo fɛ ka tɛmɛ naforotigi don kan Ala ta Masaya ra."

²⁶Karamɔɔɔdenw kabakoyara tuun fɔ k'a dama tɛmɛ; o ka kɛ a fɔ ye jɔɔɔn ye ko: "O tuma jɔn le bɛna kisi sa?"

²⁷Yesu ka o flɛ, k'a fɔ o ye ko: "Mɔɔɔw fɛ o tɛ se ka kɛ, nka Ala fɛ a bɛ se ka kɛ; sabu foyi si tɛ Ala kɔna."

²⁸O tuma, Piyeri k'a fɔ Yesu ye ko: "Anw do? Anw jɛnna fɛn bɛɛ kɔ ka tugu i nɔ fɛ!"

²⁹Yesu ka a jaabi ko: "Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka jɛn a ta bon kɔ, walama a balemacew kɔ, walama a balemamusow kɔ, walama a bamuso kɔ, walama a face kɔ, walama a ta denw kɔ, walama a ta forow kɔ, ne tɔɔɔ kosɔn, ani Kibaro Diman* kosɔn,

³⁰sigiya t'a ra, o tigi bɛna o fɛnw bɛɛ jɔɔɔn kɛmɛ kɛmɛ sɔɔɔ nin dunuɔna ra yan. A bɛna sow sɔɔɔ, ka dɔɔɔw ni kɔɔɔw sɔɔɔ, ka bamusow sɔɔɔ, ka denw sɔɔɔ, ka forow sɔɔɔ; nka a bɛna tɔɔɔ fana sɔɔɔ. O bɛɛ kɔ fɛ a bɛna taga janamanya banbari fana sɔɔɔ sini.

³¹Nka jafɛmɔɔɔ caman bɛna kɛ kɔfɛmɔɔɔw ye, kɔfɛmɔɔɔ caman bɛna kɛ jafɛmɔɔɔw ye fana."

Yesu ka a ta saya ni a kunuko fɔ tuun

(Matiyu 20.17-19; Luka 18.31-34)

³²Yesu ni a nɔfɛmɔɔɔw tun bɛ sira kan ka taga Zeruzalɛmu; Yesu tun bɛ ja fɛ. Jatigɛ tun bɛ karamɔɔɔdenw na, mɔɔɔ minw tun bɛ o kɔ, olugu fana tun bɛ siranna. Yesu ka a ta karamɔɔɔden tan ni fla wele ka o gbara a yɛɛ kɔɔɔ tuun; ko minw ka kan ka a sɔɔɔ, a ka kɛ o kow fɔ ye o ye.

³³A ko: "An tagatɔ flɛ Zeruzalɛmu. Min kɛra Adamaden ye*, o bɛna don sarakalasebagaw* kuntigiw boro, ani sariya karamɔɔɔw*. O bɛna kiti tigɛ a kan ko a ka kan ka faga. O bɛna a don siya wɛɛ mɔɔɔw* boro.

³⁴Olugu bɛna a lɔɔɔbɔ, ka daji tu a kan, k'a bugɔ ni gbɛɛ ye, ka sɔɔɔ k'a faga; nka a saya tere sabanan na, a bɛna kunu."

Karamɔɔɔden fla ka Yesu daari

(Matiyu 20.20-28)

³⁵Ayiwa, Zebede dence fla, Yakuba ni Yuhana, olugu gbarara Yesu ra k'a fɔ a ye ko: "An karamɔɔɔ, an bɛna fɛn min daari i fɛ, i ye o kɛ an ye."

³⁶Yesu k'a fɔ o ye ko: "Aw b'a fɛ ne ye mun le kɛ aw ye?"

³⁷O ka Yesu jaabi ko: "Ni i nana kɛ i ta masaya nɔɔɔɔman na tuma min na, i y'a to an mɔɔɔ fla ra kelen ye sigi i kininboroyanfan na, kelen ye sigi i numanboroyanfan na."

³⁸Nka Yesu ka o jaabi ko: "Aw bɛ fɛn min daarira, aw yɛɛ ma o lɔn. Ne bɛna tɔɔɔ cogoya min na, aw bɛ se ka tɔɔɔ o cogo ra wa? Walama ne bɛna batize ni tɔɔɔ ye cogo min na, aw bɛ se ka batize o cogo ra wa?"

³⁹O ka a jaabi ko: “Ɔnhɔn, an be se.” Yesu k’a fɔ o ye ko: “Can lo, ne bena tɔɔɔ cogo min na, aw bena tɔɔɔ o cogo ra; ne bena batize cogo min na, aw bena batize o cogo ra.

⁴⁰Nka ka sigi ne kininboroyanfan fe, walama ka sigi ne numanboroyanfan fe, o dibaga te ne ye. Ala ka o sigiyɔɔɔ laben mɔɔɔ minw ye, a bena di olugu le ma.”

⁴¹Karamɔɔɔden tɔ tan ka o kuma men minke, olugu dimina Yakuba ni Yuhana kɔɔɔ.

⁴²O ra, Yesu ka o wele k’a fɔ o ye ko: “Aw k’a lɔn ko minw be jate i ko siya wɛɛ mɔɔɔ ta kuntigiw, olugu be o siyaw mara jagboya ra; jamana mɔɔɔbabaw fana be o ta fanga digi mɔɔɔ tɔw kan.

⁴³Nka a man kan ka ke ten aw ce ra. Min b’a fe ka ke mɔɔɔba ye aw ra, o tigi ka kan ka ke tɔw ta baaraden le ye.

⁴⁴Min b’a fe ka ke aw ra namɔɔɔ ye, o tigi ka kan ka ke tɔw beɛ ta jɔn ye.

⁴⁵Sabu Min kera Adamaden ye*, ale yere ma na janko mɔɔɔ ye baara ke a ye, nka a nana ka na baara ke mɔɔɔ ye le, ani ka a yere nin di, ka ke mɔɔɔ caman kunmabɔsara ye.”

Yesu ka fiyentɔce do na yele

(Matiyu 20.29-34; Luka 18.35-43)

⁴⁶Ayiwa, o sera Zeriko. Yesu ni a ta karamɔɔɔdenw, ani jama caman tun be bɔra dugu kɔnɔ minke, o y’a sɔɔɔ fiyentɔce do tun siginin be sirada ra, a be daariri kera; a tɔɔɔ ye ko Baritime, Time dence lo.

⁴⁷A k’a men minke ko Yesu Nazaretika le be temena, a perenna ka a wele ko: “Yesu, Dawuda Mamaden*, sabari ka na ne ma.”

⁴⁸Mɔɔɔ caman sɔngɔra a ra ko a ye je. Nka a ka do le fara a perenkan kan ko: “Dawuda Mamaden*, sabari ka na ne ma.”

⁴⁹Yesu lɔra, k’a fɔ ko o ye a wele ka na. O tagara fiyentɔce wele, k’a fɔ a ye ko: “I hakiri sigi! I wuri, Yesu be i welera.”

⁵⁰A k’a ta deregeba firi dugu ma, ka pan ka wuri, ka na Yesu fe.

⁵¹Yesu ka a jininka ko: “I b’a fe ne ye mun le ke i ye?” A ko: “An karamɔɔɔ, ne b’a fe ka yeri ke le tuun.”

⁵²Yesu k’a fɔ a ye ko: “Taga! I ta lanaya ka i keneya!” O yɔɔɔnin kelen beɛ, a padenw yelera, a tugura Yesu kɔ.

Marika 11

Yesu donna Zeruzalemu

(Matiyu 21.1-11; Luka 19.28-40; Yuhana 12.12-19)

- ¹Yesu ni a ta karamɔɔɔdenw surunyara Zeruzalemu na tuma min na, ani Betifaze, ani Betani, ka o to Oliviyesunw kuru kere fe, Yesu ka a ta karamɔɔɔden fla ci.
- ²A k'a fo o ye ko: "Dugu min fle an ja fe, aw ye taga yi; ni aw sera yi doron, aw bena faliden do sirinin ye, mogo ma yelen min kan folo. Aw y'a foni ka na ni a ye yan.
- ³Ni mogo do ka aw nininka ko: 'Mun koson aw be nin kera?' Aw ye o tigi jaabi ko: 'An Matigi le mako b'a ra; a ko a bena a kosegi aw ma sisan.' "
- ⁴Karamɔɔɔdenw tagara minke, o tagara a soro ko faliden sirinin be bon do da ra sira kere fe. O k'a foni.
- ⁵Mogo minw tun be o yoro ra, olugu dow ko karamɔɔɔdenw ma ko: "Aw be mun le kera tan? Mun koson aw be nin faliden fonina?"
- ⁶Karamɔɔɔdenw ka o jaabi i ko Yesu tun k'a fo o ye cogo min na. O ka faliden to o boro.
- ⁷Karamɔɔɔdenw nana ni fali ye Yesu fe; o ka o ta derege dow la fali ko ra, Yesu yelenna ka sigi a kan.
- ⁸Mogo caman ka o ta deregebaw lala sira kan Yesu ja; dow ka yiriboromisen dow tigetige bin kono, ka na o lala sira kan.
- ⁹Mogo minw tun be Yesu ja fe, ani minw tun be a ko fe, o bee tun be perenna ko: "Hozana*, an ye Ala tando. Min be nana Matigi togo ra, dugawu ye ke o ye.
- ¹⁰Masaya min be nana, Ala ye baraka don o masaya ra. An bemace Dawuda ta masaya lo. Noro ye la Ala togo kan sanfeyoro bee ra !"
- ¹¹O sera Zeruzalemu minke, Yesu tagara don Alabatosoba kono. A ka fenw bee flefle minke, a bora ka taga Betani, ani a ta karamɔɔɔden tan ni fla, sabu su tun be nini ka ko.

Yesu ka torosun danga

(Matiyu 21.18-19)

- ¹²O lon dugusagbe o boto Betani, kongo ka Yesu mina.
- ¹³A ka torosun do ye yorojan; flaburu tun b'a ra. A gbarara a ra ka a fle ni a bena den soro a ra. Nka a sera a koro tuma min na, a ma foyi soro a ra ni flaburu doron te, sabu a dentuma tun ma se ban.
- ¹⁴A ko o torosun ma ko: "Mogo si tena den soro ele ra ka a domu tuun." A ta karamɔɔɔdenw ka o kuma men.

Yesu ka jagokebagaw gbenna

(Matiyu 21.12-17; Luka 19.45-48; Yuhana 2.13-22)

¹⁵O sera Zeruzalemu minke, Yesu donna Alabatosoba lu kɔɔ. Fiyeeerekebagaw ani sannikebaga minw tun be Alabatosoba lu kɔɔ, a ka olugu bee gben ka bɔ; a ka warifalenbagaw ta tabaliw jɔɔɔni ka ben, ani tunganfiyeerebagaw ta signanw.

¹⁶A ma sɔn mɔgɔ si ye don ni fiyeerefɛn ye Alabatosoba kɔɔ tuun.

¹⁷O kɔ, a ka o karan k'a fɔ ko: "A sebera Ala ta Kuma ra ko: 'Ne ta bon bɛna wele le ko siyaw bee ta Aladaariyɔɔ.' Nka aw kɔni ka a yeɛma ka a ke sonw dogoyɔɔ le ye."

¹⁸Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔgɔw* ka o kow mɛn minke, o ka ke Yesu fagasababu jini ye; o tun be siranna a ja sabu a ta karan tun ka mɔgɔ bee kun mina.

¹⁹Wulada sera minke, Yesu ni a ta karamɔgɔdenw bɔra dugu kɔɔ.

Lanaya ni Aladaari ni yafari

(Matiyu 21.20-22)

²⁰O dugusagbe sɔgɔmada jona fe, Yesu ni a ta karamɔgɔdenw temɛtɔ sira kan, karamɔgɔdenw ka o torosun ye, a jara fɔ ka se a lilinw ma.

²¹Piyeri hakiri jigira Yesu ta kuma fɔnin na. A ko Yesu ma ko: "An karamɔgɔ, a fe, i ka torosun min danga kunu, a jara."

²²Yesu k'a fɔ a ta karamɔgɔdenw ye ko: "Aw ye la Ala ra."

²³A ko: "Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko ni mɔgɔ min k'a fɔ nin kuru ye ko a ye bɔ a nɔ ra ka taga ben kɔgɔji ra, ni o tigi ma sigiya a jusukun na fiyewu, ni a lara a ra ko ale ka min fɔ ko Ala bɛna o ke, o ko bɛna ke o tigi ye.

²⁴O le kosɔn ne b'a fɔ aw ye ko ni aw ka Ala daari fɛn o fɛn na, aw ye la a ra ko aw ka o sɔɔ ka ban; ni o kɛra, Ala bɛna o fɛn di aw ma.

²⁵"Nka ni aw wurira ka lɔ wagati min na ko aw be Ala daari, ni aw hakiri jigira a ra ko mɔgɔ dɔ ka aw hake ta, aw ye yafa o tigi ma, janko aw Fa Ala min be sankolo ra, o ye aw ta hakekow yafa aw ma fana.

²⁶[Sabu ni aw te yafa jɔgɔn ma, aw Fa Ala min be sankolo ra, o tena yafa aw fana ma aw ta hake kow ra.]"

Yesu ta fanga sɔɔɔɔɔ

(Matiyu 21.23-27; Luka 20.1-8)

²⁷Ayiwa, Yesu ni a ta karamɔgɔdenw tagara Zeruzalemu tuun. Ka Yesu yaalayaalatɔ Alabatosoba kɔɔ, sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔgɔw*, ani cekɔɔɔbaw nana a fe.

²⁸O ka a jininka ko: "I be nin kow kɛra fanga juman le sababu ra, ani jɔn le fana ka o fanga di i ma."

²⁹Yesu ka o jaabi ko: “Ne bɛna aw ɲininka fɛn kelenpe ra, aw ye ne jaabi o ra; ni o kɛra, min ka fanga di ne ma ka nin kow kɛ, ne fana bɛna o fɔ aw ye.”

³⁰Ne ko: ɲɔn le tun ka Yuhana Batizerikebaga ci ka na mɔgɔw batize? Ala wa, walama mɔgɔw? Aw ye ne jaabi o ra.”

³¹O ka kɛ a fɔ ye ɲɔgɔn ye ko: “Ni an ko: ‘Ala lo’, a bɛna a fɔ ko: ‘O tuma mun kosɔn aw ma la a ra?’

³²Nka ni an fana k’a fɔ ko: ‘Mɔgɔw lo’, o tuma...” O tun bɛ siranna jama ɲa, sabu mɔgɔw bɛɛ tun bɛ Yuhana jatera ko Ala ta cira dɔ lo can ra.

³³O kosɔn o ka Yesu jaabi ko olugu m’a lɔn. Yesu fana ko: “Ayiwa, ni o lo, min ka fanga di ne ma ka nin kow kɛ, ne fana tɛna o fɔ aw ye.”

Marika 12

Baaradenjuguw ta ko

(Matiyu 21.33-46; Luka 20.9-19)

¹Ayiwa, o kɔ, Yesu ka talen dɔw fɔ mɔgɔw ye. A ko: “Cɛ dɔ le tun ka rɛzenforo sɛnɛ, ka a lamini ni sansan ye, ka rɛzɛncɔngɔyɔɔ dɔ sogi fara ra, ka gbata dɔ lo foro kɔɔsibagaw ye. O kɔ, a ka o foro karifa baaraden dɔw ma ka taga tagama ra.

²Rɛzen bɔwagati nana se tuma min na, a ka a ta baaraden dɔ ci o rɛzenforo kɔɔsibagaw fɛ ko a ye taga rɛzenmɔ dɔ mina ka na ni a ye.

³Nka rɛzenforo kɔɔsibagaw ka a mina ka a bugɔ, ka a borolakolon gbɛn ka taga.

⁴Forotigi ka baaraden dɔ wɛrɛ ci o fɛ tuun; o ka o fana mina ka a bugɔ ka a mandimi a kunkolo ra, ka a neni.

⁵Forotigi ka mɔgɔ sabanan ci; o ka o faga. O kɔ, a ka caman wɛrɛ ci; nka o ka olugu dɔw bugɔ, ka dɔw faga.

⁶Ayiwa, a tun tora a dɛncɛ le ye, a bɛ min kanu. A laban a ka o ci ka taga rɛzenforo kɔɔsibagaw fɛ, ko: ‘O bɛna ne dɛncɛ kɔni bonya.’

⁷Nka rɛzenforo kɔɔsibagaw ka o ye minke, o k’a fɔ ɲɔgɔn ye ko: ‘Nin le bɛna cɛn ta! Aw ye na, an y’a mina ka a faga; ni o kɛra, foro bɛ kɛ an ta ye.’

⁸O ka a mina ka a faga ka taga a firi rɛzenforo kɔ fɛ.”

⁹Yesu ko: “Ayiwa, forotigi bɛna mun le kɛ sa? Sigiya t’a ra, a bɛna na o rɛzenforo kɔɔsibagaw faga, ka foro karifa mɔgɔ wɛrɛw ma.

¹⁰Aw ma nin kuma karan Kitabu kɔnɔ wa, ko: ‘Bonlɔbagaw banna kabakuru min na, o le nana kɛ kabakuru sɔbɛman ye, ka kɛ bon kabakuru fɔlɔ ye.

¹¹O kow bɛɛ bɔra Matigi yɛrɛ le ra, o kɛra kabako ye an ɲa na .’ “

¹²Ayiwa, Yahudiyaw kuntigiw tun be cogoya jinina ka Yesu mina, sabu o tun k'a lon ko a ka o kuma fo olugu le ma. Nka o siranna jama ja, o ka Yesu to yi ka taga.

Ninsongɔ sarako

(Matiyu 22.15-22; Luka 20.20-26)

¹³Yahudiyaw ta pamogow ka Farisi* dow, ani Herodi* ta mogow dow ci Yesu fe, janko o ye a minasababu sorow ni a yere darakuma dow ye.

¹⁴O mogow nana a fo Yesu ye ko: "An karamogow, an k'a lon ko i be can le fo, i te siran mogow ja, i fana te mogow bo mogow ra; i be mogow karan Ala ta sira ra ka kapa ni can le ye. Ayiwa, yala ka ninsongow sara masaceba Sezari ye, o bennin lo wa? An ka kan ka a sara wa, walama an man kan ka a sara?"

¹⁵Ayiwa, Yesu tun ka o mogow ta flankafuya lon; a k'a fo o ye ko: "Mun na aw b'a fe ka ne korow? Aw ye na ni tama kelen ye, janko ne y'a fe."

¹⁶O nana ni tama kelen ye. Yesu ka o jininka ko: "Jontigi ta ja ni a togow le be wari nin kan?" O ko: "Masaceba Sezari."

¹⁷Yesu ko: "Ayiwa, ni o lo, aw ye Sezari ta kosegi Sezari ma, ka Ala ta kosegi Ala ma." Yesu ta kuma ka o kononban.

Sadusiw ka Yesu jininka suw kunuko ra

(Matiyu 22.23-33; Luka 20.27-40)

¹⁸Ayiwa, Sadusiw*, minw b'a fo ko mogow si su tena kunu lahara, olugu nana Yesu fe ka na a jininka ko:

¹⁹"An karamogow, cira Musa tun ka nin kuma sebe sariya* ra ko: 'Ni ce dow ka muso furu, ka sa k'a sorow a ma den sorow ni o muso ye, a balemace ka kan ka o muso ta ka den sorow ni a ye a balemace no ra.'

²⁰Ayiwa, balemace wolonfla tun be yi. Fow ka muso furu, ka sa, a ma den to a ko.

²¹Flanan ka muso ta, ka sa, a ma den to a ko; sabanan fana ta kera ten.

²²Ayiwa, o ce wolonfla si ma den to o ko. Olugu bee sanin ko muso yere sara.

²³Ayiwa, ni suw nana kunu lahara, o muso bena ke jon kelen le ta ye sa? Sabu o ce wolonfla bee tun ka a furu?"

²⁴Yesu ka o jaabi, ko: "Nin le koson aw firira: sabu aw ma Kitabuw ta kumaw faamu, aw ma Ala ta sebgaya fana lon.

²⁵Sabu ni mogow nana kunu ka bo saya ra lahara, ce tena muso furu, muso fana tena di ce ma. Mogow bena ke i ko melekew be cogo min na sankolo ra.

²⁶Ayiwa, min kera suw kunuko ye, Ala ka kuma min fo cira Musa ye yiritunin tasumaman korow, aw ma o karan Musa ta Kitabu konow wa? Ala ko: 'Ne ye Iburahima ta Ala ye, ani Isiyaka ta Ala, ani Yakuba ta Ala.'

²⁷O kɔrɔ ye ko Ala tɛ mɔgɔ saninw ta Ala ye; mɔgɔ janamanw ta Ala lo. O ra, aw lafiricogo juguyara koseɓɛ.”

Sariyaw bɛɛ ra belebeleba

(Matiyu 22.34-40; Luka 10.25-28)

²⁸Sariya karamɔgɔ* dɔ tun ka Yesu ni o mɔgɔw ta kumaw mɛn; a k'a ye ko Yesu tun ka o jaabi ka ja minke, a gbarara a ra ka a jininka ko: “Sariya juman le bɛ Ala ta sariyaw* bɛɛ ja fɛ?”

²⁹Yesu ka a jaabi ko: “Sariya min bɛ tɔw bɛɛ ja fɛ, o flɛ nin ye: ‘Aw Izirayelimɔgɔw, aw ye lamenni ke. An Matigi Ala le ye Matigi kelenpe ye.

³⁰I ka kan ka i Matigi Ala kanu ni i jusukun bɛɛ ye, ani i nin bɛɛ, ani i ta miiriya bɛɛ, ani i baraka bɛɛ.’

³¹Sariya flanan flɛ nin ye: ‘I ka kan ka i mɔgɔɔgɔn kanu i ko i yɛɛ.’ Ala ta sariyaw bɛɛ ra, dɔ man bon ka teme nin fla kan.”

³²O sariya karamɔgɔ k'a fɔ Yesu ye ko: “An karamɔgɔ, o jana; i ka can fɔ, k'a fɔ ko: ‘Ala kelenpe le bɛ yi, Ala wɛɛ tɛ yi ale kɔ.’

³³Ani ko: ‘Ni i bɛ Ala kanu ni i jusukun bɛɛ ye, ani i hakiri bɛɛ, ani i baraka bɛɛ, ka i mɔgɔɔgɔn kanu i ko i yɛɛ, o ka fisa ni saraka jenitaw, ani saraka fagataw bɛɛ ye.’ “

³⁴Yesu k'a ye ko o cɛ ka jaabiri ke ni hakiri ye minke, a k'a fɔ a ye ko: “I yɔrɔ man jan Ala ta Masaya* ra.” O kɔ, mɔgɔ si ma sɔn k'a jininka tuun.

Kirisita ma ke Dawuda Mamaden* dɔrɔn ye

(Matiyu 22.41-46; Luka 20.41-44)

³⁵Ayiwa, Yesu nana ke mɔgɔw karan ye Alabatosoba kɔnɔ; a ka o jininka ko: “Mun kosɔn sariya karamɔgɔw* b'a fɔ ko Ala ka Kisibaga* min layiri ta, ko o bɛna ke Dawuda Mamaden* le ye?

³⁶K'a sɔrɔ Dawuda yɛɛ k'a fɔ Nin Saninman* baraka ra ko: ‘Matigi Ala k'a fɔ ne Matigi ye ko: Na i sigi ne kininboroyanfan fɛ, fɔ ne ye i juguw mina ka o bla i sen kɔrɔ.’ “

³⁷“Ayiwa, ni Dawuda yɛɛ bɛ o Kisibaga wele ko a Matigi, o tuma a bɛ se ka ke Dawuda Mamaden cogo di.” Jamaba min tun bɛ Yesu lamenna, a ta kumaw tun diyara olugu ye koseɓɛ.

Yesu ka sariya karamɔgɔw dɔgɔya

(Matiyu 23.1-36; Luka 20.45-47)

³⁸Yesu tun bɛ mɔgɔw karanna k'a fɔ o ye ko: “Aw ye aw yɛɛ kɔrɔsi sariya karamɔgɔw* ra dɛ! Deregebodon ka di olugu ye ka yaala. O b'a fɛ mɔgɔ tɔw le ye olugu fo jamayɔrɔw ra.

³⁹Ni o ka don karansow* kɔɔ, naơesigiyɔɔw le ka di o ye; ni o ka o wele domuniyɔɔw ra, sigiyɔɔɔnumanw le ka di o ye.

⁴⁰O be muso ce saninw borofenw bee domu. O be Ala daari ka mɛɛn janko mɔɔɔw ye o kɔɔsi. O le kosɔn, o ta kiti bɛna gbeleya ka tɛmɛ tɔw ta kan.”

Muso fagantan ta saraka

(Luka 21.1-4)

⁴¹Yesu tun siginin be Alabatosoba kɔɔ k’a nasin sarakablaminan ma, ka to ka mɔɔɔw ta waridicogo fle. Naforotigi caman tun be wari caman blara sarakablaminan kɔɔ.

⁴²A ka muso fagantan dɔ ye fana, min ce sara, o nana warimisennin fla bla sarakablaminan kɔɔ; o wari tun te tɛmɛ tama fla kan.

⁴³O tuma ra, Yesu k’a ta karamɔɔɔdenw wele k’a fɔ o ye ko: “Can ra ne b’a fɔ aw ye ko minw bee ka wari bla sarakablaminan kɔɔ, nin muso fagantan min ce sara, ale ta wari dinin le cayara ka tɛmɛ olugu bee ta kan.

⁴⁴Sabu tɔw ka fitini dɔɔɔn le bɔ o ta naforo ra ka o di; nka ale ni a ta fagantanya, a k’a ta wari bee le di; hali domuni sɔngɔ ma to a boro tuun.”

Marika 13

Yesu ka Zeruzalɛmu ciko fɔ

(Matiyu 24.1-2; Luka 21.5-6)

¹Yesu bɔra Alabatosoba kɔɔ wagati min na, a ta karamɔɔɔden kelen ko a ma ko: “An karamɔɔɔ, ele ye nin Alabatosoba lɔcogo fle! A kabakuruw ka bonbon, a ce ka ni!”

²Yesu ka a jaabi ko: “I na be nin bonba ra ke! Nin bonw bee bɛna cici, ka a kabakuruw bee yerege ka bɔ ɔɔɔn kunna.”

Dunɔɔalaban tɔɔɔw

(Matiyu 24.3-14; Luka 21.7-19)

³O kɔ, Yesu tagara sigi Oliviyesunw kuru kan, ka a na sin Alabatosoba ma. Piyeri ni Yakuba ni Yuhana ni Andere, olugu gbarara a ra o danna, ka a pininka;

⁴o ko: “O kow bɛna ke wagati min na, ani fen bee labanwagati tagamasiyen fɔ an ye?”

⁵O tuma ra Yesu ka kuma ta, k’a fɔ o ye ko: “Aw ye aw yere kɔɔsi, aw kana a to mɔɔɔ si ye aw lafiri.

⁶Sabu mɔɔɔ caman bɛna na ni ne tɔɔɔ ye, k’a fɔ ko olugu le ye Kisibaga* ye. O bɛna mɔɔɔ caman lafiri.

⁷Ni aw nana to ka kere mankanw men ka kere kibaroyaw men wagati min na, aw hakiri kana ɔagami; sabu jagboya lo, o kow ye ke. Nka o si te a laban ye fɔɔ.

⁸Siya dɔ bɛna wuri siya dɔ wɛrɛ kama, jamana dɔ bɛna wuri dɔ wɛrɛ kama. Dugukoloyɛrɛyɛrɛw, ani kɔngɔba bɛna kɛ yɔrɔ caman na. O kow bɛɛ ye tɔrɔw damina le ye, i n'a fɔ muso jigibagatɔ ta tɔrɔw damina.

⁹"Ayiwa, aw ye aw yɛrɛ kɔrɔsi; o bɛna aw mina ka taga ni aw ye kititigɛbagaw fɛ, o bɛna aw bugɔ ni gbɛɛ ye karansow* kɔnɔ. O bɛna aw mina ka taga ni aw ye jamana jamɔgɔw fɛ, ani masacɛw fɛ ne tɔgɔ kosɔn, janko aw ye taga kɛ ne seerew ye ka kuma olugu fɛ.

¹⁰O cogo ra, Kibaro Diman* waajuri ka kan ka kɛ siyaw bɛɛ ye fɔlɔ.

¹¹"Ayiwa, ni o ka aw mina ka taga ni aw ye kititigeyɔrɔ ra, aw bɛna kuma min fɔ, aw kana kɔn ka hami o ra. Ni Ala ka kuma min don aw da ra o wagati yɛrɛ ra, aw ye o le fɔ; sabu aw yɛrɛ le tɛna kuma, nka Nin Saninman* le bɛna kuma aw nɔ ra.

¹²Mɔgɔ dɔw bɛna o yɛrɛ balema mina k'a di ko a ye faga; face dɔw bɛna o yɛrɛ den mina k'a di. Denw bɛna muruti o worobagaw kama ka o faga.

¹³Mɔgɔw bɛɛ bɛna aw kɔninya ne tɔgɔ kosɔn, nka ni mɔgɔ min ka nin kow sɔnmina fɔ ka taga se a laban ma, o tigi bɛ kisi."

Fɛn haramunin ta tɔrɔw

(Matiyu 24.15-28; Luka 21.20-24)

¹⁴"Ayiwa, Ala bɛ fɛn haramunin min kɔninya, ni aw nana o siginin ye yɔrɔ dɔ ra, a tun man kan ka kɛ yɔrɔ min na (min bɛ nin kumaw karan, o ye jija ka a kɔrɔ lɔn)! Ni o wagati sera k'a sɔrɔ minw bɛ Zude mara ra, olugu ye bori ka taga kuruw fan fɛ.

¹⁵Ni a ka mɔgɔ min sɔrɔ biribon san fɛ, o tigi kana jigi ko a bɛ don a ta bon kɔnɔ ka taga fɛn dɔ ta.

¹⁶Ni a ka mɔgɔ min sɔrɔ foro ra, o tigi kana sekɔ so kɔnɔ ka taga a ta deregeba ta.

¹⁷O lonw na bɔnɔ bɛna muso lasiritɔw sɔrɔ, ani minw bɛ sin dira denw ma.

¹⁸Aw ye Ala daari janko o kow ketuma kana bɛn sanji ni nɛnɛba wagati ma;

¹⁹sabu o lonw bɛna kɛ tɔrɔlonbaw le ye, min jɔgɔn ma deri ka ye ban kabini Ala ka dunuɔa dan, fɔ ka na se bi ma; a jɔgɔn fana tɛna ye tuun fiyewu.

²⁰Ni Ala tun ma o tɔrɔw wagati surunya, mɔgɔ si tun tɛna kisi. Nka a ka o tɔrɔw wagati surunya a ta mɔgɔ janawolomaninw kosɔn.

²¹Ni dɔ k'a fɔ aw ye ko: 'A fɛ, Kisibaga* bɛ yan,' walama ko: 'A bɛ yan fɛ yi,' aw kana la a ra.

²²Sabu faninyafɔbaga dɔw bɛna wuri ko olugu le ye Kisibaga ye; cira faninyafɔbaga dɔw fana bɛna wuri, ka tagamasiyɛnw, ani kabakow kɛ, janko ka Ala ta mɔgɔ janawolomaninw lafiri, ni o tun bɛ se ka kɛ.

²³Ayiwa, aw ye aw yere kɔrɔsi; ne kɔni ka aw lasɔmi a bɛɛ ra ka ban.”

Yesu nacogo ka bɔ sankolo ra

(Matiyu 24.29-31; Luka 21.25-28)

²⁴”Ayiwa, o wagatiw tɔɔrɔw tɛmɛnin kɔ, ‘tere bɛna kɛ dibi ye, karo fana tɛna yeelen bɔ tuun;

²⁵lolow bɛna bɔ sankolo ra ka benben. Sebagaya minw bɛ sankolo ra, olugu bɛna yuguyugu ka bɔ o nɔ ra.’

²⁶O tuma ra, Min kɛra Adamaden ye*, aw bɛna o natɔ ye sankabaw kan ni sebayaba ye, ani nɔɔrɔba.

²⁷O kɔ, a bɛna a ta mɛlekɛw ci; olugu bɛna a ta mɔgɔ janawolomaninw lajen ka bɔ dunuɲa fan naani na, k’a damina dunuɲa kun kelen na, ka taga se fɔ a kun dɔ ra.”

Torosun ta karan

(Matiyu 24.32-35; Luka 21.29-33)

²⁸”Aw ye torosun cogo kɔrɔsi, k’a to o ye aw karan: ni aw k’a ye ko a borow bɛ nugura ka flaburuw bɔ tuma min na, aw b’a lɔn ko samiya surunyara.

²⁹O cogo kelen na, ni aw nana a ye ko nin kow bɛ kɛra tuma min na, aw y’a lɔn ko Min kɛra Adamaden ye*, ko o nawagati le surunyara, ko a sera ka ban.

³⁰Can ra, ne b’a fɔ aw ye ko bi mɔgɔw bɛɛ tɛna sa ka ban, fɔ nin kow bɛɛ ye kɛ k’a dafa.

³¹Sankolo ni dugukolo bɛna tɛmɛ, nka ne ta kuma tɛna tɛmɛ fiyewu.”

Mɔgɔ si tɛ dunuɲa labanwagati lɔn

(Matiyu 24.36-44)

³²”Nin kow bɛna kɛ lon min na, ani wagati min na, mɔgɔ si tɛ o lɔn; hali sankolo mɛlekɛw t’a lɔn, hali Den min bɔra Ala ra, ale t’a lɔn; Fa Ala kelenpe le b’a lɔn.

³³Aw ye aw yere kɔrɔsi, aw ye aw janto aw yere ra, sabu aw ma o kow kɛwagati lɔn.

³⁴Ayiwa, a bɛna kɛ i ko cɛ min tagatɔ tagamajan dɔ ra, a bɔtɔ so kɔnɔ a ka so kɔɲaw karifa a ta baaradenw ma, ka bɛɛ ta baara yira a ra, k’a fɔ bonkɔrɔsibaga ye ko ale ye bon kɔrɔsi.

³⁵O kosɔn aw ye aw janto aw yere ra, sabu bontigi bɛna na wagati min na, aw ma o lɔn. A bɛna na wulada fɛ wa, walama su dugutarama fɛ wa, walama dondokasituma ra wa, walama sɔgɔmada fɛ wa, aw ma o lɔn.

³⁶O ra, aw kana a to a ye na ka na bara aw ra ka aw to sunɔgɔ ra.

³⁷Ne bɛ min fɔ aw ye, ne bɛ o kelen le fɔ tɔw bɛɛ ye, ko aw ye aw janto aw yere ra.”

Marika 14

Mɔ̀gɔw ka janfa siri Yesu kama (Matiyu 26.1-5; Luka 22.1-2; Yuhana 11.45-53)

¹Ayiwa, a tɔ tun tora tere fla Yahudiyaw ta Jɔnyaban panagbɛ*, ani burufunubari panagbɛ* bɛ se. Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔ̀gɔw* tun bɛ Yesu minacogo pinina ceguya ra, ka a faga.

²Nka o ko, ko a ko man kan ka kɛ panagbɛ wagati ra, ko ni o tɛ, mɔ̀gɔw bɛna muruti.

Muso dɔ ka turu kasadiman kɛ Yesu kun na (Matiyu 26.6-13; Yuhana 12.1-8)

³Ayiwa, Yesu tun bɛ Betani, kunatɔcɛ Simɔn ta bon kɔnɔ. Ka Yesu to domuni na, muso dɔ nana don bon kɔnɔ. Daganin cɛnumanba dɔ tun bɛ a boro; turu kasadiman yɛrɛworo sɔngɔgbɛlɛn dɔ tun bɛ o kɔnɔ. Ayiwa, a ka o daganin ci ka o turu kasadiman kɛ Yesu kun na.

⁴Ayiwa, mɔ̀gɔ minw tun bɛ o yɔrɔ ra, olugu dɔw dimina; o k'a fɔ jɔgɔn ye ko: "Nin turu kasadiman cɛnkun ye mun ye?"

⁵Nin turu tun bɛ se ka fiyeere ka tɛmɛ hali warigbɛ kɛmɛ saba kan, ka o wari di fagantanw ma!" O dimina o muso kɔrɔ kɔsɛbɛ.

⁶Nka Yesu k'a fɔ o ye ko: "Aw ye muso to jasuma ra; mun kosɔn aw bɛ a jusu kasi? A ka kɔnuman le kɛ ne ye.

⁷Sabu fagantanw kɔni, olugu bɛ ni aw ye yan wagati bɛɛ; ni wagati o wagati ka di aw ye, aw bɛ se ka o dɛmɛ; nka ne tɛna to ni aw ye yan wagati bɛɛ dɛ!

⁸Muso ka a seko le kɛ. A ka ne fari mun ka a kasa diya, ne ta sutarari le kama.

⁹Can ra ne b'a fɔ aw ye ko ni nin Kibaro Diman* waajuri kɛra yɔrɔ o yɔrɔ dunupa kɔnɔ, nin muso ka min kɛ, o ko fana bɛna lakari, ka mɔ̀gɔw hakiri jigi a ra."

Zudasi ka Yesu janfa (Matiyu 26.14-16; Luka 22.3-6)

¹⁰Ayiwa, Zudasi Sikariyɔti, min tun ye Yesu ta karamɔ̀gɔden tan ni fla dɔ ye, ale tagara sarakalasebagaw* kuntigiw fɛ, ka taga a fɔ o ye ko ale bɛ se ka Yesu don o boro.

¹¹O ka o kuma mɛn minkɛ, o diyara o ye. O ka layiri ta a ye ko o bɛna wari di a ma. Zudasi ka kɛ cogo dɔ jini ye, a bɛna se ka Yesu sɔrɔ ka a don o boro cogo min na.

Jɔnyaban panagbɛ ta domuni (Matiyu 26.17-25; Luka 22.7-14,21-23; Yuhana 13.21-30)

¹²Ayiwa, Burufunubari panagbɛ* tere fɔlɔ, Jɔnyaban panagbɛ ta saraka bɛ faga lon min na, Yesu ta karamɔ̀gɔdenw k'a pininka ko: "I b'a fɛ an ye taga Jɔnyaban panagbɛ* ta domuni laben i ye min?"

- 13**Yesu ka a ta karamɔɔɔden fla ci k'a fɔ o ye ko: "Aw ye taga dugu kɔɔɔ, aw bɛna taga bɛn ni cɛ dɔ, ye ji bɛ daga ra a kun na, aw ye tugu a kɔ.
- 14**Ni a tagara don lu min kɔɔɔ, aw y'a fɔ o lutigi ye ko: 'An karamɔɔɔ ko, ko ale ni a ta karamɔɔɔdenw bɛna Jɔnyaban panagbɛ domuni kɛ bon min kɔɔɔ, ko o bon bɛ min?'
- 15**Ayiwa, a bɛna bonba dɔ yira aw ra sankaso san fɛ, fɛn bɛɛ bɛ a kɔɔɔ, a labennin lo ka na. Aw bɛna Jɔnyaban panagbɛ domuni labɛn an ye o bon le kɔɔɔ."
- 16**Karamɔɔɔdenw tagara; o tagara se dugu kɔɔɔ, k'a sɔɔɔ i ko Yesu k'a fɔ o ye cogo min na. O ka Jɔnyaban panagbɛ domuni labɛn.
- 17**Ayiwa, tere benna minke, Yesu nana ni a ta karamɔɔɔden tan ni fla ye.
- 18**Ka o siginin to domuni na, Yesu ko o ma ko: "Can ra ne b'a fɔ aw ye ko aw minw bɛ domuni kɛra ni ne ye, aw ra kelen bɛna ne janfa."
- 19**Karamɔɔɔdenw jusu kasira. O bɛɛ k'a jininka kelen kelen ko: "Ne lo wa, an karamɔɔɔ?"
- 20**Yesu ka o jaabi ko: "Aw mɔɔɔ tan ni fla ra kelen lo; min boro ni ne boro bɛ domuniminan kelen kɔɔɔ.
- 21**Min kɛra Adamaden ye*, o bɛna sa i ko a sɛbera a ta ko ra Kitabu kɔɔɔ cogo min na. Nka mɔɔɔ min bɛna kɛ sababu ye k'a janfa, bɔɔɔ bɛna o tigi sɔɔɔ. O tigi worobariya le tun ka fisa a ma."

Jɛnɔɔɔɔnya domuni

(Matiyu 26.26-30; Luka 22.15-20; Korɛntikaw fɔlɔ 11.23-25)

- 22**Ayiwa, ka o to domuni na, Yesu ka buru ta, ka baraka la Ala ye, k'a tigetigɛ k'a di karamɔɔɔdenw ma, k'a fɔ o ye ko: "Aw y'a mina; nin ye ne farikolo le ye."
- 23**O kɔ, a ka jifiyɛ ta; rɛzɛnji tun b'a kɔɔɔ. A ka baraka la Ala ye, ka a di o ma; o bɛɛ ka dɔ min a ra;
- 24**A k'a fɔ o ye ko: "Nin ye ne jori le ye, Ala ta jɛnɔɔɔɔnya* jori, min bɔɔna mɔɔɔ caman kɔɔɔn.
- 25**Can ra ne b'a fɔ aw ye ko ne tɛna rɛzɛnji min tuun fiyewu, fɔ lon min na ne bɛna a min Ala ta Masaya* ra tuun, cogo wɛrɛ ra."
- 26**Ayiwa, o ka Alatandodɔnkiri dɔw la, ka wuri ka taga Oliviyesunw kuru kan.

Yesu ko Piyɛri bɛna ban ale ra

(Matiyu 26.31-35; Luka 22.31-34; Yuhana 13.36-38)

- 27**Ayiwa, Yesu k'a fɔ karamɔɔɔdenw ye ko: "Aw bɛɛ bɛna bori ka ne kelen to, sabu a sɛbera Kitabu kɔɔɔ, ko: 'Ne bɛna sagagbɛnbaga faga, sagaw bɛɛ bɛna janjan .' "

²⁸Yesu k'a fɔ tuun ko: "Nka ni ne nana kunu ka bɔ saya ra, ne bɛna taga aw kɔnɔ Galile."

²⁹Piyeri k'a fɔ Yesu ye ko: "Hali ni tɔw bɛɛ borira ka i to, ne kɔni tɛna bori ka i to fiyewu."

³⁰Yesu ka a jaabi ko: "Can ra, ne b'a fɔ i ye, ko bi su nin na yere, sani dondo ye kasi ka se sijaga fla, ele bɛna a fɔ mɔgɔw ye fɔ sijaga saba ko i ma ne lɔn."

³¹Nka Piyeri k'a fɔ tuun k'a gbɛleya ko: "Hali ni a kɛra ko ne bɛna sa ni i ye le, ne tɛna sɔn k'a fɔ ko ne ma i lɔn." Karamɔgɔden tɔw bɛɛ tun bɛ o kuma kelen le fɔra.

Yesu ni karamɔgɔdenw tagara Zetisemane

(Matiyu 26.36-46; Luka 22.39-46)

³²Ayiwa, o tagara yɔrɔ dɔ ra min tɔgɔ ye ko Zetisemane. Yesu k'a fɔ a ta karamɔgɔdenw ye ko: "Aw ye sigi yan, ne bɛ taga Ala daari."

³³A tagatɔ, a tagara ni Piyeri ni Yakuba ni Yuhana ye; siranya ka kɛ a sɔrɔ ye, k'a nin tɔrɔ kosebɛ.

³⁴A k'a fɔ o ye ko: "Ne nin tɔrɔnin lo kosebɛ, fɔ k'a kɛ i ko ne bɛna sa. Aw ye to yan, ka to pana."

³⁵A tagara ja fɛ dɔɔnin ka a kinbiri gban ka a ja biri dugu ma ka Ala daari, ko ni a tun bɛ se ka kɛ ko nin wagati tɔrɔ kana ale sɔrɔ.

³⁶A tun b'a fɔra ko: "Ne Fa, foyi si tɛ i kapa; nin tɔrɔ yɔrɔ janya ne ra; nka o bɛɛ n'a ta, ne yere sago kana kɛ, fɔ ele sago."

³⁷O kɔ, a sekɔra ka na karamɔgɔdenw kɔrɔ, ka na a sɔrɔ ko olugu bɛ sunɔgɔra. A ko Piyeri ma ko: "Simɔn, ele bɛ sunɔgɔra le wa? Ele ma se ka to pana ka hali wagati kelen kɛ wa!

³⁸Aw ye to pana ka Ala daari, janko Setana kana aw nege ka aw bla kojugu ra. Kɔnuman miiriya bɛ mɔgɔ kɔnɔ, nka a farisogo baraka ka dɔgɔ."

³⁹O kɔ, Yesu gbarara ja fɛ tuun ka Ala daari, ka sekɔ o kuma kelenw kan.

⁴⁰A sekɔra tuun ka n'a sɔrɔ o bɛ sunɔgɔra, sabu sunɔgɔ tun ka o padenw gbiriya. O bɛ min fɔ Yesu ye, o ma o lɔn tuun.

⁴¹Yesu tagara ka sekɔ ka na a sijaga sabanan na minke, a k'a fɔ o ye ko: "Aw bɛ sunɔgɔra ka aw yere laganfiya le wa? Ayiwa, a banna sa! Wagati sera! Min kɛra Adamaden ye*, o bɛna o janfa ka a don jurumunkebagaw boro.

⁴²Aw ye wuri, an ye taga! Ne janfabaga natɔ ye nin ye!"

Yahudiyaw nana Yesu minayɔrɔ ra

(Matiyu 26.47-56; Luka 22.47-53; Yuhana 18.3-12)

⁴³O yɔrɔnin bɛɛ, ka Yesu to kuma ra, a ta karamɔɔɔden tan ni fla ra, kelen min tɔɔ ye ko Zudasi, ale nana; jama tun b'a kɔ, kerɛkemuruw, ani berew bɛ o boro. Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔɔɔw, ani cɛkɔrɔɔbaw le tun ka o ci.

⁴⁴Zudasi min tun kera Yesu janfabaga ye, ale tun ka tagamasiyen dɔ yira Yesu minabagaw ra; a ko: "Ni aw nana a ye ko ne ka mɔɔɔ min fo ni kanuyafori ye, ale lo; aw y'a mina ka taga ni a ye, ka a kɔrɔsi ka na."

⁴⁵O sera minke dɔrɔn, Zudasi gbarara Yesu ra k'a fo ko: "An karamɔɔɔ!" A ka Yesu fo ni kanuyafori ye.

⁴⁶Ayiwa, o mɔɔɔw kera Yesu kan, k'a Yesu mina.

⁴⁷Yesu ta karamɔɔɔden minw tun bɛ ni a ye, o ra kelen ka a ta muru sama ka bɔ, ka sarakalasebagaw kuntigiba ta jɔnce toro kelen caron ka bɔ yi.

⁴⁸Yesu ka kuma ta k'a fo o ye ko: "Aw nana ne kɔ ni berew ni kerɛkemuruw ye ko aw bɛna ne mina, k'a kɛ i ko ne ye benkannikebaga le ye.

⁴⁹Ne tun bɛ ni aw ye lon bɛɛ. Ne tun bɛ mɔɔɔw karan Alabatosoba kɔnɔ, aw ma se ka ne mina. Nka nin kera janko ko minw tun sebera Kitabu kɔnɔ, o ye kɛ can ye."

⁵⁰Karamɔɔɔdenw bɛɛ borira, ka taga k'a to yi.

⁵¹Kanbelennin dɔ tun tugura Yesu kɔ, ale tun ka birifani dɔrɔn le melege a yere ra. O ka ale fana mina.

⁵²Nka a ka a yere tufa ka a ta birifani to o boro, a fari lakolon borira ka taga.

O tagara ni Yesu ye kititigeyɔrɔ ra

(Matiyu 26.57-68; Luka 22.54-55,63-71; Yuhana 18.13-14,19-24)

⁵³O tagara ni Yesu ye sarakalasebagaw kuntigiba* ta lu kɔnɔ. Sarakalasebagaw* kuntigi tɔw bɛɛ nana jɔɔɔn lajen, ani cɛkɔrɔɔbaw ni sariya karamɔɔɔw*.

⁵⁴Piyeri tora yɔrɔjan a bɛ tugura o kɔ, fo ka taga don sarakalasebagaw kuntigiba ta lu kɔnɔ. A sigira ni lu kɔrɔsibagaw ye ka kɛ tasuma ja ye.

⁵⁵Sarakalasebagaw kuntigiw, ani Yahudiyaw ta kititigebagaw ta jenkuru* mɔɔɔw bɛɛ tun bɛ kuma dɔ pinina Yesu kama min bɛ se ka kɛ a fagasababu ye, nka sababu ma sɔrɔ.

⁵⁶Sabu caman tun bɛ faninya seereya dɔw fɔra Yesu kama, nka olugu ta kumaw tun tɛ benna kelen ma.

⁵⁷O bɛɛ n'a ta, jama ra mɔɔɔ dɔw wurira ka faninya seereya dɔ fo a kama; o ko:

⁵⁸"An k'a mɛn a fɛ ko: 'Mɔɔɔw boro ka Alabatosoba min lo, ne bɛna o ci ka dɔ were lo tere saba kɔnɔ, min tɛna kɛ mɔɔɔw boro nɔ ye.' "

⁵⁹O bɛɛ n'a ta, o ta kumaw ma ben kelen ma.

⁶⁰Ayiwa, sarakalasebagaw kuntigiba wurira ka lo jama ce ra ka Yesu jininka ko: “Mogow be kuma minw fɔra i kama, i ko di o ra?”

⁶¹Yesu jera, a ma foyi fɔ. Sarakalasebagaw kuntigiba ka a jininka tuun, ko: “Ele le ye Kisibaga* ye wa, ani Den min bɔra Ala ra*, an be Ala min bato?”

⁶²Yesu ka a jaabi ko: “Ɔnhɔn, ne lo. Min kera Adamaden ye*, aw bena o siginin ye Sebeetigi Ala kininboroyanfan fe, o ko, aw bena a nato ye sankabaw kan ka bo sankolo ra.”

⁶³O fɔra minke, sarakalasebagaw kuntigiba dimina fɔ ka a yere ta derege mina ka a faran; a ko: “An mako te mogɔ si ta seereya ra tuun!”

⁶⁴A ka Alatogɔcenkuma minw fɔ, aw ka o men. Aw ko di?” O bee benna a ma ko a ka kan ka faga le.

⁶⁵Dow ka ke daji tu ye a kan, ka a pa siri, ka a bugɔ ni borokuru ye, k’a fɔ a ye ko: “Min ka i bugɔ, o togɔ lon k’a fɔ!” Lu korosibagaw fana ka a mina, ka tege ci a toro korɔ.

Piyeri ko a ma Yesu lon

(Matiyu 26.69-75; Luka 22.56-62; Yuhana 18.15-18,25-27)

⁶⁶Ayiwa, Piyeri tun be lu konɔ, dugumayɔrɔ ra; sarakalasebagaw kuntigiba* ta baaradenmuso do nana.

⁶⁷Muso ka Piyeri ye, a be tasuma jara; a ka a lalaga k’a fe, k’a fɔ a ye ko: “Ele fana tun be ni Yesu Nazaretikace ye.”

⁶⁸Piyeri ma lo a ra; a ko: “Muso, i be min fɔra, ne ma o lon, ne m’a faamu.” O ko, Piyeri bɔra kene ma ka taga lo luda ra. [Dondo kasira.]

⁶⁹O muso nana Piyeri ye o yɔrɔ ra tuun minke, mogɔ minw tun be yi, muso k’a fɔ olugu ye ko: “Ce nin fana ye o do le ye!”

⁷⁰Nka Piyeri ma son ka lo a ra. Wagati donnin temenin ko, mogɔ minw tun be o yɔrɔ ra, olugu k’a fɔ Piyeri ye ko: “Sigiya t’a ra, ele fana ye Yesu ta mogɔ do le ye, sabu i ye Galileka ye.”

⁷¹O tuma Piyeri karira fɔ k’a yere danga; a ko: “Aw be nin ce min ta ko fɔra, ne ma o lon fiyewu!”

⁷²O yɔronin bee ra dondo kasira a sijaga flanan na. O tuma Yesu tun ka kuma min fɔ Piyeri ye, a hakiri jigira o ra, ko: “Sani dondo ye kasi sijaga fla, ele bena a fɔ fɔ sijaga saba ko i ma ne lon.” Piyeri ka ke kasi ye.

Marika 15

O tagara ni Yesu ye Pilati fe

(Matiyu 27.1-2,11-14; Luka 23.1-5; Yuhana 18.28-38)

¹Ayiwa, o lon sɔɔmada joona fe, sarakalasebagaw* kuntigiw ka ɲɔɔn ye ka kuma ni cekɔɔbaw ye, ani sariya karamɔɔw*, ani kititigebagaw ta jenkuru* mɔɔw bɛɛ. O ka Yesu mina k'a siri, ka taga ni a ye Pilati fe.

²Pilati ka a pininka ko: “Ele le ye Yahudiyaw ta masace ye wa?” Yesu ka a jaabi ko: “I k'a fɔ cogo min na, ne lo.”

³Sarakalasebagaw* kuntigiw ka Yesu jaraki ko caman na.

⁴Pilati ka Yesu pininka tuun, ko: “I te o jaabi wa? O be i jarakira nin ko minw bɛɛ ra, i te o menna wa?”

⁵Yesu ma a jaabi tuun. O ka Pilati kɔnɔnɔban kosebe.

Yesu fagako latigra

(Matiyu 27.15-26; Luka 23.13-25; Yuhana 18.39–19.16)

⁶Ayiwa, san o san, Jɔnyaban panagbe* ra, Pilati tun be kasoden kelen labla. Ni jama tun ko a ye min labla, a tun be o le labla.

⁷O y'a sɔɔ ce dɔ tun be kaso ra, ale ni a tɔɲɔɔw; o ce tɔɔ tun ye ko Barabasi. Olugu tun murutira fɔ ka mɔɔ dɔ faga.

⁸Jama tagara Pilati fe, ka taga ke a daari ye ko a be deri ka min ke olugu ye san o san, ko a ye o ke.

⁹Pilati ka o jaabi ko: “Aw b'a fe ko ne ye Yahudiyaw ta masace le labla wa?”

¹⁰Sabu Pilati tun k'a lon ko pangboya dɔɔn le kosɔn sarakalasebagaw kuntigiw tun ka Yesu mina ka na ni a ye ale fe.

¹¹Nka sarakalasebagaw kuntigiw ka jama kɔnɔnɔsu ko o y'a fɔ ko Pilati ye Barabasi le labla.

¹²Pilati ka kuma ta tuun k'a fɔ o ye ko: “O tuma aw be min wele ko Yahudiyaw ta masace, aw b'a fe ne ye mun le ke ale ra sa?”

¹³O bɛɛ perenna ko: “A ye gbengben yiri ra!”

¹⁴Pilati ko o ma ko: “A ka kojugu juman le ke sa?” O ka dɔ fara o perenkan kan, ko: “A gbengben yiri ra!”

¹⁵I n'a fɔ Pilati tun b'a fe ka jama sago ke, a ka Barabasi labla o ye. O ka Yesu bugo ni gbɛɛ ye; a kɔ, a k'a di ko o ye taga a gbengben yiri ra.

Sorasiw ka Yesu tɔɔɔ

(Matiyu 27.27-31; Yuhana 19.2-3)

¹⁶Sorasiw tagara ni Yesu ye luba kɔnɔ, min ye jamanatigi ta bonba ye. O ka sorasiw ta jenkuru tɔ bɛɛ wele ka na.

¹⁷O ka deregeba wulenman don Yesu ra, ka ɲani dan ka o ke i ko masafugula, ka o biri a kun na.

¹⁸O kɔ, o ka ke a lɔgɔbɔ ye, k'a fo ko: "Yahudiyaw ta masace, an be i fora."

¹⁹O ka a bugɔ a kun na ni kalama ye, ka daji tu a kan, ka o kinbiri gban a kɔrɔ k'a ke i n'a fo o be a bonyara le.

²⁰O ka a lɔgɔbɔ ka ban tuma min na, o ka deregeba wulenman bɔ a ra, ka a yere ta faniw don a ra tuun, ka bɔ ni a ye ka taga a gbengben yiri ra.

O ka Yesu gbengben yiri ra

(Matiyu 27.32-44; Luka 23.26-43; Yuhana 19.17-27)

²¹Ayiwa, ce do tun be bɔra kongo ra, min tɔgɔ tun ye ko Simɔn; Sirenika tun lo, Alesandiri ni Rufusi face tun lo. Ale temeto, o ka ale jagboya ko a ye Yesu ta gbengbenyiri* ta.

²²O tagara ni Yesu ye yɔrɔ do ra, min tɔgɔ ye ko Gɔligota, o kɔrɔ ye ko Kunkolo yɔrɔ.

²³O sera yi tuma min na, o ka fla do jagami duven na ka o di a ma; nka Yesu ma a min.

²⁴O ka Yesu gbengben yiri ra; o kɔ, sorasiw ka kara la* ka Yesu ta faniw tarantaran jɔgɔn na, janko o bee ye o ta sɔrɔta lon.

²⁵Yesu gbengbenna yiri ra sɔgɔmada wagati le ra, o y'a sɔrɔ tere ma gban folo.

²⁶O tun ka kuma min sebe yiri kan k'a fagakun yira, o ye nin ye, ko: "Yahudiyaw ta masace."

²⁷O ka benkannikebaga fla fana gbengben ni a ye yiri dow kan, kelen be a kininboroyanfan na, kelen be a numanboroyanfan na.

²⁸[O cogo ra, min sebera Ala ta Kuma ra a ta ko ra, o kera can ye, ko: "A jatera kojugukebaga do ye."]

²⁹Temebagaw tun b'a flera ka a neni, ka o kun kɔmi a ra k'a fo a ye ko: "Ele min ko i be se ka Alabatosoba ci, ka a lo kokura tere saba kɔnɔ,

³⁰ayiwa, i yere kisi sa, i ye jigi ka bɔ gbengbenyiri ra!"

³¹Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔgɔw* fana tun b'a lɔgɔbɔra k'a fo jɔgɔn ye ko: "A ka tɔw kisi, nka a te se ka a yere kisi!"

³²Ayiwa, Kisibaga*, Izirayeli* ta masace ye jigi sisan ka bɔ gbengbenyiri ra, janko an ye a ye, ka la a ra." Mɔgɔ minw tun gbengbenna Yesu kere fe, olugu fana tun b'a nenina.

Yesu sara gbengbenyiri kan

(Matiyu 27.45-56; Luka 23.44-49; Yuhana 19.28-30)

³³Ayiwa, tere sera kuncɛ tuma min na, dibi barara ka don jamana fan bee ra fo ka taga wulada surunya.

³⁴Wulada surunyara minke, Yesu pɛrɛnna ni fanga ye k'a fɔ ko: "Eloyi, Eloyi, lama sabakatani?" O kɔrɔ ye ko: "Ne tigi Ala, ne tigi Ala, mun na i ka ne kelen to?"

³⁵Mɔgɔ minw tun bɛ o yɔrɔ ra, olugu ka o mɛn minke, o ko: "A flɛ, a bɛ cira Iliya le wɛlɛra."

³⁶O ra kelen borira ka taga fu dɔ ta, ka a su minnifen kumunin dɔ ra, k'a dulon kalama dɔ ra ka o la Yesu da ra ko a ye o sɔnsɔn. A k'a fɔ a tɔrɔgɔnw ye ko: "Aw y'a to yi, an y'a flɛ, ni cira Iliya bɛna na a lajigi ka bɔ yiri ra."

³⁷Nka Yesu ka kulekanba ci ka sa.

³⁸Alabatosoba cɛtigɛfani faranna fla ye, k'a ta san fɛ ka na se fɔ dugu ma.

³⁹Sorasikuntigi min tun lɔnin bɛ Yesu kɔrɔ ka a kɔrɔsi, ale ka Yesu sacogo ye minke, a ko: "Can ra, Den min bɔra Ala ra*, nin cɛ lo."

⁴⁰Muso dɔw fana tun lɔnin bɛ yɔrɔjan ka flɛri kɛ. Mariyamu Magidalakamuso, ale tun bɛ o musow ra, ani Yakuba fitini ni Zoze bamuso Mariyamu, ani Salome.

⁴¹O musow le tun tugura Yesu kɔ, ka to ka a dɛmɛ a ta baara ra, tuma min na a tun bɛ Galile. Muso caman wɛrɛ fana tun tugura a kɔ ka taga Zeruzalɛmu.

O ka Yesu sutara

(Matiyu 27.57-61; Luka 23.50-56; Yuhana 19.38-42)

⁴²Ayiwa, wulada tun sera; o lon tun kɛra Nɛnɛkirilon* nasigi ye.

⁴³Yusufu Arimateka, ale tun kɛra kititigɛbagaw ta jɛnkuru* mɔgɔsɔbɛ dɔ ye. A jigi tun bɛ Ala ta Masaya* nawagati kan. A k'a ja gbɛlɛya ka taga Pilati fɛ, ka taga Yesu su daari a fɛ.

⁴⁴Yesu sara jooa cogo min na, o ka Pilati kabakoya. A ka sorasikuntigi wele ka na a jɛninka, ko ni a kɛra ko Yesu satuma mɛɛnna.

⁴⁵Sorasikuntigi k'a nafɔ a ye minke, o tuma a sɔnna ko Yusufu ye taga Yesu su ta.

⁴⁶Yusufu ka fanigbɛ dɔ san, ka Yesu su lajigi ka bɔ gbɛngbɛnyiri* ra, ka a kasanke, ka taga a su don kaburu dɔ kɔnɔ; o kaburu tun sogira farawo kɔnɔ. O kɔ, o ka kabakuruba dɔ kolonkolon ka o kɛ ka kaburu datugu.

⁴⁷Mariyamu Magidalakamuso, ani Zoze bamuso Mariyamu, olugu tun bɛ Yesu su layɔrɔ flɛra.

Marika 16

Mɛlɛkɛ ka Yesu kunuko fɔ musow ye

(Matiyu 28.1-8; Luka 24.1-12; Yuhana 20.1-10)

¹Ayiwa, Nɛnɛkirilon* tɛmɛnin kɔ, Mariyamu Magidalakamuso, ani Yakuba bamuso Mariyamu, ani Salome, olugu ka kasadiyanan dɔw san ko o bɛ taga o kɛ Yesu su kan.

- ²Lɔgɔkun tere fɔlɔ, o musow wurira sɔgɔmada jooɔa fe ka kaburu sira mina.
- ³O tagatɔ tun b'a fɔra ɲɔgɔn ye ko: "Ɔn le bɛna kabakuruba kolonkolon ka a bɔ kaburu da ra an ye?"
- ⁴O nana o ɲa kɔrɔta k'a ye ko kabakuruba kolonkolonna ka bɔ kaburu da ra ka ban, k'a sɔrɔ a tun ka bon kosebɛ.
- ⁵O donna kaburu kɔnɔ; o ka kanbelen dɔ siginin ye o kininboroyanfan fe. Deregejan gbɛman dɔ bɛ a kan na. Musow ja tigera.
- ⁶O kanbelen k'a fɔ o ye ko: "Aw kana siran. Yesu Nazaretika, min tun gbengbenna yiri ra, aw bɛ o le yɔrɔɲinina. A kununa ka bɔ saya ra, a tɛ yan; aw ye a su layɔrɔ fle.
- ⁷Aw ye taga a fɔ Piyeri ye, ani a ta karamɔgɔden tɔw ye ko a bɛ taga aw kɔnɔ Galile. Aw bɛna a ye o yɔrɔ le ra i ko a tun k'a fɔ aw ye cogo min na."
- ⁸Ayiwa, musow bɔra kaburu kɔnɔ, ka bori ka taga; o tun siranna fɔ o bɛ yerɛyerɛ. O jatigekojugu fe o ma se ka foyi fɔ mɔgɔ si ye.

Yesu ka a yɛrɛ yira Mariyamu Magidalaka ra

(Matiyu 28.9-10; Yuhana 20.11-18)

[

- ⁹Lɔgɔkun tere fɔlɔ Yesu kununa ka bɔ saya ra. O lon sɔgɔmada fe a ka a yɛrɛ yira Mariyamu Magidalakamusɔ le ra fɔlɔ, a tun ka jina wolonfla gben ka bɔ min na.
- ¹⁰O muso le tagara o kibaroya fɔ Yesu nɔfɛmɔgɔw ye; a tagara a sɔrɔ o bɛɛ panasisinin lo, o bɛɛ bɛ kasira.
- ¹¹O k'a mɛn minke ko Yesu ɲanaman lo, ko Mariyamu k'a ye, o ma la a ra fiyewu.

Yesu ka a yɛrɛ yira a ta karamɔgɔden fla ra

(Luka 24.13-35)

- ¹²O kɔ fe, Yesu ka a yɛrɛ yira cogoya wɛrɛ ra a ta karamɔgɔden fla dugutagatɔ ra.
- ¹³O mɔgɔ fla nana o kibaroya fɔ karamɔgɔden tɔw ye, nka olugu belɛn ma la a ra.

Yesu ka a yɛrɛ yira a ta karamɔgɔden tan ni kelen na

(Matiyu 28.16-20; Luka 24.36-49; Yuhana 20.19-23; Kewalew 1.6-8)

- ¹⁴A laban na, ka karamɔgɔden tan ni kelen lajennin to domuni na ɲɔgɔn fe, Yesu ka a yɛrɛ yira o ra. A ka o mafiyɛnya o ta lanabariya ni o ta jusukungbeleya kosɔn, sabu minw tun ka a kununin ɲanaman ye ka na a fɔ o ye, o tun ma la olugu ta kuma ra.
- ¹⁵O kɔ, Yesu k'a fɔ o ye ko: "Aw ye taga dunuɲa fan bɛɛ ra, ka taga Kibaro Diman* waajuri ke mɔgɔw bɛɛ ye.
- ¹⁶Ni mɔgɔ min lara a ra ka batize, o tigi bɛna kisi, nka ni mɔgɔ min ma la a ra, Ala ta kiti bɛna ben o tigi kan.

17”Ne bɛna se bagaya min di lanabagaw ma, o tagamasiyenw flɛ nin ye: o bɛna jinaw gben ka bɔ mɔgɔw ra ne tɔgɔ baraka ra, o bɛna kuma kan wɛrɛw ra;

18hali ni o ka sa mina, walama ni o ka minnifen dɔ min, min bɛ se ka mɔgɔ faga, o tɛna foyi kɛ o ra. O bɛna o boro la banabagatɔw kan ka Ala daari ka o kɛnɛya.”

Yesu kɔrɔtara ka taga Ala fɛ

(Luka 24.50-53; Kɛwalew 1.9-11)

19Matigi Yesu ka o kumaw fɔ o ye ka ban minkɛ, a kɔrɔtara ka taga sankolo ra, ka taga sigi Ala kininboroyanfan fɛ.

20Ayiwa, karamɔgɔdenw tagara waajuri kɛ yɔrɔ bɛɛ. Matigi Yesu tun bɛ o demɛ o ta baaraw bɛɛ ra. O tun bɛ tagamasiyen minw kɛ Matigi Yesu baraka ra, o tun bɛ fanga di o ta waajuri ma k’a yira ko can lo.]

Luka

Luka 1

Luka ka kitabu sebəkun fɔ

¹Ne tericeɗuman Tehofili, ko minw kera an fe yan, ne be o kow le sebera ka o ci i ma. Mɔgɔ caman fana k'a damina ka o kow kibarow sebe ka ban.

²Mɔgɔ minw ka Yesu ta kow ye o ja ra kabini a damina ra, ani Ala ta Kuma waajuri baara karifara o ma, olugu ka o kow lakari an ye cogo min na, a sebebaw ka a sebe ka kapa ni olugu ta kuma le ye fana.

³O le kosɔn, Tehofili, ne fana ka pininkari ke o kow ra kabini a damina ra, ka o kow bee segesege, k'a ye ko a ka ni ne fana ye a sebe i ye k'a tugutugu jɔgɔn na;

⁴ni o kera, i bena a lon, ka la a ra ko i karanna ko minw na Yesu ta ko ra, ko o ye can le ye jate.

Meleke ka Yuhana Batizerikebaga woroko fɔ

⁵A kow daminana wagati min na, o y'a sɔrɔ Herodi* le tun ye Zude masace ye. Sarakalasebaga* do tun tɔgɔ ye ko Jakariya; a tun be Abiya ta sarakalasebagaw ta jenkuru le ra. A muso tun ye sarakalasebagaw kuntigiba Haruna ta duruja do le ye; a tɔgɔ tun ye ko Elizabeti.

⁶O fla bee tun terennin lo Ala ja korɔ; o tun be Matigi Ala ta cifɔninw, ani a ta sariya sigininw bee sira tagama ka ja.

⁷Nka den tun te o fe, Elizabeti tun ma se ka den woro. O mɔgɔ fla bee tun korɔra fana.

⁸Ayiwa, lon do, Jakariya tun be saraka lasera, sabu a da tun sera ale ni a ta jenkuru le ma.

⁹Ka kapa ni sarakalasebagaw ta landa ye, o tun ka ale le panawoloma ko a ye don Alabatosoba kɔnɔ ka wusunan don yɔrɔ saninman* kɔnɔ.

¹⁰Ka Jakariya to wusunandon na yɔrɔ saninman kɔnɔnɔ, jama bee lonin tun be keɛ ma, o be Ala daarira.

¹¹Matigi Ala ta meleke do ka a yere yira Jakariya ra; a lonin tun be wusunan sarakajenifen* kininboroyanfan fe.

¹²Jakariya ka o meleke ye tuma min na, a hakiri jagamina, siranya ka a mina fana.

¹³Meleke ko: "Jakariya, i kana siran, Ala le ka i ta daariri lamɛn; i ta muso Elizabeti bena dence woro i ye, i bena a tɔgɔ la ko Yuhana.

¹⁴O den bena ke pagarikoba le ye i fe. O den woroko bena mɔgɔ caman ninsɔndiya fana.

¹⁵Sabu a bena bonya sɔɔ Matigi Ala ja kɔɔ. A tena duven min, walama minnifen fariman werɛ; a bena fa Nin Saninman* na kabini a worotuma.

¹⁶A bena ke sababu ye k'a to Izirayelimɔɔ caman ye seko ka son o Matigi Ala ma.

¹⁷A bena baara ke ka Matigi ta sira laben ni Nin Saninman ta sebagaya ye i n'a fo cira Iliya tun be cogo min na, ka denw ni o facew ce ben, ka mɔɔ murutininw hakiri yeɛma k'a to o ye mɔɔsɔbe hakiri sɔɔ. O cogo ra, a bena siya do laben ka o bla Matigi ye."

¹⁸Ayiwa, Jakariya ko meɛke ma ko: "O be se ka ke cogo di? Sabu ne kɔɔra ka ban, ne ta muso fana kɔɔra."

¹⁹Meɛke ka Jakariya jaabi k'a fo a ye ko: "Ne le ye Jibirili ye. Ne le be Ala kere fe ka to ka a ta baaraw ke. Ale le ka ne ci ka na kuma i fe ka nin kibaro diman fo i ye.

²⁰Nka i bena ke bobo ye, fo ka taga nin kow beɛ kewagati se, sabu i ma la o kuma ra, k'a sɔɔ o kow bena ke a wagati ra."

²¹Jama belen tun lonin be kene ma, o be Jakariya makɔɔna. A meenna yɔɔ saninman kɔɔ minke, o ka jama kɔɔɔban.

²²Jakariya nana bo kene ma minke, a ma se ka kuma. O k'a lon ko Ala tun ka fen do le yira a ra yɔɔ saninman kɔɔ yi. A ka ke tagamasiyenw le ke ye o fe ni a boro ye; a ma se ka kuma.

²³Jakariya ta baarakelonw nana dafa tuma min na, a sekɔra ka taga a ta so kɔɔ.

²⁴Ayiwa, wagati dama temenin ko, Jakariya ta muso Elizabeti nana kɔɔ ta; a dogora ni kɔɔ ye fo karo looru. A ko:

²⁵"A fe, Matigi ka nin le ke ne ye: denworobariya maroya min tun be ne ra mɔɔw na kɔɔ, a sɔɔna ka o maroya le bo ne ra."

Meɛke ka Yesu woroko fo

²⁶Ayiwa, Elizabeti ta kɔɔ karo wɔɔɔnan na, Ala ka meɛke Jibirili ci ka taga Galile dugu do ra, o dugu togo ye ko Nazareti.

²⁷Meɛke tagara sunguru do fe; ce min tun ka o sunguru mamina o togo tun ye ko Yusufu. Dawuda ta duruja do tun lo. Sunguru yere togo tun ye ko Mariyamu.

²⁸Meɛke donna a kan, k'a fo a ye ko: "Ne be i fo, Mariyamu, Ala ka kojuman ke ele min ye; Matigi Ala be n'i ye."

²⁹O kuma ka Mariyamu hakiri jagami. Mariyamu k'a yere jininka ko o fori suguya kɔɔ ye mun ye?

³⁰O tuma meɛke k'a fo a ye ko: "I kana siran, Mariyamu, sabu Ala ka kojuman le ke i ye.

³¹A fe, i bena kɔɔ ta ka dence woro, i bena a togo la ko Yesu.

³²A bena bonyaba sɔɔ; a bena wele ko Den* min bɔra Ala Kɔɔtaninba ra. Matigi Ala bena a sigi a bemaɕe Dawuda ta masasiginan kan.

³³A bena sigi masaya ra Izirayeli ta mɔɔɔw* kunna wagati bɛɛ. A ta masaya tena ban fiyewu.”

³⁴Mariyamu ko mɛɛɛ ma ko: “O bena se ka ke cogo di, sabu ne ma ceke lon fɔɔ.”

³⁵Mɛɛɛ ka a jaabi ko: “Nin Saninman* bena jigi i kan, Ala Kɔɔtaninba ta se bagaya bena i datugu i ko yirisuma. O le kosɔn, i bena dence saninman min woro, o bena wele ko Den min bɔra Ala ra*.

³⁶A fle, i balemamuso Elizabeti ni a ta kɔɔɔya bɛɛ, a fana ka kɔɔɔ ta dence ra. O tun b'a fɔra ko ale min tena den sɔɔɔ, nin ye a kɔɔɔ karo wɔɔɔɔnan ye sisan.

³⁷Sabu foyi si te Ala kapa.”

³⁸Mariyamu ko: “Ne ye Ala ta jɔnmuso le ye; i ka min fɔ, Ala y'a ke ten.” O ko, mɛɛɛ tagara ka bɔ Mariyamu kɔɔɔ.

Mariyamu tagara Elizabeti fe

³⁹Ayiwa, o wagati kelen na, Mariyamu ka sira ta ka teliya ka taga dugu dɔ ra Zude mara kuruyɔɔɔw ra.

⁴⁰A tagara se yi minke, a donna Jakariya ta bon kɔɔɔ ka Elizabeti fo.

⁴¹Kabini Elizabeti ka Mariyamu ta forikan men dɔɔɔn, Elizabeti ta den lamagara a kɔɔɔ. Elizabeti fara Nin Saninman* na.

⁴²A pɛɛɛna ni fanga ye k'a fɔ Mariyamu ye ko: “Ala ka baraka don i ra ka teme muso tɔw bɛɛ kan; den min be i kɔɔɔ, Ala ka baraka don o ra fana.

⁴³Ne ye jɔntigi le ye sa, fɔ ne Matigi bamuso be na ne ta so?

⁴⁴I m'a ye, kabini ne ka i ta forikan men, ne ta den pagaritɔ lamagara ne kɔɔɔ.

⁴⁵Ala ka baraka don i ra, Mariyamu, sabu Matigi Ala ka min fɔ i ye, i lara a ra ko o kow bena ke.”

Mariyamu ka Ala tando

⁴⁶Ayiwa, Mariyamu ko: “Ne nin be Matigi ta bonya lakari,

⁴⁷ne jusukun be pagari ne Kisibaga Ala kosɔn;

⁴⁸sabu a ka a ja majigi ka a ta jɔnmuso majiginin fle. Ka a ta bi ra, wagati bɛɛ ta mɔɔɔw bena a fɔ ko ne ta pana;

⁴⁹sabu Sebɛɛtigi Ala ka kobaw ke ne ye. A tɔɔɔ saninyanin lo,

⁵⁰a ta makari be se a pasiranbagaw ma, wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ.

51A boro barakaman ka kabakow ke; yerebonya miiriyaw tun be minw jusukun na, a ka olugu janjan.

52A ka fagamaw lajigi ka bo o ta masasiginanw kan, ka mogo janibagatow korota.

53A ka kongotow son fennumanw na fo ka o wasa, ka nafortigiw borolakolon bla ka taga.

54A nana a ta jonw, Izirayelimogow deme, sabu a ma pina a ta pumanya ko,

55i n'a fo a tun ka a layiri ta an bemaw ye cogo min na, min ye Iburahima ni a ta duruja ye."

56Ayiwa, Mariyamu tora Elizabeti fe yi ka karo saba jogon ke, o ko, a sekora ka taga a ta so.

Yuhana Batizerikebaga worocogo

57Ayiwa, Elizabeti jigiwagati nana se; a jigira dence ra.

58Elizabeti sigijogonw, ani a balemaw nana a men ko Matigi Ala ka o kopumanba ke a ye minke, o bee pagarira ni a ye.

59Ayiwa, den woronin tere seeginan na, o tun bena a kenesigi lon min na, o tun b'a fe ka a face Jakariya togole la a ra.

60Nka den bamuso ko: "On-on, a togole be la ko Yuhana."

61Mogow ko: "O togole te mogole si ra i ta mogow ra de!"

62O ka tagamasiyen ke den face ye ka a jininka ko a b'a fe den togole ye la di?

63Ayiwa, Jakariya ko o ye walaka do di ale ma. O k'a di a ma. A k'a mina ka sebe a kan ko: "Den togole ye ko Yuhana." Mogow bee kabakoyara.

64O yoronin kelen bee ra, Jakariya nenden fonina, a sera ka kuma tuun, a ka ke Ala tando ye.

65O ko ka siranya bla o sigijogonw bee ra; Zude kuruyogow mara mogow bee ka ke o kow lakari ye jogon ye.

66Mogole o mogole ka o kuma men, o bee tun be miiri k'a fo ko: "O tuma nin den bena ke mogole suguya juman le ye sa?" Sabu o bee na tun be Ala ta sebayaya ra den kan.

Jakariya ta cirayakumaw

67Ayiwa, den face Jakariya fara Nin Saninman* na, Ala ka kuma don a da ra; a ko:

68"An ye baraka la Matigi Ala ye, Izirayeli* ta Ala; sabu a nana a ta mogow deme ka o kunmabo.

69Ala ka Kisibaga* barakaman di an ma ka bo a ta jonce Dawuda ta gba ra.

- ⁷⁰Ala ta cira saninmanw tun ka o ko le fo kabini wagatijan. Ala tun ka layiri ta an ye
- ⁷¹ko a bena an bosi ka bo an juguw boro, ani ka an bo an koninyabagaw bee ta fanga koru.
- ⁷²Ala ka a ta hina yira an bemaw ra nin cogo le ra. A ka jenpogonya saninman min layiri ta, a ma pina o ko.
- ⁷³Sabu Ala tun karira an bemace Ibrahimima ye
- ⁷⁴ko a bena an bosi ka bo an juguw ta fanga koru, janko an ja siginin ye baara ke ale Ala ye.
- ⁷⁵Ala ka o ke, janko an ye tagama saninya ra, ani terenninya ra a na koru an si bee ra.
- ⁷⁶Ayiwa, Ne den, i bena wele ko Ala Korotaninba ta cira; sabu i bena tagama Matigi na koru, ka a ta siraw laben a ye,
- ⁷⁷ka kisiri lonniya yira a ta mogow ra, ka o ta jurumunw yafa o ma.
- ⁷⁸Sabu an ta Ala ye hina tigi ani numanya tigi le ye; o le koson a bena yeelen bo an ye ka bo san fe, i ko sogomada tere,
- ⁷⁹janko minw be Alalonbariya dibi ni saya nasiran na, yeelen ye bo olugu ye, janko an ye yelema ka hera sira ta.”
- ⁸⁰Ayiwa, den koni tun be bonyara ka hakiri soru. A nana taga to kongokolon konu, fo lon min na a nana a yere yira Izirayelimogow ra.

Luka 2

Yesu worocogo

(Matiyu 1.18-25)

- ¹Ayiwa, wagati do nana ke, Romu* masaceba Ogusiti k'a latige ko Romu ta mara mogow bee togow ye sebe.
- ²O tun kera togoseberi sijaga folo ye. O kera k'a soru Kirinisi tun ye Siri jamanatigi ye.
- ³Mogow bee tun be tagara o togow sebe o yere ta dugu ra.
- ⁴O ra, Yusufu fana bora Nazareti, Galile mara ra, ka taga Zude mara ra, Dawuda ta dugu ra, min be wele ko Betlehemu, sabu ale tun ye Dawuda ta gbamogow do le ye.
- ⁵Ale ni a maminamuso Mariyamu tagara pogon fe ka taga o togow sebe; o y'a soru Mariyamu lasiritu lo.
- ⁶Ayiwa, ka o to Betlehemu, Mariyamu jigiwagati sera.

⁷Mariyamu ka a dence fɔlɔ woro; a ka fani minimini a ma, ka a la beganw ta domunikeminan kɔnɔ, sabu o tun ma yɔrɔ sɔrɔ lonanjigibon kɔnɔ.

Mɛlɛkɛ ka Yesu woroko fɔ sagagbenbagaw ye

⁸Ayiwa, sagagbenbaga dɔw tun bɛ o yɔrɔw ra, o tun bɛ si kongo kɔnɔ o ta sagaw kɔrɔ ka o kɔrɔsi.

⁹Matigi Ala ta mɛlɛkɛ dɔ ka a yɛrɛ yira o ra, Matigi Ala nɔɔrɔ manamanana ka o lamini; sagagbenbagaw siranna kosebɛ.

¹⁰Nka mɛlɛkɛ k'a fɔ o ye ko: "Aw kana siran, ne nana ɲagarikoba kibaro diman le fɔ aw ye; o bɛna kɛ mɔgɔw bɛɛ ta ɲagariko le ye.

¹¹Kisibaga* worora aw ye bi su nin na, Dawuda ta dugu ra. Ale le ye Matigi ye, Ala ka min ɲanawoloma ka a kɛ Kisibaga ye.

¹²Ni aw tagara, aw bɛna a lɔn ni tagamasiyɛn min ye, o flɛ: aw bɛna taga denɲɛnin dɔ lanin sɔrɔ beganw ta domunikeminan kɔnɔ, fani mininin bɛ a ma."

¹³O yɔrɔnin bɛɛ ra, mɛlɛkɛ camanba barara ka bɔ sankolo ra ka na fara mɛlɛkɛ fɔlɔ kan. O ka kɛ Ala tando ye k'a fɔ ko:

¹⁴"Bonya ye Ala ta ye san fɛ, yɔrɔ kɔrɔtaninw na, mɔgɔ minw bɛ sɔn Ala sago ma dugukolo kan, hɛra ye kɛ olugu ye."

Sagagbenbagaw tagara Bɛtilɛhemu

¹⁵Mɛlɛkɛw sekɔra ka taga sankolo kɔnɔ tuma min na, sagagbenbagaw k'a fɔ ɲɔgɔn ye ko: "Aw y'a to an ye taga Bɛtilɛhemu; ko min kɛra yi, Matigi Ala ka ko min yira an na, an ye taga o ye."

¹⁶O teliyara ka taga; o tagara Mariyamu ni Yusufu ye, ka denɲɛnin lanin ye beganw ta domunikeminan kɔnɔ.

¹⁷Sagagbenbagaw ka o ye minkɛ, ko minw bɛɛ fɔra o ɲa na denɲɛnin ko ra, o ka o lakari mɔgɔw ye.

¹⁸Minw bɛɛ ka sagagbenbagaw ta kuma mɛn, o kuma ka olugu bɛɛ kabakoyara.

¹⁹Nka Mariyamu kɔni ka o kow bɛɛ mara a jusu ra, ka to ka miiri a ra.

²⁰O kɔ, sagagbenbagaw sekɔra ka taga; o tun ka ko minw mɛn ni o tun ka min ye, o tagatɔ tun bɛ Ala tɔgɔ tandora, ka a bonya o bɛɛ kosɔn, sabu mɛlɛkɛ tun k'a fɔ o ye cogo min na, o tagara sɔrɔ ten le.

O ka Yesu denɲɛnin karifa Ala ma

²¹Den woronin tere seeginan, o ka a kɛnɛsigi. O ka a tɔgɔ la ko Yesu; mɛlɛkɛ tun ka o tɔgɔ le yira Mariyamu na sani a ye kɔnɔ ta.

²²Mariyamu nana bɔ jebagatɔbon na wagati min na, ka kapa ni cira Musa ta sariya* ye, Yusufu ni Mariyamu tagara ni Yesu denɛnenin ye Zeruzalemu, ka taga a karifa Ala ma.

²³Sabu a sebera Ala ta sariya ra ko: “Dence fɔɔ bɛɛ ka kan ka bla danna Matigi ye.”

²⁴Matigi Ala ta sariya tun ka saraka min fɔ, o nana o saraka bɔ: “Kongotugani fla, ce ni muso, walama jenetugani fitini fla.”

Simeyɔn ka baraka la Ala ye Yesu kosɔn

²⁵Ayiwa, ce dɔ tun be Zeruzalemu, o tɔgɔ tun ye ko Simeyɔn. Mɔgɔ terennin tun lo, ani Alapasiranbaga. Ala tun ka Kisibaga* min layiri ta Izirayeli* ye, a tun be o makɔnɔna; Nin Saninman* tun b’a kan.

²⁶Nin Saninman tun k’a yira a ra ko Ala ka Kisibaga min layiri ta, ko a tena sa fiyewu ni a ma o ye a na ra.

²⁷Ayiwa, Nin Saninman tagara ni Simeyɔn ye Alabatoso kɔnɔ, o y’a sɔrɔ Yusufu ni Mariyamu be Alabatosoba kɔnɔ, o be sariya* ta kow janabɔra ni Yesu denɛnenin ye.

²⁸Simeyɔn ka den mina, ka baraka la Ala ye, k’a fɔ ko:

²⁹”Matigi Ala, sisan kɔni i be se ka i ta jɔnce to a ye sa, a jusu sumanin; sabu i tun ka kuma min fɔ, i ka o ke.

³⁰Ne yere na ka Kisibaga ye,

³¹i ka Kisibaga min laben dunupamɔgɔw bɛɛ ye.

³²A bena ke yeelen ye, siya were mɔgɔw fe; ka ke bonya ye i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw fe.”

³³Simeyɔn tun be o kuma minw fɔra Yesu ta ko ra, o kumaw ka a face ni a bamuso kabakoya.

³⁴O kɔ, Simeyɔn ka dugawu ke o ye, k’a fɔ Mariyamu ye ko: “Mariyamu, a fle, nin den bena ke mɔgɔ caman bensababu ye, ani mɔgɔ caman lawurisababu ye Izirayeli jamana kɔnɔ; a bena ke Ala ta tagamasiyen ye, mɔgɔw bena min sɔsɔ.

³⁵O cogo ra, a bena mɔgɔ caman ta jusukunnamiiriw bla kene kan. Ele kɔni, Mariyamu, dimi le bena ele jusukun sɔgɔ i ko muru.”

Ani ka baraka la Ala ye Yesu kosɔn

³⁶Ciramuso dɔ tun be yi fana, min tɔgɔ tun ye ko Ani; Fanuyeli denmuso tun lo, a bɔra Aseri ta gba ra. O muso tun kɔrɔra kosebe. A sunguruman tun furura ka san wolonfla ke ni a ce ye.

³⁷O kɔ, a cɛ sara; a si tun ye san biseegi ni san naani. A tun tɛ fɔn Alabatosoba kɔnɔ tuma si; a tun bɛ baara kɛ Ala ye su ni tere, ka sun don, ani ka Ala daari.

³⁸Ale fana nana Alabatosoba kɔnɔ o wagati kelen na. A ka Ala tando; mɔgɔ o mɔgɔ tun bɛ Zeruzalemu kunmabɔwagati makɔnɔna Ala fɛ, Ani tun bɛ den ko fɔra o mɔgɔw bɛɛ ye.

Yusufu ni Mariyamu sekɔra ka na Nazareti ni Yesu ye

³⁹Ala ta sariya* tun ka min o min fɔ, o ka o bɛɛ kɛ ka ban tuma min na, o sekɔra ka na o ta dugu ra Nazareti, Galile mara ra.

⁴⁰Denɲenin kɔni tun bɛ bonyara ni baraka ye; a ta hakiritigiya tun ka bon, Ala ta nɛɛma fana tun bɛ a kan.

Yesu tagara Jɔnyaban ɲanagbɛ ra ni a worobagaw ye

⁴¹Yesu worobagaw tun bɛ taga Zeruzalemu san o san, ka taga Jɔnyaban ɲanagbɛ kɛ.

⁴²Yesu nana san tan ni fla sɔrɔ wagati min na, a worobagaw tagara ni a ye, ka kapa ni o ta landa ye.

⁴³ɲanagbɛ bannin kɔ, o sekɔra ka taga so. Yesu tun tora o kɔ Zeruzalemu, nka a worobagaw tun m'a lɔn.

⁴⁴O tun b'a miirira ko a ni o tagamaɲɔgɔn dɔw bɛ ɲɔgɔn fɛ. Nka tere nana ban ka o to tagama ra, o m'a ye. O ka kɛ a flɛflɛ ye o ta somɔgɔw, ani o lɔnbagaw cɛ ra.

⁴⁵Nka o m'a ye; o sekɔra ka taga Zeruzalemu ka taga a yɔrɔɲini.

⁴⁶O ka tere saba kɛ, o b'a ɲinina; o tagara a siginin sɔrɔ Alabatosoba kɔnɔ ni karamɔgɔbaw ye, a bɛ menni kɛra o fɛ, ka to ka o ɲininka fana.

⁴⁷Mɔgɔ minw bɛɛ tun bɛ a lamenna, a ta hakiritigiya ni a ta jaabiricogo ka olugu bɛɛ kabakoya.

⁴⁸A face ni a bamuso k'a ye minke, olugu kabakoyara. A bamuso ko a ma ko: "Yesu, mun na i ka nin ko ɲɔgɔn kɛ an na? A flɛ, ne ni i face bɛɛ hakiri ɲagamina, an bɛ i ɲini yɔrɔ bɛɛ ka dɛɛɛ."

⁴⁹Yesu ka o jaabi, ko: "Mun kosɔn aw bɛ ne yɔrɔɲinina? Aw m'a lɔn ko ne ka kan ka kɛ ne Fa ta koɲaw le ra wa?"

⁵⁰Nka a face ni a bamuso ma a ta kuma faamu.

⁵¹Yesu nana ni o ye Nazareti. A tun bɛ a worobagaw kan mina. A bamuso tun bɛ o kow bɛɛ mara a yɛrɛ kɔnɔ.

⁵²Yesu tun bɛ kɔrɔyara ka na, dɔ tun bɛ farara a ta hakiritigiya kan lon o lon; a ko tun ka di Ala ye, a ko tun ka di mɔgɔw ye fana.

Luka 3

Yuhana Batizerikɛbaga ta waajuri

(Matiyu 3.1-12; Marika 1.1-8; Yuhana 1.19-28)

- ¹Ayiwa, wagati min na masaceba Tiberi Sezari tun be a ta masaya san tan ni loorunan na, o y'a sɔɔ Ponse Pilati le tun ye Zude mara jamanatigi ye, Herodi* tun ye Galile mara jamanatigi ye, a kɔɔ Filipe tun ye Iture mara ni Tirasoniti mara jamanatigi ye, Lizaniyasi tun ye Abileni mara jamanatigi ye.
- ²O wagati ra fana Ane ni Kayife le tun ye sarakalasebagaw kuntigibaw* ye. Ayiwa, o wagati le ra, Ala ka a ta kuma lase Jakariya dence Yuhana ma, k'a to kongokolon kɔɔ.
- ³Yuhana tagara Zuriden kɔ yɔɔw bee ra; a tun be mɔɔw waaju ko o ye nimisa o ta jurumunw na ka batize, janko Ala ye o ta jurumunw yafa.
- ⁴O kow le tun sebera cira Ezayi ta Kitabu kɔɔ, ko: "Mɔɔ dɔ bena peren kongokolon kɔɔ k'a fɔ ko: 'Aw ye siraba laben Matigi ye ka siradenninw bee lateren a ye.
- ⁵Dingakɔɔyɔɔw bee ye lafa, kuruw ni kongoriw bee ye dakapa. Sira kuturuninw bee ka kan ka lateren, ka sirajuguw siyan ka o nugu.
- ⁶Ni o kera, adamaden bee bena Ala ta kisiri ko ye .' "
- ⁷Jama minw tun be nana Yuhana fe ka na batize, Yuhana tun b'a fɔra olugu ye ko: "Aw fɔnfɔnnindenw! Jɔn le ka aw karan ko aw ye bori Ala ta kiti nata ja?
- ⁸Aw ta kewalew le ka kan k'a yira ko can ra aw jusukun yeleman; aw kana a miiri dɔɔn k'a fɔ ko: 'Anw le ye Iburahima ta durujaw ye!' Sabu ni duruja ko lo, ne b'a fɔ aw ye ko Ala be se ka hali nin kabakuruw yeɛma ka o ke Iburahima ta durujaw ye.
- ⁹Jende tara yiriw lilinw tigeri kama ka ban. Yiri o yiri te denpuman ke, o be tige ka ben, ka firi tasuma ra."
- ¹⁰Jama tun be Yuhana pininkara, ko: "An ka kan ka mun le ke?"
- ¹¹Yuhana ka o jaabi ko: "Ni derege fla be mɔɔ min fe, dɔ te min fe, o ye kelen di o tigi ma; ni domuni be mɔɔ min fe, o fana ye a ke ten."
- ¹²Ninsaraminabaga dɔw fana nana ka na batize; olugu ko a ma ko: "An karamɔɔ, an ka kan ka mun le ke?"
- ¹³A ko olugu ma ko: "Warida min fɔra aw ye, aw kana foyi mina ka teme o kan."
- ¹⁴Sorasiw fana k'a pininka ko: "Anw do? Anw ka kan ka mun ke?" A ko olugu ma ko: "Aw kana mɔɔ si ta fen mina a ra fanga ra; mɔɔ ma ko min ke, aw kana o faninya la a ra; o be sara min di aw ma, aw y'a to o ye aw wasa."

¹⁵Mɔgɔw tun bɛ Kisibaga makɔnɔna; o bɛɛ tun bɛ o yɛrɛ pininkara ko yala Ala ka Kisibaga* min ko layiri ta ko o tɛ Yuhana yɛrɛ le ye wa?

¹⁶O kosɔn Yuhana ka o jaabi k'a fɔ o bɛɛ ye ko: "Ne kɔni bɛ aw batizera ji le ra dɔrɔn; nka min bɛna na, o fanga ka bon ni ne ta ye. Hali ne tɛ se k'a fɔ ko ne bɛ a ta sanbara juru foni ka bɔ a sen na. Ale le bɛna aw batize ni Nin Saninman* ye, ani tasuma.

¹⁷A ta baarakeminan b'a boro, a bɛ simankisɛ ni a ɲaga bɔ ɲɔgɔn na. A bɛ simankisɛ kɛ a ta bondo kɔnɔ, nka a bɛna ɲaga jɛni tasuma ra, tasuma min tɛ faga ka ye."

¹⁸Yuhana ka nin kuma ɲɔgɔn caman wɛrɛ fɔ mɔgɔw ye ka o lasɔmi, ka Ala ta Kibaro Diman* kuma fɔ o ye.

¹⁹Ayiwa, Yuhana ka jamanatigi Herodi* jaraki a balemacɛ muso Herodiyadi ta ko ra. Yuhana ka Herodi jaraki kojugu caman wɛrɛ ra.

²⁰Nka Herodi belɛn ka kojugu dɔ fara dɔ kan, ka Yuhana mina ka a bla kaso ra.

Yesu batizeri

(Matiyu 3.13-17; Marika 1.9-11)

²¹Ayiwa, mɔgɔ bɛɛ tun batizera ka ban minke, Yesu fana nana batize. Ka Yesu to Aladaari ra, sankolo dayɛlɛra.

²²Nin Saninman* kɛra i n'a fɔ jɛnɛtugani, ka na jigi Yesu kan. Kumakan dɔ bɔra sankolo kɔnɔ, ko: "Ele le ye ne Dence* kanunin ye; i ko ka di ne ye haali."

Yesu ta buruju

(Matiyu 1.1-17)

²³Ayiwa, Yesu ka a ta baaraw damina ka a si to san bisaba. Mɔgɔw tun bɛ a jatera Yusufu dence le ye. Yusufu face tun ye Heli ye.

²⁴Heli face tun ye Matati ye. Matati face tun ye Levi ye. Levi face tun ye Mɛlɛki ye. Mɛlɛki face tun ye Zanayi ye. Zanayi face tun ye Yusufu ye.

²⁵Yusufu face tun ye Matatiyasi ye. Matatiyasi face tun ye Amɔsi ye. Amɔsi face tun ye Nahɔmu ye. Nahɔmu face tun ye ɛsili ye. ɛsili face tun ye Nagayi ye.

²⁶Nagayi face tun ye Maati ye. Maati face tun ye Matatiyasi ye. Matatiyasi face tun ye Semeyini ye. Semeyini face tun ye Yosɛsi ye, Yosɛsi face tun ye Yoda ye.

²⁷Yoda face tun ye Yowanan ye. Yowanan face tun ye Resa ye. Resa face tun ye Zorobabeli ye. Zorobabeli face tun ye Salatiyɛli ye. Salatiyɛli face tun ye Nɛri ye.

²⁸Nɛri face tun ye Mɛlɛki ye. Mɛlɛki face tun ye Adi ye. Adi face tun ye Kosamu ye. Kosamu face tun ye Elimada ye. Elimada face tun ye ɛri ye.

²⁹ɛri face tun ye Yesu ye. Yesu face tun ye Eliyezɛri ye. Eliyezɛri face tun ye Yorimu ye. Yorimu face tun ye Matati ye. Matati face tun ye Levi ye.

- ³⁰Levi face tun ye Simeyon ye. Simeyon face tun ye Zuda ye. Zuda face tun ye Yusufu ye. Yusufu face tun ye Yonamu ye. Yonamu face tun ye Eliyakimu ye.
- ³¹Eliyakimu face tun ye Meliya ye. Meliya face tun ye Menna ye. Menna face tun ye Matata ye. Matata face tun ye Natan ye. Natan face tun ye Dawuda ye.
- ³²Dawuda face tun ye Yese ye. Yese face tun ye Obedi ye. Obedi face tun ye Boozi ye. Boozi face tun ye Salimon ye. Salimon face tun ye Naasun ye.
- ³³Naasun face tun ye Aminadabu ye. Aminadabu face tun ye Adimen ye. Adimen face tun ye Arini ye. Arini face tun ye Esiromu ye. Esiromu face tun ye Peresi ye. Peresi face tun ye Zuda ye.
- ³⁴Zuda face tun ye Yakuba ye. Yakuba face tun ye Isiyaka ye. Isiyaka face tun ye Iburahima ye. Iburahima face tun ye Tera ye. Tera face tun ye Nahori ye.
- ³⁵Nahori face tun ye Serugi ye. Serugi face tun ye Rehu ye. Rehu face tun ye Pelegi ye. Pelegi face tun ye Eberi ye. Eberi face tun ye Sila ye.
- ³⁶Sila face tun ye Kayinamu ye. Kayinamu face tun ye Arifazadi ye. Arifazadi face tun ye Semu ye. Semu face tun ye Nuho ye. Nuho face tun ye Lameki ye.
- ³⁷Lameki face tun ye Metusala ye. Metusala face tun ye Enoki ye. Enoki face tun ye Yeredi ye. Yeredi face tun ye Maleleli ye. Maleleli face tun ye Kayinamu ye.
- ³⁸Kayinamu face tun ye Enosi ye. Enosi face tun ye Seti ye. Seti face tun ye Adama ye. Ala le ka Adama dan.

Luka 4

Setana ko a be Yesu korobɔ

(Matiyu 4.1-11; Marika 1.12-13)

- ¹Yesu fanin Nin Saninman* na, a bɔra Zuriden kɔba yɔrɔ ra minke, Ala Nin* k'a ta ka taga ni a ye kongokolon kɔnɔ.
- ²Setana tun k'a korobɔ, fɔ tere binaani. O lonw bee ra, a ma foyi domu. O kɔ, kɔngɔ k'a mina.
- ³Setana ko a ma ko: "Den min bɔra Ala ra*, ni ele lo can ra, a fɔ nin kabakuru ye ko a ye yeɛma ka ke buru ye!"
- ⁴Yesu k'a jaabi ko: "A sebera Kitabu kɔnɔ, ko: 'Domuni dama le te mɔgɔ baro .' "
- ⁵Ayiwa, Setana tagara ni Yesu ye san fe, ka dunupa jamanaw bee yira a ra yɔrɔnin kelen na,
- ⁶k'a fɔ a ye ko: "Ne be se ka nin jamanaw fangatigiya ni a bonya bee di i ma; sabu o bee donna ne boro. Ni ne ko ne b'a di mɔgɔ min ma, ne be se k'a di o ma.
- ⁷O ra, ni i ka i kinbiri gban ka ne bato, ne be o bee di i ma."

⁸Yesu k'a jaabi ko: "A sebera Kitabu kɔnɔ, ko: 'I ka kan ka i Matigi Ala le bato, ka baara ke ale kelenpe ye.' "

⁹Ayiwa, Setana ka Yesu ta ka taga Zeruzalemu, ka taga a layelen k'a la Alabatosoba kunna, k'a fa a ye ko: "Den min bɔra Ala ra, ni ele lo can ra, ka i to nin yɔrɔ ra, i pan ka i cun dugu ma.

¹⁰Sabu a sebera Kitabu kɔnɔ, ko: 'Ala bɛna i ko fa a ta melekew ye, ko o ye o janto i ra.'

¹¹"Ani ko: 'O bɛna i ta o boro kɔnɔ, janko i sen kana na talon kabakuru dɔ ra.' "

¹²Yesu k'a jaabi ko: "A sebera le ko: 'I man kan k'a fa ko i be Matigi Ala kɔrɔbɔ.' "

¹³Ayiwa, Setana ka Yesu kɔrɔbɔ k'a fle ka ban minke, a tagara ka bɔ a kɔrɔ, ka ke wagati were pini ye tuun.

Yesu ka a ta baara damina Galile

(Matiyu 4.12-17; Marika 1.14-15)

¹⁴O bɛɛ ko fe, Yesu sekɔra ka na Galile mara ra, a fanin Nin Saninman* baraka ra. A tɔgɔ tun be fɔra o yɔrɔ mara bɛɛ ra.

¹⁵A tagara mɔgɔw karan karansow* kɔnɔ; mɔgɔw bɛɛ tun b'a tɔgɔɓuman fɔra.

Nazarɛtikaw banna Yesu ra

(Matiyu 13.53-58; Marika 6.1-6)

¹⁶Ayiwa, Yesu nana taga Nazareti, a lamɔdugu ra. Nenekirilon* sera, a tagara karanso* ra i n'a fa a tun derira ka a ke cogo min na. A nana wuri ka la ko a be karan ke tuma min na,

¹⁷o ka cira Ezayi ta kitabu di a ma. A ka a dayele ka taga se yɔrɔ dɔ ma, a sebera yɔrɔ min na ko:

¹⁸"Matigi Ala Nin* be ne kan, sabu a ka ne panawoloma ko ne ye na Kibaro Diman* fa fagantanw ye, ani ka kasodenw lablari ko fa, ka fiyentɔw na yeleko kibaro fa; ka mɔgɔ tɔɔrɔninw bɔ o tɔɔrɔbagaw boro,

¹⁹ka Matigi Ala ta neema wagati ko kibaro fa."

²⁰O ko, a ka kitabu datugu, k'a di karanso kɔrɔsibaga ma, ka sigi. Mɔgɔw bɛɛ na lnin tora a ra, o be a flera.

²¹Yesu k'a fa ko: "Aw ka nin kuma min men ka bɔ Kitabu kɔnɔ bi, o kuma kera can ye."

²²O bɛɛ tun be a tɔgɔɓuman fɔra. A tun be kumapuman minw fɔra, o ka o kabakoya. O ko: "Yusufu dence le te nin ye wa?"

23Yesu k'a fɔ o ye ko: "Sigiya t'a ra, aw bɛna nin zana la ne ye, ko: 'Flakebaga, i yere keneya fɔlɔ!' Aw bɛna a fɔ ne ye fana ko: 'I ka ko minw bɛɛ ke Kapɛrinahumu, an ka o mɛn; o ɲɔɲɔn ke i yere ta dugu ra yan fana.' "

24Yesu k'a fɔ o ye tuun ko: "Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko cira si tɛ mina ka ɲa a yere ta dugu kɔnɔ."

25A ko: "Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko cira Iliya ta wagati ra, sanji ma ben Izirayeli* jamana ra fɔ san saba ni karo wɔwɔɔ; kɔngɔba benna jamana yɔɔ bɛɛ kan. O wagati ra muso cɛ saninw tun ka ca Izirayeli jamana ra.

26Nka Ala ma cira Iliya ci ka taga olugu dɔ si fɛ; a tagara muso cɛ sanin kelen le fɛ Sarepita, Sidɔn mara ra."

27A ko tuun ko: "Kunatɔ caman fana tun bɛ Izirayeli jamana ra cira Iliyasu ta wagati ra, nka o si ma na Iliyasu fɛ ka na keneya; Sirikacɛ Naaman le nana, ka na keneya."

28Mɔɲɔw ka o kuma mɛn minke, karanso kɔnɔmɔɲɔw bɛɛ dimina.

29O wurira ka Yesu mina k'a ɲɔni ka taga ni a ye dugu kɔ fɛ. Dugu tun siginin bɛ kongori min kan, o tagara ni a ye o kuncɛ ma, ko o b'a ɲɔni ka ben dugu ma.

30Nka Yesu tɛmɛna o cɛ ra ka taga.

Yesu ka jinatɔ dɔ keneya

(Marika 1.21-28)

31Ayiwa, Yesu tagara Kapɛrinahumu; o ye Galile dugu dɔ ye. Nɛnɛkirilonw* na a tun bɛ to ka mɔɲɔw karan.

32A ta karan cogoya tun ka mɔɲɔw kɔnɔnɔban, sabu a tun bɛ mɔɲɔw karan ni baraka ye.

33Ayiwa, cɛ jinatɔ dɔ tun bɛ karanso kɔnɔ; ale ka ke pɛrɛn ye ni kanba ye, ko:

34"E, Yesu Nazaretikacɛ, mun le bɛ an cɛ? I nana an halakiyɔɔ le ra wa? Ele ye mɔɲɔ suguya min ye, ne ka o lɔn; ele ye Ala ta Mɔɲɔ Saninman le ye."

35Yesu jamana jina kunna, k'a fɔ a ye ko: "I da tugu, i ye bɔ nin cɛ ra!" O jina ka o cɛ ben dugu ma mɔɲɔ bɛɛ ɲa na, ka bɔ a ra, nka a ma foyi ke cɛ ra.

36Mɔɲɔw bɛɛ kabakoyara. O ka ke a fɔ ye ɲɔɲɔn ye ko: "Nin ye kuma suguya juman ye? A bɛ kuma jinaw fɛ ni fanga ni sebgaya ye, k'a fɔ o ye ko o ye bɔ mɔɲɔw ra, o fana bɛ bɔ."

37Yesu tɔɲɔ sera o mara yɔɔ bɛɛ ra.

Yesu ka Simɔn muso bamuso keneya

(Matiyu 8.14-17; Marika 1.29-34)

³⁸Ayiwa, Yesu bɔra karanso kɔnɔ ka taga Simɔn ta so. A tagara a sɔrɔ ko Simɔn muso bamuso tɔɔrɔnin lo kosebe; farigban tun b'a ra. O ka Yesu daari ko a ye o muso fe.

³⁹Yesu gbarara a ra, ka lo a kunna ka kuma ni fanga ye, ko farigban ye bo muso ra. O yɔrɔnin kelen bee ra muso keneyara; a wurira ka gba ke o ye.

Yesu ka banabagato caman keneya

⁴⁰Tere nana ke ben ye tuma min na, banabagato tun be min o min fe, ni a ka ke bana o bana ye, o bee nana ni o banabagato ye Yesu fe. Yesu ka a boro la o bee kelen kelen kan ka o keneya.

⁴¹Jinaw tun be kule ci ka bo jinato caman na fana. O tun b'a fo Yesu ma ko: "Den min bɔra Ala ra*, ele lo." Nka Yesu tun be songo o ra; a tun te son k'a to o ye kuma, sabu jinaw tun k'a lon ko Yesu ye Kisibaga* le ye.

Yesu tagara waajuri ke Zude mara ra

(Marika 1.35-39)

⁴²Dugu gbera dɔrɔn, Yesu bɔra ka taga kongo kɔnɔ, yɔrɔ do ra. Jama caman nana bo ka taga a yɔrɔjini. O nana a ye minke, o tun t'a fe a ye bo o kɔrɔ tuun.

⁴³Nka Yesu k'a fo o ye ko: "Ne ka kan ka taga Ala ta Masaya* ko Kibaro Diman* fo dugu werew ra fana, sabu Ala ka ne ci o le koson."

⁴⁴O ra, Yesu tagara Zude mara ra ka taga waajuri ke karansow* kɔnɔ.

Luka 5

Karamogodenw ka jegge camanba mina

(Matiyu 4.18-22; Marika 1.16-20)

¹Ayiwa, lon do, Yesu tun lonin be Zenesareti bada ra. Jama tun be a kere fe ka a lamini fan bee ra, o be Ala ta Kuma lamenna.

²Yesu ka kurun fla ye jida ra; jegeminabagaw tun bɔra o kurun kɔnɔ ka na ke o ta jow ko ye jida ra.

³Yesu donna kurun kelen kɔnɔ, o tun ye Simɔn ta kurun ye. Yesu ko Simɔn ma ko a ye kurun gbara ji ce ma dɔɔnin ka a mabo mogow ra. O ko, Yesu sigira kurun kɔnɔ ka to ka mogow karan.

⁴Ayiwa, Yesu nana ban mogow karan na wagati min na, a ko Simɔn ma ko: "Simɔn, kurun gbara dun na ka aw ta jow firi ka jegge mina."

⁵Simɔn ko Yesu ma ko: "An karamogo, an ka su kururu bee ke jegerini na, an ma foyi sɔrɔ. Nka i ta kuma koson, ne bena jo firi tuun."

⁶Ayiwa, o ka jow firi minke, o ka jegge camanba mina fo o ta jow ka ke tigetige ye.

⁷A ma na ja, o tɔɔɔɔɔ minw tun be kurun tɔ kelen kɔɔ, o ka olugu wele ko o ye na o demɛ ni o ta kurun ye. Olugu nana ni kurun ye. O ka kurun fla bɛɛ fa jɛɛ ra fa kurunw tun be jini ka jigi ji jukɔɔ.

⁸Simɔn Piyeri ka o ye minke, a ka a kinbiri gban Yesu kɔɔ k'a fa ko: "Matigi, i mabɔ ne ra, sabu ne ye jurumuntɔ le ye!"

⁹O tun ka jɛɛ caman min mina, o ko tun ka jatige bla Simɔn ni a tɔɔɔɔɔw bɛɛ ra.

¹⁰Zebede dence fla minw tun be ni Piyeri ye, Yakuba ni Yuhana, olugu fana ja tun tigera o cogo kelen na. Nka Yesu ko Simɔn ma ko: "I kana siran; k'a ta bi ra, i be jɛɛ mina cogo min na, ne bɛna i karan i ye mɔɔɔw jini ten."

¹¹Ayiwa, o nana se jida ra tuma min na, o ka kurun ni a kɔɔɔɔɔw bɛɛ to yi ka tugu Yesu kɔ.

Yesu ka kunatɔɔɔ dɔ kenɛya

(Matiyu 8.1-4; Marika 1.40-45)

¹²Yesu tun be Galile mara dugu dɔ ra. Kunatɔɔɔ dɔ tun be yi, min fari yɔɔɔ bɛɛ tun ye kuna ye; ale ka Yesu ye minke, a nana a kinbiri gban a kɔɔ ka a ja biri dugu ma, k'a daari k'a gbɛɛya, ko: "Matigi, ni i be sɔn, i be se ka ne saninya."

¹³Ayiwa, Yesu ka a boro la a kan, k'a fa a ye ko: "Ne sɔnna, i ye kenɛya." O yɔɔɔɔɔnin bɛɛ a ta kuna kenɛyara.

¹⁴O kɔ, Yesu k'a fa a ye ko: "I kana nin ko fa mɔɔɔ si ye. Taga i yɛɛ yira sarakalasebaga* ra. Cira Musa ka saraka min fa kunatɔw ta saninyari ko ra, i ye o saraka bɔ, janko k'a yira bɛɛ ra ko i kenɛyara."

¹⁵Ayiwa, Yesu tɔɔɔ tun be fɔra ka taga yɔɔɔ caman na. Mɔɔɔ caman tun bɛna lajen a kɔɔ ka a ta kuma lamɛn, ani ka kenɛya ka bɔ o ta banaw ra.

¹⁶Nka Yesu tun be to ka taga kongo kɔɔɔ yɔɔɔ dɔw ra a kelen na ka taga Ala daari.

Yesu ka murugu dɔ kenɛya

(Matiyu 9.1-8; Marika 2.1-12)

¹⁷Lon dɔ, Yesu tun be mɔɔɔw karanna. Farisiw* ni o ta sariya karamɔɔɔbaw tun siginin bɛ; olugu tun nana ka bɔ Galile mara ni Zude mara duguw bɛɛ ra, ani Zeruzalemu. Matigi Ala ta sebgaya tun be Yesu fɛ, a tun be banabagatɔw kenɛyara.

¹⁸Ayiwa, mɔɔɔ dɔw nana ni cɛ muruginin dɔ ye lanan kan. O tun b'a fɛ ka don ni o cɛ ye ka taga a bla Yesu kɔɔ.

¹⁹Nka jama caya kosɔn, o ma donyɔɔɔ sɔɔɔ ni a ye; o yelenna bon san fɛ ka wo dɔ bɔ yi, ka cɛ muruginin ni a ta lanan lajigi o wo fɛ fa ka taga a bla Yesu kɔɔ, mɔɔɔw cɛ ra.

²⁰Yesu k'a ye ko o mɔgɔw lara ale ra minke, a ko murugu ma ko: "I ta jurumunw yafara i ma."

²¹Sariya karamɔgɔw, ani Farisi ka ke a fɔ ye o yere kɔnɔ ko: "Cɛ nin ye jɔntigi le ye, fɔ a be Alatɔgɔcɛnkumaw fɔra tan? Ni Ala kelen tɛ, jɔntigi le be se ka jurumun yafa?"

²²Yesu tun ka o mɔgɔw ta miiriya lɔn; a ko o ma ko: "Mun kosɔn nin miiriyaw jɔgɔn be aw jusukun na?"

²³K'a fɔ murugu ye ko a ta jurumun yafara a ma o, walama k'a fɔ a ye ko a ye wuri ka tagama o, aw ja na o fla ra juman le ke ka di?

²⁴Ayiwa, ne bena a yira aw ra bi ko ne Min kera Adamaden ye*, ko se be ne ye ka jurumun yafa dunuɔa kɔnɔ." O kɔ, a ko murugu ma ko: "Ne b'a fɔ i ye, wuri ka i ta lanan ta ka taga i ta so!"

²⁵O yɔrɔnin kelen beɛ, cɛ wurira o beɛ ja na, ka a ta lanan ta, ka taga a ta so; a tagatɔ tun be Ala tandora.

²⁶O mɔgɔw beɛ kabakoyara. O ka ke Ala tando ye; o ja tigenin tun b'a fɔra jɔgɔn ye ko: "E! An ka kobaw ye bi."

Yesu ka Levi wele

(Matiyu 9.9-13; Marika 2.13-17)

²⁷Ayiwa, o kɔ fe, Yesu bɔra ka taga ninsaraminabaga dɔ siginin ye ninsaraminabon na; a tɔgɔ ye ko Levi. Yesu ko a ma ko: "Tugu ne kɔ!"

²⁸Levi ka a ta baara beɛ dabla, ka wuri ka tugu Yesu kɔ.

²⁹Levi nana janagbeba dɔ laben a ta so kɔnɔ Yesu ye. Ninsaraminabaga caman, ani mɔgɔ werew nana sigi ni Yesu ni a ta karamɔgɔdenw ye ka domuni ke.

³⁰Farisiw* ni o ta sariya karamɔgɔw* ka ke o kɔrɔfɔ ye; o k'a fɔ Yesu ta karamɔgɔdenw ye ko: "Mun kosɔn aw be domuni ke, ka min ni ninsaraminabagaw ni mɔgɔ kewalejuguw ye?"

³¹Yesu ka o jaabi k'a fɔ o ye ko: "Mɔgɔ minw ka kene, olugu tɛ flakebaga yɔrɔjini; banabagatɔw le be flakebaga yɔrɔjini.

³²Ne ma na mɔgɔ terenninw wele; ne nana jurumuntɔw le wele, janko o ye nimisa o ta jurumunw na."

Landakow ni Kibaro Diman tɛ kelen ye

(Matiyu 9.14-17; Marika 2.18-22)

³³Mɔgɔ dɔw ko Yesu ma ko: "Wagati caman Yuhana ta karamɔgɔdenw ni Farisiw* ta karamɔgɔdenw be sun don, ka Ala daari; nka ele ta karamɔgɔdenw be domuni ke, ka min lon beɛ."

³⁴Yesu ka o jaabi ko: “Yala aw be se ka kɔrɔɔɛ jɛnɔɔɔw jagboya ko o kana domuni ke, ka o ni kɔrɔɔɛ to ɔɔɔn fe kɔrɔɔya ra wa?”

³⁵Lon min na o bɛna kɔrɔɔɛ ta ka bɔ o kɔrɔ, o lon le ra o bɛna sun don.”

³⁶O kɔ, Yesu ka talen dɔ wɛrɛ fɔ o ye ko: “Mɔɔɔ si tɛ fanikura kunkurun tige k’a ke ka fani kɔrɔ bari ni a ye. Ni i ka o ke, i ka fanikura cɛn le. I ka a kunkurun min bari fani kɔrɔ ra, o fla ɲa fana tɛna ke kelen ye.

³⁷Mɔɔɔ si fana tɛ duvɛnkura ke forogokɔrɔw kɔnɔ. Ni o tɛ, duvɛnkura bɛna forogokɔrɔw faran, ka bɔn; o tigi bɛ bɔnɔ forogow ra fana.

³⁸O kosɔn duvɛnkura ka kan ka ke forogokuraw le kɔnɔ.

³⁹Mɔɔɔ si fana tɛ duvɛnkɔrɔ min, ka sɔrɔ ka ɲabɔ kura fe tuun, sabu a b’a fɔ ko kɔrɔman le ka di.”

Luka 6

Nɛnɛkirilon ta ko

(Matiyu 12.1-8; Marika 2.23-28)

¹Nɛnɛkirilon dɔ ra, Yesu ni a ta karamɔɔɔdenw tun bɛ tɛmɛna foro dɔw cɛ ma. Yesu ta karamɔɔɔdenw ka ke o foro siman dɔw karikari ye, ka o terege o tɛgɛw kɔnɔ, ka o kisɛw ɲimi.

²Farisi* dɔw ko o ma ko: “Ko min man kan ka ke Nɛnɛkirilon na, mun kosɔn aw bɛ o kɛra?”

³Yesu ka o jaabi, ko: “Wagati min kɔngɔ tun ka Dawuda ni a tagamaɲɔɔɔw mina, a ka min ke aw ma o ko karan wa?”

⁴A donna Alabatoso kɔnɔ; sarakaburu minw tun blanin bɛ yi, a ka o ta k’a ɲimi ka dɔ di a tagamaɲɔɔɔw fana ma; k’a sɔrɔ ka kɔna ni sariya* ye, mɔɔɔ si tun man kan ka o buruw ɲimi ni sarakalasebagaw* dɔrɔn tɛ .”

⁵O kɔ, Yesu k’a fɔ o ye ko: “Min kɛra Adamaden ye*, Nɛnɛkirilon kuntigiya bɛ o le boro.”

Yesu ka cɛ boro faganin kɛɛya

(Matiyu 12.9-14; Marika 3.1-6)

⁶Ayiwa, Nɛnɛkirilon* dɔ wɛrɛ ra, Yesu donna karanso* dɔ kɔnɔ ka mɔɔɔw karan. Cɛ dɔ tun bɛ yi, min kininboro faganin tun lo.

⁷Farisiw* ni sariya karamɔɔɔw* tun bɛ Yesu kɔrɔsira k’a flɛ, yala ni a bɛna sɔn ka mɔɔɔ kɛɛya Nɛnɛkirilon na, janko o ye sababu dɔ sɔrɔ ka a jaraki.

⁸Nka Yesu tun ka o ta miiriya lɔn; a ko cɛ boro faganin ma ko: “Wuri ka na lɔ cɛmance ra yan, jama bɛɛ ɲa kɔrɔ!” Cɛ wurira ka lɔ.

⁹Yesu k'a fɔ o ye ko: "Ka kapa ni sariya* ye, koɗuman le ka kan ka ke Nenekirilon na wa, walama kojugu? Ka mɔɔ kisi wa, walama ka mɔɔ halaki?"

¹⁰O tuma, Yesu ka a ja lɔ o bɛɛ ra ka to ka o bɛɛ flɛ. O kɔ, a k'a fɔ o cɛ ye ko: "I boro foni!" A ka a boro foni minke, a boro keneyara.

¹¹Farisiw ni sariya karamɔɔw ka o ye minke, o dimina kosebe. O ka ke jɔɔn sɔsɔ ye, ko o ka kan ka mun le ke Yesu ra.

Yesu ka ciraden tan ni fla panawoloma

(Matiyu 10.1-4; Marika 3.13-19)

¹²Ayiwa, lon dɔ, Yesu tagara yelen kuru dɔ kan ka Ala daari. A ka su bɛɛ ke Aladaari ra.

¹³Dugu nana gbɛ minke, a ka a ta karamɔɔdenw wele, ka na mɔɔ tan ni fla panawoloma o ra, ka olugu wele ko ciradenw*:

¹⁴Fɔlɔ tun ye Simɔn ye, min tɔɔ lara ko Piyeri, ani a balemace Andere, ani Yakuba, ani Yuhana, ani Filipe, ani Baritelemi,

¹⁵ani Matiyyu, ani Toma, ani Alife dence Yakuba, ani Simɔn min tun wele ko faso kanubagaba ,

¹⁶ani Yakuba dence Zude, ani Zudasi Sikariyɔti, min nana ke Yesu janfabaga ye.

Yesu ka banabagato dɔw keneya

(Matiyu 4.23-25)

¹⁷Ayiwa, Yesu jigira ni a ta ciradenw* ye ka bɔ kongori kan, ka na lɔ kenegbeyɔɔ dɔ ra. A ta karamɔɔden caman tun be yi, ani mɔɔ caman wɛɛ. O mɔɔ dɔw tun bɔra Zeruzalemɔ, dɔw bɔra Zude mara yɔɔw ra, dɔw bɔra kɔɔjida kerɛfeduguw ra, Tiri ni Sidɔn.

¹⁸O mɔɔw tun nana Yesu fe ka na a ta karan lamɛn, ka keneya fana ka bɔ o ta banaw ra. Jinaw tun be minw tɔɔra, olugu fana keneyara.

¹⁹Jama bɛɛ tun b'a fe ka maga Yesu ra, sabu sebgaya dɔ tun be bɔ a ra ka o bɛɛ keneya.

Hɛra ni bɔnɔ

(Matiyu 5.1-12)

²⁰Ayiwa, Yesu ka a ja lɔ a ta karamɔɔdenw na k'a fɔ o ye ko: "Aw minw ye fagantanw ye, aw ta pana, sabu aw ninyɔɔ bɛna ke Ala ta Masaya* ra.

²¹Kɔngɔ be aw minw na sisan, aw ta pana, sabu aw bɛna domuni sɔɔ ka fa! Aw minw be kasira sisan, aw ta pana, sabu aw bɛna jagari fɔ ka yɛɛko.

²²"Ne Min kɛra Adamaden ye*, ni ne tɔɔ kosɔn mɔɔw be aw kɔninya ka ban aw ra, ka aw neni, ka aw tɔɔjugu fɔ, aw ta pana;

²³ni o kera, lon min na, aw ye jagari, ka ninsondiya, ka panpan, sabu aw ta baraji bena bonya sankolo ra. O bemaw ka o kow jɔɔɔn le ke Ala ta ciraw ra!

²⁴Nka aw minw ye nafortigiw ye, bɔnɔ bena aw sɔɔɔ, sabu aw ka aw ta hera sɔɔɔ ka ban!

²⁵Aw minw fanin lo sisan, bɔnɔ bena aw sɔɔɔ, sabu kɔngɔ bena aw sɔɔɔ. Aw minw be yerekora sisan, bɔnɔ bena aw sɔɔɔ, sabu aw ja bena kumu, aw bena kasi ka naji bɔ.

²⁶Ni mɔɔɔw bɛɛ be aw tandora faninya kan, bɔnɔ bena aw sɔɔɔ, sabu o bemaw ka cira faninyafɔbagaw tando o cogo le ra.”

Yesu ko an ka kan ka an juguw kanu

(Matiyu 5.38-48; 7.12)

²⁷Yesu ko: “Aw minw be ne lamenna, ne b’a fɔ aw ye ko: Aw ye aw juguw kanu, aw ye kopuman ke aw kɔninyabagaw ye.

²⁸Mɔɔɔ minw be aw danga, aw ye dugawu ke olugu ye. Minw be aw minako juguya, aw ye Ala daari olugu ye.

²⁹Ni mɔɔɔ ka i fata i ye kelen na, i ye tɔ kelen fana lɔ a ye. Ni mɔɔɔ ka i ta deregeba bɔsi i ra, i ta deregedennin fana to a boro.

³⁰Ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka i daari, i ye a tigi sɔn. Ni mɔɔɔ ka i borofen ta, i kana a fɔ ko a tigi ye a kɔsegi i ma.

³¹”Aw b’a fe mɔɔɔw ye ko min ke aw ye, aw yere ye o jɔɔɔn le ke o ye.

³²”Ni aw be aw kanubagaw dɔɔɔn le kanu, aw bena mun tandori le sɔɔɔ o ra tuun? Hali Alalɔnbariw be o ke! O be o kanubagaw le kanu.

³³Mɔɔɔ minw be kopuman ke aw ye, ni aw be kopuman ke olugu dɔɔɔn le ye fana, aw bena mun tandori le sɔɔɔ o ra? Hali Alalɔnbariw fana be o jɔɔɔn le ke; [minw be kopuman ke o ye, o fana be kopuman ke olugu le ye.]

³⁴Aw ka a lɔn ko mɔɔɔ minw be se ka juru sara, ni aw be juru don olugu dɔɔɔn le ra, aw bena mun baraji le sɔɔɔ Ala fe tuun? Hali Alalɔnbariw, minw be se ka juru sara o ye, o be juru don olugu le ra.

³⁵Nka aw ye aw juguw kanu, aw ye kopuman ke. Ni aw ka juru don, aw ye aw jigi bɔ a kan. Ni o kera, aw bena barajiba sɔɔɔ. O fana bena a yira mɔɔɔw ra ko aw ye Ala Kɔɔtaninba ta denw ye, sabu ale ka ni kopumanlɔnbariw, ani mɔɔɔjuguw ma.

³⁶Aw ye ke hinabagaw ye i n’a fɔ aw Fa Ala ye hinabaga ye cogo min na.”

Mɔɔɔ man kan ka a mɔɔɔjɔɔɔn kɔɔɔfɔ

(Matiyu 7.1-5)

³⁷Yesu k'a fɔ tuun ko: "Aw kana mɔgɔ kɔrɔfɔ, ni o kera, aw fana tena kɔrɔfɔ; aw kana tɔw jaraki, ni o kera, aw fana tena jaraki. Aw ye yafa tɔw ma, Ala fana bena yafa aw ma.

³⁸Aw ye tɔw sɔn, Ala fana bena aw sɔn; a bena aw sɔn k'a caya; k'a don aw ta minan kɔnɔ, k'a yuguyugu, k'a digi, ka dɔ wɛrɛ fara a kan, fɔ k'a bɔn, ka o yeɛma aw ta jufaba kɔnɔ; sabu aw bɛ mɔgɔ tɔw mina cogo min na, aw fana bena mina o cogo le ra."

³⁹O kɔ, Yesu ka zana dɔ la o ye tuun; a ko: "Yala fiyentɔ dɔ bɛ se ka kɛ fiyentɔ dɔ wɛrɛ ta bereminabaga ye wa? O fla bɛɛ tena ben dinga kɔnɔ wa?"

⁴⁰Karamɔgɔden tɛ se ka tɛmɛ a karamɔgɔfa kan. Nka ni karamɔgɔden min karanna kɔsɛbɛ, o bɛ se ka kɛ i n'a fɔ a karamɔgɔfa.

⁴¹Mun kosɔn namapama fitini min bɛ i balema paden na, i bɛ o ye, k'a sɔrɔ yiri belebele min bɛ ele yɛrɛ na ra, i tɛ o yera.

⁴²Ele bɛ se k'a fɔ i balema ma cogo di, ko: 'Ne balema, a to ne ye namapama fitini nin bɔ i na ra,' k'a sɔrɔ yiri belebele min bɛ ele yɛrɛ na ra, i na tɛ o ra? Flankafu flɛ! I ta yiri belebele bɔ i yɛrɛ na ra fɔlɔ. Ni o kera, ni i yɛrɛ na yɛlɛra, i bɛ se ka namapama fitini bɔcogo lɔn i balema na ra."

Yiri bɛ lɔn a den fɛ
(Matiyu 7.16-20; 12.33-35)

⁴³Ayiwa, Yesu k'a fɔ tuun ko: "Yiripuman tɛ denjugu kɛ, yirijugu fana tɛ denpuman kɛ.

⁴⁴Yiri bɛɛ bɛ lɔn a den le fɛ. Toromɔ tɛ se ka sɔrɔ yiri gbansan dɔ ra; rɛzenmɔ fana tɛ sɔrɔ njanisun na.

⁴⁵Mɔgɔ jusupuman bɛ kopuman le bɔ a jusu ra k'a kɛ, nka mɔgɔ jusujugu bɛ kojugu le bɔ a jusu ra k'a kɛ. Mɔgɔ jusu fanin bɛ min na, a da bɛ o le fɔ."

Bon fla ta ko
(Matiyu 7.24-27)

⁴⁶Yesu ko: "Mun kosɔn aw bɛ ne wele ko Matigi, Matigi, k'a sɔrɔ ne bɛ min fɔ aw ye, aw tɛ o kera?"

⁴⁷Mɔgɔ min bɛ na ne fɛ ka na ne ta kumaw lamɛn, ka a sira tagama, an bɛ se ka o tigi suma ni min ye, ne bena o fɔ aw ye.

⁴⁸An bɛ se ka a suma ni bonlɔbaga dɔ le ye: a ka dinga sogi ka a dunya, ka taga se fara ma, ka a ta bon ju sigi o fara kan. Bon lɔnin kɔ, lɔn dɔ, sanjiba dɔ nana, ji woyora ka kɛ bon kan, nka a ma se ka bon ben; sabu a lɔcogo pana kɔsɛbɛ.

⁴⁹"Nka mɔgɔ min bɛ ne ta kuma lamɛn, ni a tɛ a sira tagama, o tigi bɛ i n'a fɔ bonlɔbaga min ka a ta bon lɔ dugukolo gbansan kan, a ma a ju sigi fara kan. Sanji

nana ben, ji woyora ka don a jukɔrɔ, o yɔrɔnin bɛɛ a benna; a bencogo juguyara kosebɛ.”

Luka 7

Yesu ka sorasikuntigi ta baaraden kenɛya

(Matiyu 8.5-13)

¹Ayiwa, Yesu ka o kumaw bɛɛ fɔ ka ban mɔgɔw ye tuma min na, a wurira ka taga Kaperinahumu.

²Sorasikuntigi dɔ tun bɛ o dugu ra, min ta baaraden tun banara fɔ a tun bɛ jini ka sa; o baaraden ko tun ka gbɛlɛn a ma kosebɛ.

³O sorasikuntigi ka Yesu ko mɛn minke, a ka Yahudiya cɛkɔrɔba dɔw ci Yesu fɛ, ko o ye taga a daari ko a ye na a ta baaraden kenɛya.

⁴O cɛkɔrɔbaw tagara se Yesu fɛ minke, o ka a daari k'a gbɛlɛya kosebɛ, k'a fɔ a ye ko: “A ka kan i ye nin cɛ demɛ,

⁵sabu an ta siya ko ka di a ye, ale le fana ka an ta karanso* lɔ an ye.”

⁶Yesu tagara ni o ye. O surunyara sorasikuntigi ta bon na minke, sorasikuntigi ka a teri dɔw ci Yesu fɛ, k'a fɔ a ye ko: “Matigi, i kana i yere tɔrɔ, sabu a man kan ko ele ye na ne jɔgɔn ta so.

⁷O le kosɔn ne k'a jate mina k'a ye ko ne yere tun man kan ka taga i nɔ fɛ. Nka ni i ka kuma kelenpe le fɔ, o sababu ra ne ta baaraden bɛ kenɛya.

⁸Sabu kuntigi dɔw bɛ ne kunna, nka ne fana bɛ sorasi dɔw kunna. Ni ne k'a fɔ min ma ko: “Taga!”, o bɛ taga; ni ne k'a fɔ min ma ko: ‘Na yan!’, o bɛ na. Ni ne k'a fɔ ne ta baaraden ye ko: ‘Nin ke tan!’, a bɛ o ke.”

⁹Yesu ka o kuma mɛn minke, o sorasikuntigi ko diyara a ye kosebɛ. A ka a ja munu ka a nɔfemɔgɔw flɛ, k'a fɔ o ye ko: “Ne b'a fɔ aw ye ko hali Izirayelimɔgɔw ra, ne ma nin lanayaba jɔgɔn sɔrɔ mɔgɔ si fɛ.”

¹⁰Ciradenw sekɔra ka taga so kɔnɔ, ka taga a sɔrɔ ko baaraden kenɛyara.

Yesu ka muso dɔ dence su lakunu

¹¹O lon dugusagbɛ, Yesu tun bɛ tagara dugu dɔ ra, min tɔgɔ ye ko Nahini; a ta karamɔgɔdenw ni jama caman tun tugura a kɔ.

¹²O surunyara dugu donda ra minke, o ka mɔgɔw bɔtɔ ye ni kanbɛlɛn dɔ su ye, o bɛ tagara a sutara. Muso cɛ sanin dɔ dence kelenpe tun lo. Dugumɔgɔw camanba tun bɛ ni o ye.

¹³Matigi ka o muso ye minke, a hina donna a ra. A ko muso ma ko: “I kana kasi.”

¹⁴A gbarara o ra, k'a boro maga sutanan na. Sutabagaw lɔra. A ko: “Kanbelennin, ne b'a fɔ i ye ko i ye wuri.”

¹⁵Su wurira ka sigi ka ke kuma ye; Yesu k'a di a bamuso ma.

¹⁶Mogow bee siranna. O ka Ala tando k'a fo ko: "Ala ta ciraba do nana an fe; Ala nana a ta mogow dema."

¹⁷O ka kuma minw fo Yesu ko ra, o kuma sera fo Zude mara ni a lamini bee ra.

Yuhana ka a ta karamogodenw ci Yesu fe

(Matiyu 11.2-19)

¹⁸Yuhana ta karamogodenw tagara o kow bee lakari a ye.

¹⁹Yuhana ka a ta karamogoden fla wele ka o ci Matigi Yesu fe, ko o ye taga a pininka ko: "Kisibaga* min tun ka kan ka na, ele lo wa, walama an ka kan ka do were le makono?"

²⁰O karamogoden fla tagara se Yesu koru tuma min na, o ka a pininka ko: "Matigi, Yuhana Batizerikebaga ka an ci i fe, ko an ye na i pininka ko Kisibaga min tun ka kan ka na ko ele lo wa, walama ko an ka kan ka do were le makono?"

²¹O wagati yere ra, Yesu ka mogu caman keneya ka bo o ta banaw ni o ta tawaw ra, ka jinaw gben ka bo daw ra; a ka fiyento caman na ye.

²²O ko, Yesu ka Yuhana ta ciradenw jaabi ko: "Aw ka ko minw ye, ani aw ka kuma minw men, aw ye taga o lakari Yuhana ye, ko: fiyentaw be yeri kera, nabaraw be tagamana, kunataw keneyara, torogberenw be menni kera, mogu saninw be kununa ka bo saya ra, Kibaro Diman* be fora fagantanw ye fana.

²³Ni mogu min ma sigiya ne ta ko ra, o tigi ta pana!"

Yesu ni Yuhana Batizerikebaga ta ko

²⁴Yuhana Batizerikebaga ta ciradenw sekora ka taga minke, Yesu kumana jama fe Yuhana ko ra. A ko o ma ko: "Aw tun tagara kongo konu minke o, aw tagara bin gbansan le ye fonu b'a lamagara wa?"

²⁵O te de! O tuma aw tagara mun le ye? Aw ka mogu do le ye min ka fanjuman songobelen do don wa? Aw yere k'a lon ko minw be fanjuman songobelenw don, ka domuni dimanw ke, ani ka o yere diyanyakow bee ke, olugu be soru masasow le konu.

²⁶Ayiwa, aw tagara mun le ye sa? Cira do lo wa? Onhon, ne b'a fo aw ye ko cira lo; a ka bon ka teme hali cira kan.

²⁷Sabu min sebera Kitabu konu, ko: 'A fe, ne be ne ta ciraden ci ka taga i na fe ka i ta sira laben i ye,' o ciraden ye Yuhana le ye.

²⁸Ne b'a fo aw ye ko muso si ma den woro folo min ka bon ni Yuhana ye. O bee n'a ta, Ala ta Masaya* ra, mogow bee ra fitini ka bon ni Yuhana ye.

²⁹"Mogu minw bee tun be Yuhana lamenna, hali ninsaraminabagaw, olugu bee tun batizera Yuhana fe, k'a yira ko o sonna a ma, ko Ala terennin lo.

³⁰Nka Farisiw* ni sariya karamɔɔɓaw ma sɔn Ala ta kolatigeninw ma o ye; o ma sɔn Yuhana ta batizeri* ma.”

³¹Yesu k’a fɔ tuun ko: “Ne bɛ se ka bi mɔɔw suma ni jɔntigiw le ye? O bɛ i ko jɔntigiw?”

³²Bi mɔɔw kɛra i ko denmisennin minw siginin bɛ toron na kɛnɛgbɛ ra; o bɛ pɛrɛn, k’a fɔ jɔɔɔn ye ko: ‘A flɛ, anw ka filen fiyɛ aw ye, aw ma dɔn kɛ! Anw ka sangadɔnkiriw la aw ye, aw ma kasi!’

³³Sabu Yuhana Batizerikɛbaga nana, a tun tɛ domuni janaman kɛ, a tun tɛ duven min; aw ko, ko jina le b’a ra.

³⁴Ayiwa, Min kɛra Adamaden ye*, ale nana, a bɛ domuni kɛ, ka min; aw ko: ‘E, cɛ nin nogo ka bon kojugu! Dɔrɔminbaga lo, ninsaraminabagaw ni mɔɔɔ kɛwalejuguw tericɛ lo.’

³⁵Nka hakiritigiya min bɔra Ala ra, o bɛ lɔn mɔɔw ra o ta kɛwalew le fɛ.”

Muso dɔ ka Yesu sen mun ni turu kasadiman ye

(Matiyu 26.1-13; Yuhana 12.1-8)

³⁶Farisicɛ dɔ tun ka Yesu daari ko a ye taga domuni kɛ ale ta so. Yesu tagara Farisicɛ ta so; o sigira domuni na.

³⁷Ayiwa, muso kɛwalejugu dɔ tun bɛ o dugu kɔɔɔ, ale k’a men minke ko Yesu bɛ domuni na Farisicɛ ta bon kɔɔɔ, a nana ni turu kasadiman dɔ ye daganin cɛɓumanba dɔ kɔɔɔ.

³⁸A tɛmɛna Yesu kɔ fɛ ka na lɔ a sen kɔɔɔ ka kɛ kasi ye, fɔ k’a paji kɛ ka Yesu senw nigɛ; o kɔ, a ka Yesu senw jɔsi ni a yɛrɛ kunsigi ye, ka o mɔmɔ, ka turu kasadiman dɔ kɛ ka a senw mun.

³⁹Farisicɛ min tun ka Yesu wele ka na a ta so, ale ka o ye minke, a k’a fɔ a yɛrɛ kɔɔɔ ko: “Ni a tun kɛra ko can ra nin cɛ tun ye Ala ta cira ye, muso min bɛ magara a sen na tan, a tun bɛna a lɔn mɔɔɔ suguya min lo; a tun bɛna a lɔn ko muso kɛwalejugu lo.”

⁴⁰Yesu ko Farisicɛ ma ko: “Simɔn, kuma bɛ ne fɛ k’a fɔ i ye.” Simɔn ko: “Ne karamɔɔɔ, a fɔ.”

⁴¹Yesu ko: “Cɛ dɔ ta juru tun bɛ mɔɔɔ fla ra. Kelen ta ye wari deniye kɛmɛ looru, tɔ kelen ta ye wari deniye bilooru.

⁴²O fla si tun tɛ sera ka o ta juru sara minke, cɛ ka o fla bɛɛ ta juru to o ye. Ayiwa, sisan o mɔɔɔ fla ra o, cɛ ko bɛna diya jɔn ye ka tɛmɛ jɔn kan?”

⁴³Simɔn ko: “Ne bɛ miiri ko min ta juru tun ka ca, cɛ ko bɛna diya o le ye.” Yesu ko: “I ka can fɔ.”

⁴⁴O kɔ, Yesu k'a pasin muso ma, k'a fɔ Simɔn ye ko: "Simɔn, i ka muso nin ye ke? Ayiwa, ne nana i fe, i ma ji di ka ne sen ko; nka ale ka ne sen jigi ni a jaji ye, k'a jɔsi ni a yeɛ kunsigi ye.

⁴⁵Ele ma ne fo ni kanuya ye, nka ale kɔni, kabini ne donna yan, ale ka ne mina ni kanuya ye.

⁴⁶Ele ma turu mun ne kun na, nka ale kɔni, ale ka turu kasadiman mun ne senw na.

⁴⁷O ra, ne b'a fɔ i ye, a ta jurumun ni a caya beɛ, a beɛ yafara a ma, sabu a ta kanuya ka bon. Ni jurumun caman ma yafa mɔgɔ min ma, o tigi ta kanuya fana be dɔgɔya le."

⁴⁸O kɔ, Yesu ko muso ma ko: "I ta jurumunw yafara i ma."

⁴⁹Mɔgɔ minw tun be domuni kera ni a ye, olugu ka ke a fɔ ye jɔgɔn ye ko: "E! O tuma, ale ye mɔgɔ suguya juman le ye, fɔ ka na ke mɔgɔw ta jurumunw yafa ye o ma!"

⁵⁰Nka Yesu ma o ta kuma jate. A ko muso ma ko: "I ta lanaya ka i kisi; taga hera ra!"

Luka 8

Muso minw tun be Yesu ni a ta karamɔgɔdenw demena

¹O kow kɔ, Yesu tagara dugubaw, ani dugumisɛnw na, ka taga mɔgɔw waaju, ka Ala ta Masaya* Kibaro Diman* fɔ o ye. A ta karamɔgɔden tan ni fla tun be ni a ye.

²A tun ka muso minw keneya, ka dɔw ta jinaw gben ka bɔ o ra, olugu dɔw fana tun be ni a ye: Mariyamu, min be wele ko Magidalakamusu, Yesu tun ka jina wolonfla gben ka bɔ min na,

³ani Yahani, min tun ye masace Herodi* ta bon kɔrɔsibaga Suza ta muso ye, ani Suzana, ani muso caman were. O musow beɛ tun be to ka o borofen dɔw di Yesu ni a ta karamɔgɔdenw ma ka o demɛ.

Simankisɛw ta talen

(Matiyu 13.1-9; Marika 4.1-9)

⁴Ayiwa, jamaba dɔ tun nana lajen Yesu kɔrɔ; o tun bɔra dugu caman na. A ka talen dɔ fɔ o ye; a ko:

⁵"Senekɛbaga dɔ le bɔra ka taga simankisɛ seri. A seririkɛtɔ, simankisɛ dɔw benbenna sirada ra. Temɛbagaw ka o dɔndɔn, kɔnɔw ka o kunukunu.

⁶Simankisɛ dɔw benbenna faraw cɛ ra. O simanw wurira, nka a ma mɛɛn, o beɛ jara, sabu sumaya tun tɛ yi.

⁷Simankisɛ dɔw benbenna ɲaniw cɛ ra; ɲaniw wurira ni o ye ka o datugu.

⁸Ayiwa, simankise dɔw benbenna dugukolonuman na. Olugu wurira ka ja, ka den keme keme ke.” O ko, Yesu kumana ni fanga ye, ko: “Ni mɔgo min b’a fe ka nin kow faamu, o ye jija ka nin kumaw lamɛn!”

Yesu ka talenw lakun fo

(Matiyu 13.10-17; Marika 4.10-12)

⁹Yesu ta karamɔgodenw ka a jininka o talen kɔrɔ ra.

¹⁰A ka o jaabi ko: “Ala ta Masaya* gundow lonniya dira aw le ma. Nka tɔw kɔni, a be fo olugu ye ni talenw le ye. O le kosɔn ‘o b’a fle, nka o t’a ye; o b’a men, nka o t’a faamu.’”

Yesu ka simankisew ta talen kɔrɔ fo

(Matiyu 13.18-23; Marika 4.13-20)

¹¹”Ayiwa, talen kɔrɔ ye nin ye: simankise, o ye Ala ta Kuma le ye.

¹²Simankise minw benbenna sirada ra, o kɔrɔ ye mɔgo minw be Ala ta Kuma lamɛn, nka Setana be na o nege ka o kuma bo o jusukun na, janko o kana la Ala ta Kuma ra ka kisi.

¹³Simankise minw benbenna fara kan, o kɔrɔ ye mɔgo minw be Ala ta Kuma lamɛn, ka sɔn o ma ni ninsɔndiya ye; nka o kuma te lili don ka taga yɔrɔjan o kɔrɔ. O be to lanaya ra wagati dɔɔnin, nka ni Setana ka o kɔrɔbo k’a fle dɔrɔn, o be lanaya dabra.

¹⁴Simankise minw benbenna naniw ce ra, o kɔrɔ ye mɔgo minw ka Ala ta Kuma lamɛn, nka sani wagati do ye se, hamikow, ani natorokow, ani dunuɔa panagbekow be don o jusu ra ka o ta lanaya degu fo ka a cen. A be ke i n’a fo siman min jara ka a den kɔgɔbari to.

¹⁵Ayiwa, simankise minw benbenna dugukolonuman na, o kɔrɔ ye mɔgo minw be Ala ta Kuma men ka sɔn a ma ni jusukunuman ye, ani jusukun gbenin, ka to a kan ni kan kelen ye, ka jija fo ka den.”

Fitinayeelen ta ko

(Marika 4.21-25)

¹⁶Yesu k’a fo tuun ko: “Mɔgo si te fitina mana ka fiye biri a kunna, walama k’a bla lanan jukɔrɔ. I be a bla fitinablɔyɔrɔ le ra, janko minw be don bon kɔrɔ, olugu ye a yeelen ye.

¹⁷Ayiwa, fen dogonin si te yi, ni min tena yira; gundo si te yi ni min tena bo kene kan.

¹⁸O le kosɔn, aw ye aw ta lamencogo kɔrɔsi kosebe; sabu do be min fe ka ban, do were bena di o tigi le ma; nka do te min fe, hali a b’a miiri ko fitini min b’a fe, o bena bɔsi a ra.”

Yesu be mɔgo minw jate a somɔgow ye

(Matiyu 12.46-50; Marika 3.31-35)

¹⁹Yesu bamuso ni Yesu balemaw nana a fe. Nka jama caya koson, o ma se ka gbara a koru.

²⁰Mogow ka o ko fo Yesu ye, ko: "I bamuso ni i balemaw be kene ma; o b'a fe ka kuma n'i ye."

²¹Yesu ka o mogow jaabi ko: "Minw be Ala ta Kuma lamen ka a ke, olugu le ye ne bamuso ni ne balemaw ye."

Yesu ka fɔɔba lalo baji kan

(Matiyu 8.23-27; Marika 4.35-41)

²²Lon do, Yesu ko a ta karamogodenw ma ko: "An ye taga ba na do kan!" O donna kurun do konu ka taga.

²³Ka o tagato to, Yesu sunogora. Dɔɔnin kera, fɔɔba do barara ka wuri ji kan. Fɔɔ tun be ji serira ka don kurun konu, fo kurun tun be jini ka jigi ni o ye ji jukoru.

²⁴Karamogoden dow gbarara Yesu ra ka a lakunu; o ko: "Matigi, Matigi, an satɔ fle ji ra!" Yesu wurira ka songo fɔɔ ni ji ra; fɔɔ ni ji malara, yoru sumana.

²⁵O ko, Yesu k'a fo o ye ko: "O tuma aw ta lanaya be min le?" Karamogodenw siranna, ka kabakoya fo o ka ke a fo ye jagon ye ko: "E! Nin ce ye mogow suguya juman le ye? A be kuma hali fɔɔ ni ji fe, o be a kan mina."

Yesu ka jinaw gben ka bo ce do ra Gerasa mara ra

(Matiyu 8.28-34; Marika 5.1-20)

²⁶Yesu ni a ta karamogodenw tagara se ba ko, Gerasakaw ta mara ra; o yoru nasinna Galile mara ma.

²⁷Yesu jigitɔ ka bo kurun konu, o dugu ce do nana Yesu kunben. Jina caman tun be o ce ra; a fari lakolon le tun be yaala kabini wagatijan. A tun te son ka to so konu; a tun be to kaburulo le ra.

²⁸A ka Yesu ye minke, a ka kule ci ka na ben dugu ma Yesu sen koru ka peren ko: "Mun le be ne ni i ce, Yesu, Den* min bora Ala Korotaninba ra? Ne be i daari, sabari i kana ne toru."

²⁹A tun be o fora sabu Yesu tun k'a fo jina ye ko a ye bo ce ra. Jina tun be to k'a ben tuma caman. Mogow tun be a boro fla siri ni negejoroko ye, ka a sen don nege ra janko a ye to yoru kelen na, nka a tun be o negew bee tigetige; jinaw fana tun be taga ni a ye kongo konu.

³⁰Yesu ka a pininka ko: "I togow ye di?" A ko: "Ne togow ye ko 'Jamaba' "; sabu jina caman le tun b'a ra.

³¹Jinaw ka Yesu daari ko a ye sabari, a kana olugu bla ka taga toroyoru ra.

³²O y'a soru, lekuruba do tun be domuni kera o yoru ra kuru kere fe. Jinaw ka Yesu daari ko a ye sabari k'a to olugu ye taga don lew ra; Yesu ko o ye bo ka taga.

³³Jinaw bɔra cɛ ra ka taga don lɛw ra. Lɛkuru bɛɛ girinna ka jigi kuru jigijigi fɛ ka taga ben baji ra. O bɛɛ fagara ji ra.

³⁴Lɛgbenbagaw ka o ye minke, olugu borira ka taga o fɔ dugu kɔnɔ, ani togodaw ra.

³⁵Mɔgɔw bɔra ko o bɛ taga a flɛ. O sera Yesu kɔrɔ tuma min na, jinaw bɔra cɛ min na, o ka o siginin ye Yesu kɔrɔ, derege bɛ a kan na, a pamalɔra. Siranya ka mɔgɔw mina.

³⁶Ayiwa, o ko tun kɛra minw na na, olugu ka a lakari mɔgɔ tɔw ye.

³⁷Gerasa mara mɔgɔw bɛɛ k'a fɔ Yesu ye ko a ye taga ka bɔ olugu ta yɔrɔ ra, sabu a ko tun ka siranyaba bla o bɛɛ ra. Yesu ni a ta karamɔgɔdenw donna kurun kɔnɔ ka sekɔ ka taga.

³⁸Yesu sekɔtɔ, cɛ jinatɔkɔrɔ tun ka a daari kosebɛ ko a y'a to ale ye taga ni a ye. Nka Yesu ka a labla, k'a fɔ a ye ko:

³⁹"Sekɔ ka taga i ta somɔgɔw fɛ; Ala ka koba min kɛ i ye, taga o lakari o ye." Cɛ tagara; Yesu ka ko min kɛ a ye, a ka o lakari dugu yɔrɔ bɛɛ ra.

Zayirusi denmuso kunuko ni muso dɔ kenɛyako

(Matiyu 9.18-26; Marika 5.21-43)

⁴⁰Yesu sekɔra ka na minke, jamaba nana a kunben, sabu o bɛɛ tun bɛ a makɔnɔna.

⁴¹Cɛ dɔ tun bɛ yi, a tɔgɔ ye ko Zayirusi, ale le tun ye o yɔrɔ karanso* kuntigi ye. A nana Yesu fɛ ka na a kinbiri gban Yesu kɔrɔ ka a daari ko a ye sabari ka taga ale ta so.

⁴²Sabu denmusionin kelenpe le tun b'a fɛ, min si tun bɛ san tan ni fla bɔ; o tun banara fɔ a bɛ nini ka sa. Ayiwa, Yesu tagatɔ o cɛ ta so, jama tun ka a lamini fan bɛɛ ra fɔ ka a gbɛndɛ o cɛ ra.

⁴³O y'a sɔrɔ muso dɔ tun bɛ yi, joribɔnbana tun bɛ o ra kabini san tan ni fla. A borofɛnw bɛɛ tun banna flakɛbagaw fɛ, nka o si ma se ka a kenɛya.

⁴⁴A gbarara Yesu ra a kɔ fɛ, ka na maga a ta derege dagbolo ra. O yɔrɔnin bɛɛ a ta joribɔn lɔra.

⁴⁵Yesu ka pininkari kɛ ko: "Jɔntigi le magara ne ra?" I n'a fɔ mɔgɔ si ma sɔn ka lɔ a ra, Piyeri ko: "An karamɔgɔ, i m'a ye jama ka i lamini cogo min na fɔ ka i gbɛndɛ wa?"

⁴⁶Yesu ko: "Can lo, nka mɔgɔ dɔ kɔni magara ne ra, sabu ne k'a ye ko sebagaya dɔ bɔra ne ra."

⁴⁷Ayiwa, muso k'a ye ko ale ka min kɛ ko o lɔnna minke, a yɛɛɛɛɛɛtɔ nana a kinbiri gban Yesu kɔrɔ. Kun min na a magara Yesu ta derege ra, ani a kenɛyara yɔrɔnin kelen na cogo min na fana, a ka o bɛɛ fɔ Yesu ye mɔgɔ bɛɛ na na.

- ⁴⁸Yesu ko a ma ko: “Ne denmuso, i ta lanaya ka i kisi; taga hera ra!”
- ⁴⁹Ka Yesu to kuma ra, ce do bora karanso* kuntigi ta so ka na a fo ko: “I denmuso sara, i kana karamogwa sege tuun!”
- ⁵⁰Yesu ka o kuma men minke, a k’a fo karanso kuntigi ye ko: “I kana siran! La ne ra doron, i denmuso bena wuri!”
- ⁵¹O tagara se Zayirusi ta so minke, Yesu ma son mogwa si ye don ni a ye bon kon, fo Piyeri ni Yuhana ni Yakuba ni den face ni a bamuso.
- ⁵²Mogwa bee tun be kasira den su kunna, ani ka kule. Yesu ko: “Aw kana kasi; a ma sa, a be sunogwara le.”
- ⁵³Mogwa ka ke a logwobu ye, sabu o bee tun k’a lon ko den sara yere le.
- ⁵⁴Yesu ka den mina a boro ma, k’a fo ni fanga ye ko: “Ne den, i wuri!”
- ⁵⁵Den nin kasegira a ma; o yoronin bee, a wurira. Yesu ko o ye domuni di a ma.
- ⁵⁶O ko ka den face ni a bamuso kononban. Yesu k’a fo o ye ko o kana o ko lakari mogwa si ye.

Luka 9

Yesu ka karamogodenw ci ka taga waajuri ke

(Matiyu 10.5-15; Marika 6.7-13)

- ¹O ko, Yesu ka a ta karamogoden tan ni fla lajen. A ka fanga ni sebayaya di o ma janko o ye se ka jinaw bee gben, ani ka banabagatow keneya.
- ²A ka o ci ka taga Ala ta masaya ko waajuri ke, ani ka banabagatow keneya.
- ³A k’a fo o ye ko: “Aw kana foyi ta ka taga tagama ra: aw kana bere ta, walama boro, walama domunifen, walama wari; aw kana derege fla ta.
- ⁴Ni aw jigira lu min kon, aw ye to o lu kon, fo ka taga aw bo o yoro ra.
- ⁵Nka ni yoro min mogwa ma son ka aw lajigi, aw botu o yoro ra, aw ye aw sennabuguri gbongbon; o bena ke aw seere ye o mogwa kama.”
- ⁶Ayiwa, ciradenw bora ka taga duguw ra, ka Kibaro Diman waajuri ke, ka banabagatow keneya fana o yorow bee ra.

Herodi hakiri pagamina Yesu ta ko ra

(Matiyu 14.1-12; Marika 6.14-29)

- ⁷Ayiwa, ko minw bee tun be kera, jamanatigi Herodi* nana o men; a hakiri pagamina, sabu mogwa dow tun b’a fora ko Yuhana Batizerikebaga le kununa ka bo saya ra.
- ⁸Dow ko, ko cira Iliya le nana tuun; dow fana ko, ko fobfob ciraw kelen le kununa.

⁹Herodi ko: “Yuhana kɔni, ne ka ale kun tige. Nin kow bɛɛ bɛ fɔra min ta ko ra sisan, o tuma ale ye jɔn le ye?” O ra, Herodi yere tun b’a fe ka Yesu ye.

Yesu ka domuni di jama ma

(Matiyu 14.13-21; Marika 6.30-44; Yuhana 6.1-14)

¹⁰Ayiwa, Yesu ta ciradenw* sekɔra ka na tuma min na, o ka fen o fen ke, o ka o bɛɛ lakari a ye. O tuma Yesu wurira ka taga ni o ye o danna dugu dɔ kere fe, min tɔgo ye ko Betisayida.

¹¹Mɔgɔw nana a lon ten minke, o tugura o kɔ. Yesu ka o mina ka ja; a ka Ala ta Masaya* ko fɔ o ye. Minw fana tun man kene, a ka olugu keneya.

¹²Ayiwa, tere tun bɛ jini ka ban. A ta karamɔgɔden tan ni fla gbarara a ra k’a fɔ a ye ko: “Mɔgɔw labla janko o ye taga kerɛfeduguw ra, ani togodaw ra, ka taga siyɔrɔ jini, ani domuni; sabu an bɛ kongo le kɔnɔ yan.”

¹³Nka Yesu ka o jaabi, ko: “Aw yere ye domuni di o ma!” O k’a fɔ a ye ko: “Burukun looru ni jɛgɛden fla dɔrɔn le bɛ an fe. Yala i b’a fe an ye taga domuni san ka na a di nin jama bɛɛ ma wa?”

¹⁴Cɛ waga looru jɔgɔnna le tun bɛ o jama ra. Yesu ko a ta karamɔgɔdenw ma ko: “Aw ye mɔgɔw lasigi mɔgɔ bilooru looru.”

¹⁵Karamɔgɔdenw k’a ke ten; o ka jama bɛɛ lasigi.

¹⁶O kɔ, Yesu ka o burukun looru ni jɛgɛden fla ta, ka a ja kɔrɔta san fe, ka baraka la Ala ye; o kɔ, a ka o tigetige ka o di a ta karamɔgɔdenw ma ko o ye a tarantaran jama ra.

¹⁷Mɔgɔ bɛɛ ka domuni ke fɔ ka fa. O kɔ, burukunkurun ni jɛge tɔ minw tora, o ka segi tan ni fla fa ni o ye.

Piyɛri ko Yesu ye Kisibaga ye

(Matiyu 16.13-28; Marika 8.27–9.1)

¹⁸Lon dɔ, Yesu tun bɛ Ala daarira yɔrɔ dɔ ra a danna; a ta karamɔgɔdenw tun bɛ ni a ye. A ka o jininka ko: “Mɔgɔw bɛ ne jatera jɔntigi le ye de?”

¹⁹O k’a jaabi ko: “Dɔw ko, ko i ye Yuhana Batizerikebaga le ye, dɔw ko, ko i ye cira Iliya le ye, dɔw fana ko, ko fɔɓfɔɓɔ ciraw dɔ le kununa.”

²⁰Yesu ko o ma ko: “Aw do? Aw ta miiriya ra ne ye jɔntigi le ye?” Piyɛri k’a jaabi ko: “Ele le ye Kisibaga* ye, Ala ka min janawoloma.”

Yesu ta saya ni a kunuko

(Matiyu 16.20-23; Marika 8.31-33)

²¹Yesu k’a fɔ o ye k’a gbɛleya ko o kana o ko fɔ mɔgɔ si ye.

²²Yesu k'a fɔ o ye fana ko Min kera Adamaden ye*, ko jagboya lo ko o ye tɔɔɔ kosebe; cɛkɔɔɔbaw, ani sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔɔɔw* bɛna ban a ra, ka a mina ka a faga. Nka a tere sabanan, a bɛna kunu.

Mɔɔɔ bɛ tugu Yesu kɔ cogo min na

(Matiyu 16.24-28; Marika 8.34–9.1)

²³O kɔ, Yesu k'a fɔ o bɛɛ ye ko: “Ni mɔɔɔ min b'a fɛ ka tugu ne nɔ fɛ, o tigi ka kan ka ban a yɛɛ ra, k'a ta gbengbenyiri ta lon o lon ka tugu ne kɔ.

²⁴Sabu ni mɔɔɔ o mɔɔɔ b'a fɛ k'a nin kisi, o tigi bɛna bɔɔɔ a nin na; nka ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka bɔɔɔ a nin na ne kosɔɔ, o tigi bɛna a nin kisi.

²⁵Ni mɔɔɔ ka dunuɔa bɛɛ sɔɔɔ ka taga bɔɔɔ a nin na, walama ka a yɛɛ halaki, o tuma dunuɔasɔɔɔ ka mun le ɔa o tigi ye?

²⁶O le kosɔɔ ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka maroya ka ne ni ne ta kuma ko fɔ, Min kera Adamaden ye*, ni o nana don a ta nɔɔɔ ra, ani a Fa Ala ni mɛleke saninmanw ta nɔɔɔ, ale fana bɛna maroya k'a fɔ ko o tigi ye ale ta ye.

²⁷Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko minw bɛ yan bi, o dɔw tena sa fiyewu, fɔ o ye Ala ta Masaya* nato ye.”

Yesu nɔɔɔ yirara karamɔɔɔdenw na

(Matiyu 17.1-8; Marika 9.2-8)

²⁸Ayiwa, tere seegi ɔɔɔɔn tɛmɛnin kɔ, Yesu tagara ni Piyeri ni Yuhana ni Yakuba ye kuru dɔ kan ka taga Ala daari.

²⁹Ka Yesu to Aladaari ra, a ɔada cogoya yɛlemana, a ta faniw yɛlemana ka gbe pepe.

³⁰Cɛ fla nana kɛ kuma ye ni Yesu ye; o tun ye cira Musa ni cira Iliya ye.

³¹Olugu mɔɔɔ fla nɔɔɔɔman tun nana; Yesu tun ka kan ka taga Zeruzalemu ka taga Ala sago kɛ, ka sa cogo min na, o tun bɛ kumana ni Yesu ye o kow le ra.

³²O y'a sɔɔɔ Piyeri ni a tɔɔɔɔɔw tun sunɔɔɔra. O nana kunu minke, o ka Yesu ni o cɛ fla nɔɔɔɔman ye.

³³O cɛ fla nana kɛ taga ye tuma min na ka bɔ Yesu kɔɔɔ, Piyeri ko Yesu ma ko: “An karamɔɔɔ, an nana yan minke, o ɔana dɛ! A to an ye fanibon saba lɔ: ele ta kelen, cira Musa ta kelen, ani cira Iliya ta kelen.” Piyeri kɔni tun ka o kuma fɔ a yɛɛ kun fɛ le.

³⁴Ka Piyeri to o kuma ra, sankaba dɔ nana o bɛɛ datugu. Piyeri ni a tɔɔɔɔɔw k'a ye ko sankaba ka olugu datugu minke, o siranna.

³⁵Kumakan dɔ bɔra sankaba ra, ko: “Nin le ye ne Dence ɔanawolomanin ye; aw y'a lamɛn!”

³⁶O kuma fɔnin kɔ, karamɔɔɔdenw ma mɔɔɔ si ye ni Yesu kelen tɛ. O bɛɛ jera o ko kan; o wagati ra, o tun ka ko minw ye, o ma sɔn ka o lakari mɔɔɔ si ye.

Yesu ka den jinato dɔ kenɛya

(Matiyu 17.14-18; Marika 9.14-27)

³⁷O lon dugusagbɛ, Yesu ni a ta karamɔɔɔdenw jigira ka bɔ kuru kan minke, jamaba nana o kunben.

³⁸O jama cɛ ra, cɛ dɔ kumana ni fanga ye ko: “An karamɔɔɔ, ne bɛ i daari, sabari ka ne dence flɛ! A kelenpe le bɛ ne fɛ!”

³⁹Jina dɔ le b’a ra, ni o jina ka a mina wagati min na, a bɛ kule ci, jina bɛ a yuguyugu ni fanga ye, a da bɛ kanga bɔ, a b’a tɔɔɔ kosebɛ ka sɔɔɔ ka a bla.

⁴⁰Ne ka i ta karamɔɔɔdenw daari ko o ye o jina gben, nka o ma se.”

⁴¹Yesu ko: “Aw mɔɔɔjugu lanabariw, ne bɛna to ni aw ye fɔ tuma juman, janko aw ye la ne ra? Ne bɛna aw ta kow sɔnmina fɔ ka taga se wagati juman le?” A ko cɛ ma ko: “Na ni i dence ye yan.”

⁴²Den surunyara Yesu ra minke, jina k’a yuguyugu ni fanga ye ka a firi dugu ma. O tuma Yesu sɔngɔra jina ra, ko a ye bɔ den na; a ka den kenɛya k’a di a face ma.

⁴³Mɔɔɔ minw tun bɛ o yɔɔɔ ra, o bɛɛ kabakoyara kosebɛ Ala ta se bagaya kosɔn.

Yesu k’a ta saya ko fɔ tuun

(Matiyu 17.22-23; Marika 9.30-32)

O mɔɔɔw tun ninsɔndiyara, fɔ ka o kɔnɔnɔban Yesu ta kokeninw kosɔn. Yesu ka o ye minke, a k’a fɔ a ta karamɔɔɔdenw ye ko:

⁴⁴“Aw ye aw toro malɔ ka nin kuma lamɛn ka ja: Min kera Adamaden ye*, o bɛna o mina, ka a don mɔɔɔw boro.”

⁴⁵Nka karamɔɔɔdenw tun ma o kuma kɔɔɔ lɔn. O kuma kɔɔɔ tun dogora o ma, janko o kana a faamu. O fana tun bɛ siranna ka Yesu pininka kuma kɔɔɔ ra.

Mɔɔɔ min ye namɔɔɔ ye Ala fɛ

(Matiyu 18.1-5; Marika 9.33-37)

⁴⁶Ayiwa, sɔsɔri dɔ nana wuri karamɔɔɔdenw cɛ ra, ko jɔntigi le ye olugu ra namɔɔɔ ye.

⁴⁷Yesu ka o ta miiriya lɔn minke, a ka denfitini dɔ ta ka a lɔ a yerɛ kɔɔɔ.

⁴⁸A ko karamɔɔɔdenw ma ko: “Ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka nin denfitini mina ka ja ne tɔɔɔ kosɔn, o tigi ka ne yerɛ le mina ka ja. Ni mɔɔɔ o mɔɔɔ fana ka ne mina ka ja, min ka ne ci, o tigi ka o le mina ka ja. Ni mɔɔɔ min ka a yerɛ kɛ aw bɛɛ ra fitini ye, o tigi le ye namɔɔɔ ye.”

An juguw ani an ninw ye

(Marika 9.38-40)

⁴⁹Yuhana k'a fɔ Yesu ye ko: "An karamɔɔ, an ka cɛ dɔ ye, a bɛ jinaw gbɛnna ka bɔ mɔɔw ra i tɔɔ baraka ra; an ka a bari o ra, sabu a tɛ ni an ye."

⁵⁰Yesu ko a ma ko: "Aw kana a bari o ra! Sabu ni mɔɔ min tɛ aw jugu ye, o tigi ye aw jin le ye."

Samari dugumɔɔw ma sɔn Yesu ma

⁵¹Ayiwa, Yesu bɔwagati dunuɔa ra ka taga Ala fɛ, o wagati surunyara minke, a k'a latige ko ni a ka ke cogo o cogo, ale ka kan ka taga Zeruzalemu.

⁵²Nka sani a ye sira ta, a ka ciraden dɔw ci ka taga a ɔa fɛ. O ciradenw tagara se Samari dugu dɔ ra. O ka o dugumɔɔw daari ko o ye jatigiya di olugu ma Yesu ye.

⁵³Nka o dugumɔɔw ma sɔn Yesu ye jigi olugu fɛ sabu a bɛ tagara Zeruzalemu le.

⁵⁴Yakuba ni Yuhana ka o men minke, olugu dimina. O ko Yesu ma ko: "Matigi, i tɛ a to an ye tasuma lajigi ka bɔ san fɛ ka o bɛɛ halaki wa?"

⁵⁵Yesu ka a ɔa munu ka sɔngɔ Yakuba ni Yuhana ra. A ko o ma ko: "Jusu suguya min bɛ aw ra, aw ma o lɔn dɛ!"

⁵⁶Min kɛra Adamaden ye*, ale ma na mɔɔw halakiyɔɔ ra, a nana ka na o kisi le!" O tɛmena o dugu kan ka taga dugu dɔ wɛɛ ra.

Karamɔɔdenya ni a tɔɔɔ

(Matiyu 8.19-22)

⁵⁷O tagatɔ sira kan, mɔɔ dɔ ko Yesu ma ko: "Matigi, ne b'a fɛ ka tugu i kɔ, ni i bɛ taga yɔɔ o yɔɔ."

⁵⁸Yesu k'a jaabi ko: "I k'a lɔn ko dinga bɛ kongowuruw fɛ, ɔaga fana bɛ kɔnɔninw fɛ, nka Min kɛra Adamaden ye*, yɔɔ si tɛ o fɛ a bɛ se k'a yɛɛ laganfiya yɔɔ min na dɛ!"

⁵⁹Yesu k'a fɔ mɔɔ wɛɛ ye ko: "Tugu ne kɔ!" Ale ko Yesu ma ko: "Matigi, a to ne ye taga ne face su don fɔb!"

⁶⁰Yesu ko a ma ko: "A to suw yɛɛ ye o ta suw don. Ele ye taga Ala ta Masaya* ko waajuri ke."

⁶¹Dɔ wɛɛ ko Yesu ma tuun ko: "Matigi, ne kɔni b'a fɛ ka tugu i kɔ, nka a to ne ye taga sara ne ta somɔɔw ra fɔb."

⁶²Yesu ko ale ma ko: "Mɔɔ o mɔɔ bɛ misidaba mina, k'a kɔ flɛ, o tigi tɛ Ala ta Masaya* baara ɔa."

Luka 10

Yesu ka karamɔɔden biwolonfla ni fla ci

- ¹Ayiwa, o kɔ fɛ, Yesu ka karamɔɔɔden biwolonfla ni fla wɛrɛ wele ka o ci a yɛrɛ na, mɔɔɔ fla fla. A yɛrɛ tun bɛna se dugu o dugu ra, ani yɔrɔ o yɔrɔ ra, a ka o bla ka taga o yɔrɔw bɛɛ ra.
- ²A ko o ma ko: “Siman tigɛta ka ca, nka baarakeɓagaw ka dɔɔɔ. Aw ye forotigi daari, janko a ye baarakeɓagaw ci ka taga a ta siman tige.
- ³Ayiwa, aw ye taga. Ne bɛ aw ci ka taga, i ko sagadennin minw bɛ taga waraw ce ra.
- ⁴Aw kana wari bla aw yɛrɛ kun, aw kana bɔrɔ ta, walama sanbaraw; aw kana mɔɔɔ si fo sira ra.
- ⁵Ni aw ka don lu o lu ra, aw ye o lu mɔɔɔw fo fɔlɔ, ko: ‘Ala ye hera kɛ aw ye.’
- ⁶Ni i y’a sɔrɔ ko heramɔɔɔ bɛ o lu kɔnɔ, o tuma o tigi bɛna aw ta fori dugawu sɔrɔ. Ni o tɛ, aw ta fori dugawu bɛna to aw yɛrɛ kan.
- ⁷Ni lu min mɔɔɔw ka sɔn aw ma, aw ye to o lu le kɔnɔ. Ni o ka domunifen min di aw ma, aw ye o domu. Ni o ka minnifen min di aw ma, aw ye o min, sabu baaraden ka kan ni a ta sara ye. Aw kana aw ta jatigiya yeɛɛma.
- ⁸Ni aw ka don dugu o dugu kɔnɔ, ni o ka sɔn aw ma ka na domunifen o domunifen sigi aw kɔrɔ, aw ye o domu.
- ⁹Banabagatɔ minw bɛ o dugu kɔnɔ, aw ye o kɛnɛya. Aw y’a fɔ mɔɔɔw ye ko: ‘Ala ta Masaya* wagati surunyara aw ra.’
- ¹⁰Nka ni aw donna dugu o dugu kɔnɔ, ni o mɔɔɔw ma sɔn aw ma, aw ye taga lɔ sira kan k’a fɔ o ye ko:
- ¹¹‘Hali aw ta dugu buguri min bɛ anw sen na, anw bɛ o gbongbon ka bɔ an sen na ka a to aw kan. Nka o bɛɛ n’a ta, aw ka kan k’a lɔn ko Ala ta Masaya* surunyara aw ra.’
- ¹²“Ne b’a fɔ aw ye ko kiti lon na, Sodɔmu dugumɔɔɔw ta kiti belɛn bɛna nɔɔɔya ka tɛmɛ o dugumɔɔɔw ta kan.”

Yesu ka dugu dɔw mafiyɛnya

(Matiyu 11.20-24)

- ¹³Yesu ko: “Korazɛnkaw, bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ! Bɛtisayidakaw, bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ! Sabu kabako minw kɛra aw fɛ yan, ni o jɔɔɔn tun kɛra Tiri, walama Sidɔn , olugu tun bɛna nimisa o ta jurumunw na kabini wagatijan, ka bɔrɔfani don o yɛrɛ ra, ka sigi bugurigbɛ ra.
- ¹⁴O le kosɔn, kiti lon na, Tirikaw, ani Sidɔnkaw ta kiti belɛn bɛna nɔɔɔya ka tɛmɛ aw ta kan.
- ¹⁵Ayiwa, Kapɛrinahumukaw, aw do? Aw b’a miiri ko aw ta dugu bɛna bonya ka se fɔ sankolo ma wa? Fiyewu! A bɛna jigi le ka se fɔ jahanama kɔnɔ.”

¹⁶Yesu ko a ta karamɔɔɔdenw ma ko: “Ni mɔɔɔ min ka aw lamɛn, o tigi ka ne le lamɛn; ni mɔɔɔ min banna aw ra, o tigi banna ne le ra; ni mɔɔɔ min banna ne ra, o tigi banna ne cibaga le ra.”

Karamɔɔɔdenw kɔsegira ka na

¹⁷Ayiwa, karamɔɔɔden biwolonfla ni fla tagara, ka kɔsegi ka na, o jusu diyaninba; o ko Yesu ma ko: “Matigi, i tɔɔɔ baraka ra, hali jinaw bɛ siran an ɲa; ni an ka min fɔ, o bɛ o kɛ.”

¹⁸Yesu ka o jaabi, ko: “Can lo, ne tun bɛ Setana bɔtɔ yera sankolo ra ka ben i ko san bɛ manamana ka jigi cogo min na.

¹⁹Ayiwa, ne ka se di aw ma, ko aw ye tagama saw ni bundɛninw kan, ka jugu Setana ta sebayaw bɛɛ dɔndɔn ni aw sen ye; kojugu si tena aw sɔrɔ.

²⁰Nka o bɛɛ n’a ta, aw kana ɲagari ko jinaw bɛ siran aw ɲa ka aw kan mina; aw tɔɔɔ min sebera sankolo ra, aw ye ɲagari o le ra.”

Yesu ɲagari a ta karamɔɔɔdenw kosɔn

(Matiyu 11.25-27; 13.16-17)

²¹O wagati yere ra, Nin Saninman* ka Yesu jusu fa ɲagari ra; a ko: “Ne Fa Ala, sankolo ni dugukolo tigi, ne bɛ baraka la i ye, sabu i ka nin kow dogo dunuɲa hakiritigiw, ani a kolɔnbagaw ma, k’a yira denmisɛnw na; can lo, ne Fa Ala, sabu o le diyara i ye.”

²²Yesu ko: “Ne Fa ka fɛn bɛɛ labla ne ye. Mɔɔɔ si tɛ Dence lɔn ni Fa Ala tɛ, mɔɔɔ si fana tɛ Fa Ala lɔn ni Dence tɛ, ani ni Dence b’a fɛ k’a yira mɔɔɔ min na.”

²³O kɔ, a k’a ɲa munu a ta karamɔɔɔdenw fan fɛ, k’a fɔ olugu ye o danna, ko: “Aw ɲa bɛ min na, ni mɔɔɔ minw ka o ye, olugu ta ɲana.

²⁴Sabu ne b’a fɔ aw ye ko aw bɛ min yera, cira caman, ani masace caman tun b’a fɛ ka o ye, nka o m’a ye; aw bɛ min mɛna, o tun b’a fɛ ka o mɛn, nka o m’a mɛn.”

Samarikacɛ mɔɔɔɲuman ta ko

²⁵Ayiwa, sariya karamɔɔɔba dɔ tun b’a fɛ ka Yesu kɔrɔbɔ; a wurira ka lɔ ka Yesu ɲininka ko: “An karamɔɔɔ, ne ka kan ka mun le kɛ ka ɲanamanya banbari sɔrɔ?”

²⁶Yesu k’a jaabi ko: “Mun le sebera Ala ta sariya* ra? Ele ka a karan k’a faamu cogo di?”

²⁷A ka Yesu jaabi ko: “A sebera ko: ‘I ka kan ka i Matigi Ala kanu ni i jusukun bɛɛ ye, ani i nin bɛɛ, ani i baraka bɛɛ, ani i ta miiriya bɛɛ, ani ka i mɔɔɔɲɔɔɔn kanu i ko i yere.’ “

²⁸Yesu k’a fɔ a ye ko: “I ka min fɔ, o ɲana; o sira tagama, i bɛ kisi.”

²⁹Nka cɛ tun b’a fɛ ka jo di a yere ma minkɛ, a ko Yesu ma ko: “Jɔn le ye ne mɔɔɔɲɔɔɔn ye?”

³⁰Yesu ka a jaabi ni talen dɔ ye; a ko: “Cɛ dɔ le tun bɔra Zeruzalɛmu, a bɛ tagara Zeriko. Benkannikɛbaga dɔw benna a kan sira ra; o ka a bororafɛnw bɛɛ bɔsi a ra, ka a bugɔ ka a mandimi, ka taga ka a lanin to saya ni janamanya cɛ.

³¹A nana kɛ ko sarakalasebaga* dɔ tun bɛ tɛmɛna o sira kelen fɛ; ale nana se cɛ mandiminin lanin ma, a k’a ye, nka a tɛmɛna a kɔrɔ ka taga.

³²Alabatoso baaraden dɔ fana nana tɛmɛ o sira kelen fɛ. A nana cɛ lanin ye, nka a tɛmɛna a kɔrɔ ka taga.

³³Ayiwa, Samarika dɔ dugutagatɔ nana tɛmɛ o sira kelen fɛ; ale ka cɛ ye minke, a hina donna a ra.

³⁴A gbarara a ra, ka a ta joriw flakɛ, ka turu ni duven mun o ra ka o siri. O kɔ, a ka a ta ka a la a yɛrɛ ta fali kan, ka taga ni a ye lonanjigibon dɔ ra, ka a janto a ra.

³⁵Dugu gbera minke, a ka bonsara bɔ k’a di bontigi ma k’a fɔ a ye ko: ‘I janto nin cɛ ra; ni wariko o wariko ka bɔ a ra ka tɛmɛ nin kan, ne sekɔtɔ bɛna o sara.’ “

³⁶Ayiwa, Yesu ka cɛ jininka ko: “Ele ta miiriya ra o, nin mɔgɔ saba ra, juman le ka a yɛrɛ kɛ cɛ mandiminin mɔgɔɔgɔn ye?”

³⁷Cɛ ka Yesu jaabi ko: “Min hinara a ra k’a ta ka taga a flakɛ, o le ka a yɛrɛ kɛ a mɔgɔɔgɔn ye.” Yesu ko: “Taga, ele fana ye o ɔgɔn kɛ!”

Yesu tagara Mariti ni Mariyamu ta so

³⁸Ayiwa, Yesu ni a ta karamɔgɔdenw tun bɛ sira kan ka taga Zeruzalɛmu. O tagara don dugu dɔ kɔnɔ; muso dɔ tun bɛ o dugu kɔnɔ min tɔgɔ tun ye ko Mariti. Ale ka Yesu ni a ta karamɔgɔdenw lajigi a ta so.

³⁹Mariti dɔgɔmuso dɔ tun bɛ yi, o tɔgɔ tun ye ko Mariyamu. Mariyamu tagara sigi Matigi Yesu kɔrɔ ka to ka a ta kumaw lamɛn.

⁴⁰O y’a sɔrɔ Mariti kelen ɲagbannin tun bɛ baara ra bon kɔnɔ. Mariti nana gbara Matigi Yesu ra k’a fɔ a ye ko: “Matigi, ne dɔgɔmuso ka ne kelen to baara ra tan, i tɛ o jate wa? A fɔ a ye ko a ye ne dɛmɛ.”

⁴¹Nka Matigi ka a jaabi ko: “Mariti, Mariti, ele bɛ hamina, ka i yɛrɛ ɲagban ni ko caman ye.

⁴²Nka nafa bɛ fɛn kelenpe le ra. Mariyamu ka fɛnɲuman yɛrɛ le janawoloma; mɔgɔ si tɛna se ka o bɔsi a ra.”

Luka 11

Ala daaricogo
(Matiyu 6.9-13; 7.7-11)

¹Lon dɔ, Yesu tun bɛ Ala daarira yɔrɔ dɔ ra. A banna tuma min na, a ta karamɔɔɔden dɔ k'a fɔ a ye ko: "Matigi, an karan Aladaari ra i ko Yuhana ka a ta karamɔɔɔdenw karan cogo min na."

²Yesu k'a fɔ o ye ko: "Ni aw b'a fɛ ka Ala daari, aw y'a fɔ ko: An Fa Ala, i tɔɔ saninman ye bonya mɔɔɔ bɛɛ fɛ. I ta Masaya* ye na.

³An ta lon o lon domuni di an ma.

⁴An ta jurumunw yafa an ma, sabu an fana bɛ yafa an haketabagaw ma. I kana to Setana ye an nɛɛ ka an bla kojugu ra."

⁵Ayiwa, a ko karamɔɔɔdenw ma ko: "Ni aw dɔ wurira su cɛmance ra ka taga aw terice dɔ fɛ ka taga a ta da gbasi k'a fɔ a ye ko: 'Ne terice, wuri ka burukun saba di ne ma,

⁶sabu ne terice dɔ bɔra dugu dɔ ra ka na ne fɛ, nka domuni foyi tɛ ne fɛ k'a di a ma.'

⁷I terice bɛ se ka to bon kɔnɔ k'a fɔ ko: 'Cɛ, i kana ne tɔrɔ sa! Ne ka ne ta da sɔɔ ka ban, ne ni ne ta denw bɛɛ lanin lo ka ban. Ne tɛ se ka wuri ka domuni di i ma.'

⁸O bɛɛ n'a ta, ne b'a fɔ aw ye ko hali ni a ma wuri ka buru di a ma o ta teriya kosɔn, ni a k'a ɲagban kosebɛ, a bɛna wuri; a mako bɛ fɛn o fɛn na, a bɛna o bɛɛ di a ma.

⁹"O kosɔn ne b'a fɔ aw ye ko: Aw ye daariri kɛ, a bɛna di aw ma; aw ye ɲinini kɛ, aw bɛna a ye; aw ye da gbasi, da bɛna yeɛ aw ye.

¹⁰Sabu ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka fɛn daari, o tigi bɛna o sɔrɔ; ni mɔɔɔ min ka fɛn ɲini, o tigi bɛna o ye; ni mɔɔɔ min ka da gbasi, da bɛna yeɛ o tigi ye.

¹¹Face juman le bɛ aw cɛ ra, ko ni a den ko a bɛ jɛɛ fɛ, a bɛ sa mina k'a di a ma?

¹²Walama ni den ko sisefan, a bɛ bundɛnin mina k'a di a ma?

¹³Ayiwa, aw minw ka jugu, ni aw bɛ fɛnɲuman lɔn k'a di aw denw ma, aw ma la a ra ko Fa Ala min bɛ sankolo ra ko ale bɛ se ka Nin Saninman* di a daaribagaw ma fɔ ka tɛmɛ aw ta diri ɲɔɔn kan wa?"

Yesu ta fanga ma bɔ Setana ra

(Matiyu 12.22-30; Marika 3.22-27)

¹⁴Lon dɔ, Yesu tun bɛ jina gbenna ka bɔ cɛ dɔ ra; o jina tun ka o cɛ kɛ bobo ye. Jina bɔra minke, bobo ka kɛ kuma ye; jama bɛɛ kabakoyara.

¹⁵Nka mɔɔɔ dɔw tun b'a fɔra ko: "Yesu bɛ jinaw gbenna ni jinaw kuntigiba Setana yeɛ ta sebagaya le ye."

¹⁶Dɔw fana tun b'a fɛ ka Yesu kɔrɔbɔ; o ko a ye tagamasiyen dɔ yira olugu ra, min b'a yira ko a bɔra Ala ra.

¹⁷Nka Yesu tun ka o mɔgɔw ta miiriya lɔn; a ko o ma ko: “Ni masaya min o min ta mɔgɔw ka taran ka jɔgɔn kɛrɛ, o masaya bɛ halaki, a bonw bɛ benben jɔgɔn kan.

¹⁸Ayiwa, ni Setana ka a yɛrɛ jɛnjɔgɔnw kɛrɛ, a ta masaya tɛ se ka laban. Aw ko, ko ne bɛ jinaw gbɛnna jinaw kuntigiba Setana baraka le ra.

¹⁹Ayiwa, ni ne bɛ jinaw gbɛnna jinaw kuntigiba le baraka ra, o tuma, aw yɛrɛ ta mɔgɔw, olugu bɛ o gbɛnna jɔn baraka le ra? Aw yɛrɛ ta mɔgɔw le bɛna o kuma ben aw kan.

²⁰Nka i n’a fɔ ne bɛ jinaw gbɛnna ni Ala ta sebgaya le ye, o b’a yira ko Ala ta Masaya* nana se fɔ aw ma.

²¹”Cɛ barakaman min bɛ a ta lu kɔrɔsi ni kɛrɛkɛminanw ye a boro, mɔgɔ si tɛ se ka maga o tigi borofɛn na dɛ!

²²Nka ni mɔgɔ wɛrɛ nana, min baraka ka bon ni ale ta ye, ni o bɛnna a kan ka se a ra, o tuma a jigi tun bɛ a ta kɛrɛkɛminan minw kan, a bɛ o bɛɛ bɔsi a ra, ka a borofɛnw mina ka o tarantaran mɔgɔw ra.

²³”Ayiwa, ni mɔgɔ min tɛ ne fɛ, o tigi ye ne jugu le ye. Ni min tɛ ne dɛmɛna ka a lajɛn, o tigi b’a yɛrɛgɛra le.”

Jina min sekɔra ka na

(Matiyu 12.43-45)

²⁴Yesu ko: “Ni jina ka bɔ mɔgɔ dɔ ra, o jina bɛ taga yaalayaala kongo kɔnɔ ka laganfiyayɔrɔ jini, nka a tɛ laganfiyayɔrɔ sɔrɔ; a b’a fɔ ko: ‘Ne bɛna sekɔ ka taga ne bɔyɔrɔkɔrɔ ra.’

²⁵A bɛ sekɔ o tigi fɛ, ka na a sɔrɔ o tigi jusukun bɛ i ko bon min kɔnɔ flanna k’a gbɛ, ka labɛn ka ja.

²⁶O tuma a bɛ taga jina wolonfla wɛrɛ jini ka na, minw ka jugu ni ale yɛrɛ ye; o bɛɛ bɛna don o tigi ra tuun ka to yi. A laban, o tigi cogo bɛ juguya ka tɛmɛ a cogokɔrɔ kan. Ayiwa, bi mɔgɔjuguw ta bɛna kɛ ten le.”

Mɔgɔ minw ta pana

²⁷Ka Yesu to kuma ra, muso dɔ tora jama ra ka a kan kɔrɔta k’a fɔ Yesu ma ko: “Muso min ka ele kɔnɔ ta fɔ ka na i woro, ka sin di i ma, o muso ta pana Ala fɛ dɛ!”

²⁸Yesu ka muso jaabi ko: “Mɔgɔ minw bɛ Ala ta Kuma lamɛn ka sɔn k’a kɛ, olugu ta le pana Ala fɛ.”

Yunusu ta ko tagamasiyɛn

(Matiyu 12.38-42)

²⁹Jama nana caya Yesu kɔrɔ; a k’a fɔ o ye ko: “Bi mɔgɔw kɛwale ka jugu. O bɛ tagamasiyɛn le jinina; nka tagamasiyɛn wɛrɛ tɛna kɛ o ye ni cira Yunusu ta tagamasiyɛn tɛ.

³⁰Sabu cira Yunusu kera tagamasiyen ye Ninivekaw fe cogo min na, Min kera Adamaden ye*, ale fana bena ke tagamasiyen ye bi mɔgɔw fe o cogo kelen le ra.

³¹Kiti lon na, Seba jamana masamusu bena wuri ka aw bi mɔgɔw jaraki, sabu ale bɔra fɔ dunuɓa kun dɔ ra ka na masace Sulemani ta hakiritigiyakumaw lamɛn. A bena aw bi mɔgɔw jaraki sabu mɔgɔ dɔ be yan min ka bon ni masace Sulemani ye, nka aw te o lamenna.

³²Kiti lon na, Ninivekaw fana bena wuri ka aw bi mɔgɔw jaraki, sabu cira Yunusu ka waajuri ke minke, o nimisara ka o jogo yeɓema. A bena aw bi mɔgɔw jaraki, sabu mɔgɔ dɔ be yan min ka bon ni cira Yunusu ye, nka aw te o lamenna.”

Naden ye farikolo yeelen ye

(Matiyu 5.15; 6.22-23)

³³Ayiwa, Yesu ko: “Mɔgɔ si te fitina mana ka a dogo, walama ka fiye biri a kunna. A be a bla fitinablayɔɔ le ra, janko minw be don bon na, olugu ye a yeelen ye.

³⁴Mɔgɔ paden le ye a farikolo ta fitinayeelen ye. Ni i paden ka ni, i fari yɔɔ beɛ be ke yeelen na. Nka ni i paden man ni, i fari yɔɔ beɛ le be ke dibi ra.

³⁵O kosɔn, aw ye aw yere kɔɔsi aw ta yeelen kana na ban ka ke dibi ye.

³⁶Ni mɔgɔ fari beɛ kera yeelen na, ni dibi te a yɔɔ si ra, o tuma yɔɔ beɛ bena ke yeelen ye, i n’a fɔ fitina be mana ka yeelen bɔ cogo min na.”

Yesu ka Farisiw ni sariya karamɔgɔw jaraki

(Matiyu 23.1-36; Marika 12.38-40)

³⁷Yesu bannin kɔ o kumaw ra, Farisice dɔ ka a wele ko a ye taga domuni ke ale ta so. Yesu tagara sigi domuni na.

³⁸Yesu tun ma a tege ko Farisiw* ta tegekocogo ra ka sɔɔ ka domuni ke minke, o ka Farisice kabakoya.

³⁹O ra, Matigi Yesu k’a fɔ o ye ko: “Aw Farisiw, aw be jifiye ni minanw kenemayɔɔw ko k’a gbe, k’a sɔɔ aw kɔɔɔɔɔɔ fanin lo tɔɔri ni juguya ra.

⁴⁰Nalomanw fle! Min ka kenemayɔɔw dan, o kelen le ma kɔɔɔɔɔɔ fana dan wa?

⁴¹Aw ye juguya bɔ aw jusukun na, ka fagantanw sɔn; o le ye saninyari sira ye.

⁴²”Nka bɔɔ bena aw sɔɔ, aw Farisiw! Sabu aw be aw ta nankɔ flaburumisɛnw beɛ kelen kelen yaga bɔ; nka min ye terreninya ye, ani Ala ta kanuya, aw be o to kɔ fe. Aw tun ka kan ka kɔn o le ma, ka ko tɔw fana ke ka fara o kan.

⁴³”Bɔɔ bena aw sɔɔ, aw Farisiw! Sabu karansow kɔɔ, sigiyɔɔɔɔɔɔumanw le ka di aw ye; aw b’a fe mɔgɔ tɔw le ye aw fo jamayɔɔw ra.

⁴⁴Bɔɔ bena aw sɔɔ, aw Farisiw! Sabu aw be i ko kaburu dogonin. Mɔgɔ bena tagama a kan, i t’a lon ko kaburu lo.”

⁴⁵Ayiwa, sariya karamɔɔɔba dɔ ko a ma ko: “An karamɔɔɔ, i ka nin kuma min fo tan, i be anw fana le dɔɔyara de!”

⁴⁶Yesu ka o jaabi ko: “Bɔnɔ bɛna aw fana sɔrɔ, aw sariya karamɔɔɔbaw kɔni! Sabu doni minw ta ka gbelen, aw be o le la mɔɔɔw kun na; k’a sɔrɔ aw yere te sɔn ka hali aw borokanden kelen maga a ra ka o demɛ dɔɔnin!”

⁴⁷“Bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ! Sabu aw be ciraw ta kaburuw lo, k’a sɔrɔ aw bemaw le ka o faga.

⁴⁸O ra, aw kera aw yere seerew ye, ko aw sɔnna aw bemaw ta kewalejuguw ma. Aw bemaw ka ciraw faga, aw be o ta kaburuw lo.

⁴⁹“O le kosɔn, Ala ni a ta hakiritigiya tun k’a fo ko: ‘Ne bɛna ciraw ci o fe, ani ciradenw*. O bɛna dɔw faga, ka dɔw tɔrɔ.’

⁵⁰O kosɔn o ka cira o cira faga, kabini dunuɔa danwagati ra, Ala bɛna bi mɔɔɔw pininka o beɛ kelen kelen fagako ra,

⁵¹ka a damina Abila fagari ra, ka taga a bla fo Jakariya ta fagari ma; o ka ale borito faga sarakajenifen* ni Alabatoso yɔrɔ saninman* ce. Can ra, ne b’a fo aw ye, ko Ala bɛna bi mɔɔɔw pininka o beɛ ra.

⁵²“Bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ, aw sariya karamɔɔɔbaw! Aw ka lonniya donda ta lakile ta. Aw yere ma don, minw fana b’a fe ka don, aw be olugu bari ka don.”

⁵³Ayiwa, o kumaw beɛ ko, Yesu bɔra o yɔrɔ ra ka taga. Sariya karamɔɔɔw, ani Farisiw ka pininkari gban a ra, ka a darabo cogo beɛ ra janko a ye kuma.

⁵⁴O tun b’a fe ka a to a ye kuma benbari dɔ fo, janko olugu ye a minasababu sɔrɔ.

Luka 12

Farisiw ta flankafuya

(Matiyu 10.26-27)

¹Ayiwa, o wagati ra, mɔɔɔ caman nana lajen Yesu kɔrɔ. O cayakojuɔ fe fo o tun be yelenyelen ɔɔɔɔn sen kan. O tun be mɔɔɔ waga dama dama bo. Yesu k’a damina ka a ta karamɔɔɔdenw karan folo, k’a fo o ye ko: “Aw ye aw yere kɔrɔsi Farisiw* ta burufunufen na: o ye flankafuya le ye.

²Sabu fen dogonin si te yi, ni min tena yira; gundo si te yi, ni min tena lon.

³O kosɔn, ni aw ka fen o fen dogo k’a fo mɔɔɔw ye su fe, dibi ra, o bɛna men tere fe kene kan; ni aw ka fen o fen nunununu mɔɔɔ dɔ toro kɔrɔ bon kɔnɔ aw kelen na, dɔ bɛna peren ka o fo kene ma bon san fe.”

Mɔɔɔ ka kan ka siran Ala na

(Matiyu 10.28-31)

⁴Yesu ko: “Ne teriw, ne b’a fo aw ye ko mɔɔɔ minw be mɔɔɔ faga ka farikolo dɔrɔn halaki, aw kana siran olugu na.

⁵Aw ka kan ka siran min ja, o fle: Ala min be se ka saya lase aw ma, o ko fe ka aw firi jahanama kɔnɔ fana, can ra, ne b'a fo aw ye ko aw ka kan ka siran ale le ja.

⁶"Yala aw te kɔnɔnin looru fiyeere tama fla dɔrɔn wa? K'a sɔrɔ Ala hakiri be o bee kelen kelen na.

⁷Aw kɔni, hali aw kunsigiw bee jateda lɔnnin lo Ala fe. O ra, aw kana siran fiyewu. Nafa be aw ra ka teme hali kɔnɔnin caman kan!"

Ka sɔn walama ka ban Yesu ra

(Matiyu 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸Yesu ko: "Ne b'a fo aw ye ko ni mɔgɔ o mɔgɔ ka sɔn k'a fo mɔgɔw ja na ko ale ye ne ta mɔgɔ ye, Min kera Adamaden ye*, o fana bena a fo Ala ta melekew ja na ko o tigi ye ale ta ye.

⁹Nka ni mɔgɔ min ma sɔn k'a fo mɔgɔw ja na ko ale ye ne ta mɔgɔ ye, ne fana bena a fo Ala ta melekew ja na ko o tigi te ne ta mɔgɔ ye.

¹⁰"Ayiwa, Min kera Adamaden ye, ni mɔgɔ o mɔgɔ ka kumajugu fo o ma, o tigi bena o jurumun yafa sɔrɔ; nka ni mɔgɔ min ka Nin Saninman* tɔgɔ cen, o jurumun te yafa o tigi ma fiyewu.

¹¹"Ni o ka aw mina ko o be taga kiti tige aw kan karansow* kɔnɔ, ani jamana namɔgɔw fe, ani kititigebagaw fe, aw bena kuma minw fo o yɔrɔ ra ka jo sɔrɔ, ka bɔsi, aw kana hami o ra.

¹²Sabu aw ka kan ka kuma minw fo, o wagati yere ra Nin Saninman yere le bena o kumaw yira aw ra."

Naforotigi hakirintan ta ko

¹³Ce do tora jama ra k'a fo Yesu ye ko: "An karamɔgɔ, a fo ne kɔrɔce ye ko an face ka cen min to an ye, ko a ye o taran ka ne ninyɔrɔ di ne ma."

¹⁴Yesu ka o ce jaabi ko: "Ce, jon le ka ne sigi ka ne ke aw ta kopaw kititigebaga ye, walama ka ke aw ta cen taranbaga ye?"

¹⁵O ko, Yesu ko jama ma ko: "Aw ye aw yere kɔrɔsi, aw ye aw yere mina naforo kanɔrɔgɔnya ma, sabu hali ni mɔgɔ ta naforo ka caya cogo o cogo, o te se k'a to i ye panamanya sɔrɔ de!"

¹⁶Yesu ka o kuma payira o ra ni talen do ye. A ko: "Ce naforotigi do ta senefenw tun pana a fe kosebe,

¹⁷fo a ka ke a jate mina ye a yere kɔnɔ ko: 'Ne bena mun le ke sa? Simanmarayɔrɔ te ne fe!'

¹⁸A miirira, ka na a fo ko: 'Ne bena ne ta bondow ci, ka belebelebaba dow lo, ka ne ta simanw ni ne ta borofenw bee mara o kɔnɔ.

¹⁹O tuma ne bɛna a fɔ ne yɛrɛ kɔnɔ ko: Aa, cɛ, i yɛrɛ ɲasuma sisan, fɛn caman maranin bɛ i ye fɔ san caman; o ra, domuni kɛ ka fa, ka min ka fa, ka i yɛrɛ ɲanagbɛ.’

²⁰Nka Ala ko a ma ko: ‘Naloman! Bi su nin na yɛrɛ, i nin bɛna mina i ra. I ka fɛn minw lajɛn i yɛrɛ ye, o bɛna kɛ jɔn ta le ye sa?’ “

²¹O kɔ, Yesu ko: “Mɔgɔ min bɛ naforo lajɛn a yɛrɛ ye dunuɲa ra, k’a sɔrɔ foyi t’a fɛ Ala tan fan fɛ, o tigi ta bɛ ten le.”

Dunujafɛnw ta hami

(Matiyu 6.25-34)

²²Ayiwa, o kɔ, Yesu ko a ta karamɔgɔdenw ma ko: “O kosɔn ne b’a fɔ aw ye ko aw kana hami aw baroko ra, ko aw bɛna mun domu, aw bɛna mun min; walama aw farikolo ko ra, ko aw bɛna fiyɛrɛbɔ sɔrɔ cogo di.

²³Sabu si nafa ka bon ka tɛmɛ domuni kan, farikolo fana nafa ka bon ka tɛmɛ fiyɛrɛbɔ kan.

²⁴”Ayiwa, aw ye kankanw flɛ kɛ! O kɔnɔw tɛ sɛnɛ kɛ, o tɛ siman tige, bondo tɛ o fɛ, simanmarayɔrɔ tɛ o fɛ fana; nka Ala bɛ o baro. K’a sɔrɔ aw ka fisa ni o kɔnɔw ye pewu!

²⁵Aw ra jɔntigi le bɛ se ka hali dɔɔnin fara a si kan hami fɛ?

²⁶Ni aw tɛ se ka hali o fɛn fitini ɲɔgɔnna kɛ, o tuma mun na aw bɛ hami ko tɔw ra?

²⁷Aw ye binfiyɛrenw wuricogo flɛ; o tɛ baara kɛ, o tɛ jese dan k’a kɛ fani ye. Nka ne b’a fɔ aw ye ko hali masacɛ Sulemani ni a ta bonya bɛɛ, a ma fani si don min cɛɲa ka o binfiyɛren kelen cɛɲa bɔ.

²⁸Ayiwa, bin min bɛ kongo kɔnɔ bi, k’a sɔrɔ sini tasuma bɛna a jeni, ni Ala bɛ o cɛɲa tan, yala a tɛna aw fiyɛrɛbɔ ka tɛmɛ o kan wa? Aw ta lanaya ka dɔgɔ dɛ!

²⁹”Ayiwa, aw kana hami tuma bɛɛ ka aw hakiri ɲagami ko aw bɛna mun domu, walama aw bɛna mun min.

³⁰Sabu Alalɔnbariw bɛ bori o fɛnw bɛɛ le kɔ. Nka aw Fa Ala k’a lɔn ko aw mako o fɛnw na.

³¹Aw ye jija ka ale ta Masaya* le jini. Ni o kɛra, Ala bɛna o fɛn tɔw di aw ma, ka fara o kan.”

Naforo min tɛ ban

(Matiyu 6.19-21)

³²Yesu ko: “Aw kana siran, ne ta sagakurunin; sabu aw ko diyara aw Fa Ala ye, o le kosɔn, a ka aw don a ta Masaya* ra.

³³Aw ye aw borofɛnw fiyɛere ka mɔgɔ tɔw sɔn ni o wari ye. Aw ye naforomarayɔrɔ kɛ aw yɛrɛ ɲa sankolo ra, naforomarayɔrɔ min tɛ se ka cɛn; ka

naforo mara aw yere ye sankolo ra, naforo min te se ka ban, sonw tena a soro ka a sonya, tumu fana tena don a ra yi.

³⁴Sabu i ta naforo be yoro min na, i jusukun ta miiriya fana be o yoro le kan.”

Ka laben ka Yesu makono

³⁵Yesu ko a lamēnbagaw ma ko: “Aw ye aw yere cesiri ka laben baara kama, ka aw ta fitina mana ka bla.

³⁶Aw ye ke i ko baaraden minw be o matigice makonona so kono, janko ni a nana ka bo koroya ra ka na da gbasi doron, o ye da yele a ye.

³⁷Ayiwa, ni matigice nana ka na baaraden minw soro jana, ni o ma sunogo fiyewu, o baaradenw ta bena diya. Sabu, can ra, ne b'a fo aw ye, matigice yere bena a yere cesiri ka o baaradenw wele ka na domuni sigi o koro.

³⁸O koson ni matigice nana su dugutarama fe le o, walama ni a nana dondokasituma le ra o, ni a koni nana baaraden minw soro jana, o baaradenw ta bena diya.

³⁹”Aw yere k'a lon ko ni bontigi tun be sonce nawagati lon, a tun tena la ka sunogo k'a to sonce ye na a ta bonda kari ka don!

⁴⁰O ra, aw fana ye laben, sabu aw te miiri wagati min na, Min kera Adamaden ye*, ale bena na o wagati le ra.”

Baaradennuman ni baaradenjugu

(Matiyu 24.45-51)

⁴¹Ayiwa, Yesu ka o kumaw fo minke, Piyeri ka a jininka ko: “Matigi, i be nin talen fora an doron le ye wa, walama, i be a fora mogow bee le ye?”

⁴²Matigi Yesu ko: “Jon le bena ke o baaraden terennin hakiriman ye sa, min matigice bena a sigi a ta baarakebagaw kunna, janko a ye o ta siman ninyoro di o ma a wagati ra?

⁴³Ayiwa, o baaraden min matigice bena a soro ko a be o baaranuman kera, o baaraden ta bena ja.

⁴⁴Can ra ne b'a fo aw ye ko a matigice bena a sigi a borofenw bee kunna.

⁴⁵”Nka ni o baaraden k'a miiri k'a fo ko: ‘Ne matigice bena meen ka soro ka na,’ ni a ka ke a baaradenogon cemanw ni a musomanw bugo ye, ka to ka domuni ke ka fa, ka doron min ka a yere panamini,

⁴⁶ayiwa, o baaradenjugu te miiri lon min na, ani a te wagati min lon, a matigice bena na ka na bara a ra o wagati le ra. A bena a bugo kosebe, ka a bla ni Alapasiranbariw ye.

⁴⁷”Ni baaraden min ka a matigice diyanyako lon co, nka a ma son ka foyi laben k'a matigice diyanyako ke, o baaraden bena bugori caman mina de!

⁴⁸Nka ni baarden min ma a matigice diyanyako lon, ni a ka firi ka kewalejugu do ke min ka kan ni bugori ye, o baarden bena bugori dɔɔnin dɔɔn le mina. Sabu caman dira ele mɔɔ min ma, caman bena jini ele le fe; caman karifara ele mɔɔ min ma, caman bena jini ele le fe fana.”

Mɔɔw bena taran Yesu tɔɔ kosɔn

(Matiyu 10.34-36)

⁴⁹O kɔ, Yesu ko mɔɔw ma ko: “Ne nana tasuma le ke dugukolo kan. Ne tun b’a fe a ye sɔɔ ko a manana ka ban.

⁵⁰Nka tɔɔɔba do ka kan ka ne sɔɔ fɔɔ. O le be ke i ko ne ta batizeri*. Ne jusu nagaminin lo fo ka taga o kelon se.

⁵¹Aw b’a miiri ko ne nana ni hera le ye dugukolo kan wa? Ne ma na ni hera ye dugukolo kan de! Ne nana benbariya le bla mɔɔw ce ra.

⁵²”Sabu ka bo bi ra, mɔɔ looru bena ke lu kelen kɔɔ, nka o bena taran: saba bena ke fla kama, fla bena ke saba kama.

⁵³Face bena ke a dence kama, dence fana bena ke a face kama; bamuso bena ke a denmuso kama, denmuso fana be ke a bamuso kama; bamuso bena ke a dence muso kama, muso fana bena ke a buranmuso kama.”

Mɔɔw ka kan ka nin wagati ta ko faamu

(Matiyu 16.2-3)

⁵⁴Yesu tun b’a fora jama ye fana ko: “Ni aw ka san finnin ye terebenna dɔɔn, aw b’a fo ko sanji le bena ben. A fana bena ke ten tigitigi.

⁵⁵Ni aw ka fɔɔ wurito ye ka bo kongokolon fan fe dɔɔn, aw b’a fo ko fundenin bena ke. A fana be ke ten.

⁵⁶Aw flankafuw! O tagamasiyen minw be kera sankolo ni dugukolo kan, aw be se ka olugu faranfasi ka o lon. Mun kosɔn ko minw be kera sisan wagatiw ra, aw te o faamuna?

Ka cogo jini ka ben ni i jarakibaga ye

(Matiyu 5.25-26)

⁵⁷”Mun na ko minw terenna, aw te o jate mina aw yere ma ka o ke?”

⁵⁸”Ayiwa, ni ko be i ni mɔɔ do ce, ni o tigi b’a fe ka taga ni o ko ye fagamaw fe, i ka kan ka cogoya jini ka o ko panabo ka aw to sira ra le. Ni o te, ni a tagara i don kititigebagaw boro, kititigebagaw be i di kasobon kɔɔsibaga ma, ale be i bla kaso ra.

⁵⁹Ni i kɔni donna o yɔɔ ra, ne b’a fo i ye ko o ka wari min ben i kan, ni i ma o bee sara ka ban pewu, i te bo kaso ra fiyewu.”

Luka 13

Mɔgɔ nimisabariw bɛna halaki

¹O wagati ra, Pilati ka Galileka dɔw faga ka o to sarakabɔ ra, fɔ ka o yɛrɛ jori ni o ta sarakaw jori jagami jɔgɔn na. Ayiwa, mɔgɔ dɔw nana o kow lakari Yesu ye.

²Yesu ka o jaabi ko: “O Galileka minw fagara, aw b’a miiri ko olugu ta jurumun tun ka ca ka tɛmɛ Galileka tɔw bɛɛ ta kan, ko o le kosɔn o fagara ten wa?”

³O tɛ dɛ! Ne bɛ o fɔ aw ye! O ra, ni aw ma nimisa aw ta jurumunw na, aw bɛɛ bɛna halaki o cogo le ra.

⁴“Silowe sankasojan benna mɔgɔ tan ni seegi minw kan Zeruzalɛmu ka o faga, aw b’a miiri ko o mɔgɔ tan ni seegi ta kɛwalew le tun ka jugu ka tɛmɛ Zeruzalɛmu dugumɔgɔ tɔw ta kan wa?”

⁵O tɛ dɛ! Ne bɛ o fɔ aw ye! O ra, ni aw ma nimisa aw ta jurumun na, aw bɛɛ bɛna halaki o cogo ra.”

Yiri denbari ta ko

⁶Ayiwa, Yesu ka talen dɔ fɔ, ko: “Torosun dɔ tun bɛ cɛ dɔ ta rɛzɛnforo ra. Lon dɔ, o cɛ tagara toromɔ pini o torosun na, nka a ma dɔ sɔrɔ.

⁷A ko a ta baaraden ma ko: ‘A flɛ, a san saba le bɛ nin ye, ne bɛ to ka na toromɔ pini torosun nin na, ne tɛ foyi sɔrɔ a ra. A tige ka bɔ yi! Mun kosɔn a bɛ ne ta foro ra yan, ka yɔrɔ cɛn gbansan?’

⁸Baaraden ko: ‘Matigi, a to yi pinnan san kelen na; ne bɛna a jukɔrɔyɔrɔ wɔgɔbi k’a lamini, ka nɔgɔ kɛ a kɔrɔ ka flɛ!’

⁹San wɛrɛ ni a denna, o lo; ni a fana ma den, o tuma i b’a to an y’a tige ka bɔ yi.’ “

Yesu ka muso dɔ kɛneya Nɛnɛkirilon na

¹⁰Lon dɔ, Yesu tun bɛ mɔgɔw karanna karanso dɔ kɔnɔ Nɛnɛkirilon* na.

¹¹O y’a sɔrɔ muso dɔ tun bɛ yi, jina dɔ tun ka bana bla ale ra kabini san tan ni seegi, k’a kɔ kuru; a tun tɛ se ka lɔ ka teren fiyewu.

¹²Yesu ka o muso ye minke, a ka a wele, k’a fɔ a ye ko: “Muso, i kɛneyara ka bɔ i ta bana ra!”

¹³A ka a boro la muso kan. O yɔrɔnin bɛɛ muso lɔra ka teren; a ka kɛ Ala tando ye.

¹⁴Nka karanso kuntigi k’a ye ko Yesu ka muso kɛneya Nɛnɛkirilon na minke, a dimina o ra; a k’a fɔ jama ye ko: “Baara bɛ kɛ tere wɔrɔ le ra lɔgɔkun kɔnɔ. Aw ye na kɛneyari pini o lonw na; aw kana na Nɛnɛkirilon na.”

¹⁵Matigi Yesu k’a jaabi ko: “Aw flankafuw! Aw bɛɛ kelen kelen tɛ aw ta misiw, walama aw ta faluw foni ka bɔ wɛrɛ kɔnɔ Nɛnɛkirilon na, ka taga o lamin wa?”

¹⁶O tuma nin muso min ye Iburahima duruja dɔ ye, ni Setana ka a mina ka a tɔrɔ kabini san tan ni seegi, yala ne tun man kan ka o kɛneya Nɛnɛkirilon na wa?”

17 Yesu ka o fɔ minke, a juguw bɛɛ maroyara. Nka jama tɔ bɛɛ tun bɛ ɲagarira a ta koɲuman keninw kosɔn.

Ala ta Masaya bɛ damina fitini le

(Matiyu 13.31-33; Marika 4.30-32)

18 Yesu k'a fɔ tuun ko: "Ala ta Masaya* bɔra mun le fɛ? Ne bɛ se k'a suma ni mun ye?"

19 A bɛ i ko mutaridi kise. Cɛ dɔ k'a ta ka taga a dan a ta nankɔ ra. A nana wuri, ka ke yiri ye, fɔ kɔnɔw bɛ o ta ɲagaw la o yiriborow cɛ ra."

20 Yesu k'a fɔ tuun ko: "Ne bɛ se ka Ala ta Masaya suma ni mun le ye?"

21 A bɛ i ko burufunufen. Ni muso ka burufunufen dɔɔnin ke mugu caman na, a bɛ mugu bɛɛ wuri ka a funu."

Donda fitini

(Matiyu 7.13-14,21-23)

22 O kɔ, Yesu tagatɔ Zeruzalemu, a tun bɛ tɛmɛ dugubaw ni dugumisen minw na, a tun bɛ mɔgɔw karan olugu bɛɛ ra ka taga.

23 Mɔgɔ dɔ ka Yesu ɲininka ko: "Matigi, yala mɔgɔ minw bɛna kisi, o tɛna caya dɛ?" Yesu ka o jaabi, a ko:

24 "Aw ye jija ka don da fitini fɛ, sabu ne b'a fɔ aw ye ko mɔgɔ caman bɛna donyɔɔɔ ɲini, nka o tɛna a sɔɔɔ.

25 Ni lutigi nana wuri ka da sɔgɔ ka aw to kɛnɛ ma, o tuma aw bɛna ke da gbasigbasi ye, ko: 'Matigi, da yeɛ an ye!' O tuma a bɛna aw jaabi ko: 'Ne ma aw bɔyɔɔɔ lɔn.'

26 O tuma aw bɛna a fɔ ko: 'Matigi, anw ka domuni ke, ka min ni i ye, i ka an karan an ta dugu siradaw ra!'

27 Matigi bɛna a fɔ aw ye ko: 'Ne ko ne ma aw bɔyɔɔɔ lɔn. Aw ye bɔ ne kɔɔɔ, aw kojugukebagaw!'

28 "Kasi ni ɲinɲimi le bɛna ke o yɔɔɔ ra, wagati min na aw nana Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ni ciraw bɛɛ ye Ala ta Masaya* ra, k'a sɔɔɔ o ka aw firi kɛnɛ ma.

29 Mɔgɔ dɔw bɛna bɔ terebɔyanfan na, ani terebenyanfan na, ka bɔ sahiliyanfan na ni woroduguyanfan na, ka na sigi Ala ta Masaya ra ka domuni ke.

30 "O ra, kɔfɛmɔgɔ dɔw bɛna ke ɲafɛmɔgɔw ye, ɲafɛmɔgɔ dɔw fana bɛna ke kɔfɛmɔgɔw ye."

Yesu kumana Zeruzalemu ta ko ra

(Matiyu 23.37-39)

31 O wagati yeɛ ra, Farisi* dɔw nana a fɔ Yesu ye ko a ye bɔ o yɔɔɔ ra ka taga yɔɔɔ wɛɛ ra, ko sabu masacɛ Herodi* b'a fɛ ka a faga.

³²Yesu ka o jaabi ko: “Aw ye taga a fɔ ale Herodi kongowuru ye, ko ne ko: ‘Ne be jinaw gben ka bɔ mɔgɔw ra, ka banabagatɔw keneya bi ni sini; a tere sabanan ne ta baara bena laban.’

³³Nka jagboya lo ne ye bi ke tagama ra, ani sini, ani sinikene; sabu cira man kan ka faga yɔrɔ wɛrɛ ni Zeruzalemu te.

³⁴“E, Zeruzalemu! Zeruzalemu! Ele min be ciraw faga, ani Ala be mɔgɔ minw ci i fe, i be olugu bon ni kabakuru ye ka o faga. Sijaga caman, ne tun b’a fe ka i ta denw lajen, i ko siseba be a denw lajen a kaman kɔrɔ cogo min na, nka aw ma sɔn o ma.

³⁵Sisan a fe, Ala bena aw ta so lakolon to. Ne b’a fɔ aw ye ko aw ja tɛna la ne kan tuun, fɔ lon min na aw bena a fɔ ko: ‘Min be nana Matigi Ala tɔgɔ ra, dugawu ye ke o ye.’ “

Luka 14

Yesu ka cɛ dɔ keneya Nɛnɛkirilon na

¹Nɛnɛkirilon* dɔ ra, Yesu tun welera domuni na Farisiw* ta jamɔgɔ dɔ ta so kɔnɔ. Mɔgɔ minw tun be yi, olugu tun be Yesu kɔrɔsira.

²O y’a sɔrɔ cɛ dɔ tun be yi fana, bana dɔ tun ka o fari funufunu.

³Yesu ka kuma lase sariya karamɔgɔbaw ni Farisiw ma ko: “Ka mɔgɔ keneya Nɛnɛkirilon na, o bennin lo wa, walama o bennin te, ka kapa ni an ta sariya* ye?”

⁴O ma sɔn ka a jaabi. Ayiwa, Yesu ka a boro la cɛ kan ka a keneya, ka a bla ka taga.

⁵O kɔ, a ko o ma ko: “Jɔn le be aw ra ko ni a dence, walama ni a ta misi benna kɔlɔn kɔnɔ Nɛnɛkirilon na, a te teliya k’a labɔ o yɔrɔnin bɛɛ ra?”

⁶O ma se ka Yesu jaabi o kumaw ra.

Mɔgɔ ka kan k’a yɛrɛ majigi

⁷Ayiwa, Yesu nana a ye ko mɔgɔ minw nana domunikeyɔrɔ ra, olugu dɔw be sigiyɔrɔnumanw le wolomara o yɛrɛ ye. A k’a fɔ o ye ko:

⁸“Ni mɔgɔ dɔ ka i wele kɔɔya dɔ ra, ni i sera yi, i kana taga sigiyɔrɔw bɛɛ ra numanman ta. Ni o te, ni a kɛra ko mɔgɔ wɛrɛ welera o janagbe ra min ka bon ni ele ye,

⁹min ka aw fla bɛɛ wele, ni o nana fɔ ele ma ko: ‘Cɛ, wuri ka sigiyɔrɔ di mɔgɔ tisina ma.’ O tuma ele ni maroya le bena wuri ka taga sigi fɔ kɔ fe.

¹⁰O kosɔn ni i welera o yɔrɔ jɔgɔn na, taga sigi fɔ kɔ fe. Ni o kɛra, ni jatigice yɛrɛ nana a ye ko i man kan ni o sigiyɔrɔ ye, ni a k’a fɔ i ye ko: ‘Ne terice, wuri ka na ja fe,’ o tuma bonya le bena la ele kan o wagati ra mɔgɔ tɔw bɛɛ ja na.

¹¹Sabu mɔgɔ o mɔgɔ bɛ a yɛrɛ kɔrɔta, Ala bɛ o tigi majigi, nka mɔgɔ o mɔgɔ bɛ a yɛrɛ majigi, Ala bɛ o tigi kɔrɔta.”

Lanabaga ye an janto fagantanw na

¹²Cɛ min tun ka Yesu wele domuni na, Yesu ko o cɛ ma ko: “Ni i bɛ mɔgɔw wele domuni na, tere fɛ walama su fɛ, i kana a to a ye kɛ i teriw, ani i balemaw, ani i ta somɔgɔw, ani i sigijɔgɔn waritigiw ye; sabu olugu fana bɛna a jɔgɔn kɛ i ye, ka i ta kopuman juru sara ka bɔ yi.

¹³Nka ni i ka janagbɛ dɔ labɛn, i ka kan ka fagantanw, ani senkelenw, ani nabaraw, ani fiyentɔw le wele.

¹⁴Ni o kɛra, i bɛna dugawu sɔrɔ, sabu olugu tɛna se ka a juru sara i ye. I bɛna o baraji sɔrɔ mɔgɔ terenninw suw kunulon na.”

Domuniba ta talen

(Matiyu 22.1-10)

¹⁵Minw tun siginin bɛ ni Yesu ye domuni na, olugu ka Yesu ta kuma mɛn minke, o ra kelen ko Yesu ma ko: “Minw bɛna domuni kɛ Ala ta Masaya* ra, olugu ta bɛna diya dɛ!”

¹⁶Yesu k’a fɔ a ye ko: “Lon dɔ, cɛ dɔ tun ka domuniba dɔ labɛn, ka mɔgɔ caman wele.

¹⁷Domuni wagati nana se minke, a ka a ta baaraden ci ko a ye taga a fɔ mɔgɔw ye ko: ‘Aw ye na, fɛn bɛɛ labɛna ka ban.’

¹⁸Nka o mɔgɔw bɛɛ ko, ko cɛ ye yafa olugu ma. Mɔgɔ fɔlɔ ko: ‘Ne ka foro dɔ san, ne ka kan ka taga o flɛ; sabari ka yafa ne ma.’

¹⁹Dɔ wɛrɛ ko: ‘Ne ka senɛkɛmisi tan san, ne ka kan ka taga sɛnɛ kɛ ni olugu ye k’a flɛ; sabari ka yafa ne ma.’

²⁰Dɔ wɛrɛ ko: ‘Ne ka muso dɔ furu siri sisan; o kosɔn ne tɛna se ka taga.’

²¹”Baaraden nana o kumaw fɔ a matigicɛ ye. A matigicɛ dimina; a ko baaraden ma ko: ‘Bɔ jona jona ka taga barokeyɔrɔw ra, ani siradaw ra, ka taga fagantanw, ani senkelenw, ani fiyentɔw, ani nabaraw wele ka na.’

²²O kɛra minke, baaraden ko a matigicɛ ma ko: ‘Ne matigicɛ, i ka min fɔ, ne ka o kɛ, nka hali bi bon ma fa.’

²³A matigicɛ ko a ma ko: ‘Bɔ ka taga kongokɔnɔyɔrɔw ra, ani kongokɔnɔsiraw ra, ka taga mɔgɔw jagboya ka na don, janko ne ta bon ye fa.

²⁴Sabu ne b’a fɔ aw ye ko mɔgɔ fɔlɔ minw welera, olugu si tɛna ne ta domuni dɔ nɛnɛ.’ “

Yesu ta karamɔgɔdenya cogo

(Matiyu 10.37-38)

- ²⁵Ayiwa, jama caman tun be tagamana ni Yesu ye. A ka a ja munu k'a fo o ye ko:
- ²⁶"Ni mago min ko a be na ne fe, ni o tigi ma ne kanu ka teme a face kan, walama a bamuso, walama a muso, walama a denw, walama a dogow ni a korow, ni a ma ne kanu ka teme hali a yere nin kan, o tigi te se ka ke ne ta karamogoden ye.
- ²⁷Ni mago min ma a ta gbengbenyiri taka tugu ne ko, o tigi te se ka ke ne ta karamogoden ye.
- ²⁸"Jon le be aw ra, ko ni a b'a fe ka sankaso lo, a tena sigi folo ka jatemala ke, k'a fle ni a bena se k'a lo k'a ban?
- ²⁹Ni o te, ni a ka bon jubo, ka na dese, a ma se k'a laban, magow bena a ye, ka to ka yereko a ma,
- ³⁰ko: 'E, ce nin ka bon damina ka na dese a ra k'a to yi!'
- ³¹"Masace juman le fana be son ka wuri ko a be taga kere ke ni masace were ye, ni a ma sigi folo ka jatemala ke, k'a fle ni a kera ko ale ni a ta ce waga tan be se ka a masace jagon ni a ta ce waga mugan kere.
- ³²Ni a k'a ye ko a tena se, k'a masacejagon to yorjan belen, a be magow ci ka taga kuma ni a ye k'a fo a ye ko o ye kere ban.
- ³³O cogo ra, ni mago min ma jen a borofenw bee ko, o tigi te ne ta karamogodenya na."

(Matiyu 5.13; Marika 9.50)

- ³⁴Yesu ko: "Kogo ye fenjuman ye. Nka ni kogo timiya bora a ra, mun le be se ka a latimiya tuun?"
- ³⁵O tuma a te foyi ja dugukolo ye, a fana te se ka ke nogo ye foro kono. A be firi kene ma le. "Ayiwa, min b'a fe ka faamuri ke, o tigi ye jija ka lamenni ke."

Luka 15

Saga tununin ta ko

(Matiyu 18.12-14)

- ¹Ayiwa, ninsaraminabagaw, ani mago kewalejugu werew bee tun be gbarara Yesu ra ka a lamen.
- ²Farisiw* ni sariya karamogow* ka Yesu korfo, k'a fo ko: "A fle, ce nin be son jurumunkebagaw ye na sigi a koru, fo a be domuni ke ni o ye!"
- ³Yesu ka talen do la o ye, ko:
- ⁴"Jon le be aw ra, ni saga keme b'a fe, ni kelen tununa, ko a tena a to bikononton ni kononton to kongo kono ka taga saga tununin yorjini fo k'a ye?"
- ⁵Ni a k'a ye, a jusu diyaninba be a la a kan na.

⁶Ni a sera so kɔɔ, a bɛ a teriw ni a siginɔɔnw wele k'a fɔ o ye ko: 'Aw ye pagari ni ne ye, sabu ne ta saga min tun tununa, ne ka o ye.' "

⁷Yesu ko: "O cogo ra fana, ne b'a fɔ aw ye ko ni jurumuntɔ kelenpe ka nimisa a ta jurumunw na, pagari min bɛ kɛ sankolo ra ale kelen kosɔn, o ɔɔɔn tɛ kɛ hali mɔɔɔ terennin bikɔɔntɔn ni kɔɔntɔn kosɔn, nimisako tɛ olugu minw ta ra."

Warigbɛ tununin ta ko

⁸Yesu ko: "Muso juman le bɛ yi fana ko ni warigbɛ tan b'a fɛ, ni kelen tununa, ko a tɛna fitina mana, ka bon flan, ka a ɔɔni ni timinadiya ye fɔ ka taga a ye?"

⁹Ni a k'a ye, a bɛ a teriw ni a siginɔɔnw wele k'a fɔ o ye ko: 'Aw ye pagari ni ne ye, sabu ne ta warigbɛ min tun tununa, ne ka o ye.' "

¹⁰Yesu ko: "O cogo ra, ne b'a fɔ aw ye ko ni jurumuntɔ kelenpe ka nimisa a ta jurumun na, Ala ta mɛlɛkɛw bɛ pagari o ra."

Cɛkɔɔba ni a dencɛ fla ta ko

¹¹Yesu k'a fɔ tuun ko: "Dencɛ fla tun bɛ cɛ dɔ fɛ.

¹²Lon dɔ, dɔɔɔcɛman ko a face ma ko: 'Baba, i ka naforo min bla ne tɔɔɔ ra ko a bɛna kɛ ne ta ye, o di ne ma sisan.' Facɛman k'a ta naforo taran o cɛ.

¹³"Tere dama tɛmenin kɔ, dɔɔɔcɛman ka a ta cɛn bɛɛ fiyeere, ka taga ni o wari ye fɔ jamanajan dɔ ra; a tagara to kokunntanw na k'a ta naforo bɛɛ cɛn o ɔɔɔ ra.

¹⁴"Ayiwa, a nana a ta wari bɛɛ ban tuma min na, kɔɔɔba dɔ bɛna o jamana kan; fɛn bɛɛ nana dɛɛ a fɛ.

¹⁵A ma na ɔɔ, a tagara o jamana mɔɔɔ dɔ fɛ; ale k'a bla ka taga kongo ra ka taga to a ta lɛw kɔɔ.

¹⁶Kɔɔɔ kosɔn, hali ni a tun ka o lɛw ta domuni dɔ sɔɔɔ, a tun bɛ sɔn ka o kɛ a ta baro ye, nka mɔɔɔ si ma a sɔn o dɔ ra fana.

¹⁷"Ayiwa, lon dɔ a nana miiri, ka hakiri sɔɔɔ. A ko: 'Baaraden caman le bɛ ne face ta so, o bɛ domuni kɛ ka fa fɔ ka a tɔ to; k'a sɔɔɔ ne bɛ yan, kɔɔɔ bɛna ne halaki.'

¹⁸A ko: 'Ne bɛna wuri ka taga ne face fɛ, ka taga a fɔ a ye ko: Baba, ne ka Ala hake ta, ka ele yɛɛ hake ta.

¹⁹Ne man kan ka wele tuun ko i dencɛ. Ne mina i n'a fɔ i ta baaraden dɔ.'

²⁰"A wurira o le ra ka taga a face fɛ. K'a to fɔ ɔɔɔɔjan, a face k'a ye; a hina donna a ra. A borira ka taga a kunbɛn, ka a boro mini a kan na ni kanuya ye.

²¹A ko a face ma ko: 'Baba, ne ka Ala hake ta, ka ele yɛɛ hake ta. Ne man kan ka wele tuun ko i dencɛ.'

- ²²A face k'a fɔ a ta jɔnw ye ko: 'Aw ye na jona ni deregew bæ ra jumanman ye ka na o don a ra, ka bororanɛge don a boro ra, ka sanbara don a sen na fana.
- ²³Aw ye na ni misiden tɔɔnin dɔ ye, ka na o faga. An ye domuni ke ka jagari;
- ²⁴sabu ne dence min ye nin ye, ale tun sara le, nka sisan a janamanyara tuun; a tun tununa, nka bi a yera.' O bæ ke ke jagari ye sa.
- ²⁵"O y'a sɔɔ kɔɔɔɔɔman tun be kongo ra. Ale nana ka na surunya lu ra minke, a ka dɔnkanw, ani dɔnkirilakanw men.
- ²⁶A ka baaraden dɔ wele ka o jininka ko mun le kera yi.
- ²⁷Ale ko a ma ko: 'I balemace le nana. I face ka misiden tɔɔnin faga a ye ko sabu a dence keneman nana.'
- ²⁸"Kɔɔɔɔɔman dimina, ko a te don lu kɔɔɔ. A face bɔra ka na a daari ko a ye na.
- ²⁹A ko a face ma ko: 'Kabini san caman ne be baara ke i ye; ne ma i kan bla ka ye fiyewu. Nka lon si i ma hali badennin kelen di ne ma janko ne ye ne yere janagbe ni ne teriw ye!
- ³⁰Sisan, i dence min tagara i ta wari cen jatɔmusow ra, ale nana minke, i sɔɔna ka misiden tɔɔnin faga ale ye.'
- ³¹"A face ko a ma ko: 'Ne dence, ele be ni ne ye yan tuma bæ o. Fen o fen ye ne ta ye, o ye ele ta le ye.
- ³²A kɔni tun ka kan an ye jagari ka ninsɔndiya, sabu i balemace tun sara, nka sisan a janaman lo, a tun tununa, nka bi a yera.' "

Luka 16

Naforo kunnasigibaga nanbarato

- ¹Yesu k'a fɔ a ta karamɔɔɔdenw ye ko: "Naforotigi dɔ tun ka ce dɔ ta ka a ke a ta naforo kunnasigibaga ye. Naforotigi nana a men ye ko o ce be ale ta naforo cenna.
- ²A k'a wele ka na a fɔ a ye ko: 'Ne k'a men ko i be ne ta naforo cenna; mun kosɔn i be o kera? Ayiwa, i ka ne ta naforo ke fen o fen ye, o bæ jate yira ne ra; sabu i tena ne ta naforo mara tuun.'
- ³"Naforo kunnasigibaga k'a miiri a yere kɔɔɔ, ko: 'Ne matigice ko a be ne gben ka bɔ a ta naforo kunna. O tuma ne bena a ke di? Fanga te ne ra ka sene ke; ka daariri ke, o fana maroya be ne ra.
- ⁴Ayiwa, ne bena min ke, ne ka o lon. Ni ne ka o ke, ni o nana ne gben ka bɔ baara ra, mɔɔɔ dɔw bena ne ladon o ta sow kɔɔɔ.'
- ⁵"Ayiwa, ce wurira o le ra ka a matigice ta jurunantigiw bæ wele kelen kelen ka na. A ka fɔlɔ jininka ko: 'Ne matigice ta jori juru le be i ra?'

⁶O ko a ma ko: ‘Turu gbongbon na keme.’ A k’a fo a ye ko: ‘I ta sebe ta joona joona, i ye sigi k’a sebe ko na bilooru.’

⁷A ko do were ma ko: ‘Ne matigice ta jori juru le be ele ra?’ Ale ko: ‘Simankise boro keme.’ A ko a ma ko: ‘I ta sebe ta, k’a sebe ko boro biseegi.’

⁸‘Ayiwa, naforotigi nana o kow men minke, a ka naforo kunnasigibaga nanbarato tando, sabu a ceguyara. Sabu dunuamogow be jagon minacogo lon ka teme Ala ta mogow yere kan, minw be yeelen na.’

⁹Yesu ko: “Ne b’a fo aw ye ko ni aw ka dunuwa ta naforojugu ta ka mogow deme, ka teriw jini ni o ye, lon min na ni aw ta dunuwalatige nana ban, o bena ke sababu ye k’a to aw ye baraji soro Ala fe arijana ra.

¹⁰‘Ni mogow min kera lanamogow ye fen fitiniw na, o tigi be ke lanamogow ye fenbaw fana ra; ni mogow min kera mogow terenbari ye fen fitiniw na, o tigi be ke mogow terenbari le ye fenbaw fana ra.

¹¹O ra ni aw ma ke lanamogow ye dunuwa ta naforojugu ko ra, jon le bena la aw ra ka naforo panaman karifa aw ma?

¹²Ni aw ma ke lanamogow ye walifenw ta ko ra, jon le bena aw yere ta di aw ma?

¹³Baarden si te se ka baara ke kuntigi fla ye; sabu a bena kelen koninya ka to kelen kanu, walama a be noro kelen na, ka to kelen mafiyenya. Aw te se ka ke Ala ta jonw ye, ka ke wari fana ta jonw ye.”

¹⁴Ayiwa, Farisiw* ka o kumaw men minke, o ka ke Yesu logobo ye ka yereko a ma, sabu naforo tun ka di olugu ye haali.

¹⁵Yesu ko o ma ko: “Aw be aw yere ke mogow terreninw ye mogow na na, nka Ala ka aw jusukun lon, sabu adamadenw be min jate, k’a bonya, Ala be o koninya le.”

Ala ta sariya te yelma

(Matiyu 11.11-13; 5.31-32; Marika 10.11-12)

¹⁶Yesu ko: “Ayiwa, cira Musa ta sariya* ni cira tow ta kitabuwa ta kumaw tora yi, fo ka na se Yuhana Batizerikebaga ta wagati ma. K’a damina Yuhana Batizerikebaga ta wagati ra, Ala ta Masaya* kuma Kibaro Diman* be fora; bee b’a fe ka jija ka don o Masaya ra.

¹⁷‘Nka o bee n’a ta, sankolo ni dugukolo be se ka ban, nka hali Ala ta sariya tomi fitini kelen tena ben.

¹⁸‘O le koson, ni ce o ce ka a muso bla, ka muso were furu, o ce ka jeneya le ke. Ni ce o ce fana ka muso furusanin ta, o ce fana ka jeneya le ke.”

Naforotigi ni Lazari

¹⁹‘Ayiwa, ce naforotigi do tun be yi, min tun be fani pumanman songogbelenw don, ka domuni dimanw ke, ka a yere panagbe lon bee.

- ²⁰Ayiwa, ce fagantan do fana tun be yi, min tɔgo tun ye ko Lazari; jorijuguw tun be a fari bee ra. A tun be la nafortotigi ta luda ra.
- ²¹Nafortotigi domuniketo, domuni murumuru minw tun be benben, a tun b'a fe ka o le soro ka o domu. Wuruw fana tun be to ka na a ta joriw nemu.
- ²²"Lon do, ce fagantan sara; melekew ka a ta ka taga ni a ye Iburahima kere fe. Nafortotigi fana nana sa, o ka a su don.
- ²³Ka nafortotigi to toro ra lahara, a ka a na korota ka Iburahima ye yorojan, Lazari be a kere fe.
- ²⁴Nafortotigi perenna, ko: 'Ne fa Iburahima, sabari ka na ne ma, Lazari ci, a ye taga a borokanden su ji ra ka na ne nenden suma ni o ye, sabu ne be torora tasuma nin kono kosebe!'
- ²⁵Nka Iburahima k'a jaabi, ko: 'Ne den, i hakiri to a ra ko ele ka i ta fenjumanw soro ka i to dunuwa ra, nka Lazari ka toro doron le soro. Sisan, ale jusu saarora, ele be toro ra.
- ²⁶O dama yere te, dingadunba be anw ni aw ce fana. O le koson, ni mogo min b'a fe ka bo an fe yan ka taga aw fe yi, o tigi te se. Mogo si fana te se ka bo aw fe yi ka na an fe yan.'
- ²⁷Nafortotigi ko: 'O tuma, ne be i daari, ne fa Iburahima, i ye Lazari ci dunuwa ra, a ye taga ne face ta lu kono;
- ²⁸balemace looru be ne fe, a to Lazari ye taga olugu lasomi, janko olugu fana kana na nin toroyoro ra yan.'
- ²⁹Iburahima k'a jaabi ko: 'Cira Musa ta sariya* kitabu kumaw be o fe yi, ani cira tow ta kumaw; o ye o lamen.'
- ³⁰Nafortotigi ko: 'Ne fa Iburahima, o te a na; ni mogo sanin do su le kununa ka taga kuma o fe, o bena nimisa o ta jurumunw na.'
- ³¹Iburahima k'a fo a ye ko: 'Ni o ma cira Musa ta kumaw ni cira tow ta kumaw lamem, hali ni mogo sanin do su kununa ka taga kuma o fe, o tena son ka nimisa fiyewu.' "

Luka 17

Kunnacenniko ni yafariko

(Matiyu 18.6-7,21-22; Marika 9.42)

- ¹Yesu ko a ta karamogodenw ma ko: "Ko dow bena ke sababu ye ka mogow kunnacen; o te se ka to kebari ye. Nka mogo min be ke sababu ye ka o kow lase a mogowogonw ma, bono bena o tigi soro.
- ²Hali ni o tun ka wugu belebeleba do le dulon o tigi kan na ka a firi kogji ra, o belen be fisaya a ma, sani a ye nin denfitini do kunnacen ka a lafiri.

³Aw ye aw yere korosi! “Ni i balema ka jurumun ke, a wele ka kuma ni a ye. Ni a nimisara, yafa a ma.

⁴Ni i balema ka i hake ta hali sijaga wolonfla le tere kelen kono, ni a bee kelen kelen na a nana ka na a fo i ye ko i ye yafa a ma, ko ale nimisara, i ka kan ka yafa a ma.”

Lanaya be se ka min ke

⁵Ciradenw* ko Yesu ma, ko: “Matigi, do fara an ta lanaya kan.”

⁶Matigi Yesu ka o jaabi ko: “Ni aw ta lanaya bonya tun ka hali mutaridi kisebo, aw tun be se k’a fo yirisun nin ye ko a ye bon ka bo a no ra ka taga turu kogoji ra. A tun bena aw kan mina.”

Baaraden ka kan ka min ke

⁷Yesu ko: “Jon le be aw ra, ni a ta baaraden nana ka bo kongo ra senekeworo ra walama beganmarayoro ra, a be son k’a fo a ye ko a ye na joona ka na sigi ka domuni ke?”

⁸A b’a fo a ye le ko a ye domuni laben, ka fani werew don, ka na domuni sigi ale yere koru folo, ale be domuni ke ka fa, ka min. O ko, baaraden yere be soru ka domuni ke, ka min.

⁹Min fora baaraden ye, ni a ka o ke, yala a matigice bena a fo o koson wa?

¹⁰“Ayiwa, aw fana ta be o cogo ra; baara min fora aw ye, ni aw ka o bee ke ka ban tuma min na, aw y’a fo ko: ‘Anw ye baaraden gbansanw le ye. An tun ka kan ka min ke, an ka o le ke.’ “

Yesu ka kunatoe tan keneya

¹¹Ayiwa, ka Yesu tagato to Zeruzalemu, a nana ke teme ye Samari mara ni Galile mara ce.

¹²A donto dugu do kono, kunatoe tan nana a kunben, nka o ma son ka gbara a ra, o lonin tora yorojan,

¹³ka peren k’a fo Yesu ye ko: “An karamogo Yesu, sabari ka na anw ma!”

¹⁴Yesu ka o ye minke, a ko o ma ko: “Aw ye taga aw yere yira sarakalasebagaw* ra.” Ka o tagato to, o saninyara.

¹⁵O ra kelen k’a ye ko ale keneyara minke, a sekora ka na, ka ke Ala tando ye ni kanba ye.

¹⁶A nana a kinbiri gban ka a na biri dugu ma Yesu sen koru, ka Yesu fo. O ce tun ye Samarika le ye.

¹⁷Yesu ko o le ra, ko: “O tuma mogo tan le ma keneya wa? A to kononton be min?”

¹⁸Mɔgɔ si ma sɔrɔ olugu ra min be seko ka na baraka la Ala ye ni nin ce kelen te wa, min ye siya were mɔgɔ ye?"

¹⁹Yesu ko o ce ma ko: "Wuri ka taga; i ta lanaya ka i keneya."

Ala ta Masaya nacogo

(Matiyu 24.23-28,37-41)

²⁰Farisi* dɔw ka Yesu jininka, ko Ala ta Masaya* bena na wagati juman le? Yesu ka o jaabi ko: "Ala ta Masaya tena na i ko flerifen, mɔgɔw fe.

²¹A tena fo ko: 'Aw y'a fe, a be yan,' walama ko: 'A be yan fe yi,' sabu Ala ta Masaya be aw ce ra."

²²Yesu ko karamɔgɔdenw ma ko: "Min kera Adamaden ye*, lon do o ta wagati yelɔgɔ bena ke aw ra, hali ni a ka dan tere kelen ma, nka aw tena se k'a ye.

²³Mɔgɔw bena a fo ko: 'A fe, a be yan, a be yan fe yi!' Aw kana taga yi, aw kana bori o ko.

²⁴Sabu san be manamana cogo min na ka bo sankolo kun do ra, ka taga se kun do ma, Min kera Adamaden ye, o nalon bena ke ten le.

²⁵Nka sani o ye ke, jagboya lo a ye tɔrɔ kosebe folo, bi mɔgɔw ye ban a ra.

²⁶"Min kera Adamaden ye, sani o ye na, ko minw kera Nuho ta tere ra, o jɔgɔn le bena ke.

²⁷Nuho ta tere ra, mɔgɔw tun be domuni ke, ka min, ka furuw ke, ka o denw di furu ra, fo lon min Nuho donna kurunba kɔnɔ; sanjiba nana ka o bee halaki.

²⁸"Min kera Lutu ta tere ra, o jɔgɔn le bena ke. Mɔgɔw tun be domuni ke ka min, o tun be sannu ke, ka fiyeere ke, ka forow sene, ka bonw lo.

²⁹Nka lon min Lutu bɔra Sodomu dugu kɔnɔ, tasuma ni kiribi bɔra sankolo ra i ko sanji, ka bon dugu kan, ka mɔgɔw bee halaki.

³⁰"Min kera Adamaden ye, ni o ta lon nana se, a bena ke o cogo le ra.

³¹Ni o lon ka mɔgɔ min sɔrɔ biribon san fe, k'a sɔrɔ a borofenw be bon kɔnɔ, o tigi kana jigi ko a be taga a borofenw ta. Ni a kera ka mɔgɔ min sɔrɔ foro ra, o tigi kana seko so kɔnɔ tuun.

³²Aw ye aw hakiri to Lutu ta muso ta ko ra.

³³Ni mɔgɔ min b'a fe k'a nin tanga, o tigi bena bɔnɔ a nin na; nka ni mɔgɔ min ka bɔnɔ a nin na, o tigi bena a sɔrɔ.

³⁴"Ne b'a fo aw ye ko o lon su fe, mɔgɔ fla bena sɔrɔ lanan kelen kan, kelen bena ta ka kelen to yi.

³⁵Muso fla bena sɔrɔ mugusi ra jɔgɔn fe, kelen bena ta ka kelen to yi.

³⁶[Cε fla bεna kε kongo ra jɔɔɔn fε, kelen bεna ta, ka kelen to yi.]”

³⁷Karamɔɔɔdenw ka Yesu jininka ko: “Matigi, a bεna kε yɔɔɔ juman le?” Yesu ka o jaabi ko: “Ni sogosu ka kε yɔɔɔ min na, dugaw bε lajen o yɔɔɔ le ra.”

Luka 18

Kititigεbagajugu ta ko

¹Ayiwa, Yesu ka talen dɔ la a ta karamɔɔɔdenw ye, k’a yira ko o ka kan ka Ala daari tuma bεε le, o kana sεgε.

²A ko: “Kititigεbaga dɔ tun bε dugu dɔ ra, a tε siran Ala ja, a tε mɔɔɔ si bonya.

³Muso dɔ fana tun bε o dugu kelen na, min cε tun sara. O muso tun bε to ka na a fɔ o kititigεbaga ye ko: ‘Ne hake bɔ ne jugu ra!’

⁴O ko mεenna, kititigεbaga tun t’a fε ka sɔn. Nka muso nana gban a ra minke, kititigεbaga nana a fɔ a yεε kɔnɔ ko: ‘Hali ni ne tε siran Ala ja, ne fana tε mɔɔɔ si bonya,

⁵i n’a fɔ nin muso bε ne tɔɔɔra tuma bεε tan, ne bεna a hake bɔ a jugu ra, ni o tε, a bεna to ka na ne tɔɔɔ le tuma bεε.’ “

⁶O kɔ, Yesu k’a fɔ ko: “Aw ka kititigεbaga ta kumacogo ye kε!

⁷Ayiwa, Ala ta mɔɔɔ janawolomanin minw bε kasi ka a daari su ni tere, yala Ala tεna olugu fana hake bɔ o tɔɔɔbagaw ra wa? Yala a bεna a to a ye mεen ka sɔɔ ka o dεmε wa?

⁸Ne b’a fɔ aw ye ko Ala bεna o hake bɔ o juguw ra jona jona. Nka, Min kera Adamaden ye*, ni o nana lon min na, yala a bεna lanaya sɔɔ dugukolo kan tuun wa?”

Farisicε ni ninsaraminabaga

⁹Ayiwa, Yesu ka talen dɔ wεrε la. Mɔɔɔ minw bε o yεrε jate mɔɔɔ terenninw ye, ka o yεrε fisaya mɔɔɔ tɔw ma, a ka a la olugu le ye.

¹⁰A ko: “Mɔɔɔ fla le tun tagara Alabatosoba kɔnɔ ka taga Ala daari. Kelen tun ye Farisi* ye, tɔ kelen tun ye ninsaraminabaga ye.

¹¹Farisicε lɔra ka Ala daari a yεrε kɔnɔ, ko: ‘Ala, ne bε baraka la i ye sabu ne tε i n’a fɔ mɔɔɔ tɔw, minw ye sonw ye, ani kojugukεbagaw, ani jeneyakebagaw; ne tε i n’a fɔ nin ninsaraminabaga fana.

¹²Lɔɔɔkun o lɔɔɔkun, ne bε tere fla sun. Ne fana bε fen o fen sɔɔ, ne bε o bεε yaga bɔ.’

¹³”Nka ninsaraminabaga lɔra yɔɔɔjan, hali a ma sɔn ka a ja kɔɔta san fε; a ka kε a disi gbasigbasi ye k’a fɔ ko: ‘E, Ala, makari ne ra, sabu ne ye jurumuntɔ le ye.’ “

14Yesu ko: “Ne b’a fɔ aw ye ko Ala ka o ninsaraminabaga ta jurumunw yafa a ma; a sekɔra ka taga so kɔnɔ. Nka Farisice ta jurumunw ma yafa. Sabu mɔgɔ o mɔgɔ be a yere kɔrɔta, Ala be o tigi majigi, nka mɔgɔ o mɔgɔ be a yere majigi, Ala be o tigi kɔrɔta.”

Yesu ka dugawu ke denmisɛnw ye

(Matiyu 19.13-15; Marika 10.13-16)

15Ayiwa, mɔgɔ dɔw nana ni denɲeninw fana ye Yesu fe, janko a ye maga o ra; nka karamɔgɔdenw ka o ye minke, olugu ka ke o mɔgɔw mafiyɛnya ye.

16Nka Yesu ka o denw lana a yere kɔrɔ, k’a fɔ ko: “Aw y’a to denmisɛnw ye na ne fe, aw kana o bari; sabu mɔgɔ minw be i ko denmisɛnw, Ala ta Masaya* ye olugu le ta ye.

17Can ra, ne b’a fɔ aw ye ko ni mɔgɔ o mɔgɔ ma sɔn Ala ta Masaya ma i ko denfitini, o tigi tena don a ra fiyewu.”

Cɛ naforotigi ta ko

(Matiyu 19.16-30; Marika 10.17-31)

18Ayiwa, Yahudiyaw ta ɲamɔgɔ dɔ ka Yesu ɲininka ko: “An karamɔgɔɲuman, ne ka kan ka mun le ke janko ne ye ɲanamanya banbari sɔrɔ?”

19Yesu k’a fɔ a ye ko: “Mun na i ko ne ma ko: ‘Karamɔgɔɲuman?’ Mɔgɔɲuman si te yi, ni Ala kelenpe te.”

20Ayiwa, i ka Ala ta sariyaw* lɔn, ko: ‘I kana ɲeneya ke, i kana mɔgɔ faga, i kana sonyari ke, i kana faninya fɔ k’a la i mɔgɔɲɔgɔn na, i fa ni i ba bonya.’ “

21Cɛ ka Yesu jaabi ko: “Ne ka o sariyaw beɛ sira tagama kabini ne denmisɛnman.”

22Yesu ka o mɛn minke, a ko cɛ ma ko: “Fɛn kelen belɛn ka i ɲɛn: taga i borofɛnw beɛ fiyeere, ka o wari tarantaran fagantanw na; ni o kera, naforo ba bena ke i fe arijana ra. O kɔ, i be na ka na tugu ne kɔ.”

23Cɛ ka o kuma mɛn minke, a ɲanasisira kosebe, sabu naforo caman tun b’a fe.

24Yesu ka cɛ ɲanasisinin ye minke, a ko: “Naforo be mɔgɔ minw fe, olugu don ka gbɛlɛn Ala ta Masaya* ra dɛ!

25Ʋɔgɔmɛ don ka di misɛniwo fe, ka tɛmɛ naforotigi don kan Ala ta Masaya ra.”

26Yesu lamɛnɓagaw ko: “O tuma ɲɔn le bena kisi sa?”

27Yesu ka o jaabi ko: “Fɛn min be mɔgɔ kɔɲa, o te Ala kɔɲa.”

28Piyeri ko Yesu ma ko: “Anw do? Anw jenna an borofɛnw beɛ kɔ ka tugu i nɔ fe!”

29Yesu ka o jaabi ko: “Can ra, ne b’a fɔ aw ye ko ni mɔgɔ o mɔgɔ ka ɲɛn a ta bon kɔ, walama a muso kɔ, walama a balemaw kɔ, walama a somɔgɔw kɔ, walama a ta denw kɔ, Ala ta Masaya kosɔn,

30o tigi bena o fenw bee jɔgɔn caman sɔrɔ dunuja ra yan, ka taga janamanya banbari fana sɔrɔ sini.”

Yesu ka a ta saya ni a kunuko fo tuun

(Matiyu 20.17-19; Marika 10.32-34)

31O kɔ, Yesu ka a ta karamɔgɔden tan ni fla wele ka o gbara a yere kɔrɔ, k’a fo o ye ko: “An tagatɔ fle Zeruzalem; Min kera Adamaden ye*, ciraw ka ko o ko fo o ta ko ra, o bee bena ke.

32O bena a mina ka a don siya were mɔgɔw boro. Olugu bena a lɔgɔbɔ, k’a neni, ka daji tu a kan.

33O bena a bugɔ ni gbɛɛ ye, ka sɔrɔ ka a faga; nka a saya tere sabanan na a bena kunu.”

34Nka karamɔgɔdenw ma foyi faamu o kumaw ra. Kuma kɔrɔ dogora o ma. O ma a tagafan lɔn.

Yesu ka fiyentɔce na yele

(Matiyu 20.29-34; Marika 10.46-52)

35Yesu surunyara Zeriko dugu ra; fiyentɔce do tun siginin be sirada ra, a be daariri kera.

36A ka jama mankan men minke, a ka mɔgɔw jininka ko mun mankan lo.

37O k’a fo a ye ko Yesu Nazaretika le be temena.

38Fiyentɔce perenna ko: “Yesu, Dawuda Mamaden*, sabari ka na ne ma!”

39Mɔgɔ minw tun be na fe, olugu songɔra a ra, ko a ye je. Nka a ka do le fara a perenkan kan ko: “Dawuda Mamaden*, sabari ka na ne ma.”

40Yesu lɔra; a k’a fo o ye ko o ye na ni a ye. A sera Yesu kɔrɔ minke, Yesu k’a jininka ko:

41“I b’a fe ne ye mun ke i ye?” A ka Yesu jaabi ko: “Matigi, ne b’a fe ka yeri ke le tuun.”

42Yesu k’a fo a ye ko: “Ne sɔnna, i ye yeri ke; i ta lanaya ka i kisi!”

43O yɔrɔnin kelen bee, ce na yelera, a tugura Yesu kɔ, ka to ka Ala tando. Mɔgɔw ka o ye minke, o ka Ala tando.

Luka 19

Yesu ni Zake ta ko

1Yesu donnin kɔ Zeriko dugu kɔnɔ, a tun be dugu cetigera.

2Ce do tun be o dugu kɔnɔ, a tɔgɔ ye ko Zake; ale le tun ye ninsaraminabagaw namɔgɔ ye, naforo fana tun b’a fe.

- ³Zake tun b'a fe ka Yesu ye, k'a lon jon lo; nka a tun te se, sabu ale tun ka surun, jama fana tun ka ca.
- ⁴O ra, a borira ka taga na fe, ka taga ye le sikomariyiri do ra, janko ka Yesu ye, sabu Yesu tun ka kan ka teme o yoro ra.
- ⁵Yesu nana se yiri jukoro minke, a ka a na korota san fe k'a fo Zake ye ko: "Zake, i teliya ka jigi yan, sabu ne ka kan ka jigi i ta so bi."
- ⁶Zake teliyara ka jigi, ka taga ni Yesu ye so kono a ninsondiyaninba.
- ⁷Mogow ka o ye minke, o bee ka ke Yesu korofa ye, ko: "A sonna ka taga jigi jurumunta ta so kono!"
- ⁸Nka Zake lonin tora Matigi na fe k'a fo a ye ko: "Matigi, ne be ne borofenw tarance bee di fagantanw ma; ni a kera ko ne ka mogow do tona k'a borofen mina, ne be o jagon naani kosegi o tigi ma."
- ⁹Yesu k'a fo a ye ko: "Kisiri sera nin so kono bi, sabu nin ce fana ye Iburahima ta duruja do ye."
- ¹⁰Min kera Adamaden ye*, ale nana mogow tununinw le yoropini ka o kisi."

Baaraden saba ta ko

(Matiyu 25.14-30)

- ¹¹Ayiwa, ka mogow to o be Yesu lamenna, a ka talen do la o ye; sabu o tun be surunyara Zeruzalemu na, ani mogow ta miiriya tun ye ko Ala ta Masaya* bena sigi o wagati yere le ra.
- ¹²A ko: "Fagamaden do tun be tagara jamanajan do ra, ka taga masaya soro, ka seko ka na sigi a yere ta jamana mogow kunna.
- ¹³Ayiwa, sani a ye taga, a ka ce tan wele a ta baaradenw na, ka warigbe waga tan di o bee kelen kelen ma, k'a fo o ye ko o ye jago ke ni a ye, ka do fara a kan sani ale ye seko ka na.
- ¹⁴"Nka a ko tun man di a ta jamanamogow dow ye. A taganin ko, o ka cira bla ka taga masaceba fe ka taga a fo a ye ko olugu t'a fe o ce ye na sigi olugu kunna.
- ¹⁵"Nka, o bee n'a ta, a ka masaya soro ka na a ta jamana ra. A nana minke, a tun ka wari di a ta baaraden minw ma, a ka olugu wele ka na, ko o ka tona min soro, o ye na a yira ale ra.
- ¹⁶Baaraden folo nana; a ko: 'Ne matigice, ne ka baara ke ni i ta wari ye ka a warigbe waga tan soro ka fara a kan.'
- ¹⁷A ko a ma ko: 'O pana, baaradenpuman le be i ye. Fen fitini le dira i ma, nka i kera lanamogow ye o ra. O koson, ne bena i sigi dugu tan kunna.'

- 18**O kɔ, flanan nana; ale ko: ‘Ne matigice, ne ka baara ke ni i ta wari ye ka a warigbe waga looru sɔɔ ka fara a kan.’
- 19**A matigice ko o ma ko: ‘Ele fana bena sigi dugu looru kunna.’
- 20**Baaraden dɔ were nana, ale ko: ‘Ne matigice, i ta wari fle nin ye. Ne tun k’a don fani dɔ kɔɔ, k’a dogo.’
- 21**Ne siranna i ja, sabu ele ye mɔɔ fariman le ye. I ma fen min bla, i be o le ta, i ma foro min sene, i be o siman tige.’
- 22**A matigice ko a ma ko: ‘Ele baaradenjugu. Ne bena kiti tige i kan ka kapa ni i yere darakuma le ye. I k’a lon ko ne ye mɔɔ fariman le ye, ko ne ma fen min bla, ne be o ta, ko ne ma foro min sene, ne be o siman le tige;’
- 23**O tuma, mun kosɔn, i ma ne ta wari bla waribon na? Ni o tun kera, ne kɔseginin, ne tun bena a ta, ka tɔɔ sɔɔ ka fara a kan.’
- 24**A Matigice k’a fɔ a kerɛfemɔɔw ye ko: ‘Aw ye a ta wari mina a ra k’a di warigbe waga tan tigi ma.’
- 25**Nka o mɔɔw ko: ‘An matigice, warigbe waga tan be ale fe ka ban o.’
- 26**Masace ko: ‘Dɔ be min fe, dɔ were bena di o le ma; nka dɔ te min fe, hali fitini min b’a fe, o bena bɔsi a ra.’
- 27**Ayiwa, sisan, ne jugu minw tun t’a fe ne ye sigi olugu kunna, aw ye o bee mina ka na o bee faga ne yere ja na yan.’ “

Yesu tagaɔ Zeruzalemu

(Matiyu 21.1-11; Marika 11.1-11; Yuhana 12.12-19)

- 28**Ayiwa, Yesu ka o kumaw bee fɔ ka ban tuma min na, a blara jama ja, o ka ke taga ye Zeruzalemu.
- 29**O tagara surunya Betifaze ra tuma min na, ani Betani, ka o to Oliviyesunw kuru kere fe, Yesu ka a ta karamɔɔden fla ci.
- 30**A k’a fɔ o ye ko: “Dugu min fle an ja fe, aw ye taga yi; ni aw sera yi, aw bena faliden dɔ sirinin ye, mɔɔ si ma yelen min kan fɔɔ. Aw y’a foni ka na ni a ye yan.”
- 31**Ni mɔɔ dɔ ka aw jininka ko: ‘Mun kosɔn aw b’a fonina?’ Aw y’a fɔ a ye ko: ‘An Matigi le mako b’a ra.’ “
- 32**Karamɔɔden fla tagara minke, Yesu tun k’a fɔ o ye cogo min na, o tagara a sɔɔ ten.
- 33**O tun be faliden fonina minke, falitigiw ko o ma ko: “Mun kosɔn aw be faliden fonina?”
- 34**O ko: “An Matigi le mako b’a ra.”

³⁵O nana ni faliden ye Yesu fe; o ka o ta derege dɔw la fali ko ra, ka Yesu layelen ka sigi a kan.

³⁶Ka o tagato to, mɔgɔw tun be o ta deregebaw lalara sira kan Yesu na.

³⁷O tun be surunyara Zeruzalemu na ka ban. O sera Oliviyesunw kuru jigijigi ra minke, Yesu tun ka kabako minw ke karamɔgɔdenw na na, o bee jusu diyaninba ka ke Ala tando ye ni kanba ye o kabako keninw koson.

³⁸O tun b'a fora ko: "Masace min be nana Matigi Ala tɔgo ra, dugawu ye ke o ye. Hera ye ke sankolo ra, nɔɔɔ ye la Ala tɔgo kan sanfeyɔɔw bee ra."

³⁹Farisi* dɔw tora jama ra k'a fo Yesu ye ko: "Karamɔgɔce, a fo i ta karamɔgɔdenw ye ko o ye je."

⁴⁰Yesu ka o jaabi, ko: "Hali ni o jera, kabakuruw le bena peren o no ra; ne be o fo aw ye."

Yesu ka Zeruzalemu ta tɔɔɔ ko fo

⁴¹O surunyara Zeruzalemu na; Yesu ka dugu ye minke, a kasira a kunna k'a fo ko:

⁴²"Fen min be se ka hera ke aw ye, ni a kera ko aw tun ka o lon bi! Nka o dogora aw ma sisan.

⁴³Lon do, bena se, aw juguw bena aw datugu, ka aw lamini ni kogow ye, ka dingaw sozi ka dugu fanw bee lamini ka aw degu.

⁴⁴O bena dugumɔgɔw bee dɔndɔn ka o nɔɔ, ka aw ta dugu bee ci, ka a kabakuruw bee yerεε; sabu Ala tun b'a fe ka aw deme wagati min na, aw ma o wagati jate!"

Yesu ka jagokebagaw gbenna

(Matiyu 21.12-17; Marika 11.15-19; Yuhana 2.13-22)

⁴⁵Ayiwa, Yesu tagara don Alabatosoba lu kɔɔ, ka jagokebagaw gben ka bo.

⁴⁶A k'a fo o ye ko: "A sebera Kitabu kɔɔ, ko: 'Ne ta bon bena ke Aladaariyɔɔ le ye,' nka aw kɔni ka a yeɛma ka a ke sonw dogoyɔɔ le ye."

⁴⁷Yesu tun be mɔgɔw karanna lon bee Alabatosoba kɔɔ. Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔgɔw*, ani jamana namɔgɔw tun be Yesu fagasababu le pinina.

⁴⁸Nka o tun bena a mina cogo min na, o tun ma o lon; sabu Yesu ta ko tun ka mɔgɔw bee kun mina, o bee tun b'a lamenna.

Luka 20

Yesu ta fanga sɔɔɔɔɔ

(Matiyu 21.23-27; Marika 11.27-33)

- ¹Lon dɔ, Yesu tun bɛ mɔgɔw karanna Alabatosoba kɔnɔ, ani ka Kibaro Diman* fɔ o ye; sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔgɔw*, ani cɛkɔrɔba dɔw nana a fɛ.
- ²O ko: “A fɔ an ye: I bɛ nin kow kɛra fanga juman sababu le ra, ani jɔn le ka o fanga di i ma?”
- ³Yesu ka o jaabi ko: “Ne fana bɛna aw jɔninka ko kelen na.
- ⁴Aw ye nin fɔ ne ye: jɔn le tun ka Yuhana Batizerikɛbaga ci ka na mɔgɔw batize? Ala wa, walama mɔgɔw?”
- ⁵O yɛrɛ dama ka kɛ a miiri ye, ko: “Ni an ko: ‘Ala lo’, a bɛna a fɔ ko: ‘O tuma mun kosɔn aw ma la a ra?’
- ⁶Nka ni an fana ko: ‘Mɔgɔw lo’, jama bɛna an bon ni kabakuru ye dɛ; sabu o bɛɛ lanin b’a ra ko Yuhana ye Ala ta cira le ye.”
- ⁷O kosɔn o ka Yesu jaabi ko olugu m’a lon.
- ⁸Yesu fana ko: “Ayiwa, ni o lo, min ka fanga di ne ma ka nin kow kɛ, ne fana tɛna o fɔ aw ye.”

Baaradenjuguw ta ko

(Matiyu 21.33-46; Marika 12.1-12)

- ⁹O kɔ, Yesu ka nin talen fɔ jama ye; a ko: “Cɛ dɔ le tun ka rɛzɛnforo sɛnɛ ka a karifa baarakebaga dɔw ma, ka bɔ ka taga tagama dɔ ra ka taga wagatijan kɛ yi.
- ¹⁰Rɛzɛn bɔwagati nana se tuma min na, a ka a ta baaraden dɔ ci rɛzɛnforo kɔrɔsibagaw fɛ ko o ye rɛzɛnmɔ dɔ di. Nka rɛzɛnforo kɔrɔsibagaw ka o mina, ka a bugɔ, ka a borolakolon gbɛn ka taga.
- ¹¹Forotigi ka baaraden dɔ wɛrɛ ci; o ka o bugɔ, ka o nɛni, ka o borolakolon gbɛn ka taga.
- ¹²A ka mɔgɔ sabanan ci o fɛ; o ka o bugɔ ka a mandimi, ka a gbɛn.
- ¹³Forotigi ko: ‘Ne bɛna nin ko kɛ cogo di?’ A ko: ‘Ayiwa, ne bɛna ne yɛrɛ dɛncɛ kanunin le ci o fɛ. Ne bɛ miiri ko o bɛna ale bonya.’
- ¹⁴Ayiwa, rɛzɛnforo kɔrɔsibagaw nana forotigi dɛncɛ natɔ ye minke, o k’a fɔ jɔgɔn ye ko: ‘Nin le bɛna cɛn ta! An y’a mina ka a faga, janko foro ye kɛ an ta ye.’
- ¹⁵A sera o ma minke, o tagara ni a ye foro kɔ fɛ ka taga a faga.” Yesu ko: “Ayiwa, sisan forotigi bɛna na mun le kɛ o rɛzɛnforo kɔrɔsibagaw ra sa?”
- ¹⁶A bɛna na ka na o faga, ka a ta foro karifa mɔgɔ wɛrɛw ma.” Mɔgɔw ka o kuma mɛn minke, o ko: “E! Ala ma an kisira o ko jɔgɔn ma.”

¹⁷Yesu ka jama fle, k'a fo o ye ko: "Nin kuma min sebera Kitabu kono, ko: 'Bonlobagaw banna kabakuru min na, o le nana ke kabakuru sobeman ye, ka ke bon kabakuru folo ye,' aw ta miiriya ra o kuma koro ye di le?"

¹⁸Ayiwa, ni mogo o mogo koni ka ben o kabakuru kan, o tigi kolow bee be karikari; ni o kabakuru fana ka ben mogo o mogo kan, a be o tigi joro."

Ninsongo sarako

(Matiyu 22.15-22; Marika 12.13-17)

¹⁹Sariya karamogow* ni sarakalasebagaw kuntigiw* tun b'a fe ka Yesu mina o yoronin kelen bee ra, sabu o k'a lon ko a ka talen fo olugu le ma; nka o siranna jama na.

²⁰O ka ke Yesu korosi ye. O ka mogo dow ci ka taga Yesu korosiri kama; olugu tagara o yere ke i n'a fo mogosobew, ka Yesu dakorobo janko a ye kuma benbari do fo, o ye a minasababu soro ka taga ni a ye jamanatigi fe, ani fagamaw fe, ka taga kiti tige a kan.

²¹O mogow nana Yesu pininka ko: "An karamogo, an k'a lon ko i ta kumaw, ani ta karan fana terennin lo; i te mogo bo mogo ra, i be mogow karan Ala sira ra ka kapa ni can le ye.

²²Ayiwa, yala ka ninsongo sara masaceba Sezari ye, o bennin lo wa, walama a bennin te?"

²³Ayiwa, Yesu tun bora o mogow ta nanbara koro ma.

²⁴A ko o ma ko: "Aw ye tama kelen yira ne ra." O ka tama kelen yira a ra. A ko: "Jontigi ja ni a togo le be nin wari kan?" O ko: "Masaceba Sezari."

²⁵Yesu ko: "Ayiwa, ni o lo, aw ye Sezari ta kosegi Sezari ma, ka Ala ta kosegi Ala ma."

²⁶O mogow ma hali kuma den kelen soro ka bo Yesu da ra jama na na, min be ke a minasababu ye. Yesu ta jaabiri ka o kabakoya; o jera!

Sadusiw ka Yesu pininka suw kunuko ra

(Matiyu 22.23-33; Marika 12.18-27)

²⁷Ayiwa, Sadusiw, minw b'a fo ko mogo si su tena kunu lahara, olugu dow gbarara Yesu ra k'a pininka; o ko:

²⁸"An karamogo, cira Musa tun ka nin kuma sebe sariya* ra, ko: 'Ni ce do ka muso furu, ka sa k'a soro a ma den soro ni o muso ye, a balemace ka kan ka o muso ta ka den soro ni a ye a balemace no ra.'

²⁹"Ayiwa, balemace wolonfla tun be yi. Folo ka muso furu, ka sa, a ma den soro.

³⁰Balemace flanan ka muso ta, ka sa, a ma den soro; sabanan fana ta kera ten.

³¹O ce wolonfla bee ka muso furu ka gban jogon na, ka sa, o si ma den to o ko.

32O kɔ, muso yere sara.

33Ayiwa, ni suw nana kunu lahara o, muso bena ke jon kelen le ta ye sa? Sabu o ce wolonfla bee tun ka a furu!"

34Yesu ka o jaabi, ko: "Dununa ra yan le ce be muso furu, muso fana be sigi ce fe.

35Nka ni Ala nana a latige ko mago minw ka kan ni wagati nata ta panamanyakura ye, ni olugu kununa ka bo saya ra, olugu tena muso furu, walama ka di ce ma;

36o fana tena sa ka ye. O bena ke i ko melekew; o be ke Ala denw ye, sabu o bora saya ra ka don Ala ta panamanya ra.

37"Ayiwa, ni mago ka sa, a be taga kunu lahara; cira Musa ka o le yira an na. Yiritunin tasumaman koro a ka Ala wele ko: 'Ibrahim ta Ala, ani Isiyaka ta Ala, ani Yakuba ta Ala.'

38O koro ye ko Ala te mago saninw ta Ala ye; mago panamanw ta Ala lo; sabu Ala fe, o magow bee panaman lo."

39O kumaw fonin ko, sariya karamago* daw ko a ma ko: "An karamago, i ka can fo."

40Ayiwa, k'a ta o wagati ra, o ma son ka Yesu jininka tuun.

Kirisita ma ke Dawuda Mamaden doron ye

(Matiyu 22.41-46; Marika 12.35-37)

41Yesu ko magow ma ko: "Mun koson magow b'a fo ko Ala ka Kisibaga* min layiri ta, ko o bena ke Dawuda Mamaden* le ye?"

42K'a soro Dawuda yere k'a sebe Zaburuw kitabu kono, ko: 'Matigi Ala k'a fo ne Matigi ye ko: Na i sigi ne kininboroyanfan fe,

43fo ne ye i juguw mina ka o bla i sen koro.'

44Ayiwa, ni Dawuda be o Kisibaga wele ko a Matigi, o tuma a be se ka ke Dawuda Mamaden ye cogo di?"

Yesu ka sariya karamagow dogoya

(Matiyu 23.1-36; Marika 12.38-40)

45Jama bee tun be Yesu lamenna; a ko a ta karamagowdenw ma ko:

46"Aw ye aw yere korosi sariya karamagow* ra de! Deregebadon ka di olugu ye ka yaala. O b'a fe mago tow le ye olugu fo jamayorow ra. Karansow* kono, nafesigiyorow le ka di o ye; ni o ka o wele domuniyorow ra, nafesigiyorow le ka di o ye.

47O be muso ce saninw borofenw bee domu. O be Ala daari ka meen janko magow ye o korosi. O le koson, o ta kiti bena gbeleya ka teme tow ta kan."

Luka 21

Muso fagantan ta saraka

(Marika 12.41-44)

¹Ka Yesu to Alabatosoba kɔnɔ, a k'a ɲa kɔrɔta ka nafortigiw ye, o bɛ o ta saraka blara sarakablaminan kɔnɔ.

²A ka muso fagantan dɔ fana ye, min cɛ tun sara, ale ka warimisennin fla bla sarakablaminan kɔnɔ.

³Yesu ko: "Can ra ne b'a fɔ aw ye, ko nin muso fagantan min cɛ sara, ale ka saraka min di, o cayara ka tɛmɛ tɔw bɛɛ ta kan;

⁴sabu tɔw ka fitini dɔrɔn le bɔ o ta naforo ra k'a bla sarakablaminan kɔnɔ; nka ale ka a ta wari bɛɛ le di, hali domuni sɔngɔ ma to a boro tuun."

Yesu ka dunuɲa laban tagamasiyɛnw yira

(Matiyu 24.3-14; Marika 13.1-2)

⁵Ayiwa, mɔgɔ dɔw ka kɛ Alabatosoba ko lakari ye, ko a cɛ ka ɲi, ko a lɔra ni kabakuru jumanmanw le ye, ani mɔgɔw ka sarakafen minw di Ala ma.

⁶Yesu ko: "Aw ɲa bɛ nin bon minw na tan dɛ, lon dɔ nin bonw bɛɛ bɛna cici, ka a kabakuruw bɛɛ yɛrɛgɛ ka bɔ ɲɔgɔn kunna."

⁷Karamɔgɔdenw ko: "An karamɔgɔ, nin kow bɛna kɛ wagati juman, ani tagamasiyɛn juman bɛna a yira ko a wagati sera?"

⁸Yesu ka o jaabi, ko: "Aw ye aw yɛrɛ kɔrɔsi, aw kana a to mɔgɔ si ye aw lafiri; sabu mɔgɔ caman bɛna na ni ne tɔgɔ ye, k'a fɔ ko olugu le ye Kisibaga* ye, ko wagati sera ka ban. Aw kana tugu o kɔ.

⁹Ni aw nana to ka kɛrɛ mankanw mɛn, ani murutiri kow, aw ja kana tige; sabu jagboya lo ko o kow ye kɛ; nka o si tɛ a laban ye fɔlɔ."

¹⁰A ko o ma ko: "Siya dɔ bɛna wuri dɔ wɛrɛ kama, jamana dɔ bɛna wuri dɔ wɛrɛ kama.

¹¹Dugukoloyɛrɛyɛrɛbaw bɛna kɛ yɔrɔ dɔw ra, ani banajuguw, ani kɔngɔbaw. Siranyafɛnw, ani tagamasiyɛnba dɔw bɛna kɛ sankolo ra.

¹²"Nka sani o kow bɛɛ ye kɛ, o bɛna aw mina ka aw bugɔ. O bɛna aw tɔrɔ, o bɛna aw mina ka taga ni aw ye karansow* kɔnɔ janko ka kiti tige aw kan, ka aw bla kaso ra. O bɛna taga ni aw ye masacɛw fɛ, ani jamana ɲamɔgɔw fɛ ne tɔgɔ kosɔn.

¹³O bɛna kɛ sababu ye k'a to aw ye kɛ ne seerew ye ka kuma olugu fɛ.

¹⁴Aw y'a to aw hakiri ra, ko aw man kan ka kuma dɔ labɛn, aw bɛna taga min fɔ janko ka aw yɛrɛ bɔsi.

¹⁵Sabu ne yɛrɛ le bɛna kuma don aw da ra, ka hakiritigiya di aw ma, min sababu ra aw juguw si tena se ka kuma kɛ ni aw ye, walama ka aw sɔsɔ.

¹⁶Aw worobagaw, ani aw balemaw, ani aw somɔɔw, ani aw teriw bena aw janfa, ka aw caman faga.

¹⁷Mɔɔw bɛɛ bena aw kɔninya ne tɔɔ kosɔn.

¹⁸Nka, o bɛɛ n'a ta, hali aw kunsigiden kelen tɛna tunu.

¹⁹Ni aw ka nin kow sɔnmɛna, o le bena aw nin kisi."

Yesu ka Zeruzalɛmu dugu halaki ko fɔ

(Matiyu 24.15-21; Marika 13.14-19)

²⁰Yesu ko: "Ni aw nana Zeruzalɛmu dugu lamininin ye kerɛkejamaw fɛ wagati min na, aw ka kan k'a lɔn ko dugu cituma sera.

²¹Ni o wagati sera k'a sɔɔ minw bɛ Zude mara ra, olugu ye bori ka taga kuruw fan fɛ; minw bɛ Zeruzalɛmu dugu kɔnɔ, olugu ye bɔ; minw bɛ kongo kɔnɔ, olugu kana don dugu kɔnɔ.

²²"Sabu, o lon bena ke Ala ta kititigelon ye Zeruzalɛmu kan, janko kuma minw bɛɛ sebera Kitabu kɔnɔ, o ye ke can ye.

²³O lonw na bɔnɔ bena muso lasiritɔw sɔɔ, ani minw bɛ sin dira denw ma; sabu tɔɔɔba bena ke jamana kɔnɔ, ka Ala ta dimi ben nin jamana mɔɔw kan.

²⁴O bena o faga ni kerɛkemuruw ye, o bena o mina ka taga o ke kasodenw ye siya werɛw* ta jamana bɛɛ ra. O cogo ra, siya werɛ mɔɔw bena don Zeruzalɛmu ka o ta fanga sigi fɔ ka taga o ta wagati dafa."

Yesu nacogo ka bɔ sankolo ra

(Matiyu 24.29-35; Marika 13.24-31)

²⁵"Ayiwa, sankolo ra, tagamasiyen dɔw bena ke tere ni karo ni lolow kan. Dugukolo kan, jatigeba le bena mɔɔw mina fɔ ka o kɔnɔnɔban, kɔɔji ni jikurubaw ta mankan kosɔn.

²⁶Ko minw bena ke dugukolo kan, mɔɔ dɔw ja tigeninba bena to o miiriri ra fɔ ka na kirin, sabu sankolo ta sebayaw bena yuguyugu ka bɔ o nɔ ra.

²⁷O tuma ra, Min kɛra Adamaden ye*, o bena o natɔ ye sankaba dɔ kan ni sebayaba ye, ani nɔɔɔba.

²⁸Ayiwa, ni aw ka na o kow ketɔ ye tuma min na, aw ye aw kun kɔɔta ka aw ja lawuri san fɛ, sabu aw ta kisiri wagati le surunya ra ten."

Torosun ta karan

(Matiyu 24.32-35; Marika 13.28-31)

²⁹O kɔ, Yesu ka talen dɔ fɔ o ye; a ko: "Aw ye torosun kɔɔsi, ani yiri tɔw bɛɛ.

³⁰Ni aw k'a ye ko o bɛ flaburukuraw bɔra, aw b'a lɔn ko samiya surunyara.

- ³¹O cogo kelen na, ni aw nana a ye ko nin kow be kera tuma min na, aw y'a lon ko Ala ta Masaya* wagati le surunyara.
- ³²Can ra, ne b'a fo aw ye ko bi mɔgɔw tena sa ka ban fo nin kow bee ye ke ka dafa.
- ³³Sankolo ni dugukolo bena teme, nka ne ta kuma tena teme fiyewu.
- ³⁴"Aw ye aw yere korɔsi, aw kana to domunibaw ra, ani minni na, ka to ka hami dunuɔfenw sɔrɔri dɔrɔn na, k'a to ne nalon ye na bara aw ra;
- ³⁵sabu ne nalon bena bara dunuɔnamɔgɔw bee ra, ka o mina i ko jo.
- ³⁶O kosɔn, aw ye aw janto aw yere ra, ka Ala daari wagati bee, janko aw ye fanga sɔrɔ, kojugu minw bena ke, ka bɔsi o bee ma; ni o kera, Min kera Adamaden ye*, aw kun korɔtanin bena se ka lo o na korɔ."
- ³⁷Ayiwa, Yesu tun be to ka mɔgɔw karan Alabatosoba kɔnɔ tere fe. Ni su ka ko, kuru min be wele ko Oliviyesunw kuru, a tun be taga si o yɔrɔ ra.
- ³⁸Sɔgɔmada jona fe, mɔgɔw bee tun be taga lajen a korɔ Alabatosoba kɔnɔ ka a ta karan lamɛn.

Luka 22

Mɔgɔw ka janfa siri Yesu kama

(Matiyu 26.1-5; Marika 14.1-2; Yuhana 11.45-53)

- ¹Ayiwa, Burufunubari janagbe* min be wele ko Jonyaban janagbe*, o tun be surunyara.
- ²Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔgɔw* tun be cogo jinina ka Yesu faga, nka o tun be siranna jama ja.

Zudasi ka Yesu janfa

(Matiyu 26.14-16; Marika 14.10-11)

- ³Ayiwa, Setana donna Zudasi jusukun na, min be wele fana ko Sikariyɔti, ani min tun ye Yesu ta karamɔgɔden tan ni fla do ye.
- ⁴Zudasi tagara sarakalasebagaw* kuntigiw, ani Alabatosoba korɔsibagaw kuntigiw fe; a bena Yesu mina k'a don o boro cogo min na, o kumana ka ben o kan.
- ⁵O kuma diyara olugu ye kosebe. O ka layiri ta a ye ko o bena wari di a ma.
- ⁶Zudasi sɔnna; a ka ke cogo jini ye, a bena se ka Yesu sɔrɔ ka a don o boro cogo min na, jama kana bo a kala ma.

Karamɔgɔdenw ka Jonyaban janagbe labɛn

(Matiyu 26.17-25; Marika 14.12-21; Yuhana 13.21-30)

- ⁷Burufunubari janagbe* wagati ra, lon min na Jonyaban janagbe ta saraka ka kan ka faga,

⁸o lon na Yesu ka Piyeri ni Yuhana ci; a ko: “Aw ye taga Jɔnyaban ɲanagbɛ domuni laben an ye janko an ye a domu.”

⁹O ka Yesu jaabi ko: “I b’a fɛ an ye taga a laben min le?”

¹⁰Yesu ko: “Ni aw donna dugu kɔnɔ, aw bɛna bɛn ni cɛ dɔ ye, ji bɛ daga ra a kun na. A bɛna taga don lu min kɔnɔ, aw ye tugu a kɔ ka taga don fɔ o lu kɔnɔ.

¹¹Ni aw sera yi, aw y’a fɔ lutigi ye ko: ‘An karamɔgɔ ko, ko ale ni a ta karamɔgɔdenw bɛna Jɔnyaban ɲanagbɛ domuni kɛ bon min kɔnɔ, ko o bon bɛ min?’

¹²Ayiwa, a bɛna bonba dɔ yira aw ra sankaso san fɛ, fɛn bɛɛ bɛ a kɔnɔ. Aw bɛna Jɔnyaban ɲanagbɛ domuni laben o bon le kɔnɔ.”

¹³Ayiwa, Piyeri ni Yuhana tagara. O tagara a sɔrɔ i ko Yesu tun k’a fɔ o ye cogo min na. O ka Jɔnyaban ɲanagbɛ domuni laben.

Jɛnɲɔgɔnya domuni

(Matiyu 26.26-30; Marika 14.22-26; Korɛntikaw fɔlɔ 11.23-25)

¹⁴Domuniwagati sera minke, Yesu sigira domuni na ni a ta karamɔgɔdenw ye.

¹⁵Ka o to domuni na, Yesu k’a fɔ o ye ko: “Ne kɔni tun b’a fɛ yɛrɛ le ka nin ɲanagbɛ domuni kɛ ni aw ye sani ne ye tɔrɔ.

¹⁶Sabu ne b’a fɔ aw ye ko ne tɛna a ɲɔgɔn domu tuun fiyewu fɔ ka taga se lon min na, a kɔrɔ ye min ye, o bɛna kɛ Ala fɛ a ta Masaya* ra.”

¹⁷A ka jifiyɛ ta, rɛzɛnɲi tun b’a kɔnɔ, a ka baraka la Ala ye, k’a fɔ a ta karamɔgɔdenw ye ko: “Aw y’a mina, aw bɛɛ ye dɔ min a ra,

¹⁸sabu ne b’a fɔ aw ye ko ne tɛna rɛzɛnɲi min tuun fiyewu fɔ lon min Ala ta Masaya* bɛna na.”

¹⁹O kɔ, a ka buru ta, ka baraka la Ala ye, k’a tigɛtigɛ ka dɔ di o ma, k’a fɔ o ye ko: “Nin ye ne farikolo le ye, o le dira aw kosɔn. Aw ye nin kɛ ka aw hakiri jigi ne ra.”

²⁰O cogo ra, domuni bannin kɔ, Yesu ka jifiyɛ ta, rɛzɛnɲi tun b’a kɔnɔ. A k’a di o ma, k’a fɔ o ye ko: “Ala bɛ jɛnɲɔgɔnyakura* min don ni mɔgɔw ye ne jori baraka ra, o le bɛ nin ye. O jori le bɔnna aw kosɔn.

²¹Nka o bɛɛ n’a ta, aw ra min bɛna ne don mɔgɔw boro, o tigi ni ne siginin bɛ domuni na yan.

²²Min kɛra Adamaden ye*, o kɔni bɛna sa, i n’a fɔ a tun latigɛra cogo min na. Nka mɔgɔ min bɛna kɛ sababu ye k’a janfa, bɔnɔ bɛna o tigi sɔrɔ.”

²³Karamɔgɔdenw ka kɛ ɲɔgɔn ɲininka ye ko olugu ra jɔn kelen le bɛna sɔn ka o ko ɲɔgɔn kɛ.

Karamɔgɔdenw ko jɔn le ye ɲamɔgɔ ye olugu ra

²⁴Ayiwa, sɔsɔri dɔ nana wuri karamɔɔɔdenw cɛ ra, ko olugu ra jɔn le ka kan ka jate namɔɔ ye.

²⁵Yesu ka o jaabi ko: “Aw k’a lɔn ko siya werɛ mɔɔɔw ta masacɛw bɛ o mara fanga ra; fanga bɛ minw fɛ, olugu b’a fɛ jamanadenw ye olugu wele ko kopumankeɓagaw.

²⁶Nka a man kan ka kɛ ten aw cɛ ra. Aw ra min ye mɔɔɔba ye, o tigi ye kɛ i n’a fɔ bɛɛ ra fitini; min ye namɔɔ ye, o tigi ye kɛ i n’a fɔ tɔw ta baaraden.

²⁷Baaraden min bɛ gba kɛ, ani a matigicɛ min bɛna sigi ka domuni kɛ dɔrɔn, o fla ra juman le ka bon? Min bɛna sigi ka domuni kɛ, o le man bon wa? O bɛɛ n’a ta, ne bɛ aw cɛ ra i ko baaraden.

²⁸”Aw kɔni jijara ka to ni ne ye ne ta kɔrɔbɔrikow bɛɛ ra.

²⁹O le kosɔn, ne bɛ Ala ta Masaya* labla aw ye, i n’a fɔ ne Fa ka a labla ne ye cogo min na.

³⁰O kosɔn aw bɛna domuni ni minni kɛ ni ne ye ne ta Masaya* ra. Aw bɛna sigi masasiginanw kan ka Izirayeli* siya tan ni fla ta kiti tige.”

Yesu ko Piyɛri bɛna ban ale ra

(Matiyu 26.31-35; Marika 14.27-31; Yuhana 13.36-38)

³¹O kɔ, Yesu ko Simɔn ma ko: “Simɔn, Simɔn, Setana tun k’a jini ko a bɛ aw kɔrɔbɔ, i ko o bɛ siman tentɛn cogo min na.

³²Nka ne ka Ala daari ele ye, janko i ta lanaya kana cɛn. Ni ele nana nimisa tuma min na ka na ne fɛ, i ye i balema tɔw ja gbeleya.”

³³Piyɛri ko Yesu ma ko: “Matigi, ni kaso lo walama ni saya yerɛ lo, ne labennin lo ka o bɛɛ kɛ ni i ye.”

³⁴Yesu ko: “Piyɛri, ne b’a fɔ i ye ko sani dondo ye kasi bi, ele bɛna a fɔ mɔɔɔw ye fɔ sijaga saba ko i ma ne lɔn.”

Yesu ka a ta karamɔɔɔdenw ladi ko o ye o yerɛ labɛn

³⁵O kɔ, Yesu ko a ta karamɔɔɔdenw ma tuun ko: “Ne tun ka aw ci, ko aw kana wari bla aw kun, ko aw kana bɔrɔ ta, ko aw kana sanbaraw ta minke o, yala fɛn dɔ desera aw fɛ wa?” Karamɔɔɔdenw k’a jaabi ko: “Foyi si ma desɛ an na.”

³⁶Yesu ko: “Sisan kɔni, ni wari bɛ min fɛ, o tigi ye o bla a yerɛ kun; ni bɔrɔ bɛ min fɛ, o tigi ye o ta. Ni muru tɛ min fɛ, o tigi ye a ta fani dɔ fiyeere ka dɔ san.

³⁷Sabu ne b’a fɔ aw ye ko min seɓɛra ne ta ko ra, o ka kan ka kɛ. A seɓɛra ko: ‘O k’a jate ni kojugukeɓagaw ye.’ Ayiwa, sisan, o kow kewagati surunyara.”

³⁸Karamɔɔɔdenw ko Yesu ma ko: “Matigi, ni o lo, muru fla ye nin ye.” Yesu ko: “A ka ni ten.”

Yesu ni karamɔɔɔdenw tagara kuru kan

(Matiyu 26.36-46; Marika 14.32-42)

³⁹O kɔ, Yesu bɔra ka taga Oliviyesunw kuru kan, i n'a fɔ a tun derira k'a ke cogo min na. A ta karamɔɔɔdenw tugura a kɔ.

⁴⁰O sera yi minke, Yesu ko o ma ko: "Aw ye Ala daari, janko Setana kana aw nege ka aw bla kojugu ra."

⁴¹O kɔ, a bɔra o kɔrɔ ka gbara na fe dɔɔnin, ka a kinbiri gban ka Ala daari.

⁴²A ko: "Ne Fa, ni i be sɔn, i ye nin tɔrɔ yɔrɔ janya ne ra. Nka ne yere sago kana ke, ele sago le ye ke."

⁴³[O tuma, meleke dɔ bɔra sankolo ra ka na a ja gbeleya.

⁴⁴Sabu o wagati tun gbeleyara Yesu ma kosebe, a jusukun tun tɔrɔra haali; a ka Ala daari ni baraka ye ka wasi fɔ a wasiji kera i n'a fɔ jori, ka tɔnitɔni dugu ma.]

⁴⁵A ka Ala daari minke, a wurira ka na a ta karamɔɔɔdenw fe, ka na a sɔrɔ olugu bee sunɔɔra, panasisi fe.

⁴⁶A ko o ma ko: "Mun kosɔn aw be sunɔɔra? Aw ye wuri ka Ala daari, janko Setana kana na aw nege ka aw bla kojugu ra."

Yahudiyaw nana Yesu minayɔrɔ ra

(Matiyu 26.47-56; Marika 14.43-50; Yuhana 18.3-11)

⁴⁷Ka Yesu to kuma ra, o barara ka jama nato ye. Yesu ta karamɔɔɔden tan ni fla ra, kelen min tɔɔ tun ye ko Zudasi, ale tun be o na fe. A nana ka na gbara Yesu ra, ko a be Yesu fo ni kanuyafari ye.

⁴⁸Yesu ko a ma ko: "Zudasi, Min kera Adamaden ye*, ele ka kanuyafari le ke tagamasiyen ye ka o janfa k'a don mɔɔɔw boro wa?"

⁴⁹Karamɔɔɔdenw nana a ye ko o nana Yesu minayɔrɔ le ra minke, o ko Yesu ma ko: "Matigi, an te muru ta o kama wa?"

⁵⁰O yɔrɔnin bee, Yesu ta karamɔɔɔden kelen ka muru ke ka sarakalasebagaw kuntigiba* ta jɔnce kininboroyanfan toro caron ka bɔ yi.

⁵¹Yesu ko: "Aw y'a to ten!" A magara o ce toro ra ka a keneya.

⁵²O kɔ, Yesu kumana sarakalasebagaw kuntigiw fe, ani Alabatosoba kɔrɔsibagaw kuntigiw, ani cekɔrɔbaw, olugu minw tun nana a minayɔrɔ ra; a ko: "Aw nana ni berew ni kerekemuruw ye ne kama, k'a ke i ko aw nana benkannikebaga dɔ le kɔ;

⁵³k'a sɔrɔ ne tun be ni aw ye Alabatosoba kɔnɔ lon bee, nka aw ma sɔn ka ne mina. Ayiwa, aw ta wagati le sera sisan, dibi ta fanga ta wagati lo."

Piyɔri ko a ma Yesu lon

(Matiyu 26.57-58,69-75; Marika 14.53-54,66-72; Yuhana 18.12-18,25-27)

54O ka Yesu mina ka taga ni a ye, ka taga a ladon sarakalasebagaw kuntigiba* ta lu kɔɔ; Piyeri tora yɔɔɔjan, ka ke tugu ye o kɔ.

55O ka tasuma dɔ mana lu ce ma ka sigi o kɔɔ. Piyeri nana sigi o kɔɔ.

56Baaradenmuso dɔ nana Piyeri siginin ye tasuma kɔɔ minke, a ka a lalaga ka a fle, k'a fɔ ko: "Nin ce fana tun be ni Yesu ye!"

57Nka Piyeri ma sɔn ka lɔ a ra. A ko: "Muso, ne yere m'a lon."

58Dɔɔnin kera, mɔɔɔ were nana Piyeri ye; ale fana ko: "Ele fana ye Yesu ta mɔɔɔ dɔ le ye!" Piyeri ko o tigi ma ko: "Ne te o dɔ ye de!"

59Wagati dama temenin kɔ, mɔɔɔ were nana a fɔ k'a gbeleya ko: "Sigiya t'a ra, ce nin tun be ni Yesu ye, sabu Galileka lo."

60Piyeri ko: "Ce, ne ma i ta kuma faamu de!" O wagati kelen na, ka Piyeri to kuma ra, dondo kasira.

61Matigi Yesu ka a na munu ka Piyeri fle. O tuma Matigi tun ka kuma min fɔ a ye, a hakiri jigira o ra, ko: "Sani dondo ye kasi bi, ele bena a fɔ sijaga saba, ko i ma ne lon."

62O tuma Piyeri bɔra kene ma ka taga kasi kosebe.

Yesu ta tɔɔɔ ni a ta kiti

(Matiyu 26.67-68; Marika 14.65)

63Yesu kɔɔsibagaw tun be a lɔɔɔbɔra, ka to ka a bugɔ.

64O ka a na siri, ka ke a pininka ye ko: "Min ka i bugɔ, o tigi tɔɔɔ lon k'a fɔ!"

65O ka a neni ka kumajugu caman were fɔ a ma.

(Matiyu 26.59-66; Marika 14.55-64; Yuhana 18.19-24)

66Dugu gbera minke, Yahudiya ta cekɔɔɔbaw ta jenkuru, ani sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamɔɔɔw* ka o ta kititigejama lajen, ka Yesu wele ka na.

67O k'a pininka ko: "Ni ele le ye Kisibaga* ye, a fɔ an ye." Yesu ka o jaabi ko: "Ni ne k'a fɔ aw ye, aw tena la a ra,

68ni ne fana ka aw pininka, aw tena ne jaabi.

69Nka k'a ta bi ra, Min kera Adamaden ye*, o bena taga sigi Sebɛetigi Ala kininboroyanfan fe."

70O mɔɔɔw be ko: "O tuma Den min bɔra Ala ra*, ele lo ke?" Yesu ka o jaabi ko: "Aw k'a fɔ cogo min na, ne lo."

71O ko: "An mako te mɔɔɔ si ta seereya ra tuun! A yere da k'a fɔ, an k'a men."

Luka 23

O tagara ni Yesu ye Pilati fe

(Matiyu 27.1-2,11-14; Marika 15.1-5; Yuhana 18.28-38)

- ¹Ayiwa, jama bee jenna ka wuri ka taga ni Yesu ye Pilati fe.
- ²O sera Pilati fe minke, o ka ke Yesu jaraki ye, ko: “An k’a korosi k’a ye ko nin ce be an ta jamana magow kononosura, ka o lamuruti, ka o bari ka ninsongo sara masaceba Sezari ma; a ko fana, ko ale ye Kisibaga* ye, ko ale ye masace ye.”
- ³Ayiwa, Pilati ka Yesu pininka ko: “Ele le ye Yahudiyaw ta masace ye wa?” Yesu ka a jaabi ko: “I k’a fo cogo min na, ne lo.”
- ⁴O ko, Pilati kumana sarakalasebagaw* kuntigiw ni jama fe, ko: “Ne ma kojugu si soro nin ce ra min be se ka ke a jarakikun ye.”
- ⁵Nka, magow k’a fo Pilati ye k’a gbeya ko: “A be magow bee lamurutira ni a ta karan ye Zude mara bee ra; a k’a damina Galile le, ka na se fo yan.”

O tagara ni Yesu ye Herodi fe

- ⁶Pilati ka o kuma men minke, a ka o pininka ko yala Yesu ye Galileka le ye wa?
- ⁷Pilati k’a men minke ko Yesu ye masace Herodi ta mara mago do le ye, a ko o ye taga ni Yesu ye Herodi fe, sabu Herodi yere tun be Zeruzalemu o wagati ra.
- ⁸Herodi ka Yesu ye minke, o diyara Herodi ye haali; sabu a tun ka fen caman men Yesu ta ko ra. A menna, Herodi tun b’a fe ka Yesu ye janko a ye kabako do keto ye Yesu fe.
- ⁹O koson Herodi ka pininkari caman ke Yesu fe, nka Yesu ma a jaabi o si ra.
- ¹⁰Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani sariya karamagow* fana tun nana Herodi fe; o tun be kuma ni baraka ye ka Yesu jaraki kosebe.
- ¹¹Masace Herodi ni a ta sorasiw ka Yesu dogoya; a ka masacefani do don a ra, ka a logobo, ka soro ka a laseko Pilati fe tuun.
- ¹²Pilati ni Herodi tun bennin te kakoro; nka o lon na o kera terigonmanw ye.

Yesu fagako latigra

(Matiyu 27.15-26; Marika 15.6-15; Yuhana 18.39–19.16)

- ¹³Ayiwa, Pilati ka sarakalasebagaw* kuntigiw, ani jamana jamagow, ani jama lajen.
- ¹⁴A ko o ma ko: “Aw nana ni nin ce ye ne fe ka na a fo ne ye ko a be jamana magow lamurutira; nka ne ka a pininka aw bee ja na, ne k’a ye ko aw be a jarkira fen o fen na, a ma o si ke.
- ¹⁵Herodi* fana ma kojugu soro a ta ko ra, sabu ale fana ka a laseko ne ma yan tuun. Nin ce koni ma foyi ke min be se ka ke a fagasababu ye.
- ¹⁶O koson, ne bena a fo ko o y’a bugo ni gbene ye k’a labla.”

17[Ayiwa, san o san, Yahudiyaw ta Jonyaban panagbe ra*, Pilati tun ka kan ka kasoden do labla.]

18Jama bee jenna ka peren k'a fo ko: "Nin ce faga, i ye Barabasi labla!"

19K'a soro lon do o Barabasi le tun ka jama lamuruti dugu kono, fo ka mago do faga; o le tun kera a blakun ye kaso ra.

20Ayiwa, Pilati tun b'a fe ka Yesu le labla, O koson a ka o pininka tuun.

21Nka o perenna, ko: "A gbengben yiri ra! A gbengben yiri ra!"

22Pilati ka o pininka a sipaga sabanan na, ko: "O tuma a ka kojugu juman kelen le ke sa? Ne ma foyi ye a ra min be a fagakun bo; o ra ne bena a fo ko o y'a bugo, ka a labla."

23Nka jama perenna ni fanga ye ko Yesu ye gbengben yiri ra le. O ta perenkanw ka Pilati kapa.

24Ayiwa, o tun be min pinina, Pilati k'a latige ko a bena o ke o ye.

25O tun ka ce min daari, Pilati ka o labla, o min tun blara kaso ra murutiri ni magofaga koson. A ka Yesu don o boro, ko a ye ke o sago ye.

O ka Yesu gbengben yiri ra

(Matiyu 27.32-56; Marika 15.21-41; Yuhana 19.17-30)

26Ayiwa, ka o tagato to ni Yesu ye, o ka ce do boto ye kongo ra, min togo tun ye ko Simon, Sirenika tun lo. O ka gbengbenyiri* la ale kun, ko a ye a ta ka tugu Yesu ko.

27Ka o tagato to, jamaba tugura o ko; muso dow tun be o jama ra, olugu tun be o disiw gbasibasira ka kasi Yesu koson.

28Yesu ka a ja munu k'a fo o ye ko: "Zeruzalemu musow, aw kana kasi ne koson de! Aw ye kasi aw yerew ni aw ta denw le koson!"

29Sabu, lon do bena se, o lon na o bena a fo ko: 'Muso minw ma den soro, minw ma den woro ka ye, ani o ma sin di den ma fiyewu, olugu ta pana.'

30O wagati ra, magow bena a fo kuruw ye ko: 'Aw ye ben an kan!' K'a fo kongoriw ye ko: 'Aw ye an datugu !'

31Sabu, ni o ka nin ko jagon ke yirikene ra, ni a nana se yirijalan ma do?"

32O tun be tagara ni Yesu ye, ani kojugukebaga fla, ka taga olugu faga ni Yesu ye.

33Ayiwa, yoro min togo ye ko Kunkolo yoro, o sera yi minke, o ka Yesu gbengben yiri ra o yoro ra, ka kojugukebaga fla fana gbengben yiri werew kan, kelen be Yesu kininboroyanfan fe, kelen be a numanboroyanfan fe.

34Yesu ko: "Ne Fa, yafa o ma, sabu o be min kera, o ma o lon." Sorasiw ka kara la ka Yesu ta faniw tarantaran jagon na janko o bee ye o ta soro ta lon.

- ³⁵Jama tun lɔnin bɛ, o b'a flɛra. Yahudiyaw ta ɲamɔɔw tun bɛ Yesu lɔɔɔɔra, ko: "A ka mɔɔɔ tɔw kisi; a ye a yɛrɛ kisi sisan sa, ni a kɛra ko ale le ye Kisibaga* ye, Ala ka min ɲanawoloma!"
- ³⁶Sorasiw fana gbarara Yesu ra k'a lɔɔɔɔ, ka minnifen kumunin dɔ yira a ra,
- ³⁷k'a fɔ a ye ko: "Ni ele le ye Yahudiyaw ta masacɛ ye, i yɛrɛ kisi sa!"
- ³⁸O tun ka nin kumaw sɛbɛ yiri dɔ kan a kun san fɛ, ko: "Nin ye Yahudiyaw ta masacɛ ye."
- ³⁹Kojugekɛbaga fla minw tun gbengbenna ni Yesu ye, o ra kelen tun bɛ a nɛnina, k'a fɔ a ye ko: "Ele le tɛ Kisibaga* ye wa? I yɛrɛ kisi sa, i ye an fana kisi!"
- ⁴⁰Nka tɔ kelen sɔngɔra ale ra k'a fɔ a ye ko: "Ele tɛ siran Ala ɲa wa? Nin tɔɔɔ kelen le tɛ ele fana kan wa?"
- ⁴¹An kɔni ka kan ni nin ye, sabu an ka kojugu min kɛ, o tɔɔɔ le bɛ anw kan; nka nin cɛ ma kojugu si le kɛ."
- ⁴²O kɔ, a ko Yesu ma ko: "Yesu, ni i nana kɛ i ta Masaya* ra tuma min na, i ye i hakiri to ne ra."
- ⁴³Yesu ko a ma ko: "Ne b'a fɔ i ye can ra, bi yɛrɛ i bɛna kɛ ni ne ye arijana ra."
- ⁴⁴Ayiwa, tere sera kuncɛ tuma min na, dibi barara ka don jamana fan bɛɛ ra fɔ ka taga wulada surunya.
- ⁴⁵Alabatosoba cɛtigɛfani faranna fla ye.
- ⁴⁶O tuma, Yesu pɛrɛnna ni fanga ye k'a fɔ ko: "Ne Fa, ne bɛ ne nin to i boro ." A ka o fɔ minkɛ, a sara.
- ⁴⁷Ayiwa, sorasikuntigi ka o kow ye minkɛ, a ka Ala tando, k'a fɔ ko: "Can ra, nin cɛ kɔni tun ye mɔɔɔ terennin le ye."
- ⁴⁸Jama minw bɛɛ tun bɛ yi, olugu ka o kow ye ka ban tuma min na, o sekɔra ka taga dugu kɔɔ, o ɲanasisininba tora ka kɛ o disi gbasigbasi ye.
- ⁴⁹Yesu ta teriw bɛɛ, ani muso minw tun tugura a kɔ kabini Galile, olugu tun lɔnin bɛ yɔɔɔjan ka kɛ o kow flɛ ye.

O ka Yesu sutara

(Matiyu 27.57-61; Marika 15.42-47; Yuhana 19.38-42)

- ⁵⁰Yahudiyaw ta kititigebagaw ta jenkuru ta mɔɔɔ dɔ tun bɛ yi, min tɔɔɔ tun ye ko Yusufu; mɔɔɔsɔbɛ, ani mɔɔɔ terennin tun lo.
- ⁵¹Kititigebaga tɔw tun ka ko minw latigɛ, ani o tun ka ko minw kɛ, ale tun ma jen ni o ye o ra. Ale tun bɛ bɔ Arimate; o ye Yahudiyaw ta dugu dɔ ye. A jigi tun bɛ Ala ta Masaya* nawagati kan.

⁵²A tagara Pilati fe ka taga Yesu su daari a fe.

⁵³O ko, a tagara Yesu su lajigi ka bo gbengbenyiri* ra, ka a kasanke ni fanigbe do ye, ka taga a la kaburu kono; o kaburu tun sogira fara le kono; su tun ma deri ka don o yoro ra folo.

⁵⁴O lon tun ye Nenekirilon* nasigi le ye; Nenekirilon tun be pini ka damina.

⁵⁵Muso minw tun tugura Yesu ko kabini Galile, olugu tun tagara ni Yusufu ye kaburuda ra. O ka kaburu fe, ka Yesu su lacogo fana fe.

⁵⁶O ko, o sekora ka na so kono ka na kasadiyananw, ani wusunanw laben Yesu ye. Nka o ma son ka foyi ke Nenekirilon* na, ka kapa ni Yahudiyaw ta sariya* ye.

Luka 24

Melkew ka Yesu kunuko fo musow ye

(Matiyu 28.1-10; Marika 16.1-8; Yuhana 20.1-10)

¹Ayiwa, logokun tere folo sogomada jona fe, musow tun ka kasadiyanan minw laben, o tagara ni o ye kaburuda ra.

²O tagara a soro ko kabakuruba kolonkolonna ka bo kaburu da ra.

³O donna kaburu kono, nka o ma Matigi Yesu su ye.

⁴O ko ka o hakiri nagami. Ce fla barara ka na lo o ja koro, fanigbe pepe be o ra.

⁵Musow siranninba ka o kun suuru; nka o ce fla k'a fo o ye ko: "Mun koson mogo min panaman lo, aw be o pini suw ce ra?"

⁶A te yan! A kununa. Wagati min na a tun be ni aw ye Galile, a ka kuma minw fo aw ye, aw ye aw hakiri to o ra.

⁷A tun ko, ko Min kera Adamaden ye*, ko o ka kan ka don jurumunkebagaw boro, o bena a gbengben yiri ra ka a faga; nka a saya tere sabanan, a bena kunu."

⁸O tuma musow hakiri jigira Yesu ta kumaw na.

Musow ka Yesu kunuko fo karamogodenw ye

⁹Musow bora kaburu ra ka taga o kow bee lakari ciraden* tan ni kelen ye, ani o torgon tow bee.

¹⁰O musow tun ye Mariyamu Magidalakamusu ye, ani Yahani, ani Yakuba bamuso Mariyamu; muso to minw tun be ni o ye, olugu fana ka o kuma kelen le fo ciradenw ye.

¹¹Nka musow ka min fo, ciradenw ka o jate manamanakan ye, o ma la a ra.

¹²Nka o bee n'a ta, Piyeri wurira ka bori ka taga kaburu ra. A birira ka kaburu kono fe; a ma foyi ye ni kasanke doron te. A kononobannin sekora ka taga a ta so.

Karamogoden fla min tun be tagara Emayusi

(Marika 16.12-13)

- 13** Ayiwa, o lon kelen na, karamɔɔɔden fla tun be tagara dugu dɔ ra, o dugu tɔɔ ye ko Emayusi. O dugu ni Zeruzalemu ce tun te teme kilo tan ni kelen kan.
- 14** Ko minw bee tun kera Zeruzalemu o wagati ra, o tun be o baro le kera.
- 15** Ka o to kuma ni sɔsɔri ra, Yesu yere nana gbara o ra ka to ka tagama o kere fe ka taga.
- 16** O na tun be Yesu ra, nka a kera i n'a fo fen dɔ le tun ka o bari ka a lon.
- 17** Yesu ka o pininka ko: "Aw tagato be kumana mun ko le ra de?" Kabini Yesu ka o fo, o lora, o panasisininba.
- 18** O ra, kelen min tɔɔ ye ko Kilopasi, ale ko: "Ni ele kelen kɔni te, mɔɔ si te Zeruzalemu min b'a fo ko ko minw kera yi, ko a ma dɔ lon o ra."
- 19** Yesu ka o pininka ko: "Ko juman le kera?" O ka a jaabi ko: "Ko min kera Yesu Nazaretikace ra ke! A tun kera cira barakaman ye, ka kapa ni a ta kewalew ye, ani a ta kuma, Ala na kɔɔ, ani mɔɔw bee pakɔɔ.
- 20** An ta sarakalasebagaw* kuntigiw, ani an ta jamana pamɔɔw ka a mina ka a di Romu* fagamaw ma, ko o y'a faga; o k'a gbengben yiri ra.
- 21** An jigi tun b'a kan ko ale le bena ke Izirayelimɔɔw Kisibaga* ye; nka o bee ra, nin kow kera, bi ye a tere saba le ye.
- 22** An ta jenkuru ra, muso dɔw nana kuma dɔ fo an ye min ka an kɔnɔnɔban fo ka teme. O ko o tagara kaburu ra sɔɔmada joona fe,
- 23** ko olugu ma su ye kaburu kɔɔ, ko olugu ka meleke dɔw ye, ko o melekew k'a fo olugu ye ko Yesu panaman lo.
- 24** An tɔɔɔɔn dɔw fana tagara kaburu ra, olugu tagara a sɔɔ i ko musow k'a fo an ye cogo min na, nka o ma ale yere ye."
- 25** O kɔ, Yesu yere kumana o fe, a ko: "Aw mɔɔ hakimintanw, ciraw ka kuma minw bee fo, aw te la o ra joona.
- 26** Kisibaga tun man kan ka tɔɔɔ o cogo ra ka sɔɔ ka taga don a ta nɔɔɔ ra wa?"
- 27** O kɔ, kuma minw bee sebera Ala ta Kuma ra a ta ko ra, a ka o jafɔ o ye, k'a damina cira Musa ta sariya* kitabu ra, ka taga se cira tɔw bee ta kitabu ma.
- 28** Ayiwa, o surunyara dugu donda ra tuma min na, Yesu k'a ke i n'a fo a be temena ka taga na fe.
- 29** Nka o ka a lalɔ ka a daari ko a ye to ni olugu ye, ko su be jini ka ko. A donna ni o ye dugu kɔɔ ka to ni o ye.

³⁰Ayiwa, Yesu nana sigi domuni na ni o ye minke, a ka buru ta ka baraka la Ala ye ka a tarantaran ka a didi o ma.

³¹Yesu ka buru di o ma tuma min na, o hakiri yelera, o k'a lon ko Yesu yere lo. Nka o barara ka fon a ra.

³²O mago fla tora k'a fo jagon ye ko: "A tun be Kitabuwa ta kumaw jafora an ye sira ra minke, an jusu diyantinba le tun te o wagati ra wa?"

³³O yaronin bee, o wurira ka seko ka taga Zeruzalemu. O tagara se yi minke, o ka karamogoden tan ni kelen ni o targonw lajennin soro.

³⁴Karamogodenw k'a fo o mago fla ye ko: "Can ra, Matigi kununa ka bo saya ra; Simon yere k'a ye!"

³⁵Ko minw kera o ce fla fana ra sira ra, ani o ka Yesu lon cogo min na wagati min a ka buru tarantaran k'a di o ma, o ka o lakari karamogoden tow ye fana.

Yesu ka a yere yira karamogodenw na

(Matiyu 28.16-20; Marika 16.14-18; Yuhana 20.19-23; Kewalew 1.6-8)

³⁶Ayiwa, ka karamogodenw to o kumaw ra, Yesu yere barara ka na lo o ce ra, k'a fo o ye ko: "Ala ye hera ke aw ye."

³⁷Karamogodenw bee ja tigera, o siranna; sabu o tun b'a miirira ko o ja be su do ja le ra.

³⁸Nka Yesu k'a fo o ye ko: "Mun koson aw hakiri jagamina? Mun na o miiriya jagon be aw jusukun na?"

³⁹O ko, Yesu ko: "Aw ye ne borotegew, ani ne senw fle: ne yere lo! Aw ye maga ne ra k'a fle ke! Bu ni kolo te su ja ra, i ko aw ja be ne ra cogo min na."

⁴⁰Yesu ka o fo minke, a k'a borow ni a senw yira o ra.

⁴¹Ayiwa, karamogodenw jusu diyara kosebe, nka kononban koson o tun ma la a ra hali bi. Yesu ka o pininka ko: "Domunifen do be aw fe yan wa?"

⁴²O ka jega wusunin do di a ma.

⁴³A ka o mina k'a domu o bee ja na.

Yesu ka Ala ta Kuma koro yira karamogodenw na

⁴⁴O ko, a k'a fo o ye ko: "Wagati min na ne tun be ni aw ye, ne tun ka o le fo aw ye; ko fen o fen sebera ne ta ko ra cira Musa ta sariya* ra, ani cira tow ta kitabuwa ra, ani Zaburuw kitabu ka min fo ne ta ko ra, o kow bee tun ka kan ka ke."

⁴⁵O cogo ra, a ka karamogodenw hakiri yele janko o ye Kitabuwa kumaw koro faamu.

⁴⁶O ko, a k'a fo o ye tuun ko a sebera Kitabu konko ko Ala ka Kisibaga* min layiri ta, ko magow bena o toro, ka a faga; nka a saya tere sabanan a bena kunu;

47o ra, k'a damina Zeruzalemu, waajuri ka kan ka ke dunupamogow bee ye ale togo ra, ko mogow ye nimisa o ta jurumunw na janko Ala ye yafa o ma.

48O ko, Yesu k'a fo o ye ko: "Aw le ye ne ta kow bee seerew ye.

49Ne Fa Ala ka Nin Saninman* min layiri ta aw ye, ne bena o ci aw ma. Nka aw ye to Zeruzalemu dugu konfo o sebagaya ye jigi aw kan folo ka bo san fe."

Yesu yelenna ka taga sankolo konfo

(Marika 16.19-20; Kwalew 1.9-11)

50O ko, a tagara ni karamogodenw ye Betani dugu fan fe; a ka a boro fla korota ka dugawu ke o ye.

51K'a to dugawuke ra o ye, a korotara ka bo o ce ra ka taga sankolo ra.

52Karamogodenw ka ke a bato ye; o ko, o sekora ka taga Zeruzalemu, o nagarininba.

53O tun be pogon lajen Alabatosoba konfo wagati bee ka Ala tando.

Yuhana

Yuhana 1

Kuma kera yeelen ni panamanya ye

- ¹Fɔɔɔɔ k'a sɔɔ fɛn si tun ma dan fɔɔ, min bɛ wele ko Kuma, o tun bɛ yi. O Kuma ni Ala tun bɛ ɲɔɲɔn fɛ, o Kuma ye Ala ye.
- ²Kabini fɔɔɔɔ o Kuma ni Ala bɛ ɲɔɲɔn fɛ.
- ³Ala ka fɛn bɛɛ dan ale le baraka ra. Fɛn o fɛn danna fana, o si ma dan ale kɔ.
- ⁴Nanamanya tun bɛ sɔɔ ale le ra. O panamanya le tun bɛ yeelen bɔ mɔɔɔw ye.
- ⁵O yeelen bɛ manamana dibi ra, nka dibi ma sɔn a ma.
- ⁶Wagati dɔ nana se, Ala ka cɛ dɔ kɛ a ta ciraden ye, o cɛ tɔɔ tun ye ko Yuhana.
- ⁷A nana ka na seereya le kɛ, ka yeelen ko fɔ mɔɔɔw ye, janko a ta kuma sababu ra bɛɛ ye la o yeelen ta ko ra.
- ⁸Ale yɛɛ tun tɛ yeelen ye, nka a nakun tun ye dɔɔɔn ka na yeelen seereya kɛ mɔɔɔw ye.
- ⁹O yeelensɔbɛ le tun nana dunuɲa kɔɔɔ ka na yeelen bɔ adamadenw bɛɛ ye.
- ¹⁰Nka can ra, Kuma tun bɛ dunuɲa ra kakɔɔ, sabu ale le baraka ra dunuɲa danna. O bɛɛ n'a ta, a nana dunuɲa ra minke, mɔɔɔw m'a lon.
- ¹¹A nana a yɛɛ ta mɔɔɔw fɛ, nka a ta mɔɔɔw ma sɔn a ra.
- ¹²Nka mɔɔɔ minw sɔnna a ra, a ka olugu kɛ Ala denw ye.
- ¹³O ma o Aladenya sɔɔ i ko adamaden bɛ woro cogo min na; adamaden sago tɛ, mɔɔɔ si sago tɛ, nka Ala yɛɛ sago lo.

Kuma kera adamaden ye

- ¹⁴Ayiwa, o Kuma kera adamaden ye. A nana sigi an cɛ ra. Nɛɛma ni can dafanin tun b'a fɛ. An fana ka a nɔɔɔ ye. Den* kelenpe min bɔra Fa Ala ra, ale ta nɔɔɔ lo.
- ¹⁵Ayiwa, Yuhana ka ale ta ko le fɔ, ka pɛrɛn k'a fɔ mɔɔɔw ye ko: "Ne tun ka min ko fɔ ko a bɛna na ne kɔ fɛ, ko nka a bɛ ne ɲa, sabu sani ne ye woro, ale tun bɛ yi kakɔɔ, ale le ye nin ye."
- ¹⁶Ayiwa, a ka an bɛɛ wasa a ta nɛɛma baraka ra, ka nɛɛma an ye lon bɛɛ.
- ¹⁷Sabu sariya* nana cira Musa le sababu ra, nka nɛɛma ni can, o nana Yesu Kirisita le sababu ra.
- ¹⁸Adamaden si ɲa ma la Ala kan ka ye; Den min bɔra Ala ra*, ni a bɛ ni Fa Ala ye, ale le ka Ala lonniya di an ma.

Yuhana ta waajuri

(Matiyu 3.1-12; Marika 1.1-8; Luka 3.1-18)

- ¹⁹Ayiwa, Yahudiyaw kuntigiw ka sarakalasebaga* dɔw ci Yuhana fɛ, ani Alabatosoba baaraden dɔw; o bɔra Zeruzalemu ka taga Yuhana pininka ko: “Ele ye jɔntigi le ye?” Yuhana ka seereya min fɔ, o le ye nin ye.
- ²⁰Yuhana ka a gbeya k’a fɔ o ye, a ma a dogo; a ko: “Kisibaga* min layiri tara, ne tɛ o ye.”
- ²¹O k’a pininka ko: “O tuma ele ye jɔntigi le ye? Cira Iliya wa?” A ko: “Ne tɛ Iliya ye.” O ko tuun ko: “Cira min ko fɔra, ele lo wa?” A ko: “Ɔn-ɔn.”
- ²²O ko: “O tuma ele ye jɔntigi le ye? Dɔ fɔ an ye kɛ, janko an ye taga o fɔ an cibagaw ye. Ele bɛ i yɛrɛ jate jɔntigi le ye?”
- ²³Yuhana ka o jaabi ni cira Ezayi ta kuma ye. A ko: “Pɛrɛnkan min bɛ bɔ kongo kɔnɔ k’a fɔ ko: ‘Aw ye sira labɛn Matigi ye,’ ne le ye o pɛrɛnkan ye .”
- ²⁴Minw tun cira Yuhana fɛ, olugu tun ye Farisi dɔw ye.
- ²⁵O ka a pininka tuun ko: “Ayiwa, ni i tɛ Kisibaga ye, i tɛ Iliya ye, i fana tɛ Cira ye, o tuma mun kosɔn ele bɛ mɔgɔw batizera?”
- ²⁶Yuhana ko: “Ne bɛ mɔgɔw batize ji dama le ra; nka mɔgɔ dɔ wɛrɛ bɛ aw cɛ ra, aw ma o tigi lɔn.
- ²⁷Ale bɛna na ne kɔ fɛ; ne man kan hali k’a ta sanbara juru foni ka a bɔ a sen na.”
- ²⁸Ayiwa, o kow bɛɛ kɛra Betani, Zuriden ba kɔ fɛ; Yuhana tun bɛ mɔgɔw batizera o yɔrɔ le ra.

Yesu ye Ala ta Sagaden ye

- ²⁹Ayiwa, o dugusagbɛ, Yuhana ka Yesu nato ye a fɛ; a ko mɔgɔw ma ko: “Ala ta Sagaden* le ye nin ye, min bɛna dunɔpamɔgɔw ta jurumun bɔ o kunna.
- ³⁰Ne tun ka ale le ko fɔ aw ye ko mɔgɔ dɔ bɛna na ne kɔ fɛ, ko nka a bɛ ne ja, sabu sani ne ye woro, ale tun bɛ yi kakɔrɔ; ale le ye nin ye.
- ³¹Ne yɛrɛ fana tun ma a lɔn fɔlɔ; nka ne nana mɔgɔw batize ji ra, janko o ye kɛ sababu ye k’a to ne ye a yira Izirayelimɔgɔw ra.”
- ³²Ayiwa, Yuhana ka seereya kɛ Yesu ta ko ra, ko: “Ne ka Nin Saninman* jigito ye ka bɔ sankolo ra i ko jɛnɛtugani ka na sigi a kan.
- ³³Ne yɛrɛ tun ma a lɔn. Nka min ka ne ci ka na mɔgɔw batize ji ra, ale tun k’a fɔ ne ye ko: ‘Ni i nana Nin Saninman* jigito ye ka na sigi mɔgɔ min kan, o tigi le bɛna mɔgɔw batize ni Nin Saninman* ye.’
- ³⁴Ayiwa, ne nana a ye ten, ne fana ka o seereya kɛ, ko Den min bɔra Ala ra* ko nin lo.”

Yesu ta karamɔɔɔden fɔlɔw

- ³⁵Ayiwa, o dugusagbe, Yuhana tun be ni a ta karamɔɔɔden fla ye tuun.
- ³⁶A ka Yesu temeto ye minke, a k'a fo ko: "Ala ta Sagaden* ye nin ye."
- ³⁷Karamɔɔɔden fla ka o men minke, olugu ka tugu Yesu ko.
- ³⁸Yesu ka a na munu ka o ye a yere ko; a ko o ma ko: "Aw be mun le jini?" O ko Yesu ma ko: "Rabi*, i ta so be min?" (Rabi korɔ ye ko Karamɔɔɔ).
- ³⁹Yesu ko o ma ko: "Aw ye na ka na a fle." O tagara ni a ye ka taga a ta so ye. A tun kera wulada wagati le ra. O tora ni a ye o lon tere to be ra.
- ⁴⁰Karamɔɔɔden fla minw tun ka Yuhana ta kuma men ka tugu Yesu ko, o ra kelen togo tun ye ko Andere, Simɔn Piyeri balemace tun lo.
- ⁴¹Andere le konna ka taga a balemace Simɔn fe, ka taga a fo a ye ko: "An ka Masiya ye." (Masiya, o korɔ ye ko Kirisita.)
- ⁴²Andere tagara ni Simɔn ye Yesu fe. Yesu ka Simɔn fle, k'a fo ko: "Ele le ye Yuhana dence Simɔn ye! Nka i togo bena la ko Sefasi." (Sefasi, o korɔ ye ko farakuru.)

Filipe ni Natanayeli tugura Yesu ko

- ⁴³O dugusagbe Yesu ko a be taga Galile; a tagato, a ka Filipe ye. A ko Filipe ma ko: "Tugu ne ko."
- ⁴⁴Filipe tun be bo Betisayida; o tun ye Andere ni Piyeri fana ta dugu le ye.
- ⁴⁵Filipe tagara Natanayeli ye minke, a k'a fo a ye ko: "Cira Musa tun ka mogo min ko fo a ta sariya* kitabuwa ra, ani cira tow fana ka min ko fo, an ka o ye: Yesu min be bo Nazareti, ale lo, Yusufu dence."
- ⁴⁶Natanayeli ko Filipe ma ko: "Yala fennuman be se ka bo Nazareti wa?" Filipe ko: "Ayiwa, i yere ye na a fle sa."
- ⁴⁷Kabini Yesu ka Natanayeli nato ye, a ko: "Nin ye Izirayeliden yeworo le ye, nanbara te min jusukun na."
- ⁴⁸Natanayeli ko: "Ele ka ne lon cogo di?" Yesu ko: "Ka i to torosun korɔ, sani Filipe ye taga i wele, ne na tun be i ra yi."
- ⁴⁹Natanayeli ko: "Rabi*, Den min bora Ala ra*, ele lo; ele le ye Izirayeli* ta masace ye."
- ⁵⁰Yesu ko: "Ne k'a fo i ye minke ko ka i to torosun korɔ, ko ne na tun be i ra, o doron le koson i lara ne ra ke. I bena ko dow ye minw ka bon ni nin ye."
- ⁵¹Yesu ko fana ko: "Can ra, ne b'a fo aw ye ko lon do aw bena sankolo dayelenin ye, ka Ala ta melekew yelento ni o jigito ye ne kunna, ne Min kera Adamaden ye*."

Yuhana 2

Kɔɔɔya min kera Kana

¹Ayiwa, tere fla tɛmɛnin kɔ, kɔɔɔya dɔ tun bɛ kera Kana, Galile mara ra. Yesu bamuso tun bɛ o kɔɔɔya ra.

²O tun ka Yesu ni a ta karamɔɔɔɔdenw fana wele ka taga o kɔɔɔya ra.

³Ayiwa, ka o to janagbɛ ra, duven nana dɛsɛ o fɛ. Yesu bamuso k'a fɔ a ye ko: "O ta duven dɛsɛra."

⁴Yesu k'a fɔ a bamuso ye ko: "Ne bamuso, i kana hami o ra; nka ne ta wagati ma se ban."

⁵Ayiwa, a bamuso k'a fɔ baardenw ye ko: "Ni a nana fɛn o fɛn fɔ aw ye, aw ye o kɛ."

⁶O y'a sɔɔɔ Yahudiyaw ta kabakurudaga wɔɔɔɔ tun bɛ yi. Yahudiyaw tun bɛ o yɛrɛ saninya ni o dagaw ta ji le ye ka kapa ni o ta landa ye. Ji litiri biseegi walama kɛmɛ ni mugan tun bɛ se ka don o kabakurudagaw bɛɛ kelen kelen kɔɔɔ.

⁷Ayiwa, Yesu ko baardenw ma ko: "Aw ye nin dagaw bɛɛ fa ni ji ye." Baardenw ka o bɛɛ fa fɔ ka se o da kɔɔɔ.

⁸O kɔ, a ko baardenw ma ko: "Aw ye a bi sisan ka taga a di domuniko janabɔɔbaga ma." O k'a bi ka taga a di.

⁹Ayiwa, ji yɛlɛmana ka kɛ duven ye; domuniko janabɔɔbaga ka o nɛnɛ. Ale tun ma o duven bɔɔɔɔɔ lɔn, nka baardenw kɔni tun ka a bɔɔɔɔɔ lɔn. Domuniko janabɔɔbaga ka kɔɔɔɔɔ wele,

¹⁰ka na a fɔ a ye ko: "Mɔɔɔ bɛɛ bɛ duvendiman le di mɔɔɔw ma fɔlɔ; ni o ka o min caman tuma min na, min man di kɔsɛbɛ, o bɛ sɔɔɔ ka o di o ma. Nka ele ka duvendiman to kɔ fɛ!"

¹¹Ayiwa, o le kera Yesu ta tagamasiyen fɔlɔ ye. O kera Kana, Galile mara ra. A k'a ta sebgaya yira a ta karamɔɔɔɔdenw na o cogo le ra; olugu lara a ra.

¹²O kɔ, Yesu tagara Kapɛrinahumu, ani a bamuso, ani a balemaw, ani a ta karamɔɔɔɔdenw. O ka tere dama kɛ yi.

Yesu ka fiyɛrɛkɛbagaw gbɛn ka bɔ Alabatosoba kɔɔɔ

(Matiyu 21.12-13; Marika 11.15-17; Luka 19.45-46)

¹³Ayiwa, Yahudiyaw ta Jɔnyaban janagbɛ* tun bɛ surunyara. Yesu tagara Zeruzalɛmu.

¹⁴Yesu ka mɔɔɔ dɔw sɔɔɔ Alabatosoba lu kɔɔɔ, olugu bɛ misiw ni sagaw ni jɛnɛtuganiw fiyɛrɛra; warifalɛnbagaw fana tun bɛ yi.

¹⁵Yesu ka jurukise dɔ ke bisan ye ka o bee gben ka bo Alabatosoba lu kɔnɔ, ani o ta misiw ni o ta sagaw bee. A ka warifalenbagaw ta wariw bee janjan, ka o ta tabaliw jɔnɔnɔni ka benben.

¹⁶O kɔ, a k'a fɔ jɛnɛtugani fiyeerebagaw ye ko: "Aw ye nin fenw ta ka bo yan; aw kana ne Fa ta bon ke jagokeɣɔɔ ye."

¹⁷Yesu ka o ke minke, a ta karamɔgɔdenw hakiri jigira ko a sebera Kitabu kɔnɔ, ko: "I ta so ko hami be ne jenina ne jusukun na i n'a fɔ tasuma ."

¹⁸Ayiwa, Yahudiyaw ta jamɔgɔw ka Yesu jininka ko: "I be se ka tagamasiyen juman le ke k'a yira an na ko jo be i fe ka nin kow ke?"

¹⁹Yesu ka o jaabi ko: "Aw ye Alabatosoba nin ci; ne bɛna a lɔ kokura tere saba kɔnɔ."

²⁰Yahudiyaw ko: "E, o ka san binaani ni wɔɔɔ le ke nin Alabatosoba min lɔri ra, ele bɛna o lɔ kokura tere saba kɔnɔ!"

²¹Nka Yesu tun be kumana Alabatosoba min ko ra, o tun ye a yere farikolo le ye.

²²Ayiwa, Yesu nana kunu minke ka bo saya ra, a ta karamɔgɔdenw hakiri jigira a ra ko Yesu tun ka o fɔ. O lara Ala ta Kuma ra. Yesu tun ka kuma min fɔ fana, o lara o ra.

Yesu ma la mɔgɔ dɔw ta lanaya ra

²³Ayiwa, ka Yesu to Zeruzalemu, Jɔnyaban janagbe* ra, mɔgɔ caman lara a ra a ta tagamasiyen keninw kosɔn.

²⁴Nka Yesu tun ma la o ta lanaya ra, sabu a tun ka o bee jusukun lɔn.

²⁵A mako tun t'a ra fana ko mɔgɔ dɔ ye na dɔ ta kojaw fɔ ale ye, sabu adamaden jusukun cogo ye min ye, a ka o lɔn.

Yuhana 3

Yesu ni Nikodemu ta baro

¹Ayiwa, ce dɔ tun be Farisiw* ra, min tɔgɔ tun ye ko Nikodemu; Yahudiyaw ta jamɔgɔ dɔ tun lo.

²Lon dɔ, su fe a nana Yesu fe ka na a fɔ a ye ko: "An karamɔgɔ, an kɔni k'a lɔn jate ko Ala le ka ele ci ka na an karan; sabu i be kabako minw kera nin ye, mɔgɔ si te se ka o ke ni Ala te ni o tigi ye."

³Yesu k'a jaabi ko: "Can ra, ne b'a fɔ i ye ko ni mɔgɔ min ma woro kokura, o tigi te se ka don Ala ta Masaya* ra fiyewu."

⁴Nikodemu ko: "Ni mɔgɔ kɔrɔra ka ban, a be se ka woro cogo di tuun? Yala a be se ka kɔsegi a bamuso kɔnɔ ka woro kokura tuun wa?"

- ⁵Yesu ka a jaabi ko: “Can ra, ne b’a fɔ i ye ko ni mɔgɔ min ma woro ji ni Nin Saninman* baraka ra, o tigi tɛ se ka don Ala ta Masaya ra.
- ⁶Sabu min worora adamadenw baraka ra, adamadenya cogo le bɛ kɛ o ra. Nka ni min worora Nin Saninman baraka ra, Nin Saninman cogo le bɛ o tigi ra.
- ⁷Ayiwa, ne k’a fɔ i ye minke ko aw ka kan ka woro kokura, o kana i kɔnɔnɔban.
- ⁸I m’a ye, fɔɔ bɛ fiye ka taga yɔɔ min ka di a ye, i bɛ a mankan mɛn, nka i tɛ a bɔyɔɔ lɔn, i tɛ a tagayɔɔ lɔn fana. Mɔgɔ min worora Nin Saninman baraka ra, o tigi ta bɛ ten le.”
- ⁹Ayiwa, Nikodemu ko Yesu ma ko: “O bɛ se ka kɛ cogo di sa?”
- ¹⁰Yesu ka a jaabi ko: “Ele min ye Izirayeli* karamɔgɔba ye, ele ma o lɔn wa?”
- ¹¹Yesu ko a ma ko: “Ne b’a fɔ i ye can ra, ko an ka min lɔn, an bɛ o le fɔ; an bɛ min ye, an bɛ kɛ o le seere ye fana. Nka aw t’a fɛ ka sɔn an ta seereya ma.
- ¹²Ko minw bɛ kɛra dunuɔa ra yan, ni ne bɛ o fɔ aw ye, ni aw ma se ka la o ra, ko minw bɛ kɛra sankolo ra, ni ne ka o fɔ aw ye, aw bɛna la o ra cogo di?
- ¹³Mɔgɔ si ma yɛlen ka taga sankolo kɔnɔ, fɔ min jigira ka bɔ sankolo ra; Min kɛra Adamaden ye*, ale le bɛ o ye.
- ¹⁴”Ayiwa, cira Musa ka sa siranɛgeraman kɔrɔta cogo min na kongokolon kɔnɔ, jagboya lo ko Min kɛra Adamaden ye*, o fana ye kɔrɔta o cogo ra ,
- ¹⁵janko ni mɔgɔ o mɔgɔ ka la a ra, o tigi ye ɔanamanya banbari sɔɔ.
- ¹⁶Sabu Ala ka dunuɔamɔgɔw kanu haali fɔ Den* kelenpe min bɔra Ala ra, a ka o di ka a kɛ saraka ye, janko ni mɔgɔ o mɔgɔ ka la o ra, o tigi kana halaki, nka o tigi ye ɔanamanya banbari sɔɔ.
- ¹⁷Den min bɔra Ala ra*, Ala ma o ci dunuɔa ra ka na kiti ben mɔgɔw kan, nka a ka a ci le, janko dunuɔamɔgɔw ye kisi a sababu ra.
- ¹⁸”Ni mɔgɔ min ka la a ra, Ala tɛna kiti ben o tigi kan; nka ni mɔgɔ min ma la a ra, kiti bɛna o tigi kan ka ban, sabu Den kelenpe min bɔra Ala ra, a ma la o ra.
- ¹⁹O kiti kun le ye nin ye: Ala ta yeelen nana dunuɔa ra, nka dibi diyara mɔgɔw ye ka tɛmɛ yeelen kan, sabu o ta kɛwalew ka jugu.
- ²⁰Sabu mɔgɔ o mɔgɔ bɛ kojugu kɛ, o bɛ yeelen kɔninya le; a tɛ sɔn ka bɔ kɛnɛ kan fana, sabu a bɛ siran ko mɔgɔw kana na bɔ a ta kɛwalejuguw kɔɔ ma.
- ²¹Nka mɔgɔ min bɛ can kan, o tigi bɛ a ta kow kɛ kɛnɛ kan, janko bɛɛ ye a ye ka a lɔn ko a bɛ tagama Ala ta sira le kan.”

Yuhana ka min fɔ Yesu ko ra

- ²²O kow kɔ fɛ Yesu ni a ta karamɔɔɔdenw bɔra dugu kɔnɔ ka na to Zude mara ra; a tora ni o ye ka wagati dama kɛ, ka to ka mɔɔɔw batize.
- ²³Yuhana fana tun bɛ mɔɔɔw batizera Enɔn, Salimu kɛrɛ fɛ; sabu ji caman tun bɛ o yɔrɔ ra; mɔɔɔw tun bɛ na a fɛ ka na batize.
- ²⁴O y'a sɔrɔ Yuhana tun ma bla kaso ra fɔlɔ.
- ²⁵Ayiwa, sɔsɔri dɔ nana wuri Yuhana ta karamɔɔɔdenw ni Yahudiya dɔ cɛ saninyari ko ra.
- ²⁶Yuhana ta karamɔɔɔdenw tagara a fɔ Yuhana ye ko: "An karamɔɔɔ, i ni cɛ min tun bɛ ɲɔɔn fɛ Zuriden ba kɔ, i tun ka seereya kɛ min ta ko ra, a flɛ, a bɛ mɔɔɔw batizera sisan; mɔɔɔw bɛɛ fana bɛ tagara ale le kɔ."
- ²⁷Yuhana ka o jaabi ko: "Ni Ala ma fɛn min di mɔɔɔ ma, a tɛ se ka o sɔrɔ.
- ²⁸Aw yɛrɛ ye ne seere ye ko ne k'a fɔ aw ye ko: 'Ala ka Kisibaga* min layiri ta, ne tɛ o ye. Ala ka ne ci ka na a ɲa fɛ dɔrɔn.'
- ²⁹Kɔɲɔcɛ ta le bɛ kɔɲɔmuso ye. Kɔɲɔcɛ tericɛ kɔni lɔnin bɛ a kɔrɔ; ni a ka kɔɲɔcɛ kumakan mɛn, a bɛ ɲagari kɔsɛbɛ kɔɲɔcɛ ta kumakan kosɔn. Ne ta ɲagari ye o ɲɔɔn le ye; o ɲagari fana dafara.
- ³⁰Ale ka kan ka bonya, ne ka kan ka dɔɔɔya.
- ³¹"Sabu min bɔra Ala ra, o le bɛ bɛɛ kunna; nka min sɔrɔra dunuɲa ra yan, o ye dunuɲa ta le ye, a fana bɛ kuma ka kapa ni dunuɲa ta cogo le ye. Nka min bɔra sankolo ra, o bɛ bɛɛ kunna.
- ³²A ka min ye, ani a ka min mɛn, a bɛ o le fɔ, nka mɔɔɔ si fana tɛ sɔn a ta seereya ma.
- ³³Ni mɔɔɔ min ka sɔn a ta seereya ma, o tigi ka a yira ka a gbɛya ko Ala bɛ min fɔ, o ye can le ye.
- ³⁴Ala ka min ci, o le bɛ Ala ta Kuma fɔ mɔɔɔw ye, sabu Ala bɛ Nin Saninman* di a ma hakeya min na, dan tɛ o ra.
- ³⁵Den min bɔra Ala ra*, Fa Ala bɛ o kanu, o kosɔn a ka fɛn bɛɛ sebagaya di a ma.
- ³⁶Ni mɔɔɔ min ka la Dencɛ* ra, o tigi bɛ ɲanamanya banbari sɔrɔ; nka ni mɔɔɔ min ka ban Dencɛ ra, o tigi tena o ɲanamanya sɔrɔ, nka Ala ta dimi le bɛ o tigi kan."

Yuhana 4

Samarikamusu ta ko

- ¹Ayiwa, Farisiw* tun k'a mɛn ko Yesu bɛ karamɔɔɔden caman sɔrɔra ka o batize ka tɛmɛ Yuhana kan; Yesu tun bɔra o ko kala ma.

- ²K'a sɔrɔ Yesu yere tun te mɔgɔw batizera, a ta karamɔgɔdenw le tun be mɔgɔw batize.
- ³O kosɔn, Yesu bɔra Zude mara ra ka kɔsegi Galile mara ra.
- ⁴Nka jagboya lo ko a tun ye Samari mara cetige.
- ⁵Ayiwa, a tagara se Samari dugu dɔ ra, o tɔgɔ ye ko Sikari; Yakuba tun ka foro min di a dence Yusufu ma fɔlɔfɔlɔ, Sikari be o foro le kere fe .
- ⁶Yakuba ta kɔlɔn tun be o yɔrɔ ra. Ayiwa, Yesu tun segera tagama ra minke, a nana sigi kɔlɔnda ra. O tuma ra tere tun sera kuncɛ.
- ⁷Ayiwa, Samarikamusu dɔ nana jibiyɔrɔ ra. Yesu ko a ma ko: "Ji dɔ di ne ma, ne be min."
- ⁸O y'a sɔrɔ a ta karamɔgɔdenw tun tagara dugu kɔnɔ ka taga domuni san.
- ⁹Samarikamusu ko Yesu ma ko: "E! Ele min ye Yahudiya ye, mun na ele be sɔn ka ne daari ji minta ra, k'a sɔrɔ ne ye Samarika ye?" Muso ka o fɔ, sabu Yahudiyaw te sɔn jɛnɔgɔnya si ma ni Samarikaw ye.
- ¹⁰Yesu k'a jaabi ko: "Ala be fen min di gbansan, ni i tun ka o lɔn, ani mɔgɔ min ko i ma ko: 'Ji di ne ma, ne be min', ni i tun ka o tigi lɔn, ele yere le tun bena ale daari ji ra, a tun bena ji janaman di i ma."
- ¹¹Muso ko Yesu ma ko: "An karamɔgɔ, jurufiye te ele boro, kɔlɔn fana ka dun, ele bena o ji sɔrɔ yɔrɔ juman sa, ka o di ne ma?"
- ¹²An bemace Yakuba le ka nin kɔlɔn di anw ma; ale yere ka nin ji min, ani a ta denw ni a ta beganw. O tuma ele ka bon ni an bemace Yakuba ye wa?"
- ¹³Yesu ka muso jaabi, ko: "Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka nin ji min, jiminlɔgɔ bena o tigi sɔrɔ tuun.
- ¹⁴Nka ne be ji min di, ni mɔgɔ o mɔgɔ ka o ji min, jiminlɔgɔ tena o tigi sɔrɔ tuun, sabu ne be ji min di, o bena ke bununji ye o tigi kɔnɔ ka woyo fɔ ka janamanya banbari di o tigi ma."
- ¹⁵Muso ko a ma ko: "An karamɔgɔ, o ji di ne ma ke, janko jiminlɔgɔ kana ne sɔrɔ tuun, ani ne kana na ji bi yan tuun."
- ¹⁶Ayiwa, Yesu ko a ma ko: "Taga i ce wele ka na yan."
- ¹⁷Muso ko: "Ce te ne fe!" Yesu ko a ma ko: "Jo be i fe k'a fɔ ko ce te i fe.
- ¹⁸Sabu i sigira ce looru le fe; i be min fe sisan, o fana te i ce ye. I ka min fɔ, o ye can ye."
- ¹⁹Muso ko a ma ko: "An karamɔgɔ, ne k'a ye cogo min na, ele ye cira le ye!"

- ²⁰O ra, ne be i jininka: mun na anw Samarikaw, anw bemaw ka Ala bato nin kuru le kan yan, k'a sɔɔ aw Yahudiyaw, aw b'a fɔ ko Ala ka kan ka bato yɔɔ min na ko o ye Zeruzalemu le ye?"
- ²¹Yesu k'a jaabi, ko: "Musu, la ne ra; wagati dɔ bɛna se, aw tɛna Fa Ala bato nin kuru kan tuun, walama Zeruzalemu.
- ²²Ayiwa, aw Samarikaw aw be min batora, aw tɛ o lɔn; nka an Yahudiyaw, an be min batora, an ka o lɔn, sabu kisiri bɔra Yahudiyaw le ra.
- ²³Nka wagati bɛna se, a sera yere ka ban; Alabatobagasɔbew bɛna Fa Ala bato nin ni can le ra; sabu Fa Ala be o batobagaw jɔɔn le jinina.
- ²⁴Ala ye Nin* le ye, o kosɔn minw beɛ be a bato, olugu ka kan ka a bato Nin sababu le ra, ani can ra."
- ²⁵Musu ko Yesu ma ko: "Ne ka a lɔn ko Masiya bɛna na, o be min wele Kirisita ; ni a nana, a bɛna fɛn beɛ jafɔ an ye."
- ²⁶Yesu ko musu ma ko: "Ne min be kumana i fe, ne yere lo."
- ²⁷Ayiwa, karamɔɔdenw kɔsegira ka na; o k'a ye ko Yesu be kumana ni musu ye minke, o ka o kɔnɔnɔban. Nka o si ma sɔn ka a jininka ko a be mun le jininkara musu fe, walama ko mun kosɔn a kumana ni musu ye.
- ²⁸Musu ka a ta jibiminan to kɔlɔnda ra, ka taga dugu kɔnɔ, ka taga fɔ mɔɔw ye ko:
- ²⁹"Aw ye na ce dɔ fle. Ne ka ko o ko ke ka tɛme, a ka o beɛ fɔ ne ye; Kisibaga min ko fɔra, kɔni ale tɛ de?"
- ³⁰Mɔɔw bɔra dugu kɔnɔ ka na Yesu fe.
- ³¹Ayiwa, o y'a sɔɔ karamɔɔdenw tun be Yesu daarira ko: "An karamɔɔ, domuni ke sa!"
- ³²Yesu ka o jaabi ko: "Domunifen dɔ be ne fe ka a domu, aw tɛ domunifen min lɔn."
- ³³Karamɔɔdenw ka ke jɔɔn jininka ye, ko: "O tuma dɔ le nana domuni di a ma yan wa?"
- ³⁴Yesu k'a fɔ o ye ko: "Ka ne cibaga sago ke, ani k'a ta baara ke k'a dafa, o le ye ne ta domuni ye.
- ³⁵Aw tɛ derira k'a fɔ ko karo naani le be dannikewagati ni simantigewagati ce wa? Ayiwa, ne b'a fɔ aw ye ko aw ye aw ja kɔɔta ka forow fle; siman kɔɔra, a tigewagati sera ka ban.

³⁶Min be siman tigera, o tigi be a ta sara sɔrɔra ka ban; a be simankise lajen ka a bla panamanya banbari kosɔn. O cogo ra dannikebaga ni simantigebaga bee be nagari jɔgɔn fe.

³⁷Sabu zana min ko: ‘Dɔ be danni ke, dɔ were be siman tige,’ o zana ye can ye.

³⁸Ayiwa, aw ma baara ke foro min na, ne ka aw ci ka taga o siman tige; mɔgɔ werew ka baara min ke, aw be tɔnɔ sɔrɔra olugu ta baara nɔ le ra.”

³⁹Ayiwa, o muso ta kuma kosɔn, Samarika caman lara Yesu ra o dugu ra, sabu muso k’a fɔ o ye ko: “Ne ka ko o ko ke ka temɛ, a ka o bee fɔ ne ye.”

⁴⁰O kosɔn Samarikaw nana Yesu fe minke, o k’a daari ko a ye to olugu fe; Yesu ka tere fla ke ni o ye.

⁴¹Mɔgɔ caman were lara a ra a yere ta kuma kosɔn.

⁴²O mɔgɔw ko muso ma ko: “An ma la a ra ele ta kuma kosɔn de, nka an yere ka a lamɛn, an ka a lɔn ko can ra ale le ye dunuɔa Kisibaga ye.”

Yesu ka kuntigi dɔ dence kenɛya

⁴³Ayiwa, o tere fla temɛnin kɔ, Yesu ni a ta karamɔgɔdenw bɔra ka taga Galile.

⁴⁴K’a sɔrɔ Yesu yere tun k’a fɔ ko: “Cira si te bonya a yere ta jamana ra.”

⁴⁵Ayiwa, o sera Galile minke, Galilekaw ka a kunben ni nagari ye, sabu Yesu tun ka ko minw bee ke Zeruzalemu jɔnyaban panagbe* ra, Galilekaw tun ka o ye, sabu olugu yere tun tagara panagbe ra.

⁴⁶Ayiwa, Yesu sekɔra ka taga Kana tuun, Galile mara ra, a tun ka ji yeɛma ka ke duven ye yɔrɔ min na. O y’a sɔrɔ jamana panagɔ dɔ tun be Kaperinahumu, o ta den tun man kene.

⁴⁷O ce k’a men minke ko Yesu bɔra Zude ka na Galile mara ra, a tagara Yesu fe ka taga a daari ko a ye na Kaperinahumu, ko ale dence be jini ka sa, ko a ye na a kenɛya.

⁴⁸Yesu k’a fɔ a ye ko: “Ni aw ma tagamasiyenw ni kabakow ye aw na ra, aw te la ne ra fiyewu!”

⁴⁹O kuntigi ko Yesu ma ko: “An karamɔgɔ, sabari ka na joona, janko ne dence kana na sa.”

⁵⁰Yesu ko a ma ko: “Kɔsegi ka taga, i dence kenɛyara.” O ce lara Yesu ta kuma ra; a tagara.

⁵¹Ayiwa, ka a tagatɔ to, a ta baaradenw ka a kunben sira ra k’a fɔ a ye ko: “I dence kenɛyara.”

⁵²A ka a ta baaradenw pininka ko: “A fisayara wagati juman le ra?” O ka a jaabi ko: “A ta farigban banna kunu le, wagati min na tere tun be kuncɛ.”

⁵³Den face k'a jate mina k'a ye ko o wagati kelen le ra, Yesu tun k'a fo ale ye ko: "I dence keneyara." O ce ni a ta somogow bee lara Yesu ra.

⁵⁴Ayiwa, kabini Yesu bora Zude ka na Galile mara ra, nin le kera a ta tagamasiyen flanan ye.

Yuhana 5

Yesu ka murugu do keneya Betisayida

¹Ayiwa, o kow ko fe, panagbeba do tun be Yahudiyaw fe Zeruzalemu; Yesu tagara o panagbe ra.

²Zeruzalemu dugu donda min be wele ko Sagaw ta donda, dinga jiman do tun be o donda kere fe, min be wele heburukan na ko Betisayida; gbata looru lonin tun be o dinga kere fe.

³Ayiwa, banabagato caman tun lalanin be o gbataw koro: fiyentow, ani nabaraw, ani muruguw. [O tun be ji lamaga wagati le konna.

⁴Sabu Ala ta meleke do tun be to ka jigi ji ra wagati dow ra ka a lamaga. Ji lamaganin ko, ni banabagato min tun ka kon ka jigi a kon, o tigi tun be keneya, hali ni a ta bana ka ke bana suguya min o min ye.]

⁵Ayiwa, ce do tun be o yoro ra, ale tun ka san bisaba ni seegi ke bana ra.

⁶Yesu ka o ce lanin ye minke, a ka a lon ko a mena bana ra; a ka a pininka ko: "Yala i b'a fe ka keneya wa?"

⁷A ka Yesu jaabi ko: "An karamogo, ni ji ka lamaga, mogo te ne fe ka ne ta ka ne lajigi ji ra; ni ne fana ko ne be wuri ne yere ma, sani ne ye se yi, do be kon ka jigi ne ja."

⁸Yesu ko a ma ko: "Wuri ka i ta lanan ta ka tagama."

⁹Ayiwa, o yoronin bee a keneyara; a wurira ka a ta lanan ta ka ke tagama ye. O tun kera Yahudiyaw ta Nenekirilon* le ra.

¹⁰O ra, Yahudiyaw k'a fo o ce keneyanin ma ko: "Bi ye Nenekirilon* le ye! Ka kapa ni sariya* ye, i man kan ka i ta lanan ta ka tagama bi."

¹¹O ce ko Yahudiyaw ma ko: "Min ka ne keneya, ale le ko ne ma ko: 'I ta lanan ta ka tagama!'"

¹²O ka a pininka ko: "Jontigi le k'a fo i ye ko i ye i ta lanan ta ka tagama?"

¹³Nka mogo kelen min tun ka ce keneya, a tun ma o tigi lon tuun; sabu jama tun ka ca, Yesu fana tun tununa jama ra.

14O kɔ fɛ, Yesu nana bɛn ni o cɛ ye Alabatosoba lu kɔnɔ; Yesu ko a ma ko: “A fɛ, sisan i kɛneyara; i kana to jurumun na, janko kojugu wɛrɛ kana na i sɔrɔ min ka jugu ni nin ye.”

15O cɛ tagara a fɔ Yahudiyaw ye ko Yesu le ka ale kɛneya.

16Yahudiyaw wurira o le ra ka kɛ Yesu kɔninya ye ko mun kosɔn a ka cɛ kɛneya Nɛnɛkirilon na.

17Yesu ka o jaabi, ko: “Ne Fa cɛ bɛ baara ra wagati bɛɛ, o kosɔn ne fana ka kan ka baara kɛ.”

18Yesu ka o kuma fɔ minke, dɔ farara Yahudiyaw kuntigiw ta dimi kan, fɔ o ka kɛ Yesu fagacogo jini ye; o ko a ma Nɛnɛkirilon jate minke, ko o dɔrɔn tɛ, nka a ko Ala ye a Fa ye, ka a yɛrɛ kɔna ni Ala ye.

Yesu ta fanga sɔrɔyɔrɔ

19Yesu ko o mɔgɔw ma tuun ko: “Can ra, ne b’a fɔ aw ye ko Dence* tɛ se ka foyi si kɛ a yɛrɛ ma, ni a ma a Fa ye a bɛ min kɛra. Fa bɛ min kɛ, Dence fana bɛ o jɔgɔn kɛ;

20sabu Fa bɛ Dence kanu, o kosɔn a bɛ ko o ko kɛ, a bɛ o bɛɛ yira a ra. A yɛrɛ bɛna fɛn caman yira a ra tuun min ka bon ka tɛmɛ nin kan, janko aw ye kabakoya.

21Sabu Fa bɛ suw lakunu ka janamanya di o ma kura ye cogo min na, o cogo ra ni Dence b’a fɛ ka janamanya di minw ma, a b’a di olugu le ma.

22Fa tɛ kiti tige mɔgɔ si kan fana, nka a ka kitiko bɛɛ to Dence le boro,

23janko bɛɛ ye Dence bonya i n’a fɔ o bɛ a Fa bonya cogo min na. Ni mɔgɔ min ma sɔn ka Dence* bonya, Fa min ka a ci, o tigi tɛ o le bonyara.”

24Yesu ko o ma ko: “Can ra ne b’a fɔ aw ye ko mɔgɔ min ka ne ta kuma lamɛn ka la ne cibaga ra fana, o tigi ka janamanya banbari sɔrɔ; kiti tɛna tige a kan tuun, sabu a bɔra saya ra ka don janamanya ra.

25Can ra ne b’a fɔ aw ye ko wagati dɔ bɛna se, o wagati ye sisan le ye; Den min bɔra Ala ra*, suw bɛna o kumakan mɛn; ni minw ka a kumakan mɛn, olugu bɛna janamanya.

26Sabu se bɛ Fa Ala ye ka janamanya di mɔgɔw ma cogo min na, a ka se di Dence ma ka janamanya di mɔgɔw ma o cogo le ra.

27A ka fanga di Dence ma ka kiti tige, sabu Min kɛra Adamaden ye*, ale le ye o ye.

28Aw kana kabakoya o ra, sabu wagati dɔ bɛna se, su minw bɛɛ bɛ kaburuw kɔnɔ, olugu bɛɛ bɛna a kan mɛn.

29Minw ka kɔpuman kɛ, olugu bɛna kunu ka taga to janamanya ra; nka minw ka kojugu kɛ, olugu bɛna kunu ka taga kiti le ra.”

Yesu ta kuma ye can ye

- 30** Yesu ko: “Ne tɛ se ka foyi kɛ ne yɛrɛ ma. Ala ka min fɔ ne ye, ne bɛ kiti tige ka kapa ni o le ye. Ne ta kiti terrenin lo, sabu ne tɛ a kɛ ka kapa ni ne yɛrɛ sago ye; min ka ne ci, ne bɛ a kɛ ka kapa ni o sago le ye.
- 31** Ni ne yɛrɛ le tun bɛ ne yɛrɛ ta ko fɔra, ne ta kuma tun tɛ se ka kɛ can ye;
- 32** nka mɔgɔ wɛrɛ le bɛ ne seere ye; ne k’a lɔn fana ko a bɛ min fɔ ne ta ko ra, o ye can ye.
- 33** Aw ka mɔgɔ dɔw ci Yuhana Batizerikebaga fɛ. A ka min fɔ aw ye ne ta ko ra, o ye can le ye.
- 34** Ne tɛ o fɔra, sabu ne mako bɛ adamadenw ta seereya ra dɛ! Ne mako tɛ o ra. Nka ne bɛ o fɔra, janko aw le ye kisi.
- 35** Yuhana tun kɛra i n’a fɔ fitinamana min bɛ yeelen bɔ aw cɛ ra; aw kɔni sɔnna ka jagari a ta yeelen na wagati dɔɔnin.
- 36** Nka ne kɔni, fɛn wɛrɛ bɛ ne seere ye min ka bon ni Yuhana ta seereya ye; sabu Fa Ala ka baara minw di ne ma, ne bɛ o baara minw kɛra, o kɛwalew le bɛ ne seere ye. O le b’a yira ko Fa Ala ka ne ci.
- 37** Fa Ala min ka ne ci, ale yɛrɛ bɛ seereya kɛ ne ta ko ra. Nka aw ma sɔn ka a kan lamɛn, aw ja fana ma la a kan ka ye.
- 38** A ta kuma tɛ to aw kɔɔ, sabu a ka mɔgɔ min ci, aw ma la o ra.
- 39** Aw bɛ aw timinadiya Ala ta Kitabuwan karan na kosebɛ, sabu aw bɛ miiri ko aw bɛna panamanya banbari sɔɔ o le ra, k’a sɔɔ o Kitabu kelenw le bɛ seereya kɛ ne ta ko ra.
- 40** O bɛɛ n’a ta, aw t’a fɛ ka na ne fɛ janko aw ye panamanya sɔɔ.
- 41** ”Ne tɛ adamadenw ta bonya kɔ; sabu aw ye mɔgɔ suguya minw ye, ne ka o lɔn.
- 42** Ne ka a lɔn fana ko Ala ta kanuya tɛ aw jusukun na.
- 43** Ne nana ne Fa tɔgɔ le ra, nka aw ma sɔn ne ma, k’a sɔɔ ni mɔgɔ wɛrɛ nana a yɛrɛ tɔgɔ ra, aw bɛ sɔn o tigi ma.
- 44** Aw bɛ se ka la ne ra cogo di, aw minw bɛ aw ta bonya jini aw mɔgɔɔgɔɔnw le fɛ, nka bonya min bɛ sɔɔ Ala kelenpe fɛ, aw tɛ o jini?
- 45** Aw kana a miiri ko ne bɛna aw jaraki ne Fa ja kɔɔ dɛ! Aw jigi lanin bɛ cira Musa min kan dɛ, ale le bɛ aw jarakibaga ye.
- 46** Ni aw tun lara cira Musa ra, aw tun bɛna la ne ra fana, sabu cira Musa ka ne ta ko le seɛ a ta kitabuwan ra.

⁴⁷Nka cira Musa ka min sɛbɛ, ni aw ma la o ra, aw bɛna la ne ta kumaw ra cogo di?”

Yuhana 6

Yesu ka domuni di jama ma

(Matiyu 14.13-21; Marika 6.30-44; Luka 9.10-17)

¹Ayiwa, o kow kɔ, Yesu tagara Galile ba kɔ fɛ, ba min bɛ wele fana ko Tiberiyadi ba.

²Jamaba tun tugura a kɔ, sabu a tun bɛ tagamasiyen minw kɛra ka banabagatɔw kɛnɛya, o tun bɛ o yera.

³Yesu ni a ta karamɔgɔdenw yelenna kongori dɔ kan ka sigi yi.

⁴O y'a sɔrɔ Yahudiyaw ta Jɔnyaban panagbɛ* wagati tun bɛ jini ka se.

⁵Yesu nana fleri kɛ, k'a ye ko jamaba dɔ bɛ nana ale fɛ. A ko Filipe ma ko: “An bɛ se ka domuni san yɔrɔ juman, janko nin mɔgɔw ye domuni kɛ?”

⁶Yesu tun ka o fɔ ka Filipe kɛ k'a flɛ le; ni o tɛ, a tun bɛna min kɛ, a yɛrɛ tun ka o lɔn cɔ.

⁷Filipe k'a jaabi ko: “Hali ni an bɛ wari deniye kɛmɛ fla buru san k'a di nin mɔgɔw ma, o bɛɛ tena hali dɔɔnin dɔɔnin sɔrɔ a ra.”

⁸Ayiwa, Yesu ta karamɔgɔden min ye Andere ye, Simɔn Piyɛri balemacɛ, ale ko:

⁹“Cɛdennin dɔ bɛ yan, burukun looru ni jɛgɛden fla bɛ o fɛ; nka o bɛ mun ja nin jamaba ye?”

¹⁰Ayiwa, Yesu ko karamɔgɔdenw ma ko: “Aw ye mɔgɔw lasigi dugu ma.” Binmisɛnw tun ka ca o yɔrɔ ra. Mɔgɔw sigira; cɛw tun bɛ mɔgɔ waga looru bɔ.

¹¹Yesu ka o buruw ta ka baraka la Ala ye, ka a tarantaran mɔgɔw ra; jɛgɛ fana ta kɛra ten. Mɔgɔ bɛɛ ka a sɔrɔ fɔ ka wasa.

¹²Mɔgɔw ka domuni kɛ ka fa tuma min na, Yesu ko karamɔgɔdenw ma ko: “Aw ye burukunkurunw cɛ, janko dɔ kana cɛn.”

¹³O ka o burukunkurunw cɛ ka segi tan ni fla fa o ra; mɔgɔw ka domuni kɛ burukun looru ra ka min to, o le kɛra o ye.

¹⁴O mɔgɔw ka Yesu ta tagamasiyenw ye minkɛ, o ko: “Can ra, cira min tun ka kan ka na dunupa ra, nin yɛrɛ lo.”

Yesu tagamana ji kan

(Matiyu 14.22-33; Marika 6.45-52)

¹⁵Yesu k'a lɔn minkɛ ko o b'a fɛ ka ale mina fanga ra ka ale kɛ o ta masacɛ ye, a bɔra o cɛ ra ka sekɔ ka taga kongori dɔ kan a kelen na.

16Wulada nana se minke, karamogodenw tagara bada ra.

17O donna kurun do kono ko o be ba tige ka taga Kaperinahumu. Su nana ko k'a soro Yesu tun ma na o fe folo.

18Fajoba do wurira, ka ke ji lamaga ye kosebe.

19O ka kilo looru walama woro ke ji kan wagati min na, o ka Yesu tagamato ye ji kan, a be gbarara o ta kurun na; o ja tige.

20Yesu ko o ma ko: "Ne lo, aw kana siran!"

21O tun b'a fe a ye don kurun kono o fe; nka o tun be tagara yoro min na, o barara k'a ye ko o sera yi ka ban.

Mogow ka Yesu yorjini

22Dugu nana gbe tuma min na, jama min tun be ba ja do kan, olugu k'a korosi k'a ye ko kurun kelen le tun be yi, ko Yesu tun ma don o kurun kono ni a ta karamogodenw ye, nka karamogodenw doron le donna kurun kono ka taga.

23O y'a soro kurun dow tun nana ka bo Tiberiyadi; Matigi Yesu tun ka baraka la Ala ye ka buru tarantaran jama ra yoro min na, o tun lonin lo o yoro koro.

24Ayiwa, jama nana a ye ko Yesu te yi, a ta karamogodenw fana te yi minke, olugu yere donna o kurunw kono ka taga Kaperinahumu ka taga Yesu yorjini.

Domunifen min be panamanya di

25O tagara Yesu ye ba ko fe minke, o k'a fo a ye ko: "An karamogo, i sera yan wagati juman?"

26Yesu ka o jaabi ko: "Can ra ne b'a fo aw ye ko aw ka tagamasiyen minw ye, aw te ne yorjinina o koson de, nka aw ka domuni min ke ka fa, aw be ne yorjinina o le koson.

27Ayiwa, domunifen min be se ka cen, aw kana baara ke o koson; domunifen min te cen, ani a be panamanya banbari di fana, aw ye baara ke o le koson. Min kera Adamaden ye*, ale le be o domunifen di aw ma, sabu Fa Ala ka a ta fanga tagamasiyen la ale le kan."

28O ka Yesu pininka ko: "An ka kan ka mun le ke ka Ala sagonan baara ke?"

29Yesu ka o jaabi ko: "Ala be baara min jini aw fe, o ye ko ale Ala ka mogo min ci, aw ye la o ra."

30O ko Yesu ma ko: "Ayiwa, ele bena tagamasiyen juman le ke k'a yira an na, janko an ye la i ra? I bena mun le ke?"

31An bemaw ka mane domu kongokolon kono, i n'a fo a sebera Kitabu kono cogo min na, ko: 'A ka domunifen bo sankolo ra k'a di o ma, o k'a domu .' "

³²Yesu ko: “Can ra, ne b’a fɔ aw ye ko cira Musa le ma domunifen bɔ sankolo ra ka a di aw ma! Ne Face le bɛ domunifen panaman di aw ma ka bɔ sankolo ra.

³³Sabu min jigira ka bɔ sankolo ra, ale le ye Ala ta domunifen ye, a bɛ min di ka panamanya di dunuɲamɔgɔw ma.”

³⁴O ko Yesu ma ko: “An karamɔgɔ, kɛ o domunifen di ye an ma wagati bɛɛ kɛ!”

³⁵Yesu ko o ma ko: “Domunifen min bɛ panamanya di, ne le ye o ye; ni mɔgɔ min ka na ne fɛ, kɔngɔ tena o tigi sɔrɔ tuun fiyewu; ni mɔgɔ min lara ne ra, minlɔgɔ tena o tigi sɔrɔ tuun fiyewu.

³⁶Nka ne k’a fɔ aw ye ka ban, ko: aw ka ne ye, nka aw ma la ne ra.

³⁷Ni ne Fa ka mɔgɔ o mɔgɔ di ne ma, o bɛɛ bɛna na ne fɛ; ni mɔgɔ o mɔgɔ nana ne fɛ, ne tena o tigi gbɛn fiyewu.

³⁸Sabu ne ma na ka bɔ sankolo ra ka na ne yɛɛ sago kɛ; min ka ne ci, ne nana o sago le kɛ.

³⁹Min ka ne ci, o sago flɛ nin ye, ko: ale ka mɔgɔ o mɔgɔ di ne ma ko o si kana tunu; ani ko dunuɲa labanlon na fana, ne ye o tigi lakunu ka bɔ saya ra.

⁴⁰Sabu ne Fa sago ye ko ni mɔgɔ o mɔgɔ ka Dence* ye, ka la a ra, o tigi ye panamanya banbari sɔrɔ; dunuɲa labanlon na fana, ne bɛna o tigi lakunu ka bɔ saya ra.”

⁴¹Yesu ko minke ko domunifen min bɔra sankolo ra ko ale le ye o ye, Yahudiyaw ka kɛ Yesu kɔrɔfɔ ye o kosɔn.

⁴²O ko: “O tuma, Yesu le tɛ nin ye wa, Yusufu dence? An ka a face lɔn, ka a bamuso lɔn kɛ! Mun na a b’a fɔ ko ale jigira ka bɔ sankolo ra?”

⁴³Yesu ka o jaabi ko: “Aw kana ɲunuɲunu aw yɛɛ kɔrɔ yi.

⁴⁴Mɔgɔ si tɛ se ka na ne fɛ, ni ne Fa min ka ne ci, ale ma o tigi lana ne fɛ; ni o tigi nana ne fɛ, dunuɲa labanlon na, ne bɛna o tigi kunu ka a bɔ saya ra.

⁴⁵Ayiwa, a sebera ciraw ta kitabuw kɔnɔ ko: ‘Ala yɛɛ le bɛna o bɛɛ karan .’ Mɔgɔ o mɔgɔ bɛ Fa Ala ta Kuma lamɛn ka sɔn a ta karan ma, o tigi bɛ na ne fɛ.

⁴⁶Nka o t’a yira ko mɔgɔ dɔ ɲa ka Ala ye dɛ! Mɔgɔ si ma Ala ye, fɔ min bɔra Ala ra, ale kelen le ka Fa Ala ye.”

Domunifen min bɛ mɔgɔ panamanya

⁴⁷“Can ra ne b’a fɔ aw ye ko ni mɔgɔ min lara ne ra, o tigi bɛ panamanya banbari sɔrɔ.

⁴⁸Domunifen min bɛ panamanya di mɔgɔw ma, ne le ye o ye.

49Aw bemaw ka domunifen dɔ domu kongokolon kɔnɔ, nka o bɛɛ n'a ta, saya nana se o ma.

50Nka domunifen min jigira ka bɔ sankolo ra, o le ye nin ye; ni mɔgɔ min ka o domu, o tigi tena sa.

51Ne le ye domunifen panaman ye, min jigira ka bɔ sankolo ra. Ni mɔgɔ min ka o domu, o tigi panaman bɛ to wagati bɛɛ. Ne bɛ domunifen min di, o ye ne yɛɛ farisogo le ye, janko dunuɔmɔgɔw ye panamanya.”

52Yesu ka o fɔ minke, Yahudiyaw ka ke ɔgɔn sɔsɔ ye; o ko: “Nin cɛ b'a fɛ ka a yɛɛ sogo di an ma cogo di le, an y'a domu?”

53Yesu k'a fɔ o ye ko: “Can ra ne b'a fɔ aw ye ko Min kɛra Adamaden ye*, ko ni aw ma o sogo domu ka a jori min, aw tena panamanya sɔɔɔ.

54Nka ni mɔgɔ min ka ne sogo domu ka ne jori min fana, o tigi bɛ panamanya banbari sɔɔɔ; dunuɔ labanlon na, ne bɛna o tigi lakunu ka bɔ saya ra.

55Sabu ne farisogo ye domunifen yɛɛ le ye, ne jori fana ye minnifen yɛɛ le ye.

56Ni mɔgɔ min ka ne sogo domu, ka ne jori min, o tigi bɛ to ne ta jɛnɔgɔnya ra, ne fana bɛ to jɛnɔgɔnya ra ni o tigi ye.

57Fa Ala min panaman lo, min ka ne ci, ne bɛ panamanya ale le sababu ra; o cogo ra ni mɔgɔ min ka ne farisogo domu, ka ne jori min fana, o tigi bɛ panamanya ne sababu ra.

58Domunifen min jigira ka bɔ sankolo ra, o le ye nin ye; aw bɛma minw sara, olugu ka domunifen min domu, o domunifen ni nin tɛ kelen ye. Ni mɔgɔ min ka nin domunifen domu, o tigi bɛna panamanya banbari sɔɔɔ.”

59Yesu ka nin kumaw le fɔ k'a to mɔgɔw karan na karanso kɔnɔ Kapɛrinahumu.

Yesu ta kuma bɛ panamanya banbari di

60Ayiwa, Yesu ka o kuma fɔ minke, a ta karamɔgɔdenw caman ko: “Nin kuma ka gbɛlɛn dɛ! Jɔn bɛ se ka sɔn nin ma?”

61Yesu k'a lɔn ko karamɔgɔdenw bɛ o kow le ɔnunununa minke, a ko o ma ko: “Nin kuma digira aw ra wa?”

62O tuma, Min kɛra Adamaden ye*, ni aw nana o yɛlɛntɔ ye ka taga a bɔyɔɔ ra don?

63Ala Nin* le bɛ mɔgɔ panamanya; ni o tɛ, mɔgɔ yɛɛ baraka tɛ se ka foyi ke; ne ka kuma minw fɔ aw ye, o bɔra Ala Nin le ra, o le bɛ panamanya di.

64Nka dɔw bɛ aw ra, olugu ma la o ra.” Ayiwa, kabini a damina ra, minw tun ma la Yesu ra, a tun ka olugu lɔn, ani min tun bɛna a janfa.

⁶⁵Yesu k'a fɔ tuun ko: "O le kosɔn ne k'a fɔ aw ye ko mɔgɔ si tɛ se ka na ne ma, ni Fa Ala ma o se di o tigi ma."

⁶⁶Ayiwa, k'a ta o lon na, a ta karamɔgɔden caman bɔra a kɔ; o ma sɔn ka tugu a kɔ tuun.

⁶⁷Yesu ko a ta karamɔgɔden tan ni fla ma ko: "Aw fana t'a fɛ ka taga wa?"

⁶⁸Simɔn Piyeri k'a jaabi ko: "Matigi, an bɛna taga jɔn le fɛ? Nanamanya banbari kuma bɛ sɔrɔ ele le fɛ.

⁶⁹An lara i ra, an fana k'a lɔn ko Den* Saninman min bɔra Ala ra, ko ele lo."

⁷⁰Yesu k'a fɔ o ye ko: "Ne le ma aw mɔgɔ tan ni fla janawoloma wa? K'a sɔrɔ kelen bɛ aw ra, o ye setanamɔgɔ le ye."

⁷¹Yesu tun bɛ Zudasi le ma, Simɔn Sikariyɔti dence; ale le tun bɛna Yesu janfa, k'a sɔrɔ karamɔgɔden tan ni fla dɔ tun lo.

Yuhana 7

Yesu balemaw ma la a ra

¹Ayiwa, o kɔ, Yesu tun bɛ yaalayaala Galile mara yɔrɔw ra; a ma sɔn ka taga Zude mara ra, sabu Yahudiyaw kuntigiw tun bɛ a yɔrɔpinina ko o b'a faga.

²Ayiwa, Yahudiyaw ta gbatakɔrɔsigi janagbɛ* wagati tun surunyara.

³Yesu balemaw k'a fɔ a ye ko: "I ka kan ka bɔ yan ka taga Zude mara ra, janko i ta karamɔgɔdenw fana ye i ta tagamasiyɛnw ye o yɔrɔ ra fana.

⁴Mɔgɔ si tɛ a ta kow kɛ dogo ra, ni a b'a fɛ ko mɔgɔw ye a lɔn; ni i bɛ nin kabakow ɲɔgɔn kɛ, i ka kan ka i yɛrɛ yira le, janko bɛɛ ye i ye."

⁵Ayiwa, Yesu balemaw tun bɛ o fɔra, sabu olugu fana tun ma la a ra.

⁶Yesu ka a balemaw jaabi ko: "O kɛwagati ma se ne fɛ fɔlɔ; nka wagati bɛɛ ka ɲi aw kɔni fɛ.

⁷Dunɔɲamɔgɔw tɛ se ka aw kɔninya; o bɛ ne le kɔninya, sabu o bɛ kɛwalejugu minw kɛra, ne bɛ o kow bɛɛ fɔra kɛnɛ kan.

⁸Aw kɔni ye taga janagbɛ ra faasi. Ne tɛna taga yi sisan fɔlɔ, sabu wagati ma se ne fɛ ban."

⁹Yesu ka o le fɔ a balemaw ye, ka to Galile.

Yesu tagara gbatakɔrɔsigi janagbɛ ra

¹⁰A balemaw taganin kɔ janagbɛ ra, Yesu yɛrɛ ka sɔrɔ ka taga. Nka a ma taga mɔgɔw ɲa na, a dogora ka taga le.

11O y'a sɔɔ Yahudiyaw kuntigiw tun be Yesu yɔɔɔɔninina ɔanagbe wagati ra; o ka ke ɔininkari ke ye ko: "A be min de?"

12Jama ra mɔɔɔw tun be ɔnunɔnunukan caman fɔra Yesu ta ko ra. Dɔw ko: "Mɔɔɔɔɔuman lo." Dɔw ko: "Can te, a be mɔɔɔw lafirira le."

13Nka mɔɔɔ si tun te sɔn ka o kuma fɔ kenɛ kan, sabu o tun be siranna Yahudiyaw kuntigiw ɔa.

Yahudiyaw ka Yesu sɔɔɔ

14Ayiwa, ɔanagbe wagati nana se a cɛmance ra; Yesu tagara don Alabatosoba lu kɔnɔ ka mɔɔɔw karan.

15A ta karan ka Yahudiyaw kabakoya; o ko: "Ce nin ka nin lonniya beɛ sɔɔ min le, k'a sɔɔ a ma karan ke?"

16Yesu ka o jaabi, ko: "Ne ta karan ma bɔ ne yeɛ ra, nka a bɔra ne cibaga Ala le ra.

17Ni mɔɔɔ min b'a fe ka Ala sago ke, o tigi bɛna a lon ni ne ta karan bɔra Ala le ra, walama ni a bɔra ne yeɛ le ra.

18Mɔɔɔ min be kuma ni a yeɛ ta seɔagaya ye, o tigi be bonya ɔinina a yeɛ le ye. Nka mɔɔɔ min b'a fe a cibaga ye bonya, o tigi ta le ye can ye, nanbara si te a ta kow ra.

19Cira Musa le ma sariya* di aw ma wa? Nka aw si te sariya sira tagamana. Mun na aw be ne yɔɔɔɔninina ka ne faga?"

20Jama ra dɔw ko Yesu ma ko: "Ele ye jinato le ye. Jɔntigi le be i yɔɔɔɔninina ka i faga?"

21Yesu ka o jaabi ko: "Ne ka kewale kelen min ke, o le ka aw beɛ kabakoya!

22Aw ka kenɛsigiri lon cira Musa le fe k'a sɔɔ a ma bɔ cira Musa ra, a daminana an bɛmaw le ra; o le kosɔn hali Nenɛkirilon na aw be sɔn ka cɛden kenɛsigi.

23Ni aw be sɔn ka cɛden kenɛsigi Nenɛkirilon na, janko ka cira Musa ta sariya sira tagama o, mun kosɔn ne ka mɔɔɔ kuturu kenɛya Nenɛkirilon na minke, aw dimina ne kɔɔ o ra?

24Aw kana ko ye aw ɔa ra dɔɔɔn k'a kiti tige; aw ye kiti tige ni terreninya le kan."

Yala Yesu le ye Kisibaga ye wa?

25Zeruzalemu dugumɔɔɔ dɔw tun b'a fɔra ko: "O tuma o be ce min yɔɔɔɔninina ko o b'a faga, ale le te nin ye wa?"

26A fe, a be kumana beɛ ɔa na kenɛ kan, mɔɔɔ si te foyi fɔra a ye. Kɔni an ta kuntigiw ma lo a ra le ko Ala ka Kisibaga* min layiri ta ko ale lo de?

²⁷K'a sɔrɔ anw ka ce nin bɔyɔrɔ lɔn; nka ni Kisibaga nana, mɔgɔ si tena a bɔyɔrɔ lɔn."

²⁸Ayiwa, ka Yesu to mɔgɔw karan na Alabatosoba kɔnɔ, a kumana ni fanga ye, k'a fɔ ko: "Aw ko, ko aw ka ne lɔn, ka ne bɔyɔrɔ fana lɔn kɛ? Nka ne ma na ne yere ma, min ka ne ci, ale le be cantigi ye. Nka aw ma a lɔn.

²⁹Ne kɔni ka a lɔn, sabu ne bɔra ale le ra, ale le fana ka ne ci."

³⁰Yesu ka o fɔ minke, o tun b'a fe ka a mina, nka mɔgɔ si ma se k'a boro la a kan, sabu a ta wagati tun ma se fɔlɔ.

³¹O beɛ n'a ta, jama ra mɔgɔ caman lara Yesu ra; o mɔgɔw tun b'a fɔra ko: "Hali ni Kisibaga nana, a bɛna tagamasiyen juman le kɛ ka tɛmɛ nin ce ta kan?"

Yahudiyaw kuntigiw ka mɔgɔ dɔw ci ka taga Yesu mina

³²Jama tun be o kuma minw ηunuηununa Yesu ta ko ra, Farisiw* nana o mɛn. O ra, sarakalasebagaw* kuntigiw, ani Farisiw ka Alabatosoba kɔrɔsibaga dɔw ci ko o ye taga Yesu mina.

³³Yesu ko olugu ma ko: "Ne be ni aw ye yan tuun ka wagati dɔɔnin le kɛ; o kɔ, ne be sɔrɔ ka taga ne cibaga fe.

³⁴Nka aw bɛna ne yɔrɔɔini ka dɛsɛ, aw tena ne ye; sabu ne bɛna kɛ yɔrɔ min na, aw tena se ka taga yi."

³⁵Yahudiyaw kuntigiw k'a fɔ ɲɔgɔn ye ko: "O tuma ce nin b'a fe ka taga yɔrɔ juman le, ni a b'a fɔra ko an tena ale ye? Yahudiya minw janjanna ka taga sigi Gɛrɛkiw fe, kɔni a t'a fe ka taga olugu le fe ka taga kɛ Gɛrɛkiw karan ye dɛ?"

³⁶A ka kuma min fɔ, o kɔrɔ le ye di, ko: 'Aw bɛna ne yɔrɔɔini, nka aw tena ne ye?' Ani ko: 'Ne bɛna kɛ yɔrɔ min na, aw tena se ka taga o yɔrɔ ra?' "

Yesu ka Nin Saninman layiri ta

³⁷Ayiwa, ɲanagbe lon laban, o le tun ye a lonba yere ye; Yesu lɔra jama ɲa fe ka kuma ni fanga ye, ko: "Ni minlɔgɔ be mɔgɔ min na, o tigi ye na ne fe ka na min.

³⁸Ni mɔgɔ min lara ne ra, ji min be ɲanamanya di, o bɛna woyo ka bɔ o tigi jusukun na i ko baji," i n'a fɔ a sebera Ala ta Kuma ra cogo min na.

³⁹Nin Saninman* min tun bɛna di lanabagaw ma, Yesu tun be o ko le fɔra ten. O wagati ra Nin Saninman tun ma di fɔlɔ, sabu Yesu tun ma kɔrɔta fɔlɔ ka taga don a ta nɔɔrɔ ra sankolo ra.

Mɔgɔw kan taranna Yesu kosɔn

⁴⁰Ayiwa, jama ka Yesu ta kuma mɛn minke, o ra dɔw tun b'a fɔra ko: "Sigiya si t'a ra, cira min ko fɔra, nin ce yere lo!"

⁴¹Dɔ wɛrɛw tun b'a fɔra ko: "Ala ka Kisibaga* min layiri ta, nin lo." Nka dɔw ko: "Kisibaga bɛ se ka bɔ Galile mara ra cogo di?"

⁴²Yala a ma seɛɛ Kitabu kɔnɔ ko Kisibaga bɛna kɛ Dawuda ta gbamɔgɔ dɔ le ye wa, ani ko a bɛna bɔ Betilehemu le, min ye Dawuda worodugu ye wa?"

⁴³Yesu ta ko kosɔn jama kan taranna.

⁴⁴Dɔw tun b'a fɛ ka Yesu mina, nka mɔgɔ si ma se ka a boro la a kan.

Yahudiyaw kuntigiw ta jusukungbɛɛya

⁴⁵Minw tun nana Yesu minayɔrɔ ra, olugu sekɔra ka taga sarakalasebagaw* kuntigiw ni Farisiw* fɛ; olugu ka o pininka ko: "Mun kosɔn aw m'a mina ka na ni a ye?"

⁴⁶Yesu minabagaw ka a jaabi ko: "An ma mɔgɔ si ye min bɛ kuma i ko nin cɛ!"

⁴⁷Farisiw ko o ma ko: "O tuma a ka aw fana lafiri kɛ?"

⁴⁸Aw k'a mɛn ko an ta kuntigiw juman kelen, walama Farisiw juman kelen le lara a ra fɔlɔ?

⁴⁹Nin jama min lara a ra, olugu si ma cira Musa ta sariya* lɔn; olugu ye mɔgɔ danganinw le ye!"

⁵⁰Ayiwa, Nikodemu min tun kɔnna ka taga Yesu fɛ lon dɔ, ale fana tun ye o Farisiw dɔ ye; ale ko o ma ko:

⁵¹"Yala ka kapa ni an ta sariya ye, an bɛ se ka kiti tige mɔgɔ dɔ kan k'a sɔrɔ an ma a tigi lamɛn fɔlɔ, ka a lɔn a ka ko min kɛ wa?"

⁵²O ko ale ma ko: "O tuma, ele fana bɔra Galile le wa? I yɛrɛ ye Kitabu w fɛ ka ja; i bɛna a ye ko cira si ma deri ka bɔ Galile."

[

⁵³O kɔ, o bɛɛ kelen kelen wurira ka taga o ta so.

Yuhana 8

¹Yesu tagara Oliviyesunw kuru kan.

Muso min minara jɛnɛya ra

²Ayiwa, o lon dugusagbɛ sɔgɔmada jona fɛ, Yesu sekɔra ka taga Alabatosoba lu kɔnɔ tuun. Jama bɛɛ nana lajɛn a kɔrɔ; a sigira ka to ka o karan.

³Ayiwa, sariya karamɔgɔw* ni Farisiw* nana ni muso dɔ ye a fɛ, ko o muso minana jɛnɛya ra. O k'a mina ka na a lɔ jama cɛ ma.

⁴O ko Yesu ma ko: "An karamɔgɔ, an tagara nin muso mina k'a to jɛnɛya ra ni cɛ dɔ ye.

⁵Cira Musa k'a fɔ an ye sariya* ra ko an ka kan ka o muso ɲɔɲɔn bon ni kabakuru ye ka a faga . Ayiwa, ele ko di o ra?"

⁶O tun b'a fɛ k'a kɔrɔbɔ le, janko ka sababu dɔ sɔrɔ k'a jaraki. Nka Yesu birira ka ke seberi ke ye dugu ma ni a borokanden ye.

⁷O gbanna a ra ni ɲininkari ye minke, a wurira ka lɔ, k'a fɔ o ye ko: "Aw ra ni min ma jurumun ke ka ye, o tigi ye ke mɔɔɔ fɔlɔ ye, ka a bon ni kabakuru ye."

⁸A ka o fɔ minke, a birira tuun ka ke seberi ke ye dugu ma.

⁹O mɔɔɔw ka o kuma men minke, [o yere jusukun ka o sɔsɔ;] o bɛɛ tagara kelen kelen, k'a damina mɔɔɔkɔrɔbaw ra. Yesu kelen tora ni muso ye, muso lɔnin tora a kɔrɔ.

¹⁰Yesu k'a kun kɔrɔta k'a fɔ muso ye ko: "Muso, o bɛ min le? Mɔɔɔ si ma kiti ben i kan wa?"

¹¹Muso ka Yesu jaabi ko: "Mɔɔɔ si!" Yesu ko: "Ayiwa, ne fana tɛ kiti ben i kan; taga, i kana jurumun ke tuun."]

Yesu le ye dunuɲa ta yeelen ye

¹²O kɔ, Yesu ka kuma ta tuun k'a fɔ jama ye ko: "Ne le ye dunuɲa ta yeelen ye. Ni mɔɔɔ min tugura ne kɔ, o tigi tena tagama dibi ra, nka o tigi bɛna yeelen sɔrɔ, min bɛ ɲanamanya di a ma."

¹³Farisiw* ko a ma ko: "Ni ele yere le bɛ seereya ke i yere ta ko ra, o tuma i ta seereya tɛ can ye."

¹⁴Yesu ka o jaabi ko: "Hali ni ne yere le bɛ seereya ke ne yere ta ko ra, ne ta seereya ye can ye, sabu ne ka ne bɔyɔrɔ lɔn, ne ka ne tagayɔrɔ fana lɔn; nka aw ma ne bɔyɔrɔ lɔn, aw ma ne tagayɔrɔ fana lɔn.

¹⁵Aw kɔni bɛ kiti tige ka kɔɲa ni adamadenw ta jatemala le ye; nka ne tɛ kiti tige mɔɔɔ si kan.

¹⁶Hali ni ne bɛ kiti tige, ne ta kiti bɛ tige can le kan, sabu ne kelen tɛ; ne Fa min ka ne ci, o bɛ ni ne ye.

¹⁷Ayiwa, a sebera aw ta sariya* ra ko ni mɔɔɔ fla kɛra ko min seere ye, ko o ko ye can le ye .

¹⁸Ayiwa, ne ye ne yere seere ye, ne Fa min ka ne ci, o fana ye ne seere ye."

¹⁹O ko Yesu ma ko: "I fa bɛ min le?" Yesu ka o jaabi ko: "Aw ma ne yere lɔn, janko ka na a fɔ ne Fa; ni aw tun ka ne lɔn can ra, aw tun bɛna ne Fa fana lɔn."

²⁰Yesu ka o kuma bɛɛ fɔ ka a siginin to karan na Alabatosoba lu kɔnɔ sarakablaminanw yɔrɔ ra. Mɔɔɔ si ma se ka a mina, sabu a ta wagati tun ma se ban.

Yesu ta tagayɔɔ

- 21**Yesu k'a fɔ mɔɔɔw ye tuun ko: "Ne bɛna taga; ni ne tagara, aw bɛna ne yɔɔɔɔɔni, nka aw bɛna sa ka aw to aw ta jurumun na; ne bɛ taga yɔɔɔ min na, aw tɛ se ka taga o yɔɔɔ ra."
- 22**Yahudiyaw kuntigiw ko: "O tuma a bɛna a yɛɛ faga le wa? Sabu a ko, ko: 'Ne bɛ taga yɔɔɔ min na, aw tɛ se ka taga o yɔɔɔ ra!' "
- 23**Yesu k'a fɔ o ye ko: "Aw sɔɔɔra dugukolo kan yan le, nka ne bɔra sankolo ra; dunuɔa ta le bɛ aw ye, nka ne kɔni, dunuɔa ta tɛ ne ye!"
- 24**O le kosɔn ne k'a fɔ aw ye ko aw bɛna sa ka aw to aw ta jurumunw na; sabu ni aw kɔni ma la a ra ko ne ko 'Ne ye min ye, ne ye o le ye,' o tuma aw bɛna sa ka aw to aw ta jurumunw na."
- 25**O ko Yesu ma ko: "O tuma ele ye jɔntigi le ye?" Yesu ko: "Kabini a damina ra, ne ye min ye, ne ka o fɔ aw ye."
- 26**Fɛn caman bɛ ne fɛ k'a fɔ aw ta ko ra, ani ka aw jaraki; nka min ka ne ci, o ta le ye can ye; ne ka min mɛn ale fɛ, ne bɛ o le fɔ dunuɔamɔɔɔw ye fana."
- 27**Yahudiyaw m'a faamu ko Yesu bɛ Fa Ala ta ko le fɔra o ye.
- 28**O kosɔn Yesu k'a fɔ o ye ko: "Min kɛra Adamaden ye*, ni aw nana o kɔɔɔta san fɛ tuma min na, aw bɛna sɔɔ k'a lɔn ko ne ko 'Ne ye min ye, ne ye o le ye', ko ne tɛ foyi kɛ ne yɛɛ ma, nka Fa Ala ka ne karan min na, ne bɛ o le fɔ."
- 29**Min ka ne ci, ale bɛ ni ne ye. A ma ne to ne kelen na, sabu min ka di a ye, ne bɛ o le kɛ tuma bɛɛ."
- 30**Yesu ka o kuma fɔ minkɛ, mɔɔɔ caman lara a ra.

Fɛn min bɛ mɔɔɔ kɛ a yɛɛ ta ye

- 31**Ayiwa, Yahudiya minw tun lara Yesu ra, a k'a fɔ olugu ye ko: "Ni aw sɔɔna ka to ne ta kumaw kan, aw bɛna kɛ ne ta karamɔɔɔdenw ye can ra."
- 32**Aw bɛna can lɔn, o can lɔnniya bɛna aw kɛ aw yɛɛ ta ye fana."
- 33**O ko Yesu ma ko: "Anw ye Iburahima ta durujaw le ye, an ma deri ka kɛ mɔɔɔ si ta jɔn ye. Mun na ele ko, ko an bɛna kɛ an yɛɛ ta ye?"
- 34**Yesu ka o jaabi ko: "Can ra ne b'a fɔ aw ye ko mɔɔɔ o mɔɔɔ bɛ jurumun kɛ, o tigi ye jurumun ta jɔn le ye."
- 35**Jɔn tɛ to a matigicɛ ta so kɔɔɔ wagati bɛɛ, nka matigicɛ dɛncɛ bɛ to so kɔɔɔ tuma bɛɛ."
- 36**Den min bɔra Ala ra*, ni o ka aw kɛ aw yɛɛ ta ye, o tuma aw bɛna kɛ aw yɛɛ ta ye yɛɛ le."

³⁷Ne k'a lɔn ko aw ye Iburahima ta durujaw ye; nka o bɛɛ n'a ta, aw bɛ ne fagacogo pinina, sabu aw tɛ ne ta kuma fɛ.

³⁸Ne kɔni, ne ka min ye ne Fa fɛ, ne bɛ o le fɔ; aw fana ka min sɔɔ aw fa fɛ, aw bɛ o le kɛ.”

³⁹Ayiwa, o ka Yesu jaabi ko: “Anw fa ye Iburahima le ye.” Yesu ko o ma ko: “Ni aw tun ye Iburahima ta denw ye, aw tun bɛna Iburahima ta kɛwalew ɲɔɔn le kɛ.

⁴⁰Nka sisan, a flɛ, ne ka can min sɔɔ Ala fɛ, ne ka o fɔ aw ye, o bɛɛ n'a ta, aw bɛ ne fagacogo pinina; Iburahima ma o ɲɔɔn kɛ dɛ!

⁴¹Aw bɛ aw fa ta kɛwalew ɲɔɔn le kɛra.” O ko Yesu ma ko: “Anw ma woro jɛnɛya ra dɛ! Fa kelenpe le bɛ an fɛ, o ye Ala ye.”

⁴²Yesu ko o ma ko: “Ni Ala le tun ye aw Fa ye, aw tun bɛna ne kanu, sabu ne bɔra Ala le ra ka na yan. Ne ma na ne yɛrɛ ma; ale le ka ne ci.

⁴³Ne bɛ min fɔra, mun kosɔn aw tɛ o faamuna? Aw tɛ sɔn ka ne ta kumaw lamɛn le.

⁴⁴Aw fa ye Setana le ye; min fana ka di aw fa Setana ye, aw b'a fɛ ka o le kɛ. Ale ye mɔɔɔfagabaga le ye kabini a ta kow damina ra; a ma deri ka can fɔ ka ye, sabu can den kelen tɛ a kɔɔ. Ni a b'a fɛ ka faninya fɔ tuma min na, a bɛ kuma ka kaɲa ni a yɛrɛ ta sɔn le ye; sabu faninyafɔbaga lo, faninya face yɛrɛ lo.

⁴⁵Nka, ne kɔni ne bɛ can le fɔ, o le kosɔn aw tɛ lara ne ra.

⁴⁶Aw ra, jɔntigi le bɛ se k'a yira ko ne ka jurumun kɛ? Ayiwa, ni ne bɛ can le fɔra, mun na aw tɛ la ne ra?

⁴⁷Mɔɔɔ min ye Ala ta mɔɔɔ ye, o tigi bɛ Ala ta Kumaw lamɛn. Aw tɛ a lamɛn, sabu aw tɛ Ala ta mɔɔɔw ye.”

Yesu ka bon ni Iburahima ye

⁴⁸Yahudiyaw ko Yesu ma ko: “Jo bɛ an fɛ k'a fɔ ko i ye Samarika le ye, ko jina bɛ i ra fana.”

⁴⁹Yesu ka o jaabi ko: “Jina tɛ ne ra, nka ne bɛ ne Fa le bonyara; aw kɔni, aw bɛ ne dɔɔyara le.

⁵⁰Ne tɛ bonya pinina ne yɛrɛ ye, nka kelen bɛ yi, ale le bɛ a pinina ne ye; ale le bɛna jo di ne ma fana.

⁵¹Can ra ne b'a fɔ aw ye ko ni mɔɔɔ min ka ne ta kuma sira tagama, o tigi tena sa fiyewu.”

⁵²Yahudiyaw ko: “Sisan kɔni an k'a lɔn yɛrɛ le ko jina le bɛ ele ra. Iburahima sara, ciraw fana sara; ele ko, ko ni mɔɔɔ min ka ele ta kuma sira tagama, ko o tigi tena sa ka ye.

53O tuma ele ka bon ni an bemace Iburahima ye wa? Ale sara, ciraw fana sara! O tuma ele be i yere jatera mun mago suguya le ye?"

54Yesu ko: "Ni ne tun be ne yere bonyara, o bonya tun te ke foyi ye. Ne Fa le be ne bonya, aw ko ale min ma ko aw ta Ala lo.

55Aw m'a lon, nka ne k'a lon; ni ne tun ko, ko ne m'a lon, ne tun bena ke aw jagon faninyafobaga le ye. Nka ne k'a lon, ne fana be a ta kuma sira tagama.

56Aw bemace Iburahima nagarira ko a bena ne nalon ye. A k'a ye minke, a jusu diyara kosebe."

57Yahudiyaw ko a ma ko: "E! Ele si ma sanji bilooru sorɔ fɔlɔ, ele ko i ka Iburahima ye!"

58Yesu ko o ma ko: "Can ra ne b'a fo aw ye, ko sani Iburahima ye woro, 'ne ye min ye, ne tun be o ye' ka ban!"

59O kuma koson Yahudiyaw ka kabakuruw ta ko o be Yesu bon, nka a dogora ka bo Alabatosoba konɔ ka taga.

Yuhana 9

Yesu ka fiyentɔce keneya

1Yesu temeto, a ka fiyentɔce do ye; o ce fiyennin le tun worora.

2Yesu ta karamogodenw ka a pininka ko: "An karamogo, mun le k'a to nin ce fiyennin worora? A yere ta jurumun lo wa, walama a worobagaw ta jurumun lo?"

3Yesu ka o jaabi ko: "A yere ta jurumun te, a worobagaw fana ta jurumun te; a kera janko Ala ta sebagaya le ye yira ale sababu ra.

4An ka kan ka ne cibaga ta baara ke wagati min na tere yeelen be yi; ni o te, ni su nana ko, mago si tena se ka baara ke.

5Ka ne to dunuɔa ra yan, ne le ye dunuɔa ta yeelen ye."

6Yesu ka o fo minke, a ka daji tu dugu ma, ka bogo fitini koni ni a ye, ka o mun fiyentɔ padenw na,

7k'a fo a ye ko: "Taga i na ko Silowe dinga ta ji ra." (Silowe korɔ ye ko "Ciraden"). Ce tagara a na ko minke, a sekoto, a tun be yeri kera.

8Ayiwa, a sigijogonw, ani minw tun be to k'a ye a be daariri kera, olugu ko: "Ce nin le tun te sigira yan ka to ka magow daari wa?"

9Dow ko: "Ale lo ke." Dow ko: "Ale te, a bonin b'a fe le doron." A laban, ce yere ko: "Ne yere lo."

10O ko a ma ko: "I na yelera cogo di le?"

11A ka o jaabi ko: “Cε min tɔgɔ ye ko Yesu, ale le ka bɔgɔ kε ka a mun ne ja ra, ko ne ye taga ne ja ko Silowe dinga ta ji ra. Ne tagara ne ja ko minke, ne ja yelera.”

12O ka a jininka ko: “O cε be min?” A ko: “Ne m’a lon.”

Farisiw ka fiyentɔcɛkɔrɔ wele ka a jininka

13Ayiwa, o ka o fiyentɔcε ja yelenin mina ka taga ni a ye Farisiw* fε.

14K’a sɔrɔ Yesu tun ka bɔgɔ mun cε ja ra ka a ja yeε lon min na, o lon tun ye Yahudiyaw ta Nenekirilon* le ye.

15O kosɔn Farisiw ka cε jininka tuun ko a ja yelera cogo di le. A ka o jaabi ko: “A ka bɔgɔ mun ne padenw na, ne tagara ne ja ko, ne ja yelera.”

16A ka o fɔ minke, Farisi dɔw ko: “O cε ma bɔ Ala ra, sabu a tε Nenekirilon jatera.” Nka dɔw ko: “Jurumunkebaga be se ka nin kabakow jɔgɔn kε wa?” A kera ten, o gbansan kan taranna.

17O ka fiyentɔcε ja yelenin jininka tuun ko: “Cε min ka ele ja yeε o, ele yeε be mun le miirira o cε ta ko ra?” A ko o ma ko: “Ala ta cira lo.”

18Nka Yahudiyaw kuntigiw tun ma la a ra fiyewu ko o cε fiyennin le tun worora, ani ko a ja nana yeε. O kosɔn o k’a worobagaw wele,

19ka na olugu jininka ko: “Aw dence le ye nin ye wa? Aw be se k’a fɔ ko can ra a fiyennin le worora wa? A nana kε cogo di sisan ko a be yeri kera?”

20Cε worobagaw ka o jaabi ko: “An kɔni k’a lon ko an dence lo, ko a fiyennin le worora fana.

21Nka fen min nana a to a be yeri kera sisan, an ma o lon; mɔgɔ min fana ka a ja yeε, an ma o tigi lon. Aw ye a yeε jininka; denmisen tε tuun o; a yeε bena a jafɔ aw ye.”

22Cε worobagaw ka o fɔ Yahudiyaw kuntigiw pasiran le kosɔn, sabu o tun benna a ra ko ni mɔgɔ o mɔgɔ ka lɔ a ra k’a fɔ ko Yesu le ye Kisibaga* ye, ko o be o tigi gben k’a nin bɔ karanso* ta jen ra.

23O pasiran le kosɔn o ko: “Den tε, aw ye a yeε jininka.”

24Ayiwa, o ka fiyentɔcɛkɔrɔ wele tuun a sijaga flanan na ka na a fɔ a ye ko: “Kari Ala ra i ye can fɔ an ye. Cε min ka i ja yeε, anw kɔni k’a lon ko jurumunkebaga lo.”

25Cε ka o jaabi ko: “Ni jurumunkebaga lo walama ni jurumunkebaga tε, ne ma o lon; ne ka fen kelenpe le lon: ne tun ye fiyentɔ ye, nka sisan ne be yeri kera.”

26O ko a ma ko: “A ka mun le kε i ra? A ka i ja yeε cogo di le?”

²⁷Ce ka o jaabi ko: “Ne k’a fɔ aw ye ka ban, nka aw ma sɔn ka ne lamɛn; mun na aw b’a fɛ ne ye a jafɔ aw ye tuun? Kɔni aw fana t’a fɛ ka ke a ta karamɔgɔden dɔw ye dɛ?”

²⁸O ka a nɛni; o ko: “Ele le ye a ta karamɔgɔden ye; anw ye cira Musa ta karamɔgɔdenw le ye.

²⁹An k’a lɔn ko Ala kumana cira Musa fɛ, nka an ma nin ce bɔyɔrɔ lɔn.”

³⁰Ce ko: “Nin ye kabako le ye dɛ! Aw ko, ko aw ma a bɔyɔrɔ lɔn, k’a sɔrɔ a ka ne ja yeɛ!

³¹An k’a lɔn ko Ala tɛ jurumuntɔw lamɛn; nka mɔgɔ min bɛ a bato ka a sago ke, a bɛ o le lamɛn.

³²Kabini dunuɓa danna, an ma deri k’a mɛn ko mɔgɔ min fiyentɔman worora, ko dɔ ka o ja yeɛ.

³³Ni nin ce tun ma bɔ Ala ra, a tun tɛna se ka foyi ke.”

³⁴Farisiw* ko ce ma ko: “Ele min kuturu worora jurumun na, ele le bɛ anw karanna sisan ke?” O ka a gbɛn ka bɔ karanso ra.

Yesu ko Farisiw ye fiyentɔw ye

³⁵Ayiwa, Yesu nana a mɛn ko o ka ce gbɛn; a tagara bɛn ni a ye minke, a ko a ma ko: “Min kɛra Adamaden ye*, i lara o ra wa?”

³⁶Ce ko Yesu ma ko: “An karamɔgɔ, jɔntigi lo? A yira ne ra, janko ne ye la a ra.”

³⁷Yesu ko: “I ja bɛ ale yɛɛ le ra ten, a bɛ kumana i fɛ.”

³⁸Ce ko: “Matigi, ne lara i ra.” A ka a kinbiri gban Yesu kɔrɔ ka a bato.

³⁹Yesu ko: “Ne nana dunuɓa ra ka na kiti le tige, janko minw tɛ yeri kɛra, olugu ye yeri ke, minw bɛ yeri kɛra, olugu ja ye fiyen.”

⁴⁰Farisi* dɔw tun bɛ Yesu kɔrɔ, olugu ka o kuma mɛn minke, o ko Yesu ma ko: “O tuma anw fana fiyennin lo wa?”

⁴¹Yesu ka o jaabi ko: “Ni aw tun fiyennin lo, aw tun tɛna jaraki; nka aw ko minke ko aw bɛ yeri kɛra, o kosɔn aw jarkinin lo tuma bɛɛ.”

Yuhana 10

Sagagbɛnbaga ni sagaw ta talɛn

¹Yesu ko: “Can ra ne b’a fɔ aw ye ko mɔgɔ min tɛ sɔn ka don sagabon donda fɛ, fɔ a bɛ yɛlɛn fan wɛɛ fɛ ka don, o tigi ye son le ye, benkannikebaga lo.

²Nka min bɛ don donda fɛ, o le ye sagagbɛnbaga yɛɛ ye.

³Sagabon kɔ̀rɔ̀sibaga bɛ da yɛlɛ a ye. Sagaw bɛ a kan mɛn; a bɛ a ta sagaw wele kelen kelen o tɔ̀gɔ̀ ra ka bɔ̀ ni o ye kɛnɛ ma.

⁴Ni a bɔ̀ra ni a ta sagaw ye kɛnɛ ma, a bɛ bla o ja. Sagaw fana bɛ tugu a kɔ̀, sabu o ka a kan lɔ̀n.

⁵Nka sagaw tɛ tugu mɔ̀gɔ̀ wɛrɛ kɔ̀; o bɛ bori o tigi ja, sabu o tɛ mɔ̀gɔ̀ wɛrɛ kan lɔ̀n.”

⁶Yesu ka o talen fɔ̀ o mɔ̀gɔ̀w ye, nka o m’a faamu.

Yesu ye sagagbɛnbagaɲuman ye

⁷Yesu k’a fɔ̀ o ye tuun ko: “Can ra ne b’a fɔ̀ aw ye ko ne le ye sagabon donda ye.

⁸Minw bɛɛ nana ne ja fɛ, olugu bɛɛ ye sonw ni benkanɲikɛbagaw le ye; sagaw ma o lamɛn.

⁹Ne le ye donda ye; ni mɔ̀gɔ̀ min ka tɛmɛ ne fɛ ka don, o tigi bɛ kisi. O tigi bɛna to ka don ka bɔ̀ ɲasuma ra, ka domunɲikɛyɔ̀rɔ̀ sɔ̀rɔ̀.

¹⁰Son tɛ na foyi kama ni sonyari tɛ, ani fagari, ani cɛnri. Nka ne kɔ̀ni nana le, janko mɔ̀gɔ̀w ye ɲanamanya sɔ̀rɔ̀ fɔ̀ ka wasa.

¹¹”Ne le ye sagagbɛnbagaɲuman ye; sagagbɛnbagaɲuman bɛ a nin di ka sa a ta sagaw kosɔ̀n.

¹²Nka baaraden min bɛ sagaw kɔ̀rɔ̀sira sara ra, ale tɛ sagagbɛnbaga ye, sagaw fana tɛ a ta ye; o kosɔ̀n ni a ka wara natɔ̀ ye, a bɛ bori ka sagaw to yi. Wara bɛna saga dɔ̀w mina, a tɔ̀w bɛ janjan.

¹³Baaraden bɛ bori, sabu ale ye warɲinibaga le ye; sagaw hami tɛ a ra.

¹⁴Ne kɔ̀ni, ne ye sagagbɛnbagaɲuman le ye; ne ka ne ta sagaw lɔ̀n; ne ta sagaw fana ka ne lɔ̀n,

¹⁵i ko Fa Ala ka ne lɔ̀n cogo min na, ani ne ka Fa Ala lɔ̀n cogo min na. Ne bɛ ne nin di ka sa ne ta sagaw kosɔ̀n.

¹⁶Saga wɛrɛw bɛ ne fɛ, minw tɛ nin sagabon kɔ̀nɔ̀; jagboya lo ne ye taga olugu fana gbɛngbɛn ka na; o bɛna ne kan mɛn, o bɛna kɛ sagakuru kelen ye, ka sagagbɛnbaga kelen kɛ o kunna.

¹⁷”Ne ko ka di ne Fa Ala ye, sabu ne bɛ ne nin di ka sa, janko ne ye na a sɔ̀rɔ̀ tuun.

¹⁸Mɔ̀gɔ̀ si tɛ se ka ne nin bɔ̀ ne ra jagboya ra; ne yɛrɛ b’a di. Se bɛ ne ye ka a di, se bɛ ne ye fana ka a mina tuun; ne Fa Ala ka o le fɔ̀ ne ye.”

¹⁹Yesu ta kuma kosɔ̀n Yahudiyaw kan taranna tuun.

²⁰O caman ko: “Jina bɛ cɛ nin na, fatɔ̀ lo; mun kosɔ̀n aw bɛ a lamɛna?”

²¹Nka dɔ̀w ko: “Nin tɛ jinatɔ̀ kan ye dɛ! Jinatɔ̀ bɛ se ka fiyɛntɔ̀w ja yɛlɛ cogo di?”

Yahudiyaw ko o tɛ Yesu fɛ

- ²²Ayiwa, Yahudiyaw ta Alabatosoba panagbɛ* min bɛ kɛ Zeruzalɛmu san o san, o nana se; o bɛ bɛn nɛnɛba wagati le ma.
- ²³Ayiwa, Yesu tun bɛ yaalayaalara Alabatosoba lu kɔnɔ, masacɛ Sulemani ta bolon kɔnɔ.
- ²⁴Yahudiyaw nana lɔ k'a lamini; o ka a jininka ko: "Wagati juman le i bɛna sigiya bɔ an jusu ra sa? Ni ele le ye Kisibaga* ye, a gbɛ k'a fɔ an ye."
- ²⁵Yesu ka o jaabi ko: "Ne k'a fɔ aw ye ka ban, nka aw ma la a ra. Ne bɛ kɛwale minw kɛra ne Fa Ala tɔgɔ ra, o kɛwalew le b'a yira ko ne bɛ min fɔra aw ye ko o ye can le ye.
- ²⁶Nka aw tɛ lara ne ra, sabu aw tɛ ne ta saga dɔw ye.
- ²⁷Ne ta sagaw bɛ ne kan mɛn; ne ka o lɔn, o bɛ tugu ne kɔ fana.
- ²⁸Ne bɛ panamanya banbari di o ma. O tɛna halaki fiyewu, mɔgɔ si tɛna o bɔsi ka o bɔ ne boro fana.
- ²⁹Ne Fa Ala min ka o di ne ma, ale ta sebagaya ka bon ni bɛɛ ta ye; mɔgɔ si tɛ se ka o bɔsi ka bɔ ne Fa boro fana.
- ³⁰Ne ni ne Fa ye kelen le ye."
- ³¹Yahudiyaw ka kabakuruw ta tuun ko o bɛ Yesu bon.
- ³²Yesu ko o ma tuun ko: "Ne ka kɛwalejuman caman minw sɔrɔ Fa Ala fɛ, ne ka o kɛ aw ja na. O kɛwalew juman kelen le kosɔn aw b'a fɛ ka ne bon ni kabakuru ye?"
- ³³Yahudiyaw ko Yesu ma ko: "An t'a fɛ ka i bon i ta kɛwalejumanw le kosɔn; i ka Alatɔgɔcɛnkuma min fɔ, o le kosɔn an b'a fɛ ka i bon; ele mɔgɔ gbansan, ele bɛ i yɛrɛ kɛra Ala ye."
- ³⁴Yesu ko o ma ko: "A ma sɛbɛ aw ta sariya* yɔrɔ dɔ ra wa, ko Ala k'a fɔ ko: 'Aw ye alaw ye?'
- ³⁵K'a sɔrɔ an k'a lɔn ko min sɛbɛra Kitabu kɔnɔ, o tɛ se ka yɛlɛma. Ayiwa, Ala ka a ta kuma lase minw ma, ni a bɛ o wele ko alaw,
- ³⁶o tuma, Ala ka min panawoloma k'a ci dunɔra ra, ni o ko, ko Den min bɔra Ala ra*, ko ale le bɛ o ye, mun kosɔn aw ko, ko a bɛ Ala tɔgɔ cɛna?
- ³⁷Ni a kɛra ko ne tɛ ne Fa ta kɛwalew le kɛra, o tuma aw kana la ne ra.
- ³⁸Nka ni ne bɛ o kɛwalew le kɛra, hali ni aw ma la ne ra, aw ye la a ra ko o kɛwalew bɔra Ala le ra, janko aw ye a lɔn k'a gbɛya ko ne ni ne Fa Ala ye kelen le ye."

³⁹O kuma koson mɔgɔw wurira tuun ko o be Yesu mina, nka a bɔsira o boro ka taga.

⁴⁰Yesu tagara Zuriden ba kɔ fe tuun, Yuhana tun be mɔgɔw batizera yɔrɔ min na fɔɔfɔɔ; Yesu tora o yɔrɔ ra.

⁴¹Mɔgɔ caman tagara a kɔ o yɔrɔ ra. O mɔgɔw tun b'a fɔra ko: "Yuhana ma tagamasiyen si ke, nka a ka fen o fen fɔ nin ce ta ko ra, o bee kera can ye."

⁴²Mɔgɔ caman lara Yesu ra o yɔrɔ ra fana.

Yuhana 11

Lazari ta saya

¹Ayiwa, ce dɔ tun be banara; a tɔgɔ tun ye ko Lazari. A tun be Betani, Mariyamu ni a balemamuso Mariti be dugu min kɔnɔ.

²O Mariyamu le tun nana turu kasadiman ke Matigi sen kan ka a jɔsi ni a kunsigi ye; ale balemace Lazari le tun man kene.

³O balemamuso fla ka mɔgɔ ci ka taga a fɔ Yesu ye ko: "Matigi, i terice man kene de!"

⁴Yesu ka o kuma men tuma min na, a ko: "Nin bana ma dabɔ saya kama; a kera janko ka Ala ta bonya le yira, janko Den min bɔra Ala ra*, a ye ke sababu ye ka bonya la o kan."

⁵Mariti ni Mariyamu ni Lazari bee ko tun ka di Yesu ye kosebe.

⁶Nka Yesu ka Lazari ta bana ko men, a tun be yɔrɔ min na, a belen tora yi ka tere fla ke.

⁷O kɔ, a ko a ta karamɔgɔdenw ma ko: "An ye sekɔ Zude mara ra."

⁸Karamɔgɔdenw ko: "An karamɔgɔ, a ma mɛen fɔɔ, Yahudiyaw kuntigiw tun b'a fe ka i bon ni kabakuru ye ka i faga o yɔrɔ ra, i belen ko an ye sekɔ ka taga yi!"

⁹Yesu ka o jaabi ko: "Wagati tan ni fla le te tere kɔnɔ wa? Ayiwa, mɔgɔ min be tagama tere fe, o tigi talon man di, sabu tere yeelen be yi.

¹⁰Nka mɔgɔ min be tagama dibi ra, o tigi be talon, sabu yeelen te yi."

¹¹Yesu ka o fɔ minke, a ko o ma ko: "An terice Lazari be sunɔgɔra, nka ne be taga a lakunu."

¹²Karamɔgɔdenw ko a ma ko: "An karamɔgɔ, ni sunɔgɔ dama lo, a bena keneya."

¹³Yesu tun be Lazari sako le fɔra o ye, nka olugu tun b'a miirira ko sunɔgɔ gbansan lo.

¹⁴Ayiwa, Yesu sɔrɔra k'a gbe k'a fɔ o ye ko: "Lazari sara.

¹⁵Nka a ma ke ne ja na minke, o diyara ne ye aw koson; sabu nin ko bena ke sababu ye k'a to aw ye la ne ra. Aw ye wuri, an ye taga a fe yi."

¹⁶O tuma Toma, min be wele fana ko Flanin, ale ko karamogoden tow ma ko: "An fana ye taga, an ye taga sa ni a ye."

Yesu le be mogɔ janamanya

¹⁷Ayiwa, Yesu sera Betani tuma min na, o y'a sɔɔ Lazari su tun donna kabini tere naani.

¹⁸Betani ni Zeruzalemu ce tun man jan; a tun te teme kilo saba jɔɔn kan.

¹⁹O koson Yahudiya caman tun nana Mariti ni Mariyamu fe ka na o fo ka o jusu saaro o balemaɓe saya koson.

²⁰Mariti nana a men ko Yesu be nana minke, a wurira ka taga a kunben; Mariyamu siginin tora bon kɔɔ yi.

²¹Mariti sera Yesu kɔɔ minke, a ko: "Matigi, ni a kera ko ele tun be yan, ne balemaɓe tun tena sa.

²²Nka ne k'a lon ko hali sisan, ni i ka fen o fen jini Ala fe, a be o ke i ye."

²³Yesu ko a ma ko: "I balemaɓe bena kunu!"

²⁴Mariti k'a jaabi ko: "Ne k'a lon ko dunuɓa labanlon na, suw bena kunu tuma min na, ne balemaɓe fana bena kunu."

²⁵Yesu ko a ma ko: "Ne le be suw lakunu, ne le be janamanya di; ni mogɔ o mogɔ ka la ne ra, o tigi bena janamanya, hali ni a sara.

²⁶Ni mogɔ o mogɔ be janamanya, ka la ne ra, o tigi tena sa ka ye fiyewu! Ele lara o ra wa?"

²⁷Mariti ko: "ɔnhɔn, Matigi, ne lara a ra jate ko ele le ye Kisibaga* ye, Den min bɔra Ala ra*, min tun ka kan ka na dunuɓa ra."

Yesu kasira Lazari koson

²⁸Ayiwa, Mariti ka o fo minke, a kɔsegira so kɔɔ ka taga a dɔɔɔmuso Mariyamu wele dogo ra, k'a fo a ye ko: "An karamogɔ nana, a ko i ye taga yi."

²⁹Mariyamu ka o men minke, a wurira jooa jooa ka taga Yesu fe.

³⁰O y'a sɔɔ Yesu tun ma don dugu kɔɔ ban. Mariti tun tagara a sɔɔ yɔɔ min na, a belen tun be o yɔɔ kelen le ra.

³¹Yahudiya minw tun be ni Mariyamu ye bon kɔɔ, ka to k'a jusu saaro, olugu k'a ye ko a wurira jooa jooa ka bo minke, o gbanna a ko; o tun b'a miirira ko a be tagara kaburu ra ka taga kasi le.

32 Mariyamu tagara se Yesu kɔrɔ, ka Yesu ye minke, a benna a sen kɔrɔ k'a fɔ a ye ko: "Matigi, ni a kera ko ele tun be yan, ne balemace tun tena sa."

33 Yesu ka Mariyamu kasito ye minke, ani Yahudiya minw tun be ni a ye, ka olugu fana kasito ye, o ka a jusu tɔrɔ kosebe ka a hakiri pagami.

34 Yesu ka o jininka ko: "Aw ka a su don min?" O ko: "Matigi, na a yɔrɔ fle."

35 Yesu kasira.

36 Yahudiyaw ko: "Aw y'a fle! Ce nin ko tun ka di a ye de!"

37 Nka dɔw ko: "Ale min ka fiyentɔce na yele, a tun te se ka a ke Lazari kana sa wa?"

Yesu ka Lazari su lakunu

38 Yesu jusukun tɔrɔninba tagara se kaburu ma. O kaburu tun ye kuruwo dɔ le ye, ka kabakuruba dɔ ke ka a datugu.

39 Yesu ko: "Aw ye kabakuru bɔ kaburu da ra." Banbaga balemamuso min ye Mariti ye, ale ko Yesu ma ko: "Matigi, i b'a sɔrɔ a kasa be bɔra ka ban, sabu a tere naani le ye bi ye kaburu kɔnɔ."

40 Yesu ko Mariti ma ko: "Ne m'a fɔ i ye ko ni i ka la ne ra, i bena Ala ta se bagaya ye wa?"

41 O ka kabakuru bɔ kaburu da ra. Yesu ka a na kɔrɔta san fe ka Ala daari ko: "Ne Fa Ala, ne be baraka la i ye, sabu i ka ne lamɛn."

42 Ne k'a lɔn ko i be ne lamɛn wagati beɛ. Nka mɔgɔ minw ka ne lamini, ne ka o fɔ olugu le kosɔn, janko o y'a lɔn ko ele yere le ka ne ci."

43 Yesu ka o fɔ minke, a kumana ni fanga ye ko: "Lazari, bɔ kene ma!"

44 Su bɔra; a senw ni a borow tun melegera ni fani ye, a na datugunin be ni kasanke ye. Yesu ko o ma ko: "Aw ye faniw bɔ a ra k'a to a ye taga."

Kititigɛbagaw ko Yesu ka kan ka faga

(Matiyu 26.1-5; Marika 14.1-2; Luka 22.1-2)

45 Yahudiya minw tun nana Mariyamu fe, Yesu ka min ke, olugu ka o ye minke, o caman lara a ra.

46 Nka dɔw tagara Farisiw* fe ka taga Yesu ta kow lakari o ye.

47 Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani Farisiw ka kititigɛbagaw ta jenkuru* wele ka o sigi; o ko: "An bena mun le ke? Ce nin be tagamasiyen caman kera de!"

48 Ni an k'a to ten a yere ma, a laban mɔgɔ beɛ bena la a ra. Nka ni o kera, Rɔmukaw bena na ka na an ta Alabatosoba ni an ta siya halaki!"

⁴⁹Kelen tun be o ra, min tɔgɔ tun ye ko Kayife; ale le tun ye sarakalasebagaw kuntigiba ye o san na. Ale ko: “Aw kɔni, aw te foyi lɔn.

⁵⁰Aw m’a lɔn ko a ka fisa mɔgɔ kelen ye sa jamana bee kosɔn, janko an ta siya bee kana halaki wa?”

⁵¹Ayiwa, Kayife tun ma o kuma fɔ a yere ma. A tun kera sarakalasebagaw kuntigiba ye o san na minke, o le kosɔn Ala ka o cirayakuma don a da ra, ko Yesu le ka kan ka sa o ta siya nɔ ra.

⁵²Nka a tun tena ke o siya dama kosɔn; Ala ta mɔgɔ minw janjanna dunupa fan bee ra, a bena sa ka olugu bee le jen ka o ke kelen ye.

⁵³Yahudiyaw kuntigiw k’a latige o lon yere ra ko Yesu ka kan ka faga.

⁵⁴O kosɔn Yesu ma sɔn ka ke yaalayaala ye Yahudiyaw ce ra kene kan tuun. A bɔra o yɔrɔ ra ka taga kongokolon fanfeyɔrɔ ra, dugu dɔ ra min be wele ko Efirayimu. Ale ni a ta karamɔgɔdenw tora o yɔrɔ ra.

⁵⁵Ayiwa, Yahudiyaw ta Jɔnyaban panagbe* tun be surunyara. Mɔgɔ caman bɔra jamana yɔrɔ werew ra, ka na Zeruzalemu ka kɔn panagbe ja, ka na o yere saninya.

⁵⁶Mɔgɔw tun be Yesu yɔrɔpinina; o tun jɔgɔn jininka Alabatoso lu kɔnɔ, ko: “Aw be mun miiri? O tuma a tena na panagbe ra wa?”

⁵⁷O y’a sɔrɔ sarakalasebagaw kuntigiw, ani Farisiw tun k’a fɔ mɔgɔw ye ka ban ko ni min o min ka Yesu yɔrɔ lɔn, o tigi ye taga a fɔ olugu ye, janko o y’a sɔrɔ ka a mina.

Yuhana 12

Mariyam ka Yesu sen mun ni turu kasadiman ye

(Matiyu 26.6-13; Marika 14.3-9)

¹Ayiwa, a tɔ tun tora tere wɔɔrɔ, Jɔnyaban panagbe* be se; Yesu tagara Betani. A tun ka Lazari min su lakunu, ale tun be o dugu le kɔnɔ.

²O ka domuni dɔ laben Yesu ye o yɔrɔ ra. Mariti tun be o domuniko panabɔra; Lazari fana tun be domuni na ni domunikebaga tɔw ye.

³Ka o to domuni na, Mariyam ka turu kasadiman yereworo sɔngɔgbelen dɔ ta, min tun be litiri tarance bɔ, ka o turu ke Yesu senw kan; o kɔ, a ka a senw jɔsi ni a yere kunsigi ye. O turu kasa ka bon yɔrɔ bee labɔ.

⁴Yesu ta karamɔgɔden min ye Zudasi Sikariyɔti ye, min tun bena ke Yesu janfabaga ye, ale ko:

⁵“Mun kosɔn nin turu kasadiman ma fiyeere fɔ warigbe keme saba , ka o wari di fagantanw ma?”

⁶Zudasi tun ma o fɔ fagantanw hina kosɔn, nka a ka o fɔ sabu son tun lo; ale le tun ye o ta warimarabaga ye, nka ni wari min tun ka di a ma, a tun bɛ o ta.

⁷Nka Yesu ko a ma ko: “Muso to nasuma ra; a to a ye nin kɛ ne ta sutarari kama.

⁸Sabu fagantanw kɔni, olugu bɛ ni aw ye yan tuma bɛɛ, nka ne tena to ni aw ye yan tuma bɛɛ dɛ!”

Sarakalasebagaw kuntigiw ko o bɛ Lazari faga

⁹Ayiwa, Yahudiyaw k’a mɛn minke ko Yesu bɛ Betani, o caman tagara yi. O tun ma taga Yesu yɛrɛ dɔrɔn kosɔn, nka a tun ka Lazari min su lakunu, o tun tagara ale fana flɛyɔrɔ le ra.

¹⁰Sarakalasebagaw* kuntigiw k’a latigɛ ko ni a bɛ ten, olugu bɛna Lazari fana faga;

¹¹sabu Lazari kosɔn Yahudiyaw caman tun bɛ bɔra olugu kɔ ka la Yesu ra.

Yesu donna Zeruzalɛmu

(Matiyu 21.1-11; Marika 1.1-11; Luka 19.28-40)

¹²Ayiwa, o lon dugusagbɛ, jama caman min tun nana Zeruzalɛmu Jɔnyaban panagbɛ* ra, olugu k’a mɛn ko Yesu bɛ nana Zeruzalɛmu.

¹³O ka tamaro yiriborow tigɛtigɛ, ka bɔ ka taga Yesu kunbɛn. O tun bɛ pɛrɛnna ko: “Hozana*, an ye Ala tando; min bɛ nana Matigi tɔgɔ ra, dugawu ye kɛ o ye! Izirayeli* ta masacɛ lo !”

¹⁴Yesu tun ka faliden dɔ sɔrɔ; a sigira o kan, i n’a fɔ a sɛbɛra Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko:

¹⁵”Siyɔn dugumɔgɔw, aw kana siran! A flɛ, aw ta masacɛ bɛ nana, a siginin bɛ faliden dɔ kan .”

¹⁶Karamɔgɔdenw ma o ko kɔrɔ faamu o wagati yɛrɛ ra; nka Yesu nana kunu minke ka bɔ saya ra ka don Ala ta nɔrɔ ra, o hakiri ka sɔrɔ ka jigi a ra ko ciraw tun ka min sɛbɛ Yesu ta ko ra, ko mɔgɔw tun ka o le kɛ a ye ten.

¹⁷Jama min tun bɛ ni Yesu ye wagati min a tun ka Lazari wele ka bɔ kaburu kɔnɔ, k’a lakunu ka bɔ saya ra, olugu tun bɛ o kow seereya kɛra mɔgɔw ye.

¹⁸O le kosɔn jama tun nana a kunbɛn, sabu o tun k’a mɛn ko a ka o tagamasiyen kɛ.

¹⁹Ayiwa, Farisiw* ka kɛ a fɔ ye jɔgɔn ye ko: “Aw yɛrɛ ja b’a ra kɛ, aw tɛ se ka foyi kɛ nin cɛ ra; mɔgɔ bɛɛ tugura a kɔ.”

Gɛrɛki dɔw b’a fɛ ka kuma Yesu fɛ

²⁰Mɔgɔ minw tun nana Zeruzalɛmu panagbɛ ra ka na Ala bato, Gɛrɛki minw tun bɛ Yahudiyaw ta diina ra, olugu dɔw tun bɛ o mɔgɔw cɛ ra.

21O Gerekw gbarara Filipe ra, min bɔra Betisayida, Galile mara ra; o ko a ma ko: “Ne terice, an b’a fe ka Yesu ye.”

22Filipe tagara o fɔ Andere ye; o mɔgɔ fla tagara o fɔ Yesu ye.

23Yesu ka o jaabi ko: “Min kera Adamaden ye*, Ala bena o ta bonya yira wagati min na, o wagati le sera sisan.”

24Yesu k’a fɔ tuun ko: “Can ra ne b’a fɔ aw ye ko ni simankise ma don dugukolo ra ka sa, a be to a kelen na; nka ni a sara, a be falen ka den caman ke.

25Ni mɔgɔ min k’a yere nin kanu, o tigi bena bɔnɔ a ra; nka ni mɔgɔ min k’a yere nin kɔninya nin dunuɔa ra yan, o tigi bena a nin sɔrɔ, ka panamanya banbari sɔrɔ.

26Ni mɔgɔ min b’a fe ka baara ke ne ye, o tigi ka kan ka tugu ne kɔ; ne be yɔrɔ min na, ne ta baarden fana bena ke o yɔrɔ le ra. Ni mɔgɔ min be baara ke ne ye, Fa Ala bena o tigi bonya.”

Yesu k’a ta saya ko fɔ

27”Sisan kɔni, ne hakiri jagaminin lo; ne bena mun fɔ sa? Ko ne Fa Ala ye ne tanga nin wagati tɔrɔ ma wa? Ne te se ka o fɔ, sabu ne nana dunuɔa ra nin wagati tɔrɔ le kosɔn.

28Ne Fa, i tɔgɔ bonya!” Kumakan dɔ bɔra sankolo ra ko: “Ne k’a bonya ka ban, nka ne bena a bonya kokura tuun.”

29Jama min tun be o yɔrɔ ra, olugu ka o men minke, dɔw ko: “Sankurukan lo.” Dɔw ko: “Mɛleke dɔ le kumana a fe.”

30Nka Yesu ko o ma ko: “Nin kumakan ma bɔ ne kosɔn, a bɔra aw le kosɔn.

31Dunuɔa ta kiti bena tige sisan le; dunuɔa kuntigi bena gben ka labɔ sisan le.

32Ni ne nana kɔrɔta ka bɔ dugukolo kan tuma min na, ne bena mɔgɔ beɛ lana ne fe.”

33Yesu tun bena sa cogoya min na, a tun ka o le fɔ ka a yira mɔgɔw ra.

34Jama ko Yesu ma ko: “An k’a men ko a sebera sariya* kitabu kɔnɔ ko Kisibaga* panaman bena to wagati beɛ; nka ele ko, ko Min kera Adamaden ye*, ko o ka kan ka kɔrɔta ka bɔ dugukolo kan? O tuma, Min kera Adamaden ye, o ye jɔntigi le ye sa?”

35Yesu ka o jaabi ko: “Yeelen belen be aw ce ra, nka wagati dɔɔnin lo! Yeelen be aw ce ra wagati min na, aw ye tagama a ra o wagati ra, janko dibi kana na don aw ma ka bara aw ra; sabu mɔgɔ min be tagama dibi ra, o tigi te a tagayɔrɔ lɔn.

36Yeelen be aw fe sisan le; min be o yeelen di, aw ye la o ra, janko aw ye ke yeelen ta denw ye.” Yesu ka o fɔ ka ban minke, a bɔra o kɔrɔ ka taga yɔrɔ were, ka dogo o ra.

Yahudiyaw ma la Yesu ra

³⁷Ayiwa, hali k'a sɔɔ Yesu ka tagamasiyen caman ke Yahudiyaw na na, o belen ma la a ra.

³⁸O ra, cira Ezayi tun ka kuma min fo, o kera can ye, ko: "Matigi, jontigi le sonna ka la an ta waajuri kumaw ra? Jontigi le ka Matigi ta se bagaya lon?"

³⁹Ayiwa, o tun te se ka la Yesu ra, sabu cira Ezayi k'a fo fana ko:

⁴⁰"Ala ka o na fiyen, ka o jusukun fana gbeleya, janko o na kana yeri ke, o jusukun kana faamuri ke, janko o kana na ale fe, janko ale ye o keneya."

⁴¹Cira Ezayi ka o fo, sabu Yesu ta nooro tun yirara a ra; o le koson a ka o fo Yesu ko ra.

⁴²O bee n'a ta, Yahudiyaw kuntigiw yere caman lara Yesu ra; nka Farisiw* nasiran koson, o ma son k'a fo kene kan, janko o kana na o gben ka o nin bo karanso* ta jen ra.

⁴³Sabu magow ta bonya le tun ka di o ye ka teme Ala ta kan.

Yesu ta kuma le bena magow ta kiti tige

⁴⁴Yesu kumana ni fanga ye, k'a fo ko: "Ni mago min ka la ne ra, o tigi ma la ne le ra, nka a lara ne cibaga Ala le ra.

⁴⁵Ni mago min ka ne ye, o tigi ka ne cibaga fana ye.

⁴⁶Ne koni, ne nana dunupa ra i n'a fo yeelen, janko ni mago o mago ka la ne ra, o tigi kana tagama dibi ra tuun.

⁴⁷Ni mago min ka ne ta kuma lamɛn, ni a ma a sira tagama, ne le tena kiti tige o tigi kan; sabu ne ma na ka na kiti tige dunupamagow kan, ne nana ka na o kisi le.

⁴⁸Ni mago min ka ban ne ra, ni a ma son ka ne ta kumaw lamɛn, o tigi ka kititigebaga soro a yere ra ka ban. Ne ka kuma minw fo co, o kumaw yere le bena kiti tige o tigi kan dunupa labanlon na!

⁴⁹Sabu ne ma kuma ne yere ma; nka Fa Ala min ka ne ci, ale yere le ka ne ta kumafotaw, ani ne ta kumacogo yira ne ra.

⁵⁰Ne fana k'a lon ko ale be min fo, o le be panamanya banbari di magow ma. O koson Fa Ala ka a yira ne ra cogo min na, ne b'a fo ten le."

Yuhana 13

Yesu ka karamagodenw senw ko

¹Ayiwa, a to tun tora tere kelen Yahudiyaw ta Jonyaban panagbe* be se, Yesu tun k'a lon ko wagati sera ale ye bo dunupa ra ka taga Fa Ala fe. Mago minw tun lara a ra dunupa ra yan, a tun ka olugu kanu; a ka o kanu fo ka taga se a dan ma.

- ²Yesu ni a ta karamɔɔɔdenw tun be surato domuna; o y'a sɔɔ Setana tun ka Yesu janfa miiriya don Simɔn dence Zudasi Sikariyɔti jusukun na ka ban.
- ³Yesu tun k'a lɔn fana ko Fa Ala ka sebgaya beɛ don ale boro, ko ale bɔra Ala ra, ko a fana bɛna sekɔ ka taga Ala fe.
- ⁴Ayiwa, Yesu wurira domuni kunna, ka a ta deregeba bɔ ka bla, ka fani dɔ ta ka a yeɛ ceɛsiri ni o ye.
- ⁵O kɔ, a ka ji ke minan dɔ kɔnɔ ka ke a ta karamɔɔɔdenw senw ko ye; fani min tun be a ce ra, a ka o senw jɔsi ni o ye.
- ⁶A nana se Simɔn Piyeri ma minke, Piyeri ko: "Matigi, ele yeɛ be ne sen ko wa!"
- ⁷Yesu ko a ma ko: "Ne be min kera tan, ele kɔni te se ka o kɔɔ lɔn sisan; nka lon dɔ i bɛna a kɔɔ lɔn."
- ⁸Piyeri ko: "ɔn-ɔn, ne te sɔn ele ye ne sen ko fiyewu." Yesu ko a ma ko: "Ni ne ma i sen ko, i tena i ninyɔɔ sɔɔ ne fe de!"
- ⁹Simɔn Piyeri ko: "Ayiwa, Matigi, ni o lo, i kana dan ne sen kori dama ma, nka ne borow, ani ne kun fana ko."
- ¹⁰Yesu ko o ma ko: "Ni mɔɔ min fari yɔɔ beɛ kora ka ban, o tigi mako te kori weɛ ra tuun; a kɔni be se ka a senw ko, ni o te, a saninyanin lo. Aw saninyanin lo, nka aw beɛ te de!"
- ¹¹Karamɔɔɔden min tun bɛna Yesu janfa, a tun ka o lɔn; o le kosɔn a ko: "Aw beɛ ma saninya."
- ¹²Yesu ka a ta karamɔɔɔdenw sen ko ka ban tuma min na, a ka a ta deregeba don, ka sigi domunikeɔɔɔ ra tuun. A ko karamɔɔɔdenw ma ko: "Ne ka min ke aw ra, aw ka o kɔɔ lɔn wa?"
- ¹³Aw be ne wele ko: 'An karamɔɔ' walama ko: 'Matigi.' O bennin lo, sabu ne ye o le ye.
- ¹⁴Ayiwa, ne min ye aw Matigi ye, ani aw Karamɔɔ, ni ne ka aw sen ko, o tuma aw fana ka kan ka jɔɔɔn sen ko le.
- ¹⁵Ne ka nin ke k'a yira aw ra le, janko ne ka a ke aw ye cogo min na, aw fana ye a ke jɔɔɔn ye ten.
- ¹⁶Can ra ne b'a fo aw ye ko jɔn te se ka bonya ka teme a matigice kan, ciraden fana te se ka bonya ka teme a cibaga kan.
- ¹⁷Sisan aw ka o kow lɔn; ni aw ka sɔn k'a ke, Ala bɛna aw ta ja.
- ¹⁸"Ne te nin fɔra aw beɛ le ma de! Ne ka minw panawoloma, ne ka olugu lɔn. Nka ciraw ka min fo Kitabu kɔnɔ, o ka kan ka ke le; a sebera ko: 'Min tun be domuni ke ni ne ye, o k'a yeɛ ke ne jugu ye.'

¹⁹Ne be o fo aw ye sisan sani a kewagati ye se, janko ni a nana se, aw ye la a ra ko ne ko 'Ne ye min ye, ne ye o le ye'.

²⁰Can yere ra ne b'a fo aw ye, ko ni mogo min ka son ne ta ciraden na, o tigi sonna ne yere le ra; ni mogo min fana sonna ne ra, o tigi sonna ne cibaga le ra."

Yesu ko Zudasi bena ale janfa

(Matiyu 26.20-25; Marika 14.17-21; Luka 22.21-23)

²¹Yesu ka o kuma fo minke, a hakiri jagamina kosebe. A k'a fo o ye k'a gbaleya ko: "Can ra ne b'a fo aw ye ko aw ra kelen bena ne janfa."

²²A ka o fo minke, karamogodenw ka ke jogon flefle ye; o m'a lon, a kan be min tigi ma.

²³Yesu ta karamogoden min ko tun ka di Yesu ye, ale tun be Yesu koru.

²⁴Simon Piyeri ka tagamasiyen do ke ale ma, ko a ye Yesu jininka, ko a kan be jontigi le ma.

²⁵O karamogoden gbara Yesu ra, ka a jininka ko: "Matigi, i be jontigi le ma?"

²⁶Yesu k'a jaabi ko: "Ni ne ka buru su k'a di mogo min ma, o tigi lo." A ka buru ta k'a su, k'a di Simon Sikariyoti dence Zudasi ma.

²⁷Kabini buru dira Zudasi ma doron, Setana donna Zudasi ra. Yesu ko a ma ko: "I b'a fe ka min ke, i teliya ka o ke sa."

²⁸Nka minw tun be ni Yesu ye domuni na, olugu si m'a lon fen min k'a to a ka o kuma fo.

²⁹I n'a fo Zudasi le tun ye warimarabaga ye, dow k'a miiri ko Yesu ko o ma ko a ye taga fen do le san ka na Jonyaban janagbe* domuni laben ni o ye, walama ko a ye taga fagantan dow son.

³⁰O ra, Zudasi ka buru mina ka bo kene ma o yoronin kelen bee ra. O y'a soru su tun kora.

Yesu ka cikura fo a ta karamogodenw ye

³¹Ayiwa, Zudasi Sikariyoti bonin ko, Yesu ko a ta karamogodenw ma ko: "Sisan koni Min kera Adamaden ye* bonya lara o kan, ka bonya la Ala fana kan a le sababu ra.

³²[Ni bonya lara Ala kan ale sababu ra,] Ala yere fana bena bonya la ale kan; a fana tena meen ka o bonya la a kan.

³³Ne ta denw, ne be ni aw ye wagati donin doron le. Aw bena ne yorjini, nka ne ka min fo Yahudiyaw kuntigiw ye, ne be o kelen le fo aw ye, ko ne bena taga yoro min na, aw te se ka taga o yoro ra.

³⁴Ne be cikura fo aw ye: Aw ye jɔgɔn kanu; ne ka aw kanu cogo min na, aw fana ye jɔgɔn kanu ten.

³⁵Ni kanuya be aw ni jɔgɔn ce, bee bena a lon o le fe ko aw ye ne ta karamɔgɔdenw ye.”

Yesu ko Piyeri bena ban ale ra

(Matiyu 26.31-35; Marika 14.27-31; Luka 22.31-34)

³⁶Simɔn Piyeri ka Yesu jininka ko: “Matigi, i be tagara min le?” Yesu k’a jaabi ko: “Ne be tagara yɔrɔ min na, ele te se ka tugu ne ko sisan o yɔrɔ ra; nka lon do i bena tugu ne ko.”

³⁷Piyeri ko Yesu ma ko: “Matigi, mun na ne te se ka taga ni i ye sisan? Ne be son ka ne yere di hali ka sa i koson!”

³⁸Yesu ko a ma ko: “Ele bena sa ne koson wa? Can ra, ne b’a fo i ye ko sani dondo ye kasi, ele bena a fo mɔgɔw ye fo sijaga saba ko i ma ne lon.”

Yuhana 14

Yesu le ye sira ye

¹Ayiwa, o ko, Yesu ko a ta karamɔgɔdenw ma ko: “Aw hakiri kana jagami; aw ye la Ala ra, aw ye la ne fana ra.

²Sigiyɔrɔ caman be ne Fa Ala fe, ni o tun te can ye, ne tun tena a fo aw ye ko ne be taga yɔrɔ laben aw ye.

³Ni ne tagara yɔrɔ laben aw ye ka ban tuma min na, ne be kɔsegi ka na aw ta ka taga to ne kɔrɔ, janko ne be yɔrɔ min na, aw fana ye ke o yɔrɔ ra.

⁴Ne be taga yɔrɔ min na, aw ka o sira lon.”

⁵Toma ko Yesu ma ko: “Matigi, an ma i tagayɔrɔ lon, an bena a sira lon cogo di?”

⁶Yesu ko Toma ma ko: “Ne le ye sira ye, ani can, ani janamanya; mɔgɔ si te na Fa Ala fe, ni a ma teme ne fe.

⁷Ni aw tun ka ne lon, aw tun bena ne Fa fana lon, nka sisan aw ka a lon, aw fana k’a ye.”

⁸Filipe ko Yesu ma ko: “Matigi, Fa Ala yira an na; o bena an wasa.”

⁹Yesu ko Filipe ma ko: “Ne ni aw be jɔgɔn fe kabini wagatijan, nka hali bi ele ma ne lon wa, Filipe? Ni mɔgɔ min ka ne ye, o tigi ka Fa Ala le ye; mun koson ele b’a fo tuun ko: ‘Fa Ala yira an na’?”

¹⁰O tuma ele ma la a ra ko ne be Fa Ala ra, ko Fa Ala fana be ne ra wa? Ne be kuma min fora aw ye, o ma bo ne yere ra; Fa Ala min ni ne ye kelen ye, ale yere ni ne le be jen ka a ta baara ke.

11Aw ye la ne ra, ko ne be Fa Ala ra, ko Fa Ala fana be ne ra; ni o ma aw wasa, ne be nin kewale minw kera, aw ye la ne ra o koson.

12Can ra ne b'a fo aw ye ko ni mogwo min ka la ne ra, ne be baara min kera, o tigi bena o jowon le ke; a yere bena baara dow ke minw ka bon ka teme ne taw kan, sabu ne be tagara Fa Ala fe.

13Ni aw ka fen o fen daari Ala fe ne togwo ra, ne bena o ke; janko Dence* ye Fa Ala ta bonya yira mogwo ra.

14Ni aw ka fen o fen daari ne togwo ra, ne bena o ke.”

Yesu ko Nin Saninman bena na

15”Ni aw be ne kanu, ne ka ci minw fo aw ye, aw bena o ke.

16Ne fana bena Fa Ala daari ko a ye demebaga were di aw ma, janko o ye to ni aw ye tuma bee.

17Nin Saninman* min be can yira, o lo. Dunuwamogwo te se ka o sorow, sabu o te se k'a ye, o te se k'a lon fana. Nka aw koni ka a lon, sabu a be ni aw ye, a bena ke aw jusukun na fana.

18”Ne tena aw to aw kelen na i n'a fo feritaw; ne bena sekow ka na aw fe tuun.

19Sani dounin ce dunuwamogwo tena ne ye, nka aw koni, aw bena ne ye; sabu ne bena panamanya tuun, o koson aw fana bena panamanya.

20O lon le ra aw bena a faamu ko ne be panamanya ne Fa Ala ra, ko aw be panamanya ne ra, ko ne fana be panamanya aw ra.

21”Mogwo min be ne ta kuma lamɛn, k'a sira tagama, o tigi le be ne kanu. Mogwo min be ne kanu, ne Fa bena o tigi kanu; ne fana bena o tigi kanu ka ne yere yira a ra.”

22Ayiwa, Zude (min ni Zudasi Sikariyoti te kelen ye), ale ko: “Matigi, mun na i bena i yere yira anw na, nka i te i yere yira dunuwamogwo tow ra?”

23Yesu ka a jaabi ko: “Mogwo min be ne kanu, o tigi be ne ta ka kumaw sira tagama, ne Fa fana bena o tigi kanu; ne ni ne Fa Ala bena na o tigi fe, ka na to ni o tigi ye.

24Mogwo min te ne kanu, o tigi te ne ta ka kumaw sira tagama. Aw be kuma min menna ne fe, o ma bow ne yere ra; a bora ne cibaga Fa Ala le ra.

25”Ne ka nin kow fo aw ye, ka ne to ni aw ye.

26Nka Fa Ala bena Demebaga min ci aw ma ne togwo ra, min ye Nin Saninman ye, ale le bena aw karan fen bee ra; ne ka fen o fen fo aw ye, a bena aw hakiri jigi o bee ra.

27”Ne be jususuma le to aw fe, ne be ne ta jususuma le di aw ma. Ne te a di aw ma dunuwamogwo ta dicogo ra. Aw hakiri kana pagami, aw kana siran.

²⁸”Aw k’a men ne fe ka ban ko: ‘Ne be taga; nka ne bena kosegi ka na aw fe tuun.’ Ni aw tun be ne kanu, aw tun bena jagari ko ne be tagara Fa Ala fe; sabu Fa Ala ka bon ni ne ye.

²⁹Ayiwa, sisan, ne ka nin kow fo aw ye, sani a kewagati ye se; janko ni a nana se, aw ye la ne ta kuma ra.

³⁰Ne tena kuma ni aw ye tuun ka meen, sabu dunuja kuntigi bena na ne kama; nka se foyi si t’a fe ne kan.

³¹Ne Fa Ala ka min fo ne ye, ne be o le ke, janko dunujamogow ye a lon ko ne be Fa Ala kanu. “Aw ye wuri, an ye taga ka bo yan.”

Yuhana 15

Yesu ye rezensun ye

¹Yesu ko: “Ne le ye rezensun yere ye, ne Fa ye a senabaga ye.

²Yiriboro o yiriboro be ne ra, ni a te den, a be o tige. Nka yiriboro o yiriboro be ne ra, ni a be den, a be o kerefeborow tigetige k’a dakana, janko a ye den caman ke ka teme folota kan.

³Ne ka karan min di aw ma, o karan koson aw saninyara ka ban.

⁴Aw ye to ne ta jengogonya ra, ne fana be to aw ta jengogonya ra. Yiriboro gbansan te se ka den a yere ma, ni a noronin te yirisun na; ni aw fana ma to ne ta jengogonya ra, aw te se ka foyi ke Ala ye.

⁵”Ne le ye rezensun ye, aw ye a borow ye. Ni mogw min tora ne ta jengogonya ra, ni ne fana tora o tigi ta jengogonya ra, o tigi le be den caman ke; sabu ni ne te, aw te se ka foyi ke.

⁶Ni mogw min ma to ne ta jengogonya ra, o tigi be firi kene ma i ko yiriboro tigenin; a be ja. O ko, o be o yiriborow ce ka o firi tasuma ra ka o jeni.

⁷Ni aw tora ne ta jengogonya ra, ni ne ta kumaw tora aw konw, aw be fen o fen fe, aw ye o daari, aw bena o sorw.

⁸Ni aw be den caman ke, k’a yira ko aw ye ne ta karamogodenw ye, o le be ne Fa bonya.

⁹Fa Ala ka ne kanu cogo min na, ne ka aw kanu o cogo le ra fana; aw ye to ne ta kanugogonya ra.

¹⁰Ni aw be ne ta cifoninw ke, aw bena to ne ta kanugogonya ra, i n’a fo ne ka ne Fa ta cifoninw ke cogo min na, ka to a ta kanugogonya ra.”

Lanabagaw ye Yesu teriw ye

¹¹”Ne ka nin kow fo aw ye, janko jagari min be ne ra, o ye ke aw fe, ani aw ta jagari ye dafa.

12Ne ta cifɔnin flɛ nin ye: ko aw ye jɔɔɔn kanu i n'a fɔ ne ka aw kanu cogo min na.

13Ka i yerɛ di ka sa i teriw kosɔn, kanuya si tɛ tɛmɛ o kan.

14Ne ka min fɔ aw ye, ni aw bɛ o kɛ, o tuma aw bɛna kɛ ne teriw ye.

15Ne tɛ aw wele tuun ko baaradenw, sabu baaraden tɛ a matigice ta kokɛtaw kala ma; ne bɛ aw wele ko ne teriw, sabu ne ka fɛn o fɛn sɔɔɔ ne Fa fɛ ne ka aw karan o bɛɛ ra.

16Aw le ma ne janawoloma; ne le ka aw janawoloma, ka aw ci, janko aw ye kɛ i ko yiri min bɛ den, den min nafa tɛ ban. O cogo ra ni aw ka fɛn o fɛn daari Fa Ala fɛ ne tɔɔɔ ra, a bɛna o di aw ma.

17Ne bɛ min jini aw fɛ o ye ko aw ye jɔɔɔn kanu.

Dunɔɔnamɔɔɔw bɛna lanabagaw kɔninya

18"Ni dunɔɔnamɔɔɔw bɛ aw kɔninya, aw ka kan k'a lɔn ko o kɔnna ka ne le kɔninya aw ja.

19Ni aw ni dunɔɔnamɔɔɔw tun ye kelen ye, o tun bɛna aw kanu, sabu aw ye o do ye. Nka aw ni dunɔɔnamɔɔɔw tɛ kelen ye minke, ani ne ka aw janawoloma ka bɔ dunɔɔna ra minke, o kosɔn o bɛ aw kɔninya.

20"Ne ka kuma min fɔ aw ye, aw ye aw hakiri to o ra, ko: 'Jɔn tɛ bonya ka tɛmɛ a matigice kan.' Ni o ka ne tɔɔɔɔ, o bɛna aw fana tɔɔɔɔ; ni o sɔnna ne ta kuma ma, o bɛna sɔn aw fana ta kuma ma.

21Nka o bɛna o kow bɛɛ kɛ aw ra ne le kosɔn, sabu min ka ne ci, o ma o lɔn.

22"Ni a tun kɛra ko ne ma na, ani ni ne tun ma kuma o fɛ, o tun tena jaraki o ta jurumun ko ra tuun; nka sisan kɔni ni o ka jurumun kɛ, o jarakibari tɛ to.

23Mɔɔɔ min bɛ ne kɔninya, o tigi bɛ ne Fa fana kɔninya.

24Mɔɔɔ si ma kɛwale minw jɔɔɔn kɛ, ni ne tun ma o kɛ o ja na, o tun tena jaraki o ta jurumun kosɔn tuun. Nka sisan o ka ne ta kɛwalew ye, nka o belɛn ka ne ni ne Fa kɔninya.

25Nka o kɛra janko min sebera o ta sariya* ra, o ye kɛ can ye ko: 'O ka ne kɔninya gbansan.'

26"Ayiwa, ne bɛna Demɛbaga min ci aw ma ka bɔ ne Fa Ala fɛ, o ye Nin Saninman* ye, min bɛ can yira; ni o nana, o bɛna seereya kɛ ne ta ko ra.

27Aw fana bɛna seereya kɛ ne ta ko ra, sabu aw ni ne tun bɛ jɔɔɔn fɛ kabini ne ta kow damina ra.

Yuhana 16

¹Ne ka nin kow bæƐ fɔ aw ye, janko ni a nana se, foyi kana aw kunnacɛn ka bo lanaya ra.

²O bɛna aw gbɛn ka bo karansow* kɔnɔ; wagati dɔ yɛrɛ bɛna se, ni mɔgɔ min ka aw dɔ faga, o tigi bɛna a miiri ko a ka koɓuman le kɛ Ala ye.

³O bɛna o kow bæƐ kɛ aw ra, sabu o ma ne Fa Ala lɔn, o ma ne fana lɔn.

⁴Nka ne ka nin kow fɔ aw ye sisan, janko ni a kɛwagati nana se, aw hakiri ye jigi a ra ko ne tun ka a fɔ aw ye ka ban. Ne ma kɔn ka o kow fɔ aw ye, sabu ne yɛrɛ tun bɛ ni aw ye.”

Nin Saninman ta baara

⁵”Ayiwa, sisan ne bɛ tagara ne cibaga fɛ, nka aw si ma ne ɓininka ko: ‘I bɛ tagara min?’

⁶Ne ka nin kumaw fɔ aw ye minkɛ, o le ka aw jusu kasi kɔsɛbɛ.

⁷O bæƐ n’a ta, ne bɛ can le fɔra aw ye: ne ye taga, o le ka fisa aw ma, sabu ni ne ma taga, Demɛbaga tena na aw fɛ; nka ni ne tagara, ne bɛna a ci ka na aw fɛ.

⁸Ni o Demɛbaga nana, a bɛna a yira dunuɓamɔgɔw ra ko o firira jurumun ta ko ra, ko o firira terrenɓinya ta ko ra, ani ko o firira Ala ta kiti ta ko ra fana.

⁹O firira jurumun ta ko ra, sabu o ma la ne ra.

¹⁰O firira terrenɓinya ta ko ra, sabu ne bɛ tagara Fa Ala fɛ, o kosɔn aw tena ne ye tuun.

¹¹O firira Ala ta kiti ta ko ra, sabu kiti tigera dunuɓa kuntigi kan ka ban.

¹²”Fɛn caman bɛ ne fɛ k’a fɔ aw ye hali bi, nka o ka bon aw baraka ma sisan.

¹³O kosɔn Nin Saninman* min bɛ can yira, ni o nana, a bɛna aw ɓamina ka can bæƐ yira aw ra; sabu a ta kumaw tena bo a yɛrɛ ra, nka a bɛ fɛn o fɛn mɛn, a bɛna o bæƐ le fɔ aw ye, ka ko nataw fana fɔ aw ye.

¹⁴A bɛna ne tɔgɔ bonya, sabu kuma min bɛ ne fɛ, a bɛna o le ta ka o fɔ aw ye.

¹⁵Fɛn o fɛn bɛ Fa Ala fɛ, o bæƐ ye ne ta ye. O le kosɔn ne ko, ko Nin Saninman le bɛna ne ta kumaw ta ka o fɔ aw ye.”

Karamɔgɔdenw ta ɓanasisi ni o ta ɓagari

¹⁶O kɔ, Yesu ko: “Ni dɔɔnin kɛra, aw tena ne ye; nka ni dɔɔnin kɛra o kɔ fɛ tuun, aw bɛna ne ye.”

¹⁷Karamɔgɔden dɔw ka kɛ ɓɔgɔn ɓininka ye ko: “A ka min fɔ nin ye, o kɔrɔ le ye di? A ko: ‘Ni dɔɔnin kɛra, aw tena ne ye,’ ko: ‘nka ni dɔɔnin kɛra o kɔ fɛ tuun, aw bɛna ne ye, sabu ne bɛ taga Fa Ala fɛ.’

¹⁸O ‘dɔɔnin’ kɔrɔ le ye juman ye? An kɔni ma o faamu!”

¹⁹Yesu k'a lɔn ko karamɔɔɔdenw b'a fe ka ale pininka; a ko o ma ko: "Ne ko minke ko: 'Ni dɔɔnin kera, aw tena ne ye tuun, ko nka ni dɔɔnin kera o ko fe tuun, aw bena ne ye,' aw be ɲɔɔɔn pininkara o le ra wa?"

²⁰Can ra ne b'a fo aw ye ko aw kɔni, aw bena kasi, ka mapumankokan bee fo, k'a sɔɔɔ dunuɲamɔɔɔw be ɲagarira. Aw jusu bena kasi, nka aw ta jusukasi bena yeɛema ka ke ɲagari ye.

²¹Ni muso be tin na, ɲanasisi b'a sɔɔɔ, sabu denworo wagati tɔɔɔ sera a ma. Nka ni den worora ka ban, a hakiri te to a ta dimi na tuun ɲagari kosɔn, sabu adamaden do worora dunuɲa kɔɔɔ.

²²Aw kɔni, aw fana ɲanasisinin lo sisan; nka ne bena aw ye tuun, aw jusukun bena ɲagari, mɔɔɔ si tena se ka o ɲagari bɔsi aw ra.

²³"Ni o lon ka se, aw tena ne pininka foyi si ra tuun. Can ra ne b'a fo aw ye ko ni aw nana ne Fa Ala daari fen o fen na ne tɔɔɔ ra, a bena o ke aw ye.

²⁴Hali bi aw ma foyi daari Ala fe ne tɔɔɔ ra fofo; aw ye a daari, a bena a di aw ma, janko aw ta ɲagari ye dafa."

Yesu ka se sɔɔɔ dunuɲa kan ka ban

²⁵Yesu ko: "Ayiwa, ne ka aw karan nin kow bee ra ni kuma kɔɔɔmanw le ye. Nka wagati do bena se, ne tena aw karan ni kuma kɔɔɔmanw ye tuun; ne bena kuma gbeya k'a fo aw ye ka Fa Ala ta kow yira aw ra.

²⁶Ni o lon nana se, aw bena Fa Ala daari ni ne tɔɔɔ le ye; ne tena a fo tuun ko ne bena Fa Ala daari aw ye.

²⁷Sabu Fa Ala yere be aw kanu, sabu aw be ne kanu, ani aw lara a ra fana ko ne bɔra ale le ra.

²⁸Can lo, ne bɔra Fa Ala le fe ka na dunuɲa ra; sisan ne be bo dunuɲa ra ka sekɔ ka taga Fa Ala fe."

²⁹Yesu ta karamɔɔɔdenw ko: "Onhɔn, sisan kɔni, i ka kuma gbɛ k'a fo an ye; a ma ke talen ye tuun.

³⁰Sisan kɔni an k'a lɔn ko i ka fen bee lɔn, ko hali i ka kan ka pininka ko minw na, i ka o pininkariw bee lɔn ka ban, sani an ye i pininka. O le kosɔn an lara a ra ko i bɔra Ala ra."

³¹Yesu ka o jaabi ko: "Aw ko aw lara ne ra sisan ke?"

³²Ayiwa, wagati do bena se, a yere sera ka ban, aw bee bena bori ka janjan, bee bena taga a ta fan na, ka ne kelen to. Nka o bee n'a ta, ne kelen tena to, sabu Fa Ala be ni ne ye.

³³Ne ka nin kow fo aw ye, janko aw jusu sumanin ye to ne ta ɲɛɲɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ra. Aw bena tɔɔɔ dunuɲa kɔɔɔ, nka aw ye jija! Ne ka se sɔɔɔ dunuɲa kan."

Yuhana 17

Yesu ka Ala daari a yere ta ko ra

- ¹Yesu ka o kuma fo minke, a ka a ja korota san fe k'a fo ko: "Fa Ala, sisan wagati sera, Den* min bora i ra, bonya la o kan magow ja na, janko ale fana ye i bonya.
- ²Sabu i ka sebgaya di a ma k'a sigi dunupamogow bee kunna, janko i ka minw bee lana a fe, a ye panamanya banbari di olugu bee ma.
- ³Nanamanya banbari korow ye ko o ye ele lon, ele min kelenpe ye Ala panaman ye, ani i ka min ci, Yesu Kirisita, ka o fana lon.
- ⁴Ne ka i togow bonya dugukolo kan; i tun ka baara min di ne ma ko ne ye a ke, ne ka o ke k'a dafa.
- ⁵Sisan Fa Ala, ne bonya, k'a to ne ye ke ni i ye; bonya min tun be ne fe kakow, k'a sorow dunupa tun ma dan folow, o bonya di ne ma."

Yesu ka Ala daari karamogodenw ye

- ⁶"I ka magow minw bow dunupamogow ra ka o di ne ma, ne ka i togow yira olugu ra, janko o ye i lon. O tun ye ele taw le ye, nka i ka o di ne ma; o fana ka i ta kuma mara.
- ⁷Sisan koni o k'a lon ko i ka fen o fen di ne ma, ko o bora ele yere le ra.
- ⁸Sabu i ka kuma minw fo ne ye, ne ka o le fo o ye fana; o sonna o ma. O k'a lon ko can ra, ne bora ele le ra; o lara a ra ko ele le ka ne ci.
- ⁹Ne be i daarira olugu le ye. Ne te i daarira dunupamogow tow ye; i ka minw di ne ma, ne be i daarira olugu le ko ra, sabu o ye ele ta le ye.
- ¹⁰Fen o fen be ne fe, o ye ele ta le ye; fen o fen be ele fe fana, o ye ne ta le ye. Ne ta bonya be lon olugu le fe.
- ¹¹Ne bena bow dunupa ra, nka olugu bena to dunupa ra yan; ne bena taga i fe. Fa Ala Saninman, o mara ni i togow ta sebgaya ye, i ka o sebgaya min di ne ma, janko o ye ke kelen ye i ko ele ni ne be kelen ye cogo min na.
- ¹²Ne tun be ni o ye wagati min na, ne ka o mara ni i togow ta sebgaya ye, i ka o sebgaya min di ne ma. Ne ka o bee mara, o si ma halaki, fo min tun ka kan ka halaki, janko kuma min sebera, o ye ke can ye.
- ¹³"Nka sisan ne be taga i fe, ne be nin kow bee fo sisan le ka ne to dunupa ra yan; janko ne ta pagari ye ke o fe, ka dafa.
- ¹⁴Ne ka o karan i ta kuma ra; dunupamogow be o koninya, sabu o ni dunupamogow te kelen ye i n'a fo ne ni dunupamogow te kelen ye cogo min na.
- ¹⁵Ne te i daarira ko i ye o ta ka bow dunupa ra, nka ko i ye o tanga Setana le ma;

¹⁶sabu o ni dunupamɔgɔw tɛ kelen ye, i n'a fɔ ne ni dunupamɔgɔw tɛ kelen ye cogo min na.

¹⁷"O bla danna ka o saninya ni i ta can ye, sabu i ta kuma le ye can ye.

¹⁸I ka ne ci dunupa ra cogo min na, ne fana ka o ci dunupa ra o cogo kelen le ra.

¹⁹Ne ka ne yerɛ bla danna ka kɛ ele kelen ta ye olugu le kosɔn, janko olugu fana ye bla danna i ye can ra."

Yesu ka Ala daari lanabaga tɔw bɛɛ ko ra

²⁰"Ne tɛ i daarira ninnugu dɔrɔn le kosɔn; minw bɛna la ne ra olugu ta waajuri sababu ra, ne bɛ i daarira olugu fana ye,

²¹janko o bɛɛ ye bɛn ka kɛ kelen ye, i n'a fɔ ele Fa Ala, ele bɛ ne ra cogo min na, ani ne fana bɛ ele ra cogo min na. Olugu fana ye kɛ anw na, janko dunupamɔgɔw ye la a ra ko ele le ka ne ci.

²²Ne kɔni, i ka bonya min di ne ma, ne ka o jɔgɔn le di o ma, janko o ye jɛn ka o kan kɛ kelen ye, i n'a fɔ ele ni ne ye kelen ye cogo min na.

²³Ne bɛ olugu ra cogo min na, ani ele bɛ ne ra cogo min na, olugu fana ye kɛ kelen ye ten ka ja, janko dunupamɔgɔw y'a lɔn ko ele le ka ne ci, ko ele bɛ olugu fana kanu i ko i bɛ ne kanu cogo min na.

²⁴"Fa Ala, ne b'a fɛ ko ne bɛna kɛ yɔrɔ min na, i ka mɔgɔ minw di ne ma, olugu fana ye kɛ o yɔrɔ ra, janko i ka nɔrɔ min di ne ma, o ye o nɔrɔ ye; sabu i ka ne kanu kabini dunupa tun ma dan fɔlɔ.

²⁵Fa Ala, ele min terennin lo, dunupamɔgɔw ma i lɔn, nka ne kɔni, ne ka i lɔn; ninnugu fana k'a lɔn ko ele le ka ne ci.

²⁶Ne ka i tɔgɔ yira o ra, ne bɛna a yira o ra tuun, janko i ka ne kanu ni kanuya min ye, o kanuya jɔgɔn ye kɛ olugu fana kɔnɔ, ne fana ye kɛ o kɔnɔ."

Yuhana 18

O tagara Yesu minayɔrɔ ra

(Matiyu 26.45-56; Marika 14.43-50; Luka 22.47-53)

¹Ayiwa, Yesu ka o kumaw fɔ ka ban tuma min na, a bɔra ni a ta karamɔgɔdenw ye ka taga Sedɔrɔn kɔ kɔ fɛ. Yiritu dɔ tun bɛ o yɔrɔ ra, o donna o yiritu kɔnɔ.

²Zudasi min tun bɛ Yesu janfara, ale fana tun bɛ o yiritu yɔrɔ lɔn, sabu Yesu tun bɛ to ka taga ni o ye o yɔrɔ ra.

³O ra, Zudasi blara sorasikuru dɔ ja, ani Alabatosoba kɔrɔsibaga dɔw; sarakalasebagaw kuntigiw ni Farisiw le tun ka o ci. O tagara se o yiritu ra ni tasumamanaw ni fitinaw ni kerɛkeminanw ye o boro.

- ⁴Fen o fen tun bena Yesu sɔɔ, a yeɛ tun ka o bɛɛ lɔn ka ban; a gbarara o mɔgɔw ra ka o pininka ko: “Aw bɛ jɔntigi le yɔɔpinina?”
- ⁵O k’a jaabi ko: “Yesu Nazaretikacɛ.” Yesu ko o ma ko: “Ne lo!” Zudasi min tun bɛ Yesu janfara, ale tun bɛ o cɛ ra.
- ⁶Kabini Yesu ko “Ne lo,” o sekɔra ni o kɔ ye, ka benben dugu ma.
- ⁷Yesu ka o pininka tuun ko: “Aw bɛ jɔntigi le pinina?” O ko: “Yesu Nazaretikacɛ.”
- ⁸Yesu ko o ma ko: “Ne k’a fɔ aw ye ka ban ko ne lo. Ni aw bɛ ne le yɔɔpinina, aw ye ninnugu to o ye taga.”
- ⁹O kɛra minkɛ, Yesu tun ka kuma min fɔ, o kɛra can ye, ko: “Ne Fa, i ka min o min di ne ma, o si ma tunu ne boro.”
- ¹⁰O y’a sɔɔ muru dɔ tun bɛ Simɔn Piyeri fɛ. Ale ka o sama ka a bɔ, ka sarakalasebagaw kuntigiba ta jɔncɛ kininboroyanfan toro tige. O jɔncɛ tɔgɔ tun ye ko Malikusi.
- ¹¹Yesu ko Piyeri ma ko: “I ta muru don a la ra! O tuma, ne Fa Ala ka tɔɔɔ min latige ne ye, ele t’a fɛ o ye se ne ma le wa?”
- ¹²Ayiwa, sorasiw ni o ta kuntigi, ani Yahudiyaw ta Alabatosoba kɔɔsibagaw ka Yesu mina k’a siri.
- ¹³O tagara ni a ye Ane le fɛ fɔlɔ. Ane tun ye Kayife burance ye; Kayife le tun ye sarakalasebagaw kuntigiba ye o san na.
- ¹⁴Kayife le tun ka Yahudiyaw kuntigiw ladi k’a fɔ o ye ko: “Mɔgɔ kelen ye sa jamana mɔgɔw bɛɛ nɔ ra, o le ka fisa aw ma.”

Piyeri ko a ma Yesu lɔn

(Matiyu 26.69-70; Marika 14.66-68; Luka 22.55-57)

- ¹⁵O tagatɔ ni Yesu ye, Simɔn Piyeri ni karamɔgɔden dɔ tugura o kɔ. Lɔnbagaya tun bɛ o karamɔgɔden ni sarakalasebagaw kuntigiba* cɛ; o le kosɔn a donna ni o ye sarakalasebagaw kuntigiba ta lu kɔnɔ.
- ¹⁶Piyeri tun tora kɛnɛ ma, da ra. O karamɔgɔden min tun ye sarakalasebagaw kuntigiba lɔnbaga ye, ale bɔra kɛnɛ ma; muso min tun bɛ da kɔɔsira, a nana kuma o fɛ ka Piyeri ladon lu kɔnɔ.
- ¹⁷Baaradenmuso min tun bɛ luda kɔɔsira, ale ko Piyeri ma ko: “Yala ele fana tɛ nin cɛ ta karamɔgɔden dɔ le ye wa?” Piyeri ko: “ɔn-ɔn, ne tɛ o dɔ ye dɛ!”
- ¹⁸I n’a fɔ nɛnɛ tun bɛ yi, baaradenw ni sorasiw ka tasuma don, ka lɔ a kɔɔ ka to ka o tasuma ja. Piyeri fana tun lɔnin bɛ o kɔɔ, ka to ka ta ja fana.

Sarakalasebagaw kuntigiba ka Yesu pininka

(Matiyu 26.59-66; Marika 14.55-64; Luka 22.66-71)

¹⁹Ayiwa, sarakalasebagaw kuntigiba* ka Yesu jininka a ta karamogodenw ni a ta karan ko ra.

²⁰Yesu ka a jaabi ko: “Ne kɔni kumana mɔgɔw bɛɛ ja na kɛnɛ kan; ne tun bɛ mɔgɔw karan karanso* kɔnɔ, ani Alabatosoba kɔnɔ wagati bɛɛ, Yahudiyaw bɛ jɔgɔn lajen o yɔrɔ minw na; ne ma ne ta kuma si fɔ dogo ra.

²¹Mun kosɔn i bɛ ne jininka tuun? Mɔgɔ minw sɔnna ka ne ta kuma lamɛn, olugu jininka; ne kumana o fɛ cogo min na, olugu ka o lɔn fɔ ka ja.”

²²Yesu ka o kuma fɔ minke, Alabatosoba kɔrɔsibaga minw tun lɔnin bɛ Yesu kɔrɔ, o ra kelen ka tɛgɛ ci a toro kɔrɔ, k’a fɔ a ye ko: “I bɛ sarakalasebagaw kuntigiba le jaabira tan wa?”

²³Yesu ko o cɛ ma ko: “Ni ne ka kumajugu le fɔ, fɛn min k’a kɛ kumajugu ye, o fɔ ne ye. Nka ne ka min fɔ, ni o tɛ kumajugu ye, mun kosɔn ele ka ne bugɔ?”

²⁴Ka Yesu boro fla sirinin to, Ane k’a lataga sarakalasebagaw kuntigiba Kayife fɛ.

Piyeri k’a fɔ tuun ko a ma Yesu lɔn

(Matiyu 26.71-75; Marika 14.69-72; Luka 22.58-62)

²⁵O y’a sɔrɔ Simɔn Piyeri belɛn tun lɔnin bɛ a bɛ tasuma jara. Mɔgɔ dɔ ko a ma ko: “Ele fana tɛ nin cɛ ta karamogoden dɔ le ye wa?” Piyeri ma sɔn ka lɔ a ra; a ko: “Ɔn-ɔn, ne tɛ o dɔ ye dɛ!”

²⁶Piyeri tun ka cɛ min toro kelen caron, o balemace min tun ye sarakalasebagaw kuntigiba* ta baaraden dɔ ye, o ko Piyeri ma ko: “O tuma ne yerɛ ja ma ele ni a ye jɔgɔn fɛ yiritu ra wa?”

²⁷Piyeri belɛn ma sɔn ka lɔ a ra. O yɔrɔnin bɛɛ dondo kasira.

O tagara ni Yesu ye Pilati fɛ

(Matiyu 27.1-2,11-14; Marika 15.1-5; Luka 23.1-5)

²⁸O kɔ, o bɔra ni Yesu ye Kayife fɛ, ka taga ni a ye jamanatigi ta bonba kɔnɔ. O tun kera sɔgɔmada jona le fɛ. Yahudiyaw ma sɔn ka don bonba kɔnɔ, janko o saninyanin ye to, ka Jɔnyaban janagbɛ* domuni kɛ.

²⁹O le kosɔn Pilati bɔra ka taga o nɔ fɛ kɛnɛ ma, ka o jininka, ko: “Nin cɛ jarakikun ye mun le ye aw fɛ?”

³⁰O ka Pilati jaabi ko: “Ni nin cɛ tun ma kɛ kojugukebaga ye, an tun tena na ni a ye i fɛ.”

³¹Pilati ko o ma ko: “Aw yerɛ ye taga ni a ye ka taga a ta kiti tige ka kapa ni aw ta sariya* ye.” O ko Pilati ma ko: “Anw man kan ka kiti tige mɔgɔ si kan k’a faga.”

³²O kera, janko Yesu tun ka kuma min fɔ k’a sa cogoya yira, o kuma ye kɛ can ye.

³³Pilati sekɔra ka don bonba kɔnɔ, ka Yesu wele k’a jininka ko: “Ele le ye Yahudiyaw ta masace ye wa?”

³⁴Yesu k'a jaabi ko: "Ele yere le ka o kuma miiri k'a fo wa, walama mogwo were le ka o fo i ye?"

³⁵Pilati ko: "O tuma ne ye Yahudiya do le ye wa? I yere ta siyamogwo, ani sarakalasebagaw* kuntigiw le nana ni i ye ne fe, ko ne ye kiti tige i kan; i ka mun le ke?"

³⁶Yesu ka a jaabi ko: "Ne ta masaya te nin dunuwa ra yan; ni ne ta masaya tun be nin dunuwa ra yan, ne nofemogwo tun bena kere ke, janko Yahudiyaw kuntigiw kana se ka ne mina. Nka ne ta masaya te nin dunuwa ra yan sisan."

³⁷Pilati ko Yesu ma ko: "O tuma ele ye masace le ye wa?" Yesu ka a jaabi ko: "I k'a fo cogo min na, ne ye masace le ye. Ne nana woro dunuwa ra min koson, o ye ka can yira mogwo ra. Mogwo o mogwo b'a fe ka tagama can kan, o tigi be ne ta kuma lamem."

³⁸Pilati ko: "Mun yere le ye can ye?"

Yahudiyaw ko Yesu ye faga

(Matiyu 27.15-31; Marika 15.6-20; Luka 23.13-25)

Pilati ka o fo minke, a bora ka taga Yahudiyaw no fe kene ma tuun, ka taga a fo o ye ko: "Ne koni ma foyi si soro nin ce ra min be se ka ke a fagakun ye."

³⁹Ayiwa, i n'a fo landa do be aw fe ko san o san, Jonyaban panagbe* ra, ne ye kasoden kelen labla, ayiwa, aw b'a fe ne ye Yahudiyaw ta masace labla wa?"

⁴⁰Jama perenna tuun ko: "On-on, ale te! Barabasi le labla!" K'a soro o Barabasi togo tun ye benkannikebaga le ye.

Yuhana 19

Pilati sonna Yesu fagako ma

¹Ayiwa, Pilati ko o ye Yesu mina ka a bugo ni gberere ye.

²Sorasiw ka nani dan ka o ke i ko masafugula, ka o biri Yesu kun na, ka deregeba wulenman do don a kan na.

³O gbarara a koru k'a fo a ye ko: "Yahudiyaw ta masace, an be i fora!" O ka tege ci a toro koru.

⁴Pilati bora kene ma tuun k'a fo Yahudiyaw ye ko: "Ne bena a to o ye bo ni a ye kene ma yan, janko aw y'a lon ko ne ma foyi si soro a ra min be se ka ke a fagakun ye."

⁵O bora ni Yesu ye kene ma; nani fugula be a kun na, masaderege wulenman be a kan na. Pilati ko jama ma ko: "Ayiwa, ce ye nin ye."

⁶Sarakalasebagaw* kuntigiw, ani Alabatosoba korosibagaw na lara Yesu kan minke, o perenna ko: "A gbengben yiri ra! A gbengben yiri!" Pilati ko: "Aw yere ye

a mina ka taga a gbengben yiri ra, sabu ne ma foyi ye nin ce ra min be a fagakun bo.”

⁷Yahudiyaw kuntigiw ka Pilati jaabi ko: “Sariya do be anw fe; ka kapa ni o sariya ye a ka kan ka faga le, sabu a ko Den min bora Ala ra* ko ale le be o ye.”

⁸Pilati ka o kuma men minke, do farara a ta siranya kan tuun.

⁹A sekora ka don bonba kono tuun, ka Yesu jininka ko: “Ele bora min le?” Yesu ma a jaabi.

¹⁰Pilati ko a ma ko: “I jera ne le ra wa? I m’a lon ko se be ne ye ka i labla, ko se be ne ye ka i gbengben yiri ra fana wa?”

¹¹Yesu ka Pilati jaabi ko: “Ala le ka o se di i ma bi, ni o te, se foyi si tun tena ke ele fe ne kan; o le koso min ka ne mina ka na ne di ele ma, o tigi le ka jurumunba ke ka teme ele kan.”

¹²Kabini Yesu ka o fo, Pilati ka cogoya jini ka Yesu labla. Nka Yahudiyaw tun be perenna, ko: “Ni i ka nin ce labla, i te masaceba Sezari teri ye. Ni mago o mago ko ale ye masace ye, o tigi ye masaceba Sezari jugu le ye.”

¹³Pilati ka o kuma men minke, a ka Yesu labo kene ma tuun. Bonba yoro min tun labenna ni kabakuruw ye, min be wele heburukan na ko “Gabata”, Pilati nana sigi a ta kititigesiginan kan o yoro le ra.

¹⁴O lon dugusagbe le tun ye Jonyaban janagbe* ye; tere tun be kuncu. Pilati ko Yahudiyaw ma ko: “Aw ta masace ye nin ye!”

¹⁵O perenna, ko: “A faga! A faga! A gbengben yiri ra!” Pilati ko o ma ko: “Ka aw yere ta masace gbengben yiri ra wa?” Sarakalasebagaw* kuntigiw k’a jaabi ko: “Masace were te an fe ni masaceba Sezari te.”

¹⁶A laban Pilati ka Yesu don o boro, ko o ye taga a gbengben yiri ra. O k’a mina ka taga ni a ye.

O ka Yesu gbengben yiri ra

(Matiyu 27.32-44; Marika 15.21-32; Luka 23.26-43)

¹⁷Yesu ka a ta gbengbenyiri ta; o bora dugu kono ka taga yoro do ra min be wele ko Kunkolo yoro; heburukan na a be wele ko Goligota.

¹⁸O k’a gbengben yiri ra o yoro le ra. O ka mago fla were gbengben ni a ye yiri werew kan, kelen be a fan kelen na, kelen be a fan do ra, Yesu be o ce ma.

¹⁹Pilati ka kuma do sebe ka o dulon gbengbenyiri* san fe. A k’a sebe ko: “Yesu Nazaretikace, Yahudiyaw ta masace.”

²⁰Yahudiyaw caman ka o seberi karan, sabu o tun ka Yesu gbengben yoro min na, o yoro ni dugu ce tun man jan; o seberi fana tun kera heburukan na, ani latenkan na, ani gerekikan na.

²¹Sarakalasebagaw* kuntigiw tagara a fɔ Pilati ye ko: “I tun man kan k’a sɛbɛ ko: ‘Yahudiyaw ta masacɛ.’ I ka kan ka sɛbɛ le ko: ‘Cɛ nin ko ale ye Yahudiyaw ta masacɛ ye.’ “

²²Pilati ka o jaabi ko: “Ne ka min sɛbɛ ka ban, o sɛbɛra le.”

²³Ayiwa, sorasiw ka Yesu gbengben yiri ra ka ban tuma min na, o ka a ta faniw taran ka o kɛ sigiyɔɔma naani ye, o bɛɛ kelen kelen ni o ta. O ka a ta deregeba fana ta; o deregeba tun ye fani kuturu kelen le ye, karansira si tun tɛ a ra, k’a ta a sanfeyɔɔ ra fɔ ka taga a bla a dugumayɔɔ ra.

²⁴Sorasiw k’a fɔ ɲɔɔn ye ko: “An kana a ta deregeba faran; an ye kara la, janko min bɛna a sɔɔ, an ye o tigi lɔn.” O kɛra minke, min sɛbɛra Kitabu kɔnɔ, o kɛra can ye ko: “O ka ne ta faniw taran o ni ɲɔɔn cɛ, ka kara la ne ta deregeba kosɔn .” Sorasiw ka o kow le kɛ.

²⁵Ayiwa, Yesu bamuso ni a bamuso balemamuso, ani Kilopasi ta muso Mariyamu, ani Mariyamu Magidalakamuso, olugu tun lɔnin bɛ Yesu ta gbengbenyiri kɔɔ.

²⁶Yesu ka a bamuso ye minke, a ta karamɔɔɔden min ko tun ka di a ye, a ka o fana lɔnin ye a bamuso kɔɔ minke, a ko a bamuso ma ko: “Ne bamuso, i dence le ye nin ye.”

²⁷O kɔ, a ko o karamɔɔɔden ma ko: “I bamuso le ye nin ye.” K’a ta o lɔn na, o karamɔɔɔden tagara ni Yesu bamuso ye a ta so.

Yesu sacogo

(Matiyu 27.45-56; Marika 15.33-41; Luka 23.44-49)

²⁸O kɔ, Yesu k’a lɔn ko kow bɛɛ dafara tuma min na, a ko: “Minlɔɔ bɛ ne ra.” A ka o fɔ, janko min sɛbɛra Kitabu kɔnɔ, o ye kɛ can ye.

²⁹O y’a sɔɔ daga dɔ tun bɛ o yɔɔ ra, o fanin tun bɛ minnifen kumunin dɔ ra. O ka fu dɔ su o minnifen na, ka a dulon izope yiri dɔ ra, ka o la Yesu da ra.

³⁰Yesu ka o minnifen sɔnsɔn tuma min na, a ko: “Sisan a bɛɛ dafara.” O kɔ, a ka a kun suuru, ka sa.

Sorasi dɔ ka Yesu sɔɔ a gɛɛn na

³¹Ayiwa, o lɔn tun ye Yahudiyaw ta Nenɛkirilon* ɲasigi le ye. Yahudiyaw kuntigiw tun t’a fɛ ko mɔɔ minw gbengbenna yiri ra, olugu ye to yi ka Nenɛkirilon se; sabu o Nenɛkirilon tun ka bon ka tɛmɛ Nenɛkirilon tɔw bɛɛ kan. O kosɔn o tagara Pilati daari ko a y’a to o ye taga mɔɔ gbengbenninw senw karikari, ka o suw lajigi ka bɔ yiri ra.

³²Cɛ fla minw tun gbengbennin bɛ ni Yesu ye, sorasiw tagara o ra fɔlɔ senw karikari, ka yelemaka ka tɔ kelen fana senw karikari.

³³O sera Yesu ma minke, o k’a ye ko ale sara ka ban. O kosɔn o ma ale senw karikari.

³⁴Nka o bɛɛ n'a ta, sorasi kelen ka Yesu sɔgɔ a gɛrɛn na ni taman ye. O yɔrɔnin bɛɛ ra jori ni ji bɔra o sɔgɔda ra.

³⁵Mɔgɔ min ka nin kow lakari, ale yɛrɛ na le k'a ye; a ta seereya fana ye can le ye. Ale yɛrɛ lanin b'a ra ko a bɛ can le fɔra. A ka nin kow lakari, janko aw fana ye la a ra.

³⁶Ayiwa, nin kow kɛra minke, min sebera Kitabu kɔnɔ, o kɛra can ye ko: "A kolo dɔ man kan ka kari."

³⁷A sebera fana Kitabu yɔrɔ dɔ wɛrɛ ra ko: "O ka min sɔgɔ, o bɛna o na lɔ ale le ra."

O ka Yesu sutara

(Matiyu 27.57-61; Marika 15.42-47; Luka 23.50-56)

³⁸O kɔ, Yusufu Arimatekacɛ tagara Pilati daari ko a y'a to o ye Yesu su lajigi ka bo yiri ra; Pilati sɔnna. A tagara Yesu su lajigi. Yusufu tun ye Yesu ta karamɔgɔden dɔ le ye, nka a tun bɛ a dogora Yahudiyaw pasiran kosɔn.

³⁹Ayiwa, Nikodemu min tun tagara Yesu fɛ lon dɔ su fɛ, ale fana nana ni sumadiyanan suguya fla pagaminin ye jɔgɔn na, min ye miri ye, ani alowesi. A bɛɛ lajennin tun bɛ kilo bisaba bɔ.

⁴⁰O ka Yesu su ta, ka fanigbɛ dɔw kɛ k'a melege, ka kasadiyananw kɛ a kan ka kapa ni Yahudiyaw ta sudoncogo ye.

⁴¹O tun ka Yesu gbengben yiri ra yɔrɔ min na, yiritu dɔ tun bɛ o yɔrɔ ra, ani kaburukura dɔ tun bɛ o yiritu kɔnɔ; mɔgɔ si su tun ma don o kaburu kɔnɔ fɔlɔ.

⁴²I n'a fɔ o lon tun ye Yahudiyaw ta Nenekirilon* jasigi ye, o ka Yesu su don o kaburu kɔnɔ, sabu o yɔrɔ le tun ka surun.

Yuhana 20

Karamɔgɔdenw tagara kaburu lakolon sɔrɔ

(Matiyu 28.1-8; Marika 16.1-8; Luka 24.1-12)

¹Ayiwa, lɔgɔkun tere fɔlɔ sɔgɔmada jona fɛ, k'a sɔrɔ kɛnɛ tun ma ci fɔlɔ, Mariyamu Magidalakamusu tagara kaburu ra. A tagara a sɔrɔ ko kabakuruba bɔra kaburu da ra.

²A borira ka taga Piyeri fɛ, ani karamɔgɔden min ko tun ka di Yesu ye, ka taga a fɔ o ye ko: "O ka Matigi su ta ka bɔ kaburu kɔnɔ; an fana ma a blayɔrɔ lɔn."

³Piyeri ni o karamɔgɔden bɔra ka taga kaburu ra.

⁴O fla bɛɛ tun bɛ borira jɔgɔn fɛ, nka o karamɔgɔden borira ka Piyeri dan, ka kɔn a na kaburu ra.

⁵A sera yi minke a birira ka kaburu kɔnɔ flɛ, ka fanigbew blanin ye, nka a ma don.

⁶Simon Piyeri tun be a ko; ale sera minke, a donna kaburu kono ka fanigbew blandin ye.

⁷Fani min tun kera ka Yesu kun datugu, a ka o blandin ye, nka a ni kasanke tun te yoro kelen na; a tun kurunin lo ka bla a danna.

⁸Ayiwa, karamogoden min tun konna ka se kaburu ra, ale sorora ka don kaburu kono. A k'a ye ten minke, a lara a ra.

⁹Sabu kuma min tun sebera Kitabu kono, ko Yesu ka kan ka kunu, karamogodenw tun ma o faamu folo.

¹⁰O ko, o karamogoden fla bora ka taga o ta so.

Yesu ka a yere yira Mariyamu Magidalakamuso ra

(Matiyu 28.9-10; Marika 16.9-11)

¹¹Ayiwa, Mariyamu tun nana kaburu ra ka na lo ka ke kasi ye. A kasito, a ka a kun suuru ka kaburu kono fle.

¹²A ka meleke fla ye; deregegebe be o kan na. Yesu su tun lanin be yoro min na, o tun siginin be o yoro ra. Kelen be a kunyanfan na, to kelen be a senyanfan na.

¹³Melekew ka Mariyamu jininka ko: "Muso, mun na i be kasira?" A ko: "O ka ne Matigi su le ta; ne m'a lon o ka a bla yoro min na."

¹⁴Ka a to o kuma ra, a ka a ja munu ka Yesu lonin ye; nka a m'a lon ko Yesu lo.

¹⁵Yesu ka a jininka ko: "Muso, mun na i be kasira? I be jon le yoropinina?" Ayiwa, a kera Mariyamu ja na ko yiriforotigi lo. Mariyamu ko: "Ne be Yesu le yoropinina; ni a kera ko ele le ka a ta, a yoro yira ne ra, ne be taga a ta ka taga ni a ye."

¹⁶Yesu ko a ma ko: "Mariyamu!" Mariyamu ka a ja munu k'a fo heburukan na ko: "Rabuni!" (O koro le ye ko "An karamogo.")

¹⁷Yesu ko a ma ko: "I kana maga ne ra, sabu ne ma yelen folo ka taga ne Fa fe. Taga a fo ne balemaw ye ko ne be yelenna ka taga ne Fa ni aw fana Fa fe, ne ta Ala, ani aw fana ta Ala."

¹⁸Mariyamu Magidalakamuso tagara a fo karamogodenw ye ko ale ka Matigi ye; Yesu ka min fo a ye, a ka o fo karamogodenw ye.

Yesu ka a yere yira a ta karamogodenw na

(Matiyu 28.16-20; Marika 16.14-18; Luka 24.36-49)

¹⁹O lon yere wulada fe, min tun ye logokun tere folo ye, karamogodenw tun lajenna bon do kono, ka da sogo o yere da ra Yahudiyaw nasiran koson. Yesu nana ka na lo o ce ma, k'a fo o ye ko: "Ala ye hera ke aw ye."

²⁰A ka o fo minke, a ka a borow ni a geren yira o ra. Karamogodenw ka Matigi ye minke, o jusu diyara kosebe.

²¹Yesu ko o ma tuun ko: “Ala ye hera ke aw ye. Fa Ala ka ne ci cogo min na, ne fana be aw ci o cogo ra.”

²²A ka o fo minke, a ka o fiye ni a dafɔɔ ye k'a fo o ye ko: “Ne be Nin Saninman* di aw ma.

²³Ni aw ka mɔɔ o mɔɔ ta jurumun yafa, o tigi ta jurumun bena yafa; nka ni aw fana ma mɔɔ o mɔɔ ta jurumun yafa, o tigi ta jurumun tena yafa.”

Yesu ka a yere yira Toma ra

²⁴Yesu nana a ta karamɔɔdenw fe lon min na, karamɔɔden tan ni fla ra min tɔɔ ye ko Toma, ni a be wele fana ko Flanin, ale tun te ni tɔw ye o lon na.

²⁵Karamɔɔden tɔw k'a fo a ye ko: “An ka Matigi ye.” Toma ko o ma ko: “Ni ne kɔni ma negew nɔ ye a boro ra, ka ne borokanden la o negew nɔw ra, ka ne boro la fana taman nɔ ra a geren na, ne te la a ra fiyewu.”

²⁶Ayiwa, lɔɔkun kelen temenin kɔ, karamɔɔdenw lajennin tun be bon kɔɔ tuun. O lon na, Toma tun be ni o ye. O tun ka daw sɔɔ, nka o nana bara ka Yesu lɔnin ye o ce ma. A ka o fo ko: “Ala ye hera ke aw ye.”

²⁷O kɔ, a ko Toma ma ko: “Toma, gbara yan; i boro la ne boro kan k'a fle; o kɔ, i ye i borokanden la ne geren na. I kana sigiya, nka i ye la ne ra.”

²⁸Toma ko a ma ko: “E, ne Matigi, ani ne ta Ala ye!”

²⁹Yesu ko a ma ko: “I ka ne ye minke, o le kosɔn i lara ne ra ke! Minw lara ne ra k'a sɔɔ o ma ne ye, olugu ta pana.”

Yuhana ta Kitabu sebɔkun

³⁰Yesu ka tagamasiyen caman were ke a ta karamɔɔdenw ja na; o ma sebe nin kitabu kɔɔ.

³¹Nka minw sebera, o sebera le, janko aw ye la a ra ko Yesu le ye Kisibaga* ye, Den min bɔra Ala ra*, ani janko ni aw lara a ra, aw ye panamanya sɔɔ a tɔɔ baraka ra.

Yuhana 21

Yesu ka a yere yira karamɔɔden wolonfla ra tuun

¹Ayiwa, o kow kɔ fe, Yesu ka a yere yira a ta karamɔɔdenw na tuun Tiberiyadi bada ra. A ka a yere yira o ra cogo min na, o fle nin ye:

²O y'a sɔɔ Simɔn Piyeri, ani Toma min be wele fana ko Flanin, ani Natanayeli min be bɔ Kana, Galile mara ra, ani Zebede dence fla, ani karamɔɔden fla were, olugu tun be jɔɔɔn fe.

- ³Simɔn Piyeri ko o ma ko: “Ne be taga jegeminayɔɔ ra.” Karamɔɔɔden tɔw ko: “An fana be taga ni i ye.” O bɔra ka taga don kurun kɔnɔ ka jɔ firi; nka o lon su fe, o ma jegɛ foyi sɔɔ.
- ⁴Dugu nana gbɛ minke, o ka Yesu lɔnin ye bada ra; nka o m’a lon ko Yesu lo.
- ⁵Yesu ko o ma ko: “Ne teriw, aw ka jegɛ dɔ sɔɔ wa?” O ka Yesu jaabi ko: “An ma foyi sɔɔ.”
- ⁶Yesu ko o ma ko: “Aw ye jɔ firi kurun kininboroyanfan fe, aw bɛna dɔ sɔɔ.” O ka jɔ firi minke, jegɛ cayakojugu fe, o ma se ka a sama ka bɔ ji ra.
- ⁷Karamɔɔɔden min tun ko ka di Yesu ye, ale ko Piyeri ma ko: “Piyeri, Matigi lo.” Kabini Piyeri k’a mɛn ko Matigi lo minke, a ka a ta derege ta ka a don, sabu a fari lakolon tun lo; a k’a yere firi ji ra.
- ⁸Karamɔɔɔden tɔw nana kurun kɔnɔ, o be jɔ samana, a fanin jegɛ ra, sabu o ni jida tun te tɛmɛ nɔngɔn ja kemɛ fla jɔɔɔn kan.
- ⁹O sera kenɛ ma tuma min na, o ka takami mananin ye, jegɛ be a kan; o ka buru fana blanin ye.
- ¹⁰Yesu ko o ma ko: “Aw ka jegɛ minw mina, aw ye na ni o dɔw ye yan.”
- ¹¹Simɔn Piyeri donna kurun kɔnɔ ka jɔ sama ka bɔ ni a ye kenɛ ma, a fanin jegɛden baba gbansan na, jegɛden kemɛ ni bilooru ni jegɛden saba. Nka jegɛ ni a caya bɛɛ, jɔ ma faran.
- ¹²Yesu ko o ma ko: “Aw ye na domuni ke.” Karamɔɔɔden si ma sɔn ka a pininka ko: “Ele ye jɔntigi le ye?” Sabu o bɛɛ tun k’a lon ko Matigi lo.
- ¹³Yesu gbarara ka buru ta k’a di o ma ka jegɛ fana di o ma.
- ¹⁴Kabini Yesu kununa ka bɔ saya ra, nin le tun ye a sɔjaga sabanan ye ni a be a yere yirara karamɔɔɔdenw na.

Yesu ka Piyeri pininka

- ¹⁵O ka domuni ke ka ban tuma min na, Yesu ko Simɔn Piyeri ma ko: “Yuhana dence Simɔn, i be ne kanu ka tɛmɛ ninnugu kan wa?” Piyeri ko: “ɔnhɔn, Matigi, ele yere ka a lon ko ne be i kanu.” Yesu ko a ma ko: “I janto ne ta sagadenw na.”
- ¹⁶Yesu ko a ma tuun a sɔjaga flanan na ko: “Yuhana dence Simɔn, i be ne kanu wa?” Piyeri ko: “ɔnhɔn, Matigi; ele yere ka a lon ko ne be ele kanu.” Yesu ko a ma ko: “Ne ta sagaw kɔɔsi.”
- ¹⁷Yesu ko Piyeri ma a sɔjaga sabanan na ko: “Yuhana dence Simɔn, i be ne kanu wa?” Piyeri ja sisira, sabu Yesu ka a pininka fɔ sɔjaga saba, ko: “I be ne kanu wa?” A ko Yesu ma o le ra ko: “Matigi, i ka fen bɛɛ lon; ele yere k’a lon ko ne be ele kanu.” Yesu ko a ma ko: “I janto ne ta sagadenw na.”

¹⁸Yesu ko Simɔn ma tuun ko: “Ne b’a fɔ i ye can ra, ko i kanbelenman, i tun be i ta derege don, ka i yere cesiri; ni yɔrɔ min ka i diya i be taga yi. Nka ni i nana kɔrɔ, i bena i boro kɔrɔta, mɔgɔ wɛre be i ta derege don i ra ka i cesiri. I t’a fe ka taga yɔrɔ min na, o be taga ni i ye o yɔrɔ ra.”

¹⁹Piyeri tun bena sa cogoya min na ka bonya la Ala tɔgɔ kan, Yesu ka nin kuma fɔ ka o le yira. O kɔ, a ko Piyeri ma ko: “Tugu ne kɔ!”

Karamɔgɔden min ko tun ka di Yesu ye

²⁰Karamɔgɔden min ko tun ka di Yesu ye, Piyeri ka a na munu ka o natɔ ye o kɔ fe. Ka o to domuni na lon dɔ su fe, o karamɔgɔden le siginin tora Yesu kɔrɔ k’a nininka ko: “Matigi, jɔntigi le bena i janfa?”

²¹Ayiwa, Piyeri ka o karamɔgɔden ye minke, a ko Yesu ma ko: “Matigi, nin do, mun le bena ale sɔrɔ?”

²²Yesu ko a ma ko: “Ni ne b’a fe ko ale ye to si ra fɔ ka taga se ne nalon ma, ele ta mun le be o ra? Ele kɔni ye tugu ne kɔ dɔrɔn!”

²³Karamɔgɔdenw ka o kuma le ta ka o fɔ yɔrɔ bɛe ko o karamɔgɔden tɛna sa, k’a sɔrɔ Yesu m’a fɔ Piyeri ye ko a tɛna sa. Yesu ko le ko: “Ni ne b’a fe a ye to si ra fɔ ka taga se ne nalon ma, ele ta mun le be o ra?”

²⁴Ayiwa, o karamɔgɔden le be nin kow seereya kɛra; ale le ka nin kow sebe fana. An fana k’a lɔn ko a ta kuma ye can le ye.

Kuma laban

²⁵Ayiwa, Yesu ka ko caman wɛre ke. Ni o bɛe tun sebera kelen kelen, ne be miiri ko kitabu minw tun bena sebe, o tun tɛna kun dunupa bɛe lajennin kɔnɔ!

Kewalew

Kewalew 1

Ala ka Nin Saninman min layiri ta karamogodenw ye

¹Ne balemace Tehofili, ne ta kitabu folo ra, Yesu tun ka ko minw ke, ani a tun ka mogow karan fen minw na kabini a ta kow damina ra fo ka taga se a korotalon ma ka taga sankolo kono, ne tun konna ka o bee fo i ye.

²Nka sani Yesu ye taga sankolo ra, a tun ka karamogoden minw panawoloma, olugu tun ka kan ka ko minw ke, a ka o karan o bee ra Nin Saninman* baraka ra.

³Yesu ta toro bannin ko, a panaman ka a yere yira a ta karamogodenw na; a ka o ke ka se fo tere binaani, janko o ya lon ko sigiya ta ra, ko ale panaman lo. Ala bena a ta Masaya* sigi cogo min na, a ka o nafa o ye.

⁴Lon do, ka Yesu ni a ta karamogodenw to domuni na jagon fe, a ka fo o ye ka gbeleya, ko: "Aw kana aw yoro janya Zeruzalemu na; ne tun ka ne Fa ta layiri min ko fo aw ye, aw ye o makono."

⁵Sabu Yuhana ka mogow batize ji le ra, nka sani tere dama ce Ala bena aw batize ni Nin Saninman ye."

Yesu yelenna ka taga sankolo kono

⁶Ayiwa, ka Yesu ni a ta karamogodenw lajennin to, karamogodenw ka pininka ko: "Matigi, i bena Izirayeli* ta masaya sigi kokura o wagati le ra wa?"

⁷Yesu ka o jaabi ko: "Ne Fa Ala ka wagati min latige, ani a ka tuma min latige ni a yere ta fanga ye, aw man kan ka o lon."

⁸Nka Nin Saninman* bena jigi aw kan; o cogo ra aw bena se bagaya soro ka ke ne seerew ye, ka damina Zeruzalemu, ani Zude mara bee, ani Samari mara, fo ka taga se dununa dan bee ma."

⁹Yesu ka o kumaw fo ka ban minke, ka karamogodenw na lonin to a ra o ba flera, a korotara ka bo o ce ra ka taga sankolo ra; sankaba do ka dogo o ma.

¹⁰Ka karamogodenw na lonin to sankolo ra ka Yesu tagato fle, o barara ka ce deregebetigi fla ye o koro;

¹¹o ce fla ka o pininka ko: "Aw Galilekaw, mun le koson aw lonin be yan ka to ka sankolo fle? Yesu min korotara aw na ka taga sankolo kono, ale kelen le bena kosegi ka na, i ko aw ka a tagato ye cogo min na."

Matiyasi blara Zudasi no ra

¹²Ayiwa, karamogodenw bora kuru kan ka seko ka na Zeruzalemu; o kuru be wele ko Oliviyesunw kuru, a be Zeruzalemu kere fe, kilo kelen jagon lo.

13O sera Zeruzalemu minke, o tun be to ka lajen sankaso min kono kakoro, o tagara don o bon kono. O tun ye Piyeri ye, ani Yuhana, ani Yakuba, ani Andere, ani Filipe, ani Toma, ani Baritelemi, ani Matiyu, ani Alife dence Yakuba, ani Simon min be wele ko faso kanubagaba, ani Yakuba dence Zude.

14O bee tun lajennin be ni miiriya kelen ye ka to ka Ala daari; muso dow fana tun be o ra, ani Yesu bamuso Mariyamu, ani Yesu balemacew.

15Ayiwa, o lonw do ra, lanabagaw tun lajenna ka se mago keme ni mugan jagon ma; Piyeri wurira ka lo o ce ma, k'a fo o ye ko:

16"Ne balemaw, Dawuda tun ka min fo Nin Saninman* baraka ra kakoro, jagboya lo o kow tun ye ke. A tun kumana Zudasi ta ko le ra; ale le tun blara magow ja ka taga Yesu mina.

17Zudasi tun kera an ta jenkuru mago do ye, an bee tun be baara kelen le ke.

18A ka wari min soro a ta kojugu sara ye, a tagara o wari ke ka foro san. O ko fe, a ka a yere kan don juru ra; a su nana ben fo ka yerege, ka a nogow bee bo kene ma.

19Zeruzalemukaw bee ka o ko lon, fo o ka o foro togo la o ta kan na ko: 'Hakelidama', o koro ye ko 'jori foro'.

20K'a soro a sebera Zaburuw kitabu kono, ko: 'A ta bon lakolon ye to, mago si kana ke a kono'. Zaburuw kitabu ko tuun ko: 'Mago were ye a ta baara ke a no ra.'

21"O le koson mago kelen ka kan ka fara an kan, o ye ke an seere ye k'a yira ko Matigi Yesu kununa ka bo saya ra. O tigi ka kan ka ke mago do ye min tun be ni an ye,

22ka a damina Yesu batize wagati ra Yuhana fe, fo ka taga se a korotalon ma ka bo an ce ra ka taga sankolo ra."

23Lanabagaw ka mago fla yira, Yusufu min be wele ko Barisabasi, ani min togolara ko Yutusi, ani Matiyasi.

24O ko, lanabagaw ka Ala daari, ko: "Matigi, ele min be mago bee jusukun lon, i ka kelen min janawoloma nin mago fla ra, o yira an na,

25janko o ye ke baaraden ni ciraden* ye, ka bla Zudasi no ra, sabu Zudasi bora o ciradenya ra ka taga yoro were ra, a ka kan ni yoro min ye."

26O ka kara la, kara ka Matiyasi le yira; ale farara ciraden tan ni kelen kan.

Kewalew 2

Nin Saninman jigira lanabagaw kan

1Pantekoti* lon na Yesu ta lanabagaw bee tun lajennin be yoro kelen na.

²Mankanba dɔ barara ka bɔ sankolo ra; a bɛ i ko fɔɲɔba mankan. Lanabagaw tun siginin bɛ bon min kɔnɔ, a nana o bon kɔnɔ fa.

³O ka nenden dɔw ye, o bɛ i ko tasumamana. O tarantaranna ka na sigisigi o bɛɛ kelen kelen kan.

⁴Lanabagaw bɛɛ fara Nin Saninman* na, o bɛɛ ka kɛ kuma ye kan wɛrɛw ra; ni Nin Saninman ka kan min don min da ra, o bɛ o kan fɔ.

⁵Ayiwa, Yahudiya Alapasiranbaga dɔw tun bɔra dunuɲa jamanaw bɛɛ ra, ka na to Zeruzalemu.

⁶O mankanba bɔra minke, o mɔgɔw camanba borira ka taga lajen o yɔɔ ra. O bɛɛ kɔnɔnɔbanna, sabu o bɛɛ kelen kelen tun bɛ o yɛrɛ ta kan mɛnna lanabagaw da ra.

⁷O mɔgɔw bɛɛ kabakoyara, fɔ ka o kɔnɔnɔban. O tun b'a fɔra ɲɔgɔn ye ko: "Mɔgɔ minw bɛ kumana tan, o bɛɛ tɛ Galilekaw le ye wa?"

⁸Mun kosɔn an bɛɛ kelen kelen bɛ an yɛrɛ ta kan mɛnna o da ra?

⁹Anw minw ye Paritikaw ye, ani Mɛdikaw, ani Elamukaw, ani minw bɔra Mesopotami, ani Zude, ani Kapadɔsi, ani Pɔn, ani Azi jamanaw ra,

¹⁰ani Firizi, ani Panfili, ani Misiran jamanaw ra, ani Libi jamana yɔɔ minw bɛ Sireni dugu kɛrɛ fɛ, ani minw bɔra Rɔmu*, ani Yahudiyaw, ani minw donna Yahudiyaya ra,

¹¹ani Keretikaw, ani Arabuw, an bɛ Ala ta kobaw lakarito mɛnna o fɛ an yɛrɛ ta kanw na!"

¹²O mɔgɔw bɛɛ kɔnɔnɔbanna; o m'a lɔn o bɛna min fɔ tuun. O tun b'a fɔra ɲɔgɔn ye ko: "Nin ye mun ye sa?"

¹³Nka dɔw tun bɛ lanabagaw lɔgɔbɔra k'a fɔ ko: "O ka duvendiman dɔ le min ka fa."

Piyɛri ka mɔgɔw waaju

¹⁴O le ra Piyɛri wurira ka lɔ ni karamɔgɔden tɔ tan ni kelen ye, ka kuma ni kanba ye, k'a fɔ ko: "Aw Yahudiyaw, ani aw minw bɛɛ siginin bɛ Zeruzalemu, aw ye aw toro malɔ ka ne ta kuma lamɛn, ka nin faamu!"

¹⁵Nin mɔgɔw ma duven min ka fa, i ko aw b'a miirira cogo min na, sabu sɔgɔmada lo.

¹⁶Nka cira Yoweli tun ka kuma min fɔ, o le bɛ kɛra sisan tan; a ko:

¹⁷'Ala ko: Dunuɲa labanwagatiw ra, ne bɛna ne Nin* lajigi adamadenw bɛɛ kan. Ne bɛna kuma don aw dencɛw ni aw denmusow da ra, ka mɔgɔw waaju. Ala bɛna ko dɔw yira aw ta kanbelenw ra; aw ta cɛkɔrɔbaw bɛna Ala ta kow ye siko ra.

- ¹⁸Can lo, a bɛna kɛ ten o lonw na; ne bɛna ne Nin lajigi ne ta jɔncɛw ni ne ta jɔnmusow kan; ne bɛna kuma don o da ra ka mɔgɔw waaju.
- ¹⁹Ne bɛna kabakofɛn dɔw yira san fɛ, sankolo ra, ka tagamasiyɛn dɔw yira dugukolo kan: jori, tasma, ani bugun sisiman.
- ²⁰Tere bɛna kɛ dibi ye, karo bɛna wulen i ko jori. O bɛɛ le kɔ fɛ Matigi ta lon bɛ se. O bɛna kɛ lonba le ye, lon min nɔɔɔ ka bon.
- ²¹O wagati ra ni mɔgɔ o mɔgɔ ka Matigi tɔgɔ wele, o tigi bɛna kisi .’
- ²²”Ayiwa, aw Izirayelimɔgɔw, aw ye aw toro malɔ ka ne ta kuma lamɛn. Yesu Nazaretika tun kɛra mɔgɔ dɔ ye, Ala ka a ta sebgaya yira aw ra min fɛ; a ka kobaw, ani kabakow, ani tagamasiyɛnw kɛ aw cɛ ra, i ko aw yɛrɛ k’a lɔn cogo min na.
- ²³Nka ka kɔna ni Ala ta latige ni a ta lɔnniya ye ale ta ko ra, aw ka a mina k’a don mɔgɔjuguw boro; o k’a gbɛngbɛn yiri ra k’a faga.
- ²⁴Nka Ala k’a kisi ka bɔ saya ra k’a lakunu, sabu saya tun tɛ se ka Yesu mina ka to a ta fanga kɔɔ.
- ²⁵Sabu Dawuda tun k’a fɔ Yesu ta ko le ra, ko: ‘Ne tun bɛ ne Matigi yera tuma bɛɛ ne na kɔɔ, sabu a bɛ ne kɛrɛ fɛ ka ne demɛ, janko ne baraka kana dɛɛ.
- ²⁶O kosɔn jagari bɛ ne jusu ra, ne da bɛ ninsɔndiyakumaw fɔ. Hali ne farisogo fana bɛna laganfiya ni o jigiya ye.
- ²⁷Sabu i tɛna sɔn ka ne nin to saya dibi ra yi. I tɛna sɔn fana k’a to i ta mɔgɔ saninman farisogo ye tori kaburu ra.
- ²⁸Sabu sira minw bɛ taga janamanyakura ra, i ka o yira ne ra. I bɛna ne jusu fa jagari ra, sabu ne bɛna kɛ ni i ye .’
- ²⁹”Ayiwa, ne balemaw, aw y’a to ne ye an bɛmacɛ Dawuda ta ko gbɛya k’a fɔ aw ye bi: Ale sara, a su donna; hali bi a ta kaburu bɛ an fɛ yan.
- ³⁰Dawuda tun ye cira le ye; a tun k’a lɔn fana ko Ala karira a ye ko lon dɔ a bɛna a mamaden dɔ sigi a ta masasiginan kan a nɔ ra .
- ³¹Ayiwa, Kirisita*, min ye Ala ta mɔgɔ janawolomanin ye, ale tun bɛna kunu ka bɔ saya ra cogo min na, Ala tun kɔnna ka o le yira Dawuda ra. O le kosɔn a ko: ‘A tɛna to saya dibi ra, a farisogo tɛna tori kaburu kɔnɔ .’
- ³²Ne bɛ Yesu min ko fɔra, Ala ka ale le lakunu ka bɔ saya ra; an bɛɛ ye o ko seerew ye.
- ³³A kɔɔtara ka taga sigi Ala kininboroyanfan fɛ tuma min na, a tun ka Nin Saninman* min layiri ta an ye, a Fa Ala ka o di a ma. A fana ka o Nin Saninman le lajigi ka na an kan, i ko aw b’a yera, ani aw b’a mɛna cogo min na.

³⁴Dawuda yere ma korota ka taga sankolo ra, nka o bee n'a ta, a ko: 'Matigi Ala k'a fo ne Matigi ye ko: Na i sigi ne kininboroyanfan fe,

³⁵fo ne ye na i juguw mina ka o bla i sen korota.'

³⁶"O koson aw Izirayelimogow bee ka kan k'a lon bi, ko sigiya t'a ra, ko Yesu min gbengbenna yiri ra aw fe, ko Ala ka ale le ke Matigi ni Kisibaga* ye."

³⁷Ayiwa, o mogow ka o kumaw men tuma min na, o kumaw ka o jusu sogo kosebe. O ka Piyeri ni karamogoden tow jininka ko: "An balemaw, an ka kan ka mun le ke sisan?"

³⁸Piyeri ka o jaabi ko: "Aw ka kan ka nimisa aw ta jurumunw na; aw bee kelen kelen ka kan ka batize Yesu Kirisita togo ra, ka aw ta jurumunw yafa soro. Ni o kera, Ala bena Nin Saninman di aw ma.

³⁹Sabu Nin Saninman layiri tara aw fana ye, ani aw ta den minw bena na aw ko, ani siyamogo minw be yorjan, ani an Matigi Ala bena mogow minw bee wele fana."

⁴⁰Piyeri ka o mogow waaju ka meen, k'a fo o ye k'a gbeleya ko: "Aw ka kan ka jija ka faran bi mogowjuguw ra, janko aw ye kisi."

⁴¹Mogow minw sonna Ala ta Kuma ma, o ka olugu bee batize. O lon na, mogow minw farara lanabagaw kan, o tun be mogow waga saba bo.

Lanabagaw ta jenkogonya

⁴²Kabini o lon na o mogow tun be lajen wagati bee ka ciradenw* ta karan lamem. O tora lanabagaw ta jenkogonya ra. O tun be buru tarantaran o ni jogon ce, ka o nimi, ka o hakiri jigi Matigi ta kuma ra, ka to ka Ala daari jogon fe.

⁴³Alapasiran tun be o bee ra, sabu ciradenw tun be kabako caman ani tagamasiyen caman kera.

⁴⁴Lanabagaw bee tun bennin lo. Mogow si tun te a borofen jate a kelen ta ye. O tun be o ta fenw bee taran o ni jogon ce.

⁴⁵Tuma dow ra, dow tun be o ta foro, walama o borofen dow fiyeere, ka o wari tarantaran jogon ce ka kapa ni o bee ta makopata ye.

⁴⁶Lon o lon o tun be lajen Alabatosoba kono jogon fe ni miiriya kelen ye ka Ala bato. O tun jijara o ra kosebe. O tun be lajen o ta sow kono ka buru tarantaran jogon ce k'a nimi, ka o hakiri jigi Matigi ta kuma ra. O tun be domuni ke jogon fe ni ninsondiya ani jusukun gbenin ye.

⁴⁷O tun be Ala tando wagati bee. O ko tun ka di mogow bee ye. Matigi tun be minw kisi, a tun be olugu fara lanabagaw ta jenkuru* kan lon o lon.

Kewalew 3

Piyeri ka nabara keneya

- ¹Lon dɔ, Piyeri ni Yuhana tun bɛ tagara Alabatosoba ra jɔgɔn fɛ ka taga Ala daari; wulada wagati tun lo.
- ²O y'a sɔrɔ cɛ dɔ tun bɛ yi, o nabaraman le tun worora; lon o lon o tun bɛ o cɛ ta ka taga a sigi Alabatosoba donda dɔ ra, min bɛ wele ko "Donda cɛɓuman", janko mɔgɔ minw bɛ don Alabatosoba kɔnɔ, a ye olugu daari.
- ³A ka Piyeri ni Yuhana dontɔ ye Alabatosoba kɔnɔ minke, a ka o daari.
- ⁴Piyeri ni Yuhana ka o ja lo a ra k'a fle; Piyeri ko a ma ko: "An fle."
- ⁵Cɛ fana ka o lalaga ka o fle; a tun b'a hakiri ra ko o bɛna fɛn dɔ le di a ma.
- ⁶O tuma Piyeri ko a ma ko: "Wari tɛ ne fɛ, sanin tɛ ne fɛ, nka min bɛ ne fɛ, ne bɛ o di i ma: Yesu Kirisita Nazaretikacɛ tɔgɔ baraka ra, wuri ka tagama!"
- ⁷Piyeri ka a mina a kininboro ma k'a lawuri. O yɔrɔnin kelen bɛɛ a senw ni a senkuruw ka baraka sɔrɔ.
- ⁸A panna ka wuri ka lo a sen kan ka ke tagama ye. A donna ni Piyeri ni Yuhana ye Alabatosoba kɔnɔ; a bɛ tagama, a bɛ panpan ka Ala tando.
- ⁹Mɔgɔ bɛɛ k'a tagamatɔ ye, a bɛ Ala tandora.
- ¹⁰O tun k'a lon ko cɛ min tun bɛ to ka sigi Alabatosoba Da Cɛɓuman na ka daariri, ko ale yɛrɛ lo. O cɛ sera ka tagama cogo min na, o barara o bɛɛ ra, fɔ ka o bɛɛ kɔnɔnɔban.

Piyeri ka waajuri ke Alabatosoba kɔnɔ

- ¹¹Cɛ tun tɛ bɔra Piyeri ni Yuhana kɔ tuun minke, mɔgɔw bɛɛ kabakoyara; o borira ka taga lajen Piyeri ni Yuhana kɔrɔ, Alabatosoba bolon dɔ kɔnɔ, min bɛ wele ko "masace Sulemani ta bolon".
- ¹²Piyeri ka jama ye minke, a k'a fɔ o ye ko: "An balema Izirayelimɔgɔw, mun kosɔn nin ko ka aw kabakoya? Mun kosɔn aw bɛ aw ja lo anw na, k'a ke i n'a fɔ anw yɛrɛ ta sebgaya walama an ta Alapasiran le k'a to nin cɛ sera ka tagama?"
- ¹³Ibrahim ni Isiyaka ni Yakuba ta Ala, an bɛmaw ta Ala, o le ka a ta baarden Yesu tɔgɔ bonya; aw ka ale le labla fagamaw ye, ka ban a ra Pilati ja kɔrɔ, k'a sɔrɔ ale tun k'a latige ko a bɛ a bla.
- ¹⁴Aw banna mɔgɔ saninman ni mɔgɔ terennin na, ka Pilati daari ko a ye mɔgɔfagabaga dɔ le labla a nɔ ra aw ye.
- ¹⁵Aw ka panamanya banbari tigi faga, nka Ala ka a lakunu ka bɔ saya ra; anw ye a seerew ye.
- ¹⁶Anw lara Yesu tɔgɔ min na, o tɔgɔ le ka baraka don nin cɛ ra; aw ja b'a ra, aw k'a lon fana. Lanaya, Yesu tɔgɔ ra, o le ka keneya dafanin di nin cɛ ma aw bɛɛ ja na.

- ¹⁷”Nka o bee n’a ta, ne balemaw, ne k’a lon ko kolonbariya le k’a to aw ni aw ta kuntigiw ka nin ko ke.
- ¹⁸Ala tun ka ko minw fo kakoro a ta ciraw bee da ra, a ka o le ke; ko Kirisita*, Ala ta mogo panawolomanin ka kan ka toro.
- ¹⁹O le koson aw ye nimisa aw ta jurumun na, ka son Ala ma, janko aw ta jurumunw ye ko ka bo yi.
- ²⁰Ni o kera, Matigi bena laganfiya di aw ma, ani Kirisita min ta ko latigera aw ye, min ye Yesu ye, a bena o ci ka na aw fe.
- ²¹Nka sisan Yesu ka kan ka to sankolo ra fo fen bee ye yelama ka ke kura ye folo; Ala tun ka o le fo kabini wagatijan a ta cira saninmanw da ra.
- ²²Musa tun k’a fo ko: ‘Aw Matigi Ala bena cira do lana aw ye ka bo aw yere balemaw ce ra, i n’a fo ne. Ni o cira ka fen o fen fo aw ye, aw ye o lamen.
- ²³Ni mogo o mogo ma son k’a lamen, o tigi bena halaki ka bo Ala ta mogow ce ra.’
- ²⁴Sabu cira minw bee kumana, k’a damina cira Samawilu ra, o bee kelen kelen kumana nin wagati kow ra fana.
- ²⁵Ayiwa, Ala ka ko minw bee yira ciraw ra, o bee fora aw le ye. Ala ka jengogonya min don ni an bemaw ye, aw fana be o jengogonya ra. Ala ka o le fo Iburahima ye ko: ‘Dugukolo ta gbaw bee bena baraka soro ne fe ele ta duruja sababu le ra.’
- ²⁶O le koson Ala k’a ta baaraden panawoloma tuma min na, a konna k’a ci aw le fe folo, janko a ye baraka don aw ra, ka aw bee kelen kelen kisi ka bo aw ta sirajuguw kan.”

Kewalew 4

O ka Piyeri ni Yuhana mina

- ¹Ayiwa, ka Piyeri ni Yuhana to kuma ra jama fe, sarakalasebagaw* ni Alabatosoba korosibagaw kuntigi ni Sadusiw* nana bara ka bo o kan.
- ²O k’a ye ko Piyeri ni Yuhana be mogow karanna minke, k’a fo ko Yesu kununa ka bo saya ra, ko suw bena kunu fana, o ma diya o ye fiyewu.
- ³O ka o mina ka o bla kaso ra fo o dugusagbe, sabu su tun kora ka ban.
- ⁴Nka o bee n’a ta, mogo minw tun ka Ala ta kuma lamen, olugu caman lara Yesu ra; lanabagaw cayara ka se mogo waga looru jogonna ma.
- ⁵Ayiwa, o lon dugusagbe, Yahudiyaw kuntigiw ni cekorobaw ni sariya karamogow* ka jogon lajen Zeruzalemu.
- ⁶Sarakalasebagaw kuntigiba Ane yere tun be yi, ani Kayife, ani Yuhana, ani Alesandiri, ani ce minw bee ye sarakalasebagaw kuntigiba ta somogow ye.

- ⁷O ka Piyeri ni Yuhana lo o ce ma, ka o jininka ko: “Sebagaya juman le sababu ra, walama togo juman le sababu ra aw ka nin ke?”
- ⁸O tuma, Piyeri fanin Nin Saninman* na, a ko o ma ko: “Aw jamana kuntigiw, ani a cekorobaw!
- ⁹An ka kopuman min ke nin nabara ye, ani a keneyara cogo min na, aw be an jininkara o le ra bi.
- ¹⁰Ayiwa, aw ni Izirayelimogow bee ka kan k’a lon ko nin ce keneyara Yesu Nazaretikace togo baraka le ra; aw ka ale le gbengben yiri ra k’a faga, nka Ala ka a lakunu ka bo saya ra. Ale le baraka ra nin ce keneyanin lonin be aw na koru.
- ¹¹Yesu ta ko le fora Kitabu konko ko: ‘Aw bonlobagaw banna kabakuru min na ko a man ji, o le kera bon kabakuru folo sobeman ye .’
- ¹²”Kisiri te soru togo were ra; sabu Ala ma togo were di mogow ma dugukolo kan yan, an be se ka kisi min sababu ra.”
- ¹³Yahudiyaw kuntigiw, ani cekorobaw k’a ye ko Piyeri ni Yuhana be kumana minke hali siranya te o ra, o kabakoyara; sabu o tun k’a lon ko mogow gbansanw lo, minw ma karan. O k’a lon ko o tun be ni Yesu ye.
- ¹⁴Nka o na tun be ce keneyanin lonin na o koru minke, o tun te se ka foyi fo.
- ¹⁵Ayiwa, o ka o labo kititigejama mogow ce ra. O ko, o ka jagon jininka ko: “An bena mun le ke nin mogow ra?”
- ¹⁶Sabu o ka kabakoba min ke Zeruzalemu, o ma dogo mogow si ma; an fana te se ka o soru.
- ¹⁷Nka o bee n’a ta, an ye o wele ka kankari la o ye k’a gbeleya kosebe, ko o kana Yesu togo fo mogow si ye tuun, janko o ko kana na yerege ka taga jamana yoru bee ra.”
- ¹⁸O ko fe, o ka o wele ka na a fo o ye k’a gbeleya ko o kana Yesu togo fo mogow si ye, o kana mogow si karan a ra fana.
- ¹⁹Nka Piyeri ni Yuhana ka o jaabi ko: “Ayiwa, aw yere y’a fle, yala a bennin lo Ala na koru wa, ko anw ye aw kan mina, ka Ala kan bla?”
- ²⁰Anw koni ka min ye, ani an ka min men, an te se ka to o fobari ye.”
- ²¹O ka kankari la Piyeri ni Yuhana ye tuun k’a gbeleya kosebe, ka soru ka o labla; mogow nasiran koson o ma cogo soru ka kiti ben o kan ka o toru, sabu kabako min tun kera, mogow bee tun be Ala tandora o koson.
- ²²Ce min fana keneyako kera kabako ye, o si tun ka ca ni san binaani ye.

Lanabagaw ta Aladaari

²³O ka Piyeri ni Yuhana labla minke, o tagara karamogoden tow fe; sarakalasebagaw* kuntigiw, ani cekorobaw ka min fo o ye, o ka o bee lase karamogoden tow ma.

²⁴Lanabagaw ka o kuma men minke, o bee jenna ka o miiriya ke kelen ye, ka o kan korota k'a fo Ala ye ko: "Matigi, ele min ka sankolo ni dugukolo dan, ani kogoji ni a konofenw bee,

²⁵ele le ka nin kuma don i ta baarden, an bemace Dawuda da ra i ta Nin Saninman* baraka ra, ko: 'Mun koson siyaw be muruti de? Mun koson miiriya gbansanw be jamana mogow kon de?

²⁶Dugukolo masacew wurira ka lo; kuntigiw ka jagon lajen Matigi ni a ta mogow panawolomanin kama.'

²⁷Sabu masace Herodi* ni Ponse Pilati ka jen siri ni siya were mogow* ye, ani Izirayelimogow, nin dugu kon yan; o wurira i ta baarden saninman Yesu kama, i ka min panawoloma.

²⁸O cogo ra i tun ka ko minw latige ka kapa ni i ta sebgaya ni i ta hakiritigiya ye kakoro, o ka o le ke.

²⁹Nka Matigi Ala, sisan, o ka kankarigbelen min la an ye, i ka o men. O koson jagbeleya di i ta baardenw ma, janko o ja siginin ye i ta kuma fo.

³⁰I ta sebgaya di o ma, janko o ye banabagatow keneya, ka tagamasiyenw ni kabakow ke i ta baarden saninman Yesu togw ra."

³¹O ka Ala daari ka ban tuma min na, o tun lajennin be yoro min na, o yoro dugukolo yereyerera. O bee fara Nin Saninman na. K'a ta o wagati ra, o ja siginin tun be Ala ta Kuma fo ni jagbeleya ye.

Lanabagaw ta jennogonya

³²Lanabagaw ta jenkuru* bee tun bennin be kelen ma; o tun ka o jusukun ke kelen ye, ka o ta miiriya ke kelen ye fana. O ra mogow si tun te a borofen jate a kelen ta ye, nka o tun be o borofenw bee tarantaran o ni jagon ce.

³³Sebagayaba tun be ciradenw* fe. O tun be Matigi Yesu kunuko fo mogow ye. Ala ta neema fana tun cayara lanabagaw kan.

³⁴O koson panibagato tun te o ce ra: sabu forow, ani bonw tun be minw fe, olugu tun be o dow fiyeere,

³⁵ka na o wari di ciradenw ma. O tun be wari tarantaran lanabagaw ra, ka kapa ni bee kelen kelen ta mako ye.

³⁶Ayiwa, Yusufu, tun ye Levi* ta mogow do ye, min be bo Sipere; ciradenw tun ka ale togw le la ko Barinabasi, o koroye ko mogow jagbeleyabaga.

³⁷Foro do tun be ale fe; ale ka o fiyeere ka na o wari di ciradenw ma.

Kewalew 5

Ananiyasi ni Safira ta ko

- ¹Ayiwa, ce do tun be yi, a tɔgo ye ko Ananiyasi; ale ni a muso Safira benna kelen ma ka foro do fiyeere.
- ²Nka a ka wari taran kelen dogo, ka taga ni a taran kelen ye ka taga o di ciradenw ma; a ni a muso tun benna o ma.
- ³Piyeri k'a pininka ko: "Ananiyasi, a kera cogo di ko Setana ka i jusukun fa ni miiriyajugu ye fo k'a to i ka foro wari do dogo ka na faninya fo Nin Saninman* ye?"
- ⁴Ni i tun ma i ta foro fiyeere o, a tun tena ke i ta bla le ra wa? A fiyeerera minke fana o, a wari bee tun te i ta bla le ra wa? Mun na i sonna ka o kojugu jɔgɔn latige i yere kɔnɔ? I ma faninya tige mɔgo ye de, i ka a tige Ala le ye."
- ⁵Kabini Ananiyasi ka o kuma men, a benna dugu ma ka sa. Mɔgo minw ka o ko kibaro men, siranya ka olugu bee mina.
- ⁶Kanbelen dow wurira ka Ananiyasi su ta k'a kasanke ka taga a su don.
- ⁷Wagati dama temenin ko, a muso nana; min kera a ce ra, a tun ma o lon.
- ⁸Piyeri k'a pininka ko: "Safira, can fo ne ye, yala aw ka aw ta foro fiyeere warida min na, o le ye nin ye wa?" Safira ko: "Onhon, a fiyeerera o le ra."
- ⁹Piyeri ko a ma ko: "O tuma a kera cogo di, aw fla benna a ma ko aw be Matigi Nin Saninman* korɔbo? Ayiwa, mɔgo minw ka i ce su don, olugu fle nin ye da ra, o bena taga ni ele fana ye."
- ¹⁰O yɔronin kelen bee, muso benna dugu ma Piyeri sen korɔ ka sa. Kanbelenw donna bon kɔnɔ k'a ye ko a sara; o k'a ta ka taga a su don a ce kere fe.
- ¹¹O ko ka siranya bla lanabagaw ta jenkuru* mɔgow bee ra, ani minw bee ka o ko men.

Ciradenw ka kabako caman ke

- ¹²Ciradenw* tun be tagamasiyen caman ni kabako caman kera mɔgow ce ra. Lanabagaw tun be to ka jɔgɔn lajen Sulemani ta bolon kɔnɔ.
- ¹³Mɔgo si tun te son ka kori o ra; o bee n'a ta, mɔgow tun be o tando kosebe.
- ¹⁴Mɔgo caman tun be lara Matigi ra, cew, ani muso, ka fara lanabagaw kan.
- ¹⁵A nana ke fo mɔgow tun be na ni banabagatow ye ka na o lala sira kan, kalagaw ni debew kan, janko Piyeri temeto, hali ni a te se ka maga o ra, a ja dama ye ye le o dow kan doron ka o keneya.
- ¹⁶Jama caman tun be bo Zeruzalemu kerfeduguw ra ka na ni banabagatow ni jinatow ye. O bee tun be keneya.

Yahudiyaw ta namogow ka ciradenw tawo

- ¹⁷Ayiwa, sarakalasebagaw kuntigiba* ni a nɔfemogow, minw ye Sadusiw* ta jenkuru mogow ye, ciradenw nangboya ka olugu mina.
- ¹⁸O ka ciradenw* mina ka o bla kasobonba kɔnɔ.
- ¹⁹Nka su fe, Matigi ta meleke do nana kasobon dondaw dayele, ka ciradenw labo, k'a fo o ye ko:
- ²⁰"Aw ye taga lo Alabatosoba kɔnɔ ka panamanyakura ko kibaro fo mogow ye."
- ²¹Meleke ka min fo, o ka o ke; o dugusagbe sogomada jona fe, o tagara Alabatosoba kɔnɔ ka taga ke mogow karan ye. Sarakalasebagaw kuntigiba ni a nɔfemogow nana; o ka kititigejama ni Izirayeli* cekowobaw bee lajen. O ka sorasi dow ci ko o ye taga ciradenw labo kasobon na ka na ni o ye.
- ²²Sorasiw tagara se yi minke, o ma ciradenw sawo kasobon kɔnɔ. O sekora ka na o nabo kititigejama mogow ye.
- ²³O ko: "An tagara a sawo ko kasobon dasogonin lo ka na; kasobon korosibagaw lonin be kasobon dondaw ra, o be kasobon korosira. Nka an ka da yele minke, an ma mogow si ye kasobon kɔnɔ."
- ²⁴Alabatosoba korosibagaw kuntigi ni sarakalasebagaw kuntigiw ka o kuma men minke, ciradenw ta ko ka o hakiri nagami; o ka ke o yere nininka ye ko: "An bena nin ko ke di le sa?"
- ²⁵Ka o to o miiri ra, mogow do nana a fo o ye ko: "Aw ka mogow minw bla kaso ra, o lonin ye Alabatosoba kɔnɔ, o be mogow karanna."
- ²⁶O tuma ra Alabatosoba korosibagaw kuntigi ni sorasi dow wurira ka taga ciradenw wele ka na jususuma ra; o m'a ke fangako ye, sabu o tun be siranna ko mogow kana na olugu bon ni kabakuruw ye.
- ²⁷O nana ni o ye ka na o lo kititigejama na fe; sarakalasebagaw kuntigiba ka o nininka ko:
- ²⁸"An tun m'a fo aw ye k'a gbeyaya ko aw kana mogow si karan Yesu togo ra tuun wa? A fe, aw ka Zeruzalemu dugumogow bee hakiri yelema ni aw ta karan ye; aw fana b'a fe ka Yesu fagari kunko ben anw kan."
- ²⁹Piyeri ni ciraden tow ka o jaabi, ko: "An ka kan ka Ala kan le mina, sani an ye mogow kan mina!"
- ³⁰Aw ka Yesu min gbengben yiri ra k'a faga, an bemaw ta Ala ka o le lakunu ka bo saya ra.
- ³¹Ala k'a korota a ta sebgaya ra ka a ke Kuntigi ye, ani Kisibaga*, janko Izirayelimogow ye nimisa ka o ta jurumunw yafa sawo ale baraka ra.

³²Anw le kera nin kow seerew ye, ani Nin Saninman*, Ala be o Nin Saninman min di a kanminabagaw ma.”

³³Kititigejama ka o kuma men minke, o dimina, k’a ke i n’a fo o bena ciradenw faga.

³⁴Nka Farisiw* ta sariya* karamogoba do tun be yi, o togo ye ko Gamaliyeli; mogow bee tun be a bonya. Ale wurira ka lo kititigejama ce ma k’a fo ko o ye ciradenw labo kene ma folo.

³⁵Ciradenw bonin ko a ko kititigejama mogow ma ko: “Ne balema Izirayelimogow, aw b’a fe ka ko min ke nin mogow ra, aw ye aw yere korosi o ra de!

³⁶Sabu a ma meen folo, ce do tun wurira yan, min togo tun ye ko Tedasi. Ale tun k’a yere ke kolonbagaba ye, fo mogo keme naani jagon tugura a ko. Nka a laban o k’a faga, a ta mogow bee janjanna; o ko banna o yoro ra yi.

³⁷O ko fe, Galilekace do fana wurira tuun, ko Zudasi. Ale ta ko kera jamana mogow jatewagati ra. Ale fana ka mogo caman nege ka o tugu a yere ko. Nka o ka ale fana faga, a ta mogow bee janjanna.

³⁸O le koson, sisan, ne be nin le fo aw ye: aw kana nin mogow ta kora siri aw nin kan tuun; aw ye o to o ye taga. Ni a kera ko o miiriya ni o kow bora mogow le ra, a bena cen a yere ma lon do.

³⁹Nka ni a kera ko a bora Ala yere le ra, aw tena se k’a cen fiyewu. Aw ye aw yere korosi, aw kana ban ka kere ke ni Ala yere ye.”

⁴⁰Ayiwa, kititigejama mogow sonna Gamaliyeli ta kuma ma. O ka ciradenw wele. O ka o bugo ni gberje ye, k’a fo o ye ko o kana Yesu togo fo mogo si ye tuun; o ko, o ka o labla ko o ye taga.

⁴¹Ciradenw tagara ka bo kititigejama koru, o be jagarira k’a ye ko Ala ka o bonya la olugu kan, k’a to o ye olugu dogoya Yesu togo koson.

⁴²O bee n’a ta, o tun be mogow karan lon bee, Alabatosoba konu, ani sow konu, k’a fo o ye ko Yesu le ye Kisibaga ye.

Kewalew 6

Baarakɛbaga wolonfla farara ciradenw kan

¹Ayiwa, o wagati ra lanabagaw tun be cayara. Yahudiya gerekikanfobagaw ka Yahudiya heburukanfobagaw korofa, ko o te olugu ta muso ce saninw jatera kosebe domuni ko ra.

²Karamogoden tan ni fla ka o men minke, o ka lanabagaw bee lajennin wele k’a fo o ye ko: “Ni an ka Ala ta Kuma waajuri dabra, ka an ta baara ke domuni taran doron ye, o te ben.

³O le kosɔn, an balemaw, aw ye mɔgɔ wolonfla janawoloma aw ce ra, o ye ke mɔgɔsɔbew ye, minw hakiri ka bon, ani minw fanin lo Nin Saninman* na; an bena olugu bla domuniko janabɔri ra.

⁴An kɔni bena an ta baara ke Aladaari ni Ala ta Kuma waajuri ye.”

⁵O kuma diyara jama bee ye. O ka mɔgɔ minw janawoloma, olugu fle: Etiyeni, ale tun ye lanamɔgɔ ye, a fanin be Nin Saninman na, ani Filipe, ani Porokori, ani Nikanɔri, ani Timon, ani Parimenasi, ani Nikola min tun bɔra Antiyɔsi; ale tun be Yahudiyaw ta diina le ra folɔ.

⁶O nana o mɔgɔ wolonfla yira ciradenw* na. Olugu ka Ala daari o ye, ka o boro la o kan ka dugawu ke o ye.

⁷Ala ta Kuma tun be sera yɔrɔ caman na. Lanabagaw tun be cayara Zeruzalemu kosebe. Sarakalasebaga* caman fana tun be sɔnna Kibaro Diman* kuma ma.

Yahudiyaw ka Etiyeni mina

⁸Etiyeni fanin tun be Ala ta neema ni a ta sebagaya ra. A tun be kabakobaw ni tagamasiyenw kera mɔgɔw ce ra.

⁹Mɔgɔ dɔw bɔra karanso dɔ ra min be wele ko jon kunmabɔninw ta karanso. O mɔgɔw tun ye Sirenikaw, ani Alesandirikaw le ye; dɔw fana tun bɔra Silisi, ani Azi mara ra; o mɔgɔw nana ke Etiyeni sɔsɔ ye.

¹⁰Nka Etiyeni tun be kumana Nin Saninman* baraka ra ni hakiritigiya min ye, o tun temena olugu ta hakiri dan kan, fo o ma se ka kuma ke ni Etiyeni ye.

¹¹O kera minke, o ka mɔgɔ dɔw kɔnɔnɔsu ni wari ye Etiyeni kama. Olugu ko: “A ka kumajuguw fo cira Musa ma, ani Ala yere ma!”

¹²O cogo ra, o ka jama ni cekɔrɔbaw ni sariya karamɔgɔw* lawuri Etiyeni kama. O ka Etiyeni mina fanga ra ka taga ni a ye kititigejama na fe.

¹³O nana ni mɔgɔ dɔw ye; olugu ka faninya la Etiyeni na k’a fo ko: “Tuma bee ce nin le be kumajuguw fora Alabatosoba saninman ni cira Musa ta sariya* kama.

¹⁴Sabu an k’a men a da ra ko Nazaretikace Yesu bena Alabatosoba ci, ani ko cira Musa ka landa minw di an ma, ko a bena o bee yelema.”

¹⁵Kititigejama mɔgɔw ka o na lo Etiyeni na, a pada kera o na na i ko meleke dɔ ta.

Kewalew 7

Etiyeni ta waajuri

¹Sarakalasebagaw kuntigiba* ka Etiyeni jininka ko: “Mɔgɔw ka min fo, yala a kera ten?”

²Etiyeni k'a jaabi ko: "Ne faw, ani ne balemaw, aw ye lamenni ke! Nɔɔɔɔtigi Ala ka a yere yira an bemace Iburahima ra, k'a to Mesopotami jamana ra, sani a ye taga sigi Karan mara ra.

³A k'a fo Iburahima ye ko: 'Bo i ta jamana ra, ani i ta gbamogow ce ra. Ne bena jamana min yira i ra, i ye taga o yoro ra.'

⁴Ayiwa, Iburahima wurira ka bo Kalidekaw ta mara ra, ka taga sigi Karan mara ra. A face sara tuma min na, Ala k'a labo Karan; an be jamana min na yan bi, a nana sigi o ra.

⁵Nka Ala tun ma yoro si di a ma nin jamana kono k'a ke a ta ye, hali senlayoro. Nka Ala ka layiri ta a ye ko nin jamana bena ke a denw ta ye ale ko fe, k'a soro den tun te Iburahima yere fe o wagati ra.

⁶Ala k'a fo a ye ko: 'I ta duruja bena taga to lonanya ra jamana were ra. O jamana mogow bena o bla jonya ra ka o toro fo san keme naani.

⁷Nka o bena ke siya min ta jonw ye, ne yere le bena kiti ben o siya mogow kan. O ko fe, o bena bo ka na Ala bato nin yoro ra yan.'

⁸O ko, Ala ka kenesigiri yira Iburahima ra, ka o ke ale ni Iburahima ta jengogonya tagamasiyen ye. O koson Iburahima nana Isiyaka soro minke, a ka a kenesigi a worolon tere seeginan. Isiyaka nana Yakuba soro, ale fana ka o kenesigi. Yakuba ka an bemace tan ni fla soro, ale fana ka olugu kenesigi.

⁹"An bemace Yusufu pangboya ka an bema tow soro; o k'a fiyeere mogow dow ma, olugu tagara ni a ye Misiran.

¹⁰Nka Ala tora Yusufu fe ka a bosi o torow bee ma. Ala ka hakiritigiya di a ma k'a ko diya Farawona ye, Misiran masace. Farawona k'a sigi Misiran jamana kuntigiya ra, k'a ke masaso pamogow ye.

¹¹O wagatiw ra kongoba benna Misiran jamana bee kan, ani Kanaana* jamana bee. Sege tun bonyara kosebe. An bemaw tun te foyi sorora k'a domu.

¹²"Ayiwa, Yakuba nana a men ko domuni be sorora Misiran. A ka an bemaw ci ko o ye taga siman do san; o kera a sipaga folo ye.

¹³A sipaga flanan na, Yusufu k'a yere yira a balemaw ra. O wagati le ra masace Farawona sorora ka Yusufu boyoro lon.

¹⁴O ko, Yusufu ka mogow dow ci ka taga a face ni a somogow bee ta ka na ni o ye. O tun be mogow biwolonfla ni looru.

¹⁵Yakuba tagara o cogo le ra Misiran. A tora Misiran fo ka na sa; an bemaw bee nana sa fana.

¹⁶O sara minke, Iburahima tun ka kaburu min san Hamori dencew fe Sikemu, o nana ni o ye ka na o suw don o yoro ra.

- 17”Ayiwa, i n’a fɔ Ala tun ka layiri min ta Iburahima ye, o kewagati tun be surunyara; an ta siya bonyara, o cayara Misiran jamana ra.
- 18O wagati le ra masace dɔ wɛɛ nana sigi Misiran jamana kunna; ale tun ma dɔ lɔn Yusufu ta ko ra.
- 19O masace ka an ta siyamɔgɔw janfa ni ceguya ye, ka an bɛmaw tɔɔɔ; a tun be o jagboya k’a to o ye o ta denw to kɛɛ ma, janko denw ye faga.
- 20O wagati le ra cira Musa worora. A tun ce ka ni kosebe, k’a ko diya Ala yere ye. A face ni a bamuso k’a dogo k’a lamɔ bon kɔɔɔ fɔ karo saba.
- 21O kɔ, o k’a bla kɛɛ ma fana; nka Farawona denmuso nana a ye, a ka a ta ka taga a lamɔ, k’a ke i ko a yere dence.
- 22O cogo ra, Musa karanna Misirankaw ta lɔnniya bɛɛ ra. Baraka tun be a ta kumaw, ani a ta kewalew bɛɛ ra.
- 23”Musa si nana san binaani sɔɔ wagati min na, a k’a latige ko a be taga a balema Izirayelimɔgɔw fle.
- 24A tagara a ye ko Misirankace dɔ be a balema dɔ bugɔra. Musa ka a balemace deme ka Misirankace bugɔ k’a faga ka a balemace dimibɔ.
- 25A tun be Musa hakiri ra ko o cogo ra a balemaw bɛna a faamu ko Ala bɛna o kisi ale sababu le ra; nka a balemaw ma o faamu.
- 26O dugusagbe Musa tagara a balema dɔw sɔɔ kɛɛra. A ko a be olugu sorona o ye ben kelen ma; a ko: ‘Aw ye jɔgɔn balemaw le ye; mun kosɔn aw be jɔgɔn kɛɛ?’
- 27Nka min tun be a tɔjɔgɔn bugɔra, ale ka Musa mafiyɛnya, k’a fɔ ko: ‘Jɔn le ka ele sigi anw kunna ka i ke anw ta kititigɛbaga ye?’
- 28Kɔni i t’a fe ka ne faga le fana i n’a fɔ i ka Misirankace faga cogo min na kunu?’
- 29Ce ka o kuma fɔ minke, Musa borira ka taga to fɔ Madiyan jamana ra. A ka dence fla sɔɔ o yɔɔ ra.
- 30”San binaani temenin kɔ, ka Musa to kongokolon kɔɔ Sinayi kuru kɛɛ fe, meleke dɔ ka a yere yira a ra yiritunin tasumaman dɔ ra.
- 31Musa ka o ye minke, o ko ka a kɔɔɔɔban. A gbarara ko a b’a fle ka ja minke, Matigi Ala kumana a fe k’a fɔ a ye ko:
- 32’Ne le ye i bɛmaw ta Ala ye, Iburahima, ani Isiyaka, ani Yakuba ta Ala.’ Musa siranna fɔ a be yereyere, a ma sɔn ka a ja kɔɔta k’a fle tuun.
- 33O kɔ, Matigi Ala ko Musa ma ko: ‘I ta sanbara bɔ i sen na, sabu i lɔnin be yɔɔ min na nin ye, o ye yɔɔ saninman le ye.’

34Ala k'a fɔ a ye tuun ko: 'Ne ta mɔgɔw tɔɔrɔnin bɛ cogo min na Misiran, ne ka o ye, ne ka o ŋunakan mɛn fana. Ne jigira ka na o kisi ka bɔ jɔnya ra. Na, sisan ne bɛ i ci ka taga Misiran.'

35"Ayiwa, Izirayelimɔgɔw tun banna o Musa min na k'a fiyɛnya ko: 'Jɔn le ka ele sigi anw kunna ka i kɛ anw ta kititigɛbaga ye,' Ala nana o Musa le ci k'a kɛ o kuntigi ye, ani ka o kisi ka bɔ Misiran jɔnya ra mɛlɛkɛ sababu ra, mɛlɛkɛ min tun ka a yɛrɛ yira a ra yiritunin tasumaman ra.

36Ale Musa kelen le ka o labɔ Misiran jɔnya ra, ka tagamasiyɛnw ni kabakow kɛ Misiran jamana kɔnɔ, ani o tɛmɛtɔ Kɔgɔjiwulen cɛ ma, ani kongo kɔnɔ ka se fɔ san binaani.

37O Musa kelen le k'a fɔ fana Izirayelimɔgɔw ye ko: 'Ala bɛna cira dɔ lana aw fɛ ka bɔ aw yɛrɛ balemaw cɛ ra, i n'a fɔ ne.'

38Ala ka kuma barakamanw fɔ ale Musa le ye k'a lase an bɛmaw ma; o wagati ra mɔgɔw lajennin tun bɛ kongo kɔnɔ, mɛlɛkɛ tun bɛ kumana ale ni an bɛmaw fɛ Sinayi kuru kan.

39"Nka an bɛmaw ma sɔn a ta kuma ma, o banna a ra, ka o hakiri yeɛma Misiran ta fɛnw fɛ;

40o k'a fɔ Haruna ye ko: 'Batofɛn dɔw lalaga an ye, minw bɛna bla an ŋa ka taga; sabu nin Musa min ka an labɔ Misiran jamana ra, an tɛ a yera, an ma o lɔn fɛn min k'a sɔrɔ.'

41O cogo ra o ka misiden dɔ bisigiya lalaga, ka saraka bɔ o batofɛn ye, ka ŋagari o yɛrɛ boro ta fɛn lalaganin kosɔn.

42Nka Ala dimina o kɔrɔ ka a kɔ di o ma, k'a to o ye tere ni karo ni lolow bato, i n'a fɔ a sɛbɛra ciraw ta kitabuw ra cogo min na ko: 'Aw Izirayelimɔgɔw, aw bɛ miiri ko aw ka bɛgan sarakaw ni saraka tɔ minw bɛɛ bɔ kongokolon kɔnɔ san binaani kɔnɔ, ko aw ka o bɔ ne le ye wa?

43Aw ma o sarakaw bɔ ne ye dɛ, nka aw ta jo min tɔgɔ ye ko Molɔki, aw ka o ta fanibon le ta, ani lolo min tɔgɔ ye ko Refan, aw ka olugu bisigiya le lalaga ka o bato. O le kosɔn ne bɛna aw bla ka taga fɔ Babilɔni kɔ fɛ.'

44"Ayiwa, ka an bɛmaw to kongokolon kɔnɔ, jɛɲɔgɔnya kesu ta fanibon tun bɛ o boro; Musa tun ka o lalaga i n'a fɔ a tun fɔra a ye cogo min na, ko Ala ka min yira a ra, a ye a lalaga ka kaɲa ni o ye.

45O kɔ fɛ an bɛmaw nana o fanibon di o ta denw ma. Yosuwe le kɛra olugu ŋamɔgɔ ye ka taga ni o fanibon ye siya wɛrɛw ta jamana ra; Ala tun ka o siyaw gbɛn ka bɔ o ta jamana ra, k'a di Izirayelimɔgɔw ma. Fanibon tora o fɛ fɔ ka na se Dawuda ta wagati ma.

⁴⁶Dawuda ka neema sɔɔ Ala fe fɔ a ka Ala daari ko a y'a to ale ye bon dɔ lo Yakuba ta Ala ye.

⁴⁷Nka Dawuda dence Sulemani le nana ke o bon lɔbaga ye.

⁴⁸"O be n'a ta, mɔɔ boro ka bon min lo, Ala Kɔɔtaninba te sigi o kɔɔ; i n'a fɔ cira k'a fɔ cogo min na ko:

⁴⁹'Sankolo ye ne ta masasiganan ye, dugukolo ye ne senblayɔɔ ye; aw be se ka bon juman le lo ne ye, walama yɔɔ juman le be yi tuun, min be se ka ke ne laganfiyayɔɔ ye?

⁵⁰Ne le ma o fenw be dan ni ne ta se bagaya ye wa ?'

⁵¹"Ayiwa, aw mɔɔ murutininw, mɔɔ jusukungbelenw, ani mɔɔ torokungbelenw, aw be Nin Saninman* sɔɔ tuma be, aw ni aw bemaw be ka kan.

⁵²Cira juman le be yi, aw bemaw ma min tɔɔ? Minw ka Ala ta mɔɔ terennin nako kibarɔ fɔ, aw ka olugu faga. Sisan aw nana o mɔɔ terennin fana janfa k'a faga.

⁵³Aw le tun ka Ala ta sariyaw* sɔɔ melekew sababu ra, o be n'a ta, aw ma sɔn ka tagama o sariyaw kan."

Etiyeni fagacogo

⁵⁴Yahudiyaw ka o kumaw men minke, o dimina fɔ o be o jin jimi Etiyeni kama.

⁵⁵Nka Etiyeni fanin Nin Saninman* na, a k'a ja lo sankolo ra ka Ala nɔɔ ye, ka Yesu lonin ye Ala kininboroyanfan fe.

⁵⁶A ko: "Ne ja be sankolo dayelenin na, Min kera Adamaden ye*, ne ja be o lonin na Ala kininboroyanfan fe."

⁵⁷Kabini Etiyeni ka o fɔ, mɔɔw ka kulekanba ci, ka o torow datugu; o kɔ, o be girinna ka na ton Etiyeni kan,

⁵⁸k'a mina k'a sama ka taga ni a ye dugu kɔ fe, ka taga a bon ni kabakuru ye k'a faga. A fagabagaw tun ka o ta deregew bɔ ka o bla kanbelen dɔ kɔɔ, min tɔɔ tun ye ko Sɔli.

⁵⁹Wagati min na o tun be Etiyeni bonna ni kabakuru ye, a ka Ala daari, ko: "Matigi Yesu, ne nin mina."

⁶⁰O kɔ, a ka a kinbiri gban ka peren k'a fɔ ko: "Matigi, i kana nin jurumun jate o kun." Etiyeni ka o fɔ minke, a sara.

Kewalew 8

Sɔli ka lanabagaw tɔɔ

¹Sɔli fana tun sɔnna Etiyeni fagako ma. O lon na, kɔni tɔɔrɔba sera lanabagaw bɛɛ ma Zeruzalɛmu; o tɔɔrɔ bonyakojugu fɛ, lanabagaw bɛɛ janjanna ka taga Zude mara ni Samari mara ra. Ciradenw* dɔrɔn le tora Zeruzalɛmu.

²Alapasiranbaga dɔw ka Etiyeni ta ka taga a su don; o kasira kosebɛ Etiyeni ta saya kosɔn.

³Nka Sɔli kɔni tun b'a fɛ ka lanabagaw ban le pewu. A tun bɛ taga don bonw kɔnɔ, ni a ka lanabaga fɛn o fɛn ye, cɛ o muso o, a bɛ o bɛɛ mina fanga ra ka taga o bla kaso ra.

Filipe ka Kibaro Diman fɔ Samari

⁴Lanabaga minw tun borira ka bɔ Zeruzalɛmu, olugu tun bɛ yaalayaala yɔrɔw ra, ka Ala ta Kibaro Diman* waajuri kɛ.

⁵O ra, Filipe tagara Samari dugu dɔ ra, ka taga Kisibaga* Yesu Kirisita ta ko waajuri kɛ o mɔgɔw ye.

⁶Filipe tun bɛ kabako minw kɛra, o dugumɔgɔw ka o kow mɛn minke, ani dɔw nana a ye fana minke, jama caman nana o toro malɔ ka Filipe ta kumaw lamɛn kosebɛ.

⁷Sabu Filipe tun bɛ jinatɔw ta jinaw gben ka bɔ o ra; jinaw tun bɛ kulekanba ci ka bɔ jinatɔw ra. A ka muruguw ni nabara caman keneya.

⁸O kɛra pajariba ye o dugu kɔnɔ.

⁹Cɛ dɔ tun bɛ o dugu kɔnɔ kakɔrɔ, o tɔgɔ tun ye ko Simɔn. A tun bɛ jinamoriya kɛ fɔ ka Samarikaw bɛɛ kɔnɔnɔban. A tun bɛ a yɛrɛ kɛra kolɔnbagaba ye.

¹⁰Mɔgɔ fitini fara mɔgɔba kan, bɛɛ tun b'a flɛra, k'a lamɛn; o tun b'a fɔra ko: "Nin kɔni ye Ala ta sebgaya yɛrɛ le ye, sebgayaba."

¹¹O bɛɛ tun b'a flɛ, k'a lamɛn, sabu kabini wagatijan a tun bɛ jinamoriyako minw kɛra, o tun ka o kɔnɔnɔban.

¹²Nka Filipe ka Ala ta Masaya* ko ni Yesu Kirisita tɔgɔ kibaro Diman fɔ o ye minke, o mɔgɔw sɔnna Filipe ta kuma ma; cɛ fara muso kan, o bɛɛ batizera.

¹³Hali Simɔn yɛrɛ sɔnna Ala ta Kuma ma. A batizera minke, a tora ni Filipe ye. Filipe tun bɛ tagamasiyɛnw ni kabako minw kɛra, o tun k'a kɔnɔnɔban kosebɛ.

Ciradenw ka Ala daari Samari lanabagaw ye

¹⁴Ciradenw* tora Zeruzalɛmu k'a mɛn ko Samarika dɔw sɔnna ka la Ala ta Kuma ra; o ka Piyeri ni Yuhana ci o fɛ.

¹⁵Piyeri ni Yuhana sera Samari tuma min na, o ka Ala daari Samari lanabagaw ye, janko o ye Nin Saninman* sɔrɔ.

- ¹⁶Sabu Nin Saninman* tun ma jigi o mɔgɔw si kan fɔɔ; o tun batizera Matigi Yesu tɔgɔ le ra dɔrɔn.
- ¹⁷O ra, Piyeri ni Yuhana ka o boro la o kan minke, o ka Nin Saninman sɔrɔ.
- ¹⁸Ayiwa, Simɔn k'a ye ko lanabagaw ka Nin Saninman sɔrɔ ciradenw ta borolari fe minke, a ka wari di o ma,
- ¹⁹k'a fɔ o ye ko: "Aw ye nin sebagaya di ne fana ma, janko ni ne ka ne boro la mɔgɔ o mɔgɔ kan, o tigi ye Nin Saninman sɔrɔ."
- ²⁰Piyeri ko a ma ko: "Ele ni i ta wari bee ye halaki jɔgɔn fe, sabu i b'a miiri ko Ala be fen min di gbansan, i be se ka o sɔrɔ ni wari ye."
- ²¹O kɔ, Piyeri k'a fɔ a ye ko: "Ele kɔni nin te nin ko ra, i ta sɔrɔta fana t'a ra, sabu i jusukun ma teren Ala ja kɔrɔ.
- ²²Nimisa i ta miirijuguw ra, ka Matigi daari, janko ŋaninyajugu minw be i jusukun na, a ye o yafa i ma, ni a be se ka ke;
- ²³sabu ne k'a ye ko ele kɔnɔ fanin lo pangboya ni kojugu ra, fɔ ka i siri ka i bla jurumun ta jɔnya ra."
- ²⁴Simɔn ko Piyeri ni Yuhana ma ko: "Aw yere ye Matigi daari ne ye, janko aw ka min fɔ, o si kana ne sɔrɔ."
- ²⁵Piyeri ni Yuhana ka seereya ke, ka Matigi ta Kibaro Diman fɔ mɔgɔw ye minke, o sekɔra ka taga Zeruzalemu; o tagatɔ ka Kibaro Diman fɔ Samari dugumisɛnw caman na ka taga.

Filipe ni Etiyopikace fagama

- ²⁶Matigi ta meleke dɔ kumana Filipe fe, ko: "Wuri ka taga woroduguyanfan fe. Sira min be bɔ Zeruzalemu ka taga Gaza, i ye o sira ta; mɔgɔ te temena o sira kan tuun." Filipe wurira o yɔrɔnin bee ra ka sira ta.
- ²⁷K'a tagatɔ to, a ka Etiyopikace dɔ ye; o ce tun ye Etiyopi jamana masamuso Kandasi ta fagamaba dɔ le ye. Ale le tun siginin be masamuso ta naforo bee kunna. O ce tun tagara Zeruzalemu ka taga Ala bato.
- ²⁸A sekɔtɔ tun siginin be a ta sowotoro kɔnɔ, a be cira Ezayi ta kitabu karanna.
- ²⁹Nin Saninman* k'a fɔ Filipe ye ko: "Gbara sowotoro nin na."
- ³⁰Filipe borira ka gbara wotoro ra minke, a k'a ye ko o Etiyopikace be cira Ezayi ta kitabu karanna. Filipe k'a pininka ko: "I be min karanna, i ka o kɔrɔ lɔn wa?"
- ³¹O ce ka Filipe jaabi ko: "Ne be se k'a kɔrɔ lɔn cogo di, ni mɔgɔ m'a yira ne ra?" A k'a fɔ Filipe ye ko a ye yelen ka sigi ale kɔrɔ sowotoro kɔnɔ.
- ³²A tun be yɔrɔ min karanna, o fle nin ye, ko: "A tun kera i ko saga min minana ka taga a fagayɔrɔ ra, i n'a fɔ sagaden min te kasi a si kanbagaw boro, a ma foyi fɔ.

³³O k'a mafiyenya, o ma sɔn ka lɔ a ra ko jo b'a fɛ. Jɔn bɛ kuma a ta duruja ko ra? Sabu o k'a faga k'a ta siya tunu dunupa ra ."

³⁴Ayiwa, cɛ ka kuma ta, k'a fɔ Filipe ye ko: "Ne bɛ i daari, a fɔ ne ye, cira bɛ kumana jɔntigi ta ko le ra? A yɛrɛ ko lo wa, walama mɔgɔ wɛrɛ ko lo?"

³⁵O tuma Filipe ka kuma ta; a k'a damina o kuma yɛrɛ ra ka Yesu Kirisita ko Kibaro Diman* fɔ a ye.

³⁶Ka o tagatɔ to, o tagara se kɔ dɔ ma. Cɛ k'a fɔ Filipe ye ko: "Ji ye nin ye! Mun le bɛ ne bari ka batize?"

³⁷[Filipe k'a fɔ a ye ko: "Ni i bɛ la Yesu ra ni i jusukun bɛɛ ye, i bɛ se ka batize." Cɛ ka Filipe jaabi ko: "Ne lara a ra ko Den min bɔra Ala ra* ko Yesu Kirisita lo."]

³⁸A ka sowotoro lalɔ; o fla bɛɛ jigira ji ra. Filipe k'a batize.

³⁹O bɔra ji ra wagati min na, Matigi Nin ka Filipe ta ka taga ni a ye. Cɛ ma Filipe ye tuun, nka a ka sira ta ka taga, a ninsɔndiyanin.

⁴⁰Filipe kɔni nana a yɛrɛ sɔrɔ Azɔti dugu le kɔnɔ. A bɔra yi ka taga Sezare. A tagatɔ, a temena dugu o dugu ra, a ka Kibaro Diman fɔ o bɛɛ ra ka taga.

Kɛwalew 9

Yesu k'a yɛrɛ yira Sɔli ra

(Kɛwalew 22.3-16; 26.9-20; Galasikaw 1.1-16)

¹Ayiwa, o wagati ra Sɔli belen tun bɛ kankari lara Matigi Yesu ta karamɔgɔdenw ye, ko ni a ka min o min mina, a bɛ o faga. A tagara sarakalasebagaw kuntigiba* fɛ,

²ko a ye sɛbɛ dɔ di ale ma; a tun b'a fɛ ka taga o sɛbɛ di Yahudiyaw ta karanso kuntigiw ma Damasi dugu kɔnɔ, janko ni a ka mɔgɔ o mɔgɔ sɔrɔ yi min bɛ o sirakura kan, cɛ fara muso kan, a ye o bɛɛ mina ka o siri ka na ni o ye Zeruzalɛmu.

³Ka Sɔli tagatɔ, a surunyanin Damasi ra, yeelenba dɔ barara ka bɔ sankolo ra ka manamana ka Sɔli lamini.

⁴Sɔli bɔra ka ben dugu ma. A ka kumakan dɔ mɛn, ko: "Sɔli, Sɔli, mun kosɔn i bɛ ne tɔrɔra?"

⁵Sɔli ko: "Ele ye jɔn ye, Matigi?" Kumakan ko: "I bɛ min tɔrɔra, o ye ne Yesu le ye.

⁶Ayiwa, wuri ka taga dugu kɔnɔ; i ka kan ka min kɛ, o bɛna o fɔ i ye yi."

⁷Sɔli tagamajɔgɔnw ja tigeninba lɔnin tora, o ma se ka kuma; olugu tun bɛ kumakan menna, nka o tun ma mɔgɔ si ye.

⁸Sɔli wurira ka lɔ; a na tun yelenin lo, nka a tun tɛ foyi yera. O k'a boro mina ka taga ni a ye Damasi dugu kɔnɔ.

⁹Soli ka tere saba ke, a tun te yeri ke, a ma domuni ke, a ma ji min.

Ala ka Ananiyasi ci Sali fe

¹⁰O wagati ra Yesu ta karamogoden do tun be Damasi, o togo tun ye ko Ananiyasi. Matigi k'a yere yira a ra, k'a wele ko: "Ananiyasi." A ko: "Naamu, Matigi."

¹¹Matigi ko a ma ko: "Wuri sisan ka sira ta, o be sira min wele ko Sira Terennin. I be taga Zuda ta so kono. Ni i sera yi, i be ce do kopininka, a togo ye ko Sali, a bora Tarisi. A be Ala daarira sisan yere."

¹²K'a to Aladaari ra, Ala ka ce do yira a ra min togo ye ko Ananiyasi. A k'a ye ko o ce donna a fe bon kono k'a boro la a kan, janko a ye yeri ke tuun."

¹³Ananiyasi ko: "E, Matigi, ce nin ka i ta mogo saninmanw toro cogo min na Zeruzalemu, mogo caman ka o lakari ne ye."

¹⁴A nana ni sebe do ye yan ka bo sarakalasebagaw* kuntigiw fe, ko mogo o mogo be i togo fora yan, a ye o bee mina ka o siri ka taga ni o ye."

¹⁵Nka Matigi k'a fo Ananiyasi ye ko: "Taga, sabu ne ka nin ce panawoloma k'a ke ne ta baarakeminan le ye, janko a ye ne togo waajuri ke siya were mogow* ni o ta masacew ye, ani Izirayelimogow ye."

¹⁶Toro minw bena se a ma fana ne koton, ne bena o bee yira a ra."

¹⁷Ayiwa, Ananiyasi tagara; a tagara don bon kono minke, a k'a boro la Sali kan, k'a fo a ye ko: "Ne balemace Sali, Matigi Yesu min k'a yere yira i ra sira kan, ka i nato to yan, ale ka ne ci i fe, janko i ye yeri ke tuun, ani ka fa Nin Saninman* na."

¹⁸O yoronin kelen bee fen dow bora Sali padenw na ka benben, i n'a fo jegefara; a na yelera. A wurira, ka batize.

¹⁹O ko, a ka domuni ke, ka baraka soro. Sali tora Damasi ka tere dama ke ni Yesu ta karamogodenw ye.

Sali ka waajuri ke Damasi

²⁰O wagati yere ra Sali ka ke waajuri ke ye karansow kono, k'a fo o ye ko Den min bora Ala ra*, ko o ye Yesu le ye.

²¹Mogo minw tun be a lamenna, olugu bee kononobanna; o tun b'a fora ko: "Nin ce yere le tun te Yesu togo fobagaw torora Zeruzalemu wa? A nakun yere tun te yan, janko ka o mogow mina ka o siri ka taga ni o ye sarakalasebagaw* kuntigiw fe Zeruzalemu wa?"

²²O bee n'a ta, do le tun be farara Sali ta lanaya baraka kan ka taga na; a ta waajuri cogo tun ka Yahudiyaw kononofiri Damasi, sabu a tun b'a fora k'a gbeya ko Yesu ye Kisibaga* ye; o tun te se ka foyi soro k'a jaabi tuun.

²³Ayiwa, tere dama temenin ko, Damasi Yahudiyaw ka janfa siri ko o be Sali faga;

²⁴nka Sɔli bɔra o ta janfa kɔrɔ ma. O tun bɛ dugu dondaw bɛɛ kɔrɔsi su ni tere, janko k'a sɔrɔ k'a faga.

²⁵Nka lon dɔ su fɛ, Yesu ta karamɔgɔdenw ka Sɔli don segi dɔ kɔnɔ k'a lajigi dugu kogo kɔ fɛ ni juru ye.

Sɔli tagara Zeruzalɛmu

²⁶Ayiwa, Sɔli sera Zeruzalɛmu minke, a tun b'a fɛ ka kori karamɔgɔden tɔw ra, nka olugu bɛɛ tun bɛ siranna a ja, sabu o tun ma la a ra ko a kera Yesu ta karamɔgɔden dɔ ye can ra.

²⁷O ra, Barinabasi tagara ni Sɔli ye ciradenw* fɛ; Sɔli ka Matigi ye Damasi sira kan cogo min na, ani Matigi kumana a fɛ cogo min na, ani Sɔli ka Yesu tɔgɔ fɔ k'a gbeya mɔgɔw bɛɛ ja na ni jagbeleya ye cogo min na Damasi, Barinabasi ka o bɛɛ lakari ciradenw ye.

²⁸K'a ta o wagati ra, Sɔli kera ciradenw tagamanɔgɔn ye Zeruzalɛmu; a tun bɛ kuma kenɛ kan, ka mɔgɔw waaju Matigi tɔgɔ ra.

²⁹Sɔli tun bɛ to ka kuma, ani ka sɔsɔri kɛ ni Yahudiya gɛrɛkikanfɔbagaw fana ye; nka olugu fana tun b'a fagayɔrɔ pinina.

³⁰Lanabaga tɔw nana bɔ o ko kala ma minke, olugu ka Sɔli lataga Sezare; o kɔ, o k'a lataga Tarisi.

³¹Ayiwa, o wagati ra lanabagaw ta jɛnkuru* mɔgɔw tun bɛ hɛra ra Zude ni Galile ni Samari. O baraka tun bɛ bonyara, o tun bɛ tagama Matigi pasiran na; dɔw fana tun bɛ farara o kan lon o lon Nin Saninman* baraka ra.

Piyɛri ka Ene kenɛya

³²Ayiwa, Piyɛri tun bɛ yɔrɔw bɛɛ yaalara ka lanabagaw flɛ; lanabaga minw bɛ Lida, a tagara olugu fana fɛ.

³³A tagara a sɔrɔ cɛ dɔ lanin bɛ bana ra kabini san seegi, a tɔgɔ ye ko Ene; a tun muruginin lo.

³⁴Piyɛri ko a ma ko: "Ene, Yesu Kirisita bɛ i kenɛya! I wuri ka i ta lanan lalaga i yɛrɛ ye." Ene wurira o yɔrɔnin kelen bɛɛ ra.

³⁵Lida dugumɔgɔw bɛɛ, ani Sarɔn kenɛgbɛ mɔgɔw bɛɛ ka o ye minke, o sɔnna Matigi ma.

Piyɛri ka Tabita su lakunu

³⁶Ayiwa, lanabagamuso dɔ tun bɛ Zafa dugu kɔnɔ, a tɔgɔ tun ye ko Tabita, walama Dɔrikasi, gɛrɛkikan na; o kɔrɔ ye ko dagbɛ. O muso tun bɛ kopuman caman kɛ, ka fagantanw demɛ.

³⁷Tabita nana bana, fɔ ka na sa. O k'a su ko, k'a ta ka taga a la bon dɔ kɔnɔ sankaso san fɛ.

³⁸I n'a fɔ Zafa ni Lida cɛ man jan, Zafa karamɔɔɔdenw k'a mɛn ko Piyɛri bɛ sɔrɔ Lida. O ka mɔɔɔ fla ci ka taga Piyɛri daari, k'a fɔ a ye ko: "Sabari ka na an fɛ sisan."

³⁹Piyɛri wurira ka taga ni o ye. A sera yi minke, o tagara ni a ye bon kɔnɔ sankaso san fɛ. Muso cɛ saninw bɛɛ nana Piyɛri lamini, ka to ka kasi. Ka Tabita panaman to ni o ye, a tun bɛ derege fitiniw ni deregeba minw lalaga, o ka o bɛɛ yira Piyɛri ra.

⁴⁰O tuma Piyɛri ka mɔɔɔw bɛɛ labɔ kɛnɛ ma, k'a kinbiri gban dugu ma ka Ala daari. O kɔ, a k'a na yɛlɛma su fan fɛ k'a fɔ ko: "Tabita, i wuri!" Tabita k'a na yɛlɛ; a ka Piyɛri ye minke, a wurira ka sigi.

⁴¹Piyɛri k'a mina a boro ma k'a dɛmɛ k'a lawuri. O kɔ, Piyɛri ka lanabagaw ni muso cɛ saninw wele, ka Tabita panaman yira o ra.

⁴²Zafa dugumɔɔɔw bɛɛ bɔra o ko kala ma. Mɔɔɔ caman lara Matigi ra.

⁴³Piyɛri tora Zafa ka wagatijan kɛ; a tun bɛ cɛ dɔ ta so kɔnɔ, min tɔɔɔ ye ko Simɔn, o tun ye gbolologibaga le ye.

Kɛwalew 10

Mɛlɛkɛ kumana Kɔrinɛli fɛ

¹Cɛ dɔ tun bɛ Sezare, min tɔɔɔ tun ye ko Kɔrinɛli; sorasikuru min bɛ wele ko Itali sorasikuru, ale tun ye o sorasikuru kuntigiba dɔ ye.

²O cɛ tun ye Alapasiranbaga ye, ani Ala batobaga, a ni a ta somɔɔɔw bɛɛ. A tun bɛ saraka caman bɔ ka Yahudiya fagantanw sɔn, ka Ala daari tuma bɛɛ.

³Ayiwa, lon dɔ wulada fɛ, Kɔrinɛli k'a ye ko Ala ta mɛlɛkɛ dɔ nana don ale fɛ bon kɔnɔ, ka a wele ko: "Kɔrinɛli!"

⁴Kɔrinɛli k'a na lɔ mɛlɛkɛ ra; a siranna. A ko: "Mun lo, Matigi?" Mɛlɛkɛ k'a fɔ a ye ko: "I ta Aladaariw ni i ta sarakaw diyara Ala ye; Ala ka a hakiri to i ra.

⁵Ayiwa, mɔɔɔ dɔw ci sisan ka taga Zafa, ka taga cɛ dɔ wele ka na, min tɔɔɔ ye ko Simɔn, ani a bɛ wele fana ko Piyɛri.

⁶A bɛ gbolologibaga dɔ ta so, o fana tɔɔɔ ye ko Simɔn; o ta bon bɛ kɔɔɔjida ra."

⁷Mɛlɛkɛ min kumana Kɔrinɛli fɛ, o tagara minke dɔrɔn, Kɔrinɛli ka a ta baaraden fla wele, ani sorasice kelen, min tun ye a jɛnɔɔɔn ye; o fana tun ye Alapasiranbaga ye.

⁸Ayiwa, mɛlɛkɛ ka kuma min fɔ, a ka o bɛɛ lakari olugu ye, ka o ci ka taga Zafa.

Ala ka ko minw yira Piyɛri ra

⁹O lon dugusagbɛ, o mɔɔɔ saba tagatɔ, o surunyara Zafa ra minke, o wagati ra Piyɛri tun yɛlɛna biribon kunna ka Ala daari; o y'a sɔrɔ tere tun bɛ kuncɛ.

- 10**Ƙɔngɔ nana Piyeri sɔrɔ, a ko a be domuni ke. Ka o to domuni laben na, Ala ka fen do yira Piyeri ra.
- 11**A ka sankolo dayelenin ye, ka fen do ye i ko faniba do, a sirinin be a kun naani na, a be jigira ka na dugu ma.
- 12**Ƙegan suguya bee, ani dugukolo fen fofotaw, ani kɔnɔ suguya bee tun be o fani kɔnɔ.
- 13**Kumakan do ko Piyeri ma ko: “Piyeri, wuri ka do faga k’a domu.”
- 14**Piyeri ko: “Ɔn-ɔn, Matigi, sabu ne ma fen nɔɔnin, walama fen saninyabari si domu ka ye.”
- 15**Piyeri ka o kumakan men tuun a sijaga flanan na, ko: “Ala k’a latige ko fen min saninyara, ele man kan ka o jate fen nɔɔninw ye.”
- 16**O kuma fɔra ka se fo sijaga saba; o ko, o yɔɔnin bee o faniba kɔɔtara ka taga sankolo kɔnɔ.
- 17**Piyeri hakiri tun jagamina; a ka fen minw ye, a tun be miirira o kɔɔ ra. O wagati ra, Ƙɔrineli tun ka mɔɔ minw ci, olugu nana se Zafa, ka Simɔn ta yɔɔ kopininka; o ka yɔɔ yira o ra minke, o tagara lo luda ra.
- 18**O ka weleri ke, ka pininkari ke ko: “Simɔn min be wele ko Piyeri, ale be yan le wa?”
- 19**Piyeri ka fen minw ye, a belen tun be miirira o kɔɔ ra minke, Nin Saninman* k’a fo a ye ko: “A fe, mɔɔ saba be i kopininkara kene ma.
- 20**Wuri ka jigi, ka taga ni o ye, i kana sigiya; sabu ne le ka o ci i fe.”
- 21**Piyeri jigira ka na o no fe; a ko: “Aw be mɔɔ min yɔɔninina, ne lo. Aw nakun ye juman le ye ne fe?”
- 22**O mɔɔw ka Piyeri jaabi ko: “Sorasikuntigi Ƙɔrineli le ka an ci; mɔɔ terennin lo, a be siran Ala ja fana. Yahudiyaw bee be a tɔɔɔnuman fɔra. Ala ta meleke saninman do ka a yere yira a ra k’a fo a ye ko a ye i wele ka na a ta so, janko ka i ta kumaw lamɔn.”
- 23**Piyeri ka o ladon so kɔnɔ, ka siyɔɔ di o ma. O dugusagbe a tagara ni o ye. Zafa lanabaga do tagara ni o ye fana.
- 24**O lon dugusagbe, o sera Sezare. O y’a sɔɔ Ƙɔrineli tun k’a ta somɔɔw ni a teri panamanw lajen a ta so kɔnɔ, ka Piyeri makɔnɔ.
- 25**Piyeri donto so kɔnɔ, Ƙɔrineli nana a kunben, ka a kinbiri gban Piyeri kɔɔ.
- 26**Nka Piyeri ka a lawuri k’a fo a ye ko: “I wuri, ne fana ye adamaden le ye.”

²⁷Ka Piyeri to kuma ra ni Kōrineli ye, a donna bon kōnō ka mōgō caman lajennin yi.

²⁸Piyeri k'a fō o ye ko: “Aw k'a lōn ko ka kapa ni an ta sariya* ye, Yahudiya si man kan ka jēnṣōgōnya kē ni siya wērē mōgō* ye, walama ka don a ta so kōnō. Nka Ala k'a yira ne ra ko ne man kan ka mōgō si jate mōgō nōgōnin ye, walama mōgō saninyabari.

²⁹O le kōsōn aw ka mōgōw ci ka taga ne wele minke, ne nana, hali ne ma sōsōri kē. Ayiwa, sisan ne bē aw jīninka: ‘Aw ka ne wele ka na kun juman le ra?’ “

³⁰Kōrineli ka Piyeri jaabi ko: “Bi ye a tere naani ye, ka ne to Aladaari ra ne ta bon kōnō wulada fē nin wagati jōgōn na, ne barara ka cē dō lōnin ye ne ja kōrō, deregegbē bē a kan na, a bē manamanana. A ko ne ma ko:

³¹Kōrineli, i ta Aladaari minana; i ka kōjuman o kōjuman kē, Ala hakiri tora o bēē ra fana.

³²Mōgō dōw ci ka taga Zafa, ka taga Simōn wele, min tōgō lara fana ko Piyeri. A bē cē dō ta lu kōnō, o fana tōgō ye ko Simōn, a bē gbolobaara kē, a ta lu bē kōgōjida ra.’

³³O yōrōnin kelen bēē ne ka mōgō dōw ci ka taga i wele; i nako pana. Ayiwa, sisan an bēē lajennin flē yan Ala ja kōrō; Matigi ka fēn o fēn yira i ra, an b'a fē ka o lamēn.”

Piyeri ka waajuri kē Kōrineli ta so kōnō

³⁴O tuma Piyeri ka kuma ta k'a fō ko: “Can ra, ne k'a lōn sisan ko Ala tē mōgō bō mōgō ra,

³⁵nka siya o siya ra, mōgō min bē siran Ala ja, ka tagama terenninya kan, o tigi ko ka di Ala ye.

³⁶Ala ka a ta kuma lase Izirayelimōgōw ma, ka hēra Kibaro Diman* fō o ye Yesu Kirisita baraka ra. Ale le ye mōgō bēē Matigi ye;

³⁷Yesu ta kōpaw kera cogo min na Zude jamana yōrō bēē ra, k'a damina Galile, aw yērē ka o kow bēē lōn. O kow kera Yuhana ta waajuri ni a ta batizeri* kō fē.

³⁸Ayiwa, Ala ka Yesu Nazaretikacē janawoloma cogo min na k'a fa Nin Saninman* na, ka sebgaya di a ma, aw ka o lōn. A tun bē yōrōw yaalayaala, ka kōjuman kē mōgōw ye, ani minw bēē tun bē Setana ta jōnya ra, a tun bē olugu bēē kisi ka bō o jōnya ra, sabu Ala tun bē ni a ye.

³⁹Yesu ka ko o ko kē Yahudiyaw ta jamana ra, ani Zeruzalemu dugu yērē kōnō, anw ye o kow seerew ye. O k'a mina k'a gbengben yiri ra k'a faga.

⁴⁰Nka a saya tere sabanan, Ala ka a lakunu ka bō saya ra, k'a to a ye a yērē yira mōgōw ra.

⁴¹Mɔgɔw bɛɛ m'a ye, nka Ala tun ka anw minw panawoloma kakɔɔ ka ke a seerew ye, anw le k'a ye, an minw ka domuni ke, ani ka minnin ke ni a ye, a kununin kɔ ka bɔ saya ra.

⁴²Yesu ka nin ci di anw ma ko an ye mɔgɔw waaju, k'a fɔ k'a gbɛleya ko Ala ka Yesu le sigi k'a ke suw, ani panamanw ta kititigɛbaga ye.

⁴³Ciraw bɛɛ kɛra seerew ye k'a fɔ ko ni mɔgɔ o mɔgɔ ka la Yesu ra, o tigi be jurumun yafa sɔɔ a tɔgɔ baraka ra."

Nin Saninman jigira siya wɛɛ mɔgɔw kan

⁴⁴Ka Piyeri to o kuma ra, Nin Saninman* jigira a lamɛnɔbagaw bɛɛ kan.

⁴⁵Yahudiya lanabaga minw tun ka Piyeri blasira, olugu kabakoyara k'a ye ko Ala ka Nin Saninman di, k'a lajigi siya wɛɛ mɔgɔw* fana kan.

⁴⁶Sabu o k'a ye ko o mɔgɔw bɛ kumana kan wɛɛw ra, ka Ala bonya.

⁴⁷O tuma Piyeri ko: "Mɔgɔ minw ka Nin Saninman sɔɔ i ko anw fana k'a sɔɔ cogo min na, yala an bɛ se ka olugu bari ko o kana batize ji ra wa?"

⁴⁸O ra, Piyeri k'a latigɛ ko o mɔgɔw ye batize Yesu Kirisita tɔgɔ ra. O kɔ, o ka Piyeri daari ko a ye tere dama ke o fɛ.

Kɛwalew 11

Piyeri ka Kɔrinɛli ta ko jafɔ Zeruzalɛmu lanabagaw ye

¹Ciradenw* ni lanabaga minw bɛ Zude, olugu k'a mɛn ko siya wɛɛ mɔgɔw* fana sɔnna Ala ta Kuma ma.

²O kosɔn tuma min na Piyeri kɔsegira ka na Zeruzalɛmu, Yahudiya lanabagaw ka Piyeri jaraki, ko:

³"Ele sɔnna ka taga don siya kɛnɛsigibariw ta so kɔnɔ, fɔ ka domuni ke ni o ye!"

⁴O tuma, kow tɛmɛna cogo min na, Piyeri ka o bɛɛ jafɔ o ye kelen kelen.

⁵A ko: "Tuma min ne tun bɛ Zafa dugu kɔnɔ, lon dɔ, ka ne to Aladaari ra, Ala ka fɛn dɔ yira ne ra: ne ka fɛn dɔ ye, o fɛn tun bɛ i ko faniba dɔ, a sirinin bɛ a kun naani na, a bɛ jigira ka bɔ san fɛ; a nana se ne kɔɔ.

⁶Ne k'a lalaga k'a flɛ minke, ne ka dugukolo bɛganw ni kongosogow ni fɛn fofotaw ni kɔnɔw ye o faniba kɔnɔ.

⁷Ne ka kumakan dɔ mɛn; a ko ne ma ko: 'Piyeri, wuri ka dɔ faga k'a domu.'

⁸Ne ko: 'Ɔn-ɔn, Matigi, sabu fɛn nɔgɔnin walama fɛn saninyabari si ma don ne da ra ka ye fiyewu.'

⁹Nka kumakan bɔra sankolo ra tuun a sijaga flanan na, ko: 'Ala k'a latigɛ ko fɛn min saninyara, ele man kan ka o jate fɛn nɔgɔninw ye.'

- 10**A kera ten ka se fɔ sɪnaga saba; o kɔ, o faniba ni a kɔnɔfenw yelenna ka taga sankolo kɔnɔ.
- 11**”O wagati kelen yere ra, ne tun be lu min kɔnɔ, mɔgɔ saba nana lɔ o lu donda ra, ko o ka olugu ci ne fe ka bɔ Sezare.
- 12**Nin Saninman* k’a fɔ ne ye ko ne ye taga ni o mɔgɔw ye, ko ne kana sigiya. Balemace wɔɔɔ minw fle nin ye, olugu tagara ne blasira. An tagara don Kɔrineli ta bon kɔnɔ.
- 13**Ayiwa, Kɔrineli k’a fɔ an ye ko ale ka meleke lɔnin ye a ta bon kɔnɔ, ko meleke k’a fɔ a ye ko: ‘Mɔgɔ dɔ ci ka taga Zafa ka taga Simɔn wele, min tɔgɔ lara ko Piyeri;
- 14**ele ni i ta gbamɔgɔw bee bena kisi cogo min na, ale le bena o sira yira aw ra.’
- 15**Ayiwa, ne ka kuma damina minke dɔrɔn, Nin Saninman jigira o mɔgɔw kan i n’a fɔ a tun jigira anw kan cogo min na a damina ra.
- 16**O tuma, ne hakiri sɔrɔra ka jigi Matigi ta kuma ra, ko: ‘Yuhana ka mɔgɔw batize ji le ra, nka aw kɔni aw bena batize ni Nin Saninman le ye.’
- 17**Ayiwa, anw minw lara Matigi Yesu ra, Ala ka fen min di anw ma, ni a nana o fen kelen di olugu fana ma, o tuma ne ye jɔn le ye k’a fɔ ko ne be ban Ala sago ma?”
- 18**Ciradenw ni lanabaga tɔw ka Piyeri ta kuma men minke, o jusu sɔrɔra ka suma, o ka Ala tando; o ko: “Can lo, Ala sɔnna k’a to siya were mɔgɔw* fana ye nimisa o ta jurumunw na, janko o ye panamanya sɔrɔ.”

Antiyɔsi ta lanabagaw ta jɛnkuru

- 19**Etiyeni faganin kɔ, o ka lanabagaw tɔɔɔ kosebe. Lanabaga minw borira ka janjan o tɔɔɔw wagati ra, olugu dɔw tagara fɔ Fenisi, ani Sipere maraw ra; dɔw tagara Antiyɔsi. Nka olugu tun te Ala ta Kuma fɔ mɔgɔ were ye ni Yahudiyaw dɔrɔn te.
- 20**O bee n’a ta, o mɔgɔ dɔw tun bɔra Sipere ni Sireni ka na Antiyɔsi; olugu kumana siya were mɔgɔw* fana fe, ka Matigi Yesu ta Kibaro Diman* fɔ o ye.
- 21**Matigi ta sebgaya tun be o lanabagaw kan; mɔgɔ camanba lara Matigi ra, ka sɔn Matigi ma.
- 22**O ko kibaroya sera Zeruzalemu lanabagaw ta jɛnkuru* mɔgɔw ma minke, o ka Barinabasi ci ka taga Antiyɔsi.
- 23**Barinabasi sera Antiyɔsi minke, a ka Ala ta baraka ye lanabagaw kan minke, o ka a jusu diya. A ka lanabagaw ja gbeleya ko o ye jija ka to Matigi ta sira kan.
- 24**Barinabasi tun ye mɔgɔɔnuman le ye; a tun fara Nin Saninman* na, lanaya tun b’a jusu ra fana. Jama caman fana sɔnna Matigi ma.
- 25**O kɔ, Barinabasi tagara Tarisi, ka taga Sɔli yɔrɔɔini.

²⁶A ka Sōli ye minke, a nana ni a ye Antiyōsi. O ka san kelen dafanin ke, o be to ka taga lajen ni lanabagaw ye; o ka mōgō caman karan Matigi ta sira ra. Ka lanabagaw wele ko Kirisita* ta mōgōw , o dabōra Antiyōsi ta lanabagaw le ra.

²⁷O lonw na, cira dōw tun bōra Zeruzalemu ka na Antiyōsi.

²⁸O ra kelen tōgō tun ye ko Agabusi; ale wurira k'a fō Nin Saninman baraka ra ko kōngōba dō bēna ben dunūpa yōrō bēē kan. O kuma nana ke can ye; o kōngōba kera Rōmu* masaceba Kolodi ta tere ra.

²⁹O ra, Antiyōsi ta lanabagaw k'a latige ka kapa ni o bēē kelen kelen seko ye, ka o balemaw demē, minw ye Zude lanabagaw ye.

³⁰O ka o le ke; o ka o fēnw don Barinabasi ni Sōli boro, ka taga o di Zude lanabagaw ta cekōrōbaw ma.

Kewalew 12

Yakuba fagako ani Piyeri minako

¹O wagati ra, masace Herodi* ka lanabaga dōw mina ka o tōrō.

²A ka Yuhana balemace Yakuba faga ni muru ye.

³A k'a ye ko o diyara Yahudiyaw ye minke, a ko o ye Piyeri fana mina. O tun kera burufunubari janagbē* wagati ra.

⁴Ayiwa, o ka Piyeri mina k'a bla kaso ra, ka sorasice naani sigiyōrōma naani bla k'a kōrōsi; a tun b'a fe ka Piyeri ta kiti tige jama ja kōrō Jōnyaban janagbē* temenin kō.

⁵Piyeri kōni tora kasobon kōnō yi; nka lanabagaw tun jijara Aladaari ra a ye.

Piyeri bōcogo kaso ra

⁶Ayiwa, Herodi* tun labenna, ko ni dugu gbera, a bēna Piyeri ta kiti tige jama ja kōrō. O su fe, Piyeri tun be sunōgōra sorasi fla ce ma, k'a sirinin to ni negejōrōko fla ye. Sorasi dōw tun lōlōnin be da ra, o be kasobon kōrōsira.

⁷Matigi ta mēleke dō donna kasobon kōnō; yeelen dō manamanana kasobon kōnō. Mēleke ka Piyeri bugōbugō a kerēn na k'a lakunu, k'a fō a ye ko: "Wuri joona!" Negejōrōko tige ra ka bō a boro ra ka ben dugu ma.

⁸Mēleke ko: "I yere cesiri, ka i ta sanbara don!" Piyeri ka o ke. Mēleke ko a ma ko: "I ta deregeba don ka tugu ne kō!"

⁹Piyeri bōra ka tugu mēleke kō. A tun m'a lōn ko mēleke be min kera ko o ye can le ye; a tun b'a miiri ko siko lo.

¹⁰O tagara se kasobon kōrōsibagaw ta jenkuru fōlō ma; o temēna o ra ka taga se jenkuru flanan ma, ka temē o fana ra ka taga se dondaba ma; o tun ye negekōn le

ye, a nasinna dugukɔɔyɔɔ ma. O donda yelera a yere ma o na. O bɔra ka sira do ta; ka o tagato to, meleke barara ka tunu Piyeri ma.

¹¹Ayiwa, o tuma Piyeri hakiri sigira; a ko: “Sisan ne k’a ye ko can ra, Matigi le ka a ta meleke ci ka na ne bɔsi Herodi boro, ani Yahudiyaw tun be kojugu minw jate minana, ka ne kisi o bee ma.”

¹²Piyeri hakiri sigira minke, a tagara Mariyamu ta so kɔɔ; Yuhana min be wele ko Marika, o bamuso lo. Lanabaga caman tun lajenna o yɔɔ ra, o be Ala daarira.

¹³Piyeri ka da gbasi; baaradenmuso min tɔɔ tun ye ko Roda, ale nana ko a bena da yele.

¹⁴A k’a ye ko Piyeri kan lo minke, ninsɔndiya kosɔn, sani a ye da yele Piyeri ye, a borira ka taga a fo to w ye ko Piyeri lonin be da ra kene ma.

¹⁵Mɔɔw ko a ma ko: “Ele kunkolo te yi!” Nka Roda k’a fo k’a gbeya ko can yereyere lo. O ko: “I b’a sɔɔ a ta meleke lo.”

¹⁶Piyeri kɔni tun be da gbasira ye. O nana da yele ka Piyeri ye minke, o bee kɔɔɔbanna.

¹⁷Piyeri ka a boro kɔɔta, k’a fo ko o ye je. Matigi ka a labo kaso ra cogo min na, a ka o nafo o ye; a ko: “Aw ye taga a fo Yakuba ni an balema to w ye.” O ko, a bɔra ka taga yɔɔ were ra.

¹⁸Ayiwa, dugu nana gbe minke, sorasiw bee hakiri pagamininba tun be pɔɔn pininkara ko Piyeri kera cogo di le?

¹⁹Herodi ka mɔɔ do w ci ka taga Piyeri yɔɔpini, nka o m’a ye. A ka sorasiw wele ka o pininka; o ko, a ko o ye olugu bee mina ka o faga. O ko, Herodi bɔra Zude ka taga Sezare, ka taga tere dama ke yi.

Herodi sacogo

²⁰Herodi* tun diminin lo Tiri dugumɔɔw ni Sidɔn dugumɔɔw kɔɔ kosebe. O kosɔn olugu ka pɔɔn ye, ka ben kelen ma ka teriya don ni masace ta bon kunnasigibaga ye, min ye Bilatusi ye; o tagara masace fe ka taga a daari ko a ye sabari ka kere ban; sabu olugu ta jamana tun be domuni sɔɔra ka bo masace ta jamana le ra.

²¹O tun ka lon min sigi o kow panabɔri kama, o lon na Herodi ka a ta masaderege don, ka sigi masasiganan kan, ka kumabaw fo jama bee na na.

²²Jama bee perenna, ko: “Nin ye Ala yere kan le ye, mɔɔ kan te!”

²³O yɔɔnin kelen bee ra, Matigi ta meleke do ka bana bla Herodi ra, sabu a ma bonya la Ala kan; tumu donna a panaman na k’a faga.

²⁴Ala ta Kuma kɔni tun be tagara na.

²⁵Barinabasi ni Sɔli ka o ta cira ke ka ban tuma min na, o bɔra Zeruzalemu ka kɔsegi Antiyɔsi. O tagatɔ, o tagara ni Yuhana ye, min be wele ko Marika.

Kɛwalew 13

Ala ka Barinabasi ni Sɔli janawoloma

¹Ciraw ni karamɔgɔw tun be Antiyɔsi lanabagaw ce ra: o tun ye Barinabasi ye, ani Simeyɔn min tɔgɔ lara ko Cɛfin, ani Lusisi min bɔra Sireni, ani Manaheni min ni jamanatigi Herodi lamɔna jɔgɔn fe, ani Sɔli.

²Lanabagaw tun be sun don, ka Matigi bato; ka o to o ra, Nin Saninman* k'a fɔ o ye ko: "Aw ye Barinabasi ni Sɔli bla ne ye danna, janko ne ka o wele baara min kama, o ye o ke."

³Ayiwa, lanabagaw ka sun don, ka Ala daari, ka o boro la Barinabasi ni Sɔli kan ka sɔrɔ ka o bla ka taga.

Barinabasi ni Sɔli ka waajuri ke Sipere

⁴Nin Saninman* ka Barinabasi ni Sɔli ci o cogo le ra. O tagara Selesi; o kɔ, o donna kurun dɔ kɔnɔ o yɔrɔ ra ka taga Sipere.

⁵O sera Salamisi minke, o ka Ala ta kuma waajuri ke Yahudiyaw ta karansow* kɔnɔ. Yuhana min be wele ko Marika, ale tun be ni o ye ka o demɛ.

⁶O ka Sipere jamana beɛ cɛtigɛ ka taga se fɔ Pafɔsi. O ka Yahudiyace dɔ ye, min tun be jinamoriya ke, k'a fɔ ko ale ye Ala ta cira ye; a tɔgɔ tun ye ko Bari Yesu.

⁷O ce tun be ni Sipere jamanatigi ye, min ye Seriyusi Polusi ye; Seriyusi Polusi tun ye mɔgɔ hakiritigi ye. A ka Barinabasi ni Sɔli wele, sabu a tun b'a fe ka Ala ta Kuma men o fe.

⁸Nka o jinamorice min tɔgɔ tun ye fana ko Elimasi, gerekikan na, ale ka ke Barinabasi ni Sɔli sɔsɔ ye; a tun b'a fe ka jamanatigi kunnacen, janko a kana la Ala ta kuma ra.

⁹O tuma Sɔli, min be wele fana ko Pɔli, ale fanin Nin Saninman na, a ka a ja lo jinamorice ra k'a fle kosebe, k'a fɔ a ye ko:

¹⁰"Ele min jusukun fara nanbara ni juguya suguya beɛ ra, ele setanamɔgɔ, kopuman cenbaga, i te Matigi ta sira terenninw yelemari dabla wa?"

¹¹A fle, Matigi bena a boro la i ja kan, i ja bena fiyen. I bena wagati dama ke, i tena tere yeelen ye." O yɔrɔnin beɛ Elimasi ja finna, ka dibi don a ja ra; a ka ke a boro yaalayaala ye, ka mɔgɔ jini k'a boro mina ka sira yira a ra.

¹²O ko minw kera, jamanatigi ka o ye minke, a lara Yesu ra; a ka Matigi ta karan min men, o k'a kɔnɔnɔban kosebe.

Pɔli ni Barinabasi ka waajuri ke Antiyɔsi Pisidi

- 13**O kɔ fɛ, Pɔli ni a tagamaɲɔɲɔnw bɔra Pafɔsi, ka don kurun dɔ kɔɲɔ ka taga Perizi, Panfili mara ra. Yuhana, min bɛ wele ko Marika, ale bɔra o kɔ o yɔɔ ra, ka seko ka taga Zeruzalemu.
- 14**Nka Pɔli ni Barinabasi kɔni bɔra Perizi ka taga Antiyɔsi, min bɛ Pisidi mara ra. Nenɛkirilon* na, o tagara don karanso kɔɲɔ ka sigi.
- 15**O ka sariya kitabu ni ciraw ta kitabu kuma dɔw karan ka ban minke, karanso* kuntigiw ka mɔɔ ci k'a fɔ Pɔli ni Barinabasi ye ko: "Ne balemaw, ni kuma dɔ bɛ aw fɛ k'a fɔ jama ye ka o waaju, aw bɛ se ka kuma."
- 16**O tuma Pɔli wurira ka lɔ, ka a boro kɔrɔta, k'a fɔ mɔɔw ye ko: "Aw Izirayelimɔɔw, ani aw minw bɛ Ala bato, aw ye lamenni ke!"
- 17**An ta siya Izirayeli* ta Ala le ka an bemaw ɲanawoloma, ka o caya, wagati min o tun bɛ Misiran jamana ra. O kɔ, a ka o labɔ o jamana ra ni a ta sebagaya ye.
- 18**A tora o fɛ kongokolon kɔɲɔ ka o demɛ, ka o ta kow bɛɛ sɔnmina fɔ sanji binaani.
- 19**O kɔ, a ka siya wolonfla halaki, ka o siyaw gben ka bɔ Kanaana* jamana ra, ka o jamana di an bemaw ma, ka a ke o ta ye,
- 20**ka se fɔ san kemɛ naani ni san bilooru. O bɛɛ kɔ fɛ, a ka kuntigiw sigi Izirayeli kunna fɔ ka na se cira Samawilu ta wagati ma.
- 21**"O kɔ, an ta siya k'a fɔ Ala ye ko a ye masace di olugu ma. Ayiwa, Boniyaminu ta gbamɔɔ min tɔɔ ye ko Kisi, Ala ka o dence Sawuli le ke o ta masace ye fɔ san binaani.
- 22**Ayiwa, Ala nana Sawuli bɔ masaya ra wagati min na, a ka Dawuda ke o ta masace ye. Ala ka nin seereyakuma fɔ ale ta ko ra, ko: 'Ne ka Yese dence Dawuda sɔɔ, ne diyanyamɔɔ lo; a bɛna ne sago bɛɛ ke ka ɲa.'
- 23**Ayiwa, Ala nana Kisibaga* di Izirayeli ma ka bɔ Dawuda ta duruja le ra, i n'a fɔ a tun ka a layiri ta cogo min na; o le ye Yesu ye.
- 24**Nka sani o Kisibaga ye na, Yuhana tun kumana Izirayelimɔɔw bɛɛ fɛ ka o waaju, ko o ye nimisa o ta jurumun na ka batize.
- 25**Tuma min na Yuhana ta baara tun bɛ ɲini ka se a dan na, a tun b'a fɔra mɔɔw ye ko: 'Aw b'a bisigi ko ne ye ɲɔntigi le ye? Aw bɛ min makɔɲɔna, ne tɛ o ye dɛ! Nka a flɛ, a bɛna na ne kɔ fɛ; ne man kan hali ka a ta sanbara juru foni ka bɔ a sen na.'
- 26**"Ne balemaw, aw minw kɛra Iburahima ta durujaw ye, ani aw minw bɛ Ala bato, nin kisiri kuma fɔra anw le ye.

27Sabu Yahudiya minw be Zeruzalemu, olugu ni o kuntigiw m'a faamu ko Yesu le ye Kisibaga ye; ciraw ta kuma min be karan o ye Nenekirilon* o Nenekirilon, o ma o fana faamu. Nka o ka kiti tige Yesu kan, k'a to o ciraw ta kumaw kera can ye.

28O ma jaraki si sɔɔ a ra min be se ka ke a fagasababu ye, o bee n'a ta, o ka Pilati daari ko a y'a faga.

29Ayiwa, o cogo ra, kuma minw tun sebera Kitabu kɔɔ Yesu ta ko ra, o kumaw bee kera can ye. O kɔ, o k'a lajigi ka bɔ gbengbenyiri ra ka taga a su don kaburu dɔ kɔɔ.

30Nka Ala k'a lakunu ka bɔ saya ra.

31A kununin kɔ ka bɔ saya ra, minw tun kera a blasirabagaw ye ka bɔ Galile ka na Zeruzalemu, Yesu k'a yere yira olugu ra lon caman na. O mɔgɔw le kera a seerew ye, k'a ta kuma fɔ Izirayelimɔgɔw ye.

32Ala tun ka o Kibaro Diman* min layiri ta an bemaw ye, anw yere nakun ye aw fe yan ka na o le fɔ aw ye.

33Ala ka o layiri dafa anw ye, anw minw ye an bemaw ta durujaw ye; o le kosɔn a ka Yesu lakunu ka bɔ saya ra, i ko a sebera Zaburu kitabu flanan na cogo min na, ko: 'Den min bɔra ne ra, ele lo; ne kera i Fa ye bi.'

34Ala ka Yesu kunu minke ka bɔ saya ra, ko a te sa tuun fiyewu, a tun ka o le yira a ta kuma ra, ko: 'Ne ka layiri saninman minw ta Dawuda ye, layiri janamanw, sigiya t'a ra, ne bena o fenw di aw ma.'

35O kosɔn a k'a fɔ kitabu dɔ were ra ko: 'I tena sɔn k'a to i ta mɔgɔ saninman su ye tori kaburu kɔɔ.'

36Nka Dawuda min ka o kuma fɔ, ale ka baara ke a ta wagati ra ka ban tuma min na ka kɔna ni Ala sago ye, a sara, a su donna ka taga fara a bemaw kan, a su torira.

37Nka Ala ka Yesu min lakunu ka bɔ saya ra, ale kɔni su ma tori.

38O le kosɔn, ne balemaw, aw ka kan k'a lon ko ale le baraka ra an be jurumun yafa waajuri ke aw ye.

39Aw ma se ka kisi ko minw bee ma cira Musa ta sariya* sababu ra, ni mɔgɔ o mɔgɔ ka la Yesu ra, o tigi be kisi o kow bee ma.

40O kosɔn aw ye aw yere kɔɔsi, janko ciraw ka kuma min fɔ, o kana na ban ka aw sɔɔ, ko:

41'A fle, aw minw be Ala ta kow bee mafiyenya, aw ye kɔnɔnɔban, o kɔ, aw ye halaki; sabu ne bena ko dɔw ke aw ta wagati ra, hali ni mɔgɔ dɔ nana o ko lakari aw ye, aw tena la a ra.'

⁴²Ayiwa, Pɔli ni Barinabasi bɔtɔ karanso kɔnɔ, mɔgɔw ka o daari ko Nenekirilon* nata, o ye na kuma olugu fɛ o ko kelen na.

⁴³Jama yeregenin kɔ, Yahudiyaw caman, ani Alapasiranbaga minw tun donna Yahudiyaw ta diina ra, olugu tugura Pɔli ni Barinabasi kɔ. Pɔli ni Barinabasi kumana o fɛ ka o ja gbeleya ko o ye nɔrɔ Ala ta nɛɛma ra ni kan kelen ye.

⁴⁴O Nenekirilon kunɔgɔn, dugumɔgɔw fanba bɛɛ nana lajen ka Matigi ta kuma lamɛn.

⁴⁵Nka Yahudiyaw ka o jama ye minke, o pangboya ka o sɔrɔ. O ka Pɔli ni Barinabasi ta kuma sɔsɔ, ka o mafiyɛnya.

⁴⁶Pɔli ni Barinabasi ka o kun gbeleya k'a fɔ o ye, ko: "Ala ta Kuma tun ka kan ka fɔ aw Yahudiyaw le ye fɔlɔ, nka i n'a fɔ aw banna a ra, k'a jate ko aw man kan ni panamanya banbari ye, ayiwa, sisan an bɛna taga siya wɛrɛ mɔgɔw* fɛ.

⁴⁷Sabu Matigi ka o le fɔ an ye, ko: 'Ne Ala ka i sigi ka i ke siya wɛrɛ mɔgɔw ta yeelen ye, janko i ye kisiri kuma lase fɔ dunupa fan bɛɛ ra.' "

⁴⁸Kabini siya wɛrɛ mɔgɔw ka o kuma mɛn, olugu bɛɛ ninsɔndiyara, ka ke Matigi ta kuma tando ye. Minw bɛɛ tun panawolomara panamanya banbari kama, olugu bɛɛ lara Yesu ra.

⁴⁹O cogo ra Matigi ta kuma tun be fɔra ka taga jamana yɔrɔ bɛɛ ra.

⁵⁰Nka Yahudiyaw ka dugu musotɔgɔbatigi Alapasiranbagaw ni dugu mɔgɔbabaw kɔnɔnɔsu. Olugu ka Pɔli ni Barinabasi tɔrɔ ka o gbɛn ka bɔ o ta mara ra.

⁵¹Nka Pɔli ni Barinabasi bɔtɔ, o ka o sennabuguri yuguyuguo kan, ka bɔ ka taga Ikoniyoɔmu.

⁵²Antiyɔsi lanabagaw kɔni jusu tun fara jagari ra, ani Nin Saninman* na.

Kɛwalew 14

Pɔli ni Barinabasi ka waajuri ke Ikoniyoɔmu

¹Ayiwa, Pɔli ni Barinabasi sera Ikoniyoɔmu tuma min na, o donna Yahudiyaw ta karanso* kɔnɔ. O kumana, fɔ k'a to Yahudiyaw caman, ani siya wɛrɛ mɔgɔw* caman kera lanabagaw ye.

²Nka Yahudiya minw tun t'a fɛ ka la Yesu ra, olugu tagara lanabagaw tɔgɔjugu fɔ siya wɛrɛ mɔgɔw ye, ka olugu kɔnɔnɔsu lanabagaw kama.

³O bɛɛ n'a ta, Pɔli ni Barinabasi tora Ikoniyoɔmu ka wagatijan ke. O tun tɛ siran ka kuma Matigi Yesu ta ko ra; Matigi tun be sebgaya di o ma ka kabakow ni tagamasiyɛnw ke, k'a yira ko o tun be waajuri min kera Ala ta nɛɛma ko ra, ko o ye can ye.

⁴Jama nana taran dugu kɔnɔ: dɔw kera ni Yahudiyaw ye, dɔw kera ni ciradenw* ye.

⁵Yahudiyaw, ani siya were mɔgɔw, ani o ta kuntigiw tun b'a fe ka ben Pɔli ni Barinabasi kan, ka o bon ni kabakuru ye ka o faga.

⁶Pɔli ni Barinabasi nana bɔ o ko kala ma tuma min na, o borira ka taga Likahoni mara ra, Lisitiri ni Deribe ni o dafeduguw fan na.

⁷O ka Kibaro Diman* fɔ o yɔrɔw ra.

Pɔli ni Barinabasi ka waajuri ke Lisitiri

⁸Ce dɔ tun siginin be Lisitiri, o ce tun te se ka lo a sen kan; a nabaraman le tun worora, a ma tagama ka ye.

⁹O ce tun be Pɔli ta kuma lamenna. Pɔli k'a ja lo a ra k'a fe, k'a ye ko lanaya b'a fe, min sababu ra a be se k'a keneya.

¹⁰Pɔli k'a fɔ a ye ni kanba ye, ko: "I wuri ka lo i sen kan!" A panna ka lo a sen kan, ka ke tagama ye.

¹¹Kabini jama ka o ye, o bee perenna k'a fɔ Likahonikan na, ko: "E! An ta alaw yelemana ka ke adamadenw ye ka jigi ka na an fe."

¹²O ka Barinabasi tɔgɔ la ko Zesi, ka Pɔli tɔgɔ la ko Herimesi, sabu Pɔli le tun ye kumafɔbaga ye.

¹³Zesi ta batoso tun be dugu donda ra. Mɔgɔ min tun ye Zesi ta sɔnnikebaga ye, ale ka misitoran dɔw mina ka yirifiyerenw mini o kan na, ka taga ni o ye Zesi ta batoso dondaw ra; ale ni jama bee tun b'a fe ka taga o faga, ka saraka bɔ Barinabasi ni Pɔli ye.

¹⁴Nka Pɔli ni Barinabasi ka o kuma men minke, o ka o ta deregew mina ka o faran, ka bori ka jama kunben, ka peren k'a fɔ o ye ko:

¹⁵"An balemaw, mun kosɔn aw be nin ko kera? Anw fana ye aw bɔrɔgɔnko adamadenw le ye. An nana Kibaro Diman* le fɔ aw ye, ko aw ye faran o batori fufafuw ra ka yelema ka Ala panaman bato, min ka sankolo ni dugukolo ni kɔgɔji dan, ani o kɔnɔfenw bee.

¹⁶Wagati temeninw na Ala tun ka siyaw bee to o ye o diyanya siraw tagama.

¹⁷O bee n'a ta, Ala tun be a yere yira o ra ni kewalepuman caman ye: a be sanji di aw ma ka bɔ sankolo ra, ka aw ta simanw ja a wagati ra, ka aw ta domuniw caya, ka hera ni ninsɔndiya di aw ma."

¹⁸O ka o kumaw bee fɔ, nka o bee n'a ta, tun be jini ka dese ka mɔgɔw bari ka sarakaw faga o ye.

¹⁹Ka o to o ra, Yahudiya dɔw bɔra Antiyɔsi, ani Ikoniyoɔmu ka na jama kɔnɔnɔsu; o ka Pɔli bon ni kabakuru ye, k'a fofu ka taga a bla dugu kɔ fe, sabu o tun b'a miirira ko a sara.

²⁰Lanabagaw tagara lajen Pɔli kɔrɔ minke, a wurira ka don dugu kɔnɔ. O lon dugusagbe Pɔli ni Barinabasi bɔra ka taga Deribe.

Pɔli ni Barinabasi sekɔra ka na Antiyɔsi

²¹Pɔli ni Barinabasi ka Kibaro Diman* fɔ Deribe dugu kɔnɔ; mɔgɔ caman kera lanabagaw ye. O kɔ, o sekɔra ka taga Lisitiri, ka bɔ yi ka taga Ikoniyoɔmu, ka sɔrɔ ka taga Antiyɔsi, Pisidi mara ra.

²²O temeto, o ka lanabagaw ja gbeleya, ko o ye jija ka to lanaya ra; o tun b'a fɔra o ye ko: "An ka kan ka sege caman sɔnmina fɔlɔ, sani an ye don Ala ta Masaya* ra."

²³O ka jamɔgɔ dɔw janawoloma ka o sigi o jenkuruw bee kelen kelen kunna. O kɔ, o ka sun don ka Ala daari, ka o karifa Matigi ma, o lara Matigi min na.

²⁴O kɔ, Pɔli ni Barinabasi ka Pisidi mara cetige ka taga Panfili mara ra.

²⁵O ka Ala ta Kuma fɔ Perizi, ka sɔrɔ ka taga Atali.

²⁶O bɔra yi, ka don kurunba kɔnɔ ka taga Antiyɔsi, Siri mara ra. Lanabagaw tun ka Ala daari o ye ka o karifa Ala ta neema kɔrɔ o dugu le ra; o tun kera baara min kama, o tun ka o baara le dafa.

²⁷Ayiwa, o sera Antiyɔsi minke, o ka lanabagaw lajen. Ala ka ko minw bee ke ni olugu ye, ani a ka lanaya sira dayele siya were mɔgɔw* ye cogo min na, o ka o bee lakari o ye.

²⁸Pɔli ni Barinabasi tora ni lanabagaw ye ka wagatijan ke.

Kewalew 15

Lanabagaw ka jɔgɔnyeba ke Zeruzalemu

(Galasikaw 2.1-9)

¹Ayiwa, mɔgɔ dɔw bɔra Zude ka na Antiyɔsi, ka na lanabagaw karan, k'a fɔ o ye ko: "Ni aw ma kenesigi ka kapa ni cira Musa ta sariya ye, aw te kisi."

²Pɔli ni Barinabasi ma sɔn o kuma ma; o ko kera sɔsɔriba ye o ni o mɔgɔw ce. A laban, o k'a latige ko Pɔli ni Barinabasi ni lanabaga dɔw ye taga Zeruzalemu ciradenw ni jamɔgɔw fe, ka taga o ko fɔ k'a yira o ra.

³Ayiwa, lanabagaw ta jenkuru ka o ci ka taga. O tagato, o temena Fenisi mara ni Samari mara ra. Siya were mɔgɔw sɔnna Ala ta Kuma ma cogo min na, o ka o lakari o yɔrɔw ta lanabagaw ye. O kumaw ka o balemaw ninsɔndiya kosebe.

⁴Ayiwa, o sera Zeruzalemu minke, lanabagaw ni ciradenw ni cekorobaw ka o kunben. Ala ka ko minw bee ke ni olugu ye, o ka o bee lakari Zeruzalemu lanabagaw ye.

⁵Nka Farisiw* ta jenkuru mogɔ minw tun kera lanabagaw ye, olugu dow wurira k'a fo ko siya were* mogɔ minw lara Yesu ra, ko jagboya lo olugu ye kenesigi, ani k'a fo o ye ko o ka kan ka Musa ta sariya* sira tagama.

⁶Ayiwa, ciradenw* ni cekorobaw ka jagon lajen ka sigi ka o ko segesege.

⁷O kuma kera sorigbelen ye o ni jagon ce; o ko, Piyeri wurira ka lo, k'a fo ko: "Ne balemaw, aw yere k'a lon ko Ala ka ne panawoloma aw ce ra kabini wagatijan, janko ne ye Kibarɔ Diman* fo siya were mogow ye, janko o ye Ala ta Kuma men ka la Yesu ra.

⁸Ala min be mogɔ bee jusukunnakow lon, ale k'a yira ko a sonna o ma, o le koson a ka Nin Saninman* di o ma, i n'a fo a k'a di an ma cogo min na.

⁹O b'a yira ko Ala ma faranfasi si ke anw ni olugu ce; a ka o jusukun saninya lanaya sababu ra.

¹⁰Ni a be ten, mun koson aw b'a fe ka Ala korobɔ? An bemaw ni anw yerew ma se doni min korɔ, mun koson aw b'a fe ka o doni la lanabagaw kunna?

¹¹Anw lanin b'a ra cogo min na ko an kisira Matigi Yesu ta neema baraka ra, olugu fana ta be ten le."

¹²Jama bee jera. O ka Barinabasi ni Poli fana lamen; Ala ka kabakow ni tagamasiyen minw bee ke o fe siya were mogow ce ra, o ka o lakari jama ye.

¹³Poli ni Barinabasi kumana ka ban tuma min na, Yakuba ka kuma ta k'a fo ko: "Ne balemaw, aw ye ne lamen.

¹⁴Ala hakiri tora siya were mogow ra cogo min na, kabini a damina ra, ka dow panawoloma o ce ra ka o ke a yere ta ye, Simon ka o bee lakari aw ye ka ban.

¹⁵Ayiwa, o kuma ni ciraw ta kuma benna kelen ma, sabu a sebera Kitabu kono, ko:

¹⁶O kow ko fe, ne bena kosegi ka na tuun; Dawuda ta bon min benna, ne bena o lo tuun. Ne bena a tomokorow bee lawuri ka o lateren,

¹⁷janko mogɔ tow bee ye Matigi jini, o korɔ ye ko ne ka siya were mogɔ minw bee wele ka ke ne ta ye.

¹⁸Matigi ka o le fo. Ale le ka o kow yira kabini wagatijan .'

¹⁹"Ayiwa, o koson ne ta miiriya ra, siya were mogɔ minw sonna Ala ta Kuma ma, an man kan ka gbeleya were la olugu kan tuun.

²⁰Nka an ye sebe ci o ma k'a fo o ye ko began minw fagara jow kan, o kana o sogo domu, o kana jatoya ke, o kana jufasogo domu walama k'a jori min.

²¹Sabu kabini wagatijan, duguw bɛɛ ra, karansow kɔnɔ, o kow waajuri le bɛ kɛra ka kaɲa ni Musa ta sariya* ye Nɛnɛkirilon* o Nɛnɛkirilon.”

Sɛbɛ min cira siya wɛrɛ lanabagaw ma

²²Ayiwa, ciradenw* ni cɛkɔrɔɔbaw ni lanabagaw ta jɛnkuru bɛɛ benna a ra ko o ka kan ka mɔgɔ dɔw bɔ o cɛ ra, ka olugu fara Pɔli ni Barinabasi kan ka o ci ka taga Antiyɔsi. Zude min bɛ wele ko Barisabasi, o ka a le ɲanawoloma, ani Silasi; lanabagaw tun bɛ o cɛ fla jate kɔsɛbɛ.

²³Ayiwa, o ka o sɛbɛ don olugu boro, k’a fɔ ko: “An balema lanabaga minw ye siya wɛrɛ mɔgɔw* ye, minw bɛ Antiyɔsi, ani Siri jamana ra, ani Silisi jamana ra, aw balema ciradenw ni lanabagaw ta jɛnkuru* cɛkɔrɔɔbaw le ka nin sɛbɛ ci aw ma. An bɛ aw fo.

²⁴Anw k’a mɛn ko mɔgɔ dɔw bɔra an fɛ yan ka taga aw hakiri ɲagami ni kuma dɔw ye, fɔ ka hami bla aw ra, k’a sɔrɔ anw ma o ci.

²⁵O kɔsɔn an bɛnna kelen ma k’a latigɛ ko an bɛ mɔgɔ dɔw bɔ an cɛ ra ka olugu ci aw fɛ ni an balemace kanuninw Barinabasi ni Pɔli ye,

²⁶olugu cɛ fla minw ka o nin bla farati ra an Matigi Yesu Kirisita tɔgɔ kɔsɔn.

²⁷Ayiwa, o kɔsɔn an ka Zude ni Silasi ci; an ka min fɔ sɛbɛ kɔnɔ, olugu yɛrɛ da bɛna o kuma kelen dantigɛ aw ye.

²⁸Sabu a diyara Nin Saninman* ye, ani anw fana ye ko an man kan ka doni wɛrɛ la aw kan tuun, ni nin fɛn dama dama tɛ, an bɛ o min gbɛlɛya aw ma.

²⁹Ayiwa, bɛgan minw fagara jow kan, aw kana o sogo domu, ani aw kana jori min, aw kana jufasogo domu; aw ye faran jatɔya ra. Ni aw bɛ se ka faran o kow ra, o ka ɲi. Ka an bɛn.”

³⁰Ayiwa, o ka o mɔgɔw ci ka taga Antiyɔsi; o ka lanabagaw bɛɛ lajɛn, ka o sɛbɛ di o ma.

³¹Lanabagaw ka o sɛbɛ karan minke, o kumaw ka o ja gbɛlɛya, ka o ninsɔndiya.

³²Zude ni Silasi fana tun ye ciraw ye; olugu ka ladirikan caman fɔ lanabagaw ye, ka o ja gbɛlɛya, ka o ta lanaya baraka bonya.

³³O tora ni o ye ka tere dama ke; o kɔ, lanabagaw ka dugawu ke o ye, ka o blasira ka taga o cibagaw fɛ.

³⁴[Silasi k’a latigɛ ka to Antiyɔsi.]

³⁵Pɔli ni Barinabasi tora Antiyɔsi. O ni mɔgɔ dɔ wɛrɛw tun bɛ to ka lanabagaw karan, ka Matigi ta Kibaro Diman* waajuri ke.

Pɔli ni Barinabasi faranna ɲɔgɔn na

(Galasikaw 4.13-15)

³⁶Tere dama temenin ko, Pɔli ko Barinabasi ma ko: “An temena dugu minw na ka Ala ta Kuma fo, a to an ye seko o yorow ra ka taga o yorow lanabagaw cogoya fe.”

³⁷Ayiwa, o tagato, Barinabasi tun b'a fe Yuhana fana ye taga ni o ye, Yuhana min be wele ko Marika.

³⁸Nka Pɔli ma son o ma fiyewu; a ko, ko kun t'a ra Yuhana ye taga ni o ye tuun, sabu ka o to Panfili mara ra, a bora o ko, a ma to ni o ye ka baara laban.

³⁹O ko kera sɔsɔriba ye o ni jɔgɔn ce; a laban o faranna jɔgɔn na. Barinabasi ka Marika ta, o donna kurun do kono ka taga Sipere.

⁴⁰Pɔli ka Silasi ta ka taga; lanabagaw ka Ala daari o ye, ka o karifa Matigi ta neema korɔ.

⁴¹O ka Siri jamana ni Silisi jamana yaala, ka lanabagaw karan ka o baraka bonya lanaya ra.

Kɛwalew 16

Timote farara Pɔli ni Silasi kan

¹Pɔli ni Silasi tagara Deribe, ka bo yi ka taga Lisitiri. O ka lanabaga do soro Lisitiri, min togo tun ye ko Timote; a bamuso tun ye Yahudiya lanabaga do ye, a face tun ye Gereki ye.

²Lisitiri ni Ikoniyoumu ta lanabagaw tun be Timote togɔnuman fɔra.

³O koson Pɔli tun b'a fe ka Timote ke a baarakejɔgɔn ye. O cogo ra a ka Timote kenɛsigiYahudiyaw koson, sabu o beɛ tun k'a lon ko Timote face ye Gereki le ye.

⁴Ayiwa, o tagato, o temena dugu minw na, ciradenw* ni Zeruzalemu cekorobaw ka ko minw latige, o tun be o fo lanabagaw ye janko o ye o sira tagama.

⁵Lanabagaw ta jenkuruw* baraka tun be bonyara lanaya ra; lon o lon do fana tun be fara o kan.

Ala ka Pɔli wele ka taga Masedoni

⁶Ayiwa, Nin Saninman ma son Pɔli ni a tagamajɔgɔnw ye waajuri ke Azi mara ra minke, o ka Firizi mara ni Galasi mara cetige.

⁷O surunyanin Misiya mara ra, o k'a latige ko o be don Bitini, nka Yesu ta Nin Saninman ma son o ma.

⁸O ra, o ka Misiya mara cetige ka jigi ka taga Torohasi.

⁹O lon su fe Ala ka fen do yira Pɔli ra: a ka Masedonikace do lonin ye, o b'a daarira k'a fo a ye ko: “Sabari ka na Masedoni ka na an demɛ.”

¹⁰Kabini Pɔli ka o ye doron, an k'a latige ka taga Masedoni mara ra, sabu an k'a ye ko sigiya t'a ra, Ala le k'a yira an na ko an ye taga Kibaro Diman* fo o magow ye.

Lidi lara Yesu ra Filipi

(Filipikaw 1.1-11,27-30)

- 11**An donna kurun dɔ kɔnɔ Torohasi, ka teren ka taga Samotirasi. O dugusagbe an tagara Nehapolisi.
- 12**An bɔra yi ka taga Filipi, min ye Masedoni mara dugu fɔlɔ ye; o yɔrɔ be Rɔmu* masaceba ta fanga kɔrɔ. An ka tere dama ke o dugu kɔnɔ.
- 13**Nenɛkirilon* sera minke, an tagara dugu kɔ fe, kɔda ra, sabu an tun k'a men ko Alabatoyɔrɔ dɔ be yi. An sera yi minke, an ka muso dɔw lajennin sɔrɔ yi; an ka Ala ta Kuma fɔ olugu ye.
- 14**Kelen tun be o musow ra, min tɔgɔ tun ye ko Lidi. Ale tun be bɔ Tiyatiri. A tun be fani wulenman sɔngɔgbelenw le fiyeere. Alapasiranbaga tun lo. A tun be an lamenna; Matigi ka a jusukun dayele k'a to a ka Pɔli ta kuma faamu.
- 15**A batizera minke ale ni a ta lukɔnɔmɔgɔw, a ka an daari k'a fɔ an ye ko: "Ni aw lara a ra ko ne sɔnna Matigi ma can ra, o tuma aw ye na don ne ta so kɔnɔ ka jigi ne fe." A ka o fɔ k'a gbeleya kosebe.

Pɔli ni Silasi blara kaso ra Filipi

- 16**Lon dɔ, an tun be tagara Aladaariyɔrɔ ra minke, jɔnsunguru dɔ ka an kunben. Jina dɔ le tun be o sunguru ra, min sababu ra a tun be lagberi ke, ka wari caman sɔrɔ k'a di a matigicew ma.
- 17**O muso tora ka tugu an ni Pɔli kɔ, ka to ka pɛren k'a fɔ ko: "Nin mɔgɔw ye Ala Kɔrɔtaninba ta baaradenw ye; kisiri be sɔrɔ sira min na, o be o le fɔra aw ye."
- 18**A k'a ke ten le lon caman. A laban, Pɔli nana dimi, ka yeɛma k'a fɔ o jina ye ko: "Ne b'a fɔ i ye Yesu Kirisita tɔgɔ ra, ko i ye bɔ muso ra!" O yɔrɔnin kelen bee ra, jina bɔra.
- 19**O jɔnsunguru matigicew k'a ye ko o ta warisɔrɔsira cenna minke, o ka Pɔli ni Silasi mina ka taga ni o ye kititigebagaw fe jamalajenyɔrɔ ra.
- 20**O tagara ni o ye Rɔmu* kititigebagaw fe, k'a fɔ o ye ko: "Nin mɔgɔw be an ta dugu jagamina le. Yahudiyaw lo;
- 21**o be mɔgɔw karanna landa dɔw ra, anw Rɔmukaw man kan ka sɔn landa minw ma, an man kan ka a sira tagama fana."
- 22**Ayiwa, jama ka o men minke, olugu fana murutira Pɔli ni Silasi kama. Kititigebagaw ko o ye Pɔli ni Silasi ta deregew sama ka bɔ o kan na, ka o bugɔ ni gbeɛɛ ye.
- 23**O ka o bugɔ kosebe minke, o ka o bla kaso ra, k'a fɔ kasobon kɔrɔsibaga ye ko a ye o kɔrɔsi kosebe.

²⁴Kabini kasobon kɔ́rɔ́sibaga ka o kuma mɛn, a ka Pɔ́li ni Silasi bla fɔ́ kasobon kɔ́nɔ́nɔ́yɔ́rɔ́ ra, ka o senw don yiri ra.

Kasobon kɔ́rɔ́sibaga lara Yesu ra

²⁵Ayiwa, su cɛmance ra, Pɔ́li ni Silasi tun bɛ Ala daarira ka dɔ́nkiri la ka Ala tando. Kasoden tɔ́w bɛɛ tun bɛ o lamenna.

²⁶Dugukolo barara ka yɛyɛyɛ kosebɛ fɔ́ ka kasobon jusiginanw yuguyugu; o yɔ́rɔ́nin kelen bɛɛ kasobon daw bɛɛ yɛlɛra o yɛrɛ ma, kasodenw bɛɛ ta nɛgɛjɔ́rɔ́kɔ́w tigɛtigɛra.

²⁷Kasobon kɔ́rɔ́sibaga kununa ka bɔ́ sunɔ́ɔ́ ra; a k'a ye ko kasobon daw bɛɛ yɛlɛra minke, a ka a ta muru sama ka bɔ́ ko a b'a yɛrɛ faga, sabu a tun b'a miiri ko kasodenw bɛɛ borira ka bɔ́.

²⁸Nka Pɔ́li pɛrɛnna ni fanga ye, ko: "I kana kojugu ke i yɛrɛ ra, an bɛɛ bɛ yan!"

²⁹O tuma ra kasobon kɔ́rɔ́sibaga ko o ye fitina mana ka na ni a ye; a teliyara ka don kasobon kɔ́nɔ́. A sirankojugu fɛ, a yɛyɛyɛrɛtɔ́ tagara ben Pɔ́li ni Silasi sen kɔ́rɔ́.

³⁰A ka Pɔ́li ni Silasi labɔ́ kɛnɛ ma ka o pininka ko: "Ne kɔ́rɔ́w, ne ka kan ka mun le ke, janko ka kisi?"

³¹Pɔ́li ni Silasi k'a jaabi ko: "La Matigi Yesu ra, i bɛna kisi, i ni i ta denbaya."

³²O kɔ́, Pɔ́li ni Silasi ka Matigi ta kuma fɔ́ a ye, ani a ta somɔ́ɔ́w bɛɛ.

³³O su wagati kelen yɛrɛ ra kasobon kɔ́rɔ́sibaga tagara Pɔ́li ni Silasi ta joriw ko. O yɔ́rɔ́nin bɛɛ ale ni a ta sokɔ́nɔ́mɔ́ɔ́w bɛɛ batizera.

³⁴O kɔ́ fɛ, kasobon kɔ́rɔ́sibaga tagara ni Pɔ́li ni Silasi ye a ta bon kɔ́nɔ́ ka taga domuni di o ma. Ale ni a ta gbamɔ́ɔ́w bɛɛ ɲagarira kosebɛ, sabu o lara Ala ra.

Fagamaw ko o bɛ Pɔ́li ni Silasi labla dogo ra

³⁵Ayiwa, dugu gbera minke, kititigɛbagaw ka sorasi dɔ́w ci ka taga a fɔ́ kasobon kɔ́rɔ́sibaga ye ko a ye Pɔ́li ni Silasi labla.

³⁶Kasobon kɔ́rɔ́sibaga ka o kuma fɔ́ Pɔ́li ye ko: "Kititigɛbagaw ka mɔ́ɔ́ dɔ́w ci ka n'a fɔ́ ko ne ye aw labla. Aw ye bɔ́ ka taga hera ra."

³⁷Pɔ́li k'a fɔ́ o sorasiw ye ko: "An minw ye Rɔ́mu jamanadenw ye, o ka an bugo jama bɛɛ ɲa na, k'a sɔ́rɔ́ an ta kiti ma tige; o kɔ́, o ka an bla kaso ra. Sisan o b'a fɛ ka an labla dogo ra wa? O tɛ se ka ke fiyewu, fɔ́ olugu yɛrɛ le ye na ka na an labɔ́."

³⁸O sorasiw sekɔ́ra ka taga o kumaw fɔ́ kititigɛbagaw ye. Olugu k'a mɛn minke ko Pɔ́li ni Silasi ye jamanaden dɔ́w ye, o siranna.

³⁹O yɛrɛ nana yafa ɲini Pɔ́li ni Silasi fɛ ka o labla, k'a fɔ́ o ye ko o ye sabari ka bɔ́ dugu kɔ́nɔ́.

⁴⁰Pɔli ni Silasi bɔra kaso ra minke, o tagara Lidi fe. O ka lanabagaw ladi ka o ja gbeleya ka sɔrɔ ka taga.

Kɛwalew 17

Pɔli ni Silasi ka waajuri ke Tesaloniki

(Tesalonikikaw folo 1; 2.1-16)

¹Ayiwa, Pɔli ni Silasi temena Anfipolisi, ani Apoloni fe, ka taga se Tesaloniki; Yahudiyaw ta karanso do tun be o dugu ra.

²Pɔli donna o karanso kɔnɔ, i n'a fo a tun be deri k'a ke cogo min na; a kumana ni o yɔrɔ mɔgɔw ye kitabu w kɔnɔkumaw kan, fo Nenekirilon saba.

³Pɔli tun be a fo o ye k'a yira o ra ko min kera Kisibaga* ye, ko o tun ka kan ka tɔrɔ, ka sa, ka kunu ka bo saya ra. A ko: "Ne be Yesu min waajuri kera aw ye, ale le ye Kisibaga* ye."

⁴Yahudiya do w k'a ye ko o kuma ye can ye, olugu fana lara Yesu ra ka fara Pɔli ni Silasi kan. Gereki Alanasiranbaga caman fana lara Yesu ra, ani musotɔgɔbatigi caman.

⁵Nka pangboya ka Yahudiyaw sɔrɔ; o ka dugu mɔgɔkunntan do w nege ka olugu lajen, ka o kɔnɔnɔsu, ka mankan wuri ka dugu bee pagami. O ka jɔgɔn ce ka taga Jason ta so kɔnɔ, ko o be taga Pɔli ni Silasi mina ka na ni o ye jama ja kɔrɔ.

⁶O ma taga Pɔli ni Silasi sɔrɔ yi minke, o ka Jason ni lanabaga do w mina ka olugu sama ka taga ni o ye fagamaw fe. O perenna ko: "Aw y'a fe, mɔgɔ minw ka jamana bee pagami, olugu le sera an fe yan fana.

⁷Jason le sɔnna ka o lajigi a ta so kɔnɔ, k'a sɔrɔ o be ko minw kera, o te ben ni masaceba Sezari ta sariyaw ye, sabu o ko masace were be yi, ko o ye Yesu ye."

⁸O kumaw ka jama ni fagamaw bee hakiri pagami.

⁹Jason ni to w ka wari le sara, fagamaw ka sɔrɔ ka o bla.

Pɔli ni Silasi ka waajuri ke Bere

¹⁰Ayiwa, lanabagaw ka Pɔli ni Silasi lataga Bere o lon yere su fe. O sera yi minke, o tagara don Yahudiyaw ta karanso* kɔnɔ.

¹¹Bere ta Yahudiyaw kɔnɔ tun ka ji ka teme Tesaloniki taw kan pewu. Ala ta Kuma lamenni tun ka di o ye haali. Pɔli ni Silasi tun be fen o fen fo o ye, olugu yere tun be o segesege lon o lon k'a fe ni a bennin lo ni ciraw ta kuma ye.

¹²O Yahudiyaw caman lara Yesu ra; Gerekiw ce ra, musotɔgɔbatigi caman fana lara Yesu ra, ani ce caman.

¹³Nka Tesaloniki Yahudiyaw nana a men minke ko Pɔli ni Silasi be Ala ta Kuma fra Bere, o nana Bere dugumɔgɔw fana kɔnɔnɔsu ka o lawuri Pɔli ni Silasi kama.

¹⁴Lanabagaw k'a ye ten minke, o yɔronin bɛɛ o tagara ni Pɔli ye kɔgɔjida ra ka taga kurunba dɔ ta; Silasi ni Timote tora Bere.

¹⁵Dɔw ka Pɔli blasira ka taga se fɔ Ateni. Pɔli blasirabagaw sekɔtɔ ka na Bere, Pɔli ka cira fɔ o ye ko o ye taga a fɔ Silasi ni Timote ye ko o ye teliya ka na ale kɔ.

Pɔli kumana Atɛnikaw fɛ

¹⁶Ka Pɔli to Ateni, a bɛ Silasi ni Timote makɔnɔna, a k'a kɔrɔsi k'a ye ko Ateni dugu fanin lo jow ra; o ko k'a jusu tɔrɔ kosebɛ.

¹⁷O kosɔn a tun bɛ to ka taga karanso* ra ka taga kuma ni Yahudiyaw ye, ani siya wɛrɛ mɔgɔ* minw bɛ siran Ala ɲa. Lon o lon a tun bɛ taga jamalajenyɔrɔ ra, ni a ka mɔgɔ minw sɔrɔ yi, a bɛ kuma olugu fɛ.

¹⁸Epikuri ta mɔgɔw, ani Sitoyiki ta mɔgɔw ta lɔnnikebaga dɔw nana kuma damina ni Pɔli ye. Dɔw ko: "Cɛ kumacamantigi nin ko di de!" Dɔw fana ko: "A bɛ i n'a fɔ a bɛ batofenkura dɔw ta ko le fɔra." O ka o fɔ, sabu Pɔli tun bɛ Yesu ko waajuri kɛra, ka suw kunuko fɔ.

¹⁹O ka Pɔli wele ka taga ni a ye dugu kititigeyɔrɔ ra, yɔrɔ min ye Areyopazi ye, k'a ɲininka ko: "I nana ni karankura min ye, yala an bɛ se ka dɔ men o ra i fɛ wa?"

²⁰Sabu an bɛ kuma minw mɛnna i fɛ, o bɛɛ ye kumakura le ye an ɲa na. O kosɔn an b'a fɛ i ye o kow gbɛya an ye."

²¹Ateni dugumɔgɔw, ani lonan minw bɛ o cɛ ra, olugu tun bɛ o ta wagati fanba bɛɛ kɛ kokuraw fɔri ni kokuraw lamenni le ra.

²²Pɔli lɔnin tora kititigeyɔrɔ ra k'a fɔ mɔgɔw ye ko: "Aw Atɛnikaw, ne k'a kɔrɔsi k'a ye ko batofenw ko ka bon aw ma cogoya bɛɛ ra kosebɛ.

²³Sabu ne yaalayaalatɔ aw ta dugu kɔnɔ, ne ka aw ta sɔnnikeyɔrɔw bɛɛ kɔrɔsi; ne ka aw ta sɔnnikeyɔrɔ dɔ yɛrɛ ye, a sɛbera min kan ko: 'Mɔgɔ tɛ batofen min suguya lɔn, o sɔnyɔrɔ le bɛ nin ye.' Ayiwa, aw bɛ min batora k'a sɔrɔ aw m'a lɔn, ne yɛrɛ nakun ye ka na o le ko fɔ aw ye.

²⁴Ala min ka dunuɲa ni a kɔnɔfenw bɛɛ dan, ale min ye sankolo ni dugukolo Matigi ye, ale tɛ sigi adamaden boro ta batoso lalaganin kɔnɔ.

²⁵Mɔgɔ boro fana tɛ baara kɛ a ye, k'a kɛ i n'a fɔ a mako b'a ra ko mɔgɔ ye a demɛ; sabu ale yɛrɛ le bɛ ɲanamanya ni nɛnɛkiri ni fen bɛɛ di danfenw bɛɛ ma.

²⁶A ka siyaw bɛɛ dan ka bɔ mɔgɔ kelen na, ka o sigi dugukolo fan bɛɛ ra, ka o ta wagati dantige, ka o sigiyɔrɔw danw yira o ra.

²⁷A ka o kɛ janko mɔgɔw ye ale yɔrɔɲini, ka jija k'a mɔmɔ ka a ɲini fɔ k'a sɔrɔ; o bɛɛ n'a ta, a yɔrɔ man jan an si ra.

²⁸Sabu 'ale le ka an dan, ka an ɲanamanya, k'a to an bɛ se ka lamaga.' Aw ta dɔnkirilabaga dɔw fana ka o le fɔ ko: 'An ye Ala ta denw le ye fana.'

²⁹”Ayiwa, ni an ye Ala denw ye, o tuma an man kan k’a miiri ko Ala be i n’a fo batofen tɔw, mɔgɔ yere boro ka o minw lalaga ni sanin ye, walama warigbe, walama kabakuru, ka kapa ni o yere ta miiriya ye.

³⁰Ayiwa, Ala te aw ta kolɔnbariya wagati ta kow jate tuun; nka sisan a b’a fo mɔgɔw bee ye yɔrɔ bee, ko o ka kan ka nimisa ka o kow dabra.

³¹Sabu Ala ka lon dɔ sigi, lon min na a bena dunupa bee lajennin ta kiti tige terreninya kan, ale yere ta mɔgɔ panawolomani sababu ra; Ala ka ale le lakunu ka bɔ saya ra, janko mɔgɔw bee ye a lon ka la a ra ko Ala ka ale le panawoloma.”

³²Ayiwa, mɔgɔw nana suw kunuko kuma men Pɔli da ra minke dɔrɔn, dɔw ka ke yereko ye a ma, k’a lɔgɔbɔ. Dɔw fana ko: “Lon were an bena a tɔ lamen i fe.”

³³Pɔli bɔra o ce ra ka taga.

³⁴O bee n’a ta, mɔgɔ dɔw lara Yesu ra, ka fara Pɔli kan. Dugu kititigejama mɔgɔ kelen tun be o ra, min ye Denisi ye, ani muso dɔ, min tɔgɔ tun ye ko Damarisi, ani mɔgɔ dama dama.

Kɛwalew 18

Pɔli sera Korɛnti

(Korɛntikaw folo 1.1-9; 2.1-5; Korɛntikaw flanan 11.5-12; 12.12-13)

¹O kɔ, Pɔli bɔra Atenɛ ka taga Korɛnti.

²A ka Yahudiyace dɔ sɔrɔ yi, min tɔgɔ tun ye ko Akila; ale tun worora Pɔn mara ra. A naninkura tun lo ka bɔ Itali, ani a muso Pirisili, sabu masaceba Kolodi tun k’a fo ko Yahudiyaw bee ye bɔ Rɔmu*. Pɔli ka jenɔgɔnya don ni o ye.

³I n’a fo o bee tun be baara kelen le ke, Pɔli tora ni o ye, o ka baara ke jɔgɔn fe; o tun be fanibonw le lalaga.

⁴Nɛnɛkirilon* o Nɛnɛkirilon, Pɔli tun be taga karanso* ra ka taga kuma ni Yahudiyaw ni Gɛrɛkiw ye, janko ka o ta miiriya yeɛma, o ye sɔn Matigi ma.

⁵Nka kabini Silasi ni Timote nana ka bɔ Masedoni, Pɔli k’a ta wagati bee ke Ala ta kuma waajuri le ra. A tun b’a fo Yahudiyaw ye k’a gbeya ko Ala ka Yesu le panawoloma k’a ke Kisibaga* ye.

⁶Nka Yahudiyaw banna Pɔli ta kuma ma, k’a neni. Pɔli ka a ta derege yuguyugu o kan, k’a fo o ye ko: “Ni aw halakira, o ye aw yere nɔ le ye, o te ne ta sira ye tuun. Sisan ne be taga siya were mɔgɔw* le fe.”

⁷Pɔli bɔra o yɔrɔ ra ka taga ce dɔ ta so, min tɔgɔ tun ye Titusi Yutusi; Alapasiranbaga tun lo. A ta bon tun be karanso* kere fe.

⁸Ayiwa, karanso kuntigi Kiripusi lara Matigi ra, a ni a ta gɔmɔgɔw bee. Korɛntika minw tun ka Pɔli ta kuma men, olugu caman lara Yesu ra fana; o ka o batize.

⁹Ayiwa, lon dɔ su fɛ Matigi kumana Pɔli fɛ siko ra, k'a fɔ a ye ko: "I kana siran! Kuma, i kana je,

¹⁰sabu ne bɛ ni i ye; mɔgɔ si tɛna i mina ka kojugu kɛ i ra, sabu ne ta mɔgɔw ka ca nin dugu kɔnɔ."

¹¹O ra, Pɔli tora Korɛnti ka mɔgɔw karan Ala ta Kuma ra fɔ san kelen ni karo wɔwɔ.

¹²Nka ka Galiyɔn to Akayi jamanatigiya ra, lon dɔ Yahudiyaw benna kelen ma ka wuri Pɔli kama k'a mina ka taga ni a ye kititigeyɔrɔ ra.

¹³O ko: "Cɛ nin bɛ mɔgɔw hakiri yelemana, ko o ye Ala bato cogo wɛrɛ ra, min ni an ta sariya* tɛ bɛn."

¹⁴Ayiwa, sani k'a to Pɔli ye a da yeɛ ko a bɛ kuma dɔrɔn, Galiyɔn ko Yahudiyaw ma ko: "Ni a tun kɛra ko nin cɛ tun ka ko benbari, walama kojuguba dɔ le kɛ, ne tun bɛna sigi ka aw Yahudiyaw ta kuma lamɛn kɔsɛbɛ.

¹⁵Nka i n'a fɔ aw bɛ ɲɔgɔn sɔsɔra kumaw le kosɔn, ani mɔgɔtɔgɔw, ani aw ta sariyaw ta kow, o tuma aw yɛrɛ le ka kan ka o ko ɲanabɔ. Ne tɛ sɔn ka nin ko ɲɔgɔn kiti tigɛ."

¹⁶Galiyɔn ka o labɔ kititigeyɔrɔ ra.

¹⁷Kabini o kɛra, o bɛɛ ka Sɔsiteni mina, min ye karanso kuntigi ye, ka ale bugɔ bereberɛ kititigeyɔrɔ ɲa fɛ; Galiyɔn k'a kɛ i n'a fɔ ale yɛrɛ ma o ye.

Pɔli sekɔra ka taga Antiyɔsi

¹⁸Pɔli tora Korɛnti ka wagatijan kɛ belɛn. O kɔ, a ka sira daari lanabagaw fɛ; ale ni Pirisili ni Akila donna kurun kɔnɔ ka taga Siri jamana fan fɛ. Nka Pɔli tun ka dajuru ta Ala fɛ; o ra, a k'a kun li Sankere, o ka sɔrɔ ka taga.

¹⁹O tagara se Efɛsi minke, Pɔli ka a tagamaɲɔgɔnw to o yɔrɔ ra. Ale yɛrɛ tagara karanso* ra, ka taga kuma ni Yahudiyaw ye.

²⁰Olugu ka a daari ko a ye to ni o ye ka wagati dama kɛ; nka Pɔli ma sɔn.

²¹A ka sira ɲini o fɛ k'a fɔ o ye ko ni Ala sɔnna, ale bɛna sekɔ ka na o fɛ tuun. O kɔ, a bɔra Efɛsi ka don kurun kɔnɔ ka taga.

²²O tagara se Sezare minke, a bɔra ka taga Zeruzalɛmu ka taga lanabagaw fo; o kɔ, a tagara Antiyɔsi.

²³A tora Antiyɔsi ka wagati dama kɛ yi. O kɔ, a tagara Galasi mara ra, ka bɔ yi ka taga Firizi mara ra, ka lanabagaw karan, ka o baraka bonya lanaya ra.

Apolɔsi ka waajuri kɛ Efɛsi ani Korɛnti

²⁴O wagati ra Yahudiyace dɔ nana Efesi, min tɔɔ tun ye ko Apolosi; a tun bɔra Alesandiri. O ce tun be se kuma ra kosebe; a fana tun be kitabu kumaw lon kosebe.

²⁵A tun karanna Matigi Yesu ta sira ko ra. A tun be jija ka Yesu ko fɔ mɔɔw ye ka o karan ka ja ni a jusukun bee ye, nka a ta lonniya tun danna Yuhana Batizerikebaga ta karan dɔɔn le ma.

²⁶A tun be kuma karanso* kɔnɔ mɔɔw bee ja na. Pisisili ni Akila ka a ta karan lamɛn minke, olugu k'a wele ka taga Matigi Yesu ta ko lalaga k'a fɔ a ye.

²⁷Ayiwa, Apolosi tun b'a fe ka taga Akayi mara ra. Lanabagaw ka a ja gbɛɛya ko a ye taga; o ka sebe dɔ ke k'a ci Akayi lanabagaw ma, ko o ye a minako ja. A sera yi minke, mɔɔ minw lara Yesu ra Ala ta neema baraka ra, a ka olugu deme kosebe;

²⁸sabu a tun be Yahudiyaw ta firiyɔɔw yira o ra mɔɔw bee ja na; a tun b'a yira o ra k'a gbeya, ko ka kapa ni kitabu ta kuma ye, Ala ka Yesu le panawoloma ka a ke Kisibaga* ye.

Kɛwalew 19

Pɔli ka waajuri ke Efesi

¹Ayiwa, ka Apolosi to Korenti, Pɔli ka Azi mara kuruyɔɔw cetige ka taga se Efesi. A ka lanabaga dɔw sɔɔ yi.

²Pɔli ka o lanabagaw pininka ko: "Yala aw lara Yesu ra wagati min na, aw ka Nin Saninman* sɔɔ wa?" O ka Pɔli jaabi ko: "An yere m'a men ban ko Nin Saninman be yi."

³Pɔli ka o pininka tuun ko: "O tuma aw batizera batizeri* juman le ra?" O ka Pɔli jaabi ko: "Yuhana ta batizeri."

⁴Pɔli k'a fɔ o ye ko: "Yuhana ka mɔɔw batize k'a yira ko o nimisara o ta jurumunw na; nka a tun b'a fɔ o ye ko min bɛna na ale kɔ fe, o ka kan ka la o ra; o ye Yesu le ye."

⁵O mɔɔw ka o kuma men tuma min na, o ka sɔɔ ka batize Matigi Yesu tɔɔ ra.

⁶O kɔ, Pɔli ka a boro la o kan minke, Nin Saninman jigira o kan; o ka ke kuma ye kan werew ra; Ala ka kuma don o da ra ka mɔɔw waaju.

⁷O bee tun be mɔɔ tan ni fla jɔɔn bɔ.

⁸Pɔli tun be to ka taga karanso* ra ka taga Ala ta Masaya* Kibaro Diman* fɔ mɔɔw ye k'a gbeya. A tun be cogo bee ke janko ka mɔɔw ta miiriya yeɛma ka sɔn Matigi ta kuma ma; a ka o ke ka se fɔ karo saba.

⁹Nka o mɔgɔ dɔw ka o kun gbeleya, ka ban Pɔli ta kuma ma, ka to ka Matigi ta sira ko mafiyenya jama na kɔrɔ. O ra, Pɔli ka lanabagaw wele ka bɔ o kɔrɔ, ka taga ni o ye Tiranusi ta karanso ra, ka to ka o karan o yɔrɔ ra lon o lon.

¹⁰Pɔli ka o ke fɔ san fla. O kosɔn mɔgɔ minw bɛɛ tun bɛ Azi mara ra, Yahudiyaw ni siya wɛrɛ mɔgɔw, olugu bɛɛ ka Matigi ta kuma mɛn.

¹¹Ala tun bɛ kabakoba caman kera Pɔli sababu ra.

¹²Hali fani, walama fanikunkurun minw tun magara Pɔli fari ra, o tun bɛ o la banabagatɔw kan; banabagatɔw tun bɛ kenɛya, jinatɔw ta jinaw fana tun bɛ bɔ o ra.

Seva dencɛw ta ko

¹³Ayiwa, Yahudiya dɔw tun bɛ yaalayaala, ko o bɛ jinaw gben ka bɔ mɔgɔw ra; olugu nana a fɔ ko o bɛ jinaw gben ka bɔ mɔgɔw ra ni Yesu tɔgɔ ye. O tun b'a fɔra ko: "Ne b'a fɔ aw ye ko aw ye bɔ Yesu tɔgɔ ra, Pɔli bɛ Yesu min ko waajuri kera!"

¹⁴Yahudiyaw ta sarakalasebagaw* kuntigi min tɔgɔ tun ye ko Seva, o dencɛ wolonfla le tun bɛ o baara kera.

¹⁵Lon dɔ, jina dɔ ka o jaabi ko: "Ne ka Yesu lɔn, ne k'a lɔn fana Pɔli ye mɔgɔ min ye. Nka aw ye jɔntigiw le ye?"

¹⁶O jina tun bɛ cɛ min na, o cɛ benna o kan. Ale kelen fanga gbiriyara o bɛɛ ta ma. A ka o bugɔ fɔ ka o mandimi; o fari lakolon le borira ka bɔ bon kɔnɔ.

¹⁷O ko kibaroya sera Efesi dugumɔgɔw bɛɛ ma, Yahudiya ni siya wɛrɛ mɔgɔw bɛɛ; siranya ka o bɛɛ mina, mɔgɔw fana ka Matigi Yesu tɔgɔ bonya.

¹⁸O kosɔn minw tun lara Yesu ra, olugu caman nana lɔ o ta kɛwalejuguw ra, ka o fɔ kenɛ kan.

¹⁹Minw tun bɛ subagaya ke, olugu fana caman nana ni o ta sɛbɛw ye ka na o jɛni mɔgɔw bɛɛ na na. O ka o sɛbɛw sɔngɔ jate mina k'a ye ko a benna warigbɛ waga bilooru le ma.

²⁰O cogo ra, Matigi ta sebagaya baraka ra, Ala ta Kuma waajuri tun bɛ tagara na ni baraka ye.

Mankanba wurira Efesi

²¹O kow bɛɛ kɔ fɛ, Pɔli k'a latigɛ Nin Saninman* baraka ra, ko a bɛ tɛmɛ Masedoni jamana ni Akayi jamana ra ka taga Zeruzalemu. A tun b'a fɔra fana ko: "Ni ne sera yi, ne na ka kan ka taga la Rɔmu* fana kan."

²²A ka a ta baarakeɲɔgɔn fla bla a na ka taga Masedoni, minw ye Timote ni Eratusi ye. Ale yɛrɛ tora Azi mara ra ka wagati dama ke belɛn.

²³Ayiwa, o wagati ra mankanba dɔ wurira Matigi ta sira ko ra.

- ²⁴Saninfagabaga dɔ tun bɛ yi, o tɔgɔ tun ye ko Demetirisi; ale tun bɛ Efesikaw ta jo musoman Aritemisi ta jobon bisigiyaw le lalaga ni warigbɛ ye, ka o fiyeere. Ale ni a ta baaradenw tun bɛ wari caman sɔrɔ o sababu ra.
- ²⁵Ayiwa, o cɛ ka a ta baaradenw ni saninfagabaga wɛrɛw lajɛn, k'a fɔ o ye ko: "Nɛ teriw, aw k'a lɔn ko an bɛ an ta baro sɔrɔra nin baara le ra.
- ²⁶Nka nin Pɔli bɛ min kɛra, aw yɛrɛ bɛ o yera, aw fana b'a mɛnna; Efesi dugu dɔrɔn tɛ, nka a bɛ jini ka kɛ Azi mara bɛɛ ta ko le ye. A ka mɔgɔ caman le hakiri yɛlɛma, ka o kunnacɛn, k'a fɔ o ye ko mɔgɔ boro bɛ batofɛn minw lalaga, ko o tɛ batofɛn ye.
- ²⁷Ayiwa, nin ko bɛ se ka kɛ sababu ye ka an ta baara cɛn, nka o dɔrɔn tɛ; an ta jomusoba Aritemisi ta jobon ta ko le bɛna kɛ ko gbansan ye. Ni o kɛra, Azi mara ni dunuɔa tɔ bɛɛ bɛ jo musoman min batora, o ta bonya bɛɛ bɛna bɔ a kan."
- ²⁸O kumaw fɔra minke, a lamɛnbagaw dimina; o ka kɛ pɛrɛn ye ko: "Efesikaw ta jo musoman Aritemisi le ka bon!"
- ²⁹O mankan ka dugu bɛɛ jagami; Pɔli tagamaɔgɔn fla minw tun ye Gayusi ni Sitariki ye, minw tun ye Masedonikaw ye, o bɛɛ girinna olugu kan ka o mina ka taga ni o ye jamalajɛnyɔrɔ ra.
- ³⁰Pɔli yɛrɛ fana tun b'a fɛ ka taga jama kɔ, nka lanabagaw ma sɔn.
- ³¹Azi mara mɔgɔba dɔw fana tun bɛ yi, olugu tun ye Pɔli teriw ye. Olugu fana ka mɔgɔ dɔw ci Pɔli fɛ, k'a daari ko a kana taga jamalajɛnyɔrɔ ra.
- ³²O wagati ra mankan cayara jamalajɛnyɔrɔ ra. Dɔw tun bɛ min fɔ, o ni tɔw ta tun tɛ kɛlen ye. Jama fanba tun ma o lajɛnkun yɛrɛ lɔn.
- ³³Mɔgɔw ka o kow lakari cɛ dɔ ye, min tɔgɔ tun ye ko Alesandiri. Yahudiyaw ka ale jɔni ka taga jama ja fɛ ko a ye kuma. Alesandiri ka a boro kɔrɔta ko a bɛ kuma jama fɛ.
- ³⁴Nka o k'a ye ko Yahudiya lo minke, o bɛɛ jenna ka kɛ pɛrɛn ye ko: "Efesikaw ta jo musoman Aritemisi le ka bon!" O tora o ra ka wagatijan kɛ.
- ³⁵Dugu sɛberikɛbaga le nana jija ka jama mala; a k'a fɔ o ye ko: "Efesikaw, jɔntigi le m'a lɔn ko Efesi dugu le ye jomusoba Aritemisi ta jobon kɔrɔsibaga ye, ani jo musoman yɛrɛ ja min bɔra san fɛ ka ben?"
- ³⁶Mɔgɔ si tɛ se ka o kow sɔsɔ. O ra, aw ka kan ka aw jusu suma, aw kana foyi kɛ aw yɛrɛ kun fɛ!
- ³⁷Sabu aw bagara nin cɛ fla ma ka o mina ka na ni o ye, k'a sɔrɔ o ma foyi sonya jobon kɔnɔ, o fana ma kumajugu fɔ an ta jomusoba ma.
- ³⁸Ayiwa, ni Demetirisi ni a ta baarakeɔgɔnw b'a fɛ ka mɔgɔ dɔ jaraki ko dɔ ra, o tuma kititigelonw bɛ yi, fagamaw fana bɛ yi; o ye na ni a ko ye olugu fɛ.

³⁹Walama ni ko were le be aw fe, aw be se ka na o ko yira an ta jɔgɔnyelon na.

⁴⁰Ni o te, an ka mankanba min lawuri bi, o be se ka an jaraki o ra ko an b'a fe ka jama lamuruti; sabu ni o ka an jininka, an tena se ka jama lajenkun fo mɔgo ye.”

⁴¹Ayiwa, dugu seberikebaga ka o kuma fo, ka jama labla.

Kewalew 20

Pɔli ka tagama min ke Masedoni ni Geresi

(Korentikaw folo 16.1-7; Romukaw 15.25-27)

¹Ayiwa, mankan nana mala tuma min na, Pɔli ka lanabagaw wele ka o lajen. A kumana o fe ka o ladi, ka o ja gbɛleya, ka sɔɔ ka sira jini o fe ko o be taga Masedoni.

²Pɔli temeto o yɔɔw ra, a ka lanabagaw ja gbɛleya ni ladirikan caman ye, ka sɔɔ ka taga Geresi jamana ra.

³A ka karo saba ke yi. A nana laben ko a be kurunba do ta ka taga Siri jamana ra; nka a nana a men ko Yahudiya dow ka janfa siri a kama o yɔɔw ra yi minke, a k'a latige ka seko ka na Masedoni.

⁴Mogo minw tun be Pɔli blasirara, olugu fe nin ye: Pirusi dence Sopateri, ale tun bora Bere; Sitariki ni Sekundusi, olugu tun bora Tesaloniki; Gayusi, min tun bora Deribe; Timote ni Tisiki ni Torofime, olugu tun bora Azi mara ra.

⁵Olugu blara an ja ka taga an kono Torohasi.

⁶Burufunubari janagbe* temenin ko, an donna kurunba do kono Filipi; an ka tere looru ke tagama ra, ka taga o sɔɔ Torohasi. An ka logokun kelen ke yi.

Pɔli ta tagamalaban ka taga Torohasi

⁷Logokun tere folo, an tun lajenna ka Matigi ta domuni ke jɔgɔn fe. Pɔli tun b'a fe ka taga o lon dugusagbe; a kumana lanabagaw fe ka meen fo ka taga se su cɛmance wagati ma.

⁸An tun lajenna sankaso min kono, fitina caman tun mananin lo o bon kono.

⁹Kanbelen do tun be ni an ye, min tɔgo tun ye ko Etiyusi; ale tun siginin be bon finetiri dakun kan. Ale tora o yɔɔw ra ka sunogo fo ka jina a yere ko. Pɔli kumana k'a meen minke, sunogo nana a magaya. A bora fo sankaso bon sabanan kunna ka na ben dugu ma. O nana a ta k'a ye ko a sara.

¹⁰Pɔli jigira ka taga biri a kunna, k'a mina a boro fla ma, k'a fo an ye ko: “Aw hakiri kana jagami, a nin sekora a ma.”

¹¹O ko, Pɔli yelenna; a ni lanabagaw ka Matigi ta domuni ke jɔgɔn fe. O ko, Pɔli kumana o fe tuun fo ka na teresun bo, ka sɔɔ ka taga.

¹²Etiyusi ta mɔgɔw k'a mina ka taga ni a ye so kɔnɔ, a janaman. O ko ka lanabagaw jusu suma.

Pɔli bɔra Torohasi ka taga Mile

¹³Ayiwa, anw donna kurun kɔnɔ ka bla Pɔli ja ka taga se Asɔsi. An tun ka kan ka taga Pɔli ta kurun kɔnɔ o yɔrɔ le ra, sabu ale yere tun k'a latige ko a be taga Asɔsi a sen na.

¹⁴A tagara an sɔrɔ Asɔsi wagati min na, an k'a ladon an fe kurun kɔnɔ ka taga Mitileni.

¹⁵An bɔra o yɔrɔ ra lon min na, an nana se Kiyɔsi kere fe o lon dugusagbe. O dugusagbe flanan an sera Samɔsi. O dugusagbe sabanan an sera Mile.

¹⁶Pɔli tun b'a fe ka teme Efesi kere fe; a tun t'a fe ka lo yi tuun, janko a kana na mɛen ka teme Azi mara ra. A tun korɔtɔra ka se Zeruzalemu, janko ni a be se ka ke, a ye taga Pantekɔti* lon kunben yi.

Pɔli ka Efesi lanabagaw ta cekɔrɔbaw ladi

¹⁷Pɔli tora Mile ka cira bla ka taga Efesi lanabagaw ta jenkuru cekɔrɔbaw wele ka na.

¹⁸O nana minke, a k'a fo o ye ko: "Kabini lon folo min na ne ka ne sen bla Azi mara ra, ne tun be tagama cogo min na aw ce ra wagati bee, aw yere ka o lon.

¹⁹Ne ka ne yere majigi wagati bee ka baara ke Matigi ye, ka tɔrɔ fo ka jaji bo; Yahudiyaw fana ka janfa siri ne kama wagati caman, ka sege caman lase ne ma.

²⁰O bee n'a ta, aw ta nafa be fen o fen na, ne ma o si dogo aw ma; ne ka aw karan jamayɔrɔw ra, ka aw karan aw yere ta sow kɔnɔ,

²¹k'a fo mɔgɔw bee ye k'a gbeleya, Yahudiya fara siya were mɔgɔ* kan, ko o ye nimisa o ta jurumunw na ka son Ala ma, ka la an Matigi Yesu ra.

²²"Ayiwa, sisan a fle, Nin Saninman be ne jagboya ka taga Zeruzalemu; nka min bɛna taga ne sɔrɔ yi, ne te o lon.

²³Ne be teme dugu o dugu ra, Nin Saninman yere b'a yira ne ra ko kasorabla ni tɔrɔw be ne ja.

²⁴Nka ne te ne ta saya, walama ne janaman jate fenba ye. Min ka gbelen ne ma, o ye ko ne ye ne ta tagama ke ka se a dan ma, ani Matigi Yesu ka baara min karifa ne ma, ne ye o ke ka dafa, ka Ala ta nɛema Kibaro Diman* ko fo mɔgɔw ye.

²⁵"Ayiwa, ka a ta bi ra, ne ka Ala ta Masaya* waajuri ke aw min o min ce ra yan, ne k'a lon ko aw si ja tena la ne kan tuun.

²⁶O koson ne b'a fo aw ye k'a gbeleya bi, ko aw ra ni min firira, o ye o tigi yere no le ye.

²⁷Sabu Ala sago ye min ye aw ta kisiri ko ra, ne ka o bɛɛ fɔ aw ye, ne ma foyi dogo aw ra.

²⁸”Ayiwa, aw ye aw yere kɔrɔsi; Nin Saninman ka aw bla sagakuru min kunna, aw ye o fana kɔrɔsi ka ɲa; aw ye aw janto Ala ta jenkuru ra, a ka min kunmabɔ ni a yere jori ye.

²⁹Ne yere k’a lɔn ko ni ne tagara, mɔgɔlafiribaga dɔw bɛna don aw cɛ ra i ko warajuguw bɛ don sagaw cɛ ra cogo min na; o tena sagaw to.

³⁰Mɔgɔ dɔw bɛna wuri hali aw yereɓ cɛ ra yan ni faninyakuma dɔw ye, ka lanabagaw lafiri, ka o tugu o yere kɔ.

³¹O ra, aw ye aw yere cogoya lɔn; aw ye aw hakiri to a ra ko ne ka san saba ke aw cɛ ra, ka aw bɛɛ kelen kelen ladi su ni tere, fɔ ka ɲaji bɔ aw kosɔn.

³²”Ayiwa, sisan ne bɛ aw karifa Ala ma, ani a ta nɛɛma kuma ma. Ale le bɛ se ka aw baraka bonya lanaya ra; a ka fɛn min layiri ta aw ye, a bɛna o di aw ma, ani a ta mɔgɔ ɲanawolomaninw bɛɛ.

³³”Ne ma ɲabɔ mɔgɔ si ta wari fɛ, walama mɔgɔ ta sanin, walama mɔgɔ ta faniw.

³⁴Aw yere k’a lɔn ko ne yere boro le ka baara ke ka ne ni ne tagamaɲɔgɔnw bɛɛ mako ɲa.

³⁵”Ne k’a yira aw ra cogo bɛɛ ra ko an ka kan ka baara ke ten le, ka dɛɛɓagatɔw demɛ, ani ka an hakiri jigi Matigi Yesu ta kuma ra, ko: ‘Dugawu bɛ sɔnni le ra ka temɛ sɔrɔri kan.’ “

³⁶Ayiwa, Pɔli ka o kuma fɔ ka ban minke, a ka a kinbiri gban ka Ala daari ni lanabagaw bɛɛ ye.

³⁷Lanabagaw bɛɛ kasira kosebe Pɔli tagako ra; o ka a fo ni kanuyafori ye.

³⁸Pɔli tun k’a fɔ minke ko o si ɲa tena la ale kan tuun, o kuma le tun ka o jusu kasi kosebe. O kɔ, o tagara Pɔli blasira kurunda ra.

Kɛwalew 21

Pɔli tagacogo Zeruzalɛmu

¹Ayiwa, an ni lanabagaw nana faran ɲɔgɔn na tuma min na, an donna kurun kɔnɔ, ka teren ka taga Kɔsi. O dugusagbe an sera Rodi, ka bɔ yi ka taga Patara.

²An ka kurunba dɔ sɔrɔ yi, o tun bɛ tagara Fenisi mara ra; an donna o kɔnɔ ka taga.

³An surunyara Sipere jamana ra; an tun bɛ o jamana yera, nka an k’a to an numanboroyanfan fɛ ka taga Siri jamana fan fɛ. Kurunba tagara lɔ Tiri, sabu doni minw tun bɛ kurun kɔnɔ, o tun ka kan ka jigi o dugu le ra.

⁴An ka lanabaga dɔw sɔrɔ Tiri; an ka tere wolonfla ke ni olugu ye. Tɔɔrɔ minw tun bɛna Pɔli sɔrɔ Zeruzalɛmu, Nin Saninman tun ka o yira o lanabagaw ra, o kosɔn o k'a fɔ Pɔli ye ko a kana taga Zeruzalɛmu.

⁵An tun ka kan ka tereda minw ke, o dafara minke, an ka sira mina; lanabagaw bɛɛ bɔra, o ni o ta musow ni o ta denw, ka taga an blasira, ka bɔ ni an ye fɔ dugu kɔnɔ. An bɛɛ ka an kinbiri gban jida ra yi, ka Ala daari.

⁶O kɔ, an ka fori di jɔgɔn ma minke, an donna kurun kɔnɔ; olugu sekɔra ka taga o ta so.

⁷An bɔra Tiri ka taga Pitolemasi; o kɛra an ta tagama dan ye. An tagara o yɔrɔ lanabagaw fo, ka tere kelen ke ni o ye.

⁸O dugusagbɛ an tagamana ka taga Sezare. An tagara Kibarɔ Diman fɔbaga Filipe ta so kɔnɔ; lanabagaw tun ka cɛ wolonfla minw janawoloma Zeruzalɛmu, ale tun ye o ra kelen ye. An jigira ale ta so.

⁹Denmuso sunguru naani tun bɛ Filipe fɛ, Ala tun bɛ kuma don olugu da ra ka mɔgɔw waaju.

¹⁰An ka tere dama ke Filipe ta so; lon dɔ, cira dɔ nana ka bɔ Zude; o tɔgɔ tun ye ko Agabusi.

¹¹O cɛ nana an fɛ, ka na Pɔli ta kurusijara ta ka a yɛrɛ senw ni a borow siri ni o ye, k'a fɔ ko: "Nin Saninman ko: 'Nin kurusijara ye mɔgɔ min ta ye, Yahudiyaw bɛna o tigi mina Zeruzalɛmu k'a siri nin cogo le ra, ka a don siya wɛrɛ mɔgɔw* boro.' "

¹²Kabini an ka o kuma mɛn, an ni o yɔrɔ lanabagaw bɛɛ ka ke Pɔli daari ye ko a ye sabari a kana taga Zeruzalɛmu.

¹³Pɔli ko: "Aw kana kasi ten, ka ne jusu kasi. A kana dan kasorabla dama ma, hali ni ne ka kan ka sa Zeruzalɛmu, Matigi Yesu tɔgɔ kosɔn, ne sɔnna o ma."

¹⁴An k'a ye ko Pɔli t'a fɛ k'a ta miiriya bɔ Zeruzalɛmu taga kan minke, an jera. An ko: "Min ye Matigi sago ye, o ye ke."

¹⁵An ka o wagati ke Sezare minke, an ka an yɛrɛ labɛn ka taga Zeruzalɛmu.

¹⁶Sezare lanabaga dɔw tagara an blasira. O tagara ni an ye cɛ dɔ ta so, min tɔgɔ ye ko Minasɔn. Ale bɛ bɔ Sipere; lanabaga lo kabini wagatijan. An tun ka kan ka jigi o cɛ ta so.

Pɔli tagara Yakuba fɛ Zeruzalɛmu

¹⁷An sera Zeruzalɛmu minke, lanabagaw ka an kunben ni ninsɔndiya ye.

¹⁸O lon dugusagbɛ Pɔli tagara ni an ye Yakuba fɛ; lanabagaw ta cɛkɔrɔbaw bɛɛ nana fana.

¹⁹Pɔli ka mɔgɔw fo ka ban tuma min na, Ala ka ko o ko ke siya were mɔgɔw* ce ra a ta waajuri baraka ra, a donna o bee ra ka o pafɔ o ye kelen kelen.

²⁰O mɔgɔw ka o men minke, o ka Ala tando. O ko, o ko Pɔli ma ko: “An balemace, i m’a ye, Yahudiya waga caman le lara Yesu ra yan, nka hali bi o bee cesirinin be cira Musa ta sariya* ko ra.

²¹Ayiwa, mɔgɔ dɔw nana a fo o ye ko Yahudiya minw be siya were mɔgɔw ce ra, ko ele le k’a fo olugu ye ko o ye cira Musa ta sariyaw* bla, ko o kana o ta denw kenesigi tuun, ko o kana landaw si ke fana.

²²Ayiwa, an bena nin ko mina cogo di? Sigiya t’a ra, o bena a men ko i nana.

²³O ra, an bena min fo i ye, i ka kan ka o le ke. Ayiwa, ce naani be an fe yan, olugu tun ka dajuru ta Ala fe.

²⁴I be don ni o ye Alabatosoba kɔnɔ, ka i yere saninya ni o ye ka kɔna ni sariya ye. I yere ye o bee ta kunlisara bo janko o ye o kun li. Ni o kera, Yahudiyaw bena a lon ko mɔgɔw ka ko o ko fo i ta ko ra, ko o si te can ye. O bena a ye fana ko ele yere be tagamana sariya kan.

²⁵Nka siya were mɔgɔ minw lara Yesu ra, an ka sebe ci olugu ma ka an ta miiriya yira o ra; an k’a fo o ye ko sogo o sogo fagara jow kan, o kana o domu, o kana a jori min, o kana jufasogo domu, o kana jatɔya ke.”

²⁶Ayiwa, Pɔli farara o ce naani kan. O dugusagbe, a ka a yere saninya ni o ye. O ko, o tagara don Alabatosoba lu kɔnɔ jɔgɔn fe, Pɔli ka o ta saninyarilonw dafawagati yira, o kɔrɔ ye lon min o bee kelen kelen ta saraka ka kan ka bo.

Mɔgɔw ka Pɔli mina Alabatosoba kɔnɔ

²⁷Tere wolonfla tun bena dafa wagati min na, Azi mara Yahudiyaw ka Pɔli ye Alabatosoba kɔnɔ. O ka jama bee kɔnɔnɔsu; o ka Pɔli mina,

²⁸ka ke peren ye ko: “Izirayelimɔgɔw, aw ye na o, aw ye na! Ce min be yaala ka mɔgɔw bee karan yɔrɔ bee, ka an ta siya mangboya, ka an ta sariyaw mangboya, ani ka yɔrɔ saninman mangboya, ale le ye nin ye. Sisan a yere ka siya were mɔgɔ* dɔw ladon Alabatosoba kɔnɔ, ka an ta yɔrɔ saninman lanɔgɔ.”

²⁹O ka o fo, sabu o tun ka Efesikace Torofime ni Pɔli ye jɔgɔn fe dugu kɔnɔ. A kera o pa na ko Pɔli donna ni a ye Alabatosoba kɔnɔ le.

³⁰A kera ten, dugu bee pagamina. Mɔgɔw tun borira ka bo dugu fan bee ra ka na. O ka Pɔli mina k’a sama ka bo Alabatosoba kɔnɔ, ka Alabatosoba daw datugu.

³¹I n’a fo o tun b’a fe ka Pɔli faga, o kuma sera sorasiw kuntigiba ma, ko Zeruzalemu dugu bee pagaminin lo.

³²O yɔrɔnin kelen bɛɛ sorasiw kuntigiba ka sorasi dɔw ta, ani sorasikuntigi dɔw; o borira ka don dugu kɔnɔ. Yahudiyaw ka sorasiw kuntigiba ni a ta sorasiw ye minke, o ka Pɔli bugɔri dabra.

³³Sorasiw kuntigiba nana Pɔli mina. A k'a fɔ sorasiw ye ko o ye Pɔli siri ni negejɔrɔkɔ fla ye. Pɔli sirinin kɔ, a ka jininkari ke ko Pɔli ye jɔn ye, ko a ka mun le ke?

³⁴Jama bɛɛ tun be pɛrɛnna, nka dɔw tun be min fɔ, o ni tɔw ta tun tɛ kelen ye. Sorasiw kuntigiba nana a ye ko a tɛ kuma kelen sɔrɔra k'a mɛn mankan bonyakojugu fɛ minke, a k'a fɔ sorasiw ye ko o ye taga ni Pɔli ye bonba kɔnɔ.

³⁵Pɔli tagara se donda yɛlɛnyɔrɔ ma minke, sorasiw ka Pɔli ta, jama ta fariya kosɔn;

³⁶sabu jamaba tun tugura a kɔ, o bɛɛ be pɛrɛnna ko: "Aw y'a faga!"

Pɔli kumana jama fɛ

(Kɛwalew 9.1-19; 26.9-20; Galasikaw 1.11-16; Timote fɔlɔ 1.12-17)

³⁷Pɔli dontɔ bonba kɔnɔ, a ko sorasiw kuntigiba ma ko: "Yala ne be se ka kuma i fɛ wa?" Sorasiw kuntigiba ko: "I be gerekikan mɛn wa?"

³⁸O tuma Misirankace min murutira yan, ni a wagati ma mɛɛn, fɔ a tagara ni mɔgɔ waga naani ye kongo kɔnɔ mɔgɔfaga kama, ele le tɛ o ye wa!"

³⁹Pɔli ka jaabi ko: "Ne ye Yahudiya le ye, ne bɔra Tarisi, Silisi jamana ra. Ne ye dugu min mɔgɔ ye, o dugu ka bon. Sabari k'a to ne ye kuma jama fɛ."

⁴⁰Sorasiw kuntigiba sɔnna ko Pɔli ye kuma. Pɔli lɔnin tora bon donda yɛlɛnyɔrɔ kan ka a boro kɔrɔta mɔgɔw fɛ ko a b'a fɛ ka kuma o fɛ. Mɔgɔw bɛɛ jera; Pɔli kumana o fɛ aramekan na; a ko:

Kɛwalew 22

¹"Ne balemaw, ani ne faw, ne bɛna kuma min fɔ sisan k'a yira aw ra ko ne ma kojugu si ke, aw ye o lamɛn!"

²Mɔgɔw k'a ye ko a be kumana o fɛ aramekan na minke, o bɛɛ jera, ka mankan bɛɛ dabra. Pɔli ko:

³"Ne ye Yahudiya le ye, ne worora Tarisi, Silisi jamana ra. Nka ne lamɔna Zeruzalemu yan. Ne ta karamɔgɔfa tun ye Gamaliyeli ye; ale le ka ne karan ka ja, ka kapa ni an bɛmaw ta sariya* kow bɛɛ ye. Ne fana tun cɛsirinini lo Ala ko ra kosebe, i n'a fɔ aw be cogo min na bi.

⁴Mɔgɔ minw be nin sira kan, ne ka olugu tɔrɔ fɔ ka dɔw faga, ka o siri ka o bla kaso ra, cɛ fara muso kan.

⁵Sarakalasebagaw kuntigiba*, ani cɛkɔrɔbaw ta jamɔgɔw ta jɛnkuru ye ne seerew ye o kow ra. Ne yɛrɛ tun ka sɛbe sɔrɔ o fɛ ka taga a di Damasi Yahudiyaw

ma, janko ni ne tagara lanabaga dɔw sɔrɔ o yɔrɔ ra, ne ye olugu mina ka o siri ka na ni o ye Zeruzalemu, janko ka o tɔrɔ.

⁶”Ayiwa, ka ne tagatɔ to sira ra, ne surunyara Damasi ra minke, teregban fe, yeelenba dɔ barara ka bɔ sankolo ra ka manamana ka ne lamini.

⁷Ne benna dugu ma; ne ka kumakan dɔ men, ko: ‘Sɔli, Sɔli, mun kosɔn i be ne tɔrɔra?’

⁸Ne k’a jininka ko: ‘Ele ye jɔn ye, Matigi?’ A ko ne ma ko: ‘Ne ye Yesu Nazaretikace le ye; i be ne le tɔrɔra.’

⁹Ayiwa, mɔgɔ minw tun be ni ne ye, olugu ka yeelenba ye, nka min tun be kumana ne fe, o ma o tigi kan men.

¹⁰Ne ka jininkari ke, ko: ‘Ne ka kan ka mun le ke, Matigi?’ Matigi ko ne ma ko: ‘Wuri ka taga Damasi; Ala b’a fe i ye min ke, o bena taga o fo i ye.’

¹¹I n’a fo yeelen bonyakojugu kosɔn ne tun te foyi yera tuun, mɔgɔ minw tun be ni ne ye, olugu ka ne boro mina ka taga ni ne ye Damasi.

¹²”O y’a sɔrɔ ce dɔ tun be Damasi, a tɔgɔ ye ko Ananiyasi. Alapasiranbaga tun lo, ani sariya siratagamabaga; Damasi Yahudiyaw bee tun be a tɔgɔnuman fo.

¹³A nana ne fe ka na lo ne kɔrɔ k’a fo ne ye ko: ‘Ne balemace Sɔli, i ja ye fe ka fleri ke.’ O yɔrɔnin kelen bee, ne ja yelera, ne k’a ye.

¹⁴A k’a fo ne ye ko: ‘An bemaw ta Ala ka i janawoloma, janko i ye a sago lon. Min kelenpe terennin be, a k’a to i ye o ye, ani ka a ye fe kumakan men.

¹⁵Sabu i ka min ye, ani i ka min men, i bena ke a seere ye mɔgɔw bee ja kɔrɔ, ka o bee fo o ye.

¹⁶Ayiwa, sisan i kana sigi ka fen were makɔnɔ tuun. Wuri ka batize k’a to i ta jurumunw ye yafa i ma Matigi Yesu tɔgɔ baraka ra.’

¹⁷”O kɔ, ne sekɔra ka na Zeruzalemu minke, lon dɔ, ka ne to Aladaari ra Alabatosoba kɔnɔ, Ala ka fen dɔ yira ne ra.

¹⁸Ne ka Matigi ye, a k’a fo ne ye ko: ‘I teliya ka bɔ Zeruzalemu dugu kɔnɔ, sabu i bena kuma min fo ne ta ko ra, mɔgɔ si tena sɔn o ma yan.’

¹⁹Ne ko: ‘Matigi, ne tun be donna karansow* kɔnɔ cogo min na ka lanabagaw mina ka o bugɔ ka o bla kaso ra, o ye fe ka o lon.

²⁰Hali o tun be i ta seere Etiyeni fagara wagati min na, ne ye fe tun be o yɔrɔ ra. Ne tun sɔnna Etiyeni fagari ma; ne ka a fagabagaw ta deregew mina o ye.’

²¹Nka Matigi ko: ‘Taga, sabu ne bena i ci ka taga yɔrɔjan, siya were mɔgɔw* le fe.’ “

Poli ko ale ye Rɔmu jamanaden ye

²²Ayiwa, jama bɛɛ tun jera ka Pɔli lamɛn fɔ ka na se nin kumaw ma. Nka kabini Pɔli ka nin kumaw fɔ minke, jama ka ke pɛrɛn ye ko: “Nin mɔgɔ suguya ka kan ka faga ka bɔ dunuɲa kɔnɔ, a panaman man kan ka to!”

²³O tun bɛ pɛrɛnna, ka o ta deregew bɔ ka o fifafifa, ka buguri cɛ ka o seri san fɛ ka gbangban lawuri.

²⁴Sorasiw kuntigiba k’a fɔ sorasiw ye ko o ye don ni Pɔli ye bonba kɔnɔ, ka a bugɔ ni gbɛɲɛ ye, k’a jagboya ka kuma. A ka ko min ke k’a to mɔgɔw bɛ pɛrɛnna a kunna, a ye o fɔ.

²⁵Wagati min o ka Pɔli siri ko o b’a bugɔ, sorasikuntigi min tun bɛ Pɔli kɛrɛ fɛ, Pɔli ko o ma ko: “Ka kaɲa ni sariya ye, yala a bennin lo ko aw ye Rɔmu jamanaden dɔ bugɔ ni gbɛɲɛ ye k’a sɔrɔ kiti ma ben a kan wa?”

²⁶Sorasikuntigi ka o mɛn minke, a tagara o fɔ sorasiw kuntigiba ye, ko: “Ele tun b’a fɛ ka mun le ke tan? Cɛ nin ye Rɔmu jamanaden le ye dɛ!”

²⁷Sorasiw kuntigiba yɛrɛ tagara Pɔli ɲininka ko: “Yala can lo ko ele ye Rɔmuka le ye wa?” Pɔli ko: “Ōnhɔn.”

²⁸Sorasiw kuntigiba ko: “Ne ka wariba le sara ka sɔrɔ ka ke Rɔmuka ye dɛ!” Pɔli ko: “Ne worora a ra le!”

²⁹O yɔrɔnin bɛɛ ra minw tun b’a fɛ ka Pɔli bugɔ k’a jagboya ka kuma, olugu bɔra a kɔrɔ. Sorasiw kuntigiba yɛrɛ siranna, sabu ale le k’a to o ka Pɔli siri, k’a sɔrɔ Rɔmuka lo.

Pɔli bɛ kuma kititigejama mɔgɔw fɛ

³⁰Ayiwa, Pɔli jarakikun yɛrɛ tun ye fɛn min ye Yahudiyaw fɛ, sorasiw kuntigiba tun b’a fɛ ka o lon. O le kosɔn o lon dugusagbɛ, a ka nɛgɛjɔrɔkɔ bɔ Pɔli ra, ka sarakalasebagaw* kuntigiw ni kititigejama bɛɛ wele ka o lajɛn. O kɔ, o tagara ni Pɔli ye ka taga a lo o cɛ ma.

Kɛwalew 23

¹Pɔli ka a ɲa lo kititigejama ra k’a fɔ ko: “Ne balemaw, fɔ ka na se bi ma, ne ka ne tagamacogo ke ka kaɲa ni Ala sago ye; ne jusukun tɛ ne jaraki o ra.”

²Pɔli ka o fɔ minke, sarakalasebagaw kuntigiba* Ananiyasi k’a fɔ Pɔli kɛrɛfɛmɔgɔ dɔw ye ko o ye Pɔli bugɔ a da ra.

³Pɔli ko a ma ko: “Ele flankafu, Ala fana bɛna i bugɔ. Ele siginin bɛ yan ka kiti tige ka kaɲa ni sariya* ye, nka i ko o ye ne bugɔ, k’a sɔrɔ sariya ma o fɔ.”

⁴Mɔgɔ minw tun bɛ Pɔli kɛrɛ fɛ, olugu ko Pɔli ma ko: “I bɛ Ala ta sarakalasebagaw kuntigiba le nenina ke!”

⁵Pɔli ka o jaabi ko: “Ne balemaw, ne m’a lon ko sarakalasebagaw kuntigiba lo. Sabu a sebera Kitabu kɔnɔ, ko: ‘I kana kumajugu fɔ i ta jamana jamɔɔ dɔ ma .’ ”

⁶Ayiwa, Pɔli tun k’a lon ko kititigejama mɔɔ dɔw tun ye Sadusiw* ye, dɔw tun ye Farisiw* ye. O kosɔn, a pɛrɛnna kititigejama cɛ ma, k’a fɔ ko: “Ne balemaw, ne ye Farisi yɛrɛworo le ye. Ne lanin b’a ra ko suw bɛna kunu lahara minke, o le kosɔn kiti bɛ tigera ne kan bi.”

⁷Kabini Pɔli ka o fɔ, sɔsɔri donna Farisiw ni Sadusiw cɛ; jama kan taranna.

⁸Sabu Sadusiw ko, ko suw tena kunu lahara, ko mɛlɛkɛ tɛ yi, ko nin wɛrɛw si tɛ yi fana; k’a sɔrɔ Farisiw lanin bɛ o kow bɛɛ ra.

⁹Mankan bonyara kosebɛ; Farisiw ta jenkuru sariya karamɔɔ* dɔw wurira ka muruti k’a fɔ jama ye ko: “An kɔni ma kojugu si sɔrɔ nin cɛ ra. A bɛ se ka kɛ ko nin dɔ, walama mɛlɛkɛ dɔ le kumana a fɛ.”

¹⁰Sɔsɔri nana bonya ka taga a fɛ; sorasiw kuntigiba nana siran ko o kana na ban ka Pɔli samasama fɔ k’a faga. O kosɔn, a ka sorasi dɔw ci ko o ye jigi ka taga Pɔli bɔsi o boro ka taga ni a ye sorasiw ta bonba kɔnɔ.

¹¹O lon dugusagbɛ su fɛ, Matigi ka a yɛrɛ yira Pɔli ra k’a fɔ a ye ko: “I ja gbɛlɛya; i ka seereya bɔ ne ta ko ra Zeruzalɛmu yan cogo min na, i ka kan ka ne ta ko seereya kɛ Rɔmu* o cogo kelen na fana.”

Yahudiyaw ka janfa siri Pɔli kama

¹²O dugusagbɛ sɔɔmada fɛ, Yahudiya dɔw ka janfa siri Pɔli kama. O karira jɔɔn ye ko olugu tena domuni kɛ, o tena ji min, fɔ ni o ka Pɔli faga.

¹³Yahudiya minw tun ka o janfa siri, o tun ka ca ni mɔɔ binaani ye.

¹⁴O mɔɔw tagara sarakalasebagaw* kuntigiw ni cɛkɔrɔbaw fɛ, ka taga a fɔ o ye ko: “An k’a latige ka kari jɔɔn ye ko an si tena domuni kɛ, walama ka ji min, fɔ ni an ka Pɔli faga.

¹⁵O kosɔn, aw ni kititigejama mɔɔ tɔw bɛɛ, aw ye ben a ra ka taga sorasiw kuntigiba daari ko a ye Pɔli di aw ma k’a kɛ i n’a fɔ aw b’a fɛ ka a ta koɲa sɛgesɛge le ka ɲa. An kɔni labennin lo k’a kɔnɔ sira ra k’a faga sani a ye se aw ma yan.”

¹⁶Nka Pɔli balemamuso dence ka o janfa ko mɛn. Ale borira ka taga bonba kɔnɔ ka taga o fɔ Pɔli ye.

¹⁷O tuma, Pɔli ka sorasikuntigi dɔ wele k’a fɔ a ye ko: “Taga ni kanbelennin nin ye sorasiw kuntigiba fɛ; kuma dɔ b’a fɛ k’a fɔ a ye.”

¹⁸O sorasikuntigi tagara ni kanbelennin nin ye sorasiw kuntigiba fɛ ka taga a fɔ a ye ko: “Kasoden Pɔli le ka ne wele k’a fɔ ne ye ko ne ye na ni kanbelennin nin ye i fɛ, ko kuma b’a fɛ k’a fɔ i ye.”

¹⁹Sorasiw kuntigiba ka kanbelennin mina a boro ma ka gbara ni a ye kere fe ka a nininka ko: “Mun le be i fe k’a fo ne ye?”

²⁰Kanbelennin k’a fo a ye ko: “Yahudiyaw le benna a ra ko o bena i daari sini, ko i ye Pɔli bla ka taga kititigejama fe. O ko o b’a fe ka a ta koja segesege le ka na tuun.

²¹Nka i kana la o ra! Sabu o ta mogo dow bena dogo sira ra ka Pɔli kɔnɔ. O ka ca ni mogo binaani ye. O k’a latige ka kari Ala ra ko o tena domuni ke, o tena ji min fo ni o ka Pɔli faga. O labennin lo ka ban. O be ele ta kuma le makɔnɔna.”

²²Sorasiw kuntigiba k’a fo kanbelennin ye k’a gbɛleya ko a kana a to mogo werew ye o kuma men. Kanbelennin bɔra ka taga.

Sorasiw kuntigiba ka Pɔli lataga jamanatigi Felisi fe

²³O ko, sorasiw kuntigiba ka sorasikuntigi fla wele k’a fo o ye ko: “Aw ye sorasice keme fla fara jɔgɔn kan, ani sotigi biwolonfla, ani ce tamantigi keme fla. O bee ye laben; ni su kora, o be taga Sezare.

²⁴Aw ye so do laben Pɔli ye fana, janko a ye se jamanatigi Felisi fe yi, foyi kana a sɔrɔ.”

²⁵A ka sebe ke k’a ci Felisi ma, ko:

²⁶“Ne Kolodi Lisiyasi be nin sebe ci jamanatigijuman Felisi ma; ne ta fori be i ye.

²⁷Yahudiyaw tun ka nin ce mina, o tun be pini k’a faga. Wagati min na ne k’a men ko Romuka lo, ne ka ne ta sorasi dow ci ka taga a bɔsi o boro.

²⁸A tun ka ko kelen min ke k’a to Yahudiyaw b’a jarkira, ne tun b’a fe ka o lon. O koson ne tagara ni a ye o ta kititigejama fe.

²⁹Nka ne nana a korɔsi k’a ye ko o be a jarkira kun min na, o ye olugu yere ta sariyaw* ko le ye; ni o te, a tun ma kojugu si ke min ka kan ni fagari ye walama kasorabla.

³⁰O ko fe o ka ne lasomi minke ko Yahudiyaw ka janfa siri a kama, o yɔrɔnin bee, ne k’a bla ka taga i fe, k’a fo Yahudiyaw ye ko o b’a jarkira kun min na, ko o ye taga o fo ele yere ye. [Ka an ben.]”

³¹Min fra sorasiw ye, o ka o ke; o ka Pɔli ta o su fe ka taga se fo Antipatirisi.

³²O dugusagbe, sorasi minw tun be o sen na, olugu sekora ka na o ta bonba kɔnɔ. Minw tun be so kan, olugu tagara ni Pɔli ye.

³³O sera Sezare minke, o ka sebe di jamanatigi ma, ka Pɔli yira a ra.

³⁴Jamanatigi ka sebe karan ka ban minke, a ka Pɔli nininka ko: “I bɔra mara juman le ra?” Pɔli k’a fo a ye ko ale bɔra Silisi.

³⁵A ko Pɔli ma ko: “Ni i jarkibagaw nana se yan tuma min na, ne bena i lamɛn.” A ko o ye Pɔli bla Herodi* ta bonba kɔnɔ k’a korɔsi.

Kewalew 24

Yahudiyaw ka Pɔli jaraki Felisi na kɔɔ

¹Ayiwa, tere looru temenin kɔ, sarakalasebagaw kuntigiba* Ananiyasi nana Sezare, ale ni cekɔɔba dɔw, ani ce kumalɔnbagaba dɔ, min tɔɔ ye ko Terituli. Ko min donna o ni Pɔli ce, a nana o jafɔ jamanatigi Felisi ye.

²O ka Pɔli wele ka na. Terituli k'a damina ka Pɔli jaraki; a ko: "Jamanatigipuman, an be heraba min na jamana kɔɔ bi, ele le baraka ra an ka o hera sɔɔ. Ele ta hakiritigiyaba le kosɔn fana, yelemanin caman kera jamana kɔɔ, ka jamana lataga ja fe.

³An bee be i walepumanlɔn o kow bee ra wagati bee, ani yɔɔ bee, jamanatigipuman Felisi.

⁴Nka i n'a fɔ ne t'a fe ka i lasigi ka meen, o kosɔn ne be i daari i ye sabari ka an lamɔn dɔɔnin.

⁵"Ayiwa, an k'a ye ko nin ce ye cenrikebaga le ye, min ka kere lawuri dunuja Yahudiyaw bee ce ra; ale le ye Nazaretikaw ta diina jamɔɔ ye.

⁶A tun be jini ka an ta Alabatosoba yere lanɔɔ, o le kosɔn an k'a mina. [An tun b'a fe k'a ta kiti tige ka kapa ni an ta sariya* ye;

⁷nka sorasiw kuntigiba Lisiyasi nana a bɔsi an boro fanga ra,

⁸ko an ye na a jarakikun fɔ ele yere ye.] Ni i yere ka a jininka ka ja, an b'a jarakira ko minw na, i bena o lɔn."

⁹Yahudiya tɔw fana lɔra o kuma kelen kan, ko Terituli ka min fɔ, ko o ye can ye.

Pɔli kumana jamanatigi na kɔɔ

¹⁰Ayiwa, jamanatigi k'a fɔ Pɔli ye ko a ye a ta fɔ. Pɔli ka kuma ta k'a fɔ jamanatigi ye ko: "Ne k'a lɔn ko ele be an ta siya ta kiti tigera kabini san caman. O le kosɔn ne te siran ka kuma k'a yira i ra ko ne ma kojugu si ke.

¹¹Ne nana Zeruzalemu ka na Ala bato, a ma teme tere tan ni fla kan fɔlɔ. Ni i ka o ko segesege, i bena a ye ko can lo.

¹²O wagatiw bee kɔɔ, o ma ne ye sɔsɔri ra ni mɔɔ si ye, walama ko ne be jama lamuruti ra Alabatosoba kɔɔ, walama karanso* dɔ kɔɔ, walama dugu kɔɔ yɔɔ dɔ ra.

¹³Nin mɔɔɔw te se ka foyi si fɔ k'a yira ko o be ne jarakira kun min na ko o ye can ye.

¹⁴"Ayiwa, ne kɔni be lɔ min na k'a fɔ i ja na, o ye ko, ne be an bemaw ta Ala le batora ka kapa ni nin sira ye, olugu ko o min te can ye. Nka fen o fen sebera sariya* kitabuw ni ciraw ta kitabuw kɔɔ, ne lara o bee ra.

15Ne jigi be Ala kan ko min na, olugu fana jigi be a kan o ko kelen le ra, ko mɔgɔnumanw ni mɔgɔjuguw beɛ su bena kunu lahara.

16O le kosɔn ne be jija, janko ne jusukun gbenin ye to, ne jarakibari ye ke Ala ja kɔrɔ, ani mɔgɔw ja kɔrɔ.

17”Ayiwa, san caman temenin kɔ, ne nana Zeruzalemu ka na ne ta siyamɔgɔ dɔw demɛ ni wari ye, ani ka sarakaw bɔ Ala ye.

18O nana ne sɔrɔ o koɲaw le ra Alabatosoba kɔnɔ; ne tun saninyanin lo, jama tun te yi, sɔsɔri tun te yi. Azi mara Yahudiya dɔw le tun be ni ne ye.

19Ni a kera ko ne tun ka kojugu dɔ le ke, olugu le tun ka kan ka ke yan ka ne jaraki i ja kɔrɔ.

20Ni o te, wagati min na ne ta kiti tun be tigera kititigejama ja kɔrɔ, ni a kera ko ne ka kojugu dɔ ke yi, mɔgɔ minw be yan, olugu ye o fɔ i ye.

21Ka ne lɔnin to o ja fe, ne kumana ni kanba ye, ka nin kuma kelen le fɔ ko: ‘Ne lanin b’a ra ko suw bena kunu ka bɔ saya ra lahara, o le ka ne bla kiti ra aw ja fe bi.’ “

22Ayiwa, i n’a fɔ Felisi tun ka lanaya ko faamu, a ka kiti bla lon were ra, k’a fɔ o ye ko: “Aw ye taga; ni sorasiw kuntigiba Lisiyasi nana na, ne bena aw ta koja panabɔ.”

23O kɔ, a ko sorasikuntigi dɔ ma ko a ye Pɔli to kaso ra, k’a kɔrɔsi, nka a y’a to a ye laganfiyayɔrɔ sɔrɔ; ni a teri dɔw b’a fe ka na bɔ a ye ka fen dɔ di a ma, a ye sɔn o ma.

Pɔli kumana jamanatigi ni a muso ja kɔrɔ

24Tere dama temenin kɔ, jamanatigi Felisi nana ni a muso ye, min ye Durusili ye; o muso tun ye Yahudiya ye. O ka mɔgɔ ci ka taga Pɔli wele ka na. Mɔgɔ be la Yesu Kirisita ra cogo min na, Pɔli ka o ɲafɔ o ye.

25Nka Pɔli kumana ka se terenninya ma tuma min na, ani mɔgɔ ka kan ka a yere mina jurumun ma cogo min na, ani lahara ta kiti, Felisi siranna; a ko Pɔli ma ko: “Taga fɔlɔ; ni ne nana wagati sɔrɔ, ne bena i wele tuun.”

26A tun b’a hakiri ra fana ko Pɔli bena wari le di ale ma, o kosɔn a tun be to ka Pɔli wele ka na kuma a fe tuma caman.

27O ka san fla ke o ra ten. Pɔrisusi Fetusi nana sigi jamanatigiya ra Felisi nɔ ra. Felisi tun b’a fe ka a yere ko diya Yahudiyaw ye, o kosɔn a ka Pɔli to kaso ra yi.

Kɛwalew 25

Pɔli ko a ta kiti be tige masacɛba le fe

- ¹Fetusi sigira jamanatigiya ra Zude mara ra minke, a tere sabanan, a bora Sezare ka taga Zeruzalemu.
- ²A sera yi minke, sarakalasebagaw* kuntigiw, ani Yahudiyaw ta namogow tagara a fe ka taga Pali jaraki.
- ³O ka Fetusi daari ko a ye sabari ka Pali bla ka na Zeruzalemu; nka o tun ka janfa le siri Pali kama janko ka na a nato faga sira ra.
- ⁴Fetusi ka o jaabi ko Pali bena to kaso ra Sezare, ko sani wagati donin ale yere bena seko ka taga yi.
- ⁵A ko o ma ko: "Aw ta kuntigiw ka kan ka taga ni ne ye Sezare; ni o sera yi, aw be Pali jarakira kun min na, o yere bena o fo."
- ⁶Fetusi ma teme tere seegi walama tere tan kan Zeruzalemu. O ko, a sekora ka taga Sezare. O dugusagbe a tagara sigi kititigeyoro ra, ka mogwo do ci ko o ye na ni Pali ye.
- ⁷Pali nana minke, Yahudiya minw tun nana ka bo Zeruzalemu, olugu lora ka Pali lamini k'a jaraki ni kojugu caman ye, k'a soro o tun te se ka o kow si can yira.
- ⁸O ko, Pali ka kuma ta; a ko: "Ne ma kojugu si ke Yahudiyaw ta sariya* kama, walama Alabatosoba kama, walama masaceba Sezari kama."
- ⁹I n'a fo Fetusi tun b'a fe ka a yere ko diya Yahudiyaw ye, o koson a ka Pali pininka ko: "I b'a fe ka taga Zeruzalemu, janko i ta kiti ye taga tige ne na koro o yoro ra nin ko ra wa?"
- ¹⁰Pali ko: "Ne lonin be masaceba Sezari yere ta kititigeyoro ra ka ban. Ne ta kiti ka kan ka tige yan le. Ne ma foyi ke Yahudiyaw ra; ele yere ka o lon kosebe.
- ¹¹Ni a tun kera ko jo te ne fe, walama ko ne ka ko do ke min ka kan ni fagari ye, ne tun tena ban fagari ma. Nka o be fen o fen fora ne kama, i n'a fo can te o si ra, o tuma mogwo si te se ka ne labla o ye. Ne b'a fe ne ta kiti ye taga tige masaceba Sezari le na koro."
- ¹²Ayiwa, Fetusi ni a jengogonw ka jogon ye wagati min na ka ban, a ka Pali jaabi ko: "I ko i ta kiti be tige masaceba Sezari le na koro, ayiwa, i bena taga masaceba Sezari fe."

O nana ni Pali ye Agiripa na koro

- ¹³Tere dama temenin ko, masace Agiripa ni Berenisi nana Sezare, ka na Fetusi fo.
- ¹⁴Ayiwa, o ka tere caman ke Sezare. Fetusi nana Pali ta kojaw yira masace ra. A ko: "Felisi ka ce do to kaso ra yan.
- ¹⁵Wagati min na ne tagara Zeruzalemu, sarakalasebagaw* kuntigiw, ani Yahudiya ta cekorobaw ka o ce jaraki, ka ne daari ko ne ye kiti ben a kan.

¹⁶Ne ka o jaabi ko Rɔmukaw fe, fagama man kan ka mɔgɔ labla ko a ye faga, ni o tigi ni a jarakibagaw ma jɔgɔn ye kititigebaga ja kɔrɔ, janko a fana ye kuma k'a ta fɔ a jarakibagaw ja kɔrɔ.

¹⁷Ayiwa, o mɔgɔw nana ni ne ye yan, ne fana ma a ko bla ka mɛɛn; o dugusagbe yere, ne tagara kititigeyɔrɔ ra, ka mɔgɔ ci ka taga ce wele ka na.

¹⁸O ce jarakibagaw wurira ka lo ka kuma. Nka ne tun be kojugu minw miirira a ta ko ra, a jarakikun ma taga ke o si ye.

¹⁹O tun be jɔgɔn sɔsɔra o yerew ta sariya* ta kow le ra, ani Yesu tɔgɔ do, o min tun sara, nka Pɔli ko a panaman lo.

²⁰Ne tun ma a lon ne bena a ke cogo min na ka nin ko jɔgɔn panabo. O le koson ne ka Pɔli jininka ni a be son ka taga Zeruzalemu, a ta kiti ye taga tige o yɔrɔ ra.

²¹Nka Pɔli k'a jini ko masaceba Sezari yere le ye ale ta ko panabo. O ra ne k'a fɔ ko o y'a mara sani ne ye na a bla ka taga masaceba Sezari fe.

²²Agiripa ko Fetusi ma ko: "Ne yere b'a fe ka o ce lamɛn." Fetusi ko: "Sini i bena a lamɛn."

²³Ayiwa, o dugusagbe, masace Agiripa ni Berenisi mɔgɔbaraman le nana don kititigeyɔrɔ ra, ani sorasiw kuntigibaw, ani dugu jamɔgɔw. O ko, Fetusi ko o ye na ni Pɔli ye.

²⁴O tuma Fetusi ko: "Masace Agiripa, ani aw minw bee be ni an ye yan, aw ka nin ce ye; Yahudiyaw ta jama bee nana ne fe ka na ale le jaraki Zeruzalemu, ani yan, ka perɛn ko a panaman man kan ka to.

²⁵Ne koni fe a ma kojugu si ke min be se ka ke a fagasababu ye. I n'a fɔ ale yere ko a ta kiti ka kan ka tige masaceba le fe, o ra ne k'a latige k'a bla ka taga masaceba fe.

²⁶Nka ne ma kuma gbenin si sɔrɔ a ta ko ra, ne be se ka min sebe k'a ci masaceba Sezari ma; o le koson ne k'a wele ka na aw ja kɔrɔ, ele yere masace Agiripa ja kɔrɔ, janko ni a jininkara, ne ye fen do sɔrɔ k'a sebe k'a ci masaceba Sezari ma.

²⁷Sabu ka kasoden bla ka taga masaceba Sezari fe, k'a sɔrɔ jarakikun si ma sɔrɔ a ta ko ra k'a fɔ, o ye hakirintanya le ye."

Kɛwalew 26

Pɔli kumana masace Agiripa ja kɔrɔ

(Kɛwalew 9.1-30; 22.1-21)

¹Ayiwa, Agiripa ko Pɔli ma ko: "Min be i fe, o fɔ." O tuma, Pɔli ka a boro kɔrɔta, ka kuma, k'a ta fɔ; a ko:

²"Masace Agiripa, a diyara ne ye ka ne yere sɔrɔ ele ja kɔrɔ bi, ka a yira i ra ko Yahudiyaw be ne jarkira ko minw bee ra, ko o si te can ye.

- ³Sabu ele yere be Yahudiyaw ta landaw ani o ta sɔsɔriw bɛɛ lon kosebe. O kosɔn, ne be i daari ko i ye mupu ka ne lamɛn.
- ⁴"Ayiwa, kabini ne denmisenman, ne tagamacogo tun ye min ye ne ta siyamɔgɔw cɛ ra Zeruzalɛmu, Yahudiyaw bɛɛ ka o lon.
- ⁵Ni o b'a fe ka can fo kɔni, o ka ne lon kabini wagatijan; ne tun be Farisiw* ta jen le ra, o min ye an ta diina siraw bɛɛ ra gbelenman ye.
- ⁶Nka sisan, Ala tun ka layiri min ta an bemaw ye, ne jigi be o kan minke, o le ka ne bla kiti ra bi.
- ⁷An ta siya gba tan ni fla jigi tun be o layiri kan. O kosɔn o tun be Ala bato su ni tere. O jigi min be ne fe, masace Agiripa, Yahudiyaw be ne jarkira o le kosɔn!
- ⁸Aw Yahudiyaw, mun kosɔn aw b'a miiri ko Ala te se ka suw lakunu wa?
- ⁹"Ne fana tun b'a miirira ko can ra ne tun ka kan ka Yesu Nazaretikace tɔgɔ kere le kosebe.
- ¹⁰Ne ka o le ke Zeruzalɛmu; ne tun ka fanga sɔrɔ sarakalasebagaw* kuntigiw fe, ka lanabaga caman mina ka o bla kaso ra. Ni o tun be lanabagaw fagara fana, ne tun be fara o fagabagaw kan.
- ¹¹Wagati caman ne tun be o tɔrɔ karansow* bɛɛ kɔnɔ, ka o jagboya ko o ye ban lanaya ma. Ne dimikojugu o kɔrɔ, ne tun be taga fo dugu werew ra ka taga lanabagaw tɔrɔ yi.
- ¹²"O cogo le ra, lon do, sarakalasebagaw kuntigiw ka ne ci ni sebe do ye ka taga Damasi lanabagaw kama.
- ¹³Ka ne tagato to Damasi, masace Agiripa, tuma min na tere tun be kuncɛ, ne barara ka yeelenba do ye, a bɔra sankolo ra, ka manamanana ka ne ni ne tagamaɔgɔnw lamini. O yeelen tun ka bon ni tere yeelen ye.
- ¹⁴An bɛɛ bɔra ka ben dugu ma; ne ka kumakan do men, a ko ne ma Aramekan na ko: 'Sɔli, Sɔli, mun kosɔn i be ne tɔrɔra? Ni senekemisi ka muruti ko a be bere tan, o te na misi ma de!'
- ¹⁵Ne k'a jaabi ko: 'Ele ye jon ye, Matigi?' Matigi ko: 'Ne ye Yesu le ye, i be min tɔrɔra.
- ¹⁶Wuri ka lo sisan, sabu ne ka ne yere yira i ra, janko i ye ke ne ta baarden ye. I ka ne ye cogo min na bi, i bɛna o seereya ke ka o fo do werew ye, ani ne bɛna ko minw yira i ra, i bɛna o bɛɛ fo o ye fana.
- ¹⁷Ne bɛna i ci Yahudiyaw ni siya were mɔgɔ* minw fe, olugu bɛna tɔrɔ minw la i kan, ne bɛna i bɔsi o bɛɛ ma.

¹⁸Ne be i ci o fe, janko i ye taga o ja ye, ka o labo dibi ra ka o lana yeelen na, ka o labo Setana ta fanga koru k'a to o ye son Ala ma, janko o ye la ne ra ka o ta jurumunw yafa soru, ani ka o ninyoru soru ni Ala ta mago saninyaninw ye.'

¹⁹"Ayiwa, o cogo ra, masace Agiripa, ne ka fen min ye ka bo sankolo ra, ne ma ban o ma.

²⁰Ne ka o kow waajuri ke Damasi dugumogow le ye folo, o ko, Zeruzalemukaw, ani Zude mara bee, ani siya were magow. Ne k'a fo bee ye ko o ka kan ka nimisa o ta jurumunw na ka kosegi Ala ma, ka kewale ke, kewale min b'a yira ko o nimisara can ra.

²¹O le koson, Yahudiyaw ka ne mina Alabatosoba konu ko o be ne faga.

²²Nka Ala ta demeri baraka ra ne panaman tora fo ka na se bi ma. Ne ka min lon Ala ko ra, ne be o seereya ke mago fitiniw ni magobaw ye. Cira tow ka min fo, ani cira Musa ka min fo, ko a ka kan ka ke, ne te foyi fo ka teme o kan.

²³O k'a fo ko Ala ta mago panawolomanin bena toru; ko ale le bena ke mago folo ye ka kunu ka bo saya ra, ka kisiri yeelen bo an ta siya ye, ani siya were magow ye."

²⁴Ka Poli to o kuma ra, k'a yira ko ale ma jaraki, Fetusi perenna k'a fo ko: "Poli, fa be i ra! I ta karanba ka fa bla i ra!"

²⁵Nka Poli ko: "Jamanatigipuman Fetusi, fa te ne ra de! Ne be kuma minw fora, o ye cankumaw le ye, ani kuma panamanw.

²⁶Masace yere ka o kow bee lon, o koson ne be son ka lo a ja koru ka kuma ni jagbeleya ye. Ne lara a ra ko a ka o kow bee lon, sabu o kow si ma ke dogo ra.

²⁷Masace Agiripa, ele lara ciraw ta kuma ra wa? Ne k'a lon ko i lara a ra!"

²⁸Agiripa ko Poli ma ko: "Poli, a tora donnin i bena ne hakiri yelema ka ne fana ke lanabaga do ye de!"

²⁹Poli k'a jaabi ko: "Ni a kera wagatisurun ko ye o, walama wagatijan ko o, Ala m'a kera ko a kana dan ele kelen ma, nka ele ni mago minw bee be ne lamenna bi, aw bee ye ke i n'a fo ne be cogo min na, nka aw kana siri ni negjoroko le ye i ko ne."

³⁰O tuma, masace wurira ka lo, ani jamanatigi, ani Berenisi, ani mago minw tun siginin be ni o ye.

³¹O botu, o tun be a fora ye jagon ye ko: "Ce nin ma foyi le ke, min ka kan ni fagari ye, walama kaso."

³²O ko, Agiripa k'a fo Fetusi ye ko: "Ni ce nin tun ma a ta ko don masaceba Sezari boro, a tun be se ka bla."

Kewalew 27

Fɛtusi ka Pɔli bla ka taga Rɔmu

(Korentikaw flanan 11.25-26)

¹Wagati min na a latigera ko an ye don kurun kɔɔ ka taga Itali, o ka Pɔli ni kasoden dama dama di sorasikuntigi dɔ ma, min tɔgɔ ye ko Zuliyusi; ale tun be Rɔmu* masaceba ta sorasikuru le ra.

²An donna kurunba dɔ kɔɔ, o kurunba tun bɔra Adaramiti, a be tagara Azi mara fan fe. Sitariki tun be ni an ye; ale ye Masedonika ye, a be bɔ Tesaloniki.

³O dugusagbe, an sera Sidɔn; Zuliyusi tun ka Pɔli minako na kosebe. A tun b'a to Pɔli ye taga bɔ a teriw ye, janko a mako be fen minw na, a ye o sɔɔ.

⁴An bɔra o yɔɔ ra minke, an temena Sipere jamana konkonda ra, ka o dugukolo to an ni fɔɔ ce, sabu fɔɔ tun be an kunbenna.

⁵O kɔ, an ka Silisi mara ni Panfili mara ta kɔgɔji cetige, ka taga se Mira dugu ma, Lisi mara ra.

⁶Ayiwa, sorasikuntigi ka kurunba dɔ ye o yɔɔ ra, o bɔra Alesandiri, a be tagara Itali. A ka an ladon o kɔɔ.

⁷An ka lon caman ke ji kan, kurun tun be tagara dɔɔnin dɔɔnin. An segera kosebe ka sɔɔ ka se Kinidi dugu na fe. I n'a fɔ fɔɔ tun be an barira ka taga na fe, an temena Kereti jamana kere fe ka taga Salamɔni dugu fan fe.

⁸An segera ka sɔɔ ka teme o yɔɔ ra, ka taga se yɔɔ dɔ ra, min tɔgɔ ye ko "Kurunloyɔɔɔɔɔɔɔɔ". Lase dugu be a yɔɔ kere fe.

⁹An tun ka wagatijan ke tagama ra ka ban. Kurunbori tun be kera farati le ye, sabu neneba wagati tun sera, sundonwagati tun temena ka ban. O le ra, Pɔli ka mɔgɔw lasɔmi ko:

¹⁰"Ne teriw, ne na b'a ra ko an ta kurunnatagama tena laban ni cenri ma bɔ a ra. A tena dan kurunkɔɔminanw ni kurunba yere cenri ma de, nka an minw be kurun kɔɔ, an fana be se ka to a ra."

¹¹Nka sorasikuntigi tun lara kurunboribaga ni kurunkuntigi le ra; a ma Pɔli ta kuma jate.

¹²O yɔɔ kurunloyɔɔɔɔɔɔɔɔ tun man ni nenebagati ra. O kosɔn mɔgɔ caman benna a ra ko o ye bɔ o yɔɔ ra; ni a be se ka ke, o ye jija ka se Fenikisi, Kereti jamana kurunloyɔɔɔɔɔɔɔɔ ra, janko o ye nenebagati ke o yɔɔ ra. O yɔɔ nasinna terebenyanfan ma.

Fɔɔɔba wurira ji kan

¹³O wagati ra fɔɔ fitini dɔ bɔra woroduguyanfan fe; a kera o na na ko o ka min latige ko o bena se ka o ke. O ka kurun labla, kurun ka ke taga ye Kereti jamana kere fe.

- 14**Nka dɔɔnin kera, fɔɔba dɔ bɔra Kereti jamana fan fe, ka na ke an kan; o fɔɔ tɔɔ ye ko “Erakilɔn.”
- 15**O fɔɔba ka kurun ta. An ma se ka fɔɔ bari; an ka an yere to fɔɔ boro a ka ke taga ye ni an ye.
- 16**An tagara teme dugukolo dɔ woroduguyanfan fe kɔɔji ce ma, o dugukolo tɔɔ ye ko Koda. O yɔɔ donna an ni fɔɔ ce. Kurundennin min tun be an fe, an jijara ka o bɔ ji ra, nka o ke ma diya.
- 17**An ka kurundennin ladon tuma min na, o ka kurunba yere siri ni juru ye janko a kana cen. O kɔ, o ka kurun ta faniba lajigi, sabu o tun be siranna ko fɔɔ kana na taga kurunba sigi kenken kan Libi jamana fan fe. An ka an yere to fɔɔ boro, a ka ke taga ye ni an ye.
- 18**Fɔɔ tora ka an fifa kosebe; a ma ja, o lon dugusagbe, o ka kurunkɔɔdoni dɔw firi ji ra.
- 19**O tere sabanan, kurunboribagaw yere ka kurunboriminanw firi ji ra.
- 20**An ka lon caman ke, an ja te tere ye, an te lolow fana ye su fe. Fɔɔ kɔni tun be juguyara ka taga a fe, fɔ an jigi bee tigera, an ko an tena kisi fiyewu.
- 21**Kurunkɔɔmɔɔw si tun ma domuni ke kabini wagatijan. Pɔli nana wuri ka lo o ce ma k'a fɔ o ye ko: “Ne teriw, aw tun ka kan ka ne ta kuma men, ka to Kereti; o ra aw tun tena segeba nin la aw yere kan, ka bɔɔ kurunkɔɔminanw na fana.
- 22**Nka sisan ne b'a fɔ aw ye ko aw ye aw ja gbeleya. Aw si nin tena to nin ko ra; aw bena bɔɔ kurun dɔɔn le ra.
- 23**Ne ye Ala min ta ye, ani ne be baara kera min ye, o ta meleke dɔ nana ne fe bi su fe.
- 24**A ko: ‘Pɔli, i kana siran, jagboya lo ko ele ye taga lo masaceba Sezari ja fe. O kosɔn, mɔɔ o mɔɔ be ni i ye kurunba kɔɔ, Ala bena ele ni olugu bee kisi jɔɔn fe a ta numanya kosɔn.’
- 25**O ra, ne teriw, aw ye aw ja gbeleya, sabu ne lanin be Ala ra ko meleke k'a fɔ ne ye cogo min na, ko a bena ke o cogo le ra.
- 26**Nka kurun bena taga cen ni an ye dugukolo dɔ le kan ji ce ma.”
- 27**Ayiwa, o su tun ye an su tan ni naaninan ye ji kan, fɔɔ belen be an fifara Adiriyatiki Kɔɔjiba kan. Su cemance wagati ra, kurunboribagaw k'a bisigi ko an be surunyara dugukolo ra.
- 28**O ka juru jigi ji ra ka ji dunya fle. O k'a ye ko ji dunya ye metere bisaba ni wolonfla. Kurun gbarara ja fe dɔɔnin, o ka juru jigi ji ra tuun, a kera metere mugan ni seegi.

²⁹O tun be siranna ko kurun kana na taga gbasi farakuru dow ra ji jukoro. O koson, nege gbiriman minw be kurun lalo, o ka o naani bla ji ra kurun kofeyoro ra, ka sigi ka ke dugugbe kono ye, o korotoninba.

³⁰Kurunboribagaw tun b'a fe ka bori ka kurun to; o ka kurun fitini bo k'a bla ji kan, k'a ke i n'a fo o b'a fe ka nege gbiriman do bla ji ra kurunba pafeyoro ra.

³¹Poli ka o ye minke, a ko sorasikuntigi ni sorasi tow ma ko: "Ni nin magow ma to kurunba kono yan fiyewu, aw tena kisi."

³²Sorasiw ka kurundennin juruw tige, k'a ben kogji ra.

³³Ayiwa, ka magow siginin to o be dugugbeda makonona, Poli ka o ja gbeleya ko o bee ye domuni ke. A ko: "Bi ye a tere tan ni naani ye, aw si hakiri ma sigi, aw si ma domuni ke.

³⁴O ra, ne be aw daari, aw ye jija ka domuni ke. O le bena ke sababu ye ka a to aw ye kisi. Aw ra mago si tena bono hali a kunsigiden kelen na."

³⁵Poli ka o fo minke, a ka buru ta ka baraka la Ala ye o bee ja na, ka do tige k'a nimi.

³⁶Tow ka o ye minke, o bee ja gbeleyara, o fana ka domuni ke.

³⁷An bee lajennin tun ye mago keme fla ni biwolonfla ni woro, kurun kono.

³⁸O ka domuni ke ka fa tuma min na, simankise min tun be kurun kono, o ka o firi kogji ra, ka kurun fiyanya.

Kurun cenna ji kan

³⁹Ayiwa, dugu nana gbe minke, o tun be yoro min na, kurunboribagaw ma cogoya kelen soro o yoro ko ra. O ka jisiranin do ye; dugukolojalan tun be o yoro ra. O ko o be taga ni kurun ye o yoro ra k'a fle.

⁴⁰O ka nege gbirimanw foni ka bo kurun na, ka o bla ji ra, ka kurunborinan juru fana foni. O ko, o ka faniba wuri k'a lo kurun pafeyoro ra, janko fono ye kurun noni ka taga dugukolo fan fe.

⁴¹Nka donin kera, kurun barara ka taga sigi kenken kan jiwoyo fla ce ma. Kurun pafeyoro donna kenken na, a ma se ka bo. O y'a soro jikurubaw tun be kurun kofeyoro gbasira fo k'a cen.

⁴²Sorasiw tun b'a fe ka kasodenw faga, janko o do kana na ben ji ra ka nomu ka bori ka taga.

⁴³Nka sorasikuntigi tun t'a fe o ye Poli faga; o koson a banna o ma. Minw ka ji lon, a ko olugu ye kon ka ben ji ra, ka nomu ka taga dugukolojalan kan.

⁴⁴Ko tow ye yiriferen dow, walama kurun yiri dow mina, ka jija ni o ye ka bo. A kera ten mago bee sera kogjida ra dugukolojalan kan, foyi ma ke mago si ra.

Kewalew 28

Poli sera Maliti jamana ra

- ¹Ayiwa, an kisira ka bɔ kɔgɔji ra wagati min na, o k'a fɔ an ye ko o yɔrɔ tɔgɔ ye ko Maliti.
- ²O yɔrɔ mɔgɔw ka an mina ka ja kosebe. I n'a fɔ sanji tun be benna, nene fana tun be yi, o ka tasumaba dɔ mana ka an bee wele ka na o tasuma kɔrɔ.
- ³Poli nana logomisen caman ce ko a b'a ke tasuma ra minke, sajugu dɔ bɔra o ra tafundenin kosɔn ka nɔrɔ Poli boro ra.
- ⁴O yɔrɔ mɔgɔw ka sa nɔrɔnin ye Poli boro ra minke, o k'a fɔ jɔgɔn ye ko: "Sigiya t'a ra, i b'a sɔrɔ nin ce kɔni ye mɔgɔfagabaga yere le ye; sabu a kisira ka bɔ kɔgɔji ra, o bee n'a ta, an ta jo cantigi ma sɔn a ye janamanya."
- ⁵Nka Poli ka a boro yuguyugu ka sa ben tasuma ra; Poli yɔrɔ si ma a dimi.
- ⁶K'a sɔrɔ o mɔgɔw tun b'a miirira ko Poli fari bena funu o yɔrɔnin kelen bee ra, walama ko a bena ben ka sa. Nka o nana makɔnɔni ke ka meen, k'a ye ko foyi ma ke Poli ra minke, o ta miiriya yelemama; o ko, ko Poli ye ala dɔ le ye.
- ⁷Ce min tun ye o yɔrɔ jamɔgɔ folɔ ye, min tɔgɔ ye ko Pubilusi, ale ta sigiyɔrɔ tun be an kere fe. A ka an bonya kosebe ka an lajigi a ta so kɔnɔ fɔ tere saba.
- ⁸Pubilusi face tun man kene, sumaya ni tɔgɔtɔgɔni tun b'a ra. Poli tagara a fe ka taga Ala daari a ye ka a boro la a kan; a keneyara.
- ⁹Kabini o kera, o yɔrɔ banabagatɔw bee nana Poli fe; o bee keneyara fana.
- ¹⁰O mɔgɔw ka bonya suguya bee la an kan. An tagawagati nana se ka taga kurun ta minke, o ka an makɔnafenw bee di an ma.

Poli sera Rɔmu

(Rɔmukaw 1.9-15)

- ¹¹An tun ka karo saba le ke o yɔrɔ ra. An tagalon, an donna Alesandiri kurun dɔ le kɔnɔ. O kurun tun lɔra o yɔrɔ ra ka neneba banwagati kɔnɔ; o kurun tɔgɔ tun ye "Flaninw".
- ¹²An tagara se Sirakusi; an ka tere saba ke o dugu ra.
- ¹³An bɔra o dugu ra, an temena kɔgɔji konkonda fe ka taga se Rezo. O dugusagbe, an tagatɔ, fɔjɔ dɔ bɔra an numanboroyanfan fe ka na ke an kan. An ka tere fla le ke ka sɔrɔ ka se Puzɔli.
- ¹⁴An ka lanabaga dɔw ye o dugu kɔnɔ; olugu ka an daari ko an ye logɔkun kelen ke ni o ye. An nana bɔ o yɔrɔ le ra ka taga se Rɔmu*.

¹⁵Ayiwa, Rõmu lanabagaw tun ka an nako kibaroya men minke, olugu nana an kunben fõ Apiyusi lõgõfiye ra, ani Lonanjigiyoõ saba yoõ ra. Kabini Põli ka olugu ye, a ka baraka la Ala ye, a jigi sigira.

¹⁶An sera Rõmu minke, sorasikuntigi ka kasodenw di sorasiw kuntigiba ma. Nka o sõnna ko Põli ye taga to yoõ dõ ra a danna; o ka sorasice kelen bla ni a ye k'a kõõsi.

Põli ka Rõmu Yahudiyaw waaju

¹⁷Ayiwa, tere saba temenin kõ, Põli ka Rõmu* Yahudiyaw ta jamõgõw wele ka na. O nana lajen tuma min na, Põli ko o ma ko: “Ne balemaw, hali k'a sõõ ne ma kojugu si ke an ta siyamõgõw ra, ne ma kojugu si ke an bemaw ta landakow kama fana, o bæe n'a ta, o ka ne mina Zeruzalemu ka ne di Rõmu fagamaw ma.

¹⁸Olugu nana ne jininka tuma min na, o tun b'a fe ka ne labla, sabu o ma foyi si sõõ ne ta ko ra min bæ ne fagakun bõ.

¹⁹Nka Yahudiyaw ma sõn ko o ye ne bla. O kosõn, a tun kera ne fe jagboya ye ko ne ye ne ta koõaw to masaceba Sezari boro. Nka o t'a yira ko ne b'a fe ka ne ta siya jaraki de!

²⁰O le kosõn, ne ka aw wele ka na yan ka kuma ni aw ye; sabu Izirayelimõgõw jigi bæ Kisibaga* min kan, ne sirinin bæ ni negejõõkõ ye o le kosõn.”

²¹O ka Põli jaabi ko: “Anw ma sebe si sõõ ka bõ Zude, ele ta ko ra; an balema si ma bõ yi fana ka na kuma dõ fõ an ye, walama ka i tõgõjugu fõ an ye yan.

²²Nka an b'a fe ka i yeõ lamèn, ka i ta miiriya lõn; sabu an k'a lõn ko mõgõw wurira nin sira kama yoõ bæe ra.”

²³Ayiwa, o ka lõn dõ sigi; o lõn na o caman nana Põli fe a ta bon kõõõ. Põli kumana o fe, ka Ala ta Masaya* ko jafõ o ye. A tun bæ cogoya bæe kera janko o ye Yesu ta ko lõn ka kapa ni cira Musa ta sariya* ni cira tõw ta kitabuw kumaw ye. O tora o ra k'a ta sõõma fõ wula fe.

²⁴Dõw sõnna Põli ta ma, nka dõw ma sõn ka la a ra.

²⁵O mõgõw tun ma na ben kelen ma; o tagatõ Põli ka nin kuma kelen le fõ o ye; a ko: “Cira Ezayi tun ka kuma min fõ aw bemaw ye Nin Saninman* baraka ra, o tun ye can yeõ le ye!

²⁶A ko: “Taga a fõ nin siya mõgõw ye ko: Aw bena menni ke kosebe, nka aw tena foyi faamu. Aw bena fleri ke kosebe, nka aw tena foyi ye.

²⁷Sabu nin siya mõgõw ka o jusukun gbeleya; o ka o torow gberen, ka o padenw datugu, janko o padenw kana yeri ke, o jusukunw kana faamuri ke; ni o te, o tun bena na yeõma ka sõn ne ma, janko ne ye o kisi. ' “

28Pɔli k'a fɔ o ye tuun ko: “Aw ka kan ka a lɔn ko kisiri min bɔra Ala fe, ko o nana siya wɛrɛ mɔgɔw fana kama; olugu kɔni bɛna a lamɛn!”

29[Pɔli ka o fɔ minke, Yahudiyaw tagara; o ka ke jɔgɔn sɔsɔ ye kosɛbɛ.]

30Pɔli ka san fla dafanin ke a ta bon kɔnɔ; a tun ka o bon ta sara ra. Mɔgɔ minw bɛɛ tun bɛ na bɔ a ye, a tun bɛ sigi ka olugu bɛɛ lamɛn.

31A tun bɛ Ala ta Masaya ko waajuri ke, ka mɔgɔw karan, ka Matigi Yesu Kirisita ta ko yira o ra. A tun bɛ o ke, siranya tun t'a ra, mɔgɔ si tun t'a bari fana.

Rɔmukaw

Rɔmukaw 1

Pɔli ta fori

- ¹Ne Pɔli, Yesu Kirisita ta baaraden, ne yere le ka nin seɓe ke. Ala ka ne wele ka ne ke ciraden* ye, ka ne bla danna janko ne ye a ta Kibaro Diman* lase mɔɔw ma.
- ²Ala tun ka o Kibaro Diman layiri ta kabini wagatijan; a ta ciraw tun ka o ko fo Kitabu saninmanw kɔɔ.
- ³Den min bɔra Ala ra*, o Kibaro Diman be kuma o ta ko le ra; ka kapa ni adamadenya cogo ye, masace Dawuda mamaden lo,
- ⁴nka ka kapa ni Nin Saninman* ye, a kununa ka bo saya ra minke, Ala k'a yira o fe ni a ta seɓagaya ye, ko Den* min bɔra ale ra, ko o lo.
- ⁵Ale Yesu Kirisita, an Matigi baraka ra, Ala neɛmara an ye ka an ke ciradenw ye, janko ale Yesu tɔɔ kosɔn siya were mɔɔw* bee ye sɔn Kibaro Diman ma ka Ala kan mina.
- ⁶Ala ka aw minw wele ka aw ke Yesu ta ye, aw fana nin be o mɔɔw ra.
- ⁷Aw minw bee be Rɔmu*, a ka aw minw kanu ka aw wele ka ke a ta mɔɔ saninmanw ye, ne Pɔli be nin seɓe ci aw le ma. An Fa Ala, ani an Matigi Yesu Kirisita ye neɛma aw ye ka hera ke aw ye.

Rɔmu lanabagaw loɔ be Pɔli ra

(Rɔmukaw 15.23-32)

- ⁸Ayiwa, ne be kɔn folo ka baraka la Ala ye Yesu Kirisita sababu ra aw bee kosɔn, sabu mɔɔw be aw ta lanaya lakarira dunuɓa yɔɔ bee ra.
- ⁹Den min bɔra Ala ra*, ne be baara ke Ala ye ni ne jusu bee ye, ka ale ta Kibaro Diman* waajuri le ke. Ni ne be Ala daari tuma o tuma, Ala ye ne seere ye ko ne be ne hakiri to aw ra ka Ala daari aw ye.
- ¹⁰Ne be to ka Ala daari tuma bee, ko ni a sago lo, a y'a to ne ye sira sɔɔ ka taga aw fe yi.
- ¹¹Ne b'a fe yere le ka aw ye, janko ka Nin Saninman* ta neɛma do lase aw ma, ka aw baraka bonya lanaya ra.
- ¹²O kɔɔ ye ko an bee ye jagbeleya sɔɔ jɔɔɔn fe lanaya ra, o lanaya kelen min be an bee fe.
- ¹³Ne balemaw, ne b'a fe ko aw y'a lon ko ne k'a latige sijaga caman ko ne be taga aw fe yi, nka fo ka na se bi ma, ne ma sira sɔɔ; ne b'a fe ko ne ta baara ye nafa sɔɔ aw ce ra fana, i n'a fo a ka nafa sɔɔ siya werew* ce ra cogo min na.

¹⁴Mɔgɔ bɛɛ ta juru bɛ ne ra Kibaro Diman fɔri ko ra: dugubakɔnɔmɔgɔw, ani kongosomɔgɔw, mɔgɔ karanninw, ani mɔgɔ karanbariw bɛɛ.

¹⁵O le kosɔn aw minw bɛ Rɔmu*, a lɔgɔ bɛ ne ra ka taga Kibaro Diman lase aw fana ma.

Sebagaya min bɛ sɔrɔ Kibaro diman na

¹⁶Kibaro Diman fɔri maroya tɛ ne ra fiyewu; sebgaya lo Ala fɛ ka lanabagaw bɛɛ kisi, a kɔnna ka lase Yahudiyaw le ma; o kɔ, siya wɛrɛ mɔgɔw*.

¹⁷Sabu o Kibaro Diman le b'a fɔ ko Ala bɛ mɔgɔ jate mɔgɔ terennin ye; o bɛ kɛ lanaya dɔrɔn le sababu ra, k'a ta a damina ra fɔ a laban na, i n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko: "Mɔgɔ terennin bɛ janamanya lanaya le sababu ra."

Dunupamɔgɔw ta terenbariya

¹⁸Ala bɛ a ta dimi lajigi mɔgɔw kan ka bɔ sankolo ra mɔgɔw ta Alajanasiranbariya ni o ta terenbariyakow bɛɛ le kosɔn; o ta terenbariyakow kosɔn o mɔgɔw bɛ mɔgɔ tɔw bari ka can lɔn.

¹⁹Kiti bɛ ben o kan, sabu mɔgɔ bɛ se ka min lɔn Ala ko ra, o ma dogo o ma; Ala yɛrɛ ka o yira o ra k'a gbeya.

²⁰Ala yɛrɛ bɛ cogo min na, mɔgɔ si tɛ se k'a ye a ja ra; nka kabini dunupa dantuma a ka fɛn minw dan, a ta sebgaya banbari, ani a ta Alaya, o bɛɛ bɛ lɔn k'a gbeya o fɛnw le fɛ.

²¹Jo tɛna kɛ o fɛ Ala ja kɔrɔ, sabu o ka Ala lɔn, nka o ma sɔn k'a bonya i n'a fɔ Ala, o tɛ baraka la a ye fana. O ta miiriyaw ye fu le ye; o kosɔn o jusukun hakirintanw blara dibi ra.

²²O bɛ o yɛrɛ jate mɔgɔ hakiritigiw ye, k'a sɔrɔ nalomanw lo.

²³Nɔɔrɔtigi Ala min tɛ sa ka ye, sani o ye o bato, o ka yirimɔgɔninw le lalaga, ani kɔnɔw bisigiyaw, ani sogo sen naaniw, ani fɛn fofotaw, ka o fɛnw bato, nin tɛ o fɛn minw na.

²⁴O kosɔn Ala ka o to o yɛrɛ ma o ta nɔgɔninyakow ra, ka kapa ni o yɛrɛ jusukun diyanyakow ye. O bɛ o yɛrɛ lanɔgɔ jatɔya ra o yɛrɛ ni jɔgɔn cɛ.

²⁵O ka faninya bla Ala ta can nɔ ra. Ala ta danfɛnw, o bɛ olugu le bato ka baara kɛ o ye, ka danbaga Ala yɛrɛ to yi, an bɛ min tando tuma bɛɛ. Amina!

²⁶O bɛɛ le kosɔn Ala ka o to o ta jarabijuguw boro marobariyakow ra. Ala ko min kana kɛ, o bɛ o le kɛ. O ta musow yɛrɛ ka o cɛw to yi, ka to ka jɛn ni jɔgɔn ye.

²⁷Cɛw fana bɛ ten. O cɛjɔgɔnw yɛrɛ nege gbankojugu o ra, o ka o musow to yi; cɛw yɛrɛ gbansan bɛ jɛn ni jɔgɔn ye. O kosɔn bɔnɔ bɛna o sɔrɔ ka kapa ni o yɛrɛ ta lafiriri ye.

²⁸I n'a fɔ o ma sɔn ka Ala lɔn, o kosɔn Ala ka o to o yere ma ni o ta miirijuguw ye, janko ko min man kan ka ke, o ye o ke.

²⁹O jusukun fanin lo terenbariya suguya bee ra; o kɔnɔ ka jugu, o nata ka bon, nangboya be o ra, o jusukun fanin lo celiya ra; mɔgɔfaga ka di o ye, ani kere, ani nanbara; miiriyajuguw be o kɔnɔ, ani nafiya,

³⁰ani tɔgɔcenri; o te Ala ko jate; o maro ka dɔgɔ, o be waso, o be o yere bonya. O timina ka di kojugu ra, o te o worobagaw kan mina.

³¹Hakirintanw lo, o te o ta layiriw dafa ka ye; o jusukun ka gbelen, o te hina.

³²K'a sɔrɔ o k'a lɔn cɔ ko Ala ta kiti be yi: ko mɔgɔ minw be o ko jɔgɔnw ke, olugu ka kan ni saya le ye. O bee n'a ta, o belen b'a ke; ka fara o bee kan, mɔgɔ were minw be o kojugu jɔgɔnw kera, o mɔgɔw ko le ka di o ye.

Rɔmukaw 2

Ala bɛna kiti tige ni terreninya ye

(Matiyu 7.1-5; Yakuba 2.12-13)

¹Ayiwa, ele min be tɔw jaraki, n'i kera mɔgɔ min o min ye, yafa tena ke ele yere ma. Ni i be tɔw jaraki, i be i yere le jarakira; sabu ele be tɔw jaraki ko minw na, ele yere be o ke!

²K'a sɔrɔ an bee k'a lɔn ko mɔgɔ minw be o kow ke, Ala be kiti tige o kan ka kapa ni can le ye.

³Ayiwa, ni ele be tɔw jaraki, k'a sɔrɔ ele yere be o kow ke o, i ta miiriya ra i bɛna bɔsi Ala ta kiti ma wa?

⁴Walama Ala ta jumanya ni a ta sabari, ani a ta mupuri, ele te o jate fen ye wa? I m'a lɔn ko a be o jumanya bee kera i ye le ka sira bla i kɔrɔ janko i ye nimisa ka jurumun dabra wa?

⁵Nka i toro ka gbelen; i t'a fe ka nimisa i ta jurumun na. O kosɔn i be dimi belebele le labenna i yere kama Ala ta dimilon ja, lon min na Ala bɛna a ta dimi ni a ta kiti terrenin bɔ kene kan.

⁶A bɛna mɔgɔ bee kelen kelen sara ka kapa ni a ta kewalew ye.

⁷Minw be jija kopuman na, ka tandori ni bonya ni janamanya banbari jini, Ala bɛna janamanya banbari di olugu ma.

⁸Nka minw be muruti Ala ma, ka ban can ma, ka sɔn terenbariya ma, Ala ta dimi ni a ta jusugban bɛna ben olugu kan.

⁹Tɔrɔ ni pagban, o le bɛna ben kojugukɛbaga bee kelen kelen kan; Yahudiyaw le be ke folɔ ye, o kɔ, siya were mɔgɔw*.

10Nka mɔgɔ o mɔgɔ be koɓuman ke, o tigi bena tandori ni bonya ni jususuma le sɔɔ; Yahudiyaw le bena ke folɔ ye, o kɔ, siya were mɔgɔw;

11sabu Ala te mɔgɔ bɔ mɔgɔ ra.

12Minw bee be jurumun ke k'a sɔɔ o ma cira Musa ta sariya* lon, olugu bena halaki, nka kiti tena tige o kan ka kapa ni o sariya ye. Minw be jurumun ke k'a sɔɔ o ka cira Musa ta sariya lon, kiti bena tige olugu kan ka kapa ni o sariya ye.

13Sabu minw be sariya ta kumaw lamɛn dɔɔn, Ala tena olugu le jate mɔgɔ terenninw ye; minw be sariya sira tagama, Ala bena olugu le jate mɔgɔ terenninw ye.

14Ayiwa, siya were mɔgɔw minw te cira Musa ta sariya lon, ni olugu be sariya sira tagama o yere ma, hali ni o te o sariya lon, a be i n'a fɔ o yere ka sariya dɔ ke o yere ye.

15O b'a yira o cogo ra ko cira Musa ta sariya ka ci minw fɔ, ko o seɓenin lo o jusukun na. O hakiri b'a yira o ra, o jusukun be o sɔsɔ tuma dɔw ra, walama o yere be jo di o yere ma tuma dɔw ra.

16Ayiwa, ne ka ko minw fɔ, o bee bena yira lon dɔ, lon min na Ala bena a fɔ Yesu Kirisita ye ko a ye mɔgɔw ta ko dogoninw kiti tige; ne ka Kibaro Diman* min waajuri ke, a bena ke ka kapa ni o le ye.

Ala be Yahudiyaw jaraki

17Ayiwa, Yahudiya tɔgɔ be ele ra, ele be i jigi la cira Musa ta sariya* kan, ka i yere bonya ko i ye Ala ta mɔgɔ ye.

18Ele ka Ala sago lon; i be se ka koɓuman lon k'a ke, sabu i karanna sariya ra.

19I b'a jate i yere kɔnɔ ko tɔw fiyenna, ko ele le be sira yira olugu ra, ani ko tɔw be dibi ra, ko ele le be o bla yeelen na.

20I ko tɔw ye kolɔnbariw ni denmisenw ye, ko ele le ye olugu ta karanfa ye; sabu i lanin b'a ra ko i ka can sira lonniya bee lon cira Musa ta sariya ra.

21Ayiwa, ne ko: ele min be tɔw karan, mun kosɔn ele te i yere karan? Ele min be waajuri ke ko mɔgɔ kana sonyari ke, ele yere be sonyari ke!

22Ele min b'a fɔ ko mɔgɔ kana jeneya ke, ele yere be jeneya ke! Ele min ko i be jo haramuya, ele yere be fenw sonya josɔnyɔɔw ra!

23I be i yere bonya ko i ka sariya lon, nka i be sariya cen, ka Ala tɔgɔ cen.

24Sabu a sebera Kitabu kɔnɔ, ko: "Aw Yahudiyaw le kosɔn siya were mɔgɔw* be Ala tɔgɔ cenna."

Kɛnsigiri kɔɔ ye min ye

²⁵Can lo, nafa be kenestigiri ra, ni i koni be sariya sira tagama. Nka ni i be sariya cenna, o tuma i ta kenestigiri ye fu le ye.

²⁶Mogɔ min ma kenestigi, ni o tigi be sariya sira tagama, yala Ala tena o tigi jate i n'a fo a kenestiginin lo wa?

²⁷Mogɔ min ma kenestigi, ni o be sariya sira tagama, yala o tigi tena kiti ben ele kan wa, ele min be sariya cen, k'a soro sariya sebenin be i boro, i kenestigira fana?

²⁸Ayiwa, mogow ja be min ye i ra, o le te i ke Yahudiyaw yereyere ye; no min fana be ke mogɔ farikolo ra, o te kenestigiri yere ye.

²⁹Nka Yahudiyaya be lon mogɔ jusukun le ra. Nin Saninman* be min ke mogɔ jusukun na, o le ye kenestigiri yere ye; min be ke ka kapa ni sariya ye o te. O Yahudiya ta tandori te bo mogɔ ra, a be soro Ala le fe.

Rɔmukaw 3

Ala ye kankelentigi le ye

¹Ayiwa, ni a be o cogo ra, Yahudiyaya nafa ye juman le ye tuun? Walama kenestigiri paci ye juman ye?

²Ayiwa, nafa b'a ra yere le cogo caman na. A folo, Ala ka a ta kuma lase Yahudiyaw le ma.

³Ayiwa, hali ni a kera ko dow ma a kan mina, yala olugu ta kanminabariya be se ka Ala ta kankelentigiya cen wa?

⁴Fiyewu, o te se ka ke! Hali ni adamadenw bee ye faninyafobagaw le ye, Ala koni ye kankelentigi le ye, i n'a fo a sebera Kitabu konɔ cogo min na, ko: "Ele Ala, ni i be kuma, bee b'a lon ko i terennin lo. Ni o ka i jarki, no tena ye i ra."

⁵Ayiwa, ni an ta terenbariya be ke sababu ye ka Ala ta terenninya yira, o tuma an bena mun le fo o ra? Yala an bena a fo le ko jo te Ala fe, ni a be dimi an koro ka kiti ben an kan wa? Ne be kumana ka kapa ni adamadenw ta cogo le ye.

⁶Fiyewu! Ni Ala tun terennin te, a tun bena se ka kiti tige dununamogow kan cogo di?

⁷Ayiwa, ni ne ta faninya fana be ke sababu ye ka Ala ta can yira, ka noro la a kan, o tuma mun koson kiti be tige ne kan tuun ko ne ka jurumun ke?

⁸Ayiwa, mun koson an t'a fo ko an ye kojugu ke, janko koruman ye bo a ra? Dow be ne togɔ cenna ko ne be mogow karanna o kuma le ra. O mogow koni tena bosi Ala ta kiti ma le fiyewu.

Mogɔ si terennin te

⁹Ayiwa, ne bɛna mun le fɔ ka a laban? Yala an Yahudiyaw ka fisa ni mɔɔ tɔw ye wa? Fiyewu! Ne k'a yira ka ban ko Yahudiyaw o, siya wɛrɛ mɔɔw* o, o bɛɛ bɛ jurumun fanga kɔrɔ.

¹⁰I n'a fɔ a sɛbɛra Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko: "O mɔɔ tɛ yi, min terennin lo; hali mɔɔ kelen.

¹¹O si tɛ hakiritigi ye, o si tɛ Ala ta jɛnɔɔɔnya jini.

¹²O bɛɛ ka o kɔ munu Ala ma; o bɛɛ kɛra jɔcintanw ye. O si tɛ kɔɔuman kɛ, hali mɔɔ kelenpe.

¹³O kandinga ye kaburu dayɛlenin le ye, o bɛ o nɛnden kɛ ka mɔɔw lafiri. O darakan ka jugu i ko fɔnfɔnnin бага;

¹⁴mɔɔɔdangakumaw, ani kumagbomanw dɔrɔn le bɛ o da ra.

¹⁵O sen ka teli mɔɔɔfaga fɛ;

¹⁶ni o bɛ tɛmɛ yɔrɔ o yɔrɔ, cɛnri ni bɔnɔ le bɛ o kɔ;

¹⁷min ye hɛra sira ye, o tɛ o lɔn.

¹⁸O tɛ tagama Alapasiran na fiyewu ."

¹⁹Ayiwa, an k'a lɔn ko cira Musa ta sariya* bɛ fɛn o fɛn fɔ, sariya dira minw ma, a b'a fɔra olugu le ye. O ra kuma tɛna sɔrɔ mɔɔ si fɛ; dunuɔamɔɔw bɛɛ jarkinin lo fana Ala ja kɔrɔ.

²⁰O le kosɔn mɔɔ si tɛna jate mɔɔ terennin ye Ala ja kɔrɔ sariya sira tagama sababu ra, sabu sariya b'a yira an na le dɔrɔn ko an ka jurumun kɛ.

Ala bɛ mɔɔ kisi lanaya le baraka ra
(Galasikaw 2.15,16; 3.8-14,22-29; Efɛsikaw 2.7-9)

²¹Ayiwa, sisan Ala bɛ an jate mɔɔ terenninw ye cogo min na, a ka o yira an na, nka sariya* sababu tɛ. Sariya kitabu, ani ciraw ta kitabu tun kɔnna ka o kuma fɔ k'a gbɛya:

²²Ni mɔɔ o mɔɔ ka la Yesu Kirisita* ra, Ala bɛ o tigi jate mɔɔ terennin ye; a tɛ mɔɔ bɔ mɔɔ ra,

²³sabu mɔɔ bɛɛ ka jurumun kɛ, o kosɔn mɔɔ si tɛ se ka Ala ta nɔɔrɔ ye.

²⁴Nka Ala ka o jate mɔɔ terenninw ye gbansan a ta nɛɛma baraka ra, sabu Yesu Kirisita ka o kunmabɔ o ta jurumun na.

²⁵Minw lara Yesu ta jori saraka ra, Ala ka ale Yesu le kɛ olugu ta jurumun sara ye, janko ka a ta terenninya yira. Fɔlɔfɔlɔ, jurumun minw tun kɛra, a tun ka o muɔu, a ma o hake bɔ o ra.

²⁶Nka sisan a be mɔgɔw jate mɔgɔ terenninw ye cogo min na, a ka o yira: minw lara Yesu Kirisita ra, Ala be to a ta terenninya ra, ka olugu jate mɔgɔ terenninw ye fana.

²⁷Ayiwa, an ta yerebonya sababu be min? Sababu si te yi! Mun kosɔn? Sabu ka sariya sira tagama, o te jate, nka lanaya le be jate.

²⁸O ra, an be se k'a fo ko Ala be mɔgɔw jate mɔgɔ terennin ye lanaya dɔrɔn le baraka ra, cira Musa ta sariya sira tagama sababu te.

²⁹Yala Ala ye Yahudiyaw dɔrɔn ta Ala le ye wa? A te siya were mɔgɔw* fana ta Ala ye wa? Siya tow fana ta Ala lo ke!

³⁰Sabu Ala kelenpe le be yi; ale le be Yahudiyaw jate mɔgɔw terenninw ye lanaya baraka ra, ka siya were mɔgɔw fana jate mɔgɔw terenninw ye o lanaya kelen baraka ra.

³¹Ayiwa, yala o kɔrɔ ye ko lanaya sababu ra an be cira Musa ta sariya ke fengbansan ye wa? Ɔn-ɔn de! An yere b'a bonya le ka na.

Rɔmukaw 4

Ibrahim ta lanaya

(Galasikaw 3.6-9,29; Zaburu 32)

¹Ayiwa, an bena mun le fo Ibrahim ta ko ra, ale min ye an bemace ye adamadenya sira fe? Ale ta kera cogo di le?

²Ni Ala tun ka Ibrahim jate mɔgɔw terennin ye a ta kewalew le kosɔn, a tun bena se ka a yere bonya; nka a te se ka a yere bonya Ala na kɔrɔ.

³Kitabu ka mun fo? A ko: "Ibrahim lara Ala kumakan na, Ala k'a jate mɔgɔw terennin ye a ta lanaya kosɔn."

⁴Aw k'a lon ko ni mɔgɔw ka baara ke, a ka kan ka sara; nka a be o sara min sɔrɔ, o te di a ma gbansan; a ta baara sara lo.

⁵Nka ni mɔgɔw min ma kewale ke, Ala min be Alapasiranbariw jate mɔgɔw terenninw ye, ni a ka la o ra dɔrɔn, Ala be a jate mɔgɔw terennin ye a ta lanaya kosɔn.

⁶Ala be mɔgɔw min jate mɔgɔw terennin ye, ni a ma kewale ke, Dawuda be o tigi ta hera le lakari, k'a fo ko:

⁷"Ala ka minw ta terenbariyakow yafa o ma, ka o ta jurumun datugu pewu, olugu ta pana.

⁸Matigi Ala te mɔgɔw min ta jurumun jate, o tigi ta pana."

Kenɛsigiri te mɔgɔw kisi

⁹Ayiwa, yala minw kenesisigira, olugu dɔrɔn le ka kan ka o kojuman sɔrɔ wa, walama kenesisigibariw fana ka kan ka a sɔrɔ? An k'a fɔ sisan ko "Ibrahim lara Ala kumakan na, Ala ka a jate mɔgɔ terennin ye a ta lanaya kosɔn."

¹⁰O kera wagati juman kelen le ra? A kenesisiginin kɔ wa, walama sani a ye kenesisigi? A ma ke a kenesisiginin kɔ de; a kera k'a sɔrɔ a ma kenesisigi.

¹¹O kɔ le, Ibrahim ka kenesisigiri sɔrɔ i n'a fɔ tagamasiyen, k'a yira ko Ala ka a jate mɔgɔ terennin ye a ta lanaya kosɔn, sani a ye kenesisigi. O cogo ra, kenesisigibari minw lara Ala ra, ani Ala ka o jate mɔgɔ terenninw ye, Ibrahim kera olugu bɛɛ ta bemace ye.

¹²O cogo kelen na, minw kenesisiginin lo, olugu bɛɛ ta bemace lo fana; o kɔrɔ ye ko minw tɛ dan kenesisigiri dɔrɔn ma, nka o bɛ tagama lanaya sira kan i n'a fɔ an bemace Ibrahim tun k'a ke cogo min na, sani a ye kenesisigi.

Ala ta layiri bɛ sɔrɔ lanaya le baraka ra

(Heburuw 11.8-19)

¹³Ala ka layiri min ta Ibrahim ni a duruja ye ko dunuɓa bɛna ke o ta ye, o layiri ma ta sariya* sira tagama kosɔn; nka Ala ka a jate mɔgɔ terennin ye a ta lanaya kosɔn minke, o le k'a to layiri tara a ye.

¹⁴Ni Ala ta layirifɛnw bɛ sɔrɔ sariya sira tagama sababu le ra, o tuma kun tɛ lanaya ra tuun, layiri fana tɛ jate tuun.

¹⁵Sabu sariya bɛ Ala ta dimi le lase an ma dɔrɔn; ni sariya tɛ yɔrɔ min na, sariya cenko fana tɛ yi.

¹⁶O kosɔn Ala ka o layiri ta an ye lanaya le baraka ra, janko a ye ke nɛɛma ye min dira an ma gbansan, ka ke Ibrahim ta duruja bɛɛ ta ye; sariya sira tagamabagaw daman ta tɛ, nka minw lara Ala ra i n'a fɔ Ibrahim, olugu fana ta lo, sabu Ibrahim kera an bɛɛ bemace le ye,

¹⁷i n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko: "Ne ka i ke siya caman bemace ye." Ayiwa, an bemace lo Ala ɓa kɔrɔ, sabu a lara Ala ra, Ala min bɛ suw lakunu, ani min bɛ fendanbariw dan.

¹⁸Ayiwa, hali k'a sɔrɔ Ibrahim jigi tun tigera ka ban, Ala ka min fɔ a ye, a lara o ra ka a jigi la a kan; o cogo ra a kera "siya caman bemace" ye, i n'a fɔ Ala tun k'a fɔ cogo min na ko: "I ta duruja bɛna caya nin cogo le ra."

¹⁹Ala ka o fɔ tuma min na, Ibrahim farikolo tun kɔrɔra ka ban, sabu a si tun bɛ san kemɛ bɔ. Denworo tuma fana tun tɛmɛna a muso Saran kan. Nka Ibrahim ma o si jate; o ma foyi bɔ a ta lanaya ra.

²⁰A ma a jigi tige ka sigiya Ala ta layiri ra, nka dɔ le yɛɛ farara a ta lanaya kan, fɔ a ka Ala tando.

²¹Ibrahimia tun lanin b'a ra yere le jate ko Ala ka fen min layiri ta, ko a be se fana ka o ke.

²²O lanaya le koson "Ala ka a jate mago terennin ye."

²³Nka o kuma min sebera ko "Ala ka a jate mago terennin ye," o ma sebe Ibrahimia kelen koson de!

²⁴A sebera an fana koson; Ala min ka an Matigi Yesu lakunu ka bo saya ra, anw minw lara o ra, anw fana be jate mago terenninw ye Ala na koru.

²⁵Ala k'a to a sara an ta jurumun koson, ka kunu ka bo saya ra, janko an ye jate mago terenninw ye Ala na koru.

Romukaw 5

Ala ka hera don an ni a yere ce

(Piyeri folo 1.3-9; Yuhana folo 4.9,10)

¹O cogo ra Ala ka an jate mago terenninw ye lanaya baraka ra; sisan a ka hera don an ni ale Ala yere ce an Matigi Yesu Kirisita baraka ra.

²Ale Kirisita* le sababu ra Ala ka o nema ke an ye; an lanin lo a ra, an be an jigi la a kan ka jagari, sabu an jigi b'a kan ko lon do an bena Ala ta koru soro.

³O doron te, hali ni toro ka se an ma, an be jagari o ra; sabu toro le b'a to an be jija lanaya ra.

⁴Ni an be jija, o b'a to an be ke kankelentigiw ye toro ra; ni an kera kankelentigi ye, o le b'a to an jigi be sigi.

⁵Ayiwa, jigi te mago janfa, sabu Ala k'a ta kanuya caya an jusukun na Nin Saninman* baraka ra, a ka o min di an ma.

⁶Can lo, wagati min an tun ye barakantanw ye, Ala ka wagati min latige, o sera minke, Kirisita sara anw Alapasiranbariw koson.

⁷Mago ye son ka sa hali mago terennin koson, o ke man di. A be se ka ke ko mago do be son k'a ja gbeleya ka sa magonuman do koson.

⁸Nka Ala be an kanu cogo min na, a ka o yira nin le fe: ka an to jurumun na, Kirisita sara an koson.

⁹Sisan koni Ala ka an jate mago terenninw ye Yesu jori baraka ra; o ra, sigiya t'a ra, fana ko a bena an kisi Ala ta dimi ma.

¹⁰An tun be Ala juguw le ye, nka Den min bora Ala ra*, Ala ka ben don an ni a yere ce o Den* ta saya baraka ra; o ra, sigiya t'a ra, ko ben donna an ni Ala ce minke, ko an bena kisi Yesu ta janamanya sababu ra.

¹¹Ka fara o kan, an be jagari kosebe Ala ta jenhogonya ra an Matigi Yesu Kirisita baraka ra; sisan ale le ka an ni Ala ce ben.

Adama ni Kirisita

(Korentikaw fɔlɔ 15.21-22,45-49,56-57)

- 12**Mɔgɔ kelen le sababu ra jurumun donna dunuɓa kɔnɔ, jurumun k'a to saya fana nana dunuɓa kɔnɔ; o cogo ra saya sera adamaden bɛɛ ma, sabu o bɛɛ ka jurumun kɛ.
- 13**Sani Ala ye sariya* di cira Musa ma, jurumun tun bɛ dunuɓa ra ka ban. Nka i n'a fɔ sariya tun tɛ yi fɔlɔ, Ala tun tɛ jurumun jate.
- 14**O bɛɛ n'a ta, k'a ta Adama ta wagati ra fɔ ka na se cira Musa ta wagati ma, saya fanga tun bɛ mɔgɔw kan. Hali minw ma Ala ta cifɔninw cɛn i n'a fɔ Adama k'a cɛn cogo min na, olugu tun bɛ sa. Min tun ka kan ka na, Adama kera ale tagamasiyen le ye.
- 15**Nka Ala bɛ nɛɛma min di gbansan, o ni Adama ta jurumun tɛ kelen ye. Can lo, mɔgɔ caman sara ale kelen ta jurumun kosɔn. Nka Ala ta nɛɛma, ani nɛɛma min bɔra mɔgɔ kelen fɛ, Yesu Kirisita, k'a di mɔgɔ caman ma, o nɛɛma nafa le ka bon.
- 16**Ala bɛ nɛɛma min di gbansan, o nɔ, ani mɔgɔ kelen ta jurumun nɔ tɛ se ka suma ni jɔgɔn ye. Mɔgɔ kelen ta jurumun nana ni jarakiri ye, k'a sɔrɔ Ala ka nɛɛma min di gbansan jurumun camanba kɔ fɛ, o nɛɛma ka an kunmabɔ, ka an kɛ mɔgɔ terenninw ye.
- 17**Can lo, mɔgɔ kelen ta jurumun le kosɔn saya fanga sera bɛɛ ma. Nka minw bɛɛ ka Ala ta nɛɛmaba sɔrɔ, Ala ka minw jate mɔgɔ terenninw ye, olugu bɛna panamanyakura ni kuntigiya sɔrɔ mɔgɔ kelen sababu ra, min ye Yesu Kirisita ye; o nafa le ka bon.
- 18**Ayiwa, mɔgɔw bɛɛ jarakira cogo min na Adama ta jurumun kelen kosɔn, o cogo kelen na Yesu Kirisita ta kewaleɓuman kelen kosɔn Ala bɛ mɔgɔ bɛɛ kunmabɔ ka panamanya di o ma.
- 19**Mɔgɔ kelenpe ta kanblari sababu ra mɔgɔ caman kera jurumunkeɓagaw ye cogo min na, o cogo ra fana mɔgɔ kelenpe ta kanminari kosɔn Ala bɛ mɔgɔ caman jate mɔgɔ terenninw ye.
- 20**Sariya kɔni dira, janko k'a yira an na ko an ta jurumun ka ca; nka jurumun cayara yɔrɔ min na, Ala ta nɛɛma belen cayara o yɔrɔ ra ka tɛmɛ a kan pewu.
- 21**An tun bɛ jurumun fanga kɔrɔ minke, o le ka saya lase mɔgɔ bɛɛ ma; nka sisan an bɛ nɛɛma ta fanga kɔrɔ minke, o b'a to Ala bɛ an jate mɔgɔ terenninw ye, ka panamanya banbari di an ma an Matigi Yesu Kirisita baraka ra.

Rɔmukaw 6

Lanabaga bɔra jurumun fanga kɔrɔ

(Kɔlosikaw 3.1-10)

- ¹Ayiwa, an bena mun le fɔ sa? Yala o kɔrɔ ye ko an ye to ka jurumun ke, janko Ala ta neema ye caya wa?
- ²Fiyewu! An minw sara ka an sen bɔ jurumun ta ko ra, anw belen be se ka panamanya jurumun na cogo di tuun?
- ³An minw beɛ batizera ka ke ni Yesu Kirisita ye jɛnɔɔɔnya ra, aw m'a lon ko an batizera minke, a be i n'a fɔ an sara ni a ye le wa?
- ⁴An batizera minke, a kera i n'a fɔ an sara ni a ye, ani an su donna ni a ye, janko an ye panamanyakura sɔrɔ i n'a fɔ Fa Ala ka Yesu Kirisita lakunu ka bɔ saya ra ni a ta sebgaya nɔɔrɔman ye cogo min na.
- ⁵Can lo, i n'a fɔ an ni ale kera kelen ye a ta saya ra, an bena kunu fana a ta jɛnɔɔɔnya ra i n'a fɔ a kununa cogo min na.
- ⁶An ye nin faamu ka na, ko jogokɔrɔ min tun be an na, a kera i n'a fɔ o ni Kirisita* gbengbenna yiri ra jɔɔɔn fe ka sa; janko o jogo min tun ye jurumun ye an na, o fanga ye ban, ani an kana to o jurumun fanga kɔrɔ tuun.
- ⁷Sabu ni mɔɔɔ min sara, o tigi bɔra jurumun ta fanga kɔrɔ.
- ⁸Ayiwa, i n'a fɔ an ni Kirisita sara jɔɔɔn fe, an lanin b'a ra ko an bena panamanya, ka ke ni a ye fana.
- ⁹An k'a lon fana ko Yesu Kirisita kununa ka bɔ saya ra, ko a te sa tuun: saya ta fanga te se a kɔrɔ tuun.
- ¹⁰A sara sipaga kelenpe ka jurumun ta fanga ban. Nka a kununa ka bɔ saya ra; a be panamanya min na sisan, a be panamanyara Ala le ye.
- ¹¹O cogo ra aw fana ye aw yere jate k'a ke i n'a fɔ aw sara ka bɔ jurumun ta fanga kɔrɔ; sisan aw be panamanyara Ala le ye Yesu Kirisita ta jɛnɔɔɔnya ra.
- ¹²Ayiwa, aw kana aw farikolo to jurumun boro, ka ke jurumun ta jɔnw ye; aw kana sɔn farikolo negejuguw ma.
- ¹³Aw kana aw farikolo yɔrɔ si bla jurumun na tuun, ka terenbariyakow ke; nka aw ye aw yere di Ala ma i n'a fɔ mɔɔɔ minw kununa ka bɔ saya ra ka ke mɔɔɔkuraw ye. Aw ye aw farikolo yɔrɔw beɛ di Ala ma, janko ka terenninya sira tagama.
- ¹⁴Jurumun ta fanga tena ke aw kan tuun, sabu aw te sariya ta fanga kɔrɔ, aw be neema le kɔrɔ.

Lanabaga kera Ala ta jɔn le ye

- ¹⁵Ayiwa, yala an ka kan ka to ka jurumun ke, ko sabu an te sariya ta fanga kɔrɔ tuun, ko an be neema le kɔrɔ wa? Fiyewu!

¹⁶Aw m'a lɔn ko ni aw be baara kera mɔgo dɔ ye ka aw yere majigi a ye, aw be ke o tigi ta jɔn le ye wa? Ka ke jurumun ta jɔn ye, o laban ye saya le ye; ka ke Ala ta jɔn ye, ka a kan mina, o laban ye terreninya ye.

¹⁷Nka an ye Ala tando, sabu aw minw tun be jurumun ta jɔnya ra fɔɔfɔɔ, aw karanna can min na, aw sɔnna o ma ni aw jusukun bee ye.

¹⁸Sisan aw bɔra jurumun ta jɔnya ra, ka ke Ala ta jɔnw ye ka tagama terreninya ra.

¹⁹Ne be nin kumaw fɔra ka kapa ni adamadenya cogo le ye, aw ta hakiri dɔgɔya kosɔn. Aw tun ka aw farikolo yɔrɔw bla nɔgɔninyakow ni juguya ta jɔnya ra kojugu kama cogo min na, o cogo kelen na sisan aw ye aw farikolo yɔrɔw bla Ala ta jɔnya ra ka panamanya terreninya ra, ani saninyari.

²⁰Aw tun be jurumun ta jɔnya ra wagati min na, foyi tun te aw jagboya ka Ala ta terreninya sira tagama.

²¹Nka aw ka mun nafa le sɔrɔ o kewalew ra? O laban be maroya le blara aw ra sisan, sabu o kow laban ye saya le ye.

²²Nka sisan aw bɔra jurumun ta jɔnya ra ka ke Ala ta jɔnw ye; aw be nafa min sɔrɔ o ra, o ye saninyari ye, a laban fana ye panamanya banbari ye.

²³Sabu jurumun sara ye saya le ye; nka Ala be neema min di gbansan, o ye panamanya banbari ye, an Matigi Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra.

Rɔmukaw 7

Lanabaga bɔra sariya ta jɔnya ra

(Efesikaw 5.25-31; Galasikaw 2.19,20)

¹Ayiwa, ne balemaw, ne bɛna min fɔ aw ye, aw ka o lɔn kosebe, sabu aw ka sariya* lɔn. Ka mɔgo to nin na le, a ka kan ka sariya sira tagama.

²A be i n'a fɔ muso furunin; ka kapa ni sariya ye, ni a ce ma sa, a be ce ta furu kɔnɔ. Nka ni a ce sara, o tuma sariya min tun k'a siri a ce ra, o sariya bɔra a kunna.

³O kosɔn, ni a tagara sigi ce were kun, k'a sɔrɔ a ce ma sa, o b'a fɔ ko a ka jeneya ke. Nka ni a ce sara, o tuma a bɔra sariya fanga kɔrɔ; ni a ka sigi ce were kun, a ma jeneya ke.

⁴Ayiwa, ne balemaw, aw fana ta be ten le. A be i n'a fɔ aw sara sariya ta fan fe, Kirisita* ta saya kosɔn; aw kera a ta ye, janko Ala min k'a lakunu ka bɔ saya ra, aw ye kewalepumanw ke o ye.

⁵Can lo, an tun be tagama ka kapa ni an yere sago ye tuma min na, sariya tun be ko dɔw yira an na k'a fɔ an ye ko kojugu lo; o bee n'a ta, an belen tun b'a fe ka o kow ke. O nejejugu tun be an kɔnɔnɔsu ka an bla saya sira kan.

⁶Sisan kɔni an bɔra sariya ta fanga kɔrɔ, sabu an tun be o min ta jɔnya ra, a be i n'a fɔ an sara ka bɔ o ta jɔnya ra. O cogo ra an be se ka baara ke Ala ye cogokura ra Nin Saninman* baraka ra; an t'a ke tuun ka kapa ni sirakɔrɔ ye, min sebera sariya ra.

Sariya le be jurumun yira

⁷Ayiwa, an bɛna mun le fɔ sa? Yala o kɔrɔ ye ko sariya* le be mɔgɔ bla jurumun na wa? Fiyewu! Nka sariya le k'a to ne ka ne ta jurumun lɔn. Ka jabo mɔgɔ wɛrɛ ta fen fe, ne tun tena o lɔn kojugu ye, ni sariya tun m'a fɔ ko: "I kana jabo mɔgɔ borofen fe."

⁸O cogo ra jurumun ka cogo sɔrɔ ka nege suguya beɛ don ne ra, sariya sababu ra; sabu ni sariya te yi, jurumun ye fen sanin le ye.

⁹Wagati min na ne tun ma sariya lɔn fɔlɔ, ne tun be panamanya; nka sariya nana wagati min na, jurumun nege ka ne sɔrɔ minke,

¹⁰o kera sababu ye k'a to ne sara. O ra, Ala ka sariya min di janko an ye panamanya sɔrɔ, o ka saya lase ne ma.

¹¹Jurumun ka cogo sɔrɔ ka ne lafiri sariya sababu ra, ka saya lase ne ma o sariya kelen sababu ra fana.

¹²Ayiwa, sariya kɔni saninyanin lo; a ta cifɔninw saninyanin lo, o terennin lo, o ka ji fana.

¹³O tuma sariya min ye fenɔnuman ye, o le kera sababu ye ka saya lase ne ma wa? Fiyewu! Jurumun le k'a to o fenɔnuman kera sababu ye ka ne lafiri, ka saya lase ne ma; o kera janko jurumun ye yira k'a gbeya. O cogo ra sariya le sababu ra, jurumun yirara k'a gbeya ko a ka jugu.

Lanabaga sago ni jurumun fanga

¹⁴Ayiwa, an k'a lɔn ko sariya* bɔra Ala le ra; nka ne kɔni ye adamaden jurumunto le ye, i n'a fɔ mɔgɔ min fiyeerera ka ke jurumun ta jɔn ye.

¹⁵Sabu ne be ko minw ke, ne te o faamu; ne b'a fe ka min ke, ne te o ke fana. Ko minw man di ne ye cɔ, ne be o le ke.

¹⁶Ayiwa, ne t'a fe ka ko minw ke, ni ne be o le kera, o tuma ne sɔnna a ma ko sariya ka ji.

¹⁷O cogo ra, ne be kojugu minw kera, o te ne yere sago ye tuun; jurumun min be ne jusukun na, o le be ne blara o ra.

¹⁸Ne k'a lɔn ko fenɔnuman te ne kɔnɔ, i n'a fɔ ne ye adamaden gbansan le ye; sabu ne kɔni b'a fe ka kopuman ke, nka ne te se ka a ke.

¹⁹Ne b'a fe ka kopuman min ke, ne te o ke; nka ne t'a fe ka kojugu min ke, ne be o le ke.

²⁰Ayiwa, ne t'a fe ka ko minw ke, ni ne be o le ke, o tuma o te ne yere sago ye tuun; jurumun min be ne jusukun na, o fanga le be ne blara o ra.

²¹Ne be o sariya fanga ye ne yere kan: ni ne b'a fe ka kojuman ke, kojugu nege le be ne soro.

²²Ne jusukun na Ala ta sariya ka di ne ye haali.

²³Nka ne be sariya were ta fanga ye ne yere kan, min be siyen tara ni ne yere sago ta sariya ye; o sariya min be ne kan, o le ka ne ke jurumun ta jon ye.

²⁴E! Ne janibagato fe nin ye! O fanga min be ne farikolo bla jurumun na, ka saya lase ne ma, jon le bena ne bosi ka bo o boro sa?

²⁵Ala, baraka, Yesu Kirisita sababu ra; ale le be ne bosi. Ayiwa, o cogo ra, ne jusukun na ne be son Ala ta sariya ma; nka ne farisogo ta fan fe, ne be ke jurumun ta sariya ta jon ye.

Romukaw 8

Lanabaga ani Nin Saninman* sago

(Galasikaw 3.13-14; 5.16-25)

¹Ayiwa, sisan, minw bee be Yesu Kirisita ta jengogonya ra, Ala tena kiti ben olugu si kan tuun.

²Sabu Nin Saninman* min be janamanya di Yesu Kirisita ta jengogonya ra, o ta fanga ka ne kisi ka bo jurumun ni saya ta fanga ra.

³Cira Musa ta sariya* tun te se ka o ke, sabu an adamadenw baraka ka dogo. O koson sariya tun te se ka min ke, Ala ka o ke: Den min bora Ala ra*, Ala ka o ci ka na; a kera adamaden ye i n'a fo an jurumuntow. An tun be jurumun fanga min koru, a ka a yere di saraka ye ka o fanga cen.

⁴Ala ka o ke, janko an minw te tagama ka kapa ni an yere sago ye tuun, fo Nin Saninman sago, sariya ko an ye min ke, an ye se ka o ke.

⁵Sabu minw be tagama ka kapa ni o yere sago ye, olugu be miiri o yere diyanyakow le ra. Nka minw be tagama ka kapa ni Nin Saninman sago ye, olugu be Nin Saninman diyanyakow le ke.

⁶Ka miiri an yere diyanyakow ra, o ye saya ye; nka ka miiri Nin Saninman diyanyakow ra, o ye janamanya ni hera ye.

⁷Sabu minw be miiri o yere sago ra, olugu ye Ala juguw le ye; o te o yere majigi Ala ta sariya ye, o fana te se.

⁸O koson minw be tagama ka kapa ni o yere sago ye, olugu ko te se ka diya Ala ye fiyewu.

⁹Aw kɔni, aw tɛ tagama ka kapa ni aw yɛrɛ sago ye; aw bɛ tagama ka kapa ni Nin Saninman sago le ye; sabu Ala Nin bɛ aw kɔnɔ. Ni Kirisita* ta Nin tɛ mɔɔ min kɔnɔ, o tigi tɛ Kirisita ta ye.

¹⁰Ni Kirisita bɛ aw kɔnɔ, aw farikolo kɔni bɛna sa lon dɔ jurumun kosɔn; nka aw nin bɛna panamanya, sabu Ala ka aw jate mɔɔ terenninw ye.

¹¹Ala min ka Yesu lakunu ka bɔ saya ra, ni o ta Nin Saninman siginin bɛ aw kɔnɔ, o tuma, min ka Kirisita lakunu ka bɔ saya ra, o bɛna aw farikolo sataw fana panamanya a ta Nin Saninman baraka ra, o min siginin bɛ aw kɔnɔ.

¹²O le kosɔn ne balemaw, juru min bɛ an na, o tɛ an yɛrɛ farisogo ta juru ye tuun, min bɛ a to an bɛ panamanya ka kapa ni an yɛrɛ sago ye.

¹³Sabu ni aw bɛ tagama ka kapa ni aw yɛrɛ sago ye, aw bɛna sa; nka ni aw ka aw farikolo ta kɛwalejuguw faga Nin Saninman baraka ra, o tuma aw bɛna panamanya.

¹⁴Sabu minw bɛɛ bɛ tagama ka kapa ni Ala Nin Saninman sago ye, olugu bɛɛ ye Ala denw ye.

¹⁵Sabu aw ka Nin Saninman min sɔrɔ, ale tɛ aw kɛ jɔn ye, k'a to aw ye to ka siran tuun. Nka o Nin Saninman bɛ aw kɛ Ala denw le ye; ale baraka le ra an bɛ Ala wele ni kanba ye, k'a fɔ ko: "An Fa!"

¹⁶Nin Saninman yɛrɛ bɛ seereya kɛ ka bɛn ni an yɛrɛ nin ta seereya ye, ko an kɛra Ala denw ye.

¹⁷Ayiwa, ni an kɛra Ala denw ye, o tuma a ka fɛn minw layiri ta an ye, an bɛna o sɔrɔ fana. An bɛna o fɛn minw sɔrɔ, an ni Kirisita le bɛna o sɔrɔ jɔɔɔn fɛ; sabu ni an bɛ tɔrɔ ni a ye, an bɛna bonya sɔrɔ ni a ye fana.

Lanabaga ta jigiya

(Yuhana 10.27-30)

¹⁸Ne b'a jate ko tɔrɔ min bɛ an kan sisan, o tɛ se ka suma ni sini ta bonya ye hali dɔɔnin, Ala bɛna o bonya min yira an na.

¹⁹Ala bɛna a ta denw ta bonya yira lon min na, danfenw bɛɛ kɔrɔɔnin bɛ o lon makɔnɔna.

²⁰Sabu Ala ta danfenw bɛɛ kɛra jacinanw ye. A tun man di o ye ka kɛ ten, nka Ala yɛrɛ le ka o kɛ; o bɛɛ n'a ta, jigiya bɛ yi hali bi.

²¹Sabu lon dɔ, Ala bɛna a ta danfenw bɛɛ bɔ saya ta jɔnya ra; Ala denw kɛra o yɛrɛ ta ye bonya min kama, o bɛna dɔ sɔrɔ o ra.

²²An k'a lɔn ko fɔ ka na se bi ma, danfenw bɛɛ bɛ nɔnana tɔrɔ boro, i n'a fɔ muso lasiritɔ min b'a fɛ ka jigi.

23Nka olugu dɔrɔn tɛ; Nin Saninman* dira an minw ma, ka kɛ i n'a fɔ Ala ta nɛɛma fɔlɔ, anw fana bɛ ɲunana an yɛrɛ kɔnɔ. Lon min Ala bɛna an kɛ a ta denw ye ka an farikolo bɔ jɔnya ra pewu, an bɛ o lon le makɔnɔna.

24Sabu an kisira, nka an ta kisiri ye jigiya le ye. Nka i ɲa bɛ jigiya min na, o tɛ jigiya ye tuun. I ɲa lara fɛn min kan ka ban, yala o ye jigiya dama le ye tuun wa?

25Nka i n'a fɔ an ɲa tɛ fɛn min na, an jigi bɛ o kan, an bɛ mupu ka a kɔnɔ.

26O cogo ra, Nin Saninman fana bɛ an demɛ an ta barakantanya kosɔn; sabu an ka kan ka Ala daari cogo min na, an yɛrɛ tɛ o lon. Nka Nin Saninman kɔni bɛ Ala daari an ye ni ɲunakanw ye, minw tɛ se ka lakari.

27O ra, Ala min bɛ mɔgɔ jusukunnakow bɛɛ lon, ale bɛ Nin Saninman ta miiriyaw lon; sabu Nin Saninman bɛ daariri kɛ Ala ta mɔgɔ saninmanw ye ka kapa ni Ala sago le ye.

Ala ta kanuyaba

28An k'a lon ko mɔgɔ minw bɛ Ala kanu, ani Ala ka o wele ka kapa ni a ta latige ye, ko ni fɛn o fɛn ka olugu sɔrɔ, Ala b'a to o bɛɛ laban bɛ kɛ koɲuman le ye olugu ta fan fɛ.

29Ala kɔnna ka minw ɲanawoloma ka o kɛ a ta mɔgɔw ye, a ka olugu ta ko latige ka bla, ka olugu kɛ i n'a fɔ Den* min bɔra ale Ala ra, janko o Den ye kɛ fɔlɔ ye a balemaw caman cɛ ra.

30A ka minw ta ko latige ka bla, a ka olugu wele fana; a ka minw wele, a ka olugu jate mɔgɔ terenninw ye fana; a ka minw jate mɔgɔ terenninw ye, a ka nɔɔrɔ la olugu kan fana.

31Ayiwa, an bɛna mun le fɔ nin ko ra sa? Ni Ala bɛ an fɛ, jɔn le bɛ se ka wuri an kama?

32Den min bɔra Ala yɛrɛ ra, a ma o bɔsi saya ma, nka a k'a di saraka ye an bɛɛ kosɔn; mun le bɛna a bari ka fɛn bɛɛ di an ma o Den sababu ra?

33Jɔn le bɛ se ka Ala ta mɔgɔ ɲanawolomaninw jaraki sa? Sabu Ala yɛrɛ le ka o jate mɔgɔ terenninw ye.

34O kosɔn jɔn le bɛna o jaraki? Sabu Yesu Kirisita sara; o dɔrɔn tɛ, a kununa ka bɔ saya ra; a siginin bɛ Ala kininboroyanfan fɛ, a bɛ Ala daari an ye.

35Jɔn le bɛ se ka an faran ka bɔ Kirisita* ta kanuya ra sa? Nagban tɛ se, siranya tɛ se, tɔɔrɔ tɛ se, kɔngɔ tɛ se, fagantanya tɛ se, farati tɛ se, fagari tɛ se, foyi le tɛ se!

36I n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko: "Ala, ele le kosɔn, o bɛ an fagayɔrɔ ɲinina lon o lon; o bɛ an jate i ko saga minw blara fagari kama."

37Nka o tɔɔrɔw bɛɛ ra anw le ye sesɔrɔbagaw ye ka tɛmɛ bɛɛ kan, an kanubaga Ala baraka ra.

³⁸Ne lara a ra, hali sigiya t'a ra, ko saya o, panamanya o, melekew o, jinaw o, setigi werew o, sisan ta fenw o, fen nataw o,

³⁹sankolokonofenw ta fangaw o, dugukolokanfenw ta fangaw o, ko danfen si le te se ka an faran ka bo Ala ta kanuya ra, a ka o kanuya min yira an na an Matigi Yesu Kirisita baraka ra.

Rɔmukaw 9

Ala ka Izirayelimogow panawoloma

(Galasikaw 4.22-31)

¹Ne be can le fora, faninya te, sabu ne be Kirisita* ta le ye; ne k'a lon ne jusukun na fana Nin Saninman* baraka ra, ko ne be can le fora.

²Nanasisiba le be ne kan, ne jusukun fana tawonin lo tuma bee ne balema Izirayelimogow koson.

³Sabu hali ni ne tun dangara olugu no ra, ka faran ka bo Kirisita ta jengogonya ra, janko olugu ye o jengogonya soro ka kisi, ne tun be son o ma.

⁴Olugu le ye Izirayelimogow ye; Ala ka olugu le ke a ta mogow ye, ka noro la o kan, ka jengogonya don ni o ye, ka a ta cifoninw ani a batocogo yira o ra, ka layiriw ta o ye.

⁵Olugu le bora an bemaw ra. Adamadenya sira fe, Kirisita bora olugu le ra; ale le be fen bee kunna; Ala lo, min ka kan ka tando tuma bee. Amina.

⁶Ayiwa, o koro te ko Ala ta kuma kera fengbansan ye de! Sabu minw bee bora Izirayeli* ta duruja ra, o bee le ma ke Izirayelidenw yereyere ye.

⁷Minw bee bora Iburahima ra, olugu bee le fana te Iburahima ta denw yereyere ye. Sabu Ala k'a fo Iburahima ye ko: "I ta duruja bena bo Isiyaka le ra."

⁸Ayiwa, o koro ye ko den minw worora adamaden baraka ra, olugu le te jate Ala denw ye; minw worora Ala ta layiri sababu ra, olugu le be jate Ala ta duruja ye.

⁹Ala ka layiri ta ka kuma min fo, o fle nin ye, ko: "Ne bena seko ka na san were ngontumasi; o tuma Saran bena dence soro."

¹⁰Ayiwa, a ma dan Saran ta ma, nka Rebeka ta fana kera ten; ale ka flaninw kono ta an bemace Isiyaka fe.

¹¹O wagati ra, k'a soro denw tun ma woro ban, o ma kojuman ke, o ma kojugu ke, Ala kumana Rebeka fe, janko a tun b'a fe ka min panawoloma ka kapa ni a ta latige ye, o le ye ke, a kana ke mogow kewale baraka ra, nka a ye ke ka kapa ni ale Ala yere sago le ye.

¹²Ala k'a fo Rebeka ye ko: "Koroceman le bena ke dogoceman ta jon ye," i n'a fo a sebera Kitabu kono cogo min na, ko:

13”Ne ka Yakuba kanu, ka ban Esawu ra .”

Ala ka siya wɛrɛ mɔgɔw fana ɲanawoloma

14Ayiwa, an bɛna mun le fɔ sa? Yala terenbariya bɛ Ala ta kow ra wa? Fiyewu!

15Sabu Ala ko cira Musa ma ko: “Ni ne b’a fɛ ka makari mɔgɔ min na, ne bɛ makari o tigi ra; ni ne ko ne bɛ hina min na, ne bɛ hina o tigi ra fana .”

16O cogo ra, mɔgɔ sago, walama mɔgɔ ta baara tɛ se k’a to Ala ye hina i ra; Ala yɛrɛ le bɛ se ka hina mɔgɔ ra.

17Kitabu kɔnɔ, Ala k’a fɔ Farawona ye ko: “Ne ka ele sigi masaya ra, ka ele kɛ sababu ye ka ne ta sebagaya yira, janko ne tɔgɔ ye fɔ dugukolo yɔrɔ bɛɛ ra .”

18O kosɔn ni Ala b’a fɛ ka hina min na, a bɛ hina o ra; ni a b’a fɛ ka min jusukun gbɛlɛya, a bɛ o jusukun gbɛlɛya fana.

19Dɔw bɛna a fɔ ko: “O tuma mun kosɔn Ala bɛ mɔgɔw jaraki tuun? Jɔn bɛ se ka ban a sago ma?”

20Ayiwa, ele min bɛ o fɔ, ele adamaden gbansan, ele ye mun le ye ko ele bɛ Ala sɔsɔ? Yala bɔgɔdaga bɛ se k’a fɔ dagalalagabaga ma wa, ko: “Mun kosɔn i ka ne lalaga tan?”

21Yala dagalalagabaga ta le tɛ bɔgɔ ye wa? A bɛ se ka o bɔgɔ kelen kɛ ka daga sɔngɔgbɛlɛn dɔ lalaga, ani ka daga gbansan dɔ fana lalaga.

22Ayiwa, Ala tun b’a fɛ ka a ta dimi ni a ta sebagaya yira minke, o kosɔn minw ka a ta dimi lawuri, a ka olugu ta kɛwalejuguw sɔnmina ka muɲu o kɔrɔ kɔsɛbɛ; o mɔgɔw blara halakiri le kama.

23Ayiwa, a hinara minw na ka o laben ka bla bonya kama, ni a ko a bɛ a ta bonya la olugu kan, k’a caya, aw bɛ se ka mun le fɔ o ra?

24Ala ka anw le wele; a ma an wele ka bɔ Yahudiyaw dɔrɔn le cɛ ra dɛ, a ka an wele ka bɔ siya wɛrɛ mɔgɔw* ra fana.

25A ka o le fɔ cira Oze ta kitabu kɔnɔ, ko: “Mɔgɔ minw tun tɛ ne ta siya ye, ne bɛna olugu le wele ko ‘ne ta siya.’ Minw tun tɛ ne ta mɔgɔ kanuninw ye, ne bɛna olugu wele ko ‘ne ta mɔgɔ kanuninw.’

26A tun fɔra o ye yɔrɔ min na ko o tɛ ‘Ala ta mɔgɔw’ ye, o yɔrɔ yɛrɛ ra o bɛna wele ko ‘Ala ɲanaman yɛrɛ ta denw .’ “

27Cira Ezayi fana pɛrɛnna k’a fɔ Izirayɛlimɔgɔw ta ko ra, ko: “Hali ni Izirayɛlimɔgɔw cayara ka kɛ i ko kɔgɔjida kɛnkɛn, o bɛɛ ra mɔgɔ dama dama le bɛna kisi.

28Sabu Matigi ka kiti min latigɛ, a bɛna o kiti tige jooɲa jooɲa dunuɲamɔgɔw kan .”

²⁹Cira Ezayi tun k'a fɔ fana ko: "Ni Fangatigi Ala tun ma makari an na ka duruja do to an ye, an tun bena ban pewu i ko Sodɔmukaw, an tun bena ke i ko Gomɔrikaw le."

Terenninya tɛ sɔɔ sariya sababu ra

(Rɔmukaw 3.19-29; Galasikaw 3.8-14,21-29)

³⁰Ayiwa, an bena mun le fɔ sa? Siya wɛrɛ mɔɔ* minw tun tɛ terenninya sira pinina, Ala ka olugu jate mɔɔ terenninw ye; o ka o terenninya sɔɔ lanaya sababu ra.

³¹K'a sɔɔ Izirayelimɔɔw, olugu minw tun bɛ terenninya pinina sariya sababu ra, olugu ma o sɔɔ.

³²Mun kosɔn? Sabu Izirayelimɔɔw m'a jini lanaya sababu ra, nka o k'a jini o yɛrɛ ta kɛwalew le sababu ra. O sen talonna kabakuru le ra ka ben.

³³I n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko: "A fɛ, ne bɛ sentalon kabakuru do bla Siyɔn, min bena ke do w kunnacɛn sababu ye. Nka ni mɔɔ min ka a jigi la a kan, Ala tɛna o tigi janfa fiyewu!"

Rɔmukaw 10

¹Ayiwa, ne balemaw, ne bɛ min fɛ ni ne jusukun bɛɛ ye, ani ne bɛ Ala daarira min na ne ta siya Izirayelimɔɔw ta ko ra, o ye ko o ye kisi.

²Sabu ne bɛ nin seereya kɛ, ko o cɛsirinɛn lo Ala ko ra, nka hakiri tɛ o fɛ.

³Ala bɛ mɔɔ jate mɔɔ terennin ye cogo min na, o ma o faamu. O b'a fɛ ka ke mɔɔ terenninw ye o yɛrɛ ta kɛwalew le sababu ra. O ra, Ala bɛ mɔɔ jate mɔɔ terennin ye sira min fɛ, o ma sɔn o ma.

⁴Kirisita* le kɛra sariya* laban ye, janko ni mɔɔ minw bɛɛ ka la ale ra, Ala ye olugu jate mɔɔ terenninw ye.

Ni mɔɔ min ka la Matigi ra o bɛ kisi

⁵Ayiwa, mɔɔ bɛ se ka jate mɔɔ terennin ye sariya* sababu ra cogo min na, cira Musa ka o fɔ; a ko: "Ni mɔɔ min ka se ka nin kow sira tagama, o tigi bɛ kisi o sababu ra."

⁶Mɔɔ bɛ se ka jate mɔɔ terennin ye lanaya sababu ra cogo min na, o fɔra, ko: "I kana a fɔ i yɛrɛ kɔnɔ ko: 'Jɔn le bena yɛlɛn ka taga sankolo ra an ye?' (O kɔɔ ye ko ka Kirisita* lajigi.)⁷Walama ko: 'Jɔn le bena jigi dugukolo jukɔɔ an ye?' (O kɔɔ ye ko ka Kirisita lawuri ka bo saya ra.)"

⁸O kuma bɛ mun le fɔ sa? A ko: "Kuma bɛ i kɛrɛ fɛ, a bɛ i da ra, a bɛ i jusukun na fana." O kuma ye lanaya ta kuma le ye, an bɛ min waajuri kɛra mɔɔw ye.

⁹Ni i k'a fɔ i da ra ko Yesu le ye Matigi ye, ani ka la a ra i jusukun na ko Ala k'a lakunu ka bo saya ra, i bɛ kisi.

¹⁰Sabu ka la Yesu ra i jusukun na, o le b'a to Ala be i jate mɔgɔ terennin ye; k'a fɔ i da ra, o le b'a to i be kisiri sɔrɔ.

¹¹Sabu a sebera Kitabu kɔnɔ ko: "Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka la Matigi ra, Ala tena o tigi janfa fiyewu."

¹²O kosɔn Yahudiyaw o, siya wɛrɛ mɔgɔw* o, dɔ ma bɔ dɔ ra; Matigi kelenpe le be o bɛɛ kunna, ani minw bɛɛ be a tɔgɔ wele, a be kopuman ke olugu bɛɛ ye k'a caya.

¹³Sabu a sebera ko: "Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka Matigi tɔgɔ wele, o tigi be kisi."

¹⁴Nka o bɛna a tɔgɔ wele cogo di, ni o ma la a ra? O bɛna la a ra cogo di, ni o ma a ko mɛn? O bɛna a ko mɛn cogo di, ni mɔgɔ ma a waajuri ke?

¹⁵Mɔgɔ bɛna a waajuri ke cogo di, ni mɔgɔ ma ci a kama? I n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko: "Minw be na ni kibaro dimanw ye, olugu nacogo ka ji."

¹⁶Nka o bɛɛ n'a ta, mɔgɔw bɛɛ ma sɔn Kibaro Diman* ma. O kosɔn cira Ezayi k'a fɔ ko: "Matigi, jɔntigi le sɔnna ka la an ta waajuri kumaw ra?"

¹⁷Ayiwa, an be waajuri min lamɛn, lanaya be sɔrɔ o le fɛ; o waajuri bɔra Kirisita ta kuma le ra.

¹⁸Ayiwa, ne ko: Yala Izirayelimɔgɔw ma o waajuri mɛn le wa? O k'a mɛn ke! Sabu a sebera ko: "O kumakan sera dugukolo fan bɛɛ ra; o ta kumaw sera fɔ dunuɓa danw na."

¹⁹Ayiwa, ne be pininkari ke tuun, ko: Yala Izirayelimɔgɔw ma o faamu le wa? Cira Musa kɔnna k'a fɔ ko: "Aw tɛ siya min jatera, ne bɛna a to o celiya ye aw mina; aw be siya min flɛra hakirintan ye, ne bɛna a to o dimi ye aw mina."

²⁰O kɔ, cira Ezayi fana k'a ja gbɛleya k'a fɔ ko: "Mɔgɔ minw tun tɛ ne yɔrɔɓinina, olugu ka ne ye; minw tun tɛ miirira ne ta ko ra, ne ka ne yɛrɛ yira olugu le ra."

²¹Nka Izirayelimɔgɔw ta ko ra, a ko: "Ne ka ne boro lɔ tere kururu bɛɛ siya murutinin ni siya bannin dɔ le ye."

Rɔmukaw 11

Ala ma ban Izirayelimɔgɔw ra

¹Ayiwa, ni a be ten o, o kɔrɔ ye ko Ala banna a ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw ra wa? Fiyewu! Sabu ne fana ye Izirayeliden le ye, ne bɔra Iburahima ta duruja ra, Boniyaminu ta gba ra.

²Ala kɔnna ka a ta mɔgɔ minw panawoloma ka o ke a ta ye, a ma ban olugu ra. Cira Iliya ka kuma min fɔ Izirayelimɔgɔw kama Ala ja kɔrɔ, Kitabu ka min fɔ o ko ra, aw ma o lɔn wa?

³A ko: "Matigi, o ka i ta ciraw faga, ka i ta sarakajɛnifɛnw* cici. Ne kelenpe le tora; o b'a fɛ ka ne fana faga."

⁴Nka Ala ka a jaabi cogo di? A ko: “I kelen ma to; ne ka mɔgɔ waga wolonfla le mara ne yere ye. Olugu si ma o kinbiri gban Baali* kɔrɔ ka a bato .”

⁵O cogo ra fana, an be wagati min na sisan, Izirayelimɔgɔw tɔ fitini be yi, Matigi ka minw panawoloma ka kapa ni a ta neema ye.

⁶Ayiwa, ni Ala ka o panawoloma ka kapa ni a ta neema ye, o cogo ra o yere ta kɛwalew nɔ tɛ tuun; ni o tɛ, Ala ta neema tena ke neema ye tuun.

⁷Ayiwa, o kɔrɔ le ye di? Izirayelimɔgɔw tun be min jinina, o ma o sɔrɔ; Ala ka minw panawoloma, olugu le ka o sɔrɔ. Tɔw jusukun gbeleyara.

⁸I n’a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko: “Ala ka o hakiri lasunɔgɔ, janko o kana yeri ke, ani o kana menni ke o toro ra. A kera ten le fɔ ka na se bi ma .”

⁹Dawuda fana ko: “Ala y’a to o ta domunibaw ye ke jan ye ka o mina, ka ke jɔ ye ka o mina, ka ke o ben sababu ye; o ye ke o ta kojugu sara ye.

¹⁰Ala ye o jaw ye fin, o kana yeri ke tuun; ka sege la o kan, o kɔ kurunin ye to wagati bee. ”

Ala ka min ke siya were mɔgɔw ye

(Matiyu 21.40-43; Efesikaw 2.7-13)

¹¹Ayiwa, ne ko: Izirayelimɔgɔw talonna minke, yala o benna pewu le wa? Fiyewu! Nka o ta firiri kera sababu ye k’a to siya were mɔgɔw* ka kisiri sɔrɔ, janko olugu celiya ye ke o ra.

¹²Ayiwa, ni Izirayelimɔgɔw ta firiri kera nafa ye dunɔnamɔgɔw fe o, ani o majigira minke, ni o kera, nafa ye siya were mɔgɔw fe, o tuma ni o bee nana yelema ka na Ala fe, o tena ke koba ye ka teme a to bee kan wa?

¹³Ne be nin fora sisan aw siya were mɔgɔw* le ye. Ala ka ne ke siya were mɔgɔw ta ciraden* ye, ne fana be pagari o baara kosɔn,

¹⁴janko ni a be se ka ke, o celiya ye ke ne ta siyamɔgɔw ra, ka ke sababu ye k’a to daw ye kisi.

¹⁵Sabu Ala ka o bla kere fe minke, ni o kera, sababu ye ka ben don dunɔnamɔgɔw ni Ala ce, o tuma ni Ala nana o bla o nɔ ra do? O bena ke koba le ye, ka ke i ko suw le kununa ka bo saya ra.

¹⁶Ni burukun folo dira Ala ma saraka ye, a to bee le be saninya. Ni yiri liliw saninyanin lo, a borow fana saninyanin lo.

¹⁷Ayiwa, Izirayelimɔgɔw, minw ye oliviye panaman yiriborow ye, ni Ala ka o yiriboro daw tigetige ka ele nɔrɔ o nɔ ra, ele siya were* mɔgɔ min ye kongo oliviye yiriboro ye, ni Ala k’a to ele ka nafa sɔrɔ oliviye panaman liliw na, k’a to o yiri ji ye ele baro,

¹⁸ele kana waso yiri panaman ta borow ma. Ni i be waso, i ka kan k'a lon ko ele le ma liliw mina; nka liliw le ka ele mina.

¹⁹I bena a fo ko: "O yiriborow ma tige ka bo yi, janko ne le ye nora o no ra wa?"

²⁰Can lo! Olugu tigera ka bo yi o ta lanabariya le koson, ele nora o no ra i ta lanaya koson. O koson ele kana waso, nka siran Ala ja!

²¹Sabu ni Ala ma yiriboro panaman to yi, a tena ele fana to yi.

²²Aw y'a fe, Ala ta pumanya ni a ta fariya be yira cogo min na. Minw be bo a ta sira kan, a ta fariya be se olugu le ma, nka Ala ta pumanya be ele kan, ni i koni ka to a ta pumanya ra. Ni o te, ele fana bena tige ka bo yi.

²³Ni Izirayelimogow fana ka bo o ta lanabariya sira kan, Ala bena o nora o nokora; sabu se be Ala ye ka o nora kura ye tuun.

²⁴Ele tigera ka bo kongo oliviye yiri ra, ka na ele nora oliviye panaman yiri ra, k'a sora aw te yiri suguya kelen ye! Olugu minw ta yiri lo, olugu nora tena diya belen wa?

Izirayelimogow tow ta kisiri ko

²⁵Ayiwa, ne balemaw, ne b'a fe aw ye nin gundo lon, janko aw kana aw yere jate hakiritigiw ye ka teme tow kan. Izirayelimogow dow jusukun gbeleyara, fo Ala ka siya were mogow* minw panawoloma, olugu bee ye don folo.

²⁶O cogo ra Izirayeli bee bena kisi, i n'a fo a sebera cogo min na, ko: "Kisibaga* bena bo Siyon, a bena Yakuba ta denw ta terenbariya bo o ra.

²⁷Ne bena o jengogonya le don ni o ye, ni ne ka na o ta jurumunw bo o kunna tuma min na."

²⁸Ayiwa, Izirayelimogow ma son Kibaro Diman* ma minke, o ra o kera Ala juguw ye, janko aw ye o nafa sora. Nka ka kapa ni Ala ta panawolomari ye, Ala be o kanu a ta layiri taninw koson o bemaw ye.

²⁹Sabu Ala be fen minw di, a te seko ka o mina tuun; a te mogow wele, ka seko ka ban o tigi ra tuun.

³⁰Folofolo aw tun te Ala kan mina; Izirayelimogow nana ban Kibaro Diman ma minke, o kera sababu ye k'a to Ala hinara aw ra.

³¹O cogo ra, olugu le ka Ala kan bla, janko Ala ye hina aw ra; Ala hinara aw ra cogo min na, a bena hina olugu fana ra ten.

³²Sabu Ala ka mogow bee to o ta kanminabariya ra, ka na hina o bee ra.

Ala ta sebayaba

³³E! Can ra, Ala ta fentigiya, ani a ta hakiritigiya, ani a ta lonniya dunya te se ka lon! A ta kolatigeninw ka bon ka teme adamaden hakiri dan kan! A ta siraw te se ka lon!

³⁴I n'a fo a sebera cogo min na, ko: "Jon le ka Matigi Ala ta miiriya lon? Jon le kera a ladibaga ye?"

³⁵Jon le konna ka fen di Ala ma, ka n'a fo ko ale ta juru b'a ra?"

³⁶Fen bee bora ale le ra, fen bee be a no ra ale le baraka ra, fen bee be ale le ta ye; a ka kan ni bonya ye wagati bee, ani tuma bee! Amina.

Romukaw 12

Lanabaga ta tagamacogokura

¹Ayiwa, ne balemaw, i n'a fo Ala ka o numanyaba ke an ye, o koson ne be aw daari ko aw ye aw yere farikolo di Ala ma, i ko saraka panaman, ani saraka saninman, saraka min ka di Ala ye; o le fana ye batorisobe ye.

²Aw kana aw ta koketaw kapa ni nin dununamogow ta ye. Nka aw y'a to Ala yere ye miiriyakura don aw hakiri ra, ka aw yelema; o cogo ra, Ala be min fe, min ka ni, min ka di a ye, min dafanin lo, aw bena o faamu.

Lanabagaw ka kan ka jon ka baara ke

(Korentikaw folo 12.12-27; Efesikaw 4.1-16)

³Ala ka neema min ke ne ye, o neema baraka ra ne b'a fo aw bee kelen kelen ye ko Ala ka aw ke min ye, aw kana aw yere jate ka teme o kan; aw ye yemajigiya don aw yere ra. Ala ka se min di aw ma aw ta lanaya koson, aw ye aw ta kow ke ka kapa ni o le ye.

⁴Farikolo kelen le be an fe, nka a yowow ka ca. An farikolo yowow si ni si ta baara te kelen ye fana.

⁵O cogo kelen na, anw lanabagaw ka ca, nka an bee kera farikolo kelen ye Kirisita* ta jenogonya ra; an bee sirira jogon na, ka ke jogon farikolo yowow do ye.

⁶Nka an ninyowow te kelen ye ka kapa ni Ala ta neema dinin ye an ma. O koson ni Ala be kuma don min da ra ka mogow waaju, o tigi ye o ke ka kapa ni lanaya ye.

⁷Ni do ta kera baara ye, o tigi ye o baara ke. Ni min ta kera karan ye, o tigi ye mogow karan.

⁸Ni min ta kera ka mogow ja gbeleya, o tigi ye o ke. Min be mogow son, o tigi ye a boro labla ka o ke. Ni min kera mogow jamogow ye, o tigi ye o ke ka na. Min be panibatow deme, o tigi ye o ke ni nagari ye.

Lanabagaw ka kan ka tagama kanuya ra

⁹Aw ta jogonkanu kana ke ni flankafuya ye. Aw ye kojugu haramuya. Aw ye nowo kopuman le ra kosebe.

- ¹⁰Aw ye ꞓɔɔn kanu kosebe i ko balemaw. A ye ke bee jusu ra ko ale le ka kan ka kon ka tow bonya.
- ¹¹Aw ye aw yere cesiri baara ra, aw kana ke salibagatow ye. Aw ye baara ke Matigi ye ni aw jusukun bee ye.
- ¹²Jigiya min be aw fe, aw ye pagari o koson. Aw ye tooro muɔu; aw ye jija Aladaari ra.
- ¹³Ala ta mogo minw mako be demeri na, aw ye olugu deme. Aw ye jija ka lonanw ladon.
- ¹⁴Minw be aw tooro, aw ye dugawu ke olugu ye; aw ye dugawu le ke, aw kana mogo danga.
- ¹⁵Minw be pagari, aw ye pagari ni olugu ye; minw be kasi, aw ye kasi ni olugu ye.
- ¹⁶Aw ye ben kelen ma. Aw kana miiri kobabaw ma ka aw yere bonya, aw ye son yeremajigiya le ma. Aw kana aw yere jate ko aw ye hakiritigiw ye.
- ¹⁷Ni mogo do ka kojugu ke aw ra, aw kana o juru sara ni kojugu do were ye. Aw ye jija ka kopuman ke bee ye.
- ¹⁸Ni a koni ka dan aw ma, aw ye aw seko bee ke k'a to hera ye ke aw ni mogo bee ce.
- ¹⁹Ne balema kanuninw, aw yere kana aw yere dimibo; aw y'a to Ala ma. Sabu a sebera Kitabu konɔ, ko: "Ne le bena hake bo, ne le bena kojugu juru sara. Matigi Ala ko ten."
- ²⁰Ala ta Kuma ko fana, ko: "Ni kongɔ be i jugu ra, domuni di a ma; ni minlogoto b'a ra, ji di a ma. Ni i be o kera, a be i ko i be takami le cera ka o ke a kun na."
- ²¹I kana a to kojugu ye se i ra. Nka jija ka kopuman ke ka se soro kojugu kan.

Rɔmukaw 13

Lanabagaw ka kan ka koro fagamaw ye

(Piyeri folo 2.13-17)

- ¹Ayiwa, mogo bee ka kan ka koro fagamaw ye; sabu fanga te yi, ni min ma bo Ala ra. Fagama minw sigira, Ala le ka olugu sigi.
- ²O koson mogo min be ban fagamaw ta ma, o tigi banna Ala ta Kuma le ma. Minw fana be ban fagamaw ta ma, olugu bena kiti le lase o yere ma.
- ³Ni i be kopuman ke, i sirankun te fagamaw ja. Ni i be kojugu ke, o le b'a to i be siran fagamaw ja. Ni i t'a fe ka siran fagamaw ja, o tuma i ye kopuman ke; ni i ka kopuman ke, o bena i tando.
- ⁴Fagamaw be baara min kera, o be o kera Ala le ye, aw ta ja koson. Ni i be kojugu ke, o tuma i ka kan ka siran o ja, sabu maramafen min be o boro, o te o boro

gbansan. O be Ala ta baara le ra; o be Ala dimibo kojugukebaga ra, ka a ta kojugu hake bo o ra.

⁵O koson aw ka kan ka koro fagamaw ye; o be se ka tawo min lase an ma, a kana ke o nasiran doron koson, nka aw yere ka kan ka a lon aw jusukun na ko ka koro o ye, ko o ka ni.

⁶O le koson fana aw be ninsongo sara. Sabu fagama minw be o baara kera, Ala le ka olugu bla o baara ra, ko o y'a ke ka na.

⁷Ayiwa, mogo bee kelen kelen ka kan ni min ye, aw ye o ke o ye. Aw ka kan ka ninsongo sara min ye, aw ye a sara o ye. Aw ka kan ka wusugu sara min ye, aw ye a sara o ye. Aw ka kan ka siran min na, aw ye siran o na. Min ka kan ni bonya ye, aw ye o bonya.

Ka tagama kanuya ra

(Matiyu 22.35-40; Yuhana folo 3.11-23)

⁸Ayiwa, ne balemaw, ni jagonkanu te, mogo si ta juru were kana ke aw ra; sabu ni mogo min be mogo tow kanu, o tigi ka Ala ta sariya bee le dafa.

⁹Sabu ci minw fora ko: "I kana jencya ke, i kana mogo faga, i kana sonyari ke, i kana nabo mogo borofen fe," ani a tow bee, o kumaw bee be nin kuma kelen le konko ko: "I ka kan ka i mogojagon kanu i ko i yere."

¹⁰Ni i be i mogojagon kanu, i te kojugu ke a ra. O koson ni i be tow kanu, i ka Ala ta sariya* bee le dafa.

Ka dibirakow dabra

¹¹Ayiwa, aw ka kan ka o kuma jate, sabu an be wagatigbelen min na sisan, aw yere ka o lon. Aw kunutuma sera ka bo sunogo ra, sabu kisiri yoro ka surun an na sisan ka teme an ta lanaya daminawagati kan.

¹²Ne balemaw, su janfara de! Dugugbe surunyara. Kewalejugu minw be ke dibi ra, an ye o dabra pewu, ka an yere laben ka tagama yeelen le ra.

¹³An ye an tagamacogo teren, k'a gbe i n'a fo an be kow ke tere fe cogo min na. An ye an yere korosi domuniba dama temeninw ma, ani dorotya, ani jatya, ani marobariyako dama temeninw, ani keremisew, ani pangboya.

¹⁴Aw ye Matigi Yesu Kirisita ta cogo don aw yere ra i ko derege; aw kana miiri aw farisogo ta negerakow ra, ko aw be farisogo diyanyakow ke.

Romukaw 14

Lanabagaw ka kan ka jagon ta ko muju

(Korentikaw folo 4.3-5; 8.1-13; 10.23-33)

¹Ne balemaw, aw ra minw baraka ka dogo lanaya ra, aw ye son olugu ma; aw kana o ta miiriya so.

²Dɔ fɛ, domunifen bɛɛ bɛ se ka domu; nka dɔ baraka ka dɔgɔ lanaya ra minke, ale bɛ nankɔrafɛnw dɔrɔn le domu.

³Min bɛ domunifen bɛɛ domu, ale kana a mɔgɔɔgɔn mafiyɛnya, ko mun kosɔn a tɛ fɛn bɛɛ domu; min tɛ domunifen bɛɛ domu, ale fana kana a mɔgɔɔgɔn jaraki, ko mun kosɔn a bɛ fɛn bɛɛ domu; sabu Ala sɔnna a ma.

⁴Ele ye jɔn ye, ko ele bɛ mɔgɔ wɛrɛ ta baarden jaraki? Ni a lɔra o, walama ni a benna o, o ye a matigicɛ ta ko le ye. A fana bɛna teren, sabu se bɛ Matigi Ala ye ka baraka don a ra.

⁵Ayiwa, mɔgɔ dɔ bɛ yi, ale bɛ lonw bɔ ɔgɔn na, nka dɔ wɛrɛ fɛ lonw bɛɛ ka kan. Miiriya min bɛ min fɛ, o ye to ni o ye, sigiya kana kɛ a fɛ.

⁶Min bɛ lonw bɔ ɔgɔn na, ale bɛ o kɛ ka Matigi le bonya. Min bɛ domunifen bɛɛ domu, ale bɛ o kɛ ka Matigi le bonya, sabu a bɛ baraka la Ala ye; min fana tɛ domunifen bɛɛ domu, ale bɛ o kɛ ka Matigi le bonya, sabu ale fana bɛ baraka la Ala ye.

⁷An si tɛ ɔnamanya an yɛrɛ ye, an si tɛ sa fana an yɛrɛ ye.

⁸Ni an bɛ ɔnamanya, an bɛ ɔnamanya Matigi le ye; ni an bɛ sa, an bɛ sa Matigi le ye. O kosɔn ni an ɔnaman lo o, ni an sara o, an ye Matigi ta le ye.

⁹Kirisita* sara, ka kunu ka bɔ saya ra, janko ka kɛ suw ni ɔnamanw bɛɛ Matigi ye.

¹⁰Ayiwa, mun kosɔn ele bɛ i balema jaraki? Mun kosɔn ele fana bɛ i balema mafiyɛnya? K'a sɔrɔ an bɛɛ le bɛna taga lɔ Ala ɔa kɔrɔ, a bɛ an ta kiti tige.

¹¹Sabu a sɛbera Kitabu kɔnɔ, ko: “Matigi ko: ‘Ne bɛ kari ko sigiya t’a ra, ko ne le ye Ala ɔnaman ye; adamadenw bɛɛ bɛna o kinbiri gban ne le kɔrɔ, bɛɛ da bɛna ne tando.’ “

¹²O cogo ra, an bɛɛ kelen kelen bɛna taga an yɛrɛ ta ɔafɔ Ala ɔa kɔrɔ lon dɔ.

Lanabaga man kan ka a balema kunnacɛn

(Korɛntikaw folo 8.1-13)

¹³O kosɔn an kana ɔgɔn jaraki tuun. Nka aw ye jija k'a to aw kana foyi kɛ min bɛ se ka kɛ sababu ye ka aw balema dɔ bla kojugu ra, walama ka a kunnacɛn.

¹⁴An Matigi Yesu baraka ra, ne kɔni k'a lɔn k'a gbɛya, ani ne lanin b'a ra ko domunifen tɛ yi min ma saninya. Ni mɔgɔ min ka domunifen jate ko a saninyanin tɛ, a saninyanin tɛ o tigi le fɛ.

¹⁵Ni ele bɛ fɛn min domu, ni o bɛ kɛ sababu ye ka i balema jusu kasi, o tuma i ma kanuya sira tagama. Kirisita* sara o balema min kosɔn, i kana a to i ta domunifen ye kɛ sababu ye ka o lafiri.

¹⁶Aw b'a jate ko fen min ka pi, o man kan ka ke sababu ye k'a to mɔgɔw ye aw tɔgɔjugu fɔ.

¹⁷Ala ta Masaya* kun te domuni ni minni ye; nka a kun ye Nin Saninman* ta terenninya ni a ta jususuma ni a ta pagari le ye.

¹⁸Mɔgɔ min be baara ke Kirisita ye ni o miiriya ye, o tigi ko ka di Ala ye; mɔgɔw fana be a tɔgɔnuman fɔ.

¹⁹O le kosɔn, fen min be na ni hera ye, ka an bee kelen kelen lataga na lanaya ra, an ye jija ka o le pini.

²⁰Ala ka min ke i balema ye, i kana o cen domunifen kosɔn. Can lo, domunifen bee ka pi; nka ni a domuko be ke sababu ye ka i balema bla kojugu ra, o man pi.

²¹O kosɔn ni i te sogo pimi, ni i te duven min, fen o fen be se ka ke sababu ye ka i balema dɔ bla jurumun na, ni i be se ka o fenw bee ye ka o to yi, o ka pi.

²²Ayiwa, aw ta miiriya ye min ye o ko ra, o ye to aw yere ni Ala ce. Mɔgɔ min be domunifen jate fennuman ye, ka a domu, hali a te sigiya a jusukun na, o tigi ta pana.

²³Nka ni i be fen dɔ domu k'a sɔrɔ sigiya be ele yere jusukun na o ko ra, ele jarkinin lo, sabu i be ko ke k'a sɔrɔ ele yere ma la a ra ko a bennin lo. Ni i be ko o ko ke k'a sɔrɔ i yere ma la a ra ko a bennin lo, o ye jurumun le ye.

Rɔmukaw 15

Lanabaga barakantanw demecogo

¹Anw minw baraka ka bon lanaya ra, an ye sɔn barakantanw ma ni o ta barakantanya ye; an kana an yere diyanyakow ke.

²An ye an mɔgɔɔgɔn diyanyakow le ke, a ta na kama, janko a baraka ye bonya lanaya ra.

³Sabu hali Kirisita* ma a yere diyanyako ke. Nka a kera i n'a fɔ min sebera Kitabu kɔnɔ, ko: "I mafiyenyabagaw be mafiyenyarikuma minw fɔ i ma, o kumaw be ben ne le kan."

⁴Kuma minw bee sebera Kitabu kɔnɔ kakɔrɔ, o sebera le ka an karan mupuri ra, ka an jusu saaro, janko an ye jigi sɔrɔ.

⁵Mupuri tigi Ala, ani jususaaro tigi Ala y'a to aw ye ben kelen ma, ka kana ni Yesu Kirisita ta miiriya ye.

⁶Ni o kera, aw bee be jen ka aw kan ke kelen ye, ka Ala bonya, min ye an Matigi Yesu Kirisita Fa ye.

Yesu Kirisita nana mɔgɔw bee kosɔn

(Efesikaw 2.11-19)

⁷Kirisita* sɔnna aw ma cogo min na, aw fana ye sɔn ɲɔgɔn ma ten; o le be bonya la Ala tɔgɔ kan.

⁸Ne b'a fɔ aw ye ko Kirisita kera Yahudiyaw ta baaraden ye, janko Ala tun ka layiri minw ta o bemaw ye, a ye o dafa, k'a yira ko ni Ala ka min fɔ, a be o ke.

⁹A nana minke, o kosɔn siya were mɔgɔw* fana be Ala bonya Ala ta makari kosɔn, i n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko: "O kosɔn ne bena i tɔgɔ tando siya were mɔgɔw ce ra, ka dɔnkiriw la ka i tɔgɔ bonya."

¹⁰A sebera fana tuun ko: "Aw siya were mɔgɔw, aw ye ɲagari ni Ala ta mɔgɔw ye!"

¹¹A sebera fana tuun ko: "Aw siya were mɔgɔw, aw bee ye Matigi tando; dunɔnamɔgɔw bee ye a tando!"

¹²Cira Ezayi fana ko: "Mɔgɔ dɔ bena bɔ Yese ta duruja ra; a bena ke siya tɔw bee kunna, a bena ke siya were mɔgɔw jigiya ye."

¹³Ayiwa, ne balemaw, jigi tugubaga Ala ye aw fa ɲagari ni jususuma ra, lanaya baraka ra, janko aw jigi ye bonya kosebe Nin Saninman* baraka ra.

Pɔli ta baarakɛcogo
(Korentikaw flanan 10.13-18)

¹⁴Ne balemaw, ne yere lara a ra ko aw kɔni, aw ta miiriya ye kɔɲuman le ye; lɔnniya suguya bee be aw fe, aw be se ka ɲɔgɔn ladi fana.

¹⁵O bee n'a ta, ne ta sebe yɔrɔ dɔw ra, ne ka ne yere ja gbeleya ka ko dɔw fɔ aw ye, janko ka aw hakiri jigi; ne ka o ke, sabu Ala ka baraka don ne ra ka o baara karifa ne ma.

¹⁶A ka ne ke Yesu Kirisita ta baaraden ye aw siya were mɔgɔw* ce ra. Ala ka baara min di ne ma, ne be o ke i ko Ala ta sarakalasebaga*, ka Kibaro Diman* fɔ, janko aw siya were mɔgɔw* ko ye diya Ala ye, ka ke Ala ta ye, ka bla danna Ala ye, Nin Saninman* baraka ra.

¹⁷O kosɔn ne be baara min kera Ala ye, ne be se ka ne yere tando o ra Yesu Kirisita ta jɛnɲɔgɔnya ra.

¹⁸Sabu ne tena sɔn ka fen si fɔ, fɔ ne ka min ke Yesu Kirisita sababu ra, k'a to aw siya were mɔgɔw ye sɔn Ala ma; a ka o ke ne ta kuma ni ne ta kewalew le sababu ra,

¹⁹ani tagamasiyenw, ani kabakow, ani Ala Nin Saninman ta sebagaya. O cogo le ra, ne ka Kirisita* ta Kibaro Diman fɔ yɔrɔ bee, k'a damina Zeruzalemu ni a laminiw na, ka taga se fɔ Iliri jamana ra.

²⁰Kirisita tɔgɔ ma deri ka fɔ yɔrɔ min na, ne tun t'a fe ka Kibaro Diman fɔ yɔrɔ were ni o yɔrɔ te, janko ne kana taga baara ke mɔgɔ were ta baara nɔ ra.

²¹I n'a fɔ min sɛbɛra Kitabu kɔnɔ, ko: "A tɔgɔ tun ma fɔ minw ye, olugu le bɛna a ye; minw tun ma a ko mɛn, olugu le bɛna a lɔn."

Pɔli tun b'a fɛ ka taga Rɔmu

²²Ayiwa, o baaraw bɛɛ le ka ne bari tuma caman ka taga aw fɛ yi.

²³Nka sisan ne ta baara banna yan mara ra. Kabini san caman ne tun b'a fɛ ka taga aw fɛ yi;

²⁴ne b'a fɛ ka tɛmɛ ka aw flɛ, ne tagatɔ Ɛsipani jamana ra. Ni ne ka aw lɔgɔrake dɔɔnin, aw bɛna ne dɛmɛ ka ne lase ne tagayɔrɔ ra.

²⁵Sisan ne bɛ tagara Zeruzalɛmu ka taga lanabagaw ta cira ko janabɔ.

²⁶Sabu Masedoni jamana ni Akayi jamana lanabagaw k'a latigɛ o yɛrɛ ma ka o boro kɛ jɔgɔn kan, ka Yahudiya lanabaga fagantanw dɛmɛ Zeruzalɛmu.

²⁷Olugu yɛrɛ le ka o ko latigɛ. Nka can ra, o ta kokɛta tun lo fana; sabu Ala ka nɛɛma min kɛ Yahudiya lanabagaw ye, ni olugu siya wɛrɛ mɔgɔw* ka dɔ sɔrɔ o ra, a ka kan fana olugu ye Yahudiya lanabagaw dɛmɛ ni o borofɛnw ye.

²⁸Ni o kow janabɔra, ni ne tagara o wari di, ne tagatɔ Ɛsipani, ne bɛna tɛmɛ aw fɛ yi.

²⁹Ne tagatɔ aw fɛ yi, ne k'a lɔn ko ne bɛna taga ni Kirisita* ta barakaba ye.

³⁰Ayiwa, ne balemaw, ne bɛ aw daari an Matigi Yesu Kirisita tɔgɔ kosɔn, ani Nin Saninman* ta kanuya kosɔn, ko aw ye to ka Ala daari ne ye, ka ne dɛmɛ ne ta kɛrɛ ra;

³¹janko ne ye bɔsi Zude jamana lanabariw boro, ani ne bɛ tagara wari min di lanabagaw ma Zeruzalɛmu, o ye o mina ni jɔgari ye.

³²Ni Ala ka o kɛ, ne ni jɔgari le bɛna se aw fɛ yi; ne bɛna nɛnɛkiriyaɔrɔ sɔrɔ aw fɛ yi dɔɔnin fana.

³³Hɛra tigi Ala ye kɛ ni aw bɛɛ ye. Amina.

Rɔmukaw 16

Pɔli ta fori

¹Ayiwa, ne bɛ an balemamuso Febe tɔgɔɔɔɔɔɔ fɔ aw ye; Sankere lanabagaw ta jɛnkuru* dɛmɛbaga dɔ lo.

²Ni a ka se aw fɛ yi, aw y'a minako ja, an Matigi ta jɛnɔgɔnya kosɔn, k'a bonya i n'a fɔ Ala ta mɔgɔ ka kan ka bonya cogo min na. Ni a mako ka lɔ fɛn o fɛn na, aw y'a dɛmɛ o ra, sabu a ka balema caman dɛmɛ, ka ne yɛrɛ dɛmɛ.

³Aw ye Pirisili ni Akila fo; ne baarakeɔgɔnw lo, Yesu Kirisita ta baara ra.

⁴Olugu le ka ne kisi, k'a ke fo o yere nin tun be jini ka to a ra; ne kelen le te o walepumanlon, nka siya were mogo* lanabagaw ta jenkuruw bee lo.

⁵Lanabaga minw be jagon lajen o ta so, aw ye olugu fana fo. Aw ye ne balemace kanunin Epayineta fo, min ye Azi jamana mogo folo ye ka la Kirisita* ra.

⁶Aw ye Mariyamu fo, ale min ka baaragbelen caman ke aw ye.

⁷Aw ye Andoronikusi ni Zuniyasi fo. Ne siyagon Yahudiya dow lo; an tun be kaso ra fana jagon fe. Mogow be olugu fana jate kosebe ciradenw* ce ra. O lara Yesu ra ne ja.

⁸Aw ye Anpiliyasi fo; ne balema kanunin lo Matigi ta jengonya ra.

⁹Aw ye Uribeni fo; ne baarakejagon lo Kirisita ta baara ra. Aw ye ne balema kanunin Sitakisi fo.

¹⁰Aw ye Apelesi fo; ale tawra Kirisita tgo koson, nka a ta lanaya ma bo a no ra. Aw ye Aritobuli ta somogow fo.

¹¹Aw ye Herodiyon fo; ne siyagon Yahudiya do lo. Aw ye Narisisi ta somogow fo, olugu minw be Matigi ta jengonya ra.

¹²Aw ye Tirifeni ni Tirifozi fo, o balemamuso fla minw jijanin be Matigi ta baara ra. Aw ye an balemamuso kanunin Perisidi fo; ale ka baara ke Matigi ye kosebe.

¹³Aw ye Rufusi fo; Matigi ta mogo janaman lo. Aw ye a bamuso fo; ne fana bamuso lo.

¹⁴Aw ye Asenkiriti fo, ani Filegon, ani Erimesi, ani Patorobasi, ani Herimasi, ani balema minw bee be ni o ye.

¹⁵Aw ye Filologi fo, ani Zuli; ka Nere ni a balemamuso fo, ka Olenpi fo, ani lanabaga minw bee be ni o ye.

¹⁶Aw ye jagon fo ni kanuyafori saninman ye. Kirisita ta lanabagaw bee be aw fo.

Poli ta ladiri laban

¹⁷Ne balemaw, ne be aw daari ko mogo minw be lanabagaw faran, ka o kunnacen, aw ye aw yere korosi o mogow ra. An ka aw karan min na, o te son o ma. Aw ye aw yere mabo o ra!

¹⁸O mogo suguyaw te baara ke an Matigi Yesu Kirisita ye; o be baara ke o yere konbara le ye. Mogo minw ma fen faamu lanaya ra, o be olugu nege ni kumadimanw ni mogomalasakumaw ye.

¹⁹Nka aw koni, aw ka Ala kan mina cogo min na, bee ka o lon. O koson ne be nagari aw koson. Ne b'a fe fana ko aw ye ke hakiritigiw ye ka kopuman ke; kojugu no kana ye aw ta kewalew si ra.

²⁰Ayiwa, a tɛna mɛɛn, hɛra tigi Ala bɛna Setana ɲɔɲɔ aw senw kɔɔɔ. An Matigi Yesu Kirisita ye nɛɛma aw ye.

²¹Ne baarakɛɲɔɲɔn Timote bɛ aw fo; ani ne siyaɲɔɲɔn Yahudiyaw, minw ye Lusisi, ani Jason, ani Sosipateri ye.

²²Ayiwa, ne Teritusi, ne min ka nin lɛtɛɛ sɛbɛ, ne fana bɛ aw fo Matigi ta jɛɲɔɲɔnya ra.

²³Ne ta jatigicɛ Gayusi bɛ aw fo; yan lanabagaw ta jɛnkuru bɛɛ ta jatigicɛ lo fana. Dugu warimarabaga Eratusi bɛ aw fo, ani an balemacɛ Karitusi.

²⁴[An Matigi Yesu Kirisita ye nɛɛma aw bɛɛ ye. Amina.]

Ala tandori

²⁵An ye Ala tando, se bɛ ale min ye ka aw baraka bonya ka kapa ni Kibaro Diman* ye, ne bɛ min waajuri kɛ, ka Yesu Kirisita ko fɔ, ka kapa ni Ala ta gundo yiranin ye an na; o gundo tun dogonin lo kabini san caman,

²⁶nka sisan a yirara kɛɛ kan ka kapa ni ciraw ta kuma fɔninw ye, ani Ala banbari ta kolatigenin. O gundo yirara, janko siyaw bɛɛ ye Kibaro Diman mɛn, ka sɔn Yesu ma, ka Ala kan mina.

²⁷Ala kelenpe le ye hakiritigi ye. An ye ale tɔɲɔ le tando tuma bɛɛ, ani wagati bɛɛ, Yesu Kirisita baraka ra. Amina.

Koɛntikaw fɔɔ

Koɛntikaw fɔɔ 1

Pɔli ni Sɔsiteni ta fori

¹Ne Pɔli, Ala ka ne wele ka kapa ni a yeɛ sago ye, ka ne ke Yesu Kirisita ta ciraden* ye; ne ni an balemace Sɔsiteni le be nin seɛɛ kera k'a ci aw ma,

²aw minw ye Ala ta jenƙuru mɔgɔw ye Korenti, Ala ka aw minw saninya Yesu Kirisita ta jenƙɔɔnya ra, ka aw wele ka ke a ta mɔgɔ saninmanw ye, ani lanabaga to minw beɛ be an Matigi Yesu Kirisita tɔgɔ bato, ni a ka ke yɔrɔ o yɔrɔ, o Matigi, ani anw fana Matigi.

³An Fa Ala, ani an Matigi Yesu Kirisita ye neɛma aw ye, ka hera ke aw ye.

Pɔli be baraka la Ala ye

⁴Ala ka neɛma min ke aw ye Yesu Kirisita ta jenƙɔɔnya sababu ra, o kosɔn ne be baraka la Ala ye tuma beɛ aw ta ko ra;

⁵sabu Kirisita* ta jenƙɔɔnya kosɔn, Ala ka fen beɛ di aw ma ka aw wasa, ka kumacogo lonniya ni Ala ta kow lonniya di aw ma caman.

⁶An ka Yesu Kirisita ta kuma min fo aw ye, o kuma baraka bonyara aw ce ra kosebe.

⁷O kosɔn Ala be ninyɔrɔ minw di an ma ka kapa ni a ta neɛma ye, aw ma dese o ninyɔrɔw si ra; o cogo ra aw be an Matigi Yesu Kirisita nalon le makɔnɔna.

⁸Ale Ala le bena aw baraka bonya fo ka taga se a laban ma, janko Matigi Yesu Kirisita nalon na, jarakiyɔrɔ kana sɔrɔ aw ra.

⁹Ala ye kankelentigi le ye; Den min bɔra Ala ra*, an Matigi Yesu Kirisita, a ka aw wele ka aw don o ta jenƙɔɔnya ra.

Koɛntikaw ta benbariya

¹⁰Ayiwa, ne balemaw, ne be aw daari an Matigi Yesu Kirisita tɔgɔ kosɔn, ko aw beɛ ye ben kelen ma. Aw kana a to faranni ye don aw ce ra; aw ye ben kelen ma ka ja, ka ke ni ɛaninya kelen ye, ani miiriya kelen.

¹¹Ne be o fɔra, sabu ne k'a men Kolowe ta somɔgɔ dɔw fe ko benbariya dɔw be aw ce ra.

¹²O kɔrɔ ye ko aw ce ra, do b'a fo ko: "Ne be Pɔli le ko!" Do b'a fo ko: "Ne be Apolosi le ko!" Do b'a fo ko: "Ne be Piyeri le ko!" Do b'a fo ko: "Ne be Kirisita* le ko!"

¹³O tuma aw b'a miiri ko Kirisita yeɛ tarannin lo wa? Ne Pɔli le sara gbengbenyiri* ra aw kosɔn wa? Walama aw batizera ne Pɔli tɔgɔ le ra wa?

¹⁴Ne be Ala fo, ko ne ma mɔgɔ si batize aw fe yi, ni Kiripusi ni Gayusi te.

¹⁵O ra, mɔgɔ si tɛ se k'a fɔ ko aw batizera ne tɔgɔ le ra.

¹⁶Ayiwa, ne ka Sitefanasi ta somɔgɔw fana batize, o ye can ye. Nka ka bɔ o ra kɔni, ne ma mɔgɔ wɛrɛ lɔn tuun, ne ka min batize aw fɛ yi.

¹⁷Sabu Kirisita ma ne ci batizeri* kama, a ka ne ci ko ne ye Kibaro Diman* waajuri le kɛ. Ne fana tɛ o kɛ ka kapa ni adamadenw ta hakiritigiya ye, janko Kirisita ta gbengbenyiri ta saya kana kɛ fɛngbansan ye.

Ala ta sebgaya ni a ta hakiritigiya

(Korentikaw folo 3.18-20; Matiyu 11.25-27)

¹⁸Ka waajuri kɛ k'a fɔ ko Kirisita* sara gbengbenyiri* kan, mɔgɔ tununinw bɛ o jate nalomanya le ye; nka anw minw kisira ka ban, anw fɛ o ye Ala ta sebgaya le ye.

¹⁹O le sebera Kitabu kɔnɔ, ko: "Ne bɛna hakiritigiw ta hakiritigiya cɛn, ka lɔnnikɛbagaw ta lɔnniya kɛ fɛngbansan ye."

²⁰O ra sisan, hakiritigi bɛ se ka mun fɔ tuun? Lɔnnikɛbaga fana bɛ se ka mun fɔ tuun? Walama dunuɲa kumalɔnɔbagaba bɛ se ka mun fɔ? Ala k'a yira ko nin dunuɲamɔgɔw ta hakiritigiya ye nalomanya le ye.

²¹Ala k'a latige a ta hakiritigiya ra ko dunuɲamɔgɔw ni o ta hakiritigiya bɛɛ, o ma se ka ale Ala lɔn o yɛrɛ ta hakiritigiya fɛ. O kɔsɔn, dunuɲamɔgɔw bɛ Kibaro Diman* waajuri min jate nalomanya ye, Ala k'a latige ka lanabagaw kisi o waajuri le baraka ra.

²²Ayiwa, Yahudiyaw, olugu b'a fɛ ka tagamasiyen kabakomanw le ye o ɲa ra; Gɛrɛkiw, olugu ko o bɛ hakiritigiya le pinina.

²³Nka anw kɔni, anw bɛ Kirisita tɔgɔ waajuri le kɛ, ko a sara gbengbenyiri ra. O waajuri kɛra Yahudiyaw fɛ kuma ye min man kan ka fɔ; siya wɛrɛ mɔgɔw* fana bɛ o jate nalomanya le ye.

²⁴Nka Ala ka minw wele ka o kisi, Yahudiyaw o, siya wɛrɛ mɔgɔw o, olugu fɛ o waajuri bɛ Ala ta sebgaya ni a ta hakiritigiya le yira.

²⁵Sabu mɔgɔw bɛ Ala ta ko minw jate i ko nalomanya, hakiritigiya bɛ o ra ka tɛmɛ adamadenw ta hakiritigiya bɛɛ kan. Mɔgɔw bɛ Ala ta ko minw jate barakantanyakow ye, baraka bɛ o ra ka tɛmɛ adamadenw bɛɛ ta baraka kan.

²⁶Ne balemaw, ni aw k'a kɔrɔsi, aw b'a ye ko Ala ka aw minw wele, ko hakiritigi caman tɛ aw ra ka kapa ni adamadenw ta jatemina ye, fangatigi caman tɛ aw cɛ ra, mɔgɔba caman fana tɛ aw ra.

²⁷Nka mɔgɔw bɛ fɛn minw nalomanya flɛ, Ala ka o le ɲanawoloma ka o kɛ ka dunuɲa hakiritigiw lamaroya. Mɔgɔw bɛ ko minw jate barakantanyako ye, Ala ka o le ɲanawoloma ka o kɛ ka dunuɲa fangatigiw lamaroya.

²⁸Dunupamɔgɔw bɛ fɛn minw jate fɛngbansanw ye, o bɛ fɛn minw mafiyɛnya, fɛn minw tɛ foyi o fɛ, Ala ka o le janawoloma janko ka dunupamɔgɔw ta ko nafamanw cɛn.

²⁹A ka o kɛ janko danfɛn si kana a yɛrɛ bonya ale Ala ja kɔrɔ.

³⁰Ale Ala le sababu ra, aw bɛ Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra. Yesu Kirisita sababu ra Ala k'a to aw ka hakiritigiya sɔrɔ, ani terenninya; ale le sababu ra Ala ka aw saninya ka aw kunmabɔ jurumun na.

³¹O le kosɔn a sebera Kitabu kɔnɔ, ko: "Ni mɔgɔ min b'a fɛ k'a yɛrɛ bonya, Matigi ka min kɛ a ye, o tigi y'a yɛrɛ bonya o le kosɔn ."

Korɛntikaw fɔlɔ 2

Pɔli ta waajuri kun ye gbengbenyiri ye

¹Ne balemaw, ne kɔni tagara Ala ta Kibaro Diman* fɔ aw fɛ wagati min na, ne m'a yira ko ne bɛ se kuma ra ka tɛmɛ tɔw kan, walama ko ne ta hakiritigiya ka bon ni tɔw ta ye.

²Sabu ka ne to aw cɛ ra, ne k'a latigɛ ko miiriya wɛrɛ si kana kɛ ne kɔnɔ, ni Yesu Kirisita tɔgɔ dɔrɔn tɛ, ani a ta saya, gbengbenyiri* ra.

³Ne tun ye barakantan le ye aw cɛ ra; siranya tun bɛ ne ra fɔ ne bɛ yɛrɛyɛrɛ.

⁴Ne ta kuma ni ne ta waajuri kun tun tɛ kumababaw fɔri ye, ka kɔna ni adamadenw ta hakiritigiya ye, ka mɔgɔw kun yɛlema. Nka ne tun bɛ ne ta waajuri kɛra ni Nin Saninman* ta sebagaya yɛrɛ le ye;

⁵janko aw ta lanaya ju kana sigi adamadenw ta hakiritigiyakumaw kan, nka a ye sigi Ala yɛrɛ ta sebagaya le kan.

Ala ta hakiritigiya ni dunuɔa ta hakiritigiya

⁶Nka o bɛɛ n'a ta, mɔgɔ minw tagara ja lanaya ra, an ta waajuri ye hakiritigiya le ye olugu fɛ. O hakiritigiya ni dunuɔa ta hakiritigiya tɛ kɛlɛn ye. A ni dunuɔa kuntigiw ta hakiritigiya fana tɛ kɛlɛn ye, sabu olugu bɛ tɛmɛ.

⁷Anw bɛ Ala ta hakiritigiya waajuri le kɛ. O ye gundo le ye, min dogonin lo dunupamɔgɔw ma. Nka sani dunuɔa ye dan, Ala tun ka o latigɛ an ye janko an ye o bonya sɔrɔ.

⁸Nin dunuɔa kuntigiw si ma o hakiritigiya lɔn. Ni o tun k'a lɔn, o tun tena Matigi nɔɔrɔtigi gbengben yiri ra k'a faga.

⁹I n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko: "Mɔgɔ si ja ma la fɛn min kan, fɛn min ma fɔ ka don mɔgɔ toro ra, mɔgɔ hakiri ma se fɛn min ma, Ala ka o labɛn a kanubagaw le ye ."

¹⁰K'a sɔrɔ Ala ka o yira an na Nin Saninman* baraka ra. Sabu Nin Saninman be fen bee segesege k'a lon, hali Ala ta gundoba dogoninw.

¹¹Mɔgɔ si te se ka adamaden ta miiriya lon, fo nin min be a tigi yere kɔnɔ. O cogo ra fana, mɔgɔ si te Ala ta kow lon, ni Ala yere Nin te.

¹²K'a sɔrɔ anw kɔni, anw ka Nin min sɔrɔ, o ma bo dunuɔa ra; nka a bɔra Ala le ra. Ala ka o Nin di an ma janko a neɛmara an ye ka fen minw di an ma, an ye o lon.

¹³An be o waajuri le ke. An te kuma ka kapa ni adamadenw ta hakiritigiya ye. Nin Saninman be min yira an na, an be o le fo. An be mɔgɔw karan Nin Saninman ta kow ra, ka kapa ni Nin Saninman yere ta fɔcogo le ye.

¹⁴Nka Nin Saninman te mɔgɔ min fe, o te son Ala Nin Saninman ta kow ma, sabu a b'a jate nalomanya le ye. A yere te se k'a faamu, sabu mɔgɔ be se ka o faamu Nin Saninman dɔron le baraka ra.

¹⁵Nin Saninman be mɔgɔ min fe, o tigi le be se ka fen bee faranfasi k'a lon; mɔgɔ si te se ka a tigi jaraki fana.

¹⁶Sabu a sebera ko: "Jon le ka Matigi ta miiriya lon, ko a be a ladi?" Nka anw kɔni, an ka Kirisita* ta miiriya sɔrɔ.

Korentikaw folo 3

Ciradenw bee ye baarakeɔgɔnɔw ye

(Korentikaw flanan 6.4-13)

¹Ne balemaw, ne ma kuma aw fe ka aw jate i ko mɔgɔ minw be tagama ka kapa ni Nin Saninman* sago ye, nka ne kumana aw fe ka aw jate i ko mɔgɔ minw be tagama ka kapa ni o yere sago le ye, i ko denɔɔninw, Kirisita ta lonniya fan fe.

²O koson ne ka kɔnɔ le di aw ma, ne ma domuni gbiriman di aw ma, sabu aw tun tena se o kɔrɔ; hali bi aw te se domuni gbiriman kɔrɔ, sabu aw belen be tagamana ka kapa ni aw yere sago le ye.

³Ayiwa, ni nangboya ni benbariya be aw ni ɔgɔn ce, o b'a yira ko aw be tagamana ka kapa ni aw yere sago ye, ko aw ni dunuɔamɔgɔw bee le ye kelen ye.

⁴Ayiwa, aw ra, ni do ko: "Ne be Poli le ko!" Do wɛre ko: "Ne be Apolosi le ko!" O tuma aw te tagamana ka kapa ni dunuɔamɔgɔw ta cogoya le ye wa?

⁵Apolosi ye jon le ye? Poli ye jon le ye? Anw ye Ala ta baarakebagaw dama le ye, minw sababu ra aw lara Yesu ra; an bee ka an ta baara ke i n'a fo Matigi k'a yira an na cogo min na.

⁶Ne ka yiri turu, Apolosi k'a son, nka Ala le k'a to a wurira.

⁷O cogo ra, min ka yiri turu o, min k'a son o, olugu si te jate; Ala min k'a to a wurira, ale le be jate.

⁸Min ka yiri turu, ani min k'a sɔn, olugu fla bɛɛ ye kelen ye. Ala bɛna bɛɛ kelen kelen sara ka kapa ni a tigi yɛrɛ ta baara le ye.

⁹Sabu anw bɛɛ ye baarakɛɔɔɔnw le ye Ala fɛ. Aw le bɛ i n'a fɔ Ala ta foro, i n'a fɔ Ala ta so.

Bɛɛ ta baarakɛɔɔɔ bɛna sɛɛsɛɛɛ

¹⁰Ayiwa, ka kapa ni Ala ta nɛɛma dinin ye ne ma, ne ka bon jubɔ i ko bonlɔbaga hakiritigi; o kɔ, mɔɔɔ wɛrɛ nana lɔri kɛ a kan. Nka mɔɔɔ o mɔɔɔ bɛ lɔri kɛ a kan, o tigi ye a ta baarakɛɔɔɔ kɔrɔsi.

¹¹Sabu ju min sigira, o ye Yesu Kirisita le ye. Mɔɔɔ si tɛ se ka dɔ wɛrɛ sigi tuun.

¹²Ayiwa, ni mɔɔɔ ka lɔri kɛ o bon jusiginan kan ni sanin ye, walama warigbɛ, walama lulu, walama yiri, walama kara, walama bin, ayiwa, lon dɔ, bɛɛ kelen kelen ta baara bɛna yira.

¹³A ta baara bɛna bɔ kɛnɛ kan kiti lon na. Tasuma bɛ fɛn kɔrɔbɔ cogo min na, mɔɔɔ bɛɛ ta baara bɛna sɛɛsɛɛɛ ten le o lon na k'a suguya lɔn.

¹⁴Ni mɔɔɔ min ta bonlɔcogo sɛɛsɛɛɛra k'a ye ko a ka ji, o tigi bɛna baraji sɔrɔ.

¹⁵Nka ni mɔɔɔ min ta baara sɛɛsɛɛɛra k'a ye ko a ma ja, o bɛna bɔnɔ a ta baraji ra. O tigi bɛna kisi, nka a bɛ i ko mɔɔɔ min borira ka bɔsi tasuma ra.

¹⁶Aw m'a lɔn ko aw le ye Ala ta batoso ye, ko Ala Nin Saninman* siginin bɛ aw kɔnɔ wa?

¹⁷Ayiwa, ni mɔɔɔ min ka Ala ta batoso cɛn, Ala bɛna o tigi halaki; sabu Ala ta batoso saninyanin lo, aw le fana ye o ye.

¹⁸Mɔɔɔ si kana a yɛrɛ lafiri. Ni dɔ bɛ aw ra min b'a yɛrɛ jate hakiritigi ye ka kapa ni dunuɔa ta cogo ye, o tigi ye a yɛrɛ kɛ naloman ye, janko a ye Ala ta hakiritigiya sɔrɔ.

¹⁹Sabu dunuɔamɔɔɔw ta hakiritigiya ye nalomanya le ye Ala fɛ. O kosɔn, a sɛbɛra Kitabu kɔnɔ, ko: "A bɛ hakiritigiw mina ni o yɛrɛ ta nanbara ye."

²⁰A sɛbɛra fana tuun ko: "Matigi ka dunuɔa hakiritigiw ta miiriyaw bɛɛ lɔn; a k'a lɔn ko o bɛɛ ye gbansan le ye."

²¹Ayiwa, o kosɔn mɔɔɔ si kana a yɛrɛ bonya k'a jigi la adamadenw kan, sabu fɛn bɛɛ ye aw ta ye:

²²Pɔli o, Apolɔsi o, Piyeri o, dunuɔa o, saya o, janamanya o, sisan ta fɛnw o, fɛn nataw o, o bɛɛ ye aw ta le ye.

²³Nka aw yɛrɛ ye Kirisita* ta ye; Kirisita ye Ala ta ye.

Korɛntikaw fɔlɔ 4

Ciradenw ta baara

- ¹Ayiwa, ne balemaw, o koson, aw ye anw jate Kirisita* ta baardenw le ye doron, ani Ala ta gundow jafobagaw.
- ²Baara karifara minw ma, min be pini olugu fe, o ye ko o ye ke lanamogow ye o ta baara ra.
- ³Ne yere koni fe, aw be min fo, walama adamaden tow be min fo ne ta baara ta fan fe, ne te o jate kosebe. Ne yere fana te foyi latige k'a fo ne ta baara ta fan fe.
- ⁴Ne te ne yere jarkira foyi ra ne ta baara ta fan fe; nka o t'a yira ko ne terennin lo de! Min be se ka ko do latige ne ta ko ra, o ye Matigi le ye.
- ⁵O koson, aw kana koroto ka ko latige mogow si tan fan fe k'a sorow a wagati ma se. Aw y'a to fo Matigi ye na. Fen o fen dogonin be dibi ra, ale bena o bee bo kene kan, ka mogow jusukun miiriyaw bee yira. O lon na, min ka kan ni tandori min ye, Ala bena o di o tigi ma.
- ⁶Ayiwa, ne balemaw, ne ka Apolosi ni ne yere ta ko fo aw ye ka aw karan le an ta kewale fe, janko min sebera Kitabu konow, aw kana teme o kan. Aw ra fana, mogow si kana a yere bonya ka ke do fe, ka ban do ra.
- ⁷Sabu mun le be ele fe ka teme tow kan de? Mun le be i fe ni Ala ma min di i ma? Ayiwa, ni Ala le k'a di i ma, o tuma ele ta yerebonya kun ye juman ye tuun, k'a ke i n'a fo Ala le ma a di i ma?
- ⁸Ayiwa, ne balemaw, aw koni fara ka ban! Aw ka fen bee sorow ka ban. Aw sigira masaya ra ka ban, ka anw to yi. Ni aw sigira masaya ra ka ban, ne be o le pinina; ni o kera, an tow fana bena sigi ni aw ye!
- ⁹Sabu a be i n'a fo Ala ka an ciradenw* bla mogow bee le ko fe, ka anw labla saya ye; sabu anw kera flerifenw le ye dunuwa bee fe, melekew fe, ani adamadenw fe.
- ¹⁰Anw kera i ko fatow, Kirisita togow koson; nka aw koni, aw le kera hakiritigibaw ye sisan, Kirisita ta jengogonya baraka ra. Anw kera barakantanw ye, aw le kera fangatiw ye. Mogow be aw bonya, ka anw dogoya.
- ¹¹Fo ka na se sisan ma, anw segenin lo kongow ni minlogow boro, fani donta te an boro, an be bugori sonmina, an be yaala ka lamini.
- ¹²An be sege ka baara ke an yere ye ka an ta baro pini. Minw be an neni, an be dugawu ke olugu ye; o be an torow, an be a sonmina.
- ¹³Minw be an togow cen, an be olugu jaabi ni kumapumanw le ye. Anw kera i ko dunuwa pamapamaw, ka ke i n'a fo fen nacintanw mogow bee fe, fo ka na se bi ma.
- ¹⁴Ayiwa, ne te nin kow sebera janko ka aw lamaroya de! Ne be aw ladira le, i n'a fo ne ta den kanuninw.

¹⁵Sabu, hali ni karamogɔfa waga tan le be aw karanna bi, face kelen le be aw fe; sabu ne le ka Kibaro Diman* fo aw ye; o sababu ra aw kera Ala denw ye Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra.

¹⁶O kosɔn, ne be aw daari k'a gbeleya, ko aw ye ne ta tagamacogo ladegi.

¹⁷O le ra ne be Timote ci aw fe, min ye ne den kanunin ye, ani mogɔ kankelentigi, Matigi ta baara ra. Ne ta tagamacogo ye min ye ni Kirisita ye, a bena aw hakiri jigi o ra; ne be lanabagaw ta jɛnkuruw karan o le ra yɔrɔ beɛ.

¹⁸Aw ra, dɔw b'a miiri ko ne tena taga aw fe yi tuun; o kosɔn olugu ka yerebonya don o yere ra.

¹⁹Nka ni Ala sɔnna, a tena meɛn, ne bena taga aw fe yi. O yerebonyamogɔw be kumababa minw forɔ, o be se ka min ke, ne bena o ye.

²⁰Sabu Ala ta Masaya* ma dan darakuma dama ma; Ala ta se bagaya ka kan ka ye an tagamacogo ra.

²¹Ayiwa, sisan aw ko di? Aw b'a fe ne ye taga ni gbeɛe le ye ne boro aw fe yi wa, walama ko ne ye taga ni kanuya ni jususuma le ye aw fe?

Korentikaw foɔ 5

Korenti lanabagaw ta jurumunw

¹Ayiwa, ne balemaw, an b'a menna yɔrɔ caman na ko jɛneya be kera aw ce ra, jɛneya min jɔgɔn te ke hali siya were mogɔw ce ra; ka taga a ke fo aw ra do ka a face muso ta.

²O beɛ n'a ta, aw belen be wasora! O ko tun ka kan ka aw jusu kasi le, janko min ka o kojugu ke, o tigi ye bo aw ce ra.

³Ne kɔni te aw ce ra yi, nka ne ta miiriya be ni aw ye. Min kɔni ka nin kojugu ke, ne ka kiti ben o kan ka ban, k'a ke i n'a fo ne tun be aw ce ra yi.

⁴Ayiwa, ni aw ka lajen an Matigi Yesu togɔ ra, ne ta miiriya be ke ni aw ye, ani an Matigi Yesu ta se bagaya;

⁵aw ye o mogɔ suguya labla Setana ye, k'a to farisogo nege ye halaki, janko a nin ye kisi Matigi Yesu nalon na.

⁶Aw tun man kan ka waso nin ko jɔgɔn na de! Aw m'a lon ko funufen fitini dɔrɔn le be mugu nɔɔninin beɛ funu wa?

⁷O kosɔn aw ye funufenkɔrɔ beɛ labɔ aw ce ra, janko aw ye saninya ka ke mugu nɔɔnininkura ye; funufen te aw ra, sabu Kirisita* kera an ta Jɔnyaban saraka ye ka sa an ta jurumunw kosɔn.

⁸O kosɔn an ye janagbe ke, a kana ke ni funufenkɔrɔ ye, min ye juguya ni kojugu ye; nka an ye ke burufunubari le ye, min ye jusukun gbeninya ye, ani can.

⁹Ne tun ka seɓe min ci aw ma, ne k'a fɔ aw ye o seɓe kɔnɔ ko aw kana fara jatɔyakeɓagaw kan.

¹⁰Nka ne m'a fɔ ko lanabari minw ye jatɔw ye, walama natabaw, ani benkanneɓagaw, ani josɔnbagaw. Ni aw man kan ka jen ka foyi ke ni o mɔgɔw ye, o tuma aw bena dunuɓa bla le.

¹¹Ne tun b'a fe k'a fɔ aw ye le ko ni mɔgɔ min ko a ye lanabaga ye, k'a sɔrɔ a be jatɔya ke, walama nataba lo, walama josɔnbaga lo, walama kumajugufɔbaga lo, walama dɔrɔɔ lo, walama benkanneɓaga lo, ko aw kana jenɔgɔnya don ni o tigi ye foyi ra; aw man kan ka hali domuni ke ni o mɔgɔ suguya ye.

¹²Ayiwa, ka kiti tige lanabariw kan, o te ne ta sira ye; Ala le bena o ke. Nka lanabaga minw be aw ta jenkuu ra, yala aw le man kan ka olugu ta kiti tige wa?

¹³Lanabariw kɔni, Ala yere le bena olugu ta kiti tige. "Aw ye kojugukeɓaga gben ka bo aw ce ra."

Korentikaw fɔlɔ 6

Lanabaga minw be ɔgɔn wele fagamaw fe

(Matiyu 5.38-41)

¹Mun kosɔn ni benbariya ka don aw ni aw balema do ce, sani aw ye taga Ala ta mɔgɔ saninmanw fe, aw be taga ni o ko ye kititigeɓaga lanabariw le fe, ko o ye a janabo.

²O tuma aw m'a lon ko Ala ta mɔgɔ saninmanw le bena dunuɓamɔgɔw ta kiti tige wa? Ni aw le sababu ra dunuɓamɔgɔw ta kiti bena tige o, mun le nana a ke ko aw yere te se ka hali ko fitini janabo aw ni ɔgɔn ce?

³Aw m'a lon ko anw bena hali melekew ta kiti tige wa? An bena melekew ta kiti tige janko ka na a fɔ ko minw be don anw yere ni ɔgɔn ce dunuɓa ra yan!

⁴Ayiwa, ni ko do ka don aw ni ɔgɔn ce, lanabagaw ta jenkuu ta sira te mɔgɔ minw fe, aw be olugu le ke aw ta kititigeɓagaw ye!

⁵Ne be min fɔra, o ye aw ta maroyako le ye de! O tuma aw bee ce ra, hali mɔgɔ kelen te hakiritigi ye min be se ka ko janabo balema do ni do ce wa?

⁶Balema do be a balemaɔgɔn wele fagamaw fe, ko o ko be taga janabo lanabariw le ja kɔrɔ!

⁷Benbariya ye don aw ni ɔgɔn ce fɔ ka taga se kiti ma, o yere ye aw jarakikun le ye! Mun na aw te terenbariyako doɔ sɔnmina de? Ni o be aw toɔ, mun na aw te o doɔ kun aw yere ra?

⁸Nka aw yere le be terenbariyakow kera, aw yere le be toɔri kera; aw fana be o kera aw balemaɔgɔnw le ra!

³Muso ka kan ni min ye, ce ka kan ka o ke a ye; ce fana ka kan ni min ye, muso ka kan ka o ke a ye.

⁴Sabu muso farikolo te a yere ta ye, a ce ta lo. Ce fana farikolo te a yere ta ye, a muso ta lo.

⁵Aw kana ban jɔgɔn ma, fɔ ni aw fla bee benna a ra ko aw be wagati do bla ka Ala daari. Nka o ko, aw ye kɔsegi jɔgɔn ma, ni o te, aw tena se ka aw yere mina, Setana fana bena aw nege ka aw bla jurumun na.

⁶Ne be min fɔra tan, o ye ladiri le ye; ne te aw jagboyara!

⁷Ni a ka dan ne ma, ne b'a fe mɔgo bee furubari ye to, i ko ne. Nka mɔgo bee ni a ninyɔro lo Ala ta neema ra; Ala be ko do se di do ma, ka ko were se di do were ma.

⁸Ayiwa, minw te furu kɔno, ani muso minw ce sara, ne ta miiriya ra, ni olugu be se ka to i ko ne, o ka ni.

⁹Nka ni o k'a ye ko o te se ka o yere mina, o tuma, o ye furu ke. Sabu ka furu, o ka fisa, sani i furubari ye to k'a soro furu logo gbannin be i ra.

¹⁰Minw furura ka ban, ne be min fo olugu ye, o ma bo ne yere ra; Matigi ta kuma lo: muso man kan ka bo a ce kun.

¹¹Ni a bora a ce kun, o tuma a furubari ye to, walama a ni a ce ye ben kelen ma ka kosegi jɔgɔn ma; ce fana man kan ka a muso bla.

¹²Ayiwa, ne be min fɔra aw tow ye sisan, o te Matigi ta kuma fonin ye; ne yere le be o fɔra. Ni balema do tun ka muso ta, ka soro ka na ke lanabaga ye, ni a muso ma ke lanabaga ye, ni muso ka son ka to ni a ye, a kana a bla.

¹³Ni balemamusu do fana tun furura, ka soro ka na ke lanabaga ye, ni a ce ma ke lanabaga ye, ni ce ka son ko muso ye to a fe, o muso kana ban a ce ra.

¹⁴Sabu ce lanabari be ke Ala ta mogo ye a muso sababu ra; muso lanabari fana be ke Ala ta mogo ye a ce sababu ra. Ni o te, ni aw ka faran jɔgɔn na, aw ta denw bena ke Alalɔnbariw ye, k'a soro can ra, Ala ta mogow lo.

¹⁵Nka ni ce lanabari, walama muso lanabari ko a be faran ka taga, aw y'a to a ye taga. O tuma balemace, walama balemamusu lanabaga be a yere ma. Ala ka an wele ko an ye to hera le ra.

¹⁶Sabu ele balemamusu, ele be ke cogo di k'a lon ni i bena ke sababu ye ka i ce kisi? Walama ele balemace, ele be ke cogo di k'a lon ko i bena ke sababu ye ka i muso kisi?

Bee ye to i cogo ra

¹⁷Nka Matigi ka min ke aw bee kelen kelen ye, ani Matigi ka aw wele cogo min na, aw ye tagama ka kapa ni o ye. Ne be lanabagaw ta jenkuruw* bee karan o le ra.

¹⁸Ni Ala ka mɔgɔ dɔ wele k'a sɔrɔ a kenɛsiginin lo, o tigi ye to o cogo ra. Ni a ka min wele k'a sɔrɔ a kenɛsiginin tɛ, o tigi kana a fɔ ko a bɛ a yɛrɛ kenɛsigi.

¹⁹Kenɛsigiri tɛ jate, kenɛsigibariya tɛ jate; ka Ala ta cifɔninw sira tagama, o le bɛ jate.

²⁰Ala ka mɔgɔ bɛɛ kelen kelen wele k'a to cogo min na, a ye to ten.

²¹Ni a ka i wele k'a sɔrɔ i tun ye jɔn ye, i kana hami o ra. Nka ni cogo bɛ i fɛ ka kɛ i yɛrɛ ta ye, i ye kɛ i yɛrɛ ta ye.

²²Ni Matigi ka mɔgɔ min wele k'a sɔrɔ a tun ye jɔn ye, o tigi kɛra a yɛrɛ ta ye Matigi fɛ. Ni mɔgɔ min bɛ a yɛrɛ ta ye dunuɓa ra yan, ni Matigi ka i wele, i bɛ kɛ Matigi ta jɔn le ye.

²³Aw kunmabɔra sɔngɔba le ra; o ra aw kana kɛ mɔgɔw ta jɔn ye.

²⁴Ne balemaw, Ala ka aw bɛɛ kelen kelen wele lanaya ra ka aw to cogo min na, aw ye to ten Ala ɓa kɔrɔ.

Mɔgɔ furubariw ani muso cɛ saninw

²⁵Ayiwa, sunguru minw ma furu fɔlɔ, ne ma kuma sɔrɔ Matigi fɛ olugu ta ko ra, nka ne bɛ ne ta miiriya yira; sabu Matigi ta ɓumanya baraka ra, aw bɛ se ka la ne ta kuma ra.

²⁶Ayiwa, sisan wagati gbeleya kosɔn, min ka ɓi ne ɓa na, o ye ko a ka ɓi bɛɛ ye to a cogo ra.

²⁷Ni muso bɛ i fɛ, i kana a furu sa; ni muso tɛ i fɛ, i kana muso ɓini k'a furu.

²⁸Nka o bɛɛ n'a ta, ni i ka furu kɛ, o tɛ jurumun ye. Ni sunguru fana furura, o tɛ jurumun ye. Nka tɔrɔ minw bɛna se o mɔgɔw ma furu kɔnɔ, ne b'a fɛ ka aw tanga o tɔrɔw le ma.

²⁹Ne balemaw, ne bɛ min fɔ aw ye, o ye nin ye: dunuɓa laban surunyara. O ra, k'a damina sisan ma, minw furunin lo, olugu ye kɛ i n'a fɔ o furunin tɛ;

³⁰minw bɛ kasira, olugu ye kɛ i n'a fɔ o tɛ kasira; minw bɛ ɓagarira, olugu ye kɛ i n'a fɔ o tɛ ɓagarira; minw bɛ sannɪ kɛra, olugu y'a kɛ i n'a fɔ foyi tɛ o boro;

³¹minw bɛ dunuɓa ta nafaw sɔrɔra, olugu ye kɛ i n'a fɔ foyi tɛ o boro; sabu nin dunuɓa bɛna tɛmɛ.

³²Ne b'a fɛ hami kana kɛ aw ra. Mɔgɔ min ma furu, o bɛ hami Matigi ta kow ra, a bɛna a kɛ cogo min na ka Matigi diyanyako kɛ.

³³Cɛ min ka muso furu, ale bɛ hami dunuɓafɛnw le ra, a bɛna a kɛ cogo min na k'a muso ladiya;

³⁴o ra, a ta miiriya bɛ sama ka taga o fan fla ra. Muso min fana tɛ furu ra, ani sunguru, olugu bɛ hami Matigi ta kow le ra, janko o farikolo ni o jusukun ye

saninya ka ke Matigi ta ye. Nka min furunin lo, ale be hami dunuɓafenw le ra, a bena a ke cogo min na k'a ce ladiya.

³⁵Ne be o fɔra aw yere ta nafa le kosɔn; ne t'a fe ka aw bari ka furu. Ne b'a fe aw ye tagama cogo panaman na, ka tugu Matigi ko ni aw jusukun bee ye.

³⁶Ni face min k'a ye fana ko ni furu wagati ka teme a denmuso kan ko o ye maroyako le ye, ni a k'a ye ko a denmuso ka kan ka furu, ni min ka ben face yere ma, a ye o ke; o te jurumun ye. Minw b'a fe ka furu, olugu ye furu.

³⁷Nka ni face min k'a latige ni a yere ta naninya ye, mɔgo ma a jagboya, nka ni a yere le k'a latige a yere kɔnɔ ka sɔn ko a denmuso furubari ye to, ayiwa, o ka ji.

³⁸O ra, ni mɔgo min k'a denmuso di furu ra, o ka ji; nka ni min ka sɔn a denmuso furubari ye to, o belen ka fisa.

³⁹Ayiwa, ka ce panaman to, muso ka kan ka to a ta furu kɔnɔ. Nka ni ce ka sa, muso kera a yere ta ye; ni ce min ka a diya, a be furu o ma. Nka a ye ke ka kapa ni Matigi ta sira ye.

⁴⁰O bee n'a ta, ne ta jate ra, ni o muso ka se ka to ten, o ka fisa a ma. Ne b'a miiri ko ne ta miiriya bennin lo ni Ala Nin Saninman* sago ye fana.

Korentikaw folo 8

Josɔnsogo ta ko

(Romukaw 14.13-23)

¹Ayiwa, ne balemaw, sisan ne bena aw jaabi josɔnsogow ta ko ra. Aw b'a fo ko: "Lɔnniya be an bee fe." O ye can ye; nka lɔnniya be yerebonya bla mɔgo ra, k'a sɔro kanuya be baraka don an ta lanaya ra.

²Ni mɔgo min b'a miiri ko a ka ko lɔn, hali bi a ma ko lɔn folo i n'a fo a ka kan k'a lɔn cogo min na.

³Nka ni mɔgo min be Ala kanu, o tigi lɔnnin lo Ala fe.

⁴Ayiwa, min ye josɔnsogo ta ko ye, yala an be se k'a domu wa, walama an te se k'a domu? Anw k'a lɔn ko batofen were si te dunuɓa kɔnɔ, ni Ala kelenpe te.

⁵Can lo, fen caman be sankolo ra, ani dugukolo kan, mɔgow be minw jate i n'a fo o ta alaw. Hali ni mɔgow fe ala caman werew be sankolo ra, walama dugukolo kan, ani matigice caman werew,

⁶anw kɔni fe Ala kelenpe le be yi: o ye an Fa ye; ale le ka fen bee dan, an fana be panamanya ale le kosɔn. Matigi kelenpe le be yi fana, o ye Yesu Kirisita ye; fen bee danna ale le baraka ra, an be panamanyara ale le baraka ra fana.

⁷Nka o lɔnniya te lanabagaw bee fe. I n'a fo dow tun be jo sɔn kakɔrɔ, ni olugu ka josɔnsogo jimi, o b'a miiri ko o ka o yere lanɔgo, sabu o jusukun ta baraka ka dogo.

⁸K'a sɔrɔ domunifen le tena an yɔrɔ surunya Ala ra. Ni i ma o sogo jimi, a tɛ foyi bɔ i ra; ni i k'a jimi fana, a tɛ foyi fara i kan.

⁹Nka o bɛɛ n'a ta, aw ye aw yɛrɛ kɔrɔsi, sabu hali ni aw bɛ se ka fɛn bɛɛ domu aw sago ma, aw man kan ka kɛ sababu ye ka lanabaga barakantanw kunnacɛn.

¹⁰Sabu ele min bɛ o kow lɔn, ni balema lanabaga barakantan dɔ ka ele siginin ye jobon kɔnɔ domuni na, o tena ale fana ja gbeleya ka josɔnsogo dɔ domu wa?

¹¹O cogo ra, Kirisita* sara o balema barakantan min kosɔn, ele ta lɔnniya kera sababu ye ka o halaki.

¹²Ni an bɛ o kɛ, an bɛ an balema hake ta, sabu ale bɛ fɛn min jate jurumun ye, aw b'a to a bɛ o kɛ. O cogo ra, aw bɛ Kirisita yɛrɛ le hake tara.

¹³O le kosɔn, ni domuni dɔ le bɛna kɛ sababu ye ka ne balema bla jurumun na, ne bɛna o domuni ye k'a to yi, janko ne kana na kɛ sababu ye ka ne balema kunnacɛn.

Kɔrɛntikaw fɔlɔ 9

Ala ta ciradenw ta nafa ni o ta baara

(Kɔrɛntikaw flanan 11.7-12; 12.13-15)

¹Ayiwa, ne balemaw, yala ne tɛ ne yɛrɛ ta ye le wa? Yala ne fana tɛ ciraden* dɔ ye wa? Yala ne fana ma Matigi ye wa? Ne ka baara min kɛ Matigi ye, aw yɛrɛ le tɛ o baara nɔ ye wa?

²Hali ni dɔw tɛ ne jate ciraden ye, aw kɔni ka kan ka ne jate ciraden ye; sabu aw ta lanaya le b'a yira ko ne ye Matigi ta ciraden ye.

³Minw bɛ ne kɔrɔfɔ ka ne jaraki, ne bɛ olugu jaabi tan le, ko:

⁴Yala anw man kan ka domuni kɛ, walama ka minni kɛ i n'a fɔ tɔw wa?

⁵Yala anw fana tɛ se ka balemamuso dɔ ta, min bɛ kɛ an muso ye, ka kɛ ni an ye an ta tagamaw ra, i n'a fɔ ciraden tɔw, ani Matigi dɔgɔcɛw, ani Piyeri b'a kɛ cogo min na wa?

⁶Walama ne ni Barinabasi dɔrɔn le ka kan ka baara wɛrɛ kɛ ka an yɛrɛ baro wa?

⁷Jɔn le bɛ lɔ ni a yɛrɛ kunko ye k'a to sorasiya ra? Jɔn le bɛ rɛzɛnforo sɛnɛ ko a t'a den domu? Jɔn le bɛ bɛganw kɔrɔsi ko a t'a nɔnɔ min ka ye?

⁸Ayiwa, ne bɛ min fɔra tan, o tɛ adamadenw ta miirira dɔrɔn ye dɛ! Sariya* yɛrɛ bɛ o le fɔ.

⁹Sabu a sɛbera cira Musa ta sariya ra ko: "Ni aw ka misi bla ko a ye siman dɔndɔn k'a kise bɔ, aw kana a da siri ." Ayiwa, yala Ala ka o fɔ misiw hami le kosɔn wa,

- 10**walama a k'a fɔ anw le kosɔn? Can ra, a k'a seɓe anw le kosɔn. Ni mɔgɔ be sene ke, a b'a ke ka a jigi la a kan ko a bena dɔ sɔrɔ a ra; ni mɔgɔ be siman gbasi, a b'a ke ka i jigi la a kan ko a bena dɔ sɔrɔ a ra.
- 11**Ayiwa, anw ka Ala ta Kuma fɔ aw ye, k'a ke i n'a fɔ an ka danni le ke; ayiwa, sisan ni an ka aw fana borofen dɔw sɔrɔ, aw b'a miiri ko o dama temena wa?
- 12**Ni dɔw be aw borofenw sɔrɔra k'a diyabɔ, yala anw le tun man kan ka kɔn ka aw borofenw diyabɔ wa? Nka anw ma o ke; anw ka tɔrɔ beɓe sɔnmɩna le janko foyi kana Kirisita* ta Kibaro Diman* waajuri lalɔ.
- 13**Aw m'a lɔn ko minw be baara ke Ala ye Alabatosoba kɔnɔ, ko olugu be baro o le ra wa, ani ko minw be saraka jeni sarakajenifen* kan Ala ye, ko olugu be o ninyɔrɔ sɔrɔ o sarakafenw le ra wa?
- 14**Ayiwa, o cogo ra fana Matigi k'a latige ko minw be Kibaro Diman waajuri ke, ko olugu ka kan ka baro Kibaro Diman le ra.
- 15**Nka ne tun ka kan ni o fen minw ye, ne ma o si jini aw fe; ne fana te nin sebera janko aw ye o di ne ma. Sabu ne ka Kibaro Diman fɔ aw ye gbansan minke, o jagari be ne ra; ne ye sa o ka fisa ne ma, sani ne ye bɔnɔ o jagari ra.
- 16**Ne te ne yere bonyasababu pinina Kibaro Diman fori ra; sabu baara dɔ lo ne ka kan ka min ke jagboya ra. Ni ne fana ma Kibaro Diman fɔ, o ye ne ta bɔnɔ le ye.
- 17**Ni ne tun be Kibaro Diman baara kera ne yere le ye, ne tun ka kan ka sara sɔrɔ a ra. Nka ne te a kera ne yere ye; Ala ka cira le karifa ne ma, ne fana be o le kera.
- 18**Ayiwa, o tuma ne ta baraji ye juman le ye sa? Ka Kibaro Diman fɔ mɔgɔw ye gbansan, ne kana foyi jini o fe, ne be ne ta baraji sɔrɔ o le ra.
- 19**Ne te mɔgɔ si ta jɔn ye; o beɓe n'a ta, ne ka ne yere majigi ka ke beɓe ta baaraden ye, janko mɔgɔ caman ye kisi.
- 20**Ni ne be ni Yahudiyaw ye, ne fana be ke i ko Yahudiya, janko ka Yahudiyaw sɔrɔ. Ni ne be ni sariya sira tagamabagaw ye, ne fana be ne yere ke sariya sira tagamabaga dɔ ye, janko ka sariya sira tagamabagaw sɔrɔ, k'a sɔrɔ can ra ne te sariya sira tagamabaga ye.
- 21**Minw te sariya lɔn, ni ne be ni olugu ye, ne fana be ne yere ke i ko ne ma sariya lɔn, janko ka olugu sɔrɔ, k'a sɔrɔ can ra ne be Ala ta sariya lɔn, sabu ne be Kirisita ta sariya sira tagama.
- 22**Minw baraka ka dɔgɔ lanaya ra, ni ne be ni olugu ye, ne fana be ne yere ke olugu dɔ ye, janko ka olugu sɔrɔ. Ne be ne yere ke cogo beɓe ra mɔgɔ beɓe kosɔn, janko ni a ka ke cogo o cogo, dɔw ye kisi.
- 23**Ne be o ko beɓe ke Kibaro Diman kosɔn, janko ne fana ye ne ninyɔrɔ sɔrɔ a ra.

²⁴Aw m'a lɔn ko minw be jɔgɔndanbori ke, ko o bee be bori, nka mɔgɔ kelenpe le be jala sɔɔ wa? Aw fana ye bori janko aw ye aw ta sɔɔ.

²⁵Mɔgɔ minw be o bori ke, olugu be jija, ka sege bee la o yere kan, k'a sɔɔ o be jala min sɔɔ, o ye fen banta le ye; nka anw kɔni, an be jala min sɔɔ, o ye fen banbari le ye.

²⁶O kosɔn ne be bori, nka ne te borira ne kun fe de! Ne be i ko borokurufiribaga, nka ne te borokuruw firifiri ne yere kun fe ka fɔɔ daman kere de.

²⁷Nka ne be ne yere mina kosebe, ka ne farikolo bari a diyanyako ma, janko a laban ne yere kana na bɔɔ, k'a sɔɔ ne le ka tɔw waaju.

Korentikaw fɔɔ 10

Izirayelimɔgɔw ka sirajugu min tagama

(Heburuw 3.7-19)

¹Ne balemaw, ne b'a fe ko aw ye aw hakiri to nin na, ko Ala tun ka sankaba bla an bemaw bee kunna ka sira yira o ra; o bee tagamana ka kɔgɔji cetige .

²A kera i n'a fɔ o batizera o sankaba ni o kɔgɔji ra, ka ke jenɔgɔnya ra ni cira Musa ye.

³Ala ka domuni min di o ma ka bɔ sankolo ra, o bee ka o domu.

⁴Ala ka ji min di o ma, o bee ka o min. Sabu o tun be ji sɔɔra ka bɔ fara min na, o fara tun bɔra Ala ra, o fara tun be tugu o kɔ, o fara tun ye Kirisita* le ye.

⁵O bee n'a ta, o mɔgɔw caman ma Ala diyanyako ke; o kosɔn Ala k'a to o benbenna ka sa kongokolon kɔɔ.

⁶Ayiwa, o kow kera k'a yira an na, janko kojugu nege kana an fana sɔɔ, i n'a fɔ a ka olugu sɔɔ cogo min na.

⁷Aw kana sɔn josɔn ma i n'a fɔ olugu dɔw k'a ke cogo min na, i ko a sebera Kitabu kɔɔ cogo min na, ko: "Mɔgɔw sigira ka domuni ke, ka min; o kɔ, o wurira ka dɔn ke ka o yere janagbe ."

⁸An kana an yere bla jatɔya ra i n'a fɔ olugu dɔw k'a ke cogo min na, fɔ Ala ka mɔgɔ waga mugan ni saba (23 000) faga o ra tere kelen kɔɔ.

⁹An kana a fɔ ko an be Kirisita kɔɔ k'a fe, i n'a fɔ olugu dɔw k'a ke cogo min na; saw ka olugu kin ka o faga.

¹⁰Aw kana Ala jaraki, i n'a fɔ dɔw k'a jaraki cogo min na, fɔ ninminameleke ka o faga.

¹¹Ayiwa, nin kow sera olugu ma k'a yira an na, janko an ye an yere kɔɔsi; a sebera janko ka anw le karan, anw minw be wagati labanw na sisan.

12O kosɔn, ni mɔgɔ min b'a miiri ko ale lonin lo, o tigi ye a yere kɔrɔsi janko a kana na ben.

13Setana be aw nege ka aw bla kojugu minw na, o jɔgɔn le be mɔgɔ tɔw bee sɔrɔ. Nka Ala ye kankelentigi le ye; a tena sɔn k'a to a ye aw kɔrɔbɔ fɔ ka teme aw baraka kan. Ni kɔrɔbɔri sera aw ma fana, Ala bena aw bɔsicogo yira aw ra, janko aw ye se k'a sɔnmina.

Lanabaga ka kan ka faran josɔn na
(Korɛntikaw flanan 6.14-18; Rɔmukaw 14.13-23)

14O kosɔn ne balema kanuninw, aw ye bori josɔn ja.

15Ne be kumana aw fe i n'a fɔ mɔgɔ hakimananw; ne be min fɔra aw ye, aw yere ye o jate mina.

16Ni an be Matigi ta domuni ke, an be baraka la Ala ye minnifen min kosɔn, yala o te an ni Kirisita* ta jɛnjɔgɔnya tagamasiyen le ye a jori baraka ra wa? An be buru min tarantaran, yala o te an ni Kirisita ta jɛnjɔgɔnya tagamasiyen le ye a farikolo baraka ra wa?

17Burukun kelen le be yi; o ra, an ka ca, nka an kera farikolo kelen ye, sabu an bee ka an ninyɔrɔ sɔrɔ o burukun kelen na.

18Min be ke Izirayelimɔgɔw ce ra, aw ye o jate mina: minw be sarakafenw domu, olugu be jɛnjɔgɔnya ra ni Ala ye, sabu o be saraka jeni sarakajenifen* min kan, o ye Ala ta ye.

19Ne be min fɔra, o kɔrɔ ye di? Ko an ka kan ka josɔnsogo jate fen ye wa, walama ko an ka kan ka jo jate fen ye?

20Ɔn-ɔn de! Ne ta kuma kɔrɔ ye ko minw be jo sɔn, o sɔnnifenw be dira jinaw le ma; a te dira Ala ma. K'a sɔrɔ ne t'a fe aw ni jinaw ye ke jɛnjɔgɔnya ra.

21Aw te se ka min Matigi ta jifiye ra, ka yelema ka taga min jinaw ta jifiye ra. Aw te se ka domuni ke Matigi fe, ka yelema ka taga domuni ke jinaw fe.

22Yala anw b'a fe ka Matigi ta celiya lawuri le wa? Aw baraka ka bon ni Matigi ta ye wa?

23Aw ko: "Fen bee daganin lo!" Nka nafa te fen bee ra de. "Fen bee daganin lo", nka fen bee te aw lataga ja lanaya ra.

24Mɔgɔ si kana a yere dɔrɔn ta nafa jini; aw ye mɔgɔ werew ta nafa le jini fana.

Lanabaga man kan ka a balema kunnacɛn

25Sogo o sogo be fiyeere lɔgɔfiye ra, aw be se ka o bee domu; aw kana jininkari ke, ka sigiya don aw jusukun na.

26Sabu a sebera ko: "Dugukolo ni a kanfenw bee ye Matigi ta ye."

²⁷Ni lanabari dɔ ka aw wele domuni na, ni aw tagara, ni a ka domunifen o domunifen sigi aw kɔrɔ, aw ye o domu; aw kana pininkari ke, ka sigiya don aw jusukun na.

²⁸Nka ni dɔ ka aw lasɔmi k'a fɔ aw ye ko: "Nin ye josɔnsogo le ye dɛ!" Aw kana a domu tuun, o tigi ta kuma kosɔn, sabu a bɛna sigiya don a jusukun na.

²⁹Ne tɛ o fɔra aw yɛrɛ ta jusukun kosɔn, nka min ka aw lasɔmi, ale ta jusukun ko lo. Ayiwa, mun na mɔgɔ wɛrɛ le bɛna ne jaraki ne ta domuni ko kosɔn ka kapa ni ale yɛrɛ ta miiriya ye?

³⁰Ne ka baraka la Ala ye fɛn min kosɔn, mun na mɔgɔ wɛrɛ bɛna ne jaraki ko ne ka o domu?

³¹Ayiwa, ni aw bɛ domuni ke, walama ni aw bɛ minni ke, walama ni aw bɛ fɛn o fɛn ke, a ye o bɛɛ ke janko ka Ala le bonya.

³²Aw kana ke sababu ye ka mɔgɔ si kunnacɛn: aw kana Yahudiyaw kunnacɛn, walama siya wɛrɛ mɔgɔw, walama Ala ta jenkuru mɔgɔw.

³³Aw ye ne ladegi; ne bɛ jija ka mɔgɔw diyanyako le ke fɛn bɛɛ ra. Ne tɛ ne yɛrɛ ta nafa pini, nka ne bɛ bɛɛ ta nafa le pinina, janko o ye kisi.

Korɛntikaw fɔlɔ 11

¹Ayiwa, aw ye ne ladegi, i n'a fɔ ne yɛrɛ bɛ Kirisita* ladegira cogo min na.

Korɛnti musow ta kundatuguko

(Efesikaw 5.22-24; Timote fɔlɔ 2.8-14)

²Ayiwa, ne balemaw, ne bɛ aw fo, sabu aw hakiri bɛ ne ra ko bɛɛ ra; ne ka aw karan ko minw na, aw ka o mara fana i n'a fɔ ne k'a fɔ aw ye cogo min na.

³O bɛɛ n'a ta, ne b'a fɛ ko aw ye nin faamu: cɛ bɛɛ kuntigi ye Kirisita ye, muso kuntigi ye a cɛ ye, Kirisita kuntigi ye Ala ye.

⁴O kosɔn, cɛ min bɛ Ala daari, walama Ala bɛ kuma don min da ra ka mɔgɔw waaju, ni a bɛ o ke ka a kun datugunin to, o cɛ bɛ a kuntigi le dɔgɔyara.

⁵Muso min fana bɛ Ala daari, walama Ala bɛ kuma don min da ra ka mɔgɔw waaju, ni a bɛ o ke ka a kun lakolon to, o muso bɛ a kuntigi le dɔgɔya; a bɛ i n'a fɔ o muso kun gbananin lo.

⁶Sabu ni muso min t'a fɛ ka a kun datugu, o tuma a ye a kunsigi tige fana. Nka ni aw yɛrɛ k'a lɔn ko ni muso ka a kunsigi tige, walama ka a kun gbana, ko o ye maroyako le ye muso ma, o tuma a ye a kun datugu.

⁷Cɛ kɔni man kan ka a kun datugu, sabu ale ye Ala bɔɔɔgɔnna ni Ala nɔɔɔ le ye; muso kɔni ye cɛ nɔɔɔ le ye.

⁸Sabu cɛ ma dan ka bɔ muso ra; muso le bɔra cɛ ra.

- ⁹Ce ma dan muso kosɔn, muso le danna ce kosɔn.
- ¹⁰O le kosɔn, melekew kosɔn, tagamasiyen do ka kan ka sɔɔ muso kun na, min ye o fanga tagamasiyen ye.
- ¹¹Nka o bee n'a ta, Matigi ja kɔɔ, muso te se ka ja ce ko, ce fana te se ka ja muso ko.
- ¹²Sabu muso danna ka bo ce ra cogo min na, ce fana be woro muso le sababu ra. O bee bora Ala yere le ra.
- ¹³Ayiwa, aw yere y'a fle ke: yala a bennin lo ko muso kunnakolon ye Ala daari wa?
- ¹⁴Ka kana ni adamaden dancogo ye, aw m'a ye ko ni ce ka kunsigijan bla ko o ye maroyako le ye wa?
- ¹⁵Nka ni muso le ka kunsigijan bla, o ye dawula le ye ale fe, sabu Ala ka kunsigijan di ale ma, ka o ke k'a kun datugu.
- ¹⁶Ayiwa, ni do belen b'a fe ka sɔsɔri ke nin ko ra tuun, anw kɔni ma landa were lon nin ko; landa were fana te lanabagaw ta jenkuruw si fe nin ko.

Matigi ta domuni kɛcogo

(Matiyu 26.26-29; Marika 14.22-25; Luka 22.15-20)

- ¹⁷Ayiwa, ne bena min fo aw ye sisan, ne kɔni te se ka aw tando o ra. O ye ko ni aw be jɔgɔn lajen, o te do fara aw ta ja kan, fo ka do fara aw ta juguya le kan.
- ¹⁸A folo, ne k'a men ko ni aw ka lajen, aw be taran. Ne b'a miiri fana ko can be sɔɔ o kuma ra.
- ¹⁹Ne k'a lon ko jagboya lo ko aw ye taran, janko minw be lanabagasɔbew ye aw ce ra, olugu ye lon ka bo towa ra.
- ²⁰Aw be lajen ko aw be Matigi ta domuni ke, nka aw be min ke, o kɔni te Matigi ta domuni ye tuun.
- ²¹Sabu ni aw ka lajen Matigi ta domuni kama, bee be girin ka ben a yere ta domuni kan ka o domu; a laban dow kongoto be to, k'a sɔɔ dow minna ka fa fo ka panamini.
- ²²O tuma so te aw fe aw be se ka domuni ke, ani ka min yɔɔ min na wa? Yala aw b'a fe ka Ala ta jenkuru mɔgɔw le mafiyenya wa, ani fen te minw boro ka olugu lamaroya? Aw ko ne ye mun le fo? Ne ye aw tando wa? Ne te se ka aw tando nin ko ra fiyewu.
- ²³Ayiwa, Matigi ka ne karan min na, ne fana ka aw karan o le ra: Lon min su fe o tun bena Matigi Yesu janfa, o lon su fe a ka buru ta;
- ²⁴a ka baraka la Ala ye, k'a tigetige, k'a fo ko: "Nin ye ne farikolo le ye; nin ye aw ta ye. Aw ye nin ke ka aw hakiri jigi ne ra."

²⁵O cogo ra, domuni bannin kɔ, Yesu ka jifiye ta, rezenji tun b'a kɔnɔ. A ko: "Ala be jɛnɔɔɔnyakura* min don ni mɔgɔw ye ne jori baraka ra, o le ye nin ye. Ni aw be a min tuma o tuma, aw ye o ke ka aw hakiri jigi ne ra."

²⁶Sabu ni aw ka nin buru jimi, ani ka nin minnifen min tuma o tuma, aw be Matigi ta saya ko le fɔ, fɔ ka na se a natuma ma.

²⁷O kosɔn ni mɔgɔ o mɔgɔ be o buru jimi, walama ka o minnifen min cogo dɔ ra, cogo min tɛ Matigi bonya, o tigi ka a yere jaraki, sabu a ka Matigi farikolo ni a jori le mafiyɛnya.

²⁸O kosɔn bɛɛ ka kan ka a yere jusukun segesege fɔlɔ, ka sɔrɔ ka buru jimi, ani ka minnifen min.

²⁹Ni o tɛ, ni mɔgɔ min ka o buru jimi, ka o minnifen min, k'a sɔrɔ kɔrɔ min b'a ra ka kɔna ni Matigi farikolo ye a ma o jate, o tigi ka o buru jimi, ka minnifen min ka kiti le ben a yere kan.

³⁰O le kosɔn barakantanw ni banabagatɔw ka ca aw ce ra. O le kosɔn fana caman sara.

³¹Ni an ka an jusukun segesege fɔlɔ ka sɔrɔ ka domuni ke, ka minnifen min, kiti tɛna tige an kan tuun.

³²Ni i k'a ye ko Matigi be kiti tige an kan, a be an koro le janko an kana taga don kiti ra ni mɔgɔ tɔw ye.

³³Ayiwa, o cogo ra ne balemaw, ni aw be lajen ka Matigi ta domuni ke, aw ye ɔɔɔn kɔnɔ.

³⁴Ni kɔngɔ be dɔ ra, o tigi ye domuni ke a ta so, janko aw kana lajen ka kiti ben aw yere kan. Ayiwa, ni ne yere nana se aw fe yi, ne bɛna ko tɔw ɔanabɔ.

Korentikaw fɔlɔ 12

Lanabagaw bɛɛ ni o ninyɔrɔ lo Ala ta nɛɛma ra

(Efesikaw 4.4-16; Rɔmukaw 12.3-8)

¹Ayiwa, ne balemaw, min ye Nin Saninman* ta kow ye, ne t'a fe aw ye ke kolɔnbariw ye o kow ta fan fe.

²Aw yere k'a lɔn ko wagati min aw tun be Alalɔnbariya ra, aw tun be boribori jow nɔ fe, o minw tɛ se ka kuma.

³Ayiwa, ne b'a fɔ aw ye ko Nin Saninman be mɔgɔ o mɔgɔ kɔnɔ, o tigi tɛ se k'a fɔ ko "Yesu danganin lo." Ni Nin Saninman tɛ mɔgɔ o mɔgɔ kɔnɔ fana, o tigi tɛ se k'a fɔ ko "Yesu le ye Matigi ye."

⁴An be ninyɔrɔ minw sɔrɔ Ala ta nɛɛma ra, o ninyɔrɔw suguya ka ca, nka Nin Saninman kelen le be o di.

⁵A be baara minw di an ma, o baaraw suguya ka ca, nka a bee be ke Matigi kelen le ye.

⁶Baara kecogoyaw fana ka ca, nka Ala kelen le be o baraka di an bee ma.

⁷Nin Saninman be baara do di lanabaga bee kelen kelen ma, lanabaga tow bee ta nafa kama.

⁸Nin Saninman be hakiritigiyakuma di do ma, ka lonniya kuma di do were ma; o Nin Saninman kelen le be o bee di.

⁹O Nin Saninman kelen be lanayaba di do ma; ale kelen be banabagatow kensyari se di do were ma;

¹⁰a be kabakow keru se di do ma, a be Ala ta kuma don do da ra ka magow waaju, a be se di do ma ka Ala ta miiriya ni miiriya werew faranfasi ka bo jwgon na, a be se di do ma ka kan werew fo, ka se di do ma ka o kanw korw fo.

¹¹Nin Saninman kelen le be o kow bee ke, ka bee kelen kelen ninyow di a ma ka kapa ni ale yere sago ye.

Lanabagaw kera farikolo kelen ye

¹²Mogw farikolo ye kelen le ye, nka a yoww ka ca. Ayiwa, farikolo yoww ni o caya bee, o bee ye farikolo kelen ye cogo min na, an minw be Kirisita* ta jwgonya ra, anw fana be ten le.

¹³Sabu an bee batizera Nin Saninman* kelen le ra, ka jen ka ke i ko farikolo kelen. Ni an kera Yahudiya ye walama siya were mogw o, ni an kera jon ye walama hwon o, an bee minna Nin Saninman kelen le ra.

¹⁴Ayiwa, farikolo te yoww kelen dwon ye, nka a yoww ka ca.

¹⁵Ni sen ko, ko ale ma ke boro ye minke, ko ale nin te farikolo ra o, yala o be se k'a to ko a te ke farikolo yoww do ye wa?

¹⁶Ni toro fana ko, ko ale ma ke paden ye minke, ko ale nin te farikolo ra o, yala o be se k'a to ko a te ke farikolo yoww do ye wa?

¹⁷Ni mogw farikolo bee tun ye paden dwon ye, a tun bena menni ke cogo di? Walama ni a bee tun be toro le ye, a tun bena kasa men cogo di?

¹⁸Ala ka farikolo yoww bee kelen kelen don farikolo ra ka kapa ni a yere sago ye.

¹⁹Ni farikolo yoww bee tun kera yoww kelen dwon ye, yala a tun bena ke farikolo ye tuun wa?

²⁰O le koson farikolo yoww ka ca, nka farikolo ye kelenpe le ye.

²¹O ra, paden te se k'a fo boro ye ko: "Ne mako te i ra." Kun fana te se k'a fo senw ye ko: "Ne mako te aw ra."

- 22**An b'a ye ko baraka te farikolo yɔɔ minw na cɔ, an mako be olugu yere le ra kosebe.
- 23**An b'a miiri ko farikolo yɔɔ minw te foyi ye de, an be an janto o yɔɔw le ra ka teme yɔɔ tɔw kan. Farikolo yɔɔ minw ye an maroyayɔɔw ye, an be an janto o yɔɔw le ra ka teme yɔɔ tɔw kan.
- 24**Yɔɔ minw te maroyayɔɔw ye, an mako t'a ra ka an janto o yɔɔw ra. An te farikolo yɔɔ minw jate fen ye, Ala ka farikolo dan ka bonya la olugu le kan.
- 25**A ka o ke janko farikolo yɔɔw si kana faran ka bo jɔɔɔn na, nka farikolo yɔɔw bee kelen kelen ye o janto jɔɔɔn na.
- 26**Ni farikolo yɔɔ do be tɔɔɔ, farikolo yɔɔ tɔw bee le be tɔɔɔ ni a ye fana. Ni farikolo yɔɔ do ka bonya sɔɔɔ, farikolo yɔɔ tɔw bee le be jagari ni a ye.
- 27**Aw ye Kirisita* farikolo le ye, aw bee kelen kelen ye a farikolo yɔɔ do le ye.
- 28**O le kosɔn Ala ka mɔɔɔ dɔw sigi lanabagaw ta jenkuru* kunna, k'a folo ke ciradenw* ye, a flanan ye ciraw ye, a sabanan ye karamɔɔw ye; o ko, a ka se di dɔw ma ka kabakow ke, ka banabagatɔw keneyari se di dɔw ma, ka se di dɔw ma ka mɔɔw demɛ, ka dɔw ke jamɔɔw ye, ka se di dɔw ma ka kan werew fo.
- 29**Yala bee le kera ciradenw ye wa? Bee le kera ciraw ye wa? Bee le kera karamɔɔw ye wa? Bee le be kabakow kera wa?
- 30**Banabagatɔw keneyari se dira bee le ma wa? Bee le be kan werew fora wa? Bee le be se ka kan werew kɔɔ fo wa?
- 31**Ayiwa, Ala be ninyɔɔ minw di an ma a ta neema ra, o minw nafa ka bon kosebe, aw ye ke o le fe. Nka ne bena a jinicogo bee ra pumanman yira aw ra sisan.

Korentikaw folo 13

Kanuya

(Matiyu 22.36-40; Romukaw 13.8-10; Yuhana 3.16-19; Yuhana folo 4.7-21)

- 1**Ayiwa, hali ni ne be se ka adamadenw ta kanw bee fo, ka melekew fana ta kanw fo, ni kanuya te ne jusu ra, ne ta kuma ye mankan gbansan le ye, i ko siranegɛ gbasito mankan, walama i ko siranegɛtegere mankan.
- 2**Hali ni Ala be kuma don ne da ra ka mɔɔw waaju, ni a be gundokow bee yira ne ra, ani lonniya bee, hali ni lanaya be ne fe fo ne be se ka kuruw bo o no ra, ni kanuya te ne jusu ra, ne te foyi ye.
- 3**Hali ni ne ka ne borofenw bee tarantaran fagantanw na ka o baro, ka ne farikolo yere di k'a jeni Ala ko kosɔn, ni kanuya te ne jusu ra, o si te foyi pa ne ye.
- 4**Kanuya be mupu, a be kopuman ke, a te pangboya ke, a te waso, a te a yere bonya,

⁵a tɛ maroyako kɛ, a tɛ a yɛrɛ dɔrɔn ta nafa jini, a tɛ dimi jona, a tɛ kojugu miiri ni mɔgɔ ye,

⁶a tɛ pagari terenbariya ra; a bɛ pagari can le kan,

⁷a bɛ yafa tuma bɛɛ, lanaya b'a fɛ tuma bɛɛ, jigiya b'a fɛ tuma bɛɛ, a bɛ ko sɔnmina tuma bɛɛ.

⁸Kanuya tɛ ban fiyewu. Ala bɛ kuma don minw da ra ka mɔgɔw waaju, o bɛna ban; kan wɛrɛw fɔri bɛna ban, an ta lɔnniya fana bɛna ban.

⁹Sabu an ka dɔɔnin dɔrɔn le lɔn; Ala bɛ kuma min don an da ra ka mɔgɔw waaju, dan bɛ o ra fana.

¹⁰Nka min dafara, ni o nana lon min na, an ta lɔnniya min ma dafa, o bɛna dabra.

¹¹Wagati min ne tun ye denmisen ye, ne tun bɛ kuma i ko denmisen, ne tun bɛ miiri i ko denmisen, ne tun bɛ kow jate mina i ko denmisen. Nka kabini ne kɔrɔyara, ne ka denmisenya ko bɛɛ dabra.

¹²O cogo ra, bi an bɛ fɛnw yera i n'a fɔ an b'a flɛra dugalen le ra, a ma gbɛya. Nka lon dɔ an bɛna a ye pada ni pada. Bi kɔni, dan bɛ ne ta lɔnniya ra; nka lon dɔ ne bɛna fɛn bɛɛ lɔn ka ja i n'a fɔ Ala ka ne yɛrɛ lɔn cogo min na.

¹³Ayiwa, sisan, nin fɛn saba le bɛ to o nɔ ra: lanaya, ani jigi, ani kanuya. Nka a bɛɛ ra belebeleba ye kanuya le ye.

Korɛntikaw fɔlɔ 14

Kan wɛrɛw fɔri ani waajuri

¹O kosɔn ne balemaw, aw ye jija ka kanuya le jini. Nin Saninman* bɛ ninyɔrɔ minw di an ma, aw ye kɛ olugu fana fɛ; nka ka kuma sɔrɔ Ala fɛ ka mɔgɔw waaju, aw ye kɛ o le fɛ kɔsɛbɛ.

²Sabu mɔgɔ min bɛ kan wɛrɛ fɔ, o tigi tɛ kuma mɔgɔw fɛ, nka a bɛ kuma Ala le fɛ. Mɔgɔ si tɛ a ta kuma faamu, sabu a bɛ gundow le fɔ Nin Saninman baraka ra.

³K'a sɔrɔ Ala bɛ kuma don mɔgɔ min da ra ka mɔgɔw waaju, ale bɛ kuma mɔgɔw fɛ, ka o baraka bonya lanaya ra, ka o ja gbɛleya, ka o jusu saaro.

⁴Min bɛ kan wɛrɛw fɔ, o tigi bɛ a yɛrɛ le baraka bonya; k'a sɔrɔ Ala bɛ kuma don mɔgɔ min da ra ka mɔgɔw waaju, o bɛ lanabagaw ta jɛnkuru bɛɛ le baraka bonya.

⁵Ne b'a fɛ aw bɛɛ ye kan wɛrɛw fɔ; nka ni Ala bɛ kuma don aw bɛɛ da ra ka mɔgɔw waaju, o ka di ne ye ka tɛmɛ kan wɛrɛw fɔri kan. Ka mɔgɔw waaju, nafa bɛ o ra ka tɛmɛ kan wɛrɛw fɔri kan, fɔ ni a fɔbaga k'a kɔrɔ fɔ janko lanabagaw bɛɛ ye nafa sɔrɔ a ra.

- ⁶Ayiwa, ne balemaw, sisan ni ne tagara aw fe ka taga ke kuma ye kan werew ra, aw bena mun nafa le soro o ra, ni ne ta kuma ma ke kuma gbenin ye ka Ala ta kow yira aw ra, ka lonniya di aw ma, ka aw waaju, walama ka aw karan?
- ⁷Hali nin te fen minw na, k'a soro o be mankan bo, i n'a fo filen, walama goni, ni o fenw te kan gbenin bora, o tuma jon le bena a lon ko nin donkiri le be fora filen na, walama goni na?
- ⁸Buru min be fiye ka kerekedenw wele, ni o te kan janaman bora, o tuma jon le bena a yere laben kera kama?
- ⁹Ayiwa, ni aw fana ta kumafota ma ke kuma gbenin ye, aw be min fora, jon le bena o faamu? A be i n'a fo aw be kumana gbansan le.
- ¹⁰Kan suguya caman be fo dunupa kono, o bee n'a ta, a bee be faamu.
- ¹¹Nka kan min be fora, ni ne te o men, o tuma o kan fobaga be ke ne fe i ko siya were mogo; ne fana be ke ale fe i ko siya were mogo.
- ¹²Ayiwa, i n'a fo aw be Nin Saninman ta kow no fe, o tuma fen minw be se ka lanabagaw baraka bonya, aw ye o le jini caman.
- ¹³Ayiwa, min be kan werew fo, o tigi ye Ala daari janko a ye se ka o kanw koro fo.
- ¹⁴Sabu ni ne be Ala daari kan were ra, ne koni b'a lon ko ne be Ala daarira ni ne jusukun ye, nka ne be min fora, ne yere te o faamu.
- ¹⁵O tuma ne ka kan ka mun ke? Ne be se ka Ala daari kan were ra Nin Saninman baraka ra, nka mogow be kan min faamu, ne be se ka a daari o ra fana. Ne be se ka Alatandodonkiriw la kan werew ra, nka mogow be kan min faamu, ne be se ka a la o ra fana.
- ¹⁶Ni o te, ni i be baraka la Ala ye kan were le ra, mogo to minw be jama ra, olugu bena a fo cogo di ko "amina", i ta barakalari ra, ni ele ka min fo, o ma o faamu?
- ¹⁷Ele koni ta barakalari pana kosebe; nka olugu ma nafa soro a ra.
- ¹⁸Ne be Ala fo, sabu ne be kan werew fo ka teme aw bee kan.
- ¹⁹Nka lanabagaw ta jenkuru ce ma, ne ye kumakan looru doron fo, mogow be se ka min faamu, janko ka mogow karan, ne fe o ka fisa hali kumakan waga tan ye kan were ra, mogo te min faamu.
- ²⁰Ne balemaw, aw kana ke denmisenw ye hakiri tan fan fe. Ni kojugu lo, aw ye ke i ko denfitiniw; nka hakiri ta fan fe, aw ye mogo korobaw ye.
- ²¹A sebera sariya ra ko: "Mogo minw be kan werew fo, ne bena olugu le ta; ne bena siya werew mogow le ta ka kuma nin mogow fe, o bee n'a ta, o tena ne lamem."

²²O kosɔn kan werew fori te tagamasiyen ye lanabagaw fe; tagamasiyen lo lanabariw le fe. Nka ka kuma sɔɔ Ala fe ka mɔgɔw waaju, o te tagamasiyen ye lanabariw fe; tagamasiyen lo lanabagaw le fe.

²³Ayiwa, ni aw lanabagaw ta jenkuru bee ka lajen, ni aw bee ka ke kuma ye kan werew ra, ni mɔgɔ gbansan dɔw, walama lanabari dɔw nana don aw ce ra, ka o ye, o tena a fo ko aw ye fatɔw le ye wa?

²⁴K'a sɔɔ ni Ala ka kuma don aw bee da ra ka mɔgɔw waaju, ni lanabari dɔ, walama mɔgɔ gbansan dɔ nana don aw ce ra, aw bee ta kuma bena a ta miiriya yelema, k'a to a ye lo a ta jurumun na.

²⁵Miiriya dogonin minw be a jusukun na, o bena bo kene kan; a bena a kinbiri gban ka a ja biri dugu ma ka Ala bato, k'a fo a yere da ra ko can ra, Ala be aw fe.

Fen bee ye ke cogo bennin na

²⁶Ayiwa, ne balemaw, aw ka kan ka mun le ke? Ni aw ka jɔgɔn lajen, ni Alabatodɔnkiri be dɔ fe, o ye o la; ni kuma be dɔ fe ka tɔw karan, o ye o fo; ni Ala ka fen dɔ yira dɔ ra, o fana ye o fo; ni Ala ka kan were yira dɔ ra, o ye o fo; ni dɔ be se ka o kan kɔɔ fo fana, o ye o fo. Nka a bee ye ke, janko ka lanabagaw baraka bonya.

²⁷Minw be kuma kan werew ra, o kana teme mɔgɔ fla walama saba kan. O fana ye kuma kelen kelen, ani mɔgɔ ye sɔɔ fana ka a kɔɔ fo.

²⁸Ni mɔgɔ te yi min b'a kɔɔ fo, o tuma kan were fɔbagaw ye je lanabagaw ce ra. O y'a fo a yere kɔɔ, o ni Ala ce.

²⁹Ala be kuma don minw da ra ka mɔgɔw waaju, olugu ra mɔgɔ fla walama saba ye kuma. Tɔw y'a lamɛn, ka a segesege.

³⁰Nka ni Ala ka ko were yira mɔgɔ were ra, min kɔɔna ka kuma ta, o ka kan ka je.

³¹Ni Ala ka kuma don aw bee da ra ka mɔgɔw waaju, aw bee be se ka kuma ka jɔgɔn sɔn, janko ka bee karan, ka bee ja gbeleya.

³²Ala ta kuma waajurikebagaw ka kan ka se ka o yere mina kuma ta fan fe.

³³Sabu Ala te kopagaminin fe, fo hera. Ayiwa, i n'a fo a be ke Ala ta mɔgɔ saninmanw ta jenkuru tɔw bee ra cogo min na,

³⁴musow ka kan ka je lanabagaw ta jenkuruw* ra, sabu a daganin te ko o ye kuma ta o yɔɔw ra. O ka kan ka o yere majigi, i n'a fo sariya b'a fo cogo min na fana.

³⁵Ni min b'a fe ka ko dɔ faamu, o ye a ce pininka so kɔɔ. Sabu musow ye kuma lanabagaw ta jenkuru* ra, o ye ko benbari le ye!

³⁶O tuma aw b'a miiri ko Ala ta Kuma sindira aw le fe yi wa? Walama ko a sera aw dɔɔn le ma wa?

³⁷Ni dɔ b'a miiri ko Ala ka kuma don ale da ra ka mɔgɔw waaju, walama ko Nin Saninman* ka sebgaya dɔ di a ma, o tigi ka kan k'a lɔn ko ne be min fɔra, ko o ye Matigi ta cifɔnin le ye.

³⁸Ni min fana ma nin kow lɔn, i b'a sɔrɔ ko Ala ma ale fana lɔn.

³⁹Ayiwa, ne balemaw, ka kuma sɔrɔ Ala fe ka mɔgɔw waaju, aw ye ke o le fe kosebe; aw kana mɔgɔ bari ka kan werew fɔ fana.

⁴⁰Nka a ye ke cogo bennin na, fen bee ye ke ka kapa ni a kecogo ye.

Korentikaw fɔlɔ 15

Yesu Kirisita kunuko

¹Ayiwa, ne balemaw, ne ka Kibaro Diman* min lase aw ma, aw sɔnna o ma ka jija ka to o kan; ayiwa, aw y'a to ne ye aw hakiri jigi o ra tuun.

²Aw kisira o le sababu ra, ni aw kɔni ka a sira tagama i n'a fɔ ne ka aw karan a ra cogo min na; ni o te, aw ta lanaya kera gbansan le ye.

³Ne karanna min na, ne kɔnna ka aw karan o le ra, ko Kirisita* sara an ta jurumunw kosɔn, i n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na;

⁴a su donna, a saya tere sabanan a kununa, i n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na.

⁵A kununin kɔ a ka a yere yira Piyeri ra; o kɔ, a ka a yere yira ciraden* tan ni fla ra.

⁶O kɔ, a ka a yere yira balema lanabaga minw na yɔrɔnin kelen na, o ka ca ni mɔgɔ kemε looru ye. Olugu caman belen be si ra bi, nka dɔw sara.

⁷O kɔ, a ka a yere yira Yakuba ra, ka a yere yira ciraden tɔw bee ra.

⁸O bee le kɔ, a ka a yere yira ne Pɔli fana ra, ne min kera i ko den kɔgɔbari.

⁹Sabu ne le ye ciradenw bee ra fitini ye. Ne yere man kan ka wele ko ciraden, sabu ne ka Ala ta jenkuru mɔgɔw tɔrɔ kosebe.

¹⁰Nka ne ye min ye bi, Ala ta neema le baraka ra ne sera ka ke o ye. Ala ka o neema min ke ne ye, o ma ke gbansan ye fiyewu! Sabu ne ka baara ke ka teme tɔw bee kan. Nka ne yere baraka le ma o ke; Ala ta neema min be ne kan, o baraka lo!

¹¹O kosɔn ni a kera ne le ye o, ni a kera ciraden tɔw le ye o, an bee be nin waajuri kelen le kera; aw fana lara o le ra.

Lanabagaw kunuko

¹²Ayiwa, ni anw be waajuri kera k'a fɔ ko Kirisita* kununa ka bɔ saya ra, mun kosɔn aw dɔw b'a fɔra ko suw tena kunu?

¹³Ni can lo ko suw tena kunu, o tuma Kirisita fana ma kunu le ke!

- 14 Ni a fana kera ko Kirisita ma kunu, o tuma an ta waajuri ye gbansan le ye, aw ta lanaya fana ye gbansan le ye.
- 15 Ka fara o kan, ni suw tena kunu, a be i n'a fo an kera seerejuguw le ye Ala ta fan fe; sabu an ka seereya ke ni Ala tɔgo ye, ko a ka Kirisita kunu, k'a sɔɔ a m'a kunu.
- 16 Sabu ni mɔgo tena kunu lahara, o tuma Kirisita fana ma kunu.
- 17 Ni Kirisita fana ma kunu, o tuma aw ta lanaya ye gbansan le ye, aw ta jurumun fana be aw ra hali bi.
- 18 Lanabaga minw sara, olugu si te kisi fana.
- 19 Ni an jigi be Kirisita kan dunupa ra yan dɔɔn le, o tuma anw le ye mɔgow beɛ ra panibagatɔw ye.
- 20 Nka, can ra, Kirisita kununa ka bo saya ra. Minw sara, Ala ka a kunu k'a ke olugu ra mɔgo folo ye, k'a yira ko olugu fana bena kunu.
- 21 Sabu saya donna dunupa ra mɔgo kelen le sababu ra, suw kununi fana nana mɔgo kelen le sababu ra.
- 22 Mɔgo beɛ be sa, sabu o bɔra Adama ra; o cogo ra fana beɛ bena panamanya kokura Kirisita sababu ra.
- 23 Nka beɛ ta bena ke a ta wagati le ra. Kirisita kera folo ye; o ko, minw kera a ta mɔgow ye, a nawagati ra, olugu fana bena kunu.
- 24 O ko, a laban be se. O wagati ra Kirisita bena kuntigiyaw beɛ cen, ani sebayaw beɛ, ani fangatigiyaw beɛ; o ko a be Masaya* laseko Fa Ala ma.
- 25 Sabu jagboya lo ko Kirisita ye sigi masaya ra, fo Ala ye a juguw beɛ majigi ka o bla a sen jukɔɔ.
- 26 A bena jugu laban min halaki, o ye saya ye.
- 27 Sabu a sebera ko: "Ala ka fen beɛ bla a sen jukɔɔ ." Nka ni a fɔra ko a ka fen beɛ bla a ta fanga kɔɔ, o b'a yira ko Ala min ka fen beɛ bla a ta fanga kɔɔ, ko ale Ala yere ko te.
- 28 Ni fen beɛ nana ke Yesu ta fanga kɔɔ wagati min na, Ala min ka fen beɛ bla a ta fanga kɔɔ, Dence* fana bena a yere bla ale Ala ta fanga kɔɔ. O tuma, Ala kelen le bena ke fen beɛ kunna, ka ke mɔgo beɛ kunna.
- 29 Ayiwa, ni suw tena kunu, o tuma minw be o yere batize suw ye, olugu bena a ke di? Ni suw tena kunu fiyewu, mun koson o be o yere batize suw ye?
- 30 Ayiwa, anw yere do? Ni suw tena kunu, mun koson wagati beɛ an be an yere nin bla farati ra?

³¹Lon bɛɛ ne le bɛ ne yɛrɛ dira saya ma. Can lo, ne balemaw, ne bɛ o fɔ aw ye, sabu an Matigi Yesu Kirisita ta jɛnɔɔɔɔnya ra, aw le ye ne ta bonya kun ye.

³²Ne ka siyen min ta Efesi, k'a kɛ i ko ne ni waraw le bɛ ɔɔɔɔ na, ni ne ka o kɛ adamadenw dɔɔɔɔ le kosɔɔ, o tuma ne bɛ mun nafa le sɔɔɔ o ra? Ayiwa, ni suw tɛna kunu, o tuma "an ye domuni kɛ, ka min, sabu sini an bɛna sa."

³³Aw kana aw yɛrɛ lafiri dɛ! "Tagamaɔɔɔɔɔjugu bɛ mɔɔɔ bla sirajugu kan."

³⁴Aw ye hakiri sɔɔɔ, ka jurumun dabla. O le bennin bɛ! Sabu dɔw bɛ aw cɛ ra, olugu ma Ala lɔn. Ne bɛ o fɔra janko aw y'a lɔn ko o ye aw yɛrɛ ta maroyako le ye.

Lanabagaw ta farikolokura

³⁵Dɔ bɛna a fɔ ko: "O tuma suw bɛna kunu cogo di? Farikolo suguya juman le bɛna kɛ o ra?"

³⁶Naloman flɛ dɛ! Ni i ka siman dan dugukolo ra, ni a ma sa, a tɛ se ka falen.

³⁷I bɛ simankisɛ gbansan le dan, ɔɔ, walama siman wɛrɛ kisɛ; i tɛ a yiri yɛrɛ kuturu bɛɛ le ta k'a don dugukolo ra.

³⁸Nka Ala bɛ o simankisɛ falen k'a kɛ a yɛrɛ sagonan yiri ye. Ala bɛ simankisɛ bɛɛ kɛ a ta yirisun ɔɔɔɔna le ye.

³⁹O cogo ra, danfɛnw fana suguya ka ca; o si tɛ kelen ye. Adamaden farisogo bɛ a danna, bɛganw ta bɛ a danna, kɔɔɔw ta bɛ a danna, jɛgɛw ta bɛ a danna.

⁴⁰Sanfɛfɛnw fana ta bɛ a danna; dugukolokanfɛnw fana farisogo bɛ a danna. Nka sanfɛfɛnw nɔɔɔɔ ni dugukolokanfɛnw nɔɔɔɔ tɛ kelen ye.

⁴¹Tere nɔɔɔɔ bɛ a danna, karo nɔɔɔɔ bɛ a danna, lolow nɔɔɔɔ bɛ a danna fana. Hali lolo dɔ nɔɔɔɔ ni lolo dɔ wɛrɛ nɔɔɔɔ tɛ kelen ye.

⁴²Ayiwa, suw kunucogo bɛ ten fana. Ni su donna dugukolo ra, a bɛ i n'a fɔ simankisɛ, a bɛ tori. Nka a toribari le bɛ kunu.

⁴³A cɛnnin bɛ don dugukolo ra, nka a nɔɔɔɔman bɛ kunu. A barakantan bɛ don dugukolo ra, nka a bɛ kunu ni barakaba ye.

⁴⁴Farikolo gbansan le bɛ don, nka a janaman bɛ kunu ni nin ye. Adamaden farikolo bɛ yi, Nin Saninman* bɛ farikolokura min di, o fana bɛ yi.

⁴⁵O kosɔɔ a sɛbera Kitabu kɔɔɔ, ko: "Mɔɔɔ fɔɔ, min ye Adama ye, Ala ka nin don o ra k'a kɛ mɔɔɔ janaman ye." Nka Adama laban, o kɛra Nin* ye, Nin min bɛ mɔɔɔw janamanya.

⁴⁶Nin Saninman* bɛ farikolokura min di, o ma kɛ fɔɔ ye. Adamaden ta farikolo gbansan le kɛra fɔɔ ye; Nin Saninman bɛ farikolokura min di, o ka sɔɔɔ ka na kɔ fɛ.

⁴⁷Adama, min kera mɔgɔ fɔlɔ ye, ale bɔra dugukolo bɔgɔ ra; ale kera dugukolo ta fen le ye. Nka tɔ kelen, Kirisita, ale bɔra sankolo ra.

⁴⁸Min bɔra dugukolo bɔgɔ ra, ale be cogo min na, minw bɛɛ sɔrɔra ale ra, olugu fana be o cogo le ra. Min bɔra sankolo ra, ale be cogo min na, minw bɛɛ kera ale ta ye, olugu fana be o cogo le ra.

⁴⁹Min bɔra dugukolo bɔgɔ ra, an bɔra o fe cogo min na, min bɔra sankolo ra, an bɛna bɔ o fe fana ten le.

⁵⁰Ne balemaw, ne be min fɔra, o kɔrɔ ye ko farisogo min be an na, an te se ka don Ala ta Masaya ra ni o farisogo ye. An farisogo torita te se ka don Ala ta Masaya banbari ra.

⁵¹Ne be gundo dɔ fɔ aw ye: An bɛɛ le tena sa, nka an bɛɛ bɛna yeɛɛma

⁵²yɔrɔnin kelen, pakɔmiko kelen, burulaban fiyɛtuma ra. Buru bɛna fiyɛ, suw bɛna kunu ni farikolokura ye, farikolo min te tori; anw tɔw, anw bɛna yeɛɛma ka ke farikolokura ye.

⁵³Sabu farikolo torita min be an na, jagboya lo ko o ye yeɛɛma k'a ke farikolokura ye, farikolo toribari; jagboya lo fana ko an farikolokɔrɔ ye yeɛɛma k'a ke farikolokura ye, farikolo min te sa.

⁵⁴Ayiwa, ni an farikolo torita yeɛɛmana k'a ke farikolokura ye, farikolo toribari, ni an farikolokɔrɔ yeɛɛmana k'a ke farikolokura ye, farikolo min te sa, o tuma, min sebera Kitabu kɔnɔ, o be ke can ye, ko: "Se sɔrɔra saya kan, saya tununa pewu!"

⁵⁵E, saya, i ta se be min tuun? E, saya, i ta fagaribiɛ be min tuun?"

⁵⁶Saya ta fagaribiɛ ye jurumun le ye; jurumun ta fanga be bɔ sariya le ra.

⁵⁷Nka an ye baraka la Ala ye, sabu ale le be se di an ma, an Matigi Yesu Kirisita baraka ra.

⁵⁸O kosɔn, ne balema kanuninw, aw ye baraka don aw yerɛ ra, foyi kana aw lasegi kɔ; aw ye taga na Matigi ta baara ra wagati bɛɛ, sabu aw k'a lon ko aw be baara min kera Matigi ye, o tena ke gbansan ye.

Korentikaw fɔlɔ 16

Wari min lajɛnna Zeruzalɛmu lanabagaw ye

(Rɔmukaw 15.25-27)

¹Ayiwa, ne balemaw, aw bɛna wari min lajen k'a ci ka taga Ala ta mɔgɔ saninmanw demɛ Zeruzalɛmu, aw fana ye jija ka o ko ke i n'a fɔ ne k'a fɔ Galasi lanabagaw ye cogo min na.

²Lɔgɔkun o lɔgɔkun, a tere fɔlɔ, ni bɛɛ kelen kelen se ka ke min ye, o tigi ye o bɔ ka o bla danna ka kɔna ni a ta sɔrɔta ye, janko ni ne nana se yi, aw kana a fɔ ko aw be wari lajen o wagati le ra.

³Ayiwa, ni ne nana se yi, aw yere bena mɔgɔ minw janawoloma, ne bena seɛe dɔ don olugu boro ka o ci ka taga Zeruzalemu ni wari ye.

⁴Ni a kera ko a be ne yere tagakun bɔ, o mɔgɔw bena fara ne kan ka taga.

Pɔli be kuma a ta tagama ko ra

⁵Ne bena teme Masedoni jamana fe ka sɔrɔ ka se aw fe yi, sabu ne b'a fe ka teme Masedoni jamana le fe.

⁶A be se ka ke ko ne bena wagati dɔɔnin ke ni aw ye, walama ne yere bena nenewagati bee ke yi; o ra aw bena ne demɛ ka ne lase ne ta tagayɔrɔw ra.

⁷Sabu ne t'a fe ka taga ne pa la aw kan dɔrɔn ka teme; ne b'a fe ka wagati dɔ ke ni aw ye, ni Matigi sɔnna.

⁸Nka o bee n'a ta, ne bena to Efesi fɔ ka taga Pantekɔti janagbe* wagati se.

⁹Sabu sigiya t'a ra, Ala ka sira dayeɛe ne ye baaraba dɔ kama; ne kerebagaw fana ka ca.

¹⁰Ni Timote ka se yi, aw y'a minako pa janko a kana degu aw ce ra, sabu a fana be Matigi ta baara le kera i n'a fɔ ne.

¹¹Mɔgɔ kana a dɔgɔya de! Aw y'a demɛ ka a lase ne ma yan hera ra; ne ni balema tɔw bee le be a makɔnɔna yan.

¹²An balemace Apolosi kɔni, ne ka ale daari kosebe ko a ye taga ni balemaw ye aw fe yi, nka a ma ke ale yere sago ye ka taga yi sisan. Ni a nana wagati were sɔrɔ, a bena taga.

Fori laban

¹³Aw ye aw janto aw yere ra, ka aw yere kɔrɔsi, ka jija ka to lanaya ra. Aw ye aw ja gbeleya, ka baraka don aw yere ra.

¹⁴Aw be fen o fen ke, aw ye o bee ke ni kanuya ye.

¹⁵Aw k'a lon ko Sitefanasi ni a ta somɔgɔw le kera Akayi jamana lanabaga folow ye. O fana ka baara ke ni o jusu bee ye ka Ala ta mɔgɔ saninmanw demɛ. Ne balemaw, ne b'a pini aw fe tuun

¹⁶ko aw ye o mɔgɔ jɔgɔnw kan mina, ani mɔgɔ minw bee be o baara jɔgɔn ke Ala ye.

¹⁷Ayiwa, Sitefanasi ni Foritunatusi ni Akayikusi, olugu be ni ne ye yan minke, o diyara ne ye kosebe. O be ne kɔrɔ yan aw nɔ ra.

¹⁸O ka ne jusu suma, ka aw fana jusu suma. Aw ka kan ka o mɔgɔ jɔgɔnw walepumanlon.

¹⁹Azi jamana lanabagaw be aw fo. Akila ni Pirisili ni lanabaga minw be lajen o ta so, olugu bee be aw fo kosebe Matigi ta jehrogonya ra.

²⁰Balemaw bee be aw fo. Aw ye rogɔn fo ni kanuyafari saninman ye.

²¹Ne Pɔli, ne yere be aw fo. Ne yere ta seberino le ye nin fori ye.

²²Ni mogɔ min te Matigi kanu, Ala ye o tigi danga. "Maranata." An Matigi ye na!

²³Matigi Yesu ta nɛema ye ke aw fe.

²⁴Ne be aw bee kanu Yesu Kirisita ta jehrogonya ra!

Korantikaw flanan

Korantikaw flanan 1

Pɔli ta fori

¹Ne Pɔli, Ala ka ne janawoloma ka kapa ni a yere sago ye, ka ne ke Yesu Kirisita ta ciraden* ye; ne ni an balemace Timote le be nin sebe kera k'a ci aw ma, aw minw ye Ala ta jenkuru mɔgɔw ye Korenti, ani Ala ta mɔgɔ saninman minw bee be Akayi jamana ra.

²An Fa Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ye neema aw ye, ka hera ke aw ye.

Pɔli be Ala fo a ta demeri koson

³An ye Ala tando, min ye an Matigi Yesu Kirisita ta Ala ni a Fa ye; hina Fa lo, jususaarobaga Ala lo wagati bee.

⁴Ale Ala le be an jusu saaro an ta tɔɔrɔw bee ra, janko an be o jususaaro min sɔrɔ ale Ala fe, o ye ke sababu ye k'a to an fana ye tɔw jusu saaro o ta tɔɔrɔkɔw bee ra.

⁵An be an ninyɔrɔ sɔrɔ sipagako caman Kirisita ta tɔɔrɔw ra cogo min na, Ala be an jusu saaro sipagako caman fana o cogo kelen na, Yesu Kirisita baraka ra.

⁶Ni tɔɔrɔ sera an ma, o be ke sababu ye k'a to Ala ye aw jusu saaro, ani ka aw kisi. Ni Ala ka an jusu saaro, o ye aw ta jususaaro sababu le ye fana; o le b'a to anw be tɔɔrɔ minw muɔu, aw fana be se ka o tɔɔrɔ jɔgɔn muɔu.

⁷Ayiwa, jigiya min be anw fe aw ta ko ra, foyi te se ka o jigiya cen; sabu an k'a lon ko aw ninyɔrɔ kera tɔɔrɔ ra cogo min na, aw ninyɔrɔ bena ke Ala ta jususaaro ra ten fana.

⁸Ne balemaw, tɔɔrɔ min sera an ma ka an to Azi jamana ra, an b'a fe aw ye o lon. An tɔɔrɔra yere le, fo ka taga teme an baraka dan kan; an yere tun m'a lon ko an bena to nin na.

⁹A kɔni tun be an kɔnɔ ko an ta saya latigera ka ban. Nka o kera le janko an kana an jigi la an yere kan, fo Ala dɔrɔn, ale min be suw lakunu.

¹⁰Ale Ala le ka an kisi o sayajugu ma, ale le bena an bɔsi tuun o saya jɔgɔn ma. An jigi b'a kan ko sipaga were a belen bena an bɔsi tuun,

¹¹sabu aw fana be Ala daarira an ye; o koson aw ta daariri caman baraka ra an bena neema min sɔrɔ Ala fe, o bena ke sababu ye k'a to mɔgɔ caman fana ye baraka la Ala ye an ta ko ra.

Pɔli k'a ta tagama wagati yelema

¹²Anw k'a lon an jusukun na ko ka Ala pa to an na, anw kɔni tagamana ni jusukun kelen le ye, ka tagama can kan fana. An ka o le ke yɔrɔ bee. Ka an to ni aw ye, an

yere ka do fara a kan le. O le ye an kunkorotasababu ye. Nka an ka o ke Ala ta neema le baraka ra; an ma o hakiritigiya soro mogo fe.

¹³Aw be min karanna k'a faamu, an te foyi were fora an ta sebew konon ni o te. Ne jigiya b'a kan fana ko aw bena a faamu ka ja,

¹⁴i n'a fo aw k'a faamu doonin ka ban cogo min na, ko Matigi Yesu nalon na, anw bena ke aw kunkorotasababu ye, aw fana bena ke an kunkorotasababu ye.

¹⁵O lanaya le koson, ne tun k'a latige ka taga aw fe yi folo, janko Ala ye neema aw ye sipaga fla.

¹⁶Sabu ne tun b'a fe ka teme aw fe yi ka soro ka taga Masedoni, ka bo Masedoni ka na aw fe tuun. Ni o kera, aw tun bena ne deme ka se Zude mara ra.

¹⁷Ayiwa, ne ma na se ka taga minke, yala o koru ye ko ne tun te ne sobe le ra wa, walama ko ne ka o latige ka kapa ni adamadenw ta cogo le ye, ka ke kumaflafobaga ye, k'a fo ko "onhon" k'a yelema k'a fo ko "on-on"?

¹⁸Ala ye kankelentigi ye cogo min na, ne ka kuma min fo aw ye, o ma ke "onhon" ani "on-on" ye.

¹⁹Sabu Den min bora Ala ra*, Yesu Kirisita, ne ni Silasi ni Timote ka min ko waajuri ke aw fe yi, ale t'a fo "onhon", k'a yelema k'a fo "on-on", kuma kelen kan. Ale ta ye "onhon" le ye.

²⁰Ale Yesu Kirisita le be an ja sigi, k'a yira an na ko Ala ta layiri bee ye can ye. O le koson an be "amina" fo a togo baraka ra, ka Fa Ala tando.

²¹Ale Ala yere le ka anw ni aw baraka bonya Yesu Kirisita ta jengogonya ra, ka an bla danna a yere ye.

²²A ka a ta tagamasiyen la an kan, ka a ta Nin Saninman* fana don an jusukun na, k'a yira ko an kera ale ta ye; a ka fen minw layiri ta an ye, Nin Saninman le kera o sarati ye.

²³Ne be kari Ala ra, ko ni ne be faninya le tigera, a ye ne nin mina; ni ne ma taga Korenti tuun, ne ka o ke janko ka aw sutara le.

²⁴Nka o t'a yira ko anw le ye aw kuntigiw ye lanaya ko ra de! Sabu aw ta lanaya sabatinin lo ka ban. Nka an b'a fe ka baara ke ni aw ye janko aw ye jagari.

Korentikaw flanan 2

¹O le koson, ne k'a latige ko ne te taga aw fe yi folo, janko ne kana taga aw jusu kasi tuun,

²sabu ni ne ka aw jusu kasi, jon le bena ne ninsondiya? Aw le be ne ninsondiya; nka ni ne ka aw jusu kasi, aw be se ka ne ninsondiya cogo di?

³O kosɔn, ne tun ka seɓe ci aw ma ka aw lasomi, janko ni ne ka taga, ne kana taga panasisi sɔrɔ aw fe yi; sabu aw le ka kan ka ne ninsɔndiya. Ne lara a ra ko ne ta pagari ye aw beɓe fana ta pagari le ye.

⁴Can ra, ne jusu kasininba, ani ne jusu tɔɔrɔnin, ani ne kasibagatɔ le tun ka o seɓe ci aw ma. Nka ne m'a seɓe janko ka aw jusu kasi; ne k'a seɓe, janko aw y'a lon ko ne be aw kanu koseɓe.

Lanabagaw ka kan ka yafa

⁵Mɔgɔ min nana ni o panasisi ye, o tigi ma ne le jusu kasi; a ka aw beɓe le jusu kasi; ni o te, a kɔni ka aw caman le jusu kasi.

⁶Aw caman benna a ra ka o ce koro ka ban cogo min na, a man kan ka teme o kan.

⁷Sisan, aw ka kan ka yafa a ma, ka a jusu saaro, janko a jusu kana kasi k'a dama teme, fo ka taga a baraka ban.

⁸O kosɔn, ne be aw daari ko aw y'a yira a ra k'a gbeya, ko a ko ka di aw ye hali bi.

⁹Ne ta seɓe kun tun ye le fana ka aw ke k'a fe, k'a lon ni can lo ko aw be ne kan mina fen beɓe ra.

¹⁰Ni aw ka yafa mɔgɔ min ma, ne fana be yafa o tigi ma. Ni a kera ko ne ka kan ka yafa ko do ra, ne be yafa aw le kosɔn, ka Kirisita* ke an seere ye.

¹¹O beɓe kun ye janko Setana kana donyɔrɔ sɔrɔ an ce ra. Sabu miiriya minw b'a kɔnɔ, an yere ka o lon.

Hami min tun be Poli ra Torohasi

¹²Ayiwa, ne sera Torohasi Kirisita* ta Kibaro Diman* waajuri kama tuma min na, ne k'a ye ko Matigi ka sira do dayele ne ye o baara kama.

¹³Nka o beɓe n'a ta, ne hakiri tun siginin te, sabu ne ma ne balemace Tite ye. O kosɔn ne ka sira jini o fe ka taga Masedoni.

Poli ta baarakɛcogo

(Rɔmukaw 15.17-19; Korɛntikaw folo 1.17-24; Korɛntikaw flanan 4.1-7)

¹⁴Ne be baraka la Ala ye, sabu ale le be an ke sesɔrɔbagaw ye tuma beɓe Kirisita* ta jɛnɔgɔnya ra. Anw sababu ra a be Kirisita ta lonniya lase yɔrɔ beɓe, i ko turu kasadiman.

¹⁵Sabu an kera Kirisita ta ye, ka ke i n'a fo turu kasadiman Ala fe. Minw be kisiri sira kan, ani minw be halakiri sira kan, o kasa be se o beɓe ma.

¹⁶Dɔw fe, o kasa ye saya kasa ye, min be saya lase olugu ma. Nka dɔw fe, o kasa ye panamanya kasa ye, min be panamanya lase olugu ma. Ayiwa, jon le be se ka o baara ke k'a na sa?

¹⁷Anw tɛ Ala ta Kuma waajuri ta k'a kɛ waripinisira ye, i ko mɔgɔ caman b'a kɛ cogo min na. Ala le ka an ci, o kosɔn an bɛ waajuri kɛ Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra ni jusukun gbɛnin ye Ala na kɔrɔ.

Korɛntikaw flanan 3

Jɛnɔgɔnyakɔrɔ ni jɛnɔgɔnyakura

¹Ayiwa, yala ne ta kuma b'a yira ko an bɛ an yɛrɛ tɔgɔnuman fɔra le wa? Ni an bɛ taga aw fɛ, yala an mako b'a ra i n'a fɔ mɔgɔ dɔw, ka taga ni sɛbɛ dɔ ye an boro min bɛ an tɔgɔnuman fɔ wa, walama ko aw ye o sɛbɛ jɔgɔn dɔ di anw ma?

²Aw le ye anw ta tɔgɔnumanfɔsɛbɛ ye; o sɛbɛnin bɛ an jusukun le ra, mɔgɔ bɛɛ b'a karan k'a lɔn fana.

³Can lo, aw ye Kirisita ta lɛtɛrɛ le ye, min sɛbɛra an ta waajuri sababu ra. A ma sɛbɛ ni dabaji ye, a sɛbɛra ni Ala janaman ta Nin Saninman* le ye; a ma sɛbɛ kabakuru walaka kan, a sɛbɛra mɔgɔw jusukun le kan.

⁴O lanaya le bɛ an fɛ Ala na kɔrɔ, Kirisita sababu ra.

⁵A tɛ i n'a fɔ ko se bagaya bɛ an yɛrɛ fɛ ka nin baara jɔgɔn kɛ an yɛrɛ ma; nka an ta baraka bɛɛ bɛ bɔ Ala le ra.

⁶Sabu ale le ka o se di an ma, ka kɛ jɛnɔgɔnyakura* ta baaradenw ye, jɛnɔgɔnya min ju ma sigi sariya sɛbɛnin kan, nka a ju sigira Nin Saninman le kan; sabu sariya sɛbɛnin bɛ na nin saya le ye, nka Nin Saninman bɛ mɔgɔ janamanya.

⁷Ayiwa, sariya min bɛ saya lase mɔgɔ ma, Ala ka o kumakanw sɛbɛ kabakuru walakaw kan. O kɛra fɛn nɔɔrɔman ye, k'a kɛ fɔ Izirayelimɔgɔw tun tɛ se ka o na lɔ cira Musa pada ra, a pada nɔɔrɔ kosɔn; k'a sɔrɔ o nɔɔrɔ ma kɛ fɛn mɛɛnta ye.

⁸Ayiwa, ni sariya nɔɔrɔ kɛra o ye, o tuma Nin Saninman ta baara nɔɔrɔ belɛn tɛna bonya ka tɛmɛ o bɛɛ kan wa?

⁹Ayiwa, sira min bɛ Ala ta kiti ben an kan, ni nɔɔrɔ kɛra o ra, sira min bɛ an kɛ mɔgɔ terennin ye Ala fɛ, o nɔɔrɔ le bɛna bonya kɔsɛbɛ.

¹⁰Nɔɔrɔ min tɛmɛna fɔlɔfɔlɔ, o ma kɛ foyi ye tuun, sabu nɔɔrɔ dɔ wɛrɛ nana, min ka bon ni a ye pewu.

¹¹Ala ka fɛn min kɛ fɛn tɛmɛta ye, ni nɔɔrɔ kɛra o ra, o tuma a ka min kɛ fɛn banbari ye, o nɔɔrɔ le bɛna bonya kɔsɛbɛ.

¹²O le kɛra an ta jigiya ye, o kosɔn an ja siginin bɛ kuma.

¹³An t'a kɛ i ko cira Musa, min tun bɛ fani biri a pada kan, janko nɔɔrɔ min bɛ a pada kan, Izirayelimɔgɔw kana o na lɔ o ra, ka o bantɔ ye.

¹⁴Nka Izirayelimɔgɔw yɛrɛ jusukun le nana gbɛleya; sabu hali bi ni o bɛ jɛnɔgɔnyakɔrɔ kitabu w karan, a bɛ i n'a fɔ o fani jɔgɔn le birinin bɛ o na kan; o

t'a faamu. O fani fana te se ka bo yi, sabu ni an be Kirisita ta jɛnɔɔɔnya ra, o le be se ka o fani bo yi.

¹⁵Hali bi ni o be cira Musa ta kitabuƵ karan, a be i n'a fo fani do birinin lo o hakiri kan, o te a faamu.

¹⁶Nka ni min ka son Matigi ma, o fani be bo o tigi pada kan.

¹⁷An be Matigi min ko fora, o ye Ala Nin* le ye. Ni Matigi Nin be yoro min na, o yoro le ra mogo be ke a yere ta ye.

¹⁸Fani birinin te an minw pada kan, an bee le be Matigi ta noro yira k'a gbeya, i n'a fo dugalen be cogo min na. O cogo ra, lon o lon an be yelema ka ke Matigi yere cogo ra, ka noro do fara do kan. Matigi, min ye Nin Saninman ye, ale le be o baara ke.

Korentikaw flanan 4

Poli ni a jɛnɔɔɔw ta baarakɛcogo

(Tesalonikikaw folo 2.1-6; Korentikaw flanan 2.14-17)

¹Ayiwa, Ala le hinara an na ka o baara karifa an ma; o koson an te an fari faga.

²Mogow be maroyako minw ke dogo ra, an banna o ma. An te an ta kewalew ke ka mogo si nege k'a lafiri, an fana te Ala ta Kuma yelema; nka an be can le fo k'a gbeya Ala na koru, janko mogow bee y'a lon ko an ta kuma ye can le ye.

³O bee n'a ta, ni an ta Kibaro diman koru belen dogonin lo, mogo minw be halaki, a dogonin lo olugu le fe.

⁴O mogow te la Ala ra, sabu dunupa kuntigi, Setana ka o hakiri fiyen, janko o kana Kibaro Diman* noro bonya ye, o Kibaro Diman min be Kirisita* ta noro yira, Kirisita min ni Ala cogo bee ka kan.

⁵An te waajuri ke ka an yere ko fo; an be Matigi Yesu Kirisita le ko fo. An ka an yere ke aw ta baaradenw ye Yesu le koson.

⁶Ala min tun k'a fo ko: "Yeelen ye manamana dibi ce ma ", ale kelen le fana k'a ta yeelen manamana an jusukun na, janko a ta noroba min be Kirisita ra, an ye o lonniya soru an jusukun na.

Poli ni a jɛnɔɔɔw ta tɔɔɔw

(Korentikaw flanan 6.3-10; 1.5-11; Timote flanan 2.8-11)

⁷O naforoba be an fe, k'a ke i n'a fo a be bogodaga le konu, janko k'a yira ko o sebayaba bora Ala le ra, a ma bo anw na.

⁸Mogow be toro suguya bee la an kan, nka an baraka ma ban. An hakiri be pagami, nka an jigi te tige.

⁹O be tugu an ko ka an toro, nka Ala te an kelen to; o be an bugu ka an ben dugu ma, nka an te halaki.

¹⁰Wagati bɛɛ o bɛ an fagayɔɔɔ jini i ko o ka Yesu faga cogo min na. Nka Ala bɛ an tanga, janko bɛɛ y'a lɔn fana ko Yesu panaman lo, ko an bɛ panamanyara ale sababu le ra;

¹¹sabu an ta dunupalatige bɛɛ ra, o bɛ an fagayɔɔɔ jini wagati bɛɛ Yesu tɔgo kosɔn. Nka o b'a yira ko Yesu panaman lo, ko ale le bɛ an farikolo barakantan panamanya.

¹²O cogo ra, saya bɛ a ta baara ra anw kama, nka o le sababu ra aw bɛ panamanya sɔɔɔ.

¹³A sebera Kitabu kɔnɔ, ko: "Ne lara Ala ra, o kosɔn ne kumana Ala tɔgo ra ." Ayiwa, o lanaya nɔgɔn le fana bɛ anw fɛ; an lara Ala ra, o kosɔn an bɛ waajuri kɛ.

¹⁴An k'a lɔn ko Ala min ka Matigi Yesu lakunu ka bɔ saya ra, ale le fana bɛna an lakunu, ka kɛ ni Yesu ye, ka anw ni aw bɛɛ lajɛn Yesu na kɔɔɔ.

¹⁵Ayiwa, o kow bɛɛ bɛ sera an ma aw le kosɔn, janko Ala ye nɛɛma mɔgo caman ye; o ra baraka min bɛna la Ala ye ka Ala bonya, o barakalari bɛna caya.

Nanamanyakura ni farikolokura

(Piyɛri folo 1.6-9; Rɔmukaw 8.23-25)

¹⁶O le kosɔn an fari tɛ faga. Hali ni an farikolo baraka bɛ dɔgɔyara, lon o lon barakakura le bɛ fara an nin ta baraka kan.

¹⁷Sabu tɔɔɔ fitini min bɛ an kan sisan, o bɛ kɛ sababu ye ka bonyaba lase an ma, bonya min tɛ ban.

¹⁸O kosɔn an tɛ an na lɔ fenyetaw ra, nka an bɛ an na lɔ fenyebariw le ra; sabu fenyetaw bɛ wagati dɔɔnɔn dɔɔnɔn le kɛ, nka fenyebariw ye fɛn banbariw le ye.

Korentikaw flanan 5

¹Farikolo min bɛ an na dugukolo kan yan, o bɛ i ko fanibon. An k'a lɔn ko ni o ka cɛn lon min na, so pumanba bɛ an na sankolo ra, Ala yɛɛ boro ka min lɔ, min tɛ se ka cɛn fiyewu, ani mɔgo boro ma min lɔ.

²Sisan, ka an to dunuɔa ra yan, an bɛ kasi, ka nuna, sabu an b'a fɛ ka taga Ala fɛ ka farikolokura sɔɔɔ sankolo ra.

³Ni an ka farikolokura sɔɔɔ, o tuma an farikolontan tɛna to.

⁴Ka nin farikolo to an na nin dunuɔa ra yan, an bɛ nuna, an deguninba lo; nka a tɛ i n'a fɔ farikolo min bɛ an na yan, an b'a fɛ o ye bɔ an na dɛ! Nka farikolokura min bɛ sankolo ra, an b'a fɛ ka o le sɔɔɔ, janko farikolo banbari ye bla farikolo banta nɔ ra.

⁵Ala yɛɛ le ka an dan o kow kama. A ka Nin Saninman* di an ma ka o kɛ a sarati ye k'a yira an na ko a bɛna o fɛnw di an ma.

⁶O kosɔn an ja siginin lo tuma bɛɛ. An k'a lɔn ko ka an to dunupa ra yan ni nin farikolokɔrɔ ye, an yɔrɔ ka jan Matigi ra.

⁷An bɛ tagama ka kapa ni lanaya le ye; an ja bɛ fɛn minw ye, an tɛ tagama ka kapa ni o ye.

⁸An jigi siginin lo tuma bɛɛ. Farikolo min bɛ an na dugukolo kan yan, an b'a fɛ ka o bɔ an na, ka taga to Matigi fɛ.

⁹O kosɔn ni an tora nin farikolo ra o, walama ni an bɔra a ra o, an kɔni bɛ jija fɛn bɛɛ ra ka an yɛrɛ ko diya Matigi ye.

¹⁰Sabu an bɛɛ le ka kan ka taga lo Kirisita* ta kititigeyɔrɔ ra, janko an ka fɛn o fɛn kɛ dunupa ra yan, kojuman o, kojugu o, an ye o sara sɔrɔ.

Kirisita le bɛ bɛn don Ala ni mɔgɔw cɛ

(Rɔmukaw 5.1-11; Efesikaw 4.20-24)

¹¹Matigi nasiran bɛ an na; o kosɔn an bɛ waajuri kɛ cogo bɛɛ, janko mɔgɔw ye sɔn a ma ko Ala ta Kuma ye can ye. Ala bɛ an cogo bɛɛ lɔn. Ne lanin b'a ra ko aw ka anw cogo lɔn fana aw jusukun na.

¹²An tɛ o fɔra janko ka an yɛrɛ tɔgɔnuman fɔ aw ye tuun dɛ! Nka an bɛ o fɔ janko aw kun ye kɔrɔta an ta baara kosɔn; ani minw bɛ o yɛrɛ bonya mɔgɔw ja na, k'a sɔrɔ o kɔnɔ gbenin tɛ, aw ye olugu jaabicogo lɔn.

¹³Ni anw kɛra fatɔw ye, o kɛra Ala le kosɔn; ni anw kɛra mɔgɔ janamanw ye, o kɛra aw le kosɔn.

¹⁴Kirisita* ta kanuya ta fanga bɛ an kan; sabu anw lara a ra ko ni ale kelen sara anw bɛɛ kosɔn, o tuma a bɛ i n'a fɔ an bɛɛ le sara fana ni a ye.

¹⁵A sara an bɛɛ kosɔn, janko minw ka janamanyakura sɔrɔ, olugu kana tagama tuun ka kapa ni o yɛrɛ sago ye; nka Kirisita min sara ka kunu, o ye tagama ka kapa ni ale sago le ye.

¹⁶Ayiwa, o cogo ra, sisan kɔni, an tɛ mɔgɔ si jate ka kapa ni adamadenw ta miiriya ye. Fɔlɔfɔlɔ an tun bɛ Kirisita jate ka kapa ni adamadenw ta miiriya le ye; nka sisan an t'a flɛ o cogo ra tuun.

¹⁷Ni mɔgɔ dɔ bɛ Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra, o tigi ye danfenkura le ye; fɛnkɔrɔw bɛɛ tɛmɛna, fɛn bɛɛ kɛra kura ye.

¹⁸O bɛɛ bɔra Ala le ra; ale le ka bɛn don an ni a yɛrɛ cɛ Kirisita sababu ra, ka o baara karifa an ma, janko anw sababu ra bɛn ye don mɔgɔ wɛrɛw ni ale cɛ.

¹⁹Sabu Kirisita le baraka ra Ala ka bɛn don a yɛrɛ ni dunupamɔgɔw cɛ; o le sababu ra a ma o ta hakɛw jate tuun. A ka o bɛn kuma karifa anw ma.

²⁰O kosɔn, anw kera Kirisita ta lasigidenw ye, k'a ke i n'a fo Ala be kuma mɔgow fe anw sababu ra. O kosɔn anw be aw daari Kirisita tɔgo kosɔn, ko aw y'a to ben ye ke aw ni Ala ce.

²¹Kirisita min ma jurumun si ke ka ye, Ala ka ale bla jurumunkebagaw no ra anw kosɔn, janko an ye ke jɛnɔgɔnya ra ni a ye, ka jate mɔgo terreninw ye Ala ja kɔrɔ.

Korentikaw flanan 6

¹Anw ye baarakeɔgɔnw le ye Ala fe; o kosɔn an be aw daari ko aw ka neema min sɔrɔ Ala fe, ko aw kana to o ye ke fengbansan ye.

²Sabu Ala k'a fo ko: "Ne ka aw ta daariri lamen wagatijuman na; ne ka aw kisi kisiri lon na ." Sisan le ye wagatijuman ye, sisan le ye kisiri lon ye.

³An t'a fe ka ke sababu ye ka mɔgo si kunnacen, janko mɔgo si kana jarakiyɔrɔ sɔrɔ an na an ta baara kosɔn.

⁴O le kosɔn an be cogo bee ke k'a yira ko an ye Ala ta baaradenw le ye. An be ko caman sɔnmina: kogbelenw o, jusukasi o, an be o bee sɔnmina.

⁵An be bugɔriw sɔnmina, ka kasorabla sɔnmina. Ni jama be wuri an kama, an be o sɔnmina, ka baaragbelenw sɔnmina. Sunɔgɔbariya ni domunisɔrɔbariya, an be o bee sɔnmina.

⁶An jusukun gbenin lo; an be tagama ka kapa ni Ala ta lonniya ni mujuri ni numanya ye, Nin Saninman* baraka ra, ani kanuya, flankafuya te kanuya min na.

⁷An be kuma ka kapa ni can ye, ani Ala ta sebagaya; an be terreninya le ke an ta kerekeminanw ye, ka an juguw kere, ani ka an yere mara.

⁸Dɔw be an bonya, dɔw be an dɔgɔya; dɔw be an tɔgɔruman fo, dɔw be an tɔgɔjugu fo. O be an jate faninyafɔbagaw ye, k'a sɔrɔ an be can le fo.

⁹O be an jate i ko o ma an boyɔrɔ lon, k'a sɔrɔ bee ka an lon. O be an jate i ko mɔgo minw satɔ lo, nka an panaman lo. O be tɔrɔ suguya bee la an kan, nka an ma faga.

¹⁰O be an jate i ko mɔgo jusu kasininw, nka an jagarinin lo tuma bee. O be an jate i ko fagantanw, k'a sɔrɔ an be mɔgo caman fentigiya. O be an jate i ko foyi te mɔgo minw boro, k'a sɔrɔ fen bee ye an ta ye.

¹¹An balema Korentikaw, an kumana aw fe, k'a gbe aw ye; an ka an jusukun dayele aw ye.

¹²Anw ma an jusukun datugu aw ma; aw le ka aw jusukun datugu anw ma.

¹³Ayiwa, sisan ne be kuma aw fe i n'a fo ne ta denw. Aw kana ban an na; aw fana ye gbe an ye ka an kanu i n'a fo an be aw kanu cogo min na.

Yeelen ni dibi te sira kelen na

(Korentikaw folo 10.14-22; Efesikaw 5.5-11; Piyeri folo 2.9-12)

¹⁴Ayiwa, aw kana jɛnɔɔɔnya don ni lanabariw ye, ka o ke aw kokeɔɔɔw ye. Sabu jɛnɔɔɔnya juman le be terenninya ni terenbariya ce? Walama ben juman le be yeelen ni dibi ce?

¹⁵Ben juman le be ke Kirisita* ni Setana ce? Walama jen juman le be lanabaga ni lanabari ce?

¹⁶Jɛnɔɔɔnya juman le be Ala ta batoso ni jow ce? Anw le ye Ala panaman ta batoso ye, i n'a fo Ala yere k'a fo cogo min na, ko: "Ne bena sigi o ce ra, ka tagama ni o ye; ne bena ke o ta Ala ye, o bena ke ne ta mɔɔw ye."

¹⁷O kosɔn, Matigi ko: "Aw ye bo o ce ra, aw ye faran ka bo o ra; aw kana maga fen saninyabari si ra; ni o kera, ne bena sɔn aw ma.

¹⁸Ne bena ke aw fa ye, aw bena ke ne dencew, ani ne denmusow ye; Matigi Ala Sebɛetigi ko ten ."

Korentikaw flanan 7

¹Ayiwa, ne balema kanuninw, i n'a fo Ala ka o layiriw ta an ye, an ye an farikolo ni an jusukun saninya ka bo ko saninyabariw bee ra; an ye jija k'a to an ta saninyari ye dafa Alapasiran na.

Poli ta pagarikun

²Aw ye sɔn an ma! An ta kojugu ma se mɔɔ si ma, an ma mɔɔ si lafiri, an ma mɔɔ si toɔ.

³Ne te o fora janko ka aw jaraki de! Ne k'a fo aw ye ka ban ko an be aw kanu ni an jusukun bee ye; panamanya te an faran, saya fana te an faran.

⁴Ne lanin be aw ra kosebe! A ka kan ne ye ne yere bonya aw kosɔn. Sisan ne hakiri sigira kosebe; ka an to toɔw bee ce ra, ne jusukun fara pagari ra.

⁵Ni o te, kabini an sera Masedoni, an koni ma hali nasuma doɔnin sɔw. Nagban le sera an ma fan bee ra. An ni mɔɔ werew be siyenta ra, siranya fana be an jusukun na.

⁶Nka Ala min be jusukasibatow jusu saaro, ale le ka an jusu saaro Tite nako sababu ra.

⁷Ayiwa, Tite nako dama te, nka aw ta ko ka ale yere jusu suma cogo min na, o ka an bee hakiri sigi. A k'a fo an ye ko ne loɔ be aw ra, ko ko min tun kera, ko o nimisa be aw ra, ani ko sisan aw ka ne ta ko mina ni aw boro fla ye; o bee ka do fara ne ta ninsɔndiya kan.

⁸Ayiwa, hali ni ne ta letere tun ka aw jusu kasi, o nimisa te ne ra. A nimisa tun be se ka ke ne ra, sabu ne k'a ye ko o letere tun ka aw panasisi.

⁹Nka sisan ne be pagari; ne te pagari aw ta panasisi koson de, nka aw ta panasisi kera sababu ye k'a to aw nimisara ka kojugu dabra minke, o le ye ne pagarikun ye. Aw ta panasisi kera ka kapa ni Ala sago le ye; o ra an ka min ke aw ra, o ma ke kojugu ye.

¹⁰Sabu panasisi min be bo Ala ra, o b'a to an ye nimisa ka kojugu dabra, ka kisi; o panasisi tingalon te mago mina. Nka dunupa ta panasisi gbansan, o be na ni saya ye.

¹¹Can lo, aw jusu kasira; o bora Ala yere le ra. Nka sisan a fle, aw yelemana cogo min na! Aw ka aw sobe don o ko ra, ka can jini aw yere ye. Aw dimina aw yere koron nin ko koson; siranya tun be aw ra, sabu fen min tun bena aw soron, aw tun ma o lon. Ne logon tun be aw ra; aw jusukun bee tun lanin be o ko kan. Aw bee ka kojogukebaga koro. Aw k'a yira cogo bee ra ko aw sen te nin ko ra.

¹²Ni aw k'a ye ko ne ka nin sebe ci aw ma, mago min ka kojugu ke, walama a kera min na, ne ma a ci olugu si koson. Ne ka a ci janko anw ta ko ka bon aw fe cogo min na Ala yere na koron, aw bee ye o lon.

¹³Aw ka min ke, o ka an jusu suma. An jusu tun sumana, nka aw ka Tite hakiri sigi cogo min na, ani a bora aw fe yi ni pagari min ye, o belen ka do fara an ta jususuma kan tuun.

¹⁴Ne kun korotara aw ta ko ra; ne ka aw tando cogo min na Tite na na fana, ayiwa, aw ma ne lamaroya o ra. An ka an ta kuma bee fo aw ye ka kapa ni can le ye. Ayiwa, anw ka min fo Tite na na aw ta ko ra, o fana tagara ke can ye tuun.

¹⁵Sisan koni, aw ta kanuya bonyara Tite fe kosebe! Aw bee ka ne ta kuma lamem cogo min na, ani aw k'a kunben ni pagari min ye, k'a bonya fo ka aw yere majigi a ye, a ma jina o ko.

¹⁶Ne fana be pagari kosebe, sabu ne be se ka ne jigi la aw kan fen bee ra.

Korentikaw flanan 8

Masedonikaw ka wari min lajen

(Romukaw 15.25-27; Korentikaw folo 16.1-4)

¹Ayiwa, ne balemaw, Ala ka neema min ke Masedoni jamana lanabagaw ye, an b'a fe ka o fo aw ye.

²Toron caman tun be o kan, nka o ta pagari bonyakojugu fe, o ni o ta fagantanya bee, o sonna ka o boro labla kosebe janko ka Zude lanabagaw dema.

³Ne ye o seere ye, ko o ka o seko ke, fo ka teme o seko yere kan; o k'a ke ni naninyaruman ye, mago si ma o jagboya.

⁴O ka an daari kosebe ko demeri min be kera Ala ta mago saninmanw ye, ko an y'a to olugu fana ye o ninyoron ke o ra.

⁵O ka min ke, o temena an yere ta miiriya kan pewu! O konna ka o yere le di Matigi ma folo; o ko, o ka o yere bla an fana ye, ka kapa ni Ala sago ye.

⁶Ayiwa, o koson an ka Tite daari ko a ye taga aw fe yi, janko a ka baarapuman min damina wariko ta fan fe, a ye taga o dafa.

⁷Ayiwa, aw le kera na fe fen bee ra: lanaya ra o, Ala ta kuma fori ra o, lonniya ra o, aw be fen bee ke ni aw sobe le ye; aw be anw kanu ni aw sobe le ye fana. O ra, aw ye jija ka ke na nin baarapuman fana ra.

⁸Ayiwa, ne t'a fe ka aw jagboya. Nka tow jijara ka o borofenw di cogo min na, ne be o le fora aw ye, k'a fle ni aw fana bena se k'a yira ko aw ta kanuya ye can ye.

⁹An Matigi Yesu Kirisita neemara aw ye cogo min na, aw yere ka o lon. Ale tun ye fentigi ye, nka a k'a yere ke fagantan ye aw koson, janko a ta fagantanya sababu ra, aw ye ke fentigiw ye.

¹⁰Ne be hakiri le dira aw ma nin ko ra. Ni aw koni ka nin baara dafa, o ka fisa; sabu kabini salon aw le konna ka a damina, aw le konna fana k'a latige aw jusukun na k'a ke.

¹¹O koson aw ka o ko damina ni timinadiya min ye, aw ye jija ka a dafa ni o timinadiya kelen ye, ka kapa ni aw seko ye.

¹²Ni mago b'a fe ka fen do ke ka bo i yere naninya ra Ala koson, o ka di Ala ye. Nka i seko ye min ye, a be o le fe; min se te i ye, a tena o jini an fe.

¹³Ne m'a fo ko aw ye aw yere bla pani na ka tow ta sege nogyo de! Ne b'a fe aw y'a ke le, janko bee ye ke kelen ye.

¹⁴Bi, se be aw ye; o koson se te minw ye, aw be se ka olugu deme. Lon min na ni a nana ke ko se be olugu le ye, k'a soro foyi te aw boro, olugu le bena aw deme; ni o kera, bee be ke kelen ye.

¹⁵A be i n'a fo a sebera Kitabu konso cogo min na, ko: "Min ka caman ce, o ta to ma to; min ka donin ce, o ta ma dese fana."

Tite tagamanogonw

¹⁶An be baraka la Ala ye, sabu a ka aw ta ko bonya Tite ma, i n'a fo aw ta ko ka bon anw yere ma cogo min na.

¹⁷An ka min fo a ye, a sonna o ma. Aw ta ko tun be a nin kan fo a yere k'a latige a yere ye ka taga aw fe yi.

¹⁸An bena balemace min ci ni a ye, lanabagaw ta jenkuruw bee be o ce tando a ta baarapuman koson Kibaro Diman* ta fan fe.

¹⁹Ka fara o kan, lanabagaw ta jenkuruw yere le k'a panawoloma, ko a ye an blasira, ka o baarapuman ke ni an ye. An be o baara kera ka Matigi yere le bonya, k'a yira ko an b'a fe ka an balemaw deme.

²⁰An bɛ cogo bɛɛ kɛ janko mɔ́ɔ si kana jarakiyɔ́ɔ sɔ́ɔ an na, nin wari caman minacogo ta fan fɛ.

²¹An b'a fɛ an tagamacogo ye ɲa; a kana ɲa Matigi dɔ́ɔn ɲa kɔ́ɔ, nka a ye ɲa adamadenw fana ɲa kɔ́ɔ.

²²Ayiwa, an bɛ an balemace dɔ́ wɛrɛ ci ni o ye. An ka ale sɛɛsɛɛɛ sɪɲaga caman k'a fɛ, nka an k'a ye ko tuma bɛɛ a jijanin lo Ala ta baara ra. Sisan a yɛrɛ jijanin lo ka tɛmɛ fɔ́lɔ́ta kan, sabu a lanin bɛ aw ra kosɛbɛ.

²³Ayiwa, min ye Tite ye, ale ye ne jɛnɲɔ́ɔn le ye, ani ne baarakɛɲɔ́ɔn; anw bɛ baara kɛ aw le ye. An balemace fla tɔ́w, lanabagaw ta jɛnkuruw le ka olugu ci, ka o baara kɛ Kirisita* tɔ́ɔ bonya kosɔ́n.

²⁴O kosɔ́n aw y'a yira o mɔ́ɔw ra ko aw bɛ o kanu, janko lanabagaw ta jɛnkuru minw ka o ci, olugu y'a lɔ́n ko aw ka an kun kɔ́ɔta.

Korentikaw flanan 9

Zude balemaw ta dɛmɛri ko

¹Ayiwa, aw bɛna Ala ta mɔ́ɔ saninmanw dɛmɛ cogo min na, ne k'a ye ko kun yɛrɛ t'a ra ko ne ye dɔ́ fɔ́ aw ye o ko ta fan fɛ.

²Sabu aw labennin bɛ o baara kama cogo min na, ne ka o lɔ́n. Ne bɛ aw tando o ra Masedoni lanabagaw ɲa na. Ne k'a fɔ́ o ye ko kabini salon Akayi jamana lanabagaw labennin lo ka Ala ta mɔ́ɔw dɛmɛ. O jusu min bɛ aw ra, o le ka dɔ́ fara mɔ́ɔ caman ta timinadiya kan.

³O bɛɛ n'a ta, ne bɛ nin balemaw ci aw fɛ, janko tandoriba min bɛ kɛra aw ye nin ko ra, o kana taga kɛ gbansan ye. O ye taga a sɔ́ɔ ko aw labennin lo i ko ne k'a fɔ́ cogo min na.

⁴Ni o tɛ, ni Masedoni lanabagaw ka taga ni ne ye, ka taga a sɔ́ɔ ko aw ma labɛn, o tuma an tun ka lanaya min la aw kan, o bɛ kɛ an ta maroyaba le ye, ka kɛ aw fana ta maroyaba ye.

⁵O kosɔ́n ne k'a miiri ko ne ka kan ka o balemacew daari, ko o ye taga ne ɲa aw fɛ yi, janko aw ka min layiri ta, o ye o ko ɲanabɔ́ sani ne yɛrɛ ye se yi; o bɛna a yira ko aw ka a di ni ɲagari le ye, aw ma a di jagboya ra.

Minw bɛ tɔ́w sɔ́n Ala bɛ nɛɛma olugu ye

(Timote fɔ́lɔ́ 6.17-19; Filipikaw 4.15-19; Yuhana fɔ́lɔ́ 3.16-18)

⁶Aw k'a lɔ́n ko ni mɔ́ɔ min ka siman fitini dan, o bɛ siman fitini le tige; ni min ka siman caman dan, o bɛ siman caman le tige.

⁷O ra, aw bɛɛ kelen kelen ka min latige aw jusukun na, aw ye o le di. A kana kɛ ni ɲanasisi ye, walama jagboya; sabu mɔ́ɔ min bɛ fɛn di ni ɲagari ye, o tigi ko ka di Ala ye.

⁸Ni aw be diri ke ten, se be Ala ye fana ka kopuman suguya bee ke aw ye, janko aw ye aw ta makoya soro tuma bee, ka caman soro ka fara o kan fana, ka tow deme tuun,

⁹i n'a fo a sebera Kitabu kono cogo min na, ko: "A b'a boro labla ka fagantanw son, a ta terreninya te ban ka ye."

¹⁰Ala min be simansi di dannikebaga ma, ka domuni di a ma, k'a baro, ale le bena aw ta sorofenw caya, janko mogwo tow fana ye caman soro aw fe.

¹¹A bena kopuman suguya bee ke aw ye, janko aw ye se ka tow son tuma bee. Ni an fana tagara se ni aw ta demeri ye, mogwo caman bena baraka la Ala ye o demeri koson.

¹²Sabu aw be o demeri min ke, o bena Ala ta mogwo saninmanw mako ja; nka o dama te, a be ke sababu ye k'a to mogwo caman ye baraka la Ala ye kosebe.

¹³Nin demeri bena aw ta naninyapuman yira, k'a to lanabagaw ye Ala tando; o bena a ye ko aw be Kirisita* ta Kibaro Diman* min fora, ko aw be tagamana ka kapa ni o kuma ye fana, sabu aw be olugu deme, ka balema tow bee deme.

¹⁴O bena to ka Ala daari aw ye, sabu aw ko ka di o ye kosebe o neemaba koson, Ala ka min ke aw ye.

¹⁵Ayiwa, an ye Ala tando, sabu a ka o fenba di an ma, mogwo da te se ka min lakari.

Korentikaw flanan 10

Poli be a korofobagaw jaraki

(Korentikaw folo 2.1-5; Romukaw 15.17-21; Korentikaw flanan 6.4-7; 13.2-4)

¹Ne Poli, ne be fen kelen jini aw fe, Kirisita* ta jususuma ni a ta numanya koson; dow b'a fo ko ni ne be aw ce ra, ne be siran ka kuma, nka ni ne be yorojan, ne be fariya.

²Ayiwa, ne be aw daari, ko ni ne ka se aw fe yi, aw kana a to ne ye taga kumagbelen fo aw ye, sabu minw b'a fora ko an be tagamana ka kapa ni mogwo ta miiriya ye, ne koni b'a fe ka taga kumagbelen le fo olugu le ye.

³Can lo, an ye adamadenw le ye, nka an be kere min na, an te o ke ka kapa ni adamadenya cogo ye.

⁴Sabu an be kere ke ni kerekeminan minw ye, o te bo adamadenw fe; Ala yere ta fen barakamanw lo, minw be se ka hali kerekunbenkogow ci.

⁵Miiriya minw be mogwo lafiri, ani fen o fen be mogwo bari ka Ala ta lonniya soro, an be o bee cen; an be mogwo bee ta miiriya yelema janko o ye Kirisita kan mina.

⁶Ni aw nana laben ka anw lamem fen bee ra tuma min na, o tuma, minw be ban ka anw lamem, an bena olugu bee koro ka o bla sira panaman kan.

⁷Aw ja be min ye, aw be ko latige ka kapa ni o dɔɔn le ye. Ni mɔɔ min lara a ra ko ale ye Kirisita ta ye, o tigi fana ka kan k'a lon, ka la a ra ko ale ye Kirisita ta ye cogo min na, ko anw fana ye Kirisita ta ye ten le.

⁸Sabu Matigi ka fanga min di an ma, o kun ye ka aw lataga ja le; a kun te ka aw halaki. Hali ni ne ka ne yere bonya ka a dama teme dɔɔnin o fanga koson, o maroya te ne ra.

⁹Mɔɔ kana a miiri ko ne be ne ta sebew cira aw ma janko ka aw lasiran le.

¹⁰Sabu dɔw b'a fo ko ne ta leterew konɔ, ne be fariya ka kumagbelenw fo, k'a sɔɔ ni ne yere be ni aw ye, ne te se ka foyi ke, ne te se ka kuma panaman yere fo.

¹¹Ayiwa, mɔɔ minw be o fɔra, olugu ka kan k'a lon ko an be kumana cogo min na an ta leterew konɔ, ni an sera aw fe yi, an fana bena a ke ten le.

¹²O mɔɔ minw be o yere tɔɔɔnuman fo, anw te son ka an ja gbɛleya ka an yere jate olugu bɔɔɔkonko dɔw ye, walama ka an yere suma ni o ye. Olugu be o yere suma ni ɔɔɔn ye, ka o yere kapa ni ɔɔɔn ye, ka kapa ni o yere ta miiriya ye; hakirintanw lo.

¹³An koni t'a fe ka an yere bonya k'a dama teme. Ala ka baara min karifa an ma, o dan ye min ye, an fana be dan o yɔɔ le ra; nka o baara bonyara ka se fo aw fe fana.

¹⁴An sera aw fe yi minke, an belen ma teme an dan kan; sabu anw le konna ka se ni Kirisita ta Kibaro Diman* waajuri ye aw fe yi.

¹⁵O ra, an ma teme an ta baara dan kan ka taga tow ta baara ta ka an yere bonya ni o ye. Ni aw ta lanaya nana bonya, an b'a miiri ko an ta baara bena taga ja aw fe yi, ka kapa ni Ala ta dan yiranin ye.

¹⁶O cogo ra, jamana minw be aw ko fe, an bena se ka taga Kibaro Diman lase o yɔɔw ra. Nka dɔw ka baara min ke, an t'a fe ka an yere bonya o ra.

¹⁷O le sebera ko: "Ni mɔɔ min b'a fe k'a yere bonya, Matigi ka min ke a ye, o tigi ye a yere bonya o le koson."

¹⁸Ayiwa, o koson mɔɔ min be a yere tɔɔɔnuman fo, Ala te son o ta ma; nka Matigi yere be mɔɔ min tɔɔɔnuman fo, a be son o tigi le ma.

Korentikaw flanan 11

Ciraden faninyafɔbagaw ta ko

(Galasikaw 1.6-9; 4.9-20; Korentikaw flanan 12.11-15)

¹Ayiwa, ne balemaw, aw ye ne muɔu dɔɔnin! Ne be kuma i ko fatɔ, nka aw ye a muɔu!

²Ne be aw kanu fo k'a ke ne ra i ko celiya, celiya min bora Ala ra. Ne ka aw mamina ce kelenpe le ye, min ye Kirisita* ye, janko ka na aw saninyanin di Kirisita ma, i ko sunguru fanin be di a ce ma cogo min na.

³Nka aw tugura Kirisita ko ni can ni kankelentigiya min ye, ne be siran ko aw ta miiriya kana na cen, ka yelema ka bo o sira kan, i n'a fo sa ka Awa nege cogo min na k'a lafiri.

⁴Sabu ne k'a ye ko ni mogo do nana aw waaju ka Yesu were ko fo min ni an ta waajuri ta te kelen ye, walama ka nin were ko fo, k'a soro aw ka min soro, o ni o te kelen ye, walama ni mogo do nana kibaro diman were fo aw ye, min ni an ta te kelen ye, aw be son o ma yoroin kelen na!

⁵K'a soro ne b'a jate ko o ciraden togotigiw man fisa ni ne ye foyi ra.

⁶Hali ni ne ma ke kumalobagaba ye, lonniya koni ta fan fe, ne ka do lon o ra. An yere ka o yira aw ra tuma caman, cogo bee ra.

⁷Ne ka Kibaro Diman* fo aw ye gbansan, ne ma foyi jini aw fe minke, ani ne ka ne yere majigi ka aw korota minke, yala ne ka kojugu le ke o ye wa?

⁸Ne ka lanabagaw ta jenkuru dow borofen mina; ne ka sara mina olugu fe, janko ne ye se ka baara ke aw ye. Wagati min ne tun be aw fe yi, ne tun degura kosebe, nka ne ma ne ta doni ta ka a la mogo si kan.

⁹Balema minw bora Masedoni, olugu le nana ne ta makoyafenw di ne ma. Ne ma son cogo si ra ka ne ta doni ta ka a la aw do kan; ne fana tena son k'a ke.

¹⁰O ye ne kunkortasababu le ye; Akayi jamana bee ra, mogo si tena se ka o kunkortasababu bosi ne ra. Ne be o fora ka kapa ni Kirisita ta can le ye, o can min be ne jusukun na.

¹¹Mun koson ne ka o fo? Ko ne te aw kanu wa? Ala k'a lon ko ne be aw kanu.

¹²Nka ne be baara kera aw fe cogo min na, ne bena o le ke tuma bee janko ciraden minw be o yere bonyara, ko olugu ta baarakecogo ni an ta ye kelen ye, olugu kana kumayoro soro.

¹³Ciraden faninyafobagaw lo, ani baaraden mogolafiribagaw; o be o yere yelema ka ke i ko Kirisita ta ciraden.

¹⁴O fana te bara an na, sabu Setana yere be a yere yelema ka ke i ko Ala ta meleke noroman do.

¹⁵O ra, a kana bara an na fana k'a ye ko Setana ta baaradenw be o yere yelema ka ke i ko Ala ta baaraden terenninw. Nka o labancogo bena ke ka kapa ni o ta kwalew ye.

Poli ta baara ni a ta sɛɛ

(Korentikaw flanan 4.9-13; 6.3-10; Korentikaw folo 4.8-13; Kwalew 20.18-27)

- 16**Ne be kɔsegi a kan, k'a fɔ ko mɔgɔ si kana ne jate fatɔ ye! Nka hali ni aw ko ne ye fatɔ ye, o bɛɛ n'a ta, aw ye sɔn ka ne ta kuma lamɛn, janko ne fana ye waso dɔɔnin.
- 17**Ne bɛna min fɔ ka waso, Matigi ma o don ne da ra; ne be kumana le i ko fatɔ.
- 18**Nka i n'a fɔ mɔgɔ caman be o yɛɛ bonya ka kɔna ni adamadenya cogo ye, ayiwa, ne fana bɛna ne yɛɛ bonya kɛ!
- 19**Ayiwa, aw minw ye hakiritigiw ye, aw be sɔnna fatɔw ta kuma ma!
- 20**O mɔgɔ minw be aw jɔnyamina, ka aw borofɛnw domu, ka aw tɔɔɔ, ka waso aw ra, ka aw lamaroya, aw be olugu ta kow sɔnmɛna!
- 21**Ne be min fɔra, o maroya be ne ra; anw le ka an yɛɛ kɛ barakantanw ye! O bɛɛ n'a ta, tɔw be sɔn ka o yɛɛ bonya min na, ne fana be se ka ne yɛɛ bonya o ra; nka ne be kumana i ko fatɔ le dɛ!
- 22**Ni o ko o ye Heburu ye, ne fana ye o dɔ ye. Ni o ko o ye Izirayelimɔgɔ ye, ne fana ye o dɔ ye. Ni o ko o ye Iburahima ta duruja ye, ne fana ye o dɔ ye.
- 23**Ni o ko o ye Kirisita* ta baaraden ye, ne ye Kirisita ta baaraden ye ka tɛmɛ olugu kan pewu, nka ne be kumana i ko mɔgɔ min hakiri jagamina le. Ne ka baara kɛ ka tɛmɛ o kan, ka bugɔri sɔnmɛna ka tɛmɛ o kan, ka kasorabla kɛ ka tɛmɛ o kan; siɔaga caman ne nin tora saya da ra.
- 24**Yahudiyaw ka ne bugɔko looru kɛ; a bɛɛ kelen kelen kɛra gbɛɛɛ ɔa bisaba ni kɔnɔntɔn.
- 25**Rɔmu* fagamaw ka ne bugɔko saba kɛ ni gbɛɛɛ ye. Mɔgɔw ka ne bon ni kabakuru ye siɔaga kelen ko o be ne faga. Kurun cɛna ni ne ye siɔaga saba kɔgɔji kan. Ne ka tere kelen ni su kelen kɛ ji cɛ ma.
- 26**Ne ka dugutaga caman kɛ; tuma dɔw ra ne tun be ɔini ka to ɔi ra, tuma dɔw ra benkanikebagaw tun be ben ne kan, ne nin tun be ɔini ka to a ra ne ta siyamɔgɔw yɛɛ boro, walama siya wɛɛɛ mɔgɔw* boro. Ne nin tun be ɔini ka to a ra dugubaw kɔnɔ, ani kongo kɔnɔ, ani kɔgɔji kan; ne nin tun be ɔini ka to a ra, ka ne to balema faninyafɔbagaw boro.
- 27**Ne ka baara caman kɛ, ka sɛge sɔnmɛna; ne tora ɔa na su caman, ka kɔngɔ ni minlɔgɔ sɔnmɛna, ka domunikebariya sɔnmɛna wagati caman, ani nɛnɛ, sabu fani tun tɛ ne boro.
- 28**Ka fara o bɛɛ kan, lon o lon lanabagaw ta jenkuruw* bɛɛ hami be ne ra.
- 29**Lanabaga juman baraka le be dɛsɛ, ni a tɛ kɛ i n'a fɔ ne yɛɛ baraka le dɛsɛra sa? Jɔn le be ben jurumun na, ni o ko tɛ ne jɛni ne jusukun na?
- 30**Ni mɔgɔ ka kan ka waso, min ye ne ta barakantanya ye, ne be waso o le ra.

³¹Ala min ye Matigi Yesu Fa ye, an be ale min tando tuma bee, ale k'a lon ko ne ma faninya tige.

³²Ayiwa, ka ne to Damasi, masace Aretasi ta jamana jamogoba ka mogwa dow bla ko o ye dugu dondaw korosi janko ka ne mina;

³³nka lanabagaw ka ne don segi do konko ka ne bo finetiri fe, ka ne lajigi ni juru ye dugu kogo ko fe, ka ne kisi ka bo o boro.

Korentikaw flanan 12

Ala ka baraka don Pali ra

(Korentikaw folo 2.3-5; Korentikaw flanan 4.7-10)

¹Ayiwa, yala ne ka kan ka waso wa? O te foyi ja. O bee n'a ta, ne bena Matigi ta fen yiraninw, ani a ta lonniya yiranin dow lakari sisan.

²Ne ka ce do lon, Kirisita* ta lanabaga do, bi ye a san tan ni naani ye, Ala ka ale ta ka taga ni a ye fo sankolo sabanan konkon. Ayiwa, a yere le tagara wa, walama Ala ka o kow yira a ra le wa, ne ma o lon, Ala le ka o lon.

³Ne koni k'a lon ko o ce tagara arijana ra ka na. Nka a yere le tagara wa, walama Ala ka o kow yira a ra le wa, ne ma o lon, Ala le ka o lon.

⁴A tagara arijana ra, a ka kumadiman minw men, o kumaw te se ka lakari; mogwa yere man kan ka o kumaw fo a da ra.

⁵Ayiwa, ne be se ka waso o ce jagon koson. Nka ne tena waso foyi were ra ne yere ta ko ra, ni ne ta barakantanyaw te.

⁶Hali ni ne b'a fe ka waso, ne tena ke fato ye, sabu ne bena can le fo. Nka ne be je, janko ne be min kera, ani ne be min fora mogow ja na, o kana ne jate ka teme o kan.

⁷Ayiwa, Ala ka o koba minw yira ne ra, ne tun be se ka ne yere waso o ra; o koson Ala ka tawo do la ne kan, ka a ke i n'a fo hani be mogwa tawo cogo min na a farisogo ra. A be i n'a fo Setana ta ciraden do le be to ka ne tawo, janko yerebonya kana don ne ra.

⁸Ne ka Matigi daari kosebe fo sijaga saba, ko a ye o tawo mabo ne ra;

⁹nka a ka ne jaabi ko: "Ne ka nema min ke i ye, o be i bo, sabu ne ta sebgaya be lon ele ta barakantanya le sababu ra." O koson a ka di ne ye ka waso ne ta barakantanya ra, janko Kirisita* ta sebgaya ye to ne kan.

¹⁰O koson ni ne ye barakantan ye, walama ni o be ne neni, walama ni ne degura, walama ni o be ne tawo o, walama ni sege sera ne ma Kirisita koson, o bee ka di ne ye; sabu wagati min ne ye barakantan ye, o wagati le ra baraka be soro ne ra.

Pali ma foyi mina Korentikaw fe

11Ne kumana i ko fatɔ! Nka aw le ka ne jagboya ka o ke. Aw le tun ka kan ka ne tɔgɔnuman fɔ; sabu hali ni ne te foyi ye, aw be o ciraden tɔgtigi minw jatera, olugu man fisa ni ne ye foyi ra.

12Fen minw be ne ta ciradenya yira, o yirara aw ra. Ne ka o bee ke ni mujuri ye; aw ka Ala ta sebagaya tagamasiyen caman ye ne fe, ani kobaw, ani kabakow.

13Ayiwa, ne ma aw ta wari mina minke ni o dɔrɔn te, ne ka mun le ke lanabagaw ta jenkuru tɔw ye ni ne ma min ke aw ye? Ni o lo, aw ye o kojugu yafa ne ma.

14Ayiwa, ne labennin fe, ne be tagara aw fe yi; nin bena ke a sijaga sabanan ye; nka ne tena ke doni ye aw kunna, sabu ne te aw borofen nɔ fe, ne be aw yere le nɔ fe. Denmisenw le te wari jini k'a bla o worobagaw ye, nka worobagaw le be wari jini k'a bla denmisenw ye.

15Ne kɔni, fen o fen be ne boro, ne be sɔn ka o bee di aw kosɔn, hali ka ne yere di ka fara o kan. Ni ne be dɔ fara ne ta kanuya kan aw ta fan fe, yala o bena dɔ bɔ aw ta kanuya ra ne ta fan fe wa?

16Aw yere k'a lon ko ne ma ne ta doni ta k'a la mɔgɔ si kan. Nka aw ra dɔw bena a fɔ ko: "Pɔli ka cegu de, a ka an ta wari domu ceguya ra le."

17Ayiwa, ne ka minw ci aw fe, yala olugu dɔ tagara aw borofenw mina aw ra wa?

18Ne ka Tite daari ko a ye taga aw fe yi, ani an balemacɛ. Yala Tite ka aw ta wari mina wa? Ayiwa, yala anw ni Tite ta miiriya bee te kelen ye wa? An bee te sira kelen le kan wa?

Pɔli ta hami

19Kabini tuma jan aw b'a miirira ko an be kumana ka jo di an yere ma le; nka o te. An ka nin bee fɔ Ala yere le ja kɔrɔ, Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya kosɔn. An balema kanuninw, an be o bee fɔra aw ye janko aw baraka ye bonya lanaya ra.

20Ne be siranna ko ni ne ka taga aw fe yi, ne kana taga aw sɔrɔ cogo dɔ ra, cogo min te ben ne ma; aw fana kana ne sɔrɔ cogo dɔ ra, cogo min te ben aw ma. Ne be siranna ko ne kana taga a sɔrɔ ko keremisenw be aw ce ra, ani pangboya, ani jusubɔ, ani sanganɔgɔnmaya, ani jɔgɔntɔgɔcɛn, ani jɔgɔnkɔrɔfɔ, ani yerebonya, ani kopagamininw.

21Ne be siranna ko ni ne ka taga aw fe yi, Ala kana ne lamaroya kokura tuun aw kosɔn. Mɔgɔ caman minw ka jurumun ke, ni o ma nimisa ka o ta ko saninyabariw dabra, ani o ta jatɔyaw, ani o ta kojugu dama temeninw, ne kana na taga jaji bɔ olugu kosɔn tuun.

Korentikaw flanan 13

Pɔli ta ladiri laban

¹Nin ye a sijaga sabanan ye ne be tagara aw fe yi. Ko bee ka kan ka janabo ka kapa ni seere fla walama seere saba ta kumakan le ye .

²Ne taganin sijaga flanan na aw fe yi, minw ka jurumun ke, ne sarara olugu ra, ani tow bee. Sisan ne te yi, nka ne be o lasomi tuun, ko ni ne ka na seko aw fe yi tuun, ne tena ne ja tugu foyi kan.

³Aw b'a fe k'a lon ni Yesu Kirisita le ka ne ta kumafotaw don ne da ra; ayiwa, aw bena a lon. Kirisita* koni ma ke barakantan ye aw fe; a ka a ta sebagainya yira aw ra.

⁴Can lo, a gbengbenna yiri ra tuma min na, a kera barakantan ye. Nka a kununa, a panaman lo sisan Ala ta sebagainya baraka ra. An fana ye barakantanw ye a ta jenhogonya ra, nka an be panamanya ni a ye Ala ta sebagainya baraka ra aw koson.

⁵Aw ye aw yere fle kosebe k'a lon ni aw be lanaya sira kan can ra; aw ye aw yere segesege kosebe. Aw m'a ye ko Yesu Kirisita be aw konow wa? Fo ni a kera ko aw yere le desera lanaya ra.

⁶Nka ne b'a miiri ko aw k'a lon ko anw koni ma dese lanaya ra.

⁷O bee n'a ta, an be Ala daari janko aw kana kojugu ke. A kana ke ko an b'a fe k'a yira ko an be se ko ra, nka an b'a fe ko aw le ye se ka kopuman ke, hali ni a kera i ko anw le desera.

⁸An te se ka foyi ke ka Ala ta can bari; an be se ka can lataga ja le doron.

⁹Ni aw baraka bonyara, hali ni anw ta dogoyara, an be jagari o ra. An be Ala daari min na, o ye ko aw ta lanaya ye bonya ka taga ja.

¹⁰O koson, ne te ni aw ye, nka ne ka nin sebe ci aw ma, janko ni ne nana se yi, ne kana na taga kumagbelen fo aw ye tuun, ka kapa ni Matigi ta fanga ye; Matigi ka o fanga di ne ma aw ta ja le koson, a ma ke aw ta halakiri koson.

Fori laban

¹¹Ayiwa, sisan, ne balemaw, ka aw ni hera ben! Fen min be se ka aw ke mogw dafaninw ye, aw ye jija ka o le jini, ka jagon ja gbeleya, ka aw ta miiriyaw ke kelen ye, k'a to hera ye ke aw ni jagon ce. Ni o kera, kanuya tigi ani hera tigi Ala bena ke ni aw ye.

¹²Aw ye jagon fo ni kanuyafari saninman ye; Ala ta mogw saninmanw bee be aw fo.

¹³An Matigi Yesu Kirisita ta neema, ani Ala ta kanuya, ani Nin Saninman* ta jenhogonya ye to aw bee fe.

Galasikaw

Galasikaw 1

Pɔli ta fori

(Rɔmukaw 1.1-7)

¹Ne Pɔli, Yesu Kirisita ta ciraden*, ne le be nin seɛe ci. Mɔgɔ ma ne sigi o ciradenya ra, a fana ma sɔrɔ mɔgɔ sababu ra; a bɔra Yesu Kirisita le ra, ani Fa Ala min k'a lakunu ka bɔ saya ra.

²Ne balema minw bɛɛ be ni ne ye yan, ne ni olugu le be nin seɛe ci Galasi jamana lanabagaw ma.

³An Fa Ala ni Matigi Yesu Kirisita ye neɛma aw ye, ka hera ke aw ye.

⁴Yesu Kirisita le ka a yeɛe di saraka ye an ta jurumun kosɔn, ka an bɔ nin dunupa ta kojuguw bɛɛ ra ka kapa ni an Fa Ala sago ye.

⁵Nɔɔrɔ ye la ale tɔgɔ kan wagati bɛɛ. Amina!

Kibaro Diman ye kelenpe ye

(Galasikaw 3.1-5; 4.9-20; 5.1-12)

⁶Ala min ka aw wele Kirisita* ta neɛma baraka ra, aw ka aw kɔ don ale ma joona joona cogo min na ka yeɛema kibaro diman wɛɛ ma, o ko barara ne ra koseɛe.

⁷Yala kibaro diman wɛɛ le be yi wa? Kibaro diman wɛɛ te yi de! Mɔgɔ dɔw le be aw hakiri jagamina. Kibaro Diman* min be Kisibaga* ko fɔ, o b'a fe ka o yeɛema.

⁸Nka anw ka Kibaro Diman min fɔ aw ye, hali ni an yeɛe lo, walama ni meɛleke dɔ le jigira ka bɔ sankolo ra ka na kibaro diman wɛɛ fɔ aw ye, min ni an ta te kelen ye, Ala ye o danga.

⁹An kɔnna k'a fɔ aw ye, nka ne be kɔsegi a kan tuun, ko: aw ka Kibaro Diman min men an fe, ka sɔn a ma, ni mɔgɔ o mɔgɔ ka kibaro diman wɛɛ fɔ aw ye, min ni o te kelen ye, Ala ye o tigi danga.

¹⁰Ayiwa, sisan, o tuma ne b'a fe ka ne yeɛe ko diya mɔgɔw le ye wa, walama Ala? Yala ne b'a fe ka ne yeɛe ko diya mɔgɔw le ye wa? Ni ne tun b'a fe ka ne yeɛe ko diya mɔgɔw le ye, ne tun tena ke Kirisita ta baarden ye.

Ala ka Pɔli bla a ta baara ra cogo min na

(Kɛwalew 22.3-16; 26.9-20; 9.1-20,23,30)

¹¹Ne balemaw, ne b'a fɔ aw ye k'a gbeya ko ne ka Kibaro Diman* min fɔ aw ye, ko o ma bɔ mɔgɔ ra,

¹²ne m'a sɔrɔ mɔgɔ fe, mɔgɔ fana ma ne karan a ra; Yesu Kirisita yeɛe le k'a yira ne ra.

¹³Ne tun be cogo min na Yahudiyaw ta diina ra fɔɔfɔɔ, aw yere ka o lon. Aw fana k'a lon ko ne tun be Ala ta jenkuru mɔgɔw tɔɔrɔra fɔ k'a dama teme; ne tun b'a fe ka cogo bee ke, janko ka o jenkuru cen.

¹⁴Ne tun be ne flankuraw caman na fe Yahudiyaw ta diina ra, an ta siya ra; sabu ne bemaw ta landakow ko tun ka bon ne ma haali.

¹⁵Nka sani ne ye woro, Ala tun ka ne panawoloma, ka ne wele a ta neema sababu ra.

¹⁶Ayiwa, Den min bɔra Ala ra*, a diyara Ala ye tuma min na, a ka o yira ne ra janko ne ye o ko waajuri ke siya were mɔgɔw* ce ra; o tuma, ne ma mɔgɔ pininka tuun.

¹⁷Minw kera ciradenw* ye ne na, ne ma taga Zeruzalemu ka taga olugu pininka. Ne tagara Arabujamana le ra; o ko, ne kɔsegira ka na Damasi.

¹⁸Ayiwa, san saba le temenin ko, ne sɔrɔra ka taga Zeruzalemu, janko ne ni Piyeri ye jɔgɔn lon; ne tora ni a ye ka tere tan ni looru ke.

¹⁹Nka ne na ma la ciraden tow si kan ni Matigi balemace Yakuba te.

²⁰Ne be min sebera k'a ci aw ma, Ala ye ne seere ye ko ne te faninya le fɔra.

²¹Ayiwa, o ko, ne tagara Siri, ani Silisi maraw ra.

²²Nka fɔ ka taga se o wagati ma, Kirisita ta lanabagaw ta jenkuru* minw tun be Zude, olugu si tun ma ne lon fɔɔ.

²³O tun k'a men le dɔrɔn ko: "Min tun be an tɔɔrɔra fɔɔfɔɔ, ko a be cogo bee ke ka lanaya ko cen, ko ale le be lanaya ko waajuri kera sisan."

²⁴O kosɔn o tun be Ala tando ne kosɔn.

Galasikaw 2

Ciraden tow sɔnna Poli ta waajuri ma

(Kɛwalew 15.1-29)

¹Ayiwa, san tan ni naani temenin ko, ne kɔsegira tuun Zeruzalemu ni Barinabasi ye; ne tagara ni Tite ye fana.

²Ne tagara, sabu Ala yere le tun k'a yira ne ra ko ne ka kan ka taga. Ne sera yi minke, ne be deri ka Kibaro Diman* min waajuri ke siya were mɔgɔw* ye, ne ka o fɔ k'a yira lanabagaw ta jenkuru pamɔgɔw ra o danna, janko ne ka baara min ke, ani ne be min kera sisan, o bee kana na ke gbansan ye.

³Ayiwa, o kuma benna o ma, hali ne tagamajɔgɔn Tite min ye Gereki ye, o ma sɔn ka ale jagboya ko a ye kenesigi ,

⁴Hali k'a sɔɔ balema faninyafɔbaga dɔw tun dogora ka don an cɛ ra, o b'a fɛ ka an jagboya. O mɔgɔw donna an cɛ ra janko an kera an yere ta ye Kirisita Yesu ta jɛnɔgɔnya ra cogo min na, olugu ye o ko sɛgɛsɛgɛ, janko ka an bla jɔnya ra tuun.

⁵Nka an ma sɔn ka an yere to o boro hali wagati dɔɔnin, janko Kibaro Diman ta can ye to a nɔ ra aw fɛ.

⁶Nka o tun bɛ minw jatera jamɔgɔw ye, olugu tun ye mɔgɔ suguya minw ye, ne tɛ o ko jate, sabu Ala tɛ mɔgɔ bɔ mɔgɔ ra. Ayiwa, o jamɔgɔw ma fɛn wɛrɛ fara ne ta Kibaro Diman waajuri kan.

⁷Nka olugu yere k'a ye ko Ala le ka nin baara karifa ne ma ko ne ye Kibaro Diman fɔ siya wɛrɛ mɔgɔw ye, i n'a fɔ a k'a karifa Piyeri ma ko a y'a fɔ Yahudiyaw ye cogo min na.

⁸Sabu Ala ka Piyeri janawoloma k'a kɛ Yahudiyaw ta ciraden* ye cogo min na, a ka ne fana janawoloma ka ne kɛ siya wɛrɛ mɔgɔw ta ciraden ye o cogo le ra.

⁹Yakuba ni Piyeri ni Yuhana, olugu minw tun bɛ jate i ko jamɔgɔw, olugu k'a ye ko Ala le nɛɛmara ne ye ka ne bla o baara ra. O ka o boro don ne ni Barinabasi boro, k'a yira ko an kera jɛnɔgɔnw ye. An bɛɛ bɛnna a ra ko anw bɛna taga siya wɛrɛ mɔgɔw fɛ, olugu bɛ taga Yahudiyaw fɛ.

¹⁰O ka an daari le dɔɔn ko an ye an hakiri to fagantanw na; ne fana ka ne sɔbɛ don o ra kosɛbɛ.

Pɔli ka Piyeri jaraki Antiyɔsi

¹¹Ayiwa, tuma min na Piyeri tun nana Antiyɔsi, ne k'a sɔsɔ mɔgɔ bɛɛ ja na, sabu a tun jarakira.

¹²Ayiwa, Yakuba tun ka mɔgɔ dama dama ci Antiyɔsi; sani olugu ye na, Piyeri tun bɛ domuni kɛ ni siya wɛrɛ mɔgɔw* ye. Nka o mɔgɔw nana minke, a ka a yere mabɔ o siya wɛrɛ mɔgɔw ra ka to a danna, Yahudiya minw bɛ kɛnɛsigiri ko jagboya, olugu nasiran kosɔn.

¹³A kera ten, Yahudiya lanabaga tɔw fana donna o flankafuya ra; hali Barinabasi fana tugura o ko o flankafuya ra.

¹⁴Ne k'a ye minke ko o tɛ tagamana ka kɔna ni Kibaro Diman* ta can ye, ne k'a fɔ Piyeri ye o bɛɛ ja na ko: "Ele min ye Yahudiya ye, ni ele ka siya wɛrɛ mɔgɔw ta cogo ta, ka Yahudiyaw ta cogo to yi, o tuma mun kosɔn i b'a fɛ ka siya wɛrɛ mɔgɔw jagboya ko o ye Yahudiyaw ta cogo ta?"

Kisiri bɛ sɔɔ lanaya le fɛ

¹⁵Can lo, anw kɔni, anw ye Yahudiya yɛrɛworow le ye; an tɛ siya wɛrɛ mɔgɔw* jurumunkɛbaga dɔw ye.

¹⁶Nka o bɛɛ n'a ta, an fana b'a lɔn ko mɔɔ si tɛ se ka jate mɔɔ terennin ye Ala na kɔrɔ, k'a to cira Musa ta sariya sira kan, fɔ ni a lara Yesu Kirisita ra. O le kosɔn an fana lara Yesu Kirisita ra, janko Ala ye an jate mɔɔ terenninw ye an ta lanaya baraka ra; a kana kɛ cira Musa ta cifɔninw ye, sabu mɔɔ si tena jate mɔɔ terennin ye Ala na kɔrɔ sariya sira tagama sababu ra.

¹⁷Ayiwa, an b'a fɛ Ala ye an jate mɔɔ terenninw ye Yesu Kirisita sababu ra; ni an yɛɛ fana nana kɛ jurumunkebagaw ye i n'a fɔ siya wɛɛ mɔɔw*, yala o b'a yira ko Yesu Kirisita le ka an bla o jurumunke ra wa? Fiyewu.

¹⁸Ne ka fɛn min cɛn, ni ne yɛɛ nana kɛ o lawuri ye tuun, o tuma ne yɛɛ kera sariya cɛnbaga le ye.

¹⁹Ne bɛ i n'a fɔ ne sanin lo sariya ta fan fɛ; sariya yɛɛ le ka o saya kɛ, janko ne ye panamanya Ala ye.

²⁰Ne ni Kirisita* gbengbenna yiri ra jɔɔɔn fɛ. Ne tɛ panamanya ne yɛɛ sago ma, nka Kirisita le bɛ panamanya ne kɔnɔ. Ayiwa, ne bɛ panamanya min na sisan, Den min bɔra Ala ra*, ne lara o ra minke, o le bɛ ne panamanya; sabu ale ka ne kanu, ka a yɛɛ di ne kosɔn.

²¹Ne tɛ ban Ala ta nɛɛma ra; sabu ni Ala tun bɛ mɔɔ jate mɔɔ terennin ye sariya sababu ra, o tuma Kirisita sara gbansan!

Galasikaw 3

Ala bɛ mɔɔ jate mɔɔ terennin ye lanaya le fɛ

(Rɔmukaw 4; 8.14-17)

¹E, aw Galasikaw, hakirintanw! Jɔn le ka aw papini sa? K'a sɔrɔ Yesu Kirisita gbengbenna yiri ra kun min na, ne ka o yira aw ra k'a gbeya.

²Ne b'a fɛ ka ko kelen dɔrɔn le lɔn aw fɛ: aw ka Nin Saninman* sɔrɔ cogo di le? Yala aw ka a sɔrɔ sariya* sira tagama le sababu ra wa, walama Kibaro Diman* lamenni ni lanaya sababu ra?

³Mun le ka aw kɛ hakirintanw ye tan? Aw ka fɛn min damina Nin Saninman baraka ra, yala aw bɛna o laban aw yɛɛ ta sebgaya baraka ra wa?

⁴Ala ka koba minw yira aw ra, o kera gbansan ye wa? O kɔni tɛ se ka kɛ gbansan ye!

⁵Ni Ala bɛ Nin Saninman di aw ma, ka kabakow kɛ aw cɛ ra, yala a bɛ o kɛ sariya sira tagamana le sababu ra wa, walama Kibaro Diman* lamenni ni lanaya sababu ra?

⁶O cogo ra, Kitabu k'a fɔ Iburahima ta ko ra, ko: "A lara Ala kumakan na, Ala k'a jate mɔɔ terennin ye a ta lanaya kosɔn."

⁷Aw m'a ye ko lanaya bɛ minw bɛɛ fɛ, ko olugu le ye Iburahima ta durujaw ye wa?

⁸Kitabu konna k'a fɔ ko Ala bɛna siya wɛrɛ mɔgɔw* jate mɔgɔ terenninw ye a yɛrɛ na kɔrɔ o ta lanaya baraka ra. O le kosɔn a ka nin kibaro diman fɔ Iburahima ye, ko: "Ala bɛna baraka don siyaw bɛɛ ra ele le sababu ra."

⁹O kosɔn minw bɛ la Yesu ra, Ala bɛ baraka don olugu ra, i n'a fɔ Iburahima kɛra lanabaga ye ka baraka sɔrɔ cogo min na.

¹⁰Minw bɛɛ jigi bɛ sariya siratagama kan, olugu bɛɛ danganin lo; sabu a sɛbera Kitabu kɔnɔ, ko: "Ni mɔgɔ min tɛ to sariya kitabu kumaw bɛɛ kan, k'a bɛɛ sira tagama, Ala ye o tigi danga."

¹¹Ayiwa, a yɛrɛ gbɛnin lo ko mɔgɔ si tɛ se ka jate mɔgɔ terennin ye Ala fɛ sariya sababu ra, sabu a sɛbera ko: "Mɔgɔ terennin bɛ panamanya lanaya le sababu ra."

¹²Sariya ju ma sigi lanaya kan; sabu a sɛbera ko: "Ni mɔgɔ min ka nin kow sira tagama, o tigi bɛna kisi o le sababu ra."

¹³Nka Yesu Kirisita ka a yɛrɛ bla danga kɔrɔ an nɔ ra, janko ka an kunmabo sariya ta danga ma; sabu a sɛbera Kitabu kɔnɔ, ko: "Mɔgɔ o mɔgɔ su dulonna yiri ra, o tigi danganin lo."

¹⁴A kɛra ten, janko Ala ka baraka min layiri ta Iburahima ye, o ye lase siya wɛrɛ mɔgɔw ma Yesu Kirisita baraka ra, ani janko Ala ka Nin Saninman min layiri ta, an ye o sɔrɔ lanaya sababu ra.

Sariya ni Ala ta layiri

¹⁵Ne balemaw, ne bɛna kuma ka kapa ni adamadenw ta kokɛcogo ye: ni mɔgɔ dɔ ka layiri ta, k'a sɛbɛ a sɛbɛcogo ra, ka a boronɔ la a kan, mɔgɔ wɛrɛ tɛ se ka o layiri cɛn, walama ka dɔ fara a kan.

¹⁶Ayiwa, Ala tun ka layiriw ta Iburahima ni a ta duruja le ye. Kitabu m'a fɔ ko "ani a ta durujaw" i n'a fɔ duruja caman ko lo, nka Kitabu kumana duruja kelen le ko ra, ko "ani i ta duruja"; o le ye Kirisita* ye.

¹⁷Ne ta kuma kɔrɔ le ye nin ye: Ala tun ka layiri ta, k'a sɛbɛ a cogo ra. San kɛmɛ naani ni san bisaba tɛmɛnin kɔ, sariya* sɔrɔra ka na; o sariya tɛ se ka Ala ta layiri yɛlɛma, walama ka a ta kuma kɛ kuma gbansan ye.

¹⁸Sabu Ala bɛ min di, ni o tun bɛ sɔrɔ sariya sababu le ra, o tuma a tun tena kɛ layiri nɔ ye tuun; k'a sɔrɔ Ala ka a ta nɛɛma di Iburahima ma gbansan layiri le kosɔn.

Sariya sigikun

¹⁹O tuma sariya kun ye mun ye? Sariya nana fara layiri kan, janko ka mɔgɔw ta terenbariyakow yira. Sariya fana tun ka kan ka to a nɔ ra, fɔ layiri tara Iburahima duruja min ko ra, o ye na. Mɛlɛkew le nana sariya di, Musa ka kɛ o lasebaga ye mɔgɔw ma.

²⁰Nka Ala ka o layiri ta Iburahima ye minke, a mako tun te lasebaga ra; Ala yere le k'a fo Iburahima ye.

²¹Yala sariya be Ala ta layiri soso le wa? Fiyewu, can te o ye! Sariya min dira, ni o tun be se ka panamanya di mogow ma, o tuma mogow tun bena jate mogow terreninw ye Ala na korow o sariya sababu le ra.

²²Nka Kitabu k'a fo ko dunupa bee be jurumun ta fanga le korow; o cogo ra Ala ka fen min layiri ta, o be di lanabagaw ma o ta lanaya koson Yesu Kirisita ra.

²³Ayiwa, sani lanaya wagati ye se, sariya le tun be an kunna; a tora an kunna fo ka taga se lanaya yirawagati ma.

²⁴O cogo ra sariya kera an korosibaga le ye fo ka taga se Kirisita* nawagati ma, janko an ye jate mogow terreninw ye Ala na korow lanaya sababu ra.

²⁵I n'a fo lanaya nana sisan, an te to o korosibaga ta fanga korow tuun.

²⁶Sabu aw bee kera Ala denw ye lanaya le sababu ra, Yesu Kirisita ta jennogonya ra.

²⁷Aw minw bee batizera Yesu Kirisita ta jennogonya ra, aw ka Kirisita ta cogo don aw yere ra i ko derege.

²⁸O koson sisan, n'i kera Yahudiya ye walama siya were mogow o, n'i kera jon ye walama horon o, n'i kera ce ye walama muso o, o si te jate tuun; sabu aw bee ye kelen ye Yesu Kirisita ta jennogonya ra.

²⁹Ayiwa, i n'a fo aw kera Yesu Kirisita ta ye, aw fana ye Iburahima durujaw le ye; Ala ka fen min layiri ta Iburahima ye, aw fana be o sorow.

Galasikaw 4

¹Ne ta kuma korow ye nin ye: ka den centabaga to denmisanya ra, faranfasi te a ni jon ce so korow; k'a sorow a face borofenw bee ye ale ta le ye.

²Ka a to denmisanya ra, a be to a korosibagaw ni a ta kow panabobagaw ta fanga le korow, fo ka taga se a face ta wagati latigenin ma.

³Anw fana tun be ten; wagati min na an tun be denmisenw ye, an tun be nin dunupa fengbansanw ta jonya fanga le korow.

⁴Nka Ala ta wagati latigenin sera minke, Den min borow Ala ra*, Ala ka o ci ka na; muso k'a worow, sariya* fanga korow,

⁵janko minw be sariya fanga korow, a ye olugu kunmabow ka o ke Ala denw ye.

⁶An kera Ala denw ye minke, o koson Den min borow Ala ra, Ala ka o ta Nin ci ka na o don an jusukun na; o Nin le be peren k'a fo ko: "An Fa!"

⁷O le kosɔn i tɛ jɔn ye tuun, i ye Ala den le ye. Ayiwa, n'i ye Ala den ye, o tuma Ala ka fɛn minw layiri ta i ye, i bɛna o sɔrɔ Ala baraka ra.

Galasikaw ta ko ka gbɛlɛn Pɔli ma

⁸Tuma min na aw tun ma Ala lɔn, aw tun bɛ batofɛn minw ta jɔnya ra, olugu tun tɛ batofɛnsɔbɛw ye.

⁹Nka sisan aw ka Ala lɔn; ne bɛ se k'a fɔ ko Ala yɛrɛ le ka aw lɔn. Aw b'a fɛ ka seko dunuɲa ta fɛngbansanw ta jɔnya fanga kɔrɔ cogo di tuun, fɔ ka aw yɛrɛ kɛ o fɛnw ta jɔnw ye?

¹⁰Aw bɛ lon dɔw jate ka tɛmɛ dɔw kan, ani karow, ani wagatiw, ani sanw. Mun kosɔn?

¹¹Ne kɔni sirannin lo aw ta ko ra dɛ! O tuma ne ka baara min bɛɛ kɛ aw ye, o bɛna kɛ gbansan le ye wa?

¹²Ne balemaw, ne bɛ aw daari, ko aw ye sabari ka kɛ i ko ne; sabu ne fana ka ne yɛrɛ kɛ i n'a fɔ aw.

¹³Aw kɔni ma kojugu si kɛ ne ra. Siɲaga fɔlɔ min na an ka jɔɲɔn ye, aw k'a lɔn ko bana le sababu ra ne lɔra aw fɛ yi ka Kibaro Diman fɔ aw ye.

¹⁴Hali k'a sɔrɔ ne ta bana ka aw tɔrɔ kɔsɛbɛ, o bɛɛ n'a ta, aw ma ne dɔɲɔya, walama ka ɲigi ne ra; nka aw ka ne mina ka ɲa i ko Ala ta mɛlɛkɛ dɔ, i n'a fɔ ne le tun ye Yesu Kirisita yɛrɛ ye.

¹⁵Aw tun ninsɔndiyanin lo ne ta ko ra cogo min na o wagati ra, o ninsɔndiya kɛra di? Ne kɔni bɛ se ka nin seereya kɛ aw ta ko ra, ko ni a kɛra ko aw tun bɛ se ka aw ɲadenw bɔ ka o falen ne ta ra, aw tun bɛna o kɛ.

¹⁶Ne ka can min fɔ aw ye, yala o le ka ne kɛ aw jugu ye bi wa?

¹⁷Ayiwa, o mɔɲɔw jijanin lo aw ta ko ra kɔsɛbɛ, nka o ta ɲaninya man ɲi; o b'a fɛ le ka ne ni aw faran ka bɔ jɔɲɔn na, janko aw ye jija ka tugu olugu kɔ.

¹⁸Ka jija koɲuman na, o ka ɲi; nka a ka kan ka kɛ wagati bɛɛ le; ne bɛ aw cɛ ra wagati min na, a kana dan o ma.

¹⁹Ne ta denw, ne bɛ tɔrɔra aw kosɔn tuun kokura, i n'a fɔ muso tintɔ, fɔ Yesu Kirisita ta ko ye baraka sɔrɔ ka dafa aw kɔnɔ.

²⁰Ne bɛ yɔrɔ min na sisan, ne tun b'a fɛ ka ne yɛrɛ ye aw cɛ ra nin wagati ra, janko ka ne kumacogo yɛlema, sabu ne hakiri ma sigi aw ta ko ra.

Saran ni Hajara ta ko

²¹Ne ko: aw minw b'a fɛ ka sariya* sira tagama, sariya ka min fɔ, aw ma o lamɛn wa?

²²Ayiwa, a sebera Kitabu kɔnɔ ko Iburahima ka dence fla sɔrɔ; kelen sɔrɔra ni jɔnmuso ye, kelen sɔrɔra ni hɔrɔnmuso ye.

²³Jɔnmuso ta den worora ka kaɲa ni a worobagaw yere sago ye; nka hɔrɔnmuso ta worora ka kaɲa ni Ala ta layiri ye.

²⁴Ayiwa, nin muso fla ta ko ye kuma kɔrɔman le ye: Nin muso fla be jɛnɲɔgɔnya suguya fla le yira. Hajara be min yira, o ye Sinayi kuru ta jɛnɲɔgɔnya ye; ale be denw woro jɔnya kama.

²⁵Hajara ye Sinayi kuru ye, Arabujamana ra; Hajara be suma ni Zeruzalemu sisanlaman le ye dugukolo kan yan, sabu Zeruzalemu ni a ta mɔgɔw be jɔnya ra.

²⁶Nka Zeruzalemu dugukura min be sankolo ra, o be a yere ma, o ye hɔrɔnmuso ye; ale le ye an bamuso ye.

²⁷Sabu a sebera Kitabu kɔnɔ, ko: "I ɲagari, ele muso denworobari, ele min ma den woro ka ye! I ninsɔndiya fɔ ka pɛrɛn, ele min ma tin sege lɔn! Sabu muso min tora a kelen na, o ta denw bɛna caya ka teme muso cɛtigi taw kan."

²⁸Aw kɔni, ne balemaw, aw ye Ala ta layiri denw le ye, i n'a fɔ Isiyaka.

²⁹Ayiwa, jɔnmuso ta den worora ka kaɲa ni a worobagaw yere sago ye; hɔrɔnmuso ta den worora Nin Saninman* baraka ra. Jɔnmuso ta den ka hɔrɔnmuso ta den tɔrɔ; hali bi a be ten.

³⁰Nka Kitabu ko di? A ko: "Jɔnmuso ni a dence gben, sabu jɔnmuso dence man kan ka cɛn ta ni hɔrɔnmuso dence ye."

³¹O kosɔn, ne balemaw, an tɛ jɔnmuso ta denw ye; an ye hɔrɔnmuso ta denw le ye.

Galasikaw 5

Kirisita ka an ke an yere ta ye

¹Kirisita* ka an ke an yere ta ye, janko an ye ke an yere ta ye can ra le. O kosɔn aw ye jija ka to o cogo ra; aw kana aw yere bla jɔnya ra tuun.

²Aw ye ne lamɛn! Ne Pɔli, ne b'a fɔ aw ye ko ni aw ka aw yere kenesigi, o tuma Kirisita tena foyi ɲa aw ye.

³Ayiwa, ne be sara aw ra tuun, ko mɔgɔ o mɔgɔ be sɔn kenesigiri ma, ko jagboya lo o tigi ye sariya* tɔ beɛ tagama.

⁴Aw minw b'a fe ka jate mɔgɔ terenninw ye Ala ɲa kɔrɔ sariya sababu ra, aw faranna ka bɔ Kirisita ra, aw nin bɔra Ala ta neema ra.

⁵Anw kɔni, an jigi b'a kan ko an be jate mɔgɔ terenninw ye Ala ɲa kɔrɔ lanaya le fe; an be o le makɔnɔna Nin Saninman* baraka ra.

⁶Sabu Yesu Kirisita ta jɛnɔɔɔnya ra, kɛnɛsigiri o, kɛnɛsigibariya o, o si tɛ jate; ka lanaya sira tagama ka kapa ni kanuya ye, o le bɛ jate.

⁷Aw boricogo tun ka ɲi kosebɛ! Jɔn le nana aw lalɔ k'a to aw ye ban can ma?

⁸Ala min ka aw wele, o miiriya ma bɔ ale ra.

⁹"Burufunufen fitini dɔrɔn le bɛ mugu nɔɔninin bɛɛ funu."

¹⁰O bɛɛ n'a ta, Matigi ta jɛnɔɔɔnya ra, ne lanin b'a ra ko aw tɛna miiri ka sira wɛrɛ ta; nka mɔɔɔ min bɛ aw lafirira, ni a ka kɛ mɔɔɔ min o min ye, Ala bɛna o hake bɔ o tigi ra.

¹¹Ne balemaw, ni ne tun bɛ kɛnɛsigiri ko waajuri le kɛra, ko a bɛ mɔɔɔ kisi, mɔɔɔ si tun tɛna ne tɔɔɔ bi. Ne bɛ waajuri min kɛra fana ko Kirisita* gbɛngbɛna yiri ra, o ko tun tɛna digi mɔɔɔ si ra.

¹²Ne kɔni b'a fɛ ko mɔɔɔ minw bɛ aw lafirira, ko olugu ye o farikolo tige, fɔ ka o yɛrɛ bɔ cɛya ra.

Adamaden sago ni Nin Saninman sago

(Rɔmukaw 8.1-14; 13.12-14)

¹³Ne balemaw, aw kɔni, Ala ka aw wele ko aw ye kɛ aw yɛrɛ ta ye, nka aw kana o kɛ sababu ye ka aw yɛrɛ sago kɛ; aw ye baara kɛ ka ɲɔɔɔn mako ɲa kanuya ra.

¹⁴Sabu sariya bɛɛ bɛ sɔɔɔ nin kuma kelen le kɔɔɔ, ko: "I ka kan ka i mɔɔɔɲɔɔɔn kanu i ko i yɛrɛ."

¹⁵Nka ni aw yɛrɛ wurira ɲɔɔɔn kama ka kɛ i n'a fɔ waraw, ka ɲɔɔɔn kinkin, ka ɲɔɔɔn domu, o tuma aw ye aw yɛrɛ kɔɔɔsi, aw kana na ɲɔɔɔn cɛn ka ban.

¹⁶Ne b'a fɔ aw ye ko: aw ye tagama ka kapa ni Nin Saninman* sago ye; ni o kɛra, aw tɛna aw yɛrɛ sago kɛ tuun.

¹⁷Sabu ko minw man di Nin Saninman ye, anw yɛrɛ sago bɛ o le fɛ; ko minw fana ye anw yɛrɛ sago ye, o man di Nin Saninman ye fiyewu. O bɛ ɲɔɔɔn kɛrɛ; o cogo ra aw b'a fɛ ka min kɛ, aw tɛ se ka o kɛ.

¹⁸Nka ni aw bɛ tagama ka kapa ni Nin Saninman sago ye, o tuma aw tɛ sariya* ta fanga kɔɔɔ tuun.

¹⁹An yɛrɛ sago bɛ an bla kewale minw na, an bɛɛ ka o lɔn: jatɔya, nɔɔɔninya, marobariyakow,

²⁰jobato ni subagaya, juguya, kɛrɛ ni ɲangboya, dimi ni sangarɔɔɔnmaya, faranni ni kantaranni,

²¹ɲangboya, dɔrɔɔɔya ni nogobaya, ani o bɔɲɔɔɔnkow. Ne bɛ aw lasɔmi sisan i n'a fɔ ne tun kɔɔna k'a fɔ aw ye cogo min na, ko mɔɔɔ minw bɛ o kow kɛ, olugu si tɛna Ala ta Masaya* sɔɔɔ fiyewu.

²²Nka an be min sɔɔ Nin Saninman fe, o ye kanuya ye, ani pagari, ani hera, ani mujuri, ani hina, ani numanya, ani lanamɔɔya,

²³ani sabari, ani yeremina; sariya si te ban nin kow ma.

²⁴Sabu minw bee ye Yesu Kirisita ta ye, olugu ka o sagonankow ni o negerakow ni o diyanyakow gbengben yiri ra.

²⁵I n'a fo Nin Saninman ka panamanyakura di an ma, o ra, an ye tagama ka kapa ni Nin Saninman sago ye.

²⁶An kana an yere bonya, ka to ka jɔɔɔn darabo, ani ka jɔɔɔn pangboya.

Galasikaw 6

Lanabagaw ka kan ka jɔɔɔn demɛ

(Rɔmukaw 2.3-11; Heburuw 6.10-12)

¹Ne balemaw, aw ra ni mɔɔɔ do minana kojugu do ra, aw minw be tagamana ka kapa ni Nin Saninman* sago ye, aw ye o tigi ladi ni jususuma ye. Aw fana ye aw yere korosi, janko aw kana na o jɔɔɔn do ke.

²Aw ye jɔɔɔn demɛ, ka jɔɔɔn ta doni ta; ni o kera, aw bena Kirisita* ta sariya sira tagama.

³Ni mɔɔɔ do b'a miiri ko ale ka fisa ni tow ye, k'a sɔɔɔ a te foyi ye, o tigi be a yere lafirira le.

⁴Mɔɔɔ bee kelen kelen ye a yere tagamacogo segesege. Ni a ta baara ka ni, a be se ka a yere bonya a yere ta baara koson; a tena a yere suma ni mɔɔɔ were ye.

⁵Sabu bee kelen kelen bena lo ni a yere kunko le ye.

⁶O be mɔɔɔ min karan Ala ta Kuma ra, o tigi ka kan ka a borofenw bee do di a karanbaga ma.

⁷Aw kana aw yere nege; mɔɔɔ te yereko Ala ma. Ni mɔɔɔ ka siman suguya min dan, a be o suguya kelen le tige.

⁸Ni mɔɔɔ min ka a yere sago ta siman dan, o tigi bena a yere sago ta siman le tige; o ye halakiri ye. Nka ni mɔɔɔ min ka Nin Saninman* sago ta siman dan, o tigi bena Nin saninman ta siman le tige; o ye panamanya banbari ye.

⁹An kana sege kojumanke ra; sabu ni an ma an fari faga, an bena a tɔɔɔ sɔɔɔ a sɔɔɔwagati ra.

¹⁰O le koson wagati min na cogo be an fe, an ye kojuman ke mɔɔɔ bee ye; nka an balema lanabagaw ta ko le ka kan ka bonya.

Kuma laban

(Filipikaw 3.2-11)

¹¹Ayiwa, aw ye nin seberidenbabaw fle; ne yere boro le ka o sebe.

12O mɔgɔ minw b'a fɛ ka aw jagboya ka aw kenɛsigi, olugu bɛ o kɛra janko ka o yɛrɛ ko diya mɔgɔw ye le. O t'a fɛ mɔgɔw ye olugu tɔɔɔ Kirisita* ta gbengbenyiri waajuri ko kosɔn.

13K'a sɔɔɔ o mɔgɔ minw kenɛsiginin lo, olugu yɛrɛ tɛ sariya sira tagama. Nka o b'a fɛ aw ye kenɛsigi, janko ka o yɛrɛ bonya ko aw sɔnna ka o tagamasiyɛn kɛ aw farikolo ra.

14Ne kɔni, ne tɛna ne yɛrɛ bonya ko wɛrɛ ra fiyewu, ni an Matigi Yesu Kirisita ta gbengbenyiri* ko tɛ; o gbengbenyiri kosɔn dunuɓa ta fɛnw bɛɛ sanin lo ne fɛ, ne fana sanin lo dunuɓa ta fɛnw ta fan fɛ.

15Kenɛsigiri o, kenɛsigibariya o, o si tɛ jate; ka kɛ danfɛnkura ye Ala fɛ, o le bɛ jate.

16Minw bɛɛ bɛ nin sira tagama, Ala ta hɛra ni a ta makari ye kɛ olugu ye, ani Ala ta mɔgɔw bɛɛ ye, min ye Izirayɛli* ye.

17Ayiwa, ka bɔ bi ra, mɔgɔ si kana ne sɛgɛ tuun, sabu jorinɔ minw bɛ ne farikolo ra, o b'a yira ko ne ye Yesu ta le ye.

18Ne balemaw, an Matigi Yesu Kirisita ta nɛɛma ye kɛ aw bɛɛ kan. Amina!

Εφεσικαω

Εφεσικαω 1

Πολι τα φορι

¹Ne Πολι, ne min kera Yesu Kirisita ta ciraden* ye ka kapa ni Ala sago ye, ne be nin sebe ci Ala ta mogo saninmanw ma Efesi, minw kera kankelentigiw ye, ka to Yesu Kirisita ta jengogonya ra.

²An Fa Ala ni Matigi Yesu Kirisita ye baraka don aw ra, ka hera ke aw ye.

Baraka min be soro Kirisita fe

(Romukaw 8.15-17,28-30)

³An ye Ala tando, an Matigi Yesu Kirisita Fa; ale le ka Nin Saninman ta barakaw bee di an ma sankolo yoro ra, Kirisita ta jengogonya koson.

⁴Sabu sani dunupa ye dan, Ala tun ka an panawoloma ka ban ka an don Kirisita ta jengogonya ra, janko an ye saninya, jarkiyoro si kana soro an na a pa koro.

⁵Ala yere le tun konna ka o ko latige a ta kanuya koson, ko a bena an ke a denw ye Yesu Kirisita sababu ra; a sonna ka o latige, ka kapa ni a ta numanya ye.

⁶A ka o ke, janko an ye a tando a ta nema bonya koson; a ka o nema ke an ye a ta mogo kanunin sababu le ra.

⁷Yesu Kirisita jori baraka ra, Ala ka an kunmabo, ka an ta jurumun yafa, ka kapa ni a ta nemaba ye.

⁸A ka o nema ke an ye k'a caya; an be hakiritigiya bee, ani lonniya bee soro o nema baraka ra.

⁹A sago tun ye min ye, a ka o gundo yira an na; a ka o latige a ta numanya koson Yesu Kirisita le baraka ra.

¹⁰A tun ko ni wagati dafara, a bena o ke an ye; a bena sankolokonofenw ni dugukolokanfenw bee lajen jagon kan ka o bla kuntigi kelen koro, ka o kuntigi ke Yesu Kirisita ye.

¹¹Yesu Kirisita le koson fana Ala ka an panawoloma ka an ke a ta ye; ale Ala min be fen bee ke ka kapa ni a sago ye, ale le tun ka o latige kakoro kabini watijan,

¹²janko an minw konna ka an jigi la Kirisita kan, an ye ke a tandobagaw ye, a ta bonya koson.

¹³Ayiwa, aw fana ta kera ten; Ala ta Kuma min be can yira, aw ka o lamen. O Kibaro Diman* le ka aw kisi. Aw lara Kirisita ra minke, Ala tun ka Nin Saninman min layiri ta, a ka o di aw ma; o kera aw kan i n'a fo a borono, k'a yira ko aw ye Ala ta ye.

¹⁴Ala b'a fe ka kopuman minw ke an ye, Nin Saninman le ye o sarati ye; a ka o Nin Saninman di an ma. O le b'a yira an na ko mogo o mogo kera Ala ta ye, Ala be o kunmabo; o koson an ye Ala tando a ta bonya koson.

Poli ta Aladaari

(Kolosikaw 1.3-6,9-13; Filipikaw 2.9-11)

¹⁵Ne balemaw, aw lara Matigi Yesu ra cogo min na, ani aw be Ala ta mogo saninmanw kanu cogo min na, o kibaroyaw sera ne ma.

¹⁶O le koson ne be Ala daari, ka baraka la Ala ye aw ta ko ra wagati bee,

¹⁷janko ncorotigi Fa Ala, an Matigi Yesu Kirisita ta Ala, o ye hakiritigiya di aw ma, ka a yere yira aw ra, janko aw ye a lon ka na.

¹⁸Ne be a daari ko a ye aw hakiri dayele, janko a ka aw wele ka jigiyi min di aw ma, aw ye o jigiyi soro, ani Ala ka fenpuman minw mara aw ni lanabaga tow ye, ko a b'a fe ka o di aw ma, aw ye o fenw bonya ni a caya lon.

¹⁹Ne be Ala daari fana, janko a ka baraka min di an lanabagaw ma ka kapa ni a ta sebayaba ye, aw ye o baraka bonya ni a caya lon.

²⁰Ala ka o baraka yira an Kisibaga* Yesu le fe; a k'a lakunu ka bo saya ra k'a lasigi sankolo ra a yere kininboroyanfan fe.

²¹A k'a sigi masaya bee kunna, ani fangatigiya bee, ani sebayaba bee, ani kuntigiya bee; tgo o tgo be fo dunuƙa ra yan, ani tgo o tgo bena fo hali dunuƙa nata ra, Yesu be o tgow bee kunna.

²²Ala ka fen bee bla a senw jukoro, k'a ke lanabagaw ta jenkuƙu kuntigiba ye.

²³O jenkuƙu le ye Kirisita farikolo ye; a ta bonya ka o jenkuƙu fa, ka dunuƙa yoro bee fa fan bee ra.

Efesikaw 2

Ka bo saya ra ka don panamanyakura ra

(Kolosikaw 2.12-13; 3.1-3; Tite 3.3-8)

¹Folofolo aw tun sanin lo aw ta terenbariyakow ni aw ta jurumunw koson.

²Aw tun be tagama o terenbariyakow, ani o jurumunw le ra, ka kapa ni nin dunuƙa ta cogo ye, ani ka kapa ni dunuƙa fanga ta kuntigiba sago ye; mogo minw be muruti Ala ma, o nin le be baara ke olugu konso.

³An bee fana tun be o sira le kan folofolo; an tun be an farisogo diyanyakow le ke; an yere sagonankow, an tun be o le ke, ani ko minw tun be ben an yere ta miiriya ma. An ni mogo tow bee ta cogo tun ye kelen ye; Ala ta dimi tun ka kan ka se an bee ma.

⁴Nka Ala ta hina ka bon kosebe; a ka an kanu ni kanuyaba ye;

⁵o kosɔn wagati min na an tun sanin lo an ta terenbariya kosɔn, a ka panamanyakura di an ma Yesu Kirisita ta jɛnɔɔɔnya ra. Ala ta nɛɛma le baraka ra aw kisira.

⁶Ala ka an lakunu ka bɔ saya ra ni Kirisita ye, ka an sigi ni a ye sankolo ra, Yesu Kirisita ta jɛnɔɔɔnya ra.

⁷A ka o ɲumanya kɛ an ye Yesu Kirisita baraka le ra, janko wagati nataw ra, mɔɔɔw ye a ta nɛɛma ko lɔn, o nɛɛma min ka bon, ani a ka ca.

⁸Sabu Ala ta nɛɛma le kosɔn aw kisira, o kɛra lanaya le sababu ra; o ma bɔ aw yɛrɛ ra dɛ, Ala le k'a di gbansan.

⁹A ma kɛ aw yɛrɛ ta kɛwalew kosɔn, janko mɔɔɔ si kana a yɛrɛ bonya.

¹⁰An ye Ala ta danfɛnw le ye; a ka an dan Yesu Kirisita ta jɛnɔɔɔnya ra, janko ale yɛrɛ Ala kɔnna ka kɛwaleɲuman minw labɛn an ye, an ye kɛ o kɛbagaw ye.

Lanabagaw bɛɛ kɛra kelen ye

(Heburuw 10.19-22)

¹¹Ayiwa, aw ye aw hakiri to a ra ko aw tun ye siya wɛrɛ mɔɔɔw* le ye fɔlɔfɔlɔ. Yahudiya minw ko, ko olugu kɛnɛsigira, olugu tun bɛ aw le jatera kɛnɛsigibariw ye, k'a sɔrɔ o nɔ min bɛ olugu farisogo ra, o ye mɔɔɔ boronɔ dama le ye.

¹²O wagati ra kɔni aw yɔrɔ tun ka jan Kirisita* ra, aw ninyɔrɔ tun tɛ ni Izirayelimɔɔɔw ye, aw ninyɔrɔ tun tɛ Ala ta layiri ni a ta jɛnɔɔɔnyaw ra, jigiya tun tɛ aw fɛ, Ala tun tɛ aw fɛ dunuɲa kɔnɔ.

¹³Nka sisan aw minw yɔrɔ tun ka jan Ala ra, aw yɔrɔ surunyara a ra Yesu Kirisita ta jɛnɔɔɔnya sababu ra, Kirisita jori baraka ra.

¹⁴Ale le ka hɛra kɛ an ye. Yahudiyaw ni siya wɛrɛ mɔɔɔw*, a ka olugu fla kɛ kelen ye. Juguya kogo min tun bɛ an faran ka bɔ ɲɔɔn na, a ka o ci.

¹⁵A ta saya baraka ra, a ka sariya* ta cifɔninw, ani a ta kolatigeninw bɛɛ ban. A ka o siya fla jɛn ka o kɛ siyakura kelen ye a ta jɛnɔɔɔnya ra, ka hɛra don o ni ɲɔɔn cɛ.

¹⁶A ka bɛn don o ni Ala cɛ ka o siya fla kɛ i ko farikolo kelen, gbengbenyiri* saya baraka ra, ka juguya ban pewu o ni ɲɔɔn cɛ.

¹⁷A nana hɛra kibaro diman fɔ aw yɔrɔjanmɔɔɔw ye, ka hɛra kibaro diman fɔ yɔrɔsurunmɔɔɔw ye.

¹⁸Sabu Kirisita le sababu ra, ni an kɛra siya min o min ye, an bɛɛ bɛ se ka Fa Ala ta jɛnɔɔɔnya sɔrɔ, Nin Saninman* kelen sababu ra.

¹⁹Ayiwa, o le kosɔn aw tɛ lonanw ye tuun, walama yɔrɔ wɛrɛ mɔɔɔw, nka aw ni Ala ta mɔɔɔ saninmanw kɛra i ko jamana kelen denw; aw ye Ala ta somɔɔɔw le ye.

²⁰Aw kera i n'a fo bonba, min jusiginan ye ciradenw* ni ciraw ye; Yesu Kirisita yere le ye o bon kabakuru folo ye.

²¹Ale le baraka ra, bon kabakuruw be jagon mina ka ja, ka ke Alabatosoba saninman ye, ka ke Matigi ta ye.

²²Ayiwa, Yesu ta jengonyanya ra, Ala ka aw lo jagon fe ka aw ke i n'a fo bonba, ka aw ke Ala sigiyoro ye, Nin Saninman baraka ra.

Efesikaw 3

Kibaro Diman gundo yirara (Kolosikaw 1.24-29; 2.1-3; Piyeri folo 1.10-12)

¹O le koson ne Poli, ne kera kasoden ye Yesu Kirisita togo koson, sabu ne be Kibaro Diman* waajuri kera aw siya were magow* ye.

²Ala makarira ne ra cogo min na ka ne ke Kibaro Diman fobaga ye aw ye, sigiya t'a ra, aw yere ka o lon.

³Ala yere le ka o gundo yira ne ra; ne ka o le donin fo aw ye ka ban ne ta sebe kon.

⁴Ni aw ka o karan, Ala ka hakiri min di ne ma ka o gundo faamu Kirisita* ta ko ra, aw yere bena o ye.

⁵Mago minw temena folofolo, Ala tun ma o gundo yira olugu ra, i n'a fo a k'a yira cogo min na sisan a ta ciraden saninmanw ni a ta cira saninmanw na Nin Saninman* baraka ra.

⁶O gundo fle nin ye, ko Ala be fenjuman minw mara a ta magow ye, Yahudiyaw ni siya were magow* bee bena o soro jagon fe, ka jen ka ke i ko farikolo kelen; Ala ka layiri min ta Kibaro Diman sababu ra, Yesu Kirisita ta jengonyanya koson, o bee ninyoro be o ra fana.

⁷Ayiwa, ne kera Ala ta baarden ye o Kibaro Diman waajuri le koson, ka kapa ni Ala ta neema ye; a ka o neema ke ne ye a ta sebgaya baraka ra.

⁸Ne min ye Ala ta mago saninmanw bee ra fitini ye, Ala ka o neema ke ne ye, ko ne ye Kibaro Diman lase siya were magow ma, o kibaro diman min ye Yesu Kirisita ta naforo banbari ye;

⁹a ko ne ye o gundoko yira kene kan, janko bee ye a lon. Ala min ka fen bee dan, a tun ka o gundo dogonin to, kabini dunupa ma dan folo;

¹⁰janko lanabagaw ta jenkuru sababu ra, masayaw ni kuntigiya minw be sankolo yoro ra, olugu fana ye a lon sisan ko hakiritigiya be Ala fe fen bee ra, ani ko bee ra.

¹¹Ala tun ka o kow latige kabini dunupa ma dan folo, ka na o ke an Matigi Yesu Kirisita baraka ra.

¹²Ale ta jɛnɔɔɔnya le kosɔn, an bɛ se ka madon Ala ra ni jagbeleya ye lanaya sababu ra, siranya tɛ kɛ an na.

¹³Ayiwa, ne balemaw, tɔɔɔ min bɛ ne kan aw kosɔn, o kana aw fari faga; o ye aw ta kunkɔɔtasababu le ye.

Pɔli ta daariri kun ye Kirisita ta kanuya ko ye

¹⁴O le kosɔn ne bɛ ne kinbiri gban ka Fa Ala daari;

¹⁵ale le ye danfenw bɛɛ Fa ye, dugukolo kan, ani sankolo kɔnɔ.

¹⁶Ne bɛ a daari ko a ta Nin Saninman* ye baraka don aw jusukun na, ka kaɓa ni a ta nɔɔɔ bonya ye,

¹⁷ani ko Kirisita* ye sigi aw jusukun na lanaya baraka ra, janko aw ye to kanuya ra, i ko yiri lilinw bɛ don dugukolo ra cogo min na, ani i ko bon bɛ lɔ a jusiginan kan cogo min na;

¹⁸ni o kɛra, aw ni Ala ta mɔɔɔ saninmanw bɛɛ bɛna Kirisita ta kanuya bonya lɔn, ani a janya, ani a dunya, ani a lɔ;

¹⁹Kirisita ta kanuya min temena adamaden bɛɛ ta lɔnniya kan, aw bɛna se ka o lɔn, k'a to Ala ye aw jusukun fa o kanuya ra, fɔ ka aw wasa.

²⁰Ayiwa, Ala le bɛ se ka fɛn bɛɛ kɛ an ye ka tɛmɛ an yɛrɛ ta daariri bɛɛ kan, ani an ta miiriya bɛɛ kan pewu, a ta sebgaya sababu ra, o sebgaya min bɛ an kɔnɔ;

²¹an ye bonya la ale Ala le kan lanabagaw ta jɛnkuru cɛ ma, Yesu Kirisita ta jɛnɔɔɔnya ra, wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ! Amina.

Efɛsikaw 4

Lanabagaw bɛɛ kɛra farikolo kelen ye

(Kɔlɔsikaw 3.12-14; Rɔmukaw 12.4-8; Korɛntikaw fɔlɔ 12.4-31)

¹Ayiwa, ne min ye kasoden ye Matigi Yesu tɔɔɔ kosɔn, ne bɛ aw daari ko aw ye jija, janko Ala ka aw wele min kama, aw ye tagama ka kaɓa ni o ye.

²Aw ye aw yɛrɛ majigi cogo bɛɛ ra, ka sabari jɔɔɔn ye, ka muɓu. Aw ye jɔɔɔn ta kow sɔnmina ni kanuya ye.

³Nin Saninman* ka aw bɛn ka aw kɛ kelen ye cogo min na, aw ye jija janko o bɛn ye to aw ni jɔɔɔn cɛ, ka hɛra to aw ni jɔɔɔn cɛ.

⁴Farikolo kelen le bɛ yi, ani Nin Saninman kelen; Ala ka aw wele ka jigi min di aw ma, o fana ye jigi kelen le ye.

⁵Matigi kelen le bɛ yi, ani lanaya kelen, ani batizeri kelen.

⁶Ala kelen le bɛ yi, min ye an bɛɛ Fa ye; a bɛ an bɛɛ kunna, a bɛ an bɛɛ fɛ, a bɛ an bɛɛ jusukun na.

⁷Ala nɛɛmara an ye ka fɛn dɔ di an bɛɛ kelen kelen ma ka kaɲa ni Kirisita* yɛrɛ ta sebaɲaya le ye.

⁸O le kosɔn a sebera ko: “A yɛlɛnna san fɛ, a tagara ni mɔɔɔ minanin caman ye; a ka fɛnw di mɔɔɔw ma gbansan .”

⁹K’a fɔ ko “a yɛlɛnna,” o kɔrɔ le ye di? O kɔrɔ le ye ko a kɔnna le ka jigi ka na fɔ dugu ma, dugukolo kan fɔlɔ.

¹⁰O ra, min jigira, ale kelen le yɛlɛnna fɔ ka taga tɛmɛ sankolo yɔrɔ bɛɛ kunna, ka dunuɲa yɔrɔw bɛɛ fa ni a ta sebaɲaya ye.

¹¹Ale le ka dɔw kɛ ciradenw* ye, ka dɔw kɛ ciraw ye, ka dɔw kɛ Kibaro Diman fɔbagaw ye, ka dɔw kɛ lanabagaw ta jɛnkuru kɔrɔsibagaw ye, ka dɔw kɛ lanabagaw karanbagaw ye.

¹²A ka o bɛɛ kɛ, janko o ye Ala ta mɔɔɔ saninmanw labɛn Ala ta baara kama, k’a to Kirisita farikolo ye baraka sɔrɔ.

¹³Ni o kɛra, lanaya baraka ra, ani Den min bɔra Ala ra*, o ta lɔnniya baraka ra, an bɛɛ bɛna kɛ kelen ye, ka kɛ mɔɔɔkɔrɔbaw ye, ka se Kirisita yɛrɛ ta dafacogo hakeya ma.

¹⁴O cogo ra, an tɛna to denmisɛnya ra tuun, ka to ka fifa ka taga fan bɛɛ ra mɔɔɔlafiribagaw ta karan fɛ; o bɛ i ko fɔrɔ, o bɛ mɔɔɔw lafiri ni o ta ceguya ye, ka o tugu o yɛrɛ kɔ.

¹⁵Nka ni an bɛ can fɔ ni kanuya ye, an ta lanaya bɛna bonya cogo bɛɛ ra Kirisita ta jɛnɲɔɔɲya ra, ale min ye lanabagaw ta jɛnkuru kuntigi ye.

¹⁶O jɛnkuru yɔrɔw bɛɛ kelen kelen sirinin lo ɲɔɔɔn na ka kɛ farikolo kelen ye ale Kirisita le baraka ra. Ni farikolo yɔrɔ bɛɛ kelen kelen bɛ a ta baara kɛ, farikolo bɛɛ lajennin bɛ bonya o cogo le ra kanuya ra.

Lanabagaw ta tagamacogokura

(Kɔlɔsikaw 3.1-16; Galasikaw 5.10-25)

¹⁷Ayiwa, ne balemaw, sisan ne bɛna min fɔ aw ye k’a gbɛlɛya Matigi kosɔn, o ye nin ye: aw lanabagaw man kan ka tagama i ko siya wɛrɛ mɔɔɔw*; olugu bɛ tagamana ka kaɲa ni o ta hakirintanya le ye.

¹⁸O hakiri finnin lo, Ala bɛ ɲanamanyakura min di, o ka o yɛrɛ nin bɔ o ra o ta kolɔnbariya ni o ta jusukungbɛlɛya kosɔn.

¹⁹A kɛra ten, maroya kisɛ kelen tɛ o ra tuun; o ka o yɛrɛ bla marobariyakow ra, o bɛ kojugu suguya bɛɛ kɛ, o tɛ o yɛrɛ mina.

²⁰Ayiwa, Yesu Kirisita ka aw karan min na, o tɛ o ye!

²¹Sigiya t’a ra, aw ka Yesu ko mɛn, aw ka a ta karan lɔn, k’a lɔn ko can lo.

- 22**O ra, aw tun be tagama cogo min na fɔɔfɔɔ, aw ye o cogo dabra pewu; o kokɔɔw nege le be mɔgɔw lafiri ka halakiri lase o ma.
- 23**O kosɔn aw y'a to aw hakiri ni aw ta miiriya bee ye yeɛma, ka ke kura ye.
- 24**Aw ye tagama cogokura ra; o le bennin be ni Ala cogo ye; o ye terenninya ni saninyari ye, ka kapa ni can ye.
- 25**O kosɔn aw ye faninya dabra, aw bee kelen kelen ye can fo ɔgɔn ye; sabu an bee sirira ɔgɔn na, ka ke ɔgɔn farikolo yɔɔ do ye.
- 26**Ni aw dimina, aw kana a to dimi ye aw bla jurumun na; aw kana a to tere ye ben ka aw diminin to .
- 27**Aw kana a to Setana ye cogo sɔɔ ka aw kɔɔɔ.
- 28**Ni do tun ye son ye, o tigi ye sonyari dabra; a ye jija ka baara ke a yeɛ ye, baara min be se ka a nafa, janko ale yeɛ ye se ka deɛbagato doɔ demɛ.
- 29**Aw kana a to kumakanjugu si ye bo aw da ra. Kuma min be se ka do fara balemaw ta lanaya kan, kuma min be se ka mɔgo mako ja, ka baraka don aw lamɛnɔgaw ra, aw ye o le fo.
- 30**Aw kana Ala Nin Saninman* panasisi; ale le ye Ala borono tagamasiyen ye aw kan, ko lon do Ala bɛna aw kunmabo pewu.
- 31**O le kosɔn aw ye jusumangboya ni dimi ni jusubo ni wɔyo ni ɔgɔnkɔɔfo bee dabra; aw ye juguya suguya bee dabra.
- 32**Aw ye kɔɔuman ke ɔgɔn ye, ka hina ɔgɔn na, ka yafa ɔgɔn ma, i n'a fo Ala yafara aw ma cogo min na Yesu Kirisita kosɔn.

Efesikaw 5

Lanabagaw ka kan ka tagama yeelen na (Tesalonikikaw folo 4.1-8; Korantikaw folo 6.9-11)

- 1**Ayiwa, ne balemaw, aw minw kera Ala den kanuninw ye, aw ka kan ka ke Ala ladegibagaw le ye.
- 2**Aw ye tagama kanuya ra i n'a fo Kirisita* yeɛ ka an kanu cogo min na, fo ka a yeɛ di Ala ma an kosɔn, i ko sarakafen, ani saraka fagata min kasa ka di Ala ye.
- 3**Ayiwa, jatɔya, ani ko saninyabari suguya o suguya, ani natabaya, o tɔgo yeɛ kana fo aw ce ra; sabu o kow te ben Ala ta mɔgo saninmanw ce ra.
- 4**A daganin te fana ko marobariyakuma ye men aw da ra, walama kumakunntanw, walama naganagakanw; o man ni. Aw ye baraka le la Ala ye.
- 5**Sabu aw ye la a ra ko mɔgo o mɔgo be jatɔya ke, walama ko saninyabariw, walama natabaya min ni josɔn be ka kan, o mɔgɔw si nin te Ala ni Kirisita ta Masaya* ra.

⁶Aw kana a to mɔgɔ si ye aw lafiri ni kuma gbansan were ye, sabu o ko ɲɔgɔnw le b'a to Ala ta dimi be se Ala kanblabagaw ma.

⁷O kosɔn aw kana don o mɔgɔw ta jen ra fiyewu.

⁸Fɔlɔfɔlɔ aw tun be dibi ra, nka sisan aw be yeelen na, Matigi ta jenɲɔgɔnya ra; o le kosɔn aw ye tagama i ko mɔgɔ minw be yeelen na.

⁹Sabu minw be yeelen na, olugu be ɲumanya ni terreninya ni can sira le tagama.

¹⁰Ko minw ka di Ala ye, aw ye jija ka o faranfasi k'a lɔn.

¹¹Mɔgɔw be ko nafantan minw ke dibi ra, aw kana aw sen don o kow ra fiyewu; nka aw ye o kewalew fɔ kene kan.

¹²Sabu o mɔgɔw be ko minw ke dogo ra, o kow fɔri yere be maroya bla mɔgɔ ra.

¹³O be min kera dogo ra, ni o ka fɔ kene kan, o ta jogo be yira ka gbeya; sabu ni fen o fen ka yira kene kan ka gbeya ka ban, o be yeɛma ka ke yeelen ye.

¹⁴O le kosɔn a fɔra ko: "Ele min be sunɔgɔra, i kunu! I kunu ka bɔ suw ce ra, Kisibaga* bena yeelen bɔ i ye."

¹⁵Ayiwa, aw ye aw yere kɔrɔsi ka aw tagamacogo lɔn. Aw kana ke hakirintanw ye, nka aw ye ke hakiritigiw ye.

¹⁶Ala be wagati min di aw ma, aw ye o ke ka baarapuman le ke; sabu bi ta terew man ɲi.

¹⁷O kosɔn aw kana ke hakirintanw ye; nka Matigi sago ye min ye, aw ye jija ka o lɔn.

¹⁸Aw kana dɔrɔ min ka ɲanamini; o be mɔgɔ bla kopagamininw le ra. Nka aw y'a to Nin Saninman* ye aw fa.

¹⁹Aw ye ɲɔgɔn ladi ni Zaburuw kitabu dɔnkiriw ye, ani Alatandodɔnkiriw; aw ye o dɔnkiriw la ka Matigi tando ni aw jusukun bee ye.

²⁰Aw ye baraka la Fa Ala ye tuma bee, ani fen bee kosɔn, an Matigi Yesu Kirisita tɔgɔ ra.

²¹Aw ye aw yere majigi ɲɔgɔn ye Kirisita* ɲasiran kosɔn.

Furuce ni a furumuso

(Kɔlɔsikaw 3.18–4.1; Piyeri folo 2.18-25; 3.1-7)

²²Ayiwa, musow, aw ye aw yere majigi aw ce w ye i ko aw be aw yere majigi Matigi ye cogo min na.

²³Sabu ce le ye a muso kuntigi ye, i ko Kirisita ye lanabagaw ta jenkuru kuntigi ye cogo min na; lanabagaw kera i ko Kirisita farikolo, ale kera o Kisibaga* ye.

- ²⁴O kosɔn lanabagaw majiginin lo Kirisita ye cogo min na, musow fana ka kan ka o yere majigi o cew ye o cogo ra, fen bee ra.
- ²⁵Ayiwa, aw cew, aw ye aw musow kanu i ko Kirisita ka lanabagaw ta jenkuru kanu cogo min na, fo ka a yere di ka sa a kosɔn,
- ²⁶janko k'a ko k'a gbe ni ji ye, Kibaro Diman* kuma baraka ra, k'a saninya.
- ²⁷A ka o ke, janko o jenkuru nɔɔɔman ye lo ale yere na fe, nɔɔɔ si kana ke a ra, walama juguyɔɔ, walama fen benbari, nka a saninyanin ni a jarakibari ye sɔɔ.
- ²⁸Ayiwa, cew fana ka kan ka o musow kanu o cogo le ra, i ko o yere farikolo. Mɔɔ min be a muso kanu, o tigi be a yere le kanu.
- ²⁹Sabu mɔɔ si te a yere farisogo kɔninya. Mɔɔ be a farisogo baro, ka a janto a ra, i ko Kirisita ka a ke lanabagaw ta jenkuru ye cogo min na,
- ³⁰sabu an bee kelen kelen be Kirisita farikolo yɔɔ do le ye.
- ³¹O kosɔn a sebera ko: "Ce bena bo a face ni a bamuso kɔɔ ka nɔɔ a muso ra; o fla be jen ka ke mɔɔ kelen ye."
- ³²Nin kuma ye gundoba le ye; ne be o fɔra ka Kirisita ni lanabagaw ta jenkuru ta jenɔɔɔnya le yira.
- ³³A kɔɔ le ye fana ko aw cew bee kelen kelen ka kan ka aw ta muso kanu i ko aw yere, ko muso fana ka kan ka a ce bonya.

Efesikaw 6

Denw ni o worobagaw

- ¹Ayiwa, denmisenw, aw fana ye aw worobagaw kan mina ka kapa ni Matigi ta kuma ye; o le bennin be.
- ²A sebera ko: "I fa ni i ba bonya." Ala ta sariya* ra, min fɔra ka layiri fara a kan, nin le kera o folo ye.
- ³A layiri ye ko "janko i ye hera sɔɔ, ani ka sijan sɔɔ dugukolo kan."
- ⁴Ayiwa, aw faw, aw kana aw ta denw lamuruti; aw ye o lamɔ ka na, ka o koro, ka o ladi ka kapa ni Matigi ta kuma ye.

Baardenw ni o kuntigiw

- ⁵Aw baardenw, minw ye aw kuntigiw ye dugukolo kan yan, aw ye olugu kan mina, ka baara ke o ye ni nasiran ni bonya ye, ani jusukungbenin ye, k'a ke i n'a fo aw b'a kera Kirisita* yere le ye.
- ⁶Aw kana baara ke o na kɔɔ k'a ke i n'a fo aw b'a fe ka aw yere ko diya o ye dɔɔn; aw ye baara ke ni aw jusukun bee ye ka kapa ni Ala sago ye, i ko Kirisita ta baardenw.

⁷Aw ye baara ke ni aw jusukun bee ye, i n'a fo aw b'a kera Matigi le ye; aw kana a ke i n'a fo aw b'a kera magow le ye.

⁸Aw k'a lon ko ni i kera mago o mago ye, jon o, haron o, bee kelen kelen bena a ta sara soru Matigi fe, ka kana ni a ta kojuman ye.

⁹Aw kuntigiw, aw fana ye aw ta baaradenw minako ja; aw kana fariya o ma, sabu aw k'a lon ko aw ni olugu bee ta Kuntigi be sankolo ra; ale te mago bo mago ra.

Lanabaga ta kerékeminanw

¹⁰Ayiwa, kuma laban ye ko aw ye baraka don aw yere ra, an Matigi sababu ra, a ta baraka banbari sababu ra.

¹¹O ra, Ala be kerékeminan minw di, aw ye o bee don aw yere ra, janko aw ye se ka lo ka Setana ni a ta nanbarakow kere.

¹²Sabu an te siyen tara ni adamadenw ye; an be siyen tara ni Setana ta masayaw le ye, ani a ta sebayaw, ani a ta fangatigiya minw be baara ke dibi ra dugukolo kan, ani a ta jina minw sigira dunuɗa kunna kojugu kama.

¹³O le koson, Ala be kerékeminan minw di aw ma, aw ye o bee ta, janko aw ye se ka se soru Setana kan wagatigbelenw na; aw ye a kere ka se fo a laban ma, o ko, aw lonin belen ye to aw no ra.

¹⁴Aw ye aw yere laben ka a konu: aw ye can ke aw ta kurusijara ye, terenninya ye ke aw ta negederege ye,

¹⁵Kibaro Diman* min be jususuma di, o waajuri ko ye ke aw jusu ra tuma bee; o ye ke aw sennasanbara ye.

¹⁶Lanaya ye ke aw ta negebennan ye wagati bee; aw be Setana ta biɗe tasumamanw bee konu ka o faga ni o le ye.

¹⁷Aw ye Ala ta kisiri ko ke aw ta negefugula ye, ka o biri aw kun na. Aw ye Nin Saninman* ta kerékemuru ta, min ye Ala ta Kuma ye.

¹⁸Aw ye Ala daari Nin Saninman baraka ra tuma bee; aw ye daaririw, ani daaririgbelen suguya bee ke. Aw koni ye jija o ra yere le; aw kana o dabra. Aw ye Ala daari Ala ta mago saninmanw bee ye.

¹⁹Aw ye Ala daari ne ye fana, janko ni ne ka ne da yele, Ala ye a ta kuma don ne da ra ka Kibaro Diman gundo yira magow ra, siranya kana ke ne ra.

²⁰Ne ye o Kibaro Diman ta lasigiden le ye; o koson o ka negejoroko don ne ra. Aw ye Ala daari ne ye, janko ne ye Kibaro Diman fo a focogo ra, siranya kana ke ne ra.

Poli ta fori

²¹Ayiwa, an balemace kanunin Tisiki, min ye Matigi ta baaradenɗuman ye, ale bena nin kow bee nafa aw ye, janko min be ne fe, ani ne be min kera, aw ye o lon.

22Ne k'a lawuri a kama k'a ci aw fe, janko kibaroya minw be an fe yan, aw ye o lon, ani aw hakiri fana ye sigi.

23An Fa Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ye hera ni kanuya di balemaw bee ma, ani lanaya.

24Mogo minw bee be an Matigi Yesu Kirisita kanu ni kanuya banbari ye, Ala ye neema olugu bee ye.

Filipikaw

Filipikaw 1

Pɔli ta fori

¹Ne Pɔli ni Timote, Yesu Kirisita ta baaradenw, anw le be nin seɛe ci Ala ta mɔgo saninmanw bɛɛ ma, minw bɛɛ be Filipi, Yesu Kirisita ta jenɔgɔnya ra; an b'a ci jenkuru kɔrɔsibagaw ni a baarakebagaw ma.

²An Fa Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ye nɛɛma aw ye, ka hera ke aw ye.

Pɔli be Ala daari Filipikaw ye

(Kɔlɔsikaw 1.3-11)

³Ni ne ka miiri aw ta ko ra tuma o tuma, ne be Ala fo ka baraka la a ye.

⁴Ni ne be Ala daari aw ye tuma o tuma, ne be o ke ni jagari le ye.

⁵Sabu aw kera ne demɛbagaw ye Kibaro Diman* waajuri baara ra, kabini a lon fɔlɔ ra fo ka na se sisan ma.

⁶Ne lara a ra ko Ala min ka o ŋaninyapuman don aw kɔnɔ ka nin baarapuman ke, ale le bɛna aw demɛ ka o baara ke ka ja, fo ka taga a laban Yesu Kirisita nalon na.

⁷A bennin lo ko ne ye miiri ten aw ta ko ra, sabu aw ko ka gbɛlen ne ma kɔseɛɛ. Ala ka nɛɛma min ke ne ye, aw bɛɛ ka aw ninyɔrɔ ta o ra; aw ka o ke wagati min ne be kasobon na negejɔrɔkɔ ra, ani wagati min ne be mɔgɔw waaju ka Kibaro Diman can yira o ra.

⁸Ala yere le ye ne seere ye ko ne be aw bɛɛ kanu kɔseɛɛ, i n'a fo Yesu Kirisita be an kanu cogo min na.

⁹Ne be Ala daari min na, o ye ko do ye to ka fara aw ta kanuya kan, lonniya ra, ani hakiritigiya ra,

¹⁰janko aw ye kojuman ni kojugu lon ka bo jɔgɔn na, ka ke mɔgo jusukun gbɛninw ye, ani mɔgo jarakibariw ye Kirisita* nalon na.

¹¹Aw ta kokɛtaw bɛɛ ye ke ka kapa ni terreninya ye, Yesu Kirisita baraka ra, ka bonya ni tandori la Ala kan.

Nanamanya be sɔrɔ Kirisita le fe

¹²Ne balemaw, ne b'a fe aw y'a lon ko tɔrɔ min sera ne ma, ko o kera sababu ye ka Kibaro Diman* lataga ja le.

¹³Sabu masaceba ta bonba kɔnɔ, ani yɔrɔ tɔw bɛɛ ra yan, bɛɛ k'a lon ko ne sirira ni negejɔrɔkɔ ye ka bla kaso ra Kirisita* tɔgo le kosɔn.

¹⁴Ne ta kasorabla kosɔn, an balema lanabaga caman ka o jigi la Matigi kan, ka do fara o ta jagbeleya kan; o be Ala ta Kuma fo mɔgɔw ye, hali o te siran.

¹⁵Dɔw kɔni bɛ Kirisita ta ko waajuri kɛra ɲangboya ni celiya le kosɔn; nka dɔw fana b'a kɛra ni ɲaninyanuman ye.

¹⁶Olugu bɛ o baara kɛ ni kanuya ye, sabu o k'a lɔn ko Ala le ka ne sigi, janko ne ye Kibaro Diman can yira mɔgɔw ra.

¹⁷Nka tɔw kɔni, olugu bɛ Kirisita ko waajuri kɛra k'a sɔrɔ ne ta baara ɲangboya bɛ o ra. ɲaninyajugu le bɛ o kɔnɔ; o b'a miiri ko ni o bɛ o kɛ, o bɛna dɔ fara ne ta tɔrɔ kan ka ne to nɛgɛjɔrɔkɔ ra kaso ra yan.

¹⁸Nka o si tɛ ne ɲa na foyi ye. Ni ɲaninyajugu le ka kɛ o kɔnɔ o, walama ɲaninyanuman o, ni a kɛra cogo o cogo, ni Kirisita ko waajuri kɔni bɛ kɛra ka ban, o bɛ ne ɲagari, a fana bɛna ne ɲagari tuma bɛɛ.

¹⁹Sabu ne k'a lɔn ko o kow laban bɛna kɛ ne kisisababu ye, aw ta daaririw baraka ra, ani Yesu Kirisita Nin Saninman* ta dɛmɛri baraka ra.

²⁰Ne bɛ o le makɔnɔna ni ne jusukun bɛɛ ye, ne jigi bɛ o le kan; o tɛna kɛ maroyako ye ne fɛ fiyewu. Ne lanin b'a ra ko tuma bɛɛ ne b'a fɛ ka Kirisita le bonya, hali ni ne farikolo bɛ tɔrɔ cogo o cogo; ne ɲanaman bɛna a bonya, ne ta saya fana bɛna a bonya.

²¹Sabu ne ta dunupalatigɛ kun ye Kirisita le ye, saya fana ye nafa le ye ne fɛ.

²²Nka ni a kɛra ko ne ta baara kosɔn ne belɛn ka kan ka to dunuɲa ra yan, o tuma saya ni ɲanamanya, ne ka kan ka juman le ta ka juman to? Ne ma o lɔn!

²³Ne ta miiriya bɛ a fla bɛɛ kan: ne ye sa ka taga to ni Kirisita ye, o nege bɛ ne ra; o le ka fisa kosebɛ.

²⁴Nka aw kosɔn, ne belɛn ye to dunuɲa ra yan, nafa bɛ o ra.

²⁵Sigiya t'a ra, ne yɛrɛ fana k'a lɔn ko ne bɛna to dunuɲa ra yan, ka wagati dama kɛ aw kɔrɔ; janko aw baraka ye bonya lanaya ra, ani janko aw ta ɲagari fana ye bonya lanaya ra.

²⁶Ni ne sekɔra ka taga aw fɛ, o bɛna kɛ sababunuman ye k'a to aw ye ɲagari Yesu Kirisita ta jɛnɲɔgɔnya ra ne ta ko ra.

Lanaya ta kɛrɛ

(Tesalonikikaw fɔlɔ 2.12-16; Heburuw 10.32-36)

²⁷Nka aw kɔni ye tagama ka kaɲa ni Kirisita ta Kibaro Diman le ye, janko ni ne sera ka taga aw flɛ o, walama ni ne ma se ka taga o, ne y'a mɛn ko aw jijara ka to kan kelen kan, ka kɛrɛ kɛ ni miiriya kelen ye, janko lanaya ju ye sigi Kibaro Diman kan.

²⁸Aw kana a to aw juguw ye siranya bla aw ra fiyewu. Olugu ta kewalew b'a yira ko o bɛna halaki, k'a sɔrɔ aw tagamacogo b'a yira ko aw kisira. O fana bɔra Ala le ra.

²⁹Sabu Ala ma neema an ye janko an ye la Kirisita ra dɔɔn de, a neemara an ye janko an ye tɔɔɔ fana a tɔɔɔ kosɔn.

³⁰Aw tun ka ne ye kere min na, ani ne be o min na hali bi i n'a fo aw yere k'a lon cogo min na, aw fana be o kere jɔɔn le ra.

Filipikaw 2

Kirisita ta yeremajigiya ni a ta bonya

¹Ayiwa, i n'a fo aw ka jususaaro sɔɔ Kirisita* ta jenjɔɔnya ra, ka jagbeleya sɔɔ kanuya ra, i n'a fo aw benna kelen ma Nin Saninman* baraka ra, aw be makari jɔɔn na, ka hina jɔɔn na,

²o tuma aw ye aw ta miiriya ke kelen ye, janko ne ta pagari ye dafa; aw ta kanuya ye ke kelen ye, ka aw jusukun ke kelen ye, ka aw ta miiriya ke kelen ye.

³Aw kana foyi ke janko ka sanga jɔɔn ma, walama ka aw yere bonya gbansan; nka aw ye aw yere majigi ka tɔw fisaya ni aw yere ye.

⁴Sani aw ye aw yere dɔɔn ta nafa jate, min be se ka tɔw nafa, aw bee kelen kelen ye o le jate.

⁵Miiriya min tun be Yesu Kirisita fe, aw y'a to o miiriya kelen ye ke aw fana fe:

⁶"Ale ni Ala cogo bee tun ka kan. Nka a ma o ko ta ka nɔɔ a ra, ko a be a yere kapa ni Ala ye jagboya ra.

⁷Nka a ka o bee to yi, ka a yere ke i ko jɔn, ka a yere ke i ko mɔɔ tɔw. A ka a yere ke mɔɔ tɔw cogo ra.

⁸A k'a yere majigi, ka Ala kan mina, ka sɔn hali saya ma, gbengbenyiri* ta saya yere.

⁹O kosɔn Ala ka a kɔɔta k'a sigi fen bee kunna, ka tɔɔ di a ma, tɔɔ min ka bon ni tɔɔ bee ye,

¹⁰janko ni Yesu tɔɔ fɔra, danfen o danfen be sankolo ra, ani dugukolo kan, ani dugukolo jukɔɔ, o bee ye o kinbiri gban k'a bato.

¹¹Mɔɔw bee y'a lon ka a fo o da ra ko Yesu Kirisita ye Matigi ye, ka nɔɔ la Fa Ala tɔɔ kan."

Lanabagaw tagamacogo

¹²Ayiwa, ne balema kanuninw, i n'a fo aw ka ne kan mina tuma bee, o ra, Ala ka aw kisi min kama, aw ye jija k'a to aw ta tagamacogo ye ben ni o ye, ka siran Ala na, ka a bonya; a kana ke dɔɔn wagati min na ni ne be aw ce ra, nka hali ni ne te ni aw ye.

¹³Sabu Ala yere le be a ta baraka don aw kɔɔ, k'a to aw ye sɔn, ani k'a to aw ye se ka a sago ke, ka kapa ni a yere ta latigeri ye kanuya ra.

- 14**Aw ye fen bee ke, a kana ke ni kumamisen ye, walama sɔsɔri,
15janko aw ye ke mɔgɔ jarakibariw ye, ani mɔgɔ jusukun gbɛninw; aw ye ke Ala denw ye, jarkiyɔrɔ tɛ minw na bi mɔgɔ nanbaratɔw ni a mɔgɔjuguw cɛ ra; aw ye ke yeelen ye o mɔgɔw cɛ ra dunɔɔna kɔnɔ ka manamana i ko lolow.
16Kibaro Diman* min bɛ janamanya di, aw ye o fɔ o ye; ni o kɛra, aw le bɛna ke ne kunkɔrɔtasababu ye Yesu Kirisita nalon na, k'a yira ko ne ta sege ni ne ta baara ma ke gbansan ye.
17Nka hali ni o bɛna ne faga ka ne ke i ko saraka, ka o fara aw ta lanaya kan, ne bɛ pagari o ra le; ne bɛ pagari ni aw bee ye.
18Aw fana ka kan ka pagari o ra, ka pagari ni ne ye.

Timote ni Epafroditi ta baara

(Tesalonikikaw folo 3.1-11)

- 19**Ni Matigi Yesu ka sɔn k'a latige, yan ni dɔɔnin ne bɛna Timote ci aw fe yi, janko a ye taga aw feko lɔn ka na o kibaroya fɔ ne ye, ka ne hakiri sigi.
20Sabu mɔgɔ were tɛ ne fe yan min ni ne ta miiriyaw ye kelen ye, ani aw ta ko hami bɛ min na can ra.
21Tɔw bee bɛ hamina o yere ta nafa le ra; o tɛ hami Yesu Kirisita ta ko ra.
22Nka aw yere k'a lɔn ko Timote k'a yira ko ale ye baaradenɔuman ye; a ka a yere di Kibaro Diman* baara ma, ka baara ke ni ne ye i ko den ni a fa.
23O kosɔn ne ta ko bɛna bla boro min kan, ni ne ka o lɔn dɔɔn, ne bɛna Timote ci aw fe yi.
24Ne lanin bɛ Matigi ta ɔumanya ra, ko a tɛna mɛɛn, ne yere bɛna taga aw fe yi.
25Sani o cɛ, ne k'a miiri ko ne ka kan ka Epafroditi ci ka taga aw fe yi. Ale ye ne balema le ye, ani ne baarakeɔgɔn. A ka a ta fanga fara ne ta kan ka Kibaro Diman baara ke; ne mako tun bɛ fen minw na, aw ka ale le ci ka na o di ne ma.
26Aw lɔgɔ tun b'a ra kosebe; nka a fɔra a ye minke ko aw ka a ta bana ko mɛn, o ka a jusu tɔɔrɔ kosebe.
27Can lo a kɔni tun banara yere le fɔ a bɛ pini ka sa. Nka Ala hinara a ra; a ma hina ale kelen na, a hinara ne yere fana ra, ni o tɛ, ne ta janasisi tun bɛna bonya ka tɛmɛ.
28O kosɔn ne teliyara k'a ci aw fe, janko aw ye a ye ka ninsɔndiya, ani ne yere ta janasisi ye nɔgɔya.
29Ni a sera yi, aw y'a kunben ni pagari ye Matigi tɔgɔ kosɔn; aw ka kan ka o mɔgɔ ɔgɔnw le bonya.

³⁰A tun be jini ka sa Kirisita* ta baara le koson. Ni aw tun be ne korɔ yan, aw tun bena baara min ke ne ye, a ka a yere bla o le ra aw no ra fo a nin tun be jini ka to a ra.

Filipikaw 3

Terenninya be sorɔ Kirisita le fe

(Galasikaw 5.1-6; Romukaw 6.3-13; Korentikaw folo 9.24-27; Piyeri flanan 1.5-11)

¹Ayiwa, sisan, ne balemaw, aw ye nagari Matigi ta jenhogonya ra. Ne ka ko minw sebe aw ye ka ban, ka kosegi o kuma kelenw kan tuun, o man gbelen ne ma; o le fana be aw bla siranuman kan.

²Aw ye aw yere korɔsi baarajugukebagaw ra; o ka jugu i ko wuruw, o ta kenestigiri ye gbansan le ye.

³Anw le ka kenestigiri yere sorɔ, anw minw be Ala bato Nin Saninman* baraka ra, ka an ta bonya sorɔ Yesu Kirisita ta jenhogonya ra; an te an jigi la an yere ta kewalew kan.

⁴Ni o te, ne yere tun be se k'a fo ko ne be ne jigi la ne yere ta kewalew kan. Jon le be se k'a fo ko a be a jigi la a ta kewalew kan ka teme ne kan?

⁵Ne kenestigira ne woronin tere seeginan. Ne ye Izirayeliden le ye, ne bora Boniyaminu ta gba ra; ne ye Heburu yereworo le ye. Ne tun ye sariya* siratagamabagaba le ye, Farisiw* ta diina ra.

⁶Ni i ko jusu, o sariya ko kera ne jusu ra fo ne be yaala ka lanabagaw torɔ; ni i ko sariya sira tagama, mogɔ si tun te se ka ne jaraki o ra.

⁷Nka ne tun be nafa sorɔ o ko minw na, sisan ne be o jate fengbansanw le ye Yesu Kirisita koson.

⁸Ne yere be fen bee le jate fengbansan ye ne Matigi Yesu Kirisita lonniya koson, o lonniya min jogon te. Ale le koson ne sonna ka ne boro bo o kow bee ra, ka o bee jate i ko pamapama, janko ne ye Kirisita* sorɔ,

⁹ani ka to a ta jenhogonya ra. Ne te o sorɔ ne yere ta terenninya sababu ra, sariya sira tagama koson. Terenninya min be sorɔ lanaya baraka ra Kirisita ra, ne b'a sorɔ o le sababu ra; o terenninya be sorɔ Ala fe lanaya sababu ra.

¹⁰Ne b'a fe ka Kirisita yere le lon, ani sebagaya min ka a lakunu ka bo saya ra, ani ka ne ninyoro ta a ta torow ra, ka ke i ko ale yere, hali saya ra,

¹¹janko ni a kera cogo o cogo, ne fana ye na kunu ka bo saya ra.

Lanaya ta bori

¹²A te i ko ne sera ne ta bori dan na ka a baraji sorɔ ka ban de, walama ko ne ta ko bee pana ka ban le; o te. Nka ne be jija ne ta bori ra, janko ne ye a baraji sorɔ, sabu Kirisita* ka ne mina ka ke a yere ta ye ka ban.

¹³Ne balemaw, ne tɛ a miirira ko ne sera ne ta bori dan ma ka a baraji sɔɔ ka ban de! Nka ko kelen le be ne kɔɔ; ne be ne ta miiriya bɔ ne ta kewalekɔɔw kan; min be ne ja fe, ne be jija ka o le pini.

¹⁴O kosɔn ne be bori ka ne nasin ne ta bori dan ma, janko Ala ka an wele baraji min kosɔn Yesu Kirisita sababu ra, ne ye o sɔɔ sankolo ra.

¹⁵Ayiwa, an minw bee kera mɔgɔkɔɔbaw ye lanaya ra, o le ka kan ka ke an bee ta miiriya ye. Nka ni miiriya were be aw fe nin ko ra, Ala yere bena can yira aw ra.

¹⁶Nka, ni a kera cogo o cogo, an tagamana cogo min na fɔ ka na se bi ma, an ye taga ja o sira kelen kan.

¹⁷Ne balemaw, aw ye ke ne ladegibagaw ye. Aw ka tagamacogo min sɔɔ anw na, minw be tagama ka kapa ni o cogo ye, aw ye olugu fle ka o ladegi.

¹⁸Sabu mɔgɔ caman be yi, olugu ka o yere ke Kirisita ta gbengbenyiri juguw le ye; ne ka o fɔ aw ye sijaga caman, nka hali bi ne kasitɔ b'a fɔra aw ye tuun.

¹⁹O mɔgɔw laban ye halakiri le ye; olugu kɔɔbara le ye o ta ala ye. Ko minw tun ka kan ka maroya bla o ra, o be o le ke o ta yerebonya kun ye; o ta hami bee be dunuɔa ta kow le kan.

²⁰Nka anw kɔni, an ta sigiyɔɔ be Ala le fe sankolo ra; an fana be an Kisibaga* Matigi Yesu Kirisita makɔɔna k'a bɔ yi le.

²¹A bena an farikolo bɔ barakantanya ra k'a yeɛma k'a ke farikolokura nɔɔɔman ye i ko ale yere ta; o se bagaya b'a fe, ka fen bee majigi ka bla a yere ta se bagaya kɔɔ.

Filipikaw 4

Pɔli ta ladirikanw

(Filipikaw 2.1-3; Rɔmukaw 16.1-4)

¹Ayiwa, ne balema kanuninw, aw lɔgɔ be ne ra kosebe. Aw le ye ne ta jagari kun ye, ani ne ta masafugula. Ne balema kanuninw, aw ye jija ka to Matigi ta jenɔgɔnya ra.

²Minw ye ne balemamusu fla Evodi ni Sentisi ta ko ye, ne be o daari ko o ye ben kelen ma Matigi ta jenɔgɔnya ra.

³Ele fana, ne baarakeɔgɔn kankelentigi, ne be i daari ko i ye o deme, janko o ye ben kelen ma; sabu olugu le ka kere ke ne kere fe ka ne deme Kibaro Diman* baara ra, olugu ni Kileman, ani ne baarakeɔgɔn tɔw, olugu minw tɔgɔw sebenin lo panamanya kitabu kɔɔ.

⁴Aw ye jagari Matigi ta jenɔgɔnya ra; ne be kɔsegi a kan: aw ye jagari!

⁵Aw y'a to mɔgɔw bee ye aw lɔn ni sabari le ye, sabu Matigi natuma surunyara.

⁶Aw kana hami foyi ra; nka ni aw mako be fen o fen na, aw ye o daari Ala fe; aw y'a daari, k'a ko gbeleya, ka baraka la Ala ye fana.

⁷Ni o kera, Ala ta jususuma min ka bon ka teme adamadenw bee ta faamuri kan, o jususuma bena ke sababu ye k'a to aw jusukun ni aw ta miiriyaw ye to Yesu Kirisita kan.

⁸Ayiwa, sisan, ne balemaw, fen o fen ye can ye, bonya be fen o fen na, fen o fen terennin lo, kojugu te fen o fen na, fen o fen ka di Ala ye, fen o fen bennin lo, fen o fen ka ni, mogo be se ka mogo tando fen o fen na, o fenw miiriya le ye ke aw jusukun na.

⁹Ne ka aw karan min na, ani aw ka min soro ne fe, ani aw ka min men ne fe, ani aw ka kewale minw ye ne ra, aw ye o le ke. Ni o kera, hera tigi Ala bena ke ni aw ye.

Poli ka Filipikaw fo
(Korentikaw flanan 9.6-15)

¹⁰Ne nagarira kosebe Matigi ta jengogonya ra, sabu aw k'a yira tuun ko ne ta ko be aw jusukun na. O miiriya tun be aw koro kakoro, nka aw tun ma a kecogo le soro folo.

¹¹Ne te o fora ka ne ta fenntanya yira aw ra de! Sabu ni ne ta sorota ka ke fen o fen ye, o be ne wasa; ne ka ne yere degi o le ra.

¹²Ka panamanya fagantanya ra, ne be se o ra; ka panamanya fentigiya ra, ne be se o ra fana. Ne temena yoro o yoro, ni a gbeleyara cogo o cogo, ka domuni soro ka fa, walama ka to kongo ra, ne derira o ra; fentigiya ni fagantanya, ne derira o ra.

¹³Ne be se ka fen bee ke Kirisita* baraka ra; ale le be baraka don ne ra.

¹⁴O bee n'a ta, aw ka ne deme ne ta toro ra minke, o pana.

¹⁵Ne balema Filipikaw, aw yere k'a lon ko kabini ne ka Kibaro Diman* waajuri damina ne bowagati ra Masedoni, ni aw ta jenkuru te, jenkuru si ma ke ne jengogon ye ka ne ta baara nafa soro, ani ka ne deme ni o borofen ye.

¹⁶Aw doron le ka o ke; sabu hali tuma min ne tun be Tesaloniki, aw ka bonya ci ne ma fo sipaga fla, ka ne mako na.

¹⁷A te i ko ne be bonya le pinina; ne be min fe, o ye ko aw ta kewalejumanw le ye caya, ka o ke aw ta baraji ye.

¹⁸Aw ka fen o fen ci ne ma, ne ka o bee soro. Epafroditi nana o di ne ma, ne kera fentigi ye, ne wasara. O kera i ko saraka kasadiman; Ala be o saraka jogon le mina, o ka di a ye fana.

¹⁹Ne ta Ala bena aw mako bee na, ka kapa ni a ta fentigiya ni a ta bonya ye, Yesu Kirisita ta jengogonya ra.

²⁰Bonya ye la an Fa Ala kan wagati bee. Amina.

Fori laban

²¹Aw ye Ala ta mɔgɔ saninmanw bɛɛ fo Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra. Balema minw bɛ ni ne ye yan, olugu bɛ aw fo fana.

²²Ala ta mɔgɔ saninmanw bɛɛ bɛ aw fo; minw bɛ baara kɛ masacɛba Sezari ta so kɔnɔ, olugu kɔni bɛ aw fora kosɛbɛ.

²³Matigi Yesu Kirisita ye nɛɛma aw bɛɛ ye.

Kɔɔsikaw

Kɔɔsikaw 1

Pɔli ta fori

(Efesikaw 1.15-19; Filipikaw 1.3-6; Tesalonikikaw folo 1.2-4)

¹Ne Pɔli, ne min ye Yesu Kirisita ta ciraden* ye ka kapa ni Ala sago ye, ne ni an balemace Timote,

²anw be nin sebe ci Ala ta mɔgo saninmanw ma, minw ye an balema kankelentigiw ye Kɔɔsi. An Fa Ala ye neema aw ye, ka hera ke aw ye.

Pɔli ta barakalari

³Ni an be Ala daari aw ye, an be baraka la a ye tuma bee, ale min ye an Matigi Yesu Kirisita Fa ye;

⁴sabu lanaya min be aw fe Yesu Kirisita ra, ani aw be Ala ta mɔgo saninmanw bee kanu cogo min na, an ka o kibaroya men.

⁵Aw be o ke, sabu jigiya be aw fe sankolo ra. Kibaro Diman* min be can yira, aw konna ka o kuma min men, o le sababu ra, aw ka o jigiya soro.

⁶O Kibaro Diman sera aw ma; a be tagara na dunuƴa yoro bee ra, i ko yiri min be den, ka bonya, i n'a fo a kera aw fe cogo min na, kabini lon min na aw ka Ala ta neema ko men k'a faamu ka kapa ni can sira ye.

⁷An baarakeƴogon kanunin Epafirasi, ale le ka aw karan o kow ra. Kirisita* ta baaraden kankelentigi lo; a be o baara ra aw le ye.

⁸Nin Saninman* ka kanuya min don aw jusu ra, ale le nana o lakari an ye yan.

⁹Ayiwa, o le koson, kabini an fana ka o men, an tora Aladaari ra aw ye tuma bee, janko fen o fen ye Ala sago ye, aw ye o lon ka na, ka hakiritigiya ni faamuri soro Nin Saninman fe.

¹⁰Ni o kera, aw tagamacogo bena Matigi wasa; aw ta koketaw bee bena diya a ye fana; aw bena se ka Ala sago ke ka kewalepuman suguya bee ke, ka aw baraka bonya Ala lonniya ra.

¹¹Ala ye baraka don aw ra wagati bee ni a yere ta sebgaya noroman ye, janko aw ye jija lanaya ra ka fen bee mupu.

¹²Aw ye baraka la Fa Ala ye, ka jagari, sabu a be fen minw di a ta mɔgo saninmanw ma, a ka se di aw ma k'a to aw ye aw ninyoro soro o ra, ka to a ta masaya yeelen na.

¹³Den kanunin min bora Ala ra*, Ala ka an bo Setana ta dibi fanga koro ka an don o ta masaya ra.

¹⁴Ale le sababu ra Ala ka an kunmabo, ka an ta jurumun yafa.

Kirisita be fen bee kunna

- ¹⁵Mɔgɔ te se ka Ala ye, nka a be cogo min na, an be o ye Yesu Kirisita le ra; ale tun be yi, k'a sɔrɔ fen si ma dan fɔlɔ.
- ¹⁶Sabu fen bee danna ale le sababu ra sankolo kɔnɔ, ani dugukolo kan: fenyetaw ni fenyebariw, masayaw ni sebayaw, fangatigiyaw ni kuntigiyaw; a bee danna ale le sababu ra, a bee danna ale le kosɔn.
- ¹⁷Ale le ye fen bee ra fɔlɔ ye; ale le baraka ra fen bee be a nɔ ra.
- ¹⁸Ilanabagaw ta jenkuru* ye a farikolo ye, ale ye o farikolo kunkolo ye. Ale le ye damina ye, ale fɔlɔ le kununa ka bɔ saya ra, janko ka ke fen bee kuntigi ye.
- ¹⁹Sabu a diyara Ala ye ko Alaya dafanin bee ye sɔrɔ Yesu ra.
- ²⁰Yesu sababu ra, Ala be ben don ale ni danfenw ce, dugukolo kan, ani sankolo ra, ka hera ke o ye Yesu jori ni a ta gbengbenyiri sababu ra.
- ²¹Ayiwa, fɔlɔfɔlɔ aw yɔrɔ tun ka jan Ala ra; aw tun ye a juguw ye aw ta miiriyajuguw ani aw ta kewalejuguw kosɔn.
- ²²Nka sisan Yesu saya baraka ra, Ala ka ben don ale ni aw ce, janko aw saninyanin ye se ka lɔ Ala na kɔrɔ, nɔ kana ke aw ra, jarkiyɔrɔ kana ke aw ra.
- ²³Nka aw lonin ka kan ka to lanaya ra, foyi kana aw bɔ aw lɔyɔrɔ ra; aw ka jigiya min sɔrɔ Kibaro Diman lamenni fe, foyi kana aw mabɔ o jigiya ra. O Kibaro Diman min waajuri be kera mɔgɔw bee ye dunupa kɔnɔ, Ala ka ne Pɔli fana ke a ta baarden ye o Kibaro Diman waajuri le kama.

Pɔli ta baara

(Efesikaw 3.1-13; Korentikaw fɔlɔ 2.7-13)

- ²⁴Ayiwa, sisan ne be tɔrɔ min na aw kosɔn, ne be jagari o ra; sabu min ka Kirisita* ta tɔrɔw jen, ne farisogo ta tɔrɔ be o le farara a kan, ka tɔrɔ lanabagaw ta jenkuru ye, min ye a farikolo ye.
- ²⁵Ala ka ne ke o jenkuru ta baarden le ye, ko ne ye baara ke aw ye ka Ala ta Kuma gbeya ka a fɔ aw ye.
- ²⁶O gundo le tun dogonin be tuma bee, wagati bee ta mɔgɔw ma; nka sisan a yirara Ala ta mɔgɔ saninmanw na.
- ²⁷Nafaba ni bonya min be o gundo ra siya were mɔgɔw ta fan fe, Ala tun b'a fe lanabagaw ye o lon; o gundo fle nin: ni Kirisita be aw kɔnɔ, jigiya be aw fe ko aw bena don Ala ta nɔrɔ ra.
- ²⁸An be ale ta ko waajuri le kera, ka mɔgɔw bee ladi, ka o karan ni Ala ta hakiritigiya ye, janko mɔgɔw bee baraka ye bonya lanaya ra Kirisita ta jenɔgɔnya ra.

²⁹O le kosɔn ne be baara kera; Kirisita be baraka min di ne ma, o baraka le be sebagaya di ne ma, ne be siyen ta ni o le ye.

Kɔɔsikaw 2

Pɔli be kere min ke lanabagaw kosɔn

¹Ne balemaw, ne b'a fe ko aw y'a lon ko ne be kereba le kera aw kosɔn, ani Lawodisekaw kosɔn, ani minw bee pa ma la ne kan folo.

²Ne be o bee kera, janko o jusu ye suma; o ye ben kelen ma, ka to kanuya ra, ani Ala ye neema o ye, ka faamuri dafanin di o ma, ka Ala ta gundo lon, o gundo min ye Kirisita* ye.

³Hakiritigiya bee, ani lonniya bee gundo dogonin be Kirisita le ra.

⁴Ne be o fora aw ye, janko mogo si kana aw lafiri ni kumakan diman were ye.

⁵Aw y'a lon ko hali ni ne te ni aw ye, a be i n'a fo ne be yi le; aw bennin be ka aw ta kow ke ka pa cogo min na, ani aw ka lanaya mina sɔbe ra cogo min na Kirisita* ta jenɔɔɔnya ra, a be i n'a fo ne be o yera, o fana be ne jagari le.

Nanamanya be soro Kirisita fe

⁶Ayiwa, aw sɔnna Matigi Yesu Kirisita ma cogo min na, hali bi aw ye jija ka to o sira kan.

⁷Aw ye to a ta jenɔɔɔnya ra i ko yiri lilinw be don dugukolo ra cogo min na, ani i ko bon be lo a jusiginan kan cogo min na; aw ye aw baraka bonya lanaya ra i n'a fo aw karanna cogo min na; aw ta barakalari fana ye caya.

⁸Aw ye aw yere korosi, janko mogo si kana aw nege ka aw mina ni a yere ta hakiritigiya ye, ka aw lafiri ni kuma gbansanw ye; o be o ke ka kapa ni adamadenw ta landakow le ye, ani dunupa ta batofen gbansan barakantanw; o t'a ke ka kapa ni Kirisita* ta karan ye.

⁹Sabu Alaya dafanin bee be Kirisita farikolo ra.

¹⁰Aw be fen bee soro ka wasa ale baraka le ra, sabu ale le ye kuntigiyaw bee, ani fangatigiyaw bee kuntigi ye.

¹¹Aw ka kenesigiri soro ale le fe, kenesigiri min te mogo boro no ye; o korɔ ye ko aw bora aw ta jogokoro ni aw ta jurumunw na. O ye Kirisita ta kenesigiri le ye.

¹²Aw batizera minke, a kera i n'a fo aw su donna ni Kirisita ye, ka soro ka kunu ni a ye, ka ke a ta jenɔɔɔnya ra; sabu aw lara Ala ta sebagaya ra, o sebagaya min ka Kirisita kunu ka bo saya ra.

¹³Ayiwa, aw tun sanin lo aw ta jurumunw kosɔn, ani aw ta kenesigibariya kosɔn; nka Ala ka panamanyakura di aw ma Kirisita ta jenɔɔɔnya ra. A ka an ta jurumunw bee yafa an ma.

¹⁴An ta kojugu minw tun sebera ka bla an kama ka an jaraki ko an ka sariya* cen, Kirisita ka o bee josi ka bo yi a ta saya baraka ra gbengbenyiri* kan.

¹⁵A ka Setana ta fangatigiya, ani a ta kuntigiya bo si a ra, ka o yira kene kan bee na; a ka se soro o kan a ta saya le baraka ra gbengbenyiri kan.

Lanaya ni adamadenw ta landaw

¹⁶O koson aw kana son mogo si ye aw jaraki aw ta domuniko ra, walama aw ta minniko ra, walama ko mun na aw te janagbelonw ni karokuraw ni Nenekirilonw* jate.

¹⁷O fenw bee tun ye fen nataw ja doron le ye; nka min kera a yere ye, o be soro Kirisita* le ra.

¹⁸Aw kana a to mogo si ye na aw jaraki, ko ale ye mogo majiginin ye, ani ko ale be melekew ye ka o bato. Ni o mogo be fen o fen ke, o b'a fo ko Ala le ka o yira o ra; o ta yerebonya ye fu le ye, o ta miiriyaw bee bora o yere le ra.

¹⁹Kirisita min ye fen bee kuntigi ye, o te son ka noro o ra; k'a soro ale le baraka ra lanabagaw bee lajennin be baraka soro, ka bonya ka kapa ni Ala sago ye, ka jen ka ke kelen ye i ko farikolo kolotugudaw ni a fasaw be jagon mina cogo min na.

²⁰I n'a fo aw sara ni Kirisita ye, o tuma aw nin bora dunupa ta batofen gbansan barakantanw ta kow ra. Ayiwa, mun koson aw b'a to o ye o sariyaw sigi aw kan tuun, k'a ke i n'a fo aw jigi be nin dunupa ta kow le kan? Ko:

²¹"I kana nin mina de! I kana nin nene de! I kana maga nin na de!"

²²K'a soro o fenw ye domunifen gbansan le ye; ni a domuna ka ban, a te se ka ke foyi were ye tuun. O kow bee ye adamadenw ta sariya sigininw ani o ta kolatigeninw le ye.

²³Can lo, a bora hakiritigiya sira fe; sabu o mogo be o yere jagboya ka o batori ke, o be o yere majigi ka o yere jagboya ka ko dow ke ka o farikolo toro. Nka baraka foyi te o kow si ra min be se ka mogo tanga jurumun ma.

Kalɔsikaw 3

Lanabagaw ta panamanyakura

(Filipikaw 3.18-21; Yuhana folo 3.1-3; Efesikaw 5.3-20; 4.17-21)

¹Ayiwa, i n'a fo aw kununa ka bo saya ra ni Kirisita* ye, o tuma fen minw be Ala fe san fe, aw ye o le pini; Kirisita siginin be o yoro le ra Ala kininboroyanfan fe.

²Fen minw be Ala fe san fe, aw ye miiri o le ra; fen minw ye dugukolo ta fenw ye, aw kana miiri o ra;

³sabu aw sara, aw ta panamanya dogonin lo ni Kirisita ye Ala fe.

⁴Aw ta panamanya ye Kirisita le ye; ni ale yirara kene kan lon min na, aw fana bena bo kene kan, ka ke ni a ye a ta nɔɔɔ ra.

⁵O koson aw ye aw ta jogokɔɔw bee dabra: jatɔya, ani nɔɔɔninya, ani jarabijugu, ani negejuguw, ani natabaya min ni joson bee ka kan.

⁶[Minw te son ka Ala kan mina,] o kow le b'a to Ala ta kiti bena se olugu ma.

⁷Aw tun be tagamana o cogo le ra fɔɔfɔɔ, tuma min na aw tun be aw ta jurumunw na.

⁸Nka sisan aw ye o kow bee dabra: jusubɔ, dimi, kɔɔɔɔjuguya, nenini, ani marobariyakuma min o min be se ka bo aw da ra.

⁹Aw kana faninya tige jɔɔɔn ye, sabu aw ka aw jogokɔɔw, ani aw ta kewalekɔɔw bee bo aw yere ra,

¹⁰ka jogokura don aw yere ra; o koson do be farara aw ta lonniya kan lon o lon, janko aw ta cogo ye ke i n'a fo Kirisita yere, ale min be o jogokura di aw ma.

¹¹Ayiwa, o koson ni i ye siya were mɔɔɔ ye walama Yahudiya o, ni i kenesigira walama ni i ma kenesigi o, ni i ye karanbari ye walama kongoso mɔɔɔ o, ni i ye jon ye walama hɔɔɔn o, o si te jate tuun; Kirisita le ye fen bee ye, ale le be an bee jusukun na.

Lanabagaw ka kan ka jɔɔɔn demɛ

¹²O le koson, i n'a fo Ala ka aw panawoloma, ka aw ke a ta mɔɔɔ saninmanw ye, ani a ta mɔɔɔ kanuninw, aw fana ye hina jɔɔɔn na, ka kopuman ke jɔɔɔn ye, ka aw yere majigi jɔɔɔn ye, ka aw jusu suma jɔɔɔn kɔɔɔ, ka mɔɔɔ jɔɔɔn kɔɔɔ.

¹³Aw ye jɔɔɔn ta kow sonmina, ka yafa jɔɔɔn ma. Ni do ka do hake ta, aw ye yafa jɔɔɔn ma i ko Kirisita yafara aw ma cogo min na.

¹⁴Nka, ka fara o bee lajennin kan, aw ye jɔɔɔn kanu; o le bena aw ta kow bee siri jɔɔɔn na k'a dafa.

¹⁵Ala ka aw wele Kirisita ta hera le kama, ka aw ke farikolo kelen ye; o hera ye aw jusukun fa, aw ye aw ta ko bee latige ka kapa ni o ye. Aw ye baraka la Ala ye fana.

¹⁶Aw y'a to Kirisita ta kuma ye sigi aw kɔɔɔ, ka aw jusukun fa. Aw ye hakiri di jɔɔɔn ma, ka jɔɔɔn ladi hakiritigiya ra ni Zaburuw kitabu donkiriw ye, ani Alatandodonkiriw, ani Alabatodonkiriw. Aw ye o donkiriw la ni aw jusukun bee ye, ka baraka la Ala ye.

¹⁷Ni aw be fen o fen ke, kuma o, kewale o, aw ye o bee ke Matigi Yesu tɔɔɔ koson, ka baraka la Fa Ala ye, a tɔɔɔ koson.

Lanabaga ka kan ka min ke a somɔɔɔw ye

(Efesikaw 5.22-33; 6.1-9; Piyeri folo 2.18-25; 3.1-7)

¹⁸Ayiwa, musow, aw ye aw yere majigi aw cew ye; o le be ben ni Matigi sago ye.

- ¹⁹Aw cew fana, aw ye aw musow kanu; aw kana o minako juguya.
- ²⁰Aw denmisenw, aw fana ye aw worobagaw kan mina fen bee ra, sabu o ka di Matigi ye.
- ²¹Aw faw, aw kana aw ta denw lamuruti, k'a to o fari ye faga.
- ²²Aw baaradenw, minw ye aw kuntigiw ye dugukolo kan yan, aw ye olugu kan mina fen bee ra. Aw kana baara ke o ja koru ka a ke doron i n'a fo aw b'a fe ka aw yere ko diya o ye; aw ye a ke ni jusukungbenin ye, Matigi yere nasiran koson.
- ²³Ni aw be baara o baara ke, aw ye o ke ni aw jusukun bee ye, i n'a fo aw b'a kera Matigi le ye; a kana ke i n'a fo aw b'a kera magow le ye.
- ²⁴Sabu aw k'a lon ko Matigi ka fen minw layiri ta aw ye, a bena o di aw ma ka o ke aw ta sara ye. Aw ye baara ke Matigi Yesu Kirisita ye.
- ²⁵Nka mago min be baarajugu ke, o tigi bena sara ka kapa ni a ta baarajugu le ye fana, sabu Ala te mago bo mago ra.

Kolɔsikaw 4

¹Ayiwa, aw kuntigiw, aw ye aw ta baaradenw minako ja ni terrennya ni jusupuman ye, sabu aw k'a lon ko aw yere ta Kuntigi be sankolo ra.

Poli ta ladiri

(Efesikaw 6.18-20; 5.14-17)

- ²Aw ye jija Aladaari ra tuma bee; aw ye aw janto aw yere, ka to ka baraka la Ala ye.
- ³Aw ye Ala daari an ye fana, janko ale yere ye an dema, ka cogonuman di an ma ka Kibaro Diman* fo, ka Kirisita* ta gundo yira magow ra k'a gbeya; o gundo le koson o ka ne siri ni negejoroko ye kaso ra yan.
- ⁴Aw ye Ala daari ne ye janko ne ye se ka o gundo fo i ko ne ka kan k'a fo cogo min na.
- ⁵Aw ye aw tagamacogo lon lanabariw ce ra; Ala be wagati min di aw ma, aw ye o ke ka baarajuman le ke.
- ⁶Aw y'a to aw darakumaw ye ke neema kumaw ye, kogo be kuma minw na, janko aw ye mago bee jaabicogo lon.

Fori laban

- ⁷Ayiwa, an balemace kanunin Tisiki, min ye Matigi ta baaraden kankelentigi ye, ani ne baarakepogon, Matigi ta baara ra, ale bena taga ne ta kibaroyaw bee lase aw ma.
- ⁸Ne k'a lawuri a kama k'a ci aw fe, janko an be cogo min na yan, aw ye o lon, ani aw hakiri fana ye sigi.

- ⁹An balemace kanunin min ye an balemace kankelentigi Onezimu ye, ne ka o ci ni a ye; aw ta mɔgɔ dɔ lo. Fɛn o fen be kera yan, o bɛna taga o bɛɛ lakari aw ye.
- ¹⁰Sitariki, min ye ne kasodenɲɔgɔn dɔ ye, ale be aw fo, ani Marika, Barinabasi balemace. Ne tun ka ale ta ko le fɔ aw ye, ko ni a sera aw fɛ yi, aw y'a minako ɲa.
- ¹¹Yesu min be wele ko Yutusi, ale fana be aw fo. Yahudiya lanabagaw ra olugu dɔrɔn le ka baara ke ni ne ye ka Ala ta Masaya* ko fɔ mɔgɔw ye; o ka ne jusu saaro kosebe.
- ¹²Epafirasi min ye aw ta mɔgɔ dɔ fana ye, ale be aw fo. Yesu Kirisita ta baaraden yere lo; a jijanin lo Aladaari ra aw ye kosebe, janko aw ta lanaya ye bonya, aw ye to kan kelen kan, ka sɔn tuma bɛɛ ka Ala sago ke.
- ¹³Aw ni Lawodisekaw ani Hirapolisikaw, aw ta ko be Epafirasi jusukun na kosebe; ne ye o seere ye.
- ¹⁴An ta dɔkɔtɔrɔce kanunin Luka be aw fo; Demasi fana be aw fo.
- ¹⁵An balema minw be Lawodise, aw ye olugu fo, ka Nenfa fo, ani lanabaga minw be lajen a ta so kɔnɔ.
- ¹⁶Ni aw ka nin sebe karan, aw ye jija k'a to Lawodise lanabagaw fana y'a sɔrɔ k'a karan; min bɛna bɔ Lawodise ka na di aw ma, aw fana ye o karan.
- ¹⁷Aw y'a fɔ Arisipi ye ko ne ko, ko Matigi ka baara min karifa a ma, ko a ye a janto o ra, ka a ke ka ɲa.
- ¹⁸Ne yere Pɔli boro le be nin sebera sisan: "Ne Pɔli be aw fo." Aw ye aw hakiri to a ra ko ne sirinin lo negejɔrɔkɔ ra kaso ra yan. Ala ye neema aw ye!

Tesalonikikaw fɔɔ

Tesalonikikaw fɔɔ 1

Pɔli ni a baarakɛɔɔɔw ta fori

(Filipikaw 1.3-6; Kɔɔsikaw 1.3-8)

¹Ne Pɔli ni Silasi ni Timote, anw be nin seɛe ci Tesaloniki lanabagaw ta jenkuru ma, minw be an Fa Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ta jenɔɔɔɔɔɔ ra; Ala ye neɛma aw ye, ka hera ke aw ye.

²An be baraka la Ala ye tuma beɛ aw beɛ kosɔn, ka an hakiri to aw ra an ta Aladaariw ra.

Tesalonikikaw ta lanaya ko diyara Pɔli ye

³Aw ka keɛwale minw ke ka kapa ni aw ta lanaya ye, ani aw ka baara min ke aw ta kanuya kosɔn, ani aw ka aw jigi sigi an Matigi Yesu Kirisita kan ni baraka min ye, an hakiri be o ra tuma beɛ an Fa Ala na kɔɔɔ.

⁴An balemaw, aw minw ye Ala ta mɔɔɔ kanuninw ye, an k'a lon ko Ala ka aw panawoloma ka aw ke a ta ye.

⁵Sabu an ka Kibaro Diman* min fɔ aw ye, o waajuri tun ma dan darakuma dama ma, nka Nin Saninman* ta baraka tun be a kan, k'a yira ko sigiya si te a ra. An tun be tagama cogo min na aw ce ra aw yere ta nafa kosɔn, aw ka o lon fana.

⁶Aw kɔni kera an ladegibagaw ye, ani Matigi yere ladegibagaw; sabu aw ka tɔɔɔ caman le sɔnmina ka sɔn Ala ta kuma ma, fɔ ka jagari Nin Saninman baraka ra.

⁷O ra, Masedoni mara, ani Akayi mara lanabagaw beɛ be aw ta tagamacogonuman le fle ka o ladegi.

⁸Matigi ta kuma bɔra aw fe yi ka taga se fɔ Masedoni, ani Akayi; o dɔɔɔn te, nka aw yere ta lanaya, Ala ra, o ko sera yɔɔ beɛ. An yere te an yere sege ko an be aw ko fɔ mɔɔɔ ye tuun.

⁹Hali an sera aw fe cogo min na, mɔɔɔw be o beɛ lakari, ani aw yeɛmana ka sɔn Ala ma cogo min na, ka aw ta batofenkɔɔɔw to yi ka sɔn ka Ala panaman bato, min ye Ala ye can ra.

¹⁰Den min bɔra Ala ra*, Yesu, Ala ka min lakunu ka bɔ saya ra, aw be o makɔɔɔna ka bɔ sankolo ra; ale le be an kisi ka bɔ Ala ta kiti dimi kɔɔɔ.

Tesalonikikaw fɔɔ 2

Pɔli ka baara min ke Tesaloniki

(Keɛwalew 20.18-21,31-35; Korentikaw flanan 6.3-10; 12.12-15)

¹Ne balemaw, aw yere k'a lon ko an ta tagako aw fe, o ma ke gbansan ye.

- ²Aw k'a lɔn ko mɔgɔw ka an tɔɔɔ, ka an minako juguya Filipi dugu kɔnɔ, nka o bɛɛ n'a ta, an belen ka an jigi la an ta Ala kan, ka taga Ala ta Kibaro Diman* fɔ aw ye; o kera gbeleya caman le kɔnɔ.
- ³An ma an ta waajuri ke janko ka mɔgɔw lafiri, an m'a ke ni miirijugu ye, walama nanbara.
- ⁴Nka Ala ka an segesege, k'a jigi la an kan, ka Kibaro Diman karifa an ma cogo min na, an fana b'a fɔ ten le; an tɛ kuma ka an yere ko diya mɔgɔw ye, nka an bɛ an yere ko diya Ala le ye, ale min bɛ mɔgɔw jusukunnakow bɛɛ segesege.
- ⁵Ayiwa, aw yere k'a lɔn ko an ma mɔgɔ nege ni an darakan ye fiyewu; an fana ma an ta waajuri ke nafa kosɔn; Ala yere ye an seere ye.
- ⁶An m'a ke janko mɔgɔw ye an bonya; an ma bonya jini aw fe, walama mɔgɔ werew fe.
- ⁷K'a sɔɔ an tun bɛ se ka an ta fanga sigi aw kan, ko anw ye Kirisita* ta ciradenw* le ye. Nka an ma o ke; an ka baara ke aw ce ra ni sabari le ye, ka aw mina i ko bamuso bɛ a janto a denw na cogo min na.
- ⁸Aw ta kanuya bonya kosɔn an jusu ra, an tun t'a fe ka Ala ta Kibaro Diman dɔɔn lase aw ma, nka an tun labennin lo ka hali an yere nin di aw kosɔn, sabu aw ko tun ka gbelen an ma kosebe.
- ⁹Ne balemaw, aw hakiri bɛ an ta baara ni an ta sege ra: Ka an to Ala ta Kibaro Diman waajuri ra, an ka baara ke su ni tere ka an yere baro, janko an kana ke doni ye mɔgɔ si kan.
- ¹⁰Aw ye an seerew ye, Ala fana ye an seere ye, ko ka an to aw lanabagaw ce ra yi, an tagamacogo tun saninyanin lo, a tun terennin lo, jarakiyɔɔ tun tɛ an na fana.
- ¹¹Aw k'a lɔn fana ko an ka aw bɛɛ kelen kelen mina i ko face bɛ a denw mina cogo min na.
- ¹²An ka aw ladi, ka aw jusu saaro, k'a fɔ aw ye k'a gbeleya ko aw ye aw tagamacogo kana ni Ala sago ye; ale le ka aw wele janko aw ye don a ta Masaya* ni a ta nɔɔɔ na.
- ¹³An bɛ baraka la Ala ye fana tuma bɛɛ, sabu an ka Ala ta Kuma min fɔ aw ye, aw ma o mina i ko mɔgɔw ta kuma, nka a bɛ cogo min na, aw k'a mina ten, k'a lɔn ko Ala ta Kuma lo, ko o le bɛ se ka baraka don aw lanabagaw ra.
- ¹⁴An balemaw, Ala ta lanabagaw ta jenkuru minw bɛ Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra, Zude mara ra, aw ka olugu ta tagamacogo le ladegi; sabu Yahudiyaw ka olugu tɔɔɔ cogo min na, aw fana ta mɔgɔw ka aw tɔɔɔ o cogo le ra.
- ¹⁵O Yahudiyaw le ka Matigi Yesu faga, ani ciraw; o ka anw yere fana tɔɔɔ. O ta kokɛtaw man di Ala ye; o ka mɔgɔ bɛɛ ke o yere juguw ye.

¹⁶O be cogo jini ka an bari ka kisiri ko waajuri ke siya were mɔgɔw* ye; o cogo ra o be to ka dɔ fara o ta jurumunw hakeya kan, k'a caya. Nka a laban, Ala ta dimi sera o ma.

Pɔli b'a fe ka Tesalonikikaw ye

(Kɛwalew 17.14-16)

¹⁷An balemaw, an kɔni bɔra aw fe yi ka wagati dama min ke ni an ma jɔgɔn ye, o ka aw janafin bla an na kosebe. Nka hali ni an ja tun te jɔgɔn na, an ta miiriya tun be aw kan.

¹⁸O kosɔn, an tun b'a fe ka taga bɔ aw fe yi; ne Pɔli kɔni, ne tun k'a latige sijagako caman, nka Setana ka an bari ka taga.

¹⁹Ayiwa, jɔn le ye anw jigi ye, ani an ta jagari kun, ani an ta bonya kun? Aw le bena ke o ye an Matigi Yesu ja kɔrɔ, a nalon na.

²⁰Can lo, aw le ye an ta bonya kun ye, ani an ta jagari kun.

Tesalonikikaw fɔlɔ 3

Pɔli ka Timote ci Tesaloniki

¹Ayiwa, an nana a ye ko an te se ka makɔnɔni ke tuun minke, an k'a latige ko an dama bena to Ateni,

²ko an be an balemace Timote ci aw fe yi, ale min ye an baarakejɔgɔn ye Ala ta baara ra Kibaro Diman waajuri ta ko ra, janko a ye aw baraka bonya, ka aw ja gbeleya aw ta lanaya sira tagama ra,

³janko tɔrɔ min be aw kan sisan, o kana aw ta lanaya bɔ a nɔ ra. Aw yere k'a lon ko Ala ka an wele o le kama.

⁴Ka an to ni aw ye, an tun ka aw lasɔmi k'a fɔ aw ye ko tɔrɔ caman bena se an ma; o le fana sera sisan; aw yere ja b'a ra ka ban.

⁵Ayiwa, an nana a ye ko an te se ka makɔnɔni ke tuun minke, an kɔrɔtɔkojugu ka Timote ci, ko a ye taga aw ta lanaya kibaroya men, ka na o fɔ an ye; sabu ne tun be siranna ko Setana kana na aw nege ka aw lafiri, k'a to an ta baara ye ke baara gbansan ye.

Tesalonikikaw ta ko ka Pɔli jusu suma

⁶Ayiwa, Timote bɔra aw fe yi, ka na kibarɔnuman fɔ an ye aw ta lanaya ko ra, ani aw ta kanuya; a ko aw hakiri be an na kosebe, ani ko an logɔ be aw ra i n'a fɔ aw fana logɔ be anw na cogo min na.

⁷Ayiwa, ne balemaw, o kibaroya fɔra an ye minke, hali ka an to mapumanko ni tɔrɔ ra, an jusu sumana aw ta ko ra, aw ta lanaya kosɔn.

⁸Ayiwa, sisan kɔni an ja gbeleyara, sabu an k'a lon ko aw ta lanaya be a nɔ ra, Matigi ta jenɔgɔnya ra.

⁹Aw ta lanaya ko ka an jagari Ala ja kɔɔ cogo min na, sisan an bɛna Ala fo cogo di sa o lanaya kosɔn?

¹⁰Su ni tere an bɛ Ala daari, k'a daari kosebɛ, janko a y'a to an ye sira sɔɔ ka taga an ja la aw kan; ni o kera, min ka aw ta lanaya jɛn, an bɛna aw karan o ra.

¹¹Ayiwa, an Fa min ye Ala yɛrɛ ye, ale ni an Matigi Yesu y'a to an ye sira sɔɔ ka se aw fɛ yi!

¹²Matigi ye dɔ fara aw ta kanuya kan, ka aw ta kanuya bonya aw ni jɔɔɔn cɛ, ani aw ni mɔɔɔw bɛɛ cɛ, i ko anw yɛrɛ bɛ aw kanu cogo min na;

¹³Ala ye baraka don aw ra, k'a to aw ye saninya, jarakiyɔɔ kana kɛ aw ra an Fa Ala ja kɔɔ, an Matigi Yesu nalon na ni a ta mɔɔɔ saninmanw bɛɛ ye.

Tesalonikikaw folo 4

Tagamacogo min ka di Ala ye

(Piyeri folo 1.14-16; 4.1-5; Efesikaw 5.3-8; Korɛntikaw folo 6.13-20)

¹Ayiwa, ne balemaw, aw ka kan ka tagama cogo min na ka aw yɛrɛ ko diya Ala ye, an ka o yira aw ra; aw yɛrɛ fana bɛ o sira le tagamana ka ban. An bɛ min jini aw fɛ sisan, ka aw daari Matigi Yesu tɔɔ ra, o ye ko aw belɛn ye dɔ fara a kan.

²An ka ko minw sɔɔ Matigi Yesu fɛ ka aw karan o ra, aw yɛrɛ ka o lɔn:

³Ala sago ye ko aw ye saninya, ko aw ye aw yɛrɛ mabɔ jatɔya ra.

⁴Aw bɛɛ kelen kelen ye to ni aw yɛrɛ ta muso le ye, ka saninya, ka Ala tɔɔ bonya .

⁵Aw kana aw yɛrɛ to jarabijuguw boro, i ko siya wɛrɛ mɔɔɔ minw ma Ala lɔn.

⁶Mɔɔɔ si kana a balema nanbara, k'a tɔɔɔ nin kow ra; an ka o fɔ aw ye ka ban k'a gbɛleya, ko Matigi bɛna o kow bɛɛ hake bɔ mɔɔɔw ra.

⁷Sabu Ala ma an wele saninyabariya kama; a ka an wele saninyari le kama.

⁸O kosɔn ni mɔɔɔ min ka ban nin kuma ma, o tigi ma ban mɔɔɔ kan ma; Ala min ka a ta Nin Saninman* di aw ma, a banna o le kan ma.

⁹Ayiwa, ne balemaw, min kɔni kera jɔɔɔnkanu ye, mɔɔɔ tɛ se ka dɔ fɔ aw ye o ra tuun; sabu Ala ka aw yɛrɛ karan ka ban ko aw ye jɔɔɔn kanu.

¹⁰Aw fana bɛ o sira le tagamana ni Masedoni mara bɛɛ lajennin ta balemaw bɛɛ ye; nka an bɛ aw ladi ko aw belɛn ye jija ka dɔ fara a kan.

¹¹Ayiwa, aw ye jija k'a to hɛra ye to aw ni jɔɔɔn cɛ. Aw ye jija ka aw yɛrɛ ta kow janabɔ; aw ye aw boro don baara dɔ ra ka o kɛ, i n'a fɔ an k'a fɔ aw ye cogo min na kakɔɔ.

¹²Ni o kera, lanabariw fana bɛna aw bonya; aw fana tɛna kɛ doni ye mɔɔɔ si kunna.

Matigi Yesu nako
(Korentikaw folo 15.19-58)

- ¹³Ayiwa, ne balemaw, an balema minw sara, an t'a fe aw ye to kolonbariya ra olugu ta fan fe, janko aw kana aw jusu kasi i ko mogo tow, jigi te minw fe.
- ¹⁴An lara a ra cogo min na ko Yesu sara ka kunu, an lara a ra o cogo kelen na ko lanabaga minw sara, Ala bena olugu fana lakunu Yesu baraka ra, ka ke ni a ye.
- ¹⁵Ayiwa, Matigi yere ka kuma min fo an ye, an be o fo aw ye, ko: Matigi Yesu nalon na, an mogo panamanw tena kon suw ja.
- ¹⁶Sabu kumakan do bena bo, o ko meleke kuntigi do kan bena bo; o ko, Ala ta burufiyekan be bo. Ni o kera, Matigi Yesu yere be jigi ka bo sankolo ra. O tuma, minw sara ka o to Kirisita ta jengonyara ra, olugu be kon ka kunu.
- ¹⁷O ko, ni o kera, ka an lanabaga to minw panaman to, Matigi bena anw ta; an bee be jen ka taga ni tow ye sankaba kon, ka taga Matigi kunben san fe. O ra, an be to ni Matigi ye wagati bee.
- ¹⁸Ayiwa, ne balemaw, aw ye jagon jusu saaro ni nin kumaw ye.

Tesalonikikaw folo 5

Ka laben Matigi nalon kama
(Matiyu 24.36-51; Luka 12.35-40; Romukaw 13.11-14)

- ¹Ne balemaw, aw mako te a ra ko an ye do fo aw ye Matigi natuma ni a nawagati ko ra.
- ²Aw yere k'a lon kosebe ko Matigi nalon bena bara mogo bee ra i ko son be bara mogo ra cogo min na su fe.
- ³Tuma min na mogow bena ke a fo ye ko: "An be hera ra! An laganfiyara!" O tuma le ra cenriba bena bara ka cun o kan, i ko konodimi be bara muso lasiritow ra cogo min na; o tena bosi fiyewu.
- ⁴Nka ne balemaw, i n'a fo aw te dibi ra, o lon tena bara aw ra i ko son be bara mogo ra cogo min na.
- ⁵Aw bee be tagama yeelen le ra; aw ye terefemogow le ye; an te sufemogow ye, walama dibiramogow.
- ⁶O koson, an kana to sunogow ra i n'a fo tow. An ye an janto an yere, ka an yere minacogo lon.
- ⁷Minw be sunogow, olugu be sunogow su fe le; minw fana be dorow min ka panamini, olugu be o ke su fe le.
- ⁸Nka an minw ye terefemogow ye, an ye an yere minacogo lon. An ye lanaya ni kanuya don an yere ra i ko negederege, ka kisiri ke an jigi ye, ka o ke i ko an ta negefugula.

⁹Sabu Ala ma an dan a ta dimi kama; a ka an dan kisiri sɔrɔri le kama, an Matigi Yesu Kirisita baraka ra.

¹⁰Yesu sara an kosɔn janko ni an panaman lo o, ni an sara o, an ye panamanya ni ale ye.

¹¹Ayiwa, o ra, aw ye ɲɔɔn ladi, ka ɲɔɔn baraka bonya i ko aw be a kera cogo min na ka ban.

Pɔli ta ladiw
(Rɔmukaw 12.17-21)

¹²Ayiwa, ne balemaw, minw be seɣera ka aw karan lanaya sira ra, ani ka aw ladi Matigi ta sira tagama ra, an b'a ɲini aw fe ko aw ye olugu bonya.

¹³Aw ye o jate kosebe, ka o kanu o ta baara kosɔn. Aw y'a to hera ye ke aw ni ɲɔɔn ce.

¹⁴An be aw daari, an balemaw, ko minw be o yere bla baarantanya ni yaala ra, ko aw ye sara olugu ra. Minw jusu kasira, aw ye olugu jusu saaro, ka barakantanw demedeme, ka muɲu bee kɔrɔ.

¹⁵Aw ye aw yere kɔrɔsi, aw kana a to do ye kojugu sara ni kojugu do were ye; aw ye jija ka kopuman le ke tuma bee aw ni ɲɔɔn ce, ani k'a ke mɔɔw bee ye fana.

¹⁶Aw ye ɲagari tuma bee,

¹⁷aw kana Aladaari dabra,

¹⁸aw ye baraka la Ala ye fen bee ra; sabu Ala sago ye o le ye aw ta fan fe, Yesu Kirisita ta ɲenɲɔɔnya ra.

¹⁹Aw kana Nin Saninman* ta tasuma faga aw jusukun na.

²⁰Aw kana ciraw ta kumaw mafiyenya.

²¹Aw ye ko bee seɣeseɣe; min ka ɲi, aw ye o mara;

²²aw ye aw yere mina kojugu suguya bee ma.

Pɔli ta fori

²³Ayiwa, hera tigi Ala yere ye aw yɔrɔ bee saninya; a ye aw ta panamanya bee mara: aw hakiri, ani aw nin, ani aw farikolo, janko aw jarakibari ye to fo ka taga se an Matigi Yesu Kirisita nalon ma.

²⁴Ala min ka aw wele, ale ye kankelentigi ye; ale le bena o ke.

²⁵Ne balemaw, aw ye Ala daari anw ye.

²⁶Aw ye balemaw bee fo ni kanuyafori ye.

²⁷Ne b'a ɲini aw fe k'a gbeleya, an Matigi Yesu kosɔn, ko aw ye nin sebe karan balemaw bee ye.

²⁸An Matigi Yesu Kirisita ye nɛɛma aw ye.

Tesalonikikaw flanan

Tesalonikikaw flanan 1

Pɔli ni a baarakɛɲɔŋw ta fori

¹Ne Pɔli, ani Silasi, ani Timote, anw be nin seɓe ci Tesalonikikaw ta lanabagaw ta jenkuru ma, min be an Fa Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ta jɛɲɔŋɔɲya ra.

²An Fa Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ye nɛɛma aw ye, ka hera ke aw ye.

Kirisita nalon

(Tesalonikikaw folo 1.2-7; Filipikaw 1.3-6,27-30; Matiyu 13.40-43; 25.31-46)

³An balemaw, an ka kan ka baraka la Ala ye tuma beɛ aw ta ko ra; o bennin lo, sabu aw ta lanaya be bonyara ka taga ɲa, kanuya min fana be aw ni ɲɔŋɔŋ ce, do be farara o kan ka taga ɲa.

⁴O kosɔn an kun kɔrɔtanin be aw ko fo Ala ta lanabagaw ta jenkuru tow ye, aw ta muɲuri ni aw ta lanaya kosɔn; sabu toɔɔw ni sege minw beɛ sera aw ma, aw ka o beɛ sɔnmina.

⁵Nka ne balemaw, o beɛ b'a yira ko Ala bena kiti tige ni terenninya ye lon do. Aw be toɔɔ o toɔɔ sɔnminana, o beɛ le be aw laben Ala ta Masaya* kama, sabu aw be toɔɔra o Masaya le kosɔn.

⁶Sabu a bennin lo, ka kaɲa ni Ala ta terenninya ye, ko minw be aw toɔɔra, Ala ye olugu fana toɔɔ.

⁷Nka aw minw be toɔɔra, a bena laganfiya di aw ma, ka a di anw fana ma; Matigi Yesu bena na wagati min na ka bo sankolo ra ni a ta meleke fangatiɲi ye, a bena ke o wagati le ra.

⁸A bena na tasumamana do ce ma; minw ma Ala lon, ani o banna an Matigi Yesu ta Kibaro Diman* ma, a bena olugu ta kojuguw hake bo o ra.

⁹O ta kojugu sara bena ke halakiri banbari le ye; o be faran ka mabo Matigi ra pewu, ka mabo a ta sebagaya noɔɔman ra.

¹⁰O bena ke Matigi nalon le ra; minw ye a ta mogo saninmanw ye, olugu bena a bonya; minw lara a ra olugu bena a fle ka ɲagari. Aw fana bena ke o mogo ra, sabu aw lara an ta seereyakuma ra.

¹¹O le kosɔn an be Ala daari aw ye wagati beɛ, janko a ka aw wele min kama, aw tagamacogo ye kaɲa ni o ye, ani janko aw b'a fe ka kojuman min ke, aw ye se ka o ke a ta sebagaya baraka ra, ka aw ta lanaya baara dafa.

¹²Ni o kera, an Matigi Yesu togo bena bonya soro aw fe, aw fana bena bonya soro ale fe, an ta Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ta nɛɛma baraka ra.

Tesalonikikaw flanan 2

Ko minw bɛna kɛ sani Matigi ye na

¹Ayiwa, an balemaw, min ye an Matigi Yesu Kirisita nako ye, ani an bɛna lajɛn a kɔrɔ cogo min na, an bɛ min jini aw fɛ, o flɛ nin ye:

²aw kana a to mɔgɔ si ye aw hakiri yeɛma yɔrɔnin kelen na, walama ka aw ja tige ni cirayakuma dɔw ye, walama ni waajuri dɔw ye, walama ni letɛrɛ dɔ ye, k'a fɔ ko anw le ka o sɛbɛ, k'a fɔ ko Matigi nalon sera ka ban.

³Aw kana a to mɔgɔ si ye aw lafiri cogo si ra; sabu sani Matigi nalon ye se, mɔgɔw bɛna muruti Ala ma fɔlɔ; o kɔ, min tɔgɔ ye ko Mɔgɔjugu, min blara halakiri kama, ale bɛna a yɛrɛ yira.

⁴Fɛn o fɛn bɛ wele ko Ala, ani mɔgɔw bɛ fɛn o fɛn bato, a bɛna wuri k'a yɛrɛ bonya o bɛɛ ma, fɔ ka taga don Ala ta batosoba yɛrɛ kɔnɔ, ka sigi yi, k'a fɔ ko ale le ye Ala ye.

⁵Wagati min ne tun bɛ ni aw ye, aw hakiri tɛ a ra ko ne tun ka o kow fɔ aw ye wa?

⁶Nka min bɛ a lalɔra fɔlɔ, janko a kana a yɛrɛ yira ni a wagati ma se, aw yɛrɛ ka o lɔn.

⁷O bɛɛ n'a ta, Mɔgɔjugu ka a ta kewale dogoninw damina ka ban. Nka min k'a lalɔ hali bi, o ka kan ka bɔ yi fɔlɔ.

⁸Ni o bɔra yi, o tuma Mɔgɔjugu bɛ sɔrɔ k'a yɛrɛ yira. Nka Matigi Yesu bɛna a faga ni a dafɔɔ ye; Matigi nato ta nɔrɔ manamana bɛna a halaki pewu!

⁹O Mɔgɔjugu bɛna na ni Setana ta se bagaya le ye. A bɛna tagamasiyɛnw ni kabakow ni kobaw kɛ ka mɔgɔw lafiri.

¹⁰A bɛna kojugu suguya bɛɛ kɛ, janko mɔgɔ minw ka kan ka halaki, ka olugu lafiri. O mɔgɔw bɛna halaki, sabu can min tun bɛ se ka o kisi, o ma sɔn o ma, a fana ma diya o ye.

¹¹O bɛɛ le kosɔn Ala bɛ o se bagaya lana o fɛ ka na o lafiri, janko o ye la faninya ra.

¹²O ra, mɔgɔ minw ma la can ra, terenbariya diyara minw ye, Ala ta kiti bɛ ben olugu bɛɛ kan.

Ala ka lanabagaw janawoloma kisiri kama

(Piyɛri fɔlɔ 1.2-9)

¹³An balemaw, Matigi ta mɔgɔ kanuninw, anw kɔni ka kan ka baraka la Ala ye aw kosɔn wagati bɛɛ, sabu Ala ka aw janawoloma ka aw kɛ mɔgɔ fɔlɔw ye, ka aw kisi Nin Saninman* ta saninyari sababu ra, ani aw ta lanaya ta can sababu ra.

¹⁴Ayiwa, Ala ka aw wele o le kama, an ta Kibaro Diman* waajuri baraka ra, janko aw ye aw ninyɔrɔ sɔrɔ Matigi Yesu Kirisita ta nɔrɔ ra.

¹⁵O ra, an balemaw, aw ye jija ka to lanaya ra; an ka aw karan min na ni an darakumaw ye, walama ni an ta letɛrɛw ye, aw ye o mara.

¹⁶An Matigi Yesu Kirisita yere, ani an Fa Ala min ka an kanu, ka jagbeleya banbari ni jigiyaruman di an ma a ta neema baraka ra,

¹⁷olugu ye aw jusu saaro, ka baraka don aw ra, janko kewalepuman ni kumacogonuman, o le ye soro aw fe.

Tesalonikikaw flanan 3

Poli ko lanabagaw ye Ala daari

(Romukaw 15.30-32)

¹An ta kuma laban ye nin ye, an balemaw: aw ye Ala daari anw ye, janko Matigi ta kuma ye se yoro bee ra, ani janko mogow ye a bonya i n'a fo aw k'a bonya cogo min na.

²Aw ye Ala daari an ye fana, janko Ala ye an kisi mogojugu hakirintanw ma; sabu lanaya te bee fe.

³O bee n'a ta, Matigi ye kankelentigi le ye; a bena baraka don aw ra, ka aw tanga Setana ma.

⁴An lara a ra Matigi koson, ko an be min jinina aw fe, ko aw koni be o le kera, ani ko aw fana bena to a kan.

⁵Matigi ye aw jusukun jasin Ala ta kanuya ni Kirisita ta mupuri ma.

Lanabaga bee ka kan ka baara ke

⁶Ayiwa, an balemaw, an be nin gbeleya aw ma an Matigi Yesu Kirisita togo ra: lanabaga minw be o yere bla baarantanya ni yaala ra, ka ban ka tagama ka kapa ni an ta karan ye, aw ye aw yere mabo olugu ra.

⁷Aw ka kan ka an ladegi cogo min na, aw yere ka o lon; sabu tuma min na anw tun be aw fe yi, an tun ma an yere bla baarantanya ni yaala ra.

⁸An ma domuni ke mogosi fe gbansan; an ka baara le ke ka sege, su ni tere, janko an kana ke doni ye aw si kunna.

⁹A te i ko an tun man kan ka domuni ke aw fe de, nka an ka baara ke k'a yira aw ra le, janko aw ye an ladegi.

¹⁰Sabu tuma min na an tun be aw fe, an tun ka nin kuma fo aw ye ko: "Mogo min t'a fe ka baara ke, o tigi fana man kan ka domuni ke."

¹¹K'a soro an k'a men ko mogodow be aw ce ra, olugu ka o yere bla baarantanya ni yaala ra; sani o ye baara ke, o be o yere jagami tow ta ko ra.

¹²Ayiwa, an b'a fo o mogow ye k'a gbeleya Matigi Yesu Kirisita togo koson ko o ye namabo, ka baara ke, ka o ta domuni soro o yere ye.

¹³O bee n'a ta, ne balemaw, aw koni kana sege kopumanke ra.

14An ka kuma minw fɔ nin letere kɔnɔ, ni mɔgɔ min ka ban o kumaw ma, aw ye o tigi kɔrɔsi; aw kana jenɔgɔnya si don ni a ye, janko a yere ye maroya.

15Ne m'a fɔ ko aw ye a ke aw jugu ye de! Aw ye a ladi le balemaya ra.

Fori laban

16Ne balemaw, an Matigi heratigi yere ye hera ke aw ye tuma bee, ani cogo bee ra. Matigi ye to aw bee fe.

17Ne Poli le ka nin forikan sebe ni ne yere boro ye. Ne boronɔ le ye nin ye ne ta leterew bee ra. Ne ta seberi le ye nin ye.

18An Matigi Yesu Kirisita ta neema ye to aw bee kan.

Timote fɔɔ

Timote fɔɔ 1

Pɔli ta fori

(Tite 1.1-4)

¹Ne Pɔli, ne min ye Yesu Kirisita ta ciraden* ye, ka kapa ni an Kisibaga Ala ta kuma ye, ani Yesu Kirisita, min ye an jigiya ye,

²ne be nin seɛe ci Timote ma, min ye ne dence yere ye lanaya ra. An Fa Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ye neema ni hina ni hera ke i ye.

Karamɔɔ faninyafɔɔbagaw

(Timote fɔɔ 6.3-5; Galasikaw 3.10-12,19-24; Timote flanan 2.10-18; Kewalew 26.9-20)

³Ayiwa, i n'a fɔ ne tun k'a gbɛɛya i ma cogo min na ne tagato Masedoni jamana ra, ne b'a fe ko i ye to Efesi; mɔɔɔ dama dama be yi, i ka kan k'a fɔ olugu ye ko o be mɔɔɔw karanna karan wɛɛ minw na, o ye o dabra.

⁴O kana o yere bla fɔɔfɔɔ kumakɔɔw fɔri ra, ani fɔɔfɔɔmɔɔɔw tɔɔw ta sɔsɔri banbariw. O kow be na ni sɔsɔri dɔɔn le ye; Ala ka baara min karifa an ma ka kapa ni lanaya ye, a te o lataga na.

⁵Nin cifɔnin kun ye ka kanuya sira le yira; o kanuya be sɔɔ jusukun saninyanin le ra, ani jusukun gbɛnin, ani lanayasɔɛ.

⁶Dɔw jengera ka nin sira bla, ka o yere lafiri ni kumalakolonw ye.

⁷O b'a fe ka o yere ke sariya karamɔɔw* ye, k'a sɔɔ o be min fɔra ka sinsin a kan, ani o be mɔɔɔw karan min na, olugu yere te o kɔɔ lɔn.

⁸An k'a lɔn ko sariya* kɔni ka ni; nka fɔ i ye a mina a minacogo ra.

⁹An k'a lɔn ko sariya ma sigi mɔɔɔ terenninw kosɔn; a sigira mɔɔɔjuguw le kosɔn, ani mɔɔɔ murutininw, ani Alɔnasiranbariw, ani jurumunkɛbagaw, ani Alakanminabariw, ani Alatɔɔcɛnbagaw, ani face fagabagaw, ani bamuso fagabagaw, ani mɔɔɔfagabaga tɔw,

¹⁰ani jatɔw, ani cɛɔɔɔnɔnibagaw, ani minw be mɔɔɔw mina ka o fiyeere, ani faninyafɔɔbagaw, ani minw be kari Ala ra gbansan, ani fen o fen te ben ni karan terennin ye.

¹¹O karan bɔra neema tigi Ala ta Kibaro Diman* nɔɔɔman ra; o Kibaro Diman le karifara ne ma.

Pɔli be baraka la Ala ye a ta neema kosɔn

¹²Ne be baraka la an Matigi Yesu Kirisita ye, ale min ka baraka don ne ra, ka ne jate lanamɔɔ ye ka ne bla a ta baara ra,

¹³ne min tun ye Yesu tɔgɔ cɛnbaga ye, ani Yesu ta mɔgɔw tɔɔɔɔbaga, ani mɔgɔ jusufariman; nka Ala makarira ne ra, sabu ne tun be o bee kera kolɔnbariya ni lanabariya le kosɔn.

¹⁴An Matigi neemara ne ye k'a caya; lanaya ni kanuya min be Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra, a ka o di ne ma.

¹⁵Nin ye cankuma le ye, bee ka kan ka sɔn min ma, ko: Yesu Kirisita nana dunupa ra ka na jurumunkebagaw kisi. Ne Pɔli le kera o bee ra jurumunkebagaba ye.

¹⁶O kosɔn ne min ye bee ra jurumunkebagaba ye, Ala hinara ne ra, janko o ye ke sababu ye k'a to mɔgɔw y'a lɔn ko Yesu Kirisita be mupu kosebe, ani janko minw be la a ra ka panamanya banbari sɔɔ, olugu ye ne cogo ye, k'a lɔn ko Ala be makari.

¹⁷Masa wuribari, masa min te sa, ani masa yebari, min kelenpe ye Ala ye, ale ta le ye bonya ni tandori ye, wagati bee, ani tuma bee. Amina.

¹⁸Ayiwa, ne dence Timote, ne be ci min fo i ye sisan, o ye ko cirayakuma minw tun fora kakɔɔ i ta ko ra, ko i ye i jigi la o kumaw kan, ka kereɓuman ke,

¹⁹ka jija ka to lanaya ra ni jusukun gbenin ye. O jusukun gbeninya bɔsira dɔw ra, ka o ta lanaya cɛn, i ko kurun min cenna ji kan.

²⁰Imene ni Alesandiri, olugu ye o mɔgɔw dɔw ye. O kosɔn ne ka o labla Setana ye, janko o y'a lɔn ko Alatɔgɔcɛn man ji.

Timote fɔlɔ 2

Ala daaricogo

¹Ayiwa, ne be fen fɔlɔ min jini, o ye ko lanabagaw ye daaririw ke, ka Ala daari, ka daariribaw ke, ka baraka la Ala ye mɔgɔw bee kosɔn.

²Aw ye Ala daari masacew ye, ani minw bee ye jamana pamɔgɔw ye, janko an ye to hera ni pasuma ra, ka tagama Ala pasiran na, ani cogo bennin na.

³O ka ji, o ka di an Kisibaga Ala ye fana;

⁴ale le b'a fe mɔgɔw bee ye kisi, ka can lɔn.

⁵Sabu Ala kelenpe le be yi, soronarikebaga kelenpe le fana be Ala ni mɔgɔw ce: o ye Yesu Kirisita ye, min kera adamaden ye.

⁶A ka a yeɛ ke saraka ye, ka ke mɔgɔw bee ta jurumun sara ye. O seereyakuma le tun fora ka kapa ni Ala ta wagati ye.

⁷Ala ka ne ke waajurikebaga ye, ani ciraden* ye, o le kosɔn. Ne be can le fora, faninya te! Ala ka ne ke siya weɛ mɔgɔw* ta karamɔgɔ ye, janko ne ye lanaya sira ni can yira o ra.

Cɛw ni musow tagamacogo

(Piyeri folo 3.1-6; Tite 2.3-5)

⁸Ayiwa, ne b'a fe ko ceƵw ye Ala daari yɔrɔ beɛ, ka o boro kɔrɔta ni jusukun gbenin ye; a kana ke ni dimi ye, walama sɔsɔri.

⁹Ne b'a fe musow fana ta fanidoncogo ye ke cogo bennin ye; o ye fani don, min be o sutara, ani min b'a to mɔgɔw ye o bonya. O kana kundancogo dama temeninw ke, ka o yere masiri ni sanin ni kɔnɔkise songɔgbelenw ye, ani kasadiyanan songɔgbelenw.

¹⁰Nka o ta masiri ye ke kojuman le ye; o le ye muso Alapasiranbagaw ta cogo ye.

¹¹Muso ka kan ka je ka sigi, ka karan lamɛn, ka a yere majigi.

¹²Ne t'a fe muso ye ce karan, ka a ta fanga sigi ce kan; a ka kan ka je ka mɛnni ke.

¹³Sabu Ala kɔnna ka Adama le dan folo, o ko, a ka Awa dan.

¹⁴Setana ma Adama le nege k'a lafiri; a ka muso le lafiri; ale le ka Ala ta sariya cen.

¹⁵Nka musow bɛna denw sɔrɔ; Ala bɛna o kisi, ni o kɔni ka to lanaya ra, ani kanuya, ani ka o yere mina, ka saninya Ala ye.

Timote folo 3

Lanabagaw ta namɔgɔw tagamacogo

(Tite 1.5-9; Piyeri folo 5.1-4; Kɛwalew 6.1-6)

¹Ayiwa, nin kuma ye cankuma le ye, ko: ni mɔgɔ do b'a fe ka ke lanabagaw ta jenkuru kɔrɔsibaga ye, o tigi be baaranuman le pinina.

²O kosɔn lanabagaw ta jenkuru kɔrɔsibaga ka kan ka ke mɔgɔ jarakibari ye, ka ke musokelentigi ye, k'a yere minacogo lon, ka ke mɔgɔ hakiriman ye, ka ke mɔgɔsɔbe ye, ka ke jatigjuman ye, ka se ka mɔgɔw karan.

³A kana ke dɔrɔminbaga ye, walama mɔgɔ jusufari, nka a ye ke mɔgɔ sabarinin ye, a kana ke keretigebaga ye, a kana ke wari kanubaga ye.

⁴A ye se a ta somɔgɔw minacogo ra, k'a to a yere ta denw ye a kan mina, ka a bonya fen beɛ ra.

⁵Ni o te, ni mɔgɔ min ma se a yere ta somɔgɔw minacogo ra, o tigi be se k'a janto Ala ta jenkuru mɔgɔw ra cogo di?

⁶A fana man kan ka ke lanabagakura ye, ni o te, yerebonya be se ka don a ra, k'a to kiti min benna Setana kan, o jɔgɔn ye ben a kan fana.

⁷Lanabariw ka kan ka a tɔgɔnuman fo, janko dɔgɔyari kana se a ma, ani a kana mina Setana ta jan na.

Lanabagaw ta demɛbagaw tagamacogo

⁸Ayiwa, lanabagaw ta jenkuru baarakebagaw fana ka kan ka ke mɔgɔsɔbɛw ye, o kana ke kumaflafɔbagaw ye, walama dɔrɔminbagaw, walama mɔgɔ minw be wari nini nanbara ra.

⁹Lanaya ta can min yirara o ra, o ka kan ka o mara ni jusukun gbenin ye.

¹⁰Aw ka kan ka o segesege k'a fle fɔlɔ; ni jarakiyɔrɔ tɛ o ra, o be sɔrɔ ka o ta baara ke.

¹¹Musow fana ka kan ka ke mɔgɔsɔbɛw ye, o kana ke mɔgɔ tɔgɔcɛnbagaw ye; o ye o yere minacogo lɔn, ka ke lanamɔgɔw ye fɛn bɛɛ ra.

¹²Lanabagaw ta jenkuru baarakebagaw fana ka kan ka ke musokelentigiw ye, ka o ta denw lamɔ ka ja, ka o ta sokɔnɔmɔgɔw bɛɛ minacogo lɔn.

¹³Minw be o ta baara ke ka ja, olugu bɛna bonya sɔrɔ, ka o ta baara ke ni jagbeleya ye lanaya ra Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra.

Alasira gundo

¹⁴Ayiwa, Timote, ne be nin sebe ci i ma, nka ne jigi b'a kan ko a tena mɛɛn, ne bɛna se i fɛ yi.

¹⁵Nka ne be nin sebe janko ni ne nana ke mɛɛnfɛn ye, i ka kan ka min ke Ala ta mɔgɔw cɛ ra, i ye o lɔn; o mɔgɔw ye Ala janaman ta lanabagaw ta jenkuru le ye. Lanaya can lɔra ka sinsin o jenkuru le baraka ra, i ko samasen.

¹⁶Can lo, Alapasiran gundo ka bon yere le. Mɔgɔ si tɛ se ka o sɔsɔ: Kirisita* kera adamaden ye; mɔgɔw k'a ye, Nin Saninman* k'a yira ko a tun terennin lo, melekew k'a ye fana. A ko waajuri kera siyaw cɛ ra dunuɔa yɔrɔ bɛɛ ra, mɔgɔ dɔw lara a ra, Ala ka a kɔrɔta k'a ladon nɔɔrɔ ra.

Timote fɔlɔ 4

Karamɔgɔ faninyafɔbagaw

(Yuhana fɔlɔ 4.1-3; Kɔlɔsikaw 2.16-23; Timote flanan 2.4-6)

¹Ayiwa, Nin Saninman* be a gbɛya k'a fɔ an ye ko dunuɔa labanwagati ra, dɔw bɛna ban lanaya sira ma, ka tugu mɔgɔlafiribaga dɔw kɔ, minw ta karan bɔra Setana ra.

²Karamɔgɔ faninyafɔbaga flankafu dɔw le bɛna o lafiri; jurumun ka o jusukun gbɛleya k'a ke i ko nege wulenna tasuma ra ka fɛn min jeni.

³O be mɔgɔw karan ko o man kan ka furu, ko domunifɛn dɔw man kan ka domu; k'a sɔrɔ Ala ka o fɛnw dan janko lanabaga minw ka can sira lɔn, olugu ye o domu ka baraka la Ala ye.

⁴Ala ka fɛn o fɛn dan, o bɛɛ ka ji; an man kan ka ban domunifɛn si ra. A dan ye ni an b'a domu, an ye baraka la Ala ye.

⁵Sabu an be fen o fen domu, Ala be o saninya a ta kuma ni an ta daariri baraka ra.

Kirisita ta baaradenpuman

⁶Ayiwa, Timote, ni i sera ka balemaw karan nin kow ra, i bena ke Yesu Kirisita ta baaradenpuman ye. I bena a yira o le ra ko i be i jusukun barora ni lanaya kuma ye, ani ko i be karan terennin min sira tagamana, ko i ka o sira lon kosebe.

⁷Ayiwa, folofolo kumaw, minw te ben ni lanaya ye, kuma caman nafantanw, i kana o lamen.

⁸I yere degi Alapasiran le ra. Farikolo panagbe te fenba na mogo ye, nka Alapasiran be fen bee na; a be an ta bi dunupalatige na, ka lahara ta fana na.

⁹O kuma fana ye can le ye, mogow bee ka kan ka son a ma.

¹⁰Ayiwa, o koson an be baara ke, ka siyen ta, sabu an jigi be Ala panaman le kan. Ale le ye mogow bee Kisibaga ye; nka minw koni ka lanaya ke Kirisita* ra, a be olugu le kisi.

¹¹Nin kow fo o ye k'a gbeleya, ka o karan a ra.

¹²I kana a to mogo si ye i dogoya ko i ye denmisen ye. A to lanabagaw ye i kumacogo ye, ani i tagamacogo, ani i ta kanuya, ani i ta lanaya, ani i jusukun saninyacogo, janko o ye i ladegi o ra.

¹³Sani ne ye se yi, i ye jija ka to ka Ala ta Kitabuwa karan mogow ye, ka o waaju, ka o karan.

¹⁴Ala ka ninyoro min di i ma a ta neema ra, i kana o ke borokofefen ye. O dira i ma ka kana ni cirayakuma le ye; cekorobaw fana ka o boro la i kan ka dugawu ke i ye.

¹⁵Jija ka o kow bee ke ka na, ka i yere di o baara ma kosebe, janko mogo bee ye a ye ko i be tagara na.

¹⁶I janto i yere tagamacogo ra, ka i ta karan fana korosi. Jija o ra kosebe, sabu ni o kera, i bena i yere kisi, ka i lamenbagaw fana kisi.

Timote folo 5

Lanabagaw bee ladicogo

(Korentikaw folo 9.7-14; Efesikaw 6.5-8; Piyeri folo 2.18-20)

¹Ayiwa, i kana kumagbelen fo cekoroba do ma, nka i y'a ladi ni jususuma ye i n'a fo i worofa. Kanbelenw fana ladi i n'a fo i balemaw,

²ka musokorobaw ladi i ko i bamusow, ka muso denmisenw ladi i ko i balemamusow; o ke ni jusukun saninyanin ye fen bee ra.

Muso ce saninw demecogo

³Muso ce sanin minw be o kelen na, mogo si te minw fe, i ye i janto olugu ra ka o deme.

⁴Nka denw be minw fe, walama mamadenw, o denw le ka kan ka o worobagaw deme ka kapa ni Alapasiran ye. O worobagaw ka min ke o ye, o ka kan ka o juru le sara sisan; o le ka di Ala ye.

⁵Muso ce sanin minw be o kelen na, mago te minw fe min be a janto o ra, olugu be o jigi la Ala kan ka a daari su ni tere, janko a ye o deme.

⁶Nka muso ce sanin minw be o yere bla dunuƙa janagbekow daron le ra, olugu sanin lo, hali ka o janaman to.

⁷Ayiwa, i ka kan ka o karan nin kow le ra, janko jarkiyoro kana soro mago si ra.

⁸Ni mago min koni te a janto a ta sokonmagow ra, janko a ta gbamagow yere, o tigi bora lanaya sira kan pewu; a ka jugu ka teme hali lanabari kan.

⁹Muso ce sanin min si ka san biworo soro, min tora ce kelen kun, o tugo le be se ka sebe, janko ka demeri soro lanabagaw fe.

¹⁰Bee ka kan ka a lon a ta kawalejumanw koson, ko a ka a ta denw lamka ka ja, ko a tun ye jatigimusojuman ye, ko a tun be Ala ta mago saninmanw sen ko, ka janibagatow deme, ka kopuman suguya bee ke.

¹¹Ayiwa, muso ce sanin minw ma koro, i kana son ka olugu tugo sebe; sabu ni dunuƙa ta kow nege ka o soro, fo ka o ta miiriya yelema, o be Kirisita* ta sira bla; foyi were te ke o hakiri ra tuun ni furuko te.

¹²O cogo ra o be kiti ben o yere kan; sabu o konna ka layiri min ta ko o be baara ke Kirisita daron ye, o be o layiri cen.

¹³Ni o kera, o te foyi ke fo ka ban baara ma ka yaala luw ni jogon ce. O fana te dan o ma; o ta kuma be caya, o be o da don magow ta kow ra. Min man kan ka fo, o da be o bee fo.

¹⁴O koson muso ce sanin minw ma koro, ne b'a fe olugu ye furu tuun, ka denw soro, ka o ta somagow minako ja, janko an jugu kana cogo si soro ka an jaraki.

¹⁵Ne be o fora sabu o muso dow ka lanaya sira bla ka ban, ka tugu Setana ko.

¹⁶Ni muso ce sanin dow be an balemamuson lanabaga do ta so, o balemamuson yere ye o deme; o doni kana la lanabagaw ta jenkuru kan; ni o kera, mago te minw fe, lanabagaw ta jenkuru be se ka olugu deme.

Namagow bonyacogo

¹⁷Lanabagaw ta jenkuru namago minw be o ta baara ke ka ja, aw ka kan k'a jate ko olugu ka kan ni bonyari fla le ye, janko minw yere be segera ka waajuri ke, ani ka magow karan.

¹⁸Sabu a sebera Kitabu konko ko: "Ni aw ka misi bla ko a ye siman dondon k'a kise bo, aw kana a da siri." A sebera fana ko: "Baaraden ka kan ni a ta sara ye."

¹⁹Ni dɔ ka lanabagaw ta jenkuru namɔɔ dɔ jaraki ko dɔ ra, i kana sɔn o jarakiri ma, fɔ mɔɔ fla walama mɔɔ saba ye ke o ko seerew ye.

²⁰Namɔɔ minw be to jurumun na, a fɔ o ye tɔw bɛɛ na na ko o firira, janko tɔw fana ye siran, o kana o jɔɔn ke.

²¹Ne b'a fɔ i ye k'a gbɛɛya i ma, Ala ni Yesu Kirisita kosɔn, ani a ta mɛɛke panawolomaninw kosɔn, ko i ye jija ka nin ciw bɛɛ ke; i kana mɔɔ dɔ fisaya ni dɔ ye, i kana mɔɔ bɔ mɔɔ ra.

²²I kana kɔrɔtɔ ka i boro la mɔɔ si kan ka a bla baara dɔ ra lanabagaw ce ra. I kana ke mɔɔ si jɛnɔɔn ye a ta jurumun ta fan fe; a to i jusukun saninyanin ye to.

²³I kana to ka ji dama min, nka i ka kan ka duven dɔɔnin min fana i ta kɔnɔdimi ni i ta banamisɛnw kosɔn.

²⁴Ayiwa, dɔw ta jurumun be yira kɛɛ kan k'a gbɛya, sani a kiti ye tige; nka dɔw ta be lɔn kɔ fe le.

²⁵O cogo ra fana, kewalɛpumanw be yira kɛɛ kan; hali ni minw ma bɔ kɛɛ kan joona, o dogonin tena to.

Timote fɔlɔ 6

Jɔnw ka kan ka o matigiw bonya

¹Lanabaga minw bɛɛ be jɔnya ra, olugu ka kan ka o matigicɛw jate ka o bonya kɔsɛbe, janko mɔɔw kana Ala tɔɔ cɛn, ka an ta karan mangboya.

²Minw fana matigicɛw ye lanabagaw ye, olugu kana o matigicɛw dɔɔya, ko sabu o balemaw lo. O ka kan ka baara ke o ye ka na, sabu o ta baara nafa be o mɔɔ minw kan, olugu ye o balema kanuninw le ye.

Karamɔɔ faninyafɔbagaw ni wariko

(Matiyu 6.19-34)

I ka kan ka mɔɔw karan nin le ra k'a fɔ o ye k'a gbɛɛya.

³Ni mɔɔ dɔ ka mɔɔw karan fen were ra, min ni an Matigi Yesu Kirisita ta kuma saninmanw tɛ kelen ye, walama min tɛ ben ni Alapasiran ye,

⁴yɛɛbonya le be o tigi ra, a tɛ foyi lɔn; a be sɔsɔri ke, ka kɛɛ lawuri kuma dɔɔn kosɔn, i ko kuma ta bana be mɔɔ min na. O le be na ni pangboya ye, ani kɛɛ, ani kumajuguw, ani miirijuguw,

⁵ani sɔsɔri dablabariw. O mɔɔw hakiri cɛna, o tɛ can lɔn tuun; o be Alako ke naforɔpinisira le ye.

⁶Ayiwa, can lo, Alapasiran ye naforoba le ye, ni i ka i wasa don i ta sɔrɔta ra.

⁷Sabu an si ma na ni fɛn ye an boro dunuƙa ra, an fana tɛna sekɔ ni fɛn ye an boro.

⁸O kosɔn ni an bɛ an ta baro ni an ta fani donta sɔrɔra, o ka kan ka an wasa.

⁹Nka minw b'a fɛ ka naforo caman sɔrɔ, Setana bɛ olugu nɛgɛ, k'a to o yɛrɛ ta negejuguw, ani o ta nege ƙacintanw bɛ kɛ jan ye ka o mina, ka o cɛn, ka o halaki pewu!

¹⁰Sabu wari nege ye kojugu suguya bɛɛ lilin ye. Dɔw tugura wari nɔ fɛ fɔ ka na o yɛrɛ lafiri, ka bɔ lanaya ra pewu, ka tɔrɔ caman lase o yɛrɛ ma.

Pɔli ta jagbɛɛyakumaw

¹¹Ayiwa, ele Timote, ele min ye Ala ta mɔgɔ ye, ele ka kan ka bori nin kow ƙa, ka jija ka terreninya le ƙini, ani Alapasiran, ani lanaya, ani kanuya, ani mupuri, ani sabari.

¹²I jija ka kɛrɛnuman kɛ, lanaya ta kɛrɛ; ƙanamanya banbari mina kɔsɛbɛ, sabu Ala ka i wele o le kama; i fana ka o seereyɔnuman fɔ, ka mɔgɔ camanba kɛ i seerew ye.

¹³Ayiwa, Ala min bɛ danfɛnw bɛɛ ƙanamanya, ka ale kɛ an seere ye, ani Yesu Kirisita min kumana Ponse Pilati ƙa na, ka can fɔ a ye,

¹⁴ne b'a fɔ i ye k'a gbɛɛya ko i ye Ala ta cifɔninw mara, nɔ kana ye i ra, jarakiyɔrɔ kana sɔrɔ i ra, fɔ ka taga se an Matigi Yesu Kirisita nalon ma.

¹⁵Ni a nawagati sera, Ala yɛrɛ le bɛna a lana. Ale Ala kelenpe le bɛ fɛn bɛɛ kunna. An bɛ ale tɔgɔ le tando; masaw bɛɛ ta Masa lo, ani matigiw bɛɛ ta Matigi.

¹⁶Ale kelenpe le tɛ sa ka ye. A siginin bɛ nɔrɔ min na, o nɔrɔ bonyakojugu fɛ, mɔgɔ si tɛ se ka gbara a ra. Mɔgɔ si ƙa ma la a kan ka ye, mɔgɔ si fana tɛ se k'a ye. Bonya ni sebagaya banbari ye ale ta le ye. Amina.

Nafrotigiw ka kan ka min kɛ

¹⁷Ayiwa, dunuƙa naforo bɛ minw fɛ, a fɔ olugu ye k'a gbɛɛya ko o kana waso, o kana o jigi la o naforow kan, sabu jigijuman tɛ. O ye o jigi la Ala le kan, ale min bɛ fɛn bɛɛ di an ma caman, janko an ye a diyabɔ.

¹⁸A fɔ o ye ko o ye kopuman kɛ, o ta kɛwalejumanw ye caya; o ye mɔgɔw sɔn, ka o borofɛn dɔw di tɔw ma.

¹⁹Ni o kera, o bɛna naforoba le sɔrɔ o yɛrɛ ƙa sini, naforo min ka ƙi, min tɛ cɛn; o sababu ra o bɛna ƙanamanya sɔbɛ sɔrɔ.

Kuma laban

²⁰Ayiwa, Timote, Ala ka min karifa i ma, i jija ka o mara ka ƙa. Mɔgɔw bɛ kuma fufafu minw fɔ, min ni lanaya sira tɛ bɛn, i yɛrɛ mabɔ o ra, ani o bɛ sɔsɔrigbansan minw jate lonniya ye, k'a sɔrɔ faninya lo.

²¹Dɔw tugura o lɔnniya kɔ, fɔ ka na lanaya sira bla pewu. Ayiwa, Ala ye neɛma aw ye.

Timote flanan

Timote flanan 1

Pɔli ta fori

¹Ne Pɔli, ne min ye Yesu Kirisita ta ciraden ye ka kapa ni Ala sago ye, ani panamanya layiri kosɔn, panamanya min be sɔrɔ Yesu Kirisita ta jɛnɔɔɔnya ra,

²Ne be nin sɛbɛ ci ne dence kanunin Timote ma; an Fa Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ye nɛema ni hina ni hera kɛ i ye.

Pɔli be Timote ja gbɛɛya baara ra

(Timote flanan 2.1-12; Efɛsikaw 1.3-7; Tesalonikikaw flanan 2.13-15)

³Ne be Ala fo; ne be baara kɛra a ye ni jusukun gbenin ye i n'a fɔ ne bɛmaw k'a kɛ cogo min na. Su ni tere ni ne be Ala daari, ne be ne hakiri to i ra tuma bɛɛ.

⁴Sabu i kasira cogo min na an farantɔ ɔɔɔn na, ne hakiri belɛn be o ra. I lɔɔɔ be ne ra kɔsɛbɛ; ne b'a fɛ ka i ye tuun janko ka ɔɔɔari.

⁵Lanayasɔbɛ min be i fɛ, ne hakiri be o ra fana. I mamamuso Loyisi ni i bamuso Enisi le kɔnna ka o lanaya sɔrɔ; ne lanin b'a ra ko o lanaya be ele fana fɛ.

⁶O kosɔn ne ka ne boro la i kan ka Ala daari i ye minkɛ, i ka ninyɔrɔ min sɔrɔ ka bɔ Ala fɛ, i jija k'a to o tasuma mananin ye to;

⁷sabu Ala ka Nin min di an ma, o tɛ an kɛ siranbagatɔ ye; a be baraka le don an na, ani kanuya, ani hakiritigiya.

⁸O kosɔn i kana maroya ka seereya kɛ an Matigi ta ko ra; ne min fana be kaso ra a tɔɔɔ kosɔn, i kana maroya ne ta ko ra. I ka kan ka tɔrɔ ni ne ye Kibaro Diman* kosɔn, Ala ta sebgaya baraka ra.

⁹Ale Ala ka an kisi, ka an wele janko an ye kɛ a yɛrɛ ta mɔɔɔ saninmanw ye. O ma kɛ an ta kɛwalew kosɔn, a ka o kɛ a yɛrɛ ta kolatigenin ni a ta nɛema le kosɔn, o nɛema min dira an ma Yesu Kirisita ta jɛnɔɔɔnya kosɔn, k'a sɔrɔ dunuɔa ma dan fɔlɔ.

¹⁰Sisan an Kisibaga* Yesu Kirisita nana o nɛema yira. A ka saya fanga cɛn; panamanya min be sɔrɔ Kibaro Diman sababu ra, ani min be an kɛ fen sabari ye, a ka o ko bɔ kɛnɛ kan.

¹¹O Kibaro Diman waajuri le kosɔn Ala ka ne kɛ waajurikɛbaga ye, ani ciraden*, ani karamɔɔɔ.

¹²O le kosɔn nin tɔrɔw bɛɛ be ne kan; nka o maroya tɛ ne ra, sabu ne jigi be min kan, ne ka o lɔn. Ne lara a ra kɔsɛbɛ ko Ala ka min karifa ne ma, se be a ye ka o mara ne ye fɔ ka taga se dunuɔa labanlon ma.

¹³Ayiwa, ne ka i karan kuma saninman minw na, o mara i kɔnɔ ni lanaya ni kanuya ye Yesu Kirisita ta jɛnɔɔɔnya ra, ka tagama ka kapa ni o ye.

¹⁴Fɛnɔɔman min karifara i ma, o mara Nin Saninman baraka ra, Nin Saninman min siginin bɛ an kɔnɔ.

¹⁵I yɛrɛ k'a lɔn ko lanabaga minw bɛ Azi mara ra, olugu bɛɛ tagara ka ne to ne kelen na; Fijeli ni Erimojeni fana bɛ o mɔɔɔw ra.

¹⁶Matigi ye kɔɔuman kɛ Onezifɔri ta somɔɔɔw ye kɔsɛbɛ, sabu a ka ne jusu saaroko caman kɛ; hali ka ne to kaso ra, sani a ye maroya o ra,

¹⁷a nana Rɔmu* minkɛ, a ka ne yɔɔɔɔini le kɔsɛbɛ, fɔ ka taga ne ye.

¹⁸Ala y'a to a ye Matigi ta ɔɔmanya sɔɔɔ dunuɔa labanlon na. A ka kɔɔumanba minw kɛ ne ye Efesi, i yɛrɛ ka o lɔn ka tɛmɛ bɛɛ kan.

Timote flanan 2

Kirisita ta baaradenɔuman

¹Ayiwa, ne dence Timote, nɛɛma min bɛ an fɛ Yesu Kirisita ta jɛnɔɔɔnya ra, i ta baraka sɔɔɔ o nɛɛma ra.

²I ka karan min sɔɔɔ ne fɛ seere caman ɔa na, o lase lanamɔɔɔ dɔw ma, minw fana bɛ se ka mɔɔɔ wɛrɛw karan a ra fana.

³I ka kan ka tɔɔɔɔ ni ne ye fana i ko Yesu Kirisita ta kɛrɛkɛdenɔuman.

⁴Kɛrɛkɛden si tɛ sɔn ka dunuɔafɛnw ko hami bla a yɛrɛ ra, ni can ra a b'a fɛ ka a yɛrɛ ko diya a kuntigi ye.

⁵O cogo ra fana, mɔɔɔ min bɛ ɔɔɔɔɔdanbori kɛ, o tɛ se ka jala sɔɔɔ ni a ma a kɛ ka kapa ni a sariya ye.

⁶Sɛnɛkɛbaga min bɛ sɛgɛ ka baara kɛ, ale le ka kan ka kɔn ka a ninyɔɔɔ sɔɔɔ siman na.

⁷Ne bɛ min fɔra i ye, i ye miiri o ra kɔsɛbɛ, sabu Matigi bɛna hakiri di i ma k'a bɛɛ faamu.

⁸I hakiri to Yesu Kirisita ra, Dawuda mamaden, min kununa ka bɔ saya ra, ka kapa ni ne ta Kibaro Diman* waajuri ye.

⁹O Kibaro Diman le kɔsɔn o bɛ ne tɔɔɔɔra, fɔ ka ne siri i ko kojugukɛbaga; nka Ala ta Kuma kɔni ma siri.

¹⁰O le kɔsɔn ne bɛ fɛn bɛɛ sɔnmɛna Ala ta mɔɔɔ ɔanawolomaninw kɔsɔn, janko olugu fana ye kisi Yesu Kirisita sababu ra, ka bonya banbari sɔɔɔ.

¹¹Nin kuma ye can le ye ko: "Ni an sara ni Yesu Kirisita ye, an bɛna ɔanamanya ni a ye fana.

¹²Ni an ka jija ka to lanaya ra, an bena ke ni a ye a ta masaya ra. Nka ni an ka ban a ra, ale fana bena ban an na.

¹³Ni anw ma ke kankelentigiw ye, ale kɔni ye kankelentigi ye tuma bee; sabu a te se ka ban a yere ra.”

Ala ta baaradenɗuman

(Timote ɓɔɓ 1.3-7,18-20; Tite 1.10-16; 2.11-15; Piyeri flanan 2.1-22)

¹⁴I ka kan ka to ka mɔɔw hakiri jigi nin kumaw le ra, k'a ɓo ye k'a gbeleya kosebe Ala na kɔɔ, ko o kana to ka jɔɔɔn darakan sɔsɔ, sabu o te foyi ja; minw be o kumaw lamɛn, a be olugu le mako sa dɔɔɔn.

¹⁵I jija k'a to i ta baara ye diya Ala ye, ka ke baaraden ye min te maroya a ta baara kenin kosɔn, nka a be Ala ta kuma can waajuri ke ni terenninya ye.

¹⁶I yere mabo kumalakolonw na, minw te ben ni lanaya ye; sabu mɔɔ minw be o kuma suguyaw ɓo, do le be fara olugu ta Alapasiranbariya kan.

¹⁷O ta kumaw be cenri ke i ko jorijugu min be mɔɔ farikolo cen. Imene ni Fileti ye o mɔɔ dɔw le ye.

¹⁸Olugu jengera ka can sira bla, k'a ɓo ko suw kununi kera ka ban; o ka dɔw ta lanaya cen ni o kuma ye.

¹⁹Nka Ala yere ka bon jusiginan min lo, o be a no ra; nin kumaw sebera a kan, ko: “Matigi ka a ta mɔɔw lon.” Ani ko: “Mɔɔ o mɔɔ ye Matigi ta mɔɔ ye, o tigi ye a sen bo terenbariya ra.”

²⁰Fagamabonbaw kɔɔ, i b'a sɔɔ ko minan saninlamanw be yi, ani minan warigberamanw; nka a yiriraman fana be yi, ani a boɔramanw. Minan dɔw blara lonbaw ta baara kama, dɔw blara baara gbansanw kama.

²¹Ayiwa, ni mɔɔ min k'a yere mabo kojugu ra, o tigi be ke minan dawulaman ye, ka saninya, k'a Matigi mako ja, ka laben baarajuman suguya bee kama.

²²Ayiwa, Timote, bori kanbelɛnya ta jarabijuguw ja; minw be Matigi bato ni jusukun gbenin ye, i ye fara olugu le kan, ka terenninya jini, ani lanaya, ani kanuya, ani hera.

²³I kana i da don hakirintanyakumaw ra, ani kumalakolonw; sabu o laban be na ni kere le ye.

²⁴K'a sɔɔ Matigi ta baaraden man kan ka kere ke. A ka kan ka ke mɔɔɗuman ye mɔɔ bee le ma, ka se ka mɔɔw karan, ani ka kogbelɛnw sɔnmina.

²⁵Minw be a ta kuma sɔsɔ, a ka kan ka olugu ladi ni jususuma ye, sabu a be se ka ke ko Ala bena a to o ye nimisa, janko o ye yeɛma ka can lon,

²⁶ka hakirijuman sɔɔ, ka o yere bo Setana ta janw na; sabu Setana ka o mɔɔw mina a ta jan na, janko o ye ale sago ke.

Timote flanan 3

Dunuɗa labanwagati ta ko

- ¹Ayiwa, Timote, nin kuma to i hakiri ra, k'a lɔn ko dunuɗa labantuma ta wagatiw bɛna gbeleya.
- ²Adamadenw bɛna kɛ natabaw ye, o bɛna wari kɛ o teri ye, o bɛna waso, ka o yere bonya, ka Ala tɔgɔ cɛn, ka muruti o worobagaw ma, ka kɛ koɗumanlɔnbariw ye, ani Alapasiranbariw,
- ³ka kɛ mɔgɔ jusukungbɛlenw ye, mɔgɔ hinabariw, mɔgɔ tɔgɔcɛnbagaw, yereɓinariw, mɔgɔjuguw, koɗuman kɔninyabagaw,
- ⁴janfamɔgɔw, mɔgɔ jusu farimanw, yerebonya mɔgɔw; o bɛna o diyanyakow kanu ka tɛmɛ Ala kan,
- ⁵ka o yere kɛ Alapasiranbaga ye mɔgɔw ɗa kɔrɔ, k'a sɔrɔ Alapasiran baraka ye min, ye o bɛna ban o ma. I yere mabɔ o mɔgɔw ra pewu!
- ⁶O mɔgɔ dɔw bɛna don sow kɔnɔ ka muso barakantan dɔw neɗe ni o ta karan ye ka o hakiri yeɓema; k'a sɔrɔ o musow ka jurumun caman kɛ kakɔrɔ, jarabijugu suguya caman bɛ o ra.
- ⁷Tuma bɛɛ o musow b'a fɔ ko o bɛ lɔnniyakura jinina, nka o tɛ can lɔn ka ye.
- ⁸Fɔɓɔfɔɓɔ Janɛsi ni Janberɛsi ka cira Musa sɔsɔ cogo min na, o mɔgɔw bɛ can sɔsɔ o cogo le ra. O mɔgɔw hakiri cɛnna, o ta lanaya tɛ se ka foyi ɗa o ye.
- ⁹Nka o ta kow tena taga ɗa, sabu a laban, bɛɛ bɛna a lɔn ko hakirintanw lo, i ko Janɛsi ni Janberɛsi ta nana lɔn cogo min na.

Timote ka kan ka to Ala ta Kuma kan

(Korentikaw flanan 6.3-10; Piyeri flanan 1.19-21; Kɛwalew 20.28-31)

- ¹⁰Ayiwa, Timote, ele kɔni ka ne ta karan lamɛn, i ka ne ta tagamacogo ladegi, i ka ne ta kolatigeninw lɔn, ani ne ta lanaya, ani ne ta mupuri, ani ne ta kanuya, ani ne ta jagbeleya,
- ¹¹ani ne ta tɔrɔw, ani ne ta seɗɛkow. Seɗe juman le ma la ne kan Antiyɔsi, ani Ikoniyɔmu, ani Lisitiri? Tɔrɔw juman le bɛ yi, ni ne ma min sɔnmɛna? Nka Matigi ka ne kisi ka bɔ o bɛɛ ra.
- ¹²Can ra, mɔgɔ minw bɛɛ b'a fɛ ka tagama Alapasiran na Yesu Kirisita ta jɛnɗɔgɔnya ra kɔni, o bɛna olugu bɛɛ tɔrɔw.
- ¹³Nka mɔgɔjuguw ani nanbaramɔgɔw kɔni, olugu bɛna to ka taga ɗa kojugu ra tuma bɛɛ; o bɛ tɔw lafiri i ko olugu yere lafirinin lo cogo min na.
- ¹⁴Ele kɔni, i karanna min na, ani i ta lanaya kun ye o min ye, i ye to o le kan; sabu i ka o karan sɔrɔ mɔgɔ minw fɛ, i yere ka o tigiw lɔn.

¹⁵Kabini i denmisenman i ka Kitabu saninmanw kumaw lon; o le be se ka i ke hakiritigi ye, hakiritigiya min be mogo bla kisiri sira kan, lanaya sababu ra Yesu Kirisita ta jengogonya ra.

¹⁶Kitabu saninmanw kumaw bee bora Ala yere le ra, Nin Saninman* baraka ra. O koson nafa b'a ra janko ka mogo karan, ka mogo jaraki, ka mogo lateren, ka mogo koro terenninya ra,

¹⁷janko Ala ta baarden ye karan ka ja, ka se ka baaranuman suguya bee kegogo lon.

Timote flanan 4

Ala ta Kuma waajuri

¹Ne b'a fo k'a gbeya i ma Ala koson, ani Yesu Kirisita koson, min bena kiti tige mogo panamanw, ani suw bee kan, ani a nako ni a ta Masaya* koson,

²ko i ye Ala ta Kuma waajuri ke, k'a fo, ka sinsin a kan wagati bee, wogatijumanw, ani wogatigbelenw na, ka mogow lateren, ka o jaraki, ka o ladi, ka o karan ni mupuriba ye.

³Sabu wagati do bena se, mogow tena son ka karan terennin lamen tuun. O yere le bena karamogo caman jini o yere ye, ka kana ni o yere diyanyakow ye, ka olugu ta kuma dimanw lamen, ka o toro ladiya ni o ye.

⁴O bena o toro mabo can lamenni na, ka tugu fobofob kumakow le ko.

⁵Nka ele koni, ele ye i yere minacogo lon ko bee ra, ka towow sonmina, ka ke Kibaro Diman* fobagasobe ye, ka i ta baara bee ke ka ja.

Poli ta kumalabanw

(Filipikaw 1.20-23; Matiyu 10.18-20)

⁶Ne koni, ne kera ka ban i ko rezenji saraka; ne tagatuma surunyara ka ban.

⁷Ne ka kerjuman ke, ne ka ne ta bori laban, ne tora lanaya ra.

⁸Sisan, terenninya ta jala maranin be ne ye ka ban. Matigi, min ye kititigebaga terennin ye, ale le bena o di ne ma dunupa labanlon na. Nka a tena a di ne kelen ma; minw ka a kanu ka a nalon makow, a bena a di olugu bee ma.

⁹I jija ka na ne fe yan joona.

¹⁰Sabu Demasi tugura dunupa ta fenw nege no fe, ka taga ka ne kelen to yan; a tagara Tesaloniki. Keresansi tagara Galasi, Tite tagara Dalimasi.

¹¹Luka kelenpe le tora ni ne ye yan. I nato, i ni Marika ye na jagon fe; ne mako b'a ra ka ne demne ne ta baaraw ra.

¹²Ne ka Tisiki ci ka taga Efesi.

13Ne tun ka deregeba min to Torohasi, Karipusi fe yi, i nato i ye na ni o ye, ani kitabu; nka gbolokitabu ko le ka bon ne ma kosebe.

14Numuce Alesandiri ka kojugu caman ke ne ra; nka Matigi le bena a sara ka kapa ni a ta kewalew ye.

15Ele fana ye i yere korosi a ra, sabu a ka an ta kumaw soso kosebe.

16Ne tagakofolo kiti ra ka taga ne ta ko jafu, mago si ma ne deme; bee ka ne to ne kelen na. Nka Ala ye yafa o ma o ra.

17Matigi yere le ka ne deme ka baraka don ne ra, janko ne ye Kibaro Diman* waajuri ke k'a gbeya, siya were magow bee y'a men. Ala ka ne bosi ka bo jara da ra.

18Matigi bena ne bosi magow ta kewalejuguw bee ma, ka ne kisi, ka ne ladon sankolo Masaya* ra. Bonya ye ale le ta ye wagati bee, ani tuma bee. Amina.

Poli ta fori

19Ne be Pirisili ni Akila fo, ani Onezifori ta somogow.

20Erasitusi tora Korenti. Ne ka Torofime banabagato to Mile.

21I jija ka na sani nenewagati ye se. Ebulusi be i fo, ani Pudensi, ani Linusi, ani Kolodiya. Balema tow bee be i fo.

22Matigi ye to i fe. Ala ye nema aw bee ye.

Tite

Tite 1

Pɔli ta fori (Piyeri flanan 1.1-4)

¹Ne Pɔli, ne min ye Ala ta baarden ye, ani Yesu Kirisita ta ciraden*, Ala ka ne ci janko ne ye lanaya sira ni can sira yira a ta mɔɔɔ panawolomaninw na, ka kapa ni Alajnsiran ye,

²janko o ye panamanya banbari jigiya sɔrɔ; Ala le ka o panamanya layiri ta an ye kabini dunupa ma dan folo, Ala min te faninya tige.

³A ta wagati latigenin sera minke, a ka a ta kuma yira mɔɔɔw ra waajuri sababu ra; o waajuri ko le karifara ne ma ka kapa ni an Kisibaga Ala yere kumakan ye.

⁴Ayiwa, ne Pɔli be nin sebe ci ele Tite ma, ele min ye ne dence yere ye lanaya ra, lanaya kelen min be an bee fe. An Fa Ala ni an Kisibaga* Yesu Kirisita ye neema i ye, ka hera ke i ye.

Baara min dira Tite ma (Timote folo 3.1-7; Piyeri folo 5.1-4)

⁵Ayiwa, ne ka i to Kereti jamana ra, janko ko minw panabɔbari tora, i ye olugu panabɔ; i ye cekɔrɔba dɔw sigi lanabagaw ta jenkuruw* kunna dugu bee kelen kelen na, i n'a fo ne k'a fo i ye cogo min na.

⁶Jarakiyɔrɔ man kan ka sɔrɔ o mɔɔɔw si ra, o ka kan ka ke musokelentigiw ye; o denw ka kan ka ke lanamɔɔɔw ye, minw man kan ka sɔrɔ jatɔya ra, walama ka ke mɔɔɔ murutininw ye.

⁷Lanabagaw ta jenkuru kɔrɔsibaga ka kan ka ke mɔɔɔ jarakibari le ye, sabu Ala ta mɔɔɔw kɔrɔsibaga lo. A kana ke wasobaga ye, walama mɔɔɔ jusuba, walama dɔrɔminbaga, walama mɔɔɔ fariman, walama mɔɔɔtɔɔɔbaga.

⁸A ka kan ka ke jatigɔnuman ye, ani kopuman kanubaga, ani mɔɔɔ hakiriman, ani mɔɔɔ terennin, ani mɔɔɔ saninman, ani yereminabaga.

⁹A ka kan ka nɔrɔ Ala ta Kuma yere ra, i ko a karanna a ra cogo min na, janko a ye se ka mɔɔɔw karan ka o ladi ka kapa ni karan terennin ye, ani ka sɔsɔrikebagaw ta firiyɔrɔ yira o ra.

¹⁰Ne be o fo, sabu mɔɔɔ murutininw ka ca Yahudiya lanabagaw yere le ce ra, ani kumakolonfɔbagaw, ani mɔɔɔlafiribagaw;

¹¹i ka kan ka o mɔɔɔw da datugu le, sabu o be gba kuturu dɔw ta lanaya cen; karan min ma daga, o be mɔɔɔw karan o ra, wari koson.

¹²O koson o yere ta cira do k'a fo o ma ko: "Keretikaw be faninya tige tuma bee; warajuguw lo, salibagatɔw lo, minw kɔnɔbaraw te fa ka ye."

¹³O seereya ye can ye. O kosɔn i ka kan ka o jaraki koseɓe janko o ta lanaya ye sabati.

¹⁴O kana tugu Yahudiyaw ta fɔɓfɔɓ kumakɔrɔw kɔ; minw banna can ma, o kana tugu olugu ta cifɔninw kɔ.

¹⁵Mɔgɔ minw jusukun saninyanin lo, fen bɛɛ saninyanin lo olugu fɛ; nka minw jusukun lanɔgɔnin lo, lanabariw, foyi ma saninya olugu fɛ; sabu o hakiri ni o jusukun lanɔgɔnin lo.

¹⁶O b'a fɔ o da ra ko o ka Ala lɔn, nka o yere ta kewalew b'a yira ko can tɛ. Ala bɛ o ta kewalew kɔninya; mɔgɔ murutininw lo, o kosɔn o tɛ se ka kewaleɓuman kise kelen kɛ.

Tite 2

Tite ka kan ka mɔgɔw bɛɛ ladi

(Timote fɔɓ 2.9-15; Piyeri fɔɓ 2.18-20; 3.1-6; Efesikaw 6.5-8)

¹Ayiwa, ele Tite kɔni, min bɛ ben ni karan terennin ye, i ye o le fɔ.

²A fɔ cɛkɔrɔɓaw ye ko o ye o yere minacogo lɔn, o ye ɓamalɔ, ka kɛ mɔgɔ hakirmanw ye, ka sabati lanaya ra, ani kanuya ni muɓuri.

³A fɔ musokɔrɔɓaw ye ko olugu fana ye o tagamacogo saninya. O kana kɛ mɔgɔ tɔgɔcɛnɓagaw ye, o kana o yere bla dɔrɔmin na; o ye kɛ ladibaganumanw ye,

⁴ka muso denmisɛnw karan, janko olugu ye o cɛw ni o denw kanu,

⁵ka kɛ hakirmanw ye, ka o yere mina, ka o ta sokɔnɔbaaraw kɛ ni jusuɓuman ye, ka o yere majigi o cɛw ye, janko o ta kewalew kana kɛ sababu ye k'a to mɔgɔw ye Ala ta Kuma mafiyɛnya.

⁶O kuma kelen fɔ kanbelenw fana ye, ko o ye kɛ hakirmanw ye ko bɛɛ ra.

⁷Ele yere fana ye kɛ kewaleɓuman kɛbaga ye, k'a to tɔw ye i tagamacogo ladegi; mɔgɔw karan ni jusukun gbɛnin ye, ani sɔbɛya ye.

⁸I ta kuma ye kɛ kuma barakaman ye, mɔgɔ tɛ se ka min sɔsɔ, janko an juguw ye maroya, o kana kumajugu si sɔrɔ k'a fɔ an ma.

⁹A fɔ baaradenw ye ko o ye o yere majigi o kuntigiw ye fen bɛɛ ra, ka o kuntigiw diyanyako kɛ; o kana o sɔsɔ.

¹⁰O kana foyi ta o fɛ; o ye o ta lanamɔgɔya yira wagati bɛɛ, janko mɔgɔw ye an Kisibaga Ala ta karan bonya.

Ala ta nɛɛma yiracogo

(Efesikaw 2.1-10; Piyeri fɔɓ 1.10-21; 2.13-16; Yuhana fɔɓ 3.1-3)

¹¹Ayiwa, Ala ta nɛɛma yirara; adamaden bɛɛ ta kisiri bɛ bɔ o nɛɛma le ra.

¹²O neema baraka ra Ala be an karan, ko an ye Alapasiranbariya dabra, ka ban dunuƙa negejuguw ma; ko an ye tagama ni hakiri ye sisan ta wagati ra, terenninya ni Alapasiran na,

¹³sani k'a to an jigiyi be lonpuman min kan, o ye se; an ta Alaba min ye an Kisibaga* Yesu Kirisita ye, o ta nɔɔɔ yiralon lo.

¹⁴Ale le ka a yere di ka sa an kosɔn, janko ka an kunmabo kojuguw bee ma, ka an saninya ka an ke a yere ta mɔgɔw ye, janko an ye an yere cesiri ka kewalepuman ke tuma bee.

¹⁵Ayiwa, i ka kan ka nin kumaw le fo, ka mɔgɔw ladi, ka o jaraki ka kapa ni i ta lɔyɔɔ bonya bee ye. Mɔgɔ si kana jon i ra.

Tite 3

Lanabagaw tagamacogo

¹Lanabagaw hakiri jigi a ra, ko o ka kan ka o yere majigi jamana namɔgɔw, ani a fangatigiw ye; o ye o kan mina ka laben ka kewalepuman ke tuma bee.

²O kana mɔgɔ si kɔɔfo; o ye ke heramɔgɔw ye, ani mɔgɔ sabariniw, ka o jusu suma mɔgɔ bee kɔɔ.

³Sabu fofofo an fana tun ye hakirintanw le ye, ani Alakanminabariw, ani mɔgɔ lafiriniw; an tun kera nege suguya bee ta jonw le ye, ani jarabijugu bee; an tun be tagama juguya ni pangboya ra; mɔgɔw tun be an koninya, an yere gbansan tun be ɔgɔn koninya.

⁴Nka an Kisibaga Ala ta numanya ni a ta kanuya yirara wagati min na adamadenw ta fan fe,

⁵a ka an kisi, nka a ma ke an yere ta kewale terenninw kosɔn, a kera a yere ta hina le kosɔn, ani Nin Saninman* min ka an ko ka an ke danfenkuraw ye, ka panamanyakura di an ma.

⁶Ala ka Nin Saninman lajigi an kan k'a caya, an Kisibaga* Yesu Kirisita sababu ra,

⁷janko an ye jate mɔgɔ terenninw ye Ala na kɔɔ a ta neema baraka ra, ani an jigi be panamanya banbari min kan, an ye o sɔɔ.

⁸Ayiwa, nin kumaw ye can le ye. Ne b'a fe i y'a fo mɔgɔw ye k'a gbeleya o ma kosebe, janko minw lara Ala ra, olugu ye jija ka kewalepumanw ke. O le ka ni, mɔgɔw fana be nafa sɔɔ o le ra.

⁹Nka i kana i yere bla sɔsɔrikunntanw na, ani fofofo mɔgɔw togɔw ta sɔsɔriw, ani keremisew, ani cira Musa ta sariya* ko sɔsɔriw; nafa te o ra, o te foyi na.

¹⁰Minw be lanabagaw faran, ni i ka o mɔgɔ do ladi ka se fo sijaga fla, ni a ma sɔn, i ye o tigi mabo i yere ra.

11Sabu sigiya t'a ra, o mɔɔ suguya ka lanaya sira bla; a be jurumun ke ka Ala ta kiti ben a yere kan.

Pɔli ta ladiri laban ni fori

(Korentikaw folo 16.20-24)

12Ni ne nana Aritemasi walama Tisiki ci i fe tuma min na, i ye i jija ka na ne kunben Nikopolisi, sabu ne k'a latige ko ne bena nenewagati ke o yɔɔ le ra.

13I janto sariya karamɔɔ Zenasi ra, ani Apolosi, ka o demɛ o ta tagama ra, janko foyi kana dese o fe.

14An balemaw fana ka kan ka o yere degi kewaleɓumanke ra, janko ka dow mako na wagatigbelenw na; o man kan ka ke nacintanw ye.

15Minw bee be ni ne ye yan, olugu bee be i fo. Minw be an kanu lanaya sira ra, i ye olugu bee fo. Ala ye neema aw bee ye!

Filemɔn

Filemɔn 1

Pɔli ta fori

(Timote flanan 1.1-5; Yuhana sabanan 2,6)

¹Ne Pɔli, ne min kera kasoden ye Yesu Kirisita tɔgo kosɔn, ne ni an balemace Timote, anw be nin sebe ci Filemɔn ma, an baarakɛɔgɔn kanunin,

²ani an balemamusɔ Afiya, ani an jɛnɔgɔn Arisipi, min ye an demɛbaga ye an ta kɛrɛ ra, ani lanabaga minw be lajɛn ele Filemɔn yɛrɛ ta so kɔnɔ.

³An Fa Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ye nɛɛma aw ye, ka hɛra kɛ aw ye.

Filemɔn ta kanuya ni a ta lanaya

⁴Ne balemace Filemɔn, tuma o tuma ni ne be Ala daari, ne be baraka la a ye ele ta ko ra.

⁵Sabu i lanin be Matigi Yesu ra cogo min na, ani i ka Ala ta mɔgo saninmanw mina ni kanuya min ye, o kibaroya bɛɛ sera ne ma yan.

⁶O kosɔn ne be Ala daarira i ye, janko i be jɛnɔgɔnya min na lanaya ra ni an ye, dɔ belɛn ye fara o kan; o fana ye kɛ sababu ye k'a to an ka fɛnɔuman minw sɔrɔ Yesu Kirisita fɛ, i ye o lɔn ka ja.

⁷Ne balemace Filemɔn, i ta kanuya ko kɔni ka ne jusu diya, ka ne jusu saaro kɔsɛbe; sabu i ka Ala ta mɔgo saninmanw jusu saaro.

Pɔli be Filemɔn daari Onezimu ta ko ra

(Kɔlɔsikaw 4.7-9; Korɛntikaw fɔlɔ 13.4-7)

⁸O kosɔn, ne balemace, ne tun be se ka i jagboya Kirisita* tɔgo kosɔn, ka i ta kokɛta yira i ra;

⁹nka ne k'a ye ko a ka fisa ne ye i daari le kanuya kosɔn. Ne Pɔli, ne kera cekɔrɔba ye, nka ka fara o kan tuun, ne blara kaso ra Yesu Kirisita tɔgo kosɔn.

¹⁰Ne be i daarira ne dence Onezimu ta ko le ra, ne kera min fa ye kasobon kɔnɔ yan.

¹¹Ne k'a lɔn ko wagati tɛmɛnin, a ma ko ja i ye, nka sisan ele o, ne o, a bɛna ko ja an fla bɛɛ ye.

¹²Ne be a kɔsegi i ma tuun, ale min kera i n'a fɔ ne yɛrɛ farisogo dɔ.

¹³Ne kɔni tun b'a fɛ a ye to ne kɔrɔ yan, janko ka ne to nɛgɛjɔrɔkɔw ra kaso ra yan Kibaro Diman* kosɔn, a ye baara dɔw kɛ ne ye ele yɛrɛ nɔ ra.

¹⁴Nka ne tun t'a fɛ ka foyi si kɛ, ni min ma bɛn i ma, janko i bɛna kɔjuman min kɛ ne ye, o kana kɛ jagboya ye, nka a ye kɛ i yɛrɛ sago ye.

¹⁵I b'a sɔɔ ko i ni Onezimu faranna ɲɔɲɔ na wagati dɔɔnin le, janko a ye seko i ma ka to ni i ye tuma bɛɛ.

¹⁶A kana ke ɲɔn ye tuun, nka a ye fisaya ni ɲɔn ye, ka ke i ko i balema kanunin; a ko ka gbelen ne ma, nka a ko belen ka kan ka gbɛɛya ele ma ka tɛmɛ ne ta kan; sabu aw fla bɛɛ bɛna ke ɲɔɲɔ fɛ Matigi ta ɲɛɲɔɲɔnya ra.

¹⁷Ayiwa, ni i kɔni bɛ ne jate i teri ye, o tuma Onezimu mina ka ɲa i n'a fo i tun bɛna ne yɛrɛ mina cogo min na.

¹⁸Ni a kɛra ko a ka fɛn dɔ cɛn i fɛ, walama ni i ta juru le b'a ra, ne le bɛna o juru sara i ye.

¹⁹Ne Pɔli bɛ nin sɛbɛ ni ne yɛrɛ boro ye, ko ne bɛna o juru bɛɛ sara i ye. Ne yɛrɛ ta juru min bɛ ele ra, ne tɛna o fo, nka o kɔɔ ye ko ele yɛrɛ kuturu bɛɛ ye ne ta le ye!

²⁰Ne balemace, ne bɛ i daari ko i ye nin kɔɲuman kelen ke ne ye Matigi kosɔn; sabari ka ne jusu suma Kirisita* ta ɲɛɲɔɲɔnya kosɔn.

²¹Ne lara a ra ko ne ka min daari i fɛ, ko i bɛna o ke, o le kosɔn ne ka nin sɛbɛ ci i ma, sabu ne k'a lon ko i bɛna min ke, o bɛna tɛmɛ ne ta fɔta yɛrɛ kan.

²²Ayiwa, ne b'a fɛ i ye bon dɔ labɛn ne ye, sabu ne jigi b'a kan ko o bɛna ne labla aw ye lon dɔ, aw ta daariri baraka ra.

Fori laban

²³Ne kasodenɲɔɲɔ Epafirasi, min bɛ kaso ra Yesu Kirisita tɔɲɔ kosɔn, ale bɛ i fo.

²⁴Ne baarakeɲɔɲɔ tɔw, Marika, ani Sitariki, ani Demasi, ani Luka, olugu fana bɛ i fo.

²⁵An Matigi Yesu Kirisita ye nɛɛma aw ye.

Heburuw

Heburuw 1

Ala kumana Kirisita baraka le ra

(Yuhana 1.1-3; Kolosikaw 1.15-17; Heburuw 10.12-14; Filipikaw 2.6-11)

¹Ayiwa, fɔɔfɔɔ, Ala kumana an bɛmaw fɛ ciraw sababu ra tuma caman na, ani cogo caman na.

²Nka nin wagati labanw na, Den min bɔra Ala ra*, a kumana an fɛ o le sababu ra. Ala ka ale le sigi k'a kɛ fɛn bɛɛ tigi ye; a ka dunuɓa dan ale le baraka ra fana.

³Ala ta nɔɔɔ bɛ ale le ra; a cogoya ni Ala cogoya ye kelen ye. A ta kuma barakaman le ka dunuɓa fɛn bɛɛ mina ka lɔ. A ka mɔɔɔw saninya ka bɔ o ta jurumunw na minke, a tagara sigi sankolo ra Sebɛɛtigi Ala kininboroyanfan fɛ.

Kirisita ka bon ni mɛɛkɛw ye

⁴Den min bɔra Ala ra*, o bɛ mɛɛkɛw kunna, fɔ Ala ka tɔɔɔ di a ma, tɔɔɔ min ka bon ni mɛɛkɛw ta ye pewu!

⁵Ala m'a fɔ a ta mɛɛkɛw si ma ka ye ko: "Den min bɔra ne ra, ele lo; ne kɛra i Fa ye bi." A fana m'a fɔ ka ye mɛɛkɛ si ta ko ra, ko: "Ne bɛna kɛ a Fa ye, a bɛna kɛ ne Dɛncɛ ye."

⁶Nka Den min bɔra Ala ra, o min ye fɛn bɛɛ kuntigi ye, wagati min na Ala ka o ci dunuɓa ra, Ala ko: "Mɛɛkɛw bɛɛ ye a bato."

⁷A k'a fɔ mɛɛkɛw ta ko ra, ko: "A bɛ a ta mɛɛkɛw kɛ fɔɔɔ ye, k'a ta baaradenw kɛ tasumamanaw ye."

⁸Nka Den min bɔra Ala ra, a k'a fɔ o ta ko ra, ko: "E, Ala, i ta masaya bɛ to a nɔ ra wagati bɛɛ; i ta masacɛbere ye terreninyabere le ye.

⁹I bɛ terreninya kanu, i bɛ kojugu kɔninya; o le kosɔn Ala, i ta Ala kɔni ka i panawoloma ka pɔgarituru kɛ i kun na, ka i fisaya i tɔɔɔɔɔw ye."

¹⁰A k'a fɔ tuun ko: "Matigi, ele le ka dugukolo dan kabini a damina ra, i yɛɛ boro ka sankolo dan.

¹¹O fɛnw bɛɛ bɛna tɛmɛ, nka ele kɔni bɛ to i nɔ ra; o bɛɛ bɛna kɔɔɔ i ko fani bɛ kɔɔɔ cogo min na.

¹²I bɛna o kuru i ko mɔɔɔ bɛ deregeba kuru cogo min na; o bɛna yɛɛɛma i ko mɔɔɔ bɛ fani donta yɛɛɛma cogo min na. Nka ele kɔni, ele bɛ to i cogo ra, ele ta sandaw tɛ ban ka ye."

¹³Ayiwa, Ala k'a fɔ mɛɛkɛ juman le ye ka ye, ko: "I sigi ne kininboroyanfan fɛ, fɔ ne ye i juguw mina ka o bla i sen kɔɔɔ"?

¹⁴Melekew ye mun le ye? O bee ye ninw le ye; ciradenw lo, minw be baara ke Ala ye. Mogo minw ka kan ka kisi, Ala be melekew ci ka taga olugu deme fana.

Heburuw 2

Ala ta kisiriba

¹Ayiwa, o koson an ka kuma minw men, an ka kan ka an janto o ra kosebe, janko an kana na sira bla ka taga an kun fe.

²Melekew tun ka kuma min fo an bemaw ye, o kera can ye; mogo o mogo ka sariya cen, ka ban ka Ala kan mina, Ala ka olugu bee sara ka kapa ni o ta kewalew ye.

³Ayiwa, anw fana bena bosi cogo di, ni an ka nin kisiriba ke borokofefen ye? Matigi yere le konna ka o kisiri ko fo; o ko, minw ka a lamen, olugu k'a fo an ye k'a gbeya.

⁴Ala yere ka baraka don o ta seereya ra ni tagamasiyenw ye, ani kobaw, ani kabako suguya caman, ani ka Nin Saninman* ta sebayaw di o ma fana ka kapa ni a yere sago ye.

Mogo be kisi Kirisita le baraka ra

⁵Ayiwa, an be dunupakura nata min ko fora, Ala ma o kuntigiya di melekew le ma.

⁶Nka mogo do ka nin seereya ke Kitabu yoro do ra, ko: "Ala, mogo ye mun ye, k'a fo ko i be i hakiri to a ra? Adamaden ye mun ye, k'a fo ko i be i janto a ra?"

⁷I k'a dogoya melekew ye wagati donin; i ka noro ni bonya masafugula don a kun na,

⁸ka fen bee bla a sen juro .” Ni a fora ko Ala ka a sigi fen bee kunna, o koro ye ko fen si te yi ni a te min kunna. O bee n'a ta, an b'a ye ko se ma di a ma folo ko a ye sigi fen bee kunna.

⁹Nka sisan an b'a ye ko Ala ka Yesu min dogoya ka teme melekew kan ka wagati donin ke, sisan Ala ka noro ni bonya masafugula di o ma, a ta toro ni a ta saya koson; o cogo ra, Ala ta neema sababu ra, a sara mogow bee le no ra.

¹⁰Ayiwa, can ra, fen bee danna Ala min sababu ra, ani Ala min koson, ale tun b'a fe ka mogo caman ladon a ta noro ra; o koson a benna a ma ka Yesu ta bonya dafa a ta trow sababu ra, ale min ye mogow ta kisiri tigi ye.

¹¹Yesu min be mogow saninya ka o bo jurumun na, ale ni o mogo saninyaninw bee ta Fa ye Ala kelen le ye. O le koson a te a yere fisaya o ma; a be o wele ko a balemaw.

¹²A ko: "Ala, ne bena i tgo fo ne balemaw ye, ne bena i tando ni donkiriw ye i ta jama bee lajenninw ce ra .”

¹³A ko fana tuun, ko: “Ne bɛna ne jigi la Ala kan.” A ko tuun, ko: “Ne fɛ nin ye, ne ni Ala ka den minw di ne ma .”

¹⁴Ayiwa, Yesu ka o mɔgɔ minw kisi, i n’a fɔ olugu ye adamadenw le ye, o kosɔn Yesu fana kɛra adamaden ye. A ka o kɛ janko a ta saya baraka ra, saya fanga bɛ Setana min boro, a ye o Setana ta fanga cɛn;

¹⁵janko minw tun bɛ Setana ta jɔnya ra o si bɛɛ ra, saya pasiran kosɔn, a ye olugu kunmabɔ.

¹⁶Can ra, Yesu ma na ka na mɛlɛkɛw le dɛmɛ; a nana Iburahima ta denw le dɛmɛ.

¹⁷O le kosɔn jagboya lo, a tun ye kɛ adamaden ye cogo bɛɛ ra, ka kɛ sarakalasebaga* kankelentigi ye, min bɛ hina mɔgɔw ra, ka baara kɛ Ala ye janko ka mɔgɔw ta jurumunw kafari.

¹⁸Ayiwa, i n’a fɔ ale yɛrɛ tɔɔrɔra kɔrɔbɔri kosɔn, o kosɔn minw bɛ kɔrɔbɔ, a bɛ se ka olugu dɛmɛ.

Heburuw 3

Kirisita ka bon ni cira Musa ye

(Matiyu 21.33-38)

¹O le kosɔn, ne balema saninmanw, Ala ka aw minw wele, ne b’a fɛ ko aw ye miiri Yesu le ma; ale le ye Ala ta ciraden ye, ani a ta sarakalasebagaw kuntigiba*, an ta lanaya ko ra.

²Yesu kɛra kankelentigi ye Ala ja kɔrɔ, Ala min k’a sigi a ta baara ra, i n’a fɔ cira Musa tun kɛra kankelentigi ye Ala ta so bɛɛ kɔnɔ cogo min na.

³Nka Yesu ka kan ni bonyaba ye ka tɛmɛ cira Musa kan pewu; sabu bonlobaga bɛ bonya sɔrɔ ka tɛmɛ bon yɛrɛ kan.

⁴Bon o bon, mɔgɔ le k’a lɔ; nka min ka fɛn bɛɛ lajennin lɔ, o ye Ala le ye.

⁵Cira Musa kɔni tun ye baaraden le ye, min k’a ta baara kɛ ni kankelentigiya ye Ala ta so bɛɛ kɔnɔ. Ala tun bɛ kuma minw fɔ, a ta baara tun ye ka o seereya le kɛ.

⁶Nka Kirisita* kɛra kankelentigi ye i ko Dence min sigira Ala ta so kɔnɔ ka kɛ fɛn bɛɛ kunna. Sisan anw le ye o so ye; nka an bɛ an yɛrɛ bonyara lanaya ni jigiyi min kosɔn, fɔ an ye jija ka to o kan ka taga se a laban ma.

Nɛnɛkiriɔrɔ min labɛna Ala ta mɔgɔw ye

⁷O kosɔn, i n’a fɔ Nin Saninman* k’a fɔ cogo min na, ko: “Ni aw bɛ Ala kumakan mɛn bi,

⁸aw kana aw jusukun gbɛlɛya i n’a fɔ aw bɛmaw murutira Ala kama kongokolon kɔnɔ cogo min na, ko o bɛ Ala kɔrɔbɔ.

⁹O yɔrɔ le ra aw bɛmaw ko o bɛ ne Ala kɔrɔbɔ, k'a sɔrɔ o ka ne ta kokeninw bɛɛ ye ka se fɔ san binaani.

¹⁰O kosɔn ne dimina o wagati mɔgɔw kɔrɔ; ne ko: 'O yere ta miiriyaw le bɛ o lafiri tuma bɛɛ; ne b'a fɛ o ye sira min ta, o tɛ o lon.'

¹¹O kosɔn ne dimikojugu fɛ, ne karira ko: 'O tɛna don ne ta nɛnɛkiriɔrɔ ra fiyewu !' "

¹²Ne balemaw, aw ye aw yere kɔrɔsi, mɔgɔ si kana sɔrɔ aw ra, jusujugu ni lanabarijusu bɛ min na, fɔ ka ban ka Ala janaman kan mina.

¹³Nka Ala ka "bi" min ko fɔ, ka aw to o ra, aw ye jɔgɔn ladi lon o lon, janko jurumun kana ke sababu ye ka aw lafiri ka aw jusukun gbɛɛya.

¹⁴An kera Kirisita* ta jɛnɔgɔnw le ye, nka an ka a damina ni jigiya min ye, fɔ an sinsinnin ye to o kan ka taga se a laban ma.

¹⁵A sebera Kitabu kɔnɔ, ko: "Ni aw bɛ Ala kumakan mɛn bi, aw kana aw jusukun gbɛɛya, i n'a fɔ an bɛmaw murutira cogo min na."

¹⁶Ayiwa, jɔntigiw le ka Ala kumakan mɛn ka muruti? Cira Musa bɔra ni minw ye Misiran jamana ra, yala olugu tɛ wa?

¹⁷Ala dimina jɔntigiw le kɔrɔ fɔ san binaani? Minw ka jurumun ke, ka sa kongokolon kɔnɔ, yala olugu tɛ wa?

¹⁸Ala karira ko jɔntigiw le tɛna don a ta nɛnɛkiriɔrɔ ra? Yala minw murutira a kama, olugu tɛ wa?

¹⁹O cogo ra, an b'a ye ko o ta lanabariya le kosɔn o ma se ka don o jamana ra.

Heburuw 4

¹Ayiwa, Ala ka layiri min ta ko an bɛna taga don ale ta nɛnɛkiriɔrɔ ra, i n'a fɔ o layiri belɛn bɛ a nɔ ra, o ra an ye an yere kɔrɔsi, janko aw si kana na dɛɛɛ ka to kɔ.

²Kibaro Diman* waajuri kera an ye, i n'a fɔ a kera an bɛmaw ye cogo min na. Nka o ka o kuma min mɛn, o ma foyi ja o ye; sabu minw k'a mɛn, olugu m'a mina ni lanaya ye.

³Nka anw minw lara Yesu ra, anw bɛna don o nɛnɛkiriɔrɔ ra, i n'a fɔ Ala k'a fɔ cogo min na, ko: "Ne dimikojugu fɛ, ne karira ko: O tɛna don ne ta nɛnɛkiriɔrɔ ra fiyewu." Ala ka o kumaw fɔ k'a sɔrɔ a tun ka fɛn bɛɛ dan ka ban kabini dunuɔa dantuma na;

⁴sabu a fɔra Kitabu yɔrɔ dɔ ra tere wolonfla ko ra, ko: "Tere wolonflanɛn, Ala nɛnɛkirira a ta baara bɛɛ ra."

⁵O yɔrɔ kelen na Ala ko tuun, ko: "Ne ka jamana min layiri ta o ye, o tɛna don ne ta nɛnɛkiriɔrɔ ra fiyewu."

⁶Ayiwa, minw tun konna ka o Kibaro Diman lamɛn, olugu ta lanabariya kosɔn, o ma don o jamana ra ka nenekiri. Nka o bɛɛ n'a ta, dɔ werew belɛn bɛ se ka don o yɔrɔ ra.

⁷O le kosɔn Ala ka lon dɔ werɛ sigi tuun; o ye "bi" ye. Wagatijan tɛmɛnin kɔ a ka o kuma don Dawuda da ra. A tun konna ka o kuma fɔ; o kuma flɛ nin ye, ko: "Ni aw bɛ Ala kumakan mɛn bi, aw kana aw jusukun gbɛlɛya."

⁸Ayiwa, ni Yosuwe tun sera ka Izirayelimɔgɔw ladon o nenekiriyɔrɔ ra, Ala tun tɛna lon werɛ ko fɔ tuun o kɔ fɛ.

⁹O kosɔn Ala ka a ta baara kɛ, ka nenekiri a tere wolonflanan na cogo min na, o nenekiri jɔgɔn bɛ Ala ta mɔgɔw ja.

¹⁰Ni mɔgɔ min ka don Ala ta nenekiriyɔrɔ ra, o tigi bɛ nenekiri a ta baaraw ra, i n'a fɔ Ala nenekirira a ta baaraw ra cogo min na.

¹¹O kosɔn an ye jija ka don o nenekiriyɔrɔ ra, janko mɔgɔ si kana to kɔ fɛ i n'a fɔ Alakanminabari dɔw k'a kɛ cogo min na.

¹²Sabu Ala ta Kuma bɛ janamanya di, baraka b'a ra. A da ka di ka tɛmɛ muru da fla kan. A bɛ mɔgɔ sɔgɔ fɔ ka se mɔgɔ jusukun ni a nin dan ma, ka se kolo tugudaw ni sɔnbɛ ma. A bɛ mɔgɔ ta miiriyaw ni a jusukunnakow bɛɛ sɛgɛsɛgɛ k'a lon.

¹³Danfen si tɛ yi min dogonin lo Ala ja kɔrɔ. Fɛn bɛɛ bɛ a ja kɔrɔ kɛnɛ kan, fɛn si dogonin tɛ a ma; an bɛna taga lɔ ale Ala min ja kɔrɔ, janko an bɛɛ ye an ta fɔ.

Yesu ye sarakalasebagaw kuntigiba ye

¹⁴Ayiwa, i n'a fɔ sarakalasebagaw kuntigiba* bɛ an fɛ, min yɛlɛra ka taga fɔ sankolo kɔnɔnɔyɔrɔ ra, min ye Yesu ye, Den min bɔra Ala ra, o tuma an ko an bɛ lanaya min na, an ye jija ka to o kan.

¹⁵Sarakalasebagaw kuntigiba min tɛ se ka hina an na ka an dɛmɛ an ta barakantanyaw ra, an ta sarakalasebaga tɛ o jɔgɔnna ye. Nka ale fana kɔrɔbɔra cogo bɛɛ ra i n'a fɔ anw, nka a ma jurumun si kɛ.

¹⁶O ra, an kana siran; an ja siginin ye madon nɛɛma tigi Ala ta masasiginan na, janko a ye makari an na, ka nɛɛma an ye, ka an dɛmɛ wagati bennin na.

Heburuw 5

¹Ayiwa, sarakalasebagaw kuntigibaw* bɛɛ janawolomara ka bɔ mɔgɔw le cɛ ra; a sigira mɔgɔw kosɔn, ka kow janabɔ o ni Ala cɛ. A bɛ siman sarakaw ni bɛgan sarakaw lase Ala ma mɔgɔw ta jurumunw kosɔn.

²A bɛ se ka hina mɔgɔ kolɔnbariw ni mɔgɔ lafirininw na, sabu ale fana ye barakantan ye i n'a fɔ o mɔgɔw.

³O kosɔn a ka kan ka saraka dɔ bɔ a yere ta jurumunw kosɔn, i n'a fɔ a b'a bɔ mɔgɔ tɔw ta jurumunw kosɔn cogo min na.

⁴Ayiwa, mɔgɔ si tɛ se ka o bonya ta k'a la a yere kan; Ala le bɛ mɔgɔ wele a kama, i n'a fɔ a ka Haruna wele cogo min na.

⁵O cogo ra, Kirisita* fana ma sarakalasebagaya ta kuntigibaya bonya la a yere kan a yere ma; nka Ala le ka a ke a ye, k'a fɔ a ma ko: "Den min bɔra ne ra, ele lo; ne kera i Fa ye bi."

⁶Ala k'a fɔ yɔrɔ were ra fana, ko: "Ele le ye sarakalasebaga ye wagati bɛɛ, i n'a fɔ Melikisedeki tun bɛ cogo min na."

⁷Wagati min Yesu tun bɛ dunuɗa ra yan, a tun k'a lɔn ko se bɛ Ala ye ka ale kisi saya ma; a ka Ala daari, k'a daari kosebɛ ni kanba ye, fɔ ka kasi. Ala ka a ta daariri lamɛn a ta Alapasiran kosɔn.

⁸Nka hali k'a sɔrɔ a bɔra Ala ra, o bɛɛ n'a ta, a ka Ala kan mina, ka tɔrɔ.

⁹Ala k'a ta kow bɛɛ dafa tuma min na, minw bɛ a kan mina, a kera olugu ta kisiri tigi ye, kisiri banbari.

¹⁰Ala ka a latige k'a ke sarakalasebagaw kuntigiba ye, i n'a fɔ Melikisedeki tun kera a ye cogo min na.

Lanabaga barakantanw

¹¹Ayiwa, fɛn caman bɛ an fɛ k'a fɔ aw ye nin ko ra, nka o kow jafɔ ka gbɛlɛn, sabu aw ta faamuri ka sumaya.

¹²Nɔgɔntumasi aw tun ka kan ka ke karamɔgɔw le ye; nka hali bi o belɛn bɛ aw karanna Ala ta Kuma damina le ra kura ye tuun. Hali bi aw mako bɛ nɔnɔ le ra, aw tɛ se ka domuni gbiriman domu.

¹³K'a sɔrɔ mɔgɔ min bɛ nɔnɔ dɔrɔn ke a ta baro ye, o tigi ye denɗɛnin le ye, a tɛ ko terennin lɔn ka bɔ ko terenbari ra.

¹⁴Nka domuni gbiriman ye mɔgɔkɔrɔbaw ta le ye; olugu ka o yere degi, ka ko lɔn, ka kɔnuman ni kojugu lɔn ka bɔ jɔgɔn na.

Heburuw 6

¹O le kosɔn, Kirisita* ta karan bɛ damina ko minw na, an kana to o kan hali bi; an ye taga ja lanaya ra, ka ke i ko mɔgɔkɔrɔbaw. An man kan ka kɔsegi karan damina kan tuun, i n'a fɔ mɔgɔ ka kan ka nimisa cogo min ka kewale jacinanw dabra, ka la Ala ra,

²ani batizeri ta karan, ani boro bɛ la mɔgɔw kan cogo min na, ani suw kunuko, ani Ala ta kiti banbari.

³Ayiwa, an ye o kow to yi ka taga ja! An bɛna o le ke, ni Ala sɔnna.

⁴Ayiwa, Ala ta yeelen yirara minw na ka ye, minw ka Ala ta nɛɛma nɛnɛ ka ye, ka dɔ sɔɔ Nin Saninman* na,

⁵ka Ala ta Kuma diya nɛnɛ ka ye, ka wagati nata ta sebayaw lɔn,

⁶ayiwa, o bɛɛ n'a ta, ni o mɔɔw benna, olugu kɔni tɛ se ka nimisa kokura tuun fiyewu; sabu Den min bɔra Ala ra*, a bɛ i n'a fɔ o bɛ o le gbengbenna yiri ra tuun kokura, k'a lamaroya kɛnɛ kan bɛɛ na.

⁷Ayiwa, ni sanji ka ben sijagako caman dugukolo min kan, ni o dugukolo siman ka na, ka kɛ sɛnɛkɛbaga sago ye, o dugukolo bɛ Ala ta baraka sɔɔ.

⁸Nka ni ɲaniw, ani binjuguw dɔɔn le falenna a ra, a tɛ foyi na; a tɛna mɛɛn o yɔɔ bɛ danga, ani a laban tasma b'a jeni.

⁹O bɛɛ n'a ta, an balema kanuninw, hali ni an bɛ nin kumaw fɔ, an jigi siginin lo aw ta ko ra; an k'a lɔn ko aw bɛ sirajuman le kan, min ye kisiri sira ye.

¹⁰Sabu Ala tɛ pumanlɔnbari ye k'a fɔ ko a bɛ jina aw ta baara kɔ, ani aw ka balemaw kanu cogo min na a tɔɔ kosɔn, ani aw ka Ala ta mɔɔ saninmanw demɛ cogo min na, ani aw bɛ o demena cogo min na fana hali bi.

¹¹Nka min ka di an ye, o ye ko aw bɛɛ kelen kelen ye jija ka se fɔ a laban ma, janko aw jigi bɛ min kan, aw ye o sɔɔ.

¹²An t'a fɛ aw ye kɛ salibagatɔw ye. Ala ka fɛn minw layiri ta, mɔɔ minw bɛ jija ka o sɔɔ o ta lanaya ni o ta mupuri baraka ra, aw ye olugu le ladegi.

Ala ka layiri min ta

¹³Ala ka layiri ta Iburahima ye tuma min na, a tun tɛ se ka kari tɔɔ wɛɛ ra, min ka bon ni ale Ala yɛɛ tɔɔ ye minkɛ, a karira a yɛɛ tɔɔ le ra.

¹⁴A ko Iburahima ma ko: "Sigiya t'a ra, ne bɛna baraka don i ra, ka i ta duruja caya kɔsɛɛ."

¹⁵Ayiwa, Iburahima mupuna ka Ala makɔnɔ minkɛ, o cogo le ra, Ala tun ka min layiri ta a ye, a ka o sɔɔ.

¹⁶Ni mɔɔw bɛ kari, fɛn min ka bon ni olugu yɛɛ ye, o bɛ kari o le ra; o kariri ye sarati le ye k'a yira ko o ta kuma ye can ye, ani ka sɔsɔri bɛɛ ban pewu.

¹⁷O cogo ra, minw tun ka kan ka o layiripuman sɔɔ, Ala tun b'a fɛ k'a yira olugu ra le k'a gbɛya ko ale tɛ a ta kolatigeninw yɛlɛma fiyewu; o kosɔn a karira ka fara layiri kan.

¹⁸O fɛn fla tɛ se ka yɛlɛma fiyewu. Ala ka layiri min ta, ani ka kari ka fara a kan, a tɛ se ka faninya tige o ko ra. An minw ka karifayɔɔ sɔɔ Ala kɔɔ, nin kumaw bɛ an ja gbɛɛya le kɔsɛɛ, janko Ala ka layiri min ta an ye, an ye an jigiya to o kan.

¹⁹O jigiya be an nin mara, i ko nege gbiriman min be kurunba lalo; jigisobe lo, ani jigi barakaman. O le be yoro saninman* ta bonceti gefani daye an ye, ka an ladon fo yoro saninmanba kono.

²⁰Yesu konna ka don an ja o yoro ra an ta jurumunw koson. A kera sarakalasebagaw kuntigiba* ye i n'a fo Melikisedeki tun kera a ye cogo min na; a bena to o kuntigiya ra wagati bee.

Heburuw 7

Melikisedeki ta sarakalasebagaya

¹Ayiwa, o Melikisedeki tun ye Salemu dugu masace le ye, ani Ala Korotaninba ta sarakalasebaga*. O wagati ra Ibrahima tun tagara masa dow kere, ka se soro o kan; Ibrahima kosegito, Melikisedeki tagara a kunben ka dugawu ke a ye.

²Ibrahima ka a borofenw bee yaga bo ka o di Melikisedeki ma. Melikisedeki togo koro ye ko "terenninya masa." Ka fara o kan, Salemu masace lo, o koro ye ko "hera masace."

³A face togo ma fo, a bamuso togo ma fo, a ta buruju togo fana ma fo; a worocogo ma fo, walama a sacogo. A be i ko Den min bora Ala ra*, sabu a be to a ta sarakalasebagaya ra wagati bee.

⁴Aw m'a ye ko nin ce tun ka bon wa! Fo an bemace Ibrahima tun ka fen o fen soro kerekoyoro ra, a ka o bee yaga bo ka o di a ma.

⁵Levi* ta duruja minw ye sarakalasebagaw* ye, sariya* k'a yira ko olugu ka kan ka yaga mina Izirayelimogow fe, minw ye o balemaw ye; k'a soro o bee bora Ibrahima le ra fana.

⁶Melikisedeki tun te Levi ta duruja do ye, nka o bee n'a ta, a ka yaga mina Ibrahima fe. Ala tun ka layiri ta Ibrahima min ye, a ka dugawu ke o ye.

⁷K'a soro sigiya t'a ra, namogo le be dugawu ke komogo ye.

⁸Sarakalasebagaw fe, Levi ta duruja minw tun be yaga mina, olugu tun ye adamaden gbansanw le ye. Nka Melikisedeki min ka yaga mina Ibrahima fe, a fora ko ale panaman lo wagati bee.

⁹Levi ta duruja minw be yaga mina, an be se k'a fo ko olugu yere ka yaga bo k'a di Melikisedeki ma, sabu o bemace Ibrahima k'a di a ma.

¹⁰Wagati min Melikisedeki tagara yaga mina Ibrahima fe, olugu tun ma woro ban, nka Ibrahima le tun bena o woro. O cogo ra olugu yere ka yaga di Melikisedeki ma.

¹¹Ayiwa, sariya min dira Izirayelimogow ma, o ju tun sigira Levi ta sarakaw le kan. Ni o sarakalasebagaya tun sera ka mogow kisi ka o bo o ta jurumunw bee ra, kun tun tena ke a ra tuun ko sarakalasebaga were ye na, i n'a fo Melikisedeki tun

kera a ye cogo min na. Sarakalasebagaw tun bena to ka bɔ Levi ta gba le ra dɔrɔn, i ko Haruna.

¹²Sabu ni sarakalasebagaya yelemana, jagboya lo fana ko sariya ye yelemā.

¹³An bɛ Matigi min ta ko fɔra nin ye, ale bɔra gba wɛrɛ le ra; a ta gbamɔgɔ si ma deri ka sarakalasebagaya baara kɛ, ka saraka bɔ sarakajɛnifen* kan.

¹⁴Ayiwa, bɛɛ k'a lɔn ko an Matigi bɔra Zuda ta gba le ra; nka cira Musa ma foyi fɔ sarakalasebagaya ta ko ra o gba ta fan fɛ.

Yesu ta sarakalasebagaya tɛ ban

¹⁵Yesu kera sarakalasebaga* wɛrɛ ye minkɛ, i n'a fɔ Melikisedeki tun kera a ye cogo min na, o le b'a yira k'a gbɛya tuun ko a ni Levi ta gba tɛ sira kelen na.

¹⁶A ma kɛ sarakalasebaga ye ka kapa ni gba ta sira ta sariya ye; nka a kera sarakalasebaga ye a ta panamanya banbari ta sebgaya le baraka ra.

¹⁷Sabu a fɔra a ta ko ra ko: "Ele le ye sarakalasebaga ye wagati bɛɛ i n'a fɔ Melikisedeki tun bɛ cogo min na."

¹⁸O cogo ra sariya* fɔlɔ bɔra yi, sabu baraka tun tɛ o ra ka mɔgɔw kisi, nafa tun tɛ o ra fana;

¹⁹sabu sariya ma se ka foyi kɛ k'a dafa. Sisan an ka jigiyā wɛrɛ le sɔrɔ, min ka ji ni fɔlɔta ye; o le sababu ra an bɛ se ka gbara Ala ra.

²⁰Ka fara o kan, Ala karira le, ko Yesu bena kɛ sarakalasebaga ye. A ma kari sarakalasebaga tɔw si ta ko ra.

²¹Nka Yesu kera sarakalasebaga ye tuma min na, Ala karira k'a fɔ a ye ko: "Matigi karira, a fana tena a ta miiriyā yelemā: Ele le ye sarakalasebaga ye wagati bɛɛ."

²²O ra, Yesu kera Ala ta jɛnɔgɔnya min sarati ye, o jɛnɔgɔnya ka fisa ni fɔlɔ ta ye pewu.

²³Ka fara o kan tuun, sariya fɔlɔ wagati ra sarakalasebaga caman le tɛmɛna; saya kosɔn, o dɔ ma se ka to sarakalasebagaya baara ra.

²⁴Nka Yesu kɔni, ale tɛ sa fiyewu; o kosɔn mɔgɔ si tɛ se ka kɛ sarakalasebaga ye a nɔ ra.

²⁵O le kosɔn minw bɛ gbara Ala ra Yesu sababu ra, a bɛ se ka olugu kisi wagati bɛɛ ka bɔ jurumun bɛɛ ra, sabu a panaman lo wagati bɛɛ, a bɛ Ala daari o ye.

²⁶An mako tun bɛ nin sarakalasebagaw kuntigiba ɔgɔn le ra, min saninyanin lo, jarkiyɔrɔ tɛ min na, nɔ si tɛ min na, min faranna ka bɔ jurumunkɛbagaw cɛ ra, ka kɔrɔta ka tɛmɛ hali sankolo kan.

²⁷A mako tɛ a ra ka saraka bɔ lon o lon a yɛɛ ta jurumunw kosɔn fɔlɔ, ka ban ka a bɔ mɔgɔ tɔw ta kosɔn, i n'a fɔ sarakalasebagaw kuntigiba tɔw. A ka a yɛɛ di saraka ye ka o bɛɛ kɛ sɔnaga kelen ka ban pewu.

²⁸Can ra, sariya ka mɔgɔ minw sigi ka o kɛ sarakalasebagaw kuntigibaw ye, barakantanya tun bɛ o mɔgɔw ra. Nka Ala karira ka kuma min fɔ sariya kɔ fɛ, o sababu ra Den min bɔra Ala ra*, o le sigira ka kɛ sarakalasebagaw kuntigiba dafanin ye wagati bɛɛ.

Heburuw 8

Yesu ye sarakalasebagaw kuntigiba ye

¹Ayiwa, an ka kuma minw bɛɛ fɔ, o kunba ye nin ye: sarakalasebagaw kuntigiba* bɛ an fɛ, min siginin bɛ Ala ta masasiginan kininboroyanfan na sankolo ra.

²A bɛ a ta baara kɛ yɔrɔ saninman* kɔnɔ, fanibon panaman kɔnɔ, Matigi Ala yɛɛ boro ka min lɔ, mɔgɔ boro ma a lɔ.

³Sarakalasebagaw kuntigibaw bɛɛ sigira, janko o ye siman sarakaw ni bɛgan sarakaw lase Ala ma. O cogo ra jagboya lo ko an ta sarakalasebagaw kuntigiba fana ye fɛn dɔ sɔrɔ ka a lase Ala ma.

⁴Ni a tun bɛ dunuɓa ra yan, a tun tɛna kɛ sarakalasebaga ye yɛɛ; sabu sarakalasebaga wɛrɛw bɛ yi, olugu le bɛ sarakaw lase Ala ma ka kaɓa ni sariya* ye.

⁵O bɛ o baara kɛ yɔrɔ saninman min kɔnɔ, o ye sankolo ta yɔrɔ saninman bisigiya le ye. Ciru Musa tun b'a fɛ ka fanibon saninman lɔ tuma min na, Ala k'a fɔ a ye ko: "Ne ka nin fɛnw bisigiya min yira i ra kuru kan, i ye o kɔrɔsi kɔsɛbɛ, k'a to a ye kɛ ka kaɓa ni o ye."

⁶Nka sisan Kirisita* ta baara ka bon ni sarakalasebaga tɔw ta ye pewu, sabu ale le bɛ soronarikebaga ye Ala ni mɔgɔw cɛ ka jɛnɔgɔnya min don o cɛ, o jɛnɔgɔnya ka bon ni fɔlɔ ta ye. O jɛnɔgɔnya ju sigira layiri minw kan, o ka fisa ni fɔlɔ ta ye pewu.

⁷Can ra, ni jɛnɔgɔnya fɔlɔ tun dafanin lo, kun tun tɛna kɛ a ra tuun ka flanan jini k'a bla a nɔ ra.

⁸Nka Ala ka a ta mɔgɔw jaraɓi le, k'a fɔ o ye ko: "Lon dɔ, bɛna se, Matigi ko ten, ne bɛna jɛnɔgɔnyakura don ni Izirayeli ta gbamɔgɔw ni Zuda ta gbamɔgɔw ye.

⁹O jɛnɔgɔnya tɛna kɛ i ko ne tun ka jɛnɔgɔnya min don ni o bɛmaw ye, lon min na ne ka o boro mina ka bɔ ni o ye Misiran jamana ra; sabu ne kɔnna ka jɛnɔgɔnya min don ni o ye, o ka o cɛn. O kosɔn ne ka o to yi. Matigi ko ten.

¹⁰Nka o wagatiw temenin kɔ, ne bɛna jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔ min don ni Izirayɛlimɔɔɔɔ ye, o ye nin ye, Matigi ko ten: ne bɛna ne ta sariyaw don o hakiri ra, k'a sɛbɛ o jusukun na; ne bɛna kɛ o ta Ala ye, o bɛ kɛ ne ta mɔɔɔɔ ye.

¹¹Mɔɔɔ si tɛna a mɔɔɔɔɔɔɔɔ karan tuun, walama ka a balema karan tuun ko: 'I jija ka Matigi lɔn.' Sabu o bɛɛ bɛna ne lɔn, k'a ta mɔɔɔ fitini na ka taga a bla mɔɔɔba ra.

¹²Ne bɛna o ta terenbariyakow bɛɛ yafa o ma; ne tɛna ne hakiri to o ta jurumunw si ra tuun .”

¹³Ayiwa, aw m'a ye, Ala ka jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔɔ kura ko fɔ minkɛ, a k'a yira ko jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔ fɔlɔ kɔrɔra. Ayiwa, ni fɛn ka kɔrɔ, ni a tɛ mako ɲa tuun, o fɛn bɛ taga tunuyɔrɔ le ra.

Heburuw 9

Jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ni jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔɔ

(Bori 25; 26; 40.17-33)

¹Ayiwa, jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔɔ fɔlɔ fana ta sariyaw tun bɛ yi, o tun bɛ Ala batocogo yira. Alabatoyɔrɔ saninman dɔ fana tun bɛ dugukolo kan yan.

²O tun ka fanibon dɔ le lɔ. O fanibon bonkɔɔɔ fɔlɔ tun bɛ wele ko yɔrɔ saninman*. Fitinadaga ni tabali ni sarakaburuw tun bɛ o yɔrɔ le ra.

³O kɔ, boncɛtigɛfani flanan kɔfɛyɔrɔ ra, o tun ye fanibon bonkɔɔɔ flanan ye, min bɛ wele ko yɔrɔ saninmanba*.

⁴Wusunanjɛnifɛn saninlaman dɔ tun bɛ o yɔrɔ ra, ani jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔ kɛsu, sanin tun lara min yɔrɔ bɛɛ kan. Sanindaga dɔ tun bɛ o kɛsu kɔɔɔ; mane tun bɛ o sanindaga kɔɔɔ, ani Haruna ta bere min tun fiyerenna, ani jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔ ta kumaw tun sɛbɛra kabakuru walaka minw kan.

⁵Serubɛn mɛlɛkɛ nɔɔɔɔmanw tun bɛ kɛsu san fɛ. Olugu tun ka o kamanw biri kɛsu datugunan kunna. Nka an tɛ se ka don nin kow bɛɛ ra sisan k'a nafɔ kɛlɛn kɛlɛn.

⁶Ayiwa, fanibon ni a kɔɔɔfɛnw tun labɛnna o cogo le ra. Sarakalasebagaw* tun bɛ don o bonkɔɔɔ fɔlɔ kɔɔɔ lon o lon ka o ta baara kɛ.

⁷Nka sarakalasebagaw kuntigiba kɛlɛnpɛ le bɛ tun bɛ don bonkɔɔɔ flanan kɔɔɔ sɲaga kɛlɛn san kɔɔɔ. A fana tun tɛ don ni a ma don ni bɛgan dɔ jori ye a boro, ka o kɛ k'a yɛrɛ ta jurumun ni jama ta jurumunw kafari.

⁸O cogo ra, Nin Saninman* b'a yira an na ko yɔrɔ saninmanba sira tun ma dayɛlɛ fɔlɔ, sabu fanibon fɔlɔ tun bɛ a nɔ ra.

⁹Nin kow ye sisan ta kow tagamasiyɛn le ye. O b'a yira an na ko o bɛgan sarakaw, ani saraka wɛrɛ minw bɛ di Ala ma, ko o sarakaw tun tɛ se ka o dibaga jusukun saninya.

¹⁰O sariyaw tun ye domunifenw ta kow le ye, ani minnifenw, ani farikolo saninyacogo ni ji ye. O landaw tun be adamaden kenemayɔɔɔ dɔɔɔn le jate; o landaw tun sigira fɔ ka taga se wagati min na, Ala bena fen bee yeɔema k'a ke kura ye.

¹¹Nka Kirisita* nana ka na ke sarakalasebagaw kuntigiba ye sisan, janko Ala tun ka fen minw layiri ta, an ye o sɔɔɔ. Ale donna fanibon min kɔɔɔ, o nafa ka bon, a dafanin lo ka teme fɔɔ kan; mɔɔɔ boro m'a lo, o kɔɔɔ ye ko nin dunuɔa ta danfen te.

¹²Kirisita donna yɔɔɔ saninmanba kɔɔɔ siɔaɔa kelenpe, ka dan o ma. A ma don ni bakɔɔɔninw jori ye, walama misidenw jori, nka a donna ni a yere jori le ye; a ka an kunmabɔ o cogo le ra, ka an kisi wagati bee.

¹³Ayiwa, o tun be bakɔɔɔninw jori ni misitoranw jori, ani misi jeninin buguri seriseri mɔɔɔ saninyabariw kan ka o farikolo saninya.

¹⁴Nka Kirisita jori baraka ka bon ka teme o fenw kan. Nin Saninman banbari baraka ra, a ka a yere di Ala ma saraka ye, nɔ te saraka min na. Ale jori be se ka an jusukun saninya ka bɔ ko pacintanw na, janko an ye baara ke Ala panaman ye.

¹⁵O le kosɔn a kera jenɔɔɔɔnyakura* ta soronarikebaga ye, janko Ala ka mɔɔɔ minw wele, ka panamanya banbari layiri ta o ye, olugu ye o sɔɔɔ; sabu minw tun ka jurumun ke jenɔɔɔɔnya fɔɔ wagati ra, a sara ka olugu kunmabɔ o jurumunw na.

¹⁶Ni mɔɔɔ dɔ ka centasebe ke, ni o tigi ma sa, o sebe te jate.

¹⁷Centasebe kumaw te jate, fɔ ni saya kera; sabu k'a sebebaga to si ra, a te foyi na.

¹⁸O le kosɔn jenɔɔɔɔnya fɔɔ fana ma sigi jori kɔ.

¹⁹Cira Musa ka jama bee lajen fɔɔ, ka Ala ta cifɔninw yira o ra, i ko a sebera sariya ra cogo min na. O kɔ, a ka misidenw ni bakɔɔɔninw dɔw faga ka o jori jagami ji ra, ka izopeyiri flaburu ni sagasi wulenman dɔ su o jori ra ka o seriseri sariya kitabu kan, ani jama bee kan.

²⁰A ko: "Ala ka jenɔɔɔɔnya min don ni aw ye, nin jori le ye o jenɔɔɔɔnya sarati ye."

²¹O cogo kelen na, cira Musa ka jori dɔ seriseri fanibon fana kan, ani yɔɔɔ saninman ta minanw bee kan.

²²Sabu ka kapa ni sariya ye, ni fen dama dama te, fen bee tun be saninya ni jori le ye. Ni jori ma bɔn, jurumun te yafa fana.

Kirisita ta saraka be jurumun kafari

²³Fanibon ta fenw ye sankolokɔɔfenw bisigiya le ye. I n'a fɔ o fanibon kɔɔɔfenw tun ka kan ka saninya ni beganw jori ye, o tuma o fenw yere minw be sankolo

kɔnɔ, olugu tun ka kan ka saninya ni saraka dɔ ye min ka fisa ni began sarakaw ye.

²⁴Mɔgɔw boro ka yɔrɔ saninman min lɔ, Kirisita ma don o nɔgɔn le kɔnɔ, sabu o ye sankolo ta yɔrɔ saninman tagamasiyen dɔrɔn le ye. A donna sankolo yere le kɔnɔ, janko ka taga lɔ Ala na kɔrɔ ka an ta jurumunw ko janabo.

²⁵A ma don k'a yere di saraka ye sijagako caman, i ko sarakalasebagaw kuntigiba tun be don yɔrɔ saninmanba kɔnɔ cogo min na san o san ni jori dɔ ye, min te ale yere ta ye.

²⁶Ni o te, kabini dunupa danna ka na se bi ma, Kirisita tun bena tɔrɔ sijagako caman le. Nka nin dunupa labanwagati ra, Kirisita nana ke saraka ye sijaga kelenpe le, ka dan o ma; a nana a yere di saraka ye ka jurumun yafa.

²⁷Saya be se mɔgɔw bee ma sijaga kelenpe le; o kɔ, Ala be kiti tige o kan.

²⁸O cogo ra, Kirisita fana kera saraka ye sijaga kelen, ka mɔgɔ caman ta jurumun bɔ o kunna. A bena na sijaga flanan na, nka o tena ke jurumun ta ko ye tuun; minw be a makɔnɔna, a bena olugu le kisi.

Heburuw 10

¹Ayiwa, sariya* be Ala ta fennuman nataw bisigiya dɔrɔn le yira an na; o fenw be cogo min na tigitigi, a te o yira. O kosɔn minw tun be Ala bato ni o saraka kelenw ye tuma bee san o san, sariya tun te se ka olugu ke mɔgɔ dafaninw ye fiyewu.

²Ni o sarakaw tun be se ka mɔgɔw kisi, o tun bena dabra; sabu minw be a bɔra, a tun be ke ko olugu saninyara sijaga kelen ka ban; o tun tena jurumun sɔrɔ o yere ra tuun.

³Nka o sarakaw yere be mɔgɔw hakiri jigi o ta jurumunw na le san o san.

⁴Sabu misitoranw jori ni bakɔrɔninw jori te se ka jurumun bɔ mɔgɔ ra fiyewu.

⁵O le kosɔn Kirisita* be nana dunupa ra wagati min na, a ko Ala ma ko: "I ko i te began saraka* fe, i te siman saraka* fe, nka i ka farikolo dɔ dan ne ye.

⁶Saraka jenitaw*, walama jurumunyafa sarakaw ko man diya i ye.

⁷O kosɔn ne ko: 'Ala, ne fle nin ye, ne be na i sago ke, i n'a fɔ a fɔra ne ta ko ra sariya Kitabu kɔnɔ cogo min na .' "

⁸Ayiwa, Kirisita kɔnna k'a fɔ ko: "I te began saraka fe, walama siman saraka, walama saraka jenita, walama jurumunyafa saraka; o si ko man di i ye." A ka o fɔ k'a sɔrɔ o sarakaw be bɔ ka kapa ni sariya yere le ye.

⁹Kirisita ko fana ko: "Ala, ne fle nin ye, ne be na i sago ke." O cogo ra a ka jenɔgɔnya fɔlɔ sa, ka flanan sigi.

¹⁰Ayiwa, o sago le sababu an saninyara Yesu Kirisita farikolo saraka baraka ra sipaga kelenpe, ka dan o ma.

¹¹Sarakalasebagaw* bεε tun bε o ta sarakalasebagaya ke lon o lon, ka to ka o saraka kelenw le bɔ tuma o tuma, k'a sɔrɔ o sarakaw tε se ka jurumun bɔ mɔgɔ ra fiyewu.

¹²Nka Kirisita kɔni ka saraka kelenpe min bɔ jurumunw kosɔn, o saraka bε a nɔ ra tuma bεε; o kɔ, a tagara sigi Ala kininboroyanfan fε.

¹³A tagara sigi ka wagati makɔnɔ, wagati min na Ala bεna a juguw bla a sen kɔrɔ, ka o ke a senlayɔrɔ ye.

¹⁴O cogo ra, a ka minw saninya ka bɔ jurumun na, a bε olugu ke mɔgɔ dafaninw ye tuma bεε, a ta saraka kelenpe sababu ra.

¹⁵Nin Saninman* fana ka o seereya ke an ye. A kɔnna k'a fɔ ko:

¹⁶"O wagatiw tɛmɛnin kɔ, Matigi ko ten, ne bεna jɛnɔgɔnya min don ni o ye o ye nin ye: ne bεna ne ta sariyaw don o jusukun na, k'a sɛbε o hakiri ra."

¹⁷A ko fana ko: "Ne tɛna ne hakiri to o ta jurumunw, ani o ta terenbariyakow ra tuun ."

¹⁸Ayiwa, ni jurumunw yafara ka ban, kun t'a ra ka saraka wɛrɛ bɔ jurumun kosɔn tuun.

Mɔgɔ bε gbara Ala ra lanaya le baraka ra

(Heburuw 6.1-20)

¹⁹Ayiwa, ne balemaw, sisan, Yesu jori baraka ra, an bε se ka don yɔrɔ saninmanba* kɔnɔ an sago ma.

²⁰Yesu ka o sira dayɛɛ an ye, ka o ke sirakura ye, ani panamanya sira, min bε tɛmɛ boncɛtigɛfani fε, o kɔrɔ ye a yɛrɛ farikolo.

²¹O ra, sarakalasebagaw kuntigiba* bε an fε sisan, min sigira Ala ta so kuntigiya ra.

²²Ayiwa, o cogo ra, an ye gbara Ala ra ni jusukun terennin ye, ani lanayasɔbε, ani lanaya dafanin; an jusukun ye saninya ka bɔ terenbariya bεε ra, ka an farikolo ko k'a gbε ni ji saninman ye.

²³An ko, ko o jigiya min bε an fε, an ye jija ka to o kan; sabu Ala min ka layiri ta an ye, ale ye kankelentigi le ye.

²⁴An ye an janto ɔgɔn na, ka ɔgɔn ja gbɛleya kanuya ra, ani kewaleɔnmanw na.

²⁵An kana an ta ɔgɔnlajɛn dabla, i n'a fɔ dɔw bε deri k'a ke cogo min na; nka an ye jija ka ɔgɔn ja gbɛleya, sabu aw yɛrɛ ɔa b'a ra ko Matigi nalon surunyara.

²⁶Ayiwa, ni an k'a lawuri a kama ka to jurumun na, k'a sɔrɔ an ka Kirisita* ta can lon ka ban, saraka were te yi tuun min be se ka an ta jurumun yafa.

²⁷An ja tigenin le ka kan ka Ala ta kiti lon makɔnɔ, ani tasuma farimanba min bena a juguw halaki.

²⁸Ni mɔgɔ o mɔgɔ tun ka cira Musa ta sariya* cen, ni mɔgɔ fla walama saba kera a ko seere ye, o tun be o tigi faga, o te hina a ra.

²⁹O tuma, Den min bɔra Ala ra*, ni mɔgɔ min ka o dɔndɔn ni a sen ye, walama jɛnɔgɔnyakura ta jori min k'a saninya, ni a ka o jate fɛngbansan ye, walama Nin Saninman* min be nɛema di, ni a ka o mafiyɛnya, ayiwa, aw te miiri ko o tigi ka kan ni tɔrɔba ye ka teme cira Musa ta sariya cenbaga ta kan wa?

³⁰An yere ka nin kuma fɔbaga lon; a ko: "Ne le be hake bɔ, ne le be kojugu juru sara." A ko fana ko: "Matigi bena a ta mɔgɔw ta kiti tige ."

³¹Ala panaman ye an mina ka kiti tige an kan, o ye siranyakoba ye de!

³²Ayiwa, a damina ra aw donna Ala ta yeelen na minke, aw ka kereba min ke, ka tɔrɔ cogo min na, aw ye aw hakiri to o ra.

³³Wagati dɔw ra o tun be aw neni, ka aw tɔrɔ, ka aw lamaroya bee na na; wagati dɔw ra fana o tun be mɔgɔ minw tɔrɔ ten, aw tun be aw yere ke olugu jɛnɔgɔnw ye.

³⁴Can lo, aw hinara kasodenw na; o ka aw borofenw bɔsi aw ra minke, aw sɔnna o bee ma fɔ aw be pagari, sabu aw k'a lon ko fen were be aw fe min ka fisa ni fen bee ye, ani min te ban.

³⁵O kosɔn lanaya min be aw fe, aw kana a to o ye bɔsi aw ra, sabu barajiba le be o ra.

³⁶Hali bi aw ka kan ka tɔrɔ mɔpu le, ka Ala sago ke; ni o kera, Ala ka layiri min ta aw ye, aw bena o sɔrɔ.

³⁷Sabu a sebera ko: "A tora dɔɔnin, min ka kan ka na, o bena na. A tena meen tuun.

³⁸Nka ne ta mɔgɔ terennin bena panamanya a ta lanaya le sababu ra; nka ni a ka o sira bla, a ko tena diya ne ye tuun ."

³⁹Mɔgɔ minw be bɔ siranuman kan ka taga halaki, anw kɔni te olugu dɔ ye; minw be to lanaya ra ka o nin kisi, an ye olugu dɔ le ye.

Heburuw 11

Lanaya

(Yuhana 8.56; Piyeri folo 1.8; Zaburu 33.6,9)

¹Lanaya kɔrɔ ye ko i jigi be fen min kan, i be la a ra ko i bena o sɔrɔ, walama i na te fen min na, ka la a ra, ka a ke i n'a fɔ i na be o ra.

- ²Lanaya le kosɔn, fɔlɔ mɔgɔw ko diyara Ala ye.
- ³Lanaya le kosɔn, an b'a lɔn ko Ala ka dunupa dan a ta kuma baraka ra; o cogo ra, an ɲa be fen minw yera, olugu ma bɔ fenyetaw ra.
- ⁴Lanaya le kosɔn, Abila ka saraka min di Ala ma, o nafa bonyara ka tɛmɛ Kabila ta kan. Lanaya le kosɔn, Ala ka a jate mɔgɔ terennin ye, ka sɔn a ta sarakaw ma. Lanaya le kosɔn, a be an karanna hali bi, hali ni a sara.
- ⁵Lanaya le kosɔn, Ala ka Henɔki ta ka taga ni a ye, a ma sa; mɔgɔ si m'a ye tuun, sabu Ala tun k'a ta. Sani Ala ye a ta, Ala k'a yira ko a ko tun diyara ale ye.
- ⁶Ni lanaya tɛ, mɔgɔ si ko tɛ se ka diya Ala ye; ni mɔgɔ min b'a fe ka gbara Ala ra, o tigi ka kan ka la a ra ko Ala be yi, ko a be a pinibagaw sara.
- ⁷Lanaya le kosɔn, Ala ka Nuho lasɔmi minke, a siranna Ala ɲa, ka kurunba lalaga ka a ni a ta gbamɔgɔw kisi, k'a sɔrɔ Ala tun k'a lasɔmi min na, a ɲa tun ma o ye fɔlɔ. Lanaya kosɔn a ka mɔgɔw ta kewalejuguw bɔ kene kan, ka Ala ta kiti ben o kan, ka Ala ta terennin sɔrɔ lanaya baraka ra.
- ⁸Lanaya le kosɔn, Ala ka Iburahima wele minke, a ka Ala kan mina; Ala tun bena jamana min di a ma, ka a ke a ta ye, a bɔra ka o jamana sira ta, ka taga, k'a sɔrɔ a yere m'a lɔn a be tagara yɔrɔ kelen min na.
- ⁹Lanaya le kosɔn, Ala ka jamana min layiri ta a ye, a tagara sigi o jamana ra, ka ke lonan ye, ka to ka si fanibonw kɔnɔ; Isiyaka ni Yakuba fana ka o le ke, sabu o layiri kelen le tun tara olugu ye.
- ¹⁰Iburahima jigi tun be Ala ta dugu lɔnin le kan, min ju sigira ka ɲa; Ala yere ka min ko latige, ani ka a lɔ.
- ¹¹Lanaya le kosɔn, Saran ni a ta kɔrɔya beɛ, Ala ka a to a sera ka den woro; sabu Ala min ka layiri ta a ye, a lara a ra ko o ye kankelentigi le ye.
- ¹²O kosɔn o cɛ kelen min fanga tun banna ka ban, min tun surunyara saya ra ka ban, o ka den caman sɔrɔ, ka caya i ko sankolo lolow, i ko kɔgɔjida kenken min te se ka jate.
- ¹³O mɔgɔw beɛ sara lanaya ra; Ala tun ka fen minw layiri ta o ye, o ma o sɔrɔ, nka a kera i n'a fɔ o ɲa tun be o ra, fɔ o be ɲagari o kosɔn. O yere k'a fɔ ko olugu ye lonanw le ye dunupa ra yan, ko olugu ye tɛmɛbagaw le ye.
- ¹⁴Ayiwa, mɔgɔ minw be o kuma ɲɔgɔn fɔ, o b'a yira ko olugu be sigiyɔrɔ were le pinina.
- ¹⁵O bɔra yɔrɔ min na, ni o tun tora ka miiri o yɔrɔ ko ra, o tun be se ka cogo sɔrɔ ka kɔsegi o yɔrɔ ra.

- 16**Nka can ra, o tun be yɔrɔ were le pinina, min ka fisa, o kɔrɔ ye min be sankolo ra. O le kosɔn Ala te a yere bonya o mɔgɔw ma, a be sɔn o ye ale wele ko o ta Ala; sabu a ka dugu dɔ laben o ye.
- 17**Lanaya le kosɔn, Ala ka Iburahima kɔrɔbɔ k'a fle minke, a sɔnna ka Isiyaka di k'a ke saraka ye. A tun be a dence kelenpe le dira; k'a sɔrɔ Ala tun ka layiri ta a ye,
- 18**k'a fɔ a ye ko: "I bena duruja sɔrɔ Isiyaka le fe, i tɔgɔ bena la duruja min na."
- 19**A jigi tun b'a kan ko hali ni Isiyaka sara, ko se be Ala ye ka a lakunu ka bɔ saya ra. O kosɔn Ala ka a dence kɔsegi a ma, sabu a kera i n'a fɔ a tun k'a di ka ban.
- 20**Lanaya le kosɔn, Isiyaka ka dugawu ke Yakuba ni Esawu ye lon nataw ta ko ra.
- 21**Lanaya le kosɔn, Yakuba satuma ra, a tintinnin tora a ta bere kan ka Ala bato, ka dugawu ke Yusufu dencew bee kelen kelen ye.
- 22**Lanaya le kosɔn, Yusufu sawagati sera minke, a ka Izirayelimɔgɔw bɔko fɔ Misiran jamana ra; a k'a fɔ ko o tagatɔ, o ye taga ni ale su kolow ye.
- 23**Lanaya le kosɔn, cira Musa worora minke, a worobagaw ka a dogo fɔ karo saba, sabu o k'a ye ko a ce ka ni; o ma siran masace ta sariya latigenin ja.
- 24**Lanaya le kosɔn, cira Musa kɔrɔyara minke, a ma sɔn ko o ye ale wele ko Farawona denmuso dence.
- 25**Ale ye tɔrɔ ni Ala ta mɔgɔw ye, o diyara a ye ka teme jurumun ta panagbe kan, o min ye fen temeta ye.
- 26**A k'a ye ko ka tɔrɔ i ko Kisibaga* tɔrɔra cogo min na, ko nafa be o ra ka teme Misiran naforo bee kan. A ja tun be fen were ra, min ye Ala ta baraji ye.
- 27**Lanaya le kosɔn, cira Musa bɔra Misiran, a ma siran masace ta dimi ja; a k'a ja gbeleya, k'a ke i n'a fɔ a ja be Ala ra, mɔgɔ te Ala min ye.
- 28**Lanaya le kosɔn, a ka Jonyaban panagbe* sigi, k'a fɔ Izirayelimɔgɔw ye ko o ye sagaden jori seriseri o ta bondaw kan, janko ninminameleke temeto, a kana se Izirayelimɔgɔw dence fɔlɔw ma.
- 29**Lanaya le kosɔn, Izirayelimɔgɔw ka Kɔgɔjiwulen cetige ka teme, k'a ke i n'a fɔ o be tagamana dugukolojalan le kan. Misirankaw ko o be o jɔgɔn ke minke, ji ka o bee datugu pewu.
- 30**Lanaya le kosɔn, Izirayelimɔgɔw ka Zeriko dugu lamini tere wolonfla minke, dugu laminikogow benna.
- 31**Lanaya le kosɔn, jatɔmuso Rahabu ma sa ni Alakanminabariw ye, sabu Izirayelimɔgɔ minw tun nana jamana fle, a tun ka olugu minako ja.
- 32**Ayiwa, ne yere tena se ka a bee fɔ. Sabu wagati tena sɔrɔ ka kuma Zedeyɔn ta ko ra, ani Baraki, ani Samusɔn, ani Zefite, ani Dawuda, ani Samawilu, ani cira tɔw.

³³Lanaya le kosɔn, olugu sera masacew ra, o tagamana terreninya kan; Ala ka fen minw layiri ta, o ka o sɔrɔ; o ka jaraw da datugu,

³⁴tasuma baraka desera o kɔrɔ, o bɔsira kerekemuru boro; o tun ye barakantanw ye, nka o ka baraka sɔrɔ; dɔw kera cefariw ye kere ra, ka jamana were mɔgɔw ta kerekedenw gben ka o labori.

³⁵Lanaya kosɔn, muso dɔw ta mɔgɔw suw kununa ka di o ma. O ka dɔw tɔrɔ kosebe, nka o ma sɔn mɔgɔ ye o bɔsi; o sɔnna saya ma, janko ka kunu ka don panamanya were ra, min ka fisa.

³⁶O ka dɔw lɔgɔbɔ, ka o bugɔ ni gbeje ye; o ka dɔw yere don negejɔrɔkɔ ra, ka o bla kaso ra.

³⁷O ka dɔw bon ni kabakuru ye ka o faga, ka dɔw minako juguya, ka dɔw cetige ni si ye, ka dɔw faga ni kerekemuru ye. O tun be yaala ka lamini; bagbolow, ani sagagbolow le tun be o ta fani donta ye. Foyi tun te o boro, mɔgɔw ka o tɔrɔ ka o minako juguya.

³⁸Dunɔnamɔgɔw tun man kan ni o lanamɔgɔ minw ye, olugu le tun be yaala kongo kɔnɔ, ani kuruw kan ka lamini, ka dogo kuruwow ni dingakolonw kɔnɔ.

³⁹O mɔgɔw bee ko diyara Ala ye o ta lanaya kosɔn; o bee n'a ta, Ala ka fen minw layiri ta, o tun ma o sɔrɔ.

⁴⁰Ala tun ka fen were le latige an bee ye, min ka fisa; a tun t'a fe olugu ye o yɔrɔnuman dafaninba sɔrɔ ka an to.

Heburuw 12

Lanabaga ka kan ka tɔrɔw muju

¹Ayiwa, i n'a fo o lanamɔgɔw jamaba ka an lamini, ka ke Ala ta kow seerew ye, o ra, fen o fen be ke doni ye an kunna, ani jurumun min ke ka di ka melege an na, an ye o bee dabra; Ala ka bori min laben an ye, an ye jija ka o bori ke.

²An ye an na lo Yesu ra, ale min ye an ta lanaya sindibaga ye, ani a dafabaga. A ka gbengbenyiri* tɔrɔw sɔnmına, a ma o maroya jate fen ye, sabu pagari min tun be a na, a ka a na lo o le ra. Sisan a sigira Ala ta masasiginan kininboroyanfan fe.

³Aw ye miiri Yesu ma, ale min ka jurumunkebagaw ta juguya sɔnmına; aw ye miiri o ma, janko aw fari kana faga, ka aw baraka ban.

⁴Sabu aw be siyenta min na ni jurumun ye, aw ma o ke fo ka se saya ma folo.

⁵Ala be ladirikan minw fo aw ye i n'a fo a denw, aw pinana o ko wa? A ko: "Nedence, i kana Matigi ta korori jate fengbansan ye; ni a ka i jaraki fana, i fari kana faga.

⁶Sabu Matigi be mɔgɔ min kanu, a be o tigi koro; a be minw lon a denw ye, a ta bisan be se olugu bee ma .”

⁷Aw ye Ala ta korori sɔnmina; Ala be aw jate a denw le ye, o kosɔn a be aw koro. Den juman le be yi ko a fa te a koro?

⁸Ala be a ta denw bee koro; ni a te aw koro, o tuma aw kera sokɔfedenw le ye, aw te yereworodenw ye.

⁹An worofaw tun be an koro, nka an tun be olugu bonya; o tuma an Fa Ala min be sankolo ra, ni ale be an koro, an man kan ka an yere majigi ale ye ka teme an worofaw kan janko an ye panamanya sɔrɔ wa?

¹⁰An faw tun be an koro wagati dɔɔnin dɔɔn le, ka kapa ni o sago ye. Nka Ala be an koro an yere ta nafa le kosɔn, janko an ye saninya i n’a fo ale Ala yere.

¹¹Can lo, korori damina ra a be ke panasisiko le ye; nagariko te. Nka o ko fe, o tigi karannin ko, a laban be ke hera ni terenninya le ye.

Lanabagaw ka kan ka jija

¹²O kosɔn minw borow sɛgera, olugu ye o borow lateren; minw kinbirikunw baraka banna, olugu ye o kinbirikunw lateren.

¹³Aw ye tagama sira terennin kan, janko minw baraka ka dɔgɔ, olugu ye baraka sɔrɔ, o kana na sira bla.

¹⁴Aw y’a to hera ye ke aw ni mɔgɔ bee ce; aw ye saninyari pini, sabu ni saninyari te, mɔgɔ si ja tena la Matigi kan.

¹⁵Aw ye aw yere korɔsi, janko mɔgɔ si kana na fon Ala ta neema ko. Mɔgɔ si kana a to jusumangboya lilin ye sigi a jusukun na, fo ka na falen, ka mɔgɔ caman jusu cen.

¹⁶Aw ye aw yere korɔsi, mɔgɔ si kana ke jatɔ ye aw ce ra, walama Alapasiranbari i n’a fo Esawu, min ka a ta korɔya falen totasa kelen kosɔn.

¹⁷Aw yere k’a lon ko o ko fe, a tun b’a fe ka a face ta dugawu sɔrɔ tuma min na, a face banna a ra. A k’a daari fo ka paji bo, nka a face tun ka min latige ka ban, a ma se ka o yelema.

¹⁸Aw ma gbara kuru do le ra, mɔgɔ be se ka maga min na, tasumaba tun be min kan, walama min yɔrɔ bee tun finna, k’a ke dibiba ye, ani sanfoɔ.

¹⁹Aw fana ma burufiyekanba do le men, walama kumakanba do. O kumakan bonyakojuge fe, minw tun b’a mena, olugu bee ja tigera; o ko kuma were kana fo olugu ye tuun.

²⁰Sabu kuma min fora ko: “Hali ni began do le ka maga kuru ra, o ka kan ka bon ni kabakuru ye ka a faga,” o kuma ka siranya bla o ra.

²¹O ka fɛn minw ye, o fɛnw siranya bonyakojugu fɛ, cira Musa ko ale bɛ siranna, fɔ a bɛ yɛɛyɛɛ .

²²Nka aw ta ma kɛ ten; aw gbarara min na, o ye Siyɔn kuru le ye, Ala panaman ta duguba; Zeruzalɛmu dugu min bɛ sankolo ra, ani a ta mɛlɛkɛ waga camanw.

²³Aw gbarara Ala ta mɔgɔ panawolomaninw ta jɛnkuru le ra minw tɔgɔ sɛbɛra sankolo ra. Aw gbarara Ala le ra, min bɛna mɔgɔw bɛɛ ta kiti tigɛ. Aw gbarara mɔgɔ terenninw ta ninw le ra, minw ta baara dafara, ani o tagara Ala fɛ.

²⁴Aw gbarara Yesu le ra, ale min ka jɛnɔgɔnyakura* don an ni Ala cɛ. Aw gbarara a jori ra, min seriserira an kosɔn; o jori ta kuma ka fisa ni Abila ta ye.

²⁵Aw ye aw yɛɛ kɔrɔsi; min bɛ kuma aw fɛ ka aw ladi, aw kana ban ka o lamɛn. Sabu minw tun bɛ Ala ta Kuma lase mɔgɔw ma dunɔpa ra, mɔgɔ minw banna ka olugu lamɛn, o tigiw ma bɔsi. O tuma ni Ala kan bɔra sankolo ra ka kuma an fɛ, ni an banna, an bɛna bɔsi cogo di?

²⁶O wagati ra a kumakan tun bɛ dugukolo yuguyugu; nka sisan a ka layiri ta, ko: “Sɔnaga wɛɛ tuun, ne tɛna dugukolo dama yuguyugu tuun, nka ne bɛna sankolo fana yuguyugu .”

²⁷A k’a fɔ minkɛ ko “sɔnaga wɛɛ tuun,” o b’a yira ko danfɛnw bɛna yuguyugu ka bɔ o nɔ ra, ka tunu; fɛn banbariw le bɛna to.

²⁸O cogo ra, an bɛna kɛ masaya min na, o fɛnw si le tɛna bɔ o nɔ ra. O kosɔn an ye Ala waleɔnumanlɔn k’a bato, batori min ka di a ye; an ye o kɛ ni bonya ni Alapasiran ye.

²⁹Sabu an ta Ala ka fari fana i ko tasuma min bɛ mɔgɔ jɛni fɔ ka a ban.

Heburuw 13

Ladirikanw

¹Ne balemaw, aw ye jija ka to ka nɔgɔn kanu balemaya ra.

²Aw ye aw hakiri to lonanw na ka o lajigi; sabu dɔw ka o kɛ fɔ ka na mɛlɛkɛw lajigi o ta so, k’a sɔrɔ o m’a lɔn.

³Aw ye aw hakiri to kasodenw na, k’a kɛ i n’a fɔ aw yɛɛ fana ye kasoden dɔw le ye. Mɔgɔw bɛ minw tɔrɔra, aw ye aw hakiri to olugu ra, k’a kɛ i n’a fɔ aw yɛɛ farikolo le bɛ tɔrɔra.

⁴Mɔgɔ bɛɛ ka kan ka furu bonya. Furuɛ ni furumuso man kan ka o ta layɔrɔ lanɔgɔ, sabu Ala bɛna kiti tige jatɔw, ani jɛnɛyakebagaw kan.

⁵Aw kana aw ta panamanya ju sigi wari nege kan. Min bɛ aw boro, o ye aw wasa; sabu Ala yɛɛ k’a fɔ ko: “Ne tɛna i kelen to, ne tɛna taga ka i to .”

⁶O kosɔn an bɛ se ka an ja gbɛɛya k'a fɔ ko: "Matigi le ye ne demɛbaga ye, ne tɛna siran foyi ja. Adamaden bɛ se ka mun le kɛ ne ra?"

⁷Aw ta namɔɔ minw ka Ala ta Kuma lase aw ma, aw ye aw hakiri to olugu ra. O laban kera min ye, aw ye o kɔrɔsi, ka o ta lanaya ladegi.

⁸Yesu Kirisita tun bɛ cogo min na kunu, a bɛ o cogo kelen na bi, a bɛna kɛ o cogo kelen na wagati bɛɛ.

⁹Ne balemaw, aw kana a to mɔɔ si ye aw lafiri ni karankura suguya bɛɛ ye. Ni Ala ta nɛɛma ka baraka don mɔɔ jusukun na, o le ka ji; domunifenw ta sariyaw tɛ se ka baraka don mɔɔ jusukun na, sabu minw tugura o sariyaw kɔ, o ma foyi ja olugu ye.

¹⁰Sarakabɔnan bɛ anw Yahudiyaw fɛ, nka minw bɛ saraka bɔ o sarakabɔnan kan fanibon kɔnɔ, olugu tɛ se ka o sarakaw domu.

¹¹Sarakalasebagaw kuntigiba* tun bɛ don ni bɛgan minw jori ye yɔrɔ saninmanba* kɔnɔ, ka jurumun kafari, o bɛganw sogo tun bɛ jeni dugu kɔ fɛ le.

¹²O kosɔn, o ka Yesu fana tɔrɔ, ka a faga dugu kɔ fɛ, janko ka mɔɔw saninya ni a yɛrɛ jori ye.

¹³O ra, an ye bɔ ka taga a fɛ dugu kɔ fɛ, janko mafiyɛnyari min sera a ma, o ye se an fana ma.

¹⁴Sabu dugu tɛ an fɛ yan, an bɛ se ka to min kɔnɔ tuma bɛɛ; dugu min bɛna na ka bɔ Ala fɛ, an bɛ o le pinina.

¹⁵O kosɔn an ye Ala tandori kɛ an ta saraka ye tuma bɛɛ Yesu baraka ra; o kɔrɔ ye ko an ye Ala tɔɔ tando an da ra tuma bɛɛ.

¹⁶Aw kana jina ka kɔjuman kɛ, ani ka jɔɔn sɔn; sabu o saraka jɔɔnw le ka di Ala ye.

¹⁷Aw ye aw ta namɔɔw kan mina, ka aw yɛrɛ majigi o ye. Sabu olugu le bɛ aw nin kɔrɔsibagaw ye; Ala bɛna olugu le pininka sini. Aw y'a to o ye o baara kɛ ni jagari ye, o nɔnatɔ kana a kɛ, sabu aw fana tɛna nafa sɔrɔ o ra.

¹⁸Aw ye to ka Ala daari an ye. An b'a miiri ko an jusukun tɛ an jaraki foyi ra, sabu an b'a fɛ ka tagama cogo panaman na fen bɛɛ ra.

¹⁹Ne b'a fɔ k'a gbɛɛya ko aw ye Ala daari ne ye, janko ne ye kɔsegi aw ma joona.

Fori laban

²⁰Hera tigi Ala min ka sagagbenbagaba, an kɔrɔsibaga, an Matigi Yesu lakunu ka a bɔ saya ra, ka jenjɔɔnya banbari don ni an ye a jori baraka ra,

²¹ale ye aw demε, janko aw ye se ka kojuman suguya bεε κε, k'a sago κε. Min ka di a ye, a ye a to an ye se ka o κε Yesu Kirisita baraka ra. An ye nɔɔɔ la ale Yesu tɔɔ le kan wagati bεε! Amina.

²²Ne balemaw, ne ka ladirikan minw fɔ, ne bε aw daari ko aw ye o muɔu; sabu a man ca.

²³Ne b'a fε aw y'a lɔn ko an balemace Timote bɔra kaso ra. Ni a kɔnna ka se ne fε yan, ale ni ne bεna taga bɔ aw ye.

²⁴Aw ye aw ta ɲamɔɔw bεε fo, ani Ala ta mɔɔɔ saninmanw bεε. An balema minw bε Itali, olugu bε aw fo.

²⁵Ala ye nεεma aw bεε ye.

Yakuba

Yakuba 1

Yakuba ta fori

¹Ne Yakuba, ne min ye Ala ni Matigi Yesu Kirisita ta baarden ye, ne be ni sebe ci Ala ta mɔgɔw ta gba tan ni fla ma, minw janjanna dunupa fan bee ra; ne be aw fo.

Lanaya ni hakiritigiya

²Ayiwa, ne balemaw, ni tɔɔɔ o tɔɔɔ ka se aw ma, aw ye o mina ka o ke pagariko le ye.

³Sabu ni Ala be aw ta lanaya kɔɔɔ, o be aw karan muɔuri ra.

⁴Aw y'a to aw ta muɔuri ye bonya ka se a seyɔɔ ra, o le be aw ke mɔgɔ dafaninw ye, ani mɔgɔ mɔninw ye; foyi tena aw jen tuun.

⁵Ni hakiritigiya ka mɔgɔ min jen aw ra, o tigi ye a daari Ala fe, Ala bena a di a ma. Ala be diri ke mɔgɔ bee ma ka kaari; a fana te fen di mɔgɔ ma ka sɔɔ ka i jaraki.

⁶Nka a tigi ye a daari ni lanaya ye, a kana sigiya; sabu mɔgɔ min be sigiya, o tigi be i ko kɔgɔji jikuruw, fɔɔ be minw lamaga ka o ɔɔɔɔni ka taga fan bee fe.

⁷O tigi kana a miiri fiyewu ko a be se ka fen sɔɔ Matigi fe.

⁸Mɔgɔ jusufatigi lo; a te lo kan kelen kan a ta ko si ra.

Fagantanya ni nafortigiya

⁹Ayiwa, balema fagantan ye pagari, sabu Ala bena o kɔɔta.

¹⁰Nka balema nafortigi, ni Ala ka ale majigi, ale ye pagari o ra, sabu a bena teme i ko binfiyeren.

¹¹Tere be wuri ni a ta fundeninba ye ka bin ja, a fiyeren be bɔn, a dawula be tunu. Nafortigi fana bena tunu o cogo ra ka bo a ta koketaw ce ra.

Fen minw be mɔgɔ nege k'a bla kojugu ra

¹²Mɔgɔ min be kɔɔɔɔri tɔɔɔ sɔnmina, o tigi ta pana; sabu ni a tora lanaya ra, kɔɔɔɔri ko fe, a bena panamanya masafugula sɔɔ, Matigi ka min layiri ta a kanubagaw ye.

¹³Nka ni mɔgɔ min nege ka bla kojugu ra, o tigi kana a fo ko Ala le ka ale nege de! Sabu foyi te se ka Ala nege ka a bla kojugu ra, Ala fana te mɔgɔ nege k'a bla kojugu ra.

¹⁴Nka mɔgɔ bee kelen yere ta nege le be a sama ka a nege ka a bla kojugu ra.

¹⁵Ni nege ka kɔɔ ta, a be jurumun woro; ni jurumun kɔgɔra, ale be saya woro.

¹⁶Ayiwa, ne balema kanuninw, aw kana a to mɔgɔ si ye aw lafiri.

¹⁷Fen o fen be di mɔɔ ma, ni a ka ɲi, ni a dafanin lo, o bee be bo sankolo ra, Fa Ala le fe, min ye sankolo yeelenw danbaga ye. A te yelema ka bo a cogo ra i ko suma be yelemayelema cogo min na.

¹⁸A k'a latige ka panamanyakura di an ma a ta cankuma baraka ra; a ka o ke, janko an ye ke danfenw bee ra folow ye.

Lamenni ani kawale

¹⁹Ne balema kanuninw, aw ka kan ka nin kow lon! Mɔɔ bee ka kan ka teliya lamenni ta fan fe, ka sumaya kuma ta fan fe, ka sumaya fana dimi ta fan fe.

²⁰Sabu mɔɔ diminin te se ka Ala ta terenninya sira tagama.

²¹O koson aw ye ko saninyabariw bee dabra, ani juguya suguya bee. Ala ta kuma min danna aw jusukun na, aw ye son o ma ni yeremajigiya ye; o le be se ka aw nin kisi.

²²Ala ta Kuma be min fo, aw ye o ke; aw kana dan a lamenni doron ma, ka aw yere lafiri.

²³Sabu mɔɔ min be Ala ta Kuma lamem, ni a te a ke, o tigi be i ko mɔɔ min be a yere pada fe dugalen na.

²⁴Ni a ka a yere fe ka ban, a be taga; a pada tun be cogo min na, a be pina o ko o yoronin bee.

²⁵Nka sariya dafanin min be an kisi ka an ke an yere ta ye, ni mɔɔ min ka se ka o karan ka ɲa, ka jija a kan, a ka min men ni a ma pina o ko, nka ni a ka o sira tagama, o tigi ta koketaw bena ɲa a boro.

²⁶Ni a be mɔɔ do konɔ ko ale be Alasira kan, k'a sorɔ a te se a da korɔ, o tigi be a yere lafirira le; a ta Alasira tagama ye gbansan le ye.

²⁷An Fa Ala be Alasira min jate Alasira panaman ye, ani Alasirasobe, o le ye nin ye: feritaw ni muso ce sanin minw be sege ra, ka an janto olugu ra, ani ka an yere mabo dunupa ta ko saninyabariw ra.

Yakuba 2

Minw be mɔɔw fisaya ni jɔɔɔn ye

¹Ayiwa, ne balemaw, aw be lanaya min na, an Matigi, nɔɔɔɔtigi Yesu Kirisita ra, aw kana mɔɔw fisaya ni jɔɔɔn ye o sira kan.

²Ayiwa, ni mɔɔ do nana don aw ta jenkuru ce ra, sanin bororanegbe be a boro ra, fani dawulaman do b'a ra, k'a sorɔ fagantan do fana nana don ni deregekolon do ye;

³ni aw nabɔra fanipumantigi fɛ ka o bonya, k'a fɔ a ye ko: "Hakɛ to, i ye na sigi yan, nin yɔrɔ le ka ji", k'a fɔ fagantan ye ko: "Ele ye lɔ i kɔrɔ o yɔrɔ ra yi", walama ko: "I sigi dugu ma ne sen kɔrɔ yan",

⁴ayiwa, ni aw ka o kɛ o, aw ma dɔ le fisaya ni dɔ ye wa? Miiriyajuguw le m'a to aw ka o ko latigɛ wa?

⁵Ne balema kanuninw, ne ko: minw ye fagantanw ye dunupa ra yan, yala Ala le ma olugu fana panawoloma, janko o ye kɛ fentigiw ye lanaya ra wa? Ala ma o panawoloma fana, janko Masaya* min layiri tara Ala kanubagaw ye, olugu fana ye o sɔrɔ wa?

⁶K'a sɔrɔ aw bɛ fagantanw dɔgɔyara! Naforotigiw le tɛ aw minako juguyara, ka aw mina jagboya ra ka taga ni aw ye kititigeyɔrɔw ra wa?

⁷Tɔgɔɔuman min lara aw ra, olugu le tɛ o tɔgɔ cɛna wa?

⁸Ala ka sariyaba min latigɛ a ta Masaya* ra k'a sɛbɛ ko: "I ka kan ka i mɔgɔɔɔgɔn kanu i ko i yerɛ," ni aw bɛ o sira tagama, o ye kopuman le ye.

⁹Nka ni aw bɛ mɔgɔ dɔw fisaya ni dɔw ye, aw bɛ jurumun le kɛra; sariya bɛ aw jaraki, sabu aw ye sariya cɛnbaga le ye.

¹⁰Ni mɔgɔ min ka sariya bɛɛ tagama, nka ni a ka hali kelenpe cɛn, a kɛra i n'a fɔ o tigi k'a bɛɛ le cɛn.

¹¹Sabu Ala min k'a fɔ ko: "I kana jɛneya kɛ", ale Ala kelen le ko fana ko: "I kana mɔgɔ faga." O ra, hali ni ele ma jɛneya kɛ, ni i ka mɔgɔ faga, i ka sariya cɛn le .

¹²Sariya min ka aw kɛ aw yerɛ ta ye, kiti bɛna tigɛ aw kan ka kapa ni o le ye; o kosɔn aw ye aw kumacogo ni aw ta kɛwalew kɛ ka kapa ni o miiriyaya ye.

¹³Ni mɔgɔ min ma hina tɔw ra, kiti lon na hina tena kɛ o tigi ra fana; nka Ala ta hina bɛ se ka mɔgɔ kisi kiti ma.

Lanaya ni kɛwaleɔumanw

¹⁴Ayiwa, ne balemaw, ni mɔgɔ dɔ ko lanaya bɛ ale fɛ, ni o tigi tɛ kɛwaleɔumanw kɛra, o lanaya bɛ mun le ɲa? O lanaya ɲɔgɔn bɛ se ka mɔgɔ kisi wa?

¹⁵Ni a kɛra ko fani donta tɛ aw balemace dɔ fɛ, walama aw balemamuso dɔ fɛ, ni domuni fana tɛ a boro lon bɛɛ,

¹⁶ni aw dɔ k'a fɔ olugu ye ko: "Ala ye hɛra kɛ aw ye, ne balemaw; aw ye taga fani don ka nɛnɛ bɔ aw yerɛ ra, ka domuni kɛ ka fa." K'a sɔrɔ o mako bɛ min na, aw ma o di o ma; o kuma bɛ mun le ɲa?

¹⁷Lanaya fana bɛ ten; ni i tɛ kɛwaleɔumanw fara a kan, o tuma i ta lanaya sanin lo.

¹⁸Nka mɔgɔ dɔ bɛna a fɔ ko “ele ko lanaya le bɛ ele fɛ; nka ne kɔni bɛ kɛwaleɗumanw le kɛ. Ayiwa, ele min tɛ kɛwaleɗuman kɛra, ele ye i ta lanaya yira ne ra; ne fana bɛna ne ta lanaya yira i ra ne ta kɛwaleɗumanw sababu ra.”

¹⁹Ele ko, ko i lara a ra ko Ala kelenpe le bɛ yi, o ka pi kɛ; nka hali jinaw lanin bɛ o ra; olugu yere bɛ siran Ala ja fɔ o bɛ yereyere.

²⁰Ele mɔgɔ hakirintan, yala i b’a fɛ k’a faamu ko kɛwaleɗuman tɛ lanaya min na, ko o lanaya ye gbansan le ye wa?

²¹Ala ma an bɛmacɛ Ibrahima jate mɔgɔ terennin ye a ta kɛwalew le kosɔn wa? Sabu a sɔnna k’a dence Isiyaka la sarakabɔnan kan, ko a b’a kɛ saraka ye.

²²Aw m’a ye, a ta lanaya yirara a ta kɛwalew fɛ; kɛwalew fana k’a ta lanaya dafa.

²³O cogo ra, Kitabu kuma kɛra can ye, ko: “Ibrahima lara Ala kumakan na, Ala k’a jate mɔgɔ terennin ye a ta lanaya kosɔn”, fɔ Ala ka a wele ko a teri.

²⁴Aw m’a ye, Ala bɛ mɔgɔ jate mɔgɔ terennin ye a ta kɛwaleɗumanw kosɔn; lanaya dama tɛ.

²⁵Ala ma jatɔmuso Rahabu fana jate mɔgɔ terennin ye a ta kɛwaleɗuman le kosɔn wa? Sabu a ka Izirayelimɔgɔw ta ciradenw minako ja, ka sɔrɔ ka o bla ka taga sira were fɛ.

²⁶Ni nin tɛ farikolo ra, a sanin lo cogo min na, ni kɛwaleɗuman tɛ lanaya min na, o lanaya fana sanin lo.

Yakuba 3

Adamaden nenkun bɛ cɛnri min kɛ

(Matiyu 12.33-37)

¹Ayiwa, ne balemaw, aw caman kana teliya k’a fɔ ko aw bɛ kɛ karamɔgɔw ye; aw yere k’a lɔn ko anw karamɔgɔw ta kiti bɛna gbeleya ka teme tɔw ta kan.

²An bɛɛ bɛ firi cogo caman na. Ni a kɛra ko mɔgɔ min tɛ firi kumacogo ra fiyewu, o tigi kɔni ye mɔgɔ dafanin le ye; a bɛ se ka a yere mina a ta kokɛtaw bɛɛ ra.

³Ni an ka karafe don so da ra, ko a ye taga an janayɔrɔ ra, o tuma so ta koɗa bɛɛ bɛ anw le boro.

⁴Aw ye jirakurunbaw fana flɛ; o ka bon, fɔɗɔba bɛ o ɗɔni ka taga, nka kurunborinan fitini dɔ le bɛ o ra; o le bɛ o lataga kurunboribaga janayɔrɔ ra.

⁵Adamaden nenkun fana ye a farikolo yɔrɔ fitini dɔrɔn le ye, nka a bɛ a yere bonya, ka kumabaw le fɔ. Tasuma fitini, o le bɛ tuba jeni.

⁶Nenkun fana ye tasuma le ye; dunɗa ta kojuguw bɛɛ sigiyɔrɔ lo. A bɛ an farikolo ra; a bɛ farikolo yɔrɔ tɔw bɛɛ lanɔgɔ. A bɛ i ko jahanama tasuma le b’a ra; a bɛ se ka mɔgɔ ta dunɗalatige bɛɛ cɛn.

⁷Kongosogo suguya bee, ani kɔnɔw, ani fen fofotaw, ani jirafen suguya bee, o bee be se ka nege, ka o koro; adamaden sera ka o bee mina ka o koro.

⁸Nka adamaden nenkun wa, mɔgɔ si te se ka o koro! Fenjugu lo; a te se ka mina k'a ke mɔgɔ sago ye. A fanin lo бага ra, бага min be mɔgɔ faga.

⁹An be an Fa, Matigi Ala tando nin nenkun min ye, an be mɔgɔw danga ni o nenkun kelen ye, k'a sɔrɔ o mɔgɔw danna ka kapa ni Ala yere cogo ye.

¹⁰Ala tandori be bɔ da min fe, mɔgɔdanganan be bɔ o da kelen fe! Ne balemaw, a man kan ka ke ten.

¹¹Ji diman ni ji kunaman be se ka woyo ka bɔ bununda kelen fe wa?

¹²Ne balemaw, torosun be se ka oliviyeden ke wa? Walama rezensun be se ka toroden ke wa? Ayiwa, kɔgɔ be bunun min ta ji ra, ji diman te se ka bɔ o bunun kelen na.

Hakiritigiya min bɔra sankolo ra

¹³Ayiwa, jɔn le be aw ra, ko a ye hakiritigi ye, ko a ka ko lɔn? O tigi ye o yira a kewalew fe: tagamacogonuman, ani sabari; o le ye hakiritigiya sira ye.

¹⁴Nka ni pangboyajugu ni sangarɔgɔnmaya le be aw jusu ra, o tuma aw kana aw yere bonya, ka faninya tige, ka ban can ma.

¹⁵O hakiritigiya ma bɔ sankolo ra Ala fe de, a sɔrɔra dugukolo kan yan le, adamadenw yere ta hakiritigiya lo, a bɔra Setana le ra.

¹⁶Sabu pangboya ni sangarɔgɔnmaya be yɔrɔ o yɔrɔ, kopagamininw le be ke o yɔrɔ ra, ani kojugu suguya bee.

¹⁷Nka hakiritigiya min bɔra sankolo ra Ala fe, a folɔ, o saninyanin lo, o kɔ, hera b'a ra, sabari b'a ra, a be ben le jini, hina caman b'a ra, ani kɔnuman; a te mɔgɔ bɔ mɔgɔ ra, flankafuya te a ra.

¹⁸Minw be hera jini, olugu be o ta baara ke hera le ra, ka o baara tɔnɔ ke terreninya ye.

Yakuba 4

Lanabaga jusufatigi

(Piyeri folɔ 5.5-9)

¹Ayiwa, kerew ni sɔsɔri minw be aw ce ra yi, mun le be na ni o ye? Negejugu minw ka aw jusu fa, o le te aw blara o ra wa?

²Aw be jabo fen caman fe, nka aw t'a sɔrɔ. Mɔgɔfagajusu ni pangboya be aw ra; nka aw be min kɔ, aw te o sɔrɔra. Kere ni sɔsɔri be aw ni jɔgɔn ce. Aw be min fe, aw te o sɔrɔ, sabu aw te a daarira Ala fe.

³Hali ni aw b'a daari fana, aw te se k'a sɔɔ, sabu aw t'a daari ni ɲaninyaruman ye; aw b'a daari aw yere ta negejugu ta nafa le kosɔn.

⁴Aw jenyakebaga ! Aw m'a lon ko ni mɔɔ min be dunupa ta kow kanu, o tigi ye Ala jugu le ye wa? O ra, ni mɔɔ min ko a be dunupa ke a teri ye, o tigi be Ala jugu le ye.

⁵Ala ta Kuma be min fo, aw b'a miiri ko o fora gbansan le wa? A ko: "Ala Nin min be aw kɔɔ, o b'a fe ko aw ye bla danna ka ke Ala kelenpe le ta ye."

⁶O bee n'a ta, Ala be neemaba le di an ma. O kosɔn a sebera ko: "Ala be wasobagaw kere, nka a be neema mɔɔ sabariniw ye."

⁷O le kosɔn aw ye aw yere majigi Ala ye. Aw ye Setana kere; ni o kera, a bena bori ka a mabo aw ra!

⁸Aw ye aw yere madon Ala ra; ni o kera, Ala fana bena madon aw ra. Aw jurumunkebagaw, aw ye aw boro ko ka bo jurumun na! Aw jusufatigiw, aw ye aw jusukun saninya.

⁹Aw ye lo a ra ko aw ye barakantanw ye, ka kasi fo ka naji bo. Aw ye aw ta yereko yelema k'a ke kasi ye, ka aw ta nagari ke jusukasi ye.

¹⁰Aw ye aw yere majigi Matigi na koro; ni o kera, a bena aw korota.

Lanabagaw man kan ka ɲɔɔn jaraki

¹¹Ayiwa, ne balemaw, aw kana kumajugu fo ɲɔɔn ma. Mɔɔ min be kumajugu fo a balema ma, walama min be a balema jaraki, o tigi be kumajugu fo sariya le ma, ka sariya* jaraki. K'a sɔɔ ni i be sariya jaraki, o tuma, i te sariya sira tagamabaga ye, i kera a jarakibaga le ye.

¹²Ala kelen le ye sariya sigibaga ye, ani kititigebaga; ale le be se ka mɔɔ kisi, walama ka mɔɔ halaki. Nka ele mɔɔ gbansan, ele ye jon ye, ko i be i balema jaraki?

Lanabaga man kan ka a yere bonya

¹³Ayiwa, sisan aw minw be to k'a fo: "Bi, walama sini an bena taga dugu nin na, an bena san kelen ke yi, an bena jago ke ka tɔɔba sɔɔ."

¹⁴K'a sɔɔ fen min bena ke aw ra sini, aw te o lon. Aw ta dunupalatige be i ko bugun; ni bugun bora, ni a ka wagati fitini ke doron, a be tunu.

¹⁵Aw tun ka kan k'a fo le ko: "Ni Matigi sɔɔna, ka an to si ra, ayiwa, an bena nin ni nin ke."

¹⁶Nka sani aw ye o fo, aw ka kobaba minw latige, aw be aw yere bonya o kosɔn. O yerebonya ɲɔɔn man ni!

¹⁷Ayiwa, ni mɔɔ min ka kopuman kecogo lon, ni a m'a ke, o tigi ka jurumun le ke.

Yakuba 5

Nafrotigiw ta kewalejuguw

- ¹Ayiwa, sisan, aw nafrotigiw, aw ye menni ke! Bɔnɔ minw be aw ja, aw ye kasi, ka kule o kosɔn.
- ²Aw ta naforow torira, bagabaga donna aw ta faniw na.
- ³Son donna aw ta sanin ni aw ta warigbew ra; o son le bena ke seere ye ka aw jaraki, ka aw farisogo domu i ko tasuma. Aw ka naforow lajen k'a bla dunuɗa labanwagati le ra!
- ⁴A fle, baaradenw ka aw ta forow siman tige, nka aw ma sɔn ka o sara! O baaradenw kasira ni aw tɔɔ ye minke, o kasikan sera Fangatigi Ala ma.
- ⁵Aw ka aw ta dunupalatige ke kodimanw dama le ra, ka aw sagonankow bee ke. Fen o fen ko tun be aw jusu ra, aw ka o bee diyabo, ka fa, ka aw fagalon le makɔnɔ.
- ⁶Aw ka mɔɔɔ jarakibari jaraki, ka a faga; a fana ma aw kere.

Mupuri

- ⁷O kosɔn, ne balemaw, aw kɔni ye mupu fo ka taga Matigi nalon se. Aw m'a ye, senekebaga be mupu k'a ta dugukolo siman makɔnɔ, nafa be o siman min na; a be mupu kosebe fo ka taga a to sanji folo ni sanji laban ye na.
- ⁸Aw fana ye mupu o cogo le ra; aw ye aw ja gbeleya, sabu Matigi nawagati surunyara.
- ⁹Ne balemaw, aw kana dimi jɔɔɔn kɔɔ, janko kiti kana na ben aw kan; sabu kititigebaga lonin be da ra ka ban.
- ¹⁰Ne balemaw, cira minw tun ka Matigi ta kuma waajuri ke, olugu tɔɔɔra cogo min na, ka o tɔɔɔw bee mupu, aw ye o cogo fle, ka o mupu jɔɔɔn ladegi tɔɔɔ wagati ra.
- ¹¹Can lo, mɔɔɔ minw ka tɔɔɔ mupu ka to lanaya ra, an ko olugu ma ko o ta pana. Ayuba ka tɔɔɔ sɔnmına cogo min na, aw ka o ko men; Matigi ka min ke a ye fana a laban na, aw ka o lon; sabu Matigi ta hina ni a ta pumanya ka ca.
- ¹²Ayiwa, ne balemaw, ne be min gbeleya aw ma, o ye ko aw kana kari ni sankolo, walama ni dugukolo ye, walama ka kari ni fen were tɔɔ ye. Kuma min jaabi ye “ɔnhɔn” ye, aw y'a fo “ɔnhɔn”; min jaabi ye “ɔn-ɔn” ye, aw y'a fo “ɔn-ɔn”, janko kiti kana ben aw kan.

Baraka be Aladaari ra

- ¹³Ayiwa, yala mɔɔɔ do be aw ce ra, tɔɔɔ be min kan wa? O tigi ye Ala daari. Yala do ka nagariko sɔɔ? O tigi ye Ala tandodɔnkiriw la.

- 14**Yala dɔ bɛ aw ra min man kenɛ wa? O tigi ye lanabagaw ta jenkuru cɛkɔɔɔbaw wele; cɛkɔɔɔbaw bɛna Ala daari a ye ka turu mun a ra Matigi tɔgɔ ra.
- 15**O daariri min kɛra ni lanaya ye, o bɛna banabagatɔ kenɛya, Matigi bɛna a lawuri; ni a kɛra ko a ka jurumun dɔw kɛ fana, Matigi bɛna o yafa a ma.
- 16**Ayiwa, o ra, aw ye lɔ aw ta jurumunw na ka o fɔ jɔgɔn ye, ka Ala daari jɔgɔn ye, janko aw ye kenɛya. Mɔgɔ terennin ta Aladaari barakaman, o fana ka bon kɔsɛbɛ.
- 17**Cira Iliya tun ye adamaden le ye i ko anw: nka a ka Ala daari k'a gbeleya ko sanji kana ben minke, sanji ma ben fɔ san saba ni karo wɔɔɔɔ.
- 18**O kɔ, a ka Ala daari tuun ko sanji ye ben; sanji benna. Dugukolo yiriw ni a simanw dɛna tuun.
- 19**Ne balemaw, aw ra ni dɔ firira ka can sira bla, ni mɔgɔ wɛrɛ kɛra sababu ye ka o tigi kɔsɛgi can sira kan,
- 20**o tuma, aw ka kan k'a lɔn ko ni mɔgɔ min ka jurumunkebaga labɔ a ta firiri sira kan, o tigi ka a nin le kisi saya ma; o fana bɛ kɛ sababu ye ka jurumun camanba datugu.

Piyeri fɔɔ

Piyeri fɔɔ 1

Piyeri ta fori

¹Ne Piyeri, ne min ye Yesu Kirisita ta ciraden* ye, ne be nin sebe ci Ala ta mogo panawolomaninw ma, minw janjanna ka taga ke lonanw ye Pon mara ra, ani Galasi, ani Kapadosi, ani Azi, ani Bitini jamanaw ra.

²Fa Ala konna ka aw panawoloma i n'a fo a tun k'a latige kakoro cogo min na; a ka aw saninya Nin Saninman* baraka ra, janko aw ye Ala kan mina, ani Yesu Kirisita jori ye aw saninya. Ala ye neema ni hera ke aw ye caman.

Jigiya panaman dira lanabagaw ma

³An ye Fa Ala tando, an Matigi Yesu Kirisita bora min na; a ta hinaba koson a ka Yesu Kirisita lakunu ka bo saya ra, ka panamanyakura di an ma o sababu ra, janko an ye jigiyar panaman soro.

⁴Ala ka fen minw layiri ta an ye, o fenw te cen, o te nogo, foyi te bo o dawula ra; Ala ka o le mara an ye sankolo ra.

⁵A be aw mara ni a ta sebagaya ye, aw ta lanaya koson, janko ka aw kisi; o kisiri bena yira dununa labanwagati le ra.

⁶O le be aw jagarira hali ni gbeleya caman ka kan ka aw jusu kasi wagati donin tuma dow.

⁷O kun ye janko ka aw ta lanaya le segesege. Aw ta lanaya ka fisa ni sanin ye, sabu sanin ye fen banta le ye, nka a ka kan ka don tasuma ra k'a saninya. Ni aw ta lanaya fana segesegera, aw bena tandori ni bonya ni noro soro Yesu Kirisita nawagati ra.

⁸Aw be ale kanu k'a soro aw m'a ye, aw lanin b'a ra k'a soro aw pa te a ra. O koson aw be jagari, jagari min te se ka lakari, min noro ka bon,

⁹sabu aw bena aw ta lanaya tonoro; o ye aw nin kisiri ye.

¹⁰Ala tun ka neema min laben aw ye, ciraw tun ka ciraya ke o neema ta ko ra; o tun ka o kisiri ko fe, ka a segesege kosebe.

¹¹Kirisita* ta Nin* min tun be o kono, o Nin tun konna ka Kirisita ta torow yira o ra, ani a bena noro min soro o ko fe; o koson ciraw tun jijara ka o kow kewagatiw, ani o kecogo segesege k'a lon.

¹²Ala k'a yira ciraw ra ko fen minw yirara o ra, ko olugu yere ta te o ye, ko aw ta lo. O kumaw le lasera aw ma sisan. Ala ka Nin Saninman* ci ka bo sankolo ra, ka na minw kan, olugu le ka o Kibaro Diman* lase aw ma. Hali melekew yere tun b'a fe ka o kow lon.

Lanabaga ta tagamacogokura
(Tesalonikikaw folo 5.8-9; Tite 2.11-14)

- 13**O koson aw ye aw yere cesiri, ka aw yere minacogo lon; Ala bena neema min di aw ma Yesu Kirisita nalon na, aw ye aw jigiya bee la o le kan.
- 14**Aw ye ke Alakanminabagaw ye; negejugu minw tun be aw ra folofolo, k'a soro aw tun ma Yesu ta Kibaro Diman* ko lon folo, aw kana aw yere bla o ko tuun.
- 15**Ala min ka aw wele, i n'a fo ale saninyanin lo, o ra, aw fana ye saninya aw ta koketaw bee ra.
- 16**Sabu a sebera Kitabu konko ko Ala ko: "Aw ka kan ka saninya, sabu ne saninyanin lo."
- 17**Ala le bena kiti tige adamaden bee kelen kelen kan ka kana ni a yere ta kewalew ye; a fana tena mogo bo mogo ra. Ni aw be ale le wele ko aw Fa, o tuma aw fana ye aw ta dunupalatige ke ni Alapasiran ye.
- 18**Aw k'a lon ko aw ka aw bemaw cen ta, ka to ka ko pacintan minw ke, Ala ma aw kunmabo o kow ra ni fen banta do le ye, i n'a fo wari walama sanin;
- 19**a ka aw kunmabo ni Kirisita* jori nafaman le ye; ale kera i n'a fo sagaden, fiyen te min na, ani no te min na.
- 20**Ala tun konna ka Kirisita ta ko latige k'a bla, sani dunuwa ye dan; nin wagati laban le ra sisan, a nana aw koson.
- 21**Ale le baraka ra aw lara Ala ra, Ala min k'a lakunu ka bo saya ra, ka bonya la a kan, janko aw ta lanaya ni aw ta jigiya ye to Ala kan.
- 22**Aw sonna can ma ka aw jusukun saninya, janko ka aw balemaw kanu ni jusukun gbenin ye; o koson aw ye jagon kanu kosebe ni aw jusukun bee ye.
- 23**Sabu Ala ka panamanyakura min di aw ma, aw ma o soro fen torita do le sababu ra, nka aw k'a soro fentoribari le sababu ra; o ye Ala ta Kuma panaman ye, min te yelema.
- 24**Sabu a sebera ko: "Adamadenw bee be i ko bin, o dawula be i ko binfiyeren. Bin be ja, a fiyeren fana be bon;
- 25**nka Matigi ta kuma koni be a no ra tuma bee ani wagati bee ." O kuma le fra aw ye Kibaro Diman waajuri ra.

Piyeri folo 2

Lanabagaw ye Ala ta mogo saninmanw ye
(Efesikaw 2.20-22; Matiyu 21.42-44; Romukaw 9.24-33)

- 1**Ayiwa, o le koson aw ye juguya ni nanbara ni flankafuya ni pangboya ni jagonkorofo bee dabra.

²Nɔnɔ nege be denɛnin sɔɔ cogo min na, aw y'a to Ala ta Kuma min be i ko nɔnɔ saninyanin, o nege ye aw sɔɔ ten, janko o sababu ra aw ye baraka sɔɔ lanaya ra ka kisi.

³Sabu aw ka Matigi ta numanya nene, k'a ye ko a ka di.

⁴Aw ye gbara Matigi ra, ale min ye bon jusiginan kabakuru panaman ye; mɔɔw banna a ra, nka Ala k'a panawoloma, ka nafaba la a kan.

⁵Ayiwa, aw fana kera kabakuru panaman dɔw ye; aw ye fara ɲɔɔn kan, ka ke Ala ta bon saninman ye, ka ke Ala ta sarakalasebaga* saninmanw ye, janko ka aw jusukun ta sarakaw lase Ala ma Yesu Kirisita baraka ra, saraka minw ka di Ala ye.

⁶Sabu a sebera Kitabu kɔnɔ, ko: "A fle, ne bena kabakuru dɔ sigi Siyɔn, ka o ke bon kabakuru fɔlɔ ye, kabakuru panawolomanin, ani kabakuru nafaman; ni mɔɔ min ka a jigi la a kan, Ala tena o tigi janfa fiyewu."

⁷Aw minw lara a ra, a kera fen nafaman ye aw fe; nka lanabariw ta fan fe, a sebera ko: "Bonɔbagaw banna kabakuru min na, o le kera kabakurusɔbe ye, ka ke bon kabakuru fɔlɔ ye."

⁸A fɔra tuun ko: "O le kera o sentalon kabakuru ye, ani ka ke o ben farakuru ye." O be talon a ra, sabu o ma sɔn Ala ta kuma ma. Ala tun ka o le latige o ye fana.

⁹Nka aw kɔni, aw ye siya wolomanin le ye, aw ye Masa Ala ta sarakalasebagaw le ye, ani siya saninman, ani Ala ta mɔɔ kunmabɔninw; Ala ka aw wele ka bɔ dibi ra ka aw ladon a ta yeelensɔbe ra, janko aw ye a ta koɲuman kabakomanw lase mɔɔw ma.

¹⁰Fɔlɔfɔlɔ aw tun te Ala ta mɔɔw ye, nka sisan aw kera Ala ta mɔɔw ye. Fɔlɔfɔlɔ aw minw tun ma Ala ta makari sɔɔ, sisan aw ka a sɔɔ.

Lanabaga ka kan ka mɔɔ bɛ bonya

(Rɔmukaw 13.1-8; Efesikaw 6.5-8)

¹¹Ne balema kanuninw, aw be dunɲa kɔnɔ i n'a fɔ lonan temɛbagaw; o kosɔn ne be aw daari ko aw ye aw farisogo negerakow ye ka o to yi, sabu o negerako be aw nin kere.

¹²Aw ye aw tagamacogo lon siya were mɔɔw ce ra. O cogo ra, hali ni o be aw tɔɔjugu fɔ k'a ke i n'a fɔ aw ka kojugu ke, o belen ye aw ta kewaleɲumanw ye; ni o kera, ni Ala nana neema o ye lon min na, o bena a tando.

¹³Matigi kosɔn, aw ye aw yere majigi adamadenw ta kuntigiyaw bɛ kɔɔ, ka aw yere majigi masaceba ye kosebe, ale min be bɛ kunna,

¹⁴ani jamanatigiw, masaceba ka minw ci janko ka kojugukebagaw koro, ani ka koɲumankebagaw tando.

¹⁵Sabu Ala sago ye ko aw ye kojuman ke janko ka mɔgɔkolon hakirintanw da datugu.

¹⁶Ala ka aw ke aw yere ta ye, nka aw kana o ke sababu ye ka kojugu ke; aw ye panamanya i ko Ala ta jonw.

¹⁷Aw ye mɔgɔ beɛ bonya; aw ye aw balemaw kanu, aw ye siran Ala ja, aw ye masaceba bonya.

Lanabagaw ka kan ka tɔɔɔ sɔnmɩna

¹⁸Aw baardenw, aw ye aw yere majigi aw kuntigiw ye, ka o bonya cogoya beɛ ra; kuntigi minw ka ni, ani minw jusu sumanin lo, olugu dɔɔɔn te, nka hali minw ka fari.

¹⁹Sabu ni aw man kan ni tɔɔɔ min ye, ni aw be o sɔnmɩnana Ala yere nasiran kosɔn, o ye kojuman le ye.

²⁰Ni o te, ni aw be bugɔri sɔnmɩna aw yere ta kojuguw le kosɔn, aw be bonya juman le sɔɔ o ra? Nka ni aw be tɔɔɔ sɔnmɩna aw ta kojuman le kosɔn, o ye kojumanba le ye Ala fe.

²¹Ala ka aw wele o le kama fana, sabu Kirisita* fana tɔɔɔra aw kosɔn, ka o sira yira aw ra, janko aw fana ye tugu ale sennɔ kɔ.

²²Ale ma jurumun si ke, faninya si ma bɔ a da ra ka ye .

²³O k'a neni, nka a ma a ta jɔgɔn sara; o k'a tɔɔɔ, nka a ma wuri mɔgɔ kama; a ka a ta ko beɛ to Ala le boro, ale Ala min be kiti tige ni terenninya ye.

²⁴A ka an ta jurumunw doni ta ka o la a yere kan, k'a farikolo tɔɔɔ gbengben yiri kan. A ka o ke, janko an ye sa ka bɔ jurumun fanga kɔɔ, ka panamanya terenninya ra. Jori minw tigera a farikolo ra, o le sababu ra aw keneyara .

²⁵Sabu aw tun be i ko saga tununinw; nka sisan aw sekɔra ka na sagagbenbaga fe, min ye aw nin kɔɔsibaga ye.

Piyeri fɔlɔ 3

Furuce ni furumuso ka kan ka jɔgɔn bonya

(Timote fɔlɔ 2.9-15; Efesikaw 5.22-33)

¹Ayiwa, musow, o cogo kelen na, aw beɛ kelen kelen ye aw yere majigi aw ceɓ ye, janko ni a kera ko ce dɔw ma sɔn Ala ta Kuma ma fɔlɔ, o ta musow tagamacogo ye ke sababu ye k'a to o ye sɔn; a kana ke ni kuma yere ye,

²sabu o bena aw tagamacogo ye, k'a ye ko aw jusukun gbenin lo, ani ko Alapasiran be aw ra.

³Aw ta kana ke yeremasiri dama ye, ani kundancogo dama temeninw, ani ka sanin don aw yere ra, ka fani sɔngɔgbelenw siri.

⁴Aw ye aw jusukun le masiri ni masirifen dogonin ye; o masirifen ye pumanya ni jususuma le ye; o le ye fen banbari ye, min nafa ka bon Ala fe.

⁵Fɔɓɔɓɔ, muso saninman minw tun be o jigi la Ala kan, olugu tun be o yere masiri o cogo le ra, ka o yere majigi o cew ye,

⁶i ko Saran min tun be a ce Iburahima bonya fo a b'a wele ko a matigice. Ayiwa, aw kera Saran denmusow le ye, ni aw kɔni be koɗuman ke, ni aw m'a to foyi si ye aw lasiran ka aw bo o sira kan.

⁷Ayiwa, aw cew, aw fana ye aw musow mina ka ja ni hakiri ye, ka a lon ko muso ni ce baraka te kelen ye. Aw ye o bonya, sabu Ala ka panamanya banbari min di an ma a ta neema baraka ra, aw bee le ka o soro kelen ye. Aw ye o ke, janko foyi kana aw ta Aladaari bari a ye mina.

Lanabaga be se ka tɔɔɔ terenninya kosɔn

(Romukaw 12.14-21; Matiyu 10.24-31)

⁸Ayiwa, o bee ko, aw bee ye ben kelen ma, ka aw ta miiriya ke kelen ye, ka ke jɔɔɔn fe, ka jɔɔɔn kanu balemaya ra, ka hina jɔɔɔn na, ka aw yere majigi jɔɔɔn ye.

⁹Aw kana kojugu sara ni kojugu do were ye, walama ka nenini sara ni nenini do were ye; aw kana o ke, nka aw ye dugawu le ke, sabu Ala ka aw wele o le kosɔn, janko aw ye baraka soro ale fe.

¹⁰Sabu a sebera Kitabu kono ko: “Ni mogo min b'a fe a ta dunupalatige ye ja, ka dunuɗa diya a ra, o tigi ye a nenkun korosi kumajuguw ma, ka a da korosi nanbarakumaw ma.

¹¹A ye faran juguya ra pewu, ka koɗuman ke, ka jija ka hera jini, ka tugu a no fe.

¹²Sabu Matigi ja lonin be mogo terenninw na, a toro be o ta daarikan na fana; nka Matigi be kojugu ke bagaw kere .”

¹³Ayiwa, ni aw jijara koɗuman na, jon le bena aw tɔɔɔ o kosɔn?

¹⁴Nka hali ni o be aw tɔɔɔ terenninya kosɔn, aw ta pana. Aw kana siran mogow ja, aw hakiri fana kana pagami.

¹⁵Aw ye Kirisita* bonya aw jusu ra doron, k'a lon ko aw Matigi lo. Jigiya min be aw fe, ni mogo o mogo ka aw jininka o ra, aw labennin ye soro tuma bee ka o tigi jaabi; nka aw ye a ke ni jususuma ni bonya ye.

¹⁶Aw jusukun gbenin ye to, janko hali ni o be aw togogugu fo k'a ke i n'a fo aw ka kojugu le ke, minw be aw togog cenna aw ta tagamacogonuman kosɔn Kirisita ta jengogonya ra, olugu yere darakuma ye o maroya.

¹⁷Sabu ka tɔɔɔ koɗuman kosɔn, ni o le ye Ala sago ye, o ka fisa sani an ye tɔɔɔ kojugu kosɔn.

¹⁸Ayiwa, Kirisita fana sara jurumun koson sɔnaga kelen, ka dan o ma. Ale mɔgo terrenin sara mɔgo terenbariw koson, janko ka aw ladon Ala ta jɛnɔgɔnya ra. A yere sara, nka a kununa Nin Saninman* baraka ra.

¹⁹Minw tun be Ala ta kiti makɔnɔna, o Nin le sababu ra, a tagara olugu waaju.

²⁰Olugu le tun banna Ala ta Kuma ma fɔɔfɔɔ, k'a sɔɔ Ala tun muɔuna o kɔɔ ka mɛɛn, Nuho ta kurunba lalagawagati ra; mɔgo dama dama, o kɔɔ ye mɔgo seegi dɔɔn le donna o kurunba kɔɔ ka kisi ka bɔ ji ra.

²¹Ayiwa, o ji tun ye batizeri* tagamasiyen le ye; an b'a yira sisan batizeri le fe ko an kisira. O kɔɔ te ko an farikolo le be ko ka nɔgo bɔ a ra; o kɔɔ ye ko an be Ala daari ko a ye an jusukun saninya Yesu Kirisita kunuko sababu ra.

²²A yelera ka taga sankolo ra, ka taga sigi Ala kininboroyanfan fe; melekew, ani kuntigiyaw, ani sebayaw, o bee majigira Kirisita ta fanga le kɔɔ.

Piyeri fɔɔ 4

Lanabagaw ta panamanyakura

¹I n'a fɔ Kirisita* farikolo tɔɔɔra, aw fana ye baraka don aw yere ra ni o miiriya kelen le ye; sabu mɔgo min farikolo tɔɔɔra, o b'a yira ko o tigi faranna jurumun na.

²O tigi te a ta dunupalatige tɔ ke ka kapa ni a yere ta negerakow ye tuun, nka a b'a ke ka kapa ni Ala sago le ye.

³Aw ka wagatijan ke Alalɔnbariya ra ka ban fɔɔfɔɔ; fen minw ka di Alalɔnbariw ye, aw tun be o le ke: jatɔya, ani jogojuguya, ani dɔɔɔya, ani domuniba dama temeninw, ani minnin dama temeninw, ani batofen haramuninw batori.

⁴Nka sisan o mɔgow be kabakoya k'a ye ko aw te o kojugu dama temeninw kera ni olugu ye tuun; o koson o be aw tɔgo cen.

⁵Nka lon dɔ, Ala bena taga o jininka o ta kewalew bee ra; ale Ala min labenna ka ban ka mɔgo panamanw ni suw bee ta kiti tige.

⁶O koson, minw sara, Kibaro Diman* tun fɔra olugu fana ye, janko hali ni saya kiti sera o ma i n'a fɔ a be se adamaden bee ma cogo min na, o ye Ala ta panamanya sɔɔ Nin Saninman* baraka ra.

Ala ka sebayaw minw karifa lanabagaw ma

⁷Fen bee laban surunyara; aw ye aw tagamacogo lon, ka aw yere minacogo lon, janko ka to Ala daarira.

⁸Nka min be fen bee na, o ye ko aw ye nɔgon kanu kosebe; sabu kanuya be jurumun camanba le datugu .

⁹Aw ye son ka nɔgon lajigi aw ta sow kɔɔ; o kana ke ni nɔgonkɔɔɔ ye.

¹⁰Aw bɛɛ kelen kelen ka ninyɔɔ min sɔɔ Ala fɛ ka kɔna ni Ala yɛɛ ta dicogo ye, aw ye kɛ o sebayaw minabaganumanw ye ka mɔɔ tɔw demɛ ni o ye.

¹¹Ni min ka kɛ waajurikebaga ye, o tigi ye waajuri kɛ ka kɔna ni Ala ta fɔta ye. Ni min ka kɛ tɔw demɛbaga ye, Ala ka baraka min di a ma, a ye a kɛ ka kɔna ni o ye, janko ko bɛɛ ra bonya ye la Ala kan Yesu Kirisita tɔɔ baraka ra. Nɔɔ ni sebayaya ye ale le ta ye tuma bɛɛ, ani wagati bɛɛ. Amina.

Lanabaga bɛ se ka tɔɔ lanaya kosɔn

¹²Ne balema kanuninw, tɔɔɔba min bɛ aw kan sisan i ko tasumaba, janko ka aw kɔɔɔ, o man kan ka bara aw ra, k'a kɛ i n'a fɔ ko benbari dɔ le bɛ sera aw ma.

¹³Aw yɛɛ ka kan ka jagari le, ko aw fana ninyɔɔ bɛ Kirisita* ta tɔɔɔw ra, janko ni Kirisita ta nɔɔ nana yira lon min na, o lon na aw fana ye jagari, ka aw ninsɔndiya.

¹⁴Ni o bɛ aw neni Kirisita tɔɔ kosɔn, aw ta pana, sabu Ala Nin* nɔɔɔman bɛ aw kan.

¹⁵Nka aw si man kan ka tɔɔɔ, ko sabu aw ye mɔɔɔfagabaga ye, walama son, walama kojugukebaga, walama ko aw bɛ aw sen don mɔɔ werew ta kow ra.

¹⁶Nka ni mɔɔɔ dɔ bɛ tɔɔɔra a ta lanaya kosɔn, o tigi kana maroya o ra; a ye Ala tando, sabu Kirisita tɔɔ lara ale ra.

¹⁷Sabu kiti damina wagati sera, a fana bɛ damina Ala yɛɛ ta mɔɔɔw le ra. Ayiwa, ni a bɛ damina anw yɛɛ le ra, o tuma minw ma sɔn Ala ta Kibaro Diman* ma, olugu ta labancogo bena kɛ mun ye sa?

¹⁸A sebera Kitabu kɔɔ, ko: “Ni mɔɔɔ terennin yɛɛ kisiko bena gbeleya, o tuma mɔɔɔjugu ni jurumunkebaga, olugu ta bena kɛ di ?”

¹⁹Ayiwa, o kosɔn mɔɔɔ minw bɛ tɔɔɔra Ala sago kosɔn, olugu ye o nin karifa danbaga Ala kankelentigi ma, ka to ka kɔpuman kɛ.

Piyɛri fɔlɔ 5

Cɛkɔɔɔbaw ta baara

(Timote fɔlɔ 3.1-7)

¹Ayiwa, cɛkɔɔɔba minw ye aw ta jamɔɔɔw ye, ne kan bɛ olugu le ma sisan, sabu ne fana ye cɛkɔɔɔba ye i n'a fɔ olugu; ne ye Kirisita* ta tɔɔɔw seere ye, ne fana nin bena kɛ a ta nɔɔɔ ra, o nɔɔɔ nin bena yira lon dɔ.

²Ayiwa, Ala ka sagakuru min karifa aw ma, aw ye o kɔɔsi, ka aw janto o ra; aw kana o kɛ i ko jagboyabaara ra, nka aw y'a kɛ ni naninyanuman ye ka kɔna ni Ala sago ye; aw kana o kɛ waripinisira ye, nka aw y'a kɛ ni jusupuman le ye.

³Minw karifara aw ma, aw kana aw fanga digi olugu kan, nka aw yɛɛ ye kɛ o nayirabagaw ye.

⁴Ni o kera, ni sagagbenbagaw Kuntigiba nana a yere yira lon min na, masafugula nɔɔɔman min te cen, aw bena o le sɔɔ aw ta baraji ye.

⁵Ayiwa, kanbelenw, o cogo kelen na, aw fana ye aw yere majigi cekɔɔbaw ye. Aw bee ye aw yere majigi jɔɔɔn ye ka jɔɔɔn demɛ, sabu a sebera Kitabu kɔɔ ko: “Ala be wasobagaw kere; nka a be neema mɔɔ sabarininw ye .”

⁶O kosɔn aw ye aw yere majigi Ala boro barakaman kɔɔ, janko a ye aw kɔɔta a wagatjuman na.

⁷Aw ye aw ta haminakow doniw bee jigi ka o la ale kan, sabu a be a jantora aw ra.

⁸Aw ye aw yere minacogo lon, ka aw janto aw yere ra; sabu aw jugu Setana be yaalayaala i ko jara kɔɔɔ be kasi cogo min na, k’a ta domuta jini.

⁹Aw sinsinnin ye to lanaya ra ka lo, ka a kere, k’a lon ko aw balema lanabaga minw be dunuɔa kɔɔ, ko o tɔɔɔw jɔɔɔnw le be olugu fana kan.

¹⁰Ayiwa, neema bee tigi Ala min ka aw wele janko aw ye aw ninyɔɔ sɔɔ a ta nɔɔɔ banbari ra, Kirisita ta jenjɔɔɔnya ra, ni aw tɔɔɔra wagati dɔɔɔn, ale yere bena aw bɔsi, ka aw ja gbeleya, ka aw baraka bonya, k’a to foyi kana se ka aw bo a no ra.

¹¹Sebagaya ye ale ta le ye wagati bee, ani tuma bee. Amina.

Fori laban

(Tesalonikikaw folo 5.23-28)

¹²Ayiwa, Silasi min ye an balemace kankelentigi ye, ale le ka ne demɛ ka nin kuma fitini sebe k’a ci aw ma, janko ka aw ja gbeleya, ani janko aw ye la a ra ko aw nɔɔɔra neema min na, o ye Ala ta neema yere le ye can ra.

¹³Lanabagaw ta jenkuru min be Babiloni, Ala ka minw janawoloma i ko a ka aw janawoloma cogo min na, olugu be aw fo; ne dence Marika fana be aw fo.

¹⁴Aw ye jɔɔɔn fo balemaya ra ni kanuyafari ye. Aw minw bee be Kirisita* ta jenjɔɔɔnya ra, Ala ye hera ke aw bee ye!

Piyeri flanan

Piyeri flanan 1

Piyeri ta fori

¹Ne Simɔn Piyeri, ne min ye Yesu Kirisita ta baaraden ye, ani a ta ciraden*, ne be nin seɓe ci aw ma, aw minw ka lanaya sɔɔ; o lanaya ni anw ta lanaya beɛ sɔngo ye kelen ye. Aw ka o sɔɔ an ta Ala ani an Kisibaga* Yesu Kirisita ta terreninya sababu ra.

²Ala ye neema ni herɔ ke aw ye k'a caya koseɓe, Ala ni an Matigi Yesu ta lonniya sababu ra.

Ala ka lanabagaw wele baara min kama

(Tite 2.11-14; Filipikaw 1.9-11; 3.8-14)

³Fen o fen be se k'a to an ye panamanya Alapasiran na, Ala ta seɓagaya ka o beɛ di an ma; min ka an wele a ta nɔɔɔ ni a ta numanya sababu ra, a k'a to an ye o lon.

⁴O le sababu ra Ala tun ka fenɗumanbaw, ani fen nafaman minw layiri ta an ye, a ka o di an ma, janko o sababu ra an cogo ye ben ni Ala sago ye, ka boɓi ka bo dunuɗa negejuguw boro, o minw be cenri lase mɔgɔw ma.

⁵O le kosɔn aw ye jija ka koɗuman fara aw ta lanaya kan, ka Ala lonniya fara koɗuman kan,

⁶ka yereminari fara Ala lonniya kan, ka muɗuri fara yereminari kan, ka Alapasiran fara muɗuri kan,

⁷ka balemaya fara Alapasiran kan, ka kanuya fara balemaya kan.

⁸Ni aw kɔni ka o fenw sɔɔ k'a caya, o sababu ra aw tena ke nacintanw ye, walama nafantanw an Matigi Yesu Kirisita ta lonniya ra.

⁹Nka ni o fenw kɔni te mɔgɔ min fe, o tigi fiyennin lo, a te yeri ke yɔɔjan; Ala k'a saninya ka bo a ta jurumunkɔrɔw ra cogo min na, a pinana o kɔ.

¹⁰O le kosɔn, ne balemaw, aw ye jija janko Ala ka aw wele, ani a ka aw panawoloma min kama, aw ye to o kan. Ni o kera, aw tena ben fiyewu.

¹¹O cogo ra Ala bena an Matigi ni an Kisibaga* Yesu Kirisita ta Masaya* banbari donda beɛ dayeɛ aw ye.

¹²O kosɔn ne bena to ka aw hakiri jigi nin kow ra, hali ni aw k'a lon ka kɔɔ; aw karanna can min na, aw nɔɔɔnin be o ra fana.

¹³Ne be miiri ko a bennin lo ko ne ye nin kow fo aw ye ka to ka aw lasomi, fo ka taga ne bo nin dunuɗa ra yan,

¹⁴Sabu ne ta dunupalatige to man jan tuun, i n'a fo an Matigi Yesu Kirisita tun k'a yira ne ra cogo min na.

¹⁵O le kosɔn ne bɛna jija, janko hali ne sanin kɔ, aw hakiri ye to nin kow ra tuma bɛɛ.

Min fɔra Yesu Kirisita ta nɔɔɔ ko ra

¹⁶A tɛ i n'a fɔ an ka talen dɔw le laben an yɛrɛ ta miiriya ra ka aw karan an Matigi Yesu Kirisita ta sebagaya ni a ta nako ra. An yɛrɛ na le ka Matigi ni a ta bonyaba ye.

¹⁷Sabu a ka bonya ni nɔɔɔ sɔɔ Fa Ala fɛ lon min na, o kɛra an na na. O wagati ra nin kumakan bɔra nɔɔɔ ni bonyaba tigi fɛ k'a fɔ a ye ko: "Nin le ye ne Dence kanunin ye, min ko ka di ne ye haali."

¹⁸O kumakan min bɔra sankolo ra, anw yɛrɛ ka o mɛn; o wagati ra an tun bɛ ni a ye kuru saninman kan.

¹⁹O kosɔn, ciraw ka min fɔ, an lara a ra kɔsɛbɛ ko o ye can ye; ni aw fana bɛ aw janto o kuma ra, o ka ni kɔsɛbɛ. O kuma bɛna aw jusukun gbɛya i ko fitina bɛ yeelen bɔ dibi ra cogo min na fɔ ka taga dugugbɛda se; o tuma sɔɔmada lolo bɛna bɔ ka manamana aw jusukun na.

²⁰Nka aw ka kan ka kɔn k'a lɔn fɔlɔ ko cirayakuma minw bɛ Kitabu kɔnɔ, mɔɔ si tɛ se ka o si kɔɔ gbɛya k'a fɔ ni a yɛrɛ ta hakiritigiya ye;

²¹sabu Ala ta cira si m'a latigɛ ka ciraya kɛ ka kapa ni adamaden yɛrɛ sago ye, nka mɔɔw ka Ala ta kumaw fɔ ka kapa ni Nin Saninman* ta baraka le ye.

Piyɛri flanan 2

Karamɔɔ faninyafɔbagaw

(Zude 3–16; Timote flanan 3.1-9)

¹Ayiwa, cira faninyafɔbaga dɔw tun wurira Ala ta mɔɔw cɛ ra cogo min na, o cogo ra karamɔɔ faninyafɔbaga dɔw fana bɛna wuri aw cɛ ra. O bɛna dogo ka don aw cɛ ra ni faninya karan dɔw ye, minw bɛ mɔɔ halaki. Matigi min ka o kunmabɔ, o bɛna ban o ra; o bɛna halakiri lase o yɛrɛ ma joona.

²Mɔɔ caman bɛna tugu o kɔ ka o ta ko saninyabariw jɔɔn kɛ; olugu ta tagamacogo kosɔn, mɔɔw bɛna Ala ta can sira mafiyɛnya.

³O karamɔɔ faninyafɔbagaw bɛna ta wari nata fɛ ka aw nɛgɛ ka aw borofɛn sɔɔ ni mɔɔlafirikumaw ye. Nka kiti min benna o mɔɔw kan kabini wagatijan, o kiti tɛna fɔn o kɔ; o ta halakiri fana tɛna taga ka o to.

⁴Ne bɛ o fɔ, sabu hali mɛlɛkɛ minw ka jurumun kɛ fɔlɔfɔlɔ, Ala ma olugu to yi; a ka o firi jahanama dibi ra, ka o mara yi fɔ ka taga se kiti lon ma.

⁵Mɔɔ minw ka kojugu kɛ Nuho ta tere ra, Ala ma olugu fana to yi. A ka Nuho le kisi ni mɔɔ wolonfla wɛrɛ, sabu ale le tun bɛ terenninya sira yirara mɔɔw ra; Ala ka sanjiba lajigi ka mɔɔjuguw bɛɛ halaki.

- ⁶Sodomu ni Gomori dugumogow ta kojugu koson, Ala ta kiti sera o ma, ka o jeni ka o ban pewu, fo ka o ke buguri ye. O kera tagamasiyen le ye k'a yira Alapasiranbari nataw ra.
- ⁷Nka Lutu min tun ye mogonuman ye o ce ra, a ka ale kisi. O mogokolonw ta jatoyajugu tun ka a jusu kasi fo ka teme.
- ⁸Sabu ale min tun ye mogonuman ye, ale tun be min ye, ani a tun be min men k'a to o mogow ce ra koni, o kojuguw tun be a jusukun tawo lon o lon.
- ⁹Ayiwa, o bee b'a yira an na ko Ala be se ka a pasiranbagaw bosi ka bo tawo ra, ka mogw terenbariw mara janko ka o ta kojuguw hake bo o ra kitilon na.
- ¹⁰Nka minw be tugu o yere negerakow ko, ka ko saninyabariw ke, ani ka Ala ta kuntigiya mafiyenya, olugu ta kiti le belen bena juguya. O mogow be o yere bonya, ka dabayakumaw fo; o te siran ka hali Ala ta danfen nawomanw neni.
- ¹¹K'a sawo hali meleke minw ta fanga ni o ta sebgaya ka bon ni o mogow ta ye, olugu te son ka o danfen nawomanw neni Matigi ja kawo.
- ¹²Nka o mogow koni be i ko kongosogo hakirintanw, minw danna minari ni fagari kama; o ma fen minw lon, o be o le mafiyenya. O yere ta kojugu le bena o halaki.
- ¹³O ka kojugu minw ke, o kojugu jagon le bena ke ka o sara. O be o yere bla marobariyakow ra hali teregan fe. O bee ye mogw saninyabariw ye, ani mogw nagoninw. Ka o to o nanbarakow ra, o belen be taga fara aw kan aw ta panagbew ra ka maroya bla aw ra.
- ¹⁴O ta fenfleta bee ye musow le ye, janko ka jeneya ke; o fana te wasa jurumun na ka ye. Mogw minw ma Alasira ko faamu kosebe, o be olugu nege ka o lafiri. Ka wari sawo nanbara ra, o ye o derinanko ye. Dangadenw lo.
- ¹⁵O ka sira terrenin bla, ka o yere lafiri, ka Bosori dence Balamu ta sira le ta; sabu Balamu sonna ka baarajugu ke, ka o sara mina.
- ¹⁶Nka Ala k'a mafiyenya a ta terenbariya koson. Fali min ma deri ka kuma, o ka mogokan fo Balamu ye, ka cira Balamu bo a ta hakirintanya sira kan .
- ¹⁷Ayiwa, o karamogw faninyafobagaw be i ko bunun janin; o be i ko sanfawo be sankaba min ce ka taga ni a ye. Dibi finmanba le be o makonona.
- ¹⁸O be kumababaw ani kumakunntanw fo. Mogw minw bosira ka bo mogwjuguw boro kura ye, o be olugu lafiri ni o ta kewalejuguw ye ka kana ni o yere ta negejuguw ye.
- ¹⁹O b'a fo ko olugu le bena o mogow bo jonya ra; k'a sawo hali bi olugu yere be jonya ra, halakiri sira kan; sabu ni i ma se ka i yere bosi ka bo ko min na, i kera o ko ta jon ye.

²⁰Can ra, o mɔgɔ minw tun ka an Kisibaga* Matigi Yesu Kirisita lɔn, ka o yere sen bɔ dunuɓa ta fen saninyabariw na, ni olugu belɛn nana sekɔ ka don o kow ra ka to o ra, olugu laban bɛna min kɛ o bɛ juguya ka tɛmɛ o cogofɔlɔ ta wagati ta kan.

²¹Ni o yere tun ma terenninya sira lɔn, o belɛn tun ka fisa o ma, sani k'a to o ye a lɔn, ka sɔrɔ ka ban o cifɔnin saninman ma, o cifɔnin min tun dira o ma.

²²Nin zana kɛra can ye o mɔgɔw ta fan fɛ, ko: “Wuru sekɔra ka taga a yere ta fɔɔnɔ nɔ fɛ”, ani fana ko: “Lɛ konin sekɔra ka taga a yere maraga bɔgɔ ra tuun”.

Piyeri flanan 3

Matigi Yesu nawagati tagamasiyɛnw

(Matiyu 24.37-38; Tesalonikikaw flanan 1.7-10; Zude 17–23)

¹Ne balema kanuninw, ne bɛ ne ta sɛbɛ flanan le cira aw ma nin ye ka ban. O sɛbɛ fla bɛɛ kɔnɔ, ne bɛ aw karan ka aw lasɔmi, janko aw ye hakiri sɔrɔ.

²Ala ta cira saninmanw ka kuma minw fɔ fɔlɔfɔlɔ, ani aw ta ciradenw ka an Matigi ni an Kisibaga* ka kuma min lase aw ma, ne b'a fɛ ko aw ye aw hakiri to o ra.

³Aw ka kan ka min lɔn fɔlɔ, o ye ko dunuɓa labanwagati ra, kumakolonfɔbaga dɔw bɛna wuri ka aw lɔgɔbɔ; o mɔgɔw bɛna tagama ka kapa ni o yere negerakow le ye.

⁴O bɛna a fɔ ko: “Yesu m'a fɔ ko a bɛ na wa? Ayiwa, a bɛ min? Kabini an bɛmaw sara, dunuɓa danna cogo min na, a bɛ o cogo kelen le ra hali bi.”

⁵Ayiwa, o mɔgɔw bɛ tugu le ka jina, ko fɔlɔfɔlɔ Ala ta Kuma le baraka ra sankolo danna; ko dugukolo fana bɔra ji le ra, ko a danna ji le sababu ra.

⁶Ayiwa, o sababu kelen le k'a to jiba ka o wagati ta dunuɓa ni a kɔnɔfenw bɛɛ datugu.

⁷Nka o kuma kelen le sababu ra sankolo ni dugukolo maranin bɛ sisan tasuma kama, ka kitilon makɔnɔ, ani mɔgɔjuguw halakilon.

⁸Nka ne balema kanuninw, fen kelen bɛ yi, aw man kan ka jina o kɔ: Ala ja kɔrɔ, tere kelen bɛ i ko san waga kelen, san waga kelen fana bɛ i ko tere kelen .

⁹Matigi tɛ mɛɛn k'a ta layiri tanin dafa, i ko dɔw b'a miiri cogo min na. A bɛ muɓuna an kɔrɔ le, sabu a t'a fɛ an si ye halaki, nka a b'a fɛ an bɛɛ ye lɔ an ta jurumun na, ka nimisa.

¹⁰Matigi nalon bɛna bara mɔgɔw ra i ko son bɛ bara mɔgɔ ra cogo min na. O lon na, kɔni, sankolo bɛna tunu, k'a kɛ mankanba ye, sankolokɔnɔfenw bɛna jeni fɔ ka yeele. Dugukolo ni a kanfenw bɛɛ bɛna jeni ka ban.

¹¹Ayiwa, ni o fenw bɛɛ bɛna tunu, o tuma aw ka kan ka aw tagamacogo saninya le, ka dɔ fara aw ta Alapasiran kan,

¹²ka Matigi nalon makɔɔ, ani k'a nalon lateliya. O lon na, sankolokɔɔfenw bɛɛ bɛna jeni ka ban; tasuma bɛna dunupakɔɔfenw bɛɛ yeele.

¹³Nka ka kapa ni Ala ta layiri ye, an bɛ sankolokura ni dugukolokura le makɔɔna; terenninya bɛna kɛ o yɔɔ le ra.

Lanabagaw ka kan ka jija

¹⁴O kosɔn, ne balema kanuninw, sani o kow wagati ye se, aw ye jija, janko ni Yesu nana, a ye na aw saninyanin sɔɔ, k'a ye ko jarakiyɔɔ tɛ aw ra, ani hɛra ye kɛ aw ni Ala cɛ.

¹⁵Aw ye aw hakiri to a ra ko an Matigi ta mupuri kun ye aw ta kisiri le ye. An balemacɛ kanunin Pɔli fana ka o le fɔ aw ye a ta sɛbɛ kɔɔ, ka kapa ni a ta hakiritigiya ye, Ala ka hakiritigiya min di a ma.

¹⁶A bɛ o le kɛ a ta letɛrɛw bɛɛ ra; a bɛ o kumaw le fɔ. A ta letɛrɛw dɔw kɔɔkuma faamu ka gbɛn. O kosɔn kolɔnbari dɔw, ani mɔɔ karanbari dɔw bɛ o kumaw kɔɔ yeɛma, i n'a fɔ o bɛ Ala ta Kuma tɔw bɛɛ kɔɔ yeɛma cogo min na; o laban ye o yɛrɛ ta halakiri le ye.

¹⁷Ne balema kanuninw, ne kɔni ka aw lasɔmi. Aw ye aw yɛrɛ kɔɔsi. Aw kana a to mɔɔjuguw ye aw lafiri ka aw bɔ aw lɔyɔɔ na.

¹⁸Aw ye jija ka aw baraka bonya, ani ka aw ta lɔnniya caya an Matigi ni an Kisibaga* Yesu Kirisita ta nɛɛma ra. Nɔɔɔ ye la ale le kan sisan, ani wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ. Amina.

Yuhana folo

Yuhana folo 1

Kuma min be panamanya di

(Yuhana 1.1-14)

¹Sani dunupa ye dan, min tun be yi, an ka min men, an ka min ye an pa ra, an ka min fle, an boro magara min na, o ye Kuma ye, kuma min be panamanya di.

²Nanamanya yirara an na; an k'a ye; o le koson an kera a seere ye, an be o panamanya banbari ko fo aw ye. O panamanya tun be Fa Ala koru; ale ka a yira an na.

³O koson an ka min ye, ani an ka min men, an be o fo aw ye, janko aw fana ye ke ni an ye jengogonya ra. Anw be jengogonya ra ni min ye, o ye Fa Ala le ye, ani Den* min bora Ala ra, Yesu Kirisita.

⁴O koson an be nin kow bee sebera k'a ci aw ma, janko an ta jagari ye ke jagari dafanin ye.

Ala ta yeelen ni jurumun yafari

⁵An ka kuma min men Yesu Kirisita fe ka o fo aw ye, o ye nin ye: Ala ye yeelen le ye, dibiko si te Ala ra.

⁶Ni an ko, ko an ni Ala be jengogonya ra, k'a soru an be tagama dibi ra, o tuma an ye faninyafobagaw le ye; an te tagama can kan.

⁷Nka ni an be tagama yeelen na, i ko Ala yere be yeelen na cogo min na, o tuma an be jengogonya ra ni jagon ye. Den min bora ale Ala ra*, Yesu, o jori be an saninya ka jurumun bee bo an na.

⁸Ni an ko jurumun te an na, o tuma an be an yere le lafirira; can te an jusukun na.

⁹Nka ni an ka lo an ta jurumunw na, Ala min ye kankelentigi ye, ani a terennin lo, ale bena yafa an ma, ka an saninya ka bo terenbariyakow bee ra;

¹⁰Ni an ko, ko jurumun te an na, o tuma an ka Ala ke faninyafobaga le ye; a ta kuma te an jusukun na.

Yuhana folo 2

¹Ayiwa, ne ta denw, ne be nin sebe ci aw ma, janko aw kana jurumun ke tuun. Nka ni do ka jurumun ke, soronarikebaga be an fe Fa Ala koru, min ye Yesu Kirisita ye; ale terennin lo.

²Ale yere le kera saraka ye janko ka an ta jurumun kafari; a ma dan an doron ta jurumunw ma de, dunupamogo bee lajennin ta lo.

Ala ta cifonin

(Matiyu 7.21-23; Yuhana 13.34,35; 14.21-24)

- ³An b'a lɔn min fɛ ko an ka Kirisita lɔn, o flɛ nin ye: Ni an bɛ a ta cifɔninw sira tagama.
- ⁴Mɔgɔ min b'a fɔ ko ale k'a lɔn, k'a sɔrɔ a tɛ a ta cifɔninw sira tagama, o tigi ye faninyafɔbaga le ye; can tɛ a jusukun na.
- ⁵Nka mɔgɔ min bɛ Ala ta kuma sira tagama, Ala ta kanuya dafanin bɛ o tigi jusukun na. An b'a lɔn nin le fɛ ko an bɛ jɛnɔgɔnya ra ni a ye.
- ⁶Ni mɔgɔ min ko ale bɛ jɛnɔgɔnya ra ni Yesu ye, o tigi ka kan ka tagama i ko Yesu tagamana cogo min na.
- ⁷Ne balema kanuninw, ne tɛ cifɔninkura le sɛbɛra k'a ci aw ma. Nka cifɔninkɔrɔ lo, min dira aw ma kabini a damina ra. Aw ka kuma min mɛn, o cifɔninkɔrɔ ye o le ye.
- ⁸O bɛɛ n'a ta, ne bɛ cikura le sɛbɛra ka di aw ma; Yesu tagamana ka kaɲa ni o can ye; can lo aw fana fɛ, sabu dibi bɛ tɛmɛna, yeelensɔbɛ bɔra ka ban.
- ⁹Ni mɔgɔ min ko ale bɛ tagama yeelen na, k'a sɔrɔ a bɛ a balema kɔninya, o tigi bɛ dibi ra hali bi.
- ¹⁰Mɔgɔ min bɛ a balema kanu, o tigi bɛ yeelen na; foyi tɛ o tigi ra, min bɛ se ka kɛ mɔgɔ kunnacɛn sababu ye.
- ¹¹Nka mɔgɔ min bɛ a balema kɔninya, o tigi bɛ dibi ra. A bɛ tagama dibi ra; a tɛ a tagafan kelen lɔn, sabu dibi ka a ɲa fin.
- ¹²Ayiwa, ne ta denmisɛnw, ne bɛ nin sɛbɛ ci aw ma, sabu aw ta jurumun yafara aw ma Yesu tɔgɔ kosɔn.
- ¹³Faw, ne bɛ nin sɛbɛ ci aw ma, sabu min tun bɛ yi kabini dunuɲa damina ra, aw ka o lɔn. Kanbelenw, ne bɛ nin sɛbɛ ci aw fana ma, sabu aw ka se sɔrɔ Setana kan. Denmisɛnw, ne bɛ nin sɛbɛ ci aw ma, sabu aw ka Fa Ala lɔn.
- ¹⁴Faw, ne bɛ nin sɛbɛ ci aw ma, sabu min tun bɛ yi kabini dunuɲa damina ra, aw ka o lɔn. Kanbelenw, ne bɛ nin sɛbɛ ci aw ma, sabu fanga bɛ aw ra, aw ka Ala ta Kuma to aw jusukun na, aw ka se sɔrɔ Setana kan fana.
- ¹⁵Ayiwa, aw kana dunuɲa kanu, aw kana dunuɲakɔnɔfɛnw kanu. Ni mɔgɔ min bɛ dunuɲa kanu, Fa Ala ta kanuya tɛ o tigi jusukun na.
- ¹⁶Sabu fɛn minw bɛɛ bɛ dunuɲa ra, minw ye farisogo nege ye, ani mɔgɔ ɲa bɛ bɔ fɛn minw fɛ, o nege, ani dunuɲa yerɛbonyakow, o si tɛ bɔ Fa Ala ra, o bɛ sɔrɔ dunuɲa le ra.
- ¹⁷Nka dunuɲa bɛ tɛmɛ, mɔgɔw bɛ ɲabɔ fɛn o fɛn fɛ, o bɛɛ bɛ tɛmɛ fana; nka mɔgɔ min bɛ Ala sago kɛ, o tigi bɛ to ni Ala ye wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ.

Kirisita kɛrɛbagaw

(Yuhana 16.13-15)

¹⁸Ne ta denw, wagati laban sera. Aw k'a men ko Kirisita Kerebaga* bena na; nka Kirisita kerebagaw caman nana sisan. O le ra an b'a lon ko wagati laban sera.

¹⁹O mɔgɔw bɔra an ce ra, nka o tun te an do ye; sabu ni o tun ye an do ye, o tun bena to ni an ye. Nka o bɔra an ce ra ka taga, janko an y'a lon ko minw bee be ni an ye, ko o bee te an do ye.

²⁰Nka aw kɔni, Ala Saninman ka aw mun ni Nin Saninman* ta turu ye; lonniya be aw be fe.

²¹Ayiwa, ni ne ka nin sebe ci aw ma, a te i n'a fo aw ma can lon de! Ne be a ci aw ma sabu aw ka can lon, ani aw k'a lon fana ko faninya si te se ka bo can ra.

²²Jɔntigi le ye faninyafɔbaga ye? Mɔgɔ min be ban ka la a ra ko Kirisita* le ye Kisibaga* ye, o tigi lo. Mɔgɔ min be ban Fa Ala ra, Den* min bɔra Ala ra, ka ban o ra, o tigi le ye Kirisita Kerebaga ye.

²³Sabu Den min bɔra Ala ra*, ni mɔgɔ min ka ban o ra, o tigi te Fa Ala fana fe. Nka ni mɔgɔ min ka son a ra, Fa Ala fana be o tigi fe.

²⁴Ayiwa, aw kɔni, aw ka kuma min men kabini a damina ra, aw ye o to aw jusukun na. Aw ka min men kabini a damina ra, ni o tora aw jusukun na, o tuma Den min bɔra Ala ra, aw bena to o ta jɛnɔgɔnya ra, ka to Fa Ala fana ta jɛnɔgɔnya ra.

²⁵A ka layiri min ta an ye, o fle nin ye: janamanya banbari.

²⁶Mɔgɔ minw be aw lafirira, ne be nin sebe k'a ci aw ma, olugu le koson.

²⁷Aw kɔni, Matigi ka aw mun ka Nin Saninman min di aw ma, o be to aw jusukun na. Aw mako t'a ra ko mɔgɔ ye aw karan, sabu Nin Saninman yere be aw karanna fen bee ra ka ban. Ale ta karan fana ye can le ye; faninya te a ra. O koson a be aw karanna cogo min na, aw fana ye to jɛnɔgɔnya ra ni Kirisita ye ten.

²⁸Ne ta denw, aw ye to Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra, janko ni a nana a yere yira wagati min na, a ye na a sɔrɔ ko an ja siginin lo; maroya kana an mina a natuma ra.

²⁹Ayiwa, aw k'a lon ko Kirisita terennin lo cogo min na, aw fana y'a lon ko mɔgɔ o mɔgɔ be tagama terenninya kan, o tigi ye Ala den le ye.

Yuhana folo 3

Ala denw tagamacogo

¹Ayiwa, aw m'a ye Fa Ala be an kanu cogo min na wa, fo a be an wele ko a denw. Can lo, an fana ye o le ye. O le koson dunɔnamɔgɔw te an faamu, sabu o ma Ala lon!

²Ne balema kanuninw, sisan kɔni an ye Ala denw ye! Nka an bɛna yeɛma ka ke min ye, o ma yira fɔlɔ; an kɔni k'a lɔn ko ni Yesu Kirisita nana, an bɛna ke i ko ale yeɛ bɛ cogo min na, sabu a bɛ cogo min na cɔ, an bɛna a ye ten le.

³O jigiya bɛ mɔgɔ o mɔgɔ fɛ, o tigi bɛ a yeɛ saninya i ko Yesu Kirisita saninyanin lo cogo min na.

⁴Mɔgɔ o mɔgɔ bɛ jurumun ke, o tigi bɛ sariya le cenna; sabu jurumun ye Ala ta sariya* cɛnri le ye.

⁵Aw k'a lɔn fana ko Yesu Kirisita nana janko ka na an ta jurumunw bɔ an na. Jurumun si tɛ ale yeɛ ra.

⁶O ra, ni mɔgɔ o mɔgɔ bɛ Yesu ta jɛnɔgɔnya ra, o tigi tɛ sɔn ka to ka jurumun ke. Mɔgɔ o mɔgɔ bɛ to ka jurumun ke, o tigi m'a ye, a m'a lɔn fana.

⁷Ne ta denmisɛnw, aw kana a to mɔgɔ si ye aw lafiri. Mɔgɔ min bɛ tagama terenninya kan, o tigi terennin lo, i ko Kirisita* terennin lo cogo min na.

⁸Mɔgɔ min bɛ to jurumun na, o tigi ye Setana ta le ye; sabu Setana le kɔnna ka jurumun ke kabini fɔɔfɔɔ. Nka Den min bɔra Ala ra*, ale nana janko ka na Setana ta kɛwalew le cɛn.

⁹Ni mɔgɔ o mɔgɔ kɛra Ala den ye, o tigi tɛ sɔn ka to jurumun na, sabu Ala ta panamanya bɛ o tigi kɔnɔ. A fana tɛ se ka to ka jurumun ke, sabu a kɛra Ala den ye.

¹⁰Ala denw, ani Setana ta denw bɛ lɔn ka bɔ jɔgɔn na min fɛ, o flɛ nin ye: Mɔgɔ o mɔgɔ tɛ terenninya sira tagama, o tigi tɛ Ala ta ye, ani mɔgɔ o mɔgɔ tɛ a balema kanu.

Balemaw kanucogo

¹¹Aw ka kuma min mɛn kabini fɔɔfɔɔ, o le ye nin ye, ko an ye jɔgɔn kanu.

¹²An kana ke i ko Kabila ! Ale tun kɛra Setana ta le ye, o kosɔn a ka a balemace faga. Mun kosɔn a k'a faga? A k'a faga, sabu ale yeɛ ta kɛwalew tun man ji, k'a sɔrɔ a balemace ta kɛwalew tun terennin lo .

¹³O le kosɔn, ne balemaw, ni dunɔpamɔgɔw bɛ aw kɔninya, o kana bara aw ra.

¹⁴Ni an bɛ an balemaw kanu, o le b'a yira ko an bɔra saya ra ka don panamanya ra. Mɔgɔ min tɛ a balemaw kanu, o tigi bɛ saya le ra.

¹⁵Mɔgɔ o mɔgɔ bɛ a balema kɔninya, o tigi ni mɔgɔfagabaga bɛɛ ka kan. Aw fana k'a lɔn ko mɔgɔfagabaga si tɛ se ka to mɔgɔfaga ra ka panamanya banbari sɔrɔ Ala fɛ.

¹⁶Fɛn min k'a to an ka kanuya lɔn, o flɛ nin ye: Yesu Kirisita ka a yeɛ nin di ka sa an kosɔn. O cogo ra an fana ka kan ka an yeɛ nin di ka sa an balemaw kosɔn.

¹⁷Ni dunuƙa naforow be mɔgɔ dɔ boro, ni o tigi k'a balemace ye fagantanya ra, ni a ma hina a ra, ale be se k'a fɔ cogo di ko Ala ta kanuya be a jusukun na?

¹⁸Ne ta denmisenw, an kana jɔgɔn kanu ni an kumacogo dama ye, ani an ta kumadimanw; an ye jɔgɔn kanu ni an ta kewalew ye, ni can fana ye.

¹⁹O cogo le ra, an be se k'a lon ko an be tagama can sira kan; an hakiri siginin fana bena to Ala na kɔrɔ.

²⁰Hali ni an jusukun be an jaraki, an k'a lon ko Ala ta miiriya ka bon ni an jusukun miiriyaw ye; ale le fana be fen bee lon.

²¹Ne balema kanuninw, ni an jusukun te an jaraki, o tuma an hakiri siginin lo Ala na kɔrɔ.

²²Ni an fana be fen o fen daari, a be o di an ma; sabu an be a ta cifɔninw sira tagama; min ka di a ye, an be o ke fana.

²³A ta cifɔnin fle nin ye: Den min bɔra ale Ala ra*, Yesu Kirisita, ko an ye la o tɔgɔ ra, ani ko an ye jɔgɔn kanu, i ko a k'a fɔ an ye cogo min na.

²⁴Mɔgɔ min be Ala ta cifɔninw sira tagama, o tigi be jɛnjɔgɔnya ra ni Ala ye, Ala fana be jɛnjɔgɔnya ra ni o tigi ye; fen min b'a to an b'a lon ko Ala be jɛnjɔgɔnya ra ni na ye, o fle nin ye: A ka Nin Saninman* min di an ma.

Yuhana fɔlɔ 4

Cira faninyafɔbagaw

¹Ne balema kanuninw, minw bee b'a fɔ ko Ala Nin be o kɔnɔ, aw kana la olugu bee ra de! Aw ye o segesege fɔlɔ, k'a lon ni a kera ko o nin bɔra Ala le ra. Sabu cira faninyafɔbaga caman nana dunuƙa kɔnɔ.

²Ala Nin Saninman be lon min fe, o fle nin ye: Nin min b'a to mɔgɔ be lo a ra k'a fɔ ko Yesu Kirisita nana dunuƙa ra ka na ke adamaden ye, o nin bɔra Ala ra.

³Nka nin min te sɔn Yesu ta ko ma, o ma bɔ Ala ra. O ye Kirisita Kerebaga* ta nin le ye; aw ka o le ko men ko a bena na dunuƙa ra, nka sisan a be dunuƙa ra ka ban.

⁴Ne ta denmisenw, aw kɔni ye Ala ta mɔgɔw ye, o kosɔn aw ka se sɔrɔ cira faninyafɔbagaw kan; sabu Ala Nin* min be aw kɔnɔ, o ka bon ka teme dunuƙamɔgɔw ta kan.

⁵Olugu ye dunuƙa ta le ye; o kosɔn o be kuma ka kapa ni dunuƙa ta cogo ye, dunuƙamɔgɔw be o lamɛn.

⁶Nka anw ye Ala ta mɔgɔw le ye. Mɔgɔ min be Ala lon, o be an lamɛn; nka mɔgɔ min te Ala ta ye, o te an lamɛn. Ayiwa, nin le sababu ra an be can ta Nin ni faninya ta nin lon ka bɔ jɔgɔn na.

Ala ta ko bee ye kanuya le ye

- ⁷Ne balema kanuninw, an ye ɲɔɲɔn kanu, sabu kanuya be bo Ala le ra. Mɔɲɔ min be a mɔɲɔɲɔɲɔn kanu, o tigi ye Ala den le ye, a ka Ala lon fana.
- ⁸Mɔɲɔ min te a mɔɲɔɲɔɲɔn kanu, o tigi ma Ala lon, sabu Ala ta ko beɛ ye kanuya le ye.
- ⁹Fa Ala ka a ta kanuya yira an na cogo min na, o fle nin ye: Den* kelenpe min boɔra Ala ra, a ka o ci ka na dunuɲa ra, janko an ye ɲanamanya soɔɔ o sababu ra.
- ¹⁰Kanuya ye nin le ye: Anw le ma Ala kanu de! Ala le ka anw kanu; Den min boɔra Ala ra, a ka o ci k'a ke saraka ye ka an ta jurumun kafari.
- ¹¹Ayiwa, ne balema kanuninw, ni Ala ka an kanu tan, an fana ka kan ka ɲɔɲɔn kanu!
- ¹²Mɔɲɔ si ma Ala ye ka ye. Nka ni an be ɲɔɲɔn kanu, Ala be to an jusukun na, a ta kanuya fana be dafa an jusukun na.
- ¹³Fa Ala ka Nin Saninman* min di an ma, o le b'a to an b'a lon ko an be ni a ye ɲenɲɔɲɔnya ra, ani ko ale fana be ni an ye ɲenɲɔɲɔnya ra.
- ¹⁴Ayiwa, an k'a ye, an fana kera a seerew ye ko Den* min boɔra Fa Ala ra, a ka o le ci ka na ke dunuɲamɔɲɔw ta kisibaga ye.
- ¹⁵Ni mɔɲɔ min ka lo a ra ko Den min boɔra Ala ra ko Yesu lo, Ala be to ɲenɲɔɲɔnya ra ni o tigi ye, o tigi fana be to ɲenɲɔɲɔnya ra ni Ala ye.
- ¹⁶Fa Ala be an kanu cogo min na, an kɔni ka o lon, an fana lara a ra. Ala ta ko beɛ ye kanuya le ye; kanuya be mɔɲɔ min jusukun na, o tigi be ɲenɲɔɲɔnya ra ni Ala ye, Ala fana be ɲenɲɔɲɔnya ra ni o tigi ye.
- ¹⁷Fen min b'a yira ko Ala ta kanuya be an jusukun na can ra, o ye ko kititigelon na siranya tena an soɔɔ, sabu Kirisita* be cogo min na, an fana be tagama o cogo le ra dunuɲa kɔɔ.
- ¹⁸Siranya te kanuya ra, sabu kanuya dafanin be siranya ban; mɔɲɔ ta kojugu ta toɔɔ le be siranya bla a ra. O kosɔn mɔɲɔ min be siran, o tigi ta kanuya ma dafa.
- ¹⁹Anw kɔni, anw be toɔw kanu, sabu Ala kɔnna ka an kanu.
- ²⁰Ni mɔɲɔ min ko a be Ala kanu, k'a soɔɔ a be a balema kɔninya, o tigi ye faninyafɔbaga le ye; sabu i ɲa be i balema min na, ni i te o kanu, i ɲa te Ala min na, i te se ka o kanu.
- ²¹Yesu Kirisita ka ci min fo an ye, o le ye nin ye: ni mɔɲɔ min be Ala kanu, o tigi ka kan ka a balemaw fana kanu.

Yuhana folo 5

Mɔɲɔ ka kan ka soɔn Ala ta ma

¹Ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka la a ra ko Yesu le ye Kisibaga* ye, o tigi ye Ala den le ye. Ni i be face kanu, i be a den fana kanu.

²Ni an be Fa Ala kanu k'a ta cifɔninw sira tagama, an b'a lon o le fe ko an be a ta denw kanu.

³Ni an be Ala kanu, an ka kan ka a ta cifɔninw sira tagama. A ta cifɔninw fana man gbelen.

⁴Mɔɔɔ o mɔɔɔ kera Ala den ye, o tigi be se sɔɔɔ dunuɔa kan. Fen min b'a to an be se sɔɔɔ dunuɔa kan, o ye an ta lanaya ye.

⁵Ɔn le be se sɔɔɔ dunuɔa kan? Mɔɔɔ min lara a ra ko Den min bɔra Ala ra* ko o ye Yesu ye, o tigi lo.

⁶Min nana ji ni jori sababu ra, o le ye Yesu Kirisita ye; a ma na ji daman sababu ra, nka a nana ji ni jori le sababu ra. Nin Saninman* le be o seere ye, sabu Nin Saninman le ye can ye.

⁷Sisan o kera seere saba ye:

⁸Nin Saninman, ani ji, ani jori. Ayiwa, o seere saba beɛ bennin lo kelen ma fana.

⁹An be sɔn adamadenw ta seereya ma, nka Ala ta seereya ka bon ni adamadenw ta ye. Den min bɔra Ala ra*, Ala ka min fɔ o ta ko ra, o le ye Ala ta seereya ye.

¹⁰Den min bɔra Ala ra, ni mɔɔɔ min ka la o ra, Ala ta seereya be o tigi jusukun na. Nka ni mɔɔɔ min ma la Ala ra, o tigi ka Ala ke faninyafɔbaga le ye, sabu Den min bɔra a ra, Ala ka seereya min ke o ta ko ra, o tigi ma la o ra.

¹¹Ayiwa, o seereya fle nin ye: Ala ka panamanya banbari di an ma; Den min bɔra Ala ra, o panamanya be sɔɔɔ o le fe.

¹²Ni o Den be mɔɔɔ min fe, panamanya be o tigi fe. Nka Den min bɔra Ala ra, ni o te mɔɔɔ min fe, panamanya te o tigi fe.

Jigi min be lanabagaw fe

¹³Ayiwa, Den min bɔra Ala ra*, aw minw lara o tɔɔɔ ra, ne be nin seɛɛ ci aw ma, janko aw y'a lon ko aw ka panamanya banbari sɔɔɔ.

¹⁴Ayiwa, min be an ja gbɛleya, o fle nin ye: Ni an ka fen o fen daari Ala fe ka kapa ni a sago ye, a be an lamɛn.

¹⁵Ni an k'a lon ko a be an lamɛn, an k'a lon fana ko ni an ka fen o fen daari a fe, an ka o fen sɔɔɔ ka ban.

¹⁶Ni mɔɔɔ dɔ k'a balema ye a be jurumun dɔ kera, jurumun min te saya lase mɔɔɔ ma, a ka kan ka Ala daari, janko Ala ye panamanya di a balema ma. Minw ta jurumun te saya lase mɔɔɔ ma, ne be olugu le ma. Sabu jurumun dɔ be yi, o be saya lase mɔɔɔ ma; ne m'a fɔ ko aw ye Ala daari mɔɔɔ ye o jurumun kosɔn.

17Terenbariya bæe ye jurumun le ye, o ye can ye, nka jurumun dɔw bæ yi, o tɛ saya lase mɔgɔ ma.

18An k'a lɔn ko mɔgɔ o mɔgɔ kɛra Ala den ye, o tigi tɛ to ka jurumun kɛ; sabu Den min bɔra Ala ra, ale bæ o tigi tanga, Setana fana tɛ se a ma.

19An k'a lɔn fana ko an kɛra Ala ta ye, nka dunuɲa bæe lajennin bæe bæ Setana ta fanga le kɔrɔ.

20Nka Den min bɔra Ala ra, an k'a lɔn ko o le nana hakiritigiya di an ma, janko an ye Ala Cantigi lɔn; an bæ Ala Cantigi ta jɛnɲɔgɔnya le ra, ani Den* min bɔra Ala ra, Yesu Kirisita. Ale le ye Ala Cantigi ye, ani janamanya banbari.

21Ayiwa, ne ta denmisɛnw, aw ye aw yɛrɛ kɔrɔsi batofɛn werɛw ra.

Yuhana flanan

Yuhana flanan 1

Yuhana ta fori

¹Ne min ye lanabagaw ta jenkuru Cɛkɔrɔba ye, ne bɛ nin sɛbɛ ci ne Balemamuso ma, Ala ka min panawoloma, a ni a ta denw; ne bɛ aw kanu can ra, nka ne dɔrɔn tɛ aw kanu; minw bɛɛ ka Ala ta can lɔn, olugu bɛɛ bɛ aw kanu

²can kosɔn; o can bɛ an jusukun na, a fana bɛna to an fɛ wagati bɛɛ.

³Ayiwa, Fa Ala, ani Den* min bɔra Fa Ala ra, Yesu Kirisita, o ye nɛɛma ni hina ni hɛra kɛ an ye, janko an ye to a ta can kan, ani a ta kanuya ra.

Lanabaga bɛ tagama can ni kanuya le ra

(Yuhana fɔlɔ 4.1-6; 2.18-23; 5.1-3)

⁴Ne k'a ye ko i ta den dɔw bɛ tagama can sira kan, ka kapa ni Fa Ala ta cifɔnin ye; o ko ka ne jusu diya kɔsɛbɛ!

⁵Ayiwa, sisan, ne Balemamuso, ne tɛ cikura fɔra i ye; nka ne bɛna min fɔ k'a gbɛlɛya i ma, o ci le fɔra an ye kabini a damina ra, ko an ye jɔgɔn kanu.

⁶Ala ka ci minw fɔ, ni an bɛ o sira tagama, o le ye kanuya ye. Aw ka kan ka tagama ka kapa ni o cifɔnin le ye, i n'a fɔ a fɔra aw ye cogo min na kabini a damina ra. O cifɔnin kun ye ko an ye tagama kanuya ra.

⁷Mɔgɔlafiribaga caman bɛ dunupa kɔnɔ sisan; olugu tɛ sɔn ka lɔ a ra ko Yesu Kirisita nana kɛ adamaden ye. O mɔgɔw le ye mɔgɔlafiribagaw ye, ani Kirisita kɛrɛbagaw*.

⁸O kosɔn aw ye aw yɛrɛ kɔrɔsi, janko aw kana na bɔnɔ aw ta baara tɔnɔ ra, nka aw ye a baraji dafanin sɔrɔ.

⁹Mɔgɔ o mɔgɔ tɛ to Kirisita* ta karan kan, fɔ a bɛ a yɛrɛ ta fara a kan, Ala tɛ o tigi fɛ; nka mɔgɔ min bɛ to o karan kan, Fa Ala bɛ o tigi fɛ, Den min bɔra Ala ra, o fana bɛ o tigi fɛ.

¹⁰Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka na aw fɛ, ni a ma na ni nin karan ye, aw kana o tigi ladon aw ta so; aw kana a fo.

¹¹Sabu ni mɔgɔ min k'a fo, a kɛra i n'a fɔ o tigi nin bɛ a ta kɛwalejuguw ra.

Kuma laban

¹²Ayiwa, kuma caman belɛn bɛ ne fɛ k'a fɔ aw ye, nka ne tɛna o bɛɛ kɛ sɛbɛri ye. Ne b'a miiri ko ne bɛna taga aw fɛ yi, an ye taga kuma da ni da, janko an ta jagari ye kɛ jagari dafanin ye.

¹³Ayiwa, Ala ka i Balemamuso min panawoloma yan fana, ale ta denw bɛ i fo.

Yuhana sabanan

Yuhana sabanan 1

Yuhana ta fori

(Matiyu 10.40-42)

¹Ne min ye lanabagaw ta jenkuru Cɛkɔrɔba ye, ne bɛ nin sɛbɛ ci ne balemace kanunin Gayusi ma, ne bɛ min kanu can yɛrɛ ra.

²Ne balemace kanunin, ne bɛ Ala daari ko i ta ko bɛɛ ye ɲa, ani ko i farikolo kɛnɛman ye to, i n'a fɔ i jusukun ka ɲi cogo min na.

³An balema dɔw sera yan; can bɛ i jusukun na cogo min na, ani i yɛrɛ bɛ tagama can kan cogo min na, olugu ka o lakari ne ye. O kuma kɔni ka ne jusu diya kosebɛ.

⁴Sabu ni ne k'a mɛn ko ne ta denw bɛ can sira tagamana, foyi tɛ se ka ne jusu diya ka tɛmɛ o kan.

Gayusi tagamacogo

⁵Ne balemace kanunin, i bɛ koɲuman min kera an balemaw ye, minw ye an balema lonanw ye, i bɛ o kera ni kankelentigiya le ye.

⁶O nana i ta kanuya ko lakari lanabagaw ye yan. Ayiwa, o bɛna tagama min kɛ, ni i belɛn sera ka o dɛmɛ o ra ka kaɲa ni Ala sago ye, o bɛna ɲa kosebɛ.

⁷Sabu o bɛ nin tagama kera Kirisita* tɔgɔ le kosɔn; o ma sɔn lanabariw ye o dɛmɛ.

⁸O kosɔn an ka kan ka o mɔgɔw ɲɔgɔnw dɛmɛ; o cogo ra an fana bɛ kɛ o jɛnɲɔgɔnw ye o ta baara ra, ka can sira yira mɔgɔw ra.

Diyotɛrfu ni Demetirisi

(Korentikaw fɔlɔ 4.18-21)

⁹Ayiwa, ne tun ka kumakan dama dama sɛbɛ k'a ci lanabagaw ma. Nka Diyotɛrfu tɛ sɔnna an ta ma; ale le b'a fɛ ka a yɛrɛ bla lanabagaw bɛɛ kunna.

¹⁰O kosɔn ni ne sera yi, a bɛ ko minw kera, ne bɛna o fɔ aw ɲa na. A bɛ kumajuguw fɔ an ma, nka a tɛ dan o ma dɛ, a tɛ sɔn ka an balemaw ladon fana; ni mɔgɔ wɛrɛw fana b'a fɛ ka o ladon, a bɛ olugu bari, ka o gbɛn ka bɔ lanabagaw ta jenkuru ra.

¹¹Ayiwa, ne balemace kanunin Gayusi, ele kana kojugu ladegi; koɲuman le ladegi. Mɔgɔ min bɛ koɲuman kɛ, o ye Ala ta mɔgɔ le ye; nka min bɛ kojugu kɛ, o ma Ala lɔn.

¹²Ayiwa, Demetirisi kɔni, lanabagaw bɛɛ bɛ ale tɔgɔɲuman fɔra; a bɛ can sira min tagamana, o fana ye a tɔgɔɲuman le ye. An fana ye a seerew ye; i k'a lɔn fana ko an ta seereya ye can le ye.

Kuma laban

13Kuma caman belen tun be ne fe k'a fo i ye, nka ne t'a fe ka o beε ke seberi ye.

14Ne b'a miiri ko sani wagati dɔɔnin, an bena jɔgɔn ye ka kuma da ni da.

15Ala ye hera ke i ye! I teriw be i fo. An teriw fo yi fana, ka beε kelen kelen fo ni a tɔgɔ ye.

Zude

Zude 1

Zude ta fori

¹Ne Zude, ne min ye Yesu Kirisita ta baaraden ye, ani Yakuba balemaɓe, ne be nin seɓe ci Ala ta mɔɔ weleninw ma, Fa Ala ka minw kanu a ta jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔ ra, ka o mara Yesu Kirisita ye.

²Ala ye hina ni hɛra ni kanuya di aw ma k'a caya.

Karamɔɔ faninyafɔbagaw

(Piyɛri flanan 2.1-22; 3.1-3)

³Ne balema kanuninw, ne tun b'a fe yere le ka seɓe ci aw ma kisiri ko ra, kisiri min kera an beɛ ta ye. Ne k'a ye ko jagboya lo ko ne ye nin seɓe ci aw ma ka aw ja gbeleya, janko aw ye jija lanaya ra, Ala ka o lanaya min di a ta mɔɔ saninmanw ma siɔaga kelenpe, ka dan o ma.

⁴Ayiwa, mɔɔ dɔw dogora ka don aw ce ra; o mɔɔw halakiko seɓera kabini wagatijan. Alapasiranbari dɔw lo; o be an ta Ala ta neɛma ta ko yeɛma ka o ke marobariyako ye. Kuntigi kelen, ani Matigi kelen min be an fe, Yesu Kirisita, o be ban o ra.

⁵Ayiwa, ne bɛna min fɔ, hali ni aw dɔw ka o lon ka ban, ne belɛn be aw hakiri jigi a ra, ko an Matigi Ala ka Izirayelimɔɔw kisi ka o bɔ jɔɔɔ ra Misiran; nka minw kera lanabariw ye o ra, a ka olugu halaki.

⁶O kɔ, mɛleke minw bɔra o lɔɔɔ ra, ani o ma sɔn ka to o sigiyɔɔ ra, Ala ka olugu don negejɔɔɔ ra, negejɔɔɔ min te bɔ o ra ka ye, ka o bla dibi ra ka kiti lon makɔɔ.

⁷O kɔ tuun, Sodɔmu ni Gomɔri ni o kerɛfeduguw, o duguw ta mɔɔw fana ka o yere bla jatɔya ra, ka taga a ke fɔ cɛw be jɔɔɔ jini. O kosɔn Ala ka tasuma fagabari jigi o mɔɔw kan; o kera k'a yira an na, janko ka an lasɔmi.

⁸Nka o beɛ n'a ta, o mɔɔw be o kewale kelenw le ke; o be ta o ta miiriyakolonw fe ka o farikolo lanɔɔ, ka ban Matigi ta kuntigiya ma, ka sankolo danfen nɔɔɔmanw neni.

⁹K'a sɔɔ hali mɛlekew kuntigiba Mikayilu, wagati min ale ni Setana tun be jɔɔɔ sɔɔra cira Musa su kosɔn, a ma sɔn ka kumakolon fɔ Setana ma. A ko a ma le dɔɔn ko: "Matigi Ala ye i sara."

¹⁰Nka o karamɔɔw kɔni, olugu te ko minw lon, o be kumakolon fɔ o ma. K'a sɔɔ o ka ko minw lon o yere ma, i n'a fɔ began hakirintanw, o le be ke sababu ye ka o halaki.

11 Bɔnɔ bɛna o sɔrɔ, sabu o ka Kabila ta sira le ta. Wari kosɔn o ka o yɛrɛ lafiri i ko Balamu. O halakira, sabu o murutira i ko Kore tun murutira cogo min na.

12 O mɔgɔw bɛ kɛ aw tɔgɔcɛnsababu le ye aw ta balemaya domuniw na; o bɛ panagbɛ kɛ ni aw ye, ka domuni kɛ, ka min ka o kɔnɔ fa, hali o tɛ maroya. O bɛ i ko sankaba min bɛ fin, nka a tɛ sanji ben; fɔrɔ b'a cɛ ka taga ni a ye. O bɛ i ko yiri minw tɛ den hali o dentuma ra, i ko yiri minw bɔnna ni o lilinw ye, o sanin lo fɔ sɔnagako fla.

13 O bɛ o ta marobariyakow kɛ kɛnɛ kan i ko kɔgɔji jikurubaw bɛ jikanga nɔgɔninw seri kɛnɛ ma cogo min na. O bɛ i ko lolo minw bɛ yaala ka lamini; dibifinba banbari le bɛ o makɔnɔna yi.

14 Adama ta mamaden wolonflanan min tɔgɔ ye ko Enɔki, ale ka ciraya kɛ o mɔgɔw ta ko le ra, ko: “Matigi Ala bɛna na ni a ta mɛlɛkɛ saninman caman ye,

15 ka na mɔgɔw bɛɛ ta kiti tige, ka kiti ben Alapasiranbariw bɛɛ kan o ta Alapasiranbariyakow bɛɛ kosɔn, ani o jurumunkebagaw ka Alapasiranbariyakuma min o min fɔ Ala ma.”

16 O mɔgɔw ta kuma misɛnw ka ca, mɔgɔ wasabariw lo; o bɛ tagama ka kapa ni o yɛrɛ ta negejuguw le ye. O bɛ dabayakumaw fɔ ka waso, ka mɔgɔw nɛgɛ o yɛrɛ ta nafa kosɔn.

Lanabaga ka kan ka baara min kɛ

17 Nka aw kɔni, ne balema kanuninw, an Matigi Yesu Kirisita ta ciradenw* tun kɔnna ka kuma minw fɔ fɔlɔfɔlɔ, aw ye aw hakiri to o ra.

18 O tun b'a fɔra aw ye ko: “Dunuɔa laban wagatiw ra, kumakolonfɔbaga dɔw bɛna na; o bɛna tagama Alapasiranbariya ra ka kapa ni o yɛrɛ sago ye.”

19 Ayiwa, a mɔgɔw le ye nin ye; olugu le bɛ lanabagaw faran, o bɛ tagama ka kapa ni o yɛrɛ jogo le ye; Nin Saninman* tɛ o fɛ.

20 Nka aw kɔni, ne balema kanuninw, aw ye jija ka baraka don aw yɛrɛ ra, ka to aw ta lanaya saninman kan, ka to ka Ala daari Nin Saninman baraka ra.

21 Aw ye to Ala ta kanuya ra, ka an Matigi Yesu Kirisita ta makari wagati makɔnɔ, janko a ye na panamanya banbari di aw ma.

22 Ayiwa, sigiya bɛ minw na, aw ye makari olugu ra;

23 aw ye dɔw sama ka bɔ tasuma ra ka o kisi. Aw ye makari dɔw ra, nka aw ye siran fana; hali o ta derege min lanɔgɔra jurumun fɛ, aw ye o kɔninya.

Ala tandori

24 Ala le bɛ se ka aw tanga, janko aw kana ben, ani janko aw ye lɔ a ta nɔrɔrɔ ja kɔrɔ, jarakiyɔrɔ kana kɛ aw ra, ani aw ninsɔndiyaninba.

²⁵Ayiwa, bonya, ani masaya, ani sebgaya, ani fanga, o bεε ye an kisibaga Ala kelenpe ta le ye, kabini dunuṅa ma dan, ani sisan, ani wagati bεε, an Matigi Yesu Kirisita baraka ra. Amina.

Yirari

Yirari 1

Kuma damina

¹Nin ye Yesu Kirisita ta ko yiraninw ye. Ala ka o kow fɔ a ye, janko a ye o yira a ta baaradenw na; sani wagati dɔɔnin, o kow bɛna kɛ. Yesu ka a ta mɛlɛkɛ ci ka na o kow yira a ta baaraden Yuhana ra.

²Yuhana ka fɛn o fɛn ye, a ka o bɛɛ seereya kɛ: Ala ta kuma, ani Yesu Kirisita ta seereya.

³Minw bɛ nin kitabu cirayakumaw karan mɔɔɔw ye, ani minw bɛ a lamɛn, ani min sebera a kɔɔɔ ka o sira tagama, olugu ta pana; sabu wagati surunyara.

Yuhana ta fori

⁴Ayiwa, ne Yuhana le bɛ nin seɛ ci Azi jamana lanabagaw ta jɛnkuru* wolonfla ma. Min bɛ yi, ani a tun bɛ yi kakɔɔ, ani a bɛna na, ani Nin wolonfla minw bɛ a ta masasiganan na fɛ, olugu ye nɛɛma aw ye, ka hɛra kɛ aw ye,

⁵ani Yesu Kirisita, min ye seere kankelentigi ye, ani min fɔlɔ kununa ka bɔ saya ra, ani min ye dunuɔa masaw bɛɛ ta Masa ye. Ale min bɛ an kanu, ani ale min ka an kisi ka bɔ an ta jurumunw na a jori baraka ra,

⁶ka an kɛ a ta masaya mɔɔɔw ye, ka an kɛ a Fa Ala ta sarakalasebagaw* ye, ayiwa, bonya ni sebagaya ye ale Yesu Kirisita le ta ye tuma bɛɛ, ani wagati bɛɛ. Amina.

⁷A bɛna na sankabaw cɛ ra! Bɛɛ na bɛna a ye, hali minw ka a sɔɔɔ ni taman ye. Dugukolo siyaw bɛɛ bɛna kasi a kosɔn. ɔnhɔn, amina!

⁸Ne le ye Alifa ni Omega ye,” Matigi Ala ko ten, min bɛ yi, min tun bɛ yi kakɔɔ, ani min bɛna na, Sebagaya bɛɛ tigi.

Ala ka fɛn minw yira Yuhana ra

⁹Ne ye aw balemace Yuhana le ye. Ne fana nin bɛ ni aw ye Yesu Kirisita ta tɔɔɔ ni a ta Masaya* ra; aw bɛɛ le fana bɛ tɔɔɔ mupuna Yesu kosɔn. O tun ka ne mina ka taga ne bla fɔ dugukolo dɔ kan kɔɔɔji cɛ ma, yɔɔ min bɛ wele ko Patimɔsi , sabu ne tun ka Ala ta Kuma waajuri kɛ, ka Yesu Kirisita ta ko seereya kɛ.

¹⁰Matigi batolon na, Nin Saninman* ka ne ta. Ne ka kumakan dɔ mɛn ne kɔ fɛ; a tun bɛ kumana ni baraka ye, i ko burufiyɛkan.

¹¹A tun b'a fɔra ko: “I ka min ye, o seɛ kitabu dɔ kɔɔɔ, ka o ci lanabagaw ta jɛnkuru wolonfla ma: min bɛ Efɛsi, ani min bɛ Simirina, ani min bɛ Pɛrigamu, ani min bɛ Tiyatiri, ani min bɛ Saridesi, ani min bɛ Filadelifi ani min bɛ Lawodise.”

¹²Ne ka ne na munu janko k'a lɔn mɔɔɔ min bɛ kumana ne fɛ. Ne ka ne na munu minke, ne ka sanin fitinadaga wolonfla ye.

¹³Ne ka fɛnɲanaman dɔ ye fitinadaga wolonfla cɛ ma, min tun bɛ i ko adamaden. Deregejan dɔ tun b'a kan na, sanin cɛsirinan dɔ ka a disi lamini.

¹⁴A kunsigi gbɛnin lo pepepe i ko sagasi gbɛman, walama i ko sanbɛrɛ. A ɲadenw bɛ i ko tasumamana.

¹⁵A senw bɛ manamanana i ko siranɛgɛ min donna tasuma ra, a kumakan tun bɛ i ko jiba woyokan.

¹⁶Lolo wolonfla tun bɛ a kininboro kɔɔ. Kɛrɛkɛmuru da fla dadiman dɔ tun bɔra a da kɔɔ, a ɲada tun bɛ i ko tere bɛ manamana cogo min na teregbɛn papa fɛ.

¹⁷Ne k'a ye minkɛ, ne benna a sen kɔɔ, k'a kɛ i n'a fɔ ne sara le. A k'a kininboro la ne kan k'a fɔ ko: "I kana siran, ne le ye fɔlɔ ye, ani laban;

¹⁸ne ɲanaman lo. Ne tun sara, nka sisan ne ɲanaman lo wagati bɛɛ; saya ni lahara lakile bɛ ne le boro.

¹⁹I ka fɛn minw ye, ko minw bɛ kɛra sisan, ani minw bɛna kɛ o kɔ fɛ, o sɛbɛ.

²⁰I ka lolo wolonfla minw ye ne kininboro kɔɔ, ani i ka saninfitina wolonfla minw ye, o ye gundo le ye: lolo wolonfla, o ye lanabagaw ta jɛnkuru wolonfla ta mɛlɛkɛw le ye. Fitina wolonfla, olugu ye o jɛnkuru wolonfla le ye."

Yirari 2

Lɛtɛrɛ min cira Efesi lanabagaw ta jɛnkuru ma

(Kɛwalew 20.28-31)

¹"Nin kumaw sɛbɛ k'a ci Efesi lanabagaw ta jɛnkuru* ta mɛlɛkɛ ma, k'a fɔ a ye ko: 'Lolo wolonfla bɛ min kininboro kɔɔ, min bɛ tagama saninfitina wolonfla cɛ ma, o ko:

²Ne ka i ta kɛwalew lɔn, ani i ta baara, ani i ta mupuri. Ne k'a lɔn ko i tɛ se ka mɔgɔjuguw mupu. Minw b'a fɔra ko olugu ye ciradenw* ye, k'a sɔɔ can tɛ, i ka o mɔgɔw kɔɔɔ k'a sɔɔ ko faninyatigɛbagaw lo.

³I mupuna kɔsɛbɛ; i tɔɔɔra ne tɔgɔ kɔsɔn, i ma i yɛrɛ fari faga.

⁴Nka min ma bɛn ne ma i ta ko ra, o ye ko i tun bɛ ne kanu cogo min na fɔlɔfɔlɔ, sisan i ka o dɛbla.

⁵I hakiri to o ra, ko i tun bɛ cogo min na fɔlɔ, o cogo ni sisan cogo cɛ ka jan dɛ! I nimisa, ka yɛlɛma i ta kɛwale fɔlɔw ma. Ni i ma nimisa kɔni, ne bɛna na i fɛ ka na i ta fitina bɔ a nɔ ra.

⁶O bɛɛ n'a ta, min ka di ne ye i fɛ, o ye ko i bɛ Nikolasi ta nɔfɛmɔgɔw ta kɛwalew kɔninya, i ko ne fana bɛ o kɔninya cogo min na.

7” ‘Ayiwa, ni mɔgɔ min b’a fe ka faamuri ke, Nin Saninman be min fɔra lanabagaw ta jenkuruw ye, o tigi ye jija ka o lamɛn. “ ‘Ni min ka se sɔrɔ, janamanya yiri min be Ala ta arijana kɔnɔ, ne bɛna o den dɔ di o tigi ma, a b’a domu.’ “

Lɛtɛɛ min cira Simirina lanabagaw ta jenkuru ma

8”Nin kumaw sɛbɛ k’a ci Simirina lanabagaw ta jenkuru ta mɛlɛkɛ ma, k’a fɔ a ye ko: ‘Min ye fɔlɔ ye, ani laban, min sara, ka sɔrɔ ka janamanya, o ko:

9”Ne ka i ta tɔrɔ lɔn, ani i ta fagantanya; k’a sɔrɔ i ye naforotigi le ye. Minw b’a fɔra ko o ye Yahudiyaw ye k’a sɔrɔ can tɛ, olugu be i tɔgɔ cɛnna cogo min na, ne ka o lɔn. O mɔgɔw ye Setana ta jenkuru mɔgɔw le ye.

10”O bɛna tɔrɔ min la i kan, i kana siran o ra. Setana yɛɛ bɛna a to o ye aw dɔw bla kaso ra, janko ka aw kɔrɔbɔ. Aw bɛna tɔrɔ fɔ tere tan. To lanaya ra hali ni a sera saya ma; ne bɛna janamanya masafugula di i ma.

11” ‘Ni mɔgɔ min b’a fe ka faamuri ke, Nin Saninman* be min fɔra lanabagaw ta jenkuruw ye, o tigi ye o lamɛn. “ ‘Ni min ka se sɔrɔ, o tigi tɛna saya flanan sɛgɛ ke tuun fiyewu.’ “

Lɛtɛɛ min cira Pɛrigamu lanabagaw ta jenkuru ma

12”Nin kumaw sɛbɛ k’a ci Pɛrigamu lanabagaw ta jenkuru ta mɛlɛkɛ ma, k’a fɔ a ye ko: ‘Muru da fla jamijan be min fe, o ko:

13”I siginin be yɔrɔ min na, ne ka o lɔn; o yɔrɔ ye Setana ta masasiganan le ye. Nka i tora ne tɔgɔ kan, i ma ne ta lanaya bla, hali lon min na o ka ne ta seere kankelentigi Antipasi faga aw fe yi, Setana sigiyɔrɔ ra yi.

14”Nka i ta ko dɔw ma ben ne ma: o ye ko mɔgɔ dɔw be i fe yi, olugu tugura Balamu ta karan kɔ. Ale Balamu le ka Balaki kɔnɔnɔsu, ka ke sababu ye ka Izirayelimɔgɔw bla jurumun na, k’a to o ye josɔnsogow jimi, ka o yɛɛ bla jatɔya ra.

15”O cogo ra, mɔgɔ dɔw be i fana fe yi, olugu tugura Nikolasi ta nɔfɛmɔgɔw ta karan kɔ.

16”O kosɔn, ele ye nimisa ka i ta kɛwalew yɛlɛma, ni o tɛ, ne bɛna na i fe; kɛrɛkɛmuru min be ne da ra, ne bɛna o mɔgɔw kɛɛ ni o ye.

17” ‘Ni mɔgɔ min b’a fe ka faamuri ke, Nin Saninman* be min fɔra lanabagaw ta jenkuruw ye, o tigi ye o lamɛn. “ ‘Ni min ka se sɔrɔ, ne bɛna mane dogonin di o tigi ma, ani kabakuru gbɛman dɔ. Tɔgɔkura dɔ sɛbɛra o kabakuru kan; mɔgɔ si tɛ o tɔgɔ lɔn, fɔ kabakuru dira mɔgɔ min ma.’ “

Lɛtɛɛ min cira Tiyatiri lanabagaw ta jenkuru ma

18”Nin kumaw sɛbɛ k’a ci Tiyatiri lanabagaw ta jenkuru ta mɛlɛkɛ ma, k’a fɔ a ye ko: ‘Den min bɔra Ala ra*, min jadenw be i ko tasumamana, ani a senw be manamana i ko siranɛgɛ nugunin, o ko:

¹⁹Ne ka i ta kewalew lɔn, ani i ta kanuya, ani i ta lanaya, ani i ta baarapuman, ani i ta mupuri; ne k'a lɔn ko i be kewaleɲuman min kera sisan, o ka ca ni fɔlɔta ye.

²⁰Nka min ma ben ne ma i ta ko ra, o ye ko muso min k'a yere ke ciruso ye, min ye Yezabeli ye, i b'a to ale ye ne ta baaradenw kunnacen ni a ta karan ye, k'a to o ye jatɔya ke, ka josɔnsogow jimi.

²¹Ne k'a to yi fɔlɔ, janko a ye nimisa ka a ta kewalew yeɓema, nka a t'a fe ka a ta jatɔya dabra.

²²O kosɔn ne bɛna banajugu bla a ra fɔ ka a la. Minw be jɛneya kera ni a ye, ne bɛna tɔɔɔba la olugu fana kan, fɔ ni o nimisara ka o ta kewalew yeɓema.

²³Ne bɛna a denw fana faga. Lanabagaw ta jɛnkuruw bɛɛ bɛna a lɔn ko ne le be adamaden ta miiriya ni a jusukunnakow bɛɛ lɔn. Ne bɛna aw bɛɛ sara ka kapa ni aw yere ta kewalew le ye.

²⁴“Ayiwa, aw tɔ minw be Tiyatiri, aw minw ma sɔn o muso ta karan ma, o be min wele ko Setana ta gundobaw, aw minw ma sɔn o kow ma, ne b'a fɔ aw ye ko ne te doni were la aw kan.

²⁵Lanaya min be aw fe, aw ye to o kan dɔɔɔn, fɔ ka se ne nawagati ma.

²⁶Ni min ka se sɔɔɔ, ka ne sago ke fɔ ka taga se a laban ma, ne bɛna fanga di o tigi ma, ka a sigi siyaw kunna.

²⁷A bɛna a fanga sigi siyaw kan i ko nege, ka o cici i ko o be bɔgɔdaga cici cogo min na; ne fana ka o fanga le sɔɔɔ ne Fa Ala fe.

²⁸Ne bɛna sɔgɔmada lolo di o tigi ma.

²⁹“Ni mɔgɔ min b'a fe ka faamuri ke, Nin Saninman* be min fɔra lanabagaw ta jɛnkuruw ye, o tigi ye o lamɛn!”

Yirari 3

Lɛtere min cira Saridesi lanabagaw ta jɛnkuru ma

¹“Nin kumaw sebe k'a ci Saridesi lanabagaw ta jɛnkuru ta meleke ma, k'a fɔ a ye ko: ‘Ala ta nin wolonfla ni lolo wolonfla be min fe, o ko: Ne ka i ta kewalew lɔn, ne k'a lɔn ko mɔgɔw be i jatera ko i panaman lo, k'a sɔɔɔ i sanin lo.

²Ayiwa, i janto i yere ra; tɔ minw be jini ka sa fana, i ye baraka don olugu ra. Sabu ne k'a sɔɔɔ ko i ta kewalew ma ja ka se a seyɔɔɔ ra ne ta Ala ja kɔɔɔ.

³I karanna min na, ani i ka min men, i hakiri to o ra ka o sira tagama, ka nimisa ka i ta kewalew yeɓema. Ni i ma i janto i yere ra, ne bɛna na i n'a fɔ son; ne bɛna na bara i ra wagati min na, i tena o wagati lɔn.

⁴O bɛɛ n'a ta, mɔgɔ dɔw be aw fe Saridesi, minw ma o ta faniw lanɔgɔ; olugu le bɛna fanigbew don ka tagama ni ne ye, sabu o ka kan ni a ye.

5" 'Ni min ka se sɔrɔ, o tigi fana bena fanigbew don o cogo le ra. Ne tena a tɔgɔ jɔsi ka bɔ panamanya kitabu kɔnɔ; ne bena a tɔgɔ fɔ ne Fa Ala ni a ta melekew ja kɔrɔ, ko ne k'a lɔn.

6" 'Ni mɔgɔ min b'a fe ka faamuri ke, Nin Saninman* be min fɔra lanabagaw ta jenkuru ye, o tigi ye o lamɛn.' "

Lɛtɛrɛ min cira Filadɛlifi lanabagaw ta jenkuru ma

7" Nin kumaw sebe k'a ci Filadɛlifi lanabagaw ta jenkuru ta meleke ma, k'a fɔ a ye ko: 'Saninman, ani Cantigi, Dawuda ta lakile be min boro, ni min ka da yeɛ, mɔgɔ si tɛ se k'a datugu, ni a ka da datugu, mɔgɔ si tɛ se k'a dayeɛ, o ko:

8" Ne ka i ta kewalew lɔn. A fle, ne ka da dɔ dayeɛ ka bla i ye, mɔgɔ si tɛ se ka min datugu. Ne k'a lɔn ko i baraka ka dɔgɔ, nka i tora ne ta kuma kan, i ma ban ne tɔgɔ ra.

9" A fle, ne be Setana ta jenkuru mɔgɔw ke i sago ye; o minw b'a fɔ ko o ye Yahudiyaw ye, k'a sɔrɔ o tɛ Yahudiyaw ye, sabu o be faninya le tigera. Ne bena o jagboya o ye o kinbiri gban i sen kɔrɔ, k'a lɔn ko ne be i kanu.

10" I tora ne ta kuma kan, ka jija, i n'a fɔ ne k'a fɔ i ye cogo min na; o kosɔn, ne fana bena i tanga tɔrɔ wagati ma, tɔrɔ min bena se dunɔnamɔgɔw beɛ lajennin ma ka o kɔrɔbɔ.

11" Sani dɔɔnin ne bena na. Lanaya min be i fe, i ye to o kan, janko mɔgɔ si kana na i ta masafugula mina i ra.

12" 'Ni min ka se sɔrɔ, ne bena o tigi ke samasen ye ne ta Ala ta batoso kɔnɔ; a tena bɔ yi tuun. Ne bena ne ta Ala tɔgɔ sebe o tigi kan, ka ne ta Ala ta duguba tɔgɔ sebe a kan, Zeruzalemu dugukura min be jigi ka bɔ ne ta Ala fe sankolo ra; ne bena ne ta tɔgɔkura sebe o tigi kan fana.

13" 'Ni mɔgɔ min b'a fe ka faamuri ke, Nin Saninman* be min fɔra lanabagaw ta jenkuruw* ye, o tigi ye o lamɛn.' "

Lɛtɛrɛ min cira Lawodise lanabagaw ta jenkuru ma

14" Nin kumaw sebe k'a ci Lawodise lanabagaw ta jenkuru ta meleke ma, k'a fɔ a ye ko: 'Min tɔgɔ ye ko Amina, Seere kankelentigi ni Cantigi, min ye Ala ta danfenw sindibaga ye, o ko:

15" Ne ka i ta kewalew lɔn; ne k'a lɔn ko i sumanin tɛ, i gbannin tɛ fana. Ni i yere tun kera a fla dɔ ye, o belɛn tun ka fisa.

16" Nka i wɔlɔwɔlɔnin lo minke, i ma suma, i ma gban, ayiwa, ne bena i fɔɔnɔ ka bɔ ne da ra.

17" I ko i ye fentigi ye, ko i ka naforo sɔrɔ, ko i mako tɛ foyi ra tuun; i m'a lɔn ko i ye segebagatɔ ye, ani panibagatɔ, ani fagantan, ani fiyentɔ, ani ko i fari lakolon lo!

¹⁸Ayiwa, ne be i ladi ko i ye sanin yereworo san ne fe janko i ye ke naforotigi ye, ko i ye fanigbew san ne fe, janko fani ye ke i ra, ani i fari lakolon kana to, ka maroya bla i ra; i ye padimifla san ne fe ka o mun i pa ra, janko i ye yeri ke.

¹⁹Ni ne be mago o mago kanu, ni o tigi firira, ne be a jaraki ka a koro. O tuma, i jija kosebe ka nimisa, ka i ta kewalew yeema.

²⁰A fle, ne lɔnin be da ra, ne be da gbasi. Ni mago min ka ne kan lamɛn ka da yeɛ, ne be don o tigi fe; ne bɛna domuni ke ni o tigi ye, o tigi fana bɛna domuni ke ni ne ye.

²¹ “Ni min ka se sɔrɔ, ne bɛna a to o tigi ye sigi ne ta masasiganan kan ni ne ye, i n’a fɔ ne yere ka se sɔrɔ cogo min na, ka sigi ni ne Fa Ala ye a ta masasiganan kan.

²² “Ni mago min b’a fe ka faamuri ke, Nin Saninman* be min fɔra lanabagaw ta jɛnkuruw ye, o tigi ye o lamɛn.”

Yirari 4

Ala ta bonya ni a ta saninmanya

¹Ayiwa, o ko, ne ka fleri ke, ka da do yelenin ye sankolo kɔnɔ. Ne tun kɔnna ka kumakan min mɛn fɔlɔ, i ko burufiyekan, o kumakan ko ne ma ko: “Yelen ka na yan! Ko minw bɛna ke nin ko, ne bɛna o yira i ra.”

²O yɔrɔnin kelen beɛ ra, Nin Saninman* ka ne ta. Ne ka masasiganan do ye sankolo kɔnɔ; do tun siginin be o kan.

³Min tun siginin be, ale pada tun be manamana i ko zasipe lulu, ani sariduwani lulu. Sanmuru do tun ka a ta masasiganan lamini, k’a cogoya ke i ko emerodi lulu cogoya.

⁴Masasiganan mugan ni naani wɛɛ tun ka masasiganan fɔlɔ lamini. Cɛkɔrɔba mugan ni naani tun siginin be o masasigananw kan, fanigbew be o ra, masafugula saninlamanw be o kun na.

⁵Sanmanamanaw ni kumakanw ni sankurukanw tun be bɔra masasiganan na. Fitina wolonfla tun be manana masasiganan pa fe; o ye Ala ta nin wolonfla ye.

⁶Masasiganan pafeyɔrɔ tun be i ko baji, a be manamana i ko dugalen, ani i ko sanberɛ. Masasiganan cemance ni a lamini na, fenpanaman naani tun be yi; o kɔfeyɔrɔ ni o pafeyɔrɔ beɛ ye padenw ye.

⁷Fenpanaman fɔlɔ tun be i ko jara, flanan tun be i ko misitoran, sabanan pa tun be i ko mago pa, naaninan tun be i n’a fɔ bɔn tagatɔ san fe.

⁸Kaman wɔrɔ be o fenpanaman naani beɛ kelen kelen fe. Nadenw tun ka o kamanw yɔrɔ beɛ lamini, hali o kaman jukɔrɔyɔrɔw. Su ni tere o be to k’a fɔ ko: “A saninyanin lo, a saninyanin lo, a saninyanin lo, Matigi Ala Sebeetigi; a tun be yi kakɔrɔ, a be yi bi, a fana bɛna na.”

⁹Min siginin be masasiginan kan, min panaman lo wagati bee, ni fenpanamanw ka ale bonya tuma o tuma, ka a tando, ka baraka la a ye,

¹⁰O tuma cekoroba mugan ni naani fana be o kinbiri gban masasiginan sigibaga ja koru, min panaman lo tuma bee; o b'a bato, ka o ta masafugulaw bo ka o bla masasiginan ja fe, k'a fo ko:

¹¹"An Matigi, an ta Ala, i ka kan ni bonya ye, ani tandori, ani sebagaya; sabu ele le ka fen bee dan. Fen bee danna, fen bee be yi, ka kapa ni ele sago le ye."

Yirari 5

Sagaden le ka kan ni gbolokitabu minari ye

¹O ko, min tun siginin be masasiginan kan, ne ka gbolokitabu do ye o kininboro ra; seberi tun be o kitabu ja fla bee kan. A da noronin lo ni tagamasiyen wolonfla ye.

²Ne ka meleke barakaman do ye, o tun be perenna, ko: "Jon le ka kan ni nin tagamasiyenw bori ye, ka kitabu dayele?"

³Mogo si ma soru sankolo konu, walama dugukolo kan, walama dugukolo jukoru, min tun be se ka kitabu dayele, walama k'a konu fle.

⁴Ne k'a ye minke ko mogo si ma soru min ka kan ni kitabu dayeleri ye, walama k'a konu fle, ne kasira kosebe.

⁵Cekorobaw ra, kelen ko ne ma ko: "I kana kasi. A fle, Zuda ta gba ta jara, Dawuda mamaden*, ale ka se soru; a be se ka kitabu tagamasiyen wolonfla bo, ka a dayele."

⁶O tuma, ne ka sagaden do lonin ye masasiginan cemance ra, a be i n'a fo a faganin lo, fenpanaman naani ni cekoroba mugan ni naani k'a lamini. Gban wolonfla tun b'a fe, ani paden wolonfla; o padenw ye Ala ta nin wolonfla le ye, minw cira ka taga dunupa fan bee ra.

⁷Min tun siginin be masasiginan kan, Sagaden gbarara ka na kitabu mina o kininboro ra.

⁸A ka kitabu mina minke, fenpanaman naani ni cekoroba mugan ni naani ka o kinbiri gban Sagaden* koru ka a bato. Goni tun be o bee kelen kelen boro, ani minan saninlaman dow, minw tun fara wusunan na; o wusunan ye Ala ta mogo saninmanw ta daaririw ye.

⁹O tun be donkirikura do lara ko: "Ele le ka kan ni kitabu minari ye, ka a tagamasiyenw bo; sabu i fagara, ka mogo dow kunmabo ni i jori ye ka o ke Ala ta ye, ka bo dunupa gbaw bee ra, ani kanw bee ra, ani jamanaw bee ra, ani siyaw bee ra.

¹⁰I ka o ke sarakalasebaga* jenkuru ye i ta masaya ra, ka o ke an ta Ala ta mɔgɔw ye. O bɛna sigi masaya ra dugukolo kan.”

¹¹O kɔ fɛ, ne ka fleri ke tuun, ne ka meleke camanba mankan mɛn; o tun ka masasiginan ni fɛnɲanaman naani ni cekɔɔɔbaw lamini. O jate tun ye meleke waga caman camanba sigiyɔɔɔma waga camanba.

¹²O tun b’a fɔra ni kanba ye ko: “Sagaden min fagara ka ke saraka ye, ale le ka kan ni sebagaya ye, ani fɛn bɛɛ tigiya, ani hakiritigiya, ani fanga, ani bonya, ani nɔɔɔ, ani tandori.”

¹³Danfɛn o danfɛn bɛ sankolo kɔɔɔ, ani dugukolo kan, ani dugukolo jukɔɔ, ani kɔgɔji ra, ani fɛn o fɛn tun bɛ yi, ne ka o bɛɛ kan mɛn, o b’a fɔra ko: “Min siginin bɛ masasiginan kan, ale ni Sagaden, tandori ye olugu le ta ye, ani bonya, ani nɔɔɔ, ani fanga, tuma bɛɛ, ani wagati bɛɛ.”

¹⁴Fɛnɲanaman naani k’a lamina ko: “Amina.” Cekɔɔɔbaw fana ka o kinbiri gban ka batori ke.

Yirari 6

Sagaden ka kitabu tagamasiyɛn wɔɔɔ bɔ

¹O kɔ, ne ka Sagaden* ye, a ka kitabu tagamasiyɛn kelen bɔ. Ne ka fɛnɲanaman naani kelen kan mɛn, a kan bɛ i ko sankurukan; a ko: “Na!”

²Ne ka fleri ke, ne ka so gbɛman dɔ ye. Min tun bɛ so kan, kalan tun bɛ o boro; masafugula dɔ dira a ma. A sesɔɔɔbaga le tagara, janko ka taga se sɔɔɔ tuun.

³Sagaden ka kitabu tagamasiyɛn flanan bɔ minke, fɛnɲanaman flanan ko: “Na!”

⁴So dɔ wɛɛ bɔra, o tun ye wulenman ye. Min tun yɛlennin bɛ a kan, se dira o ma, ko a ye hɛra bɔ dugukolo kan pewu, janko mɔgɔw ye ben jɔgɔn kan ka jɔgɔn faga; o ka kɛɛkɛmurujan dɔ di a ma.

⁵Sagaden ka tagamasiyɛn sabanan bɔ minke, ne ka fɛnɲanaman sabanan kan mɛn; a ko: “Na!” Ne ka fleri ke ka so finman dɔ ye. Min tun siginin bɛ a kan, sumanikenɛgɛ dɔ tun bɛ o boro.

⁶Ne ka mankan dɔ mɛn fɛnɲanaman naani cɛ ma i ko kumakan, ko: “alíkama* kilo kelen, o sɔngɔ ye mɔgɔ kelen ta tere kelen baara sara ye, jɔ kilo saba ye o da kelen ye. Nka turu ni duvɛn kɔni, aw kana foyi ke o ra.”

⁷Sagaden ka tagamasiyɛn naaninan bɔ minke, ne ka fɛnɲanaman naaninan kan mɛn, a ko: “Na!”

⁸Ne ka fleri ke, ka so finman bisigi dɔ ye. Min tun siginin bɛ a kan, o tɔgɔ le ye ko Saya; lahara tun tugura a kɔ. Dunɔɔɔmɔgɔw tarannin sigiyɔɔɔma naani, fanga dira o ma ko o ye o sigiyɔɔɔma kelen faga ni kɛɛkɛmuru ye, ani kɔngɔ, ani banajugu, ani kongowaraw.

⁹Sagaden ka tagamasiyen loorunan bo minke, o tun ka minw faga Ala ta Kuma koson, ani o ta seereya koson, ne ka olugu ninw ye sarakajenifen* jukoro.

¹⁰O perenna ni fanga ye k'a fo ko: "An Matigi saninman, ani Cantigi, i bena an hake bo an fagabagaw ra dugukolo kan tuma juman le sa?"

¹¹O ka deregegbɛ do di o bee kelen kelen ma, k'a fo o ye ko o ye muɗu ka wagati doonin ke tuun, fo o baarakeɗogonw ni o balema minw ka kan ka faga i n'a fo olugu, olugu ye faga ka o dafa.

¹²Ayiwa, Sagaden ka tagamasiyen wooronnan bo minke, ne k'a ye ko dugukoloyereyereba do kera. Tere ka dibi don, ka fin i ko fanifin; karo yoro bee wulenna ka ke i ko jori.

¹³Lolow bora sankolo ra ka benben dugukolo kan, k'a ke i n'a fo fono ba be torosun yuguyugu k'a denw gberen bon dugu ma cogo min na.

¹⁴Sankolo tununa ka bo yi i n'a fo o be gbolokitabu minimini cogo min na. Kuruw ni dugukolo minw be ji ce ma, o bee yuguyugura ka bo o no ra.

¹⁵Dunuɗa masaw, ani a fagamaw, ani a keremasaw, ani a nafortigiw, ani a fangatigiw, ani mago to w bee, jonw ni horonw, o bee dogora kuruwow kon, ani faraw ce ra.

¹⁶O tun b'a fora kuruw ni faraw ye ko: "Aw ye ben an kan ka an dogo masasiginan sigibaga ni Sagaden ta dimi ja.

¹⁷Sabu o ta dimilonba le sera bi; jon le bena se ka bosi?"

Yirari 7

Tagamasiyen kera Ala ta magow ten kan

¹O ko, ne ka meleke naani ye, o lonnin be dugukolo fan naani na. O tun ka dugukolo fonoboyoro naani fonow mina ka lo, janko fono kana fiye dugukolo yoro si kan, a kana fiye kogoji kan, ani yiri si kan.

²Ne ka meleke do were ye tuun, o tun be bora tereboyanfan na. Ala panaman borono tagamasiyen tun be a boro. A tun fora meleke naani minw ye ko o ye kojugu ke dugukolo ni kogoji ra, a perenna ni fanga ye k'a fo olugu ye ko:

³"Aw kana kojugu foyi ke dugukolo ni kogoji ni yiriw ra, fo an ye tagamasiyen ke an ta Ala ta jonw bee ten kan."

⁴Tagamasiyen kera minw kan, ne ka o magow jateda men: mago waga keme ni waga binaani ni waga naani (144 000); olugu bora Izirayelimogow ta gbaw bee ra:

⁵Zuda ta gba ra, mago waga tan ni fla (12 000); Ruben ta gba ra, mago waga tan ni fla (12 000); Gadi ta gba ra, mago waga tan ni fla (12 000);

⁶Aseri ta gba ra, mɔgɔ waga tan ni fla (12 000); Nefitali ta gba ra, mɔgɔ waga tan ni fla (12 000); Manase ta gba ra, mɔgɔ waga tan ni fla (12 000);

⁷Simeyɔn ta gba ra, mɔgɔ waga tan ni fla (12 000); Levi ta gba ra, mɔgɔ waga tan ni fla (12 000); Isakari ta gba ra, mɔgɔ waga tan ni fla (12 000);

⁸Zabulon ta gba ra, mɔgɔ waga tan ni fla (12 000); Yusufu ta gba ra, mɔgɔ waga tan ni fla (12 000); Boniyaminu ta gba ra, mɔgɔ waga tan ni fla (12 000).

Ala ta mɔgɔ kisininw ta jamaba

⁹O kɔ, ne ka fleri ke, ka jamaba dɔ ye. Mɔgɔ si tun tɛ se ka o jama jate, o cayakojuƙu fe. Siyaw bee ta mɔgɔw tun be o ra, ani gbaw bee, ani jamanaw bee, ani kanw bee. O tun lonin be masasiginan ni Sagaden* na fe, deregegbew be o ra, tamaro yiriborow be o boro.

¹⁰O tun be perenna ni fanga ye, ko: “Kisiri ye an ta Ala ta le ye, ale min siginin be masasiginan kan, ale ni Sagaden.”

¹¹Melekew bee tun lɔra ka masasiginan ni cekɔrɔbaw ni fenpanaman naani lamini. O ka o kinbiri gban ka o na biri dugu ma masasiginan na fe, ka Ala bato,

¹²k'a fɔ ko: “Amina! Tandori ni nɔɔrɔ, ani hakiritigiya ni fori ni bonya, ni sebagaya ni fanga, o bee ye an ta Ala ta le ye, tuma bee, ani wagati bee. Amina!”

¹³Ayiwa, cekɔrɔba kelen ka kuma ta, ka ne jininka ko: “Deregegbew be minw na, olugu ye jontigiw le ye? O bɔra min le?”

¹⁴Ne k'a jaabi ko: “Matigi, ele le ka o lon.” A ko: “Minw bɔra tɔɔrɔba ra, olugu lo. O ka o ta deregew ko k'a gbe ni Sagaden jori ye.

¹⁵O kosɔn, o lonin be Ala ta masasiginan na fe; o be baara ke Ala ye Alabatosoba kɔnɔ su ni tere. Min siginin be masasiginan kan, ale bena a ta so lɔ ka o bla o kɔnɔ.

¹⁶Kɔngɔ tena o sɔrɔ tuun, jiminlɔgɔ tena o sɔrɔ, tere tena o jeni, fundenin were fana tena se o ma;

¹⁷sabu Sagaden min be masasiginan cemance ra, ale bena o gbengben ka taga ni o ye ji da ra, ji min be panamanya di o ma. Ala yere le bena o naji bee ce ka bɔ o na ra.”

Yirari 8

Sagaden ka tagamasiyen wolonflanan bɔ

¹Sagaden ka tagamasiyen wolonflanan bɔ minke, mankan bee dablara sankolo ra ka wagati dɔ ke.

²Meleke wolonfla minw be to ka lɔ Ala na kɔrɔ, ne ka olugu ye; o ka burufiyeta kelen kelen di o bee ma.

³Meleke kelen were nana, ka na lo sarakajenifen* ja fe; wusunandaga do tun be a boro. O ka wusunan caman di a ma, ko a ye o ke saraka ye sarakabonan saninlaman kan, masasiganan ja fe, ka o fara Ala ta mogo saninmanw bee ta daaririw kan.

⁴Wusunan sisi yelenna Ala ja koru, ka bo wusunandaga konu meleke boro, ni Ala ta mogo saninmanw ta daaririw ye.

⁵O ko, meleke ka wusunan daga ta ka a fa sarakajenifen tasuma ra, ka o yelema dugukolo kan. O kera minke, sankurukan dow bora, ani kumakan dow, ani sanmanamana; dugukolo yereyera.

Meleke naani ta burufiye kanw

⁶Buru wolonfla tun be meleke wolonfla minw boro, olugu ka o yere laben ka o buruw fiye.

⁷Meleke folo k'a ta buru fiye. Jori jagamina sanbere ni tasuma ra ka bon dugukolo kan. Dugukolo tarannin sigiyroma saba, sigiyroma kelen jenina, a yiriw ni a binw bee jenina.

⁸Meleke flanan k'a ta buru fiye. Fen belebebeba do bora ka na firi kogji ra, a be i ko kuru tasumaman. Kogji tarannin sigiyroma saba, sigiyroma kelen kera jori ye.

⁹Danfen panaman minw tun be kogji ra, o tarannin sigiyroma saba, sigiyroma kelen fagara; jirakurunw tarannin sigiyroma saba, o sigiyroma kelen halakira.

¹⁰Meleke sabanan k'a ta buru fiye. Lolo belebele do bora sankolo ra ka ben; a be manana i ko loko tasumaman. Bajiw tarannin sigiyroma saba, a benna sigiyroma kelen kan, ani a bununw.

¹¹O lolo togo ye ko Kunaya. Jiw tarannin sigiyroma saba, a sigiyroma kelen yelemama ka ke ji kunaman ye. Mogo caman fagara ji koson, sabu a tun kunayara.

¹²Meleke naaninan k'a ta buru fiye. Tere ni karo ni lolow tarannin sigiyroma saba, o bee sigiyroma kelen ta yeelen cenna. Su tarannin wagati saba, karo ka wagati kelen ke, a ma yeelen bo. Tere tarannin wagati saba, tere ka wagati kelen ke, a ma yeelen bo.

¹³Ayiwa, o ko, ne ka bon do temeto ye sankolo cemance ra, a b'a fora ni kanba ye ko: "Bonu, bonu, bonu bena dugukolo ta mogow soru, burufiye kanw tow koson, meleke to saba bena buru minw fiye."

Yirari 9

Meleke loorunan ta burufiye kan

¹Meleke loorunan ka buru fiye. Ne ka lolo do ye, o tun bora sankolo ra ka na ben dugu ma. Jahanama lakile dira lolo ma.

²A ka jahanama dinga dayeɛ. Sisi dɔ bɔra i ko tasumaba dɔ ta sisi. O sisi ka tere ni fɔɔ bɛɛ fin.

³Tɔn dɔw bɔra sisi ra ka janjan dugukolo kan. Sebagaya min bɛ dugukolo ta bundeninw fɛ, o ɲɔɔn dira o tɔnw ma.

⁴A fɔra o ye ko o kana foyi kɛ bin na; fɛn o fɛn bɛ falen dugu ma, o kana foyi kɛ o ra, o kana foyi kɛ yiriw si ra. Ala ta tagamasiyɛn tɛ mɔɔ minw ten kan, ko o ye kojugu kɛ olugu dɔɔn le ra.

⁵O man kan ka o faga, nka o ka kan ka o tɔɔɔ fɔ karo looru. O tɔɔɔ ta dimi tun bɛ i ko bundenin kinda bɛ mɔɔ dimi cogo min na.

⁶O lonw na kɔni, mɔɔw bɛna saya ɲini, o t'a sɔɔɔ. O b'a fɔ ko o b'a fɛ ka sa, nka saya bɛna bori o ɲa.

⁷Ayiwa, o tɔnw tun bɔra sow le fɛ, so minw labɛnna kɛɛ kama. Fɛn dɔw tun bɛ o kun na i ko masafugula, a bɔra sanin fɛ; o ɲadaw tun bɛ i ko mɔɔ ɲada.

⁸O kunsigi tun bɛ i ko muso kunsigi, o ɲinw tun bɛ i ko jara ɲinw.

⁹O disiw tun bɛ i ko o nɛgeraman lo. O kamanw mankan tun bɛ i ko so camanba bɛ sowotorow minw samana, o bɛ borira ka taga kɛɛkɛyɔɔ ra.

¹⁰Kukalaw tun bɛ o fɛ i ko bundeninw ta kukalaw, ani a ta mɔɔsɔɔɔn. Sebagaya min dira o ma ko o ye mɔɔw tɔɔɔ fɔ karo looru, o sebagaya tun bɛ o kukalaw le ra.

¹¹Jahanama ta mɛɛkɛ le tun bɛ o ta masacɛ ye. Heburukan na ale tɔɔ ye ko Abadɔn; gɛɛkikan na, a tɔɔ ye ko Apoliyɔn. O kɔɔ ye ko halakirikɛbaga.

¹²Ayiwa, bɔɔ fɔɔ tɛmɛna. Bɔɔ fla wɛɛ bɛ nana nin kɔ fɛ.

Mɛɛkɛ wɔɔɔn ta burufiyɛkan

¹³Mɛɛkɛ wɔɔɔn ka buru fiyɛ. Sarakabɔn saninlaman min bɛ Ala ɲa fɛ, ne ka kumakan dɔ mɛn ka bɔ o kun naani na.

¹⁴Burufiyɛta tun bɛ mɛɛkɛ wɔɔɔn min boro, kumakan k'a fɔ o ye ko: "Mɛɛkɛ naani minw sirinin bɛ Efirati ba belebele kɔɔ, olugu foni."

¹⁵O mɛɛkɛ naani tun labennin bɛ san min kama, ani a karo, ani a lon, ani a wagati, o sera; o ka o foni janko adamadenw tarannin sigiyɔɔma saba, o ye sigiyɔɔma kelen faga.

¹⁶Sotigi minw tagara o kɛɛ ra, o tun ye sotigi miliyɔn kɛmɛ fla; ne ka o sotigiw jateda mɛn.

¹⁷Ala ka sow yira ne ra o cogo le ra, ani sotigiw; disitanganan minw tun bɛ o disi kan, o tun wulennin lo i ko tasuma, ka kɛ bulaman ye fana, ani k'a kɛ

neremuguman ye i ko kiribi. Sow kunw tun be i ko jaraw kunw; tasuma ni sisi ni kiribi tun be bora o da ra.

¹⁸Adamadenw tarannin sigiyɔɔma saba, sigiyɔɔma kelen fagara nin kojugu saba le boro: tasuma, ani sisi, ani kiribi min tun be bora sow da ra.

¹⁹Sow ta fanga tun be o daw le ra, ani o kukalaw. O kukalaw tun be i ko saw; kunkolo daw fana tun be o kukalaw ra, sabu o tun be kojugu ke ni o le ye.

²⁰Nka o kojugu saba ma mago minw faga, olugu belen ma nimisa, ka o yere ta fen lalaganinw batori dabra. O ma jinaw bato dabra, ani jo saninlamanw, ani a warigberamanw, ani a siranegeramanw, ani a kabakururamanw, ani a yiriramanw; k'a soro o fenw te yeri ke, o te menni ke, o te tagama.

²¹O ma nimisa ka o ta magofaga dabra, ani o ta subagayaw, ani o ta jatoyaw, ani o ta sonyariw.

Yirari 10

Kitabu fitini

¹O ko, ne ka meleke barakaman do ye, a be jigira ka bo sankolo ra, sankaba do ka meleke, sanmuru b'a kunna, a ja be i ko tere, a senw be i ko samasen tasumamanw.

²Kitabu fitini do dayelenin tun be a boro. A ka a kininsen lo kogji kan, ka a numansen lo dugukolo kan.

³A perenna kosebe i ko jara be kasi cogo min na. A perenna minke, sankurukan wolonfla kan bora.

⁴O sankurukan wolonfla ka o kan bo minke, ne tun b'a fe ka o ko sebe; nka ne ka kan do men ka bo sankolo kono, o ko ne ma ko: "Sankurukan wolonfla ka min fo, o gundo mara i kono, i kana o sebe."

⁵Meleke min tun ka a sen kelen lo kogji kan, ka kelen lo dugukolo kan, ale ka a kininboro wuri san fe ka kari.

⁶A ko: "Ala min be yi tuma bee, ani wagati bee, min ka sankolo ni a konofenw dan, ka dugukolo ni a konofenw dan, ka kogji ni a konofenw dan, ne be kari o Ala ra, ko wagati sera, makononi tena ke tuun."

⁷Ni meleke wolonflanan nana a kan bo lon minw na, ni a nana a ta buru fiye, o tuma Ala tun ka gundoko min latige, a bena o ke. A tun konna ka o fo ciraw ye, minw ye a ta jonw ye."

⁸Ne tun konna ka kan min men ka bo sankolo kono, o kumana ne fe tuun, ko: "Taga kitabu fitini dayelenin mina meleke boro, meleke min lonin be kogji ni dugukolo kan."

⁹Ne tagara meleke fe, ko a ye kitabu fitini di ne ma. A ko ne ma ko: “A mina k’a kunu. A bena i kɔnɔ bɛɛ kunaya, nka a bena timiya i da ra i ko li.”

¹⁰Ayiwa, ne ka kitabu fitini mina meleke boro k’a kunu. A timiyara ne da ra i ko li, nka a domuni kɔ, a kunayara fɔ ka ne kɔnɔ dimi.

¹¹O kɔ, o ko ne ma ko: “I ka kan ka ciraya ke tuun ka mɔgɔ caman ta kow fɔ, ani jamana caman, ani siya caman, ani masace caman.”

Yirari 11

Ala ta cira fla

¹Ayiwa, o ka bere dɔ di ne ma, a be i ko sumanikebere, k’a fɔ ne ye ko: “Wuri ka Alabatosoba ni sarakajenifen* suma, ani ka Ala batobagaw jate.

²Nka, Alabatosoba lukɔnɔyɔrɔ, i ye o to yi, i kana o suma. Sabu o yɔrɔ dira siya Alalɔnbariw ma; o bena Ala ta dugu saninman dɔndɔn fɔ ka taga se karo binaani ni fla.

³Ne bena se di ne ta seere fla ma, o bena bɔrɔfaniw don o yere ra ka ciraya ke ka se fɔ tere waga kelen ani tere kemɛ fla ni tere biwɔrɔ (1 260).”

⁴Oliviyesun fla ni fitina fla min be dunuɓa tigi Ala ɓa kɔrɔ, o seere fla le be o ye.

⁵Ni dɔ ko a be kojugu ke o ra, tasuma be bɔ o da ra ka o tigi jeni. Ni mɔgɔ min ko a be kojugu ke o ra, o tigi ka kan ka faga o cogo le ra.

⁶Se be o ye ka sankolo datugu, janko o be Ala ta kuma waajuri ke lon minw na, sanji foyi kana ben o lonw na. Ka ji yeɓema k’a ke jori ye, o fana se be o ye. Ni wagati o wagati ka o diya, o be se ka tɔrɔ suguya bɛɛ lase mɔgɔw ma dugukolo kan.

⁷Ni o nana o ta seereya ke ka ban tuma min na, warajugu min be bɔ jahanama kɔnɔ, ale bena o kere, ka se o ra, ka o faga.

⁸O suw lanin bena to kenegbe ra duguba kɔnɔ, o Matigi gbengbenna yiri ra yɔrɔ min yere ra; o dugu tɔgɔ le lara ko Sodomu ani Misiran , ka kapa ni a tagamasiyen ye.

⁹Dunuɓa jamanaw ni a gbaw ni a kanw ni a siyaw bɛɛ mɔgɔ dɔw bena o suw fle fɔ tere saba ni tarance. O tena sɔn k’a to mɔgɔw ye o suw don.

¹⁰O cira fla fagari kosɔn, dugukolo mɔgɔw bena ɓagari fɔ ka o jusu diya, fɔ ka bonyafenw ci ɓɔgɔn ma. O be o ke, sabu o cira fla tun ka dugukolo mɔgɔw tɔrɔ yere le.

¹¹Ayiwa, tere saba ni tarance temenin kɔ, nin dɔ bɔra Ala ra ka na don o ra ka o panamanya. O wurira ka lɔ. Mɔgɔ minw tun be o yera, siranyaba ka olugu mina kosebe.

¹²O cira fla ka kumakanba dɔ mɛn ka bɔ sankolo kɔnɔ ko: “Aw ye yelɛn ka na yan.” O yelenna sankabaw cɛ ma ka taga sankolo kɔnɔ; o juguw yɛrɛ ka o tagatɔ ye.

¹³O wagati yɛrɛ ra, dugukolo yɛrɛyɛrɛra kosɛbɛ. Dugu tarannin sigiyɔrɔma tan, a sigiyɔrɔma kelen bonw benbenna. Mɔgɔ waga wolonfla fagara o dugukoloyɛrɛyɛrɛ fɛ. Tɔw ka o ye minke, olugu ja tigeria. O ka bonya la Sankolo tigi Ala kan.

¹⁴Bɔnɔ flanan tɛmɛna. A tora dɔnɔnin a sabanan bɛ na.

Mɛlɛkɛ wolonflanan ta burufiyɛkan

¹⁵Mɛlɛkɛ wolonflanan k’a ta buru fiyɛ. Kumakan dɔw bɔra sankolo kɔnɔ, k’a fɔ ni fanga ye, ko: “Dunɔna masaya fanga kɛra an Matigi ta ye, ani a ta mɔgɔ panawolomanin; a bɛna sigi masaya ra tuma bɛɛ, ani wagati bɛɛ.”

¹⁶O fɔra minke, cekɔrɔba mugan ni naani minw siginin bɛ o ta masasiginanw kan Ala na kɔrɔ, olugu ka o kinbiri gban ka o na biri dugu ma ka Ala bato.

¹⁷O ko: “An Matigi Ala, Sebɛɛtigi, ele min bɛ yi, ani i tun bɛ yi kakɔrɔ, an bɛ baraka la i ye, sabu i ka i ta sebayaba ta, ka sigi i ta masaya ra.

¹⁸Siya wɛrɛw jusu tun bɔra, nka i ta dimi sera o ma. Suw ta kiti wagati sera. I ta cira minw ka i ta baara kɛ, olugu sarawagati fana sera, ani i ta mɔgɔ saninmanw, ani minw bɛ siran i na, mɔgɔba fara mɔgɔ fitini kan. Minw bɛ dunɔnamɔgɔw halakira, olugu halakituma fana sera.”

¹⁹Ayiwa, o ka o fɔ minke, Alabatosoba dayɛlɛra sankolo kɔnɔ. Ala ta jɛnɔɔgɔnya kɛsu, yirara Alabatoso kɔnɔ. Sanmanamana dɔw bɔra, ani kumakan dɔw, ani sankurukan; dugukolo yɛrɛyɛrɛra, sanbɛrɛ jigira.

Yirari 12

Muso ni sa belebele

¹O kɔ, tagamasiyɛnba dɔ bɔra sankolo ra: ne ka muso dɔ ye, tere melegenin bɛ a ma i ko deregeba, karo bɛ a sen kɔrɔ, lolo tan ni fla kera masafugula ye, o bɛ a kunna.

²A lasiritɔ tun lo. A tun bɛ kulɛra, sabu a tun bɛ tin na, tin dimi tun bɛ a kan.

³Tagamasiyɛn dɔ wɛrɛ bɔra sankolo ra: o tun ye sa belebele wulenman dɔ ye, kunkolo wolonfla, ani gban tan b’a fɛ; masafugula wolonfla bɛ a kunna.

⁴Sankolo lolow tarannin sigiyɔrɔma saba, a kukala tun bɛ o sigiyɔrɔma kelen samana ka bɔ, ka o bɔn dugukolo kan. A tagara lɔ muso tintɔ na fɛ, janko ni muso ka jigi, a ye den domu.

⁵Muso nana dence woro. Nka den tara ka taga Ala fɛ a ta masasiginan yɔrɔ ra. O den le bɛna a fanga sigi siyaw bɛɛ kunna i ko nɛgɛ.

⁶Muso yere borira ka taga kongokolon kɔnɔ. Ala tun ka yɔrɔ dɔ laben a ye yi, janko a ye taga to yi, o ye a baro fɔ tere waga kelen, ani tere keme fla, ani tere biwɔɔrɔ (1 260).

⁷O kɔ, kere dɔ wurira sankolo kɔnɔ. Meleke kuntigi Mikayilu ni a ta meleke, olugu ka sa belebele kere. Sa belebele ni a ta meleke fana ka kere ke.

⁸Nka o baraka ma se; o ma se ka to sankolo kɔnɔ tuun.

⁹O ka sa belebele mina k'a firi dugu ma; ale le tun kera sa ye fɔfɔlɔ; a be wele fana ko jinaw kuntigi, ani Setana. Ale le be dunɔnamɔgɔw lafiri. O k'a firi dugu ma, ka a ni a ta meleke be firi ɔgɔn fe.

¹⁰Ne ka kumakan dɔ men sankolo kɔnɔ, a b'a fɔra ni fanga ye ko: "Sisan kisiri wagati sera. An ta Ala ta se bagaya ni a ta masaya wagati sera, ani a ta mɔgɔ panawolomanin ta fangatiya wagati. Sabu an balemaw jarakibaga minana k'a firi dugu ma; ale le tun be to ka o jaraki Ala na kɔrɔ su ni tere.

¹¹Nka an balemaw sera a ra Sagaden* jori baraka ra, ani o ta seereyakuma baraka ra. O ma o nin kanu k'a fɔ ko o be siran saya na.

¹²O kosɔn sankolo, ani sankolokɔnɔfenw, aw ye ɔgari! Nka dugukolo ni kɔgɔji, bɔnɔ bɛna aw sɔrɔ! Sabu Setana jigira aw kan, a dimininba; a k'a lɔn ko a ta wagati tɔ man jan tuun."

¹³Sa belebele k'a ye ko ale minana k'a firi dugu ma minke, a tugura muso kɔ, muso min tun ka dence woro.

¹⁴O yɔrɔnin be, bɔn belebele dɔ ta kaman fla dira muso ma, janko a ye wuri ka taga kongokolon kɔnɔ, ka taga to a ta yɔrɔ ra, o ye a baro o yɔrɔ ra yi ka wagati kelen ke, ani wagati dɔw, ani wagati tarance, janko sa na kana se ka la a kan.

¹⁵A kera ten minke, sa ka ji bɔ a da ra k'a seri muso kɔ fe, ka a ke i ko baji, janko o ji ye muso ta.

¹⁶Nka dugukolo ka muso bɔsi. Sa belebele tun ka baji min bɔ a da ra, dugukolo daylera ka o ji be min pewu.

¹⁷O kera minke, sa belebele dimina muso kɔrɔ. A tagara muso ta duruja kere, o kɔrɔ ye minw be Ala ta cifɔninw sira tagamana, ka tugu Yesu ta can kɔ.

¹⁸O ra, sa belebele tagara lɔ kɔgɔji kenken kan.

Yirari 13

Wara min bɔra ji ra

¹Ayiwa, o kɔ, ne ka wara dɔ bɔtɔ ye kɔgɔji ra. Gban tan b'a fe, ani kunkolo wolonfla. Masafugula tan be o gbanw kan; Alatɔgɔcenkumaw sebenin be a kunkolow be kan.

²Ne ka o wara min ye, o tun be i ko waraninkala. Baraka tun be a senw na, a da be i ko jara da. Sa belebele ka a ta sebgaya di a ma, ka a ta masasiginan di a ma, ka fangaba di a ma.

³Ayiwa, ne ka wara kunkolo kelen ye, a mandiminin tun be, k'a ke i ko a bena sa. Nka o jorijugu keneyara. Dununamogow bee tugura wara ko, o bee kabakoyanin ka ke a bonya ye.

⁴O ka sa belebele bato, sabu ale le tun ka fanga di wara ma. O ka wara fana bato; o ko: "Jon le be i ko wara? Jon le be se ka a kere?"

⁵O tuma, da do dira wara ma, a ka ke wasoyakumaw fo ye, ka Alatogocenkumaw fo; se dira a ma ko a ye o ke fo ka taga se karo binaani ni fla ma.

⁶A ka a da ye sa, ka ke kumajuguw fo ye Ala ma, ka kumajuguw fo Ala togo kama, ani Ala ta yoro saninman kama; minw siginin be sankolo kono, a ka kumajuguw fo olugu fana ma.

⁷Se dira wara ma fana ko a ye Ala ta mogo saninmanw kere fo ka se soro o kan. Fanga dira a ma ko a ye sigi dununa gbaw bee kunna, ani jamanaw bee, ani kanw bee, ani siyaw bee.

⁸Dugukolo mogow bee bena wara bato, o mogo minw togo ma sebe kabini dununa jusigiwagati ra Sagaden faganin ta janamanya kitabu kono.

⁹Ni mogo min b'a fe ka faamuri ke, o ye jija ka nin lamen.

¹⁰Mogo min ka kan ka mina ka taga jonya ra, o tigi bena taga jonya ra. Min ka kan ka faga ni kerekemuru ye, o bena faga ni kerekemuru ye. Ayiwa, o le koson Ala ta mogo saninmanw ka kan ka togo muju, ka to lanaya ra.

Wara min bora dugukolo ra

¹¹O ko, ne ka wara do were boto ye dugukolo ra; gban fla b'a fe i ko sagaden ta gbanw, a be kumana i ko sa belebele do.

¹²A tun be a ta kow bee kera wara folo ja na, ni wara folo ta fanga bee ye. A ka dununamogow jagboya ka wara folo bato; ale ta mandimida le tun be jini ka a faga, nka a keneyara.

¹³A tun be tagamasiyenbaw kera mogow ja na, fo ka tasuma lajigi ka bo sankolo ra.

¹⁴Se dira a ma ko a ye tagamasiyen minw ke wara folo ja na, a ka dugukolo mogow lafiri ni o ye, k'a fo o ye ko o ye ja do lalaga ka o ke wara folo bisigiya ye; o wara le tun mandimina kerekemuru fe, nka a ma faga.

¹⁵O ko, mogow ka wara folo bisigiya min lalaga, se dira wara flanan ma ko a ye nin don o ja ra, janko o ja ye kuma, ani janko ni mogo o mogo ma o ja bato, ja ye ke sababu ye ka o tigi faga.

¹⁶Wara flanan ka mɔɔɔ bɛɛ jagboya, mɔɔɔ fitini o, mɔɔɔɔba o, waritigi o, fagantan o, jɔn o, hɔɔɔn o, a ko bɛɛ ye tagamasiyɛn dɔ kɛ a kininboro kan, walama a ten kan.

¹⁷Mɔɔɔ si tun tɛ se ka fiyeereri kɛ walama ka sannɪ kɛ, ni o tagamasiyɛn tɛ i kan; o tun ye wara fɔlɔ tɔɔɔ le ye, walama jateda min bennin bɛ a tɔɔɔ ma.

¹⁸Nin ye hakiritigiya ko le ye. Ni hakiri bɛ mɔɔɔ min fɛ, o tigi bɛ se ka wara tɔɔɔ jateda kɔɔɔ lɔn. A jateda kɔɔɔ bennin bɛ mɔɔɔ tɔɔɔ le ma. A jateda ye kɛmɛ wɔɔɔ ni biwɔɔɔ ni wɔɔɔ.

Yirari 14

Mɔɔɔ kisininw ta dɔnkiri

¹Ayiwa, ne ka Sagaden* lɔnin ye Siyɔn kuru kan. Mɔɔɔ waga kɛmɛ ni waga binaani ni naani (144 000) tun bɛ ni a ye. Ale tɔɔɔ ni Fa Ala tɔɔɔ tun bɛ o mɔɔɔw ten kan.

²Ne ka mankan dɔ mɛn ka bɔ sankolo ra, a bɛ i ko jiba woyokan, i ko sankurukanba; o mankan tun bɛ i ko gɔnifɔbaga dɔw ta gɔnifɔkan.

³O tun bɛ dɔnkirikura dɔ le lara masasiginan ja fɛ, ani fɛnjanaman naani, ani cɛkɔɔɔɔbaw ja fɛ. Mɔɔɔ si tun tɛ se ka o dɔnkiri degi, ni o mɔɔɔ waga kɛmɛ ni waga binaani ni naani (144 000) tɛ, Ala tun ka olugu minw kunmabɔ dugukolo mɔɔɔw cɛ ra.

⁴Olugu le ma o yɛɛ lanɔɔɔ ni musow ye, sabu o saninyanin tora. Ni Sagaden bɛ taga yɔɔɔ o yɔɔɔ, o bɛ tugu a kɔ. Ala ka o kunmabɔ mɔɔɔw cɛ ra, ka o kɛ mɔɔɔ fɔlɔw ye, ka o kɛ Ala ni Sagaden ta ye.

⁵Faninya si ma bɔ o da ra ka ye fiyewu; Jarakiyɔɔɔ si le tɛ o ra.

Mɛlɛkɛ saba kumakan

⁶O kɔ, ne ka mɛlɛkɛ dɔ wɛɛ ye, a bɛ tɛmɛna sankolo cɛmance ra; Kibaro Diman* banbari dɔ tun b'a fɛ, a bɛ o lasera dugukolo mɔɔɔw ma, ani siyaw bɛɛ ma, ani gbaw bɛɛ ma, ani kan suguya bɛɛ ma, ani jamanaw bɛɛ ma.

⁷Ayiwa, a tun b'a fɔra ni fanga ye ko: "Aw ye siran Ala ja ka a bonya, sabu a ta kiti wagati sera. Aw ye Ala bato; ale le ka sankolo ni dugukolo ni kɔɔɔji ni bununw dan."

⁸Ayiwa, mɛlɛkɛ dɔ wɛɛ gbanna mɛlɛkɛ fɔlɔ kɔ. Ale tun b'a fɔra ko: "A benna, a benna! Babilɔni* duguba benna; ale min ka a ta jatɔyajugu duven di siyaw bɛɛ ma, olugu ka o min fɔ ka panamini."

⁹Mɛlɛkɛ sabanan gbanna olugu kɔ; ale ka to k'a fɔ ni fanga ye ko: "Ni mɔɔɔ min ka wara ni a ja bato, ani ka a tagamasiyɛn kɛ a ten kan, walama a boro kan,

10Ala dimininba le fana bena a ta duven yeɓema a ta minan kɔɔ k'a di o tigi ma ko a y'a min; ji foyi tena ɲagami o duven na. O tigi bena tɔɔɔ tasma ni kiribi ce ma, meɓeke saninmanw beɓe ɲa na, ani Sagaden* ɲa na.

11O be tɔɔɔ tasma min na, o sisi bena wuri wagati beɓe ani tuma beɓe. Minw kɔni ka wara ni a ja bato, ani mɔgo o mɔgo k'a tagamasiyen ke o yere ra, su fara tere kan olugu tena ɲasuma sɔɔɔ.”

12O le kosɔn Ala ta mɔgo saninmanw ka kan ka tɔɔɔ muɲu, minw be Ala ta cifɔninw sira tagama, ani ka to Yesu ta lanaya sira kan.

13O kɔ, ne ka kumakan do men ka bo sankolo ra; a ko: “A sebe ko: ‘Mɔgo minw be sa ka o to Matigi ta jɛnɲogɔnya ra, k'a damina bi ra, olugu ta ɲana.’ “ Nin Saninman* ko: “O ye can ye. O be bo sege ra ka nenekiri, sabu o ta koɲumanw baraji be o kɔ.”

Ala ta dimi

14Ne ka fleri ke, ka sankaba gbeman do ye; min tun siginin be o sankaba kan, o tun be i ko adamaden. Masafugula saninlaman do tun be a kun na. Wɔɔɔɔ dadiman do b'a boro.

15Meɓeke do were bɔra Alabatosoba kɔɔɔ; min tun siginin be sankaba kan, a perenna ni fanga ye k'a fo o ye ko: “I ta wɔɔɔɔ ta ka siman tige, sabu simantigewagati sera; dugukolo ta siman sera.”

16Min tun siginin be sankaba kan, ale ka a ta wɔɔɔɔ firi dugukolo kan minke, dugukolo siman tigera.

17Meɓeke do were bɔra Alabatosoba kɔɔɔ sankolo kɔɔɔ. Wɔɔɔɔ dadiman do tun be ale fana boro.

18Meɓeke do were bɔra sarakajenifen* kɔɔɔ; tasma sebgaya tun be o meɓeke boro. Wɔɔɔɔ dadiman tun be meɓeke min boro, a kumana ni fanga ye, k'a fo o meɓeke ye ko: “I ta wɔɔɔɔ dadiman ta ka dunupa rezenmɔw tige, sabu dugukolo rezenw mɔna.”

19Meɓeke ka wɔɔɔɔ firi dugukolo kan, ka dugukolo rezenmɔw tige k'a bla dingaba do kɔɔɔ, k'a forogi; o ye Ala ta dimi le ye.

20O ka rezenmɔ forogi dingaba kɔɔɔ dugu ko fe. A forogito, jori le bɔra dingaba kɔɔɔ; ni i ka so lo o jori ce ma, a dunya tun be se fo karafe ma, a da ra. Jori woyora ka taga se fo sumanikejuru ɲa waga kelen ni kemɛ wɔɔɔ (1 600).

Yirari 15

Tɔɔɔɔ labanw

¹Ayiwa, ne ka tagamasiyen dɔ ye sankolo ra, min ka bon, ani a be mɔgɔ kabakoya fana: tɔɔɔɔfen wolonfla tun be meleke wolonfla boro. O tun ye tɔɔɔ labanw ye; Ala ta dimi bena laban ni o le ye.

²O kɔ, ne ka yɔɔɔ dɔ ye, a be i ko baji, a be manamana i ko dugalen, tasuma fana pagaminin b'a ra. Mɔgɔ minw sera wara ra, ni o ma sɔn ka a ja bato, ani ka a tɔgɔ jate tagamasiyen sebe o yere kan, ne ka olugu lɔnin ye o dugalen baji kan; Ala ta gɔniw be o boro.

³O tun be Ala ta jɔnce cira Musa ni Sagaden* ta dɔnkiri lara, ko: “Matigi Ala Sebeetigi, i ta kokeninw ka bon, o be mɔgɔ kabakoya. I ta siraw bee terennin lo, a bee ye can ye, siyaw ta Masa.

⁴E, Matigi, jɔn le bena a fɔ ko a te siran i ja, ka ban ka i tɔgɔ bonya? Ele kelen le saninman lo. Siyaw bee bena o kinbiri gban i kɔɔ, sabu bee k'a ye ko i ta kewalew terennin lo.”

⁵O kɔ, ne k'a ye ko Alabatoso min ye jɛnɔgɔɔnya yɔɔɔ saninman ye, o dayɛlɛra.

⁶Tɔɔɔɔfen wolonfla tun be meleke wolonfla minw boro, olugu bɔra Alabatoso kɔɔ. Deregegbɛ pepepe dɔw tun be o ra, o be manamana; cesirinan saninlaman ka o disiw lamini.

⁷Fɛnɔnaman naani kelen ka minan saninlaman wolonfla di meleke wolonfla ma. O minanw bee fanin be Ala ta dimi na, Ala min panaman lo wagati bee, ani tuma bee.

⁸O wagati ra, sisi ka Alabatoso fa, Ala ta nɔɔɔ ni a ta sebgaya kɔɔɔ. Mɔgɔ si tun te se ka don Alabatoso kɔɔ, fɔ meleke wolonfla ta tɔɔɔ ko wolonfla ye ke ka dafa.

Yirari 16

Tɔɔɔɔfen wolonfla

¹O kɔ, ne ka kumakanba dɔ men ka bɔ Alabatoso kɔɔ, a b'a fɔra meleke wolonfla ye ko: “Aw ye taga Ala ta dimi ta minan wolonfla kɔɔɔfenw bɔn dugukolo kan.”

²Meleke fɔɔ tagara a ta minan kɔɔɔfen bɔn dugukolo kan. Wara tagamasiyen tun be mɔgɔ o mɔgɔ kan, ani mɔgɔ o mɔgɔ tun be wara ja batora, jorijugu dɔw wurira o mɔgɔw ra, ka o tɔɔɔ kosebe.

³Meleke flanan ka a ta minan kɔɔɔfen bɔn kɔgɔji ra. Kɔgɔji bee kera jori ye, i ko mɔgɔ sanin jori. Fɛnɔnaman minw tun be kɔgɔji ra, o bee sara.

⁴Meleke sabanan ka a ta minan kɔɔɔfen bɔn bajiw ra, ani bununw na. O bee kera jori ye.

- ⁵Ne ka ji ta mēleke kumakan mēn, ko: “I terennin lo, ele min be yi wagati bēē, ele min tun be yi kakōrō, ele min ye Ala saninman ye; sabu i ka nin kitw tige a cogo ra.
- ⁶O ka i ta mōgō saninmanw ni i ta ciraw faga ka o jori woyo; i fana ka jori ke o minji ye, sabu o ka kan ni o le ye.”
- ⁷Ne ka sarakajenifen* kan mēn, ko: “Can lo, Matigi Ala Sebēetigi; i ta kolatigeninw be ke ka kapa ni can ni terenninya le ye.”
- ⁸Mēleke naaninan ka a ta minan kōnōfen bōn tere kan. Tere fanga bonyara, janko a ye mōgōw jeni ni a ta tasuma ye;
- ⁹o fundeninba ka mōgōw jeni. Mōgōw ka kumajuguw fō Ala ma; o ma nimisa ka kojugu dabra ka Ala bonya, o tōrōw sebgaya be ale Ala min boro.
- ¹⁰Mēleke loorunan ka a ta minan kōnōfen bōn wara ta masasiganan kan. Yōrō o yōrō be wara ta masaya kōnō, o bēē kera dibi ye; mōgōw ka o nēn kin o tōrōw dimi kosōn.
- ¹¹Mōgōw belēn ka ke sankolo tigi Ala tōgō cēn ye, o ta jori dimi ni o ta tōrōw kosōn; o ma nimisa ka o ta kojugu dabra.
- ¹²Ayiwa, mēleke wōrōnan ka a ta minan kōnōfen bōn Efirati baji ra; baji jara, janko masace minw be bō terebōyanfan na ka na, olugu ye tēmesira sōrō.
- ¹³Ne ka ninjugu saba ye, olugu bōra sa belebele da ra, ani wara da ra, ani cira faninyafōbaga da ra; o ninw tun be i ko tōrisenjanw.
- ¹⁴O ninw ye jina ninw le ye; olugu le be kabakow ke. O be taga dunūpa bēē lajennin ta masacew bēē fē, ka o lajēn kere kama, kere min bēna ke Sebēetigi Ala ta lonba ra.
- ¹⁵Matigi ko: “A flē, ne bēna na i ko son be bara mōgō ra cogo min na. Ni mōgō min k’a janto a yere ra, k’a ta faniw to a yere ra, janko a fari lakolon kana bō ka tagama, mōgōw ye a lebu ye, o tigi ta jana.”
- ¹⁶Ayiwa, yōrō min be wele heburukan na ko Harimagedōn, o jinaw ka masacew bēē lajēn o yōrō le ra.
- ¹⁷Ayiwa, mēleke wolonflanan ka a ta minan kōnōfen bōn fōrō ra. Kan dō bōra Alabatoso kōnō, ani masasiganan na, k’a fō ni baraka ye, ko: “A kera ka ban sa!”
- ¹⁸Sanmanamanaw, ani kumakan dōw, ani sankurukanw, ani dugukoloyereyereba dō kera; kabini mōgōw be dunūpa ra, o dugukoloyereyere jōgōn ma deri ka ke fōlō.
- ¹⁹Dugu belebele cira k’a ke yōrō saba ye. Jamana tōw ta dugubaw fana bēna. Ala hakiri tora Babilōni* duguba ra; a ka a ta dimiba ta duven ke minan kōnō ka o di a ma, ko a ye o min.

²⁰Dugukolo minw be ji ce ma, olugu bee borira; kuruw si ma ye tuun.

²¹Sanbere belebele daw bora san fe ka benben magow kan; a bee kelen kelen tun be kilo binaani bo. Magow ka Ala taw cen o taw koson, sabu a taw tun bonyara o ma kosebe.

Yirari 17

Jatamusoba

¹Ayiwa, minan wolonfla tun be meleke wolonfla minw boro, olugu kelen nana, ka na a fo ne ye ko: "Na yan, ne bena jatamusoba ta kiti yira i ra, ale min siginin be jibaw ce ra.

²Dugukolo masacew ka jatoya ke ale le fe; dugukolo magow ka ale ta jatoya duven le min fo ka panamini."

³Ala Nin* donna ne ra, ne k'a ye ko meleke ka ne ta ka taga ni ne ye kongokolon do kon. Ne ka muso do siginin ye wara wulenman do kan. Alataw cen kumaw sebera wara yow bee ra; kunkolo wolonfla ni gban tan tun b'a fe.

⁴Muso tun masirinin be ni fani jumanman wulenman do ye, ani sanin, ani kabakuru songogbelenw, ani luluw. Minan saninlaman do tun b'a boro, o fara ko haramuninw na, ani a ta jatoyafen nagoninw na.

⁵Taw do sebenin be a ten kan; gundo lo. A sebera ko: "Babiloni duguba, dunuwa jatow ani a kojugukebagaw bamuso."

⁶Ne ka muso ye, a ka Ala ta mago saninmanw ni Yesu ta seerew jori min fo ka panamini. Ne k'a ye minke, ne kabakoyara kosebe.

⁷Meleke ko ne ma ko: "Mun koson i be kabakoya o ra? Wara kunkolo wolonfla, gban tan, ani muso min siginin be wara kan, ne bena o gundo fo i ye.

⁸I ka wara min ye, o wara tun be yi folofol, nka sisan a te yi tuun. A bena yelen ka bo jahanama kon ka taga halaki le. Dugukolo mago minw taw tun ma sebe panamanya kitabu kon kabini dunuwa danwagati ra, ni olugu nana wara ye, o bena kabakoya, sabu a tun be yi folofol, sisan a te yi tuun, nka a bena bo tuun kokura.

⁹"Ayiwa, nin ye faamuri ni hakiritigiyako le ye. Wara kunkolo wolonfla, o ye kuru wolonfla le ye; muso siginin be o kuru wolonfla kan.

¹⁰O kunkolo wolonfla ye masace wolonfla ye fana. O masacew looru sara, kelen be fanga ra, to kelen ma sigi fol; nka ni a nana sigi, a bena wagati donin doron le ke.

¹¹Wara min tun be yi folofol, nka sisan a te yi tuun, ale ye masace seeginan ye; masace wolonfla do lo, a fana bena taga halaki.

¹²"I ka gban tan min ye, o ye masace tan ye fana; olugu ma masaya sɔɔ fɔɔ, nka o bena fanga sɔɔ ka sigi masaya ra ni wara ye ka wagati dɔɔnin dɔɔn ke.

¹³Miiriya kelen le be o fe; o bena o ta se bagaya ni o ta fanga di wara le ma.

¹⁴O bena Sagaden* ke re, nka Sagaden bena se sɔɔ o kan, sabu ale le ye matigiw ta Matigi ye, ani masaw ta Masa. A ta mɔɔ weleninw, minw ye a ta mɔɔ panawolomaninw, ani a ta mɔɔ kankelentigiw ye, olugu fana bena se sɔɔ ni Sagaden ye."

¹⁵Meleke ko ne ma tuun ko: "I ka ji minw ye, jatɔmuso siginin be ji minw ce ra, o jiw ye mɔɔ dɔw le ye, ani jamakuru dɔw, ani siya dɔw, ani kan dɔw.

¹⁶Ayiwa, i ka gban tan min ye, olugu ni wara yere bena jatɔmuso kɔninya, ka a ta fenw bee bo a ra, ka a fari lakolon to. O bena a faga ka a sogo nimi, ka a to jeni k'a ban tasuma ra.

¹⁷Sabu Ala yere le ka a don o jusu ra ko ale Ala ka ko min latige, o ye ben kelen ma ka o ke, ka o ta masaya di wara ma, fo ale Ala ka kuma min fo, a ye ke ten.

¹⁸"I ka muso min ye, o ye duguba le ye, duguba min ka a ta fanga sigi dugukolo masacew bee kan."

Yirari 18

Babiloni bencogo

¹O ko, ne ka meleke do were jigito ye ka bo sankolo ra; fangaba tun be o meleke fe. A nɔɔɔ manamanana ka yeelen bo dugukolo bee kan.

²A perenna ni fanga ye, ko: "A benna, a benna, Babiloni duguba benna. A kera jinaw ta so ye, ka ke jinajugu suguyaw bee dogoyɔɔ ye, ani kɔɔjuguw, ani kɔɔ haramuninw bee dogoyɔɔ.

³Sabu siyaw bee k'a ta jatɔyajugu duven fariman min, dunuɔa masacew ka jatɔya ke ni a ye, dunuɔa jagokebagaw ka o yere fentigiya a ta fenpumanbaw caya kosɔn."

⁴Ne ka kan do were men ka bo sankolo kɔɔ ko: "Ne ta mɔɔw, aw ye bo nin dugu kɔɔ, janko aw kana na a ta jurumun ɔɔɔn do ke, a ta tɔɔ do kana na se aw ma;

⁵sabu a ta jurumunw cayara fo ka se sankolo ma. Ala hakiri tora a ta kojuguw ra.

⁶A ka to w sara cogo min na, aw ye a sara ten. A ka kewalejugu minw ke, aw ye a sara ni o ɔɔɔn fla ye. A ka mɔɔw lamin minan min na, aw ye o ɔɔɔn na fla di a ma.

⁷A ka a yere bonya cogo min na, ka la a ta fenpumanw ce ra ka o diyabo, Ala ye o ɔɔɔn ɔɔɔn ni o kasi lase a ma; sabu a k'a fo a yere kɔɔ ko: 'Ne masamusoman le siginin be, ne ce ma sa; sukasiko yere tena ne sɔɔ ka ye fiyewu.'

⁸O le kosɔn, o tɔɔrɔw bɛɛ bɛna se a ma lon kelen na: saya ni kasi ni kɔngɔ; tasuma fana bɛna a jɛni, sabu Matigi Ala min ka kiti ben a kan, o ta fanga ka bon.”

⁹Ni o kɛra, dunuɲa masace minw bɛɛ jɛna ni a ye jatɔya ra, ka a ta fɛnɲumanw diyabo, ni olugu nana a jɛnisi wuriɔ ye, o tuma o bɛna kasi, ka kule.

¹⁰A ta tɔɔrɔba siranya kosɔn, o bɛna lɔ yɔrɔjan k’a fɔ ko: “E, bɔnɔ! Bɔnɔ! E, an ta duguba! Babilɔni, dugu fangatigi! Kiti benna ele le kan tan yɔrɔnin kelen na wa?”

¹¹Dunuɲa jagokebagaw fana bɛ kasi, ka kule Babilɔni kosɔn, sabu mɔgɔ si tɛ o ta fiyeerefenw sanna tuun:

¹²o ta sanin, ani warigbɛ, ani kabakuru sɔngɔgbɛlenw, ani luluw, ani fani nuguninw, ani fani wulenmanw, ani fani fiyenmanw, ani fani ɲumanman wulenmanw, ani yiri kasadimanw, ani fen minw lalagara ni samajin ye, ni yiri sɔngɔgbɛlenw ye, ni siranɛgɛ ye, ni nɛgɛ ye, ni kaba sɔngɔgbɛlenw ye,

¹³ani kasadiyananw, ani latikɔlɔnw, ani turu kasadimanw, ani wusunanw, ani duven, ani turu, ani mugu tentennin, ani simankisew, ani misiw, ani sagaw, ani sow, ani sowotorow, ani hali adamaden farisogo ni a nin.

¹⁴O bɛna a fɔ Babilɔni* ma ko: “E! Fɛn minw lɔgɔ tun bɛ i ra, sisan o tagara ka bɔ i kɔrɔ. I ta fɛnɲumanw ni i ta naforo cɛna i boro; i tɛna o sɔrɔ tuun.”

¹⁵Ayiwa, o jagokebaga minw tun ka naforo sɔrɔ Babilɔni, olugu bɛna taga lɔ fɔ yɔrɔjan, a ta tɔɔrɔba siranya kosɔn. O bɛna kasi, ka kule,

¹⁶k’a fɔ ko: “E, bɔnɔ! Bɔnɔ! E, an ta duguba! Dugu min tun fara fiyɛrɛbɔw ra, ani fani suguya bɛɛ ra, ani sanin, ani kabakuru sɔngɔgbɛlenw, ani luluw ra! O naforo bɛɛ le cɛna yɔrɔnin kelen na tan!”

¹⁷Kurunboribagaw bɛɛ, ani kurunkɔnɔmɔgɔw bɛɛ, ani kurun baarakebagaw, ani kurun ta jagokebagaw bɛɛ, olugu bɛɛ lɔnin tora yɔrɔjan.

¹⁸O ka dugu jɛniɔ sisi ye minke, o ko: “E! Dugu juman le tun bɛ Babilɔni duguba bɔ?”

¹⁹O ka buguri cɛ k’a bɔn o yɛrɛ kun na, ka kasi, ka kule, ka pɛrɛn ko: “E, bɔnɔ! Bɔnɔ! E, an ta duguba! Kɔgɔji kuruntigiw bɛɛ tun ka wari caman sɔrɔ dugu min ta naforotigiya sababu ra, o dugu le kɛra yɔrɔ lakolon ye yɔrɔnin kelen na tan wa!”

²⁰Sankolokɔnɔmɔgɔw, aw ye ɲagari Babilɔni benko ra! Ala ta mɔgɔ saninmanw, ani a ta ciradenw*, ani a ta ciraw, aw fana ye ɲagari! Sabu Ala ka kiti ben Babilɔni kan, ka aw hake bɔ a ra.

²¹Ayiwa, o wagati ra, mɛlɛkɛ barakaman dɔ ka kabakuru belebele dɔ ta, min tun bɛ i ko wugu belebeleba; a ka o firi kɔgɔji ra, k’a fɔ ko: “Babilɔni duguba bɛna firi ni fanga ye tan le; mɔgɔ tɛna a ye tuun.

²²E, Babiloni, gonifokan tena men i fe tuun; donkirilakan tena men, filenfiyekan tena men, burufiyekan tena men. Bororabaarakebaga si tena ye tuun, simansikan tena men tuun.

²³Lanpanmana tena ye, furuce ni furumuso kan tena men; sabu aw Babilonikaw, aw ta jagokebagaw le tun ye dunupa mogobaw ye; aw ka dunupa siyaw bee kun yelema ni aw ta subagaya ye.

²⁴Ciraw, ani Ala ta mogɔ saninmanw fagajori, ani mogɔ minw bee fagara dugukolo kan, o bee fagajori tagara ye aw fe yi.”

Yirari 19

¹Ayiwa, o ko, ne ka kan barakaman do men sankolo kono, i ko jamaba do mankan, o tun b'a fɔra ko: “Aleluya*! An ye Ala tando! Kisiri ni bonya ni sebgaya ye an ta Ala ta le ye;

²sabu a be kiti tige ni can ni terenninya ye. A ka kiti ben jatɔmusoba kan, ale min tun be dunupa bee lanɔɔra ni a ta jatɔya ye. A ka Ala ta jon minw faga, Ala ka o hake bo a ra, ka a ta jonw dimibo.”

³O k'a fo tuun, ko: “Aleluya! An ye Ala tando! Babiloni jensisisi kɔni bɛna wuri tuma bee, ani wagati bee.”

⁴Cekɔrɔba mugan ni naani ni fenpanaman naani, olugu ka o kinbiri gban ka Ala bato, Ala min siginin be masasiganan kan. O ko: “Amina! Aleluya! An ye Ala tando!”

Sagaden ta kɔɔdomuniba

⁵Kumakan do bɔra masasiganan na, ko: “Ala ta jonw bee, aw minw be siran Ala na, mogɔ fitini fara mogɔba kan, aw ye Ala tando!”

⁶Ne ka kan do men tuun, i ko jamaba do mankan, i ko jiba mankan, i ko sankurukanbaw; o tun b'a fɔra ko: “Aleluya! An ye Ala tando! Sabu an Matigi Ala Sebeetigi sigira a ta masaya ra.

⁷An ye nagari ka an jusu diya, ka a bonya, sabu Sagaden* ta kɔɔya sera, a ta kɔɔmuso ka a yere laben.

⁸Fanigbe pepe pumanman do dira a ma ko a ye o don.” O fani pumanman ye Ala ta mogɔ saninmanw ta kewalepumanw le ye.

⁹Meleke ko ne ma ko ne y'a sebe ko: “Minw welera ka taga Sagaden ta kɔɔdomuniba ra, olugu ta pana.” A ko ne ma ko: “Nin kuma ye Ala ta Kuma yere le ye.”

¹⁰Ne ka ne kinbiri gban meleke kɔro ko ne be a bato. A ko: “I kana o ke de! Ne ye baarden le ye fana, i n'a fo ele, ani i balema to minw tugura Yesu ta can ko. I kana ne bato; Ala le bato.” Yesu ta seereya, ciraw ta kuma bɔra o le ra.

Sogbetigi

¹¹O kɔ, ne ka sankolo dayelenin ye. So gbɛman dɔ bɔra. Min yelenin bɛ a kan, o tɔgɔ ye ko Kankelentigi, ani Cantigi. A bɛ kiti tige, ka mɔgɔjuguw kɛrɛ ka kapa ni terenninya ye.

¹²A jadenw bɛ i ko tasumamana, masafugula caman bɛ a kun na; tɔgɔ dɔ sɛbɛnin bɛ a kan, mɔgɔ si tɛ o lɔn ni ale yɛrɛ tɛ.

¹³Derege min tun bɛ a kan na, o tun sura jori ra. A tɔgɔ ye ko “Ala ta Kuma.”

¹⁴Sankolo kɛrɛkɛjamaw tun tugura a kɔ, o bɛ so gbɛmanw kan, fani gbɛman pepe numanman bɛ o bɛɛ ra.

¹⁵Kɛrɛkɛmuru nunbɔnin dɔ tun bɛ bɔra a da ra; a bɛna siyaw faga ni o le ye. A bɛna siyaw mara ni nɛgɛbɛrɛ le ye; ale yɛrɛ bɛna rɛzɛnmɔ forogi dinga kɔnɔ ka Ala Sɛbɛtigi ta dimiba ta duvɛn bɔ.

¹⁶Tɔgɔ dɔ tun sɛbɛnin bɛ a ta derege kan, ani a woto kan, ko: “Masaw bɛɛ ta Masa, matigiw bɛɛ ta Matigi.”

¹⁷O kɔ, ne ka mɛlɛkɛ dɔ lɔnin ye tere kɔnɔ. A pɛrɛnna ni fanga ye; kɔnɔ minw bɛɛ tun bɛ san fɛ, a k’a fɔ olugu ye ko: “Aw ye na lajɛn ka Ala ta domuniba makɔnɔ,

¹⁸janko ka masacɛw sogo domu, ani kɛrɛmasaw sogo, ani fangatigiw sogo, ani sow sogo, ani sotigiw sogo, ani mɔgɔ suguya bɛɛ sogo: jɔnw ni hɔrɔnw, mɔgɔbaw ni fitiniw.”

¹⁹Ayiwa, ne ka wara fɔlɔ ye; dunuɔna masacɛw, ani o ta kɛrɛkɛjamaw lajɛnnin bɛ ni a ye kɛrɛ kama. Wara ni a ta kɛrɛkɛjama ko o bɛ sogbetigi ni a ta kɛrɛkɛjama kɛrɛ.

²⁰Nka o kɔnna ka wara yɛrɛ mina fɔlɔ; cira faninyafɔbaga min tun bɛ kabakow kɛra wara ja na, ale fana minana ni a ye. Mɔgɔ minw tun sɔnna ko wara tagamasiyɛn ye kɛ o kan, ani minw tun ka wara ja bato, ale le tun ka olugu lafiri. O fla bɛɛ minana ka o janaman firi dingaba tasumaman ni kiribi cɛ ra.

²¹Kɛrɛkɛmuru min tun bɛ sogbetigi da ra, o ka tɔw faga ni o kɛrɛkɛmuru ye. Kɔnɔw bɛɛ ka o sogo domu fɔ ka fa a ra.

Yirari 20

Setana sirira fɔ san waga kelen

¹O kɔ, ne ka mɛlɛkɛ dɔ jigitɔ ye ka bɔ sankolo ra, jahanama lakile b’a boro, ani nɛgɛjɔrɔkɔ gbiriman dɔ.

²A ka sa belebele mina, min tun kɛra sa ye fɔlɔfɔlɔ; jinaw kuntigi lo, ani Setana. Mɛlɛkɛ k’a mina, k’a siri ni nɛgɛjɔrɔkɔ ye fɔ san waga kelen.

³A k'a firi jahanama kɔnɔ, ka a datugu a da ra, ka tagamasiyen dɔ nɔrɔ da kan janko a kana dunuɔamɔgɔw lafiri tuun, fɔ ka taga san waga kelen dafa. O kɔ, a ka kan ka foni ka wagati dɔɔnin ke tuun.

⁴Ne ka masasiginan dɔw ye. Minw sigira o masasiginanw kan, se dira olugu ma ko o ye kiti tige. Ayiwa, o tun ka minw kun tige Yesu ta seereya ni Ala ta Kuma waajuri kosɔn, olugu minw tun ma sɔn ka wara bato walama ka wara ja bato, minw tun ma sɔn tagamasiyen ye ke o ten kan walama o boro ra, ne ka olugu ninw ye. O kera mɔgɔ panamanw ye tuun, ka sigi kuntigiya ra ni Kirisita* ye fɔ san waga kelen.

⁵Ayiwa, nin le ye suw kunuko fɔlɔ ye. Mɔgɔ tɔw suw ma kunu fɔ ka taga san waga kelen dafa.

⁶Mɔgɔ minw ninyɔrɔ kera suw kunuko fɔlɔ ra, olugu ta pana, olugu saninyara! Saya flanan te se ka foyi ke olugu ra tuun. O bena ke Ala ni Kirisita ta sarakalasebagaw* ye, ka sigi kuntigiya ra ni Kirisita ye fɔ san waga kelen.

Setana ni a ta kɛrɛkɛjama halakira

⁷Ni san waga kelen nana dafa tuma min na, o bena Setana foni ka a labɔ a ta kaso ra.

⁸A bena bɔ ka taga siyaw lafiri dunuɔa fan naani na. O siyaw tɔgɔ le ye ko Gɔgi, ani Magɔgi. A bena siyaw lajen kere kama. O ka ca i ko kɔgɔjida kenken.

⁹O ka dugukolo yɔrɔ beɛ fa. O ka Ala ta mɔgɔ saninmanw ta yɔrɔ lamini, ani Ala ta dugu kanunin ye. Nka tasuma dɔ bɔra sankolo ra ka na o beɛ jeni ka o ban.

¹⁰Setana min tun be mɔgɔw lafirira, o ka ale firi dingaba tasumaman ni kiribi ce ra, wara ni cira faninyafɔbaga be yɔrɔ min na. O bena tɔrɔ su ni tere, tuma beɛ, ani wagati beɛ.

Kiti laban

¹¹O kɔ, ne ka masasiginan belebele gbɛman dɔ ye; min siginin be a kan, ne ka o fana ye. Dugukolo ni sankolo borira a ja, ka tunu; o ma ye tuun.

¹²Ne ka suw ye, mɔgɔbaw ni mɔgɔ fitiniw, o lonin be masasiginan ja fe. O ka kitabu dɔw dayele; o kɔ, o ka kitabu kelen were dayele, min ye panamanya kitabu ye. O ka suw ta kiti tige ka kapa ni o ta kewalew ye, o ta kewale minw sebera kitabuw kɔnɔ.

¹³Su minw tun be kɔgɔji ra, kɔgɔji ka olugu di; su minw tun be Saya boro, ani minw tun be Lahara, olugu fana ka o suw di. O beɛ kelen kelen ta kiti tigera ka kapa ni o ta kewalew ye.

¹⁴O ka Saya ni Laharaso beɛ firi dingaba tasumaman kɔnɔ. O dingaba tasumaman, o le ye saya flanan ye.

¹⁵Mɔgɔ o mɔgɔ tɔgɔ sɛbenin ma sɔrɔ panamanya kitabu kɔnɔ, o ka o firi dingaba tasumaman kɔnɔ.

Yirari 21

Zeruzalemu dugukura

¹Ayiwa, o kɔ, ne ka sankolokura ni dugukolokura ye. Sankolo fɔlɔ ni dugukolo fɔlɔ tun tununa. Kɔgɔji fana tun tɛ yi tuun.

²Ne ka dugu saninman ye, Zeruzalemu dugukura, a bɛ jigira ka bɔ sankolo ra Ala fɛ. A labenna i ko kɔrɔmuso min masirira a cɛ ye.

³Ne ka kumakan dɔ mɛn ka bɔ masasiginan na; a k'a fɔ ni fanga ye ko: "Ala ta yɔrɔ saninman ye nin ye, ani a ta mɔgɔw. A bɛna sigi ni o ye; o bɛ kɛ a ta mɔgɔw ye, ale Ala yɛrɛ le bɛna kɛ ni o ye.

⁴A bɛna o pajiw bɛɛ cɛ. Saya tɛna kɛ yi tuun, kasi tɛna kɛ yi, kulekan tɛna mɛn, tɔrɔ tɛna kɛ yi fana; sabu fɛnkɔrɔw bɛɛ tununa."

⁵Min tun siginin bɛ masasiginan kan, ale ko: "A flɛ, ne bɛ fɛn bɛɛ kɛ kura ye sisan." A ko ne ma ko: "A sɛbɛ! Sabu sigiya tɛ nin kumaw ra, can lo."

⁶A ko ne ma tuun ko: "A kɛra ka ban. Ne le ye Alifa ni Omega ye, damina ni laban. Ni jimɛnɔgɔ bɛ mɔgɔ min na, ne bɛna bununji di o tigi ma gbansan, ji min bɛ panamanya di mɔgɔ ma.

⁷Ni min ka se sɔrɔ, o tigi bɛna nin fɛnw sɔrɔ; ne bɛ kɛ a ta Ala ye, a bɛ kɛ ne den ye.

⁸Nka siranbagatɔw, lanabariw, kojugukebagaw, mɔgɔfagabagaw, jatɔw, subagaw, josɔnbagaw, ani faninyafɔbagaw bɛɛ, olugu ninyɔrɔ bɛna kɛ dingaba tasumaman ni kiribi le ye. O le ye saya flanan ye."

⁹O kɔ, tɔrɔfɛn wolonfla tun bɛ minan wolonfla kɔnɔ mɛlɛkɛ wolonfla minw boro, o mɛlɛkɛw ra kelen gbarara ne ra ka kuma ne fɛ, ko: "Na yan, ne bɛna kɔrɔmuso yira i ra; Sagaden* ta kɔrɔmuso."

¹⁰Ala Nin* donna ne ra, ne k'a ye ko a ka ne ta ka taga ni ne ye kuruba jamijan dɔ kunna, ka Ala ta dugu saninman yira ne ra, Zeruzalemu dugu; a bɛ jigira ka bɔ sankolo ra, Ala fɛ.

¹¹Ala ta nɔrɔ tun bɛ a kan. A nɔrɔ tun bɛ i ko lulu bisigi dɔ, walama i ko zasipe lulu, min bɛ manamana i ko dugalen.

¹²Kogo belebele jamijan dɔ tun ka dugu lamini. Donda tan ni fla bɛ dugu ra. Mɛlɛkɛ kelen bɛ o dondaw bɛɛ kelen kelen na. Tɔgɔ dɔ sɛbenin bɛ daw kan, o ye Izirayɛlimɔgɔw ta gba tan ni fla tɔgɔw ye.

- 13**Da saba be tereboyanfan na, saba be terebenyanfan na, saba be sahiliyanfan na, saba be woroduguyanfan na.
- 14**Kabakuru belebele tan ni fla tun ye dugu kogo jusiginanw ye. Sagaden ta ciraden* tan ni fla tɔgɔw sebenin be o jusiginan tan ni fla kan.
- 15**Meleke min tun kumana ne fe, saninbere do tun be ale boro, janko ka dugu janya suma, ani a dondaw, ani a kogow.
- 16**Dugu fan naani bee tun ka kan; a janya ni a bonya bee tun ye kelen ye. Meleke ka dugu suma ni saninbere ye; a kera bere na waga tan ni fla ye ; a janya, ani a bonya, ani a lo bee tun ye o da kelen ye,
- 17**A ka kogo fana suma. O kera nɔngɔn na keme ni binaani ni naani ye; a k'a suma ka kana ni mɔgɔw ta sumanikecogo le ye.
- 18**Kogo tun lora ni zasipe lulu le ye. Dugu bee tun lora ni sanin yereworo le ye, min be manamana i ko dugalen.
- 19**Lulu bisigi suguya bee tun donna kogo jusiginan na, ka a ceɲa. Jusiginan folo ye Zasipe lulu ye; a flanan ye safiri lulu ye, a sabanan ye kaliseduwani lulu ye, a naaninan ye emerodi lulu ye,
- 20**a loorunan ye saridonikisi lulu ye, a wɔɔɔɔnan ye sariduwani lulu ye, a wolonflanan ye kirisoliti lulu ye, a seeginan ye berili lulu ye, a kɔnɔntɔnnan ye topazi lulu ye, a tannan ye kirisopirasi lulu ye, a tan ni kelennan ye yasenti lulu ye, a tan ni flanan ye ametisi lulu ye.
- 21**Dugu donda tan ni fla bee tun ye lulu le ye. A konw bee kelen kelen ye lulu kuturu kelen ye. Dugu sirabaw tun ye sanin yereworo ye, ka a ceɲa, a be manamana i ko dugalen.
- 22**Ne ma Alabatoso ye dugu kɔnɔ. Matigi Ala Sebaetigi yere le ye dugu Alabatoso ye, ale ni Sagaden.
- 23**Dugu mako te tere yeelen na, walama karo yeelen janko mɔgɔw ye yeri ke; Ala yere nɔɔɔ le ye dugu yeelen ye; Sagaden fana ye dugu yeelen ye.
- 24**Siyaw bee bena tagama o yeelen le ra. Dunuɲa masacew bena taga ni o ta bonya ye Ala fe o yɔɔ le ra.
- 25**Dugu dondaw tena datugu ka ye lon si; tere bee a dayelenin be to, sabu su tena ko yi tuun.
- 26**Siyaw ta fanga ni o ta bonya bee bena taga o yɔɔ le ra.
- 27**Fen saninyabari si tena don yi. Mɔgɔ o mɔgɔ be ko haramuninw ke, ani faninyafɔbagaw, o si te don yi. Minw tɔgɔ sebera Sagaden ta panamanya kitabu kɔnɔ, olugu dɔɔn le bena don yi.

Yirari 22

¹Ayiwa, o kɔ, meɓe ke ka janamanya baji yira ne ra; a saninyanin be, a be manamana i ko dugalen. O ji tun be woyora ka bo Ala ni Sagaden* ta masasiginan na.

²Nanamanya yiri tun be dugu siraba ce ma, ani ba fan fla kan. A be den sipagako tan ni fla san kɔɔ; karo o karo a be den. A flaburuw be mɔgɔw keneya.

³Fen danganin si tena ke o yɔɔ ra. Ala ni Sagaden ta masasiginan bena ke dugu kɔɔ. Ala ta jɔnw bena baara ke a ye;

⁴o yere ja bena Ala ye. A tɔgɔ sebenin bena ke o bee tenw kan.

⁵Su tena ko yi tuun, o mako tena ke lanpan na, walama tere yeelen; sabu Matigi Ala yere bena ke o ta yeelen ye. O bena sigi kuntigiya ra tuma bee, ani wagati bee.

Yesu nawagati surunyara

⁶O bee kɔ, meɓe ko ne ma ko: “Sigiya te nin kumaw ra; can yere lo. An Matigi Ala min be ciraw ta kumafɔta don o da ra, a ta Nin Saninman* baraka ra, ale le ka a ta meɓe ci, janko ko minw ka kan ka ke sani wagati doɔnin, a ye o yira a ta jɔnw na.”

⁷Yesu ko: “A fle, ni doɔnin kera ne bena na. Mɔgɔ min be nin kitabu ta cirayakumaw sira tagama, o tigi ta jana.”

⁸Ayiwa, ne Yuhana yere le ka nin kow men, ne ja k'a ye. Ne k'a men, k'a ye minke, meɓe min tun b'a yirara ne ra, ne ka ne kinbiri gban o sen kɔɔ ko ne b'a bato.

⁹A ko ne ma ko: “I kana o ke de! Ne fana ye baaraden le ye, i n'a fo ele, ani i balema cira tɔw, ani minw be nin kitabu sira tagamana. Ala le bato!”

¹⁰A ko ne ma ko: “I kana nin kitabu ta cirayakumaw datugu, k'a dogo, sabu wagati surunyara ka ban.

¹¹Mɔgɔ min be tagama terenbariya ra, o tigi ye tagama terenbariya ra. Mɔgɔ min be a yere lanɔgɔra, o tigi ye a yere lanɔgɔ. Nka mɔgɔ min be terrennya sira kan, o tigi ye to o kan. Mɔgɔ min saninyanin lo, o tigi belen ye saninya tuun.”

¹²“A fle, sani wagati doɔnin ne bena na. Bee ta sara be ne boro, janko ka bee sara ka kaja ni a ta kewalew ye.

¹³Ne le ye Alifa ni Omega ye, foɓo ni laban, a damina ni a dan.”

¹⁴Minw be o ta derege ko k'a gbe, olugu ta jana. O bena do sɔɔ janamanya ta yiriden na k'a domu, ka don dugu kɔɔ dugu dondaw fe.

¹⁵Nka, wuruw, ani subagaw, ani jatɔw, ani mɔgɔfagabagaw, ani josɔnbagaw, ani mɔgɔ o mɔgɔ be faninya fo, ani faninyafɔ ka di minw ye, olugu bee bena to kene ma.

16”Ne Yesu le ka ne ta meleke ci ka na nin kow lase aw ma, lanabagaw ta jenkuruw ra. Dawuda mamaden min tun bɛna bɔ Dawuda ta gba ra, ne le ye o ye; ne le ye sɔgɔmada lolo manamana tɔ ye.”

17Ayiwa, Nin Saninman ni kɔɔɔmuso b’a jaabi ko: “Na!” Mɔgɔ min bɛ nin kuma lamɛn, o tigi y’a fɔ ko: “Na!” Ni jiminlɔgɔ bɛ mɔgɔ min na, o tigi ye na. Ni mɔgɔ min bɛ panamanya ji fɛ, o tigi ye dɔ cɛ k’a min gbansan.

Kuma laban

18Mɔgɔ o mɔgɔ bɛ nin kitabu ta cirayakumaw lamɛn, ne b’a fɔ o tigi ye k’a gbeleya ko: ni mɔgɔ min ka dɔ fara a kan, tɔɔɔ minw fɔra nin kitabu kɔɔɔ, Ala bɛna o tɔɔɔ ɔgɔɔn fara o tigi ta tɔɔɔw kan.

19Ni mɔgɔ min fana ka dɔ bɔ nin kitabu ta cirayakumaw ra, panamanya yiri ni dugu saninman min ko fɔra nin kitabu kɔɔɔ, Ala bɛna o tigi ninyɔɔɔ bɔ o ra.

20Min ka nin kow fɔ, ko can lo, ale ko: “Ɔnhɔn, sani wagati dɔɔɔnin ne bɛna na.” Amina. Na, an Matigi Yesu!

21An Matigi Yesu ye nɛɛma aw bɛɛ ye.

Esclarecimento

Trata-se de iniciativa particular, com os seguintes objetivos: (i) colaborar para divulgação dos diversos textos bíblicos disponíveis, e, (ii) facilitar o acesso a esses textos, inclusive por meio de download.

Todo esforço em tornar a Palavra de Deus acessível a todos, em quaisquer localidades e falantes das mais diversas línguas, precisa ser um objetivo de todos os que são guiados pelo Espírito Santo. Ele inspirou o profeta Jeremias a dizer “não ensinará jamais cada um ao seu próximo, nem cada um ao seu irmão, dizendo: Conhece ao SENHOR, porque todos me conhecerão, desde o menor até ao maior deles, diz o SENHOR” (Jer. 31:34).

Jesus, também, falou assim: “e será pregado este evangelho do reino por todo o mundo, para testemunho a todas as nações” (Mat. 24:14).

Muitas organizações foram constituídas com o propósito de fazer a Bíblia disponível nas diversas línguas. Não é uma tarefa simples. Anos de trabalho, dedicação e entrega são necessários para esta tão extraordinária missão.

O texto deste trabalho está disponível na internet, em páginas eletrônicas de organizações que produzem ou divulgam bíblias, sem acréscimos de notas ou comentários. Assim, reconhecendo e respeitando os direitos que possuem sobre seus trabalhos, incumbe a todos os que amam a Palavra de Deus, o esforço em contribuir para amplificar sua divulgação.

Se possível, faça download do texto, para que sejamos, também, guardiões da Bíblia, e, com isso, preservando-a para as futuras gerações.

Divulga a Palavra de Deus, ela mostra o Caminho e permite a todos, que se conheça Sua vontade, em todos os lugares e épocas.

Marcel da Glória Pereira
2021, Vitória/ES - Brasil